ประวัติการก่อสร้าง พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

บันทึกการติดต่อ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก

จงอำนวยพรและดลบันดาลให้ท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ

ปรารถนาสิ่งใดจงสำเร็จสมดังความมุ่งหมายทุกประการ เทอญ.

อาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์

วาดพระรูปพระมหากษัตริย์ในอดีต

จากคำบอกเล่าของคุณศรีเพ็ญ โดยการเข้าสมาธิ

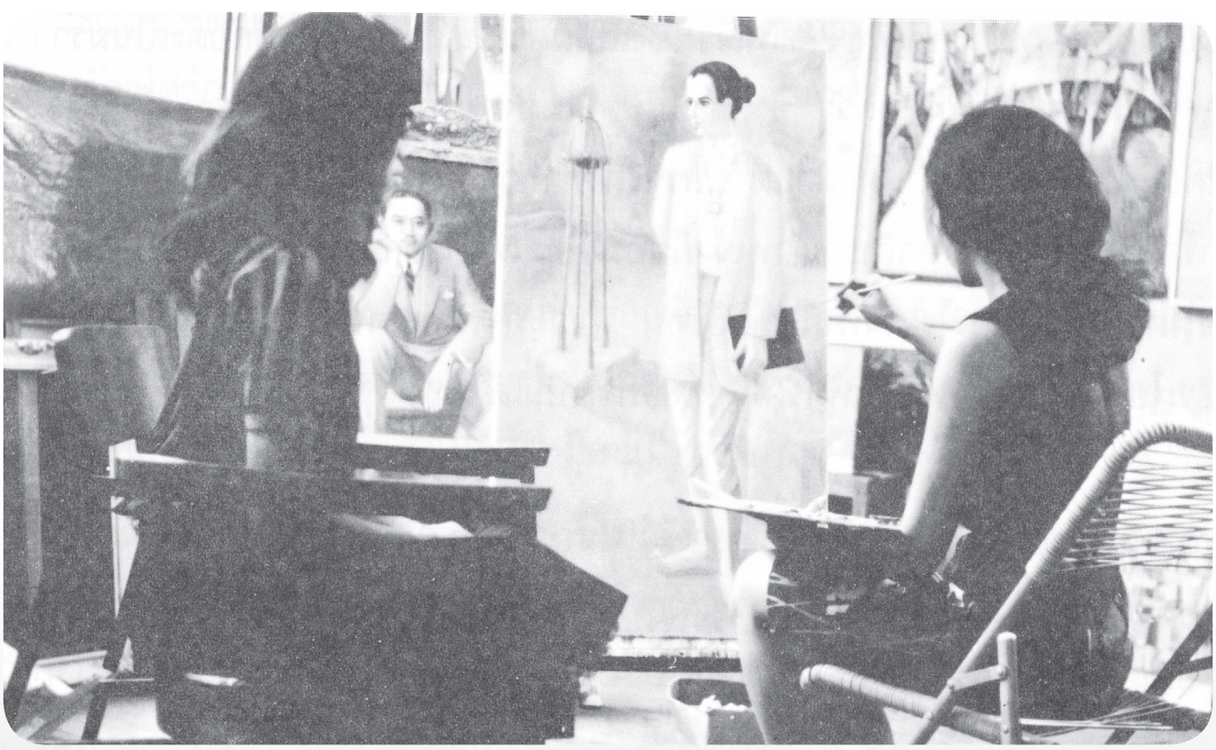

ชีวิตและผลงาน

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ

บิดา : นายบุนนาค รัตนสุวรรณ
มารดา : นางพิณ รัตนสุวรรณ

ชาติกาล วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ตรงกับวันลอยกระทง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ถือกำเนิดในตระกูลช่างทอง ณ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นบุตรคนที่สองในจำนวน ๕ คน ของนายบุนนาคและนางพิณ

ปฐมวัย บิดามารดาได้เสียชีวิตไปตั้งแต่ท่านยังเล็ก ๆ เป็นเด็กกำพร้าได้ไปอาศัยอยู่วัดบ้านแก่ง พ.ศ. ๒๔๗๔ สามเณรอาทร อังสุธรรม ญาติผู้พี่คนบ้านเดียวกัน มาศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี อยู่ที่วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ ได้กลับไปเยี่ยมบ้าน พบอาจารย์พร เป็นเด็กวัดอยู่วัดบ้านแก่ง จึงชวนให้มาศึกษาภาษาบาลีที่กรุงเทพ ฯ

อายุย่างเข้า ๑๕ ปี มาอยู่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพ ฯ ได้เข้าเรียนภาษาบาลี วันแรกที่ทางโรงเรียนบาลีรับเข้าเป็นนักเรียน คือวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ (วันเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างทุกวันนี้) ได้ศึกษาบาลีไวยากรณ์และแปลธรรมบทอยู่ ๒ ปี

❁ การบรรพชาและอุปสมบท

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่ออายุครบ ๑๗ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร และเมื่ออายุย่าง ๒๑ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ โดยสมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) เป็นพระอุปัชฌาย์ มีฉายาว่า กลฺยาณจาโร ภิกฺขุ

❁ การศึกษาพระปริยัติธรรม

ได้เข้ามาศึกษาภาษาบาลีที่วัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ใช้เวลาศึกษาภาษาบาลีอยู่ ๖ ปี โดยศึกษาบาลีไวยากรณ์ ๒ ปี แปล ๔ ปี และสอบไล่ได้ดังนี้

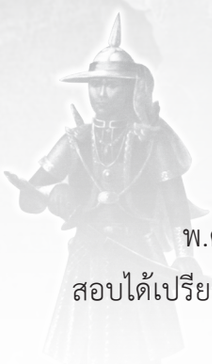

พ.ศ. ๒๔๗๘ และต่อมาถึง พ.ศ. ๒๔๘๑ สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค เมื่ออายุ ๑๘ ปี และสอบได้เปรียญธรรม ๔-๕-๖ ประโยค ตามลำดับในขณะยังเป็นสามเณร

❁ การศึกษาในทางวิปัสสนาธุระ

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๔ หลังจากอุปสมบทแล้ว เป็นครูสอนนักธรรมบาลีในสำนักเรียนวัดมหาธาตุ กรุงเทพ ฯ อยู่ ๒ ปี ด้วยมีความตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าอ่านหนังสือพระไตรปิฎก และมุ่งการปฏิบัติทางสมาธิวิปัสสนา จึงได้ลาสมเด็จพระอุปัชฌาย์ ไปศึกษาปฏิบัติธรรมที่วัดถ้ำแกลบ จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาได้ไปปฏิบัติธรรมกับท่านพุทธทาส ที่วัดสวนโมกข์ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๔๘๔ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย ท่านจึงกราบลาท่านอาจารย์พุทธทาสกลับมาอยู่วัดมหาธาตุอีกครั้งหนึ่ง ขณะนั้นกรุงเทพ ฯ ถูกโจมตีเครื่องบินทิ้งระเบิดลงหนัก ท่านจึงย้ายกลับไปอยู่ที่วัดเกษมจิตตาราม จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเวลา ๒ ปี

พ.ศ. ๒๔๘๖ ท่านได้ขึ้นไปจังหวัดเชียงใหม่ จำพรรษาอยู่ที่วัดอุปคุต เมื่อออกพรรษาแล้วก็ไปอยู่ที่วัดศรีโขง ณ ที่นี้ท่านได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหนังสือพระไตรปิฎกและปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ รวมเวลาศึกษาค้นคว้า ๔ ปี โดยมิได้รับกิจนิมนต์เลย

❁ หน้าที่การสอนพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้เริ่มเทศน์สั่งสอนอบรมธรรมแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้เปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เชียงใหม่ ต่อมาเจ้าชื่นและเจ้าสุริฉาย สิโรรส ได้พาลูก ๆ มาเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และมีศรัทธาเลื่อมใสได้ขอนิมนต์ให้ท่านไปอยู่วัดอุโมงค์ซึ่งกำลังเริ่มบูรณะ ท่านได้ร่วมงานกับมหาเฉวียง มิตตศิริ เริ่มตั้งพุทธนิคมเชียงใหม่ สวนพุทธธรรม และยุวพุทธิกสมาคม

มัชฌิมวัย ต้นปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เมื่ออายุย่างเข้า ๓๐ ปี ได้ร่วมกับท่านปัญญานันทะ เทศน์สั่งสอนอบรมประชาชน จนมีผู้นิยมเลื่อมใสมาฟังกันมาก และมีความเห็นว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแบบนี้มีประโยชน์ จึงร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสถานที่ถาวร ก่อสร้างพุทธสถานเชียงใหม่ขึ้น

พ.ศ. ๒๔๙๔ อายุได้ ๓๔ ปี ท่านอาจารย์พรเกิดป่วยเป็นวัณโรค จึงจำเป็นต้องลาสิกขาบท เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๙๔ ออกมาพักรักษาตัวและถือโอกาสในระหว่างนี้ไปปฏิบัติธรรม ณ สถานที่บนภูเขาสูง คือห้วยฝ้าย ซึ่งขึ้นอยู่ในตำบลช่างเคียน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๔ เมื่อท่านหายเป็นปกติดีแล้ว จึงเริ่มสอนพุทธศาสนาอีก โดยสอนทุกโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ ทั้งชั้นประถม มัธยม โรงเรียนสตรี โรงเรียนชาย วิทยาลัยฝึกหัดครู และวิทยาลัยพยาบาลที่สวนดอก ทำงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่เยาวชน โดยสอนให้ฟรีทุกอย่าง รวมเวลาที่ได้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติธรรม และเผยแพร่พุทธศาสนา ที่จังหวัดเชียงใหม่นานถึง ๑๑ ปี จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วไป

❁ งานสอนพระนิสิต
งานสอนที่ธรรมวิจัย วัดมหาธาตุ ฯ
งานสอนสมาธิ
งานสอนทางวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์

พ.ศ. ๒๔๙๔ ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ได้มีหนังสือเชิญตัวมาเป็นอาจารย์สอนในคณะพุทธศาสตร์ อาจารย์พรตัดสินใจมาสอนที่มหาวิทยาลัยสงฆ์นี้ ก็เพราะเห็นว่าจะทำประโยชน์ให้แก่พระพุทธศาสนาโดยส่วนรวมได้มากกว่า และเป็นผู้ริเริ่มคิดสอนวิชาธรรมประยุกต์ คือสอนให้รู้จักแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาตามหลักปฏิจจสมุปบาท เพื่อจะเอาธรรมะมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

เมื่อมาสอนที่มหาจุฬา ฯ ได้ประมาณ ๖ เดือน ก็ได้ไปสอนพุทธศาสนาตามโรงเรียนต่าง ๆ ๑๐ กว่าแห่งในกรุงเทพ ฯ

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้เปิดสอนพิเศษให้แก่นักเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ และได้เปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นเป็นแห่งแรกในกรุงเทพมหานคร ในนามของมหาจุฬา ฯ อีกทั้งได้จัดตั้งแผนกธรรมวิจัยขึ้นที่วัดมหาธาตุ โดยเปิดสอนพุทธศาสนาและฝึกสมาธิให้แก่ประชาชนที่สนใจทั่วไปในทุกวันเสาร์วันอาทิตย์เป็นประจำเรื่อยมา

ในปีเดียวกันนี้ อาจารย์พรได้มีโอกาสบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหลายแห่ง รวมทั้งรายการเรื่องสุขภาพทางจิต ทางทีวีขาว-ดำ ช่อง ๗ ของกองทัพบก ติดต่อกันเป็นเวลาถึง ๑๐ ปี จนเป็นที่นิยมติดตามชมกันทั่วไป

❁ ผลงานการพระศาสนา

- งานเขียนหนังสือ

พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ตั้งสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ และตั้งโรงพิมพ์วิญญาณ เพื่อวิจัยการสอนศีลธรรมให้ได้ผลสมความมุ่งหมาย และให้ความสนับสนุนแก่ผู้ที่มีพื้นสมาธิดี เพื่อให้ได้มีโอกาสฝึกสมาธิในขั้นสูงต่อไป

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้พิมพ์หนังสือธรรมะที่เขียนขึ้นเอง และให้ทำการแปลหนังสือภาษาอังกฤษที่เขียนเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางวิญญาณ โดยมีอาจารย์ศิริ พุทธศุกร์ เป็นผู้แปลเป็นภาษาไทย อีกทั้งยังมีคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ผู้ซึ่งได้สมาธิขั้นสูง สามารถติดต่อกับโอปปาติกะ เป็นผู้เขียนเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางวิญญาณ ลงพิมพ์ในหนังสือวิญญาณเป็นประจำตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณมีผลงานที่เป็นบทความทางธรรมะ บทความทางพระพุทธศาสนา และบทความที่เกี่ยวกับประสบการณ์ทางวิญญาณ เป็นหนังสือมากกว่า ๘๐ เรื่อง

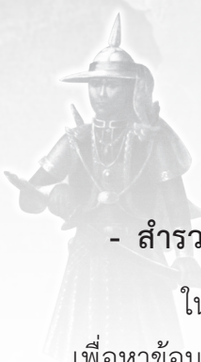

- สำรวจโบราณสถาน

ในปีเดียวกันนี้ได้ทำการออกสำรวจโบราณสถานหลายแห่ง ร่วมกับอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ เพื่อหาข้อมูลพิสูจน์เรื่องโอปปาติกะ ซึ่งเคยมีความเกี่ยวข้องกับโบราณสถานนั้น ๆ จะสามารถบอกเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถานได้มากน้อยเพียงไร

- การเขียนภาพอดีตพระมหากษัตริย์ และเขียนภาพบุคคลในโลกทิพย์ ผู้ซึ่งตายไปไม่นาน

พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์ (ดาวราย) ร่วมกับคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เขียนรูปบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ อดีตพระมหากษัตริย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ในโลกของโอปปาติกะ โดยอาจารย์ลาวัณย์จะเขียนตามคำบอกของคุณศรีเพ็ญ ผู้ซึ่งเข้าสมาธิไปดู จำรูปร่างลักษณะส่วนที่จะเขียนได้ แล้วก็จะออกจากสมาธิ มาบอกให้อาจารย์ลาวัณย์เขียนตาม มีผลงานเป็นพระรูปที่เขียนแล้ว ๑๒ พระองค์ รวมทั้งเขียนรูปบุคคลในโลกทิพย์ผู้ซึ่งตายไปไม่นาน ๒ ราย

- มูลนิธิส่งเสริมการสอนพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน

ราวเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมการสอนพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนขึ้น เพื่อให้เยาวชนเรียนธรรมะในส่วนที่จำเป็นสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและฝึกสมาธิ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสมรรถภาพในด้านสติปัญญา

- งานก่อสร้างพัฒนาพื้นที่ งานซ่อมแซมสถานที่
งานขุดบ่อ ขุดสระ ขุดบ่อเจาะน้ำบาดาล ทำแนวกันไฟ งานปลูกต้นไม้
งานสร้างสาธารณูปโภค งานสร้างหอประชุม กุฏิพระสงฆ์

ต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อาจารย์พรได้รับความเอื้อเฟื้อจากนายละเมียร อัมพะวะศิริ เขตการทางพิษณุโลก และเจ้าหน้าที่กรมทางอนุญาตให้ใช้สถานที่บริเวณแคมป์สนเซอร์เวย์ดรัพ ซึ่งเคยเป็นที่พักของเจ้าหน้าที่สร้างทางสายหล่มสัก-พิษณุโลก มาเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของนักศึกษา เดิมพื้นที่ในแคมป์สนทั้งหมด ๒๐๒๙ ไร่ เป็นสถานที่อยู่ในความครอบครองของจอมพลสฤษฎ์ ธนะรัชต์ และต่อมาในปัจจุบันได้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ

- ศูนย์พัฒนาศาสนา

พ.ศ. ๒๕๑๗ เริ่มสร้างศูนย์พัฒนาศาสนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.แคมป์สน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ ให้เป็นที่ศึกษาและปฏิบัติธรรมสำหรับพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนักศึกษาจากที่อื่น ๆ ตลอดจนคณะบุคคลที่ใฝ่ธรรมทั่วไป สร้างหอประชุม เสนาสนะ ศาลากัมมัฏฐาน กุฏิกัมมัฏฐาน หอฉัน หอพระธรรม ปลูกต้นไม้ รักษาป่า พัฒนาพื้นที่ ขุดสระ เจาะน้ำบาดาล มีสาธารณูปโภค ตลอด

จนสถานที่พักอาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็ได้เกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งนี้ พัฒนาพื้นที่จากภูเขาหัวโล้นและทะเลหญ้าคา ให้กลายเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์

- **การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช**

  พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๓๖

พ.ศ. ๒๕๑๘ ทำการวางศิลาฤกษ์ ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมารับสั่ง (ติดต่อทางสมาธิกับคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี) ให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้น ณ ที่เนินแห่งหนึ่งในแคมป์สนนี้ พระองค์ทรงออกแบบพระเจดีย์ทั้งหมด และกำหนดเวลาให้วางศิลาฤกษ์ในวันวิสาขบูชา ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

อาจารย์พรเริ่มวิ่งเต้นหาเงินเพื่อมาซ่อมแซมบ้านพัก และเตรียมงานวางศิลาฤกษ์ด้วยความเหน็ดเหนื่อย และได้รับเงินจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา มีน้ำใจเสียสละ เข้าใจงานที่กำลังทำอยู่ โดยได้มาทอดกฐิน ทอดผ้าป่าในวันสำคัญทางศาสนา ทำให้งานวางศิลาฤกษ์และงานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดำเนินต่อไปได้จนสำเร็จเพื่อให้เป็นศูนย์รวมพลังวิญญาณบรรพชน และเป็นสื่อพลังแห่งความดี ความศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนา

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

พระเจดีย์องค์นี้ขานนามว่า พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อให้เป็นศูนย์รวมพลังวิญญาณบรรพบุรุษของไทยผู้กล้าหาญ ปกป้องคุ้มครองไทยให้เป็นไทยตลอดมา เพื่อจะเป็นสื่อพลังโหมหักทำลายสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง ให้บำราบลงด้วยพลังแห่งความดี ความศักดิ์สิทธิ์แห่งศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศ

เป็นรูปแบบพระเจดีย์ ๓ สมัย อยุธยา สุโขทัย รัตนโกสินทร์ กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันวิสาขบูชา ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

❁ งานสร้างพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง

พ.ศ. ๒๕๒๑ สร้างพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด ผู้กอบกู้ชาติไทยให้เป็นอิสระจากขอมทารุณในยุคต้นสมัยสุโขทัย

ปัจฉิมวัย

เมื่ออายุได้ ๖๘ ปี ได้สร้างงานที่มีคุณประโยชน์ต่อศาสนาอย่างยิ่ง คือ :-

- งานชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา

พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นผู้อำนวยการประธานการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา และคัมภีร์ฎีกาให้ถูกต้องบริบูรณ์ เพื่อพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นคำสั่งสอนขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จักเป็นคุณประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงสืบไป

- งานมอบคัมภีร์อรรถกถา

วันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ กระทำพิธีมอบคัมภีร์อรรถกถาแด่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทำบุญอายุครบ ๖ รอบของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ณ พระอุโบสถ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ

วันศุกร์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๕ เข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ถวายคัมภีร์พระไตรปิฎกและคัมภีร์อรรถกถา

จากนี้ก็ได้นำคัมภีร์อรรถกถา ถวายสมเด็จพระสังฆราช ถวายพระเถระ และมอบให้สถาบันการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ รวมทั้งสมาคมต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศด้วย

เกียรติคุณ

ตลอดชีวิตของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ไม่เคยทำงานด้านอื่นเลย นอกจากงานสอน งานค้นคว้าวิจัยในทางพระพุทธศาสนา โดยได้วางรากฐาน งานสอนธรรมะ และสร้างพระธรรมคัมภีร์ต่าง ๆ งานที่ทำทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยศรัทธาของประชาชน และดำเนินงานทางพุทธศาสนาด้วยมีผู้บริจาคทั้งสิ้น

เป็นชีวิตคนทำงานที่มีคุณค่ามีสาระประโยชน์ เป็นเสมือนประทีปธรรม เพราะเป็นผู้นำแสงสว่างทางปัญญามาให้กับมนุษยโลก

ท่านได้รับรางวัลเสาเสมาธรรมจักร ใบประกาศเกียรติคุณ สาขาเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา พุทธศักราช ๒๕๓๓

ชีวิตในบั้นปลาย

ท่านได้เริ่มป่วยเป็นโรคตับอักเสบ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ และเรื้อรังเรื่อยมา เพราะได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอ ด้วยเป็นห่วงงาน และรีบทำงานแข่งกับเวลาที่เหลืออยู่ให้มากที่สุด ทำงานจนวาระสุดท้าย

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ละทิ้งกายหยาบเข้าสู่ภูมิทิพย์ เมื่อวันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ เวลา ๐๖.๓๙ น. รวมสิริอายุได้ ๗๔ ปี ๓ เดือน ๖ วัน

คำนำในเล่ม

คนเราตายแล้วไม่สูญ ถ้ายังมีความผูกพันห่วงใย ตายแล้วก็ยังมีชีวิต คือชีวิตของโอปปาติกะทั้งหลาย คนที่ไปเกิดเป็นโอปปาติกะและมีโอกาสที่จะสร้างความดีก็มี คือเมื่อยังมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์เป็นบุคคลที่มีความเมตตากรุณาต่อมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายอย่างมาก จะทำอะไรก็นึกถึงคนอื่น ขวนขวายทำประโยชน์ต่อผู้อื่นอยู่เสมอ เป็นบุคคลที่มีนิสัยเยี่ยงพระโพธิสัตว์

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระมหากษัตริย์ผู้แกล้วกล้าเกรียงไกร ผู้ทรงประทานอิสรภาพให้แก่ชนชาวไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๑๒๗ หลังจากที่คนไทยได้ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าอยู่ถึง ๑๕ ปี พระองค์ก็ยังคงห่วงใยถึงความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย และความเป็นไปของบ้านเมืองตลอดมา แม้พระองค์จะทรงละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์มาเป็นเวลานานสี่ร้อยกว่าปีมาแล้ว

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นผู้สอนและฝึกสมาธิให้คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ให้ได้จนถึงขั้นมีความสามารถเป็นพิเศษ ในเรื่องการเข้าสมาธิติดต่อกับโอปปาติกะได้ การติดต่อทำได้ ๒ วิธี คือ การเข้าทรงและการเข้าสมาธิไปติดต่อ แล้วบันทึกไว้ทีละเรื่องทีละตอน

“บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ที่คุณศรีเพ็ญบันทึกไว้นี้ เป็นการเขียนบรรยายเหตุการณ์ในโลกทิพย์ บันทึกเล่าเหตุการณ์ตามความเป็นจริงอีกมิติหนึ่งที่ปรากฏในสมาธิ เป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันที่แต่งขึ้น หรือเป็นเรื่องที่เห็นหรือคิดแต่งนวนิยายขึ้นมาเอง เรื่องที่บันทึกไว้ตลอดหลายปี เป็นหนังสือรวม ๙ เล่ม

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ละกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ คุณศรีเพ็ญต้องทำงานสืบทอดสืบสานงานของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทั้งงานบริหารดูแลศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน งานพิมพ์หนังสือต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ งานดูแลสถานปฏิบัติธรรมของมูลนิธิพร รัตนสุวรรณ ที่อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ทำให้ไม่มีเวลาดูแลหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่ หนังสือหลายเล่มที่หมดไป หรือที่ยังมีอยู่ก็เก่าชำรุดเสียหาย

คณะศิษย์ของอาจารย์พร จึงเห็นสมควรรวบรวมจัดพิมพ์หนังสือชุด **“บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** จำนวน ๙ เล่ม มาจัดพิมพ์ใหม่ รวบรวมเป็นเล่มเดียว เพิ่มขนาดรูปเล่มให้ใหญ่และเย็บกี่เนื้อหาของหนังสือให้มั่นคงแข็งแรง เพื่อเก็บรักษาหนังสือไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อัน

ทรงคุณค่า ให้รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและพระมหาวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แม้พระองค์จะทรงสถิตอยู่ในสรวงสวรรค์ ก็ยังทรงห่วงใยบ้านเมืองอยู่เสมอไม่สร่างซา ทรงคุ้มครองปกป้องผองภัยให้ชาวไทยตลอดมา

คนในชาติของเรากำลังถูกศัตรูยัดเยียดความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ความเปลี่ยนแปลงกำลังเกิดขึ้นในจิตใจของคนในชาติ ทำให้เกิดการแบ่งแยก ขอทุกคนจงรวบรวมกำลังใจทั้งหมดเพื่อทำลายล้างความคิดที่มันแปลกใหม่ที่เข้าไปแทรกซึมอยู่ในจิตใจของคนในชาติให้หมดสิ้น ให้มีความคิดที่บริสุทธิ์ จะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวสืบต่อไป

ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัยและทิพยอำนาจแห่งเทพไทยอันยิ่งยง ทั้งมหิทธิฤทธิ์ บุญฤทธิ์แห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรบรมนาถ พระบูรพมหากษัตริยาธิราชทุกพระองค์ จงบำราบสรรพบาป สรรพภัย สรรพอันตรายให้หมดสิ้น บันดาลให้ไทยทั่วแผ่นดินตั้งอยู่ในคลองแห่งความดี สมัครสมานสามัคคีทุกถ้วนหน้า จงรักภักดีศาสนา พระมหากษัตริย์แน่แท้มั่นคงจงทั่วกัน ให้ประเทศชาติไทยดำรงความเป็นเอกราชตั้งมั่นเพิ่มพูนสุขสวัสดิ์วัฒนายิ่งขึ้นเป็นมรดกสืบไปชั่วกัลปาวสาน

คณะศิษย์ผู้จัดทำ

สารบัญในเล่ม

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : พิธีบวงสรวงสมโภชองค์พระเจดีย์ยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเมื่อครั้งทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง พ.ศ. ๒๑๒๗ ..... ๕
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศแก่เทพยดาทั้งหลายในวันที่ทรงกระทำยุทธหัตถี ๖

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๙

- วันค้นพบหนองสาหร่าย ๑๑

การกระทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ๒๓

- บทสรรเสริญพระบารมี ๓๐
- สดุดีมหาราชา ๓๐
- สวดบทนมัสการ ๓๑
- สวดบทพระพุทธคุณ - สวดทำนองสรภัญญะ ๓๑
- สวดบทพระธรรมคุณ - สวดทำนองสรภัญญะ ๓๒
- สวดบทพระสังฆคุณ - สวดทำนองสรภัญญะ ๓๒-๓๓
- สวดชยสิทธิคาถา - สวดทำนองสรภัญญะ ๓๔
- บทร้องเพลงชาติ - ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น ๓๕
- ความฝันอันสูงสุด - เพลงพ่อขุนผาเมือง ๓๖
- เพลงนเรศวรมหาราช ๓๗
- แด่...ทหารหาญในสมรภูมิ ๓๘
- สุดแผ่นดิน - แห่งกฎกรรม ๓๙
- เพลงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว - เพลงวิญญาณ ๔๐
- เจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๔๑
- รำวงกู้เอกราช - บทตรวจน้ำแผ่ส่วนกุศล ๔๒

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจดีย์อิสรภาพ

- ประกาศโองการ พิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ “อิสรภาพ” ๖๓
- บทเพลงที่ทรงรับสั่งให้ร้องประโคมในระหว่างที่ประธานในพิธีเริ่มตอกไม้มงคลไปจนเสร็จพิธี แทนการประโคมด้วยแตรสังข์ ๖๗

ปาฐกถาเรื่อง “ประสบการณ์ในพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพฯ” ๗๑

ความรู้สึกในการไปร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๗๘

เทวาสุรสงคราม ๘๑

- กรรมวิธีในการก่อสร้างอาคารในโลกทิพย์ ๘๓

ปาฐกถาเรื่อง “ท่านถือศาสนาอะไร” ๘๖

- มารในมิติที่ ๕ ๘๖
- ศาสนาวิทยาศาสตร์ ๘๙
- กาลามสูตรไม่ใช่ไพ่ตาย ๙๑
- ประโยชน์ของความเชื่อเรื่องการสืบภพชาติ ๙๓
- ชาวพุทธที่เป็นฆราวาสกับ “การฆ่า” ๙๖
- ศาสนาคอมมูนิสต์ ๙๗
- ศาสนาเงิน ศาสนาร่างกาย ศาสนาอำนาจ ๙๘
- “แค้น” ๙๙
- อยู่เพื่อตายและตายเพื่ออยู่ ๑๐๐

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำปรารภเรื่องวันที่สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ ฯ

- สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมาบอก ๑๐๘
- วันที่รับสั่งให้สร้าง คือ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ เวลา ๐๖.๐๐ น. ๑๑๑

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- เริ่มสร้างหอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๑๓
- ได้ผู้อุปถัมภ์ในการวางพื้นฐานการก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๑๔
- ได้สถาปนิกผู้ออกแบบสร้างหอประชุมและสำนักสงฆ์พร้อมทั้งผู้รับเหมาก่อสร้าง ๑๑๖
- การทำพิธีครั้งแรกที่พระบรมรูปทรงม้า เมื่อเวลา ๐๒.๐๐ น. วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘ ๑๑๗
- วันแรกที่ผู้รับเหมาก่อสร้าง ไปดูสถานที่สร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๑๘
- วันวางศิลาฤกษ์หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๑๙
- การจัดพิธีลอยกระทงครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๑๙
- วันเริ่มสร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๒๐
- การสร้างกุฏิพระ ๑๒๑
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ทำพิธีในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ปี ๒๕๑๘ ๑๒๒
- การทำพิธีปลูกต้นประดู่แดง ต้นไม้เสี่ยงทาย วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘ ๑๒๓
- การทำพิธีบูชาด้วยดอกกุหลาบสีชมพู ๕๐ ดอก ที่ฐานวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯ ๑๒๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้เริ่มสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๒๕
- เหตุไร? สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๒๖

- วันเริ่มสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๒๗
- เหตุไร จึงต้องสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ตรงที่บริเวณที่ตั้งพระเจดีย์ดังที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ ๑๒๘
- ตัวอย่างอันหนึ่งของลางบอกเหตุการณ์บ้านเมืองที่จะเกิดขึ้น ๑๒๙
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ตรัสถึงเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้น ๑๓๐
- ได้ช่างสร้างพระเจดีย์อิสรภาพคนแรก ๑๓๒
- บันทึกเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ๑๓๕
- คณะดนตรีในโลกทิพย์มาร่วมแสดงด้วย ๑๓๕
- ต้องเปลี่ยนช่างผู้สร้างพระเจดีย์ ฯ ๑๓๗
- คราวนี้ได้ช่างที่เหมาะสมในการก่อสร้างพระเจดีย์จริง ๆ คือ คุณจุรี ลิ่มศิลา ๑๓๘
- วันที่เริ่มก่อสร้างพระเจดีย์ครั้งใหม่ ๑๓๘
- บ้านเดิมของคุณจุรี ลิ่มศิลา ในสมัยเมื่อหลายร้อยปี ที่ยังเห็นภาพอยู่ในโลกทิพย์ ๑๓๙
- พิธีวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และพิธีปลุกเสก แผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ๑๔๑
- เหตุการณ์ในโลกทิพย์วันวิสาขบูชา ๑๔๕
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในวันวิสาขบูชา ๑๔๕
- ผู้คนเริ่มหลั่งไหลไปนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๔๗
- เริ่มกู้เงินมาสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๔๘
- พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ๑๔๘
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งถมดินภายในฐานองค์พระเจดีย์ ฯ ๑๔๘
- จัดทอดผ้าป่าครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๔๙
- พนักงานธนาคารแห่งอเมริกามาพักที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๔๙
- จัดพิธีลอยกระทงที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และมีปรากฏการณ์ที่มหัศจรรย์ ๑๕๐
- อธิบายความหมายของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๕๑
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งความลึกลับของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกี่ยวกับบ้านเมือง ๑๕๔
- ข้อสังเกตของนายพลทหารอากาศผู้หนึ่งเกี่ยวกับการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๕๕
- พิธีในวันมหาราช ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ และรับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๑๐๘ กอง ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท ๑๕๖
- รพช.และกรมทางหลวงมาช่วยทำถนนในศูนย์พัฒนาศาสนา ๑๕๘
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อวันสิ้นปีเก่าต้อนรับปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๑ ๑๕๙
- พิธีจับมือต่อ ๆ กันรอบองค์พระเจดีย์ ฯ ๑๕๙
- รับสั่งกำหนดหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองวันมาฆบูชา พุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ๑๖๑
- ขึ้นเชียงใหม่เนื่องในงานหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง ๑๖๑
- ปาฐกถาที่สำนักงานใหญ่ธนาคารกรุงเทพ ฯ ๑๖๒
- ท่านครูบาศรีวิชัยมารับไปภูพิงค์ราชนิเวศน์เชียงใหม่ ๑๖๒
- เตรียมงานพิธีหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง ๑๖๓
- เหตุการณ์ในวันหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง ๑๖๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้สร้างฉัตรสวมยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๑๖๗
- อุปสรรคในการสร้างฉัตรสวมยอดพระเจดีย์ ๑๖๗
- ทำพิธีแก้เคล็ดเหตุการณ์บ้านเมือง ๑๖๘

- เตรียมทำถนนให้ดีเสร็จก่อนถึงวันวิสาขบูชา วันทอดผ้าป่าครั้งใหญ่ ๑๐๘ องค์ ๑๖๙
- เตรียมงานทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๗๒
- หลวงพ่อโอภาสีทำพิธีห้ามฝน ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๗๓
- หลวงพ่อโอภาสี อธิบายวิธีแผ่เมตตาและอานิสงส์ ๑๗๔
- เหตุไรจึงต้องมีการร้องเพลงในเวลาทำพิธี ๑๗๕
- เหตุการณ์ใกล้วันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๗๖
- การตกแต่งองค์พระเจดีย์ ฯ ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ ๑๗๗
- นิมนต์พระ ๑๐๘ องค์มารับผ้าป่า ๑๗๘
- เหตุไรจึงทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๗๙
- เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๘๐
- พระวีรญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ เทศน์ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๘๑
- เหตุการณ์ในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๘๒
- เหตุมหัศจรรย์วันทำพิธีจับมือรอบองค์พระเจดีย์ เช้าวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ๑๘๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ไปนำสิ่งมิ่งมงคลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ๑๘๔
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก่อนทำพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๙๐
- เริ่มพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๑๙๑
- เหตุบังเอิญหรือปาฏิหาริย์ ๑๙๒
- เรื่องนพศูล หรือวิศวัชร ในพระพุทธปรางค์ ๑๙๓
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภายหลังจากการเสร็จสิ้นทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๒๐๐
- เริ่มสร้างฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ๒๐๑
- งานเหลืออีกประมาณ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ยากเท่ากับงานเริ่มต้น ๒๐๑

❁ บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : การเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคล ๗๒ จังหวัด

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- การเดินทางครั้งที่ ๑ ภาคใต้

๑. จังหวัดกระบี่ ๒๑๐
๒. จังหวัดพังงา ๒๑๒
๓. จังหวัดภูเก็ต ๒๑๔

- การเดินทางครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ

๔. จังหวัดเชียงราย ๒๑๗
๕. จังหวัดพะเยา ๒๑๘
๖. จังหวัดเชียงใหม่ ๒๒๐
๗. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒๒๒
เชียงใหม่ครั้งที่ ๒ ๒๒๕
๘. จังหวัดลำพูน ๒๒๖

- **การเดินทางครั้งที่ ๓ ภาคกลาง (ส่วนใต้)**

๙. จังหวัดนครปฐม ๒๓๑

๑๐. จังหวัดราชบุรี ๒๓๓

๑๑. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๒๓๔

๑๒. จังหวัดเพชรบุรี ๒๓๖

- **การเดินทางครั้งที่ ๔ ภาคกลาง (ส่วนกลาง)**

๑๓. จังหวัดนนทบุรี ๒๓๗

๑๔. จังหวัดปทุมธานี ๒๓๘

- **การเดินทางครั้งที่ ๕ ภาคกลาง (ส่วนเหนือ)**

๑๕. จังหวัดนครสวรรค์ ๒๔๒

๑๖. จังหวัดอุทัยธานี ๒๔๓

๑๗. จังหวัดชัยนาท ๒๔๕

๑๘. จังหวัดสิงห์บุรี ๒๔๗

๑๙. จังหวัดอ่างทอง ๒๔๘

๒๐. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒๔๙

- **การเดินทางครั้งที่ ๖ ภาคกลาง (ส่วนใต้)**

๒๑. จังหวัดสมุทรสงคราม ๒๖๗

๒๒. จังหวัดสมุทรสาคร ๒๖๘

- **การเดินทางครั้งที่ ๗**

๒๓. จังหวัดสระบุรี ๒๖๙

- **การเดินทางครั้งที่ ๘**

๒๔. จังหวัดกำแพงเพชร ๒๗๑

๒๕. จังหวัดสุโขทัย ๒๗๓

- **การเดินทางครั้งที่ ๙ ภาคใต้ครั้งที่ ๒ ทั้งหมด**

๒๖. จังหวัดชุมพร ๒๗๕

๒๗. จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๒๗๘

๒๘. จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒๗๙

๒๙. จังหวัดพัทลุง ๒๘๐

๓๐. จังหวัดตรัง ๒๘๑

๓๑. จังหวัดสตูล ๒๘๒

๓๒. จังหวัดสงขลา ๒๘๔

๓๓. จังหวัดนราธิวาส ๒๘๕

๓๔. จังหวัดยะลา ๒๘๖

๓๕. จังหวัดปัตตานี ๒๘๗

๓๖. จังหวัดระนอง ๒๘๘

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๐**

๓๗. จังหวัดเลย ๒๙๐

๓๘. จังหวัดพิษณุโลก ๒๙๒

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๑**

๓๙. จังหวัดนครนายก ๒๙๕

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๒**

๔๐. จังหวัดตาก ๒๙๖

๔๑. จังหวัดลำปาง ๒๙๘

อีสาน แผ่นดินที่ราบสูงอันกว้างใหญ่และยิ่งใหญ่ในอดีต

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๓ (อีสานรอบนอก)**

๔๒. จังหวัดชัยภูมิ ๓๐๑

๔๓. จังหวัดขอนแก่น ๓๐๓

๔๔. จังหวัดหนองคาย ๓๐๔

๔๕. จังหวัดอุดรธานี ๓๐๖

๔๖. จังหวัดสกลนคร ๓๐๗

๔๗. จังหวัดนครพนม ๓๐๙

๔๘. จังหวัดอุบลราชธานี ๓๑๐

๔๙. จังหวัดศรีสะเกษ ๓๑๑

๕๐. จังหวัดสุรินทร์ ๓๑๒

๕๑. จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๓

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๔ (อีสานรอบใน)**

๕๒. จังหวัดนครราชสีมา ๓๑๔

๕๓. จังหวัดร้อยเอ็ด ๓๑๖

๕๔. จังหวัดยโสธร ๓๑๗

๕๕. จังหวัดมหาสารคาม ๓๒๐

๕๖. จังหวัดกาฬสินธุ์ ๓๒๑

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๕ (ภาคเหนืออีกครั้ง)**

๕๗. จังหวัดน่าน ๓๒๓

๕๘. จังหวัดแพร่ ๓๓๑

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๖**

๕๙. จังหวัดกาญจนบุรี ๓๓๒

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๗ ภูกระดึง จังหวัดเลย ครั้งที่ ๒** ๓๓๘

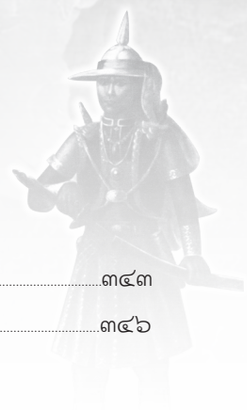

- **การเดินทางครั้งที่ ๑๘**
  - ๖๐. จังหวัดพิจิตร ๓๔๓
  - ๖๑. จังหวัดอุตรดิตถ์ ๓๔๖
- **การเดินทางครั้งที่ ๑๙**
  - ๖๒. จังหวัดลพบุรี ๓๔๘
- **การเดินทางครั้งที่ ๒๐ (พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก)**
  - ๖๓. จังหวัดสมุทรปราการ ๓๕๑
  - ๖๔. จังหวัดตราด ๓๕๒
  - ๖๕. จังหวัดจันทบุรี ๓๕๒
  - ๖๖. จังหวัดระยอง ๓๕๔
- **การเดินทางครั้งที่ ๒๑ จังหวัดระยองครั้งที่ ๓ เกาะแก้วพิสดาร**
  - ๖๗. จังหวัดชลบุรี ๓๕๖
  - ๖๘. จังหวัดฉะเชิงเทรา ๓๕๙
- **การเดินทางครั้งที่ ๒๒**
  - ๖๙. จังหวัดเพชรบูรณ์ ๓๖๐
- **การเดินทางครั้งที่ ๒๓**
  - ๗๐. จังหวัดสุพรรณบุรี ๓๖๒
- **การเดินทางครั้งที่ ๒๔**
  - จังหวัดที่ ๗๑-๗๒ ปราจีนบุรี-กรุงเทพมหานคร ๓๖๔

❁ บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา

สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา

- สู่ราชคฤห์ **เวฬุวนาราม** วัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา ๓๘๒
- **นาลันทา** มหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลก ๓๘๕
- สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๑ ที่ไปถึง **พุทธคยา**...สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรู้ ๓๘๖
- **พาราณสี** นครแห่งแม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ ๓๘๙
- สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๒ ที่ไปถึง **อิสิปตนมฤคทายวัน** สารนาถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๓๙๑
- สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๓ ที่ไปถึง **กุสินารา** ๓๙๒
- สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๔ ที่ไปถึงสุดท้าย **ลุมพินีวัน** ๓๙๔
- **เชตวันมหาวิหาร สาวัตถี** สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ประทับนานที่สุด ๓๙๕
- **สังกัสสนคร** ๓๙๘
- **อัครา ทัชมาฮาล** สุสานรักอันเลื่องลือ ๓๙๙
- **เดลฮี** เมืองหลวงของอินเดีย ๔๐๒

- ฤาษีเกษ มัสซูรี่ เดลฮี ๔๐๒
- เดลฮี อีกครั้งหนึ่ง ๔๐๕
- ออรังคบัด เอลลอร่า อชันต้า ๔๐๖

❁ บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้หยุดชะงักเมื่อปี ๒๕๒๓ ๔๑๗
- พระจำพรรษาในปี ๒๕๒๓ ๔๑๘
- เริ่มตั้งทุนสังฆรัตนะและวงล้อพระธรรมจักร เริ่มปรากฏเหนือยอดองค์พระเจดีย์ และรับสั่งให้สวดรัตนสูตร ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ทุกวันพระ ๔๑๙
- ประทีปในดวงใจ ๔๒๑
- ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ในขณะสวดรัตนสูตรและธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๔๒๒
- เริ่มจะสร้างกุฏิพระในแก่งข้างใน ๔๒๓
- นิมนต์พระไปสวดมนต์ที่แก่งข้างในเป็นครั้งแรก ๔๒๓
- คิดจะสร้างศาลาไว้ที่บริเวณแก่งข้างใน ๔๒๔
- รับสั่งให้ตั้งชื่อว่าศาลาพุทธานุภาพ ๔๒๕
- จัดให้มีเทศน์มหาชาติขึ้นเป็นครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๔๒๖
- ในโลกทิพย์ก็มีเทศน์มหาชาติเหมือนกัน ๔๒๗
- นำพระไปสวดมนต์ที่ภูกระดึง ๔๒๗
- ในโลกทิพย์ก็มีพิธีทอดกฐิน ๔๒๘
- เตรียมป้องกันไฟ และต้อนรับพระนักศึกษา ๘๐ รูป ๔๒๘
- รับสั่งให้สวดมนต์ทุกวันทั้งเช้าและเย็น และกล่าว พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ๑๐๘ ครั้ง ๔๒๘
- มารขัดขวางการสวดมนต์และภาวนา ๔๒๙
- วันที่ไฟไหม้อย่างรุนแรงที่สุด ที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ๔๒๙
- วันเกิดเหตุการณ์ไม่สงบระหว่างวันที่ ๑-๓ เมษายน ๒๕๒๔ และรับสั่งให้สวดมนต์ทั้งเช้าและเย็น ทุกวันจนกว่าพระเจดีย์ ฯ จะเสร็จ ๔๓๐
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช...พระผู้ทรงจุดประทีปในดวงใจ ๔๓๑
- สวดมหาสมัยสูตร ๔๓๑
- พอเสร็จพิธีทอดผ้าป่าก็ล้มป่วยพร้อมกันทั้ง ๒ คน ๔๓๙

เรื่องข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับงานทอดผ้าป่าที่แคมป์สน

- ภายหลังเสร็จพิธีการแล้ว ๔ เดือน จึงได้เริ่มบันทึกเหตุการณ์วันทอดผ้าป่า ๔๔๒
- ทำพิธีไข่ต้ม ๗๒ จังหวัด เวลาเที่ยงคืนวันวิสาขบูชา ๔๔๒
- มารผจญหนักต้องทำพิธีแก้ เวลารุ่งอรุณของวันวิสาขบูชาอีก ๔๔๔
- ต้องทำพิธีในวันเพ็ญพุธเดือน ๗ อีก ๔๔๕

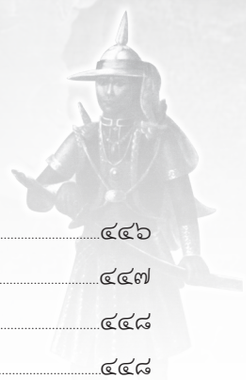

- ต้องใช้โคมเทียนเวียนเทียนเพื่อมิให้เทียนดับ ในวันเพ็ญพุธเดือน ๗ ๔๔๖
- เหตุการณ์ในวันทำพิธีเวียนเทียน วันเพ็ญพุธเดือน ๗ ๔๔๗
- เทียน - ไข่หนองคาย จันทบุรี กาญจนบุรี ดับ ๔๔๘
- ต้องทำพิธีแก้ไขอีกครั้ง ๔๔๘
- ผู้บริจาครายแรกสำหรับผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ที่จะทอดในวันอาสาฬหบูชา ๔๔๙
- ใกล้วันทอดผ้าป่า แต่เจ้าภาพผ้าป่าก็ยังไม่ได้ครบ ๔๕๑
- อีก ๒ วันจะถึงวันทอด เหตุมหัศจรรย์ก็ได้เกิดขึ้น ๔๕๒
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จมารับสั่งให้จัดทำพิธีต่าง ๆ ก่อนจะถึงวันทอดผ้าป่า และได้เห็นนิมิตภาพสิ่งแวดล้อมในวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา ๔๕๔
- เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าต้นแก้ว ๑๐๙ องค์ ในวันอาสาฬหบูชา ๔๕๕
- รับสั่งให้ทุกคนไปเวียนเทียนที่พระเจดีย์ ฯ และให้จุดเทียนเดินจากหอประชุมไปจนถึงเนินพระเจดีย์ ฯ วันนั้นลมเงียบสงัด เทียน ๗๐๐ กว่าเล่มไม่ดับเลย ๔๕๗
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันทอดผ้าป่าต้นแก้ว ๔๕๙
- ต้นแก้วเกิดในโลกทิพย์ ก่อนที่จะปลูกต้นแก้วรอบเนินพระเจดีย์ ฯ ๔๖๐
- ปลูกต้นแก้วรอบเนินพระเจดีย์ ฯ ๔๖๑
- เสร็จงานทอดผ้าป่า และเตรียมจะสร้างฐานพ่อขุนผาเมือง และสร้างพระเจดีย์ต่อก็ล้มป่วยทั้ง ๒ คน ๔๖๒
- เตรียมงานเพื่อจะนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนชุ้มพระเจดีย์ฯ ๔๖๓
- เหตุการณ์ความเป็นไปภายหลังจากหายป่วย ๔๖๓
- เตรียมจัดงานต้อนรับพระนักศึกษา ๒๐๐ รูป ในวันครบรอบ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๔๖๓
- เหตุการณ์ในโลกทิพย์ วันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ ๔๖๕
- ต้อนรับพระศรีลังกาเกือบ ๔๐ รูป ๔๖๖
- รับสั่งให้รื้อนั่งร้านพระเจดีย์ให้เสร็จก่อนวันฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๔๖๘
- เกิดท้อแท้หมดกำลังใจจะทำงานต่อไป ๔๖๙
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้กำลังใจ และรับสั่งให้ปลูกต้นสัก นำพระพุทธนิรันตรายไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๔๖๙
- จะต้องปลูกต้นสักให้ได้ ๒๕๒๕ ต้น เสร็จก่อนวันอาสาฬหบูชา ๔๗๐
- วันที่นำพระพุทธนิรันตรายมาจากกรุงเทพ ฯ ๔๗๑
- เทศนาของหลวงพ่อสมเด็จ พระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี) ๔๗๓
- ๒ เดือนแล้วยังหาเจ้าภาพผ้าป่าต้นสักได้ไม่ครบ จนเกิดความกังวล-คำเตือนของพ่อฤาษี ๔๗๕
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ต่อ ๔๗๕
- พอจะเริ่มลงมือสร้างก็มีมารผจญ คำเตือนสติของพ่อฤาษี ๔๗๖
- แต่แล้วก็เอาชนะมารได้ ๔๗๘
- ไปพิษณุโลก เพื่อติดต่อช่าง-คุณจุรี ลิ่มศิลา ให้มาทำเจดีย์ ๔๘๐
- เพราะได้คุณจุรี ลิ่มศิลา ช่างผู้เป็นคู่บุญบารมีจริง ๆ งานจึงได้สำเร็จ มารมิอาจขัดขวางได้ ๔๘๒
- เทพเจ้าทุกหนแห่งที่ได้ไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์มาทั้ง ๗๒ จังหวัดต่างก็ได้มาให้ความคุ้มครองทั้งหมด ๔๘๓
- ต้องสวดมนต์ช่วยด้วย ในขณะที่งานจวนจะสำเร็จและมือของคุณจุรีนายช่างอาบไปด้วยรังสีแสงสว่าง ๔๘๔

- พระอาทิตย์ทรงกลดในขณะปิดโมเสคสีทอง ที่ยอดพระเจดีย์ ๔๘๕
- รับสั่งให้จัดทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น ในวันมหาปวารณาปี ๒๕๒๕
  อันเป็นปีที่กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี ๔๘๖
- รับสั่งให้ตอกเสาไม้สักสูง ๒๐๐ เซนติเมตร ที่บริเวณเนินด้านหน้าพระเจดีย์
  สัญลักษณ์กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี ๔๘๗
- เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น ๔๘๘
- บรรยากาศในระหว่างตอกหลักเสาสัก ๒๐๐ เซนติเมตร ๔๙๑
- บรรยากาศวันเทโว วันที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์ ๔๙๒
- เริ่มสร้างกุฏิตึกใหม่-ตึกรัตนโกสินทร์ ๔๙๔
- รับสั่งให้สร้างแท่นที่ตั้ง และให้นำพระรูปปั้นพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐาน ๔๙๔
- วันที่รับสั่งให้นำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นประดิษฐานที่ซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพฯ ๔๙๕
- วันเตรียมงานเพื่อจะนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานที่ซุ้มพระเจดีย์ฯ ๔๙๖
- วันทำพิธีนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์ พระอาทิตย์ทรงกลดตลอดเวลา ๔๙๙
- รื้อนั่งร้านพระเจดีย์ ฯ เป็นการถาวร ๕๐๐
- เริ่มเตรียมงานต่าง ๆ เพื่อจะนำพระรูปพ่อขุนผาเมืองจากโรงหล่อ
  มาตั้งบนแท่นฐานที่ตั้งที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๕๐๐
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งวิธีการที่จะนำพ่อขุนผาเมืองจากกรุงเทพ ฯ มาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๕๐๑
- เหตุบังเอิญหรือปาฏิหาริย์ที่การยกพ่อขุนผาเมืองขึ้นรถเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้ ๕๐๒
- ขบวนรถที่นำพ่อขุนผาเมืองจากกรุงเทพ ฯ มาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา
  เต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันหลายอย่าง ๕๐๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ตั้งชื่อพระรูปนี้ว่า **“พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง”** ๕๐๔
- ทำพิธีหลายอย่างในระหว่างนำพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนแท่น ๕๐๔
- พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพ่อขุนผาเมือง ภายหลังประดิษฐานพระรูปเสร็จเรียบร้อย ๕๐๕
- เหตุการณ์ในโลกทิพย์นับตั้งแต่เริ่มนำพ่อขุนผาเมืองจากโรงหล่อ จนกระทั่งถึงประดิษฐานเสร็จ ๕๐๖
- เสร็จจากงานพ่อขุนก็เตรียมรับพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๕๐๗
- เสร็จจากงานพระนักศึกษา ก็เตรียมป้องกันไฟป่า ๕๐๗
- แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ต้นสนครั้งร้ายแรงที่สุด
  และแล้วในวันรุ่งขึ้นก็มีการประกาศการยุบสภา ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๖ ๕๐๘
- รับสั่งให้สร้างธรรมจักร-แผนที่ประเทศไทย
  และแผ่นจารึกไว้ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ ฯ เพื่อบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ ๕๐๘
- รับสั่งถึงวิธีการบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ว่าควรจะทำอย่างไรบ้าง ๕๐๙
- เตรียมสร้างพื้นฐานรอบองค์พระเจดีย์ใหม่ ๕๑๐
- มารผจญอย่างหนักในวันที่จะเทคานพื้นฐานพระเจดีย์
  และพระองค์ก็เสด็จมารับสั่งถึงวิธีแก้ได้สำเร็จ ๕๑๑
- เตรียมผูกเหล็กเทพื้นคอนกรีตพื้นฐานเจดีย์ รอช่าง แต่แล้วช่างก็ยังไม่มา ๕๑๒
- เหตุการณ์วันผูกเหล็กทำพื้นฐานพระเจดีย์ ฯ ๕๑๓
- เหตุการณ์วันเทปูนทำพื้นฐานพระเจดีย์ ๕๑๔
- เจ้าพ่อต่าง ๆ ทั่วประเทศได้มาร่วมช่วยเพิ่มพลังในวันเทปูน ๕๑๕

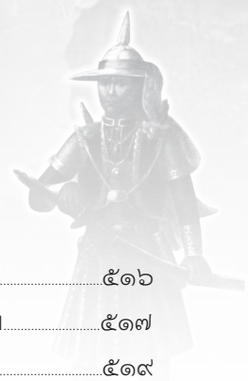

- พระราชดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันเทปูนทำพื้นฐานพระเจดีย์ ฯ และรับสั่งให้รวมดินศักดิ์สิทธิ์ ๕๑๖
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้จารึกประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ลงในแผ่นทองแดง ๕๑๗
- ทำพิธีรวมดินศักดิ์สิทธิ์และบรรจุลงในถุงเงินถุงทอง ๕๑๙
- รับสั่งให้ทำพระพุทธนิรันตรายฐานเท่าเม็ดมะขามและถุงเงินถุงทองขนาดเล็ก บรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ ๕๑๙
- ก่อนจะถึงวันทำพิธีสำคัญเพ็ญอาสาฬหบูชา จะต้องเตรียมทำงานหลายด้านให้เสร็จ และต้องกู้เงินมาใช้จ่ายเป็นจำนวนล้าน ๕๒๐
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงอนุโมทนา และเทพเจ้าทั้งหลายก็ให้กำลังใจ-เตือนสติ ๕๒๒
- “อาจารย์พรแน่จริง ๆ ห้ามฝนได้” เสียงจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำถนน ๕๒๒
- คำเตือนสติของสมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว ๕๒๓
- ได้รับพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุที่จะนำไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์ ฯ ๕๒๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่ง ถึงวิธีที่จะประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเจดีย์ ๕๒๔
- งานที่จะต้องทำให้เสร็จก่อนวันพิธี คือ ถนน ไฟฟ้า ป้ายชื่อศูนย์ ฯ ๕๒๕
- สิ่งที่บรรจุพร้อมกับพระบรมสารีริกธาตุ ๕๒๕
- วิธีจัดพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุลงในผอบ ๕๒๖
- วันนำพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุไปศูนย์พัฒนาศาสนา-บรรยากาศในโลกทิพย์ ๕๒๖
- เหตุการณ์ในขณะที่จะนำพระบรมสารีริกธาตุ พระธาตุเข้าสู่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และบรรยากาศในโลกทิพย์ ๕๒๗
- คืนวันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เปิดให้ผู้มีจิตศรัทธาเข้าชมพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุ ๕๒๙
- วันเสาร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เร่งทำงานต่าง ๆ เพื่อจะให้เสร็จ พร้อมที่จะบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ในพระเจดีย์ ฯ ๕๒๙
- มารขัดขวางอย่างหนักอีกในวันที่จะบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ ๕๓๐
- แต่แล้วก็ชนะมารได้ ๕๓๑
- เหตุการณ์วันบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ และสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ ไว้ในอุโมงค์พระเจดีย์ ฯ ๕๓๒
- เหตุการณ์ในวันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๕๓๓
- พระอาทิตย์ทรงกลดในวันทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๕๓๕
- เตรียมเคลื่อนขบวนแห่พระบรมสารีริกธาตุ สู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๕๓๕
- พระเจดีย์ในโลกทิพย์สูงเสียดฟ้า และเปล่งรัศมีเจิดจ้าไปทั่วทิศ ๕๓๖
- พิธีในขณะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นประดิษฐานในองค์พระเจดีย์ ๕๓๗
- ทำพิธีเวียนเทียนองค์พระเจดีย์ ฯ และสวดมนต์สมโภชตลอดทั้งคืน ๕๓๘
- วันนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานในชุ้มพระเจดีย์ ฯ พระอาทิตย์ทรงกลดอีก ๕๓๙
- รับสั่งให้มอบถุงเงินถุงทองแก่ผู้ที่บริจาค ๔๐๐ ตำลึง ๕๔๑
- พลังรังสีจากผอบถุงเงินถุงทอง และความศักดิ์สิทธิ์ของผอบ ๕๔๒
- พระพุทธนิรันตรายฐานเท่าเม็ดมะขาม พลังรังสีเป็นแสงสีรุ้งเจ็ดสี ๕๔๓
- ประกาศโองการพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๕๔๔

- แสงสายรุ้งลงที่เนินพ่อขุนผาเมืองกับที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และบรรยากาศในโลกทิพย์ตอนสายรุ้งลง ๕๔๖
- ภาระภายหลังเสร็จจากงานบรรจุพระเจดีย์ คือหนี้สินใหญ่และต้นสนใหญ่พังทับบ้านเบอร์ ๙-๑๐ ๕๔๗
- คำเตือนสติจากเทพเจ้ามิให้หมดกำลังใจ ๕๔๙
- คำเตือนสติจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๕๔๙
- ลักษณะการโค่นของต้นสนเป็นไปอย่างกับมีใครคอยพยุงมิให้โค่นอย่างรุนแรง ๕๕๐
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ซ่อมแซมบ้านพักใหม่ทั้งหมด พร้อมกับปูหินอ่อนบันไดพระเจดีย์ ฯ และปูพื้นฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมือง ๕๕๐
- บรรยากาศในโลกทิพย์...ตอนจะเริ่มซ่อมแซมบ้านและปูหินอ่อน ๕๕๒
- ได้เพลงภชันไทยจากนิมิตในความฝัน ๕๕๓
- เนื้อเพลงภชันไทยท่อนแรก ๕๕๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้จำลองธรรมจักรและแผ่นจารึกทองแดง ๕๕๔

งานก่อสร้างธรรมจักร และแผ่นทองแดงจารึก ตามรับสั่ง

- งานแผ่นทองแดงจารึก ตามรับสั่ง ๕๕๗

พระอาทิตย์ทรงกลด ที่หุบเขา ณ เมืองเพชรบูรณ์ ๕๖๐

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : พยานวัตถุในประวัติศาสตร์

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- คำเตือนสติจากพ่อฤาษีสรายากัส หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต เมื่อเวลาเกิดความท้อแท้เพราะมีภาระหนี้สินล้นพ้น ๕๘๓
- พระดำรัสตรัสเล่าถึงเหตุการณ์ที่ต้องทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง ๕๘๔
- เกิดกำลังใจขึ้นมาอีกอย่างมากในเมื่อได้ฟังพระดำรัสตรัสเล่านั้น ๕๘๖
- เกิดไฟไหม้ป่าสนครั้งร้ายแรงที่สุดขึ้นมาอีก ป่าสนถูกไฟไหม้พันกว่าต้น ๕๘๗
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เรื่องการนำพระนิสิตมหาจุฬา ฯ มาศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๕๘๘
- เกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนในระหว่างนี้ คือ คุณชิต รักวินัย ล้มป่วยอย่างกะทันหันและเสียชีวิต ๕๘๙
- หลังจากตาย คุณชิตก็ได้มาช่วยเลี้ยงพระ ๕๙๑
- ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ในระหว่างที่มีการสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๕๙๑
- นิมนต์พระนิสิตทั้งหมดไปสวดมนต์ที่อนุสาวรีย์วีรชนที่เขาค้อ ๕๙๒
- รับสั่งให้สวดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และสูตรอื่น ๆ ทุก ๆ อาทิตย์กลางเดือนตลอดไป จนถึงวันวิสาขบูชา ๒๕๒๘ ๕๙๔
- สีพระพักตร์และรังสีของพระองค์หม่นหมอง การช่วยส่งเสริมบารมี ๕๙๕

- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต อธิบายอานิสงส์ของการสวดมหาสมัยสูตร และสวดอย่างไรจึงจะมีอานิสงส์จริง ๆ ๕๙๖
- คำเตือนสติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๕๙๗
- คำเตือนสติของพระพุฒาจารย์โต ๕๙๗
- บรรยากาศในโลกมนุษย์และในโลกทิพย์ ระหว่างทำพิธีสวดมนต์ในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๗ ๕๙๘
- มีปรากฏการณ์ในท้องฟ้าเมฆไหลราวกับวิ่ง ที่ใกล้ศูนย์ ฯ ฝนตกหนัก ภายในศูนย์ ฯ ฝนไม่ตก ๕๙๙
- รับสั่งให้ปลูกต้นมะขามรอบบริเวณเนินที่ตั้งพ่อขุนผาเมือง ๕๙๙
- พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในโลกทิพย์ สูงใหญ่เทียมฟ้า ๖๐๑
- ต้องซ่อมต้นสักอีกเป็นจำนวนมาก ๖๐๒
- รับสั่งให้ตั้งชื่อแนวต้นมะขามว่าแนวขามแกร่ง ๖๐๒
- มารพยายามทำลายแนวขามแกร่ง ๖๐๓
- แต่ก็สู้กับมารได้ ซึ่งเป็นนิมิตหมายว่าแม้จะถูกข้าศึกบุกมาไม่รู้ตัวแต่ก็สู้ได้ ๖๐๔
- เตรียมจัดการทอดผ้าป่าแนวขามแกร่งในวันอาสาฬหบูชา ๖๐๕
- บรรยากาศในคืนวันอาสาฬหบูชา ๖๐๖
- ทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่ง พระองค์รับสั่งว่า รอคอยมา ๔๐๐ ปี กว่าจะได้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๖๐๙
- งานเหลือไม่มาก แต่ก็เป็นงานที่ยากจะทำให้สำเร็จได้ ๖๑๐
- พระเกิดป่วยในระหว่างพรรษา ต้องนำเข้ารักษาในโรงพยาบาล ๖๑๐
- พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ๖๑๑
- ไปดูการก่อสร้างที่ตำหนักเขาย่าเป็นครั้งแรก ๖๑๒
- รับสั่งให้รีบทำฐานพ่อขุนผาเมือง และซ่อมหน้าบันพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๖๑๔
- คำเตือนสติของหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ๖๑๕
- รับสั่งให้ตั้งกองทุน ในเมื่อภาระหนี้สินหมดแล้ว ๖๑๖
- ผอบถุงเงินถุงทองยังมีเหลืออีกมาก เป็นนิมิตหมายถึงสิ่งใด ๖๑๗
- บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้ และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๖๑๘
- ทำไมจึงต้องมาสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้นที่แคมป์สน ประวัติความเป็นมาโดยสังเขป ๖๑๙
- รับสั่งให้รีบหาช่างมาทำพระเจดีย์ ฯ ส่วนที่เหลือให้เสร็จโดยเร็ว ๖๒๒
- เพิ่งได้ช่างที่จะมาปั้นรูปรอบฐานพระเจดีย์ ฯ คุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์ ๖๒๓
- รับสั่งให้รีบทำแนวป้องกันไฟให้แข็งแรง เพื่อป้องกันเชื้อไฟภายนอก อันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิลุกลามเข้ามา ๖๒๔
- พอเริ่มทำแนวกันไฟ ก็มีอุปสรรคชนิดคาดไม่ถึง บรรยากาศในโลกทิพย์ตอนนี้ ๖๒๕
- กำนันล่ายกที่เนินเขาแห่งหนึ่งให้ศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ ๖๒๕
- รับสั่งให้ร่วมการกุศลและตั้งชื่อถนนเมื่อวันเดินการกุศลเทิดพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗ ๖๒๖
- ระดมทำถนนแนวกันไฟ ขุดสระน้ำและทำเขื่อนหลายแห่ง ๖๒๗
- ไฟไหมลุกไหม้ครั้งใหญ่อีก แต่ก็ป้องกันได้เพราะมีถนนแนวกันไฟ ๖๒๙

- เตรียมรับพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจะมาศึกษาและอบรมที่ศูนย์ ฯ ปีนี้มีถึง ๒๓๐ รูป ๖๓๐
- ทำไมการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ จึงใช้เวลานานนัก ๖๓๐
- ปีนี้ใช้รถบัสคันใหญ่นำส่งพระถึง ๔ คัน และรายชื่อผู้ให้ความอุปถัมภ์ ๖๓๑
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งเตือนสติ ๖๓๒
- บรรยากาศในโลกทิพย์...ในขณะที่พระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์ ๖๓๓
- ไฟไหม้อีกในระหว่างที่มีพระนักศึกษายังอยู่ที่ศูนย์ ฯ ๖๓๓
- พิธีเวียนเทียนในวันมาฆบูชาปี ๒๕๒๘ ๖๓๔
- บรรยากาศในวันมาฆบูชา ๖๓๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้นำพระนักศึกษาทั้งหมด ไปสวดพระพุทธมนต์ที่ตำหนักเขาย่า ๖๓๗
- พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ช่วยรับภาระจัดหารถนำพระนักศึกษาไปตำหนักเขาย่า ๖๓๗
- เจ้าพ่อภูหินร่องกล้าทวงสัญญา ๖๓๘
- เริ่มทำฐานพ่อขุนผาเมืองและปั้นรูปที่จะนำไปประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพฯ ๖๓๙
- พระองค์รับสั่งว่า งานส่วนเล็กน้อยที่เหลืออยู่นี้ คือส่วนที่สำคัญที่สุด ๖๔๐
- ไปภูหินร่องกล้าครั้งแรก ๖๔๐
- ภูหินร่องกล้าคือแดนอาถรรพณ์ในอดีต ๖๔๑
- พบกันที่ผาชูธง ๖๔๒
- สภาพภายในบริเวณภูหินร่องกล้า ๖๔๒
- สภาพเหตุการณ์ในโลกทิพย์ที่ซ้อนอยู่กับบริเวณภูหินร่องกล้า ๖๔๓
- ไปยังลานหินแตก - สมรภูมิเลือด ๖๔๓
- ก่อนจะถึงงานวันวิสาขบูชาปีครบรอบ ๑๐ ปี ที่ศูนย์ ฯ มีงานที่ต้องรับภาระหลายอย่าง กรมส่งเสริมสหกรณ์-โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง มาขอใช้สถานที่ ๖๔๔
- วันวิสาขบูชาปีนี้เป็นปีครบรอบ ๑๐ ปี ควรจะเป็นงานใหญ่ แต่ก็เป็นงานที่เงียบเหงาที่สุด ๖๔๕
- พระดำรัสในคืนวันวิสาขบูชา ที่ตรัสถึงเหตุการณ์บ้านเมืองว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร ๖๔๖
- พระองค์รับสั่งให้อดทน อดออม และอดกลั้น และรับสั่งให้จารึกประวัติพ่อขุนผาเมืองที่จะแกะสลักลงในแผ่นหิน ๖๔๗
- งานในระหว่างรอคอยช่างแกะสลัก และช่างทำพระรูปที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๖๔๙
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในวันอาสาฬหบูชา ๖๕๐
- เตรียมปลูกต้นไม้ในบริเวณเนินเขาที่กำนันล่ำยกให้ ๖๕๒
- วันที่ไถเนินกำนันล่ำ ตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ๖๕๒
- ปลูกต้นสน ๑,๐๐๐ ต้น ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ๖๕๓
- สิ่งมหัศจรรย์ในวันปลูกต้นไม้ที่เนินเทิดพระเกียรติ ๖๕๔
- ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เปล่งประกายแสงเจิดจ้า ๖๕๕
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งถึงอานุภาพแห่งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๖๕๖
- บ่อเกิดแห่งมิจฉาทิฏฐิ-พลังแห่งความชั่วร้ายที่ก่อให้เกิดทุพภิกขภัย ๖๕๖
- งานที่ทำสามเดือนในระหว่างเข้าพรรษาและเสียงมารขัดขวาง ๖๕๗

- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งวิธีสู้กับมาร ๖๕๗
- พระองค์รับสั่งว่าผาเมืองคือกำแพงเมือง ป้องกันรักษาขอบขัณฑสีมา ๖๕๘
- อุปสรรคในการสร้างพระรูปที่จะนำมาประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และคำเตือนสติจากพระองค์ ๖๕๙
- ทำพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืนในวันมหาปวารณา ๖๖๐
- รวมพลังสามัคคีทอดกฐินภายหลังจากออกพรรษา ๖๖๐
- พระองค์รับสั่ง เราเองอดทนรอคอยมาถึง ๔๐๐ ปี ฉะนั้นงานนี้แม้จะช้าต่อไปอีกนานสักเท่าไร ก็จงอดทนต่อไป ๖๖๑
- เงาสะท้อนในโลกมนุษย์ที่ชี้ให้เห็นว่า เหตุไรมารในโลกทิพย์จึงคอยขัดขวางงานนี้อยู่เสมอ ๖๖๒
- ที่ศูนย์พัฒนาปัจจุบันได้เป็นที่พักสำหรับคณะทัศนาจร และคณะผู้ที่จะมาสัมมนาในโครงการต่าง ๆ ด้วย ๖๖๓
- เริ่มซ่อมหน้าบันพระเจดีย์ ฯ และพระดำรัสเตือนสติมิให้ตกเป็นทาสของมาร ๖๖๔
- รับสั่งให้ทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงในวันมาฆบูชา ๖๖๔
- เหตุไรจึงต้องมาสร้างพระเจดีย์ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาที่แคมป์สน ประวัติโดยสังเขป ๖๖๕
- ชาติหน้ามีจริงหรือไม่ พระพุทธศาสนาพิสูจน์ได้อย่างไร ๖๖๖
- ออกสำรวจโบราณสถาน และแสวงหาสถานที่สำหรับใช้เป็นที่ฝึกอบรม ๖๖๘
- เริ่มค้นหาพ่อขุนผาเมือง ๖๖๙
- พบแคมป์สนครั้งแรก ๖๗๐
- เริ่มซ่อมที่พักในแคมป์สนเมื่อปลายปี ๒๕๑๗ และวันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ๖๗๑
- บริเวณแคมป์สนทั้งหมด ๒๐๒๙ ไร่ เป็นที่ของจอมพลสฤษฏ์ แต่ก็มีผู้มาถือกรรมสิทธิ์จับจองเป็นที่ทำไร่เกือบจะทั้งหมด ๖๗๒
- ผ้าป่าในวันมาฆบูชาปีนี้ ใช้ต้นกระถินยักษ์เป็นต้นผ้าป่า ๖๗๓
- หลวงพ่อสมเด็จ ฯ อธิบายถึงอานิสงส์แห่งการทอดผ้าป่าในวันมาฆบูชา ๖๗๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า ทุพภิกขภัยยังจะมีอยู่ต่อไปอีกนาน และเหตุไรจึงต้องจัดให้มีการทอดผ้าป่า ๖๗๔
- พระองค์รับสั่งว่า งานขั้นสุดท้ายจะสำเร็จโดยยากกว่าการเริ่มต้น ๖๗๕
- สิ่งที่คิดว่าจะไม่สำเร็จ แต่แล้วก็สำเร็จโดยไม่คาดฝัน ข้อสังเกตจากปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ๖๗๖
- ไม่เพียงแต่ได้องค์ผ้าป่าพลังสามครบ ๑๒๕๐ ยังได้พลังเสริมมาเพิ่มอีก เสียงสวดมนต์ในโลกทิพย์ ๖๗๘
- ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ก่อนวันทอดผ้าป่า เทวดาได้มาร่วมจัดองค์ผ้าป่าด้วย ๖๗๙
- พิธีในวันทอดผ้าป่าและปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ เทวดามาร่วมอนุโมทนามากมาย ๖๘๑
- สวดมนต์ตลอดคืนในวันมาฆบูชา ๖๘๓
- เสร็จจากผ้าป่า ก็จัดเตรียมรับพระนักศึกษาที่จะมาศึกษาและอบรมที่ศูนย์ ๖๘๔
- ดร.ระวี ภาวิไล ได้นำคณะมาตั้งกล้องดูดาวหางฮัลเลย์ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๖๘๕
- ฮัลเลย์...ผู้เสริมพลัง ๖๘๖
- ทีวีช่อง ๙ และช่อง ๗ มาทำข่าวเรื่องดาวหางฮัลเลย์ที่ศูนย์ ฯ ๖๘๗

- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งถึงสาเหตุแห่งความยุ่งยากของบ้านเมือง และมิให้จัดงานวิสาขบูชาปีนี้เป็นงานใหญ่ แต่ให้จัดเป็นงานใหญ่ในวันอาสาฬหบูชา ๖๘๙
- บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสในวันวิสาขบูชา ๖๙๐
- ปลูกต้นกระถินยักษ์ ต้นผ้าป่าพลังเสริมแห่งความมั่นคง ๖๙๒
- การหล่อพระรูปที่จะนำมาประดิษฐานที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มีอุปสรรคอยู่เรื่อย ๆ จึงได้ช้ามาก ๖๙๒
- ความหมายของแนวรั้วกระถินยักษ์ ๖๙๓
- เมื่อมีปัญหาก็มักจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ แต่ก็มีอยู่ไม่นาน เพราะมีเทวดาคอยเตือนสติ ๖๙๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งอีกครั้งหนึ่ง ถึงการจัดงานทอดผ้าป่าในวันอาสาฬหบูชา ๒๕๒๙ ๖๙๔
- สมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว อธิบายถึงความหมายผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงของ ๗๓ จังหวัด ๖๙๕
- ใกล้จะถึงวันทอดผ้าป่าแล้ว แต่ผ้าป่าก็ยังไม่ครบ คำเตือนสติจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๖๙๖
- เริ่มงานใหญ่อีกวาระหนึ่ง คือการชำระคัมภีร์อรรถกถาฎีกาและจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ ๖๙๖
- เสียงอนุโมทนาจากมวลเทพเจ้าทั้งหลายในโลกทิพย์ ๖๙๗
- รู้สึกท้อแท้เหลือประมาณก่อนถึงวันทอดผ้าป่า ๖๙๗
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่า อาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๙ ๖๙๘
- เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๙ ๗๐๐
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้จัดทำพิธีทอดผ้าป่าในวันมหาปวารณา ปี ๒๕๒๙ ๗๐๒
- อานิสงส์แห่งการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาขึ้นใหม่ ๗๐๒

สังเวชนียสถานอีก ๒ แห่งสำหรับชาวพุทธไทย

เขาค้อและหินร่องกล้า

- การเสียสละส่วนน้อยเพื่อรักษาส่วนใหญ่ ๗๐๕
- วนอุทยานภูหินร่องกล้า ๗๐๗
- “สหาย” ตามความหมายในพระพุทธศาสนา ๗๐๙
- เส้นทางสู่ “โลกที่สาม” ๗๑๐
- การต่อสู้ ชัยชนะ ความเจ็บปวดและความตาย ๗๑๑
- ผาชูธง (ไตรรงค์) ๗๑๒
- อดีตอันขมขื่น ๗๑๓
- ลานหิน ลานเลือด ๗๑๓
- ข้อคิดจากข้อมูล ๗๑๔
- ดอกไม้จะบานหลังพายุกล้าเท่านั้น แต่ไม่ก่อนนั้นเลย ๗๑๘

❁ บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : ประมวลการก่อสร้าง พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- เสียงของมารจากการชำระพระธรรมคัมภีร์ ๗๒๗
- คำปลอบประโลมจากหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ๗๒๘
- ภาพนิมิตชนชาวไทยที่มาตั้งหลักแหล่งครั้งแรก ๗๒๙
- เริ่มไปชาติตระการครั้งแรก โดยการนำของพ่อขุนบางกลางท่าว ๗๓๐
- อีก ๒ กิโลเมตร ไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง ๗๓๑
- เริ่มตั้งผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ครั้งแรกในวันมหาปวารณา ๒๕๒๙ ๗๓๓
- บรรยากาศในโลกทิพย์ในคืนวันมหาปวารณา ๒๕๒๙ ๗๓๔
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ และเสียงอนุโมทนาจากเทพเทวากับงานต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๗๓๖
- มารรบกวนอีก ๗๓๗
- เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่อีก และคำเตือนสติจากพ่อฤๅษี ๗๓๘
- กฐินจากราชบุรี ๗๓๙
- การหล่อพระรูปรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มีอาถรรพณ์เป็นนิมิตหมายบอกถึงอะไร ๗๓๙
- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อธิบายถึงนิมิตหมาย ๗๔๐
- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อธิบายถึงอานิสงส์การสร้างพระธรรมคัมภีร์ ๗๔๑
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมารับสั่งให้ตั้งกองทุนสำหรับพระธรรมคัมภีร์ ๗๔๒
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ติดตั้งพระรูปรอบฐานพระเจดีย์ ให้เสร็จในวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ ๗๔๒
- เกิดไฟไหม้ป่าสนครั้งใหญ่อีก ที่เนินเทิดพระเกียรติ ๗๔๓
- หลวงปู่มา อายุ ๘๓ ปี มรณภาพหลังจากเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ไม่นาน ๗๔๔
- พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก รับเป็นเจ้าภาพในงานศพหลวงปู่มา ๗๔๕
- วันที่ช่างได้นำพระรูปไปติดตั้งรอบฐานพระเจดีย์ ฯ แล้วเสร็จทันก่อนวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ ตามรับสั่ง ๗๔๖
- วิธีการติดตั้งพระรูปรอบฐานพระเจดีย์ ๗๔๗
- การติดตั้งแผ่นภาพรวมชาติไทยมีปัญหามาก ๗๔๙
- วันสุดท้ายการติดพระรูป พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๗๕๐
- งานสวมฉัตร ๙ ชั้น ที่ยอดพระเจดีย์ ฯ มีความสัมพันธ์กับการสร้างพระธรรมคัมภีร์ ๗๕๒
- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) บอกให้กำลังใจ มิให้ย่อท้อ ๗๕๒
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๗๕๓
- พระนิสิต ๒๒๐ รูป จากมหาจุฬา ฯ มาฝึกอบรมภาคปฏิบัติที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๗๕๓
- พระจันทร์ทรงกลดเป็นสีธงชาติ ในระหว่างที่พระนิสิตมาอบรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๗๕๔
- ในวันสุดท้ายของการอบรม สมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้รับสั่งกับบรรดาพระนิสิตทั้งหลาย ๗๕๕
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้จัดทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๗๕๗
- ความมั่นคงของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือความมั่นคงของชาติ ๗๕๘
- เริ่มเข้าโรงพยาบาลเพราะน้ำตาลในเลือดสูง ๗๕๙

- เกิดเหตุการณ์ซ้ำเติม เกิดอุบัติเหตุรถชนต้นสนล้มทับบ้านที่พัก ๗๖๐
- เมื่อออกจากโรงพยาบาลก็รีบไปที่ศูนย์พัฒนา ฯ เพื่อทำการซ่อมบ้าน
  และเตรียมงานให้ทันวันวิสาขบูชา ๗๖๒
- ก่อนถึงวันวิสาขบูชา ก็เกิดเหตุร้ายขึ้นมาอีก รถที่ไปแคมป์ศูนย์ศึกษาพัฒนาศาสนาถูกชน ๗๖๓
- พ่อฤษีช่วยเตือนสติช่วยแก้ปัญหา ๗๖๕
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมาเตือนสติและให้สวดมนต์ตลอดทั้งคืน ๗๖๖
- บรรยากาศในโลกทิพย์ วันทอดผ้าป่า กองทุน ๑,๒๕๐ กอง วันวิสาขบูชา ๗๖๗
- เกิดอุบัติเหตุอีกในวันวิสาขบูชา ๗๖๘
- ผ้าป่ากองทุนได้ไม่ครบ ๑,๒๕๐
  สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมารับสั่งให้จัดการทอดต่อไปอีก ๗๖๘
- เกิดป่วยกะทันหันไปร่วมพิธีตอนเช้าไม่ได้ ๗๖๙
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทำพิธีอีกครั้ง ๗๗๐
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในขณะกระทำพิธีครั้งที่ ๒ ๗๗๐
- ผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ในวันวิสาขบูชาได้ไม่ครบ ๑,๒๕๐ กองทุน ๗๗๒
- ไฟไหม้ป่าสนใหญ่ที่ปลูกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ อีก ๗๗๓
- ไฟไหม้ป่าสัญลักษณ์บอกถึงภัยภายนอก ๗๗๔
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่าอาสาฬหบูชา ๗๗๖
- เสียงมารขัดขวาง ๗๗๗
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งเมื่อวันทอดผ้าป่า ในวันอาสาฬหบูชา ๗๗๘
- สวดมนต์ตลอดทั้งคืนในวันอาสาฬหบูชา ๗๗๙
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปลูกต้นไม้ในวันเข้าพรรษา ๑,๒๕๐ ต้น ๗๗๙
- มวลเหล่าเทพเทวาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แนะนำให้ปลูกต้นกระถินเทพา ๗๘๐
- จะทำพิธีสวมฉัตรยอดนภศูลเมื่อไร ? ๗๘๑
- มีผู้บริจาคเงินช่วยการชำระคัมภีร์ส่วนที่เหลือให้สำเร็จทั้งหมด ๗๘๑
- มวลเหล่าเทพเทวาทั้งหลายได้เตือนสติ ไม่ให้ต้องเป็นห่วงถึงผู้ที่จะมาสืบต่องานศูนย์พัฒนาศาสนา ๗๘๓
- สรุปเหตุการณ์การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาและการทำคัมภีร์
  สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีปีติโสมนัสมากเพียงไร ๗๘๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุน ๓๓๓ กองทุน ๆ ละ ๒,๑๓๕
  ปีที่ทรงกระทำยุทธหัตถี และทรงกำหนดเวลาพิธีสวมฉัตร ๗๘๖
- สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว ได้พูดถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันทรงกระทำยุทธหัตถี ๗๘๗
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่าถึงเหตุการณ์ในวันกระทำยุทธหัตถี ๗๘๘
- งานพิธีสวมฉัตรจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อพระธรรมคัมภีร์สำเร็จบริบูรณ์ได้ ๙ เล่ม ๗๙๐
- สิ่งสำคัญที่ให้มีกำลังใจทำงานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๗๙๑
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งถึงสัญลักษณ์แห่งการรบที่บ้านร่มเกล้า ๗๙๓
- นิมิตหมายที่แสดงถึงชัยชนะแห่งการรบที่บ้านร่มเกล้า ๗๙๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเล่าถึงเหตุการณ์ในวันทรงกระทำยุทธหัตถีต่อ ๗๙๕
- ผ้าป่ากองทุน ๓๓๓ กองทุน ๆ ละ ๒,๑๓๕ ซึ่งเป็นปีที่ทรงกระทำยุทธหัตถี ได้ครบตามจำนวน ๗๙๖

- ปีนี้มีพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ มามากเป็นพิเศษ และต้องอยู่กลดด้วยเป็นครั้งแรก ๗๙๗
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทำพิธีปักธง และจุดธูปรอบพระเจดีย์ ฯ และให้สวดมนต์ด้วย ๗๙๘
- ในระหว่างทำพิธีเทพเจ้าทั้ง ๗๓ จังหวัดได้มาร่วมในพิธีนี้ด้วย ๗๙๙
- ทางการเริ่มประกาศให้ทราบว่า มีการรบที่บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก ๘๐๐
- ในระหว่างการรบได้มีนิมิตปรากฏเป็นลำแสงสีดำ พวยพุ่งจากองค์พระเจดีย์ ฯ ไปที่บ้านร่มเกล้า ๘๐๑
- เกิดปาฏิหาริย์มีประกายแสงเจิดจ้าที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวลาบ่าย ๘๐๒
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปักเสาธง โยงด้ายสายสิญจน์รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ๘๐๓
- เตรียมรับพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ ซึ่งต้องสั่งซื้อสิ่งของหลายอย่างมากกว่าทุก ๆ ปี ๘๐๔
- วันกระทำพิธีทอดผ้าป่ากำลังสาม ๘๐๔
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงมีปีติโสมนัสมากในวันทำพิธีทอดผ้าป่า ๘๐๕
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ๕,๐๐๐ กอง ๆ ละ ๕๐๐ บาท ๘๐๖
- เริ่มบอกบุญผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้
  และเริ่มปลูกต้นไม้ให้ได้อย่างน้อย ๒,๕๐๐ ต้น ก่อนวันวิสาขบูชา ๘๐๗
- งานที่สำเร็จและยังไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ๘๐๘
- ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ๕,๐๐๐ กองทุน
  ทอดครั้งแรกวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑ ได้เพียง ๕๑๑ ทุน ๘๐๙
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปลูกต้นชัยพฤกษ์ ๘๐ ต้น ในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑ ๘๑๐
- บรรยากาศในโลกทิพย์ในวันนำต้นชัยพฤกษ์มาทำพิธีที่พระเจดีย์ ฯ ๘๑๐
- ฝนตกหนักพายุพัดแรง และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันกระทำพิธีที่ลานพระเจดีย์ ๘๑๑
- วิสาขบูชาปีนี้พระองค์รับสั่งไม่ต้องสวดมนต์ตลอดทั้งคืน ๘๑๒
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันวิสาขบูชา ๘๑๓
- พระดำรัสในวันทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้และวันปลูกต้นชัยพฤกษ์ ๘๑๔
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ ตรัสให้กำลังใจ มิให้เกิดความท้อถอย
  แม้ว่าผ้าป่ากองทุนจะได้ไม่ครบ ๕,๐๐๐ กองทุน ๘๑๕
- เริ่มรวบรวมผ้าป่ากองทุนที่จะทอดอีกในวันอาสาฬหบูชา ๘๑๖
- บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ ในวันทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา ๘๑๗
- เสียงแว่วจากโลกทิพย์ในคืนวันอาสาฬหบูชา ๘๑๙
- ซื้อเครื่องตัดหญ้าขนาดใหญ่อีกเครื่องหนึ่ง ราคา ๔๒,๐๐๐ บาท
  และซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ชุดหนึ่ง ราคาสามแสนกว่าบาท ๘๒๐
- เตรียมจัดงานทอดกฐิน ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ๘๒๒
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้รับสั่งถึงงานการชำระจัดทำคัมภีร์ ๘๒๓
- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ
  ได้เห็นอานิสงส์ของการทำคัมภีร์ว่ามีอย่างไรบ้าง ๘๒๓
- นิมิตหมายในโลกทิพย์ก่อนจะถึงวันทอดกฐินและผ้าป่า ในวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ๘๒๕
- เหตุการณ์ใกล้วันทอดกฐินผ้าป่ากองทุน ๘๒๖
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมารับสั่งก่อนจะถึงวันทอดกฐินผ้าป่ากองทุน ๘๒๗
- บรรยากาศในโลกทิพย์ เมื่อครั้งทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชามาปรากฏในวันนี้อีกครั้ง ๘๒๘

- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งวันทอดกฐินผ้าป่า และเกิดพายุหมุนแรงในวันนี้ ๘๒๙
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดกฐินผ้าป่ากองทุน และรถผ้าป่าจากอุตรดิตถ์เกิดอุบัติเหตุ ๘๓๑
- นิมิตหมายในโลกทิพย์ซึ่งเห็นมาก่อนนั้น
  บัดนี้ได้มีเหตุการณ์ในโลกมนุษย์ปรากฏเป็นจริงตามนั้น เกิดอุทกภัยใหญ่ภาคใต้ ๘๓๓
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้กระทำพิธีดูดพลังมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งเป็นสื่อของความหายนะ ทุพภิกขภัย ๘๓๔
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงชี้สถานที่ ๆ จะสร้างศาลากัมมัฏฐาน และทำพิธีวางเสาเอกเวลาเที่ยงตรง ๘๓๖
- พร้อม ๆ กับงานสร้างศาลากัมมัฏฐาน ก็ได้เริ่มงานการขุดสระใหม่และลอกสระเก่าด้วย ๘๓๗
- บุคคลผู้เป็นเหตุให้ตัดสินใจขุดสระ และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันเริ่มงานขุดสระ ๘๓๗
- เริ่มขุดสระเมื่อวันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ เวลา ๐๙.๓๙ น. และบรรยากาศในโลกทิพย์วันนี้ ๘๓๘
- แต่เริ่มขุดจริง เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ และบรรยากาศในโลกทิพย์วันนี้ ๘๔๐
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ตั้งชื่อสระต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๘ สระ ๘๔๑
- วิสาขบูชา ปี ๒๕๓๒ มีคนไปร่วมทอดกฐิน ๕๕ คน ๘๔๒
- หลังผ่าตัดตาได้ ๒ เดือน ก็ได้เดินทางไปที่ศูนย์ ฯ ครั้งแรก ๘๔๓
- ทำพิธีปลูกต้นไม้และพิธีทอดผ้าป่า ประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิในวันวิสาขบูชา ๘๔๔
- ต้นไม้ที่ปลูกในวันวิสาขบูชา ๒๕๓๒ และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันนี้ ๘๔๖
- เหตุไรจึงต้องไปที่น้ำตกชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ๘๔๙
- เริ่มเดินทางไปน้ำตกชาติตระการอีกเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ๘๕๐
- ทำพิธีบวงสรวงบรรพบุรุษที่น้ำตกชาติตระการ
  ซึ่งเป็นถิ่นที่พ่อขุนบางกลางท่าวมาตั้งถิ่นไทยครั้งแรก ณ ที่นี้ ๘๕๑
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ไปบ้านร่มเกล้า แต่แล้วก็ยังไปไม่ถึง ๘๕๓
- เรื่องสระแก้วนาคราชที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๘๕๕
- เริ่มเตรียมงานวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๒
  และเตรียมรับพระนิสิตมหาจุฬา ฯ มาฝึกปฏิบัติที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ๘๕๕
- เหตุการณ์แทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดตา ๘๕๖
- ภาพนิมิตในระหว่างพักฟื้นรักษาตา ๘๕๗
- เริ่มเดินทางไปศูนย์พัฒนา ฯ ครั้งแรก หลังผ่าตัดตา
  และพระดำรัสเตือนสติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในช่วงนี้ ๘๕๘
- เตรียมงานทอดผ้าป่าในวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๓๒ ๘๕๙
- คณะผู้ที่ไปถือศีลและปฏิบัติธรรมก่อนและหลังวันอาสาฬหบูชา ๒๕๓๒
  และบรรยากาศในโลกทิพย์ในระหว่างนี้ ๘๖๐
- พระเจดีย์ในโลกทิพย์สูงใหญ่เสียดฟ้า และมวลเทพเจ้าที่มาในวันนี้
  และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๘๖๑
- ตารางรายการปฏิบัติธรรมในระหว่างเข้าพรรษา ๘๖๒
- มีเรื่องที่ไม่คาดฝัน และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันอาสาฬหบูชา ๘๖๔
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มีพระจำพรรษา ๕ รูป หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี
  พูดถึงความสำคัญของงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๘๖๖
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้สร้างศาลากัมมัฏฐานให้เสร็จทันวันทอดกฐิน ๘๖๗

- เสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒ เดินทางไปบ้านร่มเกล้าและแม่น้ำเหือง บ้านนาแห้ว ๘๖๘
- มีเหตุทำให้เกือบไปบ้านร่มเกล้าไม่สำเร็จ แต่แล้วก็ไปได้ ๘๖๙
- ภาพเหตุการณ์ในโลกทิพย์วันเดินทางไปบ้านร่มเกล้า ๘๗๑
- ถึงแม่น้ำเหือง บ้านนาแห้ว และต้องข้ามไปทำพิธีที่วัดในฝั่งลาว ๘๗๒
- ในระหว่างทำพิธีสวดมนต์ พระเจ้าไชยเชษฐา แห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต ได้เสด็จมารับสั่งถึงมิตรภาพระหว่างไทย-ลาว ๘๗๔
- ไปนมัสการพระธาตุศรีสองรัก ๘๗๕
- เทเสาระเบียงรอบศาลากัมมัฏฐานเสร็จในวันไปบ้านร่มเกล้า และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๘๗๕
- หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พูดถึงการสร้างศาลากัมมัฏฐาน และการทอดกฐินในปี ๒๕๓๒ ๘๗๗
- รายชื่อผู้เป็นเจ้าภาพทอดกฐิน และรายชื่อผู้ร่วมบริจาคสร้างศาลากัมมัฏฐาน ๘๗๘
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ และบรรยากาศในโลกทิพย์ ในวันทอดผ้าป่ากองทุน และวันนำป้ายศาลากัมมัฏฐานไปไว้ที่ศาลา ๘๗๙
- เหตุการณ์และบรรยากาศในโลกทิพย์ ในวันทอดกฐิน ปี ๒๕๓๒ เจ้าภาพกฐินและคนอื่น ๆ ร่วมบริจาคเพิ่มเติมอีกอย่างชนิดคาดไม่ถึง ๘๘๒
- สมเด็จพระปิยมหาราช รับสั่งขอให้ยกป้ายวันปิยมหาราช คือ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ ๘๘๔
- มีเหตุมหัศจรรย์ ในวันเวลายกป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานบนหน้าบัน ๘๘๕
- เห็นนิมิตหมายล่วงหน้าบอกถึงว่าจะมีเหตุการณ์วาตภัยในภาคใต้ ๘๘๖

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน : ปณิธานของอาจารย์พร ในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

- พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) ไปเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนา ๘๙๔
- ขึ้นไปนมัสการพระเจดีย์นภเมทนีดล ดอยอินทนนท์ ๘๙๔
- เจ้าพ่อดอยตุงเชิญให้ไปนมัสการพระเจดีย์บนดอยตุง จังหวัดเชียงราย ๘๙๖
- ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้เตรียมงานยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ๘๙๗
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงเตือนให้ระวังเรื่องแผ่นดินไทยจะตกเป็นของชนชาติอื่น ๘๙๘
- ๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ เดินทางไปดอยตุง ๘๙๘
- พบพ่อขุนเม็งรายที่จังหวัดเชียงราย ๘๙๙
- เสาสะดือเมือง ๙๐๐
- ไปนมัสการโบสถ์ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตครั้งแรก ๙๐๑
- ไปสามเหลี่ยมทองคำ ๙๐๒
- เสียงแว่วจากเจ้าพ่อดอยตุง ๙๐๒
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้มอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กับกองทัพไทย ๙๐๓
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ซ่อมถนนภายในศูนย์ ฯ ทั้งหมด ๙๐๕
- นิมิตที่ปรากฏให้เห็นล่วงหน้าก่อนจะมีการสร้างถนน ๙๐๖

- จะบันทึกเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมานานแล้ว ก็ต่อเมื่อมีกระแสดึงดูดเข้าไปสู่เหตุการณ์นั้น ๆ นิมิตหมายบอกถึงทุพภิกขภัยและเหตุการณ์ไม่ดีหลายอย่างจะเกิดขึ้น ๙๐๗
- มีนิมิตชี้บอกเหตุการณ์ที่อาจจะต้องตาย ถ้าแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่รุมล้อมอยู่ขณะนี้ไม่ได้ ๙๐๘
- ในพรรษาปี ๒๕๓๓ นี้ สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้รีบสร้างกุศลให้มาก เพื่อทำลายเมฆหมอกแห่งมิจฉาทิฏฐิ และรับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ๙๐๙
- เหตุการณ์ก่อนวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๓ และก่อนที่จะมอบพระเจดีย์อิสรภาพให้กับกองทัพไทย ๙๑๑
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งถึงบุคคลที่จะรับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๙๑๒
- ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอให้ท่านเป็นผู้กล่าวมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๙๑๕
- ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่รับ จึงไปขอร้องให้นายปัญจะ เกสรทอง ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้กล่าวมอบ ๙๑๕
- วันที่ไปพบคุณปัญจะ เกสรทอง ๙๑๖
- ขั้นตอนในการดำเนินงานมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กับกองทัพไทย ๙๑๗
- บันทึกเหตุการณ์จากวันมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนถึงวันอาสาฬหบูชา ๙๓๑
- วันออกหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จมากระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ๙๓๒
- วันประกอบฉัตรเก้าชั้น ๙๓๒
- วันที่เริ่มทำนั่งร้านเพื่อการสวมฉัตร ๙๓๓
- วันที่ทำการซ้อมพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ครั้งแรก ๙๓๔
- หมายกำหนดการพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ได้เลื่อนจากกำหนดเดิม คือ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๓ เป็นสัญลักษณ์บอกให้รู้ถึงความเป็นไปของบ้านเมืองอย่างไร ๙๓๕
- วันที่รู้ถึงวันกำหนดการพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ๙๓๖
- คุณจุรี ลิ่มศิลา ไปร่วมพิธีซ้อมใหญ่สวมฉัตรเก้าชั้น ฯ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ ไม่ได้ ๙๔๐
- กองทัพภาคที่ ๓ เชิญหน่วยงานทุกหน่วยที่จะต้องรับผิดชอบ ให้มาประชุมที่หอประชุมกองทัพภาคที่ ๓ จังหวัดพิษณุโลก ๙๔๑
- นับจากวันวางศิลาฤกษ์ ครบ ๑๕ ปี จึงได้ทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ๙๔๓
- อุปสรรคในการทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล เป็นนิมิตบอกให้รู้เรื่องอะไรบ้าง ๙๔๔
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับสั่งให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์ประกอบพิธียกฉัตร ฯ ๙๔๕
- บรรยากาศในโลกทิพย์และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวร ฯ ต่าง ๆ ในระหว่างเตรียมงาน และวันประกอบพระราชพิธีสวมฉัตร ฯ ๙๔๖
- พิธีและบรรยากาศในวันยกฉัตร ฯ และมีการซ้อมยกฉัตร ฯ ถึง ๔ ครั้ง ๙๔๘
- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตร ฯ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๙๔๙
- ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ทำพิธีรื้อนั่งร้าน ๙๕๒
- นิมิตหมายในการรื้อนั่งร้าน ๙๕๒
- บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฯ วันรื้อนั่งร้าน ๙๕๓
- ดำริจะสร้างวิหารคตและพระเจดีย์ ฯ องค์ใหญ่ ครอบพระเจดีย์ ฯ องค์ปัจจุบัน ๙๕๔
- รับสั่งให้สร้างพระธรรมคัมภีร์ให้เสร็จก่อนที่สัทธรรมปฏิรูปจะมีกำลังมากกว่านี้ ๙๕๖

- พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้มาเป็นประธานในการทอดกฐิน ปี ๒๕๓๓
  และเป็นประธานในพิธีตอกหลักไม้มงคล เพื่อสร้างฐานที่ตั้งพระราชโองการสร้างพระเจดีย์ ฯ ๙๕๗
- เตรียมงานแกะสลักป้ายพระราชโองการสร้างพระเจดีย์ ฯ และเตรียมงานฉลองอายุครบ ๗๒ ปี ๙๕๙
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ไปนมัสการสังเวชนียสถาน และพุทธสถาน
  ณ ประเทศอินเดีย และเนปาล ๙๖๓
- การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๒ ๙๖๔
- บรรยากาศในโลกทิพย์ก่อนวันเดินทาง ๙๖๕
- รีบสร้างอ่างบัวและเสาฐานที่ตั้งป้าย รวมทั้งปรับพื้นดินให้เป็นขั้น ๆ บริเวณหน้าลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ
  ให้เสร็จก่อนเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ๙๖๖
- บรรยากาศในโลกทิพย์ ก่อนจะเกิดสงครามระหว่างอิรักกับฝ่ายพันธมิตร ๒๘ ประเทศ ๙๖๗
- พระดำรัสในวันติดตั้งแผ่นหินแกรนิต
  ที่จารึกพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ และแผนที่ประเทศไทย ๙๖๘
- การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ อยู่ในช่วงกำลังเกิดสงคราม ซึ่งมีคนรับปากว่าจะไปด้วยกันทั้งหมด ๔๐ คน
  แต่แล้วก็บอกงดหลายคน คงไปทั้งหมด ๒๘ คนพอดี ๙๗๐
- เครื่องบินเริ่มออกจากดอนเมือง เมื่อ ๑๗.๒๐ น.
  วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔ บรรยากาศในโลกทิพย์ระหว่างเดินทาง ๙๗๒
- คืนแรกพักที่โรงแรมอโศก แอร์พอร์ต และได้พบท่านมหาวีระ ศาสดาแห่งศาสนาเชน ในคืนนี้ด้วย ๙๗๓
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งถึงกำหนดการที่จะต้องไปกระทำพิธี ณ สถานที่ต่าง ๆ ๑๒ แห่ง ๙๗๕
- เริ่มไปทำพิธีที่วัดเชนก่อน และได้พบศาสดามหาวีระอีก ๙๗๖
- กลับจากประเทศอินเดีย ถึงกรุงเทพ ฯ เมื่อ ๑๗ นาฬิกา อาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ๙๗๘
- ต้องทำพิธีเปิดแผ่นป้ายพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๒ ครั้ง ๙๗๙
- มีปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ให้เห็น ก่อนวันเกิดสงครามระหว่างฝ่ายพันธมิตรกับอิรัก ๙๘๐
- วันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เวลาเที่ยงตรง
  คือฤกษ์ติดหัวเม็ดบัวที่เสาหลักป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ ๙๘๑
- ทำพิธีปลูกบัวครั้งแรกลงในอ่างบัว และนิมนต์พระชักบังสุกุลตายและบังสุกุลเป็นด้วย ๙๘๒
- ไปพบคุณจุรี ลิ่มศิลา ที่พิษณุโลก เพื่อขอร้องให้มาช่วยปูกระเบื้องที่อ่างบัว
  วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ๙๘๓
- วันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เริ่มเตรียมการปูกระเบื้องที่อ่างบัว ๙๘๔
- ลางสังหรณ์ในระหว่างวันปูกระเบื้อง ๙๘๕
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันปูกระเบื้องที่อ่างบัว ๙๘๖
- ลางสังหรณ์ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันที่คณะนายทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพ
  ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ๙๘๗
- ต้องรีบกลับกรุงเทพ ฯ ในตอนเย็นของวันยึดอำนาจการปกครอง ๙๘๘
- เพิ่งเข้าใจว่าทำไมสมเด็จพระนเรศวร ฯ จึงรับสั่งให้ทำพิธีเปิดป้าย ๒ ครั้ง
  และรับสั่งในการทำพิธีเปิดป้าย ๙๘๙
- ปูกระเบื้องและปลูกบัวลงในอ่างบัวเสร็จทันเวลา และบรรยากาศในโลกทิพย์วันปลูกบัว ๙๙๐

- พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในโลกทิพย์ ในวันมาฆบูชา และพระราชดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในคืนนี้ ๙๙๓
- รับสั่งให้สร้างรั้วรอบอ่างบัว ๙๙๔
- วันสงบศึกในสงครามอ่าวเปอร์เซีย ๙๙๕
- จะเชิญใครมาเป็นประธานในวันทำพิธีเปิดป้าย ๙๙๕
- งานตกแต่งป้ายและการทำรั้วถาวร ๙๙๘
- พระดำรัสของสมเด็จพระเอกาทศรฐ ๑๐๐๐
- วันทำพิธีเปิดป้ายมีอุปสรรคนิดหน่อย แต่แล้วก็แก้ไขได้ ๑๐๐๐
- บรรยากาศในโลกทิพย์วันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ๑๐๐๒
- มีเหตุการณ์มหัศจรรย์ในวันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย ๑๐๐๗
- พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ ในวันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย ๑๐๐๘
- ทำรั้วรอบอ่างบัวเสร็จทันวันวิสาขบูชา ๑๐๑๐
- ทำพิธีปลูกต้นไม้ในวันฉัตรมงคล ๑๐๑๑
- เกิดปาฏิหาริย์ที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะที่ปลูกต้นไม้ในวันฉัตรมงคล ๑๐๑๑
- สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๒,๑๓๕ กอง ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท ๑๐๑๒
- ทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชา อังคารที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ๑๐๑๔
- สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้นำคัมภีร์อรรถกถา ไปถวายสมเด็จพระสังฆราช ฯ และเป็นเจ้าภาพบวชพระ ๓ รูป ๑๐๑๔
- ทอดผ้าป่า ๒,๑๓๕ กอง ในวันอาสาฬหบูชา วันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ๑๐๑๖
- มีลางบอกถึงเหตุร้าย ๑๐๑๗
- ทำพิธีเปิดหลังคาคลุมป้ายจารึกพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ๑๐๒๐
- โรคตับอักเสบกำเริบ ๑๐๒๑

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ

- ถึงกัลกัตตา ๑๐๒๒
- บินไปเมืองแบกโดกรา และเดินทางต่อด้วยรถยนต์ไปยังเมืองสิริกูรี่ ๑๐๒๓
- บรรยากาศในโลกทิพย์ระหว่างเดินทาง ๑๐๒๓
- ห้องพักที่โรงแรมซินแคร์ ที่เมืองสิริกูรี่ ๑๐๒๕
- บรรยากาศในโลกทิพย์ คืนวันที่พักที่สิริกูรี่ ๑๐๒๖
- เตรียมขึ้นสู่ดาร์จีลิ่ง ๑๐๒๗
- ทิวทัศน์สู่ดาร์จีลิ่ง ๗๗ กิโลเมตร ๑๐๒๘
- ถึงดาร์จีลิ่ง พักที่โรงแรมเซ็นทรัล เวลา ๑๒.๐๐ น. ๑๐๒๙
- ไปดูพระอาทิตย์ขึ้นที่ไทเกอร์ฮิลล์ เห็นสวรรค์ในโลกทิพย์และภาพจำลองสวรรค์ในโลกมนุษย์ ๑๐๓๑
- ถ่ายวีดีโอที่ไทเกอร์ฮิลล์ไม่ติด สวรรค์ในโลกมนุษย์ ๑๐๓๒
- ขึ้นรถไฟจากสิริกูรี่ไปปัตนะ ๑๐๓๓
- จากปัตนะไปนาลันทา และที่นาลันทานี้เอง ได้พบกับท่าน ดร.เจ กัสสปะ ผู้สร้างนาลันทา ๑๐๓๔
- ไปเขาคิชฌกูฏ เห็นภูมิประเทศในสมัย ๒๕๐๐ กว่าปี ๑๐๓๕

- ภาพในอดีตสมัยนาลันทาถูกมุสลิมเผาทำลาย ๑๐๓๖
- ตโปทารามและเวฬุวัน เสียงและภาพนิมิตในโลกทิพย์สมัยอดีต ๑๐๓๗
- ทอดผ้าป่าที่วัดไทยนาลันทา และเตรียมไปพุทธคยา ๑๐๓๘
- ทำพิธีนมัสการที่รัตนบัลลังก์ ณ ที่ต้นโพธิ์ตรัสรู้ และบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะทำพิธี ๑๐๓๙
- แม่น้ำเนรัญชรา สภาพแม่น้ำในสมัยที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ ๑๐๔๐
- สู่หมู่บ้านนางสุชาดา ๑๐๔๐
- ไปนมัสการท่านลามะน้อย ลิมปูเช่ ๑๐๔๑
- เตรียมไปเมืองพาราณสี และนิมิตในโลกทิพย์ตอนที่พักอยู่โรงแรม ๑๐๔๒
- ไปล่องแม่น้ำคงคา ๑๐๔๓
- ไปสารนาถสถานที่แสดงปฐมเทศนา ปรากฏารณ์ในโลกทิพย์ ๑๐๔๔
- ไปเชตวันเมืองสาวัตถี ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ๑๐๔๕
- ไปกุสินารา สถานที่ปรินิพพาน ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ๑๐๔๗
- ไปลุมพุนีวัน สถานที่ประสูติ ๑๐๔๘
- ไปโปกขรา สระอโนดาษในเทือกเขาหิมาลัย ๑๐๔๙
- บรรยากาศในโลกทิพย์ที่โปกขรา ๑๐๕๑
- ไปกาฐมาณฑุ เมืองหลวงของประเทศเนปาล รถติดหล่มระหว่างทาง ๑๐๕๒
- ถึงกาฐมาณฑุ พักที่โรงแรมนารายานิ ๑๐๕๓
- เที่ยวชมวัดพุทธศาสนาที่เนปาล และเทพเจ้ากุมารี ๑๐๕๔
- เตรียมกลับกรุงเทพมหานคร ๑๐๕๕
- ในช่วงเข้าพรรษาปี ๒๕๓๔ ทำอะไรบ้าง ๑๐๕๖
- ถวายคัมภีร์อรรถกถาที่ทำเสร็จแล้ว ให้กับคณะกรรมการตรวจชำระคัมภีร์อรรถกถาของคณะสงฆ์อีก ๑๐๕๗
- การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๓ ๑๐๕๘
- ออกเดินทางวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕ ๑๐๕๙
- การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ครั้งที่ ๓ เพื่อบรรเทาทุพภิกขภัย ๑๐๖๐
- การไปสู่แดนพุทธภูมิครั้งนี้ แม้ว่าจะต้องไปตายก็ต้องไป ๑๐๖๑
- ผู้ร่วมเดินทางไปครั้งที่ ๓ มีทั้งหมด ๓๒ คน ๑๐๖๒
- บรรยากาศในโลกทิพย์ก่อนออกเดินทาง ๑๐๖๓
- เครื่องบินเหินฟ้าออกจากดอนเมือง เมื่อเวลา ๑๘.๓๕ น. ๑๐๖๓
- บรรยากาศในโลกทิพย์เมื่อถึงกัลกัตตา และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และของเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ๑๐๖๓
- เสียงของมารขัดขวางการเดินทาง ๑๐๖๕
- เดินทางไปเมืองปัตนะ หรือเมืองปาฏลีบุตรในสมัยพุทธกาล ๑๐๖๕
- ไปวัดอโศการาม สถานที่ทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ๑๐๖๖
- ไปนาลันทา มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งแรกของโลก ๑๐๖๗
- ไปเวฬุวนาราม วัดแห่งแรกในพุทธศาสนา และไปพุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ ๑๐๗๐
- ไปทำพิธีสวดมนต์ไหว้พระที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ และวันนี้มีพระทิเบตมาประชุมทำพิธีใหญ่ ๒,๐๐๐ กว่ารูป ๑๐๗๑

- ฉัพพรรณรังสีที่ต้นศรีมหาโพธิ์ ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าลามะน้อยด้วย ๑๐๗๒
- ไปสารนาถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๑๐๗๓
- ภูมิประเทศที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมื่อครั้งสมัยพุทธกาล ๑๐๗๔
- ทำพิธีสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ และบทจูงสมาธิ ณ สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๑๐๗๕
- เตรียมตัวไปเมืองกุสินารา สถานที่ปรินิพพาน ๑๐๗๖
- ได้ยินเสียงปริเทวนาการในสมัยครั้งที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ๑๐๗๖
- วันกลับจากการไปนมัสการสังเวชนียสถาน ปี ๒๕๓๕ บรรยากาศในโลกทิพย์บอกเหตุการณ์ล่วงหน้า ๑๐๗๗
- การทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๕ ๑๐๗๙
- เรื่องกลียุค ทุพภิกขภัย ฝนแล้ง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เคยรับสั่งมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ ๑๐๘๐
- สิ่งใดที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ทำ แต่ไม่สำเร็จตามเป้าหมาย มีอะไรบ้าง ๑๐๘๒
- คณะบุคคลผู้ช่วยทำงานมีใครบ้าง ๑๐๘๓
- การก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ ต้องทำอะไรบ้าง ต้องทำอย่างไร
  และใช้งบประมาณหมดไปแล้วเท่าไร ๑๐๘๔

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

พิธีบวงสรวงสมโภช

องค์พระเจดีย์ยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำนำในการพิมพ์ครั้งแรก

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเขียนโดย **คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี** เป็นบันทึกที่มีคุณค่าเพียงไร ข้าพเจ้าไม่จำเป็นจะต้องกล่าวถึง เพราะเนื้อเรื่องทั้งหมดที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าสำหรับผู้ที่มีความสนใจในด้านนี้ เมื่อได้เริ่มต้นอ่านแล้ว จะต้องอ่านให้จบ จะวางไม่ลง และก็เชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า หนังสือเล่มนี้มีเสน่ห์อย่างมาก เพียงแต่เห็นรูปหน้าปก ซึ่งเป็นพระรูปที่แท้จริงขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ทำให้อยากอ่านอยากรู้เรื่องแล้ว และถ้าใครเอาหนังสือเล่มนี้ไปเที่ยววางไว้โดยไม่รักษาหนังสือเล่มนี้ก็อาจจะหายได้โดยที่จะต้องมีใครซึ่งเห็นแล้วจะต้องลองหยิบขึ้นมาอ่านดูก่อน ครั้นแล้วก็จะถือติดมือไปเลย เหตุการณ์สองอย่างนี้จะต้องมีอย่างแน่นอน

และอีกอย่างหนึ่ง เรื่องนี้ถึงแม้จะเคยนำลงในหนังสือวิญญาณแล้วก็ตาม ก็ยังมีผู้ที่สนใจอยากจะอ่านอีกเป็นอันมาก ฉะนั้นในคราวรวบรวมพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มในครั้งแรกนี้ จึงต้องพิมพ์เป็นจำนวนหมื่น หนังสือยังไม่ทันจะเสร็จ **คุณสนิท ธนรักษ์** ซึ่งเป็นกรรมการคนหนึ่งของสมาคมจังหวัดกาญจนบุรี ก็สั่งจองไว้แล้วเป็นจำนวน ๕,๕๐๐ เล่ม ส่วนที่เหลือก็จะทำเป็นหนังสือสำหรับผู้ที่ต้องการจะแจกเป็นของขวัญในวันปีใหม่ และจะแจกให้กับทุกคนที่ได้บูชาพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไป

พระรูปหน้าปก ได้พยายามพิมพ์อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งก็ทำได้เหมือนกับพระรูปที่เป็นต้นฉบับซึ่งเขียนด้วยสีน้ำมัน ส่วนรูปที่เป็นสัญลักษณ์ของพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์แต่ละองค์นั้น ความจริงจะต้องมีสีถึง ๗ สี แต่เนื่องจากเวลาจัดทำมีไม่พอ เพราะจะต้องให้เสร็จก่อนวันสิ้นปี ๒๕๑๗ จึงทำออกมาเป็นสีเดียวก่อน แต่อีกไม่นานก็จะพิมพ์ออกมาให้มีสีต่าง ๆ เหมือนกับที่เห็นในสมาธิทีเดียว

ส่วนรูปผอบและเครื่องบูชาต่างๆ เมื่อคราวทำพิธีนั้น ความจริงได้ถ่ายไว้มาก และถ่ายด้วยฟิลม์สีทั้งหมด แต่เนื่องจากต้นทุนในการพิมพ์เพียงเท่าที่เห็นนี้ก็มากอยู่แล้ว ถ้าจะต้องพิมพ์ภาพสีอีกหลาย ๆ ภาพ ต้นทุนจะต้องสูงกว่านี้มาก และจะขายในราคาอย่างที่จำหน่ายนี้ไม่ได้ ข้าพเจ้าต้องการจะให้คนทั้งหลายได้อ่านเรื่องนี้กันมาก ๆ จึงจำหน่ายในราคาที่ถูกที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ เพื่อมิให้ต้องขาดทุนและมีทุนสำหรับพิมพ์ในครั้งต่อไปได้อีก ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่าจะต้องจัดพิมพ์ขึ้นอีกเป็นจำนวนพัน ๆ เล่ม หรือหมื่น ๆ เล่มอย่างแน่นอน

และอีกเรื่องหนึ่งคือ **อภินิหารของพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ฯ** ซึ่งมีอยู่หลายอย่าง ตามที่ได้มีผู้บันทึกส่งมาให้นั้น ก็ยังไม่ได้พิมพ์รวมลงในเล่มนี้ เพราะเวลาไม่พอ ในการพิมพ์คราวต่อไป จะนำอภินิหารต่าง ๆ มาลงไว้ด้วย

พร รัตนสุวรรณ

๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๗

พระดำรัส

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เมื่อครั้งทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง พ.ศ. ๒๑๒๗

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ตรัสแก่มุขมาตยาโยธาหารทั้งปวงว่าเราหาความผิดมิได้ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีคิดร้ายต่อเราก่อนนั้น อันแผ่นดินพระมหานครศรีอยุธยา กับแผ่นดินเมืองหงสาวดี ขาดจากพระราชไมตรีกัน เพราะเป็นอกุศลกรรมนิยมสำหรับที่จะให้สมณพราหมณ์ประชาราษฎรไร้ความเดือดร้อน ตรัสแล้วพระหัตถ์ขวาทรงพระสุวรรณภิงคาร หลั่งอุทกธารลงเหนือพื้นพสุธาดล **จึงออกพระโอษฐ์ตรัสประกาศแก่เทพเจ้าทั้งหลาย อันมีมหิทธิฤทธิ์และทิพยจักขุทิพยโสต ซึ่งสถิตอยู่ทุกทิศานุทิศ จงเป็นทิพยญาณ** ด้วยพระเจ้าหงสาวดีมิได้ตั้งอยู่โดยครองสุจริตมิตรภาพขัตติยราชประเพณีเสียสามัคคีรสธรรม ประพฤติพาลทุจริต คิดจะทำภยันตรายแก่เรา ตั้งแต่วันนี้ไป กรุงพระมหานครศรีอยุธยากับเมืองหงสาวดีมิได้เป็นสุวรรณปฐพีเดียวดุจหนึ่งแต่ก่อน ขาดจากกันแต่วันนี้ไปตราบเท่ากาลปาวสาน ครั้นพระราชบริหารประกาศ เป็นฉินทภาคอุภัยมหานครเสร็จแล้ว พระราชโองการตรัสสั่งท้าวพระยาเสนามุขมนตรีทั้งปวงว่าเราจะยกกองทัพกลับลงไปพระนครครั้งนี้ จะพาพระมหาเถรคันฉ่องและญาติโยม กับพระยาเกียรติ พระยาพระรามไป แล้วจะตีกวาดครอบครัวรามัญหัวเมืองรายทางไปด้วย.

พระดำรัส

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ทรงประกาศแก่เทพยดาทั้งหลายในวันที่ทรงกระทำยุทธหัตถี

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นเจ้าเสด็จคอยฤกษ์ ทอดพระเนตรเห็นมหาเมฆตั้งขึ้นมาแต่ทิศพายัพ แล้วกลับเกลื่อนคืนกระจายอันตรธานไป พระสุริยเทพบุตรจรัสแจ่มดวงในนภาดลอากาศ พระมหาราชครู พระครูปุโรหิตาจารย์โหราธิบดีก็ลั่นฆ้องชัยดำเนินธง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เสด็จทรงเจ้าพญาไชยานุภาพเป็นพระคชาธาร สมเด็จพระเอกาทศรฐอิศวรบรมนาถราชอนุชา เสด็จทรงเจ้าพญาปราบไตรจักรเป็นพระคชาธาร พลทหารก็โห่สนั่นบันลือศัพท์ แตรสังข์เสียงประโคมฆ้องกลองชนะ กลองศึกสะท้านสะเทื้อนประหนึ่งแผ่นดินจะไหว สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ยาตราพระคชาธาร เป็นบาทย่างสะเทินมาเบื้องขวาปะฝ่ายซ้ายข้าศึก เจ้าพญาไชยานุภาพ เจ้าพญาปราบไตรจักร ได้ยินเสียงพลและเสียงฆ้องกลองศึกอึงคะนึงก็เรียกมันครั่นครื้น กางหูชูหางกิริยาป่วนเดินเป็นบาท ย่างใหญ่เร็วไปด้วยกำลังน้ำมัน ช้างท้าวพระยามุขมนตรี และโยธาหารซ้ายขวาหน้าหลัง ทั้งนั้นตกลงไปมิทันเสด็จพระคชาธาร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ใกล้ทัพหน้าข้าศึก ตรัสทอดพระเนตรเห็นพลพม่ารามัญยกมานั้นเต็มท้องทุ่ง เดินดุจคลื่นในพระมหาสมุทร ข้าศึกไล่พลชาวพระนครมา ครั้งนั้นสลับซับซ้อนกันมิได้เป็นกระบวน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ก็ขับพระคชาธารเข้าโจมแทงช้างม้าริ้พลไล่ส่ายเสยถีบฉัดตะลุมบอน พลพม่ารามัญล้มตายเกลื่อนกลาด ช้างข้าศึกได้กลิ่นน้ำมันพระคชาธาร ก็หกหันตลบปะกันไปเป็นอลหม่าน พลพม่ารามัญก็โมยิงธนูหน้าไม้ปืนไฟ ระดมเอาพระคชาธารสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ และธุมาการก็ตลบมืดเป็นหมอกมัวไปมิได้เห็นกันประจักษ์

พระบาทสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า
จึงตรัสประกาศแก่เทพยดาทั้งปวงว่า
ให้บังเกิดมาในประยูรมหาเศวตฉัตร จะให้บำรุงพระบวรพุทธศาสนา
ไฉนจึงมิช่วยให้สว่างแลเห็นข้าศึกเล่า
พอตกพระโอษฐ์ลงพระพายก็พัดควันอันเป็นหมอกมืดนั้นสว่างไป
ทอดพระเนตรเห็นช้างเศวตรฉัตร ๑๖ ช้าง มีช้างดั้งช้างกันยืนอยู่เป็นอันมาก
แต่มิได้เห็นพระมหาอุปราชา ครั้นเหลือบไปทิศฝ่ายขวาพระหัตถ์
ก็เห็นช้างเศวตรฉัตรช้างหนึ่ง ยืนอยู่ ณ ฉายาไม้ข่อย
มีเครื่องสูง และทหารหน้าช้างมาก
ก็เข้าพระทัยตระหนักว่าช้างพระมหาอุปราชา
พระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ก็ขับพระคชาธารตรงเข้าไป
ทหารหน้าช้างศึกก็ปืนจ่ารงค์มณฑกนกสับตระแบงแก้วระดมยิง
มิได้ต้องพระองค์และพระคชาธาร

สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า จึงตรัสร้องเรียกด้วยพระสุรเสียงอันดังว่า
พระเจ้าพี่.....เราจะยืนอยู่ใยในร่มไม้เล่า
เชิญออกมากระทำยุทธหัตถีด้วยกันให้เป็นเกียรติยศไว้ในแผ่นดินเถิด
ภายหน้าไปไม่มีกษัตริย์ที่จะได้กระทำยุทธหัตถีแล้ว

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระมหากษัตริย์ผู้แกล้วกล้าเกรียงไกร ผู้ทรงประทานอิสรภาพให้แก่ชนชาวไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๑๒๗ หลังจากที่คนไทยได้ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าอยู่ถึง ๑๕ ปี พระองค์ยังคงทรงห่วงใยถึงความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย และความเป็นไปของบ้านเมืองตลอดมา แม้พระองค์จะทรงละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์มาเป็นเวลานานถึงเกือบสี่ร้อยปีแล้วก็ตาม

นับแต่ข้าพเจ้าติดต่อทางสมาธิกับพ่อฤาษีสรายากัส ได้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ นั้น ข้าพเจ้าก็ได้ติดต่อถามพ่อฤาษีถึงบรรดาอดีตพระมหากษัตริย์ผู้ทรงมีพระคุณแก่ประเทศชาติทุกพระองค์ ก็ทราบจากพ่อฤาษีว่าองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยังคงทรงห่วงใยประเทศบ้านเมืองอยู่เสมอตลอดมาไม่สร่างซา พระองค์จะประทับคุ้มครองป้องกัน ถวายแด่องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และองค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเป็นประจำ ทั้ง ๆ ที่มีเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ที่ได้คอยถวายความคุ้มครองอยู่ก็ตาม ส่วนองค์สมเด็จพระเอกาทศรฐพระอนุชาผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุข ก็มักจะอยู่กับองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ร่วมกับสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์

ข้าพเจ้าได้ทราบเพียงแค่นั้น ก็ไม่ได้ติดต่ออะไรกับพระองค์ แต่ก็ได้ขอร้องให้พ่อฤาษีช่วยกรุณาติดต่อเพื่อที่จะเขียนพระรูปของพระองค์เมื่อคราวที่เขียนพระรูปพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสร็จเรียบร้อย ข้าพเจ้ากับอาจารย์ลาวัณย์ก็ต่างมีกิจธุระ ซึ่งทำให้เราไม่ได้ทำงานร่วมกันอยู่พักหนึ่ง จนมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ อาจารย์ลาวัณย์กับข้าพเจ้า ก็ได้กลับมาสนิทสนมกัน และนัดหมายกันเพื่อจะเขียนรูปอดีตพระมหากษัตริย์กันอีก โดยเริ่มจากพระรูปของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เราได้เริ่มลงมือเขียนวันแรก คือ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ตอนบ่าย นับแต่วันนั้นเป็นต้นมาจนบัดนี้ อาจารย์ลาวัณย์กับข้าพเจ้าก็ได้พบกันทุกวันตอนบ่ายสองโมงถึงสี่โมงเย็น เว้นวันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยเฉพาะตลอดปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ไม่เคยขาดจากการวาดพระรูปกันเลย เมื่อเราเขียนพระรูปของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสร็จ ข้าพเจ้าก็ได้ขอร้องพ่อฤาษีให้ช่วยกรุณาติดต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระเจ้าอู่ทอง พ่อขุนเม็งราย มหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระนางจามเทวี และเจ้าหญิงอรัญญาณีแห่งแสนหวีนคร

รูปสุดท้ายที่เราได้เขียนในช่วงนั้นก็คือ พระรูปของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในชุดทรงเครื่องฉลองพระองค์ในวันทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ซึ่งในครั้งแรกข้าพเจ้าและอาจารย์ลาวัณย์ไม่ได้ตั้งใจจะเขียน เรามีหมายกำหนดที่จะเขียนพระรูปของสมเด็จพระเอกาทศรฐ ซึ่งพ่อฤาษีช่วยกรุณาติดต่อให้ ครั้นพอถึงวันนัดที่จะเขียน สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกลับเสด็จมาแทนและตรัสว่าให้เขียนพระรูปของพระองค์ที่ทรงเครื่องในวันทรงกระทำยุทธหัตถีกับสมเด็จพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี เมื่อ พ.ศ. ๒๑๓๕ ก่อนพระรูปนี้เขียนยากมาก ต้องใช้เวลาเขียนถึง ๗ เดือนเศษ กว่าจะทรงพอพระทัยและรับสั่งว่าใช้ได้ แต่ถึงกระนั้นกว่าจะเสร็จจริง ๆ ก็กินเวลาถึงปีเศษ

ข้าพเจ้าได้เขียนเล่าเรื่องประกอบมายืดยาว ขอย้อนกลับไปตอนเริ่มลงมือเขียนพระรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ เมื่อพระองค์เสด็จมาเป็นแบบ วันหนึ่งข้าพเจ้าได้ทูลกับพระองค์ว่าข้าพเจ้าจะไปเฝ้าพระองค์ที่อนุสรณ์ดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี สักครั้งหนึ่ง แต่เวลาก็ล่วงเลยมานานข้าพเจ้าก็ยังหาโอกาสไปสุพรรณบุรีไม่ได้ จนเมื่อวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ คณะของข้าพเจ้าประมาณ ๑๑ คน ก็เดินทางไปอนุสรณ์ดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี พร้อมทั้งเครื่องสังเวย ไปถึงที่นั่นประมาณ ๑๑ น.เศษ พอตั้งเครื่องสังเวยแล้ว ข้าพเจ้าก็เข้าสมาธิดูว่ามีโอปปาติกะอะไรบ้างที่อยู่บริเวณนั้น ก็ได้พบสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและโอปปาติกะแต่งตัวลักษณะเป็นชาวบ้านอีกมากมาย พระองค์รับสั่งว่า **“นานตั้งปี กว่าจะมา”** แล้วก็ไม่ได้รับสั่งอะไรอีก

หลังจากนั้นเราก็ได้ไปเที่ยววัดป่าเลไลย์ เวลายังเหลืออีกมากเราก็คิดกันว่าจะไปเที่ยวที่ไหนต่อกันดี ก็นึกกันขึ้นมาได้ว่าเราควรจะไปพนมทวน เมืองกาญจนบุรี ที่เขาบอกว่ามีเจดีย์ที่พบใหม่อีกองค์หนึ่ง ลองไปดูกันซิ เราก็ถามทางที่จะไปจากชาวบ้านมาตลอดทางว่าเราจะมุ่งไปทางทิศใด คณะเรามาถึงองค์พระเจดีย์ที่อยู่พนมทวน กาญจนบุรี ก็ราวบ่ายสามโมง ยังมีดอกไม้เหลืออยู่บ้าง เราใช้ดอกไม้นั้นบูชาองค์พระเจดีย์ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิดูว่ามีโอปปาติกะอะไรอยู่บ้าง ก็ได้พบทหารทั้งไทยทั้งพม่า ช้างม้ามากมาย และได้พบองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอีก พระองค์รับสั่งว่า **“ชนช้างกันที่นี่”** แล้วก็ไม่ได้รับสั่งอะไรอีก ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะที่ร่วมไปด้วยกัน ต่างคนต่างก็คิดว่าเจดีย์แห่งนี้น่าจะเป็นเจดีย์ยุทธหัตถีเสียแล้ว

เมื่อข้าพเจ้ากลับจากสุพรรณบุรีและพนมทวนคราวนั้น ต้องกลับมาหาหนังสือพิมพ์อ่านเรื่องราวที่มีผู้คนถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องพระเจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ไหนแน่ เพราะก่อนหน้านั้น ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจหาอ่านจึงไม่รู้ถึงเรื่องราวที่ถกเถียงกัน เพียงแต่รู้ว่ามีเรื่องถกเถียงกันแต่ไม่รู้รายละเอียดว่าเขาถกเถียงกันว่าอย่างไร

จากเรื่องราวที่ได้อ่านจากหนังสือต่าง ๆ และจากที่ข้าพเจ้าไปพนมทวนคราวนั้น และพระองค์ทรงรับสั่งว่า **“ชนช้างกันที่นี่”** เป็นชนวนให้ข้าพเจ้าค้นคว้าหาเหตุผลและหลักฐานว่าอะไรเป็นอะไร เราจึงไปพนมทวนกันอีกหลายครั้ง เราได้ทูลถามจากพระองค์ถึงการรบและแม้การค้นหาหนองสาหร่าย ซึ่งเป็นเรื่องราวที่มหัศจรรย์อย่างยิ่ง ซึ่งในที่สุดนี้ทำให้คณะของเราที่ไปร่วมการพิสูจน์นั้นมีความแน่ใจว่า **เจดีย์ยุทธหัตถีอยู่ที่ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี** แน่นอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการซักถาม

เรื่องการรบและเรื่องอื่น ๆ นั้นได้ใช้เวลาถึงชั่วโมงกว่า และได้บันทึกไว้ในเทปทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องยาวเกินกว่าที่จะถ่ายทอดลงในหนังสือนี้ได้ จึงขอเล่าเรื่องในตอนนี้แต่เพียงสั้น ๆ ไว้ก่อน

วันค้นพบหนองสาหร่าย

วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๖ คณะเราซึ่งนั่งรถยนต์ไป ๒ คัน ประมาณเกือบ ๓๐ คน มุ่งหน้าสู่ตำบลตระพังตรุ อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี ไปสมทบกับคณะที่ไปรถเก๋งอีก ๔ คัน ฉะนั้นคณะเราที่ไปพนมทวนครั้งนี้ประมาณ ๕๐ คน เราไปถึงที่องค์พระเจดีย์ประมาณ ๑๐ นาฬิกาเศษ หลังจากเราได้นมัสการองค์พระเจดีย์ และเดินเที่ยวสำรวจสถานที่ใกล้เคียง ซึ่งมีทั้งพระเจดีย์และพระปรางค์แล้ว เราพากันรับประทานอาหารกลางวันที่วัดทุ่งสมอ ซึ่งอยู่ตรงปากทางเข้าที่จะไปในบริเวณองค์พระเจดีย์นั่นเอง

ทีนี้ก็ถึงตอนที่จะค้นหาหนองสาหร่ายกันละ ข้าพเจ้ายังมืดแปดด้านไม่รู้จะทำประการใดดี และทุกคนที่ไปด้วยกัน ก็พากันคอยฟังข้าพเจ้าว่าจะทำอย่างไรต่อไป อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิดูซิว่า จะพบองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือไม่ และพระองค์จะรับสั่งว่ากระไร และหนองสาหร่ายอยู่ที่ไหน ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิก็พบองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์มิได้รับสั่งบอกว่า หนองสาหร่ายอยู่ ณ ที่แห่งใด เพียงแต่บอกว่าให้มุ่งหน้าไปทางทิศนี้ ข้าพเจ้าไม่รู้จะทำประการใดดี ก็ได้บอกอาจารย์พรและคณะที่ไปด้วยกันตามนั้น จึงเป็นอันว่าคณะที่ไปด้วยกันตกลงกันให้รถคันที่ข้าพเจ้านั่งออกนำหน้า มีรถคันอื่น ๆ ตามมาอีก ๕ คัน รถคันที่ข้าพเจ้านั่งมาก็แล่นไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางสายพนมทวน-อู่ทอง ข้าพเจ้ายังคงมืดแปดด้านอยู่เช่นเดิม คิดวิตกอยู่ในใจแต่เพียงลำพังว่า เอ๊ะ ข้าพเจ้าจะมาหลอกคนทั้ง ๕๐ กว่าคนเสียแล้วหรือนี่ เพราะข้าพเจ้าไม่รู้ว่าหนองสาหร่ายอยู่ที่ไหน จะไปชี้บอกได้อย่างไร นึกหมดหวัง ท้อแท้และสังเวชตัวเอง ทันใดนั้นเอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็วูบดิ่งลึกลง ลืมสนิทว่าขณะนี้ตัวเองกำลังนั่งมาในรถยนต์ที่กำลังแล่น **ตอนนั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่าทุกอย่างเงียบสนิท มองเห็นแต่เงาของคนสูงเทียมฟ้าอยู่ข้างทาง ข้าพเจ้าได้บอกให้รถหยุดทันทีโดยไม่รู้สึกตัว**

เมื่อรถจอดสนิทข้างทาง รถที่มาด้วยกันทั้งหมดก็พลอยจอดตาม ๆ กัน ทุกคนลงจากรถมายืนอยู่ข้างทางกันหมด ตอนนั้นเวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. ตรงแดดร้อนเปรี้ยง มองไปสองข้างทางเห็นแต่ทุ่งนาเวิ้งว้าง จะมีก็แต่ต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ ห่าง ๆ กัน ไม่มีทีท่าว่าจะมีหนองน้ำสักแห่งเดียวอยู่ ณ ที่แห่งใด อาจารย์พรก็ได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชดูซิว่า หนองสาหร่ายอยู่ที่ไหน เพราะเราไม่รู้ว่าจะเดินทางไปทางทิศใด มันเวิ้งว้าง มองไปทางไหนก็มีแต่พยับแดดระยิบระยับไปหมด เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิก็พบพระองค์และรับสั่งว่า **“ให้ไปถามผู้หลักผู้ใหญ่ที่อยู่แถวนี้ จะรู้เรื่องและพบของเป็นหลักฐาน และหนองสาหร่ายอยู่ทางนี้ ต้องเดินลึกเข้าไป”** ข้าพเจ้าออกจากสมาธิ บอกอาจารย์พรและคณะที่ไปด้วยกัน แต่ในใจของตัวเองตอนนั้นนึกหมดหวังและคิดว่า **ถ้าเกิดไม่เป็นไปตามที่พระองค์รับสั่งแล้ว ข้าพเจ้าต้องเลิกทำงานที่ทำการค้นคว้าอยู่นี้อย่างแน่นอน** เพราะแสดงว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น

ได้ยินรู้เรื่องในขณะเข้าสมาธินั้น จะต้องเป็นสิ่งหลอกลวงให้ข้าพเจ้าหลงเข้าใจผิด เลยจะพลอยกลายเป็นว่าข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ลวงโลก เพราะการเข้าใจผิด แต่อาจารย์พรและคณะที่ไปด้วยกันไม่ได้หมดหวัง **ทุกสิ่งทุกอย่างเราต้องพิสูจน์กันให้ชัดแจ้ง ไม่เช่นนั้นก็จะไม่มีทางจะรู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก** ถ้าผิดจะผิดที่ตรงไหน ถ้าถูกจะถูกที่ตรงไหน **อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณสนิท ธนรักษ์ และ อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์** ก็ได้เดินไปที่หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ห่างจากที่คณะเราจอดรถไปประมาณ ๒๐๐ เมตรเศษ ไปไต่ถามบ้านแรกก็ไม่ได้เรื่อง ไปบ้านที่สอง คนที่บ้านที่สองได้บอกให้ไปหากำนัน อาจารย์พร คุณสนิท และอาจารย์จุลทัศน์จึงได้เดินมาที่ตลาดซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก ไปถามหาบ้านกำนันจากคนที่ตลาด ชาวบ้านก็ดีเหลือเกิน อุตส่าห์ไปตามกำนันมาให้ ซึ่งเป็นเหตุบังเอิญที่สุด เพราะปกติวันอาทิตย์กำนันมักจะไม่ค่อยอยู่บ้าน ถ้าไม่ออกตรวจท้องที่ก็ต้องเข้ากรุงเทพ ฯ แต่วันอาทิตย์นั้นมีเหตุบางอย่างให้อยู่ทำธุระที่บ้าน ไม่ได้ออกจากบ้านไปไหน พวกเราจึงได้พบกำนันที่ร้านขายน้ำข้างทางนั่นเอง เราได้ทราบว่ากำนันชื่อ **กำนันสุวิทย์ ศรีอุบล** ตำบลที่เราหยุดรถกันนี้ชื่อ **ตำบลรางหวาย ขึ้นกับอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นกิโลเมตรที่ ๓๔ ครึ่ง** จากกาญจนบุรี-อู่ทอง พวกเราได้ถามกำนันดูว่าที่แถวนี้มีหนองน้ำบ้างหรือเปล่า กำนันตอบว่าไม่มี แต่มีข้างในต้องเดินลึกเข้าไปจากถนนใหญ่นี้ประมาณ **๒ กิโลเมตร** เราจึงได้ขอร้องให้กำนันพาเข้าไปดู ขณะที่กำลังนั่งซักถามกันอยู่นั้น กำนันได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อ ๓-๔ วันก่อน (คือราววันที่ ๗-๘ มีนาคม ๒๕๑๖) มีชาวบ้านไปไถนา แล้วก็ได้ของเครื่องรบโบราณมาหลายอย่าง รวมทั้งที่บ้านของกำนันเองไปไถนาก็ได้ของมาเช่นกัน มีกระดึงช้างหลายอัน รวมทั้งอย่างอื่นอีกมากมาย กำนันได้บอกให้ชาวบ้านนำมาให้คณะพวกเราชม

กำนันสุวิทย์ ศรีอุบล ได้นั่งรถคันหน้านำคณะเราบุกตามทางเกวียนเข้าไปจากถนนใหญ่ประมาณ ๒ กิโลเมตรก็หยุดรถ เราก็มองเห็นหนองน้ำทางด้านขวามือ อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชดูว่าใช่หนองนี้หรือไม่ พระองค์ทรงตอบว่าไม่ใช่ แต่บอกว่าให้หยุดรถที่นี่แล้วเดินเข้าไปทางด้านซ้ายมือ ในคณะของเรามีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งร่วมไปด้วย องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่าให้ผู้ใหญ่ท่านนั้นเดินนำหน้าขบวน ให้เดินไปเรื่อย ๆ ถ้าผู้ใหญ่ท่านนั้นได้กลิ่นดอกกุหลาบ ณ ที่แห่งใด ณ ที่แห่งนั้นแหละคือใจกลางหนองสาหร่าย

ผู้ใหญ่ท่านนั้นก็ก้มหน้าก้มตาเดินนำหน้า พวกเราเดินตามหลังกันเป็นแถว ฝ่าเปลวแดดเข้าไปในทุ่งนา ที่ดินแตกระแหง มองไม่เห็นเลยว่าจะมีหนองน้ำอยู่ ณ ที่แห่งใด เดินไปได้สักพักหนึ่งผู้ใหญ่ท่านนั้นก็ได้กลิ่นกุหลาบและได้หยุดเดินทันที แล้วเงยหน้าขึ้นมองไปข้างหน้า เดินไปอีกไม่กี่ก้าวก็พบหนองน้ำ *ที่เรามองแต่ไกลไม่เห็นก็เพราะว่าพวกชาวนาได้ปั้นคูดินสูงขึ้นกั้นน้ำไว้ คูน้ำจึงบังทำให้เรามองไม่เห็นน้ำแต่ไกล* พวกเราได้ถามกำนันเกี่ยวกับหนองน้ำนี้ กำนันได้บอกว่ากำนันเป็นคนถิ่นนี้ เมื่อตอนเด็ก ๆ หนองน้ำนี้กว้างใหญ่มาก น้ำหลากไปถึงถนนใหญ่ แต่มาตอนนี้ตื้นเขิน ตอนที่พวกเราไปกันนั้นเป็นหน้าแล้ง หนองน้ำยังกว้างตั้งประมาณ ๑๐๐ เมตรเศษ ถ้าเป็นหน้าน้ำคงจะเจิ่งนองกว้างใหญ่มากทีเดียว เป็นอันว่าเราค้นพบหนองสาหร่ายแล้ว

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งว่า พระองค์ได้ตั้งทัพอยู่ระหว่างช่องภูเขาสองลูกนั้น ซึ่งตอนที่เรายืนอยู่ตรงกลางหนองสาหร่ายนั้น เมื่อมองหันหน้าไปทางอำเภออู่ทอง จ.สุพรรณบุรี จะมองเห็นทิวเขา ๒ แห่ง และนี่คือหนองน้ำสำหรับให้ทหารใช้ดื่มกินกันขณะตั้งทัพ

คณะเราเดินทางต่อไปที่อนุสรณ์ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีคนหนึ่งในคณะที่เดินทางไปด้วยกันได้รับกระดึงช้างมา ๑ อัน จากกำนันสุวิทย์ เพื่อเป็นที่ระลึก ซึ่งกระดึงอันนี้ครั้งแรกกำนันสุวิทย์ได้มอบให้แก่ผู้ใหญ่ที่ไปในคณะเราเพื่อเป็นที่ระลึก แต่ผู้ใหญ่ท่านนั้นไม่รับ เพราะบอกว่า **“ของนี้ท่านไม่อนุญาตไม่รับดอก เคยได้ยินปาฏิหาริย์”** แต่คนที่รับมานั้นเขาบอกว่า *“เขาไม่กลัว ขอเขาเถอะ”* พอขึ้นรถก็นั่งสั่นกระดึงนั้นมาตลอด มาได้ไม่ไกลเท่าไรรถคันที่มีคนถือลูกกระดึงนั่งมาด้วยนั้น ยางระเบิดแตก รถไม่ได้รับอุบัติเหตุ แต่ต้องเปลี่ยนยางรถยนต์ใหม่ อาจารย์พรต้องขอกระดึงนั้นเพื่อจะเอาไปคืนไว้ที่กำนันสุวิทย์เพื่อให้เก็บไว้เป็นหลักฐานเป็นของส่วนรวมให้คนรุ่นหลังศึกษาค้นคว้าต่อไป อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิทูลถามองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชดูว่าที่ยางรถยนต์ระเบิดนั้นเกี่ยวกับพระองค์หรือไม่ หรือว่าเป็นเหตุบังเอิญธรรมดา พระองค์รับสั่งว่า **“ก็อยากดูปาฏิหาริย์มิใช่หรือ และของนั้นเป็นของส่วนรวม ควรเก็บไว้ที่เดิมเพื่อเป็นหลักฐาน”** ในวันนั้นเราทุกคนกลับถึงบ้านอย่างปลอดภัย ด้วยจิตใจที่ตื่นเต้นและเบิกบาน

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงห่วงใยประชาราษฎร์ และให้ความปกป้องคุ้มครองบ้านเมืองอยู่เสมอตลอดเวลา เพื่อมิให้ต้องเกิดเหตุภัยที่จะต้องบานปลายกลายเป็นอื่น ถ้าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในบ้านเมือง พระองค์มักจะรับสั่งผ่านพ่อฤาษีสรายากัสเสมอ อย่างเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๖ ข้าพเจ้านอนหลับฝันไปว่า :-

“ข้าพเจ้าไปหาอาจารย์ลาวัณย์ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อบอกให้เขียนรูปตามปกติ ขณะที่เดินออกประตูกรมศิลปากรจะมาขึ้นรถเมล์กลับบ้าน ขณะนั้นเองก็มองเห็นที่ท้องสนามหลวง ท้องฟ้าดำมืดเต็มไปด้วยฝูงอีกากำลังจิกตีกันหล่นลงมาเกลื่อนกลาด บรรยากาศน่าสะพรึงกลัวมาก ข้าพเจ้ารำพึงในใจว่าจะกลับบ้านได้อย่างไร พร้อมกันนั้นก็มีข่าวมาอีกว่ามีโจรใหญ่เข้าเมืองมา ๕ คน เป็นโจรที่คอยปล้นสดมภ์ผู้คนที่ผ่านไปมา ความหวาดกลัวครอบคลุมไปทั่วบริเวณ ในที่สุดข้าพเจ้าก็หาทางเล็ดลอดกลับมาถึงบ้านจนได้”

พอรู้สึกตัวตื่นขึ้นมา ดูนาฬิกาเป็นเวลาตี ๔ พอดี ต่อจากนั้นข้าพเจ้าก็นอนไม่หลับอีกเลย จนสว่างรุ่งเช้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง พร้อมทั้งถามด้วยว่า**จะเป็นฝันธรรมดาหรือว่าเป็นนิมิตอะไร** เพราะมันชัดเหลือเกิน อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิไปถามพ่อฤาษีสรายากัส แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบ จนตกกลางคืนพ่อฤาษีจึงได้บอกว่า ที่ฝันเมื่อคืนนั้นเป็นนิมิตที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาบอกว่า วันเสาร์วันอาทิตย์ที่จะถึงนี้จะเกิดการจราจลถึงนองเลือดที่ท้องสนามหลวง เหตุการณ์จะเคร่งเครียดในวันเสาร์ และวันอาทิตย์จะเป็นวันที่รุนแรงถึงจราจลนองเลือด วันจันทร์จะเริ่มคลี่คลาย และต่อจากนั้นประเทศไทยเราก็จะตกอยู่ในภาวะเหมือนคนเป็นไข้อยู่ตลอดเวลา จะมีอาการหนาว ๆ ร้อน ๆ ปวดเมื่อยตามตัว จะมีบางครั้งเป็นระยะ ๆ ที่ไข้จะขึ้นถึงกับชัก แต่ถึงอย่างไรก็ไม่ถึงตาย จะเป็นอยู่ตลอดทั้งปี ซึ่งวันเสาร์-วันอาทิตย์ที่

พระองค์รับสั่งนั้น คือวันที่ ๑๓-๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งกลายมาเป็นวันมหาวิปโยคของคนไทยทั้งชาตินั่นเอง เป็นวันที่มิได้มีใครคาดคิดว่าจะเป็นไปได้ที่คนไทยจะฆ่ากันเอง

อนึ่ง พระองค์รับสั่งอีกว่า ในระยะที่ชะตาของโลกเป็นแบบนี้ คือลุกเป็นไฟไปทั่วทุกหัวระแหงเช่นนี้ สำหรับประเทศไทยแล้ว พระองค์คอยช่วยเหลือควบคุมสถานการณ์ ให้ได้รับความกระทบกระเทือนน้อยที่สุดขนาดเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

สำหรับความเห็นของข้าพเจ้าเองรู้สึกว่า ถ้าประเทศไทยและเราชาวไทยทุกคน ไม่มีพระองค์คอยให้ความปกป้องคุ้มครองแล้ว บ้านเมืองของเราคงจะแตกสาแหรกขาดเสียแล้ว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคงจะไม่ยุติลงได้อย่างรวดเร็วเกินคาดคิด และคนไทยเราก็คงจะไม่สามัคคีกันเห็นอกเห็นใจกันได้รวดเร็วเช่นนี้ การแก่งแย่งคงจะทวีความรุนแรงขึ้น แต่ถึงจะมีอยู่บ้างก็ยังถือว่าอยู่ในขั้นที่ดีกว่า เมื่อเทียบกับเหตุการณ์ทั้งโลกซึ่งก็กำลังเดือดร้อนอยู่ทั่วทุกหัวระแหงเช่นกัน

สำหรับปาฏิหาริย์ของพระองค์ ที่ข้าพเจ้าได้ประจักษ์ชัดมากับตัวเองอย่างชัดเจน รวมทั้งคนอื่น ๆ อีกนับร้อยที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นก็ต้องเข้าใจว่าเป็นปาฏิหาริย์ของพระองค์อย่างแน่นอน ก็คือ หลังจากที่สมาคมชาวกาญจนบุรีร่วมกับกรมศิลปากรได้ทำการบูรณะพระเจดีย์ยุทธหัตถี ที่อำเภอพนมทวน เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๑๗ ซึ่งทำการซ่อมแซมบูรณะอยู่ประมาณ ๒ เดือนก็แล้วเสร็จ ซึ่งตอนนั้น **คุณสนิท ธนรักษ์** ก็ได้มารับอาจารย์พรกับข้าพเจ้าไปร่วมพิธีบวงสรวงก่อนลงมือบูรณะ ตอนนั้นยังไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น แต่การซ่อมแซมบูรณะก็แล้วเสร็จมาโดยสะดวก จนเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ได้ทำพิธีบวงสรวงสมโภชน์องค์พระเจดีย์ยุทธหัตถี หลังจากซ่อมแซมบูรณะเสร็จ วันนั้นอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้ไปร่วมพิธีด้วย

อาจารย์พรกับคณะรวมทั้งข้าพเจ้า ออกจากกรุงเทพ ฯ ราว ๑๑.๓๐ น. เราแวะรับประทานอาหารกลางวันกันที่จังหวัดนครปฐม ไปถึงองค์พระเจดีย์ยุทธหัตถีที่พนมทวน เวลา ๑๔.๐๐ น. ตรงพอดีแดดร้อนเหลือเกิน อากาศแห้งแล้ง ระยะทางจากถนนใหญ่จนถึงองค์พระเจดีย์ ระยะทางราว ๑๓ กิโลเมตร เป็นทางถนนลูกรัง รถแล่นเข้ามาฝุ่นตลบคละคลุ้ง สองข้างทางเป็นท้องนาที่ชาวนาไถไว้แล้ว แต่ด้วยความที่ฝนไม่ตกลงมาเลย ดินที่ไถไว้จึงกลายเป็นฝุ่นตลบ ข้าวกล้าที่ตกไว้แล้วขึ้นมาได้สูงประมาณ ๕.๖ นิ้ว แห้งเกรียมกลายจากสีเขียวเป็นสีน้ำตาล บางแห่งที่ชาวไร่ลงอ้อยไว้ ใบอ้อยก็แห้งกรอบยืนต้นตายอยู่ทั่วไป บางแห่งที่ลงต้นพริกไว้ ต้นพริกก็ยืนต้นคออ่อนคอพับเหมือนคนอ่อนระโหยโรยแรง บางต้นยืนต้นใบแห้งเฉา ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจนึกภาวนาในใจว่า *“ขอพระองค์จงทรงบันดาลให้ฝนตกลงมาสักครั้งหนึ่งเถิด สงสารต้นข้าว ต้นพริก ต้นอ้อย ที่กำลังจะยืนต้นตายนี่เหลือเกิน”* คณะเรามาถึงบริเวณพระเจดีย์ ก็พบคุณสนิท ธนรักษ์ และคณะสมาคมชาวกาญจนบุรี รวมทั้งชาวบ้านพนมทวนรอรับอยู่ เราได้ช่วยกันจัดเครื่องสังเวยท่ามกลางแสงแดดร้อนจ้าจนแสบไปทั้งตัว ดอกไม้ที่จัดมาเข้าพิธีบวงสรวงสมโภชน์ พอจัดลงแจกันก็คออ่อนคอพับลงทันทีเพราะความร้อน ต้องรีบนำเข้ามาในร่ม พรมน้ำไว้ก่อน ชาวบ้านบอกว่าอากาศร้อนแห้งแล้งเหลือเกิน ฝนไม่ตกมาเป็นเวลาแรมเดือนแล้ว

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว เวลา ๑๕.๔๕ น. เริ่มพิธีบวงสรวง โดยลั่นฆ้องขึ้น ๓ รา แล้วบรรเลงเพลงสาธุการ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ชุมนุมเทวดา เมื่อชุมนุมเทวดาจบก็ลั่นฆ้องอีก ๓ รา บรรเลงเพลงสาธุการอีก จากนั้น คุณสนิท ธนรักษ์ ได้อ่านโองการเฉลิมพระเกียรติองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่า :-

“ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีความยินดีได้มาประกอบพิธีสมโภชน์เจดีย์ยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ ตำบลดอนเจดีย์ ในวันนี้

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงแก่ประชาชาติไทย ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติบ้านเมือง ที่ได้สูญเสียไปในสมัยกรุงศรีอยุธยา ทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง เมื่อพุทธศักราช ๒๑๒๗ ได้ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประเทศชาติ กอปรด้วยพระวิริยะอุตสาหะและพระปรีชาสามารถในการทรงเป็นผู้นำชาติไทย ทำการต่อสู้กับข้าศึกศัตรูที่มารุกราน นอกจากที่ทรงแสดงพระอัจฉริยะในการเป็นผู้นำแล้ว ยังทรงแกล้วกล้าสามารถออกรบด้วยพระองค์เอง ได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับข้าศึกขัตติยชาติ ณ สถานดอนเจดีย์ที่นี้ ในพุทธศักราช ๒๑๓๕ พระบรมเดชานุภาพและเกียรติของกองทัพไทยระบือไปทั่วสารทิศเป็นที่ยำเกรงแก่หมู่ปัจจามิตรดัสกร นำความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ชาติบ้านเมืองและอาณาประชาราษฎร ทรงเป็นวีรบุรุษอันยิ่งใหญ่ของชาติพระองค์หนึ่ง ฉะนั้น ที่สมาคมชาวจังหวัดกาญจนบุรี และกรมศิลปากรได้ร่วมจิตใจมีสมานฉันท์ สละทุนทรัพย์และแรงงานจัดซ่อมแซมองค์พระเจดีย์ยุทธหัตถี เพื่อเทิดพระเกียรติดังประจักษ์อยู่นี้ เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีแต่พระมหาวีรกษัตริย์พระองค์นั้น และบรรพบุรุษของชาติไทยอย่างเหมาะสมและน่าปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง

บัดนี้ได้เวลาแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าจะได้ทำพิธีสมโภชน์เจดีย์ยุทธหัตถี เพื่อเป็นอนุสรณ์เตือนใจประชาชนชาวไทยให้รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ และพระมหาวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อได้ถือเป็นแบบอย่างในอันที่จะช่วยปกป้องรักษาประเทศชาติอันเป็นที่รัก ให้ดำรงความเป็นเอกราชและความร่มเย็นเป็นสุข เป็นมรดกสืบไปชั่วกัลปาวสาน”

เสร็จแล้วก็ลั่นฆ้องขึ้นอีก ๓ รา เป็นเสร็จพิธีบวงสรวง เป็นที่น่าสังเกตว่าพอเริ่มพิธีลั่นฆ้องขึ้น ๓ รา แล้วชุมนุมเทวดานั้น อากาศร่มครึ้มลงทันที จากแดดจ้าร้อนจัด ลมพัดเอื่อย ๆ ไม่ขาดระยะ อากาศเปลี่ยนเป็นเย็นสบายลงทันใด ทำให้พวกเรารวมทั้งชาวบ้านซึ่งมาร่วมพิธีกันในวันนั้นประมาณ ๔๐๐ คนเศษ นั่งสงบได้อย่างสบาย ไม่ต้องกรำแดด เมื่อเสร็จพิธีแล้วฝนโปรยลงมาบางเบาเสมือนน้ำพระพุทธมนต์ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มพิธี พบทหารมากมาย ทั้งทหารพม่า ทหารไทย ช้างม้า พออาจารย์พรเริ่ม

ชุมนุมเทวดา องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงรับสั่งว่า *"เรายินดี เรากำลังใช้ความพยายาม ใช้ความอดทนรวบรวมกำลัง เพื่อมิให้บ้านเมืองต้องแตกสลาย"* แล้วพระองค์ก็เสด็จกลับ ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรและคุณสนิททราบถึงพระดำรัสอันนี้ และแล้วได้ตกลงให้ พ.ต.อ. (พิเศษ) สิทธิศักดิ์ สุวรรณเภสัช นำข้อความที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งประกาศให้ทุกคนได้รับทราบไว้ด้วย ซึ่งทุกคนก็ได้แสดงความปลื้มปีติโดยทั่วกัน

เราทุกคนกลับเข้ามาในศาลาเพื่อฟัง สมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งท่านได้กรุณามาเป็นประธานฝ่ายสงฆ์สวดมนต์เย็นสมโภชน์ ซึ่งมีพระสวดมนต์เย็นในวันนั้น ๑๐ รูป ขณะนั้นอากาศเย็นสบาย ลมพัดอ่อน ๆ อยู่ตลอดเวลา ขณะที่พระสวดมนต์ไปได้ประมาณ ๑๕ นาที ลมเริ่มพัดแรงขึ้น ๆ จนกลายเป็นพายุฝนตกกระหน่ำลงมาแข่งกับเสียงพระสวดมนต์ เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนักแก่ผู้อยู่ในเหตุการณ์ ชาวบ้านทุกคนแสดงความตื่นเต้นดีใจออกมาอย่างเห็นได้ชัด ทั้ง ๆ ที่ในคืนนั้นจะมีลิเกและภาพยนตร์ฉายสมโภชน์ ถ้าฝนตกออกอย่างนี้ อาจจะไม่ได้ดูลิเกและภาพยนตร์ก็เป็นได้ แต่ชาวบ้านก็ยังดีใจที่ได้น้ำฝน ฝนตกอยู่สักพักหนึ่งก็ซาลง ข้าพเจ้าเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ สองข้างทางชุ่มฉ่ำไปด้วยน้ำฝน ต้นไม้ที่ล้มลุกคลุกคลานเหี่ยวเฉา กลับมีชีวิตชีวาชูสลอนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง รู้สึกเป็นสุขและชื่นใจยิ่งนัก จากพนมทวนถึงกรุงเทพ ฯ ฝนตกฉ่ำมาตลอดทาง

ข้าพเจ้าได้ทราบภายหลังจากคนอื่นว่า ที่บริเวณองค์พระเจดีย์ที่พนมทวน ตอนกลางคืนที่มีการแสดงลิเก และฉายภาพยนตร์นั้นฝนไม่ตก จะมีบ้างก็เพียงปรอย ๆ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการแสดงลิเกและฉายภาพยนตร์ เป็นการดีที่ฝนตกลงมา มิฉะนั้นฝุ่นคงจะคละคลุ้งไปหมด เป็นอันตรายสำหรับการที่จะมานั่งดูลิเกและภาพยนตร์ แต่หลังจากที่ลิเกและภาพยนตร์เลิกแสดงแล้ว ฝนจึงตกลงมาอีก เป็นที่น่าประหลาดใจอย่างยิ่ง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ฝนได้ตกโดยทั่วไปทั่วประเทศมาตั้งแต่เย็นวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันทำพิธีบวงสรวงสมโภชน์องค์พระเจดีย์ยุทธหัตถีขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประจวบกับระยะนั้นก็มีฝนหลวงพระราชทานพอดี ประเทศไทยจึงหมดกังวลเกี่ยวกับภาวะแห้งแล้งได้อีกครั้งหนึ่ง

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงห่วงใยประเทศชาติบ้านเมืองและประชาราษฎร์ของพระองค์อยู่ตลอดเวลา พระองค์มิได้ทรงทอดทิ้งเลย สิ่งใดที่พระองค์จะทรงกระทำได้ จะทรงดลบันดาลได้ พระองค์ท่านจะทรงเข้าช่วยเหลือทันที พระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าเสมอและให้บอกกันต่อ ๆ ไปด้วย เพื่อจะได้เป็นพลังเสริมสร้างให้แก่ประเทศชาติของเราว่า ทุกครั้งที่มีการสวดมนต์ จะเป็นตอนก่อนเข้านอน หรือตื่นนอนเช้าก็ตาม ภายหลังจากสวดมนต์ตามที่ตัวเองเคยถนัดแล้ว ตอนจะเลิกขอให้ตั้งจิตให้แน่วแน่ สวดมนต์เพิ่มเติมอีกบทหนึ่ง คือ :-

❁ ปางเมื่อพระองค์ปรมพุท-
ธวิสุทธศาสดา
ตรัสรู้อนุตตระสมา-
ธิณโพธิบัลลังก์
❁ ขุนมารสหัสสะพหุพา-
หุวิชาวิชิตขลัง
ขี่คีริเมขละประทัง
คชะเหี้ยมกระเหิมหาญ
❁ แสร้งเสกสราวุธะประดิษฐ์
กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพหลพยุหปาน
พระสมุททะนองมา
❁ หวังเพื่อผะจญวะระมุนิน
ทสุชินะราชา
พระปราบพหลพยุหมา-
ระมะเลืองมะลายสูญ
❁ ด้วยเดชะองค์พระทศพล
สุวิมลละไพบูลย์
ทานาธิธรรมะวิธิกูล
ชนะน้อมมโนตาม
❁ ด้วยเดชะสัจจะวจนา
และนมามิองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม
ชยะสิทธิทุกวาร
❁ ถึงแม้จะมีอริวิเศษ
พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผจญวิชิตผลาญ
อริแม้นมุนินทร ฯ

การที่พระองค์มีรับสั่งให้สวดบทนี้ ก็เพราะเป็นบทที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงชัยชนะของพระพุทธองค์ต่อพระยามารและมวลเสนา และมีคำตอนท้ายอธิษฐานขอให้ประชาชนชาวไทยอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ปลอดภัยจากหมู่อมิตรต่าง ๆ และประเทศชาติได้รับชัยชนะจากศัตรูผู้คิดร้ายตลอดนิรันดร ข้าพเจ้าก็ได้ปฏิบัติตามเสมอตลอดมามิได้ขาด พลังแห่งความปรารถนาดีคงจะทำลายล้างอธรรมทุกอย่างให้หมดสิ้นไปได้ในที่สุด

อีกประการหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ นี่เอง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมาอีกครั้งหนึ่ง ได้มารับสั่งให้ทำล็อคเกตอนุสรณ์ของพระองค์จำนวน ๒๑๒๗ องค์ จำนวนเท่ากับปี พ.ศ. แห่งการประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง ที่พระองค์ได้ให้ความเป็นไทยแก่ชนชาวไทย เมื่อ ๓๙๐ ปีที่ผ่านมา พระองค์รับสั่งว่า ขณะนี้ความเป็นเอกราชของชาติไทยกำลังถูกกลืนไปทีละน้อย ๆ พระองค์จะให้อิสรภาพแก่ชนชาวไทยของพระองค์อีกครั้งหนึ่ง พระองค์กำลังพยายามที่จะไม่ให้ชาติไทยที่รักของเราต้องแตกสลายกลายเป็นอื่น พระองค์รับสั่งเช่นเดียวกับที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งรับสั่งมาหลายปีแล้วว่า :-

“ศาสนาและพระมหากษัตริย์เท่านั้นที่จะช่วยประคองความเป็นชาติไทยไว้ได้ เพราะประเทศไทยได้สูญเสียเอกราชไปเกือบหมดทุกด้านแล้ว”

อนึ่ง ล็อคเกตอนุสรณ์นี้ไม่ใช่เหรียญศักดิ์สิทธิ์เหมือนเช่นเหรียญที่พระอาจารย์ต่าง ๆ ปลุกเสกให้ศักดิ์สิทธิ์ แต่เป็นล็อคเกตอนุสรณ์ที่เราจะได้รำลึกถึงพระองค์ พระองค์จะอยู่และคุ้มครองช่วยเหลือทุกคนที่มีความระลึกถึง ล็อคเกตอนุสรณ์นี้มีความสำคัญมาก เพราะพระองค์รับสั่งให้ทำในจำนวนจำกัด ให้ทำได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งต่อไปจะไม่มีอีกแล้ว เพราะ ๒๑๒๗ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นไท ความเป็นอิสรภาพที่จะไม่ขึ้นอยู่กับใคร ๆ

ข้าพเจ้าได้ทูลกับพระองค์ว่า การกระทำเช่นนี้จะมิเป็นการช่วยเสริมสร้างความงมงายให้เกิดขึ้นแก่คนทั่วไปหรือ เพราะโดยปกติสำนักค้นคว้าทางวิญญาณมิได้ส่งเสริมการกระทำเช่นว่านี้เลย เพราะเห็นว่าเป็นความงมงายอย่างยิ่งที่จะทำให้คนเราหวังพึ่งแต่สิ่งภายนอก แทนที่จะคิดหวังพึ่งตัวเอง สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ มีแต่มุ่งหวังในอันที่จะช่วยให้แสงสว่างแก่คนทั่วไปมิให้หลงงมงาย ให้เข้าใจในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ถูกต้อง ให้พึ่งตัวเอง ให้เข้าใจเรื่องราวชีวิตของตัวเอง และให้เข้าใจเรื่องวิบากของกรรมอย่างลึกซึ้ง มิให้มามัวหลงงมงายยึดมั่นคอยแต่อ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อดลบันดาล โดยมิได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของชีวิต และเพราะความงมงายในสิ่งเหล่านี้เองที่ปิดบังมิให้คนเราเข้าใจถึงสัจธรรม มิได้มุ่งศึกษาเพื่อที่จะเข้าใจเรื่องราวของชีวิตอย่างถูกต้อง จึงทำให้มิอาจที่จะเอาชนะใจตัวเอง และทำให้ตัวเองพ้นจากความทุกข์ได้ พระองค์รับสั่งว่า *“พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์นี้ มิใช่เป็นเหรียญศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้อ้อนวอน หรือเป็นเหรียญป้องกันฟันไม่เข้า ยิงไม่ออก หรือเป็นเหรียญเมตตามหานิยม แต่เป็นล็อคเกตอนุสรณ์ของความระลึกถึงที่จะเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างพระองค์กับข้าในพระองค์ เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นอิสระที่จะไม่ตกเป็นทาสของใคร ๆ อีกต่อไป”* พระองค์รับสั่งสืบต่อไปอีกว่า *“สงครามครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก เทียบเท่าสงครามยุทธหัตถีทีเดียว พวกเราทุกคนกำลังประจัญหน้ากับข้าศึก จงมีความกล้าหาญ เด็ดขาด มีสติและมีเมตตา เอาชนะศัตรูให้จงได้”* ข้าพเจ้าจึงมิบังอาจในอันที่จะทูลถามสิ่งใดอีก

มีหลายคนได้ถามข้าพเจ้าว่า พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์นี้จะมีคุณภาพ ประสิทธิภาพอย่างไร มีความศักดิ์สิทธิ์อย่างไร ข้าพเจ้าจึงมิอาจจะบอกได้ เพียงแต่ได้ขอร้องบุคคลที่ได้บูชาพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ไปแล้วมีประสบการณ์หรือมีการเปลี่ยนแปลง มีอะไรที่ผิดจากที่เคยเป็นมาอันตัวเองคิดว่าต้องเนื่องมาจากพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์นี้อย่างแน่นอนแล้วล่ะก็ ช่วยกรุณาเขียนบันทึกส่งมาให้ทราบบ้างเท่านั้นเอง เพราะข้าพเจ้าแน่ใจว่าจะต้องมีอย่างแน่นอน และประสบการณ์ของแต่ละคนก็คงจะไม่เหมือนกัน

และเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๑๗ นี่เอง พระองค์ก็โปรดเสด็จมาอีก และรับสั่งว่า **เงาทะมึนแห่งความน่าสะพรึงกลัวกำลังคืบคลานเข้ามา ตั้งแต่ระยะนี้ไป ผู้คนจะตกอยู่ในภาวะวิตกกังวล หวาดระแวง หวาดผวา เรียกว่าแทบจะไม่เป็นอันทำอะไรเลยทีเดียว พระองค์จะมาทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ในวันขึ้น ๙ ค่ำ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ยามสุดท้าย** เมื่อข้าพเจ้าเปิดปฏิทินดูจึงรู้ว่าตรงกับวันพุธที่ ๒๕ กันยายน ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ สำหรับคำว่ายามสุดท้ายนั้น ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤาษีว่าเป็นเวลาอะไร พ่อฤาษีตอบว่า ยามสุดท้ายคือเวลา ๐๔.๐๐ น. ข้าพเจ้าตกใจมาก เพราะเหลือเวลาอีก ๙ วันเท่านั้นก็จะถึงวันที่รับสั่ง ขณะนั้นช่างทำพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์เพิ่งทำได้มาเพียง ๔๑๗ องค์เท่านั้นเอง คิดว่าถึงอย่างไรก็ไม่มีทางที่จะเร่งช่างให้ทำให้เสร็จทั้ง ๒๑๒๗ องค์ตามจำนวนที่รับสั่งอย่างแน่นอน จึงทูลกับพระองค์ว่าพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ยังได้มาไม่ครบตามจำนวนที่รับสั่ง และช่างก็คงจะเร่งมือไม่ทันตามพระราชประสงค์ พระองค์จึงรับสั่งว่า **“จะเสร็จเพียงองค์หรือสององค์ก็จะมาทำพิธี”** ฉะนั้นจนถึงวันพิธี ช่างทำจึงเร่งมือได้มารวมทั้งหมดเพียง ๕๘๙ องค์เท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นอันว่า ในการเข้าพิธีครั้งที่หนึ่ง ได้พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์จำนวน ๕๘๙ องค์

ในการทำพิธีนี้รับสั่งว่า พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์จะต้องวางใส่ไว้ในผอบมีเชิง ข้างในผอบรองชั้นล่างด้วยทองคำเปลวก่อน แล้วชั้นบนพระรูปนั้นเป็นบุหงา สำหรับอบพระรูป ซึ่งบุหงานี้ต้องประกอบด้วยดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมทุกชนิด และยังมีดอกไม้สำหรับพิธีอีกต่างหาก ดอกไม้ตามที่รับสั่งนี้ต้องหาให้ครบทุกอย่าง ถ้าหากหาไม่ได้จริง ๆ ก็ให้ใช้ยอดหรือต้นของดอกไม้ชนิดนั้น ๆ แทน ดอกไม้ตามที่รับสั่งมี ดอกพุทธชาติ ดอกบัวหลวง (ปทุม) ดอกบัวขาว (บุณฑริก) ดอกพุทธรักษา ดอกธรรมรักษา ดอกราชาวดี ดอกทานตะวัน ดอกดาวเรือง ดอกแก้ว ดอกการะเกด (ดอกลำเจียก) ดอกมะลิ ดอกจำปี ดอกรัก ดอกบานไม่รู้โรย ดอกพิกุล ดอกกรรณิการ์ ดอกชำมะนาด ดอกข้าวสาร ดอกปีบ ดอกลำดวน ดอกกุหลาบสีชมพู ดอกกุหลาบสีเหลือง ดอกกุหลาบสีขาว ดอกกระดังงา ดอกนมแมว ดอกเข็ม ดอกพุดซ้อน ดอกมลิวัลย์ ดอกรองเท้านารี ดอกอโศก ต้นข้าวที่กำลังออกรวง ข้าวตอก ใบเงิน ใบทอง ใบนาค ใบโกศล ใบเตยหอม สำหรับผลไม้พิธีก็มี กล้วยหอม จันทน์ มะพร้าวกะทิ มะพร้าวอ่อนทั้งทะลาย มะปราง มะเฟือง มะม่วง ส้มโอ ลำไย ต้นอ้อย ในระหว่างพิธี ๗ วัน ๗ คืนนี้ เทียนจะต้องจุดสว่างอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มพิธีจนถึงเสร็จสิ้นพิธี ไม่ให้เทียนดับเลย ธูปก็ต้องจุดอยู่ตลอดเวลามิให้ขาดสายควัน ทุกคนที่อาศัยอยู่ในบ้านต้องรับประทานอาหารพรหม (อาหารมังสวิรัติ)

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงได้ปรึกษากับคนที่ใกล้ชิดที่พอจะช่วยวิ่งเต้นจัดกันได้ มี **คุณสังวาลย์ ติณสูลานนท์ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณประสาน เจิมพร คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์** รวมทั้งคนในบ้านอีกมี **คุณรวยพร ญาณคุปต์ คุณภิญโญ ทองจันทร์ คุณสุนีพันธ์ จัตุทะศรี คุณรัตนาภรณ์ สุทธพินทุ** เป็นต้น ได้ช่วยกันเป็นภาระวิ่งเต้นหาดอกไม้ผลไม้มาให้ครบ ถามหาจากเพื่อนฝูงกันเป็นจ้าละหวั่น เพราะดอกไม้ผลไม้บางอย่างหาซื้อไม่ได้ ต้องหาตามบ้านผู้คนหรือตามสวน และเวลาที่มารับสั่งให้จัดพิธีก็กระชั้นชิดเหลือเกิน แขกที่มาหาข้าพเจ้าที่บ้านในช่วงระยะใกล้ ๆ วันพิธี จะต้องถูกถามและถูกขอร้องให้ช่วยหาดอกไม้กันทุกคน ซึ่งในจำนวนบุคคลเหล่านี้ คุณเพ็ญแข กัปปิยบุตร ซึ่งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี ก็รับปากจะหาดอกการะเกด (ดอกลำเจียก) มาให้ได้ ถ้าหาไม่ได้ จะเอายอดเอาต้นมาให้

ในวันอังคารที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๗ ที่พวกเราหาดอกไม้หาผลไม้มากองเต็ม ก่อนจะจัดทุกคนนึกไม่ออกเลยว่าเราจะจัดกันในรูปใด เพราะต่างคนต่างก็ไม่ใช่ช่างฝีมือด้วยกันทั้งนั้น ทุกคนจัดตามความถนัดตามฝีมือเท่าที่ตัวเองจะทำได้จนสุดความสามารถที่ตัวเองเห็นว่าดีที่สุด สวยที่สุด ในวันจัดดอกไม้นี้ **คุณจรัสศรี จินดาโรจน์ คุณสมจิต วัฒนสกุล** เพื่อนของ **คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์** ได้มาร่วมช่วยจัดด้วย ทุกคนในบ้านถูกเกณฑ์มาช่วยกันจัดเท่าที่ใครจะทำอะไรได้บ้าง เมื่อจัดพานดอกไม้แล้วยังไม่รู้ว่าจะวางในรูปใด เพราะดอกไม้และผลไม้มีมากมายเหลือเกิน ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนนั้นเหมือนไม่เป็นตัวของตัวเอง ความรู้สึกชา ความคิดว่างเปล่า ทำอะไรเหมือนคนไม่รู้สึกตัว ใครที่จัดพานเสร็จก็จะส่งมาให้ข้าพเจ้า ซึ่งคงไม่มีใครรู้ว่าตอนนั้นข้าพเจ้ารู้สึกอย่างไร เพราะแต่ละคนก็มัวสาละวนที่จะทำหน้าที่ของตัวเองให้เสร็จทันเวลา ข้าพเจ้าวางพานดอกไม้ตามที่ต่าง ๆ โดยอัตโนมัติ เมื่อวางดอกไม้และผลไม้ครบหมดทุกอย่างแล้ว ทุกคนมองดูด้วยความปลาบปลื้มและประหลาดใจที่สิ่งที่ได้ช่วยกันจัดทำขึ้นมานี้ ซึ่งไม่มีใครวาดภาพล่วงหน้าออกมาก่อนว่าจะออกมาในลักษณะใด แต่เมื่อเสร็จออกมาแล้วผลที่ได้คือสิ่งที่ปรากฏแก่สายตานั้นสวยงาม มีความหมาย

สร้างความปลาบปลื้มปีติอย่างคาดไม่ถึง ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยได้ด้วยดีก่อนถึงพิธี เรียกได้ว่าพวกเราทำงานกันเป็นจุลกฐินทีเดียว และสิ่งที่หนักใจและไม่คิดว่าจะหาได้ทันในวันพิธี ก็คือผอบมีเชิงสำหรับอบบุหงาพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ เพราะอาจารย์พรและข้าพเจ้าได้ตระเวนหาซื้อตามที่ต่าง ๆ แต่ก็หาไม่ได้ เพราะมีแต่ผอบเล็ก ๆ และเป็นผอบที่ไม่มีเชิงใส่พระรูปได้ไม่มากนัก ถ้าซื้อก็ต้องซื้อหลายใบ จึงยังไม่ตัดสินใจซื้อ เพราะยังไม่เหมือนอย่างที่รับสั่งเลย พร้อมกันนั้นข้าพเจ้าก็ได้ถามตามคนที่รู้จัก เผื่อใครจะมีให้ขอยืมบ้าง ช่างเป็นโชคดีอะไรอย่างนั้น ข้าพเจ้าได้ถามจาก **คุณพิศมร ศรศรีวิชัย** ซึ่งคุณพิศมรก็นึกออกทันทีว่า ผอบแบบนี้ของ **คุณผณี ศุภวัตร** ญาติผู้สนิทสนมและมีพระคุณของคุณพิศมรเคยมี จึงรับปากว่าจะลองถามจากคุณผณี และถ้าผอบยังอยู่ก็จะขอยืมมาให้ คุณผณีก็ดีเหลือเกิน พอรู้ว่าอาจารย์พรต้องการจะใช้ผอบที่ตัวเองมีอยู่ ก็ให้คุณพิศมรนำมาให้ทันที ทั้ง ๆ ที่ผอบนั้นมีค่าไม่น้อยทีเดียว อาจารย์ได้เห็นผอบก็ดีใจมาก เพราะถูกต้องตามที่รับสั่งทุกประการ เป็นผอบมีเชิง ตรงเชิงเป็นรูปพญาครุฑแบกตัวผอบไว้

พวกเราได้ช่วยกันจัดทองคำเปลวลงในผอบ เพื่อรองรับพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ แล้วอบด้วยบุหงา ปิดฝาผอบ ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยในราวเวลา ๒๑.๐๐ น. ของคืนวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๗

อนึ่ง ดอกไม้ทุกอย่างพวกเราหาได้จนครบ ยังขาดอยู่แต่ดอกการะเกด ซึ่งเราคิดว่าจะหากันไม่ได้เสียแล้ว จึงได้ใช้ยอดมาแทน ช่างเป็นโชคดีอีกเช่นกันที่ในพิธีนี้จะไม่มีอะไรขาด **คุณอาชว์-คุณเสนาะ กุญชรณ อยุธยา** จึงได้นำดอกการะเกดมาให้ทันก่อนเสร็จสิ้นพิธี

๐๔.๐๐ น. ของวันพุธที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๑ เราทุกคนพร้อมแล้ว **อาจารย์พรได้วนด้ายสายสิญจน์รอบผอบ ๓ รอบ (สายสิญจน์นี้เริ่มต้นจากพระพุทธรูป ซึ่งเป็นพระประธานเวียนไปที่พระรูปสีน้ำมันขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้ววนรอบห้องพิธีมาบรรจบที่พระพุทธรูป)** จุดเทียนพิธีและเทียนบูชาพระรัตนตรัย จุดธูป แล้วว่าคาถาชุมนุมเทวดา เปิดฝาผอบพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ แล้วนำพวกเราทำวัตรเช้า เมื่อทำวัตรเช้าเสร็จ ทุกคนโปรยข้าวตอกดอกไม้ แล้วก็นั่งสมาธิ พวกที่จะไปจัดอาหารสำหรับตักบาตรพระ ก็แยกย้ายกันไปจัดอาหาร คนที่ไม่มีหน้าที่ก็นั่งสมาธิในห้องพิธี เพราะในวันเปิดพิธีนี้ รับสั่งให้ใส่บาตรพระด้วย แต่ไม่จำกัดจำนวน พวกเราก็ได้ปรึกษากันว่า จะตักบาตรสักกี่องค์ก็ตกลงกันว่า จะตักบาตร ๕๐ องค์ เท่าพระชนมายุของพระองค์ ในวันเปิดพิธีมีคนมาร่วมด้วยประมาณ ๓๐ กว่าคน พิธีทั้งหมดนี้ทำตามรับสั่ง

ในระหว่างที่เริ่มพิธีนั้น ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิตลอดเวลา **องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาพร้อมด้วยสมเด็จพระเอกาทศรฐ** พระอนุชาและทหารของพระองค์มากมายจนนับไม่ถ้วน ในเวลา ๐๔.๐๐ น. ตรง พออาจารย์พรเริ่มว่าคาถาชุมนุมเทวดานั่นเอง แสงสว่างก็ส่องสว่างพุ่งมาทุกทิศทุกทาง เป็นสีรุ้งเข้มสดใส ๗ สี มีสีม่วง สีคราม สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีแสด สีแดง สู่ห้องพิธี อย่างที่ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นมาก่อนเลย และแล้วในท่ามกลางแสงสว่างนั่นเอง ก็ปรากฏพระสงฆ์มากมาย แต่งกายด้วยจีวรสีทองเป็นประกายเลื่อมพราย อยู่ทางด้านทิศเหนือหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ทางด้านทิศใต้ปรากฏเป็นบุคคล

แต่งกายด้วยชุดขาวมากมายอีกเช่นกัน ผ้าที่นุ่งห่มทอประกายแสงประดุจเพชรระยิบระยับกับแสงสีทองของจีวร สวยงามเหลือเกินสุดจะพรรณนา ทางด้านทิศตะวันออกเป็น**องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรฐ** ประทับยืนเป็นประธาน มีบุคคลผู้แต่งกายเสมือนเป็นพระมหากษัตริย์สมัยเก่า ๆ พร้อมทั้งพระมหากษัตริย์สมัยใหม่ ๆ นี้ มีทั้งที่เป็นแขก เป็นฝรั่ง เป็นจีน เป็นพม่า และต่างชาติอื่น ๆ อีกมากมาย ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย พร้อมทั้งทหารเป็นระเบียบเรียบร้อย ลดหลั่นกันเป็นลำดับ ประกายแสงสีจากเครื่องแต่งกาย ทอรุ้งออกมาผสมผสานกันบางเบา เสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ ไม่ขาดระยะ ผสมกับเสียงดนตรีลอยมาแผ่วเบา จับไม่ได้ว่าเป็นเสียงอะไรบ้าง แต่ช่างแผ่วหวานเสียจนไม่อาจจะบรรยายได้ว่าคล้ายเสียงอะไร ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกปีติ อิ่มเอิบ เยือกเย็น และมีความสุขอย่างลึกซึ้ง พลังแห่งความสุขความอบอุ่นและความหวังแผ่กระจายอยู่ทั่วบริเวณ ข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนที่อยู่ร่วมในพิธี ก็คงจะได้รับพลังแห่งความผาสุกนี้เช่นกัน พร้อมกันนี้ก็มีผู้หญิงแต่งกายด้วยผ้าซิ่น ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะเป็นผ้าใยทิพย์สีสวยงามมากมาย นับเป็นจำนวนแสน ๆ เพราะมองดูเห็นไปจนสุดสายตา โปรยข้าวตอกดอกไม้ กลิ่นหอมอ่อน ๆ กระจายชื่นใจอยู่ตลอดเวลาอบอวลในห้องพิธี ข้าพเจ้าได้มีชีวิตอยู่ในท่ามกลางบรรยากาศเช่นนี้อยู่ชั่วระยะหนึ่ง

พวกเราได้ออกมาตักบาตรพระตอน ๐๖.๐๐ น. กลับเข้ามาตรวจน้ำอุทิศส่วนกุศลแล้ว องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็เสด็จกลับพร้อมทั้งเทพยดาทั้งหลายที่มาร่วมเปิดพิธี ยังคงอยู่แต่พระสงฆ์ ที่แต่งกายด้วยจีวรสีทอง และบุคคลผู้แต่งกายชุดขาวและพวกทหาร ซึ่งท่านเหล่านี้ทั้งหมดได้อยู่เพ่งกระแสพลังจิตส่งมายังห้องพิธีตลอดเวลา ๗ วัน ๗ คืน โดยมิได้พูดจากันเลย เป็นพิธีนั่งปรก แต่แทนที่จะเป็นพระสงฆ์ที่เป็นมนุษย์เช่นอย่างที่อื่น ๆ เขาทำพิธีปลุกเสกพระกัน กลับกลายเป็นเทพยดามานั่งปรกทำพิธี ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ พวกเราพอใครมีเวลา เราก็ได้ผลัดเปลี่ยนมานั่งทำสมาธิกันทุกคน เวลากลางคืนก็ผลัดเวรกันเฝ้าธูปและเทียนตลอดเวลา องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมาอีก ในเวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ให้อาจารย์พรเอาน้ำมนต์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่วันเปิดพิธีประพรม โปรยข้าวตอกดอกไม้แล้วปิดฝาผอบ แล้วก็นำพวกเราสวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ รับสั่งให้พวกเราร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมีและชัยสิทธิคาถา (หมายถึงบทปางเมื่อพระองค์ปรมพุทธ...ฯลฯ) ๓ จบ แล้วรับสั่งอีกว่า **“ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ของเราปลอดภัย”** แล้วก็เสด็จกลับ พวกเรานั่งสมาธิกันต่อไปเรื่อย ๆ ใครง่วงก็ออกจากห้องมานอน พอหายง่วงก็เข้าห้องนั่งสมาธิอีก จนเวลา ๐๔.๐๐ น. ของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๗ พระองค์ก็เสด็จมาอีกให้อาจารย์พรเอาสายสิญจน์ที่วนรอบผอบออกแล้วนำทำวัตรเช้า ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมีและชัยสิทธิคาถาอีก คราวนี้รับสั่งว่า **“เราได้รวบรวมพลังและบารมีทั้งหมดของเรา ป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ขอทุกคนจงเพิ่มบารมีของตัวเองเพื่อเสริมสร้างบารมีซึ่งกันและกัน ให้ความมุ่งหมายของแต่ละคนบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง”**

อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าทูลถามพระองค์ว่า จะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในประเทศของเราหรือไม่ พระองค์รับสั่งว่า **“ต้องมีบ้าง ต้องให้รู้ว่ามีภัย คนไทยจึงจะรวมพลังกันได้”**

เมื่อพระองค์เสด็จกลับแล้ว พวกเราได้ออกไปตักบาตรพระอีกครั้งหนึ่ง ๕๐ องค์ เท่าพระชนมายุของพระองค์เช่นเคย เมื่อกลับเข้ามาตรวจน้ำอุทิศส่วนกุศลแล้ว ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิอีกครั้งหนึ่ง เทพยดาที่ได้กรุณามานั่งปรกในพิธีก็ได้จากไปเสียแล้วเช่นกัน ยังคงเหลือไว้แต่บรรยาศที่สงบเยือกเย็นโปร่งสบายแจ่มใสอยู่ทั่วอาณาบริเวณ พวกเราจึงได้บรรจุพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ลงกล่องตามที่รับสั่ง ในขณะที่บรรจุพระรูปนี้ต้องปิดประตูหมด บุคคลผู้ที่ช่วยกันนี้จะลุกออกไปข้างนอกไม่ได้ และคนภายนอกก็ห้ามเข้ามาจนกว่าจะบรรจุพระรูปเสร็จ พวกเราได้ช่วยกันถึงเวลาเกือบ ๐๙.๐๐ น. ของวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๗ ก็เสร็จเรียบร้อย พวกเราจึงได้ไปรับประทานอาหารเช้ากัน เป็นที่น่าสังเกตว่าตลอดระยะเวลาที่ทำพิธีทั้ง ๗ วันนี้ ทุกเช้าเวลา ๐๖.๐๐ น. รับสั่งไว้ก่อนวันเริ่มพิธีว่า ต้องเปิดเพลงชาติแล้วให้พวกเราทำวัตรเช้า ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีทุกวัน ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปโดยเรียบร้อยทุกประการ

อนึ่ง เนื่องจากข้าพเจ้าไม่เคยมีประสบการณ์ทางด้านกระทำพิธีอย่างนี้มาก่อนเลย ก็สงสัยว่า การกระทำพิธีเช่นนี้จะก่อให้เกิดพลังอะไรแก่สิ่งของที่นำมาเข้าพิธีบ้าง จึงเข้าสมาธิเพ่งดูที่พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ก็เห็น **แสงสีรุ้งเข้ม ๗ สีเป็นรัศมีของเครื่องหมายธงชาติที่มีวงล้อธรรมจักรสีขาวกระจ่างนวลทับธงชาตินั้น และตรงกลางของวงล้อธรรมจักรเป็นรูปมหามกุฏสีทองระยิบระยับ** และที่พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์แต่ละองค์ได้มีทหารขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช คอยเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างพระองค์กับคนที่ได้บูชาพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ไป

พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ที่เข้าพิธีครั้งแรก ๕๘๙ องค์ ได้มีผู้จองและบูชาไปหมดแล้ว ยังคงมีเหลืออยู่อีกที่จะเข้าพิธีครั้งที่สอง ๑๕๓๘ องค์ ซึ่งยังรออยู่ว่าพระองค์จะเสด็จมารับสั่งให้กระทำพิธีอีกเมื่อใด ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าอีกไม่นานพระองค์คงจะมารับสั่งให้กระทำพิธีอีก

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงห่วงใยและให้ความคุ้มครองป้องกันประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชนชาวไทยของพระองค์อย่างแท้จริง ข้าพเจ้าคิดว่า เราชาวไทยทุกคนควรจะปลาบปลื้มและควรจะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้ แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพระองค์ ด้วยการทำตัวให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสียสละสมัครสมานสามัคคีต่อกัน แสดงความปรารถนาดีเพื่อสร้างพลังแห่งความรัก ป้องกันพลังแห่งความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นในชาติของเรา

การกระทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ (ครั้งที่ ๒)

อันที่จริง ข้าพเจ้าคิดว่าจะหยุดเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เพียงแค่ที่พระองค์เสด็จมาทรงกระทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ครั้งแรกนี้ก่อน ทั้งนี้ก็เพราะได้ทราบว่าพิธีเป็นอย่างไร และผลของการกระทำพิธีนี้ออกมาในรูปใด แต่มักจะมีผู้คนคอยถามข้าพเจ้าอยู่เสมอว่า พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ฯ ที่เข้าพิธีครั้งแรกและครั้งต่อไปจะเหมือนกันหรือไม่ และทุกคนก็อยากจะได้พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ฯ ที่เข้าพิธีครั้งแรกทั้งนั้น เพราะทุกคนเข้าใจว่า ไม่ว่าอะไรก็ตาม ถ้าเป็นครั้งแรกแล้วจะต้องดีกว่าครั้งต่อไปอย่างแน่นอน ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตอบว่าไม่ทราบ แต่คิดว่าคงจะเหมือนกันทุกอย่างละกระมัง ทั้งนี้ก็เพราะพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ของพระองค์ที่รับสั่งให้ทำนั้นมีเพียงครั้งเดียวคือจำนวน ๒๑๒๗ องค์ เท่ากับจำนวนปี พ.ศ. ที่พระองค์ประทานอิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทย ไม่มีรุ่นแรกรุ่นสอง แต่ที่มารับสั่งให้ทำพิธีนั้น ทางเราเพิ่งทำพระรูปไปได้เพียงแค่ ๕๘๙ องค์ จึงจำเป็นต้องเข้าพิธีเพียงเท่านั้นก่อน ส่วนจำนวนที่เหลืออีก ๑๕๓๘ องค์ ข้าพเจ้าก็รออยู่ว่าเมื่อไรจะเสด็จมารับสั่งให้กระทำพิธีอีก บุคคลที่มาจองพระรูป ฯ ก็มักจะถามอยู่เสมอว่าจะทำพิธีเมื่อใด ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่อาจจะตอบให้ทราบได้ เพราะข้าพเจ้ากำหนดวันทำพิธีเองไม่ได้ ซึ่งเมื่อผู้รับฟัง ๆ แล้วอาจจะคิดว่าทำไมข้าพเจ้าจะต้องปิดบังด้วยว่าจะทำพิธีเมื่อใด แล้วอย่างนี้จะทราบได้อย่างไรว่าพระรูปที่จองไว้นี้จะได้เมื่อใด เพราะบางคนก็จ่ายปัจจัยบูชาไว้เลย ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าจะทำประการใดดี เพราะข้าพเจ้ากำหนดพิธีเองไม่ได้จริง ๆ แล้วแต่ว่าพระองค์จะมารับสั่ง สำหรับพระรูป ฯ นั้น ช่างทำก็รับปากว่าจำนวนที่เหลืออีก ๑๕๓๘ องค์นั้น จะเสร็จภายในสิ้นเดือนตุลาคม ซึ่งข้าพเจ้าก็สบายใจว่า ในการกระทำพิธีครั้งที่ ๒ นี้ เราคงจะได้พระรูป ฯ ครบตามจำนวนที่รับสั่งอย่างแน่นอน

เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ซึ่งช่วงระยะเวลานั้นเป็นเวลาที่กรุงเทพมหานครกำลังวุ่นวาย เกิดการขัดแย้งต่าง ๆ เพราะเป็นระยะที่ใกล้วันที่รัฐบาลกำหนดวันเผาศพผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ที่ท้องสนามหลวงกำลังเร่งรัดสร้างเมรุเผาศพ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็กำลังจัดให้มีงานมหกรรมทางการเมือง ประชาชนในวงการต่าง ๆ เกิดการขัดแย้งกัน ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ที่จัดการเผาศพผู้เสียชีวิตที่ท้องสนามหลวง ประชาชนทั่ว ๆ ไปตกอยู่ในภาวะหวาดผวาหวั่นวิตกว่า จะมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นในวันเผาศพ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็เสด็จมาและรับสั่งว่า **“เราเกรงว่าจะต้านทาน**

พลังแห่งความชั่วร้ายไม่ได้หมด พายุแห่งความหายนะพัดกระหน่ำมาหลายทาง เหตุร้ายจะต้องมีอย่างแน่นอน เราพยายามใช้พลังทั้งหมดของเรา เพื่อมิให้เหตุร้ายลุกลามจนกลายเป็นอื่น สมมติเทพจะปลอดภัยเพื่อเป็นประทีปส่องทางต่อไป วันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร เป็นวันแห่งความสลัวลาง" *รับสั่งเวลา ๑๘.๔๕ น. ซึ่งวันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร ที่รับสั่งถึงนั้น ตรงกับวันที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๗* วันแห่งความสลัวลางก็ได้ผ่านไปด้วยดี โดยมิได้มีเหตุการณ์สยดสยองที่จะทำให้คนไทยต้องแบ่งแยกเกิดขึ้น นอกจากความหวาดผวาหวั่นวิตกภายในจิตใจของคนทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเบื้องหลังแห่งความปลอดภัยที่พวกเราได้รับเรื่อยมา ทั้ง ๆ ที่มีเหตุการณ์ถึงขั้นวิกฤตอยู่เสมอ แต่ก็รอดพ้นมาได้ทุกครั้งนั้น ส่วนหนึ่งต้องเนื่องมาจากบุญญาภินิหารขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างแน่นอน เพราะพระองค์ทรงห่วงใยแผ่นดินไทย และปวงชนชาวไทยของพระองค์อย่างเหลือเกิน พระองค์จะทรงคอยปกป้องคุ้มครองอยู่เสมอตลอดเวลา อย่างเต็มความสามารถของพระองค์

ข้าพเจ้าก็ยังคงรออยู่อย่างใจจดใจจ่อว่า เมื่อไรหนอพระองค์จะทรงโปรดเสด็จมาอีก และมารับสั่งว่าจะเสด็จมากระทำพิธีเมื่อใด เพราะผู้ที่จองพระรูป ฯ ก็อยากจะได้ไปบูชาเร็ว ๆ และแล้ววันที่รอคอยก็มาถึง **คืนวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ วันลอยกระทง** พระองค์ก็เสด็จมาและรับสั่งว่า **"จะมาทำพิธีอีกในเวลา ๐๔.๐๐ น. ของเช้าวันขึ้น ๙ ค่ำ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือนอ้าย สิ่งที่จะใช้สำหรับพิธีให้เหมือนกับครั้งแรกทุกประการ และพระรูป ฯ ได้เท่าไรก็เท่านั้น พิธีครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้าย ถ้าได้ครบจำนวนก็หมายความว่า ชาติของเราปลอดภัยอย่างแน่นอน แต่ถ้าขาดไปก็ตกอยู่ในภาวะที่หนักหน่วง**

เมื่อข้าพเจ้าเปิดปฏิทินดูจึงรู้ว่า ตรงกับเวลา ๐๔.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ข้าพเจ้ายังคงรู้สึกสบายใจ เพราะช่างทำพระรูปรับปากไว้ว่า พระรูป ฯ จะเสร็จภายในสิ้นเดือนตุลาคม แต่ที่พระองค์มาทรงกำหนดวันพิธีนั้นเป็นวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน อีกหลายวันนักกว่าจะถึงกำหนด พระรูป ฯ จะต้องเสร็จอย่างแน่นอน เช้าวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ไปที่ร้านที่รับทำพระรูปทันที คำตอบที่ได้รับทำให้ข้าพเจ้าแทบจะหมดแรงลงทันใด เพราะเขาบอกว่าพระรูปยังไม่เสร็จ ยังขาดอยู่อีกราว ๖๐๐ กว่าองค์ สิ้นเดือนพฤศจิกายนคงจะได้ทั้งหมดอย่างแน่นอน ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทำประการใดดี เดี๋ยวบอกว่าสิ้นเดือนตุลาคมได้แน่นอน นี่เลื่อนมาเป็นสิ้นเดือนพฤศจิกายนเสียอีกแล้ว จึงลงมือเร่งทันทีและกำชับด้วยว่า ถ้าภายในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน นี้ไม่เสร็จทั้งหมดก็หมายความว่าไม่รับแล้ว ได้เท่าไรก็เท่านั้น (ที่ช่างทำให้เราไม่เสร็จตามที่รับปาก ก็เพราะว่าเขาไปรับงานที่อื่น เพราะแน่ใจว่าถึงอย่างไรของเราก็แน่นอนอยู่แล้ว ช้าหน่อยก็ไม่เป็นไร) ดังนั้นตลอดระยะเวลาก่อนถึงวันพิธีซึ่งรู้แน่นอนแล้วนี้ ข้าพเจ้าจึงเร่งรัดช่างทำอยู่ตลอดเวลา เรียกได้ว่าเกือบจะทะเลาะกัน ในที่สุดก็ได้พระรูปมาจนครบจำนวนในเวลา ๑๕.๐๐ น. เศษ ของวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันสุดท้าย วันรุ่งขึ้นก็ต้องทำพิธี และระยะเวลานั้นก็ได้ตระเตรียมหาดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ ในพิธีครั้งที่ ๒ นี้นับว่าสะดวกกว่าคราวแรกมาก เพราะจากพิธีครั้งแรกสมาชิกที่รับหนังสือวิญญาณและบุคคลผู้บูชาพระรูป

ล็อคเกตอนุสรณ์ไป ได้ทราบก็ช่วยกันจัดหาดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ เท่าที่ตัวเองจะหาได้มาให้ เป็นเหตุให้พิธีครั้งที่สองนี้ยิ่งใหญ่กว่าครั้งแรกมาก (พิธีในโลกมนุษย์) แต่ดอกไม้ก็ยังคงขาดดอกลำดวนอีกเหมือนเดิม คงใช้ต้นแทนตามเคย ทั้ง ๆ ที่หากันหลายทาง รวมทั้งถึงสั่งตามต่างจังหวัดด้วย แต่ก็ไม่ได้ เพราะไม่ใช่หน้าของดอกลำดวนที่จะบาน สำหรับดอกลำเจียก (การะเกด) ซึ่งก็คิดว่าคงจะไม่ได้อีกตามเคย เพราะเท่าที่บอกไปหลายทาง ก็บอกว่าหมดหวังทุกทาง จนเวลา ๑๙.๐๐ น.เศษ ของวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ซึ่งกำลังชุลมุนจัดสิ่งต่าง ๆ อยู่นั้น คุณไพบูลย์ - คุณเยาวลักษณ์ หักกะยานนท์ สมาชิกหนังสือวิญญาณจากจังหวัดสระบุรี ก็ได้นำดอกลำเจียกมาให้ถึง ๕ ดอก ซึ่งทุกคนที่ร่วมกันจัดดอกไม้อยู่รวมทั้งข้าพเจ้าดีใจมากและขออนุโมทนาด้วย อีกสองวันต่อมา คุณอาชว์-คุณเสนาะ กุญชร ณ อยุธยา ก็นำมาให้อีก ๑ ดอก ทำให้พิธีครั้งที่สองนี้ไม่ขาดสิ่งใดเลย

ในพิธีครั้งที่สองนี้ สิ่งที่ข้าพเจ้าอดที่จะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยไม่ได้ก็คือ มีท่านผู้ใหญ่ที่ข้าพเจ้าเคารพรักและนับถือมากท่านหนึ่ง ท่านได้กรุณานำพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ทุกสมัย เช่น สมัยทวาราวดี เชียงแสน สุโขทัย ลพบุรี เป็นต้น ตั้งแต่ที่เก่าแก่ที่สุดนับพันปี รวมทั้งเทวรูปบางอย่างทั้งหมด รวมถึง ๓๒ องค์ ครบอาการ ๓๒ ของคนทั่วไปพอดี มาเสริมพิธีนี้ให้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ใหญ่ท่านนั้นเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย และอีกประการหนึ่ง เนื่องจากพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์มีทั้งหมด ๒๑๒๗ องค์เท่านั้น ท่านผู้ใหญ่ท่านนั้นเกรงว่าจะไม่เป็นการเพียงพอสำหรับผู้ที่ทราบในภายหลัง ในเมื่ออยากจะได้ก็จะไม่มีเสียแล้ว ท่านจึงได้ทำพระเครื่องขึ้น และได้นำมาเข้าพิธีด้วยจำนวน ๙๓๔ องค์ และท่านได้แบ่งมอบให้ทางสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ๖๐๐ องค์ ไว้สำหรับบุคคลที่ไม่ได้พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ไป ซึ่งจะบูชาองค์ละเท่าไรก็แล้วแต่ศรัทธาของแต่ละบุคคล และปัจจัยที่ได้ก็ให้นำมาบำรุงสำนัก ฯ พร้อมกันนี้ **คุณสนิท ธนรักษ์** ก็ได้นำพระเครื่องมาเข้าพิธีด้วยมากมายเช่นกัน และยังมีบุคคลอื่นอีกที่ได้นำสิ่งของต่าง ๆ มาพลอยฝากเข้าพิธีด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างกว่าจะจัดได้เรียบร้อยก็ตกเข้าเวลาเกือบ ๒๔.๐๐ น. ของคืนวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

เวลา ๐๔.๐๐ น. ของเช้าวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ขณะที่อาจารย์พร รัตนสุวรรณ จุดเทียนชัยวนสายสิญจน์รอบผอบพระรูปและกล่าวชุมนุมเทวดานั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช องค์สมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชา ก็เสด็จมา รวมทั้งทหารของพระองค์ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิตลอดเวลาเหตุการณ์ทุกอย่างเป็นไปเหมือนอย่างในพิธีครั้งแรกทุกประการ แต่มีสิ่งที่ผิดจากพิธีครั้งแรกอยู่บ้างก็คือ **ขณะที่แสงสว่างส่องสว่างมาทุกทุกทางเป็นสีรุ้งเข้ม ๗ สี มีสีม่วง สีคราม สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีแสด สีแดง สู่ห้องพิธีนั้น ได้มีแสงสว่างในห้องพิธีซึ่งมองดูคล้ายแสงสว่างในตอนเช้ายามรุ่งอรุณที่พระอาทิตย์ยังไม่โผล่พ้นขอบฟ้า คงสาดแต่แสงเงินแสงทองเหนือขอบฟ้านั้นพวยพุ่งขึ้นรับกับแสงสว่างที่ส่งมานั้นผสมผสานกันอย่างน่าดู** (ข้าพเจ้าคิดว่าแสงสว่างที่พุ่งขึ้นรับกับแสงสว่างที่สาดส่องมานั้น คงจะเป็นรังสีสว่างที่เกิดจากพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่มีมากมายในห้องพิธี และรังสีจากบุคคลที่ร่วมอยู่ในห้องพิธีซึ่งมีจำนวนมากกว่าในพิธีครั้งแรกมาก และทุกคนก็ได้รู้แล้วว่าพิธีครั้งแรกเป็นเช่นไร เพราะฉะนั้นจิตใจของ

ทุกคนจึงสงบ และพยายามทำใจให้ว่าง เพื่อรับพลังจากเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ รังสีจากแต่ละคนจึงสะอาดและสว่างขึ้น เพราะโดยปกติคนเราจะต้องมีรังสีทุกคน) เมื่อทุกคนที่มาร่วมพิธีได้พากันสวดมนต์เสร็จแล้ว องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า

"ชาติของเรากำลังระส่ำระสาย พระรูปของเราเป็นเพียงเครื่องหมาย ที่จะทำพิธีอัญเชิญเหล่าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ ผู้มีพลังทั้งหลายในโลกทิพย์ เพื่อให้มาเสริมสร้างพลังความปรารถนาดีของมวลมนุษย์ให้บรรลุถึงความสำเร็จ ขอทุกคนจงรับพลังและเสริมพลังนี้ แก่องค์พระประมุข เพื่อจะได้นำชาติสู่ความปลอดภัย ขอความสวัสดีจงมีแด่องค์พระประมุขผู้นำชาติ และขอทุกคนจงโชคดี"

ขณะที่รับสั่งนี้เป็นเวลา ๐๕.๐๙ น. ขึ้น ๙ ค่ำเดือนอ้าย ปี ๒๕๑๗ ก่อนจะเสด็จกลับ รับสั่งอีกว่า **"ถ้าเป็นไปได้อยากให้ทุกคนตักบาตรพระจนกว่าจะถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษา เพื่อเสริมสร้างพระบารมีแด่องค์พระประมุขของชาติไทย"**

เวลา ๐๖.๐๐ น. พวกเราได้ออกมาตักบาตรพระจำนวน ๕๐ องค์ เท่ากับพระชนมายุของพระองค์ และต่อจากวันนั้นทุกเช้า ข้าพเจ้าก็ได้ออกมาตักบาตรพระทุกวัน ๆ ละ ๙ องค์ จนถึงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗ สำหรับวันที่ ๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ตักบาตร ๔๘ องค์

ตลอดระยะเวลา ๗ วัน ๗ คืน คือเริ่มตั้งแต่ ๐๔.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้น เทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์จำนวนมากมายก็ได้กรุณานั่งปรกเพ่งกระแสจิตสู่ห้องพิธีอยู่ตลอดเวลา โดยมิได้ขยับเขยื้อนหรือสนทนากันเลย องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาเป็นครั้งคราว และรับสั่งอีกว่า **ดอกไม้ ใบไม้ และผลไม้ที่อยู่ในพิธี มิให้เปลี่ยนหรือเคลื่อนย้าย จงปล่อยให้เหี่ยวและแห้งไปเอง แต่ถ้าจะหาดอกไม้มาเสริมก็ได้** ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤษีว่า เหตุใดพระองค์จึงรับสั่งห้ามเช่นนั้น เพราะพอดอกไม้เหี่ยว เราก็อยากจะเปลี่ยนให้สวยงามอยู่เสมอ และอีกประการหนึ่ง ระยะเวลาตั้ง ๗ คืน ๗ คืนนั้น ดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ต่าง ๆ จะต้องเหี่ยวเฉาและแห้งไปอย่างแน่นอน พ่อฤษีตอบว่า **"เมื่อพิธีครั้งแรกที่ยอมให้เปลี่ยนได้นั้น ก็เพราะเป็นเสมือนหนึ่งยังไม่เสร็จพิธี ยังจะต้องเสด็จมาทรงกระทำพิธีครั้งที่ ๒ อีก แต่พิธีครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย ดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ ที่สวยงามแล้ว ค่อย ๆ เหี่ยวเฉาลงและแห้งไปในที่สุดนั้น เมื่อเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มาร่วมนั่งปรกกระทำพิธีได้เห็นเข้าก็จะเกิดความสลดสังเวช และจากการสลดสังเวชนี่เองจะทำให้เกิดนิพพิทา แล้วจิตใจก็จะเลื่อนขึ้นสู่ภูมิทิพย์ที่สูงขึ้นไปอีก สำหรับดอกไม้ใหม่ ๆ ที่สดสวยสดชื่นที่เรานำมาเสริม ก็จะเป็นเสมือนความสวยสดในภูมิที่น่ารื่นรมย์ยิ่งขึ้นโดยลำดับ**

ในพิธีครั้งที่ ๒ นี้ คุณประกอบ-คุณนงนุช โรจนเพ็ญกุล ได้นำเทียนชัยอย่างดีมาให้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าในพิธีครั้งแรกเทียนชัยที่ใช้นั้น เปลวสวยแต่ก็มีเขม่าควันมาก แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้ง ๆ ที่เราได้ใช้เทียนอย่างดีที่สุดแล้วนี้ แต่เปลวเทียนครั้งนี้ไม่สวยเลย ริบหรี่ ๆ คอยแต่จะดับอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพราะเทียนไส้เล็ก น้ำตาเทียนไม่ยอมไหล ต้องคอยเจาะเทียนเพื่อให้น้ำตาเทียนไหลออกมา และบางครั้งก็ต้องเฉือน

เทียนออก มิฉะนั้นแล้วน้ำตาเทียนก็คอยแต่จะท่วมไส้เทียน และทำให้เปลวดับลง ข้าพเจ้ามีแต่ความไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลาทุกครั้งที่ต้องเจาะน้ำตาเทียนเฉือนเทียนออก แต่แม้จะได้ระวังอย่างที่สุดแล้วนี้ เทียนก็ยังดับถึง ๓ ครั้ง ข้าพเจ้าและทุกคนที่ร่วมพิธีที่รู้เข้าไม่มีใครสบายใจเลย เพราะเทียนชัยทั้งถูกเจาะถูกเฉือนและดับ ซึ่งถือว่าเป็นนิมิตที่ไม่ดีเลย

จึงเมื่อ ๑๑.๕๐ น. ของวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้นเอง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็เสด็จมา และรับสั่งให้เปลี่ยนเทียนชัยใหม่ ให้เริ่มจุดตอน ๑๒.๐๐ น. และทรงกำชับว่า **"นับแต่เวลานี้ไป อย่าให้ใครแตะต้องเทียนชัยเป็นอันขาด แม้จะดับหรือจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งไปก็ตาม คืนนี้ให้เริ่มสวดมนต์ตั้งแต่เวลา ๔ ทุ่มไปจนถึง ๐๐.๐๙ น. ให้ปิดฝาผอบพระรูป และเวลา ๐๐.๕๙ น. ให้ดับเทียนน้ำมนต์ ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ ๔ ทุ่มถึง ๐๐.๕๙ น. ให้สวดมนต์ติดต่อกันตลอดเวลา และให้หาฆ้องชัยมาด้วย"**

ดังนั้น อาจารย์พร รัตนสุวรรณ จึงได้จุดเทียนชัยใหม่ในเวลา ๑๒.๐๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือนอ้าย เมื่อจุดเทียนชัยได้สักครู่หนึ่ง เทียนชัยก็เกิดล้มลงอีก แต่เปลวเทียนไม่ดับ อาจารย์พรได้จับตั้งขึ้นใหม่ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เทียนชัยก็ส่องสว่าง เปลวเทียนสดใสกระจ่าง มิมีสิ่งใดไปแตะต้องให้มีราคีอีก จนกระทั่งถึง ๐๖.๐๐ น. ของเช้าวันเสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ที่รับสั่งให้อาจารย์พรดับเทียนชัย

คืนวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนอ้ายนี้ ตรงกับคืนที่มีจันทรคราสด้วย ซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ตอนที่มารับสั่งว่าจะเสด็จมาทรงกระทำพิธีในวันขึ้น ๙ ค่ำ ถึง ๑๕ ค่ำเดือนอ้ายนั้น (๒๓-๓๐ พ.ย. ๑๗) ข้าพเจ้าไม่ทราบเลยว่า ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะเกิดจันทรุปราคา และโลกจะมืดสนิท เพราะดวงจันทร์ถูกบังจนมิดดวง พอได้มาทราบจากคนอื่น ๆในระยะใกล้วันพิธี จึงรู้สึกตกใจและขนลุกไปทั่วทั้งตัว และคิดว่าช่างอัศจรรย์จริงที่พระองค์รับสั่งว่าจะเสด็จมาทรงกระทำพิธีในระยะนั้น พิธีครั้งนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของบ้านเมืองอย่างแน่นอน และระยะนั้นก็พอดีเป็นระยะที่ชาวนากำลังเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ จากรัฐบาลด้วย (ชาวนาเริ่มชุมนุมเรียกร้องที่ท้องสนามหลวง วันที่ ๑๙ พ.ย. ๑๗)

พอถึง ๔ ทุ่มตรง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมา ข้าพเจ้าได้ลั่นฆ้องชัยขึ้น ๓ รา อาจารย์พรนำสวดมนต์ บทที่รับสั่งให้สวดคือ **บทพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ชัยสิทธิคาถา เพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี** เมื่อสวดจบครั้งหนึ่งก็ให้ลั่นฆ้องชัย ๓ รา วนเวียนอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา ในขณะที่ทุกคนกำลังสวดมนต์และมีการลั่นฆ้องชัยนี้ แสงสว่างจากห้องพิธีในโลกมนุษย์ที่พุ่งขึ้นรับกับรังสีสว่างจากเทพเจ้าเข้มข้นขึ้นโดยลำดับ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังสวดมนต์ร่วมอยู่กับคนอื่น ซึ่งคืนสุดท้ายนี้มีผู้คนมาร่วมด้วยเกือบร้อยคนนั้น ในบางครั้งความรู้สึกของข้าพเจ้าจะวูบลึกลง และได้พบกับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์รับสั่งในเวลา ๒๒.๔๙ น. ว่า **"ขอให้ทุกคนจงตั้งใจจริง เพื่อชาติของเรา ขอทุกคนจงอย่าเห็นแก่ตัว ชาติและองค์พระประมุขกำลังตกอยู่ในอันตราย จงแสดงความปรารถนาดีของตัวเองอย่างเต็มกำลัง เพื่อเป็นสื่อที่จะทำให้ความดีที่มีอยู่ในตัวของทุก ๆ คน ผู้ซึ่งกำลังคิดร้ายอยู่ในขณะนี้ออกมา**

ให้ผล ความชั่วร้ายจะได้เบาบางลง จงตั้งใจจริง" รับสั่งยาวนักข้าพเจ้าจำได้ไม่หมด ต้องตื่นจากสมาธิและขอให้พระองค์ตรัสซ้ำแล้วจดตามทีละประโยค และอาจารย์พรได้อ่านให้ทุกคนฟัง แล้วก็สวดมนต์ต่อไป

ในขณะที่กำลังสวดมนต์และลั่นฆ้องชัยอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงปืนดังอยู่รอบด้านไม่ขาดระยะ คงจะเป็นเสียงปืนจากคนทั่ว ๆ ไปที่ยิงไล่จันทรุปราคาตามประเพณีที่ถือตามกันมาแต่โบราณกาล ในเวลา ๒๓.๔๙ น. รับสั่งว่า **"ขอทุกคนจงใช้ความอดทนเถิด เพราะถ้าไทยต้องตกเป็นทาสเขาตลอดไปแล้ว ความอดทนจะต้องเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่านัก เพื่ออิสรภาพของชาติเรา จงใช้ความอดทน อย่าเห็นแก่ตัว จงแผ่เมตตา"** อาจารย์พรได้อ่านให้ทุกคนฟังจนทั่ว แล้วก็พากันสวดมนต์ต่อไปอีก รู้สึกว่าทุกคนใช้ความอดทนจริง ๆ สวดมนต์เสียงไม่ขาดระยะ ไม่มีใครย่อท้อเลย ทั้ง ๆ ที่สวดติดต่อกันมาแล้วร่วม ๒ ชั่วโมง เวลา ๐๐.๐๙ น. อาจารย์พรได้ปิดฝาผอบพระรูป เอาสายสิญจน์รอบผอบพระรูปออก ตามที่รับสั่งไว้เมื่อตอนกลางวัน ตอนที่เสด็จมารับสั่งให้จุดเทียนชัยใหม่ ตลอดระยะเวลาที่อาจารย์พรกำลังปิดฝาผอบพระรูป และเอาด้ายสายสิญจน์ออกนั้น ข้าพเจ้าลั่นฆ้องชัยอยู่ตลอดเวลา เมื่อเรียบร้อยแล้วทุกคนในห้องพิธีก็ต้องลั่นฆ้องคนละ ๑ ครั้ง ติดต่อกันไป แล้วก็ได้สวดมนต์กันต่อไปอีก เวลา ๐๐.๒๙ น. รับสั่งอีกว่า **"เราขออภัยที่ทำให้ทุกคนต้องมาเหน็ดเหนื่อยและเพลียกับเรา ขอเห็นใจทุกคน งานของเราครั้งนี้หนักนัก แต่ก็คาดที่จะให้ชาติศาสนา และองค์พระประมุขอยู่รอด เพื่อทุกคนในชาติจะรอดได้ด้วย ชาติเรากำลังระส่ำระสายอย่างมาก แต่ก็จะพยายามที่จะไม่ให้แตกสลายกลายเป็นอื่น"** แล้วก็เสด็จกลับ พวกเราสวดมนต์กันต่อไปจนเวลา ๐๐.๕๙ น. อาจารย์พรจึงได้ดับเทียนน้ำมนต์ พวกเราพากันตรวจน้ำ เสร็จพิธีทั้งหมดราวเวลา ๐๑.๐๓ น. หลังจากนั้นทุกคนก็ได้เข้านอนด้วยความอ่อนเพลียที่นั่งอดทนสวดมนต์อยู่ถึง ๓ ชั่วโมงเต็ม ๆ โดยมิได้หยุดพักเลย

เวลา ๐๔.๓๐ น. ทุกคนตื่นนอนเตรียมตัวเพื่อสวดมนต์ ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมีอีก และเตรียมตัวออกไปตักบาตรพระด้วย เพราะในวันเสร็จสิ้นพิธี พวกเราได้ตักบาตรอีก ๕๐ องค์ จำนวนเท่าพระชนมายุของพระองค์อีกเช่นเคย เวลา ๐๕.๔๕ น. อาจารย์พรนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า ชัยสิทธิคาถา ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เสร็จเวลา ๐๖.๐๐ น. พอดี อาจารย์ได้นำน้ำมนต์ที่ทำมาตลอด ๗ วัน ๗ คืน พรม โปรยข้าวตอกดอกไม้ แล้วดับเทียนชัย หลังจากนั้นก็ได้พากันออกไปตักบาตร แล้วจึงได้กลับเข้ามาบรรจุพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ลงกล่อง กว่าจะเสร็จสิ้นพิธีทั้งหมดก็เกือบ ๐๙.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตอนเช้านั้นเองพวกเราจึงได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่า เมื่อคืนที่พวกเรากำลังหมกมุ่นอยู่กับการสวดมนต์ตั้งแต่ ๔ ทุ่มจนถึงตีหนึ่งนั้น เป็นระยะเวลาที่พวกนักศึกษาได้นำพวกชาวนารวมทั้งพระภิกษุด้วย เดินขบวนไปล้อมทำเนียบรัฐบาล และยื่นคำขาดเรียกร้องจากรัฐบาล เป็นระยะเวลาที่เคร่งเครียด ระหว่างพวกนักศึกษาผู้นำชาวนากับรัฐบาล เกือบจะตกลงกันไม่ได้ รัฐบาลก็เตรียมจะประกาศภาวะฉุกเฉิน จำนวนของผู้เดินขบวนมีจำนวนมากมายหลายหมื่นคน ซึ่งถ้าประนีประนอมกันไม่ได้แล้ว ไม่มีใครรู้เลยว่าอะไรจะเกิดขึ้น แต่เหตุการณ์ซึ่งถึงขีดอันตรายแล้วนี้ก็ได้คลี่คลายลงอย่างประหลาด และข้าพเจ้า

ได้ทราบจากบุคคลที่ไปร่วมเดินขบวนด้วยว่า ผู้คนจำนวนมากได้สลายตัวแยกย้ายกันกลับบ้านตอนตีหนึ่งพอดี ซึ่งเป็นตอนที่พวกเราสวดมนต์เสร็จพิธีพอดีเช่นกัน และเหตุการณ์ทางด้านจันทรุปราคาก็มืดมิดตอนเกือบสี่ทุ่ม มาสลายตอนห้าทุ่มเศษเกือบเที่ยงคืน และเวลาเกือบตีหนึ่ง ดวงจันทร์ก็แจ่มจรัสเช่นเดิมโดยมิได้มีราคีใด ๆ อีก รวมเวลาที่โลกมืดมิดอยู่ราวเกือบ ๒ ชั่วโมง

ข้าพเจ้าคิดว่าที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ตึงเครียดจนเกือบจะเลยเส้นขีดแดง แต่ก็คลี่คลายลงได้อย่างประหลาดนี้จะต้องเป็นเพราะบุญญาภินิหารขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างแน่นอน เพราะพระองค์ทรงรักและทรงห่วงใยในแผ่นดิน และปวงชนของพระองค์อย่างเหลือเกิน พระองค์ทรงทุ่มเทพลังทั้งหมดเพื่อช่วยเหลือ ข้าพเจ้ารู้สึกตื้นตันและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์และเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายอย่างเหลือเกิน พระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยแผ่นดินและปวงชนของพระองค์อยู่เสมอไม่สร่างซา ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ***“เราชาวไทยทุกคนควรจะปลาบปลื้ม และควรจะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้ แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพระองค์ ด้วยการทำตัวให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสียสละสมัครสมานสามัคคีต่อกัน แสดงความปรารถนาดีเพื่อสร้างพลังแห่งความรัก ป้องกันพลังแห่งความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นในชาติของเรา”***

เนื่องจากมักจะมีคนถามอยู่เสมอว่า พระรูปครั้งที่ ๒ นี้เหมือนครั้งแรกหรือไม่ เมื่อเสร็จพิธีแล้วข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิเพ่งดูที่พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ สิ่งที่ปรากฏเหมือนครั้งแรกทุกประการ เว้นไว้แต่ว่า**มีแสงสีท้องฟ้ายามรุ่งอรุโณทัยห่อหุ้มผสมผสานกับรังสีสีรุ้งเข้ม ๗ สี ที่ผสมกลมกลืนกลายเป็นสีธงชาติ มีวงล้อธรรมจักรสีขาวกระจ่างนวลทับ และมีมหามกุฎสีทองระยิบระยับอยู่กึ่งกลางวงล้อธรรมจักรนั้น**

ขอกล่าวอีกสักนิดหนึ่งคือ ตลอดเวลา ๗ วันที่ทำพิธีนี้ คนที่อาศัยอยู่ในสำนักค้นคว้าทางวิญญาณทุกคนต้องรับประทานอาหารพรหม (เหมือนอย่างตอนทำพิธีครั้งแรกทุกประการ)

เหตุการณ์ต่าง ๆ เท่าที่ข้าพเจ้าเล่ามาให้ท่านผู้อ่านฟังนี้ เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าได้ประสบมา เป็นสิ่งที่ประสบมาจริง ๆ ไม่ใช่คิดฝัน ไม่ได้เห็นเป็นเหมือนภาพยนตร์ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนหนึ่งว่าได้มีชีวิตอยู่ในเหตุการณ์นั้นจริง ๆ ในขณะที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ ข้าพเจ้าไม่รู้ตัวเลยว่าข้าพเจ้ากำลังเข้าสมาธิมาประสบเหตุการณ์ ต่อเมื่อตื่นออกมาจากสมาธิแล้วจึงได้รู้ว่า เหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ในสมาธิ ซึ่งถ้าจะเปรียบให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือ เป็นเสมือนเรานอนหลับแล้วฝันไป ขณะที่เรานอนหลับฝันนั้น เราไม่รู้ตัวเลยว่าเรากำลังฝัน เราคิดว่าเป็นชีวิตของเราจริง ๆ ต่อเมื่อเราตื่นนอนแล้ว เราจึงจะรู้ว่าเหตุการณ์เมื่อสักครู่นี้นั้นเป็นความฝัน ข้าพเจ้าไม่ทราบหรอกว่าสิ่งที่ประสบมานี้คืออะไร แต่ก็เล่าให้ท่านฟังตามที่ได้ประสบมาเท่านั้น แล้วแต่ท่านผู้มีปัญญาจะพิจารณาเอาเองก็แล้วกันว่าสิ่งเหล่านี้คืออะไร และข้าพเจ้าคิดว่าเห็นจะพอเสียทีแล้วสำหรับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบพบเห็นมา เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าอาจจะมีอะไรมาเล่าสู่ท่านฟังอีก.

บทสรรเสริญพระบารมี

(นำ) ข้าวรพุทธเจ้า (รับพร้อมกัน)
เอามโนและศิรกราน
นบพระภูมิบาล บุญญดิเรก
เอกบรมจักริน พระสยามินทร์
พระยศยิ่งยง เย็นศิระเพราะพระบริบาล
ผลพระคุณ ธ รักษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์
ขอบันดาล ธ ประสงค์ใด จงสฤษฎ์ดัง
หวังวรหฤทัย ดุจถวายชัย ชโย

สดุดีมหาราชา

ขอเดชะ องค์พระประมุข ภูมิพล
มิ่งขวัญ ปวงชน ประชาชาติไทย
มหาราช ขัตติยะ ภูวไนย
ดุจร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา
ขอเดชะ องค์สมเด็จ พระราชินี
คู่บุญ บารมี จักรีเกริกฟ้า
องค์สมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว มหาราชา
ข้าพระพุทธเจ้าขอสดุดี
อ่า...องค์พระสยมบรมราชันย์ขวัญหล้า
เปล่งบุญญา สมสง่า บารมี
ผองข้า ฯ พระพุทธเจ้า น้อมเกล้า ขออัญชุลี
สดุดีมหาราชา สดุดีมหาราชินี...

สวดบทนมัสการ

(นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ)
(นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ)
(นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ)

สวดบทพระพุทธคุณ

(อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน
สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ

สวดทำนองสรภัญญะ

(นำ) ❁ องค์ใดพระสัมพุทธ
(รับพร้อมกัน) สุวิสุทธสันดาน
ตัดมูลเกลสมาร บ่หม่นมิหมองมัว
❁ หนึ่งในพระทัยท่าน ก็เบิกบานคือดอกบัว
ราคีบ่พันพัว สุวคนธกำจร
❁ องค์ใดประกอบด้วย พระกรุณาดั่งสาคร
โปรดหมู่ประชากร มละโอฆะกันดาร
❁ ชี้ทางบรรเทาทุกข์ และชี้สุขเกษมศานต์
ชี้ทางพระนฤพาน อันพ้นโศกวิโยคภัย
❁ พร้อมเบญจพิธจัก- ษุจรัสวิมลใส
เห็นเหตุที่ใกล้ไกล ก็เจนจบประจักษ์จริง
❁ กำจัดน้ำใจหยาบ สันดานบาปแห่งชายหญิง
สัตว์โลกได้พึ่งพิง มละบาปบำเพ็ญบุญ
❁ ข้า ฯ ขอประณตน้อม ศิรเกล้าบังคมคุณ
สัมพุทธการุณ- ญภาพนั้นนิรันดร (กราบ)

สวดบทพระธรรมคุณ

สฺวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ

สวดทำนองสรภัญญะ

(นำ) ❁ ธรรมะคือคุณากร
(รับพร้อมกัน) ส่วนชอบสาธร
ดุจดวงประทีปชัชวาลย์
❁ แห่งองค์พระศาสดาจารย์
ส่องสัตว์สันดาน สว่างกระจ่างใจมล
❁ ธรรมใดนับโดยมรรคผล
เป็นแปดพึงยล และเก้ากับทั้งนฤพาน
❁ สมญาโลกอุดรพิสดาร
อันลึกโอฬาร พิสุทธิ์พิเศษสุกใส
❁ อีกธรรมต้นทางครรไล
นามขนานขานไข ปฏิบัติปริยัติเป็นสอง
❁ คือทางดำเนินดุจคลอง
ให้ล่วงลุปอง ยังโลกอุดรโดยตรง
❁ ข้า ฯ ขอโอนอ่อนอุตมงค์
นบธรรมจำนง ด้วยจิตและกายวาจา (กราบ)

สวดบทพระสังฆคุณ

สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อุชุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สามีจิปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

สวดทำนองสรภัญญะ

(นำ) ❁ สงฆ์ใดสาวกศาสดา
(รับพร้อมกัน) รับปฏิบัติมา
แต่องค์สมเด็จภควันต์
❁ เห็นแจ้งจตุสัจเสร็จบรร-
ลุทางที่อัน ระงับและดับทุกข์ภัย
❁ โดยเสด็จพระผู้ตรัสไตร
ปัญญาผ่องใส สะอาดและปราศมัวหมอง
❁ เหินห่างทางข้าศึกปอง
บมิพอง ด้วยกายและวาจาใจ
❁ เป็นเนื้อนาบุญอันไพ-
ศาลแด่โลกัย และเกิดพิบูลย์พูนผล
❁ สมญาเอารสทศพล
มีคุณอนนต์ เอนกจะนับเหลือตรา
❁ ข้า ฯ ขอนบหมู่พระศรา-
พกทรงคุณา- นุคุณประดุจรำพัน
❁ ด้วยเดชบุญข้า ฯ อภิวันท์
พระไตรรัตน์อัน อุดมดิเรกนิรัติสัย
❁ จงช่วยขจัดโพยภัย
อันตรายใดใด จงดับและกลับเสื่อมสูญ
(กราบ)

สวดชยสิทธิคาถา

พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะสาวุธันตัง
ค์รีเมขะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะสิทธิ นิจจัง

สวดทำนองสรภัญญะ

(นำ) ❁ ปางเมื่อพระองค์ปะระมะพุท
(รับพร้อมกัน)
ธะวิสุทธศาสดา ตรัสรู้อนุตตะระสมาธิ ณโพธิบัลลังก์
❁ ขุนมารสหัสสะพหุพา-หุวิชาวิชิตขลัง
ขี่คีริเมขละประทัง คชะเหี้ยมกระเหิมหาญ
❁ แสร้งเสกสราวุธะประดิษฐ์ กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพหลพยุหปาน พระสมุททะนองมา
❁ หวังเพื่อผะจญวรมุนิน ทะสุชินะราชา
พระปราบพหุลพยุหะมา-ระมะเลืองมะลายสูญ
❁ ด้วยเดชะองค์พระทศพล สุวิมลไพบูลย์
ทานาทิธรรมวิธิกูล ชนะน้อมมะโนตาม
❁ ด้วยเดชะสัจจะวจนา และนมามิองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม ชยะสิทธิทุกวาร
❁ ถึงแม้จะมีอริวิเศษ พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผจญพิชิตะผลาญ อริแม้นมุนินทร

(กราบ ๓ ครั้ง)

บทร้องเพลงชาติ

ประเทศไทย รวมเลือดเนื้อเนื้อชาติเชื้อไทย
เป็นประชารัฐ- ผไทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราชจะไม่ให้ ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาด เป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทย ทวีมีชัย ชโย

ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น

ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น
อยู่เป็นขวัญแดนโพธิ์ทองของปวงประชา
มิ่งขวัญโพธิ์ทองของชนทั่วหน้า
ราษฎร์สุขาก็เพราะพระบารมี
ราชาเป็นทั้งมิ่งและขวัญ
ข้า ฯ อภิวันท์บังคมหวังชมศักดิ์ศรี
พระคืนมาเหล่าปวงประชาภักดี
พระปิ่นโมลีอยู่เป็นศรีไผท
*โอ้ลมฝนบนฟ้ามาแล้ว
ร่มโพธิ์แก้วจะพาพฤกษาสดใส
ข้า ฯ วรพุทธเจ้าชาวไทย
ยกกรไหว้แด่ไท้ราชันย์
เราน้อมเกล้าเกศีถวายภูมีนอบศิรกราน
เทิดบังคมภูบาลเอาไว้เหนือฟ้า
โพธิ์ทองของชาวไทย อวยพรชัยให้มหาราชา
ช่วยกันเปล่งวาจา ขอทรงพระเจริญ (* ซ้ำ โอ้ลมฝน...)
ไชโย ไชโย ไชโย

ความฝันอันสูงสุด

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ
ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
ขอทนทุกข์รุกโรมโหมกายใจ
ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทะนง
จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
จะรักชาติจนชีวิตเป็นผุยผง
จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
จะปิดทองหลังองค์พระปฏิมา
ไม่ท้อถอยคอยสร้างสิ่งที่ควร
ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา
ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไป
นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง
หมายผดุงยุติธรรม์อันสดใส
ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด
ยังมั่นใจรักชาติองอาจครัน
โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่
เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกหยัน
คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัน
ยอมอาสัญก็เพราะปองเทอดผองไทย

เพลงพ่อขุนผาเมือง

พ่อขุนผาเมือง นามกระเดื่อง ไกลแสนไกล เรื่องยอกย้อน ก่อนเมืองไทยสุโขทัย ขอมปกครอง

เจ้ากรุงขอม ยอมยักย้าย นโยบาย ตอบสนอง ยกธิดาเพื่อหมายปอง หวังจะครองใจผาเมือง (เอย...) ไม่คิดกระเดื่อง ผูกไมตรี

สิงขรเทวี ยอดนารี นครธม ขอมทารุณ ไทยไร้เกียรติ์ ถูกขอมเหยียด ให้ขื่นขม เกณฑ์แรงใช้ ให้ระบม แสนระทม ทั่วพารา

ให้ทำงาน แสนโหดร้าย เฆี่ยนด้วยหวาย ตายนักหนา ไม่เว้นแม้ เฒ่าแก่ชรา ขอมเข่นฆ่า ทารุณไทย (เอย...) สุดแสนช้ำใจ พ่อขุนผาเมือง

สุดขุ่นเคือง เลยยึดเมือง สุโขทัย แต่ไม่ยอมเป็นกษัตริย์ ยกสมบัติ มอบให้ไป พ่อขุนบาง กลางท่าวไท้ รับช่วงไว้ ครองบ้านเมือง

พ่อขุนเสียสละ ยกฐานะ มอบสางเสือง ให้พระร่วง ร่วมครองเมือง ไทยรุ่งเรือง แต่นั้นมา (เอย...) โธ่เอ๋ยอนิจจา พ่อขุนผาเมือง

ไทยรุ่งเรือง ผาเมือง ไทยสุดลืม

เพลงนเรศวรมหาราช

นเรศวร-พระมหาวีรราชเจ้า จอมไทย
*กู้อิสรภาพ ปราบเสี้ยนหนามไพรี
พระต้านต่อตีเทอดศรีอโยธยา
พระทรงรบศึก ฮึกไปข้างหน้า
พระเผด็จศึกเข็ญเข่นฆ่าปราบปัจจาทุกที่
ได้ชื่อว่าเป็น ยอดวีรบุรุษ
พระเกียรติ์เชิงยุทธเฟื่องสุดปฐพี
หาญห้าวเข้ารุด ยุทธหัตถี
ยุทธวิธีเป็นที่เฉิดฉันท์
หาญ-กล้าพระนำทัพไทยรบปัจจา
ออกหน้า-ประจัน สิ่งใดขวางกั้น รุกรอนเข้าฟอนฟัน
บุกเข้าไปประจันข่มขวัญทันใด
รบรา กล้าตาย พระทรงมุ่งหมายล้างอายให้ไทย
แย้งยุทธ สุดใจ พระรวมชาติไทยสมไทยสืบมา
กอบกู้อิสระ ยอดวีระชนไทย
เชื้อชาติชาวไทย เทอดไว้ด้วยใจศรัทธา
ทุกคนสาบานจะหาญจะกล้า เหมือนดังมหาวีระจอมไทย
มิใช่ใคร ทรงนามนเรศวร ฯ นั่นเทอญ (*ซ้ำ กู้อิสรภาพ....)

แด่...ทหารหาญในสมรภูมิ

ดวงดาวสกาวหม่น
อาบร่างนักรบไทย
เจ็บช้ำระกำจิต
ประวัติศาสตร์จะเพิ่มพูน
เพื่อนแก้วผู้แกล้วกล้า
ต้องเหน็บหนาวร้าวฤทัย
รอบข้างมีร่างเพื่อน
กอดปืนไว้แนบกาย
เพื่อนถูกบุกกระหน่ำ
เพราะห่วงแหนแดนมารดร
เพื่อนสู้ด้วยมือเปล่า
กระสุนหมดแต่ยังมี
มิยอมให้ธงชาติใด
แม้ร่างจะแหลกลาญ
ขอเทอดเพื่อนร่วมตาย
หากจำต้องกล้ำกลืน
จำไว้ผู้รุกราน
ถ้าชีพเราคงยัง
หยาดเลือดทุกหยาดหยด
จะชดใช้ในคราวนี้
จะหาญสู้กับทรชน
ไล่ออกนอกแดนไทย
ขอเชิญ...ทหารกล้า
หลับเถิดอย่าหมองเศร้า
อัสสุชลสิหลั่งไหล
ในพนาแสนอาดูร
มิเคยคิดจะสิ้นสูญ
วีรกรรมอันอำไพ
ทอดกายา ณ แดนไกล
อย่างโดดเดี่ยวและเดียวดาย
นอนกล่นเกลื่อนชีวาวาย
ที่สาหัสด้วยดัสกร
อริล้ำทั่วสิงขร
จึงมอบชีพเป็นชาติพลี
จู่โจมเข้ารุกราวี
สติมั่นในดวงมาลย์
ปลิวไสวบนทัพฐาน
แต่ไตรรงค์ คงยั่งยืน
ด้วยอาลัยสุดจักฝืน
เพื่อหน้าที่อันจีรัง
จะต่อต้านสุดกำลัง
ขอแลกชีพกับไพรี
ที่หลั่งรดปฐพี
จนต้องปราศและพินาศไป
ผู้คิดปล้นอธิปไตย
เพื่อวิญญาณทหารเรา
จงนิทรายังที่เนาว์
จะปกป้องผองไผท

สุดแผ่นดิน

สุดดิน คือถิ่นน้ำ
เราถอยไปไม่ได้อีกแล้ว
ชาติไทย ในเก่ากาล
เคยเสียน้ำตามากเพียงไหน
เราถอยมาอยู่แสนไกล
พระสยามทรงนำโชคดี
ไม่มีที่แห่งไหน
เราถอยไปไม่ได้พี่น้อง
เขตคามไทยสุดแนว
ผืนดินสิ้นแนว ทะเลกว้างใหญ่
ถูกเขารานย่ำใจ
เสียเนื้อเลือดเท่าไร ชาวไทยจำได้ดี
รวมเผ่าไทยอยู่อย่างเสรี
ผืนดินถิ่นนี้ คือแผ่นดินทอง
ให้ไทยไปจับจอง
ใครคิดมาแย่งครอง ผองไทยจงสู้ตาย

แห่งกฎกรรม

มวลมนุษย์ในโลกนี้...
เกิดมาต่างมีเวรกรรมประจำตน
ไพร่ผู้ดี มีหรือจน
มนุษย์ปุถุชน ไม่อาจหลุดพ้นตัณหา
คนที่คิดก่อกรรมเรื่อยมา
ใช้เล่ห์ต่าง ๆ นานา ไม่นำพาผลกรรมความดี
(มนุษย์เอย...อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว)
กลัวเวรกรรมกันเถิดหนา
แผ่ความเมตตาให้กันด้วยไมตรี
โปรดได้คิด ชีวิตคน
มนุษย์ปุถุชน ไม่อาจหลีกพ้นเป็นผี
ควรเร่งคิด สร้างสรรค์สิ่งดี
เพิ่มบุญ เพิ่มบารมี เพราะความดีเหมือนเงาตามติดตัว)
(รอยโค รอยเกวียน วนเวียนแห่งกรรม
ดีชั่วตัวเราทำ เป็นกฎแห่งกรรม ของปุถุชน)

เพลงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

คนเราทุกคนว่ายวนผลกรรมนำเนื่อง
ตกต่ำรุ่งเรืองเกี่ยวเนื่องแต่กรรมของตน
ความดีค้ำจุนจากบุญกุศล ความชั่วจากบาปทุกข์ทน
เพราะตนนั้นก่อเวรไว้
บางคนถือดีมั่งมีเพราะทำกรรมชั่ว
นั่นบาปสาปตัวเกลือกกลั้วมัวเมาเขลาไป
บางคนระอาว่าเหตุไฉน ทำดีแต่จนเหลือใจ
ไม่เห็นได้ดีเหมือนว่า
อย่าเพลิน ถือว่าเงินเป็นใหญ่
จิตใจเหนือสิ่งใดล้ำค่า
เพราะความทุกข์ความสุขใด
เป็นที่ใจ ใช่ที่ตา อย่าพะวงหลงลืมตน
ทำดีทุกที ต้องมีผลดีโดยทั่ว
ก่อกรรมทำชั่ว ได้ชั่วตอบแทนทุกคน
คนดี รักดี โชคดี มีผล
คนชั่ว ชั่วโฉดเฉาชนม์ ไม่พ้นผลกรรมซ้ำเติม
(ซ้ำ...อย่าเพลิน.....)

เพลงวิญญาณ

ทำนองและเนื้อร้อง โดย สนิท ส.

ชีวิตปวงชน วนว่ายตาย แล้วเกิดมา
วิถีชะตา เปลี่ยนแปร ผันไปไฉน
ต้องพันพัว ทั้งดีและชั่ว เช่นไร
สุขและทุกข์ใจ เพราะมีวิญญาณ บันดาล
ใครคิด ใครทำ กรรมที่ดีร้าย ก็ตาม
ใครสวย ใครทราม สิ่งตามรู้ทุกสถาน
ได้เล็งเห็น และเป็นผู้สร้าง บันดาล
เชื่อมาช้านาน นั่นคือวิญญาณ ในตน

เกิดแก่ เจ็บตาย ร่างกายมลายไปสิ้น
ศพจะถมจมดิน วิญญาณ มิดับตามตน
เพราะเป็นสิ่ง ที่เลิศ พลังแข็งทน
ย่อมปรุงสรรค์ ตัวตน วนถือเกิดซ้ำร่ำไป
ชีวิตใครดี มีสุข มีทรัพย์สราญ
เป็นเพราะวิญญาณ ชาติเดิม นั้นดีผ่องใส
แต่คนทราม รับความทุกข์โศก เศร้าใจ
นั่นเป็นทุกข์ภัย เพราะวิญญาณเดิม ชั่วทราม
(ซ้ำ เกิดแก่เจ็บตาย...)

เจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เมื่อองค์สมเด็จพระนเรศวร ฯ
ทรงหลั่งน้ำจากสุวรรณภิงคาร
ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง
ปีวอก เดือนหก แรมสามค่ำ
พ.ศ. สองพันหนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ด จนบัดนี้
(สร้อย) ควรจะมีเจดีย์เทอดศักดิ์ศรีบูชา (๓ ครั้ง)
เพื่อเตือนลูกหลานเหลนไทย
ถึงความยิ่งใหญ่ของไทยที่รบมา
ไทยรวมใจสู้ปัจจา ไทยจึงมีชัยตลอดมา เป็นอาณาจักรไทย
เพื่อเตือนเพื่อกระทุ้งแทงใจ
ทุ่มคนเท่าไหร่ ชาติไทยจึงรุ่งเรืองมา
เพื่อตอกตะปูหัวใจชาวไทยทั่วหน้า
ตรึงกับคำว่า “ไทยสร้างไทยมา ไม่ใช่เพื่อเป็นข้ารองใคร”
ดนตรี
เพื่อเป็นอนุสรณ์ประวัติศาสตร์
นเรศวรมหาราช พระองค์ทรงกู้ชาติไทย
ข้า ฯ จะสร้างเจดีย์เสียดฟ้าขึ้นไป
เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย ไว้บูชา
(สร้อย) ควรจะมีเจดีย์เทอดศักดิ์ศรีบูชา (๓ ครั้ง)

รำวง “กู้เอกราช”

เราเป็นไทยไม่ลืมเรื่องเก่า
เรื่องที่เราย่ำตรึงซึ้งใจ
แดนดินทองของเรายิ่งใหญ่
ศิวิลัยด้วยใครสร้างมา
บรรพชนทุกคนท่านสู้
ฉึกศัตรูสู้มันยิบตา
เอาชีวันแลกกันทุกท่า
สร้างไทยมาเพื่อผองคนไทย
นเรศวร ฯ ทรงกู้เอกราช
ฟาดศัตรูรบสู้เกรียงไกร
บุกทะลวงจ้วงฟันลุกไล่
กู้เมืองไทยไว้ให้ชนชั้นเรา
เราบันเทิงร่าเริงเต็มที่
อยู่กินดีเสรีมีเผ่า
กตัญญูรู้คุณโคตรเรา
อย่ามัวเมาให้เขาช่วงชิง (เมืองไทย)

บทตรวจน้ำแผ่ส่วนกุศล

บุญนี้ข้า ฯ ทำ ขอเป็นข้าวน้ำ เครื่องทิพย์นานา เป็นวิมานทอง เรืองรอง โสภา ตราบทั้งนางฟ้า พันหนึ่งบริวาร

เครื่องทิพย์ทั้งนี้ ขอถึงชนนี บิดาอย่านาน ถึงญาติทุกหมู่ ครูบาอาจารย์ พ้นทุกข์อย่านาน ได้วิมานทอง

ฝูงเปรตทั้งหลาย นรกอสุรกาย หมู่สัตว์ทั้งผอง เต่าปลาปูหอย ใหญ่น้อยเนืองนอง จงตั้งใจปอง รับเอาส่วนบุญ

สัตว์น้อยสัตว์ใหญ่ ตัวเรานี้ไซร้ ได้กระทำทารุณ ด้วยกายวาจาใจ บาปได้ปองปุณ รับเอาส่วนบุญ อย่าเป็นเวรกรรม

อินทราเทวา ตราบทั้งพรหมา ท้าวเวสสุวรรณ พระภูมิเจ้าที่ อาทิตย์พระจันทร์ อังคารพุธพรรณ์ พฤหัสศุกร์เสาร์

เทพเจ้าทั้งหลาย ทั้งหญิงทั้งชาย สิบสองราศรี ตราบทั้งพระกาฬ จตุโลกบาลทั้งสี่ ครุฑานาภี กินรีกินรา

เทพเจ้าทั้งหลาย ทั้งหญิงทั้งชาย จงโมทนา รับเอากุศล ผลบุญนี้หนา ทั้งพสุธา คงคาวารี

ชื่อว่าเข็ญใจ ขอจงอย่าได้ ไปบังเกิดมี ความยากอย่าเห็น ขอเป็นเศรษฐี คฤหบดี มนตรีพระยา

คนพาลอย่าคบ ขอให้ประสบ คนมีปัญญา เดชะกุศล ขอให้พ้นจตุรา ขอให้ตัวข้า ฯ พบพระศรีอาริย์

ได้ฟังคำสอน มีใจโอนอ่อน สำเร็จอย่านาน ลุถึงเมืองแก้ว กล่าวแล้วคือนิพพาน ดับชาติสังขาร จากโลกโลกีย์ก็ขาดเทอญ ฯ

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

พระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สร้าง ณ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำนำในเล่ม

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ได้เขียนมาแล้วเล่มหนึ่ง ซึ่งในเล่มนั้นเป็นบันทึกการติดต่อเรื่องการพิสูจน์พระเจดีย์ยุทธหัตถี ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และเรื่องการสร้างพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำนวน ๒๑๒๗ องค์ ส่วนเล่มที่สองนี้เป็นบันทึกเกี่ยวกับการทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บันทึกเล่มที่หนึ่งนั้น ครั้งแรกคุณศรีเพ็ญได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับเดือนกันยายนถึงธันวาคม ๒๕๑๗ แล้วต่อมาก็ได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มเฉพาะเรื่องนี้ขึ้นอีก เป็นจำนวนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันเล่ม แต่ต่อมาไม่นานไม่ถึงปี หนังสือนี้ก็หมดจึงต้องพิมพ์ขึ้นใหม่อีก เป็นจำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม และนอกจากนี้ยังมีผู้มาขอไปพิมพ์แจกในงานศพอีกสองราย คือ คุณรัตนา มีนะกนิษฐ พิมพ์แจกในงานศพ คุณพร้อม มีนะกนิษฐ ผู้เป็นสามี ๑,๑๐๐ เล่ม และ คุณปรุงมาศ วงศ์กำแหง พิมพ์แจกในงานศพน้องชายอีก ๕๐๐ เล่ม ฉะนั้นจึงนับว่า หนังสือเล่มนี้ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก

ส่วน**บันทึกเล่มสองนี้** เมื่อคุณศรีเพ็ญได้เขียนและนำลงในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๑๘ แล้วก็ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากเช่นเดียวกัน และหลังจากที่หนังสือวิญญาณฉบับนี้ออกไปแล้วไม่นาน ก็มีผู้มาขอซื้อไปอีกจนหมด ด้วยเหตุนี้จึงต้องรีบจัดการรวบรวมพิมพ์เรื่องนี้เป็นเล่มขึ้นมาอีก เพื่อผู้ที่ต้องการจะอ่านจะได้ไม่ต้องรอนาน แต่ในครั้งแรกนี้จัดพิมพ์เพียงแค่ ๓,๐๐๐ เล่ม

เพราะเหตุไร สมเด็จพระนเรศวรฯ จึงเสด็จมาทรงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ? และทรงรับสั่งด้วยว่า ในการทำพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ไม่ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นก็ต้องทำพิธีในวันนี้ให้ได้ และได้ทรงชี้สถานที่ ๆ จะสร้างในบริเวณแคมป์สนให้ด้วย ซึ่งเรื่องนี้คุณศรีเพ็ญก็ได้บรรยายความเป็นมาให้ทราบตั้งแต่แรก รวมทั้งความยากลำบากในการทำพิธี ซึ่งมีอยู่อย่างมากมาย และเหตุการณ์ในโลกทิพย์มีอย่างไรในระหว่างทำพิธี คุณศรีเพ็ญก็ได้บรรยายไว้อย่างละเอียด จนกระทั่งสามารถทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพเหตุการณ์ในวันนั้นได้ พร้อมกับเรียกร้องความเห็นใจและเรียกร้องศรัทธาได้อย่างมากอีกด้วย

สำหรับตัวข้าพเจ้าเอง จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ทำให้เชื่อได้อย่างสนิทใจว่า **เรื่องพระยามารยกกองทัพมาผจญพระพุทธเจ้าในตอนพลบค่ำของคืนวันตรัสรู้นั้น ไม่ใช่เรื่องธรรมเปรียบเทียบอย่างที่**

เคยเข้าใจกันทั่ว ๆ ไป แต่หากเป็นเรื่องจริงตามที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ทุกประการ และนอกจากเรื่องนี้ ยังทำให้เชื่อเรื่องอื่น ๆ ในทำนองนี้อีกหลายเรื่อง เพราะการทำพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างพระเจดีย์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ถูกรังควานจากมารหรือเทพฝ่ายชั่วมากมาย แทบจะทำให้ข้าพเจ้าต้องเลิกล้มการทำพิธี และไม่เฉพาะแต่ข้าพเจ้าเท่านั้น คนอื่น ๆ ที่ได้ประสบการณ์รังควานหรือการก่อกวนจากพวกมาร ซึ่งเป็นพวกโอปปาติกะนั้นก็มีอีกหลายคน และคนที่โดนมากกว่าใคร ๆ ก็คือ อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ซึ่งเป็นคนเขียนแบบพระเจดีย์ และเป็นคนจัดทำราชวัตรฉัตรธง และในหนังสือเล่มนี้ได้นำปาฐกถา ซึ่งเป็นคำบอกเล่าของอาจารย์จุลทัศน์มาลงไว้ด้วย

ฉะนั้น จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเอกสารที่มีค่ายิ่งในทางพระพุทธศาสนา เพราะอย่างน้อยก็เป็นการเปิดเผยให้เราทั้งหลายมองเห็นความจริงในสิ่งที่ผู้รู้ในทางศาสนาทั้งหลายไม่ค่อยจะยอมรับกัน คือ เรื่องเทวปุตตมาร หรือเรื่องมารผจญพระพุทธเจ้า ผู้รู้ทั้งหลายมักจะถอดความออกมาเป็นธรรมะ ไม่ยอมรับว่าเป็นเรื่องจริงตามเนื้อเรื่อง ส่วนข้าพเจ้ามีเหตุผลอย่างไรที่เชื่อว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง ข้าพเจ้าก็ได้เขียนวินิจฉัยไว้แล้ว และก็ได้นำมาพิมพ์ไว้ในตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้แล้ว ขอให้ท่านผู้อ่านลองพิจารณาดู ข้าพเจ้าคิดว่าประสบการณ์ในครั้งนี้จะเป็นก้าวแรกในการเบิกทางให้นักศึกษาทั้งหลายรู้จักพิจารณาเรื่องทำนองนี้กันอย่างถูกต้อง ต่อไปจะได้ไม่กล้าวินิจฉัยและลงมติอะไรกันง่าย ๆ ตามความคิดเห็นของตนเหมือนที่แล้ว ๆ มา และเพื่อเหตุนี้อีกเหมือนกัน ข้าพเจ้าจึงได้นำปาฐกถาเรื่อง **ท่านถือศาสนาอะไร?** ของ **อาจารย์ศิริ พุธศุกร์** และเรื่องประสบการณ์ของ คุณสังวาล ติณสูลานนท์ ลงไว้ด้วย

พร รัตนสุวรรณ

๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๘

บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
“พระเจดีย์อิสรภาพ”

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

นับจำเดิมตั้งแต่ทำพิธีพระรูปล็อกเกตอนุสรณ์ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ – ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้น นอกจากเรื่องอื่น ๆ ที่ทรงรับสั่งแล้ว ยังมีอยู่อีกอย่างหนึ่งคือทรงรับสั่งว่า **“ให้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ที่แคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ได้ในวันวิสาขบูชา ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม และเจดีย์นี้ให้เป็นเจดีย์ร่วมสมัยให้ฐานเป็นอยุธยา ตอนกลางเป็นสุโขทัย และยอดเป็นรัตนโกสินทร์”** เมื่อเปิดปฏิทินดูก็เห็นว่าวันวิสาขบูชาที่จะถึงนี้ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคนอื่น ๆ ฟัง แต่ทั้งหมดก็ยังมิได้กะแผนการว่าจะทำอะไรบ้าง เพราะเห็นว่ายังมีเวลาอีกหลายเดือนกว่าจะถึงวันวิสาขบูชา

เวลาล่วงมาถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ อาจารย์พร คุณภิญโญ ทองจันทร์ และข้าพเจ้ามีโอกาสได้ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ เวลา ๑๖.๕๐ น. โดยสารรถยนต์ของบริษัทขนส่งไปถึงตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ เวลาประมาณ ๒๑.๓๐ น. ได้พักค้างคืนที่บ้านของคุณสุภาณี หงษ์เงิน ในที่ทำการแขวงการทางเพชรบูรณ์ ตอนเช้าวันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ หลังจากทำธุระที่ตัวจังหวัดเรียบร้อยแล้ว ก็ได้อาศัยรถยนต์จากแขวงการทางนั่นเองเดินทางต่อไปถึงแคมป์สน ๑ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แคมป์เรมอนด์ หรือแคมป์เซอร์เวย์ เพราะเดิมเป็นที่ ๆ บริษัทฝรั่งสมัยสร้างทางสายหล่มสัก-พิษณุโลก ได้มาตั้งค่ายพักที่นี่เมื่อ ๑๐ กว่าปีก่อน และตอนนี้อยู่ในความปกครองดูแลของกรมทางหลวง และ ณ ที่แห่งนี้เอง มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ร่วมกับ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ขออนุญาตจากกรมทางหลวงซ่อมแซมที่พักเดิมของนายช่างฝรั่งเพื่อให้พระสงฆ์ นิสิต นักศึกษา นักเรียนและประชาชนพักในระหว่างที่สร้างศูนย์พัฒนาศาสนา

พวกเราไปถึงที่นั่นเวลา ๑๐.๑๕ น. พอลงจากรถยนต์ อาจารย์พร คุณภิญโญ ข้าพเจ้าและลูกสาวคนเฝ้าแคมป์ ก็มุ่งเดินไปที่ ๆ ป่าสนบริเวณที่จะขอจับจองจากกรมที่ดินเพื่อตั้งศูนย์พัฒนาศาสนา เดินไปตามป่าหญ้าคาตามเนินเขาซึ่งต้นไม้ถูกโค่นไปจนหมด ไม่มีต้นไม้ใหญ่เลย คงมีแต่ต้นไม้ป่าเล็ก ๆ ซึ่งเพิ่งจะขึ้นมาสูงเท่าศีรษะบ้าง สูงแค่เอวบ้าง กำลังขึ้นมาสูงประมาณสัก ๑-๒ ศอกบ้าง สลับไปกับต้นสนสูงตรง

ตั้งตระหง่านยืนเรียงรายอยู่ห่าง ๆ กัน และสนต้นใหญ่อายุเป็นร้อยปี ซึ่งโดนถูกบุคคลผู้รักธรรมชาติรักป่าอย่างมากมาย ถึงขนาดว่าต้องใช้ชีวิตทำมาหากินอยู่กับป่าเป็นเรือนตายโค่นลงมาเพื่อใช้ต้นไม้นี้เลี้ยงชีพ โดยวิธีเผาถ่านไปขาย ทำเป็นไม้เชื้อฟืนไปขาย เพราะไม้สนมีน้ำมันทำเป็นเชื้อฟืนดีมาก เผาเอาน้ำมันไปขาย เลื่อยเป็นไม้กระดานบ้าง นอนระเกะระกะรอการมาแปรสภาพอยู่ทั่วไป ข้าพเจ้าเดินผ่านสิ่งเหล่านี้ไปด้วยจิตใจที่สลดหดหู่ มองดูสนที่ตั้งต้นตระหง่านเรียงรายอยู่นั้นด้วยดวงใจที่วาบหวิวเพราะความสงสาร สนเกือบทุกต้นโดนถูกเผาที่โคนต้นเพื่อเอาน้ำมัน ยืนต้นโคนกิ่วคอด อีกไม่นานเมื่อโดนลมแรง ๆ ก็คงจะต้องล้มลงมานอนเคียงข้างกับเพื่อน ๆ ที่นอนเรียงรายกันอยู่ก่อนแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าก็คงจะมีอีกหลายคนเมื่อได้มาประสบเข้ากับภาพเช่นนี้ ก็คงจะเกิดความรู้สึกเช่นเดียวกับข้าพเจ้า **คุณสุนีพันธ์ จัตุทะศรี** เธอได้รำพึงออกมาเป็นบทกลอนตอนหนึ่งว่า

...สนเสียดฟ้าเห็นมาน่าสงสาร
ถูกรังควานผลาญปลิดชีวิตหลาย
แต่ก่อนยลสนนี้มีมากมาย
สองปีปลายทลายสนจนบางตา...

ข้าพเจ้าคิดว่าต้นสนเหล่านี้ก็คงจะมีความเจ็บปวด เมื่อโดนถูกเผาให้ยางหรือน้ำมันค่อย ๆ ไหลหยดออกมา เพราะต้นไม้ทุกชนิดก็เป็นสิ่งที่มีชีวิต เพียงแต่ว่าเป็นชีวิตคนละสภาพกับคนและสัตว์เท่านั้น ชีวิตของต้นไม้ยังไม่ได้วิวัฒนาการขึ้นมาเหมือนกับคนและสัตว์ จึงต้องถูกทำลายเพราะคนซึ่งมีชีวิตที่สูงกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าบุคคลผู้รักป่ารักธรรมชาติเหล่านี้ ได้เข้าใจถึงคุณประโยชน์ของต้นไม้เหล่านี้ว่ามีคุณประโยชน์มหาศาลในอันที่จะรักษาความชุ่มชื้นให้กับแผ่นดินที่เขาจะได้ทำมาหากินได้ตลอดไปชั่วชีวิตชั่วลูกชั่วหลาน เขาจะไม่ประสบกับภาวะน้ำท่วมหรือพบกับความแห้งแล้ง ต้นไม้มีคุณประโยชน์มากกว่าการเป็นถ่านเป็นฟืน เป็นไม้กระดาน แล้วละก้อ เขาเหล่านั้นคงจะรักและทะนุถนอมต้นไม้เหล่านี้ไว้อย่างดี และก็คงจะคอยป้องกันมิให้ใครมาทำลาย ข้าพเจ้าก็ได้แต่นึกหวังและภาวนาอธิษฐานขอให้เป็นเช่นนั้น

ข้าพเจ้านอกเรื่องมาเสียยืดยาวขอกลับย้อนมาใหม่ เมื่อพวกเราเดินไปพบร่มไม้แห่งหนึ่งซึ่งพอจะพักยืนเข้าสมาธิได้ อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าหยุดเดินและให้เข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูซิว่า ตรงไหนที่จะให้สร้างพระเจดีย์ ตรงไหนจะให้สร้างห้องประชุม ยังไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะหยุดเดินหรือหาที่ยืนให้เหมาะ ๆ เพื่อจะเข้าสมาธิ ข้าพเจ้าได้ยินคำพูดของอาจารย์พรที่สั่งนั้น แต่เพียงแว่ว ๆ แผ่วเบาเหมือนดังมาจากระยะทางไกลแสนไกล รู้สึกตัวเบาความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมเลือนหาย เห็นแต่แสงสว่างจ้าอยู่เบื้องหน้าทางทิศบูรพา รู้สึกเหมือนแขนถูกดึงให้ชี้มือไปเบื้องหน้า และพูดออกมาว่า **“ให้สร้างพระเจดีย์ที่เนินนั้น สร้างหอประชุมตรงนี้”** คือตรงที่ยืนชี้มือนั่นเอง พร้อมกันนั้นก็ได้ยินเหมือนเสียงแซ่ซ้องสาธุการ เสียงสวดมนต์เสียงแตรสังข์ และเสียงเหมือนฟ้าครืน ๆ ดังมาจากที่ไกลโพ้น

จากนั้นข้าพเจ้าจึงเป็นตัวของตัวเองเหมือนดังเดิม อาจารย์พรซึ่งก็ไม่ทราบหรอกว่าขณะนั้นข้าพเจ้ารู้สึกเช่นไร ได้ถามย้ำกับข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่งว่า “ตรงเนินนั้นแน่หรือที่จะให้สร้างพระเจดีย์ เห็นชี้มือไปทางนั้นและบอกว่า **“เนินนั้น”** เพราะเนินที่ข้าพเจ้าชี้นั้นไม่ใช่อยู่ในที่ ๆ จะสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา แต่อยู่ในที่สงวนของกรมทางหลวง ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูว่า **“ที่ข้าพเจ้าชี้ไปที่เนินโดยไม่รู้สึกตัวนั้นถูกต้องหรือเปล่า หรือว่าตรงไหนกันแน่ และทำไมเมื่อสักครู่นี้ข้าพเจ้าจึงได้รู้สึกเช่นนั้น”** พ่อฤาษีตอบว่า **“ใช่แล้ว เนินนั้นนั่นแหละ ทุกสิ่งทุกอย่างถูกต้องตามนั้น และที่ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเช่นนั้นก็เพราะเทพเจ้าต่าง ๆ ที่ท่านมีภูมิในโลกทิพย์ตรงกับโลกมนุษย์ส่วนนี้นั้น ท่านเห็นว่า ที่เนินนั้นเป็นเนินสำคัญที่สุดในโลกทิพย์ที่ซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ ท่านจึงแสดงนิมิตเช่นนั้น”** อาจารย์พร คุณภิญโญและข้าพเจ้าจึงแน่ใจว่าต้องเป็นที่เนินที่ชี้นั้นแน่นอน เราจึงได้เรียกเนินนั้นว่า **“เนินพระเจดีย์”** ข้าพเจ้าได้ก้มดูนาฬิกาข้อมือหลังจากที่รู้สึกตัวขึ้นจากตัวเบา ความคิดเลือนหาย **ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๐.๓๙ น. ของวันจันทร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘**

จากนั้น พวกเราก็ได้เดินกลับมาที่แคมป์เซอร์เวย์ ขึ้นรถยนต์กลับมาที่แขวงการทางเพชรบูรณ์ และได้เดินทางกลับเข้ากรุงเทพ ฯ โดยรถยนต์ของบริษัทขนส่งออกจากเพชรบูรณ์เวลา ๑๖.๐๐ น. ถึงบ้านบางลำภู เวลาประมาณ ๒๐.๑๕ น. พอเด็กมาเปิดประตูบ้านให้ คำถามคำแรกที่ข้าพเจ้าได้รับคือ “พี่เป็นอย่างไรบ้างตอนแผ่นดินไหว” ข้าพเจ้านึกขันและสงสัยว่า “เอ๊ ! อะไรแผ่นดินไหว เกิดมาไม่เคยได้ยิน เมืองไทยแผ่นดินไหว” เด็กเขาก็บอกย้ำอีกว่า “จริง ๆ เมื่อเช้ากรุงเทพ ฯ แผ่นดินไหว ที่แคมป์สนเป็นอย่างไรบ้าง เพราะอยู่บนภูเขาไม่รู้สึกเลยหรืออย่างไร” ข้าพเจ้าจึงถามว่า “ตอนกี่โมง” เด็กบอกว่า “ตอน ๑๐ โมงกว่า ๆ” ข้าพเจ้าชักเอะใจว่าจะเป็นเวลาเดียวกันกับที่พวกเราไปชี้ที่ ๆ จะสร้างพระเจดีย์ แต่ยังไม่แน่ใจว่าแผ่นดินไหวเวลาอะไรแน่ ข้าพเจ้าอดใจรอด้วยความกระวนกระวายใจจนสว่าง รุ่งเช้าจึงให้เด็กไปซื้อหนังสือพิมพ์มาแต่เช้าหลายฉบับ เพื่อจะดูเวลาที่แผ่นดินไหวที่แน่นอนว่าเวลาอะไรแน่ บางฉบับก็บอกว่า ๑๐.๓๘ น. บางฉบับก็ ๑๐. ๓๙ น. บางฉบับก็ ๑๐. ๔๐ น. **ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าเวลาใดแน่ แต่ก็มานึกประหลาดใจอยู่ว่า ช่างบังเอิญเสียเหลือเกินที่เวลาแผ่นดินไหวกับเวลาที่ชี้สถานที่จะสร้างพระเจดีย์นั้นมาตรงกันได้อย่างแปลกประหลาดที่สุด**

นับแต่วันนั้นเป็นต้นมา อาจารย์พรก็เริ่มวิ่งเต้นในอันที่จะตระเตรียมสถานที่ ซ่อมแซมบ้านพักในแคมป์เซอร์เวย์ หาช่างไม้ หาปัจจัย รู้สึกว่าอาจารย์พรได้รับความเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์นี้ ยาวถึง ๔๑๒ กิโลเมตร โดยบางครั้งออกจากกรุงเทพ ฯ ตั้งแต่เช้ามืด กว่าจะถึงแคมป์ก็ตกเที่ยง เมื่อสั่งงานเสร็จก็เดินทางกลับ กว่าจะถึงกรุงเทพ ฯ ก็เล่นเอาจนดึก หรือบางครั้งไปแคมป์ก็จะค้างอยู่ ๑-๒ คืน จึงจะกลับ ทำอยู่อย่างนี้ตลอดมาจนบัดนี้ ทั้งนี้ก็เพราะงานทุกอย่างเราต้องวิ่งเต้นเอง ติดต่อประสานงานเอง ยังหาคนช่วยจริง ๆ ไม่ได้ เพราะเพิ่งเริ่มทำงาน จะไหว้วานใครก็ไม่ถนัดนัก จะมีผู้ช่วยบ้างก็คือ พวกนิสิต นักศึกษา นักเรียนที่สนใจในทางพระพุทธศาสนาในระหว่างปิดเทอมก็ออกไปช่วยด้วย ซึ่งก็ยังมีไม่มากนัก เพราะเพิ่งเริ่มจะลงมือในระยะปิดเทอมนี้มีอยู่ในราวระหว่าง ๔๐-๕๐

คน นอกจากนั้นก็มีบุคคลที่สนใจออกไปดูสถานที่เป็นครั้งคราว ซึ่งมีครั้งละ ๔๐-๕๐ คนบ้าง ๖๐-๗๐ คนบ้าง ๑๕๐-๒๐๐ กว่าคนบ้าง ดังนั้น พวกนักศึกษารุ่นเริ่มแรกบุกเบิกนี้จึงเหน็ดเหนื่อยมากทุกคน และผลของความตั้งใจในอันที่จะปฏิบัติทางสมาธิ อาจารย์พรจึงยังไม่ได้ลงมือสอนกันเลยนอกจากนิด ๆ หน่อย ๆ ทุกคนได้เสียสละช่วยเหลือในด้านแรงงาน บุญกุศลที่เขาเหล่านี้ได้กระทำได้เสียสละเพื่อที่จะได้ให้บุคคลผู้ไปปฏิบัติไปบำเพ็ญกุศลในภายภาคหน้าได้รับความสะดวกความสบายนั้น ย่อมจะเป็นอานิสงส์อันสูงส่งที่จะทำให้เขาเหล่านั้นได้รับแต่ความสะดวกสบาย และสำเร็จผลในสิ่งที่เขาปรารถนาตลอดไป

และอีกประการหนึ่งที่อาจารย์พรจะต้องวิ่งเข้า ๆ ออก ๆ อยู่ระหว่างกรุงเทพ ฯ แคมป์สนอยู่ตลอดเวลาก็คือปัจจัยนั่นเอง เรายังไม่มีผู้อุปถัมภ์ก็เพราะงานเพิ่งเริ่มต้นอีกเช่นกัน จะมีก็แต่พวกที่อยู่ใกล้ชิดและรู้ว่ากำลังจะทำอะไรบ้าง พวกท่านเหล่านี้ก็ได้ช่วยกันอย่างเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นก็ไม่มากนัก เพราะแต่ละคนก็ไม่ได้อยู่ในฐานะที่ร่ำรวย ปัจจัยส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญมากที่ทำให้เราดำเนินมาได้ก็คือ ปัจจัยจากอานิสงส์พระรูปล็อกเกตอนุสรณ์นั่นเอง แต่ก็มีไม่มากนักเช่นกัน ดังนั้นบุคคลที่ได้ช่วยในงานที่กำลังบุกเบิกนี้ จึงได้ชื่อว่าได้ร่วมบำเพ็ญกุศลกับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและทหารหาญของพระองค์ เพราะงานนี้ได้เริ่มต้นก็เพราะพระองค์ รับสั่งให้วางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ให้ได้ในวันวิสาขบูชา ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ดังนั้นอาจารย์พร คนอื่น ๆ รวมทั้งข้าพเจ้าเอง ซึ่งมีแต่ความเชื่อมั่นในพระองค์ จึงต้องกระทำตามที่รับสั่ง

ในระหว่างที่พวกเรากำลังวิ่งเต้นเหน็ดเหนื่อยอยู่กับการซ่อมแซมและติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ อยู่ด้วยนี้ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๑๘ ก็ทรงเสด็จมาและรับสั่งว่า **“ให้เลี้ยงพระ ๕ องค์ในวันสงกรานต์ ณ ที่บริเวณแคมป์สน และในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นวันฉัตรมงคลให้เป็นวันปักธงชาติและธงศาสนาขึ้นที่แคมป์สนแห่งนี้ และให้ประดิษฐานพระบรมรูปขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและองค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถขึ้น อย่าให้ลบเลือน”**

ดังนั้นก่อนถึงวันสงกรานต์ คือวันที่ ๑๑ เมษายน ท่านพระอาจารย์สินธุ์ ซึ่งเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่คอยเป็นกำลังอีกแรงหนึ่ง ท่านจึงได้ไปนิมนต์พระจากวัดดงขวาง ๕ รูปให้มาทำบุญที่แคมป์ในวันสงกรานต์ หลังจากท่านนิมนต์เรียบร้อยแล้ว ท่านก็รีบเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อมาบอกอาจารย์พร เพราะติดต่อกันทางอื่นไม่ได้ นอกจากจะมาบอกด้วยตัวเอง กว่าท่านพระอาจารย์สินธุ์จะมาถึงกรุงเทพฯ ก็เกือบเที่ยงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๘ ดังนั้นตกบ่ายวันเดียวกันนี้ อาจารย์พรกับลูกศิษย์คนอื่น ๆ รวมทั้งข้าพเจ้าด้วยเกือบยี่สิบคน จึงออกเดินทาง และเราก็สามารถจัดเลี้ยงพระ ๕ องค์ ได้ทันเวลา ในวันสงกรานต์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๑๘ ซึ่งในวันเลี้ยงพระนี้เราคิดว่าจะไม่มีใครมาร่วมนอกจากพวกเรากันเอง เพราะเราไม่ได้บอกใครเลย แต่พอถึงเวลาเข้าจริงๆ มีพวกชาวบ้านผู้ใจบุญมาร่วมทำบุญด้วยร่วม ๑๐๐ กว่าคน ซึ่งถือว่าเป็นนิมิตที่ดีมากทีเดียว ในวันนั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชพร้อมทั้งสมเด็จพระเอกาทศรฐ รวมทั้งทหารของพระองค์ได้เสด็จมาร่วมกุศลด้วย และทรงรับสั่งว่า **“ในปีนี้คนของเราจะไม่อดอยาก ดินฟ้าอากาศจะชุ่มฉ่ำ สำหรับคนที่หวังดีต่อตัวเองจะทำมาหากินได้ตลอดทั้งปี อย่าได้วิตกเกี่ยวกับภาวะฝนแล้ง และสำหรับเหตุการณ์บ้านเมืองก็อยู่ในภาวะที่พอจะต้านทานไหว เราไม่ทอดทิ้ง”** ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตื้นตันในทรวงอก ซาบซึ้งใน

พระมหากรุณาธิคุณ และก็ได้ตั้งใจอธิษฐานตั้งปณิธานว่า *ชั่วชีวิตไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ถ้าสิ่งใดที่ข้าพเจ้าจะทำประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง ต่อองค์พระมหากษัตริย์และต่อส่วนรวมแล้ว และถ้าแม้ชีวิตของข้าพเจ้าจะมีคุณประโยชน์และเพื่อความคงอยู่ของชาติศาสนาพระมหากษัตริย์แล้ว ข้าพเจ้ายอมเสียสละด้วยจิตใจที่สงบสบายและปีติเป็นอย่างยิ่ง*

ก่อนจะถึงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ วันฉัตรมงคล ซึ่งเป็นวันกำหนดที่ทรงรับสั่งให้ปักธง พวกเราก็ช่วยกันตระเตรียมสิ่งของและชักชวนกันไปร่วมพิธีปักธง ดังนั้นวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๘ พวกเราก็ได้ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ไปแคมป์สน ด้วยรถยนต์ปิคอัพ ๒ คัน รถเก๋ง ๑ คัน ทยอยกันออกเดินทาง รถคันที่ข้าพเจ้านั่งไปด้วย ออกเดินทางตอนราว ๆ ๐๘.๐๐ น. ไปถึงแคมป์สนราว ๓ โมงเย็น แล้วคันที่ ๒ ก็ติดตามมาไล่เลี่ยกัน สำหรับรถคันที่อาจารย์พรและพระคุณเจ้าจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ พระมหาโทนและพระมหารุ่นนั่งไปด้วยยังมาไม่ถึง พอรถคันที่ข้าพเจ้าไปถึง ได้พักกันสักครู่ใหญ่ พวกเราก็ชวนกันไปเนินที่จะสร้างพระเจดีย์ พอไปถึงเนินพระเจดีย์ฝนตกลงมากราวใหญ่ พวกเราพากันวิ่งขึ้นรถกันเป็นจ้าละหวั่นแทบไม่ทัน พอขึ้นรถหมดทุกคนฝนหยุดตกขาดเม็ดลงทันที พวกเราพากันหัวเราะชอบใจกันเป็นที่ครื้นเครงที่ทุกคนวิ่งหนีฝน แต่พอขึ้นรถเรียบร้อยฝนหยุด ยังพากันพูดว่าเทวดาพรมน้ำมนต์ จากนั้นพวกเราก็กลับมาที่แคมป์ตามเดิม พอลงจากรถยนต์ความรู้สึกของข้าพเจ้าชักจะเปลี่ยนไปเสียอีกแล้ว เดินตัวลอยไม่เป็นตัวของตัวเอง ความรู้สึกสงบเยือกเย็น ไม่มีใครรู้หรือสนใจหรอกว่าข้าพเจ้าจะรู้สึกอย่างไร เพราะทุกคนก็เตรียมตัวจัดหาที่พัก ทำธุรกิจส่วนตัว ข้าพเจ้าเรียกหาคุณสุนีพันธ์และคุณอาชวิทย์ ซึ่งมีชื่อเล่น ๆ เรียกกันว่าปิ๊กและนะ ให้หามีดเพื่อถางหญ้า หาเสียมเพื่อขุดดินให้ตามข้าพเจ้าไป เพื่อจะไปขุดหลุมที่ปักเสาธงกัน ขณะนั้นฝนลงเม็ดปรอย ๆ ปิ๊กและนะเดินตามข้าพเจ้าไปโดยที่คนทั้งสองก็ยังไม่รู้เช่นกันว่าจะให้ทำอะไร ณ ที่แห่งใด ข้าพเจ้าเดินนำไปจนถึงเนินหน้าแคมป์ ความรู้สึกก็ชาวูบลึกลงเหมือนโดนถูกดูดให้ตรึงอยู่กับที่ ข้าพเจ้าจึงได้สั่งให้ขุดดินตรงนั้นเป็นจุดแรกที่จะปักธง นะและคุณวิจารณ์ ลิขิตสินโสภณ คุณบุญชัย (เปี๊ยก) นุตนก ซึ่ง ๒ คนหลังนี้ปิ๊กกับนะชวนให้ไปช่วยกันด้วย ก็ได้ลงมือขุดหลุม ขณะที่ขุดฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก แต่เด็กนักศึกษาเหล่านี้ก็มิได้ย่อท้อมิได้วิ่งหนีฝน ยังขุดต่อไปท่ามกลางสายฝนจนเสร็จเรียบร้อย ทุกคนจึงเปียกปอนกันไปหมด

เมื่อขุดเสร็จฝนก็หยุดตกอีกตามเคย ข้าพเจ้าพาเด็กนักศึกษาเหล่านี้เดินทางต่ออีก เดินไปจนถึงที่จะสร้างห้องประชุมก็สั่งให้ขุดหลุมอีก เดินต่อไปอีกถึงเนินที่จะสร้างพระเจดีย์ ขุดหลุมเรียบร้อยจนหมด ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองจึงกลับมาหาข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง ทำให้คิดไปว่า *เอ! เรานี่เป็นคนแปลกประหลาดหรือเปล่า หรือเสียสติหรือเปล่า สั่งทำอะไรลงไปโดยที่ไม่ค่อยจะรู้สึกตัว เหมือนฝัน เหมือนไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มีแต่ความรู้สึกเยือกเย็นอ่อนหวาน เป็นสุขและตัวเบาลอย จนเมื่อทำอะไรเสร็จแล้วนั่นแหละ จึงจะรู้สึกถึงสิ่งแวดล้อมตามเดิม ความคิดวุ่นวายสับสนเหมือนเดิม* ในการขุดหลุมปักธงที่ที่จะสร้างห้องประชุมและที่จะสร้างพระเจดีย์ ก็มี คุณกิตติ แซ่เล็ก คุณชัชวาลย์ มณีรัตน์ คุณพงษ์ชัย กิตติพงษ์เดชา ตามมาช่วยด้วย จากนั้นพวกเราก็เดินกลับมาที่แคมป์ กว่าจะถึงแคมป์ก็ตกเข้าเกือบ ๑๙.๐๐ น. รถที่

อาจารย์พรและพระคุณเจ้ารวมทั้งลูกศิษย์อีกหลายคนยังมาไม่ถึง พวกเราคิดว่าคงจะมาถึงดึก จึงได้อาบน้ำรับประทานอาหารกันไปก่อน หลังจากนั้นทุกคนก็ใช้ชีวิตตามอัธยาศัย บางคนก็นอน บางคนก็นั่งสมาธิ บางคนก็ปรึกษาหารือกันว่าพรุ่งนี้จะทำอะไรกันบ้าง คืนนั้นฝนตกปรอย ๆ ทั้งคืน จน ๒๓.๐๐ น. รถของอาจารย์พรจึงได้มาถึงแคมป์ จากนั้นทุกคนจึงเข้านอนด้วยความหมดกังวลใจ

ตอนเช้าวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ทุกคนตื่นแต่เช้า ทำกิจส่วนตัวกันเรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรขอศีลจากพระคุณเจ้าตอน ๐๗.๐๐ น. แล้วพระคุณเจ้าก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้าทำน้ำมนต์ แล้วพวกเราสวดชัยสิทธิคาถา ร้องเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เสร็จแล้วพระคุณเจ้าก็เดินนำ พวกเราเดินแบกธงชาติ ธงศาสนา และพระบรมรูป ตามไปที่หลุมที่ขุดเตรียมไว้แล้วปักธง ขณะที่กำลังเอาเสาธงลงหลุมที่ขุดเตรียมไว้แล้วนั้น พระคุณเจ้าสวดชยันโต ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช องค์สมเด็จพระเอกาทศรฐ ทหารหาญของพระองค์ พร้อมทั้งเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์มากมายแซ่ซ้องสาธุการและโมทนา เพ่งกระแสอำนาจพลังอันศักดิ์สิทธิ์เข้าร่วมพิธีปักธง สัญลักษณ์แห่งความมั่นคงยืนยง แต่มีสิ่งแทรกซ้อนขึ้นมา ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจเช่นกันว่าคืออะไร แต่ก็ไม่ได้พูดหรือถามจากใคร สิ่งนั้นคือมีกลุ่มควันสีดำจาง ๆ ลอยกระจายอยู่ทั่วไปท่ามกลางแสงสว่างสุกใสนั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงรับสั่งย้ำอีกว่า **“ขณะนี้ในโลกทิพย์ส่วนที่ซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนที่ตรงประเทศไทยนี้ กำลังถูกเมฆหมอกทะมึนดำครอบคลุม และหมุนเป็นเกลียวเป็นพายุหมุนพัดอู้อย่างรุนแรง อย่าลืม ในวันวิสาขบูชาต้องวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ให้ได้ไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ในการวางศิลาฤกษ์นี้ ไม้มงคลสำหรับตอกก่อนที่จะวางแผ่นอิฐแผ่นศิลาฤกษ์ นอกจากไม้ ๙ อย่างคือ ไม้สัก ไม้กันเกลา ไม้พยุง ไม้ขนุน ไม้ชัยพฤกษ์ ไม้ราชพฤกษ์ ไม้สีสุก ไม้ทองหลาง ไม้ทรงบาดาลแล้ว ให้หาไม้ประดู่แดง ๑ ท่อนใหญ่ยาว ๙ นิ้ว เสี้ยมให้แหลมที่สุดตอกรวมไปด้วย และให้วางแผ่นทองแดงลงดวงเมืองตามตำราพิชัยสงคราม มีสุริยาทรงกรดล้อมรอบดวงเมืองนั้นบนแผ่นอิฐทอง นาค เงิน แล้วจึงให้วางแผ่นศิลาฤกษ์ให้จารึกว่า-**

พระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
วางศิลาฤกษ์เมื่อวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีเถาะ
ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม
พระพุทธศักราช ๒๕๑๘

“และแผ่นศิลานี้มิได้ให้ขุดหลุมลงไป
ให้วางแผ่นศิลาฤกษ์เหนือพื้นธรณี เราจะทำลายพายุหมุนนั้น”

พวกเราร่วม ๕๐ กว่าคน หลังจากร่วมพิธีปักธงและประดิษฐานพระบรมรูปเรียบร้อยแล้ว ก็เลี้ยงพระและแยกย้ายกันไปทำกิจส่วนตัวตามอัธยาศัย บางคนที่จะกลับกรุงเทพ ฯ ในวันนั้นก็เตรียมตัวกลับ ตกลงเป็นอันว่ามีกลับกรุงเทพ ฯ ในวันนั้นรถยนต์ ๒ คัน คือรถปิคอัพและรถเก๋ง และในวันนั้นเองตอนบ่าย คุณไพบูลย์-คุณเยาวลักษณ์ หักกะยานนท์ ก็ได้นำคณะประมาณ ๕๐ กว่าคน มาทำบุญชมสถานที่ ได้นิมนต์ท่านพระอาจารย์บุญหนาศิษย์สายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตะ มาด้วย คณะของคุณไพบูลย์-คุณเยาวลักษณ์ได้บริจาคหมอนไว้ ๒๘ ใบ เสื่อ ๒๐ ผืน ผ้านวม ๔ ผืน ถ้วย ชาม ช้อน น้ำพริก น้ำปลา ไว้อีก ข้าพเจ้าได้กราบเรียนกับพ่อฤาษีและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีก เพื่อให้ท่านได้รับรู้และอนุโมทนา พ่อฤาษีบอกว่า**เป็นนิมิตที่ดีมาก ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ต่อไปภายภาคหน้า เพราะวันนี้เป็นวันปักธงสัญลักษณ์แห่งความมั่นคงยั่งยืน แล้วมีคนนำสิ่งเหล่านี้มาส่งเสริมโดยมิได้คาดคิดไว้ก่อน เพียงแต่คิดว่าจะนำมาร่วมทำบุญธรรมดา ขอทุกคนจงอธิษฐานให้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์จงสถิตสถาพรตลอดไปชั่วกัลปาวสาน**

ตกกลางคืนวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นั่นเอง หลังจากที่อาจารย์พรได้นำพวกเรา ซึ่งตอนนี้ยังมีเหลืออีก ๒๒ คน ทำวัตรสวดมนต์แล้ว อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า เมื่อเช้าตอนปักธงเป็นอย่างไรบ้างในโลกทิพย์ ข้าพเจ้ากำลังจะเล่าถึงเหตุการณ์ พูดไปได้ ๒-๓ คำก็รู้สึกเหมือนถูกความมืดเข้าครอบคลุมและวูบหายหมดความรู้สึกไป เมื่อรู้สึกตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จึงได้ทราบจากพรรคพวกที่นั่งอยู่ด้วยกันบอกว่าเมื่อตะกี้นี้มีเข้าทรงและพูดออกมา ตอนนั้นเป็นเวลา ๒๑.๒๕ น. มีคนหนึ่งจดได้ว่า **“เราผู้ให้ความเป็นชาติวันนี้เป็นวันแสดงถึงความคงอยู่ของรัตนโกสินทร์ ขอทุกคนจงมีความมั่นคงยึดมั่นในองค์พระประมุขผู้เป็นมิ่งขวัญ เพราะเป็นผู้เดียวที่จะช่วยนำให้พ้นภัย ทุกคนกำลังตกอยู่ในที่ล้อม”** ข้อความที่จดไว้นี้กระท่อนกระแท่นไม่ครบเนื้อถ้อยกระทงความ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิถามจากพ่อฤาษีอีกครั้งหนึ่งตอนจดบันทึกนี้ จึงได้เนื้อความที่สมบูรณ์ตามที่เห็นนั้น

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอบันทึกย้อนเกี่ยวกับแบบพระเจดีย์สักเล็กน้อย หลังจากที่อาจารย์พรและข้าพเจ้าทราบว่าจะต้องวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ เราก็ยังมองไม่เห็นใครเลยที่จะไปขอความช่วยเหลือได้นอกจาก **อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์** ผู้ซึ่งมีความรอบรู้สนใจค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมโบราณคดีประวัติศาสตร์มาโดยตลอดด้วยใจรักอย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่อาจารย์พรและข้าพเจ้ากล้าพอที่จะพูดขอความช่วยเหลือและคิดว่าอาจารย์จุลทัศน์คงจะกรุณา อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงไปหาอาจารย์จุลทัศน์ และเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง อาจารย์จุลทัศน์ก็รับปากว่าจะช่วยเหลือ ทั้ง ๆ ที่ก็หาเวลาไม่ค่อยจะได้นัก ข้าพเจ้าเกรงใจอาจารย์มาก แต่ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรดี อาจารย์จุลทัศน์บอกว่า *“คุณศรีเพ็ญบอกมาแบบนี้ ผมเสก็ตให้ไม่ได้หรอก ต้องทราบรายละเอียดมากกว่านี้”* ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรดี จึงได้นัดวันกับอาจารย์จุลทัศน์ใหม่อีกครั้งหนึ่งว่า ข้าพเจ้าจะต้องขอเวลาทูลถามพระองค์อีกครั้งหนึ่งว่าจะมีรายละเอียดอย่างไร อาจารย์มีข้อสงสัยอะไรก็ขอให้ซักรายละเอียดเองก็แล้วกัน

ราวปลายเดือนเมษายน ๒๕๑๘ จะเป็นวันไหนข้าพเจ้าไม่ได้จดไว้ อาจารย์จุลทัศน์ได้มาที่บ้านของข้าพเจ้า ในวันนั้น คุณหมอสิริ พัฒนกำจรและลูก ๆ คุณมะลิวัลย์ กลิ่นทอง ก็ได้มาด้วย ตอนนั้นเป็นตอน

กลางคืนประมาณเกือบ ๒๑ นาฬิกา อาจารย์จุลทัศน์ได้ถามว่า *พระเจดีย์นี้ที่ว่าฐานต้องการให้เป็นสมัยอยุธยานั้น เป็นอยุธยาแบบไหน วัดไหน เพราะเจดีย์สมัยอยุธยามีหลายแบบหลายวัดเหลือเกิน* ข้าพเจ้าได้ติดต่อทูลถาม องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงตอบว่า **เป็นแบบเจดีย์ที่พนมทวน เพราะเป็นเจดีย์ที่ได้รับชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี ฐานเป็นแปดเหลี่ยมเท้าสิงห์** สำหรับตรงกลางที่ทรงรับสั่งว่าให้เป็นแบบสุโขทัยนั้น อาจารย์จุลทัศน์ก็ถามโดยคำถามอันเดียวกัน ในครั้งนี้พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงตอบว่า **"ให้เป็นแบบอย่างเจดีย์เจ็ดแถวทางด้านทิศตะวันออก เป็นลักษณะมีมุข ๔ ด้าน"** ส่วนยอดพระเจดีย์ที่รับสั่งว่า ต้องการให้เป็นแบบอย่างรัตนโกสินทร์นั้น อาจารย์จุลทัศน์ให้ข้าพเจ้าทูลถามว่า *"เพราะส่วนมากสมัยรัตนโกสินทร์นี้นิยมสร้างปรางค์ ไม่ค่อยมีพระเจดีย์จึงไม่ทราบว่าทรงโปรดเจดีย์สมัยรัตนโกสินทร์ที่ไหน"* ขณะนั้นเอง ข้าพเจ้ารู้สึกหนักอึ้งขึ้นทันที ศีรษะโต ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมเงียบหายไปอีก มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งจึงทราบว่ามีการเข้าทรง และผู้ที่มาเข้าทรงนั้นคือ **สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก** รับสั่งว่า **"ให้เอาแบบอย่างเจดีย์วัดชนะสงคราม ซึ่งหมายถึงชัยชนะ ประเทศไทยต้องชนะทุกทาง"** เมื่ออาจารย์จุลทัศน์เข้าใจหมดแล้วก็ได้เสก็ตรูปพระเจดีย์ออกมา ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าสวยงามมากจริง ๆ

ที่ทรงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ร่วมสมัยก็เพราะว่า *สมัยกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทยครองความเป็นเอกราชยาวนานมาก จึงเอาไว้เป็นส่วนฐานพระเจดีย์ สมัยสุโขทัยประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ร่มเย็น ชาวประชาหน้าตาสดใสสุขสบายกว่าสมัยใด ๆ จึงให้เอาไว้ส่วนกลางพระเจดีย์ ส่วนยอดเป็นสมัยรัตนโกสินทร์ ตามแบบอย่างวัดชนะสงครามหมายถึงชัยชนะตลอดไป*

อาจารย์จุลทัศน์เล่าให้ฟังว่า เจดีย์ที่วัดชนะสงครามนี้เป็นเจดีย์ที่กรมพระราชวังบวรสีหนาท เป็นผู้สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่หนึ่ง และพวกนักโบราณคดีนักประวัติศาสตร์ถือว่าเป็นพระเจดีย์ที่สวยงามที่สุดของสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นอันว่าเราได้แบบพระเจดีย์ในคืนนั้นเอง

จากวันนั้นเป็นต้นมา อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้**ติดต่อขอความช่วยเหลือและขอคำแนะนำจากท่านผู้ใหญ่ที่ท่านเข้าใจถึงพิธี และมอบภาระในการจัดหาน้ำพระพุทธมนต์สำหรับจะใช้ประพรมตอนวางศิลาฤกษ์ และการเจิมแผ่นศิลาฤกษ์จากผู้ที่ท่านเห็นว่าประเสริฐสุดให้ท่าน รวมทั้งให้จัดการเขียนดวงชะตาพระนครล้อมรอบด้วยดวงอาทิตย์มีรัศมีแผ่กระจายออกมาทุกทิศทุกทางบนแผ่นทองแดง ซึ่งกว้างยาวด้านละ ๙ นิ้วให้ พร้อมทั้งได้ขอเชิญให้มาประกอบพิธีด้วย** เกี่ยวกับราชวัตรฉัตรธงท่านก็ให้ไปปรึกษาอาจารย์จุลทัศน์ผู้ซึ่งมีความเข้าใจในเรื่องนี้ดี

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้เชิญอาจารย์จุลทัศน์ไปที่แคมป์สน เพื่อดูสถานที่ ๆ จะวางศิลาฤกษ์สร้างพระเจดีย์ เราไปถึงที่ตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ราว ๆ บ่ายโมงเศษ ได้แวะไปหาผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดชื่อ คุณอุดม สืบเหล้า ซึ่งเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณคนหนึ่ง เราได้บอกคุณอุดมถึงเรื่องราวที่จะมาวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ คุณอุดมได้ชวนพวกเราไปสำรวจสถานที่ ๆ สงสัยว่า จะเป็นเมืองราดสมัยพ่อขุนผาเมือง สำหรับเรื่องราวเกี่ยวกับการสำรวจนี้ คุณอุดม สืบเหล้า ได้เขียนเล่าไว้แล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจะยังไม่เล่าในตอนนี้ จะขอผ่านไปก่อน

คณะเราได้ไปถึงแคมป์สนประมาณ ๑๖ นาฬิกาเศษ เราได้ไปพบ คุณช่วง นวลคล้าย หัวหน้าศูนย์ฝึกเครื่องมือกลที่แคมป์สน เพื่อขอความร่วมมือให้ช่วยเกรดที่ ๆ จะวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ซึ่งคุณช่วงก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยให้คุณพนัส พุ่มจิตร พนักงานรถเกรดมาปรับที่ให้ในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๘ เวลา ๑๔.๒๙ น. อาจารย์จุลทัศน์ก็สามารถปักหมุดกลางที่จะวางศิลาฤกษ์ได้ ขณะนั้นฝนลงเม็ดปรอย ๆ บางเบา เมื่อปักหมุดเสร็จ อากาศก็โปร่งสบาย จากนั้นอาจารย์จุลทัศน์ก็ได้เขียนแบบราชวัตรฉัตรธงและแบบฐานที่จะวางศิลาฤกษ์ มอบให้ คุณณรงค์ วุทธเสถียร รับผิดชอบไว้ ราชวัตรทำด้วยไม้ระแนง ๘ แผง เสาฉัตรทำด้วยไม้ไผ่สูง ๗ เมตร ๑๒ เสา ทำโครงฉัตรไว้เสาละ ๙ ชั้นรวมเป็น ๑๐๘ ฉัตร ตอนปลายทำที่เสียบธง สำหรับผ้าฉัตรข้าพเจ้าได้ให้คุณสุนีพันธ์เป็นคนเย็บ ในตอนเช้าวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๘ พวกเราก็ได้กลับมาที่เพชรบูรณ์ และได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เช้าตรู่ เพื่อมาบอกท่านถึงการที่เราจะมาวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ และขอเชิญท่านไปร่วมงานด้วย ซึ่งท่านก็ให้การต้อนรับเราอย่างดีและเป็นกันเองที่สุดรวมทั้งคุณนาย และทุกคนในบ้านของท่านด้วย

คณะเราที่ไปครั้งนี้ เมื่อสั่งงานกับพวกเด็กนักศึกษาและนักเรียนเรียบร้อยแล้ว ก็พากันเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่สั่งไว้คงจะเรียบร้อย เพราะเท่าที่มองดูก็ไม่มีอะไรยากและน่าจะเป็นปัญหา

อนึ่ง โดยปกติแล้วข้าพเจ้าเข้าสมาธิทุกวัน ดังนั้นในระหว่างที่อยู่ที่แคมป์สน พอมีเวลาข้าพเจ้าก็มักจะเข้าสมาธิอยู่เสมอ ส่วนมากมักจะเป็นก่อนนอน ตื่นนอน หรือบางทีก็ในระหว่างคืนเมื่อนอนเต็มตาแล้ว และไม่เหน็ดเหนื่อยจนเกินไปก็จะเข้าสมาธิอีก ระยะหลังที่ข้าพเจ้าไปแคมป์สนนี้ ทุกครั้งที่เข้าสมาธิบรรยากาศในโลกทิพย์ไม่เหมือนอย่างที่เคยเป็น มักจะเป็นบรรยากาศในลักษณะมืดคลุ้ม อึดอัดมีเสียงเหมือนพายุพัดอู้อยู่ตลอดเวลา พร้อมกันนั้นก็มีเสียงเหมือนระเบิด แสงแวบ ๆ ชวนแสบตาเหมือนแสงที่เวลาเราเอากระจกไปกระทบแสงแดด มีอยู่ไม่ขาดระยะ และมักจะพบเห็นแต่พวกโอปปาติกะที่น่าเกลียดน่ากลัว จนข้าพเจ้าไม่อยากเข้าสมาธิ และชักสงสัยว่า เอ๊ะ หมู่นี้ตัวเองเป็นอะไร จึงมักจะเข้าสมาธิพบแต่สิ่งเหล่านี้ แต่ก็ไม่ได้รู้สึกกลัว เพียงแต่รู้สึกรำคาญเท่านั้นเอง ข้าพเจ้าได้เรียนถามพ่อฤษีดู พ่อฤษีก็มีแต่แนะนำว่าขอให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งและทำใจให้สงบเยือกเย็น แผ่ความสงบเยือกเย็นแก่เขาเหล่านั้นด้วย

เมื่อข้าพเจ้ากลับจากแคมป์สนคราวที่ไปปักหมุดกลางที่จะวางศิลาฤกษ์นั้น เวลาเข้าสมาธิทุกวันที่กรุงเทพฯ บรรยากาศก็จะเป็นเหมือนเมื่ออยู่ที่แคมป์สนเช่นกัน ข้าพเจ้ายังไม่มีโอกาสเล่าให้อาจารย์พรฟังว่าจะแก้ไขอย่างไร เพราะอาจารย์พรก็วุ่นเหลือเกินวิ่งเข้าวิ่งออกแคมป์สน-กรุงเทพฯ ทุกวันมีแต่เวลาที่พูดธุระกัน เพราะธุระที่จะจัดให้เสร็จก่อนวันวางศิลาฤกษ์มีมากมายหลายอย่างเหลือเกิน ทุกคนทั้งที่บ้านที่กรุงเทพฯ และพวกนักศึกษาที่อยู่ที่แคมป์สนต่างก็จ้าละหวั่นไปตาม ๆ กัน ไม่มีใครได้อยู่ว่างเลย องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งย้ำอีกว่า **“ต้องวางศิลาฤกษ์ให้ได้ในวันวิสาขบูชาไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม เครื่องสังเวยให้เป็นดอกไม้และผลไม้เท่านั้น อย่าให้มีของคาวปะปนเลย ให้ใช้ดอกไม้ทุกชนิดตั้งแต่ดอกหญ้าจนถึงดอกไม้ชั้นสูง ให้ประกาศโองการให้มีสายสิญจน์และยันต์ ๑๐ ทิศล้อมรอบพิธีที่จะวางศิลาฤกษ์”** ข้าพเจ้าก็รีบรับคำและเล่าให้อาจารย์พร อาจารย์จุลทัศน์ และอาจารย์ชั้นผู้ใหญ่ที่ท่านเข้าใจในพิธี และถูก

เจาะจงให้เป็นคนประกาศโองการด้วย ฟังแล้วยิ่งทำให้เราทุกคนมุมานะที่จะทำให้สำเร็จให้จงได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวางก็ตาม และยิ่งทำให้พวกเราทุกคนยิ่งเร่งงาน เพราะใกล้เวลาเข้ามาเต็มที

จึงในวันศุกร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๘ อาจารย์จุลทัศน์ คุณชุบ-คุณสังวาลย์ ติณสูลานนท์ อดีตอัยการเขตนครศรีธรรมราช รวมทั้งข้าพเจ้า อาจารย์พรซึ่งเพิ่งกลับมาจากแคมป์สน เพื่อมาขนของใช้ในพิธีได้ออกเดินทางไปแคมป์อีก เราไปถึงเพชรบูรณ์แวะบอก คุณอุดม สืบเหล้า ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดให้ช่วยไปเชิญที่ดินจังหวัด ป่าไม้จังหวัด ผู้กำกับฯ แขวงการทางไปร่วมพิธีด้วยในวันวิสาขบูชาที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ซึ่งคุณอุดมก็รับปากว่าจะจัดการให้ แล้วพวกเราก็แวะบอก พ.ต.ต. กมล ศรีสะอาด ให้เชิญชาวพุทธสมาคมจังหวัดเพชรบูรณ์ไปด้วย ไปหาคุณศิริ โนรีเวช และภรรยา ซึ่งเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณที่หล่มสัก เพื่อให้ช่วยหาต้นกล้วย ๑๒ ต้น ต้นอ้อย ๑๒ ต้น มะพร้าว ๔ ทะลาย และดอกไม้ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งทั้งสองคนนี้ก็ดีเหลือเกิน เต็มใจจัดหาให้ทุกอย่างที่ต้องการ จากนั้นพวกเราจึงเดินทางต่อไปแคมป์สน ถึงแคมป์สนเอาเกือบ ๑๖ นาฬิกา

พอไปถึงคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างคงจะเรียบร้อยตามที่สั่งงานไว้ตอนก่อนจะกลับกรุงเทพ ฯ คราวปักหมุดกลาง กลับพบว่าไม่มีอะไรเสร็จเรียบร้อยแม้แต่สักอย่างเดียว ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ตลอดเวลาอาทิตย์ที่เร่งทำงานนี้ฝนตกทุกวัน ทั้งฝนทั้งพายุ ฉัตรซึ่งทำเสร็จแล้วถูกพายุพัดเดี๋ยวเดียว หักไป ๓ ฉัตร และในการไปตัดไม้ไผ่มาทำฉัตรก็ต้องเข้าไปในป่าลุยน้ำสูงถึงเอวเข้าไปตัด ทั้งนี้เพราะฝนตกมาก น้ำท่วมทางลูกรังจากแคมป์ที่พักถึงเนินพระเจดีย์ซึ่งอยู่ห่างกันราว ๑ กิโลเมตรครึ่ง และรถวิ่งไม่ได้ แม้แต่คนเดินแทบจะไม่ได้ ดังนั้นรถบรรทุกของไปที่เนินพระเจดีย์ก็ไม่ได้ ติดหล่มไปหมด ข้าพเจ้าแทบจะหมดแรง มองหน้าอาจารย์จุลทัศน์ท่านคงจะอ่านสายตาออกจึงตอบว่า *“ใจเย็น ๆ คุณศรีเพ็ญ ทันน่า อีกตั้ง ๒ วัน”* ข้าพเจ้าไม่พูดอะไร เพียงแต่สั่งให้ทุกคนเร่งมือทำงาน ทุกคนหน้าดำคร่ำเครียดตั้งหน้าตั้งตาทำงาน แทบว่าจะไม่มีเวลาพักกันเลย แม้แต่เวลารับประทานอาหารก็รีบ ๆ รับประทานรีบไปทำงานต่อ เพราะทุกคนก็กลัวจะไม่ทันทั้งนั้น ฉัตรยังไม่เสร็จ แบบฐานวางศิลาฤกษ์ยังไม่เสร็จ เสร็จเพียงราชวัตรอย่างเดียว อาจารย์จุลทัศน์บอกว่าจะต้องเร่งแบบให้เสร็จ คืนนี้ไทแบบ

อาจารย์จุลทัศน์ได้ชวนเด็กๆ ไปที่เนินพระเจดีย์ ขุดพื้นที่เตรียมฐานเทแบบไว้ ขณะที่กำลังรอแบบข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูว่าเราจะทำงานเสร็จทันไหม ข้าพเจ้าเป็นห่วงเหลือเกิน *เพราะขณะนั้นบรรยากาศโลกทิพย์ยิ่งน่าสะพรึงกลัว เงามืดคลุ้มที่เคยเห็นเป็นเงาดำจาง ๆ นั้น บัดนี้มืดสนิท บรรยากาศอึดอัดเสมือนเข้าไปอยู่ห้องมืดที่เป็นหลุมลึก เสียงพายุพัดอู้อย่างรุนแรงเสียงน่ากลัวเหลือเกิน เสียงเหมือนระเบิดดังอยู่ไม่ขาดระยะ เสียงเหมือนคนวิ่งกันจ้าละหวั่น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าเหมือนตกเข้าไปอยู่ในสนามรบอยู่ท่ามกลางคนที่เราไม่รู้จักและคอยจ้องที่จะทำลายเรา แสงแปลบปลาบบาดสายตาอยู่ตลอดเวลา พลังแห่งความชั่วร้ายครอบคลุมแทรกซึมอยู่ทั่วไป นาน ๆ ครั้งจะมีแสงกระจ่างนวลเย็นสบายสอดแทรกขึ้นมาบ้างพร้อมกับเสียงดนตรีแผ่วเบา แล้วก็เลือนหายไปอีก เปรียบเสมือนเรามองลงไปในหนองน้ำที่มีจอกแหนหนาทึบ แต่พอมีใครคนหนึ่งแหวกจอกแหนนั้น เราจะพบน้ำใสแจ๋วอยู่เบื้องล่าง ไม่ช้าเมื่อมือนั้นปล่อย*

จอกแหนก็วิ่งเข้าหากันปิดบังน้ำนั้นไว้สนิทเหมือนเดิม ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤษีว่าทำไมบรรยากาศจึงเป็นเช่นนี้ ช่างน่าสะพรึงกลัวเหลือเกิน พ่อฤษีปลอบใจว่า *จะยอมแพ้แล้วละหรือ นี่แหละเรากำลังทำงานเพื่อทำลายล้างสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป พวกมารร้ายและพลังแห่งความชั่วร้ายในโลกมนุษย์ ขณะนี้กำลังแสดงผลออกมาเต็มที่ ทุกคนที่กำลังทำงานเพื่อให้งานนี้บรรลุผล กำลังถูกทำลายให้หมดกำลังใจในอันที่จะทำงาน อาจารย์พรก็ถูกพลังแห่งความชั่วร้ายแทรกซึม จนอารมณ์เสียอยู่ตลอดเวลาคิดจะเลิกทำงานนี้อย่างเดียว เด็ก ๆ ที่ช่วยทำงานก็ไม่มีกำลังใจเลย ทำงานอย่างมุมานะก็จริงแต่ก็เหนื่อยหน่าย เพราะมีแต่อุปสรรคอยู่ตลอดเวลา ฝนซึ่งไม่เคยตกก็มาตกทุกวัน ตอนเร่งงาน ก่อนจะถึงวันวางศิลาฤกษ์นี่แหละ* ข้าพเจ้าจึงได้สติและมีกำลังใจในอันที่จะทำให้งานสำเร็จไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม อย่างนี้กระมัง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงได้ย้ำแล้วย้ำอีกว่า **ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตามต้องวางศิลาฤกษ์ให้ได้** ข้าพเจ้าไม่นึกเลยว่าจะเป็นเช่นนี้ มองดูเหมือนงานง่าย ๆ แต่กลับกลายเป็นงานที่ยากที่สุด เพราะฝนช่างไม่ปรานีกันเลย ขนาดคนที่ไม่ได้รู้เรื่องเพียงแต่คอยทำงานตามที่สั่งเท่านั้น ยังออกปากพูดออกมาว่า **“เหมือนเทวดาจะแกล้งไม่ให้เราทำงานได้สำเร็จ เพราะฝนช่างตกได้ตกดี ตกเฉพาะที่แคมป์ที่พักกับเนินพระเจดีย์เท่านั้น พอเดินห่างออกมาจากเนินฝนไม่ตก”**

คืนนั้นทำแบบวางศิลาฤกษ์เสร็จ พอทานอาหารแล้ว อาจารย์จุลทัศน์ก็นำเด็กและช่างไปที่เนินพระเจดีย์เพื่อเทแบบ ข้าพเจ้าอยู่ที่แคมป์กำลังรับประทานอาหารอยู่ ก็รู้สึกหน้ามืดหนักอึ้งแทบจะหมดความรู้สึก ข้าพเจ้าออกเดินหาอาจารย์พร พอพบเข้าก็หมดความรู้สึกไป รู้สึกตัวอีกครั้งก็รู้ว่าถูกเข้าทรง อาจารย์พรได้อัดเทปไว้ ข้าพเจ้าได้ฟังจากเทปข้อความมีว่า **“เรากำลังถูกทำลายล้างจากเทพฝ่ายชั่ว จงใจเย็น อดทน ให้อภัยซึ่งกันและกัน เรารวบรวมทหารที่ดีของเราทั้งหมดต่อสู้ เทพฝ่ายชั่วกำลังขัดขวางเรา จงเข้าใจในสถานการณ์ พวกเราจะมีแต่คนที่มักตัดสินใจผิด เข้าใจซึ่งกันและกันผิดไป ทำให้เกิดการไม่ปรองดองกันขึ้นอยู่ตลอดเวลา จงให้อภัยกัน และจงมีใจสงบเยือกเย็น เราจึงจะรอดพ้นและได้รับชัยชนะ”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวได้สักครู่ใหญ่ อาจารย์จุลทัศน์ ช่างและเด็ก ๆ นักศึกษาก็กลับมาจากเนินพระเจดีย์ตอนนั้น ๒๓ นาฬิกาเศษแล้ว อาจารย์จุลทัศน์บอกว่าเทแบบไม่สำเร็จ เพราะพอเอาทรายลงจากรถเตรียมผสมปูน ฝนตกลงมา ทำไม่ได้ รอจนฝนหาย ลงมือผสมปูน ผสมปูนเสร็จเตรียมจะเทปูน ฝนตกลงมาอีก เป็นอันว่าเทได้ไม่เสร็จ ผสมปูนไม่ได้ พอจะกลับรถเกิดติดหล่มเสียอีก ห่างเนินออกมาฝนไม่ตกสักหยดเดียว ข้าพเจ้ามองหน้าอาจารย์จุลทัศน์อย่างท้อแท้ ข้าพเจ้าไม่รู้หรอกว่าอาจารย์จุลทัศน์จะรู้สึกอย่างไร แต่อาจารย์ก็ได้พูดปลอบใจว่า **ไม่เป็นไร พรุ่งนี้เทใหม่ เรายังมีเวลาอีกหนึ่งวัน** ทุกคนเข้านอนอย่างอ่อนระโหยโรยแรง คืนนั้นเกือบทั้งคืนอาจารย์พรสวดคาถาเสกไม้มงคล

ยถินฺทขีโล ปฐวึ สิโต สิยา
จตุพฺภิ วาเตภิ อสมฺปกมฺปิโย
ตถูปมํ สปฺปุริสํ วทามิ
โย อริยสจฺจานิ อเวจฺจ ปสฺสติ

รุ่งขึ้นเป็นวันเสาร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๘ อาจารย์จุลทัศน์ ช่าง และเด็ก ๆ นักเรียนไปที่เนินพระเจดีย์แต่เช้าเพื่อเทแบบฐานวางศิลาฤกษ์ กางเต้นท์ทำที่สำหรับพระนั่งสวดมนต์เพื่อทำพิธี อาจารย์พรได้ออกติดต่อคุณช่วงที่ศูนย์เครื่องมือกล ติดต่อคุณวิศิษฐ์ คุณบุญธรรมที่โรงยาง เพื่อขอรถให้มาช่วยเคลียร์พื้นที่สำหรับข้าพเจ้าเองคุมงานอยู่ที่แคมป์เพื่อให้เด็ก ๆ ช่วยทำฉัตรให้เสร็จ ตักน้ำใส่ตุ่ม ทำความสะอาดสถานที่ เพราะในวันนี้จะมีสมาชิกมาจากกรุงเทพฯ เพื่อจะมาร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์นี้ประมาณเกือบ ๒๐๐ คน ซึ่งรวมทั้งพวกจัดดอกไม้ ผลไม้พิธีที่ต้องเตรียมมาจากกรุงเทพฯ ด้วย โดยข้าพเจ้ากะว่าสมาชิกที่มาจากกรุงเทพ ฯ จะถึงแคมป์ราว ๑๗.๐๐ น. พวกเราทำงานไม่ได้หยุด แข่งกับเวลา ฝนก็ตกอยู่เกือบตลอดเวลา

ตอนบ่ายอาจารย์จุลทัศน์ ช่างและเด็ก ๆ กลับมารับประทานอาหาร อาจารย์จุลทัศน์ได้บอกข้าพเจ้าว่า **“แปลกที่สุด เมื่อเทปูนลงไปทำแบบ พิมพ์แตกเสียอีก”** ข้าพเจ้าตกใจมาก (เพราะก่อนที่อาจารย์จุลทัศน์จะกลับมาที่แคมป์เพื่อทานอาหารกลางวัน ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังช่วยกับเด็ก ๆ ทำความสะอาดสถานที่พักอยู่นั้น ทหารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้ามาบอกข้าพเจ้าว่า **“เหตุการณ์ในโลกทิพย์ขณะนี้เหมือนเมื่อตอนกรุงศรีอยุธยากำลังจะแตก ปืนใหญ่ที่หล่อขึ้นมาใช้การไม่ได้ ปืนร้าว”** ซึ่งข้าพเจ้าไม่ค่อยได้สนใจนัก เพราะกำลังวุ่นกลัวงานไม่เสร็จ) แต่อาจารย์จุลทัศน์บอกว่าไม่เป็นไรแก้ไขได้แล้ว เมื่อเทแบบแล้วก็ต้องตั้งราชวัตรฉัตรซึ่งยังคงคอยอยู่ที่แคมป์ ยังรอรถจากโรงยางเพื่อมาช่วยขนไปที่เนิน รออยู่จนเย็นก็ไม่มา ข้าพเจ้าชักแปลกใจสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นอีกหนอ รถจึงยังไม่มารับฉัตร พอดีสมาชิกจากกรุงเทพ ฯ มาถึงเวลาเกือบบ่าย ๓ โมง ขณะนั้นฝนลงเม็ดเบา ๆ รถบัสที่เช่ากันมาเข้าแคมป์ไม่ได้ เพราะถนนเข้าแคมป์ทุลักทุเลกันย่ำแย่ พอมาถึงที่แคมป์ น้ำท่าที่จะใช้ล้างมือล้างเท้า ล้างรองเท้าก็ไม่สะดวก ห้องพักที่ข้าพเจ้าจะจัดเตรียมไว้ให้พักก็ยังไม่ได้ทำความสะอาด ฉัตรซึ่งอยู่ในห้องโถงที่จะให้คนพักก็ยังไม่ได้เอาออกมา เพราะรอรถมารับ อันที่จริงครั้งแรกในการทำฉัตรได้ทำกันข้างนอกห้องพัก ทำอยู่กลางสนาม แต่พอโดนพายุโดนฝน ก็ต้องย้ายนิวาสถานเข้าไปทำในห้องพัก จึงเป็นอันต้องช่วยกันย้ายฉัตรออกมาจากห้องพัก แล้วทำความสะอาด จึงพักกันได้

เย็นมากแล้วรถก็ยังไม่มารับฉัตรอีก ข้าพเจ้าจึงต้องตัดสินใจป่าวขอร้องให้สมาชิกที่มาจากกรุงเทพฯ ช่วยกันแบกฉัตรเดินไปที่เนินพระเจดีย์ระยะทางหนึ่งกิโลเมตรครึ่ง เดินราว ๆ เกือบ ๓๐ นาที ทุกคนก็ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี เหน็ดเหนื่อยไปตาม ๆ กัน ต่อมาข้าพเจ้าจึงได้มาทราบว่า รถที่จะมารับฉัตรเกิดติดหล่มมารับไม่ได้เสียอีก

ทุกคนที่มาร่วมในพิธีได้รับความลำบากไปตามๆ กัน เสื่อหมอนก็มีไม่พอ ต้องนอนกับเสื่อรำแพนกัน บางคนยังโดนถูกบาดแย่ไปทีเดียว คืนนั้นอากาศหนาวเย็น ฝนตกทั้งคืน บรรยากาศในโลกทิพย์ยิ่งน่าสะพรึงกลัวกว่าทุก ๆ วันที่เป็นมา เหมือนกับว่าการสู้รบได้ขับเคี่ยวกันมาหลายวันเต็มที เสียงระเบิดคล้ายเสียงฟ้าผ่ามีอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าเข้าสมาธิไปอยู่ในบรรยากาศของโลกทิพย์ไม่ได้เลย **คืนนั้นเวลาประมาณ ๐๒.๐๐ น. เสียงตูมเสียงกราวดังสนั่นหวั่นไหวในโลกทิพย์ ดังออกมาถึงโลกมนุษย์เกือบจะทุกคนในเรือนแถวห้องโถงที่พักหลังนั้นตกใจตื่นได้ยินเสียงไปตาม ๆ กัน ต่างคนต่างสันนิษฐานไปต่าง ๆ นานา**

ตามความนึกคิดของตัว เด็กที่นอนอยู่ข้างๆ ข้าพเจ้าร้องโวยวายออกมาอย่างลืมตัวและไม่รู้สึกตัว ขณะนั้นเององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็เสด็จมาและรับสั่งว่า **“ถึงสว่างพรุ่งนี้ ถ้าบรรยากาศยังคงเป็นอยู่อย่างนี้ ฝนยังคงตกอย่างหนักอย่างนี้ ทุกคนไม่ต้องไปที่เนินพระเจดีย์ ให้ไปเฉพาะคนที่จะทำพิธีเท่านั้น พระคุณเจ้าก็ให้สวดมนต์ทำพิธีอยู่ที่นี่โดยโยงเฉพาะสายสิญจน์ไป การต่อสู้กำลังจะสิ้นสุดลง จะอย่างไรก็ตามให้วางศิลาฤกษ์ให้ได้ ถ้ามีใครเป็นอะไรไปก็ให้จัดคนอื่นแทนทันที”** ข้าพเจ้าตกใจหวาดผวาอยู่ตลอดเวลา เป็นห่วงอาจารย์จุลทัศน์ อาจารย์พร และท่านผู้ใหญ่ที่จะร่วมพิธีในวันรุ่งขึ้น นึกอยู่อย่างเดียวว่าเราจะต้องสู้ให้ถึงที่สุด ความตายไม่ใช่ความสิ้นสุดของชีวิต เราจะไม่กลัวสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม แต่ด้วยความตั้งใจที่เด็ดเดี่ยว และด้วยอำนาจบุญบารมีแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย บุญบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า เราจะต้องทำให้สำเร็จ เราจะไม่เลิกทำ แล้วข้าพเจ้าก็พยายามเข้าสมาธิรวบรวมกำลังใจสร้างความเมตตาให้เกิดขึ้นในจิตใจ และนึกเห็นอกเห็นใจ ส่งความปรารถนาดีแก่สิ่งชั่วร้ายทั้งหลาย แล้วในที่สุดข้าพเจ้าก็หลับไป

ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ตรงกับวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีเถาะ ซึ่งจะเป็นวันวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพนี้ ทุกคนตื่นแต่เช้าเตรียมตัวด้วยความแจ่มใส ทั้ง ๆ ที่ฝนก็ยังคงตกอยู่ปรอย ๆ แต่ก็ไม่มีใครย่อท้อ ทุกคนเต็มใจที่จะเดินไปที่เนินพระเจดีย์ เพราะไปรถไม่ได้ ไม่มีใครสมัครจะอยู่ที่แคมป์ ทุกคนอดทนได้แม้แต่พระสงฆ์ก็ไม่ยอมที่จะสวดทำพิธีที่แคมป์ พระคุณเจ้าออกเดินนำไปที่เนินพระเจดีย์ก่อน ข้าพเจ้ารู้สึกปลื้มใจ ดีใจและมีกำลังใจอยู่ในใจแต่เพียงลำพัง เพราะคิดว่างานที่ตั้งใจทำคงจะลุล่วงไปด้วยดี ทุกคนที่มาร่วมพิธีไม่มีใครหมดกำลังใจ ตั้งอกตั้งใจเดินไปที่เนินพระเจดีย์ พร้อมทั้งช่วยยกของใช้ต่าง ๆ เช่น เสื่อสำหรับปูให้พระนั่ง กระโถน เครื่องไทยทาน โต๊ะหมู่ รวมทั้งดอกไม้ ผลไม้ เครื่องสังเวยในพิธีด้วย ในวินาทีสุดท้ายนี่เอง ซึ่งเราคิดว่าจะไม่มีทางได้ขนเก้าอี้ไปเสียแล้ว ก็พอดีได้รถแลนด์โรเวอร์จากศูนย์ฝึกเครื่องมือกลของกรมทางมาช่วยขนของและบรรทุกคน ทั้งนี้เพราะมีรถชนิดแลนด์โรเวอร์อย่างเดียวเท่านั้นที่วิ่งตามถนนลูกรังเละ ๆ และเป็นเนินเป็นเขาเช่นนั้นได้ และรถแลนด์โรเวอร์ของเขตการทางพิษณุโลก ซึ่งมาร่วมพิธีด้วยมาเห็นสภาพเข้า ก็ได้ให้รถมาช่วยบรรทุกของและคนที่ยังไม่ได้เดินไปที่เนินพระเจดีย์ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างรวดเร็วและเสร็จสิ้นเรียบร้อยได้ทันเวลา

เมื่อพวกเรามาถึงที่เนินพระเจดีย์ ต่างคนต่างก็กุลีกุจอช่วยกันจัดของท่ามกลางสายฝนที่ยังคงลงเม็ดอยู่ปรอย ๆ บางเบา อากาศเริ่มดีขึ้น ผู้คนทยอยกันมาสมทบอยู่เรื่อยๆ รวมทั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายท่าน ทั้งจากกรุงเทพฯ จากพิษณุโลก และจากจังหวัดเพชรบูรณ์ จากกรุงเทพฯ อาทิเช่น ท่านอธิบดีกรมการขนส่ง พร้อมทั้งครอบครัวและเพื่อน ๆ ท่านหัวหน้ากองฝึกอบรมกรมทางหลวงและภริยา รวมทั้งเพื่อน ๆ จากพิษณุโลก ก็คือเขตการทางพิษณุโลก และภริยาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ก็มี อาทิเช่น ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและภริยา ท่านปลัดจังหวัด ผู้กำกับฯ ป่าไม้จังหวัด ที่ดินจังหวัด แขวงการทาง ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ฯลฯ ต่างก็ได้เสียสละเวลามาร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์ครั้งนี้ด้วย

เพราะตามฤกษ์เวลาที่ทรงกำหนดให้ตอกเข็มไม้มงคลเป็นเวลา ๐๙.๐๐ น. ตรง อาจารย์พรซึ่งจะเป็นประธานในพิธี อาจารย์จุลทัศน์ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง และท่านผู้ใหญ่ที่เข้าใจพิธีซึ่งจะเป็นเจ้าพิธีอ่านประกาศโองการ ๓ คนที่ทำพิธีนี้ รับสั่งให้แต่งตัวขาวบริสุทธิ์ เป็นแบบพราหมณ์ ก็ได้ปรึกษากันว่าประธานพิธีจะต้องขอศีลพระเวลาเท่าไร จึงจะทันเวลาตอกไม้เข็มมงคลตามฤกษ์ เพราะตามหมายกำหนดการมีว่า เมื่อประธานขอศีลเสร็จ จุดธูปเทียนโต๊ะบูชา ประธานชุมนุมเทวดาแล้วจุดธูปเทียนโต๊ะสังเวย เจ้าพิธีอ่านประกาศโองการ ประธานเจิมแผ่นอิฐทองนาคเงิน แล้วจึงจะลงมือตอกไม้มงคล วางแผ่นอิฐทอง นาค เงิน วางแผ่นทองแดงลงดวงเมืองแล้วจึงวางแผ่นศิลาฤกษ์ การทำพิธีทั้งหมดจะใช้เวลานานเท่าใดจึงจะได้เวลาพอดีกับ ๐๙.๐๐ น. ตอกไม้มงคล ก็ตกลงกันว่าจะเริ่มขอศีลพระเวลา ๐๘.๔๕ น. ดังนั้นขณะที่รอเวลากันอยู่นี้ก็ได้แจกเนื้อเพลงแก่ทุกคนที่จะร่วมพิธี เพราะรับสั่งว่า-

“ตามปกติแล้วเวลาทำพิธีวางศิลาฤกษ์ จะต้องมีแตรสังข์ประโคม พร้อมกับพระสงฆ์สวดชยันโต แต่ในครั้งนี้ไม่ให้ใช้แตรสังข์ประโคม แต่ให้ทุกคนร้องเพลงแทนแตรสังข์เป็นการประโคม เพลงที่ทรงรับสั่งให้ร้องตั้งแต่ประธานเริ่มตอกไม้มงคลก็คือ ให้สวดบทชัยสิทธิคาถา ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงนเรศวรมหาราช แล้วปิดท้ายด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมีอีกครั้งหนึ่ง ให้ร้องไปพร้อม ๆ กับที่พระสวดชยันโต”

พอเวลา ๐๘.๔๐ น. องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็เสด็จมา ซึ่งอันที่จริงข้าพเจ้าคิดว่าคงจะประทับอยู่ด้วยตลอดเวลาอยู่แล้ว เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ยังเป็นเสมือนมีการต่อสู้กันอยู่ แต่ข้าพเจ้าไม่เห็นพระองค์ ข้าพเจ้าได้พบพระองค์ในตอนนั้นเองทรงเครื่องเหมือนเมื่อวันทรงกระทำยุทธหัตถีเป็นสง่าสูงเด่น เพ่งมาที่เจ้าพิธีซึ่งถือโองการเตรียมอ่าน เป็นเสมือนแสงจากไฟฉายที่ส่องเป็นลำไปในที่มืด ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและให้เริ่มพิธีตอนนั้นคือแทนที่จะเริ่มเวลา ๐๘.๔๕ น. ตามที่นัดกันไว้ ก็ให้เริ่มพิธีตอน ๐๘.๔๐ น.

พออาจารย์พรซึ่งเป็นประธานในพิธีรับศีล ก็ให้ลั่นฆ้องอยู่ตลอดเวลามิให้ขาดเสียง ทรงรับสั่งว่าที่ต้องให้ลั่นฆ้องตลอดเวลา ก็เพื่อเป็นการปลุกให้กำลังแก่เทพเจ้าและพวกเทพยดา โอปปาติกะชั้นธรรมดาทั้งหลายที่กำลังจะหมดกำลังใจ ในอันที่จะต่อต้านกับพลังอันชั่วร้ายนี้ให้เกิดกุศลจิต มีกำลังใจขึ้นมาอีก พร้อมกันนั้นเสียงแห่งกุศลนี้ ก็จะไปดึงเอาพลังแห่งความดีที่มีอยู่ในตัวของเทพฝ่ายชั่วให้ออกมาให้ผลแทนความชั่วร้ายที่กำลังเกิดขึ้นให้ผลอยู่นี้ *ในตอนนั้นจะเป็นโดยบังเอิญหรืออย่างไรก็เหลือที่จะเดา พอประธานขอศีลพระเสร็จเดินมาในแวดวงของพิธี ก็มีเสียงคล้ายเสียงปืนใหญ่ดังขึ้น ๓ นัด ได้ทราบต่อมาในภายหลังว่า เป็นเสียงที่ทางฝ่ายทหารของพวกเราบอมบ์เคลียร์พื้นที่พวกผู้ก่อการร้าย* เพราะห่างออกไปจากแคมป์สน ๙ กม. เป็นที่ตั้งฐานปฏิบัติการทุ่งสมอ ซึ่งคอยป้องกันผู้ก่อการร้าย **ประธานจุดธูปเทียนที่โต๊ะบูชาแล้วชุมนุมเทวดา จากนั้นก็จุดธูปเทียนที่โต๊ะสังเวย เจ้าพิธีอ่านประกาศโองการ ซึ่งโองการนี้เจ้าพิธีจัดเตรียมมาเอง มีข้อความดังต่อไปนี้:**

ประกาศโองการ
พิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ “อิสรภาพ”

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมนมัสการสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า อันเป็นอาทิบุคคลเอกอุดมในโลก แลเป็นวิสุทธิเทพยดา ตรัสรู้ล่ำพังพระองค์ในทางสัมมาสัมโพธิญาณ อนึ่ง ข้าขอเคารพนมัสการพระสธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้ดี นำผู้ปฏิบัติออกจากโลกโอฆกันดาร ให้ถึงพระนิพพานอันเป็นที่สิ้นสังสารทุกข์โดยชอบ อนึ่ง ข้าขอนบนอบอภิวันทน์ พระอัษฎาริยสงฆ์อันองค์พระสุคตเจ้า ได้ทรมานฝึกหัดดัดสันดานดีแล้ว แลได้บรรลุจัตุราริยสัจจาภิสมัย ตรัสรู้ธรรมพิเศษตามเสด็จพระศาสดา ข้าพเจ้าทั้งหลายถวายวันทนประณมพระรัตนตรัย อันทำจิตให้เลื่อมใสอุดมยิ่งกว่าสิ่งอันควรกราบไหว้ทั้งปวง ได้เสวยบุญวิบากอันใด สรรพอุปัทวันตรายทั้งหลายจงเสื่อมสูญอันตรธานแลความดำริประสงค์ซึ่งอาศัยธรรม จงสำเร็จแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วยอานุภาพบุญวิบากนั้นเถิด

โภนฺโต เทวสงฺฆาโย ข้าแต่เทพยนิกรอมรพรหมินทร์อมรินทราธิราช ซึ่งสถิตทิพยพิมานมาศเมืองสวรรค์ฉชั้นกามาพจรโสฬัสพรหมพิภพ อีกองค์มหิศรวิศณุนพเคราะห์เทพยดาทวาทศราศีสถิต กับทั้งเทพสับดาพิสนักษัตรดารา เทพยเจ้าผู้ทรงมเหศรศักดาเดชสิงสู่อยู่ในขอบเขตจักรวาล อีกอากาศพิมานแลภูมิเทพยดาเป็นอาทิ ทั้งท้าวธตรฐ วิรุฬหก วิรูปักษ์ ท้าวกุเวร เวสวรรณ อันเป็นใหญ่แก่คนธรรพ์กุมภัณฑ์อนันตยักษ์นาคเสนาบดี ฝูงผีโขมดมารยาแลห่าเหวโหงพราย อสุรกายอันร้ายกาจ พวกภูต ผีปีศาจ ผีเสื้อน้ำ เจ้าประเทศเถื่อนถ้ำทุ่งเทินเขา ทุกถิ่นแถวแนวลำเนาห้วยหนองคลองระหานธารน้ำและป่าชัฏ ทั้งพระพนัสดีศรีพรหมรักษ์ยักษกุมาร พระกาลพระกลี นางพระธรณี นางพระคงคา เทพยดาเสื้อเมืองทรงเมืองผู้เรืองมหิทธิศักดาเดช อันสถิตทุกประเทศแว่นแคว้นแสนโกฏิจักรวาลทวีปน้อยใหญ่ในไตรโลกธาตุ ซึ่งสมเด็จพระบรมนาถบรมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัวแห่งสยามประเทศทุกพระองค์ ทรงแผ่ส่วนพระราชกุศลที่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา อุทิศให้อนุโมทนาอยู่เป็นนิตย์นั้น **อาคจฺฉาหิ** ขออัญเชิญมาประชุมกันในสถานที่นี้ รับเครื่องพลีบูชา **สุณนฺตุ** แล้วจงตั้งโสตสวนาการสดับฟังคำประกาศฯ

ด้วยบรมนาถบพิตรสรรเพชญสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณปกเผ้าชาวไทยทั่วถ้วนสืบมาจนปัจจุบันสมัย โดยได้ทรงต่อสู้กู้เอกราชอธิปไตยของชาติไว้เมื่อ

ปางบรรพ์ ยังมีพระราชหฤทัยผูกพันห่วงใยในประเทศชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์ ราษฎรไทยอยู่เนืองนิตย์ แม้สถิตในทิพยพิมานก็เสด็จมาอภิบาลรักษาโดยเต็มพระกำลัง บัดนี้ มีพระราชโองการสั่งข้าพเจ้าทั้งปวงว่า ทรงพระปริวิตกห่วงถึงมหันตภัยที่จักคุกคามให้สิ้นชาติ เพราะเหตุพลังอันมืดมนร้ายกาจ กำลังแผ่ซ่านครอบคลุมผืนแผ่นดินไทย พระองค์จะโปรดพระราชทานอิสรภาพแลเอกราชสมบูรณ์ให้อีกวาระหนึ่ง ให้ทันท่วงที จึงโปรดให้ข้าพเจ้าทั้งหลาย กระทำกิจก่อพระสถูปเจดีย์ขึ้น เพื่อระงับดับมหันตภัยนั้นให้แตกทำลายไป โปรดชี้ที่ที่จะสถาปนาองค์เจดีย์ขึ้นให้ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์คือที่นี้ อันเปรียบเสมือนที่ที่เป็นหัวใจแห่งพระราชอาณาจักร เพื่อโหมหักทำลายล้างสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง มิให้เป็นกลุ่มหมอกควันแผ่ขยายต่อไปในแผ่นดิน บำราบลงให้ด้วยพลังความดี แห่งศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล องค์พระเจดีย์นี้ให้ก่อฐานด้านละสามวาสูงเจ็ดวากับสองศอกเป็นพิกัด ฐานปัทมฐานสิงห์ทำอย่างแบบฐานสมัยกรุงศรีอยุธยากลางองค์ให้เสาะหาแบบเจดีย์ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว กรุงสุโขทัยเป็นแบบอ้าง ส่วนยอดนั้นให้สร้างเป็นเจดีย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตามแบบที่มี ณ วัดชนะสงคราม ให้ประชุมแบบก่อสร้างทั้งสามสมัยไว้ครบครัน แล้วทรงกำหนดการวางศิลาฤกษ์ให้ในวันวิสาขบูชา ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๑๘ เวลา ๙.๐๐ น. ตรง ให้เผดียงสงฆ์สิบแปดรูป เจริญพระปริตรแลชัยมงคลคาถา ให้ขอแรงร่วมมือผู้ที่มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มาช่วยกันทำตามศรัทธา ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้จงสำเร็จ เพื่อให้สามารถเผด็จสิ่งชั่วร้ายได้ทันเวลา ข้าพเจ้าทั้งหลายจึงพร้อมกันมาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์พระมหาเจดีย์กันเต็มกำลังกายใจ เพื่อความวัฒนสวัสดีของแผ่นดินไทยแลทวยชน ฯ

ขอเทพเจ้าอันมีพระสยามเทวาธิราชเป็นต้น จงมีกมลยินดี อนุกูลให้กิจพิธีสำเร็จสมบูรณ์ไปโดยรื่นราบ ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัยแลทิพยอำนาจแห่งเทพไทยอันยิ่งยง ทั้งมหิทธิฤทธิ์ บุญฤทธิ์แห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรบรมนาถ พระบูรพมหากษัตริยาธิราชทุกพระองค์จงบำราบ สรรพบาป สรรพภัย สรรพอันตรายให้หมดสิ้น บันดาลให้ไทยทั่วแผ่นดินตั้งอยู่ในคลองแห่งความดี มีความสมัครสมานสามัคคีทุกถ้วนหน้า จงรักภักดีในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แน่แท้มั่นคงจงทั่วกัน ให้ประเทศชาติไทยตั้งมั่น เพิ่มพูนสุขสวัสดิ์วัฒนายิ่งขึ้นสืบไปตลอดนิรันตรกาล **ขอคำสัตย์อธิษฐานของข้าพเจ้าทั้งหลาย จงสัมฤทธิ์ตามจิตเจตน์จำนงจงทุกประการเทอญ ฯ**

เมื่ออ่านประกาศโองการจบลง ประธานก็มาเจิมแผ่นอิฐ ทอง นาค เงิน แล้วเริ่มตอกไม้มงคล พระสวดชยันโต พร้อมกันนี้ทุกคนก็พร้อมใจกันร้องเพลงตามที่ทรงรับสั่ง ขณะนั้นก็มีเสียงพระสวดมนต์ดังแว่วมาจากวัดซึ่งอยู่ห่างจากแคมป์สนประมาณ ๔-๕ ก.ม. เพราะวันนั้นเป็นวันวิสาขบูชา ทางวัดคงจะมีพิธีอะไรสักอย่าง และเผอิญมาสวดตอนนั้นพอดี ทางวัดนั้นคงจะมีเครื่องขยายเสียงที่ดีมาก เสียงจึงได้ดังมาจนถึงเนินพระเจดีย์ ทุกคนในพิธีนี้ได้ยิน ต่างคนต่างก็นึกว่าช่างประจวบเหมาะกันดีจริง จนมีบางคนมาถามข้าพเจ้าว่าอาจารย์พรได้ไปนัดแนะให้พระวัดนั้นสวดมนต์ตอนนี้หรืออย่างไร ช่างสวดได้พอเหมาะพอเจาะกันพอดี เพราะพอประธานวางศิลาฤกษ์เสร็จเสียงสวดมนต์นั้นก็จางหายไป สำหรับเพลงที่ทรงรับสั่งให้ร้องประโคมก็เช่นกัน ในครั้งแรกข้าพเจ้าคิดว่าอาจจะทำพิธียังไม่เสร็จ เพลงก็จะหมดเสียก่อน จึงคิดไว้ว่าถ้ายังทำพิธีไม่เสร็จ เพลงจบก่อนก็ต้องเริ่มต้นเวียนร้องใหม่ แต่ก็ยังกับกะเวลาไว้ทีเดียว พอทำพิธีเสร็จก็ร้องถึงเพลงสรรเสริญพระบารมีพอดี

ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิอยู่เกือบตลอดเวลา บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นยังคงปกคลุมแผ่ซ่านไว้แต่ความน่าสะพรึงกลัว มืดมิด อึดอัดเหมือนปกคลุมไว้ด้วยแก๊สพิษ เสียงเหมือนพายุพัดอื้อหรือเหมือนทะเลกำลังจะบ้าดังเขย่าขวัญอยู่ตลอดเวลา แสงแปลบปลาบบาดตา และในท่ามกลางเสียงเหล่านี้ข้าพเจ้าก็ได้ยินเหมือนเสียงฆ้องดังกังวานขึ้นแผ่วเบา ขณะนั้นเองทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสนิทลง ยังคงเหลือไว้แต่กลุ่มควันอันมืดมิดที่สุดแสนจะอึดอัด แล้วท่ามกลางหมอกควันที่เปรียบเสมือนแก๊สพิษนั้น ก็ได้ยินคล้ายเสียงพลุดังขึ้นถี่ ๆ พร้อมกับแสงสว่างเป็นสีต่าง ๆ แตกกระจายอยู่ในกลุ่มควันดำนั้น เป็นเช่นนั้นอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ก็มีแสงเหมือนแสงสปอร์ตไลท์สักหมื่นแรงเทียนส่องสว่างทำลายหมอกควันนั้น บรรยากาศขณะนั้นเป็นเสมือนหนึ่งว่ามีไฟสุมคุกรุ่นอยู่กองมหึมาจึงได้มีควันดำมากมายอย่างนั้น แต่แล้วกองไฟกองนั้นก็ถูกน้ำราดดับลง สิ่งที่ยังคงไว้ก็คงยังมีเหลืออยู่แต่สายควันที่ลอยกระจายอยู่ทั่วไป แต่ก็นับเวลาที่จะจางและหายไปในที่สุด เพราะต้นเชื้อของควันดำนั้นถูกทำลายไป เสียงดนตรีต่าง ๆ เริ่มทยอยดังขึ้นแผ่วเบา บรรยากาศเริ่มสงบเยือกเย็น และแล้วขณะนั้นก็มีเสียงคล้ายเสียงฟ้าผ่าดังขึ้นอีก กลุ่มแก๊สพิษลอยวนเวียนดำเข้มขึ้นอีก ข้าพเจ้าตกใจตื่นจากสมาธิทันที สิ่งที่ปรากฏแก่สายตาในโลกมนุษย์ขณะนั้นคือ อาจารย์พร ประธานในพิธีกำลังตอกไม้มงคลอย่างหนัก หน้าตาเคร่งเครียดจนซีด แขนที่ยกค้อนตอกไม้มองดูล้าเต็มที ตอกเท่าไร ๆ ไม้ก็ไม่ลง จนไม้ส่งแตกเยิน ข้าพเจ้ากำลังวิตกว่าอาจารย์พรจะหมดแรง ตอกไม่สำเร็จ อาจารย์จุลทัศน์ผู้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงก็หน้าตาเคร่งเครียดเช่นกัน จับไม้ส่งอย่างแข็งแรงไม่ให้ไม้กระดุกกระดิกได้ แต่ก็ตอกไม่ลง ข้าพเจ้ากำลังคิดอยู่ว่าจะทำอย่างไรดี อาจารย์พรก็หันมาทางข้าพเจ้าและบอกให้หาค้อนใหญ่กว่าที่ตอกนี้มาให้ ก็พอดีข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นค้อนของช่างไม้ ซึ่งเขาใช้อยู่เป็นประจำจนเก่าแล้ววางอยู่ข้าง ๆ นั้น ข้าพเจ้าจึงได้หยิบส่งให้ อาจารย์พรก็ได้ใช้ค้อนของช่างไม้นั้นตอกไม้มงคลต่อไป เป็นอันว่าต้องใช้ค้อนเก่าตอกไม้มงคลแทน ซึ่งตามปกติแล้วในพิธีอย่างนี้ต้องใช้ค้อนใหม่ ๆ แต่ถึงแม้จะเปลี่ยนค้อนแล้วก็ตาม อาจารย์พรก็ยังคงตอกไม้ไม่ลง กลับยิ่งทำให้ไม้ส่งแตกเยินลึกลงไปอีก และยิ่งดูล้าจนจะยกแขนแทบไม่ขึ้น เพราะค้อนหนักขึ้นกว่าเดิม ข้าพเจ้าจึงได้มองหาเลื่อยให้คนเอาเลื่อยมาช่วยเลื่อยหัวไม้ส่งที่แตกเยินนั้นออก แล้วอาจารย์จึงลงมือตอกใหม่ ในครั้งนี้ตอกลงได้ง่ายขึ้น หัวไม้ส่ง

ก็ไม่แตกเยินอีก ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยไปจนเสร็จพิธี เมื่ออาจารย์พรเริ่มลงมือตอกใหม่ ข้าพเจ้าก็เข้าสมาธิได้อีก

ขณะนั้นแสงสว่างกระจ่างนวลก็ปรากฏขึ้นทุกทิศทุกทาง เปรียบเสมือนพระอาทิตย์ยามรุ่งอรุณขับไล่ความมืดที่ครอบคลุมมาตลอดราตรีกาลให้หายไป เสียงดนตรีแผ่วหวานลึกซึ้ง กลิ่นหอมอ่อน ๆ กระจายอยู่ทั่วบริเวณ บรรยากาศมีแต่ความสว่างสงบเยือกเย็น เสียงแซ่ซ้องสาธุการแสดงถึงความปีติปราโมทย์ แสดงถึงชัยชนะดังมาจากทุกทิศทุกทาง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า **“เราได้รับชัยชนะแล้ว เราจะไม่ตกเป็นทาสอีกต่อไป ถึงแม้ว่าความยุ่งยากจะยังคงมีอยู่ แต่ก็จะถูกทำลายไปจนหมดสิ้น โดยที่เราก็อาจจะสูญเสียอะไรไปบ้าง ตามแนวทางของการต่อสู้”** *ข้าพเจ้ามองไม่เห็นเทพเจ้าองค์อื่น ๆ เหมือนเมื่อครั้งทำพิธีพระรูปล็อกเกตอนุสรณ์ เห็นแต่พระองค์และทหารหาญของพระองค์มากมาย มีทุกชาติ ทุกภาษา ไม่ทราบว่าจำนวนเท่าใด นอกจากนั้นก็เห็นเป็นบรรยากาศและความรู้สึก ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤาษีดูว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น พ่อฤาษีบอกว่าบรรยากาศและความรู้สึกที่ข้าพเจ้าสัมผัสได้นั่นแหละคือบรรยากาศของเทพเจ้าในหมื่นจักรวาล ที่ท่านส่งอำนาจพลังมาช่วยเหลือ ทำลายบรรยากาศแห่งความชั่วร้ายให้ปลาสนาการไป ข้าพเจ้าได้แต่รู้สึกขอบพระคุณตื้นตันในความกรุณาของเทพเจ้าทั้งหลาย และรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นอย่างยิ่ง พระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมล้นไปด้วยความห่วงใยอยู่เสมอไม่สร่างซา และพยายามที่จะให้ความช่วยเหลือประเทศชาติราษฎรในทุกๆ ทาง*

เมื่อทำพิธีวางศิลาฤกษ์เสร็จ อาจารย์พรก็ได้มาอาราธนาพระสวดพระปริตร ๗ ตำนาน ข้าพเจ้าลืมบอกไปว่าพระที่นิมนต์มาทำพิธีในครั้งนี้รับสั่งให้นิมนต์มา ๑๘ รูป ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยดีด้วยความเรียบร้อย

เมื่อเสร็จพิธีทั้งหมด ผู้ที่มาร่วมพิธีก็ทยอยกันกลับ เวลาประมาณเที่ยงเศษผู้ที่มาร่วมพิธีก็กลับกันเกือบหมด ยังคงอยู่แต่พวกที่คอยเก็บของดูแลความเรียบร้อยเท่านั้นเอง ขณะนั้นอากาศแจ่มใสท้องฟ้าเป็นสีครามเข้มมีปุยเมฆสีขาวลอยฟ่องอยู่ทั่วไป ไม่มีวี่แววของฝนอีกเลย ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่า บรรยากาศอย่างนี้ ทำไมไม่มีให้พวกที่มาร่วมพิธีได้เห็นบ้างหนอ พอตกกลางคืนคืนนั้นเป็นคืนวันวิสาขบูชา พระจันทร์ทรงกลดเป็นสีเงินยวงสวยงามเหลือเกิน ข้าพเจ้าคิดว่าแกล้งกันชัด ๆ เลยทีเดียว ฝนทำไมไม่ตกลงมาอีกล่ะ เมื่อเสร็จพิธีแล้วนี่ตกลงมาเถอะไม่เดือดร้อนแล้ว

เป็นอันว่าพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กระทำได้สำเร็จแล้วตามพระประสงค์ขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในงานนี้เราได้รับความช่วยเหลือจากเขตการทางพิษณุโลก คือ คุณละเมียร-คุณพิสมัย อัมพวะศิริ โดยได้ช่วยสั่งให้คุณวิศิษฐ์ หัวหน้าตอนที่โรงยางแคมป์สนช่วย และคุณประวัติ-คุณจรัสศรี วงศ์กำแหง หัวหน้ากองฝึกอบรมกรมทางหลวง โดยได้ช่วยสั่งให้คุณช่วง หัวหน้าศูนย์ฝึกเครื่องมือกลแคมป์สนให้ความสะดวก จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเหล่านี้ไว้ด้วย

หลังพิธีวางศิลาฤกษ์คราวนี้ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเปลี่ยนไป กำลังใจในอันที่จะทำประโยชน์ต่อคนอื่นและต่อสู้เพื่อให้ความดีงามยังคงอยู่เข้มขึ้น ความรู้สึกหนักแน่นเด็ดเดี่ยวว่า ถ้าแม้ชีวิตที่มีกำลังกายกำลังใจอันน้อยนิดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ แม้สักนิดหนึ่งแล้ว จะไม่รั้งรอเลย แม้ว่างานวางศิลาฤกษ์จะเสร็จสิ้นลงแล้ว แต่งานสร้างพระเจดีย์ก็ยังคงจะทำต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รีบร้อนนัก คงจะใช้เวลานานเป็นปี ๆ ทีเดียว ขอท่านผู้มีใจเป็นกุศลทั้งหลายจงได้มาร่วมกันสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ให้สำเร็จลุล่วงสถิตสถาพรในแผ่นดินไทยของเราสืบต่อไปชั่วกาลนาน

สำหรับเรื่องราวที่ข้าพเจ้าเล่ามาให้ฟังนี้ ข้าพเจ้าบันทึกไว้เพื่อให้ท่านได้ศึกษาและพิสูจน์ตัวของข้าพเจ้าไปด้วยว่า สิ่งทั้งหลายที่ข้าพเจ้าเป็นอยู่และพบเห็นมานี้จะเป็นอะไร หรือว่าข้าพเจ้าเป็นคนเสียสติไปแล้ว ขอท่านผู้มีปัญญาจงใช้วิจารณญาณของท่านเถิด.

บทเพลงที่ทรงรับสั่งให้ร้องประโคม

ในระหว่างที่ประธานในพิธีเริ่มตอกไม้มงคลไปจนเสร็จพิธี
แทนการประโคมด้วยแตรสังข์ มีเนื้อเพลงดังนี้:-

สวดชัยสิทธิคาถา

(นำ) ปางเมื่อพระองค์ปะระมะพุท-
(รับพร้อมกัน) ธะวิสุทธศาสดา ตรัสรู้อนุตตะระสมา-
ธิณโพธิบัลลังก์
ขุนมารสหัสสะพหุพา- หุวิชาวิชิตขลัง
ขี่คิรีเมขละประทัง คชะเหี้ยมกระเหิมหาญ
แสร้งเสกสราวุธะประดิษฐ์ กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพหลหยุหปาน พระสมุททะนองมา
หวังเพื่อผะจญวรมุนิน ทะสุชินะราชา
พระปราบพหลพยุหะมา- ระมะเลืองมะลายสูญ
ด้วยเดชะองค์พระทศพล สุวิมลไพบูลย์
ทานาธิธรรมะวิธิกูล ชนะน้อมมโนตาม
ด้วยเดชะสัจจะวจนา และนมามิองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม ชยะสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผจญวิชิตผลาญ อริแม้นมุนินทรฯ

บทร้องเพลงชาติ

ประเทศไทย รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย
เป็นประชารัฐ- ผไทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราชจะไม่ให้ ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาด เป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทย ทวีมีชัย ชโย

บทสรรเสริญพระบารมี

(นำ) ข้าวรพุทธเจ้า (รับพร้อมกัน)

เอามโนและศิรกราน นบพระภูมิบาล
บุญญดิเรก เอกบรมจักริน
พระสยามมินทร์ พระยศยิ่งยง
เย็นศิระเพราะพระบริบาล ผลพระคุณธรักษา
ปวงประชาเป็นสุขศานต์ ขอบันดาลธประสงค์ใด
จงสฤษฎ์ดัง หวังวรหฤทัย ดุจถวายชัย ชโย

สดุดีมหาราชา

ขอเดชะ องค์พระ ประมุข ภูมิพล
มิ่งขวัญ ปวงชน ประชาชาติไทย
มหาราช ขัตติยะ ภูวไนย
ดุจร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา
ขอเดชะ องค์สมเด็จ พระราชินี
คู่บุญ บารมี จักรีเกริกฟ้า
องค์สมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว มหาราชา
ข้าพระพุทธเจ้าขอสดุดี

อ่าองค์พระสยมบรมราชันย์ขวัญหล้า
เปล่งบุญญา สมสง่า บารมี
ผองข้าพระพุทธเจ้า น้อมเกล้า ขออัญชุลี
สดุดีมหาราชา สดุดีมหาราชินี

ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น

ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น
อยู่เป็นขวัญแดนโพธิ์ทองของปวงประชา
มิ่งขวัญโพธิ์ทองของชนทั่วหน้า
ราษฎร์สุขาก็เพราะพระบารมี
ราชาเป็นทั้งมิ่งและขวัญ
ข้าฯ อภิวันท์บังคมหวังชมศักดิ์ศรี
พระคืนมาเหล่าปวงประชาภักดี
พระปิ่นโมลีอยู่เป็นศรีไผท
โอ้ลมฝนบนฟ้ามาแล้ว
ร่มโพธิ์แก้วจะพาพฤกษาสดใส
ข้าฯ วรพุทธเจ้าชาวไทย
ยกกรไหว้แด่ไท้ราชันย์
เราน้อมเกล้าเกศีถวายภูมีนอบศิรกราน
เทิดบังคมภูบาลเอาไว้เหนือฟ้า
โพธิ์ทองของชาวไทยอวยพรชัยให้มหาราชา
ช่วยกันเปล่งวาจาขอทรงพระเจริญ (ซ้ำ โอ้ลมฝน...)
ไชโย ไชโย ไชโย

ความฝันอันสูงสุด

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ
ขอทนทุกข์รุกโรมโหมกายใจ
จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
ไม่ท้อถอยคอยสร้างสิ่งที่ควร
ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา
นี่คือ ปณิธาน ที่หาญมุ่ง
ถึงทนทุกข์ ทรมาน นานเท่าใด
โลกมนุษย์ ย่อมจะดี กว่านี้แน่
คงยืนหยัด สู้ไป ใฝ่ประจัน
ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทะนง
จะรักชาติจนชีวิตเป็นผุยผง
จะปิดทองหลังองค์พระปฏิมา
ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไป
หมายผดุง ยุติธรรม์ อันสดใส
ยังมั่นใจ รักชาติ องอาจครัน
เพราะมีผู้ ไม่ยอมแพ้ แม้ถูกหยัน
ยอมอาสัญ ก็เพราะปอง เทอดผองไทย

เพลงนเรศวรมหาราช

นเรศวร-พระมหาวีรราชเจ้า จอมไทย
กู้อิสรภาพ ปราบเสี้ยนหนามไพรี
พระต้านต่อตีเทอดศรีอโยธยา
พระทรงรบศึก ฮึกไปข้างหน้า
พระเผด็จศึกเข็ญเข่นฆ่าปราบปัจจาทุกที่
ได้ชื่อว่าเป็น ยอดวีรบุรุษ
พระเกียรติเชิงยุทธเฟื่องสุดปฐพี
หาญห้าวเข้ารุด ยุทธหัตถี
ยุทธวิธีเป็นที่เฉิดฉันท์
หาญ-กล้าพระนำทัพไทยรบปัจจา ออกหน้าประจัน
สิ่งใดขวางกั้น รุกรอนเข้าฟอนฟัน
บุกเข้าไปประจันข่มขวัญทันใด
รบรา กล้าตาย พระทรงมุ่งหมายล้างอายให้ไทย
แย้งยุทธ สุดใจ พระรวมชาติไทยสมไทยสืบมา
กอบกู้อิสระ ยอดวีระชนไทย
เชื้อชาติชาวไทย เทอดไว้ด้วยใจศรัทธา
ทุกคนสาบานจะหาญจะกล้า เหมือนดังมหาวีระจอมไทย
มิใช่ใคร ทรงนามนเรศวรนั่นเทอญ (ซ้ำ กู้อิสรภาพ...)

ปาฐกถาเรื่อง

ประสบการณ์
ในพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

โดย : อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ ผมได้รับการขอร้องจากท่านอาจารย์พร ให้มาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับ **ประสบการณ์ในพิธีวางศิลาฤกษ์พระสถูปอิสรภาพสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า** ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวิสาขบูชาเดือนที่แล้ว อันที่จริงแล้วประสบการณ์อันนี้ผมเองก็รู้สึกว่าตนเองไม่สู้มีความเข้าใจพอ เกี่ยวกับเหตุการณ์อันเป็นประสบการณ์ที่คิดว่าแปลก ๆ นั้น แล้วก็ยังคิดว่าไม่อยากจะเปิดเผย แต่อาจารย์พรได้มาปรารภว่า มีท่านผู้ที่ไปในวันนั้นมีความปรารถนาและสนใจที่จะได้ทราบบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกิดขึ้นกับตัวผม และอีกอย่างหนึ่งประสบการณ์อันนี้อาจจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้าในเรื่องวิญญาณ ผมก็ยินดีรับมาพูด ซึ่งการพูดของผมก็คงจะเป็นไปตามลักษณะการเล่าเรื่อง เหมือนกับคุยให้ท่านฟังตามถนัด ฉะนั้นจะพูดดีหรือไม่ดีนั้นไม่ได้อยู่ที่ว่าเรื่องไม่สนุก แต่อาจจะอยู่ที่ว่าผมพูดไม่เป็น หรือไม่เก่งในเชิงการพูด

ก่อนที่จะพูดกันถึงเรื่องการวางศิลาฤกษ์นั้น ผมขอท้าวความล่วงหน้า ก่อนเหตุการณ์ในวันวางศิลาฤกษ์เสียก่อน กล่าวคือผมได้รับคำปรารภจากอาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญว่า **สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า**ท่านมีรับสั่งผ่านคุณศรีเพ็ญทางการทำสมาธิติดต่อลงมาว่า ทรงมีพระราชประสงค์จะทรงสร้างพระสถูปอิสรภาพ ส่วนทางผมก็จะอย่างไรไม่ทราบ จำต้องรับหน้าที่ที่จะต้องออกแบบพระสถูปองค์นี้ ผมรับมอบให้ออกแบบ เมื่อออกแบบเสร็จแล้ว โครงการต่าง ๆ เป็นของอาจารย์พรว่าจะกำหนดวันวางศิลาฤกษ์ ส่วนผมก็มีหน้าที่ทางด้านการก่อสร้างก็ไปเตรียมสถานที่ ปักหมุดวางผังเอาไว้ตามที่คุณศรีเพ็ญได้รับบัญชาลงมา

ครั้นพอถึงวันกำหนดลงมือทำการ ซึ่งผมเองก็รู้สึกว่าการทำงานคราวนี้ค่อนข้างจะฉุกละหุกเต็มที เพราะวันเวลา เหตุการณ์ วิธีการดำเนินงานที่ออกมาสับสนกันไปหมด ผมเดินทางขึ้นไปหล่มสักในวันศุกร์ก่อนหน้าที่จะถึงวันพิธี ๒ วัน ไปถึงที่นั่นประมาณ ๑๗.๐๐ น. ผู้ร่วมงานทางโน้นก็ยังไม่ได้ลงมือทำอะไรกัน ผู้ช่วยซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาซึ่งมีอยู่ก็ไม่มากคน ท่านผู้มีเกียรติคงจะพอทราบดีอยู่แล้วว่าบรรดานักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานโยธา ครั้นจะไปทำงานขุดหลุมขุดดินอะไรต่ออะไรก็คงจะได้ผลไม่เหมือนกับคนที่เขา

เป็นช่าง แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยความศรัทธาทำงานร่วมกันมีอยู่เป็นพื้น ผมก็พาบรรดานักศึกษาที่ให้ความร่วมมือไป

เราเริ่มลงมือตั้งแต่ ๑๗.๐๐ น. ที่บนเนินซึ่งจะสร้างพระสถูป ไปขุดดินกัน วางครองราก แล้วผมก็สั่งช่างที่เป็นช่างปูนและช่างไม้ให้เขาเตรียมแบบสำหรับหล่อให้พร้อม ก่อนอื่นได้ถามเขาว่า “จะหล่อเทฐานที่จะตั้งศิลาฤกษ์ในคืนนี้ได้ทันไหม?” ช่างปูนช่างไม้ก็บอกว่า **“ทัน”** เขาพยายามจะทำให้ทัน ผมบอกว่า **“ถ้าอย่างนั้นก็แบ่งงานกัน คุณรับผิดชอบทางนี้ เมื่อคุณทำประกอบแบบเสร็จโครงเหล็กเสร็จคุณเอาใส่รถไปเลย”** แล้วผมก็พานักศึกษาซึ่งมีไม่มากคน ไปขุดหลุมที่วางครองราก ขุดหลุมเสร็จแล้วก็เอากรวดลงอัดให้แน่นได้ตามขนาด เครื่องไม้เครื่องมือเราก็ทำเท่าที่เราจะมี แต่ส่วนมากก็มีมือมากกว่าเครื่องมือ ขุดหลุมเสร็จก็ประมาณใกล้ ๒๐.๐๐ น. ท้องฟ้าอากาศมืดเต็มที เราจุดไฟทำกันอยู่ในกลางป่านั้น มีคบไฟซึ่งเป็นไม้กระบอกใส่น้ำมันโซล่าไส้ด้ายฟอก แต่ก็ดีที่ว่าคืนแรกที่เราลงมือนั้นเป็นคืนข้างขึ้นพระจันทร์เกือบจะเต็มดวงให้แสงสว่างพอสมควร เราพากันดีใจว่าถ้ามีพระจันทร์อย่างนี้ก็เปรียบเหมือนมีตะเกียงเจ้าพายุมาแขวนอยู่กลางท้องฟ้า เราก็คงจะทำงานกันได้นาน พอเราขุดหลุมเสร็จวางครองรากเสร็จแล้วก็รอแบบ แบบกว่าจะมาก็ ๒๐.๐๐ น. กว่า พอแบบมาถึงก็เอาแบบมาตั้ง ผมก็จัดแจงให้ช่างตั้งจับระดับเพื่อจะตั้งแบบเทปูน พอแบบตั้งขึ้นก็ปรากฏว่าพระจันทร์ซึ่งเป็นตะเกียงเจ้าพายุที่เราหวังไว้แต่เริ่มแรกกลับมีเมฆมาบัง แล้วก็เริ่มมีเมฆมาบังทวีขึ้น ๆ จนกระทั่งว่ามืดไปหมดในท้องฟ้า แต่อย่างนั้นก็ตาม เราก็คิดว่าคงไม่มีอะไร คงไม่มีอุปสรรคอะไรที่จะทำให้เราทำงานไม่ได้ เมื่อตั้งแบบแล้วก็สั่งช่างให้เขาผสมปูนเลย ช่างก็ผสมปูนทรายจัดแจงตั้งกองปูนขึ้นผสมกองแรก พอผสมกองแรกไม่ทันจะเทก็ปรากฏว่ามีลมมาทางด้านหลังเขา มาจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นลมที่เรารู้ได้ว่าต่อไปข้างหน้าจะต้องมีฝน แต่เราก็ไม่วิตก คิดว่าคงจะไม่มีอะไร

แต่อย่างไรก็ตาม ผมไม่ประมาทเตรียมตัวไว้ให้พร้อม มีทั้งผ้าพลาสติกมีทั้งสังกะสีที่จะคลุมเอาไว้ถ้ามันเกิดฝนตกทำงานไม่ได้ พอผสมปูนเสร็จก็เริ่มเท พอเทถังแรกลงไปพายุมันก็มา คราวนี้มันไม่ใช่ลมเย็น ๆ ที่จะพัดมาให้เราสบายใจเสมือนมีแอร์คอดิชั่นกลางแจ้งอย่างนั้นแล้ว มันเป็นพายุที่มาเป็นลูกมาเลย มันหอบกันมาเป็นช่องผ่านช่องเขามาเป็นลูกเล็กลูกใหญ่ ผมบอกกับช่างให้ช่วยกันกับพวกนักศึกษาที่มีอยู่นั้นช่วยกันเทปูน แล้วก็เอาผ้าพลาสติกเอาสังกะสีคลุมแบบที่เราจะเท คลุมหลุมที่เราจะเทและถุงปูนอุปกรณ์ต่าง ๆ เสร็จ เราพากันไปนั่งรออยู่บนรถ ฝนก็ตกลงมาจริง ๆ ฝนตกเหมือนกับเราเทน้ำใส่บัวเทลงมา ตกอยู่ตรงนั้นประมาณ ๒๐ กว่านาที จนน้ำนองท่วมไปในบริเวณนั้น ผมนั่งคอยอยู่บนรถนั่งคิดไปเรื่อย ๆ ว่าฝนที่มาเป็นลูกประเดี๋ยวก็คงจะหาย สักครู่ก็ซาจริง ๆ พอฝนซาก็เริ่มงานกันใหม่ เริ่มเทปูนออกไปอีก ผสมปูนเทหมดกองแรกก็ผสมใหม่เทต่อไปอีก เวลาล่วงไปตกประมาณ ๒๒.๓๐ น. ได้

พอเริ่มผสมปูนใหม่ ผมก็สังเกตเห็นว่าฝนเริ่มมาอีกแล้ว คราวนี้มันมาเป็นลูกใหญ่เป็นกลุ่มมืดทะมึนมา บางท่านที่เคยเห็นภาพบริเวณแคมป์สน จากภาพยนตร์แล้วว่าต้นสนที่นั่นสูงมาก แต่ว่าเมฆที่ลมหอบมามันสูงกว่าต้นสนไม่รู้กี่สิบเท่า เป็นก้อนทะมึนมาเหมือนกับเป็นรูปร่างอะไรสักอย่างหนึ่ง พุ่งผ่านออกมาทางช่องเขา **ผมรู้สึกว่าผมกำลังไม่ได้ทำงานนี้ต่อสู้กับธรรมชาติจริง ๆ เสียแล้ว ผมกำลังต่อสู้กับสิ่งที่ซึ่งผมเอง**

ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าเป็นอะไร ซึ่งผมคิดว่ามันเป็นอำนาจสิ่งหนึ่งซึ่งมากระทบตัวเราให้เรารู้ว่า เรากำลังทำงานขัดขวางบางสิ่งบางอย่าง หรือไปทำบางสิ่งบางอย่าง ที่ผมเองก็ไม่สามารถจะเรียกว่าอะไร ให้เขาไม่พอใจ ผมเองเป็นขวากหนามอย่างหนึ่งที่ไปขัดขวางอะไรบางสิ่งบางอย่างในที่ตรงนั้น จึงทำให้มีบางสิ่งบางอย่างที่มากระทบเรา ให้รู้สึกว่างานของเราจะต้องไม่สำเร็จแน่ แต่อย่างไรก็ตามหลายปีมาแล้วที่ผมได้เคยมาพูดที่นี่ว่า การที่ผมได้มีส่วนเข้าไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า เพราะมีความเชื่อมั่นว่าพระองค์ท่านเป็นพระมหากษัตราธิราชที่ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ ครั้นเมื่อเริ่มงานที่จะสร้างพระสถูปองค์นี้นี่ อาจารย์พรก็มาปรารภกับผมเกี่ยวกับการออกแบบพระสถูปเจดีย์ อาจารย์พรเองก็เคยพูดว่างานนี้มันเป็นงานใหญ่ เป็นงานสำคัญจะทำสำเร็จหรือไม่สำเร็จแค่ไหนยังไม่รู้ ผมเองก็ยังไม่สู้แน่ใจ

จนกระทั่งวันหนึ่ง อาจารย์พรกับคุณศรีเพ็ญก็มาชวนผมไปพบ **อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์** อดีตนายกรัฐมนตรีที่ท่านรู้จักดี ได้ปรารภกันถึงเรื่องการสร้างพระสถูปองค์นี้ มีการปรึกษาพูดคุยกันนานมากทีเดียว จนกระทั่งมีช่วงหนึ่งท่านอาจารย์สัญญาถามขึ้นมาว่า *“พวกเราที่จะทำกันนี่แน่ใจแล้วหรือว่าจะทำได้แน่ใจแล้วหรือว่าจะสู้เขาได้?* จะอย่างไรก็ไม่ทราบครับ ผมได้หลุดปากไปคำหนึ่งว่า *“ผมสู้เสมอหมดชีวิตของผม”* ผมว่าผมสู้เสมอหมดชีวิตของผม ก็เมื่อพูดอย่างนั้นไปแล้วก็ตั้งปณิธานว่าสิ่งที่เราทำเพื่ออุดมการณ์ของเรา เพื่อความเชื่อของเรา ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ ไม่ใช่เพื่อชื่อเสียงของเรา เราก็สู้ได้แค่หมดชีวิต เหมือนกับคนไทยเราทุกคน ถ้าจะสู้ให้ชาติเราอยู่รอดได้เราก็สู้แค่หมดชีวิต ฉะนั้นเมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ก็ให้รู้สึกว่าผมกำลังต่อสู้กับอำนาจซึ่งมันยิ่งใหญ่กว่าอำนาจความเป็นคนที่มีอำนาจอยู่จำกัดเช่นผม แต่อย่างไรก็ตามผมก็เชื่อว่าสิ่งที่ผมเชื่อมั่นคือ**สมเด็จพระนเรศวรเจ้า ผมก็ตั้งอธิษฐานในใจผมบอกว่าแม้ว่าจะมีอำนาจอันยิ่งใหญ่กว่าผมมากมายที่เหลือจะคณาได้ก็ตามจะมาทำลายล้างงานที่ผมทำนี้แล้วละก็ ผมยินดีที่จะต่อสู้จนถึงที่สุด ผมท้าทายว่าใครจะแน่กว่าใครก็ลองให้เห็นในคืนนั้นเลยว่า ใครจะอยู่ใครจะไป** ผมอาจจะคุมตัวเองไม่ได้ก็อาจจะเป็นได้ ผมก็ทำมันทั้งกลางฝนอย่างนั้นแหละ แม้ฝนมันจะตกมันจะเทลงมาก็ตาม มันตกอย่างหนักเลย ฝนมันตกหนักผมก็ยืนอยู่ นักศึกษาก็ยืนอยู่ เมื่อช่างเขาเห็นเราและนักศึกษาตัวเล็ก ๆ ซึ่งไม่ใช่นักกล้ามอะไรยืนอยู่ ช่างเขาก็ยืนอยู่เหมือนกัน ยืนอยู่กลางฝน ทำกันอยู่ท่ามกลางฝน เทฐานจนเสร็จ เทฐานเสร็จก็ใกล้ ๒๔.๐๐ น. เต็มที ผมก็บอกว่าพอเท่านี้ คืออย่างน้อย ๆ นี่ในขั้นแรกเราก็ไม่ให้ใครมาลบเหลี่ยมเราได้ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจสิ่งใดเราก็สู้ เทกันได้เสร็จคืนนั้นก็กลับที่พัก

กลับมาถึงที่พักแล้วผมก็รู้สึกว่า ผมกำลังจะก้าวเข้าไปสู่การท้าทาย ที่ผมเองต้องระมัดระวังตัวอย่างยิ่ง เพราะมันไม่ใช่อำนาจที่เรามองเห็น แต่เป็นอำนาจที่มองไม่เห็น

พอรุ่งขึ้นเช้าผมก็ไปอีกไปทำต่อ เริ่มงานต่อในวันเสาร์เริ่มกันแต่เช้าเลย พอไปถึงเราก็แบ่งงานบอกให้ช่างเริ่มเทส่วนที่เป็นฐานตั้งขึ้นมาข้างบนก่อน ช่างก็จัดแจงปรับพิมพ์ใหม่ เสร็จแล้วก็เริ่มต้นเท ผมก็ไปวางแผนตั้งปะรำทำอาสนะสงฆ์อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ฝ่ายช่างเขาก็เริ่มเทปูน ช่างผสมปูนเทปูนลงไป ๆ แล้วเขาก็ใช้เหล็กแยงลงไป ๆ ค่อย ๆ พอ ๘.๐๐ น. ช่างก็วิ่งมาบอกผมเลย นายช่างเขาก็บอกว่า **“อาจารย์ครับพิมพ์แตกเสียแล้ว”** พอบอกว่าพิมพ์แตก ผมก็รู้สึกว่าเริ่มต้นมีการรบกวนอีกแล้ว เราเริ่มต้นที่จะต่อสู้กัน

แล้ว เริ่มต้นท้าทายกันอีกแล้ว ผมก็ไปดูพิมพ์มันไม่น่าจะแตก ท่านก็คงจะเห็นแล้วว่าฐานของเรานี้ไม่สูงเท่าใด คือสูง ๙๙ เซนติเมตร ตามส่วนที่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าท่านกำหนดลงมาแล้ว ความหนาของคอนกรีตนั้นหนาข้างละประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ฉะนั้นคอนกรีตขนาดนี้จะมีแรงอัดไม่มากเลยหรือไม่มีแรงอัดเลยก็ว่าได้ ถ้าใครมีความรู้ทางด้านช่างจะทราบดี ไม่มีแรงอัดเลย แล้วไม้แบบนั้น ไม้แบบที่นำมาทำนั้นหนาถึง ๑ นิ้ว ประกันแบบก็มีขนาดหน้า ๒ นิ้วแข็งแรงมาก พิมพ์ตรงมุมไม้ปริออกมาเลย เหมือนกับใครมาดันจากข้างในออกมาเลยแตก พิมพ์แตกปูนก็ไหลพรั่ง ๆ ลงมา ผมไม่พูดอะไร เพราะสิ่งเหล่านี้มิใช่สิ่งที่เข้าใจง่าย บางท่านก็อาจจะไม่เข้าใจ มันอาจจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาก็ได้ แต่เท่าที่สังเกตเห็นนั้นมันไม่ใช่ มันไม่มีแรงอัดไม่มีแรงอัดเลยแล้วจะแตกได้อย่างไร ผมบอกช่าง **“ไม่ต้องตกใจ ช่างช่วยกัน”** พวกนักศึกษากับช่างก็เข้ามาช่วยกัน ช่วยกันบีบไม้แม่พิมพ์จนเข้าที่ ตักปูนขึ้นเพื่อไม่ให้มีน้ำหนักมาก และให้เทางด้านอื่นก่อนแล้วเราก็ทำต่อ พอเอาพิมพ์เข้าที่ได้ฝนก็ตกอีก ฝนตกลงมาเป็นระยะ ผมก็ยืนทำกลางฝนช่วยกัน คือเรายืนอยู่ซะอย่างงานก็เดิน ก็ทำกันกลางฝน พอเขาเทเสร็จ ผมให้เอาสังกะสีคลุมพิมพ์ที่ปูนเลย หมดภาระแล้วก็ไม่ให้ใครเข้าไปใกล้ไปข้องเกี่ยวอะไรอีกเลยที่ตรงนั้น

เราจับทำงานอื่นต่อไปเรื่อย ๆ พอทำปะรำทำอาสนะสงฆ์อะไรต่อมิอะไรเสร็จแล้ว ก็ว่าจะเริ่มตั้งราชวัตรฉัตรธงกันราว ๕ โมงเย็น ราชวัตรนั้นทำล่วงหน้าไว้ ฉัตรนั้นก็ทำล่วงหน้าไว้ แต่ก็มีเหตุอัศจรรย์คือว่าฉัตรที่เราทำค้นไว้ขึ้นโครงไว้ตั้งเอาไว้ เกิดล้มเพราะพายุพัดล้มมา ๓ คัน ทำให้ก้านฉัตรนั้นเดาะซึ่งต้องซ่อมต้องดามกันพอให้เสียเวลา แล้วในวันนั้นคือวันเสาร์ก่อนที่จะเริ่มงานรู้สึกว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ มันวุ่นไปหมด รถที่จะใช้งานก็ให้มีอันจะต้องตกหลุมมาไม่ได้ ให้ไปขนของมาทำก็ต้องตกหล่ม หรือไม่ตกหล่มก็จะต้องมีการสับสนอะไรกันให้วุ่นไปหมด ซึ่งไม่สามารถจะทำอะไรได้อย่างรวดเร็ว เรากะไว้ว่าเราจะได้รถดัมพ์คันใหญ่ ๆ มาช่วยบรรทุกฉัตรและราชวัตรจากแคมป์ที่พักเข้ามายังที่ตั้งก่อนค่ำ เกิดรถติดหล่มมาไม่ได้ รถดัมพ์ไม่น่าจะติดหล่ม ดินมันก็แน่น ๆ อย่างนั้นน่ะแต่มาไม่ได้ แต่ก็ยังไม่ร้ายไปเสียหมด ยังโชคดีอยู่บ้างที่ว่าคุณศรีเพ็ญตัดสินใจอย่างรีบด่วน ซึ่งผมปรารภให้ทราบล่วงหน้าเหมือนกันว่า ถ้ารถมาไม่ได้ก็ขอแรงคนแบกกันมาก็แล้วกัน ในที่สุดคุณศรีเพ็ญก็บอกขอแรงให้คนช่วยกันแบกมา ก็มีท่านผู้มีเกียรติหลายท่านที่ไปร่วมงานในวันวางศิลาฤกษ์วันนั้นช่วยกันออกแรงแบกมาจนได้ เอาราชวัตรฉัตรธงมาตั้งในตอนกลางคืนนั้นเอง กว่าจะจัดการตั้งราชวัตรฉัตรธงให้เข้าที่เสร็จก็ร่วม ๒๓.๐๐ น. ในระหว่างนั้นมีฝนลงเปาะแปะ ๆ ไม่หยุด คืนนั้นท้องฟ้ามืดมิดด้วยเมฆดำครึ้มมืดจริง ๆ มืดสนิท แม้กระทั่งจุดไฟแล้วก็มองไม่สู้จะเห็น ทำกันอยู่ท่ามกลางขมุกขมัวอย่างนั้น

พอตั้งราชวัตรฉัตรธงเสร็จ ผมสังเกตเห็นว่ามีลมพัดมาต้องยอดฉัตร รู้สึกว่าจะเกิดมีพายุแน่ ผมคิดว่าถ้าเป็นอย่างนี้แล้วพิธีของพวกเราจะไม่สวยแน่ เพราะถ้าราชวัตรฉัตรธงถูกพายุก็จะต้องโค่น ผมจึงขึงเชือกแล้วตรึงโยงเสร็จก็ปรากฏมีพายุฝนเริ่มมาจริง ๆ คราวนี้มันมาอย่างผิดสังเกต เพราะว่าเมฆนั้นมันมาเป็นรูปแปลก ๆ เมฆฝนที่มาตามภูเขามันต้องแผ่เป็นเส้นระดับตามแนวสันเขา แต่นี่มันมาสูงขึ้นเหมือนดอกเห็ด เหมือนควันระเบิดปรมาณู เมฆนั้นดำรวมตัวพลุ่งสูงขึ้นไปเลยแล้วมันก็เคลื่อนตัวเข้ามาอย่างรวดเร็ว

เลยทีเดียว ผมรู้สึกว่าคราวนี้แหละคือการเผด็จศึกครั้งสุดท้ายละที่เขาจะทำลายเราให้ราบ ผมตัดสินใจในทันทีว่า *“งานเสร็จแล้วนี่”* ร้องบอกคนที่มาช่วยออกแรง และเมื่อช่างตอกหมุดตัวสุดท้ายเสร็จแล้วผมก็ตะโกนบอกพรรคพวกว่า *“ตัวใครตัวมันนะ ถ้าอยู่ช้าก็ต้องเข็นรถกันอีก”* แทนที่จะบอกว่า *“ตัวใครตัวมันนะ ถ้าอยู่ช้าผีจะหลอกเอานา”* เดี๋ยวพวกเราจะใจเสีย เพราะมันไม่ใช่ฝน มันน่าจะเป็นภูตผีหรือปีศาจอะไร ก็สุดแต่จะนึกเห็นและรู้สึกมันพุ่งเข้ามาหาเราเลย

พอผมขึ้นรถได้ พรรคพวกขึ้นรถได้ ผมมองแลไปข้างหลัง *คบไฟต่าง ๆ ที่เราทิ้งไว้แสงไฟก็ส่องขึ้นไปจับคันฉัตรเป็นภาพประทับใจสำหรับผมมากทีเดียว ทำให้เรารู้สึกมีบรรยากาศ เหมือนกับรูปภาพที่เขียนในรูปสมเด็จพระนเรศวรฯ เหมือนกับไต้ที่เขาตามไว้หน้าค่ายในสมัยโบราณ ผมเชื่อว่าผมได้ทำสิ่งซึ่งเรามุ่งหวังสำเร็จไปแล้ว และที่ตรงนั้นผมเชื่อว่าวิญญาณของทหารของสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าได้มารับหน้าที่ต่อจากเราแล้ว มาอยู่ยามตามไฟแล้ว เชื่อว่าสิ่งที่เราเห็นนั้นจะไม่ทำให้ราชวัตรฉัตรธงต้องถูกทำลายแน่ ผมมั่นใจอย่างนั้น* กลับไปถึงที่พักคืนนั้นผมไม่พูดกับใคร แม้กระทั่งอาจารย์พรหรือคุณศรีเพ็ญซึ่งมาให้คำปรึกษาว่าพรุ่งนี้จะอย่างนั้นอย่างนี้ ผมก็พูดคำสองคำ เพราะความรู้สึกของผมนี่ผมรู้สึกว่ามันน่าวิตก หลังจากนั้นก็เข้านอน นอนคืนนั้นก็ฝัน ฝันถึงเรื่องอะไรต่อมิอะไร เอาต้นชนปลายไม่ได้ว่าผู้คนเข้ามายื้อแย่งทำลายอะไรต่ออะไรสารพัดเลยว่า ที่ตรงที่ทำราชวัตรฉัตรธงถูกผู้คนมายื้อแย่ง มาทำลาย มาถอนกันใหญ่ และอีกพวกหนึ่งเขาก็เข้ามาขวางไม่ให้มันมาถอน ก็ผลักดันยื้อแย่งกันอยู่อย่างนั้น รู้สึกว่าในคืนนั้นนอนไม่สู้หลับ

ทีนี้ผมจะเล่าถึงความประหลาดเรื่องฝน ที่แคมป์ที่พักกับที่สร้างพระเจดีย์ห่างกันอย่างเก่งคะเนดูก็สักกิโลเมตรครึ่งเท่านั้นเอง คืนวันศุกร์ก็ดี คืนวันเสาร์ก็ดี ฝนมาตกตรงที่เราทำเจดีย์กัน มันตกตรงนั้นจริง ๆ แต่ทางแคมป์ที่พักน่ะไม่ตกเลย แผ่นดินแห้งผากทีเดียว แม้กระทั่งคุณนนท์ที่เป็นโชเฟอร์ให้เรา ไปติดฝนอยู่กับผมพอขับรถกลับมาที่แคมป์ยังบ่นบอกว่า “เอ...เดี๋ยวผมโดนอาจารย์พรตุละแย่เลย ที่หาว่าไปไถลอยู่ที่ที่ทำพระเจดีย์” เพราะที่แคมป์ฝนไม่ตก ห่างกันชั่วแค่ประมาณกิโลเมตรครึ่งเท่านั้นฝนไม่ตก แต่ที่ทำฐานพระเจดีย์ตกน้ำนองเลย และทั้ง ๒ คืนมันตกเฉพาะตรงนั้นน่ะ เหมือนมีฝักบัวมารดเฉพาะตรงนั้น ไม่ให้เราทำงานไปได้สำเร็จ นี่เป็นเรื่องที่ว่าประหลาดอยู่

ต่อไปเหตุการณ์ในวันอาทิตย์ พอตื่นเช้าผมอาบน้ำอาบท่าเสร็จแล้วแต่งตัว แล้วรอเวลา พอโผล่ออกมาหน้าแคมป์มองไปที่ทำพระเจดีย์ก่อนอื่น เห็นยอดธงยอดฉัตรตั้งอยู่ใจชื้นขึ้นมา คิดว่าอย่างที่เรารู้สึกนั้นน่ะเป็นจริงไปแล้ว ทหารของท่านมารับหน้าที่พิทักษ์รักษาต่อจากเราแล้ว บอกช่างให้เขาไปปลดแบบฐานรับศิลาฤกษ์ได้แล้ว แบบสมบูรณ์ดี และแล้วจากนั้นเราก็เดินทางไปสู่พิธีกัน

พอไปถึงก็ตระเตรียมตัวกันจนถึงเวลา ๐๘.๔๐ น. เท่าที่ผมจำได้ ผมเข้าไปเป็นผู้ช่วยอาจารย์พร **นี่เป็นจุดเริ่มต้น** เรื่องประสบการณ์ที่ผมเองก็ยังไม่รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผมนั้นคืออะไร จนกระทั่งผมมานั่งพูดอยู่ตรงนี้ ผมก็ยังไม่รู้เหมือนกันว่ามีอะไรอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ถ้าจะเรียกกันในภาษาปัจจุบันก็ต้องบอกว่าเกิดมี **“มือที่สาม”** เกิดขึ้นแก่ผม ผมเองผมได้พบกับมือที่สามเข้าจริง ๆ ผมก็ยังไม่มีโอกาสถาม

คุณศรีเพ็ญ ให้คุณศรีเพ็ญสอบสวนว่า มือที่สามนั้นเป็นมือของใคร เพราะเวลานี้เท่าที่เข้าใจว่า ไม่ใช่มือของบุคคลที่มีเนื้อมีหนังอยู่แน่ ๆ แต่ผมรู้สึกว่ามีมือที่สามมายุ่งกับผมด้วยแน่ ๆ

กล่าวคือ เริ่ม ๐๘.๔๐ น. อาจารย์พรเริ่มอาราธนาศีล ผมอยู่ในพิธีมณฑลนั้นก็ฟังพระให้ศีล ตอนนี้ผมเองผมเริ่มรู้สึกว่าตัวผมนี่โดนอะไรเข้าอย่างหนึ่งแล้ว ทั้ง ๆ ที่ก่อนออกจากที่พักมาทำงานทุกครั้งไป ผมต้องอาราธนาสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวาธิราช ที่เคารพนับถือนั้น ให้คุ้มครองป้องกันอันตรายทั้งที่เห็นตัวและไม่เห็นตัวก็ตาม อย่าให้เป็นอุปสรรคขัดขวางในการที่เราจะทำงาน ผมฟังพระให้ศีล กำลังฟังพระให้ศีลนั้นรู้สึกว่ามีอำนาจเป็นแรงอย่างหนึ่งเคลื่อนมาทางเดียวกับที่ฝนมันมา คือมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ มันทำให้ผมรู้สึกควบคุมตัวไม่อยู่ ตัวเริ่มสั่น สั่น สั่น สั่น ผมรู้สึกอาย นี่อยู่ดี ๆ มาสั่นอะไรนี่ ผมไม่ได้รับจ้างเข้าทรงอะไรนี่ ผมก็อายผมพยายามสะกดตัวผมเอง ผมคิดว่าถ้าผมนั่งลงตัวผมคงกระโดดได้เหมือนกบ ผมจึงสะกดตัว ผมนี้ก็ยังสั่น สั่น สั่น สั่น แล้วก็รู้สึกเย็นเข้าไปถึงหัวใจ ผมรู้สึกว่าผมต้องเสียอะไรสักอย่างหนึ่งถ้าผมไม่ใจแข็งพอ ไอ้สิ่งนั้นมันคงจะเข้ามาครอบครองตัวผมแน่ ผมได้สติผมก็นึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นึกถึงสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า นึกถึงพระสยามเทวาธิราชว่า ขออำนาจบารมีท่านเป็นที่พึ่ง ผมนึกถึงและตั้งจิตสงบอยู่พักหนึ่งประมาณสักครึ่งนาทีเห็นจะได้ น้ำตามันก็ไหลออกมา น้ำตาได้ไหลออกมาโดยที่ผมไม่สามารถจะยับยั้งได้ มันไหลออกมา ไหลออกมา ไหลออกมากลบนัยน์ตา ในขณะนั้นผมให้รู้สึกว่าตัวเย็นเฉียบไปหมดเย็นจริง ๆ เลย ขณะที่ผมกำลังสั่นนั้นและก่อนที่น้ำตาจะหลั่งไหลออกมา ขณะที่ผมตั้งใจนึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า **ผมก็รู้สึกว่ามีมือมาประคองหลังผมไว้ เอามือมาจับตรงนี้ ผมยังจำน้ำหนักมือนั้นได้ดีว่า มือที่มาแตะประคองหลังผมไว้ไม่ให้ผมล้ม แตะเอาไว้เฉย ๆ มาจับเอาไว้ จนกระทั่งน้ำตาไหลพราก ๆ ๆ มือนั้นก็ปล่อย** ก็พอดีพระให้ศีลเสร็จ อาจารย์พรก็มา ผมจึงสามารถควบคุมตัวเองได้ ผมก็เข้าไปจุดเทียนชนวนส่งให้อาจารย์พร

ผมก็ดำเนินพิธีต่อมา อาจารย์พรเริ่มพรมน้ำมนต์ในหลุม จากนั้นเริ่มลงมือตอกไม้มงคล ไม้อันแรกคือ**ไม้สัก**ที่ตอกลงไปกลางหลุม พอผมส่งไม้ให้อาจารย์พร ผมก็รู้สึกว่า ตัวผมถูกไฟฟ้าช็อตมันซ่าไปหมด ตัวชาไปหมดซ่าไปหมด เอาไม้ส่งวางที่บนหลุมรู้สึกคล้ายกับว่ามีอำนาจอะไรขึ้นมาจากหลุมนั้น มันวิ่งเข้าตัวผมซ่าไปหมด อาจารย์พรก็เริ่มตอกไม้ ตอกไม้อันที่หนึ่งลงไปแล้ว ปรากฏว่าหัวไม้ส่งเริ่มแตก คือไม้ที่สำหรับตอกลงไปทับไม้มงคลหัวไม้เริ่มแตก ไม้ที่ตอกอันที่สองนี่ผมจำได้ว่าเป็น**ไม้กันเกลา** พอตอกไม้ที่สองนี่มุมด้านทิศเหนือ ไม้ก็แตก หัวไม้นี่แตกเยินเลย ก็ต้องตัดแล้วก็ตอกไม้ต่อไปจนครบ *ระหว่างตอกไม้นี่ผมรู้สึกตัวผมชาไปหมดแล้ว ก็ไม่รู้สึกว่าตัวเองทำอะไรไม่เป็นตัวของตัวเองเลย มันทำอะไรไปได้อย่างไรไม่ทราบเป็นไปโดยอัตโนมัติ ทั้งหมดมันเหมือนกับมีคนบอกให้ทำ เหมือนกับมีอำนาจที่มาจับมือเราดึงไปทำอย่างนั้นๆๆๆ พอไม้สุดท้ายที่เป็น**ไม้ประดู่แดง** ตอกลงไปในหลุม พอตอกลงไปๆๆเหลืออีกสักเท่านี้ (ประมาณ ๖ นิ้ว) ก็จะจมลงไป ไม้ประดู่แดงท่อนนี้ผมเชื่อว่าเป็นไม้ที่เขาตัดมานานแล้วและเป็นไม้แห้งด้วย แต่สังเกตเห็นว่าพอตอกลงไปเหลือเท่านี้* **มันมียางไม้ปรี่ขึ้นมาจากหัวไม้** *พออาจารย์พรตอกลงไป* **ยางไม้นี่กระจาย**

ออกไปเหมือนกับเป็นเลือดออกไปจับข้าง ๆ ผนังที่เราวางศิลาฤกษ์ ยิ่งตอกยางยิ่งกระเด็นกระจายออก ๆ *ซึ่งเป็นสิ่งที่อัศจรรย์อยู่ว่ายางไม้นี้ไม่สามารถจะกระจายออกไปอย่างนั้นได้ แต่มันออกไปได้* ตอกเสร็จมิดหมดเลย จากนั้นก็วางแผ่นอิฐทอง นาค เงิน ตามลำดับ แล้วก็แผ่นทองแดงและแผ่นศิลาฤกษ์ หลังจากนั้นก็ปิดปากแท่นรับแผ่นศิลาฤกษ์เป็นอันเสร็จพิธี

ทีนี้ย้อนกล่าวเรื่องที่ผมก็ประหลาดใจว่า เหตุการณ์ที่เกิดกับผมในวันนั้นไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะว่าในพิธีวันนั้น สิ่งที่นำมาร่วมพิธีนั้นล้วนแต่เป็นของเชื่อได้ว่า ทำด้วยอำนาจคุณวิเศษจริง ๆ เพราะว่าในปริมณฑลนั้นจะปิดยันต์เอาไว้ ๘ ทิศ และยันต์ผ้าขาวที่ติดนั้นเป็นยันต์ชั้นสูงมาก และปกติแล้วจะติดยันต์เพียงแผ่นเดียว แต่นี่ข้างหลังยันต์ที่ติดนี่เป็นยันต์ชั้นสูง ที่จะป้องกันไม่ให้อันตรายทั้งหลายมิให้เข้ามาในพิธีนั้นได้ แล้วก็ปิดทั้ง ๘ ทิศ ส่วนตรงกลางนั้นมียันต์อากาศธาตุปฐวีธาตุติดข้างล่างข้างบน เรียกกันว่าได้ทั้งสิบทิศนั่นแหละ ไม่สามารถจะมีอะไรเล็ดลอดเข้ามาในพิธีนั้นได้ในพิธีมณฑลนั้น แต่เกิดเหตุน่าประหลาดขึ้นกับตัวผมจนได้ หรืออาจเป็นด้วยว่าผมนี้เป็นตัวจักรตัวหนึ่งซึ่งไปขุดที่ตรงนั้น ทำให้อะไรมันเกิดเดือดร้อนขึ้นมาแก่ฝ่ายตรงกันข้ามเข้าหรืออย่างไรก็สุดที่จะเดา จึงเล่นงานผม แล้วก็มาคิดดูว่าอำนาจที่ทำนี้มันคงยิ่งใหญ่มากจริง ๆ มิฉะนั้นมันคงไม่ฝ่าเข้ามาถึงในพิธีมณฑลมาถึงตัวผมได้ นี้เป็นสิ่งที่มันอัศจรรย์อยู่

แต่อย่างไรก็ตาม ผมก็ได้ข้อพิสูจน์สิ่งที่ผมเชื่อมั่นและก็เชื่ออยู่จนทุกวันนี้ว่า สิ่งที่ผมยึดมั่นและเชื่อมั่นคือ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บารมีของท่านผมยึดมั่น ไม่ว่าผมจะสวดมนต์ไหว้พระเมื่อใด ผมจะต้องอ้างพระนามของท่านเป็นสิริมงคลก่อน แล้วก็สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า แล้วก็พระสยามเทวาธิราช** สิ่งที่กล่าวนี้ผมเชื่อว่าผมรอดตัวมาได้จากอำนาจ หรือผมรอดจากสิ่งที่ผมมองไม่เห็นตัวมาได้ก็เพราะสิ่งทั้งสามนี้อย่างแน่ชัดที่สุด กับผมยังเชื่อว่าบารมีของสิ่งที่กล่าวนั้นคุ้มภัยให้แก่คนเล็ก ๆ เช่นผมให้รอดพ้นภัยมาได้ ประสาอะไรกับประเทศชาติบ้านเมืองท่านจะคุ้มให้พ้นอันตรายไม่ได้

นี่เป็นเรื่องที่ผ่านมาหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผมในวันที่วางศิลาฤกษ์ที่นั่น และก็ทั้งสิ่งที่เคารพยิ่งสามสิ่งนี้เองที่เป็นกำลังใจให้ผมคิดทำอะไรต่อไปข้างหน้า ซึ่งผมคิดว่าที่จะต้องทำถ้าเพื่อสิ่งทั้งสามนี้แล้วผมทำแค่หมดชีวิต แล้วก็ไม่เคยคิดว่าทำเพื่อต้องการชื่อเสียงหรือต้องการลาภยศแต่อย่างไร ท้ายที่สุดนี้ผมมั่นใจว่าประเทศเราคงอยู่รอดได้ ถ้าเรามีความเชื่อมั่นในสิ่งนี้ และถือเอาสิ่งนี้เป็นธงชัยในการที่จะดำเนินกิจการเพื่อประเทศชาติ ก็คงจะนำไปสู่ความสำเร็จได้

เรื่องประสบการณ์ในวันวางศิลาฤกษ์พระสถูปอิสรภาพพระนเรศวรเป็นเจ้า
คงยุติลงเพียงเท่านี้ครับ ขอบคุณ (ตบมือ...)

ความรู้สึก
ในการไปร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

คุณศรีเพ็ญขอร้องให้ดิฉันเขียนถึงความรู้สึกของดิฉัน เมื่อครั้งไปร่วมงานทำพิธีวางศิลาฤกษ์สถูปเจดีย์อิสรภาพ ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งผ่านคุณศรีเพ็ญ ให้อาจารย์ดำเนินงานนี้ตามที่ทราบกันแล้ว เรื่องนี้ดิฉันไม่ค่อยทราบรายละเอียดนักว่าเขาจะมีทำอะไรกันบ้าง เป็นแต่คุณศรีเพ็ญขอให้ไปช่วยในเรื่องดอกไม้ และถ้ามีดอกไม้หรือผลไม้อะไรที่พอหาไปได้ก็ให้เอาไป

เดิมตั้งใจจะไปกับรถบัสใหญ่ที่จัดไว้ จะเดินทางไปในวันเสาร์ที่ ๒๔ พ.ค. ๑๘ ก่อนวันงาน ๑ วัน แต่พอดีได้จังหวะกับคุณศรีเพ็ญและอาจารย์จุลทัศน์จะไปก่อนในวันศุกร์ที่ ๒๓ พ.ค. ๑๘ ดิฉันและสามีจึงเดินทางไปพร้อมกับคุณศรีเพ็ญในวันนั้น ถึงแคมป์สนในวันนั้นบ่ายมากแล้ว ตอนแรกเข้าไปถึงดูรอบ ๆ รู้สึกบรรยากาศน่ากลัวชอบกล อากาศก็ผิดไป รู้สึกจะเย็นลงเรื่อย ๆ ยิ่งทราบว่ายังมีงานสำคัญอีกหลายอย่างยังไม่เสร็จ อาจารย์พรหน้าดำคร่ำเครียดและดูอารมณ์ไม่สู้ดีนัก มีนักศึกษาทั้งหญิงชายช่วยกันอยู่หลายคน แต่ใจก็ยังคิดว่างานนี่ใหญ่เกินไปที่จะใช้คนเพียงแค่นี้ทำ และก็ทราบจากคุณศรีเพ็ญว่างานนี้มีฝ่ายตรงข้ามต่อต้านไม่ให้งานนี้เป็นผลสำเร็จ ดิฉันก็คอยแต่จะคิดว่าไม่สำเร็จอยู่เรื่อยไป ตั้งใจว่าจะพักสักประเดี๋ยวแล้วก็จะรีบอาบน้ำ เพราะดูอากาศเย็นลงเรื่อย ๆ จะอาบน้ำไม่ได้ ก็พอดีได้ยินเสียงอาจารย์พรเรียกให้ไปทำหัวส้วมกัน เพราะเรือนหลังที่พระจะมาพักยังไม่มีส้วม ของเก่าเป็นชักโครกซึ่งเสียใช้การไม่ได้ ถูกรื้อออกไปแล้ว ดิฉันเดินตามไป ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ไม่รู้ว่าจะทำอีท่าไหน แต่ก็รู้แล้วว่าเพราะเหตุไรอาจารย์พรถึงต้องมาใช้ดิฉัน ผู้ชายทุกคนถูกระดมไปทำงานที่เนินพระเจดีย์หมด

เห็นทรายแล้วว่ามีจำนวนจำกัด นึกสงสัยว่าจะพอใช้หรือ อาจารย์บอกว่าขอให้นั่งได้ก็แล้วกัน จะเป็นยังไงก็ช่างเถอะ ดิฉันดูอาการอาจารย์พรแล้วไม่ควรต่อคำจะได้ไม่ได้พรุ่งนี้รู้เอง ช่วยอาจารย์พรก่ออิฐเสร็จแล้วก็กลับที่พัก พรุ่งนี้จึงค่อยวางหัวส้วม ในใจก็คิดกลัวว่าจะเกิดเรื่องอยู่ร่ำไป ถอดเสื้อจะอาบน้ำ ก็รู้สึกหนาวเหน็บ ล้างแต่แขนแล้วก็รีบแต่งตัวและก็ค่ำพอดี เดินไปดูพวกเขาทำฉัตรกัน เห็นใหญ่โตมาก นึกไม่ถึงว่าจะทำกันถึงแค่นี้ รู้สึกชมพวกเขาว่าสามารถกันดี เขาก็เล่าถึงความฉุกละหุกในการทำนี้มาก ดิฉันก็เย้าว่าสมแล้ว งานของทหารก็ต้องอย่างนี้แหละ ใครเป็นทหารของท่านก็ต้องอดทนทำให้ทันตามรับสั่ง เราก็ควรภาคภูมิใจ ระหว่างนั้นดูเหมือนยังไม่เสร็จอยู่ ๒-๓ ฉัตร ฝนก็เริ่มตกลงมาแต่ไม่มากนัก ดูโน่นดูนี่แล้วก็

ไม่สบายใจ กลัวงานจะทำกันไม่ทัน ดิฉันไม่ได้ดูนาฬิกา เวลาก็ล่วงเลยไปทุกที ยังไม่เห็นพวกที่ทำงานกลับมา เดินมาที่พักพบเด็กชายคนหนึ่งถามว่าข้าวสุกหรือยัง ในครัวบอกว่าสุกแล้ว ดิฉันบอกว่าจะไปที่เนินพระเจดีย์อีกหรือ ทำไมไม่กินข้าวกันก่อนล่ะ เขาบอกว่าไม่กิน แต่เห็นเขายกไปให้ใครที่เรือนอีกหลังหนึ่ง กิน แล้วพวกเขาก็พากันออกไป

และเหตุการณ์ในคืนนั้นก็เกือบจะทำให้พิธีล้มเหลว ความรู้สึกของดิฉันตอนนั้นตกใจเสียใจที่คิดว่าตัวเองไม่ควรมาเลยวันนี้ ควรมาวันรุ่งขึ้นตามกำหนดเดิม สักครู่มีเด็กมาเรียกให้ไปทานข้าว ก็ชวนคุณชุบและเด็กที่เหลืออยู่ตามลงไปทาน สักครู่คุณศรีเพ็ญก็ออกไป ดิฉันยังนั่งอยู่ก็ได้ยินเสียงอาจารย์พรเรียกเด็กทุกคนให้ไป ดิฉันคิดว่าจะไม่เกี่ยวกับเราสองคน คุณชุบก็เก็บจานอะไรมากองไว้ เด็กก็มาตามว่าให้ไปด้วย ตามเด็กไปในห้องซึ่งติดกับห้องทานข้าวนั่นเอง เห็นคุณศรีเพ็ญนั่งพิงฝา ทุกคนนั่งสงบเงียบ ก็รู้ได้ทันทีว่าอะไรเป็นอะไร คลานเข้าไปนั่งใกล้ ๆ เสียงรับสั่งว่า **“เรากำลังถูกฝ่ายศัตรูคุกคามหนัก และเรากำลังจะพ่ายแพ้ แต่ท่านจะพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นไม่ได้ ขอให้พวกเรารวมใจสามัคคีกันไว้”** *ดิฉันมีความรู้สึกว่ามีอะไรมันจะทะลักออกมา จิตใจรู้สึกว่าเศร้า ใจคอไม่ดี เพราะคิดถึงตัวว่าเป็นส่วนเกิน คงช่วยท่านไม่ได้แน่ มีความหวังอยู่กับพวกเด็ก ๆ แต่ก็ใจหายที่ว่าจำนวนน้อยมาก มีแต่ความเศร้าและท้อแท้ คืนนั้นนอนไม่หลับตลอดคืน*

รุ่งขึ้นก็ช่วยอาจารย์พรทำส้วมจนเสร็จ ระหว่างทำก็บนบานภาวนาให้เรียบร้อยใช้ได้ อย่าให้มีเรื่องขายหน้าเกิดขึ้นเลย ตอนกลางวันเดินไปดู ท่าทางแข็งแรงใช้ได้แน่ เสร็จไปเรื่องหนึ่ง ระหว่างนั้นทุกคนดูวุ่นวายร้อนรนทำงานกันไม่ว่างมือ ดิฉันมาเตรียมดอกไม้ที่ได้จากหล่มสักไว้ และคอยที่จะทำพร้อมกันกับที่ได้จากกรุงเทพ ฯ ตอนนี้ลืมบอกไปว่าฝนตกแทบตลอดคืนจนเช้า ถนนหนทางเป็นโคลนไปทั้งนั้น เป็นอันรู้กันแล้วว่ารถเข้าไม่ได้แน่ ฉะนั้นพวกที่มาจากกรุงเทพ ฯ จะทำอย่างไร ห้องก็ยังไม่ได้จัด แรงงานก็ไม่มี

สักครู่ใหญ่ก็เห็นมีคนเดินกันมาตามทางเข้าแคมป์เป็นแถว ก็รู้แล้วว่าพวกกรุงเทพ ฯ มากันแล้ว หลังจากนั้นดูสับสนไม่รู้อะไรเป็นอะไร ดิฉันพยายามให้ยุ่งอยู่กับพวกดอกไม้ รู้สึกไม่สบายใจเลย อยากกลับบ้านที่สุด หลังจากทานข้าวแล้วก็ช่วยกันจัดดอกไม้กันเป็นพวก ๆ จนดึก อาจารย์พรก็มาเตือนให้นอนกันเสีย จะได้ตื่นกันแต่มืดอีก ต่างก็เตรียมกันเข้านอน ห้องนอนนั้นเรานอนกันสองแถว หัวชนฝาเท้าชนกัน แถวดิฉันตอนนั้นมีอยู่ ๓ คน แต่ทราบว่าประเดี๋ยวคุณศรีเพ็ญกับหลานสาวจะมานอนอีก ๒ คน ส่วนอีกแถวดูเหมือนนอนกัน ๗ คนแล้ว

เมื่อไหว้พระแล้วก็ล้มตัวลงนอน มีตัวแมลงบินมาตอมหน้าจึงปัดไป ๒-๓ ครั้ง พยายามจะให้หลับแต่ก็ไม่หลับ ละห้อยละเหี่ยใจเป็นกำลัง สักครู่ได้ยินเสียงขู่ฟ่อๆ ข้างๆ หู ฟังอยู่สักพักให้แน่ใจว่าเป็นอะไร ในใจบอกว่าคงเป็นตัวแมลงป่าที่ดุร้ายตัวหนึ่ง ถ้ากัดใครคงน่าดู เริ่มไม่สบายใจ รอให้หยุดก็ไม่ยอมหยุด ลุกขึ้นคลานไปขอยืมไฟฉายจากติ๋วซึ่งนอนอยู่อีกแถวมาส่องดู เขาก็ลุกตามมาดูด้วย เพราะเขาบอกว่าเขาก็ได้ยินและนอนฟังอยู่ แต่เขาได้ยินเหมือนแมวข่วนเสื่อหรือกระดาน ซึ่งที่นั่นไม่มีแมวเลย เมื่อไม่เห็นมีอะไร แม้แต่ตัวแมลงก็แยกกันเข้านอน สักครู่เสียงนั้นก็ดังมาอีกและมันอยู่ใกล้หูเหลือเกิน ดิฉันก็นอนคิดว่าจะทำ

อย่างไรดี คนอื่นเขาก็นอนเงียบกันหมด เกรงใจเขาไม่กล้าเอะอะ จะนอนอยู่ก็กลัว แต่ในใจนั้นไม่ได้คิดเป็นอื่นนอกจากแมลงดุ ๆ ตัวหนึ่งแน่ ๆ ตัดสินใจลุกไปนอนแทรกเขาอีกแถวหนึ่ง คิดว่าถ้าคุณศรีเพ็ญมานอนคงได้ยิน ถ้าเขาลุกขึ้นพูดหรือหา ดิฉันก็คิดว่าจะต้องปลุกหากันใหญ่ละ ไม่เกรงใจกันละ สักครู่คุณศรีเพ็ญกับหลานสาวก็มานอน ดิฉันนอนฟังก็ไม่เห็นมีอะไรผิดปกติ ชะโงกหน้าขึ้นดูเห็นเขานอนนิ่งเฉยไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดิฉันนอนไปนานเท่าไรไม่ทราบ และคงจะหลับไป ตกใจตื่นทั้งที่ไม่รู้สึกตัวเพราะเสียงนั้นดังมาก แล้วก็เสียงโลหะตกลงมาบนหลังคากราวใหญ่ เมื่อตื่นเต็มที่ ทุกสิ่งทุกอย่างเงียบสงบหัวใจเต้นผิดปกติรู้สึกเหมือนจะเป็นลม เมื่อกำลังหลับคิดว่าคงถูกโจมตี แต่ตื่นรู้สึกสนิทแล้วฟังดูเหตุการณ์แล้วไม่มีอะไรจริง ๆ

รุ่งขึ้นก็เถียงกัน เพราะบางคนก็ได้ยินเหมือนกิ่งไม้บ้าง ลูกเห็บบ้าง แต่ตรวจดูแล้วบริเวณนั้นไม่มีอะไรผิดปกติ ฝนก็ตกลงมาพรำ ๆ มีทางที่จะไปทำพิธีทางเดียวคือเดินไป ดิฉันเดินตามเขาไปทั้ง ๆ ที่ไม่แน่ใจนัก ต้องขึ้นเนินเขาบุกน้ำลุยโคลนกัน ถึงแล้วเห็นทุกสิ่งพร้อมเสร็จถึงจะไม่เรียบร้อยนักก็เกินคาด รู้สึกสบายใจขึ้นบ้าง เมื่อเห็นโต๊ะบูชา สีสรรค์ดอกไม้สวย ๆ แล้วพิธีก็เริ่มขึ้น ประทับใจในคำอ่านโองการที่อาจารย์ภาวาสเป็นผู้อ่าน มีกลิ่นพิกุลโชยมาอ่อน ๆ คงจะเป็นธูป เพราะดอกพิกุลมีอยู่ ๒-๓ ดอกเท่าที่จัดคงไม่สามารถได้กลิ่นถึงแค่นั้น แต่ไม่ช้าที่สบายก็หยุดชะงักอีก เมื่อตอนอาจารย์พรตอกไม้ลงในหลักที่วางศิลาฤกษ์ ใจก็เป็นห่วงข้อมืออาจารย์จุลทัศน์ที่ช่วยจับไม้อยู่ *เพราะแต่ละครั้งที่อาจารย์พรตอกลงไป แผ่นดินแทบสะเทือน แต่ไม้ไม่ขยับเขยื้อน มีแต่หัวไม้ส่งแตกละเอียดเข้าทุกที ความรู้สึกตอนนั้นทั้งกลัว ทั้งตกใจประหวั่นพรั่นพรึง จนมีช่างถือเลื่อยเข้าไปตัดหัวไม้ทิ้ง* แต่ก็โล่งใจเมื่อตอกอีกก็ลงไปได้ ตอนนี้คล้ายกลืนอะไรที่ติดคอลงได้ค่อยสบายใจ จนพิธีเสร็จ

เดินกลับที่พักไม่ได้คิดอะไร นอกจากจะกลับบ้านเพราะเป็นห่วงตัวเอง กลัวจะไม่สบาย แต่เมื่อกลับถึงบ้านจริง ๆ กลับสบายดี ผิดคาด เรื่องนี้ดิฉันยังไม่สู้จะเข้าใจดีว่าเหตุใดดิฉันจึงมีความรู้สึกที่ไม่ดีเอามากทีเดียว ซึ่งไม่สามารถจะอธิบายเป็นตัวอักษรได้

สังวาล ติณสูลานนท์

๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๘

เทวาสุรสงคราม*

โดย : พร รัตนสุวรรณ

ในบทสวดเจ็ดตำนานมีอยู่บทหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า **ธชัคคสูตร** ในพระสูตรนี้มีกล่าวถึงว่าพระพุทธเจ้าทรงเล่าเรื่องเทวดากับอสูรรบกัน และกล่าวไว้ด้วยว่า ในขณะที่พวกเทวดาเกิดความกลัว พวกนี้ก็จะนึกถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ซึ่งเมื่อนึกถึงแล้วความกลัวก็จะหายไป มีกำลังใจรบพวกอสูร จนกระทั่งได้ชัยชนะ และในที่สุดพระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า ภิกษุองค์ใดที่ไปอยู่ป่าเพื่อปฏิบัติธรรม ถ้าเกิดความกลัว ก็ให้นึกถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ความกลัวก็จะหายไปเช่นเดียวกับพวกเทวดา อันนี้เป็นใจความโดยย่อของพระสูตรนี้ และพระสูตรอันนี้มีนักปราชญ์หลายคนไม่เชื่อว่าเป็นพุทธพจน์ น่าจะเป็นพระสูตรที่เรียบเรียงขึ้นในภายหลัง

นอกจากนี้ในคัมภีร์ชาดกยังมีกล่าวถึงเรื่อง เทพบุตรฝ่ายธรรมะกับเทพบุตรฝ่ายอธรรมรบกัน ซึ่งชาดกนี้มีอยู่ในเอกาทสกนิบาตชาดก และสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้ทรงนำมาประพันธ์เป็นบทกวีทรงให้ชื่อเรื่องว่า **ธรรมาธรรมะสงคราม** เรื่องนี้ส่วนมากเป็นที่รู้กันแพร่หลาย แต่ผู้ที่อ่านส่วนมากจะไม่เชื่อว่าเป็นเรื่องจริง เพราะเมื่อพิจารณาดูท้องเรื่องแล้วรู้สึกว่าจะเป็นนิทานเปรียบเทียบธรรมะมากกว่า เช่นเดียวกับเรื่องพระยามารที่ยกกองทัพมารบกับพระพุทธเจ้าในวันที่จะตรัสรู้ คนส่วนมากก็เชื่อว่าเป็นเรื่องเปรียบเทียบเป็นเรื่องบุคคลาอธิษฐานมากกว่า

แต่อย่างไรก็ดีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่ทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดใหม่ว่าเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่เล่ามานั้น น่าจะไม่ใช่เป็นเรื่องเปรียบเทียบ แต่เป็นเรื่องจริง หรือถึงแม้จะไม่จริงทั้งหมดก็ต้องมีเค้ามาจากเรื่องจริงเป็นแน่ เพราะเหตุที่ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ในเรื่องนี้ด้วยตนเอง และมีคนอื่น ๆ อีกหลายคนก็ได้มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ดังที่คุณศรีเพ็ญได้เล่าไว้แล้ว และในหนังสือวิญญาณฉบับนี้ก็มีเรื่องซึ่งอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ได้เล่าไว้อีก จึงทำให้ข้าพเจ้าอยากทราบเหตุผลว่ามันเป็นไปได้อย่างไร ข้าพเจ้าจึงได้ถามเทพเจ้าบางองค์ให้ท่านอธิบายให้ฟัง ซึ่งเรื่องที่ท่านอธิบายนั้นมีดังนี้-

---

* จากเรื่องแว่วเสียงสวรรค์ในวิญญาณ เดือน กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๑๘

“คนเราเมื่อตายไปเกิดเป็นโอปปาติกะนั้น นิสัยใจคอ ความรู้ความสามารถต่าง ๆ มิได้สูญไปจากคน ๆ นั้น เพราะฉะนั้นคนใดเมื่อเป็นคนดีในโลกมนุษย์ ก็ไปเกิดเป็นคนดีในโลกนั้น คนไหนเป็นคนชั่ว ก็ไปเกิดเป็นคนชั่วในโลกนั้น ด้วยเหตุนี้ในโลกของโอปปาติกะจึงมีทั้งคนดีและคนชั่ว มารในโลกของเทวดามีได้ ก็เพราะคนที่จะไปเกิดเป็นเทวดานั้นไม่ใช่จะต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมพร้อมทุกอย่าง หรือจะต้องเป็นสัมมาทิฏฐิเท่านั้น ในโลกมนุษย์มีคนชั่วในกลุ่มของคนชั้นสูงได้ฉันใด ในโลกของโอปปาติกะก็มีได้ฉันนั้น”

นี่คือหลักทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นการที่ในคัมภีร์มีกล่าวถึงพระยามารที่ยกกองทัพมารบพระพุทธเจ้าว่าเป็นจอมสวรรค์กามาพจรชั้นที่ ๖ และในคัมภีร์บางแห่งก็มีกล่าวถึงพรหมเป็นมิจฉาทิฏฐินั้น อันนี้จึงไม่ควรจะสงสัย เพราะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้แน่นอน

จากเหตุผลที่ท่านอธิบายเช่นนี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจแจ่มแจ้งว่า เหตุใดสมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงรับสั่งว่า **“เรากำลังถูกทำลายล้างจากเทพฝ่ายชั่ว ฯลฯ เทพฝ่ายชั่วกำลังขัดขวางเรา”** (ดูบันทึกของคุณศรีเพ็ญตอนต้นเล่ม) ขอให้สังเกตว่าพระองค์ทรงใช้คำว่าเทพฝ่ายชั่ว ซึ่งไปตรงกับเรื่องเทวาสุรสงครามที่กล่าวถึงธรรมเทพบุตรกับอธรรมเทพบุตรรบกัน

อนึ่งจากบันทึกของคุณศรีเพ็ญนั้น แสดงให้เห็นว่าพวกมารหรือเทพฝ่ายชั่วก็ใช้อาวุธทันสมัยเหมือนกับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เช่น ได้ยินเสียงระเบิด และข้าพเจ้าได้ซักเรื่องนี้กับคุณศรีเพ็ญแล้ว ก็ได้รับคำบอกเล่าว่าพวกนี้มีการใช้อาวุธต่าง ๆ เหมือนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แต่มองไม่เห็นเพราะบรรยากาศมืดมิด แต่ได้ถามพ่อฤษีท่านเล่าให้ฟังจึงได้ทราบ เรื่องนี้เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ข้าพเจ้าสงสัยเป็นอันมาก เพราะเมื่ออ่านดูจากเรื่องเทวดากับอสูรรบกันในคัมภีร์ ก็มีแต่กล่าวถึงการใช้รถใช้อาวุธเหมือนในสมัยโบราณ แต่แล้วท่านก็ได้อธิบายให้ฟังว่า-

สำหรับคนที่มีวิบากในอันที่สร้างอะไรขึ้นมาได้ในสมัยที่เป็นมนุษย์นั้น เมื่อตายไปแล้วจากวิบากอันนั้นก็สามารถที่จะสร้างอะไรขึ้นมาก็ได้ตามที่ตนปรารถนา ขอให้เทียบดูว่าร่างกายซึ่งเป็นของประณีตที่สุด ทำไมวิญญาณจึงสร้างขึ้นมาได้และสิ่งแวดล้อมอะไรอีกหลายอย่างซึ่งมีอยู่ในโลกทิพย์นั้น ทำไมจึงเกิดมีขึ้นมาได้ ถ้าเข้าใจเรื่องเหล่านี้ดี ก็จะไม่สงสัยว่าทำไมในโลกของโอปปาติกะในสมัยปัจจุบันจึงมีอาวุธใช้เหมือนในโลกมนุษย์

และท่านได้อธิบายอีกอย่างหนึ่งว่า-

ความเจริญในโลกของมนุษย์กับโลกของโอปปาติกะนั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยปกติอะไรที่คิดทำได้ในโลกมนุษย์นั้น พวกโอปปาติกะจะคิดทำได้ก่อน แล้วก็จะถ่ายทอดมายังโลกมนุษย์ โดยที่พวกนี้ได้จุติลงมาเกิดในโลกมนุษย์ และอีกทางหนึ่งก็คือการดลใจให้คิดทำสิ่งเหล่านั้นจากพวกโอปปาติกะที่เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ

จากคำอธิบายสั้น ๆ ดังที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้าคิดว่ามีเหตุผลพอที่จะทำให้เราเชื่อได้ว่า เรื่องเทพฝ่ายชั่ว หรือเรื่องพวกพระยามารดังที่คุณศรีเพ็ญได้เล่าไว้นั้นจะต้องเป็นเรื่องจริงแน่นอน และอีกอย่าง ข้าพเจ้าอยากจะให้ท่านที่สนใจในเรื่องนี้ ลองไปอ่านดูในหนังสือโลกทิพย์ที่บันทึกไว้โดย นายแอนโทนี่ บอร์เจีย เกี่ยวกับเรื่องการสร้างบ้านในโลกทิพย์ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ข้าพเจ้าเคยวิจารณ์ไว้แล้วในหนังสือโลกทิพย์ ภาคสามตอนท้าย ซึ่งข้าพเจ้าได้เอาปัญหาที่สงสัยต่าง ๆ มาอธิบายไว้เป็นตอน ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าคิดว่าท่านควรจะได้อ่านข้อความในหนังสือโลกทิพย์ดังที่กล่าวมาเป็นบางตอนเพื่อให้เข้าใจเรื่องนี้ดีขึ้น

กรรมวิธีในการก่อสร้างอาคารในโลกทิพย์

(คัดจากโลกทิพย์ภาคหนึ่ง หน้า ๑๖๕-๑๘๖)

การก่อสร้างอาคารเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะซับซ้อนอยู่สักหน่อย แต่ก็มิใช่เป็นความลำบากยากเข็ญแต่อย่างใด ในขั้นแรกเมื่อได้มีความเห็นพ้องต้องกันว่าจำเป็นต้องก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมขึ้นใหม่ พวกเราก็จะเริ่มไปปรึกษาท่านผู้เป็นหัวหน้าแห่งภูมิของเรา (ในเรื่องหัวหน้าแห่งภูมินี้ ข้าพเจ้าจะกล่าวโดยละเอียดในตอนหลัง) เมื่อท่านผู้เป็นหัวหน้าแห่งภูมิได้ทราบความประสงค์และเห็นว่าเป็นสิ่งสมควรเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเช่นนี้ ก็จะอนุญาตให้กระทำได้ แล้วท่านก็จะรายงานเรื่องนี้ต่อขึ้นไปยังผู้ที่อยู่เหนือท่านในชั้นสูงขึ้นไปอีกต่อหนึ่ง ต่อจากนั้นท่านผู้อยู่ในภูมิสูงขึ้นไปก็จะรายงานให้ท่านผู้อยู่สูงขึ้นไปอีกต่อหนึ่งทราบเรื่องอีกครั้งหนึ่ง โดยลำดับชั้นเช่นนี้

เรื่องการรายงานขึ้นไปตามลำดับชั้นดังกล่าวมาแล้วนี้ อาจจะทำให้บางท่านนึกคาดคะเนเอาว่าคงต้องเป็นเรื่องยุ่งยากมีพิธีรีตอง และเป็นการเสียเวลาที่ต้องรอคำสั่งหรือรอระเบียบแบบแผนกันอย่างมากมายเป็นแน่ ซึ่งข้าพเจ้าขอตอบว่ามิได้เป็นเช่นนั้นเลยแม้แต่น้อย จริงอยู่กระบวนการดังกล่าวมานั้นอาจจะเหมือนกันกับในโลกมนุษย์ แต่เวลาที่ใช้นั้นแตกต่างกันอย่างมากมายจนเทียบกันไม่ได้ทีเดียว ข้าพเจ้าขอยืนยันว่ากระบวนการดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งในโลกมนุษย์จะต้องใช้เวลาเป็นวัน ๆ หรือสัปดาห์หรือนานกว่านั้น ในที่นี้เราใช้เวลาเพียงไม่เกิน ๒ หรือ ๓ นาทีเท่านั้นเอง และแล้วก็ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการก่อสร้างได้

ขั้นต่อไปก็คือ การเรียกประชุมปรึกษานายช่างสถาปนิกซึ่งข้าพเจ้าขอบอกว่าในภูมิของเรามีจำนวนมากพอ ท่านเหล่านี้ทำงานโดยความรู้สึกรักในงานอย่างแท้จริง เรื่องผลประโยชน์เงินทองดังเช่นในโลกมนุษย์นั้นเป็นอันไม่ต้องคำนึงถึง ท่านมีความปีติยินดีที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และท่านจะร่วมมือประสานงานกันอย่างที่จะไม่มีเช่นนี้เลยในโลกมนุษย์ เพราะว่าในที่นี้ไม่มีความอิจฉาริษยากัน ทุกท่านมีแต่คิดจะช่วยเหลือ หรือทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยความบริสุทธิ์ใจ

ขั้นต่อไปอีกก็คือเมื่อได้ปรึกษาหารือกับท่านผู้เป็นหัวหน้าแห่งภูมิถึงเรื่องแผนผัง หรือรูปโครงของอาคารที่จะทำการก่อสร้างขึ้นใหม่แล้ว ก็เริ่มเรียกประชุมช่างปูน (mason) ผู้ชำนาญในการนี้โดยเฉพาะ

เพื่อบอกให้ทราบถึงรูปโครงของอาคารหลังใหม่ให้เป็นที่เข้าใจกันดีโดยทั่วกัน และสำหรับนายช่างผู้ที่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสร้างก็มีเพียงเท่านี้เอง ช่างประเภทอื่นนอกจากนี้ เช่นช่างไฟฟ้าเป็นต้น ก็เป็นอันไม่ต้องกล่าวถึงกันในที่นี้ เพราะว่าเรามีแสงสว่างอันยิ่งใหญ่ประจำอยู่ตลอดเวลาแล้ว

งานก่อสร้างในโลกทิพย์เป็นเรื่องของงานก่อสร้างด้วยพลังจิตอย่างเดียว เพราะฉะนั้นจึงไม่มีการตระเตรียมวัสดุก่อสร้างคือเครื่องจักร หรือเครื่องอุปกรณ์ในการก่อสร้างแต่อย่างใด ไม่มีร่างร้าน ไม่มีอิฐ ไม่มีปูนซีเมนต์และไม่มีอะไร ๆ อีกหลายพันอย่าง ซึ่งเป็นของจำเป็นสำหรับการก่อสร้างในโลกมนุษย์ ในที่นี้สิ่งที่ต้องการมีเพียงอย่างเดียวคือ **พลังจิตที่กล้าแข็งพอที่จะ "เนรมิต" สิ่งที่ต้องการออกมาได้เท่านั้น** ไม่ต้องสงสัยว่าข้าพเจ้าและรูธจะตื่นเต้นสักเพียงใดในการก่อสร้างแบบที่เราไม่เคยคิดฝันมาก่อนเช่นนี้

จากข้อความในหนังสือโลกทิพย์ภาคหนึ่งดังกล่าวมานี้ ข้าพเจ้าคิดว่าพอจะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านเข้าใจได้บ้างว่า *เหตุใดพวกโอปปาติกะในยุคปัจจุบันจึงสามารถสร้างอาวุธแบบทันสมัยอย่างที่ใช้อยู่ในโลกมนุษย์ได้* คือแปลว่าในปัจจุบันมนุษย์รู้จักทำอะไร ในโลกของโอปปาติกะก็สามารถทำได้เช่นเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าคิดว่าสำหรับคนที่เคยชินกับการคิดหรือทำอะไรแบบมนุษย์นั้น ถึงจะพยายามคิดอย่างไรก็ยากที่จะเข้าใจ เว้นเสียแต่ว่าจะเคยเข้าใจถึงทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องวิญญาณมาอย่างเพียงพอจึงจะเข้าใจได้ ฉะนั้นเพื่อสำหรับผู้ที่ไม่เคยคิดในแนวนี้มาก่อน ข้าพเจ้าจึงอยากจะขอแนะนำให้ท่านเข้าใจบ้างโดยสังเขปดังนี้

ขอให้สังเกตว่า ก่อนที่มนุษย์เราคิดจะทำอะไรออกมาให้เห็นได้จริง ๆ นั้น ทุกอย่างจะอยู่ในรูปของความคิดมาก่อนทั้งสิ้น และถ้าหากคนไหนมีสมาธิดีมากก็จะเห็นภาพของสิ่งนั้น ๆ ปรากฏชัดในใจ นี่คือข้อสังเกตอย่างหนึ่ง

และอีกอย่างโปรดสังเกตว่า ในขณะที่เรานอนหลับและฝันนั้น ภาพทุกอย่างในความฝันเราจะรู้สึกว่าเป็นของจริงทั้งสิ้น ตราบเท่าที่เรายังไม่ตื่น ยิ่งเป็นความฝันที่ชัดเจนด้วยแล้ว แม้ตื่นขึ้นมาแล้วก็ยังรู้สึกว่าเป็นเรื่องจริง

คนเราในขณะที่กำลังจะตาย ก็จะมีตัวเราเกิดขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นร่างกายที่เกิดจากใจล้วน ๆ พร้อมทั้งมีเสื้อผ้าและของอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นของมีจริง เพราะคนที่มีสมาธิดีถึงขั้นติดต่อได้ หรือพวกโอปปาติกะทั้งหลายก็จะเห็นตรงกัน ซึ่งแสดงว่าไม่ใช่ภาพลวงตา แต่เป็นสิ่งที่มีจริง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร? ถ้าเข้าใจแจ่มแจ้งก็จะไม่สงสัยว่า ทำไมพวกโอปปาติกะสมัยปัจจุบันจึงสามารถสร้างอาวุธอย่างที่ใช้กันอยู่ในโลกมนุษย์เดี๋ยวนี้ได้

และอีกประการหนึ่ง คนโดยมากไม่ทราบว่าวัตถุกับพลังงานนั้น ในความหมายอันลึกซึ้งแล้วคือสิ่ง ๆ เดียวกัน ในทำนองเดียวกัน วัตถุที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่เราเรียกกันว่าสสารพลังงานนั้น ในความหมายอันแท้จริงแล้วก็คือปรากฏการณ์ของพลังงานวิญญาณในรูปต่าง ๆ นั่นเอง

เพราะฉะนั้นขอให้พิจารณาดูให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่งว่า ร่างกายเสื้อผ้าของพวกโอปปาติกะ ซึ่งก็เป็นวัตถุเป็นรูปธรรมประกอบขึ้นจากธาตุทั้งสี่ เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง เพราะจับต้องได้ สัมผัสได้ มองเห็นได้จากบุคคลที่สามารถเข้าสมาธิไปเห็นได้ หรือจากพวกโอปปาติกะด้วยกัน สิ่งเหล่านี้เห็นได้ชัดว่าเกิดจากวิญญาณ ซึ่งเมื่อพูดอีกนัยหนึ่งก็คือปรากฏการณ์ของวิญญาณในรูปหนึ่งนั่นเอง ก็ในเมื่อสิ่งเหล่านี้ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงโดยทั่วไปยังมีขึ้นมาได้ เหตุไฉนอาวุธต่าง ๆ ตลอดทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในโลกของโอปปาติกะนั้นจะมีขึ้นไม่ได้ แต่ก็อย่าลืมว่าวิญญาณของเราสร้างร่างกายขึ้นมาได้ ก็เพราะเคยสร้างมาแล้วนับชาติไม่ถ้วน คนที่จะสร้างอะไรได้จะต้องมีวิบากในเรื่องนั้น ไม่ใช่ว่าใครนึกอยากจะได้อะไรก็เนรมิตได้หมดทุกอย่าง ส่วนของบางอย่างซึ่งตนเองไม่เคยทำมาเลย แต่ก็มีได้เช่นเสื้อผ้าเป็นต้นนั้น ขอให้สังเกตว่าสิ่งต่าง ๆ ในความฝันมีหลายอย่าง ซึ่งตนเองไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็น ไม่เคยทำได้ แต่ก็ปรากฏในความฝันได้ ขอได้โปรดเข้าใจว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความฝันนั้น ถ้าเพิ่มพลังอำนาจจิตให้สูงขึ้นจนได้มาตรฐานแล้ว ทุกอย่างในความฝันก็จะกลายเป็นความจริง เหมือนกับร่างกายในความฝันกับร่างกายที่เกิดใหม่ในขณะกำลังจะตายทั้งสองอย่างนี้ต่างกัน ก็เพราะพลังจิตไม่เท่ากัน

ถ้าผู้ใดเข้าใจทฤษฎีขั้นมูลฐานเช่นนี้ เขาจะไม่สงสัยเรื่องราวต่าง ๆ ในโลกของโอปปาติกะอีกต่อไป แต่ขอได้โปรดพิจารณาดูเอาเองว่า ในโลกนี้จะมีสักกี่คนที่เข้าใจทฤษฎีอันนี้ เพราะฉะนั้นถ้าหากใครจะเชื่อเรื่องเทวสุรสงครามหรือเรื่องอะไรต่าง ๆ ในทำนองนี้ ข้าพเจ้าก็คิดว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา และไม่ใช่เรื่องที่จะไปบังคับให้เชื่อด้วย

ปาฐกถาเรื่อง

ท่านถือศาสนาอะไร

โดย : ศิริ พุธศุกร์

ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านที่มาในวันนี้ ส่วนมากคงจะได้เคยฟังที่อาจารย์จุลทัศน์และอาจารย์พรพูดที่นี่เมื่อเดือนก่อนมาแล้ว และทุกท่านก็คงจะได้อ่านบทความของคุณศรีเพ็ญ **"บันทึกการวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นเจ้า"** มาแล้วเช่นเดียวกัน ดังนั้น ความรู้สึกและข้อคิดที่ข้าพเจ้าจะได้นำมาเล่าสู่กันฟังในวันนี้คงจะไม่เป็นการผิดกาละและเทศะอย่างไร อันที่จริงข้อความที่ข้าพเจ้าจะพูดต่อไปนี้ ถ้าไปพูดที่อื่นๆ โดยไม่ระมัดระวังแล้ว อาจจะถูกกล่าวหาว่าเป็นการสร้างความงมงายและมอมเมาประชาชนก็ได้ แต่สำหรับพวกเราผู้ซึ่งถ้าจะกล่าวตามสำนวนสมัยใหม่ก็คือเป็นผู้มี **"จุดยืน"** เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าก็คิดว่าเราคงจะพูดฟังกันรู้เรื่อง ไม่ใช่กลายเป็นการพูด **"คนละภาษา"** เป็นแน่

ข้าพเจ้าขอสรรเสริญอาจารย์จุลทัศน์เป็นอย่างมากที่ได้กระโดดเข้ามาร่วมงานนี้อย่างจริงจัง โดยที่การกระทำครั้งนี้ไม่มีผลกำไรทางวัตถุแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการแสดงว่าอาจารย์จุลทัศน์ไม่ยอมเป็น silent majority คือว่าเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ได้แต่เฝ้าดูเหตุการณ์เฉยอยู่โดยไม่ยอมแสดงบทบาทอะไรเลย อีกนัยหนึ่งอาจารย์จุลทัศน์ไม่ยอมเป็นอย่างที่ทมยันตี นักเขียนผู้มีชื่อคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า คนไทยนั้นสามารถมีลักษณะเหมือนน้ำก็ได้ คือถ้าไปอยู่ในกระปุกเหมาไถ (เหล้าจีนแดง) ก็กลายเป็นน้ำเหมาไถไป ถ้าไปอยู่ในขวดวอดก้า (เหล้ารัสเซีย) ก็กลายเป็นเหล้ารัสเซียไปได้ และถ้าเผื่อไปอยู่ในขวดเหล้าเฮนเนสซี่ (เหล้าอเมริกัน) ก็สามารถจะกลายเป็นเหล้าอเมริกันไปได้อีก แต่อาจารย์จุลทัศน์ไม่ยอมเป็นอย่างนั้น คือไม่ยอมเป็นคนที่ไม่มีลักษณะอะไรเลย ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าคนไทยส่วนมากยินยอมเป็นอย่างนั้นเสียหมดแล้ว ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ของเราก็จะต้องถึงกาลล่มจมเป็นแน่

มารในมิติที่ ๕

จากปาฐกถาและบทความดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น ทำให้เราได้ความรู้ใหม่ขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งอันที่จริงก็เป็นความรู้ที่บรรพบุรุษของเราได้ทราบมาแล้วแต่ครั้งโบราณนั่นเอง คือความรู้ที่ว่าการที่เราทำความดีที่เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ตนเองหรือว่าแก่สังคมประเทศชาตินั้น จะต้องมีอุปสรรคเครื่องกีดขวางและทำลายนานาประการ ซึ่งคนส่วนมากที่ไม่เคยทำความดีถึงขนาดนั้นจะคิดไม่ถึงเลยทีเดียว

อุปสรรคหรือเครื่องบ่อนทำลายแผนการของเรานี้จะมีมาทั้งภายนอก คือ ผู้อื่นและเหตุการณ์ต่าง ๆ และภายใน เช่นเกี่ยวกับการงานหรือสุขภาพของเราเอง แต่ยังมีอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งที่ออกจะเห็นยากอยู่บ้าง คืออุปสรรคและเครื่องบ่อนทำลายที่เกิดจากความคิดและอารมณ์ตนเอง และที่ลี้ลับยากที่จะเข้าใจขึ้นไปอีกก็คือความจริงที่ว่าความคิดและอารมณ์ของเราเองที่เป็นอุปสรรคในการทำความดีของเรานั้น **บางครั้งมันไม่ใช่ของเราเองเลย** คือมันถูกสอดแทรกเข้ามาแบบใต้ดินโดยอำนาจความคิดและอารมณ์ของผู้อื่นในที่อื่นคือโลกอื่นหรือมิติ (dimension) อื่น ซึ่งเราอาจจะเรียกตามภาษาสมัยใหม่เพื่อให้ขลัง ก็เห็นจะเรียกได้ว่ามาจากมิติที่ ๕ หรือแดนสนธยา (Twilight Zone) ก็ได้

อุปสรรคหรือสิ่งที่บ่อนทำลายประเภทนี้ โบราณท่านทราบกันดีแล้ว และท่านเรียกว่า **"มาร"** ซึ่งต่อมาพวกเราที่เป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง คือกลัวจะถูกหาว่า เชย ไม่ทันสมัย งมงาย เป็นต้น ได้ตีความหมายตัดบทลงให้หมายความถึงความคิดและอารมณ์ อันเป็นอกุศลในจิตใจของเราอย่างเดียวเท่านั้น ความจริงการตีความหมายเช่นนี้ก็ไม่ผิดหมดทีเดียว แต่เป็นการรวบรัดตัดบทเหตุ และถือเอาตัวบทผลอย่างเดียว คือเป็นการถูกเพียงครึ่งเดียวถ้าเป็นการตัดบทเพื่อมุ่งหลักใหญ่ คือการควบคุมรักษาจิตของตนเองอย่างเดียวก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าคิดรวบรัดตัดบทโดยไม่ยอมเชื่อ Truth คือความจริงซึ่งยังมีแอบแฝงอยู่เบื้องหลังอีกชั้นหนึ่งแล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นความเข้าใจผิด เพราะไม่ยอมเข้าใจให้ตลอดสาย การรู้อะไรแต่เพียงครึ่งเดียวแล้วคิดว่าตนรู้หมดแล้วนั้น เป็นโทษแก่ตนเองและผู้อื่นมาก เพราะเมื่อไม่ยอมรับรู้ก็ไม่มีทางป้องกันตัว ผลก็คือต้องกลายเป็นเสมือน **"เป้านิ่ง"** ให้ **"ผู้ก่อการร้าย"** โจมตีด้วยเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ ได้ทุกโอกาส การไม่รู้คือว่าไม่ยอมรับรู้ถึงประสิทธิภาพของหน่วยจู่โจมของข้าศึกคือมารนั้น ไม่เป็นผลดีแก่ฝ่ายเราซึ่งเป็นฝ่ายป้องกันตัวเลย

อันที่จริงถ้าจะพูดกันในแง่ของหลักวิชาแล้วเรื่องการดลใจของ **"มาร"** นี้ ข้าพเจ้าคิดว่ามีกระบวนการเป็น ๓ ขั้นด้วยกัน คือ

ก) จิตของเราในฐานะเป็นปุถุชน ยังไม่ได้พัฒนาไปจนถึงขีด Perfection หรือเต็มที่

ข) มารภายนอก อาศัยความไม่สมบูรณ์ของจิตของเรานี้เอง ย่อมได้โอกาสสอดแทรกอิทธิพลของเขาเข้ามาในใจเราได้ เป็นครั้งคราวมากบ้างน้อยบ้างสุดแล้วแต่ว่าเราจะบกพร่องหรือเลวมากน้อยเพียงไร

ค) ด้วยความไม่สมบูรณ์ของจิตเรานั่นเอง เราจึงอดเผลอไปรับคลื่นรบกวนเข้ามาไว้เป็นครั้งคราวไม่ได้ ครั้นแล้วก็โมเมเอาว่าเป็นความรู้สึกและความคิดของเราเอง

และ "มาร" ที่ข้าพเจ้าประสงค์จะกล่าวในที่นี้ก็คือ **"เทวปุตตมาร"** ได้แก่มารที่เป็นโอปปาติกะในมิติที่ ๕ หรือ Twilight Zone ที่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าเรียกว่า เทพฝ่ายมิจฉาทิฏฐิ ไม่ได้ตีความหมาย (interpret) ถอดลงมาว่าเป็น *"ลูกคนรวย (ที่เกเร)"* หรือ *"ผู้มีอำนาจทางการเมือง"* ใด ๆ เลย บุคคลประเภทนั้น ๆ ก็มีอยู่จริง และเป็นอุปสรรคประการหนึ่งเหมือนกัน แต่ก็เป็นตัวผลขั้นที่ ๓ คือขั้น (ค) ดังกล่าวข้างต้น ไม่ใช่ผลขั้นที่ ๒ คือขั้น (ข) ซึ่งลึกซึ้งและมีอำนาจมากกว่า ในที่นี้ข้าพเจ้าใคร่ขอให้สังเกตว่า

ผู้ที่มีแต่ความคิดในด้านร้ายกาจทารุณหมกมุ่นอยู่ในความคิดที่เต็มไปด้วยความเกลียดชัง คิดแต่จะโกง ฆ่า และทำลายล้างด้วยความรุนแรงนานาประการนั้น ก็คือบุคคลประเภทที่ไม่ยอมรับรู้ในความเป็นจริงของมารในมิติที่ ๕ เสียเลย เมื่อไม่รับรู้คือไม่เชื่อก็ไม่คิดหาทางป้องกัน เมื่อไม่คิดหาทางป้องกันก็ต้องถูก “ลอบโจมตี” บ่อย ๆ ตลอดเวลา ในที่สุดก็ถูก “ล้างสมอง” คือเก็บเอาความคิดของมารมาโมเมเป็นความคิดและอารมณ์ของตนเองไปด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

แต่การรู้ว่ามีอำนาจของมารอยู่ในมิติที่ ๕ หรือว่าแดนสนธยา หรือว่าในโลกทิพย์นั้น ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้เราต้องเป็นโรคประสาทคอยหวาดผวาอยู่ตลอดเวลาเลย ข้อสำคัญก็คือว่าเราจะต้องรู้ให้ตลอดสาย ที่ว่ารู้ให้ตลอดสายนี้ก็คือว่า เมื่อมีอำนาจของมารได้ ก็ย่อมจะมีอำนาจของพระได้เช่นเดียวกัน เพราะว่าเหตุใดจึงจะมีแต่อำนาจของมารได้แต่อย่างเดียว โดยอำนาจของพระมีไม่ได้? ข้อสำคัญก็คือเราจะต้องรู้วิธีที่จะทำจิตและอบรมคุณธรรมที่จะโน้มจิตของเราให้เข้าไปหาหรือไปรับอำนาจของพระได้มากกว่าอำนาจของมาร ถ้าจะพูดตามสำนวนสมัยใหม่ก็คือ เราจะต้องรู้จักหัด “จูน” คือ “ปรับคลื่นแห่งจิต” ของเราให้มีอัตราความถี่ไปทาง “แบนด์” หรือแถบคลื่นทางฝ่ายพระให้บ่อย ๆ ที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากบทความเรื่องการวางศิลาฤกษ์ก็ดี เรื่องการสร้างเหรียญล็อกเกตก็ดี เราจะได้ทราบหลักการหรือสปิริตในการทำงานของสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าหลายอย่างด้วยกัน อย่างแรกก็คือ “เมื่อถึงเวลานั้น ๆ จะต้องการกระทำการอย่างนั้นในสถานที่นั้น ๆ ตามที่กะไว้ให้ได้ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม” ถ้าคนนั้นมีอันเป็นไปทำไม่ได้ คนอื่นจะต้องเข้าทำแทนทันที นี้คือลักษณะของสัจจะบารมีและอธิษฐานบารมี ตรงกับประโยคภาษาอังกฤษที่ว่า come what may (เป็นอะไรก็เป็นกัน) คือเมื่อตั้งใจจะทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน เพื่องานของเราแล้ว หัวเด็ดตีนขาดก็ต้องทำให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์และความคิดอื่น ๆ สอดแทรกเข้ามาอย่างไรก็ตาม **สัจจะและอธิษฐานบารมีนี้ย่อมสำเร็จด้วยสติ** ซึ่งเป็นตัวแกนกลางทำให้เรานึกถึงสัจจะและอธิษฐานที่ตั้งไว้แต่เดิมได้ ต่อจากนั้นก็ทำให้เกิดปัญญาหยั่งรู้เท่าทันว่าอารมณ์และความคิดที่เป็นอกุศลทำให้ท้อแท้หวาดหวั่นนั้น เป็นสิ่งที่ “ผู้ก่อการร้าย” เขาสอดแทรกเข้ามา ไม่ใช่ของเรามาแต่เดิม ต่อจากนั้นเราก็กัดฟันสู้และทำต่อไปใหม่ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

สำหรับจิตของปุถุชนนั้นเป็นธรรมดาที่จะต้องกวัดแกว่งเซไปเซมาบ่อย ๆ บางครั้งก็ถูก “ผู้ก่อการร้าย” ซุ่มโจมตีเอาโดยตั้งหลักรับไม่ทัน ต้องเสียคะแนนไปพักหนึ่ง แต่บางครั้งก็ได้สติหันมาพึ่งพลังของพระ สามารถเรียกคะแนนคืนมา และก้าวต่อไปข้างหน้าได้อีกบ้าง เรื่องเช่นนี้เป็นธรรมดาของคนที่พระอาจารย์ท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า **“จิตของเรายังเป็นสมบัติของสองเจ้าของ คือ มีช่องว่างให้อำนาจทั้งของพระและมารสอดแทรกเข้ามาได้เป็นคราว ๆ สุดแล้วแต่ว่าจะมีสติ และสัจจะกับอธิษฐานบารมีมากน้อยเพียงใด”**

หลักประการที่สอง ที่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าได้ทรงให้ไว้ก็คือ ผู้ที่ทำงานร่วมกันเพื่อจุดประสงค์อันเดียวกัน ต้องมีการให้อภัยกัน และช่วยกันยับยั้งในเมื่อพลั้งพลาด เหตุผลในข้อนี้ก็ง่าย ๆ คือเมื่อทุกคนที่ทำงานร่วมกันยังเป็นผู้ไม่สมบูรณ์ด้วยสติและปัญญา ก็จะต้องมีการพลั้งพลาดเกิดขึ้นจนได้ ดังนั้นจึงต้องพยายามอย่าให้เกิดการพลั้งพลาดพร้อมกัน ถ้าฝ่ายหนึ่งมีการตัดสินใจผิด มีความคิดผิด อีกฝ่ายหนึ่งต้องมี

สติรู้เท่าทัน นั้นเป็นไปเพราะอำนาจบ่อนทำลายของ “ผู้ก่อการร้าย” ที่สอดแทรกเข้ามา ไม่ใช่เป็นของเขาโดยแท้จริง เช่นนี้เรียกว่าไม่พลั้งพลาดพร้อมกัน คือเป็นห้ามล้อดึงกันไว้ได้บ้าง อันที่จริงจิตที่พลั้งพลาดไปได้บ้างนั้น ถ้าไม่ใช่จิตที่ต่ำหยาบหรือมีสันดานดิบจนเกินไปแล้ว ไม่ช้าก็สามารถปรับหรือจูนกระแสความคิดใหม่ และกลับมารับความคิดและอารมณ์ของพระได้อีก เช่นนี้งานนั้นก็จะไม่ล้มเหลว แม้จะมีการพลั้งพลาดหรือล้มลงไปบ้าง ก็จะเป็นการล้มบนพื้นกระดานภายในห้องในบ้าน ไม่เกิดผลร้ายเจ็บตัวมากมายเหมือนกับการล้มลงบนพื้นคอนกรีต หรือหล่นออกจากหน้าต่างไปข้างล่างเลย สำหรับผู้มีสติคุ้มตัว (ที่ภาษาบาลีเรียกว่า “นิปโก” หรือ “เนปกฺกำ”) นั้น การพลั้งพลาดแต่ละครั้งย่อมเป็นบทเรียน เป็นการสอบ Test ไปในตัว และสติปัญญาจะค่อย ๆ เป็นอัตโนมัติไปทีละเล็กทีละน้อย นี่คือประสบการณ์ของการต่อสู้ ของการปฏิบัติธรรม ของการทำงานใหญ่ คนที่ไม่เคยทำงานที่สำคัญ ไม่เคยปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง และไม่เคยต่อสู้เท่านั้น จึงจะคิดว่าในการทำเช่นนั้นจะต้องไม่มีการแพ้ไม่มีผิดพลาดไม่มีการล้มเลย (แคสเซียสเคลย์หรือโมฮัมหมัดอาลีก็เคยแพ้โจฟราเซียร์ และ เคน นอร์ตัน)

ศาสนาวิทยาศาสตร์

ในส่วนที่เกี่ยวกับอาจารย์พร จากข้อความที่ฟังเมื่อคราวที่แล้ว ทำให้ข้าพเจ้าอดสรรเสริญไม่ได้ว่าอาจารย์พรเป็นฆราวาสคนเดียวในบรรดาฆราวาสในประเทศไทย ที่ได้ปลุกปล้ำกับการสอนให้คนทั้งหลายเชื่อในเรื่องสงสารวัฏ กฎแห่งกรรม และสวรรค์นรกอย่างถูกต้องมาเป็นเวลานานถึง ๒๐ กว่าปี โดยไม่คิดที่จะปลีกตัวไปทำงานอย่างอื่นเลย คือไม่ได้รับราชการ หรือทำงานรับจ้างอย่างอื่น แล้วมาทำงานเช่นนี้เป็นงานอดิเรก ความจริงข้าพเจ้าเห็นว่าการสอนคนโดยเฉพาะชาวพุทธ ให้มีความเชื่อในสิ่งลึกลับเช่นนี้ด้วยโยนิโสมนสิการ คือไม่ใช่เชื่อดายไปหรือเชื่อเพียงเพื่อจะสวดอ้อนวอนขอพรอย่างเดียวนั้น เป็นเรื่องสำคัญมากเหลือเกิน ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับการที่นักปราชญ์ทางตำราส่วนมากในสมัยนี้ถือว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องสำคัญอย่างใด ดังนั้นข้าพเจ้าจึงยินดีมาช่วยงานด้านนี้ด้วยความเต็มใจ แต่ก็ยังเป็นการช่วยแบบงานอดิเรก ยังไม่สามารถทุ่มทั้งชีวิตจิตใจให้กับงานนี้เหมือนกับอาจารย์พรได้

งานที่อาจารย์พรได้กระทำมาแล้วและกำลังกระทำอยู่ต่อไปซึ่งเป็นงานที่สำคัญยิ่งนี้ เป็นการทำงานที่อยู่ในฐานะเสียเปรียบหลายอย่างด้วยกัน อย่างแรกก็คือผู้สอนคืออาจารย์พร ไม่มีเครื่องแบบหรือยูนิฟอรมที่จะให้ใครเห็นแล้วเกิดความน้อมใจเชื่อได้ในทันที ถ้าจะเปรียบโดยนัยหนึ่งก็คล้าย ๆ กับการศึกษาวิชาเพื่อต้องการความรู้ความชำนาญ และก็ได้รับความรู้ความชำนาญจริง ๆ แต่ก็ไม่มีปริญญาเป็นเครื่องล่อหรือจูงใจคนอื่น ก็ย่อมเป็นการยากที่จะให้คนทั่วไปเห็นหรือรับรองความสามารถได้

ประการที่สอง คืออาจารย์พรทำงานแบบที่ฝรั่งเรียกว่า free-lance คือเป็นเอกเทศของตนเอง ไม่ได้ขึ้นสังกัดอยู่กับผู้ใด ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทางฝ่ายราชการหรือคณะสงฆ์ ทั้งในด้านการรับรองหรือการร่วมมือ จึงเป็นงานที่ต้องอาศัย **“ใจสู้”** ด้วย **“ใจรัก”** จริง ๆ

ประการที่สาม ปัจจุบันมีแนวโน้มทางความคิดอันวิตถารแพร่หลายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่คิดว่าตนเองเป็นปัญญาชน คือแนวโน้มที่ว่าจะต้องนำหลักวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องตัดสินศาสนาเสมอไป คือว่าข้อความใดในศาสนาที่ทางวิทยาศาสตร์ไม่รับรอง ข้อความนั้นหรือเรื่องนั้นก็จำเป็นต้องไม่เป็นความจริง ดังนั้นเรื่องการสืบภพชาติด้วยอำนาจของกรรม หรือเรื่องการตายแล้วเกิดในภพอื่น เช่นในสวรรค์และนรก เป็นต้น ก็เลยต้องกลายเป็นบริวารของวิทยาศาสตร์ อยู่ภายใต้คำพิพากษาของวิทยาศาสตร์ไป โดยนัยนี้ แทนที่เราจะนับถือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเป็นศาสนา ก็กลายเป็นว่าเรานับถือวิทยาศาสตร์เป็นศาสนา และแทนที่เราจะนับถือพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา ก็กลับไปนับถือนักวิทยาศาสตร์ที่ยังมีกิเลสเท่า ๆ กับเรา ยกย่องให้เป็นศาสดา ทั้ง ๆ ที่ความจริงนักวิทยาศาสตร์เองก็ยอมรับว่าได้เคยทำผิดมามากแล้ว และอาจจะต้องทำผิดต่อไปอีกเรื่อย ๆ แม้ในเรื่องฝ่ายวัตถุซึ่งเป็นแนวทางแห่งการค้นคว้าของเขาเอง หลักฐานเกี่ยวกับความจริงข้อนี้มีอยู่ในคำกล่าวของ Dr.Philip Morrison แห่ง Massachusettes Institute of Technology ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า **“เราเคยทำผิดมาหลายครั้งเหลือเกิน ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับสากลจักรวาลของเรายังอยู่ในขั้นอนุบาลเท่านั้น (We have been wrong too many times in the past...we are in the kindergarten stage of cosmology)”** ข้อความนี้แสดงว่านักวิทยาศาสตร์ที่ซื่อตรงจะยอมรับว่าเขาไม่ใช่สัพพัญญู หรือโลกวิทู ผู้รู้แจ้งโลก แม้แต่เพียงโลกฝ่ายวัตถุก็ตาม แต่ข้อที่ประหลาดก็คือพวกเรากลับพยายามจะกะเกณฑ์ปลุกปล้ำให้เขาเป็นสัพพัญญูและโลกวิทูให้จงได้ ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงคิดว่าเราควรจะถือศาสนาของเราเป็นใหญ่ อะไรที่ทางวิทยาศาสตร์รับรองว่าเป็นไปได้ เราก็นำมาอ้างอิงพิสูจน์ได้ ส่วนอะไรที่เขายังไม่รับรอง เราก็ควรถือของเราเป็นใหญ่ตลอดไป นี่คือการถือศาสนาพุทธ ไม่ใช่ศาสนาวิทยาศาสตร์

อย่างไรก็ตาม เรื่องเกี่ยวกับการตายแล้วเกิดนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอแจ้งแก่ท่านที่บูชาหลักวิทยาศาสตร์ที่จะรับรองหลักการของพุทธศาสนามากขึ้นทุกที พร้อมกันนี้ ข้าพเจ้าจึงขอแนะนำหนังสือวารสาร REVIEW ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ซึ่งมี ม.จ.หญิงพูนพิสมัย ดิสกุล เป็นองค์ประธาน ในวารสารฉบับล่าสุด คือฉบับปีที่ ๑๒ เล่ม ๒ และ ๓ รวมกันนี้ มีบทความเรื่องยาวเกี่ยวกับผลการค้นคว้าของชาวตะวันตกผู้ไม่เชื่อในเรื่องนี้มาแต่เดิม พร้อมทั้งมีตัวอย่างของบุคคลระลึกชาติได้หลายราย ทั้งในทวีปอาเซีย ยุโรป และอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนท้าย ผู้แต่งได้เปรียบเทียบให้ความกระจ่างในเรื่องความเชื่อหรือศรัทธาว่าอันที่จริงแล้วในวงการวิทยาศาสตร์ก็มีศรัทธาอยู่ด้วยเหมือนกัน การที่เราจะเชื่อเรื่องชาติหน้าและนรกสวรรค์นั้น ก็ไม่ใช่ว่าจะต้องมีศรัทธามากกว่าศรัทธาที่ต้องการในวิชาวิทยาศาสตร์เลย

ผู้แต่งได้กล่าวถึงทฤษฎีวิทยาศาสตร์ของดาร์วิน ว่าด้วยการวิวัฒนาการคือ evolution ซึ่งกินเวลานับเป็นจำนวนล้านปีหรือโกฏิปี โดยนัยนี้ก็หมายความว่า เราไม่มีทางที่จะพิสูจน์ความจริงของเรื่องนี้ได้อย่างแจ่มชัดเหมือนกับการพิสูจน์อย่างอื่นในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ (เช่น การพิสูจน์ว่าน้ำประกอบด้วยไฮโดรเย็นและอ๊อกซิเจน เป็นต้น) แต่ปัจจุบันทั่วโลกก็เชื่อแล้วว่าทฤษฎีของดาร์วินเป็นไปได้จริง ๆ ทั้งนี้เพราะข้อมูลและหลักฐานทาง fossil ที่ขุดค้นพบเป็นเครื่องยืนยันแนวความคิดของดาร์วินได้เป็นอย่างดี หมายความว่าหลักของดาร์วินนั้นนอกจากจะมีเหตุผลแล้วยังมีหลักฐานจากตัวอย่างด้วย แต่การที่เราจะ

จ้องดูการค่อย ๆ กลายไปของสัตว์และพืช species หนึ่ง ๆ ให้เห็นกับตานั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะเรามีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน ๑๐๐ ปี ส่วนกระบวนการของวิวัฒนาการต้องใช้เวลานับเป็นจำนวนล้านปี นี้เป็นเครื่องแสดงว่าเรื่อง evolution ของดาร์วินนี้ไม่มีทางที่เราจะพิสูจน์ให้เห็นแจ่มชัดในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ตามวิธีฟิสิคส์หรือเคมีได้เลย แต่เราก็เชื่อได้โดยไม่คิดว่าเป็นการงมงายอย่างใดไม่ใช่หรือ?

ในทำนองเดียวกัน แนวความคิดเรื่องการตายแล้วเกิดหรือสวรรค์นรกนี้ เรามีเหตุผลทางตรรกวิทยาและวิทยาศาสตร์อยู่พอสมควรทีเดียว นอกจากนั้นยังมีการยืนยันจากข้อความในพระคัมภีร์ของเราอีกด้วย ยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ ถ้าท่านเป็นนักศึกษาค้นคว้าที่มีใจเป็นกลาง คือไม่คิดดูถูกโดยส่วนเดียว ก็จะพบว่ามีหลักฐานจากการค้นคว้าของนักวิทยาศาสตร์ที่ได้บันทึกไว้มากมาย ทั้งที่กล่าวไว้ในวารสารเล่มนี้ และของ ดร.เอียน สตีเวนสัน และจากแฟ้มของสมาคมค้นคว้าทางวิญญาณของอังกฤษและอเมริกาอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลและเปรียบเสมือนเป็น fossil ที่จะยืนยันความจริงของเรื่องนี้ ทำให้เราสามารถเชื่อได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะเป็นการงมงายอย่างใดเลย ส่วนการที่จะนำเอากระบวนการของการเกิดใหม่มาสาธิตให้ใคร ๆ ดูกันได้ทั่วบ้านทั่วเมือง เช่นเวลาคนหนึ่งจะตายก็จะต้องมีการถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ เพื่อแสดงว่าวิญญาณของเขาออกจากร่างไปจริง ๆ แล้วไปเกิดในภูมิโอปปาติกะจริง ๆ ต่อจากนั้นก็กลับมาเกิดใหม่ในโลกมนุษย์จริง ๆ โดยเป็นลูกของคนนั้น ชื่อนั้น ในเมืองนั้น ๆ เช่นนี้ ย่อมเป็นการเหลือวิสัยที่จะทำได้ (นอกจากจะมีจุตูปปาตญาณด้วยตนเอง) เช่นเดียวกับที่ว่ามันเป็นการเหลือวิสัยที่จะติดตามดู evolution ของสัตว์หรือพืช species หนึ่งให้เห็นกับตาสำหรับคนทั่วบ้านทั่วเมืองฉะนั้น เพราะอายุขัยของเรากับความยาวนานแห่งกระบวนการของ evolution เทียบกันไม่ได้เลย นี้คือเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ซึ่งแสดงว่าเราไม่ควรหวาดระแวงว่าจะกลายเป็นคนงมงายเลย ในการเชื่อหลักการของศาสนาของเราเอง เพราะอันที่จริงก็เป็นการเชื่อด้วย “น้ำใจ” (spirit) และหลักการ (principle) ของวิทยาศาสตร์นั่นเอง

กาลามสูตรไม่ใช่ไพ่ตาย

เมื่อได้พูดมาถึงเพียงนี้ ข้าพเจ้าก็ใคร่จะขอกล่าวแทรกต่อเติมไว้อีกสักเล็กน้อยถึงข้อความในคัมภีร์พระไตรปิฎกของเราเสียด้วย คือมีชาวพุทธสมัยใหม่ที่มีความคิดวิตถาร โดยเฉพาะผู้ที่เป็นเปรียญที่ลาสิกขาออกมาเขียนบทความทางหนังสือพิมพ์ ซึ่งเรียกตนเองว่าหนังสือพิมพ์คุณภาพ (quality-newspaper) ท่านเหล่านี้บางท่าน (และบริวารของท่าน) กระทำการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาอย่างร้ายแรง โดยกล้ากล่าวออกมาว่า สวรรค์และนรกในพระพุทธศาสนานั้นก็มีอยู่เพียงแค่รูปเขียนที่ฝาผนังโบสถ์เท่านั้นเอง เพราะวิญญาณตามที่มีกล่าวอยู่ในพระสูตรบางแห่งที่ท่านยกขึ้นมาอ้างนั้น ก็ล้วนแต่มีความหมายว่าเป็นขณะจิตหนึ่ง ๆ ในชาตินี้เท่านั้นเอง เมื่อร่างกายแตกดับไปแล้ว วิญญาณซึ่งอาศัยร่างกายก็เป็นอันต้องดับไปด้วย และการกระทำทุกอย่างก็เป็นสูญหมด นี้คือข้อความที่เปรียญสมัยใหม่มีจำนวนไม่น้อยชอบกล่าวชักจูงชาวพุทธในปัจจุบันให้เชื่อไปตามนั้น ซึ่งก็เป็นการน่าเชื่อ เพราะมีที่อ้างอิงพอสมควร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น

แต่ท่านเหล่านั้นลืม หรืออันที่จริงก็อาจจะแกล้งทำเป็นลืมว่า ในพระสูตรอื่น ๆ อีกหลายแห่ง มีข้อความซึ่งจะตีความหมายไปในทำนองนั้นไม่ได้เลย

ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่างในที่นี้สูตรหนึ่ง คือ **กรณียากรณียสูตร** ซึ่งมีข้อความว่า ผู้กระทำความดีนั้นเมื่อจะตายย่อมไม่หลงตาย และเมื่อกายแตกทำลายไปแล้ว (กายสฺส เภทา ปรมมรณา) คือหลังจากตายแล้วบุคคลนั้นย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ในทางกลับกัน ผู้ที่กระทำความชั่วย่อมเป็นผู้หลงตาย และเมื่อกายแตกทำลายไป คือหลังจากตายแล้ว บุคคลนั้นย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก นี้เป็นเครื่องแสดงว่าสวรรค์และนรก ในความหมายที่ว่าเป็นภูมิอันบุคคลจะต้องเข้าถึงหลังจากตายไปแล้วนั้น ก็มีอยู่จริง ๆ เหมือนกัน ไม่ใช่จะมีอยู่เพียงแค่สวรรค์ในอก นรกในใจ ชนิดที่ประสบได้ในชาตินี้อย่างเดียว ข้อความดังกล่าวนั้นไม่มีทางที่เราจะตีความหมายว่าเป็นอุปมาโวหารแบบใดแบบหนึ่งได้เลย ไม่ว่าจะเป็นแบบ Simili, Metaphor หรือ Personitication ก็ตาม ดังนั้น ถ้าหากว่าท่านเปรียญเหล่านั้น อ้างข้อความในพระสูตรอื่น ๆ ได้ เราก็มีสิทธิที่จะอ้างข้อความในพระสูตรนี้ได้เช่นเดียวกัน

แต่เรื่องคงจะไม่ยุติเพียงแค่นี้ เพราะจากประสบการณ์ ข้าพเจ้ามักจะได้ฟังข้อแก้ตัวต่อไปอีกว่าพระสูตรที่ผู้เชื่อนรกสวรรค์แบบโบราณนั้นเชื่อไม่ได้ เพราะมีพระดำรัสไว้ในกาลามสูตรว่า ชาวพุทธไม่ควรเชื่อในเรื่องใด ๆ โดยอ้างจากพระคัมภีร์เพียงอย่างเดียว ซึ่งทั้งนี้ก็หมายความว่า ผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องสวรรค์นรกมีสิทธิที่จะอ้างพระสูตรต่าง ๆ ได้ฝ่ายเดียว แต่ผู้ที่เชื่อกลับไม่มีสิทธิที่จะอ้างได้เลย เรื่องนี้ **อาจารย์วศิน อินทสระ** (ผู้แต่งเรื่องพระอานนท์พุทธอนุชา และเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง) ได้ให้ความเห็นว่า ความจริงกาลามสูตรก็เป็นส่วนหนึ่งของตำราหรือคัมภีร์เหมือนกัน ดังนั้นการอ้างกาลามสูตรซึ่งก็เป็นตำราเหมือนกันมากล่าวข่มผู้อื่นที่อ้างตำรามาค้านตนนั้น จึงเป็นการไม่เป็นธรรมเลย เรียกว่าเป็นเผด็จการในทางความคิดอย่างแท้จริง เพราะตนเองอ้างตำรามาทับถมผู้อื่น และสนับสนุนความคิดของตนเองได้ แต่พออีกฝ่ายหนึ่งอ้างตำราชุดเดียวกันแต่อยู่คนละเล่มหรือคนละหน้าขึ้นมาคัดค้านบ้าง ก็กลับกล่าวทับถมว่าตำราเชื่อไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ตำราที่ฝ่ายไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์ยกขึ้นมาอ้างนั้น ก็ย่อมเป็นเรื่องที่เชื่อไม่ได้เช่นเดียวกัน

เรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงที่ **อาจารย์สด กูรมะโรหิต** เล่าให้ฟังในการปาฐกถาของกลุ่มพิทักษ์ชาติไทย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๘ ว่าเคยได้รับเชิญไปปาฐกถาที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ซึ่งอาจารย์สดก็ยินดีไปพูดตามคำเชิญ (หรืออันที่จริงน่าจะเป็นคำท้าทายมากกว่า) ปรากฏว่าการพูดของอาจารย์สดไม่เป็นที่ถูกใจของนักศึกษาเป็นอย่างมากถึงกับมีการฮือฮาแสดงกิริยาไม่สุภาพต่าง ๆ และทำท่าทางคล้ายกับจะตรงเข้ามาประชาทัณฑ์อาจารย์สดฉะนั้น อาจารย์ได้ชี้หน้าว่านักศึกษาเหล่านั้นว่าทำตนเป็นคนป่าเถื่อน ไม่สามารถฟังผู้อื่นแสดงทัศนะอย่างเสรีได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นผู้เชิญให้มา และอยู่ในฐานะเจ้าของบ้าน ยังไม่ละอายที่จะแสดงกิริยาอาการเช่นนั้นออกมาได้ ในระหว่างนี้มีผู้มาห้ามปรามไว้เรื่องจึงสงบไปได้พักหนึ่ง ตอนที่อาจารย์ออกจากมหาวิทยาลัยแห่งนั้น ก็ปรากฏว่ามีนักศึกษากลุ่มหนึ่งมาขวางทางทำท่าจะล้อมกรอบให้ได้อีก แต่มีผู้มาห้ามปรามไว้อีก จึงไม่ได้เกิดเรื่องรุนแรงขึ้น นี้เป็นตัวอย่างแสดงถึงความเป็นเผด็จการในทางความคิด คือพูดวิพากษ์วิจารณ์คนอื่นได้ฝ่ายเดียว แต่ไม่ยอมให้ผู้อื่นพูดวิพากษ์วิจารณ์ตนได้เลย เช่นเดียวกับผู้ที่ไม่เชื่อ

เรื่องสวรรค์นรก ซึ่งคิดว่าตนมีสิทธิที่จะอ้างตำราหรือคัมภีร์ได้ฝ่ายเดียว พออีกฝ่ายหนึ่งยกหลักฐานในตำราขึ้นมาอ้างทำให้หมดทางเถียง ก็พาลหาเรื่องกล่าวว่าตำรานั้น ๆ เชื่อไม่ได้ เพราะพระพุทธองค์ห้ามไม่ให้เชื่อตำรา (ที่อีกฝ่ายหนึ่งอ้าง) แต่ให้เชื่อตำรา (ที่พวกตนอ้างได้) ถ้าจะเปรียบในทางลัทธิการเมือง ข้าพเจ้าก็ใคร่จะเปรียบบุคคลประเภทนี้ว่าเป็นเหมือนอย่างที่คุณ **"ทมยันตี"** กล่าวไว้ว่าเป็นพวก **"ซ้ายใหม่"** นั่นเอง คือเป็นพวกที่หัวรุนแรงที่สุด ในสมองมีแต่คิดจะ ฆ่า ฆ่า และฆ่า อย่างเดียว ส่วนเรื่องที่ว่าเมื่อฆ่าแล้วจะทำอย่างไรนั้น เขาบอกว่าแล้วค่อยคิดกันทีหลัง คือต้องฆ่าพวกที่ไม่เห็นด้วยให้หมดเสียก่อน

ประโยชน์ของความเชื่อเรื่องการสืบภพชาติ

อาจมีบางท่านคิดว่า แม้ว่าความเชื่อในเรื่องสวรรค์นรก และชาติหน้าจะเป็นเรื่องที่ไม่ขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ และเป็นเรื่องที่ไม่นับว่างมงายก็จริง แต่เรื่องเช่นนี้จะมีประโยชน์อะไรกับตนเองกับสังคมและประเทศชาติในขณะนี้ คือโดยเฉพาะในขณะที่บ้านเมืองของเรากำลังอยู่ในภาวะที่ยุ่งยาก ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม เช่นนี้ เรื่องนี้ข้าพเจ้าขอตอบว่ามีประโยชน์มากอย่างยิ่ง และสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นได้มาก เป็นแต่ว่าประโยชน์เช่นนี้จะไม่เป็นไปในทางที่เห็นได้ชัดเจน เหมือนกับในทางวัตถุเท่านั้น ถ้าจะเปรียบประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากความเชื่อถือที่ได้รับนี้ ก็คงจะเป็นเหมือนกับรากฐาน คือ foundation ของสิ่งก่อสร้างอันใหญ่โตอะไรสักอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นสะพานข้ามแม่น้ำหรืออาคารอันมโหฬารก็ได้ โดยปกติเราจะมองเห็นแต่ส่วนบนดินที่เรียกว่า Super-structure เท่านั้น แต่ถ้าเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในทางก่อสร้างแล้ว เขาจะต้องรู้ว่าโครงสร้างอันมโหฬารที่อยู่บนดินนั้น จะต้องตั้งมั่นอยู่ได้บนฐานราก คือ foundation อันมั่นคงแข็งแรงเพียงใด และช่างจะต้องลงทุนตอกเข็มหรือทำรากฐานนั้นอย่างมากมายเพียงใด ทั้งในด้านวิชาการ กำลังเงิน กำลังคน และเวลาที่ต้องยอมเสียไปเพื่อฐานรากนั้น คนที่ไม่ใช่ช่าง คือเป็น layman ในทางนี้ย่อมจะดูผ่าน ๆ ไป เห็นแต่เพียงความสวยงามโอ่โถงส่วนบนเท่านั้น แต่ช่างหรือผู้เชี่ยวชาญย่อมรู้ถึงความสำคัญของรากฐานได้เป็นอย่างดี

ความเชื่อในเรื่องการตายแล้วเกิดและเรื่องสวรรค์นรกด้วยความบริสุทธิ์ใจ **และด้วยทัศนะที่ถูกต้อง** ก็เป็นเช่นเดียวกับรากฐานของการพัฒนาทั้งตนเองและสังคมหรือประเทศชาติ คุณประโยชน์อาจมองเห็นยากสำหรับผู้ที่ไม่เคยคิด ไม่เคยเอาใจใส่ ดังนั้นข้อความอันเป็นความจริงต่อไปนี้อาจทำให้ท่านเห็นความสำคัญของเรื่องนี้แจ่มชัดขึ้นบ้าง

ประการที่หนึ่ง เราจะได้มีศรัทธาอันมั่นคงในเรื่องผลแห่งกรรมตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายความว่าเราจะต้องเป็นผู้รับผลกรรมที่เราเคยทำมาแต่ก่อน และก็จะต้องรับผลกรรมที่เราทำอยู่ในบัดนี้ด้วย ซึ่งอาจจะเป็นในปัจจุบันชาตินี้หรือในชาติต่อไปก็ได้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่แน่ใจได้ว่าผลของกรรมจะไม่สูญ ในทำนองเดียวกันกับที่สสารและพลังงานไม่สูญ เป็นแต่เปลี่ยนรูปและเปลี่ยนสภาพไปเท่านั้น เทียบกับกฎ Conservation ทางวัตถุ กฎนี้เราก็กล่าวได้ว่าเป็น Conservation ของกรรมและผลแห่งกรรมนั่นเอง

อานิสงส์ที่จะเกิดขึ้นจากความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ คืออย่างที่อาจารย์พรได้กล่าวไว้ว่าจะทำให้เป็นผู้มีศีลธรรมเกิดจากใจของตนเอง คือเกิดจากข้างใน ไม่ใช่ศีลธรรมที่เกิดจากการกลัวอำนาจของกฎหมายหรือกฎหมู่ ซึ่งเป็นศีลธรรมที่เกิดจากข้างนอกเข้าไป ไม่ใช่ข้างในออกมา ศีลธรรมที่เกิดจากข้างนอกเข้าไปนั้น เปรียบเหมือนศีลธรรมชนิดแป้งผัดหน้า ซึ่งปิดบังรอยปุปะบนใบหน้าไว้เท่านั้น ส่วนศีลธรรมที่เกิดจากข้างในออกมาเป็นการพัฒนาและงอกงามของจิตใจอย่างแท้จริง ลักษณะนี้คือ growth หรือ progress หรือ development ซึ่งผิดกับการพอกพูนจากข้างนอก ซึ่งเรียกว่า accretion หรือ accumulation เช่นการงอกของหินย้อย ซึ่งไม่มีชีวิต ผิดกับการงอกของสิ่งที่มีชีวิต ซึ่งเป็น growth อย่างแท้จริง

ประการที่สอง เราจะเห็นว่า ร่างกายนี้เป็นเครื่องพาหนะหรือเครื่องอาศัยชั่วคราวสำหรับการกลับมาอยู่บนดาวเคราะห์โลกนี้ครั้งหนึ่ง ๆ เท่านั้น การที่จะถือว่าร่างกายนี้เป็นของเรา หรือเป็นตัวเราอย่างไม่ลืมหูลืมตา จึงไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองเลย อานิสงส์ข้อนี้ก็คืออย่างที่อาจารย์พรกล่าวว่าจะทำให้คลายความเป็นห่วงตนเองลงได้ตามสมควร (คือตามส่วนแห่งกำลังสติและสมาธิ) เราจะเห็นคุณประโยชน์ของการปล่อยวางความยึดถือร่างกายและบูชาร่างกาย ซึ่งอันที่จริงก็ไม่ใช่สมบัติที่มีค่าที่สุดของเราเลย เพราะถ้าจะพูดให้ใกล้เคียงต่อความจริงแล้วมันก็น่าจะเป็นสมบัติของดาวเคราะห์โลกนี้เสียมากกว่า เราทั้งหลายมาอาศัยโลกนี้อยู่ชั่วคราว เสมือนหนึ่งเรากำลังเช่าโรงแรมอยู่ชั่วคราวฉะนั้น ไม่ช้าไม่นานแต่ละคนก็ต้องออกเดินทางต่อไป แล้วก็ไปเข้าพักโรงแรมอื่นต่อไปใหม่ หรืออาจจะกลับมาพักโรงแรมดาวเคราะห์โลกนี้อีกครั้ง (หรืออีกหลายครั้ง) ก็ได้ ทั้งหมดนี้ก็ล้วนเป็นการชั่วคราวทั้งสิ้น กำลังของธาตุที่จะคุมกันเข้าเป็นร่างกายที่มีชีวิตเพื่อเป็นพาหนะให้เราใช้สอยได้นั้น มีอยู่อย่างมากก็ไม่เกิน ๑๐๐ ปี เมื่อเทียบกับอายุของโลก จึงนับว่าไม่มีความหมายเลย และถ้าเทียบกับอายุความคงทนของวิญญาณของเราแต่ละคนแล้ว แม้อายุของโลกก็จะเทียบไม่ได้เลย

ประการที่สาม เมื่อเราสามารถเห็นความจริงของร่างกายดังกล่าวมาแล้วนั้น ก็จะเห็นได้ต่อไปว่าทรัพย์สมบัติอันเป็นเครื่องอาศัยใช้สอยของร่างกายก็ยิ่งไม่มีความหมายมากขึ้นอีก เพราะเมื่อแม้แต่ร่างกายที่เรารักและยึดถือมากที่สุดก็ยังไม่ใช่สมบัติอันแท้จริงของเรา แล้วทรัพย์สมบัตินอกร่างกายนั้นจะเป็นของเราอย่างแท้จริงได้อย่างใด เช่นเดียวกับร่างกาย มันก็เป็นสมบัติของดาวเคราะห์ดวงนี้นั่นเอง เราแต่ละคนอาจออกจาก **“โรงแรม”** นี้ เพื่อเดินทางต่อไปตามยถากรรม และในระหว่างนั้นสมบัติที่เราลงทุนสร้างไว้บางคราวก็ต้องแลกด้วยการทำบาปอย่างร้ายแรงนั้น ก็ตกเป็นสมบัติของดาวเคราะห์ดวงนี้นั่นเอง มันอาจจะเปลี่ยนไปเป็นของคนอื่นหรือของทายาทของเราชั่วคราว แต่โดยเนื้อแท้แล้ว**ก็ไม่มีใครนำอะไรที่เป็นวัตถุติดตัวออกไปจาก “โรงแรม” หรือยานอวกาศนี้ได้เลย**

ทัศนคติข้อ ๒ และ ๓ นี้ มิได้หมายความว่าเราจะต้องปล่อยปละละเลยต่อร่างกาย หรือไม่ยอมหาทรัพย์โดยทางที่ถูกต้อง หรือให้ใช้จ่ายทรัพย์อย่างสุรุ่ยสุร่าย แต่หมายความว่าให้เรามีโยนิโสมนสิการ คือ **คิดให้ถูกต้องตามทางสายกลาง** ไม่ใช่บูชาทรัพย์และร่างกายโดยถือทรัพย์และร่างกายเป็นศาสนา คือตกเป็นทาสของทรัพย์และร่างกายโดยสิ้นเชิง และก็ไม่ใช่ให้ละเลยการหาทรัพย์และการรักษาร่างกายเสียทีเดียว

ทางสายกลางดังกล่าวนี้คือเราต้องประเมินราคาของร่างกายและทรัพย์ตามความเป็นจริง คือถือว่าร่างกายและทรัพย์เป็นเครื่องอาศัย ซึ่งจะต้องหาและต้องบำรุงไว้ตามสมควร คือตามทางที่ชอบด้วยทำนองคลองธรรม แต่ถ้าไม่มีทางจะทำเช่นนั้นโดยทางที่ชอบได้ ก็ต้องยอมเสียสละทรัพย์และร่างกายได้เพื่อเห็นแก่ธรรม นี้คือทางสายกลาง โดยเฉพาะของผู้เป็นฆราวาส ซึ่งยังต้องหาเลี้ยงชีวิตและร่างกายด้วยกำลังและความสามารถของตนเอง

เมื่อประกอบด้วยโยนิโสมนสิการ คือรู้จักดำเนินในทางสายกลางแล้ว ผู้ที่เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมและการสืบภพชาติในสวรรค์และนรก ก็จะได้ชื่อว่ามีภูมิคุ้มกันหรืออำนาจต้านทาน (immunity) ต่อเสียงกระซิบของมาร (ในความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น) ได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เชื่อในเรื่องนี้ หมายความว่าเราจะสามารถอยู่ในสังคมที่คอรัปชั่นได้ โดยที่เราไม่คอรัปชั่นให้เสียประวัติและเป็นมลทินแก่ตนเอง เราจะอยู่ในสังคมที่บูชาเงินและร่างกายเป็นพระเจ้าได้ โดยที่เรายังไม่ต้องเปลี่ยนศาสนาไปบูชาเงินและร่างกาย เหมือนอย่างที่สังคมเขากระทำกัน นี้คือการ **“เอาตัวรอด”** ในหลักการแห่งผู้เชื่อกรรมและสวรรค์นรก คือหมายถึงการ **“เอาใจรอด”** นั่นเอง นี้คือการพัฒนาจิตใจอันเป็นฐาน หรือ infrastructure ที่มั่นคงของการพัฒนาวัตถุในด้านเทคโนโลยีของสังคมและประเทศชาติ เป็นการพัฒนา human resources คือทรัพยากรด้านกำลังคนเสียก่อน และการพัฒนาคนนี้ก็คือพัฒนา**ใจ**ของเขาเสียก่อนให้เขามีโยนิโสมนสิการ หรือจะเรียกตามภาษาสมัยใหม่ก็คือให้เขามีค่านิยม (sense of value) วางไว้บนจุดที่ถูกต้องและมั่นคงด้วย ให้เขามีความอดทนต่อความลำบากในการกระทำความดี ให้เขามีความกล้าหาญแม้จะต้องยากจนในการกระทำความดี และแม้ว่าในบางครั้งจะต้องเอาตัว คือ “ร่างกาย” ไม่รอด ในการกระทำความดีเพื่อส่วนตัวหรือส่วนรวมก็ตาม วีรชนชาวบ้าน “บางระจัน” ของเราเป็นตัวอย่างอันดีในเรื่องนี้ ท่านรบและสู้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าทางที่จะเอาชนะข้าศึกคือพม่าที่มีกำลังเหนือกว่านั้นเกือบจะไม่มีเลย แต่ท่านก็ไม่ยอมเอาตัวรอดแบบนักการค้า หรือนักการเมืองส่วนมากกระทำกันในสมัยนี้ แต่ท่านยอมเอาตัวคือร่างกายไม่รอด เพื่อเอาใจให้รอดไปจนได้

ใจที่สามารถปล่อยวางความยึดถือในเรื่องเงินทองทรัพย์สมบัติและร่างกายนั้น คือใจที่สามารถรอดไปได้อย่างแท้จริง มากหรือน้อยก็สุดแล้วแต่ความเข้มข้นหรือการปล่อยวางนั้น ที่กล่าวมานี้คือรากฐานแห่งการพัฒนาใจของคนเพื่อเป็นเครื่องรองรับการพัฒนาวัตถุด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเสมือน superstructure ซึ่งแลดูเด่นเป็นสง่าอยู่ข้างบน และจิตใจจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อได้รับนับถือศาสนาอย่างถูกจุดมุ่งหมายของศาสนา คือทำให้คนมีศีลธรรมเกิดจากภายใน เพราะมีความเชื่อในเรื่องกรรมและการสืบภพชาติในสวรรค์และนรกอย่างแน่นแฟ้น ไม่ใช่เป็นการนับถือศาสนาในรูปของประเพณี และไม่ใช่เป็นการนับถือเจ้าพ่อเจ้าแม่ต่าง ๆ เพียงเพื่อขอให้ถูกล็อตเตอรี่ และให้ได้เงินเดือนขึ้นเท่านั้น ศาสนาในรูปของการทำให้คนเชื่อถือกรรมและการสืบภพชาติในสวรรค์นรกนี้ ไม่ใช่เป็นการมอมเมาประชาชนอย่างใดเลย การที่ท่านเปรียญสมัยใหม่กระหายอยากเป็นนักวิทยาศาสตร์อย่างยิ่ง จนกระทั่งกล้าทำการปลุกระดมมวลชนให้เชื่อว่าตายแล้วสูญว่าผลกรรมมีเท่าที่แลเห็นอยู่ในชาตินี้เป็นต้นนั้น ชื่อว่าเป็นผู้บิดเบือนพระธรรมอย่างร้ายแรง และเป็นผู้ทรยศต่อพระพุทธองค์อย่างอกตัญญูที่สุด นอกจากนั้นยังเป็นการบ่อนทำลายชาติของตนเองอีกด้วย เพราะเท่ากับส่งเสริมให้คนมีใจเป็น**อมนุษย์**มากขึ้นทุกที ด้วยลัทธินิยตมิจฉาทิฏฐิที่เลวทรามที่สุด

อาจมีหลายท่านเกิดความเกรงว่า ถ้าเชื่อว่าตายแล้วเกิดก็จะเป็นสัสสตทิฏฐิไป และจะเป็นมิจฉาทิฏฐิอีกเหมือนกัน ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอเตือนว่า สมมติว่าการเชื่อว่าตายแล้วเกิดจะเป็นความผิด การเชื่อว่าตายแล้วสูญก็จะต้องเป็นความผิดไม่น้อยกว่านั้น หรืออาจจะมากกว่าเสียด้วยซ้ำ เพราะเป็นอุจเฉททิฏฐิซึ่งเป็นความเห็นผิดเหมือนกัน ทางสายกลางในเรื่องนี้ควรจะเป็นอย่างไร ขอแนะนำให้ท่านอ่านเอกสารของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณซึ่งมีอยู่หลายเล่ม เช่น **เรื่องตายแล้วเกิด ผีและเทวดามีจริง** และ**พุทธปรัชญา** เป็นต้น เพราะเป็นเรื่องที่ยืดยาวเกินกว่าที่จะนำมากล่าวให้แจ่มแจ้งในที่นี้ได้

ชาวพุทธที่เป็นฆราวาสกับ “การฆ่า”

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่มักทำให้เกิดความเกรงกลัวมาก ก็คือการเชื่อว่าตายแล้วเกิดจะทำให้เราเป็นคนขลาด ไม่กล้าต่อสู้กับศัตรูเพื่อป้องกันประเทศชาติได้ เพราะเกรงว่าจะต้องฆ่าศัตรู และทำให้ต้องได้รับกรรมในชาติหน้า ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ข้อคิดสั้น ๆ บางประการดังต่อไปนี้

ก) หลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนามีหลายระดับสำหรับคนหลายประเภท สุดแล้วแต่ว่าจิตใจของเขาจะขึ้นมาถึงแค่ไหน การฆ่าเป็นความผิดขั้นเด็ดขาดสำหรับภิกษุก็จริง แต่สำหรับฆราวาสเมื่อเป็นอาชีพที่ยังหยุดเด็ดขาดไม่ได้ การหยุดหรืองดเว้นในบางโอกาสก็ยังเป็นการดี และพระพุทธองค์ก็ไม่ได้ตรัสว่าชาวประมงหรือทหาร จะเป็นชาวพุทธไม่ได้

ข) การฆ่าคนหรือสัตว์ (หรืออันที่จริงกรรมทุกอย่าง) ควรจะต้องพิจารณากัน ๓ สถาน จึงจะพอรู้ได้ว่ามีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด สามสถานนั้นคือ เจตนา (why) วัตถุ (what) และประโยค (how) การฆ่าที่มีเจตนาเพื่อสนุก ย่อมมีโทษมากกว่าการฆ่าเพื่อป้องกันตัว เพราะแสดงว่าพื้นของใจหรือสันดานต่างกันมาก (นี้คือเจตนา) การฆ่ามดหรือยุง ๑ ตัว จะให้มีโทษเท่ากับการฆ่าคน ย่อมไม่ได้ แม้ว่าจะเป็นบาปด้วยกัน คือว่าเป็นบาปเหมือนกัน แต่ก็ไม่เท่ากัน (นี้คือวัตถุ) การฆ่าโดยการทรมานย่อมมีผลร้ายแรงกว่าการฆ่าให้ตายทันที (นี้คือประโยค) สามฐาน คือ why, what และ how นี้ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย

ค) บารมีแต่หนหลังของผู้กระทำกรรมนั้น ๆ (ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม) ก็ต้องนำมาพิจารณาประกอบเป็นราย ๆ (คือ คำนึงถึง who) ด้วย พูดกันอย่างย่อ ๆ ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านพิจารณาความจริงอันแปลกประหลาดเทียบเคียงกันดังต่อไปนี้ คือ ในครั้งพุทธกาลมีชายคนหนึ่งฆ่าหมูขายเป็นประจำ ชื่อ **นายจุนทสูกริกะ** แกฆ่าด้วยความยินดีและด้วยวิธีทรมาน ก่อนจะตายแกได้รับความทรมานมาก คือร้องโวยวายและดิ้นรนโครมครามเหมือนหมู เสียงเอ็ดอึงทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนไปหลายวันกว่าแกจะตาย ครั้นตายแล้วพระพุทธองค์ก็ตรัสว่า แกได้ไปเสวยกรรมในนรกอีก ในทางตรงกันข้าม **สันตติมหาอำมาตย์**หรือนายพลของพระเจ้าปเสนทิโกศล ซึ่งไปปราบปรามผู้ก่อการร้ายที่ชายแดน กลับมาได้ฟังเทศน์ของพระพุทธองค์ ก็ได้สำเร็จอรหัตตผล

ณ ที่นั้นเอง นอกจากนี้ก็มี**นางกุณฑลเกสีเถรี** ซึ่งฆ่าสามีที่เป็นนายโจร ต่อมาก็ได้บรรลุอรหัตตผลเช่นเดียวกัน รายที่นับว่าเด่นมาก คือ **พระองคุลิมาล** ซึ่งข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าวประวัติของท่านในที่นี้ก็ได้ เหตุผลในเรื่องนี้ท่านจะอ่านได้จากเอกสารของ สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ เรื่อง **"เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย จึงเป็นพระอรหันต์ได้"**

สำหรับผู้ที่อ่านภาษาอังกฤษได้ ขอแนะนำให้อ่านวารสาร REVIEW ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ซึ่งมีการอภิปรายเรื่องนี้มาแล้วอย่างพิสดารและยืดยาว มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยหลายสำนวนด้วยกัน ในฉบับที่ออกใหม่ (ฉบับที่ ๔ ของปีที่ ๑๒ ประจำเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๑๘) แผนก NOTES ท้ายจดหมายตอบของ ม.จ.หญิงพูนพิสมัย ดิศกุล องค์ประธานได้มี List เพื่อ Refer ถึงการอภิปรายเรื่องนี้ในฉบับที่แล้วมาไว้ให้ด้วย ผู้สนใจโปรดหาอ่านได้โดยตรง

กล่าวโดยสรุปก็คือ ชาวพุทธที่เป็นฆราวาส มีหน้าที่จะต้องกระทำ โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์ของตนและส่วนรวม คือประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ถ้าคิดว่าเป็นชาวพุทธจะฆ่าฟันใครเพื่อป้องกันชาติไม่ได้แล้ว ก็หมายความว่าพระมหากษัตริย์ผู้ประเสริฐของเราแต่ครั้งโบราณ เช่น สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า พระเจ้ากรุงธนบุรี พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ตลอดจนถึงบรรพบุรุษนักรบของเรา เช่น นายจันทร์หนวดเขี้ยว เป็นต้น ก็จะเป็นชาวพุทธไม่ได้เลย และท่านเหล่านั้นที่ได้หลั่งเลือดชะดินเพื่อให้เราได้อยู่ด้วยความเป็นไทยจนถึงทุกวันนี้ ก็ต้องเป็นคนป่าเถื่อนกันไปหมด เพราะไม่ยอมยกดินแดนให้แก่ศัตรูแต่โดยดี

ศาสนาคอมมูนิสต์

ความจริงลัทธิวัตถุนิยมแอนตี้ศาสนา ที่เราเรียกว่าคอมมูนิสต์นั้น ก็คือศาสนาใหม่อีกศาสนาหนึ่งนั่นเอง คำว่า **"ศาสนา"** ที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงในที่นี้ไม่ได้มีความหมายตามอักขรวิธี หรือมูลรากของศัพท์ทางบาลีหรือลาติน แต่มีความหมายเป็นสำนวนตามที่บุคคลส่วนใหญ่เข้าใจกัน ดังในประโยคที่ว่า **"คนหนุ่มสาวมักถือความรักเป็นศาสนา" "พ่อค้าก็ถือเงินเป็นศาสนา" "นักการเมืองก็ถืออำนาจเป็นศาสนา"** ดังนี้เป็นต้น คำว่า **"ศาสนา"** ในที่นี้จึงหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลนั้น ๆ รักหรือเทิดทูน หรือต้องการอยากให้เหนือสิ่งอื่นใด ชนิดที่ยอมเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างให้ได้ทั้งสิ้นเพียงเพื่อให้ได้สิ่งนั้นมา ตามความหมายนี้เราจะเห็นว่าคอมมูนิสต์ที่เรียกว่าพวก hardcore (คือแก่น) จะต้องอุทิศชีวิตร่างกายและจิตใจทั้งหลาย เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์ของเขาคือการครองโลก ไม่ว่าจะต้องใช้วิธีการอันสกปรกเลวร้ายหรือทารุณอย่างใดก็ตาม เขาถือว่ามาตรการทุกอย่างย่อมใช้ได้เสมอ เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์นั้น (The end always justifiles the means) คำสอนของเมาหรือเลนิน มีค่าเป็นคำสั่งเป็นกฎหมาย เป็นเทวโองการ ที่สาวกจะต้องรับฟังอย่างเดียว เขาจะเถียงไม่ได้ จะคัดค้านแม้ด้วยเหตุผลก็ไม่ได้ เขาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ต้องเชื่อและเทิดทูนคำสั่งนั้นเสมือนชีวิต หรืออันที่จริงก็ยิ่งกว่าชีวิต ความเชื่อของเขานี้มีต่อศาสดาและคำสอนของศาสดานั้นจะต้องให้จนหมดตัว ไม่มีข้อแม้จริง ๆ (ทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า **ปมุณฺจติ สทฺธ์ คือเชื่ออย่าง**

หมดหัวใจทีเดียว) ศาสดาของเขาจะเป็นเลนินหรือเมาก็ตาม เขาถือว่าเป็นสัพพัญญู และโลกวิทู รู้อะไรหมดทุกอย่าง ทำอะไรถูกหมดทุกอย่าง

โดยนัยนี้อาจกล่าวได้ว่าสาวกของคอมมูนิสต์คิดว่าตนเองไม่มีศาสนา และไม่ยอมนับถือศาสนา แต่เขาก็แอบเอาคุณธรรมทางศาสนาไปใช้ปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว คุณธรรมที่ว่านี้ คือความจริงใจ ความเพียร ความประหยัด และการอุทิศตนต่ออุดมการณ์ โดยไม่คำนึงถึงความลำบากอันตรายและแม้แต่ความตาย **โดยคิดถึงอุดมการณ์ของตนยิ่งกว่าชีวิต** สิ่งเหล่านี้คือคุณสมบัติของศาสนาเดิมทั้งหลาย ซึ่งเขายืมไปใช้ใน "ศาสนาใหม่" ของเขา ซึ่งความจริงแล้วคุณธรรมเหล่านั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของศาสนาของเรานั่นเอง พวกนี้จึงเปรียบเหมือนบุคคลประเภทที่เราเรียกกันว่า **"เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง"** โดยแท้

ศาสนาเงิน ศาสนาร่างกาย ศาสนาอำนาจ

โดยนัยกลับกัน เราลองหันมาดูพวกเราที่เรียกตนเองว่าเป็นผู้นับถือศาสนากันบ้าง พูดกันอย่างตรงไปตรงมา เราจะเห็นว่าพวกเราส่วนมากไม่ได้นับถือคำสอนหรือธรรมในศาสนาของเราเป็นศาสนาเลย แต่เรากลับถือเงินเป็นศาสนาบ้าง ถือเกียรติยศและอำนาจเป็นศาสนาบ้าง ถือวิทยาศาสตร์เป็นศาสนาบ้าง (เช่นในการประกวดนางงามเทพีต่าง ๆ เป็นต้น) สิ่งใดที่คัมภีร์ของเรากล่าวไว้ เราก็ไม่ยอมเชื่อถ้าสิ่งนั้นขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ และที่ร้ายมากก็คือ**ยังแสดงความภูมิใจในความไม่เชื่อนั้นเสียด้วย** โดยคิดหลอกตนเองว่าเป็นคนมีปัญญา ไม่เชื่อง่าย ไม่งมงาย พร้อมกันนั้นก็ดูถูกคนอื่นที่เชื่อตามคัมภีร์ว่างมงายครำ่าครึ ถ่วงความเจริญของสังคม โดยอ้างกาลามสูตร (ซึ่งก็เป็นคัมภีร์เหมือนกัน) ว่าไม่ควรเชื่อคัมภีร์ เราประพฤติธรรมด้วยปากบ้าง เราสอนคนอื่นให้เชื่อในสิ่งที่เราเองก็ไม่เชื่อบ้าง เราสอนคนอื่นให้ทำในสิ่งที่เราเองก็ไม่ได้ทำเลยบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจึงเท่ากับว่า ฝ่ายคอมมูนิสต์นั้น เขาลงมือประพฤติธรรมของศาสนาด้วยกายและใจ แต่ปากเขาก็บอกว่าเขาไม่มีศาสนา พวกเรานักศาสนาก็ประพฤติธรรมด้วยปาก แต่พอถึงขั้นทดสอบด้วยกายและคิดด้วยใจนั้น มันไม่ใช่ธรรมเลย แต่มันเป็นการคอรัปชั่น เอาเปรียบผู้อื่น แก่งแย่งแข่งดีเพื่ออำนาจและเห็นแก่ประโยชน์ทางวัตถุเฉพาะหน้าเท่านั้น ธรรมของคอมมูนิสต์ที่กล่าวนี้คือความอุทิศตนต่อศาสนาหรือลัทธิของตน (devotion) ความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ไม่ฟุ่มเฟือย (simplicity) ความประหยัด ความอดทนต่อความลำบาก ความกล้าหาญต่ออันตรายเป็นต้น เมื่อเทียบกับคอมมูนิสต์ที่ **"เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง"** แล้วพวกเราส่วนมากก็ **"ดังจวักตักข้าว ห่อนรู้รสแกง"** นั่นเอง

“แค้น”

ตอนนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวแทรกถึงภาพยนตร์สักเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นข้อสอนใจเราได้บ้าง คือ เมื่อหลายปีมาแล้วมีภาพยนตร์เข้ามาฉายในประเทศไทยเรื่องหนึ่ง ชื่อในภาษาไทยว่า **“แค้น”** แสดงโดยพระเอกยิ้มยาก (ที่จริงดูเหมือนจะไม่ยิ้มเลย) ชื่อ เบคิม เฟมูห์ เป็นหนังที่แปลกประหลาดมาก คือไม่มีนางเอก ถ้าจะมีก็มีแต่ศพนางเอก เพราะภรรยาของพระเอกคนนี้ถูกพวกอินเดียแดงฆ่าตายเสียตั้งแต่ฉากแรกของเรื่องแล้ว ผู้ดูจึงได้เห็นแต่ศพนางเอกเท่านั้นเอง นายเบคิม เฟห์มู (ชื่อในเรื่องว่าอะไรไม่ทราบ ลืมไปแล้ว) มีความแค้นมากที่ภรรยาของเขาถูกอินเดียแดงฆ่าตายอย่างทารุณ จึงปฏิญาณว่าจะฆ่าล้างแค้นให้ได้ ต่อมาก็ปรากฏว่าเขาสามารถฆ่าอินเดียแดงได้หลายต่อหลายศพด้วยฝีมือของเขาคนเดียว โดยไม่มีใครที่เป็นคนช่วยเลย (นอกจากสุนัขดุหนึ่งตัว)

ในระยะนั้น กองทหารอเมริกันกำลังทำการรบพุ่งติดพันกับพวกอินเดียแดง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นเผ่าซูหรืออาปาเช่ แต่ก็ต้องเสียชีวิตทหารไปมาก เพราะกลศึกสู้อินเดียนแดงไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ตนมีอาวุธดีกว่า หน่วยทหารอเมริกันได้ทราบกิตติศัพท์ของ เบคิม เฟห์มู จึงให้คนไปเชิญตัวมาปรึกษา และขอให้ฝึกทหารให้มีความชำนาญเช่นเขาด้วย นายเบคิม เฟห์มู ได้แนะนำว่า ถ้าเราจะรบกับคนป่า เราก็ต้องทำตัวให้เก่งเท่า ๆ กับคนป่าจึงจะสู้เขาได้ พวกอินเดียนแดงเหล่านั้นวิ่งได้ทั้งวัน ตากแดดไว้ทั้งวัน อดข้าวได้ทั้งวันโดยไม่เหนื่อยไม่เพลีย เราชาวอเมริกันต้องหัดให้อดทนและมีสมรรถภาพอย่างเขาหรือดีกว่าเขา จึงจะเอาชนะเขาได้ จะไปดูถูกว่าเป็นลักษณะของคนป่าไม่ได้ เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นคุณสมบัติที่ดี ดังนั้นเขามีดีอะไรอยู่ในตัว เราก็อบรมตนเองให้มีดีเท่าเขาหรือดีกว่าเขา ถ้าเรามีความดีคือคุณธรรมน้อยกว่าเขา เราก็รบสู้เขาไม่ได้อย่างแน่นอน และเราก็ต้องโทษตัวเราเองก่อน

ต่อมา เบคิม เฟห์มู ได้รับหน้าที่เป็นผู้ฝึกทหารอเมริกัน โดยได้ทำการฝึกอย่างเอาเป็นเอาตาย ทำให้ทหารหลายคนที่ชอบสบายไม่พอใจ หาว่า นายเบคิม เฟห์มู ฝึกอย่างป่าเถื่อน และทำการกระด้างกระเดื่อง แต่นายเบคิม เฟห์มู ก็สู้อย่างไม่คิดชีวิต ในที่สุดก็ชนะใจทหาร และสามารถนำทหารออกรบได้ชัยชนะพวกอินเดียนแดง เพราะทำให้ทหารของเขามีคุณธรรมที่ดี ๆ เหมือนกับอินเดียนแดงทุกประการ และยังได้เปรียบที่มีอาวุธดีกว่าอีกด้วย

ข้าพเจ้าเล่าเรื่องนี้แทรกไว้ในที่นี้ก็เพื่อเป็นข้อคิดว่า ในการที่เราจะรบกับฝ่ายคอมมูนิสต์นั้น เราต้องดูว่าเขามีลักษณะที่ดีหรือว่ามีคุณธรรมอะไรบ้าง จากนั้นก็ต้องอบรมตนเองหรือพวกของเราเองให้มีคุณธรรมเท่ากับเขาก่อน หรือให้มากกว่าเขาได้ก็ยิ่งดี เขาทำงานเพื่ออุดมการณ์ของเขาได้ เราก็ต้องทำงานเพื่ออุดมคติของเราได้ เขาไม่คอรัปชั่น เราก็ต้องไม่คอรัปชั่น เขาอดทนประหยัดได้แค่ไหน เราก็ต้องทำได้แค่นั้น เขายอมลำบากยากจน และยอมตายเพื่อ “ศาสนา” และ “ศาสดา” ของเขาได้ เราก็ต้องยอมลำบากยากจนและยอมตายเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ของเราได้เหมือนกัน นี่คือศาสนานิยม ซึ่งจะช่วยเสริมกำลังของชาตินิยม และพระมหากษัตริย์นิยมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

อยู่เพื่อตายและตายเพื่ออยู่

อันที่จริง ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าประหลาดมาก ที่ฝ่ายคอมมูนิสต์ซึ่งนับถือศาสนาที่สอนว่าตายแล้วสูญ แต่เขาก็ยังยอมลำบากยอมตายได้เพื่อ “ศาสนา” ของเขา (ทั้ง ๆ ที่ในใจเขาก็เชื่อว่าตายแล้วสูญเปล่าไม่มีอะไรเหลือ ไม่มีอะไรไปเกิดอีก) แต่พวกเราซึ่งเป็นนักศาสนาส่วนมาก ซึ่งถือศาสนาที่สอนว่าตายแล้วเกิด กลับไม่กล้าลำบาก ไม่กล้าตายเพื่อศาสนาของเรา เขาอยู่เพื่อ (รอวัน) ตายแท้ ๆ เขาก็ยังยอมตายได้ แต่เราตายเพื่ออยู่ กลับยอมตายไม่ได้ สาเหตุอาจมีหลายประการ แต่ประการสำคัญก็คือ เราไม่เชื่อศาสนาและศาสดาของเราด้วยใจจริงนั่นเอง เขาเชื่อศาสนาของเขาอย่างหมดหัวใจ แต่เราเชื่อศาสนาของเราครึ่งหัวใจ (หรือไม่ถึงครึ่ง) เท่านั้นเอง โรคกลัวงมงายนี้จึงเป็นโรคที่ร้ายกาจมาก และผู้ที่นำโรคนี้มาเผยแพร่อย่างมีอิทธิพลมากประเภทหนึ่งก็คือ ท่านเปรียญที่สึกออกมาแล้ว เขียนบทความบิดเบือน ทำลายศาสนาที่ตนเองได้เคยอาศัยร่มเงาได้รับความผาสุกมาเป็นเวลานาน สำหรับบุคคลผู้มีความเห็นผิดวิปลาศเห็นปานนี้ การบริโภคก้อนข้าวของชาวบ้านในระหว่างที่เขาบวชอยู่นั้น ชื่อว่าเป็น **“เถยยบริโภค”** คือ **ลักกินขโมยกินโดยแท้**

ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ มาเป็นเวลานานพอสมควร หรืออันที่จริงก็อาจจะเกินสมควรแล้ว จึงขอทบทวนและย่อความเรื่องที่พูดมาแล้วดังนี้

๑. ในฐานะที่เป็นปุถุชน จิตของเรายังเป็นสมบัติสองเจ้าของ เรายังมีสภาพเป็นคนสองใจเหมือนวันทองไม่มากก็น้อย เพื่อต้านทานข้อบกพร่องนี้ เราต้องมีสัจจะอธิษฐานและสติ เพื่อประคับประคองไม่ให้ใจของเราเป็นใจดอกทองมากเกินไป

๒. อำนาจของมารและของพระที่อยู่ภายนอกจิตของเรา (ในมิติที่ ๕) เป็นของมีจริง เช่นเดียวกับธรรมและกิเลสภายในใจของเราเหมือนกัน ดังที่อาจารย์พรกล่าวไว้ว่า เรื่องพญามารผจญในพุทธประวัตินั้น เป็นความจริงตามนั้น โดยไม่ต้องถอดว่าเป็นอุปมาโวหาร (figure of speech) เลย นี้เป็นการกล่าวความจริงที่นับว่ากล้าหาญมากในยุคที่วิทยาศาสตร์ครองโลกระยะนี้ ซึ่งนักปราชญ์ทางพุทธศาสนาส่วนมากไม่ยอมเชื่อและภูมิใจที่จะไม่เชื่อเสียด้วย ส่วนผู้ที่เชื่อซึ่งมีบ้าง ก็ไม่มีใครกล้าพูด เพราะเกรงว่าจะเป็นการงมงาย ป่าเถื่อน และมอมเมาประชาชน ข้าพเจ้าขอสรรเสริญอาจารย์พรว่าเป็น **“นักปลุกระดมมวลชน”** ที่สำคัญผู้หนึ่งในยุคนี้

๓. ดังนั้น ในจิตใจของเรามีสภาพเป็นเสมือนสนามรบอยู่ตลอดเวลา พระอาจารย์กรรมฐานผู้หนึ่งเคยกล่าวว่า **“เมื่อปัญญาละเอียด กิเลสก็ (หลบหน้า) ยิ่งละเอียดลงไปอีก”** ยุทธวิธีกองโจรแบบ **“เอ็งมาข้ามุด เอ็งหยุดข้าแหย่ เอ็งแย่ข้าตี เอ็งหนีข้าตาม”** นี้จึงมีอยู่ในใจของเรานี้ด้วยเหมือนกัน

๔. การเชื่อว่าตายแล้วเกิด เรื่องสวรรค์นรกที่เป็นภูมิอยู่ภายนอกจิต เป็นต้น จึงไม่ใช่เรื่องล้าสมัย หรืองมงาย ขอเตือนผู้ที่บูชาวิทยาศาสตร์เป็นพระเจ้าว่า บัดนี้ **"พระเจ้า"** ของท่านกำลังสนใจและรับรองเรื่องนี้มากขึ้นทุกที ต่อไปคนที่ไม่เชื่อเรื่องนี้นั่นแหละอาจจะต้องกลายเป็นผู้งมงาย โง่เง่า และป่าเถื่อน ขออ้างคำกล่าวอย่างกล้าหาญของ **ดร.โทมัสเจ ฮัดสัน** ผู้แต่งหนังสือกฎแห่งปรากฏการณ์ทางวิญญาณ ไว้ในที่นี้ว่า **"คนที่ปฏิเสธปรากฏการณ์ทางวิญญาณในสมัยนี้นั้น เราไม่ควรจะเรียกเขาว่าเป็นคนขี้สงสัยอีกต่อไปแล้ว ความจริงเขาเป็นคนโง่เง่าต่างหาก"** (The man who denies the phenomena of spiriutualism today is not entitled to be called a skeptic; he is simply ignorant) ข้อความนี้อยู่ในหนังสือเรื่อง **"อยู่กับคนตายมาสามสิบปี"** (Thirty Years Among the Dead) หน้า ๓ ซึ่งแต่งโดย นายแพทย์ (Carl A. Wickland) ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมส่งเสริมการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของอเมริกา (American Association for the Advancement of Science)

๕. ขอเตือนให้ท่านคิดว่า นายจุนทสูกริกะฆ่าหมู ต้องตกนรกทั้งก่อนตายและหลังจากตายแล้ว ส่วนสันตติมหาอำมาตย์ เพชฌฆาตเคราแดงและองคุลิมาล ฆ่าคนมามากกลับได้บรรลุมรรคผลในชาตินั้นเอง ดังนั้นการฆ่า (หรืออันที่จริงก็กรรมทุกอย่าง) ต้องพิจารณาถึงฐานะประกอบ ๔ ประการ คือ ใครฆ่า (who) ฆ่าทำไม (why) ฆ่าใคร (whom or what) และฆ่าอย่างไร (how)

๖. ในการต่อสู้กับศัตรู จะเป็นฝ่ายคอมมูนิสต์หรืออะไรก็ตาม เราต้องพัฒนา อย่างน้อยก็จิตใจตนเองให้ดีเท่ากับเขาเสียก่อน ถ้าเขาถือคำสอนของศาสดาของเขาเป็นศาสนา แต่พวกเราโดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจในทางสังคมและการปกครอง ยังถือศาสนาเงิน ศาสนาร่างกาย (ประกวดนางงาม, เทพี แฟชั่น) ศาสนากามคุณ ศาสนาโชคลาภ (การพนัน) เช่นนี้ ก็แสดงว่าจิตใจของเรายังด้อยพัฒนามาก ในการสงครามเบ็ดเสร็จต่อไปนี้ ผู้ที่ด้อยพัฒนาจะต้องพ่ายแพ้แก่ผู้ที่พัฒนาแล้ว นี้คือกฎธรรมชาติของดาร์วินที่เรียกว่า Survival of the Fittest (ใครดีใครอยู่ ใครไม่ดีก็ไป)

๗. ในการต่อสู้ ก็เช่นเดียวกับการกีฬา จะแพ้หรือชนะก็ไม่สำคัญ ถ้าถึงคราวที่จะต้องสู้และเป็นการเป็นธรรมที่จะต้องสู้แล้ว ก็ต้องสู้ ส่วนตัวอาจจะแพ้ (เช่น กรณีวีรชนบ้านบางระจันหรือวีรมหาเทพ) ท่านก็ได้ชื่อว่าได้ทำกรรมดีเป็นตัวอย่างอันดี และไปดี (คือไปสู่สุคติ) ความจริงศาสนาคริสเตียนที่อยู่มาได้เจริญรุ่งเรือง ทั้ง ๆ ที่ถูกพวกโรมันกดขี่ทารุณ จับพวกคริสเตียนโยนให้สิงโตกินในสนามโคลีเซียมมาจนนับจำนวนไม่ได้ ก็เพราะเขามีนักบุญมาร์ตีส์ (martyr) ยอมตายเพื่อพระเจ้า ถือคำสั่งของพระเจ้าเป็นศาสนา โดยไม่ยอมเปลี่ยนศาสนา เขายอมตายเพื่ออยู่ และในที่สุดศาสนาของเขาก็อยู่ และวิญญาณของเขาก็ได้อยู่ด้วย

๘. ชาวพุทธควรรู้จัก **"ฉวยโอกาส"** และ **"เอาตัวรอดตามความหมายของพุทธศาสนา** คือ ฉวยโอกาสทำความดีเพื่อให้ใจรอด หมายความว่าในสังคมที่มีการโกงคอรัปชั่นและเอาเปรียบผู้อื่น เราก็ควรอยู่ได้โดยไม่โกง ไม่คอรัปชั่น ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ในสังคมที่เกียจคร้าน เล่น

การพนัน และเสี่ยงโชค เราก็ควรอยู่ได้อย่างบากบั่นและบึกบึนในการทำงาน ในสังคมที่สั่งสอนให้ทรยศและอกตัญญูต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ เราก็อยู่อย่างมีภูมิคุ้มกันคำสอนของมารเหล่านั้นได้ ในสังคมที่ไม่ยอมจนหรือลำบาก หรืออดตายโดยการทำความดี (เพราะหมามันยังไม่ยอมอดตาย) เราก็ควรอยู่ได้โดยการยอมลำบาก หรือยอมจนด้วยการทำความดี หรือแม้ยอมอดตายด้วยการทำความดีก็ได้ (เพราะเราไม่ใช่หมา) ในสังคมที่ถือศาสนาเงิน ศาสนาร่างกาย ศาสนาอำนาจ ศาสนาวัตถุหรือวิทยาศาสตร์ เราก็ควรประคับประคองใจของเราให้อยู่เหนือคลื่นลมของมารเหล่านั้นได้ นี้คือการฉวยโอกาสเอาตัวรอด นี้คือศาสนานิยมซึ่งจะช่วยส่งเสริมกำลัง และเป็นรากฐานของชาตินิยมและพระมหากษัตริย์นิยมได้เป็นอย่างดี

๙. ถ้าท่านทำได้เช่นนั้น ท่านก็จะเป็นผู้ที่ในพระสูตรสรรเสริญไว้ว่า **“กินในบ่วง ตายนอกบ่วง”** และจะได้เหลียวหลังมาดูอดีตของตนเองด้วยความภูมิใจว่า **“เราทำได้”** แล้ว บัดนี้ท่านนับถือคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นศาสนาหรือเปล่า?

หมายเหตุเพิ่มเติม

มีข้อความที่น่าสนใจเกี่ยวกับความจริงเรื่องตายแล้วเกิดอีกข้อหนึ่ง คือใน **นกุลมาตาสูตร**

พระพุทธองค์ได้ตรัสว่า สามีภรรยาผู้มีความรักใคร่กันไม่จืดจาง ปรารถนาจะพบกันและอยู่ร่วมกันในชาติหน้าอีก **ต้องทำตนให้เป็นผู้มีศรัทธา ศีล และปัญญา เสมอกัน** คือต้องมีความเชื่อในสิ่งเดียวกัน สามารถพูดสนทนากันได้โดยไม่ขัดคอกัน คนที่มีความเชื่อไม่ตรงกันย่อมสนทนากันด้วยความสนิทสนมไม่ได้ และย่อมชื่อว่าไม่มีสาราณียธรรมต่อกัน คือเมื่อนึกขึ้นมา ก็ไม่ทำให้เกิดความรักใคร่สนิทสนมกัน

ประการที่สอง คือ **ต้องมีศีล** อันได้แก่ความประพฤติเสมอกัน ไม่เช่นนั้นก็ยากที่จะอยู่ร่วมกันได้ เรียกว่าขาดสาราณียธรรม คือเมื่อระลึกถึงกัน ก็ไม่เกิดความรักใคร่

ประการที่สาม คือ **ต้องมีระดับปัญญาใกล้เคียงกัน** ถ้าต่างกันมากนัก ความคิดความเห็นตามกันไม่ทัน ก็ไม่สามารถเห็นคุณค่าของกันและกันได้ ความเบื่อหน่ายก็จะเกิดขึ้น เพราะต่างฝ่ายต่างก็รู้สึกว่าเข้ากันไม่ได้

พุทธภาษิตในสูตรนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกันกับ **กรณียากรณียสูตร** คือ ไม่มีทางที่จะตีความหมายให้เป็นอุปมาโวหารได้เลย เพราะเป็นการบ่งชัดเจนถึงการที่ปรารถนาจะได้พบกัน และอยู่ร่วมกันในชาติหน้าอีกครั้งหนึ่ง และเป็นการยืนยันเรื่องตายแล้วเกิดอย่างแน่นอน จากข้อความในพระไตรปิฎก โดยเป็นภาษิตของพระพุทธองค์เอง.

บันทึกการติดต่อ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำนำในเล่ม

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้จัดพิมพ์ขึ้นมาแล้วเล่มหนึ่ง ซึ่งเล่มนี้มีชื่อว่า **บันทึกการติดต่อ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ภาคผนวก)** หนังสือนี้ได้จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ และเล่มที่ ๒ คือเล่มที่กำลังจัดพิมพ์ขึ้นในครั้งนี้ ซึ่งเพิ่งจะลงมือรวบรวมและจัดพิมพ์เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๘ ห่างกันถึงเกือบ ๑๐ ปี ทั้งนี้ก็เพราะยังไม่มีเวลาจัดทำ และอีกอย่างหนึ่งคือ **สมเด็จพระนเรศวร ฯ มิได้รับสั่งให้จัดพิมพ์** เพราะในระหว่างนั้นมีเรื่องอื่น ๆ อีกมากมายที่จะต้องพิมพ์ ไม่มีเวลาทำ และอาจจะเป็นเพราะยังไม่ถึงเวลาที่ควรจะทำขึ้นด้วย ฉะนั้นจึงไม่ได้รวบรวมเรื่องต่อจากที่พิมพ์ไว้แล้ว พระองค์เพิ่งเสด็จมารับสั่งถึงเรื่องนี้ เมื่อต้นปีคือเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมาแล้วนี่เอง ฉะนั้นจึงได้เริ่มรวบรวมและจัดพิมพ์ขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้เริ่มลงมือทำแล้วก็ตาม แต่กว่าจะเสร็จเป็นเล่มขึ้นมาก็ล่าช้า ทั้งนี้เพราะมักจะมีงานอื่นแทรกเข้ามา ทำให้ต้องหยุดไว้เป็นพัก ๆ

อันที่จริง บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ ถ้าจะนับมาโดยลำดับแล้ว เล่มที่กำลังจัดพิมพ์นี้ก็จะเป็นเล่มที่ ๓ กล่าวคือ **เล่มที่ ๑** ในบันทึกเล่มนี้ ได้เล่าถึงเรื่อง**ตั้งแต่เริ่มติดต่อกับอดีตพระมหากษัตริย์ไทยทั้งหลายได้ และได้มีการเขียนพระรูปอดีตพระมหากษัตริย์ทั้งหลายเหล่านี้ องค์แรกที่เขียน คือพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งได้ลงมือเขียนเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๑๐ ส่วนสมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ได้เริ่มลงมือเขียนเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เสร็จแล้วก็ได้เขียนพระรูปของอดีตพระมหากษัตริย์องค์อื่น ๆ อีก คือ พระรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระเจ้าอู่ทอง พ่อขุนเม็งราย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระนางจามเทวี และเจ้าหญิงอรัญญาณี เจ้าหญิงแห่งแสนหวีนคร และต่อมาได้เขียนพระรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในชุดทรงเครื่องฉลองพระองค์ ในวันกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา** ซึ่งพระรูปนี้ต้องใช้เวลาเขียนถึงปีเศษกว่าจะเสร็จเรียบร้อย และเสร็จก่อนวันมหาวิปโยค คือวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เพียงไม่กี่วัน

นอกจากเรื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังได้เล่าเรื่อง **การไปพิสูจน์เรื่องเจดีย์ยุทธหัตถี** เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๖ ซึ่งต้องเดินทางไปที่อนุสาวรีย์ยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีก่อน แล้วเลยไปที่เจดีย์องค์ที่เพิ่งพบใหม่ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งในครั้งนี้พระองค์ได้ตรัสว่าเจดีย์ที่พระองค์รับสั่งให้สร้างในครั้งนั้นคือเจดีย์ที่อยู่ที่อำเภอพนมทวน ไม่ใช่เจดีย์ที่จังหวัดสุพรรณบุรี คุณศรีเพ็ญได้บันทึกเรื่องการไปพิสูจน์ถึงเรื่องนี้อย่างละเอียดไว้ในหนังสือเล่มนี้ และเรื่องการทำพระรูปล็อคเกตสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คุณศรีเพ็ญก็ได้เล่าไว้ในหนังสือเล่มนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จ

เพราะฉะนั้น สำหรับในเล่มที่ ๑ (หน้าปกมีพระรูปสมเด็จพระนเรศวร ฯ) นี้ มีเรื่องสำคัญที่ได้บันทึกไว้ ดังนี้

๑. **เรื่องการติดต่อกับอดีตพระมหากษัตริย์รุ่นต่าง ๆ และการเขียนพระรูปของอดีตพระมหากษัตริย์เหล่านี้**
๒. **เรื่องการไปพิสูจน์เจดีย์ยุทธหัตถี ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี**
๓. **เรื่องเหตุการณ์ก่อนจะถึงวันมหาวิปโยค คือ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖**
๔. **เรื่องสร้างพระรูปล็อคเกต สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๒๑๒๗ องค์ ซึ่งรับสั่งให้ทำเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ และเรื่องกระทำพิธีปลุกเสกพระรูปล็อคเกตทั้ง ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน-๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓-๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗**

ในเล่มนี้ มีสาระสำคัญเพียงเท่านี้ ยังไม่ได้เล่าเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ **ส่วนในเล่มที่ ๒** (หน้าปกมีรูปพระเจดีย์อิสรภาพ) นั้นได้รวบรวมเรื่องตั้งแต่พระองค์รับสั่งให้สร้าง จนกระทั่งถึงวันกระทำพิธีวางศิลาฤกษ์เท่านั้น แล้วก็ทิ้งระยะเวลาห่างกันถึงเกือบ ๑๐ ปี จึงได้เริ่มลงมือรวบรวมเรื่องต่อจากนั้นพิมพ์ขึ้นเป็น **เล่มที่ ๓ คือเล่มที่กำลังอ่านอยู่นี้ และในเล่มนี้ได้เล่าเรื่องตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพเป็นต้นมา จนกระทั่งถึงตอนที่เริ่มจะไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์มาบรรจุไว้ในพระเจดีย์** การที่จบเรื่องไว้เพียงแค่นี้ ก็เพราะเรื่องการไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์มาจาก ๗๒ จังหวัดทั่วประเทศไทย และการไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถานในประเทศอินเดียนั้น ได้จัดพิมพ์เป็นเล่มขึ้นมานานแล้ว จึงไม่ได้นำมารวมไว้ในเล่มนี้

อนึ่ง ขอได้สังเกตไว้ด้วยว่า เรื่องต่าง ๆ ที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มนี้ ครั้งแรกจะเขียนลงในหนังสือวิญญาณ ซึ่งเป็นนิตยสารรายเดือนก่อน แล้วจึงนำมารวบรวมพิมพ์เป็นเล่มในภายหลัง ฉะนั้นในการพิมพ์เป็นเล่มนั้น แต่ละตอนจะมีหมายเหตุบอกไว้ว่าได้นำมาจากหนังสือวิญญาณฉบับไหน เดือนอะไร ปีอะไร ทั้งนี้ก็เพื่อสะดวกในการที่จะสืบค้นคว้าหาเรื่องที่ต้องการจะทราบได้ง่าย และเป็นการบันทึกประวัติการเขียนไว้ด้วย ฉะนั้นจึงได้ขอให้สังเกตไว้ด้วยว่า เรื่องนั้นเรื่องนี้เขียนครั้งแรกเมื่อไร เช่น ในหนังสือบันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่มที่ ๓ นี้ ได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับที่ ๙ - ๑๐ เดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๑ - ๗ กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๒๑

และในเล่มต่อไปซึ่งกล่าวถึงการไปนำดินศักดิ์สิทธิ์มาจาก ๗๒ จังหวัดทั่วประเทศนั้น ได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ฉบับที่ ๗-๑๐ กรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๒๑ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๒๔

ส่วนเรื่องที่ต่อจากเดือน มีนาคม - เมษายน ปี ๒๕๒๔ ยังไม่ได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม แต่ก็จะจัดพิมพ์ขึ้นในเร็ว ๆ นี้ คือเมื่อเล่มที่ ๓ นี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มทำเล่มต่อจากนี้เลยทีเดียว เข้าใจว่าคงอีกไม่นานหนังสือเล่มนี้ก็คงจะพิมพ์เสร็จเรียบร้อย

พร รัตนสุวรรณ
๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๘

คำปรารภ

เรื่องวันที่สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ ฯ

หนังสือที่รวบรวมเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้จัดพิมพ์ขึ้นมานานแล้วเล่มหนึ่ง ชื่อว่า **บันทึกการติดต่อ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ภาคผนวก)** หนังสือนี้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ**เดือนสิงหาคม ๒๕๑๘** วิธีทำหนังสือเล่มนี้ก็คือรวบรวมเรื่องต่าง ๆ ที่ คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ได้เขียนไว้แล้วในหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๑๘ เป็นต้นมา โดยคัดเอามาเฉพาะเรื่องที่กล่าวถึงการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ซึ่งในเล่มนี้ได้เล่าเรื่องตั้งแต่เริ่มเตรียมงานวางศิลาฤกษ์และวันวางศิลาฤกษ์เท่านั้น เรื่องต่อจากนี้ยังไม่ได้รวบรวมจัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่ม

ส่วนเล่มที่ ๒ นี้ ได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับเดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นต้นมา และคัดเอามาเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ เท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เล่าต่อจากเรื่องในเล่มภาคผนวก คือ เล่มที่ ๑ นั้น และในการจัดพิมพ์เล่มที่ ๒ นี่เอง ข้าพเจ้าเกิดสงสัยขึ้นมาว่า *วันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ ฯ นั้น เป็นวันไหน และเวลาไหนแน่?* เพราะในเล่มที่ ๑ ที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนเอาไว้นั้น ก็ไม่ได้บอกไว้ชัดว่าเป็นวันไหนและเวลาไหน คุณศรีเพ็ญเขียนไว้แต่เพียงสั้น ๆ ว่า :-

> “นับจำเดิมตั้งแต่ทำพิธีล็อคเกตอนุสรณ์ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้น นอกจากเรื่องอื่น ๆ ที่ทรงรับสั่งแล้ว ยังมีอยู่อีกอย่างหนึ่ง คือทรงรับสั่งว่า **“ให้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ที่แคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ได้ในวันวิสาขบูชา ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม และเจดีย์นี้ให้เป็นเจดีย์ร่วมสมัย ให้ฐานเป็นอยุธยา ตอนกลางเป็นสุโขทัย และยอดเป็นรัตนโกสินทร์”** เมื่อเปิดปฏิทินดูก็เห็นว่าวันวิสาขบูชาที่จะถึงนี้ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคนอื่น ๆ ฟัง แต่ทั้งหมดก็ยังมิได้กะแผนการว่าจะทำอะไรบ้าง เพราะเห็นว่ายังมีเวลาเหลืออีกหลายเดือน กว่าจะถึงวันวิสาขบูชา”

นี่คือข้อความตอนหนึ่งที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนลงไว้ในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๑๘ หน้า ๒๕ ในหัวข้อเรื่อง **"บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เรื่องให้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ"** และข้อความเหล่านี้ทั้งหมดได้นำมารวบรวมพิมพ์เป็นเล่มไว้แล้ว ในหน้าแรกของหนังสือพระเจดีย์เล่มที่ ๑ (ภาคผนวก) ขอให้สังเกตว่าข้อความนี้ได้บันทึกไว้ภายหลังที่ได้วางศิลาฤกษ์เสร็จแล้ว ในการบันทึกครั้งนี้มิได้ระบุไว้ให้ชัดว่า *"พระองค์รับสั่งวันไหนและเวลาเท่าไร"* ฉะนั้น ตอนที่จะรวบรวมเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์ พิมพ์เป็นเล่มต่อจากที่ได้พิมพ์ไว้แล้วในเล่มที่ ๑ นั้น จึงได้เกิดฉุกคิดขึ้นมาถึงเรื่องนี้ และต้องการอยากจะทราบให้แน่นอนว่า **พระองค์รับสั่งเมื่อไรแน่? และข้อความที่รับสั่งในครั้งนั้นมีเพียงเท่าที่บันทึกไว้นี้เท่านั้นหรือ? หรือว่ายังมีข้อความอย่างอื่นอยู่อีก?** ข้าพเจ้าจึงได้เริ่มลงมือค้นดูจากเรื่องต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญเคยเขียนเอาไว้ ก็ปรากฏว่าไม่มี มีอยู่แห่งเดียวที่ข้าพเจ้าบันทึกไว้ในถ้อยแถลงในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๑๘ หน้า ๔๓ ว่า **"อนึ่ง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์รับสั่งให้สร้างเจดีย์ไว้ในศูนย์นี้ด้วย กำหนดวันว่าจะวางศิลาฤกษ์ในวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘"**

ขอให้สังเกตว่า ถ้อยแถลงนี้เขียนลงในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๑๘ ได้เขียนก่อนวันวางศิลาฤกษ์ และเรื่องที่คุณศรีเพ็ญบันทึกไว้นั้น ได้เขียนลงภายหลังการทำพิธีวางศิลาฤกษ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นค้นหาเท่าไร ๆ ก็ไม่ทราบว่าพระองค์รับสั่งวันไหนแน่ ข้าพเจ้ากับคุณศรีเพ็ญก็ช่วยกันพยายามนึก แต่นึกเท่าไรก็นึกไม่ออก รู้แต่ว่าคงจะต้องรับสั่งในระหว่างวันที่ ๒๓ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ เท่านั้น

สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมาบอก

แต่แล้วในระหว่างที่กำลังพยายามนึกกันอยู่ว่าวันไหนแน่นั้น พระองค์ก็เสด็จมา ซึ่งวันที่เราสองคนพยายามช่วยกันนึกอยู่นี้คือวันอังคารที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๘ เวลาระหว่างบ่าย ๒ โมงกว่า ๆ และแล้วคุณศรีเพ็ญก็ได้บอกกับข้าพเจ้าในขณะนั้นว่า สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมา และมีองค์อื่นเสด็จมาด้วย และบอกข้าพเจ้าว่า

> **"สมเด็จพระนเรศวรฯ รับสั่งว่าคงจะเป็นวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๗ วันพระเจ้าตากสินมหาราช แต่แล้วสมเด็จพระเจ้าตากสิน ซึ่งได้เสด็จมาด้วยรับสั่งว่าไม่ใช่วันนั้น วันที่รับสั่งนั้นคือวันที่มีจันทรคราส ในวันที่มีเสียงปืนดังกันไปทั่ว พอพระเจ้าตากสิน ฯ รับสั่งเช่นนี้ สมเด็จพระนเรศวร ฯ ก็รับสั่งว่า ใช่แล้ว แล้วก็ทรงปรารภกับพระองค์เองว่า ความจำไม่ดี เห็นจะต้องไปฝึกสมาธิเสียแล้ว หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ซึ่งอยู่ในที่นี้ด้วย ก็หัวเราะ แต่ไม่พูดว่าอะไร แล้วสมเด็จพระเจ้าตากสิน ฯ ก็รับสั่งว่า ไม่เป็นไร จะพาไปฝึก แต่ก่อนอื่นตอนนี้ต้องไปช่วยกรมหลวงชุมพร ฯ ที่ตราดก่อน แล้วก็เสด็จกลับทั้งหมด"**

เมื่อได้เค้าเรื่องเช่นนี้แล้วจึงกลับไปค้นเรื่องจากในหนังสือวิญญาณเก่า ๆ อีกครั้ง ก็ได้พบข้อความที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ หน้า ๑๒ ว่า : -

คืนวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือนอ้ายนี้ ตรงกับคืนที่มีจันทคราสด้วย ซึ่งเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ตอนที่มาทรงรับสั่งว่าจะเสด็จมาทรงกระทำพิธีในวันขึ้น ๙ ค่ำ ถึง ๑๕ ค่ำ เดือนอ้ายนั้น (๒๓ - ๓๐ พ.ย. ๑๗) ข้าพเจ้าไม่ทราบเลยว่า ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำจะเกิดจันทรุปราคา และโลกจะมืดสนิทเพราะดวงจันทร์ถูกบังจนมิดดวง พอได้มาทราบจากคนอื่น ๆ ในระยะใกล้วันพิธี จึงรู้สึกตกใจและขนลุกไปทั่วทั้งตัว และคิดว่าช่างอัศจรรย์จริงที่พระองค์รับสั่งว่าจะเสด็จมาทรงกระทำพิธีในระยะนั้น พิธีครั้งนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของบ้านเมืองอย่างแน่นอน และระยะนั้นก็พอดีเป็นระยะที่ชาวนากำลังเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ จากรัฐบาลด้วย (ชาวนาเริ่มชุมนุมเรียกร้องที่ท้องสนามหลวง วันที่ ๑๙ พ.ย. ๑๗)

พอถึง ๔ ทุ่มตรง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมา ข้าพเจ้าได้ลั่นฆ้องชัยขึ้น ๓ รา อาจารย์พรนำสวดมนต์ บทที่ทรงรับสั่งให้สวด คือ **บทพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ชัยสิทธิคาถา เพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี** เมื่อสวดจบครั้งหนึ่งก็ให้ลั่นฆ้องชัย ๓ ราวนเวียนอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา ในขณะที่ทุกคนกำลังสวดมนต์และมีการลั่นฆ้องชัยนี้ **แสงสว่างจากห้องพิธีในโลกมนุษย์ที่พุ่งขึ้นรับกับรังสีสว่างจากเทพเจ้าเข้มข้นขึ้นโดยลำดับ** ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังสวดมนต์ร่วมอยู่กับคนอื่น ซึ่งคืนสุดท้ายนี้มีผู้คนมาร่วมด้วยเกือบร้อยคนนั้น ในบางครั้งความรู้สึกของข้าพเจ้าจะวูบลึกลง และได้พบกับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงรับสั่งในเวลา ๒๒.๔๙ น. ว่า **“ขอให้ทุกคนจงตั้งใจจริงเพื่อชาติของเรา ขอทุกคนจงอย่าเห็นแก่ตัว ชาติและองค์พระประมุขกำลังตกอยู่ในอันตราย จงแสดงความปรารถนาดีของตัวเองอย่างเต็มกำลัง เพื่อเป็นสื่อที่จะทำให้ความดีที่มีอยู่ในตัวของทุก ๆ คนผู้ซึ่งกำลังคิดร้ายอยู่ในขณะนี้ออกมาให้ผล ความชั่วร้ายจะได้เบาบางลง จงตั้งใจจริง”** ทรงรับสั่งยาวนัก ข้าพเจ้าจำได้ไม่หมด ต้องตื่นจากสมาธิ และขอพระองค์จดตามทีละประโยค และอาจารย์พรได้อ่านให้ทุกคนฟัง แล้วก็สวดมนต์ต่อไป ในขณะที่กำลังสวดมนต์และลั่นฆ้องชัยอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงปืนดังอยู่รอบด้านไม่ขาดระยะ คงจะเป็นเสียงปืนจากคนทั่ว ๆ ไปที่ยิงไล่จันทรุปราคาตามประเพณีที่ถือตามกันมาแต่โบราณกาล

ในเวลา ๒๓.๔๙ น. รับสั่งว่า **“ขอให้ทุกคนจงใช้ความอดทนเถิด เพราะถ้าไทยต้องตกเป็นทาสเขาตลอดไปแล้ว ความอดทนจะต้องเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่านัก เพื่ออิสรภาพของชาติเรา จงใช้ความอดทนอย่าเห็นแก่ตัว จงแผ่เมตตา”**

อาจารย์พรได้อ่านให้ทุกคนฟังจนทั่วแล้ว ก็พากันสวดมนต์ต่อไปอีก รู้สึกว่าทุกคนใช้ความอดทนจริง ๆ สวดมนต์เสียงไม่ขาดระยะ ไม่มีใครย่อท้อเลย ทั้ง ๆ ที่สวดติดต่อกันมาแล้วร่วม ๒ ชั่วโมง เวลา ๐๐.๐๙ น. อาจารย์ได้ปิดฝาผอบพระรูป ฯ เอาสายสิญจน์รอบผอบพระรูปออกตามที่ทรงรับสั่งไว้เมื่อตอนกลางวัน ตอนที่เสด็จมารับสั่งให้จุดเทียนชัยใหม่ ตลอดระยะเวลาที่อาจารย์พรกำลังปิดฝาผอบพระรูปและเอาด้ายสายสิญจน์ออกนั้น ข้าพเจ้าลั่นฆ้องชัยอยู่ตลอดเวลา เมื่อเรียบร้อยแล้วทุกคนในห้องพิธีก็ต้องลั่นฆ้องคนละ ๑ ครั้งติดต่อกันไป แล้วก็ได้สวดมนต์กันต่อไปอีก

เวลา ๐๐.๒๙ น. ทรงรับสั่งอีกว่า **“เราขออภัยที่ทำให้ทุกคนต้องมาเหน็ดเหนื่อยและเพลียเพราะเรา ขอเห็นใจทุกคน งานของเราครั้งนี้หนักนัก แต่ก็คาดที่จะให้ชาติ ศาสนา และองค์พระประมุขอยู่รอด เพื่อทุกคนในชาติจะรอดได้ด้วย ชาติเรากำลังระส่ำระสายอย่างมาก แต่ก็จะพยายามที่จะไม่ให้แตกสลายกลายเป็นอื่น”** แล้วก็ทรงเสด็จกลับ พวกเราสวดมนต์กันต่อไปจนเวลา ๐๐.๕๙ น. อาจารย์พรจึงได้ดับเทียนน้ำมนต์ พวกเราพากันตรวจน้ำ ทุกคนก็ได้เข้านอนด้วยความอ่อนเพลียที่นั่งอดทนสวดมนต์อยู่ถึง ๓ ชั่วโมงเต็ม ๆ โดยมิได้หยุดพักเลย

เวลา ๐๔.๓๐ น. ทุกคนตื่นนอนเตรียมตัวเพื่อสวดมนต์ ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมีอีก และเตรียมตัวออกไปตักบาตรพระด้วย เพราะในวันเสร็จสิ้นพิธีนี้ พวกเราได้ตักบาตรอีก ๕๐ องค์ จำนวนเท่าพระชนมายุของพระองค์อีกเช่นเคย เวลา ๐๕.๔๕ น. อาจารย์พรนำสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ชัยสิทธิคาถา ร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เสร็จเวลา ๐๖.๐๐ น. พอดี อาจารย์พรได้นำน้ำมนต์ที่ทำมาตลอด ๗ วัน ๗ คืน พรมโปรยข้าวตอกดอกไม้แล้วดับเทียนชัย หลังจากนั้นก็ได้พากันออกไปตักบาตร แล้วจึงได้กลับเข้ามาบรรจุพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ลงกล่อง กว่าจะเสร็จสิ้นพิธีทั้งหมดก็เกือบ ๐๙.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในตอนเช้านั้นเอง พวกเราจึงได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่าเมื่อคืนที่พวกเรากำลังหมกมุ่นอยู่กับการสวดมนต์ตั้งแต่ ๔ ทุ่มจนถึงตีหนึ่งนั้น เป็นระยะเวลาที่พวกนักศึกษาได้นำพวกชาวนารวมทั้งพระภิกษุด้วย เดินขบวนไปล้อมทำเนียบรัฐบาล และยื่นคำขาดเรียกร้องจากรัฐบาล เป็นระยะเวลาที่เคร่งเครียด ระหว่างพวกนักศึกษาผู้นำชาวนากับรัฐบาลเกือบจะตกลงกันไม่ได้ รัฐบาลก็เตรียมประกาศภาวะฉุกเฉิน จำนวนของผู้เดินขบวนมีจำนวนมากมายนับหมื่นคน ซึ่งถ้าประนีประนอมกันไม่ได้แล้ว ไม่มีใครรู้เลยว่าอะไรจะเกิดขึ้น แต่เหตุการณ์ซึ่งถึงขีดอันตรายแล้วนี้ก็ได้คลี่คลายลงอย่างประหลาด และข้าพเจ้าได้ทราบจากบุคคลที่ไปร่วมเดินขบวนด้วยว่า ผู้คนจำนวนมากได้สลายตัวแยกย้ายกันกลับบ้านตอนตีหนึ่งพอดี ซึ่งเป็นตอนที่พวกเราสวดมนต์เสร็จพิธีพอดีเช่นกัน และเหตุการณ์ทางด้านจันทรุปราคาก็มืดมิดตอนเกือบสี่ทุ่ม มาคลายตอนห้าทุ่มเศษเกือบเที่ยงคืน และเวลาเกือบตีหนึ่ง ดวงจันทร์ก็แจ่มจรัสเช่นเดิมโดยมิได้มีราคีใด ๆ อีก รวมเวลาที่โลกมืดมิดอยู่ราวเกือบ ๒ ชั่วโมง

ข้าพเจ้าคิดว่าที่เหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นตึงเครียด จนเกือบจะเลยเส้นขีดแดง แต่ก็คลี่คลายลงได้อย่างประหลาดนี้ จะต้องเป็นเพราะบุญญาภินิหารขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างแน่นอน เพราะพระองค์ทรงรักและทรงห่วงใยแผ่นดินและปวงชนของพระองค์อย่างเหลือเกิน พระองค์ทรงทุ่มเทพลังทั้งหมดเพื่อช่วยเหลือ ข้าพเจ้ารู้สึกตื้นตันและซาบซึ้งในพระคุณของพระองค์ และเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายอย่างเหลือเกิน พระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยแผ่นดินและปวงชนของพระองค์อยู่เสมอไม่สร่างซา ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า **“เราชาวไทยทุกคนควรจะปลาบปลื้ม และควรจะสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้ แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพระองค์ ด้วยการทำตัวให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสียสละสมัครสมานสามัคคีต่อกัน แสดงความปรารถนาดีเพื่อสร้างพลังแห่งความรัก ป้องกันพลังแห่งความชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นในชาติของเรา”**

เนื่องจากมักจะมีคนถามอยู่เสมอว่า พระรูปครั้งที่ ๒ นี้เหมือนครั้งแรกหรือไม่ เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิเพ่งดูที่พระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ สิ่งที่ปรากฏเหมือนครั้งแรกทุกประการ เว้นไว้แต่ว่า**มีแสงสีท้องฟ้ายามรุ่งอรุโณทัยห่อหุ้มผสมผสานกับรังสีรุ้งเข้ม ๗ สี ที่เป็นรัศมีของรังสีที่ผสมกลมกลืนกลายเป็นสีธงชาติ มีวงล้อธรรมจักรสีขาวกระจ่างนวลทับ และมหามกุฎสีทองระยิบระยับอยู่กึ่งกลางวงล้อธรรมจักรนั้น**

ขอกล่าวอีกสักนิดหนึ่ง คือ ตลอดเวลา ๗ วัน ๗ คืน ที่ทำพิธีนี้ คนที่อาศัยอยู่ในสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ทุกคนต้องรับประทานอาหารพรหม (อาหารมังสวิรัติ) เหมือนอย่างตอนทำพิธีครั้งแรกทุกประการ

วันที่รับสั่งให้สร้าง คือ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๗
เวลา ๐๖.๐๐ น.

เมื่อได้พบข้อความอันนี้ จึงทำให้แน่ใจว่าวันที่พระองค์รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ ฯ นั้น คือวันที่ ๒๙ หรือ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ สมกับที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนไว้ว่า “นับจำเดิมตั้งแต่ทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้น นอกจากเรื่องอื่น ๆ ที่ทรงรับสั่งแล้ว ยังมีอีกเรื่องหนึ่งคือ ทรงรับสั่งว่า **“ให้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯลฯ”**

อนึ่ง ถึงแม้จะแน่ใจว่าวันที่พระองค์รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์คือ คืนวันที่ ๒๙ หรือ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ แต่ก็ต้องการอยากจะทราบให้แน่ชัดว่ารับสั่งในตอนไหน? ภายหลังจากรับสั่งเรื่องอะไร? จึงในเช้าวันนี้ (คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๘) ข้าพเจ้าจึงได้นำข้อความที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกถึงเรื่องราวในคืนวันที่ ๒๙ นั้นมาอ่านให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วทูลถามว่าพระองค์รับสั่งในตอนไหน? พระองค์ได้ตรัสว่า **“ได้สั่งในตอนเช้าเวลา ๐๖.๐๐ น. ภายหลังเสร็จพิธีสวดมนต์และร้องเพลง และก่อนที่จะออกไปใส่บาตรในเช้าของวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗”**

เมื่อได้ทราบวันและเวลาที่แน่นอนเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ถามคุณศรีเพ็ญอีกว่า ทำไมจึงไม่บอกให้ข้าพเจ้าทราบในตอนนั้น? คุณศรีเพ็ญบอกว่าที่ไม่บอกก็เพราะพระองค์รับสั่งในครั้งนั้นไม่ให้บอกอาจารย์เกรงว่าจะเป็นที่หนักใจทำให้กังวล เพราะเพิ่งเสร็จจากการทำพิธีพระรูปล็อคเกตใหม่ ๆ จึงไม่บอก และภายหลังที่พระองค์ได้รับสั่งแล้ว ตอนที่จะบันทึกเรื่องนี้ จึงได้กล่าวไว้เพียงสั้น ๆ ว่า “นับจำเดิมตั้งแต่ทำพิธีพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นั้น นอกจากเรื่องอื่น ๆ ที่ทรงรับสั่งแล้ว ยังมีอีกอย่างหนึ่งคือ ทรงรับสั่งว่า **“ให้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯลฯ”** อย่าลืมว่าเรื่องที่คุณศรีเพ็ญเขียนไว้นี้ลงในหนังสือวิญญาณฉบับเดือนพฤษภาคม มิถุนายน ๒๕๑๘ ซึ่งห่างจากวันที่รับสั่งถึง ๔ เดือน จึงได้เขียนเรื่องนี้ลง และขอให้เข้าใจไว้ด้วยว่า : -

เรื่องทุกเรื่องที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณนั้น แต่ละเรื่องไม่เคยบันทึกเอาไว้ก่อนเลย เวลาจะเขียนเรื่องไหนก็ตาม เวลาจะล่วงเลยมาสักกี่วันกี่เดือนก็ตาม เวลาจะเขียน คุณศรีเพ็ญจะอยู่ตามลำพังไม่ให้คนอื่นเข้ามารบกวน แล้วก็เข้าสมาธิไปเพื่อจะระลึกย้อนหลังไปถึงเรื่องราวที่ผ่านมา ต่อเมื่อเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งภาพเหตุการณ์ในตอนนั้น ๆ ปรากฏให้เห็นแล้ว จึงได้ลงมือเขียน ฉะนั้นเรื่องทุกเรื่องที่เขียนไว้นั้นจึงเป็นเสมือนการบันทึกเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นเดี๋ยวนั้น ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับความสามารถของคุณศรีเพ็ญในเรื่องนี้ที่มีหลักฐานเห็นได้ชัดก็คือเรื่อง **"สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา"** ซึ่งคุณศรีเพ็ญได้เล่าเรื่องการไปนมัสการสังเวชนียสถาน เพื่อไปเอาดินศักดิ์สิทธิ์มาจากสถานที่เหล่านี้ และจากพุทธสถานแห่งอื่น ๆ อีก มาบรรจุไว้ในพระเจดีย์ ฯ ซึ่งได้ออกเดินทางไปเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เรื่องนี้ได้เขียนขึ้นภายหลังที่กลับมาจากอินเดียประมาณหนึ่งเดือนแล้ว และอีกเรื่องก็คือ **"การไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จาก ๗๒ จังหวัดในประเทศไทย"** ก็ได้บันทึกไว้หลังจากที่ไปมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งบางเรื่องได้บันทึกหลังจากไปมาเป็นเวลาหลายเดือน แต่ถึงกระนั้นเมื่อเข้าสมาธิไปแล้ว ก็ยังสามารถระลึกเรื่องราวในเวลานั้น ๆ ได้ แต่ก็แปลกที่ว่าเมื่อต้องการจะทราบว่า *วันและเวลาไหนที่สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์* นึกเท่าไรก็นึกไม่ออก เห็นจะเป็นเพราะเวลาล่วงเลยมานานนับเป็นปี ๆ นานเกินไปจึงนึกไม่ได้

พร รัตนสุวรรณ

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๘

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

เริ่มสร้างหอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนา

*แม้ว่าการวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์จะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม แต่งานที่เราจะต้องกระทำกันต่อไป ยังมีอีกมากมายนัก กว่าพระเจดีย์จะเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาอย่างแท้จริง อุปสรรคอันแรกก็คือบริเวณที่พระองค์รับสั่งให้พวกเราวางศิลาฤกษ์นั้นอยู่บนเนินเขาที่เป็นป่า ถึงแม้ว่าป่าจะถูกทำลายไปจนเป็นที่โล่งเตียน ไม่มีต้นไม้ใหญ่เหลืออยู่เลยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงเป็นสภาพป่าอยู่นั่นเอง มองไปทางทิศใดก็พบแต่เนินเขาสูงต่ำสลับกันไป จะมีอยู่บ้างก็แต่ไร่กะหล่ำปลี ไร่ข้าวโพด ไร่ถั่วของชาวบ้านที่อพยพกันขึ้นมาทำมาหากินอยู่ตามเนินเขานั้น ไม่มีถนนหนทาง ไม่มีที่พัก ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็นช่องทางเช่นกันว่า จะลงมือสร้างองค์พระเจดีย์ได้อย่างไร ขนาดแค่วางศิลาฤกษ์ก็นับว่ายากอยู่แล้ว แต่นี่จะต้องสร้างขึ้นเป็นองค์พระเจดีย์ เราจะขนส่งสิ่งก่อสร้างขึ้นมาได้โดยวิธีใด ทุนทรัพย์ในการก่อสร้างก็ยังคงมืดแปดด้านอยู่เช่นเดิม

แม้ว่าจะมองเห็นอุปสรรคอยู่รอบด้าน แต่กำลังใจของพวกเราไม่มีใครย่อท้อ ทุกคนมีความมั่นใจว่างานของพระองค์จะต้องสำเร็จ เราทุกคนเป็นข้าช่วงใช้ในพระองค์ จะทำงานนี้ด้วยชีวิตทั้งหมด ในเมื่อพระองค์ช่างทรงรักและห่วงใยในประเทศชาติและพสกนิกรของพระองค์อย่างเหลือเกิน ถึงแม้จะทรงละทิ้งกายเนื้อไปมีชีวิตอยู่อย่างกายทิพย์ ก็มิได้ทรงละทิ้งไปเสวยสุขอยู่แต่ตามลำพังพระองค์เดียว ในเมื่อราษฎรของพระองค์ยังคงมีความทุกข์ มีความเดือดร้อนใจอยู่เช่นนี้ พระองค์มิได้ทรงละทิ้ง ยังคงทรงโอบอุ้มและคอยป้องกันพยายามทุก ๆ วิถีทางที่จะให้พ้นจากภัยพิบัติ ให้ประเทศชาติบ้านเมืองมีอิสระเสรีอย่างแท้จริง และพร้อมทั้งพสกนิกรก็ให้มีแต่ความสมบูรณ์พูนสุขโดยทั่วหน้ากัน

ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๘ พระองค์ก็เสด็จมาและรับสั่งให้เริ่มลงมือสร้างหอประชุมของศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ วันลอยกระทง ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ และเป็นวันคล้ายวันเกิดของ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ด้วย พร้อมกันนั้นก็ให้สร้างโรงอาหาร กุฏิพระ ห้องน้ำ ห้องสุขา รวมทั้งน้ำและไฟไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะสร้างองค์พระเจดีย์ต่อไป

ในระยะที่มารับสั่งนั้น ทุนทรัพย์ทั้งหมดที่มีเหลืออยู่ไม่ถึงห้าพันบาท (การทำงานของพวกเราทั้งหมดทุนทรัพย์ได้มาจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทั้งสิ้น) ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็นช่องทางเลยว่าเราจะลงมือดำเนินงานได้อย่างไร แต่ก็พอมีความหวังขึ้นมาอย่างเลือนลางว่างานนี้เป็นงานของพระองค์ เราจะต้องมีช่องทางอย่างแน่นอน แต่ก็เป็นเพียงความหวังเท่านั้น **อาจารย์พร รัตนสุวรรณ** ก็วิ่งเต้นหาเงิน หาช่องทางติดต่อตามสถานที่ราชการบ้าง เอกชนบ้างตามที่ต่าง ๆ หาผู้บริจาคในทุก ๆ ด้าน แล้วแต่ว่าใครจะช่วยอะไรได้บ้าง ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจากที่ต่าง ๆ ตามสถานที่ราชการ เป็นต้นว่า **ศูนย์ฝึกเครื่องมือกล** ซึ่งตอนนั้นมี **คุณประวัติ วงศ์กำแหง** เป็นหัวหน้ากองฝึกอบรมกรมทางหลวงอยู่ ก็ได้กรุณาสั่งให้ **คุณช่วง นวลคล้าย** ผู้เป็นหัวหน้าศูนย์ฝึกเครื่องมือกลแคมป์สน ช่วยเท่าที่จะช่วยได้ ทางเขตการทางพิษณุโลก ซึ่งมี**คุณละเมียร อัมพวะศิริ** เป็นหัวหน้าเขต ก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และก็คุณละเมียรนี่เอง ซึ่งเป็นบุคคลที่เลื่อมใสในบวรพุทธศาสนา และได้เห็นถึงประโยชน์ความจำเป็นในอันที่จะเผยแพร่พุทธศาสนาให้เข้าสู่จิตใจของเยาวชน ดังนั้น เมื่ออาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เล่าถึงโครงการสอน และต้องการสถานที่แคมป์เซอร์เวย์ดรัพจึงได้ช่วยเหลือ จนผู้ใหญ่ทางกรมทางหลวง และคณะกรรมการต่าง ๆ เห็นสมควร และได้มอบแคมป์เซอร์เวย์ดรัพ ซึ่งครั้งแรกที่อาจารย์พรเริ่มไปทำงานเพื่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา ก็ได้ขอใช้สถานที่แคมป์นี้เป็นการชั่วคราวนั้นให้เป็นสมบัติของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการเผยแพร่พระพุทธศาสนาต่อไป เมื่อวันพุธที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ นี่เอง นอกจากนี้ก็มี ร.พ.ช. จากจังหวัดเพชรบูรณ์ช่วยเหลืออีก และในขณะที่วิ่งเต้นติดต่อนี้ก็ต้องเทียวขึ้น-ล่อง กรุงเทพฯ-แคมป์สน ซึ่งเป็นระยะทาง ๔๑๒ กิโลเมตร ทุกสัปดาห์ บางสัปดาห์ถึง ๒ ครั้ง ๒ คราว ก็รีบขึ้นไปทำงาน พอเงินหมดก็ต้องลงมากรุงเทพ ฯ ใหม่ เพื่อมาวิ่งเต้นหาเงินอีก

ได้ผู้อุปถัมภ์ในการวางพื้นฐานการก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา

จนในที่สุดอยู่มาวันหนึ่ง **อาจารย์บุญถม หงษ์ทอง** ซึ่งเคยรู้จักกับอาจารย์พรมานานแล้ว และเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณด้วย ได้มาหาอาจารย์พรที่บ้านเดิม อาจารย์บุญถมเป็นเจ้าของและเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนสุฤดีที่ตรอกจันทร์ ขณะนี้โรงเรียนได้เลิกกิจการไปเพราะสาเหตุบางประการ อาจารย์บุญถมก็ได้มาทำงานอยู่ที่มูลนิธิพัฒนาเยาวชน และคนที่รับอุปการะอาจารย์บุญถมอยู่นี้เกิดสนใจอยากจะติดต่อกับกรมพระราชวังบวรสุรสิงหนาท อาจารย์บุญถมจึงรับอาสามาติดต่อกับอาจารย์พร เพราะอาจารย์บุญถมทราบอยู่แล้วว่าอาจารย์พรกำลังค้นคว้าเรื่องโอปปาติกะอยู่ อาจารย์บุญถมจึงได้นัดอาจารย์พรและข้าพเจ้าไปพบกับคน ๆ นั้น เมื่อประมาณวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๘ ซึ่งคน ๆ นี้เองเป็นคนที่อาจารย์บุญถมเคยพาอาจารย์พรกับข้าพเจ้าไปรู้จักแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อปลายปี ๒๕๑๖ และท่านก็ให้ความสนใจในงานของเราพอสมควร และได้บอกไว้ว่าถ้ามีอะไรที่อาจารย์พรพอจะให้ท่านช่วยได้ก็ขอให้บอกบ้าง ท่านยินดีที่จะช่วยเท่าที่จะทำได้ แต่ตอนนั้นงานของอาจารย์พรมีแต่งานด้านการสอน งานค้นคว้าเรื่องโอปปาติกะและงานสำรวจ

โบราณสถานเท่านั้น ยังไม่มีงานเกี่ยวกับการสร้างพระเจดีย์และงานสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรจึงมิได้รบกวนอะไร จากนั้นก็มีการพบปะกันอีก ๓-๔ ครั้ง แล้วก็ขาดการติดต่อไปนาน มาบัดนี้จู่ ๆ ท่านก็สนใจอยากที่จะติดต่อกับกรมพระราชวังบวรสุรสิงหนาท

เมื่ออาจารย์บุญถมได้พาอาจารย์พรและข้าพเจ้ามาพบ ในการพบครั้งนี้ ข้าพเจ้าประหลาดใจมาก เพราะข้าพเจ้ามีความรู้สึกไม่เหมือนครั้งแรกที่พบกันเมื่อปลายปี ๒๕๑๖ ในการพบครั้งแรกนั้น ข้าพเจ้าก็นึกรักนับถือศรัทธาและชื่นชมในบุคคลิกของท่าน และอีกประการหนึ่ง พ่อฤๅษีบอกว่าคน ๆ นี้เป็นคนดีมีบุญวาสนาบารมี คบได้ *(เพราะปกติเมื่อเวลาข้าพเจ้าสวดมนต์ตอนเช้าและก่อนเข้านอนทุกครั้ง จะต้องอธิษฐานว่า ไม่ว่าข้าพเจ้าจะไป ณ ที่แห่งหนตำบลใดก็ตาม ขอให้ได้พบแต่คนดีเถิด เพราะเมื่อเราได้พบคนดีก็เท่ากับเราเดินทางมาแล้วเกือบครึ่งทางของถนนชีวิต)* แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ได้สนใจอะไรท่านมากสักเท่าใด เพราะเพิ่งรู้จักกัน และต่อมาท่านก็ไม่ได้ติดต่ออะไรมาอีก ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าการพบกันครั้งนั้น ท่านไม่ค่อยจะเชื่อหน้าข้าพเจ้าเท่าใดนัก หรืออาจจะเป็นเพราะว่ายังไม่ถึงเวลาจริง ๆ ที่จะทำงานร่วมกันก็เป็นได้

มาบัดนี้การพบกันครั้งที่สอง หลังจากที่ไม่ได้ติดต่อกันมาเป็นเวลานานพอสมควร พอเงยหน้าจากการทักทาย ข้าพเจ้าตกตะลึง **เพราะรังสีออกจากตัวคนคนนี้สว่างเจิดจ้านัก จนข้าพเจ้าต้องกะพริบตาถี่ ๆ หลายครั้งกว่าแสงสว่างจะหายไป** และข้าพเจ้าจะรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง และสิ่งแวดล้อมรอบข้างจะเข้าสู่สภาวะปกติ (ข้าพเจ้าไม่ได้เล่าถึงความรู้สึกเช่นนี้ให้ใครฟังหรือรับรู้เลยจนบัดนี้ ข้าพเจ้าคิดเอาเองว่าข้าพเจ้าคงจะประสาทหลอนไปก็ได้ แต่ที่ต้องบันทึกไว้นี้ก็เพราะเป็นการบันทึกถึงความเป็นมาต่าง ๆ) เมื่อได้พูดคุยถึงเรื่องราวต่าง ๆ พอสมควรแล้ว ก็มาถึงตอนที่ท่านจะให้ข้าพเจ้าช่วยติดต่อกับกรมพระราชวังบวร ฯ จึงได้นัดวันกันคือ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๘ เราทั้งหมดได้ไปที่วัดชัยพฤกษ์ ฝั่งธนบุรี ข้าพเจ้าจะไม่เล่าละว่าการติดต่อกับกรมพระราชวังบวร ฯ เป็นไปอย่างไรบ้าง เมื่ออาจารย์พรและข้าพเจ้าทำกิจให้จนเป็นที่พอใจแล้ว ท่านก็ได้ถามอาจารย์พรขึ้นว่าระหว่างนี้อาจารย์กำลังทำอะไรอยู่บ้าง จะให้ผมช่วยอะไรบ้าง อาจารย์พรจึงได้เล่าเรื่องการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาที่แคมป์สน ท่านก็ได้บอกว่าจะบริจาคครั้งแรกนี้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) เนื่องในวันเกิดของท่าน คือวันที่ ๑๒ กันยายนที่จะถึงนี้ อาจารย์พรและข้าพเจ้าดีใจมาก เพราะเป็นครั้งแรกที่มีผู้บริจาคมากที่สุดตั้งแต่เราเริ่มทำงานมาและคิดว่างานสร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาเริ่มต้นได้แน่แล้ว ทันวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

เมื่อกลับมาถึงบ้าน ข้าพเจ้าได้สั่งให้เด็กจัดหาดอกไม้เพื่อทำพิธีอนุโมทนา ได้กราบเรียนพ่อฤๅษีให้ช่วยกราบทูลองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชถึงความคืบหน้าของงานที่รับสั่ง ในขณะที่ทำพิธีนั่นเอง พระองค์ก็เสด็จมาและรับสั่งว่า...

> **“เราได้จัดหาบุคคลผู้ซึ่งจะช่วยวางพื้นฐานของการก้าวไปมาให้แล้ว เขาจะอยู่ในสายตา และอยู่ในความคุ้มครองดูแลของเราตลอดไป จงเร่งทำงานแข่งกับเวลา อย่าย่อท้อ อย่าหมดกำลังใจ เพื่อไทยจะได้มีอิสระเสรีต่อไป โดยมีองค์พระประมุขเป็นผู้นำชัยสัจธรรมแห่งองค์พระศาสดาเป็นประทีปส่องทาง”**

เสียงระฆังดังกังวานแว่วมาแต่ที่ไกลโพ้นผสมผสานกับสุรเสียงของพระองค์ที่รับสั่ง ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถึงรายชื่อผู้บริจาคที่มีจิตศรัทธาร่วมงานของพระองค์ ตั้งแต่เริ่มต้นทำงานมา พร้อมทั้งจำนวนเงินที่ได้รับบริจาคมาทั้งหมด ให้พระองค์ได้ทรงรับรู้และได้บอกกล่าวแก่เหล่าเทพเจ้าทั้งมวล ให้บังเกิดจิตอนุโมทนา เพื่อท่านเหล่านั้นจะได้มีจิตปีติชื่นชมโสมนัสเสวยทิพยสุขเพิ่มพูนขึ้นในภูมิทิพย์ของแต่ละท่าน และเพื่อท่านจะได้อำนวยพรแด่เหล่าผู้บริจาคทั้งหมดนั้นด้วย คงจะเป็นเพราะเหตุนี้กระมัง ข้าพเจ้าจึงได้เห็นแสงสว่างเจิดจ้านัก จากตัวบุคคลผู้ที่จะวางพื้นฐานให้การดำเนินงานของพระองค์สำเร็จลุล่วงไปได้

ได้สถาปนิกผู้ออกแบบสร้างหอประชุมและสำนักสงฆ์ พร้อมทั้งผู้รับเหมาก่อสร้าง

*จากวันนั้นอาจารย์พรก็ได้พยายามติดต่อสอบถามจากคนคุ้นเคย เพื่อหานายช่างสถาปนิกออกแบบหอประชุม **คุณสาธร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย** สามีภรรยาคู่นี้ ซึ่งได้มีบทบาทช่วยเหลืองานของอาจารย์พรด้วยจิตศรัทธามาตลอด ตั้งแต่งานสำรวจโบราณสถานเป็นต้นมา ก็ได้แนะนำเพื่อน คือ **คุณโสภณ-คุณสินี วีระพัฒน์** ซึ่งคุณโสภณนี้เป็นนายช่างสถาปนิกประจำอยู่กรมการบินพลเรือน ทุ่งมหาเมฆ เคยออกแบบก่อสร้างสนามบินในประเทศมาแล้วหลายแห่ง คุณโสภณเมื่อได้ฟังโครงการแล้วก็เกิดศรัทธาเต็มใจช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าอาจารย์พรต้องการสิ่งใดที่เกี่ยวกับการออกแบบก่อสร้าง พร้อมทั้งได้ชักนำเพื่อนวิศวกรและเพื่อนฝูงต่าง ๆ ให้รู้จัก เพื่อทุกคนจะได้เกิดศรัทธาช่วยเหลืองานตามโครงการของพระองค์ได้สำเร็จโดยไม่คิดค่าป่วยการใด ๆ

อาจารย์พรจึงได้บอกถึงความประสงค์แก่คุณโสภณว่า หอประชุมนี้ต้องใช้ประโยชน์อะไรบ้าง เพราะเราอยู่บนภูเขา ทุนทรัพย์ของเรามีน้อย เราจะสร้างทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้ แต่ต้องสร้างอะไร ๆ ให้ครบในหอประชุมนี้ เรียกว่าหอประชุมนี้ต้องใช้ประโยชน์ได้เอนกประสงค์ทีเดียว เป็นต้นว่า ใช้เป็นที่ประชุมได้ นั่งสมาธิได้ นอนได้ คุณโสภณจึงได้ออกแบบมาให้อาจารย์พรดู พร้อมทั้งได้พาผู้รับเหมาซึ่งคุณโสภณเคยใช้งานมาแล้ว เป็นคนดีไว้ใจได้ และสนใจในทางวิญญาณด้วย มาให้รู้จักว่าควรจะให้รับทำงานนี้ดีหรือไม่ ผู้รับเหมาคนนี้ก็คือ **คุณบุญมี วงษ์เหล็ง** ครั้งแรกเมื่อคุณบุญมีฟังโครงการก็มีความสนใจมาก และขอไปดูสถานที่ที่จะทำการก่อสร้าง เราจึงได้นัดวันไปดูสถานที่กัน คือวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๘

ก่อนจะถึงวันที่จะพาคุณบุญมีไปดูสถานที่แคมป์สน อาจารย์พรก็ได้พยายามวิ่งเต้นหาช่องทางต่าง ๆ เพื่อต้อนรับงานวางศิลาฤกษ์หอประชุมให้เป็นไปด้วยความสะดวก ซึ่งบรรยากาศในระหว่างนี้ของบ้านเมืองทุก ๆ ด้านดูวุ่นวายเหลือเกินในกรุงเทพ ฯ หลายย่านน้ำท่วม ความเป็นอยู่ของประชาชนดูสับสนวุ่นวาย ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย รวมทั้งศูนย์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นมากมายในระยะนี้ ก็เตรียมงานวาง

*วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๑๙

ศิลาฤกษ์สร้างอนุสาวรีย์วีรชน เตรียมงานฉลองวันมหาวิปโยคครบรอบ คือวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘ ทุกคนดูประหวั่นพรั่นพรึงว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น พระธาตุพนมที่เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองมาเป็นระยะเวลาหลายร้อยปี ซึ่งได้หักพังทลายลงมาเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๘ เป็นลางบอกให้ทราบถึงความไม่สงบจะเกิดขึ้นในบ้านเมือง ก็ได้ตระเตรียมสร้างขึ้นใหม่ในระยะนี้เช่นเดียวกัน

การทำพิธีครั้งแรกที่พระบรมรูปทรงม้า เมื่อเวลา ๐๒.๐๐ น. วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘

เย็นวันพฤหัสบดีที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๘ นั่นเอง **องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สมเด็จพระปิยะมหาราช**ก็ได้เสด็จมา และรับสั่งให้กระทำพิธีสวดมนต์ โดยให้หาดอกไม้ธูปเทียน ผลไม้ต่าง ๆ ทุกชนิด รวมทั้งสิ่งสำคัญพิเศษอีกอย่างหนึ่งซึ่งจะขาดไม่ได้ คือ **“ไข่”** โดยให้หาไข่ทุกชนิดตั้งแต่เล็กคือไข่นกกระทา จนถึงใหญ่คือไข่ห่านจำนวน ๗๒ ฟอง โดยไม่ให้แตกหรือแม้แต่ร้าวเลย ให้ไปทำพิธีที่หน้าพระบรมรูปทรงม้า ในเวลา ๐๒.๐๐ น. * *วันจันทร์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘ ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑* อาจารย์พรและพวกเราซึ่งเคยร่วมกระทำพิธีต่าง ๆ กันมาโดยตลอด แปลกใจและกริ่งเกรงไปว่าเราจะไปทำพิธีสวดมนต์เช่นนี้ที่หน้าพระรูปได้อย่างไร ข้าพเจ้าจึงกราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า เราจะทำพิธีที่บ้านเหมือนอย่างเคยได้หรือไม่ ถ้าไปทำที่หน้าพระรูป ก็ไม่ทราบว่าทางบ้านเมืองเขาจะว่าอย่างไรกัน ทรงรับสั่งตอบว่า **“ถ้าทำไม่ได้ก็ไม่ต้องทำ”** จึงเป็นอันว่าเราจะต้องไปทำพิธีกันที่หน้าพระรูปแน่นอน อาจารย์พรจึงต้องไปหาสารวัตรที่โรงพักดุสิต เพื่อขออนุญาต ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยสารวัตรที่โรงพักดุสิตก็อนุญาต และได้มาร่วมสังเกตการณ์ให้ด้วยในวันที่เราทำพิธีกัน

พวกเราได้ช่วยกันจัดเตรียมสิ่งของหาผลไม้ดอกไม้ทุกชนิดมาจัด สิ่งที่หายากก็คือไข่ห่าน แต่ในที่สุดพวกเราก็หากันได้ พวกเราได้ไปถึงบริเวณหน้าพระบรมรูปก่อนเวลาพอสมควร ขณะที่คนอื่น ๆ กำลังสาละวนอยู่กับการจัดของนั้น ข้าพเจ้าก็ได้เข้าสมาธิดูก็เห็นว่า *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นมืดครึ้มมาก มีความรู้สึกเหมือนเราเข้าไปอยู่ในห้องอับ ๆ ชื้น ๆ ไม่มีการถ่ายเทอากาศ เห็นแต่เงาคนดำ ๆ ผ่านวูบวาบวิ่งกันขวักไขว่เสมือนกำลังแย่งชิง เสียงหวีดร้องดูสับสนวุ่นวาย หาความสงบไม่ได้ บรรยากาศเช่นนี้กินบริเวณกว้างไกลแลดูไม่สิ้นสุด* พอเวลา ๐๒.๐๐ น. ของวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ข้าพเจ้าก็ลั่นฆ้องขึ้น ๓ รา อาจารย์พร ชุมนุมเทวดา และนำสวดมนต์ ร้องเพลงตามที่ทรงรับสั่ง ในวันนั้นมีพวกเรามาร่วมพิธีกันประมาณกว่า ๕๐ คน ขณะที่ทำพิธีอยู่นั้น *บรรยากาศในโลกทิพย์เปลี่ยนแปลงไป จากความอึดอัดค่อย ๆ คลายสู่ความบริสุทธิ์ ทุกสิ่งทุกอย่างดูเงียบสงบ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวมทั้งอดีตบุรพมหากษัตริย์ทุกพระองค์ พร้อมด้วยเหล่าเทพเจ้าทั้งมวลเสด็จมา พร้อมกับนำความสงบเยือกเย็นติดตามมาด้วย พลังแห่ง*

ข้อที่น่าสังเกต *วันปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ตรงกับวันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

คุณงามความดีของท่านเหล่านี้ได้เข้าแทรกซึมทำลายพลังแห่งความเร่าร้อนวุ่นวายที่มีอยู่ก่อนนั้นให้มลายไป ทรงรับสั่งว่า **เมื่อเสร็จพิธีแล้ว สิ่งของ ดอกไม้ ผลไม้ ธูปเทียนเหล่านี้ทุกสิ่งสรรพ์ ให้นำไปลอยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาให้หมด** ทำเอาบรรดาพวกที่มาร่วมพิธีหน้าจ๋อยไปตาม ๆ กัน เพราะทุกคนหวังจะได้ของที่เข้าพิธีของพระองค์ไว้เป็นสิริมงคล แต่จะอย่างไรก็ตาม ทุกคนก็เต็มใจที่จะเสียสละ พวกเราเสร็จพิธีราว ๐๔.๐๐ นาฬิกาเศษ

การเสด็จมาทรงกระทำพิธีครั้งนี้ ไม่ได้ทรงอธิบายว่าหมายความว่าอย่างไร แต่ข้าพเจ้าคิดเอาเองตามประสาว่า บริเวณหน้าพระบรมรูปซึ่งมีความสำคัญอยู่แล้ว ต่อไปจะยิ่งมีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะไม่ว่าใครจะทำอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะทางดีหรือไม่ดีต่อบ้านเมือง มักจะมาใช้ที่บริเวณแห่งนี้เพื่อเป็นการให้เป็นไปแต่ในทางที่ดีต่อไปในภายภาคหน้า จึงให้ทำพิธีขจัดสิ่งซึ่งไม่ดีไปเสีย ต่อไปจะได้มีแต่สิ่งที่ดีงามเกิดขึ้น ณ ที่แห่งนั้น นี่คือการคาดคิดของข้าพเจ้า ซึ่งก็ไม่ทราบว่าจะผิดหรือถูกอย่างไร

ต่อจากวันทำพิธีก็ไม่มีเหตุการณ์อะไรที่ร้ายแรง ถึงแม้เหตุการณ์จะดูไม่สงบนัก แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี

วันแรกที่ผู้รับเหมาก่อสร้าง ไปดูสถานที่สร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

แล้วก็มาถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นวันที่นัดผู้รับเหมาไปดูสถานที่ที่แคมป์สน ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าคุณบุญมีคิดอย่างไร เมื่อเดินทางไปถึงพวกเราได้บุกป่าไปดูสถานที่ที่จะวางศิลาฤกษ์หอประชุม เพราะรถเข้าไปไม่ได้ ยังไม่มีถนนหรือแม้แต่ทางคนเดิน ขากลับขณะเดินลงจากเนินเขา คุณบุญมีถลาหกล้มคล้ายมีคนผลักด้านหลัง ข้าพเจ้าไม่ได้คิดอะไรมากนักคิดว่าเป็นการหกล้มธรรมดา เพราะบุกป่าอาจจะสะดุดอะไรก็ได้ในเมื่อเดินไม่ระวัง มาได้ทราบภายหลังว่า พอคุณบุญมีมาเห็นสถานที่แล้วก็ชอบ และคิดว่าอยากจะรับทำให้ แต่มองดูแล้วมันช่างยากเย็นเสียเหลือเกิน จะสร้างอะไรขึ้นมาได้อย่างไรในป่าเขาเช่นนี้ จะขนของบุกเข้ามาอย่างไร ลูกน้องที่จะจ้างมาทำงานจะยอมมาหรือไม่ น้ำไฟต่าง ๆ ไม่มีทั้งนั้น จึงคิดว่าจะกลับไปคิดดูอีกทีก่อนจึงจะตัดสินใจ แต่รู้สึกว่าจะค่อนข้างมาในทางไม่รับทำเสียมากกว่า สำหรับคุณบุญมีเองก็มีอาจารย์ดีของตัวเองอยู่เหมือนกัน คิดว่าจะไปถามอาจารย์ดูก่อนว่าจะรับทำงานนี้ดีหรือไม่ เพราะลำพังตัวเองนั้นตัดสินใจแล้วว่าไม่รับทำ คุณบุญมีไม่ได้พูดอะไรกับข้าพเจ้า แต่เมื่อข้าพเจ้ามองดูหน้าคุณบุญมีแล้วก็เกิดความรู้สึกว่าคุณบุญมีคงไม่รับ ข้าพเจ้าจึงได้แต่พูดกับคุณโสภณว่าถึงจะอย่างไรก็ขอให้ช่วยพูดกับคุณบุญมีให้รับทำเถอะ เพราะข้าพเจ้าก็ไม่รู้จักหรือคุ้นเคยกับผู้รับเหมาที่ไหน และยังไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการก่อสร้างเลย

ข้าพเจ้ารอฟังข่าวอยู่หลายวันว่าคุณบุญมีจะรับทำหรือไม่ ก็ได้ทราบจากคุณโสภณว่าคุณบุญมีรับทำแต่ขอให้อาจารย์พรทำถนนเพื่อขนวัสดุเข้าไปได้ ขอเครื่องทำไฟฟ้าและขอให้ขุดบ่อน้ำให้ อาจารย์พรก็รับปาก

และก็ได้รีบไปขอความช่วยเหลือจากศูนย์ฝึกเครื่องมือกลของกรมทาง ตัดถนนลำลองเพื่อให้รถบรรทุกขนวัสดุก่อสร้างขึ้นมาได้ ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากกรมทาง เป็นอันว่าเราเริ่มเคลียร์พื้นที่สำหรับวางศิลาฤกษ์หอประชุม โดยได้รับความอนุเคราะห์จากกรมทาง ทันวางศิลาฤกษ์หอประชุม ในวันลอยกระทงที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

วันวางศิลาฤกษ์หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

ในวันวางศิลาฤกษ์นั่นเอง ตอนเช้าท้องฟ้าโปร่ง อากาศแจ่มใสเหลือเกิน ลมพัดอ่อน ๆ อยู่ตลอดเวลา เริ่มพิธีวางศิลาฤกษ์ตอน ๐๙.๐๙ น. โดยมีพระสงฆ์ ๙ รูป และมีกระทงสวยงามมากมายบูชาพระฤกษ์ ในขณะที่ทำพิธีนั่นเอง พระองค์ก็เสด็จมา พร้อมทั้งเทพยดาและบริวารมากมายจนเหลือจะคณานับ รับสั่งว่า *“งานวางรากฐานได้เริ่มขึ้นแล้ว ฉะนั้นนับแต่นี้ไป ความผาสุกจะมีแก่แผ่นดินของเรา ถึงแม้ว่าอุปสรรค ความขัดแย้งความยุ่งยากต่าง ๆ จะมีมากมายและรุนแรงเสียเลือดเนื้อกันเองเป็นครั้งคราวไปจนกว่าจะถึงปี ๒๕๒๐ ก็ตาม แต่ทุกครั้งไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม เราจะนำให้พ้นวิกฤตไปให้ได้ จะไม่มีสิ่งใดมาลบล้างให้กลายเป็นอื่น ขอทุกคนจงทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด และจงมีความสวัสดี”* เสียงแซ่ซร้องสาธุการจากเหล่าเทพเจ้าทั้งมวลดังก้องกระหึ่มปานประหนึ่งว่าจะรับทราบและปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์ให้เป็นไปอย่างที่ทรงรับสั่ง ข้าพเจ้าได้แต่ตื้นตันซาบซึ้งอบอุ่นและรู้สึกถึงความปลอดภัย พระองค์ช่างทรงรักทรงห่วงใยในพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์เมื่อยังคงกายเนื้ออยู่ก็มิเคยที่จะได้รับความสุข พระองค์เกิดมาเพื่อหาความสุขให้กับคนอื่น แม้จะละทิ้งกายเนื้อแล้ว แต่เมื่อยังทรงเล็งเห็นว่าบุคคลของพระองค์ยังลำบากอยู่ พระองค์ก็ยังคงถือเป็นภาระต่อไป ยังคงทรงปกป้องคุ้มครองช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา พวกเราทุกคนควรจะภูมิใจและกระทำตัวให้เป็นที่เบาพระทัยแด่พระองค์ นั่นคือการแสดงออกซึ่งความกตัญญูกตเวทิตา เพื่อพระองค์จะได้มีความสุข ได้ไปเสวยทิพยสุขในภูมิทิพย์ของพระองค์ พวกเราจงอย่าทำตัวให้เป็นภาระให้แก่พระองค์เลย

การจัดพิธีลอยกระทงครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

เมื่อเสร็จพิธีวางศิลาฤกษ์แล้ว พวกเราก็ได้แห่กระทงไปลอยกันที่สระน้ำกว้างใหญ่หน้าเนินพระเจดีย์ เป็นการบูชาองค์พระเจดีย์ของพระองค์ (ขณะนั้นยังไม่ได้ลงมือสร้าง มีแต่เพียงศิลาฤกษ์ที่วางไว้เมื่อ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ วันวิสาขบูชา) ตกตอนค่ำ ชาวบ้านแถบนั้นก็ได้มาร่วมฉลองลอยกระทงบูชาพระเจดีย์อีกเป็นจำนวนมากมายกว่า ๕,๐๐๐ คน โดยมี **“พระอาจารย์เวชยันต์” ซึ่งเป็นพระภิกษุที่พระอาจารย์ประเดิม กมโล (พระครูสังวรสมาธิวัตร) แห่งวัดเพลงวิปัสสนา** ส่งมาให้ประจำอยู่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเรา เป็นการชั่วคราว พาพวกชาวบ้านทำพิธีลอยกระทง คืนนั้นท้องฟ้าแจ่มใส ดวงจันทร์แจ่มกระจ่างเป็นสี

เงินยวง สดใสปานจะหยาดหยด ลมพัดเอื่อย ๆ อยู่ตลอดเวลา เมื่อชาวบ้านวางกระทงลงบนผิวน้ำ สักครู่หนึ่งลมก็จะพัดพริ้วนำกระทงลอยออกห่างฝั่งไปช้า ๆ ระยิบระยับเต็มสระกว้าง ดูสวยงามเหลือเกิน ในวันนี้ได้มีภาพยนตร์ฉายให้ชาวบ้านดูถึง ๓ เรื่องด้วยกัน โดย ๒ เรื่องพวกเราได้จัดหามาเอง คือเรื่อง **"อินทนนท์"** และ **"ธรณีสวรรค์"** ส่วนอีกเรื่องหนึ่งได้รับความเอื้อเฟื้อจาก **"ทิวา-ราตรี"** คือ **"ช้างเพื่อนแก้ว"** มาช่วย แม้อากาศจะหนาวเย็น แต่ทุกคนก็สนุกสนานมีความสุขกับงานของพระองค์

วันเริ่มสร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

ขอย้อนมาพูดถึง คุณบุญมี วงษ์เหล็ง ผู้รับเหมาอีกครั้งหนึ่ง คุณบุญมีเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ทั้ง ๆ ที่ตัดสินใจว่าไม่รับทำแล้ว เพราะดูมันยากเหลือเกิน แต่ทำไมจิตใจดูมีแต่ความกังวลถึง ไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ก็ตาม หาความสบายใจไม่ได้ จนแม้อาจารย์ของคุณบุญมีบอกว่าให้ไปรับทำได้และก็รับปากแล้ว แต่ก็ยังไม่สบายใจอยู่นั่นเอง จนคุณบุญมีได้เดินทางมาหล่มสัก และได้นอนพักค้างคืนที่สว่างโฮเต็ล คืนนั้นเองคุณบุญมีก็มีปรากฏการณ์แปลกประหลาดเกิดขึ้น อันนี้ข้าพเจ้าจะไม่พูดถึง เพราะข้าพเจ้าเองก็ไม่แน่ใจว่าคืออะไร แต่พอตื่นมาตอนเช้าเมื่อได้ไปสั่งสิ่งของวัสดุต่าง ๆ เพื่อนำขึ้นไปก่อสร้าง ความสบายใจต่าง ๆ จึงได้กลับเข้ามาสู่จิตใจของคุณบุญมีอีกครั้งหนึ่ง คุณบุญมีได้เริ่มลงมือก่อสร้างหอประชุม เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นหลังจากวางศิลาฤกษ์ไว้ประมาณ ๑๕ วัน และก็ได้กระทำมาเรื่อย ๆ โดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ

เมื่อวางศิลาฤกษ์และมอบงานก่อสร้างให้ผู้รับเหมาเรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรก็ได้เริ่มวิ่งเต้นติดต่อหาปัจจัย รวมทั้งติดต่อสถานที่ราชการเอกชน ผู้คน เพื่อนำทางไว้ในการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป ยังคงเที่ยวขึ้น-ล่อง กรุงเทพ-แคมป์สนอยู่เช่นเดิม เพื่อดูแลการทำงานของช่าง ปรับปรุงสถานที่พัก รวมทั้งสิ่งแวดล้อม ทำถนนหนทางเพื่อให้สะดวกยิ่งขึ้น ในการนี้มักจะมีผู้ใหญ่บ้าง บุคคลที่สนใจบ้างจากที่ต่าง ๆ ให้ความสนใจไปดูไปพัก ก็ต้องคอยดูแลให้ความสะดวก อธิบายให้ท่านเหล่านั้นเข้าใจถึงการทำงานต่าง ๆ มีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่สนใจติดตามไปด้วยเป็นครั้งคราว ๓ คน ๕ คน ๘ คนบ้าง และบางครั้งก็มีผู้ที่สนใจจัดรถบัสไปทอดผ้าป่าบ้าง อาจารย์พรในฐานะเจ้าของบ้านก็ต้องคอยดูแลในทุก ๆ อย่าง สำหรับในเรื่องการก่อสร้างก็ได้รับความกรุณาจาก **คุณโสภณ วีระพัฒน์** ไปคอยควบคุมให้ โดยได้เดินทางไปแคมป์สนเดือนละครั้ง และในการไปแต่ละครั้ง คุณโสภณก็ได้ทำคุณประโยชน์ให้มาก โดยชักชวนผู้หลักผู้ใหญ่เพื่อนฝูงที่สนใจไปด้วย เป็นการช่วยกันเผยแพร่งานของพระองค์ให้ขยายวงกว้างออกไปให้รู้จักในที่ต่าง ๆ

งานก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ สำหรับเป็นฐานงานสร้างองค์พระเจดีย์ ก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อมาเรื่อย ๆ ไม่หยุดยั้ง อาจารย์พรเป็นบุคคลที่เหนื่อยที่สุด เพราะงานส่วนใหญ่ทุกอย่างต้องทำเอง ตั้งแต่งานหาปัจจัยติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ งานสอน งานดูแลสถานที่พัก งานดูแลพระภิกษุที่มาอยู่ประจำศูนย์ งานทำบุญกับชาวบ้าน รวมทั้งปลูกต้นไม้ดูแลรักษาต้นไม้ไม่ให้ใครมาทำลายต่อไปอีก ทั้งนี้ก็เป็นเพราะเรายังหาบุคคลที่มาช่วยจริง ๆ ยังไม่มี จะมีก็แต่อาสาสมัครมาช่วยเป็นครั้งคราว เพราะงานเช่นนี้เป็นงานที่บุคคลต้องมีใจ

เสียสละอย่างแท้จริง เรายังไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะจ้างใครเป็นประจำ เงินที่ได้รับบริจาคมาเราก็ใช้ไปตามจุดประสงค์ของผู้บริจาค และก็พยายามใช้อย่างประหยัดที่สุด งานที่ดำเนินมาได้โดยไม่ขาดตอนจนบัดนี้ก็เพราะน้ำใจเสียสละอันสูงส่งของบุคคล ซึ่งพระองค์เลือกไว้เป็นพื้นฐานนั้น ได้บริจาคจากน้ำพักน้ำแรงที่หาได้จากอาชีพประจำวัน นอกจากใช้จ่ายประจำวันพอแก่อัตภาพแล้ว ส่วนที่ควรจะเก็บไว้ก็ขอบริจาคสร้างงานของพระองค์ไปจนกว่างานที่พระองค์รับสั่งจะดำเนินไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจนกว่าองค์พระเจดีย์อิสรภาพจะสำเร็จเป็นรูปร่างขึ้นมาอย่างแท้จริง

การสร้างกุฏิพระ

อาจารย์พรจึงได้ดำเนินงานมาได้เรื่อย ๆ โดยก็มีผู้มีจิตศรัทธาต่าง ๆ ร่วมบริจาคสมทบงานของพระองค์ไม่ขาดสายตลอดมา เฉพาะกุฏิพระ ๑๗ หลังก็มีผู้จองเป็นเจ้าของไปจนหมด เพราะทุกคนศรัทธาในพระองค์ พร้อมที่จะแสดงออกถึงความจงรักภักดี บางคนพอได้ทราบถึงโครงงานและพระประสงค์ของพระองค์ แม้จะยังไม่บริจาค แต่ก็ได้แสดงออกถึงความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือรับโครงงานของพระองค์มาดำเนิน โดยเฉพาะผู้หลักผู้ใหญ่หลายท่านรับเอามาเป็นภาระเสมือนเป็นงานของตนเอง ทำให้อาจารย์พรเบาใจไปได้หลายอย่าง ทุกคนที่ได้ทราบถึงงานของพระองค์ ก็จะร่วมบริจาคมากบ้างน้อยบ้าง ตามกำลังศรัทธาของแต่ละคน เพราะทุกคนที่ทราบถึงพระประสงค์จะไม่มีใครไม่ศรัทธา

ทุกครั้งที่มีใครก็ตามที่บริจาคมา ข้าพเจ้าจะต้องกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ และพระองค์จะทรงชื่นชม มีปีติโสมนัส และจะอำนวยพรแด่ผู้บริจาคนั้น แม้ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม เพราะพระองค์ถือว่าทุกคนที่ร่วมเพื่อความคงอยู่ของถิ่นไทยที่หวงแหนแล้ว พระองค์ทรงทราบดีว่า แม้จะเล็กน้อยแต่ก็เปี่ยมไปด้วยความรักความหวงแหน ถึงจะมีน้อยก็ให้จนหมดเท่าที่มี พระองค์ต้องการพลังจากใจของทุกคน

มีผู้ปรารถนาดีหลายท่านด้วยกัน มองเห็นความลำบากของการดำเนินงาน ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อหาปัจจัยมาสักก้อนหนึ่ง โดยวิธีสร้างอะไรก็ได้ขึ้นมา เป็นต้นว่าพระผงหรือเหรียญอะไรก็ได้ ให้พระองค์ทรงพระกรุณา ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนรบกวนพ่อฤษีให้ช่วยนำเรื่องนี้ปรึกษากับพระองค์ ก็ได้รับคำตอบว่า *“อิสรภาพเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการและใฝ่หา พระเจดีย์อิสรภาพจะต้องหล่อหลอมจากศรัทธาของผู้มีน้ำใจเสียสละอย่างแท้จริงเท่านั้น จะเกิดขึ้นโดยวิธีแลกเปลี่ยนเป็นทอด ๆ ไม่ได้ เพราะพลังบริสุทธิ์แห่งน้ำใจเสียสละนั้น เมื่อเป็นจุดรวมแล้วจะแผ่กระจายแทรกซึมต่อต้านพลังแห่งความชั่วร้ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น”*

ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจความหมายนัก แต่ที่รู้แน่ชัดก็คือว่า เราจะสร้างสิ่งใดขึ้นมาแล้วจำหน่ายนำเงินมาสร้างพระเจดีย์นี้ไม่ได้ พระเจดีย์นี้จะต้องเกิดขึ้นอย่างบริสุทธิ์จากเงินบริจาคของบุคคลที่ต้องการอิสรภาพและเห็นความสำคัญของคำว่า **“อิสรภาพ” โอ...“พระเจดีย์อิสรภาพ”** สรรพนามนี้ช่างไพเราะประทับใจในความรู้สึกและมีความหมายอย่างเหลือเกิน ข้าพเจ้าไม่เคยคาดคิดไม่เคยฝันมาก่อนเลยว่าควรจะมีสิ่งนี้ขึ้นในผืนแผ่นดินไทย จนเมื่อพระองค์ได้ทรงมาสะกิดเตือนความรู้สึก จึงทำให้ข้าพเจ้านึกย้อนไปถึงอดีตอัน

ไกลโพ้น นับจำเดิมตั้งแต่คนไทยเป็นตัวของตัวเอง มีอาณาจักรสุโขทัย อยุธยา เรื่อยมาจนถึงรัตนโกสินทร์ เรายังไม่เคยมีสิ่งใดที่เป็นเครื่องชี้บ่งบอกว่าเราจะไม่ตกเป็นทาสของใคร จนแม้เมื่อพระองค์ทรงกู้เอกราชจากพม่า ให้อิสรภาพ ให้ความเป็นไทยแก่พวกเราแล้ว ก็ยังไม่มีใครได้คิดอยู่นั่นเอง

ดังนั้นเมื่อพระองค์กลับมาอีกครั้งหนึ่ง แม้จะในร่างทิพย์ โดยทรงเล็งเห็นถึงความยุ่งยากเดือดร้อนการตกเป็นทาสในสิ่งต่าง ๆ ของพสกนิกรในแผ่นดินของพระองค์ จึงรับสั่งว่าจะให้อิสรภาพแก่คนไทยอีก ตามข้อความตอนต้นที่ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงแล้วนั้น พระองค์ให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพขึ้น เมื่อทุกคนทราบพระประสงค์จึงพร้อมที่จะสนอง ข้าพเจ้าคิดว่าอีกไม่นานนัก พระเจดีย์อิสรภาพก็จะสำเร็จสถิตสถาพรขึ้นในถิ่นทองของเรา ขอทุกคนจงมาร่วมกันสร้างเถิด

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้ทำพิธีในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ปี ๒๕๑๘

ในระยะที่กำลังก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างองค์พระเจดีย์ ซึ่งเราเพียงแต่วางศิลาฤกษ์ไว้ เมื่อวันวิสาขบูชาที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นั้น เหตุการณ์บ้านเมืองของเราก็วุ่นวายเหลือเกิน มีแต่การขัดแย้งกันในกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้นว่า รัฐบาลกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาบ้าง ศูนย์ต่าง ๆ กับประชาชนบ้าง กรณีถอนฐานทัพอเมริกันบ้าง ลัทธิแปลก ๆ ใหม่ ๆ แทรกซึมเข้ามา ก่อให้เกิดความแตกแยกในด้านความคิดของกลุ่มชนอยู่ตลอดเวลา หาความสงบอย่างแท้จริงไม่ได้ ประชาชนอยู่ด้วยความประหวั่นพรั่นพรึงไม่ทราบว่าอะไรจะเกิดขึ้นเวลาใด

ในวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๘ ราว ๑๘.๐๐ น. พระองค์ได้เสด็จมา และรับสั่งให้ตักบาตรพระภิกษุ ๑๐๐ รูป ในตอนเช้าวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๘ ให้จัดดอกไม้ ผลไม้ จุดเทียนชัย เวลา ๐๙.๐๙ น. จุดธูปไม่ให้ขาดสายควันไปจนกว่าจะ ๐๙.๐๙ น. ของเช้าวันรุ่งขึ้น เพื่อเป็นสิ่งเสริมพลังแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นจุดศูนย์รวมของคนในชาติ เพราะหลักชัยนี้เท่านั้นที่จะนำชาติให้พ้นภัยพิบัติได้ และในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘ ให้ปลูกต้นประดู่แดงขึ้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน

การทำพิธีปลูกต้นประดู่แดง ต้นไม้เสี่ยงทาย วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘

พวกเราได้จัดทำตามพระประสงค์ทุกประการ โดยเฉพาะในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๘ ที่แคมป์สน อากาศหนาวเย็นมาก ปรอทลงถึง 0 C (ศูนย์องศาเซลเซียส) ตื่นเช้าขึ้นมาหมอกลงจัด เกล็ดน้ำแข็งเกาะพร่างพรายตามต้นหญ้าดูขาวไปหมด บรรยากาศในตอนเช้ารุ่งอรุณวันนั้นสวยงาม แม้จะหนาวเหน็บสักเพียงไร พวกเราทั้งหมดราว ๒๕ คนก็พากันลงไปขุดดินเพื่อปลูกประดู่แดง ทุกคนหวั่นเกรงไปว่าต้นไม้นี้จะอยู่ได้อย่างไรในเมื่ออากาศหนาวเย็นอย่างนี้ เพราะปกติแล้วการปลูกต้นไม้จะต้องปลูกหน้าฝน พื้นดินชุ่มฉ่ำ ต้นไม้จึงจะติดและขึ้นงอกงามดี เรามองดูต้นไม้รอบ ๆ ข้างดูเหี่ยวแดงเหมือนถูกน้ำร้อนลวก เพราะอากาศปีนี้หนาวเหลือเกิน ต้นไม้ใบไม้ต่าง ๆ ถูกเกล็ดน้ำแข็งเกาะทุกเช้าจนสาย แสงแดดส่องเกล็ดน้ำแข็งก็ละลาย พอถึงกลางวันแดดจ้า ต้นไม้ที่ทนสภาพเย็นสลับไปมาไม่ได้ใบก็เหี่ยเฉา พระองค์รับสั่งว่า **“ต้นไม้นี้เป็นต้นไม้เสี่ยงทาย ถ้าติดและเจริญงอกงามก็หมายความว่า เราจะสามารถฟันฝ่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นรอบด้าน แม้จะร้ายแรงสักเพียงไรก็ตามไปได้อย่างปลอดภัย”**

พวกเราได้เฝ้าดูต้นไม้ต้นนี้ด้วยใจเป็นห่วง ใส่ปุ๋ยอย่างดี รดน้ำไม่ได้ขาด แต่อากาศก็ยังคงหนาวเย็นอยู่ ต่อมาใบประดู่แดงเริ่มเหี่ยวเฉาแดงแห้งไปทีละใบ ๆ จนหมดต้น แต่โคนลำต้นก็ยังมองดูเขียว พวกเรามีความหวังอยู่ว่า ถึงอย่างไรเสียต้นไม้ของเราจะต้องไม่ตาย เมื่อพ้นหนาวไปได้แล้ว อีกไม่นานลำต้นและกิ่งที่ยังเขียวอยู่นี้ก็คงจะแตกตุ่มผลิใบออกมา ก็เป็นจริงตามที่เราคาดคิดไว้ ราวกลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ หลังจากที่ทนหนาวมากว่า ๒ เดือน ต้นไม้ก็แสดงความหวังให้แก่พวกเรา บ่งบอกว่าจะเจริญงอกงามต่อไป ใบอ่อนแตกเป็นพุ่ม ถึงกระนั้นพวกเราก็ยังมิได้วางใจ ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดต่อมา เพราะมักจะมีหนอนมาคอยกัดกินใบอ่อนอยู่เสมอ

เหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างแม้จะไม่มีอะไรรุนแรง แต่ก็ไม่สงบเรียบร้อย การชุมนุมประท้วงต่าง ๆ มีอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในกรุงเทพ ฯ นักศึกษาชุมนุมประท้วงให้ถอนฐานทัพอเมริกันออกให้หมดตามที่รัฐบาลได้ให้สัญญาไว้ว่าจะให้ถอนไปหมดภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๙

การทำพิธีบูชาด้วยดอกกุหลาบสีชมพู ๕๐ ดอก ที่ฐานวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯ

๑๘.๔๙ น. ของวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๙ พระองค์เสด็จมารับสั่งให้อาจารย์พรนำ*กุหลาบสีชมพู จำนวน ๕๐ ดอก* ไปบูชาที่ศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯ ให้ได้ในวันเสาร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๙* ดังนั้น

ข้อที่น่าสังเกต *ให้บูชาด้วยกุหลาบสีชมพู ๕๐ ดอก เท่ากับจำนวนดาวในธงชาติสหรัฐอเมริกา

เช้าวันที่ ๒๐ พวกเราได้ออกเดินทางตั้งแต่ตี ๕ คิดว่าจะไป-กลับในวันเดียวกัน เพราะเป็นกังวลถึงเหตุการณ์ในกรุงเทพ ฯ ซึ่งขณะนั้น นิสิตนักศึกษา ประชาชน มาชุมนุมกันที่ธรรมศาสตร์เต็มไปหมดเพื่อขับไล่ฐานทัพอเมริกัน ทุกคนไม่ทราบว่าอะไรจะเกิดขึ้น ในวันนั้นอาจารย์พรกับข้าพเจ้าเดินทางไปแคมป์สน โดยอาศัยรถยนต์ของคุณสาธร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย พอรถแล่นมาถึงลำนารายณ์ มีทางแยกอีก ๑ กิโลเมตร จะเข้าไปตัวอำเภอชัยบาดาล โดยไม่คาดคิด...เด็กขี่จักรยานยนต์เลี้ยวตัดหน้ารถยนต์เพื่อจะข้ามถนนไปอีกเส้นทางหนึ่ง คุณสาธรเบรครถอย่างกระทันหัน แม้กระนั้นก็ตามก็ยังเฉี่ยวจักรยานยนต์ล้มลงไป ปรากฏว่าจักรยานยนต์ที่เด็กขี่นั้นไม่มีเบรค เคราะห์ดีที่เด็กไม่เป็นอะไรมาก และรถของเด็กก็ไม่เสียหาย เพียงแต่รถของเรากระจกไฟหน้าแตกกระจาย ต้องไปโรงพักกัน ในตอนแรกก็ชักจะยุ่งยาก เพราะตำรวจที่โรงพักอำเภอชัยบาดาล ต้องให้ไปหาตำรวจทางหลวงตัดสินถึงโคกสำโรง ซึ่งเป็นระยะทางอีกประมาณ ๓๐ กิโลเมตร เพราะเหตุเกิดบนทางหลวง แต่ในที่สุดก็ตกลงกันได้โดยไม่มีอะไรกันทั้งสองฝ่าย ขณะที่คนอื่นกำลังพูดตกลงเจรจากันอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็เข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง พ่อบอกว่าเหตุการณ์ทางกรุงเทพ ฯ เริ่มเข้าขั้นยุ่งยากแล้ว อันนี้แหละคือลางบอกถึงอุปสรรคจะทำให้เรานำดอกกุหลาบสีชมพูไปไม่ถึงทันบูชาศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่ไม่เป็นไร ทุกอย่างจะคลี่คลาย

เมื่อทุกอย่างตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเรา ๔ คนก็เดินทางต่อไปถึงแคมป์สน ได้บูชาศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพด้วยกุหลาบสีชมพู ๕๐ ดอก ทันเวลา ๑๔.๐๐ น. ในระหว่างทางจากลำนารายณ์ถึงแคมป์สนยังมีเรื่องตลกเกิดขึ้นอีก คือขณะที่รถของเราวิ่งไปตามทางผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ ตามรายทางนั้นสุนัขเห่าเกรียวกราวเป็นที่ผิดสังเกต จนทุกคนในรถเกิดความแปลกใจ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิดูว่าจะมีอะไรผิดปกติหรือเปล่า ก็พบว่าเห็นทหารโบราณรูปร่างสูงใหญ่ ๓ คน นั่งอยู่หน้าหม้อรถ เพื่อป้องกันรถไม่ให้เกิดอันตรายที่จะเป็นอุปสรรคทำให้เกิดความล่าช้าอีก

ข้าพเจ้าไม่ทราบว่ามีอะไรบ้างเกิดขึ้นทางกรุงเทพ ฯ รู้แต่ว่าจะต้องมีแน่นอน เพราะความรู้สึกของตัวเองรุ่มร้อนกระวนกระวาย เมื่อบูชาเรียบร้อยแล้วก็เดินทางกลับ ถึงกรุงเทพ ฯ ราว ๒๐ นาฬิกาเศษ รถวิ่งผ่านมาทางอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ยังคงเห็นกลุ่มคนชุมนุมกันอยู่อีกราว ๒,๐๐๐ คน ข้าพเจ้ายังไม่ทราบอยู่นั่นเองว่ามีอะไรเกิดขึ้น จนแวะเติมน้ำมันรถที่ปั๊ม ถามเด็กที่ปั๊มน้ำมันว่า เมื่อตอนกลางวันมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นหรือเปล่า เด็กตอบว่า **“มี เขาเดินขบวนกัน พอไปถึงสยามสแควร์ก็มีการขว้างระเบิดลงมา สงสัยจะมีคนตาย”** เมื่อกลับมาถึงบ้านดูจากข่าวทางโทรทัศน์ก็เห็นการเดินขบวนตอนเช้า อ่านจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ จึงได้ทราบว่ามีคนตายจากการขว้างระเบิดครั้งนี้ ๔ คน พอนักศึกษาเดินขบวนไปถึงสถานทูตอเมริกัน ก็มีการทำลายป้ายชื่อและปัสสาวะรดธงชาติอเมริกัน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เป็นผลดีแก่บ้านเมืองเลย แต่จะอย่างไรก็ตามก็ไม่มีเหตุการณ์อะไรลุกลามรุนแรงไปกว่านี้ ข้าพเจ้าได้กราบขอบพระคุณและซาบซึ้งในมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ถ้าไม่มีพระองค์ทรงคอยช่วยปกป้องคุ้มครองขจัดภัยร้ายแรงอยู่ตลอดเวลาแล้ว เห็นทีเหตุการณ์ร้ายต่าง ๆ คงจะไม่ยุติลงง่ายดายและรวดเร็วเช่นนี้ เราคนไทยทุกคนเป็นคนรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาแต่โบราณจนซึมซาบเข้าไปในสายเลือด ฉะนั้นจึงพูดอะไรเข้าใจกันได้อย่างง่ายดาย

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้เริ่มสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

จากวันนั้นเป็นต้นมา สถานการณ์ยังคงคลุมเครืออยู่ ทั้งนี้ก็เพราะทางรัฐบาลยืดเวลาการถอนฐานทัพอเมริกันออกไปทั้งหมดในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๙ พวกเราก็ไม่ได้สนใจอะไรมากนัก มุ่งแต่ทำหน้าที่ของเราไปอย่างดีที่สุด ขณะนั้น หอประชุม ห้องน้ำ ห้องสุขา สร้างเสร็จแล้ว กำลังสร้างกุฏิพระและโรงอาหาร อาจารย์พรก็อยากจะสร้างห้องสมุดขึ้นอีกในวันสงกรานต์ คือวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๑๙ นั้นเอง พระองค์ก็เสด็จมาอีก รับสั่งว่า **“ให้ลงมือสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ตั้งแต่วันวิสาขบูชาเป็นต้นไป ควรจะให้เสร็จภายในวันวิสาขบูชาปี ๒๕๒๐ เมื่อลงมือทำการก่อสร้างแล้วต้องไม่หยุดเลย และต้องไม่ให้ผิดด้วย ถ้ามีการผิดพลาดก็ต้องสร้างต่อไปทั้งผิด ๆ จะทุบทำลายแก้ไขใหม่ไม่ได้ งานก่อสร้างอย่างอื่นให้ยุติไว้ก่อน”**

“อาจารย์พรยังไม่ค่อยเห็นความจำเป็นนักในการก่อสร้างพระเจดีย์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าต้องใช้จ่ายมาก สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน ดูยังไม่จำเป็นต้องสร้างถาวรวัตถุอะไรขึ้นมาอีก สิ่งที่จำเป็นที่สุดในขณะนี้คือการสร้างคน ปลูกต้นไม้อันเป็นต้นน้ำลำธาร ซึ่งถูกทำลายไปจนหมดสิ้น พร้อมทั้งสร้างสิ่งที่จะเอื้ออำนวยแก่คนที่จะมาพักหาความสงบให้กับชีวิต จึงได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ออกติดต่อคนที่จะมาช่วยปลูกต้นไม้ให้ ในการนี้ก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจาก **คุณสมบูรณ์ พินิจอักษร หัวหน้าวนกรรมพุแค** ว่าจะจัดการหาต้นไม้ป่าต่าง ๆ มาปลูกให้ โดยให้ทางอาจารย์พรช่วยขุดหลุมตามที่ได้มากะให้ หาแกลบมาใส่ไว้ตามหลุมต่าง ๆ ในครั้งแรกที่คุณสมบูรณ์มาช่วยปลูกให้นี้เป็นต้นประดู่ ปลูกตามแนวถนน ๒ ข้าง จากหอประชุมถึงปากทางเข้าศูนย์ ฯ จำนวน ๒๘๒ ต้น ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ขอร้องพวกชาวบ้านแถบนั้นให้มาช่วยกันขุดหลุม ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือจากชาวบ้านเป็นต้นว่า **คุณศิริ คุณบุญเพ็ง คุณแถม** ได้ไปชักชวนเพื่อนฝูงมาช่วยได้เป็นอย่างดี ซึ่งก็กินเวลาหลายวันอยู่เหมือนกัน พร้อมกันนี้ก็ได้ขอความร่วมมือจาก**ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์** ซึ่งท่านได้อยู่ที่วัดไพรสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มสัก ให้ท่านได้รับทราบการทำงานของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ทำให้ศูนย์พัฒนาศาสนานี้รู้จักกันโดยทั่วไปในหมู่บรรดาพระภิกษุสงฆ์ เมื่อท่านเหล่านั้นได้มาเยี่ยมทำความรู้จักสถานที่ของศูนย์ ชาวบ้านแถบนั้นก็มาร่วมทำบุญกันมากมาย ทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่รู้จักออกไปอย่างกว้างขวาง

ในเมื่อเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น งานต่าง ๆ ก็มีเพิ่มขึ้นมาเป็นเงาตามตัว เครื่องใช้ไม้สอยอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกแก่บุคคลที่มาให้ความร่วมมือช่วยเหลือก็ต้องหามาเพิ่มเติม ทำความเหน็ดเหนื่อยให้กับอาจารย์พรพอสมควร จึงทำให้เห็นว่างานก่อสร้างพระเจดีย์ช้าไปบ้างก็คงไม่เป็นไร ประกอบกับอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ หาช่างก่อสร้างพระเจดีย์ยังไม่ได้ด้วย ก็เลยทำให้อาจารย์พรคิดว่าจะวางโครงการงานอย่างอื่นไปพลาง ๆ เพื่องานสร้างองค์พระเจดีย์จะได้ง่ายขึ้น ในเมื่อคนทั่ว ๆ ไปได้รู้จัก สำหรับตัวข้าพเจ้าเองแล้ว มีแต่ความเร่าร้อนโดยหาสาเหตุไม่ได้ ข้าพเจ้ามักจะเร่งอาจารย์พรเสมอว่า อย่าเพิ่งทำงานอย่าง

อื่นเลย สร้างพระเจดีย์ก่อนเถอะ อาจารย์พรก็จะแย้งว่า งานสร้างพระเจดีย์จะไม่ยากเลย ถ้าเราวางโครงงานอย่างอื่นให้เข้าที่ดีแล้ว จวบจนมาถึงวันวิสาขบูชาวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๙ ในตอนเช้าวันนั้นมีประชาชนมาทำบุญที่หอประชุมประมาณ ๕๐๐-๖๐๐ คน เมื่อทำบุญกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตอนบ่าย ๆ พวกเราก็ได้ไปเวียนเทียนรอบศิลาฤกษ์พระเจดีย์ ฯ กัน

เหตุไร? สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ในคืนวันวิสาขบูชานั้นเอง อาจารย์พรก็ได้พูดคุยปรารภกันถึงการก่อสร้างพระเจดีย์กับพวกลูกศิษย์ที่เดินทางมาจากกรุงเทพ ฯ เพื่อร่วมทำพิธีวิสาขบูชา แล้วต่างคนก็ต่างแยกย้ายกันเข้านอน เรือนที่พักนั้นเป็นห้องโถงยาวนอนเรียงกันได้หลายคน ทุกคนเข้ามุ้งกันไปหมดแล้ว ยังคงอยู่แต่อาจารย์พร ซึ่งยังเดินจงกรมอยู่แต่ตามลำพัง ข้าพเจ้าเองก็เข้านอน ขณะที่กำลังเคลิ้มนั่นเอง ความรู้สึกก็หนักอึ้งเสมือนถูกภูเขาทั้งลูกทับลงมา แล้วก็วูบหายไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งก็กำลังถูกนวดเฟ้น จึงได้ทราบว่าขณะที่ความรู้สึกวูบหายไปนั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมา และเข้าประทับทรง รับสั่งว่า

“เมื่อครั้งที่เราตกเป็นเชลยอยู่หงสาวดี เราได้เห็นพวกเขากระทำพิธีตัดไม้ข่มนามสาปแช่งไว้ว่า ขออิสรภาพจงอย่าได้มีแก่คนไทยตลอดไป

บัดนั้นเองได้สร้างขัตติยมานะและตั้งจิตอธิษฐานอย่างมั่นคงว่า จะกอบกู้อิสรภาพกลับคืนมาให้จงได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม มันปวดร้าวเหลือเกินเมื่อถูกเรียกว่าเชลย ดังนั้นเมื่อมีโอกาส ณ ที่เมืองแครง เราจึงได้ประกาศอิสรภาพให้แก่คนไทย

แต่...นับตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ เราก็ยังไม่มีอิสรภาพที่แท้จริง ถึงแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศอิสระ ไม่เคยตกเป็นทาสของใคร ๆ อีก แต่เราก็ถูกเรียกว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา

ญี่ปุ่น มาเลย์ ก้าวหน้า และเป็นประเทศอิสระ ทั้ง ๆ ที่เขาได้รับอิสรภาพหลังจากเรา หรือแม้แต่อเมริกาซึ่งเป็นประเทศมีอิสระภายหลังจากเรามากนัก ยังได้ชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจ

ดังนั้น เราจึงต้องการให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพขึ้นในแผ่นดินของเรา ณ ที่แห่งนี้ ซึ่งเป็นหัวใจของประเทศ เพื่อล้างอาถรรพณ์ที่ถูกเขาสาปแช่งไว้”

อาจารย์พรได้พูดกับทุก ๆ คน ณ ที่นั้นว่า นับแต่วินาทีที่ได้ฟังรับสั่งเช่นนั้นแล้ว ทำให้เกิดความรู้สึกว่าจะต้องเร่งลงมือและทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างเพื่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม และยังได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังอีกว่า ในขณะที่พระองค์กำลังประทับทรงอยู่นั้น อาจารย์พรได้ทูลกับพระองค์ว่า **“จะขอสร้างพระเจดีย์ของพระองค์ด้วยชีวิตทั้งหมด”** ซึ่งหมายถึงว่าอาจารย์พรจะทุ่มเทเรี่ยวแรง

สติปัญญาเพื่อสร้างพระเจดีย์ให้สำเร็จให้จงได้ แม้จะต้องเสี่ยงกับความตายก็ยินดีเสียสละ คือแปลว่า นับตั้งแต่พระองค์ได้รับสั่งดังที่กล่าวมานั้น ได้ทำให้อาจารย์พรรู้สึกว่าการสร้างพระเจดีย์เป็นเรื่องที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด เรื่องอื่น ๆ ที่จะมาเป็นอุปสรรคจะต้องตัดออกไปให้หมด เพื่อให้มีเวลาในอันที่จะสร้างพระเจดีย์ให้สำเร็จ ซึ่งอาจารย์พรตั้งใจว่าจะให้เสร็จก่อนวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๐ นี้ และจะต้องสร้างให้อย่างประณีตที่สุด ดีที่สุด และทุกคนที่ได้ฟังรับสั่งในวันนั้นก็เกิดความรู้สึกเช่นเดียวกัน

ข้าพเจ้าไม่กล้าเสี่ยงพอที่จะเล่าเรื่องเหล่านี้ให้ใคร ๆ ฟัง เพราะเดาไม่ถูกว่าเมื่อใคร ๆ ได้ฟังแล้วจะเกิดความรู้สึกเป็นเช่นใด เป็นเรื่องงมงายเหลือเชื่อสำหรับคนในสมัยปัจจุบันที่ยุควิทยาศาสตร์กำลังเจริญรุ่งเรือง ปัญญาชนต้องการข้อพิสูจน์ที่ขาวสะอาด จึงได้แต่เก็บเงียบไว้ รู้กันเฉพาะคนที่พอจะเข้าใจกันว่าเรากำลังทำอะไรอยู่เท่านั้นเอง แต่ที่ต้องบันทึกไว้เช่นนี้ ก็เพื่อในกาลข้างหน้าคนทั่วไปจะได้ทราบถึงความเป็นมาของ **พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช**

ข้าพเจ้าไม่แน่ใจหรอกว่าจะล้างอาถรรพณ์นั้นได้จริงหรือไม่ หรืออาถรรพณ์ที่ว่านั้นจะมีจริงหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องไสยศาสตร์ซึ่งเกินกำลังสติปัญญาของข้าพเจ้าที่จะคาดคิด แต่เหนือสิ่งอื่นใดที่ข้าพเจ้าภาคภูมิใจและปรารถนาที่จะให้มีขึ้นก็คือ **สัญลักษณ์ที่แสดงบ่งบอกชี้ชัดว่า คนไทยเรามีเครื่องหมายของอิสรภาพเกิดขึ้นแล้วในผืนแผ่นดินไทย** สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงกอบกู้เอกราชประทานอิสรภาพให้แก่พวกเราชาวไทย เมื่อประมาณเกือบ ๔๐๐ ปีผ่านมาแล้ว ซึ่งนานเหลือเกินกว่าเราจะได้สร้างอนุสรณ์บูชาเทิดทูนวีรกรรมของพระองค์ ข้าพเจ้ามาหวนคิดอีกว่า แม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาเขาก็ยังมี**เทพีอิสรภาพ** เครื่องหมายแห่งความเป็นอิสรภาพของเขา จึงยิ่งทำให้มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จให้จงได้

วันเริ่มสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ได้บอกเรื่องนี้แก่ใคร ๆ แต่สำหรับบุคคลที่พระองค์ทรงเลือกไว้ วางพื้นฐานให้ (ตัวท่านเองยังไม่ต้องการให้เปิดเผยนาม) นั้น ข้าพเจ้าก็ได้เสี่ยงเล่าให้ฟัง คำพูดที่ข้าพเจ้าได้ฟังและทำให้เกิดจิตศรัทธาอนุโมทนามากยิ่งขึ้นก็คือ ท่านกล่าวว่าท่านเองก็ได้คิดถึงเรื่องเช่นนี้อยู่เหมือนกัน และคอยด้วยความหวังที่จะได้เห็นสัญลักษณ์อะไรสักอย่างหนึ่งที่ทำให้พวกเรารำลึกถึงวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ได้ทำให้คนไทยได้เป็นไทอยู่จนบัดนี้ ดังนั้นเมื่อจะมีพระเจดีย์อิสรภาพสถิตสถาพรขึ้นในผืนแผ่นดินของเรา จึงได้ตั้งจิตอธิษฐานไว้อย่างมั่นคงว่า จะต้องช่วยกันสร้างองค์พระเจดีย์ให้สำเร็จลุล่วงไปให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ โดยท่านได้บอกกับอาจารย์พรว่า ท่านจะตั้งงบประมาณบริจาคให้ในครั้งแรกนี้หนึ่งล้านบาท ให้อาจารย์พรมาทยอยเบิกไปได้ตามจังหวะที่ต้องการใช้เงิน

ข้าพเจ้าสบายใจและเป็นสุขใจขึ้นมากเมื่อมองเห็นว่าพอจะมีคนเข้าใจบ้าง ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้พ่อฤษีฟัง เพื่อว่าพ่อจะได้ช่วยกราบทูลพระองค์ให้ทรงทราบด้วยว่าพสกนิกรของพระองค์รู้สึกเช่นไรกับงานของพระองค์ ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่า *ใครก็ตามเมื่อได้รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าเล่าให้ฟังแล้ว เกิดจิตศรัทธาขึ้นโดยอัตโนมัติโดยมิได้ชักชวนแล้ว แสงสว่างจะเกิดขึ้นรอบตัวคน ๆ นั้น กระจ่างนวลละออตา* ซึ่งข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบถึงสาเหตุเช่นกันว่าทั้งนี้เป็นเพราะเหตุใด

เมื่อเป็นที่แน่นอนใจแล้วว่าจะต้องเร่งสร้างองค์พระเจดีย์ และจะต้องลงมือตั้งแต่วันวิสาขบูชานี้เป็นต้นไป อาจารย์พรจึงได้สั่งคุณบุญมี วงษ์เหล็ง ให้ลงมือวางโครงก่อสร้างพระเจดีย์ทันที ทั้ง ๆ ที่หาช่างสร้างพระเจดีย์จริง ๆ ยังไม่ได้ แต่งานเริ่มแรกนี้เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงเหล็กเทปูน เพื่อวางรากฐานพระเจดีย์ คุณบุญมีพอทำได้ ดังนั้นงานก่อสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ จึงได้เริ่มลงมือเมื่อ**วันวิสาขบูชาที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๙** หนึ่งปีเต็มต่อจากงานวางศิลาฤกษ์ เมื่อวิสาขบูชาปี ๒๕๑๘ ทำให้ทุกคนที่ได้ทราบถึงเรื่องราวต่างเบาใจไปตาม ๆ กัน ต่อไปก็เหลือแต่เพียงการหาปัจจัยมาร่วมกันสร้างองค์พระเจดีย์ให้เสร็จในเร็ววันเท่านั้น

เหตุไร จึงต้องสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ตรงที่บริเวณที่ตั้งพระเจดีย์ดังที่เห็นอยู่ทุกวันนี้

มีหลายคนเมื่อได้ฟังแล้วมักจะถามข้าพเจ้าว่า ณ ที่แห่งนี้เป็นหัวใจของประเทศ หมายความว่าอย่างไร ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าจะหมายความอย่างไร ถ้าเราลองเอาแผนที่ประเทศไทยมากางดูก็จะพบว่า**ตรงนี้เองน่าจะเป็นหัวใจของประเทศจริง แต่ถ้ามองดูสถานที่ในโลกทิพย์แล้ว ณ ตรงที่ก่อสร้างพระเจดีย์นั้น มีแสงสว่างเป็นสีรุ้งพร่างพราย ๗ สี สาดส่งมารวมกัน ณ จุด ๆ นี้ และก็มีแสงสว่างชนิดเดียวกันพวยพุ่งขึ้นรับรังสีที่ส่งมาผสมผสานรับกันอยู่ตลอดเวลา** ข้าพเจ้าคิดเองตามลำพังว่าพลังแสงสีที่ส่งมาและพวยพุ่งขึ้นรับนี้คงเป็นมานานแล้วชั่วนาตาปี จนกลายเป็นบรรยากาศในโลกทิพย์ที่อบอวลไปด้วยพลังแห่งชีวิต พลังแห่งความสงบสุขสดชื่น เมื่อเราสร้างพระเจดีย์อิสรภาพขึ้น ณ ที่แห่งนี้ พลังนี้ก็จะสะท้อนกลับเอาอิสรภาพแผ่กระจายแทรกซึมไปทุกหนทุกแห่ง

และอีกประการหนึ่ง **บริเวณรอบเนินพระเจดีย์เรื่อยเลยครอบคลุมมาจนถึงหอประชุมและแคมป์ที่พักที่กรมทางยกให้นั้น ข้าพเจ้าคิดว่าน่าจะเป็นภูมิสวรรค์ที่ซ้อนอยู่ เพราะเมื่อเข้าสมาธิให้ลึก เราจะได้สัมผัสกับความสงบเยือกเย็น เบาสบาย บรรยากาศเต็มไปด้วยชีวิตชีวาอิ่มเอิบ ผู้คนในโลกทิพย์ ณ ที่แห่งนี้ก็ล้วนแล้วแต่สวยงาม หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เชิญชวนให้อยากคบหารู้จักคุ้นเคย พลังแห่งความเมตตาอบอุ่นกระจายอบอวลอยู่ตลอดเวลา**

งานก่อสร้างองค์พระเจดีย์ได้เริ่มแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปเรื่อย ๆ แต่สำหรับเหตุการณ์บ้านเมือง การชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่ตลอดเวลา เป็นที่น่าสังเกตว่า ระยะนี้มีกลุ่มต่อต้านศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเกิดขึ้นหลายกลุ่ม ไม่เห็นด้วยกับการให้ถอนฐานทัพอเมริกา ถอนเรย์ด้าจากค่ายรามสูร จึงทำให้เกิดความรู้สึกโดยทั่ว ๆ ไปว่า ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ความคุกรุ่นทางการเมืองก็มีอยู่ตลอดเวลา ยิ่งใกล้วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๙ ซึ่งเป็นวันชาติอเมริกา เหตุการณ์ยิ่งดูสับสนวุ่นวาย พระองค์เสด็จมารับสั่งให้พวกเราไปกระทำพิธีบูชาศิลาฤกษ์พระเจดีย์อีกด้วยดอกไม้ทุกชนิดตั้งแต่ดอกหญ้าเป็นลำดับไป เท่าที่พบเห็นและจะหามาได้ ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้จัดรถบัสคันใหญ่จากกรุงเทพ ฯ บรรจุคนราว ๗๐ คนเดินทางไปแคมป์สน ในวันเสาร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๙ นั่นเอง

พวกเราไปถึงบริเวณหอประชุม ราว ๑๕ นาฬิกาเศษ เอาดอกไม้ต่าง ๆ ลงจากรถบัส คิดกันว่าตอนเย็น ๆ ค่อยมาช่วยกันจัดที่เนินพระเจดีย์ ยังพอมีเวลาอยู่บ้าง เนื่องจากบางคนยังไม่เคยมาแคมป์สนเลย จึงอยากจะเที่ยวดูบริเวณใกล้เคียง ซึ่งห่างจากหอประชุมไปไม่เกิน ๒ กิโลเมตร เป็นไร่ บี.เอ็น. ที่มีชื่อเสียงของคุณบรรเจิด คุ้มวงศ์ ลูกชายกำนันจุล คุ้มวงศ์ จึงเป็นอันว่าให้รถบัสพาไปเที่ยวไร่ บี.เอ็น. กันก่อน จึงค่อยกลับมาจัดดอกไม้ แต่สำหรับบางคนซึ่งเคยไปเที่ยวมาแล้วก็ไม่ติดตามไป สำหรับตัวข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้ติดตามไปด้วย เพราะเกิดความรู้สึกเร่าร้อนไม่สบายใจโดยไม่มีสาเหตุ อาจารย์พรเองก็กลับไปแคมป์ที่พักเพื่อตรวจตราดูอาหารและความเรียบร้อยเตรียมสำหรับผู้มาพัก

ขณะนั้นคงจะเป็นเวลาเกือบ ๑๗ นาฬิกา ข้าพเจ้ามีความรู้สึกกึ่ง ๆ ทำอะไรดูไม่เป็นตัวของตัวเอง รู้สึกตัวบ้าง ไม่รู้สึกตัวบ้าง พูดจาเสียงดังแข็งกร้าว สั่งให้พวกที่เหลืออยู่ ๒-๓ คนที่ไม่ได้ไปกับรถบัสขนของหอบดอกไม้ทั้งหมดจากหอประชุมไปเนินพระเจดีย์ มีคนหนึ่งแย้งขึ้นมาว่าถ้าจะไม่ไหว รอพวกนั้นก่อนเถอะ หิวข้าวด้วย เพราะยังไม่ได้รับประทานอะไรเลย ของตั้งเยอะแยะ ระยะทางจากหอประชุมถึงเนินพระเจดีย์ก็ไม่ใกล้นัก ต้องเดินลงเนินหอประชุม แล้วเดินขึ้นเนินพระเจดีย์อีก รอให้รถมาขนของดีกว่า คงจะพากันถือของไปด้วยไม่ไหวแน่ ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะรู้สึกตัวนัก ไม่ทราบว่าพูดอะไรออกไป แต่ในที่สุดทุกคนก็ช่วยกันถือของต่าง ๆ รวมทั้งดอกไม้จนหมดสิ้น เดินจากหอประชุมไปเนินพระเจดีย์

ตัวอย่างอันหนึ่งของลางบอกเหตุการณ์บ้านเมืองที่จะเกิดขึ้น

พอเดินขึ้นเนินพระเจดีย์ มองไปรอบทิศ ฝนตั้งเค้ามืดครึ้มลงทันที จากแสงแดดจ้าท้องฟ้าแจ่มใสไม่มีวี่แววว่าฝนจะตกเลยตลอดกลางวันที่ผ่านมา ลมกรรโชกมารุนแรงไม่ขาดระยะ พอพากันเดินไปถึงตรงแท่นวางศิลาฤกษ์ ทุกคนแทบจะยืนไม่ติด ต้องเอาตัวแนบพิงไว้กับหลักศิลาฤกษ์ บางคนก็ต้องนั่งหมอบลง เพราะลมแรงเหลือเกิน ดอกไม้ที่จัดวางบนแท่นศิลาฤกษ์ก็ปลิวว่อนวางไม่ได้เลย ต้องหาลวดขึงรัดศิลาฤกษ์แล้วใช้เชือกมัดดอกไม้กับลวดจึงจะอยู่ได้ และอีกประการหนึ่งฝนก็เริ่มตกลงมาหนาเม็ดเข้าทุกที จนทุกคนเปียกโชก พวกเราทำงานกันอยู่ท่ามกลางสายฝนและพายุกล้า ข้าพเจ้ามาทราบภายหลังจากคนที่ช่วยจัด

ดอกไม้ในวันนั้น ซึ่งมี **คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ** ว่าข้าพเจ้าพูดตะโกนสั่งการแข่งขันกับสายฝนอยู่ตลอดเวลา พร้อมกับสั่งให้ทุกคนร้องเพลงนเรศวรมหาราช สดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น รวมทั้งเพลงชาติ ในขณะที่จัดดอกไม้นั้นด้วย สำหรับข้าพเจ้าเองมีแต่ความรู้สึกว่าเหนื่อยเหมือนกำลังจะหมดแรง คิดว่าทำไมนะพวกที่ไปเที่ยวไร่ บี.เอ็น. จึงยังไม่กลับมาช่วยกันอีก อาจารย์พรไปดูความเรียบร้อยที่แคมป์ทำไมนานนัก ไม่หาใครให้มาช่วย ฝนก็ตกออกอย่างนี้ หนาวก็หนาว อากาศก็มืดจนแทบจะมองไม่เห็นหยิบอะไรไม่ถูก คิดว่าจะหยุดจัดกันก่อน แล้วกลับไปที่แคมป์ที่พักหรือหอประชุมก็ไม่ได้ กำลังจะหมดกำลังใจอยู่แล้ว ก็พอดีอาจารย์พรก็มาถึงพร้อมทั้งพวกที่กลับจากเที่ยวไร่ บี.เอ็น. ตามหลังมาด้วย ๖-๗ คน แต่ขณะนั้นเป็นเวลาที่พวกเราจัดดอกไม้จวนจะเสร็จอยู่แล้ว พวกที่มาสมทบก็เพียงมาช่วยร้องเพลงตามไปด้วยเท่านั้นเอง

เวลาขณะนั้นเกือบจะ ๑๙.๐๐ นาฬิกา นายอนนท์ ปานเพชร์ ก็ขับรถจี๊ปมาเพื่อรับกลับแคมป์ที่พัก พวกเราจัดดอกไม้เสร็จพอดี ทุกคนเดินห่างออกจากแท่นศิลาฤกษ์ ฝนก็ยังคงตกอยู่ไม่ขาดระยะ แต่ลมพายุพัดเบาบางลง ขณะนั้น คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ก็หวีดร้องขึ้นสุดเสียงและครวญครางอย่างเจ็บปวด เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิดูจึงเห็นว่าผีร้ายได้เข้ามาแกล้ง แต่ในที่สุดก็ขจัดออกไปได้ พวกเราขึ้นรถจี๊ปกลับแคมป์ที่พักด้วยอาการทุลักทุเลเป็นอย่างยิ่ง ทราบจากอาจารย์พรและพวกที่ตามมาว่าฝนที่แคมป์ที่พักและที่หอประชุมไม่ตกเลย เพียงแต่มองมาที่เนินพระเจดีย์มืดกว่าทุกแห่งเท่านั้นเอง และคิดว่าคงจะยังไม่จัดอะไรกันจะมาดูและรับไปทานอาหารกันก่อน จึงค่อยช่วยระดมคนมาช่วยกันจัดดอกไม้ ไม่คิดว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นนี้

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ตรัสถึงเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้น

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๙ พวกเราทั้งหมดที่มาจากกรุงเทพ ฯ พากันตื่นแต่เช้ามาทำพิธีที่แท่นศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๖.๐๐ น. เมื่อสวดมนต์จบและร้องเพลงต่อนั้น แสงสว่างเจิดจ้าก็บังเกิดขึ้นเฉพาะหน้าข้าพเจ้าจนมองอะไรไม่เห็น แล้วความรู้สึกก็เบาหวิวและค่อย ๆ เลือนหาย มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง จึงทราบว่าองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับทรงรับสั่งอีกว่า : -

“คนในชาติของเรากำลังถูกศัตรูยัดเยียดความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ความเปลี่ยนแปลงกำลังเกิดขึ้นในจิตใจของคนในชาติ ทำให้เกิดการแบ่งแยก ขอทุกคนจงรวบรวมกำลังใจทั้งหมดทำลายสิ่งชั่วร้ายที่เกิดขึ้นในชาติ ไม่ใช่การจับอาวุธขึ้นประหัตประหารกัน แต่จงคิดทำลายล้างความคิดซึ่งแปลกใหม่ที่แปลกปลอมเข้ามา รวบรวมกำลังใจทั้งหมดเพื่อทำลายล้างความคิดวิปริตอันนั้นให้หมดสิ้น ไม่เช่นนั้นแล้วชาติไทยเราจะต้อง

ลุกขึ้นมาสู้กันเอง พวกเราจะต้องไม่ฆ่าคนไทยด้วยกันเอง เราจะทำลายเฉพาะความคิดที่มันแปลกปลอมเข้ามาให้หมดสิ้น เพื่อชาติจะได้คงอยู่สืบต่อไป รวบรวมกำลังใจทั้งหมดเพื่อทำลายล้างความคิดที่มันแปลกใหม่ ที่เข้าไปแทรกซึมอยู่ในจิตใจของคนในชาติให้หมดสิ้น เพื่อคนที่มีความคิดที่แปลกใหม่นั้น จะได้มีแต่ความคิดที่มีแต่ความบริสุทธิ์ ทำลายล้างลัทธิอุบาทว์นั้นให้สิ้นไป ชาติไทยจะไม่มีวันแตกสลาย ความคิดจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสืบต่อไป อิสรภาพจะมีแก่เราตลอดไป”

เมื่อทำพิธีที่ศิลาฤกษ์พระเจดีย์เสร็จแล้ว พวกเราก็ได้กลับมาที่หอประชุม เลี้ยงพระทำบุญถวายสังฆทานพระภิกษุ ๙ องค์ มีชาวบ้านแถบนั้นมาร่วมทำบุญด้วยมากมายจนล้นหอประชุม จากนั้นรถบัสก็เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ มาถึงราว ๒๐ นาฬิกาเศษ การชุมนุมขับไล่อเมริกาในธรรมศาสตร์ยังคงมีอยู่ แต่ไม่มีอะไรรุนแรง พวกนักเรียนอาชีวะได้เอากระเช้าดอกไม้ไปมอบให้สถานทูตอเมริกา

จากวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๙ วันชาติอเมริกาเรื่อยมา ยิ่งใกล้วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๙ ซึ่งเป็นวันกำหนดถอนฐานทัพอเมริกาออกไปให้หมด การชุมนุมของกลุ่มต่าง ๆ ยิ่งมีมากขึ้น คือมีทั้งกลุ่มขับไล่และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการขับไล่ ดูสับสนวุ่นวายไม่ว่าจะไปในที่ไหน ๆ ในเย็นวันพุธที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๙ นั่นเอง พระองค์ก็เสด็จมาอีก รับสั่งว่า :-

“เหตุการณ์สับสนวุ่นวายเช่นนี้จะไม่มีสิ้นสุด จะมีรุนแรงบ้างราวกลางเดือนสิงหาคม และจะสับสนวุ่นวายหนักขึ้นจนถึงขั้นมีการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคม ๒๕๑๙ สถานการณ์ จะรุนแรงก่อนถึงวันมหาวิปโยค องค์พระผู้นำชัยจะถูกเหยียดหยาม แต่จะอย่างไรก็ตามเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด ชาติไทยจะยังต้องมีอิสรภาพตลอดไป เราจะไม่มีวันแตกสลายหรือตกเป็นทาสของใคร ๆ อีก จงกระทำพิธีสวดมนต์ทุกวันพฤหัสบดี นับแต่วันพรุ่งนี้เป็นต้นไป เราต้องการพลังที่มองไม่เห็น”

พวกเราทุกคนยังคงทำงานในหน้าที่ของตนเองไปตามปกติ คอยสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ไปด้วย และทุกวันพฤหัสบดี เวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา ก็จะช่วยกันจัดดอกไม้ผลไม้ และสวดมนต์ร้องเพลงตามรับสั่งตลอดมามิได้ขาด ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าที่พวกเรากระทำเช่นนี้จะมีผลอะไรบ้าง แต่พวกเราก็ปฏิบัติกัน เพราะคิดว่าถึงอย่างไรก็ไม่มีอะไรเสียหาย คงจะส่งแต่ผลที่ดีแก่ตัวคนปฏิบัติเอง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ราวกลางเดือนสิงหาคม คือวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ จอมพลประภาส จารุเสถียร ก็เดินทางจากไทเปเข้ามาในประเทศ ซึ่งก็มีการชุมนุมต่อต้านอย่างรุนแรง จนเกิดมีการยิงกันขึ้น เสียชีวิต ๒ คนที่หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รัฐบาลต้องขอร้องให้จอมพลประภาสเดินทางกลับออกไปนอกประเทศก่อน ต่อจากนั้น จอมพลถนอม กิตติขจร ก็บวชเณรเดินทางจากสิงคโปร์ เข้ามาบวชพระที่วัดบวรนิเวศวิหาร โดยสมเด็จพระญาณสังวร เป็นอุปัชฌาย์ ก็เกิดมีการชุมนุมต่อต้านอีก มีคดีฆ่าแล้วแขวนคอเกิดขึ้นประท้วง

เรื่องราวลุกลามมาจนถึงมีการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ชมรมวิทยุเสรีมีสถานีวิทยุยานเกราะเป็นหัวหน้าชมรมแม่บ้าน ลูกเสือชาวบ้าน ก็ได้พูดชักชวนประชาชนทั่วไปให้ลุกขึ้นต่อต้านศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเหตุการณ์เข้มข้นขึ้นจนมีคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ดังที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปแล้วนั้น

ได้ช่างสร้างพระเจดีย์อิสรภาพคนแรก

สำหรับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คุณบุญมีก็ได้ดำเนินงานมาจนโครงด้านในพระเจดีย์จวนจะเสร็จ เราก็ยังหาช่างที่ชำนาญการสร้างพระเจดีย์โดยเฉพาะไม่ได้ จนมาถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ พระครูเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ซึ่งประจำอยู่ที่วัดศรีมงคล ได้นำพระอธิการต่าง ๆ จากอำเภอหล่มสักทั้งหมดจำนวน ๖๐ กว่ารูปมาเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนาของเรา และดูงานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ดูเหลืองอร่ามสดใสเต็มไปหมด เป็นที่ชื่นชมของชาวบ้านแถบนั้นยิ่งนัก ในวันนั้นมีชาวบ้านมาร่วมทำบุญเลี้ยงพระไม่ต่ำกว่า ๖๐๐ คน และในวันนี้เองที่นายชาลีหัวหน้าช่างก่อสร้างได้พา **นายอุ่นเรือน ดวงอาทิตย์** มาให้อาจารย์พรรู้จัก และแนะนำว่าเป็นช่างก่อสร้างพระเจดีย์ เคยทำงานมาแล้วหลายแห่ง มีประสบการณ์มากทางด้านสร้างพระเจดีย์ อาจารย์พรจึงได้นัดให้มาพบอีกครั้ง ในวันเสาร์ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ วันลอยกระทงเพราะในการที่จะตกลงรับใครก่อสร้างพระเจดีย์นั้น ต้องปรึกษาหลายฝ่ายหลายคน เป็นต้นว่า อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ผู้ออกแบบพระเจดีย์ คุณโสภณ วีระพัฒน์ สถาปนิก คุณบุญมี วงษ์เหล็ง ผู้รับเหมาก่อสร้าง เพราะอาจารย์พรไม่ถนัดในเรื่องช่าง

ดังนั้น เมื่อถึงวันลอยกระทง ซึ่งตรงกับวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ ก็มีการนัดพบกันจนพร้อมหน้ามีอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ คุณโสภณ วีระพัฒน์ คุณบุญช่วย บัวบุศย์ (เพื่อนสถาปนิกของคุณโสภณประจำอยู่กรมรถไฟ) คุณบุญมี วงษ์เหล็ง อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณจุรี ลิ่มศิลา และภรรยา รวมทั้งพวกที่เดินทางจากกรุงเทพ ฯ และชาวบ้านแถบนั้น ก็ประชุมตกลงราคาให้ นายอุ่นเรือน ดวงอาทิตย์ ทำพระเจดีย์อิสรภาพของพระองค์ ซึ่งพระองค์ก็รับสั่งว่า **“พอให้ทำได้ ในเมื่อยังหาคนอื่นที่ดีกว่านี้ไม่ได้”** สำหรับคุณจุรี ลิ่มศิลา ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมีบทบาทต่อไปในการสร้างพระเจดีย์นี้ เป็นบุคคลที่น่าสนใจอีกคนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าจะได้บันทึกบางสิ่งบางอย่างไว้ในเมื่อมีโอกาส สำหรับงานลอยกระทงในปีนี้ ก็มีประชาชนมาร่วมด้วยหลายพันคน แน่นลานหน้าเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ดูทุกคนมีแต่ความสดชื่นแจ่มใส สนุกสนานกับงานของพระองค์ อาจารย์พรกับข้าพเจ้าไม่ได้อยู่จนงานเลิก ได้เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ในคืนนั้น เพื่อจะทำงานของพระองค์อีกชิ้นหนึ่งให้ทันในวันรุ่งขึ้น งานชิ้นนั้นก็คือจะไปดูการบันทึกเพลง พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ

ความเป็นมาและการบันทึกเพลงนี้จะเป็นไปเช่นไร ข้าพเจ้าขอเล่าในคราวต่อไป สำหรับเนื้อเพลงมีดังนี้

“เจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

เมื่อองค์สมเด็จพระนเรศวร
ทรงหลั่งน้ำจากสุวรรณภิงคาร
ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง
ปีวอก เดือนหก แรมสามค่ำ
พ.ศ. สองพันหนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ด จนบัดนี้
(สร้อย) ควรจะมีเจดีย์เทอดศักดิ์ศรีบูชา (๓ ครั้ง)
เพื่อเตือนลูกหลานเหลนไทย
ถึงความยิ่งใหญ่ของไทยที่รบมา
ไทยรวมใจสู้ปัจจา
ไทยจึงมีชัยตลอดมา เป็นอาณาจักรไทย
เพื่อเตือนเพื่อกระทุ้งแทงใจ
ทุ่มคนเท่าไหร่ ชาติไทยจึงรุ่งเรืองมา
เพื่อตอกตะปูหัวใจชาวไทยทั่วหน้า
ตรึงกับคำว่า **“ไทยสร้างไทยมา ไม่ใช่เพื่อเป็นข้ารองใคร”** (ดนตรี)
เพื่อเป็นอนุสรณ์ประวัติศาสตร์
นเรศวรมหาราช พระองค์ทรงกู้ชาติไทย
ข้าฯ จะสร้างเจดีย์เสียดฟ้าขึ้นไป
เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย ไว้บูชา...

รำวง “กู้เอกราช”

เราเป็นไทยไม่ลืมเรื่องเก่า
แดนดินทองของเรายิ่งใหญ่
บรรพชนทุกคนท่านสู้
เอาชีวันแลกกันทุกท่า
นเรศวรทรงกู้เอกราช
บุกทะลวงจ้วงฟันลุกไล่
เราบันเทิงร่าเริงเต็มที่
กตัญญูรู้คุณโคตรเรา

เรื่องที่เราย้ำตรึงซึ้งใจ
ศิวิไลซ์ด้วยใครสร้างมา
ฉึกศัตรูสู้มันยิบตา
สร้างไทยมาเพื่อผองคนไทย
ฟาดศัตรูรบสู้เกรียงไกร
กู้เมืองไทยไว้ให้ชนชั้นเรา
อยู่กินดีเสรีมีเผ่า
อย่ามัวเมาให้เขาช่วงชิง (เมืองไทย)

* ท่านผู้ที่ถูกเลือกสำหรับวางพื้นฐานงานของพระองค์ อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้ปรึกษาหารือถึงหนทางที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับพระองค์ ได้เข้าไปแทรกซึมอยู่ในจิตใจของคนไทยทุก ๆ คน เพราะวีรกรรมที่พระองค์ได้ทรงกระทำเพื่อผืนแผ่นดิน และพวกเราชาวไทยยิ่งใหญ่เหลือเกิน เมื่อเราได้ศึกษาชีวประวัติของพระองค์จะเห็นได้ว่า ตลอดพระชนม์ชีพไม่เคยได้รับความผาสุกอย่างแท้จริงเลย นับจำเดิมตั้งแต่พระชนมายุ ๘ ชันษา เมื่อต้องถูกนำไปเป็นตัวประกันที่หงสาวดี ถึงแม้จะถูกเลี้ยงดูและอบรมเอาใจใส่อย่างดีจากพระเจ้ากรุงหงสาวดีประดุจพระราชบุตรก็ตาม ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี พระองค์ไม่เคยลืมแม้แต่สักวินาทีหนึ่งว่า พระองค์คือคนไทย มีหน้าที่ ๆ จะต้องรักหวงแหนแผ่นดินอาณาประชาราษฎร์ ไม่ได้นึกถึงความสุขส่วนพระองค์เลย กอปรด้วยน้ำพระทัยที่เปี่ยมไปด้วยการเสียสละ พระองค์ทรงครุ่นคิดและหาช่องทางในอันที่จะกอบกู้เอกราชเพื่อให้ประชาชนคนไทยของพระองค์มีอิสรภาพ พระองค์ทรงห่วงใยและสุดแสนที่จะทนทานเมื่อได้เห็นราษฎรของพระองค์ตกเป็นเชลย ดังนั้นเมื่อมีโอกาส ณ ที่เมืองแครง พระองค์จึงได้ทรงประกาศอิสรภาพ มอบความเป็น **“ไท”** ให้แก่ราษฎรของพระองค์ ไม่ยอมให้ตกเป็นทาสของใคร ๆ อีกต่อไป และด้วยบารมีของพระองค์ซึ่งคอยให้ความคุ้มครองห่วงใยอีกเช่นกัน ตลอดระยะเวลาอันยาวนานนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๑๒๗ ถึง ๒๓๑๐ เป็นเวลาเกือบ ๒๐๐ ปี ซึ่งคนไทยก็ได้รับแต่ความร่มเย็นเสมอมา แต่ในระยะต่อมาที่คนไทยเดือดร้อน แผ่นดินร้อนระอุขึ้นอีกนั้น เห็นได้ชัดว่าเกิดขึ้นก็เพราะคนไทยแตกความสามัคคีกันเอง แย่งความเป็นใหญ่ เห็นคนอื่นดีกว่าพวกของเรากันเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เกิดความประมาท จึงได้เสียทีแก่ศัตรูเป็นบางครั้ง แต่จะอย่างไรก็ตามก็ไม่เคยยาวนาน พระองค์จะทรงดลบันดาลให้คนไทยรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รักษาความเป็นไทยมาจนบัดนี้ โดยมิได้เคยทรงทอดทิ้งเลย

---

*วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม ๒๕๒๐

ขอให้พวกเรามาย้อนนึกถึงความรู้สึกของพระองค์ดูบ้างเถิดว่า ถ้าพระองค์ไม่ใช่พระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่และเปี่ยมไปด้วยน้ำพระทัยที่เสียสละเพื่อเราชาวไทยอย่างแท้จริงแล้ว ไหนเลยจะทำได้ในเมื่อดูเสมือนหนึ่งทรยศต่อผู้ที่มีพระคุณเลี้ยงดูมาอย่างพระเจ้ากรุงหงสาวดี แต่นี่พระองค์ไม่ได้ทรงนึกถึงเรื่องส่วนพระองค์เองเลย พระองค์ทรงระลึกถึงชาติและราษฎรชาวไทย ขอเราทุกคนจงยึดมั่นในพระองค์เป็นเยี่ยงอย่าง และสมควรจะได้ทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อแสดงว่าเราทุกคนยังคงรำลึกถึงพระองค์อยู่ ไม่ใช่มีแต่การเซ่นสรวงสังเวยแล้วอ้อนวอนให้พระองค์ทรงช่วยเหลืออย่างนั้นอย่างนี้ แต่จงช่วยกันรักสมัครสมานสามัคคีหวงแหนแผ่นดินของเรา ให้สมกับที่พระองค์ได้ทรงมอบแก่พวกเรามา

เมื่อได้ปรารภกันดังนี้แล้ว จึงเห็นว่าไม่มีสิ่งใดที่จะคอยกระตุ้นเตือนความทรงจำของคนไทยเราได้ดีเท่ากับเพลง **คุณสุรพล โทณวณิก** ซึ่งได้ร่วมทำงานอยู่กับท่านที่ถูกเลือกในการวางพื้นฐาน จึงได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้แต่งเพลง ซึ่งคุณสุรพลก็รับสนองด้วยความยินดีและเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ก็รู้สึกว่าหนักใจมาก และคิดว่าเป็นภาระหน้าที่ ๆ จะต้องทำให้ดีที่สุด ถ้าทำได้ไม่ดีก็ไม่ควรจะทำ และด้วยแรงบันดาลใจอย่างสูงส่ง **เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ก็สำเร็จออกมา คุณสุรพลได้นำเนื้อเพลงมาให้ข้าพเจ้าดู และให้กราบทูลพระองค์ว่าพอที่จะใช้ได้หรือไม่ หรือว่าจะแก้ไขในส่วนใดบ้าง ในที่สุดก็รับสั่งว่าใช้ได้ พวกเราจึงเตรียมงานบันทึกเพลงลงในเทปเพื่อจะอัดลงเป็นแผ่นเสียงต่อไป ซึ่งก็กินเวลาเกือบ ๔ เดือนกว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะพร้อมและสะดวกด้วยกันทุกฝ่าย

บันทึกเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ

วันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ เป็นวันนัดอัดเสียงลงเทป ผู้ที่ถูกเลือกวางพื้นฐาน อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้ไปพร้อมกันที่ห้องอัดเสียงของบริษัทกมลสุโกศล ซึ่งอยู่ถนนสาธร ราว ๑๐ นาฬิกาเศษ ณ ที่นั้น คุณสุรพล โทณวณิก รออยู่แล้ว นักดนตรีแต่ละคนกำลังซ้อมเสียงดนตรีแต่ละชิ้น ซึ่งเพลงนี้ใช้ดนตรีถึง ๒๑ ชิ้น นักร้องประสานเสียง ๒๘ คน โดยมี **คุณเสนีย์ อุสนีสาร เป็นนักร้องนำใหญ่** แต่ในขณะนั้นนักร้องเพิ่งทยอยกันมา เพราะในการอัดเพลงเช่นนี้ต้องอัดเสียงดนตรีให้ใช้ได้ก่อนแล้ว นักร้องจึงจะมาร้องให้ถูกต้องตามเสียงดนตรี

คณะดนตรีในโลกทิพย์มาร่วมแสดงด้วย

เมื่อข้าพเจ้าก้าวเข้าไปในห้องอัดเสียง ความรู้สึกวูบวาบสะท้านเกิดขึ้นมาทันที คล้ายกับเราเข้าไปยืนอยู่ท่ามกลางสายหมอกในฤดูหนาวที่มีลมพัดกรรโชกมาเป็นครั้งคราว ข้าพเจ้าไม่ได้บอกเรื่องนี้แก่ใคร ๆ แต่พอหาที่นั่งได้เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิดูว่ามีอะไรผิดปกติหรือไม่ ทำไมข้าพเจ้าจึงได้มีความรู้สึกเป็นเช่นนั้น ก็ได้พบทหารของพระองค์มากมาย ในขณะนั้นดูเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นเวลาในยามเย็น มีวงดนตรีวงใหญ่กำลังซ้อมดนตรีเตรียมจะบรรเลงในงานมหกรรม อีก ๒ - ๓ นาทีข้างหน้า ผู้คนมีทั้งผู้ชาย

ผู้หญิงมากมาย แต่งตัวอย่างสวยงาม ทยอยกันมาเพื่อชมและฟังการบรรเลง ทุกครั้งที่มีเสียงดนตรีเกิดขึ้น ข้าพเจ้าจะเห็นแสงสว่างเป็นสีต่าง ๆ เกิดขึ้นสลับสอดสีกันอย่างน่าดู สังเกตเห็นได้ชัดว่า ทหารเหล่านั้นพยายามที่จะบรรเลงเพื่อส่งพลังให้แก่นักดนตรีในโลกมนุษย์ที่กำลังซ้อมอยู่นั้น แต่รู้สึกว่าเป็นสิ่งยากเย็นที่จะให้ผสมผสานกลมกลืนกัน อาจจะเป็นเพราะนักดนตรีบางคนไม่ได้ตั้งใจบรรเลงอย่างแท้จริงก็ได้ หรือบางคนบรรเลงอย่างตั้งใจก็จริง แต่ไม่ได้บรรเลงด้วยใจ เพียงแต่บรรเลงเพื่อไม่ให้ผิด และเพื่อให้เสร็จ ๆ ไปเท่านั้นเอง จึงมิอาจจะรับพลังที่ส่งมาจากโลกทิพย์ในอีกมิติหนึ่งได้

การซ้อมดนตรีเป็นไปอยู่นาน กว่าจะพร้อมเพรียงผสมกลมกลืนถูกต้องตามจังหวะใช้ได้ ทำเอาผู้เรียบเรียงเสียงประสานเหน็ดเหนื่อยไปไม่น้อยเหมือนกัน รวมทั้งพวกเราซึ่งคอยดูคอยติคอยฟังอยู่อย่างเอาใจช่วย ข้าพเจ้าเข้าสมาธิเป็นครั้งคราวว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง สังเกตเห็นว่าแสงสีต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการบรรเลงของนักดนตรี ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเป็นทหารของพระองค์ในโลกทิพย์นั้น สอดสลับอ่อนจาง เข้มข้นฉวัดเฉวียงกันอย่างสวยงาม เป็นระเบียบสม่ำเสมอขึ้นโดยลำดับ เมื่อตื่นจากสมาธิแล้ว ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรฟังและนึกแปลกใจสงสัยตัวเองมากว่า ประสาทหลอนหรือฟั่นเฟือนไปหรือเปล่า แต่จะเป็นอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็ขอบันทึกไว้ก่อนว่าตัวเองมีประสบการณ์อย่างไรมาบ้าง ขอท่านจงพิจารณาดูด้วยวิจารณญาณของท่านเองเถิด และจงคิดเสียว่าเป็นการศึกษาคนคนหนึ่งก็แล้วกัน

สำหรับในห้องอัด การซ้อมของนักดนตรีเพื่อให้เสียงต่าง ๆ เป็นไปตามเสียงประสานที่แยกไว้ และเข้ากันถูกต้องตามจังหวะก็เริ่มเข้ารูปเข้ารอย เมื่อทุกอย่างพร้อมและฟังกันจนคิดว่าดีแล้ว ก็ลงมือบันทึกเสียง กว่าจะลงมติกันว่าใช้ได้ก็ราว ๑๔ นาฬิกาเศษ ขณะนั้นนักร้องก็ได้ทยอยกันมาจนครบแล้ว คราวนี้ก็เป็นหน้าที่ของนักร้องในอันที่จะซ้อมเพื่อให้เข้ากับดนตรีซึ่งได้บันทึกไว้แล้วนั้น การบันทึกเสียงนักร้องซึ่งมีทั้งหมดถึง ๒๘ คน ให้เข้ากับดนตรียิ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งขึ้น การบันทึกเป็นไปอย่างทุลักทุเลเหลือเกิน จนนักร้องจะไม่มีเสียงอยู่แล้ว พ่อฤๅษีแนะนำข้าพเจ้าว่า ให้อาจารย์พรอธิบายถึงความเป็นมาของเพลง และวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แก่พวกนักร้องทุกคนฟัง เพื่อว่าทุกคนจะได้เกิดพลังและร้องเพลงด้วยจิตใจจริง ๆ อาจารย์พรต้องอธิบายถึง ๒ ครั้ง ๒ ครา กว่าทุกคนจะเกิดความซาบซึ้ง และเกิดกำลังใจ จนเวลาประมาณ ๑๖.๑๖ นาฬิกา พระองค์ก็เสด็จมาพร้อมทั้งสมเด็จพระเอกาทศรฐ ในที่สุดการบันทึกเพลงก็สิ้นสุดลงในเวลา ๑๗.๔๐ นาฬิกา เราบันทึกเพลงกันเพียงแค่ ๒ เพลง แต่ต้องใช้เวลาทั้งวัน คุณสุรพลบอกว่าเป็นการบันทึกเพลงที่ยาวนานที่สุด ทุกคนดูเหน็ดเหนื่อย แต่ก็แจ่มใสที่ได้ทำงานของพระองค์

ข้าพเจ้าเข้าสมาธิดูในโลกทิพย์อีกครั้งหนึ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างเงียบสงบ ไม่เห็นวงดนตรีรวมทั้งผู้คนมากมาย ซึ่งมาร่วมฟังการบรรเลงดนตรี ยังคงอยู่แต่ทหารของพระองค์มากมายเช่นเดิม แสงสีต่าง ๆ ก็จางลงเกือบจะเลือน เหลือไว้แต่ความรู้สึกอบอุ่นสบาย ซึ่งมีอยู่แต่เพียงบางเบา

ข้าพเจ้านึกแปลกใจและสงสัยอยู่ครามครันว่า ทำไมแสงสีต่าง ๆ ในโลกทิพย์จึงมีมากมาย ในขณะที่มีการบันทึกเสียงดนตรี แต่ในขณะที่บันทึกเสียงนักร้องนั้น แสงสีในโลกทิพย์เกือบจะไม่มีเลย และแสงสี

ต่าง ๆ เช่นนี้จะมีเกิดขึ้นทุก ๆ แห่ง ทุก ๆ เพลงที่มีการบรรเลงดนตรีหรือไม่ เพราะข้าพเจ้าไม่เคยได้ไปดูที่ไหน หรือจะมีเฉพาะที่บันทึกเพลงครั้งนี้ พ่อฤๅษีอธิบายว่าไม่ได้เป็นเช่นนี้ทุกครั้งทุกแห่ง โดยทั่ว ๆ ไป การที่จะมีพลังแสงสีต่าง ๆ เกิดขึ้นในโลกทิพย์ด้วยนั้น จะเป็นเพราะการบรรเลงนั้น นักดนตรีบรรเลงด้วยจิตใจจริง ๆ แล้วก็กลายเป็นกระแสพลังไปถึงนักดนตรีในโลกทิพย์ให้มาช่วยส่งเสริม โดยที่นักดนตรีในโลกมนุษย์ไม่รู้ตัว หรือบางครั้งนักดนตรีในโลกทิพย์รู้เรื่องราวในโลกมนุษย์แล้วก็มาช่วยเหลือ แต่ในกรณีหลังนี้เป็นไปได้ยากมาก ทั้งนี้เพราะต่างคนต่างก็มีภาระหน้าที่ ๆ จะต้องรับผิดชอบของตัวเอง

สำหรับงานบันทึกเพลงของพระองค์นี้เป็นพิเศษ นักดนตรีในโลกทิพย์ต่างก็รู้เรื่องราวและกระตือรือร้นที่จะมาทำงานให้พระองค์อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเหล่าโอปปาติกะทั้งมวลด้วย ดังนั้นเมื่อถึงกำหนดวันนัดดนตรีวงใหญ่ในโลกทิพย์จึงจัดมีขึ้นราวกับงานมหกรรม ผู้คนแห่แหนมาร่วมชื่นชมอย่างล้นหลามมากมาย จึงก่อให้เกิดพลังทิพย์ที่สดใสยิ่งนัก

ต้องเปลี่ยนช่างผู้สร้างพระเจดีย์ ฯ

ข้าพเจ้าเล่าบรรยายถึงการบันทึกเพลงมายืดยาว ขอกล่าวย้อนถึงการก่อสร้างพระเจดีย์ต่อ นับแต่วันที่ได้ตกลงให้ นายอุ่นเรือน ดวงอาทิตย์ ลงมือทำพระเจดีย์นั้น ในครั้งแรกดูทุกคนก็เบาใจและสบายใจและอีกประการหนึ่ง พระองค์ก็รับสั่งว่า **“พอใช้ได้ ถ้ายังไม่มีคนอื่นรับทำ”** แต่พอนายอุ่นเรือนลงมือทำยังไม่ทันจะถึงเดือนดี พวกเราก็เริ่มมองเห็นถึงความเหลวไหล นายอุ่นเรือนมีฝีมือในการทำงานก็จริงแต่ไม่ยอมลงมือทำงานเอง มอบแต่ให้ลูกน้องทำ พร้อมกันนั้นยังส่อถึงทีท่าว่าไม่รับผิดชอบงานและเอาเปรียบลูกน้องจนเกินไป อาจารย์พรจึงตัดสินใจให้นายอุ่นเรือนหยุดทำงาน ทั้ง ๆ ที่ได้จ่ายเงินให้ไปแล้วถึงสองหมื่นห้าพันบาท โดยยอมเสียเงินดีกว่าที่จะให้คนซึ่งส่อทีท่าออกมาให้เห็นแล้วว่าไม่ดี และจะต้องทำงานผิดพลาด ซึ่งอาจจะต้องมาตามแก้ไขอีก ให้ทำงานของพระองค์ แต่ก่อนที่จะบอกให้นายอุ่นเรือนหยุดทำงาน อาจารย์พรก็ต้องเตรียมช่างเพื่อให้มารับช่วงงานให้ทันท่วงที ก็ให้นึกถึง **คุณจุรี ลิ่มศิลา** ซึ่งเป็นผู้รับเหมาอยู่จังหวัดพิษณุโลก ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงเมื่อคราวก่อนว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ ซึ่งอันที่จริงอาจารย์พรมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าและตัดสินใจตามลำพังแล้วที่จะให้คุณจุรีรับงานของพระองค์ตั้งแต่เริ่มแรก แต่เนื่องจากได้ไปทาบทามนายอุ่นเรือนไว้ก่อนแล้ว และอีกประการหนึ่งในการตัดสินใจรับนายอุ่นเรือนให้ทำงานนี้ ก็ได้ประชุมหลายคนช่วยตัดสินใจ อย่างที่ได้บอกไว้แล้วว่ามีอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ คุณโสภณ วีระพัฒน์ คุณบุญมี วงษ์เหล็ง รวมทั้งคุณจุรี ลิ่มศิลา ด้วย และพระองค์ก็รับสั่งว่า **พอใช้ได้ ถ้าไม่มีคนอื่นรับทำ** เมื่อเป็นความเห็นของหลายฝ่าย จึงได้มอบงานให้แก่นายอุ่นเรือน ซึ่งต่อมาก็แสดงความไม่เหมาะสมในภายหลัง จนต้องให้หยุดทำงาน *(ขอให้พวกเราจงมาตั้งข้อสังเกตร่วมกัน พระองค์เคยรับสั่งว่าพระเจดีย์คือบ้านเมือง)* เมื่ออาจารย์พรได้ติดต่อกับคุณจุรี เพื่อให้รับช่วงงานทำต่อ คุณจุรีก็ไม่ขัดข้องยินดีและเต็มใจรับทันที ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๐ ซึ่งก็เป็นวันสุดท้ายในช่วงงานของนายอุ่นเรือน

คราวนี้ได้ช่างที่เหมาะสมในการก่อสร้างพระเจดีย์จริง ๆ คือ คุณจุรี ลิ่มศิลา

ทั้ง ๆ ที่คุณจุรีรับปากและได้เตรียมพร้อมอยู่แล้วในอันที่จะรับช่วงงานต่อ แต่ดูเหมือนว่าช่างมีแต่อันเป็นไปให้มาทำงานต่อได้ไม่ทันทีที่ช่างรุ่นก่อนของนายอุ่นเรือนหยุดทำงาน เป็นต้นว่า งานเฉพาะหน้าเกี่ยวกับหลวงพ่อพระพุทธชินราช ซึ่งต้องทำให้เสร็จสิ้นไปก่อนบ้าง ลูกน้องไม่สมัครที่จะมาทำงาน ซึ่งอยู่ไกลถึงแคมป์สนบ้าง บ้านเพื่อนใกล้ชิดถูกไฟไหม้ที่เชียงใหม่บ้าง ทำเอาคุณจุรีวุ่นวายไม่เป็นส่ำ ทั้ง ๆ ที่ใจจดใจจ่อที่จะมาทำงานสร้างพระเจดีย์ของพระองค์อยู่ตลอดเวลา จึงทำให้การก่อสร้างพระเจดีย์อิสริยภาพ ฯ หยุดชะงักไปถึง ๒ เดือนเต็ม ๆ กว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะพร้อม คุณจุรีได้มาลงมือทำงานเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นวันตรงกับวันมาฆบูชาพอดี ระหว่างที่งานก่อสร้างพระเจดีย์ต้องหยุดชะงักไปนี้ อาจารย์พรวุ่นวายใจมาก ต้องเทียวขึ้น-ล่อง กรุงเทพ ฯ พิษณุโลก เป็นระยะทางสั้น ๆ ไปเลยทีเดียว เพราะบางครั้งการติดต่อโทรศัพท์ทางไกลกับคุณจุรีก็ไม่สะดวก เพราะคุณจุรีเองก็มีธุระยุ่งมาก อย่างที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น

วันที่เริ่มก่อสร้างพระเจดีย์ครั้งใหม่

นับตั้งแต่วันมาฆบูชาที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๐ เป็นต้นมา งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ดำเนินเรื่อยมาอย่างไม่หยุดยั้งสวยงามขึ้นโดยลำดับ คุณจุรีเอาใจใส่เป็นอย่างดีและทำงานนี้ด้วยแรงศรัทธาในพระองค์อย่างแท้จริง ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงความเป็นมาของคุณจุรีสักเล็กน้อยว่าทำไมอาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงมีความเบาใจและมีความมั่นใจนักว่า งานของพระองค์จะต้องสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีในเมื่อคุณจุรีเข้ามารับงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่าครั้งแรกข้าพเจ้าได้รู้จักกับคุณจุรี และคุณนวลจันท์ ภรรยา ด้วยการแนะนำของคุณจงจิตต์ ลิ่มศิลา พี่สาวของคุณจุรี ซึ่งเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณ และได้รู้จักกับข้าพเจ้ามานานแล้ว ได้พาคุณจุรีและคุณนวลจันทร์มาหาข้าพเจ้าราวต้นเดือนกันยายน ๒๕๑๙ เพื่อถามถึงลูกสาวของคุณจุรีซึ่งเพิ่งเสียชีวิต ในวันนั้นอาจารย์พรไม่อยู่สำนัก ข้าพเจ้าจึงต้อนรับคุณจุรี คุณนวลจันทร์และคุณจงจิตต์แต่ลำพัง คุณจุรีแนะนำตัวเองว่าเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างอยู่จังหวัดพิษณุโลก ถ้าอาจารย์พรและข้าพเจ้ามีโอกาสไปพิษณุโลกก็ให้แวะไปหาบ้าง และจะให้ช่วยเหลืออะไรบ้างก็ยินดี แล้วได้มอบนามบัตรไว้ให้ คุณจุรีเองก็มีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ และมีประสบการณ์บางอย่างมาพอสมควร ข้าพเจ้าก็รับปากว่าถ้ามีโอกาสไปพิษณุโลกเมื่อไรก็จะแวะไปเยี่ยม ซึ่งตอนนั้นข้าพเจ้าไม่ได้คิดว่าจะไปรบกวนอะไร ไม่ได้คาดคิดเลยว่าในระยะเวลาต่อมาจะต้องทำงานร่วมกัน

ราวปลายเดือนกันยายน ๒๕๑๙ อาจารย์พร คุณบุปผา จุลวงศ์ และข้าพเจ้า มีโอกาสขึ้นไปพิษณุโลกเพื่อไปติดต่อกับ **คุณละเมียร อัมพวะศิริ** เขตการทางพิษณุโลก ผู้ซึ่งให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นอันดีตลอดมา เมื่อเสร็จธุระที่เขตการทางแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ชวนอาจารย์พร คุณบุปผา

ไปลองแวะหาคุณจุรีอย่างที่ได้รับปากไว้ตามบ้านเลขที่ที่บ่งไว้ในนามบัตร แต่การไปตามหาบ้านที่ไม่รู้จักคงจะเสียเวลานาน อาจารย์พรจึงไปหาคุณติ๋ว น้องสาวของคุณสุรพันธ์ เจ้าของโรงภาพยนตร์เจริญผล ซึ่งคุณประกอบ-คุณนงนุช โรจนเพ็ญกุล เคยพาไปแนะนำให้รู้จักเพราะเป็นญาติกัน เผื่อว่าอาจารย์พรมีปัญหาสิ่งใดที่คิดว่าเขาพอจะช่วยเหลือได้จะได้ไปหา ปรากฏว่าคุณติ๋วพอจะรู้จักคุณจุรี จึงได้ให้น้องชายขับรถนำอาจารย์พร คุณบุปผา และข้าพเจ้าไปยังบ้านคุณจุรี ซึ่งวันนั้นโชคดีมาก ได้พบทั้งคุณจุรี คุณนวลจันทร์ และลูก ๆ อยู่กันพร้อมหน้า คุณจุรีแสดงอาการดีใจออกมาอย่างเห็นได้ชัดที่อาจารย์พร คุณบุปผา และข้าพเจ้ามาเยี่ยมถึงที่บ้าน ได้ให้การต้อนรับอย่างดีมาก

บ้านเดิมของคุณจุรี ลิ่มศิลา
ในสมัยเมื่อหลายร้อยปี ที่ยังเห็นภาพอยู่ในโลกทิพย์

สำหรับตัวข้าพเจ้าเองเกิดความรู้สึกกึ่ง ๆ ซึม ๆ ไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเอง ตั้งแต่ย่างก้าวเข้าเขตบริเวณบ้านของคุณจุรี เมื่อได้ที่นั่งอันเหมาะสม ความรู้สึกก็ดับวูบลง ได้ยินแต่เสียงอึงคะนึงของดาบต่อดาบกระทบกัน สลับกับเสียงผู้คนตะโกนบอกหลบอย่างนั้น ฟันอย่างนี้ เลี่ยงเข้าวงใน ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหมือนตัวเองเข้าไปในค่ายซ้อมเพลงดาบ ตรงกลางลานมีบ้านทรงไทยโบราณหลังใหญ่ รอบ ๆ บริเวณมีต้นไม้ดอกไม้ขึ้นเป็นระเบียบสวยงาม แต่ไม่พบผู้คนแต่อย่างใด พ่อฤษีบอกว่า นี่คือลักษณะภูมิทิพย์ที่เป็นบ้านเดิมของคุณจุรี เมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว สมัยพระมหาธรรมราชาเป็นเจ้าเมืองพิษณุโลก ซึ่งเป็นหัวเมืองฝ่ายเหนือของกรุงศรีอยุธยา คุณจุรีเคยเป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่ และเป็นครูฝึกดาบประจำให้แก่เหล่าทหาร มีความรักความผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างลึกซึ้งมาตั้งแต่พระองค์ยังทรงพระเยาว์อยู่ เมื่อพระองค์ต้องถูกนำไปเป็นตัวประกัน ณ กรุงหงสาวดี เหล่าเสนามหาอำมาตย์และพสกนิกรทั้งหลายยิ่งเกิดความเศร้าโศกรันทดใจ มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะให้ได้ตัวของพระองค์คืนกลับมา ดังนั้นทุกคนจึงทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยจิตใจที่จดจ่อเพื่อพระองค์

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พร คุณจุรี และทุกคนที่กำลังคุยกันอยู่นั้นฟัง และยังนึกสงสัยแปลกใจอยู่แต่ตามลำพังว่ามันจะเป็นไปได้อย่างไรที่คุณจุรีได้กลับมาอยู่ ณ สถานที่เดิมที่เคยอยู่เมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว คุณจุรี คุณนวลจันทร์ ฟังแล้วก็เกิดความแปลกใจเช่นกัน และได้เล่าให้ฟังว่า เดิมทีคุณจุรีและคุณนวลจันทร์เป็นคนจังหวัดระนอง ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย แต่ก็มีอันต้องให้มาทำมาหากินอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลกนี้จนจะกลายเป็นคนพิษณุโลกไปแล้ว ลูกทุกคนของคุณจุรีก็เกิดที่พิษณุโลก รวมแล้วคุณจุรีได้มาตั้งรกรากอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลกนี้รวม ๓๐ ปี งานก่อสร้างต่าง ๆ ในจังหวัด ส่วนมากก็เป็นฝีมือของคุณจุรีแทบทั้งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการก่อสร้างในวัดต่าง ๆ และที่คุณจุรีภาคภูมิใจมากที่สุดก็คือ งานซ่อมวิหารหลวงพ่อพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถในด้านศิลปะเป็นอย่างมาก และคุณจุรียังได้เล่าถึงความรู้ของตัวเองในเชิงเพลงดาบ ซึ่งเกิดขึ้นมาเองโดยมิได้ร่ำเรียนมาจาก ณ ที่

แห่งใด โดยใช้คำพูดว่าได้เรียนรู้จากในความฝัน เพราะคุณจุรีเคยฝันเห็นตำราเพลงดาบ และได้จดจำจากข้อความในตำรานั้น พร้อมทั้งได้เล่าถึงประสบการณ์บางอย่างในทางวิญญาณของตัวเองให้ฟัง ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่ขอบันทึกไว้ในที่นี้

อาจารย์พรเองพอได้ทราบถึงผลงานการก่อสร้างต่าง ๆ ของคุณจุรี ก็ได้ตัดสินใจแล้วว่างานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะมอบให้คุณจุรีทำ เพราะขณะนั้นกำลังหาช่างอยู่เช่นกัน จึงได้เล่าเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับงานขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตลอดจนต้องมาลงมือก่อสร้างองค์พระเจดีย์ และสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาขึ้นที่ตำบลแคมป์สน ให้คุณจุรีฟังโดยละเอียด คุณจุรีเมื่อฟังแล้วก็เกิดความรู้สึกมาทันทีโดยอัตโนมัติว่าจะต้องรับผิดชอบในงานของพระองค์ และมีความกระตือรือร้นที่จะไปดูสถานที่ถึงแคมป์สน

เมื่อหาโอกาสไปถึงแคมป์สนได้แล้ว ยิ่งเกิดมีแรงศรัทธาที่จะร่วมก่อสร้างงานของพระองค์ให้สำเร็จลุล่วงไปในเร็ววัน ดังนั้นเมื่อคราวที่จะตกลงรับนายอุ่นเรือนให้ทำงานสร้างพระเจดีย์ คุณจุรีจึงเป็นคนหนึ่งในการตัดสินใจรับด้วย แต่ไม่ค่อยจะมั่นใจเท่าใดนัก จึงบอกว่าจะเป็นคนมาคอยควบคุมดูแลการทำงานของนายอุ่นเรือนให้ด้วย ซึ่งเมื่อนายอุ่นเรือนลงมือทำงานได้ไม่นานก็แสดงทีท่าไม่ดีออกมาให้เห็น คุณจุรีจึงรับช่วงงานได้ทันท่วงที โดยทางอาจารย์พรไม่ต้องวิ่งเต้นหาช่างที่ไหนอีก ทำให้ทุกคนเบาใจและมั่นใจว่า งานของพระองค์จะต้องสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยไม่มีอุปสรรคอะไรอีก ขอเราทุกคนจงมาช่วยกันเสียสละเพื่องานของพระองค์ร่วมกันเถิด

สำหรับเพลงพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทั้ง ๆ ที่ได้บันทึกไว้แล้วเกือบ ๖ เดือน เพิ่งจะมีโอกาสอัดเป็นแผ่นเสียง ทั้งนี้ก็เพราะว่าเราได้ขอร้องให้ท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง ให้ท่านดำเนินการบางสิ่งบางอย่าง แต่เนื่องจากเกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามเป้าหมายทั้ง ๆ ที่ท่านก็ไม่ได้ละเลย แต่อย่างไรก็ตาม จากความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อพระองค์ที่มีอยู่ตลอดเวลาของท่านผู้ที่ถูกเลือกวางพื้นฐาน และคนอื่นที่ทำงานร่วมกันในอันที่จะให้วีรกรรมและเรื่องราวต่าง ๆ ของพระองค์เข้าไปแทรกซึมอยู่ภายในจิตใจของทุก ๆ คน โดยอาศัยเสียงเพลงเป็นสื่อ จึงได้ตัดสินใจอัดแผ่นเสียง ซึ่งบัดนี้แผ่นเสียงก็ได้สำเร็จออกมาแล้ว จากความคิดคำนึงของข้าพเจ้าเอง เกิดความรู้สึกว่า ณ ที่แห่งใดก็ตาม เมื่อเสียงเพลงสะท้อนก้องกังวานกระหึ่มขึ้น ความสงบพร้อมทั้งความอบอุ่นและความหวัง จะต้องเกิดขึ้นโดยทั่วไป เพราะเราจะเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า**พระองค์ได้ปกป้องคุ้มครองอยู่ทุกหนทุกแห่งในผืนแผ่นดินของเรา**

---

*วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๐

พิธีวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และพิธีปลุกเสก แผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

*อันที่จริง ข้าพเจ้าคิดว่าจะหยุดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เอาไว้สักระยะหนึ่งก่อน ทั้งนี้เพราะว่าการก่อสร้างดำเนินไปได้เรื่อย ๆ ไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นอุปสรรคอีกนอกจากปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการเงิน ซึ่งพวกเราจะต้องช่วยกันทยอยหามาป้อนช่างให้ทันเพื่อไม่ให้งานหยุดชะงัก วิธีหนึ่งซึ่งนอกจากรอเงินจากผู้บริจาคแล้วก็คือ เราหวังรายได้ที่จะได้จากการจำหน่ายแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ได้ทำเป็นแผ่นไว้เรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑,๐๐๐ แผ่นนั้น

ในครั้งแรกเมื่อแผ่นเสียงเสร็จ ก็มีบางคนมาแสดงความจำนงขอรับแผ่น แต่ข้าพเจ้าก็ให้ไปในทันทีไม่ได้ เพราะพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า *“สำหรับแผ่นเสียงเพลงนี้จะยังจำหน่ายไม่ได้ จนกว่าจะได้รับการบรรจุพลังในวันวิสาขบูชา* (ซึ่งตรงกับวันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๐) *แล้วจงนำแผ่นเสียงทั้งหมดเข้าไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วให้ห้อมล้อมรอบองค์พระเจดีย์ด้วยดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่มีและหาได้ ตั้งแต่ดอกหญ้าจนถึงดอกฟ้า อย่าได้มีที่ว่างเว้นช่อง ให้บูชาองค์พระเจดีย์ด้วยผลไม้ทุกชนิดเท่าที่มีและหาได้ ข้าวตอก ข้าวสาร ข้าวเปลือก รวมทั้งบรรดาข้าวทุกชนิด เป็นต้นว่า ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ฯลฯ ถั่วทุกชนิดอีกเช่นกัน และทรายด้วย แล้วให้กระทำพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์ ทุกคนถือดอกไม้ จุดธูปเทียน สวดมนต์ภาวนา รำลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้กลิ่นธูป ควันเทียน และเสียงกระหึ่มของการสวดมนต์อบอวลรอบองค์พระเจดีย์ที่บรรจุแผ่นเสียงเพลงไว้ข้างใน เพื่อว่าทุกคนที่ได้รับแผ่นเสียงเพลงนี้ไป จะได้มีสื่อพลังแห่งเราและเหล่าเทพทั้งมวล และในวันนั้นให้ปลูกต้นชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ และกัลปพฤกษ์ อย่างละ ๓ ต้นด้วย”*

เมื่อข้าพเจ้าทราบถึงเรื่องนี้แล้ว จึงชะงักการจำหน่ายแผ่นเสียงไว้ก่อน พร้อมกันนั้นพวกเราได้ตระเตรียมการต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมในวันพิธี คุณป้ากิมไล้ เถียรทอง โดยมี คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ และ คุณสุนีพันธ์ จัตุทะศรี เป็นผู้ช่วยได้จัดรถบัส ๒ คัน เพื่อนำผู้ที่สนใจจากกรุงเทพ ฯ ไปร่วมพิธี สำหรับตัวข้าพเจ้าเองได้เดินทางไปแคมป์สนในคืนวันอังคารที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๐ กับ คุณจิราลักษณ์ ตัณฑศรี คุณสุดา ศิริรัตน์ และ คุณชัชวาลย์ มณีรัตน์ ไปสมทบกับอาจารย์พร และคนอื่น ๆ อีกหลายคน ซึ่งล่วงหน้าไปเตรียมงานอยู่ก่อนแล้ว เพราะในเช้าวันวิสาขบูชานี้จะต้องทำบุญเลี้ยงพระด้วย ความหวั่นวิตกของข้าพเจ้าซึ่งมีอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่พระองค์เสด็จมารับสั่งให้กระทำพิธีก็คือ เกรงว่าฝนจะตก เพราะจะทำให้ผู้ที่มาร่วมพิธีได้รับความยุ่งยากลำบาก และทำพิธีต่าง ๆ อาจจะเป็นไปได้โดยไม่เรียบร้อย

ข้าพเจ้าเดินทางไปถึงแคมป์สนในตอนเช้าของวันวิสาขบูชาที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๐ ความหวั่นวิตกของข้าพเจ้ายิ่งมีเพิ่มขึ้นอีก เมื่อพบว่าฝนได้ตกลงมาตั้งแต่เมื่อคืนที่ผ่านมา เพราะยังคงทิ้งร่องรอยของความชื้นแฉะ ท้องฟ้ามืดครึ้มฉ่ำด้วยเมฆฝน ดูไม่มีทีท่าว่าแสงสว่างจากดวงอาทิตย์จะสาดแสงเล็ดลอดลงมาได้เลย จึงได้แต่นึกภาวนาอธิษฐานอยู่ในใจว่าขออย่าได้มีอุปสรรคใด ๆ เลย ให้ทุกสิ่งทุกอย่างผ่านไปได้ด้วยความปลอดโปร่งด้วยเถิด

ในเช้าวันนั้น พวกเราก็ได้ช่วยกันทำบุญเลี้ยงพระรวมทั้งหมด ๗ องค์ ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาด้วยความเรียบร้อย มีชาวบ้านแถบนั้นมาร่วมทำบุญด้วยประมาณ ๑๐๐ คนเศษ แม้ว่าฝนจะไม่ตก แต่ท้องฟ้าก็ยังคงมืดครึ้มอยู่เช่นเดิม มองดูสีหน้าของแต่ละคน ถึงแม้จะแสดงบ่งบอกถึงความปีติที่ได้ทำบุญตักบาตร แต่ก็ยังคงระคนด้วยริ้วรอยของความปริวิตก เพราะทุกคนทราบดีว่า พิธีต่าง ๆ ยังคงมีอีกหลายอย่างนัก หลังจากที่เลี้ยงพระเสร็จแล้ว ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันได้เลยว่าฝนจะไม่ตกลงมา และอีกประการหนึ่ง พวกเราก็ยังไม่ทราบว่าจะจัดดอกไม้ล้อมรอบองค์พระเจดีย์อย่างไร เพียงแต่คิดและวางแผนกันไว้คร่าว ๆ ว่าเราควรจะใช้ต้นกล้วยแทนแจกัน เพราะถ้าเราปักดอกไม้ใส่แจกัน จะต้องใช้แจกันจำนวนมากนัก อีกทั้งเมื่อโดนลมพัดแรง ๆ อาจจะทำให้แจกันดอกไม้ล้มได้ หรือถ้าจะเอาดอกไม้ไปวางไว้รอบองค์พระเจดีย์แล้วใช้เชือกหรือลวดมัดไว้ก็จะกลายเป็นเรื่องที่ยุ่งยากไม่น้อยทีเดียว เพราะเชิงเทินรอบองค์พระเจดีย์สูงถึง ๒ เมตรเศษ จึงเป็นอันตกลงว่าพวกเราจะใช้ต้นกล้วยเสียบดอกไม้แทนแจกัน ก็เกิดปัญหาขึ้นมาอีกว่าเราจะหาต้นกล้วยได้จากที่ไหน เพราะจะต้องใช้ต้นกล้วยนับสิบ ๆ ต้น ก็พอดีเมื่ออาจารย์พรประกาศขอความร่วมมือจากชาวบ้านที่มาร่วมทำบุญด้วยนั้นว่า ให้ช่วยหาดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่ใครจะหาได้มาให้ และถ้าบ้านใครมีต้นกล้วยก็ขอมาด้วย ก็ได้รับคำแนะนำว่า แถบนั้นมีต้นกล้วยป่าอยู่มาก ข้าพเจ้าจึงได้สั่งให้พวกเด็ก ๆ ไปช่วยกันตัดต้นกล้วยป่ามาสัก ๖๐-๗๐ ต้น

หลังจากช่วยกันทำบุญเลี้ยงเพลพระเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราก็ลงมือช่วยกันจัดดอกไม้ ซึ่งมองดูมากมายนัก ข้าพเจ้างงไปหมด ไม่ทราบว่าจะทำอะไรก่อนอะไรหลังดี ขณะที่กำลังนั่งอยู่ใต้ร่มไม้ข้างหอประชุมตัดเจียนต้นกล้วยและลอกกาบกล้วยที่เสีย ๆ ออก โดยมี **คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณละเมียด โอฬารวัตร คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณเป็ด ซึ่งเป็นลูกสาวคุณจุรี ลิ่มศิลา คุณเข็มพร คุณอมร คุณแดง คุณบังเชิญ ช่วยอยู่นั่นเอง ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเบาสบายเหมือนตัวเองกำลังล่องลอยอยู่ท่ามกลางท้องนภากว้างไม่มีขอบเขต มีแต่แสงสว่างและเสียงสะท้อนห้อมล้อมอยู่รอบตัว แทรกอยู่ทุกอณูของบรรยากาศว่า** *“ให้ใช้ต้นกล้วย ๕๐ ต้นเท่าจำนวนพระชันษาของพระองค์ และจงจุดตะเกียงให้มีแสงสว่างออกมาโดยรอบ ๙ ดวง วางเป็นระยะเพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งการเดินทางที่ถูกต้องต่อไป”*

เมื่อข้าพเจ้ากลับมาเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง จึงได้บอกแก่พวกที่กำลังช่วยกันอยู่ในขณะนั้นว่า พวกเราจะต้องใช้ต้นกล้วย ๕๐ ต้น วางเรียงกันเป็นท่อนยาว ๆ เสียบดอกไม้ต่าง ๆ ให้เต็มไปหมด แล้วจึงจะนำไปวางไว้บนเชิงเทินรายรอบพระเจดีย์ ตอนนั้นเป็นเวลา ๑๔ นาฬิกา ขณะที่กำลังชุลมุนเร่งช่วยกันเสียบดอกไม้ต่าง ๆ อยู่นั้น รถบัสจากกรุงเทพ ฯ ก็มาถึง นำเอาดอกไม้ ผลไม้ต่าง ๆ อีกมากมาย ทำให้พวกเราซึ่งกำลังนั่งทำดอกไม้อยู่ด้วยความวิตกกังวลว่าจะจัดสิ่งต่าง ๆ ไม่ทัน สบายใจกันขึ้นได้มากทีเดียว พวกที่มาจากกรุงเทพ ฯ ก็เร่งมือช่วยกันพัลวัน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องเร่งให้เสร็จก่อนเวลา ๑๗.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่พวกเราจะต้องทำวัตรสวดมนต์ ปลูกต้นไม้ทั้ง ๙ ต้น ตามรับสั่ง แล้วจึงจะเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์ ท้องฟ้าก็ยังคงมืดสลัวหาความสดใสไม่ได้อยู่เช่นเดิม แต่ก็ดีเหลือหลายที่ฝนไม่ตกลงมาเป็นอุปสรรคเลย จนเวลาใกล้ ๑๗.๐๐ น. ทุกอย่างก็เรียบร้อย

๑๗ นาฬิกาเศษ ทุกคนที่จะมาร่วมในพิธีของพระองค์ ก็มาพร้อมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งมีประมาณ ๕๐๐ คนเศษ ทั้งที่มาจากกรุงเทพ ฯ และชาวบ้านแถบนั้น ทุกคนนั่งในหอประชุมห้อมล้อม ชื่นชมกับแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ดอกไม้ต่าง ๆ ที่จัดไว้ทั้ง ๕๐ ท่อนกล้วย ผลไม้นานาชนิด ข้าว ถั่ว ต้นไม้ต่าง ๆ ข้าวตอกดอกไม้ ตะเกียงรั้วซึ่งจุดไฟไว้สว่างแล้ว รวมทั้งสิ่งของต่าง ๆ ในพิธี ซึ่งทั้งหมดเหล่านี้วางเรียงรายต่อหน้าโต๊ะหมู่บูชา มองดูสวยงามมาก ทั้งนี้รวมทั้งดอกไม้ธูปเทียนสำหรับที่ทุกคนจะใช้เวียนเทียนคนละ ๑ ชุดด้วย ครั้นแล้วอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ก็ชุมนุมเทวดาและนำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเย็น เสียงกระหึ่มสะท้อนก้องกังวาน ขณะนั้นเอง พระองค์ก็เสด็จมาพร้อมทั้งเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ และบริวาร พระองค์รับสั่งให้ข้าพเจ้าลั่นฆ้องขึ้น ๓ ครั้ง และให้ส่งให้ทุกคนในหอประชุมที่ร่วมพิธีนั้นทยอยลั่นฆ้องคนละ ๑ ครั้งติดต่อกันไป เสียงสวดมนต์เย็นของคน ๕๐๐ คนเศษผสมกับเสียงฆ้อง ดังอยู่ราวเกือบชั่วโมงจึงเงียบเสียงลง ข้าพเจ้าได้เปิดแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ให้ทุกคนได้รับฟัง เป็นการประกาศเกียรติคุณของพระองค์ จากนั้นทุกคนก็ได้ร่วมกันทอดผ้าป่า ซึ่งรถบัสจากกรุงเทพ ฯ จัดเตรียมมา เพื่อว่าพระองค์และเหล่าเทพทั้งมวล รวมทั้งเหล่าโอปปาติกะต่าง ๆ จะได้มีจิตอนุโมทนาสาธุการ เกิดปีติโสมนัสในชั้นภูมิของแต่ละท่านเหล่านั้น

เมื่อทอดผ้าป่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราทุกคนก็ได้นำต้นชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ กัลปพฤกษ์ อย่างละ ๓ ต้น รวมเป็น ๙ ต้น จากในหอประชุม ออกมาช่วยกันปลูกที่สนามข้างหอประชุมนั้น โดยอาจารย์พรเป็นคนนำต้นไม้ลงในหลุม และทุกคนช่วยกันคนละไม้คนละมือโกยดินลงกลบ บริเวณปากหลุมคับแคบนักทุกคนเข้าไม่ถึง อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ก็ได้นำโห่และตีฆ้องอยู่ตลอดเวลา เป็นที่สนุกสนานและเกิดปีติอิ่มเอิบโดยทั่วกัน ไม่นานนักก็ปลูกเสร็จทั้ง ๙ ต้น อาจารย์จุลทัศน์ได้นำร้องเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี

จากนั้น อาจารย์พรก็ได้กลับเข้ามาในห้องประชุม ประกาศให้ทุกคนมาช่วยกันนำแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ดอกไม้ ผลไม้ และสิ่งของต่าง ๆ ในพิธีไปที่องค์พระเจดีย์ พร้อมกันนั้นก็ได้แจกดอกไม้ธูปเทียนสำหรับเวียนเทียนคนละ ๑ ชุด แต่ละคนทยอยมาช่วยนำสิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่ใครจะช่วยถืออะไรได้บ้าง เดินจากเนินหอประชุมสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นภาพที่สวยงามน่าดูยิ่งนัก บางคนแบกท่อนกล้วยที่ประดับด้วยดอกไม้ บางคนถือถาดผลไม้ บางคนถือตะเกียง ทยอยเดินเรียงรายตามกันเป็นแถวยาวเหยียด เมื่อทุกคนได้เดินทางมาถึงเนินพระเจดีย์ก็ได้วางดอกไม้บนเชิงเทินรอบพระเจดีย์ ผลไม้ ข้าว ถั่ว ทราย ข้าวตอกดอกไม้ วางด้านหน้า ส่วนสำหรับแผ่นเสียงเพลงได้นำเข้าไว้ในองค์พระเจดีย์ ตะเกียงรั้วซึ่งจุดไฟส่องสว่างไว้แล้วนั้น ก็ตั้งรายรอบองค์พระเจดีย์เป็นระยะ ๆ

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว อาจารย์พรก็นำให้ทุกคนสวดมนต์ พร้อมทั้งร้องเพลงต่าง ๆ อย่างที่เคยปฏิบัติมา เป็นการแสดงความเคารพบูชาคารวะแด่องค์พระเจดีย์ก่อนเวียนเทียนรอบ ข้าพเจ้าได้เปิดแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง แล้วทุกคนก็เริ่มจุดธูปเทียน กระทำพิธีเดินเวียนเทียน โดยมีพระเดินนำหน้า ๒ องค์ พวกเราทั้งหมดเดินช้า ๆ ตาม พร้อมทั้งสวดมนต์ออกเสียงดังสรรเสริญพระพุทธคุณ

พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ติดต่อกันไม่ขาดระยะ คือเมื่อจบแล้วก็เริ่มต้นใหม่ ทุกคนเดินเวียนเทียนจากหัวขบวนถึงท้ายขบวนรอบองค์พระเจดีย์พอดี เสียงสวดมนต์ของคน ๕๐๐ คนเศษก้องกระหึ่ม กลิ่นธูปควันเทียนอบอวล บรรยากาศสงบ ลมพัดโชยอ่อน ๆ บางเบาอยู่ตลอดเวลา แต่ไม่ถึงกับทำให้เทียนที่จุดเวียนนั้นดับ ท้องฟ้าซึ่งอุ้มน้ำฝนมืดครึ้มมาตลอดทั้งวัน จนกระทั่งถึงตอนที่กำลังจะเวียนเทียนนั้น บัดนี้เมฆได้ไหลวนเวียนแยกตัวกระจายออกจากกัน ชั่วระยะเวลาที่มีการเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์ ดวงจันทร์กลมโตสาดแสงนวลกระจ่างสว่างไปทั่วบริเวณ โดยปกติ ณ ที่ตำบลแคมป์สนแห่งนี้ ถ้าเป็นวันที่ปราศจากเมฆหมอกท้องฟ้าแจ่มใสแล้ว พระจันทร์วันเพ็ญเต็มดวงจะสวยงามเหลือเกินจนสุดจะบรรยาย แต่ในวันนี้แม้ว่าเมฆจะเปิดช่องว่างเพียงเล็กน้อย ก็ยังมองดูใสสดสวย เพราะดูเหมือนเมฆดำซึ่งบดบังดวงจันทร์อยู่แต่แรกแล้วได้แยกตัวกระจายออกนั้น จะยิ่งเป็นกำลังส่งให้เห็นแสงจันทร์ใสกระจ่างแจ่มชัดขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกปีติอิ่มเอิบเบาสบายอย่างประทับใจยิ่งนัก

เมื่อทุกคนเวียนครบ ๓ รอบแล้ว ก็จะนำดอกไม้และธูปซึ่งถือในขณะที่ทำการเวียนเทียนนั้นมาปักไว้ที่กองทรายหน้าองค์พระเจดีย์ ส่วนเทียนก็จะปักไว้รายรอบ อาจารย์พรได้บรรยายอธิบายเทิดพระเกียรติองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พร้อมทั้งเล่าถึงความเป็นมาขององค์พระเจดีย์ให้ทุกคนฟัง แล้วก็ให้โปรยข้าวตอกดอกไม้ ข้าว ถั่ว บูชาองค์พระเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง พ่อฤๅษีอธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่า ข้าว ถั่ว ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร พวกเราบูชาองค์พระเจดีย์ด้วยสิ่งของเหล่านี้ ซึ่งจะหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ต่อไป

และแล้วขณะนั้นเอง ท้องฟ้าก็มืดมิดดังเดิม เพราะเมฆหมอกซึ่งลอยแยกตัวออกเปิดเผยให้เห็นดวงจันทร์ส่องสว่างชั่วขณะที่เวียนเทียนนั้น กลับลอยบดบังแสงจันทร์อีก คงมีแต่แสงจากตะเกียงรั้ว ๙ ดวงซึ่งจุดไว้รายรอบพระเจดีย์นั้น และแสงวับแวมจากเปลวเทียนซึ่งเหลือจากเดินเวียนรอบแล้วแต่ละคนนำมาปักไว้ ซึ่งตอนนี้ก็ดับไปมากแล้ว เพราะลมเริ่มพัดกรรโชกมาเป็นครั้งคราว ทุกคนจึงเริ่มทยอยกันกลับเนินหอประชุม เมื่อมาถึงหอประชุม อาจารย์พรได้พูดบรรยายเพิ่มเติมอีกบ้างเล็กน้อย พวกชาวบ้านต่างก็รีบทยอยกันกลับบ้าน เพราะเกรงว่าฝนจะตก สำหรับรถบัสที่จัดมาจากกรุงเทพฯ ๒ คันนั้น คันหนึ่งก็เตรียมกลับกรุงเทพ ฯ ตอนพิธีเสร็จนั่นเอง ส่วนอีกคันหนึ่งจะค้างคืนแล้วกลับกรุงเทพ ฯ ในตอนรุ่งขึ้นเช้า ดังนั้นแต่ละคนจึงรีบกระวีกระวาดช่วยตัวเองเข้าหาที่พัก ลมพัดกรรโชกกระชั้นถี่ขึ้น ฟ้าแลบแปลบปลาบ ร้องคร่ำครวญครืน ๆ อยู่ไม่ขาดระยะ และแล้วในที่สุดฝนก็ตกกระหน่ำลงมา แต่ก็เป็นเวลาที่ทุกอย่างเกือบจะเรียบร้อยแล้ว หรือจะเรียกว่าเรียบร้อยก็เห็นจะได้ อาจารย์พรจึงได้เปรยขึ้นว่าตั้งแต่ตอนเช้าแล้วด้วยความหวั่นวิตกว่าฝนจะตก แล้วทำให้ทุกคนที่มาร่วมทำบุญได้รับความลำบาก จึงได้จุดธูปเทียนบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย และอ้อนวอนขอร้องต่อพระองค์และเหล่าเทพเจ้าว่า *“ขอฝนอย่าเพิ่งตกลงมาเลย ให้พิธีและทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว จะเป็นอย่างไรก็ไม่ว่า”*

เป็นอันว่าคืนนั้นฝนตกตลอดทั้งคืนจนถึงรุ่งเช้า เกือบ ๘ นาฬิกา จะอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็สบายใจที่ทุกสิ่งทุกอย่างก็ได้ผ่านไปแล้วอย่างเรียบร้อย สำหรับผู้ที่มาร่วมทำบุญในพิธีของพระองค์ที่เดินทางมาจากกรุงเทพ ฯ อาจจะไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร เพราะเจ้าหน้าที่ที่จัดการดูแลต้อนรับต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ไม่มีความชำนาญเพียงพอ เพราะส่วนมากก็เป็นแต่พวกเรา ๆ เองทั้งนั้นซึ่งมาช่วยกัน ฉะนั้นจึงมีอะไรบกพร่องบ้าง แต่จะอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนก็คงจะได้รับความปลื้มปีติที่ได้มาร่วมในงานของพระองค์บ้างพอสมควร

เหตุการณ์ในโลกทิพย์วันวิสาขบูชา

ข้าพเจ้าจะขอย้อนกล่าวถึงเหตุการณ์ในโลกทิพย์บ้างว่า ในขณะที่กระทำพิธีนั้น บรรยากาศเป็นเช่นไร นับแต่พระองค์เสด็จมาพร้อมทั้งเทพเจ้าและเหล่าโอปปาติกะอีกมากมาย ตอนพวกเราเริ่มสวดมนต์ในหอประชุมนั้น อันที่จริงบรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ ณ ส่วนนี้นั้น เดิมก็เป็นบรรยากาศที่สวยงามน่ารื่นรมย์เป็นนิจอยู่แล้ว สำหรับในวันนี้ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชา และเป็นวันที่จะต้องกระทำพิธีแผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ด้วยแล้ว บรรยากาศยิ่งเพิ่มความแจ่มใสขึ้นไปอีก เพราะเหล่าเทพเจ้าเทพยดา นางฟ้า และเหล่าโอปปาติกะในโลกทิพย์ส่วนนี้ ก็ได้ตระเตรียมงานฉลองเช่นกัน

คงจะเป็นเพราะบรรยากาศและสิ่งต่าง ๆ ของโลกทิพย์ เกิดขึ้นจากพลังบุญกุศลของเหล่าเทพเจ้าที่ท่านอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ซึ่งจากแรงวิบากของบุญกุศลของท่านที่ได้กระทำมาเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์อยู่นั้น ท่านควรจะมีสิ่งแวดล้อมเช่นไร สิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ก็จะเกิดขึ้นรองรับเป็นบรรยากาศของท่านทันทีโดยธรรมชาติ ดังนั้นเมื่อมีเทพเจ้าต่าง ๆ มากมายมาชุมนุมกัน และทุกองค์ต่างก็มีจิตเบิกบานเป็นกุศลในวันวิสาขบูชาและงานพิธีขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พลังสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของแต่ละองค์ ก็จะมารวมผสมกลมกลืนกันออกมาเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และควรแก่การรองรับโดยไม่ต้องมีใครมาจัดสรร ดอกไม้นานาชนิดหลากสีเป็นระเบียบเรียบร้อย เบ่งบานสวยงาม ส่งพลังชีวิตออกมารอบด้าน ต้นไม้ ผลไม้ต่าง ๆ หรือแม้แต่อากาศซึ่งอยู่รอบตัวก็ดูเต็มไปด้วยพลังแห่งชีวิตไปทั้งนั้น

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในวันวิสาขบูชา

ขณะที่เราเริ่มสวดมนต์กันที่หอประชุม และพระองค์เสด็จมาพร้อมทั้งเหล่าเทพเจ้าอื่น ๆ อีกมากมายนั้น แสงสว่างสีรุ้งที่กระจายแทรกซึมอยู่ทั่วบริเวณเป็นบรรยากาศของโลกทิพย์นั้น ได้รวมตัวกันเข้มขึ้นทำให้ทุกคนและทุกสิ่งทุกอย่างในหอประชุมได้รับพลังโดยทั่วกัน จนกระทั่งพวกเราสวดมนต์ ปลูกต้นไม้เสร็จ แล้วทยอยกันเดินไปเนินพระเจดีย์ พลังต่าง ๆ ยิ่งเข้มข้นขึ้นโดยลำดับ โดยเฉพาะ ณ ที่องค์พระเจดีย์ซึ่งเดิมก็เป็นจุดที่มีพลังแสงสีรุ้งที่ส่งลงมา และสะท้อนย้อนรับสลับกันอยู่ตลอดเวลา นับเป็นเวลานาน

ชั่วนาตาปีมาแล้ว ซึ่งจะเริ่มต้นมาตั้งแต่เมื่อใดก็ไม่มีใครทราบได้นั้น บัดนี้พลังแสงสีนั้นบรรเจิดจ้ายิ่งนัก ทำให้แผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพทั้ง ๑,๐๐๐ แผ่น ถูกแทรกซึมบรรจุด้วยพลังแสงสีแห่งความบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์นั้น และขณะที่พวกเราสวดมนต์ร้องเพลงเป็นการบูชาคารวะองค์พระเจดีย์ก่อนเวียนเทียนนั้น วงดนตรีวงใหญ่ของเหล่าโอปปาติกะที่มาช่วยเพิ่มพลังในวันที่มีการอัดเพลง ซึ่งข้าพเจ้าได้เล่าไว้แต่ตอนต้นนั้น ก็ได้มาร่วมบรรเลงเพลงบูชาในโลกทิพย์อีกเช่นกัน องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประทับยืนสง่าเป็นประธานร่วมกับเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ มากมายจนสุดจะคณานับอาบอยู่กับพลังแสงสีเหล่านี้ พระองค์รับสั่งว่า

> *“บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยทั่ว ๆ ไปจะยังคลุมเครืออยู่ เป็นเสมือนบรรยากาศในวันพิธีนี้ตั้งแต่เช้ามาจนถึงบัดนี้ จงอดทนต่อความผันผวน ซึ่งจะกินเวลานานพอสมควร เพราะแรงต้านทานระหว่างความสว่างและความมืดยังคงเสมอกัน จะมีบ้างเป็นบางครั้งที่อาจจะมีมืดมากบ้างสว่างมากบ้างสลับกันไป ฉะนั้น ความไม่แน่นอน ความผันแปรจึงยังจะต้องมีอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตาม ในที่สุดจุดหมายปลายทางก็คือ ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ไม่ตกเป็นทาสของใครและของสิ่งใด ๆ อีกตลอดไป”*

อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ซึ่งได้ร่วมพิธีอยู่ด้วยในวันนั้น ได้พูดเปรยกับข้าพเจ้าว่า ขณะที่พวกเรากำลังสวดมนต์ก่อนพิธีเวียนเทียนนั้น เกิดความรู้สึกปีติอิ่มเอิบ มีแสงสว่างนวลรอบองค์พระเจดีย์ และเคลิ้มไปเห็นคล้ายกับเงาของพระองค์ประทับยืนเป็นสง่าเทียมเท่าองค์พระเจดีย์ ทรงเครื่องสะพายดาบสองข้าง ชี้พระหัตถ์ขวาไปทางด้านทิศทักษิณ แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง ข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไรกับอาจารย์จุลทัศน์ ได้แต่นึกอยู่ในใจว่า ใครก็ตามถ้ามีตัวเป็นสื่อกับพลังในโลกทิพย์พอสมควรแล้ว ก็จะเห็นและได้รับพลังแห่งความผาสุก ซึ่งพระองค์ประทานมาให้อยู่แล้วตลอดเวลา

บัดนี้แผ่นเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้รับการบรรจุพลังแล้ว และก็ได้มีบุคคลผู้ซึ่งรักบูชาศรัทธาชื่นชมในพระองค์ พร้อมทั้งมีความกระตือรือร้นในอันที่จะประกาศเกียรติคุณของพระองค์ มาขอรับแผ่นเสียงเพลงไปบ้างแล้วเกือบ ๓๐๐ คน เป็นอันว่า สื่อพลังจากพระองค์และเหล่าเทพเจ้าทั้งมวล ได้เริ่มกระจายไป ณ ส่วนต่าง ๆ ที่มีผู้รับแผ่นเสียงเพลงไป คงจะก่อให้เกิดพลังแห่งความผาสุกขึ้น ณ ที่นั้นได้บ้าง และข้าพเจ้าคิดว่าอีกไม่นานนัก พวกเราก็คงจะได้ยินเสียงเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเพลงรำวงทรงกู้เอกราชโดยทั่ว ๆ ไป และอีกประการหนึ่ง อาจารย์พรก็ได้เริ่มทยอยแจกให้ตามสถานีวิทยุต่าง ๆ ให้เปิด เพื่อเป็นการประกาศเทิดพระเกียรติของพระองค์ที่ได้ทรงประทานอิสรภาพ และยังทรงห่วงใยให้ความปกป้องคุ้มครองแก่พวกเราอยู่เสมอตลอดมาจนบัดนี้

ผู้คนเริ่มหลั่งไหลไปนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

*ข้าพเจ้าว่างเว้นจากการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ มานานพอสมควร ทั้งนี้ก็เพราะเห็นว่างานทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปได้แล้วเป็นปกติ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้นโดยลำดับ อีกประการหนึ่ง พระองค์ก็ไม่ได้เสด็จมารับสั่งถึงสิ่งใด ๆ อีก นอกจากคอยป้องกันคุ้มครองดูแลให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยดี ให้กำลังใจเมื่อเกิดความท้อแท้ แนะแนวทางเมื่อเห็นว่าหมดหนทาง พระองค์จะทรงประทานแสงสว่างและช่องทางให้แก่พสกนิกรของพระองค์อยู่เสมอตลอดเวลาทั่วกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุคคลผู้มีความกตัญญูรู้คุณรำลึกถึงพระองค์ จะรู้ได้ด้วยตัวของตัวเองว่า พระองค์ยังอยู่ให้ความอบอุ่น และยังทรงห่วงใยช่วยเหลืออยู่อย่างแท้จริง

ในระหว่างระยะเวลาเหล่านี้ ได้มีบุคคลหลายประเภท หลายชั้น หลายระดับ ผู้ซึ่งสนใจในการทำงาน และความเป็นไปของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณติดตามให้ความเอาใจใส่ไปทัศนศึกษา นมัสการพระเจดีย์อิสรภาพฯ ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่เสมอไม่ขาด ในบางกลุ่มก็มีโอกาสได้พบพระองค์โดยการที่พระองค์ประทับทรงข้าพเจ้าบ้าง โดยวิธีเข้าสมาธิติดต่อบ้าง ตามความรู้สึกของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีใครเลยที่เมื่อได้ไปถึงสถานที่ ๆ ซึ่งพระองค์ทรงให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้แล้ว จะไม่เกิดความประทับใจ และได้รับสัมผัสกับพลังทิพย์ที่อบอวลแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศแห่งนี้โดยทั่วไปด้วยตัวของตัวเอง ซึ่งยากแก่การอธิบายให้คนอื่นเข้าใจ

ความประทับใจอันแรกที่จะเกิดขึ้นก็คือ การได้เห็นพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผลุดขึ้นท่ามกลางขุนเขาลำเนาไพร มองไปรอบทิศมีแต่เทือกเขาน้อยใหญ่เป็นเนินสูงบ้าง ต่ำบ้าง สลับซับซ้อนล้อมรอบสุดสายตา หน้าเนินพระเจดีย์มีสระน้ำกว้างใหญ่ ซึ่งเมื่อมองจากอีกฝั่งหนึ่งของสระน้ำนั้น จะมองเห็นเงาของพระเจดีย์ทอดสะท้อนเป็นเงาสวยงาม นอกเสียจากว่าเมื่อมีลมพัดน้ำในสระเป็นระลอกพริ้วเงาพระเจดีย์ก็จะเลือนหายไป ถึงแม้ว่าพระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้จะยังสร้างไม่เสร็จโดยสมบูรณ์ คือกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างก็ตาม แต่ก็เป็นพระเจดีย์ซึ่งมีความมหัศจรรย์อยู่ในตัวเอง ฐานเป็นแปดเหลี่ยมมั่นคงตามแบบอย่างศิลปะสมัยอยุธยา (เป็นราชธานียาวนานที่สุด) ช่วงกลางเป็นสี่เหลี่ยมสวยงามตามแบบอย่างศิลปะสมัยสุโขทัย (บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ ราษฎรมีความสงบอยู่เย็นเป็นสุขที่สุด) สำหรับส่วนยอดแหลมสูงขึ้นไป เป็นแบบอย่างเจดีย์วัดชนะสงครามศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ดำเนินงานโดยปัจจัยของผู้บริจาคที่มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในพระองค์

---

*วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤษภาคม-ธันวาคม ๒๕๒๐

เริ่มกู้เงินมาสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ถ้าใครเคยได้อ่านบันทึกของข้าพเจ้ามาตั้งแต่ตอนต้นคงจะจำได้ พระองค์เคยรับสั่งว่า **พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้คือบ้านเมือง** เมื่อการดำเนินงานก่อสร้างพระเจดีย์เป็นไปโดยราบรื่น ทุกคนก็สบายใจ เพราะในขณะนั้นแม้ว่าการเงินบริจาคจากคนทั่วไป จะมีน้อยไม่พอแก่การดำเนินงานก็ตาม แต่สำหรับจากบุคคลที่พระองค์ทรงเลือกไว้วางพื้นฐานขั้นต้นนั้น ก็ยังอำนวยความสะดวกให้อยู่ งานต่าง ๆ จึงดำเนินสำเร็จมาได้เป็นขั้น ๆ ซึ่งโครงการแรกนี้สำเร็จไปได้ถึง ๗๕ % แต่มาในระยะหลัง ๆ นี้ ได้มีมรสุมเกิดขึ้นกับชีวิตการงานของผู้ที่จะทำให้การดำเนินงานขั้นพื้นฐานของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และศูนย์พัฒนาศาสนาของพระองค์สำเร็จ ถึงแม้จะมีข้า ฯ ในพระองค์ผู้มีความจงรักภักดีเชื่อมั่นและศรัทธาในพระองค์ หวังที่จะให้งานของพระองค์บรรลุถึงเป้าหมายบริจาคช่วยเหลือ แต่ก็ยังไม่มากพอ จึงทำให้การทำงานขลุกขลัก อาจารย์พรได้ใช้วิธีกู้เงินมาดำเนินงานต่อไป เพราะถ้าจะรอให้หาเงินมาพร้อมแล้วจึงค่อยดำเนินการนั้น ก็จะทำให้งานที่ทำค้างอยู่นั้นหยุดชะงักไป ดังนั้นอาจารย์พรจึงเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะต้องใช้ความอดทน อุตสาหะ วิริยะ วิ่งเต้นติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รวมทั้งการวางพื้นฐานสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาศาสนาได้ดำเนินไปโดยไม่มีการหยุดยั้ง

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง

ข้าพเจ้าได้กราบทูลถามพระองค์ว่า ทำไมเหตุการณ์ต่าง ๆ จึงเป็นเช่นนี้ และด้วยเหตุอันใดเล่ามรสุมจึงได้เกิดขึ้นกับชีวิตการงานของบุคคลผู้ซึ่งถูกพระองค์เลือก ก็ได้รับคำสั่งย้ำอีกว่า **พระเจดีย์อิสรภาพคือบ้านเมือง** พระองค์ไม่รับสั่งสิ่งใดไปมากกว่านี้ จึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจเอาเองตามประสาคนมีวิจารณญาณน้อยว่า พระเจดีย์องค์นี้ช่างมีอาถรรพณ์นัก การที่จะทำให้พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้สำเร็จ จึงเป็นการยากอย่างยิ่ง เมื่อเป็นเช่นนี้พวกเราจึงทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะโดยวิธีไหนก็ตาม ขอให้การก่อสร้างพระเจดีย์สำเร็จโดยไม่มีการหยุดยั้ง แม้จะขลุกขลักบ้าง แต่การดำเนินงานไม่หยุดชะงักก็เป็นพอ สำหรับผู้ถูกเลือกวางพื้นฐาน แม้จะประสบมรสุมในชีวิตการงานเช่นไรก็ตาม ก็ไม่เคยนึกเสื่อมคลายจากพระองค์แม้แต่น้อย ยังคงยึดมั่นศรัทธา พร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้งานของพระองค์บรรลุสู่จุดหมายปลายทาง

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ถมดินภายในฐานองค์พระเจดีย์ ฯ

ในราวปลายเดือนกันยายนต่อต้นเดือนตุลาคม ๒๕๒๐ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้ใช้ดินถมพื้นด้านในใต้องค์พระเจดีย์ (ซึ่งยังตกลงกันไม่ได้ว่าใต้ฐานพระเจดีย์ที่มีหลักศิลาฤกษ์อยู่ตรงกลางนี้ เราจะถมดินให้เต็มไปเลย หรือจะทำเป็นห้องใต้ดิน ทูลถามจากพระองค์มาหลายครั้งหลายคราก็ไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนว่าจะให้ทำในลักษณะใด) และพร้อมกันนี้ให้ถมดินรอบเนินพระเจดีย์ออกไปอีกให้สวยงาม เมื่อเสด็จมารับสั่ง

เช่นนี้ อาจารย์พรจึงได้เรียกช่างรับเหมามาเพื่อขนดินถม เพราะดินที่ใช้ถมนี้จะต้องใช้รถแทรกเตอร์ดันดินจากอีกเนินหนึ่งแล้วใช้รถขนมา ช่างรับเหมาคนนี้ท่าทางคล่องดี พูดเก่ง เมื่อตกลงเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ลงมือทำงาน (คนอื่น ๆ จะคิดอย่างไรก็เหลือที่จะเดาได้ แต่สำหรับข้าพเจ้าเองนึกอยู่ในใจว่า พระเจดีย์องค์นี้คือบ้านเมือง เมื่อพระองค์รับสั่งให้ทำในสิ่งที่เกี่ยวกับพระเจดีย์เช่นนี้...จะมีอะไรอีกไหมนะ) อาจารย์พรไว้ใจผู้รับเหมาเต็มที่ เพราะดูจากลักษณะท่าทางคำพูดและการผ่านงานมาก็น่าไว้ใจ **แต่ผลสุดท้ายเราก็ต้องเปลี่ยนผู้รับเหมาใหม่** ซึ่งขณะนี้ก็กำลังทำงานติดพันกันอยู่ ยังไม่ทราบว่าจะเป็นไปในรูปใดอีกหรือเปล่า (เป็นที่น่าสังเกตว่า สำหรับบ้านเมืองก็มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในปลายเดือนตุลาคม ๒๕๒๐)

จัดทอดผ้าป่าครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

จากการดำเนินงานมาขลุกขลักพอสมควร แม้แต่ถนนหนทางเข้าแคมป์ที่พัก ถนนทางเข้ามาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ไม่สะดวก ยิ่งในระยะหน้าฝนด้วยแล้วก็ยิ่งลำบาก ถึงกระนั้นก็ยังคงมีอาคันตุกะมาเยือนอยู่เนืองนิตย์ไม่ขาดแม้สักอาทิตย์เดียว ซึ่งการต้อนรับของเราก็เป็นไปได้ไม่ดีนัก แต่ทุกคนที่มาก็ไม่เคยบ่นถึงความไม่สะดวก ยังคงมีความศรัทธามั่นคงในพระองค์เทพเจ้าประจำภูมิสวรรค์ซึ่งซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนี้ ท่านจึงให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าว่าให้จัดทอดผ้าป่าขึ้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ทุกเดือน เพื่อจะได้นำปัจจัยมาสร้างถนนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือน ข้าพเจ้าเองไม่เข้าใจและไม่นิยมนักในการหาเงินแบบนี้ เพราะมันก็เหมือนการทำงานของที่อื่น ๆ ดาษดื่นทั่วไป ซึ่งคนส่วนมากมักจะทำบุญเพราะเสียไม่ได้ขัดเพื่อนไม่ได้ หรือเกรงใจแก่คนที่มาชวน ข้าพเจ้าจึงได้ขอร้องอาจารย์พรให้ช่วยค้นคว้าเรื่องความเป็นมาเกี่ยวกับการทอดกฐินผ้าป่า ซึ่งก็ได้นำลงตีพิมพ์ในหนังสือวิญญาณฉบับก่อนแล้วนั้น ข้าพเจ้าก็เลยตั้งใจไว้ว่าจะจัดการทอดผ้าป่าทุกเดือน ไม่ว่าใครจะคิดอย่างไรก็ตามที แต่สิ่งหนึ่งซึ่งข้าพเจ้ารู้ได้ด้วยตัวเองก็คืออานิสงส์นี้ได้ส่งผลถึงบรรดาเทพเจ้าและเหล่าโอปปาติกะทั้งมวลให้มีปีติโสมนัส เกิดความปราโมทย์ มีความผาสุกสดชื่นตามชั้นภูมิของแต่ละท่าน แล้วผลแห่งความสุขสดชื่นของเหล่าเทพเจ้า ก็ก่อให้เกิดพลังทิพย์อบอวลแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศของโลกมนุษย์ส่วนนี้โดยทั่วไป

พนักงานธนาคารแห่งอเมริกามาพักที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

เมื่อปลายฤดูฝนที่เพิ่งผ่านมานี้เอง คือหลังจากวันออกพรรษาก็เป็นฤดูทอดกฐิน ราววันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ได้มีพนักงานธนาคารแห่งอเมริกาประมาณ ๘๐ กว่าคน นำกฐินมาทอดที่วัดแห่งหนึ่งในตัวอำเภอหล่มสัก แล้วได้มาขอพักค้างคืนที่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเรา จัดทอดผ้าป่าที่ศูนย์ ฯ ได้ปัจจัยเกือบห้าพันบาท ในตอนนั้นเอง หลังจากทอดผ้าป่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้นำทุกคนไปนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อธิบายถึงความเป็นมาของพระเจดีย์ เทิดพระเกียรติองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะ

ที่อาจารย์พรกำลังอธิบายอยู่นั่นเอง ความเงียบมืดมิดอลวนก็เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าอีก ในที่สุดก็หมดความรู้สึกไป มารู้สึกตัวอีกครั้งจึงทราบว่าพระองค์ประทับทรงรับสั่ง (ข้อความที่รับสั่งนั้น ทุกคนมัวตะลึง ไม่มีใครได้บันทึก) ทำให้ทุกคนที่กำลังชุมนุมกันอยู่ ณ ที่แห่งนั้นได้รับพลัง และเกิดความประทับใจอย่างลึกซึ้งโดยทั่วกัน ซึ่งยากที่จะอธิบายความรู้สึกของตัวเองให้กันและกันฟังได้ว่ารู้สึกเช่นไร แต่ทุกคนก็มีกำลังใจและศรัทธามั่นคงในพระองค์ยิ่งขึ้น พร้อมที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อพระองค์เท่าที่กำลังความสามารถของตัวเองจะมีและทำให้ได้

จัดพิธีลอยกระทงที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และมีปรากฏการณ์ที่มหัศจรรย์

ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นวันลอยกระทง ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเรา ก็ได้จัดงานลอยกระทงบูชาองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ที่สระน้ำหน้าเนินพระเจดีย์นั้น เหมือนอย่างสองปีที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้จัดรถบัสจากกรุงเทพ ฯ นำผู้มีจิตศรัทธาในพระองค์ไปทอดผ้าป่าในวันนั้นด้วย เหตุการณ์ในวันลอยกระทงไม่มีอะไร งานทุกอย่างดำเนินไปโดยเรียบร้อย ท้องฟ้าแจ่มใส พระจันทร์ลอยเด่นสวยงาม แม้อากาศจะค่อนข้างเย็น แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้มีความจงรักภักดีในพระองค์ ผู้คนจึงมาร่วมมากมายหลายพันคน ในวันนั้นมีการจุดดอกไม้ไฟบูชาองค์พระเจดีย์ด้วย สำหรับกระทงในปีนี้ ทางศูนย์ของเราได้จัดทำขึ้นจำหน่ายเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากท่านอาจารย์เวชยันต์ ซึ่งเป็นพระภิกษุประจำอยู่ที่ศูนย์ ฯ นี้ ท่านมีพิธีนำถวายกระทงก่อนจะทำการลอยกระทงยืดยาว จึงทำให้กระทงของเราตากน้ำค้างอยู่นาน หมดความสวยงามไปมาก เลยจำหน่ายไม่หมดยังเหลืออยู่อีกมาก ข้าพเจ้าไม่ทราบจะกระทำประการใดดี จึงถามจากพ่อฤษีว่าเราควรจะทำอย่างไรกับกระทงที่เหลืออยู่นี้ พ่อฤษีจึงแนะนำให้อาจารย์พร รวมทั้งพวกเราอีกหลายคนนำกระทงไปลอย ในความรู้สึกของข้าพเจ้าเองคิดอยู่ในใจแต่ลำพังว่า ช่างเป็นที่น่ามหัศจรรย์เช่นนั้น กระทงประมาณ ๓๐๐ กว่าอัน ซึ่งพวกเราช่วยกันจุดธูปเทียนทยอยลอยลงในสระนั้น ค่อย ๆ ลอยออกจากฝั่งช้า ๆ สวยงาม ลมพัดอ่อน ๆ แสงเทียนวับแวมไม่ดับ เมื่อพวกเราเดินห่างฝั่งน้ำขึ้นเนินเพื่อจะเดินมาที่พระเจดีย์ หันหลังกลับไปมองในสระน้ำ กระทงลอยห่างออกจากฝั่งตามกันไม่ขาดสาย เป็นรูปร่างคล้ายแผนที่ประเทศไทย ทุกคนอุทานเป็นเสียงเดียวกันว่า ช่างเหมือนแผนที่ประเทศไทยอะไรเช่นนี้ ยังความแปลกใจสำหรับผู้ที่ลงไปช่วยกันลอยในวันนั้น

พอวันรุ่งขึ้น ในตอนเช้าวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ รถบัสจากกรุงเทพ ฯ ก็เตรียมไปทัศนาจรพิษณุโลก-สุโขทัย ก่อนจะออกเดินทาง อาจารย์พรก็ได้นำไปนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งได้บรรยายถึงความเป็นมาของพระเจดีย์อีก เพราะมีหลายคนที่ยังไม่ทราบ ส่วนความหมายของแต่ละส่วนขององค์พระเจดีย์ อาจารย์พรได้เชิญ อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ให้เป็นผู้อธิบาย *ซึ่งบรรยากาศในขณะนั้นของวันนั้น ทุกคนก็มีอาการและความรู้สึกเกิดขึ้นซึ่งยากแก่การอธิบาย ได้แต่เกิดความอัศจรรย์อยู่แก่ในใจของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าได้เฝ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์ของพระองค์* อาจารย์จุลทัศน์กล่าวว่า

นับได้แต่เขียนแบบพระเจดีย์ตามที่รับสั่งจากคำบอกของข้าพเจ้า ก็ไม่ได้เข้าใจความหมายอะไรเท่าใดนัก เพราะพระองค์ก็ไม่ได้บอกและอธิบายความหมายอะไรมาก ก็เขียนไปอย่างนั้นเอง แต่ระยะต่อมายิ่งนานวันเข้าก็ยิ่งได้เล็งเห็นถึงพระปรีชาสามารถความลึกซึ้งแห่งพระองค์ เพราะจากการค้นคว้าต่อมาก็ได้พบถึงความหมายต่าง ๆ ของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้มากขึ้นโดยลำดับ ซึ่งความหมายเหล่านั้นข้าพเจ้าได้ขอร้องให้อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ เขียนเป็นหลักฐานมาให้ ดังข้อความดังต่อไปนี้ :-

อธิบายความหมายของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

โดย อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์

พระสถูปเจดีย์องค์นี้ สร้างขึ้นโดยพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ซึ่งทรงปรารภเหตุที่จะพระราชทานอิสรภาพให้แก่ปวงชนชาวไทยอีกวาระหนึ่ง พระสถูปเจดีย์นี้จึงมีนามชื่อว่า **‘เจดีย์อิสรภาพ’**

เกี่ยวกับรูปแบบพระสถูป ‘เจดีย์อิสรภาพ’ เป็นรูปแบบที่สมเด็จพระมหากษัตราธิราชผู้ทรงพระคุณธรรมอันประเสริฐดังกล่าวพระนามแล้วข้างต้น ทรงพระราชดำริให้แบบอย่างให้สร้างทำขึ้น โดยเอาแบบอย่างพระสถูปเจดีย์ที่สำคัญแต่ละสมัยในที่ต่าง ๆ กัน มาประสมประสานเข้าด้วยกันให้เป็นแบบพระสถูป ‘เจดีย์อิสรภาพ’

รูปแบบพระสถูปเจดีย์ที่สำคัญที่ทรงพระราชดำริให้นำมาจากที่ต่าง ๆ มีเป็นลำดับไป คือ **ส่วนฐานรูป ๘ เหลี่ยม** เป็นฐานหน้ากระดานลูกฟักรัดเอวขัณฑ์ ให้เอาแบบฐานสถูปเจดีย์สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยนำแบบแต่พระสถูปวัดวังชัย ซึ่งแต่ก่อนเป็นพระราชนิเวศน์สถานของสมเด็จมหาจักรพรรดิ์ ซึ่งเป็นสมเด็จพระอัยกาในสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้ามาทำ **ส่วนท่อนกลางพระเจดีย์** โปรดให้ถ่ายแบบมาแต่พระสถูปองค์มุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือแห่งวัดเจดีย์เจ็ดแถวในเมืองศรีสัชนาลัยเป็นเจดีย์สมัยสุโขทัย ซึ่งมีรูปแบบเป็นอย่างเรือนยอดมีมุขปั้นแถลงประจำสี่ด้าน ข้างในซุ้มเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป การที่ทรงเลือกแบบเจดีย์สมัยสุโขทัย และจำเพาะองค์ที่กล่าวนี้น่าจะมีเหตุผลสำคัญ เกี่ยวเนื่องด้วยพระบรมราชสกุลวงศ์ทางฝ่ายพระราชบิดา คือสมเด็จพระมหาธรรมราชา ซึ่งทรงเป็นเชื้อวงศ์พระร่วงแต่อย่างไรอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่อาจทราบได้ในเวลานี้ และ**ส่วนยอดเจดีย์อิสรภาพ**โปรด ฯ ให้จำลองแบบเจดีย์คู่หนึ่งอยู่หน้าพระอุโบสถวัดชนะสงคราม ในกรุงเทพพระมหานครมาเป็นแบบ ในส่วนยอดนี้มีเหตุผลควรกล่าวคือเป็นแบบเจดีย์ที่อยู่ในวัด ซึ่งมีชื่อว่า **ชนะสงคราม** ซึ่งเป็นมงคลนามอย่างหนึ่ง และเหตุที่ควรยกขึ้นกล่าวในที่นี้อีกประการหนึ่ง ก็คือ วัดชนะสงครามเป็นที่ประดิษฐานคณะสงฆ์รามัญนิกาย

มาแต่แรกสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตราธิราชพระองค์แรกที่ประดิษฐานพระมหานครแห่งนี้ ทรง ฯ โปรดให้คณะสงฆ์แห่งสำนักนี้เข้าไปเจริญพระพุทธมนต์และเสกน้ำ ที่ในพระบรมมหาราชวังทุกวันธรรมสวนะ เพื่อนำขึ้นถวายใช้เป็นน้ำสรงพระพักตร์ ธรรมเนียมพระสงฆ์วัดชนะสงครามเสกน้ำสรงพระพักตร์ ยังได้ปฏิบัติอยู่จนกระทั่งในรัชกาลปัจจุบัน

พระสงฆ์รามัญนิกายนี้ ถ้าจะว่าไปก็มีคติเกี่ยวด้วยสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าอยู่ คือเมื่อคราวเสด็จขึ้นไปเมืองแครงชายพระราชอาณาเขต เสด็จประทับแรมคืนอยู่ที่นั้น พระมหาเถรคันฉ่องพระภิกษุรามัญซึ่งเป็นที่นับถือในเมืองนั้น มีแก่ใจเมตตาสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า เกรงว่าจะถูกฝ่ายหงสาวดีลวงไปปลงพระชนม์ชีพเสีย จึงได้เข้ามาเฝ้าแล้วทูลความตามที่ทราบมาแต่พระยาเกียรติพระยารามผู้เป็นศิษย์ ซึ่งได้รับมอบหมายแต่ฝ่ายหงสาวดี ให้มารับเสด็จนำพระองค์เข้าไปในแดนศัตรู ซึ่งเตรียมการพร้อมอยู่แล้ว และจะลอบทำร้ายพระองค์ในที่สุด สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าทรงทราบความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่า หงสาวดีคิดไม่ซื่อ ไม่รักษาครองไมตรี จะเป็นมิตรต่อกันสืบไปมิได้แล้ว จึงทรงประกาศอิสรภาพเปลื้องพันธะอันฝ่ายหงสาวดีผูกไทยไว้ด้วยอำนาจให้หลุดถอน ให้ไทยเป็นอิสรภาพแต่เวลานั้น แล้วทรงพระกรุณาโปรดให้รับพระมหาเถรคันฉ่อง เข้ามาประดิษฐานไว้ในฐานะสังฆนายก ณ วัดมหาธาตุในพระนครศรีอยุธยา เป็นการตอบแทนที่พระมหาเถรผู้นี้มีเมตตาคุณแก่พระองค์ และพระสงฆ์รามัญที่ตามพระมหาเถรคันฉ่องเข้ามาในคราวนั้น ได้มาประดิษฐานนิกายรามัญขึ้นที่กรุงศรีอยุธยา สืบมาจนกระทั่งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่ข้าศึก

ได้ยินเล่ามาว่า พระสงฆ์คณะนิกายรามัญได้ทำหน้าที่เจริญพระปริตรเสกน้ำสรงพระพักตร์สำหรับถวายพระเจ้าแผ่นดิน ครั้งกรุงศรีอยุธยามาทุกรัชกาล จึงเป็นธรรมเนียมสืบมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว และก็พระมหาเถรคันฉ่องเป็นพระอาจารย์ที่สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ทรงยกย่องนับถือมาก กับยังมีส่วนชักจูงให้พระองค์ทรงตัดสินพระทัยประกาศอิสรภาพอีกด้วย จึงน่าที่จะประกอบด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าจึงโปรด ฯ ให้นำเอาแบบพระเจดีย์ที่หน้าวัดชนะสงคราม มาทำเป็นส่วนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อการเตือนจำว่าพระมหาเถรคันฉ่องสังฆนายกฝ่ายรามัญนิกาย ได้มีส่วนผลักดันให้พระองค์ประกาศอิสรภาพให้แก่ปวงชนชาวไทยในกาลก่อนคราวหนึ่งแล้ว

รูปแบบพระสถูป ‘เจดีย์อิสรภาพ’ องค์นี้มีฐานชั้นล่างเป็นฐานเขิงบาตร ๘ เหลี่ยม คล้ายพระแท่นอัฏฐทิศ ซึ่งพระมหากษัตราธิราชทรงประทับในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ชั้นกลางเป็นอย่างเรือนยอดมีซุ้มคูหาบันแถลงประจำเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง ๔ ทิศ ชั้นบนมีสถูปบริวารมุมละองค์ รวม ๔ องค์ สถูปองค์ประธานตรงกลางเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้ ๑๒ ยอดบัวกลุ่ม รูปแบบพระสถูปเจดีย์อิสรภาพนี้สำเร็จโดยพระราชดำริในสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าโดยแท้

ที่นี้ว่าด้วยเหตุผลทางด้านปรัชญาธรรมทางวัตถุ อันแฝงอยู่ในรูปแบบแห่งเจดีย์อิสรภาพองค์นี้บ้าง ได้ยินเล่ากันว่า นับแต่แรกสร้างเจดีย์องค์นี้เป็นลำดับมา ผู้ที่มายังสถานที่นี้มักจะได้พบ หรือมีประสบการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องด้วยทิพย์พลังอันแผ่ออกมาแต่วัชระธาตุ เป็นรังสีประภัสสรพวยพุ่งและแผ่ซ่านอยู่ตลอดเวลา ไม่มีกาลใดที่จะขาดช่วงลงเลย เป็นที่น่าประหลาดและมหัศจรรย์แก่ผู้ที่มีประสบการณ์ และเคยได้รับสัมผัสต่อทิพย์พลังนั้น มีอยู่เนือง ๆ

เหตุการณ์ดังกล่าวมานี้ ชวนให้เกิดการสืบสวนค้นคว้าหาเหตุผลแห่งทิพย์พลังในสถานที่นี้ บัดนี้ก็ได้พบและเข้าใจได้บ้างแล้วว่า รังสีประภัสสรอันพวยพุ่งแผ่ซ่านเป็นทิพย์พลังเกิดขึ้น ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกิดขึ้นโดยวัชระธาตุอันประกอบด้วย **พระธยานิพุทธ** และ **พระธยานิพุทธโพธิสัตว์** มาประชุมร่วมอยู่ด้วยกัน แล้วเปล่งทิพย์พลังแผ่ซ่านไปในบริเวณจังหวัดที่ประดิษฐานพระเจดีย์อิสรภาพนี้

ตำแหน่งที่พระธยานิพุทธปรากฏในส่วนยอดพระเจดีย์มี ๕ ยอด ยอดกลางเป็นที่สถิตพระธยานิพุทธไวโรจน ยอดเจดีย์บริวารด้านทิศตะวันออกพระอักโษภยธยานิพุทธ ทิศตะวันตกพระอมิตาภธยานิพุทธ ทิศเหนือพระอโมฆสิทธิธยานิพุทธ และทิศใต้พระรัตนสัมภวธยานิพุทธ

ส่วนที่ประดิษฐาน **พระธยานิพุทธโพธิสัตว์ ๔ พระองค์นั้น** คือ ในซุ้มคูหา ๔ ด้าน ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ทรงพระราชปรารภจะให้สร้างพระพุทธรูป นำมาประดิษฐานในเวลาข้างหน้าก็เพื่อให้ถึงพร้อมในความสมบูรณ์แห่งคัพภธาตุ ทำให้เกิดทิพย์พลังอันทรงอานุภาพแผ่รังสีประภัสสร นำให้เกิดความสงบ สันติ ขจัดความมืดมนธ์และเภทภัยนานาประการให้สูญสิ้นด้วยพลังและรังสีประภัสสรแห่งคัพภธาตุ ณ เจดีย์สถานนี้ พระธยานิพุทธโพธิสัตว์ ๔ พระองค์ คือ พระวัชรปาณีอยู่คูหาด้านทิศตะวันออก พระวิศวปาณีอยู่คูหาทิศเหนือ พระอวโลกิเตศวรอยู่คูหาทิศตะวันตก และพระรัตนสัมภวอยู่คูหาทิศใต้

เมื่อพิจารณาเห็นและเข้าใจในปรัชญาธรรมอันปรากฏอยู่ในพระสถูป ‘เจดีย์อิสรภาพ’ ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ทรงพระราชดำริตรองแบบ และพระราชทานอย่างให้สร้างทำขึ้นตามกล่าวเป็นลำดับมานี้ ย่อมนำให้เกิดความปีติโสมนัส และชื่นชมพระบารมีในสมเด็จพระมหากษัตราธิราช ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐพระองค์นี้ เป็นที่สุดจะประมาณ โดยเฉพาะในฐานะที่ทรงพระปรีชาญาณและเฉียบแหลมในปรัชญาธรรมแห่งพระศาสนา กับยังชาญฉลาดที่จะนำให้เกิดองค์ประกอบแห่งทิพย์พลังอันกำเนิดแต่วัชระธาตุ มีพระธยานิพุทธเป็นอาทิ กับยังประกอบด้วยคัพภธาตุ มีอาทิคือ พระธยาทิโพธิสัตว์เป็นองค์ประกอบ

เหตุผลตามกล่าวแสดงมานี้ จึงไม่เป็นสิ่งน่าสงสัยอย่างใดต่อไปอีกเลยว่า เจดีย์อิสรภาพมีทิพย์พลังและความสำคัญมากเพียงใด สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดให้สถาปนาขึ้น ณ ที่แห่งนี้

เมื่ออาจารย์จุลทัศน์อธิบายถึงความหมายขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จบแล้ว พวกเราก็ได้ร้องเพลงพระเจดีย์น้อมใจรำลึกถึงพระองค์ ข้าพเจ้าถูกประทับทรงอีก ข้อความที่รับสั่งมีบางคนพอจะจำได้ พระองค์รับสั่งถึงพระเจดีย์ว่าเป็นศูนย์รวมพลังของบรรพชน **ขอให้ทุกคนทำใจให้สงบ รวมกำลังใจน้อมใจเสียสละ บ้านเมืองกำลังตกอยู่ในภาวะที่จะต้องรวมพลังสามัคคีกัน พระเจดีย์ซึ่งมองดูเหมือนกำลังจะสำเร็จนี้ โดยเฉพาะส่วนยอดพระเจดีย์ ซึ่งเป็นศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์ที่กำลังรอโมเสคสีทองมาหุ้มนั้น จะสำเร็จได้ไม่ง่ายนัก**

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งความลึกลับของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกี่ยวกับบ้านเมือง

จากนั้นทุกคนก็ขึ้นรถบัสไปทัศนาจรพิษณุโลก-สุโขทัย โดยมี อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ และคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ เป็นผู้นำ สำหรับอาจารย์พรและข้าพเจ้าไม่ได้ตามไปด้วย เพราะยังมีงานติดพันอยู่ ในวันนั้นเอง พระองค์ได้รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **“ความลึกลับขององค์พระเจดีย์นี้มีมากมายนักเกินกว่าที่คนทั่วไปจะเข้าใจและเชื่อถือ ถึงเวลาที่จะบอกแล้วว่า ข้อพิสูจน์ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้มีเช่นไร เคยตั้งข้อสังเกตไว้บ้างหรือเปล่าว่า ตลอดระยะเวลา ๔๕ ปีที่เราชาวไทยใช้ระบบประชาธิปไตยมา ไม่เคยมีผู้บริหารประเทศที่มาจากเลือกตั้ง จะอยู่ได้จนครบวาระ ๔ ปี ก็จะต้องมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงซ้ำแล้วซ้ำเล่า จงจำไว้ว่า นับจำเดิมตั้งแต่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้สำเร็จเป็นองค์โดยสมบูรณ์ บ้านเมืองและคนเราจะมีอิสรภาพอย่างแท้จริง ผู้บริหารจะอยู่จนครบ ๔ ปี ตามวาระแห่งการเปลี่ยนแปลงตามแนวระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จงมีความอดทนและพยายามเถิด จงจำคำของเราไว้ให้ดี อย่าย่อท้อหรือหมดกำลังใจเมื่อถูกเยาะเย้ย”**

ข้าพเจ้าได้บันทึกข้อความนี้ไว้ และได้บอกกับอาจารย์พรและคนอื่น ๆ อีกหลายคน เป็นอันว่าเราก็จะได้ข้อพิสูจน์ที่แท้จริง ซึ่งต้องใช้เวลาบ้าง ขอท่านทั้งหลายจงติดตามต่อไปเถิด สำหรับตัวข้าพเจ้าเองไม่เคยเคลือบแคลงสงสัยในพระองค์ ข้าพเจ้ามีกำลังใจทำงานเพื่อพระองค์ ไม่ว่าจะมีอุปสรรคเกิดขึ้นนานาประการก็ตาม ไม่ใช่เพื่อข้อพิสูจน์ แต่เพื่อสนองเจตนารมณ์อันสูงส่งของพระองค์ที่มีต่อบ้านเมืองและพสกนิกรของพระองค์ เท่าที่กำลังความสามารถอันน้อยนิดนี้จะสนองได้ ข้าพเจ้ารู้สึกถึงว่าจะต้องมีอุปสรรคอีกมากมาย ในเมื่อพระองค์รับสั่งว่า การที่จะทำให้พระเจดีย์นี้สำเร็จไม่ใช่ของง่าย แต่จะอย่างไรก็ตาม ก็คงจะมีพสกนิกรของพระองค์มาช่วยกันบ้าง

ข้อสังเกตของนายพลทหารอากาศผู้หนึ่ง เกี่ยวกับการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เมื่อกลับจากศูนย์พัฒนาศาสนาได้ประมาณสิบวัน คือวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นวันมหาราช เย็นวันนั้นมีนายทหารอากาศมาหาข้าพเจ้าที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ บางลำภู หลังจากพูดธุระและปัญหาต่าง ๆ กันแล้ว ก็ได้พูดคุยกันถึงงานของอาจารย์พร ข้าพเจ้าก็ได้เล่าให้ฟังถึงว่าอาจารย์พรกำลังไปสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อยู่ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

*นายทหารอากาศคนนั้นได้แสดงความสงสัยต่อไปว่า *“ทำไมอาจารย์พรคิดสร้างพระเจดีย์ และทำไมจึงจะต้องไปสร้างที่นั่น สถานที่แห่งนั้นเป็นที่ ๆ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเคยไปตั้งทัพสำคัญหรืออย่างไร และทำไมจึงให้ชื่อว่าพระเจดีย์อิสรภาพ ก็คนไทยมีอิสรภาพอยู่แล้ว น่าจะเป็นว่าไทยรบชนะหรือสร้างวีรกรรมอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วสร้างขึ้นมาเช่นนี้ก็ไม่มีอะไรน่าสงสัย”*

ข้าพเจ้างงต่อคำถามซึ่งรุกเร้าถี่ยิบมาเช่นนั้น พร้อมทั้งนึกในใจว่า ท่านผู้นี้คงไม่เคยได้อ่านบันทึกต่าง ๆ ของข้าพเจ้ามาแต่ตอนแรก จึงตอบไปว่า องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมารับสั่งให้สร้าง และพระองค์เป็นผู้ให้ชื่อเองว่า **พระเจดีย์อิสรภาพ** และข้าพเจ้าก็ได้เล่าคร่าว ๆ ถึงความเป็นมาแห่งพระเจดีย์นี้ให้ท่านผู้นั้นฟัง ซึ่งก็รู้สึกว่าได้รับความสนใจมาก ถึงกับถามว่าจะไปยังสถานที่ตั้งพระเจดีย์อิสรภาพนี้ได้อย่างไร โดยวิธีไหน

ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงเส้นทางที่จะไปว่า เมื่อเริ่มต้นออกจากกรุงเทพ ฯ ถึงสระบุรี เป็นระยะทาง ๑๐๔ กม. แล้ว แทนที่เราจะเลี้ยวขวาไปตามทางถนนมิตรภาพที่จะไปทางภาคอิสาน (เพราะส่วนมากคนที่ไปครั้งแรก ๆ มักจะหลงเลี้ยวไปตามเส้นทางสายมิตรภาพ) ให้เรามุ่งตรงผ่านตัวจังหวัดสระบุรี เส้นทางที่จะไปจังหวัดลพบุรี จากสระบุรีที่จะไปลพบุรีนี้ จะเป็นระยะทางประมาณ ๔๔ กิโลเมตร แต่เราแล่นรถไปเพียง ๑๕ กิโลเมตร จะถึงสวนพฤกษศาสตร์พุแค จากพุแคนี่เองจะมีทางแยกไป ขวามือเป็นที่เริ่มต้น**ทางหลวงหมายเลข ๒๑** มุ่งสู่จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นระยะทาง ๒๒๓ กิโลเมตร เรื่อยเลยไปอีก ๓๙ กม. ถึงทางแยกที่จะไปในตัวอำเภอหล่มสัก จากตรงทางแยกนี่เอง แทนที่เราจะเข้าไปในตัวอำเภอหล่มสัก ให้เรามุ่งตรงขึ้น **ทางหลวงหมายเลข ๑๒** ทางสายหล่มสัก-พิษณุโลก ขึ้นไปตามทางหลวงสายนี้อีก ๓๐ กิโลเมตร ก็จะมองเห็นป้าย ซึ่งกรมทางหลวงได้กรุณาเขียนไว้ให้ที่ปากทางเข้าสถานที่ตั้งพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และศูนย์พัฒนาศาสนา เข้าไปเป็นระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร แต่ที่ถนนเข้าไปนี้ เมื่อเราเข้าไปประมาณ ๑๐๐ เมตร จะแยกกลายเป็นทาง ๓ สาย สายที่ตรงเข้าไปทีเดียว จะถึงหอประชุม แยกซ้ายมือไปพระเจดีย์อิสรภาพ แยกขวามือเข้าแคมป์ที่พัก ถนนจากปากทางเข้าถึงพระเจดีย์ถึงหอประชุมของศูนย์พัฒนาศาสนาถึงแคมป์ที่พัก เป็นถนนอย่างดี ซึ่งทางกรมทางและรพช. กรุณามาช่วย

---

*วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

ทำให้ ฉะนั้นระยะทางจากกรุงเทพมหานครถึงพระเจดีย์อิสรภาพของพระองค์ จะเป็นระยะทาง ๔๑๒ กิโลเมตร พอดี (กรุงเทพฯ - สระบุรี ๑๐๔ กิโลเมตร, สระบุรี-พุแค ๑๕ กิโลเมตร, พุแค-เพชรบูรณ์ ๒๒๓ กิโลเมตร, เพชรบูรณ์-ทางแยกหล่มสัก ๓๙ กิโลเมตร, ทางแยกหล่มสัก-พระเจดีย์ ๓๒ กิโลเมตร) ท่านผู้นั้นถามย้ำขึ้นว่า *"ไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑ แล้วขึ้นต่อทางหลวงหมายเลข ๑๒ แน่หรือ"* ข้าพเจ้าบอกว่า **"แน่นอนไม่ผิด"** ท่านผู้นั้นนิ่งอึ้งท่าทางครุ่นคิดแล้วรำพึงออกมาว่า *"๒๑, ๑๒ ระยะทางสี่ร้อยเศษนิดหน่อย จากตรงนั้นถึงทางเหนือก็คงสี่ร้อยเศษ ถึงชายแดนอิสานก็คงสี่ร้อยเศษ ระยะเวลาตั้งแต่ทรงประกาศอิสรภาพมาจนบัดนี้ก็เกือบสี่ร้อย เอ...ยังไงกันแน่นะ..."* ข้าพเจ้างงต่อคำรำพึงนั้น จึงถามขึ้นว่ามีอะไรเป็นที่น่าสนใจหรือน่าสงสัยหรืออย่างไร ท่านผู้นั้นตอบว่า ปี พ.ศ. ๒๑๑๒ เป็นปีที่กรุงศรีอยุธยาแตก ไทยเสียอิสรภาพตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า แล้วพระองค์ท่านให้อาจารย์พรไปสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ โดยให้รถวิ่งทับเส้นทางหลวงหมายเลข ๒๑ และ ๑๒ แล้วจะไม่ให้ผมงงและประหลาดใจได้อย่างไร คุณรู้บ้างหรือเปล่าว่า ทำไมพระองค์ท่านจึงรับสั่งให้ทำอย่างนั้น คราวนี้เลยกลายเป็นข้าพเจ้าเองเกิดงงขึ้นมาบ้าง แต่ก็ไม่ได้พูดหรือแสดงความคิดเห็นอะไรต่ออีก แล้วท่านผู้นั้นก็ลาจากไป เมื่อท่านผู้นั้นจากไปแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้แต่ครุ่นคิด จึงได้เล่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้พ่อฤๅษีฟัง แต่ก็ยังไม่ได้รับความกระจ่างใด ๆ

พิธีในวันมหาราช ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ และรับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๑๐๘ กอง ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท

ดังที่ข้าพเจ้าได้บอกมาแต่ตอนต้นแล้วว่า ในวันที่นายพลทหารอากาศมาหาข้าพเจ้านั้น เป็นวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นวันที่ประชาชนทั่วไปจัดให้เป็นวันมหาราช ตอน ๑๙.๐๐ น. ประชาชนจะออกมาหน้าบ้าน จุดเทียนร้องเพลงสดุดีมหาราชา ในคืนนั้นเช่นเดียวกัน ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณก็ได้จัดพิธีจุดเทียนชัยหนัก ๙ บาท มีการสวดมนต์นั่งสมาธิฉลองเป็นราชบูชา พระองค์ทรงพระกรุณาเสด็จมา แล้วรับสั่งว่า **"องค์พระผู้นำชัยจะนำชาติและราษฎรของเราให้พ้นจากทุกข์ภัยสู่ความร่มเย็นทุกประการตลอดไป ขอทุกคนจงปฏิบัติตัวอย่าให้เป็นที่เดือดร้อนขุ่นเคืองแก่คนข้างเคียง แล้วศานติจะบังเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่ง แล้วรับสั่งสืบต่อไปอีกว่า ราว ๒,๖๐๐ ปีที่ผ่านมา เมื่อคราวที่พระนางสิริมหามายาประสูติพระราชโอรสนั้น ได้มีพราหมณ์จำนวน ๑๐๘ รูป ให้การทำนายพระกุมารเป็นสองนัยว่า ถ้าอยู่ในฆราวาสวิสัยจะได้เป็นมหาจักรพรรดิ์ แต่ถ้าทรงออกผนวชก็จะได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีท่านโกณฑัญญะพราหมณ์ท่านเดียวที่ทำนายเป็นนัยเดียวอย่างมั่นคงว่า จะได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กาลต่อมาก็ปรากฏว่าพระกุมารนั้นได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง จงจัดให้มีการทอดผ้าป่าขึ้น ณ บริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา จำนวน ๑๐๘ กอง ตามจำนวนพราหมณ์ที่ให้การทำนายพระพุทธองค์ในกาลประสูติครั้งกระโน้น** และสำหรับบุคคลผู้ที่รับเป็นเจ้าภาพผ้าป่าในจำนวนหนึ่งกอง จะต้องเป็นผู้ชักนำบุคคลอื่นมาร่วมให้ได้อย่างน้อย ๕,๐๐๐ บาท ตามจำนวนปีแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่ง

เข้าใจกันว่าจะมีอายุ ๕,๐๐๐ ปี ปัจจัยจำนวนนี้สำหรับปูลาดนำหนทางเข้าสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จงเตรียมการให้พร้อม แล้วเราจะกลับมากำหนดวันพิธีสำคัญอีกครั้งหนึ่ง” พระองค์รับสั่งยาวนัก ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้พ่อฤษีช่วย จึงได้ข้อความเหล่านี้ออกมาทั้งหมด

เมื่อทราบดังนี้ ข้าพเจ้าก็เกิดความไม่สบายใจเป็นอย่างมาก หวั่นวิตกไปต่าง ๆ นานาว่า ข้าพเจ้าจะไปบอกใครเขาว่าอย่างไรที่จะทอดผ้าป่าตั้ง ๑๐๘ กอง ซึ่งหมายความว่า ข้าพเจ้าต้องหาคนที่จะมาเป็นเจ้าภาพถึง ๑๐๘ คน แล้วก็กำหนดไปด้วยว่า ถ้าจะรับเป็นเจ้าของกองผ้าป่า ๑ กอง จะต้องหาเงินให้ได้อย่างน้อย ๕,๐๐๐ บาท ขนาดที่จัดทอดเดือนละครั้งตามที่เทพเจ้าประจำบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาขอร้องนั้น ซึ่งก็ได้ปัจจัยมากบ้างน้อยบ้าง อันที่จริงก็เป็นการขัดกับความรู้สึกของข้าพเจ้าเองอย่างมาก ในการทำในลักษณะนี้อยู่แล้ว ข้าพเจ้าได้บอกเรื่องนี้กับอาจารย์พร ซึ่งอาจารย์พรก็ได้ปลอบใจว่า อย่าเพิ่งคิดมากไปเลย ค่อยปรึกษาหารือกันในภายหลัง สำหรับวันนี้ให้กราบทูลถามพระองค์ก่อนว่า ตามที่นายพลทหารอากาศคิดว่า พวกเราวิ่งทับเส้นทางสาย ๒๑, ๑๒ นั้นเป็นเคล็ดอันดีงามใช่หรือไม่ พระองค์ไม่รับสั่งสิ่งใด เพียงแต่เปล่งสายพระเนตรมองอย่างปรานี เสมือนบิดามองดูทารกน้อยไร้เดียงสา ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความมั่นคงในจิตใจว่าที่พวกเราเข้าใจเช่นนั้นถูกต้องแล้ว พระองค์ได้กดทับสิ่งซึ่งพ่ายแพ้ไว้จนหมดสิ้นนำไปสู่อิสรภาพอย่างแท้จริง แล้วยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างนักที่พวกเราไม่เข้าใจ ฉะนั้นจึงควรทำตามไปก่อน แม้ว่าจะยังไม่เข้าใจเหตุผลอะไรนักก็ตาม เพราะพระองค์ทรงมีแต่ความห่วงใยอย่างลึกซึ้งต่อพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์

จากวันนั้น อาจารย์พรและพวกเราก็ได้ปรึกษากับพ่อฤษีว่า ถ้าจะต้องจัดทอดผ้าป่าตั้ง ๑๐๘ กอง ตามที่พระองค์รับสั่งจริง ๆ แล้ว ควรจะหาอะไรเป็นเครื่องตอบแทนเป็นที่ระลึกสำหรับเจ้าภาพผ้าป่าแต่ละกอง พ่อฤษีบอกว่างานนี้เป็นงานที่พระองค์รับสั่งให้ทำขึ้น ไม่ใช่พวกเราคิดขึ้นเอง ฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างจงทำตามที่รับสั่งเท่านั้น สิ่งของที่ระลึกก็ไม่ต้องกังวลถึง พวกเราจึงไม่ได้คิดอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้อีก เพียงแต่เริ่มปรึกษาหารือกันว่า พวกเราจะชักชวนใครบ้างดี ใครบ้างที่พอจะเข้าใจพวกเรา ถ้าพูดเรื่องนี้ขึ้นมาก็มีลูกศิษย์ของอาจารย์พรหลายคนที่เข้าใจรับอาสาเป็นเจ้าของผ้าป่าไปบ้าง ซึ่งขณะนี้ก็รวบรวมได้บ้างแล้วเกือบยี่สิบกอง ขอทุกคนจงได้มาร่วมการกุศลทำทางสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ด้วยกันเถิด จะด้วยการรับเป็นเจ้าของผ้าป่า หรือร่วมสมทบกับกองใดกองหนึ่งก็ตามแต่อัธยาศัย ถึงอย่างไรก็ต้องพยายามรวบรวมหาให้ได้ถึง ๑๐๘ คน

ข้าพเจ้าได้ปรารภเรียนกับพ่อฤษีว่า ทำไมพระองค์จึงกำหนดตั้งกองละ ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งน้อยคนที่จะเป็นเจ้าภาพได้ พสกนิกรของพระองค์ซึ่งอยู่ในฐานะที่ยากจนมีรายได้น้อย แต่ก็ศรัทธาในพระองค์อยากจะเป็นเจ้าของผ้าป่าบ้างก็ไม่อาจจะเป็นได้ ข้าพเจ้าเคยเห็นคนอื่นจัดทำขึ้น ส่วนมากเขาจัดกองละ ๑๐๐ บาทเท่านั้นเอง พ่อฤษีอธิบายว่า ข้าพเจ้านี่ช่างไม่เข้าใจอะไรเสียเลย คนที่รับเป็นเจ้าภาพ ๑ กอง ไม่ใช่หมายความว่าคน ๆ นั้นจะต้องบริจาคคนเดียว ๕,๐๐๐ บาท แต่หมายความถึงว่าต้องรับผิดชอบในจำนวนนั้น ซึ่งถ้าได้เกินกว่านั้น ก็ยิ่งจะเป็นบารมีของคนนั้นเอง คนยากจนมีรายได้น้อยก็สามารถเป็นเจ้าของกอง

ผ้าป่าได้ เพราะทุกคนมีความสามารถอยู่ในตัวเอง ซึ่งตามความเข้าใจของพ่อฤๅษีเห็นว่าที่พระองค์รับสั่งถึงจำนวนเงินเปรียบเทียบกับจำนวนปีแห่งอายุของพระพุทธศาสนาตามอย่างที่พวกเราได้ยินได้ฟังมาว่าจะถึง ๕,๐๐๐ ปีอย่างแน่นอน เพราะพระพุทธศาสนาเป็นหลักสัจธรรมที่จะนำให้สัตว์โลกพ้นจากโอฆะสงสารได้อย่างแท้จริง และจะเป็นนิมิตอันดีงามสำหรับความเป็นไปของบ้านเมืองของพระองค์ว่าพสกนิกรของพระองค์จะอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขภายใต้พระศาสนา และอีกประการหนึ่ง พ่อฤๅษีมีความเห็นว่า ตามที่พระองค์รับสั่งให้ทอดผ้าป่าครั้งแรก ๑๐๘ กอง เท่ากับจำนวนพราหมณ์ในวาระที่พระพุทธองค์ประสูติ กาลต่อไปอาจจะมีขึ้นอีกก็เป็นได้ แต่จะเป็นจำนวนอีกเท่าใด หรือในระยะไหนก็ไม่อาจที่จะคาดคะเนได้ เพราะว่าถ้าพระองค์จะรับสั่งให้ทำในสิ่งใด ก็จะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความสงบสุขของบ้านเมือง ความร่มเย็นของอาณาประชาราษฎร์ และความเจริญรุ่งเรืองของพระศาสนา ซึ่งพระองค์ยังทรงห่วงใยอยู่ไม่เสื่อมคลาย

รพช. และกรมทางหลวงมาช่วยทำถนนในศูนย์พัฒนาศาสนา

ในระยะนี้ก็เป็นระหว่างที่ รพช. และกรมทางหลวงมาช่วยตัดถนนเกรดที่ทำถนนดินให้แน่น เตรียมไว้ที่จะให้ลงหินได้เลย เพราะทาง รพช. ช่วยได้เพียงแค่ทำถนนดินคือบดดินให้แน่น ซึ่งก็ทำให้ดีจนเกิดคาดถนนซึ่งแยกจากถนนใหญ่เข้าไปตัดกว้างผิวจราจรถึง ๖ เมตร ทำให้มองเห็นถึงความยิ่งใหญ่ของสถานที่แห่งพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช การถมดินเนินพระเจดีย์ให้กว้างออกมา ก็เป็นไปโดยเรียบร้อยพอสมควร ผู้รับเหมาพอใช้ได้ แต่ก็ยังไม่เป็นที่ดีนัก ต้องคอยควบคุมใกล้ชิด เป็นอันว่าในขณะนี้สำหรับถนนยังคงเหลือเฉพาะที่จะต้องลงหินให้แน่น เพื่อว่าถึงเวลาหน้าฝนถนนจะได้ไม่เสีย รถวิ่งเข้าไปได้สะดวก การลงหินถนนนี้จะต้องลงให้เสร็จก่อนหน้าฝน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วถนนจะต้องเสียอีก จึงเป็นการเร่งด่วนที่จะต้องหาวิธีทำให้รวดเร็วยิ่งขึ้น พร้อมกับเร่งทำถนนอยู่นี้ พวกเราทุกคนก็รอโมเสคแก้วสีทอง ซึ่งสั่งจากต่างประเทศ (อิตาลี) เพื่อบุพระเจดีย์ส่วนยอดซึ่งเป็นรัตนโกสินทร์ ตามแบบอย่างเจดีย์วัดชนะสงคราม และกำลังติดต่อขอลดภาษีจากรัฐบาล อาจารย์พรเหน็ดเหนื่อยหลายด้าน เพราะงานที่ทำหยุดไม่ได้ ในระหว่างนี้ก็มีผู้หลักผู้ใหญ่ไปเยี่ยมเยียนชื่นชมนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ทุกอาทิตย์มิได้ขาด และทุกคนก็รู้สึกเบาใจที่ได้เห็นพระเจดีย์ยังคงเหลือแต่ส่วนรัตนโกสินทร์ที่รอโมเสคแก้วสีทองเท่านั้น แต่พระองค์รับสั่งทุกครั้งที่เสด็จมาอย่างที่ข้าพเจ้าได้บอกไว้แล้วว่า **“ส่วนที่เหลือซึ่งดูว่าง่ายและอีกนิดเดียวก็จะเสร็จนี่แหละ จงอย่าประมาท เพราะไม่ง่ายเลย”** พวกเราก็ได้แต่ภาวนาขออย่าได้มีอุปสรรคอะไรอีกเลยให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยดี เพราะพวกเราก็ได้พยายามทำดีที่สุดเท่าที่ความสามารถจะอำนวย พวกเราไม่เคยลืมเลยที่พระองค์รับสั่งว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อวันสิ้นปีเก่าต้อนรับปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๑

เมื่อเที่ยงคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นวันสิ้นปีเก่า ต่อวันขึ้นปีใหม่ที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๑ พวกเราหลายคนได้ร่วมใจกันไปกราบขอพรที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ของพระองค์ คืนนั้นอากาศหนาวเย็น แต่ท้องฟ้าแจ่มใส พระจันทร์คืนแรม ๖ ค่ำส่องสว่าง พระองค์เสด็จมาพร้อมกับเทพเจ้าอีกมากมาย อำนวยพรแด่พวกเรา ใจความว่า

“ขออำนาจพลังบุญบารมีแห่งองค์พระศรีรัตนตรัย พลังศักดิ์สิทธิ์แห่งเทพทั้งมวล และพลังแห่งคุณงามความดีของมวลมนุษย์ที่แทรกซึมอยู่โดยทั่วไปทุกหนทุกแห่งในบรรยากาศ จงเข้าไปอยู่ในตัวของทุก ๆ คน เพื่อเป็นสื่อแห่งความสันติสุข สำเร็จในทุกสิ่งที่ใครใคร่ปรารถนา จงรวมพลังกันเพื่อความดีงาม เพื่อความสุขของทุกคนในชาติของเรา จงบอกกล่าวกันต่อ ๆ ไปเถิดว่า พลังแห่งคุณงามความดีจะคุ้มครองและให้ความปลอดภัยแก่ทุก ๆ คน ปีใหม่เยือนมาถึงแล้ว ขอทุกคนจงได้พบแต่สิ่งที่ดีงาม อย่าได้ทำความขุ่นเคืองแก่กันทั้งกายวาจาและใจ”

พิธีจับมือต่อ ๆ กันรอบองค์พระเจดีย์ ฯ

ต่อจากวันขึ้นปีใหม่มาอีกไม่นาน คือในวันอาทิตย์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๑ พวกเราได้ไปนั่งสมาธิที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก่อนเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนกว่าจะรุ่งสาง เมื่ออาจารย์พรนำสวดมนต์แล้วให้นั่งสมาธิ ขณะที่จิตใจของทุกคนกำลังดิ่งลงสู่ความสงบ พระองค์ก็เสด็จมารับสั่งว่า **“ให้ทุกคนยืนขึ้นเอามือจับกันไว้ ยืนล้อมรอบองค์พระเจดีย์อย่าให้ขาดตอน”** พวกเราหันมามองหน้ากันด้วยความงงงัน เพราะพวกเราที่มานั้นมีมากันเพียง ๑๔ คน ลองยืนล้อมกันดูก็ได้เพียงครึ่งรอบขององค์พระเจดีย์เท่านั้น อันที่จริงพวกเราที่มาจากกรุงเทพ ฯ ทั้งหมดราวยี่สิบกว่าคน แต่เป็นเพราะการมาที่เนินพระเจดีย์ในตอนเช้านั้นเช้าเกินไป อากาศก็หนาวเย็น ฉะนั้น บางคนจึงสมัครที่จะหาความอบอุ่นภายใต้ผ้าห่มอีกต่อไป แต่เป็นที่น่าประหลาดใจเหลือเกิน ขณะนั้นเองก็มีเด็กเล็กอายุแปดเก้าขวบ ซึ่งอยู่แถว ๆ นั้น เดินขึ้นบันไดพระเจดีย์มา ขึ้นมาหน้าตาเฉย ซึ่งปกติแล้วเด็ก ๆ จะไม่เคยขึ้นมาในขณะที่เรากำลังทำพิธีกันอยู่ โดยเฉพาะเช้า ๆ อากาศหนาวอย่างนี้ พวกเราจึงได้เรียกเด็ก ๆ ที่ขึ้นมานั้นให้มายืนรายล้อมต่อกันไปอีก ทุกคนเหยียดแขนสุดล้า จับมือกันแน่นรอบองค์พระเจดีย์พอดี ให้ทุกคนตั้งจิตให้แน่วแน่ รวมพลังอธิษฐานเพื่อความสามัคคีของคนในชาติ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แห่งนี้เป็นศูนย์รวมพลังในโลกทิพย์ที่จะแผ่กระจายโดยทั่วไป แล้วร่วมร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงพ่อขุนผาเมือง เพลงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และในที่สุดคือเพลงเราสู้ กว่าจะร้องเพลงได้จบ แขนของทุกคน

ที่ยืนจับกันอยู่นั้นแทบจะหลุด เพราะเหยียดไว้จนสุดล้าทุกคน จึงรับสั่งสืบต่อไปอีกว่า **"ภาระของผู้นำหนักอึ้ง ภาวะของชาติบ้านเมืองเราทุก ๆ ด้านนั้น ราษฎรตกอยู่ในความไม่ร่มเย็น ทุกอย่างอยู่ในภาวะทรงตัว จงอธิษฐานจิตร่วมกัน เพราะสามัคคีคือ พลัง"**

พวกเราทุกคนมองดูยอดพระเจดีย์ แม้จะยังไม่ได้บุด้วยโมเสคแก้วสีทองแต่ก็มองดูสวยงาม คนอื่นจะมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็สุดที่จะอ่านได้ แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าเองนึกมีความสบายใจอยู่ว่า แม้ภาวะของบ้านเมืองดูเหมือนจะมีความไม่สงบเรียบร้อยอยู่บ้างก็ตาม แต่ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องเป็นไปด้วยดี เพราะพระองค์ไม่เคยห่างเหินหรือทอดทิ้งข้าในพระองค์เลย และอีกประการหนึ่ง ขณะนี้ทางต่างประเทศได้ติดต่อมาบอกว่า โมเสคได้ลงเรือเดินทางมาแล้ว งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และถนนดำเนินมาเรื่อย ๆ ด้วยดี แม้จะไม่ค่อยเรียบร้อยนักก็ตาม แต่ก็ไม่มีการหยุดยั้ง

สำหรับพื้นฐานแวดล้อมพระเจดีย์และศูนย์พัฒนาศาสนา ก็คือการรักษาต้นไม้เล็ก ๆ ไม่ให้ไฟไหม้อีกต่อไปเหมือนอย่างทุก ๆ ปี เพราะแถว ๆ นั้นมีชาวบ้านเผาป่าเพื่อทำไร่กันมาก ไฟจะลุกลามไหม้ต้นไม้เล็ก ๆ ไปจนหมด ไม่มีโอกาสโตขึ้นมาเลย อาจารย์พรต้องคุมคนงานให้ตัดหญ้ากันไฟลาม เพราะถ้าให้คนงานทำเองตามลำพังไม่คุมให้ดีก็ทำไม่ถูกต้อง มีคนแอบมาจุดหญ้าที่ตัดไว้ทำให้ไฟลามอีก พาลมาไหม้ถึงต้นไม้ที่พวกเราช่วยกันปลูกไว้เองด้วย จึงเป็นปัญหามากในการรักษาต้นไม้เล็ก ๆ อีกประการหนึ่ง เพราะความที่ต้นไม้แถบนี้ถูกทำลายไปจนไม่มีเหลือ จึงทำให้เกิดความแห้งแล้งมาก ความชุ่มชื้นตามผิวดินหมดไป แม้แต่น้ำค้างซึ่งในเวลากลางคืนตกมามาก แต่พอรุ่งสว่างได้ไม่นานก็เหือดหายไป ทิ้งไว้แต่ความแห้งแล้ง ต้นไม้ที่พวกเราช่วยกันปลูกไว้มากเมื่อปีที่แล้ว ต้องรดน้ำมากจึงจะอยู่รอดได้ ในระยะแรกข้าพเจ้าได้ให้คนงานช่วยกันรดน้ำ แต่มาระยะหลัง ๆ ได้เดินสำรวจดูต้นไม้ที่ปลูกไว้ตายไปมาก จึงเป็นอันว่าต้องช่วยกันรดน้ำเอง และต้องควบคุมคนงานทำงานอย่างใกล้ชิด ดังนั้นข้าพเจ้าเองจึงต้องขึ้นแคมป์สนทุกอาทิตย์เพื่อช่วยอาจารย์อีกด้านหนึ่ง โดยมีคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ เป็นผู้ช่วยทุกครั้งพลอยเหน็ดเหนื่อยไปด้วยกัน อีกคนหนึ่งก็คือคุณบุปผา จุลวงศ์ ซึ่งเป็นผู้รักต้นไม้ดอกไม้อย่างมากคอยดูแลไม้ดอก ทำให้ดอกไม้ที่หอประชุมที่กุฏิพระสวยงามอยู่เสมอมิได้ขาด นำความชื่นใจแก่ผู้ที่ได้มาพบเห็น แล้วยังมีอีกหลายคนที่มีความศรัทธาในพระองค์อย่างลึกซึ้ง เช่น คุณยงยุทธ-คุณเกษร ประไพหลง สองสามีภรรยา คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ เป็นต้น ซึ่งช่วยทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ รวมทั้งชักจูงผู้หลักผู้ใหญ่ให้ได้รับรู้ถึงผลงานและวีรกรรมของพระองค์ ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่าจากความศรัทธาซึ่งอาณาประชาราษฎร์ที่มีต่อพระองค์อย่างลึกซึ้ง เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงห่วงใยอยู่ไม่เสื่อมคลายนี่เอง จะเป็นสื่อสร้างพลังความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชาติของเรา

รับสั่งกำหนดหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองวันมาฆบูชา พุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

เมื่อถมเนินดินรอบพระเจดีย์แล้ว พวกเราก็ปรึกษากันว่าจะตบแต่งเนินพระเจดีย์อย่างไรจึงจะสวยงาม โดยเฉพาะตรงริมขอบเนินซึ่งลาดลงไปนั้น อาจารย์พรเป็นห่วงมาก เพราะถ้าฝนตกลงมาน้ำฝนจะชะเซาะดินทลายไปหมด มีอยู่ทางเดียวที่จะกันดินทลายได้ก็คือการปลูกต้นไม้ยึดดินไว้ ปรึกษากันแล้วก็ยังไม่เป็นอันตกลงได้สักทีว่าจะเอาต้นไม้ชนิดใดปลูกยึดดินดี คืนวันเสาร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๒๑ พระองค์ก็เสด็จมาอีกรับสั่งว่า **“ให้เตรียมปลูกดอกไม้รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็น ๓ ชั้น ชั้นล่างสุดให้ปลูกดอกบานไม่รู้โรย ชั้นที่สองดอกเทียนและดาวเรือง ส่วนชั้นที่สามบนสุดเป็นดอกบัวสวรรค์ ให้เตรียมแปลงไว้ให้เสร็จก่อนฤดูฝนที่จะถึงนี้ พอฝนโปรยก็ให้ลงมือปลูกได้เลย อย่าให้ล่าช้า อีกประการหนึ่ง สภาวะการณ์โดยทั่วไปกำลังคืบคลานเข้าสู่ความยุ่งยาก นับแต่วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๓ เป็นต้นไป จงลงมือหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง ให้ทันในวันเพ็ญพุธขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนสาม วันมาฆบูชา** (ตรงกับวันพุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑) เพื่อยับยั้งพลังร้ายที่จะเกิดมีขึ้น พิธีการต่าง ๆ เราจะมาสั่งเป็นขั้นเป็นตอนไป ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรและทุกคนทราบ พวกเราจึงได้เตรียมหาเมล็ดดอกไม้ เพื่อนำมาเพาะและปลูกต่อไป สำหรับบัวพันธุ์บัวสวรรค์หายาก ก็ได้บอกกล่าวไปเรื่อย ๆ เผื่อใครมีหรือพอหาได้ก็ขอให้ช่วยกันนำมาเสริมสร้าง เพราะจำนวนที่จะปลูกกว่าจะรอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ ต้องใช้หลายหมื่นหัวทีเดียว เป็นอันว่า เฉพาะเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้ พวกเราจะคิดตกแต่งเองไม่ได้เลย สุดแล้วแต่ว่าพระองค์จะรับสั่งให้ทำอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามนั้น เพราะพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้คือศูนย์รวมพลังอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าเชื่อเช่นนี้อย่างสนิทใจ ไม่มีอะไรคลางแคลง และก็ต้องยอมรับอย่างหน้าชื่นว่างมงาย เมื่อจะถูกกล่าวหาจากปัญญาชน เพราะข้าพเจ้าอธิบายเหตุผลด้วยตัวเองไม่ได้ แต่ก็รู้อยู่แก่ใจว่าทั้งหมดนี้เป็นประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้ประสบมาอย่างแท้จริง ซึ่งควรจะต้องบันทึกไว้

ขึ้นเชียงใหม่เนื่องในงานหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง

จากนั้นพวกเราก็ได้ปรึกษากันทันทีว่าจะขึ้นเชียงใหม่วันไหนดี “เพราะในการที่จะลงมือหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองนี้ จะต้องปรึกษาผู้ใหญ่ท่านหนึ่งให้ท่านเป็นภาระรับทำธุระสำคัญบางอย่างให้ด้วย เพราะสิ่งนี้คือเคล็ดสำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งที่จะเป็นสัญลักษณ์บอกได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีหรือจะประสบภาวะยุ่งยาก” จึงได้ตัดสินใจกันว่าจะขึ้นเชียงใหม่ในวันเสาร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ อันที่จริงเรื่องราวที่จะบันทึกต่อไปนี้ยิ่งดูเหมือนว่าข้าพเจ้าได้สร้างความงมงายให้แก่คนที่ได้พบได้อ่าน แต่แม้ใครจะคิดเห็นไปเช่นไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็จำเป็นต้องบันทึกไว้ อย่างน้อยก็จะได้เป็นหลักฐานไว้ให้คนที่ต้องการพิสูจน์ค้นหาความแท้จริงกันต่อไปว่า *ความบังเอิญหรือสิ่งที่เราท่านเองก็ไม่ได้คาดคิด ซึ่งมักจะเกิดขึ้นประจวบเหมาะ*

พอดีนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร? มีอะไรเป็นสาเหตุ หรือจะเป็นไปได้หรือ ไม่มีอะไร ๆ จะเกิดขึ้นเองโดยไม่มีสาเหตุ? สำหรับตัวข้าพเจ้าเองคิดว่าไม่มี นอกจากเสียว่าเมื่ออธิบายถึงสาเหตุของสิ่งนั้น ๆ ไม่ได้ ก็เลยคิดโมเมเอาว่าเหตุการณ์นั้นเป็นความบังเอิญ

ปาฐกถาที่สำนักงานใหญ่ธนาคารกรุงเทพ ฯ

*บ่ายวันศุกร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ทางธนาคารกรุงเทพ จำกัด สำนักงานใหญ่ถนนเสือป่า ได้เชิญอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ให้ไปบรรยายให้พนักงานของธนาคารฟังในหัวข้อเรื่อง **"สมาธิกับการทำงาน"** ในวันนั้นนอกจากอาจารย์พรจะได้บรรยายถึงประโยชน์และความจำเป็นของสมาธิกับการทำงานแล้ว ยังได้อธิบายเกี่ยวโยงมาถึงเรื่องโอปปาติกะด้วยว่า ในบางครั้งเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ก็ได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของคนเรา โดยเฉพาะถ้าเราเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างถูกต้องไม่หลงงมงาย ก็จะได้รับประโยชน์อย่างมากมาย แต่ถ้าคนเราไม่ได้ศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว จงอย่าสนใจจะเป็นการดีที่สุดเพื่อความปลอดภัยของตัวเอง เราจงหวังพึ่งตัวเอง พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสว่า **อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งของตน** และจงดำเนินชีวิตแต่ในทางที่ดีไว้เสมอ แล้วเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ จะเข้ามาช่วยเราเอง โดยที่ท่านเทพเจ้าเหล่านั้นท่านจะไม่สนใจเลยว่าเราจะตอบแทนท่านด้วยสิ่งใดหรือไม่ เพราะเมื่อท่านได้เห็นบุคคลที่ท่านเข้าไปช่วยเหลือดำเนินชีวิตไปได้ด้วยดีแล้ว อนุโมทนาจิตก็จะบังเกิดขึ้นแก่ท่าน ความเบิกบานแจ่มใสที่ท่านได้รับนี่เองคือสิ่งตอบแทนที่มนุษย์ได้ทำให้แก่ท่านเหล่านั้นแล้ว โดยที่มนุษย์เราไม่ต้องไปกระทำสิ่งใดที่เป็นวัตถุให้กับท่านเลย

ท่านครูบาศรีวิชัยมารับไปภูพิงค์ราชนิเวศน์เชียงใหม่

ในขณะที่อาจารย์พรกำลังปาฐกถาอยู่นั้น คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ และข้าพเจ้าซึ่งได้ติดตามไปด้วยก็นั่งฟังอยู่ด้วยจิตใจกังวลว่า พรุ่งนี้เช้าจะเดินทางขึ้นเชียงใหม่ อะไร ๆ ก็ยังไม่พร้อม การติดต่อกับผู้ใหญ่ก็ยังไม่เป็นผล จะทำอย่างไรกันดีนะ ขณะที่กำลังสาละวนอยู่กับความคิดนี้เอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็วูบดิ่งเงียบสงัด ได้พบกับ**ท่านพระครูบาศรีวิชัย ท่านบอกกับข้าพเจ้าท่านมารับ พรุ่งนี้จะไปเชียงใหม่ใช่หรือไม่** ข้าพเจ้าเกิดความปีติดีใจอย่างเหลือล้น หมดกังวลว่าทุกอย่างจะต้องเรียบร้อยอย่างแน่นอน ถึงแม้จะยังไม่ได้ติดต่ออะไรไว้เลยก็ตาม เมื่อกลับมาถึงสำนักค้นคว้าทางวิญญาณในตอนเย็น ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรและทุกคนทราบ ซึ่งก็ทำให้ทุกคนเบาใจไปได้บ้าง

เช้าวันเสาร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ พวกเรา ๑๑ คน มี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณสาธร-คุณพิศมร-คุณพรทิพา ศรศรีวิชัย คุณยงยุทธ-คุณเกษร ประไพหลง คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณสุภาณี

*วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๒๑

หงษ์เงิน คุณวัลยา เสาวภาพ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ และข้าพเจ้า ออกเดินทางโดยรถตู้โตโยต้าไดน่า เวลา ๐๗.๐๐ น. คุณสาธรทำหน้าที่เป็นสารถี มาถึงแคมป์สน นมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรสั่งงานแล้วจึงเดินทางต่อไปถึงพิษณุโลก แวะนมัสการหลวงพ่อพระพุทธชินราช จึงได้ตรงดิ่งขึ้นเชียงใหม่ ถึงสุดทางซุปเปอร์ไฮเวย์ที่จะเลี้ยวเข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ๑๘.๐๐ น.พอดี กำลังโพล้เพล้ พวกเราปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรกันต่อไปดี จะไปทางไหน ไปหาใครก่อน เพราะการเตรียมตัวล่วงหน้าไว้นั้นไม่ได้เรื่องอะไรเลย ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิพบท่านพระครูบาศรีวิชัย ท่านบอกว่ายังไม่ต้องเข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ให้ขับรถเลยขึ้นไปดอยสุเทพก่อน พวกเราจึงปฏิบัติตาม ขึ้นดอยสุเทพไปทั้งที่ค่ำแล้ว อาหารและที่พักก็ยังไม่ทราบว่าจะอยู่ ณ ที่แห่งใด

การขับรถเลยขึ้นไปดอยสุเทพตามคำแนะนำของท่านพระครูบาศรีวิชัยนั้น เป็นเหตุทำให้พวกเราได้รับความปลอดโปร่งและเบาใจในทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะงานสำคัญซึ่งพวกเราตั้งจุดมุ่งหมายไว้ในการขึ้นเชียงใหม่คราวนี้นั้นสำเร็จลุล่วงรวดเร็วเกินคาดหมาย รวมทั้งได้พักหลับนอนโดยไม่ต้องไปตระเวนหาในเวลาค่ำคืน พวกเราพักทำธุระอยู่เชียงใหม่ ๒ วัน โดยได้รับความเอื้อเฟื้อรับรองให้ความสะดวกทุกอย่างจากคุณหมอจำลอง และอาจารย์พริ้มเพรา ดิษยวณิช สำหรับท่านพระครูบาศรีวิชัยแล้ว ท่านเป็นเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยเหลือให้พวกเราทำงานได้อย่างสะดวก ปราศจากอุปสรรคนานาประการ

เตรียมงานพิธีหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง

เมื่อเดินทางกลับจากเชียงใหม่แล้ว พวกเราก็ได้มาเร่งเตรียมงานหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง เพราะใกล้วันที่ทรงกำหนดเข้ามาทุกที องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมารับสั่งว่า **“ในการหล่อพระรูปนี้จะต้องทำสังฆทานเลี้ยงเพลพระสงฆ์ ๙ รูป ให้บูชาพระฤกษ์ด้วยดอกไม้ทุกชนิด โดยเฉพาะดอกประดู่แดงจะขาดไม่ได้ ผลไม้ทุกชนิดเท่าที่จะหาได้ เครือกล้วยที่ยังมีดอกติดอยู่ ในเวลา ๐๙.๐๙ นาฬิกา ให้ทำพิธีเททองหล่อพระรูป ซึ่งเป็นแผ่นทองแดงลงดวงเมืองและพลังมงคล ๙ แผ่น* นั้น เวลาเที่ยงตรง (๑๒.๐๐ นาฬิกา) ซึ่งเป็นเวลาที่พระอาทิตย์ส่องแสงตรงเปล่งพลังกล้าแข็งที่สุด จงจำไว้ว่าผาเมืองคือกำแพงเมือง กำแพงเมืองของชนชาวไทยจะต้องแข็งแกร่งประดุจหินผา การทำพิธีหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองในครั้งนี้จึงเปรียบประดุจดังหล่อกำแพงเมือง พ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงเสียสละเป็นผู้ก่อกำเนิดวางรากฐานแก่ชนชาติไทยเรา จงมีความกตัญญูต่อพระองค์”**

ดังนั้นในระยะนี้จึงเป็นระยะที่อาจารย์พรและพวกเรายุ่งและเหน็ดเหนื่อยกันมาก เพราะจะทำพิธีหล่อพ่อขุนผาเมืองที่โรงหล่อในกรุงเทพมหานคร ต้องตระเตรียมงานหลายอย่าง การก่อสร้างพระเจดีย์

---

* แผ่นทองแดงลงดวงเมืองและพลังมงคล ๙ แผ่นนี่เอง เป็นเหตุให้พวกเราต้องขึ้นถึงเชียงใหม่ ไปภูพิงค์ราชนิเวศน์ เพื่อพบท่านผู้ใหญ่

อิสรภาพฯ ที่แคมป์สน อำเภอหล่มสัก ก็ยังคงดำเนินอยู่หยุดยั้งไม่ได้ เมื่อไม่ได้คอยควบคุมใกล้ชิดช่างก็มักจะทำงานล่าช้างอแง อะไรขาดนิดหน่อยก็พลอยไม่ทำงาน อาจารย์พรต้องคอยดูแลแก้ปัญหาให้อยู่ตลอดเวลา ระยะทางจากกรุงเทพ ฯ ถึงแคมป์สน ๔๑๒ กิโลเมตร จึงอยู่ในภาวะที่อึดอัดที่สุด เพราะต้องควบคุมงานทั้งสองด้าน แต่จะอย่างไรก็ดีทุกอย่างก็ทำได้โดยไม่มีอะไรเสียหาย และก็เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่าช่วงระยะเวลาเช่นนี้สภาวการณ์ของบ้านเมืองก็อยู่ในสภาวะที่ไม่ปลอดโปร่ง ข่าวลือเป็นไปในรูปต่าง ๆ มีการระเบิดเกิดขึ้นทำให้ตกใจในกรมพลาธิการตำรวจ ประชาชนทั่วไปตกอยู่ในสภาวะสับสนวุ่นวาย ทั้งในทางเศรษฐกิจการเงิน จิตใจเร่าร้อนหาความสงบไม่ได้ ไม่ว่าจะหันหน้าไปทางทิศใดก็มักจะพบแต่ความอึดอัดโดยทั่ว ๆ ไป จนชนชั้นผู้นำประเทศก็ไม่ทราบว่าจะแก้ไขและทำประการใดดี แต่ด้วยความอดทนอดกลั้นอันเป็นนิสัยประจำของคนในชาติเรา พยายามทำแต่ในสิ่งที่ดีงามในทางที่ตัวเองคิดว่าดีที่สุด จึงทำให้เหตุการณ์เป็นไปอย่างในปัจจุบันที่เป็นไปอยู่ในขณะนี้

อย่างไรก็ดี อันนี้เป็นข้อสังเกตของข้าพเจ้าเอง เพราะพระองค์เคยรับสั่งอยู่เสมอว่า **“พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง”** ถ้าเหตุการณ์หรือความเป็นไปสิ่งใดที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วก็มักจะมีเหตุการณ์อะไรสะท้อนให้พวกเราสังเกตเห็นได้บ้างพอสมควร พวกเราท่านจงมาคอยสังเกตพิสูจน์กันต่อไปอีกเถิดว่า เมื่อพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชสำเร็จโดยสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ความเป็นไปต่าง ๆ จะออกมาในรูปใด เพราะพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้จะเป็นประจักษ์พยานที่ออกมาในรูปของวัตถุที่จะพิสูจน์ว่าสิ่งที่พวกเรากำลังร่วมมือกันทำอยู่ในขณะนี้นั้น งมงายเพียงใดหรือไม่ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างทำตามที่พระองค์รับสั่งมา ทั้งรูปแบบของพระเจดีย์ การดำเนินงานและความเป็นไป หมายความว่าพวกเราทุกคนเป็นแต่เพียงคนทำงานตามรับสั่งของพระองค์เท่านั้น ซึ่งเมื่อมองดูอย่างธรรมดาแล้วก็ช่างเป็นเรื่องที่งมงายเสียเหลือเกิน

การเตรียมงานทุกอย่างเป็นไปอย่างรีบร้อน เพราะใกล้ถึงวันที่จะทำพิธีหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองเข้ามาทุกที พวกเราทุกคนช่วยกันภาวนาขออย่าได้มีอุปสรรคอะไรเลย และขอให้พวกเราหาสิ่งของดอกไม้ผลไม้ที่จำเป็นให้ได้ครบ คืนวันอังคารที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ฝนในกรุงเทพ ฯ ตกลงมาได้ทั้งคืน ทำให้พวกเรานึกวิตกกันอยู่ว่า พรุ่งนี้เป็นวันเพ็ญพุธขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ (วันมาฆบูชา) ถ้าฝนยังตกอยู่อย่างนี้พวกเราจะหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองได้อย่างไร เพราะเตาหล่อตั้งอยู่กลางลานไม่มีหลังคา แต่ก็พอจะใจชื้นขึ้นมาบ้างว่า ไม่เป็นไร งานของพระองค์ทุกอย่างจะต้องเป็นไปได้ อุปสรรคแม้จะมีมากมายเพียงใด แต่ก็ไม่เคยยับยั้งทำลายเราได้ ในเมื่อพวกเราตั้งใจทำอย่างแท้จริง พวกเราจะต้องบรรลุถึงเป้าหมายอย่างแน่นอน

เหตุการณ์ในวันหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง

เช้าวันเพ็ญ พุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ฝนยังคงโปรยปรายอยู่ทั่วไป พวกเราทุกคนรวมกันประมาณเกือบ ๓๐ คน เตรียมตัวออกจากสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ดอกไม้ผลไม้ทุกอย่างครบที่จะต้องนำไปจัดพิธี

ที่โรงหล่อซึ่งตั้งอยู่ถนนจรัญสนิทวงศ์ ยังคงขาดอยู่แต่ดอกประดู่แดงที่รับสั่งว่าให้ขาดไม่ได้นั้น ดอกประดู่แดงนี้ **คุณสุรศักดิ์ ฉวีวงศ์** ผู้ซึ่งรับอุปการะในการหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองในครั้งนี้ให้ก่อน รับปากไว้ว่าจะหามาให้ที่สำนัก ฯ ในตอนเช้าของวันพิธี ข้าพเจ้ารออยู่ด้วยจิตใจที่กระวนกระวาย จนพวกเราเตรียมของขึ้นรถที่จะขนไปโรงหล่อกันเรียบร้อยแล้ว ดอกประดู่แดงยังไม่มา แต่พอรถของพวกเรากำลังจะเคลื่อนที่ออก เด็กคนรถของคุณสุรศักดิ์ก็นำดอกประดู่แดงมาถึงพอดี ทำให้ทุกคนโล่งใจไปได้ นอกจากดอกประดู่แดงแล้ว คุณสุรศักดิ์ยังได้ให้เด็กรวมเอาดอกไม้อื่น ๆ มาผสมไปด้วยอีกหลายอย่าง ทำให้โต๊ะพิธีสังเวยพระฤกษ์สวยงามมาก จนบางคนที่มาร่วมในพิธีออกปากชม ถามว่าจ้างใครมาจัดโต๊ะดอกไม้ ผลไม้ เป็นเงินเท่าใด

เมื่อไปถึงโรงหล่อ ทุกคนดูคึกคักตื่นเต้น เพราะสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาคือที่กลางลานหน้าโรงพิธีนั้น ไฟที่เตาเผาหุ่นยังคงลุกโชนเพราะยังไม่ได้ราไฟ รอบเตาเผาหุ่นก็เป็นเบ้าหลอมทองแดงเตรียมเท ขณะนั้นฝนขาดเม็ดแล้ว แต่อากาศยังคงมืดครึ้มอยู่ พวกเรารีบช่วยกันจัดดอกไม้ผลไม้กันคนละไม้ละมือ เพราะจวนเวลาบูชาพระฤกษ์แล้ว

๐๙.๐๙ น. แม้จะยังไม่เรียบร้อยนักก็ตาม แต่ก็สวยงามมาก ถึงเวลาพอดี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ประธานในพิธีจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา กล่าวโองการหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองโดยปากเปล่า นำพวกเราทุกคนสวดมนต์และนั่งสมาธิ ใช้เวลาทั้งหมด ๔๙ นาที ข้าพเจ้าเข้าสมาธิเกือบตลอดเวลา ขณะนั้นแสงสีในโลกทิพย์ดูสวยงามเยือกเย็น เปรียบเสมือนการรับรู้ของเหล่าเทพเจ้าทั้งมวล โดยการเปล่งพลังรัศมีให้แจ่มกระจ่างขึ้น ทุกคนที่อยู่ในโรงพิธีก็ได้สัมผัสกับความเยือกเย็นนี้ด้วยโดยทั่วกัน

หลังจากบูชาพระฤกษ์แล้ว พวกเราก็แยกย้ายกันเตรียมภัตตาหารเพล ถวายสังฆทานพระสงฆ์ ๙ รูป มีผู้เลื่อมใสศรัทธาในพ่อขุนผาเมืองหลายคนทยอยกันมาเรื่อย ๆ (ในการหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองนี้ พวกเราไม่ได้บอกใครเลยนอกจากคนที่คุ้นเคยกันเองจริง ๆ ก็บอกกันด้วยปากเปล่าบ้าง โทรศัพท์ไปชวนบ้าง ไม่มีการออกหนังสือเชิญหรือป่าวประกาศเลย จึงคิดว่าคงจะไม่มีใครไปร่วมเท่าใดนัก แต่พอถึงวันจริง ๆ เข้าก็มีผู้คนไปร่วมกันมากมายร่วม ๒๐๐ คน รวมทั้งผู้หลักผู้ใหญ่ด้วย) **ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ เลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งท่านกรุณามาเป็นประธานพิธีฝ่ายพระสงฆ์ ท่านเจ้าคุณพระวิสุทธิสมโพธิและพระภิกษุที่อยู่ในคณะบริหารของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งหมด ๙ รูป** มาถึงตอนเกือบ ๑๑ นาฬิกา อาจารย์พรจุดธูปเทียน อาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร พระสงฆ์สวดมนต์แล้วฉันภัตตาหาร

ขณะที่กำลังช่วยกันประเคนอาหารพระสงฆ์นี่เอง ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า **ศรีเพ็ญ รู้ไหม ผา แปลว่าอะไร ข้าพเจ้าเรียนตอบท่านว่า ผา แปลว่า กำแพง ท่านเจ้าคุณกล่าวสืบต่อไปอีกว่า อ้อ! ฉะนั้น ผาเมืองก็แปลว่ากำแพงเมืองซินะ หล่อพ่อขุนผาเมืองก็หมายความว่าหล่อกำแพงเมือง เป็นเคล็ดสำคัญดี** ข้าพเจ้าได้แต่ยิ้มรับกับท่านเจ้าคุณด้วยความดีใจปลาบปลื้มที่ท่านเจ้าคุณคิดเข้าใจความหมายอย่างเดียวกับที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่ง ซึ่งเพราะความหมายในลักษณะนี้ข้าพเจ้ายังไม่ได้พูดหรือเอ่ยให้ใครฟังเลย

ใกล้เที่ยงเข้ามาทุกที พระภิกษุฉันอาหารยังไม่ทันจะเรียบร้อย ข้าพเจ้าจึงได้เอ่ยกับท่านเจ้าคุณขึ้นลอย ๆ ว่า จะต้องเททองหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมืองตอนเที่ยงตรงพอดี ท่านเจ้าคุณซึ่งท่านทราบดีอยู่แล้วก็ได้บอกพระภิกษุทุกองค์เตรียมตัว สำหรับพวกเราทุกคนก็เตรียมตัวคอยเวลาด้วยความระทึกใจ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งพระองค์เป็นประธานเสด็จมารับสั่งกับข้าพเจ้าว่าให้ทุกคนที่มาร่วมในพิธีนี้ยืนเรียงแถวกันจับด้ายสายสิญจน์ ซึ่งโยงมาจากโต๊ะพิธีโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธเจ้ามายังพระภิกษุสงฆ์ แล้วโยงต่อไปถึงปลายด้ามวัตถุที่อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ประธานในพิธีจับเททองมงคลลงในเบ้า เป็นอันว่าทุกคนที่มาร่วมในพิธีนี้ได้ช่วยกันเททองหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง

เที่ยงตรงพอดี ความรู้สึกของข้าพเจ้าอึงอลวนเวียนไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้สึกตัวว่าได้ทำอะไรลงไปบ้าง **รู้สึกแต่เพียงว่าเสมือนหนึ่งตัวเองได้ไปเข้าสู่ประรำพิธีงานสมโภชน์ เห็นพ่อขุนผาเมืองแต่งองค์ทรงเครื่องนักรบครบครัน ภูษาสีน้ำเงินเข้มประทับยืนเป็นสง่า พระหัตถ์ขวาจับด้ามทวนตั้งตรง พระหัตถ์ซ้ายถือบ่วงบาศอยู่เหนือราชรถ ซึ่งมีอาชาสีขาวสองตัวสีนิลสองตัวเทียมอยู่ เตรียมพร้อมที่จะออกวิ่งได้ทันทีถ้ากระตุกสายบังเหียน แวดล้อมด้วยเหล่าทหารหาญ ผู้คนทั้งผู้ชายผู้หญิงล้วนแล้วแต่แต่งตัวสวยงาม กำลังทำพิธีถวายสักการะแด่พระองค์ โดยมีองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นประธาน พ่อขุนผาเมืองตรัสว่า “เป็นความปลื้มใจจนสุดประมาณที่ได้รับการยกย่อง ขอสันติสุขจงงอกงามแด่ท่านผู้เจริญเถิด”** *องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไม่รับสั่งตอบในสิ่งใด นอกเสียจากสายพระเนตรที่แสดงออกถึงการคารวะอย่างแท้จริง ขณะนั้นพลังแสงสีในโลกทิพย์อบอวลสวยงาม เสียงดนตรีแผ่วเบาอยู่ตลอดเวลา บรรยากาศสงบเยือกเย็น* ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ก็คือเห็นทุกคนที่มาร่วมในพิธีมือจับสายสิญจน์หลับตายืนสงบนิ่ง พนักงานชุลมุนอยู่กับการเททองจากเบ้าหลอมลงสู่แบบหุ่น ข้าพเจ้ามาทราบภายหลังว่าในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังไม่รู้สึกตัว ไม่เป็นตัวของตัวเอง (คนอื่น ๆ มองดูก็คงคิดว่าข้าพเจ้ารู้สึกตัวดี) นั้น เมื่อเริ่มเททอง ข้าพเจ้าก็ได้นำทุกคนร้องเพลงสดุดีพ่อขุนผาเมือง เพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น แล้วก็เพลงสรรเสริญพระบารมี พระสงฆ์ทั้ง ๙ รูปก็สวดชยันโต เสียงผสมผสานกันก้องกระหึ่มทั่วโรงพิธี ทุกคนที่เข้าร่วมในพิธีและจับด้ายสายสิญจน์อยู่นั้น รู้สึกว่าตัวเองได้รับพลังแห่งความปลื้มปีติเยือกเย็นโดยทั่วกัน

เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ฝนก็โปรยปรายลงมาบางเบาอยู่ชั่วประมาณ ๒-๓ นาที องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งว่า **“งานการหล่อพระรูปพ่อขุนผาเมือง หล่อกำแพงเมืองเทิดพระเกียรติพ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงถูกลืมมาแปดร้อยกว่าปีสำเร็จลงแล้ว บ้านเมืองราษฎรของเราจะมีแต่ความเจริญ เพราะรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ”**

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้สร้างฉัตรสวมยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

จากนั้นพวกเราทุกคนก็ได้ร่วมกันรับประทานอาหารกลางวัน มีบางคนติดธุระกันบ้าง ไม่ได้รับประทานอาหาร ก็ทยอยกันกลับก่อน พวกเรากลับถึงสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ราว ๑๔.๓๐ น. อาจารย์พรต้องรีบเดินทางขึ้นไปแคมป์สนอีก เพราะมีคนจัดรถบัสไปนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คอยอยู่ที่แคมป์สนแล้ว **คุณยงยุทธ ประไพหลง** ก็ดีเหลือเกิน รับอาสาขับรถพาอาจารย์พรขึ้นไปทันเวลา ข้าพเจ้าขอติดตามไปด้วย ออกเดินทาง ๑๕.๐๐ น. ถึงแคมป์สนเวลา ๑๙ นาฬิกาเศษ ได้ไปแวะนมัสการเวียนเทียนองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ก่อน ขณะนั้นพระจันทร์เต็มดวงโผล่ขอบฟ้าทางด้านทิศตะวันออกมาลอยเด่นแจ่มใสกระจ่างแล้ว เพราะเป็นวันมาฆบูชา องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาอีก พร้อมทั้งรับสั่งว่า **เหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้ จะต้องเป็นฉัตร ๙ ชั้น และบนยอดฉัตรเป็นนภศูล** ข้าพเจ้าได้บอกแก่อาจารย์พร อาจารย์พรไม่ได้พูดอะไรมากนักเพียงแต่บอกว่า เอาไว้บอกให้อาจารย์จุลทัศน์ช่วยเขียนแบบแล้วสั่งให้ช่างทำมาให้ทันก็แล้วกัน ข้าพเจ้าถามอาจารย์พรว่า **นภศูล** คืออะไร อาจารย์พรตอบว่าก็ไม่รู้เหมือนกัน เมื่อเสร็จจากเนินพระเจดีย์จึงได้เลยมาถึงหอประชุม พบพวกที่คอยอยู่ซึ่งเป็นพวกที่มากับรถบัสกำลังคอยอยู่ด้วยความกระวนกระวายใจ แต่แล้วทุกคนก็สบายใจเมื่อเห็นอาจารย์พรเดินทางไปถึง

ในระยะนี้ก็เป็นระยะที่เริ่มจะบุโมเสคสีทองที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ **คุณจุรี ลิ่มศิลา** ก็ได้ส่งช่างมา ช่างเริ่มตกแต่งปูนบนองค์พระเจดีย์ส่วนรัตนโกสินทร์ การบุโมเสคสีทองนี้จะต้องเริ่มบุตั้งแต่ส่วนยอดพระเจดีย์ลงมา เดิมทีเดียวพระองค์ไม่ได้รับสั่งถึงเรื่องฉัตร ดังนั้นช่างที่ทำพระเจดีย์ตรงส่วนยอดจึงไม่ได้ทำเตรียมไว้สำหรับจะสวมฉัตร เลยเกิดปัญหาขึ้นมาว่าเราจะบุโมเสคไปก่อนได้อย่างไร ในเมื่อยังไม่ได้ทำส่วนยอดพระเจดีย์ไว้สวมฉัตร ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องที่พระองค์ได้มารับสั่งถึงเรื่องฉัตรให้อาจารย์จุลทัศน์ฟัง และได้ถามถึงเรื่องนภศูล ซึ่งอาจารย์จุลทัศน์ได้อธิบายไว้ดีมาก แล้วข้าพเจ้าจะขอร้องขอความกรุณาจากอาจารย์จุลทัศน์ ให้ช่วยเขียนถึงความหมายของนภศูลมาให้

อุปสรรคในการสร้างฉัตรสวมยอดพระเจดีย์

อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้ปรึกษาอาจารย์จุลทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องยอดพระเจดีย์ด้วยว่า เพราะครั้งแรกเราไม่ได้ทำไว้สำหรับสวมฉัตร จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร อาจารย์จุลทัศน์ก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ต้องทุบยอดพระเจดีย์ออกจนถึงแกนเหล็กข้างใน แล้วเสริมแกนไว้สำหรับสวมก้านฉัตร แล้วค่อยปั้นปูนเข้าไปใหม่ ข้าพเจ้าก็ได้โทรศัพท์ปรึกษาคุณจุรี ลิ่มศิลา ตามที่อาจารย์จุลทัศน์แนะนำ คุณจุรีบอกว่า **“ไม่ได้เด็ดขาด เป็นตายอย่างไรผมจะทุบยอดพระเจดีย์ไม่ได้ ใครจะทุบก็มาทุบเองก็แล้วกัน สำหรับผมแล้วลองทุบยอดพระเจดีย์แบบนี้ผมก็ทำไม่ได้แล้ว คุณศรีเพ็ญจะให้ใครมาทุบยอดพระเจดีย์ได้อย่างไร ในเมื่อพระเจดีย์คืออะไร คุณศรีเพ็ญก็รู้ ผมทำไม่ได้ ใครทำได้จะมาทำก็ทำไป”** ข้าพเจ้าตกใจ ไม่คาดคิดว่าจะกลายเป็นเรื่องใหญ่โตอย่างนี้ จึงค่อย ๆ ปรึกษาคุณจุรีว่าถ้าไม่ทุบแล้วคุณจุรีมีวิธีทำอย่างไรได้หรือไม่ คุณจุรีตอบทันทีว่า **“ผมทำได้ ผม**

เป็นช่าง ผมมีวิธีทำที่ไม่จำเป็นจะต้องทุบ” เมื่อได้ฟังอย่างนั้น ความสบายใจ ความโล่งใจปลอดโปร่งก็เกิดขึ้นทันที คุณจุรีแก้ไขสถานการณ์ได้ โดยเราจะสวมฉัตรเหนือยอดพระเจดีย์ได้ (เหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องยอดพระเจดีย์นี้ กินเวลาหลายวันกว่าจะเรียบร้อยอย่างที่ข้าพเจ้าบันทึกไว้นี้ ขณะที่กำลังเริ่มมีเหตุการณ์เกี่ยวกับพระเจดีย์เช่นนี้ ข้าพเจ้าก็เริ่มตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองเหมือนกัน คือในระยะนั้นก็เป็นระยะใกล้วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันครบรอบปีที่เกิดกบฏ มีนาคม ๒๕๒๐ ข่าวลือต่าง ๆ เกี่ยวกับพวกยังเติร์กคุกรุ่นรุนแรง)

ทำพิธีแก้เคล็ดเหตุการณ์บ้านเมือง

เริ่มแต่คืนวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๑ ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณได้ทำพิธีตามรับสั่งของพระองค์ คือ ได้นำแผนที่ประเทศไทย ซึ่งมีรายชื่อจังหวัด อำเภอ ตำบลที่สำคัญทั้งหมดมาวางทาบติดลงบนโฟม ซึ่งเขียนพระนามพ่อขุนผาเมือง ดวงเมืองและของสำคัญจำเป็นอีกบางอย่าง นำไข่ทุกชนิดตั้งแต่ชนิดใหญ่สุด คือ ไข่ห่าน และเล็กสุดคือไข่นก จำนวน ๗๒ ลูก เขียนชื่อจังหวัดต่าง ๆ บนไข่แต่ละลูก แต่ละจังหวัด แล้ววางลงบนตำแหน่งในแผนที่ประเทศไทยนั้น เส้นรอบขอบอาณาเขตปักด้วยดอกดาวเรือง จำปี บานไม่รู้โรย ดอกรัก พร้อมด้วยดอกไม้นี้ก็ปักเป็นตัวหนังสือเหนือแผนที่ประเทศไทยว่า ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในแผนที่โรยด้วยถั่วงาทุกชนิด ข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวตอก ดอกไม้ แล้วจึงปักธูปเทียนและดอกบัว ทำพิธีสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทพเจ้าทั้งมวล เวลา ๑๙.๐๐ น. ทุกวัน จนถึงคืนวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๑ เมื่อเสร็จพิธีแล้วให้นำผ้าขาวห่อสิ่งของในพิธีเหล่านี้ไปถ่วงลงในแม่น้ำเจ้าพระยา เวลา ๐๐.๐๐ นาฬิกา และในคืนนี้เองที่พระองค์เสด็จมารับสั่งสืบต่อจากที่เคยรับสั่งไว้เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ เรื่องให้ทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์นั้น บัดนี้พระองค์ได้ทรงมากำหนดวันให้ทำพิธีในวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะเมีย ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นการแปลกเหมือนกันที่ในวันที่ทรงกำหนดให้เป็นวันพิธีนี้ ตรงกับวันอาทิตย์ คือเมื่อปี ๒๕๑๘ ที่ทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ก็เป็นวันวิสาขบูชาที่ตรงกับวันอาทิตย์เช่นเดียวกัน (วิสาขบูชา ปี ๒๕๑๙ และวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๐ ไม่ตรงกับวันอาทิตย์) และวันที่ก็เป็นวันที่ ๒๑ ของปี ๒๕๒๑ อาจารย์พรและพวกเราทุกคนจึงได้ลงมือเร่งเตรียมงาน ได้ออกหนังสือชี้แจงแก่สมาชิกหนังสือวิญญาณและคนที่คุ้นเคยกัน ซึ่งเรื่องราวของการตระเตรียมงาน จนถึงวันพิธีพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และศูนย์พัฒนาศาสนาในครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะเอาไว้เล่าให้ฟังเมื่อพิธีทุกอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

อันที่จริงความกังวลต่าง ๆ ยังไม่หมดไปจากจิตใจของข้าพเจ้าว่าคนทั่วไปจะคิดอย่างไร ผ้าป่าทั้งหมดตั้ง ๑๐๘ องค์ จะหาครบได้อย่างไร และจะหาสิ่งใดเป็นเครื่องตอบแทนแก่เจ้าของผ้าป่าแต่ละองค์ พ่อฤษีจึงปลอบใจว่าอย่าคิดมากนักเลย งานเสี่ยงทายของพระองค์ ผลจะออกมาในรูปใดไม่ต้องกังวลถึง จงพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถมีอยู่ เพื่อให้งานเสี่ยงทายของพระองค์ในครั้งนี้ปรากฏผลออกมาแต่ในทางนิมิตที่ดี สำหรับสิ่งตอบแทนแก่เจ้าของผ้าป่าแต่ละองค์และผู้ร่วมสมทบนั้น เป็นภาระของพระองค์ จงคอย

ทำตามที่รับสั่งให้ดีที่สุดเท่านั้นเป็นพอ ข้าพเจ้าจึงสบายใจขึ้นบ้าง มีกำลังใจจัดผ้าป่ากองกลางพิเศษ **“พระฤษีอสิตดาบส”** ซึ่งเป็นดาบสองค์เดียวที่ทำนายสิทธัตถะกุมารเป็นนัยเดียวว่า จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เตรียมทำถนนให้ดีเสร็จก่อนถึงวันวิสาขบูชา วันทอดผ้าป่าครั้งใหญ่ ๑๐๘ องค์

*เป็นอันว่าพวกเรามีเวลาเตรียมงานกันเกือบ ๒ เดือน สิ่งสำคัญอันดับแรกก็คือเรื่องถนนทางเข้า ซึ่งอันที่จริงถ้าเป็นหน้าแล้งจะไม่มีปัญหาอะไรเลย เพราะถนนซึ่งเมื่อตอนที่อาจารย์พรไปขอความร่วมมือช่วยเหลือจาก รพช.เพชรบูรณ์ (โดย ดร.วทัญญู ณ ถลาง ช่วยติดต่อกับ คุณอนันท์ อนันตกุล) และกรมทางนั้นก็ได้รับความร่วมมืออนุเคราะห์เป็นอย่างดี ส่งพนักงานและเครื่องจักร เป็นต้นว่า รถเกรด รถแทรคเตอร์ รถบดถนน รถน้ำ ให้มาทำงาน โดยทางอาจารย์พรต้องออกค่าใช้จ่ายเอง เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงคนงาน ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น ซึ่งก็ทำให้ทุ่นค่าใช้จ่ายไปได้มากมายทีเดียว แต่ถึงกระนั้นเงินจากผู้บริจาคซึ่งเข้ามาเพียงเล็กน้อยไม่พอกับค่าใช้จ่าย อาจารย์พรก็ต้องหาค่าใช้จ่ายเฉพาะหน้ามา โดยวิธีกู้ยืมจากบุคคลที่พอจะเข้าใจในงานที่กำลังกระทำอยู่มาใช้จ่ายก่อน ถนนถูกตัดอย่างดีได้มาตรฐาน เป็นถนนที่ยิ่งใหญ่ สวยงาม สมศักดิ์ศรีสำหรับที่จะเป็นถนนของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และศูนย์พัฒนาศาสนาทุกประการ แต่ยังเป็นถนนดิน เมื่อฝนตกลงมาก็ทำให้ถนนลื่นเป็นการลำบากสำหรับรถที่จะเข้ามา

อันที่จริงถ้าระยะนั้นคือตอนเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๐ ทางเรามีค่าใช้จ่ายพอเพียง ถนนก็คงจะสำเร็จเรียบร้อยไปแล้วทุกประการ เพราะเมื่อตัดเป็นถนนดินแล้ว อาจารย์พรก็ได้ขอหินผุของกรมทาง ซึ่งอยู่ที่กิโลเมตรที่ ๑๐๘ คืออยู่ห่างจากแคมป์สนของเรา ๘ กิโลเมตร ว่าจ้างรถดรั๊มขนขึ้นมาถมถนนของเราเที่ยวละ ๑๕๐ บาท เมื่อเกรดและบดให้แน่นแล้ว ก็จะมีลักษณะคล้ายกับถนนลาดยาง ฝนจะตกลงมาอย่างไรก็ไม่ลื่น แต่เราใส่หินผุแล้วบดได้เพียงประมาณกิโลเมตรเดียว หินผุที่กรมทางระเบิดไว้ก็หมดลง และก็ยังไม่มีนโยบายที่จะระเบิดหินอีก พร้อมกับทาง รพช.และกรมทางก็จะต้องถอนพนักงานและเครื่องจักรคืนไปใช้งานทางด้านอื่น จึงเป็นอันว่าเราทำถนนยังไม่เสร็จ เพราะถนนที่ตัดไว้ในบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด รวมกันแล้วประมาณ ๖ กิโลเมตร จะไปว่าจ้างเอกชนมาทำก็เกินกำลังของเราที่จะทำได้ จึงได้ยุติไว้ก่อน เพราะหนี้สินของเราก็เพิ่มมากขึ้นพอดูอยู่แล้ว แต่พอเมื่อพระองค์เสด็จมารับสั่งกำหนดวันงานทอดผ้าป่ามาให้เช่นนี้ อาจารย์พรก็ใจเย็นอยู่ต่อไปอีกไม่ได้ เพราะในวันงานถ้าฝนเกิดตกลงมา ผู้ที่มาแสวงบุญก็จะพากันได้รับความลำบากมาก จึงมีอยู่ทางเดียวคือต้องทำถนนเป็นการเร่งด่วน อย่างน้อยก็ให้เสร็จสัก ๑ สายที่ใช้ได้จริง ๆ

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕ - ๖ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๑

อาจารย์ได้ไปติดต่อ รพช.เพชรบูรณ์ อีกครั้งหนึ่ง แต่ในครั้งนี้ทาง รพช. ไม่ว่างที่จะมาช่วย เพราะพนักงานและเครื่องจักรถูกส่งไปทำงานอยู่ห่างไกลจากแคมป์สนมาก จึงเหลืออยู่ช่องเดียวคือกรมทาง ซึ่งก็เป็นแต่เพียงความหวัง ถ้าเกิดเครื่องจักรของกรมทางไม่ว่างอีกก็คงตัดสินใจว่าจ้างเครื่องมือของเอกชน ซึ่งเป็นภาระที่หนักมากที่สุด เพราะเราไม่มีค่าใช้จ่ายอยู่ในมือเลย

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๑ ที่แคมป์สน อาจารย์พรได้ปรารภกับข้าพเจ้าว่า ถึงอย่างไรวันนี้ต้องไปพิษณุโลก ขอให้ คุณยงยุทธ ประไพหลง ช่วยขับรถไป เราจะต้องไปพบเขตการทางพิษณุโลก คือ **คุณละเมียร อัมพวะสิริ** เพื่อปรึกษาขออนุญาตระเบิดหินผุที่กิโลเมตรที่ ๑๐๘ พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือขอเครื่องจักรและพนักงานมาช่วย ไม่เช่นนั้นเราคงทำงานไม่ไหวแน่ เวลาก็กระชั้นชิดเข้ามาทุกทีแล้ว จึงได้พากันตัดสินใจขึ้นพิษณุโลกในเช้าวันนั้นด้วยความหวังเพียงลางเลือน เพราะไม่แน่ใจว่าจะพบเขตละเมียรหรือไม่ หรือถ้าพบแล้วเครื่องจักรของกรมทางพอจะว่างมาช่วยได้หรือไม่ พวกเราจากแคมป์สนมา ๕ คน คือ คุณยงยุทธ-คุณเกษร ประไพหลง คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และข้าพเจ้า

ทุกคนนั่งเงียบกันมาเกือบตลอดทาง คนอื่นจะคิดอย่างไรบ้างก็เกินกว่าที่จะเดาได้ แต่สำหรับตัวข้าพเจ้าเอง ก่อนออกเดินทางได้เข้าสมาธิพบหลวงพ่อฤๅษี บอกกับพ่อว่าพวกเราจะพากันไปพิษณุโลก และจะไปทำธุระอะไรบ้าง ขอให้พ่อช่วยอวยพรให้กับพวกเราด้วย พร้อมกันนั้นก็หันหน้าไปทางพระเจดีย์อิสภาพฯ อธิษฐานในใจว่า พวกเรากำลังทำงานขอพระบารมีของพระองค์จงช่วยคุ้มครองด้วยเถิด *(มักจะมีคนถามข้าพเจ้าบ่อย ๆ ว่า ก็ในเมื่อทำงานของพระองค์ ทำไมไม่บอกให้พระองค์ช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จเร็ว ๆ บอกให้พระองค์ช่วยไว ๆ ซิ จะได้ไม่ลำบาก ข้าพเจ้าได้แต่รู้สึกสะท้อนใจ ไม่อาจจะหาคำตอบให้ใคร ๆ เข้าใจกระจ่างได้ว่าพวกเราทำงานเพื่อพระองค์ก็จะต้องทำจนสุดความสามารถเท่าที่มีอยู่ ความยากลำบากของพวกเราในขณะนี้เมื่อเทียบกับพระองค์แล้วยังน้อยนัก เพราะตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ ไม่เคยได้รับความผาสุกเลย ยากลำบากอดทนในทุกสิ่งทุกอย่างเพื่ออิสรภาพของชนชาวไทย และเมื่อละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์แล้วก็ยังคงห่วงกังวลถึง ในเมื่อทรงทราบว่าพสกนิกรของพระองค์ยังไม่เป็นสุขเท่าที่ควร ความผาสุกของพระองค์มีอย่างเดียวคือ การได้เห็นราษฎรของพระองค์อยู่เย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้า ดังนั้นงานของพวกเราแม้จะยากลำบากอย่างไรก็ตาม พวกเราก็มีความมั่นใจว่า พระองค์จะไม่ทอดทิ้งพวกเราเลย)*

คุณยงยุทธ ประไพหลง ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีขับรถเลยเขตอำเภอวังทอง ใกล้ตัวเมืองพิษณุโลกเข้าไป ข้าพเจ้ากำลังนึกอยู่ในใจว่า ประเดี๋ยวจะบอกให้คุณยงยุทธขับรถไปที่บ้านพักของเขตการทางก่อน พร้อมกันนั้นก็น้อมใจรำลึกถึงหลวงพ่อพระพุทธชินราช พระพุทธรูปคู่เมืองพิษณุโลก ให้ท่านช่วยการทำงานของพวกเราในครั้งนี้เป็นไปตามเป้าหมาย ขณะที่กำลังนึกอยู่นั้น คุณยงยุทธก็ขับรถเลยทางเลี้ยวที่จะไปบ้านพักเขตการทางเสียแล้ว อาจารย์พรจึงบอกว่าถ้าอย่างนั้นก็ไปที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ไหว้หลวงพ่อก่อนแล้วค่อยไปหาเขตก็แล้วกัน

เมื่อเข้าไปในโบสถ์นั่งอยู่เฉพาะพระพักตร์พระพุทธชินราช ข้าพเจ้าเข้าสมาธิบอกหลวงพ่อว่าพวกเรามาทำธุระสิ่งใดที่พิษณุโลกนี้ เมื่อทุกคนนมัสการหลวงพ่อเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็เดินออกมา ทราบจากคนที่

วัดนั่นเองว่า วันนี้คุณละเมียร อัมพวะสิริ เขตการทางพิษณุโลกทำพิธีเททองหล่อพระกริ่งนเรศวรเผด็จศึก และพระกริ่งชัยวัฒน์ รุ่นนเรศวรเผด็จศึก ที่ตำหนักสนามจันทร์ โรงเรียนประจำจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีพระรูปหล่อของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชประดิษฐานอยู่ พวกเราจึงคิดว่าจะลองไปหาที่ ๆ ทำพิธีนี้ดูก่อน ถ้าไม่พบค่อยไปหาที่บ้านพัก เมื่อพวกเราไปถึงปรากฏว่าได้ทำพิธีเททองกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังเตรียมรับประทานอาหารกัน ได้พบเขต **ละเมียร-คุณพิศมัย อัมพวะสิริ** เขตการทางลพบุรี **คุณประวัติ-คุณจรัสศรี วงศ์กำแหง** ที่นั่นพร้อมทั้งข้าราชการคนคุ้นเคยอีกหลายคน เขตละเมียรก็ดีเหลือเกิน เมื่อเห็นว่าอาจารย์พรและคณะมาพบก็แสดงความยินดี และชวนรับประทานอาหารกลางวันด้วย ณ ที่ ๆ ทำพิธีนั่นเอง เป็นอันว่าพวกเราได้รับความสะดวกอันดับแรกที่เข้าถึงตัวจังหวัดพิษณุโลก คือได้พบเขตการทางสมประสงค์ พร้อมทั้งได้รับประทานอาหารกลางวันด้วย โดยไม่ต้องเสียเวลา

เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้เล่าถึงงานของพระองค์ที่แคมป์สนให้ทุกคนฟัง พร้อมทั้งได้บอกถึงรับสั่งที่ให้ทำการทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ในวันวิสาขบูชาที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เขตละเมียร-คุณพิศมัย อัมพวะสิริ ก็เกิดศรัทธาบอกรับเป็นเจ้าภาพผ้าป่า ๑ องค์ทันที พร้อมทั้งเขตประวัติ-คุณจรัสศรี วงศ์กำแหง ก็บอกรับเป็นเจ้าภาพผ้าป่าอีก ๑ องค์ด้วย จากนั้นอาจารย์พรจึงได้บอกขอความร่วมมือช่วยเหลือในการทำถนนต่อให้เสร็จทันวันวิสาขบูชา เขตละเมียรก็ยินดีให้ความช่วยเหลือโดยได้บอกให้แขวงอู๊ด แขวงการทางพิษณุโลก ให้ความร่วมมือด้วย ซึ่งแขวงอู๊ดก็รับปากว่าขณะนี้เครื่องจักรของกรมทางก็ทำงานอยู่ใกล้กับแคมป์สน ถ้าว่างก็จะสั่งให้มาช่วยทันที เป็นอันว่าพวกเราได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย ด้วยพระบารมีของพระองค์ รวมทั้งหลวงพ่อพระพุทธชินราชด้วย ทำให้ทุกคนเบาใจว่างานทุกอย่างของพระองค์จะต้องเรียบร้อยทุกประการ

จากนั้นก็เป็นภาระหนักของอาจารย์พรอีก คืออาจารย์ต้องรีบออกติดต่อหาทางระเบิดหินผุ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ระเบิดแล้วนี้ พร้อมทั้งต้องติดต่อหารถตักรถดัมพ์มาขนหินที่ระเบิดนี้ขึ้นมาถมถนน การติดต่อหารถรื้อขนหินนี้ก็เป็นสิ่งที่วุ่นวายยุ่งยากมิใช่น้อยเลย และเมื่อขนหินมาถมไว้แล้วจะให้รถเกรด รถบดถนนของกรมทางมาทำงาน ฝนฟ้าก็ช่างตกมาได้ตกมาดีทุกวัน ทำให้การทำงานได้ล่าช้าไม่เป็นสำ่า ระยะนี้อาจารย์พรต้องเหน็ดเหนื่อยมาก ทำงานแข่งกับเวลาซึ่งกระชั้นชิดเข้ามาทุกวัน ค่าใช้จ่ายสูงมากทุกวัน เพราะไหนจะค่าน้ำมันรถเครื่องจักรที่กรมทางส่งมาช่วย ค่าเบี้ยเลี้ยงพนักงาน ค่าระเบิดหิน ค่าขนหิน ดีแต่ว่าเป็นระยะใกล้วันทอดผ้าป่า ก็ได้มีผู้รับเป็นเจ้าภาพผ้าป่านำปัจจัยมาให้ รวมทั้งผู้ศรัทธาต่าง ๆ ส่งมาสมทบกองกลางพระฤษีอสิตดาบส ทำให้พอมีค่าใช้จ่ายอยู่ในมือบ้างโดยไม่ต้องออกวิ่งกู้ยืม ซึ่งอันที่จริงข้าพเจ้าไม่สบายใจเลยที่ต้องนำเงินของผู้บริจาคมาใช้จ่ายก่อนที่จะถึงวันทอดผ้าป่า แต่พระองค์รับสั่งว่า **“ทุกครั้งที่มีผู้บริจาคมา จงแจ้งชื่อผู้นั้นแก่เรา พร้อมทั้งจำนวนน้ำใจศรัทธา เราขออนุโมทนาแก่ทุกคน และขอบใจต่อน้ำใจเกื้อกูล แล้วปัจจัยเหล่านั้นจงนำไปใช้ในงานของเรา งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้น คือการทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะให้มีพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกิดขึ้น ณ ศูนย์รวมพลังแห่งนี้ บุคคลผู้ให้แม้แต่ต้นไม้ต้นเดียว หรือข้าวสารแม้เพียงกำมือเดียว ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ร่วมก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ของเราให้สำเร็จสมบูรณ์ เป็นสัญลักษณ์แห่งความดีงามตลอดไป”** ข้าพเจ้าจึงได้ทำตามพระประสงค์และหวังด้วยว่าบุคคลผู้บริจาคมาคงจะไม่ว่ากระไร

เตรียมงานทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

สำหรับตัวข้าพเจ้าเองก็เตรียมจัดผ้าป่ากองกลาง และเตรียมจัดซื้อของสำหรับกองผ้าป่าอีก ๑๐๘ องค์ โดยพ่อฤๅษีแนะนำว่าเครื่องไทยทานสำหรับกองผ้าป่าแต่ละองค์ เป็นต้นว่า สบง ข้าวสาร น้ำตาล น้ำปลา โอวัลติน นม สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ นั้น ให้อยู่ในงบประมาณองค์ละ ๒๐๐ บาท ซึ่งของแต่ละอย่างพวกเราก็ต้องจัดซื้ออย่างละ ๑๐๘ ชุด ในการซื้อของนี้ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ได้มาช่วยวิ่งเต้นจัดซื้อ เหน็ดเหนื่อยมาก เพราะไหนตัวเองก็รับเป็นเจ้าภาพผ้าป่า ๑ องค์ด้วย ช่วยแบ่งเบาภาระ ทำให้ข้าพเจ้ามีเวลาคิดกะงานในการต้อนรับผู้แสวงบุญที่จะมาร่วมในงานของพระองค์

เป็นอันว่าก่อนวันงานก็ทำถนนสำเร็จไป ๑ สาย คือสายจากปากทางถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วเลยมาถึงแคมป์ที่พัก นอกจากเรื่องถนนแล้ว อาจารย์พรยังเป็นห่วงถึงความสะดวกของผู้ที่จะมาร่วมงานทอดผ้าป่าครั้งนี้อีกด้วย ได้จัดเตรียมสถานที่ห้องอาบน้ำห้องสุขาเพิ่มเติมขึ้นอีกจากที่มีอยู่แล้ว เครื่องสูบน้ำ เครื่องไฟฟ้า รถยนต์เตรียมพร้อมที่จะต้องทำงานได้ทันที ทำให้ **คุณกำพล จัตุทะศรี คุณโอภาส รัตนสุวรรณ คุณทินกร บุญรุ่ง คุณประเสริฐ** ซึ่งเดิมทุกคนที่กล่าวมานี้ก็เสียสละแรงงานช่วยเหลือทำงานกับอาจารย์พรโดยไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย เพื่องานของพระองค์อยู่แล้ว ยิ่งใกล้วันงานทุกคนดูยิ่งเหน็ดเหนื่อย เพราะต้องทำงานแข่งกับเวลา งานทุกอย่างเร่งด่วนทั้งสิ้น ข้าพเจ้าได้ขอร้องคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ซึ่งเดิมก็ช่วยงานต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในทุกด้านเท่าที่จะกระทำได้ เหน็ดเหนื่อยมากอยู่แล้ว ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับสถานที่พักที่หลับที่นอน โดยมี คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงษ์หงส์ ซึ่งลาพักร้อนจากธนาคารในระหว่างที่พวกเราตระเตรียมงานของพระองค์คอยช่วย และมี คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม คุณอารีย์ หลิวชาญพิมพ์ คุณละม่อม มะเดื่อทอง คุณประสิทธิ์ ศรีคำแขก คุณอารีย์-คุณจิตต์ ทรงจิตต์ ทั้งหมดนี้เป็นคนงานของโรงพิมพ์วิญญาณ ที่ยอมหยุดงานไปช่วยด้วยน้ำใจศรัทธา เตรียมสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อย เราต้องเตรียมซื้อเสื่อ หมอน ผ้าห่ม เพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม เพราะพวกเราพอจะทราบเป็นคร่าว ๆ แล้วว่าจะมีคนมาร่วมงานจำนวนเท่าใด แผนกอาหารก็ได้ขอร้องคุณสุภาณี พงษ์เงิน คุณกัลยาณี แสนศักดิ์ คุณบุปผา วรรณรักษ์ ช่วยเหลือ และบุคคลซึ่งไม่ได้เอ่ยนามอีกมากมายที่เข้ามาช่วยเหลือด้วยความเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องอาหารนี้ พระองค์รับสั่งว่า *"นับแต่วันศุกร์ที่ ๑๙ ถึงวันวิสาขบูชา อาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ให้ศูนย์พัฒนาศาสนามีเฉพาะอาหารพรหม (มังสวิรัติ) เท่านั้น อาจารย์พรได้จัดสั่งซื้อถ้วยชาม โต๊ะ เก้าอี้ ให้พอเพียงกับการที่จะต้อนรับ ทำให้เห็นได้ชัดว่างานที่พระองค์รับสั่งให้จัดทำขึ้นนี้เป็นงานวางพื้นฐานอย่างแท้จริง เพราะทุกอย่างแม้จะทำอย่างเร่งด่วน แต่ก็เรียบร้อยพร้อมที่จะต้อนรับผู้แสวงธรรม ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาแห่งนี้ จำนวน ๕๐๐-๖๐๐ คนได้ทันที แม้จะไม่สมบูรณ์เป็นที่ถูกใจของทุกคนนักก็ตาม"* การจัดเตรียมงานครั้งนี้ทำให้ใช้เงินไปเป็นจำนวนมากทีเดียว ปัจจัยทุกบาททุกสตางค์ของทุกคนที่รับมาและที่ใช้จ่ายไป ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ทั้งสิ้น ว่ารับมาแล้วใช้จ่ายไปในสิ่งใดบ้าง การตระเตรียมงานของพระองค์ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านจากทุก ๆ คนที่ทราบ แม้จะเป็นการเตรียมงานที่เหน็ดเหนื่อย แต่ทุกคนก็ดูแจ่มใสไม่เกิดความรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่ายเลย

หลวงพ่อโอภาสีทำพิธีห้ามฝน ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

ในระยะที่เตรียมงานนี่เอง สิ่งที่รบกวนเป็นอุปสรรคให้การทำงานล่าช้าแทบว่าจะไม่ทันก็คือฝนตกลงมาได้ทุกวันจนพวกเราคิดว่าต้องเตรียมอะไรไม่ทันอย่างแน่นอน เพราะช่วงที่ฝนกำลังตกนั้นจะทำงานไม่ได้เลย อาจารย์พรกับข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าจะทำประการใดดี ฝนตกทุกวันในช่วงเตรียมงานจนทุกคนเกิดความรู้สึกว่าคงจะไม่ใช่ฝนตกธรรมดาเสียละกระมัง ข้าพเจ้าเองก็มิอาจจะทราบได้ ถามจากพ่อฤาษีหรือเทพเจ้าองค์อื่น ๆ บ้าง ท่านก็ไม่ตอบสิ่งใดที่จะให้ความกระจ่างได้ จึงเมื่อวันเสาร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๑ หลวงพ่อโอภาสีได้มาบอกข้าพเจ้าว่า พรุ่งนี้เช้าวันอาทิตย์ ตั้งแต่ ๐๖.๐๐ น. ให้ไปกันที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ท่านจะมาช่วยทำพิธีห้ามฝน อาจารย์พร ข้าพเจ้า และคนอื่น ๆ ก็ยังไม่มีใครเข้าใจอะไร เพราะพวกเรายังไม่เคยมีประสบการณ์เลย

ตอนเช้าวันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เวลา ๐๖.๐๐ น. พวกเรามาพร้อมกันที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา แล้วนำพวกเราสวดมนต์ทำวัตรเช้านั่งสมาธิ จากนั้นหลวงพ่อโอภาสีได้บอกให้อาจารย์พรจุดธูป ๒ มัด มัดละ ๑๐๘ ดอก เทียน ๙ เล่มมัดรวมติดกัน พวกเราแต่ละคนจุดธูปคนละ ๓ ดอก และนำมาปักรวมกัน จุดเทียนคนละ ๑ เล่มถือไว้ แล้วหลวงพ่อก็ให้ทุกคนถอนหญ้า ซึ่งแล้วแต่ใครจะถอนมาเท่าไร เดินลงจากบันไดพระเจดีย์มาที่ลาน แล้วเผาหญ้าที่ตัวเองถอนมานั้นให้ไหม้ให้หมดด้วยเทียนเล่มเดียวที่จุดถือไว้แล้วนั้น ในขณะที่เผาหญ้าสด ๆ ที่ถอนมานั้น ให้นึกอธิษฐานไปด้วยว่า **ขอให้อุปสรรคต่าง ๆ ของบ้านเมือง อุปสรรคของการดำเนินงานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และอุปสรรคในชีวิตของตัวเราเอง จงมอดไหม้หมดไปพร้อมกับการเผาหญ้านี้เถิด** ในการถอนหญ้านี้บางคนก็ถอนไปมาก บางคนก็ถอนไปน้อย แต่ใช้เทียนเพียงเล่มเดียว ฉะนั้น บางคนเมื่อเผาหญ้าจนหมดแล้วเทียนยังเหลือ บางคนเทียนหมดเล่ม แต่หญ้าที่ถอนไปก็ยังไม่หมด ทำให้พวกเราคิดกันว่า แปลกดีอุปสรรคในชีวิตของแต่ละคนคงจะไม่เท่ากัน หลวงพ่อก็ให้คนที่เผาของตัวเองหมดไปแล้ว ช่วยเหลือของคนอื่นได้ด้วย ทุกอย่างเรียบร้อยดี โดยที่ทุกคนก็ไม่ทราบว่าเมื่อทำอย่างนี้แล้วผลจะออกมาอย่างไร เพราะก็ดูเหมือนว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น มองดูก็เป็นเรื่องราวที่ตลกงมงายสำหรับปัญญาชน อาจารย์พร ข้าพเจ้า และทุกคนที่ร่วมทำพิธีนี้ ก็ได้แต่งงวย หลวงพ่อโอภาสีสั่งว่า เวลา ๑๒.๐๐ น. ให้มารวมกัน ณ ที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้อีก เช้าวันนี้ท้องฟ้าแจ่มใสไม่มีทีท่าว่าฝนจะตกลงมา การเตรียมงานคงจะไม่มีอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องฝนอีก แต่พอเวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกาเศษ ท้องฟ้าซึ่งปลอดโปร่งปราศจากเมฆหมอกมาตั้งแต่เช้ากลับมืดครึ้ม ลมพัดเยือกเย็นคล้ายตอนฝนเริ่มจะตก

ก่อนเที่ยงเล็กน้อย พวกเราทั้งหมดเกือบ ๓๐ คนไปพร้อมกันที่เนินพระเจดีย์ ฯ หลวงพ่อโอภาสีได้สั่งให้ทำทุกอย่างเหมือนในตอนเช้า ขณะที่อาจารย์พรกำลังจุดธูปเทียนอยู่นั้น ลมเย็นซึ่งพัดอยู่ตลอดเวลาคล้ายตอนฝนจะเริ่มตกนั้น พัดกรรโชกแรงขึ้นโดยลำดับ จนธูปซึ่งเมื่อจุดในตอนแรก ๆ มีแต่ควัน เมื่อถูกลมพัดก็ลุกโชนโชติช่วงขึ้นตามแรงลม เมฆฝนลอยวนเวียน มองดูมืดครึ้มไปทั่วทุกทิศ พวกเราทุกคนยืนสงบนิ่ง นึกภาวนาขอฝนอย่าได้ตกลงมาเลย ลมก็พัดแรงขึ้น ๆ โดยลำดับ มองเห็นได้อย่างแน่ชัดว่าฝนได้

ตกลงมาแล้วรอบ ๆ เว้นไว้แต่ที่บริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่พวกเรากำลังทำพิธีอยู่นั้นฝนไม่ตก เป็นที่อัศจรรย์แก่ผู้ที่กำลังร่วมพิธีกันอยู่ยิ่งนัก เมื่อทำพิธีต่าง ๆ เสร็จแล้วกลับมาแคมป์ที่พักก็ไม่มีฝน ทำให้การทำงานไม่หยุดชะงักเช่นทุกวันที่ผ่านมา มีบางคนที่ร่วมพิธีอยู่ เมื่อเสร็จแล้วก็ได้ออกจากแคมป์ที่พักไปเพื่อหาซื้อของใช้ต่าง ๆ เมื่อกลับเข้ามาได้เล่าให้ฟังว่า พอออกไปถึงปากทางเข้าก็เจอฝนกำลังตกอยู่อย่างหนัก มองแทบจะไม่เห็นถนน ทำให้พวกเรายิ่งเห็นเป็นอัศจรรย์ถึงการสั่งให้กระทำพิธีของหลวงพ่อโอภาสีมากยิ่งขึ้น แต่อาจจะมีบางคนคิดว่าเป็นเรื่องบังเอิญก็เป็นได้ แต่สำหรับข้าพเจ้าเองแล้วเห็นเป็นอภินิหาร ซึ่งเกินกำลังสติปัญญาของตัวเองที่จะอธิบายได้ ก็ได้แต่กราบขอบพระคุณและเกิดปีติเพิ่มศรัทธาในจิตใจมากยิ่งขึ้น จากวันนั้นเป็นต้นมาฝนก็ตกลงมาอีกบ้างเป็นบางวัน แต่ไม่มากนัก ไม่เป็นอุปสรรคแก่การทำงาน แต่พอให้ต้นไม้ได้รับความชุ่มชื้น พวกเราไม่ต้องไปเสียเวลารดน้ำกันได้ หลวงพ่อโอภาสีได้มาช่วยทำพิธีให้ทุกวันอาทิตย์ ก่อนจะถึงวันงานพิธีวิสาขบูชาทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ โดยการกระทำพิธีแต่ละครั้ง อาทิตย์หลัง ๆ นี้แตกต่างจากอาทิตย์แรก ๆ และต้องแผ่เมตตาด้วยทุกครั้ง เป็นผลพลอยได้ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจถึงวิธีการแผ่เมตตาและมองเห็นอานิสงส์ของเมตตาชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจอะไรนัก เพียงแต่คอยทำตามประเพณีอย่างที่ผู้ใหญ่เคยสั่งสอนตาม ๆ กันมาเท่านั้น

หลวงพ่อโอภาสี อธิบายวิธีแผ่เมตตาและอานิสงส์

การทำพิธีในครั้งนี้ หลวงพ่อโอภาสีแนะนำว่า เมื่อทำใจตัวเองให้สงบที่สุดแล้ว (ในขณะที่ใจของเราสงบ จิตใจจะเป็นกลาง ไม่ยินดียินร้ายในสิ่งใด ๆ) จงนึกอธิษฐานส่งกระแสพลังแห่งความปรารถนาดีไปสู่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ทั้งที่เป็นคนรัก คนที่เป็นศัตรู คนที่กำลังได้รับความเดือดร้อนใจ หรือคนที่กำลังได้รับความทุกข์ทรมานด้วยประการใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ หรือเหล่าโอปปาติกะ ขอจงมีความสุขความเจริญตามอัตภาพของตัวเอง อย่าได้มีจิตเกิดอกุศลแก่บุคคลอื่นให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ตัวเองเลย ในขณะที่อธิษฐานจิตแบบนี้ คนอื่นจะรู้สึกอย่างไรข้าพเจ้าไม่อาจจะทราบได้ แต่สำหรับตัวข้าพเจ้าเองแล้ว เกิดความรู้สึกเยือกเย็นปลอดโปร่งเบาสบาย บรรยากาศในโลกทิพย์ที่มองเห็นขุ่นมัวไปด้วยพลังที่ไม่ปรารถนาดีต่อเราสลายตัวไป ยังคงไว้แต่กระแสพลังแห่งความสดชื่นแจ่มใส

พ่อฤๅษีและหลวงพ่อโอภาสีอธิบายให้ฟังว่า โดยปกติรอบตัวของคนเราจะมีทั้งกระแสพลังแห่งความปรารถนาดีและไม่ปรารถนาดีต่อเราอยู่ตลอดเวลา ถ้าเราเองมีแต่ความปรารถนาดีต่อมวลมนุษย์สรรพสัตว์และเหล่าโอปปาติกะทั้งหลายที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้แล้ว จะทำให้กระแสพลังรอบตัวเรามีแต่กระแสแห่งความปรารถนาดี แล้วจะทำให้เรามีแต่ความสดชื่นแจ่มใส เป็นคนมีเสน่ห์แก่ผู้พบเห็นโดยทั่วไป พร้อมทั้งเป็นที่ชื่นชมแก่เหล่าโอปปาติกะทั้งหลายด้วย เพราะโอปปาติกะจะมองเห็นแสงสว่างรอบตัวเรา แล้วเกิดจิตอนุโมทนาเลื่อมใส แล้วผลแห่งความเลื่อมใสซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่รู้สึกตัวนี้ จะทำให้โอปปาติกะเหล่านั้นสุขสบายตามภูมิของตัว และอีกประการหนึ่งมักจะทำให้คน ๆ นั้นเรียกได้ว่าเป็นคนตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้

จะมีคนคอยช่วยเหลือเกื้อกูลอยู่เสมอ และจะไม่ค่อยได้พบกับคำว่าเคราะห์ร้าย แต่สำหรับคนที่ไม่ปรารถนาดีต่อบุคคลอื่นก็จะได้รับผลตรงกันข้ามจากนี้ พร้อมกันนี้ก็มักจะพบแต่คำว่าเคราะห์ร้ายอยู่เสมอด้วย

นอกจากนี้ อาจารย์พรยังได้อธิบายถึงอานิสงส์ของเมตตาตามที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้อีกว่า **โลกาปตฺถมฺภิกา เมตฺตา** แปลว่า **เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก**

เหตุไรจึงต้องมีการร้องเพลงในเวลาทำพิธี

ขณะที่ทุกคนกำลังสงบด้วยจิตแผ่เมตตานั้น หลวงพ่อโอภาสีก็แนะให้ข้าพเจ้านำร้องเพลง **กฎแห่งกรรม, เพลงวิญญาณ, เพลงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว** พร้อมทั้งให้น้อมใจรำลึกไปตามเนื้อเพลงนั้น ๆ เมื่อเสร็จพิธีแล้ว มีบางคนถามข้าพเจ้าว่าทำไมจะต้องร้องเพลงด้วย ถ้าคนอื่นร้องตามไม่ได้จะทำอย่างไร เพราะบางคนไม่เคยร้องเพลงเลย ที่ต้องร้องเพลงเช่นนี้ก็เพราะว่า ในขณะที่กำลังทำพิธีจิตใจสงบนั้น ร้องเพลงด้วยความรู้สึกที่แท้จริงตามเนื้อเพลงนั้น ๆ พร้อมทั้งน้อมใจให้เป็นไปตามนั้น ก็จะเกิดกระแสพลังแห่งความดีงามในโลกทิพย์ขึ้นโดยรอบตัวเรา แล้วตัวเราเองก็จะได้รับแต่พลังแห่งความดีงามเช่นเดียวกัน สำหรับคนที่ร้องไม่ได้ ก็จงน้อมใจตามเสียงที่ได้ยินนั้น ก็จะเกิดผลเช่นเดียวกัน มีบางคนอยากจะทราบถึงเนื้อเพลงซึ่งมีดังนี้ :-

กฎแห่งกรรม

มวลมนุษย์ในโลกนี้
เกิดมาต่างมีเวรกรรมประจำตน
ไพร่ผู้ดี มีหรือจน มนุษย์ปุถุชนไม่อาจหลุดพ้นตัณหา
คนที่คิดก่อกรรมเรื่อยมา
ใช้เล่ห์ต่าง ๆ นานา ไม่นำพาผลกรรมความดี
(มนุษย์เอย...อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว)
กลัวเวรกรรมกันเถิดหนา
แผ่ความเมตตาให้กันด้วยไมตรี
โปรดได้คิด ชีวิตคน มนุษย์ปุถุชน ไม่อาจหลีกพ้นเป็นผี
ควรเร่งคิด สร้างสรรสิ่งดี
เพิ่มบุญ เพิ่มบารมี เพราะความดีเหมือนเงาตามติดตัว
(รอยโค รอยเกวียน วนเวียนแห่งกรรม ดีชั่วตัวเราทำ เป็นกฎแห่งกรรมของปุถุชน)

เพลงวิญญาณ

ชีวิตปวงชน วนว่ายตายแล้วเกิดมา วิถีชะตาเปลี่ยนแปรผันไปไฉน
ต้องพันพัวทั้งดีและชั่วเช่นไร สุขและทุกข์ใจ เพราะมีวิญญาณบันดาล
ใครคิด ใครทำ กรรมที่ดีร้ายก็ตาม ใครสวย ใครทราม สิ่งตามรู้ทุกสถาน
ได้เล็งเห็นและเป็นผู้สร้างบันดาล เชื่อมาช้านานนั้นคือวิญญาณในตน
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ร่างกายมลายไปสิ้น ศพจะถมจมดิน วิญญาณมิดับตามตน
เพราะเป็นสิ่งที่เลิศพลังแข็งทน ย่อมปรุงสรรค์ตัวตน วนถือเกิดซ้ำร่ำไป
ชีวิตใครดี มีสุข มีทรัพย์สราญ เป็นเพราะวิญญาณชาติเดิมนั้นดีผ่องใส
แต่คนทรามรับความทุกข์โศกเศร้าใจ นั่นเป็นทุกข์ภัยเพราะวิญญาณเดิมชั่วทราม

เพลงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

คนเราทุกคนว่ายวนผลกรรมนำเนื่อง ตกต่ำรุ่งเรืองเกี่ยวเนื่องแต่กรรมของตน
ความดีค้ำจุนจากบุญกุศล ความชั่วจากบาปทุกข์ทน เพราะตนนั้นก่อเวรไว้
บางคนถือดีมั่งมีเพราะทำกรรมชั่ว นั่นบาปสาปตัวเกลือกกลั้วมัวเมาเขลาไป
บางคนระอาว่าเหตุไฉน ทำดีแต่จนเหลือใจ ไม่เห็นได้ดีเหมือนว่า
อย่าเพลินถือว่าเงินเป็นใหญ่ จิตใจเหนือสิ่งใดล้ำค่า
เพราะความทุกข์ความสุขใด เป็นที่ใจ ใช่ที่ตา อย่าพะวงหลงลืมตน
ทำดีทุกทีต้องมีผลดีโดยทั่ว ก่อกรรมทำชั่ว ได้ชั่วตอบแทนทุกคน
คนดีรักดีโชคดีมีผล คนชั่ว ชั่วโฉดเฉาชนม์ ไม่พ้นผลกรรมซ้ำเติม

เมื่อร้องเพลงเหล่านี้ทั้งหมดแล้ว ก็จะร้องเพลงสดุดีมหาราชา สดุดีพ่อขุนผาเมือง และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็เป็นอันเสร็จพิธีครั้งหนึ่ง ๆ

เหตุการณ์ใกล้วันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

ใกล้วันพิธีคือวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เข้ามาทุกที สมาชิกหนังสือวิญญาณพอทราบเรื่องเข้าส่วนมากทุกคนก็ดีใจกระตือรือร้นที่จะได้ร่วมงานกับพระองค์ ทยอยส่งปัจจัยมาสมทบกองกลางเท่าที่กำลังศรัทธาความมีน้ำใจจะให้ได้ บางคนก็รับเป็นเจ้าภาพกองผ้าป่า บางคนก็แจ้งความจำนงขอติดตามไปถึงแคมป์สน ณ ที่ตั้งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ของพระองค์ ซึ่งทางเราก็ได้จัดรถบัสไปถึง ๓ คัน รถเต็มทุกคัน บางคนซึ่งมาจองที่ไม่ทัน ก็ต้องตามไปโดยวิธีไปรถโดยสาร บขส. บางคนก็ไปรถทัวร์ บางคนก็ขับรถส่วนตัว

ไป บางกลุ่มก็จัดรถบัสรวมพรรคพวกไปกันเอง บางคนก็เป็นห่วงคอยถามว่าหาเจ้าภาพได้ถึง ๑๐๘ คน หรือยัง ซึ่งขณะนั้นข้าพเจ้าเองก็หวั่นใจเพราะยังไม่ได้ครบตามจำนวน ได้แต่นึกภาวนาว่าขออย่าให้งานของพระองค์ต้องเกิดอุปสรรคหรือล้มเหลวเลย

วันพุธที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ข้าพเจ้าเดินทางขึ้นแคมป์สน เพื่อไปเตรียมรับงานในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ สำหรับอาจารย์พรประจำคุมงานอยู่ที่แคมป์สนเลยทีเดียว นอกจากจะมีธุระด่วนทางกรุงเทพ ฯ ก็มักจะขึ้นรถทัวร์กลางคืนจากหล่มสักเข้ากรุงเทพฯ ในตอนเช้า ทำธุระในตอนกลางวันที่กรุงเทพฯ เสร็จก็เดินทางขึ้นรถทัวร์กลางคืน ถึงหล่มสักเช้าแล้วต่อรถไปแคมป์สนอยู่อย่างนี้อยู่เป็นประจำ หมายความว่าใช้รถทัวร์เป็นที่หลับนอน ไม่เช่นนั้นก็ทำงานไม่ทัน เพราะระยะทางจากกรุงเทพ ฯ ถึงแคมป์สน ๔๑๒ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางราว ๕-๖ ชั่วโมง ถ้ามัวนั่งรถในตอนกลางวันก็สั่งงานไม่ทัน ตัวข้าพเจ้าเองส่วนมากจะเดินทางไปทุกวันเสาร์ กลับในวันอาทิตย์ แต่พอระยะใกล้วันงานก็ออกเดินทางตั้งแต่วันพุธ ความรู้สึกของข้าพเจ้าในระยะนี้สับสนจับต้นชนปลายไม่ค่อยถูก ดูไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเอง ทำงานสั่งงานต่าง ๆ อย่างค่อนข้างจะเลื่อนลอย คนที่อยู่ข้างเคียงจะรู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นอย่างนั้นหรือเปล่าไม่ทราบ แต่สำหรับตัวเองแล้วรู้สึกว่าตัวเองผิดปกติไป โดยเฉพาะเวลาอยู่ตามลำพัง หรือทำอะไรตามลำพังแล้วจะมีความรู้สึกเบาสบายอิ่มเอิบ แล้วสักครู่ก็จะรู้สึกอึดอัดเหมือนจะหายใจไม่ออก หรือมีความรู้สึกเหมือนจะมีคนมาฉุดให้ตกจากที่สูงเหมือนคนครึ่งหลับครึ่งตื่น นอกจากจะพูดคุยหรือทำอะไรมีคนอื่นร่วมด้วย จึงจะรู้สึกว่าเป็นตัวเองเต็มที่ธรรมดา โดยเฉพาะในวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันที่กะกันว่าจะต้องให้ทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยให้หมด เพราะวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันเสาร์ที่ ๒๐ พวกจากกรุงเทพฯ ที่จะมากับรถบัสจะถึง อาการเช่นที่ว่านี้ยิ่งรู้สึกว่าเป็นมากเกือบตลอดทั้งวัน บางครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกตัวดี จะเกิดความสงสัยตัวเองว่าทำไมถึงได้กล้าพูดเสียงกร้าวเสียงดังนักกับคนซึ่งเป็นผู้ใหญ่กว่า จนตัวเองเกิดความรู้สึกละอาย แต่คิดว่าก็คงไม่ค่อยมีใครถือสาข้าพเจ้านัก เพราะปกติก็ดูเหมือนคนไม่ค่อยจะสมบูรณ์นักอยู่แล้ว

การตกแต่งองค์พระเจดีย์ ฯ ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘

การจัดกองผ้าป่า ๑๐๘ องค์เรียบร้อย โดย คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ อุตส่าห์สละเวลาพักร้อนราชการในช่วงนี้มาช่วย โดยมีคนงานโรงพิมพ์วิญญาณช่วยเหลือ พร้อมทั้งติดรายชื่อเจ้าภาพองค์ผ้าป่า โดยมีข้อความเหมือนกันทุกกองว่า **“ผ้าป่าตามรับสั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** แล้วก็เลขลำดับที่และชื่อเจ้าภาพ สิ่งที่ยังไม่เรียบร้อยตามกำหนดนี้ ก็คือการตกแต่งองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งพระองค์รับสั่งว่า “จงอาบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เป็นแสงสีธงชาติ แล้วจงประดับจากยอดถึงส่วนฐานด้วยแสงสีรุ้ง จากนั้นจงผูกปลายด้ายสายสิญจน์ ๑๐๙ เส้น รวมกันเข้าแล้วแบ่งออกเป็น ๑๒ ส่วน ๆ ละ ๙ เส้นรวมกัน โยงจากยอดพระเจดีย์ลงมา ส่วนปลายสายสิญจน์แยกไว้เพื่อนำไปผูกโยงกับกองผ้าป่าแต่ละกองสำหรับพราหมณ์ ๑๐๘ องค์ อีก ๑ เส้นที่เหลือเศษ จงโยงให้อยู่ด้านหน้าพระเจดีย์ เพื่อกองกลางพระฤาษีอสิตดาบส และจงเขียนชื่อนามสกุลหรือคณะสำหรับเจ้าภาพผ้าป่าประจำแต่ละองค์ด้วย”

นิมนต์พระ ๑๐๘ องค์มารับผ้าป่า

แสงสีรุ้งไม่รับสั่งว่ามีสีอะไรบ้าง ข้าพเจ้าก็ใช้ความรู้เท่าที่เคยรู้มาว่าสีรุ้งมี ๗ สี คือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง จึงต้องหาหลอดไฟตามสีที่กล่าวมา หลอดไฟสีก็หาซื้อไม่ได้ต้องใช้หลอดสีขาวพ่นสีตามต้องการ การโยงจากยอดพระเจดีย์จนถึงส่วนฐาน ไม่ใช่สั้น ๆ ทั้งหมด ๗ เส้น ๆ ละสี แล้วยังต้องโยงสายสิญจน์อีก เดินสายไฟจากเครื่องทำไฟ ทั้งหมดเหล่านี้จึงต้องเสียเวลามาก คนที่ช่วยทำอยู่ก็มี คุณกำพล คุณทินกร คุณแขก คุณสุชาติ คุณชัชวาลย์ คุณกิตติพงษ์ คุณกิตติ คุณสิทธิ คุณศักดิ์ชัย ทุกคนก็เร่งมืออย่างเต็มที่จนถึงเที่ยงคืน เพื่อที่จะให้เสร็จภายในวันที่ ๑๙ ทั้งหมด แต่ก็ไม่เรียบร้อย จึงต้องรอทำต่อไปในวันเสาร์ที่ ๒๐ ซึ่งเป็นวันก่อนวันงานพิธีวิสาขบูชา และอีกอย่างหนึ่งที่ยังไม่เรียบร้อยดีก็คือ อาจารย์พรกับข้าพเจ้าได้ไปนิมนต์พระเพื่อมารับผ้าป่า ก็ได้ไปปรึกษากับท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งท่านก็ให้ความกรุณามากรับเป็นธุระจัดหาพระภิกษุมาให้ แต่ท่านก็บอกให้มาฟังข่าวอีกครั้งหนึ่งในวันรุ่งขึ้นคือวันเสาร์ที่ ๒๐ เกี่ยวกับเรื่องพระภิกษุที่จะรับผ้าป่านี่เอง ก็ได้รับความช่วยเหลือจาก คุณบุญรัตน์ เล็กระธา ลูกศิษย์เก่าแก่ของอาจารย์พร ซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดขอนแก่นมารับช่วยเป็นธุระให้ เพราะในวันเสาร์นั้นทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าไม่มีเวลาว่างกันเลย สำหรับเรื่องเครื่องขยายเสียงก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากคุณอรุณแซ่ต่อ ซึ่งคุณอรุณนี้ได้มีน้ำใจศรัทธาถึงขนาดให้ยืมรถไฮเอทมาใช้ในงานของพระองค์ ๑ คัน

อันที่จริงเรื่องที่ข้าพเจ้าบันทึกยืดยาวมาเช่นนี้ บางคนอาจจะเห็นเป็นที่น่ารำคาญบ้าง แต่ถึงกระนั้นก็จำเป็นต้องบันทึกไว้ เพราะทุกคนที่มาช่วยกันนี้เต็มเปี่ยมไปด้วยแรงศรัทธาในพระองค์ จึงมองดูทุกคนสดชื่นแจ่มใสแม้จะเหน็ดเหนื่อยบ้างก็ตาม ก่อนเข้านอน คืนวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ความรู้สึกของข้าพเจ้าอึงอลสับสนเลื่อนลอย ได้ยินแต่เสียงบ่นพึมพำเหมือนคนทำอะไรแล้วเกิดความยุ่งยากไม่ได้ดังใจ บางครั้งก็เป็นเสียงคล้ายคนกำลังแย่งชิงอะไรกัน เสียงเหมือนสัตว์ร้ายกำลังกินเหยื่อและเกิดความหวงแหน บางครั้งก็มีความรู้สึกเบาสบายเสมือนหนึ่งล่องลอยอยู่บนปุยเมฆ ในท้องฟ้าที่แจ่มใสกระจ่าง ในใจขณะนั้นนึกแผ่เมตตาอยู่ตลอดเวลาจนม่อยหลับไป มารู้สึกตัวอีกครั้งตอนราว ๕ นาฬิกาเศษ หลวงพ่อโอภาสีบอกให้ไปทำพิธีขจัดอุปสรรคที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพอีก ตอน ๐๖.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๑ พิธีต่าง ๆ เป็นไปเหมือนเดิม ในวันนี้ทำพิธีในตอน ๑๒.๐๐ น. ด้วย พวกเราทุกคนนึกภาวนาขอฝนจงอย่าตกลงมาเลย เพราะพวกที่มากับรถบัสคงจะมาถึงราว ๑๔.๐๐ น. ถ้าฝนเกิดตกลงมาจะต้องกลายเป็นเรื่องที่ได้รับความลำบากมากในการเข้าที่พัก เพราะทุกคนที่มาก็ยังไม่ทราบว่าตัวเองจะเข้าพักห้องที่ไหนกัน เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็เป็นไปอย่างเรียบร้อยตามคาดหมาย ฝนไม่ตก ท้องฟ้าแจ่มใส อากาศเย็นสบาย เมื่อรถบัสมาถึงทุกคนก็เข้าที่พักได้เรียบร้อย จนเวลา ๑๙.๐๐ น. อาจารย์พรก็นัดประชุมกันที่หอประชุมของศูนย์พัฒนาศาสนา

เหตุไรจึงทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

ปกติที่ศูนย์พัฒนาศาสนามีพระภิกษุพักอยู่ ๒ รูป แต่ในวันนั้นได้มีพระซึ่งจะมาร่วมงานมาเพิ่มอีก ๓ รูป รวมเป็น ๕ รูป ในขณะที่อาจารย์พรกำลังบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นั้น พระทั้ง ๕ รูปก็นั่งฟังเป็นประธานอยู่ อีกสักครู่ต่อมาท่านพระอาจารย์เวชยันต์ ซึ่งไปประชุมพระวิปัสสนาจารย์ก็กลับมาในวันนั้นได้พาเพื่อนพระมาด้วยอีกเป็น ๔ รูป ดังนั้นจึงมีพระนั่งฟังเป็นประธานอยู่รวม ๙ รูปด้วยกัน นอกจากจะได้บรรยายถึงความเป็นมาของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว อาจารย์พรยังได้พูดถึงความเป็นมาของการจัดงานทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ นี้ด้วยว่า องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปรารภถึงพราหมณ์ ๑๐๘ องค์ ซึ่งทำนายสิทธัตถกุมารและกองกลาง ซึ่งเป็นกองของพระฤาษีอสิตดาบส พระองค์ได้ให้เขียนข้อความลงในแผ่นโฟมใหญ่ ให้อ่านเห็นชัดโดยทั่วถึงกัน ข้อความนั้นมีว่า :-

พระฤาษีอสิตดาบส

พระดาบสซึ่งทำนายสิทธัตถะกุมาร เป็นนัยเดียวว่า

“พระองค์จะได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

ผ้าป่าร่วมสามัคคีรำลึกถึงพระดาบสนั้น

อาจารย์พรได้อ่านข้อความนี้ดัง ๆ และบอกให้ทุกคนน้อมใจรำลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบส ซึ่งพ่อฤาษีบอกว่าขณะนี้ได้เป็นเทพเจ้าเป็นพรหมชั้นสูงสุด พร้อมทั้งให้รำลึกถึงพราหมณ์ทั้ง ๑๐๘ องค์ด้วย การทอดผ้าป่าในครั้งนี้ พระองค์รับสั่งให้ทำเพื่อส่งกระแสพลังกุศลไปให้ถึงพระฤาษีอสิตดาบส และพราหมณ์ทั้ง ๑๐๘ องค์ ให้ท่านเหล่านี้ได้รู้สึกตัวหันมามองดูโลกมนุษย์บ้าง เพราะเป็นเวลา ๒,๖๐๐ กว่าปีเศษมาแล้วที่ยังไม่มีมนุษย์รำลึกถึงท่านเหล่านี้เลย ให้เป็นไปดังเช่นในวรรณคดีเรื่องสังข์ทอง ตอนพระอินทร์ร้อนอาสน์ เมื่อคนดีเช่นพระสังข์ทองและรจนากำลังเดือดร้อน **“ทิพยอาสน์เคยอ่อนแต่ก่อนมา กระด้างดั่งศิลาประหลาดใจ”** เพื่อเป็นนิมิตหมายว่า งานพระพุทธศาสนาได้เริ่มต้นอีกครั้งหนึ่งแล้ว เสมือนเมื่อตอนพระศาสดาประสูติจากครรภ์พระมารดา ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ข้าพเจ้าเกิดความคิดขึ้นมาตอนนั้นว่า หลังจากเสร็จสิ้นการทอดผ้าป่าในครั้งนี้แล้ว ต่อไปก็จะพยายามจัดทอดผ้าป่าขึ้นบ่อย ๆ เพื่อเพิ่มพลังกุศลรำลึกถึงพระดาบส เผื่อว่าจะเป็นผลานิสงส์ทำให้ท่านหันมาดูพวกเราอย่างแท้จริงบ้าง

เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

วันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ วันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นวันสำคัญที่ทุกคนรอคอยก็มาถึง ทุกคนตื่นแต่เช้ากระปรี้กระเปร่าเพื่อไปร่วมกันทำบุญเลี้ยงพระ ท้องฟ้าแจ่มใสกระจ่าง อากาศเย็นสบายปลอดโปร่ง ดูทุกคนมีความหวังว่า งานพิธีทุกอย่างจะต้องเป็นไปอย่างเรียบร้อยด้วยดี แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างหดหู่เสียนี่กระไร แต่ไม่ได้เอ่ยปากให้ใครได้รับรู้หรือเป็นกังวลเลย พยายามทำทุกอย่างให้เป็นไปตามปกติ และนึกแผ่เมตตาอยู่ตลอดเวลา หวั่นวิตกอยู่ในจิตใจว่า เวลาของเขาคือเวลาบ่ายโมงถึงบ่าย ๓ โมง คนที่อยู่ใกล้ชิดข้าพเจ้าคงจะจำกันได้ดีว่า ข้าพเจ้าพูดอยู่เสมอว่า แผ่เมตตาไว้นะ เวลาของเขาคือบ่ายโมงถึงบ่ายสามโมง เช้าวันนั้นทุกคนช่วยกันเลี้ยงพระ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๕ รูป เหตุการณ์ทุกอย่างเรียบร้อย ท้องฟ้ายังคงแจ่มใสอยู่เหมือนเดิม จากนั้นพวกที่มาจากกรุงเทพ ฯ ก็พอมีเวลาไปเที่ยวกันบ้าง

ผู้แสวงบุญและมีความเชื่อมั่นศรัทธาในพระองค์ ทยอยกันมาสมทบจากที่ต่าง ๆ อยู่เรื่อย ๆ เป็นต้นว่ามาจากสระบุรี อยุธยา ขอนแก่น เลย อุบล ฯ อุดร ลำปาง เชียงใหม่ อุตรดิตถ์ พิจิตร พิษณุโลก หล่มสัก เพชรบูรณ์ เรียกได้ว่ามากันจากแทบทุกจังหวัด ก็ได้มาร่วมทำบุญเลี้ยงเพลพระอีก เมื่อเลี้ยงเพลพระเสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้ประกาศให้ทุกคนมารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้ง ในเวลา ๑๓.๐๐ น. *ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งอึงอลสับสน ทำอะไรไปโดยไม่ค่อยรู้สึกตัว มีความรู้สึกเบาสบายในบางครั้ง แต่บางครั้งก็รู้สึกเหมือนถูกกดให้สำลักน้ำ ใกล้เวลาบ่ายโมงเข้ามาทุกที เสียงเหมือนคนคำรามขู่สำทับก้องไปทั่วทุกทิศ บางครั้งแผ่วเบาเสมือนหนึ่งปลอบประโลม ได้ยินแต่เสียงคำสั่งที่ว่า* **จงแผ่เมตตาให้กับคนโง่ที่ทำอะไรขัดขวางด้วยการหลงผิด** *เสียงเช่นนี้สะท้อนก้องไปมาแทรกซึมอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศ*

ข้าพเจ้ามารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ก็เมื่อตอนตัวเองอยู่ที่บนบันไดหน้าพระเจดีย์ ผู้คนมากมายมาร่วมพิธีราว ๕๐๐-๖๐๐ คน บนเชิงเทินรอบองค์พระเจดีย์รายล้อมด้วยถังผ้าป่า ๑๐๘ องค์ รวมกับกองกลางพระฤาษีอสิตดาบส เป็น ๑๐๙ องค์ มีพระภิกษุอยู่ ๒๐ รูป ก้มลงมองดูนาฬิกาข้อมือ เป็นเวลาราว ๑๖.๓๐ น. นึกในใจว่าเลยเวลาทอดผ้าป่าที่กำหนดไว้ตอน ๑๖.๐๐ น.แล้วนี่ กำลังนึกจะถามอาจารย์พรว่า ทำไมพระที่นิมนต์ไว้สำหรับให้มารับผ้าป่าจึงยังมาไม่ถึง นี่ก็เลยเวลาที่กำหนดไว้มานานแล้ว ก็พอดีอาจารย์หันมาบอกว่าลองเข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูซิว่า พระยังมาไม่ถึงจะให้ทำอย่างไรดี ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิได้พบพระองค์ประทับยืนสง่าเป็นประธานในพิธี รับสั่งว่า **"จงอย่ากระวนกระวายใจ ให้ทำพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์นี้ เวลา ๑๗.๐๙ น. ถ้าพระภิกษุที่กำลังเดินทางมาอยู่ในขณะนี้นั้นมาไม่ถึง ก็จงให้พระภิกษุที่มีอยู่ เวียนรับผ้าป่าจนกว่าจะครบตามจำนวน"** เมื่อข้าพเจ้าได้เรียนอาจารย์พรให้ทราบตามนี้แล้ว อาจารย์พรจึงได้ออกประกาศให้ทุกคนที่รอเวลาอยู่ทราบ รออยู่ไม่นานเท่าใดพระภิกษุที่นิมนต์ไว้จากหล่มสักก็มาถึง โดยมีท่านเจ้าคุณพระวีรญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นหัวหน้านำพระภิกษุอื่นรวม ๘๐ รูป ก็มาถึงในเวลา ๑๗.๑๕ น. ท่านเจ้าคุณบอกให้พระภิกษุทุกรูปประจำที่ทันที เพราะเลยเวลามามากแล้ว แล้วก็กล่าวสัมโมทนียกถาพร้อมทั้งประวัติความเป็นมา อานิสงส์ของการทอดผ้าป่า ใจความว่า :-

พระวีรญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์
เทศน์ในวันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

เจริญพร ท่านสาธุชนผู้ใจบุญทุกท่าน

อาตมาในนามคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบูรณ์ รู้สึกซาบซึ้งในความพร้อมเพรียงของท่านผู้ใจบุญทั้งหลาย ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะหาดูได้ยาก

ความจริงแล้ว การถวายผ้าป่าไม่ต้องเข้ามาประเคนด้วยตนเองเหมือนการถวายสิ่งของอื่น ๆ ทั่วไป ถ้าจะเรียกตามสำนวนที่ถูกที่ต้องแล้ว ใช้คำว่า **“ทอดผ้าป่า”** คือทอดทิ้งให้เป็นสิทธิของสงฆ์ โดยมิได้เจาะจงแก่ผู้ใด จึงจะจัดว่าเป็นพิธีที่ถูกต้องตามหลักแห่งการทอดผ้าป่าที่แท้จริง ซึ่งอาตมาจะได้นำประวัติแห่งการทอดผ้าป่ามาสาธกแต่โดยย่อดังต่อไปนี้

สมัยพุทธกาล เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ ผ้าไตรจีวรหายาก พระสงฆ์ต้องเที่ยวแสวงหาผ้าเศษเล็กเศษน้อยตามกองขยะมูลฝอยมาซักฟอกเย็บย้อมทำเป็นจีวร เมื่อแสวงหาตามสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ ก็ต้องเข้าหาเก็บผ้าพันศพตามป่าช้าผีดิบ เพราะในประเทศอินเดียนั้นนิยมเอาผ้าพันศพเป็นประเพณี ถ้าเป็นศพผู้ชายใช้ผ้าสีขาวพัน ถ้าเป็นศพผู้หญิงใช้ผ้าสีชมพูพัน และเก็บศพนั้นไว้ในป่าช้าผีดิบจนกว่าจะถึงวันเผา เมื่อพระสงฆ์พบเข้ามีความต้องการ ก็ชักเอาผ้าพันศพนำมาซักฟอกเย็บย้อมทำเป็นจีวร ครั้นผ้าพันศพหายากเพราะพระสงฆ์มากขึ้นโดยลำดับ ประชาชนผู้ใจบุญมักจะนำผ้าไปพาดไว้ตามกิ่งไม้ในป่า เมื่อพระสงฆ์ไปพบเข้าและต้องการ ก็ประกาศขึ้นดัง ๆ ๓ ครั้งว่า ผ้าผืนนี้ของผู้ใด ถ้าไม่มีเจ้าของฉันจะเอา เมื่อไม่มีเจ้าของพระสงฆ์ก็ถือเอาไป ครั้นในกาลต่อ ๆ มา ผ้าที่ประชาชนไปทอดทิ้งไว้ในป่า บางรายพระสงฆ์ยังไม่ทันจะพบก็หายเสียแล้ว ประชาชนผู้ใจบุญจึงเปลี่ยนวิธีการเสียใหม่ โดยหักกิ่งไม้ไปปักไว้ตามวัดที่ตนต้องการจะทอดผ้าป่า นำผ้าไปพาดไว้ กล่าวคำถวาย จุดประทัดสัญญาณให้พระสงฆ์รู้ แล้วหนีไป เมื่อพระสงฆ์ทราบสัญญาณนั้นแล้ว ก็มาพิจารณาชักผ้าบังสุกุลตามพิธีการดังกล่าวแล้วข้างต้น เรียกตามสามัญโวหารว่า **“ชักผ้าบังสุกุล”** คือชักหรือถอดหรือเอาไป ครั้นเมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาเจริญรุ่งเรืองในเมืองไทยแล้ว ประเพณีนี้ไซร้ก็ได้เป็นที่นิยมแพร่หลายทั่วไปในหมู่ชาวไทยพุทธศาสนาถือสืบ ๆ กันมาจนทุกวันนี้

แท้จริงการถวายผ้าป่านั้นจัดเป็นสังฆทาน มีอานิสงส์มาก จะเห็นได้ในสมัยพระนางปชาบดีโคตมีถวายผ้าเนื้อละเอียดแด่พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ไม่ทรงรับ เพราะเป็นการเจาะจงแก่บุคคล

มีอานิสงส์น้อย จึงรับสั่งให้ถวายเป็นสังฆทาน และทรงตรัสว่า บุคคลให้อามิสทานแก่นักบวชนอกศาสนาแม้ ๑๐๐ ครั้งก็ไม่เท่าให้ทานแก่นักบวชในศาสนาเพียงครั้งเดียว ให้แก่นักบวชในศาสนาสัก ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังไม่เท่าให้แก่พระปัจเจกโพธิ์เพียงครั้งเดียว ให้แก่พระปัจเจกโพธิ์สัก ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังไม่เท่าให้แก่พระพุทธเจ้าเพียงครั้งเดียว ให้ทานแก่พระพุทธเจ้าสัก ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังไม่เท่าให้เป็นสังฆทานอย่างที่ท่านผู้ใจบุญทั้งหลายได้กระทำอยู่ขณะนี้เพียงครั้งเดียว

ดังนั้น การบำเพ็ญกุศลของท่านผู้ใจบุญทั้งหลาย ที่ได้มุ่งหน้ามาด้วยความอุตสาหะวิริยภาพจากต่างอำเภอ ต่างจังหวัดทุกท่าน นับว่าเป็นการบำเพ็ญกุศลอย่างมหาศาล ไม่เสียเที่ยวที่ได้ตั้งใจไว้ ด้วยกุศลเจตนามาครั้งนี้ จงเป็นพลวปัจจัยเสริมส่งองค์สัทธาของท่านทั้งหลาย ให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป และสรรพสิ่งอันใดที่เป็นมงคล จงโปรดได้ดลบันดาลให้ท่านผู้ใจบุญทั้งหลายจงประสบสรรพสิ่งอันเป็นมงคลนั้น ๆ ทุกท่านและทุกประการเทอญ ฯ

เหตุการณ์ในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

เมื่อท่านเจ้าคุณกล่าวจบแล้ว อาจารย์พรก็นำคนกล่าวคำถวายผ้าป่าทั้ง ๑๐๙ องค์พร้อมกัน พระสงฆ์ทุกรูปกล่าวคำว่า **'สาธุ'** แล้วก็ลุกขึ้นชักผ้าป่า โดยท่านเจ้าคุณกล่าวนำคำรับผ้าป่า จากนั้นจึงสวดอนุโมทนาดังก้องกระหึ่มได้ยินไปทั่วทั้งเนิน ขณะนั้นข้าพเจ้าเข้าสมาธิตลอดเวลา *บรรยากาศในโลกทิพย์แตกต่างกว่าทุกวันทุกเวลาที่ผ่านมา ตลอดระยะเวลาก่อนถึงวันพิธี ไม่ปรากฏสรรพสำเนียงใดที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดหวั่นวิตกหวาดกลัวอีกต่อไป ยังคงไว้แต่เสียงซึ่งเกินความสามารถของข้าพเจ้าที่จะใช้คำพูดบรรยายให้ได้เท่าหรือคล้ายได้ เพราะเสียงเหล่านั้นเป็นเสียงซึ่งกำลังแสดงความปรีดาปราโมทย์ผาสุกของสรรพสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ คละเคล้าผสมผสานกันแผ่วเบาเป็นคลื่นลอยมาสัมผัสกับตัวเรา ก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความผาสุก แผ่อาณาเขตไปกว้างไกลไม่มีขอบเขต ไม่มีจุดเริ่มต้นไม่มีจุดปลาย แต่เป็นคลื่นเสมือนหนึ่งเราโยนก้อนหินลงไปกลางแม่น้ำอันกว้างใหญ่ จะก่อให้เกิดคลื่นทยอยกันแผ่วกว้างออกไปเรื่อย ๆ* **(พ่อฤาษีได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของผลานิสงส์ที่พวกเราทุกคนได้จัดทำขึ้น ได้ส่งผลถึงตามแรงอธิษฐานของแต่ละคนแล้วอย่างแท้จริง)** *พร้อมกันนี้แสงพลังสีรุ้งซึ่งห่อหุ้มอยู่กับบรรยากาศนี้ก็สะท้อนเปล่งประกายแวววาวขึ้น ขณะนั้นก็มีลำแสงสีเงินยวงและสีทองไม่ปรากฏว่าพุ่งออกมาจากแหล่งใดส่องผ่านบรรยากาศต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาสู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ แล้วแผ่ผสมผสานแทรกซึมไปในบรรยากาศสีรุ้ง จากนั้นแสงสีทั้งหมดก็รวมตัวกันเข้ากลายเป็นรูปร่างคล้ายองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ที่มองเห็นด้วยตามนุษย์ธรรมดา เหล่าเทพเจ้าและโอปปาติกะทั้งมวลที่ชุมนุมกันอยู่ โดยมีพระองค์เป็นประธาน ในมือถือดอกไม้ธูปเทียน ได้เดินเวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์นั้น พร้อมทั้งมีข้าวตอกดอกไม้โปรยปรายอยู่ตลอดเวลา มองไม่เห็นว่าใครหนอเป็นคนโปรยดอกไม้เหล่านี้ กลิ่นหอมอ่อน ๆ*

ชื่นใจรวยรินอยู่ไม่ขาดระยะ เสียงสวดที่ก่อให้เกิดพลังแห่งความเมตตาอบอวลไปทั่วอาณาบริเวณ ข้าพเจ้ารู้สึกเอิบอิ่มอยู่กับบรรยากาศเช่นนี้อยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง นึกภาวนาอธิษฐานอยู่ในใจ ขอพลังทิพย์เหล่านี้จงแทรกซึมเข้าไปในจิตใจร่างกายของผู้ที่เข้ามาแสวงบุญร่วมกับพระองค์ด้วยเถิด เพื่อเป็นเชื้อให้ทุกคนได้ประสบแต่สิ่งที่ดีงามตลอดไป พระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าด้วยความห่วงใยในทุกคนว่า **“ความสวัสดีจะมีเกิดขึ้นแก่คนทั้งปวง ความขัดข้องเป็นสิ่งที่เราจะแก้ไขและรับไว้ทั้งหมด จงบอกให้ทุกคนวางใจ สำหรับรถคันใหญ่ที่มาจากกรุงเทพ ฯ ๓ คัน ให้ออกเดินทางตอนสองทุ่มครึ่ง”**

ข้าพเจ้าตื่นจากสมาธิก็เป็นเวลาที่พระสงฆ์สวดอนุโมทนาจบพอดี ก็เป็นอันเสร็จพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์ จากนั้นก็จัดเตรียมส่งพระภิกษุที่ท่านกรุณามารับผ้าป่า และทุกคนก็แยกย้ายกันไป โดยอาจารย์พรได้ประกาศให้ไปร่วมรับประทานอาหารกัน เหตุการณ์ต่าง ๆ ตอนนี้ คุณผ่องผิวได้เล่าไว้โดยละเอียดแล้ว ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องพูดซ้ำอีก ข้าพเจ้าจึงไปบอกแก่พวกที่มากับรถบัสทั้ง ๓ คันให้ทราบโดยทั่วกัน เพราะหมายกำหนดเดิมกะกันว่า จะออกเดินทางกลับตอน ๒๒.๐๐ น. ซึ่งทำให้พวกที่มากับรถบัสคันที่มาในวันอาทิตย์นี้หวั่นวิตกกันมาก เพราะตอนขาเดินทางมาก็เกิดอุปสรรคต่าง ๆ มาตลอดทาง แทบว่าจะมาไม่ทันพิธีทอดผ้าป่า ทำให้ทุกคนหายกระวนกระวายใจได้ เพราะต่างก็วางใจในพระบารมีของพระองค์ จนได้เวลาทุกคนก็ขึ้นรถเดินทางกลับ พกเอาความแปลกความประหลาดมหัศจรรย์ในใจ สงสัย ครุ่นคิด แต่ก็ตื่นเต้นอบอุ่นเบาสบายอิ่มเอิบในจิตใจที่ได้มาร่วมในงานของพระองค์ติดตามไปด้วย เมื่อรถเคลื่อนที่ออก ข้าพเจ้าก็ได้หันหน้าไปทางพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อธิษฐานขอให้ทุกคนจงปลอดภัย สำหรับบางคนที่ยังคงสมัครใจค้างคืนอีกหนึ่งคืน ซึ่งก็มีอยู่มากเหมือนกัน ก็แยกย้ายกันเข้าที่พัก ข้าพเจ้าคิดว่าต่างคนก็คงจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกับพวกที่กำลังเดินทางกลับเช่นเดียวกัน

เหตุมหัศจรรย์วันทำพิธีจับมือรอบองค์พระเจดีย์ เช้าวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑

ตัวข้าพเจ้าเองก็สบายใจที่งานทุกอย่างลุล่วงไปได้ด้วยดี แม้กระนั้นในจิตใจก็นึกถึงคำของพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งอาจารย์พรได้ใช้เป็นบทจูงสมาธิว่า **“อพฺยาปชฺชำ สุขำ โลเก ปาณภูเตสุ สุณฺณโม การไม่เบียดเบียนคือการสำรวมระวังในสัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลาย เป็นสุขในโลก”** ภาวนาแผ่เมตตาอยู่ตลอดเวลาจนหลับไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง ตอน ๐๕.๓๐ น. ตื่นขึ้นมาอย่างกะทันหัน จิตใจปลอดโปร่งแจ่มใส ไม่มีงัวเงียเหมือนคนเพิ่งตื่นนอนใหม่เลย ข้าพเจ้าลุกขึ้นนั่งเข้าสมาธิทันที ได้พบทหารของพระองค์มาบอกว่า ‘ให้ชวนพวกที่ยังคงพักค้างคืนอยู่นี้ไปที่เนินพระเจดีย์ตอนสองโมงเช้า ให้ชักชวนเฉย ๆ อย่าบังคับใคร’ ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิวไปบอกให้ทุกคนทราบ พอใกล้เวลาจะสองโมงเช้า พวกเราก็มาชุมนุมกันที่เนินพระเจดีย์ มีบางคนเหมือนกัน สมัครใจที่จะอยู่เก็บข้าวของเพื่อเดินทางกลับ หรือทำธุระกิจส่วนตัวอยู่ จึงเป็นอันว่าทุกคนไม่ได้ไปทั้งหมด แต่ส่วนมากก็ไปรอคอยกันอยู่

๐๘.๐๐ น. ของเช้าวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑ รับสั่งให้ทุกคนยืนแถวเรียงหนึ่งรอบองค์พระเจดีย์ที่ฐานชั้นบน ซึ่งสูงจากพื้นดิน ๒ เมตรครึ่ง อาจารย์พรเป็นหัวแถว ข้าพเจ้าเป็นท้ายแถวเป็นวงจดกันพอดี คล้ายกับการวางถังผ้าป่าบนเชิงเทินรอบพระเจดีย์เมื่อวันวาน จากนั้นให้เอาสายสิญจน์เส้นพระฤาษีอสิตดาบส ซึ่งโยงจากยอดพระเจดีย์เป็นเส้นที่ ๑๐๙ ให้ทุกคนจับจนรอบ ส่วนปลายซึ่งเป็นกลุ่มสายสิญจน์นั้นให้ดึงยาวออกไปทางบันไดของฐานพระเจดีย์ โดยข้าพเจ้าได้เรียกให้นายวิชัยซึ่งเป็นหัวหน้าช่างบุโมเสคสีทองที่กำลังมาเดินเตร่ดูอยู่แถว ๆ นั้น ให้มาถือกลุ่มปลายด้ายสายสิญจน์ไว้ในมือ โดยยืนอยู่ตรงพื้นดินที่จะก้าวขึ้นบันไดขั้นแรก เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วให้ทุกคนยืนนิ่งทำใจให้สงบ นึกขอพลังทิพย์จากยอดองค์พระเจดีย์ อาจารย์พรได้นำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้าและดำเนินพิธีต่าง ๆ เหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิดูเห็นยอดพระเจดีย์เปล่งประกายแสงเจิดจ้า พลังแสงได้แผ่กระจายถ่ายทอดลงมาตามเส้นด้ายสายสิญจน์ที่ทุกคนจับอยู่นั้น คนอื่นจะรู้สึกกันเช่นไรบ้างก็เหลือที่จะเดาได้ แต่คงจะทราบถึงความรู้สึกของตัวเองได้ดี เสร็จแล้วรับสั่งว่า **'ทุกคนจงนับด้วยเสียงของตัวเองว่า ตนจะเป็นคนที่เท่าไรในพิธีนี้'** อาจารย์พรได้นับเป็นคนที่หนึ่ง แล้วทุกคนก็นับตามกันไปเรื่อย ๆ เหมือนอย่างทหารนับจำนวนในแถว ความตื่นเต้นดีใจได้เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าอย่างจูโจม เมื่อการนับได้ใกล้เข้ามาถึงตัว ข้าพเจ้านับเป็นคนที่ ๑๐๘ พอดี (ข้าพเจ้ายืนติดอยู่กับอาจารย์พร) นายวิชัยซึ่งถือกลุ่มด้ายสายสิญจน์อยู่ส่วนปลาย ตะโกนนับสุดเสียงว่า **'หนึ่งร้อยเก้า'** ทุกคนตื่นเต้นปีติซาบซ่าน ช่างน่าอัศจรรย์อะไรเช่นนี้! จำนวนคนที่มาทำพิธีในเช้าวันนี้ตรงกับจำนวนกองผ้าป่าที่พวกเราพากันทอดเมื่อวันวานนี้ได้อย่างไร เป็นเรื่องบังเอิญที่เกินกว่าปัญญามนุษย์อย่างเรา ๆ จะอธิบายได้

มีผู้ใหญ่บางท่านที่ร่วมพิธีอยู่ในวันนั้น ให้คำสันนิษฐานวิจารณ์ว่าคงจะเป็นการตอบรับจากพระฤาษีอสิตดาบสและพราหมณ์ทั้ง ๑๐๘ องค์กระมังว่า 'ท่านได้รับรู้และอนุโมทนาในการกุศลที่พวกเราได้จัดทำขึ้นครั้งนี้แล้ว' แต่จะเป็นด้วยเหตุผลกลใดก็ตาม ก็เป็นนิมิตหมายให้ทุกคนสบายใจว่างานวางพื้นฐานศูนย์พัฒนาศาสนาของพระองค์สำเร็จลงได้ด้วยดี ก่อให้เกิดพลังใจในอันที่จะต่อสู้กับอุปสรรคนานาประการที่อาจจะมีขึ้นในวันข้างหน้า ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าอรุณรุ่งได้เริ่มฉายแสงแล้วอย่างแท้จริง เพราะงานทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์ตามรับสั่งของพระองค์ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้วขั้นตอนหนึ่ง แม้จะเป็นเสมือนหนึ่งเพิ่งเริ่มต้น แต่ก็เป็นการเริ่มต้นที่มั่นคงยิ่งนัก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้ไปนำสิ่งมิ่งมงคลทุกจังหวัดทั่วประเทศ

พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กำลังสง่างามแม้จะสูงเพียง ๑๕ เมตร แต่ก็มองดูเสมือนสูงเสียดฟ้า ตั้งอยู่บนเนินท่ามกลางขุนเขาเป็นบริวาร รอฉัตร ๙ ชั้น บนยอดฉัตรเป็นนภศูลที่จะสวมเหนือยอดเจดีย์ และพระนิรันตรายทั้ง ๔ ทิศ พร้อมทั้งหน้าบันซุ้มพระเท่านั้น แต่พระองค์รับสั่งว่า

‘ส่วนสำคัญที่ยังเหลืออยู่นี้จะยากลำบากเท่ากับการวางศิลาฤกษ์นั่นทีเดียว อย่าลืมเป็นอันขาดว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง จงรักและสามัคคีต่อกันอยู่เสมอ ในวันเสาร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ๔๖ ปีผ่านมาแล้ว จงเริ่มต้นออกไปเอาสิ่งมิ่งมงคลจากสถานที่ต่าง ๆ ที่เราจะสั่งเป็นขั้นตอนมา เพื่อเก็บไว้บรรจุในองค์พระเจดีย์สำหรับเป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทยไว้บูชา’ ข้าพเจ้าก็พร้อมที่จะดำเนินงานตามพระประสงค์

ขอย้อนกล่าวถึงวันทอดผ้าป่าที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ อีกสักเล็กน้อย คือในช่วงขณะที่ข้าพเจ้าไม่รู้สึกตัวไม่เป็นตัวของตัวเอง ตั้งแต่เวลาบ่ายโมงถึงสี่โมงครึ่งนั้น หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) มาประทับทรงที่ในหอประชุม และองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประทับทรงที่หน้าพระเจดีย์ พร้อมทั้งทรงให้ทำการเวียนเทียนก่อนการทอดผ้าป่า (ซึ่งหมายถึงกำหนดการเดิมว่าจะทอดผ้าป่าตอน ๑๖.๐๐ น. แล้วนั่งสมาธิที่ลานพระเจดีย์ จากนั้นจึงเวียนเทียนตอน ๑๙.๐๐ น.) ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้คุณผ่องผิวช่วยบันทึกเหตุการณ์เล่าเรื่องโดยละเอียดให้ด้วย เพื่อบุคคลที่ไม่ได้ไปร่วมพิธีในวันนั้นจะได้รับทราบไว้ด้วย ขอท่านจงศึกษาจากที่คุณผ่องผิวได้บันทึกไว้นั้นเถิด.

ประสบการณ์ของข้าพเจ้า

โดย : ผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์

เมื่อองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้มีรับสั่งผ่านมาทางคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ให้ทำการทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ณ พระเจดีย์อิสรภาพฯ ต.แคมป์สน อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ ในวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้ร่วมงานที่ทำงานอยู่ในสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ของ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ก็รู้สึกตื่นเต้นยินดีที่จะได้มีโอกาสรับใช้ช่วยเหลือในงานของพระองค์ แต่ก็อดที่จะวิตกกังวลเป็นห่วงว่า อาจารย์พรจะชักชวนใครให้มาเป็นเจ้าภาพได้ครบจำนวน ซึ่งมีทั้งหมด ๑๐๘ องค์ หรือไม่หนอ แต่ด้วยความเชื่อมั่นในพระบารมีของพระองค์ว่า เมื่อได้รับสั่งให้ทำสิ่งใดแล้ว ย่อมทรงพิจารณาเห็นแล้วว่า ผู้นั้นต้องทำได้ ข้าพเจ้าจึงพยายามตั้งใจทำงานทุกอย่างให้ดีที่สุด ไม่วิตกกังวล เพราะ**ความวิตกกังวลก่อนเหตุการณ์จะเกิดขึ้น เป็นลักษณะของผู้ที่จะทำงานใหญ่ไม่ได้**

การตระเตรียมงานทุกอย่างเป็นไปอย่างเร่งรีบ แต่ถึงจะรีบเร่งอย่างไร งานก็ไม่ดำเนินไปได้รวดเร็วดังใจหมาย เพราะได้มีปัญหาและอุปสรรคนานาประการที่ต้องคอยแก้ไข และขอคำแนะนำจากเทพเจ้า ซึ่งได้ประทานกำลังใจเสนอแนะวิธีการแก้ไขต่าง ๆ จนงานดำเนินไปได้พอสมควร

อาจารย์พร ซึ่งควบคุมงานอยู่ที่แคมป์สน ได้เร่งสร้างถนน ซ่อมที่พัก สร้างห้องน้ำ ห้องสุขา และตระเตรียมงานทุกอย่าง เพื่อต้อนรับผู้ที่จะไปร่วมงานทอดผ้าป่าซึ่งประมาณว่าจะมีหลายร้อยคน

ทางด้านสำนักงานที่กรุงเทพ ฯ ก็เตรียมจัดรถที่จะนำคนไปทอดผ้าป่า เตรียมเครื่องผ้าป่า เครื่องไทยทาน ซื้อเครื่องครัว ถ้วยชามช้อน หม้อกะทะเพิ่มเติม รวมทั้งเสื่อ หมอน ผ้าห่ม ตลอดจนข้าวสารและอาหารแห้งทุกอย่าง ที่จะนำไปประกอบเป็นอาหารพรหม สำหรับเลี้ยงผู้คนที่ไปทอดผ้าป่าในครั้งนี้

เมื่อใกล้จะถึงวันงาน คุณศรีเพ็ญก็ควบคุมลำเลียงข้าวของต่าง ๆ เดินทางล่วงหน้าไปจัดเตรียมงานจัดสถานที่ รวมทั้งตกแต่งพระเจดีย์อิสรภาพให้สวยงามด้วยแสงไฟ บริเวณที่พักก็จัดหาโต๊ะ เก้าอี้ ม้าหิน มาเตรียมไว้สำหรับเป็นที่นั่งพักผ่อนกัน

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เป็นวันเดินทางของผู้ที่จะไปทอดผ้าป่า มีขบวนรถบัสหลายคันออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ผู้ที่จองที่นั่งของรถบัสไม่ได้ก็ไปใช้บริการของรถทัวร์ซึ่งวิ่งประจำเส้นทางสายหล่มสัก รวมทั้งผู้ที่นำรถยนต์ส่วนตัวไปเองก็มีมาก

ที่แคมป์สน เมื่อรุ่งอรุณ (เวลาประมาณ ๐๖.๐๐ น.) ของวันนั้น คุณศรีเพ็ญและอาจารย์พร ได้บอกกับคณะผู้ที่ได้เดินทางไปพักอยู่ที่แคมป์สนในขณะนั้น ให้ไปทำพิธีที่พระเจดีย์ เมื่อทุกคนไปพร้อมกันแล้วก็นั่งสมาธิสวดมนต์ทำวัตรเช้า ร้องเพลงธรรมะ เพลงปลุกใจบางเพลง จบลงด้วยการแผ่เมตตาแผ่ส่วนกุศลให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย และพิธีสวดมนต์นี้ ได้ทำอีกครั้งหนึ่งในตอนเที่ยงของวันนั้น จะด้วยอานิสงส์ของการแผ่เมตตานี้ใช่ไหมหนอ ที่ทำให้บรรยากาศภายในแคมป์สงบ สบาย อากาศแจ่มใส ลมพัดเย็นสบาย แผนกจัดสถานที่รีบทำงานแข่งกับเวลาจัดเตียง แจกจ่ายเสื่อ หมอน ผ้าห่มไปตามห้องที่พัก เตรียมพร้อมสำหรับผู้ที่กำลังเดินทางมาร่วมงาน

ตอนบ่าย รถยนต์ของผู้มาทอดผ้าป่าได้ทยอยกันเข้ามาสู่แคมป์ที่พักตลอดเวลา รวมทั้งขบวนรถบัส ซึ่งได้เดินทางมา ๒ คันรถ เมื่อทุกคนเดินทางมาถึงก็รู้สึกแปลกใจและอัศจรรย์ใจมากที่ว่า ระยะทางที่เดินทางมาเกือบจะถึงแคมป์ที่พักนั้น ได้ฝ่าสายฝนที่ตกมาอย่างหนัก แต่เมื่อมาถึงแคมป์แล้ว กลับไม่มีฝนตกเลย หลังจากเข้าที่พัก ได้พักผ่อนอิริยาบถกันเรียบร้อยแล้วก็เชิญรับประทานอาหารพรหมหรืออาหารเจ (ซึ่งสมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้มีรับสั่งให้จัดเตรียมไว้สำหรับเลี้ยงดูผู้ที่ได้มาร่วมงานทอดผ้าป่า ตลอดระยะเวลา เริ่มตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๙ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชา)

เวลา ๑๙.๐๐ น. อาจารย์พรได้นัดให้ไปประชุมกันที่หอประชุม ภายในหอประชุม ถังผ้าป่าที่ได้ตกแต่งไว้สวยงาม ถังสีเหลืองประดับด้วยกิ่งมะขามสีเขียว ภายในถังมีเครื่องไทยทานต่าง ๆ หลากสี จำนวนทั้งหมด ๑๐๘ องค์ ตั้งเรียงรายอย่างมีระเบียบอยู่ทางด้านซ้ายมือของหอประชุม สำหรับกองกลางซึ่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่รำลึกถึงพระฤษีอสิตดาบสนั้น ตั้งอยู่ตรงกลางด้านหน้าของพระสงฆ์ซึ่งนั่งเรียงรายกันอยู่ ๙ รูป พระสงฆ์ได้นำสวดมนต์ทำวัตร แล้วอาจารย์พรได้เล่าถึงความเป็นมาในการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งรวมทั้งการสร้างแคมป์ที่พัก สร้างหอประชุม เสนาสนะ ถนน และปูชนียสถานที่เป็นหัวใจของศูนย์พัฒนาศาสนา คืองานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่า งานทุกอย่างเป็นงานของเทวดา ตั้งแต่ได้เริ่มชี้สถานที่ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และหาผู้มีบุญบารมีมาวางพื้นฐานของงานให้ ทุกอย่างทำตามบัญชาของเทพเจ้า

หลังจากนั้น ให้นั่งสมาธิ ทำใจให้สงบ แผ่เมตตาจิตให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ทั้งผู้ที่เป็นมิตรหรือคิดจะเป็นมาร ขอให้ได้กลับใจ ขอให้งานซึ่งเสมือนเป็นการจุดแสงประทีปแห่งธรรมให้เกิดขึ้นในดวงใจมนุษย์ชาตินี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วันวิสาขบูชาเวียนมาครบรอบอีกวาระหนึ่ง ในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑ ขอทุกคนจงทำใจให้สงบให้สว่างไสวด้วยแสงธรรม วันนี้ตรงกับวันที่พระพุทธองค์ได้ประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน และตรงกับวันที่พวกเราจะได้ทำการทอดผ้าป่าจำนวน ๑๐๙ องค์ เพื่อรำลึกถึงพราหมณ์ ๑๐๘ คน ที่มาพยากรณ์สิทธัตถกุมาร รวมทั้งพระฤษีอสิตดาบส จึงรวมเป็นจำนวน ๑๐๙ องค์

ตอนเช้า ๐๘.๐๐ น. ของวันวิสาขบูชา ได้ทำการถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ จำนวน ๒๕ รูป ในจำนวนนี้ได้มีพระอาพาธเสียหนึ่งรูป คงเหลือพระสงฆ์ที่ได้ร่วมในพิธีทำบุญตอนเช้า ๒๔ รูป เมื่อพระสงฆ์ได้สวดมนต์ฉันอาหาร และสวดอนุโมทนากถาแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานทอดผ้าป่าซึ่งมีจำนวนหลายร้อยคนในขณะนั้น และที่กำลังทยอยเดินทางมาจากจังหวัดต่าง ๆ มุ่งสู่บริเวณงาน ก็มีอยู่เรื่อย ๆ ตลอดเวลา ได้เชิญให้ทุกคนร่วมรับประทานอาหาร จากนั้นต่างก็สนทนาทักทายและพักผ่อนกันตามอัธยาศัย บรรยากาศในขณะนั้นอบอุ่น ร่มรื่น สงบ และแจ่มใส ดอกไม้รอบ ๆ หอประชุม ซึ่งเป็นกุหลาบสีชมพู และเข็มแดง ทุกต้นต่างก็ออกดอกกอใหญ่ ชูช่อบานไสวทั้งหอมรวยริน และสดสวย

ตอนเพล ได้ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์จำนวนเท่าเดิม แล้วก็รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน ในขณะนี้ ลมเริ่มพัดแรง อากาศร่มครึ้มลง พวกเราได้ทายกันเล่น ๆ ว่า ฝนจะตกไหมเอ่ย

มีหลายคนรวมทั้งอาจารย์พร ให้ความเห็นอย่างแน่ใจว่าฝนจะไม่ตกแน่ คงมีแต่คุณศรีเพ็ญคนเดียวที่พูดอย่างแน่วแน่เสียงเดียวว่า :-

“เวลาของเขา คือ บ่ายโมง ถึง สามโมง”

ตอนบ่าย พวกเรากลับไปแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้าให้เป็นชุดที่สวยงาม สุภาพ และเหมาะสมสำหรับพิธีในงานบุญ อากาศเริ่มมืดครึ้มมากขึ้น ลมพัดแรง ฟ้าแลบแปลบปลาบ เสียงฟ้าคำรามอยู่ครืนครัน และฝนเริ่มปรอยเม็ดประปราย

คุณศรีเพ็ญเปลี่ยนเสื้อกระโปรงจากชุดสีนวลเป็นชุดสีขาว ซึ่งดูขาวสะอาดบริสุทธิ์ ท่าทางสงบเงียบและเลื่อนลอยบางครั้ง สำหรับอาจารย์พรได้บ่นว่ารู้สึกง่วงนอน ซึ่งดูแปลกสำหรับคนที่กำลังจะเป็นประธานในพิธีบุญครั้งใหญ่นี้ คุณศรีเพ็ญได้แนะนำให้อาจารย์พรและทุกคนแผ่เมตตาให้แก่หมู่มารทั้งหลาย ซึ่งกำลังกลั่นแกล้งทำลายพิธีอยู่ในขณะนี้

ฝนเริ่มหนาเม็ด และตกหนัก ท้องฟ้ามืดมิด มีฟ้าแลบและฟ้าร้องอยู่ครามครัน เวลาประมาณบ่ายโมงเศษเท่านั้น แต่ก็มืดสลัวไปทั่วราวกับเป็นเวลาย่ำค่ำ

อาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญได้มาถึงหอประชุมในขณะที่ฝนตกหนักที่สุด ต้องนำร่มไปรับกันหลายคัน ไม่งั้นคงเปียกโชกหมด จำนวนผู้มาทอดผ้าป่าประมาณ ๔๐๐ คน ได้นั่งประชุมเนืองแน่นอยู่ในหอประชุมเพื่อรอกำหนดการ คุณศรีเพ็ญเมื่อเข้ามาในหอประชุมแล้ว ก็เดินตรงขึ้นไปนั่งสมาธิ ตอนหน้าของกลุ่มคน อาจารย์พรได้จัดเตรียมไมโครโฟนเพื่อจะได้ชี้แจงถึงหมายกำหนดการว่า จะเริ่มพิธีการอย่างไร ขณะนั้นคุณศรีเพ็ญเริ่มหายใจแรง ท่าทางเปลี่ยนไป หลังที่เคยนั่งตรง ก็โค้งก้มไปข้างหน้าเล็กน้อย อาจารย์พรบอกว่า คงจะมีใครมาเข้าทรงให้ท่านพูดมาก่อน ก็จะทราบว่าเป็นใครมาเข้าทรง แล้วก็มีเสียงดังแจ่มใสมาจากร่างคุณศรีเพ็ญ

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เทศนา

ขอทุกคนที่อยู่ในสถานที่แห่งนี้ จงทำใจให้สงบ อย่านึกถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกในขณะนี้ แต่จงน้อมใจของตัวเอง นึกถึง...วันแห่งองค์พระศาสดาทรงประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน

วันนี้...เป็นวันวิสาขบูชา นึกถึงบรรยากาศอันสดใสในวันวิสาขบูชาของครั้งพุทธกาลโน้น น้อมใจรำลึกองค์พระศาสดา จงอย่านึกถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกในขณะนี้ จงนึกถึงเมื่อสองพันหกร้อยกว่าปีที่ผ่านมา แล้วจงตั้งใจฟังที่ข้า ๆ จะพูดให้ฟังต่อไป

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

วันนี้เป็นวันดี เป็นศรีแก่โลก องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงมีบัญชาให้ดวงอาทิตย์แห่งโลกปรากฏขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พระองค์เหน็ดเหนื่อยขับเคี่ยวกับหมู่มารมาตลอดระยะเวลา

ขอทุกคนที่อยู่ในสถานที่แห่งนี้ จงน้อมใจตัวเองแผ่เมตตาธรรม เพื่อเพิ่มบารมีให้แก่องค์พระนเรศวรมหาราช จะได้มีพลังต่อสู้กับหมู่มารร้ายในขณะนี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ทุกคน แต่เพียงเท่านี้ก่อน จงแผ่เมตตาธรรม จงแผ่เมตตาธรรม จงแผ่เมตตาธรรม

เมื่อกล่าวจบแล้ว คุณศรีเพ็ญก็เริ่มรู้สึกตัว อาจารย์พรได้บอกว่า ลักษณะท่าทางสำนวนโวหารของผู้มาเข้าทรงนี้ คือ หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆัง อาจารย์พรให้ทุกคนนั่งสมาธิแผ่เมตตาตามที่หลวงพ่อแนะนำ ในขณะนั้นภายนอกฝนก็กำลังตกอยู่ อาจารย์พรได้ให้พระสงฆ์ จำนวน ๕ รูป สวดกรณียเมตตสูตร ๓ จบ และอาจารย์พรนั่งสมาธิแปลเป็นภาษาไทยในใจ แผ่ไปให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ตามความหมายในบทสวดมนต์ เมื่อพระสงฆ์สวดครบ ๓ จบ ฝนก็หยุดขาดเม็ดพอดี เป็นที่น่าอัศจรรย์

ในเวลา ๑๔.๓๐ น. ได้เริ่มเคลื่อนขบวนผ้าป่า จากหอประชุมศูนย์มาที่บริเวณเนินพระเจดีย์ โดยรอบอาจารย์พรได้ให้คนขนทรายมาถมไว้เพื่อไม่ให้แฉะ แต่ยังถมได้ไม่ทั่ว ด้านทิศตะวันตก อาจารย์พรได้จัดเตรียมกางเต็นท์ มีเก้าอี้เตรียมไว้สำหรับให้คนได้เข้าไปนั่งพัก ปรากฏว่าบริเวณที่กางเต็นท์ไว้นั้นยังไม่ได้ถมทราย จึงแฉะมาก พวกเราจึงสมัครยืนสนทนากันเป็นกลุ่ม ๆ อยู่โดยรอบ ๆ พระเจดีย์ตามบริเวณที่ได้ถมทรายไว้แล้ว

สำหรับองค์พระเจดีย์ ได้ประดับโคมไฟ ๗ สี และมีหลอดไฟฟลูเรนเซ่นประดับเป็นสีธงชาติ จากยอดพระเจดีย์มีสายสิญจน์ จำนวน ๑๐๙ กลุ่ม โยงลงมาห้อยอยู่โดยรอบพระเจดีย์ เจ้าหน้าที่แผนกแสงและเสียงได้มาช่วยจัดเตรียมเครื่องขยายเสียงและไมโครโฟน ถังผ้าป่าจำนวน ๑๐๘ องค์ ได้ตั้งไว้บนกำแพงรอบฐานพระเจดีย์ เก้าอี้สำหรับพระ ๑๐๘ องค์ ที่จะมาชักผ้าป่า ได้ตั้งไว้ตรงกับถังผ้าป่า สำหรับผ้าป่ากองกลาง ซึ่งหมายถึงกองของพระฤๅษีอสิตดาบส ได้ตั้งไว้ฐานทิศตะวันออกของพระเจดีย์ และมีถังผ้าป่าของสมาชิกที่มาจากต่างจังหวัดได้มาสมทบเข้ากองกลางรวมอยู่หลายถัง อาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญได้ยืนปรึกษากันถึงกำหนดการว่าจะต้องมีการทำอะไรกันบ้าง ในขณะเดียวกันก็รอคอยพระ ซึ่งทางเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ พระวีรญาณมุนี ได้กรุณารับจัดการในการนิมนต์ และจะนำพระจำนวน ๑๐๐ รูปมาให้ทันในพิธีที่จะเริ่มในเวลา ๑๖.๐๐ น.

กำหนดการก็ใกล้เข้ามาแล้ว พระที่นิมนต์ไว้จากหล่มสักก็ยังไม่มา คงมีพระที่อยู่ประจำแคมป์และพระที่นิมนต์มาจากวัดใกล้เคียงรวมจำนวน ๒๐ รูป รถบัสคันที่ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ในตอนเช้าวันอาทิตย์กำลังแล่นเข้าสู่ถนนภายในแคมป์ ในขณะที่กำลังดีใจอยู่ว่าเพื่อนของเรามาแล้ว รถก็ได้เสียหลักลื่นลงไปข้างทางซึ่งเป็นทางน้ำ คุณศรีเพ็ญได้สั่งให้นำรถยนต์และรถสองแถวหลายคันไปลำเลียงคนจากรถบัสมาที่พระเจดีย์ ในขณะเดียวกัน คุณศรีเพ็ญได้บอกให้อาจารย์ประกาศเรียกคนให้มารวมกันหน้าพระเจดีย์ด้านตะวันออก จะเริ่มทำพิธีกันก่อน

สำหรับการทอดผ้าป่า จะเริ่มเมื่อพระจากหล่มสักเดินทางมาถึง พวกเรามารวมกันด้านหน้าพระเจดีย์ อาจารย์พรกล่าวชุมนุมเทวดา และทุกคนร่วมร้องเพลงในพิธีจนจบ คุณศรีเพ็ญซึ่งยืนเข้าสมาธิอยู่บนบันไดขั้นที่สาม นับจากบริเวณฐานพระเจดีย์ หันหน้าเข้าหาพระเจดีย์ ได้มีอาการหายใจแรงและน้ำตาไหลซึม ซึ่งเป็นอาการของการเข้าทรง จากนั้นก็ก้าวฉับ ๆ จากบันไดขั้นที่ ๓ ขึ้นไปยืนบนบันไดขั้นที่หนึ่ง (ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณรอบฐานพระเจดีย์ หันหน้ามาทางฝูงชน มือขวาท้าวสะเอว ท่าทางองอาจและสง่างาม อาจารย์พรได้เข้าไปยืนใกล้ ๆ พร้อมกับถือไมโครโฟนไว้ข้างหน้าคุณศรีเพ็ญ มีเสียงหายใจดังอยู่ในลำคอ เหมือนเป็นเสียงคำรามหรือเสียงของคนที่กำลังโกรธจัด แล้วได้กล่าวขึ้นว่า :-

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ก่อนทำพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

งานทุกสิ่งทุกอย่างของเรากำลังจะเริ่มต้น แต่มารผจญเสียเหลือกำลัง ทุกสิ่งทุกอย่างมิได้เป็นไปตามกำหนดที่หมายไว้

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปของบ้านเมืองของเรากำลังถูกขัดขวางมิให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย ขอราษฎรทั่วหน้าที่มาชุมนุมกันอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้จงเป็นตัวแทนของคนไทยทั้งชาติ แผ่เมตตาธรรม ส่งความปรารถนาดีไปสู่มวลมารทั้งหลาย มวลศัตรูทั้งหลาย ขอให้เขาเหล่านั้นจงเป็นสุขเป็นสุขเถิด...ถึงแม้จะมีอุปสรรคนานาประการก็ตาม แต่ผลสำเร็จของเรารออยู่เบื้องหน้า ขอทุกคนจงอย่าหวั่นไหวกับอุปสรรคใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น จงแผ่แต่ความเมตตา กับส่งแต่ความปรารถนาดีเท่านั้น

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปเกี่ยวกับพระเจดีย์ ศูนย์รวมพลังแห่งนี้จะเป็นเครื่องชี้บอกว่าความเป็นไปของบ้านเมืองเรานั้นจะเป็นไปในรูปลักษณะใด

ท้องฟ้าเริ่มสว่างแล้ว อรุณรุ่งแผ่ขึ้นเหนือขอบฟ้าทางด้านทิศบูรพา ขอทุกคนจงรำลึกถึงยอดพระเจดีย์สุกเหลืองอร่าม แผ่พลังเข้าไปในทุกอณู เพื่อ...เพื่อกลับใจมวลมารทั้งหลาย เพื่อกลับใจมวลมารทั้งหลาย เพื่อกลับใจมวลมารทั้งหลาย ขอทุกคนที่เข้ามาอยู่ในสถานที่แห่งนี้ จงมีแต่ความสุข ความเจริญ ความสวัสดีตลอดชั่วกาลนาน

ทุกคนที่รวมอยู่ในบริเวณนั้น ยืนนิ่งสงบ เงียบสงัดเหมือนถูกสะกด ทุกคนพนมมือ มีดอกไม้ธูปเทียนสำหรับเวียนเทียนอยู่ในมือ สายตาทุกคู่รวมอยู่ที่ร่างของคุณศรีเพ็ญ ได้ยินแต่เสียงถ่ายรูป และถ่ายภาพยนตร์เท่านั้น

อาจารย์พรได้ชี้แจงให้ทราบในเวลาต่อมาว่า ผู้ที่ได้มาประทับทรง คือ องค์สมเด็จพระนเรศวร ฯ ภายหลังที่จบคำพระดำรัสแล้ว ร่างของคุณศรีเพ็ญก็เอนจะล้มไปทางด้านหลัง พวกที่อยู่ในบริเวณนั้นได้เข้าประคองให้นั่งบนเก้าอี้ คุณศรีเพ็ญได้นั่งเข้าสมาธิอยู่สักครู่ ในขณะที่อาจารย์พรได้อธิบายถึงอาการของคุณศรีเพ็ญที่มีน้ำตาไหลพรากนั้นว่าไม่ใช่เป็นการกรรแสงของสมเด็จพระนเรศวร ฯ หากแต่เป็นปฏิกิริยาต่อต้านจากภายในของคุณศรีเพ็ญเอง อีกสักครู่คุณศรีเพ็ญก็มีท่าทางเหมือนจะเข้าทรงอีก แต่ไม่ได้กล่าวอะไรมาก เพียงแต่นำให้ร้องเพลงต่าง ๆ เป็นเพลงธรรมะและเพลงปลุกใจ จากนั้นก็ให้ทำพิธีเวียนเทียนไปก่อน มีพระสงฆ์จำนวน ๒๐ รูป เดินนำขบวนติดตามด้วยขบวนของฆราวาส เป็นขบวนยาวล้อมรอบพระเจดีย์ และจรดกันพอดี ระหว่างต้นขบวนกับท้ายขบวน ถ้ามองจากเบื้องบนลงมาจะเป็นวงกลม มีแสงเทียนและควันธูปเคลื่อนที่ไปรอบ ๆ พระเจดีย์ จนครบ ๓ รอบ

เริ่มพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

คุณศรีเพ็ญได้เรียนให้อาจารย์พรทราบว่า ถ้าถึงเวลา ๑๗.๑๙ น. พระสงฆ์จากหล่มสักยังไม่มา ก็ให้พระสงฆ์ที่รออยู่ในบริเวณพระเจดีย์แล้วทำการชักผ้าป่าเวียนไปจนครบทั้ง ๑๐๙ องค์ แต่แล้วในเวลา ๑๗.๑๕ น. พระสงฆ์จากหล่มสักโดยการนำของเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๘๐ รูป ก็ได้เดินทางมาถึงบริเวณพระเจดีย์ทันเวลา ตามที่สมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้ทรงกำหนดเวลาไว้พอดี รวมจำนวนพระสงฆ์เป็น ๑๐๐ รูป เป็นที่น่ายินดีมากที่ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งแต่เดิมท่านได้บอกว่าติดกิจนิมนต์ไม่สามารถจะมาร่วมในพิธีได้ แต่เมื่อมีการล่าช้าเกิดขึ้นเนื่องจากความสับสนบางประการ จึงทำให้ท่านเสร็จภารกิจที่ได้รับนิมนต์ไว้ สามารถมาร่วมในพิธีทอดผ้าป่าครั้งนี้ได้

ท่านเจ้าคุณพระวีรญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เป็นประธานในพิธี ท่านได้กล่าวสัมโมทนียกถาแสดงถึงประวัติความเป็นมา ตลอดจนอานิสงส์ของการทอดผ้าป่าที่มีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล เจ้าภาพทอดผ้าป่าทุกองค์ ตลอดจนผู้ที่ได้ไปร่วมงานที่อยู่ในบริเวณรอบพระเจดีย์ ฯ เมื่อได้ทราบว่าการทอดผ้าป่านี้มีอานิสงส์ใหญ่มากกว่าการทำบุญอันใด ก็เกิดความซาบซึ้งและมีปีติโสมนัสไปตาม ๆ กัน

จากนั้นท่านเจ้าคุณได้กล่าวให้พระทุกองค์ทั้งจำนวน ๑๐๐ รูป ให้คอยฟังสัญญาณจากท่าน เมื่อเริ่มกล่าวคำบังสุกุล ก็ให้ชักผ้าบังสุกุลพร้อมกัน สำหรับผ้าป่าอีก ๙ องค์ที่เหลือ ก็ให้เวียนพระ ๙ รูปมาชักเป็นครั้งที่สอง เมื่อชักผ้าป่าครบทั้ง ๑๐๙ องค์แล้ว พระสงฆ์ทั้ง ๑๐๐ รูปก็สวดอนุโมทนา พวกเราทั้งหมดยืนฟังทำจิตให้สงบ แผ่ส่วนกุศลที่ได้ร่วมกันสร้างในครั้งนี้ให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ตลอดไปทั้งมวลมนุษย์และมวลมาร ขอให้ทุกคนได้รับความสงบและจงเป็นสุข ๆ เถิด

งานทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์ ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้วด้วยพระบารมีแห่งองค์สมเด็จพระนเรศวร ฯ ผู้ทรงเสียสละชีวิตเลือดเนื้อพลังกายพลังใจ ปกป้องคุ้มครองชาติและพระศาสนาให้ดำรงคงอยู่แก่ลูกหลานไทยทุกคนตลอดชั่วกาลนาน

เหตุบังเอิญหรือปาฏิหาริย์

สำหรับผู้มาร่วมงานทอดผ้าป่าในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ก็จะต้องเดินทางกลับในคืนนี้ จึงรีบกลับมาที่พักรับประทานอาหารและจัดเตรียมกระเป๋าขึ้นรถบัสไปรวมกันที่หอประชุม อาจารย์พรได้แนะนำเกี่ยวกับการนั่งสมาธิและให้แผ่เมตตาให้แก่กัน เพื่อให้พลังแห่งความรักได้คุ้มครองให้การเดินทางของทุกคนได้รับความปลอดภัย

ในเช้าวันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑ คุณศรีเพ็ญได้ให้ข้าพเจ้าไปประกาศแจ้งแก่จำนวนคนที่เหลือที่ยังพักอยู่ที่แคมป์ ให้ไปประชุมกันที่พระเจดีย์ในเวลา ๐๘.๐๐ น.

เมื่อได้เวลาตามที่นัดหมาย พวกเราและผู้มาร่วมงานทอดผ้าป่าก็มายืนอยู่ที่พระเจดีย์ คุณศรีเพ็ญขอให้ทุกคนยืนเรียงรายโดยรอบฐานพระเจดีย์ จากนั้นก็โยงสายสิญจน์กลุ่มหนึ่ง (ในจำนวน ๑๐๙ กลุ่มที่โยงมาจากยอดพระเจดีย์) มาให้ทุกคนได้ถือไว้ในมือ และคุณศรีเพ็ญได้เรียกหัวหน้าช่างที่ประดับกระเบื้องโมเสคพระเจดีย์ ชื่อวิชัย ซึ่งได้ยืนอยู่แถว ๆ นั้น ให้เป็นผู้ถือกลุ่มสายสิญจน์ส่วนที่เหลือไว้ จากนั้นอาจารย์พรก็ชุมนุมเทวดา นำสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ร้องเพลงธรรมะและเพลงที่ร้องประจำในการทำพิธี แล้วให้ทุกคนทำใจให้สงบ ขอรับพลังจากยอดพระเจดีย์ พลังทิพย์จากยอดพระเจดีย์ได้แผ่ซ่านมาตามสายสิญจน์ พลังแห่งความอบอุ่นนี้ได้มาสัมผัสกับพวกเราทุกคน ใครจะได้รับปีติสุขมากน้อยเท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสงบภายใน

คุณศรีเพ็ญได้บอกว่า มีรับสั่งให้ทุกคนนับ อาจารย์พรจึงเริ่มนับเป็นคนที่หนึ่ง และนับต่อกันมาจนถึงคุณศรีเพ็ญนับเป็นคนที่ ๑๐๘ คุณวิชัยผู้ถือกลุ่มสายสิญจน์คนสุดท้ายเป็นคนที่ ๑๐๙ ช่างอัศจรรย์ที่มีจำนวน ๑๐๙ ตรงกับจำนวนองค์ผ้าป่าพอดี และลักษณะการยืนรอบพระเจดีย์ในขณะนี้ ก็เหมือนลักษณะการตั้งองค์ผ้าป่าเมื่อวันวาน อาจารย์พรร้องไชโยด้วยความดีใจที่ตัวเลขได้มาตรงกัน ถือว่าเป็นนิมิตของความเป็นสิริมงคล

บรรยากาศยามรุ่งอรุณในขณะนั้นสดใส อากาศอบอุ่น แสงสีทองสาดส่องไปทั่ว ทุกคนเกิดความสดชื่นรื่นเริงสำราญใจ ด้วยมีความหวังอันแสนเทิดทูนอยู่ในจิตใจว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชผู้เป็นพระสยามเทวาธิราชของเรายังอยู่...ยังอยู่ปกป้องคุ้มครองชาติของเราให้พ้นภยันตรายต่าง ๆ พวกเราขอน้อมอธิษฐานจิต

ขอจงนิกรพลสยาม ชยสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ พลเดชะเทียมมาร
ขอไทยผจญพิชิตผลาญ อริแม้นมุนินทร.

เรื่อง นพศูล หรือวิศววัชร ในพระพุทธปรางค์

***พระปรางค์** เป็นสถาปัตยกรรมประเภทหนึ่ง ส่วนมากได้สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นประโยชน์ในด้านศาสนจักร พระปรางค์มีอยู่ในเมืองไทยที่สร้างขึ้นเป็นพระพุทธปรางค์นั้น มีที่สังเกตเห็นได้สิ่งหนึ่งอยู่บนยอดพระปรางค์ คือสิ่งที่มีรูปร่างเป็นอย่างรูปลำหอก เป็นต้นมีกิ่งก้านแตกออกไปรอบตัว สิ่งที่ติดอยู่บนยอดพระปรางค์นี้ เรียกว่า นพศูล บ้าง เรียกว่า นภศูล บ้างก็มี หรือที่เรียกตามปากชาวบ้านว่า ฝักเพกา ก็มี

คำว่า **นพศูล** แปลตามรูปศัพท์ ว่าหอก ๙ เล่ม คือ สูล ในภาษาบาลี หรือ ศูล ในภาษาสันสกฤต แปลว่า หอก คำว่า “นพ” มีคำแปลซึมซาบกันดีอยู่แล้วว่า ๙ เล่มตรงตัว รูปร่างของนพศูลที่ติดอยู่บนยอดพระปรางค์ ก็มีจำนวน ๙ กิ่งด้วยกัน คือ ยอดตรงกลาง มีรูปเป็นลำหอกตั้งตรงขึ้นไป ข้างลำหอก มีกิ่งสาขาแตกออกไป ๘ กิ่ง แต่ละกิ่งมีทั้งแหลมและคม เสมอด้วยใบหอกเช่นกัน เหตุเช่นนี้กระมัง สิ่งที่ติดอยู่บนยอดพระปรางค์จึงถูกเรียกว่า นพศูล

นพศูลนี้ เขียนเป็นอีกอย่างหนึ่งว่า **“นภศูล”** คำว่า **“นภ”** แปลว่า “ฟ้า” หรือ **“กลางหาว”** ความหมายของคำที่เขียนเช่นนี้ น่าจะแปลว่า **“หอกที่ตั้งอยู่กลางหาว”** หรือ **“หอกเสียดฟ้า”** คงจะพอได้ แต่ทว่าไม่สู้มีความหมายเป็นสลักสำคัญแต่อย่างใด ยิ่งคำที่ชาวบ้านซึ่งเรียกว่า “ฝักเพกา” นั้นยิ่งไปกันใหญ่ นึกไม่เห็นได้ความหมายอะไรเลย เป็นแต่เรียกเอาตามรูปร่างของกิ่งที่แยกออกไปทางด้านข้างลำหอก ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับฝักมะขาม หรือ ฝักเพกา นี่เป็นคำเรียกตามปากชาวบ้าน

คำที่ใช้เรียกสิ่งซึ่งติดอยู่บนยอดพระพุทธปรางค์นี้ ในหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ กำหนดให้เขียนว่า **นพศูล” แปลความว่า “เก้ายอด คือ มียอดกลางหนึ่ง มียอดล้อมออกมาสองชั้น ชั้นละสี่ยอด”** แต่มีพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยานริศรานุวัตติวงศ์ ในหนังสือสาส์นสมเด็จ ความว่า ที่เรียกว่า **“นพศูล”** คงหมายความว่า **“ยอดแหลม ๙ ยอด รูปยอดกลางก็เหมือนหอกยอดกิ่งสาขาอีก ๘ ยอด ก็มีคมและแหลม”** คำที่ใช้เรียกสิ่งที่ติดอยู่บนยอดพระพุทธปรางค์จึงดูจะยังมีความสับสนกันอยู่ในทุกวันนี้ อย่างไรก็ดี คำว่า **“นพศูล”** เป็นภาษาทางช่างสถาปัตยกรรมโดยแท้ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยานริศรานุวัตติวงศ์ ก็ทรงเป็นสถาปนิกเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ย่อมทรงรู้แจ้งในศิลปศาสตร์สาขานี้ การที่ทรงใช้คำว่า **“นพศูล”** เรียกสิ่งที่ติดยอดพระพุทธปรางค์ ย่อมเป็นคำที่ถูกต้องโดยแท้

นพศูล หรือ **หอก ๙ เล่ม** ดูออกจะเป็นสิ่งแปลก เพราะปกติแล้วชื่อว่าเครื่องอาวุธ โดยเฉพาะชนิดที่เรียกว่า **หอก** นั้นไม่ปรากฏมีทำให้กิ่งแตกออกไปถึง ๘ ยอด ถ้าแม้ใครคิดทำขึ้นเป็นเครื่องมือใช้ประหัตประหารกัน ก็ดูจะเกะกะเก้งก้างพึ่งประโยชน์จริง ๆ ได้ยาก หอกอย่างที่ทำเป็นสองยอดเรียงกันอย่างส้อมก็พอมีอยู่บ้าง เรียกว่า **“โตมร”** และที่ทำมี ๓ ยอดก็มี เรียกว่า **“ตรีศูล”** แต่ที่จะทำหอกมียอดถึง ๙ ยอดเป็นอาวุธใช้ฆ่าฟันกันนั้น ยังไม่ปรากฏมีหรือเคยพบเห็นที่ใดเลย เมื่อการเป็นดังนี้ สิ่งที่ติดอยู่บนยอดพระ

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๒๑

พุทธปรางค์ คือ นพศูล หรือหอก ๙ เล่มจริง หรือถ้ามิใช่แล้วจะเป็นสิ่งใด และช่างที่ทำขึ้นไว้นั้นได้รับความบันดาลใจให้คิดเห็นเป็นรูปร่างมาแต่สิ่งใด

เกี่ยวกับ **นพศูล** นี้ ได้พบในพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยานริศรานุวัตติวงศ์ ในหนังสือสาส์นสมเด็จที่เดียวกับที่กล่าวอ้างแต่ข้างต้นหนหนึ่งแล้ว มีความว่า นพศูล นั้นเป็นภาษาช่างสถาปัตยกรรมกำหนดเรียกสิ่งที่ทำขึ้น เพื่อติดบนยอดพระพุทธปรางค์ แต่ในส่วนที่มาแห่งความดลใจให้คิดเห็น หรือความจริงแท้แล้วไซร้ **นพศูล** คือ **“วัชร”** หรือ **“วิศววัชร”**

“วัชร” มีความหมายตามรูปศัพท์ว่า **“สายฟ้า” “แสงสว่าง”** เทพยดาองค์หนึ่งในลัทธิพราหมณ์ คือ **“พระอินทร์”** มีอาวุธประจำพระองค์เป็น **“สายฟ้า”** หรือที่เรียกว่า **“วัชระ”** เมื่อเขียนหรือทำเป็นรูปภาพวัชระ โดยมากทำเป็นรูปอย่างใบหอก มีกิ่งแหลมและคม แตกออกไปจากโคนใบหอก ๔ กิ่งด้วยกัน วัชรที่เป็นอาวุธประจำมือของพระอินทร์ จึงเป็นรูปร่างอย่างหอก ๕ ยอด เป็นสัญลักษณ์แห่งสายฟ้าขณะแล่นแตกสาขาออกเป็นประกายสว่างบนม่านฟ้า

เหตุที่เทพยดาของพราหมณ์องค์หนึ่ง คือ **พระอินทร์ มีอาวุธเป็นสายฟ้า** หรือวัชระนี้ ได้ยินเล่าว่าคนแต่ก่อนเมื่อยังอยู่ในยุคดึกดำบรรพ์นั้น มักมีความหวั่นหวาดต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยเฉพาะปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากธรรมชาติ ซึ่งยังไม่สามารถอธิบายเหตุผลให้ตนเองเข้าใจได้ ก็พากันยอมรับอำนาจแห่งธรรมชาตินั้น ๆ มีอิทธิพลเหนือตนเอง ในกรณีเกี่ยวกับแสงฟ้าแลบหรือประกายแสงฟ้าผ่านี้ เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งมนุษย์ในเวลานั้นยังไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้ แต่มีความเชื่อในอำนาจที่เป็นทั้งคุณและโทษรวมอยู่ด้วยกัน คือในยามค่ำที่มีพายุฝน คนส่วนมากย่อมเกิดความกลัวภัยต่าง ๆ อาจจะมีมาถึงตัวขณะใดขณะหนึ่งย่อมไม่รู้ เพราะมีความมืดเป็นฉากขวางการแลเห็นอยู่ พอขณะมีแสงฟ้าแลบก็เกิดแสงสว่างให้สามารถแลเห็นฝ่าความมืดไปได้ไกล ๆ ทำให้คนมีโอกาสสำรวจดูสิ่งที่อาจเป็นภัย จะมีมาหรือไม่อย่างไรได้ ทำให้เกิดความอุ่นใจคลายวิตกลงได้บ้าง นี่อาจกล่าวในทางเป็นคุณของแสงฟ้าแลบ แต่เมื่อขณะฟ้าผ่าลงมาต้องต้นไม้ใหญ่และสูง ทำให้แตกโค่นล้มลง มีประกายไฟลุกโพลงไหม้ขึ้น แลดูน่าสะพรึงกลัว ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกขนพองสยองเกล้าแก่คนในยุคดึกดำบรรพ์มาโดยลำดับ นี่คืออำนาจที่มนุษย์ยอมรับเป็นโทษธรรม์ ในภายหลังมีคนที่พอฉลาดขึ้นบ้าง คิดเห็นว่าปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติในทำนองนี้ น่าที่จะมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งบันดาลให้เป็นไป และการที่จะบันดาลให้เกิดอะไร ๆ ขึ้น ก็มักเป็นผลกระทบกระทั่งให้คนส่วนมากได้รับความลำบากหรือทุกข์ยากต่าง ๆ เนือง ๆ การณ์ที่เป็นเช่นนี้เข้าใจเอาว่า คนทั้งปวงในหมู่นั้นเหล่านั้นแหละ น่าจะเป็นต้นเหตุทำให้สิ่งซึ่งมีอำนาจในความเชื่อเหนือคนเวลานั้นเกิดไม่สบอารมณ์ ไม่พออกพอใจ หรือโกรธมนุษย์ผู้หนึ่งผู้ใดหรือคนทั้งหมู่ ก็บันดาลให้เกิดสิ่งน่าสะพรึงกลัวต่าง ๆ ให้ปรากฏ และเป็นอันตรายแก่มนุษย์ได้ ความคิดเห็นเช่นนี้ย่อมเกิดจากการเอาความรู้สึกของคนเข้าเทียบเคียง คือถ้าเกิดความโกรธก็ต้องเอาใจงอนง้อให้คลายโกรธ หรือถ้าต้องการให้รักใคร่เมตตา ก็ต้องกำนัลหรือให้ปันสิ่งของที่เป็นที่พึงพอใจ ไม่แสดงอำนาจรังแกให้ได้ทุกข์ยากต่อไป คนในสมัยโน้นจึงจัดลำดับอำนาจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นหมู่พวกแล้วสมมติอำนาจนั้น ๆ ขึ้นเป็นบุคคลาธิษฐาน มีรูปร่างลักษณะคล้ายกันกับคน มีอาวุธประจำตัวแสดงให้รู้

ว่าเป็นผู้มีอำนาจบันดาลฤทธิ์ได้ในทางนั้น ๆ พระอินทร์ที่มีอาวุธคือสายฟ้า หรือวัชระ ก็คือเทพยดาผู้มีอำนาจทำฤทธิ์ให้เกิดฟ้าแลบและฟ้าผ่าได้นั่นเอง พระอินทร์นี้ได้ยินว่าเป็นเทพยดามีกำเนิดเก่ามาก่อนกำเนิดเทพยดาที่สำคัญของพราหมณ์สมัยหลัง ๆ นี้ ได้เล่าเรื่องปฐมเหตุที่พระอินทร์มีอาวุธประจำพระองค์คือสายฟ้าวัชระนี้ ก็เพื่อประสงค์จะชี้แนะว่า รูปเครื่องหมายวัชระ เป็นสัญลักษณ์แห่งสายฟ้า หรือแสงสว่าง ซึ่งยอมรับนับถือกันมาแต่ดึกดำบรรพ์

อาวุธของพระอินทร์คือวัชระ หรือสิ่งที่ทำเป็นอาวุธ มีลักษณะเป็นอย่างหอกสั้น ๕ ยอดนี้ จะเป็นต้นเหตุโดยตรง หรือมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง สำคัญพอที่จะมีส่วนเกี่ยวพันกับการทำสิ่งที่ติดอยู่บนยอดพระพุทธปรางค์ก็เปล่า เพราะพระพุทธปรางค์เป็นศาสนสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา ก็การที่จะนำเอารูปอาวุธซึ่งเป็นเครื่องหมายประจำตัวพระอินทร์ ซึ่งเป็นเทพดานอกศาสนามาประดิษฐานไว้เหนือพุทธานุสรณ์สถาน ย่อมเป็นการไม่สมควรยิ่ง หรือแม้ว่าในภายหลังพระอินทร์จะได้รับการยอมรับจากหมู่ศาสนาจารย์ผู้รจนาอรรถกถาฎีกาต่าง ๆ ให้พระอินทร์มีความสำคัญเป็นอุปฐากพระบรมศาสดาก็ดี แต่คุณธรรมของพระอินทร์นั้นจะยกขึ้นเทียบเสมอด้วยพระบรมศาสดามิได้ จึงไม่อาจคิดเห็นว่า สิ่งที่ติดบนยอดพระพุทธปรางค์ หรือนพศูล ควรจะเป็นรูปวัชระเทพอาวุธประจำตัวพระอินทร์ไปได้

ในตอนท้ายย่อหน้าที่ ๔ ได้กล่าวถึงคำ “วิศววัชร” คำหนึ่ง ซึ่งค้างอธิบายอยู่ คำว่า “วิศววัชร” แปลว่า **“วัชรคู่”** คือ **วัชรที่มีด้ามเชื่อมติดกัน ปลายเป็นรูปหอก มี ๕ กิ่งทั้งสองด้าน** “วิศววัชร” เป็นเครื่องหมายแห่งพระเป็นเจ้าในพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน รู้จักแพร่หลายในภิกษุและพุทธศาสนิกชนที่นับถือนิกายนี้อย่างซึมซาบดี แต่คนไทยมีเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่สู้รู้จักและเข้าใจหลักธรรมและพระเป็นเจ้าในนิกายมหายาน ย่อมจะทราบความหมายของ **“วิศววัชร”** ได้ไม่ง่ายนัก ในตอนนี้จะเล่าสารธรรมและพระเป็นเจ้าในนิกายมหายานโดยสังเขป เพื่อนำความเข้าใจและใช้เป็นแนวประกอบการพิจารณา สิ่งประดับยอดพระพุทธปรางค์ต่อไป

ตามลัทธิมหายานมีกำหนดไว้ พระพุทธเจ้าย่อมเป็นตรีกาย คือมีพระกายแบ่งเป็น ๓ ภาค กายที่หนึ่ง เรียกว่า **ธรรมกาย** ภาวะอันสำคัญคือ โพธิ ความรู้แจ้งของพระพุทธเจ้า อันเป็นกายเกิดขึ้นเองไม่มีเขตต้นเขตปลาย ธรรมกายนี้ได้แก่ **พระอาทิพุทธ** กายที่สองเรียกว่า สัมโภคกาย คือ กายแห่งความบันเทิง กล่าวคือ พระกายทิพย์มีรัศมีรุ่งเรือง ได้แก่ **พระฌานิพุทธ** กายที่สาม เรียกว่า **นิรมาณกาย** หรือกายอันเนรมิตบิดเบือนขึ้น คือ ร่างมนุษย์ของพระพุทธเจ้า ได้แก่ **มานุษิพุทธเจ้า** เช่น พระศากยมุนี เป็นต้น

พระอาทิพุทธ ในคัมภีร์ คุณการัณฑวยุ กล่าวว่า เมื่อไม่มีสิ่งใดทั้งหมด ย่อมมีแต่พระศัมภูหรือพระสยัมภู (พระผู้เกิดเอง) และอาศัยเหตุที่พระองค์มาก่อนสิ่งอื่นทั้งหมด พระองค์จึงมีพระนามว่า พระอาทิพุทธ เป็นที่เคารพบูชายิ่งในหมู่พุทธศาสนิกชนฝ่ายมหายานนิกาย พระอาทิพุทธ มีพระนามที่ได้รับการขนานว่า พระธรรมกายสมันตภัทร หรือวัชราธรา หรือลางแห่งว่า วัชรสัตว์ พระอาทิพุทธ มีพระวรรณเป็นสีน้ำเงินในสมาธิมุทรา คือมีพระลักษณะอาการเป็นท่าสมาธิ

พระฌานิพุทธ เกิดขึ้นด้วยอำนาจฌานของพระอาทิพุทธ มีด้วยกัน ๕ พระองค์ เรียกว่า พระปัญจชาติชิน พระฌานิพุทธมีพระนามและเรื่องราวย่อ ๆ ดังนี้

๑. **พระไวโรจนะ** วรรณขาบ ในธรรมจักรมุทรา คือ ท่าแสดงธรรมจักร ทรงจักร มีสีหะเป็นพาหนะ ประทับบนดอกบัวเขียว มีพระมานุษิพุทธ คือพระกกุสันธะ

๒. **พระอักโษภัย** วรรณสีน้ำเงิน ภูมิสปรรษะมุทรา คือ ท่ามารวิชัย ทรงวัชระ มีช้างเป็นพาหนะ มีพระมานุษิพุทธ คือ พระโกนาคมน์

๓. **พระรัตนสมภพ** วรรณเหลือง พระมุทรา คือ ท่าประทานพร ทรงจินดามณี มีม้าเป็นพาหนะ ประทับเหนือบัวเหลือง มีพระมานุษิพุทธ คือ พระกัสสป

๔. **พระอมิตาภะ** มีวรรณแดง ฌานมุทรา คือ ท่าขัดสมาธิเพชร ทรงบาตรมีนกยูงเป็นพาหนะ มีพระมานุษิพุทธ คือ พระศากยมุนี

๕. **พระอโมฆสิทธิ** วรรณเขียวใบไม้ อภัยมุทรา ท่าประทานอภัย ทรงวิศวัชร คือวชิรอาวุธสองด้าน ตรงกลางเป็นด้าม พระมานุษิพุทธที่จะมาตรัสรู้ในอนาคตกาล คือ พระศรีอาริยเมตไตร

พระมานุษิพุทธเจ้า คือพระผู้ซึ่งได้สำเร็จโพธิญาณ โดยอาศัยที่ได้เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์มาแล้วเป็นลำดับ พระโพธิญาณนี้ถือว่าเป็นสาระของพระอาทิพุทธเจ้าส่วนหนึ่ง เมื่อได้ตรัสรู้เป็นตถาคตแล้ว จะไปเสวยพระชาติอีกต่อไปเมื่อเสด็จดับขันธ์แล้ว จะบรรลุพระนิรวาณบท คือความเข้ารวมในพระอาทิพุทธ ในนิกายมหายาน มีคติเชื่อถือว่า เมื่อพระโพธิสัตว์บรรลุถึงซึ่งโพธิญาณแล้ว จะปรากฏมีมหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ และอนุพยัญชนะลักษณะ ๘๐ ประการ และคติมหายาน จัดให้มีพระมานุษิพุทธเจ้า ๕ พระองค์ คือ พระกกุสันธะ พระโกนาคมน์ พระกัสสป พระศากยมุนี และพระศรีอารยเมตไตรย มีหัวใจย่อว่า **นะ โม พุท ธา ยะ** จำนวน ๕ นี้ แพร่หลายจากเนปาลเข้าไปสู่จีน ญี่ปุ่น ธิเบต และเข้ามาสู่เมืองไทยด้วย

ในอดีตกาล พุทธศาสนิกชนฝ่ายมหายานนิกายจำนวนไม่น้อย นับถือพระไวโรจนะว่าเป็นพระอาทิพุทธ โดยเฉพาะประเทศจีนและญี่ปุ่น นับถือว่าพระไวโรจนะเป็นผู้ประกาศและ

ประทานคำสอนหลักธรรมแห่งลัทธิโยคาจาร โดยตรงแก่พระเถระชาวอินเดียผู้หนึ่ง ชื่อ วัชรสัตว์ ซึ่งอยู่ทางอินเดียทิศใต้ มีเรื่องประกอบว่า ครั้งหนึ่งพระนาครชุน อาจารย์ใหญ่ฝ่ายมหายาน ไปเรียนลัทธิโยคาจาร คือ คำสอนลึกลับอันเกี่ยวด้วยส่วนสำคัญของร่างกายและจิตใจ เรียกว่า วัชรธาตุ และ คัพภธาตุ มาจากพระเถระรูปนั้น แล้วนำมาสั่งสอนศิษย์ของตน ชื่อ นาคโพธิ อีกต่อหนึ่ง ผู้สืบลัทธินี้จากพระนาคโพธิ คือ วัชรโพธิ และอโมฆวัชร

เมื่อ พ.ศ. ๑๒๖๓ พระวัชรโพธิ และพระอโมฆวัชรผู้เป็นศิษย์ เป็นผู้นำลัทธิโยคาจาร เข้าสู่ประเทศจีน ครั้นพระวัชรโพธิ ผู้เป็นอาจารย์สิ้นชีพ พระอโมฆวัชรผู้เป็นศิษย์เผยแผ่ลัทธินี้ ในประเทศจีนต่อไป

ในประเทศอินเดีย นิกายโยคาจาร นับถือแพร่หลายมากในราวต้นศตวรรษที่ ๑๑ แห่ง พุทธศักราช พระอสังคะเป็นปฐมาจารย์ของนิกายนี้ นับถือกันว่าเป็นผู้ได้ไปศึกษามาโดยตรง จากพระเมตไตรยในสวรรค์ชั้นดุสิต ลัทธิแห่งนิกายนี้ ประกอบด้วยแบบ (ตันตระ) บทสาธยาย (ดารณี) และการบริกรรม (มันตระ) อันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อยังดวงใจให้เกิดความบริสุทธิ์ เวลา สาธยายมนต์กำหนดให้มีดนตรีบางอย่างประกอบ มีเป็นต้นว่า กระดิ่ง และมีการแสดงลีลาโดย นิ้วมือ ที่เรียกว่ามุทรา อันเป็นเครื่องหมายแสดงว่าจิตใจได้กำหนดอยู่กับอารมณ์หรือธรรม ส่วนใด กำหนดอยู่กับขันธ์ธาตุและอายตนะส่วนไหน การตั้งสมาธิจิต โดยอาศัยลีลาของนิ้วมือ เป็นเครื่องกำหนด ถือเป็นหลักสำคัญยิ่งของลัทธิโยคาจาร ลัทธิโยคาจารซึ่งนับถือพระไวโรจนะ เป็นพระอาทิพุทธนี้ บางทีก็มีชื่อเรียกว่า วัชรยาน คือ อาศัยวัชรสัตว์ หรือพระอาทิพุทธ เป็น ผู้ชี้นำให้บรรลุนิรวาณบทในบั้นปลาย

นิกายโยคาจารหรือวัชรยาน ได้แพร่เข้ามาในเมืองไทยเรานานมาแล้ว แต่มาภายหลังที่ คนไทยได้หันไปนับถือ พระศาสนาฝ่ายเถรวาทนิกายลังกาวงศ์ ความเชื่อถือเกี่ยวกับนิกาย โยคาจารหรือวัชรยาน ได้เสื่อมคลายลง ที่ยังคงเหลืออยู่ต่อมาคือ รูปธรรมทางวัตถุที่สร้างขึ้น เป็นปูชนียสถาน มีเป็นต้นว่า พระพุทธปรางค์ พระสถูปเจดีย์ และพระมณฑป เป็นต้น

พระพุทธปรางค์ เป็นตัวอย่างและเป็นหลักฐานสำคัญแห่งนิกายโยคาจารหรือวัชรยาน ที่มีอยู่ในเมืองไทย กล่าวคือ การสร้างพระพุทธปรางค์นั้นเป็นการเลียนเอาอย่างความคิดและ ความเชื่อมาแต่ลัทธิพราหมณ์ คือได้ยินมาว่า สรรพสิ่งทั้งปวงถือกำเนิดมาแต่พระพรหม ครั้น พอสิ้นอายุกรรมก็กลับเข้าไปร่วมอยู่กับพรหมดังเก่า มีตัวอย่างว่า เทพยดาต่าง ๆ คือ พระ นารายณ์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นภาคที่แบ่งออกมาแต่พรหม เป็นตรีมูรติลงมาทำหน้าที่ระงับดับทุกข์ ภัยให้แก่มวลมนุษย์ มากำเนิดเป็นมนุษย์ เรียกว่า อวตาร ครั้นพอสิ้นกาลกำหนดกลับเข้าไป รวมกับพรหม เรียกว่า **“ไวยกูณฐ์”** ในลัทธิพราหมณ์จึงทำรูปลึงค์ขึ้นเป็นวัตถุธรรม แสดงการ

อวตารและไวยกูณฐ์แห่งพระเป็นเจ้าขึ้นบูชา แล้วสร้างเทวสถาน เป็นรูปเรือนยอดหลายชั้น คือ ปราสาท ทำด้วยทัพพะสัมภาระเครื่องศิลาประดิษฐาน "ลึงค์" นี้ไว้ภายใน เป็นรูปแทนพระเป็นเจ้าของพราหมณ์ รวม ๓ องค์ คือ **พระพรหม พระอิศวร** และ **พระนารายณ์**

ในลัทธิมหายานนิกายโยคาจาร หรือ วัชระยาน ซึ่งนับถือพระอาทิพุทธเป็นสำคัญ มีการปรับความเชื่อเป็นไปในแนวคล้ายกันกับลัทธิพราหมณ์ดังกล่าว พระอาทิพุทธ ก็แบ่งภาคแห่งพระองค์ด้วยอำนาจฌานเป็นพระฌานิพุทธ ๕ พระองค์ และพระฌานิพุทธแต่ละพระองค์แบ่งภาคลงมาเป็นมนุษยพุทธิ ๕ พระองค์ตามลำดับแต่ละยุค ครั้นพระมนุษยพุทธิเสด็จดับขันธ์แล้วก็จะกลับเข้าไปรวมในพระอาทิพุทธดังเดิม ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ พระศากยมุนีหรือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทรงเป็นพระมนุษยพุทธิลำดับที่ ๔ มาตรัสรู้ในโลกมนุษย์ พอเสด็จดับขันธ์ไปแล้ว ก็กลับไปรวมอยู่ในพระอาทิพุทธ ด้วยการเป็นไปดังความเชื่อเช่นนี้ ศาสนาจารย์และพุทธศาสนิกชนที่นับถือนิกายนี้ จึงสร้างปูชนียสถานเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในลักษณะพุทธปรางค์ นำเอาพระอัฐิธาตุแห่งพระบรมศาสดาบรรจุเข้าไว้ภายในพระพุทธปรางค์หรือเรือนชั้น คือ ปราสาทที่สร้างด้วยทัพพสัมภาระเครื่องศิลาบ้าง เครื่องก่อด้วยอิฐถือปูนบ้าง และบนส่วนยอดพระพุทธปรางค์ มีติดรูปวิศวัชร คือ นพศูลเป็นที่หมายว่า เป็นปูชนียสถานสร้างขึ้นในนิกายวัชรยาน พระพุทธปรางค์ซึ่งมีสร้างอยู่ในเมืองไทยแต่กาลก่อน สันนิษฐานว่าคงจะได้สร้างขึ้นด้วยความเชื่อในพุทธศาสนานิกายมหายานลัทธิวัชรยานยิ่งกว่าจะเนื่องด้วยลัทธิอื่นใด การที่สันนิษฐานว่าเช่นนี้ ขอให้พิจารณาเหตุผลมีในลำดับต่อไป

พระพุทธปรางค์ ในเมืองไทยมีมาเป็นลำดับแต่ที่รุ่นเก่าจนกระทั่งถึงที่มีในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ล้วนมีทำวิศวัชระ หรือ นพศูลติดประจำอยู่ทุกแห่ง ก็รูปวิศวัชระ นั้นคือเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของสิ่งใดเล่า วิศวัชระเป็นสัญลักษณ์แห่งแสงสว่าง เปรียบได้ว่าสายฟ้าส่งแสงสว่างขจัดความมืดในราตรีกาลได้ฉันใด พุทธปัญญาย่อมเปรียบได้กับแสงสว่างขจัดความมืดมนหรืออวิชชาต่าง ๆ ได้ฉันนั้น เหตุฉะนี้ รูปวิศวัชรจึงเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แห่งอาทิพุทธ คือ พระผู้นำแสงสว่างมาสู่จิตใจมวลมนุษย์ การนำเอาวิศวัชรประดิษฐานติดเข้าไว้บนยอดพระพุทธปรางค์ก็หมายความว่า พระพุทธปรางค์นั้นคือพุทธเกษตร หรือ แดนที่สถิตแห่งพระอาทิพุทธ การนำเอาพระบรมสารีริกธาตุของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าบรรจุไว้ ก็เปรียบเหมือนว่า พระบรมศาสดาซึ่งทรงเป็นพระมานุษิพุทธ ลำดับที่ ๔ เสด็จกลับเข้ารวมในพระอาทิพุทธในแดนหรือพุทธเกษตรดั่งเดิม ภายหลังดับขันธ์นั่นเอง

อนึ่ง อาจจะยังมีผู้สงสัยในรูปร่างวิศวัชรที่ติดอยู่บนยอดพระพุทธปรางค์ ว่าเหตุไฉนจึงมีอยู่ ๙ กิ่งหรือเก้ายอด จำนวน ๙ ยอดนี้ มีความหมายอย่างไร ปกติมี ๕ กิ่ง ในจำนวน ๕ กิ่ง วิศวัชรเป็นวัชระคู่ มีด้ามถืออยู่ตรงกลางปลายแต่ละข้างด้านหนึ่ง หมายถึงพระฌานิพุทธ ๕ พระองค์ กับอีก ๕ กิ่งด้านตรงข้าม หมายถึงพระมานุษิพุทธเจ้า ๕ พระองค์ ส่วนที่เป็นด้ามตรงกลาง คือ พระอาทิพุทธ หรือพระสวยัมภูมิ ก็เป็นพระผู้เกิดเอง ซึ่งได้รับขนานพระนามว่า พระธรรมกาย หรือ วัชราธร เมื่อนำเอาพระเป็นเจ้ามาลำดับเข้าด้วยกัน จะมีจำนวนถึง ๑๑ พระองค์ เกินจำนวนกิ่งวิศวัชรที่มีอยู่บนยอดพระพุทธปรางค์ ซึ่งถ้าจะปรับให้มีความหมายเป็นสิ่งแทนพระเป็นเจ้าแต่ละพระองค์ก็ย่อมมีปัญหา แต่ถ้าพิจารณาในด้านศิลปาการ-นิรมานสถาปัตยกรรมแล้ว น่าที่จะทำให้ความสงสัยและปัญหาหมดไปได้ กล่าวคือ เมื่อนำเอาวิศวัชรขึ้นไปติดบนยอดพระพุทธปรางค์ ย่อมจะต้องฝังปลายด้านหนึ่งจมลงในส่วนยอดพระพุทธปรางค์ เพื่อให้ติดมั่นคง นี่กล่าวตามหลักการก่อสร้าง แต่ถ้าทำเช่นนี้ รูปวิศวัชรจะปรากฏให้เห็นปลายด้านหนึ่ง มีจำนวน ๕ กิ่ง หรือ ๕ ยอดเท่านั้น เพราะปลายอีกด้านหนึ่งจมอยู่ในยอดพระพุทธปรางค์ สถาปนิกและศาสนาจารย์แต่ก่อนคงจะได้พบปัญหาดังกล่าวนี้ ก็คิดแก้ไขให้มีรูปแบบขึ้นใหม่ แต่ก็อาจคงความหมายเดิมเอาไว้ได้ คือ แบ่งวิศวัชรออกเป็นสองท่อน เอาปลายท่อนที่ ๑ ต่อเข้ากับโคนด้ามท่อนที่ ๒ ยอดกับด้ามสวมเข้าด้วยกันเป็นแกนกลาง จับตั้งขึ้นก็จะมีลักษณะเหมือนลำหอกที่มีกิ่งแยกออกเป็น ๒ ชั้น ชั้นหนึ่ง ๆ มี ๔ กิ่ง วิศวัชรที่มีรูปร่างเช่นนี้ มีคำโบราณเรียกว่า ลำพูขรรค์ คือลำหอกที่มีดาบ (ขรรค์) แตกกิ่งออกไปเป็นพุรอบตัว นี่คือวิธีแก้ปัญหาทางศิลปะในการนิรมานรูปปฏิมา รูปวิศวัชรก็ปรากฏรูปแบบขึ้นใหม่ด้วยประการฉะนี้ และมีความหมายเป็นที่รวมพระเป็นเจ้าครบทั้ง ๑๑ พระองค์บริบูรณ์ รูปวิศวัชรก็ได้กลายเป็นแบบอย่างใช้ติดบนยอดพระพุทธปรางค์ เป็นที่หมายความสำคัญของปูชนียสถานในนิกายวัชรยานสืบมา ดังนี้

พระพุทธศาสนานิกายมหายานลัทธิวัชรยานหรือโยคาจารนี้ ได้เคยแพร่หลายอยู่ในเมืองไทยมานานแต่ครั้งโบราณ มีปูชนียสถาน และ ปูชนียวัตถุเป็นหลักฐานปรากฏเหลืออยู่มาก มีตัวอย่าง พระพุทธปรางค์ที่เรียกว่า พระมหาธาตุ ในหัวเมืองที่เคยเป็นราชธานีแต่ละแห่ง พระสถูปมีทำ ๕ ยอด และไว้ซุ้มประดิษฐานพระพุทธปฏิมา ๔ ทิศ ในสมัยเชียงแสน และสมัยสุโขทัย ก็ล้วนแต่สร้างขึ้นตามคตินิยมในลัทธิวัชรยานที่เกี่ยวกับวัชรธาตุและครรพถธาตุมีอยู่เป็นจำนวนมิใช่น้อย เป็นต้น

สิ่งที่ปรากฏเห็นบนยอดพระพุทธปรางค์ ที่เรียกว่า นพศูลบ้าง นภศูลบ้าง คงพอจะสรุปได้ว่า คือวิศววัชร หรือวัชรคู่ ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งแทนพระพุทธเจ้าในคตินิกายมหายาน ลัทธิวัชรยาน หรือ โยคาจาร ซึ่งประกอบด้วย พระอาทิพุทธ พระฌานิพุทธ และพระมานุษิพุทธ

อนึ่ง การก่อสร้างพระสถูปเจดีย์ซึ่งมีความมุ่งหมายให้มีความศักดิ์สิทธิ์ ก็อาจนำเอาวิศววัชร ซึ่งเป็นเครื่องหมายพระพุทธเจ้าดังกล่าวนี้ ประดิษฐานเหนือยอดพระสถูปเจดีย์ เป็นการทำให้ปูชนียสถานนี้เป็นวัชรธาตุ ทำให้เกิดแสงสว่าง กำเนิดพลังแห่งพุทธานุภาพ อันสามารถขจัดเมฆหมอกแห่งความชั่วร้าย และระงับดับภัยอันตรายอันจะมาเบียดเบียนมนุษย์ทั้งปวงที่ตั้งตนอยู่ในศีลในธรรม มิให้ต้องพ้องพานในภัยอันตรายนานาประการได้

การพรรณนาความเป็นมาโดยลำดับนี้ ก็คือการทำให้เกิดความเข้าใจในรูปแบบสิ่งดลใจให้คิด และความหมายของนพศูล หรือยอดพระสถูปเจดีย์ หรือยอดฉัตรเหนือยอดพระสถูปเจดีย์บางองค์ โดยเฉพาะควรกล่าวคือ พระเจดีย์อิสรภาพ ซึ่งสร้างขึ้น ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ก็จัดเป็นตัวอย่างที่ดำเนินการภายใต้ความเชื่อในเหตุผลที่พรรณนามาแต่ต้นโดยแท้

บทความเรื่องนี้ คงจะพอสรุปลงได้ว่า นพศูล หรือ วิศววัชร คือเครื่องหมายหรือสัญลักษณะแห่งพระพุทธเจ้าในนิกายมหายาน ลัทธิวัชรยาน

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์
(๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๑)

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภายหลังจากการเสร็จสิ้นทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์

*เมื่อเสร็จจากการทอดผ้าป่าครั้งสำคัญแล้วนี้ ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม ทุกคนได้มีศรัทธาให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจเสียสละร่วมกับพระองค์อย่างแท้จริง ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลกับพระองค์ถึงความเป็นไปของทุก ๆ คนที่ให้ความร่วมมือ และได้ทูลถามพระองค์ว่าจะตอบแทนไมตรีจิตของทุกคนอย่างไรดี พระองค์ทรงตอบว่า **“เราซึ้งกับน้ำใจและความรู้สึก**

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๗ กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๒๑

ของทุกคน งานของเราบรรลุแล้วขั้นตอนหนึ่ง ยังคงมีสิ่งซึ่งต้องทำเหลืออยู่อีก เมื่อสิ่งซึ่งเป็นภาระของเราเบาบางลงกว่านี้ ความเป็นไปของสภาวะแวดล้อมของทุกคนในชาติของเราดำเนินไปสู่ความถูกต้องและตามครรลองของสันติสุข เมื่อนั้นผลจากคุณงามความดีของทุกคนจะปรากฏ เราได้จารึกการกระทำของทุกคนไว้แล้ว จงอย่ากังวลใจ” ข้าพเจ้าก็ได้แต่รู้สึกซาบซึ้งเต็มตื้นในน้ำพระทัยของพระองค์ และคิดว่างานของพระองค์ยังคงมีอีกมากมายนัก

ข้าพเจ้าคำนึงถึงพระดำรัสของพระองค์อยู่เสมอที่ว่า **“พระเจดีย์อิสรภาพคือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปของพระเจดีย์ฯ จะเป็นเงาสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปของบ้านเมือง”** จึงได้ตั้งข้อสังเกตว่าระยะนี้งานของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไม่มีเหตุการณ์อะไร เป็นไปเรื่อย ๆ ช้า ๆ มองดูไม่ยุ่งยาก อีกไม่นานก็คงจะสำเร็จเรียบร้อย แต่อันที่จริงแล้วไม่ง่ายอย่างที่เห็นด้วยสายตาธรรมดาเลย ยังกำหนดไม่ได้ว่าจะต้องใช้เวลาอีกสักเท่าใดจึงจะเป็นผลสำเร็จ

เริ่มสร้างฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล

อันที่จริง ข้าพเจ้าก็ไม่มีอะไรที่จะบันทึกหรือเล่าให้ฟัง เพราะการก่อสร้างที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในขณะนี้นั้นก็ไม่มีอะไรอีก อาจารย์พรจึงได้สั่งให้ช่างหยุดพักไปก่อน เพราะสำหรับช่างทำฉัตรนภศูลและช่างปั้นพระนิรันตรายทั้ง ๔ ทิศ ต้องติดต่อหาช่างโดยเฉพาะมาใหม่ เมื่อติดต่อช่างได้แล้วก็มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการเงิน เพราะเฉพาะทำฉัตรอย่างเดียวก็ราคาถึงสองแสนบาท พระนิรันตรายองค์ละไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันบาท จึงรู้สึกว่าเป็นภาระที่หนักมาก เพราะไม่มีเงินอยู่ในมือเลย บางคนอาจจะสงสัยว่าก็ในเมื่อจัดการทอดผ้าป่าได้เงินตั้งมากมาย ทำไมจึงยังจะมาบอกว่าไม่มีเงินอีก แต่สำหรับผู้ที่ติดตามข่าวคราวอยู่เสมอตลอดเวลาแล้วก็คงพอจะเข้าใจว่าตลอดระยะเวลาของการทำงานมา เราได้กู้เงินมาทำโดยตลอด เพราะเงินบริจาคเข้ามาไม่ทันกับการที่จะทำงาน เพราะถ้าเรามัวแต่รอเงินบริจาคให้เพียงพอเสียก่อนจึงลงมือทำงานแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็คงจะไม่เป็นไปตามที่เป็นมานี้ ดังนั้นเงินที่เราได้มาจากการทอดผ้าป่าก็ได้ใช้จ่ายไปในการทำถนนบ้าง ใช้หนี้บ้าง จนเงินหมด แม้กระนั้นหนี้สินก็ยังคงมีเหลืออยู่อีกมาก ถึงเกือบห้าแสนบาท ดังนั้นการดำเนินงานต่อมาเกี่ยวกับเรื่องฉัตร ฯลฯ ก็จำเป็นที่เราก็คงจะต้องหยิบยืมกู้ต่อไปอีก ซึ่งขณะนี้ก็ได้ตกลงว่าจ้างที่จะให้ช่างลงมือทำ และสำหรับหน้าบันซุ้มพระนิรันตราย ซึ่งอยู่ช่องกลางขององค์พระเจดีย์ ฯ แบบอย่างสมัยสุโขทัย ขณะนี้ช่างก็กำลังเริ่มลงมือปิดทอง จึงยิ่งทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้นมาอีก

งานเหลืออีกประมาณ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ยากเท่ากับงานเริ่มต้น

“ส่วนสำคัญที่ยังเหลืออยู่นี้ยากลำบากเท่ากับการวางศิลาฤกษ์นั่นทีเดียว” สมกับคำพระดำรัสของพระองค์ ซึ่งในครั้งแรกที่รับสั่งนั้นทุกคนมองดูก็รู้สึกว่าไม่น่าจะยากลำบากอะไร เพราะงานก่อสร้าง

องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ส่วนใหญ่สำเร็จไปแล้วเกือบ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ คิดว่าคงอีกไม่นานเท่าไรก็คงจะสำเร็จไปโดยรวดเร็ว แต่พอลงมือกระทำจึงได้รู้ว่ายากลำบากอย่างที่พระองค์รับสั่งจริง เพราะพวกเรายังคงเป็นหนี้และไม่มีค่าใช้จ่ายอยู่ในมือเลยประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง งานส่วนที่เหลือนี้เป็นงานชิ้นเล็กน้อย แต่มีรายละเอียดมาก ต้องใช้เวลา แล้วบุคคลผู้ไปเห็นก็จะพบว่างานไม่มีอะไรก้าวหน้าเพิ่มเติม มองดูเหมือนไม่ได้ทำอะไรเลย ประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือในระยะนี้เป็นช่วงที่อาจารย์พร ข้าพเจ้าและคณะบางคนต้องออกไปเอาสิ่งมิ่งมงคลจากสถานที่ต่าง ๆ ตามรับสั่ง ซึ่งต้องไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ขณะนี้ก็ไปมาได้แล้ว ๒๕ จังหวัด อันนี้เองทำให้ไม่มีเวลาที่จะเขียนหนังสือแถลงข่าวคราวต่าง ๆ ให้สมาชิกได้ทราบ จึงยิ่งทำให้ได้รับความลำบากเข้าไปอีก เพราะในการเดินทางไปตามจังหวัดต่าง ๆ นี้ ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกัน เป็นภาวะที่คนอื่นมองดูแล้วไม่ยากลำบากอะไร แต่คณะที่เรากำลังทำงานกันอยู่ ก็รู้สึกว่าค่อนข้างจะลำบากพอสมควร ช้าไม่รวดเร็วอย่างที่ใจอยากจะให้เป็นไป แต่อย่างไรก็ตาม ทุกคนก็ทำงานด้วยความสบายใจ แม้จะเหน็ดเหนื่อยบ้าง เพราะทุกครั้งที่นึกขึ้นมาว่าได้ทำงานรับใช้พระองค์ พระผู้ช่างทรงรักห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์อยู่เสมอตลอดเวลาไม่เสื่อมคลาย พระองค์ทรงเหน็ดเหนื่อยกว่าพวกเรามากมายหลายเท่านักเพื่อที่จะกอบกู้อิสรภาพให้แก่ชนชาวไทย ดังนั้น แม้จะเป็นงานซึ่งมองดูลึกลับ ยากที่คนทั่ว ๆ ไปจะมองเห็นและเข้าใจว่าจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติได้อย่างไรก็ตาม แต่ทุกคนที่เข้าใจก็พอมีกำลังใจในอันที่จะทำ อดทนบากบั่นจนเต็มความสามารถเท่าที่มีอยู่

หมายเหตุ : เรื่องราวซึ่งบันทึกไว้ต่อจากนี้ ได้รวบรวมและจัดพิมพ์ไว้แล้วในหนังสือชื่อ **การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอนสิ่งมิ่งมงคลในประเทศไทย**

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

การเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคล ๗๒ จังหวัด

มาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำนำในเล่ม

การเดินทางไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง ๗๒ จังหวัด ภายในประเทศ เพื่อมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ได้บันทึกไว้นี้ นับได้ว่าเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์และเหลือเชื่อมาก คนที่ไม่เคยทราบผลงานของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณมาก่อน และไม่มีพื้นที่จะเชื่อในเรื่องเร้นลับเช่นนี้ด้วยแล้ว แน่นอนเขาจะไม่มีทางเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้นี้เลย เพราะเรื่องราวที่บันทึกไว้นี้คุณศรีเพ็ญจะอ้างว่า ทำไปตามรับสั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เช่นในหน้าแรกคุณศรีเพ็ญก็ได้เริ่มว่า **“เมื่อพระองค์รับสั่งว่า ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ปี ๒๕๒๑ ซึ่งตรงกับวันเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ให้ออกไปเก็บสิ่งมิ่งมงคล ซึ่งจะนำมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ฯลฯ”** ซึ่งคำว่า **“พระองค์”** ที่คุณศรีเพ็ญเขียนไว้นี้ก็หมายถึง **องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** และทุกแห่งที่คุณศรีเพ็ญกล่าวถึงคำนี้ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่กล่าวให้ชัดว่าหมายถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช การไปนำเอาสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ ตามรับสั่งขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ เมื่อท่านได้อ่านตั้งแต่จังหวัดแรก คือจังหวัดกระบี่ ไปจนถึงจังหวัดสุดท้าย คือปราจีนบุรีและกรุงเทพ ฯ นั้น ท่านจะเห็นว่า**แต่ละแห่งที่ไปเอาดินนั้นจะมีเทวดาทั้งหลายที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ จะมาร่วมชุมนุมด้วยเป็นอันมาก ซึ่งดิน หิน ทราย หรือเถ้าธูปเทียนที่นำมาแต่ละแห่งนั้น ก็คือสื่อโยงใยที่เทพเหล่านั้นมอบมาให้บรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ** โดยวิธีการเช่นนี้ก็หมายถึงว่า เทวดาทั้งหลายทั่วประเทศไทย ซึ่งมีทั้งภุมมเทวดา รุกขเทวดา อากาสัฏฐเทวดา (เทวดาที่อยู่ในห้วงอวกาศ) ทุกชั้นทุกภูมิที่อยู่ในถิ่นนั้น ๆ ได้รับรู้ถึงการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และได้มอบสิ่งแทนมาไว้ที่องค์พระเจดีย์ ฯ ทั้งหมด ฉะนั้นจึงนับได้ว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้เป็นที่รวมของมวลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ซึ่งไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทยเท่านั้น หากยังมีเทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่สังเวชนียสถานในประเทศอินเดีย ก็ได้รับรู้ถึงการสร้างพระเจดีย์นี้ด้วย

ผู้ที่เคยได้อ่านหนังสือ **สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา** ซึ่งคุณศรีเพ็ญได้บรรยายถึงการไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถาน ในประเทศอินเดียมาแล้ว (หนังสือเล่มนี้พิมพ์เป็นเล่มก่อนหนังสือเรื่องการไปนำสิ่งมิ่งมงคลภายในประเทศไทย) และได้มาอ่านหนังสือเรื่องนี้ ผู้อ่านจะสังเกตได้อย่างหนึ่งว่า **“ทุกแห่งที่ไปเอาดินหรือสิ่งมิ่งมงคลนั้น จะต้องมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวในโลกทิพย์เสมอ”** และจากเรื่องราวในโลกทิพย์นี่แหละที่ทำให้หนังสือนี้มีค่าอย่างยิ่ง และเห็นได้ชัดว่า การไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์แต่ละแห่งมานั้น เป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ และเชื่อแน่ว่าเรื่องการไปนำดินหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากสถานที่ต่าง ๆ ในลักษณะดังที่กล่าวไว้ในหนังสือนี้ และในหนังสือสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดานั้น จะยังไม่เคยมีใครทำมาก่อน และยากที่ใคร ๆ จะทำตามนี้ได้ด้วย

ปัญหาสำคัญที่จะทำให้คนทั้งหลายแคลงใจในเรื่องนี้ก็คือ

เรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญได้เห็นและได้ยินจากโลกทิพย์นั้นเป็นเรื่องจริงหรือ ?

และยิ่งกว่านั้นในเวลาจะเขียนบันทึก เรื่องการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลแต่ละแห่งนั้น ไม่ได้บันทึกไว้ทันทีในวันที่ไป แต่ทุกเรื่องที่ได้บันทึกย้อนหลังจากวันที่ไป นานนับเป็นเดือน ยิ่งในช่วงหลัง ๆ ด้วยแล้วกว่าจะได้มีเวลาเขียน เวลาก็ล่วงเลยมาเกือบจะขวบปี และแต่ละแห่งในขณะที่จะลงมือบันทึกเรื่องราวย้อนหลังนั้น จะได้รับสัญญาณคือได้ยินเสียงได้เห็นเหตุการณ์เหมือนกับในวันที่ไปนำสิ่งมิ่งมงคลในที่นั้น ๆ ซึ่งถ้าในขณะที่จะลงมือเขียนไม่ได้สัญญาณใด ๆ แล้ว จะนึกเหตุการณ์ย้อนหลังไม่ได้ เมื่อนึกไม่ได้ก็จะเขียนไม่ได้ และในบางครั้งซึ่งยังไม่มีเวลาจะบันทึกเรื่องราวที่ไปทำมา แต่ก็จะได้รับการเตือนให้ลงมือเขียน โดยจะได้รับสัญญาณจากที่ ๆ เคยไปนำสิ่งมิ่งมงคลมา เรื่องทำนองนี้เป็นอย่างเดียวกับเมื่อตอนเขียนเรื่องสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา เรื่องอย่างนี้เป็นไปได้อย่างไร?

ปัญหาทั้ง ๒ ตอนดังที่ได้กล่าวมานั้น ข้าพเจ้าเคยเขียนอธิบายไว้บ้างแล้วในหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับแรกของปีนี้ ในหัวข้อเรื่อง **การระลึกชาติ** และ **จุตูปปาตญาณคือทิพยจักษุ** แต่ก็ยังอธิบายไม่ได้ทั้งหมด ขอได้โปรดจำไว้ด้วยว่า ผู้ที่จะเข้าใจเรื่องเร้นลับอย่างที่คุณศรีเพ็ญเล่านั้น จะต้องมีพื้นความรู้ในเรื่องโลกของวิญญาณกว้างมาก พร้อมทั้งจะต้องมีพื้นความรู้ในทางหลักวิชาเกี่ยวกับเรื่องอภิญญาเป็นอย่างดีด้วย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ใช่เรื่องที่จะเข้าใจและเชื่อกันได้ง่าย ๆ สำหรับคนทั่ว ๆ ไป แต่อย่างไรก็ดี หลักวิชาเกี่ยวกับเรื่องอภิญญาต่าง ๆ นั้น ข้าพเจ้าก็กำลังเขียนติดต่อกันมาตั้งแต่ต้นปีนี้แล้ว ซึ่งครั้งแรกจำเป็นต้องเขียนลงในหนังสือวิญญาณเป็นตอน ๆ ไปก่อน เพราะไม่มีเวลาที่จะเขียนได้ติดต่อกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งจบ และอีกอย่างอภิญญาแต่ละข้อนั้น กว่าจะเขียนออกมาได้ นอกจากจะต้องค้นหาหลักฐานมาจากพระไตรปิฎกแล้ว ยังจะต้องสอบถามถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้จากเทพเจ้าทั้งหลายอีกด้วย

อนึ่ง เนื่องจากการพิมพ์หนังสือเรื่องนี้ ได้รวบรวมเรื่องมาจากหนังสือวิญญาณที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนไว้เป็นตอน ๆ ในหัวข้อเรื่อง **การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ซึ่งได้นำตีพิมพ์ครั้งแรก ในหนังสือวิญญาณฉบับเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๒๑ มาจนกระทั่งถึงฉบับเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ซึ่งใช้เวลาเขียนติดต่อกันมาถึง ๒ ปี กว่าจะจบ และยิ่งกว่านั้น ในบางช่วงก็ต้องเขียนเรื่องอย่างอื่นแทรกก่อน เช่น **ในฉบับเดือนมีนาคม-เมษายน ๒๕๒๒ ก็ต้องเขียนเรื่องพระธาตุพนม และการทอดผ้าป่าในวันมาฆบูชา เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ขึ้นไว้ก่อน จึงได้เขียนเรื่องการไปนำเอาสิ่งมิ่งมงคลต่อ** (ดูในเล่มนี้หน้า ๑๒๘ หน้า ๑๗๘ และหน้า ๑๘๓) ฉะนั้นเรื่องที่รวบรวมนำมาพิมพ์เป็นเล่มในลักษณะเช่นนี้ย่อมจะไม่เรียบร้อยเหมือนกับเรื่องที่เขียนติดต่อกันไปตั้งแต่ต้นจบ แล้วก็จัดการพิมพ์พร้อมกันในคราวเดียวกัน ฉะนั้นเวลาอ่านเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้ อย่าลืมที่จะดูที่หมายเหตุข้างล่างว่า ได้คัดลอกนำมาลงจากหนังสือวิญญาณฉบับเดือนอะไร ปีอะไร แล้วจะได้ทราบข้อความที่ติดต่อกันไปได้โดยลำดับ

อนึ่ง สำหรับผู้ที่ยังแคลงใจเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับโลกทิพย์ ที่คุณศรีเพ็ญได้เห็นได้ยินและได้สัมผัสนั้น ถ้าหากท่านผู้อ่านจะรวบรวมเฉพาะข้อความที่คุณศรีเพ็ญได้ยินจากโลกทิพย์ทีละตอนตั้งแต่จังหวัดแรกจนกระทั่งถึงจังหวัดสุดท้าย แล้วอ่านอย่างใคร่ครวญ ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านจะแปลกใจว่า *ข้อความอย่างนี้ สำนวนอย่างนี้ คุณศรีเพ็ญจะพูดได้หรือ?* ยิ่งไปอ่านข้อความจากหนังสือสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา ที่เทพเจ้าต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในอินเดีย ได้กล่าวออกมาในสำนวนและลีลาที่ยากจะหามนุษย์คนไหนพูดออกมาได้อย่างนั้นด้วยแล้ว ก็ยิ่งจะเห็นได้ชัดว่า คุณศรีเพ็ญไม่ได้พูดออกมาจากตัวเองแน่นอน ข้าพเจ้าคิดว่าการรวบรวมข้อความแต่ละตอนที่เทวดาต่าง ๆ กล่าวแล้วนำมาเรียงต่อกันตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วอ่านอย่างใคร่ครวญไปโดยลำดับนั้น วิธีนี้จะช่วยให้ท่านผู้อ่านเชื่อได้อย่างสนิทใจว่า ต้องเป็นเสียงจากเทวดาแน่นอน ไม่ใช่คำพูดของคุณศรีเพ็ญคิดขึ้นเอง นี่คือวิธีง่าย ๆ ในการพิสูจน์เรื่องนี้ว่าจะจริงหรือไม่ และถ้าเมื่อใดท่านเชื่อเรื่องที่เล่าไว้ในหนังสือเล่มนี้ว่าเป็นเรื่องจริงทั้งหมด เมื่อนั้นท่านก็จะรู้สึกว่างานที่ได้ทำกันมาทั้งหมด นับตั้งแต่สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช การสร้างพระพุทธนิรันตราย และการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นเรื่องที่สำคัญ และยิ่งใหญ่เกินกว่าที่จะบรรยายออกมาเป็นคำพูดใด ๆ ได้หมดสิ้น

พร รัตนสุวรรณ

๑๙ กันยายน ๒๕๒๓

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)
๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู กรุงเทพมหานคร
โทร. ๒๘๒ ๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย
ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับถนนลำพู ทางเข้าวัดสังเวช ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

การเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลใน ๗๒ จังหวัด

*เมื่อพระองค์รับสั่งว่า ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ซึ่งตรงกับวันเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ให้ออกไปเก็บสิ่งมิ่งมงคลซึ่งจะนำมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อเป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทยไว้บูชา อาจารย์พรก็ได้ให้ข้าพเจ้าทูลถามพระองค์ว่าจะให้ทำสิ่งใดก่อน จึงเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ ที่ลานบนเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในเวลา ๒๔.๐๐ น. อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณบุปผา วรรณรักษ์ คุณกำพล จัตุทะศรี คุณทินกร บุญรุ่ง และข้าพเจ้า รวม ๘ คน พระองค์รับสั่งว่า แต่ละคนจงเป็นตัวแทนประชากร ๙ จังหวัด ทรงให้เขียนชื่อจังหวัดต่าง ๆ ทั้งหมด ๗๒ จังหวัด ม้วนเป็นสลากเล็ก ๆ ใส่ไว้ในขันเงิน จากนี้ก็ให้อาจารย์พรและทุกคนจุดธูปเทียนทำพิธีอธิษฐานบางอย่าง แล้วให้ทุกคนจับสลากโดยให้อาจารย์พรจับขึ้นมาก่อน ให้ถือว่าจังหวัดแรกที่อาจารย์พรจับขึ้นมานั้นเป็นจังหวัดที่จะต้องเริ่มประเดิมไปเก็บสิ่งมิ่งมงคล ส่วนที่คนอื่นๆ จับขึ้นมาได้นั้น เพียงแต่ให้แต่ละคนจำของตัวเองไว้ให้ดีเท่านั้น

ปรากฏว่าจังหวัดแรกที่อาจารย์พรจับขึ้นมาได้ และเป็นจังหวัดที่จะต้องไปประเดิมก่อนก็คือ **จังหวัดกระบี่** ทำให้ทุกคนนึกวิจารณ์ไปต่าง ๆ ตามวิบากของตัวว่าช่างไปจับได้จังหวัด ซึ่งมีชื่อเป็นศาสตราวุธชั้นสูงในสมัยโบราณ เพราะกระบี่นี้เป็นอาวุธของนักรบยอดขุนพลแม้กระทั่งบัดนี้ กระบี่ก็ยังคงเป็นสัญลักษณ์ของทหารตำรวจยศตั้งแต่ชั้นนายร้อยขึ้นไป

หรือถ้าจะนับเรียงตามตัวอักษร กระบี่ก็เป็นจังหวัดซึ่งขึ้นต้นด้วยอักษร ก. ไก่ ซึ่งเป็นอักษรตัวแรกของพยัญชนะไทย ๔๔ ตัว

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๑๐ กรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๒๑

หรือกระบี่เป็นอีกชื่อหนึ่งที่ใช้เรียกพญาลิงที่เก่งกล้าในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เช่น หนุมาน สุครีพ พาลี เป็นต้น ซึ่งพระรามได้อาศัยขุนพลกระบี่เหล่านี้จึงปราบยักษ์ได้ แม้ใครจะวิจารณ์กันไปอย่างไรก็ตาม แต่พระองค์ไม่รับสั่งในสิ่งใด และข้าพเจ้าก็ไม่ได้ศึกษาว่าทำไมหรือใครเป็นคนตั้งชื่อจังหวัดนั้นว่า กระบี่ ด้วยเหตุผลกลใด

จากวันที่ทราบแน่นอนแล้วว่าจะเริ่มที่จังหวัดใด พวกเราก็เตรียมตัว เพราะพ่อฤษีบอกว่า *การเริ่มประเดิมครั้งแรกนี้สำคัญที่สุด จงทำให้ดี อย่าให้มีสิ่งใดที่จะเป็นเครื่องส่อถึงการไม่พร้อม ส่วนครั้งต่อ ๆ ไปนั้นก็เป็นธรรมดาไป*

ระยะนี้เป็นระยะใกล้เข้าพรรษา พวกเราจึงยังไม่เดินทาง เพราะในวันเข้าพรรษานี้อาจารย์พรจะต้องอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และพวกเราหลายคนก็ต้องอยู่ช่วย จึงตกลงกันว่าพวกเราจะเริ่มออกเดินทางในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๑ หลังจากวันเข้าพรรษา ๑ วัน

การเดินทางครั้งที่ ๑ ภาคใต้

๑. จังหวัดกระบี่

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ท้องฟ้าโปร่ง อากาศแจ่มใส ทุกคนดูกระปรี้กระเปร่าที่จะได้เริ่มงานของพระองค์ ๐๗.๒๐ น. อาจารย์พร คุณณรงค์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร และข้าพเจ้าออกเดินทางจากบางลำภู โดยมี คุณกำพล จัตุทะศรี ขับรถเพื่อไปรับคุณสาธร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ผู้ซึ่งมีศรัทธาเคยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตั้งแต่คราวออกสำรวจโบราณสถานในที่ต่าง ๆ ในคราวนี้ก็เช่นเดียวกัน ทั้งสองท่านนี้ได้รับอาสาเป็นสารถีให้ พวกเราทั้งหมดออกจากทุ่งมหาเมฆซึ่งเป็นบ้านของคุณสาธร คุณพิศมร เวลา ๐๘.๑๐ น. มุ่งตรงไปข้ามสะพานกรุงเทพ รับอาจารย์จุลทัศน์-คุณสมร พยาฆรานนท์ ที่บ้านซึ่งอยู่เกือบจะถึงทางถนนธนบุรี-ปากท่อ รวมจำนวนคนในการเดินทางครั้งแรก ๙ คนนี้ แต่มีคนหนึ่งขอโดยสารไปด้วยเพื่อจะลงระหว่างทางคือเพชรบุรี ดังนั้นในการเดินทางไปทำงานของพระองค์ในครั้งแรกประเดิมนี้มีจำนวน ๘ คน โดยมีผู้ชาย ๔ คน ผู้หญิง ๔ คน พวกเราจอดรถแวะรับประทานอาหารกลางวันซึ่งจัดหามาเองจากกรุงเทพ ฯ ที่ชายหาดริมทะเลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อาหารเย็นที่ขอนไม้ริมทาง ซึ่งมีทัศนวิสัยน่ารื่นรมย์ที่อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง พักค้างแรมที่อำเภอตะกั่วป่า

ออกเดินทางจากที่พักตะกั่วป่าแต่เช้ามุ่งหน้าสู่จังหวัดกระบี่ โดยยังไม่มีจุดหมายว่าเมื่อถึงกระบี่แล้วจะไปทำอะไรที่ไหน แต่ก็ด้วยความหวังแต่เพียงว่าเมื่อถึงกระบี่แล้วพระองค์คงจะรับสั่งเองว่าพวกเราควร

จะทำอะไร ณ ที่แห่งใดบ้าง จริงดังที่คาดคิดกัน พอเข้าเขตจังหวัดกระบี่ ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ชาวูบดิ่งลึกลง พระองค์รับสั่งว่า **"จงมุ่งตรงไปยังสุสานหอย ๗๕ ล้านปี เพื่อนำสิ่งที่จะเป็นสื่อพลังในโลกทิพย์และเป็นสิ่งแทนในโลกมนุษย์ของแผ่นดินในจังหวัดกระบี่ สำหรับที่จะมาเป็นจุดรวมอยู่ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ"** เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเป็นปกติดี จึงได้บอกอาจารย์พรและคุณสาธรซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีอยู่ให้ทราบ พวกเราทุกคนที่ไปไม่มีใครทราบว่าสุสานหอย ๗๕ ล้านปี จะต้องมุ่งไปทางทิศใด จึงต้องถามทางจากคนในจังหวัดนั้น แล้วจึงได้มุ่งตรงไป ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลสับสนอีก ได้ยินอาจารย์พรถามแว่ว ๆ คล้ายเสียงนั้นดังมาจากที่ไกลแสนไกลว่า *"ถึงสุสานหอยแล้วพระองค์ท่านจะให้ไปนำเอาอะไรที่ไหน"* จากนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าก็รู้สึกเบาสบายคล้ายฝัน บรรยากาศรอบตัวมีแต่ละอองน้ำสีสันต่าง ๆ ชุ่มฉ่ำ มารู้สึกตัวอีกครั้งจึงได้ทราบว่าเมื่อจอดรถที่บริเวณสุสานหอย ๗๕ ล้านปีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เดินดิ่งไปที่ศาลาที่พัก แล้วพระองค์ก็เข้าประทับทรงรับสั่งว่า **"จากจุดที่ยืนนี้ให้หันหน้าไปทางทิศเหนือ เดินไปทั้งหมด ๙๙๙ ก้าว โดยเมื่อเดิน ๓๙๙ ก้าว แล้วหันหน้าไปทางทิศตะวันออก เดินไปอีก ๓๙๙ ก้าว แล้วจึงหันไปทางทิศเหนืออีก ถึง ณ ที่จุดใดจงขุดหลุมให้กว้างยาวลึก ๙ องคุลี แล้วให้เอาดินทรายในนั้นมา ต่อจากนั้นจงไปพบเจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์และดอกไม้ในวัดทุกชนิดที่มี แล้วจงไปพบผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อบอกให้ทราบและขอดอกไม้ทุกชนิดที่มีในบ้านนำมา จงทำอย่างเดียวกันนี้ทุกจังหวัด เมื่อนำของเหล่านี้มาทั้งหมดได้ครบถ้วนแล้ว จึงจะได้ทำในขั้นตอนต่อไป"**

ในการประทับทรงนี้อาจารย์ได้อัดเทปไว้ แต่กระท่อนกระแท่น ไม่ได้รายละเอียดเท่าที่เขียนมานี้ ข้าพเจ้าจึงได้ถามจากพ่อฤษีเพื่อเรียบเรียงข้อความ เพื่อบันทึกไว้ตามนี้ เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวดีแล้วได้ยกนาฬิกาข้อมือขึ้นมาดูเป็นเวลา ๐๙.๓๐ น. พอดี หมายความว่าขณะที่พวกเราเข้ามาถึงบริเวณสุสานหอย ๗๕ ล้านปี จุดเริ่มต้นเป็นเวลา ๐๙.๑๐ น. ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับเมื่อวันวานที่พวกเราเริ่มออกเดินทางจากบ้านอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายที่รับผู้ที่จะเดินทางร่วมกันไปทำงานของพระองค์ในครั้งแรกนี้ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกที่การเดินทางพวกเราครบรอบ ๒๔ ชั่วโมงพอดี จึงได้สิ่งที่ต้องการจากจุดแรก

ต่อจากนั้นพวกเราก็ลงมือดำเนินงานตามที่พระองค์รับสั่ง จากจุดที่ยืนอาจารย์พรเดินนำหน้า อาจารย์จุลทัศน์ถือเข็มทิศเดินบุกป่าสวนยางเลี้ยวเลาะไปตามริมหาด จนถึงจุดที่นับก้าวเท้าเดินได้ ๙๙๙ ก้าว อาจารย์พรปักเสียมไว้ ณ จุดนั้น ทุกคนยืนพักเหนื่อยมองดูไปรอบทิศ ณ ตรงริมหาดจุดนี้มีต้นไม้ใหญ่ ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นต้นอะไร แต่คะเนอายุคงไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี เพราะรอบลำต้นใหญ่ขนาดเกือบ ๒ คนโอบ และใต้ต้นไม้นี้ก็มีเรือของชาวบ้านจอดอยู่ ๒ ลำ คงจะเป็นเรือสำหรับหาปลา ทำให้พวกเราได้ที่นั่งพักอย่างดี

เริ่มต้นด้วยการจุดธูปคนละ ๙ ดอก พวกเราที่ไปกันทั้งหมด ๘ คน ก็รวมธูปได้ ๗๒ ดอก เทียนคนละ ๑ เล่ม อาจารย์พรชุมนุมเทวดา อาจารย์จุลทัศน์วาดรูปแผนที่ประเทศไทยลงบนพื้นทราย ณ ตรงที่จุดจะขุดนั้น เมื่อชุมนุมเทวดาจบแล้ว ทุกคนก็ปักธูปเรียงกันตามแนวเขตเส้นแผนที่ประเทศไทยที่วาดไว้ สำหรับเทียนก็เอามามัดรวมกันปักไว้ตรงจุดที่จะขุด จากนั้นก็ร่วมกันสวดมนต์แล้วจึงลงมือขุด เมื่อขุดวัด

ได้กว้างยาวลึก ๙ องคุลี แล้วก็ให้แต่ละคนกำดินจากก้นหลุมคนละ ๙ กำมือ สำหรับใส่รวมกันถุงใหญ่ แล้วอีก ๑ กำมือสำหรับตัวเองใส่ถุงเล็ก โดยอาจารย์พรเป็นคนเริ่มต้นแล้วก็ผู้ชายจนครบทุกคน ผู้หญิงจึงต่อตามลำดับ รวมแล้วในถุงใหญ่ก็เป็นดิน ๗๒ กำมือ

สุสานหอย ๗๕ ล้านปี เป็นสิ่งหรือสถานที่ที่มหัศจรรย์อย่างหนึ่งที่มีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งคนไทยเราทุกคนควรจะภาคภูมิใจ ครั้งแรกที่พูดถึงสุสานหอย ข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้นึกถึงเลยว่าจะเป็นสถานที่สำคัญอย่างไร แต่พอไปพบเห็นเข้ายิ่งทำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนผืนแผ่นดินไทยทุกหนแห่ง สุสานหอยอยู่ห่างจากตัวจังหวัดกระบี่ออกไปประมาณ ๑๒ กิโลเมตร เป็นชายหาดริมทะเล ซึ่งเป็นทะเลติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย ริมหาดเป็นลานหอยซึ่งมาตายทับถมเป็นแนวยาวเหยียด จนหอยกลายเป็นหินเป็นชั้นๆ แข็งมากคล้ายลานซีเมนต์ ซึ่งแทนที่จะใช้หินผสมปูน กลับกลายคล้ายกับว่าเอาหอยมาผสมซีเมนต์แทน คำนวณอายุของหอยที่ตายทับถมกันมากมายนี้ได้ประมาณ ๗๕ ล้านปี จึงได้ตั้งชื่อลานหอยนี้ว่า สุสานหอย ๗๕ ล้านปี ขณะที่ยืนอยู่ริมหาดมองออกไปในทะเลเวิ้งว้างสวยงาม มีเกาะแก่งระเกะระกะอยู่พอประมาณ หอยต่าง ๆ ในทะเลที่กระบี่มีมากมายหลายชนิด ล้วนแล้วแต่สีสันสวยงามเกินกว่ามือมนุษย์จะทำเลียนแบบได้เหมือน อาจจะเพียงแต่คล้าย ๆ เท่านั้น มีวางขายอยู่ตามริมหาดทั่วไป

พวกเราเสร็จจากสุสานหอย ๗๕ ล้านปี ราว ๑๑.๓๐ น. ก่อนจะออกจากสุสานหอยนี้ เทพเจ้าประจำสถานที่ได้บอกข้าพเจ้าว่า ให้นำแผ่นหอยที่กลายเป็นหินซึ่งหลุดแตกออกมาจากลานใหญ่ฝากไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย จากนั้นพวกเราก็พากันไปพบท่านเจ้าคุณพระราชสุตกวี เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งอยู่วัดแก้วโกรวารามเพื่อขอน้ำมนต์ เผอิญไม่พบตัวท่าน ทราบว่าท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์ต่างอำเภอ ได้พบแต่พระเลขานุการของท่าน จึงได้ขอน้ำมนต์ ซึ่งท่านเจ้าคณะจังหวัดกระบี่ได้ทำไว้แล้ว และขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดในวัดด้วย จากนั้นได้เลยไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ไม่พบ ได้ทราบว่าไปราชการที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้แต่ฝากหนังสือไว้กับคนที่บ้านพร้อมทั้งขอดอกไม้ภายในบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ขณะนั้นคือ **นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา** ซึ่งทุกแห่งที่ไปก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เสร็จธุระทั้งหมดที่จังหวัดกระบี่ก็ตกเวลาราว ๑๔.๓๐ น. ต่อจากนั้นพวกเราก็เดินทางต่อไปจังหวัดพังงา

๒. จังหวัดพังงา

พอเข้าเขตจังหวัดพังงา พระองค์ก็รับสั่งว่า **“สำหรับพังงานี้จงมุ่งตรงสู่เขาพิงกัน”** พวกเราทุกคนที่ไปส่วนมากก็ยังไม่มีใครเคยไป ณ ที่แห่งนี้ จะมีอยู่แต่เฉพาะคุณสาธร-คุณพิศมร ซึ่งเคยไปมานานหลายสิบปีมาแล้วได้บอกว่า เขาพิงกันนี้เป็นเกาะอยู่ในทะเล แต่การจะไปให้ถึงเกาะนี้จะง่ายยากลำบาก หรือจะเป็นประการใดก็ไม่ทราบ เพราะมันหลายสิบปีมาแล้ว อะไรคงจะเปลี่ยนไปมาก อาจารย์พรจึงบอกว่าถ้าอย่างนั้นพวกเราก็ควรจะตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน เผื่อจะถามรายละเอียดต่าง ๆ ได้

พวกเราถึงบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดพังงาตอน ๑๕.๓๐ น. พบท่านผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งให้การต้อนรับอย่างดี ให้คำแนะนำและความสะดวกทุกอย่าง ทั้งที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน สมกับเป็นเจ้าเมืองที่ปกครองดูแลคนทั้งจังหวัด เมื่อพวกเราช่วยกันเก็บดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่มีอยู่ในบ้านพักได้เรียบร้อยแล้ว ท่านผู้ว่า ฯ ก็ได้ให้คนรถของท่านนำพวกเราไปที่ท่าเรือที่จะไปที่เขาพิงกัน แล้วสั่งให้มาคอยรับพวกเราหลังจากที่กลับจากทำธุระเรียบร้อยแล้วให้นำไปส่งที่วัดชนาธิตาราม ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัดพังงาด้วย ทำให้พวกเราได้รับความสะดวกขึ้นมาก โดยไม่ต้องไปเสียเวลาคอยถามไถ่อะไรต่าง ๆ จากใคร ๆ อีก ทราบจากคนขับรถว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้นชื่อ **นายธานี โรจนลักษณ์**

มาถึงท่าเรือตอน ๑๖.๐๐ น. เมื่อตกลงราคาค่าเช่าเรือเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็พากันลงเรือหางยาว คนเรือได้นำเรือพาพวกเราลัดเลาะไปตามป่าเลนไม้โกงกางตามทางที่ปกติเรือแล่นในเวลาน้ำขึ้น แต่พอน้ำทะเลลงจะแล่นไม่ได้เพราะจะมีแต่เลน เรือแล่นอยู่ประมาณ ๒๐ นาที ก็พ้นป่าเลนไม้โกงกางออกสู่ทะเล จึงได้พบว่าทะเลที่พังงานี้สวยเหลือเกิน น้ำทะเลเรียบ มีเกาะแก่งเป็นรูปร่างต่าง ๆ ขึ้นอยู่ดารดาษทั่ว ๆ ไป ท้องทะเลยามเย็นอากาศร่มครึ้ม มีความรู้สึกคล้ายกับว่ากำลังเข้าไปสู่เมืองแห่งเทพนิยายหรือในเมืองลับแล แต่เป็นลับแลทางน้ำทางทะเล ความรู้สึกของข้าพเจ้าเสมือนคนกึ่งสำนึก เห็นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประทับอยู่บนหัวเรือ ข้าง ๆ กาบเรือ หมู่ปลา กุ้ง หอย สีสันต่าง ๆ แหวกว่ายล้อมรอบสวยงาม ห่างออกไปเป็นระยะ ๆ มีสัตว์น้ำตัวแปลกประหลาดคล้ายงูตัวมหึมาบ้าง คล้ายมังกรอย่างที่เคยเห็นในรูปบ้าง สัตว์น้ำบางชนิดมีหนวดยาวแปลกประหลาด ตัวกลมบ้างยาวบ้าง ซึ่งล้วนแล้วแต่ไม่เคยเห็นทั้งสิ้น ความรู้สึกของข้าพเจ้ามีทั้งหวาดกลัวหวาดผวา นึกแผ่เมตตาอยู่ในใจตลอดเวลา จนมาถึงถ้ำลอด และแล้วอีกไม่นานนักก็มาถึงเกาะเขาพิงกัน

ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๗.๓๐ น. อากาศบนเกาะเขาพิงกันในยามเย็นปลอดโปร่งสบาย มองไปรอบ ๆ ตัวมีแต่ความสวยงามน่ารื่นรมย์ ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นกับสิ่งที่พบเห็นจนเกือบจะลืมว่ามาทำงาน อาจารย์พรถามขึ้นว่า พระองค์ท่านจะให้เอาอะไรที่ตรงไหน อย่ามัวเพลินอยู่เลย เพราะคนเรือเขาบอกว่าให้รีบ ๆ เดี๋ยวน้ำทะเลลงแล้วเรือจะเกยตื้น ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบทูลถาม พระองค์รับสั่งว่า **“จงเดินไปให้ถึงจุดกลางหว่างเขาพิงกัน แล้วก็ปฏิบัติอย่างที่แล้วมา”** เป็นอันว่าพวกเราก็ได้ดินทรายหอยจากกลางหว่างเขาพิงกัน โดยได้ปฏิบัติเหมือนอย่างตอนขุดที่สุสานหอย ๗๕ ล้านปีที่กระบี่ เมื่อเสร็จแล้วข้าพเจ้าจึงได้เงยหน้าขึ้นดูเขาซึ่งพิงกันอยู่อย่างแนบสนิท เหลือบไปทางขวามือ มีพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระจ้าลูกเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เป็นตัวทองสลักลงบนหินอ่อนติดไว้กับผนังเขาพิงกันด้านหนึ่ง ซึ่งคงจะเป็นทางการมาจัดทำไว้เทิดพระเกียรติในคราวเสด็จเยือนเขาพิงกัน ผนังอีกด้านหนึ่งเป็นโคลงสี่สุภาพ ตัวหนังสือสีทองบนหินอ่อนเช่นกัน ข้าพเจ้าอ่านแล้วเกิดความประทับใจทันที จำขึ้นใจจนบัดนี้ แต่เสียดายไม่ได้ดูว่าใครมาสรรแต่งไว้ ใจความในบทโคลงนั้นมีว่า

พิงกันสัญลักษณ์ล้ำ ลือขจร
หนึ่งคือดวงสมร หนึ่งข้าฯ
รักจริงดุจสิงขร พิงแอบ กันนา
รักสถิตชั่วฟ้า ตราบสิ้นดินสลาย...

พวกเราลงเรือกลับจากเขาพิงกันอย่างสุดแสนเสียดาย เมื่อเวลา ๑๘.๑๐ น. ขากลับเรือกลับทางเดิมไม่ได้เพราะน้ำเริ่มลง น้ำที่ป่าเลนไหลเหือดแห้งลง เรากลับทางทะเลผ่านเกาะปันหยีที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพังงา ถึงท่าเรือ ๑๙ นาฬิกาเศษ พบคนขับรถของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งรออยู่ เขาได้นำพวกเราไปวัดซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปถึง ๑๐ กม. พบท่านเจ้าคุณพระพิศาลสาธุกิจ เจ้าคณะจังหวัดพังงา เปิดประตูกุฏิยืนอยู่เสมือนกับว่าท่านกำลังคอย ครั้งแรกพวกเราคิดว่าท่านผู้ว่า ฯ นัดไว้ให้หรืออย่างไร แต่ปรากฏว่าเปล่าทั้งสิ้น ท่านคงทราบได้ด้วยญาณของท่านหรืออะไรสักอย่างหนึ่งก็เป็นได้ จึงเตรียมเสมือนคอยพวกเราอยู่ เพราะท่านเป็นพระนักปฏิบัติ ท่านให้การต้อนรับเป็นอันดี เมื่อพวกเราได้น้ำมนต์และดอกไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ในวัดของท่านแล้วก็รีบกลับไม่ได้พูดคุยอยู่กับท่านนาน ๆ เพราะเห็นว่าตั้ง ๒๐.๓๐ น. แล้ว พวกเราต้องกลับเข้ามาหาที่พักในตัวจังหวัดพังงา ซึ่งครั้งแรกตั้งใจกันไว้ว่าเมื่อเสร็จจากพังงาแล้วจะเลยไปจังหวัดภูเก็ต ก็เป็นอันว่าไปไม่ทันเพราะดึกมากไปแล้ว จึงต้องเดินทางต่อไปจังหวัดภูเก็ตในวันรุ่งขึ้น

ณ ที่พักจังหวัดพังงา เมื่อข้าพเจ้าสวดมนต์แล้วนั่งสมาธิสักครู่ก่อนนอนคืนนั้น ข้าพเจ้านอนหลับฝันไปว่า ได้พบผู้หญิงมองดูสูงศักดิ์ แต่งตัวเป็นผู้ดี ผิวพรรณขาวนวลเนียนผ่องใสละมุน ผมแสกกลางเกล้าต่ำใส่เสื้อแขนทรงกระบอก นุ่งผ้าจูงกระเบนทะมัดทะแมง หน้าตาสวย คิ้วเข้ม ตาคมดำแจ่มใส ยิ้มให้ข้าพเจ้าอย่างเมตตา ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นไว้วางใจ มีผู้คนทั้งผู้หญิงและผู้ชายติดตามมาด้วยหลายคน ข้าพเจ้ามารู้สึกตัวขึ้นก็ตอนผู้หญิงท่านนั้นบอกข้าพเจ้าว่า **“ตามมานะ พบกันยามรุ่งอรุณที่อ่าวหาดป่าตอง ภูเก็ต”** แล้วก็เดินหายจากไป ขณะนั้นเวลาประมาณ ๐๒.๐๐ น. ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิเล่าให้พ่อฤๅษีฟัง พ่อบอกว่า **คุณหญิงมุกแห่งเมืองถลาง จังหวัดภูเก็ตมารับ** พ่อบอกอีกว่าตามพระประสงค์ของพระองค์ให้ออกเดินทางแต่เช้าเพื่อจะได้ไปรุ่งอรุณที่หาดอ่าวป่าตอง จังหวัดภูเก็ต พวกเราจึงได้ออกเดินทางจากที่พักจังหวัดพังงาตอน ๐๕.๐๐ น. ของวันจันทร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑

๓. จังหวัดภูเก็ต

ระยะทางจากพังงาถึงภูเก็ตไม่ไกลจากกันนัก ราว ๑๐๐ กิโลเมตร พวกเราถึงตัวจังหวัดภูเก็ตราว ๐๖.๐๐ นาฬิกา จะไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนเพื่อจะถามรายละเอียด ก็ดูยังเช้าเกินไปที่จะไปรบกวน จะไปวัดเจ้าคณะจังหวัดก็ยังเช้าเกินไปอีกเช่นกัน จึงได้ถามทางจากชาวภูเก็ตว่าหาดป่าตองไปทางทิศใด ก็ได้ความว่าอยู่ห่างจากตัวเมืองไปราว ๑๕ กิโลเมตร พวกเรารีบมุ่งหน้าไปหาดป่าตอง เพราะเกรงจะสายไม่ทันเวลารุ่งอรุณ ถึงหาดป่าตองตอน ๐๖.๑๐ น.พอดี ชายหาดป่าตองยาวเหยียด น้ำทะเลเวิ้งเข้ามา

เป็นอ่าวสวยงามมาก หาดทรายขาวละเอียดสะอาด น้ำทะเลใสเป็นสีครามเข้ม ลมทะเลพัดน้ำเป็นระลอกคลื่นสาดซัดเสียงดังอยู่ตลอดเวลา รุ่งอรุณที่หาดป่าตองเช้าวันนี้อากาศครึ้ม ห่างออกไปทางปากอ่าวมองดูคล้ายสายฝนกำลังตกปิดปากอ่าวเป็นสีเทาเข้ม รถแล่นเลียบตามถนนริมหาดไปเรื่อย ๆ คุณสาธรผู้ทำหน้าที่เป็นสารถีหันมาถามข้าพเจ้าว่าจะจอดรถที่ไหนดี ข้าพเจ้าตอบว่าก็ขับไปเรื่อย ๆ ก่อนก็แล้วกัน เพราะก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าจะต้องจอดรถที่ไหน ทำอะไร

ก็พอดีรถแล่นมาถึงต้นหูกวางใหญ่ต้นหนึ่ง ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ชาวูบลงทันที จึงได้บอกให้รถหยุด เมื่อทุกคนลงจากรถเรียบร้อยแล้วเดินลงไปชายหาด มองไปโดยรอบจึงได้เห็นว่า ณ จุดนี้เป็นจุดกึ่งกลางของอ่าวพอดี เมื่อพวกเราได้ทำพิธีเหมือนอย่างที่ได้ทำมาแล้วที่กระบี่ พังงา ทุกคนจึงได้ตั้งข้อสังเกตว่าสายฝนที่มองดูเป็นสีเทาเข้มปิดปากอ่าวอยู่ก่อนหน้านี้นั้นสว่างสดใสไม่ทราบว่าเมฆฝนเลื่อนไหลไปทางทิศใดทำให้มองเห็นปากอ่าวชัดแจ่มใสกระจ่าง แต่เสียงคลื่นยังคงดังซัดสาดอยู่ตลอดเวลา แปลกเหลือเกินที่ทุกคนลงความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่า เสียงคลื่นที่หาดป่าตองนี้ดังคล้ายเสียงปืนใหญ่เสียจริง อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ผู้ซึ่งเชี่ยวชาญทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ได้ร่วมอยู่ในกลุ่มที่ทำงานของพระองค์ในครั้งนี้เงียบมานานแล้วจึงเอ่ยขึ้นว่า

“ณ ที่หาดป่าตองนี้เมื่อครั้งต้นรัตนโกสินทร์ พม่าได้ยกกองทัพเรือมาตีเมืองถลาง พม่าพวกหนึ่งเข้ายึดเมืองถลาง อีกพวกหนึ่งขึ้นบกที่อ่าวหาดป่าตองเพื่อจะมาช่วยตีโอบ ขณะนั้นกองทัพไทยโดยการนำของกรมพระราชวังบวรสุรสีหนาท ยังเดินทัพมาช่วยไม่ถึง คุณหญิงจันกับคุณหญิงมุก (ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร) สองคนพี่น้องรวบรวมคนไทยต่อสู้กับพม่ารักษาเมืองถลางไว้เป็นสามารถจนพม่าพ่ายแพ้กลับไป โดยที่กองทัพพม่าที่มาขึ้นบกที่อ่าวหาดป่าตองยังไม่ได้มาช่วยพวกของตนเพราะว่าพม่าเมื่อมาทอดสมอเรือที่ในอ่าวป่าตองแล้วไม่ทันจะยกพลขึ้นบก แต่เมื่อมาได้ยินเสียงคลื่นเข้าใจว่าเป็นเสียงปืนใหญ่ ด้วยความตกใจคิดว่ากองทัพเรือไทยคงจะมาปิดปากอ่าวยิงปืนมา จึงรีบถอนสมอยกกองทัพหนีไป”

เมื่อทุกคนได้ฟังเรื่องราวเช่นนี้ จึงยิ่งเห็นได้ชัดว่าเสียงคลื่นที่อ่าวป่าตองนี้ช่างเหมือนกับเสียงปืนใหญ่ปืนเล็กจริง ๆ เพราะเสียงคลื่นอาถรรพณ์นี่เองที่ช่วยรักษาเมืองภูเก็ตที่อุดมสมบูรณ์ของไทยไว้ได้

เมื่อเสร็จธุระที่หาดป่าตองแล้ว พวกเราก็ได้ย้อนกลับมาทางตัวเมือง ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัด ขอดอกไม้ทุกชนิดในบริเวณบ้านพัก แล้วก็ไปวัดเจ้าคณะจังหวัดขอน้ำมนต์และดอกไม้ภายในวัดเหมือนอย่างที่ได้ปฏิบัติมาแล้วจากกระบี่ พังงา เตรียมจะเดินทางกลับขึ้นกรุงเทพ ฯ โดยกะแผนกันไว้ว่าจะทำธุระขึ้นมาโดยลำดับตามจังหวัดที่ผ่าน ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิพบพ่อฤๅษีและพบพระสงฆ์องค์หนึ่ง อายุท่านมากแล้ว พ่อฤๅษีบอกว่าคือ หลวงพ่อแช่ม วัดฉลอง ท่านมาบอกว่าให้ไปเอาน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดไปด้วย พวกเราจึงได้ออกไปวัดฉลอง เอาน้ำมนต์ในศาลาวิหารหลวงพ่อแช่มอีกวัดหนึ่ง

หลวงพ่อแช่มนี้ เมื่อสมัยท่านยังมีชีวิตอยู่ได้เคยช่วยป้องกันเมืองภูเก็ตไว้จากอุ้งมือของพวกอั้งยี่ที่กำเริบเสิบสานซึ่งคิดจะยึดเมืองภูเก็ต ชาวภูเก็ตให้ความเคารพนับถือและเลื่อมใสท่านมาก เมื่อไปถึงภูเก็ตแล้ว ถ้าเอ่ยชื่อหลวงพ่อแช่มวัดฉลองแล้วทุกคนต้องรู้จักดี

หลังจากเสร็จธุระทั้งหมดที่ภูเก็ตแล้ว พวกเราก็ออกเดินทางกลับขึ้นมา เมื่อรถแล่นมาเกือบจะถึงตะกั่วป่าอยู่แล้ว เกิดมีการขัดข้องในเครื่องยนต์บางอย่าง จึงได้ประคองรถวิ่งมาจนถึงตะกั่วป่า ทำการแก้ไขรถเสียเวลาอยู่ราว ๒ ชั่วโมง รถจึงอยู่ในสภาพพอใช้ได้ ปรึกษากันว่าพวกเราจะย้อนลงไปภูเก็ตเพื่อเปลี่ยนอะไหล่รถบางอย่างดีหรือว่าจะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ เลย ซึ่งเป็นการเสี่ยงมากกว่า เพราะระยะทางยาวกว่ากลับไปภูเก็ต และอีกอย่างหนึ่งก็เย็นมากแล้ว อาจารย์พรจึงให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามพ่อฤๅษีดูว่าจะตัดสินใจอย่างไรดี เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิก็พบพระองค์รับสั่งว่าให้กลับกรุงเทพ ฯ เลยทีเดียวโดยไม่ต้องแวะที่ใดอีก

คุณสาธรยอดสารถีของพระองค์จริง ๆ ขับรถโดยไม่ได้พักเลย นอกจากเวลาแวะรับประทานอาหารค่อยประคองขับรถมาจนถึงกรุงเทพ ฯ โดยสวัสดิภาพ แวะส่งอาจารย์จุลทัศน์ที่บ้านราว ๐๔.๐๐ น. มาถึงบ้านพักของคุณสาธรเองที่ทุ่งมหาเมฆเวลา ๐๕.๐๐ น. ของวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑ พอดี เป็นเรื่องซึ่งบังเอิญอีกแล้ว เพราะพวกเราออกจากที่พักที่พังงาเพื่อมาทำงานที่ภูเก็ต เวลา ๐๕.๐๐ น. ของวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑ แล้วได้กลับมาถึงที่พักสุดท้าย ที่คุณสาธรเป็นสารถีก็เวลาเดียวกันของวันหนึ่งรวมเวลาที่พวกเราทำงาน ๒๔ ชั่วโมง ครบรอบหนึ่งวัน เมื่อลงจากรถ คุณพิศมรซึ่งเป็นภรรยาของคุณสาธรได้ยื่นตัวเลขระยะทางที่พวกเราเดินทางไปทำงานของพระองค์ครั้งแรกเริ่มประเดิมไป-กลับนี้ ตัวเลขกิโลเมตร ๔๖๕๕๖ ก่อนออกเดินทาง ๔๘๖๙๑ เป็นตัวเลขเมื่อเสร็จสิ้นการเดินทาง ดังนั้นจึงเป็นระยะทาง ๒๑๓๕ กิโลเมตรพอดี พอเห็นตัวเลขข้าพเจ้าถึงกับตะลึง พูดออกมาด้วยเสียงดังลั่นว่า เป็นตัวเลขที่มาตรงกับพ.ศ. ที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำสงครามยุทธหัตถีกับสมเด็จพระมหาอุปราชาพอดี คือปี พ.ศ. ๒๑๓๕ หลังจากประกาศอิสรภาพที่เมืองแคลงแล้ว ๘ ปี

เป็นการเสร็จสิ้นการเดินทางครั้งที่ ๑ ซึ่งได้มาเพียงแค่ ๓ จังหวัดเท่านั้น ยังคงต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควรกว่าจะครบ ๗๒ จังหวัด

การเดินทางครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ

เมื่อกลับจากภาคใต้ซึ่งไปได้มาเพียงแค่ ๓ จังหวัดก็ต้องกลับมาเพื่อเริ่มต้นใหม่ ในระหว่างที่รอรถซึ่งเข้าอู่ซ่อมอยู่หลายวัน ก็เป็นการพักเหนื่อยสำหรับคณะเดินทางด้วย พร้อมทั้งต้องขึ้นไปศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน เพื่อไปดูแลงานต่าง ๆ เพราะทิ้งไปหลายวัน อาจารย์พรก็ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบบังคมทูลถาม

จากพระองค์ว่าพวกเราจะเริ่มต้นต่อไปทางทิศใดอีก ก็ได้รับคำตอบว่า **"เมื่อลงใต้แล้วต้องขึ้นเหนือ"** พวกเราจึงได้เตรียมตัวขึ้นเหนือ โดยตกลงกันว่าเราจะออกเดินทางเย็นวันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๑ พักที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ๑ คืน รุ่งขึ้นเช้าวันเสาร์จึงจะเริ่มต้นออกเดินทางไปจังหวัดเหนือสุดของประเทศไทย

๔. จังหวัดเชียงราย

เช้าวันเสาร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๑ ณ ที่แคมป์สน คณะเราในการเดินทางขึ้นเหนือคราวนี้มีด้วยกัน ๘ คนคือ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ คุณสุนีพันธุ์ วุทธเสถียร คุณกำพล จัตุทะศรี และข้าพเจ้า โดยมีคุณสาธร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ทำหน้าที่เป็นสารถีเช่นเคย พวกเราได้ทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นิดหน่อยก่อนออกเดินทาง หลังจากที่อาจารย์พรได้ดูแลสั่งงานคนงานเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ออกเดินทางกัน รถออกจากบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ตอน ๐๙.๒๐ น. แล่นรถขึ้นเหนือไปเรื่อยผ่านจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย แพร่ พะเยา แต่พวกเราไม่ได้พักทำงานตามจังหวัดที่ผ่านเหล่านี้ คงมุ่งเหนือขึ้นไปจนถึงจังหวัดเชียงรายแวะนมัสการอนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช เวลา ๑๗.๓๐ น. ณ ที่นี้เอง เมื่อเข้าสมาธิได้พบพระองค์และพ่อขุนเม็งราย ฯ ผู้สร้างเมืองเชียงรายเชียงใหม่พร้อมทั้งข้าราชบริพารมากมาย พระองค์รับสั่งว่า **"จงไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากพระบรมธาตุจอมกิตติ เชียงแสน เพื่อจะเป็นเครื่องหมายแทนเชียงรายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ"**

ระยะทางจากตัวจังหวัดเชียงรายถึงเชียงแสนเกือบเจ็ดสิบกิโลเมตร ขณะนั้นก็เย็นมากแล้วพวกเราจึงตัดสินใจกันว่าจะไปเชียงแสนในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นจึงได้ตรงไปจวนที่พักผู้ว่าราชการจังหวัด และได้พบกับ **นายชุ่ม บุญเรือง** ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น เพื่อบอกกล่าวและขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่มีในบริเวณจวน อาจารย์พรได้มอบหนังสือไว้ให้หลายเล่ม ต่อจากนั้นพวกเราได้ไปพบท่านเจ้าคุณ **พระราชปัญญาโมลี** เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย เพื่อขอน้ำมนต์และดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่มีในวัด ท่านเจ้าคุณให้การต้อนรับอย่างดี เมื่อทราบถึงความประสงค์แล้ว ท่านเจ้าคุณได้มอบผงปลุกเสกเพื่อว่าจะได้สมทบไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อีกด้วย กว่าพวกเราจะเสร็จธุระกันที่วัดก็ราวทุ่มเศษ จึงเป็นอันว่าพวกเราจะต้องหาที่พักในตัวจังหวัดเชียงรายนั้นเอง

เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๑ ออกจากที่พักที่เชียงรายมุ่งสู่เชียงแสน เมืองสำคัญเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่พระเจ้าพรหมมหาราช อากาศยามรุ่งอรุณริมฝั่งโขง เชียงแสน สดชื่นแจ่มใส หมอกยังคงโรยตัวบางเบาอยู่ทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะเหนือผิวน้ำลำสายน้ำโขง ซึ่งเปี่ยมตลิ่งมองดูคล้ายกำลังไหลเอื่อย ๆ เรื่อย ๆ แต่แท้ที่จริงแล้ว ภายใต้ผิวน้ำนั้นคงจะไหลเชี่ยวกรากทีเดียว พวกเราแวะรับประทานอาหารเช้าที่ริมฝั่งโขงนี้ แล้วจึงได้ตรงไปวัดพระบรมธาตุจอมกิตติ จอดรถไว้เชิงบันไดพระบรมธาตุแล้ว พวกเราก็เตรียมสิ่งของและพากันเดินขึ้นบันไดไป ๓๙๓ ขั้น เพราะพระบรมธาตุจอมกิตตินี้ตั้งอยู่บนยอดเขา บรรยากาศสองข้างบันไดที่ขึ้นไปร่มรื่น ครึ้มด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย มีดอกไม้ซึ่งทางวัดปลูกประดับไว้บ้าง ดอกไม้ป่าบ้าง พวกเราขึ้นถึงพระบรมธาตุตอน ๐๗.๓๐ น. พอดี

ณ บริเวณพระบรมธาตุเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ขณะที่พวกเราขึ้นไปถึงนั้นยังเช้านัก จึงยังไม่มีใครขึ้นไป ทำให้บริเวณนั้นเงียบเชียบ มองลงไปรอบด้านเห็นตัวเมืองเชียงแสนสงบนิ่งอยู่ในสายหมอก ลำน้ำโขงเป็นสีขาวลดเลี้ยวไปมา ฝั่งโขงฟากหนึ่งซึ่งเป็นฝั่งประเทศลาว ขมุกขมัวอยู่ในสายหมอก มองไม่เห็นสิ่งใด พวกเราได้ทักษิณาวัตรรอบองค์พระบรมธาตุจอมกิตติ แล้วก็สวดมนต์นั่งสมาธิที่บริเวณนั้นเอง นิมิตในสมาธินั้นแสงสว่างพวยพุ่งรอบองค์พระบรมธาตุ ข้าพเจ้าได้พบพระองค์ พ่อขุนเม็งราย ฯ และพ่อขุนผาเมือง พร้อมทั้งข้าราชบริพาร พระองค์รับสั่งว่า **ให้ชายที่มาด้วยกัน ๓ คนนี้เข้ามาเอาดินในพระบรมธาตุคนละ ๒๔ กำมือ รวมกันเป็น ๗๒ กำมือ สำหรับหญิง ๕ คน ให้นั่งสมาธิ เพราะในองค์พระบรมธาตุเป็นสถานที่ซึ่งหญิงเข้าไม่ได้** เมื่อเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ได้ช่วยกันเก็บดอกไม้ทุกอย่างเท่าที่พบ พวกเราเสร็จจากบริเวณพระบรมธาตุจอมกิตติตอน ๐๘.๓๐ น. ยังพอมีเวลาอยู่บ้าง จึงพากันเลยไปเที่ยวชมพระธาตุผาเงา ซึ่งอยู่ห่างจากพระบรมธาตุจอมกิตติไปอีก ๓ กิโลเมตร เป็นอันว่าพวกเราเสร็จธุระทั้งหมดแล้วในจังหวัดเชียงราย จึงได้เรื่อยลงมาสู่พะเยา

๕. จังหวัดพะเยา

ขณะที่แล่นรถมาเกือบจะถึงพะเยา เมืองของพ่อขุนงำเมืองในอดีตอันแสนไกลราว ๘๐๐ กว่าปี อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า ที่พะเยานี้พระองค์รับสั่งให้ไปเอาอะไรที่ไหน ข้าพเจ้าก็ยังไม่ทราบเช่นเดียวกัน จึงได้เข้าสมาธิเพื่อที่จะถามจากพ่อฤาษีว่า ที่พะเยานี้พระองค์ท่านจะให้ทำอย่างไร ก็ได้พบ**พระองค์พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พ่อขุนเม็งรายฯ** พระองค์รับสั่งว่า **จงไปเอาดิน ณ ที่ริมฝั่งแม่อิง ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงฯ พ่อขุนเม็งรายฯ และพ่อขุนงำเมืองได้มายืนอิงกันสาบานเป็นเพื่อนน้ำสาบานต่อกัน ซึ่งต่อมาแม่น้ำสายนี้มีชื่อว่า แม่น้ำอิง**

เมื่อทราบเช่นนี้แล้ว พวกเราก็ต้องหาใครสักคนหนึ่งถามว่าแม่น้ำอิงนี้อยู่ที่ไหนไปทางทิศใด จึงได้ตัดสินใจกันว่าถ้าอย่างนั้นพวกเราจะต้องไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดและท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเสียก่อน เผื่อจะได้ถามรายละเอียดต่าง ๆ ได้ แต่ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๑.๑๔ น. แล้ว คุณสาธรแล่นรถเลียบริมฝั่งกว๊านพะเยาอันมีแต่น้ำเวิ้งว้างมองไม่เห็นฟากฝั่งอีกด้านหนึ่ง นอกจากทิวเขาเป็นเส้นแนวดูคล้ายทะเลสาบน้ำจืด มีแต่เรือหาปลาและพุ่มไม้ขึ้นในน้ำเป็นจุดเล็ก ๆ ดำ ๆ อยู่บ้างประปราย ตามริมฝั่งกว๊านพะเยาก็มองเห็นเรือหาปลาชัด บ้างก็กำลังทอดแห บ้างก็กำลังนั่งเรือตกเบ็ด รู้สึกเป็นชีวิตที่สงบไปอีกแบบหนึ่ง ทุกคนลงความเห็นว่าพวกเราควรจะแวะรับประทานอาหารที่ริมฝั่งกว๊านพะเยากัน

ครั้งแรกที่ผ่านพะเยานั้น ข้าพเจ้านึกเองในใจว่า ที่จังหวัดพะเยานี้พระองค์ท่านคงจะให้เอาอะไรที่กว๊านพะเยานี้ เพราะกว๊านพะเยาเป็นสัญลักษณ์ของชาวพะเยา แต่ก็คาดผิดถนัด เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ได้ถามทราบจากคนแถบนั้นว่า บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดและวัดเจ้าคณะจังหวัดไปทางทิศไหน แล้วพวกเราก็มุ่งไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน ไปถึงปรากฏว่าทั้งประตูบ้านพัก

และประตูรั้วปิดสนิท จึงถามได้ความจากคนที่กำลังเดินทำธุระอยู่แถบนั้นว่า ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพิ่งย้ายบ้านพักวันนี้เอง พวกเราจึงตามจะไปที่บ้านพักหลังใหม่ บังเอิญทางที่ไปนี้ผ่านวัดเจ้าคณะจังหวัดก่อน จึงได้พากันแวะพบ**ท่านเจ้าคุณพระโสภณอรรถมุนี** วัดศรีโคมคำ เจ้าคณะจังหวัดพะเยา เป็นเรื่องแปลกเหลือเกินที่พออาจารย์พรแนะนำตัว ท่านเจ้าคุณท่านรู้จักทันทีและดีใจมาก เพราะท่านเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณ อ่านหนังสือวิญญาณมานาน แต่ท่านยังไม่เคยรู้จักตัวอาจารย์พรเลย นอกจากอ่านหนังสือและได้ยินชื่อเสียง อาจารย์พรได้ถามท่านเจ้าคุณถึงแม่น้ำอิงว่าอยู่ที่ไหน โชคดีอะไรอย่างนั้น ท่านเจ้าคุณเป็นนักประวัติศาสตร์สมัครเล่น ท่านสนใจค้นคว้าถึงความเป็นมาของเมืองพะเยา แม่น้ำอิง จนเขียนเป็นหนังสือประวัติเมืองพะเยาเอาไว้ ทำให้พวกเราได้ทราบว่าแม่น้ำอิงอยู่ที่ไหน พวกเราจากท่านเจ้าคุณมาด้วยความปลื้มปีติสบายใจ แล้วได้ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดที่บ้านพักหลังใหม่

พอรถจอดมองเข้าไปในบริเวณบ้านพัก เป็นบ้านพักซึ่งปลูกใหม่ในที่ใหม่จริง ๆ (ทั้งนี้เป็นเพราะว่าจังหวัดพะเยานี้เพิ่งตั้งขึ้นเป็นจังหวัดใหม่ ๆ เดิมเป็นอำเภอหนึ่งขึ้นกับจังหวัดเชียงราย) เพราะบริเวณบ้านพักไม่มีต้นไม้สักต้นเดียวหรือแม้แต่หญ้า พวกเราใจหายวาบว่า แล้วจะได้ดอกไม้อะไรจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาล่ะ ต้นไม้ไม่มีสักต้น พวกเราได้เข้าไปในบ้านพัก เห็นทุกคนในบ้านกำลังชุลมุนจัดบ้านเพราะเพิ่งขนย้ายมาจากบ้านหลังเดิม ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชื่อ**นายสัญญา ปาลวัฒน์วิชัย** ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อทราบถึงความประสงค์ ท่านจึงเอ่ยขึ้นว่าผมเพิ่งย้ายบ้านมาใหม่วันนี้เอง ยังไม่มีต้นไม้ดอกไม้อะไรเลยนอกจากโป๊ยเซียนต้นเดียว ซึ่งเป็นต้นไม้เสี่ยงทายเอาติดมาด้วยวันนี้ มีดอกอยู่ ๑ ช่อ ๘ ดอก พูดแล้วท่านก็ลุกขึ้นไปเด็ดดอกโป๊ยเซียนในกระถางเสี่ยงทายมอบให้ อาจารย์พรรับมาด้วยความดีใจและเกรงใจ โชคดีที่สุดพวกเราได้รับดอกโป๊ยเซียนจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาเด็ดมาให้ด้วยมือของท่านเอง

ออกจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดตรงไปริมฝั่งแม่อิง ซึ่งทราบจากท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด และคำยืนยันจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ณ ริมฝั่งแม่น้ำอิงแต่เดิม บัดนี้เป็นสถานที่ตั้งสถานีที่ทำการประมงจังหวัด นอกจากตึกสำนักงานแล้วบริเวณนั้นทางการก็ได้จัดตกแต่งเป็นส่วน ๆ ให้เป็นที่พักผ่อน สะอาดน่าเที่ยวชม มีฝายน้ำล้น บ่อเพาะพันธุ์ปลาต่าง ๆ ต้นไม้ ดอกไม้ประดับจัดไว้อย่างสวยงาม สถานที่นี้อยู่ติดกับกว๊านพะเยาเพียงแค่ถนนทางหลวงกั้นเท่านั้นเอง ฉะนั้นเมื่อมายืนอยู่ ณ บริเวณแห่งนี้ จึงมองเห็นกว๊านพะเยาสวยงามมาก มีผู้คนเข้าไปเดินเที่ยวชม บ้างขี่จักรยาน บ้างนั่งอยู่สนามหญ้าใต้ต้นไม้ พวกเราเข้าไปในบริเวณนี้แล้ว อาจารย์พรถามขึ้นว่าจะเอาอะไรตรงไหน เพราะไม่ว่าพวกเราจะไปอยู่ตรงจุดไหน ดูบรรยากาศไม่ปลอดโปร่งเท่าที่ควร ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิเพื่อจะทูลถามพระองค์ว่าจะทำอย่างไรกันดี เพราะบริเวณเหล่านี้กว้างขวางเกินกว่าที่เราจะหาจุดเองได้ พระองค์รับสั่งว่า **จงขึ้นรถแล้วแล่นข้ามสะพานที่มีประตูน้ำระหว่างกว๊านกับแม่อิงนี้ไปเสียก่อน**

พวกเราจึงได้ขึ้นรถและแล่นข้ามสะพานมาประมาณ ๑ กิโลเมตร ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็อึงอลสับสนได้ยินแต่เสียงซึ่งมีความรู้สึกว่าไม่ใช่คนพูด แต่เป็นคล้ายเสียงนั้นแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศเป็นคลื่นเข้ามาปะทะโสตประสาทว่า **“รออยู่แล้วเป็นนาน จงมาเอาดิน ณ บริเวณใต้ต้นโพธิ์ใหญ่บนเนินนี้”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้หยุดรถมองไปฟากขวามือเป็นเนินใหญ่ แม้ถนนที่พวกเราแล่นรถก็อยู่ต่ำกว่าเนินนี้มาก จนถ้าไม่เหลียวดูอย่างจริงจังจะมองไม่เห็นต้นโพธิ์ เพราะไม่ได้อยู่ในระดับสายตาของพวกเรา จึงได้อ้อมเลี้ยวกลับหาทางขึ้น จึงได้รู้ว่าบริเวณนี้เป็นวัด ชื่อ**วัดศรีจอมเรือง** ป้ายนี้จะมองไม่เห็นขณะนั่งรถผ่านเพราะอยู่บนเนินสูงกว่าถนนมาก พวกเราเข้าไปในวัดจอดรถไว้ใต้ต้นโพธิ์ใหญ่ แล้วจึงเดินไปบอกพระขออนุญาตขุดดินใต้ต้นโพธิ์ ใกล้ ๆ ต้นโพธิ์มีเจดีย์ใหญ่สวยงามตั้งอยู่ พวกเราได้ไปจุดธูปเทียนสวดมนต์ที่หน้าพระเจดีย์นั้น ข้าพเจ้าเข้าสมาธิได้พบพระองค์ พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนรามคำแหง ฯ พ่อขุนเม็งราย ฯ และอีกองค์หนึ่งซึ่งพ่อขุนรามคำแหง ฯ และพ่อขุนเม็งราย กล่าวขึ้นพร้อมกันว่า**นี่แหละคือพ่อขุนงำเมือง** ส่วนคนงามซึ่งติดตามมาด้วยนี้คือ **พระนางอั้วเชียงแสน พระมเหสีของพ่อขุนงำเมือง**เอง และพ่อขุนงำเมืองนี่เองบอกให้หยุดรถเอาดิน ณ ที่ใต้ต้นโพธิ์ใหญ่ และบอกอีกว่าที่เนินตั้งวัดนี้เองเดิมเป็นคุ้มของพระองค์และพระนางอั้วเชียงแสน ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและทุกคนรับฟัง ทำให้เกิดความปลื้มปีติโดยทั่วกันที่เราได้พบพ่อขุนงำเมือง พระนางอั้วเชียงแสน ซึ่งอยากจะพบมานานแล้ว แต่ไม่ทราบจะทำประการใดดี

เป็นอันว่าพวกเราเสร็จธุระกันแล้วที่จังหวัดพะเยา ขณะนั้นเป็นเวลาบ่ายสามโมง จึงปรึกษาและตกลงกันว่าพวกเราจะมุ่งสู่เชียงใหม่

๖. *จังหวัดเชียงใหม่*

จากพะเยาออกมาประมาณเกือบ ๘๐ กิโลเมตร ถึงแม่สรวยจะมีป้ายขวามือบอกทางแยกไปเชียงใหม่ ๑๐๖ กิโลเมตร พวกเราตัดสินใจเลี้ยวไปตามเส้นทางนี้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยแน่ใจนักว่าทางการจะตัดถนนไว้เรียบร้อยหรือยัง แต่ก็ได้เรียนถามจากผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาแล้ว ท่านบอกว่าคาดว่าถนนจะเรียบร้อย แต่เส้นทางนี้ต้องขึ้นเขาลดเลี้ยวหน่อย พวกเราแล่นรถผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ เรื่อยมาเป็นระยะ ๆ สลับทิวเขาและป่าไม้จนถึงอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทางเริ่มลดเลี้ยวมากขึ้น แต่สองข้างทางก็สวยเหลือเกิน บางแห่งมองเห็นสายน้ำแล่นเลียบคู่ไปกับถนน บางแห่งก็เป็นโตรกธาร เมื่อพ้นเขตอำเภอเวียงป่าเป้าก็เข้าเขตอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ หนทางยิ่งลดเลี้ยว สูงชันบ้าง อากาศยามเย็นขณะที่แล่นรถอยู่ตามถนนที่มีสองฟากข้างเป็นป่าเขา ทำให้เกิดความรู้สึกเยือกเย็นวังเวง แต่ก็สงบสดชื่น ขณะที่กำลังเพลินอยู่กับทัศนียภาพสองข้างทาง ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เงียบลึกลงเบาสบาย ได้พบท่านครูบาศรีวิชัย ท่านบอกว่า “ท่านมารับ” ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย รถแล่นเรื่อยมาจนเข้าสู่เขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่เวลา ๑๘.๓๐ น. ท่านครูบาศรีวิชัยบอกว่า ให้ขึ้นไปบนดอยสุเทพเสียก่อนแล้วจึงค่อยลงมาหาที่พัก พวกเราจึงตัดสินใจขึ้นดอยทันที เพราะที่เชียงใหม่นี้พระองค์รับสั่งให้เอาสิ่งมิ่งมงคลบนพระบรมธาตุดอยสุเทพ

พวกเราขึ้นไปถึงบนพระบรมธาตุดอยสุเทพตอน ๑๙.๓๐ น. ทุกอย่างเงียบสงัด ได้ยินแต่เสียงจักจั่นเรไร ประตูพระบรมธาตุปิดสนิทแล้ว เพราะเป็นเวลาค่ำคืนไม่มีผู้คนขึ้นมานมัสการในยามนี้ อาจารย์พรจึงพาพวกเราเดินไปรอบ ๆ พระบรมธาตุ ซึ่งมีกุฏิพระอยู่เรียงราย เพราะอาจารย์พรคาดว่าท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุดอยสุเทพนี้ ท่านคงจะเป็นเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อซักถามจากเด็กและเด็กก็พาไปพบท่านนั้น ช่างเป็นเวลาที่เหมาะเจาะทีเดียว ท่านเจ้าคุณกำลังจะลงจากดอยเพราะพระลูกวัดอาพาธหนัก กำลังรอให้เด็กลงไปหารถขึ้นมารับ จริงดังคาด **ท่านเจ้าคุณพระเทพวิสุทธาจารย์** เป็นเจ้าคณะจังหวัดด้วยและคุ้นเคยกับอาจารย์พรเป็นอย่างดี เมื่ออาจารย์พรแจ้งความประสงค์ ท่านก็มอบน้ำมนต์ให้พวกเราก็เดินเก็บดอกไม้ พร้อมกันนี้ท่านได้ให้เณรและเด็กไปเปิดประตูพระบรมธาตุ ทั้งให้เณรไปตามพระภิกษุซึ่งปกติเฝ้าอยู่ในโบสถ์พระบรมธาตุมาให้ความสะดวกด้วย ทำให้พวกเราทำงานทุกอย่างได้สะดวกรวดเร็วเกินคาดคิด

เมื่อเข้าไปในพระอุโบสถจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทำวัตรสวดมนต์ แล้วก็ออกมาทักษิณาวัตรรอบองค์พระบรมธาตุ ได้ขอเถ้าธูปเทียนจากกระถางธูปในพระอุโบสถ และกระถางธูปหน้าพระบรมธาตุมาอย่างละ ๗๒ กำมือ โดยแต่ละคน ๙ กำมือ เพราะพวกเราไปกันรวมทั้งหมด ๘ คน พวกเราทำธุระทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยก็ราวสองทุ่มครึ่ง จึงได้กราบลาท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด แล้วลงจากดอยเข้าสู่ตัวเมืองเชียงใหม่ ตกลงกันว่าจะตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดเลยทีเดียว จะได้เสร็จธุระทั้งหมดที่เชียงใหม่แล้วค่อยหาที่พักกัน วันรุ่งขึ้นจะได้ออกเดินทางไปจังหวัดแม่ฮ่องสอนแต่เช้า

ถึงบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายประเทือง สิทธิพงษ์** ตอน ๒๑.๑๐ น. ยามที่เฝ้าประตูบอกว่า **“พบไม่ได้เพราะท่านผู้ว่า ฯ นอนหลับแล้ว”** จึงเป็นอันว่าเราไม่ได้พบผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เราบอกสั่งยามไว้ว่าพรุ่งนี้แต่เช้าเราจะมาขอพบ และได้ฝากหนังสือไว้กับยามให้ท่านผู้ว่าฯ ด้วย จากนั้นก็ได้ไปหาที่พักค้างแรมกัน

แต่เช้าวันจันทร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๑ ออกจากที่พักรับประทานอาหารเช้า แล้วมาบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดตอน ๐๗.๑๕ น. พบยามคนเดิมบอกว่าพบไม่ได้เพราะท่านผู้ว่า ฯ ยังไม่ตื่น ถ้าต้องการพบให้ไปพบที่ศาลากลางจังหวัด พวกเรานึกฉุนขึ้นมาเหมือนกัน เพราะในการที่จะไปพบท่านผู้ว่าฯ ที่ศาลากลางจังหวัดนั้นไม่เป็นสิ่งซึ่งลำบากอะไร แต่พวกเราต้องการดอกไม้ภายในบ้านพักด้วย จึงพยายามจะขอพบที่บ้าน แต่ก็นึกชมอยู่ในใจเหมือนกันว่ายามเฝ้าประตูนี้ช่างรักษาความปลอดภัยได้อย่างดีเหลือเกิน

เป็นอันว่าเช้านี้พวกเราไม่ได้พบท่านผู้ว่าฯ อีก จะรออยู่จนสายถึงเวลาไปทำงานที่ศาลากลางก็เป็นการเสียเวลาจนเกินไป เพราะพวกเรายังมีธุระที่จะต้องทำอีกหลายอย่าง จึงตัดสินใจเดินทางต่อไปเมืองงาย **ซึ่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาตั้งทัพครั้งสุดท้ายที่จะยกทัพไปตีอังวะ แล้วไปสิ้นพระชนม์ที่เมืองหาง** เพราะพ่อฤๅษีแนะนำว่าควรจะไปนมัสการพระสถูปขององค์ที่เมืองงายนี้ก่อน จึงค่อยเดินทางต่อไปแม่ฮ่องสอน พวกเราจึงคิดว่าให้เสร็จธุระที่แม่ฮ่องสอนเสียก่อนจึงค่อยมาพบผู้ว่าฯ เชียงใหม่ก็แล้วกัน เพราะถึงอย่างไรเมื่อกลับจากแม่ฮ่องสอนก็ต้องผ่านมาเชียงใหม่อีก

ระยะทางจากเชียงใหม่ผ่านมาแม่ริม แม่แตง เชียงดาวถึงเมืองงายราว ๑๐๐ กิโลเมตร ภูมิประเทศแถบนี้เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน เพราะต่อจากเมืองงายนี้อีก ๕๐ กิโลเมตรก็จะถึงอำเภอฝาง เหนือสุดของเชียงใหม่ อาณาเขตติดต่อไปทางพม่า พระสถูปตั้งเห็นเด่นชัดเป็นสง่าสมศักดิ์ศรี ขณะที่ไปถึงนั้นอากาศมืดครึ้ม ฝนลงเม็ดอยู่ปรอย ๆ พวกเราจุดธูปเทียนทักษิณาวัตรบูชานมัสการองค์พระสถูป พระองค์รับสั่งว่าไม่ต้องเอาอะไรจากสถานที่นี้ไปนอกจากดอกไม้ทุกชนิดตามบริเวณนี้เท่านั้น เมื่อเสร็จจากนมัสการแล้วจึงได้เดินเก็บดอกไม้และเที่ยวชมบริเวณรอบ ๆ ซึ่งมีเนื้อที่หลายไร่ ห่างจากพระสถูปไปทางขวามือราว ๓๐ เมตร มีพลับพลาที่ประทับรับเสด็จ ถัดจากพลับพลาไปไม่ห่างเป็นสภาพค่ายจำลองให้คล้ายสมัยในอดีต พวกเรากลับจากเมืองงายมาด้วยความรู้สึกวังเวงประทับใจ แวะรับประทานอาหารกลางวันที่น้ำตกแม่สา ผ่านตัวเมืองเชียงใหม่แล้วตัดสินใจมุ่งสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป

๗. จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ออกจากเชียงใหม่ราว ๑๔.๐๐ น. ผ่านอำเภอสันป่าตอง จอมทอง ขณะที่รถแล่นเข้าเขตอำเภอจอมทองนั้น ข้าพเจ้าได้ยินเสียงสะท้านสะเทือนเลื่อนลั่นคล้ายเสียงหัวเราะ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเสียงนั้นดังมาจากทางทิศใด ดูรู้สึกห้อมล้อมอยู่รอบตัว พ่อฤๅษีบอกว่า เป็นเสียงแห่งเจ้าขุนเขายิ่งใหญ่ดอยอินทนนท์ ข้าพเจ้าจึงน้อมใจรำลึกนมัสการและให้สัญญาอยู่แต่เพียงในใจว่า *“ให้กลับมาจากแม่ฮ่องสอนก่อนเถิด แล้วจะขึ้นไปนมัสการเยือนเจ้าพ่อถึงบนยอดดอย”*

รถยังคงแล่นเรื่อยไม่หยุดยั้ง ผ่านจอมทองเข้าเขตอำเภอฮอด สองฟากข้างเส้นทางเริ่มสวยงามขึ้น ลัดเลาะไปตามไหล่เขาบ้าง เป็นที่ราบบ้าง จนเข้าเขตวนอุทยานแห่งชาติออบหลวง ซึ่งขึ้นกับอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ แต่เป็นเขตติดต่อกับอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ จุดนี้เองก่อนที่รถจะแล่นผ่านเลยไป ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มหวั่นไหวผิดไปจากปกติอีก ได้ยินเสียงพูดห้าวเคล้าหัวเราะดังสนั่นก้องไปทั่วทุกอณูของบรรยากาศว่า **เรา...ขุนยวม...ยินดีหลาย จงยอหยุดหว่างนี้เอาทรายแก้วจากออบหลวงไป** ข้าพเจ้าบอกให้คุณสาธรหยุดรถ ได้บอกให้อาจารย์พรและทุกคนทราบแล้วพวกเราก็พากันเดินไป ณ จุดที่หน้าผาใหญ่สูงชัน จนได้สมญานามว่า Grand Canyon ของเมืองไทย ซึ่งเบียดชิดกันอยู่ ใต้ซอกผาลงไปเป็นสายน้ำไหลเชี่ยว เสียงน้ำกระทบโขดหินดังซัดซ่าอยู่ไม่ขาดระยะ บรรยากาศบริเวณออบหลวงนี้ร่มรื่นสงบเย็นสบายสดชื่นอย่างบอกไม่ถูก มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยเหมือนถูกโอบอุ้มให้อยู่ในอ้อมแขนของสิ่งสวยงามรอบด้าน พวกเราทุกคนดื่มด่ำอยู่กับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอันสวยงามนั้น ต่างมีความรู้สึกตรงกัน โดยแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเอ่ยปากบอกกันว่ามีความรู้สึกเป็นสุขอย่างไร

อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า ท่านจะให้เอาทรายอะไรตรงไหนอีก ก็ที่เชียงใหม่เราก็เอามาจากพระบรมธาตุดอยสุเทพแล้ว จะต้องเอาที่นี่ไปอีกหรือ ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิได้พบพระองค์ พ่อฤๅษีและเหล่ารุกขเทวามากมายต่างกำลังปีติชื่นชมโสมนัสที่พระองค์เสด็จมาถึงที่นี่ พร้อมกันนี้ก็ได้ยินเสียงหัวเราะเคล้า

แทรกซึมอยู่ตลอดเวลา พระองค์รับสั่งว่า **เจ้าผู้เป็นใหญ่แห่งเทือกเขาขุนยวมแม่ฮ่องสอน มารับถึงออบหลวงเชียงใหม่ เขตติดต่อแม่สะเรียง แม่ฮ่องสอน ให้นำสิ่งแทนไปไว้ที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อโยงใย** ข้าพเจ้าบอกให้อาจารย์พรทราบ พวกเราต่างมองหายังไม่เห็นทรายสักแห่งเดียว นอกจากโขดหินและดินธรรมดา ความรู้สึกของข้าพเจ้าเบาหวิวออกเดินนำหน้าโดยไม่ค่อยรู้สึกตัว มองเห็นพระองค์ประทับยืนอยู่บนโขดหิน ซึ่งอยู่ริมตลิ่งอีกฟากของสายน้ำที่ไหลผ่านซอกผาสูงนั้นเป็นก้อนหินใหญ่ลานเรียบ คล้ายพระแท่นที่ประทับเหมือนมีแรงดึงดูด ข้าพเจ้าจึงเดินเลี้ยวลงมายืนอยู่ฝั่งตรงกันข้าม พวกเราทุกคนจึงเห็นว่า ณ ตรงจุดที่เดินเลี้ยวลงมายืนกันอยู่นี้ เป็นลานหาดทรายขาวสะอาดละเอียดนุ่มต่อการสัมผัส ซึ่งตรงนี้เองถ้ามองจากทางเดินธรรมดามองไม่เห็น และคงจะไม่ค่อยมีใครได้ลงมาเห็นนัก นอกจากคนที่ชอบเดินซอกแซกจริง ๆ เพราะมองดูไม่เห็นมีร่องรอยของใครหรือสิ่งใดมาแผ้วพาน พวกเราจุดธูปเทียน อาจารย์พรชุมนุมเทวดา แล้วพวกเราก็ได้ทรายแก้ว ณ ตรงจุดนี้เอง ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๖.๐๐ น. พอดี

พวกเราออกเดินทางต่อ เส้นทางช่วงนี้จากออบหลวงถึงแม่สะเรียง...สวยเหลือเกิน รถแล่นอยู่บนเทือกเขาซึ่งติดกันเป็นพืด มองไปสองฟากข้างเป็นทิวเขาสลับซับซ้อนสุดลูกหูลูกตา รถยังคงแล่นเลี้ยวไปโค้งมาตลอดเวลา สองฟากถนนบางแห่งเป็นสวนทดลองป่าสนสองใบบ้าง สนสามใบบ้าง และอีกสารพัดสน พวกเราตื่นตาตื่นใจกันมาก เพราะสนเหล่านี้เหมือนสนที่แคมป์สนของเรา แต่ที่แคมป์สนของเรานั้นถูกทำลายไปจนเหลืออยู่ไม่กี่ต้น พวกเรากำลังใฝ่ฝันอยากจะให้ที่พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สนของเราเต็มไปด้วยป่าสนเช่นนี้ สนที่เห็นเหล่านี้เป็นโครงการทดลองช่วยเหลือของกรมป่าไม้ จากออบหลวงมาไม่นานนักก็พ้นเขตอำเภอฮอดเข้าสู่แม่สะเรียง พวกเราถึงแม่สะเรียงราว ๑๘.๓๐ น. เห็นป้ายบอกระยะทางของกรมทางหลวงว่า แม่ฮ่องสอน ๑๖๔ กิโลเมตร

ครั้งแรกอาจารย์พรคิดว่าพวกเราควรจะพักค้างคืนที่แม่สะเรียง เพราะเส้นทางจากแม่สะเรียงถึงแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างไรบ้างก็ไม่ทราบ เพราะผู้ที่ร่วมเดินทางมาทั้งหมดนี้ไม่มีใครเคยได้ผ่านมาเส้นทางนี้เลย และอีกอย่างก็จวนจะมืดอยู่แล้ว แต่คุณสาธรซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีบอกว่า **“เพียงแค่ ๑๖๔ กิโลเมตรเท่านั้น แล่นรถอีกไม่เท่าไรก็ถึง สำหรับเส้นทางดูจากแผนที่บอกว่าทางการตัดไว้ดีแล้ว”** จึงได้ตัดสินใจมุ่งสู่แม่ฮ่องสอนทันที โดยไม่ได้แวะรับประทานอาหารเย็นเสียก่อน รถแล่นมาได้ไม่นานเท่าไรนักก็มืดสนิทลงถนนซึ่งราบเรียบจากตัวแม่สะเรียงออกมาไม่ถึง ๓๐ กิโลเมตร เส้นทางที่แต่เดิมคิดว่าดีแล้วเริ่มขรุขระและแคบเข้า เพราะเป็นเส้นทางซึ่งทางการได้ตัดไว้นานแล้ว และส่วนมากรถที่แล่นอยู่ก็มีแต่รถลากไม้เท่านั้น จึงทำให้ถนนเสียมาก จนบางแห่งรถธรรมดาแทบจะแล่นผ่านไม่ได้ และบางแห่งรถก็สวนกันแทบไม่ได้ นอกจากจะจอดเบียดข้างทางไว้คันหนึ่งก่อน โชคดีที่ตลอดเวลาที่เราแล่นรถอยู่ไม่มีรถสวนมาเลย รถแล่นหักเลี้ยวไปเลี้ยวมาตลอดเวลา จนข้าพเจ้าคิดว่าถนนอะไรนะหงุกหงิกได้ขนาดนี้ สองข้างทางเป็นอย่างไรบ้างมิอาจจะมองเห็น มองเห็นแต่ถนนขรุขระที่แสงไฟรถส่องไปเบื้องหน้า ขณะนั้นอากาศเย็นและมีฝนลงเม็ดปรอย ๆ อยู่ไม่ขาดสาย ระยะทางจากแม่สะเรียงมาซึ่งดีอยู่ไม่ถึง ๓๐ กิโลเมตร แล้วก็ผ่านอำเภอแม่ลาน้อย อำเภอขุนยวมมาโดยลำดับ จนถึงตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยสวัสดิภาพ พวกเราเดินทางอยู่บนเส้นทางวิบาก

นี้ตลอดเวลาสามชั่วโมงครึ่ง ถึงแม่ฮ่องสอน ๒๒.๐๐ นาฬิกาพอดี โชคดีเหลือเกินที่พอเข้าถึงตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ได้ที่พักทันที แล้วทุกคนจึงได้รับประทานอาหารเย็นและพักผ่อน

เช้าวันอังคารที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๑ ทุกคนตื่นขึ้นแต่เช้าด้วยความสดชื่น เพราะอากาศที่แม่ฮ่องสอนนี้ดีเหลือเกิน ท้องฟ้ารุ่งสางแล้วจึงได้พบว่าตัวเองได้เข้ามาอยู่เมืองในหมอก มองไปทางทิศใดมีแต่หมอกขาวปกคลุมเห็นทิวเขาขมุกขมัวตะคุ่มอยู่รอบด้าน แม่ฮ่องสอนนี้เป็นเมืองที่สงบเงียบจริง ๆ รถราไม่มีวิ่งขวักไขว่ตามสี่แยกไม่ต้องมีสัญญาณไฟจราจร ดูทุกบ้านทุกหนทุกแห่งอยู่กันอย่างสงบสุข ประชากรมีไม่มาก พวกเราได้ไปพบ**นายไพฑูรย์ ลิมปิทีป** ผู้ว่าราชการจังหวัดที่บ้านพักในเช้าตรู่นั่นเอง ท่านผู้ว่า ฯ ให้การต้อนรับพวกเราเป็นอย่างดี เสียเวลาคุยด้วยอยู่เกือบ ๒ ชั่วโมง และมีกาแฟหอมกรุ่นเช้าๆ มาเลี้ยงด้วย ท่านผู้ว่าฯ บอกพวกเราว่าโดยปกติคนที่จะมาแม่ฮ่องสอนนี้จะต้องมาทางเครื่องบิน โดยจะมีเครื่องบินจากเชียงใหม่มาวันเว้นวัน การติดต่อทางคมนาคมทางบกยังลำบากอยู่มาก เพราะแม่ฮ่องสอนเต็มไปด้วยทิวเขาสลับซับซ้อน ถนนหนทางตัดลำบาก พวกเราออกจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไปพบ **ท่านเจ้าคุณพระญาณวีราคม** เจ้าคณะจังหวัดที่**วัดดอนเจดีย์** ท่านเจ้าคุณคุยกับพวกเราอยู่ราวครึ่งชั่วโมง แล้วท่านก็แนะนำว่าควรจะขึ้นไปนมัสการพระธาตุดอยกองมู ซึ่งเป็นสัญลักษณ์และเป็นศรีเมืองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งท่านผู้ว่า ฯ ก็ให้คำแนะนำเช่นเดียวกัน และก็ตรงกับความมุ่งหมายของพวกเราที่จะขึ้นไปอยู่แล้ว

พระธาตุดอยกองมู ตั้งอยู่บนดอยเตี้ย ๆ ในตัวเมืองนั่นเอง มีทางรถยนต์วิ่งขึ้นราว ๓ กิโลเมตร พวกเราได้แล่นรถวนเวียนขึ้นไปจนถึงบนลานพระธาตุ ซึ่งสร้างขึ้นเป็นเจดีย์ใหญ่ ๑ คู่ ลักษณะพระธาตุสวยงามตามแบบอย่างพม่า แม้แต่ศาลาและกุฏิพระก็เป็นแบบอย่างพม่าไปหมด พวกเราทักษิณาวัตรรอบองค์พระธาตุแล้วเก็บดอกไม้ในบริเวณนั้น เมื่อขึ้นมายืนอยู่บนดอยกองมูแล้วทำให้เกิดความรู้สึกว่าข้าพเจ้ามาพบเมืองลับแลอีกแล้ว เป็นลับแลในป่าเขา ไม่ใช่ลับแลทางทะเลเหมือนอย่างพังงา เพราะแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองเล็ก ๆ อยู่โดดเดี่ยวในที่ราบน้อย ๆ ซึ่งมีทิวเขาล้อมรอบ ไม่น่าเชื่อว่าจะออกไปติดต่อกับใครได้ มองจากยอดดอยไปทุกทิศจะเห็นทิวเขาเป็นสีเขียวไกลเลยออกไปอีกเป็นสีครามสีเทาเข้มสีดำจนสุดขอบฟ้า ตัวเมืองขมุกขมัวอยู่ในหมอก ดูลึกลับและมีอาถรรพณ์ประหลาด

เมื่อเสร็จธุระทุกอย่างแล้ว พวกเราก็เดินทางกลับ โดยกลับทางเดิมที่มาเมื่อตอนกลางคืน เพราะไม่มีเส้นทางอื่น ออกจากตัวเมือง ๑๑.๓๐ น. การเดินทางตอนกลางวันเห็นสองข้างทางชัด ทุกคนจึงได้ระลึกถึงและกราบขอบพระคุณเจ้าพ่อขุนยวมโดยมิได้นัดหมายกัน เพราะเข้าใจเหตุผลดีว่า เมื่อเย็นวานนี้ทำไมเจ้าพ่อขุนยวมจึงได้ไปรับพวกเราถึงออบหลวง และให้ความคุ้มครองมาตลอดเส้นทาง เพราะเส้นทางที่ผ่านนี้ถ้าพวกเรามาเห็นตอนกลางวันคงจะไม่กล้าแล่นรถมาแน่ ในเมื่อมืดแล้วและฝนตกปรอย ๆ เช่นนั้น แต่จะอย่างไรก็ตามพวกเราก็ได้เดินทางมาถึงออบหลวงอีกครั้งหนึ่งเกือบ ๑๘ นาฬิกา โดยเจ้าพ่อตามมาส่งด้วย พวกเราได้ลงไปที่หาดทรายที่เดิม ข้าพเจ้าได้ยินเสียงเจ้าพ่อพูดขึ้นว่า **“มีผู้มารับช่วงแทนแล้ว ลาก่อน เป็นอย่างไรบ้าง แม่ฮ่องสอนมีอะไรประทับใจบ้างไหมที่จะน่าเชิญชวนให้กลับมาอีก เพราะทุกคนคงจะขยาดเมื่อนึกถึงการเดินทาง”** ข้าพเจ้าตอบเจ้าพ่อด้วยความรู้สึกที่แท้จริงว่า “ข้าพเจ้าไม่ขยาดเลย คิดอยู่ว่า

ถ้ามีโอกาสจะต้องกลับมาอีกอย่างแน่นอน เพราะได้รับความประทับใจมาก โดยเฉพาะสิ่งแรกก็คือประทับใจในน้ำใจของเจ้าพ่อที่มีเมตตาให้ความอบอุ่นคุ้มครอง และประทับใจในบรรยากาศที่อออบหลวงเรื่อยเลยไปจนถึงแม่ฮ่องสอน เพราะเมื่อไปกลับมาแล้วเกิดความรู้สึกคล้ายตื่นจากฝัน" ข้าพเจ้าได้ยินเสียงเจ้าพ่อหัวเราะชัดเจน และได้ยินคำพูดต่อไปอีกว่า **"ช่างเจรจานัก เจ้าเด็กน้อย"** แล้วเสียงหัวเราะนั้นก็ค่อย ๆ เลือนหายไป

ข้าพเจ้าเรียนถามพ่อฤาษีว่าที่เจ้าพ่อขุนยวมพูดว่ามีผู้มารับช่วงต่อแล้ว หมายความว่าอย่างไร หมายถึงใคร พ่อฤาษีบอกว่าหมายถึงเจ้าแห่งดอยอินทนนท์ ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและทุกคนฟัง พวกเราทุกคนก็ได้แต่น้อมระลึกถึงและกราบขอบพระคุณ

ออกจากออบหลวงเย็นมากแล้ว แล่นรถผ่านเรื่อยมาจนถึงจอมทองเกือบ ๒ ทุ่ม จึงเป็นอันว่าพวกเราขึ้นดอยอินทนนท์กันไม่ทัน ข้าพเจ้าได้ยินเสียงแว่วมาว่า **"ปลอดภัยแล้วนะ ลาก่อน ถ้ามาจะฝากของไปไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย"** พวกเราจึงได้เลยไปหาที่พักในตัวเมืองเชียงใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถึงที่พักเกือบ ๒๑ นาฬิกา

เชียงใหม่ครั้งที่ ๒

เช้าวันพุธที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๒๑ พวกเราตื่นแต่เช้าทุกคน แม้จะสดชื่น แต่ก็ดูเหน็ดเหนื่อยเพราะกรำการเดินทาง ปรึกษากันว่าจะไปไหนกันดี จะขึ้นดอยอินทนนท์ไปเยือนเจ้าพ่อถึงบนดอย เหมือนคำสัญญาในใจข้าพเจ้าตอนผ่านไปหรืออย่างไรดี หรือจะเดินทางกลับกรุงเทพฯ แล้วเมื่อขึ้นเหนือมาอีกค่อยไปหาเจ้าพ่อดี ในที่สุดก็ตกลงกันว่าเมื่อเราเสร็จธุระที่บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่แล้ว ก็ขึ้นดอยอินทนนท์ต่อจากนั้นก็จะไปทางลำพูน

ออกจากที่พักไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เช้า คราวนี้สมหวัง...ได้พบและเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักทุกชนิดเท่าที่มี แล้วพวกเราก็เลยขึ้นดอยอินทนนท์กันเลยทีเดียว

ดอยอินทนนท์ เป็นดอยที่สูงที่สุดในประเทศไทย ข้าพเจ้าจะไม่ขอเล่าละว่า จากเชิงดอยรถแล่นไปตามถนนจนถึงยอดดอยนั้นสวยงามให้ความประทับใจเพียงไร เจ้าพ่อมารับพวกเราจากเชิงดอย พวกเราขึ้นถึงยอดดอยตอน ๑๑.๓๐ น. เมฆหมอกปกคลุมหนาจนแทบจะมองไม่เห็นอะไร อันที่จริงรถของเราแล่นฝ่ากลุ่มเมฆอยู่ตลอดเวลาจนถึงยอดดอยนี้ เป็นระยะทางไม่ต่ำกว่า ๓ กิโลเมตรแล้ว เมื่อถึงยอดดอยอันเป็นลานใหญ่ที่ตั้งสถานีเรดาร์ของทหารอากาศ คุณสาธรหาที่จอดรถ เมื่อพวกเราเปิดประตูรถลงมาอากาศหนาวเย็นมาก ทุกคนหนาวสั่นเป็นลูกนกตกน้ำ เพราะไม่ได้คาดคิดว่าอากาศจะเป็นเช่นไร แต่ละคนจึงสวมเสื้อกันอย่างธรรมดา ได้ยินเสียงเจ้าพ่อดังกังวานมากระทบโสตประสาทว่า **จงเก็บดอกไม้และต้นไม้ซึ่งไม่อาจจะขึ้นหรือเจริญเติบโตได้ในที่ราบอากาศร้อน ฝากไปไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ** พวกเราจึงเดินขึ้นไปตรงที่เขียนไว้ว่า ยอดดอยอินทนนท์สูงที่สุดในประเทศไทย สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๕๖๕ -

๓๓๘๑ เมตร และเป็นศาลของเจ้าพ่อด้วย พวกเราจุดธูปเทียน อาจารย์พรชุมนุมเทวดาและนำพวกเราสวดมนต์ แล้วจึงเก็บดอกไม้ ต้นไม้ ตามที่เจ้าพ่อบอก แล้วพวกเราก็รีบลงจากยอดดอย เพราะหนาวเหลือเกิน

มาถึงเชิงดอยอีก ๑ กิโลเมตรถึงน้ำตกแม่กลาง พวกเราแวะรับประทานอาหารกลางวันกันที่น้ำตกแม่กลาง เวลา ๑๓.๓๐ น. ขณะที่รถแล่นออกจากน้ำตกแม่กลาง ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบลืมนึกถึงสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้ยินแต่คลื่นเสียงของเจ้าพ่อว่า **"บนยอดดอยอินทนนท์นี้มีอะไรประทับใจบ้างเมื่อเทียบกับเมื่อผ่านขุนยวมมา"** ข้าพเจ้าตอบเจ้าพ่อไปในทันทีนั้นว่า **"ณ ที่ดอยอินทนนท์นี้ประทับทั้งใจและประทับทั้งกายทุกขุมขนทั่วสรรพางค์กาย"** ที่ข้าพเจ้าตอบเจ้าพ่อไปเช่นนั้น ก็เพราะว่าขณะที่พวกเราอยู่บนดอยอินทนนท์นั้นหนาวสั่นจนขนลุกไปทั่วร่างกายตลอดเวลา เสียงเคล้าหัวเราะของเจ้าพ่อตอบมาอีกว่า **"ช่างเจรจาเหมือนอย่างขุนยวมว่าไว้จริง ๆ เจ้าเด็กเอ๋ย..."** แล้วเสียงหัวเราะของเจ้าพ่อก็ค่อย ๆ ดังขึ้น ๆ แล้วก็ค่อย ๆ เงียบเลือนหายไป เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวมองหันหลังกลับไปดู ยังคงเห็นดอยอินทนนท์ทะมึนลางเลือนและแล้วก็ลับตาไปในที่สุด เมื่อรถแล่นจากมาไกล จุดต่อไปของพวกเราคือจังหวัดลำพูน

๘. จังหวัดลำพูน

จากดอยอินทนนท์ผ่านมาทางอำเภอสันป่าตองถึงจังหวัดลำพูน ใช้เวลาเพียงชั่วโมงเดียว พวกเราตรงไป**วัดพระบรมธาตุหริภุญชัย**ตามคำรับสั่ง

วัดพระบรมธาตุหริภุญชัย พระธาตุมิ่งเมืองอันล่ำลือแห่งลำพูน หาไม่ยากนักเพราะตั้งอยู่ใจกลางเมือง มองเห็นองค์พระเจดีย์พระบรมธาตุสง่าสูงใหญ่เด่นชัดสวยงามเป็นทองเหลืองอร่ามไปทั้งองค์ เมื่อเข้าไปในบริเวณวัด มีผู้คนทั้งชาวไทยชาวต่างประเทศมานมัสการเดินกันอยู่ขวักไขว่ไม่ขาดระยะ รวมทั้งวัดนี้เป็นวัดอารามหลวงใหญ่โตกว้างขวาง มีสำนักศึกษาของพระภิกษุสงฆ์สามเณรด้วย จึงทำให้มองเห็นพระภิกษุเหลืองอร่ามเต็มไปหมด เป็นภาพที่สวยงามน่าเลื่อมใสศรัทธา พระองค์รับสั่งให้ผู้ชายทั้งหมด ๓ คน ในขบวนของเราเข้าไปเก็บสิ่งมิ่งมงคลในพระบรมธาตุ เช่นเดียวกับที่พระบรมธาตุจอมกิตติ เชียงราย เพราะในบริเวณพระบรมธาตุนี้ ผู้หญิงห้ามเข้า

ขณะที่ผู้ชายกำลังเข้าไปทำงานนั้น ข้าพเจ้าเข้าสมาธิ ในภาพนิมิตนั้นบนยอดพระบรมธาตุสุกสว่าง ได้ยินเสียงคล้ายพระสวดมนต์ดังก้องกระหึ่มอยู่ตลอดเวลา เมื่อได้สิ่งที่ต้องการเป็นที่เรียบร้อย อาจารย์พรก็ได้เดินไปถามพระภิกษุที่อยู่บริเวณนั้นว่า เจ้าคณะจังหวัดอยู่วัดพระบรมธาตุนี้ใช่หรือไม่ และกุฏิของท่านหลังไหน เพราะพวกเราคาดกันไว้แน่นอนว่าเจ้าคณะจังหวัดท่านจะต้องอยู่ที่วัดนี้ แต่คำตอบที่ได้รับคือไม่ใช่ ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดอยู่**วัดจามเทวี** ซึ่งพวกเราแล่นรถผ่านเลยมาแล้ว จึงต้องย้อนกลับไปใหม่ พอไปถึง ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด ซึ่งท่านมีชื่อว่า**พระราชสุตาจารย์** ท่านให้การต้อนรับและอนุเคราะห์เป็นอย่างดี รวมทั้งให้ความสนใจในงานค้นคว้าทางวิญญาณด้วย ท่านเล่าให้ฟังว่า เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม

๒๕๒๑ นี้ ทางจังหวัดก็ได้จัดให้มีการบวงสรวงพระนางจามเทวี และเขาจะสร้างอนุสาวรีย์กัน เมื่อได้รับน้ำมนต์จากท่านเจ้าคุณและเก็บดอกไม้แล้ว อาจารย์พรจึงได้มอบหนังสือต่าง ๆ ไว้ให้ท่าน พร้อมทั้งบอกว่าจะส่งรูปพระนางจามเทวีมาให้ท่านเจ้าคุณด้วย เพราะพวกเราได้ค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ และได้เขียนพระรูปของพระนางไว้แล้วด้วย

พวกเราได้มานมัสการเจดีย์จามเทวี ซึ่งอยู่ในบริเวณวัดนี้เอง ข้าพเจ้าเข้าสมาธิได้พบพระนางรับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **ทำเป็นว่าจะไม่แวะเวียนมา แต่แล้วก็ต้องย้อนกลับมาอีกจนได้ใช่หรือไม่** ข้าพเจ้าได้แต่ยิ้มรับและเกิดความรู้สึกอบอุ่นในพระเมตตาของพระแม่เจ้า จากนั้นพวกเราก็ได้ขอของที่ระลึกจากเจดีย์จามเทวีของพระแม่ แล้วก็ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัด

พวกเรามาถึงบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดตอน ๑๖.๒๐ น. ท่านผู้ว่าฯ ยังไม่กลับจากทำงาน ได้พบแต่คนเฝ้า ซึ่งได้ให้การต้อนรับอย่างดี โดยหาน้ำมาต้อนรับให้อยู่คอยพบท่านผู้ว่าฯ ซึ่งคาดว่าอีกไม่นานก็คงจะกลับ พวกเราจึงคอยอยู่โดยได้คุยกับคนเฝ้าซึ่งมีความรู้เรื่องต้นไม้เป็นอย่างดี เพราะต้นไม้ดอกไม้ต่าง ๆ ในบ้านพักผู้ว่า ฯ นี้ดูเป็นระเบียบสวยงาม คอยอยู่ไม่นานเท่าไรนักท่านผู้ว่า ฯ ก็กลับมา เมื่อทราบถึงความประสงค์ในการมาพบของพวกเรา ครั้งแรกท่านผู้ว่า ฯ ทำท่าตกใจและงุนงง แต่ในที่สุดก็พอจะเข้าใจ แต่ก็คงไม่สนิทใจนักว่าพวกเราพากันทำงานอะไร จากนั้นก็ขอเก็บดอกไม้ต่าง ๆ ในบริเวณบ้านพัก ซึ่งเก็บได้มากหลายชนิดและสวย ๆ ทั้งนั้น เพราะคนเฝ้าช่วยเก็บให้ด้วย พวกเรากลับจากบ้านพักผู้ว่า ฯ ตอน ๑๗.๐๐ น. มุ่งหน้าเดินทางกลับถึงกรุงเทพ ฯ ราว ๐๒.๐๐ น. ของวันพฤหัสที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๑ โดยสวัสดิภาพ ผ่านมาหลายจังหวัดโดยยังมิได้แวะเวียน เพราะรู้สึกว่าเหน็ดเหนื่อยกันมากแล้ว รอไว้ค่อยกลับมาอีก

เป็นอันว่าการเดินทางครั้งที่ ๒ ขึ้นเหนือนี้ไปได้ ๕ จังหวัด ใช้เวลา ๕ วัน ระยะทาง ๓๗๕๐ กิโลเมตร จึงรวมการเดินทาง ๒ ครั้ง ได้เพียง ๘ จังหวัดเท่านั้นเอง

ในระหว่างที่รอการเดินทางในครั้งต่อไป ข้าพเจ้าได้จัดทอดผ้าป่าอีกเกือบทุกวันเพ็ญของเดือนตามที่ได้ตั้งใจไว้ว่าจะทอดผ้าป่าเพื่อระลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบสด้วยความหวังว่า สักวันหนึ่งท่านคงจะได้หันมามองโลกมนุษย์บ้าง แต่เพราะความที่ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาเพราะมัวแต่ติดการเดินทางไปตามจังหวัดต่างๆ จึงไม่ค่อยมีเวลาบอกกล่าวแก่ผู้มีความปรารถนาดีและมีจิตศรัทธาร่วมกัน ฉะนั้นแต่ละครั้งที่จัดทอดผ้าป่าขึ้นจึงไม่ค่อยมีอะไรมากนัก ได้ปัจจัยเพียงครั้งละไม่กี่พันบาท ผู้คนก็มาร่วมน้อย เพราะส่วนมากไม่ค่อยมีใครได้ทราบ พลังกระแสจิตดึงดูดที่ส่งจากโลกมนุษย์คงจะมีกำลังน้อยอยู่กระมัง จึงยังไม่มีปรากฏการณ์ใด ๆ ที่จะเป็นเครื่องส่อแสดงว่าท่านจะได้รับรู้ และเกิดเมตตาต่อชาวเรา

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนปรึกษาพ่อฤาษีว่าควรจะทำอย่างไรต่อไปอีกดี พ่อฤาษีและเทพเจ้าอีกหลายองค์ได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษาพระองค์ว่า จะมีความเห็นเป็นประการใด พระองค์เสด็จมาในวันสารทไทย คือ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้จัดทอดผ้าป่าพระไตรปิฎก สำหรับระลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบส และมวลเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ อีก เพื่อพระนักศึกษาที่มาประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจะได้มีพระไตรปิฎกศึกษาค้นคว้า ในวันนั้นพระองค์รับสั่งว่า **“ในวันเสาร์ที่ ๑๘**

พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันครบ ๓ ปีเต็ม นับแต่วันวางศิลาฤกษ์หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นต้นมาควรจะจัดการทอดผ้าอีกครั้งเพื่อรำลึกถึงพระดาบสนั้น" ข้าพเจ้าจึงตั้งจิตอธิษฐานว่าจะจัดทอดผ้าป่าขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่พระองค์กล่าวถึงนั้นโดยจะพยายามชักชวนให้ทุกคนได้มาร่วม เพื่อจะได้มีพลังกระแสจิตอันแรงกล้าส่งถึงพระดาบสผู้มีตบะอันกล้าแข็งองค์นั้น

เมื่อพักจากการเดินทางครั้งที่ ๒ พอหายเพลีย พวกเราก็เตรียมเดินทางต่อ ซึ่งข้าพเจ้าจะได้บันทึกเล่าไว้ในโอกาสต่อไป

*ก่อนที่จะได้เล่าถึงการเดินทางเพื่อไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ ในครั้งที่ ๓ ต่อไป ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงพิธีทอดผ้าป่า เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นวันครบรอบ ๓ ปี นับแต่วันวางศิลาฤกษ์หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นต้นมา เพื่อรำลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบสสักเล็กน้อย มีหลายคนเหลือเกินเกิดความสงสัยและถามข้าพเจ้าว่าทำไมจะต้องทอดผ้าป่าอุทิศส่วนกุศลแด่พระดาบส ซึ่งท่านเกิดเป็นพรหมอยู่ถึงพรหมโลก จะต้องไปยุ่งกับท่านทำไม บุญกุศลของท่านมีมากอยู่แล้ว ท่านน่าจะมีเมตตามาช่วยโลกมนุษย์เอง อันที่จริงข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยเข้าใจอะไรนัก แต่ตั้งแต่ครั้งทอดผ้าป่ารำลึกถึงพราหมณ์ ๑๐๘ องค์ เมื่อวันทอดผ้าป่าวันวิสาขบูชาที่ผ่านมา เมื่อพระองค์เสด็จมารับสั่ง ข้าพเจ้าก็นึกอยู่แต่เพียงว่าแม้ว่าท่านจะอยู่สูงหรือยิ่งใหญ่เพียงไรก็ตาม แต่ด้วยแรงกตัญญูร่วมใจของชาวเราที่ได้กระทำขึ้น ก็คงจะเป็นผลทำให้จิตใจของพวกเราดีขึ้นสูงขึ้น เป็นการเพิ่มบุญบารมีให้แก่ตัวเราเองดีขึ้น เพราะการรำลึกถึงสิ่งที่ดีงามที่สูงส่ง ก็จะมีผลทำให้เรานึกถึงแต่สิ่งที่ดีงามที่เป็นสิริมงคลแก่ตัวเองเสมอ ไม่ได้นึกอาจเอื้อมที่จะอุทิศส่วนกุศล เพียงแต่รำลึกเพื่อให้ท่านเกิดปีติโสมนัสแผ่เมตตามาบ้างเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม มาทอดผ้าป่าในคราวนี้เอง จึงทำให้พวกเราเข้าใจเหตุผลแจ่มแจ้งขึ้น ซึ่งเรื่องราวและเหตุผลต่าง ๆ นั้นอาจารย์พรได้นำมาเขียนชี้แจงไว้อย่างละเอียดแล้วในหนังสือสวัสดีปีใหม่ปี ๒๕๒๒ ข้าพเจ้าจึงไม่จำเป็นต้องเล่าไว้ในที่นี้อีก ข้าพเจ้าจะขอเล่าบันทึกเฉพาะเหตุการณ์และบรรยากาศในวันนั้นเท่านั้นเอง

บรรยากาศในวันนั้น ทางด้านโลกมนุษย์ทุกอย่างเป็นไปด้วยดีเรียบร้อยทุกประการ ทั้งที่ทางเราได้จัดรถบัสจากกรุงเทพ ฯ มาถึง ๒ คัน ผู้คนที่ร่วมการเดินทางมาประมาณร้อยคนเศษ รวมทั้งที่สมทบเดินทางมากันเองอีกก็ราวกว่าสองร้อยคน ทุกอย่างเป็นไปตามหมายกำหนดการ ท้องฟ้าโปร่งอากาศแจ่มใส ดูทุกคนสดชื่นร่าเริงเบิกบานสมกับที่กำลังจะเข้าสู่พิธีงานบุญ คงจะเป็นเพราะทุกคนได้เข้ามาอยู่ในบริเวณ ณ ที่ซึ่งเป็นอาณาเขตสวรรค์ที่ซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนี้ ซึ่งบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นสดใสเหลือเกิน เหล่าโอปปาติกะจำนวนมากจากในที่ต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบเช่นเดียวกันว่ามาจากที่ใดบ้าง ต่างทยอยกันมาร่วมในงานของพระองค์ แสงสีจากเทพเจ้าเหล่านี้ได้มาเสริมสร้างให้บรรยากาศในโลกทิพย์ส่วนนี้สดใสยิ่งขึ้น ดูเป็นสีรุ้งกระจ่างทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างมีชีวิตชีวา เสียงดนตรีแผ่วหวานลึกซึ้ง อบอวลด้วยกลิ่นหอมอ่อน ๆ บางเบาคละเคล้าอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ที่เข้ามาอยู่ ณ อาณาบริเวณแห่งนี้ ดูเสมือนหนึ่งถูกอาบอยู่ด้วยแสงสีทิพย์จากเทพเจ้าต่าง ๆ แต่เป็นแสงสีที่ไม่อาจจะมองเห็นด้วยตาเปล่าธรรมดา จนทำให้บางคน

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๑

อาจจะคิดหรือลงความเห็นไปแล้วว่าข้าพเจ้าสติไม่ดีหรือเพ้อเจ้อก็เป็นได้ แต่จะอย่างไรก็ตาม ก็จะขอบันทึกไว้เท่าที่ได้มีประสบการณ์มา

๑๘.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ทุกคนได้มารวมกันอยู่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา **ท่านอาจารย์เวชยันต์ จนฺทูปโม** นำสวดมนต์ทำวัตรเย็น แล้วอาจารย์พรก็แนะนำการนั่งสมาธิ ต่อจากนั้นก็ปาฐกถาเรื่อง **"พระฤาษีอสิตดาบส"** แสงสีรุ้งยิ่งสว่างกระจ่างนวลเข้มข้นขึ้น ดอกไม้เบ่งบานส่งพลังชีวิตออกมารอบด้าน ข้าพเจ้ามองไม่เห็นว่าพระองค์และเหล่าเทพเจ้าประทับอยู่ ณ ที่แห่งใด แต่บรรยากาศช่างสงบเยือกเย็นและสดสวยเกินกว่าที่จะบรรยาย ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤาษีว่า พระองค์และเหล่าเทพเจ้าจากภูมิต่าง ๆ รวมทั้งมวลเหล่าโอปปาติกะซึ่งทยอยกันมามากมายนั้นไปอยู่ ณ ที่ใด

พ่อฤาษีให้ความกระจ่างว่าสีและแสงสว่างต่าง ๆ เหล่านี้นี่แหละ คือสัญลักษณ์ของมวลเทพเจ้าและเหล่าโอปปาติกะทั้งหมด เพราะชีวิตในโลกของโอปปาติกะมีกายทิพย์ และจะมีแสงสว่างประจำตัวทุกรูปทุกนาม แล้วแต่ว่าจิตของแต่ละท่านนั้นจะละเอียดประณีตบริสุทธิ์ขนาดไหน เช่นเดียวกับชีวิตในโลกมนุษย์เหมือนกัน แม้จะมีกายหยาบ แต่ถ้าบุคคลใดมีจิตใจประณีตบริสุทธิ์ ผิวพรรณก็จะผ่องใส แต่คนที่มีจิตใจหยาบหรือต่ำทราม ก็จะมีผิวพรรณมัวหมอง

สีและแสงสว่างซึ่งเป็นคลื่นพลังของท่านเหล่านี้เปล่งประกายผสมผสานกันจนกลายเป็นสีรุ้งสดใส และขณะที่ท่านเหล่านี้ได้รับพลังกระแสจิตที่ดีจากพวกเราซึ่งมีจิตเป็นกุศลร่วมกันทอดผ้าป่าในครั้งนี้ ท่านมีจิตอนุโมทนาเกิดปีติชื่นชมโสมนัส ประกายสีแสงก็จะเข้มข้นสดใสกระจ่างขึ้น สำหรับแสงสีทองยามรุ่งอรุณนั้นสาดส่องตอบรับมาจากพรหมโลก พระองค์และเหล่าเทพเจ้ารวมทั้งมวลเหล่าโอปปาติกะก็ได้ประทับอยู่เป็นหมู่เหล่ามีระเบียบทั่วไป แต่แสงสีมีมากมายจนเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะมองเห็นได้

เมื่ออาจารย์พรปาฐกถาจบลงแล้ว ทุกคนจึงได้ร่วมกันทอดผ้าป่ารำลึกถึงพระดาบสนั้น แล้วอาจารย์พรก็นำนั่งสมาธิ ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาสบาย ไม่รู้สึกตัวถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกรอบข้าง มองเห็นแต่แสงสีทองยามรุ่งอรุณสาดไปทั่วอาณาบริเวณ ห่อหุ้มผสมผสานกับแสงสีรุ้งซึ่งมีอยู่เดิม และแล้วก็หมดความรู้สึกไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งจึงได้ทราบว่า สมเด็จพระสังฆราชศุข (ไก่เถื่อน) ได้ประทับทรงใจความซึ่งประทับทรงนั้นได้มีผู้บันทึกเทปไว้ และอาจารย์พรได้นำมาเขียนไว้แล้วในหนังสือปีใหม่ปี ๒๕๒๒ เช่นเดียวกัน

งานทอดผ้าป่าเพื่อรำลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบสในวันครบรอบ ๓ ปี ของพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนยพัฒนาศาสนา ซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ครั้งนี้ เป็นไปด้วยดี ยังความปลื้มปีติโสมนัสแก่ทุกคนรวมทั้งเทพเจ้าต่าง ๆ ต่างชื่นชมอนุโมทนา พระองค์รับสั่งว่า **"อย่าลืมว่าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย เป็นศูนย์รวมพลัง เป็นสัญลักษณ์ของบ้านเมืองเราจะปกป้องคุ้มครองชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นมิ่งขวัญของชนชาวไทยตลอดไปไม่มีวันเสื่อมสลาย"**

เสร็จพิธีทอดผ้าป่าเวลา ๒๑.๐๐ น. พอดี แล้วทั้งหมดก็พร้อมใจกันไปทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วก็ไปลอยกระทงที่สระน้ำใหญ่หน้าเนินพระเจดีย์นั่นเอง ซึ่งเป็นการลอยกระทงล่าตกค้าง เพราะอันที่จริงวันลอยกระทงปีนี้นั้น คือวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ขณะนั้นพระจันทร์แรม ๔ ค่ำลอยสูงเด่นแล้ว สวยงามมาก ดูทุกคนแจ่มใสที่ได้มาร่วมในงานของพระองค์

เช้า ๐๖.๐๐ น. วันอาทิตย์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ทุกคนจึงได้มาร่วมชุมนุมหน้าองค์พระเจดีย์พร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่ทุกคนยืนรายล้อมรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทำจิตใจของตัวเองให้สงบนั้น พลังทิพย์จากองค์พระเจดีย์เปล่งประกายเจิดจ้าไปรอบทิศ ส่องทะลุผ่านแทรกซึมเข้าไปในตัวของแต่ละบุคคล แต่ไม่สามารถที่จะมองด้วยตาธรรมดาเห็นได้ เปรียบเสมือนแสงเอ็กซเรย์ซึ่งฉายออกมาจากเครื่องมือฉายรังสีฉะนั้น แต่ถึงแม้จะมองไม่เห็นด้วยตาธรรมดาก็ตาม สำหรับบุคคลซึ่งมีสื่ออยู่บ้างพอสมควรก็จะรับรู้ได้ด้วยประสาททางอื่น ซึ่งนั่นแล้วแต่ว่าใครจะรู้สึกได้ด้วยวิธีใด พระองค์เสด็จมาประทับทรง ต่อจากนั้นข้าพเจ้าก็ไม่รู้สึกถึงสิ่งใด ๆ อีก แต่เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว จึงพอจะสันนิษฐานได้ว่าทุกคนประทับใจปลาบปลื้มและรำลึกถึงพระองค์อย่างมิรู้เลือน พร้อมที่จะเสียสละเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ร่วมรักร่วมสามัคคีเพื่อความสันติสุขของชนทั้งปวง

เป็นอันเสร็จสิ้นการทอดผ้าป่าร่วมสามัคคีรำลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบสในครั้งนี้ ข้าพเจ้าเองยังมีความตั้งใจอยู่ว่าจะพยายามกระทำในครั้งต่อ ๆ ไปอีก เพื่อรำลึกถึงพระดาบสและเพื่องานของพระองค์ พระผู้ทรงให้ความเป็นอิสรภาพแด่พวกเราชาวไทย

ข้าพเจ้าจะขอย้อนกลับไปบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ของการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลตามรับสั่ง เพื่อมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ต่อไป

การเดินทางครั้งที่ ๓ ภาคกลาง (ส่วนใต้)

เว้นระยะเวลาจากการเดินทางครั้งที่ ๒ ราว ๒ สัปดาห์ พวกเราก็เริ่มเดินทางต่อ ๐๘.๑๕ น. เช้าวันเสาร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๑ ออกจากบ้านพักที่บางลำภู โดยมีคุณกำพล จัตุทะศรี เป็นสารถี สำหรับผู้ร่วมเดินทางก็มี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณยงยุทธ - คุณเกษร ประไพหลง ได้ขับรถตามไปอีกคันหนึ่ง และข้าพเจ้า รวมทั้งหมดในการเดินทางครั้งนี้ก็ ๘ คนเช่นเดิม

พอเริ่มจะออกเดินทางก็ปรึกษากันว่าจะมุ่งหน้าไปทางทิศใดก่อน โดยจะตรงไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก่อนแล้วก็เก็บไล่ย้อนขึ้นมาหรือว่าจะตรงไปนครปฐมก่อนดี ขณะที่ปรึกษากันอยู่นั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึก

ว่าถูกสัมผัสด้วยลมอ่อน ๆ แผ่วเบา พร้อมทั้งได้ยินเสียงระฆังดังเหง่งหง่างแว่วมาแต่ไกล ความนึกคิดแจ่มกระจ่างขึ้นมาทันทีว่าเสียงนี้มาจากองค์พระปฐมเจดีย์ พวกเราจึงตัดสินใจกันว่าจะมุ่งหน้าสู่นครปฐมก่อนอื่นเป็นจังหวัดที่ ๙

๙. จังหวัดนครปฐม

รถแล่นผ่านข้ามสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ ปฐมบรมราชานุสรณ์ วงเวียนใหญ่อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พวกเราได้แต่น้อมใจรำลึกถึง ความรู้สึกของข้าพเจ้าในเช้าวันนั้นดูไม่ค่อยจะเป็นปกติเลย ผ่านบางแค สามพราน แล้วในที่สุดก็เข้าเขตนครชัยศรี เสียงเหง่งหง่างของระฆังผสมกับเสียงกังสดาลยิ่งดูดังชัดเจนยิ่งขึ้นโดยลำดับ อาจารย์พรซึ่งนั่งอยู่รถคนละคันกับข้าพเจ้าได้ถามไว้ก่อนแล้วว่าที่นครปฐมนี้พระองค์ท่านรับสั่งให้ไปที่ใด ข้าพเจ้าก็ตอบไปโดยไม่ทันจะได้คิดว่าที่**องค์พระปฐมเจดีย์** ดังนั้นรถทั้งคันจึงมีจุดหมายอยู่ที่แห่งเดียวกัน คือองค์พระปฐมเจดีย์

เมื่อรถทั้งสองคันถึงจุดหมายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราก็ได้เดินขึ้นสู่องค์พระปฐมเจดีย์ กราบองค์พระร่วงโรจนฤทธิ์แล้วทักษิณาวัตรรอบองค์พระปฐมเจดีย์ด้านนอก อาจารย์ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า “จะนำอะไรจากที่ตรงไหนไป ดูผู้คนก็พลุกพล่านมากมายและพวกเราก็ถือเสียมขึ้นไปด้วย เดี๋ยวใครเขาจะหาว่าจะขึ้นไปขุดค้นทำลายโบราณสถาน” ข้าพเจ้าไม่ได้ตอบในทันทีนั้นแต่ก็ยังเดินอยู่ *ขณะนั้นแสงสว่างเจิดจ้าสาดส่งลงมาจากองค์พระปฐมเจดีย์ พร้อมทั้งเสียงระฆังดังขึ้นอีกชัดเจน คล้ายเราไปยืนต่อหน้าหอระฆัง* ข้าพเจ้าหยุดเดินและทุกคนที่ร่วมกันไปก็หยุดเดิน จึงได้มองเห็นประตูศาลารายซึ่งล้อมรอบองค์พระปฐม ฯ อยู่นั้น บานหนึ่งเล็ก ๆ เปิดแง้มอยู่คล้ายกับมีใครมาเปิดไว้คอย พอที่พวกเราจะเดินผ่านเข้าไปข้างในองค์พระปฐม ฯ ได้ พวกเราจึงได้เดินเข้าประตูตรงช่องนั้น เข้าไปได้ถึงตัวองค์พระปฐม ฯ พระองค์รับสั่งให้อาจารย์พรชุมนุมเทวดา นำพวกเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า ขณะนั้นข้างในรอบองค์พระปฐม ฯ เงียบสงัด ไม่มีผู้คนเดินพลุกพล่านรบกวน แสงสว่างในโลกทิพย์รอบองค์พระปฐม ฯ สดใสกระจ่างขึ้น ลมโชยอ่อน ๆ พัดเย็นอยู่ตลอดเวลา เสียงกังวานแผ่วเบาแต่แจ่มชัดเคล้าเสียงระฆังแว่วมาว่า **“จงนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ที่นี้ ที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางแรกที่พระพุทธศาสนามาวางรากฐานในส่วนกลางไปไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ”** เมื่อสวดมนต์กันเรียบร้อยแล้วก้มลงมองดูที่พื้นจึงได้เห็น ณ ที่ตรงพื้นที่บันไดที่จะขึ้นตัวองค์พระปฐมฯ นั้นก็มีแผ่นกระเบื้องหลุดออก พวกเราจึงได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ที่ตรงนั้นเอง โดยไม่ต้องใช้เสียมขุดเขี่ย

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีต่าง ๆ แล้วจึงได้เดินดูรอบ ๆ องค์พระปฐมเจดีย์ ขณะนั้นมีผู้คนเริ่มทยอยเข้ามาชมข้างในบ้างพอสมควร ข้าพเจ้าเองยังคงคิดคำนึงถึงเสียงที่ได้ยินแว่วมานั้นอยู่ว่า ณ ที่แห่งนี้เป็นศูนย์กลางแรกซึ่งพระพุทธศาสนาได้มาวางรากฐาน ซึ่งมีนักประวัติศาสตร์โบราณคดีค้นคว้าและบันทึกไว้ว่า

“พระปฐมเจดีย์ นี้แต่เดิมทีเดียวรูปร่างของพระเจดีย์เป็นแบบ **พระเจดีย์สัญจิ** ที่อินเดีย ซึ่งมีลักษณะเป็นเหมือนเอามะนาวมาตัดออกเสียครึ่งหนึ่ง แล้ววางคว่ำลง เรียกว่าทรงรูปมะนาวผ่าครึ่ง และ

สมัยเมื่อทางการรถไฟสร้างสถานีรถไฟนครปฐมในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ พระเจดีย์รูปทรงมะนาวซึ่งมีอยู่ในบริเวณพระปฐมเจดีย์ เป็นพระเจดีย์บริวารก็ยังมีเหลืออยู่เป็นสิบ ๆ องค์ แต่แล้วได้ถูกทางการรถไฟรื้อเอาอิฐไปสร้างทางสร้างสถานีเสียหมด จึงไม่ได้มีซากเหลือให้เห็นนอกจากที่พระประโทนกับพระเจดีย์ที่อยู่หลังโรงเรียนฝึกหัดครูนครปฐมเท่านั้นที่มีเค้าให้เห็นรูปร่างแบบเดิม นอกจากนี้ยังได้ขุดพบโบราณวัตถุในบริเวณพระปฐมเจดีย์หลายอย่าง เช่น ศิลาจารึกที่บอกว่าพระพุทธศาสนาได้มาวางรากฐานครั้งแรกที่นี่ และพบโบราณวัตถุในสมัยอมราวดี ซึ่งตกอยู่ในราวปี พ.ศ. ๖๐๐-๙๐๐ และยังพบพระธรรมจักรทำด้วยหิน ซึ่งเป็นของในสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช ฉะนั้นจึงเชื่อได้ว่าพระโสณะกับพระอุตตระซึ่งเป็นพระอรหันต์ เป็นพระสมณทูต พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งให้มาเผยแพร่พระพุทธศาสนาในสุวรรณภูมินั้น ก็คงจะได้มาที่นครปฐมนี้เป็นแห่งแรก และเมื่อคราวที่พระโสณะและพระอุตตระได้มายังสุวรรณภูมินั้น ตามประวัติก็ได้กล่าวว่าท่านได้นำพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วย ฉะนั้นจึงเชื่อได้ว่าพระเจดีย์รูปทรงมะนาวที่พบในครั้งแรกนั้น จะต้องเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุแน่นอน และการที่พระปฐมเจดีย์ซึ่งแต่เดิมเป็นแบบทรงรูปมะนาวผ่าครึ่ง กลายมาเป็นพระปฐมเจดีย์แบบทรงลังกาทุกวันนี้ ก็เพราะในสมัยอยุธยา ในแผ่นดินของพระเจ้าจักรพรรดิ์นั้นได้มีการสร้างพระปรางค์ครอบบนยอดพระเจดีย์รูปทรงมะนาว ซึ่งในสมัยนั้นส่วนยอดของพระเจดีย์นี้ก็สูงเท่ากับช่องที่เป็นรู ซึ่งอยู่ตรงคอระฆังของพระเจดีย์องค์ปัจจุบัน และในสมัยของสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์รับสั่งให้ซ่อมและสร้างพระเจดีย์รูปทรงอย่างที่เห็นในปัจจุบันนี้ครอบพระเจดีย์องค์เดิมทั้งหมดอีก เพราะเมื่อคราวที่พระองค์ยังทรงดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าฟ้า และยังทรงผนวชอยู่ได้ธุดงค์ไปพบเข้า ฉะนั้นพระปฐมเจดีย์จึงได้สูงใหญ่ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้

ออกจากบริเวณพระปฐมเจดีย์พวกเราได้ไปพบ **นายเจริญ ธำรงเกียรติ** ผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้น ซึ่งมีบ้านพักอยู่ที่บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านผู้ว่า ฯ ให้การต้อนรับและสนใจเป็นอย่างดีกับงานค้นคว้าของคณะเรา เมื่อขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ในบริเวณบ้านพักแล้ว จากนั้นก็ต่อไปวัดวังตะกู ต.วังตะกู อ.เมือง ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัด พวกเราได้พบ **พระปฐมนคราภิรักษ์** เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม ในครั้งแรกท่านมิได้ให้ความสนใจอะไรนัก เพราะคิดว่าพวกเราเป็นพวกพ่อค้าเร่จะไปขายของให้กับวัด แต่หลังจากที่อาจารย์พรได้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้ท่านฟังจนเป็นที่เข้าใจดีแล้ว และขอน้ำมนต์จากท่านด้วย ท่านเจ้าคุณให้ความสนใจมาก และดีใจที่มีผู้ทำงานเช่นนี้ ท่านเจ้าคุณได้มอบน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์จากองค์พระปฐมเจดีย์ให้ด้วยความเต็มใจ และได้มอบต้นไม้นำไปปลูกที่แคมป์สนศูนย์พัฒนาศาสนาของเราด้วย พวกเราได้ขอเก็บดอกไม้บริเวณวัด ซึ่งท่านเจ้าคุณก็ได้ให้คนช่วยเก็บให้เป็นอย่างดี

เป็นอันเสร็จสิ้นงานที่จังหวัดนครปฐม จังหวัดที่พวกเราจะมุ่งเดินทางต่อไปก็คือราชบุรี

๑๐.จังหวัดราชบุรี

เดินทางถึงตัวเมืองราชบุรีราวบ่าย จึงได้ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนอื่น ซึ่งขณะนั้น **นายวัชระ สิงห์คิวิบูลย์** ดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไม่พบ ทราบจากคนในบ้านว่าเข้ามาราชการในกรุงเทพ ฯ อาจารย์พรได้ฝากหนังสือไว้ให้พร้อมทั้งขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดในบริเวณบ้านพัก อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าว่าที่จังหวัดราชบุรีนี้ จะต้องไปนำของศักดิ์สิทธิ์จากที่ไหน เพื่อเราจะได้มุ่งหน้าต่อไป พ่อฤษีบอกว่าที่ราชบุรี พระองค์ท่านให้ไปที่บริเวณโบราณสถานวัดโขลงสุวรรณคีรี ตำบลคูบัว ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปอีกราว ๒๐ กิโลเมตร ดังนั้น พวกเราจึงได้ตัดสินใจไปวัดเจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์ และขอเก็บดอกไม้ในวัดก่อน ทราบจากคนที่ราชบุรีนั่นเองว่า ท่านเจ้าคณะจังหวัดอยู่วัดช่องลม

ถึงวัดช่องลมตอน ๑๕.๐๐ น. ปรากฏว่า**ท่านเจ้าคุณพระนิเทศธรรมวาที** ซึ่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดไม่อยู่ได้พบแต่ พระสมุห์ประกอบ ปญญาทีโป ซึ่งเป็นพระเลขานุการของเจ้าคณะ จึงได้ฝากหนังสือไว้พร้อมทั้งขอน้ำมนต์ซึ่งเจ้าคณะจังหวัดได้ทำไว้แล้ว และขอเก็บดอกไม้ในบริเวณวัด และที่วัดช่องลมนี่เองพระครูปลัดบรรจบหรือท่านฉันทะวิริยะภิกขุ ซึ่งท่านเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมานานแล้ว และได้ทราบถึงความเป็นมาเป็นไปของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณดีว่าพวกเรากำลังทำอะไร อีกทั้งท่านมีความเลื่อมใสศรัทธาในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นอย่างมาก พวกเราจึงไปถามหาเพื่อจะพบท่านด้วย แต่บังเอิญก็ไม่พบท่านอีกเช่นกัน พวกเราจึงเตรียมจะขึ้นรถเดินทางต่อไป ขณะนั้นข้าพเจ้ามีความรู้สึกเสมือนหนึ่งมีใครร้องเรียก ข้าพเจ้าหันไปตามเสียงนั้นจึงได้เห็นว่ามีลำแสงเรืองออกมาจากโบสถ์ ข้าพเจ้ากำลังจะเล่าให้อาจารย์พร และพวกที่ไปด้วยกันนั้นฟัง ก็พอดีมีเด็กมาบอกว่าท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดท่านกลับมาจากกิจธุระแล้ว คณะเราจึงได้เข้าไปพบท่าน ซึ่งท่านก็ได้ให้การต้อนรับเป็นอันดี และได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ และความเป็นมาของหลวงพ่อแก่นจันทร์ ซึ่งเป็นพระแกะสลักจากท่อนไม้แก่นจันทร์จริง ๆ เป็นพระยืนสง่าสูงใหญ่กว่าตัวคน และพระหลวงพ่อแก่นจันทร์นี้ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์หน้าพระประธาน พวกเราจึงขออนุญาตจากท่านเจ้าคุณเพื่อเข้าไปกราบนมัสการพระหลวงพ่อแก่นจันทร์ ซึ่งท่านเจ้าคุณก็ได้ให้พระลูกวัดให้ความอนุเคราะห์เป็นอันดี

เมื่อพวกที่เราได้เข้าไปในโบสถ์ ข้าพเจ้าจึงได้ทราบว่าแสงเรืองสว่างที่เห็นนั้นมาจากพระหลวงพ่อแก่นจันทร์นี่เอง พวกเรากราบนมัสการน้อมจิตใจให้สงบรับพลังที่ดีจากพระหลวงพ่อแก่นจันทร์ และได้ขอเถ้าธูปเศษเทียนจากกระถางบูชามาด้วย แล้วจึงได้เดินทางต่อไปยังโบราณสถานวัดโขลงสุวรรณคีรี ซึ่งที่วัดโขลงนี้เป็นโบราณสถานที่สำคัญมาก คณะเราได้มาสำรวจแล้วหลายครั้งก็ได้ความว่า ซากโบราณสถานแห่งนี้เป็นศิลปะสมัยทวาราวดี มีรูปร่างอย่างมหาวิทยาลัยนาลันทา มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาที่เก่าแก่มากที่สุดในอินเดีย และเป็นโบราณสถานที่ในโลกทิพย์ยังคงสภาพเดิมเสมือนเมื่อครั้งยังไม่ปรักหักพัง ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าคงจะได้เล่าบันทึกไว้

ขณะที่พวกเราเดินขึ้นไปกลางโบราณสถาน หันหน้าไปทางทิศตะวันออก อาจารย์พรชุมนุมเทวดานำพวกเราสวดมนต์ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิบนโบราณสถานนั้น ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗.๐๐ น. ลมพัดเย็นสบาย สรรพสิ่งรอบข้างเงียบสงัดเพราะอยู่ห่างไกลผู้คน ข้าพเจ้ารู้สึกโปร่งสบาย แล้วก็เห็นภาพนิมิตคล้ายบาตรพระทำด้วยทองคำบรรจุน้ำเต็มเปี่ยมอยู่ตรงหน้า ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า **"ให้นำเอาดิน ณ ตรงที่เห็นภาพนิมิตนั้น"** เป็นอันว่าพวกเราก็เสร็จสิ้นงานที่จังหวัดราชบุรีอีกแห่งหนึ่งแล้วตอน ๑๘.๐๐ น. พอดี

พวกเราเดินทางต่อไปถึงจังหวัดเพชรบุรีราว ๑๙.๐๐ นาฬิกาเศษ จึงปรึกษากันว่าจะค้างคืนทำงานที่เพชรบุรีหรือว่าจะเลยไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อรุ่งเช้าทำงานที่จังหวัดประจวบ ฯ แล้วค่อยย้อนมาที่เพชรบุรีใหม่ ก็เป็นอันตกลงว่าพวกเราควรจะมุ่งตรงไปประจวบ ฯ ก่อน

๑๑. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ราว ๒๑ นาฬิกาเศษ เป็นเวลาค่ำมากแล้ว ดังนั้นกว่าจะหาที่พักได้ก็ตกราว ๒๒.๓๐ น. ทุกคนเหน็ดเหนื่อยไปตาม ๆ กัน คืนนั้นข้าพเจ้าหลับสนิทฝันไปว่า...เห็นท้องทะเลกว้างเวิ้งว้าง เงียบสงบ แต่เพียงชั่วครู่เดียวก็มองเห็นเรือรบใหญ่หลายลำแล่นมุ่งตรงมาชายหาด ได้ยินเสียงปืนท้องฟ้ามืดครึ้ม บรรยากาศน่าสะพรึงกลัวขึ้นโดยลำดับ น้ำทะเลปั่นป่วน และแล้วไม่นานก็ได้ยินเสียงเครื่องบินบินว่อนอยู่กลางอากาศ เห็นโคมไฟดวงใหญ่ส่องสว่างอยู่บนท้องฟ้า ครั้นแล้วท้องฟ้าซึ่งมืดสลัวอยู่ก็สว่างขึ้น เสียงปืนเงียบหายไปและทุกอย่างก็เป็นปกติดังเดิม ท้องทะเลราบเรียบไม่มีเรือรบหลงเหลืออยู่แม้แต่ลำเดียว... ข้าพเจ้าตกใจตื่น จึงได้เข้าสมาธิถามพ่อฤๅษีดูว่าเป็นนิมิตบอกเหตุอันใด พ่อฤๅษีบอกว่า **พรุ่งนี้เช้าพระองค์ท่านให้ไปนำสิ่งแทน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จากอ่าวมะนาว** ข้าพเจ้าเองยังไม่ทราบว่าอ่าวมะนาวอยู่ที่ส่วนไหนของจังหวัดประจวบ ฯ

ในตอนเช้าจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรเองและทุกคนที่ร่วมเดินทางไปด้วยกันก็ยังไม่ค่อยมีใครทราบเช่นเดียวกันว่าอ่าวมะนาวอยู่ที่ไหน เพราะส่วนมากต่างก็ยังไม่เคยมาเที่ยวหรือคุ้นเคยกับจังหวัดประจวบ ฯ ทั้งสิ้น จะมีแต่ **คุณยงยุทธ ประไพหลง** บอกว่าจำได้อย่างลางเลือนว่าเคยอ่านพบในหนังสือข่าวสารของทหารอากาศได้กล่าวถึงวีรกรรมของทหารอากาศที่อ่าวมะนาว เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทหารเรือญี่ปุ่นจะยกพลขึ้นบกที่อ่าวมะนาวนี้ ทหารอากาศของไทยเราได้ต่อสู้รักษาไว้เป็นสามารถ ทำให้ญี่ปุ่นไม่อาจจะยกพลขึ้นบก ณ ที่อ่าวมะนาวนี้ได้ ทั้ง ๆ ที่กำลังน้อยกว่าญี่ปุ่นมาก จนกระทั่งรัฐบาลซึ่งขณะนั้น จอมพล ป.พิบูลสงคราม มีนโยบายจะเป็นสัมพันธมิตรกับญี่ปุ่น มีคำสั่งให้อนุญาตให้ญี่ปุ่นขึ้นบกได้ เราจึงเปิดทางให้ญี่ปุ่นขึ้นบกมาได้ ซึ่งเป็นวีรกรรมที่อาจหาญเก่งกล้ามาก แต่คุณยงยุทธเองก็ไม่รู้เหมือนกันว่าอ่าวมะนาวอยู่ที่ไหน จึงเป็นอันว่าพวกเราจะต้องไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน เพื่อว่าจะถามไถ่จากท่านได้บ้าง

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกาเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๑ พวกเราถึงบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้นคือ **นายประถม สุทธินาถนฤพุฒิ** สังเกตได้ว่าท่านผู้ว่า ฯ เป็นคนรักต้นไม้มาก เพราะขณะที่พวกเราไปถึงนั้นเห็นกำลังง่วนอยู่กับการดูแลต้นไม้ และต้นไม้ดอกไม้ในบ้านสวยงามมาก ซึ่งไม่ค่อยจะได้เห็นที่บ้านใครมากนัก ท่านผู้ว่าฯ ให้การต้อนรับเป็นอันดี เมื่อทราบถึงความประสงค์ก็บอกอนุญาตให้เก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านได้ทันที และก็ได้ซักถามรายละเอียดของความเป็นมาต่าง ๆ พร้อมกันนี้คงเห็นว่าพวกเราพากันมาแต่เช้ายังคงไม่ได้รับประทานอะไรกันมา ก็เลี้ยงกาแฟขนมปัง ซึ่งอันที่จริงพวกเราก็ยังไม่ได้พากันรับประทานอะไรมาก่อนเลยจริง ๆ เมื่อไต่ถามท่านผู้ว่า ฯ ถึงอ่าวมะนาวว่าไปทางทิศใดเรียบร้อยแล้ว พวกเราจึงได้ลาท่านผู้ว่า ฯ แล้วเลยมุ่งตรงไปอ่าวมะนาว ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปอีกราว ๑๐ กว่ากิโลเมตร และทางที่จะไปอ่าวมะนาวนี้ผ่านวัดเจ้าคณะจังหวัดด้วย พวกเราจึงได้แวะที่วัดคลองวาฬ อ.เมือง ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัดประจวบ ฯ ก่อน

ในครั้งแรกที่เข้าไปบริเวณวัด พอจะสังเกตได้ว่า**ท่านเจ้าคุณพระราชธรรมาภรณ์** เจ้าคณะจังหวัดท่านไม่เต็มใจต้อนรับเลย ท่านตะโกนถามมาทางหน้าต่างกุฏิวัดว่า “จะมาขายอะไร” ดูใคร ๆ เห็นพวกเราเป็นพ่อค้าเร่เสียจริง อาจารย์พรตอบว่าไม่ได้มาขายสิ่งใด แต่อยากจะกราบนมัสการท่านเจ้าคุณ มีเรื่องจะเรียนรบกวนเวลาของท่านสักเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อท่านลงมาอาจารย์พรก็ได้กราบเรียนท่านถึงเรื่องราวต่าง ๆ พร้อมทั้งขอน้ำมนต์และดอกไม้ภายในบริเวณวัดด้วย เมื่อทราบดังนั้น ท่านเจ้าคุณให้ความสนใจเป็นพิเศษ พูดคุยด้วยเป็นที่ถูกอัธยาศัย เพราะท่านเจ้าคุณเป็นพระนักปฏิบัติส่งเสริมการศึกษาทั้งแก่พระและฆราวาส ท่านเป็นพระทันสมัยที่เข้ากับสังคมชาวบ้านได้ โดยแนะนำให้ชาวบ้านนำศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ ทำให้ตำบลแถบนั้นอยู่กันอย่างสงบเรียบร้อย เมื่อเสร็จจากวัดคลองวาฬพวกเราก็ตรงไปอ่าวมะนาว ซึ่งอยู่ห่างจากวัดไปอีกราว ๕ กิโลเมตร

เข้าเขตบริเวณอ่าวมะนาว ๙ นาฬิกา ทุกสิ่งทุกอย่างยังคงเงียบสงบ ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน วันนั้นท้องฟ้าแจ่มใส แต่เพียงครู่ก็ร่มครึ้มลง ทุกคนเกรงว่าฝนจะตก ข้าพเจ้าจึงได้พูดขึ้นว่าฝนไม่ตกหรอก ประเดี๋ยวท้องฟ้าก็จะแจ่มใสดังเดิม หาดทรายที่อ่าวมะนาวละเอียดสะอาดขาว ตามพื้นทรายเต็มไปด้วยหอยทับทิมเล็ก ๆ สีแดงบ้าง ชมพูบ้าง อ่าวมะนาวช่วงนี้น้ำทะเลเวิ้งเข้ามากลมโค้งคล้ายลูกมะนาวจริง ๆ ลมพัดแรงจนแทบจะจุดธูปเทียนไม่ได้ แต่เพียงครู่เดียวลมก็สงบ พวกเราทำพิธีได้ตามปกติเรียบร้อย ได้ยินเสียงผ่านมาตามท้องทะเลเวิ้งว้างนั้นว่า **“ให้เก็บหอยทับทิมเล็ก ๆ สวยงาม อันเป็นสัญลักษณ์ของอ่าวมะนาวแห่งนี้ฝากไปไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย คนละ ๗๒ ตัว”** พวกเราจึงได้พากันเก็บหอยทับทิมใส่รวมมากับทรายที่ได้มาจากหาดอ่าวมะนาวนี้ ซึ่งครั้งแรกต่างคนต่างเก็บที่จะนำติดตัวมาไว้ดูเล่น เสร็จงานที่อ่าวมะนาวก็ราว ๑๐ นาฬิกา กลับมาถึงที่พักแล้วเดินทางกลับย้อนขึ้นมาเพื่อจะทำงานที่จังหวัดเพชรบุรีต่อไป

ในขณะที่รถแล่นย้อนขึ้นมาตามถนนสายเพชรเกษม ผ่านขึ้นมาโดยลำดับเกือบจะถึงปราณบุรี ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มปั่นป่วนคล้ายคนเมารถ ได้ยินคล้ายเสียงพายุพัดอู้อึงอลไปหมด แล้วจึงมีเสียงห้าวชัดเจนดังมาว่า **"จะผ่านเลยไปโดยไม่แวะสามร้อยยอดหรืออย่างไร"** เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเป็นปกติเต็มที่เพียงครู่เดียวรถก็แล่นผ่านมาถึงปากทางแยก ซึ่งมีป้ายเขียนไว้ว่า **"อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้รถแวะเข้าไป เราเข้าไปจนถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดอันร่มรื่น นั่งพักกันพอหายเหนื่อย จึงได้ยินเสียงเจ้าพ่อเขาสามร้อยยอดพูดขึ้นว่า **"ดีใจที่แวะมา ฝากก้อนหินเขาสามร้อยยอดไปด้วย ขออนุโมทนา"** พวกเราจึงได้หินก้อนใหญ่จากเขาสามร้อยยอดมาด้วย เป็นหินแปลกที่ดูลักษณะและเนื้อหินไม่เหมือนหินภูเขาอื่น ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้มาทราบภายหลังว่า ณ ที่เขาสามร้อยยอดประจวบ ฯ นี้ มีหินโมราสวยงามเป็นที่เลื่องลือทีเดียว พวกเราได้ลาเจ้าพ่อเขาสามร้อยยอดกลับออกมาราว ๑๔ นาฬิกาเศษ เดินทางต่อไปมุ่งเข้าสู่ตัวจังหวัดเพชรบุรี

๑๒. จังหวัดเพชรบุรี

ถึงตัวจังหวัดเพชรบุรีตอน ๑๖.๓๐ น. อากาศร้อนมากแม้จะบ่ายคล้อยมากแล้วก็ตาม พวกเราแวะรับประทานน้ำกันที่ใกล้เขาวังนั่นเอง อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า "พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่าจะให้ไปที่ไหนในเพชรบุรีนี้" ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิพบพระองค์รับสั่งว่า **"ให้นำสิ่งแทนจากศาลหลักเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่รวมของเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ในอาณาเขตเพชรบุรีนี้"** พวกเราจึงได้พากันเดินเข้าไปในบริเวณศาลหลักเมืองซึ่งตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับเขาวังนั้น ซึ่งที่จังหวัดเพชรบุรีนี้ได้สร้างศาลหลักเมืองไว้สวยงามมาก มีบริเวณกว้างขวาง ปลูกต้นไม้ดอกไม้ไว้เป็นระเบียบน่าที่จะเดินเข้าไปเที่ยวชม

เมื่อเสร็จจากที่ศาลหลักเมืองแล้วพวกเราก็ตรงไปวัดยาง อ.เมือง ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัด ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗.๓๐ น. พระทั้งวัดกำลังชุมนุมกันสวดมนต์อยู่บนศาลา เสียงนุ่มนวลก้องกระหึ่มน่าเลื่อมใสศรัทธา ได้พบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์** เจ้าคณะจังหวัดซึ่งท่านอายุมากแล้วถึง ๘๓ ปี ได้ขอน้ำมนต์จากท่านและขออนุญาตเก็บดอกไม้ภายในวัด ซึ่งท่านก็ไม่ขัดข้องใด ๆ ทั้งสิ้น ออกจากวัดยางก็มาที่บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘.๑๐ น. แล้ว ที่บ้านพักท่านผู้ว่าฯ กำลังมีประชุมผู้คนมากมายพลุกพล่านสับสน พวกเราจึงไม่มีโอกาสได้พบ **นายศุภโยค พานิชวิทย์** ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีขณะนั้น แต่ก็มีคนออกมาต้อนรับแทน อาจารย์พรจึงได้ฝากหนังสือไว้ พร้อมทั้งขอเก็บดอกไม้ในบริเวณบ้านพักมาด้วย

ออกเดินทางกลับจากเพชรบุรีตอน ๑๘.๔๐ น. ถึงบ้านพักที่บางลำภู กรุงเทพฯ ราว ๒๑ นาฬิกาเศษด้วยความปลอดภัย เป็นการเสร็จสิ้นการเดินทางครั้งที่ ๓ ระยะการเดินทาง ๗๓๖ กิโลเมตรพอดี

การเดินทางครั้งที่ ๔ ภาคกลาง (ส่วนกลาง)

มีบางคนถามข้าพเจ้าว่า การเดินทางแต่ละครั้ง ๆ นั้นนับอย่างไรว่าเป็นครั้งหนึ่ง ๆ การเดินทางแต่ละครั้งที่จะนับว่าเป็นครั้งหนึ่ง ๆ คือออกเดินทางไปแล้วกลับมาถึงบ้านพักที่กรุงเทพฯ แล้วเริ่มออกใหม่อีกก็นับเป็นครั้งต่อไปเรื่อย ๆ

ระยะนี้เป็นการเดินทางไปจังหวัดใกล้ ๆ กรุงเทพ ฯ จึงเป็นการเดินทางช่วงสั้น

การเดินทางครั้งที่ ๔ นี้ พวกเราเริ่มออกเดินทางกันวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๑ ไปกัน ๕ คน คือ อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ข้าพเจ้าและคุณกำพลเป็นสารถีตามเคย โดยได้รับความเอื้อเฟื้อจาก **คุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์** ให้ขอยืมรถเก๋งโตโยต้าโคโรน่า ซึ่งไม่ค่อยกระเทือนมากนักทุกครั้งที่พวกเราเดินทางไปโดยรถตู้ของเราเอง กระเทือนมากไปนิดหนึ่ง เพราะเป็นรถแบบรถบรรทุกเล่นเอาข้าพเจ้าปวดหลังอยู่จนกระทั่งขณะที่เขียนบันทึกเล่ามานี้ พวกเราออกจากบ้านพักที่บางลำภูราว ๐๙.๐๐ น. คิดกันว่าวันนี้จะไปจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี

๑๓. จังหวัดนนทบุรี

ออกจากบ้านพักที่บางลำภูตอน ๐๙.๐๐ น. แวะไปรับรถที่ขอยืมไว้จากคุณกิตติชาติที่บางซื่อ แล้วจึงได้ตรงไปตลาดจังหวัดนนทบุรี เพื่อพบคุณนิด อู่เจริญ ซึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์พรได้มาขอร้องไว้หลายวันแล้วว่า ขณะนี้บิดาได้นอนป่วยถึงขั้นโคม่าอยู่ที่โรงพยาบาลจังหวัดนนท์ ฯ หลายวันมาแล้ว อยากทราบว่าคุณพ่อจะเป็นอย่างไรบ้าง เพราะหมอบอกว่าไม่มีทางรอดแน่นอน ทนเห็นสภาพซึ่งตัวเองคิดว่าพ่อมีความทุกข์ทรมานไม่ได้ จึงอยากหาทางเผื่อจะมีทางช่วยเหลืออะไรได้บ้าง ดังนั้นเมื่อพบคุณนิดแล้วจึงได้พากันแวะมาดู นายพัน อู่เจริญ บิดาของคุณนิดที่โรงพยาบาลพระบำราศนราดูร เมื่อเห็นสภาพพ่อฤษีก็บอกว่าไม่มีทางรอดแน่ คงอยู่ได้ราวอีก ๗ วัน จริงดังคาด แต่แทนที่นายพันจะอยู่ได้ ๗ วัน กลับอยู่ต่อมาได้อีก ๑๔ วัน สำหรับสภาวะขณะกำลังอยู่ในขั้นโคม่าของนายพันนั้น ข้าพเจ้ายังไม่ขอเล่าไว้ในที่นี้

เมื่อออกจากโรงพยาบาลแล้ว พวกเราจึงไปแวะบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายสุชาติ พัววิไล** ดำรงตำแหน่งอยู่แต่ไม่พบ ได้พบเฉพาะเด็กรับใช้ อาจารย์พรจึงได้ฝากหนังสือไว้ และพร้อมกันนี้ก็ได้ขอเก็บดอกไม้ในบริเวณบ้านด้วย ออกจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก็ตรงไปวัดเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัด วันนี้ไม่ทราบเป็นวันอะไรกัน ไปหาใครก็ไม่พบ ที่วัดนี้ก็เช่นกัน ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชปรีชามุนี** ซึ่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดอีกตามเคย จึงได้ขอน้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระลูกวัด พร้อมทั้งขอเก็บดอกไม้ภายในวัด อาจารย์พรได้ฝากหนังสือไว้ถวายท่านด้วย

วัดเฉลิมพระเกียรติ์นี้ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีต้นไม้ใหญ่หลายต้นร่มครึ้ม จนเกิดความรู้สึกเยือกเย็นและวังเวง ใกล้ตัวกุฏิพระเข้ามามีซากกำแพงใหญ่เก่าแก่ลักษณะคล้ายกำแพงเมืองสมัยเก่า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ แห่งราชวงศ์จักรี ได้สร้างขึ้นไว้เฉลิมพระเกียรติพระมารดา เพราะสถานที่แห่งนี้ซึ่งเดิมเรียกว่าตลาดขวัญ เป็นบ้านเกิดของพระองค์ และเป็นจวนเจ้าเมืองนนทบุรีด้วย ซึ่งในครั้งแรกที่รู้สึกทุกคนซึ่งรวมทั้งข้าพเจ้าด้วย คิดว่าพระองค์ท่านคงจะให้นำสิ่งอะไรจากวัดนี้กระมัง จึงเข้าสมาธิ **พ่อฤาษีบอกว่าที่จังหวัดนนทบุรีนี้ พระองค์ท่านให้ไปที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์** ดังนั้นพวกเราจึงได้รีบเดินทางมุ่งไปวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ซึ่งตั้งอยู่อำเภอปากเกร็ดทันที

ถึงหน้าโบสถ์วัดชลประทานฯ ตอน ๑๗.๐๐ น. พอดี เห็นพระกำลังเริ่มทยอยเดินกันมา เพราะเป็นเวลาที่จะต้องลงโบสถ์สวดมนต์เย็น เมื่อลงจากรถคิดว่าจะไปที่ตรงไหนกันดี เพราะพระกำลังลงมากันมากแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเบาสบาย มองเห็นภาพนิมิตเป็นพระสงฆ์จำนวนมาก มากกว่าที่เห็นด้วยตาธรรมดา รวมทั้งผู้แต่งชุดขาวบริสุทธิ์คล้ายพราหมณ์อีกมากมาย เดินนำหน้าแล้วมารวมกันตีวงล้อมลดหลั่นเป็นระเบียบสวยงาม สีเหลืองสลับขาวดูพราวกระจ่าง พร้อมทั้งเสียงระฆังดังแว่วมาผสมกับเสียงฆ้องแผ่วเบา ก่อให้เกิดความรู้สึกสงบปีติอิ่มเอิบ ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเป็นปกติธรรมดาอีกครั้งหนึ่ง จึงรู้ว่าพวกเรากำลังนำดินศักดิ์สิทธิ์จากบริเวณพุ่มดอกไม้หน้าโบสถ์นั่นเอง เห็นมีพระสงฆ์ซึ่งเดินมาเตรียมจะเข้าโบสถ์มามองดูอยู่หลายองค์ คงจะคิดสงสัยว่าพวกเรากำลังทำอะไรกัน แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เรียบร้อย จากนั้นอาจารย์พรก็พาพวกเราเข้าไปในอาณาบริเวณกุฏิพระเพื่อกราบนมัสการ**ท่านเจ้าคุณปัญญานันทภิกขุ** ซึ่งท่านคุ้นเคยและรู้จักอาจารย์พรเป็นอย่างดีอยู่แล้ว อาจารย์พรได้กราบเรียนให้ท่านทราบว่าพวกเรามาทำอะไรกัน พร้อมทั้งขออนุญาตให้พวกเราเก็บดอกไม้ภายในวัดด้วย

เสร็จจากวัดชลประทาน ฯ ตอน ๑๗.๓๐ น. คิดกันว่าจะรีบไปจังหวัดปทุมธานีกันดีกว่า เพราะอยู่ไม่ห่างไกลจากปากเกร็ดนนทบุรีเท่าไรนัก จึงได้กราบนมัสการลาท่านเจ้าคุณปัญญานันทมุนี ไปจังหวัดปทุมธานีต่อไป

๑๔. จังหวัดปทุมธานี

ระยะทางจากวัดชลประทานรังสฤษฎ์ นนทบุรี ไปจังหวัดปทุมธานี ไม่ห่างกันเท่าใดนัก จึงใช้เวลาเพียง ๒๐ นาที พวกเราก็มาถึงตัวเมืองปทุมฯ อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า “จะไปที่ไหนกันก่อน พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่าจะต้องนำอะไรจากที่ตรงไหน” ขณะนั้นข้าพเจ้าเองก็ยังไม่ทราบเหมือนกันว่า พวกเราจะต้องไปกันที่ไหน จึงบอกว่าแวะหาน้ำรับประทานกันก่อนดีกว่า จะได้มีเวลานั่งพักบ้างเพราะเหนื่อยกันมาทั้งวัน ขณะที่นั่งรออยู่ที่ร้านข้าพเจ้าเข้าสมาธิเพื่อจะถามพ่อฤาษีว่าพระองค์รับสั่งสิ่งใด ยังไม่ทันจะพบพ่อฤาษี ก็พลันปรากฏเป็น*นกสีขาวมากมาย เหินบินเป็นกลุ่มนำหน้าไปทางทิศตะวันออก ซึ่งพระอาทิตย์กำลังจะโผล่พ้นขอบฟ้า พร้อมทั้งได้ยินเสียงกระพือปีกปะทะกับแรงลม คล้ายใครกู่ร้องเรียกให้ติดตามไป* พ่อฤาษีบอกว่า พระองค์ท่านให้ไปที่วัดไผ่ล้อม

ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและพวกเราที่ไปด้วยกัน ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘ นาฬิกาแล้ว คิดกันว่าจะกลับกรุงเทพ ฯ ก่อนดี หรือว่าจะไปทำธุระให้เสร็จ ก็ตกลงกันว่าจะไปทำธุระให้เสร็จก่อน จะมืดค่ำอย่างไรก็ไม่เป็นไร จึงได้พากันรีบไปที่ตลาดอำเภอสามโคก ซึ่งที่นั้นอาจารย์พรคุ้นเคยกับคุณพ่อคุณแม่ของคุณชลิกา แซ่แต้ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ที่เคยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาตลอด ตั้งแต่คราวทำพระรูปล๊อกเกตอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงได้แวะไปหา ก็ได้พบทั้งคุณพ่อคุณแม่และพี่ชายของคุณชลิกา เมื่อทราบถึงความประสงค์ของอาจารย์พรว่าต้องการไปวัดไผ่ล้อม จึงได้ให้คุณศมานันท์ บุญบรรเจิดสุข และคุณสุรชาติ บุญบรรเจิดสุข ซึ่งเป็นน้องสาวและหลานชายของคุณชลิกานำพวกเราไป โดยที่วัดไผ่ล้อมอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและอยู่คนละฟากกับฝั่งอำเภอสามโคก จึงต้องเช่าเรือข้ามไป พวกเราได้ฝากรถจอดไว้หน้าบ้านญาติของคุณแหลมสามีของคุณชลิกา ซึ่งแต่ละคนก็ล้วนแต่ดีใจที่ได้พบอาจารย์พร และขอให้ได้มีส่วนในงานของพระองค์

ณ ที่วัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นที่พักอาศัยของนกปากห่างมากมายเป็นพันตัว เมื่อมองจากอีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือแล่นเรืออยู่ในลำน้ำจะเห็นนกปากห่างสีขาวมากมาย บ้างก็อยู่ในอากาศบินว่อน บ้างก็เกาะอยู่ตามยอดไม้ดูขาวเต็มไปหมด จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดปทุมธานี บัดนี้ดูเงียบเชียบจนข้าพเจ้านึกแปลกใจ ถามคุณศมานันท์และคุณสุรชาติขึ้นว่านกหายไปไหนกันหมด มองเห็นแต่ยอดไม้โกร๋นว่างเปล่า ได้รับคำตอบว่า **ระยะเข้าพรรษาเช่นนี้จะไม่มีนกเหลืออยู่เลยแม้ตัวเดียว ซึ่งเขาเองก็ไม่ทราบเช่นเดียวกันว่านกเหล่านี้หายไปไหนกันหมด ทราบแต่จากคำเล่าลือว่านกปากห่างเหล่านี้บินไปจำศีลที่ประเทศทิเบต เมื่อออกพรรษาแล้ว นกเหล่านี้ก็จะบินกลับมาตามเดิม ถ้าอยากจะเห็นนกมากมายต้องมาดูในระยะที่ไม่ใช่เวลาเข้าพรรษา ซึ่งเป็นเรื่องแปลก**

เป็นอันว่าพวกเราได้ดินจากหน้าโบสถ์วัดไผ่ล้อมนั่นเอง *ขณะที่อาจารย์พรชุมนุมเทวดานั้น ลมเย็นพัดมาแผ่วเบา เสียงกระพือปีกของนกจำนวนมากมายดังก้องมาชัดเจนแต่แสนไกล...คงจะเป็นการแสดงความยินดีและรับรู้ในงานของพระองค์ของพญานกเจ้าของสถานที่หรืออย่างไร เพราะพ่อฤษีบอกว่า ณ ที่วัดไผ่ล้อมนี้ภูมิในโลกทิพย์ที่ซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนี้เป็นภูมิสวรรค์ของบรรดาโอปปาติกะที่มีปีก*

พวกเราเสร็จธุระที่วัดไผ่ล้อมก็ราว ๑๘.๔๐ น. เดินมาริมฝั่งน้ำเจ้าพระยาเพื่อลงเรือกลับ ขณะนั้นพระอาทิตย์อัสดงลับขอบฟ้าแล้ว ยังคงทิ้งไว้แต่แสงสีหมากสุกทาบทาไปทั่วทั้งท้องฟ้า ในลำน้ำเป็นระลอกระยิบระยับมีทั้งเรือยนต์เรือพายแล่นอยู่กลางสายน้ำ มองไปอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำ เห็นทั้งบ้าน วัด สวน ผลไม้เริ่มตะคุ่มขมุกขมัวลง เกิดความรู้สึกว่าริมฝั่งเจ้าพระยายามนี้ดูสวยงามประทับใจยิ่งนัก ยิ่งขณะที่นั่งอยู่ในลำเรือกลางสายน้ำ ยิ่งเกิดความรู้สึกเยือกเย็นและวังเวง เพราะเป็นเวลายามเย็น

เมื่อกลับมาถึงฝั่งได้รีบร่ำลาและขอบคุณทุกคนที่ให้ความสะดวก จากนั้นก็ไปพบ **นายสุธีร์ โอบอ้อม** ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ไม่พบตัวท่าน พบแต่**คุณนายอัญชนา โอบอ้อม** ซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ให้อยู่คอยพบท่านผู้ว่าฯ แต่จะมืดอยู่แล้วพวกเราจึงไม่ได้รออยู่ เพียงแต่ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้าน และก็ลาจากเพื่อจะรีบไปวัดบางหลวง ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัด

พวกเรามาถึงวัดบางหลวงตอน ๒๐.๐๐ น. พอดี พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชสุเมธาภรณ์** เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งท่านสนใจในงานค้นคว้าของอาจารย์พรมาก สนทนาอยู่ด้วยพร้อมทั้งแจกของที่ระลึก ขณะที่กำลังสนทนาอยู่กับท่านนั้น ฝนตกลงมาอย่างหนัก พวกเราจึงต้องพักรบกวนท่านอยู่นานพอสมควรฝนจึงซา ได้ดอกไม้ไม่มากนักเพราะมืดแล้ว และฝนตกด้วย ๒๐.๓๐ น. จึงได้กราบนมัสการลาท่านเจ้าคุณ กลับถึงกรุงเทพ ฯ เกือบ ๒๒ นาฬิกา สิ้นระยะการเดินทางวันนี้ ๑๒๙ กิโลเมตรพอดี

เป็นการเสร็จสิ้นการเดินทางครั้งที่ ๔ ซึ่งใช้เวลาเพียงวันเดียว สำหรับภาคกลางส่วนกลางนี้ พวกเรากะโครงการไว้ว่าจะไปติดต่อกันให้เสร็จก่อน แต่พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า ให้ไปภาคกลางส่วนเหนือก่อน จึงเป็นอันตกลงว่า ภาคกลางส่วนเหนือนี้พวกเราจะเริ่มที่จังหวัดนครสวรรค์ก่อนเป็นแห่งแรก

*อันที่จริง ข้าพเจ้าควรจะบันทึกเล่าถึงการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลตามรับสั่ง เพื่อเตรียมมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ซึ่งได้บอกไว้แต่คราวก่อนนั้นว่า สำหรับภาคกลางส่วนเหนือนั้น พวกเราเริ่มกันที่จังหวัดนครสวรรค์ ก็พอดีในระยะนี้เป็นเวลาซึ่งช่างกำลังปั้นพระนิรันตราย สำหรับไว้ที่ซุ้มส่วนกลางองค์พระเจดีย์ทั้งสี่ทิศ และช่างทำฉัตรยอดนภศูลที่จะครอบส่วนยอดขององค์พระเจดีย์ก็กำลังเร่งมือ ต้องใช้ทองคำบริสุทธิ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ น้ำหนักซึ่งครั้งแรกช่างรับทำบอกว่าประมาณ ๕๐ บาท แต่แล้วก็ต้องใช้น้ำหนักถึง ๕๕ บาท ส่วนค่าทองแดงค่าแรงต่างหากอีกหนึ่งแสนบาท เมื่อลงมือทำแล้วก็หยุดไม่ได้อีก ต้องทำไปเรื่อย ๆ ดังนั้นปัจจัยซึ่งได้จากการทอดผ้าป่าร่วมสามัคคี เพื่อรำลึกถึงพระฤษีอสิตดาบส เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ได้จ่ายให้ช่างทำฉัตรนภศูลไปหกหมื่นบาท ซื้อทองไปบ้าง รวมทั้งทองซึ่งมีผู้บริจาคร่วมสมทบมาได้ประมาณน้ำหนัก ๑๗ บาท เราจึงยังต้องขาดทองและปัจจัยอยู่อีกมาก งานก็หยุดไม่ได้ จึงต้องวิ่งเต้นกู้ยืมเงินมาเพื่อทำงานต่อไปอีก ดังนั้นอาจารย์พรและข้าพเจ้ารวมทั้งคณะของเราซึ่งพยายามช่วยกันอยู่ จึงมีแต่ความไม่ค่อยสบายใจกันนัก ทำงานต่าง ๆ ไปด้วยใจที่กังวลอยู่ตลอดเวลา

บางครั้งถึงกับเหนื่อยหน่ายและท้อแท้ แต่ทุกครั้งเหมือนจะมีสิ่งเตือนสติมาจากภายในว่า **พระเจดีย์อิสรภาพฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง งานสร้างพระเจดีย์เป็นงานที่ทำสำเร็จได้ยากอย่างยิ่ง ส่วนที่เหลืออีกนิดเดียวนี้ยากเท่าเทียมหรือยิ่งกว่าการวางศิลาฤกษ์นั้นทีเดียว** ทุกครั้งที่ได้สติเช่นนี้จะทำให้มองสำรวจสภาวะของบ้านเมือง ก็จะมองเห็นถึงความยุ่งยากลำบากทั่ว ๆ ไป หาความสันติสุขที่แท้จริงไม่ได้เลย และมีแต่ความไม่แน่นอนว่า บ้านเมืองของเราจะคงอยู่และเป็นไปในสภาวะเช่นไร กำลังใจซึ่งกำลังห่อเหี่ยวท้อแท้ จะกลับกระปรี้กระเปร่าเปี่ยมล้นไปด้วยความอดทน ความหวังในอันที่จะต่อสู้บากบั่นสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ให้สำเร็จลงให้จนได้ แม้ว่าจะยากลำบากสักเพียงไรหรือแม้ว่าจะต้องใช้ชีวิตเป็นเดิมพันก็ตาม เพื่อความสมหวังของพระองค์ พระผู้ทรงเหน็ดเหนื่อยอดทนมาตลอดพระชนม์ชีพ เพื่อทรงประทานอิสรภาพให้พ้นจากคำว่าเชลยแก่พสกนิกรของพระองค์

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒

ในขณะที่กองทัพเวียดนามเหนือคืบคลานเข้ามาจะยึดกรุงพนมเปญได้ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๒ นั้น คือวันพฤหัสบดีที่ ๔ มกราคม ๒๕๒๒ นี้เอง พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งว่า **"สัญญาณภัยเตือนเราชาวไทยแล้วทุกคนว่า อย่าประมาทชะล่าใจ จงมีความสามัคคียึดมั่นในความเป็นไทย ศาสนาเครื่องดับทุกข์เข็ญและองค์พระผู้นำชัย อีกกว่า ๑ เดือนข้างหน้า จะเป็นวันสำคัญ ซึ่งองค์พระศาสดาได้ประทานโอวาทปาฏิโมกข์แด่พระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมายเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่พระองค์ทรงเริ่มสั่งสอนประกาศศาสนาเป็นต้นมา ในวันสำคัญอันเป็นมหามงคลอันยิ่งเช่นนี้ ควรจะจัดการทอดผ้าป่าขึ้นเท่ากับจำนวน ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึงจำนวนพระอรหันต์ที่มาชุมนุมกันครั้งแรกในสมัยครั้งพุทธกาลโน้น โดยให้ใช้ต้นไม้จริงพร้อมที่จะปลูกได้เป็นสัญลักษณ์ของต้นผ้าป่า แล้วจงจารึกชื่อเจ้าของต้นผ้าป่าแต่ละต้นนั้นไว้กับต้นไม้ เพื่อนามนั้นจะได้คงอยู่คู่กับชีวิตของต้นไม้ตลอดไป บนเนิน ๆ หนึ่งในศูนย์พัฒนาศาสนา จงตั้งชื่อเนินนั้นว่า "เนินป่ามาฆบูชา"**

เมื่อข้าพเจ้าได้รับฟังเช่นนั้นเกิดความตกใจและหนักใจมาก เวลาเพียงแค่ ๑ เดือน จะต้องชักชวนหาเจ้าภาพกองผ้าป่าถึง ๑๒๕๐ คน จะเป็นไปได้อย่างไร และจะกำหนดอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นผ้าป่า ๑ องค์ และจะใช้ต้นไม้ชนิดไหนจำนวนตั้ง ๑๒๕๐ ต้น ก็ได้เล่าปรึกษาอาจารย์พรและคณะซึ่งอยู่ใกล้ชิดพอที่จะปรึกษาได้ รวมทั้งได้ปรึกษากับพ่อฤษีและเทพเจ้าอีกหลายองค์ ก็ลงความเห็นว่า คนที่รับเป็นเจ้าภาพผ้าป่า ๑ องค์ หรือ ๑ กอง จะต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินอย่างน้อย ๕๐๐ บาท ส่วนถ้าใครมากกว่านี้ก็ให้ถือว่าเป็นอานิสงส์ของเจ้าของผ้าป่านั้นเอง สำหรับต้นไม้อาจารย์พรบอกว่าควรจะเป็นต้นสน เพราะแคมป์สนเป็นถิ่นของต้นสน จึงได้กราบทูลพระองค์ตามนี้ ซึ่งพระองค์ก็รับสั่งว่า **"เป็นการเหมาะสมดีแล้ว บุคคลผู้ใดที่มีส่วนร่วมในการกุศลอันเป็นนิมิตหมายสำคัญนี้ รวมทั้งบุคคลผู้ซึ่งได้เคยร่วมเป็นเจ้าผ้าป่า เมื่อคราววันวิสาขบูชาที่เพิ่งผ่านมาแล้วนั้น เมื่อถึงเวลาอันสมควรแล้ว ทุกคนจะได้รับสิ่งตอบแทนอย่างสมใจเกินคาดคะเนทีเดียว สำหรับต้นสนถ้าเป็นไปได้ให้ใช้ต้นสนสามใบ ซึ่งเป็นนิมิตหมายถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และหมายถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คนไทยจะอยู่รอดก็เพราะ ๓ สิ่งนี้ เวลาปลูกให้ปลูกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๓ ต้นเป็นแนวไป"**

ข้าพเจ้าได้กราบทูลถามจากพระองค์อีกว่า จะทำประการใดดีจึงจะหาเจ้าภาพได้เท่ากับจำนวนที่รับสั่งนั้น เพราะลำพังสติปัญญาของพวกเราแล้วรู้สึกว่าแทบจะหมดปัญญาทีเดียว เพราะมีระยะเวลาสั้นเหลือเกิน พระองค์ไม่รับสั่งสิ่งใดอีกเลยจึงต้องหันมาพึ่งพ่อฤษีต่อไปในอันที่จะหาทางทำงานของพระองค์ให้สำเร็จตามพระราชประสงค์ เพราะซึ้งอยู่แก่ใจตลอดเวลาว่าสิ่งที่พระองค์รับสั่งให้ทำนั้นจะต้องมีความหมายยิ่งใหญ่เกินกว่าสติปัญญาอย่างเราจะหยั่งทราบได้

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤษีว่า ถ้าเผื่อในครั้งนี้พวกเราหาเจ้าภาพได้ไม่ครบตามจำนวนนี้ ในระยะเวลาเท่านี้ เราจะจัดทยอยทอดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบได้หรือไม่ พ่อฤษีบอกว่า **"อย่าได้กังวลใจนักเลย จงพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถมีอยู่ก็แล้วกัน"** จึงทำให้พอสบายใจและหายกังวลไปได้บ้าง ได้แต่คอยด้วยความหวังที่ว่าคงจะมีบุคคลผู้มีใจเป็นกุศลมาร่วมงานกับพระองค์เป็นเจ้าภาพได้ครบตามจำนวนก่อนถึงวันพิธี

เป็นอันว่า ในระยะนี้เป็นช่วงเวลาแห่งการเตรียมงานทอดผ้าป่ามาฆบูชาจึงยังไม่ได้ออกไปต่างจังหวัดอีกเพื่อนำสิ่งมิ่งมงคล ซึ่งมาจนถึงในขณะนี้ก็ไปมาได้ ๔๑ จังหวัดแล้ว ยังจะต้องเดินทางอีกถึง ๓๑ จังหวัด แต่ในการเขียนบันทึกเล่าไว้ ข้าพเจ้าเพิ่งเขียนบันทึกได้ถึงจังหวัดที่ ๑๔ เท่านั้น ฉะนั้นจึงจะบันทึกเล่าถึงจังหวัดที่ ๑๕ ต่อไป

การเดินทางครั้งที่ ๕ ภาคกลาง (ส่วนเหนือ)

๑๕. จังหวัดนครสวรรค์

วันเสาร์ที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๒ การเดินทางครั้งนี้มีรวมทั้งหมด ๗ คน คือ อาจารย์พร คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณลือนุช นุชสมบัติ คุณผ่องผิว คุณสุนีย์พันธ์ คุณกำพลและข้าพเจ้า ออกจากบ้านพักที่บางลำภู เวลา ๙.๐๐ น. โดยมีคุณกำพลเป็นสารถีตามเคย ได้ปรึกษากันว่าจะแวะที่จังหวัดอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้สุดก่อน หรือว่าจะเลยไปจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ไกลที่สุดในช่วงนี้ก่อน แต่ก็ตกลงกันไม่ได้ว่าควรจะเป็นอย่างไหนถึงจะดีที่สุด จึงบอกให้ขับรถไปเรื่อย ๆ ก่อนก็แล้วกัน

รถแล่นผ่านด่านตรวจที่บางปะอิน ผ่านเส้นทางที่จะเลี้ยวเข้าตัวจังหวัดอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี ความรู้สึกผิดปกติใด ๆ ไม่มีเกิดขึ้น จึงคิดว่าต้องเริ่มประเดิมที่จังหวัดนครสวรรค์ก่อนแน่นอน แต่ก็ยังไม่ทราบว่าจะเป็นส่วนไหนของนครสวรรค์ เพียงแต่คิดทำนายกันเล่น ๆ ว่าคงจะเป็นตรงปากน้ำโพ ณ ตรงจุดที่แม่น้ำ ๔ สาย ปิง วัง ยม น่าน ไหลมาบรรจบรวมกันเป็นแม่น้ำสายเดียวกัน คือแม่น้ำเจ้าพระยา สัญลักษณ์ของประเทศไทย ซึ่งเปรียบเสมือนสายเลือดเส้นใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตประชากรหลายล้านคน

พอเลยเขตจังหวัดอุทัยธานีมาไม่นานอีกราว ๒๘ กิโลเมตรจะถึงนครสวรรค์ ความรู้สึกของข้าพเจ้าซึ่งเป็นปกติมาตลอดทางเริ่มเปลี่ยนไป บรรยากาศรอบข้างคล้ายกับรวมตัวกันหนาแน่นพัดเป็นเกลียวหมุนแต่เบาสบาย เสียงก้องกังวานอยู่ในอณูของบรรยากาศนั้นว่า **“ให้ตรงขึ้นไปบนวัดวรนาถบรรพต”** พวกเราทุกคนไม่มีใครทราบว่าวัดวรนาถบรรพตอยู่ที่ไหน เมื่อถามจากชาวนครสวรรค์จึงได้รู้ว่าวัดวรนาถบรรพตนั้นก็คือวัดซึ่งชาวบ้านเรียกว่าวัดเขากบและอยู่ในตัวเมืองนั่นเอง พวกเราจึงได้มุ่งขึ้นบนยอดเขากบทันที

เขากบนี้เป็นลักษณะเนินเขาเตี้ย ๆ ไม่สูงนัก ถ้าจะเดินขึ้นไปก็มีบันได ถ้าใครมีรถก็ไม่เหน็ดเหนื่อยเพราะมีทางสำหรับที่รถจะแล่นขึ้นไปได้สะดวก เมื่อรถแล่นขึ้นไปจนสุดทางแล่นต่อไปอีกไม่ได้แล้ว พวกเราก็ลงเดินขึ้นไปบนยอดเขากบ ซึ่งมีวัดวรนาถบรรพตตั้งอยู่ เมื่อขึ้นไปถึงศาลากว้างใหญ่บนยอดเขาจะมองเห็นตัวจังหวัดนครสวรรค์ชัดเจนรอบทุกด้าน เมื่อพวกเราขึ้นมาอยู่บนนี้แล้วจึงมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน มิได้พบกันตรงจุดเดียว แต่เห็นแม่น้ำมาบรรจบกันทีละ ๒ สาย แล้วจึงมารวมกันเป็นสายเดียว

มองเห็นสะพานเดชาติวงศ์ ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่แม่น้ำทั้ง ๔ สายมาบรรจบกันรวมเป็นแม่น้ำสายเดียวกัน ข้าง ๆ ศาลาก็มีวิหารหลวงพ่อแดงที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครสวรรค์ พวกเราได้เข้าไปนมัสการรูปปั้นของท่านซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารนั้น

ขึ้นมาจนถึงยอดเขากบแล้วยังไม่ทราบว่าจะต้องนำอะไรจากส่วนไหน ความรู้สึกของข้าพเจ้าเหมือนถูกดึงและดันให้เดินไป ข้าพเจ้าไม่ค่อยรู้สึกตัวว่าทำอะไรลงไปบ้าง มารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่งจึงทราบว่าข้าพเจ้าได้เดินนำหน้าลิ่วลงมาจากศาลา แวะเลี้ยวลงมาบุกป่าต้นไม้ผ่านหน้าศาลเจ้าพ่อเขากบ (ซึ่งอันที่จริงพวกเราที่ไปไม่มีใครทราบ หรือเห็นศาลเจ้าพ่อก่อนที่จะเดินขึ้นไปบนศาลายอดเขา) จึงทำให้ทุกคนแปลกใจมาก เลยหน้าศาลเจ้าพ่อไปไม่ถึง ๕ เมตร มีต้นมะกอกใหญ่ยืนต้นเด่นอยู่ ข้าพเจ้าได้ชี้ให้ขุดนำดินจาก ณ ที่ตรงนั้นนั่นเอง

ขณะที่อาจารย์พรชุมนุมเทวดาและทำพิธีดังเช่นที่เคยกระทำมาในทุก ๆ แห่งนั้น ความรู้สึกเช่นเดียวกับที่เริ่มเข้าเขตนครสวรรค์กลับมาหาข้าพเจ้าอีก คือบรรยากาศรอบข้างเป็นเปรียบเสมือนกลุ่มเมฆพัดไหลวนเวียนหนาแน่นเข้าจนเป็นเกลียวดุจน้ำวน แต่เบาสบาย เสียงก้องกัมปนาทดังขึ้น ฟังไม่ได้ศัพท์ว่าเป็นสรรพสำเนียงใด แล้วก็ค่อยแผ่วเลือนหายไป แล้วในที่สุดจึงได้พบว่า เจ้าป่า เจ้าเขา เจ้าแห่งสายน้ำอันเยือกเย็น แสดงความปลื้มปีติอนุโมทนาในงานของพระองค์ โดยในครั้งแรกที่เข้าเขตนครสวรรค์นั้น เจ้าพ่อเขาหลวงผู้เกรียงไกรได้ไปรับ จนมาถึง ณ ที่ซึ่งพวกเราได้นำสิ่งแทนนครสวรรค์ทั้งหมด เพื่อนำไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ของพระองค์ ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๒.๐๐ น. พอดี ข้าพเจ้าเองยังคงรู้สึกเลื่อนลอย มองเห็นแต่พรายน้ำเลื่อมระยิบระยับไปทั่วทุกหนทุกแห่งไม่ว่าจะผ่านไปที่ใดในนครสวรรค์ จนรถแล่นลงมาจากยอดเขากบถึงบริเวณบึงสมบุญอันเลื่องลือของนครสวรรค์ และกำลังจะรับประทานอาหารกลางวัน ความรู้สึกจึงกลับมาเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเป็นที่เรียบร้อย พวกเราจึงได้ไปวัดโพธาราม อ.เมือง พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชพรหมาภรณ์**เจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์จากท่าน และขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่มีในบริเวณวัด ท่านเจ้าคุณให้การต้อนรับอย่างดีและสนใจในงานการค้นคว้าของพวกเราพอสมควร

อาจารย์พรสนทนาอยู่กับท่านเจ้าคุณพอสมควรแล้วจึงได้ลา แล้วก็ตรงไปจวนท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายเดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์** ดำรงตำแหน่งอยู่แต่ไม่พบ ทราบแต่ว่าเข้ากรุงเทพ ฯ พวกเราจึงได้ขอเก็บดอกไม้ภายในจวนจากคนเฝ้านั่นเอง เสร็จธุระที่จังหวัดนครสวรรค์ราว ๑๕.๐๐ นาฬิกา จึงได้มุ่งเดินทางสู่จังหวัดอุทัยธานี

๑๖. จังหวัดอุทัยธานี

ระยะทางจากจังหวัดนครสวรรค์ถึงจังหวัดอุทัยธานีไม่ห่างไกลกันนัก พวกเรามาถึงอุทัยธานีเกือบ ๑๖.๐๐ นาฬิกา รถแล่นมาจวนจะถึงทางแยกเลี้ยวเข้าตัวเมือง ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นกำลังเพลิน

เงียบสงบ คล้ายคนกำลังจะเคลิ้มหลับ มองเห็นมณฑปยอดแหลมคล้ายปราสาทงามระยิบระยับตั้งอยู่บนยอดเนินเขา มีเมฆขาวสะอาดดุจปุยฝ้ายลอยฟ่องอยู่ล้อมรอบ ได้ยินเสียงถามของอาจารย์พรแต่เพียงแว่ว ๆ ว่าจะไปที่ไหน จึงตอบออกไปโดยไม่ทันคิดหรือรู้ตัวว่า**มณฑปยอดเขาสะแกกรัง** เมื่อตอบออกไปแล้วจึงรู้สึกตัวเต็มที่ และสงสัยว่าเขาสะแกกรังอยู่ที่ไหน อยู่ในจังหวัดอุทัยธานีนี้หรือเปล่า และบนยอดเขาสะแกกรังจะมีมณฑปจริงหรือ จึงได้บอกให้รถแวะเติมน้ำมันที่ปั๊ม ถามคนที่ปั๊มนั้นว่า*ที่นี่มีเขาสะแกกรังหรือไม่ และจะไปให้ถึงได้โดยวิธีใด* เด็กตอบว่ามีและบอกทิศทางที่จะไปได้ให้จนเรียบร้อย เมื่อเติมน้ำมันรถเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราจึงได้มุ่งขึ้นสู่เขาสะแกกรังในทันที

รถแล่นบนทางลาดยางอยู่ไม่นานก็ถึงทางขึ้นเขาสะแกกรัง เป็นทางลูกรังก็จริงแต่ก็ราบเรียบ เพราะกำลังอยู่ในระหว่างปรับถนนเพื่อจะลาดยางทางขึ้นเขามาเรื่อย ๆ ผ่านสถานที่ ๆ กำลังก่อสร้างฐานที่ตั้งอนุสาวรีย์พระบรมรูปสมเด็จพระบรมมหาชนกนาถของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งชาวอุทัยธานีได้ค้นพบหลักฐานซึ่งตรงกับจดหมายเหตุในรัชกาลที่ ๔ ระบุถึงสมเด็จพระมหาชนกว่า ทรงประสูติ ณ สะแกกรังนี้ (ทราบจากท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด เมื่อลงจากเขาสะแกกรังแล้ว) รถแล่นผ่านมาถึงโรงเจซึ่งตั้งอยู่บนเขาสะแกกรังเช่นกัน ก็หมดทางรถ พวกเราจึงได้จอดรถไว้ที่ลานหน้าโรงเจนั่นเอง ชาวจีนซึ่งปฏิบัติถือศีลกินเจที่นั่นหลายคนออกมาต้อนรับด้วยอัธยาศัยอันดีเชิญรับประทานอาหารด้วย แต่พวกเรามีเวลาไม่มากนัก จึงได้แต่ขอบคุณแล้วก็เดินผ่านไปถึงกุฏิพระวิหารและจนถึงตัวมณฑปพระพุทธบาทจำลองอันเป็นมิ่งเมืองของชาวอุทัยธานี จึงได้ทราบว่าพวกเราขึ้นมาทางด้านหลังมณฑป ถ้าพวกเรามาทางด้านหน้าก่อนจะขึ้นเขาสะแกกรังอันเป็นที่ประดิษฐานมณฑปพระพุทธบาทจำลองนี้ จะเป็นที่ตั้งของวัดสังกัสรัตนคีรี ซึ่งอยู่เชิงเขาแล้วจึงจะมีบันไดขึ้นมานมัสการพระพุทธบาทบนยอดเขานี้ เบื้องหน้ามณฑปมีระฆังใบใหญ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเมตรเศษ และพระธรรมจักรศิลายังสมบูรณ์ ไม่ทราบว่ามีมาแต่ครั้งไรแขวนอยู่ จากยอดเขาจะมีศาลาพักชมวิวทิวทัศน์ของตัวจังหวัดอุทัยธานี ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๖.๓๐ น. แล้ว อากาศบนยอดเขาสะแกกรังหน้าลานมณฑปยามนี้ช่างสงบเยือกเย็น มองไปเบื้องล่างเห็นเขียวชะอุ่มไปด้วยพืชไร่ท้องนา เห็นตัวเมืองอุทัยธานีอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำซึ่งไหลคดเคี้ยวมาจากทิวเขา ถามจากชาวบ้านแถบนั้นซึ่งเดินขึ้นไปนมัสการพระพุทธบาทจำลองในยามเย็น ได้ความว่า แม่น้ำสายที่มองเห็นคดเคี้ยวนั้นคือแม่น้ำสะแกกรังซึ่งไหลมาจากทิวเขาด้านตะวันตก เมื่อผ่านตัวเมืองแล้วจะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลท่าซุง

กำลังเพลินอยู่กับทิวทัศน์และบรรยากาศรอบข้าง อาจารย์พรก็ได้เตือนขึ้นว่า **“อย่ามัวชักช้าอยู่เลย พระองค์ท่านให้นำอะไรจากที่ตรงไหน เพราะเราจะต้องเดินทางอีกไกล”** ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบลงทันใด เดินลิ่วนำหน้าไปโดยไม่รู้สึกตัว เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่จึงได้ทราบว่า อาจารย์พรกำลังชุมนุมเทวดานำพวกเราสวดมนต์เพื่อจะนำสิ่งมิ่งมงคล ณ ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างที่ตั้งมณฑปและวิหาร ใต้ร่มเงาของต้นสะเดาใหญ่ซึ่งแผ่กิ่งก้านสาขาร่มครึ้ม ขณะนั้นรังสีรัศมีต่าง ๆ จากมณฑปพระพุทธบาทจำลอง และจากวิหารพระพุทธรูปองค์ใหญ่แผ่พุ่งมาตรงจุดที่พวกเรากำลังทำพิธีอยู่นั้น พร้อมทั้งเสียงระฆังดังเหง่งหง่างก้องกังวานอยู่ในทุกอณูของบรรยากาศตลอดเวลา เมื่อเสร็จพิธีแล้ว พวกเราจึงได้เข้าไปในวิหารและมณฑปกราบนมัสการพระพุทธรูปและพระพุทธบาทจำลอง น้อมใจรำลึกถึง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

จากนั้นก็ขออนุญาตจากพระภิกษุที่ท่านประจำอยู่บนวิหารนั้น เก็บดอกไม้เท่าที่มีอยู่ทุกชนิดบนบริเวณรอบพระมณฑป แล้วจึงได้ลงจากเขาสะแกกรัง ตรงไป**วัดมณีสถิตกปิฏฐาราม** พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชอุทัยกวี** เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี ท่านเจ้าคุณอายุมากแล้ว แต่ความจำและปฏิปทาของท่านดีเหลือเกิน ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อพบท่านแล้วอาจารย์พรจึงได้ทราบว่าท่านเป็นศิษย์วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ สมัย**สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี)** อันเป็นที่เคารพรักยำเกรงและภาคภูมิใจต่อมวลศิษย์มหาธาตุทุกคน ซึ่งสมเด็จพระวันรัตองค์นี้เป็นอุปัชฌาย์ของอาจารย์พรด้วย

เมื่อท่านเจ้าคุณทราบถึงความประสงค์ของพวกเรา ท่านได้ลงมือทำน้ำมนต์ด้วยตัวของท่านเองในตอนนั้นเอง แทนที่จะนำน้ำมนต์ซึ่งทำไว้ก่อนแล้ว ท่านนั่งสวดมนต์ทำน้ำมนต์อยู่ถึงสามสิบนาที จึงได้มอบให้พร้อมทั้งแจกของที่ระลึก คือเชือกศักดิ์สิทธิ์ ป้องกันพิษสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดแก่ทุกคน พวกเรากราบขอบพระคุณท่านเจ้าคุณแล้วก็ลากลับ ทั้ง ๆ ที่อยากจะอยู่กับท่านนาน ๆ เพราะขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘.๐๐ น. แล้ว

ออกจากวัดมณีสถิตกปิฏฐาราม ก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการ ซึ่งขณะนั้น**นายปราโมทย์ หงสกุล** ดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไม่พบ จึงได้แต่ขอเก็บดอกไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ในจวนจากคนเฝ้าบ้าน เป็นอันเสร็จงานที่จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดที่พวกเราจะมุ่งต่อไปคือชัยนาท แต่ก่อนที่จะออกเดินทางจากอุทัยธานีก็คิดว่าพวกเราควรจะได้แวะไปนมัสการท่านอาจารย์มหาวีระ (ท่านฤาษีลิงดำ) แห่งวัดท่าซุงสักหน่อย จึงได้มุ่งไปวัดท่าซุงซึ่งอยู่อีกไม่ไกลนัก แต่เป็นที่น่าเสียใจที่พวกเราไม่มีโอกาสที่จะได้นมัสการท่าน ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นท่านก็อยู่ที่วัดนั่นเอง เพราะคนเฝ้าประตูวัดปิดประตูสนิทไม่ยอมให้ใครเข้าไปพบ จนกว่าท่านจะออกมาเองบอกให้พวกเราคอยอยู่ ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๙.๑๕ แล้ว พวกเราจึงคอยอยู่ไม่ได้เพราะจะต้องเดินทางต่อไปจังหวัดชัยนาท ซึ่งคิดว่าจะต้องหาที่พักค้างคืนที่นั่นเพื่อจะได้ทำงานกันแต่เช้า

๑๗. จังหวัดชัยนาท

๐๖.๓๐ น.ของวันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๒ ออกจากที่พักไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด พบท่านผู้ว่าฯ ชื่อ **นายพัฒนะ สุวรรณพานิช** เมื่อทราบถึงความประสงค์ของพวกเรา ท่านได้ให้การต้อนรับพอสมควร อนุญาตให้เก็บดอกไม้ในบริเวณบ้านพักได้ตามสบาย แต่ขออย่างเดียวจงอย่าได้เอาชื่อของท่านไปโฆษณาเป็นอันขาด ซึ่งพวกเราก็รับปากและขอบพระคุณ และอันที่จริงการทำงานของพระองค์พวกเราไม่ต้องเคยอ้างชื่อใครเพื่อการโฆษณาเลย แต่ถ้าจะมีชื่อของท่านผู้ใดติดอยู่บ้างนั้น ก็เพราะว่าเราจะต้องบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐานของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ว่ากว่าจะสำเร็จขึ้นมาเป็นรูปร่างอย่างที่ปรากฏอยู่นี้มีความเป็นมาอย่างไร

เมื่อเสร็จจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก็ตรงไปวัดศรีวิชัยวัฒนาราม ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระสุชัยมุนี** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้ขอน้ำมนต์ซึ่งท่านเจ้าคุณได้ทำไว้แล้วจากพระเลขา ฯ ของท่าน พร้อมทั้งขอเก็บ

ดอกไม้จากบริเวณวัด อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า *“เสร็จจากนี้แล้วจะไปที่ไหนต่อ พระองค์ท่านมีรับสั่งหรือยัง”* ข้าพเจ้าเองก็ยังไม่ทราบเช่นเดียวกัน จึงบอกอาจารย์พรว่า ไปหาอาหารเช้ารับประทานกันก่อนดีกว่า แล้วค่อยถามจากพ่อฤๅษี ขณะที่นั่งรถตระเวนหาร้านอาหารว่าจะรับประทานอะไรกันดีนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ารถที่นั่งอยู่ขณะนี้กำลังแล่นเข้าไปในพรายละอองน้ำระยิบระยับเป็นสีต่าง ๆ เยือกเย็นเหมือนยืนอยู่ท่ามกลางหยาดน้ำค้างยามรุ่งอรุณในฤดูหนาวเกิดความปีติอิ่มเอิบ พรายละอองน้ำนี้เป็นทางพุ่งตรงไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางที่รถแล่นไป มองเห็นเจดีย์สีขาวกระจ่าง บนยอดเจดีย์มีแสงสว่างพวยพุ่งคล้ายลูกแก้วยามกระทบแสงแดด ได้ยินคล้ายเสียงกระซิบแผ่วเบามากับละอองน้ำนั้นว่าจง*มาที่พระบรมธาตุชัยนาทแห่งนี้ก่อน* ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะที่ร่วมเดินทาง ไม่มีใครทราบว่าพระบรมธาตุชัยนาทอยู่ที่ไหน จึงต้องแวะถามจนเป็นที่เรียบร้อย เป็นอันว่ายังไม่ได้รับประทานอาหารเช้า

ทางที่จะไปพระบรมธาตุชัยนาทนี้ผ่านเขื่อนเจ้าพระยา ขณะที่รถแล่นผ่านมาถึงเขื่อน พรายละอองน้ำสีต่าง ๆ ยิ่งหนาแน่นมากขึ้น พร้อมทั้งในพรายน้ำนั้นมองเห็นฝูงปลาสีสันต่าง ๆ มากมายหลายชนิดแหวกว่ายเป็นระเบียบสวยงามจับใจ จนเหลือที่คนอื่น ๆ จะเชื่อตามได้ ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีว่าสิ่งนี้คืออะไร ประสาทข้าพเจ้าได้หลอกหลอนจนขนาดนี้ทีเดียวหรือ พ่อฤๅษีให้ความกระจ่างว่า**มวลเหล่าฝูงปลาและสิ่งที่มีชีวิตในน้ำเหล่านี้กำลังได้รับความปลื้มปีติในงานของพระองค์ เมื่อเสร็จจากงานพระบรมธาตุแล้วจะย้อนกลับมานำสิ่งแทนที่เขื่อนเจ้าพระยานี้ไปด้วย เพื่อเป็นอานิสงส์ให้มวลเหล่าโอปปาติกะที่กำลังชื่นชมอยู่นี้ได้เกิดความปีติอิ่มเอิบในภูมิที่เป็นอยู่นี้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก**

รถแล่นเลยผ่านไปอีกราว ๗-๘ กิโลเมตร ก็ถึงบริเวณวัดพระบรมธาตุชัยนาท สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นพระเจดีย์สีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับที่ข้าพเจ้าได้เห็นตอนที่กำลังออกจากตัวเมืองชัยนาทนั่นเอง

อาจารย์พรนำพวกเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา แสงสว่างบนยอดพระเจดีย์ที่เปรียบเสมือนดวงแก้วยามกระทบแสงแดดยิ่งพวยพุ่งเจิดจ้าขึ้น พรายละอองน้ำก็รวมตัวเป็นประดุจสายธารขาวระยับ เราได้เถ้าธูปหยดเทียนจากบริเวณพระเจดีย์มาบรรจุพระบรมธาตุนั้นเอง ขณะที่กำลังสวดมนต์นั้นมีพระภิกษุและคนธรรมดา ๒-๓ คนเดินมาดู ซักถามจากคนเหล่านั้นได้ความว่า ตามที่เล่าลือกันมาพระบรมธาตุนี้อยู่ในขันลอยน้ำมายามน้ำหลาก เมื่อมาถึงที่ตรงนี้แล้วไม่ลอยไปที่ไหนต่ออีกเลย จึงมีคนสร้างพระเจดีย์บรรจุพระบรมธาตุนี้ไว้ แต่จะเป็นมาตั้งแต่ครั้งไรนั้นกำหนดไม่ได้

พวกเราได้เดินชมบริเวณรอบ ๆ ห่างออกมาไม่เกิน ๕๐ เมตร จึงได้พบพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชัยนาท ขณะนั้น ๐๘.๑๐ น. เจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑ์ ฯ เปิดประตูสถานที่และให้การต้อนรับอย่างดี นำชมของในพิพิธภัณฑ์ ฯ สมบัติอันมีค่าของชาติ ซึ่งส่วนมากขุดกันได้ ณ ที่บริเวณวัดพระบรมธาตุนี่เอง และจากบริเวณใกล้เคียงในจังหวัดชัยนาทนี้บ้าง พระพุทธรูปแต่ละองค์ซึ่งมีขนาดใหญ่ ๆ สมัยต่าง ๆ โดยเฉพาะมีสมัยเชียงแสนอยู่องค์หนึ่งสวยงามมาก นอกจากนี้ยังมีสิ่งของอย่างอื่น ๆ อีกมากมาย จนต้องจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขึ้น เพื่อเก็บรักษาสมบัติล้ำค่าเหล่านี้ไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

เมื่อเสร็จจากวัดบรมธาตุชัยนาทแล้วได้ย้อนกลับมา ณ เขื่อนเจ้าพระยา พอแล่นเข้าเขตบริเวณเขื่อนมวลเหล่าสิ่งมีชีวิตในน้ำได้มากมาย แหวกว่ายเป็นหมู่เหล่าเป็นขบวน นำลิ่วพุ่งไปข้างหน้าแล้วไปวนเวียนสลับสีอยู่ ณ จุด ๆ หนึ่ง ข้าพเจ้าได้บอกให้รถหยุด ณ ตรงจุดนั้น เมื่อทุกคนลงจากรถเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงได้เห็นว่า ณ ตรงจุดนั้นเป็นบริเวณกึ่งกลางหน้าที่ทำการเขื่อนเจ้าพระยา ขณะที่อาจารย์พรชุมนุมเทวดาและนำพวกเราสวดมนต์นั้น เสียงแสดงความยินดีบอกไม่ถูกว่าคล้ายเสียงอะไรดังแว่วมารอบทิศ มวลเหล่าสิ่งมีชีวิตในน้ำได้ทั้งหลาย เปล่งประกายแสงสีของตัวเองสดใสขึ้นกว่าเดิมอีกหลายเท่า รวมทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าและโอปปาติกะทั้งหลายได้แซ่ซ้องสาธุการชื่นชมในงานของพระองค์ เราจึงได้สิ่งแทนจังหวัดชัยนาทใต้ต้นชัยพฤกษ์ริมเขื่อนเจ้าพระยา ณ ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างที่ทำการนั่นเอง ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๙.๔๙ น. จากนั้นพวกเราก็ได้รับประทานอาหารเช้าที่เขื่อนเจ้าพระยา แล้วจึงมุ่งสู่จังหวัดสิงห์บุรีต่อไป

๑๘. จังหวัดสิงห์บุรี

ออกมาพ้นเขตจังหวัดชัยนาท เริ่มเข้าเขตสิงห์บุรีไม่นานนัก พรายละอองน้ำก็หายไป ข้าพเจ้าก็เกิดความรู้สึกอึงอลสับสนอีก คิดว่าตัวเองคงจะรับประทานอาหารอิ่มจนเกินไป แล้วนั่งรถเขย่ามาหรืออย่างไรจึงเกิดรู้สึกอยากจะอาเจียนเสียจริง ๆ นึกในใจขณะนั้นว่าอยากจะกลับให้ถึงบ้านโดยเร็ว แล้วนอนพักสักครู่คงจะสบายขึ้น เพราะการทำงานติดต่อกันตลอดเวลาเช่นนี้ไม่ค่อยจะเป็นตัวของตัวเอง ต้องอยู่ระหว่าง ๒ มิติอยู่ตลอดเวลา ประสาทคงจะเครียดมากกระมัง ขณะที่กำลังนึกอยู่เช่นนั้นก็เกิดความรู้สึกวังเวงเบาสบายได้ยินแต่เสียงคล้ายคนเคาะเกราะดังขึ้นเป็นระยะ ๆ เหมือนสมัยโบราณตามบ้านนอก กำนันผู้ใหญ่บ้านเคาะเกราะเรียกลูกบ้านมาประชุมในตอนกลางคืน เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นไปของหมู่บ้านของตน พ่อฤษีบอกว่าให้ตรงไปที่อนุสาวรีย์วีรชนบางระจัน

รถวิ่งแล่นยิ่งเข้าใกล้เข้าไปเสียงเคาะเกราะยิ่งดังขึ้น เสียงคนหมู่มากพูดคุยกันดังกระหึ่มฟังไม่ได้ศัพท์ เสียงเท้าช้าง ม้า วัว ควาย พออีกประมาณสัก ๑ กิโลเมตรจะถึงหมู่บ้านบางระจัน ท้องฟ้าซึ่งแดดแผดจ้าอยู่นั้นร่มครึ้มลงทันใด ลมพัดกรรโชกรุนแรง สังเกตได้จากเมื่อมองจากรถเห็นต้นไม้ข้างทางเอนลู่ ฟ้าแลบแปลบปลาบและคำรามครืน ๆ อยู่ตลอดเวลา พอมองเห็นตัวอนุสาวรีย์ ฯ ฝนได้ตกเทลงมาอย่างหนัก ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๓.๓๐ น. รถจอดบริเวณหน้าอนุสาวรีย์วีรชน ฯ ยังลงจากรถไม่ได้ เพราะฝนตกหนักมาก ทุกคนได้แต่น้อมใจรำลึกถึงวีรกรรมของวีรชนผู้กล้าหาญ ครู่เดียวฝนก็ซาและหยุดแทบจะขาดเม็ด พวกเราลงจากรถพร้อมทั้งเครื่องกันฝนรุงรังกันทุกคน อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วนำพวกเราสวดมนต์ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิพบนักรบผู้กล้าหาญมากมายมาคอยต้อนรับและอนุโมทนาในงานของพระองค์ ขุนสรรค์เป็นผู้นำพูดขึ้นว่า **“ปลื้มปีติยิ่งนักกับเสียงสวดมนต์ที่ทำให้จิตใจสงบสบาย อากาศขณะเมื่อประเดี๋ยวนั้นเหมือนกับวันที่ต้องต่อสู้กับผู้ไม่หวังดีจนเลือดหยาดสุดท้าย”** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและทุกคนที่ร่วมไปด้วยฟัง พวกเราจึงได้ร้องเพลงศึกบางระจัน สดุดีมวลเหล่าวีรชน แล้วเราก็ได้ดินซึ่งคลุกเคล้าด้วยเลือดผู้เสียสละด้วยความกล้าหาญรักผืนแผ่นดินมาไว้เป็นสิ่งแทนจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อบรรจุในองค์พระเจดีย์

อิสรภาพฯ เราจากผืนแผ่นดินบางระจันมาด้วยหัวใจอันเต็มเปี่ยมไปด้วยความอบอุ่นมั่นใจในความปลอดภัยในชาติของเรา เพราะบรรพบุรุษของเราชาวไทยยังคงให้ความปกป้องหวงแหนในแผ่นดินอยู่ตลอดเวลาที่ผ่านมา และจะยังต่อ ๆ ไปอีกนานเท่านาน

ต่อจากนั้น พวกเราก็มุ่งไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ไม่พบท่าน ทราบจากคนเฝ้าบ้านว่าท่านผู้ว่าฯ ชื่อ **นายบรรโลม ภุชงค์กุล** คนเฝ้าบ้านให้การต้อนรับอย่างดี หาน้ำมาให้ดื่ม เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในจวนแล้วพวกเราก็ลากลับไปวัดสังฆราชาวาส พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชสิงหวรมุนี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านไม่ค่อยสบายจึงรบกวนท่านไม่นานนัก เมื่อทราบถึงความประสงค์ท่านเจ้าคุณดีใจและยินดีมอบน้ำมนต์ให้ในทันที ต่อจากนั้นพวกเราก็ตกลงกันว่าจะเลยไปจังหวัดอ่างทองกันต่อไป ก่อนที่ออกจากเขตสิงห์บุรีถึงอ่างทอง ทางที่รถผ่านได้ผ่านทางที่แวะเข้าไปวัดพิกุลทอง ซึ่งหลวงพ่อแพ พระภิกษุซึ่งท่านมีปฏิปทาเป็นที่เลื่องลือถึงความเมตตา ท่านกำลังก่อสร้างพระพุทธรูปองค์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย อาจารย์พรจึงบอกให้รถแวะเข้าไปนมัสการท่าน พร้อมทั้งขอน้ำมนต์จากท่านด้วย อันที่จริงเราอยากจะอยู่สนทนากับท่านนาน ๆ เพราะเมื่อได้เข้าไปอยู่ใกล้ ๆ ท่าน ทำให้เรารู้สึกสงบเยือกเย็น แต่ยังมีคนที่ไปขอเมตตาจากท่านอีกมาก พวกเราจึงได้กราบลาท่านด้วยความเสียดาย ออกมาจากวัดท่านตอนประมาณราว ๑๔.๓๐ น.

ขณะที่รถแล่นไปเรื่อย ๆ เพื่อจะตรงไปจังหวัดอ่างทอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาสบายอีก มองเห็นโคมไฟแสงสว่างนวลเย็นตาลอยนำไปเบื้องหน้า ได้ยินเสียงแผ่วเบาบอกว่า **“ให้ไปที่วัดพระนอนจักรสีห์ซึ่งเป็นพระนอนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร และให้รถมุ่งไปที่วัดพระนอนจักรสีห์อันศักดิ์สิทธิ์ ก่อนจะออกจากสิงห์บุรี แล้วเราก็ได้เถ้าธูปและหยดเทียนมาเป็นสิ่งผสมกับสิ่งแทนจังหวัดสิงห์บุรี จากนั้นจึงได้มุ่งที่จะตรงไปจังหวัดอ่างทอง

๑๙. จังหวัดอ่างทอง

เข้าเขตจังหวัดอ่างทองโดยไม่รู้ตัว เพราะจากสิงห์บุรีถึงอ่างทองใกล้กันมาก รถแล่นคดเคี้ยวไปเรื่อยตามเส้นทางสายเก่า สองข้างทางส่วนมากจะเป็นหมู่บ้านบ้าง ท้องนาบ้าง ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายมีลมพัดมาแผ่วเบาลูบไล้ไปตามผิวหน้าและตามตัว หลับตาลงสูดลมหายใจเข้าออกยาว ๆ ลึก ๆ เพราะรู้สึกเพลียเข้าสมาธิพบหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ดีใจจนแทบจะหายเพลียเป็นปลิดทิ้ง เห็นหลวงพ่อกำลังทำท่าเสมือนปะพรมน้ำมนต์ให้พวกเราทุกคน พอรถแล่นมาถึงวัดไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง หลวงพ่อบอกว่าให้แวะหาที่พักเหนื่อยที่วัดของหลวงพ่อนี่แหละ เพราะพระองค์ท่านรับสั่งว่า **ไชโยหมายถึงชัยชนะ** เมื่อหาที่จอดรถได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อชี้ให้ข้าพเจ้าดูว่า **นั่นไงต้นศรีมหาโพธิ์ใหญ่ ที่หลวงพ่อได้ปลูกไว้คู่กันเมื่อตอนสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ในโบสถ์ พระองค์ท่านให้นำสิ่งแทนจังหวัดอ่างทองจากใต้ต้นโพธิ์ใหญ่ริมแม่น้ำเจ้าพระยานี้ พร้อมทั้งเถ้าธูปหยดเทียนเฉพาะพระพักตร์พระพุทธรูปในโบสถ์**

พวกเราทุกคนเข้าไปในโบสถ์ อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา แล้วนำพวกเราสวดมนต์เช่นเคย เมื่อได้เถ้าธูปหยดเทียนจากในโบสถ์แล้วจึงได้ออกมาใต้ต้นโพธิ์ซึ่งหลวงพ่อปลูกไว้นั้น โพธิ์ต้นนี้แปลกมาก โคนลำต้นเป็นโพธิ์แผ่กิ่งก้านสาขาไปรอบด้านร่มครึ้ม แต่ตรงกลางยอดแหลมขึ้นไปกลายเป็นต้นสะเดา แสดงว่าโพธิ์ต้นนี้ขึ้นโอบต้นสะเดามานานนับเป็นร้อยปีแล้ว

ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๖.๑๕ น. เย็นมากแล้ว หลวงพ่อบอกว่า**ให้รีบไปเถอะจะตามไปด้วย** ทำให้พวกเราทุกคนรู้สึกอบอุ่นมาตลอดทาง ผ่านมาวัดต้นสนซึ่งเป็นวัดของเจ้าคณะจังหวัด แต่พวกเราไม่มีโอกาสได้เข้าไปนมัสการ**ท่านเจ้าคุณพระราชสุวรรณโมลี** เจ้าคณะจังหวัด เพราะขณะนั้นที่วัดต้นสนได้จัดบวชพราหมณ์ขึ้นมีประชาชนทั้งชายหญิงและเด็กศรัทธาไปบวชพราหมณ์เกือบ ๑ พันคน จึงทำให้ท่านเจ้าคุณมีธุระยุ่งและเหน็ดเหนื่อยมาก แต่อาจารย์พรก็มีโอกาสได้พบกับพระลูกศิษย์ซึ่งเคยเรียนอยู่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ท่านจึงเป็นธุระนำน้ำมนต์ของท่านเจ้าคุณมามอบให้ เมื่อเห็นว่าเสร็จธุระพอสมควรและท่านเจ้าคุณกำลังยุ่งอยู่กับญาติโยม พวกเราจึงลากลับไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไป แต่ไม่พบอีกตามเคย พบแต่คุณนายซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ทราบว่าท่านผู้ว่าชื่อ **นายเสถียร จันทร์จำนง** ขอเก็บดอกไม้ในบริเวณบ้านพักแล้วพวกเราก็รีบมุ่งสู่จังหวัดอยุธยา ซึ่งจะเป็นจังหวัดสุดท้ายในช่วงนี้

๒๐. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพราะอ่างทองกับอยุธยาอยู่ใกล้กันมาก พวกเราจึงเข้าเขตอยุธยาโดยไม่รู้ตัว อาจจะเป็นเพราะขณะที่พวกเราไปถึงนั้น เป็นเวลาเย็นมากแล้วหรืออย่างไรก็เหลือจะเดา บรรยากาศจึงเงียบจนรู้สึกวังเวง ยิ่งขณะที่รถแล่นผ่านไปตามซากโบราณสถานซึ่งปรักหักพังอยู่มากมายทั่วไป ยิ่งรู้สึกเยือกเย็นและวังเวงมากขึ้น ทุกคนในรถนั่งเงียบไม่มีใครปริปากพูดอะไรกันเลย นอกจากสายตาแต่ละคู่เหม่อมองออกไปนอกรถด้วยใบหน้าซึ่งบ่งบอกความครุ่นคิด สำหรับตัวข้าพเจ้าเองขณะนั้น ความคิดสับสนจับต้นชนปลายไม่ถูก มีความรู้สึกวนเวียน เศร้า เหนื่อยหน่าย วังเวงเย็นเยียบเข้าไปในหัวใจ เสียงรอบข้างมีทั้งเสียงร่ำไห้อย่างโหยหวน เสียงหัวเราะต่อกระซิกอย่างสดชื่น เสียงเฮฮาสนุกสนาน เสียงสวดมนต์กระหึ่มวังเวง เสียงดนตรีแผ่วหวานมาเป็นระยะ กลิ่นที่ผ่านมากระทบฆานประสาท บางครั้งหอมเย็นอ่อน ๆ พาให้สดชื่น บางครั้งกลิ่นคาวฉุนจนแทบจะสำลัก

ข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิเพื่อจะพบพ่อฤาษีว่า **“นี่มันอะไรกันนี่”** เพียงครู่เดียวความคิดสับสนความรู้สึกวนเวียน และสิ่งต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ จางเลือนหายไป ยังคงอยู่แต่เสียงสวดมนต์ดังกระหึ่มชัดเจน แล้วภาพที่ปรากฏให้เห็นคือ**หลวงพ่อแก่หรือสมเด็จพระพันรัตวัดป่าแก้วกับพระสงฆ์อีกจำนวนมากมายจนมิอาจจะนับจำนวนได้ รวมทั้งมีหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ซึ่งท่านมาส่งจากอ่างทองด้วย นั่งอยู่บนศาลาใหญ่บ้าง ศาลารายเล็กบ้าง เป็นระเบียบลดหลั่นสวยงามกำลังสวดมนต์ ตรงกลางระหว่างศาลารายล้อมรอบนี้ มองเห็นเงาของคนสูงเทียมฟ้าซ้อนอยู่ในองค์พระเจดีย์ใหญ่** ข้าพเจ้ารู้สึกขึ้นในทันที

ว่า**พระองค์จะให้นำสิ่งมิ่งมงคลจากที่วัดใหญ่ชัยมงคล** ครั้นแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง ข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรว่าพระองค์ท่านให้ไปที่วัดใหญ่ชัยมงคล

ขณะที่รถกำลังแล่นมุ่งไปวัดใหญ่ฯ นั้น ได้ผ่านบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด พวกเราจึงแวะเข้าไปพบ **นายวิเชียร เวชสวรรค์** ผู้ว่าราชการจังหวัดอยุธยาในขณะนั้น ท่านผู้ว่าฯ กำลังยุ่งอยู่กับงานเพราะเห็นมีแขกอยู่หลายคน แต่ก็ปลีกตัวมาพบพวกเราให้การต้อนรับพอสมควร แล้วยังเตือนพวกเราด้วยความหวังดีว่าเวลาจะทำอะไรหรือไปติดต่อกับใคร ควรจะมีหนังสือรับรองจากผู้ใหญ่ในทางราชการมาด้วย จะได้ไม่เป็นการทำผิดด้วยกันทั้งผู้ให้ความร่วมมือ และทั้งผู้มาขอความร่วมมือจะได้รับความสะดวก พวกเราขอบพระคุณท่านที่เตือนสติ จากนั้นก็ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้วจึงกลับตรงไปวัดใหญ่ชัยมงคลทันที

ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหมือนถูกสะกด ถูกดึงให้เดินไปข้างหน้า ได้ยินเสียงอาจารย์พรชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์เพียงเบา ๆ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิพบทหารของพระองค์มากมาย รวมทั้งชาวบ้านแต่งตัวสมัยเก่า ๆ มากมายเช่นกัน มาอนุโมทนาและชื่นชมกับการสวดมนต์แผ่เมตตาของพวกเราในการทำงานของพระองค์ ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘.๓๐ น. ต่อจากนั้นพวกเราก็ไปวัดสุวรรณาราม ซึ่งเข้าใจว่าท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดอยู่ที่นั่น แต่ไม่พบ ทราบจากพระภิกษุในวัดนั้นบอกว่าท่านเจ้าคุณอยู่วัดพนัญเชิง พวกเราจึงมุ่งไปที่วัดพนัญเชิงถึงวัดจน ๑๙.๐๐ น. มืดมากแล้ว บริเวณวัดเพิ่งเสร็จจากการมีงานวัดวันนั้นเอง จึงยังคงมีร้านค้าและโรงมหรสพอยู่มากมายที่ยังเก็บไม่เสร็จ แต่ถึงกระนั้นเมื่อรถหยุดแล้วพวกเราก็เดินเข้าไปในวัด ถึงกุฏิ**ท่านเจ้าคุณพระราชสุวรรณโสภณ** เจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด แต่ไม่พบท่าน เพราะเห็นกุฏิปิดเงียบ และคนที่พอจะถามไถ่ได้ก็ไม่มี พวกเราจึงตัดสินใจเดินทางกลับเข้ากรุงเทพ ฯ ตกลงกันว่าจะมาพบท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์และเก็บดอกไม้ในวันต่อไป เมื่อมีธุระผ่านมาทางอยุธยา

ต่อมาราววันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๒ พวกเราจะไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดสระบุรี ก็มีโอกาสผ่านมาที่จังหวัดอยุธยาอีกครั้งหนึ่ง ไปถึงวัดตอน ๑๓.๓๐ น. ฝนเริ่มลงเม็ดปรอย ๆ บางเบา ตอนลงจากรถคุณสาธรได้บอกข้าพเจ้าว่าให้ถือร่มติดไปด้วย เผื่อฝนตกมาก ข้าพเจ้ามองดูท้องฟ้าเห็นยังโปร่งจึงปฏิเสธที่จะถือร่มติดไปด้วย ที่ไหนได้ พอเดินมาถึงกุฏิท่านเจ้าคุณฝนตกลงมาหนาเม็ดขึ้น กุฏิท่านเจ้าคุณยังคงปิดเงียบ คิดกันว่าท่านเจ้าคุณไม่อยู่อีกแล้ว จะทำอย่างไรกันดี ฝนก็ตกหาที่ยืนหลบฝนก็ไม่มี ฝนยิ่งตกหนักหนาเม็ดมากขึ้น ข้าพเจ้ามองเห็นกรงนกเขาซึ่งมีอยู่หลายกรงแขวนอยู่รอบกุฏิ นึกในใจว่า *“ตายละ นกเปียกฝนหมดเลยนะ แม้แต่เด็กวัดสักคนจะออกมาเก็บนกหลบฝนก็ไม่มี”* เพียงครู่เดียวได้ยินเสียงกลอนประตูดังแกร๊ก เห็นพระภิกษุแก่ ๆ รูปหนึ่งโผล่ออกมาเก็บกรงนก ข้าพเจ้าตะโกนเรียกขึ้นว่า *“หลวงพ่อเปิดประตูขอหลบฝนหน่อยเจ้าค่ะ”* ท่านเก็บกรงนกจนเสร็จ จึงมาเปิดประตูให้พวกเราเข้าไป เล่นเอาเปียกปอนไปตาม ๆ กัน

เมื่อเข้าไปในกุฏิเรียบร้อยแล้วจึงได้ทราบว่าท่านคือท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดนั่นเอง ท่านเจ้าคุณเป็นพระที่ดีมาก มีปฏิปทาน่าเคารพเลื่อมใส ให้การต้อนรับอย่างดี และสนใจในเรื่องการค้นคว้านี้มาก พวกเรากราบเรียนท่านเจ้าคุณว่า วันหน้ามีเวลานานกว่านี้แล้ว พวกเราไม่รีบร้อนไปไหน จะขอมากราบรบกวนท่านเจ้าคุณอีก เพราะมีอีกหลายเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้ากัน เมื่อได้น้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้แล้ว

พวกเราก็ลาท่านเจ้าคุณกลับด้วยความอาลัย ก่อนกลับท่านเจ้าคุณยังให้น้อยหน่าผลงามมารับประทานตามทางอีกด้วย

*โดยปกติธรรมดาแล้ว ข้อความเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ จะต้องเขียนต่อเนื่องกันมาโดยลำดับ แต่เพราะความที่เวลาในการเขียนจัดทำหนังสือวิญญาณไม่ค่อยจะมี จึงทำให้การนำเรื่องราวต่าง ๆ นำลงล่าช้าไปมาก ครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเรื่องราวที่จะนำลงต่อเนื่องกันไป อาจารย์พรก็ได้บอกข้าพเจ้าว่าให้บันทึกเกี่ยวกับพระธาตุพนมลงคั่นก่อน เพราะเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก จึงเป็นอันว่าเรื่องราวของพระธาตุพนมได้นำลงล่วงหน้ามาก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้เล่าบันทึกการไปนำสิ่งมิ่งมงคลต่อจากจังหวัดอยุธยาต่อไป ซึ่งอันที่จริงจนถึงขณะนี้นั้นไป-มาทั้งหมดได้ ๕๖ จังหวัดแล้ว แต่จะอย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะถึงเรื่องราวของพระธาตุพนม ข้าพเจ้าจะได้เล่าบันทึกเรื่องราวในวันทอดผ้าป่ามาฆบูชาเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันทอดผ้าป่าต้นไม้จริง ๑๒๕๐ ต้น เท่าจำนวนพระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ ซึ่งมาชุมนุมกันครั้งแรก ในสมัยครั้งพุทธกาลตามเรื่องราวที่ข้าพเจ้าได้เล่าไว้แต่ฉบับก่อนนั้นแล้ว

พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้จัดทำอย่างกะทันหันเหลือเกิน ระยะเวลาเพียง ๑ เดือนกับ ๔ วัน นับจากวันที่รับสั่งให้จัดทำจนถึงวันทอดผ้าป่ามาฆบูชา ซึ่งอาจารย์พรและข้าพเจ้ารวมทั้งทุกคนที่ทราบเรื่องต่างก็วิตกกันเป็นอย่างมากว่า เราจะหาเจ้าภาพมาได้ครบจำนวน ๑๒๕๐ คนได้อย่างไร ข้าพเจ้าหวั่นวิตกเหลือเกินว่า ถ้าไม่ครบตามจำนวนแล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ทราบว่าจะผันแปรไปเช่นไร ยิ่งใกล้วันก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะครบได้อย่างไร ถึงแม้จะมีหลายคนที่เข้าใจและช่วยกันบอกว่าอย่าได้วิตกอะไรเลย จะต้องได้ครบอย่างแน่นอน ซึ่งข้าพเจ้าเองก็แน่ใจเหมือนกันว่าจะต้องได้ครบ แต่คงจะเป็นเวลาซึ่งเลยวันมาฆบูชาไปแล้ว ดังนั้นจนถึงวันทอดผ้าป่าเราก็รวบรวมได้ทั้งหมดเกือบ ๑,๐๐๐ องค์ แต่อย่างไรก็ตามสำหรับต้นสนสามใบก็ได้ทำพิธีถวายเป็นผ้าป่าไปแล้วจนครบ ๑๒๕๐ ต้น ส่วนเจ้าภาพเราคงจะหามาให้ครบในภายหลังได้ ซึ่งพ่อฤๅษีบอกว่า *“ถ้าเป็นไปได้ควรจะหาเจ้าภาพให้ได้ครบในวันที่จะรับสั่งให้เริ่มปลูก”* ซึ่งในขณะที่พ่อฤๅษีบอกนั้น ข้าพเจ้าก็ยังไม่ทราบว่าจะรับสั่งให้ลงมือปลูกในวันเวลาใด แต่ก็คลายวิตกกังวลไปได้บ้าง

บ่ายวันพฤหัสบดีที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ข้าพเจ้าออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ไปแคมป์สนด้วยรถของเราเอง โดยบรรทุกสิ่งของจำเป็นที่จะใช้ในงานหลายอย่างไปพร้อมด้วย คุณจิราลักษณ์ ตัณฑศรี คุณจรัสศรี จินดาโรจน์ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ และคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ เพื่อไปเตรียมงานล่วงหน้าก่อนถึงวันพิธี ความรู้สึกของข้าพเจ้าในระยะนั้น แม้จะคลายความวิตกลงไปบ้างแล้ว แต่ก็ยังมีความไม่สบายใจอยู่ลึก ๆ ตลอดเวลา ถึงแม้ทุกอย่างรอบข้างจะดูปลอดโปร่ง แต่คล้ายกับว่าในความปลอดโปร่งแจ่มใสนั้นมีบางสิ่งบางอย่างเหนี่ยวรั้งแอบแฝงอยู่ เพราะบางครั้งข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวเบาสบาย แต่บางครั้งก็รู้สึกคล้ายถูกดึงให้ตกวูบลง ใจหาย เหมือนคนกำลังนอนหลับสบายแล้วสะดุ้งตกใจตื่น ใจสั่น ทั้ง ๆ ที่เหตุการณ์ก็ไม่มี

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๒๒

อะไร สำหรับบรรยากาศทั่ว ๆ ไปทางด้านโลกมนุษย์ ก็ไม่ค่อยแจ่มใสนัก เริ่มตั้งแต่เช้าบางครั้งท้องฟ้าก็ปลอดโปร่งแจ่มใส บางครั้งก็ร่มครึ้ม ลมพัดกรรโชกฝุ่นตลบคล้ายใกล้จะมีฝนตก แต่แล้วก็ไม่มีอะไรกลับกลายเป็นสดใสดังเดิม ในวันนั้นข้าพเจ้าได้จัดเตรียมต้นสน ซึ่งขณะนั้นอยู่ในเรือนชำหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ใส่ภาชนะที่จะนำขึ้นไปวางซ้อนกันให้เป็นรูปคล้ายองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อวางรายรอบองค์พระเจดีย์ เพราะพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า

“จงจัดต้นสนสามใบทั้งหมด ๑๒๕๐ ต้น ให้เป็นรูปทรงคล้ายองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จำนวน ๑๐ องค์ๆ ละ ๑๒๕ ต้น ตั้งไว้รายรอบเพื่อรับพลังทิพย์จากองค์พระเจดีย์ จงเริ่มจัดก่อต้นสนขึ้นเป็นรูปทรงพระเจดีย์ในวันเสาร์ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๓ นับแต่เริ่มก่อจะหยุดไม่ได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ จงทำให้สำเร็จ” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงต้องไปจัดเตรียมไว้ โดยมีพวกเราทั้งหมดไปช่วยกันอย่างพร้อมเพรียง ซึ่งในตอนแรกที่ข้าพเจ้าไปถึงเรือนชำนั้น ยังไม่มีใครที่จะมาช่วยได้เลย เพราะคนของเราเท่าที่มีอยู่ต่างคนต่างก็มีงานอย่างอื่นที่จะต้องรีบทำให้เสร็จก่อนถึงวันงานพิธี แต่พอเริ่มลงมือทำ ก็พอดีคุณจิราลักษณ์ คุณจรัสศรี คุณวันเพ็ญ ซึ่งเดินทางมาพร้อมกับข้าพเจ้าเมื่อวันวาน แต่ก็มาลงค้างคืนแค่ที่ตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อติดต่องานบางอย่างเกี่ยวกับพื้นที่ ๆ ศูนย์พัฒนาศาสนานี้เช่นเดียวกัน เดินทางมาถึงพร้อมทั้ง คุณสุภาณี หงษ์เงิน และเพื่อน ๆ ของคุณสุภาณีซึ่งจะมาร่วมในงานพิธีนี้เช่นกัน ได้มาช่วยข้าพเจ้าจัดเตรียมต้นสนทันเวลาพอดี เป็นนิมิตหมายถึงความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน

๐๗.๔๙ น. ของวันเสาร์ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๓ ข้าพเจ้า คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ มาถึงเรือนชำพร้อมทั้งคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ๔-๕ คน โดยมีคุณพิภพ รัตนสุวรรณ เป็นคนขับรถช่วยกันขนต้นสนสามใบ ซึ่งใส่ภาชนะเตรียมไว้แล้วนั้นขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อก่อเป็นรูปทรงเจดีย์ ๑๐ องค์ ๆ ละ ๑๒๕ ต้น กำลังขนอยู่ได้ไม่นานเท่าใดนัก คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณจิราลักษณ์ คุณจรัสศรี คุณวันเพ็ญ คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ และคุณบุปผา วรรณรักษ์ ก็ได้มาช่วยทำการก่อพระเจดีย์ด้วยต้นสน เป็นไปอย่างคึกคักพร้อมเพรียง พระเจดีย์อิสรภาพฯ มี ๔ ด้านได้วางโต๊ะสำหรับรองรับพระเจดีย์ต้นสนด้านละ ๒ ตัว แต่สำหรับด้านหน้า ๔ ตัว เป็นอันว่าพระเจดีย์ต้นสนถูกก่อบนโต๊ะ ๔ เหลี่ยมรายรอบพระเจดีย์อิสรภาพฯ รวมทั้งหมดเป็น ๑๐ องค์พอดี

การก่อไม่ได้เป็นไปโดยง่ายดายนักเลย สำหรับจำนวน ๑๒๕ ต้น ที่ต้องเรียงซ้อนกันให้เป็นรูปทรงคล้ายองค์พระเจดีย์ ทุกคนช่วยกันโดยมิได้หยุดมือเลย ต้องทำให้เสร็จทั้งหมดจึงจะหยุดได้ ก่อนเที่ยงเล็กน้อยอาจารย์พรได้มาดูและช่วยบ้างนิดหน่อย เห็นว่าจะถึงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันได้แล้ว แต่พวกเราก็ยังไม่เสร็จและจะหยุดไม่ได้ จึงได้ไปหาเครื่องดื่มมาให้พวกเรารับประทาน แดดตอนเที่ยงวันร้อนจ้า แต่ถึงกระนั้นก็มีลมพัดโชยคลายความร้อนให้อยู่ตลอดเวลา ทำให้ทุกคนที่กำลังทำงานไม่รู้สึกถึงความร้อนจากแสงแดดนั้นเลย ยังคงทำงานกันอย่างสนุกสนาน ทุกคนต้องการให้งานเสร็จอย่าได้มีอุปสรรคในระหว่างนี้

ในที่สุดการก่อสร้างพระเจดีย์ต้นสนก็สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยสวยงาม ข้าพเจ้าได้ตะโกนถามขึ้นดัง ๆ ว่า ขณะนี้เป็นเวลาเท่าไร คุณศักดิ์ชัยได้ตะโกนตอบขึ้นทันทีว่า ๑๓.๔๙ นาฬิกา พวกเราทำงานอยู่ตลอดเวลาไม่ได้หยุดมือเลย ๖ ชั่วโมงเต็ม แล้วจากนั้นก็ช่วยกันทำความสะอาดรอบ ๆ องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็พอดีคุณสำอางค์ ยิ้มศิริ ตามมาถึงบอกว่าจะมาช่วยบ้าง ก็เลยต้องรับภาระทำความสะอาดต่อไป พวกเราได้พากันไปรับประทานอาหารกลางวันในตอนนั้นเอง

แล้วจากนั้นก็ได้ให้คุณกำพลกับคุณพิภพช่วยกันเอาด้ายสายสิญจน์ไปโยงจากยอดพระเจดีย์ลงมา ๑๐ สายเตรียมไว้ อากาศในวันนี้ช่างปลอดโปร่งแจ่มใสดีเหลือเกินจนทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า การจัดงานคราวนี้ไม่มีอุปสรรคใด ๆ เลย แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้านั่นซิช่างอัดแน่นและร้อนรุ่มจนบอกไม่ถูก แต่ไม่ได้เอ่ยให้ใครทราบ เพราะทุกคนสบายใจปลอดโปร่ง ความคิดของข้าพเจ้าหมกมุ่นอยู่ตลอดเวลาว่าจะอดทนต่อไปไหวหรือไม่ แต่ก็พยายามข่มใจตัวเองนึกแผ่เมตตา

๑๕.๓๐ น. รถบัสจากกรุงเทพฯ ๒ คันก็มาถึง ทุกคนสดชื่นแจ่มใส เข้าหาที่พักอาบน้ำ เดินดูสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไปภายในแคมป์ที่พัก คอยเวลา ๑๘ นาฬิกา ซึ่งจะเริ่มพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็น ๑๗.๓๐ น. รถโฟลคตู้ ๒ คันประมาณ ๓๐ คน โดยการนำของคุณสมปอง วรรณิสสร กรรมการผู้จัดการโรงพยาบาลสยาม กทม. เพื่อมาร่วมในงานพิธีของพระองค์ โดยได้จัดหาอาหารมารับประทานเองก็มาถึง ยิ่งทำให้บรรยากาศภายในแคมป์ที่พักคึกคักยิ่งขึ้น เมื่อร่วมรับประทานอาหารเย็นซึ่งเป็นอาหารมังสวิรัติกันเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็มารวมกัน ณ หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เวลา ๑๘ นาฬิกาเศษ อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเย็น แล้วแสดงปาฐกถาเรื่องโอวาทปาฏิโมกข์ จบแล้ว อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ก็ได้ปาฐกถาอธิบายถึงความหมายส่วนต่าง ๆ ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ทำให้ทุกคนที่มาร่วมในพิธีงานบุญก่อนถึงวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นวันมาฆบูชาที่พวกเราจะร่วมกันทอดผ้าป่า ๑๒๕๐ องค์ เกิดปีติโสมนัสจิตใจเป็นกุศลพร้อมที่จะรับสิ่งที่ดีงาม จนเวลา ๒๑.๓๐ น. ทุกอย่างก็เรียบร้อยลง อาจารย์พรให้ทุกคนกลับแคมป์ที่พักเพื่อพักผ่อน เพราะอาจจะเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางมา

ขณะนั้นเอง บรรยากาศซึ่งแจ่มใสมาตลอดทั้งวันจนถึงบัดนี้นั้นเริ่มแปรปรวน เสียงลมพัดต้องใบสนดังวู่หวิว แล้วลมก็พัดแรงขึ้น ๆ ฝนเม็ดโต ๆ เริ่มโปรยปรายมากับสายลมแรงนั้น อาจารย์พรและข้าพเจ้าคุณผ่องผิวยังไม่ทันกลับเข้าที่พัก เพราะได้เดินดูความเรียบร้อย ถามถึงความขัดข้องของผู้ที่มาพัก และแล้วฝนก็ตกเทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก ข้าพเจ้ารีบวิ่งเข้าที่พัก แต่ถึงกระนั้นก็เปียกปอน ความอึดอัดเร่าร้อนในจิตใจยิ่งอัดแน่นแทบจะระเบิด ปวดศีรษะอย่างรุนแรงและไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก แต่ก็ยังพอมีสตินึกทำใจตัวเองให้สบาย แผ่เมตตาอยู่ตลอดเวลา ความไม่สบายทางด้านร่างกายไม่เป็นอุปสรรคอะไร ในเมื่อจิตใจสบาย ขณะนั้นเป็นห่วง **คุณทศ พันธุมเสน** ขึ้นมาอย่างรุนแรง เพราะคุณทศซึ่งมาพร้อมกับรถบัสเมื่อตอนบ่ายแทนที่จะเข้าพักภายในบ้านพัก แต่ได้เตรียมเต็นท์มากางพักแต่ตามลำพังคนเดียว แต่ก็เป็นบริเวณไม่ห่างจากบ้านพักนัก เป็นการฝึกหัดปฏิบัติธรรมหาความสงบวิเวกโดดเดี่ยว ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นบอกว่า ฝนตกหนักพายุแรงขนาดนี้ กับเต็นท์เล็ก ๆ สำหรับอยู่คนเดียวอย่างนั้น จะอยู่ได้อย่างไร น้ำฝนคงจะ

ไหลเข้าไปนองภายในเต็นท์เต็มไปหมด แล้วจะนอนได้อย่างไร พร้อมกับที่เกิดความรู้สึกเช่นนั้น ผสมกับไม่ค่อยจะรู้สึกตัวถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกมากนัก ข้าพเจ้าได้เห็นแต่ความมืดสนิทน่าสะพรึงกลัว ข้าพเจ้าได้พูดกับอาจารย์พรว่า *"เป็นห่วงคุณทศจังเลย กางร่มใส่เสื้อกันฝนออกไปดูกันดีกว่า"* คุณสอาด แก้วเกษ ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่ไปช่วยและพักอยู่ในห้องนั้นด้วย พูดขึ้นว่า *"ผมจะไปดูให้เอง"* ไม่นานนักก็กลับมาบอกว่า *"ไม่เป็นไร ทุกอย่างเรียบร้อย คุณทศบอกว่าไม่ต้องห่วง"* ข้าพเจ้าก็สบายใจขึ้นบ้าง จึงเปลี่ยนเสื้อผ้าเตรียมจะเข้านอนบ้าง ความรุนแรงของพายุฝนยังคงกระหน่ำอยู่เช่นเดิมไม่มีทีท่าว่าจะซาลงเลย ฟ้าก็ช่างร้องคะนองคำรามครืนโครมดังก้องอยู่ไม่ขาดระยะ แสงแปลบปลาบบาดนัยน์ตาอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนเสื้อผ้าไม่ทันจะเสร็จ ความเป็นห่วงคุณทศก็เกิดขึ้นมาอย่างรุนแรงอีก ทุกคนในห้องพักซึ่งรวมกันในวันนั้น ๒๙ คน เริ่มนอนพักกันบ้างแล้ว ข้าพเจ้าพูดขึ้นว่า *"ไปดูคุณทศอีกครั้งดีกว่า ว่าเป็นอย่างไรบ้าง"* คุณผ่องผิวบอกว่า *"ไม่ต้องห่วงหรอก พี่รู้ว่าเต็นท์ที่กางน่ะเป็นผ้ากันฝนได้ ถ้าฝนตกมากมันก็จะโคลงเคลงคล้ายเรือ รับรองไม่เปียกแน่"* คุณสอาดก็บอกย้ำอีกว่า *"คุณทศบอกแล้วว่าไม่ต้องเป็นห่วง"* ข้าพเจ้าบอกว่า *"ถ้าไม่มีใครออกไปดู จะออกไปเองให้แน่ใจ" อาจารย์พรจึงบอกว่า "อาจารย์จะออกไปเอง"* พอเห็นดังนั้น คุณสอาดจึงรับอาสาอีกออกไปดูคุณทศ ออกไปนานพอสมควรจนเกิดความรู้สึกเป็นห่วง ก็กลับเข้ามาเปียกปอนบอกว่า *"พอผมไปถึงเต็นท์ คุณทศกำลังคลานออกมาจากเต็นท์พอดี ผ้าผ่อนเปียกปอนหมด บอกว่าไม่ไหวเข้าบ้านพักดีกว่า ผมจึงได้พาไปเข้าบ้านพัก หาผ้าห่มที่สำหรับนอนให้เรียบร้อยแล้ว"* เป็นอันว่าหมดห่วงเสียที

พอเรื่องคุณทศหมดไป จิตก็พะวงไปถึงเจดีย์ต้นสนซึ่งก่อไว้รายรอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คิดว่าป่านนี้คงจะล้มระเนระนาดไปหมดแล้ว เพราะฝนตกหนักและพายุรุนแรงเหลือเกิน แต่ถึงอย่างไรก็ไปดูตอนนี้ไม่ได้ จะเป็นอย่างไรก็ปล่อยไปก่อน ข้าพเจ้าเคลิ้มหลับไปไม่นาน ได้ยินเสียงพ่อฤษีบอกว่า **"จงลุกขึ้นสวดมนต์แผ่เมตตา"** ข้าพเจ้าได้ปลุกอาจารย์พรและหลายคนที่นอนพักรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ลุกขึ้นสวดมนต์ แผ่เมตตา อธิษฐานเพิ่มพลังขอให้งานของพระองค์จงสำเร็จ ขณะนั้น ๐๑.๓๐ น. จากนั้นจึงได้นอนพักต่อด้วยจิตใจที่ห่วงกังวล เพราะฝนดูไม่มีทีท่าว่าจะสร่างซาเลย ที่ร้ายที่สุดก็คือเสียงก้องกัมปนาทของฟ้าดังลั่นสะท้านสะเทือนอยู่ตลอดเวลา

จนสว่างรุ่งเช้า ฝนก็ยังคงโปรยปรายเม็ดอยู่บางเบา แต่ไม่มีเสียงฟ้าคำรามแล้ว ข้าพเจ้าชวนอาจารย์พรออกไปดูเจดีย์ต้นสนที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยมีบุคคลซึ่งเมื่อคืนนอนเป็นห่วงอยู่เช่นกันตามไปด้วยอีกหลายคน สวนทางกับคุณทศซึ่งเดินกลับมาจากเนินพระเจดีย์ คุณทศบอกว่าไปนั่งสมาธิที่เนินพระเจดีย์แต่เช้ามืด อากาศดีเหลือเกิน เมื่อพวกเราไปถึงเนินพระเจดีย์จิตใจซึ่งหดหู่เต็มไปด้วยความวิตกกังวลหายไปเป็นปลิดทิ้งในทันใด เพราะสิ่งที่ปรากฏต่อหน้าคือเจดีย์ต้นสนซึ่งพวกเราช่วยกันจัดไว้แต่วันวานนั้น คิดว่าจะล้มระเนระนาดตั้งแต่เมื่อคืนตอนเกิดพายุฝนกระหน่ำ กลับคงอยู่สภาพเดิมเหมือนเมื่อตอนจัดเสร็จใหม่ ๆ สนทุกต้นเขียวชะอุ่ม เม็ดฝนยังเกาะติดพราวอยู่ตามใบสนเล็ก ๆ ดูสดชื่น มีหล่นล้มกลิ้งตกลงมาจากโต๊ะ ๒ ต้น ซึ่งเมื่อเทียบกับส่วนใหญ่แล้ว แทนว่าไม่มีอะไรเสียหายเลย พวกเราได้เก็บขึ้นจัดเข้าที่ดังเดิม หมดห่วงกังวลเสียที แล้วจึงกลับแคมป์ที่พักเพื่อเตรียมตัวเลี้ยงพระเช้าที่หอประชุม แล้วแห่ถังเครื่องไทยทานจากเนินหอประชุมมายังเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อไป

๐๘.๐๐ น. ทุกคนมารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ทำบุญเลี้ยงพระทั้งหมด ๑๐ องค์ แล้วอาจารย์พรก็ชี้แจงรายละเอียดบางอย่างเกี่ยวกับวันมาฆบูชาแก่ทุกคนว่าควรจะทำใจเช่นไรในวันนี้ พอสมควรแล้ว ๐๙.๐๙ น. ก็ช่วยกันแห่เครื่องไทยทาน ๑๐ ชุด จากเนินหอประชุมสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อวางประจำเจดีย์ต้นสน ซึ่งจัดเตรียมไว้ ๑๐ องค์รายรอบพระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้น โยงสายสิญจน์ซึ่งได้โยงเตรียมไว้แล้วแต่เมื่อวันวาน ๑๐ สาย โยงล้อมรอบเจดีย์ต้นสนสายละองค์ จากนั้นได้นิมนต์พระคุณเจ้าทั้ง ๑๐ องค์ประจำเจดีย์ต้นสนแต่ละองค์นั้น เพื่อรอเวลา ๑๐ นาฬิกา ซึ่งกำหนดเป็นเวลาฤกษ์ถวายองค์ผ้าป่าต้นสน ๑๒๕๐ องค์ ขณะนั้นเวลา ๐๙.๒๙ น. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาสบาย ภาพพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ลอยสูงเด่นเสียดฟ้า ราวกับว่าท้องฟ้าได้เปิดเป็นทางแผ่กว้างออก ปุยเมฆขาวกระจ่างพราวระยิบระยับเมื่อต้องลำแสงรังสีสีรุ้ง ซึ่งพุ่งขึ้นไปและส่งลงมาสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลาเป็นปกติ ณ บริเวณที่สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประทับยืนเป็นสง่า พระหัตถ์พนมระหว่างพระอุระ ในพระหัตถ์นั้นเป็นดอกบัวขาวคล้องด้วยพวงมาลัยดอกมะลิ เทียนจุดสว่าง ควันธูปลอยพริ้ว พร้อมทั้งสมเด็จพระเอกาทศรฐและมวลเหล่าเทพเจ้ามากมายแต่งกายสวยงามมองดูระยิบระยับจนสุดสายตา พระองค์รับสั่งว่า **“จงน้อมใจนมัสการรำลึกถึงพระคุณพระศาสดา แล้วทักษิณาวัตรรอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๓ รอบก่อน แล้วจึงประกอบพิธีถวายผ้าป่า ๑๒๕๐ องค์”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร แล้วพวกเราทุกคนที่มาร่วมพิธีทอดผ้าป่ามาฆบูชาร่วมกับพระองค์ จึงนิมนต์พระคุณเจ้าทั้ง ๑๐ องค์ มาเดินนำขบวนเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กันก่อน

เมื่อเวียนครบ ๓ รอบ ทุกคนนำดอกไม้ธูปเทียนมาปักวางบูชาแล้ว ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ดิ่งวูบลึกลง หมดความรู้สึกตัวไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งแทบจะหมดแรง จึงได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับทรงรับสั่งว่า

วันนี้เป็นวันมาฆบูชา เมื่อ ๒๖๐๐ กว่าปีที่ผ่านมานั้น องค์พระศาสดาได้แสดงโอวาทปาฏิโมกข์ นำความชื่นชมมาสู่ชาวโลกทั้งมวล ดวงอาทิตย์ได้เจิดจ้าขึ้นเหนือขอบฟ้า ขอทุกคนจงน้อมใจรำลึกถึงบรรยากาศในวันนั้น ในเวฬุวนารามเหลืองอร่ามไปด้วยผ้ากาสาวพัสตร์จากองค์พระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย เช่นเดียวกันกับวันนี้ ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึงพระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ กำลังมาประชุมกันอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้ เนินนั้นคือเนินป่ามาฆบูชา จงปลูกต้นไม้ในวันสงกรานต์ที่จะถึงนี้ ชาติบ้านเมืองและองค์พระประมุขกำลังอยู่ในที่คับขัน จงยึดมั่นในสิ่งเดียวกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาก่อนจะถึงในขณะนี้นั้น มารช่างผจญเสียเหลือกำลัง จนสว่างรุ่งเช้าจึงได้รับชัยชนะ นิมิตหมายได้เกิดขึ้นแล้ว องค์พระศาสดารวมทั้งพระอรหันต์ทั้งหมด แม้จะ

ปรินิพพานไปแล้วก็ตาม แต่พลังแสงสว่างนั้นได้เข้ามาครอบคลุมบ้านเมืองของเราใสสว่าง แต่...แต่ก่อนที่จะถึงแสงสว่างอย่างแท้จริงนั้น เราจะต้องต่อสู้ไปอีกนาน จงยึดมั่นในสิ่งเดียวกัน ยึดมั่นในความเป็นไทย ศาสนาเครื่องดับทุกข์เข็ญ และองค์พระผู้นำชัย สามสิ่งนี้จะนำ...นำทั้งหมดไปสู่หลักชัย เราจะไม่มีวันตกเป็นทาสของใครอีกต่อไป พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือศูนย์รวมพลัง ทั้งในโลกนี้และโลกที่ตามนุษย์ธรรมดามองไม่เห็น กำลังส่องสว่างแผ่ซ่าน จงรับพลังนั้น ณ บัดนี้

ขอทุกคนจงทำใจให้บริสุทธิ์ แผ่เมตตาธรรมต่อมวลมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายในสากลโลกที่กำลังอยู่ในความทุกข์เข็ญขณะนี้ ขอความสวัสดีและปลอดภัยจงมีแก่ทุกคน จงน้อมรับแต่สิ่งที่ดีงาม และพบแต่สิ่งที่ดีงามในชีวิตตลอดไป

แล้วจากนั้นจึงได้กระทำพิธีถวายผ้าป่า ๑๒๕๐ องค์ แต่หาเจ้าภาพจนถึงวันนั้นได้เกือบ ๑๐๐๐ คนเท่านั้นแต่จะอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าก็ต้องพยายามหาให้ได้ครบ ๑๒๕๐ คน กว่าจะถึงวันสั่งให้เริ่มปลูก

เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั่วไปคงจะไม่ร้ายแรงนัก เพราะถึงอย่างไรงานของพระองค์ก็สำเร็จเรียบร้อยได้ถึงสามส่วนในสี่ส่วน ซึ่งข้าพเจ้าคาดคิดว่าแม้เหตุการณ์ทั่วไปทุกอย่างที่กำลังเป็นไปอยู่ในระยะนี้จะไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ทำให้สบายใจได้ก็ตาม แต่ก็คงจะไม่มีอะไรรุนแรงที่ทำให้พวกเราชาวไทยแก้ไขสถานการณ์ไม่ได้

เป็นอันเสร็จสิ้น งานพิธีถวายผ้าป่าต้นไม้เนินป่ามาฆบูชา ๑๒๕๐ องค์แล้ว ทุกประการ โดยทุกคนที่มาร่วมพิธีช่วยกันจนเต็มความสามารถของแต่ละคน แล้วแต่ว่าตัวเองจะถนัดในด้านใด อย่างเช่น**คุณจรูญศรี อุตตะโรพร** ซึ่งนอกจากจะช่วยจัดเจดีย์ต้นสนแล้วยังคอยแนะนำให้คนได้รู้จักหนังสือของอาจารย์พร และช่วยทำให้บรรยากาศต่าง ๆ ครื้นเครงไปด้วย บัดนี้ยังคงอยู่แต่จะต้องเตรียมขุดหลุมปลูก และใช้เวลาหาผู้มีจิตศรัทธาที่จะร่วมงานของพระองค์มาเป็นเจ้าของผ้าป่าให้ได้ครบจำนวน ๑๒๕๐ องค์เท่านั้นเอง

คืนนั้นพระองค์ได้เสด็จมาอีก รับสั่งให้เริ่มเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินอีสานในวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ให้เดินทางให้ครบทั้ง ๑๖ จังหวัด อย่าได้มีจังหวัดในภาคอื่นมาคั่น ถ้าเดินทางครั้งเดียวทำงานได้ไม่ครบ ก็ให้ไปติดต่อกัน ๒ ครั้ง ข้าพเจ้าทราบแล้วก็เกิดความหวาดหวั่นในจิตใจอีก เพราะถ้าจะต้องเดินทางไปทำงานนำสิ่งมิ่งมงคลในระยะนี้ แล้วจะมีเวลาที่ไหนหาเจ้าภาพผ้าป่ามาฆบูชามาให้ครบเล่า ได้แต่นึกปลอบใจตัวเองว่าไม่เป็นไร ทุกอย่างต้องเรียบร้อยได้ ในเมื่อเป็นงานของพระองค์

*บัดนี้การเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจาก ๗๒ จังหวัด ตามคำรับสั่งของพระองค์เพื่อที่จะนำมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้สิ้นสุดลงแล้ว รอแต่เพียงว่าสิ่งที่พระองค์ให้นำมานี้จะให้ทำออกมาในรูปลักษณะใดก่อนจึงจะให้บรรจุ และจะให้นำบรรจุเมื่อใด ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงยังเก็บรวบรวมไว้อยู่ รอเวลาที่

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๒

จะรับสั่งว่าจะให้ทำประการใดต่อไป และขณะนี้อาจารย์พรก็กำลังติดต่อช่าง ให้มาทำที่สำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและสิ่งมิ่งมงคลภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ

การเดินทางเพื่อไปนำสิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศนั้นใช้เวลาไปทั้งหมดเกือบ ๑ ปีเต็ม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและเหน็ดเหนื่อยพอสมควร คือ เริ่มแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๑ หลังวันเข้าพรรษาเล็กน้อย มาสิ้นสุดตอนก่อนวันเข้าพรรษาปี ๒๕๒๒ เล็กน้อย มีสมาชิกหลายคนสงสัยเหลือเกินว่าทำไมอาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงต้องเดินทางไปตามจังหวัดต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ควรจะให้คนรู้จักหรือสมาชิกหนังสือวิญญาณซึ่งมีอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ จัดการให้ก็น่าจะได้ เพราะสมาชิกก็มีเกือบจะทุกจังหวัดทั่วประเทศ และทำไมในเมื่อจะต้องเดินทางอยู่ตลอดระยะเวลาเช่นนี้ จึงไม่มอบงานทางด้านดูแลพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ให้คนที่ไว้วางใจได้ทำแทน ทำไมจะต้องทำเองทุกสิ่งทุกอย่าง ข้าพเจ้าเองฟังแล้วก็ได้แต่ถอนใจอ่อนอกอ่อนใจ ไม่ทราบว่าจะอธิบายให้ฟังว่าอย่างไร

เพราะอันที่จริงครั้งแรกที่พระองค์มารับสั่งให้ไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ นั้น ข้าพเจ้าก็คิดว่าคงจะไม่หนักหนาอะไร ก็คิดอย่างที่สมาชิกทั่ว ๆ ไปคิดเช่นกัน เพราะทางเรามีสมาชิกอยู่ทั่วประเทศ และเมื่อขอร้องใครให้ช่วยทุกคนก็คงจะเต็มใจ ไม่รังเกียจในอันที่จะให้ความช่วยเหลือ แต่พอจะเริ่มออกเดินทางจริง ๆ เข้า จึงได้ทราบว่าจะให้คนอื่นทำแทนได้อย่างไร เพราะแม้แต่ตัวอาจารย์พรเอง ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบเช่นเดียวกันว่าพระองค์จะให้นำสิ่งใดจาก ณ ที่ใด จะต้องเดินทางไปถึงจังหวัดนั้น ๆ เสียก่อนจึงจะทราบ และพร้อมทั้งต้องไปพบท่านเจ้าคณะจังหวัดและท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทุกแห่ง ดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่ามาโดยลำดับนั้น

อีกประการหนึ่ง สำหรับงานรับผิดชอบช่วยเหลือดูแลงานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ก็ยังไม่มีใครพอที่จะรับผิดชอบได้อย่างแท้จริง เพราะงานเช่นนี้เป็นงานเริ่มต้นบุกเบิก ไม่ใช่งานซึ่งเป็นระบบมาแต่ดั้งเดิม จึงยากแก่การเข้าใจ การที่จะมีใครกล้าเสียสละมาเสี่ยงกับงาน ซึ่งยังมองไม่เห็นจุดหมายปลายทาง ไม่มีงบประมาณเช่นนี้จึงยังไม่มี และเวลาที่อาจารย์พรจะสอนอย่างจริงจังก็ไม่มีเช่นกัน เพราะมีแต่จะต้องเดินทางอยู่เกือบตลอดเวลา จะมีเวลาสอนก็แต่เฉพาะเวลาซึ่งมีผู้ติดตามไปช่วยเหลือปลูกต้นไม้ในวันเสาร์วันอาทิตย์เท่านั้นเอง อาจารย์พรตั้งใจไว้ว่าจะเร่งทำงานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงจะเริ่มต้นสอนสำหรับผู้สนใจในทางศึกษาธรรมปฏิบัติสมาธิและวิปัสสนา และบัดนี้งานนี้ก็ใกล้เวลาสิ้นสุดลงแล้ว อย่างช้าก็ภายในปี ๒๕๒๒ นี้คงจะเสร็จสิ้นเกือบทั้งหมด และจะได้เริ่มงานพัฒนาศาสนาอย่างจริงจังเสียที

ข้าพเจ้าบ่นมาเสียยืดยาวแล้ว อาจมีบางคนนึกอยู่ในใจว่าไม่เห็นจะเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่อย่างใด ก็จะถึงตอนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในระหว่างที่มีและทำควบคู่กันไปกับงานการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ ต่อไป

เมื่องานถวายผ้าป่ามาฆบูชาด้วยต้นไม้จริง คือ ต้นสนสามใบ ๑๒๕๐ ต้น เพื่อจะสร้างเนินป่ามาฆบูชาตามรับสั่งเสร็จสิ้นลง ก็เป็นอันทราบถึงวันที่ทรงกำหนดให้ลงมือปลูกคือ**วันสงกรานต์** ซึ่งมีเวลาเตรียมขุดหลุมเกือบ ๑ เดือน และงานในช่วง ๑ เดือนก่อนจะถึงวันปลูกนั้น สิ่งที่อาจารย์พรและข้าพเจ้า รวมทั้งผู้ร่วมงานอีกหลายคน ซึ่งมีน้ำใจเสียสละมาช่วยจะต้องทำคือพยายามหาเจ้าภาพผ้าป่าต้นสน ซึ่งยังขาดอยู่อีก ๒๐๐ กว่าองค์ จะต้องเดินทางสู่แดนอีสาน ๑๖ จังหวัด ซึ่งพระองค์กำหนดวันเดินทางมาให้คือวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ และเตรียมวางผังปักหลักสำหรับให้คนงานขุดหลุมปลูกต้นสน เพราะในการปลูกต้นสนเนินป่ามาฆบูชานี้ จะปลูกตามใจชอบไม่ได้ พระองค์รับสั่งไว้แล้วว่าให้ปลูกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๓ ต้นเป็นแนวไป ดังนั้นในการปักหลักเราจึงปล่อยให้คนงานทำเองไม่ได้ ทุกอย่างดูโกลาหลและเร่งด่วน พวกเราทำงานแข่งกับเวลา แม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ทุกคนก็มีกำลังใจสบายใจ งานก็บรรลุสู่เป้าหมายเป็นขั้นตอน

อย่างเช่นการปักหลักเพื่อให้คนงานขุดหลุมก็ได้ คุณสอาด แก้วเกษ คุณแผน สุขบาง คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ คุณรัฐกานต์ ภัคพงศา คุณสมชัย ว่องพิฑูรมานะไชย คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณเฉลย แก้วเกษ คุณกิตติ แซ่เล็ก และข้าพเจ้า ผลัดเปลี่ยนช่วยกัน เพราะแต่ละคนที่มาช่วยนี้ต่างมีหน้าที่การงานเป็นของตัวเองอยู่แล้ว จะมาช่วยได้เฉพาะวันเสาร์-วันอาทิตย์เท่านั้น และแต่ละคนก็มิใช่ว่าจะมาได้ทุก ๆ เสาร์-อาทิตย์ ก็ผลัดเปลี่ยนเวียนกัน โดยที่ทุกเสาร์อาทิตย์พวกเราทำงานกันโดยไม่เคยขาดคนช่วยเลย จนงานสำเร็จถึงวันที่จะลงมือปลูกต้นไม้คือ**วันสงกรานต์** การปักหลักวางผังก็สำเร็จทั้งหมด รวมทั้งคนงานก็ขุดหลุมตามมาตลอด เป็นที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ทุกคนภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับพระองค์

มีบางครั้งที่ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้ และเห็นใจผู้ที่มาช่วยเหลือทำงาน เพราะเห็นทุกคนเหน็ดเหนื่อยตากแดดหน้าตาแดงก่ำเดินขึ้นเดินลงเนินโดยมิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทุกคนทำไปด้วยจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยแรงศรัทธา เห็นคุณประโยชน์ที่ต้นไม้จะได้เติบโตขึ้นเป็นร่มเงา เป็นป่า เป็นต้นน้ำลำธาร ยังคุณประโยชน์แก่คนรุ่นหลังต่อไป เนินเหล่านี้เต็มไปด้วยต้นหญ้าคา หญ้าขจรจบสูงท่วมศีรษะ หาต้นไม้ใหญ่เป็นร่มเงาสักต้นก็ไม่มี เพราะความที่ถูกทำลายป่าโค่นจนโล่งเตียนแล้วก็ไถปลูกข้าวโพด ซึ่งบัดนี้แม้แต่ข้าวโพดก็ปลูกไม่ขึ้นเพราะพื้นดินจืดไปหมดแล้ว จึงกลายเป็นเนินหญ้าคาหญ้าขจรจบไปจนสุดลูกหูลูกตา อาจารย์พรต้องระดมคนงานตัดหญ้าแล้วก็เผา มิฉะนั้นพวกเราไม่สามารถที่จะเดินบุกเข้าไปปักหลักได้ ทุกคนเร่งทำงานเพื่อให้ทันกับเวลาซึ่งทรงกำหนด บรรยากาศในโลกทิพย์ช่วงระยะเวลานี้ช่างมืดครึ้มเสียเหลือเกิน ทุกครั้งที่เข้าสมาธิข้าพเจ้าจะพบแต่บรรยากาศแห่งความสับสนวุ่นวาย พ่อฤๅษีมักจะปลอบประโลมอยู่เสมอว่า จง *พยายามนึกถึงคำพูดของพระองค์ไว้เสมอว่า พระเจดีย์อิสรภาพฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาจะบ่งบอกถึงความเป็นไป การทำงานทุกอย่างจะต้องมีอุปสรรค ความเหน็ดเหนื่อยจะต้องเกิดขึ้นสำหรับคนทำงาน อุปสรรคจะไม่สามารถทำให้งานล้มเหลวได้ สำหรับคนที่ทำงานอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หมดกำลังใจ ดังนั้นความสำเร็จจะต้องรออยู่เบื้องหน้าเสมอ...*

เมื่อข้าพเจ้าหันมามองถึงความเป็นไปของบ้านเมืองก็ช่างละม้ายคล้ายกันจริง ๆ ยิ่งใกล้วันกำหนดการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้ามา เหตุการณ์ของบ้านเมืองก็ยิ่งดูวุ่นวายสับสนจับต้นชนปลายไม่ถูก ทุกคนไม่มีความแน่ใจว่าการเลือกตั้งจะมีขึ้นหรือไม่ จนมีการพนันขันต่อกัน น้ำมันขาดแคลนลงอย่างกะทันหัน ประชาชนทั่วไปตกอยู่ในภาวะเดือดร้อนในด้านความเป็นอยู่ด้วยปัจจัยสี่ ทุกคนดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตัว ถึงแม้ความเดือดร้อนนั้นจะไม่ใช่มาจากภายนอกโดยการรบราฆ่าฟันกัน แต่ก็ช่างหาความสงบอย่างแท้จริงไม่ได้เสียเลย

ใกล้วันทรงกำหนดให้ลงมือปลูกต้นสนเนินป่ามาฆบูชาในวันสงกรานต์ ซึ่งในวันที่จะต้องทำพิธีปลูกนั้น คือวันอาทิตย์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๒ อีก ๗ วันข้างหน้าคือวันอาทิตย์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ จะเป็นวันเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้าคิดเองแต่เพียงลำพังว่า จะต้องมีความหมายอย่างแน่นอน เพราะเดือนเมษายน ซึ่งกำลังร้อนจัดแห้งแล้งเต็มที่ แต่พระองค์รับสั่งให้ปลูกต้นไม้ ต้นไม้จะมิตายหมดหรือ เพราะโดยปกติการปลูกต้นไม้จะต้องลงมือปลูกในหน้าฝนต้นไม้จึงจะอยู่ได้ นี่จะต้องมาปลูกตอนกำลังร้อนจัด ดินแตกระแหง จะต้องรดน้ำอย่างมากมายต้นไม้จึงจะอยู่ได้ อาจารย์พรเอง พอทราบกำหนดวันรับสั่งให้ลงมือปลูกรู้สึกเดือดร้อนมาก เพราะคิดตามหลักธรรมดาแล้วต้นไม้จะอยู่ได้อย่างไร จึงพยายามจะซื้อรถเพื่อนำมารดน้ำต้นไม้ให้ได้ ซึ่งในช่วงนี้ก็ช่างเป็นจังหวะดีที่เหตุการณ์คงจะไม่เลวร้ายลงไปนัก พออาจารย์พรปรารภขึ้นก็มี **คุณนรินทร์ โชติพนัง** ซึ่งเพิ่งรู้จักกัน แต่เป็นบุคคลซึ่งมีความศรัทธาในพระองค์และเป็นคนมีพื้นจิตใจอ่อนโยนเลื่อมใสในทางศาสนาเห็นประโยชน์ส่วนรวม ให้ขอยืมเงินมาซื้อก่อน ซึ่งก็ทำให้อาจารย์พรสบายใจไปได้บ้าง อย่างน้อยต้นไม้ที่จะปลูกในวันสงกรานต์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๒ นี้ก็คงไม่ถึงกับร้อนและแห้งเฉาตาย แต่ความกังวลใจก็ยังไม่หมดสิ้นไปอีก คืออีกไม่กี่วันจะถึงวันทำพิธีลงมือปลูกต้นสนแล้ว แต่จำนวนก็ยังขาดอยู่อีกถึง ๑๓๐ ต้น ที่ยังหาเจ้าภาพไม่ได้ พวกเราก็ได้แต่ภาวนาขอให้ได้ครบในวันทำพิธีเถิด เพราะตอนนี้พวกเราไม่มีเวลาหาเจ้าภาพแล้ว เพราะจะต้องไปจัดเตรียมสถานที่เพื่อรอวันกระทำพิธี

เย็นวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๒๒ พวกเราซึ่งเคยร่วมกันทำงานทุกครั้งที่จะมีงานพิธีต่าง ๆ รวม ๑๓ คน ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ไปสมทบกับอาจารย์พรซึ่งจัดเตรียมงานต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างกระวนกระวายเสียนี่กระไร มีแต่ความเร่าร้อนอยู่ในจิตใจอย่างบอกไม่ถูกโดยไม่มีสาเหตุ บางครั้งให้มีความรู้สึกคล้ายถูกกดทับมึนตื้อ ต้องพยายามสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ อยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ก็ตาม และต้องคอยนึกสร้างพลังจิตแผ่เมตตาอยู่เสมอ และทุกครั้งที่เข้าสมาธิ บรรยากาศในโลกทิพย์ก็จะมีแต่เมฆครึ้มหมอกควันฟุ้งตลบ บางครั้งเมฆหมอกเหล่านั้นก็จะพัดหมุนติ้วเป็นพายุคล้ายตอนฝนใกล้จะตก ข้าพเจ้าไม่ได้นึกหวั่นกลัวเท่าใดนัก เพราะถึงอย่างไรก็พอมีกำลังใจเมื่อนึกถึงว่าต้นเค้าแห่งหมอกควันแก๊สพิษนี้ได้ถูกทำลายไปแล้วนับแต่วันวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่ก็มิวายที่จะเกรงว่า ทำไมนะหมอกควันเหล่านี้จึงยังไม่จางหายไปหมดสิ้นเสียที คงจะเป็นเพราะพลังไม่ดีจากมนุษย์ที่คิดและทำแต่สิ่งที่ไม่ดีไม่งาม เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัวไปเสริมสร้างพลังหมอกควันดำทะมึนเหล่านี้หรืออย่างไร ทำให้นึกไป

ว่างานพิธีปลูกต้นไม้ตามรับสั่งในวันสงกรานต์อาทิตย์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๒ นี้ คงจะต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งขัดขวางไม่ให้กระทำพิธีสำเร็จลงได้อย่างแน่นอน

กำลังนั่งนึกไปในรถพร้อมทั้งนึกสวดมนต์ภาวนาขออย่าได้มีอะไรเป็นอุปสรรคขัดขวางเลย ก็พอดีเสียงสัญญาณในรถดังขึ้น ไฟแดงบอกว่ารถกำลังมีเหตุขัดข้องต้องจอดลงข้างทางทันที ขณะนั้นเป็นเวลา ๒๓.๐๐ น. พอดี ข้าพเจ้าใจหายวูบพูดกับคุณผ่องผิวขึ้นว่า กำลังภาวนาอยู่ในใจขณะนี้ทีเดียวว่าขออย่าให้มีอุปสรรคอะไรเลย แต่ก็เกิดขึ้นจนได้ เมื่อรถจอดเรียบร้อยแล้ว มองไปสองข้างทางมืดสนิท ท้องฟ้ามืดมิด มองไม่เห็นแม้แต่แสงดาว รถเกิดเสียห่างไกลจากหมู่บ้านมาก จะขอความช่วยเหลือจากใครได้ เพราะขณะนี้ก็ดึกแล้ว จะมีก็แต่รถบรรทุกซึ่งนาน ๆ จะวิ่งผ่านไปสักคันหนึ่ง คุณกำพล จัตุทะศรี ผู้ทำหน้าที่เป็นสารถีช่วยกับคุณพิภพเปิดเครื่องรถดู ปรากฏว่าหม้อน้ำเดือด ร้อนจัด ขืนแล่นต่อไปอีกสักนิดคงจะระเบิด ต้องรอจนกว่าหม้อน้ำจะเย็นจึงจะค่อยขับคลานต่อไปได้ เหลือระยะทางอีก ๘ กิโลเมตรครึ่งก็จะถึงตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นก็ยังเหลือระยะทางกว่าจะถึงแคมป์สนอีกถึง ๗๘ กิโลเมตรครึ่ง

บรรยากาศรอบข้างขณะนั้นเยือกเย็น เสียงสุนัขเห่าหอนแว่วมาแต่ไกล ข้าพเจ้าได้ชวนคุณผ่องผิวสวดมนต์แผ่เมตตา ไม่นานนักก็มีผู้ชายเดินผ่านมา ๒ คน คงจะเป็นพวกที่ชอบเที่ยวกลางคืน คุณกำพลกับคุณพิภพได้เข้าไปสอบถามว่าบ้านอยู่ไกลจากนี้มากหรือเปล่า จะขอน้ำมาเติมรถ ปรากฏว่าทั้งคุณกำพลและคุณพิภพเดินตามทั้งสองคนนั้นไป ทำเอาพวกเราที่คอยอยู่ที่รถใจไม่ดีไปตาม ๆ กัน ช่างเป็นการเสี่ยงเหลือเกินที่เดินตามคนแปลกหน้าไปในเวลาค่ำคืนดึกดื่น และมืดมิดมองไม่เห็นอะไรเลยเช่นนั้น ในช่วงระยะเวลานั้นเสียงไก่ก็ช่างขันกระชั้นชิดเสียจริง ด้วยเสียงแปลก ๆ พวกเราก็ได้แต่ภาวนาว่าอย่าได้มีสิ่งใดเกิดขึ้นเลย รออยู่เป็นนานจนเกิดความเป็นห่วง จึงเห็นทั้งคุณกำพลและคุณพิภพเดินกลับมา พร้อมทั้งแกลลอนใส่น้ำมาเพื่อเติมรถ รออยู่จนเครื่องรถเย็น จึงได้ค่อยคลานไปถึงศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ๐๑.๓๕ น. พอเข้าที่พักได้ไม่นาน เสียงลมเสียงฝนก็พัดอู้มา แล้วฝนก็เทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก ข้าพเจ้าคิดอยู่ในใจว่าอย่างนี้นี่เล่าท้องฟ้าจึงได้มืดมิดนักเพราะเมฆฝนนี่เอง แต่อย่างไรก็ตาม พวกเราก็ได้เข้าถึงที่พักเรียบร้อยแล้ว แต่ก็นึกดีใจอยู่อีกอย่างหนึ่งคือฝนตกลงมาก็ดีแล้ว เพราะเรากำลังจะปลูกต้นไม้กัน พื้นดินจะได้ไม่แห้งแล้ง ไม่ต้องรดน้ำมาก อาจารย์พรชวนพวกเราสวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่พลังแห่งความเมตตาก่อนเข้านอนในคืนนั้น

เช้าวันศุกร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๒๒ ฝนซึ่งเทหลั่งลงมาเมื่อคืนนั้นหยุดสนิท ท้องฟ้าจึงแจ่มใสปลอดโปร่งทุกอย่างดูสดชื่นชุ่มฉ่ำ เพราะเพิ่งได้ฝนเป็นครั้งแรกนับแต่เริ่มแล้งมาหลายเดือน แม้กระนั้นก็ตามในความรู้สึกของข้าพเจ้าแล้วมิได้สดชื่นแจ่มใสไปกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมรอบข้างเลย ยังคงงงงวยหนักอึ้ง พวกเราทุกคนตื่นแต่เช้าเพื่อช่วยกันจัดเตรียมสถานที่พัก สำหรับทางด้านหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาก็มีชาวบ้านแถบนั้นมาทำบุญสงกรานต์กันมากมาย เมื่อพวกเราจัดสถานที่กันเรียบร้อยแล้วก็ไปร่วมทำบุญกับชาวบ้านที่หอประชุม ฯ จนได้เวลาเกือบเที่ยงก็พากันไปจัดสถานที่เนินพระเจดีย์ เพราะชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญสรงน้ำพระตามประเพณีนิยมที่หน้าพระเจดีย์

ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างหนักอึ้งเสียนี่กระไร ท้องฟ้าซึ่งแจ่มใสมาตลอดเช้าเริ่มมืดครึ้มลง ฟ้าคำรามครืน ๆ ก้องสะท้าน อากาศเยือกเย็นลงทันใด ลมพัดกรรโชกแรง ชาวบ้านทุกคนร่วม ๖๐๐ กว่าคน ซึ่งเป็นขบวนแห่นางสงกรานต์มาจากตลาดห้วยไผ่ ต่างภาวนาอ้อนวอนขออย่าให้ฝนต้องตกลงมาตอนนี้เลย จะตกก็ขอให้พิธีสรงน้ำเสร็จสิ้นไปก่อน เป็นผลตามแรงอธิษฐาน จากความหวาดหวั่นกลายมาเป็นความสดชื่นแจ่มใสดังเดิม จน ๑๕ นาฬิกาทุกอย่างก็เรียบร้อย พวกเราได้พากันเดินสำรวจหลุมที่คนงานขุดสำหรับปลูกต้นสน ขณะที่เดินสำรวจตามเนินต่าง ๆ นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายกับโดนถูกไฟฟ้าช็อตอยู่ตลอดเวลา พ่อฤษีจึงแนะนำให้พวกเรานั่งสมาธิรับพลังจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๑๘ .๐๐ น. ตลอดคืนนั้นท้องฟ้าปลอดโปร่งแจ่มใส

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๒ ท้องฟ้าครึ้มแต่เช้า จนสายแล้วก็ยังไม่มีทีท่าว่าดวงอาทิตย์จะลอดผ่านม่านเมฆออกมาได้ ความหวาดหวั่นในจิตใจของข้าพเจ้าเริ่มขึ้นอีก เพราะวันนี้เป็นวันซึ่งรถบัสจะนำผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสมาร่วมพิธีปลูกต้นไม้เนินป่ามาฆบูชาตามรับสั่งของพระองค์ แล้วนี่ถ้าฝนตกลงมาในระหว่างนี้ ทุกอย่างถึงแม้จะไม่ล้มเหลวแต่ก็คงจะลำบากทุลักทุเลกันมากทีเดียว แต่ทุกคนก็เต็มใจต่อสู้ช่วยกันภาวนาให้ทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จลุล่วง ขอพระองค์อย่าได้ทรงเหน็ดเหนื่อยกว่านี้เลย จนเกือบเที่ยงทุกอย่างจึงแจ่มใสท้องฟ้าสว่าง พวกเราได้ขนต้นสนจากเรือนชำมาสู่เนินป่ามาฆบูชา เรียงเป็นรูปเจดีย์ต้นสนไว้รอสำหรับเตรียมทำพิธีปลูกในวันรุ่งขึ้น อาทิตย์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๒ ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณซึ่งจะทำพิธี ถางหญ้า เก็บหญ้า เพื่อให้ทุกอย่างมองดูเรียบร้อย จน ๑๖.๐๐ น. รถบัส ๒ คัน ก็นำผู้มีจิตกุศลเข้าสู่บริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ทุกคนดูสดชื่นแจ่มใสเข้าหาที่พักและเดินเล่น ชมสถานที่ต่าง ๆ ตามอัธยาศัย รอเวลา ๑๘.๓๐ น. เพื่อจะได้มาชุมนุมกันที่หอประชุมสวดมนต์ทำวัตรเย็นทอดผ้าป่า สังสรรค์สนทนา ฟังอาจารย์พรอธิบายธรรมบ้างพอสมควร คนอื่น ๆ จะมีความรู้สึกเป็นเช่นไรก็เกินกว่าสติปัญญาของข้าพเจ้าจะหยั่งได้ แต่สำหรับความรู้สึกของข้าพเจ้าเองนั้น ช่างถูกกดทับเสียจริง ๆ หนักอึ้งเหมือนกับแบกกระสอบข้าวสารไว้ทั้งกระสอบ

บรรยากาศในโลกทิพย์มืดครึ้มไปด้วยเมฆหมอกแก๊สพิษลอยหมุนติ้ววนเวียน พร้อมที่จะพัดหมุนเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้าไปสู่กระแส เหมือนอย่างวังน้ำวน ซึ่งจะหมุนกลืนเอาทุกสิ่งทุกอย่างลงไปสู่ก้นบึ้งแห่งวังวนนั้น เสียงคล้ายคลื่นสาดซัดชายฝั่งดังอยู่ตลอดเวลา เงาดำของคนแว็บผ่านไปผ่านมาแต่มองไม่เห็นชัดว่าเป็นสิ่งใด ยิ่งใกล้จะถึงเวลาที่จะทำพิธีปลูกต้นไม้ เงาดำของคนยิ่งมีมากขึ้น ๆ จนดูสับสนวุ่นวาย แต่ในความมืดครึ้มสับสนวุ่นวายนั้น ก็มักจะมีแสงสว่างนวลคล้ายแสงจันทร์ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยทอดมาเป็นระยะ ๆ เมื่อแสงสว่างเช่นนี้เกิดขึ้นครั้งใดเงาดำวูบวาบของคนจะจางหายไป เมื่อพิธีทอดผ้าป่าเสร็จแล้ว อาจารย์พรได้นำทุกคนแผ่เมตตา แล้วจึงให้ทุกคนกลับที่พักเพื่อพักผ่อนรอเวลารุ่งอรุณที่จะทำพิธีปลูกต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา

บรรยากาศในบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ปลอดโปร่งแจ่มใส ทุกคนเข้านอนพักผ่อนรอเวลารุ่งอรุณ รวมทั้งตัวข้าพเจ้าเองด้วย มาตกใจสะดุ้งตื่นเมื่อตอนที่ได้ยินเสียงฟ้าคำรามก้องกัมปนาท เสียงลมต้องใบสนพัดอู้ เสียงลูกสนหล่นลงมากระทบหลังคาบ้านพักดังโครมคราม แล้วก็ได้ยินเสียงฝนตก แต่ที่น่าตกใจกลัวที่สุดก็คือเสียงฟ้าซึ่งร้องคำรามถี่ ๆ อยู่ไม่หยุดยั้ง ฟ้าแลบแปลบปลาบอยู่ตลอดเวลา ในคืนนั้นสำหรับคนที่ไปร่วมพิธีซึ่งนอนอยู่ตามห้องพักต่าง ๆ ถ้าตกใจตื่นขึ้นมาเพราะเสียงฟ้าร้องคงจะพอจำได้ว่าคืนนั้นเป็นเช่นไร ข้าพเจ้าลุกขึ้นนั่งปลุกผู้ที่นอนพักอยู่ด้วยกัน ซึ่งคืนนั้นมีอยู่ถึง ๒๔ คนให้ตื่น ซึ่งส่วนมากก็รู้สึกตัวกันหมดแล้วเพราะเสียงฟ้า นอกจากคนที่จะนอนหลับใหลจริง ๆ อาจารย์พรพูดขึ้นว่าดีเหมือนกัน ฝนตกลงมาพรุ่งนี้พวกเราปลูกต้นไม้จะได้ไม่ต้องรดน้ำ แล้วก็มีเสียงใครก็ไม่ทราบพูดสอดต่อขึ้นว่า เทวดาท่านทำดีรู้ว่าพวกเราจะปลูกต้นไม้ก็ให้ฝนตกลงมาก่อน พื้นดินจะได้ชุ่มฉ่ำ ข้าพเจ้าเองไม่ได้พูดอะไร เพียงแต่นึกในใจว่าแล้วถ้าฝนเกิดตกไม่ยอมหยุดจนถึงพรุ่งนี้เช้าเล่า พวกเราจะกระทำพิธีกันอย่างไร พร้อมกับนึกในใจอยู่เช่นนั้น ก็ได้ยินเสียงก้องดังมารอบทิศว่า **จงแผ่เมตตาธรรมเถิด จงให้อภัยแด่ผู้หลงผิด เพราะความมืดบอดของเขา จึงได้กระทำในสิ่งซึ่งเป็นทางนำตัวเองไปสู่ความทุกข์ทรมาน จงแผ่เมตตาธรรม** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรนำพวกเราที่อยู่ในห้องพักนั้นสวดมนต์ และรวบรวมพลังจิตแผ่ความเมตตา ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๒.๒๐ น. เสียงฝนเสียงฟ้าก็คงยังดังอยู่ต่อไป แต่พวกเราทุกคนก็พยายามไม่สนใจข่มความรู้สึกให้หลับต่อไป เพื่อความสดชื่นของจิตใจที่จะร่วมงานกุศลของพระองค์ในวันรุ่งขึ้น

รุ่งอรุณวันอาทิตย์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๒ ฝนซึ่งตกเมื่อคืนนั้นขาดเม็ดแล้ว แต่หยาดน้ำฝนก็ยังคงเกาะพร่างพรายอยู่ตามใบไม้ใบหญ้าทั่วไป พื้นดินเปียกชุ่มแม้แสงอาทิตย์จะยังไม่สาดส่องลงมา เพราะท้องฟ้ายังคงมีเมฆฝนอยู่บางเบา แต่ก็มองดูทีท่าว่าจะสดใสสว่าง เมื่อแสงอาทิตย์กล้าขึ้น ทุกคนเดินบ้างนั่งรถมาบ้าง มารวมกันที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๗.๐๐ น. อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วนำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้าที่เนินพระเจดีย์ ฯ นั่นเอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบลง ๆ โดยลำดับเหมือนถูกตรึงให้อยู่กับที่แล้วก็หมดความรู้สึกไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งก็ตอนที่ได้เห็นทุกคนเดินลงจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สู่เนินป่ามาฆบูชา และเห็นพลอากาศตรีภาคย์ กฤษณะพันธุ์ คุณกิตติ กิมสวัสดิ์ คุณสอาด แก้วเกษ คุณโสมนัส อิ่มอารี คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณกัลยาณี แสนศักดิ์ กำลังช่วยกันปลูกต้นสน

ขณะที่กำลังปลูกต้นที่หนึ่ง ทุกคนที่ไปร่วมพิธีร่วมร้องเพลงชาติ ปลูกต้นที่สอง ทุกคนร่วมสวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ปลูกต้นที่สาม ทุกคนร่วมร้องเพลงสดุดีมหาราชา แล้วพวกเราก็ได้ต้นสน ๑ กลุ่ม ๓ ต้น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จากนั้นทุกคนที่ไปร่วมพิธีปลูกต้นสนเนินป่ามาฆบูชา จึงได้แยกย้ายนำต้นสนของตัวเองไปปลูกตามหลุมต่าง ๆ ซึ่งได้เตรียมขุดไว้แล้วนั้น เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีปลูกต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา ในวันนั้นช่วยกันปลูกได้ถึง ๓๖๕ ต้น ส่วนที่ยังเหลือพวกเราก็จะทยอยปลูกในวันต่อไปที่โอกาสอำนวยจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ในขณะที่ข้าพเจ้าหมดความรู้สึกไปนั้นได้ทราบว่าพระองค์เสด็จมาและประทับทรงรับสั่งว่า-

ณ บัดนี้ได้เวลาแล้ว ที่ทุกคนจะต้องร่วมใจกันปลูกต้นไม้ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ณ ตรงเนินป่ามาฆบูชาแห่งนี้นั้น

ต้นไม้สามต้นรวมหนึ่งกลุ่ม จะเป็นสัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ขอทุกคนจงร่วมกันปลูกสามต้นนั้นก่อน จงเลือกตัวแทนขึ้น สำหรับเป็นคนปลูก

ขณะที่ปลูกต้นแรก ซึ่งหมายถึงชาตินั้น ให้ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติไทย ในขณะที่ปลูกต้นที่สอง ซึ่งหมายถึงศาสนานั้น ให้ทุกคนสวดมนต์รำลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ในขณะที่ปลูกต้นที่สาม ซึ่งหมายถึงพระมหากษัตริย์นั้น จงร่วมใจร้องเพลงสดุดีมหาราชา จงทำตามนี้ ณ บัดนี้

จงรำลึกว่าแผ่นดินนี้เป็นของเรา ท้องฟ้าบัดนี้แจ่มใสนัก จงรำลึกว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สิ่งรวมใจสามสิ่งนี้ จะนำปวงชนชาวไทย รอดพ้นจากอุปสรรคสิ่งกีดขวาง ซึ่งกำลังคุกคามอยู่ในขณะนี้ ได้ตลอด ได้ตลอด ได้ตลอดชั่วกัลปาวสาน

ขอทุกคนจงน้อมใจรำลึกถึงพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงให้แผ่นดินเป็นครั้งแรก (ผู้ไปร่วมชุมนุมในพิธีร้องเพลงพ่อขุนผาเมือง แต่ร้องได้ไม่ค่อยพร้อมเพรียงกัน)

...เพียงแต่ให้ร้องเพลง ยังสามัคคีกันไม่ได้ อุปสรรคของบ้านเมืองช่างมีกำลังเสียเหลือเกิน พ่อขุนผาเมือง... (ร้องเพลงพ่อขุนผาเมืองอีกครั้งหนึ่ง)

จงช่วยกันปลูกต้นไม้ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เลือกผู้ชายขึ้น ๓ คน ผู้หญิงขึ้น ๓ คน จงทำ ณ บัดนี้ เมื่อเลือกได้แล้ว ให้บุคคลซึ่งจะเป็นตัวแทนปลูกนั้นเดินนำหน้า พวกเราชาวประชาจงเดินติดตาม แล้วไปตั้งแถวปลูกต้นไม้ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

งานพิธีปลูกต้นไม้บนเนินป่ามาฆบูชาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้เจ้าภาพผ้าป่าเจ้าของต้นไม้ครบตามจำนวนในวันกระทำพิธีนั่นเอง แม้ว่าจำนวนเงินจะไม่ได้ครบตามจำนวนก็ตาม เพราะผู้มีจิตศรัทธาบางคนมีปัจจัยน้อยสำหรับความเป็นอยู่ ก็แสดงความจำนงขอผ่อน จนกว่าจะได้เป็นเจ้าของต้นไม้โดยสมบูรณ์ มีอีกหลายคนเมื่อทราบว่าผ่อนการเป็นเจ้าของต้นไม้ได้ ก็แสดงความปรารถนาบ้าง จึงได้เจ้าภาพมากกว่าจำนวน ๑๒๕๐ ต้น พระองค์รับสั่งว่า **จำนวนที่ได้เพิ่มมานี้แสดงถึงนิมิตหมายว่า ความเจริญรุ่งเรืองจะมีในศาสนาและบ้านเมืองต่อไป เพราะเมื่อสมัยครั้งพุทธกาล พระอรหันต์มาประชุมกันครั้งแรกในวันมาฆบูชา ซึ่งมีมาฆฤกษ์นั้นจำนวน ๑๒๕๐ องค์ แล้วต่อจากนั้นคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาก็แพร่หลายเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ทำให้จำนวนพระอรหันต์เกิดขึ้นในพระศาสนาอีกมากมาย พ่อฤๅษีจึงเสริมต่ออีกว่า เนินป่ามาฆบูชาจะไม่ใช่มีชื่อเฉพาะเจ้าของต้นสนจำนวน ๑๒๕๐ ต้นเท่านั้น แต่จะมีชื่อเจ้าของไปจนทั่วทั้งเนิน จะเป็นป่าที่เป็นนิมิตหมายแห่งความเจริญรุ่งเรือง**

อันที่จริง เมื่อคราวที่อาจารย์พรไปขอกล้าไม้สนจากกรมป่าไม้ ๑๒๕๐ ต้นนั้น ในวันที่ขึ้นไปขนกล้าไม้จากบ่อแก้วบ่อหลวงเชียงใหม่ ทางเจ้าหน้าที่ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และเห็นว่าพวกเราไม่ได้เอากล้าไม้ของเขามาทำทิ้งขว้าง จึงได้ให้มาถึง ๓๐๐๐ ต้นเศษ ซึ่งอาจารย์พรและพวกเราดีใจมาก คิดว่าเมื่อปลูก ๑๒๕๐ ต้นตามจำนวนที่รับสั่งนั้นแล้ว ส่วนที่เหลือก็จะปลูกเสริมรวมกันไปให้เป็นเนินป่าสนที่สวยงามร่มรื่น ซึ่งไม่นึกว่าจะหาเจ้าของได้เกินจากจำนวน ๑๒๕๐ ต้นนั้น ดังนั้นในระหว่างนี้ก็คงยังจะพอมีผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาอีกบ้าง ร่วมเป็นเจ้าของต้นไม้บนเนินป่ามาฆบูชา พวกเราจะได้ทยอยปลูกตามเวลาและโอกาสอำนวย ซึ่งขณะนี้ก็ปลูกไปเกือบจะหมดจำนวนที่ได้มาทั้งหมดแล้ว แม้จะยังไม่มีเจ้าของก็ตาม

หลังจากวันกระทำพิธีปลูกต้นไม้ในวันสงกรานต์ไม่กี่วัน คณะเราก็ออกเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ อีก คือในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๒ ไปด่านเจดีย์สามองค์ กาญจนบุรี ๒๙ เมษายน ๒๕๒๒ ไปบนภูกระดึง ซึ่งในการเดินทางไปทำงานในช่วงนี้มีอุปสรรคเกิดขึ้นมากมายเหลือเกิน แต่อันที่จริงนับแต่เริ่มการทำงานไปนำสิ่งมิ่งมงคลเป็นต้นมา ช่วงจังหวะนี้คือนับตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน ๒๕๒๒ จนถึงสิ้นเดือนเมษายน หมายความว่าเดือนเมษายนตลอดทั้งเดือนการทำงานของพวกเรามีอุปสรรคเสียหาย และได้รับความลำบากมากจนแทบจะเอาชีวิตกันไม่รอด ข้าพเจ้าจะยังไม่เล่าตอนนี้ละว่าเป็นอย่างไร เอาไว้เล่าเมื่อถึงตอนบันทึกเล่าการไปนำสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ เป็นลำดับมา เมื่อหันมาพิจารณาดูสภาวการณ์ของบ้านเมืองช่วงเดือนเมษายนก็ช่างเป็นช่วงที่สับสนวุ่นวายเช่นกัน ไม่ทราบว่าบ้านเมืองจะหันเหไปทิศทางใด ดูยุ่งยากไปทุกจุดทุกตอน

พอถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๒๒ อีกไม่กี่วันก็จะถึงวันวิสาขบูชาอีกแล้ว ปีนี้ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๒ มีสมาชิกถามอยู่เสมอว่า วิสาขบูชาปีนี้จะทำอะไร ทอดผ้าป่าไหม ข้าพเจ้าเองเหน็ดเหนื่อยจากการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งโหมกระหน่ำจนแทบจะตั้งสติไม่ทัน และเห็นว่าเป็นระยะกระชั้นชิดเกินไปที่เราจะรบกวนสมาชิกต่าง ๆ และอีกประการหนึ่ง ถ้าจะต้องจัดให้มีพิธีอะไร พระองค์คงจะเสด็จมารับสั่งเหมือนอย่างที่เคยผ่านมาแล้ว จึงบอกไปว่าวิสาขบูชาปีนี้คงจะไม่ทำอะไรเลย เพราะถึงจะจัดก็คงจะไม่ทันแล้ว เพราะเวลากระชั้นชิดเกินไป แต่ถึงกระนั้นก็ได้กราบเรียนถามพ่อฤษีดูว่าพระองค์จะให้พวกเราจัดพิธีอะไรหรือไม่ พ่อฤษีตอบว่า **ถึงแม้ว่าพระองค์จะไม่รับสั่งให้พวกเราจัดพิธีอะไรเลยก็ตาม พวกเราเองควรจะมีสามัญสำนึกบ้างว่า วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญมากในทางพระพุทธศาสนา และเป็นวันครบรอบวางศิลาฤกษ์ให้มีพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย จึงควรจะจัดพิธีงานบุญขึ้นเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่มวลพวกเราเอง และจะได้เป็นอานิสงส์เพิ่มพลังกุศลบารมี แด่มวลเหล่าโอปปาติกะและสัตว์โลกทั้งมวล**

เมื่อพ่อฤษีพูดเช่นนั้น พวกเราจึงได้สติรำลึกได้ว่าควรจะจัดการอะไรอย่างไรบ้าง พวกเราเกือบจะถูกอำนาจมารเข้าครอบงำโดยให้อุปสรรคมาบั่นทอนกำลังใจ ลืมถึงหน้าที่ว่าควรจะทำสิ่งใด ดังนั้นพวกเราจึงเห็นพ้องต้องกันว่าจะจัดการทอดผ้าป่าวิสาขบูชา ซึ่งพวกเราไม่ได้คำนึงถึงเลยว่าจะได้ปัจจัยหรือไม่ก็ตาม ขออย่างเดียวพวกเราจะจัดให้มีพิธีงานบุญขึ้นเท่านั้นเอง

พอถึงวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๒ พวกเราก็ได้จัดให้มีการทอดผ้าป่าครบรอบวันวางศิลาฤกษ์ให้มีพระเจดีย์อิสรภาพฯ เกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย ทั้ง ๆ ที่เวลากระชั้นชิดและไม่ได้บอกให้ใครทราบเท่าไรนักเลย ก็มีผู้ไปร่วมพิธีถึงร้อยกว่าคน ได้ปัจจัยพอสมควร บรรยากาศยังคงมืดครึ้มไม่สดใสเท่าที่ควรจะเป็น ขณะที่พวกเรากำลังทำพิธีในวันนั้นที่หน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระองค์ได้เสด็จมาร่วมพิธี และรับสั่งว่า-

บัดนี้ ได้เวลาครบรอบซึ่งมีพระเจดีย์อิสรภาพฯ ได้เกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย ขอทุกคนจงจำไว้ว่า คนไทยทุกคนจะไม่มีวันตกเป็นทาสอีกต่อไป แต่มันช่างยากเย็นเสียเหลือกำลัง.....แผ่นดินไทยกำลังจะตกไปเป็นสนามรบอีกครั้งหนึ่ง

ขอทุกคนจงแผ่เมตตาธรรม ณ บัดนี้ .....มารกำลังไล่ติดตามเรามา เหตุการณ์ในวันนี้ช่างคล้ายกับวันแรกซึ่งประเดิมมีพระเจดีย์อิสรภาพฯ เสียนี่กระไร แผ่นดินด้านชายแดนกำลังถูกคุกคาม และยังไม่แน่นักว่าจะไม่โดนถูกเฉือนเหมือนเมื่อคราวที่เฉือนไม้ส่ง ซึ่งตอกหลักวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพฯ

ขอทุกคนจงแผ่เมตตาธรรม ณ บัดนี้เถิด.....รวบรวมจิตใจ ขอบารมีแห่งองค์พระศาสดา พระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ และพระอริยสงฆ์ทุกพระองค์

วันนี้เป็นวันวิสาขบูชา เป็นวันซึ่งพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ได้รวบรวมอีกครั้งหนึ่ง เราจงรับพลังนั้น เพื่อแผ่ลบล้างมลแห่งความชั่วร้ายทั้งหลาย

พระเจดีย์อิสรภาพฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมืองแม้ว่ามองดูเหมือนใกล้จะสำเร็จนี้ แต่ช่างยากเย็นและหนักหน่วงเสียเหลือเกิน

แม้บุคคลซึ่งรับปากจะทำงานให้เรา ก็หมดกำลังใจระทดท้อ เหน็ดเหนื่อยและหนักเสียเหลือเกิน

อย่าลืมว่า การรักษาแผ่นดิน ฯ นั้น ภาระนี้ยิ่งใหญ่และเหน็ดเหนื่อย ถ้าการรักษาบ้านเมืองไม่หนักแล้ว ก็ไม่มีอะไรจะหนักเท่า

พระพุทธนิรันตราย ซึ่งมาจากศรีมหาโพธิ์ แขวงปราจีนบุรี ปราจีนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดสุดท้าย ซึ่งจะต้องไปนำสิ่งมิ่งมงคลมา และปราจีนเป็นจังหวัดหน้าด่าน ซึ่งกำลังจะเป็นสนามรบ ระหว่างค่ายทั้งสอง

เราทุกคนจงใช้พลังอย่างหนัก เพื่อต้านทาน ขออธิษฐานว่า อย่าให้แผ่นดินไทยนี้เป็นสนามรบเลย

ขอทุกคนจงแผ่เมตตาธรรม ในขณะที่เดินเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น จงอธิษฐาน แผ่เมตตาธรรม แก่มวลมาร แก่มวลมาร แก่มวลมาร...

จงกลับใจเถิด จงส่งพลังที่ดีให้กับผืนแผ่นดินของเรา

...จากพระดำรัสของพระองค์เช่นนี้ที่รับสั่งว่า

แม้คนที่รับปากว่าจะทำงานให้ก็เหน็ดเหนื่อยระทดท้อหมดกำลังใจ พวกเราก็ยังมองไม่เห็นวี่แวว หรือลางสังหรณ์ว่าใครนะจะมีความรู้สึกเช่นนั้น เพราะดูทุกคนก็แจ่มใสสดชื่น มีกำลังใจทำงานต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ทุกคน แต่พอเสร็จพิธีและกลับมาถึงกรุงเทพฯ ได้ ๒ วันเท่านั้นเอง สิ่งที่พระองค์รับสั่งในวันพิธีวิสาขบูชานั้นก็ปรากฏ เพราะบุคคลซึ่งรับปากทำงานกับพระองค์ และร่วมงานกันมากับพวกเราโดยตลอดตั้งแต่ต้นมือ ก็เกิดมีความคิดเห็นขัดแย้งขึ้นในจิตใจ จนไม่สามารถจะร่วมงานกับคณะเราต่อไปได้อีก มาบอกว่าขอวางมือกับงานทุกอย่างที่เคยทำมา โดยบอกเหตุผลว่าไม่เห็นประโยชน์อันใดในอันที่จะร่วมงานเช่นนี้อีกต่อไป ทั้งนี้อันเนื่องมาจากพระพุทธนิรันตรายที่จะนำไปประดิษฐานไว้ ณ ซุ้มทั้ง ๔ ด้านขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งกำลังให้ช่างปั้นทำอยู่ และบุคคลผู้นี้มีส่วนเป็นผู้แนะนำชี้แนวติชม ชี้ความผิดความถูก ได้เกิดมีความเห็นขัดแย้งกับช่างปั้นจนไม่สามารถที่จะไปให้คำแนะนำได้อีก จึงได้มาบอกพวกเราขอวางมืองานด้านอื่นทั้งหมดไปด้วย โดยมองไม่เห็นว่างานที่พวกเรากำลังทำอยู่นี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนใหญ่แต่อย่างใด

อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้รับฟังครั้งแรก ตกใจแทบจะทำอะไรไม่ถูก เป็นไปได้อย่างไรที่เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เพราะเท่าที่ผ่านมาทุกครั้งที่เกิดอุปสรรคขัดข้องสิ่งใด ก็ได้เห็นใจกันร่วมปรึกษาหารือช่วยกันแก้ไข มาบัดนี้ช่างมาพูดเช่นนี้ได้อย่างไร อะไรหนอช่างเป็นสิ่งดลจิตใจให้เป็นไปได้ถึงเพียงนี้ แล้วพระพุทธนิรันตรายจะสำเร็จลงได้อย่างไร นี่ก็จวนเวลาที่พระองค์เสด็จมารับสั่งให้ทำพิธีเททองหล่อ ซึ่งตรงกับวันอาสาฬหบูชาก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน วันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๒ เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ช่างปั้นก็ยังรอการติชม เพื่อเร่งปั้นตกแต่งให้สำเร็จก่อนที่จะนำไปให้ทางโรงหล่อทำพิมพ์เพื่อเททอง อาจารย์พรจึงได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤษีให้ช่วยเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้พระองค์ได้ทรงทราบ และขอคำแนะนำว่า พวกเราควรจะทำประการใดต่อไปดี จะต้องเลื่อนวันกระทำพิธีเททองหล่อที่ทรงกำหนดให้นั้นหรืออย่างไร พระองค์รับสั่งว่า **"การกระทำพิธีเททองพระพุทธนิรันตรายนั้นเลื่อนไม่ได้ พระองค์จะมาจัดการด้วยพระองค์เอง"**

ดังนั้นในวันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. พระองค์ก็เสด็จมาพร้อมทั้งท่านพระครูพิษณุ ซึ่งเคยเป็นช่างปั้นพระพุทธชินราช พิษณุโลก สมัยเมื่อ ๑,๐๐๐ ปีเศษที่ผ่านมาแล้วนั้น ท่านพระครูพิษณุได้ลงมติให้ช่างปั้นแก้ตามทุกสิ่งทุกอย่าง ติแก้ให้ช่างทำตามอยู่ประมาณ ๒ สัปดาห์ พระพุทธนิรันตรายก็สำเร็จสวยงามตามต้องการ ท่านพระครูพิษณุให้ตั้งชื่อพระพุทธนิรันตรายนี้ว่า **"พระพุทธนิรันตราย รุ่นอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช"** รอเวลาที่จะถึงวันเททองหล่อในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๒ เวลา ๐๙.๐๙ น. เป็นอันว่าทุกส่วนสัดทุกชิ้นส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จะต้องสำเร็จลงด้วยบุคคลซึ่งอยู่ในโลกที่ตามนุษย์ธรรมดามองไม่เห็น คงจะเป็นเพราะเหตุนี้เองกระมัง พระพุทธนิรันตรายซึ่งครั้งแรกมนุษย์ธรรมดาติชม จึงไม่อาจสำเร็จลงได้ จนต้องได้เทพเจ้าชั้นสูงในทางช่างมาติชม จึงสำเร็จลงได้ด้วยดี

ข้าพเจ้าจะไม่พูดอะไรเพ้อเจ้อต่อไปอีกแล้ว ไม่ว่าใครจะคิดอย่างไรก็ตาม เวลาย่อมพิสูจน์ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนเราทุกคนกระทำอยู่ ไม่ว่าจะทางกายกรรม วจีกรรม หรือมโนกรรม งานของพระองค์ได้สำเร็จลงแล้วอีกขั้นตอนหนึ่ง

ข้าพเจ้าทิ้งช่วงเวลาไม่ได้บันทึกเล่าเหตุการณ์การไปนำสิ่งมงคลมาเสียหลายตอน บัดนี้ก็พอมีจังหวะเวลาที่จะได้บันทึกเล่าต่อจากจังหวัดอยุธยาแล้ว

การเดินทางครั้งที่ ๖ ภาคกลาง (ส่วนใต้)

จังหวัดที่ ๒๑ สมุทรสงคราม

การเดินทางกลับจากจังหวัดที่ ๒๐ คืออยุธยาถึงที่พักที่กรุงเทพฯ ตอนค่ำวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๑ กำลังคิดกันอยู่ว่าแล้วจะไปจังหวัดไหนต่อไป ค่อนรุ่งวันจันทร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๑ ใกล้เวลาที่จะตื่นนอนแล้ว ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ามีลมเย็นพัดโชยมาถูกผิวกายแผ่วเบา พร้อมทั้งมีแสงสว่างระยิบระยับเกิดขึ้นคล้ายแสงแดดเวลากระทบกระแสน้ำที่กำลังถูกลมพัดพริ้ว และแล้วก็มองเห็นพระพุทธรูปเหลืองอร่ามเป็นสีทองไปทั่วทั้งองค์ โผล่ลอยขึ้นมาเหนือน้ำนั้น เสียงแผ่วเบาลอยมากระทบโสตประสาทว่า **หลวงพ่อวัดบ้านแหลม พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์แห่งสมุทรสงคราม** พอรู้สึกตัวตื่นเต็มที่ ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่าวันนี้พวกเราจะต้องเดินทางไปจังหวัดสมุทรสงคราม

เป็นเพราะไม่ทราบแน่นอน จึงยังไม่ได้บอกคณะที่ร่วมเดินทางด้วยกันไว้ก่อนว่าวันนี้จะเดินทาง ดังนั้นกว่าจะบอกกล่าวกันได้ว่าจะมีใครเดินทางไปด้วยบ้างก็ตกเข้าไปตั้ง ๑๑.๓๐ น. ของวันอังคารที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๑ มีอาจารย์พร คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณวัลยา เสาวภาพ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณสาธร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ด.ช.พงษ์เพชร์ อมรสิทธิ์ และข้าพเจ้า โดยมีคุณสาธรทำหน้าที่เป็นสารถีอีกตามเคย

พวกเรามุ่งตรงไปยังสมุทรสงครามเลยทันที ถึงวัดบ้านแหลม คือ วัดเพชรสมุทรวรวิหาร เวลา ๑๔.๑๕ น. ช่างเป็นโชคดีอะไรเช่นนั้นที่พวกเราจะไม่ต้องเสียเวลามาก เพราะท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม คือ **ท่านเจ้าคุณพระสมุทรเวที** ท่านประจำอยู่วัดนี้ พวกเราจึงเข้าไปพบท่านเจ้าคุณก่อนเพื่อขอน้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด พร้อมทั้งเล่าให้ท่านฟังเพื่อขออนุญาตนำสิ่งมิ่งมงคลจากหลวงพ่อบ้านแหลม เพื่อเป็นสิ่งแทนจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อนำไปบรรจุในพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อท่านเจ้าคุณได้ทราบดังนั้นท่านดีใจมาก และให้ความสนใจเป็นอย่างดี ท่านเคยอยู่วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ จึงรู้จักอาจารย์พรเป็นอย่างดี เมื่อได้น้ำมนต์จากท่านเจ้าคุณ และ

อยู่สนทนากับท่านพอสมควร พวกเราจึงได้เดินทางออกมาเพื่อมาที่วิหารหลวงพ่อบ้านแหลม พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีตำนานเล่าไว้ว่าท่านลอยน้ำมาเช่นเดียวกับหลวงพ่อพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา และหลวงพ่อเขาตะเครา จังหวัดเพชรบุรี

ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงงงวยอยู่เช่นเดิม อาจารย์พรถามขึ้นว่า ท่านจะให้นำอะไรจากตรงไหน ขณะนั้นแสงสว่างพวยพุ่งออกจากวิหารเป็นลำแสงโค้งลงสู่ต้นสาละ ซึ่งอยู่หน้าวิหารนั่นเอง ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและพวกเราทุกคนนำดินศักดิ์สิทธิ์จากใต้ต้นสาละหน้าวิหารนั้น พร้อมทั้งได้เข้าไปนำเถ้าธูปเทียนจากกระถางซึ่งพุทธศาสนิกชนผู้ที่มีจิตเลื่อมใสศรัทธานำมากราบไหว้บูชาที่หน้าหลวงพ่อพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ในวิหารนั้นผสมไปด้วย แล้วพวกเราก็ได้กราบนมัสการลาหลวงพ่อวัดบ้านแหลม ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายพิบูลย์ ธุรภาคพิบูลย์** ดำรงตำแหน่งอยู่แต่ไม่พบ ได้พบคุณนายซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ให้คนหาน้ำมาให้ดื่มเพราะเห็นเดินทางมาไกล และอีกอย่างหนึ่งคุณนายเป็นคนสนใจทางพระพุทธศาสนา ก็ได้พูดคุยและถามปัญหาทางศาสนาจากอาจารย์พรพอสมควรแก่เวลา เมื่อพวกเราได้ดอกไม้จากบ้านพักท่านผู้ว่า ฯ เรียบร้อยแล้วจึงได้ลากลับ คิดว่าพอมีเวลาเหลือเพื่อที่พวกเราจะได้ทำงานกันที่จังหวัดสมุทรสาครอีกจังหวัดหนึ่ง เพราะเป็นจังหวัดที่พวกเราจะต้องผ่านเมื่อเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ

จังหวัดที่ ๒๒ สมุทรสาคร

รถแล่นย้อนกลับจากจังหวัดสมุทรสงครามสู่กรุงเทพ ฯ เส้นทางนี้ผ่านจังหวัดสมุทรสาคร พวกเราไม่มีใครทราบเช่นเดียวกันว่า ณ สมุทรสาครนี้จะต้องนำอะไรจากที่แห่งใด ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลสับสนอีกแล้ว เวียนศีรษะคล้ายกำลังเริ่มจะเมารถ ข้าพเจ้าหลับตาไม่ทราบว่ารถแล่นไปถึงไหนแล้ว แล้วความรู้สึกก็เริ่มเบาลง ๆ โคลงเคลง ๆ เหมือนนั่งอยู่ในเรือลำใหญ่ที่กำลังแล่นฝ่าคลื่นในมหาสมุทร มองเห็นกังหันลมมากมายกำลังหมุนติ้วพัดน้ำทะเลเจิ่งนอง และน้ำนั้นก็เหือดแห้งหายไปกลายเป็นพื้นสีขาวระยิบระยับประดุจเพชรยามต้องแสงอาทิตย์ เสียงแผ่วเบาแว่วมาตามลม ซึ่งพัดมากระทบผิวกายเยือกเย็นว่า **เกลือจะรักษาทุกสิ่งให้คงสภาพเดิม จงนำสิ่งแทนจากสมุทรสาครเพื่อรักษาทุกสิ่งในผืนแผ่นดินให้คงสภาพยั่งยืน** คล้ายมีม่านกั้นเป็นกังหันลมขวางถนนที่รถแล่นผ่าน ข้าพเจ้าจึงบอกให้รถหยุดข้างทางนั่นเองโดยอัตโนมัติ รู้สึกตัวเต็มที่จากภวังค์จึงเห็นว่า ณ ตรงจุดนั้น ถ้านับระยะทางจากกรุงเทพฯ หลักกิโลเมตรที่ ๔๙-๕๐ ถ้ารถแล่นต่อไปอีกประมาณเกือบ ๔ กิโลเมตรจะถึงวัดเกตุมดี มองไปสองข้างทางเป็นนาเกลือ พวกเราจึงได้ดินที่นาเกลือข้างทางนั่นเอง ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗.๓๐ น. ดวงอาทิตย์กำลังคล้อยต่ำลง ท้องฟ้าเริ่มเป็นสีเหลืองทองทาบทาไปทั่ว

จากนั้นพวกเราก็แล่นรถต่อไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายประเสริฐ ชินะจิตร** ได้พบพอดี รู้สึกท่านงงงวยต่อคำบอกเล่าของพวกเราเช่นกัน แต่ไม่ได้ขัดแย้งอะไร คงจะนึกว่าเป็นเรื่องแปลก ๆ อยู่

เมื่อได้ดอกไม้พอสมควรแล้ว พวกเราจึงรีบมุ่งหน้าไป**วัดสุทธิวาตวราราม** (วัดช่องลม) ทันที เพราะเย็นมากแล้ว พบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพสาครมุนี** เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสาคร ขอน้ำมนต์ ดอกไม้ภายในวัด และเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ท่านฟัง ท่านเจ้าคุณให้ความสนใจดีมาก ท่านได้พรมน้ำมนต์ให้พวกเรา พร้อมทั้งแจกของที่ระลึกด้วย พวกเรากลับจากวัดช่องลมจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยดวงใจที่ชุ่มฉ่ำเบิกบาน ถึงบ้านพักที่กรุงเทพ ฯ เกือบ ๒๑ นาฬิกา

การเดินทางครั้งที่ ๗

จังหวัดที่ ๒๓ สระบุรี

*วันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๑ ออกจากบ้านพักบางลำภูตอน ๑๑.๐๐ น. มีอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสุนีพันธ์ คุณสาธร คุณพิศมรและข้าพเจ้า โดยคุณสาธรทำหน้าที่เป็นสารถีดังเดิม ครั้งแรกที่ออกเดินทางพวกเราตั้งใจว่าจะไปทำงานที่จังหวัดสระบุรีแห่งเดียว แต่พอออกเดินทางมาได้ถึงประตูน้ำพระอินทร์ ก็นึกขึ้นมาได้ว่าที่จังหวัดอยุธยายังไม่ได้น้ำมนต์จากท่านเจ้าคณะจังหวัด ดังนั้นพวกเราจึงตัดสินใจไปวัดพนัญเชิงอยุธยา เพื่อขอน้ำมนต์จากท่านเจ้าคณะจังหวัดก่อน ดังที่ข้าพเจ้าได้เล่าไว้แล้วเมื่อคราวบันทึกเรื่องราวของจังหวัดอยุธยาซึ่งเป็นจังหวัดที่ ๒๐ ที่กล่าวถึง

ในวันนั้น เมื่อไปถึงจังหวัดอยุธยาฝนตกมาก และเมื่อเสร็จภารกิจที่ไปพบท่านเจ้าคณะจังหวัดอยุธยาแล้วกลับออกมาจึงคิดว่า ถ้าฝนตกอย่างนี้พวกเราจะเดินทางต่อไปจังหวัดสระบุรีคงจะลำบาก จึงคิดว่าจะกลับกรุงเทพ ฯ แต่พอแล่นรถออกมาตามถนนสายเอเชียมาจวนจะถึงประตูน้ำพระอินทร์ทางแยกที่จะไปทางวังน้อย ฝนก็หยุดท้องฟ้าโปร่ง จึงตัดสินใจไปสระบุรีแทนที่จะกลับกรุงเทพ ฯ ถึงบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี **นายโชดก วีรธรรมพูลสวัสดิ์** ตอน ๑๕.๓๐ น. ไม่พบ ทราบจากคุณนายว่าท่านผู้ว่าฯ ทำงานอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดให้ไปหาที่นั่น คุณนายไม่ยอมรับแขกใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อพวกเราขอเก็บดอกไม้แล้ว จึงได้ตามมาพบท่านผู้ว่าฯ ที่ศาลากลาง อาจารย์พรได้ขึ้นไปพบท่านผู้ว่า ฯ แต่ตามลำพัง ซึ่งจากคำบอกเล่าของอาจารย์พรบอกว่าท่านผู้ว่าฯ ให้ความสนใจดีมากกับงานที่อาจารย์พรกำลังค้นคว้าอยู่ และยังปวารณาตัวอีกด้วยว่า ถ้ามีสิ่งใดที่ท่านพอจะช่วยได้ขอให้อาจารย์พรบอกมาบ้างก็แล้วกัน ท่านยินดีให้ความช่วยเหลือในด้านที่ท่านจะช่วยได้ ซึ่งอาจารย์พรก็ขอบคุณท่านมาก เพราะทั้ง ๆ ที่เพิ่งรู้จักกันและรู้จักงาน ท่านก็สนใจและออกปากยินดีให้ความร่วมมือช่วยเหลือ เพราะท่านเบื่อพวกคนทรงที่ชอบอ้างเอาบุคคลผู้มีชื่อเสียงในอดีตมาหากิน หรือบางทีก็เกิดขึ้นเพราะความเข้าใจผิดของคนทรง หรือคนผู้ทำการติดต่อเอง ทำให้

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๒

ประชาชนทั่วไปซึ่งกำลังได้รับความทุกข์ยากแค้นใจและไม่ได้ศึกษามาในทางด้านวิญญาณอย่างเพียงพอเกิดความหลงงมงายหวังพึ่งในสิ่งเหล่านี้จนเกินกว่าเหตุ แทนที่จะได้รับประโยชน์แต่กลับจะเป็นโทษแก่ตัวเอง

เมื่อเสร็จธุระที่ศาลากลางจังหวัดสระบุรีแล้ว อาจารย์พรได้เอ่ยถามข้าพเจ้าว่า ที่สระบุรีนี้พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่า "จะให้ไปเอาอะไรที่ไหน ตอนนี้ก็ตกเข้าไปถึงสี่โมงเย็นแล้ว จะไปทำอะไรทันหรือเปล่า" ขณะนั้นความผิดปกติใด ๆ ก็ไม่เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าเลย เมื่อเข้าสมาธิถามพ่อฤษี ก็ไม่ได้รับคำตอบใด ๆ ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงบอกพวกเราที่ไปด้วยกันทั้งหมดว่า พวกเราเดินทางกลับกรุงเทพฯ ดีกว่า เพราะเย็นมากแล้วคงจะไปทำอะไรที่ไหนไม่ทันแล้ว พระองค์ท่านจึงยังไม่เห็นรับสั่งสิ่งใด คุณสาธรขับรถแล่นออกจากศาลากลางจังหวัดสระบุรี เพื่อจะมุ่งหน้ากลับกรุงเทพ ฯ ขณะนั้นเองความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาวูบลง ๆ บรรยากาศรอบข้างมืดมิด มีความรู้สึกคล้ายอยู่ท่ามกลางป่าใหญ่ในเวลาค่ำคืน เสียงลมพัดต้องใบไม้ เสียงสัตว์ป่าร้องเซ็งแซ่ แล้วท่ามกลางความมืดมิดนั่นเอง ก็มีแสงสว่างเป็นดวงคล้ายตะเกียงเจ้าพายุใหญ่สว่างรุ่งโรจน์ขึ้น มองเห็นสายน้ำขาววับไหลเอื่อยเป็นสายยาว มีทั้งเรือพายและแพเต็มลำน้ำสายนั้น ผู้คนมากมายต่างแต่งตัวสวยงามตามแบบอย่างโบราณอยู่บนเรือบนแพที่เห็นนั้น ต่างกวักมือร้องเรียก...เสียงแผ่วเป็นคลื่นมาตามสายลมว่า **"จงตามมาเถิด ไปนมัสการรอยพระพุทธบาทขององค์พระบรมศาสดาที่พรานบุญได้ไปประสบมา"** ข้าพเจ้าจึงได้ร้องบอกคุณสาธร ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีนำทางว่า "ไปพระบาท" คุณสาธรจึงนำพวกเรามุ่งสู่อำเภอพระพุทธบาท ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีราว ๓๐ กิโลเมตรเศษ เมื่อรถแล่นข้ามสะพานลำน้ำป่าสัก ความคิดผ่านแว๊บเข้ามาในความรู้สึกของข้าพเจ้าทันทีว่า สายน้ำที่เห็นขาววับไหลเอื่อยเป็นสายยาวนั้น คงจะเป็นลำน้ำป่าสักในอดีตนั่นเอง และเมื่อก่อนที่บ้านเมืองจะเจริญขึ้นดังที่เป็นอยู่อย่างทุกวันนี้นั้น การไปนมัสการพระพุทธบาทก็คงจะต้องไปได้โดยทางเรือเท่านั้น

ตอนที่เริ่มออกจากสระบุรีนั้น ท้องฟ้ายังโปร่งแจ่มใส แต่พอรถเริ่มแล่นเข้าเขตอำเภอพระพุทธบาท ท้องฟ้าก็มืดครึ้ม เมฆดำทะมึน ความรู้สึกของทุกคนบอกว่าฝนต้องตกลงมาอย่างแน่นอน พอไปถึงตลาดพระพุทธบาท ฝนก็ตกเทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก คุณสาธรแล่นรถไปจนถึงวัดพระพุทธบาทวรวิหาร ฝนก็ยังตกอย่างไม่ลืมหูลืมตา พวกเราจอดรถภายในบริเวณวัดแต่ก็มิอาจที่จะลงจากรถได้ น้ำฝนจึงนองไปหมด ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗.๑๕ น. อาจารย์พรบอกว่า *"พวกเราควรจะไปพบท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดก่อนเพื่อขอน้ำมนต์และดอกไม้ แล้วค่อยขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธบาทซึ่งอยู่ที่มณฑปสวยงามคนละฝั่งถนนกับอาคารที่พำนักของพระสงฆ์ และขณะนั้นตัวมณฑปคงจะปิดเพราะเย็นมากแล้ว จะได้ขออนุญาตจากท่านเจ้าคุณเสียทีเดียว"* พวกเราจึงได้ลงจากรถวิ่งฝ่าสายฝนไปไต่ถามจากเด็กวัดว่า กุฏิท่านเจ้าคุณหลังไหน ก็ได้ความว่าขณะนี้ท่านเจ้าคุณอยู่ที่ศาลากำลังสวดมนต์ พวกเราจึงตามมาที่ศาลา พบท่านเจ้าคุณกำลังนำพระภิกษุทั้งวัดทำวัตรสวดมนต์เย็น เสียงสวดมนต์ดังคละเคล้ากับเสียงฝนฟังดูวังเวง ก่อให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์อย่างแปลกประหลาด พวกเราออยู่จนการสวดมนต์เสร็จสิ้นลง พร้อมทั้งสายฝนก็ซาเม็ดลงจนเกือบจะหยุดสนิท อาจารย์พรได้เข้าพบท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด **พระธรรมรัตนากร** ท่านให้การต้อนรับดีมาก สำหรับน้ำมนต์นั้น ท่านบอกว่า จงเอาน้ำมนต์ในโบสถ์ซึ่งเป็นน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ แล้วท่านก็ได้ให้พระเลขานุการของท่านไปช่วยเปิดมณฑปของพระพุทธบาท ให้พวกเราเข้าไปนมัสการ

ช่างเป็นยามเย็นที่เงียบสงบจนเกิดความวังเวง ไม่มีผู้คนเดินพลุกพล่านเช่นเวลาปกติ และอีกประการหนึ่งฝนเพิ่งขาดเม็ดลง ต้นไม้ดอกไม้รอบมณฑปพระพุทธบาทจำลองสดชื่นเปล่งปลั่งบูชารอยพระพุทธบาทชั่วนาตาปี พวกเราทุกคนเข้าไปนมัสการรอยพระพุทธบาทภายในมณฑป จุดธูปเทียนบูชา อาจารย์พรชุมนุมเทวดาแล้วนำสวดมนต์ทำวัตรเย็นสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย เสียงสวดมนต์ดังก้องกังวานภายในพระมณฑปฟังดูทุ้มกระหึ่มจนเกิดความรู้สึกสงบเยือกเย็น พระภิกษุที่ท่านกรุณาไปเปิดประตูพระมณฑปให้นั้นเอ่ยขึ้นว่าช่างไพเราะเหลือเกิน ขนลุกไปหมดทั้งตัวเลย ขณะที่กำลังสวดมนต์ทำวัตรเย็นนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเคลิ้มไป มองเห็นมวลเหล่าเทพเจ้าและโอปปาติกะมากมาย ซึ่งล้วนแต่งตัวด้วยอาภรณ์สีขาวพราวกระจ่างมาน้อมนมัสการรอยพระพุทธบาทร่วมด้วย พร้อมทั้งเปล่งประกายแห่งความปีติปราโมทย์ที่ได้มาร่วมงานกับพระองค์ และได้ยินเสียงสวดมนต์จากใจจริงของพวกเรา เพราะโดยปกติแล้วท่านเหล่านี้มักจะได้ยินแต่คำร้องขออ้อนวอนให้ช่วยอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วก็เสียงสั่นเซียมซีอยู่ตลอดเวลา พวกเราก็ได้เฮ้าธูปเทียนจากในพระมณฑปนั่นเอง แล้วพวกเราก็ออกมาเก็บดอกไม้ก่อนจะอำลาจากพระมณฑปรอยพระพุทธบาท ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเคลิ้มวูบลงอีก ได้ยินเสียงแผ่วแว่วมาว่า **จงสงบสว่างและเป็นสุขเถิด...**พวกเราออกจากวัดพระพุทธบาทวรวิหารราว ๑๙.๐๐ น. เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ด้วยความปลอดภัย

การเดินทางครั้งที่ ๘

จังหวัดที่ ๒๔ กำแพงเพชร

เมื่อกลับจากสระบุรีแล้ว ก็กะกันว่าจะไปกำแพงเพชรและสุโขทัย แต่บังเอิญให้มีธุระอย่างอื่นยุ่งรวมทั้งข้าพเจ้าเกิดไม่ค่อยสบายเป็นไข้หวัด ก็เลยต้องว่างเว้นอีกหลายวันกว่าจะได้เดินทางต่อ คือเย็นวันศุกร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๑ จึงได้ออกเดินทางจากบ้านพักบางลำภู กรุงเทพมหานคร ไปพักค้างคืนที่แคมป์ที่พัก พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ๑ คืน รุ่งขึ้นเช้าวันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๑ จึงได้ออกเดินทางจากศูนย์พัฒนาศาสนา โดยมีอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสำอางค์ คุณสุนีพันธ์ คุณศักดิ์ชัย คุณสมบุญ คุณทินกร บุญรุ่ง และข้าพเจ้า โดยมีคุณกำพล จัตุทะศรี ทำหน้าที่เป็นสารถี พวกเรามารวมพร้อมกันที่บริเวณหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นมัสการพระเจดีย์แล้วก็ออกเดินทาง ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๘.๔๕ น. ข้าพเจ้าเองไม่ได้คิดอะไรมากนัก เพียงแต่เริ่มรู้สึกสนุกกับการจะออกเดินทาง คนอื่น ๆ ก็คงจะไม่มีใครคิดอะไรเช่นกัน เพราะทุกคนคงจะคิดว่าไปให้ถึงที่หมายเสียก่อน แล้วคงจะทราบเองว่าจะไปที่ไหนไปทำอะไร

ขณะที่เดินลงจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อมาขึ้นรถ ลมเย็นพัดโชยมาบางเบา กลิ่นหอมอ่อน ๆ ลอยมา ทุกคนสูดลมหายใจเข้าเต็มที่รับลมเย็นนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาหวิว หมดความรู้สึกเกาะเกี่ยวกับร่างกาย คล้ายตัวเองเดินอยู่ในทิวไม้ร่มครึ้ม เสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ ไม่ขาดระยะ แล้วจึงมอง

เห็นวัดคล้ายปราสาท ช่อฟ้ายอดแหลมลอยเด่นขึ้น พร้อมทั้งมีรังสีพวยพุ่งออกรอบด้าน ได้ยินเสียงเคล้ามากับเสียงระฆังนั้นว่า **"อาวาสใหญ่หมายถึงที่อยู่อันมั่นคงยิ่งใหญ่ จงนำสิ่งแทนมารวมไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้เถิด เพื่อความยิ่งใหญ่ต่อไปในภายภาคหน้า"** แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงรู้ตัวว่านั่งอยู่บนรถเรียบร้อยแล้ว และขณะนั้นรถกำลังแล่นผ่านเข้าสู่อุทยานแห่งชาติ ทุ่งแสลงหลวง ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและทุกคนว่าพวกเราต้องมุ่งไปกำแพงเพชร ไปที่วัดอาวาสใหญ่ก่อน

ขณะที่รถแล่นผ่านเส้นทางนี้นั้น ข้าพเจ้าได้นำทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น และเพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ เพราะมีเหล่าโอปปาติกะที่เสียชีวิตในแดนไพรเพื่อรักษาผืนแผ่นดินไทย มาขอรับพลังบารมีจากพระองค์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงห่วงใยรักษาหวงแหนแผ่นดินไว้ให้ชนชาวไทย รถแล่นผ่านตัวจังหวัดพิษณุโลก พวกเราได้ลงนมัสการพระพุทธชินราช ขอความสวัสดีที่จะไปทำงานให้กับพระองค์ ผ่านตัวจังหวัดสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงรับสั่งว่า **"จงสำเร็จและปลอดภัย แล้วค่อยกลับมานำสิ่งมิ่งมงคลจากวัดอรัญญิก ซึ่งเป็นวัดแรกที่สมเด็จพระสังฆราชมาประทับ เมื่อคราวนำพระพุทธศาสนาขึ้นมาจากศรีวิชัย และวัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัชนาลัย อันเป็นวัดที่เป็นแบบอย่างขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ในช่วงกลางองค์อันเป็นแบบอย่างสมัยสุโขทัย"** พวกเรามาถึงวัดอาวาสใหญ่กำแพงเพชรตอน ๑๓.๐๐ น.

ภายในบริเวณวัดร่มครึ้มด้วยต้นไม้ใหญ่ มีซากกองอิฐและบริเวณซึ่งเรียกว่าโบราณสถาน ซึ่งทางกรมศิลปากรได้มาขุดแต่งรักษาไว้ บริเวณนั้นเงียบสงบไม่มีผู้คน ไม่มีพระภิกษุจำพรรษาเหมือนอย่างวัดสมัยใหม่ทั่วไป ช่างเป็นโบราณสถานที่เงียบสงบและร่มรื่นชวนเข้าไปแวะชม และนั่งพักผ่อนส่งใจรำลึกไปถึงอดีตอันรุ่งเรือง มองไปโดยรอบใกล้ ๆ บริเวณนั้นเป็นทุ่งนา เป็นป่าละเมาะ มีวัวควายแทะเล็มหญ้าอยู่ประปราย นาน ๆ ครั้งจะได้ยินเสียงกระดิ่งคอแว่วมาตามลม ความรู้สึกของข้าพเจ้าเหมือนถูกดึงและดันให้เดินไปข้างหน้า ข้าพเจ้าได้เดินนำหน้าขึ้นไปบนซากโบราณสถานนั้น ในอดีตคงจะเป็นโบสถ์อันสวยงามซึ่งบัดนี้ยังคงเหลืออยู่แต่พื้นฐานเบื้องล่าง อาจารย์พรนำพวกเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดานำพวกเราสวดมนต์และแล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ ที่ตรงกึ่งกลาง ซึ่งคงจะเป็นที่ประดิษฐานพระประธานนั่นเอง

เมื่อเสร็จจากวัดอาวาสใหญ่ พวกเราก็ได้ไปที่วัดคูยาง ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระวิเชียรธัมมคณี** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้น้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระลูกวัดของท่าน รวมทั้งขอเก็บดอกไม้ภายในวัดด้วย ต่อจากนั้นพวกเราก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายกาจ รักษ์มณี** ดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไม่พบ ทราบจากคนที่บ้านพักว่าท่านผู้ว่าฯ ไปราชการในกรุงเทพฯ จึงได้ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมาตามสมควร แล้วพวกเราก็รีบเดินทางย้อนกลับมาจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดที่ ๒๕ สุโขทัย

พวกเราเดินทางมาถึงบริเวณอนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ตอน ๑๖.๐๐ น. เข้าไปนมัสการอนุสาวรีย์แล้วมาถามจากชาวบ้านว่า จะไปวัดอรัญญิกได้อย่างไร ชาวบ้านแถบนั้นตอบว่า “อย่าเข้าไปเลยวันนี้น่ะ เพราะเย็นมากแล้ว ณ ที่แห่งนั้นเป็นโบราณสถาน เป็นป่าเปลี่ยวมาก คนจะเข้าไปเที่ยวชมได้เฉพาะตอนกลางวันเท่านั้น ถ้าไปเย็นอย่างนี้อาจจะไปพบพวกทุจริตชนเข้าได้” อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบบังคมทูลถามพ่อขุนรามคำแหงฯ ดูว่าพระองค์ท่านจะรับสั่งว่าอย่างไร ในเมื่อชาวเมืองเตือนเช่นนี้ พ่อขุนรามคำแหงฯ รับสั่งตอบว่า **“จงไปเถิด จะไม่มีสิ่งใดมาแผ้วพาน เวลานี้เป็นเวลาที่สงบ ไม่มีผู้คนรบกวน”** พวกเราจึงตัดสินใจมุ่งไปวัดอรัญญิก ซึ่งอยู่ห่างไปอีกประมาณ ๗ กิโลเมตร ระยะทางจากทางหลวงเข้าไปเป็นถนนลูกรัง สองข้างทางเป็นป่าเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร จึงพบป้ายบอก ค่ายลูกเสือจังหวัดสุโขทัย วัดอรัญญิก ซึ่งเป็นป่าโปร่งเย็นสบาย ไม่มีสิ่งก่อสร้างที่จะบอกว่าเป็นวัด มีแต่ซากอิฐซึ่งต้นไม้ขึ้นปกคลุมทั่วไป

บรรยากาศยามเย็น ณ วัดอรัญญิกนี้ สงบเยือกเย็นเหมาะสมกับที่เคยเป็นวัดที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราชในอดีตจริง ๆ พ่อขุนรามคำแหง ฯ ทรงชี้บอกว่า **“จงนำดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ ที่บริเวณโบสถ์ซึ่งเป็นทั้งที่เก็บพระไตรปิฎกนั้นเถิด”** พวกเราจุดธูปเทียน อาจารย์พรชุมนุมเทวดาและนำพวกเราสวดมนต์อีก เมื่อสวดมนต์เสร็จขณะที่กำลังนำดินศักดิ์สิทธิ์ ข้าพเจ้าก็ได้นำร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา และเพลงสรรเสริญพระบารมี ทุกคนร้องอย่างเต็มเสียงและด้วยความรู้สึกอย่างแท้จริง จนทุกคนเกิดความรู้สึกว่าเสียงของตัวเองก้องกังวานแทรกเข้าไปทั่วทุกอณูของบรรยากาศ เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิดู ก็ได้พบว่าบรรดาเทพเจ้าและเหล่าโอปปาติกะที่อยู่บริเวณนั้นสงบฟังเสียงสวดมนต์และเสียงเพลงจากพวกเรา เพราะพวกเราทุกคนสวดมนต์และร้องเพลงด้วยความรู้สึกจากใจอย่างแท้จริง พลังกระแสจึงถ่ายทอดเข้าสู่บรรยากาศในโลกทิพย์ให้ท่านเหล่านั้นได้สัมผัสได้ ท่านเทพเจ้าเหล่านี้เอ่ยขึ้นว่า **“นานหลายร้อยปีแล้วที่ไม่เคยได้รับและได้ยินเสียงอันเป็นมงคลเช่นนี้เลย ขออนุโมทนา...ขอจงเปี่ยมไปด้วยความสุขสุโขทัยตลอดกาลนาน”**

พวกเรากลับออกจากวัดอรัญญิก ตอน ๑๘ นาฬิกาเศษ เข้ามาในตัวเมืองสุโขทัยไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด พบ **นายดำรง วชิโรดม** ผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้น รู้สึกท่านให้ความสนใจพอสมควร พวกเราได้ขอเก็บดอกไม้แล้วจึงได้ลากลับ คิดว่าจะพากันไปวัดเจ้าคณะจังหวัด ถามจากท่านผู้ว่า ฯ จึงได้ทราบว่าวัดเจ้าคณะจังหวัดไม่ได้อยู่ที่ตัวจังหวัด แต่อยู่ที่อำเภอคีรีมาศ วันนั้นพวกเราคงจะไปไม่ทันเพราะมืดแล้วจะต้องเดินทางกลับแคมป์สน พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นอันว่าในวันนี้ยังทำงานที่สุโขทัยไม่เสร็จ จะต้องเดินทางมาวันหน้าต่อไป เพราะที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัชนาลัย ก็ยังไม่ได้ไป ดังนั้นจึงได้เดินทางกลับไปแคมป์สนที่พักก่อน

วันเสาร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๒๑ พวกเราได้เดินทางไปจังหวัดสุโขทัยอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้ออกเดินทางจากกรุงเทพมหานคร ผ่านมาทางจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร แล้วก็ถึงอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ไปที่**วัดวาลุการาม** ไปพบ**ท่านเจ้าคุณพระประสิทธิโรจนคุณ** เจ้าคณะจังหวัด ขอน้ำมนต์จากท่านและขอ

เก็บดอกไม้ภายในวัด ท่านเจ้าคุณไม่มีเวลาคุยกับพวกเรามากนัก เพราะขณะนั้นที่วัดกำลังมีงานทอดผ้าป่าสามัคคีแล้วดังนั้น พวกเราก็มุ่งตรงไปยังวัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัชนาลัย เลยทันที ถึงที่วัดตอน ๑๔.๐๐ น. ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถวและบริเวณใกล้ ๆ กันนั้น เป็นบริเวณโบราณสถานที่กว้างใหญ่หลายวัด มีซากเจดีย์ซากสิ่งก่อสร้าง ซึ่งทางกรมศิลปากรขุดแต่งไว้เรียบร้อยสวยงาม โดยเฉพาะที่วัดเจดีย์เจ็ดแถวนี้มีเจดีย์แบบต่าง ๆ อยู่มากมายเหลือเกิน และมีอยู่องค์หนึ่ง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์ที่สวยที่สุด และเป็นแบบอย่างของพระเจดีย์อิสรภาพฯ ตอนช่วงกลางสมัยสุโขทัย เมื่อไปถึงสังเกตจากสีหน้าและแววตาของทุกคนสดชื่นแจ่มใส บรรยากาศยามนั้น ท้องฟ้าใสกระจ่าง แม้ตามพื้นดินจะมีน้ำขังนอง เพราะคงจะมีฝนตกเมื่อ ๒-๓ วันที่ผ่านมา ขณะนั้นมีปุยเมฆขาวกลุ่มใหญ่ลอยฟ่องอยู่เหนือบริเวณวัดนั้น

พวกเราได้เดินเข้าไปภายในบริเวณองค์พระเจดีย์องค์กลาง จุดธูปเทียน อาจารย์พรชุมนุมเทวดา ข้าพเจ้าเข้าสมาธิได้พบพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พร้อมทั้งเจ้าแม่ละอองสำลี และมวลเหล่าเทพธิดาอีกมากมายกำลังฟ้อนรำสวยงามโปรยข้าวตอกดอกไม้ให้กับงานของพระองค์ และยินดีที่สิ่งแทนจะได้ไปบรรจุอยู่ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นอันว่า พวกเราทำงานที่จังหวัดสุโขทัยสำเร็จลง จากนั้นพวกเราก็ได้เดินขึ้นไปเที่ยวชมภูมิประเทศบนภูเขาสุวรรณคีรี และภูเขาพนมเพลิง ซึ่งเป็นสถานที่โปรดปรานของเจ้าแม่ละอองสำลี จนมีมณฑปหรือศาลเจ้าแม่ละอองสำลีตั้งอยู่ระหว่างสุวรรณคีรีและพนมเพลิง พวกเราได้เตรียมอาหารมาด้วย จึงได้ลงมือรับประทานอาหารกันบนนั้นเอง แล้วอธิษฐานขอพรจากเจ้าแม่ จากนั้นจึงได้เดินทางกลับสู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน

*ก่อนที่จะบันทึกเล่าเหตุการณ์ของการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคล เพื่อนำมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ตามรับสั่งของพระองค์ต่อไป ข้าพเจ้าก็จะขอบันทึกเหตุการณ์ในช่วงเข้าพรรษา คือระหว่างเดือนกรกฎาคม – ตุลาคม ๒๕๒๒ ไว้บ้างสักเล็กน้อย

เมื่อช่วงเข้าพรรษา ๗ วันแรกผ่านไป บุคคลผู้มาร่วมรักษาศีล นั่งสมาธิภาวนาศึกษาธรรม ณ พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ต่างก็แยกย้ายกันกลับด้วยความเสียดาย เพราะจิตใจยังคงชุ่มชื่นดื่มด่ำอยู่กับความสงบสุขที่เกิดจากพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ทุกคนจึงตั้งความหวังไว้ว่าจะพยายามรักษากายรักษาใจแต่ในสิ่งที่ดีงามให้สม่ำเสมอ และตั้งใจไว้ว่า เมื่อมีโอกาสก็จะปลีกเวลามาใช้ชีวิตอยู่กับธรรมเช่นนี้อีก เพราะสิ่งที่ได้รับไปนี้มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตอย่างเหลือเกิน ได้ผลคุ้มค่าหรือเกินค่าที่สละเวลามาแม้จะเพียงระยะสั้น และต่างก็รู้สึกนึกถึงผู้ใกล้ชิดญาติพี่น้องเพื่อนฝูง ต้องการที่จะให้มาสัมผัสกับชีวิตเช่นนี้บ้าง และทุกคนก็ตั้งใจไว้ว่าจะพยายามมาอีกให้ได้ก่อนถึงวันออกพรรษาอีก ๗ วัน นอกเสียจากว่าจะลาจากงานไม่ได้จริง ๆ

ดังนั้นในช่วงก่อนถึงวันออกพรรษา ทุกวันสุดสัปดาห์คือวันเสาร์-วันอาทิตย์ จะมีผู้ติดตามไปปฏิบัติธรรมที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนามิได้ขาด และอีกประการหนึ่งก็คือ อาจารย์พรได้ใช้เวลาส่วนมากทีเดียวอยู่ที่นี่ คอยให้คำแนะนำสั่งสอนบุคคลผู้ซึ่งสนใจไปเรียนไปปฏิบัติ พร้อมกันนี้ก็ดูแลเร่งรัด

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๒

การทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาใหม่ให้ดีขึ้น เพราะถนนเท่าที่ทำมาทุก ๆ ปีใส่หินอัดไว้จนแน่น แต่เพราะความที่ยังขาดปัจจัยจึงยังไม่ได้ราดยาง พอถึงหน้าฝนทุกครั้ง น้ำฝนจะไหลเซาะหินทำให้ถนนขรุขระเสียหายมาก มาปีนี้อาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าจะราดยางเป็นบางส่วนซึ่งเป็นทางที่น้ำฝนชะมาก ต่อไปในภายหน้าจะได้ไม่ต้องคอยกังวลเกี่ยวกับเรื่องถนนหนทางอีก และอีกประการหนึ่งก็เพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจจะไปปฏิบัติศึกษาธรรม ให้ได้พบความรื่นรมย์สันติสุขในจิตใจอย่างแท้จริง พร้อม ๆ กับที่กำลังเร่งรัดทำถนนนี้ คุณจุรี ลิ่มศิลา ก็ได้ส่งช่างมาทำส่วนรายละเอียดขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ต่อ คือให้ช่างตกแต่งบุโมเสคภายในองค์พระเจดีย์ที่จะบรรจุสิ่งมิ่งมงคล ก่อฐานชุกชีที่สำหรับประดิษฐานพระพุทธนิรันตรายที่ซุ้มทั้ง ๔ ทิศ รวมทั้งบุโมเสค ขณะนี้กำลังสวยงามมาก พวกเราที่ติดตามไปปฏิบัติธรรมในวันสุดสัปดาห์ พอมีเวลาจะช่วยปลูกหญ้าถอนวัชพืชที่ไม่ต้องการออกทิ้ง ดูแลต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา หรือมีสิ่งใดที่ใครพอจะช่วยได้ ทุกคนก็จะช่วยกันด้วยความเต็มใจ

และในตอนก่อนจะถึงวันออกพรรษา ๗ วัน ก็ได้มีผู้ติดตามไปรักษาศีล นั่งสมาธิภาวนา รับประทานอาหารมังสวิรัติกันอีก ตามที่พระองค์ได้รับสั่งไว้เมื่อตอนเข้าพรรษา ในจำนวนบุคคลเหล่านี้ก็ได้มี ร.อ.บุญมี-ร.ท.หญิงปทัยทิพย์ เอมะวิศิษฏ์ ผู้มีจิตเป็นกุศลมีศรัทธาสูงมั่นคงในพระพุทธศาสนา มองเห็นถึงความสำคัญได้บริจาคปัจจัยห้าหมื่นบาทสร้างกุฏิถวายไว้เป็นสมบัติของศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ๑ หลัง ซึ่งเมื่อคราวที่เริ่มสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาแรก ๆ นั้น ก็ได้สร้างกุฏิไว้แล้ว ๑ หลัง โดยอุทิศถวายเป็นอนุสรณ์แด่พี่ชาย คือ คุณอุทิตต์ ทินกร ณ อยุธยา พระองค์และเทพเจ้าทั้งมวล รวมทั้งตัวคุณอุทิตต์เองด้วย ได้อนุโมทนา พระองค์รับสั่งว่า **ความสุขความเจริญงอกงามในคุณความดี จะบังเกิดขึ้นแก่บุคคลซึ่งได้มองเห็นถึงคุณค่าของความสุข ความสะดวกสบายของบุคคลอื่น และสิ่งนี้จะเป็นบ่อเกิดแห่งคุณความดีของผู้มีจิตอนุโมทนา**

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ การเดินทางไปนำสิ่งมงคลตามรับสั่งต่อไป

การเดินทางครั้งที่ ๙ ภาคใต้ครั้งที่ ๒ ทั้งหมด

จังหวัดที่ ๒๖ ชุมพร

การเดินทางมุ่งสู่ภาคใต้เพื่อนำสิ่งมิ่งมงคลตามรับสั่งของพระองค์ ครั้งที่ ๒ นี้พวกเราได้เริ่มออกเดินทางในวันพุธที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๑ เวลา ๐๖.๔๕ น. ออกจากบ้านพักที่บางลำภู กรุงเทพ ฯ โดยมีอาจารย์พรรัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณสุภาณี หงส์เงิน คุณวัลยา เสาวภาพ คุณทินกร บุญรุ่ง ข้าพเจ้าเอง และคุณกำพล จัตุทะศรี ขับรถไปกับคุณพิสมร-คุณสาทร ศรศรีวิชัย ที่ทุ่งมหาเมฆ โดยเริ่มต้นจากทุ่งมหาเมฆ คุณสาทรผู้ซึ่งรับหน้าที่เป็นสารถีของพระองค์ นำพวกเราสู่ภาคใต้

ผ่านวัดเกตุมดีที่มีชื่อเสียงของพระครูภาวนาวรคุณ เวลา ๐๙.๐๐ น. จึงได้เข้าไปชมและรับประทานอาหารเช้าซึ่งพวกเราจัดหากันมาเอง จึงได้เดินทางต่อ ถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตอน ๑๑.๓๐ น. ความวุ่นวายสับสนเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน รถยนต์จำนวนเป็นร้อยคันติดเป็นแถวยาวเหยียด ระยะทางเป็นกิโลเมตร ผู้คนมากมายเนืองแน่นดูเป็นโกลาหล ได้ความว่าน้ำท่วมกระแสน้ำพัดทางขาด สะพานขาด รถมิอาจแล่นผ่านไปได้ ทางการก็กำลังเร่งซ่อมชั่วคราว เพื่อที่จะให้การสัญจรคมนาคมผ่านไปได้ พวกเราจึงปรึกษากันว่าจะย้อนกลับกรุงเทพฯ ดี หรือว่าจะรอจนกว่าทางการจะซ่อมทางเสร็จแล้วเดินทางต่อไป ซึ่งไม่ทราบว่าจะต้องรอนานอีกสักเท่าใด จึงตกลงกันว่าอย่าเพิ่งตัดสินใจเลย แวะรับประทานอาหารเที่ยงกันก่อนดีกว่า

ขณะที่ทุกคนต่างกำลังรับประทานอาหารกันอยู่นั้น รวมทั้งตัวข้าพเจ้าเองก็กำลังนั่งที่เก้าอี้ใต้ต้นไม้หันหน้าออกสู่ทะเล สายตาทอดไปไกลเห็นแต่น้ำจดขอบฟ้า ท้องทะเลเวิ้งว้าง มีแต่คลื่นทยอยสาดซัดเข้าสู่ฝั่งเป็นประกายระยิบระยับเมื่อต้องแสงแดด แม้จะสวยงาม แต่ก็ซ่อนไว้ซึ่งความน่าสะพรึงกลัว เพราะขณะนี้นั้นน้ำได้ท่วมทะลักเข้ามาถึงบ้านเรือนที่พักอาศัยของผู้คน บางครั้งลมทะเลกรรโชกมาอย่างรุนแรง คลื่นลูกโต ๆ โลดแล่นเข้าสู่ฝั่งไม่ขาดระยะ ข้าพเจ้ากำลังนึกอยู่ว่าเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วจะนั่งสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีให้กรุณาช่วยกราบบังคมทูลพระองค์ว่า พวกเราจะเดินทางต่อไปดี หรือว่าจะพักการเดินทางไว้ก่อน และแล้วความรู้สึกก็เริ่มชาวูบลง ๆ มองเห็นเรือรบลำใหญ่มหึมา ประดับประดาตกแต่งพร้อมสรรพสวยงาม ธงชาติปลิวไสวเหนือเสากระโดง เงาของใครคนหนึ่งแต่งกายด้วยชุดขาวเต็มยศแห่งราชนาวี ประทับยืนเป็นสง่าอยู่ทางด้านหัวเรือ พร้อมทั้งเงาของคนแต่งชุดขาวอีกมากมายอยู่ตามกาบเรือนั้น พร้อมทั้งมีเสียงมาตามคลื่นลมที่พัดเข้าฝั่งมานั้นว่า...

“จะรออยู่ปากน้ำชุมพร” ข้าพเจ้าตื่นจากภวังค์ ไม่ได้เอ่ยให้ใครฟัง เพราะยังมีความมึนงงและชาเหมือนคนใจลอย ทุกคนรับประทานอาหารเสร็จเตรียมตัวขึ้นรถ ยังไม่ได้พูดกันต่อว่าจะกลับกรุงเทพฯ หรือจะเดินทางต่อไป เมื่อทุกคนขึ้นรถกันพร้อมแล้ว คุณสาทรยอดสารถีของพระองค์ ก็ขับรถนำพวกเรามาตามถนนต่าง ๆ เลี้ยวไปเลี้ยวมาในตัวเมืองประจวบฯ ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ได้ถามถึงความรู้สึกของคุณสาทรว่าขณะนั้นคิดอย่างไรบ้าง จนในที่สุดรถของพวกเราได้มาจอดรออยู่ตรงที่กำลังมีการซ่อมทางที่ถูกน้ำพัดขาดซ่อมจนเกือบจะใช้ให้รถแล่นผ่านได้แล้ว ทุกคนในรถจึงพูดกันว่าพวกเราเดินทางต่อไปจะดีกว่า ความรู้สึกของข้าพเจ้าในขณะนั้นจึงบอกกับตัวเองว่า ที่ข้าพเจ้าได้เห็นเมื่อตอนรับประทานอาหารเที่ยงนั้นคงจะเป็นเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ พระบิดาแห่งราชนาวี อย่างแน่นอน พระองค์คงจะเสด็จมาเปิดช่องทางให้พวกเราได้ทำงานขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้สำเร็จอย่างแน่นอน จึงแทนที่ว่ารถของพวกเราจะต้องรออยู่ตามคิวซึ่งยาวเหยียด ทำให้พวกเราต้องมาแวะรับประทานอาหารเสียก่อน แล้วคุณสาทรก็หาทางลัดเลาะออกมาจนถึงใกล้ทางที่จะออกไปได้อย่างรวดเร็วที่สุด พวกเราติดรออยู่ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๓ ชั่วโมงเศษ รถมาถึงตัวจังหวัดชุมพร ๑๙.๒๐ น. เมื่อหาที่พักได้แล้ว จึงได้แล่นรถไปปากน้ำชุมพร ถามจากคนที่ตลาดว่า ศาลเสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ อยู่ที่ไหน ได้ความว่าอยู่ห่างจากตลาดไปอีกถึง ๑๑ กม. และทางที่จะไปก็เปลี่ยวและขณะนั้นก็มืดมากแล้ว พวกเราจึงตัดสินใจกลับที่พัก

พฤหัสบดีที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๒๑ เช้าตรู่ออกจากที่พักไปปากน้ำชุมพร ถึงหาดทรายรี ศาลสมเด็จในกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ตอน ๐๖.๑๕ น. เมื่อจุดธูปเทียนกราบนมัสการ พร้อมทั้งสวดมนต์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้ถามขึ้นว่าจะต้องนำอะไรจากตรงไหนไป ข้าพเจ้าเองก็ยังไม่ทราบ เมื่อเข้าสมาธิดูก็ไม่พบพระองค์หรือแม้แต่เสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ แต่ข้าพเจ้าก็ได้นึกอธิษฐานในใจว่า *“ข้าพเจ้ารวมทั้งทุกคนได้ตามเสด็จมากราบนมัสการแล้วถึงปากน้ำชุมพร สถานที่แห่งนี้ช่างร่มรื่นสวยงามเหลือเกิน ไม่ว่าจะมองไปในทางทิศใด หาดทรายขาวละเอียด เมื่อต้องแสงแดดยามรุ่งอรุณเป็นประกายดุจเพชร”*

ข้าพเจ้าได้ยินเสียงถามมาตามสายลมทะเลที่พัดเข้าสู่ฝั่งนั้นว่า **“รู้ได้อย่างไรว่าหาดทรายขาวละเอียดช่างเจรจาโดยไม่ทันได้ก้าวลงมาเหยียบแม้เม็ดทราย”** ขณะนั้นพวกเราทุกคนได้ยืนอยู่หน้าศาล ซึ่งตั้งอยู่บนหน้าผาสูง หันหน้าออกสู่ทะเล เห็นเกาะเล็กเกาะน้อยมากมาย ต่างคนต่างชื่นชมเพลิดเพลินกับทิวทัศน์ปล่อยตัวอย่างสบาย ข้าพเจ้าจึงได้เดินมาทางริมหน้าผาอีกด้านหนึ่งมีทางเดินลงเล็ก ๆ พอเป็นช่อง มีต้นไม้ขึ้นคลุมอยู่มองแทบไม่เห็นทาง เดินลงมาถึงหาดทรายซึ่งสวยงามละเอียดจริง ๆ สวยยิ่งกว่าเมื่อมองจากที่ไกล เพราะมีเปลือกหอยสีต่าง ๆ ปะปนประดับประดาอยู่มากมาย ณ ตรงมุมหนึ่งของหาดทรายนี้มีต้นหูกวางใหญ่อายุคงเป็นร้อยปี แผ่กิ่งก้านสาขาร่มครึ้ม ข้าง ๆ นั้นโขดหินสูงต่ำระเกะระกะอย่างสวยงามราวกับเป็นม้านั่ง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลและแล้วก็เงียบสนิท มองเห็นสมอเรือปักอยู่เห็นเด่นชัดข้างตัว เมื่อรู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นทุกคนเดินตามข้าพเจ้าลงมาที่หาดทรายหมดแล้ว พวกเราจึงได้นำทรายศักดิ์สิทธิ์ ณ ใต้ต้นหูกวางใหญ่นั่นเอง (หมายเหตุ*) ขณะนั้นเสียงเพลงแว่วแผ่วมาลางเลือนผสมกับเสียงลม เสียงคลื่นคละเคล้าอยู่ในบรรยากาศรอบตัว ทุกคนจะมีความรู้สึกอย่างไรก็เหลือจะเดา แต่กระแสพลังคลื่นแห่งความรู้สึกนึกคิดก็คงจะตอบรับพลังคลื่นในบรรยากาศรอบตัวนั้นได้ จึงทำให้ทุกคนต่างฮัมเพลงออกมาแผ่วเบาเช่นกันว่า-

ทะเลนี้เป็นเหมือนถิ่นของเรา.....เมื่อต่างคนต่างมีความรู้สึกนึกคิดตรงกันเช่นนี้ จึงต่างร้องเป็นทำนองต่อไปจนจบว่า...

จะขอเฝ้าตราบจนชีวิตเราสิ้น
ยามคลื่นซัดกระเซ็นเช้าเย็นสำเนียงเคยชิน
เลือดไหลริน เพื่อคงเกียรติของนาวี
ธงที่ถูกสายลมโชยสะบัดยามพัดพริ้ว
ทิวท้องถิ่นทะเลมิยอมให้ใครย่ำยี
เรือแม้จะต้องจมเพื่อปกป้องเสรี
เราขอสละชีพพลีพร้อมกันทุกคน

---

*หมายเหตุ :- ข้าพเจ้ามาทราบภายหลังกลับจากภาคใต้ จากคนชาวปากน้ำชุมพรว่า ณ ใต้ต้นหูกวางใหญ่นั้น คือ ที่ตั้งศาลเดิมของเสด็จในกรมหลวงชุมพร ฯ

พวกเรากลับจากหาดทรายรี ศาลสมเด็จในกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ มาด้วยความอาลัยและเสียดาย คิดไว้ว่าสักวันหนึ่งอย่างไม่รีบร้อนพวกเราจะมาเยือนที่นี่อีก และมาใช้เวลาให้นานจนอิ่มทีเดียว จากนั้นพวกเราก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายอรุณ รุจิกัณหะ** แต่ไม่พบ พบแต่คุณนายสมสุขซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี พวกเราได้ฝากหนังสือไว้ พร้อมทั้งขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมาด้วย

๐๙.๓๐ น. ออกจากจังหวัดชุมพรตรงไปพบเจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์และเก็บดอกไม้ภายในวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน **ท่านเจ้าคุณพระราชญาณกวี** เจ้าคณะจังหวัดเคยเป็นเพื่อนเก่าแก่ของอาจารย์พร ท่านดีใจมากและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ท่านอยากจะให้พักอยู่ด้วยนาน ๆ เพื่อจะเล่าเรื่องปราบผีอิสลามให้ฟัง แต่พวกเราก็ไม่มีเวลามากนัก จึงกราบนมัสการลาท่านเจ้าคุณมุ่งสู่จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

จังหวัดที่ ๒๗ สุราษฎร์ธานี

ขณะที่นั่งมาในรถก่อนจะถึงตัวเมืองสุราษฎร์ธานี อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤาษีดูว่า พระองค์ท่านจะให้พวกเราไป ณ ที่ใด พ่อฤาษีบอกว่าให้มุ่งตรงไปพระบรมธาตุไชยาก่อน ถึงพระบรมธาตุไชยาตอน ๑๒.๐๐ น. พวกเราเข้าไปกราบนมัสการตัวพระบรมธาตุ ซึ่งขณะนั้นทางกรมศิลปากรกำลังให้เจ้าหน้าที่ทำการซ่อมขุดแต่งอยู่ จึงไม่ทราบว่าจะต้องนำอะไรจาก ณ ที่แห่งใด ข้าง ๆ ทางเดินก่อนถึงตัวพระบรมธาตุมีพระพุทธรูปใหญ่และสลักด้วยหินทราย ประทับนั่งอยู่ ๓ องค์ แดดตอนเที่ยงวันร้อนจ้าระยิบระยับลืมตาแทบไม่ขึ้น ข้าพเจ้ากำลังนึกอยู่ว่าจะต้องหาร่มไม้สักต้นหนึ่งนั่งพักก่อนดีกว่า ก็พอดีได้ยินเสียงปี่ชะวาดังขึ้นชัดเจน *บรรยากาศรอบตัวเสมือนมีการสมโภช จึงหยุดเดินและมองหาว่าเสียงนั้นดังมาจากแหล่งใด ใช่แน่แล้ว...เสียงปี่ชะวานั้นดูประหนึ่งว่าดังมาจากต้นโพธิ์ ซึ่งอยู่ตรงหน้าพระพุทธรูปแกะสลักด้วยหินทรายองค์ใหญ่ทั้ง ๓ องค์นั่นเอง แต่อยู่ห่างออกมา และเป็นต้นไม้ต้นเดียวที่มีอยู่ในบริเวณนั้น* พวกเราจึงได้อาศัยร่มเงาพร้อมทั้งได้ดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ ที่ใต้ต้นโพธิ์นั่นเอง

ต่อจากนั้นพวกเราก็ได้ไปตำบลพุมเรียง สถานที่ตั้งสวนโมกขพลารามเดิม ซึ่งอาจารย์พรเคยมาพักอยู่กับท่านเจ้าคุณพุทธทาสภิกขุ แล้วจึงได้ออกมานมัสการท่านเจ้าคุณพุทธทาส ณ ที่สวนโมกขพลารามใหม่ ซึ่งอยู่ริมถนนใหญ่สะดวกต่อการคมนาคมพักสงบกับความร่มเย็นอยู่เป็นครู่ จึงได้เดินทางต่อไปถึงวัดไตรธรรมาราม พบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพรัตนกวี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านทักทายอาจารย์พรเป็นอันดี พอแนะนำตัวกับท่าน ท่านถึงกับทักออกมาว่า อ๋อ พร วิญญาณ เมื่อได้น้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว จึงได้นมัสการลาท่านเจ้าคุณไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายกาจ รักษ์มณี** เพิ่งย้ายมาจากจังหวัดกำแพงเพชร แต่ก็ไม่พบอีก ได้ฝากหนังสือไว้ให้ และขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมาด้วย แล้วเดินทางต่อไปจังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดที่ ๒๘ นครศรีธรรมราช

พวกเราถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชตอน ๑๙.๒๐ น. มืดมากแล้วและต่างก็เพลียมาทั้งวัน จึงชวนกันหาที่พัก นครศรีธรรมราชเป็นเมืองใหญ่เจริญมาก ผู้คนมากมายจึงหาที่พักลำบาก กว่าจะหาที่พักได้เกือบ ๒๑ นาฬิกา ทุกคนเหน็ดเหนื่อย เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วจึงต่างคนต่างพัก เพราะตอนเช้าก็ต้องออกทำงานแต่เช้าตรู่อีก โดยไม่ทันปรึกษาว่าจะเริ่มอย่างไรตรงไหนก่อนที่ตัวเมืองนครศรีธรรมราชนี้

ข้าพเจ้าหลับไปด้วยความอ่อนเพลีย *ในความระโหยโรยแรงนั้นข้าพเจ้าได้นั่งอยู่บนเรือนแพ ในมือถือธูปเทียนประณม มองดูขบวนเรือสำเภาใหญ่กำลังแล่นผ่าน บนลำเรือนั้นมีทั้งพระภิกษุสงฆ์และผู้คนมากมาย กลางลำเรือเป็นบุษบกทองคำ ภายในบุษบกนั้นคงจะมีสิ่งมีค่ามหาศาล มองไม่เห็นว่าเป็นสิ่งใด เพียงแต่เห็นรัศมีสีรุ้งกระจ่างรอบบุษบกนั้น ไม่นานเมื่อขบวนเรือสำเภาผ่านไป จึงได้เห็นเงาของเจดีย์องค์ใหญ่ทอดลงสู่แผ่นน้ำกว้างนั้น* ข้าพเจ้าตื่นขึ้นมาขณะนั้นเวลา ๐๕.๑๕ น.

ศุกร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๑ เมื่อทุกคนเตรียมตัวกันพร้อมแล้ว ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่า พวกเราต้องไปที่พระบรมธาตุที่วัดมหาธาตุวรมหาวิหารก่อน

๐๖.๓๐ น. ถึงบริเวณวัดพระมหาธาตุมหาวรวิหาร ยังเช้านัก ประตูพระธาตุยังไม่เปิด เห็นเวลาที่เขียนบอกไว้ที่หน้าพระวิหารนั้นว่าเปิดเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. พวกเรายังงงไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรต่อไป จะเป็นด้วยเหตุบังเอิญหรืออย่างไรก็เกินที่จะคาดคิดได้ นายชม คงกะพัน (ได้ทราบชื่อในภายหลัง) คนงานเปิดประตูพระวิหารมาถึงแต่เช้า อาจารย์พรไม่ทราบว่าเป็นใคร แต่เห็นมีคนเดินมาก็เข้าไปไต่ถาม และแล้วนายชมก็เปิดประตูพระวิหาร พร้อมทั้งนำหน้าเดินนำให้ไปชมถึงข้างใน และได้นำเข้าไปถึงพระเจดีย์ชั้นบน ซึ่งเมื่อใครก็ตามจะเข้าไปได้ จะต้องถอดรองเท้าและห่มผ้าสไบเฉียง ทำใจให้สงบจึงจะเข้าไปได้ เพราะถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มาก เป็นอันว่าพวกเราได้ขึ้นไปกระทำพิธีนมัสการพระเจดีย์ถึงชั้นบน และได้นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากบนองค์พระเจดีย์พระบรมธาตุนครศรีธรรมราชมา ซึ่งขณะที่ทำพิธีอยู่นั้นแสงสีรุ้งเจิดจ้าได้เปล่งประกายออกมารอบองค์พระเจดีย์ เป็นลำแสงดุจเดียวกับในนิมิตที่เห็นในยามหลับ เสียงสวดมนต์ผสมกับเสียงฆ้องดังกังวานอยู่ตลอดเวลา พวกเราได้นั่งสมาธิอยู่ ณ บริเวณนั้นชั่วขณะหนึ่งจึงได้กลับลงมาพบเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรซึ่งมาทำหน้าที่รักษาโบราณสถานพิพิธภัณฑ์แห่งนั้น ซึ่งได้ให้การต้อนรับพวกเราเป็นอย่างดี

จากนั้นก็ต่อไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายธานี โรจนลักษณ์** ซึ่งได้ย้ายมาจากจังหวัดพังงาที่พวกเราเคยได้พบแล้ว แต่มาที่จังหวัดนครศรีธรรมราชนี้ไม่ได้พบ ทราบจากคุณนายสลักใจ ซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดีว่า ท่านผู้ว่าฯ ไปราชการแต่เช้า จึงได้ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพัก แล้วจึงได้ไปวัดเสาธงทอง พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชธรรมเวที** เจ้าคณะจังหวัด ขอน้ำมนต์จากท่าน และขอเก็บดอกไม้ภายในวัด ท่านไม่มีเวลาพูดคุยด้วย เพราะท่านกำลังรับแขกอื่นอยู่อีกหลายคน เสร็จธุระที่จังหวัดนครศรีธรรมราชราว ๙.๐๐ น. จึงได้รับประทานอาหารเช้า ปรึกษากันว่าควรจะเดินทางไปจังหวัดตรังหรือจังหวัดพัทลุงก่อนดี ก็ตัดสินใจว่าจะเดินทางต่อไปที่จังหวัดตรังก่อน เพราะพี่ชายของข้าพเจ้าทำงานอยู่ที่นั่น

จังหวัดที่ ๒๙ พัทลุง

ทั้ง ๆ ที่ตั้งใจว่าจะเดินทางมุ่งสู่จังหวัดตรัง แต่พอมาถึงทางแยกที่จะไปตรังหรือพัทลุง ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งเงียบสนิท พบหลวงปู่ทวด ท่านบอกว่า**จะมารับไปอาบน้ำล้างโรคาพยาธิ** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่า หลวงปู่ทวดมารับพวกเราจะต้องไปพัทลุงก่อน ยังไม่ไปตรัง มองดูระยะทางจากทางแยกถึงพัทลุง ๗๑ กิโลเมตร พวกเราจึงมาถึงตัวจังหวัดพัทลุงตอน ๑๐.๓๐ น. ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามหลวงปู่ทวดว่า ท่านจะให้พวกเราไปอาบน้ำที่ไหน ท่านบอกว่า**ไปทำธุระอื่นให้เสร็จก่อนเถอะ จะได้มีเวลา** พวกเราจึงตรงไปวัดคูหาสวรรค์ พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชปฏิภาณมุนี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านให้การต้อนรับดีมาก และยังให้เณรนำพวกเราไปชมถ้ำคูหาสวรรค์ ที่ซึ่งหลวงปู่ทวดมานั่งบำเพ็ญภาวนาครั้งแรก เมื่อได้น้ำมนต์และเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว พวกเราจึงได้ต่อไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายกิตติ ปทุมแก้ว** แต่ไม่พบ ได้แต่ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมา แล้วก่อนจะเดินทางต่อไปบ่อน้ำร้อนเขาไชยสน พวกเราได้แวะกราบนมัสการพระพุทธโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาสร้างไว้ ตั้งอยู่ใกล้กับศาลากลางจังหวัด เดินทางถึงบ่อน้ำร้อนเขาไชยสน ตอน ๑๓.๐๐ น. พอดีบริเวณแห่งนั้นเงียบสงัดวังเวง ไม่มีผู้คน ได้ยินแต่เสียงจักจั่นเรไร แม้จะเป็นเวลากลางวันป่าไม้ยังคงให้ความร่มเย็น เมื่อพูดดัง ๆ จะได้ยินเสียงก้องสะท้อนกลับไปกลับมาในหุบเขานั้น

บ่อน้ำร้อนนี้ปกติจะมองเห็นไอน้ำบาง ๆ ลอยเหนือผิวน้ำอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ทำพิธีเพื่อที่จะนำดินใต้ผิวน้ำนั้น เห็นได้ชัดเป็นที่น่าอัศจรรย์แก่ทุกคนที่ร่วมพิธีอยู่ขณะนั้น ไอน้ำพวยพุ่งหนาชัดเจนจนเป็นสายควัน ผิวน้ำผุดกระเพื่อม เสียงเจ้าพ่อเขาไชยสนอนุโมทนาได้ยินชัดเจนว่า **ปีติได้บังเกิดขึ้นแล้ว เพราะเสียงสวดมนต์ซึ่งไม่เคยได้รับจากผู้ใดมาเป็นเวลานานแสนนาน ขอความศักดิ์สิทธิ์จงบังเกิดขึ้นเถิด** เมื่อพวกเราได้ดินในบ่อน้ำร้อนนั้นแล้ว หลวงปู่ทวดบอกว่า**ให้ทุกคนเตรียมตัวอาบน้ำได้ ขณะที่อาบจงอธิษฐานในสิ่งที่ตัวเองปรารถนา จะช่วยอาบให้ทุกคน ล้างโรคาพยาธิ อยู่เป็นสุขเป็นสุข**

ที่บ่อน้ำร้อนนี้ จะมีห้องน้ำ ๓-๔ ห้อง มีที่ตักน้ำจากบ่อใส่ถังปูนในห้องน้ำแล้วจึงเข้าไปในห้องอาบน้ำ พวกเราอาบน้ำศักดิ์สิทธิ์นี้ทุกคน น้ำซึ่งร้อนขนาดนั้น (ไม่ทราบว่าอุณหภูมิเท่าไร ข้าพเจ้ามิได้มีเทอร์มอมิเตอร์สำหรับวัด) ถ้าเป็นปกติแล้วจะอาบไม่ได้เลย แต่ครั้งนี้ทุกคนทนได้ อาบได้ เมื่ออาบแล้วทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า **“ตัวเบาสบายจริง ๆ อย่างไม่เคยเป็นมาก่อนเลย อยากจะอาบอยู่นาน ๆ เป็นบุญแล้วที่หลวงปู่กรุณาแก่ลูกหลาน”** จากนั้นทุกคนก็ได้อธิษฐานขอความคุ้มครองจากหลวงปู่และเจ้าพ่อเขาไชยสน เพื่อให้เดินทางไปถึงจังหวัดตรังด้วยความปลอดภัย เพราะพวกเราจะต้องเดินทางด้วยเส้นทางที่ผ่านเข้าไปในเขาพับผ้า ซึ่งเป็นเขตอันตราย เสียงเจ้าพ่อเขาไชยสนตอบรับทันทีว่า **“ปลอดภัยลูกรัก จงไปดีเถิด”**

จังหวัดที่ ๓๐ ตรัง

ขณะที่ผ่านเส้นทางเข้าไปในเขาพับผ้า เส้นทางอันตรายอันลือชื่อ เพราะนอกจากอันตรายอันเกิดจากเส้นทางนี้คดเคี้ยวไปมาประดุจผ้าที่พับไว้แล้ว ยังเป็นเส้นทางที่เต็มไปด้วยโจรผู้ร้ายคอยดักปล้นรถที่สัญจรไปมา และผู้ก่อการร้ายก็ชุกชุม ถ้าไม่รีบร้อนเกินไปนักแล้ว ผู้คนมักจะไม่ใช้เส้นทางสายนี้ แต่อย่างไรก็ตามพวกเราก็ได้เดินทางใช้เส้นทางสายนี้ เมื่อมาถึงจุดกึ่งกลางเขาพับผ้า เขตติดต่อระหว่างจังหวัดพัทลุงกับจังหวัดตรัง พวกเราก็ได้หยุดรถลงไปนมัสการศาลเจ้าพ่อขอความคุ้มครองปลอดภัย

เมื่อแล่นรถมาจนเกือบจะพ้นเขตเทือกเขา ข้าพเจ้าสะดุ้งเมื่อได้ยินเสียงเจ้าพ่อดังชัดเจน รู้สึกว่าเสียงนั้นดังอยู่ริมหูนี่เองว่า **จงนำดินศักดิ์สิทธิ์จากโตนน้ำปลิว ในเขากระช่องอันเป็นสวนพฤกษศาสตร์สวยงามของเทือกเขาแห่งนี้ที่อยู่ในความอารักของเราฝากไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสิ่งแทนของจังหวัดตรัง** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทรทุกคนยังไม่ทราบว่า โตนน้ำปลิวในเขากระช่องอยู่ที่ไหน แต่พอรถแล่นมาอีกไม่นานนัก ก็ผ่านป้ายซึ่งเขียนไว้ว่า สวนพฤกษศาสตร์ น้ำตกเขาช่อง ครั้งแรกคุณสาทรคิดว่าจะแวะเข้าไปเลยทีเดียว แต่ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าอยากจะให้คุณอากาศ-คุณพยงค์ จัตุทะศรี พี่ชายของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นข้าราชการอยู่ที่จังหวัดตรังนี้ได้มาร่วมพิธีด้วย และอีกอย่างหนึ่งเขาคงจะชำนาญและทราบว่าโตนน้ำปลิวอยู่ตรงไหน พวกเราจะได้ไม่ต้องไปเสียเวลาค้นหาอีก ดังนั้น จึงได้แล่นรถเลยไปรับพี่ชายของข้าพเจ้ามาก่อน แล้วย้อนกลับมาที่สวนพฤกษศาสตร์น้ำตกเขาช่องอีกครั้งหนึ่ง มาถึงเวลา ๑๗.๓๐ น. พอดี

จริงอย่างที่คิด ถ้าไม่ไปรับพี่ชายของข้าพเจ้ามาด้วย พวกเราคงจะเสียเวลานานทีเดียวเพราะเย็นมากแล้ว ในสวนพฤกษศาสตร์เงียบสงัด ไม่มีผู้คนที่จะให้ถามอะไรได้จากใครเลย ช่วงระยะทางจากป้ายชื่อสวนพฤกษศาสตร์กว่าจะมาถึงธารน้ำตกไม่ใกล้นักเลย ต้นไม้ก็ร่มครึ้มวังเวง เสียงจักจั่นเรไรประสานเสียงกันเซ็งแซ่ เสียงชะนีร้องโหยหวน รถแล่นถึงน้ำตกแรกยังไม่ใช่ ต้องจอดรถเดินเลียบปีนขึ้นเขาไปอีก

แม้จะเงียบวังเวง แต่ทุกคนก็ตื่นเต้นตื่นใจกับความสวยงามของธรรมชาติของน้ำตก ดอกไม้ป่าขึ้นดารดาษเลียบข้างทางเดิน มองลึกเข้าไปในป่าก็มีดอกไม้สีต่าง ๆ แซมเป็นระยะ ๆ ขณะที่ทุกคนกำลังเดินเพลินเพื่อให้ถึงโตนน้ำปลิว ความรู้สึกของข้าพเจ้ากำลังนึกอยู่ว่า **“โพล้เพล้กำลังจะมืดอยู่แล้ว ไม่รู้จะให้เอาอะไรจากที่ตรงไหน โตนน้ำปลิวอยู่ที่ตรงไหนก็ไม่ทราบ”** กำลังจะตะโกนถามพี่ชายอยู่ทีเดียวว่าจะถึงหรือยัง ขณะนั้นเองความรู้สึกก็หนักอึ้ง คล้ายจะหน้ามืด จึงหยุดเดินยืนนิ่ง ๆ แล้วหลับตา พอรู้สึกหายจากมึนงงก็ลืมตาขึ้น สิ่งแรกที่เห็นก็คือ *เงาดำสูงใหญ่ทะมึนยืนอยู่ที่หน้าผาใกล้ต้นไม้ต้นหนึ่ง ซึ่งมีดอกสีแดงคล้ายทองกวาว* ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้ทุกคนหยุดเดิน อาจารย์พรเริ่มพิธีจุดธูปเทียนนำสวดมนต์ เสียงสวดมนต์ดังก้องไปทั่วแนวไพรที่เงียบสงัดวังเวงนั้น และแล้วเสมือนทุกสิ่งทุกอย่างหยุดนิ่งไปชั่วขณะหนึ่ง เพราะแม้ความมืดยามราตรีกำลังเริ่มคืบคลานเข้ามาครอบคลุมแทนที่แสงสว่างจากดวงสุริยา แต่ทุกสิ่งรอบข้างยังมองเห็นได้อย่างชัดเจนประดุจยามกลางวัน เสียงจากมวลเหล่าโอปปาติกะแสดงความปีติปราโมทย์ที่ได้ร่วม

งานของพระองค์ ด้วยการแสดงออกเป็นสายลมพัดมาต้องผิวกายของทุกคนไม่ขาดระยะ รวมทั้งพัดใบไม้ในป่าเป็นเสียงประดุจสายฝน แล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จากโตนน้ำปลิวนั้น ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๙ นาฬิกาเศษ

เมื่อกลับออกมาจากสวนพฤกษศาสตร์ น้ำตกเขาช่อง แล้วได้มาแวะนมัสการอนุสาวรีย์พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี้ ณ ระนอง) ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่นำยางพาราจากมาเลเซียเข้ามาปลูกในประเทศไทย และเป็นบุคคลแรกที่นำประชาชนชาวตรัง และเกณฑ์นักโทษตัดทางสายพัทลุง-ตรัง ผ่านเข้ามาในเขาพับผ้า ซึ่งพวกเราเพิ่งผ่านมา

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๑ พี่ชายของข้าพเจ้าได้นำพวกเราไปพบ **นายศักดิ์ โกศัยกานนท์** ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้พบและให้ความสนใจในงานการค้นคว้าเป็นอันดี เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักได้ทั้งหมดแล้ว พวกเราก็ลากลับไปวัดตันตยาภิรมย์ พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชสารโสภณ** เจ้าคณะจังหวัด ท่านไม่มีเวลาสนทนากับพวกเรามากนัก เพราะที่วัดกำลังจะมีงานทอดกฐิน เมื่อได้น้ำมนต์จากท่าน และขอเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว พวกเราก็กราบนมัสการลาเดินทางมุ่งสู่จังหวัดสตูลต่อไป

จังหวัดที่ ๗๑ สตูล

มาถึงจังหวัดสตูลเที่ยงวันพอดี จึงชวนกันรับประทานอาหาร ยังไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นจากจุดไหนอย่างไร ตั้งแต่เริ่มเข้าเขตจังหวัดสตูล ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าไม่สบายเลย ตะครั่นตะครอ ครั่นเนื้อครั่นตัว คล้ายจะเป็นไข้ จึงได้บอกอาจารย์พรและขอยาแก้ไข้รับประทานไปหนึ่งเม็ด ขณะที่กำลังนั่งรับประทานอาหาร ก็เกิดอาการง่วงนอนอย่างรุนแรง จึงหลับตาลง รอบข้างมืดมิด ได้ยินแต่เสียงลมและเสียงคลื่นอึงอลสับสนผสมกับเสียงคล้ายคนจำนวนมากบ่นพึมพำ จับใจความได้ว่า **“กราบบังคมทูลพระองค์เสด็จมาโปรดชาวตะรุเตาบ้างเถิด”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทร พวกเราจึงคิดว่าจะไปเกาะตะรุเตากัน ซึ่งต้องนั่งเรือออกไปในทะเลอีกราว ๓ ชั่วโมง แต่เมื่อถามหาเรือและทัศนวิสัยแล้ว ในวันนี้พวกเราจะเดินทางไปเกาะตะรุเตาไม่ได้ เพราะคลื่นลมจัดมากไม่มีเรือออก ความรู้สึกเป็นไข้ของข้าพเจ้ายังไม่สร่างซา อาจารย์พรให้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษีให้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า ณ ที่สตูลนี้ พวกเราจะต้องไปนำอะไรจาก ณ ที่แห่งใด เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิ จึงได้พบพระองค์ รับสั่งว่า **“จงทำใจให้สงบทุกคน แผ่เมตตาแสดงความปรารถนาดี เพราะเข้ามาอยู่ในท่ามกลางถิ่นฐานของพี่น้องชาวอิสลาม แล้วไป ณ เขาโต๊ะยงกง ขอนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากส่วนนั้นไปเป็นสิ่งแทนบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ จงปฏิบัติตามนี้ด้วยเมตตาธรรม”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทรอีกครั้งหนึ่ง

ทีนี้ก็มาถึงความงงงันของทุกคน เพราะพวกเราที่ร่วมมากันนี้ ไม่มีใครทราบหรือแม้แต่เคยได้ยินชื่อว่าโต๊ะยงกงอยู่ที่ไหน จึงได้เข้าไปถามที่สถานีตำรวจ ตำรวจก็บอกให้ว่าเขาโต๊ะยงกงอยู่ในตัวเมืองนี่เอง เขาชี้มือให้เรามองเห็นแล้วบอกทางให้จนดิบดี คุณสาทรแล่นรถออกมาไปตามถนนและเลี้ยวซอยที่ตำรวจบอกนั้น แต่วนอยู่จนเหนื่อยก็หาทางไปเขาโต๊ะยงกงไม่ได้ จึงต้องถามจากชาวบ้านอีก เขาก็บอกทางให้

อีกว่าจงไปตามทางนั้น ๆ คุณสาทรก็แล่นรถไปตามนั้น ใกล้จนมองเห็นเชิงเขาโต๊ะยงกงชัดเจน แต่ไม่มีทางรถแล่นไปได้ มีแต่ทุ่งหญ้าทุ่งนา มีวัวยืนเล็มหญ้าอยู่หลายตัว ทุกคนอ่อนใจไปตาม ๆ กันว่าพวกเราจะไปถึงเขาโต๊ะยงกงกันได้อย่างไร จะต้องมีทางไปอย่างแน่นอน แต่พวกเรายังค้นไม่พบ จึงไปไม่ถูก หรือใครนะช่างปิดช่องทางให้พวกเราวนเวียนหาเส้นทางยิ่งกว่าการวนเวียนในเขาวงกต ขณะนั้นเองความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เบาสบาย ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งเตือนว่า **“อย่าลืมเสียซิที่บอกแนะนำแล้วแต่ต้น”** ข้าพเจ้าจึงได้สติและบอกให้ทุกคนอธิษฐาน แผ่เมตตาแสดงความปรารถนาดี ราวกับมีสิ่งใดมาดลบันดาล ทุกคนได้แลเห็นเด็กผู้ชายคนหนึ่งขี่จักรยานออกมาจากบ้านซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ที่พวกเรากำลังวนเวียนรถอยู่นั้น แล้วเด็กคนนั้นก็เลี้ยวรถไปตามเส้นทางเส้นหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงบอกคุณสาทรว่าแล่นรถไปตามทางที่เด็กคนนั้นเลี้ยวรถจักรยานไปนั่นแหละ คุณสาทรจึงทำตามนั้น จากจุดที่พวกเราหลงอยู่นั้น อีกไม่ถึง ๑๐๐ เมตรก็ถึงเขาโต๊ะยงกง สถานที่พักผ่อนอันรื่นรมย์ของชาวจังหวัดสตูล

ข้าพเจ้ายังคงมึนงง มีความรู้สึกคล้ายมีคนเดินนำหน้า เดินเลียบไปตามริมน้ำ ซึ่งไหลคดเคี้ยวรอบข้างเขาโต๊ะยงกงนั้น ไปถึงจุดหนึ่งริมตลิ่งหน้าผาสูงของเขาโต๊ะยงกง น้ำซึ่งไหลมาตามปกติกลับไหลวนคล้ายวังน้ำวน เมื่อหยุดยืนมองไปทางด้านหน้าผาสูงใต้หน้าผานั้นเป็นถ้ำคล้ายผาเงิบ ความรู้สึกของข้าพเจ้าซึ่งเหมือนมีคนเดินนำหน้าก็หายไป ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรนำพวกเราทำพิธี

ในขณะที่ทำพิธี อาจารย์พรเริ่มชุมนุมเทวดาท้องฟ้ามืดครึ้มลงทันใด ลมพัดกรรโชกมารุนแรง จนเทียนที่จุดมัดรวมกันถึง ๙ เล่มเกือบจะดับ ต้องวิ่งหาสิ่งของมากำบัง น้ำวนไหลเชี่ยว ฟ้าคำรามครืน ๆ ตลอดเวลา พิธียังไม่ทันจะเรียบร้อยดี ฝนก็ตกเทกระหน่ำลง อาจารย์พรวิ่งเข้าไปหลบฝนในผาเงิบลื่นหกล้ม แต่ก็ไม่เป็นอะไร เมื่อได้สิ่งมงคลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทุกคนวิ่งขึ้นรถเปียกปอนไปตาม ๆ กัน พระองค์รับสั่งว่า**ให้ทุกคนอธิษฐานแผ่เมตตาไปถึงเกาะตะรุเตาด้วย** เมื่อทุกคนขึ้นรถเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้อำลาโต๊ะยงกง (โต๊ะยงกงนี้เป็นที่เคารพนับถือของชาวอิสลามในจังหวัดสตูล) รถแล่นออกมาถึงตลาดจังหวัดสตูลไม่มีฝนแม้แต่สักเม็ดเดียว แดดตอนบ่าย ๒ โมงยังคงร้อนจ้า แต่ความรู้สึกคล้ายเป็นไข้ของข้าพเจ้าหายไปเป็นปลิดทิ้งทีเดียว

ต่อจากนั้นพวกเราก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายอารีย์ วงศ์อารยะ** แต่ไม่พบ ทราบว่าไปราชการกรุงเทพ ฯ จึงได้แต่ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพัก แล้วก็เดินทางต่อไปวัดดุลยาราม พบ**ท่านเจ้าคุณพระศิริขันตยาภรณ์** เจ้าคณะจังหวัด เห็นวัดแล้วเกิดความรู้สึกสลดใจ เป็นวัดซึ่งอยู่ท่ามกลางศาสนิกชนที่เป็นชาวอิสลาม ประชาชนชาวสตูลเป็นอิสลามิกชนถึงแปดสิบเปอร์เซ็นต์ ท่านเจ้าคุณเป็นพระที่มีความอดทนและเสียสละมาก เมื่อได้น้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้ภายในวัดจากท่านเจ้าคุณแล้ว พวกเราก็เดินทางต่อไปยังจังหวัดสงขลา

จังหวัดที่ ๓๒ สงขลา

พวกเราถึงอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาตอน ๑๖.๒๐ น. ที่หาดใหญ่นี้เราก็มีสมาชิกหนังสือวิญญาณอยู่คนหนึ่งชื่อ คุณสมพ้อง ศิริวงศ์ เป็นผู้ซึ่งมีความเลื่อมใสศรัทธาในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างสูง เคยบริจาคร่วมสร้างกุศลเกี่ยวกับงานของพระองค์อย่างมากมาย มีความผูกพันอย่างลึกซึ้งในงานของพระองค์ อาจารย์พรจึงได้บอกให้คุณสาทรหาทางไปยังโรงพยาบาลหมอบุญจอง เพื่อไปพบคุณสมพ้องก่อน โรงพยาบาลหมอบุญจองหาไม่ยากนัก พวกเราไม่ได้พบคุณสมพ้อง ทราบจากคุณหมอบุญจองสามีของคุณสมพ้องว่าคุณสมพ้องไปกิจธุระข้างนอก ดังนั้นพวกเราจึงบอกว่าจะไปธุระที่วัดเจ้าคณะจังหวัดก่อน แล้วจะกลับมาพบคุณสมพ้องภายหลัง

มาถึงวัดโคกสมานคุณ พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชรัตนดิลก** เจ้าคณะจังหวัด ท่านเจ้าคุณให้การต้อนรับดีมาก ท่านเป็นพระนักศึกษาเฉลียวฉลาด เป็นนักกวีพูดคุยสนุกไม่เป็นที่น่าเบื่อหน่าย ท่านได้ชวนให้พักที่วัดนั้นทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน กำลังคุยอยู่กับท่านเจ้าคุณไม่นานนัก คุณสมพ้องก็ตามมาและชวนให้ไปพักด้วยกันที่บ้าน ท่านเจ้าคุณกับคุณสมพ้องรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เมื่อขอน้ำมนต์และเก็บดอกไม้ภายในวัดเรียบร้อยแล้ว พวกเราจึงได้ลาท่านเจ้าคุณไปพักกับคุณสมพ้อง โดยสัญญากับท่านเจ้าคุณว่าก่อนจะจากหาดใหญ่จะมากราบนมัสการท่านอีกครั้งหนึ่ง

คุณสมพ้องและคุณหมอบุญจอง ให้การต้อนรับเลี้ยงดูอย่างดีมาก ให้ความสะดวกสบายทุกประการ และปวารณาตัวไว้ด้วยว่า มีสิ่งใดที่พอจะช่วยได้ในงานของพระองค์แล้วยินดีให้ความร่วมมือทุกอย่าง คืนนั้นพวกเราจึงได้พักที่โรงพยาบาลหมอบุญจอง หาดใหญ่ นั่นเอง

รุ่งขึ้นเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๑ แทนที่ว่าพวกเราจะทำงานกันที่สงขลาก่อน แต่ก็ได้ปรึกษาตกลงกันว่าควรจะไปทำงานตามจังหวัดใกล้เคียง แล้วย้อนกลับมาพักหาดใหญ่จะดีกว่า คือหมายถึงว่าจะยึดเอาหาดใหญ่เป็นจุดกลาง ดังนั้น วันอาทิตย์ที่ ๒๙ นี้พวกเราจึงไปทำงานได้ถึง ๒ จังหวัด คือ นราธิวาสและยะลา ส่วนที่สงขลานี้ได้เริ่มวันจันทร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑ โดยแต่เช้า ๐๘.๐๐ น. คุณสมพ้องได้พาไปพบท่านผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา** ซึ่งเพิ่งย้ายมาจากจังหวัดกระบี่ คุณสมพ้องคุ้นเคยกับท่านผู้ว่าฯ เป็นอันดี ดังนั้นพวกเราจึงได้พบท่านผู้ว่า ฯ ซึ่งให้ความสนใจในงานการค้นคว้านี้มาก พร้อมทั้งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อได้ขออนุญาตเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้วพวกเราก็ลากลับ

ออกจากบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่ทราบว่าจะไปที่ใดต่อ คุณสาทรขับรถเลียบไปตามชายทะเล คุณสมพ้องชี้ชวนให้ดูเขาตังกวน อันมีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ขณะที่ข้าพเจ้ามองตามมือที่ชี้นั้นก็ได้มองเห็นผ้าขาวผืนกว้างใหญ่ แต่บางเบาปลิวไสวอยู่เหนือเขาตังกวนนั้น พร้อมทั้งได้ยินเสียงห้าวทุ้มผสมกับเสียงหวานเล็กแหลมดังกลมกลืนกันเป็นคำสั่งว่า **“จงไปนำสิ่งแทนจากเกาะยอเพื่อบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณสมพ้องทราบ แล้วคุณสมพ้องก็บอกทางให้คุณสาทรขับรถไป ณ จุดที่ซึ่งจะเช่าเรือข้ามไปเกาะยอ

ขณะที่นั่งเรือจากฝั่งสงขลาเพื่อไปเกาะยอนั้น คุณสมพ้องถามว่า “จะบอกคนเรือให้เขานำเรือไปขึ้นที่ใด” ข้าพเจ้าบอกว่า “ยังไม่ทราบเหมือนกันให้เขาแล่นเรือไปก่อนก็แล้วกัน” น้ำในทะเลสาบสงขลาราบเรียบ เมื่อเรือแล่นฝ่าคลื่นกระทบน้ำเป็นฟองฝอยกระเซ็น ถูกลมพัดมาต้องผิวกายเยือกเย็น มองดูทุกคนสดชื่น เมื่อมองไปที่เกาะยอนึกในใจว่าจะให้เรือจอดตรงไหนดี พลันผ้าขาวผืนใหญ่ซึ่งเห็นโบกสะบัดอยู่เหนือเขาตังกวนเมื่อครู่ได้โบกสะบัดโยงยาวปลิวไสวอยู่ ณ ริมฝั่งเกาะยอ ข้าพเจ้าจึงได้ชี้มือให้คนเรือนำเรือเข้าจอด ณ ที่จุดนั้นเรือเข้าไปจอดถึงที่ไม่ได้ เพราะเป็นโขดหินทั้งนั้น ใต้ผิวน้ำทะเลก็คงจะเป็นหินโสโครก เรือจึงไปจอดที่พอจะจอดได้ใกล้ ๆ จุดที่พวกเราต้องการ

ทุกคนลงจากเรือเดินมา ณ จุดที่ต้องการ โดยปกติตรงจุดที่เราต้องการจะไปนี้ไม่มีทางผ่าน มีแต่ต้นไม้ขึ้นเป็นป่ารก แต่อย่างกับว่ามีใครสักคนหนึ่งทราบล่วงหน้าว่าพวกเราจะต้องมาหรืออย่างไร เพราะมีรอยถางป่าเป็นทางเดินให้พวกเราเดินได้สะดวก จนถึงลานหิน ณ จุดที่ซึ่งข้าพเจ้ามองเห็นผ้าขาวโบกสะบัดอยู่ และแล้วอาจารย์พรก็เริ่มพิธี พวกเราจึงได้ทรายศักดิ์สิทธิ์จากเกาะยอส่วนนั้น จากนั้นคุณสมพ้องก็ได้พาพวกเราไปรับประทานอาหารกลางวันที่หาดสมิหรา ขณะที่นั่งรับประทานอาหารอยู่นั้นทุกคนมองออกสู่ทะเลช่างเป็นที่น่าอัศจรรย์อะไรเช่นนั้น พวกเราจากเกาะยอมายังไม่ถึงครึ่งชั่วโมง ท้องทะเลยังราบเรียบ แต่บัดนี้ลมพัดจัดท้องทะเลปั่นป่วน คลื่นจัดเรือมิอาจจะออกจากฝั่งได้ ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า **“นี่ถ้าพวกเราตัดสินใจไปเกาะยอตอนบ่าย คงจะไม่มีหวังทำงานสำเร็จอย่างแน่นอน”** และจากวันนั้นคลื่นลมก็ยังคงพัดจัดอยู่อีกหลายวัน จนแม้เรือหาปลาก็ออกจากสู่ทะเลไม่ได้ เสร็จจากสงขลาราวบ่ายโมงเศษ พวกเราได้เดินทางต่อไปจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่ ๓๕

จังหวัดที่ ๓๓ นราธิวาส

ขอย้อนกลับมาบันทึกเล่าถึงจังหวัดที่ ๓๓ คือนราธิวาส วันอาทิตย์ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๑ พวกเราเดินทางออกจากหาดใหญ่ตอน ๐๕.๐๐ น. ไปถึงวัดเขากงที่ประดิษฐานพระพุทธทักษิณมิ่งมงคล ซึ่งตั้งอยู่ห่างอีก ๕ กิโลเมตรจะถึงตัวจังหวัดนราธิวาส ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๘.๐๐ น. พอดี เสียงเพลงชาติดังก้องกังวานขึ้น พวกเราทุกคนยืนตรงแสดงความเคารพธงชาติ ดังนั้นจึงได้เอาเป็นนิมิตหมาย นำสิ่งมิ่งมงคลจากพระพุทธทักษิณมิ่งมงคลนั่นเองมาเป็นสิ่งแทน บรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วก็ไปเพื่อจะหา**ท่านเจ้าคุณพระปัญญาวรคุณ** เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งท่านประจำอยู่ที่วัดเขากงนี้ด้วย แต่ไม่พบท่าน ได้ขอน้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระเลขานุการของท่านแล้วขอเก็บดอกไม้ภายในวัด ต่อจากนั้นก็เลยถือโอกาสไปชมทักษิณราชนิเวศน์ และเลยไปเที่ยวที่ตันหยงมัส และรับประทานโรตีซึ่งเป็นอาหารของชาวพื้นเมืองแล้วกลับย้อนมาบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายชัด รัตนราช** แต่ไม่พบจึงได้ขอเก็บดอกไม้ เสร็จธุระที่จังหวัดนราธิวาสราวเที่ยงเศษ จึงได้เดินทางไปยังจังหวัดยะลาต่อไป

จังหวัดที่ ๓๔ ยะลา

ขณะที่นั่งรถมาตามเส้นทางจากนราธิวาสสู่จังหวัดยะลา อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าว่าให้เข้าสมาธิถามพ่อฤๅษีดูเสียก่อนว่า *"ที่จังหวัดยะลานี้พระองค์ท่านจะให้พวกเราไปนำอะไรจากที่ไหน ให้ทราบล่วงหน้าเสียก่อนจะได้ไม่เสียเวลามาก"* เพราะนี่ก็เริ่มบ่ายแล้ว จะต้องย้อนกลับไปที่พักถึงหาดใหญ่จะดึกมาก เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิพบพ่อฤๅษีและอธิษฐานขอให้ได้พบพระองค์ พระองค์รับสั่งว่า **"จงไปเบตง สู่สวนกุนิงจะน็องอันร่มรื่น เพื่อทำเส้นเขตแนวเมตตาธรรม ป้องกันความเหี้ยมเกรียมที่จะแผ่เข้ามา"** ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่าพวกเราต้องไปเบตง ไปที่สวนกุนิงจะน็อง ทุกคนงงงันกับคำว่า สวนกุนิงจะน็อง เพราะไม่มีใครเคยได้ยินแม้แต่ชื่อ แต่ก็คิดกันว่าเอาไว้ไปถามจากคนแถบนั้นก็คงจะมีคนรู้จัก

เส้นทางจากตัวจังหวัดยะลาสู่เบตง เป็นเส้นทางอันตราย เพราะเป็นภูเขาหักเลี้ยวไปเลี้ยวมา คดเคี้ยวเสียยิ่งกว่าเส้นทางแม่สะเรียง—แม่ฮ่องสอน ทำเอาแทบจะเมารถ ทุกคนต้องนั่งเกร็งตัวอยู่ตลอดเวลา เกือบจะเข้าสู่เบตงคุณสาทรได้แวะถามที่ด่านว่าสวนกุนิงจะน็องไปทางทิศใด ตำรวจทางหลวงซึ่งเฝ้าเส้นทางนั้นบอกว่า **"ไปไม่ได้หรอก อันตรายมาก เพราะที่สวนนี้แม้จะร่มรื่น แต่เป็นสถานที่โจรจีนมักจะเข้าไปพักอาศัย เพราะเมื่อเข้ามาอยู่ในเขตสวนนี้แล้วฝ่ายไทยจะยิงไม่ได้ เป็นการละเมิดสัญญาต่อกัน"** พวกเราไม่ได้ว่าอะไรเพียงขอให้ทราบเท่านั้นว่าอยู่ที่ไหน ดังนั้นคุณสาทรจึงแล่นรถต่อไป และเลี้ยวรถเข้าไปในเขตที่ชาวบ้านแถบนั้นเรียกว่า สวนกุนิงจะน็อง เส้นทางเป็นถนนลูกรังแต่ก็ราบเรียบ แล่นรถเข้ามาได้ไม่ถึง ๕๐๐ เมตร ฝนซึ่งไม่มีเค้ามาเลย ตกลงมาอย่างกะทันหัน คุณสาทรจึงหยุดรถทันที เพราะขืนแล่นรถต่อไป ถนนลูกรังซึ่งราบเรียบนั้นจะต้องเละลื่นพารถเสียหลักแน่ ช่างประจวบเหมาะดีเหลือเกิน ตรงที่จอดรถนั้นเป็นต้นยางคู่สูงใหญ่กว่าต้นไม้อื่น ๆ ที่อยู่บริเวณแถบนั้น ดอกไม้ป่าสีเหลืองสดชูช่ออยู่ระหว่างต้นไม้คู่นั้น เสียงพระองค์รับสั่งเตือนอีกครั้งหนึ่งว่า **"จงเริ่มพิธี ณ ที่ดอกไม้ชูช่อไสวเชิญชวนนั้น"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรเริ่มพิธีสวดมนต์ชุมนุมเทวดา พร้อมทั้งนำพวกเราแผ่เมตตาธรรม สายฝนยังคงโปรยปรายอยู่ไม่ขาดสาย แต่เริ่มเบาบางไม่รุนแรงเหมือนเมื่อตอนเริ่มตกใหม่ ๆ บรรยากาศชุ่มฉ่ำเป็นสัญลักษณ์ประดุจดังจะบอกว่าต่อไปจะมีแต่ความสันติสุขร่มเย็นเสมือนสายฝนที่โปรยปรายลงมานี้ เพราะพลังแห่งเมตตาธรรม พวกเราจึงได้สิ่งแทนที่จะนำมาบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จากสวนกุนิงจะน็องนี้ ขณะนั้นเวลา ๑๗.๓๐ น.พอดี

เมื่อทุกคนขึ้นรถเป็นที่เรียบร้อย รถวิ่งไม่ออกจึงทราบว่า ขณะที่จอดรถอยู่นาน ๆ ล้อรถจมลงในถนนลูกรังซึ่งโดนฝนนั้น กำลังช่วยกันเข็นรถ ก็พอดีมีเด็กผู้ชายแถบนั้น ไม่ทราบว่าเดินมาจากทางไหน ๕-๖ คน มาช่วยเข็นรถจนรถขึ้นจากหล่มได้ เป็นนิมิตหมายแห่งการได้รับความช่วยเหลือ

พวกเรานั่งรถย้อนจากเบตง ถึงจังหวัดยะลา ตอน ๑๙.๓๐ น. ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายมนตรี ตระหง่าน** แต่ไม่พบ ทราบจากธิดาของท่านว่าท่านผู้ว่าฯ ไปรับประทานเลี้ยง เมื่อขอเก็บดอกไม้แล้วจึงได้เดินทางต่อไปวัดพุทธภูมิ ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชปัญญาเมธี** เจ้าคณะจังหวัด ทราบจากพระเลขานุการของท่านว่า ท่านเจ้าคุณไปพิธีงานศพ เมื่อขอน้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้ และขอเก็บดอกไม้แล้ว พวกเราก็รีบเดินทางกลับ เวลาขณะนั้น ๒๐.๓๐ น. แล้ว จึงได้ปรึกษากันว่า มืดมากเช่นนี้แล้ว พวกเราจะใช้เส้นทางไหนดี

จึงจะกลับถึงหาดใหญ่โดยปลอดภัย เพราะเส้นทางทุกสายทางจังหวัดภาคใต้นี้ โดยเฉพาะกลางคืนอันตรายมาก ถ้าไม่จำเป็นแล้วจะไม่มีใครใช้เส้นทางเลย ถ้าจะพักที่ยะลานี้ก็ไม่ได้นำกระเป๋าเสื้อผ้าติดรถมาด้วย อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าอธิษฐานกราบบังคมทูลพระองค์ขอความปลอดภัย ขณะที่เข้าสมาธิพบหลวงปู่ทวด ท่านบอกว่า **"จะให้ความคุ้มครองป้องกันภยันตรายทุกประการ ไปเถิดไม่ต้องหวาดวิตกในสิ่งใด ๆ"** ข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรและคุณสาทร ดังนั้นคุณสาทรจึงขับรถมุ่งหน้าพาพวกเรากลับหาดใหญ่ โดยผ่านวัดช้างไห้ของหลวงปู่ทวด ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอโคกโพธิ์ พวกเราได้แวะกราบนมัสการขอบพระคุณ ขณะนั้น ๒๑ นาฬิกาเศษ พวกเราถึงหาดใหญ่เวลา ๒๒.๓๐ น. โดยปลอดภัย

จังหวัดที่ ๓๕ ปัตตานี

วันจันทร์ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจที่สงขลาก็เดินทางสู่ปัตตานี ถึงแขวงการทางปัตตานี ๑๔.๑๕ น. เพื่อให้คุณสุภาณีไปพบคนรู้จักที่นั่น และโทรศัพท์ส่งวิทยุทางไกลนัดเวลาการกลับไปพักกับ คุณสมพล จุลวงศ์ แขวงการทางสุราษฎร์ฯ

อากาศที่ปัตตานีในวันนั้นครึ้มด้วยเมฆฝน ทุกคนหวั่นเกรงว่าถ้าเกิดฝนตกหนักพวกเราจะทำอย่างไรกันดี และนี่ก็ยังไม่ทราบเลยว่าจะต้องไปทำงานที่ไหนอย่างไร ขณะที่ทุกคนกำลังวิตกกังวลรวมทั้งข้าพเจ้าเองด้วยก็ยังไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร อาจารย์พรให้เข้าสมาธิถามพ่อฤๅษี ช่างแปลกประหลาดที่เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิเพื่อจะพบพ่อฤๅษีนั้น กลับปรากฏว่าไม่พบสิ่งใดหรือใคร ๆ เลย ขณะนั้นข้าพเจ้านั่งรออยู่ในรถเพื่อให้คุณสุภาณีขึ้นไปทำธุระบนที่ว่าการแขวงการทาง

และแล้วในทันใดนั้นเอง เมฆฝนก็ตั้งเค้าจัดขึ้น ลมพัดกรรโชกรุนแรง ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งวูบลงทันที *รอบตัวมองเห็นแต่ท้องทะเลเวิ้งว้างครึ้มทะมึน คลื่นลมพัดจัดมองดูคล้ายมีฝนตกในทะเล ไม่นานนักก็ปรากฏเป็นเรือสำเภาใหญ่หลายลำเป็นขบวนแล่นใกล้ฝั่งเข้ามา บนเรือลำนั้นปรากฏเป็นผู้หญิงสาวสวยแต่งกายด้วยชุดสีชมพูบางเบา เครื่องประดับประดาสวยงามคล้ายตัวเอกในอุปรากรของจีน ได้ยินเสียงหวานแหลมเล็กฝ่าคลื่นลมมาว่า* **"แม่ขึ้นจากเรือ ณ ที่อ่าวตานี และให้ความร่มเย็นแก่ชาวตานีนี้มา ๒๐๐ กว่าปีแล้ว คู่กับพี่ชายซึ่งนับถืออาเลาะจนตัวตาย"** ข้าพเจ้างุนงงไม่ทราบว่าอะไรเป็นอะไร แต่ก็ได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทร ให้ตระเวนหาทางไปอ่าวตานี

อ่าวตานีหาไม่ยากนัก คุณสาทรได้ขับรถลัดเลาะไปตามนากุ้งของชาวประมงแถบนั้น หาดทรายของอ่าวตานีขาวละเอียด ฝนซึ่งตั้งเค้าทะมึนอยู่เมื่อครู่นั้นเริ่มโปรยปรายเม็ดลงมา เมื่อแล่นรถไปตามคันนากุ้งจนแล่นต่อไปไม่ได้แล้ว อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่าจะทำพิธีตรงไหน ข้าพเจ้าลงจากรถมองหาทำเลที่เหมาะและแล้วก็เห็นบุคคลผู้อยู่ในเรือเมื่อครู่นั้นยืนโบกมือรออยู่ ข้าพเจ้าเดินนำหน้าและหยุดโดยไม่รู้สึกตัวแล้วอาจารย์พรก็เริ่มพิธีชุมนุมเทวดา ณ จุดนั้นกึ่งกลางอ่าวตานีพอดี ฝนเริ่มโปรยเม็ดหนาขึ้น จนในที่สุดก็ตกลงมาอย่างหนัก แต่เป็นตอนที่พวกเราได้ทำพิธีเสร็จ และขึ้นรถเรียบร้อยทุกคนแล้ว

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤาษีว่า “สิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นนั้นคืออะไรกันแน่ และถูกต้องหรือไม่ที่พวกเรามานำสิ่งแทนปัตตานีจากอ่าวตานี แทนที่จะไปนำจากมัสยิดกลางซึ่งเป็นที่นับถือของชาวปัตตานี” พ่อฤาษีตอบว่า **“ถูกต้องแล้ว ที่เห็นในนิมิตนั้นคือเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว** ที่ชาวเมืองเคารพนับถือมาก มีศาลอยู่ในเมือง และพี่ชายที่เจ้าแม่เอ่ยถึงนั้นก็คือพี่ชายของเจ้าแม่ซึ่งเป็นพ่อค้ามาจากเมืองจีน มาทำการค้าขายที่เมืองปัตตานีนี้ และได้มาเปลี่ยนนับถือศาสนาอิสลาม แต่งงานอยู่กินกับธิดาเจ้าเมือง พร้อมทั้งได้พยายามที่จะสร้างมัสยิดขึ้นให้ได้ ดังนั้นสิ่งแทนจากปัตตานีที่จะนำไปบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ พระองค์จึงให้นำจากอ่าวตานีนี้” ข้าพเจ้าไม่มีเวลาได้ซักถามเรื่องราวที่ทราบนี้จากชาวเมืองปัตตานีเลยว่าจะเท็จจริงแค่ไหน ต้องรีบเดินทางกลับ เพราะเย็นมากแล้ว

เมื่อเสร็จจากอ่าวตานีก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเติมศักดิ์ สมันตรัฐ** แต่ไม่พบ ได้แต่ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมา และฝากหนังสือไว้ให้ จากนั้นก็รีบเดินทางไปวัดมุจรินทวาปีวิหาร พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชพุทธิรังษี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านใจดีมาก นอกจากให้น้ำมนต์แล้วท่านยังแจกของที่ระลึกแก่พวกเราด้วย เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว พวกเราก็รีบเดินทางกลับ ซึ่งครั้งแรกว่าจะกลับไปพักกับคุณสมพล จุลวงศ์ แขวงการทางสุราษฎร์ธานี แต่ก็มืดมากแล้ว จึงต้องกลับไปพักกับคุณสมพ้อง ศิริวงศ์ที่หาดใหญ่อีกคืนหนึ่ง ถึงหาดใหญ่ราว ๒๐.๓๐ น.

จังหวัดที่ ๓๖ ระนอง

เช้าตรู่วันอังคารที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ ร่ำลาคุณสมพ้องและคุณหมอบุญจอง ศิริวงศ์ ผู้ให้สถานที่พำนักสะดวกสบายตลอดระยะเวลาที่ทำงานของพระองค์ช่วงนี้ ด้วยความคิดถึงและอาลัย เดินทางกลับย้อนขึ้นมาเพื่อทำงานที่จังหวัดระนองอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งเป็นจังหวัดสุดท้ายของจังหวัดทางภาคใต้

เดินทางถึงแขวงการทางสุราษฎร์ธานี ๑๑.๐๐ น. พบคุณอมรา จุลวงศ์ ทำอาหารไว้คอยต้อนรับไม่นานนักคุณสมพล จุลวงศ์ แขวงการทางสุราษฎร์ธานีซึ่งเพิ่งกลับจากราชการก็มาสมทบด้วย มีเวลาสนทนากันอยู่ได้ไม่นานนัก พวกเราก็รีบเดินทางต่อไปถึงจังหวัดระนองราว ๑๓.๓๐ น. ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายไพฑูรย์ ลิมปิทีป** ซึ่งเพิ่งย้ายมาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน เราไม่มีโอกาสได้พบเพราะยังไม่กลับจากที่ทำงาน พบแต่คุณนายสุภาพซึ่งกำลังจัดบ้านเพราะเพิ่งย้ายเข้ามาถึงใหม่ ๆ ให้การต้อนรับอย่างดี เห็นพวกเราเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง ก็หาน้ำเย็นและขนมมาให้รับประทาน เมื่อพวกเราเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักได้เรียบร้อยแล้วก็ลากลับ และเลยไปวัดอุปนันทาราม ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระระนังควินัยมุนี** เจ้าคณะจังหวัด ทราบจากพระภิกษุในวัดนั้นว่าท่านไม่สบายไปโรงพยาบาล จึงได้ขอน้ำมนต์ที่ท่านทำไว้แล้วจากพระเลขานุการของท่าน แม้ถึงขณะนี้จนไปทำธุระที่บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดและวัดเจ้าคณะจังหวัดเสร็จแล้ว พวกเราก็ยังไม่ทราบว่าจังหวัดระนองนี้จะต้องไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากที่ใด อาจารย์พรบอกว่า “ให้รีบเข้าสมาธิถามจากพ่อฤาษี เพราะขณะนี้พวกเราอยู่ในตัวเมืองระนองแล้ว จะต้องให้ทำอะไร

บ้าง เพราะถ้าเดินทางเลยไปแล้วจะต้องย้อนกลับมาลำบาก" ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามจากพ่อฤๅษีก็ไม่ได้รับคำตอบ เพียงแต่ท่านบอกว่า **"ถ้ายังไม่รู้อะไรก็ขับรถไปตามเส้นทางเรื่อยไปก็แล้วกัน เพราะระนองไม่ใช่เมืองเล็ก ๆ และระนองไม่ใช่แค่ตัวเมืองเท่านี้"** ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่าให้ขับรถเดินทางไปเรื่อย ๆ ก็แล้วกัน แต่ก่อนที่จะออกจากตัวเมืองระนอง ข้าพเจ้าบอกคุณสาทรว่าไปเที่ยวหาดส้มแป้นกันก่อนดีกว่า เพราะข้าพเจ้าเคยอ่านในหนังสือของ อ.ส.ท. เขาว่าเป็นสถานที่น่าเที่ยวมาก

ทางที่ไปถึงหาดส้มแป้น จะต้องผ่านบ่อน้ำร้อนที่เป็นน้ำแร่อันมีชื่อเสียงของจังหวัดระนอง ข้าพเจ้านึกในใจว่าน่าจะเป็นที่บ่อน้ำร้อนอันลือชื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์นี่แน่แล้ว ที่พวกเราจะต้องมานำสิ่งมิ่งมงคลแต่ก็ยังไม่มีนิมิตหมายใด ๆ ปรากฏ หรือมีรับสั่งจากพระองค์แต่อย่างใด จึงคิดว่าเลยไปเที่ยวหาดส้มแป้นก่อนจะดีกว่า

ทุกคนวาดภาพไว้ในใจว่าหาดส้มแป้นคงจะเป็นสถานที่ร่มรื่นน่าเที่ยว แต่พอคุณสาทรแล่นเข้าไปถึงทุกคนหันมามองหน้ากันแล้วก็หัวเราะโดยไม่มีใครพูดเอ่ยอะไรออกมาเลย ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าหาดส้มแป้นนั้นเป็นชื่อของหมู่บ้านเล็ก ๆ ซึ่งชาวบ้านถิ่นนี้ทั้งหมดเป็นผู้มีอาชีพในการขุดหาแร่ หาดส้มแป้นเป็นท้องที่ที่เป็นภูเขาไม่มีหาดทรายที่ไหนแม้แต่สักนิดหนึ่ง คุณสาทรจึงขับรถลดเลี้ยวไปตามไหล่เขากลับมาทางเดิมพวกเราแวะชมบ่อน้ำร้อน เมื่อเห็นว่าไม่มีอะไรก็พากันขึ้นรถเตรียมเดินทางต่อไป *ขณะนั้นเองความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เริ่มเคว้งคว้างคล้ายถูกดูดให้ไหลลงสู่วังน้ำวน ได้ยินแต่เสียงอื้ออึงคล้ายน้ำจำนวนมากมายมหึมาไหลเชี่ยวจัดซัดเซาะภูผา และแล้วก็มีความรู้สึกคล้ายตกไปอยู่ท่ามกลางผู้คนมากมายล้วนรูปร่างใหญ่โต เสียงพึมพำจากคนเหล่านี้แผ่วเบาแต่ชัดเจนดังมาว่า ฝากก้อนหินจากบ่อน้ำร้อนน้ำแร่นี้ไปไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ด้วย เพื่อพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์นี้จะได้โยงใยกันอยู่ตลอดไป แล้วจงรีบไป ณ คอคอดกระที่ซึ่งแผ่นดินกำลังจะถูกขุด เพื่อไม่ให้ประเทศไทยเป็นผืนแผ่นดินเดียวกัน พระองค์ประทับรออยู่ที่นั่น เมื่อเสียงนั้นเงียบสงัดลง ก็ปรากฏเป็นสิ่งที่มีชีวิตอาศัยอยู่ในน้ำมากมายทุกชนิด จนไม่อาจจะบรรยายได้ว่าเป็นชนิดใดบ้าง แหวกว่ายเปิดทางนำหน้าไป* ทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยจะรู้สึกตัวดีนัก ข้าพเจ้าได้บอกให้พวกเราเก็บก้อนหินสีขาวก้อนโต ๆ มาจากบ่อน้ำร้อนน้ำแร่นั้น กว่าข้าพเจ้าจะมารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง รถได้แล่นห่างจากตัวจังหวัดระนองมาไกลมากแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่า พวกเราต้องไปคอคอดกระ บัดนี้คุณสาทรผู้ทำหน้าที่เป็นสารถีของพระองค์ก็ทราบแล้วว่าจุดหมายของพวกเราอยู่ที่ใด

เมื่อรถแล่นมาถึงตรงที่เรียกว่า **คอคอดกระ** จะมีแผนที่ประเทศไทย ซึ่งทางราชการได้มาทำไว้ในแผนที่แสดงเขตพื้นที่ชัดเจน พวกเราหยุดรถและลงไปดูริมตลิ่งแม่น้ำกระบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำที่แบ่งเขตระหว่างไทยกับพม่าแคบนิดเดียว มองเห็นทางฝั่งพม่าชัดเจน อาจารย์พรถามขึ้นว่า *"จะต้องนำอะไรจากตรงไหน"* ข้าพเจ้าบอกว่า *"ก็ยังไม่ทราบเหมือนกัน ขึ้นรถแล่นต่อไปอีกหน่อยก็แล้วกัน"* เมื่อทุกคนขึ้นรถเรียบร้อยแล้วแล่นมาได้ไม่ถึง ๕ นาที *ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เริ่มอึงอลขึ้นอีก* จึงได้บอกให้คุณสาทรหยุดรถมองไปข้างหน้า *เห็นมวลเหล่าฝูงสิ่งมีชีวิตอาศัยในน้ำแหวกว่ายวนเวียนอยู่ตรงจุดเดียว* ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรเริ่ม

พิธีชุมนุมเทวดา และนำพวกเราสวดมนต์ เมื่อเสร็จพิธีข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ จึงได้เห็นว่าทัศนียภาพตรงที่พวกเราหยุดรถทำพิธีนั้นตรงป้ายชื่อ **บ้านน้ำจืดน้อย-บ้านน้ำแดง** พอดี มองไปฝั่งถนนอีกฟากหนึ่งเป็นนาข้าวเขียวขจี เลยนาข้าวไปเป็นทิวไม้ซึ่งขึ้นริมฝั่งแม่น้ำกระบุรี ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗ นาฬิกา แสงแดดสีเหลืองอ่อนสาดส่องกระทบยอดข้าวสีเขียว ยามเมื่อสายลมพัดผ่านยอดข้าวโอนเอนเป็นคลื่นเลื่อมพราย ฝั่งถนนทางด้านที่พวกเรากระทำพิธีเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ราวกับว่ามีใครมาไถดินส่วนนั้นไว้ให้ช่างเป็นที่ ๆ เหมาะให้พวกเราได้กำบังทำพิธีเพื่อมิให้สรรพเสียงใดมารบกวน หรือแม้รถซึ่งวิ่งสัญจรไปมาพากันชมทัศนียภาพพอสมควรแล้วก็เดินทางมุ่งหน้ากลับกรุงเทพ ฯ เพราะเป็นการเสร็จสิ้นภารกิจสำหรับการนำสิ่งมิ่งมงคลจากทางจังหวัดภาคใต้ทั้งหมดแล้ว ซึ่งช่างเป็นเรื่องบังเอิญได้พอเหมาะพอดีเหลือเกิน จังหวัดระนองซึ่งเป็นจังหวัดสุดท้ายของจังหวัดภาคใต้นี้ เป็นจังหวัดที่ ๓๖ ครึ่งหนึ่งของจำนวนจังหวัดในประเทศไทยของเรา

การเดินทางครั้งที่ ๑๐

จังหวัดที่ ๓๗ จังหวัดเลย

*เมื่อสิ้นสุดการเดินทางไปจังหวัดทางภาคใต้ทั้งหมดแล้ว และได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยพอดี พวกเราจึงได้ปรึกษากันว่าต่อไปจะเริ่มทางด้านทิศใดก่อนดี จะเดินทางไปทางภาคเหนือหรือภาคกลางซึ่งยังค้างอยู่ให้เสร็จ หรือจะเดินทางไปอีสานซึ่งยังไม่ได้เริ่มต้นไว้เลยก่อนดี ก็ตกลงกันว่าพวกเราควรจะเริ่มต้นทางภาคอีสานก่อนจะดีกว่า เพราะจังหวัดภาคอีสานนี้ยังไม่ได้มีส่วนในการทำงานครั้งนี้เลย ขณะที่ปรึกษาหารือกันนั้น คณะเราอยู่ที่แคมป์สนจึงคิดกันว่าจังหวัดเลยเป็นจังหวัดซึ่งอยู่ใกล้เส้นทางจากแคมป์สนมากที่สุด ดังนั้นจึงตัดสินใจไปจังหวัดเลยก่อน ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤษีสรายากัส เพื่อจะได้กราบทูลพระองค์ให้ทรงทราบ

เช้าวันเสาร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ กว่าอาจารย์พรจะสั่งงานคนงานที่ทำงานอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเสร็จ ก็ตกราวเกือบ ๙ นาฬิกา พวกเราจึงได้มารวมพร้อมกันที่หน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ โดยมีผู้ร่วมเดินทางครั้งนี้ ๑๑ คน คืออาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณแผน สุขบาง คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณบุปผา วรรณรักษ์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณกำพล จัตุทะศรี คุณวาสนา โสธรวงษ์ คุณทินกร บุญรุ่ง และข้าพเจ้า ในการเดินทางครั้งนี้ได้มีพระคุณเจ้าพระมหาบรรจบ คุณจารี เดินทางร่วมไปด้วย โดยมีคุณกำพล จัตุทะศรี และคุณทินกร บุญรุ่ง ทำหน้าที่ผลัดกันเป็นสารถี

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

ขณะที่อาจารย์พรนำพวกเรากราบนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก่อนจะออกเดินทางนั้น ทุกคนทำใจให้สงบขอความเป็นสิริมงคลและความปลอดภัยในการเดินทาง ลมพัดโชยมาบางเบาไม่ขาดสาย ทุกคนรู้สึกถึงความสดชื่นเย็นสบายและปลอดโปร่งใจ สำหรับข้าพเจ้าเองขณะนั้น *ได้ยินเสียงคล้ายกระดึงช้างแผ่วเบาพัดผสมคละเคล้ามากับสายลมนั้น ดูประหนึ่งดังทยอยกันมาจากที่ไกลแสนไกล ความรู้สึกตอนนั้นบอกว่า* **“พวกเรามิต้องขึ้นไปถึงภูกระดึงหรือนี่”** และแล้วเสียงนั้นก็จางหายไป ทุกคนเดินมาขึ้นรถ พวกเราออกจากบริเวณหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ ๙ นาฬิกาเศษนิดหน่อย มุ่งสู่จังหวัดเลยโดยจะผ่านเส้นทางหล่มสัก-เลย ซึ่งเป็นเส้นทางที่เพิ่งตัดเสร็จใหม่ ๆ เต็มไปด้วยอันตราย เพราะเป็นเส้นทางซึ่งตัดผ่านซอกซอนลดเลี้ยวไปตามเทือกเขายาวเหยียดที่กั้นระหว่างหล่มสักกับจังหวัดเลย และยังเป็นเส้นทางซึ่งลือชื่อในการถูกโจมตีจากผู้ก่อการร้ายอีก แต่คณะเราที่เดินทางไปนี้มั่นใจในพระบารมีของพระองค์

ขณะที่นั่งมาในรถส่วนมากพวกเราไม่ได้พูดคุยอะไรกันนัก นอกจากชวนกันร้องเพลงที่พระองค์เคยรับสั่งให้พวกเราร้องในเวลาทำพิธีต่าง ๆ รถแล่นคดเคี้ยวไปตามไหล่เขาลูกแล้วลูกเล่า จนมาถึงทางแยกที่จะไปอำเภอด่านซ้าย ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งวูบลึกลง *ได้ยินเสียงอึงคะนึงคล้ายเสียงพายุใหญ่กำลังพัดอู้พร้อมทั้งเสียงกระดึงช้างดังชัดเจนขึ้น และแล้วก็มีเสียงห้าวดังชัดเจนคละเคล้ามาด้วยว่า* **“ยังมีภยันตรายและขวากหนามกั้นอยู่อีกมากนัก กว่าจะได้สิ่งแทนจากภูกระดึง อันเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่นคงสวยงามเสมือนดินแดนแห่งเทพนิยายที่ทุกคนใฝ่ฝัน จงไปนำสิ่งแทนจากพระธาตุศรีสองรัก อันเป็นเครื่องหมายแห่งความรักความผูกพัน ระหว่างพระมหาจักรพรรดิ์และพระไชยเชษฐาว่าพี่น้องสองฝั่งโขงจะไม่ทำลายซึ่งกันและกัน จึงให้ชื่อพระธาตุนี้ว่า “ศรีสองรัก” นั้นก่อน เมื่อภัยเบาบางลงจึงค่อยมาพบกันที่ราบกว้างภูกระดึง การนัดหมายจะมีขึ้นในภายหน้าไม่ช้านัก ขอจงเป็นสุข”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้บอกให้รถนำพวกเราเข้าสู่อำเภอด่านซ้าย ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเลย อันเป็นที่ตั้งของพระธาตุศรีสองรัก

พวกเรามาถึงพระธาตุศรีสองรัก ซึ่งเมื่อสมัยก่อนโน้นตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง แต่ปัจจุบันทางน้ำเปลี่ยนไป ดังนั้นพระธาตุจึงห่างจากฝั่งโขงมาก ขณะนั้นเวลา ๑๐.๔๕ น.พอดี อาจารย์พรได้นำพวกเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วสวดมนต์ แล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จากบริเวณพระธาตุศรีสองรักนั้น ชาวบ้านแถบนั้นเล่าให้ฟังว่า พระธาตุศรีสองรักนี้ศักดิ์สิทธิ์มากนับแต่โบราณกาลมา ทุกปีจะมีพิธีบวงสรวงและงานฉลองสมโภช ซึ่งจะมีผู้คนมานมัสการมากมายทั้งจากฝั่งไทยและฝั่งประเทศลาว เป็นความสามัคคีซึ่งมีติดต่อกันตลอดมาจนบัดนี้

เมื่อพวกเรารับประทานอาหารกลางวันที่อำเภอด่านซ้ายแล้ว จึงได้เดินทางต่อไปตัวจังหวัดเลยเพื่อขอน้ำมนต์จาก**ท่านเจ้าคุณพระราชวีรมุนี** เจ้าคณะจังหวัด ที่วัดศรีบุญเรือง พร้อมทั้งขอเก็บดอกไม้ภายในวัดมาด้วย จากนั้นก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายอรุณ ปุสเทพ** ดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไม่พบ พบแต่คุณแม่ของท่าน พวกเราจึงได้ขอเก็บดอกไม้จากในบริเวณบ้านพัก ยังพอมีเวลาเหลืออยู่บ้าง พวกเราจึงได้แล่นรถต่อไปอำเภอเชียงคาน เพื่อจะดูริมฝั่งโขงอีกแห่งหนึ่ง กว่าจะกลับถึงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ราว ๒๐ นาฬิกา ระยะทางไป-กลับ ๔๘๙ กิโลเมตรพอดี

กว่าพวกเราจะมีโอกาสได้เดินทางไปนำสิ่งแทนจากภูกระดึง ก็ตกถึงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๒ ซึ่งช่วงตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงเมษายน ๒๕๒๒ นั้นได้เดินทางไปอีกหลายจังหวัด และผ่านอุปสรรคอีกมากมาย ฉะนั้นในการนำสิ่งแทนจากภูกระดึง ข้าพเจ้าจะเก็บไว้เล่าบันทึกตามลำดับเป็นจังหวัดเลยครั้งที่ ๒ ตอนนี้จะเล่าถึงจังหวัดที่ ๓๘ ต่อไป

จังหวัดที่ ๓๘ พิษณุโลก

เมื่อการเดินทางไปจังหวัดเลย จะต้องรออีกช่วงหนึ่งจึงจะไปภูกระดึงได้ วันรุ่งขึ้นคืออาทิตย์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๑ พวกเราจึงได้ตัดสินใจกันว่าจะไปจังหวัดพิษณุโลก ระยะทางจากแคมป์สนถึงพิษณุโลกไม่ห่างไกลกันนักเพียงแค่ ๑๐๐ กิโลเมตรเท่านั้น พวกเราจึงคิดว่าคงใช้เวลาไม่มากนัก ดังนั้นกว่าจะได้ออกจากหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็ราว ๑๐ นาฬิกา ความรู้สึกของทุกคนซึ่งอันที่จริงรวมทั้งข้าพเจ้าด้วยคาดการเอาไว้ว่าที่จังหวัดพิษณุโลกนี้ พระองค์ท่านคงจะให้พวกเรานำดินศักดิ์สิทธิ์จากวัดหลวงพ่อพระพุทธชินราชแน่ ซึ่งสบายมากเพราะพวกเราทุกคนคุ้นเคยอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่ง ท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดท่านก็ประจำอยู่ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุนี้ พวกเราคงใช้เวลาไม่นาน ฉะนั้นเมื่อออกจากหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มา ทุกคนจึงไม่มีกังวลใด ๆ นั่งคุยหัวเราะกันมาอย่างสนุกสนาน เมื่อรถแล่นผ่านสะพานซึ่งเป็นเขตติดต่อระหว่างอำเภอหล่มสักกับอำเภอนครไทย ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มหนักอึ้งลงได้ยินเสียงเป็นคำสั่งเด็ดขาดว่า **“จงไปนครไทยเมืองของพ่อขุนบางกลางท่าว อย่าประมาทมัวสนุกร่าเริง จงทำใจให้สงบแผ่เมตตาธรรม”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า พวกเราต้องไปนครไทย

ทุกคนในรถเงียบสนิทโดยไม่ต้องนัดหมายหรือบอกให้เงียบ เพราะเป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่าเส้นทางสายบ้านแยง-นครไทย นั้นอยู่ในเขตอันตราย ถ้าไม่มีความจำเป็นจริง ๆ แล้วจะไม่มีใครใช้เส้นทางนี้ นอกจากคนที่คุ้นเคยจริง ๆ เส้นทางสายนี้พวกเราทุกคนไม่เคยผ่านเลย ดังนั้นพวกเราทุกคนจึงทำใจให้สงบร่วมกันร้องเพลงที่เคยใช้ในพิธีต่าง ๆ อย่างที่เคยปฏิบัติมา พอถึงบ้านแยงมีด่านเป็นทางแยกจากถนนสายหล่มสัก-พิษณุโลก บอกไว้ว่าอีก ๒๙ กิโลเมตรถึงนครไทย ข้าพเจ้าจึงบอกให้รถของพวกเราเลี้ยวแยกไปตามถนนสายบ้านแยง-นครไทย หนทางคดเคี้ยวไปตามเทือกเขาอีกตามเคย สองข้างทางเป็นป่าร่มครึ้มเงียบสงัดไม่ปรากฏว่าจะมีสิ่งมีชีวิตใด ๆ อาศัยอยู่ ไม่มีบ้านผู้คน แต่เมื่อมองลึกเข้าไปในป่านั้น เห็นได้ชัดว่าป่าไม้ถูกทำลายถูกเผาไปมาก เพราะเริ่มโปร่งบางไปบ้างแล้ว รถแล่นมาได้ประมาณอีก ๑๐ กว่ากิโลเมตรจะถึงอำเภอนครไทย หนทางเริ่มเป็นที่ราบ มองไปเบื้องหน้าเป็นที่ราบกว้างใหญ่ เป็นภูมิภาคที่อุดมสมบูรณ์และสวยงามมาก ยิ่งรถแล่นใกล้ตัวอำเภอเข้าไปยิ่งเห็นได้ชัดว่า กษัตริย์สมัยโบราณท่านช่างหาทำเลในอันที่จะสร้างเมืองได้เหมาะสมและดีเหลือเกิน รอบข้างเป็นที่ราบกว้างใหญ่ มองไกลออกไปจะเห็นทิวเขากั้นเป็นขอบรอบคล้ายเป็นกำแพงเมือง

จนรถแล่นเข้าไปถึงตลาดอำเภอนครไทย ข้าพเจ้ายังไม่ทราบว่าพวกเราควรจะไปหยุด ณ จุดใด อาจารย์พรถามว่าพวกเราจะไปที่ไหนกัน ข้าพเจ้ายังงง ตอบออกไปโดยไม่รู้สึกตัวว่าไปที่ที่ว่าการอำเภอก็แล้วกัน รถของพวกเราจึงได้แล่นเข้าในบริเวณที่ว่าการอำเภอนครไทย วันนี้เป็นวันอาทิตย์จึงไม่มีผู้คนพลุกพล่านมากนัก ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๑.๐๐ น. พอดี จึงกะกันไว้ว่าจะจัดอาหารถวายเพลพระ ณ ที่ว่าการอำเภอนี้ เมื่อรถจอดสนิททุกคนลงจากรถและเตรียมจัดอาหารถวายพระ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มไม่เป็นตัวของตัวเองคล้ายกำลังเดินอยู่ในคุ้มสมัยโบราณ ต้นไม้ขึ้นร่มรื่น กลิ่นจำปี จำปาและดอกแก้วหอมอบอวล มีผู้คนทั้งผู้ชายและผู้หญิงแต่งตัวแบบคนสมัยเก่าหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เสียงดนตรีดังไพเราะคล้ายเสียงซึงดังออกมาจากภายในคุ้มนั้น ได้ยินเสียงห้าวทุ้มดังบอกมา โดยข้าพเจ้าไม่ทันสังเกตว่าใครเป็นคนพูดว่า* **“สถานที่นี้เป็นคุ้มที่พักของเจ้าพ่อหลวง จงไปที่ต้นจำปาขาวเถิด เจ้าพ่อหลวงคอยอยู่ที่นั่น” ข้าพเจ้ายังคงงงันนึกถามไปว่า “ต้นจำปาขาวอยู่ที่ไหนกันนะ จะไปหาถูกได้อย่างไร”** ไม่มีคำตอบใด ๆ อีก

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่พูดหรือบอกอะไรแก่ใคร แม้แต่อาจารย์พร คนอื่น ๆ สาละวนอยู่กับการจัดอาหารถวายพระ ข้าพเจ้าจึงตรงดิ่งไปถามจากคนที่เห็นเดินอยู่ใกล้ ๆ บริเวณที่พวกเราจอดรถนั้นว่า **“ที่นี่มีต้นจำปาขาวไหม”** จะเป็นเหตุบังเอิญหรืออย่างไร เขาบอกว่า **“มีอยู่วัดกลางนั่นแน่”** พร้อมกับคำพูดเขาชี้มือบอกด้วย *“นั่น ที่มองเห็นยอดคู่กับยอดมะพร้าว ๒ ยอดที่มองเห็นนั่น ต้นจำปาขาวนี้ต้นใหญ่และสูงมาก จึงมองเห็นยอดคู่กับต้นมะพร้าวให้คุณออกจากที่นี่ไปไม่ไกลนักก็จะถึงแล้ว”*

ข้าพเจ้ารีบขึ้นรถอีกครั้งหนึ่งพร้อมทั้งได้ร้องเรียกให้อาจารย์พรและคุณผ่องผิวขึ้นไปด้วย อาจารย์พรถามว่า *“จะไปไหน”* ข้าพเจ้าบอกว่า *“ไปก็แล้วกัน”* ข้าพเจ้าได้บอกให้รถแล่นออกจากที่ว่าการอำเภอนครไทยบอกว่า *“ให้มองยอดไม้นั้นและยอดมะพร้าวเป็นจุดหมาย ให้แล่นรถไปที่นั่น ถ้าไปไม่ถูกก็ให้ถามใครก็ได้ว่าวัดกลางไปทางไหน”* ชั่วประเดี๋ยวเดียวรถของเราก็แล่นมาถึงวัดกลาง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มสับสนอึงอลอีก และแล้วก็ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *มองเห็นช้างตัวใหญ่ประดับประดาด้วยเครื่องรบครบครัน บนกูบช้างนั้น ความรู้สึกโดยสัญชาตญาณบอกว่าคือพ่อขุนบางกลางท่าว ประทับนั่งเป็นสง่าทรงเครื่องคล้ายพร้อมจะออกรบ พระพักตร์สวยเข้มแต่เหี้ยมเกรียม รับสั่งว่า* **“ยินดีหลาย ให้กำดินจากจำปาขาวที่ปลูกไว้เองคราวชนะศึก จะได้ไปเป็นสิ่งแทนในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จงสบายดีเถิด บ้านเมืองเราจะต้องสุขสบาย เราจะป้องกันรักษาถิ่นแถบนี้ให้มีนครไทยตลอดไป จำปาขาวคือจำปี เครื่องบอกถึงความคงอยู่ไม่เสื่อมสลาย”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นได้ชัดว่า รถของเรามาจอดอยู่ใกล้กับต้นจำปีใหญ่ ซึ่งคนถิ่นนั้นเรียกว่าจำปาขาว ต้นโตขนาด ๓ คนโอบ แต่เพราะความที่คงจะอายุยืนนานหลายร้อยปี ตรงโคนจึงผุพังกลวงไปบ้าง แต่แม้กระนั้นต้นก็ไม่ตาย ยังคงสูงใหญ่ ชาวบ้านแถบนั้นบอกว่าขณะนี้ออกดอกดกแต่ดอกเล็กนิดเดียว และเป็นต้นไม้ที่แปลกมาก เอาพันธุ์ไปปลูกที่ไหนก็ไม่ขึ้น ใต้ต้นจำปาขาวใหญ่นี้มีรูปปั้นของพ่อขุนบางกลางท่าว ซึ่งชาวบ้านปั้นขึ้นไว้สักการะบูชา รอบ ๆ บริเวณรูปปั้นปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับไว้สวยงาม พร้อมทั้งมีคำจารึกไว้ด้วยข้อความว่า-

พระราชประวัติพ่อขุนบางกลางท่าว

(เจ้าเมืองบางยาง)

*พ่อขุนบางกลางท่าวสืบเชื้อสายมาจากพระ...(ข้อความนี้เลือนขาดหายไป) ราชวงศ์เชียงราย อพยพมาตั้งถิ่นฐานส้องสุมไพร่พลอยู่ที่เมืองบางยาง (ปัจจุบันคืออำเภอนครไทย) ในพุทธศักราช ๑๗๗๕ ยกทัพไปตีกรุงสุโขทัยเมืองหน้าด่านของขอม ร่วมกับพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด ทรงได้ชัยชนะในราวปีพุทธศักราช ๑๘๐๐ จึงสถาปนาพระองค์ เป็นปฐมกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัยราชวงศ์พระร่วง ทรงพระนามว่า **"พ่อขุนศรีอินทราทิตย์"***

ต้นจำปาขาวนี้อยู่ในบริเวณวัดกลาง ซึ่งกว้างและร่มรื่นเป็นวัดใหญ่ และสำคัญในอำเภอนครไทยนี้ ขณะนั้นพระในวัดกำลังจะฉันเพล อาจารย์พรจึงบอกให้รถกลับไปรับคณะที่ที่ว่าการอำเภอให้มาสมทบกันที่วัดนี้ พร้อมทั้งให้นิมนต์พระมาฉันอาหารที่ใต้ต้นจำปาขาวนี้ดีกว่า เป็นอันว่าเมื่อพวกเราถวายเพลพระและพวกเราก็รับประทานอาหารกลางวันกันเสร็จแล้ว จึงได้ทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์จากใต้ต้นจำปาขาวนั้น

เมื่อเสร็จจากพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์แล้วอาจารย์พรได้ขึ้นไปบนศาลาวัดพบพระรองเจ้าอาวาส ท่านได้เล่าให้ฟังว่าที่วัดนี้เก่าแก่มาก ได้ขุดพบโบราณวัตถุหลายอย่าง เป็นต้นว่าสมุดข่อยและเครื่องใช้สอยสมัยโบราณ ซึ่งท่านอยากจะให้พวกเรารอเจ้าอาวาสซึ่งขณะนั้นไปกิจนิมนต์ เพื่อว่าพวกเราจะได้เห็นของโบราณซึ่งขุดได้ เพราะกุญแจห้องอยู่ที่เจ้าอาวาส แต่พวกเราไม่มีเวลามากนัก อาจารย์พรจึงบอกว่าพวกเราจะกลับมานครไทยอีกเพื่อการค้นคว้า และพระท่านยังได้เล่าให้ฟังต่ออีกว่า จากการสันนิษฐานบอกว่า ณ ที่ว่าการอำเภอนครไทยนี้คือที่ตั้งคุ้มเก่าของพ่อขุนบางกลางท่าว จากนั้นท่านยังได้กรุณาพาพวกเราไปพบครูดอกบัว ผู้ปั้นหุ่นพ่อขุนบางกลางท่าว ซึ่งตั้งอยู่ใต้ต้นจำปาขาวนั้นด้วย

วันนั้นกว่าพวกเราจะเสร็จธุระที่นครไทยก็ตกราว ๑๖ นาฬิกา เป็นอันว่าพวกเราจะเดินทางต่อไปถึงตัวจังหวัดพิษณุโลกไม่ทัน จึงต้องกลับมาที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนากันก่อน

คณะเราได้มีโอกาสมาที่พิษณุโลกอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ได้ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดชื่อ **นายชาญ กาญจนาคพันธุ์** ท่านให้การต้อนรับดีมาก เมื่ออาจารย์พรได้เรียนถึงเรื่องราวต่าง ๆ ให้ทราบแล้ว พวกเราก็ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพัก จากนั้นก็ไปที่พระราชวังจันทร์ ที่ซึ่งพระองค์คือสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าเคยประทับเมื่อยังทรงพระเยาว์ พระองค์รับสั่งให้คณะเรานำดินศักดิ์สิทธิ์จากในพระราชวังที่เคยประทับไปด้วย พร้อมทั้งให้ไปนำดินศักดิ์สิทธิ์และเถ้าธูปเทียนจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุของหลวงพ่อพระพุทธชินราช สัญลักษณ์มิ่งเมืองของชาวจังหวัดพิษณุโลกไปเพื่อบรรจุภายใน

องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย เมื่อได้กระทำทุกสิ่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ขอน้ำมนต์จาก**ท่านเจ้าคุณพระราชรัตนรังษี** วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งท่านก็ขอให้พวกเรานำน้ำมนต์จากในวิหารของหลวงพ่อพระพุทธชินราชไปแทน จึงเป็นอันเสร็จภารกิจที่จังหวัดพิษณุโลก

การเดินทางครั้งที่ ๑๑

จังหวัดที่ ๓๙ นครนายก

เพราะความที่อยากจะเร่งทำงานให้เสร็จให้รวดเร็วขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ วันนั้นเป็นวันศุกร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๒ อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่าวันนี้ควรจะไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดไหนดีที่อยู่ใกล้ ๆ กรุงเทพฯ นี้ โดยไป-กลับวันเดียวกัน ข้าพเจ้าก็นึกลำดับถึงจังหวัดที่อยู่ใกล้ ๆ กรุงเทพฯ ก็ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะเป็นที่ไหนดี เพราะก็มีอยู่หลายจังหวัด จึงคิดว่าเข้าสมาธิถามจากพ่อฤๅษีดีกว่า จะได้ไม่มีปัญหามาก

ขณะที่เข้าสมาธิเพื่อจะพบพ่อฤๅษีนั้น *พลันก็ได้ยินเสียงคล้ายฟ้าร้องคำรามมาในระยะไกล พร้อมทั้งเสียงห้าวชัดเจนดังก้องขึ้นจนรู้สึกสะดุ้งตกใจว่า* **“จงนึกดูซิว่าใครเป็นจ้าวใหญ่ครอบครองพื้นที่ดินแดนถึง ๔ จังหวัด นครนายก โคราช ปราจีนบุรี และสระบุรี ถ้ามีคำตอบจงมาหาเรา ถ้าไม่มีคำตอบก็ไม่เหมาะสมที่จะพบกัน”** *สิ้นเสียงนั้นก็มีเสียงคล้ายเสียงของ ช้าง เสือ สิงห์ ชะนี นก อึงคะนึงผสมผสานคละเคล้ากันเซ็งแซ่* ข้าพเจ้านึกขึ้นมาได้ทันใดนั้นว่า **เจ้าพ่อเขาใหญ่** เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่าพวกเราไปนครนายกดีกว่า เพราะอยู่ใกล้กรุงเทพ ฯ มาก จึงเป็นอันว่าพวกเราตกลงใจกันว่าไปนครนายก แต่จะอย่างไรก็ตาม ก่อนจะไปนครนายกจะต้องขึ้นเขาใหญ่ไปหาเจ้าพ่อเขาใหญ่ก่อน

คณะเราออกจากกรุงเทพฯ มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณพีรวรรณ รัตนสุวรรณ ข้าพเจ้าและคุณพิภพ รัตนสุวรรณ ทำหน้าที่เป็นสารถีมุ่งขึ้นสู่เขาใหญ่ ขณะที่แล่นรถมาถึงปากทางที่เป็นด่านตรวจ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอื้ออึง *ได้ยินเสียงหัวเราะห้าวดังก้องไปทั่วทั้งบรรยากาศพร้อมทั้งคำพูดลอยมาว่า* **“ขอต้อนรับด้วยความยินดีที่มีความเข้าใจ อันจะหมายถึงความสุขสมบูรณ์ทั้งปวง”** รถยังคงแล่นขึ้นเขาใหญ่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่าจะต้องไปนำอะไรจากที่ไหน ข้าพเจ้าบอกว่าก็ยังไม่ทราบเหมือนกัน ให้รถแล่นขึ้นไปตามทางที่จะไปได้ก็แล้วกัน **ไม่นานนักความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เหมือนถูกดึงมองเห็นคนรูปร่างสูงใหญ่ดุจภูผายืนทะมึน เห็นแต่ประกายวาบวับจากสร้อยสังวาลย์ที่หน้าอก ดอกไม้สีแดงเพลิงทัดอยู่ที่ริมหู ใบหน้านั้นเห็นไม่ชัดเจน** ข้าพเจ้าบอกให้หยุดรถทันที เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่จึงเห็นได้ชัดว่า รถของคณะเรามาจอดอยู่บนลานกว้างเป็นทุ่งหญ้าบนเขาใหญ่ มองไปรอบ ๆ ข้างสวยงามมาก มีต้นไม้ใหญ่ยืนโดดเด่นอยู่ต้นเดียวคือต้นทองกวาว ซึ่งกำลังออกดอกแดงไปทั่วทั้งต้น อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่าจะทำพิธีตรงไหน ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิกราบเรียน

ถามจากพ่อฤษี พ่อฤษีบอกว่า **เจ้าพ่อเขาใหญ่ได้ทำสัญลักษณ์ให้เห็นแล้ว จงทำพิธีที่ใต้ต้นทองกวาวนั้น** ช่างเป็นที่น่าประหลาดฝนได้โปรยเม็ดลงมาบางเบา ขณะนั้นเวลา ๑๖.๑๙ น.

เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดนั้นแล้ว พวกเราก็มุ่งสู่นครนายก กว่าจะถึงนครนายกก็เกือบยี่สิบนาฬิกา คณะเราได้รับความเอื้อเฟื้อจากคุณสุรศักดิ์ ฉวีวงศ์ ให้พวกเราได้พักค้างคืนที่สวนพุทธรักษาพร้อมทั้งเลี้ยงอาหาร และให้ความสะดวกในทุกประการ

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๒ คุณสุรศักดิ์ได้พาคณะเราไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสนิท รุจิณรงค์** แต่ไม่พบ เมื่อพวกเราได้ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักเรียบร้อยแล้ว คุณสุรศักดิ์จึงได้แยกจากไป คณะเราจึงพากันไปวัดอุดมธานี ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระธรรมวรนายก** เจ้าคณะจังหวัด แต่ถึงอย่างไรก็ตามพวกเราก็ได้น้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้ว ซึ่งพระเลขานุการของท่านจัดหาให้ และได้เก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด เมื่อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็จากนครนายกกลับกรุงเทพมหานคร

การเดินทางครั้งที่ ๑๒

จังหวัดที่ ๔๐ จังหวัดตาก

ภายหลังกลับจากนครนายกแล้ว คณะเราก็ยังหาโอกาสไปที่ไหนต่อยังไม่ได้ เพราะจะต้องเตรียมงานวันมาฆบูชา ซึ่งจะต้องทอดผ้าป่าต้นสนเพื่อปลูกเป็นเนินป่ามาฆบูชา ต้นสนสามใบที่จะนำไปปลูกนั้นจะต้องขึ้นไปขอกล้าไม้จากสถานเพาะชำของกรมป่าไม้ถึงบ่อแก้วบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำหนดที่จะต้องขึ้นไปรับกล้าไม้ คือวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒ ดังนั้นอาจารย์พรจึงคิดว่าอย่าให้ต้องเสียเที่ยวเลย พวกเราควรจะแวะทำงานกันที่จังหวัดตาก และจังหวัดลำปางซึ่งเป็นทางผ่านด้วย และเป็นจังหวัดที่ยังทำงานค้างอยู่เมื่อคราวขึ้นทางเหนือคราวที่แล้ว

วันพุธที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๒ คณะเราออกจากบ้านพักที่บางลำภู เวลา ๐๖.๔๕ น. โดยรถยนต์ ๒ คัน เพราะจะต้องไปขนกล้าไม้ด้วย บุคคลผู้ร่วมเดินทางครั้งนี้มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณบุปผา จุลวงศ์ คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณทินกร บุญรุ่ง คุณพิภพ รัตนสุวรรณ คุณกำพล จัตุทะศรี และข้าพเจ้า เนื่องจากเตรียมอาหารไปด้วย จึงแวะรับประทานอาหารเช้ากันที่บ้านท่าลี่ อำเภอบางปะหัน จังหวัดอยุธยา สำหรับอาหารกลางวัน พวกเรากะกันว่าจะไปรับประทานกันที่วนอุทยานแห่งชาติ น้ำตกลานสาง จังหวัดตาก คณะเราไปถึงลานสางตอน ๑๓.๓๐ น. มองหาที่เหมาะสมในอันที่จะรับประทานอาหารได้แล้ว ก็จัดเตรียมกัน

ลานสาง เป็นวนอุทยานแห่งชาติที่ร่มรื่นมาก ต้นไม้ยังร่มครึ้ม แม้จะถูกเผาถูกทำลายไปบ้างแล้วก็ตาม เสียงน้ำตกยังคงไหลซัดซ่าอยู่ไม่ขาดระยะ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งบนโขดหินก้มล้างมือในลำห้วย ซึ่งน้ำกำลังไหลรินไม่ขาดสายใกล้ ๆ บริเวณลานที่คณะเรากำลังจัดเตรียมอาหารอยู่นั้น *พลันก็ได้ยินเสียงของใครคนหนึ่งหัวเราะดังขึ้นประดุจดังเสียงฟ้าผ่า พร้อมกันนั้นก็มองเห็นเงาทะมึนกระเพื่อมในสายน้ำที่กำลังไหลนั้นด้วย* ข้าพเจ้าตกใจสุดขีด รำลึกถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพ่อฤาษีให้ช่วยทันที *ครั้นแล้วก็ได้ยินเสียงหัวเราะดังขึ้นอีกอย่างขบขัน แม้จะยังคงดังก้องสะท้าน แต่น้ำเสียงปลอบประโลมว่า* **“อย่าตกใจเลย เจ้าเด็กน้อย...จัดหาอะไรมาประทังชีวิตบ้างล่ะ ถ้าไม่เพียงพอจงมองหาจากในป่านี้ได้ บอกทุกคนทำตัวเองให้อิ่มเอิบสดชื่น ยินดีที่แวะเวียนมา”** แม้น้ำเสียงนั้นจะปลอบประโลม แต่ข้าพเจ้ายังไม่หายจากตกใจและหวาดกลัว นึกในใจว่า *“จะมาไม้ไหนกันนะนี่”* พร้อมกันนั้นก็ได้บอกทุกคนที่กำลังจะรับประทานอาหารว่า *“อย่าลืมเรียกเจ้าพ่อลานสางและบริวารของท่านรับประทานด้วยล่ะ”*

เมื่อรับประทานอาหารกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ได้แล่นรถเข้าไปตามที่รถจะแล่นได้ ลึกเข้าในบริเวณลานสาง จนไม่มีทางที่รถจะไปได้อีกแล้ว พวกเราจึงได้ลงจากรถและเดินเข้าไปชมน้ำตกลานสาง มองตรงไปเบื้องหน้าเป็นหน้าผาสูง น้ำตกลงมาสวยงามมาก ริมธารน้ำตกเป็นโขดหินสวยงามต้นไม้ร่มครึ้ม ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มผิดปกติอีกแล้ว มีความรู้สึกว่าเบื่อตัวเองเสียจริง ๆ ทำไมนะจึงไม่เหมือนคนอื่น คอยแต่จะลืมเลือนจากสภาพแวดล้อมรอบข้างเสมอ พยายามเป็นตัวของตัวเอง แต่ก็ไม่สำเร็จ *มองเห็นควันจางกำลังม้วนตัวกลายเป็นเงาจางของจ้าวป่าเสือลายพาดกลอนตัวใหญ่มหึมาที่หน้าผาเหนือน้ำตกนั้น พร้อมทั้งมีเสียงคำรามแผ่วเบาคละเคล้ามากับเสียงคำพูดว่า* **“ฝากหินก้อนใหญ่นั้น ไปเป็นสิ่งแทนในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วย”** แล้วภาพนั้นก็จางหายไป ข้าพเจ้าเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง จึงได้บอกอาจารย์พรนำก้อนหินจากวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกลานสางไปด้วย

ชาวบ้านแถบนั้นเล่าว่าที่เรียกสถานที่นี้ว่าลานสางก็เพราะว่า แถบนี้มีเสือชุกชุมมาก เสือพากันมาดื่มน้ำตกนี้เสมอ **“สาง”** ก็คือ **“เสือ”** นั่นเอง แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว เพราะว่ามีผู้คนพลุกพล่านและป่าก็โปร่งบางไปมาก เสืออาศัยอยู่ลำบาก

คณะเรากลับออกจากลานสางของเจ้าพ่อตอน ๑๕ นาฬิกา อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่าที่จังหวัดตากนี้พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่าจะให้ไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากที่ใด ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิเพื่อจะกราบเรียนถามจากพ่อฤาษี แต่ก็ได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“จงไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสถานที่ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราชสมัยที่ยังเป็นองค์ยุพราชอยู่นั้นได้ชนช้างกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด เพื่อช่วยพระบิดา คือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์”** ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรทราบ ไม่นานนักรถของเราก็ได้แล่นผ่านมาถึงเจดีย์อนุสาวรีย์ยุทธหัตถีระหว่างพ่อขุนราม ฯ กับขุนสามชน ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดตาก ๓๑ กิโลเมตร อาจารย์พรนำพวกเราจุดธูปเทียน ทำพิธีชุมนุมเทวดาและสวดมนต์ เมื่อได้ดินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็รีบเดินทางไปตัวจังหวัดตากพบผู้ว่าราชการจังหวัด **นายกุศล ศานติธรรม** เมื่ออาจารย์พรได้เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง รู้สึกว่าท่านให้ความสนใจในการค้นคว้าของคณะเรามาก จากนั้นก็ขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้วก็ตรงไป

วัดอรัญเขต ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระวิบูลย์สิทธิคุณ** เจ้าคณะจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม เราก็ได้น้ำมนต์จากในโบสถ์ ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระในวัดนั่นเอง

เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในวัดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็มุ่งหน้าขึ้นเชียงใหม่ เพื่อจะไปรับกล้าไม้สนจากบ่อแก้วบ่อหลวง ผ่านลำปางได้แวะรับประทานอาหารที่บ้านพักของ พ.ต.อ. ประทีป กัปปิยะบุตร ซึ่งคุณเพ็ญแข กัปปิยะบุตร ให้การต้อนรับอย่างดี และเต็มอกเต็มใจที่ได้มีโอกาสได้ช่วยเหลือแก่คณะที่ทำงานของพระองค์ จากนั้นจึงได้เลยไปถึงเชียงใหม่ โดยได้พักที่บ้านพักของนายแพทย์จำลอง-อาจารย์พริ้มเพรา ดิษยวณิช เมื่อไปนำกล้าไม้สนจากบ่อแก้วบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่แล้ว จึงได้กลับมาทำงานที่จังหวัดลำปาง

จังหวัดที่ ๔๑ ลำปาง

วันศุกร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๒๒ ออกจากบ้านพักของคุณหมอจำลองจังหวัดเชียงใหม่ เวลา ๐๘.๐๐ น. รถแล่นผ่านมาตามเส้นทางสายเชียงใหม่-ลำปาง เสาหลักกิโลเมตรข้างทางบอกว่า อีก ๑๓ กิโลเมตรจะถึงอำเภอแม่ทา จังหวัดลำปาง มองเห็นศาลเจ้าพ่อขุนตาลตั้งอยู่มากมาย ซึ่งถ้าใครเคยผ่านเส้นทางนี้ทุกคนจะต้องเห็นและยกมือขึ้นนมัสการ รถยนต์ทุกคันที่แล่นผ่านจะต้องบีบแตรแสดงความคารวะ อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่าที่ขุนตาลนี้พระองค์ท่านไม่ได้บอกให้พวกเราต้องนำอะไรบ้างหรือ ข้าพเจ้าไม่ได้ตอบคำถาม เพราะกำลังรู้สึกอึ้งอึงมึนตื้อ จับสรรพสำเนียงใด ๆ ไม่ได้ รถแล่นผ่านศาลเจ้าพ่อขุนตาลมาได้ประมาณกิโลเมตรเศษ *ได้ยินเสียงหัวเราะและคำพูดดังชัดเจนหนักแน่นก้องสะท้านขึ้นมาว่า* **“ผ่านไปผ่านมาโดยไม่เคยแวะเวียนเลย คอยอยู่นานแล้วที่จะฝากสิ่งแทนไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช คงยังไม่อยากจะรับกระมัง”** แล้วเสียงหัวเราะเหี้ยมเกรียมก็ดังขึ้นอีก

ข้าพเจ้าสะดุ้งตกใจและนึกกราบขออภัย ซึ่งอันที่จริงคณะเราไม่เคยคิดเช่นนั้นเลย ที่ยังคงผ่านไปผ่านมาโดยไม่ได้แวะ ก็เป็นเพราะเราเกรงว่าจะไม่ได้อยู่พักพิงชมสถานที่ของเจ้าพ่อนาน ๆ เพราะจะต้องไปทำธุระที่อื่นอีกหลายแห่ง แต่ทุกครั้งไม่เคยคิดเลยว่าจะไม่แวะ *ครั้นแล้วก็ได้ยินเสียงหัวเราะขึ้นอีกอย่างขบขัน พร้อมทั้งคำพูดต่อไปว่า* **“หยุดรถเสียที่นั่นแหละ แล้วปีนเขาตามขึ้นมา”** ข้าพเจ้าได้บอกให้รถหยุด ณ ที่พักริมทาง แล้วพวกเราก็ปีนเขาขึ้นไปจนรู้สึกเมื่อยขา อาจารย์พรถามขึ้นว่า เราจะต้องทำพิธีกันตรงไหน ข้าพเจ้ากำลังหลับตา สูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า *ครั้นแล้วก็มองเห็นเจ้าพ่อยืนทะมึนสูงใหญ่บอกว่า* **“ไม่ไหวแล้วหรืออย่างไร เมื่อยมากหรือเปล่า จงนำดินศักดิ์สิทธิ์จากใต้ต้นสักคู่ที่มองเห็นเบื้องหน้านั้น จงเป็นสุขเถิดนะ อย่าได้หวาดกลัวสิ่งใดเลย”** พวกเราจึงได้ปีนไปจนถึงต้นสักคู่ที่เพิ่งมองเห็น อาจารย์พรพาจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์ แล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ โคนสักคู่สูงใหญ่บนเทือกเขาขุนตาลนั้น

คณะเรามาถึงตัวจังหวัดลำปางตอนเที่ยง ที่ลำปางนี้คณะเราได้รับความสะดวกทุกอย่าง ด้วยการช่วยเหลือจากคุณเพ็ญแข กัปปิยะบุตร คุณบุปผา พัฒนเสถียร และคุณวิภาพันธ์ ชมภูพันธุ์ โดยได้นำทางพาไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายไสว ศิริมงคล** แต่ไม่พบ ได้พบภริยาของท่าน ซึ่งได้เคยรู้จักชื่อเสียงของอาจารย์พรมาก่อนแล้ว เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านแล้ว ก็พากันไปวัดพระธาตุดอนเต้า และวัดพระธาตุลำปางหลวงเพื่อขอน้ำมนต์ และเถ้าธูปเทียนจากโบสถ์ซึ่งมีพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๒ แห่งนั้น แล้วจึงได้ไปวัดเชียงราย ขอน้ำมนต์จาก**ท่านเจ้าคุณพระเทพวิสุทธิโสภณ** เจ้าคณะจังหวัด กว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจที่จังหวัดลำปางก็เกือบ ๑๗ นาฬิกา เย็นมากแล้ว แม้กระนั้น คณะเราก็เดินทางกลับพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แม้จะมืดค่ำ ระยะทางไกล แต่คณะเราก็รู้สึกถึงความปลอดภัยและอบอุ่น เพราะเสียงหัวเราะแผ่วเบาของเจ้าพ่อขุนตาล ยังคงติดตามให้ความคุ้มครองมาจนถึงที่พัก ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรทราบเมื่อมาถึงที่พักโดยปลอดภัยแล้ว อาจารย์พรได้นำพวกเราสวดมนต์แผ่เมตตารำลึกนึกถึงมวลเหล่าเทพเจ้าและโอปปาติกะทั้งมวล ขอจงอนุโมทนา

อีสาน
แผ่นดินที่ราบสูงอันกว้างใหญ่และยิ่งใหญ่ในอดีต

กว่าจะได้ลงมือบันทึกเล่าเรื่องราวการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากดินแดนภาคอีสาน เวลาก็ล่วงเลยมานานจนเกือบขวบปี นับแต่การไปนำสิ่งมิ่งมงคลเสร็จสิ้นลง ดูช่างเป็นการเริ่มต้นที่ยากเย็น ทุกครั้งที่จะเริ่มต้นบันทึกก็มักจะมีเหตุขัดข้องที่จะให้เริ่มต้นไม่ได้ทุกคราวไป เหมือนกับการที่จะเริ่มต้นมีการเดินทางกว่าจะเริ่มต้นภาคอีสานได้ก็จนล่วงเลยผ่านมากว่าครึ่งประเทศ พอเริ่มต้นอีสานได้คือจังหวัดเลยเป็นจังหวัดเริ่มต้นก็ต้องชะงักลงอีก ต้องไปจังหวัดภาคอื่น ๆ คั่น แทนที่จะไปภาคอีสานให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว จนพระองค์ต้องเสด็จมารับสั่งว่า **“ให้เริ่มต้นภาคอีสานอีกครั้งหนึ่ง และในคราวครั้งนี้ ๑๕ จังหวัดภาคอีสานยกเว้นจังหวัดเลยนั้น ให้ไปทำงานให้เสร็จสิ้น โดยอย่ามีจังหวัดในภาคอื่นมาคั่น จะเดินทางกี่ครั้งก็ตาม จะต้องให้ภาคอีสานเสร็จสิ้นเป็นกลุ่มเดียวกันตลอด ถ้าหลงลืมมีจังหวัดในภาคอื่นมาคั่น หมายความว่าแผ่นดินอีสานจะไม่ได้เป็นผืนแผ่นดินเดียวกันอีกต่อไป จงเริ่มต้นที่จังหวัดชัยภูมิก่อนเป็นปฐม”** เมื่อมีคำรับสั่งเช่นนี้คณะเราจึงได้มีกำหนดในการทำงาน

ก่อนที่จะถึงเรื่องราวบันทึกเล่าถึงจังหวัดที่ ๔๒ ชัยภูมิ ซึ่งเป็นจังหวัดแรกของแผ่นดินที่เคยยิ่งใหญ่มาแล้วในอดีต ข้าพเจ้าขอบันทึกเรื่องราวคั่นสักนิดหน่อย เพราะถ้ายังไม่มีเหตุการณ์ที่จะบันทึกต่อไปนี้ข้าพเจ้าก็คงจะยังหาเวลาบันทึกเรื่องราวของการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินที่ราบสูงไม่ได้อีกตามเคย

อันที่จริงการบันทึกเรื่องราวการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินอีสานนั้น ข้าพเจ้าคิดไว้ทุกวันว่าวันนี้จะหาเวลาบันทึกเรื่องราวเสียทีๆ...แต่ทุกวันนี้ก็มีเหตุขัดข้องทุก ๆ วันจนคืนวันจันทร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๓ หลังจากสวดมนต์ก่อนนอน กำลังเคลิ้มจะหลับไป *พลันได้ยินเสียงกลองเพลดังเสมือนพระตีกลองเพลตุม...ตุม...ตุม...ดังสะท้อนทุ้มก้องไปทั่วทั้งบรรยากาศ พร้อมทั้งได้ยินเสียงช้าง เสียงม้า เสียงดนตรี เสียงมโหรีดังคละเคล้ามากับเสียงสะท้านก้องไม่มีขอบเขตว่า* **“แผ่นดินที่ราบสูงเคยยิ่งใหญ่ในอดีต แผ่นดินอีสานจะชี้บ่งบอกถึงความเป็นอารยชนของชนชาวไทย จงภาคภูมิใจและจงหวงแหนแผ่นดิน ประกาศเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์”** ข้าพเจ้าตกใจตื่น เวลาขณะนั้น ๐๔.๑๕ น. ใจยังสั่นไม่หาย หูก็ยังคงแว่วเสียงกลองเพลดังตุม...ตุม...ตุม...อยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเองว่าประสาทหลอนหรืออย่างไร จึงพยายามเข้าสมาธิถามจากพ่อฤษีว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้คืออะไร พ่อฤษีบอกว่า *“ให้ลงมือบันทึกเรื่องราวการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากภาคอีสาน อย่าได้ชักช้าอีกต่อไป”* จากนั้นข้าพเจ้าก็สวดมนต์ภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ จนเคลิ้มหลับไปอีกครั้งหนึ่ง

จนรุ่งเช้าวันอังคารที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ล้างหน้าแปรงฟัน ตั้งใจจะเขียนบันทึกเล่าแต่เช้า แต่ก็มีเหตุการณ์ยุ่งๆ ทำให้เริ่มต้นไม่ได้ จนบ่ายทุกสิ่งทุกอย่างจึงปลอดโปร่ง ได้เริ่มต้นบันทึกเรื่องราวการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินอีสานมาเป็นสิ่งแทน บรรจุไว้ภายในพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตามคำรับสั่งของพระองค์

การเดินทางครั้งที่ ๑๓
(อีสานรอบนอก)

จังหวัดที่ ๔๒ ชัยภูมิ

วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันกำหนดออกเดินทางไปทำงานของพระองค์ยังดินแดนภาคอีสาน คณะเรา ๗ คน มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณพิภพ รัตนสุวรรณ คุณกำพล จัตุทะศรี คุณพิศมร-คุณสาทร ศรศรีวิชัย และข้าพเจ้า คณะเราออกจากบริเวณหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในเวลา ๐๘.๔๐ น. ขณะที่ข้าพเจ้าก้มลงกราบอธิษฐานบอกเทพทั้งมวลว่า คณะเรากำลังจะออกเดินทางสู่ดินแดนภาคอีสาน โดยจะเริ่มต้นที่จังหวัดชัยภูมิเป็นแห่งแรกตามคำรับสั่งของพระองค์ สำหรับที่จังหวัดเลยนั้นได้ไปมาแล้ว ยังคงอยู่แต่ที่บนภูกระดึงเท่านั้น ซึ่งจะคอยฟังรับสั่งต่อไปว่าจะให้คณะเราขึ้นไปเมื่อใด ในคราวครั้งนี้จะขอไปตามเส้นทางราบให้เสร็จสิ้นก่อน ขอความปลอดภัยและความสวัสดีแก่คณะเราด้วยเถิด ขณะที่กำลังอธิษฐานเช่นนั้น **เสียงกระดึงช้างซึ่งเคยได้ยินเมื่อคราวไปจังหวัดเลย ดังทยอยแผ่วเบามาอีก พร้อมทั้งเสียงดังห้าวทุ้มแต่ไพเราะดังมาว่า จงไปทำในสิ่งซึ่งเป็นมงคลด้วยความปลอดภัย พอถึงเวลาอันเหมาะสมก็จะได้พบกันบนที่ราบกว้างภูกระดึง ซึ่งคงอีกไม่นาน จงสวัสดี...**

คุณสาทร ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีนำรถแล่นคดเคี้ยวขึ้นลงไปตามไหล่เขาไปโดยลำดับ เพราะเส้นทางจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ถึงทางแยกหล่มสักเป็นเส้นทางซึ่งต้องแล่นอยู่บนเทือกเขายาวถึง ๓๐ กิโลเมตร จากนั้นก็เข้าสู่เส้นทางสายหล่มสัก-ชุมแพ ซึ่งก็เป็นเส้นทางที่ตัดผ่านเทือกเขายาวเหยียดที่กั้นระหว่างอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดขอนแก่นไม่ให้ติดต่อกัน แต่บัดนี้การพัฒนาและความเจริญมีมากขึ้นจึงมีเส้นทางตัดผ่านซอกซอนลดเลี้ยวไปตามเทือกเขาได้ จนรถแล่นมาถึงสะพานพ่อขุนผาเมือง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาและดิ่งวูบลึกลง ได้พบพ่อขุนผาเมืองและเจ้าพ่อผาแดง ประทับยืนอยู่เหนือหน้าผาสูงเบื้องหน้า พร้อมทั้งได้ยินเสียงบอกว่า **“ขออนุโมทนากับงานที่กำลังดำเนินจงสำเร็จและปลอดภัย ขอให้มั่นคงประดุจขุนเขา”** ข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนน้อมใจรำลึกถึงพ่อขุนผาเมืองและเจ้าพ่อผาแดง ไม่นานนักรถของเราก็แล่นผ่านมาถึงที่ซึ่งเรียกว่า ผาแดง ซึ่งเป็นหน้าผาที่สวยมาก สีแดง เป็นผากว้าง มีต้นเฟิร์นขึ้น

ประดับ เวลาลมพัดใบเฟิรน์ซึ่งมองดูนุ่มพริ้วไหวเป็นคลื่นตามแรงลม มีดอกไม้เล็ก ๆ เป็นหย่อม ๆ สวยงาม ถ้าใครเคยผ่านเส้นทางสายนี้ คงจะเคยเห็นแล้วว่าผาแดงสวยงามอย่างไร รถยังคงแล่นตามเส้นทางป่าเขา ลำเนาไพรไปเรื่อย ๆ มองไปสองข้างทางเห็นพืดเขาสลับซับซ้อนลดหลั่นกันสวยงามจนสุดสายตา ผ่านอุทยานแห่งชาติป่าน้ำหนาว ไม่ช้านักเมื่อเส้นทางเริ่มลงจากเทือกเขาก็มาถึงทางแยก เพื่อจะไปยังเขื่อนชลประทาน คือเขื่อนน้ำพรม ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานมงคลนามว่า เขื่อนจุฬาภรณ์

ข้าพเจ้ากำลังคิดในใจว่า จะชวนคณะเราไปเที่ยวเขื่อนน้ำพรม และรับประทานอาหารกลางวันกันที่เขื่อนนั้นก่อน แล้วจึงค่อยเดินทางต่อไปยังตัวจังหวัดชัยภูมิ ยังไม่ทันจะเอ่ยปากชวนหรือปรึกษาใคร *ลมเย็นกลุ่มหนึ่งพัดเข้ามายะเยือก ได้ยินเสียงซัดซ่าคล้ายมีน้ำตกอยู่ในระยะห่างไม่ไกลนัก เสียงสัตว์ป่าร้องเซ็งแซ่* ข้าพเจ้าเอ่ยบอกคุณสาทร โดยไม่ทันรู้สึกตัวว่าไปเขื่อนจุฬาภรณ์ *ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงอึงอลสับสนด้วยสรรพสำเนียงต่าง ๆ พรายละอองน้ำระยิบระยับรอบข้าง มองเห็นช้างตัวใหญ่อยู่ในพรายน้ำนั้น มีสัตว์น้ำต่าง ๆ ว่ายวนอยู่โดยรอบ รวมทั้งสัตว์บกอีกหลายชนิด บนคอช้างนั้นมีใครคนหนึ่งรูปร่างกำยำแข็งแรง แต่งตัวในชุดนักรบโบราณ มือถือดาบทั้ง ๒ ข้าง ได้ยินเสียงห้าวชัดเจนดังขึ้นว่า* **“เราคือเจ้าพระยาแลหรือพระยาภักดีชุมพล ยินดีและเป็นบุญเหลือหลาย ที่ได้ร่วมกับงานของพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จงไปนำสิ่งแทนชัยภูมิ ณ เขื่อนจุฬาลงกรณ์ เพื่อความเป็นสิริมงคล ความชุ่มชื่นความอุดมสมบูรณ์จะได้บังเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งที่น้ำจากเขื่อนนี้ไปถึง และเพื่อให้เกิดปีติโสมนัสแด่มวลเหล่าสัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ ขออนุโมทนา...”**

คณะเราไปถึงเขื่อนจุฬาภรณ์ เวลา ๑๑.๕๒ น. อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่าจะต้องทำพิธีตรงไหน ได้ยินเสียงเจ้าพ่อพระยาแลดังมาอีกว่า **“ตรงต้นยางสูงใหญ่คู่นั้น”** เมื่อมองไป ณ ฝั่งซ้ายมือจากจุดที่มีพระปรมาภิไธยขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ ซึ่งบริเวณได้รับการตกแต่งเป็นสวนหย่อมสวยงามนั้น มีต้นยางสูงใหญ่คู่หนึ่งจริง ๆ เดินไปอีกไม่ไกลนักก็ถึงตัวเขื่อนซึ่งมองดูคล้ายทะเลสาบ เหนือเขื่อนมีทิวทัศน์สวยงามยิ่งนัก อาจารย์พรจึงนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์ แล้วจึงได้นำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดนั้นเองพระองค์รับสั่งว่า **“หลักกั้นอาณาเขตป้องกันการรุกรานอีสานได้ปักแล้วเป็นจุดแรกในชัยภูมิ”**

เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว คณะเราจึงได้รับประทานอาหารกลางวันแล้วเดินทางต่อไปยังตัวจังหวัดชัยภูมิ ไปถึงวัดชัยภูมิวนาราม พบ**ท่านเจ้าคุณพระคัมภีรญาณเถระ** เจ้าคณะจังหวัด ขอน้ำมนต์จากท่านและขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด ท่านเจ้าคุณกำลังดูแลการสอบบาลีนักธรรมอยู่ ท่านดีใจมาก เพราะเคยรู้จักอาจารย์พรมาก่อน ต่อจากนั้นก็ไปยังบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่ง**นายสมภาพ ศรีวรขาน** ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น เมื่อบอกเรื่องราวและจุดประสงค์ในการมาพบให้ทราบแล้ว ก็ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านมาด้วย ท่านผู้ว่า ฯ ให้ความสนใจพอสมควร แต่ก็ไม่ออกความเห็นแต่ประการใดในการทำงานของคณะเรา เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้วคณะเราก็ได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดที่ ๔๓ ขอนแก่น

กว่าคณะเราจะมาถึงขอนแก่นก็ตกราว ๑๘.๓๐ น. เย็นมากแล้วความมืดสลัวแห่งราตรีกำลังแผ่คลุมเข้ามา แสงไฟจากถนนจากตึกรามบ้านช่องเริ่มสว่างไสวขึ้น ทุกคนจึงคิดว่ามาถึงขอนแก่นจนเกือบค่ำ เช่นนี้คงไปทำงานที่ไหนไม่ได้นอกจากหาที่พักแรม เมื่อได้ที่พักแล้วอาจจะเป็นเพราะต่างเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางมาตลอดทั้งวัน ทุกคนจึงเข้านอนพักผ่อนเพื่อการทำงานแต่เช้าตรู่วันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้าเองก่อนเข้านอนก็นึกอยู่ว่า ที่ขอนแก่นนี้ คณะเราจะต้องไปทำงานอะไรกันที่ไหนบ้างนะ เพราะขอนแก่นก็เป็นจังหวัดใหญ่ถ้าไม่ทราบจุดที่แน่นอนก็จะทำให้การทำงานเกิดความล่าช้าได้

แผ่นดินอีสานเป็นแผ่นดินที่กว้างใหญ่จริง ๆ ช่วงระยะทางจากจังหวัดหนึ่งถึงจังหวัดหนึ่งกว้างไกลและภายในแต่ละจังหวัดก็มีอาณาเขตกว้าง ภายใน ๑ วันคณะเราไม่สามารถทำงานถึง ๒ จังหวัดได้ เมื่อนึกถึงการเดินทางแล้วก็เกิดความเหนื่อยหน่ายท้อแท้ จึงพยายามเข้าสมาธิเพื่อกราบเรียนถามพ่อฤๅษีว่าที่ขอนแก่นนี้พระองค์จะทรงให้คณะเราไปทำงาน ณ จุดใดก่อน จึงได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“เห็นใจในการทำงาน แต่ความเหนื่อยหน่ายท้อแท้เป็นลักษณะของความสิ้นหวัง เกียจคร้าน แห้งแล้ง ขาดน้ำใจ สิ้นเมตตา เมื่อคนหมู่มากมีจิตใจเช่นนี้ จะก่อให้เกิดพลังแห่งความแห้งแล้ง เหนือแผ่นดินที่อยู่อาศัย แผ่นดินอีสานเคยอุดมสมบูรณ์ยิ่งใหญ่ในอดีต แต่เพราะความประมาทมัวเมาของคน แผ่นดินจึงแห้งแล้ง เป็นสมบัติของอนุชนรุ่นหลังในปัจจุบัน จงอย่าเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ อย่าเกียจคร้าน อย่าสิ้นหวัง จงเสียสละและสร้างพลังแห่งเมตตาธรรม พื้นแผ่นดินอีสานอันอุดม จงไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ที่พระธาตุขามแก่น อันเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นขอนแก่น และ ณ ที่เขื่อนอุบลรัตน์ และจงจำไว้ว่าในแผ่นดินอีสานนั้น จงไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ เขื่อนทุกเขื่อน เพื่อความอุดมสมบูรณ์จะได้บังเกิดขึ้นเหนือแผ่นดินอีสาน ที่ราบอันกว้างใหญ่อันน่าภาคภูมิใจอีกครั้งหนึ่ง อย่าลืม แผ่นดินอีสานเคยยิ่งใหญ่ในอดีต”**

ข้าพเจ้าหายคลายจากความเหน็ดเหนื่อยท้อแท้เป็นปลิดทิ้ง มีแต่ความปีติโสมนัสเข้ามาแทนที่ ก้มลงกราบขอบพระคุณในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อย่างลึกซึ้ง พระองค์ช่างทรงห่วงใยแผ่นดิน และพสกนิกรของพระองค์อยู่ตลอดเวลาไม่สร่างซา จริงซินะ แผ่นดินอีสานจะต้องเคยยิ่งใหญ่มาแล้วในอดีต เห็นได้จากโบราณสถานต่าง ๆ ที่ยังคงมีซากหลงเหลืออยู่

วันเสาร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ทุกคนกระวีกระวาดรีบตื่นขึ้นแต่เช้าตรู่ ออกจากที่พักไปวัดศรีนวล พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชสารธรรมมุนี** เจ้าคณะจังหวัด เมื่อท่านทราบถึงความประสงค์ ท่านดีใจมากและให้ศีลให้พรเสียงดัง พร้อมทั้งมอบน้ำมนต์ซึ่งท่านลงมือทำให้ในตอนนั้นเลย พวกเราขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด แล้วกราบลาท่านเจ้าคุณ ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายชำนาญ พจนา** เพิ่งย้ายจากจังหวัดหนองคายมาดำรงตำแหน่งอยู่ ท่านให้การต้อนรับพอสมควร เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักแล้วก็ลากลับ รีบตรงไปวัดเจติยภูมิ ต.บ้านขาม อ.น้ำพอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระธาตุขามแก่นอยู่ห่างจากตัวจังหวัด ๓๐ กิโลเมตร ถนนที่ไปเป็นลูกรัง ฝุ่นตลบอบอวลดูช่างแห้งแล้ง แต่เมื่อมองไกลห่าง

ออกไปสองข้างทางก็เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์กำลังจะเริ่ม เพราะคลองชลประทานน้ำไหลใสแจ๋ว เมื่อมองเห็นเกิดความรู้สึกเย็นระรื่นชื่นใจ ทุ่งนาเป็นสีทองบ้าง สีฟางบ้าง เพราะฤดูเก็บเกี่ยวกำลังจะหมดไป เมื่อคณะเราได้เถ้าธูปเทียนจากพระธาตุขามแก่น แล้วก็รีบตรงไปยังเขื่อนอุบลรัตน์หรือเขื่อนน้ำพอง ซึ่งเป็นเขื่อนเอนกประสงค์ที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน หรือจะนับว่าเป็นอ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ก็ว่าได้ คณะเรามาถึงเขื่อนอุบลรัตน์ตอน ๑๑.๓๕ น.

เมื่อมองเห็นน้ำในเขื่อน ความรู้สึกครั้งแรกที่เกิดขึ้นคือแผ่นดินอีสานจะไม่แห้งแล้งตามคนเขาเล่าว่าอีกต่อไป ทะเลสาบเหนือเขื่อนสวยงามยิ่งนัก น่าเที่ยวชมและน่าภาคภูมิใจ เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนอย่างบอกไม่ถูก ที่แผ่นกระดานป้ายเขียนบอกไว้ว่า **เขื่อนอุบลรัตน์นี้นอกจากจะยังความอุดมสมบูรณ์ให้เกิดขึ้น แล้วยังผลิตกระแสไฟฟ้าส่งไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอีสานนี้ถึง ๘ จังหวัด**

ขณะที่กำลังยืนชมความงามของเขื่อนอยู่นั้น อาจารย์พรก็ถามขึ้นว่าจะต้องนำดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ ที่ตรงไหน ข้าพเจ้าไม่ได้ตอบสิ่งใด *เพราะขณะนั้นรู้สึกไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองเท่าไรนัก มีแต่ความรู้สึกเย็นยะเยือกคล้ายถูกละอองน้ำตกกระเซ็นมากระทบ พรายน้ำระยิบระยับรอบข้าง ทั้งมวลเหล่าสัตว์น้ำและสัตว์บกทุกชนิดพร่างพรายอยู่ในพรายละอองน้ำนั้น แล้วก็ปรากฏเป็นแสงรุ้งพุ่งลงมาตรงชะง่อนดินซึ่งมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมเหนือตลิ่งริมน้ำในเขื่อนนั้น* ข้าพเจ้าพาคณะเดินทางลัดเลาะไปจนถึงชะง่อนดิน ซึ่งมีต้นไม้ขึ้นคลุมสวยงามนั้น อาจารย์พรพาคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดนั้นนั่นเอง ขณะที่อาจารย์พรกำลังชุมนุมเทวดานั้นเสียงแสดงความปรีดาปราโมทย์จากมวลเหล่าเทพเจ้าและสรรพสัตว์ทั้งหลายอนุโมทนากับงานของพระองค์ จับสำเนียงใดไม่ได้ แต่ช่างไพเราะอย่างเหลือเกินที่เสียงสัตว์ทุกชนิดร้องประสานกัน พร้อมกันนี้มีเสียงพูดคละเคล้าผสมมาว่า **“หลักกั้นอาณาเขตป้องกันการรุกรานอีสานได้ปักเป็นจุดที่สองแล้ว จงสวัสดี”**

ออกจากเขื่อนอุบลรัตน์ คณะเรามุ่งตรงสู่จังหวัดหนองคาย แต่เส้นทางที่จะไปหนองคายนี้ผ่านวัดป่าบ้านตาด ของพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน คณะเราได้แวะนมัสการท่านสักครู่ใหญ่ ๆ แล้วจึงมุ่งสู่หนองคายต่อไป

จังหวัดที่ ๔๔ หนองคาย

ขณะที่นั่งมาในรถเพื่อมุ่งสู่หนองคายนั้น เป็นเวลา ๑๖ นาฬิกาแล้ว อาจารย์พรจึงพูดปรึกษากับคณะว่า ควรจะเข้าไปในตัวจังหวัดก่อนหรือว่าพระองค์รับสั่งหรือยังว่า คณะเราจะต้องไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดใดในจังหวัดหนองคายนี้ ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิพบพระองค์รับสั่งว่า **“หนองคายเป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่งโขง จงไป ณ วัดพระแก้วเดิม ซึ่งอยู่ในบริเวณหน่วยป้องกันภัยตามลำน้ำโขง (นปข.) เพื่อความปลอดภัยและความเป็นมิตรระหว่างแผ่นดินทั้งสองฝั่งโขง”** คณะเราจึงมุ่งขึ้นอำเภอศรีเชียงใหม่ ถึงกองบัญชาการหน่วย นปข. ตอน ๑๗.๒๐ น. อาจารย์พรได้เข้าไปขออนุญาตเพื่อจะเข้าไปภายในบริเวณ นปข.

ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอันดีสมจริงดังที่พระองค์รับสั่ง เพราะภายในบริเวณหน่วย นปข. มีซากวัดพระแก้วเดิม มีต้นโพธิ์ใหญ่ มีเจดีย์เก่าแก่อยู่ติดริมฝั่งโขง เมื่อมองไปอีกฟากฝั่งหนึ่งเห็นท่าน้ำ บ้านเรือนของพี่น้องซึ่งอยู่ริมฝั่งโขงอีกฟากหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่หน่วย นปข. บอกว่า คือท่ามะเดื่อของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จุดนี้ห่างจากเวียงจันทน์ นครหลวงของลาวเพียง ๒๔ กิโลเมตร ฉะนั้น จังหวัดหนองคายนี้จึงเป็นเมืองซึ่งเสมือนหนึ่งเป็นประตูบ้านของลาวในอดีต มีประชาชนลาวหนีว่ายน้ำข้ามโขงมาฝั่งไทยทุกวัน ฟังแล้วก็ได้แต่เกิดความสลดหดหู่ในจิตใจ ลมเย็นยะเยือกพัดจากชายฝั่งโขงมากระทบตัว เสียงเกรียวกราวของใบโพธิ์ดังคล้ายฝนจะตก ดวงอาทิตย์สีแดงอมส้มกลมโตคล้ายไข่แดงกำลังคล้อยต่ำลงจวนจะลับขอบฟ้า เสียงพระองค์รับสั่งเตือนว่า **"จงกระทำพิธีปักหลักกั้นอาณาเขตป้องกันการรุกรานอีสานเป็นจุดที่สาม แล้วนำดินศักดิ์สิทธิ์จากซากเจดีย์ใต้ต้นโพธิ์นั้น ให้ทันก่อนดวงอาทิตย์จะลับขอบฟ้า อย่ามัวรีรอทำอย่างอื่นให้เสียเวลา"** อาจารย์พรจึงรีบนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาพอดี เพราะเป็นเวลาที่ นปข. กำลังชักธงลงจากเสา เสียงเพลงชาติไทยก้องกระหึ่มผสมไปกับเสียงสวดมนต์ของคณะเรา ก่อให้เกิดความรู้สึกวังเวงจนบอกไม่ถูก เสียง "สาธุ" จากมวลเหล่าเทพเจ้าและมวลเหล่าโอปปาติกะในบริเวณแถบนั้น ซึ่งได้รับความปีติโสมนัสในงานของพระองค์

คณะเราออกจากหน่วย นปข. ตอน ๑๘.๓๐ น. พอรถแล่นออกมาไม่ไกล ก็ได้เห็นรถปิ๊กอัพบรรทุกคนหลายคน เสื้อผ้าเปียกปอนทั้งตัว มีผู้ชาย ๕ คน ผู้หญิง ๒ คน ได้ทราบว่าเป็นประชาชนลาวที่หนีว่ายน้ำข้ามลำน้ำโขงมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารทางฝั่งไทย เจ้าหน้าที่ของฝั่งไทยกำลังนำตัวพาไปไว้ที่ศูนย์ลาวอพยพในตัวจังหวัดหนองคาย คณะเราย้อนกลับมาหาที่พักในตัวจังหวัดหนองคายตอนเกือบ ๒๐ นาฬิกา

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ เวลา ๐๗.๐๐ น. ออกจากที่พักไปวัดโพธิ์ชัย เพื่อพบ**ท่านเจ้าคุณพระราชปรีชาญาณ** เจ้าคณะจังหวัด แต่ขณะนั้นท่านไม่อยู่ ทราบจากพระลูกวัดว่าท่านกำลังเดินทางไปประเทศอินเดีย จึงขึ้นไปบนศาลานมัสการหลวงพ่อพระใส ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่เมืองหนองคาย เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิหล่อด้วยทองสีสุก อ่านจากหนังสือซึ่งพระภิกษุที่ท่านเฝ้าศาลานั้นแจกให้ได้ความว่า สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่าหลวงพ่อพระใสเป็นพระพุทธรูปที่หล่อในลานช้าง ซึ่งพระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต ได้สร้างขึ้น ฯลฯ คณะเราจึงได้น้ำมนต์จากโถน้ำมนต์หน้าหลวงพ่อพระใสนั้น ซึ่งพระภิกษุท่านบอกว่าศักดิ์สิทธิ์มาก

เมื่อเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว จึงได้ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอเก็บดอกไม้ ได้พบท่านผู้ว่า ฯ **นายกุศล ศานติธรรม** ซึ่งท่านเพิ่งย้ายมาจากจังหวัดตาก ที่เราเคยได้ไปพบมาแล้วคราวไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดตาก ท่านผู้ว่าฯ ดีใจมาก และให้ความสนใจแก่คณะเราด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดีงาม ท่านอยากจะให้พวกเราได้ไปเห็นศูนย์ลาวอพยพ ซึ่งปกติแล้วจะไม่อนุญาตให้คนทั่ว ๆ ไปเข้าไป เมื่อคณะเราแสดงความสนใจ ท่านจึงเขียนหนังสืออนุญาตให้คณะเราได้เข้าไปเห็นไปศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นความกรุณาของท่านผู้ว่าฯ และเป็นประโยชน์ต่อทัศนะของคณะเราเป็นอย่างมาก

จากนั้นคณะเราจึงได้ย้อนกลับไปอำเภอศรีเชียงใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนมัสการท่านอาจารย์เทสก์ เทสรังสี ที่วัดหินหมากเป้ง ซึ่งเป็นสถานที่น่ารื่นรมย์ เงียบสงบ เหมาะสมแก่การประพฤติปฏิบัติในทางธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เพื่อหลุดพ้นจากห้วงแห่งความทุกข์ทั้งปวง คณะเราดื่มด่ำอยู่กับความสงบร่มเย็นอยู่ระยะหนึ่ง ก็ต้องรีบมุ่งหน้าไปทำงานยังจังหวัดอุดรธานีต่อไป

จังหวัดที่ ๔๕ อุดรธานี

ถึงจังหวัดอุดรธานีตอน ๑๔ นาฬิกา มุ่งตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งขณะนั้น **นายพิศาล มูลศาสตร์สาธร** ดำรงตำแหน่งอยู่ แต่ไม่พบ เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้วก็เลยไปวัดมัชฌิมาวาส เพื่อนมัสการท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด และขอน้ำมนต์แต่ก็ไม่ได้พบท่านเจ้าคุณ เมื่อพลาดดังนั้นแล้ว อาจารย์พรจึงถามข้าพเจ้าขึ้นว่า ที่อุดร ฯ นี้พระองค์รับสั่งหรือยังว่าจะให้คณะเราไปนำอะไรจาก ณ ที่แห่งใด ข้าพเจ้าตอบไปโดยไม่ทันรู้ตัวว่า **"บ้านเชียง"** ดังนั้น คุณสาทรซึ่งทำหน้าที่สารถีจึงขับรถมุ่งหน้าสู่บ้านเชียงทันที

ขณะที่นั่งมาในรถ รถออกจากตัวจังหวัดอุดรธานีก่อนจะถึงบ้านเชียงนั้น ข้าพเจ้ากำลังนั่งรำพึงนึกถึงว่า บ้านเชียงเป็นสถานที่ ๆ รู้จักกันไปทั่วโลกในกลุ่มของนักประวัติศาสตร์ขุดค้นโบราณคดี หม้อบ้านเชียงใคร ๆ ก็ทราบว่าคืออะไร มีนักประวัติศาสตร์ได้ขุดค้นพบซากโครงกระดูกและเรื่องราวของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ รวมทั้งภาชนะเครื่องใช้สอยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภาชนะดินเผาลายเขียนสีต่าง ๆ ซึ่งได้ผ่านการพิสูจน์ด้วยกรรมวิธีคาร์บอน ๑๔ จากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียสหรัฐอเมริกาแล้ว ปรากฏว่ามีอายุเก่าแก่ระหว่าง ๕๐๐๐-๗๐๐๐ ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นภาชนะเครื่องปั้นดินเผา ลายเขียนสีที่เก่าแก่ที่สุดในโลก นักโบราณคดีสันนิษฐานในขั้นแรกว่า บ้านเชียงคือแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดของโลกแห่งหนึ่ง

นี่ก็เป็นเครื่องแสดงบอกถึงว่า แผ่นดินอีสานเคยคงความยิ่งใหญ่มาแล้วในอดีต กำลังนึกรำพึงอยู่เช่นนั้น ก็เกิดความรู้สึกง่วงงุนอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน พยายามจะลืมตา แต่คล้ายมีอะไรมากดทับจนหมดความรู้สึกไป มองไปสองข้างทางซึ่งรถแล่นผ่านไปนั้น เป็นทุ่งนาโล่ง มีต้นไม้ขึ้นแซมอยู่ประปราย แม้แสงแดดตอน ๑๕ นาฬิกาเศษจะเริ่มอ่อนลง แต่ก็ยังมีพยับแดดระยิบระยับห่าง ๆ กัน ในพรายพยับแดดเหนือทุ่งโล่งนั้น ข้าพเจ้ามองเห็น*บ้านเรือนหลังเล็ก ๆ สวยงามคล้ายกระท่อมตั้งเรียงรายกันอยู่มากมาย บ้านแต่ละหลังคล้ายทำด้วยดินสีขาวนวล ผู้คนหน้าตาสะสวยสะอาด นัยน์ตาคมเข้ม คิ้วดำ ผมเกล้าสูง เครื่องประดับประดามากมาย ทั้งที่คอ ที่ข้อมือ ข้อเท้า ดูราวกับว่าจะใช้เครื่องประดับแทนเสื้อผ้าฉะนั้น แต่ทำไมช่างเงียบเชียบ ไม่มีสรรพสำเนียงใด ๆ ทั้งสิ้น* จนรถแล่นหยุดลง ข้าพเจ้าจึงรู้สึกตัว อาจารย์พรถามว่า *"จะต้องทำพิธีตรงไหนไปแวะดูที่เขาขุดโครงกระดูกพบหรืออย่างไร"* ข้าพเจ้าตอบไปว่า "ไม่ได้หรอก เพราะที่เขาขุดพบโครงกระดูกนั้นเป็นสุสาน ต้องไปตรงที่มีเนินดินสูงด้านข้าง ต่อจากนี้ไปเป็นต้นตาลคู่" เมื่อจอดรถเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราจึงได้เดินไปกลางทุ่งนา ตรงเนินดินที่มีต้นตาลคู่ที่มองเห็นนั้น

และได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดนั้นเอง ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗.๓๐ น. เสียงพระตีระฆังลงโบสถ์จากวัดข้างเคียงดังมาผสมกับเสียงสวดมนต์ของคณะเราที่กำลังกระทำพิธีนั้นพอดี ได้ยินเสียงแผ่วเบาคล้ายเสียงกระซิบแผ่วกระจายดังมาว่า **"จงภูมิใจในแผ่นดินอีสานเถิด สิ่งมีค่ามีอยู่บนแผ่นดินที่ราบสูงนี้ ขออนุโมทนา"** เมื่อทุกอย่างเสร็จสิ้นลง คณะเราจึงได้แวะไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์บ้านเชียงและโครงกระดูก ซึ่งกรมศิลปากรได้ทำการขุดค้นไว้ให้ศึกษา แล้วคณะเราก็จากบ้านเชียงมาแวะชมวัดป่าอุดมสมพร นมัสการรำลึกถึงท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ด้วยจิตใจน้อมนำสู่ความสงบสันติ แล้วจึงมุ่งเข้าสู่ร่มเงาแห่งความร่มเย็นของพระธาตุเชิงชุม สกลนคร

จังหวัดที่ ๔๖ สกลนคร

รถแล่นถึงตัวตลาดจังหวัดสกลนครตอน ๑๙ นาฬิกาพอดี จึงชวนกันแวะรับประทานอาหาร และไปนมัสการพระธาตุเชิงชุมก่อนหาที่พัก กะกันไว้ว่าต่อรุ่งขึ้นเช้าค่อยมาขอดินศักดิ์สิทธิ์จากพระธาตุเชิงชุมไปไหว้เป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เช้าวันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ เวลา ๐๗.๐๐ น. ออกจากที่พักแรมไปยังพระธาตุเชิงชุม อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา และนำสวดมนต์ แล้วคณะเราก็ได้เถ้าธูปเทียนและดินศักดิ์สิทธิ์จากฐานพระธาตุเชิงชุมนั้น ขณะที่ข้าพเจ้าก้มลงกำดินและหยิบเถ้าธูปเทียนนั้น ได้ยินเสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ ชัดเจน พร้อมทั้งคำพูดห้อมล้อมขึ้นรอบข้างว่า **"พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จะต้องเป็นศูนย์รวมแห่งความร่มเย็น เป็นที่ชุมนุมของสิ่งดีงามเสมือนชื่อของพระธาตุเชิงชุม ซึ่งเป็นที่ประชุมรอยพระบาทของพระพุทธเจ้าถึง ๕ พระองค์ ตามความเชื่อมั่นศรัทธาของโบราณกาลที่ผ่านมา"** แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง จากนั้นต่างคนก็เดินเก็บดอกไม้ภายในวัดรอเวลาที่อาจารย์พรขึ้นไปบนกุฏิ **ท่านเจ้าคุณพระเทพวิมลเมธี** เจ้าคณะจังหวัดซึ่งท่านประจำอยู่ที่วัดพระธาตุเชิงชุมนั่นเอง ท่านเจ้าคุณกำลังฉันจังหัน ท่านดีใจและให้ความสนใจมาก ชวนอาจารย์พรพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย

ขณะที่กำลังเดินเก็บดอกไม้ภายในวัดอยู่นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาและมึนศีรษะมากคล้ายอาเจียนไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก แต่ก็ไม่ได้บอกให้ใครทราบ เกรงทุกคนจะเป็นห่วง เพราะจะต้องเดินทางทำงานกันอีกมากนัก มัวแต่ไม่สบายอยู่จะทำให้การทำงานล่าช้าลงอีก กำลังเก็บดอกทองอุไรอยู่ริมรั้ว *หูก็ได้ยินเสียงแผ่วแว่วแต่อึงคนึงคล้ายไม่พอใจดังอยู่รอบข้างว่า* **มองไปข้างหน้าซี เห็นหนองหารอันกว้างใหญ่ไหม รู้จักสกลนครแต่ไม่รู้จักหนองหาร จะมีใจนึกถึงสักนิดก็ไม่มี อุตส่าห์อดทนรอ ๆ ผู้ใจบุญเป็นสื่อเพื่ออนุโมทนากับงานของพระองค์ ให้เจ็บตัวสักนิดสำหรับสะกิดเตือนให้ไม่ลืมที่จะนึกถึง จนกว่าจะไปอนุโมทนาร่วม ณ ที่ผาน้ำหยาด ใกล้เขื่อนน้ำพุง และพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ บนเขาภูพาน**

ข้าพเจ้าสะดุ้งตกใจเล็กน้อย มองตรงไปข้างหน้า จริงซินะ มองเห็นน้ำบึงหนองหารกว้างไกลสุดสายตา ได้ชี้บอกให้ทุกคนได้เห็นว่า น้ำที่เห็นกว้างใหญ่นั้นคือหนองหาร แต่ไม่ได้บอกให้ใครได้ทราบถึงเรื่องราวที่ได้ยิน เพราะรู้สึกว่าตัวเองอาจจะไม่สบาย หูแว่วไปเอง เนื่องจากกำลังมึนและเวียนศีรษะอยู่ก็เป็นได้ แต่พอเดินกำลังจะก้าวขึ้นรถนั่นเอง ก็รู้สึกตัวว่าได้เหยียบก้อนหินเล็ก ๆ ก้อนหนึ่ง ลื่นหกล้มทันที เสียวแปลบที่ข้อเท้า รู้ตัวตอนนั้นทันทีเช่นเดียวกันว่าเท้าแพลงเสียแล้ว นั่งพับเพียบ ลุกขึ้นไม่ได้จนอาจารย์พรต้องมาพยุงจึงลุกขึ้นได้ พอขึ้นนั่งมาบนรถได้ไม่ถึงห้านาที ข้อเท้าก็บวมเป่งขึ้นมาปวดจนแทบจะทนไม่ได้ จึงได้แต่น้อมนึกขออภัยในความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ต่อจากนั้นก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสายสิทธิ์ พรแก้ว** แต่ไม่พบ พบแต่คุณนายของท่าน หลังจากที่ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักแล้ว ก็ตรงไปวัดป่าสุทธาวาส เพื่อกราบนมัสการรำลึกถึงพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถระ ณ พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ซึ่งสร้างเป็นอาคารสถาปัตยกรรมประยุกต์ที่น่าชมยิ่ง ประดับด้วยเครื่องปั้นดินเผา เป็นเรื่องราวชีวประวัติของท่าน ภายในเป็นที่เก็บและแสดงเครื่องอัฏฐบริขารที่ท่านเคยใช้สอย มีรูปหล่อของท่านประดิษฐานอยู่พร้อมทั้งอัฐิของท่าน ซึ่งแปรสภาพเป็นพระธาตุหลากสีสวยงาม น่าเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง ต่อจากนั้นคุณสาทรก็นำรถแล่นขึ้นสู่เขาภูพาน

รถแล่นคดเคี้ยววกวนไปบนเทือกเขาภูพาน ผ่านพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ ในที่สุดก็มาถึงผาน้ำหยาดใกล้เขื่อนน้ำพุง อันที่จริงทุกคนที่นั่งรถไปด้วยกันไม่มีใครทราบว่าผาน้ำหยาดอยู่ ณ ที่แห่งใดบนเทือกเขาภูพาน และอยู่ใกล้ไกลจากเขื่อนน้ำพุงสักเท่าใด ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณสาทรแล่นรถไปเรื่อย ๆ ก็แล้วกัน ในที่สุดข้าพเจ้าก็ได้ยินเสียงแผ่วแว่วอึงคนึงนั้นดังมาอีกว่า **ถึงจุดรวมผาน้ำหยาด อันเป็นชื่อซึ่งจะเป็นสัญลักษณ์ว่าจะมีน้ำหยาดหยดให้ความชุ่มชื่นอยู่ตลอดไป จงนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดผาน้ำหยาดนั้นเถิด ขออนุโมทนาจงปลอดภัยและสวัสดี ความเจ็บปวดจะหายไปเมื่อกลับจากเขื่อนลำปาว กาฬสินธุ์ถึงเขื่อนน้ำพุง หนองหารสกลนคร อย่าลืมสกลนครคือหนองหารในอดีต**

ข้าพเจ้าบอกให้คุณสาทรหยุดรถ สองข้างทางเป็นต้นไม้สูงใหญ่หนาทึบ มีทางแยกไปทางขวามือเขียนเป็นตัวหนังสือเล็ก ๆ ว่า ผาน้ำหยาด ๒ ก.ม. แล้วคุณสาทรก็ค่อย ๆ แล่นรถเข้าไปตามถนนลูกรังตามทางลูกศรชี้นั้น จนถึงผาน้ำหยาด ในที่สุดคณะเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ผาน้ำหยาดบนเขาภูพานนั้น ฝนโปรยเม็ดลงมาได้ยินเสียงกึกก้องกัมปนาทของเจ้าพ่อแห่งเทือกเขาภูพานดังมากับสายลมซึ่งกำลังพัดกรรโชกนั้นว่า **“หลักกั้นอาณาเขตป้องกันการรุกรานอีสานได้ปักเป็นจุดที่สี่แล้วจงสวัสดี”**

เมื่อเสร็จงานจากสกลนครแล้ว คณะเราก็ตกลงกันว่า จะต้องเลยต่อไปจังหวัดนครพนมชายแดนริมฝั่งโขงอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งยังเป็นอีสานรอบนอก แทนที่จะไปเขื่อนลำปาวกาฬสินธุ์ก่อน ทั้งนี้เพราะจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดภาคอีสานแต่อยู่ด้านใน จึงเป็นอันว่าข้าพเจ้าก็คงต้องทรมานจากเท้าแพลงต่อไป แต่อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าคิดว่าคงจะไม่ทรมานถึงกับทำงานไม่ได้ ดังนั้นคณะเราจึงได้ย้อนกลับเข้ามาจังหวัดสกลนคร อันมีหนองหารที่มีชื่อเสียงเป็นทะเลสาบกว้างใหญ่ มีเนื้อที่ถึง ๓๗ ตารางกิโลเมตร และเป็นสถานที่พักผ่อนน่าท่องเที่ยว แล้วมุ่งสู่จังหวัดนครพนมต่อไป

จังหวัดที่ ๔๗ นครพนม

ขณะที่รถแล่นจากสกลนครไปตามเส้นทางเพื่อเข้านครพนมนั้น ข้อเท้าที่แพลงนั้นยังคงปวดหนึบๆ อยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้านึกอธิษฐานในใจว่า คณะเรากำลังจะไปทำงานขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ จังหวัดนครพนม อันเป็นสถานที่ตั้งพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์ ขออำนาจแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของพระธาตพนมนั้น จงช่วยดลบันดาลให้ข้อเท้าที่กำลังปวดนี้ หายปวดบ้างเถิด อย่าให้ต้องรอถึงไปเขื่อนลำปาวกาฬสินธุ์แล้วต่อมาถึงเขื่อนน้ำพุงเลย

รถแล่นใกล้นครพนมเข้าไปทุกที สายลมเย็นพัดผ่านทุ่งนาข้าวกว้างไกลเข้ามาอยู่ตลอดเวลา คงจะเป็นสายลมพัดจากลำน้ำโขงกระมัง ความเย็นยะเยือกคล้ายถูกฝอยละอองน้ำ เย็นจากศีรษะถึงปลายเท้า แม้จะยังไม่หายปวดในทันที แต่ก็คลายไป รู้สึกสบายสดชื่นขึ้นมาก ข้าพเจ้าหลับตาสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ **มองเห็นสายน้ำไหลเอื่อยทอดยาวไปไกลจนสุดสายตา ในสายน้ำที่กระเพื่อมเป็นระลอกคลื่นเลื่อมพรายนั้น มีงูขนาดใหญ่มหึมา ไม่ทราบว่าจำนวนเท่าใด สีต่าง ๆ เกี่ยวกระหวัดกันราวกับสายรุ้ง พ่นละอองน้ำเป็นฝอย เมื่อฝอยละอองน้ำนั้นกระทบแสงแดด ก่อให้เกิดเป็นรุ้งวงกลมราวกับพระอาทิตย์ทรงกลด ในความรู้สึกนั้นบอกข้าพเจ้าว่า เทพพญานาคผู้พิทักษ์รักษาพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์**

คณะเราถึงตัวจังหวัดนครพนม ตอน ๑๔.๓๐ น. แวะรับประทานอาหารแล้วไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสมพร กลิ่นพงษา** แต่ไม่พบ เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักแล้ว ก็มุ่งตรงไปยังวัดพระธาตุพนมวรวิหาร อันเป็นที่ตั้งพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์ ริมฝั่งน้ำโขง ได้พบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพรัตนโมลี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านดีใจมาก เพราะท่านได้รู้จักกับอาจารย์พรและข้าพเจ้ามาก่อน ท่านได้มอบเศษอิฐพระธาตุพนมองค์เดิมซึ่งล้มนั้น ให้ไปบรรจุไว้ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และได้มอบน้ำมนต์ให้ด้วย ขณะนั้นพระธาตุพนมองค์ใหม่กำลังก่อสร้างอยู่ ซึ่งก็จวนจะเรียบร้อยอยู่แล้ว องค์พระอุรังคธาตุและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่เก็บได้ตอนพระธาตุพนมองค์เดิมล้มพังลงมานั้น ได้เก็บไว้มิดชิด ณ ที่แห่งหนึ่งภายในบริเวณนั้น ท่านเจ้าคุณบอกให้คณะเรากราบนมัสการ อาจารย์พรขอท่านเจ้าคุณให้เปิดให้ได้นมัสการอย่างใกล้ชิด แต่มีเหตุขัดข้องไม่สะดวกบางประการจึงยังไม่มีโอกาส แต่ในคราวต่อมาคณะเราก็ได้กราบนมัสการอย่างใกล้ชิด ซึ่งเรื่องราวนั้นข้าพเจ้าได้บันทึกไว้แล้วในหัวข้อเรื่อง **“ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ของพระธาตุพนม”** ซึ่งจะไม่ขอกล่าวซ้ำอีก

เป็นอันว่าคณะเราก็ได้อิฐศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งแทนนครพนม เพื่อไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วจึงได้กราบลาท่านเจ้าคุณพระเทพรัตนโมลี เพื่อทำงานต่อ ณ จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป ขณะที่รถแล่นออกจากพระธาตุพนมนั้น *ยังคงแว่วเสียงพายกระทบน้ำดังจ๋อม...แจ๋ม ๆ อยู่ไม่ขาดระยะ พร้อมทั้งเสียงเสมือนมีคนมาว่ายน้ำอยู่ใกล้ ๆ เสียงแผ่วกระซิบปลอบประโลม บอกว่า* **“แล้วกลับมาอีกนะ มาชมพระบารมีของพระอุรังคธาตุสัมมาสัมพุทธเจ้า...จะดูดพิษให้คลายความเจ็บปวด**

แต่จะหายเลยทีเดียวนั้นยังไม่ได้ จนกว่าจะได้ทำตามคำที่ได้ยินจากผาน้ำหยาดนั้นว่าให้หายจากความเจ็บปวด เมื่อไปเขื่อนลำปาวกาฬสินธุ์ ถึงเขื่อนน้ำพุงสกลนคร หนองหารในอดีต" ข้าพเจ้าน้อมรำลึกกราบขอบพระคุณท่านเทพพญานาคผู้มีความปรานี และสัญญาในใจว่าข้าพเจ้าจะกลับมาพระธาตุพนมอีกแน่นอน ในคราวที่จะเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากอีสานรอบใน เท้าที่แพลงแม้จะยังบวมเดินไม่ค่อยถนัด แต่ก็คลายความเจ็บปวดแทบจะไม่รู้สึก ขอท่านเทพพญานาคจงมีปีติโสมนัสในภูมิทิพย์ของท่านยิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วยเถิด

จังหวัดที่ ๔๘ อุบลราชธานี

คณะเราเดินทางถึงจังหวัดอุบลราชธานี ตอน ๒๐.๐๐ น. ตระเวนหาที่พักแรมจนอ่อนใจ เพราะความที่มาถึงอุบล ฯ นั้นเป็นเวลาค่ำคืน เพราะทุกคนต่างก็ไม่เคยมาที่จังหวัดอุบล ฯ นี้เลย จึงต่างคนต่างนึกวาดภาพไม่ออกว่าสภาพภูมิประเทศของอุบล ฯ เป็นอย่างไรบ้าง ดังนั้นเมื่อได้ที่พักเรียบร้อยแล้ว จึงต่างพักผ่อนกันเลยทีเดียว ผสมกับข้อเท้าของข้าพเจ้าแพลงเจ็บปวดอยู่แล้ว

ขณะเมื่อสวดมนต์ก่อนนอนนั้น พลันข้าพเจ้าได้ยินเสียงหวีดหวิวคล้ายเสียงลมพัดอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่ได้นึกอะไรมากนักจนเคลิ้มหลับไป *มองเห็นตัวเองพร้อมทั้งคณะยืนอยู่กลางแม่น้ำ มีฝูงปลาน้อยใหญ่มากมายกระโดดโลดเต้นเล่นน้ำกันอย่างมีความสุข สายน้ำไหลผ่านเกาะแก่งเป็นน้ำตกเล็ก ๆ กระจายไปทั่วลำน้ำนั้น สวยงามยิ่งนัก เสียงคนพูดกระจายมากับสายลมที่หวีดหวิวนั้นว่า* **"แก่งสะพือกลางลำน้ำมูล ซึ่งหล่อเลี้ยงชีวิตชาวอีสานแถบนี้ จงตามมาชมความงดงามของแก่งสะพืออันเลื่องลือ เพื่อจะได้กระพือพัดภัยพิบัติทั้งหมดให้สิ้นไปจากแผ่นดิน แล้วจงไปปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสานเป็นจุดที่ห้า ณ เขื่อนสิรินธรอันสวยงาม ซึ่งเป็นเขื่อนเอนกประสงค์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของแผ่นดินอีสาน ที่สร้างกั้นลำน้ำโดมน้อย"** ข้าพเจ้าสะดุ้งตกใจตื่น พอรุ่งเช้าได้บอกอาจารย์พรและคุณสาทรว่าคณะเราจะต้องไปเขื่อนสิรินธร แต่ต้องผ่านแก่งสะพือก่อน ฉะนั้นพอ ๐๗.๐๐ น. ของวันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ จึงได้ออกจากที่พักแล่นรถออกมา เพื่อหาทางไปแก่งสะพือและเขื่อนสิรินธร

การไปเขื่อนสิรินธรต้องแล่นรถไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๗ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุบลฯ ถึง ๗๔ กิโลเมตร ขณะที่รถแล่นไปเรื่อย ๆ ข้าพเจ้าพูดเปรย ๆ ขึ้นว่า *"ทำไมนะถึงได้ชื่อว่าแก่งสะพือ น่ากลัวว่าลมคงจะกระพือพัดทั้งวันทั้งคืนกระมัง"* ทุกคนต่างคนต่างหัวเราะขึ้นพร้อมกัน และพูดวิจารณ์กันไปต่าง ๆ ตามความถนัดของแต่ละคนที่จะมีความคิดเห็น พอรถแล่นมาถึงบริเวณที่เรียกว่าแก่งสะพือ ช่างเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ลมได้พัดกรรโชกมาอย่างรุนแรง พัดทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างปลิวว่อนฝุ่นตลบอบอวล รถที่แล่นอยู่โยกไปตามแรงลมแทบจะเรียกว่าจะโดนถูกลมหอบ คุณสาทรต้องค่อย ๆ แล่นรถช้า ๆ คลานหาที่จอด จนเมื่อรถจอดแล้วก็ยังลงจากรถไม่ได้ เพราะลมแรงเหลือเกิน เสียงลมพัดต้องสายน้ำที่กำลังไหลผ่านแก่งกลางลำน้ำมูล ผสมกับเสียงลมที่พัดต้องใบไม้เป็นเสียงกระพือจริง ๆ ทุกคนที่ไปในคณะพูดเป็น

เสียงเดียวกันโดยไม่ต้องอธิบายว่า **แก่งสะพือจริง ๆ** ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ดิ่งวูบลง ได้ยินเสียงเคล้ามากับเสียงกระพือพัดนั้นว่า **“จะกระพือพัดภัยพิบัติทุกสิ่งให้หมดสิ้นไป จะคงไว้แต่ความสวยงามน่าชื่นชมเหนืออีสานแถบนี้ เช่นเดียวกับความสวยงามของแก่งสะพือ ในขณะยามลมสงบที่น้ำไหลไปกระทบแก่งตามความแรงของสายน้ำเท่านั้น”** แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง ข้าพเจ้ารู้สึกตัวขึ้น ลมภายนอกก็เงียบสงบลงเช่นกัน ทุกคนจึงลงจากรถเดินเที่ยวชมความงดงามของแก่งสะพือ ซึ่งน้ำกำลังไหลเอื่อยผ่านไปตามแก่งซึ่งมีโขดหินสูง ๆ ต่ำ ๆ น้ำกระเซ็นเป็นละอองฝอยยามต้องแสงอาทิตย์ มองดูระยิบระยับราวกับเพชรส่องประกาย คงจะเป็นอยู่และคงสวยงามอยู่เช่นนี้ชั่วนาตาปี แล้วคณะเราก็จากแก่งกระพือสู่เขื่อนสิรินธร ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่งดงามน่าชมมาก อาจารย์พรถามขึ้นว่าจะต้องนำดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ จุดใด ข้าพเจ้าเข้าสมาธิได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“จงปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสานเป็นจุดที่ห้า ณ ชายป่าริมเขื่อนสิรินธรนั้น”**

ชายป่าริมเขื่อนสิรินธรเงียบสงัด จนเกิดความรู้สึกวิเวกวังเวง อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ เสียงดังก้องไปทั่วแนวไพร และผืนน้ำในเขื่อนนั้น เมื่อเสียงสวดมนต์ของคณะเราเงียบสงบลง ขณะที่ทุกคนก้มลงกำดิน เสียงลมพัดเกรียวกราวต้องใบไม้ในป่าดังซัดซ่าผสมกับเสียงน้ำเป็นระลอกคลื่นในเขื่อนสิรินธร เกิดความรู้สึกชุ่มชื่นเย็นฉ่ำ ได้ยินเสียงลอยแว่วมากับสายลมที่พัดมาเหนือแผ่นน้ำนั้นว่า **“ความอุดมสมบูรณ์จะต้องแผ่ไปทั่วแผ่นดินอีสานที่น้ำในเขื่อนนี้กระจายไปถึง ขออนุโมทนา”** ต่อจากนั้นคณะเราก็แล่นรถไปเที่ยวชมดูช่องเม็ก เขตติดต่อแดนลาว ซึ่งอยู่ห่างจากเขื่อนสิรินธรไปไม่ไกลนัก แล้วจึงได้แล่นรถกลับเข้ามาในตัวจังหวัดอุบลราชธานีอีกครั้งหนึ่ง ไปวัดทุ่งศรีเมือง แต่ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชรัตโนบล** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้น้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระลูกวัดของท่าน และขอเก็บดอกไม้ จากนั้นก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายประมูล จันทร์จำนงค์** แต่ก็ไม่พบ ได้พบแต่ทหารยาม จึงขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักและฝากหนังสือไว้ให้ท่านผู้ว่าฯ เมื่อไม่พบใคร คณะเราก็เตรียมตัวเดินทางต่อไปจังหวัดศรีสะเกษต่อไป แต่ก่อนที่จะออกจากตัวจังหวัดอุบลราชธานี เท้าของข้าพเจ้าซึ่งแพลงนั้น แม้จะไม่เจ็บปวดมาก แต่ก็บวมเป่งขึ้นอีกเพราะความที่เดินมาก จนทำให้ทุกคนในคณะเป็นห่วง จึงต้องแวะหาหมอเพื่อพันข้อเท้า ซึ่งหมอท่านนี้เป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณได้ให้การรักษาเป็นอย่างดี และให้ยาแก้อักเสบมารับประทานด้วย ทำให้ทุกคนเบาใจไปได้

จังหวัดที่ ๔๙ ศรีสะเกษ

ระยะทางจากอุบล ฯ ถึงศรีสะเกษ ๖๒ กิโลเมตร คณะเราจึงมาถึงตัวจังหวัดศรีสะเกษตอน ๑๖.๑๕ น. ตรงไปวัดมหาพุทธาราม พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชจินดามุนี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านดีใจที่ได้พบอาจารย์พรเพราะคุ้นเคยกันมานาน ท่านบอกว่าท่านได้ฝันเห็นอาจารย์พรเมื่อ ๒-๓ วันก่อน ไม่นึกว่าจะได้พบจริง ๆ เมื่อได้น้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้จากภายในวัดแล้ว คณะเราได้กราบลาท่านเจ้าคุณ เพราะเกรงจะเย็นมาก ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสมบูรณ์ ไทยวัชรมาศ** แต่ก็ไม่พบ พบแต่เด็กเฝ้าบ้าน จึงขอเก็บ

ดอกไม้และฝากหนังสือไว้ให้ท่านผู้ว่า ฯ อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า ได้น้ำมนต์และไปบ้านผู้ว่า ฯ แล้ว คราวนี้จะต้องไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากที่ไหนในศรีสะเกษนี้ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิเพื่อจะถามจากพ่อฤๅษี แต่ยังไม่ทันจะซักถามสิ่งใดจากพ่อฤๅษี ก็ได้ยินเสียงห้าวทุ้มดังก้องมาว่า **"เขตเขาพระวิหารยังอยู่ระหว่างภัยอันตราย จงไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ศาลหลักเมืองศรีสะเกษ ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขอร่วมอนุโมทนา"** เมื่อทราบดังนั้นคุณสาทรจึงวนรถหาศาลหลักเมือง แล้วคณะเราก็ได้ดินและเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองศรีสะเกษนั้น แล้วก็มุ่งหน้าสู่จังหวัดสุรินทร์ต่อไป

จังหวัดที่ ๕๐ สุรินทร์

ถึงตัวจังหวัดสุรินทร์ตอน ๑๙.๑๕ น. ทุกคนเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางจึงแวะหาที่พักแรม ข้าพเจ้ารู้สึกจะแย่กว่าเพื่อน ไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเอง นับแต่รถแล่นเข้าเขตจังหวัดสุรินทร์ *สองข้างทางที่รถแล่นไปเป็นป่าทึบ มองเห็นแต่ช้างเข้าแถวชูงวง ส่งเสียงอึงคนึง แสดงความปรีดาปราโมทย์กับงานของพระองค์คืนนั้นตลอดทั้งคืนราวกับมีงานฉลองสมโภช ข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิพบพ่อฤๅษี พ่อให้คำแนะนำว่าจงสวดมนต์แผ่เมตตาธรรมแก่มวลสัตว์เหล่านี้ ขอให้จงมีแต่ความปีติโสมนัสสงบสุขตลอดไป ข้าพเจ้าได้กระทำตามจนเคลิ้มหลับไป*

รุ่งขึ้นวันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ แต่เช้า ๐๗.๐๐ น. ออกจากที่พักแรมตรงไปศาลหลักเมือง อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วสวดมนต์ *เสียงของช้างและมวลเหล่าสัตว์ทั้งหลายในป่าดังอึงคนึงขึ้นอีก พร้อมทั้งเสียงพูดห้าวทุ้มผสมคละเคล้ามาว่า* **"แผ่นดินอีสานเป็นที่รู้จักกันไปทั่วแคว้นแดนไกลเพราะช้างสุรินทร์ จงภาคภูมิใจในแผ่นดินอีสานเถิด ขอฝากสิ่งแทนจากศาลหลักเมืองไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความมั่นคงถาวรแห่งแผ่นดิน ช้างเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นหนึ่งมีอยู่ในแผ่นดินอีสาน"**

เมื่อได้ดินและเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองแล้วก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายฉลอง กัลยาณมิตร** ได้พบท่านผู้ว่า ฯ ซึ่งให้การต้อนรับด้วยความยินดี และแนะนำให้รู้จักกับบิดาของท่าน ซึ่งสนใจในการนั่งสมาธิวิปัสสนา เมื่อแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ให้ทราบ และขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้ว คณะเราก็ตรงไปยังวัดกลาง พบท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด **พระสิทธิการโกศล** ซึ่งท่านให้การต้อนรับดีมากเช่นเดียวกัน เพราะท่านเคยรู้จักกับอาจารย์พรมาก่อน เมื่อเสร็จสิ้นงานที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว คณะเราก็ได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

จังหวัดที่ ๕๑ บุรีรัมย์

ขณะที่กำลังเดินทางจากสุรินทร์เพื่อไปยังบุรีรัมย์นั้น ข้าพเจ้าเริ่มเกิดความรู้สึกหนักอึ้งง่วงงุนอย่างบอกไม่ถูก จึงได้หลับตาคิดว่าจะขอหลับสักงีบหนึ่ง กว่ารถจะแล่นถึงบุรีรัมย์ก็คงจะหายง่วงพอดี ขณะที่กำลังเคลิ้มจะหลับนั้น *เป็นเสมือนหนึ่งตัวเองเดินเข้าไปในปราสาทมหึมา เงียบวังเวง ได้ยินเสียงคล้ายหูกทอผ้าดังมาเป็นระยะ ๆ แล้วมีเสียงคนคุยกันคล้ายจงใจให้ได้ยิน ใจความว่า* **“ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ แต่แรกเดิมทีเดียวแผ่นดินนี้รุ่งเรืองยิ่งใหญ่แต่โบราณกาลมา แต่เพราะความมัวเมาอำนาจ หลงระเริงไร้ศีลธรรม เร่าร้อน จึงทำให้ทุกสิ่งเสื่อมสลายลง ยังคงไว้แต่ซากอันบ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ ขอจงอธิษฐานให้มีเมตตาธรรม ความร่มเย็น ความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์จะได้บังเกิดขึ้นโดยทั่วไป”**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัว รถได้แล่นเข้าตลาดตัวเมืองบุรีรัมย์พอดีตอน ๑๑.๐๐ น. จึงแวะรับประทานอาหารแล้วไปยังศาลหลักเมืองบุรีรัมย์ อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดานำสวดมนต์ ได้ยินเสียงเชิญชวนดังขึ้นว่า **“จะไม่แวะเวียนมาพนมรุ้ง อันเป็นซากแสดงความยิ่งใหญ่ในอดีตละหรือ แม้ว่าจะเสื่อมสลายแล้ว แต่ก็ยังคงความสวยงามยิ่งใหญ่น่าภาคภูมิใจ ขอจงได้รับแสงสว่างดุจสายรุ้ง เสมือนปราสาทหินเขาพนมรุ้งเถิด สิ่งแทนทั้งหมดของบุรีรัมย์รวมอยู่ที่ศาลหลักเมืองนั้นแล้ว”** *ครั้นแล้วก็มีเสียงสวดมนต์ให้พร เป็นท่วงทำนองไพเราะคล้ายเสียงสวดในโบสถ์พราหมณ์* ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรแล้วคณะเราก็ตัดสินใจกันว่า เมื่อไปวัดเจ้าคณะจังหวัดและบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ก็จะมุ่งสู่ปราสาทหินเขาพนมรุ้งอันเลื่องลือในอดีตนั้น

เมื่อได้ดินและเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองแล้วก็ตรงไปวัดอิสาน พบ**ท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาราม** เจ้าคณะจังหวัด ท่านเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกับอาจารย์พร ท่านดีใจมากที่ได้พบอาจารย์พร เมื่อได้น้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้พอสมควรแล้ว คณะเราก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายบำรุง สุขบุษย์** แต่ไม่พบได้พบแต่ธิดาของท่านผู้ว่า ฯ เมื่อขอเก็บดอกไม้และฝากหนังสือไว้ให้แล้ว ก็มุ่งขึ้นสู่ปราสาทหินเขาพนมรุ้งทันที

ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง อยู่ในเขตอำเภอนางรอง แต่อยู่ระหว่างอำเภอนางรองกับอำเภอประโคนชัย ตั้งอยู่บนยอดเขา เส้นทางขึ้นก่อนถึงตัวปราสาทหินเขาพนมรุ้งนั้นสวยงามมาก ผ่านเขตทหารอากาศ มีบึงใหญ่อยู่ใกล้ตัวปราสาท ตัวปราสาทมีกำแพงล้อมรอบ ตามซุ้มประตูและกำแพงแกะสลักเป็นลวดลายงดงามยิ่งนัก สร้างขึ้นตามศิลปะสมัยลพบุรี ทางกรมศิลปากรสันนิษฐานว่า สร้างขึ้นเพื่อเป็นเทวาลัยในศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไวษณพนิกาย อันนับถือพระนารายณ์เป็นใหญ่ ภาพสลักส่วนมากจึงเป็นเรื่องราวของรามเกียรติ์ ในปราสาทเป็นท้องพระโรง มีหลังคาและมุข ๔ ด้าน นับเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ ขณะที่คณะเราไปถึงนั้น ทางกรมศิลปากรกำลังทำการบูรณะซ่อมแซมอยู่

ขณะที่คณะเรากำลังเดินชมตัวปราสาทอยู่นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายมีครอบแก้วมาสวมครอบรอบตัว ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ได้ยินแต่เสียงหัวเราะห้าวลึก* พร้อมทั้งคำพูดว่า **"ปีติโสมนัสยิ่งนักที่แวะเวียนมา ขอจงได้รับแต่ความสุขสมรื่นรมย์ประดุจชื่อบุรีรัมย์ เมืองแห่งความรื่นรมย์นั้นเถิด ขออนุโมทนา"** คณะเราได้จุดธูปเทียนกลางปราสาทนั้น แล้วนึกอธิษฐานจิตแผ่เมตตาธรรม เสียงแผ่วแว่วคล้ายเสียงสวดมนต์ในโบสถ์ยังคงดังทยอยอยู่ไม่ขาดระยะ อากาศบนปราสาทหินเขาพนมรุ้ง ปลอดโปร่งเย็นสบาย เวลาขณะนั้น ๑๖ นาฬิกาแล้ว บรรยากาศเริ่มเงียบวังเวง คณะเราจึงอำลาปราสาทหินเขาพนมรุ้งอันให้ความประทับใจ มุ่งหน้ากลับผ่านนครราชสีมา เมืองของแม่ย่าโมตอน ๑๙ นาฬิกา แล้วเลยเข้ากรุงเทพ ฯ ตั้งใจกันไว้ว่า เมื่อเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากอีสานรอบใน จะเริ่มต้นที่จังหวัดนครราชสีมาหรือโคราชในอดีต เพราะการเดินทางครั้งนี้ทุกคนเหน็ดเหนื่อยพอสมควรแล้ว ดังนั้นจึงมุ่งหน้ากลับกรุงเทพมหานคร ถึงบ้านพักของคุณสาทรที่ทุ่งมหาเมฆ ตอน ๒๒.๑๕ น. ถึงบ้านพักที่บางลำภู ๒๓ นาฬิกาพอดี รวมระยะทางการเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินอีสานรอบนอกทั้งหมด ๓๑๙๑.๔ กิโลเมตรพอดี

การเดินทางครั้งที่ ๑๔
(อีสานรอบใน)

ใช้เวลาพัก ๑ อาทิตย์ พร้อมทั้งตรวจเช็คอัดฉีดรถเพื่อการเดินทางครั้งต่อไป เพราะพระองค์รับสั่งว่าการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากแผ่นดินอีสานนั้น อย่าให้มีจังหวัดจากภาคอื่นมาคั่น ดังนั้นคณะเราจึงตัดสินใจเดินทางมุ่งอีสานรอบในอีกครั้งหนึ่ง ในคราวครั้งนี้ตั้งใจกันไว้ว่า จะเดินทางภาคอีสานให้เสร็จสิ้นทั้งหมด

ในการเดินทางครั้งนี้ เนื่องจากคุณสาทร คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ไม่มีเวลาว่างพอ จึงได้ให้คุณกำพล จัตุทะศรี ทำหน้าที่สารถีแทน โดยมีคุณพิภพ รัตนสุวรรณ เป็นผู้ช่วย คณะที่ร่วมเดินทางครั้งนี้มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณสุนีพันธ์ จัตุทะศรี คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ และข้าพเจ้า โดยความตั้งใจเดิมคือจะเริ่มการทำงานกันที่จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดที่ ๕๒ นครราชสีมา

เพราะการเดินทางครั้งนี้กระชั้นชิดกับครั้งก่อนเกินไป การตรวจสภาพรถจึงยังไม่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ประกอบกับเห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยของคณะเรา คุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์ จึงมีความเอื้อเฟื้อให้ขอยืมรถตู้โตโยต้า ไฮเอท ซึ่งนั่งได้สบายกว่ายานพาหนะของเราเอง ซึ่งเป็นรถตู้โตโยต้า ไดน่า

คณะเราออกเดินทางกันตอนเช้า ๐๖.๒๐ น. ของวันพุธที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๒ ทุกคนสดชื่นแจ่มใส รถแล่นผ่านมาจนถึง อ.มวกเหล็ก อาจารย์พรได้ชวนคณะเราแวะเข้าไปเที่ยวชมมหาจุฬาอาศรม เมื่อออกจากมหาจุฬาอาศรมมาแล้วเดินทางต่อไป ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มผิดปกติ มีอาการวิงเวียนคล้ายเมารถ หนักอึ้งและมึนตื้อในสมอง อยากจะหลับตาอย่างเดียว จนในที่สุดลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ได้ยินแต่เสียงเกวียนออด...แอด...ออด...แอด ๆ ผสมกับเสียงกระดึงคอวัว แล้วไม่นานภาพโคเทียมเกวียนเป็นขบวนยาวกำลังมุ่งหน้าฝ่าเข้าไปในป่า ต้นไม้สูงใหญ่ คล้ายกับขบวนโคเทียมเกวียนนั้น เดินขึ้นเนินสูงขึ้นไปทุกที จนมองเห็นภูเขาสองลูกตั้งเคียงคู่กัน เปิดปากช่องไว้สำหรับขบวนเกวียนคาราวานให้ผ่านเข้าไป เสียงสัตว์ป่านานาชนิด ร้องเซ็งแซ่คละเคล้ามากับเสียงสายลมเกรียวกราวหวีดหวิว คล้ายเสียงนั้นผสมกลมกลืนกันเป็นคำพูดว่า* **“จงมานำสิ่งแทนเพื่อบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ ที่เมืองเสมา สูงเนิน โคราปุระ สัญลักษณ์แห่งเมืองนครราชสีมาหรือเมืองโคราชในอดีต”** *แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง ยังคงไว้แต่แสงสว่างนวลคล้ายแสงจันทร์จ้าวยามคืนเพ็ญ สายลมพัดมาแผ่วเบา กลิ่นแป้งร่ำโชยมาอ่อน ๆ กับสายลมนั้น ครั้นแล้วก็มองเห็นคล้ายชายสะไบสีใบตองอ่อนบางเบาสะบัดปลิวอยู่ไหว ๆ ข้าพเจ้านึกอยู่ว่าชายสะไบของใครกันนะ ไม่ช้าก็มองเห็นร่างของเจ้าของสะไบลางเลือน แล้วก็ได้ยินเสียงผู้หญิงหลายคนหัวเราะกันคิกคักและคำพูดว่า* **“แม่ย่าโมมารับแล้ว...ยังไม่รู้เรื่องอีก”** *ข้าพเจ้านึกกราบขออภัยและขอบพระคุณ*

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวขึ้นเต็มที่ หายจากอาการวิงเวียนและมึนตื้อ ได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราต้องไปเมืองเสมาและโคราปุระ อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า “แล้วอยู่ที่ไหนล่ะ เมืองเสมาและโคราปุระนั้นน่ะ” ในคณะเราที่ไปด้วยกันไม่มีใครทราบเลย ข้าพเจ้าจึงต้องเข้าสมาธิถามจากพ่อฤษี ขณะนั้นรถได้แล่นเข้าสู่อำเภอสูงเนิน ข้าพเจ้าได้ยินคล้ายใครมากระซิบอยู่ริมหูว่า **“เมืองเสมาและโคราปุระก็อยู่สูงเนินนี่แหละ”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร และในที่สุดคณะเราก็หาเมืองเสมาและโคราปุระพบ และได้ดินศักดิ์สิทธิ์จาก ณ ที่นั้นนั่นเอง ขณะที่กำลังสวดมนต์และช่วยกันกำดินศักดิ์สิทธิ์นั้น *เสียงสวดมนต์ให้พรราวกับมีพระภิกษุสงฆ์จำนวนมากมายอยู่ภายในโบสถ์ ที่ล้อมรอบด้วยใบเสมาเป็นเขตกั้นนั้น แล้วเสียงแซ่ซ้องอนุโมทนาก็ก้องกังวานขึ้นว่า* **“สาธุ...จงปลอดภัยและเจริญงอกงามสูงเนินในสิ่งทั้งปวง”**

จากนั้นก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเลิศ หงษ์ภักดี** แต่ไม่พบ ได้พบคุณนายตรูจิต หงษ์ภักดี ซึ่งให้ความสนใจและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อคณะเราขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักแล้วก็มุ่งหน้าไปวัดพรหมราช อำเภอปักธงชัย ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัด พบ **ท่านเจ้าคุณพระสีหราชสมาจาร** ท่านดีใจมาก เพราะท่านสนใจงานทางด้านนี้ และท่านเคยมาที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณที่บางลำภูหลายครั้ง และบอกไว้ว่าถ้ามีโอกาสจะไปเยี่ยมคณะเราถึงแคมป์สน เมื่อได้น้ำมนต์จากท่านและขอเก็บดอกไม้ภายในวัดเรียบร้อยแล้ว คณะเราก็มุ่งหน้าสู่อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของข้าพเจ้าเอง

จังหวัดที่ ๕๓ ร้อยเอ็ด

ถึงบ้านที่ซึ่งเป็นที่เกิดและให้ความอบอุ่นมาแต่เล็กแต่น้อยนั้น ในเวลา ๒๐.๒๐ น. คุณแม่และพี่ ๆ ของข้าพเจ้าดีใจมากที่ได้มีโอกาสร่วมงานของพระองค์ จัดสถานที่พักและอาหารไว้ต้อนรับคณะเราทั้ง ๘ คน คืนนั้นข้าพเจ้านอนหลับอย่างเป็นสุข ในความหลับนั้นข้าพเจ้าฝันไปว่า *มีกลุ่มคนมากมายนับจำนวนเป็นพัน ๆ ทั้งผู้หญิงผู้ชายและเด็ก ล้วนต่างแต่งตัวสวยงามสะอาดยืนเป็นระเบียบอยู่ชายป่า ทุกคนต่างจ้องมองไปยังกลางทุ่งโล่ง ซึ่งมีอาณาเขตกว้างไกลสุดสายตา น้ำเจิ่งนองผสมกับแสงแดดส่องต้องพื้นน้ำวาบวับจนแทบจะทนมองดูไม่ได้ ที่กลางทุ่งโล่งนั้นดูประหนึ่งกำลังจะมีพิธีแรกนาขวัญ เสียงมโหรีผสมกับเสียงแคน เสียงกระดึงคอวัว เสียงเหล่านี้อ่อนหวานราวจะอ้อนวอนแสงแดดแผดจ้า ซึ่งระยิบระยับจนแสบนัยน์ตานั้นให้ผ่อนแสงลง เสียงแผ่วต่ำคล้ายลมครางกลางทุ่งโล่งเป็นคำพูดคละเคล้าผสมมากับเสียงดนตรีว่า* **“ทุ่งกุลาร้องไห้กว้างไกลกินเนื้อที่ถึง ๖ จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด ยโสธร มหาสารคาม บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ จงนำดินจากทุ่งกุลาร้องไห้ ฝากไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อโยงใยให้ความอุดมสมบูรณ์บังเกิดขึ้นเหนือทุ่งกุลาร้องไห้ ทุ่งกุลาร้องไห้จะกลายเป็นทุ่งแห่งความรื่นรมย์อุดมสมบูรณ์”** ข้าพเจ้าตกใจตื่นขึ้น จิตใจยังสั่นวาบหวิว นึกถึงทุ่งกุลาร้องไห้ทำไมนะจึงได้ชื่อว่าทุ่งกุลาร้องไห้ ข้าพเจ้านึกย้อนถึงอดีตเมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ พ่อแม่เคยเล่าตำนานของทุ่งกุลาร้องไห้ให้ฟังว่า-

> ***“กุลา”*** *เป็นชนเผ่าหนึ่งซึ่งเป็นพวกที่ชอบเดินทางค้าขายระหว่างเมืองต่าง ๆ ในสมัยโบราณ พวกชนเหล่านี้มีความอดทนบึกบึนเป็นเยี่ยม แต่เมื่อเดินทางมาร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำ มาเจอเอาทุ่งกว้างแห่งนี้เข้าก็ได้รับความทุกข์ยากอย่างแสนสาหัส เพราะท้องทุ่งอันไพศาลนี้ นอกจากจะแห้งแล้งจนหาแหล่งน้ำไม่พบแล้ว ในทุ่งโล่ง ที่มองเห็นแผ่นดินแตกระแหงไกลไปสุดลูกหูลูกตานั้น ก็หาที่หมายไม่เจอ ได้แต่หลงวนเวียนอยู่กลางทุ่ง ไม่มีต้นไม้แม้สักต้นเดียว ด้วยความหิวโหยและความสิ้นหวัง ทำให้พวกกุลาซึ่งมีความบึกบึนเป็นเยี่ยมนั้น ถึงกับร่ำไห้ด้วยความสิ้นหวังในชีวิต และพอถึงหน้าฝน น้ำฝนจะเจิ่งนองเป็นทะเล มองหาฝั่งไม่พบเช่นเดียวกัน ทุ่งกุลานี้กินเนื้อที่กว้างไกลมากทีเดียว”*

ดังนั้นพอสว่างรุ่งเช้าวันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม ๒๕๒๒ ตื่นขึ้นมาข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะว่าพวกเราจะต้องไปทุ่งกุลาร้องไห้ ข้าพเจ้าได้ถามคุณแม่และพี่ ๆ ของข้าพเจ้าว่าทุ่งกุลาร้องไห้อยู่ที่ไหน ก็ได้รับคำตอบว่าไม่ไกลไปจากบ้านเกิดของข้าพเจ้านักเลย ดังนั้นทุกคนจึงได้เตรียมตัวเดินทางไปทุ่งกุลาร้องไห้ ออกจากบ้านมาได้ไม่นานนักก็ถึงบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ คณะเราได้ดินจากตำบลพรหมเทพ อำเภอท่าตูม

เขตจังหวัดสุรินทร์ เวลา ๐๙.๓๐ น. ได้ดินจากทุ่งกุลาร้องไห้อำเภอสุวรรณภูมิ เขตจังหวัดร้อยเอ็ด เวลา ๑๑.๔๕ น. และได้ดินทุ่งกุลาร้องไห้ จากอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เขตจังหวัดมหาสารคาม เวลา ๑๓.๐๐ น. ขณะที่ทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์จากทุกแห่งในเขตทุ่งกุลาร้องไห้นั้น ข้าพเจ้าไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก ตกอยู่ในภาวะกึ่งสำนึกและคอยจะลืมเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างอยู่ตลอดเวลา ขณะที่ลืมตัวไปนั้น *จะมองเห็นเส้นทางหลายสายพาดผ่านไปบนท้องทุ่งอันกว้างใหญ่ไพศาล มีลำน้ำทอดตัวไปตามแนวขนาน ดูประหนึ่งเป็นคลองชลประทานสองข้างทางและสองฟากฝั่งน้ำ เป็นท้องทุ่งข้าวเขียวชะอุ่มประดุจปูด้วยพรมกำมะหยี่อันมีค่า สายลมพัดโชยพาให้ต้นข้าวโยกไหวเป็นคลื่นโอนเอนไปตามแรงลม เสียงพูดคล้ายปลอบประโลมแว่วมากับสายลมนั้นว่า* **“อีกไม่นานนัก ทุ่งกุลาร้องไห้จะกลายเป็นทุ่งแห่งความรื่นรมย์อุดมสมบูรณ์ จงตั้งจิตอธิษฐานให้ทุกคนมีน้ำใจเสียสละเพื่อความร่มเย็น”**

ในขณะที่ตระเวนเพื่อนำดินจากทุ่งกุลาร้องไห้นั้น อาจารย์พรได้พาคณะเราแวะชมโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรที่อำเภอสุวรรณภูมิ ซึ่งก็ได้รับการต้อนรับอย่างดีจากหัวหน้าโครงการ คือ คุณพิสิษฐ์ สิทธิวาส ซึ่งได้อธิบายให้ฟังว่า เนื้อที่ของทุ่งกุลาร้องไห้นั้นมีถึง ๒.๑ ล้านไร่ กินอาณาเขตถึงหกจังหวัด แต่เฉพาะที่จังหวัดร้อยเอ็ดนี้ เป็นเนื้อที่ของทุ่งกุลาร้องไห้ถึง ๖๐% คือพื้นที่ของอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอสุวรรณภูมิ และอำเภอเกษตรวิสัย ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกภูมิใจขึ้นมาเงียบ ๆ ว่า ข้าพเจ้าเกิดมากลางทุ่งกุลาร้องไห้อันเป็นสัญลักษณ์อีกอันหนึ่งในแผ่นดินอิสาน อันเคยรุ่งเรืองและยิ่งใหญ่มาแล้วในอดีต

เมื่อได้ดินจากทุ่งกุลาร้องไห้จนครบแล้ว คณะเราก็เดินทางสู่ตัวจังหวัดร้อยเอ็ด ไปนำเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมือง ณ ที่บึงพลาญชัย อันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด แล้วไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายศักดา อ้อพงษ์** เพื่อรายงานให้ทราบว่าคณะเรามาทำอะไรในจังหวัดร้อยเอ็ดนี้ และขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพัก แต่คณะเราก็ไม่ได้พบท่านผู้ว่าฯ ได้พบแต่ธิดาของท่าน จากนั้นก็เลยไปวัดกลางมิ่งเมือง ไม่พบ**เจ้าคุณพระสุนทรธรรมประพุทธ** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้น้ำมนต์ของท่านจากพระลูกวัด แล้วขอเก็บดอกไม้ภายในวัด แล้วคณะเราก็รีบมุ่งตรงสู่จังหวัดยโสธรต่อไป

จังหวัดที่ ๕๔ ยโสธร

จากจังหวัดร้อยเอ็ดถึงจังหวัดยโสธรระยะทางไม่ไกลนัก คณะเราจึงมาถึงยโสธรตอน ๑๗ นาฬิกา ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน เพราะเกรงจะมืดค่ำซึ่งเป็นเวลาที่ไม่เหมาะในอันที่จะไปรบกวน ได้ทราบว่าท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ชื่อ **นายกาจ รักษ์มณี** เพิ่งย้ายมาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งคณะเราได้เคยไปมาแล้ว แต่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะเราไม่มีโอกาสได้พบ เพราะท่านไปราชการในกรุงเทพมหานคร ที่ยโสธรนี้ก็เช่นกัน คณะเราก็ไม่มีโอกาสได้พบท่านอีก เพราะยังไม่กลับจากที่ทำงาน ได้พบแต่คุณนายบุญเรือน รักษ์มณี ภริยาของท่าน ซึ่งให้ความสนใจและต้อนรับคณะเราด้วยความยินดี พร้อมทั้งได้มอบปัจจัยบริจาคมาเพื่อร่วมในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วย ซึ่งเป็น

ครั้งแรกและจังหวัดแรกที่คณะเราได้รับบริจาคนับตั้งแต่เดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ มา เมื่ออาจารย์พรได้เล่าถึงโครงการต่าง ๆ และขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักได้พอสมควรแล้ว คณะเราก็บอกลาเพื่อไปวัดมหาธาตุ ไปพบ**ท่านเจ้าคุณพระญาณโสภณ** เจ้าคณะจังหวัดเพื่อขอน้ำมนต์และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด

เมื่อเสร็จกิจที่วัดมหาธาตุแล้ว อาจารย์พรก็ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า “ที่ยโสธรนี้ พระองค์ท่านรับสั่งให้คณะเราไปนำอะไรจาก ณ ที่แห่งใด นี่ก็เย็นมากแล้ว” ไม่มีความผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าเลย จึงตอบอาจารย์พรไปว่า พระองค์ท่านคงจะให้คณะเราไปที่ศาลหลักเมือง เพื่อนำเถ้าธูปเทียนกันละกระมัง จึงยังไม่รับสั่งสิ่งใด ดังนั้นจึงเป็นอันตกลงคณะเราได้มุ่งตรงไปศาลหลักเมืองในทันที เพราะขณะนั้นเวลา ๑๘ นาฬิกาแล้ว แต่แม้กระนั้นดวงอาทิตย์ก็ยังไม่ลับไปจากขอบฟ้า แต่คล้อยต่ำลงมากแล้ว สาดแสงต้องจับกลุ่มเมฆสีเทาให้กลายเป็นแสงสีหมากสุกอาบฉาบไปทั่วท้องฟ้า เว้นไว้แต่ริมขอบฟ้าเท่านั้นที่ยังคงเป็นสีเหลืองอร่ามราวกับขลิบด้วยทองคำ

ขณะที่อาจารย์พรชุมนุมเทวดาและนำคณะเราเก็บเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาคล้ายถูกดึงดูด *ได้ยินเสียงแผ่วแว่วมาคล้ายดังผ่านทุ่งโล่งมาจากที่ไกลแสนไกลว่า* **“จะไม่มาเยี่ยมคนบาปที่ทุ่งตาดทอง สถานที่เป็นรอยจารึกก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ตามคำเล่าลือดอกหรือ จงมาเป็นพยานให้ด้วยว่า ความกตัญญูและความสำนึกในความผิดนั้นสมควรจะถูกประณามจนบัดนี้ละหรือ”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่าคณะเราจะต้องไปที่ทุ่งตาดทอง สถานที่ตั้งพระธาตุก่องข้าวน้อย อาจารย์พรบอกว่า “นี่ก็จะมืดค่ำอยู่แล้ว และหมู่บ้านทุ่งตาดทองอยู่ที่ไหน ไกลจากตัวเมืองมากหรือเปล่าก็ไม่ทราบ” ในขณะที่เราไม่มีใครทราบเลยว่าบ้านทุ่งตาดทอง พระธาตุก่องข้าวน้อยฆ่าแม่อยู่ที่ไหน จึงได้ซักถามจากชาวบ้านแถบนั้น ที่บ้านเรือนอยู่ใกล้ ๆ ศาลหลักเมืองที่คณะเรากำลังทำพิธี เมื่อได้ความแจ้งชัดแล้ว จึงได้รีบตรงสู่หมู่บ้านตาดทอง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองยโสธรออกมาอีกราว ๗-๘ กิโลเมตร คณะเรามาถึงสถานที่ตั้งพระธาตุก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ กลางทุ่งหมู่บ้านตาดทองตอน ๑๘.๓๐ น. พอดี ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปนานแล้ว ความมืดสลัวเริ่มคืบคลานเข้ามา แสงสีหมากสุกเริ่มจางกลายเป็นเมฆสีเทาเข้มไปทั่วทั้งแผ่นฟ้า

ขณะที่อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดานำคณะเราสวดมนต์นั้น แสงสว่างเหนือยอดพระธาตุก่องข้าวน้อยเริ่มสว่างเรือง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาวูบดิ่งลึกลงสู่ความเงียบสงัด มองเห็น*มาณพน้อยรูปร่างกำยำล่ำสัน ผิวเนื้อแม้จะคล้ำดำแดง แต่ก็สะอาดหมดจดเปล่งปลั่ง สีหน้ายิ้มแย้มจนเกิดความสุขสำหรับผู้พบเห็น นุ่งผ้าจูงกระเบนเหนือเข่าขึ้นมาเล็กน้อย ไม่สวมเสื้อ แต่มีผ้าคล้องคอตลบชายไปด้านหลัง มือถือคันไถ มีกระบือหนุ่มรุ่นกระทงมองดูลักษณะแข็งแรงพร้อมที่จะลากคันไถอยู่เคียงข้าง ไม่นานก็ปรากฏเป็นเสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ...ขึ้นพร้อมทั้งเสียงกลองเพลดังตุม...ตุม...ตุม เสียงหวานแหลมเล็กพูดขึ้นว่า* **“ความกตัญญู ความสำนึกในบาป และความศรัทธาต่อพระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระศาสดานำแต่ความสุข ความเจริญ ความร่มเย็นมาให้ จงมีความสุขสวัสดีพบแต่ความเจริญเสมือนชื่อหมู่บ้านตาดทองนั้นเถิด”** *ภาพมาณพน้อยนั้นยกมือขึ้นพนมระหว่างอก แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เลือนหายไปกลาย*

เป็นขบวนแห่งานบุญบั้งไฟ อันเป็นงานประจำปีทั่วท้องถิ่นแดนอีสานบวงสรวงเทพเทวาบนสรวงสวรรค์ ข้าพเจ้าจึงรู้สึกตัวเต็มที่ อาจารย์พรกำลังเลือกก้อนอิฐจากพระธาตุกล่องข้าวน้อย เพื่อจะนำไปเป็นสิ่งแทนบรรจุไว้ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จากนั้นคณะเราก็จากพระธาตุก่องข้าวน้อยและหมู่บ้านตาดทอง ยโสธร มาด้วยความรู้สึกที่ยังคงคิดคำนึง

เพราะคุณแม่ของข้าพเจ้าได้มาที่พระธาตุก่องข้าวน้อยด้วย ข้าพเจ้าจึงได้ถามว่าได้เคยทราบประวัติตามที่เล่าลือมาของเรื่องราวพระธาตุก่องข้าวน้อยนี้บ้างหรือไม่ คุณแม่จึงได้เล่าให้ฟังว่า-

“นับแต่โบราณกาลมา มีบุตรชายวัยฉกรรจ์ของแม่เฒ่าหมู่บ้านตาดทองคนหนึ่งอยู่กับแม่ตามลำพัง แม่ลูกหาเลี้ยงชีพด้วยการทำนา ทุกเช้าตรู่บุตรชายจะแบกคันไถออกไปทุ่งนาก่อนพระอาทิตย์ขึ้น ด้วยแดดยังไม่จ้า ทั้งคนและกระบือจะได้ไม่เหน็ดเหนื่อยจนเกินไป ส่วนแม่เฒ่าซึ่งอยู่ทางบ้านก็จะนึ่งข้าวหาอาหารและน้ำ แล้วนำไปส่งให้ลูกได้กินก่อนเพลทุกวัน

มีเช้าวันหนึ่งแดดจ้า สายมากแล้ว ความเหน็ดเหนื่อยบวกกับความหิว แม่ทำไมจึงยังไม่มา หารู้ไม่ว่า วันนี้นั้นตัวเองได้ออกไปไถนาไกลจากที่เดิมกว่าทุกวัน แสงแดดแผดจ้า พยับระยิบระยับ เกิดอาการวิงเวียนจนแทบจะเป็นลม ได้ยินเสียงกลองเพลจากหมู่บ้านแว่วมาแต่ไกล แต่แม่ทำไมจึงยังไม่มาส่งข้าวอีก ด้วยความพร่ามัว มองเห็นแม่เดินหาบตะกร้าฝ่าสายแดดแผดจ้า ข้ามท้องทุ่งมาแต่ไกล ก็ทิ้งคันไถออกไปรับอย่างเช่นทุกวันที่ผ่านมา ฉวยหาบมาเปิดดูตะกร้าดูข้าวเห็นก่องข้าวน้อยนิดเดียว เกิดความมืดบอดขึ้นมาทันใด โมโหใดเล่าจะเท่าโมโหหิว เพียงได้เห็นอาหารมีน้อยเท่านั้น วูบหนึ่งของอารมณ์บาป ก็คว้าไม้คานที่แม่หาบตะกร้าใส่ข้าวมาให้นั้นตีฟาดแม่จนล้มฟุบไปกับคันนา แล้วก็หันมากินข้าว ข้าวยังไม่ทันจะหมดจากก่องข้าวน้อยเลยก็อิ่มเสียแล้ว สติกลับคืนมาหันมาดูแม่ อนิจจา...แม่เฒ่าได้สิ้นใจเสียแล้ว เพราะความเหน็ดเหนื่อยที่เดินหาบตะกร้าก่องข้าวฝ่าเปลวแดดมาแสนไกล เพื่อจะได้กินข้าวด้วยกันแม่ลูกอย่างทุกวัน ผสมกับที่โดนถูกฟาดจนล้มฟุบลง

ความเสียใจ ความสำนึกในบาปจึงได้บังเกิดขึ้น กรรมมาบังตา เวรมาบังใจ แม่ต้องเสียชีวิตเพราะน้ำมือของลูก บาปโทษหนักยิ่งกว่าแบกพื้นพสุธา ยากนักจักล้างบาป จึงได้ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งอกตั้งใจบวชและสร้างธาตุเจดีย์เพื่อบรรเทาเวร และเพื่อเป็นสิ่งจารึกเตือนใจคนรุ่นหลังมิให้ก่อกรรมด้วยลุแก่โทษขั้นอุกฤษณ์เช่นตนอีก

เมื่อคุณแม่ของข้าพเจ้าเล่าจบลง ข้าพเจ้าได้แต่นึกอนุโมทนากับมาณพหนุ่มน้อยนั้น ที่ได้สร้างสิ่งเตือนใจเป็นอนุสรณ์สำหรับคนรุ่นหลังให้มีสติยั้งคิด ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ และก็ได้เห็นแล้วว่าแม่เฒ่าก็มีความสุขในภพภูมิอันสมควร คณะเราได้กลับถึงบ้านของข้าพเจ้าที่อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตอน ๒๓.๑๕ น. เตรียมตัวที่จะไปทำงานของพระองค์ที่จังหวัดมหาสารคาม ในวันรุ่งขึ้น

จังหวัดที่ ๕๕ มหาสารคาม

เช้าวันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๒ เวลา๐๘.๐๐ น. ออกจากบ้านพักของข้าพเจ้าที่อำเภอเกษตรวิสัย เดินทางมุ่งสู่จังหวัดมหาสารคาม เมื่อถึงตัวจังหวัดมหาสารคามได้ไปวัดอภิสิทธิ์ พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชศิลโสภิต** เจ้าคณะจังหวัด ท่านอายุมากแล้วถึง ๘๖ ปี เมื่อขอน้ำมนต์จากท่านและขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดแล้ว ก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายวุฒินันท์ พงษ์อารยะ** แต่ไม่พบ ได้พบคุณนายของท่าน จึงได้แจ้งเรื่องราวให้ทราบ ฝากหนังสือไว้และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพัก จากนั้นก็ตรงไปมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒมหาสารคาม เพื่อพบอาจารย์อาคม วรจินดา ซึ่งเป็นบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดีเกี่ยวกับอารยธรรมวัฒนธรรมของแผ่นดินอิสาน อาจารย์อาคมจึงได้ถามคณะเราว่าจะไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากที่ใดที่มหาสารคามนี้ ข้าพเจ้าตอบโพล่งออกไปโดยไม่ได้ตั้งใจ และไม่ทราบว่าตัวเองตอบเช่นนั้นไปได้อย่างไรว่า **“ดอนพระนอน”**

อาจารย์อาคมจึงเสริมขึ้นว่า ดอนพระนอนนี้ชาวมหาสารคามถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่เมื่อเวลาจะมีพิธีบวงสรวงอะไรก็ตาม จะต้องมากระทำที่ดอนพระนอนนี้ เพราะเป็นสถานที่เก่าแก่มีซากโบราณสถานสมัยทวาราวดีอยู่หลายอย่าง และทุกปีจะต้องมีการเซ่นสรวงวิญญาณโอปปาติกะ ณ ดอนพระนอนนี้ ดังนั้นอาจารย์อาคมจึงได้รับอาสาพาคณะเราไปที่ดอนพระนอน เมื่อคณะเราไปถึงดอนพระนอน จึงได้เห็นว่าเป็นป่าโปร่ง เงียบสงัด ไม่มีบ้านผู้คน รถยนต์เข้าไปไม่ได้จึงต้องจอดรถไว้ข้างทาง แล้วก็เดินบุกป่าฝ่าดงหนามเข้าไปตามทางเดินเล็ก ๆ จนถึงเกือบกลางดอนเป็นเนินสูง จึงได้พบว่ามีศาลาเป็นที่พักสำหรับพระภิกษุสงฆ์ที่ต้องการความเงียบสงบเข้าไปปฏิบัติภาวนา อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา และนำคณะสวดมนต์แล้ว คณะเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จากดอนพระนอนนั้น เวลาขณะนั้น ๑๑.๓๐ น. เป็นเวลาเดียวกันกับที่พระที่ท่านพักอยู่ที่ศาลานั้นฉันอาหารเพลเสร็จพอดี เสียงพระภิกษุท่านยถาสัพพีให้พรแก่ญาติโยมที่นำอาหารมาถวายราวกับว่าจะอนุโมทนากับงานของพระองค์ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิได้เห็นมวลเหล่าโอปปาติกะมากมาย แต่งตัวแบบคนสมัยโบราณได้เปล่งเสียงแซ่ซร้องสาธุการ เพราะเกิดอาการปีติโสมนัส พร้อมทั้งเสียงเซ็งแซ่แสดงความปรีดาปราโมทย์ของมวลเหล่าสัตว์นานาชนิด ก็พลอยดังผสมผสานขึ้นมาด้วย ข้อเท้าของข้าพเจ้าซึ่งแพลงตั้งแต่เมื่อคราวเดินทางครั้งที่แล้วยังไม่หายดี รู้สึกเสียวแปลบขึ้นมาอีก ข้าพเจ้านึกอธิษฐานในใจว่า ขออำนาจแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของดอนพระนอนนี้ จงช่วยขจัดความเจ็บปวดของข้าพเจ้าให้หายไปด้วยเถิด พออธิษฐานจบลงเสียงหัวเราะห้าวต่ำก็ดังขึ้นทันที พร้อมทั้งคำพูดว่า **“อย่าขออะไรจากใครให้ป่วยการไปเลย จงไปให้ถึงเขื่อนลำปาว กาฬสินธุ์ ถึงเขื่อนน้ำพุง สกลนคร หนองหาร ในอดีต**

เสียก่อน จงอย่าดื้อรั้น" ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์อาคมและคณะเราได้ทราบด้วย จากนั้นอาจารย์อาคมก็ได้พาคณะเราไปเลี้ยงอาหารกลางวัน แล้วก็อำลาจากกัน คณะเราได้มุ่งตรงสู่จังหวัดกาฬสินธุ์ทันที เพื่อจะไปให้ถึงเขื่อนลำปาวตามสัญญาที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้แล้วในใจจากเสียงเรียกร้องนั้น

จังหวัดที่ ๕๖ กาฬสินธุ์

กาฬสินธุ์เป็นจังหวัดสุดท้ายของจังหวัดในดินแดนภาคอีสานที่คณะเราจะไปนำสิ่งมิ่งมงคล แต่เป็นจังหวัดที่อยู่กึ่งกลางของภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จากจังหวัดมหาสารคามกว่าจะถึงตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ข้าพเจ้านั่งคิดคำนึงมาตลอดระยะทางว่า ทำไมนะจังหวัดนี้จึงชื่อว่ากาฬสินธุ์ น้ำในเมืองนี้มีสีดำหรืออย่างไร *ได้ยินเสียงแผ่วต่ำตอบมาว่า* **"กาฬสินธุ์ เมืองดินดำ น้ำชุ่ม จึงทำให้ข้าวงาม ปลาชุม ทุกคนไม่อดอยากเมื่ออยู่ในอ้อมกอดกาฬสินธุ์ จงมา ณ เขื่อนลำปาวแล้วจะพบความจริง แล้วจงปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานเป็นจุดที่หกสุดท้าย ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางดินแดนอีสานอันอุดมเคยรุ่งเรืองและยิ่งใหญ่ในอดีต"**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง จึงได้ทราบว่ารถได้แล่นมาจอดบริเวณเมืองฟ้าแดด-สูงยางตามคำแนะนำของอาจารย์อาคม วรจินดา ซึ่งบอกว่าคณะเราควรจะได้เข้าไปชม เพราะฟ้าแดด-สูงยางเป็นเมืองโบราณเก่าแก่ถึงสมัยทวาราวดี มีพระธาตุยาคู อันมีลักษณะเป็นเจดีย์แปดเหลี่ยมสมัยทวาราวดี มีซากโบราณสถานหลงเหลืออยู่มาก โดยเฉพาะเสมาหินตั้งเรียงรายอยู่กับพื้นดินมากมาย เสมาแต่ละอันใหญ่โตมาก และเสมาแต่ละหลักก็มีภาพสลักหินงดงามน่าดูน่าชม แต่ที่ฟ้าแดด-สูงยางนี้ข้าพเจ้าไม่ได้รับสัมผัสใด ๆ ทั้งสิ้น จิตใจยังคงวนเวียนอยู่กับป่าทึบ ภูเขาสูง และเขื่อนลำปาว ข้อเท้าที่แพลงรู้สึกเจ็บปวดมากขึ้นขณะเดินเที่ยวชมเมืองฟ้าแดด-สูงยาง จึงได้บอกอาจารย์พรว่าให้รีบไปทำงานของพระองค์ให้เสร็จสิ้นก่อนเถิดแล้วคณะเราก็จากเมืองฟ้าแดด-สูงยางมา มุ่งเข้าสู่ตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายกรี รอดคำดี** ไม่พบใครในบ้านเลย จึงได้เก็บดอกไม้ริมรั้วบ้าน แล้วตรงไปวัดกลางไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชพรหมจริยา** เจ้าคณะจังหวัด จึงได้ฝากขวดไว้กับพระลูกวัดของท่าน โดยบอกว่าคณะเราจะไปทำกิจที่อื่นก่อน แล้วจึงจะย้อนกลับมารับน้ำมนต์ในภายหลัง

แต่หลังจากคณะเราไปทำธุระอย่างอื่นจนหมดสิ้นแล้วย้อนกลับมาขอรับน้ำมนต์ในวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๒ แต่ก็ไม่ได้พบท่านเจ้าคุณอีกตามเคย จึงได้ขอร้องให้พระลูกวัดของท่านนำน้ำมนต์จากในโบสถ์มาให้ซึ่งก็ได้รับความเอื้อเฟื้อเป็นอันดี จากนั้นคณะเราก็มุ่งหน้าสู่เขื่อนลำปาว

ถึงเขื่อนลำปาวตอน ๑๖.๓๐ น. เขื่อนลำปาวสร้างกั้นแม่น้ำลำปาวและห้วยยาง เนื้อที่อ่างเก็บน้ำงดงามกว้างขวางเวิ้งว้างเหมือนทะเลสาบใหญ่ แสงแดดยามเย็นส่องต้องพื้นน้ำ ซึ่งเป็นระลอกพริ้วตามแรงลมนั้นระยิบระยับ คลื่นน้อย ๆ ทยอยเข้าสู่ฝั่งเป็นละอองฝอยขาวชวนมอง บริเวณริมเขื่อนตกแต่งสวนหย่อม สวนไม้ดอกไว้สวยงาม ได้ทราบจากเจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่นั้นว่า "ณ บริเวณพื้นที่ริมอ่างเก็บน้ำ

เขื่อนลำปาวนี้ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้วยความร่วมมือของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย เช่น กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมทางหลวง เป็นต้น กำลังดำเนินการจัดสร้างอุทยานสวนสัตว์เปิดขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคอีสาน โดยจะนำสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ ไปปล่อยไว้ให้อยู่แบบธรรมชาติดั้งเดิม ซึ่งขณะนี้กรมป่าไม้เริ่มนำสัตว์ป่าไปปล่อยไว้บ้างแล้ว โครงการนี้จะต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินงานนับเป็นสิบ ๆ ปี เพื่อพัฒนาภาคอีสานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว”

คณะเราได้ฟังแล้วก็เกิดความชื่นชม เหลียวมองไปรอบกายล้อมรอบเขื่อนลำปาวเป็นทิวเขายาวเหยียดห่างจากเขื่อนลำปาวไปอีกไม่ไกลนัก คือ ภูสิงห์ ภูคันโท และเทือกเขาที่ยาวที่สุดก็คือเทือกเขาภูพาน ซึ่งพาดยาวไปจนถึงเขตจังหวัดสกลนคร และบนเทือกเขาภูพานนี่เอง ก่อนจะถึงตัวจังหวัดสกลนคร หนองหารในอดีตจะเป็นที่ตั้งของเขื่อนน้ำพุง

เย็นมากแล้วอากาศปลอดโปร่ง ทุกคนชื่นชมอยู่กับความงามของเขื่อนลำปาว ข้าพเจ้าได้ยินเสียงห้าวแผ่วต่ำเตือนมาว่า **“จงปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสาน ณ จุดกึ่งกลาง ก่อนตะวันจะลับฟ้า ความเจ็บปวดจะหายไปจนหมดสิ้น มีแต่ความเจริญสุขสม ขออนุโมทนา ขอฝากดินดำน้ำชุ่มไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความร่มเย็นความอุดมสมบูรณ์จะบังเกิดขึ้น ขอจงสวัสดี”** ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรซึ่งกำลังพูดคุยซักถามอยู่กับเจ้าหน้าที่ประจำเขื่อนลำปาวนั้น

เป็นที่น่าประหลาด ที่เมื่ออาจารย์พรชุมนุมเทวดานำคณะเราสวดมนต์ทำพิธีกันเสร็จแล้ว เตรียมกำดิน สิ่งที่ทุกคนแลเห็น พื้นดินทรายสีขาวริมเขื่อนลำปาวรอบบริเวณที่ปักธูปเทียนเป็นแผนที่ประเทศไทยนั้น ตรงจุดที่น้ำตาเทียนหยดลงไปกลายเป็นสีแดงเข้ม ทำเอาทุกคนมองหน้ากัน แต่ไม่มีใครเอ่ยพูดสิ่งใด และที่ประหลาดไปยิ่งกว่านั้นก็คือข้อเท้าของข้าพเจ้าที่แพลงได้รับความเจ็บปวดมาตั้งแต่ตอนที่ไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากร่มเงาพระธาตุเชิงชุม สกลนคร หนองหารในอดีตนั้น หายไปราวกับว่าไม่เคยได้รับความเจ็บปวดมาก่อนเลย

เมื่อเสร็จสิ้นงานทั้งหมดแล้ว ระยะการเดินทางยังอีกไกลนักกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง คณะเราจึงรีบมุ่งหน้ากลับสู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน โดยมีเสียงหัวเราะแผ่วต่ำติดตามมาให้ความปกป้องคุ้มครอง ความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยจึงแผ่กระจายอยู่ตลอดระยะทางที่ผ่านมา จนถึงแคมป์ที่พักในศูนย์พัฒนาศาสนา เวลา ๒๒.๓๐ น. วันรุ่งขึ้นจึงได้เดินทางกลับสู่กรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางทั้งสิ้นในการเดินทางภาคอีสานรอบในนี้ ๓๘๙๕.๑ กิโลเมตร

การเดินทางครั้งที่ ๑๕
(ภาคเหนืออีกครั้ง)

จังหวัดที่ ๕๗ น่าน

เมื่อเสร็จสิ้นการเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากภาคอีสานแล้ว บัดนี้จะเดินทางไปทางทิศใดอีก ก็ปรึกษากันว่าควรจะเดินทางมุ่งสู่ทางด้านฝั่งทะเลตะวันออกดีหรือไม่ เพราะจังหวัดทางด้านนี้ยังไม่ได้เริ่มต้นไว้เลย ทุกคนก็เห็นดีด้วย รวมทั้ง ร.อ.บุญมี-ร.ท.หญิงปทัยทิพย์ เอมวิศิษฏ์ ร.น.ซึ่งรับอาสาไว้แต่เริ่มแรกว่า ถ้าจะเดินทางไปทางด้านฝั่งทะเลตะวันออกเมื่อใด ขอให้แจ้งให้ทราบด้วย จะได้เป็นผู้นำทาง เพราะทั้งสองท่านนี้เป็นผู้มีความคุ้นเคยชำนาญกับภูมิประเทศด้านนี้ดี แต่พอตั้งใจจะเดินทางกันจริง ๆ คืนวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันครบรอบปีของการมีกบฏเกิดขึ้น ซึ่งระยะนั้นเป็นช่วงที่บ้านเมืองมีแต่ข่าวเล่าลือ และความเป็นอยู่ของประชาชนทั่ว ๆ ไปในเมืองหลวงตกอยู่ในภาวะระส่ำระสายพอสมควร และเหตุการณ์ทางด้านอำเภอปัว จังหวัดน่าน ก็มีแต่ข่าวคราวการปะทะซึ่งมีการเสียชีวิต ในคืนนั้นพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"จงเดินทางไปจังหวัดน่านสู่วีรกรรมทุ่งช้าง และจงเริ่มต้นแผ่เมตตาธรรมสร้างพลังจิตให้เข้มข้นเพื่อทำลายหมอกควันที่แผ่คลุมอยู่ทั่วไปในเขตของพระยาผากอง เจ้าของงาช้างดำอันศักดิ์สิทธิ์ การเดินทางนั้นกำหนดให้มีขึ้นในวันจักรีที่ ๖ เมษายน"** ขณะที่พระองค์เสด็จมารับสั่งนั้นเป็นเวลา ๒๒.๐๐น.

ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรทราบ และคิดว่าต่อสว่างรุ่งเช้าจึงจะแจ้งให้คณะที่จะร่วมเดินทางให้ทราบในคืนนั้นอีกเช่นเดียวกัน หลังจากสวดมนต์นั่งสมาธิและเข้านอนนั้นเป็นเวลาเกือบ ๒๔ นาฬิกา เคลิ้มหลับไปได้ไม่นาน *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าคล้ายตัวเองตกเข้าไปอยู่ในวงล้อมของหมอกควันดำหนาทึบ ผู้คนมากมายแต่เรียกหาใครที่จะรู้จัก...ไม่มีเลย...มองฝ่าสายควันไปทางทิศใด มีแต่ผู้คนมากมายชุลมุน ไม่ทราบว่าใครจะไปทางทิศใดบ้าง แต่คล้ายทุกคนกำลังหาทางออกให้พ้นจากกลุ่มหมอกควันดำนั้น และในความสลัวที่ทุกคนกำลังหาทางออกนั้น จะมีเงาดำวูบวาบของผู้คนอีกมากมายอีกกลุ่มหนึ่งคอยกระพือโหมควันดำนั้นให้มากขึ้นและเข้มขึ้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอึดอัดมาก ดิ้นรนหายใจแทบไม่ออกแทบจะหมดสติ ขณะที่ความรู้สึกสุดท้ายจะหมดไป พลันได้ยินเสียงช้างร้องสำทับขึ้นท่ามกลางความชุลมุนนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างเงียบสงบลง มองเห็นแต่โขลงช้างจำนวนมากมายส่งเสียงร้อง ชูงวงพ่นน้ำเป็นละอองฝอย ไม่ช้าสายควันดำนั้นก็จางไป เสมือนหนึ่งว่าน้ำได้รดราดลงไปบนท่อนฟืนคุกรุ่นต้นเหตุของสายควันดำนั้น เมื่อมองเห็นทุกอย่างชัดเจน ข้าพเจ้าจึงได้มองเห็นว่า ในจำนวนช้างมากมายนั้นมีอยู่เชือกหนึ่ง สูงใหญ่ ผิวดำสนิท ชูงวงขึ้นสูงสง่า จึงทำให้เห็นงายาวสีน้ำตาลเข้มชัดเจน ข้าพเจ้านึกสงสัยอยู่ในใจว่าเคยเห็นแต่งาช้างสีขาว แต่ทำไมที่เห็นอยู่ขณะนี้จึงเป็นสีน้ำตาลเข้มเกือบจะดำ*

ยังไม่ทันจะได้รับทราบคำตอบ ข้าพเจ้าก็ตกใจตื่นขึ้น เหนื่อยแสนเหนื่อยเหงื่อออกท่วมตัว เวลาขณะนั้น ๔ นาฬิกาพอดี ลุกขึ้นนั่งสมาธิพยายามรวบรวมพลังจิตแผ่เมตตา พร้อมทั้งนึกในใจว่าการเดินทางไปจังหวัดน่านครั้งนี้คงจะไม่ปลอดภัยนัก และคงจะต้องได้รับความยุ่งยากพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามอุปสรรคจะเกิดขึ้นมาในรูปลักษณะใดก็ตาม เพื่องานของพระองค์จะได้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ขอใช้ชีวิตทั้งหมดเป็นเดิมพัน ทั้ง ๆ ที่คิดและตั้งปณิธานแล้วเช่นนี้ก็อดที่จะกราบเรียนถามพ่อฤๅษีไม่ได้ว่า การทำงานของคณะเราในครั้งนี้จะเป็นอย่างไรบ้าง จะยุ่งยากมากหรือไม่และอุปสรรคจะมีมาในรูปลักษณะใดบ้าง เพื่อจะได้ทราบถึงลู่ทางบ้าง พ่อฤๅษีตอบว่า **“เมื่อตัดสินใจแล้ว จงอย่ากังวลใจ มุ่งหน้าทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย อย่าประมาท ความสำเร็จจะเป็นของบุคคลผู้ที่ทำงานไม่หยุดยั้งเท่านั้น”**

พอรุ่งขึ้นเช้าข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรทราบ แล้วคณะเราก็เตรียมตัวเดินทางไปจังหวัดน่านก่อนแทนที่จะเดินทางไปทางด้านฝั่งทะเลตะวันออก

๑๑.๓๐ น. ของวันจักรี ซึ่งตรงกับวันศุกร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๒ โดยยานพาหนะ โตโยต้า ไฮเอท ของคุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์ ดังเดิม คณะเราออกจากบ้านพักที่บางลำภู เพราะต้องไปกราบนมัสการรำลึกถึงอดีตบูรพมหากษัตริย์ไทย ณ ปราสาทพระเทพบิดร ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ดังที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้วทุกปี คณะที่ร่วมเดินทางทั้งหมดมี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณจุลทัศน์-คุณสมร พยาฆรานนท์ คุณณรงค์ วุทธเสถียร คุณลือนุช นุชสมบัติ และข้าพเจ้า โดยมีคุณกำพล จัตุทะศรี เป็นสารถี คุณพิภพ รัตนสุวรรณ เป็นผู้ช่วย แล่นรถมารับคุณสุภาณี หงส์เงิน ที่แขวงการทางจังหวัดเพชรบูรณ์ คืนนั้นพักค้างคืนที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน รุ่งขึ้นวันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ ออกเดินทางจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยมีคุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงษ์ คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ ร่วมคณะเพิ่มอีก ๒ คน

ก่อนออกเดินทาง ทุกคนมารวมกันที่หน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กราบนมัสการ และร่วมกันร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ขณะนั้นนั่นเองพระองค์ก็เสด็จมาอีก และรับสั่งเตือนว่า **“จงเดินทางและทำงานอย่างระมัดระวัง อย่าประมาท เพราะในคณะผู้ร่วมเดินทางครั้งนี้มีบุคคลผู้จิตใจไม่บริสุทธิ์ ไม่เลื่อมใสศรัทธาในงานอย่างแท้จริง เต็มไปด้วยความสงสัยเคลือบแคลง สิ่งนี้จะเป็นสื่อให้กับมวลพลังแห่งความชั่วร้ายเข้ามาสู่หมู่คณะได้ จงแผ่เมตตาธรรมให้แก่บุคคลผู้มีจิตอกุศลเคลือบแคลงนั้นเถิด เพราะเมตตาเป็นธรรมคุ้มครองโลก”** ข้าพเจ้าไม่ได้บอกอะไรแก่ใคร เพียงแต่ขอให้ทุกคนจงช่วยกันแผ่เมตตาธรรม เพราะด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์อย่างแท้จริง ข้าพเจ้าไม่ได้นึกระแวงสงสัยใครเลย

ทั้ง ๆ ที่ในใจนึกแผ่เมตตาธรรมอยู่ตลอดเวลา แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่ปลอดโปร่งเอาเสียเลย มีแต่ความหนักหน่วงและกังวลอยู่ในจิตใจลึก ๆ ตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่พยายามทำจิตใจให้แจ่มใส แต่ก็ได้แต่เพียงภายนอกเท่านั้น ข้าพเจ้าไม่ได้เล่าถึงความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้ให้ใคร ๆ ฟัง เพราะเกรงทุกคนจะกังวลใจ นอกจากจะบอกอาจารย์พรให้ทราบแต่เพียงเลา ๆ ว่าการเดินทางครั้งนี้ของคณะเราไม่ปลอดโปร่งนัก และ

ได้บอกคุณกำพล คุณพิภพ ผู้ทำหน้าที่เป็นสารถี ว่าให้พยายามขับรถอย่างระมัดระวัง เพราะเส้นทางในการเดินทางครั้งนี้ส่วนมากรถจะแล่นผ่านไปตามเทือกเขาต่าง ๆ เป็นระยะทางไกล ๆ และเส้นทางก็เปลี่ยวสองข้างทางที่ผ่านไปไม่ค่อยได้พบหมู่บ้านเลย โดยเฉพาะเส้นทางจากจังหวัดแพร่ถึงจังหวัดน่าน เป็นเส้นทางแคบคดเคี้ยวซอกซอนไปตามไหล่เขา ขณะที่รถยิ่งแล่นใกล้ตัวจังหวัดน่านเข้าไป ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งอึดอัดและหนักหน่วง ราวกับรถกำลังเข้าไปในดินแดนที่มีแต่หมอกควัน คณะเรามาถึงตัวจังหวัดน่านตอน ๑๖.๐๐ น. พอดี

เพราะในคณะเราที่เดินทางกันในครั้งนี้ มีบุคคลผู้มีความสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์โบราณคดีและเรื่องราวอันเก่าแก่ร่วมไปด้วย จึงได้ไปวัดช้างค้ำ ได้พบเจ้าอาวาส และท่านก็ได้นำดูโบราณสถานต่างๆ ภายในวัด คนอื่น ๆ มัวสนใจอยู่กับของเก่าแก่ ดูศิลปะต่าง ๆ ว่าเป็นยุคนั้นยุคนี้ แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่เป็นตัวของตัวเองเสียเลย เดินตามคณะโดยไม่ได้รู้เรื่องราวจากการอธิบายของคนที่สนใจทางประวัติศาสตร์นั้นเลย ในโสตประสาทแว่วแต่เสียงโขลงช้างร้อง เสียงปืน เสียงร้องโอดโอยคละเคล้ากันอยู่ตลอดเวลา จึงได้โพล่งบอกอาจารย์พรไปว่า “คณะเราอย่ามัวชักช้าอยู่เลยรีบไปทุ่งช้างกันเถอะ ไปทำงานให้เสร็จก่อนสิ่งอื่นมาดูหรือมาค้นคว้าทีหลังได้”

อาจารย์จึงได้บอกทุกคนว่า *“ให้คณะเราหาทางไปทุ่งช้างกันก่อนเถิด เพราะเย็นมากแล้ว”* เมื่อได้ถามลู่ทางจากท่านเจ้าอาวาสวัดช้างค้ำ จนเป็นที่เข้าใจดีแล้ว คณะเราจึงได้รีบมุ่งสู่ทุ่งช้างซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดน่านถึง ๙๖ กิโลเมตร

ระยะทางก่อนถึงทุ่งช้างผ่านอำเภอปัว สภาวะสองข้างทางเป็นภูเขาสลับซับซ้อน แต่ก็เป็นภูเขาที่โล่งเตียน เส้นทางสวยงาม มองไปรอบทิศทางเกิดความรักความหวงแหนและภาคภูมิใจในผืนแผ่นดิน คณะเรามาถึงอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้างตอน ๑๗.๔๐ น. ดวงอาทิตย์เริ่มคล้อยต่ำลงทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งมีเทือกเขายาวสลับซับซ้อนเป็นฉากกั้น อากาศบนอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้าง ซึ่งตั้งอยู่บนเนินสูงข้างเส้นทางปลอดโปร่งสบาย ลมพัดโชยอ่อน ๆ อยู่ตลอดเวลา

เมื่อทุกคนลงจากรถแล้ว จึงต่างสูดอากาศอันบริสุทธิ์ แล้วเดินดูรอบ ๆ ชมวิวทิวทัศน์ เพราะเกรงจะมืดค่ำแล้วมองไม่เห็นสิ่งใด แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้านั่นซิ ช่างอึดอัด ชาวูบ และไม่เป็นตัวของตัวเอง เกิดความรู้สึกฉุนโกรธขึ้นมาอย่างไม่มีเหตุผลว่าทำไมนะทุกคนจึงเห็นแก่ตัวกันนัก จะมาทำงานของพระองค์ให้สำเร็จลุล่วงไปหรือจะมาเที่ยว ทำตัวดูราวกับว่าเป็นนักทัศนาจร ซึ่งจะต้องตักตวงสิ่งที่มองเห็นรอบข้างให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ *พลันความรู้สึกทั้งมวลก็ดิ่งหายไป ได้ยินแต่เสียงสำเนียงโอดโอยร่ำร้องพร้อมทั้งคำพูดกระเส่าห้อมล้อมขึ้นมารอบทิศว่า* **“ขอจงทรงพระเจริญ”** *แล้วเสียงบทเพลงสรรเสริญพระบารมีก็ก้องกระหึ่มขึ้น สลับกับเสียงโขลงช้างร้องสะท้านสะเทือนอยู่ตลอดเวลา ครั้นแล้วก็เป็นสำเนียงของพระองค์รับสั่งเตือนมาว่า* **“จงรีบกระทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์บนอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้างนี้ให้เสร็จสิ้นก่อนแสงตะวันจะลับหายไป จงแผ่เมตตาธรรมแด่มวลเหล่าผู้มีหน้าที่รักษาแผ่นดิน เพื่อให้สันติสุขยังคงอยู่ จงทำการอย่างระมัดระวัง อย่าประมาทชะล่าใจ สายควันดำแห่งมารร้ายกำลังยื้อแย่งและยับยั้งการทำงาน จงบอกให้ทุกคนสร้างพลังจิตแห่งความเมตตา”**

ข้าพเจ้าได้รีบบอกอาจารย์พรและทุกคนให้รีบมากระทำพิธีก่อนที่ดวงอาทิตย์จะลับเหลี่ยมภูเขาไป เมื่ออาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ครั้นแล้วคณะเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จากอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้างนั้น จากนั้นข้าพเจ้าได้นำทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น และเพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ พร้อมทั้งได้บอกให้ทุกคนสร้างพลังจิตแห่งความเมตตา เพราะถึงอย่างไรถ้าใครในคณะขณะนั้นจะมีจิตใจเคลือบแคลงสงสัย ก็คงจะต้องหยุดอยู่ชั่วระยะหนึ่งเพื่อสร้างพลังจิตแห่งความเมตตาให้บังเกิดขึ้นในจิตใจของตน อย่างน้อยสิ่งนี้ก็จะเป็นสิ่งต่อต้านพลังแห่งความชั่วร้ายของมารได้ ขณะที่ทุกคนสร้างพลังจิตแห่งความเมตตานั้น *แสงนวลขาวกระจ่างสว่างขึ้น เสียงโอดโอยร่ำร้องขาดหายไป มีแต่สรรพสำเนียงแห่งความรื่นรมย์ เสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีก้องกังวานกระหึ่มคละเคล้าอยู่ในบรรยากาศนั้นตลอดเวลา* จนคณะเราเดินทางกลับถึงที่พักที่ตัวจังหวัดน่านตอน ๒๐. ๓๐ น.

แม้จะได้ดินมาจากอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้างแล้ว แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังไม่ปลอดโปร่งขึ้นเลย ยังคงคลุมเครือ และมีความรู้สึกคล้ายจะเป็นไข้อยู่ตลอดเวลา แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ได้คิดอะไรมากนัก และไม่ได้บอกให้ใครทราบเพราะเกรงจะเป็นห่วง คิดว่าคงจะเป็นเพราะตรากตรำจากการเดินทางเท่านั้น จึงได้รับประทานยาแก้ไข้แล้วก็เข้านอน แต่ก็ไม่หลับลงได้ง่าย ๆ เลย โสตประสาทยังคงแว่วอึงคนึงแต่เสียงโขลงช้างอยู่ตลอดเวลา ในที่สุดก็รู้สึกคล้ายถูกดึงให้หลุดเข้าไปสู่สภาวะหนึ่ง ซึ่งมีแต่ความรื่นรมย์ สดชื่น เบาสบาย บรรยากาศรอบข้างปลอดโปร่ง มีเสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ...เสียงกังสดาลดังกรุ๊งกริ๊ง ๆ...ราวกับอยู่ในบริเวณวัดที่เงียบสงบ เมื่อมองไกลออกไปเป็นเนินเขา บนยอดเนินที่ล้อมรอบด้วยความเขียวชะอุ่มของแมกไม้นั้น ปรากฏเป็นโขลงช้างมากมาย ช้างหนึ่งสีดำสนิท สูงสง่า งาสีน้ำตาลเข้ม ที่ข้าพเจ้าเคยเห็นในนิมิตแล้วครั้งหนึ่ง ก่อนจะเดินทางมาชูงวงสูงขึ้น บนปลายงวงนั้นปรากฏเป็นผอบทองคำคล้ายน้ำเต้า ส่องแสงเป็นประกายราวกับแสงอาทิตย์ไปรอบทิศ ได้ยินเสียงพูดเคล้ามากับเสียงโขลงช้างร้องประสานกันนั้นว่า

“ณ ยอดดอยภูเพียงแช่แห้งแห่งนี้ อยู่ท่ามกลางที่ราบอันกว้างใหญ่ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ จงอย่าลืมมานมัสการขอความเป็นสิริมงคล ขอพลังแห่งความเมตตาเพื่อทำลายพลังแห่งความชั่วร้ายของมวลมาร แล้วจงนำเถ้าธูปเทียนไปบรรจุไว้ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เรา-การเมือง และผากอง ผู้นำประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้นจากพระร่วงเจ้า สุโขทัย”

ตื่นขึ้นแต่เช้าวันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๒๒ ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องไปที่ดอยภูเพียงแช่แห้ง เพื่อนมัสการพระบรมสาริกธาตุก่อนทำอย่างอื่นทั้งหมด ดังนั้นคณะเราจึงได้ออกจากที่พักซักถามจากผู้คนชาวเมืองแถบนั้นถึงดอยภูเพียงแช่แห้ง จึงได้ความว่าดอยภูเพียงแช่แห้งนั้นเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่าคือพระธาตุแช่แห้ง อยู่ห่างจากตัวตลาดออกไปราว ๕-๖ กิโลเมตร เมื่อไปถึงพระธาตุแช่แห้งซึ่งเป็นเจดีย์ใหญ่ตั้งอยู่บนเนินยอดดอยภูเพียงแช่แห้ง ริมฝั่งซ้ายลำน้ำน่าน อากาศบนดอยภูเพียงแช่แห้งปลอดโปร่ง ลมพัดโชยนำกลิ่นลั่นทมกระจายไปทั่วอาณาบริเวณอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้ารู้สึกปลอดโปร่งขึ้นกว่าเมื่อวันวาน อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ขณะที่กำลังช่วยกันกำเถ้าธูป

เทียนจากพระธาตุนั้น ได้ยินเสียงแสดงความห่วงใยดังขึ้นว่า **“จงระมัดระวังตัวทุกฝีก้าว เพราะมวลผู้มีความเข้าใจผิดทั้งหลาย ไม่ต้องการให้นำสิ่งที่จะเป็นสื่อแห่งสันติสุขนี้ออกไปจากตัวจังหวัดน่าน เราจะคอยต่อสู้ป้องกันให้ความปลอดภัย ขอจงแผ่เมตตาธรรม”**

ข้าพเจ้ารู้สึกขึ้นมาในตอนนั้น แทบอยากจะนำสิ่งซึ่งคณะเรานำมาจากอนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้างนั้นกลับไปคืนไว้ที่เดิม แต่พอได้สติว่าคณะเรากำลังมาทำงานของพระองค์ เกือบจะตกเป็นเหยื่อความคิดของมารร้าย จึงต้องสำรวมจิตสร้างพลังแห่งความเมตตาให้เกิดขึ้นในจิตใจ ความสงบเยือกเย็นแล่นเข้าสู่จิตใจในทันที แต่แม้กระนั้นก็ยังมีความรู้สึกว่าอยากจะกลับออกไปให้พ้นเขตจังหวัดน่านให้เร็วที่สุด แต่ก็กระทำไม่ได้อย่างที่คิดเลย เพราะคณะของเราที่มาทำงานของพระองค์ในครั้งนี้มีหลายคน ต่างจิตต่างใจกัน มีหลายคนอยากจะอยู่นาน ๆ เพื่อดูเพื่อสำรวจให้ทั่วว่าที่จังหวัดน่านนี้มีสิ่งที่น่าสนใจอยู่ที่ใดบ้าง ดังนั้นเมื่อกราบลาพระธาตุแช่แห้งอันศักดิ์สิทธิ์แล้ว คณะเราก็รีบไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด พบ **พ.ท.อุดม เพชรศิริ** พร้อมทั้งคุณนายภริยาของท่าน ซึ่งท่านให้ความสนใจในงานค้นคว้าของเรา และให้การต้อนรับอย่างดีมาก พร้อมทั้งพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ของจังหวัดน่านให้ฟัง และท่านยังพูดถึง *“งาช้างดำ”* ของศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองน่าน เป็นงาช้างอันเดียวที่มีในประเทศไทย และได้ตั้งโชว์เก็บรักษาไว้ที่ศาลากลางจังหวัด มีรูปลักษณะเป็นงาปลี ยาวถึง ๙๔ เซนติเมตร ส่วนใหญ่ที่สุดวัดโดยรอบยาว ๔๘ เซนติเมตร และมีน้ำหนักถึง ๔๘ กิโลกรัม มีโพรงตอนโคนลึกเข้าไป ๑๔ เซนติเมตร ส่วนนอกนั้นตัน ท่านได้ให้คนรถของท่านนำพาพวกเราไปชม “งาช้างดำ” ที่ศาลากลางจังหวัด เพราะวันนี้เป็นวันอาทิตย์ ซึ่งศาลากลางไม่เปิด จึงเป็นอันว่าคณะเรามีบุญได้เห็นได้นมัสการและได้ชื่นชมกับงาช้างดำอันศักดิ์สิทธิ์นั้น

จากนั้นคณะเราก็ไปวัดพระยาภู พบ**ท่านเจ้าคุณพระชยานันทมุนี** เจ้าคณะจังหวัด ท่านดีใจมาก เพราะท่านสนใจในงานด้านนี้มาก ท่านเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณ อ่านหนังสือของอาจารย์พรมานาน แต่ยังไม่เคยพบตัวจริง ๆ เลย ท่านได้ทราบถึงการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มาตลอดตั้งแต่เริ่มแรก ท่านจึงได้มอบพระธาตุซึ่งท่านได้มาจากพระเจดีย์เก่าแก่ที่อำเภอปัวให้ไว้บรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ พร้อมทั้งได้มอบตะกรุดด้ายสายสิญจน์สีแดงสำหรับแขวนป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นให้กับทุก ๆ คนในคณะเราด้วย คณะเราทุกคนดีใจมากที่ได้รับความปรานีจากท่าน เมื่อได้น้ำมนต์จากท่านและขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดแล้ว คณะเราจึงได้อำลาท่าน พร้อมทั้งในใจก็นึกอยากจะกลับมานมัสการท่านอีกถ้าโอกาสอำนวย

เมื่อเสร็จสิ้นธุระทั้งหมดแล้ว ในเมื่อหมู่คณะส่วนมากต้องการชมโบราณสถานในที่ต่าง ๆ อาจารย์พรจึงได้บอกให้สารถีตระเวนไปวัดภูมินทร์ ที่มีพระพุทธรูป ๔ พักตร์ วัดพระเจ้าทองทิพย์ วัดพระยาวัดที่มีเจดีย์จามเทวี ข้าพเจ้าไม่มีความรู้สึกสนุกกับการตระเวนชมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เลย จิตใจยังคงมุ่งอยากจะออกไปให้พ้นตัวจังหวัดน่านให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เพราะควันดำเริ่มแผ่คลุมกระจาย ได้ยินเสียงรับสั่งของพระองค์เตือนมาว่า **“จงแผ่เมตตาธรรมแล้วรีบออกไปให้พ้นเขต ก่อนที่พลังแห่งความสงสัยเคลือบแคลงของคนในหมู่คณะจะเข้มข้นขึ้นอีก อันจะเป็นสาเหตุดึงพลังแห่งความชั่วร้ายของมวลมารให้ติดตามมา**

ทัน” ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่าให้รีบกลับกันเถอะ มีบางคนบอกว่า คณะเราควรจะรับประทานอาหารกลางวันกันก่อน เพราะขณะนั้นเวลา ๑๑.๔๕ น. แล้ว ข้าพเจ้าจึงรีบบอกออกไปทันทีก่อนที่อาจารย์พรจะตัดสินใจให้รับประทานอาหารกลางวันว่า คณะเราจะต้องไปรับประทานอาหารกลางวันกันที่ถ้ำผานางคอย จังหวัดแพร่ เพราะตอนที่เดินทางผ่านมานั้นยังไม่ได้แวะเลย จึงเป็นอันตกลงออกจากจังหวัดน่านเข้าเส้นทางสู่จังหวัดแพร่ทันที

ขณะที่รถแล่นมาตามเส้นทางเดิม ซึ่งคดเคี้ยวซอกซอนไปตามเทือกเขานั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่สบายอยู่ตลอดเวลา เพราะมองเห็นกลุ่มควันดำลอยติดตามมา พร้อมทั้งควันจางสีเดียวกันจากคณะเราลอยไหลย้อนกลับไปด้านหลัง* ข้าพเจ้าไม่ได้นึกอะไรมากนักเพียงแต่คิดว่า คงจะเป็นพลังจากสิ่งของที่คณะเรานำมานั้นนั่นเอง ข้าพเจ้าหลับตาลงนึกว่าจะงีบสักนิดหนึ่งจนกว่ารถจะถึงถ้ำผานางคอย *พลันเสียงโขลงช้างร้องประสานเสียงแว่วมาแต่ไกล พร้อมทั้งเสียงพูดห้าวดุดันคล้ายกับขู่สำทับใครดังขึ้นว่า* **“เราผากองจะตามมาส่งจนแน่ใจว่าปลอดภัยจากเจ้ามาร้าย จงหลีกไปเสียให้พ้นจากเส้นทาง”** ข้าพเจ้านึกกราบขอบพระคุณ และสำรวมจิตสร้างพลังแห่งเมตตาธรรม และได้ถามบุคคลผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์โบราณคดีว่า เคยได้รู้เรื่องราวและเคยได้ยินชื่อพระยาผากองไหมว่าท่านเป็นใคร ได้รับคำตอบว่าไม่เคยได้ยินเลย ไม่มีบันทึกไว้ที่ไหนเลยเรื่องพระยาผากอง ข้าพเจ้าจึงไม่ได้พูดสิ่งใดต่อ เพราะอันที่จริงข้าพเจ้ากำลังจะเล่าเรื่องราวของโขลงช้างและพระยาผากองให้คณะเราได้รับฟังรับทราบ จะได้ช่วยกันกราบขอบพระคุณที่ท่านคอยให้ความคุ้มครอง แต่เมื่อถูกปฏิเสธจากนักประวัติศาสตร์ที่ทุกคนเชื่อถือ ข้าพเจ้าจึงไม่พูดสิ่งใด

รถยังแล่นขึ้นภูเขาไปเรื่อย ๆ เส้นทางหักเลี้ยวไปเลี้ยวมา ถนนแคบ เพราะถนนตัดไปบนเทือกเขา ดังนั้นริมถนนข้างหนึ่งเป็นผากั้น ริมถนนอีกข้างหนึ่งเป็นหน้าผาสูง มองเห็นยอดไม้อยู่เบื้องล่างลิบ ๆ ทุกคนในรถเงียบสนิท บางคนก็หลับไปเพราะความเหน็ดเหนื่อย สำหรับคนที่ไม่หลับก็คงจะคิดอะไรในใจเพลิดเพลินไปตามความถนัดที่สะสมมา สำหรับข้าพเจ้าเองเต็มไปด้วยความพรั่นพรึง เงาดำของมารร้ายแผ่ใกล้เข้ามา ควันดำจางจากภายในรถของคณะเราก็เข้มขึ้น ข้าพเจ้าพยายามสำรวมจิตสร้างพลังแห่งเมตตาธรรม ความรู้สึกขณะนั้นโคลงเคลง ๆ โยกเยกโอนเอนคล้ายนั่งอยู่บนหลังช้าง ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะเป็นเพราะถนนคดเคี้ยวมากกระมัง คงจะมีใครเมารถ พลันก็ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งซึ่งนั่งอยู่ด้านหน้า “โอ๊ก” ขึ้นมาสุดเสียง ข้าพเจ้าซึ่งนั่งอยู่แถวหลังสุดกำลังชะโงกหน้าไปถามว่าใครเป็นอะไร พลันเสียงดังโครมดังสนั่นหวั่นไหวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พาหนะที่คณะเรานั่งอยู่หยุดสนิท *ความมืดเข้าครอบคลุม...มองเห็นพระองค์ประทับนั่งอยู่บนช้างพระที่นั่ง เจ้าพระยาไชยานุภาพ โดยมีช้างดำสูงใหญ่ซึ่งมีบุคคลรูปร่างกำยำล่ำสัน ผิวเนื้อดำแดง แต่งตัวชุดนักรบครบครัน ยืนเบียดแน่นสนิทอยู่กับลำตัวของเจ้าพระยาไชยานุภาพ รวมทั้งโขลงช้างมากมายนั้นยืนรายล้อมเป็นเสมือนกำแพงกั้น*

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ เศษกระจกรถแตกกระจายเต็มตัวของทุก ๆ คนในรถ ความรู้สึกครั้งแรกที่เกิดขึ้นทันทีนั้นว่า *“อะไรกันนี่ เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับคณะเราได้อย่างไร สิ่งที่เห็นอยู่ในขณะนี้เป็น*

ภาพนิมิตหรือเกิดขึ้นในสภาพโลกมนุษย์" กำลังมึนงงสับสน ได้ยินเสียงอาจารย์พรพูดขึ้นว่า *"รถเราถูกรถเมล์ประจำทางชน เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เข้าสมาธิถามพ่อฤษีดูซิ"* ข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรและคณะเราทุกคนให้ทราบว่า **"มารร้ายติดตามเรามาทัน พระองค์ได้ช่วยอยู่แล้วเต็มที่"** เมื่อบอกอาจารย์พรไปเช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เข้าสมาธิเพื่อพบพ่อฤษี พ่อฤษีเล่าให้ฟังว่า **"ขณะที่หมู่มวลมารที่ไม่เห็นด้วยกับงานของพระองค์ติดตามขัดขวาง และในหมู่คณะที่เดินทางทำงานของพระองค์ในครั้งนี้มีจิตเป็นอกุศล สงสัยเคลือบแคลงเป็นสื่อให้มารติดตามมาทัน ณ กิ่วจำผงแห่งนี้ ซึ่งเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด เพราะพลังของเหล่าโอปปาติกะที่กำลังได้รับความทุกข์ทรมานผสมเข้ามาอีก จึงสุดที่จะหลีกเลี่ยงการปะทะกับมารได้ ดังนั้นสภาวะเช่นนี้ พาหนะของคณะเราจึงกลายเป็นเสมือนเจ้าพระยาไชยานุภาพหรือเจ้าพระยาปราบหงสาวดี โดยมีพระองค์เป็นจอมทัพ พระยาผากองบนช้างงาดำ รวมทั้งโขลงช้างทั้งมวลกลายเป็นเสมือนกำแพงกั้น**

เมื่อเข้าใจเหตุผลเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ลงจากรถมาพบความชุลมุนของผู้คนเบื้องล่าง ในคณะเราบางคนกำลังส่งพลังรักษาให้แก่กันและกันตามความเชื่อถือ ข้าพเจ้าเดินมาดูรอยรถที่ถูกชน เมื่อเห็นสภาพอย่างใกล้ชิดแทบจะเป็นลม สิ่งนี้เกิดขึ้นกับคณะเราจริง ๆ หรือนี่ เป็นไปได้อย่างไร คณะเรารอดพ้นจากเงื้อมมือของพญามัจจุราชได้อย่างไร รถโดยสารประจำทางคันที่ชนรถของเรานั้นมีขนาดใหญ่กว่ารถของเราถึง ๔ เท่า บรรทุกผู้โดยสารเต็มคันรถ เมื่อพุ่งชนรถของเราแล้ว แรงกระทบทำให้หน้ารถเหกลับไปปะทะกับภูเขาอีกด้านหนึ่ง ไฟหน้ารถและกระจกหน้าแตกกระจายเช่นกัน รถจึงได้หยุดสนิท

สำหรับรถของเรา สภาพตัวรถด้านขวาทั้งแถบที่ถูกแรงชนปะทะ ยุบ กระจกแตกกระจายหมดทั้งแถบ แรงกระแทกขนาดนั้นน่าที่รถของเราจะต้องกระเด็นตกเหวเบื้องล่าง ซึ่งมีระยะห่างไม่ถึงวาและไม่มีรั้วกั้นขอบถนน แต่รถของคณะเราหยุดได้นิ่งสนิทจริง ๆ เมื่อดูรอยล้อรถก็ไม่มีริ้วรอยปรากฏให้เห็นเลยว่ารถของเราได้ขยับเขยื้อนออกจากแนวเส้นที่รถแล่นขณะถูกชนปะทะ คณะเราทุกคนปลอดภัยไม่มีใครได้รับบาดเจ็บนอกจากฟกช้ำดำเขียวนิดหน่อย เมื่อข้าพเจ้ามายืนอยู่ขอบถนนมองลงไปเบื้องล่างเป็นหุบเหวลึกเห็นยอดไม้อยู่ลิบ ๆ ถ้ารถกระเด็นตกลงไป โอย...ข้าพเจ้าไม่อยากจะคิด...รถจะต้องกลายเป็นเศษเหล็กสำหรับคนก็คงจะต้องเข้าภูมิกัน ณ ที่จุดนั้นนั่นเอง เพราะพระบารมีของพระองค์โดยแท้ จึงทำให้คณะเรารอดพ้นมาจากน้ำมือมาร

ตอนนี้ก็ถึงตอนที่ต้องเจรจากันระหว่างรถทั้งสองคันที่เป็นคู่กรณี เห็นได้ชัดถึงอิทธิพลของเจ้าของถิ่นที่วิ่งรถอยู่ในเส้นทางทุกวัน คณะเราเป็นคนแปลกหน้า การเจรจากันจึงยืดเยื้อมาก จนคุณณรงค์ วุทธเสถียรได้เช่ารถเข้าไปในอำเภอร้องกวาง เพื่อตามเจ้าหน้าที่ตำรวจมาจากสถานีตำรวจ แต่การเจรจาก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควรนัก ในที่สุดทั้งสองฝ่ายก็ต้องไปตกลงกันที่สถานีตำรวจอำเภอร้องกวาง โดยคณะเราก็ได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อจาก ม.ล. ประชุม เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณเป็นผู้ค้ำประกันให้ โดยขอผลัดผ่อนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจให้บริษัทค้ำประกันรถมาติดต่อตกลง เพราะเย็นมากแล้ว คณะเรายังจะต้องเดินทางอีกไกล เมื่อตกลงกันตามนี้ได้แล้วคณะเราก็รีบเดินทางกลับ ขณะนั้นเวลา ๑๘.๔๕ น. ออกจากสถานีตำรวจอำเภอร้องกวาง ทุกคนถอนหายใจโล่งอก

รถแล่นออกมาได้ไม่ทันจะพ้นเขตอำเภอร้องกวางเพียงประมาณ ๕-๖ กิโลเมตรเท่านั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบเย็นวาบที่สันหลังราวกับโดนถูกนาบด้วยก้อนน้ำแข็ง ความมืดเข้าครอบคลุม รถไหวโยกอย่างรุนแรงจนทุกคนในรถศีรษะเซถลากลับไปกลับมา ได้ยินเสียงแว่ว ๆ อาจารย์พรตะโกนขึ้นว่า “เกิดอะไรขึ้นอีกล่ะ” แล้วข้าพเจ้าก็หมดความรู้สึกไป มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งจึงได้ทราบว่าพระองค์ประทับทรงตรัสสิ่งใดบ้างไม่มีใครในรถจำได้ เพราะต่างก็อยู่ในสภาวะที่ตกใจ แต่ที่ทุกคนจำได้ก็คือพระองค์รับสั่งให้หยุดรถสวดมนต์ แผ่เมตตา แล้วให้เริ่มเคลื่อนรถเดินทางต่อไปได้อีกตอน ๑๙.๑๙ น.

เมื่อทุกอย่างเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษีว่า เมื่อสักครู่นี้นั้นมีสิ่งใดเกิดขึ้นแก่คณะเราหรือ พ่อฤๅษีบอกว่า **“มารได้ใช้พละกำลังสุดท้ายที่ยับยั้งการทำงานของคณะเราให้ได้ แต่ไม่เป็นผล เมตตาธรรมชนะภัยพิบัติทั้งปวง มารร้ายจะต้องถอยห่างออกไป”** ทุกคนในรถกำลังวิพากษ์วิจารณ์ว่า เมื่อสักครู่นี้นั้นเกิดอะไรขึ้น คุณกำพล จัตุทะศรี ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีในขณะนั้นเห็นสิ่งใด จึงได้หักรถหลบไปหลบมาอย่างรวดเร็วจนรถแทบจะคว่ำตกถนนเช่นนั้น แล้วยังกลับรถขับย้อนไปตะโกนถามคนขับรถมอเตอร์ไซด์ข้างทางนั้นว่า *“ขับรถภาษาอะไร อยากจะตายหรืออย่างไร”* คนขับมอเตอร์ไซด์ตอบมาอย่างใจเย็นว่า *“ขอโทษด้วยครับ ไม่ทราบว่าเป็นอะไรเหมือนกัน รถแล่นมาดี ๆ เบรคหยุดกะทันหันโดยไม่ทราบสาเหตุ หัวรถผมจึงหักแฉลบออกนอกเส้นทาง”*

คุณกำพลบอกว่า เมื่อสักครู่นี้นั้นเห็นมอเตอร์ไซด์แล่นขนานกันไป ๒ คัน แล้วคันหนึ่งหักตัดหน้ารถของเราทันที จึงได้หักรถหลบ และเพื่อกันรถตกถนนก็หักกลับอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่เห็นมอเตอร์ไซด์อีกคันหนึ่งแล่นเลยไป คิดว่ารถมอเตอร์ไซด์คงจะหยุดอยู่ทั้ง ๒ คัน แต่พอย้อนกลับรถมาดูก็เห็นเพียงคันเดียว เป็นที่น่าประหลาดใจว่ารถมอเตอร์ไซด์อีกคันหนึ่งหายไปไหน จึงซักถามพวกเราที่นั่งอยู่ในรถกันขึ้นว่าใครเห็นรถมอเตอร์ไซด์กี่คัน บางคนบอกว่าเห็น ๒ คัน บางคนบอกว่าเห็น ๓ คัน ไม่มีใครซักคนบอกว่าเห็นคันเดียวเลย สำหรับตัวข้าพเจ้ายืนยันไม่ได้ เพราะนั่งอยู่ท้ายสุดของรถ และกำลังตกอยู่ในสภาวะแห่งความมืดเข้าครอบคลุม แต่จะอย่างไรก็ตาม คณะเราทุกคนก็ทำงานได้เป็นผลสำเร็จปลอดภัยเพราะพระบารมีของพระองค์ทรงคุ้มครอง

มาถึงที่พักในตัวจังหวัดแพร่ เวลา ๒๐ นาฬิกาพอดี คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ และคุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ เตรียมตัวจะกลับกรุงเทพฯ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ทำงานที่จังหวัดแพร่กันเลย เพราะวันรุ่งขึ้นเป็นวันจันทร์จะต้องทำงาน พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“จะให้ใครแยกกลับตามลำพังไม่ได้ ในเมื่อทำงานยังไม่เสร็จสิ้น การร่วมกันเท่านั้นจะเป็นทางนำไปสู่ความมั่นคง”** ดังนั้น จึงเป็นอันว่าคณะเราทุกคนยังอยู่ร่วมกันเพื่อจะทำงานของพระองค์กันที่จังหวัดแพร่อีกจังหวัดหนึ่ง ก่อนเดินทางกลับครั้งนี้ในวันรุ่งขึ้น

จังหวัดที่ ๕๘ แพร่

อาจจะเป็นเพราะความตกใจหรือตื่นเต้น หรือเหน็ดเหนื่อยกับเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านมา จึงทำให้แต่ละคนจิตใจไม่สงบลงได้ง่าย ๆ เลย ทุกคนยังคิดและวิจารณ์กันอยู่ว่า *"เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับคณะเรา ซึ่งกำลังทำงานของพระองค์นั้นได้อย่างไร ใครได้ยินได้รู้เข้าเขาจะนึกคิดกันไปว่าอย่างไร หาหลักประกันของความปลอดภัยไม่ได้เลยหรืออย่างไร"* ข้าพเจ้าเองแม้จะเข้าใจเหตุผล แต่ก็อดหวั่นไหวไปตามคำพูดคำวิจารณ์ของใคร ๆ ไม่ค่อยได้ จึงทำให้ไม่ค่อยสบายใจนัก จึงพูดกับอาจารย์พรว่าคณะเราควรจะเดินทางกลับกันเลยจะดีกว่า เพราะถึงแม้จะอยู่ทำงานกันต่อไปก็คงจะได้ไม่ดีเท่าที่ควรนัก เพราะจิตใจของข้าพเจ้าไม่ค่อยสบายไม่ค่อยสงบ จิตไม่ยอมดิ่งลงสู่สมาธิ และรับสัมผัสใด ๆ ไม่ได้เลย แล้วคณะเราจะทราบได้อย่างไรว่าจะต้องไปทำอะไรบ้าง ณ ที่ใด ๆ อาจารย์พรจึงบอกว่า "ถ้าอย่างนั้นก็ตามใจ คืนนี้พยายามนอนหลับให้สบายทุกคนก่อน เพราะถึงอย่างไรก็มืดแล้ว พักผ่อนกันให้เต็มที่ ต่อวันรุ่งขึ้นค่อยคิดปรึกษาหารือกันว่าจะทำอย่างไรกันต่อไป"

เมื่อสวดมนต์และพยายามหลับไปด้วยความยากเย็นและมักจะสะดุ้งตื่นอยู่เสมอ *เพราะตลอดเวลาได้ยินแต่เสียงขู่คำราม คล้ายสัตว์ร้ายกำลังฉีกกินอะไรอยู่สักอย่างหนึ่ง บางครั้งก็ได้ยินคล้ายเสียงตะปบ ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างสับสนอึงอลเสียนี่กระไร จนในที่สุดแว่วได้ยินเสียงคล้ายกริ่งกังสดาล ดังกริ๊ง... กังวานหวานก้องมาแผ่วเบา จึงพยายามตั้งใจฟัง แล้วความรู้สึกทั้งหมดก็คล้ายเลื่อนไหลเข้าสู่สภาวะหนึ่ง ในบรรยากาศนั้นปลอดโปร่ง ร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่ เมื่อเงยแหงนหน้าขึ้นมอง จะเห็นแสงอาทิตย์ส่องลอดใบไม้ลงมาเป็นประกาย เมื่อเดินพ้นหมู่ไม้นั้นออกมาเป็นทุ่งโล่ง ปกคลุมไปด้วยหญ้าอ่อนนุ่มเขียวขจี ท่ามกลางทุ่งโล่งนั้นเป็นเนินสูง บนยอดเนินนั้นมองเห็นผ้าแพรบางเบาหลากสีสวยงาม ยาวเป็นสายราวกับห้อยย้อยมาจากท้องฟ้า ยามลมพัดแพรจะพริ้วเคลียลูบไล้ยอดเนิน ทำให้เห็นแสงสีทองบนยอดเนินนั้น ได้ยินเสียงห้าวต่ำนุ่มนวลเสมือนดังมาจากเนินนั้นว่า* **"ขุนลั้วอ้ายก้อม ได้มองเห็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติเช่นนี้ยามรุ่งอรุณ ณ ที่เนินแห่งนี้ทุกวันวิสาขบูชา จึงได้สร้างเจดีย์สูงเสียดฟ้าเป็นช่อต่อแพรเป็นสายลอยไปตามลมเพื่อบูชาพระพุทธองค์ จงมารับพลังแห่งความร่มเย็นจากสายช่อแพร หรือช่อแฮนี้เถิด...เพื่อสันติสุขจะได้เป็นสื่อโยงใย"**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวขึ้นราว ๐๕.๓๐ น. ความสงบเยือกเย็นยังคงแผ่คลุมกระจาย จิตใจปลอดโปร่งสบายผิดกับเมื่อตอนก่อนนอน ความรู้สึกอยากเดินทางกลับหายไปราวกับปลิดทิ้ง ยังคงไว้แต่ความกระปรี้กระเปร่าและมีกำลังใจในอันที่จะทำงานของพระองค์ให้สำเร็จลุล่วงไป ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องไปที่พระธาตุช่อแฮแต่เช้า อาจารย์พรจึงได้พูดขึ้นเป็นทำนองล้อเล่นว่า "อ้าว...ไหนว่าตื่นเช้าขึ้นมาจะกลับไปเลยไม่ใช่หรือ ?"

คณะเราออกจากที่พักตอน ๐๗.๐๐ น. วันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๒๒ เมื่อถามจากชาวเมืองแถบนั้นจนเป็นที่เข้าใจดีแล้วก็ตรงไปวัดพระธาตุช่อแฮ ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปอีกราว ๙ กิโลเมตร จริงอย่าง

ที่คาดคิด องค์พระธาตุหรือองค์พระเจดีย์ตั้งอยู่บนยอดเนินสูงรอบ ๆ เนินเป็นสวนรุกขชาติของกรมป่าไม้ สีทององค์พระธาตุอร่ามมองเห็นแต่ไกล เมื่อรถแล่นไปถึงบริเวณวัด หาที่จอดรถได้เรียบร้อยแล้ว ต้องเดินขึ้นบันไดไปอีกหลายสิบขั้นกว่าจะถึงองค์พระธาตุ มีตัวหนังสือเขียนบอกไว้ว่า **"ตัวองค์พระธาตุบุด้วยทองดอกบวบสูง ๓๓ เมตร ฐานสี่เหลี่ยมกว้างด้านละ ๑๐ เมตร"** ขณะที่เดินชมบริเวณพระธาตุรอบ ๆ อยู่นั้น *พลันเสียงห้าวต่ำแต่นุ่มนวลที่ได้ยินในนิมิตเมื่อคืนนี้นั้นดังแผ่วเบามาอีกว่า* **"ยินดีเหลือหลายที่ได้ร่วมงาน จงนำเถ้าธูปเทียนจากพระธาตุช่อแฮนี้ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความร่มเย็น เพื่อสันติสุข เพื่อความสวยงามดุจช่อแพรพริ้ว อันเป็นที่หมายปองของทุก ๆ คน"**

คณะเราได้ซื้อดอกไม้ธูปเทียนจากคนขายดอกไม้ของวัดตรงทางเข้าบริเวณองค์พระธาตุนั้น อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วคณะเราก็ได้เถ้าธูปเทียนจากบริเวณองค์พระธาตุช่อแฮอันศักดิ์สิทธิ์นั้น พร้อมทั้งได้ขออนุญาตจากพระภิกษุซึ่งท่านจำพรรษาอยู่ที่นั่นเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดซึ่งออกดอกชูช่อบูชาพระธาตุอยู่ตลอดมาแต่เดิม แล้วคณะเราก็กราบอำลาพระธาตุช่อแฮมาด้วยจิตใจที่ปลอดโปร่งสบาย ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสำรวย พึ่งประสิทธิ์** แต่ไม่พบ ได้พบคุณนายภริยาของท่านผู้ว่า ฯ ซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เมื่อบอกถึงเรื่องราวการทำงานต่าง ๆ และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักแล้ว คณะเราก็ตรงไปวัดพระบาทมิ่งเมือง ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชรัตนมุนี** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้น้ำมนต์ของท่านซึ่งมีอยู่แล้วจากพระลูกวัดของท่าน

ก็เป็นอันเสร็จสิ้นการทำงานที่จังหวัดแพร่อีกจังหวัดหนึ่ง จึงรีบมุ่งหน้าตั้งใจกันไว้ว่าจะทำงานกันที่จังหวัดอุตรดิตถ์อีกสักหนึ่งแห่ง แต่ขณะที่แล่นรถมาเพราะความที่รถของคณะเราถูกชนกระจกแตกกระจายหายไปทั้งแถบ เวลาแล่นระยะทางไกลลมโกรกแรงมาก จึงตัดสินใจกันว่าจะต้องมุ่งหน้ากลับเพื่อซ่อมแซมรถแล้วค่อยหาโอกาสทำงานในลำดับต่อไป

การเดินทางครั้งที่ ๑๖

จังหวัดที่ ๕๙ กาญจนบุรี

เมื่อเดินทางกลับจากการทำงานที่จังหวัดน่านและจังหวัดแพร่แล้ว พอมาถึงบ้านพักที่บางลำภู กรุงเทพ ฯ ก็ได้รับทราบจากคนที่บ้านว่า คุณหมอสุวรรณา เกิดสมบุญ ภริยาท่านนายพลตรีสินธุ เกิดสมบุญ ผู้บัญชาการกองพลที่ ๙ กาญจนบุรี ซึ่งขณะนั้นยังดำรงตำแหน่งพันเอกพิเศษและเป็นเสนาธิการ ได้มาหาที่บ้านเพื่อจะพบอาจารย์พร และอยากจะทราบว่าอาจารย์พรจะไปทำงานของพระองค์ เพื่อนำดินศักดิ์สิทธิ์

จากจังหวัดกาญจนบุรีเมื่อไร จะได้คอยให้ความสะดวก และอีกประการหนึ่งก็ได้ยินอาจารย์ปรารภว่าจะต้องไปที่ด่านพระเจดีย์สามองค์ ซึ่งการเดินทางไปด่านเจดีย์สามองค์นั้นลำบาก นอกจากจะไปด้วยเฮลิคอปเตอร์เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้น รู้สึกขนลุกซู่เกิดปีติซาบซ่านขึ้นมาทันทีว่า พระองค์ทรงหาช่องทางให้คณะเราได้ทำงานให้สะดวกขึ้นแล้ว เพราะสำหรับที่จังหวัดกาญจนบุรีนี้พระองค์ท่านรับสั่งไว้นานแล้วว่า คณะเราควรเดินทางไปทำงานที่ด่านพระเจดีย์สามองค์ ซึ่งเป็นสถานที่ ๆ จะต้องทำลายอาถรรพณ์ แต่คณะเราก็ยังหาโอกาสไปทำงานตามพระราชประสงค์ไม่ได้ เพราะเมื่อลองสอบถามจากใคร ๆ ซึ่งชำนาญในการเดินทางจากตัวจังหวัดกาญจนบุรีไปด่านพระเจดีย์สามองค์ โดยเฉพาะคุณสนิท ธนรักษ์ ซึ่งได้เคยทำเหมืองแร่อยู่ทางแถบนั้น บอกว่าการเดินทางไปด่านพระเจดีย์สามองค์นั้นลำบากมาก ยิ่งหน้าฝนด้วยแล้วจะไปไม่ได้เลย เพราะต้องเดินทางเข้าไปในป่า ถนนสำหรับรถจะวิ่งไม่มีเลย การเดินทางเข้าไปจะต้องเดินกันจริง ๆ ซึ่งต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๒-๓ วันจึงจะเดินทางถึง ถ้าเป็นหน้าแล้งก็พอจะอาศัยทางรถลากไม้ได้บ้าง จึงเป็นอันว่าอาจารย์พรบอกว่า ถ้าเช่นนั้นคณะเราจะต้องรอจนกว่าจะถึงหน้าแล้ง จึงจะกำหนดการเดินทาง

มาถึงในระยะนี้ก็เป็นระยะที่อาจารย์พรได้ติดต่อกับคุณสนิท ให้หาว่าจ้างรถทางจังหวัดกาญจนบุรีที่จะรับอาสานำคณะเราสู่ด่านพระเจดีย์สามองค์ และขณะที่กำลังรอฟังข่าวจากคุณสนิทอยู่ว่า คณะเราจะได้รถเมื่อไร ก็พอดีคุณหมอสุวรรณามาติดต่อจะให้ความช่วยเหลือ แม้จะดีใจ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ได้หวังอะไรมากนัก เพราะทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าไม่ได้คุ้นเคยอะไรกับคุณหมอสุวรรณาเลย เป็นแต่เพียงว่าคุณหมอสุวรรณาเคยอ่านและทราบถึงผลงานของอาจารย์พรเท่านั้น และคุณหมอสุวรรณาเป็นบุคคลซึ่งเชื่อมั่นศรัทธาในพระองค์เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นคณะเราจึงยังรอความหวังและคำตอบจากคุณสนิทเท่านั้นว่าจะหารถให้ได้เมื่อไร แล้วคณะเราก็จะเดินทางทันที

จนวันสงกรานต์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นวันทอดผ้าป่าหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งย้ำอีกครั้งว่า *“จงเดินทางไปด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ให้ได้ เพื่อทำลายอาถรรพณ์ ถ้าเว้นจากวันนี้แล้ว ก็เปล่าประโยชน์ในการทำงาน”* ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรตามนี้

ช่างเป็นโชคดีหรือเหตุบังเอิญอย่างไรก็สุดที่จะคาดคิดได้ ในวันสงกรานต์นี้เองขณะที่คณะเราทั้งหมดกำลังทำบุญร่วมอยู่กับประชาชน ชาวบ้านแถบนั้นอยู่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ได้มีรถตู้โตโยต้าไฮเอทสีขาวแล่นเข้ามาภายในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ปรากฏว่าเป็นรถของคณะคุณหมอสุวรรณาซึ่งได้มากับท่านนายพลตรีสินธุ น้องอ้าย ซึ่งเป็นลูกชายและคณะอีก ๓-๔ คน มาร่วมทำบุญด้วย ได้พูดคุยกับอาจารย์พรและข้าพเจ้าด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดียิ่ง ในที่สุดก็ได้พูดคุยกันถึงเรื่องงานของพระองค์ พร้อมทั้งการจะเดินทางไปด่านพระเจดีย์ ๓ องค์ เมื่อได้ทราบกำหนดวันที่คณะเราจะต้องเดินทางไปด่านเจดีย์ ๓ องค์ ในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๒ ท่านนายพลตรีสินธุก็ได้รับอาสาว่าจะพยายามลองติดต่อเฮลิคอปเตอร์จากทางตำรวจตระเวนชายแดนดู ถ้าสะดวกอย่างไรแล้วก็จะเป็นผู้พาคณะเราสู่ด่านพระเจดีย์สามองค์ให้ทันกำหนดเวลา ข้าพเจ้ารู้สึกปลาบปลื้มจนไม่สามารถจะบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้...เพราะพระบารมีของพระองค์โดยแท้...

เมื่อคณะเรากลับจากแคมป์สนถึงกรุงเทพ ฯ ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ติดต่อเพื่อบอกคุณสนิท ธนรักษ์ ให้ทราบ ก็ปรากฏว่าคุณสนิทก็หารถได้แล้วเช่นกัน และได้วางมัดจำเงินเขาไว้แล้ว ๕๐๐ บาท ข้าพเจ้าจึงได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้คุณสนิทฟัง ซึ่งคุณสนิทก็บอกอนุโมทนาและข้าพเจ้าได้ชวนคุณสนิทให้ร่วมเดินทางไปกับคณะเราในครั้งนี้ด้วย

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ เมษายน ๐๖.๐๐ น. พ.อ.พิเศษสินธุ-คุณหมอสุวรรณา เกิดสมบุญ น้องอ้าย เพื่อนน้องอ้าย และคนขับรถอีก ๒ คน ได้มารับอาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าที่บ้านพักบางลำภู แล้วแวะรับคุณสนิท ธนรักษ์ ที่บ้านถนนพิชัยอีก ๑ คน แล้วมุ่งสู่จังหวัดกาญจนบุรี ถึงร้านอาหารที่ พ.อ. พิเศษ สินธุ นัดพบกับ พ.ต.อ.พิเศษ อรัญ สมบูรณ์สุข เสนาธิการตำรวจตระเวนชายแดนกาญจนบุรี เวลา ๐๘.๐๐ น. พอดี วิทยุกำลังเปิดเพลงเคารพธงชาติไทย เมื่อรับประทานอาหารกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราทั้งหมดก็เดินทางไปที่ทำการตำรวจตระเวนชายแดน ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ซึ่ง พ.ต.อ. (พิเศษ) อรัญ สมบูรณ์สุข เตรียมไว้พร้อมแล้ว ขณะที่เฮลิคอปเตอร์นำคณะเราบินขึ้นสู่ท้องฟ้านั้นเวลา ๐๘.๓๐ น. บินมาจนถึงฐานที่อำเภอสังขละบุรีตอน ๑๐.๓๐ น. เพื่อรอการเคลียร์พื้นที่ จึงได้เดินทางต่อไปถึงด่านพระเจดีย์สามองค์ ตอน ๑๑.๐๐ น.

นับแต่เฮลิคอปเตอร์ออกจากฐานที่อำเภอสังขละบุรี ข้าพเจ้าเริ่มไม่เป็นตัวของตัวเอง *ความรู้สึกคอยจะเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างอยู่ตลอดเวลา ทุกครั้งที่ลืมเลือนหายไป จะมีความรู้สึกเสมือนตัวเองตกเข้าสู่ห้วงหุบเหวที่มีพายุพัดหมุนติ้ว เสียงอึงอลราวกับว่าพายุนั้นได้พัดปะทะน้ำเป็นระลอกแตกกระจายครืนครั่น ควันดำมืดสลัวมองไม่เห็นสิ่งใด พร้อมทั้งกลิ่นสาบสางราวกับมีการเผาศพที่เพิ่งตายใหม่ ๆ อยู่ใกล้ ๆ*

มีความรู้สึกลางเลือนกึ่งสำนึก เมื่อมองเห็นเจดีย์สีขาวสามองค์ตั้งเรียงกันอยู่เบื้องล่าง เมื่อเฮลิคอปเตอร์จอดสนิท และทุกคนเดินลงจากเฮลิคอปเตอร์ในขณะที่เท้าแตะพื้นดินบริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์ ความรู้สึกทั้งหมดของข้าพเจ้าก็หมดไป *มองเห็นแต่ควันดำมืดครึ้ม ในความสลัวของควันดำนั้น มองเห็นผู้คนมากมายต่างกำลังมุ่งทำหน้าที่ของตนอย่างขมักเขม้นโดยไม่พูดจากันเลย ดูทุกคนเคร่งเครียด จิตใจจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่เบื้องหน้า ซึ่งบ้างก็กำลังตอกตะปูเหล็กแหลมลงไปในก้อนดิน บ้างก็หุงน้ำมันแล้วหยอดลงไปในก้อนดิน บ้างก็กำลังใช้เชือกสีขาวคล้ายด้ายสายสิญจน์แต่มีขนาดใหญ่มัดก้อนดิน แล้วใส่ลงไปในหม้อหุงน้ำมันแล้วปิดฝา บ้างก็นั่งปั้นหุ่นตุ๊กตาดิน แล้วเด็ดหัวใส่ลงไปในหม้อหุงน้ำมัน กลิ่นกำยานคละเคล้ากับกลิ่นศพสาบสางฟุ้งกระจาย เสียงกลองเสียงเกราะเคาะเป็นจังหวะคล้ายให้สัญญาณ มีความรู้สึกคล้ายตกเข้าไปอยู่ในท่ามกลางกลุ่มของคนป่าที่กำลังกระทำพิธีบวงสรวงสังเวย ในกลุ่มคนมากมายเหล่านี้มีอยู่คนหนึ่งรูปร่างอ้วนท้วม ศีรษะล้านโล้น ท่อนบนเปลือยเปล่า มีแต่ลูกประคำเม็ดโตคล้องคออยู่ นุ่งผ้าโสร่งยาวสีแดงเพลิง ยืนพนมมือซึ่งในมือนั้นเป็นก้อนดิน กำลังท่องบ่นคาถาและเป่าลงไปที่ก้อนดินในมือที่พนมอยู่นั้น ควันดำหมุนรอบกระจายตลบอบอวล ความรู้สึกของข้าพเจ้าบอกขึ้นมาตอนนั้นทันทีว่าจะต้องทำลายพิธีนี้ให้สิ้น แล้วก็หมดความรู้สึกไป*

มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งจึงได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับทรง รับสั่งว่าสิ่งใดบ้างนั้น ไม่มีใครจำได้ทั้งหมด แต่ต่างพอจะปะติดปะต่อจากความจำของอาจารย์พรบ้าง คุณสนิทบ้าง คุณผ่องผิวบ้าง ถึงสิ่งที่พระองค์รับสั่งดังนี้ **“พาหนะของตำรวจตระเวนชายแดนลำนี้เปรียบประดุจเจ้าพระยาไชยานุภาพ พ.อ.(พิเศษ) สินธุ เกิดสมบุญ และ พ.ต.อ.(พิเศษ) อรัญ สมบูรณ์สุข เปรียบประดุจจาตุรงคบาท ซึ่งได้นำมาเพื่อทำลายพิธีอาถรรพ์ ซึ่งได้เกิดขึ้นมากกว่าสามร้อยปีแล้ว อานุภาพของแรงอาถรรพณ์จะมีผลส่งถึงบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพฯ ซึ่งได้วางศิลาฤกษ์ไว้แล้วเพื่อแก้อาถรรพ์นี้”** ข้าพเจ้าได้ถามจากพ่อฤๅษีว่าสิ่งที่พระองค์รับสั่งนี้หมายความว่าอย่างไร และสิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นนี้คือสิ่งใด ปีศาจได้หลอกหลอนข้าพเจ้าถึงเพียงนี้เชียวหรือ พ่อฤๅษีอธิบายว่า **“สิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นนี้คือมวลเหล่าโอปปาติกะทั้งหลายที่เมื่อสมัยยังเป็นมนุษย์อยู่นั้น กำลังกระทำพิธีทางไสยศาสตร์ และก็ถูกฆ่าตายโดยไม่ทันรู้ตัวขณะที่กำลังทำพิธีอยู่นั่นเอง จิตของพวกเขาเหล่านี้จึงยังดิ่งมุ่งทำพิธีอยู่ตลอดเวลาไม่เลิกได้ และสิ่งที่พระองค์รับสั่งหมายความว่า การมากระทำพิธีนำสิ่งมิ่งมงคลของคณะเราครั้งนี้ เท่ากับมาแผ่เมตตาธรรมให้เขาเหล่านี้ให้เปลี่ยนจิตใจจากสภาวะหนึ่งสู่อีกสภาวะหนึ่ง และผลจากการเปลี่ยนสภาวะทางด้านจิตใจโดยกะทันหันจากการที่กำลังกระทำอำนาจทางไสยศาสตร์อยู่ ซึ่งบางคนอาจจะโกรธ หรือสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นนั้นจะมีพลังอำนาจเป็นผลให้ความเสียหายเกิดขึ้นกับสิ่งตรงกันข้ามกับที่เขาเหล่านั้นกระทำอยู่”**

ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤๅษีต่อไปอีกว่า “ก็แล้วทำไมพวกเหล่าโอปปาติกะเหล่านี้จึงยังไม่ไปรับกรรมที่เขาได้กระทำไว้ล่ะ หรือทำไมยังไม่เปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิเสียที เพราะจนถึงบัดนี้ก็ตกกว่า ๓๐๐ ปีมาแล้ว ทำไมจึงมุ่งทำอยู่แต่สิ่งเดียว และผลเสียหายต่าง ๆ นั้นจะต้องบังเกิดขึ้นกับคณะเราหรืออย่างไร

พ่อฤๅษีตอบว่า “จงอย่าเอาสามัญสำนึกของความเป็นมนุษย์ หรือเป็นคนมาสงสัยสภาพชีวิตของโอปปาติกะเลย ถ้ามัวใช้แต่สามัญสำนึกของมนุษย์จะไม่มีวันเข้าใจสภาพชีวิตของโอปปาติกะทั้งมวลได้เลย อย่าลืมว่าชีวิตของโอปปาติกะนั้นเป็นสภาพชีวิตที่ใช้แต่วิบากของกรรมล้วน ๆ จิตใจลงดิ่งไปทางใด ยากนักที่จะถ่ายถอนได้ จนกว่าว่าจะมีสิ่งใดมาสะกิดให้จิตที่กำลังดิ่งอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเปลี่ยน แวบขึ้นมาบ้างเท่านั้นเอง เปรียบเช่นพวกเหล่านี้ ขณะที่คณะเราได้จุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์นั้น กระแสคลื่นแห่งความเมตตาความเยือกเย็นได้แล่นไปกระทบกับความรุ่มร้อนของพวกเขาเหล่านี้ ซึ่งมุ่งมั่นกระทำพิธีทางไสยศาสตร์อยู่ให้สะดุ้งและหยุดชะงักการกระทำทันที และเกิดสงสัยขึ้นมาว่าสิ่งใดหนอมาเป็นสิ่งกีดขวางการกระทำของเขา เขาจะต้องทำลายสิ่งที่มาขัดขวางการกระทำของเขา แต่พลังที่มากระทบขัดขวางนี้ช่างเยือกเย็น น่าจะมีสิ่งที่ดีรวมอยู่ด้วยกระมัง...ดังนั้นในการที่คณะเรามากระทำพิธีที่ด่านพระเจดีย์สามองค์แห่งนี้ คณะเราคงจะได้รับความเดือดร้อนเสียหายพอสมควร ณ สถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ทำลายอาถรรพณ์นี้ แต่แม้คณะเราจะได้กระทำพิธีสวดมนต์ ส่งกระแสพลังแห่งเมตตาธรรมก่อให้เกิดความเยือกเย็นแก่มวลเหล่าโอปปาติกะทั้งหลายเหล่านั้นให้สะดุ้งจากความเร่าร้อน เพื่อพบกับความสงบเย็น เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้เปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิ เลิกกระทำพิธีทางไสยศาสตร์อันเร่าร้อนนั้นบ้างแล้วก็ตาม แต่ก็มีบางคนซึ่งรับกระแสพลังอะไรไม่ได้เลย ยังคงมุ่งมั่นขมักเขม้นดิ่งอยู่เช่นนั้นตลอดชั่วนาตาปี แต่จะอย่างไร

ก็ตามสำหรับโอปปาติกะที่เป็นผู้นำในการกระทำพิธีทางไสยศาสตร์นี้ก็ได้เปลี่ยนภพเปลี่ยนภูมิอันสมควรไปตามวิบากกรรมของตัวเองแล้ว ดังนั้นแม้พิธีต่าง ๆ จะไม่ถูกทำลายลงไปจนหมดสิ้นในครั้งนี้ แต่ก็นับวันจะน้อยลงและในที่สุดก็จะหมดไป เมื่อการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสร็จสิ้นลง”

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีทั้งหมดและได้ดินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็ได้ขึ้นเฮลิคอปเตอร์กลับถึงฐานที่ทำการตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดกาญจนบุรี เวลา ๑๔.๓๐ น. แล้วเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร เลยทีเดียว โดยตั้งใจไว้ว่าจะกลับมาจังหวัดกาญจนบุรีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพบผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัด

จวบจนวันอาทิตย์ที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๒ จึงได้มีโอกาสไปจังหวัดกาญจนบุรีอีกครั้งหนึ่ง โดยออกจากกรุงเทพ ฯ แต่เช้า ตั้งใจกันว่าเมื่อไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าคณะจังหวัดแล้ว ก็จะรีบไปทำงานกันที่จังหวัดสุพรรณบุรีอีกจังหวัดหนึ่ง ในการเดินทางไปครั้งนี้มีคณะผู้ติดตามมากมาย จำนวนถึง ๒๙ คน ยานพาหนะ ๓ คัน จุดหมายที่นัดพบรวมพลแห่งแรกคือที่พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เมื่อพร้อมกันและกราบนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ แล้วก็ปรึกษากันถึงที่นัดพบจุดที่สอง ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังจะบอกว่าให้รถทุกคันมุ่งเข้าไปตัวจังหวัดกาญจนบุรีก่อน เพื่อไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดและวัดเจ้าคณะจังหวัดนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาสบายดิ่งเงียบและเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้ยินเสียงระฆังดังเหง่งหง่างจากยอดองค์พระปฐมเจดีย์ เมื่อมองไกลออกไปเป็นทุ่งโล่ง มีต้นไม้ขึ้นเป็นหย่อม ๆ เงาพระเจดีย์แปดเหลี่ยมลางเลือนขึ้นท่ามกลางทุ่งโล่งนั้น พร้อมทั้งได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า* **“จงไปนำสิ่งแทนจังหวัดกาญจนบุรีอีกแห่งหนึ่ง ณ ทุ่งสมอ สถานที่ซึ่งได้รับชัยชนะจากพระมหาอุปราชา เมื่อคราวสงครามยุทธหัตถี อันมีเจดีย์แปดเหลี่ยมเป็นเครื่องชี้บอก”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและทุกคนว่าคณะเราจะต้องมุ่งหน้าไปอำเภอพนมทวนเพื่อไปที่พระเจดีย์ยุทธหัตถี ดังนั้นยานพาหนะของคณะเราทุกคันจึงมาถึงบริเวณพระเจดีย์ยุทธหัตถี อำเภอพนมทวน ตอน ๐๙.๓๐ น. องค์พระเจดีย์เก่าแก่ไม่ใหญ่โตนัก ซึ่งตั้งอยู่โดดเดี่ยวกลางทุ่งโล่ง เป็นเจดีย์ฐานแปดเหลี่ยม เป็นศิลปะสมัยอยุธยา อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ *กลิ่นกุหลาบสีชมพูฟุ้งกระจาย เสียงพึมพำแสดงความชื่นชมดังขึ้นแทนเสียงร่ำไห้ครำ่ครวญ ไม่นานทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบลง* เมื่อทุกคนช่วยกันกำดินศักดิ์สิทธิ์จากหน้าองค์พระเจดีย์กันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็มุ่งหน้าสู่ตัวจังหวัดกาญจนบุรี ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเวษณ์ นิจถาวร** ไม่พบ แต่ก็ได้ฝากหนังสือไว้ให้และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมา จากนั้นก็ไปวัดไชยชุมพลชนะสงคราม ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชปัญญาสุธี** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้ขอน้ำมนต์ของท่านจากพระในวัด และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดมาด้วย จึงเป็นอันเสร็จสิ้นภารกิจ ณ ที่จังหวัดกาญจนบุรี

เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งก็คือ วันที่คณะเราเดินทางไปกระทำพิธีที่ด่านพระเจดีย์ ๓ องค์นั้น เป็นวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๒ เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพมหานครแล้ว ในวันศุกร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๒ อาจารย์พรก็รีบเดินทางไปพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน สำหรับข้าพเจ้าเองและคนอื่น ๆ ได้เดินทางไปในวันเสาร์ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒ เมื่อเดินทางไปถึง สิ่งที่ได้เห็นในบริเวณแคมป์ที่พัก

ก็คืออาจารย์พรกำลังสั่งให้คนงานเลื่อยต้นสนที่โค่นล้มขวางถนนอยู่ มองไปรอบบริเวณแคมป์ที่พัก ต้นสนโค่นล้มหลายต้น หลังคาบ้านพัก ๒ หลัง โดนถูกกิ่งสนที่โค่นล้มนั้นฟาดพังไปครึ่งแถบ เป็นที่น่าสังเกตและน่าประหลาดที่สุดก็คือต้นสนคู่หนึ่งที่โค่นล้มลงมานั้นโค่นล้มลงมาขนานกันตรงช่องถนนระหว่างบ้าน ๒ หลังพอดี ลำต้นสนเฉียดบ้านห่างไม่ถึงฟุตราวกับใครมาจับวาง ถ้าโค่นถูกตัวบ้านไม่ต้องคิดเลยว่าบ้านจะไม่พังใช้ไม่ได้เลยทั้งหมด เพราะต้นสนสูงมากราว ๕๐ เมตร นี่เพียงแต่กิ่งสนฟาดไปโดนหลังคาบ้างเท่านั้นสุดจะหลีกเลี่ยงได้

อาจารย์พรเล่าให้ฟังว่า เมื่อตัวอาจารย์เดินทางมาถึงทางแยกจากถนนใหญ่เข้าสู่แคมป์ที่พัก ชาวบ้านแถบที่พักอยู่ปากทางเข้าแคมป์ได้บอกว่า เมื่อวานนี้ฝนตก เกิดพายุใหญ่น่ากลัวมาก ต้นสนโค่นล้มทับบ้านพักพังไปหมดแล้ว อาจารย์บอกว่าไม่ได้ตอบชาวบ้านไปอย่างไร ได้แต่ยิ้มและนึกในใจว่า “พังก็ช่างเถิด พังแล้วก็สร้างขึ้นมาใหม่ แต่นึกในใจว่าเวลาที่เกิดพายุใหญ่พัดนั้น คงจะตรงกับเวลาที่คณะเรากำลังทำพิธีนำสิ่งมิ่งมงคลจากด่านพระเจดีย์สามองค์ ดังนั้นเมื่อเข้ามาถึงแคมป์ที่พักเห็นสภาพต่าง ๆ แล้ว อาจารย์จึงได้ถามคนงานที่เฝ้าแคมป์ที่พักนั้นว่า พายุใหญ่เกิดขึ้นวันไหน เวลาอะไร กลางวันหรือกลางคืน ก็ได้ความว่าเกิดพายุใหญ่ ฝนตกหนัก ฟ้าผ่าฟ้าร้องเสียงก้องสนั่นครั่นครื้นน่ากลัวมากในเวลากลางวัน ซึ่งจะเป็นเวลาใดนั้นจำไม่ได้เลย เพราะพายุใหญ่ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ต้นสนใหญ่หักโค่นล้ม คนงานกลัวมากทำอะไรไม่ถูก ได้แต่เข้าไปในห้องสวดมนต์อ้อนวอนผิด ๆ ถูก ๆ ให้พายุสงบ ยิ่งต้นสนโค่นล้มลงมาแทบจะทับบ้านพัง ยิ่งเกิดความกลัว อาจารย์พรก็ไม่อยู่ ไม่ทราบว่าจะหาที่พึ่งได้จากที่ใด และถ้าเมื่ออาจารย์กลับมาเห็นสภาพของแคมป์แล้ว จะว่าอย่างไรบ้างอีกก็ไม่ทราบ ได้แต่ขออำนาจความศักดิ์สิทธิ์จากพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้ช่วยปกป้องคุ้มครอง

ข้าพเจ้าจึงได้พูดกับอาจารย์พรและคณะของเราว่า นี่คงจะเป็นผลที่เกิดจากการที่คณะเราไปกระทำพิธีที่ด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ชายแดนติดต่อกับประเทศพม่า เพราะพายุที่เกิดขึ้นบริเวณแคมป์ที่พักสำหรับก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ช่างมาเกิดขึ้นประจวบเหมาะกับวันและเวลาเดียวกันเสียจริง จะให้คณะเราคิดเป็นอย่างอื่นไปได้อย่างไร

เมื่ออาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามจากพ่อฤาษีอีกครั้งหนึ่ง

พ่อฤาษีก็ได้อธิบายให้ฟังว่า **“สิ่งที่เกิดขึ้นนี้รุนแรงและน่าหวาดกลัวมาก แต่ทางฝ่ายเราก็เสียหายน้อยที่สุด เพราะพลังแห่งเมตตาธรรมได้ช่วยผ่อนคลายความรุนแรงนั้น”**

การเดินทางครั้งที่ ๑๗

ภูกระดึง จังหวัดเลย ครั้งที่ ๒

ก่อนที่จะได้เดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดที่ ๖๐ ต่อไปนั้น คณะเราได้เดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากที่ราบกว้างภูกระดึง จังหวัดเลย โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก พ.อ.(พิเศษ) สินธุ-คุณหมอสุวรรณา เกิดสมบุญ อีกตามเคย

เย็นวันเสาร์ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒ คณะเราที่เตรียมตัวเพื่อจะเดินทางขึ้นภูกระดึงในวันรุ่งขึ้นได้มาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็น ขณะที่เมื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็นเสร็จแล้ว อาจารย์พรกำลังนั่งสมาธิ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“การเดินทางสู่ที่ราบกว้างภูกระดึง เพื่อนำสิ่งแทนมาบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันรุ่งขึ้นนั้นเป็นเสมือนการเดินทัพที่จะต้องประกอบด้วยทหารหลายเหล่าทัพ จงทำการอย่างระมัดระวัง อย่าประมาท สร้างพลังจิตแผ่เมตตาธรรมแสดงความปรารถนาดีแด่มวลผู้หลงผิดทั้งปวง”** สิ้นกระแสสำเนียงรับสั่งของพระองค์ก็มีเสียงห้าวทุ้มคละเคล้ามากับเสียงกระดึงช้าง กระดึงคอวัวผสมเสียงสายลมพัดยอดสนฟังหวีดหวิวว่า **“ถึงวันเวลาแห่งการรอคอยแล้ว... จงติดตามมาเถิด มานำสิ่งแทนจากภูกระดึง เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่นคง สวยงาม เสมือนดินแดนแห่งเทพนิยายที่ทุกคนใฝ่ฝัน และจะคำนึงถึง...”** หลังจากนำนั่งสมาธิเสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำแผ่เมตตาธรรม ดูทุกคนตื่นเต้นที่จะได้ขึ้นสู่ภูกระดึงในวันรุ่งขึ้น

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๒ เวลา ๐๔.๓๐ น. อาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าได้พาคณะ มีคุณสอาด-คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ คุณรัฐกานต์ ภัคพงศา คุณเฉลย แก้วเกษ คุณพิภพ รัตนสุวรรณ คุณกำพล จัตุทะศรี คุณผึ้งไพรส์ คุณหนิง คุณจิ๊ก คุณจ๋ำ มาพร้อมกันที่ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อนั่งรถออกไปก่อน โดยตกลงกันไว้ว่าเมื่อไปถึงเชิงเขาภูกระดึงแล้ว ให้คุณสอาด คุณศักดิ์ชัย คุณสมบุญ คุณเฉลย คุณรัฐกานต์ เดินขึ้นภูกระดึงไปได้เลย โดยพยายามให้ไปให้ถึงบนที่ราบกว้างภูกระดึงให้ทันเวลาเพล (คือเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น.) สำหรับพวกที่เหลือนอกนั้นให้รอคอยอยู่เชิงเขาเพื่อรอเฮลิคอปเตอร์ ซึ่งเมื่อนำพาคณะจากค่ายพ่อขุนผาเมือง หล่มสัก ไปส่งถึงบนที่ราบกว้างภูกระดึงแล้ว ก็จะร่อนลงมารับคณะที่รออยู่เชิงเขาพามาสมทบกันทั้งหมด หมายความว่าในการเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากภูกระดึงในครั้งนี้ ไม่ว่าใครจะเดินทางไปโดยวิธีไหนก็ตาม จะต้องมารวมกันให้ทันเวลาเพล สำหรับอาจารย์พร อาจารย์ศิริ คุณผ่องผิว และข้าพเจ้านั้น คุณหมอสุวรรณาบอกไว้ว่าจะมารับที่แคมป์ที่พักในตอนเช้าเพื่อนำไปขึ้นเฮลิคอปเตอร์ที่ค่ายพ่อขุนผาเมือง หล่มสัก

อาจารย์พรได้นำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้า และกราบขอความคุ้มครองจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อไปทำงานของพระองค์ ขณะที่ทุกคนกำลังร่วมกันร้องเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และอธิษฐานตั้งใจทำงานด้วยจิตใจแน่วแน่นั้น พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“จงไปปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสาน ซึ่ง**

ถูกแทรกแซงแผ่ซ่าน เพื่อจะยึดครองเป็นจุดสุดท้ายบนที่ราบกว้างภูกระดึง ด้วยจิตแผ่เมตตาธรรม” ข้าพเจ้าจึงได้บอกทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่ต้องเดินปีนขึ้นภูกระดึง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเหล่าทหารราบนั้นว่า ขอให้ทุกคนจงระวังตัว อย่าประมาทหรือมัวอ้อยอิ่งชมนกชมไม้ เพราะการขึ้นภูกระดึงครั้งนี้ไม่ใช่การไปท่องเที่ยว แต่เป็นการไปทำงานของพระองค์ พยายามไปให้ทันเวลานัดหมาย จงนึกแผ่เมตตาธรรม

เมื่อส่งขบวนแรกออกเดินทางแล้ว อาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าก็เดินกลับมาแคมป์ที่พัก เตรียมตัวรอคอยการมารับของคุณหมอสุวรรณาจนเวลา ๐๗.๓๐ น. รถของพ.อ. (พิเศษ) สินธุ และคุณหมอสุวรรณาก็มาถึงภายในบริเวณแคมป์ที่พักของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แล้วทั้งอาจารย์พร อาจารย์ศิริ คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าก็ได้มาถึงค่ายพ่อขุนผาเมือง ตอน ๐๘.๔๐ น. ได้พบกับ พ.ต.อ.(พิเศษ) อรัญ สมบูรณ์สุข ซึ่งได้เคยร่วมไปที่ด่านพระเจดีย์สามองค์ ด้วยกันมาแล้วครั้งหนึ่ง

๐๙.๐๐ น. โดยการนำของพ.อ. (พิเศษ) สินธุ เกิดสมบุญ เฮลิคอปเตอร์ก็ได้นำคณะเราทั้งหมด ๑๒ คน มุ่งสู่ที่ราบกว้างภูกระดึง โดยใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง คณะเราก็ถึงจุดหมายปลายทางด้วยความปลอดโปร่งปลอดภัย รอคอยให้เฮลิคอปเตอร์ร่อนลงไปรับคณะที่รออยู่เชิงภูเขาและคณะที่กำลังเดินด้วยเท้าขึ้นมา

เมื่อมายืนอยู่บนที่ราบกว้างภูกระดึง มองไปรอบทิศจึงเห็นได้ว่า ภูกระดึงนั้นเป็นเสมือนดินแดนเนรมิตในเทพนิยายที่ทุกคนใฝ่ฝัน และจะต้องคำนึงถึงเมื่อจากไปจริง ๆ เพราะภูมิประเทศบนภูกระดึงเป็นที่ราบทุ่งโล่งกว้างใหญ่สุดลูกหูลูกตาจนเกือบจะลืมไปว่าขณะนี้อยู่บนยอดเขาหรือว่าอยู่ที่ราบบนพื้นดิน จะรู้สึกว่าอยู่บนที่สูงก็เพราะว่า อากาศบนภูกระดึงเยือกเย็นจนหนาวแต่เต็มไปด้วยความสดชื่น เพราะสายลมพัดผ่านอยู่ตลอดเวลา มีต้นสนเหมือนกับที่แคมป์ที่พักที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ของเราขึ้นเป็นดงใหญ่หนาทึบบ้าง ขึ้นอยู่กระจัดกระจายอยู่ในทุ่งหญ้ากว้างบ้าง เมฆหมอกลอยเรี่ยอยู่ตามยอดสน มีดอกไม้งาม ๆ นานาชนิดสอดแซมอยู่ตามกอหญ้า มีป่าละเมาะ มีป่าดงดิบสลับด้วยทุ่งหญ้าเรียงรายไปตามลำธาร มีสระอโนดาตซึ่งมีน้ำอยู่ตลอดทั้งปี ช่างทำให้เห็นฉากธรรมชาติที่สวยสดงดงามอย่างน่าพิศวง และไม่น่าจะเป็นไปได้ว่ามีสถานที่ที่เป็นที่ราบกว้างใหญ่สวยงามอุดมสมบูรณ์เช่นนี้ อยู่บนยอดเขาสูงเทียมเมฆเช่นนี้ได้อย่างไร เมื่อมองไปเห็นต้นสนในสายหมอก เกิดความรู้สึกว่าที่ราบกว้างภูกระดึงนี้ช่างมีความมีเสน่ห์ มีความเย้ายวนชวนใฝ่ฝัน และมีเสียงเรียกร้องดึงดูดให้จะต้องย้อนกลับมาเยือนอีกเมื่อจากไป สมดังเสียงเชิญชวนที่ได้ยินก่อนเดินทางมา

ขณะที่กำลังตกตะลึงเพลิดเพลินชมความงามของภูกระดึงอยู่นั้น ได้ยินเสียงอาจารย์พรถามขึ้นใกล้ ๆ ว่า พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่า จะให้คณะเราไปนำอะไรบ้างจากส่วนใดของภูกระดึง พวกเราจะได้ไปรอคณะที่เดินขึ้นมา ณ จุดนั้น ๆ เลยทีเดียว ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิเพื่อจะกราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีว่า พระองค์จะให้คณะเราไปทำอะไรบ้าง ณ จุดใด และพร้อมทั้งจะกราบเรียนพ่อฤๅษีให้ช่วยกราบขอบพระคุณเจ้าของสถานที่ ๆ สวยงามที่คณะเราได้มาถึงแล้วโดยปลอดภัย ยังไม่ทันจะได้ตั้งใจสิ่งใด พอสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ พลันความรู้สึกทั้งหมดของข้าพเจ้าก็เลื่อนเข้าสู่สภาวะหนึ่ง *ได้ยินเสียงแคนผสมกับเสียงกระดึงช้าง กระดึงคอวัวแผ่วหวานขึ้น พร้อมทั้งเสียงคำพูดว่า* **“จงไปปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสานจุดสุดท้าย ณ ที่หว่างต้นสนคู่ใกล้องค์พระเจดีย์...ตั้งจิตแผ่เมตตาธรรม นำสิ่งแทนภูกระดึงไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์**

อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้ทันเพลวันนี้ เพื่อเป็นสื่อโยงใยนำสิ่งสวยงามที่ทุกคนใฝ่ฝันสู่สันติสุขอันถาวร" ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องไปที่องค์พระเจดีย์บนภูกระดึงนี้

คณะเราทุกคนไม่มีใครทราบว่ามีเจดีย์อยู่ ณ ที่แห่งใดบนภูกระดึงนี้ พ.อ.(พิเศษ) สินธุ จึงได้ถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลอุทยานแห่งชาติภูกระดึงนี้ว่า มีพระเจดีย์อยู่ที่ไหน ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่คนนั้นได้พาคณะเราเดินไปยังที่ตั้งเจดีย์ ขณะนั้นเวลา ๑๐.๓๐ น. แล้ว คณะที่รอคอยอยู่เชิงเขาเฮลิคอปเตอร์ก็นำขึ้นมาแล้ว ยังขาดอยู่แต่คณะที่เดินขึ้นมาอีก ๕ คน ขณะที่รออยู่พวกเราทุกคนก็ชวนกันเก็บดอกไม้ ซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่แล้ว ชวนกันคุย ชวนกันร้องเพลง เดินชมสถานที่เป็นที่สนุกสนาน คิดกันว่าอีกไม่นานนัก พวกที่เปรียบเสมือนทหารราบก็จะเดินมาถึง แต่ยิ่งใกล้เวลาเพลเข้ามาทุกทีก็ยังไม่มีวี่แววว่าคณะทหารราบจะโผล่มาให้เห็นสักคน คณะเราทุกคนต่างชะแง้ชะเง้อรอคอย เห็นใครหรือคณะใดที่ขึ้นไปเที่ยวบนภูกระดึงโผล่มา หรือเดินผ่านมาเป็นอันจะต้องเหลียวไปมองจนต่างคนต่างคอแทบจะเคล็ดไปตาม ๆ กัน ต่างคนต่างภาวนาขอให้ใครในคณะทหารราบโผล่มาสักคนก็ยังดี

เวลาขณะนั้น ๑๑.๓๐ น. แล้ว ท้องฟ้าเหนือทุ่งโล่งภูกระดึงเป็นสีคราม มีปุยเมฆขาวลอยฟ่องสวยงามแสงแดดจ้า พลันก็ร่มครึ้มลงทันใดโดยไม่มีวี่แวว เมฆไม่ทราบว่าม้วนตัวมาจากทิศทางใด เสียงฟ้าครืนครั่นทุกคนมองท้องฟ้าต่างเกรงว่าฝนจะตกลงมาก่อนทำพิธีแน่ ๆ คณะที่เดินขึ้นมาก็ยังไม่มีวี่แววแม้สักคนเดียว ข้าพเจ้ามึนงงรู้สึกชาไปทั่วทั้งตัว ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า **"จงเริ่มกระทำพิธีปักหลักกั้นอาณาเขตการรุกรานอีสานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาพระอาทิตย์ตั้งตรงนี้ มารกำลังติดตามขัดขวางการทำงาน จงเริ่มณ บัดนี้"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราต้องเริ่มต้นกระทำพิธีได้แล้วจะมัวรอช้าอีกไม่ได้ อาจารย์พรจึงได้นำทุกคนจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา ข้าพเจ้ายังคงมึนงง พยายามฝืนความรู้สึกสะบัดศีรษะ สายตามองฝ่าไปไกล โน่นไง...ใช่แล้ว...เสื้อสีเขียวตัวสูง ๆ คุณสมบุญนั่นเอง ข้าพเจ้าตะโกนบอกทุกคนว่า *"คุณสมบุญทหารราบคนแรกมาแล้ว"* จากนั้นความรู้สึกทั้งหมดก็เลือนหายไปจากสิ่งแวดล้อมภายนอก มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งก็คือเริ่มพิธีกำดิน จึงได้เห็นว่าคณะที่เปรียบเสมือนทหารราบทั้งหมดได้มาถึงพร้อมกันกระทำพิธีกันทุกคน ถึงแม้จะมาไม่ถึงตอนเริ่มต้น แต่ก็มาทันที่พิธียังไม่เสร็จสิ้นทั้งหมด เมื่อต่างช่วยกันกำดินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ต่างรีบเดินเข้าสู่ที่พักกำบัง เพราะฝนเริ่มลงเม็ดโปรยปราย ยังไม่ทันจะเข้าที่พักได้ครบหมดทุกคน ฝนก็เทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก ไม่อาจที่จะเคลื่อนย้ายไปไหนกันได้ นอกจากรอคอยและภาวนาให้ฝนซาเพื่อจะได้เดินชมสถานที่ต่าง ๆ บ้าง และเพื่อเฮลิคอปเตอร์จะได้บินได้สะดวกปลอดภัย

เมื่อยังเดินไปไหนกันไม่ได้ จึงต่างซักถามกันว่าการเดินขึ้นภูกระดึงของผู้เปรียบเสมือนทหารราบเป็นอย่างไรกันบ้าง ซึ่งเมื่อมองดูต่างขะมุกขะมอมกันไปตาม ๆ ก็ได้ความว่าต่างคนต่างก็สะบักสะบอม และพยายามเร่งฝีเท้าเพื่อให้ทันเวลานัด ยิ่งเมื่อเห็นเฮลิคอปเตอร์มาถึงและเงียบเสียงไปนานแล้ว ก็รู้ว่าคณะต่างกำลังจะต้องรอคอย คุณศักดิ์ชัยดูเหมือนจะอาการหนักกว่าเพื่อน เป็นประสบการณ์ซึ่งคุณศักดิ์ชัยบอกว่ายังไม่เคยได้รับมาก่อน ข้าพเจ้าจึงได้ขอร้องให้คุณศักดิ์ชัยลองช่วยเขียนเพื่อเป็นพยานหลักฐานยืนยัน ไม่ใช่พูดขึ้นมาลอย ๆ แล้วก็เลือนหายไป ซึ่งคุณศักดิ์ชัยก็ยินดีเขียนให้ดังข้อความต่อไปนี้-

ประสบการณ์

โดย : ศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์

นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ร่วมเดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ กับอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เพื่อนำเอาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มา เพื่อนำไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้นมา ไม่เคยมีครั้งใดจะตื่นเต้นเท่าเมื่อครั้งขึ้นไปเพื่อร่วมพิธีบนยอดภูกระดึง วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๒ ขบวนของเราออกจากหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ เวลาประมาณ ๐๕.๐๙ น. มุ่งสู่ภูกระดึง ก่อนออกเดินทาง คุณศรีเพ็ญกล่าวว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีพระราชดำรัสว่า การเดินทางไปครั้งนี้เหมือนดังไปออกศึกอันตรายมีรอบด้าน ฉะนั้นขอให้ทุกคนอย่าประมาท เพื่อนำชัยชนะกลับมาให้จงได้

ตลอดระยะเวลาการเดินทางก่อนถึงเชิงภูกระดึงนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าการไปครั้งนี้จะต้องเจออุปสรรคอย่างแน่นอน แต่ภายในจิตใต้สำนึกกลับคิดว่า อุปสรรคคือบันไดที่จะก้าวต่อไปซึ่งความสำเร็จ ถึงอย่างไรจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด พอเดินทางไปไม่ไกลเท่าใดนัก ในคณะที่เดินทางไปมีเด็กคนหนึ่งเกิดเมารถขึ้นมา และต้องจอดรถเพื่อให้อาเจียนออกเป็นระยะ ๆ ทั้ง ๆ ที่มีสารถีชั้นเยี่ยมเป็นผู้ควบคุมรถ คือคุณกำพล จัตุทะศรี ถ้าใครก็ตามได้เคยนั่งรถซึ่งขับโดยสารถีผู้นี้ จะต้องยอมรับว่า ข้าพเจ้าไม่ได้พูดเกินความจริง เพราะขับเร็วก็จริงแต่ก็นิ่มนวล ฉะนั้นจึงไม่น่าจะมีใครเมารถได้ พวกที่จะต้องปีนสู่ภูกระดึงในวันนั้นเป็นชายทั้ง ๕ คน ซึ่งพระนเรศวรฯ ทรงมีรับสั่งในภายหลังว่าเปรียบเสมือนทหารราบ ส่วนพวกสตรี, เด็ก ๆ และอาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญได้ขึ้นเฮลิคอปเตอร์ เราทั้ง ๕ คนเริ่มปีนภูเมื่อเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ น.

อันที่จริงภูกระดึงนี้ข้าพเจ้าเคยขึ้นมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อประมาณ ๕ ปีมาแล้ว ครั้งนั้นใช้เวลาเดินทางทั้งสิ้นประมาณ ๖ ชั่วโมง แต่ครั้งนี้คุณศรีเพ็ญบอกว่าพยายามขึ้นไปให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ข้าพเจ้าจึงรีบนำหน้าไปก่อนตามติดด้วยคุณสมบุญ แต่เมื่อขึ้นไปได้สักครู่ใหญ่ไม่มีวี่แววของอีก ๓ คนเลย จึงมีความรู้สึกกระวนกระวายใจมาก เกรงว่าจะขึ้นไปร่วมพิธีไม่ทัน ต้องเสียเวลารอเป็นเวลานานพอสมควร พอเจอหน้าคนทั้ง ๓ คือคุณรัฐกานต์ คุณสะอาด และคุณเฉลย ทั้ง ๓ คนก็รีบบอกว่าไม่ต้องรอให้รีบขึ้นไปได้เลย ข้าพเจ้าและคุณสมบุญจึงรีบเร่งสปีดทันที พอเกือบจะถึงหลังแป (ยอดภูกระดึง) ตรงบริเวณน่องของ

ข้าพเจ้าเริ่มมีอุปสรรคคือคล้าย ๆ จะเป็นตะคริว ข้าพเจ้าได้แต่ภาวนาอยู่ในใจว่า ขอให้จงอย่าได้เป็นตะคริวเลย ในที่สุดก็ขึ้นไปบนแปจนได้เมื่อเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ตรง คือใช้เวลาขึ้นประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ข้าพเจ้ามองไม่เห็นคุณสมบุญเลย จึงรีบเดินทางไปสู่จุดนัดพบ คือที่ทำการของเจ้าหน้าที่

พอเดินได้ไม่นานตะคริวเริ่มเป็นทันทีที่น่องทั้ง ๒ ข้าง จนคิดว่าสงสัยจะต้องพักเสียแล้ว เพราะลักษณะเช่นนี้ไปต่อไม่ได้แน่ แต่ภายในจิตใต้สำนึกกลับคิดถึงความยากลำบากของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ว่าความยากลำบากที่เรากำลังได้รับในขณะนี้ ซึ่งจะเปรียบก็ได้หนึ่งในแสนหรือหนึ่งในล้านของพระองค์เท่านั้น เราต้องไม่ยอมแพ้เด็ดขาด เมื่อคิดได้ดังนั้นแล้ว จึงกัดฟันเดินทางต่อโดยไม่ยอมหยุดพัก ทันใดนั้นมีความรู้สึกว่ามีใครเอามือมาดึงขาทั้ง ๒ ข้างของข้าพเจ้าไว้ไม่ให้เดินทางต่อ ภายในจิตใต้สำนึกแบ่งภาคความคิดเป็น ๒ ฝ่ายทันที ฝ่ายหนึ่งต้องพักไม่ไหวแล้วจริง ๆ พอมองไปที่เบื้องหน้าระยะไกลพอสมควร เห็นคุณสมบุญกำลังเดินอยู่ กำลังคิดจะตะโกนเรียกอยู่นั้น ความคิดอีกภาคหนึ่งก็แทรกเข้ามาทันทีว่าไม่ได้ ปล่อยเขาไปให้ถึงที่หมายก่อนดีกว่า และเราจะหยุดอยู่ที่นี่ไม่ได้ต้องเดินทางต่อถึงที่หมายให้ได้ พอคิดได้ดังนั้นแล้ว เริ่มก้าวต่อไปอย่างยากลำบาก เพราะว่าเสมือนหนึ่งมีใครคนหนึ่งหรือหลายคนกำลังฉุดเท้าทั้ง ๒ ข้างของข้าพเจ้าไม่ให้เดินทางต่อ จึงทราบได้ทันทีว่า เรากำลังเผชิญกับคนในโลกที่ตาเรามองไม่เห็น เพื่อขัดขวางไม่ให้เราไปร่วมพิธีนี้อย่างแน่นอน จึงคิดย้อนหลังกลับไปตอนก่อนออกจากหน้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ พระองค์ได้มีพระราชดำรัสว่า การเดินทางครั้งนี้เหมือนออกศึก อันตรายมีรอบด้าน ขอทุกคนจงอย่าประมาท เพื่อนำชัยชนะกลับมาให้จงได้ เมื่อคิดถึงพระราชดำรัสของพระองค์แล้วจิตใจก็คึกคักขึ้นมาทันที รีบเร่งเดินทางต่อไป ทั้ง ๆ ที่ความรู้สึกยังมีใครคอยฉุดเท้าทั้ง ๒ ข้างอยู่ สักครู่ใหญ่ๆ ก็เห็นคนกลุ่มหนึ่งกำลังทำพิธีอยู่ จึงรู้ว่าถึงที่หมายแล้วจึงรีบวิ่งทันที แต่พอกระโดดขึ้นเกือบจะถึงบริเวณในพิธีแล้ว เท้าทั้ง ๒ ข้างต้องถูกตรึงอยู่กับที่ทันที ไม่สามารถจะก้าวต่อไปได้ เพราะคล้าย ๆ กับโดนบีบจนตะคริวเกาะกินทั้ง ๒ ข้างอย่างรุนแรง แต่ก็ยังไม่ละความพยายาม พยายามเขยื้อนทีละน้อย ๆ จนถึงบริเวณพิธีจนสำเร็จ

ขณะที่รอให้ฝนหายก็ต่างรับประทานอาหารเที่ยงกัน เมื่อฝนเริ่มซาพอที่จะเดินไปไหนมาไหนได้บ้างแล้ว คณะเราก็เดินทางไปไหว้พระพุทธรูปซึ่งอยู่ที่ลานวัดพระแก้ว อันที่จริงบนภูกระดึงนี้ไม่มีวัด เจ้าหน้าที่เล่าให้ฟังว่า ลานวัดพระแก้วเป็นลานหินกว้างขวางมาก พื้นหินค่อนข้างเรียบอย่างน่าอัศจรรย์ ในความ

เป็นไปของธรรมชาติ ราวกับมีใครมาทำไว้ คนเราเห็นลานกว้างใหญ่เช่นนี้ก็มีความรู้สึกว่าเหมือนลานวัด วัดไหนจะใหญ่ยิ่งในความรู้สึกเหมือนวัดพระแก้ว ก็เลยเรียกลานแห่งนี้ว่า ลานวัดพระแก้ว แล้วต่อมาเมื่อไม่นานมานี้ก็มีเจ้าหน้าที่ซึ่งจะเป็นใคร เจ้าหน้าที่คนที่เล่านี้เขาบอกว่าเขาจำไม่ได้มาปั้นพระพุทธรูปไว้บูชา คณะเราต่างขออนุญาตเก็บดอกไม้มาด้วย

เมื่อฝนขาดเม็ดท้องฟ้าเริ่มโปร่งดีแล้ว ก็ถึงเวลาที่คณะเราเตรียมตัวกลับ ทุกคนต่างอาลัยอาวรณ์อยากจะอยู่พักค้างคืนบนภูกระดึงอันสวยงาม แต่ในเมื่อคณะเรามาทำงานจึงต้องจำใจอำลาจาก สงสารแต่พวกที่เปรียบเสมือนทหารราบ ซึ่งต้องเดินปีนขึ้นภูกระดึงมาพอกระทำพิธีเสร็จก็ต้องเดินปีนกลับลงยังไม่ทันได้นั่งพักเหนื่อยเอาแรง ข้าพเจ้านึกตั้งจิตอธิษฐานขอความคุ้มครองและความปลอดภัยแก่เหล่าทหารราบด้วยเถิด กระแสสำเนียงของพระองค์รับสั่งคละเคล้ามากับเสียงแห่งเจ้าถิ่นที่ราบกว้างใหญ่ภูกระดึงว่า **“พละกำลังอันได้มาจากความอดทน ไม่ย่อท้อจะนำพาเขาเหล่านั้นผ่านพ้นจากอุปสรรคในชีวิตทั้งปวง ตราบเท่าที่เขายังตั้งมั่นอยู่ในครรลองแห่งความดี จงอย่ากังวลใจ...”**

เมื่อเฮลิคอปเตอร์ได้ร่อนลงส่งคณะที่เชิงเขาโดยมีคุณศักดิ์ชัย ซึ่งไม่สามารถจะเดินลงไปได้ คือหมายความว่า คณะที่เปรียบเสมือนทหารราบตอนเดินปีนขึ้นภูกระดึงมา ๕ คน ตอนเดินปีนกลับลงไปมีเพียง ๔ คน คือคุณศักดิ์ชัยต้องใช้เฮลิคอปเตอร์ส่ง แล้วเฮลิคอปเตอร์ก็กลับขึ้นมารับคณะเราที่เหลือทั้งหมดสู่ค่ายพ่อขุนผาเมือง จึงเป็นอันเสร็จสิ้นภารกิจทั้งหมดบนที่ราบกว้างภูกระดึง โดยได้รับความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อจาก พ.อ.(พิเศษ) สินธุ-คุณหมอสุวรรณา เกิดสมบุญ

การเดินทางครั้งที่ ๑๘

จังหวัดที่ ๖๐ พิจิตร

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจจากที่ราบกว้างภูกระดึงแล้ว คณะเราก็พยายามที่จะรีบเร่งทำงานให้รวดเร็วขึ้น เพราะรู้สึกว่าการทำงานนำสิ่งมิ่งมงคลนี้ช่างเนิ่นช้ามานานแล้ว วันเสาร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ วันฉัตรมงคล ข้าพเจ้าได้บอกกับอาจารย์พรว่า คณะเราควรจะเดินทางไปจังหวัดพิจิตรและอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคเหนือที่ยังตกค้างอยู่ ซึ่งอาจารย์ก็เห็นดีด้วย ดังนั้นคณะเราจึงเตรียมการเดินทาง บุคคลที่ร่วมเดินทางไปทำงานในครั้งนี้มีอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสมบุญ คุณสุภาณี คุณพิภพ คุณกำพล และข้าพเจ้า

๐๙.๐๐ น. วันเสาร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ วันฉัตรมงคล ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ กราบนมัสการอธิษฐานขอความปลอดภัยเพื่อไปทำงานของพระองค์ ขณะที่หลับตากำลังจะนึกตั้งจิตอธิษฐานนั้น *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้ายถูกฉุดกระชากให้หล่นวูบตกจากที่สูงดิ่งลึกลงไปสู่วังน้ำวน*

น้ำพัดหมุนติ้วอึดอัดอึงอล หายใจไม่ออกเสมือนกำลังจะสำลักน้ำ ได้ยินเสียงจากสายน้ำที่พัดปั่นป่วนปริ่มอยู่ริมหูว่า **“ขอเป็นสื่อนำเมตตาธรรมจากพระองค์ มาโปรดให้พ้นจากสภาวะแห่งห้วงเหวนี้ด้วยเถิด แล้วความชุ่มชื่นเย็นฉ่ำจะบังเกิดขึ้นไปทั่วทั้งแผ่นดิน ประดุจเมืองสระหลวงหรือพิจิตรเมืองงามบัดนี้... ได้โปรดเถิด...”** แล้วน้ำรอบตัวเสมือนหยุดนิ่ง ยังคงไว้แต่ความเยือกเย็น แต่แม้กระนั้นความใจสั่นเพราะสะดุ้งตกใจคล้ายตกจากที่สูงก็ยังไม่คลายไป แต่ก็ได้นึกตั้งจิตให้คำมั่นสัญญาว่า จะขอพลังแห่งเมตตาธรรมจากพระองค์แผ่แต่ความสงบ ก่อให้เกิดปีติโสมนัสแด่มวลผู้แสวงหาสันติสุขทั้งปวง เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเป็นตัวของตัวเอง ทุกคนในคณะกำลังเดินมาขึ้นรถ ข้าพเจ้ายังมึนงงกับสิ่งที่พบเห็นเมื่อสักครู่นี้นั้นว่าคืออะไรกันแน่ คณะเรากำลังจะไปทำงานของพระองค์ที่จังหวัดพิจิตร นิมิตที่เห็นนี้จะหมายความว่าอย่างไร ความสงสัยและมึนงงยังคงสับสนอยู่ในจิตใจ จนไม่อาจจะเข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีได้ รถได้แล่นมาจนถึงตลาดเมืองพิจิตร อาจารย์พรถามขึ้นว่าจะต้องไปที่ไหนก่อน ข้าพเจ้าตอบไปโดยไม่ได้ตั้งใจว่า ไปที่ศาลหลักเมือง ที่เมืองเก่า

ทุกคนที่ไปด้วยกันไม่มีใครทราบว่าศาลหลักเมืองอยู่ที่ไหน เมืองเก่าอยู่ที่ไหน ที่พิจิตรนี้มีเมืองเก่าเมืองใหม่ด้วยหรือ อาจารย์พรจึงได้ลงจากรถไปถามจากคนในตลาดนั้น ซึ่งก็เป็นความจริง คนที่ตลาดนั้นบอกว่าศาลหลักเมืองตั้งอยู่ที่เมืองเก่าห่างจากที่ตลาดนี้ไปอีกประมาณ ๑๑ กิโลเมตร เพราะเดิมนั้นลำน้ำน่านซึ่งไหลผ่านตัวเมืองพิจิตรตื้นเขิน ด้วยสายน้ำเปลี่ยนมาไหลเข้าทางคลองเรียงซึ่งเป็นคลองขุด จึงมีการย้ายเมืองมาตั้งที่คลองเรียง ซึ่งก็คือที่ตั้งเมืองพิจิตรในทุกวันนี้ และคลองเรียงก็เลยกลายเป็นส่วนหนึ่งของลำน้ำน่านไป คณะเราจึงได้แล่นรถไปเมืองเก่า

บริเวณเมืองเก่าพิจิตร ทางราชการจัดเป็นสวนรุกขชาติร่มรื่นน่าเที่ยวชม มีศาลาพักร้อน มีซากโบราณสถานเก่าแก่ มีซากคูเมือง มีเจดีย์ มีแผนผังชี้บอกทางไปถ้ำชาละวัน พอไปอ่านถึงคำว่าถ้ำชาละวันกำลังนึกสงสัยอยู่ว่าถ้ำชาละวันมีจริง ๆ หรือนี่ บทพระราชนิพนธ์ละครเรื่อง **“ไกรทอง”** ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ มีเค้าความจริงหรือ *ทันทีนั้นความมืดความอึงอลสับสนเข้าครอบงำความรู้สึกทั้งหมดอีก เสียงสายน้ำอื้ออึงราวกับเกิดพายุใหญ่ในทะเลน้ำพัดวนหมุนติ้วเชี่ยวกราก เสียงตูมตามคล้ายดินรนได้ยินเสียงหายใจรุนแรง พูดกระเส่าเสียงแตกพร่าบอกว่า* **“ขอจงเริ่มพิธีของพระองค์ พระผู้ทรงประทานอิสรภาพเถิด รอคอยมานานนักหนาแล้ว”** ข้าพเจ้าจึงพยายามเข้าสมาธิเพื่อพบพ่อฤๅษี ได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“จงไปทำพิธีนำเถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมือง ไปเป็นสิ่งแทนพิจิตรบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วไปทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์จากซากเจดีย์เก่าแก่นั้นเพื่อคลายปมอาถรรพณ์ไสยศาสตร์ ปลดปล่อยมวลสรรพสิ่งที่ได้รับความทุกข์ทรมานดิ้นรนเหล่านี้ให้ได้รับสันติสุขตามสมควรแก่คติเดิม จงน้อมจิตรำลึกถึงองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประกอบไปด้วยพระเมตตาดุจสาครแผ่ความสงบเยือกเย็นแด่ผู้ได้รับทุกข์ทั้งปวง”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรให้นำคณะเราเริ่มกระทำพิธีที่ศาลหลักเมือง เพราะตั้งอยู่ไม่ห่างนักจากศาลาพักร้อนที่คณะเรากำลังดูแผนผังกันอยู่ แล้วคณะเราก็ได้เถ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองพิจิตรนั้น แล้วก็ช่วยกันเก็บดอกไม้รอบ ๆ บริเวณ จากนั้นก็พากันเดินไปยังซากเจดีย์เก่าแก่ใกล้ถ้ำชาละวันตามแผนผังที่ชี้บอกนั้น

ขณะที่อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์ ณ ที่ซากเจดีย์เก่าแก่นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเลือนหาย ได้ยินแต่เสียงอื้ออึงราวกับพายุพัดน้ำในทะเล วังน้ำวนเชี่ยวกรากค่อยสงบลง ยังคงไว้แต่เสียงสายลมหวีดหวิวยามพัดผ่านแผ่นน้ำเป็นระลอกคลื่นน้อย ๆ เรือใหญ่น้อยมากมายลอยเหนือผิวน้ำเป็นระเบียบลดหลั่น เรือแต่ละลำตกแต่งหลากสีสวยงามราวกับจะเข้าขบวนแห่ ลวดลายข้างลำเรือแต่ละลำคล้ายผิวหนังจระเข้อันมีค่า ขบวนนั้นมีอยู่ลำหนึ่งใหญ่กว่าลำอื่น ๆ ตกแต่งสวยงามมาก แต่เป็นที่น่าประหลาดที่ข้าพเจ้ามองไม่เห็นใครเลยบนเรือสวยงามมากมายนั้น ได้ยินแต่เสียงแผ่วเบาลอยมาตามสายลมที่หวีดหวิวนั้นว่า*

“ขอพระผู้ทรงประทานอิสรภาพจงทรงพระเจริญ นับแต่นี้แผ่นดินจะชุ่มชื่นเย็นฉ่ำ ปราศจากความแห้งแล้ง ประดุจชื่อเมืองสระหลวง-โอฆะบุรี-พิจิตร-เมืองงาม”

เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็ได้เดินมาที่วัดที่อยู่ใกล้ซากเจดีย์ในบริเวณเมืองเก่านี้ เดินไปเที่ยวชมถ้ำชาละวัน ซึ่งขณะนี้ปากถ้ำถูกดินพังทับถมตื้นตันไปหมดแล้ว ซื้อกล้วยเลี้ยงลิง แล้วพากันรับประทานอาหารกลางวันที่จัดทำมาเองภายในศาลาบริเวณเมืองเก่า เป็นที่สนุกสนานและสบาย เพราะบรรยากาศรื่นรมย์ร่มเย็น จากนั้นก็พากันไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **ดร.ชูวงษ์ ฉายะบุตร** แต่ไม่พบ จึงได้แต่ฝากหนังสือไว้ และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมา

สำหรับวัดมงคลทับคล้อ วัดเจ้าคณะจังหวัด คณะเราได้ไปพบท่าน เพื่อขอน้ำมนต์ในวันอาทิตย์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๒ เพราะในวันเสาร์ที่ ๕ พฤษภาคมนี้คณะเราไปวัดเจ้าคณะจังหวัดไม่ทัน วัดของท่านไม่ได้อยู่ตัวเมืองพิจิตร แต่อยู่อำเภอทับคล้อ ซึ่งในวันนี้คณะเราจะต้องรีบเดินทางไปจังหวัดอุตรดิตถ์ แต่เมื่อคณะเราได้ไปพบ**ท่านเจ้าคุณพระราชวิมลเมธี** เจ้าคณะจังหวัดพิจิตรในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ก็ได้การต้อนรับจากท่านด้วยความยินดี เพราะท่านได้เคยรู้จักอาจารย์พรมาก่อนแล้ว

ขณะที่เมื่อนั่งรถจากพิจิตรมุ่งสู่จังหวัดอุตรดิตถ์นั้น ความสงสัยของข้าพเจ้าอ้อยอิ่งในความรู้สึกตลอดเวลาว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็นนั้นคือสิ่งใด ทำไมถ้ำชาละวันในเรื่องไกรทองมีด้วยหรือ จึงพยายามเข้าสมาธิถามจากพ่อฤษี ซึ่งพ่อฤษีก็ได้ขอร้องให้หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี อธิบายให้ฟังว่า

“เมืองสระหลวง-โอฆะบุรี-พิจิตร นี้คือเมืองเดียวกัน แต่เปลี่ยนชื่อมาโดยลำดับแต่โบราณกาลมา แต่เดิมเมืองสระหลวงนี้ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน่าน ลำน้ำน่านช่วงที่ไหลผ่านเมืองสระหลวงนี้ เป็นเวิ้งใหญ่ลึกและกว้างเป็นวังวน มีจระเข้ชุกชุม ใครลงเล่นน้ำก็มักจะถูกจระเข้าคาบเอาไปเป็นเหยื่อจนเป็นที่เลื่องลือ พร้อมกันนี้ก็มีนักล่าจระเข้เพื่อนำหนังมาขายเป็นสินค้า เป็นของกำนัล จึงต่างมีหมอทางไสยศาสตร์จับจระเข้ ปราบจระเข้เกิดขึ้นมากมาย จนมีการขุดคลอง ลำน้ำน่านเปลี่ยนทิศ ทางเดินน้ำจึงตื้นเขิน จระเข้ถูกฆ่าตายมากมาย แต่มีจระเข้อยู่ฝูงหนึ่งตัวใหญ่และมีพละกำลังมาก ชาวเมืองหวาดกลัวจนไม่มีใครกล้าลงไปในน้ำ จากความเชื่อถือในสมัยโบราณ ในการปราบจะต้องใช้อำนาจเวทย์มนต์คาถาทางไสยศาสตร์ เจ้าเมืองในสมัยนั้นจึงต่างระดมผู้คนที่เก่งที่มีชื่อเสียงในด้านเวทย์มนต์คาถาทางไสยศาสตร์ผูกจองจำจระเข้

ฝูงนี้ ด้วยอำนาจแห่งเวทมนต์คาถาอำนาจจิตนั้น จึงทำให้มวลเหล่าโอปปาติกะจระเข้ผู้ก่อกรรมโดยตัวเองไม่รู้สึกตัวนี้ ถูกวังน้ำวนพัดหมุนติ้วอยู่จนบัดนี้ รอคอยพระผู้ทรงประทานอิสรภาพตามคำสาปแช่งจึงได้พ้นทุกข์

สำหรับบทพระราชนิพนธ์ละครเรื่องไกรทองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น หลวงพ่อสมเด็จบอกว่าพระองค์คงจะได้เค้าโครงเรื่องมาจากจระเข้ที่เมืองพิจิตรนี่เอง”

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องราวจากหลวงพ่อสมเด็จดังนี้แล้ว จึงค่อยคลายความสงสัยกังวล ได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง แต่อาจารย์พรก็ไม่ได้วิจารณ์สิ่งใด สำหรับข้าพเจ้าเองไม่อาจจะวินิจฉัยว่าสิ่งที่ข้าพเจ้ารู้เห็นมานี้คือสิ่งใด

จังหวัดที่ ๖๑ อุตรดิตถ์

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันกันที่ศาลาพักร้อนในสวนรุกขชาติเมืองเก่าพิจิตร และพักผ่อนกันพอสมควรแล้ว ก็มุ่งเข้าสู่เส้นทางไปยังจังหวัดอุตรดิตถ์ เพราะคุณสุภาณีที่ร่วมเดินทางไปด้วยกันพื้นเดิมเป็นคนชาวลับแล คณะเราจึงมุ่งตรงไปทางอำเภอลับแลก่อน เพราะคิดว่าคืนนี้คณะเราจะนอนพักค้างคืนกันที่บ้านคุณพ่อคุณแม่ของคุณสุภาณีที่ลับแลนี้

เส้นทางจากตำบลหาดเสี้ยวอำเภอสวรรคโลกสู่อำเภอลับแล แม้เป็นระยะทางเพียง ๔๐ กิโลเมตร แต่ก็เป็นเส้นทางที่สวยงามมาก สองข้างทางเป็นป่าไม้สักบ้าง เป็นทุ่งนาข้าวเขียวสดใสบ้าง มีทิวเขาไม่สูงนักเป็นฉากกั้นอยู่เป็นระยะ ๆ ต้นไม้สองข้างทางเป็นต้นทองกวาว แม้จะไม่มีดอกสีแดงแสดให้เห็น แต่ใบทองกวาวก็เขียวเข้มเป็นมันสวยงามไปอีกแบบหนึ่ง ข้าพเจ้ากำลังเพลิดเพลินกับธรรมชาติและได้ชี้ชวนให้คนอื่น ๆ ได้ชื่นชมไปด้วย *ความรู้สึกเริ่มเบาสบาย ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างเริ่มลางเลือน ได้ยินเสียงลมเสียงม้าควบก็กก้อง พร้อมทั้งเสียงร้องของม้าคละเคล้ามากับเสียงคำพูดว่า* **“เป็นความยินดีอย่างสุดพรรณนาที่จะได้ร่วมงานกับพระองค์ ขอจงไปนมัสการพระแท่นศิลาอาสน์อันแสดงถึงความมั่นคงแข็งแกร่งของแผ่นดิน แล้วจงเลยต่อไปถึงวนอุทยานสักใหญ่ อันจะเป็นสัญลักษณ์บอกถึงความยิ่งใหญ่ต่อไปในภายภาคหน้า-เรา-พิชัยอาสาหรือเจ้าพระยาพิชัยดาบหัก”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและทุกคนในคณะว่า *“เจ้าพระยาพิชัย ฯ ให้เกียรติมาต้อนรับ พวกเราไปวัดพระแท่นศิลาอาสน์กันก่อนเถอะ ก่อนที่จะเข้าไปในบ้านเดิมของคุณสุภาณี”*

คณะเรามาถึงวัดพระแท่นศิลาอาสน์ตอน ๑๕.๓๕ น. ภายในบริเวณวัดเงียบวังเวง อาจารย์พรนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์ภายในวิหารพระแท่นศิลาอาสน์นั้น *เสียง “สาธุ” ห้อมล้อมแสดงความปรีดาปราโมทย์ในงานของพระองค์ของมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่ดูแลคุ้มครองรักษาพระแท่นศิลาอาสน์อันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญของอุตรดิตถ์* แล้วคณะเราก็ได้เถ้าธูปเทียนจากพระแท่นศิลาอาสน์นั้น

จากนั้นคณะเราก็ได้แวะเข้าไปบ้านพักของ คุณสาย-คุณบังอร หงส์เงิน ซึ่งเป็นคุณพ่อคุณแม่ของคุณสุภาณีเพื่อขอพักค้างคืน เมื่อเห็นว่าเวลายังไม่มืดคณะเราจึงได้เข้าไปในตัวเมืองอุตรดิตถ์ เพื่อกราบนมัสการและขอบพระคุณเจ้าพระยาพิชัยดาบหัก ณ อนุสาวรีย์ซึ่งตั้งอยู่ที่หน้าศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์แล้ว เลยไปรับประทานอาหารเย็นกับ คุณสมพงษ์-คุณสำเภา รัตนสุวรรณ น้องชายของอาจารย์พร และเพื่อชักชวนให้ไปร่วมงานกับพระองค์ ณ ที่วนอุทยานสักใหญ่ในวันรุ่งขึ้น

วันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๒ เวลา ๐๘.๐๐ น. คณะเราได้มาถึงที่อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหักเพื่อกราบนมัสการและบอกกล่าวว่า คณะเราจะเดินทางไปวนอุทยานสักใหญ่ ตามที่ท่านบอกไว้แล้วแต่วันวาน แต่ก่อนที่จะออกเดินทางไปวนอุทยานสักใหญ่ ก็ได้ไปแวะวัดท้ายตลาด ได้พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชประสิทธิคุณ** เจ้าคณะจังหวัด เมื่อได้น้ำมนต์จากท่านแล้ว คณะเราจึงได้มุ่งสู่วนอุทยานสักใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอน้ำปาด ห่างจากตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ราว ๗๐ กว่ากิโลเมตร

วนอุทยานสักใหญ่ เป็นป่าไม้สักที่ใหญ่มาก ร่มรื่น น่าภาคภูมิใจ ลำต้นสักสูงตรงไม่งอหงิกเหมือนต้นไม้ชนิดอื่นๆ ในจำนวนต้นสักเหล่านี้มีอยู่ต้นหนึ่งซึ่งนับว่าเป็นต้นสักที่ใหญ่ที่สุดในโลก รอบโคนต้นใหญ่ขนาด ๗ คนกางแขนโอบยังไม่ค่อยจะรอบดี ทางกรมป่าไม้จึงได้จัดตั้งเป็นวนอุทยานสักใหญ่ เพื่อรักษาป่าไม้สักและสภาพป่าให้ร่มรื่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งอีกแห่งหนึ่ง

ขณะที่ต่างคนต่างเดินชมความงามของธรรมชาติอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็กำลังนึกอยู่ว่าจะนำดินศักดิ์สิทธิ์จากตรงจุดไหน อาจารย์พรก็บอกว่าให้เข้าสมาธิถามพ่อฤษีดูว่าพระองค์ท่านจะให้ทำพิธีอะไรอย่างไรบ้าง ยังไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะเข้าสมาธิ หูก็ได้ยินเสียงใครขุดอะไร หันไปดูข้าง ๆ คนในคณะของเราเองกำลังใช้เสียมขุดหัวต้นพุทธรักษา เพราะบริเวณใกล้ ๆ ต้นสักใหญ่นี้มีต้นพุทธรักษาขึ้นอยู่มากมาย ดอกสีแดงเข้ม สีเหลืองเข้ม ซึ่งมองดูสวยมากกว่าที่เคยเห็น ๆ ปลูกอยู่ตามบ้าน มีผีเสื้อสีสวยกลุ่มหนึ่งบินว่อนตอมอยู่ตามดอกพุทธรักษานั้น

และแล้วผีเสื้อกลุ่มนั้นก็บินว่อนตามกันมา ณ โคนต้นสักใหญ่ บินวนเวียนอยู่ ณ จุด ๆ หนึ่งใกล้โคนต้นสักนั้น แล้วก็มีอยู่ ๓ ตัวเกาะดอกและใบต้อยติ่งที่ขึ้นแซมกับกอหญ้ารอบโคนต้นสักนั้น ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรซึ่งถือเสียมอยู่ว่า ให้เอาเสียมปักตรงจุดที่ผีเสื้อเกาะดอกต้อยติ่งนั้น *แล้วความรู้สึกทั้งหมดก็เลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นมวลเหล่าโอปปาติกะรุกขเทวาทั้งผู้ชายผู้หญิงล้วนสวยงามมากมาย แต่งกายด้วยพัสตราภรณ์บางเบาสีเขียวนวล ใบหน้าเห็นไม่ชัดเจน เพราะคล้ายเลือนอยู่ในสายหมอกโปรยดอกไม้หลากสีลงมายังจุด ๆ ที่โคนต้นสักใหญ่ พร้อมทั้งเสียงแผ่วเบาเสมือนพัดโชยมากับสายลมที่พัดใบไม้ในป่านั้นว่า* **“ขอฝากสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความร่มเย็นเต็มไปด้วยศักดิ์ศรีอันยิ่งใหญ่ในแผ่นดิน ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นแล้ว ขออนุโมทนา”** เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่แล้ว อาจารย์พรจึงนำคณะทั้งหมด ๒๙ คนกระทำพิธีจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วคณะเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์จากตรงต้นต้อยติ่งโคนต้นสักที่ใหญ่ที่สุดในโลกนั้น

ขณะที่รถได้แล่นออกมาจากบริเวณวนอุทยานสักใหญ่นั้น เสียงลมพัดใบสักดังเกรียวกราวแล้วก็แผ่วจางลงเป็นสายลมพัดเย็นสบาย เสมือนมีเสียงเคล้ามากับสายลมนั้นว่า **"ความร่มเย็นสุขสมจงย้อนกลับสู่ทุกคนผู้มีใจเอื้อเฟื้อเถิด..."** ข้าพเจ้าได้พูดปรารภกับอาจารย์พรว่า รุกขเทวาท่านคงจะดีใจ ท่านจึงอวยพรให้คณะเรา อาจารย์พรได้แต่ยิ้ม ๆ ไม่พูดสิ่งใด

เมื่อกลับจากวนอุทยานสักใหญ่แล้ว คณะเราก็ได้แวะเที่ยวชมเขื่อนสิริกิติ์ แล้วเลยเข้าเมืองอุตรดิตถ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเลอเดช เจษฎาฉัตร** แต่ไม่ได้พบ จึงได้แต่ฝากหนังสือไว้ให้ และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมา จากนั้นก็มุ่งหน้ากลับสู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน โดยมีเสียงควบม้าก็กก้อง เสียงม้าร้องตามมากับสายลมตลอดระยะทางถึงแคมป์สนที่พักในเวลา ๒๒.๒๐ น.

การเดินทางครั้งที่ ๑๙

จังหวัดที่ ๖๒ ลพบุรี

โดยปกติแล้ววันเสาร์-วันอาทิตย์ ข้าพเจ้า คุณผ่องผิว และคณะที่ทำงานร่วมกันนี้จะไปใช้เวลาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน แต่สำหรับวันธรรมดาแล้วก็จะอยู่ที่กรุงเทพฯ สำหรับวันเสาร์ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ขณะที่อยู่แคมป์ที่พักอาจารย์พรถามขึ้นว่าอาทิตย์นี้จะเดินทางไปไหนหรือเปล่า เมื่อได้ปรึกษากับคณะดูแล้วก็ตกลงกันว่าอย่าเพิ่งเดินทางเลยในอาทิตย์นี้ พักสักอาทิตย์หนึ่งก่อนเถอะ อาทิตย์หน้าค่อยเดินทางไปจังหวัดทางฝั่งทะเลตะวันออก

คืนนั้นเมื่อสวดมนต์นั่งสมาธิและเข้านอน ข้าพเจ้าฝันไปว่า *ได้เดินบุกเข้าไปในป่าเพื่อไปพบใครคนหนึ่งไปกับคณะอีกหลายคน หาทางเดินไม่พบจนมืดค่ำ โดนถูกหนามเกี่ยว บุกป่าเข้าไปไม่นานก็พบลานหินกว้าง ต่างคนต่างนั่งพักเหนื่อย มองฝ่าไปในความมืด แสงนวลกระจ่างของดวงจันทร์เสี้ยวข้างแรมค่อย ๆ เรืองแสงขึ้นจนส่องสว่างไปทั่วมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ชัดเจน ภายในวงจันทร์เสี้ยวนั้นปรากฏเป็นดรุณีแรกรุ่น บอบบาง ผมดำยาวสลวย ปกคลุมด้วยผ้าสีขาวขลิบดิ้นเงินบางเบาปลิวไสว เสียงเชิญชวนร้องเรียกบอกว่า* **"มาซิ...มาชมความงามของวงพระจันทร์"** เมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้า ข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พรขึ้นว่า "เขาวงพระจันทร์อยู่ที่ไหน เคยได้ยินแต่ชื่อแต่ไม่ทราบว่าตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอะไร" คุณผ่องผิวตอบคำถามแทนอาจารย์พรว่า "อยู่จังหวัดลพบุรี เมื่อตอนเด็ก ๆ เคยไปเที่ยวมาแล้ว ต้องปีนบันไดขึ้นไปหลายร้อยขั้น" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ถ้าเช่นนั้นวันนี้ คณะเราจะต้องไปทำงานกันที่จังหวัดลพบุรี"

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ออกจากลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๘.๔๐ น. โดยมุ่งไปอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรก่อน เพื่อขอน้ำมนต์จากเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร ต่อจากนั้นจึงได้มุ่งตรงสู่จังหวัดลพบุรี โดยผ่านมาทางเขาทราย ผ่านอำเภอชนแดน เขารัง ออกมาทางสามแยกวังชมภู ลำนารายณ์ โคกสำโรง ขณะที่รถแล่นมาตามทางระหว่างโคกสำโรง- ลพบุรี ข้าพเจ้าเคลิ้มหลับไปโดยไม่รู้สึกตัว มองเห็นชายผ้าสีขาวบางเบาสะบัดระอยู่กับใบหน้าจนสะดุ้งตื่น รถแล่นมาถึงทางแยกที่เขียนบอกไว้ว่าทางเข้าเขาวงพระจันทร์ ข้าพเจ้าจึงได้รีบบอกคุณกำพล ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีว่าให้เลี้ยวรถเข้าไปเขาวงพระจันทร์

คณะเรามาถึงบริเวณวัดซึ่งอยู่เชิงเขาวงพระจันทร์ เวลา ๑๖.๒๐ น. ทุกคนเงยแหงนหน้าขึ้นมองยอดเขาวงพระจันทร์ จะปีนป่ายขึ้นไปอย่างไร บันไดตั้งหลายร้อยขั้น และก็เป็นเวลาเย็นมากแล้ว กว่าจะปีนขึ้นไปถึงคงจะต้องมืดค่ำ ยังไม่ทันจะพูดหรือคิดปรึกษากันว่าอย่างไร ข้าพเจ้าได้หันไปมองภูเขาอีกยอดหนึ่งซึ่งอยู่ติดกับเขาวงพระจันทร์นี้ แต่อันที่จริงก็คือเขาวงพระจันทร์นั่นเอง แต่เป็นช่วงที่อยู่ต่ำกว่า *มองเห็นชายผ้าขาวปลิวไสว พร้อมทั้งได้ยินเสียงกังวานหวานแหลมเล็กร้องเรียกเชิญชวนว่า* **“มาซิ...ตามมาชมความงามของวงพระจันทร์..... จะขอฝากสิ่งแทนไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความเฉิดฉายสวยงามของแผ่นดิน ประดุจแสงนวลเย็นลออตาของวงพระจันทร์ อันนำให้เกิดแต่สันติสุขร่มเย็น”**

ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคณะ เมื่อทุกคนมองตามก็เห็นสีขาวเป็นที่หมายเด่นอยู่ท่ามกลางป่าไม้เขียวขจีบนภูเขานั้น แล้วต่างก็มุ่งเดินปีนเขาขึ้นไปโดยมีสีขาวที่มองเห็นนั้นเป็นที่หมาย เมื่อปีนบุกป่าฝ่าดงไผ่ขึ้นไปถึงที่หมาย จึงเห็นได้ว่าสีขาวที่มองเห็นจากเบื้องล่างจนคณะเราตั้งเป็นที่หมายนั้น เมื่อปีนเดินขึ้นมาถึงจึงได้ทราบว่าเป็นลานหินกว้าง ต้นไม้ใหญ่ขึ้นไม่ได้ มีแต่ต้นหญ้าต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นแซมลานหินนั้นบ้าง จึงทำให้เห็นเป็นช่องว่าง ไม่มีต้นไม้ใหญ่บัง ทำให้มองเห็นเป็นสีขาวเมื่อมองจากเบื้องล่าง เมื่อนั่งอยู่ที่ลานหินมองไปเบื้องหน้าจึงได้เห็นว่า ยอดเขาวงพระจันทร์สวยงามยิ่งนัก มองไปรอบบริเวณก็ให้แต่ความชื่นตาชื่นใจ เมื่อทุกคนปีนขึ้นไปจนครบแล้ว อาจารย์พรจึงนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วคณะเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์พร้อมทั้งก้อนหินสวย ๆ บนเขาวงพระจันทร์นั้น

คณะเราต่างอำลาเจ้าแม่เขาวงพระจันทร์ ทั้ง ๆ ที่อยากปีนขึ้นไปกราบนมัสการขอบพระคุณถึงบนยอดเขาวงพระจันทร์ แต่ก็เย็นมากแล้ว จึงต้องรีบเข้าไปในตัวจังหวัดลพบุรี ได้ยินเสียงของเจ้าแม่และมวลเทพธิดาอำนวยพรมากับสายลมที่พัดโชยตามหลังมาว่า **“ขออนุโมทนาที่เป็นสื่อนำปีติสุขมาให้ ขอจงได้รับแต่ความสุขสมหวังในสิ่งที่ปรารถนาเถิด...ขอจงเปิดใจรับกระแสจากเจ้าพ่อพระกาฬอันเลื่องลือของลพบุรี-ละโว้-เมืองพระนารายณ์...เมืองแห่งทหารเสือพระราม...”** ข้าพเจ้านึกน้อมกราบขอบพระคุณแล้วส่งใจรำลึกถึงเจ้าพ่อพระกาฬ เสียงหัวเราะดังก้องสะท้านขึ้นจนสะดุ้งตกใจ มีคำพูดเคล้าผสมมากับเสียงหัวเราะนั้นว่า **“จงมุ่งตรงสู่พระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ อันเป็นที่เคยประทับของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ผู้ทรงพระปรีชาสามารถในทางศิลปะทุกด้าน นำสิ่งแทนไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อโยงใยความเจริญในทุกด้านของแผ่นดิน”**

ก่อนที่จะมุ่งตรงไปพระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ คณะเราได้แวะที่กองบิน ๒ โคกกระเทียมก่อน เพื่อรับคณะนายทหารอากาศและครอบครัวอีกหลายคน ผู้มีศรัทธาอย่างแท้จริงในงานของพระองค์ เพราะเรืออากาศเอกวิมล แสนศักดิ์ พี่เขยของข้าพเจ้าเป็นนายทหารอากาศประจำอยู่ที่กองบิน ๒ นี้ จึงมีนายทหารอากาศหลายคนทราบถึงการทำงานของคณะเรา จึงต่างจัดเตรียมอาหารไว้ต้อนรับ และขอร่วมในการทำงานของพระองค์ด้วย เวลาขณะนั้น ๑๘ นาฬิกาแล้ว จึงต้องรีบไปทำงานกันให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะมาร่วมรับประทานอาหาร ดังนั้นคณะเราจึงกลายเป็นคณะใหญ่ที่มีผู้ร่วมในการทำงานมากกว่าที่เคยไปในที่อื่น ๆ โดยเมื่อนับรวมกันทั้งหมดแล้วมีถึง ๓๕ คน สมจริงดังคำพูดของเจ้าแม่เขาวงพระจันทร์ที่ว่า ลพบุรี-ละโว้-เมืองแห่งทหารเสือพระราม เพราะเมืองลพบุรีเป็นเมืองทหารจริง ๆ เมื่อเอ่ยถึงเมืองลพบุรีทุกคนจะต้องรู้โดยอัตโนมัติว่าคือเมืองทหาร เมืองแห่งรั้วของชาติ ผู้รักษาแผ่นดิน ดูเหมือนจะมีอยู่ทุกเหล่าทัพ คณะเราที่ทำงานของพระองค์ที่ลพบุรีนี้มีผู้ร่วมคณะมาก จึงแสดงถึงความสามัคคีเข้มแข็งเสมือนหนึ่งเป็นทหารเสือพระราม

คณะเราทั้งหมดมาถึงพระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ตอน ๑๙.๐๐ น. ประตูพระราชวังปิดแล้ว จึงคิดว่าจะทำอย่างไรกันดีจึงจะเข้าไปได้ จึงลองมุ่งย้อนไปด้านหลังพระราชวัง ช่างเป็นโชคดีอะไรอย่างนั้น ยามกำลังจะปิดประตูพระราชวังด้านหลัง นายทหารอากาศคนหนึ่งจึงไปพูดขอร้องยาม ในที่สุดคณะเราทุกคนก็ได้เข้าไปภายในบริเวณพระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มง่วงงุน เสียงขับร้อง เสียงมโหรีขับกล่อมวังเวง กลิ่นอ่อน ๆ ของดอกแก้วผสมราตรีโชยตามลมบางเบา กลางสนามหญ้ากว้างหน้าพระตำหนัก องค์สมเด็จพระนารายณ์มหาราชประทับยืนเป็นสง่า ห้อมล้อมด้วยข้าราชบริพารทหารองครักษ์ แต่งกายชุดสีแดงโบราณ โดยมีเสียงหัวเราะกังวานของเจ้าพ่อพระกาฬ ป้องกันอยู่ด้านนอกองค์สมเด็จพระนารายณ์มหาราชรับสั่งว่า* **“ด้วยความปลาบปลื้มที่ได้ร่วมงานกับพระองค์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงประทานอิสรภาพแก่ชนชาวไทย ขอจงนำสิ่งแทนแผ่นดินพระนารายณ์ ฯ ไปบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อความมั่นคงแข็งแกร่งแห่งผืนแผ่นดิน”**

อาจารย์พรจึงนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา และนำสวดมนต์กลางสนามหญ้ากว้างหน้าพระตำหนักนั้น ขณะที่กำลังสวดมนต์และเมื่อสวดมนต์เสร็จ กำลังช่วยกันกำดินศักดิ์สิทธิ์ ทุกคนได้แหงนหน้าขึ้นมองดูบนท้องฟ้าเป็นที่น่าอัศจรรย์อะไรเช่นนั้น แสงสว่างพาดเป็นทางบนท้องฟ้าสีเทาเข้มราวกับทางช้างเผือก เวลาขณะนั้นทุ่มเศษ รอบบริเวณมืดสนิท มีแต่แสงไฟฟ้าตามเสาไฟและภายในตัวตำหนักวับแวมบ้าง เพราะเป็นพระราชวังเก่า แสงไฟจากบ้านเรือนชาวบ้านก็ส่องมาไม่ถึง เพราะกำแพงพระราชวังสูง จึงเกิดความรู้สึกวังเวง ลมเย็นพัดโชยอ่อน ๆ อยู่ตลอดเวลา แล้วคณะเราก็อำลาจากพระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ด้วยเสียงพูดเคล้าหัวเราะของเจ้าพ่อพระกาฬติดตามให้ความคุ้มครองว่า **“จงปลอดภัย เป็นสุข สำเร็จในสิ่งที่พึงปรารถนา ขออนุโมทนา”**

เพื่อที่จะทำงานที่จังหวัดลพบุรีให้เสร็จสิ้น ดังนั้นแม้จะมืดค่ำแต่คณะเราก็ไปวัดกวิศรารามราชวรวิหาร เพื่อไปพบ **ท่านเจ้าคุณพระธรรมญาณมุนี** ทั้ง ๆ ที่เกรงใจท่านเป็นอย่างยิ่งที่ต้องไปรบกวน ได้พบท่านและท่านก็ได้มอบน้ำมนต์ให้ เมื่อเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดแล้วก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายเชาน์วัส สุดลาภา** แต่ก็ไม่ได้พบ ประตูบ้านพักปิด จึงได้แต่เก็บดอกไม้ริมรั้วบ้านมา

จากนั้นก็ได้กลับเข้าไปในกองบิน ๒ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อรับประทานอาหารที่ครอบครัวคณะนายทหารอากาศหลายคน ได้ให้เกียรติจัดไว้ต้อนรับด้วยความยินดีและเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง แล้วจึงได้เดินทางกลับถึงกรุงเทพมหานคร เกือบสองยาม

การเดินทางครั้งที่ ๒๐
(พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก)

จังหวัดที่ ๖๓ สมุทรปราการ

ในการเดินทางไปทำงานของพระองค์ในจังหวัดพื้นที่ทางชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ ร.อ.บุญมี-ร.ท.หญิง ปทัยทิพย์ เอมะวิศิษฏ์ ร.น. ผู้มีความมั่นคงในทางพระพุทธศาสนา และมีศรัทธาในงานของพระองค์อย่างแท้จริงได้รับอาสาเป็นผู้นำพา เพราะเป็นทหารเรือเคยประจำอยู่สัตหีบ จึงคุ้นเคยกับพื้นที่แถบนี้ดี

๐๖.๑๕ น. วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ โดยยานพาหนะโตโยต้าไฮเอทของคุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์ คณะเรามุ่งหน้าสู่จังหวัดสมุทรปราการเป็นแห่งแรก ถึงปากน้ำตอน ๐๗.๓๐ น. อาจารย์พรถามขึ้นว่า *“ที่สมุทรปราการนี้พระองค์ท่านรับสั่งให้คณะเราไปทำพิธีที่พระเจดีย์กลางน้ำหรือเปล่า หรือว่าให้ไปที่ไหน”* ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิเพื่อจะถามจากพ่อฤาษีว่า พระองค์รับสั่งให้คณะเราไปทำพิธีที่ใดบ้าง เมื่อเข้าสมาธิได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“จงไปนำสิ่งแทนสมุทรปราการ ซึ่งเป็นแห่งแรกของพื้นที่ชายฝั่งสมุทรทะเลตะวันออก ณ ที่พระสมุทรเจดีย์ สัญลักษณ์แหล่งรวมความศักดิ์สิทธิ์แห่งมหาสมุทร อันจะเป็นปราการป้องกันภัยอันตรายทั้งปวง แล้วจงเลยไปชายแดนอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด อันเป็นจังหวัดสุดท้ายของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียวกัน เพื่อคลองใหญ่จะได้เป็นปราการป้องกันภัยพิบัติอันจะแผ้วพานแผ่นดิน”**

ดังนั้นคณะเราจึงได้ลงเรือข้ามน้ำไปยังพระสมุทรเจดีย์ และไปได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ โคนต้นโพธิ์หน้าพระอุโบสถวัดพระสมุทรเจดีย์นั้น ขณะที่กำลังก้มลงกำดิน*ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูกดึงดูด เสียงลมพัดต้องใบโพธิ์ดังเกรียวกราวคล้ายฝนตก ผสมกับเสียงคลื่นทยอยในทะเล เคล้าผสมกับเสียงพูดของหลวงพ่อแห่งพระเจดีย์กลางน้ำว่า* **“ปีติอิ่มเอิบบังเกิดขึ้นในจิตใจเหลือหลาย ขออนุโมทนา สันติสุขจงแผ่ไพศาลออกไปในแผ่นดินประดุจคลื่นในมหาสมุทรอันกว้างไกล”**

เมื่อกลับจากพระเจดีย์กลางน้ำแล้ว คณะเราก็ได้ไปวัดกลาง ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชวิริยาภรณ์** เจ้าคณะจังหวัด แต่ก็ได้น้ำมนต์ของท่านที่ทำไว้แล้วมา และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัด จากนั้นก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายจิต เกษแก้ว** แต่ก็ไม่พบ จึงได้แต่ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมา

เท่านั้น แล้วคณะเราก็มุ่งหน้าสู่จังหวัดตราด เพราะจะต้องไปให้ถึงชายแดนอำเภอคลองใหญ่ให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียวกันกับจังหวัดสมุทรปราการ

จังหวัดที่ ๖๔ ตราด

ระยะทางที่ผ่านกว่าจะถึงจังหวัดตราด ได้ผ่านอำเภอขลุง จึงแวะรับคุณอำนวย บุญญฐี ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาขลุง เพื่อนของคุณยงยุทธ ประไพหลง ผู้มีความเลื่อมใสศรัทธาในงานของพระองค์ติดตามไปด้วย คณะเรามาถึงชายเขตแดนอำเภอคลองใหญ่ ตรงฐานตำรวจตระเวนชายแดนตอน ๑๖.๓๐ น. พอดี ร.อ.บุญมี และอาจารย์พรได้เข้าไปพบเจ้าหน้าที่ บอกจุดประสงค์ของการมาทำงานของคณะเรา พร้อมทั้งถามถึงจุดแบ่งเขตระหว่างไทยกับเขมร เจ้าหน้าที่ก็เข้าใจและให้ความอนุเคราะห์เป็นอันดี บอกถึงเขตอันตรายที่วางระเบิดและแนวรั้วป้องกัน เพื่อไม่ให้พวกเราได้รับอันตราย เพราะแถบนั้นเป็นป่าทั้งนั้น ถ้าเดินเข้าไปโดยไม่ระมัดระวังอาจจะไปเหยียบโดนแนวรั้วป้องกันได้

ขณะที่อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเบาหวิวคล้ายลอยลิ่วขึ้นสู่ที่สูง ได้ยินเสียงห้าวชัดเจนบ่งบอกถึงความหนักแน่นมั่นคงว่า* **“คลองใหญ่ เทือกเขาบรรทัดจะเป็นเส้นกั้นแนวป้องกันแผ่นดิน ชนชาวเขมรผู้ทุกข์ยากจะหลุดรอดมาอาศัยพึ่งพาพระบรมโพธิสมภารบ้าง แต่แผ่นดินจะยังคงเป็นเส้นแนวตรงดุจเทือกเขาบรรทัดนี้ ขอพระบารมีแผ่เมตตาธรรม”** ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบ ๑๘ นาฬิกา เมื่อเสร็จภารกิจแล้วคณะเราจึงรีบมุ่งหน้ากลับ เพราะเส้นทางจากอำเภอคลองใหญ่ถึงตัวจังหวัดตราดเปลี่ยวมาก สองข้างทางเป็นป่าทึบ หมู่บ้านผู้คนมีอยู่ห่าง ๆ กัน และก็ซ่อนอยู่ในป่าซึ่งแทบจะมองไม่เห็นหลังคาบ้าน รถของคณะเราได้สวนทางกับขบวนเขมรอพยพจำนวนหลายร้อยคน ต่างหอบลูกจูงหลาน แบกหามสัมภาระ เนื้อตัวขะมุกขะมอม ซึ่งเมื่อตอนที่แล่นรถไปนั้นถนนยังว่างเปล่า คณะเราได้แต่นึกภาวนาแผ่เมตตาธรรม ขอพระบารมีของพระองค์จงคุ้มครองเขาผู้ทุกข์ยากเหล่านี้ด้วยเถิด และขอให้เขาเหล่านั้นจงมีจิตใจกตัญญูต่อแผ่นดินไทย

รถของคณะเรามาถึงตัวจังหวัดตราด ตอน ๑๙.๐๓ น. แล้วเลยไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายปัญญา ฤกษ์อุไร** ได้พบแต่ท่านผู้ว่าฯ ไม่มีเวลาพูดคุยด้วย เพราะกำลังจัดงานเลี้ยงภายในบริเวณบ้านพัก จากนั้นอาจารย์พรก็เลยไปวัดไผ่ล้อม พบ**ท่านเจ้าคุณพระราชเมธากร** ซึ่งท่านให้การต้อนรับดีมาก เสร็จภารกิจทั้งหมดที่จังหวัดตราดตอน ๒๐.๔๕ น. แล้วคณะเราก็มุ่งหน้ากลับมาที่พักที่จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดที่ ๖๕ จันทบุรี

ถึงบ้านพักของคุณประไพ เอครพานิช ในวัดไผ่ล้อม จังหวัดจันทบุรี ตอน ๒๑.๓๐ น. โดยมีคุณเพชรฑูรย์ วาจานนท์ และคุณจรูญรัตน์ เวชชาชีวะ ซึ่งเป็นบุตรสาวของคุณประไพมาคอยให้การต้อนรับอย่างดีมาก ซึ่งปกติทั้งสองท่านนี้อยู่กรุงเทพมหานคร แต่เมื่อทราบว่าคณะของอาจารย์พรจะมาทำงานของ

พระองค์ที่จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดจันทบุรีจึงได้มาจากกรุงเทพ ฯ มาคอยให้การต้อนรับให้ความสะดวกในทุก ๆ สิ่งทุกประการที่จะพึงอำนวยให้ได้

คืนนั้นก่อนเข้านอนข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรและคณะเราทุกคนน้อมใจรำลึกถึงสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพราะขณะนี้คณะเราได้เข้ามาอยู่ในสถานที่เปรียบเสมือนเมืองของพระองค์ อาจารย์พรได้สั่งข้าพเจ้าว่า คืนนี้ให้เข้าสมาธิถามจากพ่อฤาษีไว้ให้เรียบร้อยว่าวันรุ่งขึ้นจะไปทำพิธี ณ ที่ใดบ้าง จะได้เร่งทำงานแต่เช้า ดังนั้นเมื่อสวดมนต์เข้าสมาธิ จึงได้พบพระองค์ประทับยืนอยู่กับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชรับสั่งว่า **“จงไป ณ ค่ายเนินวงศ์ ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งค่ายก่อนที่เข้าตีเมืองจันทบุรีอันสมบูรณ์ เพื่อยึดเป็นแหล่งตั้งฐานทัพกู้เอกราชกลับมาจากพม่าคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒”**

เช้าวันพุธที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ๐๘.๐๐ น. คณะเราก็มาถึงค่ายเนินวงศ์ ซึ่งอยู่นอกตัวเมืองจันทบุรี ออกมาราว ๑๐ กว่ากิโลเมตร ค่ายเนินวงศ์เป็นค่ายเก่าแก่ มีป้อมปราการ มีช่องยิงปืนใหญ่ อยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ ต้นไม้ขึ้นปกคลุมหนาแน่น แต่ถึงกระนั้นก็มีทางเดินมีทางพอที่รถจะแล่นได้ ข้างในบริเวณมีศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ขณะที่กำลังมองหาที่ที่เหมาะสมว่าจะนำดินจาก ณ ที่จุดใดในบริเวณค่ายเนินวงศ์นี้ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวบ มองเห็นมวลเหล่าทหารม้ามากมายห้อมล้อมรอบข้างองค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ประทับอยู่บนหลังอาชาสีนิล พระหัตถ์ชูดาบ พระบาทกระทืบบังโกลน จนม้าชูเท้าทั้งสองข้าง เตรียมทะยานส่งเสียงร้องเคล้าไปกับสายลมที่พัดใบไม้ในป่านั้น ได้ยินเสียงรับสั่งว่า* **“จงนำสิ่งแทนนี้บรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเอกราชอิสรภาพ ความมั่นคง อุดมสมบูรณ์ด้วยจิตเปี่ยมไปด้วยปีติโสมนัส ขออนุโมทนา”** เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้บอกอาจารย์พรว่าให้ทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์จากเนินสูงที่มีต้นไม้ขึ้นคลุมนั้น ตรงโคนต้นไม้บนเนินนี้มีว่านชนิดหนึ่งดอกเล็ก ๆ สีเหลืองบานสะพรั่ง ร.อ.บุญมีบอกว่าคือว่านหงษ์ทอง เมื่ออาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์และกำดินศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้บอกให้ขุดว่านหงษ์ทองมาด้วย ได้นำมาปลูกไว้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งบัดนี้ก็งอกงามออกดอกเหลืองบานสะพรั่ง ดอกสีเหลืองเล็ก ๆ รูปทรงช่างคล้ายกับหงษ์ทองจริง ๆ

เมื่อเสร็จพิธีจากค่ายเนินวงศ์ ก็ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายพิบูลย์ ธุรภาคพิบูลย์** ไม่ได้พบ เพราะออกจากบ้านไปทำงานแล้ว ได้พบคุณนายภริยาของท่าน ซึ่งคณะเราได้พบมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อคราวนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดสมุทรสงคราม เพราะขณะนั้นประจำอยู่ที่จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในบ้านพักมาแล้วก็เลยไปวัดมะม่วง ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระธรรมวงศาจารย์** แต่ก็ได้ขอน้ำมนต์ซึ่งท่านได้ทำไว้แล้วจากพระลูกวัดของท่าน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจทั้งหมดแล้ว คุณจรูญรัตน์ซึ่งเป็นผู้นำพาไปทุกแห่งได้พาไปรับประทานอาหารกลางวัน แล้วพาไปเที่ยวสวนเงาะของคุณวิบูลย์ จนเวลา ๑๕ นาฬิกา จึงได้เดินทางจากจันทบุรี มุ่งสู่จังหวัดระยองต่อไป

จังหวัดที่ ๖๖ ระยอง

พอรถแล่นเข้าเขตจังหวัดระยอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างหนักอึ้งเสียนี่กระไร ปวดศีรษะวิงเวียนราวกับเมาคลื่น น้ำลายสอเต็มปากอยากจะอาเจียน ในท้องขย้อนแต่ก็ไม่มีอะไรออกมา คิดว่าคงจะเป็นเพราะเหน็ดเหนื่อยจากการตรากตรำ จะต้องหาที่พัก คงจะทำงานที่ระยองในวันนี้ไม่ได้แน่ จึงพยายามหลับ *พอเคลิ้มความรู้สึกเริ่มลางเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นน้ำทะเลเวิ้งว้าง ภายใต้น้ำทะเลนั้นเต็มไปด้วยสัตว์น้ำนานาชนิด สีสันและรูปร่างแปลก ๆ ต่างดำผุดดำว่ายจนน้ำทะเลเป็นคลื่นละอองฟอย เสียงขลุ่ยทุ้มนุ่มนวลดังแผ่วแว่วมาแต่ไกลตามสายลมที่พัดเข้าฝั่ง ข้าพเจ้านึกในใจว่า มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะคงจะซาบซึ้งในเสียงขลุ่ยพระอภัยมณีตามลำนำจินตนาการของท่านสุนทรภู่ ยอดกวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรืออย่างไรจึงได้จดจำ ถ่ายทอดขับกล่อมอยู่จนบัดนี้ เสียงแผ่วห้าวทุ้มดังผสมกลมกลืนมากับสายลมเสียงขลุ่ยนั้นว่า* **“จงมานำสิ่งแทนระยองจากเกาะแก้วพิสดารไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความคิดคำนึงอันอ่อนหวาน สวยงามแทรกซึมวนเวียนอยู่ในจิตใจไม่เสื่อมคลาย ประดุจดังเสียงขลุ่ยพระอภัยมณีที่สามารถสะกดสิ่งชั่วเลวร้ายทั้งหลายให้หมดสิ้นไป”** แม้เสียงคำพูดจะแผ่วจางหายไปแล้ว แต่เสียงสายลม เสียงคลื่นผสมเสียงขลุ่ยอันอ่อนหวานคร่ำครวญก็ยังไม่จางไป

ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องไปที่เกาะแก้วพิสดารหรือเกาะเสม็ด ซึ่งจะต้องลงเรือที่บ้านเพ ก็พอดีขณะนั้นรถของคณะเราก็แล่นมาถึงบ้านเพพอดี แต่เวลาขณะนั้นเกือบ ๑๗ นาฬิกาแล้ว อาจารย์พรบอกว่า “เย็นมากแล้ววันนี้เราคงจะไม่มีโอกาสที่จะลงเรือไปยังเกาะแก้วพิสดารหรือเกาะเสม็ดได้ จงเข้าสมาธิถามจากพ่อฤาษีเพื่อจะได้ทูลถามพระองค์ว่า เมื่อคณะเราไปเกาะแก้วพิสดารไม่ทันในวันนี้แล้วจะให้คณะเราไปทำพิธีนำอะไรจากที่ใดอีกบ้างหรือเปล่า” เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามจากพ่อฤาษี พ่อฤาษีได้บอกว่า **“จงตรงไปศาลหลักเมืองระยอง”** ดังนั้นคณะเราจึงรีบตรงไปยังศาลหลักเมืองระยอง อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วคณะเราก็ได้เอ้าธูปเทียนจากศาลหลักเมืองระยองนั้น เวลาขณะนั้น ๑๘ นาฬิกาพอดี

ขณะที่กำลังสวดมนต์และน้อมจิตอธิษฐานนำสิ่งแทนจังหวัดระยองจากศาลหลักเมืองนั้น เสียงลม เสียงคลื่นราวกับเกิดพายุพัดน้ำทะเลปั่นป่วน กลบเสียงขลุ่ยแผ่วหวานนั้นเสียหมดสิ้น เสียงพูด เสียงลม เสียงคลื่นคละเคล้ากัน แทบจะจับใจความใดไม่ได้ว่า

“เมตตาธรรมนำหลั่งแม้น้อยนิด
ยังสะกิดเตือนใจให้สุขสม
แม้นมิได้ใกล้ชิดพิศชื่นชม
น้อมบังคมพระเมตตากลับมาเยือน...”

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินดังนั้นจึงสัญญาในใจว่าคณะเราจะกลับมาระยองอีกครั้งหนึ่ง ทูลอัญเชิญพระองค์เสด็จสู่เกาะแก้วพิสดาร

สำหรับในวันนี้เมื่อคณะเราออกจากศาลหลักเมืองระยองก็ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **น.อ. จำลอง ประเสริฐยิ่ง ร.น.** แต่ไม่พบ ได้พบคุณนายภริยาของท่าน ซึ่งให้การต้อนรับและสนใจเป็นอย่างดี เมื่ออาจารย์พรได้เล่าเรื่องงานต่าง ๆ ให้ฟัง และขอเก็บดอกไม้จากนั้นก็เลยไปวัดโขด ไม่ได้พบ**ท่านเจ้าคุณพระอมรเวที** ได้ทราบว่าท่านไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล แต่อย่างไรก็ตาม พระเลขานุการของท่านก็ได้นำน้ำมนต์ของท่านจากในโบสถ์มามอบให้ เมื่อขอเก็บดอกไม้จากบริเวณวัดเรียบร้อยแล้ว คณะเราก็มุ่งสู่ที่พักที่บางแสนเพื่อที่จะทำงานที่จังหวัดชลบุรีในวันรุ่งขึ้น

การเดินทางครั้งที่ ๒๑

จังหวัดระยองครั้งที่ ๒ เกาะแก้วพิสดาร

ก่อนที่จะบันทึกเรื่องราวการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดชลบุรีต่อไป ก็จะขอบันทึกเรื่องราวการกลับมาระยองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะไปยังเกาะแก้วพิสดารตามสัญญา

ตลอดระยะเวลาที่กลับจากการนำสิ่งมิ่งมงคลทางพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกนั้น เสียงขลุ่ยแผ่วหวานยังคงวนเวียนอ้อยสร้อยในความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่สร่างซา จนต้องกราบขอร้องพ่อฤษีให้กรุณาช่วยกราบบังคมทูลพระองค์ ในที่สุดวันเสาร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๒ คณะเราอันประกอบด้วยอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณกิตติชาติ-คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ เจ้าของพาหนะโตโยต้าไฮเอท และลูก ๆ ทั้งสามคน คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณสุนีพันธ์ วุทรเสถียร และข้าพเจ้า โดยมีคุณพิภพ รัตนสุวรรณ ทำหน้าที่เป็นสารถี ออกจากกรุงเทพฯ เวลา ๑๑.๐๐ น. ถึงบ้านเพเวลาเกือบ ๑๔ นาฬิกา อาจารย์พรและคุณกิตติชาติได้ไปติดต่อเรือเพื่อจะไปยังเกาะแก้วพิสดารหรือเกาะเสม็ด โดยเหมาไปกลับไม่ปะปนกับคณะอื่น ๆ ซึ่งจะไปท่องเที่ยวที่เกาะเสม็ดนั้น

ท้องทะเลช่วงระหว่างบ้านเพ-เกาะแก้วพิสดารในวันนั้นราบเรียบ อากาศปลอดโปร่งแจ่มใส มองเห็นเกาะแก่งอื่น ๆ รวมทั้งเกาะแก้วพิสดารที่กำลังมุ่งหน้าไปนั้นชัดเจน ท้องเรือกระทบคลื่น น้ำกระเซ็นเป็นละอองฝอยถูกลมพัดมาต้องใบหน้าเย็นสบาย ทุกคนสดชื่นแจ่มใส นกนางนวลสีขาวบินว่อนเหนือพื้นน้ำบางตัวบินโฉบ บางตัวลอยตัวโต้คลื่น ช่างเป็นภาพที่ให้แต่ความรู้สึกรื่นรมย์ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเคลิ้มเลื่อนไหลเข้าสู่สภาวะหนึ่ง มองเห็นมวลเหล่าสัตว์น้ำนานาชนิดรูปร่างแปลกประหลาด สีสันต่าง ๆ มีอยู่ชนิดหนึ่งรูปร่างคล้ายคนเหลือเกิน แหวกว่ายอยู่รอบข้างลำเรือ ซึ่งพระองค์ประทับยืนเป็นสง่าอยู่*

ท่ามกลางมวลเหล่าทหารมากมาย มองออกไปเบื้องหน้าบนเกาะที่เรือกำลังมุ่งหน้าเป็นจุดหมายนั้น มวลเหล่าฤษี นักพรต ซึ่งต่างแต่งกายด้วยการนุ่งห่มหนังเสือ มือถือไม้เท้าและคนโทน้ำเต้า ยืนเพ่งเล็งและโบกมือส่ายไปมาคล้ายเปิดทางให้สัญญาณแก่สิ่งซึ่งมีซ่อนเร้นอยู่ จนทำให้เกาะแก้วพิสดารคล้ายอยู่ในความฝันนั้นแจ่มกระจ่างสดใส เสียงอื้ออึงอลของคลื่นลมผสมเสียงขลุ่ยแผ่วหวานขึ้นชัดเจนขึ้นทุกที พร้อมกันนั้นเสียงเซ็งแซ่ของสัตว์บกสัตว์น้ำก็ประสานคละเคล้ามากับคำพูดว่า **“เปี่ยมด้วยปีติสุข เพราะพระเมตตาจากพระองค์เป็นสื่อนำโดยแท้จริง ขอสิ่งแทนจากเกาะแก้วพิสดารนี้ จงเป็นสื่อโยงใยนำแต่สิ่งสวยงามน่ารื่นรมย์ให้บังเกิดขึ้นในแผ่นดินเถิด”**

เรือได้แล่นมาถึงฝั่งเกาะแก้วพิสดาร อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่า จะต้องไปนำดินจากที่จุดไหน *ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังไม่เป็นตัวของตัวเองนัก มองเห็นท่านเหล่านักพรตฤษีผู้ทรงศีลเทน้ำจากคนโทน้ำเต้ารวมกันที่จุดหนึ่ง ซึ่งมีฝอยละอองน้ำจากฟองคลื่นที่มวลเหล่าสัตว์น้ำแหวกว่ายนั้นปลิววนมากับสายลมที่พัดเข้าฝั่งไป รวมเป็นวงกลมล้อมส่งประกายระยิบระยับประดุจแก้วเจียรไนใสสว่าง มีแรงดึงดูดให้ข้าพเจ้าต้องเดินตามไป* เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่จึงได้รู้ตัวว่า ข้าพเจ้าได้นำคณะมา ณ ชายหาดขาวสวยชายฝั่งลับตาคนห่างจากที่ ๆ นักท่องเที่ยวทั่วไปจะแวะเวียนมา มีโขดหินระเกะระกะแต่สวยงาม อาจารย์พรก็นำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ครั้นแล้วคณะเราก็ได้ทรายแก้วจาก ณ ที่หาดทรายสวยงามบนเกาะแก้วพิสดาร อันมีมนต์ขลังในอดีตนั้น

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจทุกอย่างแล้ว คณะเราก็พากันเดินเที่ยวชมเกาะแก้วพิสดาร พอสมควรแก่เวลาจึงลงเรือกลับสู่ฝั่งบ้านเพแล้วเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ด้วยจิตใจที่ปลอดโปร่งแจ่มใสสบาย

ขอย้อนกลับไปบันทึกเล่าการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดชลบุรี ซึ่งยังเป็นช่วงการเดินทางครั้งที่ ๒๐ ที่คณะเราได้เดินทางไปคราวเดียวกันกับเมื่อต่อจากนำสิ่งมิ่งมงคลจากระยองคราวแรกนั้น

จังหวัดที่ ๖๗ ชลบุรี

คืนวันพุธที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๒๒ คณะเราได้นอนพักกันที่บ้านพักของคุณสุรศักดิ์ ฉวีวงศ์ ที่บางแสน เพื่อวันรุ่งขึ้นจะได้ทำงานกันที่จังหวัดชลบุรี

ด้วยความเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง ข้าพเจ้าหลับสนิทโดยไม่ได้รับสัมผัสใด ๆ เลย จน ๗ นาฬิกาของวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒ เช้าวันนี้ทุกคนสดชื่นแจ่มใส อากาศตอนเช้าชายฝั่งทะเลสบาย ขณะที่กำลังรับประทานอาหารเช้าเท่าที่มีติดเป็นเสบียงกันมา ณ ที่ลานบ้านพักชายทะเลบางแสนนั้น อาจารย์พรบอกว่า “วันนี้ไม่ต้องรีบร้อน พักกันให้สบายเสียก่อนค่อยออกไปทำงานกัน เพราะระยะทางใกล้กรุงเทพฯ มากแล้ว แต่อย่างไรก็ตามอย่าลืมที่จะเข้าสมาธิถามพ่อฤษีไว้ให้เรียบร้อยว่า พระองค์ท่านจะให้คณะเราไปทำพิธีอะไรที่ไหนอย่างไร” ข้าพเจ้าได้ยินคำพูดของอาจารย์พรเพียงเบา ๆ เท่านั้น คล้ายลอยแว่วมาจากที่ไกลแสนไกล เพราะขณะนั้นกำลังมองไปเบื้องหน้า น้ำทะเลเวิ้งว้างกว้างไกล คลื่นน้อย ๆ

เป็นฟองขาวยามกระทบแสงแดดตอนรุ่งเช้าเช่นนี้เป็นประกายระยิบระยับ *เห็นเรือใบสีขาวลิบ ๆ ไม่ช้านักเรือใบสีขาวที่เห็นลิบ ๆ นั้นก็แล่นใกล้ฝั่งเข้ามากลายเป็นเรือสำเภาใหญ่ ได้ยินเสียงหวานแหลมมีกังวานนุ่มนวลบอกว่า* **“ด้วยจิตที่เปี่ยมไปด้วยปีติโสมนัส...ขออนุโมทนา...ขอฝากสิ่งแทนบางแสนชลบุรี จากเขาสามมุขไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อโยงใยความสวยงามอุดมสมบูรณ์ให้หลั่งไหลสู่ผืนแผ่นดินไทย”**

เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคณะว่าจะต้องไปเขาสามมุข ดังนั้นเมื่อทุกคนพร้อมแล้วคณะเราจึงไปที่ศาลเจ้าแม่สามมุขก่อน อาจารย์พรนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ขณะที่กำลังช่วยกันกำเถ้าธูปเทียนจากศาลเจ้าแม่สามมุขนั้น *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกชา ตาลาย เสียงอื้ออึงอลราวกับถูกคลื่นใหญ่โหมทับ ในที่สุดก็หมดความรู้สึกไป ได้ยินเสียงห้าวชัดเจนบอกว่า* **“จะเร่งเลยผ่านไปโดยไม่แวะเวียนเขาเขียวหรืออย่างไร เมื่อคืนนี้นั้นเห็นเหน็ดเหนื่อยจึงมิได้ทักทาย ขอฝากสิ่งแทนไปบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความมั่นคงแข็งแกร่งจะได้มีอยู่ตลอดไปไม่สิ้นสุดประดุจสายชลบุรี”**

ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องไปเขาเขียวอีกแห่งหนึ่ง จึงต่างคนต่างถามกันขึ้นว่าเขาเขียวอยู่ที่ไหน ร.อ.บุญมี-ร.ท.หญิงปทัยทิพย์ ซึ่งเป็นผู้คุ้นเคยกับพื้นที่แถบชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ดี จึงได้บอกว่าคณะเราได้เลยมาไกลแล้ว เพราะเขาเขียวอยู่ที่บางพระ ต้องขับรถย้อนไปอีก จึงเป็นอันว่าคณะเราก็ได้ย้อนกลับไปบางพระ เข้าสู่สวนสัตว์เปิดอุทยานเขาเขียว

สวนสัตว์เปิดอุทยานแห่งชาติเขาเขียว เป็นสถานที่สวยงามน่าท่องเที่ยว และน่าภาคภูมิใจของทุก ๆ คน ทางกรมป่าไม้ได้จัดไว้เป็นอย่างดี มีสัตว์ป่าหลายชนิด ต้นไม้ใหญ่หนาทึบยังมีอยู่อีกมากมายแถบตามเชิงเขาจัดตกแต่งไว้เป็นสถานที่อยู่ของสัตว์ป่า ซึ่งทำรั้วรอบไว้กว้างไกล จนสัตว์อาจจะไม่รู้สึกว่าได้อยู่สถานที่ถูกจำกัด อาจารย์พรถามขึ้นว่าคณะเราจะไปทำพิธีกันที่ตรงจุดไหน เพราะเขาเขียวออกกว้าง ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิเพื่อจะกราบเรียนพ่อฤาษีว่า พระองค์จะให้คณะเรากระทำพิธีสิ่งใดบ้าง ยังไม่ทันได้ถามจากพ่อฤาษี *พลันก็ได้ยินเสียงห้าวชัดเจนที่ได้ยินเมื่อตอนอยู่ที่เขาสามมุขนั้น ดังคละเคล้าผสมมากับเสียงคลื่นลม เสียงนก เสียงสัตว์ป่าเซ็งแซ่มาอีกว่า* **“ขออนุโมทนาในเมตตาธรรมของพระองค์ ปีติอิ่มเอิบได้บังเกิดขึ้นแล้วแก่มวลเหล่าสัตว์ทั้งปวง สิ่งแทนชลบุรีอีกแห่งหนึ่ง คือจุดหอคอยที่จะทำให้ทุกคนไม่ว่าใครก็ตามเกิดความประทับใจ ลืมทุกสิ่งทุกอย่างชั่วขณะหนึ่ง เมื่อมองเห็นชลบุรีและเขาเขียวได้รอบทิศทาง เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความรื่นรมย์สุขสมบูรณ์ที่จะหลั่งไหลมาทุกทิศทางประดุจสายชลบุรี”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคณะตามนี้

ในคณะเราต่างคนต่างไม่ทราบว่าหอคอยนั้นอยู่ตรงส่วนไหนของเขาเขียว จึงต่างมองหาและเงยหน้าแหงนดูตามทิวเทือกเขา *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มมึนชา มองเห็นเมฆบนท้องฟ้าเหนือทิวเขาเขียวนั้นค่อย ๆ ม้วนตัวกลายเป็นเงาของคนสูงใหญ่ยืนทะมึนอยู่ระหว่างหมู่แมกไม้บนเขาเขียวนั้น* พอรู้สึกตัวเต็มที่จึงได้เห็นว่าเมื่อมองเลยขึ้นไปจะเห็นหลังคาสีเทา ๆ ของบ้านหลังหนึ่ง กำลังคิดอยู่ว่าคงจะเป็นจุดหลังคานั้น

กระมัง ก็พอดีได้ยินเสียงอาจารย์พรถามคนงานของอุทยาน ซึ่งกำลังเดินมาเพื่อจะนำอาหารไปให้สัตว์ว่า "จุดหอคอยชมวิวเขาเขียวอยู่ที่ไหน" คนงานตอบว่า "ตรงจุดที่มองเห็นหลังคาลิบ ๆ โน่น จะเป็นที่อยู่ของช้าง ไม่มีใครเดินปีนขึ้นไป เพราะช้างมีทั้งตัวที่เชื่องที่สุด ชอบเล่นกับคน และดุที่สุด เห็นคนไม่ค่อยได้"

เมื่อทราบดังนี้คณะเราจึงเดินปีนป่ายเขาเขียวขึ้นไป ไม่ช้าก็พบก้อนหินใหญ่ใกล้หอคอยนั้น พ่อฤาษีบอกว่าจงเริ่มพิธีได้แล้ว อาจารย์พรจึงนำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาไม่สิ้นสุด ตกอยู่ในภาวะกึ่งสำนึกตลอดเวลาพยายามจะเป็นตัวของตัวเอง แต่ก็เสมือนมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากดทับ* ในขณะที่สวดมนต์นั้น *จึงได้ยินเสียงหัวเราะสั่นสะเทือนผสมเสียงคลื่นลม เสียงร้องแซ่แซ่ของนกของสัตว์ป่าอื่น เช่น เสียงช้าง เสียงเสือ เสียงสุนัขเห่าหอนอยู่บรรยากาศรอบข้างตลอดเวลา จนรู้สึกหวาดกลัว จึงพยายามนึกสร้างพลังจิตแผ่เมตตาธรรม เสียงหัวเราะห้าวยิ่งดังแจ่มชัดขึ้นพร้อมคำพูดว่า* **"เจ้าเด็กน้อยเอ๋ย...อย่าหวาดกลัวเลย...เมื่อนำสิ่งแทนเป็นที่เรียบร้อยแล้วลองไปเล่นกับช้างเจ้าป่า จะเห็นได้ว่าไม่เป็นสิ่งน่าหวาดกลัวเลย...แล้วจงไปที่หอคอย เพื่อความประทับใจอันจะให้แต่ความรื่นรมย์ไม่สิ้นสุดประดุจสายชลบุรี"**

ดังนั้นเมื่อช่วยกันกำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ หน้าผาโขดหินใหญ่นั้นแล้ว คณะเราก็พากันเดินปีนป่ายไปบนหอคอยมองไปรอบทิศทาง ซึ่งให้ความประทับใจตะลึงแลไปกับความสวยงามรื่นรมย์สมจริงดังคำพูดของเจ้าพ่อเขาเขียวทุกประการ ข้าพเจ้านึกกราบขอบพระคุณสำหรับเด็ก ๆ และคนที่ไม่กล้าปีนไปที่หอคอยก็เล่นอยู่กับช้างซึ่งเดินขึ้นมาเล่นด้วย ๓-๔ ตัว มีอยู่ตัวหนึ่งเชื่องและน่ารักที่สุดชื่อ **"จันทร์เพ็ญ"** ซึ่งให้ความประทับใจแก่เด็ก ๆ มาก เพราะสามารถขึ้นขี่บนคอได้ เมื่อสมควรแก่เวลาแล้ว คณะเราก็อำลาจากเจ้าพ่อเขาเขียวอันให้แต่ความประทับใจไม่รู้ลืม เพื่อจะไปทำงานในจุดต่อไป คือฉะเชิงเทราดินแดนของหลวงพ่อพระพุทธโสธร

แต่ก่อนที่จะเดินทางสู่จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะเราได้ไปที่วัดราษฎร์บำรุง แต่ไม่พบ**ท่านเจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์** เพราะท่านเข้าไปประชุมทางคณะสงฆ์ที่กรุงเทพมหานคร แต่ก็ได้น้ำมนต์ของท่านซึ่งได้ทำไว้แล้วจากพระในวัด และเมื่อขอเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว จึงได้ไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายบุญช่วย ศรีสารคาม** แต่ก็ไม่ได้พบอีก เพราะท่านเดินทางไปต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้ขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมา

ขณะที่แล่นรถออกมาเตรียมจะเดินทางไปจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น *พลันข้าพเจ้าก็ได้ยินเสียงคล้ายปืนดังตูมใหญ่ แล้วก็มีเสียงของผู้คนมากมายพูดว่า* **"อย่าลืมแวะนำเอ้าธูปเทียนจากพระพุทธสิหิงค์จำลองอันเป็นที่รวมใจชาวชลบุรีไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อความพ้นภัยจากอุปัทวอันตรายทั้งปวง ประสบแต่ความสุข ความเจริญ ความสมบูรณ์อันถาวร ขออนุโมทนาในเมตตาธรรม"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้รถของคณะเราเข้าไปในบริเวณสถานที่ตั้งพระพุทธสิหิงค์จำลอง ซึ่งชาวชลบุรีเคารพนับถือและเลื่อมใสมาก มีการแห่ฉลองทุกปีเหมือนกับพระพุทธสิหิงค์ที่กรุงเทพ ฯ เพื่อกราบนมัสการ และแล้วคณะเราก็ได้เอ้าธูปเทียนจากกระถางที่บูชานั้น ต่อจากนั้นจึงมุ่งหน้าสู่จังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดที่ ๖๘ ฉะเชิงเทรา

คณะเรามาถึงวัดโสธรวรวิหารตอน ๑๕ นาฬิกา ผู้คนในวัดมากมายต่างจุดธูปเทียนบูชา เสี่ยงเซียมซี ขอความคุ้มครอง ความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา บางคนก็กำลังปิดทององค์หลวงพ่อ รอบ ๆ วิหารมีละครรำกำลังฟ้อนอย่างสวยงาม ดังนั้นเสียงต่าง ๆ จึงเซ็งแซ่ไปหมด อาจารย์พรถามข้าพเจ้าขึ้นว่าผู้คนพลุกพล่านอย่างนี้ คณะเราจะทำพิธีได้อย่างไร ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่า ถ้าอย่างนั้นให้คณะเราไปพบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร** เจ้าคณะจังหวัด เพื่อขอน้ำมนต์จากท่าน และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณวัดมาก่อนก็แล้วกัน เพราะข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้รับสัมผัสใด ๆ เลย ดังนั้นคณะเราจึงได้เดินทางเลยวิหารหลวงพ่อพระพุทธโสธรเข้าไปในบริเวณวัดด้านใน แต่ก็ไม่ได้พบท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด ทราบจากพระในวัดว่าท่านเข้าไปกรุงเทพฯ เพื่อประชุมทางคณะสงฆ์ที่วัดสามพระยา เมื่อไม่พบท่านเจ้าคุณคณะเราจึงได้เดินออกมาหาที่นั่งพัก เพื่อจะได้เข้าสมาธิถามจากพ่อฤๅษีว่าจะต้องทำอย่างไรต่อไป

ขณะที่คนอื่น ๆ นั่งรับประทานอาหารว่างในร้านค้า และข้าพเจ้าก็กำลังรอสั่งอาหารด้วยนั้น *ความรู้สึกเริ่มลางเลือน ลมพัดโชยลูบไล้ผิวกายแผ่วเบา รู้สึกถึงความสดชื่นเย็นสบาย มองเห็นลำน้ำบางปะกงไหลเอื่อย ๆ เป็นคลื่นน้อย ๆ ตามความแรงของสายลมที่พัดพริ้วเหนือผิวน้ำนั้น ไม่ช้านักเสียงพิณพาทย์เสียงมโหรีก็ดังแผ่วแว่วมา มองเห็นท่านพราหมณ์แต่งกายสีขาว ๙ คน ถือด้ายสายสิญจน์เดินนำผู้คนทั้งชายหญิงมากมายแต่งกายสวยงาม ทุกคนต่างจับด้ายสายสิญจน์เดินตามท่านพราหมณ์เป็นขบวนยาวถึงริมฝั่งน้ำ เมื่อมองลงไปในสายน้ำเห็นเป็นสีทองกระเพื่อมผลุบโผล่อยู่ภายใต้น้ำนั้น และแล้วองค์พระพุทธปฏิมากรก็โผล่พ้นพื้นน้ำเป็นสีทองอร่าม เสียงสาธุการก้องกังวานขึ้นพร้อมกับเสียงฆ้องเสียงกลอง เสียงแตรสังข์ ได้ยินเสียงพูดเบานุ่มนวลบอกว่า* **“จงไปนำเถ้าธูปเทียนจากกระถางที่ผู้คนมากมายมาบูชาด้วยจิตเลื่อมใสนั้น หยิบผสมคลุกเคล้ากับแผ่นทองที่หลุดปลิวจากการนำปิดทององค์พระพุทธโสธร ไปเป็นสิ่งแทนฉะเชิงเทรา บางปะกง บรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อโยงใยแห่งความร่มเย็นสวยงามน่ารื่นรมย์ตลอดชั่วกาลนาน”**

ดังนั้นเมื่อรับประทานอาหารว่างกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรให้ทราบ แล้วคณะเราก็ได้เถ้าธูปเทียนคลุกเคล้ากับแผ่นทองจากภายในพระวิหารหลวงพ่อพระพุทธโสธรอันศักดิ์สิทธิ์นั้น ต่อจากนั้นก็ได้เลยไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสุจินต์ กิตยารักษ์** แต่ไม่ได้พบ จึงได้แต่ฝากหนังสือไว้ให้ และขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมาเท่านั้น แล้วคณะเราก็มุ่งหน้ากลับสู่กรุงเทพมหานครเป็นอันเสร็จสิ้นการนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก สิ้นระยะการเดินทาง ๙๑๕.๔ กิโลเมตร

การเดินทางครั้งที่ ๒๒

จังหวัดที่ ๖๙ เพชรบูรณ์

เพราะพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งอยู่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นจังหวัดเพชรบูรณ์จึงเป็นพื้นที่เสมือนเป็นบ้านเกิด จนไป-มาเกือบจะทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤาษีว่า ณ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์นี้พระองค์ท่านจะให้คณะเรากระทำพิธีเมื่อใด และจากสถานที่ ณ จุดใด พ่อฤาษีบอกว่า **"เพชรบูรณ์จะต้องเป็นจังหวัดที่ ๖๙ โดยให้ไป ณ เมืองราดของพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงให้ผืนแผ่นดินแก่คนไทยครั้งแรก และ ณ ที่เขาค้อ อันเป็นฐานกำลังป้องกันการแย่งชิงแผ่นดินในปัจจุบัน"**

ดังนั้นวันอาทิตย์ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๒ เวลา ๑๔.๐๐ น. คณะเราออกจากลานพระเจดีย์อิสรภาพฯ มุ่งสู่อำเภอหล่มสักถึงภูน้อย โนนสาวเอ้ บริเวณเมืองราดของพ่อขุนผาเมือง ตอน ๑๕.๓๐ น. ขณะที่กำลังนึกในใจอยู่ว่า พระองค์ท่านจะให้กระทำพิธีตรงส่วนไหนหนอ น่าจะเป็นตรงที่มีข้าวสารดำกระมัง จึงได้บอกคุณกำพล จัตุทะศรี ผู้ทำหน้าที่เป็นสารถีว่าให้ไปจอดรถ ณ ตรงบริเวณที่มีข้าวสารดำ ยังไม่ทันที่คุณกำพลจะนำพาหนะไปถึงบริเวณที่มีข้าวสารดำ รถได้แล่นผ่านเนินพระซึ่งเป็นเนินสูงข้างทางที่รถแล่นผ่าน บนเนินนั้นมีโครงร่างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ซึ่งใครก็ไม่ทราบได้มาปั้นไว้แต่ยังไม่สำเร็จ *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าขณะนั้นราวกับว่ารถได้แล่นฝ่าเข้าไปในกลุ่มควันแก๊สพิษสีดำ เพราะรู้สึกอึดอัดหายใจแทบไม่ออก ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งเตือนมาว่า*

"จงนึกสร้างพลังจิตแผ่เมตตาธรรมแด่มวลเหล่าเขมรดำที่คอยขัดขวางการกระทำในทุกสิ่ง เพราะเขาเหล่านี้มีความคิดดิ่ง มืดบอด ไม่อาจที่จะรับสัมผัสหรือเข้าใจได้ถึงสภาวะใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากแสงสว่างและความสงบเยือกเย็นจากเมตตาธรรมเท่านั้นที่จะขจัดให้เขาเหล่านี้ถอยห่างไปได้ แล้วจงกล่าวสรรเสริญสดุดีพระนามพ่อขุนผาเมือง ซึ่งเป็นที่รักและหวั่นเกรงของเขาเหล่านี้" ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้นำทุกคนในคณะร้องเพลงสรรเสริญสดุดีพ่อขุนผาเมือง *ควันแก๊สพิษดำค่อยจางหายไปคล้ายมีลมพัดให้ห่างไป ข้าพเจ้ามองเห็นพ่อขุนผาเมืองประทับยืนเป็นสง่าอยู่บนเนินพระนั้น พร้อมทั้งรับสั่งว่า* **"จงมานำพื้นดินแห่งแรกที่ให้ความร่มเย็นเป็นสิ่งแทนไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อขจัดสิ่งเลวร้ายทั้งปวงอันจะเกิดขึ้นแก่แผ่นดินให้ถอยห่างออกไป จงระมัดระวังตัวและอย่าลืมแผ่เมตตาธรรมอยู่เสมอ เพื่อความยุ่งยากทั้งหลายจะได้หมดสิ้นไปจากแผ่นดิน"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรทราบ และให้คุณกำพลขับรถเข้าไปในบริเวณใกล้เนินพระนั้น

เมื่อคณะเราทุกคนปีนขึ้นไปบนเนินพระนั้นแล้ว อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต่างคนต่างเดินปีนลงจากเนินพระ ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูก

ปะทะด้วยควันแก๊สพิษสีดำพัดโหมมาอีก รู้สึกหน้ามืดจึงยั้งตัวไม่อยู่ล้มกลิ้งลงมาจากเนินพระนั้น ฟกช้ำดำเขียวพอสมควรได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งเตือนย้ำมาอีกว่า **“อย่าประมาท จงนึกแผ่เมตตาธรรมขอพระบารมีจากองค์พระผู้นำชัย ขจัดสิ่งเลวร้ายที่จะเกิดขึ้นในแผ่นดิน”** ข้าพเจ้าจึงได้นำทุกคนร้องเพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ จบลงด้วยเพลงชาติ และสวดชัยสิทธิคาถา

ขณะที่ทุกคนกำลังมีใจจดจ่อในการที่จะเปล่งเสียงออกมาเป็นความหมายตามคำทำนองขับร้องเพลงนั้น *แสงสว่างเรืองค่อย ๆ ปรากฏขึ้น ขจัดความมืดมัวจากควันแก๊สพิษสีดำจางหายไป* แล้วคณะเราทุกคนก็ขึ้นรถเดินทางกลับสู่กรุงเทพมหานคร พร้อมด้วยดวงจิตที่ตั้งแผ่เมตตาธรรมและชวนกันร้องเพลง ซึ่งปกติพระองค์รับสั่งให้ขับร้องในเวลาทำพิธีต่าง ๆ อยู่เสมอเกือบตลอดระยะทาง และได้นัดกันอีกครั้งหนึ่งว่าคณะเราจะเดินทางไป ณ ที่เขาค้อในวันเสาร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๒

เช้าวันเสาร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๒ คณะเราออกจากลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๙.๐๐ น. เพื่อไปเข้าค้อซึ่งอยู่ห่างจากที่ตั้งพระเจดีย์อิสรภาพฯ ราว ๒๐ กว่ากิโลเมตร ก่อนจะออกเดินทางอาจารย์พรได้นำคณะเราสวดมนต์แผ่เมตตาธรรม และข้าพเจ้าก็ได้นำทุกคนร้องเพลงพ่อขุนผาเมือง เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ เพลงชาติ และจบลงด้วยการสวดชัยสิทธิคาถา แล้วจึงได้ออกเดินทาง และตลอดระยะทางจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนถึงเขาค้อ ทุกคนก็ได้ขับร้องเพลงเหล่านี้วนเวียนกลับไปกลับมา ในการไปเขาค้อครั้งนี้มีพระภิกษุที่จำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไปด้วย ๒ รูป คือท่านอาจารย์เวชยันย์ จนฺทูปโม และท่านพระอำนวย ธมฺมคุโณ

คณะเรามาถึงสำนักสงฆ์ ซึ่งพระอาจารย์สมัยแห่งวัดป่ามะไฟ ปราจีนบุรี ได้มาจัดตั้งครั้งแรกเริ่มประเดิมไว้ ณ เนินเขาลูกหนึ่งของเทือกเขาค้อ ตอน ๐๙.๓๐ น. คณะเราได้จัดเครื่องไทยทานมาสำหรับถวายพระภิกษุที่ท่านประจำอยู่สำนักสงฆ์นี้ด้วย อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า “คณะเราจะถวายของแก่พระก่อน แล้วจึงค่อยทำพิธีหรืออย่างไร หรือว่าจะทำพิธีอะไรก่อน ตรงสถานที่ส่วนไหนของเขาค้อ” ยังไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะเข้าสมาธิเพื่อถามจากพ่อฤาษี ความรู้สึกเหมือนถูกดึงดูด ได้ยินเสียงห้าวดังก้องสะท้าน แทรกซึมไปทั่วบรรยากาศว่า **“ปีติสุขยิ่งนักเมื่อมีพลังแห่งเมตตาธรรมที่จะเป็นเสมือนแนวรั้วป้องกันสรรพภัยอันตรายทั้งปวง ขอพื้นดินแห่งเขาค้อบนเนินสำนักสงฆ์ สัญลักษณ์แห่งแสงธรรมของพระพุทธองค์ จงเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นสื่อโยงใยพลังเมตตาธรรมอันจะเป็นแนวรั้วป้องกันภัยอันเกิดจากความเข้าใจผิดหลงมืดมัว ให้มีแต่ความใสสว่างกระจ่างใจ ขอน้อมอนุโมทนา...”**

ดังนั้นอาจารย์พรจึงนำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา และนำสวดมนต์ โดยขณะที่คณะเรากระทำพิธีริมขอบเนินสำนักสงฆ์นั้น อาจารย์พรก็ได้นิมนต์ให้พระภิกษุที่ประจำอยู่สำนักสงฆ์นั้น ๒ รูป และพระภิกษุของคณะเราอีก ๒ รูปสวดมนต์แผ่เมตตาธรรมไปพร้อม ๆ กันด้วย เมื่อกระทำพิธีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะ

เราก็ได้ร่วมกันถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ และถวายเครื่องไทยทาน ในขณะที่พระภิกษุท่านอนุโมทนา และคณะเรากรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลนั้น ลมเย็นพัดโชยผ่านบนเนินเขาจนทุกคนรู้สึกถึงความปลอดโปร่งเบาสบาย *เสียงก้องสะท้านของเจ้าพ่อเขาค้อ และมวลเหล่าโอปปาติกะทั้งหลายแซ่ซ้องสาธุการก้องกระหึ่มเป็นคลื่นทยอยในบรรยากาศเทือกเขาค้อนั้น ได้รับความสงบเยือกเย็นอันเกิดจากเสียงสัญลักษณ์แห่งสัจธรรมของพระพุทธองค์* จากนั้นคณะเราก็กราบอำลาพระภิกษุสงฆ์ที่ท่านประจำอยู่ที่เขาค้อนั้น กลับสู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนาด้วยจิตที่น้อมนึกอยู่ตลอดเวลาว่า นับแต่นี้ไปจะพยายามสร้างพลังจิตแผ่เมตตาธรรมอยู่เสมอ **"เพราะพลังเมตตาธรรมจะเป็นเสมือนรั้วป้องกันสรรพภัยอันตรายทั้งปวง"** ตามคำที่ได้ยินจากเทือกเขาค้อนั้น

สำหรับที่จังหวัดเพชรบูรณ์นี้ คณะเรายังไม่ได้ไปขอน้ำมนต์จาก **ท่านเจ้าคุณพระราชวีรญาณมุนี** เจ้าคณะจังหวัด และยังไม่ได้พบท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้เพราะท่านได้ทราบถึงการสร้างและความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนาอยู่แล้ว จนกว่าว่าเมื่อใดการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ จวนจะแล้วเสร็จ คณะเราจะไปกราบเรียนให้ท่านทราบ เพราะท่านเป็นเสมือนผู้เป็นเจ้าของสิ่งซึ่งบังเกิดขึ้นในพื้นที่ความปกครองดูแลของท่าน

การเดินทางครั้งที่ ๒๓

จังหวัดที่ ๗๐ สุพรรณบุรี

เพื่อที่จะรีบเร่งการทำงานให้เสร็จสิ้น เพราะเนิ่นช้ามาเกือบขวบปีแล้ว ระยะนี้คณะเราจึงมีการเดินทางกันแทบจะทุกสัปดาห์ และพยายามเดินทางในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เพราะมีผู้ต้องการร่วมในการทำงานของพระองค์หลายคน ซึ่งวันธรรมดาไม่อาจจะติดตามไปได้ ดังนั้นวันอาทิตย์ที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๒ คณะเราจึงกำหนดเดินทางไปทำงานที่จังหวัดสุพรรณบุรี คณะที่ร่วมเดินทางครั้งนี้มีถึง ๒๙ คน คือนอกจากคณะที่เคยไปร่วมกันทุกครั้งแล้ว ยังมีคุณสุนทร โสมาทิตย์ คุณยงยุทธ-คุณเกษร ประไพหลง คุณบุปผา วรรณรักษ์ คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คุณสุภีร์ คุณนวลจันทร์ คุณแหม่ม เป็นต้น

ในวันที่เดินทางไปทำงานกันที่จังหวัดสุพรรณบุรีนี้ คณะเราได้ไปแวะทำงานกันที่จังหวัดกาญจนบุรีก่อน คือไป ณ พระเจดีย์ยุทธหัตถีที่พนมทวน ไปวัดเจ้าคณะจังหวัด และไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด ตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้แล้วในการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจที่จังหวัดกาญจนบุรีก็ราว ๑๑ นาฬิกา ก่อนจะมุ่งหน้าเดินทางสู่สุพรรณบุรี อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤาษีว่า ณ ที่สุพรรณบุรีพระองค์จะให้คณะเรามุ่งไปสู่จุดใด เพื่อจะได้นัดแนะคณะทั้งหมดให้มุ่งสู่จุดเดียวกัน เพราะในวันนั้นขบวนการทำงานของพระองค์ประกอบด้วยยานพาหนะถึง ๓ คัน

เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิจึงได้พบพระองค์รับสั่งว่า **“จงมุ่งสู่เจดีย์เจ้าชัยศิริ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ อันเป็นจุดหมายรวมพลในอดีตคราวสงครามยุทธหัตถี”** ดังนั้นยานพาหนะของคณะเราทุกคันจึงมุ่งสู่จุดเดียวกัน คือ อนุสรณ์ดอนเจดีย์ มาถึงจุดนัดพบตอน ๑๒.๐๐ น. พอดี ดวงอาทิตย์ตั้งฉากตรง แสงแดดแผดจ้าเปล่งพลังเต็มที่ประดุจจะแผดเผาทุกสิ่งทุกอย่างให้ไหม้เป็นจุน ประกายพยับแดดระยิบระยับจนแสบนัยน์ตา เมื่อลงจากรถทุกคนจึงต่างคนต่างเดินเข้าหาร่มไม้กำบัง *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกตาลายพร่าพราย ลืมเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นแต่เหล่าทหารโบราณมากมายเหลือจะคณานับ เสียงอื้ออึงอลของมวลเหล่าทหารโอปปาติกะเหล่านี้คละเคล้ามากับกระแสเสียงสำเนียงรับสั่งของพระองค์ว่า* **“จงนำแผ่นอิฐจากเจดีย์เจ้าชัยศิริไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งการรวมพลทำลายสิ่งอันจะเป็นภัยอันตรายต่อแผ่นดินให้หมดสิ้นไปเสมือนแสงพระสุริยาอันทรงพลังยามนี้ ซึ่งจะแผดเผาสิ่งสกปรกเลวร้ายทั้งหลาย ยังไว้แต่ความสุข ความร่มเย็น สวยงาม เปล่งประกายประดุจแสงทองสุพรรณบุรี”**

อาจารย์พรได้นำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ แล้วก็ได้เก็บอิฐจากฐานพระเจดีย์เจ้าชัยศิรินั้น *เสียงอึงคะนึงห้อมล้อมดังขึ้นรอบตัวข้าพเจ้าว่า* **“ขอน้อมอนุโมทนา สันติสุข จงบังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินเถิด...”**

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจจากอนุสรณ์ดอนเจดีย์ คณะเราก็เดินทางกลับมายังตัวจังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกันรับประทานอาหารกลางวัน แล้วตรงไปยังวัดสุวรรณภูมิ ได้พบ**ท่านเจ้าคุณพระเทพวุฒาจารย์** ท่านอายุมากแล้วถึง ๙๗ ปี แต่ยังแข็งแรง ท่านดีใจมากที่มีคนทำงานค้นคว้าเช่นนี้ ท่านได้แจกพระเครื่องเพื่อป้องกันคุ้มครอง เมื่อได้น้ำมนต์จากท่านและขอเก็บดอกไม้ภายในวัดแล้ว คณะเราก็กราบนมัสการลาท่าน ตรงไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัด **นายชลิต พิมลศิริ** ได้พบท่านผู้ว่า ฯ พร้อมทั้งคุณนายภริยาของท่าน ซึ่งให้ความสนใจและต้อนรับคณะเราเป็นอย่างดี เมื่อได้เล่าถึงงานทุกอย่างให้ท่านผู้ว่าฯ ได้ทราบและขอเก็บดอกไม้ภายในบริเวณบ้านพักมาด้วยแล้ว คณะเราก็อำลาเดินทางกลับสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อนจะถึงกรุงเทพ ฯ ยังได้แวะที่วัดสุวรรณดาราราม กราบนมัสการรำลึกถึงท่านเจ้าคุณพระราชสุวรรณโสภณ เจ้าคณะจังหวัดอยุธยาที่คณะเราเคยได้รับความเมตตาจากท่าน ก่อนที่ท่านจะมรณภาพด้วยน้ำมือของคนใจบาป ดังนั้นคณะเราจึงมาถึงกรุงเทพมหานคร ราว ๒๐ นาฬิกา ระยะการเดินทาง ๔๗๐ กิโลเมตร

การเดินทางครั้งที่ ๒๔

จังหวัดที่ ๗๑-๗๒ ปราจีนบุรี-กรุงเทพมหานคร

เพราะพระองค์ได้รับสั่งไว้แต่เริ่มแรกแล้วว่า **“ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เมื่อไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดกระบี่เป็นแห่งแรกแล้ว สำหรับแหล่งสุดท้าย จะต้องไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากอำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี อันเป็นพื้นที่ที่พบพระพุทธนิรันตราย ซึ่งได้นำมาเป็นแบบอย่างพระพุทธนิรันตรายที่จะนำมาประดิษฐานไว้ในซุ้มทั้ง ๔ ทิศของพระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อเป็นนิมิตหมายของความหลุดพ้นจากภัยพิบัติและสรรพอันตรายทั้งปวง”** และบัดนี้ทั่วทุกหนทุกแห่งในประเทศก็ไปทำงานมาจนครบแล้ว ยังขาดอยู่แต่กรุงเทพมหานคร ซึ่งพระองค์รับสั่งว่า **“กรุงเทพมหานครเป็นจุดศูนย์รวมที่จะได้มาของทุกสิ่งทุกอย่างอันจะประกอบกันขึ้นให้เป็นพระเจดีย์อิสรภาพฯ ดังนั้นสิ่งที่ดีงามทั้งหลาย จึงประมวลจากกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ ฯ อยู่แล้ว สำหรับสิ่งมิ่งมงคลแทนกรุงเทพมหานครในอันที่จะนำมาบรรจุภายในองค์พระเจดีย์นั้น ต่อเมื่อใดการก่อสร้างรูปทรงองค์พระเจดีย์ภายนอกสำเร็จลง พร้อมที่จะนำสิ่งมิ่งมงคลจากทั่วทุกแห่งรวมกันเข้าบรรจุภายในองค์พระเจดีย์แล้ว จึงจะบอกให้ทราบว่าสิ่งอันใดจากสถานที่ใด เหมาะที่จะเป็นสิ่งแทนกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อย่าลืม...พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง...”**

ดังนั้นวันอาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๒ จึงเป็นวันกำหนดเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดสุดท้ายก่อนจะถึงกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบว่าจะเริ่มได้เมื่อใด เพราะจะต้องรอจนกว่าการก่อสร้างรูปทรงองค์พระเจดีย์ภายนอกให้แล้วเสร็จ

ในการเดินทางครั้งนี้มีคณะที่ร่วมไปทำงานของพระองค์ถึง ๔๔ คน เป็นยานพาหนะ ๖ คัน ซึ่งนอกจากคณะที่เคยเดินทางร่วมไปทำงานของพระองค์ตามปกติแล้ว ก็มีคุณหมอสิริ พัฒนกำจร และคณะ ๓ คน คุณจงจิตต์ จันทมงคล และครอบครัว ๕ คน คุณยงยุทธ คุณเกษร ประไพหลง และคณะ ๕ คน คุณแหลม คุณชลิกา แซ่แต้ และคณะ ๑๑ คน

ก่อนออกเดินทางข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรจุดธูปเทียนบูชาและกราบขอความคุ้มครองปลอดภัยจากคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายภายในห้องสมาธิของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงเดินทางด้วยความระมัดระวัง อย่าประมาท ไปให้เป็นขบวนร่วมกันอันแสดงถึงความเป็นปึกแผ่นแน่นหนา การเดินทางครั้งสุดท้ายนี้สำคัญยิ่งนัก จำนวนคนถึง ๔๔ คน อันเป็นจำนวนเท่ากับประชากรในขอบเขต ๔๔ ล้านคน จงพยายามอย่าให้มีการสูญเสีย”**

เป็นเพราะว่าการนัดแนะกันได้มีขึ้นก่อนที่พระองค์จะเสด็จมารับสั่งและติดต่ออะไรกันก็ไม่ได้ ดังนั้นรถของคุณหมอสิริ พัฒนกำจร จึงได้ออกไปก่อน โดยมุ่งตรงจุดนัดพบจุดแรก คือศาลของพระองค์ที่จังหวัด

ปราจีนบุรี แต่สำหรับรถ ๕ คันได้ไปเป็นขบวน ข้าพเจ้าจึงได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่าคณะเราไม่สามารถที่จะติดต่อกับคณะของคุณหมอสิริเพื่อให้ไปเป็นขบวนพร้อมกันนี้ได้ พระองค์จึงรับสั่งต่อไปอีกว่า **"จงถือเสียว่าเป็นเสมือนหน่วยลาดตระเวน"** ดังนั้นขบวนของคณะเราทั้งหมด ๕ คันรถ ก็ออกเดินทางตอน ๐๗.๐๐ น. รถทั้งหมดได้แล่นเป็นขบวนมาถึงราวกิโลเมตรที่ ๓๙ ถนนสายกรุงเทพฯ รังสิต-นครนายก ข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นรถวอลโว่สีเขียวของคุณหมอสิริจอดอยู่ข้างทางฝากระโปรงหน้ารถเปิด เห็นคุณหมอและคณะกำลังก้ม ๆ เงย ๆ อยู่กับรถนั้น จึงได้บอกให้คณะเราทั้งหมดจอดรถลงไปดูว่าเกิดอะไรขึ้นกับรถหรืออย่างไร

คุณหมอสิริบอกว่า *"รถไม่ได้เป็นอะไรมาก เพราะเพิ่งตรวจเช็คมาใหม่ ๆ ก่อนออกเดินทาง ไม่ต้องเป็นห่วง ให้คณะเราเดินทางล่วงหน้าไปได้เลย ถ้าแก้ไขรถเสร็จเร็วก็จะรีบตามไป แต่ถ้าช้ามากหรือแก้ไขอะไรไม่ได้ ก็จะหาทางนำรถกลับเอง ขออย่าให้ต้องเป็นเครื่องให้คณะต้องทำงานล่าช้าเลย"*

ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบบังคมทูลพระองค์ว่าควรจะจัดการประการใดจึงจะเป็นการดีที่สุด

พระองค์รับสั่งว่า **"เตือนแล้วว่าพยายามอย่าให้มีการสูญเสียหรือทอดทิ้งกันโดยยังไม่แน่ใจถึงความปลอดภัย"**

ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้บอกให้รถคณะของคุณจงจิตต์ จันทมงคล และคณะของคุณแหลม-คุณชลิกา แซ่แต้ ล่วงหน้าไปก่อนไปรอที่ศาลของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สำหรับรถของคณะข้าพเจ้า ๒ คัน และคณะของคุณยงยุทธรออยู่ก่อน เพราะสารถีประจำรถของข้าพเจ้าเป็นช่างด้วย จึงได้ลงมาช่วยกันแก้ไข คุณยงยุทธได้ขับรถเข้ากรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่งเพื่อซื้อหาอะไหล่มาเปลี่ยน แต่ถึงแม้จะแก้ไขจนสุดความสามารถก็ไม่สามารถที่จะให้คุณหมอสิริ พัฒนกำจร ซึ่งเปรียบเสมือนหน่วยลาดตระเวนนั้นร่วมขบวนไปด้วยได้ เพราะเมื่อคุณยงยุทธกลับจากซื้ออะไหล่ ปรากฏว่าก็ไม่สามารถจะเปลี่ยนได้ เวลานั้น ๑๒ นาฬิกาตรง รถฉลามบกของตำรวจก็ผ่านมาพบและให้ความช่วยเหลือ จึงเป็นอันว่าทุกคนเบาใจ หน่วยลาดตระเวนของคณะเราได้รับความช่วยเหลือเป็นอันดีแล้ว แน่ใจได้ถึงความปลอดภัย แล้วคณะเราจึงได้ออกเดินทางต่อไปสมทบกับคณะที่ให้ล่วงหน้าไปก่อนแล้วนั้น

ถึงศาลของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชตอน ๑๓ นาฬิกา เมื่อทุกคนมารวมกันที่ศาลของพระองค์พร้อมแล้ว อาจารย์พรก็นำจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดา และนำสวดมนต์แผ่ส่วนกุศล ข้าพเจ้าหมดความรู้สึกไปชั่วระยะหนึ่ง ได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับทรง ใจความรับสั่งขณะประทับทรงนั้น ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามจากพ่อฤๅษี ซึ่งมีข้อความว่า **"มารกำลังขัดขวางการทำงาน...เกือบจะสูญเสียหน่วยลาดตระเวน จงรีบเร่งไปศรีมหาโพธิ์สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดพระพุทธนิรันตรายเพื่อป้องกันภัยพิบัติทั้งปวง จากนั้นจงไป ณ ที่ประตูชัยชายเขตแดนอรัญประเทศอันติดต่อกับกัมพูชา"** เมื่อได้เถ้าธูปเทียนจากศาลของพระองค์ แล้วคณะเราจึงรีบเร่งมุ่งสู่อำเภอศรีมหาโพธิ์ทันที

ในคณะเราที่ไปด้วยกันทั้งหมด ไม่มีใครทราบว่าสถานที่พบพระนิรันตรายนั้นอยู่ตรงส่วนไหนของอำเภอศรีมหาโพธิ์ จึงได้ไปที่ ๆ ว่าการอำเภอ เผื่อว่าจะพบใครที่จะซักถามได้บ้าง ช่างเป็นเรื่องที่บังเอิญ

อะไรอย่างนั้น ที่ที่ว่าการอำเภอเพิ่งจะมีการทำบุญเลี้ยงพระฉลองวันพบพระพุทธรูปหินทรายสมัยทวาราวดีองค์ใหญ่สวยงามมาก ยังสมบูรณ์ทุกอย่าง และได้ตั้งไว้หน้าที่ว่าการอำเภอเป็นสมบัติอันมีค่าอย่างยิ่งของชาติ มีเจ้าหน้าที่หลายคน ซึ่งเมื่อได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของคณะเรา ก็ได้นำพาไปยังสถานที่ ๆ พบพระนิรันตราย เป็นโบราณสถานที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งนั้น

ข้าพเจ้าได้ยินเสียงอาจารย์พรที่ถามขึ้นว่าจะต้องกระทำพิธีตรงไหนนั้น คล้ายแว่วมาจากที่ไกลแสนไกล *เพราะขณะนั้นข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าคล้ายกับตัวเองกำลังเดินเข้าไปในบริเวณลานวัด เงียบสงัดวังเวง ได้ยินแต่เสียงลมพัดใบไม้เกรียวกราว เสียงระฆัง เสียงฆ้อง เสียงกริ่งกังสดาลผสมกับเสียงสวดมนต์ก้องกังวานกระหึ่มแทรกซ้อนอยู่ในบรรยากาศรอบข้างนั้น ครั้นแล้วก็ปรากฏเป็นพระพุทธรูปเหลืองอร่ามดุจทองคำเปล่งประกายเจิดจ้า เสียงห้อมล้อมคล้ายดังอยู่ทุกอณูของบรรยากาศว่า* **“ภายใต้ศรีมหาโพธิ์อันมีแต่ความสุขสันติ ร่มเย็นปราศจากสรรพภัยอันตรายทั้งปวง จงเจริญสุขเถิด ขออนุโมทนา”**

อาจารย์พรจึงได้นำคณะเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์กระทำพิธีนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ใต้ต้นไทรใหญ่คู่ข้างซากโบราณสถานนั้น เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพราะอาจารย์พรสนใจต้นศรีมหาโพธิ์ซึ่งมีอายุถึงพันกว่าปี เจ้าหน้าที่จึงได้พาคณะเราไปชม เห็นหน่อโพธิ์เล็ก ๆ อาจารย์พรจึงได้ขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และให้คุณสอาด แก้วเกษ ขุดเพื่อจะนำมาปลูก ณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไว้เป็นที่ระลึก ซึ่งคุณยงยุทธ ประไพหลง ได้รับอาสาไปปลูกเลี้ยงไว้ให้ก่อน ต่อเมื่อโตแข็งแรงพอแล้วจึงค่อยนำไปปลูก ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งบัดนี้อาจารย์พรก็ได้นำไปปลูกไว้ที่ข้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กำลังงอกงามเจริญเติบโต อันจะเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขสันติร่มเย็นภายใต้ศรีมหาโพธิ์

ต่อจากนั้นคณะเราก็ได้ย้อนกลับไปยังวัดป่ามะไฟ เพื่อกราบนมัสการท่านพระอาจารย์สมัย เพื่อจะนิมนต์ท่านไปประตูชัย เขตชายแดนอรัญประเทศติดต่อกับประเทศกัมพูชา ซึ่งท่านก็ให้ความเมตตาอนุเคราะห์นำพาคณะเราไปพร้อมพระภิกษุอีก ๑ รูป เพราะเวลาขณะนั้น ๑๗ นาฬิกา เย็นมากแล้ว เส้นทางอันตรายไม่ปลอดภัยในการเดินทาง

คณะเราทั้งหมดมาถึงด่านทหารหน่วยป้องกันเขตชายแดน ตอน ๑๙ นาฬิกา ท่านอาจารย์สมัยและอาจารย์พรได้ลงจากรถไปเจรจากับทหารเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ที่ด่านนั้น เพื่อขออนุญาตเข้าไปถึงประตูชัย เจ้าหน้าที่บอกว่าประตูชัยนั้นอยู่ห่างจากด่านนี้ถึง ๕๐๐ เมตร เวลาขณะนี้มืดแล้วคงจะเดินเข้าไปลำบาก เพราะเป็นป่าไม้ทั้งนั้น และอีกประการหนึ่งถ้าแสงไฟวับแวมอาจจะเป็นที่สังเกตของฝ่ายตรงกันข้าม อันตรายมากเพราะในระยะนี้ก็มีการปะทะกันทุกวัน ปืนใหญ่มักจะยิงข้ามเขตเข้ามาเสมอ ถ้าเป็นตอนกลางวันก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่อย่างไรก็ตามถ้าคณะเราต้องการเข้าไปจริง ๆ เจ้าหน้าที่ก็จะพยายามให้ความคุ้มครอง แต่ต้องเดินเท้าเข้าไปจะนำรถยนต์เข้าไปไม่ได้

ขณะที่ยังตกลงกันไม่ได้ว่า คณะเราจะเดินเข้าไปหรืออย่างไร หรือจะย้อนกลับกรุงเทพมหานครก่อนแล้วค่อยหาโอกาสมาให้ถึงเวลากลางวันในวันข้างหน้าต่อไป *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลสับสน ได้ยินเสียงห้าวห้อมล้อมของผู้คนมากมาย พูดประสานเสียงกันขึ้นว่า*

“ขอฝากนำสิ่งแทนปราจีนบุรีจากระหว่างต้นสักคู่ก่อนถึงประตูชัยนี้ไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อเป็นนิมิตหมายของชัยชนะทั้งปวง เพราะประตูชัยนี้เป็นแหล่งนำสิ่งมิ่งมงคลของจังหวัดสุดท้ายแล้ว” ข้าพเจ้าจึงได้บอกกับท่านอาจารย์สมัย อาจารย์พร ซึ่งท่านทั้งสองก็ได้ถามจากทหารเจ้าหน้าที่ว่ามีต้นสักคู่อยู่ตรงไหนบ้าง เมื่อเจ้าหน้าที่ชี้มือบอกทุกคนจึงได้เห็นต้นสักคู่ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากบริเวณด่านนั้นเท่าใดนัก

ครั้นแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำคณะจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ขณะที่ทุกคนช่วยกันกำดินศักดิ์สิทธิ์นั้น ได้มีทหารและชาวบ้านแถบนั้นขอเข้าร่วมพิธีกำดินศักดิ์สิทธิ์นั้นด้วย ซึ่งเป็นนิมิตหมายแห่งความสามัคคีเป็นปึกแผ่นแน่นหนาอันไม่มีใครสามารถจะทำลายได้ ก่อนจะจากด่านทหารเขตป้องกันแนวชายแดนมา คณะเราได้ขับร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ เพลงสรรเสริญพระบารมี และจบลงด้วยการสวดชัยสิทธิคาถาแล้วน้อมนึกแผ่เมตตาธรรม เวลาขณะนั้น ๒๐ นาฬิกา พอดี แล้วคณะเราก็มุ่งหน้ากลับกรุงเทพมหานครโดยมิได้แวะวัดเจ้าคณะจังหวัดและบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดเพราะดึกมากแล้ว ตกลงกันไว้ว่าเมื่อโอกาสอำนวยจึงจะเดินทางไปขอน้ำมนต์จากเจ้าคณะจังหวัด และไปบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง

เป็นอันเสร็จสิ้นภารกิจการนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดปราจีนบุรีอันเป็นจังหวัดสุดท้าย **“ประตูชัย”**

และเป็นอันเสร็จสิ้นการเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากทั่วประเทศผืนแผ่นดินไทย มาเป็นสิ่งแทนเพื่อบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ช่างเป็นเรื่องบังเอิญโดยมิได้ตั้งใจกันไว้เลย วันสุดท้ายของการเดินทางนี้ เป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๒ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ นั้น บนลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ เป็นวันแรกเริ่มประเดิมที่พระองค์รับสั่งให้คณะเรากระทำพิธีว่าจะต้องเดินทางไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดไหนเป็นแห่งแรก ดังนั้นคณะเราจึงใช้เวลาในการทำงานถึง ๑ ปีเต็ม เป็นการเดินทาง ๒๔ ครั้ง

ภายใต้พระบารมีของพระองค์ ทรงปกป้องคุ้มครอง การทำงานทุกสิ่งทุกอย่างของคณะเราจึงสำเร็จลุล่วงปลอดภัยด้วยประการทั้งปวง ขอพระองค์จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และขอปีติโสมนัสจงบังเกิดขึ้นแก่พระองค์ พระผู้ทรงประทานอิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทย.....

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

สู่แดนพุทธภูมิ

ตามรอยบาทพระศาสดา

นำดินจากสังเวชนียสถานมาบรรจุไว้ในพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

คำนำในเล่ม

สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา ซึ่งเขียนโดยคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี นี้ข้าพเจ้าใคร่จะขอชี้แจงให้ทราบเสียก่อนว่า เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในโลกทิพย์นั้น ถ้าผู้ใดอ่านแล้วรู้สึกว่าเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ก็ให้คิดว่าเป็นเรื่องนิยายไปก่อน และพยายามอ่านให้จบ และในเมื่อมีปัญหาหรือสงสัยอย่างไร ก็ขอให้มีจดหมายมาถาม หรือจะมาถามด้วยตนเองก็ได้ สำนัก ฯ นี้ แต่ข้าพเจ้าก็คิดว่าสำหรับผู้ที่อ่านแล้วรู้สึกว่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโลกทิพย์เป็นเรื่องเหลือเชื่อนั้นก็คงจะเป็นเพราะไม่เคยทราบถึงผลงานในด้านการค้นคว้าทางวิญญาณของสำนัก ฯ มาก่อน ซึ่งผลงานที่ว่านี้ได้พิมพ์ออกเผยแพร่มานานเกือบจะ ๒๐ ปีแล้ว และโดยเฉพาะเหตุที่สำคัญก็คือไม่รู้ว่าคุณศรีเพ็ญนั้นได้มีความสามารถเป็นพิเศษมาก ในเรื่องการเข้าสมาธิมานานตั้งแต่ปี ๒๕๐๒ ส่วนผู้ที่รู้จักข้าพเจ้าและคุณศรีเพ็ญเป็นอย่างดีและได้อ่านหนังสือของสำนัก ฯ มานานแล้ว โดยเฉพาะคือหนังสือวิญญาณ ซึ่งเป็นหนังสือนิตยสารรายเดือนของสำนัก ฯ ซึ่งได้พิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ก็จะไม่มีความสงสัยไปในทำนองว่า เรื่องราวต่าง ๆ ในโลกทิพย์ที่คุณศรีเพ็ญเห็นและได้ยินด้วยนั้นเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเองจากจินตนาการ คือเรื่องจริง ๆ อย่างนั้นไม่มี เป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้ชี้แจงให้ทราบก่อนว่า ถ้าไม่มีพื้นความรู้ในเรื่องวิญญาณมาก่อน หรือมีแต่มีมาอย่างผิด ๆ มีไม่พอ ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะต้องคิดว่าเป็นเรื่องเหลือเชื่อ และให้คิดว่าเป็นเรื่องนิยายเสีย จะได้ไม่ขัดใจและอ่านไปได้ตลอด

อนึ่ง เรื่องนี้ก่อนที่จะได้ตีพิมพ์เป็นเล่มอย่างที่เห็นอยู่นี้ คุณศรีเพ็ญได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณฉบับเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๒ มาก่อน แต่ลงไม่จบ และก่อนที่จะนำเรื่องนี้ลง คุณศรีเพ็ญได้นำบันทึกการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่างๆ ในประเทศมาลงติดต่อกันมานานหลายฉบับแล้ว แต่ก็ยังไม่ครบ ๗๒ จังหวัด ก็เดินทางไปอินเดีย เพื่อไปนำเอาดินจากสังเวชนียสถานมาบรรจุไว้ในพระเจดีย์อิสรภาพฯ ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้สร้างไว้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และเรื่องนี้ด่วนกว่า เพราะมีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ทราบเรื่องการไปอินเดียนี้ ต้องการจะรู้เรื่องที่ไปพบเห็นมาตั้งแต่ต้นจนจบ ด้วยเหตุนี้จึงได้จัดพิมพ์เป็นเล่มดังที่เห็นอยู่นี้ แต่อย่างไรก็ดี เรื่องที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนไว้นี้ ความจริงยังไม่หมด มีเรื่องอีกมากที่ยังไม่ได้บรรยายไว้ แต่ก็เห็นว่าเท่าที่เขียนไว้นี้ก็เหลือเกินแล้ว เพราะแต่ละเรื่องแม้จะบรรยายไว้สั้น ๆ ก็ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้เกือบทั้งนั้น ถ้าขืนบรรยายละเอียดกว่านี้ ก็เกรงว่าจะมากไปจนกระทั่งคนที่มีพื้นพอจะเชื่อกันอยู่แล้ว ก็เลยไม่เชื่อเอาเสียเลย

แต่อย่างไรก็ดี สำหรับผู้อ่านซึ่งมีพื้นในทางนี้มาแล้วก็ควรที่จะต้องทำความเข้าใจให้ดีถึงประเด็นเหล่านี้คือภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญเห็นนั้น บางอย่างก็เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันที่เทพเจ้าต่าง ๆ บันดาลหรือเนรมิตให้เห็นล่วงหน้ามาก่อนก็มี บางอย่างก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเดี๋ยวนั้นกำลังเป็นอยู่ในขณะ

ที่เห็น แต่ก็เป็นเหตุการณ์ที่ลำพังสมาธิของคุณศรีเพ็ญเองไม่อาจจะเห็นได้ เทพเจ้าต้องช่วยดึงจิตของคุณศรีเพ็ญให้เข้าสมาธิลึกลงไปจนถึงขั้นที่จะเห็นได้อย่างนี้ก็มี

เมื่อได้ทราบประเด็นอันนี้แล้ว เวลาอ่านไปจะรู้ได้เองว่าอันไหนเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน อันไหนเป็นเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมานานแล้ว ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องยกตัวอย่าง เพราะสามารถจะรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ก็มีปัญหาอีกอย่างซึ่งบางคนอาจจะสงสัยคือ เสียงที่คุณศรีเพ็ญได้ยิน เช่นเสียงว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ และเสียงคำพูดอื่น ๆ นั้น ถ้าหากเป็นเสียงที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งก็คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะเสียงที่เป็นคำพูดภาษาไทย ส่วนเสียงของเทพเจ้าอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่คนไทยนั้น ทำไมคุณศรีเพ็ญจึงได้ยินเป็นเสียงภาษาไทยทั้งหมด ความจริงเรื่องนี้ไม่ยากต่อการเข้าใจ ในเมื่อเรารู้ว่าไม่ว่าภาษาในโลกนี้หรือภาษาในโลกไหน ๆ ก็มีอยู่ภาษาเดียวคือภาษาใจ เพราะไม่ว่าใครจะพูดเป็นภาษาอะไรออกมา แต่ความหมายในใจย่อมเหมือนกันหมด ฉะนั้นในเมื่อเรามีความสามารถที่ล่วงรู้เข้าไปถึงภาษาในใจได้ ก็ไม่จำเป็นจะต้องไปแปลความหมายจากคำพูด ด้วยเหตุนี้จึงรู้เรื่องทุกอย่างที่เทพเจ้าต่าง ๆ พูด แต่เพราะเหตุที่คุณศรีเพ็ญเป็นคนไทยเคยชินกับภาษาไทย ฉะนั้นในเวลาเข้าใจความหมายภาษาใจจึงออกมาในความหมายที่เป็นภาษาไทย เช่นเดียวกับตัวอย่างเคยมีมาแล้ว เช่น ท่านมหาตมะคานธีเคยมาเข้าทรงคุณศรีเพ็ญครั้งแรกเมื่อ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว คำที่ออกมาจากปากคุณศรีเพ็ญก็เป็นภาษาไทย พ่อฤๅษีสรายากัสซึ่งเป็นคนอินเดียเวลาเข้าทรงก็พูดออกมาเป็นภาษาไทย แต่ในบางครั้งก็พูดออกมาในภาษาเดิมของท่านคือภาษาอินเดีย ซึ่งต้องอาศัยชาวอินเดียมาฟัง ก็ฟังรู้เรื่องทุกคำ อย่างนี้ก็ทำได้ ฉะนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ทำไมคุณศรีเพ็ญจึงได้ยินเป็นภาษาไทย ทั้ง ๆ ที่ท่านอาจจะพูดเป็นภาษาอื่น

จากเหตุผลต่างๆ ที่อธิบายมานี้ หวังว่าสำหรับผู้ที่มีพื้นความรู้ในเรื่องวิญญาณดีพอสมควร ก็คงจะเชื่อได้ว่า เรื่องที่คุณศรีเพ็ญเล่าไว้นั้น เป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ แต่สำหรับข้าพเจ้าซึ่งรู้จักคุณศรีเพ็ญดี เพราะเป็นคนสอนและฝึกสมาธิให้ได้จนถึงขั้นที่มีความสามารถอย่างที่มีอยู่เดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้ารับรองได้ว่า เรื่องทั้งหมดที่คุณศรีเพ็ญบันทึกไว้นี้เป็นเรื่องจริงทั้งสิ้น ไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้นหรือเป็นเรื่องที่เห็นไปเอง ทำนองคนเป็นโรคประสาทหลอน แต่เพราะเหตุที่เหตุการณ์ตามที่บันทึกไว้นี้ไม่เคยคิดก่อนว่าจะเป็นไปได้ อย่าว่าแต่คนอื่นเลย แม้แต่ข้าพเจ้าเองก็ไม่คิดว่าเรื่องอย่างนี้จะมีขึ้นได้ ถ้าข้าพเจ้าไม่มีความรู้ในทางพระไตรปิฎก และไม่เคยรู้เห็นประสบการณ์ในทางวิญญาณที่พิสูจน์ได้มาก่อน ก็คงจะพูดได้อย่างเดียวว่า เรื่องอย่างนี้เป็นไปไม่ได้ แต่ถึงแม้ข้าพเจ้าจะยอมรับเรื่องราวทั้งหมดที่คุณศรีเพ็ญพบเห็นมานี้ว่าเป็นเรื่องจริง แต่ก็ยังมีปัญหาอีกมากมายที่จะต้องเรียนถามเทพเจ้าว่า เรื่องอย่างนั้นอย่างนี้เป็นไปได้อย่างไร มีหลักธรรมอะไรบ้างที่จะอธิบายเหตุผลในเรื่องนั้นๆ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาที่ว่านี้ ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่และที่สำคัญก็คือ ข้าพเจ้ากับคุณศรีเพ็ญยังจะต้องไปอินเดียอีกหลายครั้งเพื่อไปค้นคว้าหาความจริงอีกหลายด้าน เพราะจากตัวอย่างที่เล่าไว้ในหนังสือเล่มนี้นั้น สำหรับผู้ที่เข้าใจและเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง ก็คงจะเห็นแล้วว่าเรื่องราวต่างๆ ที่ไปพบเห็นมานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเรื่องที่จะต้องติดตามสืบค้นคว้าอีกมาก ซึ่งในเมื่อได้เรื่องราวต่างๆ ตามแนวที่ได้บันทึกไว้นี้อย่างละเอียด และพิสูจน์ได้ด้วยแล้ว ประโยชน์ที่จะเกิดแก่โลกมีอย่างไร ไม่จำเป็นจะต้องกล่าวถึง เพราะถึงจะบรรยายอย่างไรก็ไม่อาจอธิบายได้หมดทุกประการอย่างแน่นอน

การไปอินเดีย เพื่อไปเอาดินจากสังเวชนียสถานนั้น หมายกำหนดการต่างๆ ในการไป นับตั้งแต่วันที่เริ่มออกเดินทางจากประเทศไทยไป สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นผู้กำหนดให้ทั้งสิ้น ฉะนั้นการไปครั้งนี้จะสะดวกสบาย และได้พบเห็นสิ่งที่ต้องการจะพบเห็นทุกอย่าง ซึ่งแต่ละอย่างที่ได้ไปพบเห็นมานั้นล้วนแต่มีคุณค่ายากแก่การอธิบายได้หมดสิ้น และเป็นสิ่งที่ยากที่ใครๆ จะได้พบเห็น ซึ่งถ้าพระองค์ไม่ช่วยเปิดทางให้แล้ว ก็คงไม่มีโอกาสได้พบเห็นแน่นอน จงคิดดู คำพูดประโยคแรกที่พระองค์รับสั่งที่สนามบินดอนเมืองก่อนที่จะออกเดินทาง ซึ่งคุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้ในหนังสือเล่มนี้ว่า

เราจะเป็นผู้นำในการเดินทาง ดังนั้นกำหนดการต่างๆ ที่ทำไว้ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

หมายกำหนดการที่คุณนวลจันทร์ เพียรธรรม ได้กำหนดไว้ตามที่ข้าพเจ้าได้บอกไว้ตั้งแต่แรกนั้น ครั้นไปถึงที่ที่จะไปตามเวลาที่เขียนไว้นั้น ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งจากหมายกำหนดการเดิม ซึ่งคาดไม่ถึงว่าจะต้องมีการเปลี่ยน แต่แล้วก็ปรากฏว่า ที่เปลี่ยนใหม่นี้ดีกว่าที่จะไปตามเวลาเดิมที่กำหนดไว้ทุกครั้ง นี่ก็คือพยานหลักฐานอันหนึ่งที่ว่าพระองค์เป็นผู้นำในการเดินทาง

และในขณะที่กำลังรออยู่ที่สนามบินกัลลัตต้าเพื่อตรวจหนังสือเดินทางในคืนวันแรกที่ไปถึงนั้น คุณศรีเพ็ญก็ได้บันทึกไว้ว่า ขณะนั้นก็ได้พบพระองค์และท่านมหาตมะคานธี พระองค์ (ซึ่งหมายถึงสมเด็จพระนเรศวรฯ) ก็รับสั่งว่า

“ณ ดินแดนรูปดอกบัวชมพูทวีปนี้เป็นดินแดนลึกลับเป็นดินแดนซึ่งมีสิ่งที่ในโลกส่วนอื่นไม่มี เป็นดินแดนซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของศาสนาหลายศาสนา หลายศาสดาโดยเฉพาะพระพุทธองค์ซึ่งเป็นศาสดาเอกของโลก ดังนั้นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้จากสายตามนุษย์ ก็จะเห็นได้ว่ามีทั้งนรกชั้นต่ำสุด จนถึงสวรรค์ชั้นสูงสุด และสำหรับในโลกทิพย์ที่ตามนุษย์มองไม่เห็นแล้ว ก็มีทั้งนรกชั้นต่ำสุด จนถึงสวรรค์ชั้นสูงสุดดุจเดียวกัน เราจะเปิดให้เห็นไปโดยลำดับจงทำใจให้เป็นกลางให้สงบ แผ่เมตตาธรรม”

พยานหลักฐานเพียงสองอย่างที่ยกมาให้ดูนี้ ในเมื่อท่านได้อ่านเรื่อง สู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา จนจบแล้ว ท่านก็รู้เห็นได้ด้วยตนเองว่า เรื่องราวต่างๆ ที่คุณศรีเพ็ญเล่าไว้นั้น ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝันหรือคิดแต่งขึ้นเองแน่นอน ฉะนั้นในเมื่อเชื่อสนิทตามเรื่องที่เล่าไว้นั้น ก็จงพิจารณาด้วยตนเองก็แล้วกันว่า เรื่องนี้มีคุณค่าสูงเพียงไร ขออย่างเดียวอย่าอ่านด้วยใจที่มีอคติหรืออุปาทานอย่างผิดๆ มาก่อนเท่านั้น ท่านก็จะพบกับแสงสว่างในหนังสือเล่มนี้อย่างชนิดที่จะลืมไม่ได้ตลอดชีวิต.

พร รัตนสุวรรณ
๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๒

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)
๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพมหานคร
โทร. ๒๘๒๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย
อยู่ใกล้ๆ กับถนนลำพู ทางเข้าวัดสังเวช ฯ

สู่แดนพุทธภูมิ
ตามรอยบาทพระศาสดา

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

อันที่จริง ข้าพเจ้าควรจะได้นำบันทึกการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ มาเล่าติดต่อกันไปเรื่อย ๆ แต่เนื่องจากว่ามีหลายคนเหลือเกิน ขอร้องว่าขอให้เล่าการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากสังเวชนียสถานประเทศอินเดียมาเล่าให้ฟังก่อนก็แล้วกัน เพราะอยากจะทราบว่า ณ ดินแดนอันเป็นถิ่นกำเนิดของพระพุทธองค์นั้น บัดนี้ซึ่งกาลเวลาได้ล่วงเลยมาถึงสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษ จะมีสิ่งใดยังคงเหลือไว้ให้กุลบุตรผู้ซึ่งกำลังเดินทางตามรอยบาทพระศาสดาบ้าง

กำหนดการเดินทางเพื่อไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากสังเวชนียสถาน สำหรับมาบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ถูกกำหนดขึ้นเมื่อพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า *“เมื่อเสร็จสิ้นจากการนำสิ่งแทนจากสถานที่อันเป็นมงคลทั่วทั้งผืนแผ่นดิน สำหรับบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพนี้แล้ว จงไปนำสิ่งแทนจากสถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ทรงกำหนดว่าเมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้วสังเวชนียสถาน ๔ แห่งเหล่านี้ เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา และจงทำให้ภาระนี้หมดไปภายในเดือนพฤศจิกายนนี้ให้ได้”*

อันที่จริง อาจารย์พร ข้าพเจ้าและผู้ใกล้ชิดอีกหลายคนเคยตั้งใจไว้เสมอว่าจะต้องหาเวลาเดินทางไปประเทศอินเดียเพื่อนมัสการสังเวชนียสถานทั้ง ๔ สักครั้งหนึ่ง แต่จนแล้วจนรอดเวลาก็ล่วงเลยมานาน แต่ก็ยังหาโอกาสไม่ได้เลย จนถึงคราวที่พระองค์ต้องเสด็จมารับสั่ง อาจารย์จึงได้ติดต่อกับคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม ซึ่งเคยได้ศึกษาธรรมจากอาจารย์พรและมีความเลื่อมใส และเป็นบุคคลผู้มีศรัทธาซึ่งหาได้ยากคนหนึ่ง คือเมื่อตัวเองได้ไปนมัสการสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แล้วก็เกิดความเลื่อมใสมาก อยากจะให้คนอื่น ๆ ได้ไปนมัสการบ้าง ก็ได้จัดตั้งบริษัททัวร์ขึ้น ได้มาเชิญอาจารย์พรหลายครั้งเพื่อให้ร่วมเดินทางไปด้วย แต่อาจารย์พรก็ยังหาโอกาสไม่ได้สักที จนถึงคราวนี้อาจารย์พรติดต่อให้เป็นคนจัดการเรื่องการเดินทาง ก็เป็นที่สมความตั้งใจของคุณนวลจันทร์ ซึ่งรอคอยมาเป็นเวลาอันยาวนาน คุณนวลจันทร์ได้จัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้ได้รับความสะดวก เราได้กำหนดวันกันคร่าว ๆ ว่าจะออกเดินทางกันในวันไหนระยะใด ข้าพเจ้าก็ได้กราบทูลพระองค์ และแล้วพระองค์ก็ทรงกำหนดให้เดินทางภายในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒

ระยะเวลาก่อนจะถึงวันเดินทาง คือวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ประมาณเดือนเศษ งานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และศูนย์พัฒนาศาสนา ช่างเป็นระยะที่มีแต่ความสับสนวุ่นวายเหลือเกิน อาจารย์พรเร่งทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาให้เสร็จแทบจะไม่มีเวลาเข้ากรุงเทพ ฯ เลย ต้องใช้เวลาส่วนมากอยู่แคมป์สน ข้าพเจ้าต้องรับภาระต่าง ๆ แทน มีคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ช่วยแบ่งเบาภาระไปได้บ้าง ยิ่งระยะใกล้วันที่ ๑๐ พฤศจิกายนเข้ามา นอกจากความสับสนวุ่นวายจนแทบจะทำอะไรไม่ทันในภายนอกแล้ว ภายในจิตใจของข้าพเจ้าก็ช่างหนักอึ้งเสียนี่กระไร ข้าพเจ้าไม่ได้พูดหรือบอกอาจารย์พรให้เกิดความหนักใจ แต่ก็ได้ปรารภกับคุณผ่องผิวอยู่บ่อย ๆ ว่า ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะรู้สึกตัวนักจงคอยดูข้าพเจ้าด้วย เพราะไม่แน่ใจว่าตัวเองจะกระทำสิ่งใดลงไปบ้าง

คุณผ่องผิวได้พูดกับข้าพเจ้าว่า “ยิ่งใกล้วันเรายิ่งยุ่งยิ่งสับสน การเป็นไปของประเทศตอนนี้ช่างเหมือนกับการทำงานของพวกเราเสียจริง ๆ สมกับที่พระองค์เคยรับสั่งว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปในการก่อสร้างพระเจดีย์ก็เหมือนกับความเป็นไปของบ้านเมือง” ซึ่งข้าพเจ้าเองเมื่อฟังแล้วก็เกิดความรู้สึกว่า จริงซินะ บ้านเมืองเราช่างวุ่นวายเหลือเกิน ผู้คนเดือดร้อน ข้าวของแพง มองดูหาความสงบสุขจากที่ไหนไม่ได้เลย ในขณะที่เกิดความสับสนจิตใจก็เริ่มท้อแท้และเหนื่อยหน่าย ในระยะเช่นนี้ ความเงียบจะเข้าครอบคลุมรอบข้างบรรยากาศสงบเย็น และแล้วจะปรากฏภาพเป็นเทือกเขาหิมาลัย (อันที่จริงข้าพเจ้าไม่เคยเห็นภูเขาหิมาลัย แต่ในความรู้สึกนั้นบอกว่า ภาพเทือกเขาที่เห็นนี้เป็นหิมาลัย) พุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้าปะทะกับความเกี้ยวกราดของลมสูง อันกระพือพัดหิมะให้แตกกระจุยเป็นระลอกระยิบระยับเป็นภาพชวนให้พิศดูอย่างเคลิบเคลิ้มหลงใหล และมองสูงขึ้นไปจนกระทั่งเห็นหิมะนั้นละลายหายไปในฟากฟ้า และในความรู้สึกนั้นคล้ายมีเสียงเรียกร้องดึงดูดให้ติดตามไป

ข้าพเจ้าจะมีความรู้สึกอยู่เช่นนี้เสมอ จนถึงเช้าวันเสาร์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ บรรยากาศปลอดโปร่งแจ่มใส ทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างดูสดชื่น เสียงกังสดาลจะดังแผ่วมาเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งบ่ายสองโมงครึ่ง เสียงกังสดาลนั้นจึงดังก้องกังวานใสชัดเจน พร้อมกับคำว่า พุทธ สรณ คจฺฉามิ ดูคล้ายกับว่าดังอยู่ในทุกอณูของบรรยากาศรอบข้าง ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิพบท่านมหาตมะคานธี ยิ้มสดใสต้อนรับ พร้อมทั้งพูดว่า **“จงตามมานะ จะนำพาไปสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร ซึ่งขณะนั้นกำลังแต่งตัวเพื่อเดินทางไปสนามบิน แล้วเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกาเศษ อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนซึ่งจะติดตามไปส่งที่สนามบินสวดมนต์ เพื่อรับสื่อจากแดนพุทธภูมิเป็นก้าวแรกของการเดินทาง ทุกคนได้มาถึงพร้อมกันที่สนามบินดอนเมือง ตอนราว ๑๘.๐๐ น. พระองค์รับสั่งว่า **“เราจะเป็นผู้นำในการเดินทาง ดังนั้นกำหนดการต่าง ๆ ที่ทำไว้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม”** ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่นปีติซาบซ่านสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และเกิดความรู้สึกขึ้นมาในทันทีนั้นว่าข้าพเจ้าเป็นได้แต่เพียงผู้ติดตามพระองค์เท่านั้น ขอพระองค์จงบัญชามาเถิด

คณะที่เดินทางร่วมไปในครั้งนี้มี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์ คุณเตียงศิริ ทรงนิจสัย คุณโสมนัส อิ่มอารี คุณเพ็ญจันทร์ ทรงสิริวิทย์ คุณบุญมี วิเศษพานิชกิจ คุณสุนันท์ เลื่อมรัศมี คุณเชาวณี เลื่อมรัศมี คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน และข้าพเจ้า รวมทั้งหมด ๑๑ คน

โดยมีคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม กรรมการผู้จัดการบริษัท เอ็น.ซี.แทรเวลล์ เซ็นเตอร์ เป็นผู้นำทาง เมื่อไปถึงสนามบินดอนเมือง ก่อนจะขึ้นเครื่องบินจึงได้ทราบว่าในคณะของเรานี้ คุณนวลจันทร์บอกว่าได้มีชาวคณะจังหวัดจันทบุรีร่วมเดินทางไปด้วย โดยมีพระครูพิสิษฐ์ปัญญาคุณ พระสมุห์องอาจ บุญราศรี พระครูสวัสดิ์ เจริญนิยม พระสุรชัย เจริญศรี คุณหวล ชยางคานนท์ คุณสำรวย ภูวรรณ์ คุณวิเชียร บุณยกิตติกร คุณสุรภีย์ บุณยกิตติกร เป็นอันว่าคณะของเรามีเพื่อนร่วมเดินทางมาสมทบอีก ๘ คน รวมเป็นชาวคณะในการเดินทางครั้งนี้ ๑๙ คน รวมคุณนวลจันทร์ ผู้นำทางอีก ๑ คน เป็น ๒๐ คน

๒๑.๑๕ น. เครื่องบินแอร์อินเดียเหินขึ้นสู่ท้องฟ้านำพวกเรามุ่งสู่ดินแดนถิ่นกำเนิดของพระพุทธองค์ จุดแรกที่พวกเราจะก้าวลงเหยียบแผ่นดินต่างถิ่น คือกัลกัตต้า ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงอื้ออึงด้วยเสียงเครื่องบิน เสียงผู้คน ข่มใจทำสมาธิไม่ได้เลย จนกระทั่งถึงสนามบินกัลกัตต้า เวลา ๒๓.๓๕ น. ณ ที่สนามบินกัลกัตต้าได้มีภิกษุคอยต้อนรับคณะพวกเราอยู่ ๒ รูป คือ พระครูสมุห์เศรษฐกิจ สมาหิโต และพระภิกษุญาติ ถิรญาโณ เพื่อคอยให้คำแนะนำช่วยแบ่งเบาภาระของคุณนวลจันทร์ ซึ่งท่านทั้ง ๒ รูปนี้ได้เดินทางร่วมคณะพวกเราไปตลอดระยะการเดินทาง

ในขณะที่กำลังนั่งรออยู่ที่สนามบินกัลกัตต้า เพื่อตรวจหนังสือเดินทางและเช็คของนั่นเอง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มสงบ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิเพื่อจะบอกแก่เจ้าของสถานที่ว่าพวกเราเป็นคนต่างถิ่น จะขอเข้ามาพักพิงในสถานที่ของท่านสักระยะหนึ่ง ขณะนั้นเองก็ได้พบพระองค์และท่านมหาตมะคานธี พระองค์รับสั่งว่า **“ณ ดินแดนรูปดอกบัวชมพูทวีปนี้เป็นดินแดนลึกลับ เป็นดินแดนซึ่งมีสิ่งที่ในโลกส่วนอื่นไม่มี เป็นดินแดนซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของศาสนาหลายศาสนาหลายศาสดา โดยเฉพาะพระพุทธองค์ซึ่งเป็นศาสดาเอกของโลก ดังนั้นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้จากสายตามนุษย์ ก็จะเห็นได้ว่ามีทั้งนรกชั้นต่ำสุดจนถึงสวรรค์ชั้นสูงสุด และสำหรับในโลกทิพย์ที่ตามนุษย์มองไม่เห็นแล้ว ก็มีทั้งนรกชั้นต่ำสุด จนถึงสวรรค์ชั้นสูงสุดดุจเดียวกัน เราจะเปิดให้เห็นไปโดยลำดับจงทำใจให้เป็นกลางให้สงบแผ่เมตตาธรรม”**

คืนนั้นพวกเราพักที่โรงแรมของสนามบินกัลกัตต้าหลังจากสวดมนต์เตรียมตัวเข้านอน พอเอนตัวลงนอน ข้าพเจ้าก็ตั้งใจว่าจะเข้าสมาธิให้หลับไปเลย แต่พอเริ่มสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ความรู้สึกก็เคลิ้มไปคล้ายตัวเองลอยขึ้นไปอยู่เหนือกลุ่มหมอกควันซึ่งหนาทึบ เห็นแต่มือของผู้คนมากมายไขว่คว้าเป็นเงาสลัวอยู่ในกลุ่มหมอกควันหนาทึบนั้น พร้อมทั้งส่งเสียงโหยหวนเซ็งแซ่จนจับสำเนียงชัดเจนไม่ได้ แต่ช่างน่าสะพรึงกลัว สลดหดหู่วาบหวิวอะไรเช่นนั้น ข้าพเจ้าได้ยินคล้ายเสียงปลอบประโลมมาว่า **“อย่าลืมเสียซิ จงแผ่เมตตาธรรม และภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ”** ยังไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะกระทำสิ่งใดลงไป เสียง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก็เริ่มดังทยอยเป็นระลอก แต่ช่างแผ่วเบาเสียนี่กระไร เมื่อข้าพเจ้าเริ่มภาวนา ก็ได้ยินเสียงสอดแทรกขึ้นมาว่า **“จงอธิษฐานให้เขาเหล่านั้นยึดมั่นในอหิงสาเถิด”** ข้าพเจ้าสะดุ้งตื่นขึ้นมา ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๔.๐๓ น. พอดี รู้สึกใจสั่นและสลดหดหู่อย่างบอกไม่ถูก แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ได้บอกใคร เพียงแต่ปรารภกับคุณผ่องผิวและคุณสุภาณี หงษ์เงิน ซึ่งนอนอยู่ด้วยกันให้ทราบว่า ข้าพเจ้ารู้สึกเพลียเหลือเกินเท่านั้นเอง

เวลา ๐๗.๐๐ น. วันอาทิตย์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ คุณนวลจันทร์ได้พาคณะเรารับประทานอาหารเช้าที่ห้องอาหารของโรงแรม แล้วออกชมตัวเมืองกัลกัตต้า รถได้แล่นช้า ๆ ไปตามถนนสายต่าง ๆ ความเจริญของเขามีมากในด้านสิ่งปลูกสร้าง เพราะเป็นเมืองซึ่งเคยอยู่ในความปกครองของอังกฤษ และเคยเป็นเมืองท่าเมืองใหญ่ แต่ผู้คนช่างมากมายเสียเหลือเกิน ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายละว่าสภาพของผู้คนเป็นอย่างไรบ้าง เพราะถ้าใครชอบอ่านเกี่ยวกับเรื่องอินเดียแล้ว พอจะนึกวาดภาพออกถึงสภาพ เพราะมีคนเขียนไว้มากมายแล้ว ข้าพเจ้าจะขอเล่าเฉพาะสิ่งที่ข้าพเจ้าได้เกิดความรู้สึกในส่วนซึ่งผิดปกติไปจากบุคคลอื่นเขียนไว้ แต่ถึงแม้จะไม่ได้บรรยายให้เห็นสภาพว่าเป็นเช่นไรก็ตาม สำหรับบุคคลซึ่งได้เคยไปพบเห็นสภาพต่าง ๆ ด้วยตัวเอง หรือเห็นมโนภาพจากการอ่านหนังสือของผู้ที่ได้ไปประสบมาเขียนไว้ก็ตาม (คือสภาพที่เห็นได้ด้วยตามนุษย์นั้น) ข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนจะต้องเกิดความรู้สึกโดยสัญชาตญาณขึ้นมาตรงกันโดยไม่ต้องบอกหรือถามกันเลยว่า **“นี่มันน่าจะเป็นสภาพนรกในโลกมนุษย์ชัด ๆ”**

ในขณะที่นั่งรถโค้ชไปตามถนนสายต่าง ๆ หรือบางทีก็ลงเที่ยวชมในสถานที่บางแห่งบ้างนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าตกอยู่ในภาวะกึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา บรรยากาศรอบข้างเต็มไปด้วยกลุ่มหมอกควันมีความอึดอัดคล้ายจะสำลักอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าได้แต่นึกแผ่เมตตาธรรมและภาวนาในใจว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ พระองค์รับสั่งว่า *“นี่เป็นแต่เพียงสภาวะหนึ่ง ซึ่งพอจะทนได้ของบรรยากาศของบุคคล ผู้ซึ่งสภาพจิตใจหนาแน่นไปด้วยความหลงผิด จึงทำให้เกิดบรรยากาศหนาแน่นไปด้วยหมอกควัน จงทำใจให้สบายแล้วจะได้พบเห็นในสภาวะที่ดีขึ้นโดยลำดับ บุคคลผู้ซึ่งบำเพ็ญเพียรกระทำความดีถึงขั้นสูงสุดตามลัทธิของศาสนาใดก็ตามในโลกนี้ จะเข้าสู่ภูมิชีวิตนิรันดร์ในชั้นสูงสุด ซึ่งจะสามารถสัมผัสได้ด้วยเฉพาะสภาวะเท่านั้น จงแผ่เมตตาธรรมและอธิษฐานจิต ขอจงเปิดให้ได้รับสัมผัสกับสภาวะนั้นด้วยเถิด...แต่สำหรับพระพุทธศาสนาของพระพุทธองค์เป็นศาสนาเดียวเท่านั้น ซึ่งเมื่อบำเพ็ญเพียรถึงขั้นสูงสุดเหมือนกับลัทธิศาสนาอื่นแล้ว จะผ่านต่อไปอีกถึงขั้นดับไม่มีเหลือ ซึ่งไม่สามารถจะสัมผัสได้ด้วยสภาวะใด ๆ เราจะเป็นผู้นำพาให้พบเห็น”*

หลังจากเที่ยวชมตัวเมืองกัลกัตต้าพอสมควรแล้ว คุณนวลจันทร์ก็ได้นำคณะเรามาที่สนามบินกัลกัตต้าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนั่งเครื่องบินภายในประเทศไทยไปที่สนามบินเมืองแบกโดกรา เพื่อที่จะมุ่งสู่เมืองดาร์จีลิ่งตามรับสั่งของพระองค์ต่อไป

๑๔.๑๕ น. ถึงสนามบินแบกโดกรา แล้วนั่งรถยนต์ซึ่งคุณนวลจันทร์ได้เช่าไว้ ผ่านเมืองสิริกูรี่ซึ่งเป็นเมืองเชิงเขา รถยนต์แล่นผ่านภูมิประเทศอันสวยงามจากสิริกูรี่ขึ้นสู่ขุนเขาลูกแล้วลูกเล่าสลับซับซ้อนเพื่อจะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางคือดาร์จีลิ่ง ขณะที่รถแล่นผ่านขึ้นไปบนเทือกเขาได้พอสมควร ลมเย็นพัดเข้ามายะเยือก ข้าพเจ้าเข้าสมาธิเพื่อบอกขอทางจากเจ้าป่าเจ้าเขาตามที่เคยปฏิบัติเสมอมา เมื่อผ่านณ ที่ใดที่ไม่เคยผ่าน และแล้วภาพเทือกเขาหิมาลัยที่เห็นเมื่อตอนก่อนจะเดินทางมา ก็ปรากฏขึ้นอีกพร้อมทั้งเสียงเรียกร้องดึงดูดให้ติดตามไปรุนแรงขึ้น ยอดสีเงินเรียงรายของภูเขาหิมาลัยพุ่งตระหง่าน ชวนให้เคลิบเคลิ้มอยู่ท่ามกลางท้องฟ้าสีน้ำเงินอ่อน ดูประหนึ่งว่า บนยอดเขาสูงตระหง่านเหล่านี้ เป็นที่อยู่อาศัยของมวลเหล่าเทพเจ้ามากมายพระองค์รับสั่งว่า **“จงอธิษฐานจิตขอเปิดให้ได้รับสัมผัสสภาวะสูงสุดนั้นเถิด**

แล้วจงสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ” ขณะนั้นเย็นมากแล้ว คุณนวลจันทร์บอกว่าถ้าเราโชคดีจะได้เห็นพระอาทิตย์ตกบนภูเขา ท้องฟ้าขณะนั้นเริ่มสลัวลงแล้วเพราะดวงอาทิตย์คล้อยต่ำลง รถยังคงแล่นขึ้นไปตามไหล่เขาลูกแล้วลูกเล่าสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ มองลงไปข้างทางมองเห็นแต่ความดำสลัวของความลึกของก้นเหว รถแล่นสูงขึ้นเมฆหมอกก็หนาทึบขึ้น ไม่มีทีท่าว่าจะมองเห็นพระอาทิตย์นอกจากแสงซึ่งสาดส่องทะลุผ่านม่านเมฆออกมาได้บ้าง ข้าพเจ้าหลับตาและนำสวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ แต่พอลืมตาขึ้นมา คุณผ่องผิวและคุณสุภาณีบอกว่า ขณะที่พวกเราสวดมนต์นั้น บนท้องฟ้าปรากฏแสงสีทองเป็นทางส่องสว่าง สักครู่ก็เปลี่ยนเป็นสีชมพูแล้วก็จางหายไปกลายเป็นความมืดสลัวเข้ามาครอบคลุมตามเดิม ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวสิ่งใด เพราะขณะนั้นกำลังนึกตั้งจิตอธิษฐานขอเทพเจ้าทั้งมวลในสรวงสวรรค์จงเปิดให้พวกเราทุกคนได้รับสัมผัสสภาวะด้วยเถิด

คุณนวลจันทร์บอกกับข้าพเจ้าว่า “ขอให้คุณศรีเพ็ญอธิษฐานจิตให้ดีนะ พรุ่งนี้พี่จะพาไปชมพระอาทิตย์ขึ้นที่ไทเกอร์ฮิล ซึ่งถ้าท้องฟ้าแจ่มใสเมื่อพระอาทิตย์ขึ้นสาดแสงไปต้องยอดคันเชนจุงก้า (Kangchenjunga) ซึ่งเป็นยอดที่สูงเป็นที่ ๓ ของเทือกเขาหิมาลัยจะสวยงามมากจนสุดพรรณนา แต่น้อยคนนักที่จะได้เห็น เพราะยอดคันเชนจุงก้าจะถูกม่านเมฆบังอยู่ตลอดเวลา คนมีบุญจริง ๆ จึงจะได้มีโอกาสเห็น พี่ได้พาคณะมาหลายครั้งแล้วแต่ไม่เคยได้เห็นเลย ทุกครั้งจะเต็มไปด้วยเมฆหมอกปกคลุม เพราะดาร์จีลิ่งเป็นเมืองซึ่งอยู่บนภูเขาสูง สูงจากระดับน้ำทะเลถึงราว ๗,๐๐๐ ฟิตเศษ เพราะฉะนั้นคุณศรีเพ็ญจงช่วยอธิษฐานจิตให้ดีด้วย เผื่อว่าพวกเราจะได้มีบุญได้เห็นบ้าง และยอดคันเชนจุงก้านี้มีอาถรรพณ์ แม้จะต่ำกว่ายอดเอฟเวอเรส แต่ไม่เคยมีใครปีนขึ้นไปถึงยอดคันเชนจุงก้านี้ได้เลย มักจะตายเสียก่อนที่จะขึ้นไปถึง หรือถ้าใครปีนขึ้นไปแล้วลงมาก็กลายเป็นบ้าไปไม่ทันจะได้เล่าอะไร ๆ ให้ใครฟัง นี่ไม่ใช่พี่พูดเอาเองนะ มีในหนังสือเขาเขียนไว้เป็นหลักฐาน” ข้าพเจ้าบอกว่า ขอให้ทุกคนจงช่วยตั้งจิตอธิษฐานด้วย เพราะพวกเราจะได้เป็นคนมีบุญกันทุกคน แต่อันที่จริงข้าพเจ้านั้นได้อธิษฐานอยู่แล้วตามรับสั่งของพระองค์ แต่ข้าพเจ้ายังไม่ทราบว่าพระองค์จะนำไปให้พบเห็นสิ่งใด

มืดมากแล้ว มองไม่เห็นสิ่งใดเลยสองข้างทาง นอกจากแสงไฟระยิบระยับจากบ้านซึ่งสร้างอยู่ตามภูเขาที่รถแล่นผ่านไป ประดุจดาวบนท้องฟ้า มองดูประหนึ่งว่าพวกเราแล่นรถอยู่กลางระหว่างท้องฟ้าสองข้างประกบกัน เมื่อแหงนมองท้องฟ้าจริงก็เห็นแสงดาวระยิบระยับเป็นกลุ่ม ๆ ถี่บ้าง ห่างบ้าง ภายใต้ราตรีอันมืดมิด เมื่อมองลงเบื้องล่างก็เห็นแสงไฟระยิบระยับอยู่ตามเทือกเขาอันดำสนิทเช่นเดียวกัน อากาศบนภูเขาเยือกเย็นลงโดยลำดับ พวกเรามาถึงที่พักที่ดาร์จีลิ่งตอนเกือบยี่สิบนาฬิกา เมื่อเข้าที่พักรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อยกันทุกคนแล้ว คุณนวลจันทร์บอกว่าพรุ่งนี้ถ้าใครจะไปดูพระอาทิตย์ขึ้น จะต้องตื่นแต่เช้ามืด จะปลุกราวตี ๓ เศษ ทุกคนจึงแยกย้ายกันเข้าห้องพัก โดยต่างคนต่างนึกวาดภาพไม่ออกว่าดาร์จีลิ่งเป็นเช่นไร เพราะพวกเรามาถึงในเวลากลางคืน

คืนนั้นอากาศหนาวเย็นเยือกเย็น แต่ในความเยือกเย็นนั้นบรรยากาศแผ่ซ่านไปด้วยความรู้สึกอบอุ่นสดชื่นและเบิกบาน ข้าพเจ้าเคลิ้มหลับไปด้วยจิตใจที่กระหายว่า พรุ่งนี้จะต้องรีบตื่นแต่เช้าเพื่อจะได้ไปเห็น

พระอาทิตย์ขึ้น พร้อมทั้งในใจก็อธิษฐานว่า ขอเทพยดาบนสรวงสวรรค์จงเปิดสิ่งที่ถูกปิดบังนั้นให้ปรากฏด้วยเถิด *ในความมืดมิดนั้น ข้าพเจ้าได้มองเห็นแสงสว่างมหึมาทอรัศมีโชติช่วง และบนท้องฟ้ามีเทพยดานับหมื่นต่างมีประกายวับวาบ แสงสีสลับกันดุจสายรุ้งประสานกัน ได้ยินเสียงคล้าย ๆ คำพูดอันอ่อนหวานซาบซึ้งอย่างประหลาด แต่จับสำเนียงใดไม่ได้ ดูประหนึ่งเป็นความงามของสวรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์และอยู่ไกลแสนไกล* ข้าพเจ้ารู้สึกตัวตื่นขึ้นเมื่อได้ยินเสียงคนเคาะประตูห้องร้องเรียกปลุกให้ตื่น

๐๔ . ๑๕ น. ของวันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ท่ามกลางความหนาวเย็น ทุกคนในคณะที่เดินทางร่วมกันยกเว้น พระครูพิสิษฐ์ปัญญาคุณ และคุณหวล ชยางคานนท์ ออกเดินทางจากที่พักโดยรถยนต์ไปไทเกอร์ฮิล เพื่อรอดูพระอาทิตย์ขึ้นทอแสงจับเทือกเขาหิมาลัยยอดคันเชนจุงก้า คุณนวลจันทร์เตือนย้ำกับข้าพเจ้าอีกว่า “คุณศรีเพ็ญช่วยอธิษฐานให้ดีนะคะ” ขณะที่นั่งมาในรถ ข้าพเจ้าได้ชวนผู้ที่นั่งร่วมไปด้วยกันสวดมนต์ กว่ารถจะแล่นถึงไทเกอร์ฮิลก็สวดมนต์จบพอดี เมื่อลงจากรถอากาศที่ไทเกอร์ฮิลยิ่งหนาวเยือกเย็นจนแสบจมูก ท้องฟ้ายังคงมืดสนิท มีแต่ดาวทอแสงสกาวระยิบระยับเต็มท้องฟ้า ทุกคนก็หวังกันว่าเมื่อเห็นดวงดาวชัดเช่นนี้ หมายความว่าท้องฟ้าคงจะต้องแจ่มใส พวกเราคงมีบุญได้เห็นยอดคันเชนจุงก้ายามต้องแสงรุ่งอรุโณทัย ทุกคนคอยจ้องมองไปทางทิศตะวันออกที่มีคนบอกว่าพระอาทิตย์จะต้องขึ้นทางทิศนี้ ส่วนยอดคันเชนจุงก้าจะอยู่ทางทิศตรงกันข้าม

ท้องฟ้าเบื้องบนเริ่มสางสว่างขึ้นทีละน้อย ประกายดาวถูกลบแสงไปทีละดวงสองดวงจนหายไปหมดสิ้น แต่ขอบฟ้าทางทิศตะวันออกก็ยังคงมืดมิด ไม่มีทีท่าว่าดวงอาทิตย์จะโผล่ขอบฟ้าขึ้นมา ณ จุดใด ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๕.๔๐ น. คุณนวลจันทร์บอกว่า “พวกเราคงจะหมดหวังแล้ว ม่านเมฆหมอกหนาเหลือเกิน กว่าจะเห็นแสงอาทิตย์ก็คงสาย พระอาทิตย์ขึ้นสูงแล้ว เราไม่มีโอกาสได้เห็นยอดคันเชนจุงก้าอันสวยงามเลย นี่ก็สว่างมากแล้ว พวกเราเตรียมตัวกลับกันเถอะ” ข้าพเจ้าบอกว่า “พี่นวลอย่าเพิ่งหมดหวัง หนูกำลังอธิษฐานขออยู่ รออีกสักนิด” แล้วข้าพเจ้าก็หลับตาสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ แล้วความรู้สึกก็คล้ายกับตัวละลายเข้าสู่บรรยากาศนั้นเสียงคล้ายกระซิบอยู่ริมโสตประสาทว่า **“จงลืมตาขึ้นเถิด...แล้วจะได้เห็นความโอฬารตระการตาที่พระสุริยารีบขับรถทองจากขอบฟ้าเบื้องต่ำขึ้นสู่เบื้องสูง เป็นความงามอันสุดพรรณนาที่ได้เห็นได้ด้วยตาเนื้อของมนุษย์”** ข้าพเจ้าลืมตาขึ้นโดยไม่รู้สึกตัว ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๕.๔๙ น. ทุกคนที่อยู่ ณ ไทเกอร์ฮิลนั้นประมาณ ๓๐๐ คนเศษเงียบสนิท ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งในคณะเรา จำได้ว่าคล้ายเสียงคุณสุภาณีเอ่ยขึ้นเบา ๆ ว่า “ดูโน่นซิ แสงประกายสีทองจางเป็นประกายวับ ดูด้านทิศตะวันออกซิ ขอบสีแดงของดวงอาทิตย์โผล่พ้นเส้นขอบฟ้าสีดำ” ทุกคนจ้องตะลึงมองซ้ายที ขวาที สลับกลับไปกลับมา เมื่อดวงอาทิตย์โผล่สูงขึ้นทีละน้อย ๆ ประกายแสงทางด้านทิศตะวันตก คือยอดคันเชนจุงก้า ซึ่งเป็นยอดหนึ่งสูงเป็นที่ ๓ ของเทือกเขาหิมาลัย ที่ถูกปกคลุมด้วยหิมะสีขาวอยู่ตลอดชั่วนาตาปี เป็นยอดเขาซึ่งสูงทะลุเมฆขึ้นมา ยามทัศนวิสัยปลอดโปร่งดี จะมองเห็นเป็นประกายเจิดจ้าดุจเพชรยามต้องแสงอาทิตย์ สำหรับในเช้าวันนี้ยามต้องแสงอาทิตย์ตอนรุ่งอรุโณทัย ครั้งแรกเป็นประกายสีทองจางวาบวับ เมื่อพระอาทิตย์โผล่สูงขึ้นมาอีกนิดตรงยอดจะกลายเป็นสีทองอมส้ม สีชมภูก็จะต่ำลงมา แสงอาทิตย์จะค่อย ๆ อาบเรื่อยลงมาจนทั่วทั้งท้องฟ้า เมื่อมองจากไทเกอร์ฮิลม่านเมฆจะเป็นเสมือนทะเลสีทองเข้ม ซึ่งมีประกายวาบวับสีต่าง ๆ

สลับดุจสีรุ้ง คันเชนจุงก้ายามนี้สวยงามประดุจมงกุฎเพชรของพระราชินีผู้สูงศักดิ์ยามต้องแสงไฟ ไม่มีความสวยงามใดในโลกจะเทียบได้กับแสงอรุณรุ่งของดวงอาทิตย์ ยามเมื่อกระทบหิมะสีขาวบนยอดเขา แล้วสะท้อนหักเหกลับไปกลับมาก่อให้เกิดประกายแสงสีต่าง ๆ

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังตะลึงอยู่กับภาพเบื้องหน้า พระองค์รับสั่งว่า **"จงสวดมนต์สรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ แล้วอธิษฐานขอบคุณเทพเจ้าในสรวงสวรรค์"** ข้าพเจ้าจึงนำสวดมนต์เสียงดัง จนเมื่อสวดมนต์และอธิษฐานเสร็จแล้ว ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มคล้ายถูกดึงดูด ได้ยินเสียงไพเราะเพราะพริ้งยิ่งกว่าเสียงประสานของพิณหลายอันบรรเลงอย่างเชี่ยวชาญบอกว่า **"แสงสีทองจางประกายวับนี้คือสัญลักษณ์แห่งอรูปพรหม"**

แสงสีทองผสมชมภูจางนี้คือสัญลักษณ์แห่งรูปพรหม พอสิ้นเสียงนั้นก็ปรากฏเป็นมวลเหล่าเทพเจ้าแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์ประดุจทอด้วยใยบัวสีเงินสีทอง ผิวพรรณเปล่งปลั่งนวลงาม อร่ามราวกับทองคำบริสุทธิ์ บนศีรษะเปล่งประกายแพรวพราว ยามมวลเหล่าเทพเจ้าเหล่านี้เคลื่อนไหวกาย จะมีเสียงดนตรีประหลาดดังกังวานหวานดูดดื่มซาบซึ้งยิ่งกว่าเสียงพิณหรือกีตาร์ทั้งหมดที่ดีด โดยฝีมือมนุษย์บนพื้นพิภพนี้ที่เคยได้ยินมา ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหมือนหัวใจจะหยุดเต้น ลมหายใจเจือจางได้ยินเสียงไพเราะกังวานหวานคล้ายผ่านมาตามละอองน้ำรอบตัวดังมาอีกว่า

สีทองเข้มผสมประกายแสงสีต่าง ๆ ประดุจสายรุ้งนั้นคือสัญลักษณ์แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น พอสิ้นเสียงก็มองเห็นมวลเหล่าเทพยดา ล้วนแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์หลากสีประดุจทอด้วยใยไหมสีต่าง ๆ ผิวพรรณนวลปลั่งดุจอาบด้วยแสงจันทร์ ยามเคลื่อนไหว เสียงดนตรีเพราะพริ้งแจ้วเจื้อยอย่างหาไม่ได้ในโลกนี้ สั่นสะเทือนจิตใจให้สะท้านไหวกลมกล่อมอย่างบริสุทธิ์อย่างแท้จริง และแล้วเมื่อเสียงดนตรีแผ่วจางหายไปก็จะมีเสียงขับร้องอย่างสุดแสนไพเราะ ดูประหนึ่งว่าดังมาจากหยดละอองน้ำที่อยู่รอบ ๆ ตัว จากนั้นก็ได้ยินเสียงประสานทั้งดนตรีและคำพูดอันแสนหวานดังมาว่า **"จงทำดวงจิตให้สงบนิ่งในลักษณะของต้นโกมุท ซึ่งฝังรากลึกลงในพื้นดินเพื่อรับอาหารให้ดำรงอยู่ได้ หันดอกในอาการเคารพขึ้นสู่ความบริสุทธิ์ของสวรรค์ และดูดแสงอันเจิดจ้าจากสวรรค์นั้นไว้"**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งเมื่อเสียงตื่นเต้นของทุกคนที่เฝ้าดูพระอาทิตย์ขึ้นดังอึงคะนึงขึ้น ดูทุกคนตื่นเต้นเบิกบาน สมหวัง สดชื่น อย่างเห็นได้ชัด คงอาจจะเป็นเพราะได้รับพลังจากเทพเจ้าจากสรวงสวรรค์ด้วยกระมัง คุณนวลจันทร์ดีใจมาก ทุกคนในคณะเราก็ดีใจ จนทุกคนเอ่ยปากขึ้นมาว่า เกินคุ้มแล้วที่ได้เหน็ดเหนื่อยเดินทางมา ข้าพเจ้าได้บอกในคณะเราทั้ง ๑๑ คนผู้มีความเข้าใจดี กราบขอบพระคุณพระองค์ผู้เปี่ยมพ้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ เพราะพระบารมีของพระองค์โดยแท้ จึงทำให้พวกเราได้สัมผัสกับสภาวะซึ่งใคร ๆ ก็ไม่อาจจะสัมผัสได้ และพระองค์ได้นำพาพวกเราไปให้ได้พบเห็นแล้วทั้งสิ่งที่สลดหดหู่ใจอย่างที่สุด และที่เบิกบานใจอย่างที่สุดเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนอธิษฐาน ขอให้พระองค์จงได้รับแต่ความปีติปราโมทย์สุขเกษมสำราญอยู่ตลอดไป ขออย่าได้มีสิ่งใดมาแผ้วพานจิตใจของพระองค์ให้มีความเศร้าหมองเลย

พวกเรากลับจากไทเกอร์ฮิลด้วยความอิ่มเอิบเบิกบานใจ คุณนวลจันทร์ได้พาแวะทำบุญกันที่วัดทางพระพุทธศาสนาแต่เป็นวัดของพระชาวธิเบต แล้วจึงพากลับที่พัก ขณะนั้นสว่างแล้วพวกเราจึงได้พบว่าดาร์จีลิ่งเป็นเมืองซึ่งตั้งอยู่บนเทือกเขาซึ่งมีทัศนียภาพ ภูมิภาพสวยงามมากไม่ว่าจะมองไปทางทิศใด ทุกหนทุกแห่งเต็มไปด้วยดอกไม้นานาชนิดหลากสีสวยงาม ตามเนินเขาไหล่เขาเป็นไร่ใบชาเขียวชอุ่มมากมายจนสุดสายตา เมื่อกลับถึงที่พักและรับประทานอาหารเช้าแล้ว คุณนวลจันทร์ได้พาไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์เคนซิงซึ่งเป็นบุคคลที่พิชิตเทือกเขาหิมาลัย ยอดเอฟเวอเรสที่มีความสูงที่สุดในโลก สูงถึง ๒๙,๐๒๘ ฟิต จากระดับน้ำทะเล ณ ที่นี้เองพวกเราจึงได้ทราบว่า ยอดเขาคันเชนจุงก้าซึ่งสูงเป็นที่ ๓ มีความสูงถึง ๒๘,๑๔๖ ฟิต จากระดับน้ำทะเล เมื่อเที่ยวชมอะไรต่าง ๆ พอสมควรแล้วก็เตรียมตัวกลับลงจากดาร์จีลิ่งอันสุดแสนประทับใจและอาลัยมายังสถานีรถไฟเมืองสิริกูรี่ เพื่อเดินทางเข้าสู่เส้นทางพระพุทธองค์เคยเสด็จพระราชดำเนินผ่านและประทับรอยพระพุทธบาทไว้ เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา

สู่ราชคฤห์ เวฬุวนาราม
วัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา

พวกเรามาถึงเมืองสิริกูรี่ตอน ๒๐ นาฬิกา เมื่อรับประทานอาหารเย็นแล้วคุณนวลจันทร์ก็ได้พาไปยังสถานีรถไฟ ซึ่งได้เช่าตู้รถไฟไว้สำหรับคณะเรา ๑ ตู้พวกเราต้องนอนอยู่บนตู้รถไฟรอที่หัวรถจักรจะมาลากอันที่จริงตามหมายกำหนดเดิม พวกเราจะต้องขึ้นรถไฟตอน ๑๗ นาฬิกา แล้วไปได้เลย แต่เนื่องจากเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันขาดแคลน หมายกำหนดรถไฟจึงต้องเลื่อน กว่าหัวรถจักรจะมาลากตู้ที่พวกเราออยู่ก็ราว ๐๔.๐๐ น. รถไฟจึงได้ออกจากสถานีสิริกูรี่ แล่นผ่านไปตามท้องนาป่าเขาและเมืองต่าง ๆ ไปโดยลำดับจนถึงเมืองบาโรนี่ ๑๕ นาฬิกาของวันอังคารที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เมื่อลงจากรถไฟก็ขึ้นรถโค๊ชเพื่อมุ่งตรงไปยังเมืองราชคฤห์ต่อไป มองดูทุกคนรู้สึกเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการเดินทาง เมื่อนั่งมาในรถโค้ชไม่มีใครพูดสิ่งใด คงจะนึกในใจว่าขอให้ถึงที่พักไวๆ พร้อมกันนี้อาจจะกำลังคิดคำนึงนึกวาดภาพถึงราชคฤห์เมืองหลวงของแคว้นมคธของพระเจ้าพิมพิสารในอดีตสมัยครั้งพุทธกาลโน้น ตามที่ท่านเสถียรโกเศสและนาคประทีป ได้พรรณนาไว้ในหนังสือกามนิต - วาศิษฐว่า

“ขณะพระพุทธองค์เสด็จมาใกล้เบญจคีรีนคร คือราชคฤห์เป็นเวลาจวนสิ้นทิวาวาร แดดในยามเย็นกำลังอ่อนลงสู่สมัยใกล้วิกาล ทอแสงแผ่ซ่านไปยังสาลีเกษตร แลละลิ่วเห็นเป็นทางสว่างไปทั่วประเทศสุดสายตา ดูประหนึ่งมีหัตถ์ทิพย์มาปกแผ่อำนวยความสวัสดี เบื้องบนมีกลุ่มเมฆเป็นคลื่นซ้อนซับสลับกันเป็นทิวแถว ต้องแสงแดดจับเป็นสีระยับวะวับแวว ประหนึ่งเอาทรายทองไปโปรยปราย เลื่อนลอยลิ่ว ๆ เรี่ย ๆ รายลงจดขอบฟ้า ชาวนาและโคก็เมื่อยล้าด้วยตรากตรำทำงาน ต่างพากันดุ่ม ๆ เดินกลับเคหสถานเห็นไร ๆ

เงาหมู่ไม้อันโดดเดี่ยวอยู่กอเดียว ก็ยืดยาวออกทุกที ๆ มีขอบปริมณฑลเป็นรัศมีแห่งสีรุ้งอันกำแพงเชิงเทินป้อมปราการที่ล้อมกรุง รวมทั้งทวารบถทางเข้านครเล่า มองดูในขณะนั้นเห็นรูปเค้าได้ชัดถนัดแจ้งดั่งว่านิรมิตไว้ มีสุมทุมพุ่มไม้ดอกออกดกโอบอ้อมล้อมแน่นเป็นขนัด ถัดไปเป็นทิวเขาสูงตระหง่าน มีสีในเวลาตะวันยอแสงปานจะฉายเอาไว้เพื่อแข่งกับแสงมณีวิเศษ มีบุษราคบัณฑวรรณและก่องแก้วโกเมน แม้รวมกันให้พ่ายแพ้ ฉะนั้น

พระตถาคตเจ้าทอดพระเนตรภูมิประเทศดังนี้ พลางรอพระยุคลบาทหยุดเสด็จพระดำเนิน มีพระหฤทัยเปี่ยมด้วยโสมนัสอินทรีย์ ในภูมิภาพที่ทรงจำมาได้แต่กาลก่อน เช่น ยอดเขากาฬกูฏไวบูลยบรรพต อิสีคิลิและคิชฌกูฏ ซึ่งสูงตระหง่านกว่ายอดอื่น ยิ่งกว่านี้ทรงทอดทัศนาเห็นเขาเวภาระ อันมีกระแสธารน้ำร้อน ก็ทรงระลึกถึงคูหาใต้ต้นสัตตบรรณอันอยู่เชิงเขานั้นว่า เมื่อพระองค์ยังเสด็จสัญจรร่อนเร่แต่โดยเดียว แสวงหาพระอภิสัมโพธิญาณ ได้เคยประทับสำราญพระอิริยาบถอยู่ในที่นั้นเป็นครั้งแรก ก่อนที่จะเสด็จออกจากสังสารวัฏเข้าสู่แดนศิวโมกษปรินิพพาน”

ขณะที่คณะเราออกจากสถานีรถไฟบาโรนี่ มุ่งสู่ราชคฤห์นั้นก็เป็นเวลาบ่ายคล้อยแล้ว ข้าพเจ้านึกภาวนาในใจว่า ขอให้ได้ถึงราชคฤห์ในเวลาเย็นเถิด แต่เพราะระยะทางจากบาโรนี่ถึงราชคฤห์ไกลโขอยู่ทีเดียว จึงทำให้พวกเรามาถึงที่พักที่ราชคฤห์ถึงเกือบ ๒๐ นาฬิกา ทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างมืดสนิท พวกเราจึงไม่ได้เห็นราชคฤห์ในยามเย็น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ได้เห็นอาทิตย์อัสดงคตก่อนจะเข้าสู่ราชคฤห์ ซึ่งเป็นภาพที่สวยงามพอที่จะทำให้ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าคลายไปได้บ้าง ข้าพเจ้านึกในใจอยู่ว่าแม้จะไม่ได้เห็นทัศนียภาพของราชคฤห์ในยามเย็น แต่ในยามเช้ารุ่งอรุณก็คงจะสวยงามไม่แพ้กัน เมื่อรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คุณนวลจันทร์ได้มาบอกว่า พรุ่งนี้เช้าจะให้คุณปิยะวรรณ ปฏิมาอารักษ์ เป็นคนพาไปขึ้นเขาคิชฌกูฏ นมัสการพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์แต่เช้าตรู่ สำหรับคุณนวลจันทร์เองมีธุระบางอย่างต้องกลับกรุงเทพ ฯ ก่อน แล้วจะกลับมารับคณะเราอีกครั้งเมื่อคณะเราไปถึงเดลฮี

ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะเมื่อหลังจากอาบน้ำ จิตใจสงบเตรียมตัวเข้านอนแล้ว จึงได้เกิดความรู้สึกว่าคล้ายกับตัวเองกำลังเดินลุยลงไปในแม่น้ำใสสะอาดเพียงครึ่งตัว เท้าเหยียบลงบนทรายละเอียดนุ่มนิ่มไม่มีหนามไม่มีโคลน เย็นฉ่ำสบาย แต่ลำตัวท่อนบนถูกแสงแดดแผดจ้าอบอ้าว ร้อนจนเนื้อตัวแสบ ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งคละเคล้าไปกับเสียงอื่น ๆ อีกมากมายว่า **“พื้นที่อันเป็นทางเคยเสด็จพระราชดำเนินของพระพุทธองค์ และพระอรหันตเจ้าทั้งหลายในอดีตนี้ จะยังคงความสงบเยือกเย็นประดุจได้ลงอาบน้ำอันใสสะอาดบริสุทธิ์ แต่เพราะกาลเวลาอันยาวนาน ความมืดบอดความหลงผิดของมนุษย์ จึงทำให้บรรยากาศสงบเยือกเย็นนั้นถูกแทรกซึมจนกลายเป็นความรุ่มร้อนประดุจถูกแสงแดดแผดเผาให้ร้อนระอุ จงทำใจให้สงบเป็นกุศล นึกถึงแต่สิ่งที่ดีงามเพื่อจิตใจจะได้ใสสะอาด เข้าให้ถึงบรรยากาศแห่งความสงบเยือกเย็นนั้น”**

๐๕.๐๐ น. ของวันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ทุกคนตื่นขึ้นด้วยความกระปรี้กระเปร่า เพื่อไปนมัสการพระพุทธองค์บนยอดเขาคิชฌกูฏ รถแล่นมาถึงเชิงเขาคิชฌกูฏตอนเริ่มรุ่งสางพอดี ทุกสิ่งทุกอย่างยังคงสงบเงียบเพราะราตรีเพิ่งผ่านไป ทุกคนมองไปรอบกาย ราชคฤห์ยังคงเป็นเบญจคีรีนครสมชื่อ เพราะภูเขาทั้ง ๕ ลูกยังคงสงบนิ่งสง่างามอยู่ที่เดิม ปกคลุมร่มครึ้มไปด้วยแมกไม้เขียวชอุ่ม ยิ่งเป็นเวลายามรุ่งอรุณ แสงทองสาดไปทั่วทั้งท้องฟ้า และทอแสงจับยอดไม้สีเขียวดูเป็นสีนวลเลื่อมพรายเมื่อลมพัดผ่าน คณะเราพากันเดินขึ้นยอดเขาคิชฌกูฏ ตรงไปยังซากพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์ ทุกคนเต็มตื้นไปด้วยความปีติต่างกุลีกุจอจุดธูปเทียนก้มลงกราบ แล้วก็นั่งลงภายในพระคันธกุฎีนั้น อาจารย์พรได้ชุมนุมเทวดาพระครูพิสิษฐ์ปัญญาคุณนำพวกเราทำวัตรเช้าน้อมรำลึกถึงองค์พระศาสดาผู้เป็นนาถะของโลก แล้วทุกคนก็นั่งสมาธิทำจิตใจให้สงบ อาจารย์พรได้นำสมาธิน้อมนำให้ได้รับพลังอันบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ ซึ่งยังคงแผ่ซ่านอยู่ทั่วอาณาบริเวณนั้น จะเป็นด้วยพุทธานุภาพหรืออย่างไร ความปีติซาบซ่านและชุ่มชื่นในหัวใจบังเกิดขึ้นแก่ทุกคน จนยากแก่การบรรยาย บางคนถึงกับน้ำตาไหลสะอื้นฮักออกมา ทุกคนอยู่ในอาการเงียบสงบ ค่อย ๆ ลุกขึ้นในท่าที่แสดงความยำเกรง อธิษฐานแล้วก็เก็บเศษอิฐจากซากพระคันธกุฎีนั้น แล้วก็ค่อยเดินลงมานมัสการกุฏิของพระอานนท์ เดินผ่านเรื่อยลงมานมัสการถ้ำสุกรขาตา ที่ซึ่งพระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ผ่านลงมาถึงสถานที่พระเจ้าพิมพิสารหยุดพักก่อนจะขึ้นเฝ้าพระพุทธองค์ พวกเราลงมาถึงเชิงเขาคิชฌกูฏก็ราว ๐๘.๐๐ น. ทุกคนชุ่มชื่นเบิกบานใจ ข้าพเจ้าเองเข้าสมาธิแต่ไม่พบเห็นสิ่งใดนอกจากมีแต่ความสงบเยือกเย็นใสสว่างอยู่รอบตัว เมื่อคุณปิยะวรรณพากลับมาถึงที่พักแล้ว ก็ได้บอกให้ทุกคนเตรียมตัวเพื่อไป ณ เวฬุวนาราม ที่ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารได้ถวายแด่พระพุทธองค์เพื่อให้เป็นวัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา

๐๙.๐๐ น. พอดี รถได้แล่นมาถึงประตูทางเข้าวัดเวฬุวัน ฯ สภาพของเวฬุวนารามยามนี้คงจะแตกต่างจากสมัยครั้งพุทธกาลมากมาย แต่แม้กระนั้นก็ตามก็ยังคงมองดูร่มรื่นพอสมควร ริมสระน้ำ ซึ่งว่ากันว่าคือ **“กลันทกนิวาป”** ซึ่งหมายถึงเป็นที่เลี้ยงกระแต ร่มรื่นด้วยต้นโพธิ์ใหญ่ใบดกหนา ยามลมพัดผ่านเสียงใบกระทบกันคล้ายเสียงฝนตก สนามหญ้าเขียวขจี ดอกเฟื่องฟ้าบานสะพรั่ง ทางรัฐบาลอินเดียพยายามปลูกต้นไผ่ไว้เป็นกอเรียงรายเป็นทิวแถว สองข้างริมทางเดินปลูกต้นไม้ดอกไม้สวยงาม ฝูงกระแตวิ่งกันอยู่ขวักไขว่ไม่เกรงกลัวเวลาคนเดินผ่าน ลมพัดผ่านโชยมาบางเบา ข้าพเจ้ารู้สึกสดชื่นเบาสบาย มองเห็นถึงเวฬุวนารามเหลืองอร่ามไปด้วยผ้ากาสาวพัสตร์ เสียงสวดมนต์ดังกระหึ่มเป็นท่วงทำนอง ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขอย่างลึกซึ้ง ได้ยินเสียงของพระองค์แผ่วเบารับสั่งว่า **“จงนำดินศักดิ์สิทธิ์จากอารามแห่งแรกของพระพุทธศาสนา ตรงจุดซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แด่พระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ ในวันมาฆบูชา ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย”** ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนนั้นสงสัยขึ้นมาว่า ตรงจุดไหนหนอที่ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ และแล้วก็ปรากฏแสงสีเป็นฉัพพันธรังสีกระจ่างขึ้น ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่าพวกเราจะต้องนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ตรงจุดนั้น อาจารย์พรจึงได้นำพวกเราจุดธูปเทียนและกระทำพิธีชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์ ขณะที่เสียงสวดมนต์ของพวกเราก้องกระหึ่มขึ้นกับเสียงสวดมนต์ซึ่งดังแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศ

เวฬุวนารามยามนั้น ก่อให้เกิดความใสกระจ่าง ขับไล่ม่านควันแห่งความหลงผิดของคนในศาสนาอื่น ซึ่งมืดครึ้ม ที่แผ่แทรกซึมทำให้รังสีแห่งพระพุทธศาสนาถูกปกคลุมจนเกือบจะเลือนไปจากแผ่นดินอินเดียนั้น ให้จางหายไป แล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ตรงจุดที่มีพระพุทธรูปสวยงามริมสระน้ำนั้น ออกจากเวฬุวนารามแล้ว คุณปิยะวรรณก็ได้นำพาคณะเราไปเที่ยวชมธารน้ำแร่ตโปธาร แล้วจึงมุ่งหน้าสู่นาลันทาและพุทธคยาต่อไป

นาลันทา มหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลก

ระยะทางจากราชคฤห์ถึงนาลันทา อยู่ห่างกันไม่ไกลนัก แล่นรถมาไม่นานพวกเราก็มาถึงวัดไทยนาลันทา ที่นี่ท่านอาจารย์พระมหายอด ภูริปาโล เจ้าอาวาสวัดไทยนาลันทา ท่านให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ท่านเคยได้ยินชื่อเสียงของอาจารย์พรและอยากจะรู้จักตัวมานานแล้ว พวกเราได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างเอร็ดอร่อย แล้วคณะเราก็รวบรวมปัจจัยกันทอดผ้าป่า ซึ่งข้าพเจ้าได้จัดเตรียมข้าวของนิดหน่อยจากเมืองไทยไป เมื่อรับประทานอาหารเป็นที่อิ่มหนำสำราญดีแล้ว ท่านอาจารย์พระมหายอดท่านก็ทำหน้าที่เป็นผู้นำพาชมและอธิบายถึงความเป็นมาของนาลันทา จนบัดนี้เหลือแต่ซากปรักหักพัง อาณาบริเวณของซากนาลันทากว้างขวางมากสุดสายตาจนเดินได้ไม่รอบ ถ้าจะเดินดูให้ครบถ้วนจริง ๆ แล้ว ต้องใช้เวลาเป็นวัน ๆ เฉพาะซากที่เหลือไว้ให้เห็นก็พอจะนึกวาดภาพของจริงสมัยที่ยังคงสภาพดีอยู่นั้นว่าใหญ่โตมโหฬารเพียงใด ท่านอาจารย์พระมหายอดได้อธิบายถึงสิ่งต่าง ๆ ให้ฟังโดยละเอียด แต่ข้าพเจ้าเองไม่ได้เดินติดตามท่านอยู่ตลอดเวลาเท่าใดนัก จึงได้ฟังไม่ละเอียด อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิเพื่อจะดูว่าแม้กาลเวลาจะล่วงเลยมานานสิ่งที่เหลืออยู่คือสิ่งปรักหักพังนี้ ในโลกทิพย์จะมีสิ่งใดที่ยังคงให้เห็นได้บ้าง เพื่อจะได้ล่วงรู้ถึงอดีตที่ผ่านมาเหมือนอย่างที่เคยมีประสบการณ์จากในที่บางแห่ง ซึ่งถึงแม้สิ่งก่อสร้างจะเหลือแต่ซาก แต่สิ่งที่คงอยู่ในโลกทิพย์ยังเหมือนเดิม

ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังเป็นอย่างมาก ที่เมื่อเข้าสมาธิดูแล้ว บรรยากาศในโลกทิพย์ที่ปกคลุมนาลันทาอยู่ในยามนี้นั้น มีแต่หมอกควันหนาทึบมองไม่เห็นสิ่งใด ข้าพเจ้าได้ถามพ่อฤๅษีว่าเหตุใดบรรยากาศจึงได้เป็นเช่นนี้ ทำอย่างไรจึงจะทำให้หมอกควันนี้จางลงไปได้บ้าง เพื่อจะได้มองเห็นถึงสภาพที่แท้จริง พ่อฤๅษีบอกว่าจะต้องมีเวลาให้มากกว่านี้ แล้วทำสมาธิทำจิตใจให้มีพลังแจ่มใสขับไล่บรรยากาศหมอกควันอันชวนอึดอัดนี้ให้จางไป เพียงแต่ทราบคร่าว ๆ จากท่านอาจารย์พระมหายอด และจากในหนังสือของคุณไพโรจน์ (ลออ) คุ้มไพโรจน์ มีใจความตรงกันว่า

นาลันทา เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาพุทธศาสนาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลก สามารถบรรจุพระสงฆ์นักศึกษาได้นับจำนวนหมื่น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๐๐๐ ถึง ๑๗๐๐ มีอาจารย์มีชื่อเสียงโด่งดังหลายท่าน อาทิเช่น ท่านศีลภัทร์ สันตรักษิตา และอติสาทิฆัมพร เป็นต้น เมืองนี้เดิมเป็นที่กำเนิดของพระโมคคัลลานะ และพระสารีบุตร พระพุทธองค์ได้เสด็จมาที่นี่หลายครั้ง

หลังจากพระพุทธองค์เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานแล้ว ประมาณ ๒๐๐ ปีเศษต่อมา พระเจ้าอโศกมหาราช ได้ทำนุบำรุงฟื้นฟูพระพุทธศาสนา จนนับว่าเจริญรุ่งเรืองที่สุด จนกระทั่งในที่สุดกองทัพมุสลิมบุกโจมตีอินเดียได้เกือบหมด กองทหารมุสลิมยกพลพรรคเข้าตะลุมบอน ฆ่าฟันพระภิกษุสงฆ์ และนักศึกษานับเป็นพัน ๆ แล้วทำลายโบสถ์วิหารเจดีย์ปูชนียสถานในมหาวิทยาลัยจนเกือบหมดสิ้น นาลันทาถูกเผาอยู่นานถึง ๖ เดือน

ท่านอาจารย์มหายอดได้พาอาจารย์พร และคณะเราไปชมพิพิธภัณฑสถานนาลันทา ซึ่งมีพระพุทธรูปงาม ๆ หลายองค์ที่เก็บมาจากซากปรักหักพังของตัวมหาวิทยาลัย ทำให้ข้าพเจ้ามีความสนใจอยากทราบอยากศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนาลันทามาก จึงได้บอกกับอาจารย์พรว่าถ้ามีโอกาสอยากจะหาเวลามาอยู่ที่นาลันทานาน ๆ จะได้ทำสมาธิสร้างพลังจิตให้ใสสว่าง เพื่ออาจจะได้ทราบอะไรเพิ่มเติมจากเท่าที่ทราบนี้บ้าง สำหรับในวันนี้คณะเราจะต้องรีบเดินทางต่อไปยังวัดไทยพุทธคยา

สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๑ ที่ไปถึง
พุทธคยา...สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรู้

คณะเราออกเดินทางจากมหาวิทยาลัยนาลันทา เวลาบ่ายสามโมงเศษ ดังนั้นกว่าจะเดินทางถึงวัดไทยพุทธคยาก็เกือบ ๒๐ นาฬิกา โดยมากนับแต่เดินทางมา คณะเรามักจะถึงที่พักตอนค่ำมืดทุกคราวไป ทำให้มองไม่เห็นสถานที่ที่ไปถึงใหม่ ๆ เลยนึกวาดภาพไม่ออก ไม่ว่าจะมองไปทางทิศใดก็จะพบแต่ความมืด หรือมีแสงไฟก็เพียงวับแวม คณะเราทุกคนทราบดีว่าวันนี้จะต้องพักกันที่วัดไทยพุทธคยา ดังนั้นเมื่อมาถึงทุกคนคาดว่าจะได้เห็นองค์พระเจดีย์ตรัสรู้ตั้งตระหง่านคอยการมานมัสการอยู่ แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ ทำเอารู้สึกทุกคนผิดหวังนิดหน่อย แต่ก็คิดว่าถึงอย่างไรตอนเช้าก็ต้องได้เห็นแน่ สำหรับข้าพเจ้าเองความรู้สึกเริ่มจะไม่เป็นตัวของตัวเองนัก นับแต่ออกจากนาลันทามา เสียงก้องกังวานกระหึ่มของคำสวดเป็นท่วงทำนองว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ดังแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศครึ้มสลัวนั้นอยู่ตลอดเวลาและตลอดระยะทางที่ผ่านมา

ข้าพเจ้าพยายามทำจิตใจให้สงบน้อมรำลึกถึงพระพุทธองค์แล้วภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ให้ผสมกลมกลืนตามเสียงที่ได้ยินนั้น ไม่นานนักในความมืดที่เมื่อเพ่งสายตาฝ่าออกไปข้างทางแต่มองไม่เห็นสิ่งใดอยู่ชั่วครู่ ก็มีแสงสว่างเรืองขึ้น มองเห็นองค์พระเจดีย์ตรัสรู้เป็นเงาตะคุ่มคล้ายองค์พระพุทธเจ้าจริง ๆ ห่มคลุมจีวรประทับยืนเป็นสง่า ผินพระพักตร์ไปทางทิศเหนือ ฉะนั้นความปีติซาบซ่านแล่นเข้าสู่จิตใจอย่างฉับพลัน ได้ยินเสียงพระภิกษุญาติ ถิรญาโณ เอ่ยขึ้นมา *“เงาตะคุ่ม ๆ ที่มองเห็นทางด้านขวามือนั่นแหละคือองค์พระเจดีย์ตรัสรู้ เมื่อพวกเราได้ไปในวัดไทย รับประทานอาหารกันเรียบร้อยแล้วจะพาไปนมัสการเสียทีหนึ่งก่อนแล้วตอนเช้าค่อยไปอีกทีจะได้เห็นตอนสว่าง ๆ”*

เมื่อเข้าที่พักในวัดไทยพุทธคยา และรับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว ท่านญาติก็พาคณะเราเดินออกจากวัดไทยประมาณ ๒๐๐ เมตร ก็ถึงองค์พระเจดีย์ตรัสรู้ และเข้าไปนมัสการภายในองค์พระเจดีย์ ซึ่งเป็นวิหาร มีพระพุทธรูปกะไหล่ทององค์ใหญ่ปางมารวิชัยสวยงามมากนั่งเป็นประธานอยู่ คณะเราก้มลงกราบนมัสการด้วยความเคารพนอบน้อม ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าทำไมนะจึงรู้สึกตื้ออื้ออึง จิตใจไม่ค่อยสงบ หรืออาจจะเป็นเพราะเดินทางมาเหนื่อยหรืออย่างไร จึงได้บอกอาจารย์พรว่า *“รีบกลับไปพักที่วัดเถิด เพราะรู้สึกไม่ค่อยสบายคล้ายจะอาเจียน”* พวกเราจึงรีบกลับที่พัก อาจารย์พรบอกว่า พรุ่งนี้เช้าประมาณตีสี่ให้พวกเราตื่นไปทำสมาธิที่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ ณ ที่ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรู้ โดยอาจารย์พรได้รับความกรุณาจากท่านเจ้าคุณพระธรรมมหาวีรานุวัตรเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา ท่านได้มอบหมายให้ท่านพระมหาอำนวยให้เป็นผู้นำพาไปเพราะโดยปกติแล้ว ที่ประตูทางเข้าไปนมัสการองค์พระเจดีย์ตรัสรู้จะเปิดเวลา ๐๖.๐๐ น. ถ้าจะเข้าไปก่อนหน้าเช่นนี้ จะต้องมีพระที่วัดไทยนำไปจึงจะเข้าไปได้

๐๔.๑๕ น. ของวันพุธที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ท่านพระมหาอำนวยได้นำพาพวกเราไปที่องค์พระเจดีย์ตรัสรู้ มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณโสมนัส อิ่มอารีย์ คุณเตียงศิริ ทรงนิจสัย คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน อาจารย์ศิริ พุธศุกร์ และข้าพเจ้า ได้รับความเอื้อเฟื้อเป็นอย่างดีจากแขกยามคนเฝ้าประตู เขาได้นำเสื่อไปปูใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ให้ อาจารย์พรนำพวกเราจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วสวดมนต์ และทำสมาธิ ไม่นานก็มีคุณสุนันท์ เลื่อมรัศมี คุณเชาวนี เลื่อมรัศมี คุณเพ็ญจันทร์ ทรงสิริวิทย์ คุณบุญมี วิเศษพานิชกิจ ตามมาร่วมพิธีทำสมาธิด้วย

อากาศยามก่อนใกล้รุ่ง ณ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์สงบเยือกเย็น ทุกสิ่งรอบข้างคล้ายถูกห่อหุ้มด้วยความเงียบสงัด มีความรู้สึกเป็นสุขลึกซึ้งดื่มด่ำอย่างบอกไม่ถูก และทั้งที่นั่งอยู่ภายใต้ต้นศรีมหาโพธิ์นั้น *ก็ปรากฏเป็นต้นศรีมหาโพธิ์ใบดกหนา แผ่ร่มเงาออกกว้างขวางยืนตระหง่านดูประหนึ่งเป็นหอคอยแห่งใบไม้ ภายใต้ร่มไม้นี้มีแต่ศานติปราศจากความอึกทึกครึกโครม ใบโพธิ์มิได้แกว่งไกวเลยแม้แต่ใบเดียว หากคงห้อยย้อยในอาการนิ่งสงบคล้ายหินสลัก และแล้วแสงสว่างเป็นฉัพพันธรังสีก็เริ่มปรากฏขึ้นลางเลือน ๆ และชัดขึ้นทุกทีภายใต้เงาไม้นั้น พร้อมทั้งคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก็ปรากฏชัดก้องกระหึ่มเป็นท่วงทำนองชวนให้เป็นสุขและเกิดศรัทธาอย่างลึกซึ้ง* พระองค์รับสั่งว่า **“แม้ว่าความโกลาหลจะกระหน่ำซ้ำเติมอยู่รอบข้าง แต่สำหรับผู้ที่ยึดมั่นอยู่กับ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แล้ว สิ่งเหล่านี้จะไม่สามารถชักจูงให้ต้องตกต่ำเลย ทุกครั้งที่มีความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใดจงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แล้วจะปลอดภัยทุกประการ จงอธิษฐานเช่นนี้ แล้วจงนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ โคนศรีมหาโพธิ์ข้างรัตนบัลลังก์นี้ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย”** แล้วพวกเราก็ได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้น ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๖.๐๐ น.พอดี ทุกคนดูอิ่มเอิบซาบซ่านด้วยปีติ ดูสดชื่นคล้ายอาบน้ำมาใหม่ ๆ หลังจากเหน็ดเหนื่อยมาทั้งวัน จากนั้นก็ได้เดินกลับไปที่พักที่วัดไทยหลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้ว ทุกคนก็เตรียมตัวเดินไปชมบ้านนางสุชาดา ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนนั้นไม่อยากจากออกห่างไกลต้นพระศรีมหาโพธิ์เลย แต่ในเมื่อคณะไปก็ต้องจำใจจาก แต่ก็ได้

บอกอาจารย์พรไว้ว่า เมื่อไปบ้านนางสุชาดาแล้วปล่อยคนอื่นไปก่อนเถิด สำหรับพวกเราขอกลับมานั่งสมาธิที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์อีกสักครั้งหนึ่ง

จึงเป็นอันว่าเมื่อข้ามแม่น้ำเนรัญชราอันแห้งผากเป็นผุยผงมีแต่เม็ดทราย ไปบ้านนางสุชาดาแล้ว อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสุภาณี คุณเตียงศิริ และข้าพเจ้าก็รีบเดินกลับมา ขณะที่เดินกลับมานั่นเอง จึงสังเกตุเห็นได้ชัดว่า องค์พระเจดีย์ตรัสรู้ตั้งสูงเด่นตระหง่านราว ๑๗๐ ฟุต มองเห็นแต่ไกล สร้างเป็นหอสูงรูปสี่เหลี่ยมปิรามิด ปลายยอดตัดรองรับพระสถูปที่ด้านบนยอดสุด นับได้ว่าเป็นศิลปะที่ล้ำเลิศทางพระพุทธศาสนาในอินเดีย ต้นศรีมหาโพธิ์ที่คณะเราไปนั่งสมาธินั้น อยู่ด้านหลังขององค์พระเจดีย์ ขณะที่เดินข้ามแม่น้ำเนรัญชราที่แห้งมีแต่เม็ดทรายกลับมานั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือน...เข้าสู่บรรยากาศมองเห็นสายน้ำเนรัญชราไหลเอื่อย ๆ ต้องกระทบแสงทองยามรุ่งอรุณประกายระยิบระยับเลื่อมพราย เสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ยังก้องกระหึ่มแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศรอบข้างดุจเดิม เมื่อเดินมาถึงโคนต้นศรีมหาโพธิ์ และพากันนั่งสมาธิอีก ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งดื่มด่ำลงเป็นลำดับ อากาศรอบ ๆ ต้นศรีมหาโพธิ์กลั่นกรองจนกลายเป็นละอองน้ำค้างแห่งพร อันไม่สามารถจะมองเห็น พรมลงบนศีรษะของทุก ๆ คน เป็นผลให้เกิดความปรีดาปราโมทย์อย่างไม่เคยได้รับมาก่อน แล่นเข้าสู่จิตใจของแต่ละคน คงจะเป็นเพราะพลังแห่งความบริสุทธิ์ผุดผ่องใสสะอาดของพระพุทธองค์ยังคงเหลือแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศนั้น เมื่อพวกเราทำสมาธิจึงทำให้พลังแห่งความมืดมัวที่แทรกซ้อนอยู่จางไป ทำให้พวกเราได้รับแต่พลังแห่งความบริสุทธิ์ผุดผ่องใสสะอาดอย่างแท้จริง มวลเหล่าเทพเจ้ามากมายก็น้อมรับพลังนั้นด้วย ข้าพเจ้าได้ยินเสียงสั่นสะเทือนไปทั่วบรรยากาศว่า **“พระพุทธศาสนา ศาสนาที่ได้มาจากการตรัสรู้ จะต้องเป็นสิ่งนำสัตว์โลกไปสู่สันติ พระเจดีย์สัญลักษณ์ของการตรัสรู้เหลืออยู่สิ่งเดียวที่ไม่ถูกทำลายจากคนมืดบอด”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรเช่นนั้น สำหรับตัวอาจารย์พรเองก็คงจะกำลังอยู่ในอารมณ์ที่ดื่มด่ำกับความสุข จึงไม่พูดสิ่งใด

จากนั้นพวกเราก็ได้เข้าไปนมัสการพระพุทธรูปภายในองค์พระเจดีย์ตรัสรู้อีกครั้งหนึ่ง แล้วเดินชมรอบ ๆ บริเวณ จากนั้นก็กลับมาที่วัดไทย รับประทานอาหารกลางวัน แล้วรวบรวมปัจจัยทอดผ้าป่ากับท่านเจ้าคุณพระธรรมมหาวีรานุวัตร ท่านเจ้าคุณได้เล่าให้ฟังถึงการเปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยท่านเจ้าคุณพยายามชักนำคนชาวฮินดูแถบนั้น ให้ส่งลูกหลานมาเรียนพระพุทธศาสนา จนกระทั่งเด็ก ๆ ชาวอินเดียรวมทั้งผู้ใหญ่ด้วย กลายเป็นชาวพุทธแล้วมากมาย วันนั้นท่านเจ้าคุณได้ให้เด็กนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นชาวอินเดียมาสวดมนต์ให้พวกเราฟัง และพวกเราก็ได้บริจาคเสื้อผ้านักเรียนให้ที่เรียนดีเหล่านั้นด้วย เราจากวัดไทยพุทธคยามาด้วยความอาลัย และคิดคำนึงอยู่ไม่สร่างซาว่า เพราะเหตุไรพระพุทธองค์จึงเรียกสถานที่นี้ว่าสังเวชนียสถาน...จากนั้นก็มุ่งตรงสู่พาราณสีนครโบราณเก่าแก่ เพื่อจะต่อไปยังอิสิปตนมฤคทายวันหรือสารนาถในขณะนี้ สถานที่ซึ่งพระองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์เป็นสังเวชนียสถานอีกแห่งหนึ่ง

พาราณสี นครแห่งแม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์

คณะเราถึงที่พักที่พาราณสีตอน ๑๙.๓๐ น. ค่ำอีกตามเคย แต่แม้จะมืด แสงสว่างจากถนนตึกรามบ้านช่องก็สว่างไสว เพราะพาราณสีเป็นเมืองใหญ่ พาราณสีชื่อนี้คุ้นหูมาตั้งแต่เด็ก ๆ ที่เคยอ่านนิทานหรือดูลิเก ซึ่งจะต้องมีพระเจ้าพรหมทัตแห่งเมืองพาราณสี ดังนั้นในความรู้สึกจึงคิดว่าพาราณสีจะต้องเป็นเมืองซึ่งเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ ยิ่งนึกถึงแม่น้ำคงคาความศักดิ์สิทธิ์นั้นยิ่งเพิ่มทวีมากขึ้น ดังนั้นเมื่อถึงที่พัก อาบน้ำรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงพยายามเข้าสมาธิ แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะความศิวิไลซ์ของโลกยุคปัจจุบันมาบดบังความศักดิ์สิทธิ์นั้นไว้หรืออย่างไร แม้กระนั้นเมื่อหลับไปความคิดคำนึงก็ยังคงวนเวียนอยู่ตลอดเวลาว่า พาราณสีนี้ช่างเป็นเมืองที่มีความเก่าแก่ศักดิ์สิทธิ์และลึกลับ มีมาแต่ครั้งไรไม่ปรากฏ ดูประหนึ่งทุกสิ่งทุกอย่างแห่งความเป็นหนึ่งจะมารวมและกำเนิดจากจุด ๆ เดียว นับแต่แม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ของทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ตรงที่ไหลผ่านเมืองพาราณสีถือกันมานานหลายพันปีแล้วว่าเป็นน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด สามารถใช้ล้างบาปของมนุษย์ได้ เป็นที่ชุมนุมของนักพรต นักบวช ฤาษีมาหลายพันปี เป็นเมืองแรกที่พระพุทธองค์เสด็จมาหลังจากตรัสรู้ เพื่อโปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระองค์แสดง **"ธัมมจักกัปปวัตนสูตร"** หมายความถึง *"ยังล้อแห่งธรรมให้หมุนไป"* เป็นเมืองที่มีสังฆรัตนะเกิดขึ้นครั้งแรกในโลก ทำให้พระรัตนตรัยครบ ๓ องค์ คือพระอัญญาโกณฑัญญะ รู้แจ้งซึ่งธรรมเป็นพระอริยสาวกองค์แรกของโลก ยิ่งคิดคำนึงไปก็ยิ่งมองเห็น แม้พระยสะก็เป็นฆราวาสคนแรกที่เกิดความเบื่อหน่ายในโลกียสุข เดินมาพบพระพุทธองค์ได้ฟังพระธรรมคำสั่งสอน จนสำเร็จเป็นพระอรหันต์และได้รับอุปสมบท และสำหรับบิดามารดาของพระยสะก็เป็นอุบาสกอุบาสิกาคู่แรกที่เข้าถึงพระรัตนตรัย ยิ่งกว่านั้นแม้บัดนี้ พาราณสีก็ยังคงเป็นเมืองที่มีฝูงชนหนาแน่นที่สุดในวันสำคัญทางศาสนาฮินดู ริมฝั่งแม่น้ำคงคาตรงพาราณสีนี้ เล่าลือกันว่าไฟเผาศพได้ลุกติดต่อกันไม่เคยดับเลยมานาน เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ ปี ผ้าไหมกาสีก็มีชื่อเสียงที่สุดมาก่อนสมัยครั้งพุทธกาล รวมความแล้ว พาราณสีนี้ช่างมีแต่ความลึกลับเสียนี่กระไร

ข้าพเจ้าตื่นเช้าขึ้นมาด้วยความมึนตื้อ งุนงงต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้าง คุณปิยะวรรณบอกไว้ตั้งแต่ตอนรับประทานอาหารค่ำแล้วว่า ตอนเช้าจะพาล่องแม่น้ำคงคา ความรู้สึกตอนนี้ระคนไปด้วยความมึนงง ตื่นเต้นที่จะได้ย่างเข้าสู่แดนแห่งความลึกลับที่ยังคงวนเวียนอยู่ในจิตใจ

๐๖.๑๕ น. ของวันศุกร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ รถออกจากที่พักแล่นไปได้ไม่นานก็มาถึงท่าน้ำทางลงสู่แม่น้ำคงคา แม้จะยังเช้าตรู่อยู่ก็ตาม ผู้คนก็ยังมากมายชุลมุน ดูทุกคนมุ่งเดินลงสู่ท่าน้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ เสียงเพลงสวดนมัสการพระเจ้าเปิดดังมาจากเกือบจะทุกบ้านและร้านค้าแถบนั้น กลบเสียงชุลมุนวุ่นวายของฝูงชน พวกเราเดินฝ่าแหวกฝูงชนไปลงเรือที่รออยู่ท่าน้ำ ขณะที่เรือเริ่มเอื่อยออกจากท่ามองดู ๒ ฟากฝั่งแม่น้ำคงคา ฝั่งตรงกันข้ามกับท่าน้ำที่มีผู้คนมากมายนั้น ไม่มีอาคารบ้านเรือนที่ผู้คนอยู่อาศัยเลย เป็นเพียงทุ่งโล่งที่หาดยื่นลงมาในน้ำ เป็นดินแดนแห่งความเงียบวังเวง ไม่มีวี่แววของสิ่งมีชีวิตเคลื่อนไหวอยู่เลย จะมีบ้างก็แต่เพียงนกกาซึ่งบินว่อนอยู่เหนือหาดนั้น แต่ส่วนมากก็มักจะบินอยู่เหนือกลาง

สายน้ำมากกว่า สำหรับฝั่งที่พวกเรากำลังลงไปนี้ เมื่ออยู่ในลำเรือแล้วมองขึ้นมาจะเห็นเขื่อนใหญ่และท่าน้ำที่เป็นหินถือปูนอย่างแข็งแรง ตามเขื่อนอันกว้างยาวนี้ก็จะเห็นภาพของชีวิตต่าง ๆ เคลื่อนไหวไปมา บางคนนั่งตากลมชมวิว บางคนสวดมนต์ไหว้พระ บางคนขอฟังธรรมจากนักบวชซึ่งนั่งอยู่ใต้กลดที่กางไว้ บางคนก็เดินดูโยคีที่แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ บางคนกำลังฝึกโยคะ หรือบางคนก็กำลังร่ายรำไหว้พระอาทิตย์ สวดพึมพำก่อนลงอาบน้ำในแม่น้ำคงคา บางคนกำลังซักผ้าแปรงฟัน ต่อจากเขื่อนก็มีท่าน้ำ มีบันไดลงมาถึงตีนท่านับเป็นสิบ ๆ ขั้น มีคนขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา มองสูงขึ้นไปมีป้อมปราการเป็นวังของมหาราชา มาสร้างไว้เพื่อทำพิธีล้างบาป เห็นโบสถ์ของพราหมณ์ ผ่านหอแม่หม้าย แล้วในที่สุดก็ผ่านท่าที่มีการเผาศพ มองเห็นควันไฟพุ่งเป็นสาย ศพนอนรอการเผาอยู่บนแคร่ไม้ไผ่เล็ก ๆ อีก ๒-๓ ศพ มีญาติยืนอยู่ใกล้ ๆ ศพนั้น ๔-๕ คน นี่ละหรือที่เขาลือกันว่า ไฟเผาศพริมฝั่งคงคาเมืองพาราณสีไม่เคยดับเลย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว ๕,๐๐๐ ปี

ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างอึงอลสับสนอย่างเหลือเกิน ความง่วงงุนครอบงำเต็มที่ รู้สึกว่าตัวเองตกเข้าไปอยู่ในกลุ่มควันอันหนาทึบ อึดอัดหายใจไม่ออกและมองไม่เห็นสิ่งใด ขณะนั้นกำลังนึกถึงมรณานุสติพลันคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก็แว่วเข้ามาสู่โสตประสาทอย่างแผ่วเบา และแล้วหมอกควันอันหนาทึบอึดอัด ค่อย ๆ ม้วนตัวเป็นเกลียวกลายเป็นสีดำ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน เกี่ยวกระหวัดพัดพริ้วยืดยาวตามสายน้ำสูงขึ้นไป ๆ และสีจากเข้าค่อยจางกระจ่างขึ้น ๆ โดยลำดับ ในที่สุดสีเหล่านี้จางหายไปเป็นทางขาวพราวระยิบระยับประดุจประกายเพชร ความรู้สึกเกิดขึ้นทันทีนั้นว่า **“ทางช้างเผือก หนทางสู่แดนสุขาวดี...”**

ข้าพเจ้ามารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งขณะที่เรือกำลังจะถึงท่าที่พวกเราลง ข้าพเจ้ายังงุนงงต่อสิ่งที่พบเห็น มองดูสายน้ำคงคาใสแจ๋วจนเป็นสีเขียว ไม่ขุ่นเป็นสีโคลนอย่างที่คาดคิดทั้ง ๆ ที่มีผู้คนอาบใช้และเผาศพอยู่มากมายเหลือเกิน พวกพราหมณ์และชาวฮินดูถือว่า แม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์นี้เป็นสายธารที่มาจากสวรรค์ ข้าพเจ้าได้ถามถึงต้นกำเนิดของแม่น้ำคงคาจากผู้รู้ทั้งหลายก็ทราบว่า ต้นน้ำของแม่น้ำคงคานี้ไหลมาจากเทือกเขาหิมาลัย

คณะเรากลับจากการล่องแม่น้ำคงคาด้วยความรู้สึกแตกต่างกัน เมื่อรับประทานอาหาร และคุณปิยะวรรณพาเที่ยวซื้อของบ้างนิดหน่อยแล้ว ทุกคนก็เตรียมตัวไปยัง**สารนาถ** สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ แล้วชาวโลกก็ได้มีพระรัตนตรัยครบ ๓ องค์

สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๒ ที่ไปถึง
อิสิปตนมฤคทายวัน สารนาถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา

อิสิปตนมฤคทายวัน หรือสารนาถในปัจจุบัน อยู่ห่างจากตัวเมืองพาราณสีราว ๙ กิโลเมตร รถพวกเราแล่นมาถึงเจาคันธีสถูป ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือของถนนใหญ่ สถูปสูงเด่นอยู่บนเนินดินสูง ก่อด้วยอิฐมียอดเป็นคล้ายหอคอยรูปแปดเหลี่ยม ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ ณ ที่ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นตรงที่ ๆ พระพุทธองค์ได้ทรงพบพระปัญจวัคคีย์ ครั้งแรกที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันนี้ ข้อความเหล่านี้ข้าพเจ้าได้ยินเสียงใครก็ไม่ทราบอธิบายให้ฟัง ได้ยินเสียงเบา ๆ ลอยมาคล้าย ๆ คลื่น เพราะขณะนั้นความรู้สึกต่าง ๆ ของข้าพเจ้าเริ่มแปรปรวน *คล้ายตัวเองกำลังเดินเข้าสู่ป่าใหญ่หนาทึบไปด้วยแมกไม้นานาชนิด แสงสว่างจากดวงอาทิตย์ส่องผ่านใบไม้ลงมารำไร มีเหล่านักพรต นักบวช และฤๅษี ต่างนั่งบำเพ็ญเพียรภาวนาอยู่อย่างเคร่งครัด และเงียบเชียบอยู่ในที่ของตน ไม่มีแม้แต่สักคนเดียวที่มีการเคลื่อนไหว ทั้ง ๆ ที่เสียงนกร้องอยู่เซ็งแซ่ ลมพัดใบไม้เสียงสั่นสะเทือนเกรียวกราว มองไปเบื้องหน้าระยะไกลพอสมควร เห็นแสงสว่างประดุจดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวันทอรัศมีโชติช่วง ทำให้ป่าทั้งป่าที่มีแต่แสงอาทิตย์ส่องมารำไรนั้นสว่างไสวไปทั่ว* ข้าพเจ้ายังไม่ได้พิจารณาสิ่งใด ก็ได้ยินเสียงใครแว่วมาอีกว่า *“ต้องไปดูที่พิพิธภัณฑ์ก่อน ไม่เช่นนั้นเขาจะปิดเสียก่อนเพราะนี่ก็เกือบสี่โมงเย็นแล้ว”* ข้าพเจ้าแย้งไปว่า จะขอเลยเข้าไปในบริเวณข้างในก่อน แต่คณะที่ไปด้วยกันต้องการที่จะเข้าไปดูในพิพิธภัณฑ์กัน ดังนั้นข้าพเจ้าจึงต้องตามไป ทั้ง ๆ ที่ดูอะไรก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่องกับเขาเลย ดูอยู่ได้ไม่นานข้าพเจ้าก็เดินออกมากับคุณสุภาณี มองหารถที่มาส่งเพื่อจะนำธูปเทียนไปจุดบูชา ก็ไม่พบรถเสียแล้ว ไม่ทราบว่าไปจอดคอยอยู่ที่ใด จึงต้องเดินหาจนเกือบจะรอบบริเวณ มาถึงทางเข้าอีกด้านหนึ่งมีความรู้สึกคล้ายคนเดินตามและร้องเรียกเบา ๆ ข้าพเจ้าหยุดเดินนิดหนึ่ง สูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ความรู้สึกจึงวูบดิ่งลึกลง มองเห็นพระภิกษุชาวลังการูปหนึ่งรูปร่างสูงใหญ่ ถามขึ้นอย่างปรานีว่า **“จำได้ไหม...ใช้เวลาหลายวันซินะกว่าจะมาถึงที่นี่ ขออนุโมทนากับบุคคลซึ่งทำงานเสียสละเพื่อให้แสงสว่างบังเกิดขึ้น ขอจงมีแต่ความสวัสดี”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวลืมตาขึ้น จึงได้พบว่าข้าพเจ้าและคุณสุภาณี ยืนอยู่เฉพาะหน้าวิหาร ท่านอนาคาริกธรรมปาละ พระภิกษุชาวลังกาผู้ซึ่งต่อสู้และฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในอินเดีย โดยเฉพาะเกี่ยวกับสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง ให้กลับมาเป็นของชาวพุทธศาสนิก ข้าพเจ้าบอกคุณสุภาณีว่า เรารีบเดินไปสมทบกับคณะเถิด พอทำพิธีเสร็จแล้ว เราจะได้รีบมานมัสการท่านธรรมปาละในวิหารนี้

ขณะนั้นเวลา ๑๕.๓๐ น. ข้าพเจ้ากับสุภาณีมาสมทบกับคณะที่ธัมเมกขสถูป สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ทั้งห้า คือ ท่านโกณฑัญญะ ท่านวัปปะ ท่านภัททิยะ ท่านมหานามะและท่านอัสชิ ท่านโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมสำเร็จเป็นพระอริยสาวกองค์แรกของพระพุทธศาสนา และของโลก ท่านได้รับพระนามจากพระพุทธองค์ว่า อัญญาโกณฑัญญะ ขณะที่อาจารย์พรพาพวกเราทำพิธีจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาและสวดมนต์นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้ากลับสู่สภาวะเดิม เห็นแสงสว่างโชติช่วงประดุจดวงอาทิตย์เจิดจ้าขึ้นอีก พร้อมกับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ดังก้องกังวานขึ้นชัดเจน

มวลเหล่านักพรตทั้งหลายต่างขยับกาย แล้วมีอาการคล้ายตั้งใจฟังทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างเงียบสงัดจนรู้สึกถึงความวิเวกวังเวง พระองค์รับสั่งว่า *"จงนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ จุดใดจุดหนึ่งจากบริเวณนี้ ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย"* เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้นำพวกเราเดินไปนมัสการและนำดินศักดิ์สิทธิ์จากบริเวณพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนักกับธัมเมกขสถูปนั้น เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ขณะที่พวกเรากำลังสวดมนต์อยู่ภายในบริเวณพระคันธกุฎีนั้น ฝนได้โปรยเม็ดลงมาบางเบาพอให้ทุกคนได้รู้สึก ความเยือกเย็นแล่นเข้าสู่จิตใจของแต่ละคน ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเสมือนหนึ่งถูกห้อมล้อมด้วยผู้คนมากมาย ได้ยินเสียงพึมพำก้องกังวานไปทั่วว่า **"ภาวการณ์ยามนี้ดูประหนึ่งว่า ดวงอาทิตย์แห่งโลกได้ซ่อนตัวอยู่เบื้องหลังภูเขา โดยสาดแสงสว่างให้แก่โลกได้เพียงรำไร จงช่วยกันภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อทำลายภูเขานั้นเถิด"** แล้วเสียงสวดเป็นท่วงทำนองไพเราะก็ประสานขึ้น และดังแทรกซึมเป็นคลื่นอยู่ในบรรยากาศรอบตัวนั้น แล้วพวกเราทุกคนก็เดินอย่างสงบเสงี่ยมไปยังวิหารท่านธรรมปาละ ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๕๐๐ เมตร รู้สึกว่าความอิ่มเอิบเป็นสุขยังแผ่ซ่านอยู่ในสีหน้าของทุก ๆ คน

เมื่อเสร็จจากนมัสการ พระบรมสารีริกธาตุ ณ วิหารท่านธรรมปาละแล้ว พวกเราก็ออกมาที่วัดไทยมฤคทายวัน ซึ่งพระครูประกาศสมาธิคุณร่วมกับชาวพุทธผู้มีศรัทธาไปสร้างไว้ เพื่อทอดผ้าป่า พวกเราอยู่ที่วัดไทยมฤคทายวันไม่นานนัก เพราะเย็นมากแล้ว จึงรีบกลับที่พักที่ในเมืองพาราณสีอีก เพื่อเตรียมตัวรุ่งขึ้นเช้าจะได้เดินทางต่อไปยังกุสินารา สถานที่ปรินิพพานของพระพุทธองค์ อันเป็นสังเวชนียสถานอีกแห่งหนึ่ง

สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๓ ที่ไปถึง
กุสินารา

คุณปิยะวรรณพาคณะเราออกจากที่พักเมืองพาราณสีตอน ๐๖.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ซึ่งครั้งแรกว่าจะออกประมาณตีห้า เพราะปลุกให้พวกเราตื่นตั้งแต่ตีสี่ แต่รถเกิดเสียเวลา จึงทำให้ล่าช้าไป ๑ ชั่วโมง มาถึงโครักขปุร์ ซึ่งเป็นเมืองที่เป็นจุดศูนย์กลางที่จะไปยังกุสินาราและลุมพินีวันได้ง่าย ราว ๑๑.๓๐ น. เมื่อเข้าที่พักและรับประทานอาหารกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็เดินทางต่อไปยังกุสินารา ช่วงระยะทางจากพาราณสีถึงโครักขปุร์และกุสินารานี้ ท่านพระมหาอำนวย ซึ่งท่านได้เดินทางมาด้วยกับท่านพระมหาวิจิตร จากวัดไทยพุทธคยา เพื่อมาทำธุระบางอย่างให้กับท่านเจ้าคุณพระธรรมมหาวีรานุวัตร ได้ร่วมขบวนไปกับคณะเรา และท่านก็ได้กรุณาอธิบายและเล่าเรื่องพุทธประวัติต่าง ๆ เป็นความรู้ให้พวกเราได้ฟังไปตลอดทาง ทำให้ไม่ค่อยเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางเท่าไรนัก

ณ กุสินารา ขณะนี้เรียกว่า กาเซีย บัดนี้ทางรัฐบาลอินเดียได้ปรับปรุงดูแลรักษาให้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นสวนร่มรื่น เรียกว่า สาลวโนทยาน ขณะที่คณะเราไปถึงบริเวณสาลวโนทยานนั้น เป็นเวลา

๑๖ นาฬิกาเศษ เป็นเวลาบ่ายมากแล้ว จึงไม่ค่อยมีผู้คนมากนัก ทำให้บริเวณสวนที่ร่มรื่นนั้นเงียบเชียบเยือกเย็น และวังเวง ได้ยินเสียงจั๊กจั่นบ้างเป็นครั้งคราว เดินมาตามทางเล็ก ๆ ไม่นานนักก็ถึงสถูปและวิหารมหาปรินิพพาน ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชได้มาสร้างไว้ และเมื่อมีการชำรุดทรุดโทรมหักพังไป ก็คงจะมีการต่อเติมเสริมแต่งต่อ ๆ กันมาจนกลายเป็นสถูปใหญ่ ซึ่งบัดนี้ก็ชำรุดทรุดโทรมต่อไปอีก และกำลังมีการซ่อมแซมอีก นั่งร้านต่าง ๆ ยังคงระเกะระกะอยู่ ภายในวิหารมหานิพพานนี้ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหินทรายปางพุทธไสยาสน์ปรินิพพาน ยาวประมาณ ๒๐ ฟุต หันพระเศียรไปทางทิศเหนือ และหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก มองดูคล้ายของจริง คือเสมือนพระพุทธองค์ยังคงบรรทมหลับอยู่ พวกเราเข้าไปกราบนมัสการปลงสังเวช ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนนั้นกำลังนึกอยู่ว่า ต้นสาละคู่ อยู่ตรงไหนนะที่บอกไว้ว่า พระพุทธองค์ทรงพระปรินิพพานใต้ต้นรังคู่หรือสาละคู่ น่าจะมีซากตรงไหนให้เห็นเหมือนอย่างต้นศรีมหาโพธิ์บ้าง

ขณะนั้นเอง ความเงียบวังเวงก็เข้าครอบงำบริเวณนั้น *สาละคู่ตั้งเด่นเป็นสง่า ใบดกหนา ดอกบานสะพรั่ง ส่งกลิ่นหวมรวยริน ภายใต้ร่มเงาของสาละคู่นี้ปรากฏแสงเป็นฉัพพรรณรังสีพวยพุ่งกระจ่างไปทั่วทั้งบริเวณ* ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งเตือนว่า **“จงนำดินศักดิ์ ณ สถูปที่ซึ่งพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานนี้ ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร จากนั้นคณะเราจึงได้ออกจากพระวิหารปรินิพพาน เดินอ้อมไปด้านหลัง เพื่อไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ตรงสถูปใหญ่นั้น

ขณะที่อาจารย์พรนำพวกเราจุดธูปเทียนกระทำพิธีชุมนุมเทวดาและนำสวดมนต์นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเงียบสงัดลงอีก เสียงปริเทวนาการดังแผ่วกระจาย และแล้วก็มีเสียงพึมพำกระหึ่มของผู้คนมากมายซ้อนทับมาว่า *“แม้ดวงอาทิตย์แห่งโลกจะลับขอบฟ้าไปแล้ว แต่แสงสว่างยังคงพวยพุ่งอยู่ดุจเดิม จงช่วยกันภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เพื่อทำลายภูเขาที่บดบังแสงอาทิตย์นั้นเถิด”* เมื่อคณะเราได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วก็พากันทอดผ้าป่ากับพระพม่าที่ท่านเฝ้าดูแลวิหารปรินิพพานนั้น แล้วก็เลยไปนมัสการมกุฏพันธนเจดีย์ ที่ซึ่งถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ซึ่งอยู่ห่างจากพระวิหารปรินิพพานออกไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร

ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบหกโมงเย็น ดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า จะด้วยอุปาทานหรือความสลดหดหู่ยังคงแผ่ซึมอยู่ในจิตใจหรืออย่างไร จึงมองเห็นดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้านั้น ส่องประกายพร่าเผือดอ่อนแรงลง ความมืดสลัวแห่งราตรีกำลังคืบคลานเข้ามา ณ ที่นี่เองข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่า ช่างเป็นสังเวชนียสถานโดยแท้ เพราะช่างเกาะกินความรู้สึกให้สลดสังเวชเห็นถึงความไม่เที่ยงแท้ของสิ่งทั้งปวง กงล้อแห่งความเกิดและความตายจะหมุนอยู่ชั่วกัลปาวสาน เป็นการหมุนโดยไม่มีทางเปลี่ยนแปลงแก้ไข ไม่ยอมชักช้าหรือรอคอย สวรรค์จะอยู่สูงขนาดไหน พื้นพิภพหรือนรกจะต่ำสักเพียงใด แต่กงล้อนั้นจะหมุนไม่รู้จักหยุดนิ่งอยู่ตลอดกาล พระพุทธองค์เป็นบุคคลแรกที่หลุดพ้นไปจากกงล้อแห่งวัฏฏะสงสารนี้ได้ ข้าพเจ้าได้ภาวนาแต่คำ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ.....

คณะเราเดินทางกลับที่พักที่โครักขปูร์ ด้วยความสลดหดหู่ใจและรำลึกถึงองค์พระศาสดา เพื่อเตรียมตัวไปยังลุมพินีวัน สังเวชนียสถานอีกแห่งหนึ่งในวันรุ่งขึ้นต่อไป

สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๔ ที่ไปถึงสุดท้าย

ลุมพินีวัน

๐๕.๓๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ออกจากที่พักที่โครักขปูร์ เพื่อไปยังสวนลุมพินีวันซึ่งอยู่ในเขตประเทศเนปาล มาถึงด่านเนาว์กราตอน ๐๙.๓๐ น. คุณปิยะวรรณนำหนังสือเดินทางจากทุกคนไปขอผ่านเข้าเมืองจากเจ้าหน้าที่ด่าน ดังนั้นกว่าจะมาถึงบริเวณลุมพินีวันก็เกือบจะ ๑๑ นาฬิกา ร ะยะทางที่ผ่านมามีแต่ฝุ่นละอองมากมายจนแทบจะหายใจไม่ออก บางคนบอกว่า เส้นทางนี้นั้นถ้าทัศนวิสัยดี ๆ จะมองเห็นเทือกเขาหิมาลัย จะด้วยเป็นเพราะอากาศร้อนฝุ่นมากทัศนวิสัยก็ไม่ค่อยจะดีนัก จึงทำให้มองไม่เห็นสิ่งใดที่เจริญตาเจริญใจได้เลยนอกจากความแห้งแล้ง ความสลดหดหู่แล่นเข้าสู่จิตใจอีก หวนรำลึกขึ้นมาได้ว่ากำลังจะไปนมัสการสังเวชนียสถาน จะหาความรื่นรมย์มาจากที่ใดเล่า ถ้าจะมามัวนึกถึงแต่ความสะดวกสบายแล้ว สถานที่นี้จะเป็นสังเวชนียสถานได้อย่างไร นึกขึ้นมาเท่านั้นเอง ความรู้สึกก็วูบดิ่งลง ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *มองเห็นเทือกเขาหิมาลัยสูงตระหง่านเป็นทิวยาวเหยียด แมกไม้หนาทึบบกปิดไหล่เขาเบื้องต่ำเสียหมดสิ้น และคงยังคลุมต้นแม่น้ำหลายสายไว้มิดชิด แต่ถึงกระนั้นก็ยังรู้สึกถึงความชุ่มชื้นเย็นฉ่ำ และเสียงไหลเอื่อยของลำน้ำ รอบข้างต้นไม้ใหญ่ใบดกหนานานาพันธุ์ ออกดอกสะพรั่งหลากสีประดับป่าให้สวยงามและหอมหวน เมื่อลมพัดก็โปรยปรายดอกลงมาแซมกอหญ้าเขียวขจีประดุจพรมอันอ่อนนุ่มประดับด้วยดอกไม้เล็กบ้างใหญ่บ้างสีต่าง ๆ บรรยากาศมีแต่ความสดชื่นรื่นรมย์ ในบรรดาเหล่าไม้นานาพันธุ์เหล่านี้มีอยู่ต้นหนึ่งลำต้นใหญ่มหึมา แผ่กิ่งและใบเขียวชอุ่มหนาทึบ และดอกขาวนวลดุจปุยหิมะโปรยหล่นปกคลุมพื้นหญ้าให้ร่มรื่น และแล้วแสงฉัพพรรณรังสีก็สว่างกระจ่างสดใสขึ้นทันใด ณ ร่มไม้นั้น ดอกไม้ทุกชนิดก็พลอยเปล่งประกายเจิดจ้าขึ้นด้วย แล้วทั้งบรรยากาศก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า* **พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...**ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า “จงนำดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ตรงจุดซึ่งรองรับพระบาทพระพุทธองค์จุดแรกนี้ ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง รถได้แล่นมาเกือบถึงทางเข้าอาณาเขตบริเวณสวนลุมพินีวันพอดี ลงจากรถยังรู้สึกตัวเบาลอยและเลื่อนลางเดินตามคณะโดยไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก กำลังนึกอยู่ในใจว่า ตรงจุดไหนกันนะที่พระพุทธองค์ประทับรอยพระบาทบนพื้นพิภพเป็นจุดแรก พลันความรู้สึกก็ดิ่งวูบลึกลง *มองเห็นแสงสว่างเป็นลำพุ่งตรงสูงขึ้น และมีลำแสงพุ่งลงมาสะท้อนย้อนรับกัน ณ ตรงต้นโพธิ์ใหญ่ริมสระน้ำเยื้องตรงกันข้ามกับวิหารมายาเทวี* ข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรว่า พวกเราจะต้องไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากตรงใกล้ต้นโพธิ์นั้น อาจารย์พรบอกว่า *“ทำไมไม่เอาที่ต้นโพธิ์ต้นที่อยู่ติดกับวิหารมายาเทวีนี้ล่ะ”* ข้าพเจ้าไม่ได้

พูดตอบสิ่งใด เพราะไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก แต่ก็เดินตรงไปยังต้นโพธิ์ริมสระที่สันนิษฐานกันว่าคือสระโบกขรณีนั้น แล้วอาจารย์พรก็นำคณะเราจุดธูปเทียน ชุมนุมเทวดาสวดมนต์และนำนั่งสมาธิ ขณะที่กำลังนั่งสมาธิอยู่ที่ใต้ร่มโพธิ์นั้น พลันก็ปรากฏเสียงซ้อนเป็นคลื่นขึ้นมาผสมกับท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ...ว่า **“ณ สถานที่พระพุทธองค์ประสูติซึ่งเป็นสังเวชนียสถานแห่งสุดท้ายนี้ เป็นนิมิตหมายต่อไปว่า พระธรรมคำสั่งสอนอันได้มาจากการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ จะเป็นประทีปส่องทางให้สัตว์โลกดำเนินตามไปสู่สันติ โลกซึ่งถูกครอบคลุมด้วยความมืดมิดมานานจะสว่างไสวขึ้น ชีวิตของสิ่งงอกงามทั้งปวง ตลอดจนชีวิตของพื้นพิภพ ภูเขาและท้องฟ้าอันศักดิ์สิทธิ์ จะสดใสชุ่มฉ่ำเมื่อแสงแห่งธรรมฉายส่องสว่างขึ้น จงยึดมั่นพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...”** เมื่อได้ดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว พวกเราก็พากันมารับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งคุณปิยะวรรณจัดหาไว้ให้ที่วัดเนปาล จากนั้นก็ได้รวบรวมจตุปัจจัยทอดผ้าป่า แล้วพวกเราก็จากลุมพินีวัน สถานที่พระพุทธองค์ประสูติมาด้วยความคิดคำนึงที่แตกต่างกันออกไปตามพื้นเดิมของแต่ละคน

ตอนขากลับนี้ คุณปิยะวรรณได้พาพวกเราแวะชมโบราณสถานอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งสันนิษฐานกันว่าคือเมืองกบิลพัสดุ์ และวัดนิโครธาราม บริเวณนี้สวยงามด้วยทุ่งสีเหลืองทองของดอกมาสตาด มองดูเหลืองอร่ามไปจนสุดสายตา ณ ที่ซากวัดนิโครธารามมีข้าวสารดำด้วย พวกเราได้หากันเก็บมาคนละกำ ๒ กำมือ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิดูก็ไม่พบสิ่งใด จึงไม่ทราบแน่ชัดว่าถูกต้องเพียงใดจากคำสันนิษฐานนั้น กว่าคณะเราจะถึงที่พักโครักขปูร์ก็ตกเข้าไปทุ่มเศษ ทำเอาเหน็ดเหนื่อยไปตาม ๆ กัน แต่แม้กระนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังคงอึงอลและห้อมล้อมอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... ตลอดเวลา

ขณะที่เรากำลังร่วมรับประทานอาหารค่ำกันอยู่นั้น คุณสุภาณีก็เอ่ยขึ้นกับข้าพเจ้าเบา ๆ ว่า “วันนี้วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน วันเกิดครบห้ารอบของคุณลุง (ซึ่งหมายถึงอาจารย์พร) นี่นา” คุณปิยะวรรณจึงพาพวกเราร้องเพลง Happy Birthday แล้วคุณสุรภีย์ก็เอ่ยขึ้นมาบ้างว่า “ดิฉันก็เกิดวันนี้เหมือนกัน” เสียงใครคนหนึ่งเอ่ยขึ้นว่า *“ช่างเป็นเรื่องอัศจรรย์ที่วันนี้เป็นวันที่พวกเราไปนมัสการสังเวชนียสถาน สถานที่พระพุทธองค์ประสูติในวันที่ตรงกับวันเกิดของคนในคณะเราได้ ช่างเลือกวันเกิดให้มาตรงกับวันที่จะมาสถานที่ประสูติจริงเชียว”* จนแม้ขณะที่กำลังร้องเพลงอวยพรวันเกิดนั้น เสียง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....ก็ยังชัดเจนแจ่มใสแทรกซ้อนขึ้นมา จนกระทั่งเข้านอน ก่อนที่จะเคลิ้มหลับไปด้วยความเหน็ดเหนื่อย

เชตวันมหาวิหาร สาวัตถี

สถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ประทับนานที่สุด

แม้กระทั่งตื่นนอนในตอนเช้า เสียงท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ก็ยังคงอบอวลอยู่ในบรรยากาศรอบตัวนั้น คณะเราออกเดินทางจากโครักขปูร์ ตอน ๐๕.๓๐ น. ของวันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน

๒๕๒๒ เพื่อเดินทางต่อไปยังวัดเชตวัน เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล ของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในสมัยครั้งพุทธกาล ความรู้สึกของคนอื่น ๆ จะเป็นเช่นไรนั้น ข้าพเจ้าไม่อาจจะคาดคิดได้ แต่สำหรับตัวข้าพเจ้าเองมีแต่ความรู้สึกปีติอิ่มเอิบ จิตใจแจ่มใส ทุกสิ่งรอบข้างดูสดใสไปทั้งหมด เห็นได้ชัดว่าเมื่อเสร็จสิ้นการนมัสการสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง ซึ่งพระพุทธองค์เคยตรัสกับพระอานนท์ว่า

“ดูก่อนอานนท์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา จักมาด้วยความเชื่อว่า พระตถาคตประสูติในที่นี้ก็ดี พระตถาคตตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่นี้ก็ดี พระตถาคตทรงยังอนุตตรธรรมจักรให้เป็นไปในที่นี้ก็ดี พระตถาคตเสด็จปรินิพพานแล้วด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุในที่นี้ก็ดี ก็ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่งเที่ยวจาริกไปยังเจดีย์มีจิตเลื่อมใส จักทำกาละลง (คือตาย) ชนเหล่านั้นทั้งหมดเบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

ข้อความนี้อาจารย์พรบอกว่า มีอยู่ในหนังสือพระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ ทีฆนิกาย มหาวรรค หน้า ๑๖๓ นี้นั้นมีความหมายลึกซึ้งเพียงใด ทำไมสถานที่อื่น ๆ จึงไม่เรียกว่าสังเวชนียสถาน ทำไมจะต้องจำเพาะทั้งสี่แห่งนี้เท่านั้น และทำไมสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่งนั้น กุลบุตรมีศรัทธาควรจะเห็น และเมื่อผู้ใดได้ไปเห็นแล้ว เมื่อตายก็จะได้ไปสวรรค์ สำหรับผู้ที่มีถิ่นฐานบ้านช่องอยู่ตรง ณ จุดสังเวชนียสถานเอง ตายแล้วจะได้ไปสวรรค์หรือไม่ หรือถ้าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์มีอยู่จริง ทำไมไม่รักษาสถานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งนี้ให้คงสภาพถาวรอยู่ได้ ทำไมจะต้องถูกทำลายด้วยความหลงผิดของคนมืดบอด ยิ่งคิดคำนึงก็ยิ่งเกิดความสลดสังเวชเห็นความไม่แน่นอนของสิ่งทั้งปวง ในสภาพรอบกายนี้ไม่มีสิ่งใดคงอยู่ยืนยง หากทุกสิ่งเกิดขึ้นและผ่านไปในไม่ช้าเพื่อผันแปรเป็นอย่างอื่น ไม่เคยนิ่งเฉยหรือคงสภาพเดิม ทั้งนี้เป็นกงล้อแห่งความเปลี่ยนแปลงอันจะดำรงอยู่ชั่วกัลปาวสาน

ความรู้สึกของข้าพเจ้าดื่มด่ำลง เสียงท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ก็ยังคงติดตามแทรกซ้อนอยู่ในทุกหนทุกแห่งที่ผ่านไป ได้ยินเสียงคลื่นจากทั่วสารทิศแทรกผสมมากับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ นั้นว่า **“ในยามที่ดวงจันทร์โผล่ขึ้นมาเหนือท้องฟ้ามีแต่ความสงบเยือกเย็น แสงที่สาดลงมาจะก่อให้เกิดความฝันอันละมุนละไมยิ่งขึ้น คล้ายคลึงกับความนิ่มนวลของปุยฝ้ายที่ตกลงมายังพื้นดิน แต่ในยามที่ดวงอาทิตย์โผล่ขึ้นมาอย่างทรงอำนาจ แสงนั้นจะสาดส่องไปทั่ว ทำลายสิ่งที่ถูกบดบังนั้นให้กระจ่างแจ้ง แสงธรรมของพระพุทธองค์จะฉายส่องทำลายกงล้อแห่งความเปลี่ยนแปลงนั้น จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทธ สรณ คจฺฉามิ... และจงรับพลังแห่งความมั่นคง ณ เชตวันมหาวิหารนั้นเถิด เพราะพระพุทธองค์ประทับนานที่สุดเพื่อประกาศพระสัทธรรม”**

ข้าพเจ้านั่งมาในรถตลอดระยะทางจากโครักขปุร์ถึงประตูทางเข้าวัดเชตวัน คล้ายหลับแล้วฝันไปหรือบางทีก็คล้ายครึ่งหลับครึ่งตื่น ทำหรือพูดกับชาวคณะที่ไปด้วยกันนั้นโดยไม่ค่อยจะเป็นตัวของตัวเองนักมารู้สึกตัวเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ ก็ตอนที่ทุกคนลงจากรถแล้วพากันเดินเข้าประตูเชตวันมหาวิหารนั่นเอง ด้วยความตื่นตะลึงและคิดอยู่เสมอ ตั้งแต่เกิดความอยากที่จะเดินทางมาประเทศอินเดียว่าอยากเห็นเชตวันมหาวิหาร ซึ่งอนาถบิณฑิกเศรษฐีสร้างถวายพระพุทธองค์ และพระพุทธองค์ประทับนานที่สุด ตลอดระยะเวลาที่ประกาศพระพุทธศาสนา ๔๕ พรรษานั้น พระองค์ประทับอยู่ที่เชตวันมหาวิหารนี้ถึง ๑๙ พรรษา

เชตวันมหาวิหารในยามนี้ ที่มองเห็นด้วยตาเนื้อของมนุษย์ธรรมดา มีอาณาบริเวณกว้างขวางมาก มีรั้วรอบขอบชิดเป็นสวนมีต้นไม้ร่มรื่น เสมือนเมือง ๆ หนึ่ง ทางรัฐบาลอินเดียให้ความดูแลรักษาอย่างดี เป็นโบราณสถานที่สำคัญยิ่ง ซากปรักหักพังของตัวอาคารวิหารที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์ ตั้งแต่สมัยครั้งพุทธกาลคงเหลืออยู่ให้ดูมากมาย แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองมหาศาลในอดีต เดินลึกเข้าไปเรื่อยตามถนนทางเดินจะมองเห็นซากพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์ กุฏิของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอานนท์ พระมหากัสสป พระสิวลี พระราหุล และพระอุบาลี เป็นต้น รวมทั้งต้นอานันทโพธิ์ต้นใหญ่ใบดกหนาร่มรื่น ท่านพระมหาอำนวยอธิบายและชี้ให้ดูไปเรื่อย ๆ ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่ค่อยจะรับรู้สิ่งใดภายนอกเลย จนแม้แขกอินเดียคนหนึ่งซึ่งเฝ้าอยู่ที่บ่อน้ำใกล้พระคันธกุฎีของพระพุทธองค์นั้น ตักน้ำจากบ่อขึ้นมาให้พวกเราดื่ม และท่านพระมหาอำนวยบอกว่า บ่อน้ำนี้ศักดิ์สิทธิ์มาก มีมาตั้งแต่สมัยครั้งพุทธกาล แม้พระพุทธองค์เองก็เคยทรงใช้สอยน้ำในบ่อนี้ พวกเราทุกคนตื่นเต้นและดื่มน้ำล้างหน้ากันเป็นการใหญ่ ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างอึงอลสับสนจนรู้สึกปวดศีรษะ ข้าพเจ้าจึงนั่งลงข้างบ่อน้ำนั้นและไม่สนใจกับสิ่งใดทั้งสิ้น หลับตาสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ไม่นานก็รู้สึกเบาสบายแสงสว่างเจิดจ้าฉายแสงอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศขณะนั้น พร้อมกับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ก็ดังห้อมล้อมอยู่ตลอดเวลา ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า **“จงนำดินศักดิ์สิทธิ์จากพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์ และพระอรหันตเจ้าทั้งหลายไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย แล้วจงทำจิตใจให้สงบว่างรับพลังจากพระคันธกุฎีนั้นด้วย”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและทุกคน พวกเราจึงได้ดินศักดิ์สิทธิ์ ณ ใต้ต้นโพธิ์ใกล้พระคันธกุฎีของพระพุทธองค์ แล้วทุกคนก็มานั่งสมาธิภายในพระคันธกุฎีด้วย จากนั้นก็พากันมาดื่มน้ำล้างหน้าที่บ่อน้ำนั้นอีก เสร็จแล้วอาจารย์พรก็ได้เดินไปนมัสการตามกุฏิพระอรหันต์อื่น ๆ อีกหลายแห่งเพื่อเก็บดินศักดิ์สิทธิ์มาผสมรวมไปด้วย

เมื่อทุกอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้พากันมารับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งคุณปิยะวรรณจัดไว้ให้ทุกคนดูสดชื่นสบาย นั่งรับประทานอาหารกัน ณ ที่เชตวันมหาวิหาร เมื่ออิ่มหนำสำราญกันดีแล้ว ก็ไปชมสถานที่ซึ่งสันนิษฐานกันว่า เป็นบ้านของท่านเศรษฐีอนาถบิณฑิกะ บ้านของท่านพราหมณ์บิดาของพระองคุลิมาล สถานที่เหล่านี้ข้าพเจ้าไม่มีสัมผัสใดในโลกทิพย์เลย จากนั้นคณะเราก็ได้มาที่วัดลังกาซึ่งตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับเชตวันมหาวิหารนั้น ทอดผ้าป่ากับพระลังกา ขณะที่พระท่านอนุโมทนา และพวกเราน้อมใจแผ่เมตตานั้น ความรู้สึกก็ดื่มด่ำเข้าสู่สภาวะซึ่งมีแต่ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ความรู้สึกของคนอื่นอาจจะรู้สึกเบื่อหน่ายว่า ทำไมนะคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ช่างมีมากมายเหลือเกิน กล่าวหรือเอ่ยถึงสักครั้งสองครั้งก็รู้เรื่องแล้ว ช่างซ้ำซากเสียจริง ๆ แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าแล้ว คำ ๆ นี้ช่างไพเราะจับใจเหลือเกิน ทุกหนทุกแห่งที่พระพุทธองค์บรมศาสดาของเราเสด็จพระราชดำเนินผ่านประทับรอยพระพุทธบาทลงไป ณ ที่แห่งนั้นจะห้อมล้อมอบอวลอยู่แต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...และแล้วแสงสว่างเจิดจ้าอยู่ทั่วไป แต่เพราะกาลเวลาล่วงไปนานเข้า พลังแห่งความหลงผิด ความมืดบอดของมวลมนุษย์ชาติได้เข้าบดบัง แต่แม้กระนั้นแสงสว่างของพระพุทธองค์ก็ไม่เคยเศร้าหมองลงเลย ยังคงฉายแสงสว่างสำหรับผู้แสวงหาเสมอ และจะนำพาผู้นั้นให้หลุดไปจากกงล้อแห่งสังสารวัฏตลอดทุกกาลสมัย

๑๕.๓๐ น. ขณะที่ออกจากเชตวันมหาวิหารมา เสียงพึมพำของผู้คนมากมายยังผสมคละเคล้าติดตามมาว่า **"รูปร่างอันลวงตาของสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ และความเคลิบเคลิ้มหลงผิดในกาลเวลาจะหลุดพ้นไป เมื่อมองเห็นว่าอัตตาที่คงอยู่ยืนนาน โดยเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จักสิ้นสุดนี้ จะดับลงได้เมื่อปล่อยใจให้เป็นอิสระ แล้วแสงสว่างภายในจิตใจจะฉายรัศมีจ้าจำรัสเพราะรู้แจ้งความจริงของสิ่งทั้งปวง"** ข้าพเจ้าคิดขึ้นเองว่า เสียงเหล่านี้จะเป็นพลังคำสั่งสอนของพระพุทธองค์สมัยเมื่อพระองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ได้สั่งสอนเวไนยสัตว์นั้นยังคงอยู่หรืออย่างไร รถยังคงนำคณะเราแล่นไปเรื่อย ๆ เพื่อไปค้างคืนยังเมืองลักเนาว์เมืองหลวงของแคว้นอุตรประเทศ แล้วต่อสว่างรุ่งเช้าก็จะเดินทางไปสังกัสสนคร สถานที่ซึ่งกล่าวไว้ว่า เป็นที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์ ตอนไปเทศนาโปรดพระพุทธมารดา เสียงท่านพระมหาอำนวยก็ยังคงอธิบายเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ให้ฟังไปตลอดระยะทาง แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังคงกึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา

สังกัสสนคร

คณะเราออกจากลักเนาว์ตั้งแต่ตีห้า คือเช้ามืดตามเคย จึงมองไม่เห็นสิ่งใดเลยในลักเนาว์นี้เพราะมาถึงก็เกือบยี่สิบนาฬิกาค่ำมากแล้ว เห็นแต่แสงไฟและตึกรามบ้านช่องเป็นเงาตะคุ่มในความสลัวของราตรี ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจตัวเองว่า ทำไมนะความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างมีแต่ความรุ่มร้อน ทั้ง ๆ ที่โรงแรมที่พักก็ชั้นดี อาหารก็อย่างดี แต่มีความรู้สึกว่าไม่มีความสุขเอาเสียเลย ข้าพเจ้าบ่นกับคุณผ่องผิวและคุณสุภาณีซึ่งพักอยู่ห้องเดียวกัน จนทำให้ทั้งสองคนพลอยอึดอัดและรุ่มร้อนตามไปด้วย แม้กระนั้นในจิตใจของข้าพเจ้าก็ภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แต่ในบรรยากาศรอบข้างไม่มีเสียงท่วงทำนองอันอ่อนหวานกระหึ่มชวนให้เกิดศรัทธา และความสุขอย่างลึกซึ้งเหมือนที่อื่น ๆ เท่าที่ผ่านมา จะมีบ้างก็เป็นครั้งคราว แต่ช่างแผ่วเบาเหลือเกินจนแทบจะไม่ได้ยิน นอกจากจะตั้งใจฟังอย่างแท้จริงเท่านั้น

ขณะที่เคลิ้มหลับไปจึงได้พบแต่หมอกควันตลบอบอวลชวนอึดอัด ผู้คนมากมายชุลมุน ในความรู้สึกขณะนั้นบอกว่า ผู้คนเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นชาวมุสลิมทั้งสิ้น ข้าพเจ้าพยายามนึกแผ่เมตตา และนึกขออนุญาตขอพักพิงสักชั่วคืน ความอึดอัดทั้งหลายจึงค่อยคลายไป

จนเช้าวันอังคารที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ขณะที่รถแล่นออกจากลักเนาว์ เพื่อไปสังกัสสนครนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ทราบว่า ลักเนาว์ที่พวกเราพักค้างคืนนั้นเป็นเมืองของชาวมุสลิมมานานแล้วหลายร้อยปี เพราะขณะที่รถแล่นออกจากที่พักไปตามถนนสายต่าง ๆ ในลักเนาว์ก่อนจะถึงสังกัสสนครนั้น ท่านพระมหาอำนวยได้ให้คำอธิบายถึงความเป็นมา และชี้ให้ดูพระราชวังเก่าของกษัตริย์ราชวงศ์โมกุล ซึ่งใหญ่โตมโหฬารมาก และชี้ให้ดูมัสยิดต่าง ๆ ข้าพเจ้าไม่ได้คิดอะไรมากนัก นอกจากยังคงนึกแผ่เมตตาอยู่เช่นเดิม

ระยะทางจากลักเนาว์ถึงสังกัสสนครนั้นไกลโขทีเดียว และช่วงระยะทางก็แห้งแล้ง ฝุ่นมาก ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายเอาเสียเลยจนต้องรับประทานยา ยิ่งถึงตรงที่ถูกสันนิษฐานว่าคือสังกัสสนครนั้นราว ๑๔.๐๐ น. อากาศยิ่งร้อนและแห้งแล้ง ซากที่ถูกเรียกว่าเป็นสถานที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์ หลังจากโปรดพระพุทธมารดาบนดาวดึงส์เทวโลกแล้วนั้น ชาวฮินดูได้ขึ้นไปสร้างรูปศิวลึงค์คร่อมทับไว้ และขณะที่คณะเราไปถึงนั้นก็กำลังทำพิธีกันอยู่ เปิดเพลงใส่เครื่องขยายเสียงดังลั่นหาความสงบไม่ได้เลย ข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิ แต่ก็ไม่เป็นผลเพราะบรรยากาศมีแต่ความเร่าร้อน ในความรู้สึกบอกว่าจะต้องเป็นการสันนิษฐานผิดอย่างแน่นอน สถานที่แห่งนี้คงไม่ใช่สถานที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์ เพราะช่างไม่มีความเยือกเย็นอะไรหลงเหลืออยู่ให้ได้รับสัมผัสบ้างเลย แต่เท่าที่ได้มีการสันนิษฐานกันไว้ว่าเป็นสถานที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์เช่นนั้น ก็คงเป็นเพราะว่ามีเสาซึ่งเข้าใจกันว่าเป็นเสาของพระเจ้าอโศกมหาราชมาสร้างไว้ ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีรูปสิงห์บนหัวเสา แต่สำหรับที่สังกัสสนครนี้ ทำเป็นรูปช้างยืนบนหัวเสา ซึ่งแกะเป็นรูปดอกบัวคว่ำอยู่บนแท่นนี้ เมื่อไม่มีสิ่งใดที่น่าสนใจนัก คณะเราก็ออกเดินทางย้อนกลับมาทางเดิม เพื่อเข้าเส้นทางที่จะต่อไปยังเมืองอัครา เพื่อไปชมทัชมาฮาล อนุสาวรีย์แห่งความรักอันบันลือโลกต่อไป

อันที่จริงเรื่องราวของการสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยพระบาทพระศาสดา ควรจะจบลงเพียงเท่านี้ เพราะการเดินทางต่อไปคณะเราเริ่มออกนอกเส้นทางบ้างแล้ว แต่ตามกำหนดการของคณะเราที่พระองค์ทรงกำหนดยังไม่จบลง พระองค์คงต้องการที่จะให้คณะเราได้ไปเห็นสิ่งต่าง ๆ ต่อไปอีก ข้าพเจ้าจึงขอบันทึกเล่าประสบการณ์ไว้รวมในที่เดียวกันนี้ทั้งหมด

อัครา ทัชมาฮาล สุสานรักอันเลื่องลือ

ขณะที่รถแล่นใกล้เมืองอัคราเข้าไปเรื่อย ๆ นั้นเป็นเวลายามเย็น ดวงอาทิตย์ค่อย ๆ โรยแสงอ่อนลง ท่านพระภิกษุญาติกล่าวขึ้นว่า *“ถ้าไปถึงอัคราแล้วทันตอนพระอาทิตย์ตก แสงสีทองจับทัชมาฮาลสวยยิ่งนัก”* ทำเอาคนฟังอยากเห็นขึ้นมาทันใด และนึกในใจเร่งให้ขับรถเร็วเข้า จะได้ไปทันเห็นทัชมาฮาลตอนพระอาทิตย์ตก แต่ให้นึกเท่าไรคนขับรถก็ยังคงขับไปเรื่อย ๆ อย่างใจเย็นตามเคย ตั้งแต่มาอินเดียนี่ข้าพเจ้าจึงได้เห็นว่าคนอินเดียใจเย็นที่สุด ทุกคนจะขับรถเร็วไม่เกิน ๔๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ส่วนมากจะขับเพียง ๓๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง นั่งไปนาน ๆ ระยะทางไกล ทำให้ง่วงนอนอย่างพิลึกเลยทีเดียว กำลังนึกถึงอะไรเพลิน ๆ พร้อมทั้งนึกปลงว่ากว่าจะถึงอัคราก็ต้องค่ำมืดอีกตามเคย เสียงท่านพระมหาอำนวยก็ยังคงบรรยายความรู้ต่าง ๆ ของท่านให้ญาติโยมในรถได้ฟังต่อไป โดยท่านกำลังเล่าถึงความเป็นมาของทัชมาฮาล และเล่าเรื่องประวัติราชวงศ์โมกุล รู้สึกว่าท่านไม่ค่อยจะศรัทธาและเลื่อมใสในความรักซึ่งกลายมาเป็นอนุสาวรีย์ที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกชิ้นนี้เอาเสียเลย

ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มดิ่งลึกลง มองเห็นผู้คนมากมายเดินกันอยู่ขวักไขว่ ล้วนแต่งตัวสวยงามหลากสีใส่เครื่องประดับแพรวพราวไปทั้งตัว มีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย และเป็นชาวอินเดียทั้งหมด และในกลุ่มคนมากมายนั้นมีชายหญิงคู่หนึ่งแต่งตัวสวยงามมากแตกต่างจากคนอื่น ๆ ผู้ชายแต่งกายด้วยอาภรณ์สีขาว ผ้าโพกผมสีแดง ประดับด้วยเพชรนิลจินดาสวยงามมาก และผ้าพันรัดเอวก็สีแดง สำหรับผู้หญิงแต่งกายด้วยอาภรณ์สีแดงขลิบทอง ใส่มงกุฎและผ้าคลุมหน้าสีขาวขลิบด้วยดิ้นเงินยาวลงมาถึงพื้นดิน เดินเกี่ยวก้อยกันห่างไป โดยมีผู้คนมากมายนั้นเดินตาม เสียงกรุ๊งกริ๊งจากกำไลข้อมือและข้อเท้ากระทบกันเป็นจังหวะแผ่วเบา พร้อมทั้งได้ยินเสียงขัดแย้งกับคำบอกเล่าซึ่งเคยได้ยินได้ฟังมาเป็นใจความว่า *สุสานรักทัชมาฮาลสร้างด้วยความรักอันอ่อนหวาน ไม่ได้สร้างด้วยเลือดและน้ำตาอย่างที่บันทึกไว้นั้นเลย*

ข้าพเจ้าสะดุ้งรู้สึกเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ จึงรำลึกได้ว่า ขณะที่กำลังนั่งรถกลับลงจากดาร์จีลิ่ง คุณนวลจันทร์ได้เล่าให้ฟังไว้ว่า “เมื่อสร้างทัชมาฮาลเสร็จแล้วชาร์จาฮาล ได้สั่งให้ควักลูกตาและตัดมือช่างทั้งหมด เพราะไม่ต้องการให้จำไปสร้างที่อื่นอีก ทัชมาฮาลจะต้องมีที่นี่แห่งเดียวเท่านั้น แต่คุณนวลจันทร์ก็ได้ทิ้งท้ายไว้ว่า เรื่องนี้เท็จจริงอยู่ที่คนเล่านะ นี่ก็จำเขามาอีกทอดหนึ่ง และยังย้ำอีกว่า อย่างไรก็ตามทัชมาฮาลสวยงามมาก เป็นงานที่ทำขึ้นอย่างประณีตบรรจง การแกะสลักหินอ่อนเป็นม่าน เป็นดอกกุหลาบอ่อนพริ้วดูราวกับของจริงแทบอยากจะเด็ดติดมือมา ไม่น่าว่าจะทำขึ้นได้จากหินอ่อนซึ่งแข็งมากเช่นนั้นได้เลย การประดับเพชรพลอยก็ทำอย่างประณีต โดยแกะสลักหินอ่อนแล้วจึงฝังเพชรพลอยลงไปในนั้น ไม่ใช่นำไปแปะไว้เฉย ๆ หรือทาสีให้เป็นสีต่าง ๆ” ฟังแล้วเกิดความรู้สึกอยากจะได้เห็นอย่างยิ่ง

กว่ารถจะมาถึงที่พักในเมืองอัคราก็ตกเข้าไปทุ่มเศษอีกตามเคย จึงเป็นอันว่าพวกเราไม่มีโอกาสได้เห็นทัชมาฮาลตอนพระอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงวนเวียนครุ่นคิดถึงอยู่แต่กับเรื่องราวของทัชมาฮาล และภาพของชายหญิงที่กำลังเดินเกี่ยวก้อยกันอย่างมีความสุข และมีคนอื่น ๆ เดินตามอย่างชื่นชมนั้น ยังคงติดตาอยู่ไม่รู้ลืม แม้คนอื่นในคณะเราที่เดินทางไปด้วยกัน จะไม่มีใครตื่นเต้นที่จะได้เห็นทัชมาฮาลหรือบางคนบอกว่า ถึงแม้ทัชมาฮาลจะเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชิ้นหนึ่งของโลกก็ตาม แต่ก็เป็นเพียงฮวงซุ้ยที่ฝังศพธรรมดา ๆ นี่เอง ทำตื่นเต้นไปได้ หรือบางคนบอกว่าถึงอย่างไรทัชมาฮาลก็เป็นเพียงแค่สิ่งซึ่งสร้างขึ้นมาจากการเห็นแก่ตัวของคน ๆ หนึ่ง แล้วทำให้คนอีกนับเป็นหมื่นเดือดร้อนเพราะต้องการสนองความต้องการของตัว ฟังดูแล้วไม่มีใครพูดถึงในทางที่ดีของทัชมาฮาลเลย แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ช่างไม่คล้อยตามไปเลย แต่ยิ่งอยากจะเห็นอยากจะได้สัมผัสยิ่งขึ้น

ขณะที่กำลังครุ่นคิดอยู่นั้น พลันก็แว่วเสียงท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ก้องกังวานกระหึ่มมาในบรรยากาศรอบข้างนั้น พร้อมกันนี้ก็มีเสียงผสมซ้อนมากับท่วงทำนองนั้นว่า **“สำหรับผู้ที่เข้าถึงจุดสูงสุดของสิ่งไหนก็ตาม จะได้พบความสุข ความประณีตบรรจง และประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นตามสมควรแก่ความลึกซึ้งของสิ่งนั้นเสมอ แต่แม้จะมีความสุขสำราญปานใด ก็เสมือนถูกจองจำอยู่ในเครื่องพันธนาการแห่งความปรารถนา จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...”**

เมื่อเข้าที่พักกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านพระภิกษุญาติมาบอกว่า “จะพาไปดูทัชมาฮาล เพราะทัชมาฮาลในยามค่ำคืนก็สวยมากเหมือนกัน ถึงแม้จะไม่ใช่คืนซึ่งพระจันทร์เต็มดวงก็ตาม แล้วตอนเช้าไปดูอีกทีหนึ่ง จะได้เปรียบเทียบกันทั้งกลางคืนและกลางวัน” พวกเราติดตามท่านญาติไปกันหลายคน แต่โชคไม่ดีประตูทางเข้าทัชมาฮาลปิดเสียแล้ว จึงเป็นอันว่าพวกเราจะได้เห็นทัชมาฮาลเฉพาะตอนเช้าเท่านั้น

๐๖.๐๐ น. วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ถึงทัชมาฮาลตอนพระอาทิตย์กำลังขึ้นสาดแสงสีทองลูบไล้โดมทัชมาฮาลสีขาวกระจ่าง ช่างสวยงามละมุนละไมอ่อนหวานน่าสัมผัสเหลือเกิน ทำให้มองเห็นถึงความรู้สึกของคนที่เข้าถึงความรัก แล้วแสดงออกมาให้คนอื่นสามารถสัมผัสได้ด้วยความรู้สึกนั้นว่าความรักนั้นเป็นสิ่งประณีตอ่อนหวาน สวยงาม น่าทะนุถนอมเพียงใด ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังตะลึงอยู่กับทัชมาฮาลเบื้องหน้า ก็ได้เห็นภาพของชายหญิงซึ่งได้เห็นแล้วแต่วันวาน กำลังเดินเกี่ยวก้อยกันอยู่ท่ามกลางสายหมอกในตอนเช้านั้น พร้อมทั้งได้ยินเสียงสั่นพร่าห้อมล้อมอยู่รอบตัวว่า

“
สิ่งที่เห็นนี้จะเป็นประจักษ์พยานได้ว่า
ไม่ได้เกิดขึ้นจากความโหดร้ายทารุณ หรือถูกบังคับเลย
สิ่งที่สวยงามจะต้องเกิดขึ้นจากจิตใจที่สบาย
ความรู้สึกที่ประณีตบรรจง
ทัชมาฮาลเกิดขึ้นจากความรักอันสูงส่ง
ที่ผู้ชายคนหนึ่งจะพึงมอบให้ได้ทั้งหมดแก่หญิงอันเป็นที่รัก
ทัชมาฮาลเป็นสัญลักษณ์ของความรักว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก
ทุกคนที่ได้ร่วมสร้างทัชมาฮาล
เกิดความปีติปราโมทย์ที่มีผู้ชื่นชมในฝีมือที่ได้ฝากไว้จนเป็นที่เลื่องลือ
”

ข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้อยตามกับเสียงที่ได้ยินนั้น พร้อมทั้งสำรวมจิตภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แล้วแผ่เมตตาอธิษฐานขอให้เหล่าเทพโอปปาติกะรวมทั้งซาร์จาฮาลจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่ผู้ก่อกำเนิดสุสานรักทัชมาฮาล เพื่อมอบแด่พระมเหสีสุดที่รัก พระนางมุมทัชมาฮาล ขอจงมีความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปสรวงสวรรค์เถิด ขอให้ทั้งสองพระองค์จงรับทราบไว้ด้วยว่า แม้จะมีใครก็ตามตำหนิว่า พระองค์ได้ทุ่มเททรัพย์มหาศาลของแผ่นดินเพื่อสนองความต้องการของตัวเองก็ตาม แต่บัดนี้สิ่งที่พระองค์ได้สร้างไว้ก็กำลังนำเงินมหาศาลมาสู่อินเดียเช่นเดียวกัน

คณะเราเดินชมทัชมาฮาลกันจนทั่วแล้ว ก็กลับมารับประทานอาหาร แล้วเตรียมตัวเดินทางต่อไปเดลฮี เพื่อนมัสการอนุสาวรีย์ของท่านมหาตมะคานธี มหาบุรุษของโลก และเป็นบิดาของชาวอินเดีย ผู้นำอินเดียยึดมั่นในหลักอหิงสา จนอินเดียหลุดพ้นจากอำนาจปกครองของคนอังกฤษได้

เดลฮี เมืองหลวงของอินเดีย

ออกจากอัคราเดินทางกว่าจะถึงเดลฮีก็ตกเข้าไปทุ่มเศษ มืดอีกแล้ว จึงเป็นอันว่าวันนี้ไปนมัสการท่านมหาตมะคานธีที่เดลฮีเก่าไม่ทัน ขณะที่กำลังรับประทานอาหารค่ำอยู่นั้น คุณปิยะวรรณก็มาบอกรายการว่า พรุ่งนี้จะต้องออกจากที่พักแต่เช้า ๐๕.๐๐ น. เพื่อเดินทางไปฤษีเกษและมัสซูรี่ ข้าพเจ้าจึงถามขึ้นว่า “แล้วจะไปนมัสการท่านมหาตมะคานธีตอนไหนล่ะ” คุณปิยะวรรณบอกว่า “เมื่อกลับจากมัสซูรี่แล้ว พวกเราจะต้องมาพักกันที่เดลฮีอีก จะพาไปตอนนั้น” คืนนั้นข้าพเจ้านอนไม่ค่อยหลับนัก รู้สึกกระวนกระวาย จนต้องเข้าสมาธิบอกพ่อฤษีว่า ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายเลย และกราบขอบพระคุณรำลึกถึงท่านมหาตมะคานธี ที่ท่านให้ความเมตตาคุ้มครองปลอดภัยมาตลอดระยะทาง คณะเราจะไปกราบนมัสการท่านตอนกลับจากมัสซูรี่แล้ว

ฤษีเกษ มัสซูรี่ เดลฮี

๐๕.๓๐ น. วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ออกจากที่พักที่เดลฮี มุ่งสู่ฤษีเกษถึงฤษีเกษตอน ๑๑.๓๐ น.พอดี รู้สึกผิดหวังมาก เพราะฤษีเกษที่วาดไว้ในมโนนึกนั้นว่าคงจะเป็นป่าหนาทึบมีแต่พวกนักพรต นักบวช ฤษีชีไพรอยู่กันตามใต้ต้นไม้นั่งบำเพ็ญเพียรอยู่ทั่วไป แต่ฤษีเกษที่เห็นด้วยตาในวันนี้เป็นเมือง ๆ หนึ่ง ตึกรามบ้านช่องผู้คนหนาแน่นมองไม่เห็นฤษีแม้คนเดียว นอกจากคนซึ่งแต่งตัวราวกับขอทาน เนื้อตัวสกปรกไม่มีอะไรน่าเลื่อมใสเลย ผ่านสถานที่จอแจไปรถเริ่มวิ่งขึ้นเขาสูง ผ่านเทวาลัยของฮินดูหลายแห่ง เมื่อมองย้อนหลังลงมาเห็นลำน้ำคงคาอยู่เบื้องล่างสวยงาม รถแล่นมาได้อีกหน่อยก็ต้องวิ่งเลียบระหว่างเขากับแม่น้ำ ลำน้ำตอนนี้น่าดูมาก เพราะอยู่ระหว่างเขาขนาบสองข้าง มองเห็นกรวดทรายริมฝั่งถนัดชัดเจน ท่านมหาอำนวยอธิบายและชี้ให้ดูว่านี่แหละคือต้นแม่น้ำคงคา ฟังแล้วทำให้เกิดความรู้สึกอยากจะลงไปสัมผัสต้นน้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ใสแจ๋วนั้น อาจารย์พรบอกว่า ขอให้รถหยุดเพื่อลงไปสัมผัสน้ำในแม่น้ำคงคาสักนิดหนึ่ง

ท่านมหาอำนวย ซึ่งท่านได้เคยมาอยู่และศึกษาหาความรู้เป็นต้นว่า วิชาโยคะจากฤษีเกษนี้นานพอสมควร ท่านจึงคุ้นเคยกับสถานที่ต่าง ๆ ที่ฤษีเกษนี้ ท่านได้บอกให้รถหยุด และพาพวกเราไปวัดฮินดูซึ่งท่านศิวานันทะได้มาสร้างไว้ มีนักศึกษาจากที่ต่าง ๆ มาศึกษาสำนักนี้มากมาย ขณะที่ท่านมหาอำนวยกำลังอ่านและแปลกฎ ซึ่งท่านศิวานันทะได้วางไว้สำหรับให้ทุกคนที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติในสำนักของ

ท่านนี้ ต้องทำตามกฎเหล่านี้ให้ได้ กฎเหล่านี้ได้จารึกไว้บนเสาปูนตั้งไว้ตรงกลางลาน มองเห็นเด่นชัด เมื่อขึ้นบันไดไปความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือน มองเห็นพระชาวฮินดูรูปร่างสูงใหญ่แข็งแรง แต่แววตานั้นช่างฉายแววสงบลึกซึ้ง ท่านกล่าวว่า

“ยินดีต้อนรับสำหรับผู้มาเยือน ความสงบเยือกเย็นเป็นจุดหมายสำหรับทุกคน การเดินทางย่อมแตกต่างกันออกไป แต่สากลโลกอยู่ ณ จุดเดียวกัน” ข้าพเจ้าน้อมรับด้วยความซาบซึ้ง มีความรู้สึกคล้ายถูกสะกดจิตเดินเข้าไปในห้องโถงซึ่งอยู่ใกล้ ๆ นั้น และได้ตะโกนเรียกให้ทุกคนที่กำลังฟังท่านมหาอำนวยอธิบายอยู่นั้น ให้ตามมาที่ห้องโถงนี้ด้วย เพราะในห้องโถงนี้เมื่อเข้าไปข้างในจะมีลักษณะคล้ายเข้าไปในถ้ำ เพราะผนังทำด้วยหินอ่อนทั้งหมด ในห้องเงียบสงัด ตรงผนังด้านหน้าพอเปิดฉากออกจะมองเห็นโลงศพของท่านศิวานันทะ ซึ่งประดับไว้สวยงามน่าเลื่อมใส มีที่สำหรับบูชาอย่างสวยงาม เหนือโลงศพขึ้นไปเป็นชั้นลอย มีรูปปั้นของท่านศิวานันทะขนาดเท่าคนจริงนั่งอยู่ ข้าพเจ้าตะลึงอยู่ครู่หนึ่ง พระภิกษุรูปที่พูดกับข้าพเจ้าเมื่อครู่นั้น เป็นรูปเดียวกันกับที่นั่งอยู่เหนือโลงศพนั่นเอง

เมื่อทุกคนนมัสการท่านศิวานันทะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านมหาอำนวยได้พาพวกเราเดินผ่านเทวสถานหนุมาณ ข้ามสะพานแขวนไปอีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำคงคา เพื่อจะดูสถานที่ฝึกโยคะ แต่ก็ไม่ได้เรื่องอีกตามเคย เพราะวันนั้นไม่มีการฝึกโยคะแต่อย่างใด มีแต่ผู้คนจอแจขายของดูแล้วไม่เกิดความสงบในจิตใจเลย ข้าพเจ้าจึงชวนคุณผ่องผิวกับคุณสุภาณีเดินข้ามสะพานแขวนเพื่อกลับมายังที่เดิมที่รถจอดรออยู่ สำหรับคนอื่น ๆ ต่างคนก็ต่างดูสิ่งที่สนใจของตัวเองตามอัธยาศัย ขณะที่เดินมาได้ครึ่งสะพาน สวนกับขบวนลาซึ่งบรรทุกหินอยู่บนหลังจนเพียบแปร้ น่าสงสารเดินแทบจะไม่ไหว แต่เจ้าของก็ยังตีเพื่อจะให้เดินเร็ว ๆ ขึ้น ข้าพเจ้าได้พูดขึ้นกับคุณผ่องผิวและคุณสุภาณีว่า “ดูเอาเถอะเจ้าของเดินตัวเปล่าแท้ ๆ ช่างไม่เห็นใจลาบ้างเลย จิตใจเขาทำด้วยอะไรนะ” กำลังนึกสะท้อนใจถึงชีวิตความเป็นไปของคนในโลกนี้ *พลันความเงียบก็เข้าครอบคลุมเสมือนหนึ่งกำลังเดินอยู่ในป่าหิมพานต์ เพราะช่างเงียบเชียบและวังเวงจนรู้สึกหวาดกลัว ต้นไม้ล้วนสูงใหญ่ใบดกหนา เถาวัลย์ห้อยย้อยอยู่ระเกะระกะ มองเห็นเงาร่มของต้นไม้เหล่านี้ทอดลงไปในบางส่วนของลำน้ำคงคาที่กำลังไหลเอื่อยระยิบระยับ มีก้อนน้ำแข็งกระดอนขึ้นลงยามไหลพัดกระทบโขดหิน มองเห็นพระฮินดูรูปเดิมนั้นยืนอยู่ที่โขดหินก้อนใหญ่สวยงามริมฝั่ง ยกมือขึ้นในท่าทีอวยพร พร้อมทั้งได้ยินเสียงเป็นคลื่นเข้ามาปะทะโสตประสาทเป็นใจความว่า*

“น้ำส่วนนี้ไหลผ่านมาจากสถานที่อยู่ของเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ และจะไหลผ่านเรื่อยไป เพื่อชำระล้างบาปของมวลผู้มีความเชื่อถือ จงลงมาสัมผัสน้ำทิพย์อันศักดิ์สิทธิ์นี้เถิด และฝากก้อนหินนี้ไปเป็นสิ่งแทนบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประเทศไทย เพื่อเป็นสื่อโยงใย”

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง เราทั้งสามคนคือ คุณผ่องผิว คุณสุภาณี และข้าพเจ้าก็เดินมาจนสุดสะพานแขวน กำลังผ่านหน้าเทวสถานหนุมาณ ข้าพเจ้าจึงชวนคุณผ่องผิว และคุณสุภาณีเดินลงไปท่าน้ำเพื่อสัมผัสกับสายน้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์นั้น

เมื่อลงมาถึงริมตลิ่งแล้ว จึงได้มองเห็นว่าโขดหินตรงส่วนนี้สวยจริง ๆ น้ำใสแจ๋วจนเป็นสีเขียวเข้ม และเย็นเฉียบยิ่งกว่าน้ำในตู้เย็นเสียอีก สำหรับคณะเราทั้งหมด เมื่อเห็นข้าพเจ้าทั้ง ๓ คน ลงไปริมน้ำ ทุกคนจึงลงติดตามไปด้วย สมใจอาจารย์พรที่อยากจะลงสัมผัสสายน้ำคงคา ทุกคนล้างหน้า บางคนก็ดื่มกินน้ำที่นี่อร่อยจริง ๆ เย็นจืดสนิทและมีรสหวานเล็กน้อย ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณสุภาณีหยิบก้อนหินกลมเกลี้ยงสีเขียวอ่อนจากใต้น้ำใสแจ๋วนั้นมา ๓ ก้อน ตามที่ได้ยินเสียงนั้น เมื่อทุกคนได้ล้างหน้าสดชื่นกันพอสมควรแล้ว ก็เตรียมตัวขึ้นรถเพื่อเดินทางมุ่งสู่มัสซูรี่ เมืองบนภูเขาอีกเมืองหนึ่งต่อไป

ขณะที่นั่งมาในรถ ท่านมหาอำนวยก็ได้อธิบายต่อไปว่า เมืองที่รถของคณะเราผ่านมาก่อนจะเข้าสู่ฤๅษีเกษนั้น ชื่อเมือง หริทวาร์ แปลว่า เมืองของพระหริหรือพระนารายณ์ พระนารายณ์คือเทพเจ้าองค์หนึ่งของทางศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่า ทำไมนะ เขาจึงตั้งชื่อเมืองเช่นนั้นตั้งแต่สมัยโบราณมา จะต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อถือ จึงได้กลายมาเป็นชื่อเช่นนี้ นึกอยู่ในใจเล่น ๆ ครึ้ม ๆ ว่า คณะเรากำลังแล่นรถอยู่ในเมืองของเทพเจ้าแล้วซินะนี่

ท่านมหาอำนวยอธิบายต่อไปว่า “อีกไม่นานพวกเราก็จะถึงเมืองเดห์ราดูน ซึ่งเป็นเมืองที่จะถึงก่อนที่รถของพวกเราจะขึ้นภูเขาสู่มัสซูรี่ เมื่อถึงมัสซูรี่แล้วเวลากลางคืนมองจากมัสซูรี่ จะเห็นเมืองเดห์ราดูนสวยงามมาก เพราะจะมองเห็นแต่แสงไฟระยิบระยับเหมือนมองดูดวงดาวบนท้องฟ้า” ข้าพเจ้าฟังเพลินพยายามวาดจินตนาการตาม พร้อมทั้งดูสองข้างทางที่รถแล่นผ่านไปนั้นด้วย ทางจากฤๅษีเกษไปเดห์ราดูนเป็นทางลาดสูงขึ้นเป็นลำดับ ข้างทางสวยงามมาก ร่มเย็นไปด้วยต้นไม้ใหญ่และป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เขียวชอุ่ม เมื่อหลายสิบปีคงจะยิ่งสวยงามกว่านี้ เพราะรถที่แล่นเลียบไปริมแม่น้ำคงคาจะมองเห็นสายน้ำไหลไปเรื่อย ๆ แต่ขณะนี้น้ำในแม่น้ำไม่มีเลย มีแต่ก้อนกรวดมากมาย กลม ๆ สวยไปอีกแบบหนึ่ง แต่ความรู้สึกของคนเห็นไม่เกิดความชุ่มฉ่ำเลย

เมื่อถึงเดห์ราดูนผ่านขึ้นมัสซูรี่ ทางขึ้นไปสู่มัสซูรี่เป็นถนนขึ้นเขาที่ตัดอ้อม และผ่านภูเขาหลายลูกบนเทือกเดียวกัน หนทางคดเคี้ยวกลับไปกลับมาสวยงามจริง ๆ ยิ่งสูงขึ้นไป ๆ มองลงมาเบื้องหลังดูเวิ้งว้าง เห็นแต่ยอดไม้ลิบ ๆ มองขึ้นไปบนเทือกเขาอีก ก็ยังคงเห็นถนนที่รถของคณะเราจะต้องแล่นขึ้นไป ทำเอาหลายคนหวาดเสียวไม่กล้าลืมตามองสิ่งใด รถแล่นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ อากาศก็เย็นลงโดยลำดับ ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๗ นาฬิกาแล้ว ดวงอาทิตย์กำลังจะลับทิวเขาทางด้านเมืองเดห์ราดูนที่พวกเราเพิ่งผ่านมา แสงพระอาทิตย์ยามกำลังอัสดงคตช่างสวยงามไปอีกแบบหนึ่ง ต่างจากยามรุ่งอรุณและให้ความรู้สึกแตกต่างกัน

เมื่อรถแล่นมาถึงหลักกิโลเมตรที่บอกว่าอีก ๑๗ กิโลเมตรจะถึงมัสซูรี่ ทุกคนในรถจ้องมองดูพระอาทิตย์ที่กำลังจะลับไปนั้น ด้วยความรู้สึกที่ยากแก่การบรรยายเพราะต่างคนต่างคงจะคิดไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนก็ลงมติเป็นเสียงเดียวกันว่า ให้หยุดรถสักนิดเถิด เพื่อจะได้ดูพระอาทิตย์ตกให้เต็มที่ ให้ได้เห็นตอนตกลับหายไปต่อหน้าต่อตา ดูซิว่าจะเป็นอย่างไร สำหรับข้าพเจ้าเอง ขณะนั้นเริ่มไม่ค่อยจะรู้สึกตัวอีกแล้ว ความรู้สึกเริ่มลางเลือนเข้าสู่บรรยากาศรอบข้าง จึงได้ไปนั่งอยู่รั้วกั้นขอบถนนกันรถตกเหว จ้องมองดวงอาทิตย์ที่กำลังจะลับหายลงสู่ขอบฟ้าเบื้องต่ำ แสงสีส้มชมพูฟ้าของพระอาทิตย์ยามอัสดงคตกำลังจะจาง

หายกลายเป็นสีม่วง ครามเข้มทับทิม สีเทาและสีดำของราตรี พลันก็ได้ยินเสียงแผ่วเป็นคลื่นมาว่า **“อะไรคือความเที่ยงแท้แน่นอน อัตตา เทพเจ้า หรือพื้นพิภพ อะไรคือความเปลี่ยนแปลงอันไม่รู้จักหยุดยั้งและเป็นอยู่สม่ำเสมอ จนกลายมาเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติทั้งหลาย ซึ่งมองเห็นอยู่รอบกาย จงพิจารณาให้เห็นถึงความหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอันน่าเบื่อหน่ายนี้ และภาวนาพร่ำบ่นแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ...”**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ ทุกคนกำลังเตรียมตัวขึ้นรถเพื่อเดินทางต่อไป แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงรู้สึกเย็นยะเยือกและหวาดกลัว จึงพยายามเข้าสมาธิอธิษฐานขอทางและความอบอุ่นปลอดภัย ข้าพเจ้าไม่ได้บอกอะไรแก่ใครแต่ใจยังคงสั่นและรู้สึกหวาดกลัวอย่างบอกไม่ถูก และไม่เคยเป็น จนรถแล่นถึงที่พักที่มัสซูรี่ ตอน ๑๙ นาฬิกาเศษ อากาศที่มัสซูรี่คืนนี้หนาวเยือกเย็นยิ่งกว่าอยู่ที่ดาร์จีลิ่ง เมื่อรับประทานอาหารค่ำแล้ว และเข้านอน ข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิและขอพรจากเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ซึ่งท่านได้สิงสถิตและให้ความคุ้มครองที่มัสซูรี่นี้ ข้าพเจ้าหลับไปด้วยความสุข

๑๕.๐๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ คุณปิยะวรรณได้พาพวกเราไปดูพระอาทิตย์ขึ้น เห็นเทือกเขาหิมาลัยเป็นสีทองสวย แต่เห็นไม่ชัดเจนเหมือนที่ดาร์จีลิ่ง และเห็นในระยะไกลมากจนลิบ ๆ และต้องดูอย่างรีบร้อน ดังนั้นเช้านี้คณะเราไม่มีโอกาสได้อยู่มัสซูรี่นาน ๆ เพราะมีบางคนอยากจะรีบกลับเดลฮีเร็ว ๆ พวกเราจึงรีบกลับมารับประทานอาหารและออกเดินทาง มีโอกาสได้มองเห็นมัสซูรี่ตอนรถแล่นขากลับ มัสซูรี่เป็นเมืองบนภูเขาที่สวยงามมาก สูงจากระดับน้ำทะเลราว ๖,๐๐๐ ฟิตเศษ มีตึกรามบ้านช่องตั้งอยู่บนเทือกเขาเป็นระยะๆ มีต้นสนและต้นไม้ขึ้นอยู่ข้างทางบ้าง ตามไหล่เขาและหุบเขาทั่วไปดอกไม้สวยงาม เมื่อมองลงไปจากข้างรถไปตามข้างทางจะเห็นหมู่บ้านเป็นหย่อม ๆ ปลูกอยู่ทั่วไปในหุบเขาและตามไหล่เขาลดหลั่นกันไปเป็นลำดับน่าดูมาก บ้านเมืองสะอาดอากาศดีมองดูน่าอยู่ ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่าเราน่าจะมีโอกาสอยู่ที่มัสซูรี่ให้นานกว่าอีกสักนิด เพื่อจะได้ทราบอะไรบ้าง แต่ก็ไม่มีเวลาเสียแล้ว

เดลฮี อีกครั้งหนึ่ง

ระยะทางจากมัสซูรี่ถึงเดลฮี ต้องใช้เวลาเดินทางถึง ๗ ชั่วโมง พวกเรามาถึงเดลฮีตอน ๑๖ นาฬิกา รับประทานอาหารเที่ยงควบกับอาหารเย็น แล้วก็เดินทางไปนมัสการอนุสาวรีย์หรือทำเป็นคล้ายหลุมฝังศพของท่านมหาตมะคานธี ขณะนั้นเป็นเวลา ๑๘.๔๐ น. ขณะที่ก้มลงกราบและน้อมใจรำลึกถึงคุณงามความดีของท่านนั้น ก็ได้ยินเสียงกระซิบแผ่วเบาว่า “กำลังจะเสร็จสิ้นภารกิจแล้วซินะ ขอจงได้รับความปลอดภัยทุกคน เป็นอย่างไรบ้าง หนทางสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดาที่นำพามา จากนี้จงไปดูแหล่งสุดท้ายที่จะเป็นจุดหนึ่ง ที่จะทำให้ดวงอาทิตย์แห่งโลกฉายแสงปรากฏชัดอีกครั้งหนึ่ง จงทำใจให้เป็นสุขสบายและยึดมั่นในอหิงสาเถิด เวลาเช่นยามนี้ตรงกับเวลายามให้อภัยแก่ผู้คิดทำลายกายเนื้ออันเก่าแก่คร่ำคร่านี้” สิ้นเสียงคล้ายกระซิบนั้น ปรากฏภาพของผู้คนมากมาย ชุลมุนฮือฮา ไม่ช้าทุกคนก็เงียบสงบ และได้ยิน

เสียง ราม... ราม... ราม... ก้องกระหึ่มไปทั่วอาณาบริเวณ ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง ใครต่อใครในคณะเรากำลังถ่ายรูปกันใหญ่ พระครูพิสิษฏ์ปัญญาคุณก็ได้นำพระที่ไปด้วยกันนั้นสวดบังสุกุล ข้าพเจ้าเดินออกจากสถานที่เป็นคล้ายหลุมฝังศพของท่านมหตมะคานธีมาด้วยจิตใจที่เลื่อมใสและศรัทธา

จากนั้นรถก็ได้พาคณะเราแล่นไปตามถนนสายต่าง ๆ เพื่อชมเมืองเดลฮีเมืองหลวงของอินเดียยามค่ำคืน ความเจริญต่าง ๆ มีอยู่มากมาย ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่ขอบรรยายไว้ ณ ที่นี้ กว่าคณะเราจะถึงที่พักก็เกือบ ๒๑ นาฬิกา จึงได้พบคุณนวลจันทร์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรับปากกับพวกเราว่าจะกลับกรุงเทพ ฯ ก่อน แล้วจะมารับอีกครั้งหนึ่งที่เดลฮี โดยเปลี่ยนกับคุณปิยะวรรณตั้งแต่ตอนที่พาคณะเรารับประทานอาหารเย็น

คุณนวลจันทร์ได้พาคณะเรารับประทานอาหารค่ำซึ่งเป็นอาหารว่างแล้วบอกไว้ว่า ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นจะพาคณะเราไปชมถ้ำอชันต้าและเอลลอร่า อันเป็นสิ่งมหัศจรรย์อีกแห่งหนึ่งที่เมืองออรังคบัด ขอให้ทุกคนเตรียมตัว

ออรังคบัด เอลลอร่า อชันต้า

๐๖.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ ออกจากที่พักไปสนามบินเดลฮี ขึ้นเครื่องบินภายในประเทศถึงสนามบินเมืองออรังคบัดตอน ๑๑.๐๐ น. แล้วนั่งรถยนต์ต่อถึงถ้ำเอลลอร่า (Ellora) ตอน ๑๑.๓๐ น. คุณนวลจันทร์จัดให้รับประทานอาหารกลางวันแบบปิคนิคซึ่งเป็นที่ถูกใจของทุก ๆ คน แล้วเดินเที่ยวที่ถ้ำ ซึ่งอันที่จริงแล้วจะเรียกว่าถ้ำก็ไม่ถูกนัก เพราะเขาสกัดหินทั้งแท่ง ภูเขาทั้งลูกให้เป็นช่องและแกะหินนั้นให้เป็นวิหาร เทวสถานของเทพเจ้า เป็นที่อยู่ เสียงท่านญาติอธิบายให้ฟังว่า ที่เอลลอร่านี้มีถึง ๓๔ ถ้ำ เป็นถ้ำพุทธฝ่ายมหายาน ๑๒ ถ้ำ ถ้ำพราหมณ์ ๑๗ ถ้ำ ถ้ำเชน ๕ ถ้ำ

ตอนนั้นเป็นเวลาเที่ยงแล้ว อากาศร้อนอบอ้าวมาก ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากจะเดินไปดูเลย พยายามเข้าสมาธิเพื่อจะดูว่ามีอะไรบ้าง แต่สมาธิก็ช่างไม่ดีเอาเสียเลย แต่ก็พยายามเดินตามคณะไปดูอย่างจืดชืด เพียงแต่นึกถึงความวิริยะอุตสาหะ และศรัทธาของคนที่มีความพยายาม คิดว่าเขาทำกันได้อย่างไรนะ ท่านญาติอธิบายให้ฟังต่อไปอีกว่า ดูเป็นตัวอย่างนิดหน่อยแค่นี้พอแล้ว ไว้ไปดูความมหัศจรรย์ที่อชันต้าดีกว่า แต่ก่อนจะไปอชันต้า ก็จะพาไปดูสิ่งมหัศจรรย์ของพราหมณ์ หรือฮินดูที่ถ้ำหมายเลข ๑๖ ซึ่งเรียกว่าถ้ำเขาไกรลาสของพระอิศวรก่อน

เทวสถานของพระอิศวรที่เรียกว่าเขาไกรลาสนี้ เป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์จริง ๆ ภูเขาทั้งลูกแท่งหินแข็งปานนั้น เขาทำให้เป็นขึ้นมาอย่างนั้นได้อย่างไร ถ้าเป็นสิ่งก่อสร้างจะไม่เป็นสิ่งที่น่ามหัศจรรย์เท่าไร แต่นี่หินทั้งแท่งซึ่งประกอบเป็นภูเขาทั้งลูก ช่างเจาะและแกะสลักให้สวยงามอ่อนช้อยอย่างนั้นได้อย่างไร กำลังนึกสงสัยอยู่ครามครัน ความรู้สึกก็พลันเงียบหายไป จึงได้ยินเสียงเป็นคลื่นดังก้องอยู่รอบ ๆ ตัวนั้นว่า

"สำหรับคนที่เข้าถึงจุดสูงสุดของสิ่งใด ก็จะมีสิ่งสวยงามและมหัศจรรย์ปรากฏออกมาได้เด่นชัด จงไปดูที่อชันต้าเถิด ณ ที่นั้น มหัศจรรย์สวยงามและบริสุทธิ์ เป็นสิ่งซึ่งเกิดจากบุคคลผู้เข้าถึงสัจธรรมโดยแท้ สำหรับที่นี่มหัศจรรย์สวยงามแต่เจือด้วยความหลงผิด และมีการแข่งขัน" ข้าพเจ้าเดินลึกเข้าไปโดยไม่รู้สึกตัวเท่าใดนัก จนถึงที่เขาเจาะเป็นห้องโถงใหญ่ มีรูปศิวลึงค์สำหรับบูชาอยู่ ทำไว้อย่างสวยงาม ข้าพเจ้ายังมึนงงได้ยินแต่เสียงผู้คนอื้ออึงอลวน กลิ่นกำยานฉุนจนแทบสำลัก รีบเดินออกมาข้างนอก แดดร้อนจ้า เปลวแดดวิ่งไล่กันระยิบระยับจนแสบตา รู้สึกคล้ายจะอาเจียน จนต้องเดินออกมาหาร่มไม้พัก เมื่อทุกคนออกมาพร้อมและขึ้นรถแล้ว รถจึงได้แล่นเพื่อจะไปอชันต้า ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนนั้นไม่อยากไปไหนอีกเลย อยากกลับที่พักอย่างเดียว คิดในใจว่าก็คงจะเหมือน ๆ กันทั้งนั้นแหละ จึงมีเสียงเตือนเป็นคลื่นตามลมมาอีกว่า **"จงไปให้ถึงสิ่งซึ่งเป็นประจักษ์พยานอันเกิดจากความบริสุทธิ์โดยแท้ของผู้เข้าถึงจุดสูงสุดของสัจธรรม"**

รถยังคงแล่นไปเรื่อย ๆ คุณนวลจันทร์ก็ได้อธิบายสิ่งซึ่งควรรู้ เช่นคุณนวลจันทร์บอกว่า ที่อชันต้านี้มีทั้งหมด ๒๙ ถ้ำ น้อยกว่าที่เอลลอร่า ๕ ถ้ำ แต่ที่นี่มีแต่ถ้ำของชาวพุทธทั้งนั้น ไม่มีของพราหมณ์ ฮินดู หรือเชนปะปนอย่าเอลลอร่าร ออยู่เลย และตามที่เขาค้นตามหลักฐานอชันต้านี้เก่าแก่กว่าเอลลอร่า จึงทำให้ข้าพเจ้านึกถึงเสียงที่ได้ยินที่เอลลอร่าเมื่อสักครู่ที่ผ่านมานั้น จริงซินะที่เอลลอร่า คงจะเอาอย่างไปจากอชันต้า มีหลายศาสนาทำแข่งขันกันใหญ่ ดังนั้นแม้จะสวยงามและมหัศจรรย์แต่ก็ไม่บริสุทธิ์ คิดเพลิน ๆ คุณนวลจันทร์ก็บรรยายไปเรื่อย ๆ พร้อมทั้งร้องเพลงให้ฟังและได้ชวนให้ข้าพเจ้าและคณะร้องเพลงไปด้วย ทำให้คลายความมึนงง มึนตื้อ อื้ออึง และความไม่เป็นตัวของตัวเองลงได้ จนรถแล่นเข้าเขตหมู่บ้านอชันต้าอีกประมาณไม่ถึง ๑๐ กิโลเมตรก็จะถึงสถานที่เรียกว่า ถ้ำอชันต้า ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเบาสบาย ไม่มึนตื้อหรือมึนงง ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบสี่โมงเย็น อากาศสบาย รถแล่นขึ้นทางลาดเขาไปเรื่อย ๆ มองไปรอบ ๆ ทัศนียภาพสวยงามร่มเย็น ยิ่งใกล้อชันต้าเข้าไปยิ่งรู้สึกสงบและสบาย จนทุกคนในคณะที่ไปด้วยกันเอ่ยปากพูดว่า บริเวณรอบอชันต้านี้น่าอยู่ สมัยโบราณคงจะร่มเย็นมากทีเดียว

ถึงอชันต้าตอน ๑๖.๓๐ น.พอดี คุณนวลจันทร์บอกว่า *"พวกเราจะไม่มีเวลาอยู่ที่นี่นานนัก ฉะนั้นจะพาชมเฉพาะถ้ำที่สำคัญ ๆ และสวยงามจริง ๆ เท่านั้น เพราะถ้าจะดูให้ทั่วทุก ๆ ถ้ำถึง ๒๙ ถ้ำ แล้วจะต้องใช้เวลาเป็นวันทีเดียว สำหรับถ้ำที่มีความสำคัญและสวยงามมาก ซึ่งจะหาดูที่ไหนในโลกไม่มีอีกแล้ว คือถ้ำหมายเลข ๑"* คุณนวลจันทร์กล่าวสืบต่อไปอีกว่า "การเจาะ สลักหินภูเขานี้ทำเป็น ๒ แบบ คือแบบเป็นห้องโถงที่สวดมนต์ ฟังธรรมหรือห้องประชุมสงฆ์ เป็นที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับบูชาสักการะคล้าย ๆ โบสถ์ เพราะจะมีการสลักหินเป็นพระพุทธรูปคล้ายเป็นพระประธานในโบสถ์ การเจาะสลักอีกแบบหนึ่งคล้ายเป็นวิหารที่พัก กุฏิ อาคารที่อยู่สำหรับพระภิกษุ ตามผนังและเพดานที่เจาะเข้าไปนั้น จะมีจิตรกรรมภาพพุทธประวัติระบายสีสวยงามประณีตบรรจง การแกะสลักหินก็งดงามประณีตอย่างหาที่ติไม่ได้ แสดงถึงศิลปกรรมสถาปัตยกรรมที่ยอดเยี่ยมจริง ๆ สำหรับในด้านเสียงเวลาเข้าไปอยู่ในห้องโถงที่สำหรับแสดงธรรมในโบสถ์ เสียงจะก้องกังวานสะท้อนดังขึ้นให้ได้ยินกันหมดอย่างชัดเจนทั้งถ้ำ โดยไม่ต้องใช้เครื่องขยายเสียงอย่างใน

สมัยปัจจุบันนี้ อย่างเช่นในถ้ำหมายเลข ๑ ที่จะพาไปชมนี้ มีการแกะสลักหินเป็นพระพุทธเจ้าปางปฐมเทศนา ไปดูแล้วจะเห็นถึงความหัศจรรย์ว่า คนสมัยก่อนซึ่งใช้เครื่องมือเพียงสิ่วกบฆ้อนเท่านั้น เขาทำออกมาอย่างนั้นได้อย่างไร คือทำให้เห็นพระพุทธรูปเป็น ๓ มิติ คือเมื่อแสงไฟไสลด์ส่องย้อนขึ้นไปตรงกลาง จากเงานั้นเราจะเห็นถึงสีพระพักตร์ของพระพุทธรูปนั้นช่างสงบเยือกเย็น อิ่มเอิบจนเราเองคนดูรู้สึกตามไปด้วย เมื่อย้ายไฟนั้นไปทางซ้าย ทางขวา สีพระพักตร์นั้นจะแสดงอารมณ์เป็นยิ้มและสลดอย่างเห็นได้ชัด

จากนั้นคุณนวลจันทร์ก็บอกว่า ขึ้นไปชมของจริงกันดีกว่า เพราะถึงจะบรรยายอย่างไรก็ไม่เหมือนเห็นเอง เดี๋ยวจะหาว่าพูดเกินความจริง

ทางขึ้นก่อนจะถึงสถานที่เรียกว่าเป็นถ้ำหรือพุทธาวาส เป็นขั้นบันไดสูงขึ้นราว ๘๐ ขั้น จะน้อยหรือมากกว่านี้ก็ไม่มากนัก ก็จะมองเห็นเป็นภูเขารูปเกือกม้ามีธารน้ำไหลอยู่ตรงกลาง ต้นไม้ร่มรื่น เสียงสายน้ำกระทบโขดหินยังได้ยินขึ้นมาถึง ขณะที่พวกเราเดินเที่ยวตามไหล่เขาที่เจาะแกะสลักให้เป็นสถานที่เรียกว่าพุทธาวาสนั้น

เมื่อคุณนวลจันทร์พาเข้าชมถ้ำหมายเลข ๑ เจ้าหน้าที่ก็ทำหน้าที่ส่องไฟไสลด์ ตามที่คุณนวลจันทร์ได้บรรยายให้ฟังก่อนแล้ว สมจริงตามที่บรรยายทุกประการ ทุกคนตะลึงกับสิ่งซึ่งได้พบกับตนเอง เป็นความงามที่เป็นความมหัศจรรย์จริง ๆ ไม่นึกคิดเลยว่ามนุษย์เราจะทำได้ถึงปานนี้ คนในคณะเราจะเป็นใครไม่ทราบ เอ่ยขึ้นว่า “ผมว่าไม่ใช่คนทำหรอก ไม่มีใครจะทำเช่นนี้ได้นอกจากเทวดา” ทำเอาทุกคนหัวเราะทั้ง ๆ ที่ก็พลอยเห็นจริงไปกับคำพูดนั้นด้วย สำหรับข้าพเจ้าเริ่มรู้สึกเลือนหายไปจากสิ่งแวดล้อมทีละน้อย ๆ จนคล้ายเข้าไปอยู่ในที่อีกแห่งหนึ่ง มองเห็นผู้คนมากมายล้วนแต่งกายสวยงามบ่งบอกถึงฐานะว่าเป็นผู้มีอันจะกินอย่างยิ่ง รวมทั้งที่แต่งกายคล้ายภิกษุสงฆ์ด้วย ทุกคนสีหน้าอิ่มเอิบ บ้างกำลังแกะสลัก บ้างกำลังให้คำแนะนำแก่คนสลัก บ้างกำลังสวดมนต์ ไม่นานนักกลิ่นหอมอ่อน ๆ คล้ายกลิ่นดอกไม้อะไรสักอย่างหนึ่งคละเคล้ามากับกลิ่นร่ำรวยริน ผู้คนที่เห็นมากมายนั้นก็เลือนจางไป ยังคงไว้แต่บรรยากาศรอบข้างที่สงบเยือกเย็น และรู้สึกเป็นสุขอย่างลึกซึ้ง เสียงท่วงทำนองคำว่า **พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...**กระจายกระหึ่มห่อหุ้มอยู่ในบรรยากาศอชันต้ายามเย็นนั้น ผสมกับเสียงสั่นสะเทือนก้องกังวานขึ้นว่า

“ประจักษ์พยานสำหรับผู้เข้าถึงจุดสูงสุดของสัจธรรมสวยงามและเป็นสิ่งมหัศจรรย์ จะเป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้กำลังเดินทางตามมา ค้นพบหนทางที่จะเข้าไปให้ถึงสัจธรรมนั้นด้วย ครั้นแล้วแสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์ก็จะฉายส่องทำลายความมืดที่ครอบคลุมอยู่ให้กระจ่างขึ้นสำหรับผู้กำลังเดินค้นหาทาง จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...

ข้าพเจ้ายังงงงวย เดินตามคณะไปดูตามถ้ำอื่นๆ อีก โดยรู้สึกตัวบ้าง ไม่รู้สึกตัวบ้าง บรรยากาศรอบข้างยังคงอึงคนึงอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... ไม่จืดจาง จนทุกคนกลับมาขึ้นรถและเดินทางกลับออกมาจากอชันต้าอันสุดแสนมหัศจรรย์ และยังคลุมเครืออยู่ในแดนสนธยา เย็นมากแล้ว แสงอาทิตย์กำลังจะอำลาจากไป ความมืดแห่งราตรีก็ค่อยๆ คืบคลานเข้ามา กว่าจะกลับถึงที่พักที่ออรังคบัดก็เกือบ

ยี่สิบนาฬิกา มืดสนิท แต่แม้กระนั้นเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ก็ยังไม่เลือนหายไปจากจิตใจ รู้สึกปีติอิ่มเอิบอย่างบอกไม่ถูก นึกครึ้มอยู่คนเดียวว่า เมื่อดูทัชมาฮาล ให้ความรู้สึกอ่อนหวานละมุนละไมเจือปนด้วยกิเลส แต่เมื่อมาได้เห็นอชันต้า ช่างให้ความรู้สึกเป็นสุขปีติอิ่มเอิบ ตัวเบาสบาย ปลอดโปร่ง เกิดความศรัทธาอย่างลึกซึ้ง พระพุทธองค์ช่างมีบุญคุณต่อสัตว์โลกอย่างเหลือประมาณ

คืนนั้นเป็นคืนสุดท้ายที่คณะเราจะได้อยู่ร่วมกันหลังจากที่รอนแรมไปในที่ต่าง ๆ มาด้วยกันถึง ๑๕ คืน คุณนวลจันทร์จึงเปิดให้มีสังสรรค์ขึ้น ซึ่งข้าพเจ้าไม่จำเป็นจะต้องพูดถึง เพราะเป็นอันว่าเป็นการสิ้นสุดการเดินทางตามรอยบาทพระศาสดาแล้ว พรุ่งนี้เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เมื่อออกจากออรังคบัดนั่งเครื่องบินภายในประเทศไปลงบอมเบย์ คณะเราก็จะได้ขึ้นเครื่องบินสำหรับจะกลับสู่ประเทศไทยแผ่นดินมาตุภูมิที่ให้แต่ความร่มเย็นตลอดมา ทุกคนดูสดชื่นแจ่มใส มีความสุขที่ได้รับสัมผัสบรรยากาศสถานที่ที่พระพุทธองค์เคยเสด็จผ่าน และมีความสุขที่จะได้กลับบ้านเกิดเมืองนอน ซึ่งจากมาหลายวัน คุณนวลจันทร์บอกว่าเมื่อถึงบอมเบย์แล้วจะพาเที่ยวชมเมืองอีก ตกเย็นจึงจะพาขึ้นเครื่องบินกลับ ก็จะถึงดอนเมืองราว ๐๒.๓๐ น. ของวันจันทร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ โดยสวัสดิภาพ

เมื่อแยกย้ายกันเข้าห้องพัก ข้าพเจ้าสวดมนต์นอนนึกลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา ๑๕ วัน และนึกกล่าวอำลาเจ้าของสถานที่ที่ให้แต่ความสะดวกปลอดภัยและคุ้มครองมาตลอดการเดินทาง ขณะที่เคลิ้มลืมตัวไปนั้น พลันก็มีเสียงสั่นสะเทือนแทรกซึมอยู่ในทุกอณูของบรรยากาศนั้นว่า **“ขอให้ทุกท่านจงเดินทางชีวิตด้วยความปลอดภัย เพื่อช่วยเหลือและจรรโลงมวลมนุษย์ให้พ้นจากทุกข์ทั้งปวง มนุษย์จะต้องได้รับสิ่งที่เขามุ่งมั่นเสมอ แม้จะเป็นนรกหรือสวรรค์อันไม่เป็นสิ่งถาวร หรือนิพพานอันเป็นจุดหมายปลายทางของชีวิตในสากลจักรวาล จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...”**

ข้าพเจ้าตื่นเช้าขึ้นมาด้วยจิตใจที่เบิกบาน กราบขอบพระคุณพระองค์ เพราะพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์โดยแท้ จึงทำให้ข้าพเจ้าได้พบกับแสงสว่างของชีวิตและสิ่งมหัศจรรย์ต่าง ๆ เห็นปานนี้

เป็นการเสร็จสิ้นการเดินทางนำสิ่งมิ่งมงคลจากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง และเส้นทางตามรอยบาทพระศาสดา พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะ แม้จะให้กล่าวอีกสักกี่ครั้งก็ตาม ก็จะขอยืนยันอยู่เช่นนี้ตลอดไป.

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

เหตุการณ์ประวัติศาสตร์

ในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำนำในเล่ม

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฉบับนี้เป็นเล่มที่ ๓ ซึ่งได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับที่ ๕ - ๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๔ จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๖ เรื่องความเป็นมาของการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ นี้ คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เป็นผู้เขียนด้วยตนเองทั้งหมด ซึ่งครั้งแรกได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณ ซึ่งเป็นนิตยสารรายเดือนก่อน แล้วต่อมาจึงได้รวบรวมจัดพิมพ์เป็นเล่ม หนังสือที่จัดพิมพ์แล้ว คือ :-

๑. **บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเล่มแรก** (หน้าปกมีรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช) เรื่องนี้ได้เริ่มเขียนลงในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือน กันยายน ๒๕๑๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๑๗

๒. **บันทึกเล่มที่ ๒** (คือ เล่มที่ ๑ ภาคผนวก หน้าปกมีรูปพระเจดีย์อิสรภาพ เป็นภาพเขียนแปลนครั้งแรก) เรื่องนี้ได้เริ่มเขียนลงในหนังสือวิญญาณตั้งแต่ฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๑๘

๓. **บันทึกเล่มที่ ๓** (ที่สันปกเขียนว่า บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๒ และมีรูปพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่สร้างจวนจะเสร็จแล้ว เป็นรูปถ่าย) เรื่องนี้ได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณตั้งแต่ฉบับที่ ๙ - ๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๙ จนถึงฉบับที่ ๑ - ๗ กรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๒๑

๔. **บันทึกเล่มที่ ๔** (ที่สันปกเขียนว่า บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๓ และมีรูปพระเจดีย์อิสรภาพฯ เหมือนบันทึกเล่ม ๒ แต่เป็นคนละสี) เรื่องนี้ได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ฉบับที่ ๕ - ๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๔ จนถึงฉบับที่ ๑๐ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๖

ในบันทึกเล่ม ๑ นั้นได้กล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ :-

๑. เรื่องการติดต่อกับอดีตพระมหากษัตริย์ต่าง ๆ
และการเขียนพระรูปของอดีตพระมหากษัตริย์เหล่านี้
๒. การไปพิสูจน์เจดีย์ยุทธหัตถี ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
๓. เรื่องเหตุการณ์ก่อนจะถึงวันมหาวิปโยค คือ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖
๔. เรื่องสร้างพระรูปล็อกเกต สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๒๑๒๗ องค์ ซึ่งรับสั่งให้ทำเมื่อวันที่

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ และเรื่องกระทำพิธีปลุกเสกพระรูปล็อกเกต ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน - ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

ในบันทึกเล่ม ๑ มีสาระสำคัญเพียงเท่านี้ ยังไม่ได้เล่าเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ

ส่วนในบันทึกฯ เล่ม ๒ (คือบันทึกฯ เล่ม ๑ ภาคผนวก ที่หน้าปกมีรูปแปลนพระเจดีย์อิสรภาพฯ) ได้เล่าเรื่องตั้งแต่พระองค์รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ฯ จนกระทั่งถึงวันทำพิธีวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์ฯ

ในบันทึกฯ เล่ม ๓ (ที่สันของปกได้เขียนไว้ว่า บันทึกการติดต่อ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๒) นั้น ได้เล่าเรื่องตั้งแต่เริ่มสร้างหอประชุม กุฏิพระ และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการก่อสร้างพระเจดีย์ว่าได้ดำเนินกันมาอย่างไร หาเงินมาได้อย่างไร ได้ทำพิธีอะไรบ้าง เหตุการณ์บ้านเมืองในระหว่างนั้นมีอะไรบ้าง ได้เล่าไว้โดยละเอียด ซึ่งในเล่มนี้มีหัวข้อเรื่องถึง ๗๖ หัวข้อ เป็นการบันทึกเรื่องในช่วงตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๑๙ ถึงเดือนตุลาคม ๒๕๒๑ เป็นเวลาเกือบ ๒ ปีเต็ม เล่มนี้หนังสือมีความหนา ๒๕๖ หน้า

ในบันทึก ฯ เล่มที่ ๔ (ที่สันของปกได้เขียนว่า บันทึกการติดต่อ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๓) ในเล่มนี้ได้เล่าเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์ และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ของบ้านเมือง ต่อจากบันทึกเล่มที่ ๓ ซึ่งในเล่มนี้มีหัวข้อเรื่อง ๑๓๙ หัวข้อ และหนังสือมีความหนา ๔๕๔ หน้า (คือเฉพาะเนื้อเรื่องล้วน ๆ ไม่นับคำนำและเรื่องอื่น ๆ) ฉะนั้นเล่มนี้จึงหนากว่าเล่ม ๒ เกือบเท่าตัว เป็นบันทึกในช่วงระยะตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๒๔ ถึง ธันวาคม ๒๕๒๖

อนึ่งในช่วงระหว่างปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒ นั้น สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่งให้ไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์จากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งได้รับคำสั่งให้ออกเดินทางไปครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ และไปที่จังหวัดกระบี่ก่อน และมาสิ้นสุดวันเดินทางไปทั่วประเทศเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๒ โดยจังหวัดสุดท้ายที่ไปมาก็คือ จังหวัดปราจีนบุรี กับ กรุงเทพมหานคร ใช้เวลาเดินทาง ๑ ปีเต็ม เฉพาะเรื่องที่ไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์นี้ ครั้งแรกได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณฉบับ เดือน กรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๒๑ ก่อน แต่ไม่ได้นำลงทุกจังหวัด และได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มหนึ่งต่างหาก ชื่อว่า **การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ สิ่งมิ่งมงคลในประเทศไทย** หนังสือเล่มนี้ได้จัดพิมพ์ครั้งแรก เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๒๓ มีความหนาเฉพาะเนื้อเรื่อง ๔๘๒ หน้า โดยวิธีไหน มีอุปสรรคอย่างไร และในที่สุดซึ่งบัดนี้ ได้นำพระรูปไปประดิษฐานเรียบร้อยแล้ว ฐานก็สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตลอดทั้งรั้วรอบฐาน และสิ่งอื่น ๆ ก็สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว แปลว่างานเกี่ยวกับพ่อขุนผาเมืองนั้นเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกอย่าง เหตุการณ์ในช่วงที่ต่อจากเรื่องการวางศิลาฤกษ์สร้างฐานครั้งแรกนั้น คุณศรีเพ็ญได้เขียนลงในหนังสือวิญญาณทั้งหมด แต่ยังได้คัดลอกรวบรวมพิมพ์เป็นอีกเล่มหนึ่งต่างหาก แต่อย่างไรก็ดีในบันทึกเล่ม ๓ นี้ ก็ได้มีการเขียนถึงเรื่องของพ่อขุนผาเมืองไว้หลายตอนเหมือนกัน จะค้นหาอ่านจากในหนังสือเล่มนี้ได้

เรื่องที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนไว้ และได้จัดพิมพ์เป็นเล่มมีอีกเรื่องหนึ่งคือ สื่อสายสัมพันธ์ **องค์ภควัน ศรีสัตยา ไสบาบา** ซึ่งได้เขียนเล่าเรื่องการไปนมัสการองค์ภควัน ซึ่งได้ออกเดินทางไป เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม

๒๕๒๔ โดยให้คุณนวลจันทร์ เพียรธรรม เป็นผู้จัดการเรื่องการเดินทางให้ คณะที่ไปครั้งนั้นทั้งหมดมี ๑๘ คน และได้กลับมาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ ในการไปครั้งนี้ได้ไปผ่านทางศรีลังกา และได้มีโอกาสไปพักที่ศรีลังกาทั้งขาไปและขากลับ ฉะนั้นจึงได้มีโอกาส **ไปนมัสการพระเขี้ยวแก้วอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งประดิษฐานอยู่ที่ในเมืองแคนดี้** และหนังสือเล่มนี้ได้มีข้อเขียนของคนอื่น ๆ ที่ร่วมเดินทางไปด้วย และเรื่องนี้ก็เคยนำลงในหนังสือวิญญาณมาแล้ว ทั้งได้รวบรวมนำมาพิมพ์เป็นเล่มแล้วเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๒๕

หนังสือเล่มต่อไปที่กำลังจะจัดรวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม ก็คือ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่เคยลงในหนังสือวิญญาณตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘ ต่อจากเล่ม ๓ คือเล่มที่กำลังอ่านอยู่นี้ และเข้าใจว่าอีกไม่นานเท่าไร หนังสือเล่มนี้ก็คงจะได้ออกมา

พร รัตนสุวรรณ

๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๗

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)
๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู กรุงเทพมหานคร
โทร. ๒๘๒ ๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย
ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับถนนลำพู ทางเข้าวัดสังเวช ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้หยุดชะงักเมื่อปี ๒๕๒๓

*ข้าพเจ้าทิ้งช่วงมาเป็นระยะเวลานานพอสมควรทีเดียว ที่ไม่ได้บันทึกเล่าถึงเหตุการณ์งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าช่วงระยะเวลานี้ได้ลงบันทึกเล่าถึงการไปนำสิ่งมิ่งมงคลจากจังหวัดต่าง ๆ[๑] และพร้อมกันนี้การก่อสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้หยุดชะงักลง เพื่อรอคอยการสั่งซื้อกระเบื้องโมเสคสีทองที่ยังขาดจำนวนอยู่อีกเล็กน้อย ซึ่งจำนวนกระเบื้องที่ขาดจำนวนไปนี้ ครั้งแรกไม่คิดว่าจะขาดจำนวนเลย เพราะตอนที่สั่งซื้อมาเตรียมไว้นั้นครบตามจำนวนทุกประการ แต่เนื่องจากการทำงานสะเพร่าของช่าง จึงทำให้งานล่าช้าและไม่เรียบร้อยเสร็จทันตามความคาดหมายไว้แต่เดิม

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง พระองค์รับสั่งย้ำอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อกระเบื้องโมเสคสีทองขาดจำนวนลง **คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล** ผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาและเป็นบุคคลซึ่งเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี จึงได้บอกขอบริจาคกระเบื้องจำนวนที่ขาดนี้ทั้งหมดโดย **คุณนรินทร์ โชติพนัง** รับอาสาเป็นผู้รับซื้อกระเบื้องนำมาให้ ซึ่งบัดนี้จำนวนกระเบื้องที่ขาดไปก็ได้นำมาครบแล้ว แต่เพราะต้องใช้เวลานานพอสมควรกว่าจะได้กระเบื้องมา การก่อสร้างองค์พระเจดีย์ก็ต้องหยุดชะงักไป จนบัดนี้ช่างที่เคยก่อสร้างอยู่ก็ยังทำงานอื่นติดพัน จึงยังไม่พร้อมที่จะมาทำการก่อสร้างองค์พระเจดีย์ต่อ และอีกประการหนึ่งอาจารย์พร ซึ่งเป็นบุคคลผู้เชื่อมโยงและเป็นตัวจักรของงานทุก ๆ ด้าน ก็ยังยุ่งอยู่กับงานการวางโครงเรือนร่างรองรับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นต้นว่างานอบรมสั่งสอนพระภิกษุที่เป็นพระนักศึกษา และประชาชนผู้ที่สนใจศึกษานั่งสมาธิที่ติดตามมาเรียนกันที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไม่เว้นแต่ละสัปดาห์ งานทำถนนฝังท่อ ปลูกต้นไม้

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๔

[๑] เรื่องนี้ได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มแล้ว ตั้งแต่เริ่มไปนำเอาดินจากจังหวัดต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และได้รวบรวมเรื่องทั้งหมดพิมพ์เป็นเล่มเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๒๓

ดูแลต้นไม้ที่ปลูกไปแล้ว ทำแนวกันไฟป่า ขุดบ่อน้ำ สร้างโรงสูบน้ำขุดลอกสระน้ำ ซึ่งงานเหล่านี้แม้จะมีคนงานและคนอื่นช่วยบ้าง แต่อาจารย์พรก็ต้องคอยควบคุมดูแลทั้งหมด ซึ่งงานแต่ละอย่างแต่ละจุดล้วนแล้วแต่มีปัญหาทั้งสิ้น อุปสรรคช่างมากมายเหลือเกิน ซึ่งข้าพเจ้าจะบันทึกเล่าไปเรื่อย ๆ บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ยังคงอึมครึมคลุมเครือ ทุกคนพยายามช่วยกันทำงานไป พร้อมทั้งภาวนาขอให้งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา อย่าได้มีอุปสรรคเลย

แต่แม้การก่อสร้างองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของงานทั้งหมดจะหยุดชะงักไปบ้างก็ตาม แต่สำหรับการดำเนินงานและความเป็นไปของศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งเปรียบเสมือนเรือนร่างรองรับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นก็ไม่ได้หยุดชะงักลงเลย นับแต่การวางศิลาฤกษ์สร้างอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง เมื่อวันวิสาขบูชาเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๓ บนเนิน ๆ หนึ่ง ด้านหน้าของศูนย์พัฒนาศาสนาตามรับสั่งของพระองค์ ดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้วในหนังสือวิญญาณฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๓

พระจำพรรษาในปี ๒๕๒๓

กว่าจะได้บันทึกเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อมาอีกก็จวบจนขวบปี ถึงวิสาขบูชาปี ๒๕๒๔ ในระยะจากวันวิสาขบูชาเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๓ จนถึงเดือนกรกฎาคมวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษา ซึ่งเป็นวันที่สังฆรัตนะบังเกิดขึ้นและพระพุทธศาสนามีครบรัตนตรัย ก็ได้มีพระภิกษุสงฆ์ทยอยกันมาชมสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และเตรียมจะเข้าจำพรรษา จนถึงวันจวนจะเข้าพรรษาปี ๒๕๒๓ ก็ได้ทราบจำนวนทั้งหมดของพระที่จะจำพรรษา โดยมีพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้ว ๔ รูป คือ พระมหาธานินทร์ ธมฺมรโต พระมหากัณหา ปิยสีโล พระมหาณัฐวุฒิ ญาณวโร และพระมหามนัส สมชาโน และพระมหาบรรจบ คุณจารี พระนักศึกษาจากมหาจุฬา ฯ รุ่นพี่ ซึ่งจำพรรษาอยู่แต่เดิม นอกจากนั้นก็มีพระมหาสมชัย เทวศิริ พระมหาถาวร จิตฺตมโน พระครูรัตนภูมิพิจารณ์ วรญาโณ พระครูสังฆรักษ์พนมกร วิมโล ท่านอาจารย์เวชยันต์ จนฺทูปโม ซึ่งเคยจำพรรษาอยู่แต่เดิม ท่านอาจารย์ช้าย คุณธมฺโม พระอุรา นิภาธโร พระวิโรจน์ วิโรจโน พระวชิระ ธมฺมสโร และพระบวชใหม่ ซึ่งตั้งใจจะบวช ๓ เดือนอีก ๓ รูป ดังนั้นจึงมีพระจำพรรษาในปีนี้ทั้งหมด ๑๗ รูป นับเป็นปีแรกนับแต่เริ่มสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ที่มีพระจำพรรษามาก ดังนั้น ในวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษาพระองค์จึงมีรับสั่งให้ทอดผ้าป่าตั้งทุนสังฆรัตนะขึ้น และก่อนหน้าที่จะถึงวันอาสาฬหบูชาพระองค์ได้รับสั่งให้คณะผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้ร่วมกันรักษาศีล นั่งสมาธิและศึกษาหัวข้อธรรม เรื่องธัมมจักกัปปวัตนสูตร ณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา โดยอาจารย์พรได้เป็นผู้ให้คำอธิบายแนะนำ เพราะด้วยหัวข้อธรรมเรื่องธัมมจักกัปปวัตนสูตรนี่เอง ที่พระพุทธองค์ทรงเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ และในวันนั้นเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เพ็ญอาสาฬหบูชา พระอัญญาโกณฑัญญะ ๑ ใน จำนวนพระปัญจวัคคีย์ได้เกิดดวงตาเห็นธรรมเป็นรัตนะ รับรองคำตรัสรู้ของพระพุทธองค์ เป็นวันแรกที่พระพุทธศาสนามีครบรัตนตรัย

เริ่มตั้งทุนสังฆรัตนะและวงล้อพระธรรมจักร
เริ่มปรากฏเหนือยอดองค์พระเจดีย์
และรับสั่งให้สวดรัตนสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตรทุกวันพระ

ขณะนั้นเป็นเวลากลางคืนราวสามทุ่มเศษ ณ หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันนั้นเมื่อเริ่มกระทำพิธีทอดผ้าป่าทุนสังฆรัตนะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้อาราธนานิมนต์พระคุณเจ้าทั้งหมดสวดมนต์ รวมทั้งบทสวดธัมมจักกัปปวัตนสูตรด้วย ทุกคนนั่งเงียบสงบตั้งใจฟังสวดมนต์ เมื่อเสียงพระคุณเจ้าทั้งหมดก้องกังวานกระหึ่มขึ้นทยอยตามลำดับของบทสวดมนต์ *ข้าพเจ้าสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ มีความรู้สึกเบาสบายและเยือกเย็นคล้ายถูกห่อหุ้มด้วยสายหมอกบางเบา มองเห็นทั่วอาณาบริเวณ สว่างเจิดจ้าด้วยแสงสีต่าง ๆ แต่ละมุนในสายตา โดยเฉพาะบริเวณองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แสงสีซึ่งส่งพุ่งลงมาและสะท้อนย้อนรับขึ้นไปนั้นเข้มขึ้น และเริ่มกลายม้วนตัวหมุนเป็นวงกลม* เมื่อพระคุณเจ้าสวดมนต์มาถึงบทธัมมจักกัปปวัตนสูตรนั้น *แสงสีวงกลมซึ่งม้วนตัวนั้นแผ่รัศมีกระจายกระจ่าง พร้อมทั้งเสียงของพระองค์และมวลเหล่าโอปปาติกะจำนวนมากมายจนเกินกว่าที่จะคณานับได้ก็ก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า* **พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ** *อยู่ตลอดเวลา* เมื่อเสียงพระคุณเจ้าสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรจบลง ก็ได้ยินเสียงพูดเตือนอย่างห่วงใยราวกับเคล้ามากับสายลมว่า **“วันนี้เป็นเสมือนหนึ่งวันที่ได้บังเกิดสังฆรัตนะขึ้นในโลกครั้งแรก จิตของพระปัญจวัคคีย์ได้หลุดพ้นแล้วจากกามาสวะ ภวาสวะ อวิชาสวะ เพราะไม่มีอุปาทาน”** พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ล้ำเลิศวิเศษสุด ชี้ช่องทางให้มวลเหล่าผู้หลงผิดทำลายเครื่องพันธนาการแห่งความลุ่มหลงในอัตตา...

....จงทำใจให้สงบยึดมั่นภาวนาอยู่แต่กับคำว่า “พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ” นตฺถิ เม สรณ์ อญฺญ์ พุทฺโธ เม สรณ์ วร์” อย่าประมาท เพราะความหลงผิดว่าอัตตาเที่ยงแท้ และดำรงอยู่อย่างถาวรนั้นจะก่อให้เกิดเงาแห่งความเห็นแก่ตัว ปรารภตัวเองเป็นใหญ่ และแล้วก็จะตกเป็นเหยื่อของมาร” *สิ้นเสียงนั้น แสงสว่างซึ่งเจิดจ้าก็สลัวลงคล้ายหลอดไฟถูกเงามืดบดบัง พร้อมกันนั้นก็มีควันพุ่งฟุ้งกระจายจนข้าพเจ้าตื่นจากสมาธิ* เมื่อเป็นปกติดีแล้วข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟังคร่าว ๆ อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิเรียนถามจากพ่อฤษีอีกครั้งหนึ่งว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะหมายความว่าอย่างไร พ่อฤษีไม่ได้ตอบในทันทีนั้น แต่ในวันต่อมาพ่อฤษีได้อธิบายว่า หลังจากที่พ่อฤษีได้ปรึกษาหารือกับพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าหลายองค์ก็วินิจฉัยลงความเห็นกันว่า **“แม้แผ่นดินไทยจะเป็นแผ่นดินแห่งพระพุทธศาสนา จะเป็นแผ่นดินแห่งพระรัตนตรัย ดูราวกับจะมีแสงสว่างเจิดจ้า ความสงบสุขจะคงอยู่ตลอดไป แต่เพราะความหลงผิดประมาทมัวเมาเห็นแก่ตัวของคน จะทำให้หมอกควันฟุ้งกระจายอึมครึม สภาวะทั่วไปคล้ายกับคนสำลักควัน หายใจไม่ออก ดิ้นรน เดือดร้อนไม่สิ้นสุด แต่แม้กระนั้นก็ตาม...ทุกวันพระธรรมสวนะ ขอให้คณะเราจงพยายามสวดมนต์บทรัตนสูตรและธัมมจักกัปปวัตนสูตร เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยคลี่คลายแก้ไข ทุพภิกขภัยภาวะข้าวยากหมากแพงอันจะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเหตุการณ์เหล่านี้ให้อาจารย์พรฟังและได้ถามว่า สาเหตุที่พระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าได้มีความเห็นให้สวดมนต์บทรัตนสูตร และธัมมจักกัปปวัตนสูตรนั้นคงจะมีความสำคัญและมีความหมายอย่างแน่นอนและมีมากด้วย อาจารย์พรเคยทราบบ้างหรือไม่ว่าในสมัยครั้งพุทธกาลนั้น ได้มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่เกี่ยวกับบทสวดมนต์ทั้งสองบทนี้ อาจารย์พรบอกว่าสำหรับบทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตนสูตรนั้นก็เห็นชัดอยู่แล้วว่า เป็นบทที่สำคัญที่สุดซึ่งพระพุทธองค์ทรงเทศนาสั่งสอนโปรดพระปัญจวัคคีย์ แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะได้บังเกิดดวงตาเห็นธรรมเป็นพระอริยบุคคลรองรับคำตรัสรู้ของพระพุทธองค์ ทำให้บังเกิดสังฆรัตนะขึ้นในโลกครั้งแรก

ส่วนบทสวดมนต์รัตนสูตรนั้น อาจารย์พรอธิบายเป็นใจความย่อ ๆ ว่า “ในสมัยครั้งพุทธกาลได้เกิดโรคระบาดและเกิดทุพภิกขภัยขึ้นในเมืองเวสาลี นครหลวงของแคว้นวัชชี ประชาชนได้รับความเดือดร้อนล้มตายกันเป็นอันมาก ไม่มีทางแก้ไขโดยวิธีอื่น คณะเจ้าลิจฉวีผู้ครองนครได้ส่งทูตมาอัญเชิญเสด็จสมเด็จพระบรมศาสดา ซึ่งในขณะนั้นพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่กรุงราชคฤห์ นครหลวงของแคว้นมคธ โดยหวังว่า ด้วยอำนาจแห่งพุทธานุภาพ อาจจะบันดาลให้ภัยต่าง ๆ ระงับได้ พระพุทธองค์ทรงมีพระมหากรุณาในมหาชน ทรงรับนิมนต์แล้วเสด็จพระพุทธดำเนินไปสู่กรุงเวสาลีโดยทางชลมารค ด้วยอำนาจพุทธาภินิหารพอพระพุทธองค์เสด็จไปถึง ฝนห่าใหญ่ก็ตกลงมาชำระพื้นที่อันโสโครกให้สะอาด และในวันนั้นพระพุทธองค์ก็ได้ตรัสสั่งพระอานนท์พุทธอุปัฏฐากให้ถือบาตรเต็มด้วยน้ำ สวดมนต์บทรัตนสูตรไปพลาง เดินประพรมไปในระหว่างกำแพงทั้ง ๓ แห่งนครเวสาลีตลอดคืนยังรุ่ง ด้วยอำนาจของพระปริตรคือรัตนสูตร ภัยต่าง ๆ ก็ได้สงบระงับไป” ซึ่งวิธีที่พระอานนท์ได้กระทำน้ำมนต์นั้น ได้มีพรรณนาไว้ในบทขัดหรือบทนำของบทรัตนสูตรดังนี้ว่า :-

> **เราทั้งหลาย จงตั้งจิตอันประกอบไปด้วยความกรุณาในสัตว์ทั้งหลาย ดังพระอานนท์เถระผู้มีอายุ นึกถึงพระพุทธคุณทั้งหลายแม้ทั้งปวงของพระตถาคตเจ้าจำเดิมแต่ปรารถนาพุทธภูมิมา คือบารมี ๑๐ อุปบารมี ๑๐ ปรมัตถบารมี ๑๐ มหาบริจาค ๕ จริยา ๓ เสด็จลงสู่คัพโภทรในภพมีในที่สุด ประสูติเสด็จออกอภิเนษกรมณ์ บำเพ็ญทุกรกิริยาชนะมาร ตรัสรู้พระสัพพัญญุตญาณ ณ โพธิบัลลังก์ นวโลกุตรธรรม ๙ ดังนี้ แล้วกระทำพระปริตรตลอดราตรีทั้ง ๓ ยาม ในภายในกำแพง ๓ ชั้น ในเมืองเวสาลี**
>
> **เทวดาทั้งหลายในแสนโกฏิจักรวาล ยอมรับเอาแม้ซึ่งอาชญาแห่งพระปริตรอันใด อนึ่ง พระปริตรอันใดยังภัย ๓ ประการอันเกิดจากโรค อมนุษย์และข้าวแพงในเมืองเวสาลีให้อันตรธานไปโดยเร็วพลัน เราทั้งหลายจงสวดพระปริตรอันนั้นเทอญ.**

จากข้อความที่ได้ศึกษาในบทขัดหรือบทนำของพระปริตรบทรัตนสูตรนี้เองทำให้ได้รับความซาบซึ้งและเห็นความสำคัญของบทสวดมนต์บทนี้ว่า ทำไมพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งหลาย จึงได้มีความเห็นว่าให้สวดมนต์บทนี้เป็นประจำทุกวันพระธรรมสวนะ เห็นได้ชัดว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าพระองค์ช่างทรงรักทรงห่วงใยในพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน เมื่อพระองค์ทรงเล็ง

เห็นว่ามีสัญลักษณ์อะไรที่เป็นเรื่องส่อให้ทราบถึงความเดือดร้อนที่จะมีมาถึงและเกิดขึ้นแก่พสกนิกรและแผ่นดิน พระองค์จะทรงหาช่องทางแก้ไขและป้องกันในทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราได้ศึกษาเนื้อความในบทรัตนสูตรนี้ให้เข้าใจแล้วก็จะเกิดความซาบซึ้ง และเห็นความสำคัญของบทสวดมนต์บทนี้ยิ่งขึ้น ซึ่งข้าพเจ้าจะขอยกตัวอย่างมาให้ศึกษาพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้.

ประทีปในดวงใจ

รัตนสูตร

*หมู่ภูตประจำถิ่นเหล่าใด ประชุมกันแล้วในนครนี้ก็ดี เหล่าใดประชุมกันแล้วในอากาศก็ดี ขอหมู่ภูตทั้งปวงจงเป็นผู้ดีใจ และจงฟังภาษิตโดยเคารพ

เพราะเหตุนั้นแล ท่านภูตทั้งปวงจงตั้งใจฟัง กระทำไมตรีจิต ในหมู่มนุษยชาติประชุมชน

มนุษย์เหล่าใด ย่อมสังเวยทั้งกลางวันกลางคืน เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาท รักษาหมู่มนุษย์เหล่านั้น

ทรัพย์เครื่องปลื้มใจ อันใดอันหนึ่งในโลกนี้หรือโลกอื่น หรือรัตนะอันใดอันประณีตในสวรรค์ รัตนะอันนั้นเสมอด้วยพระตถาคตเจ้าไม่มีเลย แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี ฯลฯ

จากข้อความในบทสวดมนต์รัตนสูตร ที่คัดลอกคำแปลจากหนังสือสวดมนต์แปลของพระศาสนโสภณ (แจ่ม) มาให้ได้ศึกษาดูพอเป็นสังเขปนี้ จะเห็นได้ชัดว่ามีความหมายกว้างขวางและล้ำลึกเพียงใด ยิ่งเมื่อได้สวดภาวนาหรือได้ฟังด้วยความเข้าใจพิจารณาด้วยความสงบแล้ว จะก่อให้เกิดพลังศรัทธาต่อพระรัตนตรัยอย่างลึกซึ้ง และมองเห็นเหตุผลว่าด้วยเหตุใดเมื่อพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้พระอานนท์สวดมนต์บทรัตนสูตรประพรมน้ำมนต์ไปทั่วเมืองเวสาลีแล้วจึงได้ช่วยแก้ไขทุพภิกขภัยได้ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าและมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง ซึ่งมีความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระรัตนตรัยอย่างลึกซึ้ง คงจะต้องเล็งเห็นเหตุผลอย่างแจ่มชัดว่า วิธีนี้จะเป็นวิธีการหนึ่งในอันที่จะช่วยคลี่คลายทุพภิกขภัยต่าง ๆ ได้

อาจารย์พรได้พยายามอธิบายความหมายในบทสวดมนต์ทั้งสองบทนี้ให้พระคุณเจ้าทุกรูปเข้าใจ ซึ่งรวมทั้งคณะเราที่ได้ติดตามมาฟังด้วย ตลอดระยะเวลาเข้าพรรษา ๓ เดือน ปี ๒๕๒๓ ทุกวัน เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. ถ้าอาจารย์พรอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ก็จะได้ถวายคำอธิบายธรรมต่าง ๆ แด่พระนักศึกษาซึ่งมา

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๔

จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระคุณเจ้าที่อยู่จำพรรษาทั้งหมด เพื่อว่าท่านจะได้เข้าใจความหมายของธรรมลึกซึ้งยิ่งขึ้น และจะได้นำไปปฏิบัติเพื่อตัวเอง และนำไปเผยแพร่โปรดญาติโยมยังถิ่นฐานที่ท่านเหล่านั้นจะจาริกต่อไป

เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่พระคุณเจ้าซึ่งจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ ตลอดทั้งพรรษาถ้าวันไหนที่ฝนไม่ตก ท่านได้ไปสวดมนต์ทำวัตรเย็น ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพฯ ทุกเย็น โดยที่ท่านได้สวดมนต์บทรัตนสูตรและธัมมจักกัปปวัตนสูตรด้วยทุกครั้ง อีกทั้งท่านได้กรุณาสวดบทมงคลสูตรและบทถวายพรพระเพิ่มเติมให้ด้วย ในเย็นวันศุกร์วันเสาร์ ซึ่งคณะเราและข้าพเจ้าได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ไปร่วมฟังและสวดมนต์กับพระคุณเจ้าด้วยทุกครั้งไม่เคยขาดเลย

ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์
ในขณะสวดรัตนสูตรและธัมมจักกัปปวัตนสูตร

ทุกวันถ้าปราศจากเมฆฝน บรรยากาศยามเย็นบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ปลอดโปร่ง ขณะเมื่อพระคุณเจ้าจะทำวัตรสวดมนต์เย็นนั้น ดวงอาทิตย์เริ่มคล้อยต่ำลงสู่ทิวเขาทางด้านทิศตะวันตก โรยแสงซึ่งแผดจ้าในยามกลางวันอ่อนละมุนเป็นแสงสีแสดสาดต้องเมฆสีขาว สีเทา ให้กลายเป็นสีทอง ผสมชมภูทับทิม ม่วง สวยงามระยับไปทั่วทั้งท้องฟ้า ลมเย็นจะพัดโชยอ่อน ๆ ลูบไล้ผิวกายอยู่ตลอดเวลา เสียงสวดมนต์ของพระคุณเจ้าก้องกระหึ่มชวนให้ใจสงบ ใครก็ตามถ้าจิตใจไม่แข็งกระด้างหรือฟุ้งซ่านมากจนเกินไป ก็คงจะเกิดความรู้สึกเยือกเย็นดื่มด่ำบังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระรัตนตรัยไม่เสื่อมคลาย ในยามเช่นนี้ข้าพเจ้าจะเข้าสมาธิบรรยากาศในโลกทิพย์ที่แทรกซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ในส่วนนี้ *แสงสีรุ้งผสมแสงสีทองซึ่งพุ่งส่งลงมาและสะท้อนย้อนรับสลับกันอยู่ตลอดเวลานั้น จะม้วนตัวกลายเป็นวงกลมหมุนช้า ๆ รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รัศมีจะแผ่กระจายไปรอบทิศ ห่างออกไป ๆ ราวกับว่าแสงสีเหล่านี้เกาะติดเป็นฟืดอยู่กับหยดละอองน้ำในบรรยากาศนั้น และโดยใช้ละอองน้ำเป็นสื่อ แสงเหล่านี้หมุนกระจายไปจนสุดสายตา ยิ่งเมื่อพระคุณเจ้าสวดมนต์บทรัตนสูตร และบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร แสงรังสีที่ม้วนตัวกลายเป็นวงกลมนี้ราวกับมีซี่ของธรรมจักรอยู่ตรงกลาง พร้อมทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก็จะดังกังวานขึ้นในทุกหยาดหยดของละอองน้ำรอบตัว* ดังนั้นเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ จึงคละเคล้าอยู่กับบรรยากาศตลอดทั้งพรรษานั้น

โดยที่อาจารย์พรได้อธิบายธรรมะบทต่าง ๆ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการนั่งสมาธิด้วย เพราะด้วยจุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนานั้นคือการฝึกสมาธิ และให้รู้จักนำธรรมะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้สอนวิธีให้นั่งสมาธิด้วย ห่างออกไปจากบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาราว ๓ กิโลเมตรเศษ มีสถานที่สงบวิเวก มีลำห้วยลำธารน้ำไหล

ลัดเลาะเขาะซอกซอนไปตามโขดหิน ซึ่งอาจารย์พรได้เตรียมไว้สำหรับบุคคลผู้สนใจในทางปฏิบัติสมาธิ ที่ต้องการความเงียบวิเวกวังเวงไกลจากผู้คนจริง ๆ จึงได้ชวนพระคุณเจ้าและคณะเราผู้สนใจเดินเข้าไปเที่ยวชม เป็นที่ชื่นชอบของบรรดาพระคุณเจ้าและผู้ติดตามที่เข้าไปเที่ยวชมกันทุกคน คณะเราได้นิมนต์พระคุณเจ้าเข้าไปเที่ยวชมกันทุกคน คณะเราได้นิมนต์พระคุณเจ้าเข้าไปสวดมนต์ในบริเวณแก่งอันสวยงามนี้หลายครั้ง อาจารย์พรจึงบอกว่า ถ้ามีพระคุณเจ้ารูปใดสนใจอย่างแท้จริงที่จะกล้าเข้ามาอยู่มาปฏิบัติธรรมแล้ว อาจารย์พรก็จะสร้างกุฏิถวายให้อยู่ ก็มีพระคุณเจ้าหลายรูปแจ้งว่า ถ้าอาจารย์พรสร้างกุฏิขึ้นจริง ๆ ก็จะเข้าไปอยู่เพื่อปฏิบัติ

เริ่มจะสร้างกุฏิพระในแก่งข้างใน

แต่เมื่อมามองดูสภาพการณ์แล้ว ไม่ใช่ง่ายเลยในอันที่จะก่อสร้าง เพราะการขนส่งลำบาก รถยนต์เข้าไปไม่ได้ มิหนำซ้ำยังมีลำห้วยซึ่งจะต้องสร้างสะพานข้ามถึง ๒ แห่ง ดังนั้นอาจารย์พรจึงคิดว่าจะยุติการก่อสร้างไว้ก่อน แต่ก็มีพระคุณเจ้าบางรูปเข้าไปปักกลดอยู่ตามซุ้มกอไผ่ และผาเงิบริมลำธาร

ระยะนี้เป็นช่วงที่การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หยุดชะงัก รอการสั่งซื้อโมเสคสีทองจากประเทศอิตาลี ดังนั้นหลังจากถวายคำอธิบายธรรมแด่พระคุณเจ้าแล้ว อาจารย์พรและคณะเราก็จะช่วยกันปลูกต้นไม้ต่าง ๆ โดยเฉพาะต้นสน ซึ่งพระองค์รับสั่งให้ปลูกโดยทอดผ้าป่าให้ผู้บริจาคเป็นเจ้าของต้นสน อาจารย์พรได้นิมนต์พระคุณเจ้าช่วยปลูกด้วย พร้อมกันนี้ก็ต้องคอยดูแลและสั่งให้คนงานดายหญ้าให้กับต้นสน และต้นไม้อื่น ๆ ซึ่งปลูกไปแล้วด้วย เพราะหญ้าช่างขึ้นได้รวดเร็วและงามกว่าต้นไม้ที่คณะเราปลูกเสียจริง ๆ ดังนั้นเกือบจะตลอดเวลานับแต่เข้าพรรษามา อาจารย์พรได้สอนได้อธิบายธรรมะต่าง ๆ คณะเราและผู้สนใจในธรรมะก็ได้ติดตามฟังปฏิบัติและช่วยทำงานทุกอย่างเท่าที่ใครจะช่วยอะไรได้ ชีวิตได้คลุกเคล้าอบอวลอยู่กับธรรมะ อยู่กันฉันท์พี่น้อง พระคุณเจ้าก็ได้ถามอยู่เสมอว่าเมื่อไรอาจารย์พรจึงจะลงมือสร้างสถานที่ในบริเวณแก่งข้างในที่อยู่ห่างออกไปจากศูนย์พัฒนาศาสนาราว ๓ กิโลเมตรนั้น ซึ่งอาจารย์พรก็ไม่ได้ให้คำตอบที่แน่นอน เพราะมองเห็นความลำบากหลายอย่าง แต่อย่างไรก็ตาม พระคุณเจ้าก็ได้เดินเข้าไปเที่ยวชมอยู่เสมอ

นิมนต์พระไปสวดมนต์ที่แก่งข้างในเป็นครั้งแรก

จนมีอยู่วันหนึ่งตอนต้นเดือนกันยายน ๒๕๒๓ คณะเราทั้งหมดในวันนั้นราว ๓๐ กว่าคนได้นิมนต์พระคุณเจ้าทั้งหมดที่จำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเข้าไปฉันเพล ณ ที่แก่งข้างใน ซึ่งใคร ๆ ก็พากันเรียกเล่น ๆ ทำนองล้อ ๆ ว่า **“แก่งศรีเพ็ญ”** ในวันนั้นเมื่อพระคุณเจ้าฉันเพลแล้ว อาจารย์พรได้อาราธนานิมนต์พระคุณเจ้าให้สวดมนต์บทรัตนสูตรและธัมมจักกัปปวัตนสูตรด้วย ในขณะที่พระคุณเจ้าเริ่มสวดมนต์

นั้นเป็นที่มหัศจรรย์ยิ่งนัก ทุกคนได้ยินเสียงฟ้าร้องคำรามครืนมาแผ่วเบา ลมพัดใบไม้ดังซู่ซ่าขึ้นทันใดและก็พัดอยู่จนเสียงสวดมนต์จบลง ขณะนั้นข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิ *มองเห็นแสงสว่างเจิดจ้าไปทั่วอาณาบริเวณ มวลเหล่าเทพเทวาที่มีภูมิแทรกซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนี้นั้น กล่าวคำอนุโมทนาว่า* **สาธุ** *ก้องสะท้านรัศมีรังสีจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แผ่กำจายกระจ่างมาทั่ว* ได้ยินเสียงเทพเจ้าประจำภูมิ ณ สถานที่นี้กล่าวขึ้นว่า “สิ่งชี้บอกประจำภูมิคืออุทยานดอกไม้เทวาลัยพร่ำสวดพุทธมนต์ คัมภีร์พระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาผู้เป็นนาถะของเหล่าผู้ยังวนเวียนอยู่ในกงล้อแห่งสังสารวัฏ”

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินดังนั้น ก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า ในวันคล้ายวันเกิดของข้าพเจ้าซึ่งตรงกับวันที่ ๒๖ กันยายนที่จะถึงนี้ ข้าพเจ้าจะจัดทอดผ้าป่าตั้งกองทุนสร้างศาลาในบริเวณแก่งนี้

คิดจะสร้างศาลาไว้ที่บริเวณแก่งข้างใน

ข้าพเจ้าได้บอกขออนุญาตจากอาจารย์พร ซึ่งอาจารย์พรก็ไม่เห็นด้วยนัก เพราะเป็นการยากลำบากที่จะทำได้ เพราะจะต้องใช้เงินจำนวนมากจึงจะสร้างศาลาขึ้นได้สัก ๑ หลัง และไหนจะต้องสร้างสะพานลำเลียงวัสดุต่าง ๆ เข้ามา เป็นการรบกวนผู้บริจาคเหลือเกิน เพราะไหนจะต้องช่วยบริจาคสร้างสถานที่ด้านนอก ซึ่งยังไม่เสร็จแล้วไหนจะต้องมาช่วยบริจาคสร้างด้านในอีก ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรไปว่าข้าพเจ้าได้ตั้งจิตอธิษฐานแก่มวลเทพเจ้าประจำภูมิ ณ สถานที่แห่งนี้ ตอนที่พระคุณเจ้าสวดมนต์ และก็ได้ตั้งใจไว้ว่าจะค่อย ๆ สะสมเงินจากผู้บริจาคมาทีละเล็กละน้อยรวบรวมจนกว่าจะได้ปัจจัยสักห้าแสนบาท จึงจะลงมือสร้าง อาจารย์พรบอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ตามใจ ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิน้อมจิตกล่าวแก่เทพเทวาอีกครั้งหนึ่งว่า ณ สถานที่แห่งนี้จะต้องมีอุทยานดอกไม้และศาลาบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถึงแม้จะช้าไปบ้าง แต่ข้าพเจ้าขอให้สัญญา *เสียงก้องกังวานสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ในทันทีพร้อมกับคำว่า “โอม” ผสมเคล้ามาด้วย*

ดังนั้นเมื่อถึงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๓ ข้าพเจ้าก็ได้จัดทอดผ้าป่าเพื่อรวบรวมสะสมปัจจัยสำหรับสร้างศาลา ในวันนั้นมีผู้ร่วมทำบุญบริจาคเตรียมไว้ได้ ๖ หมื่นกว่าบาท มาจนถึงวันที่กำลังเขียนบันทึกนี้ รวบรวมได้ทั้งหมดหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นกว่าบาท เงินจำนวนนี้ข้าพเจ้าได้ฝากประจำธนาคารไว้ ไม่ได้ปะปนกับเงินจำนวนอื่นที่เกี่ยวกับการก่อสร้างด้านนอก และคิดว่าจะค่อย ๆ เก็บสะสมไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบจึงจะลงมือก่อสร้าง คงจะถึงจุดหมายปลายทางสักวันหนึ่งถึงแม้จะช้าไปบ้างก็ตาม และบัดนี้ก็ได้ลงมือตระเตรียมพื้นที่ไปได้พอสมควร โดยมีพระคุณเจ้ารูปหนึ่งท่านได้เข้าไปปักกลดอยู่ที่ซุ้มกอไผ่ริมลำธาร ท่านก็ได้ปรับปรุงพื้นที่ให้สวยงาม ปลูกต้นไม้ ปลูกดอกไม้เพื่อจะได้เริ่มเป็นเงาลางเลือนของอุทยาน และท่านรูปนี้ได้ตั้งใจไว้ว่าจะอยู่จำพรรษาในแก่งนี้ และขณะนี้ฝนก็ตกลงมาแล้ว การปักกลดอยู่ที่ซุ้มกอไผ่เป็นการลำบากพอสมควร ดังนั้น อาจารย์พรจึงปรารภกันขึ้นว่าจะสร้างกุฏิถวายท่านสัก ๑ หลัง ร.ท.หญิงปทัยทิพย์ - ร.อ. บุญมี เอมะวิศิษฏ์ ร.น. ซึ่งเป็นผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างสูง และได้เคยให้ความ

ช่วยเหลือเกื้อกูลการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนามาโดยตลอด จึงบริจาคเงินจำนวนสามหมื่นบาทมาให้เพื่อก่อสร้างกุฏิ อาจารย์พรได้เงินจำนวนนี้มา จึงได้สร้างสะพานชั่วคราวพอที่จะเดินลำเลียงของได้บ้าง และได้สร้างกุฏิชั่วคราว ซึ่งข้าพเจ้าเรียกว่า **"กุฏิกระท่อม"** ถวายให้พระคุณเจ้าท่านได้พักไปพลาง ๆ ก่อน กุฏิกระท่อมนี้ชาวบ้านโดยมีนายแถมเป็นหัวหน้า ได้มาช่วยเริ่มขึ้นโครงไว้ให้ในวันสงกรานต์ และต่อมาอาจารย์พรและพระคุณเจ้าก็ได้มาสร้างต่อจนสำเร็จ

รับสั่งให้ตั้งชื่อว่าศาลาพุทธานุภาพ

ฉะนั้นความหวังทุกอย่างกำลังเป็นรูปเงาลางเลือนขึ้น คงจะเป็นความจริงขึ้นมาสักวันหนึ่ง แม้ว่าศาลาจะยังไม่บังเกิดขึ้น แต่การสร้างอุทยานดอกไม้ซึ่งคงไม่ต้องใช้เงินมากนัก นอกจากแรงงาน ข้าพเจ้าจึงตั้งความหวังไว้ว่า จะต้องมีอุทยานดอกไม้ประดับพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในวันนั้นวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๓ ซึ่งข้าพเจ้าจัดทอดผ้าป่านั้น พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งว่า จงตั้งชื่อศาลานี้ว่า **"ศาลาพุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ"** เพื่อว่าใครก็ตามเมื่อได้พบเห็นศาลานี้เข้า คน ๆ นั้นก็จะได้กล่าวว่าพุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ แม้จะไม่ได้กล่าวออกเสียง แต่ทุกคนก็ต้องกล่าวในใจอย่างแน่นอน สิ่งนี้แหละจะเป็นพลังคุ้มครองมิให้ต้องตกต่ำเลย"

ช่วงระยะเวลาตลอดทั้งพรรษา แม้ว่าจะได้นิมนต์พระคุณเจ้าให้สวดมนต์บทรัตนสูตร และบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร และคณะเราก็ได้ร่วมอยู่ด้วยทุกครั้งตามรับสั่งของพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าแล้วก็ตาม *แต่สภาวะบรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งครอบคลุมอยู่ก็บรรเทาเบาบางไปได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะความอึมครึมเป็นควันเมฆหมอกหนาทึบเหลือเกิน บรรยากาศทั่ว ๆ ไปดูเปรียบเสมือนยามเช้ามืดในฤดูหนาวที่มีหมอกปกคลุมหนาทึบ แม้จะสายมากแล้วดวงอาทิตย์โผล่พ้นขอบฟ้าขึ้นมาสูงแล้ว แต่เพราะความที่เมฆหมอกบดบังหนาทึบ จึงมิอาจจะส่องแสงผ่านมาได้ เพียงแต่ช่วยบรรเทาให้บรรยากาศอันมืดครึ้มนั้นสว่างขึ้นพอให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น ทำอะไร ๆ ได้สะดวกขึ้น แต่หาความสบายปลอดโปร่งไม่ได้เลย ดูราวกับบรรยากาศช่างชวนให้ทุกคนเป็นไข้มึนซึม ดิ้นรน อึดอัดอยู่ตลอดเวลา* พระองค์รับสั่งว่า **"ภาวะทุพภิกขภัยยังคงครอบคลุมยึดเยื้อยาวนานต่อแผ่นดินของเรา จงใช้ความอดทนไม่ว่าจะตกอยู่ในภาวะยุ่งยากเพียงไรก็ตาม จงอย่าลืมภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ สร้างพลังเมตตาธรรมให้บังเกิดขึ้นในจิตใจ ความเห็นแก่ตัว ปรารภตัวเองเป็นใหญ่ จะก่อให้เกิดความประมาทแล้วตกเป็นเหยื่อของมาร"**

พ่อฤๅษีได้อธิบายกล่าวย้ำถึงคำรับสั่งของพระองค์ว่า **ขอให้คณะเราจงมีความเชื่อมั่น อย่าให้เกิดความรู้สึกสงสัยระแวงลังเลขึ้นเลยแม้แต่น้อยว่า สิ่งที่กระทำอยู่นี้ไม่เห็นเป็นผลอย่างใดออกมาเลย เพราะแม้จะมองดูราวกับว่า การกระทำทุกอย่างที่กระทำอยู่นี้เหมือนไม่ได้ผล เหมือนไม่มีอะไรดีขึ้น อย่าลืมจงเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า เราเองยังเป็นปุถุชนอยู่ อำนาจพลังจิตมีมากน้อยแค่ไหน ดังนั้นจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร ความเข้มข้นของพลังจิตจึงจะบังเกิดขึ้น จงใช้ความอดทน อย่าเกียจคร้าน อย่า**

ใจร้อน พึงระวังไว้เสมอตามคำรับสั่งของพระองค์ว่า การนึกถึงแต่ตัวเอง ปรารภตัวเองเป็นใหญ่ จะก่อให้เกิดสิ่งชั่วร้ายทั้งแก่ตัวเองและส่วนรวม

ดังนั้นแม้จะมีใครคนอื่นไม่เห็นด้วยก็ตามว่า มัวแต่มานั่งสวดมนต์จะทำอะไรให้ดีขึ้นได้อย่างไร ช่างงมงายเชื่ออะไรง่าย ๆ คณะเราเพียงไม่กี่คนก็ยังมีความเชื่อมั่นสวดมนต์ ศึกษาทำความเข้าใจกับบทสวดมนต์นั้นเพื่อปฏิบัติภารกิจของตัวในชีวิตประจำวันให้ดีที่สุด เพราะจากบทสวดมนต์นี้เป็นพุทธพจน์ ได้สอนวิธีการดำเนินชีวิตในอันที่จะก่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตัวเองและส่วนรวม พลังอันน้อยนิดนี้เมื่อสะสมเข้าทุก ๆ วัน ก็คงจะมากขึ้นเข้มขึ้นสักวันหนึ่ง พระอานนท์เถรเจ้าเป็นพระอรหันต์ อำนาจจิตบริสุทธิ์สูงส่งและเข้มข้น เมื่อกระทำตามพระพุทธดำรัสจึงบังเกิดผลในทันที คณะเราคงจะต้องใช้ความอดทนเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แม้จะยังไม่ปรากฏผลนัก แต่พระองค์และมวลเหล่าเทพเทวาทั้งปวงก็คงจะต้องเล็งเห็นผลอย่างแน่นอน ยิ่งเห็นได้ชัดว่าพระองค์ช่างทรงรักทรงห่วงใย และทรงต้องใช้ความอดทนเหลือเกินกับสันติสุขของแผ่นดินและปวงชนชาวไทย การสวดมนต์ทุกครั้ง *บรรยากาศในโลกทิพย์ แม้จะยังไม่สว่างขึ้นจนชัดเจน แต่ก็สงบเย็นและแว่วเสียง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ก็จะเคล้ามาแผ่วเบาเสมอทุกคราว*

จัดให้มีเทศน์มหาชาติขึ้นเป็นครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

ก่อนวันออกพรรษาเล็กน้อย เหล่าชาวบ้านแคมป์สน ซึ่งมีจิตใจเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและได้มาร่วมทำบุญกันเป็นประจำที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ก็ได้บังเกิดความคิดร่วมกันขึ้นมาว่า ควรจะจัดให้มีเทศน์มหาชาติขึ้น เพราะนับตั้งแต่สร้างศูนย์พัฒนาศาสนายังไม่เคยจัดให้มีการเทศน์มหาชาติขึ้นเลย

เทศน์มหาชาติมีทั้งหมด ๑๓ กัณฑ์ อันที่จริงข้าพเจ้าไม่เคยได้สนใจนัก และไม่เคยฟังเป็นเรื่องเป็นราวแม้สักครั้งเดียว เคยทราบแต่ว่าการเทศน์มหาชาตินี้ก็คือการเทศน์เรื่องราวประวัติของพระเวสสันดร อันเป็นชาติสุดท้ายของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ซึ่งไม่จำเป็นต้องฟังจากพระเทศน์ หาอ่านจากหนังสือก็ได้ มาครั้งนี้เกิดฉุกคิดขึ้นมาว่า ทำไมการเทศน์มหาชาติไม่ว่าจะเป็นที่ไหน ๆ ก็ตาม กระทำกันมาจนเป็นประเพณีว่า เป็นเทศน์ที่สำคัญยิ่งใหญ่กว่าเทศน์ธรรมดา และในปีหนึ่งจัดเพียงครั้งเดียว โบราณาจารย์เชื่อกันว่าการได้ฟังเทศน์มหาชาตินี้มีอานิสงส์มาก ถ้าใครฟังได้จบทั้ง ๑๓ กัณฑ์ จะได้ไปเกิดในแผ่นดินของพระศรีอารย์ พระพุทธเจ้าที่จะมาตรัสรู้ในอนาคต ดังนั้นข้าพเจ้าจึงตั้งใจว่าจะต้องอยู่ฟังให้ครบทั้ง ๑๓ กัณฑ์

ในโลกทิพย์ก็มีเทศน์มหาชาติเหมือนกัน

เมื่อพระคุณเจ้าเริ่มขึ้นบนธรรมมาสน์เทศน์เป็นกัณฑ์แรก ข้าพเจ้าเข้าสมาธิ *บรรยากาศซึ่งสลัวอึมครึมอยู่เริ่มกระจ่างขึ้น และค่อยมีสายลมพัดให้เมฆกระจาย กลุ่มเมฆหมอกที่บดบังอึมครึมครอบคลุมอยู่นั้น ไหลวนเวียนไปรวมกันตามชายขอบฟ้า มองเห็นมวลเหล่าเทพเทวา เทพกัญญา เทพบุตร เทพธิดาต่างแต่งกายสวยงามระยิบระยับจับตา กลิ่นหอมจรุงใจอบอวลรวยริน เสียงพูดคุย เสียงหัวเราะแสดงถึงความสุขรื่นรมย์ดังผสมกับเสียงดนตรีดีดสีตีเป่าแผ่วหวานอยู่ตลอดเวลา ไม่นานบุษบกสีเงินผสมทองระยิบระยับรองรับธรรมมาสน์เทศน์สีทองแวววาวก็ปรากฏขึ้น บนธรรมมาสน์นั้นเทพเจ้าที่แต่งกายเป็นพระภิกษุสงฆ์นั่งถือคัมภีร์ใบลาน เมื่อพระคุณเจ้าแต่ละรูปผลัดเปลี่ยนเวียนสลับกันขึ้นเทศน์รูปละกัณฑ์ เทพเจ้าบนบุษบกธรรมมาสน์ทองนั้นก็ผลัดเปลี่ยนเวียนสลับเช่นเดียวกัน เสียงแซ่ซร้องสาธุการว่า* **สาธุ** *สลับกับคำว่า* **พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ** *กระหึ่มสะท้านก้องอยู่ตลอดเวลา แสงวงล้อธรรมจักรสีรุ้งผสมสีทองสีเงินซึ่งหมุนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สดใสกระจ่างกำจายรัศมีเจิดจ้าจำรัสไปรอบทิศทาง พระองค์รับสั่งว่า* **“พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีเต็มเปี่ยมถึงปรมัตถบารมี เพื่อนำพาสัตว์โลกให้ข้ามพ้นจากห้วงโอฆสงสารด้วยสำเภาทอง... จงเดินทางตามรอยพระยุคลบาท ภาวนายึดมั่นแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อเป็นสื่อนำพลังแห่งความบริสุทธิ์ สันติสุข สงบร่มเย็นมาสู่แผ่นดินที่พักพิง...”**

นำพระไปสวดมนต์ที่ภูกระดึง

จากวันที่มีเทศน์มหาชาติไม่กี่วันก็ถึงวันออกพรรษา อาจารย์พรได้นำพระคุณเจ้าที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด ๑๗ รูปขึ้นไปสวดมนต์บนภูกระดึง แต่ท่านสมัครไปเพียง ๗ รูป คือพระมหามนัส พระมหาณัฐวุฒิ พระมหาถาวร พระอาจารย์เวชยันต์ พระอาจารย์ซ้าย พระวิโรจน์ และพระปฐม (พระแห้ง) และได้นิมนต์พระคุณเจ้าจากวัดชนะสงครามโดยการนำของท่านเจ้าคุณพระศรีวิสุทธิพงษ์ ซึ่งท่านเจ้าคุณได้นำพระมาร่วมด้วยทั้งหมด ๑๐ รูป ดังนั้นพระคุณเจ้าที่ขึ้นไปสวดมนต์บนภูกระดึงทั้งหมดก็ครบจำนวน ๑๗ รูป เท่ากับจำนวนพระที่จำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีเสียงสวดมนต์ของพระคุณเจ้าจำนวนตั้งหลายรูปเช่นนี้ ขึ้นไปสวดมนต์บทรัตนสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตร มงคลสูตร บทถวายพรพระ และบทสวดมนต์อีกหลายสูตรบนภูกระดึง ดินแดนอันสวยงามชวนใฝ่ฝันราวกับเทพนิยายนั้น

พอกลับลงจากภูกระดึงก็เตรียมงานทอดกฐิน ซึ่งในปี ๒๕๒๓ นี้ไม่มีใครจองสำหรับที่จะทอด ดังนั้นคณะเราจึงต้องทอดกฐินกันขึ้นเอง ในวันอาทิตย์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๓

ในโลกทิพย์ก็มีพิธีทอดกฐิน

ก่อนจะถึงเวลาพิธีถวายผ้าพระกฐิน *ข้าพเจ้าเข้าสมาธิ บรรยากาศที่กระจ่างขึ้นเพราะความอึมครึมสลัวลางจากเมฆหมอกไหลกระจายไปทางด้านชายขอบฟ้า ในวันเทศน์มหาชาตินั้น บัดนี้เมฆหมอกได้ไหลกระจายวนเวียนมาบดบังตามเดิม แต่ในกลุ่มเมฆหมอกมากมายนั้น มีกลุ่มเมฆสีขาวกระจายปะปนวนเวียนอยู่ด้วย* ขณะกำลังถวายผ้าพระกฐินและพระคุณเจ้าในที่ประชุมสงฆ์ทั้งหมดกล่าวรับนั้น *กลุ่มเมฆสีขาวได้ไหลวนเวียนรวดเร็ว กลายเป็นบุษบกสีเงินสีทองรองรับพานผ้าไตรลอยละลิ่วแหวกผ่านม่านเมฆสีดำครึ้มที่บดบังอยู่นั้นให้กระจาย เสียงแซ่ซร้องสาธุการว่า สาธุ สลับกับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก้องกระหึ่มขึ้นอีก* พระองค์รับสั่งว่า **“นับแต่วันนี้พระคุณเจ้าจะแยกย้ายกันไป เสียงสวดมนต์บทรัตนสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตรก็จะพลอยจางหายไปด้วย ขอพระคุณเจ้าจงเจริญในธรรมตามคติวิสัยอันจะพึงได้รับ และขออนุโมทนาที่ได้ก่อให้บังเกิดปีติโสมนัส สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...”**

เตรียมป้องกันไฟ และต้อนรับพระนักศึกษา ๘๐ รูป

นับจากวันทอดกฐินไม่กี่วัน พระคุณเจ้าต่างก็แยกย้ายกันไปในที่ต่าง ๆ จริง ๆ มีหลายรูปได้ลาสิกขาบท บางรูปก็ออกเสาะแสวงหาประสบการณ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่แปลก ๆ ออกไป แต่อย่างไรก็ตามสำหรับคณะเราก็ยังคงทำงานกันไปตามปกติ ลมหนาวพัดมาอากาศเริ่มแห้งแล้ง พื้นดินขาดความชุ่มชื้น อาจารย์พรและคณะเราลงมือทำแนวป้องกันไฟให้กับต้นไม้ที่ปลูก สร้างป่า ขุดบ่อน้ำ ขุดลอกสระน้ำ เพราะน้ำเริ่มแห้งไปโดยลำดับ เตรียมสำหรับที่จะรับพระนักศึกษาปีที่ ๓ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งในปี ๒๕๒๓ นี้จะมารับการอบรมจากอาจารย์พร ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ถึง ๘๐ รูป

รับสั่งให้สวดมนต์ทุกวันทั้งเช้าและเย็น และกล่าว พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง

แม้จะทำแนวป้องกันไฟ แต่ไม่ทันกับการเผาไร่ของชาวไร่ผู้ไม่เคยรับผิดชอบ และไม่เคยคิดว่าเมื่อเขาจุดไฟเผาไร่ของเขาแล้วไฟจะลามไปไหม้ ณ ที่แห่งใดของใครเสียหายบ้าง ดังนั้นทุกครั้งในวันที่เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ พอกลับมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจะต้องมาเสียใจกับไฟที่ลุกลามมาไหม้ต้นไม้ที่ปลูกไว้ทุกคราวไป *บรรยากาศในโลกทิพย์ช่วงระยะนี้นอกจากความสลัวอึมครึมชวนให้อึดอัดแล้ว ยังมักจะมีเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ ๆ น่ากลัวชวนให้ขนลุก เสียงคนพูดพึมพำฟังไม่ได้ศัพท์น่ารำคาญก่อกวนอยู่ตลอดเวลา* ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะที่ทำงานใกล้ชิดกันว่า บรรยากาศในโลกทิพย์ตอนนี้ไม่ดีเลย ยังไม่ทราบว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เพราะดูมันช่างมีแต่ความน่าอึดอัดชอบกล อย่างไรก็ตามคณะเราก็พยายามช่วยกันสวดมนต์ภาวนาทั้งตอนเช้าและตอนเย็น จนถึงคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๓ ขณะเมื่อคณะเรา

กระทำพิธีสวดมนต์ในวันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่อยู่ ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ในวาระแห่งความมืดมัวเช่นนี้ นับตั้งแต่วันเริ่มต้นปีใหม่เป็นต้นไป ทุกวันเวลา ๐๖.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาสนธยา จนกระทำพิธีสวดมนต์ นั่งสมาธิ กล่าวภาวนาด้วยการออกเสียงดัง ๆ ว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง อย่าได้ละเลย”**

ดังนั้นนับแต่วันขึ้นปีใหม่ ๒๕๒๔ เป็นต้นมา เมื่อถึงเวลาอาจารย์พร ข้าพเจ้าและคณะที่พอจะเชื่อถือกัน ก็ได้เริ่มกระทำตามที่พระองค์รับสั่งไม่เคยขาดเลย แม้จะอยู่ ณ ที่ไหน ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีว่า “เหตุใดพระองค์จึงรับสั่งให้กล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ถึง ๑๐๘ ครั้ง โดยต้องกล่าวออกเสียงดังทั้งเช้าและเย็น” พ่อฤาษีอธิบายให้ฟังว่า **เพราะความหลงผิดของคนทั่ว ๆ ไป ได้ก่อให้เกิดพลังแห่งความมืดมัวเข้าผสมกับพลังของมวลมารเหล่าโอปปาติกะผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิ แทรกซ้อนบดบังพลังแห่งความบริสุทธิ์สว่าง การกล่าวภาวนาออกเสียงดังของคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ จะก่อให้เกิดพลังคลื่นเสียงให้ไปประสานเคล้ากับเสียงของมวลเหล่าเทพเจ้าให้ไปผ่านทะลุม่านเมฆลงมาได้บ้าง เพื่อลบล้างพลังแห่งความมืดมัวอันเกิดจากความหลงผิดของคน**

มารขัดขวางการสวดมนต์และการภาวนา

จะเป็นด้วยเหตุอะไรก็เกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจได้ ทุกครั้งที่เข้าสมาธิในช่วงจังหวะนี้มีแต่ความอึดอัด บรรยากาศในโลกทิพย์ไม่กระจ่างขึ้นเลย แม้คณะเราจะพยายามช่วยกันสวดมนต์ก็ตาม อาจจะเป็นเพราะกำลังความเข้มข้นของเรามีน้อยกระมัง *บรรยากาศนอกจากจะอึดอัดแล้วยังมืดครึ้มมากขึ้น เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำดังขึ้นอย่างน่ากลัว ทุกครั้งที่มีเสียงลมพัดอู้มาจะต้องมีเสียงเกรียวกราวเคล้ามาด้วยว่า “อย่าสวดให้เสียเวลาเลย เหนื่อยเปล่า คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ นั้นเลิกพูดเลิกพร่ำได้แล้ว หนวกหูเสียจริง ไม่มีใครเขาสนใจหรอก ทำตัวตามสบายดีกว่า” บ่อยครั้งจะมีเสียงต่อท้ายมาอีกว่า “ระวังใครเขาจะต้องหาว่า พูดพร่ำอยู่ได้แต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ บ้าแท้ ๆ”* ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤาษีว่าเสียงเหล่านี้คืออะไร พ่อบอกว่า **อย่าได้สนใจเลย จงกระทำจิตแผ่เมตตา ให้อภัยแด่มวลมารผู้หลงผิด อธิษฐานขอให้เขาเหล่านี้จงได้รับความสงบร่มเย็นจากคำว่า พุทธ สรณ คจฺฉามิ** ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรตอบว่า *“แม้จะได้รับความทุกข์ยากลำบากสักปานใดก็ตาม ก็จะพร่ำบ่นอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ไม่เคยเหนื่อย ไม่เคยเสียเวลาเลย”*

วันที่ไฟไหม้อย่างรุนแรงที่สุด ที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา

ระยะนับตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นมา ชาวไร่ที่ทำไร่อยู่รอบนอกบริเวณสร้างป่าของศูนย์พัฒนาศาสนา ช่างเผาไร่เสียจริง ๆ ราวกับจะแกล้ง ไฟได้ลุกลามมาไหม้บริเวณที่คณะเราปลูกต้นสน

ต้นไม้ต่าง ๆ ไว้ เสียหายมากมายแทบไม่เว้นแต่ละวัน โดยเฉพาะวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔ เป็นวันที่ร้ายแรงที่สุด อาจารย์พรและคณะเราไม่เป็นอันต้องทำอะไรเลยนอกจากวิ่งดับไฟ แม้จะทำแนวกันไฟไว้แล้วก็ตาม ลมที่พัดโหมมารอบทิศทางราวกับมือมัจจุราชที่เอื้อมมาเป็นแนวดาหน้าโอบล้อมมายาวราว ๔๐๐-๕๐๐ เมตร ไฟไหม้ลามมาเกือบจะถึง แทบจะรักษาบ้านพักไว้ไม่ได้ ขณะที่วิ่งดับไฟเหลืออีกเพียงไม่ถึง ๒ วา ไฟจะถึงบ้านพัก สุดที่จะแก้ไข ข้าพเจ้าร้องตะโกนสุดเสียง พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ทิ้งถังน้ำ หมดอาลัยตายอยาก อาจารย์พรกับรถสูบน้ำซึ่งไปดับไฟที่หน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาถึงพอดี อาจารย์พรถือหัวฉีดทุก ๆ คนวิ่งลากสายยางสะกัดกั้นไฟจากบ้านพักไว้ได้ แต่ต้นไม้ที่ปลูก ป่าที่สร้างมารอบบริเวณบ้านพักรักษามาเกือบ ๕ ปี ไหม้เสียหายมาก ข้าพเจ้าหมดแรง *ความรู้สึกเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างคล้ายตกเข้าไปอยู่ในบริเวณที่มีแต่ควันหนาทึบ กลิ่นอับสาบสาง ได้ยินเสียงหัวเราะเยาะดังมารอบทิศทาง* เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ดูจากสีหน้าเห็นได้ชัดว่าอาจารย์พรเองก็เหน็ดเหนื่อย แต่ด้วยกำลังใจที่จะต่อสู้จึงได้กล่าวว่า **“อะไรก็ตามที่เสียหายไปแล้วก็ทำขึ้นใหม่ แต่ที่จะให้เลิกทำนั้น...ไม่มี...”**

วันเกิดเหตุการณ์ไม่สงบระหว่าง วันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๒๔ และรับสั่งให้สวดมนต์ทั้งเช้าและเย็น ทุกวันจนกว่าพระเจดีย์ ฯ จะเสร็จ

*แล้วก็มาถึงเหตุการณ์การก่อความไม่สงบเกิดขึ้นในวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๒๔ ซึ่งพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้สวดมนต์และกล่าวภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ๑๐๘ ครั้งทุกชั่วโมง และในคืนวันที่ ๓ เมษายนนั้น พระองค์ได้รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **ทุกคนได้ยังปีติปราโมทย์และความสงบเย็นให้บังเกิดขึ้นแล้ว ถ้าต้องปฏิบัติเช่นนี้ต่อไปอีกจนกว่าการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะแล้วเสร็จ จะพึงเห็นเป็นการลำบากประการใด**

ข้าพเจ้าได้ทูลตอบพระองค์ไปว่า **“ไม่เป็นการลำบากเลย ข้าพเจ้าขอให้สัญญา และขอให้สัญญาแทนอาจารย์พรด้วย สำหรับคนอื่น ๆ ก็คงสุดแล้วแต่ศรัทธาของเขาเหล่านั้น”** พระองค์รับสั่งถามข้าพเจ้าต่อไปอีกว่า **เหตุใดจึงกล้าสัญญาแทนอาจารย์พร** ข้าพเจ้าทูลตอบพระองค์ว่า เพราะอาจารย์พรเป็นผู้นำทางวิญญาณของข้าพเจ้า เป็นผู้ปลุกให้ข้าพเจ้ายึดมั่นในความดี จนเชื่อมั่นในตัวเองว่าเมื่อให้สัญญาแล้วจะต้องทำให้ได้ ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ในเมื่ออาจารย์พรเป็นคนพร่ำสอนอบรม จึงได้เกิดความมั่นใจว่าอาจารย์พรจะต้องให้สัญญาได้อย่างแน่นอน ซึ่งก็เป็นไปอย่างที่คาดคิด เมื่อข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พร ๆ ก็ตอบว่า **“ขอให้สัญญา”**

นับจากวันนั้นเป็นต้นมาจนบัดนี้ ทุกวันเวลาเช้า ๐๖.๐๐ น. และเย็น ๑๘.๐๐ น. อาจารย์พร ข้าพเจ้าและมีบุคคลในคณะเราที่พอจะเข้าใจกันอีกหลายคน จะสวดมนต์นั่งสมาธิและกล่าวภาวนาด้วยเสียง

* เกิดกบฏ ๑ เมษายน ๒๔ พล.โทฉลาด หิรัญศิริ ทำการปฏิวัติไม่สำเร็จ ถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏ

ดังว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง ไม่เคยขาดเลย แม้จะกำลังเดินทางอยู่บนรถ หรือกำลังเดินทางอยู่ในป่า ต่างคนต่างไม่ได้อยู่รวมกัน หรือไม่อยู่ในสถานะที่จะสวดมนต์ในห้องได้ เมื่อถึงเวลาต่างคนต่างก็จะสวดมนต์และกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง ตามลำพังในใจตัวเอง

จากการที่ต้องกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ด้วยจิตที่แน่วแน่ มีสติอยู่กับคำทุกคำที่กล่าวนี่เอง เมื่อบ่อยครั้งเข้า ทุกวันเข้าและแต่ละครั้งถึง ๑๐๘ ครั้ง ได้บังเกิดให้จิตเป็นสมาธิ เข้าใจซาบซึ้งถึงความหมายอันแท้จริงของคำว่า “พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะ” อาจารย์พรก็ได้พยายามอธิบายให้ทุกคนได้เข้าใจถึงคุณค่าของพระรัตนตรัย

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช...พระผู้ทรงจุดประทีปในดวงใจ

ทุกครั้งที่สวดมนต์ นั่งสมาธิ กล่าวภาวนาออกเสียงดังด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ นั้น*ก่อให้เกิดพลังแสงสว่างค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปในบรรยากาศของโลกทิพย์อันมืดมัวให้สดใสกระจ่างขึ้น* แม้กระนั้นอันที่จริงข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจนักดอกว่าจากการสวดมนต์ นั่งสมาธิแล้วกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ นี้จะก่อให้เกิดผลอะไรแก่เหตุการณ์ภายนอกตัวบ้าง แต่เฉพาะผลที่บังเกิดแก่ข้าพเจ้าเองจริง ๆ นั้น ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างแท้จริงว่า **องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์เป็นผู้ทรงจุดประทีปในดวงใจของข้าพเจ้า** จุดประทีปเปิดใจให้ได้รับแสงสว่างจากพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ถ้าพระองค์ไม่ได้มากล่าวเตือนให้ภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ข้าพเจ้าก็คงศึกษาพระธรรมเป็นไปอย่างธรรมดา อาจจะซาบซึ้งบ้างเป็นบางบทบางตอน และอาจจะลืมเลือนไปเพราะความประมาทมัวเมา แต่เมื่อภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ด้วยความเข้าใจทุกวันทั้งเช้าและเย็น (ดังสัญญา ถ้าไม่มีสัญญา ข้าพเจ้าอาจจะเลิกไปแล้วก็เป็นได้ เพราะมารคือความเกียจคร้านเข้ามารบกวนอยู่เสมอ) จนเกิดความเคยชินเป็นวิบากในสันดาน เมื่อมีความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใด พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ที่เคยพร่ำบนภาวนา ก็คงจะผุดขึ้นมาให้มองเห็นแสงสว่าง เห็นช่องทางที่จะทำจิตใจให้พ้นจากความทุกข์ได้

สวดมหาสมัยสูตร

ข้าพเจ้าได้ฟังอาจารย์พรกล่าวว่า ในบทสวดมนต์มหาสมัยสูตร ซึ่งเป็นพระสูตรที่กล่าวถึงเทวดาในสิบโลกธาตุมาประชุมกันเพื่อเข้าเฝ้าสมเด็จพระผู้มีพระภาค ณ ป่ามหาวัน ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ เทวดาที่มาประชุมกันในครั้งนั้นมากันมากมายเป็นประวัติการณ์ คือมามากกว่าครั้งใด ๆ ทั้งหมด มากันทุกชั้นทุกภูมิ พระสูตรนี้จึงได้ชื่อว่า **“มหาสมัย”** ซึ่งแปลว่า “การประชุมครั้งใหญ่” คำว่าสมัยในที่นี้แปลว่าการประชุม และในการประชุมครั้งนี้เอง ได้มีเทวดาองค์หนึ่งได้กล่าวต่อพระพักตร์พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

เยเกจิ พุทฺธ์ สรณ์ คตา เส น เต คมิสฺสนฺติ อปายภูมิ
ปหาย มานุสๆ เทหๆ เทวกายๆ ปริปูเรสฺสนฺติ
ชนเหล่าใดเข้าถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะแล้ว
ชนเหล่านั้นจักไม่ไปสู่อบายภูมิเลย
เมื่อละกายมนุษย์แล้วก็จักไปเพิ่มหมู่เทพนิกายให้มากขึ้น

เห็นได้ชัดว่าพระองค์ทรงห่วงใยพสกนิกรของพระองค์อย่างเหลือเกิน ทรงหาช่องทางให้ได้พบแสงสว่าง ทรงเป็นพระผู้ทรงจุดประทีปในดวงใจของทุกคนอย่างแท้จริง ใครก็ตามที่กระทำตามที่พระองค์รับสั่งก็จะได้พบแต่หนทางอันนำไปสู่สันติสุขถาวร มิให้ต้องตกต่ำเลย

ต่อมาอีกไม่นานนัก พระองค์ก็ได้เสด็จมาทรงปรารภปรึกษาถึงเรื่องเกี่ยวกับการจัดหาผู้มีจิตศรัทธาอาสาสมัครเป็นหัวหน้ากองผ้าป่า ๑๐๘ กอง กับกองกลางอีก ๑ กอง รวมเป็น ๑๐๙ กอง ซึ่งอาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าบันทึกถึงสาเหตุความเป็นมาของเรื่องนี้ และได้นำมาพิมพ์รวมไว้กับคำเชิญชวนร่วมกุศลทอดผ้าป่าครั้งนี้ด้วย ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้.

ขอเชิญร่วมกุศลทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์

ตามรับสั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ทอด ณ วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘
ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔
ณ พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา
ต.แคมป์สน อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์

โดยปกติเมื่อถึงวันวิสาขบูชาทุกปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจะเสด็จมารับสั่งให้จัดการทอดผ้าป่า ซึ่งบางปีก็ให้จัดเป็นงานใหญ่ เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ พระองค์รับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงพราหมณ์ ๑๐๘ ที่ได้ทำนายพระพุทธองค์สมัยเมื่อยังทรงเป็นพระราชกุมารพระชันษาได้ ๕ วัน วันว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าหรือเป็นจักรพรรดิ และผ้าป่าอีกองค์หนึ่งเพื่อเป็นที่ระลึกถึงพระฤาษีอสิตดาบส ซึ่งได้ทำนายเป็นนัยเดียวว่า พระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้ทรงกำหนดมาด้วยว่า ผู้ที่จะรับเป็นเจ้าภาพจัดผ้าป่า ๑๐๘ องค์นั้น จะต้องจัดให้ได้องค์ละไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ส่วนองค์ของพระฤาษีอสิตดาบสนั้น ใครจะบริจาคเท่าใดก็สุดแล้วแต่กำลัง

ศรัทธา ถือเป็นผ้าป่ากองกลาง ในการจัดผ้าป่าครั้งนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งก่อนหน้าวันวิสาขบูชาหลายเดือน และในปีนั้นเมื่อถึงวันวิสาขบูชา ก็ได้ผ้าป่ามาทอดครบจำนวนตามที่พระองค์รับสั่งทุกประการ

ส่วนในปีนี้ หลังจากวันสงกรานต์อาทิตย์กว่า คือในตอนเช้าของวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๔ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งถามข้าพเจ้า โดยผ่านทางคุณศรีเพ็ญว่า จะสามารถหาผู้อาสาสมัครเป็นหัวหน้ากองจัดผ้าป่า โดยจะต้องหาทุนให้ได้องค์ละหนึ่งหมื่นบาทเป็นอย่างน้อย สักร้อยกว่าคน จะได้หรือไม่ โดยให้แสวงหาจากบรรดาลูกศิษย์หรือผู้ที่คุ้นเคยและเป็นผู้ที่เข้าใจงานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ และศูนย์พัฒนาศาสนามาตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้าได้ตอบพระองค์ไปโดยทันทีว่า “ได้” และพระองค์จึงรับสั่งว่าถ้าเช่นนั้นก็ให้จัดตั้งกองผ้าป่า ๑๐๘ องค์กับผ้าป่ากองพิเศษอีกองค์หนึ่ง เช่นเดียวกับที่ทำในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ แต่ปีนี้ให้จัดทอดในวันอาสาฬหบูชา วันที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตนสูตร ซึ่งเป็นปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ซึ่งในวันนี้พระสังฆรัตนะได้เกิดขึ้นในโลกเป็นครั้งแรก เหตุใดพระองค์จึงรับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์กับผ้าป่ากองพิเศษอีกองค์หนึ่ง และได้ทรงกำหนดให้ตั้งกองทุนองค์ละ ๑๐,๐๐๐ บาทเป็นอย่างน้อย และอีกองค์หนึ่งซึ่งเป็นผ้าป่ากองกลาง สำหรับคนที่มีศรัทธา แต่กำลังทรัพย์ไม่พอ และไม่มีเวลาที่จะไปรวบรวมจากมิตรสหายและญาติพี่น้อง จะได้บริจาคสมทบได้ตามกำลังศรัทธาของตน เพื่อให้ท่านผู้มีศรัทธาได้ทราบถึงความเป็นมาในการจัดทอดผ้าป่านี้ ข้าพเจ้าจึงได้ขอให้คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ได้บันทึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ในคืนวันที่เป็นสาเหตุให้พระองค์เสด็จมารับสั่งดังต่อไปนี้

นับจากวันที่ ๑ - ๓ เมษายน ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นวันที่บ้านเมืองมีเหตุการณ์การก่อความไม่สงบขึ้น และพระองค์ได้รับสั่งให้สวดมนต์และกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้งทุกชั่วโมงแล้วนั้น บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ยังคงอึมครึมอยู่ตลอดเวลา หาความแจ่มใสไม่ได้เลย ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ช่างเหนื่อยหน่ายท้อแท้หมดกำลังใจในอันที่จะทำอะไร ๆ ทุกวันเมื่อรู้สึกตัวตื่นขึ้น ความคิดจะต้องเกิดขึ้นว่าวันนี้เราจะทำอะไร จะทำไปทำไม อีกไม่กี่วันก็จะถึงวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันที่พระองค์รับสั่งให้ปลูกต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา สรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และทอดผ้าป่า ช่างไม่มีกำลังใจคิดอยากจะทำเอาเสียเลย

แต่อย่างไรก็ตาม พอถึงวันสงกรานต์คณะเราก็ได้จัดทอดผ้าป่าและสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพฯ แต่สงกรานต์ในปีนี้ขณะที่กำลังจะไปสรงน้ำพระเจดีย์นั้น ฝนก็ได้ตกเทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก จึงไม่มีใครคนอื่นไปร่วมสรงน้ำเลยนอกจากคณะเราจริง ๆ แม้จะสนุกสนานแต่ก็ช่างโดดเดี่ยว ความรู้สึกเหนื่อยหน่าย

ท้อแท้เกาะแทรกซ้อนอยู่ในจิตใจของข้าพเจ้าตลอดเวลา แม้จะพยายามสลัดออกทำใจให้สบายร่าเริง แต่เงาของความกังวลก็ยังคงติดตาม สภาวะสิ่งแวดล้อมรอบข้างก็มีแต่คอยจะทำให้เกิดความกังวล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่การก่อสร้างต้องหยุดชะงักไป ก็ยังไม่ได้เริ่มลงมือก่อสร้างต่อฐานอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมืองก็ยังไม่ได้เริ่ม ปีนี้อากาศก็ช่างแห้งแล้งเหลือเกิน น้ำในสระบัวหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งเป็นสระหล่อเลี้ยงบ่อน้ำที่สูบขึ้นแทงค์ใหญ่เพื่อส่งจ่ายไปตามโรงอาหาร กุฏิพระ ก็แห้งขอด พลอยให้น้ำในบ่อแห้งไปด้วย อาจารย์พรก็ต้องมาเสียเวลาคุมคนงานขุดลอกสระน้ำ ขุดบ่อน้ำ เพื่อให้น้ำพอใช้ เพราะความที่แห้งแล้งมาก ทำให้หญ้าแห้งไปทั้งป่า เมื่อชาวไร่จุดไฟเผาไร่ก็ทำให้ไฟลามมา ต้นไม้ที่ปลูก ป่าที่สร้างก็ถูกไฟไหม้ ๆ ๆ ต้องมาวุ่นกับการดับไฟ ทำแนวกันไฟกันอีก ช่างมีแต่ปัญหาเฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลา อุปสรรคเหล่านี้ทำให้อาจารย์พรแทบจะไม่มีเวลาเลย

การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช นับแต่วางศิลาฤกษ์ ปี ๒๕๑๘ จนบัดนี้ใช้เงินเกือบ ๘ ล้านบาท มีหนี้สินอยู่ถึงเกือบ ๑ ล้านบาท ต้องเสียดอกเบี้ยถึงเดือนละหมื่นกว่าบาท ค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนของศูนย์พัฒนาศาสนาก็ตกราวเกือบ ๓ หมื่นบาท งานศูนย์พัฒนาศาสนาจะก้าวเดินต่อไปอีกได้อย่างไร กำลังใจท้อแท้แต่พยายามทำใจตัวเองให้สบาย ทำงานเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด เมื่อนึกไปถึงความเหน็ดเหนื่อยความอดทนของพระองค์ ในอันที่จะกอบกู้อิสรภาพแก่แผ่นดินและปวงชนชาวไทย ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี ที่ต้องอดทนกล้ำกลืนกับคำว่าลูกเชลยในแผ่นดินพม่า พระองค์หาช่องทางเพื่ออิสรภาพ ข้าพเจ้าพยายามกราบน้อมรำลึกถึงพระองค์ แล้วภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ตามที่พระองค์เคยกล่าวเตือนอยู่เสมอว่า ทุกครั้งที่ความทุกข์เกิดขึ้นจงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ

คืนนั้นเป็นคืนวันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๔ ข้าพเจ้าเคลิ้มไปด้วยความเหนื่อยหน่ายท้อแท้แต่ก็ภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แทนที่จะหลับเหมือนอย่างทุกวัน *คืนนั้นเกิดความรู้สึกซาเปลี้ยจากปลายเท้าปลายมือเรื่อยขึ้นมาทั่วทั้งตัว คล้ายตัวหลุดลอย จิตใจเบาหวิว เหมือนหล่นจากที่สูง ลอยละลิ่วเข้าสู่ที่เวิ้งว้าง เสียงอื้ออึงรอบข้าง ความรู้สึกบอกตัวเองว่า* **ข้าพเจ้ากำลังจะตายจากโลกมนุษย์** *ทำไมช่างอ้างว้างเปล่าเปลี่ยวอะไรเช่นนี้...ทุกคนทอดทิ้งให้ต่อสู้อย่างเดียวดาย หมดทางแก้ไข พลันแว่วเสียงอันก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยของพระองค์ย้ำเตือนว่า อย่าลืม พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ความรู้สึกกลับมาทั้งหมด เนื้อตัวสั่น เหงื่อท่วมทั้งตัว เหน็ดเหนื่อยราวกับวิ่งมาแล้วหลายกิโลเมตร* ข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิ **ได้พบพระองค์ พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต รวมทั้งเทพเจ้าอีกหลายองค์** พระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า

“ในวันรุ่งพรุ่งนี้เช้า ภายหลังจากสวดมนต์นั่งสมาธิภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้งแล้ว จงถามนายพร รัตนสุวรรณ บุคคลผู้เชื่อมโยงงานของเราว่าจะพอหาอาสาสมัครหัวหน้ากองรับผิดชอบในปัจจัยหนึ่งหมื่นบาทสักร้อยกว่าคนได้หรือไม่ เมื่อได้คำตอบแล้วจงบอกให้เราได้รับรู้”

ข้อความที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกมาให้นี้ คุณศรีเพ็ญได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังในภายหลังจากที่ข้าพเจ้าได้รับปากกับพระองค์ว่า จะหาผู้อาสาสมัครให้ได้ ๑๐๘ ทั้ง ๆ ที่ในขณะที่รับปากนั้นข้าพเจ้ายังไม่ทราบเรื่องราวทั้งหมดที่ได้เกิดขึ้นกับคุณศรีเพ็ญในคืนวันนั้น ไม่ทราบเหมือนกันว่าอะไรทำให้ข้าพเจ้ากล้ารับปากกับพระองค์เช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่การหาผู้อาสาสมัครถึง ๑๐๘ คนนั้น เมื่อมาคิดดูในภายหลังแล้วรู้สึกไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่ายเลย ๑๐๘ คน แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินถึงหนึ่งหมื่นบาท ไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้ง่ายเลยสำหรับสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งเศรษฐกิจตกต่ำมาก และประเทศชาติมีแต่หนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่แล้วข้าพเจ้าก็เกิดความมานะพยายามว่า จะต้องทำให้สำเร็จสมพระประสงค์ของพระองค์ให้จงได้ แม้จะยากเย็นแสนเข็ญปานใดก็จะต้องพยายามหาให้ได้ สำหรับผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ๆ ละหนึ่งหมื่นบาท เพราะงานครั้งนี้เป็นงานใหญ่หลวง เป็นงานเสี่ยงทายสำหรับบ้านเมืองด้วย ที่ว่าเป็นงานใหญ่หลวงก็เพราะครั้งนี้เมื่อจัดการทอดผ้าป่าได้ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่ง ก็หมายถึงงานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และการก่อสร้างฐานอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมืองและงานสำคัญอื่น ๆ ที่ค้างอยู่ก็จะสำเร็จได้ภายในปีนี้ และพร้อมกันนั้นหนี้สินทั้งหมดที่มีอยู่ก็จะหมดสิ้นไปด้วย

เนื่องจากผ้าป่าครั้งนี้เป็นครั้งที่ยิ่งใหญ่กว่าครั้งใด ๆ ทั้งหมดเท่าที่ได้เคยจัดมาแล้ว ฉะนั้นจึงได้ทำความหนักใจให้เป็นอย่างยิ่ง เกรงว่าจะจัดหาได้ไม่ครบตามที่พระองค์รับสั่ง ฉะนั้นจึงได้มีการปรึกษากันอยู่เสมอว่า จะหาวิธีการอย่างไรจึงจะได้ครบในวันอาสาฬหบูชา ซึ่งมีเวลาเหลืออยู่อีกไม่มากนัก *เรื่องนี้มีความสำคัญยิ่งใหญ่เพียงไร* ก็ขอให้อ่านข้อความดังต่อไปนี้ ซึ่งคุณศรีเพ็ญได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังเมื่อตอนเช้าของวันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๔ เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็ขอให้เขาบันทึกไว้ จะได้เก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์ บันทึกนั้นได้มีดังต่อไปนี้

บันทึกของคุณศรีเพ็ญต่อ

เมื่ออาจารย์พรได้รับปากกับพระองค์แล้ว พร้อมทั้งได้ปรึกษาหารือกับคณะที่ทำงานร่วมกัน ข้าพเจ้าเองรู้สึกหนักใจเหลือเกิน เหลือเวลาอีกไม่ถึง ๒ เดือน ข้าพเจ้าจะหันหน้าไปหาใครผู้ใดเล่าในสภาวะเศรษฐกิจอย่างนี้ ทุกคนก็กำลังมีความทุกข์รุมล้อม ทุกคนก็กำลังพยายามดิ้นรนแก้ไขปัญหาของตัวเอง แล้วไหนเสียงครหานินทาของบุคคลผู้ไม่เข้าใจคงจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤษีว่า *ถ้าถึงวันกำหนดที่พระองค์รับสั่งแล้ว คณะเรายังหาเจ้าภาพหัวหน้ากองอาสาได้ไม่ครบตามจำนวนแล้ว จะมีทางแก้ไขประการใดบ้าง* พ่อฤษีบอกว่า **จงอย่ากังวลใจ พยายามทำให้ดีที่สุด เหตุการณ์ทุกอย่างจะต้องมีทางออกที่เหมาะสมในตัวเองเสมอ**

แม้พ่อฤษีจะปลอบใจให้กำลังใจ แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ไม่คลายลงไปได้ง่าย ๆ เลย คืนวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ขณะที่ทุกคนนอนเรียงกันอยู่ในเรือนยาวในแคมป์ ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้ามองเห็นอาจารย์พรลุกขึ้นนั่งสมาธิ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ได้สนใจอะไรนักและไม่ได้ลุกขึ้น แต่พยายามนอน

และทำจิตให้เป็นสมาธิก็ได้พบพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต สมเด็จพระสังฆราชศุข และเทพเจ้าอีกหลายองค์ ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตเหมือนอย่างที่ได้ถามแล้วจากพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จฯ หัวเราะพร้อมทั้งพูดว่า “เจ้านี่ช่างขี้กังวลเสียจริง เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน เพราะอันที่จริงหนทางในอันที่จะสำเร็จก็ไม่ค่อยจะปลอดโปร่งนัก ถ้าถึงวันกำหนดแล้วยังหาได้ไม่ครบก็ทำพิธีไปเท่าที่หาได้นั่นแหละ เลื่อนกำหนดออกไปอีกไม่ได้หรอก แล้วก็พยายามต่อไปหาให้ได้ให้ครบตามจำนวนที่ทรงรับสั่งภายในระยะตลอด ๑ พรรษา”

สมเด็จพระสังฆราชศุขแย้งขึ้นมาทันทีว่า **“ถ้าจะถือเอาตามเหตุผลธรรมดาของคนธรรมดา ทอดผ้าป่าเพียงเพื่อหาเงินให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการละก็ไม่มีปัญหาอะไร ถ้าจะเป็นไปเช่นนี้ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจะต้องเสด็จมารับสั่งให้กระทำพิธีทำไมให้เกิดความยากลำบาก** จงใช้ความพยายามให้มากเท่าที่ความสามารถมีอยู่ อย่ากังวลถึงอะไรทั้งสิ้น เพราะจะต้องมีเหตุผลอันยิ่งใหญ่ที่อยู่เหนือเหตุผลธรรมดาเกินกว่าที่เข้าใจกันอยู่ ถ้าถึงวันกำหนดกระทำพิธีแล้ว มิได้เป็นไปตามที่หวัง ก็จะต้องมีการแก้ไขในรูปแบบใหม่ที่จะทรงกำหนด ทำจิตใจให้สบาย สำหรับผู้เดินทางอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดยั้ง จะต้องบรรลุถึงจุดหมายปลายทางที่มุ่งไว้เสมอ”

หลวงพ่อสมเด็จฯ ก็พูดต่อไปอีกว่า “แม้จะเห็นอยู่ว่าจะต้องทำทุกอย่างให้เป็นไปตามนั้น แต่เห็นใจไอ้เจ้านี่มัน เกรงว่ามันจะตายเสียก่อนที่จะเดินทางไปถึงจุดหมาย”

สมเด็จพระสังฆราชราชศุขก็กล่าวเสริมต่อไปอีกว่า **เมตตาธรรมเป็นธรรมคุ้มครองโลก และสำหรับผู้ที่ยึดมั่นในพระรัตนตรัยว่าเป็นสรณะย่อมพ้นจากทุกข์ทุกอย่างได้ ขอให้พวกเรามาช่วยกันอำนวยพรให้แก่พวกเขาเหล่านี้เถิด.**

ข้าพเจ้าได้กราบน้อมรับพรจากบรรดาเทพเจ้าเหล่านั้น และภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฉามิ พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานในใจ ขอบรรดาเทพเจ้าเหล่านี้นั้นจงอำนวยพรแด่ทุก ๆ คนที่ยึดมั่นในพระรัตนตรัยด้วยเถิด พอตื่นขึ้นในตอนเช้าข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง

ข้อความที่คุณศรีเพ็ญได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังนี้ สำหรับคนที่ไม่ทราบถึงผลงานหรือความสามารถในการติดต่อทางวิญญาณของคุณศรีเพ็ญมาก่อน ก็อาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นอุบายในการหาเงินเท่านั้น แต่สำหรับผู้ที่เคยได้ทราบถึงผลงานของคุณศรีเพ็ญมาแล้วนับตั้งแต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมารับสั่งให้สร้างพระรูปล็อคเกตอนุสรณ์เมื่อปี ๒๕๑๗ รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ และสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาเมื่อปี ๒๕๑๘ เป็นต้นมา รวมทั้งที่รับสั่งให้ไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จาก ๗๒ จังหวัดภายในประเทศไทย และรับสั่งให้ไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถาน ๔ แห่งในประเทศอินเดีย และผลงานอื่น ๆ อีก เช่นการเขียนพระรูปอดีตพระมหากษัตริย์ได้เหมือน โดยวิธีติดต่อทางสมาธิ ตลอดทั้งคนที่มี

ปัญหาต่าง ๆ แล้วได้มาขอให้คุณศรีเพ็ญช่วยถามเทพเจ้าต่าง ๆ ให้ ซึ่งงานต่าง ๆ เหล่านี้เฉพาะที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน และที่ข้าพเจ้าบันทึกไว้ก็มีมากมาย ฉะนั้นสำหรับคนที่มาใกล้ชิดหรือได้เคยอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่ทางสำนักค้นคว้าทางวิญญาณได้จัดพิมพ์ขึ้น คนเหล่านี้จะไม่มีใครสงสัยในทำนองเป็นการหลอกลวง เพราะการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็ดี การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาก็ดี ซึ่งได้ใช้เงินมาแล้วประมาณ ๘ ล้านนั้น เป็นข้อพิสูจน์ถึงศรัทธาของคนเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี เพราะเงินเหล่านี้ได้มาจากศรัทธาของผู้ที่เชื่อว่าคุณศรีเพ็ญสามารถติดต่อกับสมเด็จพระนเรศวร ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ได้จริง และผลงานในเรื่องนี้ก็ได้พิสูจน์มาหมดแล้ว ฉะนั้นคนเหล่านี้จึงได้เชื่อ และเพราะเหตุที่การจัดผ้าป่า ๑๐๙ นี้จะต้องมีคนสงสัยในทำนองว่าอาจจะเป็นการหลอกลวงหรือเป็นเรื่องที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นอุบายในการหาเงินนี่แหละ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงได้รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **ให้หาผู้อาสาสมัครเป็นหัวหน้ากอง จากคนที่เป็นลูกศิษย์หรือคนที่คุ้นเคย และที่สำคัญก็คือเป็นคนที่ทราบเรื่องการสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และศูนย์พัฒนาศาสนามาตั้งแต่แรก** ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าใจผิด ซึ่งอาจจะต้องมีดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง

ทำไมสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงมีรับสั่งให้สร้างพระรูปล็อกเกตอนุสรณ์? และทำไมต่อมาจึงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สร้างศูนย์พัฒนาศาสนาขึ้นที่เนินเขาในตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ? รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้ทั้งหมด และได้จัดพิมพ์เป็นเล่มมานานแล้ว และต่อไปนี้คือข้อความตอนหนึ่งในหนังสือเรื่อง **บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หน้า ๓๒ ซึ่งคุณศรีเพ็ญได้เขียนไว้ดังนี้**

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ นี่เอง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมาอีกครั้งหนึ่ง ได้มารับสั่งให้ทำล็อกเกตอนุสรณ์ของพระองค์ จำนวน ๒๑๒๗ องค์ จำนวนเท่ากับปี พ.ศ. แห่งการประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง ที่พระองค์ได้ให้ความเป็นไทยแก่ชนชาวไทยเมื่อ ๓๙๐ ปีที่ผ่านมา (ประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง คือปี พ.ศ. ๒๑๒๗) พระองค์รับสั่งว่า **“ขณะนี้ความเป็นเอกราชของชาติไทย กำลังถูกกลืนไปทีละน้อย ๆ พระองค์จะให้อิสรภาพแก่ชนชาวไทยของพระองค์อีกครั้งหนึ่ง”** พระองค์กำลังพยายามที่จะไม่ให้ชนชาติไทยที่รักของเราต้องแตกสลายกลายเป็นอื่น พระองค์รับสั่งเช่นเดียวกับที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งรับสั่งมาหลายปีแล้วว่า : -

“ศาสนาและพระมหากษัตริย์เท่านั้นที่จะช่วยประคองความเป็นชาติไทยไว้ได้ เพราะประเทศไทยได้สูญเสียเอกราชไปเกือบหมดทุกด้านแล้ว”

การสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ดี การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาซึ่งมีโครงการใหญ่ ๆ ถึง ๙ โครงการก็ดี ความจริงงานในระดับนี้ควรจะเป็นงานที่รัฐหรือองค์การใหญ่ ๆ จัดทำขึ้น แต่แล้วสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกลับรับสั่งให้คนอย่างข้าพเจ้าจัดทำขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ข้าพเจ้าเคยกราบทูลพระองค์มาตั้งแต่แรกแล้วว่าเกรงว่าจะทำไม่ไหว เพราะเป็นงานใหญ่เหลือเกิน แต่พระองค์รับสั่งว่าข้าพเจ้าทำได้ ข้าพเจ้าจึงได้ทำ และเคยกราบทูลหลายครั้งว่าตอนนี้เงินไม่มีแล้ว ครั้นแล้วพระองค์ก็จะจัดหาช่องทางให้เสมอ และเมื่อกราบทูลถึงหนี้สินว่าขณะนี้มีอยู่เท่านั้นเท่านี้แล้ว พระองค์ก็จะรับสั่งว่าเรื่องนี้เอาไว้เป็นภาระของเราเอง ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าและบุคคลที่ร่วมคณะจึงได้มีกำลังใจทำกันมาได้เรื่อย ๆ มาในครั้งนี้แหละเป็นวิกฤติการณ์ครั้งใหญ่ เพราะคุณศรีเพ็ญซึ่งเป็นมนุษย์สองโลก และเป็นคนเดียวที่สามารถติดต่อกับโอปปาติกะทั้งหลายได้อย่างสมบูรณ์มาเป็นเวลานานถึง ๒๐ ปีแล้ว เกือบจะเอาชีวิตไม่รอด ซึ่งเนื่องมาจากต้องรับภาระอันหนักจนจะทนไม่ไหว พระองค์จึงต้องเสด็จมารับสั่งให้จัดการทอดผ้าป่าครั้งนี้ ดังที่ได้แถลงมาให้ทราบ

อนึ่งในการทอดผ้าป่าในวันอาสาฬหบูชาปีนี้ พระองค์ได้รับสั่งให้ใช้ต้นแก้ว ๑๐๘ ต้น เป็นต้นผ้าป่า ทั้งนี้ก็เพื่อภายหลังเมื่อได้ทำพิธีทอดผ้าป่าแล้ว ต้นแก้วเหล่านี้ซึ่งเป็นต้นไม้จริงพระองค์รับสั่งให้ปลูกไว้ที่เนินรอบพระเจดีย์อิสรภาพฯ ทั้งหมด

พร รัตนสุวรรณ

พอเสร็จพิธีทอดผ้าป่าก็ล้มป่วยพร้อมกันทั้ง ๒ คน

* ทุกคนคงจะเกิดความสงสัยคลางแคลงขึ้นมาในจิตใจว่า ทำไม...เหตุใดหนอจึงยังไม่มีข่าวคราวจากสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ จนป่านนี้เวลาก็ได้ล่วงเลยมานาน...จวบจนสองเดือนแล้ว หลังจากงานทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์ ในวันอาสาฬหบูชา ๒๕๒๔ และช่วงเวลาขณะนั้นทุกคนก็กำลังกระหายที่จะทราบถึงความเป็นไป แต่แล้วข่าวคราวทุกสิ่งทุกอย่างก็ยังคงเงียบอยู่ตามเดิม...

ในช่วงระยะเวลานับตั้งแต่การทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชาได้สิ้นสุดลง และงานทุกอย่างกำลังจะเริ่มต้นขึ้นใหม่ด้วยความแจ่มใส ราวกับอรุณกำลังจะเบิกฟ้า หลังจากที่ถูกครอบคลุมจากราตรีอันมืดมิดมาเป็นเวลาอันยาวนาน... แต่อุปสรรคก็ยังไม่หมดสิ้นไปจากเส้นทางเดิน แม้แสงอรุณจะเบิกฟ้าแล้ว แต่เมฆหมอกก็ยังคงปกคลุมหนาทึบอยู่เช่นเดิม

อย่าว่าแต่งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช งานก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาจะต้องหยุดชะงักลงอีกครั้งหนึ่งเลย แม้แต่การจะเขียนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่ทุก ๆ คนจะได้ทราบถึงความเป็นไป ก็ต้องพลอยหยุดชะงักตามไปด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และข้าพเจ้าได้ล้มป่วยลง นายแพทย์ได้ตรวจพบว่า **อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ป่วยเป็นโรคตับอักเสบเนื่องจากเชื้อไวรัส และเบาหวานอีกโรคหนึ่ง**

สำหรับข้าพเจ้าเอง**ก็ป่วยเป็นโรคตับอักเสบเนื่องจากเชื้อไวรัสเช่นเดียวกัน** แม้ขณะนี้ก็ยังนอนป่วยอยู่ที่บ้าน โดยอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิดของแพทย์ผู้ทำการรักษา แพทย์ให้ความเห็นว่าโรคนี้ไม่มียารักษาโดยตรง นอกจากการบำรุงและการพักผ่อน โดยให้มีการเคลื่อนไหวน้อยที่สุด การเคลื่อนไหวหรือการออกกำลังเป็นอันตรายมาก โรคนี้ถ้ารักษาไม่ทันหรือรักษาไม่ถูกวิธีมีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้รวดเร็วมาก ซึ่งในเมืองไทยเราได้มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคนี้มาแล้วมากราย

ในทางโลกมนุษย์ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้า ได้พยายามปฏิบัติตัวตามที่นายแพทย์สั่งทุกประการ และในทางด้านโลกทิพย์ ก็ได้รับความกรุณาจากมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งมวล อีกไม่นานนักอาการป่วยก็คงจะดีขึ้นเรื่อย ๆ และในที่สุดก็คงจะหายเป็นปกติ และเหตุการณ์ทุกอย่างก็จะดำเนินต่อไปตามแนวทางที่พระองค์ทรงกำหนด

ข้าพเจ้าขอสัญญาว่า เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างพอไหวแล้ว จะรีบเขียนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ มาให้ฟังโดยเร็วที่สุด กราบขออภัยในความล่าช้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

โลกาปตฺถมฺภิกา เมตฺตา เมตตาเป็นธรรมค้ำจุนโลก

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙ - ๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๔

เรื่องข้อสังเกตบางประการ
เกี่ยวกับงานทอดผ้าป่าที่แคมป์สน

โดย : สมศักดิ์ เตชะพิศาล

จำได้ว่าประมาณต้นเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้ไปติดต่อธุระบางอย่างกับอาจารย์พร อาจารย์พรได้เล่าให้ฟังว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีรับสั่งถามอาจารย์พรว่า สามารถที่จะจัดกองผ้าป่าขึ้น ๑๐๘ กอง โดยขอให้ผู้มีจิตศรัทธารับเป็นเจ้าภาพอย่างน้อยกองละ ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับทอดที่แคมป์สนก่อนวันเข้าพรรษาจะทำได้หรือไม่ อาจารย์พรได้รับปากกับท่านว่าทำได้ หลังจากฟังกระแสรับสั่งจากท่านแล้วก็เกิดปัญหาไม่สบายใจว่าจะไปหาผู้มีจิตศรัทธาที่ไหนที่จะรับผิดชอบเรื่องการทอดผ้าป่าในครั้งนี้ ซึ่งคิดเป็นเงินมูลค่าถึง ๑ ล้าน ๘ หมื่นบาท

อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าว่ามีความเห็นอย่างไรบ้างในเรื่องนี้ ในขณะนั้นข้าพเจ้าเองขอบอกตรง ๆ ว่ามีความอึดอัดใจมากเมื่อทราบสิ่งที่อาจารย์พรได้เล่าให้ฟัง เพราะจะไปหาเงินที่ไหนตั้งล้านกว่าบาท และมีเวลาน้อยมากไม่ถึง ๒ เดือน แต่เนื่องจากความศรัทธาในผลงานของอาจารย์พรและคณะ ที่ข้าพเจ้าเองได้ติดตามสังเกตมานานพอสมควร จึงได้รับปากกับอาจารย์พรว่าอย่างน้อยข้าพเจ้าเองจะช่วยจัดให้ ๑ กอง จึงเป็นการเริ่มต้นผ้าป่ากองแรก

หลังจากนั้น ข้าพเจ้าก็ได้ไต่ถามท่านอาจารย์พรอยู่ตลอดเวลาว่าได้เจ้าภาพกี่คนแล้ว รู้สึกว่ามีความคืบหน้าค่อนข้างช้า ซึ่งก็เป็นของธรรมดา เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจอย่างที่เราท่านก็ทราบดีอยู่ อีกประการหนึ่ง หน้านี้เป็นหน้าผ้าป่าและกฐิน แต่ละคนย่อมจะผูกพันกับงานกุศลกันคนละหลาย ๆ แห่ง จึงไม่น่าแปลกใจที่การบริจาคเป็นไปอย่างเชื่องช้า เมื่อเหลือเวลาอีกประมาณ ๒-๓ อาทิตย์ ก่อนถึงวันทอดผ้าป่า ทางคณะอาจารย์พรมีความวิตกว่า อาจจะไม่สามารถหาเจ้าภาพได้ครบตามจำนวนที่สมเด็จพระนเรศวร ฯ ท่านได้รับสั่งไว้ อาจารย์พรได้เล่าให้ฟังว่า ทุก ๆ ครั้งที่พระองค์ท่านได้รับสั่งมักจะมีเหตุผลหรือปริศนาแฝงอยู่เสมอ ๆ ในการรับสั่งครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน ท่านได้กำชับอย่างหนักแน่น ฉะนั้นอาจารย์พรจึงมีความเห็นว่ายังไง ๆ ก็ต้องหาเงินให้ได้ครบตามจำนวนผ้าป่า ๑๐๘ กองในวันทอดผ้าป่าให้ได้ แม้ว่าจะเป็นแต่เพียงตัวเลขที่ผู้มีจิตศรัทธาได้แสดงความจำนงไว้ก็ยังดี ข้าพเจ้าได้รับปากกับทางอาจารย์พรว่า สำหรับการหาผู้มีจิตศรัทธาที่จะแสดงความจำนงในการเป็นเจ้าภาพทอดผ้าป่าให้ครบตามจำนวน ๑๐๘ กอง โดยอาจทยอยให้เงินในภายหลัง คิดว่าพอจะทำกันได้

ก่อนหน้าวันทอดผ้าป่าสัก ๑ อาทิตย์ ทราบข่าวว่ายังขาดเงินอยู่อีกมาก ทางคณะอาจารย์พรคิดว่าคงจะได้เงินไม่ครบตามที่ต้องการ และได้เตรียมตัวติดต่อกับลูกศิษย์บางคนเพื่อขอยืมเงินที่ยังขาดอยู่ และจะส่งคืนให้ภายหลังวันงาน ทั้งนี้เพื่อจะได้ให้เงินครบตามจำนวนที่พระองค์ท่านได้รับสั่งไว้ แต่น่าแปลกใจก่อนหน้าวันงานสัก ๒-๓ วัน ปรากฏว่ามีผู้มีจิตศรัทธา ได้มาแสดงความจำนงขอเป็นเจ้าภาพเป็นกลุ่ม ๆ ติด ๆ กัน พอถึงวันงานปรากฏว่าได้เจ้าภาพผ้าป่ามากกว่าจำนวนที่ต้องการอย่างน่าประหลาด

การที่มีผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันบริจาคมากกว่าที่เราได้คาดคิดไว้ ทำให้ข้าพเจ้าอยากทราบว่าคนเหล่านั้นบริจาคเพราะอยากจะได้บุญตามที่เชื่อถือกัน หรือเป็นเพราะเกิดจากการจูงใจของเพื่อนฝูง หรือเป็นเพราะศรัทธาในผลงานของสำนักนี้ หรือเป็นเพราะมีเหตุผลอื่น ๆ ที่เรายังไม่รู้ก็อาจเป็นได้

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นวันทอดผ้าป่า ข้าพเจ้าได้สังเกตว่ามีบุคคลหลายชนชั้นที่มาร่วมในพิธี นับดูคร่าว ๆ ประมาณ ๔๐๐ - ๕๐๐ คน ซึ่งนับว่ามีมากพอสมควรสำหรับบรรยากาศเช่นที่แคมป์สนซึ่งอยู่ห่างไกลจากความเจริญ และอยู่ถึงอำเภอหล่มสัก ข้าพเจ้าได้มีโอกาสสอบถามจากผู้เข้าร่วมพิธีบางคน ซึ่งข้าพเจ้าเคยมีความคุ้นเคยกัน แต่ไม่เคยพบกันที่สำนักงานของอาจารย์พรมาก่อน จึงได้สอบถามถึงความรู้สึกและเหตุผลที่มาร่วมงานด้วย ได้รับการชี้แจงว่าหลาย ๆ คนที่มาร่วมเป็นเจ้าภาพในครั้งนี้ มีเหตุผลเหนือกว่าการทำบุญเพื่ออยากได้บุญ หรือศรัทธาในผลงานของทางอาจารย์พร พวกเขามาเนื่องจากทราบว่า ทางคณะอาจารย์พรได้ดำเนินงานบางอย่างตามคำบัญชาขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง เพราะภายใต้สิ่งแวดล้อมและความกดดัน ตลอดจนอิทธิพลจากผู้ไม่หวังดีรอบ ๆ ด้าน เชื่อว่านอกเหนือจากความปรารถนาของแต่ละคนตามอัตภาพแล้ว สิ่งหนึ่งที่พวกเราทั้งหลายต่างมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าก็คือความอยู่รอดของประเทศชาติ เพราะทุกคนทราบดีว่าหากชาติของเราอยู่ไม่ได้แล้วอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง ฉะนั้นถ้าหากมีผู้หนึ่งผู้ใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะเป็นการชักนำชี้พา หรือแม้กระทั่งจะเป็นเพียงสิ่งจูงใจให้คิดหรือเชื่อว่าการกระทำของเขาอาจจะมีส่วนร่วมกันช่วยให้เกิดความอยู่รอดของบ้านเมืองแล้ว เชื่อว่าคงไม่มีใครปฏิเสธที่จะทำสิ่งนั้นอย่างแน่นอน

สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เล่ามาข้างต้น เป็นเพียงประสบการณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวเท่านั้น และเห็นว่าอาจจะเกิดประโยชน์บางอย่าง หรืออย่างน้อยก็เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็น ที่บางท่านอาจจะมีความรู้สึกคล้ายคลึงกับข้าพเจ้า แต่จังหวะและเวลาไม่อำนวยที่จะให้แสดงออกเช่นนั้น จึงขอเล่ามาเพื่อสู่กันฟัง.

ภายหลังเสร็จพิธีการแล้ว ๔ เดือน จึงได้เริ่มบันทึกเหตุการณ์วันทอดผ้าป่า

* เป็นเวลากว่า ๔ เดือนที่ข้าพเจ้าไม่ได้บันทึกเล่าถึงความเป็นไปเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ และศูนย์พัฒนาศาสนา ก่อนจะบันทึกถึงเหตุการณ์ย้อนหลังช่วงระยะเวลา ๔ เดือนที่ผ่านมา ขอปรารภถึงความสงสัยคลางแคลงของบุคคลหลายคนหลายฝ่ายที่มักจะถามอยู่เสมอว่า ทำไมจนป่านนี้แล้ว เวลาก็ล่วงเลยมาหลายปีเต็มที การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ จึงยังไม่แล้วเสร็จเสียที จะใช้เวลาสักเท่าใดจึงจะสร้างให้เสร็จ ทำไมไม่รีบ ๆ ทำการก่อสร้าง หรือว่าขัดข้องประการใด เพราะเท่าที่มองดูก็ไม่เห็นว่าน่าจะมีปัญหาอะไร หรือว่ามีนโยบายถ่วงเวลาการก่อสร้างไว้ให้แล้วเสร็จช้าลง

จริงอยู่เมื่อมองดูเสมือนหนึ่งว่าไม่มีปัญหาอะไร หรือดูเสมือนหนึ่งว่าต้องการให้พระเจดีย์แล้วเสร็จช้าไปเรื่อย ๆ แต่สำหรับบุคคลผู้ซึ่งติดตามดูการทำงานอย่างใกล้ชิดแล้วก็จะเข้าใจถึงปัญหา และสภาวะความเป็นไปในอันที่จะก่อให้บังเกิดพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้นในผืนแผ่นดินได้อย่างลึกซึ้งว่า เพราะเหตุใดหนอจึงได้เกิดความล่าช้าจนเป็นที่น่าคลางแคลงใจ...ข้าพเจ้าเองจะไม่ขอชี้แจงรายละเอียดมากมายนัก เพราะโดยความสุจริตใจซึ่งมีอยู่อย่างเปี่ยมล้นที่จะทำงานทุกอย่างทุกด้านให้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็วเท่าที่ความสามารถจะพึงมี ชีวิตและแรงงานทั้งหมดโดยยึดมั่นในพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระผู้ทรงเป็นประทีปในดวงใจ เพื่อนำพาเราทุกคนสู่อิสรภาพ...ไม่ตกเป็นทาสของใครของสิ่งใด ๆ ทั้งทางด้านจิตใจและสภาพความเป็นอยู่ พุทธานุภาพ จะนำพาเราทุกคนสู่อิสรภาพอย่างแท้จริง พุทธัง สรณัง คจฺฉามิ... บัดนี้ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ตามลำดับต่อไป

ทำพิธีไข่ต้ม ๗๒ จังหวัด เวลาเที่ยงคืนวันวิสาขบูชา

เมื่องานพิธีวันวิสาขบูชา ๒๕๒๔ สิ้นสุดลง ก่อนที่ทุกคนจะแยกย้ายกันเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร โดยเมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้วก็ได้มารวมพร้อมเพรียงกันที่ลานพระเจดีย์ฯ และเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ในตอนเที่ยงคืนให้กระทำพิธีทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง โดยให้บุคคลที่ยังไม่เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ถือไข่ต้มจำนวน ๗๒ ฟอง ไข่แต่ละฟองให้เขียนชื่อจังหวัดแต่ละจังหวัดลงบนเปลือกไข่แต่ละฟองนั้น สำหรับบุคคลผู้เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ก็ให้ทำบุญตักบาตรพระโดยใช้ไข่ต้ม ๙ ฟอง ไข่แต่ละฟองเป็นสิ่งแทน ๘ จังหวัด คงไม่เกินกำลังที่ทุกคนจะกระทำได้ เพื่อบรรเทาสภาวะความรุ่มร้อนแตกแยก และเสมือนคนกำลังจะจมน้ำที่กำลังจะบังเกิดขึ้นโดยทั่วไป”**

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๔

บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นช่างน่าหวาดหวั่นอึดอัด สับสน เต็มไปด้วยสิ่งรบกวน ดูราวกับตกเข้าไปอยู่ในท่ามกลางฝูงชนที่กำลังวิ่งแตกตื่นหนีเอาตัวรอดจากพายุใหญ่ ที่กำลังจะคืบคลานมาในอีกไม่กี่วินาทีข้างหน้า ทั้งลมทั้งฝนกำลังครืนครั่น ท้องฟ้าปั่นป่วน แสงแลบแปลบปลาบ ข้าพเจ้าได้แต่ภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ซ้ำแล้วซ้ำอีกอยู่ในใจตลอดเวลา และได้บอกให้อาจารย์พรกล่าวย้ำเตือนกับคณะที่กำลังจะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ให้ช่วยกันภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ และขอร้องให้ทุกคนได้ช่วยกันใส่บาตรพระในตอนเช้าวันรุ่งขึ้นด้วย

สำหรับคณะเราที่ยังเหลืออยู่ ก็ได้ช่วยกันต้มไข่ เลือกที่ไม่มีแตก ไม่มีรอยร้าว และเขียนรายชื่อจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดลงในไข่แต่ละฟอง ห่อด้วยกระดาษทิชชู เพื่อป้องกันการกระทบกันแล้วจะทำให้เกิดรอยแตกรอยร้าว แล้วนำไปใส่ไว้ในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พอ ๑๘ นาฬิกาตรงก็ร่วมกันสวดมนต์กล่าวภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง บรรยากาศบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สดชื่น ลมเย็นพัดโชยแผ่วเบาอยู่ตลอดเวลา ท้องฟ้าแจ่มใส ดวงอาทิตย์ยามใกล้อัสดงคตสาดแสงสีหมากสุกเรื่อเรืองไปทั่วทั้งท้องฟ้า เป็นบรรยากาศที่สดชื่นแจ่มใสจริง ๆ จนทุกคนเอ่ยปากว่า สบายจนบอกไม่ถูกจริง ๆ แต่เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิ *บรรยากาศในโลกทิพย์ช่างแตกต่างจากในโลกมนุษย์อะไรปานนั้น ความอึดอัด น่ากลัว น่าหวาดหวั่น สับสนวุ่นวายยังคงครอบคลุมอยู่มิได้จางไปเลย* พระองค์ยังคงย้ำเตือนอีกว่า **“อย่าลืมกระทำพิธีตอนเที่ยงคืน อย่าได้ประมาท”** กว่าคณะเราจะสวดมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จก็มืดแล้ว เวลาขณะนั้นราวทุ่มเศษ บัดนี้ท้องฟ้ามืดสนิท เมฆซึ่งไม่มีเค้าเลยตอนก่อนสวดมนต์ ไม่ทราบว่าหลั่งไหลมาจากทางทิศใด ครอบคลุมท้องฟ้าไว้มืดมิดไม่เห็นแม้แต่ดาวสักดวง ทุกคนเริ่มจิตใจไม่ดีบ่นและพูดกันว่าคืนนี้เป็นคืนเพ็ญวันวิสาขบูชา จะไม่มีโอกาสได้เห็นดวงจันทร์เพ็ญเลยละหรือ อาจารย์พรได้บอกทุกคนว่าให้พวกเรากลับแคมป์ที่พักก่อน แล้วก่อนเที่ยงคืนค่อยกลับมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ใหม่ เพื่อร่วมกันกระทำพิธี

ขณะที่นั่งรถจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กลับแคมป์ที่พัก เมฆซึ่งปิดบังท้องฟ้าไว้หนาทึบได้ขยายออกจากกันนิดหนึ่ง ทุกคนร้องไชโย ต่างชี้ชวนกันให้ดูจันทร์เพ็ญคืนวิสาขบูชา ดวงจันทร์กลมโตเต็มดวงสว่างนวลสดใสไร้ราคี แต่ทุกคนก็ได้มีโอกาสเห็นเพียง ๒-๓ นาทีเท่านั้น แล้วเมฆก็หลั่งไหลมาบดบังดวงจันทร์หนาทึบตามเดิม พระองค์รับสั่งว่า **“จงบอกแก่ทุกคนให้พยายามทำจิตให้บริสุทธิ์ ภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เพื่อขจัดสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ให้เห็นเปรียบเสมือนเมฆหมอกที่ครอบคลุมอยู่ในขณะนี้ให้หมดไปจากแผ่นดิน แม้กำลังของเราจะน้อยนิด ก็ยังดีกว่าที่ในความมืดมิดนั้นจะไม่มีแสงหิ่งห้อยเสียเลย อย่าลืม เหนือเมฆหมอกที่ครอบคลุมหนาทึบจนน่าสะพรึงกลัวนั้น มีจันทร์เพ็ญคืนวันวิสาขบูชาส่องแสงรออยู่ จงขจัดเมฆหมอกเพื่อแสงจันทร์สาดส่องโดยพลัน”**

อาจารย์พรได้บอกให้ทุกคนเข้าที่พักเพื่อพักผ่อนก่อน แล้วเวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกาจึงจะเรียกเพื่อไปกระทำพิธีกันที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทุกคนต่างแยกย้ายเข้าสู่ที่พัก ข้าพเจ้าได้ปรึกษากับอาจารย์พร คุณผ่องผิวและอีกหลายคนที่พักอยู่รวมกันว่า ถ้าเกิดตอนกระทำพิธีฝนตกจะทำอย่างไรกัน คงจะจุดเทียน

จุดธูปเวียนเทียนกันไม่ได้ จะถือไข่ต้มอย่างไรจึงจะไม่ให้แตก เพราะในมือจะต้องถือทั้งธูปทั้งเทียน ไข่ต้มจะต้องถือกันคนละกี่ฟอง อาจารย์พรบอกว่า อย่ากังวลใจไปเลย แต่อย่างไรก็ตามก็ให้เตรียมชามเล็กเผื่อใส่ไข่ ถือเตรียมร่ม เสื้อกันฝนไปด้วยก็แล้วกัน ฝนคงจะไม่ตกกระมัง เพราะยังไม่มีทีท่าอะไรนอกจากท้องฟ้ามีเมฆมากเท่านั้นเอง ทุกคนจึงได้สงบรอเวลา ๒๓ นาฬิกา ไปพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อกระทำพิธีตอน ๒๔ นาฬิกา

มารผจญหนักต้องทำพิธีแก้ เวลารุ่งอรุณของวันวิสาขบูชาอีก

พอเวลา ๒๓ นาฬิกา ทุกคนก็ลงจากเรือนพัก ร้องเรียกหากันว่าใครจะไปร่วมกระทำพิธีบ้าง ลมซึ่งเงียบสงัดมานาน เริ่มพัดต้องยอดสนหวีดหวิว ต่างคนต่างภาวนาว่าขอฝนอย่าได้ตกลงมาเลย ทุกคนขึ้นรถมาที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ผู้ที่ร่วมในพิธีตอนนี้นับแล้วได้ ๒๔ คนพอดี พวกเราจึงตกลงกันว่าคงต้องถือไข่คนละ ๓ ฟอง แต่ละคนเป็นตัวแทน ๓ จังหวัด ต้องระวังอย่าให้ไข่แตกหรือร้าวเป็นอันขาด ขณะที่ยังไม่ถึงเวลา ต่างคนต่างก็เตรียมลองดูว่าจะถือธูปเทียนและไข่กันอย่างไร ลมบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เริ่มพัดมาเป็นครั้งคราว และก็ถี่ขึ้น จนพัดอยู่ตลอดเวลาไม่มีเวลาหยุดเลย ท้องฟ้ามืดครึ้มเป็นสีดำสนิทจริง ๆ ไม่ว่าจะมองฝ่าไปทางทิศใดก็มองไม่เห็นว่าจะมีอะไรบ้างอยู่เบื้องหน้า อีกทั้งฝนก็เริ่มปรอยเม็ดโปรยปรายและก็หนาเม็ดขึ้นทุกที ๆ จนกลายเป็นทั้งลมทั้งฝนพัดกระหน่ำรุนแรงจนไม่สามารถจะจุดธูปเทียนได้ เวลาขณะนั้น ๒๓.๓๐ น. พระองค์เสด็จมารับสั่งให้อาจารย์พรจุดธูปเทียนภายในอุโมงค์พระเจดีย์ แล้วนำสวดมนต์ พออาจารย์พรเริ่มชุมนุมเทวดา ลมพัดกรรโชกมารุนแรงฝนฟาดกระหน่ำถูกเนื้อตัวทุกคนที่ร่วมพิธีอยู่นั้น รู้สึกราวกับถูกฟาดตีกระหน่ำด้วยไม้หวด หนาวจนสั่นเหมือนลูกนกตกน้ำ แต่ทุกคนก็ไม่ย่อท้อสวดมนต์แข่งกับสายลม เสียงฝนที่กำลังซัดกระหน่ำนั้น โดยเฉพาะบทชัยสิทธิคาถาได้ สวดเวียนไปมาถึง ๓ ครั้ง พระองค์รับสั่งว่า

“ขอให้ทุกคนสวดมนต์พร้อมทั้งน้อมจิตแผ่เมตตาธรรม...จงนึกถึงเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา...คืนนั้นเป็นคืนวันเพ็ญที่พระพุทธองค์ทรงประทับนั่งเหนือรัตนบัลลังก์ภายใต้ควงไม้ศรีมหาโพธิ์ พญามารยกกองทัพมามืดฟ้ามัวดิน เพื่อมาผจญขัดขวางการตรัสรู้ พระพุทธองค์ทรงชนะพญามารและมวลเหล่าเสนาได้ ในคืนวันเพ็ญวิสาขบูชาแล้วตรัสรู้อมตธรรม ซึ่งเป็นสิ่งนำสัตว์โลกหลุดพ้นจากภาระเครื่องหน่วงเหนี่ยวทั้งปวงสู่อิสรภาพอันถาวร ขณะนี้กระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไม่สำเร็จ จงมากระทำพิธีเช่นนี้อีกในวันรุ่งพรุ่งนี้ก่อนจะรุ่งอรุโณทัย สำหรับจานไข่ จงวางรายล้อมไว้รอบองค์พระเจดีย์”

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น คณะเราจึงได้รีบกลับแคมป์ที่พัก เพื่อเตรียมตัวมากระทำพิธีใหม่ในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น เพราะทุกคนหนาวจนสั่นเปียกปอนไปทั่วทั้งตัว ข้าพเจ้ามีความรู้สึกกึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลาบรรยากาศทั้งในโลกมนุษย์และในโลกทิพย์ช่างน่าหวาดหวั่น น่าสะพรึงกลัวคล้ายคลึงกัน พลอยให้จิตใจ

สะท้อนสะท้านราวกับจับไข้ ได้แต่นึกภาวนาอธิษฐานในใจว่า ในตอนเช้าพรุ่งนี้ขออย่าได้มีบรรยากาศเป็นเช่นนี้อีกเลย ทุกคนต่างแยกย้ายกันเปลี่ยนเสื้อผ้าและเข้านอน ซึ่งเวลาขณะนั้นก็ราวหนึ่งนาฬิกาเศษ สำหรับข้าพเจ้านอนหลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา *เพราะเสียงของความสับสนวุ่นวาย เสียงร้องขอ เสียงของคนสิ้นหวังราวกับจะขาดใจ ดังอยู่มิได้ขาด นาน ๆ ครั้งจะได้ยินเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ผสมเคล้ามาแผ่วเบากับเสียงกังสดาล...*

ในตอนเช้าทุกคนตื่นตี ๕ เศษ รีบกระวีกระวาดมาที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ กันอีก เช้านี้อากาศค่อยสดชื่นขึ้นบ้าง ฝนคงจะขาดเม็ดไปนานแล้ว แต่เมฆหมอกก็ยังคงหนาทึบ ไม่มีทีท่าว่าจะเห็นแสงอาทิตย์อันทรงอำนาจจะสาดส่องผ่านม่านเมฆมาได้อย่างไร อาจารย์พรเริ่มจุดธูปเทียนภายในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กล่าวชุมนุมเทวดาและนำพวกเราสวดมนต์ เมื่อสวดมนต์เสร็จแล้วต่างคนต่างก็ถือจานไข่ซึ่งวางไว้รายล้อมรอบองค์พระเจดีย์ตั้งแต่เมื่อคืนนั้น จานไข่ทุกจานมีน้ำฝนขังอยู่เต็มก็ต้องเทน้ำออกทิ้งไป ทุกคนจุดธูปเทียน โดยจุดจากเทียนชนวนซึ่งได้จุดไว้ ๑ เล่ม หน้าอุโมงค์พระเจดีย์ จากนั้นก็เดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์โดยตลอดเวลาที่เดินทักษิณาวัตรรอบนั้น ทุกคนต้องกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ทั้ง ๓ รอบมิให้หยุดเลย ทุกคนระวังอย่างเต็มที่เพื่อไม่ให้เทียนดับ เพราะพระองค์รับสั่งว่า **จงระวังอย่าให้เทียนที่เป็นแสงสว่างดับเป็นอันขาด ถ้าเทียนของใครดับ จงดูว่าตัวเองเป็นตัวแทนคือไข่ มีรายชื่อของจังหวัดใด ถ้าเทียนดับให้จุดได้ใหม่ถึง ๓ ครั้ง**

ต้องทำพิธีในวันเพ็ญพุธเดือน ๗ อีก

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตลอดระยะเวลาตั้งแต่อาจารย์พรเริ่มจุดธูปเทียน กล่าวชุมนุมเทวดาและนำพวกเราสวดมนต์นั้น กระทำได้โดยสะดวกไม่มีอุปสรรคอะไรเลย ลมบนลานพระเจดีย์ก็เงียบสงัด ทุกคนสบายใจ แต่เมื่อทุกคนเริ่มจุดธูปเทียนของตัวเองและเดินทักษิณาวัตร ลมเริ่มพัดมาเอื่อย ๆ ไม่ขาดระยะเลย จนไม่มีใครสามารถจะประคองเทียนของตัวเองมิให้ดับได้เลย กว่าจะเดินทักษิณาวัตรครบ ๓ รอบ พระองค์รับสั่งว่า **แม้เทียนจะดับก็จงเดินทักษิณาวัตรให้ครบ ๓ รอบ แต่จงระวังอย่าให้เทียนชนวนดับ ถ้าเทียนชนวนดับ หมายความว่าหมดทางแก้ไข สภาวการณ์ที่ครอบคลุมโดยทั่วไปขณะนี้นั้นหมายความว่าความเป็นไปต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินจะต้องตกอยู่ในสภาวะอึมครึมเช่นนี้ไปอีกนาน ยากแก่การแก้ไขมาก จงกระทำพิธีเช่นนี้อีกในเพ็ญเดือนเจ็ด เพ็ญเดือนเจ็ด เพ็ญเดือนเจ็ด แล้วก็เพ็ญเดือนแปด อาสาฬหบูชา ถ้ายังกระทำไม่สำเร็จอีก ก็ต้องปล่อยไปตามยถากรรม จงพยายามสร้างพลังจิต แผ่เมตตาธรรม เพราะเมตตาธรรมเป็นธรรมคุ้มครองโลก จงมองไปทางเบื้องทิศบูรพา เมฆซึ่งเปิดให้เห็นขอบฟ้าสีทองนิดหนึ่งนั้น เป็นสัญลักษณ์บอกว่ายังพอมีหนทาง ขอเพียงแต่จงอย่าท้อถอย จงอดทน ขันติเป็นไฟเผาบาปอย่างยิ่ง จงอย่าเหนื่อยหน่ายต่อการกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... ฯลฯ**

ทุกคนบนเนินพระเจดีย์ต่างมองไปทางทิศตะวันออก ช่างมหัศจรรย์อะไรปานนั้น ครอบเมฆหนาทึบสีดำ ซึ่งครอบคลุมท้องฟ้าจนมืดมัวนั้น ตรงชายขอบฟ้าปรากฏเป็นแสงสีทองระยับ ราวกับมีใครเปิดฝาครอบแง้มขึ้นนิดหนึ่ง เพียงชั่วครู่ก็ครอบคลุมปิดไว้ตามเดิม ทุกคนแม้จิตใจจะไม่ปกตินัก แต่ก็พอมีความหวังลางเลือน แล้วต่างก็หันมาดูไข่แต่ละฟอง และต่างก็พากันพูดปรึกษาว่าไข่ทั้ง ๗๒ ฟองนี้เมื่อเสร็จพิธีแล้วจะนำไปทำอะไรกันดี เมื่อดูไข่ทุกคนต่างตกใจ เพราะไข่ที่ต้มและระวังอย่างดี มิให้มีรอยแตกรอยร้าวเลยนั้น บัดนี้เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ปรากฏว่าไข่มีรอยแตกจนเปลือกแยกออกจากกันถึง ๕ ใบ ต่างถามกันเป็นพัลวันว่าไข่จังหวัดอะไรบ้าง ปรากฏว่าที่เปลือกไข่มีเขียนรายชื่อจังหวัดนครราชสีมา หนองคาย แม่ฮ่องสอน เพชรบุรี นครศรีธรรมราช ทุกคนก็ได้แต่หวังจะกระทำพิธีแก้ไขกันอีกในวันเพ็ญเดือนเจ็ด สำหรับไข่ต้มพระองค์รับสั่งให้แบ่งออกเป็นสี่ส่วน แล้วให้ขุดหลุมฝังบนลานพระเจดีย์อิสรภาพฯ ทั้ง ๔ ทิศ เมื่อเปิดปฏิทินดูว่าวันเพ็ญเดือนเจ็ดตรงกับวันอะไร ต่างคนต่างก็เกิดความประหลาดใจอีกเมื่อพบว่าเพ็ญเดือนเจ็ดนั้นตรงกับวันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๔ เป็นวันเพ็ญพุธ ซึ่งในปีหนึ่ง ๆ จะมีครั้งหรือสองครั้งเท่านั้นเองที่วันเพ็ญจะตรงกับวันพุธ พระองค์ช่างทรงรอบรู้และรอบคอบไปเสียทุกอย่าง...ขอพระองค์จงทรงพระเจริญและได้เสวยสันติในภูมิของพระองค์บ้างเถิด เพราะพระองค์ช่างทรงเปี่ยมพ้นไปด้วยความรักความห่วงใยและเหน็ดเหนื่อยกับพสกนิกรของพระองค์อย่างเหลือเกิน

ต้องใช้โคมเทียนเวียนเทียนเพื่อมิให้เทียนดับ ในวันเพ็ญพุธเดือน ๗

มีเวลาอีก ๑ เดือนจะถึงเพ็ญเดือนเจ็ด อาจารย์พรได้พยายามคิดหาวิธีป้องกันมิให้เทียนดับ ในขณะเมื่อเวียนเทียนบนพระเจดีย์ แม้ฝนจะตกลมจะกรรโชก ได้ปรึกษากับคนหลายคนเพราะเราจะใช้ตะเกียงรั้วก็ไม่ได้ พอดีคุณทวี ลีลาเวชบุตร ซึ่งเป็นเจ้าของร้านรามาซูวาเนีย ขายของจำพวกจิวเวลลี่อยู่ในโรงแรมรามาทาวเออร์ และคุณทวีนี้เป็นลูกศิษย์ใกล้ชิดคุ้นเคยกันมานาน ได้บอกว่าที่ร้านมีโคมเทียน ซึ่งแม้ฝนจะตกหรือจะมีลม เทียนก็ไม่ดับ จะลองนำมาให้อาจารย์พรดูเผื่อว่าจะใช้ได้ ดังนั้นเมื่อนำมาทดลองแล้วปรากฏว่าใช้ได้ดีมาก อาจารย์พรจึงตกลงใช้โคมเทียนแบบที่ว่านี้ ซึ่งคุณทวี - คุณนัยนา สองสามีภรรยาเกิดจิตเป็นกุศลก็ได้ช่วยกันบริจาคให้เป็นสมบัติของพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นจำนวน ๑๐๘ อันด้วยกัน ทั้งนี้โดยตั้งเจตนาไว้เป็นโคมเทียนประจำผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ซึ่งจะจัดทอดในวันเพ็ญเดือนแปด อาสาฬหบูชาตามคำปรารภของพระองค์ เพื่อจะได้ไม่มีสิ่งใดมาระคายให้เทียนต้องดับเลย

ความรู้สึกของข้าพเจ้าในช่วงนับแต่วันวิสาขบูชาเป็นต้นมา จนจะถึงเพ็ญเดือนเจ็ด เพ็ญเดือนแปดวันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะต้องกระทำพิธีนี้ช่างอึงอล หวาดหวั่น วิตกกังวล ท้อแท้ เหน็ดเหนื่อย ขาดความแจ่มใสไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพราะโดยปกติข้าพเจ้าจะเป็นคนมีความไม่สบายใจไม่เป็น เพราะสิ่งแวดล้อมรอบข้างจะเป็นอย่างไร อะไรจะเกิดขึ้นบ้าง ก็มักจะสบายใจอยู่เสมอ จะดีใจ

เสียใจกับเหตุการณ์ต่าง ๆ บ้างก็เป็นไปอยู่ชั่วระยะเวลาไม่นาน แต่มาช่วงระยะเวลานี้ช่างหนักอึ้ง สลัดความคิดไม่ออก ดูทุกสิ่งทุกอย่างกลุ้มรุม ทั้งเหตุการณ์ในโลกมนุษย์และในโลกทิพย์ ซึ่งนับต่อเนื่องมาตั้งแต่วันที่เกิดเหตุการณ์เมื่อคืนวันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๔ ซึ่งข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้วในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๔ อันเป็นสาเหตุที่พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่ง จนต้องจัดให้มีการทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ และกองกลางเป็นองค์ที่ ๑๐๙ ขึ้นในวันอาสาฬหบูชา เพ็ญเดือนแปด ๒๕๒๔ ที่ผ่านมาแล้วนั้น

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะบันทึกเล่าเหตุการณ์นับจากวันที่พระองค์เสด็จมารับสั่งให้จัดการทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ จะขอบันทึกเล่าเหตุการณ์ตอนกระทำพิธีในเพ็ญเดือนเจ็ดก่อน

เหตุการณ์ในวันทำพิธีเวียนเทียน วันเพ็ญพุธเดือน ๗

ในวันเพ็ญเดือนเจ็ด ซึ่งตรงกับวันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๔ คณะเราเตรียมทุกอย่างพร้อม และมีความมั่นใจว่า วันนี้พิธีต่าง ๆ จะต้องสำเร็จลงอย่างเรียบร้อย เพราะวันนี้อากาศแจ่มใสเหลือเกิน ดวงจันทร์กลมโตโผล่พ้นขอบฟ้า สาดแสงนวลใยตั้งแต่เมื่อแสงอาทิตย์ลับไป พอ ๑๘.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนไปสวดมนต์นั่งสมาธิ บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ถาดสำหรับใส่ไข่ต้มเขียนรายชื่อจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง ๗๒ ฟองได้ถูกนำไปวางไว้ในอุโมงค์พระเจดีย์ เมื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็นนั่งสมาธิเสร็จ ก็ได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา จัดทอดผ้าป่านิดหน่อย ฟังอาจารย์พรบรรยายธรรมเพื่อรอเวลา ๒๔ นาฬิกาที่จะไปกระทำพิธีที่พระเจดีย์กัน

ขณะที่กำลังฟังอาจารย์พรบรรยายธรรมอยู่นั้น ข้าพเจ้าได้ยินเสียงรถยนต์แล่นเข้ามาจอดที่หน้าหอประชุม จึงได้เดินออกไปดูว่าอาคันตุกะที่ไหนหนอมาเยี่ยมเยียนในเวลาค่ำคืน ปรากฏว่ามีพระลงมาจากรถตู้ไฮเอทแนะนำตัวเองว่า ชื่อพระมหาเฉลิม เป็นพระนักศึกษาที่เคยเรียนกับอาจารย์พร ตอนนี้ไปทำงานทางคณะสงฆ์อยู่ที่วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองคาย ได้นำพาท่านพระครูรองเจ้าคณะจังหวัดหนองคายมาแวะเยี่ยมอาจารย์พร ข้าพเจ้าพอจะจำท่านพระมหาเฉลิมได้ และได้นำท่านทั้ง ๒ รูปไปพบอาจารย์พร ขณะนั้นอาจารย์พรกำลังเล่าถึงความเป็นมาต่าง ๆ ของพระเจดีย์อิสรภาพฯ ให้ทุกคนฟัง รวมทั้งเล่าถึงการกระทำพิธีต่าง ๆ และพิธีเวียนเทียน ซึ่งกำลังจะกระทำกันตอน ๒๔ นาฬิกานี้ด้วย พร้อมทั้งได้ชักชวนว่า ถ้าใครสนใจจะไปร่วมพิธีด้วยก็ได้ โดยให้ทุกคนไปพร้อมกันบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๒๓ นาฬิกา เพราะในวันนั้น นอกจากคณะที่มาจากกรุงเทพ ฯ แล้ว ก็ยังมีครูโรงเรียนแคมป์สน ครูโรงเรียนบ้านเหล่าหญ้า และชาวบ้านตำบลแคมป์สนอีกหลายคนมาร่วมฟังอยู่ด้วย

คืนนั้น ๒๓ นาฬิกา ทุกคนที่มาจากกรุงเทพ ฯ และคณะครู ชาวบ้านแคมป์สน มาพร้อมกันบนลานพระเจดีย์อิสรภาพฯ รวมทั้ง **ท่านพระครูวิเชียรปัญญาภรณ์** รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย พระมหาเฉลิม ญาณจารี พระภิกษุอีกรูปหนึ่งซึ่งติดตามท่านรองเจ้าคณะจังหวัดมา และพระภิกษุที่ประจำอยู่ที่

ศูนย์พัฒนาศาสนามาร่วมอีก ๒ รูป รวมเป็นพระภิกษุทั้งหมดที่มาร่วมพิธี ๕ รูป ซึ่งไม่ได้เป็นที่คาดคิดของคณะเราเลยว่าพระภิกษุท่านจะมาร่วมกระทำพิธีด้วย

เทียน - ไข่หนองคาย จันทบุรี กาญจนบุรี ดับ

ทุกคนเตรียมตัวกันพร้อม พอเวลา ๒๓.๓๐ นาฬิกา อาจารย์พรก็จุดธูปเทียนในอุโมงค์พระเจดีย์กล่าวชุมนุมเทวดา แล้วท่านรองเจ้าคณะจังหวัดหนองคายก็นำสวดมนต์ จากนั้นก็กระทำพิธีทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชโดยพระคุณเจ้าเดินนำหน้า คณะเราถือไข่คนละ ๓ ใบ ถือธูปโคมเทียนดอกไม้แล้วมีชาวคณะครูและชาวบ้านแคมป์สนเดินตาม ทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... โดยไม่ขาดเสียง ลมเงียบสงัด ท้องฟ้าแจ่มใส จันทร์จ้าวยามคืนเพ็ญเดือนเจ็ดส่องสว่างกระจ่างทรงกลดอยู่เหนือยอดองค์พระเจดีย์ เพราะเป็นเวลาเที่ยงคืน เมื่อเวียนจบครบ ๓ รอบ โดยไม่มีเทียนของใครดับเลย ทุกคนถอนหายใจโล่งอกเตรียมวางดอกไม้ปักธูปที่กระถางและวางโคมเทียนไว้หน้าองค์พระเจดีย์ ขณะที่ทุกคนกำลังรอทยอยกันวางดอกไม้ธูปเทียนนั้น ข้าพเจ้าหันเหลือบไปเห็นโคมเทียนที่ใครคนหนึ่งถืออยู่นั้นมืด จึงถามขึ้นว่าเทียนมอดไหม้หมดหรือดับ คนที่ถือโคมเทียนอันนี้นั้น ชื่อนายวิชัย ตอบว่า *“เทียนมิได้ไหม้หมด แต่ดับ พอผมเดินครบ ๓ รอบ ขณะที่กำลังรอคิววางดอกไม้ ธูป โคมเทียนนี้มีลมหวนมาจากเบื้องบนราวกับใครแกล้งเป่าลงไปในโคมเทียนวูบหนึ่งแล้วเทียนก็ดับไป”* ข้าพเจ้าจึงถามว่าไข่ต้มที่ถืออยู่มีจังหวัดอะไร นายวิชัยคลี่กระดาษทิชชูออกจากไข่แต่ละฟองทั้ง ๓ ฟอง ปรากฏว่าเป็นชื่อจังหวัดหนองคาย จันทบุรี กาญจนบุรี ทุกคนใจหายวาบ และอุทานเป็นเสียงเดียวกันว่าหนองคายอีก...หนองคายอีกแล้วหรือนี่ เมื่อกระทำพิธีคราวที่แล้วไข่หนองคายก็ร้าว มาคราวนี้เทียนดับทั้ง ๆ ที่ได้ป้องกันอย่างดีแล้ว

ต้องทำพิธีแก้ไขอีกครั้ง

อาจารย์พรได้บอกข้าพเจ้าให้เข้าสมาธิกราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า จะมีวิธีแก้ไขอย่างไรได้บ้าง พระองค์รับสั่งว่า “พอมีทางแก้ไข ท่านรองเจ้าคณะจังหวัดหนองคายมาร่วมอยู่ในพิธีนี้พอดีราวกับจะมาคอยแก้ไขสถานการณ์ ขอให้ท่านรองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย ร่วมกับพระภิกษุที่ร่วมพิธีอยู่ทั้งหมดจุดธูปเทียนขึ้นใหม่ แล้วถือไข่ต้มสัญลักษณ์จังหวัดหนองคาย จันทบุรี กาญจนบุรีที่เทียนดับนั้น เดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง โดยให้พวกฆราวาสที่มีอยู่ทั้งหมดกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... จนกว่าจะแล้วเสร็จ ถ้าครั้งนี้เทียนยังดับอีก ก็หมายความว่าหมดทางแก้ไข” ครั้นแล้วท่านรองเจ้าคณะจังหวัดหนองคายก็เริ่มพิธี ท่านได้ปกป้องระมัดระวังเป็นอย่างดี เมื่อทักษิณาวัตรครบ ๓ รอบ ทุกอย่างก็เป็นไปได้ดีโดยเรียบร้อย แม้ขณะนั้นลมบนพระเจดีย์จะพัดแรงแต่ก็ไม่ทำให้เทียนดับเลย เป็นอันว่าคณะ

เรากระทำพิธีได้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรคบ้าง แต่ก็แก้ไขสถานการณ์ได้ โดยพระสงฆ์ผู้ครองผ้ากาสาวพัสตร์สัญลักษณ์แห่งความดี

บรรยากาศของโลกทิพย์ในช่วงระยะเวลานี้ ก็ยังคงมัวซัวไม่แจ่มใส ทุกอย่างตกอยู่ในสภาพเดิม นอกเสียจากว่าจะได้ยินเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ชัดเจนและบ่อยครั้งขึ้นบ้างเท่านั้นเอง แม้ความรู้สึกของข้าพเจ้าเองก็ยังทรงสภาพซึมเซาอยู่เช่นเดิม ทั้ง ๆ ที่พยายามทำตัวเองให้สดชื่นแจ่มใส แต่ก็ได้ไม่นานนัก เพราะโดยสภาพที่แท้จริงแล้วมีความรู้สึกอึดอัดและเหนื่อยหน่ายอยู่ตลอดเวลา ทุกครั้งที่เข้าสมาธิบรรยากาศในโลกทิพย์ก็ไม่แจ่มใสพอที่จะช่วยความรู้สึกให้ดีขึ้นได้เลย และอีกประการหนึ่ง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับต้องพยายามชักชวนหาเจ้าภาพผ้าป่าให้ได้ครบจำนวน ๑๐๘ องค์ ซึ่งจะทอดในวันอาสาฬหบูชาด้วย เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ไม่เห็นด้วยกับงานของพระองค์ก็มีมาก พลอยให้พลังของอุปสรรคแทรกซ้อนอยู่ไม่สร่างซา แต่แม้กระนั้นแววของความสำเร็จและชัยชนะก็พอมี ถึงต้องฟันฝ่าอุปสรรคและเหน็ดเหนื่อยบ้างก็ตาม ดังนั้นเมื่ออาจารย์พรรับปากกับพระองค์แล้วว่ากระทำได้ จึงได้เริ่มหาหนทาง คือร่างหนังสือถึงบรรดาสมาชิกผู้คุ้นเคยใกล้ชิด และพร้อมกันนั้นก็ได้เริ่มพูดจาทาบทามปรึกษากับผู้คุ้นเคยที่ไปมาหาสู่อยู่เสมอ เช่นในระหว่างนั้นคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล ซึ่งได้มาหาเป็นคนแรก และก็รับปากเป็นคนแรกด้วย

ผู้บริจาครายแรกสำหรับผ้าป่า ๑๐๘ องค์ ที่จะทอดในวันอาสาฬหบูชา

ในวันที่ร่างหนังสือและเริ่มเตรียมส่งทางไปรษณีย์นั้นเอง ก็มีจดหมายมาถึงอาจารย์พรฉบับหนึ่งส่งมาจากจังหวัดอยุธยา ข้อความในจดหมายนั้นมีว่า ท่านผู้นี้มีความรักความผูกพันกับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงกอบกู้อิสรภาพ จึงปรารถนาและปวารณาตัวขอร่วมทำบุญทำงานกับพระองค์ เป็นจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ท้ายจดหมายลงชื่อ **อรุณ พงษ์อนันต์** ข้าพเจ้าอ่านจดหมายให้อาจารย์พรและอีกหลายคนฟัง ทุกคนต่างเต็มตื้นปีติขนลุกซู่กันไปหมด คุณอรุณทราบได้อย่างไรว่าขณะนี้กำลังจะจัดทอดผ้าป่า ๑๐๘ องค์ คนที่จะได้เป็นหัวหน้ากองผ้าป่า จะต้องเก็บรวบรวมชักชวนเพื่อนฝูงญาติมิตรให้ได้เงิน ๑๐,๐๐๐ บาท คุณอรุณเป็นใครกันหนอ ราวกับจะรู้ว่าพวกเรากำลังจะทำอะไร แต่ที่หัวจดหมายมีที่อยู่ชัดเจน อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าตอบจดหมายคุณอรุณไปและขออนุโมทนาด้วยความปลื้มปีติ

ส่งจดหมายตอบไปไม่ถึง ๕ วัน ก็มีจดหมายตอบรับกลับมาพร้อมทั้งส่งเงินมาให้ครั้งแรก ๑๕,๐๐๐ บาท ข้าพเจ้าได้นำจดหมายฉบับนั้นกราบบังคมทูลพระองค์เพราะเท่ากับเป็นผ้าป่าประเดิมองค์แรก องค์ที่ ๑ ที่ได้ครบสมบูรณ์ เมื่อมีองค์ที่ ๑ องค์ที่ ๒ ที่ ๓ ก็จะต้องติดตามมา พระองค์รับสั่งว่า **“ผ้าป่าประเดิมองค์แรกเจ้าของชื่ออรุณ พงษ์อนันต์ อยู่ตำบลประตูชัย อำเภอเมือง จังหวัดอยุธยา ช่างมีความหมายดีแท้ เมื่ออรุณรุ่งแล้วก็นับเวลาสว่างขึ้นโดยลำดับ จงช่วยกันสร้างความบริสุทธิ์ใจ แผ่**

เมตตาธรรมเพื่อขจัดเมฆหมอกที่จะบังเกิดขึ้นมาบดบัง ก่อให้เกิดความมืดครึ้มครอบคลุมทั้งที่มีแสงสว่างอยู่ จงจุดธูปเทียนขึ้นแล้วกล่าวคำถวายผ้าป่า ประกาศแด่บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งสากลจักรวาลให้บังเกิดจิตอนุโมทนาปลื้มปีติโสมนัส เพื่อพลังแห่งความดีความบริสุทธิ์ความเป็นสิริมงคลจะได้บังเกิดขึ้นแก่บุคคลผู้เป็นหัวหน้ากองผ้าป่าและผู้ที่มีจิตอนุโมทนาร่วมด้วยนั้นโดยทั่วกัน ซึ่งจะเป็นผลให้สภาวะความมืดมัวอึมครึมที่ครอบคลุมแผ่นดินอยู่นี้นั้นให้จางกระจ่างขึ้น... จงกระทำเช่นนี้ทุกครั้งที่มีหัวหน้ากองผ้าป่านำมามอบทุกรายไป" ข้าพเจ้าจึงได้กระทำตาม โดยจะกล่าวนำหัวหน้ากองผ้าป่าที่นำมามอบ แต่หัวหน้ากองนั้นอยู่ต่างจังหวัด ได้ส่งมาโดยทางไปรษณีย์ ข้าพเจ้าก็จะกล่าวแทนหรือแม้แต่ใครก็ตามที่ส่งปัจจัยมาโดยมิได้เป็นหัวหน้ากองก็ดี ข้าพเจ้าก็จะกระทำตามนี้ โดยเมื่อจุดธูปเทียนกราบบังคมทูลพระองค์แล้ว ก็จะประกาศแด่บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ เพื่อท่านเหล่านั้นจะได้บังเกิดจิตเป็นกุศลอนุโมทนาร่วมกับงานของพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า

ทุกครั้งที่มีหัวหน้ากองผ้าป่านำมามอบ และข้าพเจ้ากระทำตามนั้น *บรรยากาศในโลกทิพย์รอบทิศทางจะก้องกังวานกระหึ่มขึ้นด้วยคำว่า สาธุ พุทฺธํ สรณ์ คจฺฉามิ ๓ ครั้ง แล้วต่อด้วยคำว่า :-*

พุทธานุภาพ

พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ
จะเป็นสื่อพลังปกป้อง คุ้มครอง ค้ำจุน
เกื้อหนุนและส่งเสริมให้
(ชื่อของหัวหน้ากองผ้าป่า)
ผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศลเป็นหัวหน้ากอง
จัดทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์
เป็นจำนวนเงิน.....บาท
ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ในวันเพ็ญอาสาฬหบูชา พระพุทธศักราช ๒๕๒๔
ได้ประสบแต่จตุรพิธพรชัย สิ่งอันพึงประสงค์
และสันติสุขถาวร มิให้ต้องตกต่ำเลย

เสียงเช่นนี้จะดังขึ้นพร้อมกันทั่วทุกอณูของบรรยากาศรอบข้าง แผ่เป็นคลื่นทยอยห่างออกไป ๆ แสงสว่างก็กระจ่างขึ้นเป็นทรงกลดสีรุ้งแผ่กระจายออกเช่นกัน พร้อมกันนั้นจะปรากฏต้นแก้ว เป็นพุ่ม

สีเขียวไสวสดใสราวกับมรกต ดอกแก้วสีขาวพราวพร่างระยิบระยับดูประหนึ่งประดับด้วยพวงเพชรก็มิปาน กลิ่นแก้วจะหอมกระจายรวยรินอบอวลอยู่ตลอดเวลา จำนวนต้นแก้วจะปรากฏขึ้นเท่ากับจำนวนของผ้าป่าแต่ละองค์ที่มีเจ้าภาพนำมามอบและได้กราบบังคมทูลพระองค์ ป่าวประกาศแด่มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะให้รับทราบ

ทุกวันนับแต่ส่งหนังสือและบอกกล่าวแก่บรรดาผู้มีจิตเป็นกุศลและผู้คุ้นเคยใกล้ชิด จะมีผู้โทรศัพท์มาถามไถ่ด้วยความเป็นห่วงกังวลว่า งานนี้จะสำเร็จหรือไม่อย่างไร และจะมีหัวหน้ากององค์ผ้าป่านำปัจจัยมามอบเสมอ ดังนั้นช่วงระยะเวลาเช่นนี้ข้าพเจ้าจะตกอยู่ในสภาวะกึ่งสำนึกตลอดเวลา ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ตัวเบาลอย สดชื่นแจ่มใส แม้จะรับประทานอาหารไม่ค่อยจะได้ และไม่ค่อยได้หลับ แต่ก็ไม่อ่อนเพลียเลย แต่บุคคลผู้อยู่รอบข้างที่ช่วยข้าพเจ้าทำงานเหน็ดเหนื่อยกันมาก โดยเฉพาะคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์, คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์, คุณบุบผา วรรณรักษ์, คุณรวยพร ญาณคุปต์, คุณวาสนา โสธรวงศ์, คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ และอีกจำนวนหลาย ๆ คนเช่น คุณชลิกา แซ่แต้ คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณจรัสศรี จินดาโรจน์ คุณประสาน สุนทรรัตน์ เป็นต้น ที่พยายามเอาใจช่วยวิ่งเต้นชักชวนช่วยกันหาเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่า และอีกหลายคนมากที่ข้าพเจ้ามิได้เอ่ยชื่อในที่นี้

ทางด้านอาจารย์พร นอกจากจะต้องเป็นฝ่ายชักชวนหาเจ้าภาพหัวหน้ากององค์ผ้าป่าให้ได้ครบตามจำนวนแล้ว ยังต้องเทียวไปเทียวมาระหว่างกรุงเทพฯ - แคมป์สน อยู่ตลอดเวลาเพื่อจัดสถานที่เตรียมงาน ซึ่งได้ คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสุภาณี หงษ์เงิน และบรรดาพนักงานโรงพิมพ์วิญญาณทั้งหมดมี คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คุณประสิทธิ์ ศรีคำแขก คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม คุณละม่อม มะเดื่อทอง คุณวงเพชร สุทธิรัตน์ คุณนวลจันทร์ แสงทอง และคนงานประจำศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด มีคุณจำนงค์ และคุณวิชัย เป็นต้น เป็นผู้ช่วยอาจารย์พร แต่ละคนก็เหน็ดเหนื่อยมาก แต่ทุกคนก็เต็มใจและช่วยจนสุดกำลัง เพื่องานของพระองค์จะได้บรรลุสู่เป้าหมาย ซึ่งถ้าไม่ได้บุคคลเหล่านี้ช่วยแล้วงานของคณะเราคงจะหนักกว่านี้มาก เพราะทุกคนช่วยด้วยจิตที่เป็นกุศลจริง ๆ ข้าพเจ้าได้แต่กราบอธิษฐานขอให้พระองค์ และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะจงเพิ่มพลังให้แก่บุคคลเหล่านี้ด้วยเถิด เพราะทุกคนทุ่มกำลังกายกำลังใจเข้าช่วยทั้งหมด ขอให้จงได้รับแต่จตุรพิธพรชัย สิ่งอันพึงประสงค์และสันติสุขถาวร มิให้ตกต่ำเลยเช่นเดียวกัน และถ้าใครยังมีวิบากกรรมอยู่ ก็ขอให้จงได้หลุดพ้นจากวิบากกรรมอันทำให้ตกต่ำนั้นโดยเร็วพลัน

ใกล้วันทอดผ้าป่า แต่เจ้าภาพผ้าป่าก็ยังไม่ได้ครบ

*ยิ่งใกล้จะถึงวันกำหนดงานจัดพิธีทอดใหญ่ผ้าป่า ๑๐๙ องค์ เพ็ญอาสาฬหบูชาเข้ามา ดูทุกอย่างรอบข้างยิ่งเร่งเร้าเร่งรัด อาจารย์พรต้องอยู่ที่แคมป์สนปล่อยทิ้งข้าพเจ้าอยู่ทางกรุงเทพ ฯ เจ้าภาพหัวหน้า

*วิญญาณ ฉบับที่ ๑ - ๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

กองผ้าป่าก็ยังหาได้ไม่ครบ บางคนที่บอกรับไว้แล้วถอนตัว เพราะเกินกำลัง ขอร่วมเป็นกองกลางแทน สภาพการณ์ในโลกมนุษย์สับสนน่าหวั่นวิตกว่างานจะสำเร็จเรียบร้อยได้อย่างไร เพราะไม่มีอะไรพร้อมสักอย่างเดียว แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังคงกึ่งสำนึก ดังนั้นจึงมิได้วิตกกังวลเลย จิตใจยังคงสดชื่นปลอดโปร่งสบาย *แต่ในความสดชื่นแจ่มใสนั้น จะมีเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำแทรกเคล้ามาเสมอ รวมทั้งกลิ่นสาบสางของเนื้อสด ๆ ที่ถูกไฟไหม้ ฉุนจนแทบสำลัก หรือบางครั้งเป็นเสียงกรีดร้องโหยหวนและกลิ่นคาวเลือดสด ๆ* แต่แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกถึงความอบอุ่นปลอดภัยและมีความหวังอยู่ตลอดเวลา ในจิตใจไม่มีปฏิกิริยาต่อเสียงและกลิ่นเหล่านั้นเลย *เพราะทุกครั้งที่มีเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่านำมามอบและกล่าวคำถวายผ้าป่านั้น เสียงคำว่า พุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...จะก้องสะท้านสะเทือนขึ้นกลบเสียงเหล่านั้นเสียสิ้น รวมทั้งกลิ่นดอกแก้วผสมเคล้าธูปเทียนจะกำจายอบอวล* งานของพระองค์พระผู้ทรงเปี่ยมล้นไปด้วยพระบารมี สามารถเอาชนะศัตรูกอบกู้อิสรภาพได้เป็นผลสำเร็จ ทรงเป็นประทีปในดวงใจ นำพาทุกคนยึดมั่นในพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...จะต้องบรรลุสู่เป้าหมาย

อีก ๒ วันจะถึงวันทอด เหตุมหัศจรรย์ก็ได้เกิดขึ้น

พอถึงวันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่ข้าพเจ้ามีเวลาอยู่กรุงเทพ ฯ ในช่วงนั้น เพราะวันรุ่งขึ้น ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ก็จะต้องเดินทางไปสมทบกับอาจารย์พรที่แคมป์สน เพื่อตระเตรียมงานซึ่งจะมีขึ้นในวันเพ็ญอาสาฬหบูชาที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ตั้งแต่เช้าตรู่ได้มีเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าทยอยกันมามิได้ขาดระยะราวกับมีใครสักคนหนึ่งหรือหลาย ๆ คนชักจูงนำมา ข้าพเจ้าได้กล่าวนำคำถวายผ้าป่ามิได้หยุดติดต่อกันตลอดเวลา ทั้งเทียนจุดสว่างมิได้ดับเลย ควันธูปล่องลอยติดต่อกันเป็นสายอบอวล ผู้คนคึกคักมากมายราวกับมีงาน ห้องสมาธิที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณซึ่งก็ไม่กว้างขวางนักดูคับแคบลงไปถนัด จนเวลาประมาณสามทุ่มเศษ เป็นอันว่าได้เจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าครบในวันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ นั่นเอง แม้จำนวนปัจจัยจะยังได้ไม่ครบ แต่เจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าได้ครบแล้วแน่นอน

ดังนั้นตลอดเวลาวันนั้น *บรรยากาศในโลกทิพย์จึงสะท้านสะเทือนอยู่กับคำว่า พุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ทั่วทุกอณูของบรรยากาศ เป็นคลื่นแผ่ทยอยติดต่อกันเป็นวงกว้างไปจนสุดขอบฟ้า...แม้จะมีเสียงอื่นพึมพำแทรกซ้อนรบกวน แต่ก็ไม่อาจที่จะทำให้เสียงคำว่า พุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... เบาบางหรือเลือนหายไปได้เลย*

คงจะเป็นเพราะเนื่องจากทุกครั้งที่มีเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่านำมามอบแล้ว พระองค์และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหลายอนุโมทนา ได้บังเกิดต้นแก้วขึ้นนั่นเอง พระองค์จึงรับสั่งให้ใช้ต้นแก้วเป็นต้นผ้าป่าประดับต้นแก้วด้วยธงชาติ ธงธรรมจักร เมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าแล้วให้นำต้นแก้วปลูกรอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งสลักชื่อเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าเมื่อต้นแก้วนั้นแข็งแรงดีแล้ว เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของกำแพงแก้วสำหรับธงชาติ ธงธรรมจักรนั้นให้มอบแด่เจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าไป กับทั้งให้

ทำใบอนุโมทนาขึ้นสำหรับจารึกชื่อเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าเพื่อทั้งธงชาติ ธงธรรมจักรและใบอนุโมทนานั้นจะได้เป็นสื่อพลังรับความคุ้มครองจากสิ่งที่ดีงามตลอดไป อีกอย่างหนึ่งซึ่งพระองค์รับสั่งให้ทำขึ้นก็คือ **“ชัปปมาลาหยก”** (ชัปปมาลาหยก ก็คือสายลูกประคำซึ่งทำด้วยหยก ชัปป แปลว่า สาธยายมนต์ มาลา แปลว่า สิ่งที่ร้อยเป็นพวง ซึ่งส่วนมากใช้ดอกไม้ จึงเรียกว่าพวงมาลัยดอกไม้ ดังนั้นชัปปมาลาหยกจึงหมายถึงสายลูกประคำ ซึ่งทำด้วยหยก สำหรับสาธยายมนต์ คือเราใช้หยกแทนดอกไม้นั่นเอง)

แม้เช้าวันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ซึ่งคุณผ่องผิวและข้าพเจ้ากำลังเตรียมตัวจะออกเดินทางไปแคมป์สนนั้น ก็ยังมีเจ้าภาพหัวหน้ากองนำปัจจัยมาสมทบอีก และคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล ซึ่งรับอาสาช่วยในการจัดพิมพ์ใบอนุโมทนาพิเศษสำหรับจารึกชื่อเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าก็นำมาให้ได้ทันการจารึกชื่อลงไปจนเวลา ๑๒.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่ผ่องผิวและข้าพเจ้าจะออกเดินทางไปขึ้นรถโดยสาร คุณบรรจบ บรรณรุจิ จึงช่วยเขียนชื่อเท่าที่เจ้าภาพหัวหน้าได้นำมามอบแล้วทั้งหมดเสร็จ ทุกอย่างดูฉุกละหุกแต่ก็ทันเวลาได้พอดี ซึ่งคุณสมศักดิ์ ก็ได้เป็นผู้นำพาคุณผ่องผิว ข้าพเจ้าและสิ่งของทั้งหมดไปส่งถึงรถโดยสารได้ทันเวลา

ตลอดเวลาที่นั่งมาในรถโดยสารกรุงเทพ ฯ - หล่มสัก คุณผ่องผิวกับข้าพเจ้าก็พูดคุยกันบ้าง แต่ส่วนมากก็พยายามภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... เพื่อให้เป็นสื่อคล้องจองผสมผสานกับบรรยากาศในโลกทิพย์ เพื่อกันสิ่งและเสียงเลวร้ายที่คอยแทรกแซงเป็นอุปสรรคขัดขวางให้ห่างไป เพื่องานทุกอย่างจะได้สำเร็จลุล่วงไปโดยราบรื่น แม้กระนั้นรถโดยสารก็ยังติดการจราจร กว่าจะหลุดพ้นดอนเมืองมาได้ก็ราว ๔ โมงเย็น พอแล่นมาถึงประตูน้ำพระอินทร์เครื่องยนต์ขัดข้อง เสียเวลาแก้ไขอยู่ร่วมชั่วโมง ดังนั้นกว่ารถโดยสารจะถึงหล่มสักก็เกือบ ๓ ทุ่มเศษ ซึ่งเวลารถตามปกติจะต้องถึงหล่มสักราว ๑๙.๓๐ น. เท่านั้น ดังนั้นในวันนั้นกว่าคุณผ่องผิวและข้าพเจ้าจะเดินทางมาถึงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ก็ตก ๔ ทุ่มเศษ แม้จะไปถึงช้ากว่ากำหนดจนเป็นที่กระวนกระวายใจของทั้งผู้ไปและผู้คอยรับบ้างก็ตาม แต่ทุกอย่างก็เรียบร้อยและปลอดภัย

เมื่อไปถึงแคมป์ที่พัก อาจารย์พรและคณะที่ล่วงหน้ามาเตรียมงานก่อน กำลังสนทนาอยู่กับพระภิกษุสงฆ์คอยอยู่ และก็ได้ทราบว่า คุณตาบทิพย์ รัตนวราหะ และคุณแดง (คุณกันเยาว์) ผู้ซึ่งมีตัวเป็นสื่อพอที่จะติดต่อกับเทพเจ้าโอปปาติกะได้ เดินทางมาจากนครสวรรค์ เพื่อมาช่วยอีกแรงหนึ่งทำพิธีขจัดสิ่งซึ่งจะเป็นอุปสรรคที่มองไม่เห็นตัว คอยพบข้าพเจ้าอยู่ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าอบอุ่นใจขึ้นอีกว่างานของพระองค์ซึ่งจะมีขึ้นในวันรุ่งขึ้นนี้นั้นจะต้องเป็นไปโดยเรียบร้อยทุกประการ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จมารับสั่งให้จัดทำพิธีต่าง ๆ ก่อนจะถึงวันทอดผ้าป่า และได้เห็นนิมิตภาพสิ่งแวดล้อมในวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา

คืนนั้นกว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะเรียบร้อยและทุกคนเข้านอนก็เกือบเที่ยงคืน เมื่อไฟฟ้าที่แคมป์ที่พักดับเครื่องแล้ว ความเงียบก็เข้าครอบคลุมทั่วพื้นที่ นอกจากเสียงลมที่พัดต้องใบสนเท่านั้นที่ดังอยู่หวีดหวิว ข้าพเจ้ามองออกไปทางหน้าต่างห้อง ข้างนอกสว่างนวลด้วยแสงจันทรา เพราะคืนนี้ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ พรุ่งนี้เช้าก็จะถึงวันเพ็ญเดือน ๘ อาสาฬหบูชา ข้าพเจ้าหลับตาลงภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พรุ่งนี้แล้วซีนะจะถึงวันเพ็ญ วันซึ่งเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา องค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งตัดสินพระทัยโปรดเวไนยสัตว์ ดวงอาทิตย์แห่งโลกได้บังเกิดขึ้นแล้ว รอเวลาที่จะส่องแสงทำลายความมืดที่ครอบคลุมมนุษย์โลกมาเป็นเวลาชั่วกัปป์กัลป์

ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลงทุกที *ได้ยินเสียงของพระองค์คละเคล้าปะปนกับเสียงมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอีกมากมายเป็นคลื่นมากระทบโสตประสาทว่า* **“เก้านาฬิกาวันรุ่งพรุ่งนี้จงนำต้นแก้วทั้งหมดปักด้วยธงชาติ ธงธรรมจักร ขึ้นประดับรายรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นเก้ากลุ่ม ๆ ละ ๑๒ ต้น ส่วนต้นแก้วที่เกินซึ่งหมายถึงจำนวนเจ้าภาพหัวหน้ากองผ้าป่าที่เสริมมานั้น จงรวมกับกลุ่มที่ ๙ คือกลุ่มกองกลาง แล้วโยงสายสิญจน์จากยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ลงมารายรอบกลุ่มต้นแก้วนั้น เพื่อสายสิญจน์จะได้เป็นสื่อถ่ายทอดพลังจากยอดองค์พระเจดีย์ สำหรับใบคำอนุโมทนาของบรรดาเหล่าเทพเจ้าและชัปปมาลาทั้งหมดให้นำไปไว้ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ และจงตกแต่งภายในอุโมงค์พระเจดีย์ด้วย ดอกไม้ทุกชนิดเท่าที่จะหาได้ให้เป็นรูปธรรมจักร เพื่อรับกับพลังแสงสีแห่งความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งหมุนรอบแผ่กระจายเป็นรูปธรรมจักรอยู่เหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนี้ จงกระทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาเที่ยงวัน”** *พร้อมกับเสียงรับสั่งของพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่า คล้ายเดินอยู่ท่ามกลางป่าไม้ใหญ่ร่มรื่นที่สงบเยือกเย็น เสียงนกร้อง เสียงจักจั่น เรไร เสียงจิ้งหรีดเสียงชะนีแว่วมาแต่ไกล มองเห็นนักพรต นักบวช ฤๅษี นั่งอยู่ตามใต้ต้นไม้ กระรอก กระแตวิ่งกันให้ขวักไขว่ กำลังนึกอยู่ว่าข้าพเจ้าอยู่ที่ไหนกันนะ ทำไมจึงมองไม่เห็นคนที่รู้จักเลย ไปไหนกันหมด*

ได้ยินเสียงตวาดก้องขึ้นว่า **หยุดนะ! หยุดกล่าวคำที่กำลังกล่าวนั้นเสียที และหยุดกระทำทุกสิ่งที่ทำอยู่ ไม่เช่นนั้นจะต้องถึงกาลอวสาน จงบอกทุกคนให้หยุดการกระทำ ด้วยพระพุทธเจ้าไม่มีในโลก** ข้าพเจ้าตกใจตื่นลืมตาโพลง ใจสั่น เหงื่อท่วมตัว ทั้งหวาดกลัว อ่อนเปลี้ยและหมดกำลังใจ ท้อแท้ทุกอย่างเงียบสงัด นอกจากเสียงสนต้องลมภายนอก คิดว่างานนี้อุปสรรคใหญ่หลวงนัก หรือเราจะผิดจริง ๆ กำลังนึกจะร้องเรียกปลุกอาจารย์พร และอีกหลาย ๆ คนที่นอนเรียงรายอยู่ในเรือนยาวด้วยกัน แต่ก็อ่อนเปลี้ยไม่มีเสียง ไม่มีแม้กำลังแขนจะยกไปเขย่าตัวคุณสุภาณีซึ่งนอนอยู่ติดกัน จึงหลับตาลงอีกครั้งหนึ่ง สูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ *พลันแว่วเสียงคำว่า พุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ*

คจฺฉามิ... คล้ายกับตัวเบาลอยขึ้นไปอยู่เหนือปุยเมฆห่อหุ้มด้วยพลังแสงสีรุ้ง สีเงิน สีทอง เอิบอาบ รู้สึกสดชื่นแจ่มใสขึ้นทันใด ได้ยินเสียงกระซิบแผ่วเบา **"จงลืมเรื่องราวทั้งหมดนั้น แล้วจงอธิษฐานแผ่ความรักความเมตตาต่อผู้ที่กำลังถูกความเร่าร้อนความมืดห่อหุ้มให้ได้รับแสงสว่างของพระพุทธองค์ เพ็ญอาสาฬหบูชาที่มีความหมายต่อมวลมนุษยชาติ"** แล้วข้าพเจ้าก็หลับไป มาตื่นเอาตอนสว่างรุ่งเช้า และลืมเหตุการณ์นั้นเสียสนิทจริง ๆ ลืมจนมาถึงขณะที่กำลังลงมือเขียนบันทึกนี้ เหตุการณ์นี้จึงแจ่มชัดมาในความรู้สึกอีก

เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าต้นแก้ว ๑๐๙ องค์ ในวันอาสาฬหบูชา

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันเพ็ญอาสาฬหบูชา เมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้วทุกคนก็แยกย้ายกันทำหน้าที่ แผนกอาหาร มีคุณเย็นใจ แก้วเกษ เป็นหัวหน้า แผนกสถานที่มี คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คอยควบคุม คุณสุภาณี หงษ์เงิน ควบคุมแผนกดอกไม้ สำหรับอาจารย์พร ข้าพเจ้า คุณผ่องผิว และคณะอีกหลายคนก็มาที่เรือนชำ ขนลำเลียงต้นแก้วขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คุณตาบทิพย์ รัตนวราหะ และคุณแดง ก็กระทำพิธีป้องกันอุปสรรค วันนั้นอากาศสดชื่นท้องฟ้าแจ่มใสแอร่ม ทุกคนกระปรี้กระเปร่าร่าเริง ทำงานไม่มีสีหน้าแสดงความเหน็ดเหนื่อย เสียงหัวเราะเสียงพูดคุยกันล้วนแล้วแต่ชวนให้เกิดความชุ่มชื่นเบิกบาน มองไปรอบข้างมีแต่สิ่งที่ดีงามทำให้จิตเป็นกุศลรอรับงานของพระองค์ ชาวบ้านแถบนั้นก็มาร่วมทำบุญ ณ ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

แม้แสงแดดค่อนข้างจะร้อน แต่บนเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็เย็นสบาย เพราะลมพัดโชยเบา ๆ ให้เย็นระรื่นอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าได้แต่นึกภาวนาอธิษฐานอยู่ในใจว่า ขอให้บรรยากาศจงปลอดโปร่งและเป็นไปเช่นนี้ตลอดจนกว่างานพิธีจะสิ้นสุดเถิด เพราะอีกไม่นานรถของคณะที่จะมาร่วมงานพิธีซึ่งออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ แต่เช้าก็จะเดินทางมาถึงแล้ว อย่าได้มีอุปสรรคสิ่งใดขัดขวางหรือทำให้ไม่สะดวกเลย เมื่อตั้งต้นแก้วเป็นกลุ่ม ๙ กลุ่ม ๆ ละ ๑๒ ต้น เฉพาะกลุ่มที่ ๙ กองกลาง ข้าพเจ้าได้เผื่อต้นแก้วไว้เพิ่มเติมอีกถึง ๕๐ ต้น เท่าพระชนมายุของพระองค์ แล้วอาจารย์พรและข้าพเจ้า คุณจำทูล กองสาร์ และคนอื่น ๆ อีกหลายคนก็ได้ช่วยกันปักธงชาติ ธงธรรมจักรที่ต้นแก้วทุกต้นตลอดเวลาทุกคนที่กำลังช่วยกันทำงานอยู่บนเนินพระเจดีย์ก็กล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ดัง ๆ และพร้อมกันนั้นข้าพเจ้าก็ได้บอกให้นึกแผ่เมตตาธรรมไปด้วย เพราะขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มดิ่งลึกลง ๆ ทำอะไรไปโดยไม่ค่อยจะรู้สึกตัวนัก *ได้ยินแต่เสียงอึงอลสับสนของผู้คนมากมายที่มองไม่เห็นตัว เสียงครืนครั่นราวกับกำลังเกิดมรสุมพายุพัดในท้องทะเลใหญ่ เสียงตะโกนด่าทอ ขู่คำราม บรรยากาศมืดมิดเสมือนหนึ่งมีเงาดำมืดมาบดบังแสงอาทิตย์ที่กำลังส่องสว่างอยู่นั้น* ข้าพเจ้ายังคงได้ยินเสียงของทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...อยู่ จึงตั้งจิตอธิษฐานขอพุทธานุภาพและพลังอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จงช่วยส่องทำลายเงาดำแห่งความชั่วร้ายนี้ด้วยเถิด

ไม่นานนักข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวเต็มที่ ปรากฏว่าช่วงขณะที่ข้าพเจ้าไม่รู้สึกตัวนั้น ทั้ง ๆ ที่แสงแดดส่องจ้ามาตั้งแต่เช้า เพียงชั่วระยะที่คณะเรากำลังช่วยกันปักธงชาติ ธงธรรมจักรที่ต้นแก้วนั้น แสงแดดได้ร่มครึ้มลงทันใดแล้ว ฝนก็ได้ตกลงมาห่าใหญ่ จนแทบทุกคนต้องมุดเข้าไปอยู่ใต้โต๊ะที่ตั้งวางต้นแก้วนั้นคงมีเพียงอาจารย์พร คุณจำทูล คุณผ่องผิว ข้าพเจ้าและอีก ๒ - ๓ คนเท่านั้น ยังคงปักธงจนแล้วเสร็จมิได้หยุดเลย ท่ามกลางสายฝนกระหน่ำ ปักธงเสร็จไม่ถึง ๕ นาที ฝนก็หยุดขาดเม็ดสนิท และแสงแดดส่องจ้าตามเดิม แต่พอมองไปทางด้านทิศใต้ของพระเจดีย์ ท้องฟ้าดำเป็นสีเทาเข้ม ฝนกำลังเทตกกระหน่ำที่เนินเขาถัดไปนั่นเอง ทุกคนกล่าวว่า อ้าว...ฝนตกย้ายที่ได้ เวลาขณะนั้นเกือบเที่ยงวันพอดี คณะเราได้ร่วมกันร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราช และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วก็พากันเดินลงจากเนินพระเจดีย์เพื่อกลับไปแคมป์ที่พักรับประทานอาหารกลางวัน

เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่รถเชิงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้มองย้อนหันหลังมองไปที่องค์พระเจดีย์ช่างเป็นภาพที่สวยงามอะไรเช่นนั้น จนทุกคนตะลึงเมื่อมองเห็นองค์เจดีย์อิสรภาพฯ แม้จะยังไม่แล้วเสร็จอร่ามวาบวับ เพราะแสงดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวันส่องตรงเหนือยอดพระเจดีย์พอดี มีต้นแก้วประดับด้วยธงชาติ ธงธรรมจักรตั้งรายรอบ องค์พระเจดีย์สว่างเรืองรองทาบทับกับฉากท้องฟ้าสีเทาเข้มที่ฝนกำลังตกเป็นสายอยู่ที่เนินเขาอีกลูกหนึ่งทางด้านทิศใต้ ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส ต่างก็มั่นใจว่างานทุกอย่างทุกด้านจะต้องสำเร็จลงได้ด้วยดี เมื่อกลับมาถึงแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหาร ปรากฏว่าที่แคมป์ที่พักไม่มีฝนตกเลยสักเม็ดหนึ่ง เป็นที่น่าประหลาดใจของทุก ๆ คน

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันกันเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ได้พากันไปจัดดอกไม้ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ให้เป็นรูปธรรมจักร จัดวางใบคำอนุโมทนาและชัปปมาลาหยก รวมทั้งตกแต่งรอบตัวองค์พระเจดีย์ด้วยดอกไม้ต่าง ๆ กว่าจะแล้วเสร็จก็ราว ๑๖ นาฬิกา ซึ่งขณะนั้นขบวนรถนำผู้มีจิตเป็นกุศลมาร่วมงานของพระองค์ได้มาถึงแล้ว โดยทยอยกันมาจากที่ต่าง ๆ ทุกทิศทุกทางทุกคนเข้าหาที่พัก แม้จะคับแคบไปบ้างแต่ทุกคนก็สดชื่นแจ่มใสยิ้มแย้มหัวเราะร่าเริงให้อภัยซึ่งกันและกัน เพราะดวงจิตอาบเอิบไปด้วยกุศลรอคอยงานบุญอันมีพระองค์เป็นสื่อโยงใย

๑๗ นาฬิกาของวันเพ็ญอาสาฬหบูชาที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ทุกคนต่างเข้าร่วมรับประทานอาหารกันที่โรงอาหารของแคมป์ที่พัก ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มวูบวาบและมักจะดิ่งลึกลงเสมอ ต้องคอยดึงความรู้สึกของตัวเองอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นแล้วก็มักจะทำอะไรไปโดยไม่รู้สึกตัว ข้าพเจ้าได้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายใหม่ชวนอาจารย์พรไปหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาก่อน ข้าพเจ้ามองเห็นควันดำไหลติดตามอาจารย์พรมิได้หยุด จึงได้เตือนอาจารย์พรว่า อย่าลืม จงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ เพราะจะมีควันดำไหลครอบงำให้เกิดอารมณ์ร้ายอยู่ไม่ขาดระยะและไม่ได้ห่างเลย จะทำให้มองเห็นอะไรไม่เป็นที่สบอารมณ์ไปทุกอย่าง

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓ - ๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๒๕

รับสั่งให้ทุกคนไปเวียนเทียนที่พระเจดีย์ ฯ
และให้จุดเทียนเดินจากหอประชุมไปจนถึงเนินพระเจดีย์ฯ
วันนั้นลมเงียบสงัด เทียน ๗๐๐ กว่าเล่มไม่ดับเลย

เมื่อเข้ามาในหอประชุมแล้ว ข้าพเจ้าไม่สามารถจะควบคุมตัวเองได้ ทำอะไรออกไปโดยไม่ค่อยจะรู้สึกตัวนัก ได้ยินเสียงอันทรงอำนาจของพระองค์รับสั่งว่า **“ให้นิมนต์พระภิกษุสวดมนต์ในหอประชุมนี้ตอนต่อระหว่างกลางวันกับกลางคืน คือเวลาสนธยาหกโมงเย็นพอดีแล้ว หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์จะเทศนาและรับปัจจัยจากผู้บริจาค ต่อจากนั้นให้ทุกคนออกไปจากหอประชุมตั้งขบวน โดยมีพระคุณเจ้านำหน้า ติดตามด้วยผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศล จุดเทียนให้สว่าง จุดธูปให้สายควันกระจาย กลิ่นธูปควันเทียนคละเคล้ากับกลิ่นดอกไม้ แล้วเดินเป็นขบวนลงจากเนินหอประชุมนี้ ขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ ๓ รอบ ตลอดระยะเวลาที่เดินนั้นให้ทุกคนกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ อย่าให้ขาดเสียง และอย่าพูดคุยกันให้จิตบังเกิดอกุศล เพื่อให้บรรยากาศเป็นไปเสมือนในครั้งเมื่อพระพุทธองค์ทรงตัดสินพระทัยเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จากนั้นจงนิมนต์พระคุณเจ้า แล้วทุกคนจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่า ๑๐๙ องค์**

...แต่ขณะที่พระคุณเจ้ากำลังสวดมนต์อยู่ในหอประชุมนี้ จงจัดให้ผู้แทนนำโคมเทียนทั้ง ๑๐๙ อัน ซึ่งหมายถึงแสงเทียนประจำองค์ผ้าป่าแต่ละองค์นั้นไปจุดตั้งไว้รายรอบเชิงเทินขององค์พระเจดีย์ เพื่อทุกคนจะได้เห็นแสงสว่างอยู่เบื้องหน้า ขณะเมื่อเดินลงจากเนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาไป เป็นสัญลักษณ์ว่าทุกคนมีแสงประทีปส่องสำหรับการเดินทางชีวิตในสังสารวัฏ” ข้าพเจ้าได้บอกกับอาจารย์พรให้รับทราบ และบอกคุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร, คุณทวี ลีลาเวชบุตร ให้ชวนใคร ๆ นำโคมเทียนไปจุดตั้งวางรอบเชิงเทินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งขณะนั้นมีคุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์, คุณโชคชัย ชื่นวัฒนา เฝ้าคอยอยู่ และแล้วข้าพเจ้าก็หมดความรู้สึกไป ปรากฏว่าในช่วงที่ข้าพเจ้าหมดความรู้สึกตัวไปนั้น หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี) ได้เข้าประทับทรงและเทศนาบอกกล่าวให้ทุกคนน้อมใจรำลึกถึงองค์พระศาสดา ในวันเพ็ญอาสาฬหบูชาขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เพราะในวันนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเทศนาธัมมจักกัปปวัตนสูตรโปรดพระปัญจวัคคีย์ แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะหนึ่งในจำนวนพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้กล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.... เป็นองค์แรก บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอนุโมทนาแซ่ซร้องร้องสาธุการ นับแต่กาลครั้งนั้น พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ได้ก้องกังวานมาจนบัดนี้... และต่อจากนั้นได้กล่าวย้ำถึงคำรับสั่งขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้ทุกคนกระทำตาม พร้อมทั้งรับปัจจัยจากผู้บริจาค แล้วให้ศีลให้พร

ข้าพเจ้ามาเริ่มรู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็เพียงกึ่งสำนึก เป็นขณะที่ออกเดินนำหน้าพระคุณเจ้าร่วมกับอาจารย์พร ลั่นฆ้องมิให้ขาดเสียง เดินลงจากเนินหอประชุมกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เสียงฆ้อง... เสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ จากทุกคนดังกระหึ่มติดต่อกันเป็นสายคลื่น แม้จะมีเสียงพูดคุยของบางคน

บ้าง แต่ก็มิได้เป็นที่รบกวนหรือทำให้เสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ขาดหายไปเลย เมื่อเดินไปได้ค่อนทาง กำลังขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ข้าพเจ้าได้มองย้อนหลังกลับมาดูขบวนที่เดินตาม ช่างเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์และสวยงามอะไรปานนั้น จนข้าพเจ้าและทุกคนคาดคิดไม่ถึงเลย แสงเทียนที่ทุกคนจุดและเริ่มเดินจากหน้าหอประชุม แทบจะไม่มีของใครดับเลย นอกจากจะดับไปเพราะความประมาท ไม่ได้ดับไปเพราะแรงลม เพราะลมช่างเงียบสงัดจริง ๆ แม้ใบไม้ก็มิได้ไหวแม้สักนิดหนึ่ง ระยะทางจากหน้าหอประชุมถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ ราว ๓๐๐ เมตร เวลาขณะนั้น ๑๙ นาฬิกากับเศษอีกนิดหน่อย แสงอาทิตย์ลำสุดท้ายลับหายไปแล้ว ความมืดกำลังคืบคลานเข้ามาครอบคลุม แสงจันทร์เพ็ญคืนวันอาสาฬหบูชากำลังจะโผล่ขึ้นมาส่องสว่างแทน ดังนั้นเวลาขณะนั้นจึงโพล้เพล้เต็มที

ขบวนของผู้มีจิตเป็นกุศลราว ๗๐๐ คนเศษ ซึ่งกำลังร่วมงานบุญของพระองค์ยาวเหยียด ต้นขบวนเดินถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่ท้ายขบวนก็ยังคงอยู่ที่หน้าหอประชุม ดังนั้นจึงเป็นภาพที่สวยงามอย่างเหลือเกิน แสงสว่างจากดวงเทียนของทุกคนทยอยเป็นระยะ ๆ ต่อกันเป็นสายยาวเหยียดตามแนวขบวนโค้งลงจากเนินหอประชุมแล้วขึ้นสู่เนินพระเจดีย์ บรรจบกับแสงโคมเทียนที่ตั้งอยู่บนเชิงเทินรายรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น คนที่อยู่ต้นขบวนเมื่อมองมาท้ายขบวนก็เห็นภาพที่สวยงามระคนงงงันแปลกประหลาดใจที่ระยะทางถึง ๓๐๐ เมตรเศษ เห็นแต่แสงเทียนส่องสว่างเป็นสาย ลมมิได้กระดิกเลย คนที่อยู่ท้ายขบวนก็เห็นภาพที่สวยงามและงงงันดุจเดียวกัน สำหรับคนที่อยู่กลางขบวนก็มองเห็นภาพที่สวยงาม และน่ามหัศจรรย์ที่แนวแสงสว่างกำลังเคลื่อนขึ้นสู่เนินสูงเพื่อไปบรรจบกับแสงสว่าง ซึ่งจุดรอคอยอยู่บนเชิงเทินพระเจดีย์อิสรภาพฯ ท้ายขบวนก็กำลังเคลื่อนตามลงมา แล้วต้นขบวนก็เดินเวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ มองดูราวกับมีแสงสว่างหมุนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อยู่ ฉะนั้นเป็นที่น่ามหัศจรรย์ สำหรับผู้ที่ได้ร่วมงานพิธีอยู่ในวันนั้นทุกคน (เพราะเมื่อเสร็จงานพิธีแล้วต่างคนต่างบอกว่าเกิดความรู้สึกปีติเหลือเกินและเสียดายที่น่าจะได้ถ่ายเป็นภาพยนต์ไว้ เพื่อผู้ที่มิได้มาร่วมพิธีในวันนี้จะได้เห็นบ้าง มิเช่นนั้นแล้วเมื่อไปเล่าให้ใครฟังอาจจะไม่มีใครเชื่อก็ได้)

จึงต่างคนต่างยิ่งเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในงานของพระองค์ และต่างก็กล่าวอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... มิได้หยุดอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นทั่วทั้งป่าเขาลำเนาไพรจึงก้องสะท้านสะเทือนด้วยคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... ผสมผสานกลมกลืนรับกับบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้น เพราะตลอดเวลานับตั้งแต่ขบวนเริ่มเคลื่อนจากหอประชุม *องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐพระอนุชาทรงพระภูษาสีทอง ผลมสีเงินยวงเลื่อมพราย ในพระหัตถ์ทรงถือดอกไม้ธูปเทียน กับรวมทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมายจนเหลือจะคณานับได้ เสด็จพระราชดำเนินเป็นขบวนโดยใช้แสงเทียนจากคนทุกคนเป็นสื่อพลัง* ดังนั้นบรรยากาศในโลกมนุษย์ขณะนั้นจึงดูปานประหนึ่งถูกมนต์สะกด ลมมิได้พัด ทุกสิ่งหยุดนิ่งเงียบสงัด นอกจากเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เท่านั้น จนเวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ครบ ๓ รอบ จากนั้นข้าพเจ้าก็หมดความรู้สึกตัวไปอีกครั้งหนึ่ง เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่จึงได้ทราบว่าพระองค์เสด็จไปประทับทรง รับสั่งให้อาจารย์พรนำทุกคนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย แล้วกล่าวนำคำถวายผ้าป่า

ต้นแก้วทั้ง ๑๐๙ องค์ นิมนต์พระคุณเจ้ารับผ้าป่าทั้ง ๑๐๙ องค์ ซึ่งได้จัดไว้ตั้งแต่ตอนกลางวันแล้วนั้น หลังจากพระคุณเจ้าอนุโมทนาผ้าป่าแล้ว พระองค์จึงได้รับสั่งต่อไปอีกว่า

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันทอดผ้าป่าต้นแก้ว

“ปลื้มปีติยิ่งแล้ว เมื่อกำแพงแก้วเป็นเงาลางเลือนขึ้น ณ ขอบขัณฑสีมา อันหมายถึงว่า ชาติ บ้านเมือง จะไม่มีการแบ่งแยกขอบขัณฑสีมา...ขอบขัณฑสีมา...ขอบขัณฑสีมา กำแพงแก้วเป็นเงาลางเลือนขึ้น

นับเป็นเวลา ๓๙๗ ปี นับแต่ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง ในวันนี้ ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นแก่เราอีกครั้งหนึ่ง... ในวันนี้ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมา องค์พระบรมศาสดา สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสเทศนาสั่งสอน...ได้ตรัสเทศนาสั่งสอน...ได้ตรัสเทศนาสั่งสอนโปรดพระปัญจวัคคีย์ และในวันนี้ซึ่งเปรียบเสมือนในวันนั้น พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้บังเกิดดวงตาเห็นธรรมเป็นสังฆรัตนะองค์แรกรับรองการตรัสรู้อมตธรรมของพระพุทธองค์ พระรัตนตรัยได้บังเกิดขึ้นในโลก...แสงสว่างได้บังเกิดขึ้นในโลก...

ขอทุกคนในสถานที่แห่งนี้ จงมองดูเทียนของตัวเอง แสงเทียนส่องสว่างเปรียบประดุจแสงธรรม จงอธิษฐานจิตของตัวเองเช่นนั้นว่า นับแต่นี้ต่อไปเส้นการเดินทางของเรา...เดินทางชีวิต...เดินทางชีวิตของเรา จะมีแสงธรรมเป็นดวงประทีปอยู่ตลอดไป จนกว่าว่าจะได้รับอิสรภาพในการสิ้นสุดของการเดินทาง

บรรยากาศอึมครึมสลัวลาง เพ็ญอาสาฬหบูชายังไม่ปรากฏบนท้องฟ้า แม้ว่าดวงจันทราจะได้ส่องสว่างขึ้นมาแล้วก็ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะพลังแห่งความหลงผิด พลังแห่งความมืดครึ้มได้ครอบคลุมบรรยากาศนี้ แต่แม้กระนั้น เราทุกคนก็ยังดำเนินชีวิตอยู่ได้ กระทำพิธีได้จนเป็นผลสำเร็จ สายลมสายฝนเปิดทางให้ หมายถึงว่าความเป็นไปของประเทศชาติของเราจะเป็นไปได้ด้วยดี แต่จะยังคงครอบคลุมไว้ด้วยความ... (ข้อความตอนนี้ขาดไป เพราะเทปหมดม้วนพอดี กว่าจะกลับหน้าใหม่ ก็มาต่อด้วยข้อความต่อไปนี้)

ขอทุกคนจงกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ๙ ครั้ง แล้วจงนำเทียนไปปักไว้รายรอบพระเจดีย์... ให้แสงสว่างส่องอยู่รอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ แห่งนี้...

ต่อจากนั้นทุกคนต่างก็ได้นำดอกไม้ธูปเทียนของตนเองไปปักไว้ตามรายรอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ แล้วก็มาประชุมรวมกันที่หอประชุมอีก เพื่อฟังอาจารย์พรปาฐกถาธรรม

* เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว อาจารย์พรก็ได้เริ่มปาฐกถาธรรมเรื่องเกี่ยวกับวันอาสาฬหบูชา ทุกคนตั้งใจฟังด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน เพราะต่างเพิ่งได้รับความปลาบปลื้มปีติสุข และต่างก็พูดถึงแสงเทียนของตัวเองซึ่งไม่ดับเลย นับตั้งแต่เดินจากหอประชุมจนไปเวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จ อาจารย์พรปาฐกถาธรรมไม่นานนักก็ให้ทุกคนได้พักผ่อน เพื่อนัดมาพบกันอีกในตอนเช้าตรู่ของวันเข้าพรรษา ณ บริเวณหน้าพระเจดีย์อิสรภาพฯ

ต้นแก้วเกิดในโลกทิพย์ ก่อนที่จะปลูกต้นแก้วรอบเนินพระเจดีย์ ฯ

๐๖.๐๐ น. ของวันเข้าพรรษา ศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ทุกคนมารวมพร้อมกัน ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพฯ อาจารย์พรได้นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า กำลังจะนำทุกคนนั่งสมาธิ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกชาวูบลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้างภายนอก *ได้มองเห็นพ่อขุนผาเมืองพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐพระอนุชา และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอีกมากมายทั้งชายหญิง ประทับยืนอยู่ท่ามกลางสวนดอกไม้ ต้นแก้วสีเขียวมรกตชูช่อไสว ออกดอกขาวพราวพร่าง ส่งกลิ่นหอมรวยรินในม่านหมอกยามรุ่งอรุณซึ่งยังคงปกคลุมให้ความเยือกเย็นชุ่มชื่น รอรับแสงอรุโณทัยที่กำลังเริ่มสาดแสงมา พร้อมกันนั้นสมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว สมเด็จพระสังฆราชศุข สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ติดตามด้วยเทพเจ้าที่เป็นพระสงฆ์อีกมากมายเดินช้า ๆ เป็นทิวแถว รับบิณฑบาตจากพระองค์ และมวลเหล่าเทพเจ้าที่เป็นฆราวาส ครั้นแล้วหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ก็ได้ขอบิณฑบาตชัปปมาลาหยกจากพระองค์* ซึ่งแต่เดิมที่พระองค์รับสั่งให้จัดเตรียมชัปปมาลาหยกด้วยนั้น ก็เพื่อเป็นที่ระลึกสำหรับหัวหน้ากองเจ้าภาพผ้าป่าต้นแก้ว หลวงพ่อสมเด็จ ฯ เล็งเห็นว่าจะเกิดความลำบากใจว่าใครจะได้เป็นเจ้าของชัปปมาลาหยก เพราะหัวหน้ากองเจ้าภาพผ้าป่าบางองค์คนนั้นไม่ใช่คนเดียว หลวงพ่อสมเด็จฯ จึงขอร้องว่าใครก็ตามที่จะได้เป็นเจ้าของชัปปมาลาหยกนี้ จะต้องบริจาคเงินคนละ ๕๐๐ บาท ซึ่งเกือบจะเท่ากับราคาทุน และให้หัวหน้ากองผ้าป่ามีสิทธิ์ก่อน สำหรับบุคคลผู้ซึ่งเคยเป็นเจ้าของผ้าป่า ๕,๐๐๐ บาทนั้น ให้มารับชัปปมาลาหยกพวงเล็กได้เช่นเดียวกัน ซึ่งพระองค์ก็มิได้ขัดข้องประการใด ครั้นแล้วพระองค์ก็ได้รับสั่งบอกข้าพเจ้าว่า **บัดนี้จะต้องกระทำพิธีปลูกต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ เป็นปฐม ๑ กลุ่ม ๓ ต้นซึ่งหมายถึงไตรภาคี พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อทุกคนจะได้ร่วมแรงหมายถึงการผนึกพลังสามัคคี จงเลือกกลุ่มบุคคลผู้เป็นตัวแทนของทั้งหมด ในขณะที่ตัวแทนลงมือปลูกก็ให้คนอื่น ๆ จับตัวต่อเชื่อมโยงกัน พร้อมทั้งขับร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ และเพลงสรรเสริญพระบารมี**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้บอกกล่าวแก่ทุกคนที่ร่วมอยู่ในพิธี ณ ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น จากนั้นก็ได้ลงมือกระทำพิธีปลูกต้นแก้ว

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗ - ๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๕

ตามคำรับสั่งของพระองค์ทุกประการ ซึ่งก็เป็นที่ปลื้มปีติยินดีของทุกคนที่ได้ร่วมปลูกต้นแก้วเป็นปฐมฤกษ์เช่นนั้น

ปลูกต้นแก้วรอบเนินพระเจดีย์ ฯ

เมื่อเสร็จพิธีปลูกผ้าป่าต้นแก้วอันเป็นปฐมฤกษ์แล้ว ทุกคนก็กลับมาร่วมรับประทานอาหาร และถวายภัตตาหารเช้าแก่ภิกษุสงฆ์ที่จะเข้าจำพรรษา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งในปี ๒๕๒๔ นี้มีพระจำพรรษาจำนวน ๑๐ รูป จากนั้นในราว ๑๐ นาฬิกาเศษ ก็เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

ยังมีอีกหลายคนเช่นคุณจงจิตต์ จันทมงคล และครอบครัว คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล, คุณบุญรัตน์ เล็กระธา, คุณโชคชัย, คุณสมบุญ เป็นต้น ซึ่งยังไม่เดินทางกลับกรุงเทพมหานครในวันนั้น ดังนั้นในตอนบ่ายจึงได้ช่วยกันวางผังรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ เพื่อจะปลูกผ้าป่าต้นแก้วต่อไปให้แล้วเสร็จ

ในวันทอดผ้าป่าต้นแก้วเพื่อปลูกรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้น ได้จำนวนเจ้าของต้นแก้วผ้าป่า ๑๑๙ ต้น ซึ่งได้เกินจากจำนวนที่พระองค์ทรงกำหนดให้ทอด ๑๐๘ องค์ และองค์ที่ ๑๐๙ ซึ่งเป็นกองกลาง ที่ข้าพเจ้าได้เสริมต้นแก้วให้ครบตามจำนวนพระชนมายุของพระองค์ ดังนั้นจึงยังขาดเจ้าของผ้าป่าต้นแก้วอีกหลายต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อวางผังปลูกต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วจำเป็นจะต้องปลูกต้นแก้วถึง ๑๗๙ ต้น จึงจะจรดรอบพอดี หลังจากวันอาสาฬหบูชาก็ได้มีผู้มาแจ้งความประสงค์ร่วมอีกบ้าง และข้าพเจ้าก็ได้กระทำพิธีทอดเป็นผ้าป่า เช่นเดียวกับส่วนใหญ่ ซึ่งกระทำพิธีทอดไปแล้วเมื่อวันอาสาฬหบูชา และถ้าจะมีผู้ประสงค์ต้องการจะร่วมเป็นเจ้าภาพผ้าป่ารอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีก ก็จะได้กระทำพิธีทอดไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้เจ้าของครบหมดทุกต้น ซึ่งก็คงต้องใช้เวลานานพอสมควร เพราะการที่จะได้เป็นเจ้าภาพต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช นั้นก็จะต้องใช้กำลังและศรัทธาเสียสละรวบรวมหาไม่ใช่น้อยเลย

บัดนี้ต้นแก้วได้ปลูกรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จครบทุกต้นแล้ว แม้จะหาเจ้าภาพได้ยังไม่ครบก็ตาม แต่ต้นแก้วยังไม่งามนักจะต้องบำรุงให้งามและต้นแข็งแรงดีจนเป็นที่แน่ใจ จึงจะปักรายชื่อเจ้าของต้น เช่นเดียวกับเจ้าของต้นสน ซึ่งก็ยังไม่ได้ปักรายชื่อเพราะต้นยังไม่โตนัก แต่อย่างไรก็ตาม รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเนินป่ามาฆบูชาก็กำลังสวยงาม บุคคลผู้ที่ได้มีส่วนร่วมให้สิ่งเหล่านี้บังเกิดขึ้น ถึงแม้จะไม่เห็นชื่อตัวเอง ก็คงจะชื่นใจและก็คงจะเกิดจิตเป็นกุศลอนุโมทนาบ้างไม่มากก็น้อย

เสร็จงานทอดผ้าป่า และเตรียมจะสร้างฐานพ่อขุนผาเมือง และสร้างพระเจดีย์ต่อก็ล้มป่วยทั้ง ๒ คน

หลังจากเสร็จสิ้นพิธีทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๔ ได้ประมาณ ๒ สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะที่อาจารย์พรเตรียมจะเริ่มงานสร้างฐานอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง และเตรียมหาช่างมาทำการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ให้แล้วเสร็จ เพราะในการทอดผ้าป่าอาสาฬหบูชาครั้งนี้ได้เงินทั้งหมด ๑,๓๙๐,๑๓๙ บาท ใช้หนี้สินที่มีอยู่ทั้งหมดเก้าแสนบาทเศษ ยังคงพอมีเงินซึ่งเมื่อหักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วที่จะดำเนินงานต่อไปอีก และได้ฝากประจำไว้กับธนาคารจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้ล้มป่วยลงด้วยโรคตับอักเสบ เนื่องจากเชื้อไวรัส สำหรับอาจารย์พรเพิ่มโรคเบาหวานอีกโรคหนึ่งดังที่ได้แจ้งให้สมาชิกทั้งหมดได้ทราบแล้วนั้น จึงทำให้งานทุกอย่างชะงักลงเป็นเวลาเกือบ ๓ เดือนในระยะเข้าพรรษาพอดีที่ไม่ได้ไปไหนเลย ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่กับบ้านในความดูแลของนายแพทย์ ราวปลายเดือนตุลาคม จึงได้เริ่มเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีก แต่ก็ยังไม่แข็งแรงดีนัก ยังทำงานหนักไม่ได้ ดังนั้นงานก่อสร้างฐานอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง จึงยังไม่ได้เริ่มต้น สำหรับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ก็ได้ให้คุณสุธี นิงสานนท์ แนะนำเพื่อนคือคุณสุวิทย์ ให้พาช่างมาติดโมเสคสีทองที่ฐานซุ้มพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ ด้วย ซึ่งยังค้างอยู่นั้นเสร็จไปอีกขั้นตอนหนึ่ง สำหรับรายละเอียดส่วนฐาน ๘ เหลี่ยมของพระเจดีย์ อันเป็นช่วงของสมัยอยุธยานั้น อาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์ กำลังเขียนลวดลายเป็นธรรมจักร มีกวางหมอบ ๒ ตัว ซึ่งบอกให้ทราบถึงสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาปางปฐมเทศนา อันหมายถึงพระพุทธองค์เป็นผู้ให้อิสรภาพแก่สัตว์โลกผู้ติดอยู่ในชี่กรงของสังสารวัฏ ลวดลายนี้จะได้นำไปจ้างให้ช่างปั้นแล้วเผาเป็นเซรามิค นำมาติดที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพทั้ง ๘ เหลี่ยม สำหรับส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ยังคงค้างอยู่ จนกว่าอาจารย์พรแข็งแรงกว่านี้อีกสักนิดจึงจะมีเวลาไปติดตามนายช่างใหญ่ คือคุณจุรี ลิ่มศิลา ขอให้ช่วยอีก

ขณะนี้งานเฉพาะหน้าที่ต้องกระทำด่วนก็คือ การระดมคนงานตัดหญ้าเผาทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันการไหม้ลามของไฟ ซึ่งชาวไร่เขาเผาไร่ของเขาแล้วลามเลียมาไหม้ถึงส่วนพื้นที่ ๆ เรารักษาต้นไม้ไว้ ไม่เช่นนั้นก็คงจะเหมือนกับปีที่แล้ว ซึ่งแทบจะรักษาแม้บ้านพักไว้ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะในเดือนมีนาคม ๒๕๒๕ นี้เกือบตลอดทั้งเดือนอาจารย์พรจะไม่มีเวลาเลย เพราะเป็นระยะที่พระนักศึกษาปีที่ ๓ ประมาณ ๑๐๗ รูป จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์จะต้องมาพักรับการเรียนการอบรม และพระนักศึกษาปีที่ ๔ อีกประมาณ ๙๐-๑๐๐ รูป จะมาสัมมนาในโครงการพุทธบุตร และยังจะมีพระนักศึกษาจากวิทยาลัยสงฆ์เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากจังหวัดหนองคายมาสมทบอีก

แม้งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ จะหยุดชะงักไปบ้าง แต่งานส่วนสำคัญเพื่อความมั่นคงของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ไม่ได้หยุดชะงักลงเลย ขอทุกคนได้มาร่วมและอนุโมทนากับงานของพระองค์เถิด

เตรียมงานเพื่อจะนำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์ฯ

* แม้จนกระทั่งขณะที่ลงมือเขียนบันทึกนี้ คือวันพฤหัสบดีที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๕ หลังจากจัดพิธีทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา ๓ วัน ทุกคนก็ยังคงรอคอยคุณจุรี ลิ่มศิลา นายช่างผู้ที่จะมาทำการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ส่วนละเอียดและสำคัญ ๆ ที่ยังค้างอยู่ ทั้งนี้เพราะคุณจุรีได้รับปากและสั่งงานบางอย่างไว้แล้วตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๕ ด้วยความหวังว่าอีกไม่นานนักเมื่อคุณจุรีปลีกเวลามาได้ พระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็คงจะแล้วเสร็จในเร็ววัน เพราะอุปกรณ์ทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมอยู่แล้วกับทั้งพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ องค์ ซึ่งจะต้องนำขึ้นประดิษฐาน ณ ซุ้มทั้ง ๔ ทิศขององค์พระเจดีย์ ก็ได้มาตั้งอยู่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าขอบันทึกเล่าเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาศาสนาย้อนหลังไปอีกสักเล็กน้อย

เหตุการณ์ความเป็นไปภายหลังจากหายป่วย และไปนมัสการองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา

นับตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม ๒๕๒๔ ซึ่งทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าเพิ่งหายป่วย แต่ยังไม่แข็งแรงนัก ตามที่ทราบกันโดยทั่วไปนั้น ระยะที่ไม่ได้มาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเกือบ ๓ เดือนนั้น ทำให้สภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลงไปมาก รวมทั้งมีปัญหาบางอย่างคั่งค้างซึ่งจะต้องมาแก้ไขอีก ดังนั้นระยะนี้พระองค์จึงมิได้รับสั่งให้กระทำพิธีอะไร จึงเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๒๔ พอทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าค่อยแข็งแรงขึ้นบ้าง พระองค์จึงได้เสด็จมารับสั่งให้เดินทางไปกราบนมัสการองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา ณ ประเทศอินเดีย ทั้งนี้เป็นเพราะทางสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ได้แปลและจัดพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับองค์ภควันฯ ออกเผยแพร่ จึงจำเป็นจะต้องเดินทางไปเพื่อเสาะหาข้อเท็จจริง ตามเรื่องราวสื่อสายสัมพันธ์ องค์ภควัน ศรีสัตยาไส บาบา ที่ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้ทั้งหมดแล้วนั้น

เตรียมจัดงานรับพระนักศึกษา ๒๐๐ รูป ในวันครบรอบ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อเดินทางกลับจากกราบนมัสการองค์ภควัน ฯ แล้ว ก็ได้ทราบว่า ในต้นเดือนกุมภาพันธ์จะมีพระภิกษุสงฆ์ชาวศรีลังกามาเยือนศูนย์พัฒนาศาสนา จำนวนเกือบ ๔๐ รูป และทราบกำหนดแน่นอนที่พระนักศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐๗ รูป จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย จะเดินทางมาศึกษาและปฏิบัติธรรมกับอาจารย์พร ณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนากับทั้งพระนักศึกษาปีที่ ๔ อีก

ประมาณ ๑๐๐ รูป จะมาสัมมนาในโครงการพุทธบุตร โดยการนำของพระมหาณรงค์ จิตฺตโสภณ รองเลขาธิการมหาจุฬา ฯ และยังจะมีพระนักศึกษาจากวิทยาลัยสงฆ์เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองคายมาสมทบอีก คือในเดือนมีนาคม ๒๕๒๕ ดังนั้นในช่วงเดือนมีนาคมนี้ ทางศูนย์พัฒนาศาสนาจะต้องรับพระภิกษุถึง ๒๐๐ กว่ารูป ซึ่งรวมทั้งพระภิกษุที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ด้วย กับทั้งได้ทราบอีกว่า ท่านเจ้าคุณพระพิมลธรรมและเจ้าคุณพระธรรมวรนายก พระ ดร. มหานคร เขมปาลี เลขาธิการมหาจุฬา ฯ กับทั้งเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอก็จะมาร่วมเปิดและปิดการสัมมนารวมทั้งเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย ดังนั้นในช่วงระยะนี้ทั้งอาจารย์พร คนอื่น ๆ รวมทั้งข้าพเจ้าด้วยจึงไม่ได้ทำอะไรอย่างอื่น นอกจากต้องเตรียมสถานที่และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อรับงานซึ่งทั้งนี้ก็ได้ชาวคณะหมู่บ้านตำบลแคมป์สนช่วยเหลืออนุเคราะห์กันอย่างเข้มแข็ง ช่างเป็นเรื่องบังเอิญที่น่ามหัศจรรย์ คือทั่วทุกหนทุกแห่งก็จัดเตรียมงานฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ทางศูนย์พัฒนาศาสนาก็จัดเตรียมต้อนรับพระภิกษุสงฆ์ ๒๐๐ รูป โดยมิได้คาดคิด เพราะโดยปกติทุก ๆ ปีจะมีพระนักศึกษาปีที่ ๓ ประมาณ ๑๐๐ รูปเท่านั้น แต่สำหรับปีนี้พระนักศึกษาปีที่ ๔ ได้มาจัดสัมมนาโครงการพุทธบุตรขึ้น เป็นเวลาซึ่งมาพ้องกันโดยมิได้นัดหมาย

ครั้งแรกอาจารย์พรรู้สึกหนักใจมาก เพราะโดยปกติสำหรับพระนักศึกษาปีที่ ๓ นั้น อาจารย์พรต้องถวายการสอนและการปฏิบัติแก่ท่านคนเดียว ตั้งแต่เช้าจนถึงกลางคืน คือพระนักศึกษาจะต้องเริ่มทำวัตรสวดมนต์เช้าเวลา ๐๕.๐๐ น. อาจารย์พรจะถวายการสอนวิธีปฏิบัติสมาธิวิปัสสนาตอน ๐๕.๓๐ - ๐๗.๐๐ น. แล้วถวายภัตตาหารเช้า

๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.	บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ แล้วถวายภัตตาหารเพล
๑๔๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ แล้วถวายน้ำปานะ
๑๘.๐๐ น.	พระนักศึกษาทำวัตรสวดมนต์เย็น
๑๙.๐๐ - ๒๑.๐๐ น.	พระนักศึกษาซักถามปัญหาจากอาจารย์พรและทบทวน

ดังนั้นเมื่อจะมีพระนักศึกษาปีที่ ๔ มาจัดสัมมนาขึ้น กับทั้งจะมีพระผู้ใหญ่มาร่วมด้วย อาจารย์พรก็เกรงว่าจะดูแลได้ไม่ทั่วถึง และอีกประการหนึ่ง นายแพทย์ผู้ให้การรักษาก็ได้สั่งไว้ว่าอย่าเพิ่งทำงานหนักเพราะเพิ่งหาย โดยเฉพาะโรคตับอักเสบนี้ต้องพักให้มาก อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบบังคมทูลให้พระองค์รับทราบ ซึ่งอันที่จริงทั้งพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าต่างก็ได้รับทราบแล้วทั้งสิ้น พระองค์มิได้รับสั่งสิ่งใดนอกจากมองด้วยสายตาปลอบประโลม

ตลอดระยะเวลาที่พระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งปีที่ ๓ ปีที่ ๔ และพระเจ้าอธิการจากจังหวัดต่าง ๆ มาร่วมกิจกรรมปฏิบัติศาสนกิจจำนวนถึง ๒๐๐ กว่ารูปนั้น บรรยากาศและความเป็นไปในโลกมนุษย์ข้าพเจ้าจะไม่ขอบรรยาย เพราะสำหรับผู้ที่ได้มาร่วมการกุศลก็ได้เห็นแล้ว และสำหรับ

ผู้ที่ไม่ได้มาร่วมเพียงแต่ส่งปัจจัยมาหรือได้ยินข่าวคราวก็คงพอจะนึกภาพออกว่ามีความเป็นไปอย่างไรบ้าง สำหรับบรรยากาศในโลกทิพย์นั้น แม้จะมีบางคนไม่เชื่อหรือเห็นว่าเป็นเรื่องงมงาย หรือเห็นว่าเป็นจินตนาการก็ตามที แต่ข้าพเจ้าก็จะขอบันทึกไว้ เพราะสำหรับบุคคลที่มีความเชื่อถืออยู่แล้วหรือบุคคลผู้ที่กำลังศึกษาค้นคว้าอยู่ จะพอได้ทราบว่า สิ่งที่ทางโลกมนุษย์ได้กระทำลงไปด้วยจิตอันประกอบด้วยกุศลนั้น จะเป็นอานิสงส์ส่งผลเช่นไรบ้างกับอีกมิติหนึ่ง ซึ่งวิสัยของตาเนื้อของมนุษย์ธรรมดาเช่นเรามองไม่เห็น

เหตุการณ์ในโลกทิพย์ วันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๔

หลังจากเดินทางกลับจากอาศรมประศันตินิลยัม ประเทศอินเดีย เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ คณะเราอันประกอบด้วยอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสำอางค์ คุณกิตติ คุณบุบผา วรรณรักษ์ เป็นต้น กับคณะที่ไม่ได้เดินทางไปประเทศอินเดียอีกหลายคน ได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในวันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๔ เพื่อกระทำพิธีในวันคริสต์มาส เพื่อรำลึกถึงองค์พระเยซูไครสต์ผู้เป็นศาสดาของมวลเหล่าคริสตศาสนิกชน แม้เราจะเป็นชาวพุทธผู้ยึดมั่นในพระรัตนตรัยเป็นสรณะสูงสุด แต่ในขณะที่เรากำลังเดินทางชีวิตอยู่ในสังสารวัฏนี้ การที่จะรำลึกถึงบุคคลผู้ซึ่งเป็นผู้นำพาให้สัตว์โลกได้รับสันติสุขตามอัตภาพของตัวเองได้บ้างแล้ว ก็คงจะไม่ผิดไปจากหลักการบูชาสิ่งที่ควรบูชาเป็นมงคลอันสูงสุด

ค่ำคืนนั้นเวลาประมาณ ๒ ทุ่มเศษ คณะเราทั้งหมดเกือบ ๓๐ คนได้มารวมกัน ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเป็นครั้งแรก นับจากเดินทางกลับจากกราบนมัสการองค์ภควันศรีสัตยา ไส บาบา อาจารย์พรชุมนุมเทวดาแล้วนำสวดมนต์ จากนั้นก็กล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมา พระองค์รับสั่งให้ทุกคนกล่าวคำว่า “โอม” ต่อจากคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ อีก ๙ ครั้งพร้อม ๆ กัน และขอจงให้ปฏิบัติเช่นนี้ทุกครั้งที่มีการสวดมนต์ทั้งเช้าและเย็น *ข้าพเจ้าเข้าสมาธิ... เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ และคำว่า โอม ซึ่งคณะเรากำลังกล่าวนั้น ได้ผสมรับกับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ และโอม ซึ่งแผ่วเป็นคลื่นอยู่รอบกายเป็นวงกว้างไกล นาน ๆ ครั้งจะได้ยินเสียงระฆัง เสียงปี่ เสียงกลอง แผ่วขึ้นเป็นระยะ ๆ บรรยากาศของโลกทิพย์ซึ่งแทรกซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ขณะนั้น ราวกับว่ามีเมฆหมอกสลัวปกคลุมอยู่โดยทั่วไป และในความสลัวนั้นได้มีแสงสว่างเป็นสีเงินสีทอง สีรุ้งจางระยิบระยับแทรกกระจาย เสมือนผ้าใยไหมทึบผืนบางเบา มีเส้นใยสีเงินสีทอง สีรุ้งสอดแทรกทอผสมเป็นตอน ๆ ฉะนั้น* **พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งให้ทุกคนทำจิตให้เป็นกุศล สร้างพลังจิตแผ่เมตตาธรรม และให้ทุกคนจงพยายามทำใจให้เปรียบเสมือนมีดาวประกายพฤกษ์ส่องแสงนำทางชีวิต... ในปีที่กำลังจะเริ่มต้นอีกไม่กี่วันข้างหน้านี้ เป็นปีแห่งการดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พลังแห่งความสลัวลางที่ซึ่งเกิดจากการหลงผิดของมวลมนุษย์ชาติกำลังครอบคลุมโดยทั่วไป จงตั้งจิตและดำเนินชีวิตให้เป็นไปแต่ในทางกุศลเสมอ เพื่อช่วยขจัดเมฆหมอกแห่งความสลัวลางนั้น**

ต้อนรับพระศรีลังกาเกือบ ๔๐ รูป

นับจากวันคริสต์มาสเป็นต้นมา คณะเราก็ได้เริ่มจัดเตรียมสถานที่และเร่งทำงาน ซึ่งยังคั่งค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ ซึ่งงานที่คั่งค้างและรีบด่วนก็คืองานทำแนวกันไฟป้องกันต้นไม้ทั้งที่ปลูกและรักษาไว้ เพราะหน้านี้เป็นหน้าแล้ง ชาวไร่กำลังเริ่มเผาไร่ของเขา ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ก็ได้จัดรับพระภิกษุชาวศรีลังกาจำนวนเกือบ ๔๐ รูป ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ศูนย์พัฒนาศาสนาได้ต้อนรับพระภิกษุชาวต่างประเทศ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ก็ได้จัดพิธีทอดผ้าป่า เนื่องในวันมาฆบูชา ซึ่งก็ไม่ได้จัดเป็นพิธีใหญ่ เพราะเป็นช่วงจังหวะที่กำลังจัดเตรียมสถานที่เพื่อรับงานในเดือนมีนาคม

ตลอดระยะเวลาก่อนจะถึงเดือนมีนาคม ที่คณะเรากำลังเตรียมงานเพื่อรับพระภิกษุสงฆ์ประมาณ ๒๐๐ กว่ารูปนั้น พระองค์กับทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะต่าง ๆ ก็ได้รับทราบและอนุโมทนาอยู่เสมอจะสังเกตเห็นจากพัสตราภรณ์ ซึ่งสวมใส่เป็นประกายสดใส สีหน้า แววตา แม้กระทั่งผิวพรรณบ่งบอกถึงความอิ่มเอิบเบิกบาน พลอยให้บรรยากาศซึ่งสลัวจางนั้นกระจ่างขึ้น คล้ายกับกลุ่มเมฆหนาทึบครึ้มราวกับฝนจะตกค่อยขาวกระจ่าง เมื่อแสงอาทิตย์ส่องประกายเจิดจ้าขึ้น

โดยเฉพาะในขณะที่พระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดมารวมกันฉันภัตตาหารภายในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้วพร้อมกันกล่าวอนุโมทนานั้น เสียงก้องกระหึ่มซึ่งดังขึ้นด้วยจิตอันเป็นกุศลนั้น ก่อให้เกิดความปีติอิ่มเอิบแก่มวลเหล่าสาธุชนที่มาร่วมถวายภัตตาหารโดยทั่วไป จึงเป็นผลสะท้อนให้บรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งครอบคลุมไว้ด้วยเมฆหมอกนั้นกระจ่าง เพราะเมฆหมอกได้ม้วนตัวกันไหลวนเวียนคล้ายถูกลมพัดกระจายให้ห่างหายไป ในวันที่ห้า ซึ่งเป็นวันที่พระนักศึกษามาอยู่ร่วมกันครบ ๒๐๐ รูป วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๒๕ เมื่อพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดฉันภัตตาหารเช้าและกล่าวคำอนุโมทนาจบลง ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายไป ๆ จนหมดความรู้สึก ได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับทรง ตรัสกับพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดว่า :- (ถอดจากเทป)

พระราชดำรัส

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ประทับทรง)

เช้าวันอาทิตย์ ๒๑ มีนาคม ๒๕๒๕

ณ หอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนา

กราบนัสการแด่พระคุณเจ้าทุกพระองค์

ความปีติปราโมทย์ ได้บังเกิดขึ้นแล้วแก่อีกมิติหนึ่งซึ่งแทรกซ้อนอยู่ในบรรยากาศนี้ กุศลจิตได้บังเกิดขึ้นแก่มวลเหล่าเทพเจ้าและโอปปาติกะทั้งมวล พระคุณเจ้ามีผ้ากาสาวพัสตร์ห่อหุ้มร่างกายอยู่ จงมีสติอยู่กับตัวว่าขณะนี้นั้นพระคุณเจ้ากำลังทำหน้าที่เป็นพุทธบุตร พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธา เสียงของพระคุณเจ้าซึ่งเปล่งพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์นั้น อย่าว่าแต่มนุษย์เลยที่บังเกิดปีติโสมนัส เสียงของพระคุณเจ้าอันเป็นเสียงศักดิ์สิทธิ์ของพุทธองค์ได้ก้องกระหึ่มไปทั่วอาณาบริเวณ และก้องทยอยเป็นคลื่นไปไกลแสนไกล...

แม้ว่าจะอยู่อีกมิติหนึ่ง ซึ่งพระคุณเจ้าอาจจะมองไม่เห็น แต่ว่าขอพระคุณเจ้าทุกรูปพึงมีสติอยู่กับตัวแล้วพิจารณาว่า ขณะนี้...พระคุณเจ้ากำลังทำอะไร ปฏิบัติอะไร จะนำอะไรออกไปสู่ประชาชน ผู้ซึ่งรอคอยน้ำฝนอันศักดิ์สิทธิ์นี้...

จงมีเมตตาต่อกันเถิด ความรักความเมตตาเท่านั้น ที่จะคุ้มครองโลกให้บังเกิดสันติสุขได้ เสียงซึ่งพระคุณเจ้าเปล่งออกมานั้น แม้ว่าผู้ที่ได้รับฟังนั้นอาจจะไม่เข้าใจความหมาย แต่สำเนียง ลีลา และความรู้สึก ซึ่งเปล่งออกมานั้น ได้เข้าไปอยู่ในจิตใจของแต่ละคน...ก่อให้บังเกิดขึ้นซึ่งความศรัทธา ความเมตตาต่อกัน กุศลจิตได้บังเกิดขึ้นแล้วในโลกของโอปปาติกะ แสงสว่างได้บังเกิดขึ้นแล้วทั่วผืนแผ่นดิน ผ้ากาสาวพัสตร์ของพระคุณเจ้าจะต้องพริ้วสะบัดครอบคลุมผืนแผ่นดินไทย

จงมีสติอยู่กับตัว พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์แห่งความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธาเป็นบุคคลซึ่งจะนำสันติสุขมาสู่โลก พระคุณเจ้า... เป็นพุทธบุตร

การสัมมนาในโครงการพุทธบุตร ได้จัดให้มีภาคปฏิบัติสมาธิสมถวิปัสสนาด้วย ซึ่งนอกจากจะได้รับการอบรมจากอาจารย์พรแล้ว ท่านเจ้าคุณเทพสิทธิมุนีก็ได้กรุณาส่งพระอาจารย์เมืองคำ ปภากโร มาช่วยอบรมแทน โดยพระนักศึกษาก็ได้ปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานโดยวิธีกำหนดอิริยาบถ ให้มีสติอยู่กับตัวทุกขณะไม่ว่าจะเดินจะยืนจะนั่งอยู่ก็ตาม ในขณะที่ลงมือปฏิบัติพร้อม ๆ กัน เป็นภาพที่สวยงามมาก ก่อให้บังเกิดจิตเป็นกุศลอนุโมทนาแก่ผู้ที่ได้พบเห็นโดยทั่วกัน

พระคุณเจ้าได้ทยอยกันกลับไปทั้งหมด เมื่อเช้าวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๕ ก็ยังคงเหลืออยู่เฉพาะพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเท่านั้น แม้กระนั้นความปีติอิ่มเอิบที่ได้ประกอบกุศลกรรมก็ยังไม่จืดจางไป ทุกคนยังกล่าวขวัญและรำลึกย้อนถึงกุศลจิตนั้น ๆ อยู่เสมอ ต่างคนต่างพูดว่าในงานฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเราก็ได้ทำบุญกับพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งท่านมาปฏิบัติศาสนกิจอย่างแท้จริงถึง ๒๐๐ รูป และเป็นเวลานานถึง ๒ สัปดาห์ ช่างเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิคาดคิดหรือตั้งโครงการไว้ก่อนเลย พระองค์ช่างทรงรอบรู้และจัดสรรให้ทุกสิ่งทุกอย่างได้เป็นไปตามจังหวะแห่งความเหมาะสมโดยแท้ ขอพระองค์จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และได้เสวยสุขในภูมิทิพย์ของพระองค์บ้างเถิด

รับสั่งให้รื้อนั่งร้านพระเจดีย์ให้เสร็จก่อนวันฉลองกรุงรัตนโกสินทร์

และในตอนบ่ายวันจันทร์ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๕ นั้นก่อนที่คณะเราจะเดินทางกลับกรุงเทพมหานครก็ได้พากันกราบอำลาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระองค์ได้เสด็จมา และรับสั่งว่าให้รื้อนั่งร้านของพระเจดีย์ออกก่อนแม้จะยังไม่แล้วเสร็จ อย่างไรก็ตามก็ให้องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ปรากฏโดดเด่นโดยไม่มีนั่งร้านฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี และอีกประการหนึ่งไม้นั่งร้านก็ผุ ทำให้นั่งร้านเฉไปข้างหนึ่งมองดูเห็นเหมือนองค์พระเจดีย์เอียง ดังนั้นคณะเราจึงได้รื้อนั่งร้านองค์พระเจดีย์ออกแล้วเสร็จในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๕ ทันวันฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ คือวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม คุณจุรีก็ได้เดินทางมาดูพระเจดีย์ เพื่อจะเริ่มทำการก่อสร้างต่อให้แล้วเสร็จ และการที่จะทำการก่อสร้างต่อก็ต้องมีนั่งร้านเมื่ออาจารย์พรให้ช่างมาทำนั่งร้านเสร็จเมื่อใดให้บอกไปคุณจุรีก็จะมาลงมือก่อสร้างต่อ อาจารย์พรจึงได้ติดต่อกับคุณสุธี นิงสานนท์ เพื่อจะได้ติดต่อกับคุณสุวิชย์ เพื่อหาช่างมาทำนั่งร้านให้ และในที่สุดงานนั่งร้านก็เป็นอันเสร็จสิ้น องค์พระเจดีย์อิสรภาพได้ตั้งสวยสง่าโดดเด่นเสียดฟ้าโดยไม่มีนั่งร้าน ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ๑ เดือนเศษ บัดนี้ก็รออยู่แต่ว่า เมื่อใดคุณจุรี ลิ่มศิลา จะปลีกเวลามาก่อสร้างต่อให้แล้วเสร็จ องค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจะได้ไม่มีนั่งร้านทำให้มองเห็นเกะกะตลอดไป

ในวันศุกร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชา แม้พระองค์จะไม่ได้รับสั่งให้จัดพิธีอะไรแต่คณะเราก็ได้จัดให้มีการทอดผ้าป่าและเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามปกติ ซึ่งก็ไม่ได้มีเหตุการณ์อะไรมากนัก ทั้งนี้ต่างคนต่างเหน็ดเหนื่อย และอีกประการหนึ่ง ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ยังไม่แข็งแรงเป็นปกติกับทั้งคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญอีกคนหนึ่ง ก็ได้ล้มป่วยลงด้วย

โรคตับอักเสบเนื่องจากเชื้อไวรัสเช่นกัน คงจะเป็นเพราะทำงานด้วยกันอย่างใกล้ชิดกับข้าพเจ้า จึงอาจจะทำให้โรคติดต่อกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม อาการป่วยก็เป็นอยู่ไม่นานนักก็ทำงานได้ตามปกติ เพียงแต่ต้องคอยระมัดระวังอย่าหักโหมมากเท่านั้นเอง

เกิดท้อแท้หมดกำลังใจจะทำงานต่อไป

และอาจจะเนื่องจากร่างกายยังไม่ค่อยแข็งแรงดี ประกอบกับทั้งต้องทำงานหนักติดต่อกันอยู่ตลอดเวลา แต่ผลงานก็ยังไม่มีอะไรปรากฏชัด แม้บัดนี้จะเริ่มเข้าปีที่ ๗ แล้วก็ตาม จึงทำให้อาจารย์พรเกิดความท้อแท้และเริ่มหมดกำลังใจอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนเลย ค่าใช้จ่ายก็เริ่มรัดตัวมาอีกแม้หนี้สินจะหมดแล้ว แต่คณะเราก็ต้องทำงานอยู่ตลอดเวลา อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิบอกพ่อฤๅษี กราบบังคมทูลปรึกษากับพระองค์ว่า อาจารย์พรต้องการจะเขียนหนังสือขึ้นมาสักเล่มหนึ่งจำหน่าย เพื่อนำเงินมาเป็นทุนดำเนินงานการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป แต่อาจารย์พรจะต้องมีเวลาสักระยะหนึ่ง ถ้าต้องทำงานอยู่เช่นนี้ตลอดเวลานั้น ไม่อาจจะหาเวลาเขียนหนังสือได้ นอกจากออกหนังสือวิญญาณมาเป็นครั้งคราวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะอาจารย์พรเป็นฆราวาสไม่ใช่พระ การที่ต้องมาทำงานเช่นนี้ และจะต้องเรี่ยไรอยู่ตลอดเวลานั้นจะก่อให้เกิดอกุศลจิตแก่คนบางกลุ่มได้

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้กำลังใจ และรับสั่งให้ปลูกต้นสัก นำพระพุทธนิรันตรายไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

พระองค์ได้เสด็จมากับทั้งเทพเจ้าโอปปาติกะอีกหลายองค์ พระองค์รับสั่งด้วยสีพระพักตร์เต็มไปด้วยแววกังวลและเห็นใจว่า **“เป็นเวลานับร้อย ๆ ปีที่เรารอคอยและเสาะหาบุคคลผู้ซึ่งกล้าเผชิญต่อความจริง กล้าเผชิญต่อคำกล่าวหาว่างมงายหลอกลวง และถูกหาว่าอ้างนำชื่อเรามาหากิน ทนต่อคำเยาะเย้ยถากถางต่าง ๆ นานา และทนต่อการเข้าใจผิด จนแม้บางคนซึ่งเข้ามาร่วมงานแล้วก็ถอนตัวจากไป ทนต่อการเหน็ดเหนื่อยสารพัดกับปัญหาเฉพาะหน้าที่บังเกิดขึ้นอยู่ไม่สร่างซานั้น**

แม้บัดนี้เราก็ยังแน่ใจว่าเลือกได้ไม่ผิด เราอยากจะกล่าวคำว่าเสียใจ ที่ทำให้สิ่งที่ตั้งใจไว้แต่เดิมก่อนจะพบเรานั้นต้องเสียเวลาเนิ่นช้าไป โครงการของเรา ๑๐ ปีเท่านั้น แม้ถึงปีที่ ๗ จะยังมองไม่เห็นฝั่ง ทุเรียนพันธุ์ดียังไม่ถึงเวลาให้ผล ก็อ่อนใจจนอยากจะฟันต้นทิ้งเสียแล้วหรือ...จะให้เราเสาะแสวงหาใครจาก ณ ที่แห่งใดอีก...

ยังมีสิ่งซึ่งเราต้องการให้เป็นไปในปี ๒๕๒๕ ซึ่งกรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี คือจงปลูกต้นสักซึ่งเป็นไม้มงคลและเป็นไม้ทรัพยากรของชาติ จำนวน ๒๕๒๕ ต้นขึ้นที่เนิน ๆ หนึ่งในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ให้จัดต้นสักแต่ละต้นเป็นองค์ผ้าป่าสำหรับผู้บริจาค ๕๐๐ บาท จะได้เป็นเจ้าของผ้าป่า ๑ องค์ คือเป็นเจ้าของต้นสัก ๑ ต้น จงปลูกให้แล้วเสร็จในวันเข้าพรรษา ซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ และให้จัดทอดผ้าป่าต้นสักทั้งหมดจำนวน ๒๕๒๕ ต้นนี้ ในวันมหาปวารณา และจงตั้งชื่อเนินนั้นว่า "เนินสักศักดิ์สิทธิ์" สำหรับผู้ที่บริจาคไม่ได้จำนวนต้นสัก ๑ ต้น ก็ให้รวมเป็นกองกลาง และให้จัดเป็นกองกฐิน และให้นิมนต์นำพระพุทธนิรันตรายไปไว้ ณ หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อเตรียมรอนำขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก่อนวันอาสาฬหบูชาปี ๒๕๒๕ นี้ และให้จัดทอดผ้าป่าจำนวน ๕ องค์ขึ้นเพื่อรำลึกถึงพระปัญจวัคคีย์"

อาจารย์พรรำพึงขึ้นว่า "กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี พระองค์เสด็จมารับสั่งให้ปลูกต้นสักซึ่งเป็นไม้มงคลในปีนี้ ๒๕๒๕ ต้น คงจะเป็นนิมิตหมายอะไรสักอย่าง ซึ่งเรามิอาจจะเข้าใจ เพราะโดยปกติไม่ว่าจะพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างอะไรก็ตาม ไม้มงคลซึ่งจะต้องตอกลงไปในหลุมวางศิลาฤกษ์ จะขาดไม้สักไม่ได้เป็นอันขาด **เพราะเหตุใดหนอ...**พระองค์จึงเพิ่งรับสั่งให้ปลูกในปีนี้ ไม่รับสั่งให้ปลูกตั้งแต่ปีแรกถ้าป่านนี้ ๗ ปี ต้นสักก็คงจะกำลังสูงสวยงามแล้ว

จะต้องปลูกต้นสักให้ได้ ๒๕๒๕ ต้น เสร็จก่อนวันอาสาฬหบูชา

และได้กราบประทานอภัยต่อพระองค์ ที่ปล่อยให้อกุศลจิตเข้าครอบงำจนเกิดความท้อแท้แทบจะหมดกำลังใจ รับสนองพระองค์ว่าจะปลูกต้นสักให้ได้จำนวน ๒๕๒๕ ต้น ทันวันเข้าพรรษาซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ และจะพยายามหาบุคคลที่มาบริจาคเป็นเจ้าขององค์ผ้าป่าต้นสักเพื่อจะจัดทำพิธีทอดผ้าป่าในวันมหาปวารณา คือในวันเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ ซึ่งจะหาเจ้าภาพองค์ผ้าป่าต้นสักได้ครบตามจำนวนหรือไม่นั้นก็สุดแล้วแต่ว่าเหตุการณ์จะเป็นไป ถ้ากำลังจะพอมีอยู่ก็จะพยายามทำไปจนสุดความสามารถ ส่วนผลนั้นก็คงจะบังเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยที่ได้กระทำลงไป สำหรับอกุศลจิตอันจะเกิดขึ้นกับใครผู้ใดบ้างนั้นก็สุดที่จะตามไปแก้ไขได้"

ดังนั้นคณะเราจึงได้ติดต่อไปยังศูนย์เพาะชำของกรมป่าไม้หลายแห่ง เช่นที่อำเภอวังทอง ที่พุแค และที่เขารังวังชมพู เพื่อจะขอต้นสักมาปลูก แต่ปรากฏว่าไม่มี จึงได้เดินทางไปติดต่อที่ศูนย์เพาะชำมวกเหล็ก ณ ที่มวกเหล็กนี้คณะเราได้พบกับ **คุณพิน เกื้อกูล** หัวหน้าศูนย์เพาะชำ ซึ่งคณะเราได้เคยไปนำต้นสน ๓ ใบ จากศูนย์เพาะชำบ่อแก้วบ่อหลวง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ คราวรับสั่งให้ปลูกต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา ปี ๒๕๒๒ และขณะนั้นคุณพิน ได้เป็นหัวหน้าศูนย์เพาะชำอยู่ที่นั่น ดังนั้นคุณพินจึงให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีได้พาคณะเราไปถอนเหง้าสักจากสวนสักกลางดง และได้ให้คนงานตกแต่งเหง้าสักให้เกินตามจำนวนที่ต้องการคือเกือบ ๓,๐๐๐ เหง้า เผื่อว่าอาจจะมีเสียบ้างจะได้ไม่ขาดจำนวน ๒๕๒๕ ต้น

คณะเราได้จ้างรถมาไถพื้นที่ที่เนิน ๆ หนึ่งที่พระองค์ทรงชี้บอกให้ แล้วนำเหง้าสักลงช่วยกันปลูกได้ ๒๗๐๙ ต้น เสร็จทันในวันอาทิตย์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ก่อนวันอาสาฬหบูชา และเข้าพรรษา ซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ ๑ วัน ด้วยความหวังว่ากว่าจะถึงวันมหาปวารณา ซึ่งจะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสักเพื่อจะให้เป็นเนินสักศักดิ์สิทธิ์ เหง้าสักก็คงจะแตกหน่อเจริญงอกงามขึ้นมาเป็นต้นสักสูงได้ประมาณ ๑ ศอกพอให้เห็นเป็นสัญลักษณ์ได้

วันที่นำพระพุทธนิรันตรายมาจากกรุงเทพ ฯ

สำหรับพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ องค์นั้น อาจารย์พร ได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤาษีและเทพเจ้าอีกหลายองค์ว่าควรจะนิมนต์เดินทางจากกรุงเทพมหานครในวันใดดี สมเด็จพระสังฆราช ศุข และหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ให้ความเห็นว่าควรจะเป็นวันศุกร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ เมื่อทราบกำหนดแน่นอนแล้วเช่นนี้คณะเราก็ได้เตรียมจัดหารถ ซึ่งก็เกิดปัญหายุ่งยากพอสมควร พ่อฤาษีแนะนำว่าก่อนหน้าจะถึงวันที่จะนิมนต์พระพุทธนิรันตรายขึ้นไปนั้น ควรจะตักบาตรพระสงฆ์ตอนเช้าติดต่อกัน ๓ วัน อุทิศส่วนกุศลแด่มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่มีความหลงผิดอกุศลจิตนั้น ให้บังเกิดจิตเป็นกุศลอนุโมทนาด้วยเพื่อความสวัสดี *เพราะในช่วงจังหวะนี้ทุกครั้งที่เข้าสมาธิ ข้าพเจ้ามักจะได้ยินเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำแหบพร่า ผสมเสียงเหมือนสัตว์ร้ายขู่คำราม ก่อให้เกิดความรู้สึกน่าสะพรึงกลัวหวาดเสียวและเย็นยะเยือก* ข้าพเจ้าจึงมักจะภาวนาในใจอยู่แต่กับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ และโอมไสรามเสมอ ไม่ว่าจะทำอะไร ๆ อยู่ก็ตาม

จนถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๕ ก็ได้รับข่าวดีจากคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล บอกมาว่าจะให้ขอยืมรถตู้ซึ่งเป็นรถใหม่เพิ่งออกจากอู่มาได้ไม่กี่วัน เพื่อนำพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ องค์ไปไว้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งทั้งอาจารย์พรและทุกคนดีใจ อนุโมทนา หมดความกังวลไปได้ในวันสุดท้ายที่จะนำพระขึ้นไปนั่นเอง

ดังนั้นการเดินทางนำพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ องค์ จากกรุงเทพมหานครไปในวันศุกร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ จึงไม่มีอุปสรรคอะไร พร้อมกันนั้นก็ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเจ้าคุณพระศรีสุทธิพงษ์ วัดชนะสงคราม นำไปด้วย เป็นอันว่าในวันที่นำพระพุทธนิรันตรายจากกรุงเทพมหานครไปศูนย์พัฒนาศาสนา ต.แคมป์สน อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ เพื่อรอการนำขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น มีท่านเจ้าคุณพระศรีสุทธิพงศ์ และพระวันชัย แห่งวัดชนะสงคราม อาจารย์พร รัตนสุวรรณ, คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร, คุณเจริญ ศรจักร, คุณวิน คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์, คุณเย็นใจ แก้วเกษ, คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง, คุณละม่อม มะเดื่อทอง, คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม, คุณวชิระ เรไรวรรณ, คุณบุบผา จุลวงศ์, คุณวิเชียร จิ๋วอยู่ และข้าพเจ้า ซึ่งในวันนั้นคณะเราได้แวะรับเหง้าสักที่จะนำไปปลูก ณ เนินสักศักดิ์สิทธิ์ จากคุณพิน เกื้อกูล ที่ศูนย์เพาะชำมวกเหล็กไปด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปโดยเรียบร้อยและปลอดโปร่ง พระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ องค์ ก็ได้นำไปตั้งประดิษฐานไว้

ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา สีทองเหลืองอร่ามสดใส เรียงถัดจากพระพุทธนิรันตรายสีขาวองค์ที่เป็นแบบซึ่งได้นำมาตั้งประดิษฐานไว้ก่อนแล้วจึงรวมเป็นพระพุทธนิรันตราย ๕ องค์ สวยสง่า เชิดชูก่อให้เกิดความปีติโสมนัสและเลื่อมใสศรัทธาแด่สาธุชนที่ได้พบเห็นโดยทั่วกัน

สำหรับบรรยากาศในโลกทิพย์นั้น *แม้ว่าจะยังมืดครึ้มสลัวลางประหนึ่งว่าถูกครอบคลุมไว้ด้วยเมฆหมอก และมีเสียงเสมือนลมพายุพัดยามใกล้ฝนจะตกก็ตาม แต่บนเมฆหนานั้นปรากฏแสงรุ้งเป็นประกายราวกับว่ามีแสงอาทิตย์ส่องมา จึงก่อให้เกิดการหักเหของแสงบนก้อนเมฆสลัวนั้น พร้อมกับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก็ดังเคล้าผสมกับเสียงลมพายุพัดซึ่งดังอยู่ไม่สร่างซานั้นด้วยโดยเฉพาะในวันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันอาสาฬหบูชา เพ็ญเดือนแปด ซึ่งคณะเราจะได้จัดทำพิธีทอดผ้าป่าจำนวน ๔ องค์ เพื่อรำลึกถึงพระปัญจวัคคีย์นั้น เวลา ๑๘.๐๐ น. ซึ่งพระองค์รับสั่งให้คณะเราทั้งหมด รวมทั้งพระภิกษุที่ท่านจะเข้าจำพรรษา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาในปีนี้ทำวัตรสวดมนต์เย็นพร้อมทั้งสวดธรรมจักร ฯ บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แสงสว่างสีรุ้งที่องค์พระเจดีย์ซึ่งปกติจะพวยพุ่งขึ้นไปลงมาสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลา และมีธรรมจักรรุ้งทองหมุนเป็นรัศมีอยู่บนยอดพระเจดีย์นั้น พลังแสงเข้มพร้อมทั้งเปล่งประกายเจิดจ้าขึ้น เป็นผลพลอยให้แสงรุ้งบนเมฆหนานั้นสดใสสว่าง ทำลายความมืดครึ้มสลัวลางอันเกิดจากเมฆหมอกนั้น บรรยากาศมีแต่ความสงบเยือกเย็น เสียงระฆังผสมผสานกับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ดังห้อมล้อมกังวานแต่นุ่มนวล และแผ่วเบาขึ้นมาแทนที่ ชวนจิตใจบังเกิดแต่สันติ องค์พระพุทธนิรันตรายปรากฏเด่นชัดบนสายรุ้งนั้น กลิ่นหอมของดอกไม้ กลิ่นธูปเทียน รวยรินอบอวลรอบบรรยากาศ ขณะเมื่อพระองค์รับสั่งให้คณะเราจุดธูปเทียนเดินเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ*

เมื่อเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว ทุกคนก็มารวมกันที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเพื่อรอฟังอาจารย์พรปาฐกถาธรรม และกระทำพิธีทอดผ้าป่าต่อไป นับจากเริ่มสวดมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ความรู้สึกของข้าพเจ้ามักจะกึ่งสำนึกอยู่เกือบตลอดเวลา จนเข้ามาในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้วความรู้สึกก็ค่อย ๆ เลือน ๆ จนหมดความรู้สึกไป ได้ทราบว่าหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เข้าประทับทรงเทศนาซึ่งมีข้อความ (ถอดจากเทป) ว่า :-

เทศนาของหลวงพ่อสมเด็จ
พระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี)

ประทับทรง ณ หอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนา
ต.แคมป์สน อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์
ในวันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๕
เวลา ๒๐.๓๐ น.

ขอวโรกาสแด่สมมติสงฆ์ ผู้มีกายเนื้อเป็นเครื่องครอบครอง เพื่อใช้ร่างซึ่งมีกายเนื้อเช่นเดียวกัน พูดกับสาธุชนผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศล

อาตมภาพในสมัยเมื่อครองกายเนื้ออยู่นั้น มีนามกรว่า **"พรหมรังสี"** วันนี้เป็นวันดี มหาบพิตร องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้กล่าวนิมนต์ ให้มา... ให้มาพูดกับสาธุชน ผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศล ในวันอาสาฬหบูชา

ขอทุกคนจงน้อมจิตรำลึกถึงองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

เพ็ญเดือนแปด อาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง นับจำเดิมตั้งแต่องค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสปฐมเทศนา โปรดพระปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ในกาลบัดนั้น โกณฑัญญะ หนึ่งในจำนวนพระปัญจวัคคีย์ได้ดวงตาเห็นธรรม องค์พระบรมศาสดา ปีติโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง จึงได้อุทานออกมาว่า

"โกณฑัญญะ รู้แล้วซิหนอ โกณฑัญญะรู้แล้วซิหนอ โกณฑัญญะรู้แล้วซิหนอ พระธรรมอันเราได้ตรัสรู้เป็นสิ่งซึ่งจะนำไปโปรดเวไนยสัตว์ได้...รัตนะ...รัตนะได้บังเกิดครบทั้งสาม กลายเป็นรัตนตรัย"

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา... วันนี้ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีรับสั่งให้จัดผ้าป่าขึ้น ๕ องค์ เพื่อรำลึกถึงพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ในกาลครั้งนั้น พร้อมกันนั้นเป็นการเฉลิมฉลองพระพุทธนิรันตรายอันได้มาสถิต ณ หอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนาแห่งนี้ ครบ ๕ องค์

เหตุการณ์บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้นั้น แม้จะมีความสงบ แต่ว่าเต็มไปด้วยความ...เต็มไปด้วยความหลงผิดของมนุษย์นั้น ได้แผ่รังสีเข้ามา ทำให้บรรยากาศซึ่งควรจะสงบ... ซึ่งควรจะสงบ เกิดการปั่นป่วน เกิดการสับสน เกิดความวุ่นวาย ทุกสิ่งทุกอย่างมองดูเสมือนหนึ่งว่าจะเรียบร้อย แต่แล้ว...เพราะความมืดมัว โมหะซึ่งเข้าครอบงำและปิดบัง ทำให้บรรยากาศโดยทั่วไปนั้น ถูกครอบคลุมไว้ด้วยความเร่าเร้าและสับสนวุ่นวาย อุปสรรคต่าง ๆ จะบังเกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดเสมอ ขอทุกคนจงอย่าได้ประมาท... ขอทุกคนจงอย่าได้ประมาท

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงเคร่งเครียด ทรงใช้พลังบารมีเท่าที่มีอยู่ทั้งหมดนั้น ขจัดพลังแห่งความชั่วร้าย ขอทุกคนจงเพิ่มบารมีนั้นให้แก่พระองค์บ้าง...

ในวันเพ็ญ อาสาฬหบูชา ในสมัยที่พระพุทธองค์ ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวันครั้งนั้น พลังแห่งความเยือกเย็นได้บังเกิดขึ้นด้วยขอให้ทุกคนจงทำใจแผ่รับเชื่อมพลังอันนั้น อันที่จริงนั้นอาตมภาพเอง อยากจะพูดเกี่ยวกับวันอาสาฬหบูชา ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสในวันนั้นให้มากกว่านี้ แต่เห็นจะต้องยุติเพียงเท่านี้ก่อน ขอให้นายพรจงว่าต่อไป เพราะว่าอาตมภาพใช้กายเนื้อได้ไม่นานเท่าใดนัก

ขอความสวัสดีจงมีแก่ทุกคน และขอให้ภาวนาอยู่แต่กับคำว่า “พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ” เพื่อพลังจากตัวเองจะได้เชื่อมโยงกับคำว่า “พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ” ซึ่งแผ่ซึมอยู่ในบรรยากาศนี้เพื่อที่จะขจัดพลังเมฆหมอกแห่งความหลงผิดนี้ให้ปลาสนาการไป

ครั้นแล้ว อาจารย์พรก็ได้ปาฐกถาธรรมเกี่ยวกับวันอาสาฬหบูชา และอธิบายธัมมจักกัปปวัตนสูตร ซึ่งเป็นปฐมเทศนาของพระพุทธองค์แสดงโปรดพระปัญจวัคคีย์ และได้อธิบายถึงอนัตตลักขณสูตร ซึ่งเป็นสูตรที่พระพุทธองค์แสดงต่อจากธัมมจักกัปปวัตนสูตร อันเป็นผลให้พระปัญจวัคคีย์ทั้งหมดได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลส เครื่องร้อยรัดผูกพันทั้งปวง...

จากนั้นคณะเราก็ได้ร่วมกันจัดทำพิธีทอดผ้าป่า ๕ องค์ ก็เป็นอันเสร็จพิธีในวันอาสาฬหบูชา รอเวลาอีก ๓ เดือนก็จะถึงวันมหาปวารณา ซึ่งจะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสักที่เพิ่งปลูกลงไป และกำลังรอคอยผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศลมาเป็นเจ้าภาพองค์ผ้าป่า เพื่อให้เนินนั้นกลายเป็นเนินสักศักดิ์สิทธิ์

๒ เดือนแล้วยังหาเจ้าภาพผ้าป่าต้นสักได้ไม่ครบ จนเกิดความกังวล - คำเตือนของพ่อฤษี

*งานการเสาะหาและชักชวนบุคคลผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศล เพื่อรับเป็นเจ้าภาพองค์ผ้าป่าต้นสักจำนวนถึง ๒๕๒๕ ต้นนี้ไม่ใช่ง่ายเลย แม้จนบัดนี้เวลาล่วงเลยมาเกือบ ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่พระองค์รับสั่ง บุคคลผู้แสดงออกซึ่งกุศลจิตแจ้งความจำนงค์มารวบรวมได้ต้นสักสามร้อยกว่าต้นเท่านั้น ข้าพเจ้าได้ปรารภกับอาจารย์พรและผู้ใกล้ชิดเสมอว่า ถ้าจนถึงวันมหาปวารณาเรายังหาเจ้าภาพองค์ผ้าป่าได้ไม่ครบตามจำนวนที่รับสั่งจะทำประการใดดี อาจารย์พรและทุกคนก็บอกว่าอย่ากังวลใจไปเลย ยังมีเวลาอีกนาน อันที่จริงแม้ข้าพเจ้าจะเกิดความรู้สึกว่า จะมีสักกี่คนหนอที่จะเข้าใจถึงสิ่งที่กระทำอยู่ในขณะนี้ ฉะนั้นก็จะไปตั้งความหวังอะไรจากใคร ๆ ให้มากจนเกินไป เพราะถึงอย่างไรต้นสักก็ได้ปลูกลงไปครบตามจำนวนที่รับสั่งแล้ว พ่อฤษีจึงได้เตือนสติว่า :-

“จงทำใจให้สบาย ทำและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด อย่าวิตกกังวลถึงเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึงให้มากจนเกินไป จะเป็นผลทำให้เกิดความเบื่อหน่ายสงสัยที่ตัวเองกระทำอยู่ว่าถูกต้องหรือไม่ ในที่สุดอาจจะเลิกล้มจุดหมายปลายทางเดิม อย่าลืมว่าพระองค์รับสั่งให้ปลูกต้นสักเป็นองค์ผ้าป่า ในเมื่อกรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี นอกจากจะเป็นการปลูกป่าต้นไม้ทรัพยากรของชาติแล้ว ยังเป็นนิมิตหมายถึงการตอกหลักศิลาฤกษ์วางรากฐานให้ดำรงคงมั่นอยู่ ดังนั้นการปลูกต้นสักลงไปครบตามจำนวนที่รับสั่ง ซึ่งก็หมายถึงว่าได้หาหลักเข็มมาได้จนครบแล้ว ส่วนจะตอกลงไปได้สักกี่ต้นนั้นก็แล้วแต่ว่าสภาวการณ์จะอำนวยให้เป็นไป จงหัดให้จิตประกอบด้วยขันติและเมตตาเสมอ มิฉะนั้นแล้วจะเดินเข้าไปสู่ความต้องการของมารโดยความสมัครใจของตนเอง”

เมื่อพ่อฤษีได้เตือนเช่นนั้น จึงทำให้คิดได้ว่า คงเนื่องจากบรรยากาศในโลกทิพย์ถูกครอบคลุมด้วยเมฆหมอกแห่งความหลงผิดของคนโดยทั่วไป จึงทำให้บรรยากาศในโลกมนุษย์เต็มไปด้วยความไม่สงบอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าจึงได้ภาวนาอยู่แต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... เพื่อทำลายพลังมืดครึ้ม ที่มักจะดึงให้จิตใจของตนเองเกิดอกุศลที่จะบั่นทอนความมุ่งหมายเดิมอยู่เสมอ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์ต่อ

เมื่อคืนวันเสาร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันครบรอบ ๑ ปี ของวันจัดการทอดผ้าป่ามหากุศลด้วยต้นแก้ว ซึ่งหมายถึงกำแพงแก้ว ในวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๔ นั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งว่า **“บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรที่การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะดำเนินต่อไปอีกได้บ้างแล้ว แม้สภาวการณ์โดยทั่วไปจะยังไม่แจ่มใสเท่าที่ควรจะเป็นก็ตาม จงกระทำ**

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙ - ๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๕

ส่วนยอดขององค์พระเจดีย์... ก่อนที่จะสายเกินไป...” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า วันเสาร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ คณะเราจะต้องเดินทางไปพิษณุโลก เพื่อไปปรึกษากันคุณจุรี ลิ่มศิลา ดูว่าคุณจุรีพอจะปลีกเวลามากระทำการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ส่วนยอดได้หรือยัง หรือว่าคุณจุรีจะพอหาใครที่ไว้วางใจได้ให้มาทำแทนได้หรือไม่ ช่างเป็นเวลาประจวบเหมาะในช่วงก่อนจะถึงวันที่ ๓๑ คือในวันพุธที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๕ คุณสุธี นิงสานนท์ ซึ่งเคยช่วยเหลือในกิจการต่าง ๆ มาโดยตลอด ได้มาบอกข้าพเจ้าว่าจะเดินทางไปพิษณุโลกกับคุณสุวิชย์ ซึ่งเป็นผู้นำช่างไม้มาทำนั่งร้านองค์พระเจดีย์ไว้นั้น ในวันเสาร์นี้ แล้วจะกลับมาพักที่ศูนย์พัฒนาศาสนาสัก ๑ คืน ข้าพเจ้าจึงบอกให้อาจารย์พรทราบ อาจารย์พรบอกว่าดีทีเดียวเพราะคณะเรากำลังจะเดินทางไปพิษณุโลก เพื่อไปหาคุณจุรีอยู่พอดี จึงได้ขอร้องคุณสุธีว่าให้เดินทางผ่านไปทางแคมป์สนก่อนเพื่อรับคณะเรา แล้วจึงเดินทางต่อไปยังพิษณุโลกเพื่อติดต่อกับคุณจุรีและจัดทำธุระของคุณสุธีและคุณสุวิชย์ได้ในคราวเดียวกัน เมื่อได้ตกลงกันดังนี้แล้ว บ่ายวันศุกร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๕ คณะเราก็ได้ออกเดินทางเพื่อไปรอคุณสุธีที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน

พอจะเริ่มลงมือสร้างก็มีมารผจญ คำเตือนสติของพ่อฤษี

เป็นธรรมดาปกติทุกครั้งที่จะออกเดินทางไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา คณะเราจะต้องจุดธูป-เทียนไหว้พระ บอกกล่าวมวลเหล่าเทพเทวาสำหรับในบ่ายวันศุกร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม นี้ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังหลับตาตั้งจิตอธิษฐานนั้น พ่อฤษีได้เตือนขึ้นว่า **“ในการเดินทางครั้งนี้ เพื่อเริ่มต้นการก่อสร้างส่วนยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อย่าลืม พระองค์เคยรับสั่งว่า ส่วนยอดองค์พระเจดีย์ที่เห็นว่าเหลืออยู่อีกนิดเดียวนั้น อย่าประมาทบางทีอาจจะยากลำบากยิ่งกว่าการวางศิลาฤกษ์นั่นทีเดียว** จงพยายามทำจิตให้เป็นกุศล ให้มีเมตตาธรรม ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น จะต้องเป็นสิ่งที่ดีงามสำหรับเราเองเสมอ ปัญหาจะเป็นสิ่งส่งเสริมสำหรับผู้ทำงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความดี...”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า การเดินทางครั้งนี้ของคณะเราไม่ทราบว่าจะมีอุปสรรคอะไรบ้าง อาจารย์พรบอกว่า คงจะไม่มีอะไรกระมัง รถให้ช่างตรวจเช็คเรียบร้อยหรือยัง ข้าพเจ้าตอบว่า ช่างเขาบอกว่าทุกอย่างเรียบร้อยไม่มีปัญหา และอีกประการหนึ่ง รถก็ยังใหม่ ใช้งานมาราว ๒ ปีเท่านั้น อาจารย์พรจึงได้บอกว่าถ้าอย่างนั้นก็คงจะไม่มีอะไร คอยบอกให้คนขับขับรถอย่างระมัดระวังก็แล้วกัน

ครั้นแล้ว เวลา ๑๔.๐๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๕ คณะเราก็ออกเดินทาง มีคนในคณะทั้งหมด ๑๒ คน พอรถแล่นข้ามสะพานลอยบางเขนสิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เสียงหวีด - หวีดเบา ๆ ดังขึ้นแทรกเสียงเครื่องยนต์ ข้าพเจ้าถามนายวิเชียร จิ๋วอยู่ ผู้ทำหน้าที่เป็นสารถีว่า “เสียงอะไร” นายวิเชียรตอบว่า “ไม่มีอะไรหรอก” แต่เสียงนั้นก็ไม่หายไป ข้าพเจ้าจึงบอกคนขับอีกว่า “ฟังดูให้ดีซิ” นายวิเชียรจึงได้ตั้งข้อสังเกต แล้วก็บอกว่าสงสัยจะเป็นเสียงเบรค ขณะนั้นรถได้แล่นมาถึงดอนเมืองแล้ว

** ข้อความนี้พระองค์รับสั่งครั้งแรกตั้งแต่วันลอยกระทงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๐

จึงได้จอดรถและลงไปแก้ไข... แก้ไขอยู่ ๒ - ๓ พัก ก็ปรากฏว่าเสียงหวีด-หวีดนั้นไม่หาย ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้นำรถเข้าอู่รถที่ประตูน้ำพระอินทร์ให้ช่างยนต์ทำการแก้ไข และได้บอกให้ช่างดูส่วนอื่น ๆ ของเครื่องยนต์ด้วย จนช่างรับรองว่าใช้ได้ดี เสียเวลาอยู่ประมาณชั่วโมงครึ่ง คณะเราไม่คิดอะไรมากนัก คงจะเป็นเพราะความไม่รอบคอบของช่างยนต์ที่ตรวจเช็คในคราวแรก จึงทำให้ต้องมาเสียเวลาในการแก้ไขซ้ำอีก แต่ความรู้สึกในส่วนลึกของข้าพเจ้ารู้สึกไม่ปลอดโปร่งเท่าที่ควรเลย คล้ายกับว่าตัวเองจะจับไข้อยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่ได้พูดบอกอาจารย์พรหรือใคร ๆ เพราะเกรงจะเป็นห่วง รถก็ยังคงแล่นไปเรื่อย ๆ ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑ สระบุรี - หล่มสัก อากาศเริ่มขมุกขมัวลงจนมืดสนิท ท้องฟ้ามืดครึ้มเมฆหนาลอยต่ำ พอรถเริ่มแล่นผ่านศรีเทพ ฝนก็เริ่มปรอยเม็ดลงมา อากาศเริ่มเย็น ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งสะท้าน จึงได้ชวนอาจารย์พรซ้อมบทสวดมนต์ บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร และอนัตตลักขณสูตร ซึ่งข้าพเจ้ายังสวดได้ไม่คล่อง ความรู้สึกสบายขึ้นจนเป็นปกติ พอรถแล่นเข้าเขตอำเภอหนองไผ่ ฝนตกหนาเม็ดขึ้น ขณะที่รถแล่นผ่านตลาดที่มีด่านตรวจรถ เสียงเครื่องยนต์ดังกึกกึกเบา ๆ ข้าพเจ้าเหลือบมองไปเห็นร้านค้ามีกล้วยไข่แขวนขายอยู่ มีความรู้สึกว่า *อีกไม่นานแล้วชินะก็จะถึงวันสารทไทย*... จึงได้บอกคนขับรถว่า “เชียรจอดรถ ฉันจะซื้อกล้วย” คนขับยังไม่ยอมหยุดรถ จึงได้พูดซ้ำอีก “บอกให้หยุดรถ ฉันจะซื้อกล้วย” รถได้แล่นผ่านเลยร้านค้ามาแล้วประมาณ ๒๐ เมตร จึงได้บอกให้ขับกลับ พอเริ่มกลับรถ เสียงเครื่องยนต์ดังกึก...กึก..โครก... ข้าพเจ้าบอกให้หยุดรถทันที ถามว่าเสียงรถเป็นอะไร พร้อมกันนั้นคณะที่นั่งด้านหลังรถก็เคาะบอกให้หยุดรถด้วย เพราะเสียงดังโครก...ดังมาก ปรากฏว่ารถแล่นต่อไปไม่ได้อีกเลย คนขับบอกว่า “ถ้าไม่เพลาก็คงจะเฟืองท้าย” ทุกคนใจหายวาบ เวลาขณะนั้น ๓ ทุ่มเศษแล้ว จะทำอย่างไรกันดี ระยะทางอีกตั้ง ๑๓๐ กิโลเมตรเศษ กว่าจะถึงศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน อันเป็นจุดหมาย

ข้าพเจ้าจึงได้ตะโกนบอกคุณสอาด แก้วเกษ ซึ่งนั่งอยู่ด้านหลังว่า ให้ลงไปติดต่อถามใคร ๆ ที่ตลาดดูว่าที่หนองไผ่นี้มีอู่รถยนต์ที่ไหนใกล้ที่สุด เสี่ยงดูตามหาช่าง ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความหวังเพราะ ๓ ทุ่มเศษแล้ว อู่ทุกแห่งก็คงจะปิดหมด คุณสอาดกับอาจารย์พรจึงได้เดินไปเพื่อจะติดต่อสอบถามใคร ๆ ที่ตลาดนั้น ทั้ง ๆ ที่ฝนก็ตก กำลังจะล้าละลังอยู่ว่าจะเดินไปทางไหนก่อนดี ก็พอดีมีรถปิคอัพคันหนึ่งแล่นผ่านหน้าไปช้า ๆ คุณสอาดจึงได้โบกมือให้รถหยุด และรถก็หยุด คุณสอาดได้เดินเข้าไปถาม คนขับรถปิคอัพคันนั้นบอกว่าค่อย ๆ ขับคลานตามรถของเขามาก็แล้วกัน เขาจะพาไปอู่ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ นี้ ดังนั้นรถของเราจึงได้คลานตามรถปิคอัพคันนั้นไป เลี้ยวเข้าซอยนิดหนึ่งก็ถึงอู่ระยะทางประมาณ ๕๐ เมตรเห็นจะได้ แล้วรถปิคอัพคันนั้นก็แล่นเลยเข้าซอยนั้นไปเลย โดยยังไม่ทันได้ถามว่าเป็นใครและบอกขอบคุณในความมีน้ำใจ

แต่แล้วก็เอาชนะมารได้

เมื่อช่างที่อู่ลองมาขับฟังเสียงเครื่องยนต์ดู เขาบอกว่า “ต้องเป็นที่เฟืองท้าย สงสัยลูกปืนคงจะแตก” อาจารย์พรกับคุณสอาดก็ได้ขอร้องให้ช่างช่วยแก้ไขจัดการให้ แต่ช่างก็บอกว่า “คืนนี้ทำให้ไม่ได้แล้ว เพราะเป็นกลางคืน มองอะไรไม่ค่อยจะเห็น กับทั้งฝนก็กำลังตกด้วย รอพรุ่งนี้เช้าจึงจะลงมือซ่อมแก้ไขให้ได้” เป็นอันว่าหมดทางแก้ไขในอันที่คณะเราจะเดินทางไปให้ถึงศูนย์พัฒนาศาสนาโดยพาหนะของเราเอง จึงได้ปรึกษากันว่าควรจะทำประการใดดี เพราะคนตั้ง ๑๒ คน และมีเด็กด้วย มีหลายคนยังไม่เคยไปแคมป์สนเลย ฝนก็ตกอากาศก็หนาวเย็นลงทุกที จะเช่าโรงแรมพักค้างคืนรอวันพรุ่งนี้จนกว่ารถจะถูกซ่อมแก้ไขให้แล้วเสร็จ ก็เป็นอันว่าการนัดหมายกับคุณสุธีที่แคมป์สนเพื่อจะเดินทางกันต่อไปที่พิษณุโลกเพื่อติดต่อกับคุณรุจี ก็ต้องเกิดการคลาดเคลื่อนอย่างแน่นอน จะต้องลองเสี่ยงหาเช่ารถขึ้นไป การหารถก็คงลำบาก เพราะเป็นเวลาวิกาล เสี่ยงทั้งคนเช่าและคนให้เช่า...ขณะที่อาจารย์พร คุณสอาด คุณเย็นใจและคนอื่น ๆ กำลังปรึกษาหารือกันอยู่นั้น ข้าพเจ้ายังคงนั่งอยู่ที่ข้างหน้ารถ ได้หันไปบอกคุณผ่องผิวว่า **“พี่ผิวช่วยกันพุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... โอม...ไส ราม...ไปเรื่อย ๆ ก่อน ทุกอย่างจะได้แก้ไขได้”** แล้วตัวข้าพเจ้าเองก็หลับตาเข้าสมาธิเพื่อจะขอหนทางแก้ไขจากพ่อฤาษี และตั้งจิตอธิษฐานถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวมทั้งมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะผู้รักษาแผ่นดิน และสื่อสายสัมพันธ์อันมีต่อองค์ภควันศรีสัตยา ไส บาบา *ได้ยินเสียง พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...โอม ...โอม ...โอม แผ่วเบาแทรกเคล้าอยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยหมอกควันแก๊สพิษ เงาดำทมึนมากมาย เสียงขู่คำรามห้อมล้อมกรรโชกสั่งบังคับให้ทำลายขัดขวาง หักเด็ดส่วนยอดสูงสุดของทุกสิ่ง ข้าพเจ้าภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ โอม...ไส ราม...พระองค์เสด็จมารับสั่งด้วยพระกระแสเสียงกร้าวแกร่ง แต่แฝงไว้ด้วยความเมตตาว่า* **“จงหาหนทางขึ้นไปให้ถึงจุดหมายปลายทางคือพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาในคืนนี้ให้ได้อย่าชะล่าใจเสียเวลาหยุดยั้งระหว่างทาง เพราะความประมาทคือหนทางแห่งความตาย การเริ่มดำเนินงานส่วนยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ถูกขัดขวาง จงทำจิตให้เป็นกุศลสร้างพลังแสงสว่างแผ่เมตตาธรรม”**

ข้าพเจ้ากราบน้อมรับ เกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและมีกำลังใจไม่สิ้นสุด จากนั้นก็ลงจากรถเห็นแต่อาจารย์พรและคนอื่น ๆ ยืนอยู่ จึงได้ถามว่า คุณสอาดไปไหน อาจารย์พรบอกว่า “ขณะที่กำลังปรึกษากันอยู่ว่าควรจะทำอย่างไรกันดี คุณสอาดซึ่งโดยปกติเป็นข้าราชการทำงานอยู่ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตร นึกขึ้นมาได้ว่าเมื่อตอนที่เข้ารับราชการใหม่ ๆ นั้นเคยมาทำงานเกี่ยวกับสหกรณ์ที่อำเภอหนองไผ่นี้ จะลองไปหาใครที่สหกรณ์หนองไผ่นี้ดู เผื่อว่าจะมีคนรู้จักบ้าง จึงได้ถามจากช่างที่อู่ว่าสหกรณ์ตั้งอยู่ที่ไหน ทางอู่ก็แนะนำพร้อมทั้งให้ขอยืมรถจักรยาน เพิ่งขี่ออกไปเมื่อสักครู่นี้ ต้องรอดูว่าจะได้ความว่าอย่างไร”

ขณะที่รอคุณสอาด ข้าพเจ้าก็ได้เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์บอกว่า “เราก็พยายามทำดีที่สุดเท่าที่ความสามารถจะพึงมีได้” ข้าพเจ้านึกภาวนาขอให้ได้รับข่าวดีจากคุณสอาด รออยู่เป็นครู่ใหญ่คุณสอาดก็ขี่จักรยานกลับมาพร้อมทั้งบอกด้วยสีหน้าแจ่มใสว่า “บังเอิญที่สุดไปพบคุณกิติพงษ์

ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรอำเภอหนองไผ่จำกัด ซึ่งเคยเป็นลูกน้องเมื่อก่อน และคุณผาสุข ชอบชื่น สหกรณ์อำเภอหนองไผ่ เพิ่งกลับจากงานเลี้ยงพอดี และมีรถปิคอัพอยู่คันหนึ่งซึ่งพอจะช่วยเหลือเราได้ แต่สภาพรถคงจะพอแล่นไปถึงหล่มสักเท่านั้น ไม่แน่ใจว่าจะแล่นขึ้นเขาไปอีกตั้ง ๓๕ กิโลเมตรได้หรือไม่ เพราะเป็นเวลากลางคืนการตรวจเช็คสภาพรถก็ลำบาก" คณะเราทุกคนต่างดีใจและโล่งใจ เราผ่านพ้นอุปสรรคไปได้อีกเปราะหนึ่ง แม้พาหนะของเราจะอยู่ในสภาพที่ตายสนิท ไม่อาจจะแล่นต่อไปได้ แต่ความเป็นไปไม่ได้หยุดยั้งตามสภาพเลย ทุกอย่างยังคงดำเนินไปได้ตามปกติ

ในที่สุด ด้วยความเอื้ออารีของคุณกิติพงษ์และคุณผาสุข คณะเราก็ได้เดินทางต่อไปยังอำเภอหล่มสัก ปล่อยให้คนขับและรถยนต์พาหนะของเราไว้ที่อู่รอการซ่อมแก้ไขในวันรุ่งขึ้น โดยคุณกิตติพงษ์ค้ำประกันเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่อู่ให้ว่า เมื่อรถยนต์ได้รับการแก้ไขเสร็จแล้ว ให้คนขับนำรถขึ้นไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน คณะเราจะนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาชำระในตอนขากลับ คณะเราได้มาถึงตัวอำเภอหล่มสักราว ๒๓.๔๕ น. ฝนยังคงปรอยเม็ดอยู่ไม่สร่างซาตลอดระยะทางจากอำเภอหนองไผ่ถึงอำเภอหล่มสัก ดึกป่านนี้แล้วและทั้งฝนก็ยังตกไม่ขาดเม็ด จะหาเช่ารถจากหล่มสักต่อไปก็คงไม่มีแล้ว ทุกคนไม่มีความหวังเลยว่าจะเดินทางจากตัวอำเภอหล่มสักขึ้นไปยังศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนได้อย่างไร เพราะเป็นระยะทางซึ่งรถต้องแล่นขึ้นไปตามเทือกเขา รถของคุณกิตติพงษ์ซึ่งเอื้อเฟื้อมาส่งคณะเราถึงหล่มสักก็ไม่อยู่ในสภาพที่จะแล่นขึ้นเขาไปได้ อาจารย์พรจึงบอกว่าให้ไปหาคุณสำอางค์-คุณพัชรินทร์ ฉายาภู่ศร เจ้าของปั๊มน้ำมันสามทหาร ซึ่งเป็นผู้มีน้ำใจดี โดยให้ความช่วยเหลือแก่คณะเราอยู่เสมอมา ทั้งยังได้ปวารณาตัวไว้ว่าถ้าทางอาจารย์พรมีอะไรที่จะให้ช่วยได้ มืดค่ำอย่างไร ก็ให้บอกมาบ้าง จะพยายามช่วยเท่าที่จะช่วยได้ คณะเราจึงไปแวะที่ปั๊มน้ำมันสามทหารประตูปั๊มน้ำมันปิดแล้ว มองเข้าไปในบ้านก็เงียบ เกิดความรู้สึกเกรงใจจนเกินกว่าที่จะไปเรียกรบกวน เพราะทุกคนคงจะนอนหลับอย่างสบาย เพราะตรากตรำงานมาตลอดทั้งวัน และขณะนั้นฝนก็ปรอยเม็ดอยู่ตลอดเวลา อาจารย์พรจึงบอกว่า "อย่ารบกวนคุณสำอางค์ - คุณพัชรินทร์เลย เราลองเสี่ยงไปที่ตลาดเผื่อจะมีรถให้เช่าหลงเหลืออยู่บ้าง ถ้าไม่มีจริง ๆ ก็เข้าพักที่โรงแรม แล้วค่อยหารถแต่เช้าขึ้นไปบนแคมป์สน คงจะไม่ช้าจนเกินไป ทันคุณสุธีที่จะมารับไปพิษณุโลก ส่วนพวกที่รออยู่ที่แคมป์ ถ้ายังไม่เห็นคณะเราขึ้นไป ก็ปล่อยให้เป็นห่วงไปก่อนก็แล้วกัน เพราะยังไม่มีอะไรจะทำให้ดีไปกว่านี้ได้

ดังนั้นคุณกิติพงษ์จึงขับรถต่อไปที่ตลาดอำเภอหล่มสักแถวคิวรถ ช่างเป็นที่น่าพิศวงอะไรเห็นปานนั้น โดยมิได้นึกฝัน มีรถปิคอัพจอดอยู่ ๒ คัน คันหนึ่งมีคนขับอยู่ อีกคนหนึ่งไม่มีคนขับ ความรู้สึกของข้าพเจ้าพองโต ดีใจจนบอกไม่ถูก กระโดดลงจากรถก่อนใคร ๆ รีบเดินตรงไปยังรถปิคอัพที่จอดอยู่นั้น โดยมิได้นึกระแวงหวาดหวั่นถึงอันตราย ถามคนขับว่า "ขับรถขึ้นไปส่งที่แคมป์สนได้หรือไม่" ขณะนั้นคณะเราก็ลงจากรถของคุณกิติพงษ์กรูมาที่รถปิคอัพกันทุกคน รอฟังด้วยจิตใจจดจ่อว่าผลจะออกมาในรูปลักษณะใด เมื่อได้ฟังคำถามเช่นนั้น คนขับนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วตอบว่า "ได้ครับ แต่ผมต้องคิดพิเศษนิดหน่อย เพราะดึกแล้ว ฝนตกและเป็นระยะทางขึ้นเขาด้วย" ข้าพเจ้าถามว่า "จะคิดสักเท่าไร" "๓๐๐ บาทครับ" ยังไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะพูดว่าประการใด อาจารย์พรก็สวนตอบไปทันทีว่า "ตกลง" จากนั้นคณะเราก็ขนย้าย

สัมภาระจากรถของคุณกิติพงษ์ ด้วยความรู้สึกขอบคุณอย่างสุดซึ้งมายังรถปิคอัพพาหนะที่จะนำคณะเราสู่จุดหมายปลายทาง

คนขับรถปิคอัพมองดูเป็นเด็กหนุ่มหน้าตาดีเกินกว่าที่จะเป็นคนขับรถรับจ้าง เขาขอเวลานำรถไปหาน้ำมันเติม จากนั้นก็นำคณะเราออกเดินทาง ขณะที่นั่งมาในรถ คนขับพูดคุยให้ฟังว่า “อันที่จริงเขาเองเป็นทหารประจำอยู่ที่ค่ายพ่อขุนผาเมืองนี้ ไม่ได้เป็นคนขับรถรับจ้าง และวันนี้เป็นครั้งแรกที่ผมออกขับรถรับจ้าง แต่บังเอิญวันนี้ฝนตก คนขับรถคันนี้ซึ่งบ้านอยู่ใกล้ ๆ กันเขาบอกว่าวันนี้ไม่ค่อยสบาย ผมเห็นรถเขาจอดอยู่เฉย ๆ ก็เลยขอยืมเขามา บอกว่าขอยืมรถไปหาสตางค์ใช้หน่อย เผื่อจะได้ช่วยคนจากตลาดมาที่ค่าย ผมนึกลองเสี่ยงหาสตางค์ดูเท่านั้นเอง คิดว่าคงไม่ได้อะไรหรอกเพราะเจ้าของรถเขาก็บอกว่า ไม่มีใครเขาไปไหนมาไหนกันหรอก ฝนก็ตก ดึกก็ดึก แต่ผมก็ไม่ได้ว่าอะไร ลองมาจอดนอนคอยในรถเผื่อจะมีใครมาเรียกใช้บ้าง” ข้าพเจ้าได้แต่นึกกราบขอบพระคุณองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งหลายรวมทั้งองค์ภควัน ฯ ด้วย คณะเราถึงที่พักที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน โดยสวัสดิภาพ ในเวลาอีก ๕ นาทีจะหนึ่งนาฬิกาด้วยจิตใจที่ปลอดโปร่ง อบอุ่นและปลอดภัย...และไม่ลืมที่จะขอบคุณคนขับรถ และอวยพรให้เขาประสบแต่สิ่งที่ดีงาม มีความสุขความเจริญต่อไปในภายภาคหน้า

ไปพิษณุโลก เพื่อติดต่อช่าง - คุณจุรี ลิ่มศิลา ให้มาทำเจดีย์

เวลาราวเที่ยงเศษของวันเสาร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ คุณสุธีกับคุณสุวิชย์ก็มาถึง รับอาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้า เดินทางต่อไปยังพิษณุโลกเพื่อติดต่อกับคุณจุรี และคุณสุวิชย์ก็จะแวะทำธุระบางอย่างด้วย

เมื่อถึงพิษณุโลก ข้าพเจ้านึกน้อมกราบพระพุทธชินราช องค์มิ่งเมืองของชาวพิษณุโลก แล้วคณะเราได้แวะไปหาคุณจุรีที่บ้าน ทราบจากเด็กที่บ้านว่าคุณจุรีควบคุมงานอยู่ที่ทำงานจึงได้ติดตามไป คุณจุรีดีใจมากเมื่อได้พบกัน บอกว่า “เมื่อคืนนี้ยังได้พูดถึงอยู่ เพราะมีความรู้สึกว่ามีหนี้ซึ่งยังไม่ได้ชำระ ภรรยาของผมเขาปรารภว่าพอจะหาช่วงปลีกไปทำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อได้หรือยัง”... เมื่อไปเห็นความเป็นไปของคุณจุรีแล้วก็เกิดความเข้าใจอย่างไม่ต้องอธิบายว่า จำเป็นอย่างไรคุณจุรีจึงยังปลีกตัวไปทำการก่อสร้างพระเจดีย์ไม่ได้ คุณจุรีพูดติดตลกว่า **“เรื่องมันจะต้องเป็นไปตามสภาวการณ์ ผมเองไม่ใช่ว่าจะสบายใจเลย อาจารย์พรกับคุณศรีเพ็ญมาได้จังหวะ ผมตั้งใจอยู่แล้วว่าจะไปแคมป์สนอาทิตย์หน้า เพราะอะไร ๆ พอปลีกได้บ้างแล้ว ไปหาภรรยาของผมซึ่งคุมงานอยู่อีกแห่งหนึ่งดีกว่า เผื่อบางทีจะได้ไปด้วยกัน เพราะเขาเป็นคนคอยเตือนผมอยู่ตลอดเวลา”** เมื่อไปถึงเห็นคุณนวลจันทร์ภรรยาของคุณจุรีกำลังยุ่งและเหน็ดเหนื่อยอยู่กับการควบคุมงาน แต่แม้กระนั้นเมื่อเห็นคณะเรา สีหน้าก็แสดงออกซึ่งความดีใจอย่างเห็นได้ชัด แม้แววเหน็ดเหนื่อยจะไม่หายไปแต่ก็แจ่มใส เป็นอันตกลงนัดกันว่าคุณจุรีจะเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในเย็น

วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ พร้อมกับจะเตรียมอุปกรณ์และช่างลูกน้องไปทำงานส่วนยอดขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ที่ค้างอยู่ ซึ่งรอคอยคุณจุรีมาเกือบ ๒ ปี ส่วนสำคัญและยากยิ่งที่ยังค้างนี้ คือการต่อเชื่อมเหล็กบนยอดพระเจดีย์เพื่อรองรับฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล

บัดนี้เป็นอันว่าการรอคอยสิ้นสุดลง เมื่อคุณจุรี ลิ่มศิลา นายช่างผู้ควบคุมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ด้วยดวงจิตเปี่ยมด้วยศรัทธาในพระองค์ มีปีติโสมนัสเป็นสิ่งตอบแทนอันมิอาจจะหาซื้อได้ด้วยเงินตรา ได้เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมที่จะทำการส่วนที่คั่งค้างอยู่นั้นมาพร้อมกับลูกน้องอีกหนึ่งคนคือนายประเมิน ปุยภูหลวง โดยมีคุณสุภาณี หงษ์เงิน เป็นคนคอยให้ความสะดวกในเย็นวันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ตามเวลาที่นัดหมายไว้

เช้าวันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ คุณจุรีกับคณะเราก็มาพร้อมกันที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คุณจุรีได้ปีนขึ้นไปสำรวจนั่งร้านว่าจะแข็งแรงพอที่จะทำงานส่วนยอดองค์พระเจดีย์ได้หรือไม่ ปรากฏว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอีกนิดหน่อย จนแน่ใจว่าแข็งแรงดี คณะเราได้จัดดอกไม้จุดธูปเทียนสวดมนต์ บอกกล่าวต่อองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า กับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน และองค์ภควันศรีสัตยา ไส บาบา ด้วย และร่วมกันร้องเพลงสดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้ยินแต่เสียงครืนครั่น ขู่สำทับและพายุพัดอู้ ลมกรรโชกรุนแรง แต่แม้กระนั้นก็มิอาจจะกลบเสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ให้เลือนไปได้ เสียงของพระองค์รับสั่งเตือนว่า* **จงแผ่เมตตาธรรม อย่าประมาท ให้มีสติ จิตต้องประกอบด้วยกุศลเสมอ**

ข้าพเจ้าบอกคุณจุรีว่า ก่อนที่จะขึ้นไปทำต่อเชื่อมยอดพระเจดีย์อันจะเป็นส่วนรองรับยอดนภศูลนี้ คุณจุรีต้องทำจิตใจให้สบาย ยึดตัวเองดี ๆ ทุกอย่างจะได้เป็นไปด้วยดีเสียที เพราะคุณจุรีมีลูกน้องมาเพียงคนเดียว ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร ขึ้นไปช่วยอีกคนหนึ่ง และบอกว่า ขณะที่กำลังช่วยคุณจุรีก็ให้ภาวนาอยู่แต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... โอม... ไส ราม... ไปเรื่อย ๆ สำหรับอาจารย์พร ข้าพเจ้าและคนอื่น ๆ เช่นคุณผ่องผิว คุณสมบุญ คุณเจริญ คอยช่วยอยู่ห่าง ๆ โดยต่างก็ช่วยกันสวดมนต์ไปด้วย คอยฟังเสียงไปด้วยว่า พวกที่ทำงานอยู่บนยอดพระเจดีย์จะต้องการให้ส่งอะไรบ้าง โดยเฉพาะคุณผ่องผิวนั่งถอนต้นหนามไมยราพย์อยู่ที่ลานพระเจดีย์ ได้บอกข้าพเจ้าว่าพวกเราอยู่ข้างล่างก็ถอนเสี้ยนหนามไปด้วย ขณะนั้นอากาศครึ้มสบายคล้ายฝนจะตก ลมพัดโชยมาเป็นครั้งคราว จึงต่างช่วยกันภาวนาและพูดกันดัง ๆ ว่าฝนอย่าตกลงมาเลย ขอทำยอดพระเจดีย์ก่อน บางคราวมองเห็นสายฝนอยู่รายรอบก็จะพากันพูดว่าพระพิรุณเทพขอเวลาสักนิด...

ปรากฏว่าในตอนช่วงเช้าจนบ่ายโมง ทำการเชื่อมต่อยอดพระเจดีย์ได้แล้วเสร็จ ยังคงเหลือการปั้นปูน จึงได้พักไปรับประทานอาหารกลางวัน

*ขณะที่กำลังรับประทานอาหารกลางวันนั้น ฝนก็ตกเทกระหน่ำลงมา คุณจุรีพูดว่า “ตกลงมาเสียในตอนกินอาหารนี้แหละ แล้วก็หยุดนะ ประเดี๋ยวจะได้ไปปั้นปูนที่ยอดพระเจดีย์ต่อ” มาถึงตอนช่วงรับประทานอาหารนี่เอง จึงค่อยมีเวลาพูดคุยกันมากหน่อย ข้าพเจ้าได้โอกาสจึงถามคุณจุรีว่าทำไมจึงไม่ชวนพี่นวลจันทร์มาด้วย คุณจุรีตอบว่า

“ภรรยาผมเขากำลังไม่สบายไม่ค่อยจะยอมพัก ผมเกือบจะมาไม่ได้ตามที่นัดทั้ง ๆ ที่เตรียมทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว เป็นเรื่องแปลกจริง ๆ แต่ผมตั้งใจไว้เด็ดเดี่ยวว่าถึงอย่างไรก็จะต้องมาให้ได้ในเมื่อนัดไว้แล้ว แปลก... แปลกจริง ๆ... ปกติภรรยาของผมเขาก็ดี ๆ ทำงานได้ เพียงแต่ไม่ค่อยจะยอมพักเท่านั้นเอง... คืนนั้นเป็นคืนวันพุธที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๕ ผมคิดว่าเขาจะตายเสียแล้ว เขาแน่น...หายใจไม่ออก...เย็นไปทั้งตัว เหงื่อกาฬแตก ต้องตามหมอ ตอนนี้ค่อยยังชั่วขึ้นแต่ยังเหนื่อยมาก... หมอบอกว่าเป็นโรคหัวใจ... ก็ไม่ค่อยจะยอมพักเสียด้วย และพอมาถึงวันศุกร์คือเมื่อวานนี้น่ะ ที่กำลังเตรียมของที่จะมาแคมป์ นัดกับคุณสุภาณีไว้ตอนบ่ายสามโมง พอตอนเช้าลูกน้องทำงานอยู่พลัดตกลงมาจากนั่งร้านหัวโหม่งพื้นสลบ ผมรีบนำตัวไปโรงพยาบาลกลัวกะโหลกมันจะร้าวหรือเลือดคั่ง ก็ปรากฏว่าพอฟื้นขึ้นมา หมอเอ็กซเรย์ผลปรากฏว่าเป็นปกติ เพียงแต่ให้ยามา กว่าจะเรียบร้อยก็ตกเข้าไปถึงบ่ายโมง แต่ผมก็ได้สั่งคนดูแลไว้แล้วว่าถ้าเกิดอาเจียนหรืออะไรให้ไปโรงพยาบาลหาหมอทันที คิดว่าทั้งภรรยาและลูกน้องคงจะไม่เป็นอะไร ผมสั่งไว้แล้วถ้ามีอะไรหนักหนาก็ให้ใครไปตามที่แคมป์สน เพราะผมนัดไว้แล้วว่าจะมาทำพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็ต้องมาให้ได้ ความตั้งใจที่มั่นคงคงจะช่วยแก้ไขทุกอย่างให้ดีขึ้นได้” คุณจุรีพูดพลางหัวเราะในตอนท้าย

เพราะได้ คุณจุรี ลิ่มศิลา ช่างผู้เป็นคู่บุญบารมีจริง ๆ งานจึงได้สำเร็จ มารมิอาจขัดขวางได้

ข้าพเจ้าได้แต่รู้สึกตื้นตันใจ ความรู้สึกต่าง ๆ ประดังกันขึ้นมาเกินกว่าที่จะบรรยายออกมาได้ เหตุการณ์เหล่านี้หมายถึงอะไรหรือเปล่า หรือเป็นเรื่องธรรมดา การจะทำงานการต่อเชื่อมยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รองรับฉัตร ๙ ชั้นยอดนภสูรย์ ถ้าไม่ใช่คุณจุรีผู้มีความตั้งใจเด็ดเดี่ยวมั่นคงตามที่นัดไว้ว่าจะต้องมาทำให้ได้ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นนั้น ไปได้คนอื่นซึ่งไม่มีความมั่นคงถึงขนาดนี้นั้นจะเป็นนิมิตหมายถึงสิ่งใด...ข้าพเจ้ากราบน้อมรำลึกถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระผู้ทรงเปี่ยมพ้นไปด้วยความรักความห่วงใย ไม่เคยห่างเหินหรือทอดทิ้งข้าในพระองค์เลย

จนรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วฝนก็ยังไม่ขาดเม็ด แต่ก็เบาไปมาก อาจารย์พรบอกคุณจุรีว่า “ให้พักผ่อนสักครู่ก่อน พอฝนขาดเม็ดดีแล้วค่อยไปทำงานที่พระเจดีย์ต่อ” คุณจุรีบอกว่า “ผมจะรอดูสักครู่ก่อน ถ้าฝนไม่หยุดตกจริง ๆ ก็ต้องเอาผ้าใบไปกางบนยอดพระเจดีย์ทำกัน” สำหรับข้าพเจ้าเอง

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๕

ทำไมนะจึงได้ง่วงนอนเสียจริง ๆ ฟังใคร ๆ พูดคุยกันจนแทบจะไม่รู้เรื่อง เปลือกตาหนักอึ้ง อยากจะหลับจนทนไม่ไหว โดยปกติข้าพเจ้าเป็นคนไม่ค่อยได้นอนพักตอนกลางวัน ยิ่งโดยเฉพาะเวลาอยู่ที่แคมป์สนแล้วแทบจะไม่ได้นอนเลย นอกจากนอนพักเล่น ๆ เพราะว่ามีงานที่จะต้องทำอยู่ตลอดเวลา แต่วันนี้ทำไมจึงได้ง่วงจนผิดปกติเช่นนี้ จึงได้เดินขึ้นเรือนพัก บอกอาจารย์พรว่าจะขอนอนพักสักครู่ก่อน แล้วจึงจะตามไปที่พระเจดีย์

พอเอนตัวลงนอนมีความรู้สึกหนักอึ้ง เหมือนตกเข้าไปอยู่กลางพายุหมุน เสียงพัดอู้ หวีดหวิวอึดอัดราวกับถูกผีอำ ได้ยินเสียงอาจารย์พร คุณสุภาณี คุณสำอางค์ คุณเย็นใจ พูดคุยกัน ก็พยายามจะลืมตาขึ้น แต่ลืมไม่ได้ อยากจะให้ใครสักคนหนึ่งมาช่วยเขย่าตัวก็ทำไม่ได้ มองเห็นนั่งร้านยอดพระเจดีย์หมุนติ้วคล้ายถูกจับเหวี่ยง จึงได้แต่ภาวนาว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... โอม... อยู่เป็นนานจึงหลุดจากสภาวะนั้น ลืมตาขึ้นทันที มองออกไปนอกหน้าต่าง ลมข้างนอกพัดรุนแรงเหลือเกิน พัดต้นสน ต้นไม้อื่น ๆ จนเอนลู่ มองไปรอบตัวในเรือนพักไม่มีใคร นอกจากเห็นอาจารย์พร คุณเย็นใจ คุณสุวรรณี นอนหลับอยู่ จึงได้ร้องเรียกปลุกอาจารย์พรว่า “อาจารย์ไปพระเจดีย์กันเถอะ คุณจุรีเป็นอย่างไรบ้างก็ไม่ทราบเขาไปที่พระเจดีย์กันนานแล้วหรือ พี่ผิว น้อย คุณสำอางค์ไปกันทั้งหมดเลยหรือ” อาจารย์พรตอบว่า “ไปซิ ออกไปดูข้างนอกก่อนซิว่ามีรถรออยู่หรือเปล่า”

ข้าพเจ้าออกมาข้างนอก ไม่เห็นมีรถจอดอยู่สักคัน บริเวณแคมป์ที่พักเงียบ ไม่เห็นใคร ๆ เลย ตะโกนเรียกใครก็ไม่มีเสียงขานรับ ก็เข้าใจว่าทุกคนคงจะไปที่พระเจดีย์กันหมดแล้ว นึกอยู่ว่าทำไมไม่มีรถรออยู่สักคันระยะทางเดินจากแคมป์ที่พักถึงเนินพระเจดีย์ราว ๒ กิโลเมตร จึงบอกกับอาจารย์พรว่า ไม่มีรถรออยู่สักคันเลย เดินไปกันดีกว่า เพราะเป็นห่วงคุณจุรีเหลือเกิน อาจารย์พรบอกว่า ตอนนี้อาจารย์เดินไปไม่ไหวหรอกเพราะปวดหัวเข่า (ทั้งนี้เป็นเพราะตั้งแต่วันเข้าพรรษาเดินปลูกต้นสักบนเนินสักศักดิ์สิทธิ์ทำให้เส้นเอ็นที่หัวเข่าของอาจารย์พรเกิดการอักเสบ) คิดอยู่ว่าจะไปเนินพระเจดีย์โดยวิธีใดดี ก็พอดีนายเสริฐคนขับรถเดินมาจากโรงไฟฟ้า อาจารย์พรจึงถามว่ารถอยู่ที่ไหน ปรากฏว่านายเสริฐไปจอดไว้ชายเนินหลังโรงไฟฟ้า จึงทำให้มองไม่เห็น ดังนั้นทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงได้รีบมาที่เนินพระเจดีย์

เทพเจ้าทุกหนแห่งที่ได้ไปนำเอาดินศักดิ์สิทธิ์มา ทั้ง ๗๒ จังหวัด ต่างก็ได้มาให้ความคุ้มครองทั้งหมด

เมื่อมาถึงเห็นทั้งคุณจุรี คุณกิตติ และช่างลูกน้องยังคงทำงานอยู่บนยอดพระเจดีย์ตามปกติก็โล่งใจจึงได้ถอนหายใจสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ *ความรู้สึกเลือนหาย เบาสบาย มองเห็นรอบเนินพระเจดีย์พราวพร่าง ระยิบระยับด้วยรังสีสีต่าง ๆ มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้ง ๗๒ จังหวัด ที่เคยได้พบพานมาเมื่อคราวไปนำดินศักดิ์สิทธิ์เพื่อจะนำมาบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น บัดนี้ต่างได้มาร่วมอนุโมทนาในงานของพระองค์ เพื่อให้งานอันเป็นส่วนยอดขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวร*

มหาราช เป็นไปโดยสมบูรณ์ แล้วข้าพเจ้าก็ได้เดินไปหาคุณผ่องผิวซึ่งนั่งขุดต้นหนามไมยราพย์อยู่ที่ลานพระเจดีย์ พอเห็นหน้าคุณผ่องผิวพูดขึ้นว่า “โอ้โฮ ! ทำไมเพิ่งมา เมื่อตะกี้นี้ลมพัดแรงมาก จนคุณจุรีต้องลงมาบอกว่า ลมพัดจัดจังเลยต้องลงมาร้องเพลงให้พระพายฟังเสียหน่อย แล้วคุณจุรีก็ร้องเพลงปลุกใจหลายเพลง เป็นต้นว่า ใครจะมาเป็นเจ้าเข้าครอง... และรวมทั้งเพลงรักเอย... ด้วย ลมเงียบสนิท ใบโพธิ์ไม่ไหวแกว่งแม้แต่ใบเดียว คุณจุรีพูดพร้อมกับหัวเราะว่าพระพายก็ชอบฟังเพลงเหมือนกัน แต่พอคุณจุรีเริ่มปีนขึ้นไปบนพระเจดีย์อีก ใบโพธิ์ก็เริ่มแกว่งไกวทันที และข้างล่างนี่ก็พัดแรงจนบุ้งกี๋ที่ใส่หญ้าปลิวว่อน คุณเจริญกับคุณสมบุญก็เวียนเข้าไปในอุโมงค์พระเจดีย์ผลัดกัน คงจะเข้าไปสวดมนต์” ข้าพเจ้าจึงได้บอกคุณผ่องผิวว่า “ข้าพเจ้าเองก็แทบแย่เหมือนกัน จะมาที่พระเจดีย์ก็หารถไม่ได้เสียอีก เป็นห่วงคุณจุรีจริง ๆ เลยแทบอยากจะร้องไห้ ถ้าคุณจุรีจะต้องเป็นอะไรไปละก้อเราจะทำอย่างไรกันหนอ ไส ราม... ไม่เป็นไรหรอกนะพี่นะ” คุณผ่องผิวก็ตอบว่า “ไม่เป็นไร...ไส ราม”

จากนั้นข้าพเจ้าก็นั่งลงที่ลานสนามมองไปบนยอดพระเจดีย์ที่ทั้งคุณจุรี คุณกิตติ และช่างลูกน้องทำงานง่วนอยู่ พร้อมกับภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...*พลังแสงซึ่งพวยพุ่งสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลานั้น อาบไล้ห่อหุ้มบุคคลทั้ง ๓ ไว้ มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะก็ยังคงอยู่รายรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ราวกับว่ากำลังช่วยส่งพลังจิตก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วยฉะนั้น* พระองค์รับสั่งว่า **“จงกระทำพิธีสวดมนต์ในยามสนธยา ซึ่งเป็นเวลาที่ประจวบเหมาะอันจะหามิได้อีก ขณะที่ช่างกำลังปั้นปูนบนยอดพระเจดีย์เป็นทรงลูกแก้ว”** เวลาขณะนั้น ๑๗.๓๐ น. เย็นมากแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะต้องมาสวดมนต์กันที่พระเจดีย์ พร้อมกันนั้นข้าพเจ้าก็ได้ตะโกนส่งเสียงบอกคุณจุรีซึ่งยังคงอยู่บนยอดพระเจดีย์ว่าจะกลับไปแคมป์ที่พักสักครู่ ประเดี๋ยวจะกลับมาสวดมนต์ที่พระเจดีย์นี้ คุณจุรีตอบว่า “ไปเถอะครับ ผมจะเร่งส่วนนี้ให้เสร็จก่อนค่ำ”

ต้องสวดมนต์ช่วยด้วย ในขณะที่งานจวนจะสำเร็จ และมือของคุณจุรีนายช่างอาบไปด้วยรังสีแสงสว่าง

พอเวลา ๑๘.๐๐ น. อาจารย์พรก็จุดธูปเทียน ชุมนุมเทวดา แล้วนำคณะเราสวดมนต์ที่ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยคุณจุรีและช่างลูกน้องยังคงเร่งทำงานกันอยู่ สำหรับคุณกิตติ ได้ลงมาร่วมสวดมนต์ด้วย เพราะในวันนั้นตรงกับวันเสาร์ ซึ่งโดยปกตินอกจากจะสวดทำวัตรเย็นธรรมดาแล้ว จะต้องสวดมนต์บทพิเศษอีกหลายบท เช่น บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตลักขณสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร โพชฌงคสูตร บทถวายพรพระ (การสวดมนต์ยาว ๆ หลายสูตรเช่นนี้จะสวดทุกวันพระธรรมสวนะ และวันเสาร์ตามรับสั่งของพระองค์ ซึ่งคณะเราถือปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๒๔) และเมื่อสวดมนต์จบแล้วก็ต้องกล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ อีก ๑๐๘ ครั้ง ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาสวดมนต์อยู่ถึง ๑ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที

ขณะที่กำลังนั่งสวดมนต์กันอยู่นั้น ลมพัดแรงมากจนเสื่อที่ปูนั่งตลบกลับ ต้องหาของหนัก ๆ ทับและพัดอยู่ตลอดเวลาจนทุกคนรู้สึกหนาวสะท้าน แต่ทุกคนก็มิได้หวาดหวั่น สวดมนต์โดยมิได้หยุดยั้ง เมื่อกำลังกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้งนั้น คุณจุรีก็ลงมาจากองค์พระเจดีย์ สักครู่คณะเราก็สวดมนต์จบ เวลาขณะนั้น ๑๙.๒๐ น. คุณจุรีบอกว่าเป็นจังหวะพอดี พอทางคุณศรีเพ็ญเริ่มสวดมนต์ผมก็เริ่มปั้นปูนลูกแก้ว บทไหนผมสวดได้ผมก็สวดตามไป บทไหนสวดไม่ได้ก็ฟังไป มือไม่ได้หยุด ปั้นได้เร็วจริง ๆ อย่างไม่น่าเชื่อ อากาศก็มืดลง ๆ ชักจะเริ่มมองไม่ค่อยเห็น แต่ผมว่าปั้นได้กลมจริง ๆ ผมสบายใจมาก อากาศก็ดี ลมแทบจะไม่พัดเลย ไม่เหมือนเมื่อตอนบ่ายซึ่งลมพัดแรงจนยืนแทบจะไม่ติด พรุ่งนี้ปูนคงยังไม่แห้ง เอาไว้อาทิตย์หน้าผมจึงจะมาติดโมเสคสีทอง เพราะถ้าปูนแห้งไม่สนิทแล้ว เมื่อติดโมเสคลงไปจะทำให้หลุดง่าย ผมรู้สึกสบายใจจริง” ข้าพเจ้าจึงบอกว่า “แหม! หลงเป็นห่วงคุณจุรีจะแย่ เพราะข้างล่างขณะที่กำลังสวดมนต์นั้นลมพัดแรงจัดมาก” แล้วทุกคนต่างก็มองหน้ากัน แต่ก็ไม่มีใครพูดว่าอย่างไร ข้าพเจ้าถามคุณจุรีว่า “คุณจุรีจะเชื่อหรือเปล่าก็ไม่รู้ซินะ **ขณะที่คุณจุรีกำลังปั้นปูนอยู่นั้น มองเห็นมือคุณจุรีเป็นแสงสว่างไปหมดเลย”** คุณจุรีก็ได้แต่หัวเราะด้วยสีหน้าอิ่มเอิบแสดงถึงความสบายใจ

จากนั้นคณะเราก็ได้กลับมาแคมป์ที่พัก แล้วร่วมรับประทานอาหารเย็นกัน คุณจุรีพูดปรารภขึ้นอีกว่า ขณะที่ผมกำลังอาบน้ำ ความเข้าใจกระจ่างวาบขึ้นมาว่า “ทำไมจะต้องเป็นผมที่ต้องมาต่อเชื่อมยอดพระเจดีย์ ถ้าผมให้ลูกน้องมาทำหรือเป็นคนอื่น ซึ่งไม่เห็นและไม่เข้าใจรากฐานของพระเจดีย์มาก่อนมาลงมือทำต่อ ผลจะออกมาเป็นอย่างไร... ทำไมจะต้องเป็นคนขนาดนายจุรีด้วย...” แล้วคณะเราก็หัวเราะกันขึ้นเป็นที่ครื้นเครง อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้คุณจุรีช่วยเขียนบันทึกความรู้สึกและประสบการณ์ในการเชื่อมต่อยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อรองรับฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูลไว้ให้ด้วยว่า ครั้งหนึ่งในชีวิตเมื่อมาทำก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น มีสิ่งใดที่ควรจะจดจำไว้บ้าง และเผื่อเมื่อเหตุการณ์หลายปีผ่านไป คนผู้ได้มาเห็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะได้ทราบถึงความเป็นมาของการก่อสร้างด้วย

พระอาทิตย์ทรงกลดในขณะปิดโมเสคสีทอง ที่ยอดพระเจดีย์

และในวันเสาร์ต่อมา คือวันเสาร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๕ คุณจุรีก็ได้มาตามที่นัดหมายไว้เพื่อที่จะมาติดกระเบื้องโมเสคสีทอง โดยได้พาลูกน้องมาด้วย ๒ คน และคุณกิตติก็ได้ขึ้นไปช่วยอีกแรงหนึ่ง เหตุการณ์ทุกอย่างในวันนี้เป็นไปด้วยดีทุกประการ โดยคุณจุรีได้เริ่มปีนขึ้นไปเพื่อจะติดกระเบื้องโมเสคสีทองบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๑๐ โมงเช้าเศษ อาจารย์พรได้จุดธูปเทียน และนำคณะเราสวดมนต์บอกกล่าวองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าและมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ เป็นที่น่ามหัศจรรย์เกินกว่าที่จะบอกให้ใครเชื่อได้ ถ้าไม่ได้มาประสบด้วยตนเอง ขณะที่คณะเรากำลังสวดมนต์อยู่ที่ลานพระเจดีย์ คุณจุรี คุณกิตติ และช่างก็เริ่มลงมือทำงานบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น พระอาทิตย์ทรงกลดเป็นสีรุ้งบนท้องฟ้าเหนือยอดพระเจดีย์ เป็นเวลานานถึง ๔๐ นาที

บัดนี้ส่วนยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเป็นส่วนที่ยากที่สุด รอคอยคุณจุรีอยู่เกือบ ๒ ปีนั้น ก็ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ฉะนั้นองค์พระเจดีย์ก็ยังคงเหลือส่วนละเอียดอีกบ้างเล็กน้อย เพื่อจะนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มทั้ง ๔ ทิศ และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุดินศักดิ์สิทธิ์จาก ๗๒ จังหวัด รวมทั้งดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ซึ่งเตรียมไว้พร้อมแล้ว ซึ่งถ้าไม่มีอุปสรรคอะไรอีก เหตุการณ์ทุกอย่างยังคงเป็นไปตามปกติเช่นเวลานี้แล้ว อาจารย์พรและคณะเราตั้งใจไว้อย่างแน่วแน่ว่า จะพยายามให้องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จภายในปี ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นที่กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปีนี้ให้ได้ และในขณะนี้อาจารย์พรก็ได้ติดต่อให้ช่างกำลังลงมือทำกระจกและขอบหน้าบันของซุ้มพระทั้ง ๔ ทิศ โดยได้คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล เป็นผู้ช่วยเหลือประสานงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รอคำสั่งจากพระองค์อีกครั้งหนึ่งว่า เมื่อใดจะถึงวันกำหนดนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มทั้ง ๔ ทิศ และวันบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ และจากจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดทั่วทั้งประเทศ ซึ่งได้เตรียมไว้พร้อมแล้วนั้น

รับสั่งให้จัดทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น ในวันมหาปวารณาปี ๒๕๒๕ อันเป็นปีที่กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี

อันสืบเนื่องมาจากพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ได้มีรับสั่งให้จัดการทอดผ้าป่า ๒๕๒๕ องค์ โดยให้ใช้ต้นสัก ๒๕๒๕ ต้นเป็นต้นผ้าป่าในวันมหาปวารณาปี ๒๕๒๕ อันเป็นปีที่กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี และให้ปลูกขึ้นที่เนิน ๆ หนึ่งในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา และให้ตั้งชื่อเนินนั้นว่า **“เนินสักศักดิ์สิทธิ์”** นั้น บัดนี้งานก็ได้กระทำสำเร็จไปแล้วอีกขั้นตอนหนึ่ง ถึงแม้ว่าในวันกระทำพิธีคือในวันมหาปวารณาเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ นั้น จะได้จำนวนเจ้าขององค์ผ้าป่าต้นสักยังไม่ครบตามจำนวนก็ตาม แต่พิธีต่าง ๆ ก็ได้กระทำสิ้นสุดลงแล้ว ข้าพเจ้าจะขอบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ในช่วงระยะเวลานับจากที่พระองค์รับสั่งจนถึงวันกระทำพิธี เพื่อผู้ที่มีจิตเป็นกุศลบริจาคร่วมจัดทอดผ้าป่าจะได้รับทราบบ้างพอสมควร

นับจากวันที่ได้รับทราบคำรับสั่งของพระองค์ คณะเราก็ไม่มีใครนิ่งนอนใจ เพราะโดยความรู้สึกที่แท้จริงแล้วตระหนักดีว่า สิ่งที่พระองค์รับสั่งนั้นหมายถึงสิ่งใด แต่ก็ช่างฝืนกับความรู้สึกเสียเหลือเกิน ในที่จะกล่าวคำขอบริจาคโดยอ้างนำชื่อของพระองค์ ใครบ้างหนอจะเข้าใจ... ดังนั้น ตลอดเวลาจึงมีแต่ความไม่สบายใจเป็นพื้นฐานของความรู้สึกอยู่ไม่สร่างซา *บรรยากาศในโลกทิพย์ยิ่งถูกครอบคลุมด้วยพลังดำมืดครึ้มทึบทึม เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงกระซิบบอกถึงความสุขความสบายใจจะบังเกิดขึ้นแก่ตัวเองถ้าไม่จัดดำเนินงานทอดผ้าป่าด้วยต้นสักในวันมหาปวารณา จนบางครั้งมีความรู้สึกแทบอยากจะคล้อยตาม...* และเมื่อมีความรู้สึกคล้อยตาม และคิดว่ายังไม่ควรจะจัดดำเนินงานขึ้นในตอนนี้ ขอเวลาพระองค์อีกสักนิดเถอะ ก็จะสบายขึ้นไม่หนักอึ้ง แต่ทุกครั้งพ่อฤษีจะบอกเตือนขึ้นว่า **“ความประมาทชะล่าใจ การผลัด**

วันประกันพรุ่ง และคิดถึงแต่ความรู้สึกของตนเองเป็นที่ตั้งนั้น เป็นสิ่งชี้บ่งบอกถึงของความล้มเหลวในการทำงานทุกด้าน และจะตกเป็นเหยื่อของมาร”

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรได้พูดขึ้นว่า “จงทำใจให้สบาย ทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง อย่าคิดมากและอย่าได้กังวลถึงความรู้สึกของใคร ๆ อยู่เลย มิฉะนั้นแล้วอาจจะทำให้คณะเราเกิดความท้อแท้ได้” ดังนั้นคณะเราจึงพยายามดำเนินงานเท่าที่ความสามารถของแต่ละคนจะพึงมี บอกกล่าวต่อบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศล เพื่อให้งานของพระองค์ได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย แต่เหตุการณ์โดยทั่วไปก็ไม่ปลอดโปร่งเท่าที่ควรนัก เสียงครหานินทาจากบุคคลซึ่งไม่เห็นด้วย เป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ แต่แม้กระนั้นคณะเราก็ยังคงอดทนและตั้งความหวังไว้ว่ากาลเวลาเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องชี้บอกถึงสิ่งที่จะกระทำอยู่ ในยามเช่นนี้ *บรรยากาศในโลกทิพย์แม้ว่าจะยังถูกครอบคลุมด้วยพลังดำมืดครึ้มทึบทึมของความหลงผิดของกลุ่มคนผู้อยู่ในโลกมนุษย์ แต่ก็ได้มีพลังแสงสว่างสีรุ้ง สีเงิน สีทอง แทรกซ้อนสลับคละเคล้าผสมอยู่ในกลุ่มควันดำมืดนั้นตลอดเวลา พร้อมกันนั้นเสียงของคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... และเสียงคำว่า โอม... ก็จะดังแทรกเสียงหัวเราะห้าวต่ำนั้นด้วย* สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดกำลังใจในอันที่จะกระทำความดีต่อสู้กับอุปสรรคทั้งมวลที่จะบังเกิดขึ้น ไม่ว่าจะมาในรูปแบบใดก็ตาม ก็คงจะไม่สามารถทำลายล้างความตั้งใจอันมั่นคงนี้ได้ ดังนั้นความเบาใจ ปลอดโปร่ง และสบายใจจึงได้บังเกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่เหลือเวลาอีก ๑ สัปดาห์ เจ้าภาพองค์ผ้าป่าต้นสักก็ยังคงได้ไม่กี่ร้อยต้นยังคงเหลือค้างอีกถึงเกือบ ๒ พันต้น ทั้งนี้เพราะมีความรู้สึกว่าได้ดำเนินงานอย่างดีที่สุดเท่าที่ความสามารถจะพึงมีได้

รับสั่งให้ตอกเสาไม้สักสูง ๒๐๐ เซนติเมตร ที่บริเวณเนินด้านหน้าพระเจดีย์สัญลักษณ์กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี

และเมื่อใกล้วันเข้ามา พระองค์ได้เสด็จมาอีก และรับสั่งว่า **“จงจัดหาเสาหลักไม้สักสูง ๒๐๐ เซนติเมตร อันหมายถึงกรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาแล้ว ๒๐๐ ปี ห่อหุ้มด้วยกระดาษสีเงิน ปลายยอดสุดของเสาหลักให้ปักไว้ด้วยธงชาติ ธงศาสนา อย่างละ ๔ ผืน และจงเขียนชื่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของผ้าป่าต้นสัก อันหมายถึงเป็นเจ้าของเสาหลักไม้สักที่เป็นไม้มงคล ซึ่งจะเป็นเสาเข็มตอกลงในแผ่นดินนั้น ลงในแผ่นป้ายพลาสติกสีแสดแดงร้อยเรียงกันด้วยลวดสีเงิน คั่นด้วยลูกประคำสีทอง แล้วให้นำแขวนไว้กับเสาหลักสักสูง ๒๐๐ เซนติเมตรนั้น จงทยอยร้อยเรียงแขวนมาตามลำดับ ตั้งไว้ที่หน้าโต๊ะหมู่บูชา การสวดมนต์ทำวัตรนั่งสมาธิทั้งเช้าและเย็นทุกวันนั้น จะเป็นการเพิ่มพลังส่งเสริมให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของผ้าป่าต้นสักได้รับแต่สิ่งที่ดีงาม พบสิ่งที่เป็นศิริมงคลและจงจัดหาแผ่นทองแดงเล็ก ๆ กว้างยาว ๓ กระเบียด จำนวน ๒๕๒๕ แผ่น สลักอักขระคำว่า “โอม” แล้วนำชุบด้วยเงิน เพื่อเป็นตะกรุดสักศักดิ์สิทธิ์วันมหาปวารณาสำหรับมอบให้แก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดนั้นต้นละ ๑ อัน เพื่อเป็นสื่อของความมั่นคงในการเดินทางชีวิตต่อไปในภายภาคหน้า เมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์แล้ว**

จงนำเสาหลักไม้สักนี้ตอกลงในแผ่นดิน เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นสิ่งซึ่งจรรโลงให้บังเกิดความเป็นหนึ่งในแผ่นดินไทยตลอดมา...”

เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น

และในที่สุดก็ถึงวันสำคัญคือ วันมหาปวารณาเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๕ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ อันจะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ องค์ ในวาระสมัยที่กรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี

ในวันนั้น ตั้งแต่เริ่มพิธีตอนเช้า เวลา ๐๖.๐๐ น. ในขณะที่ทุกคนเตรียมตัวมารวมกันที่เรือนยาว เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้าตามปกติ บรรยากาศขณะนั้นด้านโลกมนุษย์ยังคงมีฝนพรำอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าในค่ำคืนก่อนที่จะถึงรุ่งเช้าฝนได้ตกมาแม้ไม่มากนัก แต่ถึงอย่างนั้นท้องฟ้าก็ยังคงมืดครึ้ม

เมื่อขณะที่อาจารย์พรเริ่มนำสวดมนต์ ข้าพเจ้าหลับตาลง ความรู้สึกเลือนจากสิ่งแวดล้อมภายนอก *มองเห็นแสงสว่างเป็นสีรุ้งครอบคลุมไปทั่วอาณาบริเวณ ของศูนย์พัฒนาศาสนา ครั้นแล้วก็มองเห็นรูปแผนที่ประเทศไทยใหญ่ชัดเจน ริมขอบของแผนที่ประเทศไทยนั้นขลิบทอง ราวกับมีผ้าลูกไม้สีเงินสีทองขลิบอยู่โดยรอบขอบขันฑเสมาของแผนที่ประเทศไทยนั้น และแสงสีรุ้งได้ครอบคลุมทั่วทั้งบริเวณแผนที่*

ในขณะที่กำลังสวดมนต์ ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า จงสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตต-ลักขณสูตร และสูตรอื่น ๆ เหมือนอย่างที่เคยสวดมาตลอดระยะเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา ซึ่งโดยเฉพาะในตอนเย็นของวันพระธรรมสวนะและวันเสาร์ พระองค์รับสั่งให้สวดมนต์หลายสูตรด้วยกัน สำหรับวันนี้พระองค์รับสั่งให้สวดในตอนเช้า เพื่อที่จะยังความสว่างให้เกิดขึ้นทั้งวันในวันพิธีสำคัญนี้ เพราะเกรงว่าในขณะที่เราจะเริ่มพิธีนั้น จะมีฝนตกลงมา เพราะว่าบรรยากาศในโลกมนุษย์ก็มืดครึ้ม ผสมกับในโลกทิพย์ก็ถูกครอบคลุมไว้ด้วยความมืดครึ้มของบรรยากาศเช่นเดียวกัน ดูราวกับว่ามีควันดำลอยแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศ แสงสีรุ้งนั้นตลอดเวลา เปรียบเสมือนเมื่อเราแหงนขึ้นไปบนท้องฟ้า มีเมฆครอบคลุมไปทั่วทั้งบรรยากาศ แต่ได้มีแสงอาทิตย์ส่องมาด้วย จึงทำให้แสงสีรุ้งนั้นกระจายไปตรงโน้นบ้าง ตรงนี้บ้าง แล้วแต่ว่าแสงอาทิตย์จะส่องไปถูก ณ ตรงจุดใด

พระองค์รับสั่งอีกว่า **“พอถึงเวลาเที่ยงวัน ให้เริ่มขุดหลุมวางศิลาฤกษ์เพื่อที่จะปักเสาหลักสัก ๒๐๐ ปี ลงในแผ่นดินหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”**

ข้าพเจ้าจึงได้สั่งให้คุณสอาด แก้วเกษ ได้นำพวกข้าในพระองค์ทั้งหลาย ไปขุดหลุมเตรียมที่จะลงหลักศิลาฤกษ์สัก ๒๐๐ ปี เวลาขณะนั้นราว ๑๑.๐๐ น. คือเวลาเพล ในขณะที่ทุกคนได้เริ่มลงมือช่วยกันขุดนั้นทุกคนก็ได้แหงนมองขึ้นไปบนท้องฟ้า ช่างเป็นที่น่ามหัศจรรย์อีกแล้ว ทุกคนมองเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดกลมรอบสวยงามเกินกว่าที่จะเปรียบปาน ทำให้เกิดความตื่นเต้นดีใจและปีติ เกิดกำลังใจไม่สิ้นสุด

เวลาขณะนั้นข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิ *ในโลกทิพย์เต็มไปด้วยความเงียบสงัด แสงสีรุ้งส่องมาทุกทิศทุกทาง* ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พรและทุกคนที่อยู่ในบริเวณ มาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

พอเวลาเที่ยงตรง *องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชพ่อขุนผาเมือง และมวลเหล่าเทพเจ้าทั่วทั้งแผ่นดิน ๗๒ จังหวัด ที่เคยได้ไปประสบพบเห็นกันมาแล้ว ในคราวไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ทั่วทั้งประเทศ ได้มาห้อมล้อมอยู่โดยรอบเนินพระเจดีย์* พระองค์ได้รับสั่งให้ข้าพเจ้านำสวดมนต์เพลงภชัน และให้ทุกคนน้อมจิตรำลึกถวายพระราชกุศลเพิ่มพลังบารมีแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงวัน ซึ่งเป็นเวลาที่มีพลังเข้มข้นที่สุด

ในขณะที่กำลังสวดมนต์เพลงภชัน ความรู้สึกชาวูบ... มองเห็นองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา ปรากฏองค์ในนิมิต ยกมือขึ้นในท่าอวยพร ครั้นแล้วภาพนิมิตของพระองค์ ก็ค่อย ๆ เลือนหายไป กลายเป็นรูปพระพิฆเณศวร์ ฉายส่องเต็มทั่วทั้งท้องฟ้าแล้วก็เลือนหายไป บรรยากาศในโลกทิพย์ เสียงกึกก้องกัมปนาทตวาดให้เลิกล้มพิธีนี้เสีย ควันดำม้วนตัว แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แสงสีรุ้งก็ยังแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศทึบทึมนั้น ตลอดเวลาเหล่านี้ดวงอาทิตย์ยังคงทรงกลดอยู่

จนกระทั่งตอนเย็น พวกเราทุกคนได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อฟังพระคุณเจ้าสวดมนต์ ก่อนจะไปกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น หน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในขณะที่พระคุณเจ้ากำลังสวดมนต์เย็น *แสงสว่างได้ครอบคลุมบรรยากาศทำลายควันดำนั้นให้ถอยห่างออกไปอยู่ชายขอบฟ้า เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ และคำว่า โอม ได้สะท้านสะเทือนไปรอบอาณาบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา และภาพนิมิตได้บังเกิดขึ้นอีก คือภาพแผนที่ประเทศไทย ถูกส่องสว่างด้วยแสงสีรุ้งทาทาบทับ ตามขอบขัณฑสีมาราวกับขลิบไว้ด้วยสีเงินและสีทอง*

เมื่อพระคุณเจ้าสวดมนต์จบลง คณะเราเริ่มเดินไปที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างโดยสิ้นเชิง ต่อมาจึงได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับ ทรงรับสั่งว่า (ถอดจากเทปที่มีผู้อัดไว้)

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เมื่อวันทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์ ในวันมหาปวารณา
ตรงกับวันเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕
เวลา ๑๘.๐๐ น.
ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ณ บัดนี้ เป็นเวลาย่ำสนธยา ของวันมหาปวารณา ขอทุกคนจงกล่าวคำว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ๓ ครั้ง พร้อมกัน

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา ในวันนี้องค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โปรดประทานให้มีวันมหาปวารณา อันเป็นวันแสดงถึงความสามัคคี อันเป็นวันซึ่งทุกคนจะต้องให้อภัยซึ่งกันและกัน เป็นวันซึ่งทุกคนสามารถที่จะพูดถึงความผิดของตัวเอง สารภาพความผิดของตัวเองให้แก่คนอื่นฟังได้ และคนอื่นก็ยอมรับฟัง และให้คำปฏิบัติคำแนะนำในทางที่ถูกที่ควร ทุกคนให้อภัยซึ่งกันและกัน

วันแห่งความสามัคคี วันนี้เป็นมหาปวารณาของปี พ.ศ. ๒๕๒๕ อันกรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี เป็นวันซึ่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังจะเปิดโลก เวลาขณะนี้นั้นเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา เวลาซึ่งองค์พระบรมศาสดากำลังจะเสด็จลงจากดาวดึงส์เทวโลก จะเป็นวันเปิดโลกให้มวลเหล่ามนุษย์ทั้งหลายได้เห็นเทวดา และเทวดาทั้งหลายก็ได้มองเห็นมวลเหล่ามนุษย์ รวมทั้งสัตว์โลกในอบายภูมิ เป็นวันซึ่งวัฏจักรครบรอบ กลางคืนและกลางวันบรรจบครบครอบกัน ไม่มีด้านหนึ่งด้านสอง แต่มีด้านเดียว เป็นวันแห่งความสามัคคี เป็นวันซึ่งจะต้องลงหลักสัก... ไม้มงคล... ไม้ทรัพยากรของชาติ ลงไปในแผ่นดิน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า กรุงรัตนโกสินทร์เริ่มจาก ๒๐๐ ปี ก็จะดำรงต่อไปอีก

วันนี้ เป็นวันมหาปวารณา สัก ๒๕๒๕ ต้น แม้ว่าในขณะนี้นั้น จำนวนผู้บริจาคที่ลงชื่อเป็นเจ้าของ... เป็นเจ้าของต้นเข็ม ต้นเข็มสัก ที่จะลงปักในผืนแผ่นดิน จะยังไม่ครบก็ตาม แต่ว่ามีพลังแฝง...มีพลังแฝง...มีพลังแฝงอยู่ว่าจะครบ ๒๕๒๕ ต้น เป็นอันว่าประเทศไทย ถึงอย่างไรก็ตาม แม้จะได้รับความลำบากยากเข็ญปานใดก็ตาม แต่จะมีพลังแฝงมา

ช่วยเสมอ พลังแฝงที่อยู่ในตัวของทุกคนจะต้องขึ้นมา เพื่อให้...เพื่อให้...ประเทศไทยยังคงอยู่ชั่วกัลปาวสานในแผนที่โลก

จงนิมนต์พระคุณเจ้าจัดการทอดผ้าป่าสัก ๒๕๒๕ ต้น จากนั้นจงนำธงชาติและธงศาสนาบนยอดสัก ๒๐๐ ปี นั้น โยงระหว่างเสาธงนี้นั้น แขวนเป็นสัญลักษณ์ แล้วจงนำ... แล้วจงนำสัก ๒๐๐ เซนติเมตร ซึ่งหมายถึง ๒๐๐ ปี ปักลงไปในแผ่นดิน สำหรับรายชื่อผู้เป็นเจ้าของต้นสัก... เป็นเจ้าของเข็มที่จะลงรากลึกของศิลาฤกษ์นั้นจงใส่ไว้ในเสาหลักลำลองอีกชั้นหนึ่ง จงดำเนินการ ณ บัดนี้

ในขณะที่ตอกหลักสัก ๒๐๐ ปีลงในแผ่นดินนั้น ขอนิมนต์พระคุณเจ้าสวดชยันโตด้วย สำหรับฆราวาสนั้น จงรำลึกถึงองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา อันเป็นพยานการตรัสรู้ขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าในปัจจุบัน เพื่อพลังศักดิ์สิทธิ์

จงกล่าวนำคำถวายผ้าป่า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

อิมินา มะยัง ภันเต ปังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

(ลั่นฆ้อง ๓ ครั้ง พระภิกษุกระทำพิธีชักผ้าป่า)

บรรยากาศในระหว่างตอกหลักเสาสัก ๒๐๐ เซนติเมตร

ครั้นแล้วก็ได้เริ่มพิธีตอกเสาหลักสัก ๒๐๐ เซนติเมตร ขณะที่พระคุณเจ้าสวดชยันโต คณะเราทุกคนที่ร่วมอยู่ในพิธีราว ๓๐๐ คนเศษ ได้ร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิมองเห็นในขณะที่ตอกเข็มสัก ๒๐๐ ปีลงในแผ่นดินนั้น *เสียงดังราวกับระเบิดซ้อน ๆ ๆ กัน แล้วกลับกลายเป็นแสงพลุกระจายไปทั่วทั้งท้องฟ้าทำลายความมืดดำนั้นให้หายไป และหายไป และเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ และคำว่า โอม ก็ดังก้องสะท้านสะเทือนอยู่ในบรรยากาศนั้น*

และบรรดาเหล่าเทพเจ้า โอปปาติกะทั้งมวล ได้รับทราบถึงการกระทำของทุกคน ผู้ซึ่งมีจิตอันประกอบด้วยกุศล และในบรรดาเทพเจ้าเหล่านี้ ได้นำข่าวไปบอกญาติพี่น้องของเจ้าของป่าต้นสัก ซึ่งได้

อยู่ในที่ต่าง ๆ อาจจะอยู่ในภูมิที่สบายบ้าง ไม่สบายบ้าง เพราะในวันมหาปวารณานี้ ซึ่งจะถึงวันพรุ่งนี้อีกไม่กี่ชั่วโมงก็จะเป็นวันเปิดโลก เป็นวันซึ่งเทวดามองเห็นมนุษย์ มนุษย์ก็มองเห็นเทวดา แม้แต่มวลเหล่าโอปปาติกะทุกชั้น แม้จะไม่มีใครนึกถึง ก็สามารถที่จะได้รับรู้ถึงการกระทำอันประกอบด้วยจิตอันเป็นกุศลของทุกคน

บรรยากาศวันเทโว วันที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์

เมื่อพิธีตอกเสาหลักสักสิ้นสุดลง ทุกคนได้ถวายพระพรแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอให้จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของมวลเหล่าอาณาประชาราษฎร์ ตลอดสิ้นกาลนาน จากนั้นก็ร่วมกันเดินเวียนเทียนทักษิณาวัตร รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วจึงได้มาร่วมชุมนุมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อฟังอาจารย์พรปาฐกถาธรรมเรื่อง “วันมหาปวารณา”

เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๕ รุ่งอรุณของวันออกพรรษา อันเป็นวันเปิดโลก ซึ่งตามวัดทุกแห่งปกติโดยทั่วไปจะมีพิธีตักบาตรเทโว คณะเราทุกคนได้มาชุมนุมรวมกันที่ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอีกครั้งหนึ่ง อาจารย์พรจุดธูปเทียนแล้วนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า จากนั้นพระองค์ได้รับสั่งให้ทุกคน ทยอยโปรยข้าวตอกดอกไม้ ข้าว ถั่ว งา ซึ่งรับอาบพลังทิพย์อยู่ในอุโมงค์พระเจดีย์ตั้งแต่เริ่มพิธีเมื่อวันวาน ลงที่หลุมที่ตอกเสาหลักไม้สักสูง ๒๐๐ เซนติเมตร ซึ่งได้กระทำพิธีแล้วเมื่อยามย่ำสนธยาของวันมหาปวารณา และขณะที่โปรยข้าวตอก ดอกไม้ ข้าว ถั่ว งา นั้น ทุกคนก็กล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ อยู่ตลอดเวลา เมื่อทุกคนได้โปรยเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ร่วมกันร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้าพเจ้าเข้าสมาธิ *บรรยากาศในโลกทิพย์เต็มไปด้วยความเงียบสงบ กลิ่นหอมอ่อน ๆ ของดอกไม้รวยรินบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพฯ ปรากฏเป็นธรรมจักรทองเงินประกายสีรุ้งหมุนอยู่โดยรอบ ก่อให้เกิดพลังแสงสีรุ้ง สีทอง สีเงินลอยกระจาย อาบไล้ไปทั่วราวกับว่าทุกคนถูกห่อหุ้มโอบอุ้มไว้ด้วยกลุ่มหมอกสีรุ้งทอง เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... และคำว่า โอม ดังแทรกอยู่ทั่วทุกอณูของละอองหยดน้ำรอบตัว...*

เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์วันมหาปวารณา ๒๕๒๕ องค์ ตามคำรับสั่งของพระองค์ทุกประการ ยังคงเหลืออยู่แต่ภาระการบำรุงรักษาต้นสัก ๒๕๒๕ ต้น ซึ่งคณะเราได้ปลูกไว้แล้วตั้งแต่วันเข้าพรรษานั้นให้เจริญงอกงาม ซึ่งก็คงจะเป็นงานที่หนักอยู่ไม่น้อยทีเดียว เพราะตัวอาจารย์พรเองก็ยังไม่ค่อยสบายดีนัก เนื่องจากเอ็นอักเสบที่หัวเข่า ทำให้เดินไม่ถนัด ทั้งนี้เป็นเพราะเดินปลูกต้นสักมากจนเกินไป โดยเฉพาะอาจารย์พรคนเดียวปลูกถึง ๑๒๐๐ - ๑๓๐๐ ต้น ภายใน ๒ วัน ทั้งนี้เนื่องจาก

พระองค์รับสั่งให้ปลูกให้เสร็จภายในวันเข้าพรรษา ซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ และคณะเราเพิ่งได้เหง้าสักมากระทันหัน จะปลูกชักช้าหรือจะรอชักชวนสมาชิกมาช่วยปลูก ก็อาจจะทำให้เหง้าสักแห้งไปก่อน ดังนั้นจึงได้ระดมเร่งช่วยกันปลูก

เนื่องจากพานรองรับตะกรุด ๒๕๒๕ อัน พระองค์ได้รับสั่งให้วางไว้ในใจกลางอุโมงค์ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตั้งแต่เริ่มกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์ วันมหาปวารณา จนถึงเสร็จสิ้นพิธีในวันเทโวนี้ เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิดู จึงเห็นตะกรุดแต่ละอันมีพลังเป็นแสงรุ้งจุดกลางเป็นสีแสดแดง

ขณะนี้ก็ได้มีบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศลเป็นเจ้าของผ้าป่าต้นสักมาขอรับตะกรุดสักศักดิ์สิทธิ์วันมหาปวารณาไปบ้างแล้ว และบางคนก็ได้มาบอกรับเป็นเจ้าของผ้าป่าต้นสักในกลุ่มพลังแฝงนี้ด้วย สำหรับบุคคลผู้อยู่ต่างจังหวัด หรือบุคคลผู้ที่ไม่สะดวกที่จะมารับด้วยตนเอง ทางคณะเราก็กำลังเริ่มทยอยส่งตะกรุดสักศักดิ์สิทธิ์ไปให้ เพื่อจะได้เป็นสื่อพลังให้ได้พบแต่สิ่งที่ดีงาม และสิ่งที่เป็นสิริมงคลตลอดไป

* เป็นเวลาเกือบ ๖ เดือนนับจากวันทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์ วันมหาปวารณาอันกรุงรัตนโกสินทร์ดำรงมาครบ ๒๐๐ ปี ที่ข้าพเจ้าไม่ได้บันทึกเล่าถึงการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และศูนย์พัฒนาศาสนา

บัดนี้ **พระพุทธนิรันตราย รุ่นสมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ก็ได้นำขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแล้ว ๓ ซุ้ม ๆ ละ ๑ องค์ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๒๖ เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ อันเป็นวันคล้ายวันมาฆบูชา ซึ่งอันที่จริงในวันนั้นควรจะเป็นวันมาฆบูชา เพราะเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ แต่เนื่องจากในปี ๒๕๒๖ นี้เป็นปีที่มีเดือน ๘ สองหน ดังนั้นวันมาฆบูชาจึงได้เลื่อนไปเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ และในวันมาฆบูชาเดือน ๔ นี้ ก็เป็นวันนำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐาน ณ ฐานที่ตั้งในศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ได้มีรูปปั้นของบุคคลในประวัติศาสตร์ที่เวลาล่วงเลยมาแล้วถึง ๘๐๐ ปี ปั้นได้เหมือนตัวจริงแล้วหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์สูงใหญ่ ๒ เท่าคนจริงขึ้น

ดังนั้นในช่วงระยะเวลา ๖ เดือน งานตามลำดับที่คณะเราได้จัดขึ้นตามรับสั่งของพระองค์คือการนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ๓ องค์ สำหรับทางด้านทิศตะวันออกซึ่งจะต้องนำขึ้นประดิษฐานอีก ๑ องค์ ให้ครบตามจำนวนทั้ง ๔ ซุ้มขององค์พระเจดีย์นั้น จะต้องนำขึ้นประดิษฐานพร้อมกับการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งจะต้องนำขึ้นบรรจุในองค์พระเจดีย์ส่วนกลางอันเป็นแบบอย่างสมัยสุโขทัย อันอยู่ด้านหลังซุ้มพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ ทิศ และงานนำพระรูปปั้นหล่อเหมือนองค์จริงของพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงให้ผืนแผ่นดินไทยครั้งแรกขึ้นประดิษฐาน

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑ - ๔ มกราคม-เมษายน ๒๕๒๖

เริ่มสร้างกุฏิตึกใหม่ - ตึกรัตนโกสินทร์

พร้อม ๆ กับงานตามคำสั่งของพระองค์นี้ คณะเราก็ได้รักษาป่าโดยทำแนวกันไฟ และเริ่มก่อสร้างกุฏิพระขึ้นอีกหนึ่งหลัง ซึ่งกุฏิหลังนี้ได้รับเงินบริจาคมาจาก คุณอุระมิลา สัตยมานะ, คุณอารี-คุณผ่องศรี สัตยมานะ, คุณสุมน-คุณอาภรณ์ อุทิศแด่คุณเกษม สัตยมานะ เป็นจำนวนเงิน ๖๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นเวลาเกือบ ๓ ปีมาแล้ว อาจารย์พรก็หาช่างที่จะมาทำการก่อสร้างไม่ได้ ประกอบกับอาจารย์พรเองมีงานอื่นหลายด้าน จึงไม่มีเวลาในอันที่จะมาดูและควบคุมการก่อสร้างได้ เพราะการก่อสร้างภายในศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เพราะอยู่ในที่ห่างไกลจากในเมือง

อันที่จริงข้าพเจ้าเองก็ไม่ต้องการจะเล่ารายละเอียดถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมานัก เพราะถึงอย่างไรงานขั้นตอนต่าง ๆ ก็ได้ผ่านมาแล้ว เพราะจะเป็นการเหลือเชื่อ และเมื่อเห็นว่ายากลำบากนักจะทำไปทำไม และถูกมองดูเป็นเรื่องไร้สาระ เพ้อเจ้อ สำหรับคนประเภทหนึ่ง แต่ก็มีอีกเหมือนกันสำหรับบุคคลผู้มองดู และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และเห็นใจ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงคิดว่าจะต้องบันทึกไว้ อย่างน้อยเมื่อเวลาผ่านล่วงเลยไปจะได้เป็นสิ่งเตือนและรำลึกถึงลำดับความเป็นมาของการทำงาน และเพื่อสำหรับคนที่เข้าใจจะได้มีจิตอนุโมทนา และทราบถึงการทำงานว่ามีอะไรบังเกิดขึ้นบ้าง

รับสั่งให้สร้างแท่นที่ตั้ง
และให้นำพระรูปปั้นพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐาน

เมื่องานทอดผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์วันมหาปวารณาสิ้นสุดลง พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงเริ่มการก่อสร้างฐานที่ตั้ง เพื่อนำพ่อขุนผาเมืองมาประทับยืนบนผืนแผ่นดินให้ได้ในวันมาฆบูชาปี ๒๕๒๖ และพร้อมกันนั้นจงพยายามหาเจ้าขององค์ผ้าป่าต้นสักศักดิ์สิทธิ์ให้ได้ครบตามจำนวน แล้วจงกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังแผ่นนี้ในวันมาฆบูชาเช่นเดียวกัน”** ข้าพเจ้าได้บอกเล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งเป็นที่หนักใจของอาจารย์พรมาก เพราะอันที่จริงอาจารย์พร ก็ไม่ได้นิ่งนอนใจเลยในอันที่จะเริ่มก่อสร้างฐานที่ตั้งของพ่อขุนผาเมือง นับจากวันที่วางศิลาฤกษ์ไว้แล้วนั้น แต่เนื่องจากหาช่างไม่ได้เลย ประกอบกับอาจารย์พรช่วงนี้ก็สุขภาพไม่ค่อยจะดี ไม่สบายบ่อย ต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์อยู่ตลอดเวลา คุณสุธี นิงสานนท์ เมื่อได้ทราบข่าวถึงปัญหานี้จึงรับอาสาไปติดต่อกับคุณสุวิชย์ เพื่อให้ส่งช่างลูกน้องมาเริ่มลงมือจะก่อสร้างฐานที่ตั้ง ซึ่งในระยะแรก ๆ นี้อาจารย์พรบอกว่า เอาเพียงแค่เพื่อให้นำพระรูปปั้นหล่อมาตั้งได้ก็เพียงพอสำหรับส่วนอื่น ๆ นั้นค่อยทำค่อยไป ซึ่งคุณสุวิชย์ก็ได้ส่งช่างลูกน้องมาช่วยเริ่มขุดหลุมเทเสาไว้นิดหน่อย เขาก็บอกว่าอีกประมาณ ๑๕ วัน จะมาแกะแบบจึงจะทำต่อไปได้

รอช่างมาแกะแบบ ๑๕ วัน ๒๑ วัน จนเวลาล่วงเลยมาเดือนเศษสำหรับฐานที่ตั้งพระรูปปั้นทุกอย่างก็ยังคงอยู่ในสภาพเดิม ในระยะช่วงที่รอช่างมาแกะแบบนี่เอง อาจารย์พรก็มีลูกศิษย์หลายคนติดตามมา

เรียนมาฝึกสมาธิที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และช่วยกันทำงานในด้านอื่น ๆ บ้าง ในบรรดาคนเหล่านี้ก็มี คุณ **โชคชัย ชื่นวัฒนา** เป็นวิศวกร **คุณดุสิทธิ์ โตสวัสดิ์** ซึ่งเป็นนักศึกษาและเพื่อน ๆ พอจะมาเป็นช่างปูนช่างไม้กันได้บ้าง ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าช่วยกราบทูลพระองค์ว่า จะวานลูกศิษย์เหล่านี้ทำงานฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมืองได้หรือไม่ เพราะถ้ารอช่างก็ไม่ทราบว่าจะอีกเมื่อไรจึงจะมา นี่เวลาก็ล่วงเลยมาเดือนเศษแล้ว พระองค์รับสั่งว่า **"จงให้ผู้มีจิตศรัทธาเหล่านี้ทำ เพราะเพียงแต่ทำเพื่อให้นำพระรูปปั้นหล่อให้มาตั้งให้ได้ทันวันมาฆบูชาเท่านั้น"** ดังนั้นอาจารย์พร จึงได้ให้ คุณโชคชัย ชื่นวัฒนา คุณดุสิทธิ์ โตสวัสดิ์ และเพื่อน ๆ เริ่มแกะแบบและลงมือทำฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมืองต่อ ช่างเป็นเรื่องบังเอิญที่ประจวบเหมาะราวกับมีผู้จัดสรรช่วงระยะเวลานี้เอง **พลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง** ซึ่งเพิ่งกลับจากการไปกราบนมัสการองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา ในงานวันเกิดขององค์ภควันฯ ได้มาหาอาจารย์พรเพื่อเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ประศันตินิลยัมปุตตปารตี ประเทศอินเดียให้ฟัง อาจารย์พรจึงได้กล่าวชักชวนท่านนายพล ฯ ให้มาเที่ยวที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนบ้าง ซึ่งท่านนายพลก็ได้ติดตามมาตามคำชักชวน และได้มาเห็นว่าอาจารย์พรกำลังให้ลูกศิษย์ช่วยกันก่อสร้างฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมืองอยู่ เกิดจิตเป็นกุศลศรัทธาในงานที่กระทำอยู่ จึงได้รับอาสาเข้าช่วยโดยได้นำทหารช่างลูกน้องหลายคนมาช่วย และอาจารย์สุริยัน-จันทร์เพ็ญ ศรีอุทัย ซึ่งได้นำลูกศิษย์มาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็มาช่วยกันเทปูน ตีแบบ จนฐานที่ตั้งรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองเป็นรูปเป็นร่างพอที่จะนำพระรูปปั้นหล่อมาประดิษฐานได้แล้ว

วันที่รับสั่งให้นำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นประดิษฐานที่ซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ในระหว่างที่มีการก่อสร้างฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมืองนี้ แม้บรรยากาศทั่วไปจะดูเสมือนหนึ่งปลอดโปร่งไม่มีอุปสรรคใด ๆ *แต่บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ไม่สดใสเท่าที่ควรจะเป็น เพราะหมอกควันยังคงแผ่ปกคลุมบังแสงสว่างจากดวงอาทิตย์อยู่ตลอดเวลา* ดังนั้นแม้การงานจะดำเนินไปได้ด้วยดี แต่ความขัดแย้งกันเอง ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันก็ยังมีอยู่เสมอแม้จะไม่รุนแรงนักก็ตาม

ในวันขึ้นปีใหม่ คือวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๖ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"จงนำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ อันเป็นวันซึ่งอยู่ในสัปดาห์เดียวกันกับวันกองทัพไทย แล้วให้รื้อนั่งร้านซึ่งดูเสมือนเข้าเฝือกองค์พระเจดีย์อิสรภาพไว้นั้นออก ให้มองเห็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพโดดเด่นเป็นศรีสง่า งดงาม ท่ามกลางโขดเขินเนินไศลในแนวไพร สำหรับเป็นสัญลักษณ์ว่าอิสรภาพของเราเริ่มขึ้นแล้วแม้ท่ามกลางแดนพนา ซึ่งเปรียบเสมือนความสงบจะบังเกิดขึ้นได้แม้ในยามวุ่นวาย"** ข้าพเจ้าฟังแล้วบังเกิดความงุนงงถึงคำรับสั่งของพระองค์ว่าหมายถึงสิ่งใด แต่ก็ได้แต่เพียงเก็บความงุนงงเข้าไว้ แล้วกระทำตามที่พระองค์รับสั่งให้ทันเวลา จึงได้โทรศัพท์ทางไกลจากกรุงเทพ ฯ ถึงคุณจุรี ลิ่มศิลา ที่พิษณุโลก บอกกล่าวถึงวันที่จะนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์ คุณจุรีตอบมาว่า "ถ้าอย่างนั้นผมจะต้องขึ้นแคมป์สนเพื่อเตรียมงานสัก ๒ วัน เพราะไม่ใช่

ว่าพอคุณศรีเพ็ญบอกปุ๊บจะยกพระขึ้นไปได้เลยเมื่อไรล่ะ ผมจะเขียนแบบให้อาจารย์พรสั่งให้ช่างไม้ทำไว้ เพราะการยกพระขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์ไม่ใช่ของง่ายเลย ผมจะไปแคมป์วันพุธที่ ๒๖ มกราคมนี้ ช่วยบอกกับทั้งให้อาจารย์พรเตรียมที่ผมเขียนแบบนี้ ไว้ให้พร้อมก็แล้วกัน"

วันเตรียมงานเพื่อจะนำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นประดิษฐานที่ซุ้มพระเจดีย์ ฯ

เช้าวันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๒๖ ข้าพเจ้าได้เดินทางจากกรุงเทพ ฯ มาถึงที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนกับคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ในตอนบ่าย สำหรับอาจารย์พรได้รออยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอยู่แล้ว ข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พรว่า ได้จัดเตรียมสิ่งที่คุณจุรีสั่งไว้นั้นแล้วหรือยัง อาจารย์พรตอบว่า **"ยังเลย หาเวลาไม่ได้ มัวแต่ต้องรักษาป่าที่ปลูกไว้นี้ และทำแนวกันไฟ เพราะรอบ ๆ บริเวณที่คณะเรารักษาป่าไว้นี้ชาวไร่เผาไร่ทุกวัน บางแห่งก็โดนถูกไฟลามไหม้ไปแล้ว ทางแนวป่าสนที่ปลูกตัดหญ้าไว้แล้ว พรุ่งนี้คงจะพอมีเวลาจุดไฟกันไฟที่จะลามมาจากทางอื่นไว้ก่อน ค่ำนี้คุณจุรีมาค่อยปรึกษากันถึงเรื่องที่คุณจุรีสั่งไว้ มีเวลา ๒ วันคงจะเตรียมอุปกรณ์สำหรับยกพระพุทธนิรันตรายขึ้นพระเจดีย์ได้ทัน"** ข้าพเจ้าไม่ได้ตอบว่ากระไร คิดในใจว่าคงจะไม่มีอะไร เพราะดูสิ่งแวดล้อมรอบข้างภายนอกก็ปลอดโปร่งดี *แม้จะมีเสียงอื้ออึงอลในโลกทิพย์คล้ายขู่คำรามมารอบทิศ แต่จับสรรพสำเนียงเป็นคำพูดที่ชัดเจนไม่ได้ ข้าพเจ้าได้แต่นึกภาวนาในใจว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยดี อย่าได้มีอุปสรรคใด ๆ สรรพสำเนียงที่ได้ยินเหล่านี้จะเป็นเสียงของใคร ของสิ่งใดก็ตาม ขอจงมีส่วนอนุโมทนาในงานที่คณะเรากำลังจะจัดขึ้นนี้ด้วยเถิด* คุณจุรีได้มาถึงตอนค่ำพร้อมกับช่างลูกน้อง ๒ คน

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๖ ทุกคนตื่นแต่เช้าตรู่ อาจารย์พรรู้สึกไม่ค่อยสบายเป็นไข้และปวดหัวเข่า หัวไหล่และแขนมาก จนต้องลงไปหาหมอที่อำเภอหล่มสัก เพราะเกรงว่าขืนรับประทานยาเอง อาจจะไม่ดีขึ้นไม่ทันทำงานสำคัญในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นข้าพเจ้าจึงลงไปที่หล่มสักกับอาจารย์พรด้วย บอกให้คุณผ่องผิวคอยช่วยคุณจุรีว่าจะต้องการอะไรบ้าง พร้อมทั้งได้ให้ตามช่างไม้มาให้เป็นลูกมืออีก ๓ คน

อาจารย์พรกับข้าพเจ้ากลับมาจากหล่มสักถึงที่แคมป์ราว ๔ โมงเช้าเศษ คุณผ่องผิวรายงานว่าเพราะความที่สิ่งที่คุณจุรีสั่งอาจารย์พรไว้นั้นไม่ได้ทำอะไรไว้เลย ดังนั้นคุณจุรีจึงต้องเปลี่ยนแผน ในอันที่จะทำอุปกรณ์ที่จะนำพระพุทธนิรันตราย ขึ้นองค์พระเจดีย์นั้นเสียใหม่ เมื่อพบหน้าคุณจุรี คุณจุรีหัวเราะเสียงดังลั่นพร้อมทั้งกล่าวว่า *"อาจารย์ไม่ได้เตรียมอะไรไว้ให้ผมเลย จึงต้องวางแผนใหม่ อาจารย์ไม่ว่าอะไรนะ เพราะถึงอย่างไรเราก็ต้องนำพระพุทธรูปขึ้นองค์พระเจดีย์ให้ได้ให้ทัน อุปกรณ์ผมก็เอาแถว ๆ นี้แหละ อาจารย์จะได้ไม่ยุ่งยาก"* อาจารย์พรตอบว่า *"ขออภัยคุณจุรีด้วย ผมเตรียมอะไรไม่ทันจริง ๆ มัวแต่ยุ่งอยู่กับงานเฉพาะหน้า ไม่เช่นนั้นต้นไม้ที่ปลูกไว้จะถูกไฟไหม้เสียหายหมด คุณจุรีทำตามสบายอันไหนที่จะใช้ได้ทำได้ ผมมอบให้คุณจุรีทั้งหมด"* ดังนั้นคุณจุรีจึงได้เลือกหาไม้ และขนเตรียมอุปกรณ์

ทั้งหมดไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ กว่าทุกอย่างจะพร้อมก็ถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน คุณจุรีบอกว่า “บ่ายนี้ผมจะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างให้เสร็จ เราจะต้องทดลองดูก่อนจนกว่าจะแน่ใจเมื่อถึงเวลาจริงที่จะยกพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์ จะได้ไม่มีปัญหา”

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คุณจุรีก็ไปเริ่มทำงานที่องค์พระเจดีย์เลยทีเดียว คุณผ่องผิวและข้าพเจ้าก็ได้ติดตามไปด้วยคอยให้ความสะดวก เผื่อคุณจุรีต้องการอะไรอีกจะได้ช่วยจัดหาให้ สำหรับอาจารย์พรได้บอกข้าพเจ้าว่า **“ประเดี๋ยวจะตามไปช่วยที่พระเจดีย์ ตอนนี้จะจุดทำแนวกันไฟที่จะลามมาจากที่อื่นก่อน”** เมื่อข้าพเจ้าได้ยินดังนั้น จึงกล่าวเตือนอาจารย์พรขึ้นว่า

“อาจารย์ต้องระวังให้ดีนะไฟอาจจะลามได้ เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้นั้นไม่ดีเลย พรุ่งนี้เป็นวันที่เราจะต้องทำงานสำคัญ อาจจะมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นกระทันหันได้”

อาจารย์พรตอบว่า “ไม่เป็นไรหรอก อาจารย์เตรียมอุปกรณ์ พร้อมทั้งรถน้ำ สายยาง และคนช่วยเหลือ อีกประการหนึ่งก็จะจุดเพียงนิดเดียวที่เด็กตัดหญ้าไว้เท่านั้น เสร็จแล้วจะรีบตามไปที่พระเจดีย์” แม้อาจารย์พรจะกล่าวรับรองเช่นนั้น แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังคงเกิดความหวั่นเกรง ไม่ต้องการให้อาจารย์พรจุดไฟเลย ทั้งอีกประการหนึ่ง ตัวอาจารย์พรเองก็ไม่ค่อยสบายเพิ่งไปหาหมอกลับมา เมื่อหมอฉีดยาและให้ยามารับประทานก็เพียงแต่เกิดความรู้สึกดีขึ้นเท่านั้น แต่อีกใจหนึ่งก็คิดว่า คงจะไม่เป็นไรเพราะจุดนิดเดียว และถ้าไม่จุดเสียเองในวันนี้ ถ้าคนอื่นมาลอบจุดในขณะที่คณะเรากำลังทำงานอยู่ละก็ยิ่งจะยุ่งกันใหญ่ จึงไม่คัดค้านอาจารย์พรอย่างแข็งขัน เพียงแต่เตือนให้ระวังให้ดี อย่าประมาทให้รู้สึกว่าพร้อมจริง ๆ จึงค่อยจุด และให้ฉีดน้ำให้รอบ ๆ บริเวณที่จะจุดไว้ก่อน ซึ่งอาจารย์พรก็รับปากอย่างดี ดังนั้นจึงได้แยกย้ายทำงานกันคนละส่วน

ขณะที่ข้าพเจ้าอยู่ที่เนินพระเจดีย์กับคุณจุรี คุณผ่องผิว ช่างไม้และลูกน้องคุณจุรีนั้น *ความรู้สึกอื้ออึงสับสน คล้ายกับตัวเองตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางป่าที่พายุกำลังพัดอู้อย่างรุนแรง* ข้าพเจ้าจึงเอ่ยชวนคุณผ่องผิวว่า ไปดูอาจารย์จุดไฟกันเถอะว่าเสร็จหรือยังจะได้รีบชวนมาที่พระเจดีย์ มีสิ่งที่จะต้องปรึกษาตั้งหลายอย่าง ยังไม่ทันที่คุณผ่องผิวจะเอ่ยตอบประการใด ก็เห็นรถวิ่งขึ้นเนินพระเจดีย์มามีอาจารย์พรนั่งมาด้วย ข้าพเจ้าจึงบอกคุณผ่องผิวอย่างดีใจว่า ดีเลยเราไม่ต้องไปแล้ว อาจารย์มาพอดี ความดีใจไม่ทันจะจางหายไป กลับกลายเป็นความตระหนกเข้ามาแทนที่ เมื่อเสียงแตรรถดังระรัวถี่ยิบ ข้าพเจ้ารีบวิ่งลงมาจากพระเจดีย์มาที่รถ อาจารย์พรตะโกนบอกมาว่า “ให้เรียกทุกคนบนพระเจดีย์ไปให้หมด ไปช่วยกันดับไฟเพราะไฟที่จุดเองนั้นไหม้ลามขึ้น ทั้งนี้เพราะรถบรรทุกน้ำที่เตรียมไว้พร้อมแล้วนั้นตกหลุม ไม่อาจจะเขยื้อนรถได้” ข้าพเจ้าจึงได้ตะโกนเรียกต่อ ทุกคนที่ทำงานอยู่บนพระเจดีย์รีบวิ่งมาขึ้นรถ ยกเว้นคุณจุรีคนเดียวเท่านั้น เพราะไม่อาจจะทิ้งเครื่องมืออุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ มาได้

ความรู้สึกของข้าพเจ้าอื้ออึงสับสนยิ่งขึ้น เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงคำราม เสียงตวาดกรรโชก ให้หยุดการทำงานทุกอย่าง เมื่อทุกคนต่างมาถึงบริเวณที่จุดไฟทำแนวกันไฟซึ่งไฟกำลังลามเลียเป็นแนวยาวอยู่นั้น ทุกคนช่วยกันเป็นจ้าละหวั่น ข้าพเจ้าได้ยืนเข้าสมาธิอธิษฐานจิต บอกกล่าวเทพเจ้ามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะผู้มีจิตเป็นกุศล ให้แผ่ความสงบเยือกเย็นเข้ามาเพื่อบรรเทาความเร่าร้อนนี้ด้วยเถิด... พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ... พระองค์ได้เสด็จมาอยู่ก่อนแล้ว สีพระพักตร์เครียดเคร่งขรึม รับสั่งว่า **"จงแผ่เมตตาธรรม...เหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้น ถ้าพรุ่งนี้มิใช่วันกระทำพิธี"**

แม้ว่าไฟจะไหม้ลามเลียไปเป็นทะเลเพลิง เป็นแนวยาวเหยียดเกินกว่าที่คณะเราจะยับยั้งได้แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นไปในทางทิศตรงกันข้ามกับบริเวณป่าที่คณะเราปลูกต้นไม้ไว้ ดังนั้นสำหรับบริเวณที่คณะเราปลูกต้นไม้ไว้ จึงได้เพียงแค่ลามเลียลวกต้นไม้เสียหายไปประมาณ ๒๐๐ กว่าต้น คณะเราทุกคนระดมกันดับไฟ รวมทั้งพระคุณเจ้าที่ประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ท่านก็ได้สละมาช่วยดับไฟกันแนวที่ไฟจะลามมาถึงป่าที่เรากำลังรักษาต้นไม้ไว้ ทุกคนเหน็ดเหนื่อยจนแทบขาดใจ เพราะสถานที่เป็นเนินเขาต้องวิ่งขึ้นวิ่งลง ถือกระสอบชุบน้ำฟาดไฟมิให้ลามเลีย บางคนก็ใช้กิ่งไม้ ไฟโหมเป็นทะเลเพลิงยาวเหยียด สำหรับอาจารย์พรได้บัญชาการนำรถอีกคันหนึ่งมาดึงรถบรรทุกน้ำขึ้นจากหลุม เมื่อรถน้ำขึ้นจากหลุมได้ การสะกัดไฟด้วยแรงคนจึงบรรเทาลง กว่าจะสะกัดไว้ได้สำเร็จก็ตกเกือบหกโมงเย็น เป็นระยะเวลาที่คณะเราต้องต่อสู้กับไฟอยู่ ๓ ชั่วโมงเศษ ทุกคนเหน็ดเหนื่อย เป็นอันว่าในวันพรุ่งนี้จะเป็นวันสำคัญที่จะนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์นั้น งานที่จะเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อนนั้น ยังไม่ได้ลงมือทำอะไรเลย มัวแต่มาช่วยกันดับไฟ ซึ่งเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดฝัน ทั้ง ๆ ที่เตรียมการป้องกันทุกอย่างพร้อมแล้วเช่นนี้ คุณจุรีบอกว่า ในขณะที่ไฟไหม้โหมเป็นทะเลเพลิง ผมได้แต่ยืนตั้งจิตอธิษฐานส่งกำลังใจไปช่วย ผมต้องเฝ้าพระเจดีย์อยู่คนเดียว จะทิ้งไปก็ไม่ได้ เพราะอุปกรณ์ต่าง ๆ เต็มไปหมด ไหนจะเครื่องอ๊อก สายไฟฟ้า ฯลฯ แล้วก็หันมาถามข้าพเจ้าว่า *"พรุ่งนี้ฤกษ์นำพระขึ้นประดิษฐานตอนเวลาเท่าไร"* ข้าพเจ้าตอบว่า **"ตอนสิบเอ็ดโมงครึ่งจะเคลื่อนองค์พระพุทธนิรันตรายจากหอประชุม แล้วเวลาเที่ยงตรง จึงจะถึงเวลาฤกษ์นำขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ"** คุณจุรีพยักหน้าพร้อมกับรำพึงว่า **"มีเวลาทำงานตอนเช้า... เกือบครึ่งวัน ... ทัน... ต้องระดมช่วยกันแต่เช้าหน่อย"**

ค่ำคืนนี้พฤหัสบดีที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๖ อาจารย์พรเหน็ดเหนื่อยมาก ผสมกับไม่สบายอยู่ด้วย ดังนั้นจึงอ่อนเพลียมาก ปวดเข่า ปวดหัวไหล่และแขนมาก จึงขอนอนพัก ปล่อยให้คุณจุรีและคณะที่จะมาร่วมกระทำพิธียกพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ เช่นคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล คุณทวี ลีลาเวชชบุตร และคนอื่น ๆ อีกหลายคน พูดคุยปรึกษากันไปก่อน คุณจุรีเป็นคนคุยสนุก ผสมกับคุณสมศักดิ์ คุณทวีเข้าจึงทำให้บรรยากาศคลายความตึงเครียด แม้จะเหน็ดเหนื่อย แต่ทุกคนก็สบายใจ และอีกประการหนึ่ง คุณจุรีก็ทำให้ทุกคนสบายใจได้ด้วยการรับรองว่า ทำงานทันเวลาพิธีแน่นอน

วันทำพิธีนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์ฯ พระอาทิตย์ทรงกลดตลอดเวลา

เช้าตรู่วันศุกร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๒๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ อันเป็นวันคล้ายวันมาฆบูชา มีผู้จะมาร่วมในพิธีเดินทางมาถึงอีกหลายคน คุณจุรี คุณสมศักดิ์ คุณทวีและคนอื่น ๆ อีกหลายคน ไปช่วยกันเตรียมงานที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เช้าราว ๙ โมงเศษอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็มาที่พระเจดีย์ เผื่อว่าจะช่วยอะไรคุณจุรีได้บ้าง ก็พอดีได้ทดลองชักรอก พร้อมกันนั้นก็ได้เตรียมสถานที่สำหรับตั้งพระพุทธนิรันตรายก่อนยกนำขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์ จากนั้นก็ได้ทำการเคลื่อนองค์พระพุทธนิรันตรายทั้ง ๓ องค์ จากหอประชุมมาสู่เนินพระเจดีย์ ฯ ได้นิมนต์พระคุณเจ้าทั้งหมดที่ประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาขณะนั้นมาร่วมพิธีด้วย ทั้งหมดมีพระภิกษุ ๘ รูป นำโดยพระอาจารย์ดอกเตอร์มหาวันดี และมีสามเณรองค์เล็ก ๆ ด้วยอีก ๑ รูป จึงกลายเป็นพระภิกษุ ๘ รูป สามเณร ๑ รูป รวมทั้งหมด ๙ รูป

เที่ยงตรงของวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓ ก็เป็นเวลาฤกษ์เคลื่อนองค์พระพุทธนิรันตราย ซึ่งตั้งบนเสลี่ยง มีอาจารย์พรนั่งประคองอยู่ข้าง ๆ ชักรอกเลื่อนขึ้นสู่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทางด้านทิศเหนือก่อน โดยทุกคนที่มาร่วมพิธีช่วยกันดึงเชือกชักรอกเสลี่ยงเลื่อนขึ้น พระคุณเจ้าสวดชยันโต ทุกคนที่จับเชือกชักรอกกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ สำหรับคุณจุรีได้บัญชางานอยู่บนซุ้มพระเจดีย์ เมื่อพระพุทธนิรันตรายขึ้นไปถึงก็จะบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถานและดินจาก ๗๒ จังหวัด รวมทั้งผงดอกไม้ที่เก็บมาได้จากในที่ทุก ๆ แห่ง และหินสีต่าง ๆ จากถ้ำอชันตา ซึ่งเป็นถ้ำมหัศจรรย์ทางพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย แล้วจึงจะผนึกพระพุทธนิรันตรายนั้นกับฐานชุกชี พระพุทธนิรันตรายแต่ละองค์ที่นำขึ้นประดิษฐานจะใช้เวลาราว ๒๐ นาทีเศษ ขณะที่กำลังบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์และประดิษฐานพระพุทธนิรันตรายนั้น ดวงอาทิตย์เหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทรงกลดสวยงามมาก เพราะเวลาขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงตรง ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปได้โดยเรียบร้อย ผู้คนที่มาร่วมในพิธีนับจำนวนได้ทั้งหมด ๘๐ คนพอดี *ความรู้สึกของข้าพเจ้าปลอดโปร่งสบาย ท่ามกลางเสียงสับสนอึงอลนั้น มีเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก้องแทรกซ้อนขึ้นมา รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะจากทั่วทุกหนแห่ง ต่างโปรยข้าวตอกดอกไม้ พร้อมทั้งเปล่งพลังแสงสีสลับเกี่ยวกระหวัดสวยงามสะท้อนย้อนรับกับพลังแสงสีทองจากองค์พระพุทธนิรันตราย ซึ่งเปล่งประกายเจิดจ้าอย่างเหลือเกิน พระองค์รับสั่งว่า* **“บัดนี้ แม้จะอยู่ท่ามกลางความเร่าร้อนสับสนวุ่นวาย แต่ก็จะปราศจากซึ่งอันตรายโดยประการทั้งปวง จงแผ่เมตตาธรรม และทำจิตให้บังเกิดแต่กุศลเสมอ สันติสุขจะบังเกิดขึ้นทั่วไป และอย่าลืมตามที่บอกไว้แล้วนั้นคือ จงนำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนเมืองมาตั้งประดิษฐานประทับยืนบนแผ่นดิน ให้ทันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ วันมาฆบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ เพื่อความมั่นคงเป็นผาเมือง”**

คณะเราได้กลับมารับประทานอาหารกลางวัน จากนั้นเวลา ๑๖ นาฬิกา ก็ได้นำพากันสวดมนต์ทำวัตรเย็น สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร มงคลสูตร โพชฌงคสูตร รวมทั้งบทพาหุงด้วย แล้วจึงได้พากันกระทำทักษิณาวัตรเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นอันว่าการนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จสิ้นลงแล้วทั้ง ๓ องค์ ยังคงเหลืออีก ๑ องค์ทางด้านทางทิศตะวันออก ซึ่งจะได้นำขึ้นประดิษฐานพร้อมกับการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งจะต้องเป็นภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ นี้แน่นอน

รื้อนั่งร้านพระเจดีย์ ฯ เป็นการถาวร

พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งบัดนี้ไม่มีนั่งร้านห่อหุ้มให้มองดูระเกะระกะ พร้อมทั้งมีพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐาน แม้จะยังไม่ครบทั้ง ๔ ซุ้ม แต่ก็สวยงามเหลือเกิน ยิ่งในวันที่มีทัศนวิสัยดีมาก ท้องฟ้าปราศจากเมฆหมอก จะมองเห็นองค์พระเจดีย์โดดเด่นแต่ไกล ทาบทับกับท้องฟ้าท่ามกลางไพรกว้าง ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงความสวยงามและความประทับใจว่าเป็นเช่นไร เพราะแต่ละคนที่ได้มาพบเห็นนั้นจะเกิดความรู้สึกไม่เหมือนกัน แต่สิ่งที่ยืนยันได้อย่างหนึ่งก็คือ จะไม่มีใครเกิดความรู้สึกเสียใจเลยที่ได้เสียสละปัจจัยบริจาค และแม้แรงงานที่ร่วมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงให้อิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทย และเปี่ยมพ้นไปด้วยน้ำพระทัยเสียสละห่วงใย พระผู้ทรงเป็นประทีปในดวงใจ...

เริ่มเตรียมงานต่าง ๆ เพื่อจะนำพระรูปพ่อขุนผาเมืองจากโรงหล่อมาตั้งบนแท่นฐานที่ตั้งที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

นับจากวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันคล้ายวันมาฆบูชาที่ได้กระทำพิธียกพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์อิสรภาพฯ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ วันมาฆบูชา ซึ่งจะต้องนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประทับยืนบนฐานที่ตั้ง คณะเรามีเวลาเตรียมงาน ๑ เดือน จะทันหรือ อีกประการหนึ่งอาจารย์พรก็ได้กำหนดวันที่จะนำพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์มาเรียนมาศึกษาภาคปฏิบัติเหมือนดังที่เคยทำมาทุก ๆ ปี ปีนี้มีพระนักศึกษาถึง ๙๓ รูป และกำหนดวันที่จะนำขึ้นมาก็คือวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นระยะเวลากระชั้นชิดกับวันมาฆบูชาซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ งานที่จะต้องเตรียมจึงมีหลายอย่าง อย่างไรก็ตามคณะเราทุกคนก็พยายามช่วยกัน โดยเฉพาะท่านนายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง ก็ได้นำทหารลูกน้องมาเร่งฐานที่ตั้งพระรูปปั้นพ่อขุนผาเมือง อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้เร่งช่างทางโรงหล่อพ่อขุนผาเมืองให้ช่วยเร่งเชื่อมต่อตัวองค์พระรูปปั้นและรมดำตกแต่งให้ทัน ซึ่งอันที่จริงคณะเราได้หล่อพระรูปปั้นพ่อขุนผาเมืองไว้แล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เพียง

แต่ยังไม่ได้เชื่อมต่อองค์ให้สมบูรณ์เท่านั้น เพราะตอนที่หล่อนั้นต้องหล่อเป็น ๒ ท่อน คือท่อนบนกับท่อนล่าง เวลาล่วงเลยมาเกือบห้าปี ก็ยังไม่มีโอกาสได้นำขึ้นมาประดิษฐาน บัดนี้พอไปบอกทางโรงหล่อจึงต้องเร่งต่อเชื่อมและตกแต่งให้สมบูรณ์ พร้อมกันนี้ก็ได้เร่งอาจารย์สมโภชน์ อุปอินทร์ ผู้ทำการปั้นพ่อขุนผาเมืองให้เร่งปั้นอาวุธประจำตัวพ่อขุน ฯ คือทวนกับบ่วงบาศนี้ด้วย

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งวิธีการที่จะนำพ่อขุนผาเมือง จากกรุงเทพ ฯ มาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

หลังจากได้เร่งช่างทางโรงหล่อแล้ว อาจารย์พรกับข้าพเจ้าก็ต้องมากราบเรียนให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และขอเชิญท่านมาร่วมในพิธียกพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนฐานที่ตั้งด้วย ปัญหาต่อมาก็คือว่าคณะเราจะนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองจากกรุงเทพฯ มาถึงฐานที่ตั้ง ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มาโดยวิธีใด อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า คณะเราควรจะปฏิบัติอย่างไร พระองค์รับสั่งว่า **“ผู้ที่จะนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นมาจะต้องเป็นทหาร และรถที่จะบรรทุกก็จะต้องเป็นรถทหารเท่านั้น จะใช้รถสิบล้อธรรมดาไม่ได้”**

อาจารย์พรเองก็มีลูกศิษย์ที่เป็นนายทหารอยู่หลายคน ซึ่งพอที่จะเอ่ยขอความช่วยเหลือร่วมมือได้ จึงได้กราบบังคมทูลปรึกษากับพระองค์อีกครั้งหนึ่ง พระองค์รับสั่งเจาะจงมาว่า **“จงขอร้องพลตรีอัมพรสมบูรณ์ยิ่งให้เป็นผู้นำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นมาจนถึงฐานที่ตั้งรองรับเพื่อประทับยืน”** ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ปรึกษาและขอร้องท่านนายพลตรีอัมพรให้ช่วยเหลือ ซึ่งท่านนายพลก็เต็มใจและดีใจเป็นอย่างยิ่ง หลังจากนั้นอาจารย์พร และข้าพเจ้าก็ต้องมาขอความช่วยเหลือจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ **นายจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ และคุณนายเอื้อมพร** อีกครั้งหนึ่งถึงปัญหาเรื่องรถยกเพื่อจะยกพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนฐานที่ตั้ง เพราะถ้าไม่มีรถยกแล้วจะเกิดปัญหายุ่งยากมาก เพราะพระรูปปั้นหล่อสูงใหญ่ ๒ เท่าของคนจริง มีน้ำหนักถึง ๑ ตันเศษ ซึ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดก็ให้ความช่วยเหลือและเต็มใจอย่างยิ่ง ดังนั้นทุกอย่างจึงเป็นที่เบาใจ ในช่วงระยะนี้ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็วิ่งรอกไปมาระหว่างกรุงเทพฯ - แคมป์สน จนไม่เป็นสำ

จนถึงกำหนดวันมาฆบูชา ๑๕ ค่ำเดือน ๔ ตรงกับวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นที่บังเอิญโดยมิได้นัดหมายหรือคาดคิดมาก่อน วันมาฆบูชา ปีนี้ตรงกับวันที่ ๒๖ ปีพุทธศักราช ๒๖ เป็นปีที่พระรูปปั้นหล่อเหมือนตัวจริงของพ่อขุนผาเมืองจะได้ประทับยืนบนผืนแผ่นดินไทย ซึ่งพระองค์ประทานมาเมื่อ ๘๐๐ ปีเศษที่ผ่านมา

ก่อนถึงวันกำหนดพิธี ๑ วัน คือวันศุกร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ท่านนายพลตรีอัมพร กับข้าพเจ้าได้นัดกันเพื่อนำรถยี.เอ็ม.ซี. ไปรองรับพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองที่โรงหล่อ สำหรับอาจารย์พรได้เตรียมงานรออยู่ ณ ฐานที่ตั้งศูนย์พัฒนาศาสนา ดังนั้น คณะเราจึงมีท่านนายพลตรีอัมพร - คุณนายสินีนาฏ คุณผ่องผิว จ่าละมัย จ่าชั้น พลฯ...คุณเบิ้มบุตรชายของท่านนายพล คุณป้าญาติของคุณนายและข้าพเจ้ารวม ๙ คน ลูกชายเล็ก ๆ ของจ่าชั้น ๒ คน รวมทั้งหมด ๑๑ คน ไปที่โรงหล่อของคุณวิชิตที่ถนนจรัลสนิทวงศ์ ซอย ๒๒ (ราษฎร์ศรัทธา) ฝั่งธนบุรี คณะเราไปถึงเวลา ๑๔.๐๕ น. พอรถยี.เอ็ม.ซี. ไปถึงโรงหล่อ คุณวิชิต - คุณป้าทองมี เจ้าของโรงหล่อก็ได้สั่งให้คนงานระดมงานเตรียมเคลื่อนย้ายรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นรถยี.เอ็ม.ซี ทันที ขณะนั้นพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“เวลา ๖ โมงเย็นยามสนธยาเป็นยามที่ดีที่สุดสำหรับความเป็นไป...เมื่อถึงเวลาเช่นนั้นอย่าลืมกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ บอกกล่าวพระภูมิเจ้าที่และมวลเหล่าเทพเทวาก่อนที่จะทำการเคลื่อนย้ายใด ๆ”** ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีว่าที่พระองค์รับสั่งนั้นหมายความถึงสิ่งใดบ้าง และเมื่อคณะเรานำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองขึ้นรถได้เรียบร้อยแล้ว คณะเราควรจะทำอย่างไรต่อไป และข้าพเจ้าควรจะนัดพบกับท่านนายพลฯ ที่ใดจึงจะเหมาะสม เพราะพรุ่งนี้จึงจะเป็นวันเคลื่อนขบวน เหมือนรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนฯ ไปศูนย์พัฒนาศาสนา

เหตุบังเอิญหรือปาฏิหาริย์ ที่การยกพ่อขุนผาเมืองขึ้นรถเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้

พ่อฤาษีให้คำอธิบายว่า การเคลื่อนยกรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง ซึ่งหนักถึง ๑ ตันเศษ สูงเกือบ ๔ เมตร เป็นทองสัมฤทธิ์ทั้งองค์ขึ้นรถ ไม่ใช่ยกได้ง่าย ๆ เลย ให้คอยดูช่างโรงหล่อเตรียมการ ถ้าเป็นไปได้ควรจะเคลื่อนที่ตอนหกโมงเย็น ข้าพเจ้าฟังแล้วก็เกิดความรู้สึกว่า ถ้าจะบอกช่างที่กำลังสาละวนยุ่งอยู่กับการเตรียมทั้งเชือกทั้งรอกทั้งไม้ผูกให้ทราบเวลาเคลื่อน ก็เกรงว่าเขาจะเกิดความกังวล ก็ได้แต่คอยดูอยู่อย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งนึกภาวนาในใจขออย่าได้มีอุปสรรคอะไรเลย เพราะช่างก็ช่วยกันมิได้หยุดมือเลย ตั้งสิบกว่าคน ข้าพเจ้าพยายามไม่ดูนาฬิกาเลย คิดว่าเวลาใดก็เวลานั้นนั่นแหละ

พอรถ ยี.เอ็ม.ซี ถอยหลังมา ช่างนำรอกขึ้นไปตั้งบนรถ ผูกพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว เขาก็ตะโกนบอกกันว่า **“ชักรอกได้”** เป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย พอช่างเริ่มชักรอกเคลื่อนย้ายพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง เสียงวิทยุทรานซิสเตอร์ของคนงานในโรงหล่อก็มีเสียงเพลงชาติไทยพอดี ข้าพเจ้ายกนาฬิกาขึ้นดู ๑๘.๐๐ น. พอดีกว่าจะชักรอกขึ้นเสร็จและมัดยึดให้เรียบร้อยก็ ๑๘.๓๙ น. พอดีเช่นกัน ขณะที่พวกช่างกำลังช่วยกันชักรอกอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็ได้ยืนภาวนากล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง บอกกล่าวแก่พระภูมิเจ้าที่และมวลเหล่าเทพเทวาทั้งมวล รวมทั้งได้บอกท่านนายพลตรีอัมพร คุณผ่องผิว คุณวรรณี อากาศฤกษ์ ให้ช่วยกันภาวนาด้วย

ขบวนรถที่นำพ่อขุนผาเมืองจากกรุงเทพฯ มาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา เต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันหลายอย่าง

จากนั้นรถรองรับพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง ก็นำคณะเราออกจากโรงหล่อฝั่งธนบุรี ซึ่งเป็นแผ่นดินพระเจ้ากรุงธนบุรี ข้ามสะพานผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาเข้ากรุงเทพฯ แผ่นดินพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมุ่งสู่ลพบุรีแผ่นดินพระนารายณ์มหาราช เมืองทหารรั้วของชาติ ทั้งนี้ด้วยเหตุบังเอิญอีกเช่นกันที่ต้องไปผ่านลพบุรีเมืองทหารแผ่นดินพระนารายณ์มหาราช คือครั้งแรกนั้น ข้าพเจ้าได้นัดกับท่านนายพลตรีอัมพรว่าเมื่อพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองออกจากโรงหล่อแล้วก็ให้นำรถนี้ไปไว้ที่บ้านพักของท่านนายพลฯ ที่ลาดพร้าวก่อน ตอนเช้าก็นัดพบกันที่ดอนเมืองตอน ๐๗.๐๐ น. แต่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกระทันหันท่านนายพล ฯ จะต้องกลับบ้านที่ลพบุรีในวันนี้ ดังนั้นพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองจึงต้องไปลพบุรีก่อน โดยในวันรุ่งขึ้นคือวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ขบวนรถของข้าพเจ้าจะออกจากกรุงเทพ ฯ ตอน ๐๖.๐๐ น. เพื่อมาสบทบกับขบวนรถพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง ซึ่งนำโดย นายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง ที่ด่านม่วงค่อม ตำบลลำนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล ซึ่งท่านนายพลก็จะออกจากลพบุรีแต่เช้าตรู่เช่นกัน

เวลา ๐๖.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ขบวนรถของข้าพเจ้าซึ่งประกอบด้วยรถตู้ ๒ คัน มีพระภิกษุ ๒ รูป นั่งรถคันละรูป นอกนั้นเป็นฆราวาสผู้ติดตามซึ่งมีทั้งนายทหาร พลเรือน ชาย - หญิง - เด็ก รถยนต์เก๋งอีก ๑ คัน มาถึงด่านม่วงค่อมที่นัดหมายเวลา ๐๘.๓๐ น. ขบวนพระรูปปั้นหล่อขุนผาเมือง ซึ่งนำโดยท่านพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง ได้มาถึงที่นัดหมายก่อนและรออยู่แล้ว พ่อฤษีเตือนว่าให้ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ แล้วจงเคลื่อนขบวนพระรูปปั้นหล่อพระขุนผาเมืองทั้งหมดโดยพร้อมเพรียงกันเวลา ๐๙.๐๐ น. ดังนั้นทุกคนจึงได้กระวีกระวาดถวายอาหารพระสงฆ์ แล้วก็ช่วยตัวเองโดยรับประทานอาหารอย่างรีบเร่ง พอ ๐๙.๐๐ น. ขบวนพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองก็เคลื่อนที่ โดย ยี.เอ็ม.ซี. รองรับพระรูปปั้นหล่อนำไปก่อน มุ่งสู่ฐานที่ตั้ง ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ขบวนพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง โดยรถ ยี.เอ็ม.ซี. ซึ่งรองรับพระรูปแล่นนำหน้าขบวนถึงปากทางเข้าศูนย์พัฒนาศาสนาตอน ๑๓.๐๙ น. แล้วแล่นผ่านเส้นทางนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ผ่านเนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา กลุ่มกุฏิพระภิกษุสงฆ์ แคมป์ที่พักสำหรับฆราวาส ขึ้นสู่เนินฐานที่ตั้งรถตู้คันที่ข้าพเจ้านั่งมานั้นตามมาติด ๆ เมื่อรถจอดข้าพเจ้าลงจากรถ ก็มองเห็นรถตู้สีขาวคันหนึ่งแล่นขึ้นเนินตามมาติด ๆ ข้าพเจ้านึกสงสัยว่ารถของใครกันนะ เพราะมองดูแล้วไม่ใช่รถในขบวนซึ่งจะต้องตามรถของข้าพเจ้ามาอีก ๒ คัน พอรถคันนั้นจอดสนิท บุคคลที่ก้าวลงจากรถ คือท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ พร้อมทั้งคุณนายเอื้อมพรและคณะผู้ติดตามอีกหลายคน ข้าพเจ้าตื่นเต้นดีใจและแปลกใจมากที่รถตู้ของคณะท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้เข้ามาร่วมขบวนพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมือง โดยมิได้นัดหมายและโดยท่านผู้ว่า ฯ ก็ไม่ทราบว่ารถตู้ของท่านได้เข้ามาร่วมในขบวน

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ตั้งชื่อพระรูปนี้ว่า “พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง”

พอท่านผู้ว่าฯ และคุณนายเห็นข้าพเจ้า ก็ถามขึ้นทันทีว่า **“พ่อขุนฯ มาถึงหรือยัง?”** ข้าพเจ้าตอบว่า “มาแล้วค่ะ มาถึงเดี๋ยวนี้พอดี รถตู้ของท่านผู้ว่าฯ แล่นเข้าขบวนมาโดยมิได้นัดหมาย” ท่านผู้ว่าฯ ตอบว่า **“เทพอุ้มสม”** แล้วจึงต่างก็ทักทายและแนะนำตัวกัน ปรากฏว่าท่านผู้ว่าฯ กับท่านพลตรีอัมพรเป็นเพื่อนสนิทกัน เป็นนักเรียนเรียนหนังสือกันตั้งแต่ชั้นประถม เพิ่งจะมาแยกย้ายกันตอนเรียนจบมัธยมปีที่ ๘ นี่เอง ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้พาบุคคลสำคัญชาวจังหวัดเพชรบูรณ์-หล่มสัก มาหลายคน เพื่อร่วมพิธียกพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนฐานที่ตั้ง พระองค์รับสั่งว่า **“เมื่อนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานที่ตั้งรองรับ เพื่อให้ประทับยืนบนผืนแผ่นดินไทยแล้ว จงขานนามพระรูปนี้ว่า “พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง”** ข้าพเจ้าได้เล่าให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดฟัง ท่านผู้ว่า ฯ ตอบว่า **“ใช่ซินะ พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ไม่ใช่อนุสาวรีย์”**

เมื่อทักทายและสนทนากันพอสมควรแล้ว ปรากฏว่าคณะท่านผู้ว่าราชการจังหวัดรับประทานอาหารกลางวันมาแล้ว ส่วนคณะของท่านพลตรีอัมพร และข้าพเจ้า รวมทั้งอาจารย์พร และคณะที่เตรียมงานรองรับอยู่ยังไม่ได้รับประทานอาหารกลางวันกัน ดังนั้นอาจารย์พรจึงขอร้องให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะเที่ยวชมสิ่งต่าง ๆ ไปพลางก่อน แล้วคณะเราทั้งหมดก็รับประทานอาหารกลางวัน ยังพอมีเวลาเหลืออีกนิดหน่อย เพราะพระองค์ก็รับสั่งมาว่า จะต้องนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประทับบนฐานที่ตั้งแล้วในเวลา ๑๕.๐๐ น. กระทำพิธีบวงสรวง

ขณะที่กำลังรับประทานอาหารคณะเราก็ได้สนทนากันว่า แม้จำนวนคนที่นำพระรูปปั้นพ่อขุนผาเมืองมาร่วมกระทำพิธีนี้จะมีจำนวนน้อย แต่เมื่อพูดถึงศักดิ์ศรีและพระเกียรติแล้วมิได้ด้อยเลย รถทหารรองรับพระรูปปั้นหล่อ ในขบวนนำมามีทหารยศตั้งแต่ชั้นนายพล นายพัน นายร้อย จ่า ถึงพลทหาร ถึงแม้จะมีอย่างละคนก็ตามแล้วยังมีพระภิกษุอีก ๒ รูป สำหรับพลเรือนก็มีทั้งชายและหญิงอาชีพต่าง ๆ กัน และยังมีเด็กอีก พอมาถึงฐานที่ตั้ง ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้นำข้าราชการสำคัญในจังหวัดร่วมขบวนขึ้นเนินฐานที่ตั้งโดยมิได้นัดหมาย ทั้งหมดนี้เป็นแบบส่วนตัวทั้งสิ้น เมื่อมาถึงปากทางเข้า ชาวบ้านปากทางได้เตรียมขบวนแห่กลองยาวคอยรอรับอีกด้วย

ทำพิธีหลายอย่างในระหว่างนำพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนแท่น

เมื่อคณะเรารับประทานอาหารกลางวันเสร็จเรียบร้อย ทุกคนก็ต่างรีบกระวีกระวาดมารวมกันที่เนินฐานที่ตั้งพระรูปปั้นหล่อเหมือนขุนผาเมือง ครั้นทุกอย่างพร้อม คืออาจารย์พรได้นำสตางค์เหรียญทั้ง

เงินและทองซึ่งได้รับบริจาคจากทุกคนที่มาร่วมในพิธี เทลงบนฐานที่ตั้ง แล้วรถยกของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้ขอให้มาช่วยยกพระรูปปั้นหล่อฯ ซึ่งก็ได้เตรียมพร้อมรออยู่แล้วนั้น ก็ได้ยกเคลื่อนย้ายพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองขึ้นจากรถ ยี.เอ็ม.ซี สู่ฐานที่ตั้ง เวลาขณะนั้น ๑๔.๒๖ น. ผู้ว่าราชการจังหวัดนำพวงมาลัย ดอกรัก ดอกบานไม่รู้โรย คล้องพระศอ ท่านพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง คล้องพระหัตถ์ของพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง คณะเราร้องเพลงพ่อขุนผาเมือง คณะกลองยาวของชาวบ้านร้องเพลงมาร์ชเพชรบูรณ์ รำกลองยาวรอบ ๆ ฐานที่ตั้ง ดูสีหน้าทุกคนเปล่งปลั่ง บ่งบอกถึงความผาสุข สดชื่นเบิกบาน ครั้นได้เวลา ๑๕.๐๐ น. คณะที่ร่วมอยู่ในพิธีทั้งหมด โดยมีคณะท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คณะท่านพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง คณะมาจากกรุงเทพ ฯ และชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง คงจะราว ๓๐๐ คนเศษ ก็ได้มายืนหน้าฐานที่ตั้ง อาจารย์พรได้นำสวดมนต์แล้วข้าพเจ้าก็ได้นำร้องเพลงชาติ สดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น แด่ทหารหาญในสมรภูมิ ความฝันอันสูงสุด เพลงสรรเสริญพระบารมี ตลอดระยะเวลานับจากเริ่มนำขบวนพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองมา ข้าพเจ้าอยู่ในสภาวะกึ่งสำนึกจนพิธีทั้งหมดสิ้นสุดลงจึงได้ทราบว่า พระองค์ประทับทรงรับสั่งสั้น ๆ ใจความจากที่ถ่ายทอดออกมาจากเทปที่มีผู้อัดไว้ว่า:-

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพ่อขุนผาเมือง ภายหลังประดิษฐานพระรูปเสร็จเรียบร้อย

“เรา ! องค์ดำ” เราต้องใช้ชื่อว่าองค์ดำในวันนี้ เพราะว่าเรากำลังทำหน้าที่เพื่อป้องกันประเทศชาติ ขณะนี้นั้นบ้านเมืองเรากำลังตกอยู่ในระหว่างดาบสองคม เหมือนอยู่ในระหว่างเขาควาย แต่ในวันนี้ซึ่งเป็นวันมาฆบูชา เป็นวันที่องค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ เราจึงได้ยึดมั่นตั้งจิตอธิษฐานขอพลังความสงบสุขให้แผ่มาสู่แผ่นดินไทยของเรา วันนี้เป็นวันที่เราได้ตั้งพ่อขุนผาเมืองผู้ให้แผ่นดินไทยเป็นครั้งแรก ซึ่งเราควรต้องรักษาไว้ด้วยชีวิตจนสุดกำลัง...

กำแพงเมืองได้ตั้งขึ้นแล้ววันนี้... เราพึงพอใจ แต่ทุกคนจงอย่าประมาท อย่าท้อแท้ จงสงบ แผ่เมตตาธรรม... กำแพงเมืองได้ตั้งขึ้นแล้วบัดนี้ เป็นสัญลักษณ์ว่าบ้านเมืองเราจะอยู่รอดปลอดภัยตลอดไปชั่วกาลนาน...แผ่นดินไทย แผนที่ประเทศไทยจะต้องปรากฏอยู่ในแผนที่โลกชั่วกัลปาวสาน ทุกคนจงจำไว้ ! แต่จงใช้ความสงบด้วยความอดทน เหมือนเรากำลังตั้งกำแพงเมืองขึ้นในวันนี้... มาฆบูชา”

ครั้นแล้วขุนผาเมืองก็ได้ประทับทรงต่อรับสั่งว่า... “เฮาดีใจเบิกบานใจหลาย สุขใจหลาย บ่มิไผ่ (ผู้ใด) สิมาทำอันตรายได้ เพราะเราสิเป็นกำแพงเมือง”

เป็นอันว่าพิธีนำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนฐานที่ตั้ง ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาก็สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยทุกประการ ยังคงอยู่แต่จะนำอาวุธประจำพระองค์ คือทวนกับบ่วงบาศ

มาให้ครบตามแบบที่สมบูรณ์ ซึ่งคงจะเป็นในวันวิสาขบูชาปีนี้นั่นเอง และการต่อเติมตกแต่งฐานที่ตั้งให้เรียบร้อย เพราะขณะนี้นั้นฐานที่ตั้งทำได้เพียงแค่พอวางองค์พระรูปปั้นหล่อได้เท่านั้น

มีหลายคนได้บอกและขอร้องให้ข้าพเจ้าเล่าถึงเหตุการณ์ในโลกทิพย์ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ในขณะที่ได้กระทำพิธีเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงขอบันทึกเล่าตั้งแต่เริ่มนำพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นบนรถรองรับ ไว้ในที่นี้ด้วยดังนี้

เหตุการณ์ในโลกทิพย์นับตั้งแต่เริ่มนำพ่อขุนผาเมืองจากโรงหล่อ จนกระทั่งถึงประดิษฐานเสร็จ

ขณะที่ทั้งท่านนายพลตรีอัมพรและคณะ รวมทั้งข้าพเจ้า กำลังเฝ้าดูคนงานของโรงหล่อจัดเตรียมรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นบนรถ ยี.เอ็ม.ซี. และพระองค์เสด็จมารับสั่งแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามรายละเอียดจากพ่อฤๅษีอีกครั้งหนึ่งนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกกึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา ขณะใดที่ไม่ได้พูดกับใครหรือไม่มีใครสนใจไต่ถามสิ่งใดแล้ว จิตสำนึกมักจะเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างอยู่เสมอ *คล้ายกับตัวเองตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางกองทัพ ล้วนแต่ทหารและผู้คนชายหญิงมากมาย ทั้งสมัยโบราณและปัจจุบัน ทุกคนเตรียมการต่อสู้ป้องกันพร้อมสรรพ หน้าขบวนทัพนี้* พ่อขุนผาเมืองทรงภูษาสีม่วงเข้มประทับอยู่บนหลังอาชาคนองศึกสีนิล พระหัตถ์ขวาทรงถือทวนยาวภู่ทวนสีแดงปลิวไสว พระหัตถ์ซ้ายที่ทรงจับบังเหียนอาชานั้นทรงถือบ่วงบาศพร้อมที่จะออกศึก เยื้องไปทางด้านพระปฤษฎางค์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงภูษาสีน้ำเงินเข้ม ทรงอาชาสีทองแดงแต้มสีขาว เหยาะย่างราวกับสำรวจความเรียบร้อยและให้ความปลอดภัย เพราะขณะนี้นั้นพ่อขุนผาเมืองประทับอยู่บนแผ่นดินธนบุรี สำหรับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ทรงภูษาสีดำสนิทรัดกุม ทรงอาชาสีกะเลียวคืออาชาสีเขียวอมดำ แผงคอสีดำสนิท พระพักตร์เคร่งขรึมดูแลความเป็นไปทุกประการ

ขณะเมื่อรถรองรับพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองข้ามสะพานผ่านแม่น้ำเจ้าพระยานั้น *อีกฟากฝั่งหนึ่ง* สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงภูษาสีน้ำตาลไหม้ขลิบทอง ทรงอาชาสีหมอก กับมวลเหล่าทหารหาญอีกมากมายร่วมขบวน

จนสว่างรุ่งเช้าของวันเสาร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ขณะเมื่อขบวนของคณะข้าพเจ้าซึ่งนัดพบกับขบวนคณะท่านนายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง ที่ด่านม่วงค่อมและได้พบกันในเวลา *๐๘.๓๐ น. พอ ๐๙.๐๐ น. ที่ขบวนรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองเริ่มเคลื่อนนั้น* สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงภูษาสีลูกหว้า ทรงอาชาสีนวลกับมวลเหล่าทหารอีกมากมายได้ร่วมขบวนมาด้วย *เสียงผู้คนเสียงม้าศึกก้องสะท้านสะเทือนจนขบวนรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองถึงเนินฐานที่ตั้ง ณ ที่นี้เอง* พ่อขุนบางกลางท่าวในภูษาทรงสีเม็ดมะปราง ทรงอาชาสีขาว พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงภูษาสีเงินยวง ทรงอาชาสีนิลแต่นหน้าสีขาว และสี่เท้าสีขาว *กับทั้งมวลเหล่าทหารและผู้คนชายหญิงอีกมากมาย ราวกับตั้งทัพรออยู่พร้อมที่จะเข้าตีเมืองพร้อมกัน*

ขณะเมื่อพระรูปปั้นหล่อพ่อขุนผาเมืองขึ้นประทับยืนบนฐานที่ตั้งได้สำเร็จ เสียงโห่ร้องก้องกัมปนาท แสดงถึงชัยชนะราวกับสมัยในอดีตเมื่อ ๘๐๐ ปีที่ผ่านมา ขณะเมื่อกองทัพพ่อขุนผาเมืองกับพ่อขุนบางกลางท่าวเข้าตีสุโขทัยได้รับชัยชนะ ปลดแอกคนไทยจากขอมทารุณ พร้อมกันนั้นเสียงเพลงชาติไทย ก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นผสมผสานกับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...

เมื่อทุกอย่างเสร็จสิ้นลงแล้ว คณะท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์และคณะท่านนายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง ก็เดินทางกลับ ยังคงเหลืออยู่แต่คณะเราจากกรุงเทพ ฯ และชาวบ้านแถบนั้น ในตอนเย็นจึงได้มาสวดมนต์กันที่พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์เนื่องในวันมาฆบูชา

เสร็จจากงานพ่อขุนก็เตรียมรับพระนักศึกษา จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นับจากวันมาฆบูชาแล้วคณะเราก็เริ่มตระเตรียมงาน สถานที่รับพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีที่ ๓ จำนวน ๙๓ รูป ซึ่งจะมาศึกษาธรรมประยุกต์กับอาจารย์พร ในวันที่ ๙-๑๖ มีนาคม ๒๕๒๖ ในการนี้ได้รับความเอื้อเฟื้อให้ขอยืมเต็นท์จากโรงเรียนเทคนิคพิษณุโลก ซึ่งคุณสุภาณี หงษ์เงิน เป็นผู้จัดการในการขอยืม และในการถวายภัตตาหารพระภิกษุนักศึกษา ก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์กับคณะอีก กับทั้งท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ และชาวหมู่บ้านใกล้เคียงแถบนั้นเป็นอย่างดี รถรับส่งพระนักศึกษาจำนวน ๙๓ รูป ก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจาก คุณชาญ เวสารัชชานนท์ อนุเคราะห์ให้รถบัสมา ๒ คัน ซึ่งก็ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือมาแทบทุกปี แม้กระนั้นค่าใช้จ่ายก็ตกไปอีกถึงสามหมื่นกว่าบาท อาจารย์พรได้ถวายการสอนพระนักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดังนี้

๐๕.๐๐ - ๐๗.๐๐ น.	ภาคปฏิบัติ	แล้วถวายภัตตาหาร
๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.	ภาคทฤษฎี	แล้วถวายภัตตาหาร
๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	ภาคทฤษฎี	แล้วถวายน้ำปานะ
๑๙.๓๐ - ๒๑.๓๐ น.	ถวายน้ำปานะ	แล้วทบทวนสิ่งที่เรียนมา

เสร็จจากงานพระนักศึกษา ก็เตรียมป้องกันไฟไหม้ป่า

พระนักศึกษาได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานครในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๖ หลังจากเมื่อพระนักศึกษาเดินทางกลับเรียบร้อยแล้ว ก็พอจะมีเวลาบ้าง อาจารย์พรจึงได้เร่งระดมให้คณะเราและคนงาน

ตัดหญ้าและจุดไฟทำแนวกันไฟอีก โดยเฉพาะทำแนวป้องกันไฟจากต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่งให้ทอดผ้าป่าต้นสนจำนวน ๑๒๕๐ ต้น บนเนินป่ามาฆบูชา ตั้งแต่มาฆบูชาปี ๒๕๒๒ แล้วนั้น บัดนี้ต้นสนบนเนินป่านี้มีความสูงถึง ๓ - ๔ เมตร กำลังเขียวชอุ่มงดงาม กลุ่มละ ๓ ต้น เป็นทิวแนวทั่วทั้งเนิน แต่เนินนี้นั้นหญ้าคาขึ้นสูงมาก เมื่อมองจากเนินหอประชุมหรือเนินพระเจดีย์และเนินอื่น ๆ จะมองเห็นแต่เพียงปลายสนโผล่พ้นยอดหญ้ามาเพียงครึ่งเมตรเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเนินนี้ไม่ได้ตัดหญ้าถึง ๒ ปีเต็ม ทั้งนี้เพราะคณะเราต้องการให้ต้นหญ้าเป็นพี่เลี้ยงต้นสน เพราะที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนนี้ลมแรงมาก ถ้าไม่มีหญ้าคอยช่วยพยุงก็จะทำให้ต้นสนเอนล้ม แต่มาในปีนี้หญ้าสูงมาก และเกรงว่าอาจจะถูกใครลอบมาทำให้เกิดไฟไหม้ได้ ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้สั่งตัดหญ้าและเริ่มจุดไฟกันไว้ก่อน

แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ต้นสนครั้งร้ายแรงที่สุด และแล้วในวันรุ่งขึ้นก็มีการประกาศการยุบสภา ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๖

แต่จะด้วยอุบัติเหตุหรือสิ่งใด ในวันเสาร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ ตอนบ่ายทั้ง ๆ ที่ได้เตรียมรถน้ำสายยางและผู้คนจนพร้อมแล้ว ไฟที่คณะเราได้จุดขึ้นมาเองนั้นได้ดีดพุ่งตัวขึ้นสูงด้วยแรงลมกรรโชก แล้วพัดลงไปหล่นลงกลางเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งไม่ได้ตัดหญ้ามาถึง ๒ ปี ราวกับมีใครมายิงธนูเพลิง ไฟลุกไหม้ขึ้นกลางเนินทันทีเกินกว่าจะยับยั้งไว้ได้ ลมแรงเหลือเกิน ควันตลบอบอวลมองแทบไม่เห็นทิศทาง อาจารย์พรตะโกนบอกว่า ด้านนี้ปล่อยไว้ก่อนให้เร่งระดมป้องกันอย่าให้ไฟข้ามถนนมาอีกฟากฝั่งหนึ่งได้ ทุกคนชุลมุนจ้าละหวั่น ในที่สุดก็สะกัดไฟไว้ได้ ต้นสนที่ปลูกโดนลูกไฟไหม้ไปถึง ๓๐๐ กว่าต้น ทุกคนเหนื่อยท้อแท้... คิดกันว่าจะเป็นลางบอกเหตุอันใดอีกหนอ... *สำหรับบรรยากาศในโลกทิพย์นั้นอึมครึมคล้ายฝนจะตก ครั้นแล้วท้องฟ้าอีกด้านหนึ่งราวกับเกิดพายุเสียงอึงคนึง พัดต้นไม้หักโค่นบ้านเรือนให้กระจัดกระจาย แล้วมิช้าก็เป็นปกติดังเดิมแต่ก็ยังไม่แจ่มใสเท่าที่ควร*

ในตอนเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๖ จึงได้ข่าวประกาศยุบสภา ฯ แล้วตั้งแต่วันวาน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มาคล้องจองกันโดยบังเอิญ

รับสั่งให้สร้างธรรมจักร - แผนที่ประเทศไทย และแผ่นจารึกไว้ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ ฯ เพื่อบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์

ในวันพุธที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นวันสงกรานต์ คณะเราได้กระทำพิธีสรงน้ำองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และสรงน้ำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองในเวลา ๑๘.๐๐ น. คือ ๖ โมงเย็นยามสนธยา พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า

"จงก่อธรรมจักรภายในอุโมงค์พระเจดีย์ที่ส่วนพื้นฐาน อันเป็นแบบอย่างสมัยอยุธยา แล้วบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดที่รวบรวมมาได้ในธรรมจักรนั้น ให้มีแผนที่ประเทศไทยและเครื่องหมายมหามกุฎที่ดุมธรรมจักร นอกจากนั้นให้บันทึกข้อความเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และสิ่งซึ่งบรรจุภายในองค์พระเจดีย์นี้ลงในแผ่นวัสดุคงทนนับเป็นพันปี อีกด้านหนึ่งของวัสดุนี้จงเขียนแผนที่ประเทศไทย บันทึกนามจังหวัดให้ครบถ้วน แล้วจัดกระทำพิธีในวันอาสาฬหบูชา สำหรับข้อความบันทึกนั้นจะบอกกล่าวต่อไป...อีกประการหนึ่ง การบรรจุพระบรมสารีริกธาตุภายในอุโมงค์ส่วนกลาง อันเป็นแบบอย่างสมัยสุโขทัย และการสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนพศูล บนส่วนยอดอันเป็นแบบอย่างสมัยรัตนโกสินทร์นั้น จะให้ทำเป็นขั้นตอนต่อไป"

รับสั่งถึงวิธีการบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ว่าควรจะทำอย่างไรบ้าง

*เมื่ออาจารย์พรและคณะเราได้รับทราบถึงงานขั้นต่อไปดังนี้แล้ว ทุกคนต่างดีใจที่จะได้บรรจุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ลงในองค์พระเจดีย์สักที เพื่อความมั่นคงและเรียบร้อยของความเป็นไปรอบข้าง ดังนั้นจึงได้ปรึกษากันว่า ควรทำสิ่งใดก่อนและใครจะเป็นผู้ที่รับภาระงานได้บ้าง จะเป็นด้วยงานของพระองค์จะต้องมีผู้รับช่วงจังหวะงานเสมอ อันเป็นนิมิตหมายถึงสภาวะความเป็นไปต่าง ๆ จะดำเนินไปโดยตลอด แม้จะมีอุปสรรคขัดข้องขวากหนามบ้าง แต่ก็มีตัวแกนยืนที่จะนำมิให้ทุกสิ่งหยุดชะงักหรือเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ท่านพระวิสุทธิ์ ธิตมโน (ทรัพยสาร) ซึ่งคุ้นเคยและให้ความนับถือ คุณแม่พร กาญจนโหติ คุณแม่ของคุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะทำงานของพระองค์ เป็นลูกศิษย์ที่ใกล้ชิด และให้ความช่วยเหลืออาจารย์พรมาโดยตลอด โดยที่ท่านพระวิสุทธิ์นี้ขณะเมื่อเป็นฆราวาสอยู่ เรียนจบจากวิทยาลัยเพาะช่างแล้วมาศึกษาต่อในคณะจิตรกรรม ปฏิมากรรม และภาพพิมพ์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร มีความเชี่ยวชาญในทางนี้โดยเฉพาะมาก่อน กำลังทำฐานชุกชี และเรือนแก้ว สำหรับพระประธานประจำศาลาการเปรียญวัดมหรรณพาราม โดยคุณแม่พร กาญจนโหติ เป็นผู้บริจาค ดังนั้นคุณวันเพ็ญจึงได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับที่คณะเราจะก่อธรรมจักรเพื่อบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ จารึกแผนที่ประเทศไทยและประวัติความเป็นมาของพระองค์พระเจดีย์ ลงในแผ่นทองแดงเพื่อนำมาไว้ภายในอุโมงค์ของพระเจดีย์เช่นกัน ท่านพระวิสุทธิ์เมื่อฟังแล้วมิได้รั้งรอลังเลเลย รับปากทันทีว่าจะทำให้ จึงทำให้อาจารย์พรและคณะเราเบาใจและดีใจเป็นที่สุด และก็ได้ลงมือทำทันที เพราะท่านก็ทราบว่าจะต้องให้เสร็จภายในวันอาสาฬหบูชา ซึ่งยังคงเหลือเวลาอีกไม่กี่วัน โดยได้หยุดพักงานฐานชุกชีและเรือนแก้วไว้ก่อน โดยคณะเราก็ได้เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ พร้อมกันนี้คณะเราก็ได้ปรึกษากันถึงเรื่องงานวันวิสาขบูชาว่าจะจัดอะไรอย่างไรบ้าง เพราะวิสาขบูชาปีนี้ พระองค์มิได้รับสั่งให้จัดทำเป็นพิธีใหญ่ เพียงแต่มารับสั่งให้ทำงานว่า :-

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๖

“ก่อนจะถึงวันสำคัญซึ่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตนสูตร โปรดพระปัญจวัคคีย์เป็นครั้งแรก จนพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม เป็นอันว่าธัมมจักรได้หมุนเวียนแล้วนับแต่นั้นมา อาสาฬหบูชาเพ็ญเดือนแปด อันเป็นวันสังฆรัตนะ รัตนะครบไตรภาคี ซึ่งจะเป็นวันกระทำพิธีบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ทั่วผืนแผ่นดิน ลงในเครื่องหมายธรรมจักรภายในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพ “อิสรภาพ” จงนึกถึงความหมายของคำนี้ให้ลึกซึ้ง...

...ในช่วงจังหวะเช่นนี้ จงอดทนทำงานให้มาก เทพื้นฐานรอบองค์พระเจดีย์ให้มั่นคง และในวันวิสาขบูชาจงกระทำพิธีรวมดินศักดิ์สิทธิ์ ทั้งหมดแบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ ให้บรรจุลงในถุงเงินและถุงทองอย่างละ ๗๒ ถุง รวมเป็น ๑๔๔ ถุง เพื่อเป็นสื่อพลังไปโดยรอบ และโยงไปถึงดาวนักษัตร ๑๒ ราศี นับได้ ๑๒ รอบ เตรียมไว้สำหรับบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันอาสาฬหบูชา ส่วนที่ ๓ จงแบ่งบรรจุลงในถุงเงิน ๒๕๒๗ ถุง ถุงทอง ๒๕๒๗ ถุง อันเป็นจำนวนปีพุทธศักราชของการประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี ไว้เป็นสิ่งรำลึกถึงตอบแทนต่อผู้มีจิตเป็นกุศล ร่วมการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาให้บังเกิดมา”

เตรียมสร้างพื้นฐานรอบองค์พระเจดีย์ใหม่

ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้นำคณะเราช่วยกันรื้ออิฐบล็อกที่ปูพื้นรอบองค์พระเจดีย์เป็นรูปดอกบัว ซึ่งได้ปูไว้เป็นการชั่วคราวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้นออกเพื่อจะปรับพื้นให้เรียบเสมอ ได้ที่แล้วผูกเหล็กเทปูนเตรียมไว้เพื่อปูหินอ่อนอีกชั้นหนึ่ง

งานการรื้ออิฐบล็อกออกและงานปรับพื้นที่ไม่เป็นงานที่ยากนัก คณะเราช่วยทำกันเองได้ แต่งานผูกเหล็กเทปูนนั้นเป็นงานที่จะต้องหาช่างปูนมาทำ อาจารย์พรจึงได้ติดต่อหาช่างปูนจากหลายแห่งหลายทาง แต่ก็ปรากฏว่าหาใครไม่ได้เลย ก็จำเป็นต้องตกที่นั่งถึงคณะเราต้องลงมือทำกันเองอีก ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความรู้และไม่เคยทำกันมาก่อน อันที่จริงใคร ๆ ก็บอกว่าจะต้องรีบร้อนทำไม ควรจะรอจนกว่าจะหาช่างได้ก็แล้วกัน... จะรอได้อย่างไร โดยไม่มีกำหนดว่าจะได้ช่างมาเมื่อใดเพราะถึงอย่างไรก็ต้องเทปูนพื้นไว้ให้ได้ก่อนวันวิสาขบูชาจะโดยวิธีใดก็ตาม และอีกประการหนึ่ง คณะเราส่วนมากก็จะมีเวลาอยู่ และทำงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็เฉพาะวันเสาร์กับวันอาทิตย์เท่านั้น

ดังนั้นในวันเสาร์-วันอาทิตย์ที่ ๗-๘ พฤษภาคม ๒๕๒๖ จึงได้เริ่มลงมือรื้ออิฐบล็อก สำหรับงานผูกเหล็ก อาจารย์พรก็ได้คุณสิทธิชัย ม่วงอยู่ ลูกศิษย์ซึ่งพอมีความรู้อยู่บ้างให้คำแนะนำ โดยมีคุณเจริญชัย ศรจักร เป็นผู้ช่วย และพร้อมกันนี้อาจารย์พรก็ได้ คุณสุธี นิงสานนท์ ผู้ซึ่งทุกครั้งที่ทราบว่าอาจารย์พรต้องการอะไรที่พอจะช่วยได้จะรับภาระไปทันทีโดยมิได้ลังเล คราวนี้ก็เช่นเดียวกัน พอได้ทราบเข้าก็ได้ขอยืมเครื่องปรับพื้นที่จาก คุณกัมพล มุสิกะสินทร ให้อาจารย์พรนำมาใช้ปรับพื้นที่ฐานรอบองค์พระเจดีย์ ซึ่งเครื่องมือนี้ผ่อนแรงและเวลาไปได้มาก ซึ่งคุณกัมพลเองก็ยินดีและเต็มใจให้ขอยืมมาใช้ได้โดยมิได้ลังเล

เช่นกัน สำหรับช่างผูกเหล็กเทปูน คุณสุธีก็บอกว่าจะปรึกษากับคุณสุวัฒน์ - คุณสุวิชย์ ซึ่งก็เคยให้ความช่วยเหลือกันมา ถ้าได้ก็จะนำช่างมาทำให้ทันที จึงทำให้อาจารย์พรเบาใจไปมาก แม้กระนั้นอาจารย์พรก็มิได้นิ่งนอนใจ ขณะที่รอช่างนั้นก็ให้คณะเราลงมือทำไปด้วย เนื่องจากความไม่แน่ใจว่าช่างจะมาหรือเปล่า เพราะถึงอย่างไรงานเมื่อเริ่มลงมือดำเนินการแล้ว เป็นสิ่งที่รอใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้ จะต้องมีคนทำอยู่ตลอดเวลาจนกว่าจะแล้วเสร็จเป็นคราว ๆ ไป

มารผจญอย่างหนักในวันที่จะเทคานพื้นฐานพระเจดีย์ และพระองค์ก็เสด็จมารับสั่งถึงวิธีแก้ได้สำเร็จ

วันเสาร์ - วันอาทิตย์ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๖ รื้ออิฐบล๊อกออกจากรอบฐานพระเจดีย์เสร็จเริ่มปรับพื้นที่โดยเครื่องมือที่ขอยืมมาจากคุณกัมพลและแรงคนด้วย รอช่างที่คุณสุธีรับปากไว้ว่าจะให้คุณสุวัฒน์ - คุณสุวิชย์หามาให้ ปรากฏว่าเป็นการรอคอยที่สิ้นหวังอาจารย์พรจึงตัดสินใจให้คณะเราผูกเหล็กและช่วยกันเทปูนเฉพาะคานรอบฐานก่อน เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ที่คณะเราเตรียมจะเทปูนนั้น ท้องฟ้าปลอดโปร่งแจ่มใส อาจารย์พรบอกด้วยความสบายใจว่า หลังอาหารเที่ยงแล้วเทปูนวันนี้ฝนคงไม่ตกเพราะอากาศดีเหลือเกิน เพราะถ้าขืนฝนตกลงมาก็จะเทปูนไม่ได้ และได้บอกข้าพเจ้าเป็นการติดตลกนิดหน่อยว่า “นี่ช่วยบอกเทวดาด้วยนะ อย่าเพิ่งให้ฝนตก ถ้าอยากจะตกก็เอาไว้ตกตอนกลางคืน” ข้าพเจ้าเองและคนอื่น ๆ ก็ได้แต่หัวเราะ เพราะท้องฟ้าก็ยังคงแจ่มใสสะอาดเป็นสีครามเข้มไม่มีเมฆแม้แต่ก้อนเดียวให้มองเห็นเป็นราคี *แต่บรรยากาศในโลกทิพย์นี่ซิ ช่างอึมครึมหนักอึ้งเสียนี่กระไร ราวกับว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมานั้นไม่เคยพบพานแสงอาทิตย์เลย เพราะบรรยากาศเยียบเย็น กลิ่นอับ ๆ เหมือนในถ้ำ พื้นที่ลื่นไถลด้วยตะไคร่ เสียงหัวเราะห้าวต่ำดังมาเป็นระยะ ๆ นาน ๆ สักครั้งจึงจะมีแสงสว่างนวลส่องมาราวกับมีใครฉายสปอร์ตไลท์จากปากถ้ำผ่านมา เคล้ามากับเสียงกริ่งกังสดาล เสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ แว่วมาแผ่วเบา* แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็มิได้นึกวิตกหวั่นเกรงสิ่งใด เพราะคิดว่าถึงอย่างไรบรรยากาศในโลกทิพย์ที่เป็นอยู่นี้ก็คงไม่มีผลสะท้อนออกมาถึงโลกมนุษย์ ซึ่งขณะนี้นั้นบรรยากาศแจ่มใส ปลอดโปร่งดีเหลือเกิน ได้แต่นึกภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...และแผ่เมตตาอยู่ตลอดเวลาโดยมิได้บอกใคร ๆ เพราะเกรงจะเข้าใจผิดว่าข้าพเจ้ามากไปอีกแล้ว ได้แต่บอกอาจารย์พรว่า ถึงแม้ท้องฟ้าจะดูปลอดโปร่งแจ่มใส ก็อย่าได้ประมาทขอให้นึกแผ่พลังเมตตาไว้บ้าง

ราวบ่ายโมงคณะเราทั้งหมดก็มาที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ อีก ท้องฟ้าซึ่งแจ่มใสปลอดโปร่งมาตลอดทั้งเช้ามืดครึ้มลง ลมเย็นเริ่มพัดมา จากบนเนินพระเจดีย์ไม่ว่าจะมองไปทางทิศใด มืดครึ้มไปหมดทุกด้านรอบทิศปรากฏมองเห็นฝนตกเป็นสาย ยกเว้นตรงที่เนินพระเจดีย์ที่คณะเราทำงานกันอยู่ ทุกคนทำงานด้วยความหวาดหวั่นว่าฝนจะตกลงมาโดยยังมิได้เทปูน ความสบายใจเมื่อก่อนอาหารเที่ยงหายไป *เสียงหัวเราะห้าวต่ำดังมาไม่ขาดระยะ* เวลาขณะนั้น ๑๔.๐๐ นาฬิกา อาจารย์พรเตรียมสั่งผสมปูนเพื่อจะเท

ให้ทันเวลา ๑๖.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาปกติที่คณะเราจะต้องเดินทางกลับกรุงเทพฯ เพราะวันนี้เป็นวันอาทิตย์ ๒ ชั่วโมงอาจารย์พรกะว่าจะต้องเทปูนได้เสร็จก่อนกลับ

ขณะที่กำลังลองเครื่องผสมปูนว่าพร้อมที่จะทำงานได้หรือไม่นั้น ลมเย็นซึ่งพัดโชยมาได้นำเม็ดฝนมาด้วย และแล้วจากลมพัดโชยก็กลายเป็นลมพัดกรรโชกพาฝนเม็ดโตและหนาเม็ดมากขึ้น ท้องฟ้าเริ่มแปลบปลาบคำรามครืน ๆ...และแล้วก็เปรี้ยง...มาเป็นระยะ ครั้นแล้วฝนก็เทกระหน่ำลงมา เป็นอันว่ายังผสมเทปูนไม่ได้ ทุกคนวิ่งขึ้นอาศัยหลังคารถเป็นที่กำบังฝน รอว่าเมื่อฝนหยุดแล้วจึงจะเทปูน ทุกคนต่างช่วยกันนึกภาวนาให้ฝนหยุด เพื่อจะได้เทปูนคานฐานให้เสร็จ ข้าพเจ้าเองก็ได้แต่นึกภาวนาแผ่เมตตา และร้องเพลงอ้อนวอนหลายเพลง ฝนหยุดเป็นระยะหลายครั้ง พอเห็นฝนขาดเม็ด อาจารย์พรก็สั่งเตรียมอีก พอทุกคนลงจากรถ ลมก็พัดโชยมาพาเม็ดฝนมาด้วยอีก จนอาจารย์พรพูดออกมาว่า “ฝนจะตกลงมาขนาดไหนก็ตามหรือจะไม่หยุดเลยก็ตาม ตราบใดที่ยังเทปูนไม่ได้ ทุกคนก็จะกลับกรุงเทพ ฯ ไม่ได้ จะรอเตรียมพร้อมอยู่เช่นนี้” เวลาขณะนั้น ๑๕.๓๐ น. แล้ว เหลือเวลาอีกครึ่งชั่วโมงก็จะถึงเวลาที่จะเดินทางกลับกรุงเทพฯ

ข้าพเจ้ายังคงร้องเพลงต่อไปเรื่อย ๆ และคนอื่น ๆ ก็ช่วยร้องด้วย โดยเฉพาะคุณวรรณี อากาศฤกษ์ ครั้นแล้วพระองค์ก็ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ให้ทุกคนพร้อมใจกันทำวัตรสวดมนต์เย็น ทำจิตให้เป็นกุศล แผ่เมตตาธรรมแด่ผู้ที่ตกอยู่ในกระแสแห่งความหลงผิดทั้งมวล”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร แล้วคณะเราทุกคนก็สวดมนต์ทำวัตรเย็น เสียงสวดมนต์แข่งกับสายลมสายฝนบนรถหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั่นเอง *บรรยากาศอึมครึม เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำจางแผ่วหายไป* พอสิ้นเสียงสวดมนต์ของคณะเรา ฝนก็ขาดเม็ด ท้องฟ้าเริ่มสว่างขึ้น เวลาขณะนั้น ๑๗.๐๐ น.พอดี ครั้นแล้วอาจารย์พรก็สั่งเตรียมผสมปูนทันที คณะเราเทปูนอยู่ชั่วโมงเศษก็แล้วเสร็จ การเทปูนบนคานรอบฐานพระเจดีย์ วันนั้นออกเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ เวลา ๒๐.๐๐ น. ถึงกรุงเทพฯ ๐๒.๐๐ น.

เตรียมผูกเหล็กเทพื้นคอนกรีตพื้นฐานเจดีย์ รอช่าง แต่แล้วช่างก็ยังไม่มา

วันเสาร์ - อาทิตย์ ๒๑ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๖ สำหรับสัปดาห์นี้อาจารย์พร คุณผ่องผิวและอีกหลายคนที่พอจะเดินทางมาศูนย์พัฒนาศาสนาได้โดยไม่ต้องรอถึงวันเสาร์ - อาทิตย์ รวมทั้งข้าพเจ้าได้เดินทางล่วงหน้ามาก่อนตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๖ เพื่อปรับพื้นที่ให้พร้อมที่จะผูกเหล็กเทปูนได้ในวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เพราะคุณสุธีซึ่งพลาดไปเมื่อสัปดาห์ก่อนก็รับปากอีกเป็นมั่นเป็นเหมาะว่าจะพา คุณสุวัฒน์ - คุณสุวิชย์ และช่างมาช่วยให้ได้โดยจะมาให้ถึงแคมป์สนเย็นวันศุกร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม แล้ววันเสาร์ก็จะได้ผูกเหล็กที่พื้นรอบฐานพระเจดีย์ให้เสร็จ เพื่อวันอาทิตย์จะได้เทปูนพื้น ดังนั้นวันศุกร์ที่ ๒๐ ทั้งวัน คณะเราก็ได้ช่วยกันปรับพื้นที่จนแล้วเสร็จ พร้อมที่จะให้ช่างมาผูกเหล็กเทปูนได้ทันทีด้วยความสบายใจและเบาใจ

มืดมากแล้ว คุณสุธีกับคณะก็ยังไม่มา ๓ ทุ่ม ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่ม เที่ยงคืน จนข้าพเจ้าและคุณสุภาณีซึ่งนอนคอยฟังเสียงรถยนต์อยู่ก็ม่อยหลับไป จนสว่างรุ่งเช้าของวันเสาร์ที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖ การรอคอยก็สิ้นหวังโดยสิ้นเชิง อาจารย์พรบอกว่า “เป็นอันว่าคณะเราต้องทำเองเท่าที่จะทำกันได้นี่แหละ การดำเนินงานจะไม่มีหยุดยั้ง ความเป็นไปต่าง ๆ จะต้องให้ก้าวต่อไปเรื่อย ๆ แม้จะลำบากสักนิด เมื่อทำอยู่ตลอดเวลาแล้วจะได้รับความร่วมมือเอง อย่าท้อแท้ หรือหมดกำลังใจ คุณสุธีกับคณะอาจจะพาช่างมาถึงเช้านี้ก็เป็นได้” ครั้นแล้วอาจารย์พรก็สั่งให้ทุกคนออกไปทำงานที่พระเจดีย์ฯ ตั้งแต่เช้า โดยเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ผูกเหล็กพื้นรอบฐานพระเจดีย์ ฯ

อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าเองก็มีความสบายใจ ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็เหน็ดเหนื่อย และทุกคนที่ช่วยกันอยู่ก็เหน็ดเหนื่อย ปวดเมื่อยไปทั่วทั้งตัว เพราะไม่เคยต้องทำงานใช้แรงงานขนาดเท่าที่ผ่านมานี้ นิ้วมือกำแทบจะไม่เข้าแต่ทุกคนแจ่มใสเบิกบานหน้าตายิ้มแย้ม ไม่ได้พูดบ่นถึงความเหน็ดเหนื่อยเลย มีแต่จะเร่งมือทำให้งานเสร็จสิ้นโดยเร็วลมบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดโชยแผ่วเบาลูบไล้ผิวกายของทุกคนให้ได้รับความสดชื่นอยู่ตลอดเวลา แม้แสงแดดจะร้อนแรงไปบ้าง ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกเพราะทุกคนต้องการแสงแดดเนื่องจากจะต้องเทปูน ถ้าฝนตกก็จะทำไม่ได้ อีกประการหนึ่งที่ความสบายใจ และเบาใจของข้าพเจ้ามีอยู่ตลอดเวลา ก็คงจะเนื่องจาก *บรรยากาศในโลกทิพย์โดยทั่วไปขณะนั้น แม้จะยังคงอึมครึมมืดครึ้ม แต่เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำก่อให้เกิดความรู้สึกน่าสะพรึงกลัวไม่มี กลุ่มควันดำลอยวนเวียนจะมีอยู่บ้างก็ห่างไกล รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมาย จากที่เคยพานพบมาแล้วเมื่อคราวไปนำสิ่งมิ่งมงคลทั้ง ๗๒ จังหวัดนั้น ได้มาร่วมส่งพลังทิพย์ ทำให้บริเวณเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ ราวกับถูกอาบและห่อหุ้มด้วยปุยละอองสำลี*

เหตุการณ์วันผูกเหล็กทำพื้นฐานพระเจดีย์ ฯ

ในเช้าวันเสาร์นี้อาจารย์พรและข้าพเจ้า มีธุระสำคัญบางอย่างจะต้องเดินทางไปพิษณุโลก เนื่องจากไม่มีช่างเลย อาจารย์พรจึงตัดสินใจให้ข้าพเจ้าไปทำธุระที่พิษณุโลกกับคุณผ่องผิวและคุณสุภาณี โดยอาจารย์พรต้องคอยเป็นช่างคุมแนะนำให้คณะอาสาสมัครทั้งหลายผูกเหล็กบนพื้นรอบฐานพระเจดีย์ ข้าพเจ้ากลับจากธุระที่พิษณุโลกถึงพระเจดีย์ตอน ๔ โมงเย็น สิ่งที่ปรากฏเฉพาะหน้าเป็นไปได้อย่างไร การผูกเหล็กบนพื้นรอบฐานพระเจดีย์กำลังจะแล้วเสร็จ โดยมีคุณสุธี นิงสานนท์ ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ ฯ สาขาบางขุนเทียน คุณสุวัฒน์ - คุณสุวิทย์ ฤกษ์เกรียงไกร ผู้จัดการ - รองผู้จัดการบริษัทรับเหมาก่อสร้างช่างปูนของคุณสุวัฒน์ อีก ๕ คน ซึ่งคณะเรารอคอยจนสิ้นหวังนั้น และอาสาสมัครที่ทำอยู่ก่อนอีกรวมทั้งหมดเกือบ ๔๐ คน กำลังตั้งอกตั้งใจช่วยกันเร่งมือผูกเหล็ก เมื่ออาจารย์พร ข้าพเจ้า คุณผ่องผิว คุณสุภาณี คุณวีณา ภรรยาคุณสุธีรวมไปอีก จึงเป็นจำนวนคนช่วยกันทำงานผูกเหล็กพื้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวม ๔๕ คนพอดี เท่ากับจำนวนประชากรไทย ๔๕ ล้าน

คน อันเป็นนิมิตหมายแสดงถึงความร่วมมือสมัครสมานสามัคคีในบั้นปลาย เป็นอันว่างานผูกเหล็กพื้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพฯ เสร็จสิ้นตอน ๑๘ นาฬิกาเศษ พร้อมที่จะเทปูนได้ในวันอาทิตย์รุ่งขึ้น ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้เลย เพราะถ้าคณะเราผูกกันเองโดยไม่มีใครมาช่วยเหลือเลย จะต้องใช้เวลาราว ๓ วัน

อาจารย์พรเล่าให้ฟังว่า ในตอนเช้าเมื่อข้าพเจ้าคุณผ่องผิวและคุณสภาณีออกเดินทางไปพิษณุโลกสักพักหนึ่ง คุณสุธี - คุณสุวัฒน์ - คุณสุวิทย์ และช่างซึ่งนัดไว้ว่าจะมาตั้งแต่เย็นวานนี้นั้นก็มาถึงราว ๑๑ นาฬิกา แล้วก็ได้ลงมือช่วยกันในทันที คุณสุธีบอกว่ามาในคืนวันศุกร์นั้นไม่ได้จริง ๆ จะติดต่อให้ทราบโดยวิธีไหนก็ไม่ได้ จึงต้องเลยตามเลย ข้าพเจ้าเองแม้จะพอมีความหวังอยู่ว่า ถึงอย่างไรคุณสุธีก็จะต้องมาอย่างแน่นอน แต่เพราะความที่หมดหวังตั้งแต่สัปดาห์ก่อน จึงทำให้ความมั่นใจหายไป อย่างไรก็ตาม พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“แม้เวลาจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่ตลอดเวลาทุกคนก็เปี่ยมไปด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์และความปรารถนาดี สิ่งนี้จะเป็นเครื่องจรรโลงความมั่นคงของตนเอง และส่วนรวมตลอดไป”**

เหตุการณ์วันเทปูนทำพื้นฐานพระเจดีย์

วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๖ อาจารย์พรสั่งงานตั้งแต่เช้าตรู่เช่นกัน เพราะวันนี้เป็นวันเทปูนพื้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส กระปรี้กระเปร่าอากาศปลอดโปร่งท้องฟ้าสดใสไร้ราคี *บรรยากาศในโลกทิพย์สว่างขึ้นกว่าวันวาน บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะยังคงอยู่ส่งพลังทิพย์อาบไล้บรรดาอาสาสมัครทั้งหมดที่กำลังช่วยกันเทปูนพื้นฐานรอบองค์พระเจดีย์นั้น*

คณะเราเริ่มเทปูนพื้นเวลา ๐๗.๓๐ น. พักกลางวันครึ่งชั่วโมงแล้วเริ่มเทต่อจนเวลา ๑๘.๓๐ น. จึงแล้วเสร็จ หมดปูนซีเมนต์ไป ๘๑ ถุง ใช้เวลาเกือบทั้งวันเป็นอันเทพื้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จ รอเวลาที่นำหินอ่อนมาปูเท่านั้น พื้นฐานพระเจดีย์อิสรภาพฯ จึงจะสำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งอาจจะต้องรอคอยด้วยเวลานานพอสมควรกว่าผู้มีจิตเป็นกุศลจะมาร่วมช่วยกันได้สำเร็จ เพราะราคาหินอ่อนรวมทั้งค่าจ้างปูก็ตกราวตารางเมตรละ ๒,๐๐๐ บาทเศษ พื้นที่รอบฐานซึ่งจะต้องปูหินอ่อนมีถึง ๑๖๑ ตารางเมตร การปูหินอ่อนคณะเราคงปูเองไม่ได้ จะต้องให้ช่างที่มีฝีมือโดยเฉพาะจริง ๆ

เมื่องานเทปูนพื้นที่รอบฐานพระเจดีย์เพื่อรอการปูหินอ่อนเสร็จสิ้นลง ก็ถึงงานวันวิสาขบูชา วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ซึ่งจะเป็นวันกระทำพิธีรวมดินศักดิ์สิทธิ์ จากสังเวชนียสถานและจาก ๗๒ จังหวัดทั่วผืนแผ่นดินนั้น ในวันนี้คณะเราไม่ได้จัดรถนำพาผู้มีจิตเป็นกุศลที่จะมาร่วม เพราะพระองค์รับสั่งแต่เพียงว่าให้กระทำพิธีรวมสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ เท่านั้น ดังนั้นจึงมีผู้มาร่วมไม่มากนัก ซึ่งส่วนมากก็เดินทางกันมาเอง

เช้าวันนั้นเมื่อร่วมทำบุญถวายอาหารเช้าแด่พระภิกษุในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว อาจารย์พรก็ได้พาคณะเรามาทำความสะอาดบริเวณเนินพระเจดีย์ ทุกคนช่วยกัน แล้วแต่ว่าใครจะทำอะไรได้บ้าง จนเกือบเที่ยง บริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงสะอาดเรียบร้อย

เจ้าพ่อต่าง ๆ ทั่วประเทศได้มาร่วมช่วยเพิ่มพลังในวันเทปูน

ขณะเมื่อกำลังรับประทานอาหารกลางวันอยู่นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบ ๆ ดิ่งคล้ายถูกดึงดูด มีความรู้สึกกึ่งสำนึก *รอบตัวได้ยินแต่เสียงหัวเราะพูดคุยกันด้วยความชื่นบานแผ่วเบา คล้ายเสียงสายลมก่อให้เกิดความเบิกบานใจ เสียงฆ้อง เสียงกลอง เสียงดนตรีดีดสีตีเป่า คละเคล้ากับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... โอม... ซึ่งดังก้องกังวานกระหึ่มอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศ หอมกลิ่นดอกไม้ต่าง ๆ รวยริน บางครั้งเสียงหัวเราะก้องกัมปนาทก็ดังแทรกขึ้น แม้จะเสียงดังมากจนสะดุ้งแต่ก็ไม่น่ากลัวกลับเกิดความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี) บอกว่า นั่นคือเสียงบรรดาเจ้าพ่อเจ้าป่า เจ้าเขาทั้งหลายที่มาร่วมในงานพิธีของพระองค์ด้วย* โดยเฉพาะเจ้าพ่อแห่งดอยอินทนนท์มา ได้พูดทักทายขึ้นก่อนว่า “ใครจะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ เราเจ้าแห่งความสูงสุดในประเทศไทย”

เจ้าพ่อเขาใหญ่ได้ตอบย้อนคำเคล้าเสียงหัวเราะไปว่า “ใครคือจ้าวใหญ่ ผู้ปกครองดินแดนถึง ๔ จังหวัด นครนายก โคราชปุระ ปราจีนบุรี สระบุรี”

“ถึงใครจะใหญ่แค่ไหนก็ตาม แต่ใครเล่าจะใหญ่จนได้ชื่อเป็นหลวง เราคือเจ้าพ่อภูหลวง”

เสียงมากมายเหลือเกิน ถามขึ้นพร้อมกันว่า “ใครเชิญ...”

“เราเป็นเกลอกับเจ้าแห่งภูกระดึงอันเลื่องลือดุจเทพนิยายในฝัน ผู้เป็นหลวงไม่มาเสียแล้ว ทุกอย่างจะลงเอยได้อย่างไรกัน”

“ใครกันนะล้วนแต่ยิ่งใหญ่กันทั้งนั้น จะยิ่งใหญ่แค่ไหนก็ตาม
ก็คงไม่เกินสามร้อยยอด... สามร้อยยอด... อย่าลืมนะ ถึงสามร้อยยอด”

“ใครจะยิ่งใหญ่ ใครจะเป็นหลวง ใครจะหลายยอด แต่ใครเล่าจะตรงเท่าเราจ้าวแห่งขุนเขาบรรทัด”

“ลานสาง ลานรุ่งสาง หมายถึงแสงสว่าง ใครจะมีลานที่สว่างอยู่ตลอดเวลาบ้าง”

“แต่อย่าลืม สามร้อยยอดนะ สามร้อยยอด... ใครจะอาจหาญ”

“แม้กระนั้น ก็จะไม่มีผู้ใดหวานเทียบ... ขุนตาล”

“ช่างเจรจากันเสียทั้งนั้น เราผู้อ่อนโยน... ขุนยวม”

“สามร้อยยอด... สามร้อยยอด ถึงสามร้อยยอดนะ...”

พระราชดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันเทปูนทำพื้นฐานพระเจดีย์ ฯ และรับสั่งให้รวมดินศักดิ์สิทธิ์

เสียงเหล่านี้โต้ตอบคละเคล้ากับเสียงหัวเราะดังก้องกัมปนาทซึ่งล้วนแต่เป็นหนึ่งทั้งสิ้น จนพระองค์เสด็จมาแล้วรับสั่งว่า

“อิสรภาพ คือความยิ่งใหญ่เหนือสิ่งทั้งปวง ใครผู้ใดจะยิ่งใหญ่ หรือเป็นหนึ่งในด้านใดก็ตาม บรรดาสรรพสิ่งล้วนแล้วแต่มุ่งสู่อิสรภาพเป็นจุดหมาย และต้องมารวมอยู่ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในแผ่นดิน”

หลวงพ่อสมเด็จเล่าต่อไปอีกว่า เมื่อพระองค์เสด็จมารับสั่งเช่นนั้นแล้ว บรรดาเจ้าพ่อเจ้าป่าเจ้าเขาต่างนิ่งรับโดยดุษฎี และกล่าวสรรเสริญพระองค์ พระผู้ทรงประกาศอิสรภาพ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๑๒๗ จนบัดนี้อิสรภาพประกาศมาได้แล้วถึง ๓๙๙ ปี อีก ๑ ขวบปีก็จะครบ ๔๐๐ ปี พระองค์ทรงต้องการให้อิสรภาพแก่พสกนิกรของพระองค์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันกันเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็เดินเข้าสู่เรือนพักด้วยความรู้สึกกึ่งสำนึกตลอดเวลา พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ให้เริ่มดำเนินงานได้แล้วโดยให้ทุกคนช่วยกันนำด้ายสายสิญจน์ยาวเส้นละ ๓ คืบ ๓ เส้น มาถักรวมกันให้เป็นหนึ่งทำทั้งหมดให้ได้จำนวน ๑๔๔ เส้น สำหรับผูกมัดปากถุงดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลให้อาจารย์พรนำแผ่นทองคำเปลว ๓ แผ่น ใบโพธิ์ซึ่งเก็บมาจากต้นอานันทโพธิ์ในเขตวันมหาวิหาร ในคราวที่ไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวชนียสถานนั้น ๑ ใบ ใส่ถุงพลาสติกแต่ละใบที่จะรองรับดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล ๑๔๔ ถุงนั้นต่อจากนั้นจงนำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ มาเคล้ารวมกัน ณ กลางหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา แล้วจึงจัดแบ่งบรรจุลงในถุง ๑๔๔ ถุงตามขั้นตอนที่ได้บอกกล่าวไว้แล้วนั้น”**

เนื่องจากถุงเงินและถุงทองอย่างละ ๗๒ ถุงนั้น คณะเราจัดทำไม่ทัน พ่อฤๅษีจึงแนะนำว่า ให้ทำถุงทองใหญ่มาใส่ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลทั้ง ๑๔๔ ถุงนี้ไว้เป็นการชั่วคราวก่อน โดยให้ทำถุงทองใหญ่ขึ้น ๔ ถุง ดังนั้นถุงดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลทั้ง ๑๔๔ ถุงนั้น ก็ได้แบ่งใส่ไว้ในถุงทองใหญ่ทั้ง ๔ ถุงนั้น โดยทุกคนได้ร่วมช่วยกันกอบกำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลที่เคล้ารวมกันแล้วนั้นใส่ถุงพลาสติกที่มีทองคำเปลวและใบโพธิ์รองรับนั้นถุงละ ๑๒ กำมือ แล้วจึงได้ช่วยกันผูกปากถุงด้วยด้ายสายสิญจน์ นำใส่ในถุงทองใบใหญ่ ตั้งเตรียมไว้ข้างโต๊ะหมู่บูชาในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา รอที่จะนำใส่ในถุงเงินถุงทองเพื่อจะนำบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันอาสาฬหบูชาเพ็ญเดือนแปด วันอาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้จารึกประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ ลงในแผ่นทองแดง

ต่อจากนั้นคณะเราก็ได้ทำวัตรสวดมนต์เย็น สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร มหาสมัยสูตร รัตนสูตร มงคลสูตร กรณียเมตตสูตร ร่วมกับพระภิกษุในศูนย์พัฒนาศาสนา แล้วจัดทำพิธีทอดผ้าป่าวันวิสาขบูชา จากนั้นก็ร่วมพากันมาเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช *เสียงแสดงความปีติปราโมทย์ของบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะดังก้องกังวานกระหึ่มสะท้านสะเทือนอยู่ตลอดเวลา ในบรรยากาศโลกทิพย์ว่า สาธุ... สาธุ... สาธุ... พระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์แผ่ไพศาล ยังสันติสุขให้บังเกิดขึ้นประดุจทิพยวารีดับความเร่าร้อน ชำระล้างอวิชชา สู่อิสรภาพ... อิสรภาพ... อิสรภาพ... พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... โอม...* ในค่ำคืนนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งบอกถึงข้อความที่จะบันทึกความเป็นมาขององค์พระเจดีย์ลงในแผ่นทองแดง เพื่อบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์พร้อมกับดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล ข้อความที่จะบันทึกสลักลงในแผ่นทองแดงนั้นมีข้อความว่า

พระเจดีย์องค์นี้ขนานนามว่า
พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่ง และโปรดชี้ที่ให้สถาปนาขึ้นที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ คือที่นี่ อันเป็นเปรียบเสมือนหัวใจของราชอาณาจักร ก่อฐานด้านละ ๓ วา สูง ๗ วากับ ๒ ศอก เป็นพิกัด ประชุมแบบก่อสร้างทั้ง ๓ สมัยไว้ครบครัน ฐานปัทมฐานสิงห์ ทำแบบอย่างฐานสมัยกรุงศรีอยุธยา กลางองค์แบบเจดีย์ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถวศรีสัชนาลัย กรุงสุโขทัย เป็นแบบอ้าง ส่วนยอดนั้นสร้างเป็นเจดีย์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตามแบบที่มี ณ วัดชนะสงคราม ครอบด้วยฉัตรเก้าชั้นยอดนพศูล ทรงกำหนดการวางศิลาฤกษ์ในวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๑๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. นาฬิกาตรง ให้เผดียงสงฆ์ ๑๘ รูป เจริญพระปริตรแลชัยมงคลคาถา ให้ขอแรงร่วมมือผู้ที่มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาช่วยกันทำตามศรัทธา ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้จงสำเร็จ

สำหรับบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์จากพุทธสถานและสังเวชนียสถานทั้ง ๔ กับทั้งดอกไม้แลดินศักดิ์สิทธิ์จาก ๗๒ จังหวัด ทั่วผืนแผ่นดินไทย ลงในธรรมจักรภายในส่วนฐาน และ

บรรจุพระบรมสารีริกธาตุภายในส่วนกลางในวันรัตนครบสาม อาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

ให้เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย เป็นสื่อพลังเพื่อโหมหัก ทำลายสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง มิให้เป็นกลุ่มหมอกควันแผ่ขยายต่อไปในแผ่นดิน บำราบลงให้ด้วยพลังความดีแห่งศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล

หมายเหตุ องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพ
เมื่อพระพุทธศักราช ๒๑๒๗ พระพุทธศักราช ๒๕๒๗ อิสรภาพครบ ๔๐๐ ปี
อุบัติขึ้นจากการติดต่อแดนสนธยา ระหว่างสองโลก
ดำเนินการโดยนายพร รัตนสุวรรณ สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

พระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ
รัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ทำพิธีรวมดินศักดิ์ศักดิ์สิทธิ์และบรรจุลงในถุงเงินถุงทอง

เมื่องานการรวมดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลในวันวิสาขบูชา พฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ เสร็จสิ้นลงแล้ว ก็เป็นภาระของคณะเราจะต้องรีบจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่พระองค์รับสั่งนี้ไว้ให้พร้อม ในอันที่จะบรรจุลงในองค์พระเจดีย์ให้ทันในวันอาสาฬหบูชา คือ ท่านพระวิสุทธิ์ จิตมโน ก็เร่งจัดทำแผ่นทองแดงสูง ๙๙ ซม. กว้าง ๖๖ ซม. ด้านหนึ่งสลักแผนที่ประเทศไทยลงชื่อจังหวัดทุกจังหวัด อีกด้านหนึ่งของแผ่นทองแดงสลักข้อความประวัติความเป็นมาขององค์พระเจดีย์ตามที่พระองค์รับสั่ง อาบด้วยยูนิเท็น สารเคมีกันการเสื่อมสลาย ก่อธรรมจักรสำหรับบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลงานด้านนี้ก็หนักมากทีเดียว และต้องการเวลามาก พร้อมกันนี้คณะเราเองก็จัดเตรียมถุงเงิน ถุงทอง สำหรับใส่ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล เพื่อจะบรรจุลงในวงล้อธรรมจักร และเพื่อเป็นสิ่งตอบแทนรำลึกถึงแก่ผู้มีจิตเป็นกุศล ร่วมการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามคำรับสั่งของพระองค์ ซึ่งก็ทำให้ทุกคนแทบจะไม่มีเวลาทำอย่างอื่นเลย

การจัดเตรียมงานเหล่านี้ต้องการค่าใช้จ่ายมาก จึงเป็นภาระหนักพอสมควร จะอย่างไรก็ตามเพื่อความสำเร็จของงาน ทุกคนจึงช่วยกันเต็มความสามารถด้วยความอดทน ทั้งทางด้านแรงงานและค่าใช้จ่าย อาจารย์พรและข้าพเจ้าเอง เริ่มต้องกู้ยืมเงินเพื่อค่าใช้จ่ายอีก เพราะเพื่อพระองค์พระผู้ทรงเหน็ดเหนื่อยและอดทนมาตลอดพระชนม์ชีพเพื่ออิสรภาพและความสงบสุขของพสกนิกรของพระองค์

รับสั่งให้ทำพระพุทธนิรันตรายฐานเท่าเม็ดมะขาม และถุงเงินถุงทองขนาดเล็ก บรรจุดินศักดิ์สิทธิ์

มีหลายคนเมื่อทราบถึงความเป็นมาต่าง ๆ ด้วยความรักความซาบซึ้งในพระบารมีของพระองค์ก็แสดงออกถึงความต้องการในอันที่จะช่วยให้พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชสำเร็จ และต้องการอยากที่จะเป็นเจ้าของถุงเงินถุงทอง ซึ่งบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลนั้น ได้ถามว่าทำอย่างไรจึงจะมีส่วนร่วมได้บ้าง โดยเฉพาะสิ่งซึ่งจะบรรจุภายในองค์พระเจดีย์ เป็นต้นว่า ผอบสำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ วงล้อธรรมจักรและแผ่นทองแดงสลักคำจารึก ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบเรียนปรึกษาถามจากพ่อฤๅษี สมเด็จพระพุฒาจารย์โต และเทพเจ้าอื่น ๆ อีกหลายองค์ก็ยังไม่มีคำตอบ จนเมื่อเวลา ๑๖.๐๐ น. คือสี่โมงเย็นของวันอังคารที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๖ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ทุกคนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของแผ่นดิน จงมอบดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลแก่ทุกคนที่แสดงความจำนง โดยให้จัดบรรจุใส่ในพระพุทธนิรันตรายองค์เล็ก ฐานเท่าเม็ดมะขาม เพื่อเป็นที่เกรงขามต่อพลังชั่วร้าย”**

“สำหรับผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา มีน้ำใจเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ ร่วมตั้งแต่ ๔๐๐ ตำลึงขึ้นไป อันหมายถึงระยะเวลาแห่งการประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ขวบปี จงตอบแทนด้วยถุงเงิน ถุงทอง ที่ให้จัดทำไว้นั้น เพื่อความอุดมสมบูรณ์ และเพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในอิสรภาพตลอดไป...”

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า ในวันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะกระทำพิธีบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ลงในวงล้อธรรมจักร และแผ่นทองแดงสลักคำจารึก ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้น คณะเราควรจะจัดการทอดผ้าป่าด้วยหรือไม่ พระองค์มิได้ทรงมีรับสั่งแต่ประการใด ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนปรึกษาพ่อฤๅษีและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีก พ่อฤๅษีตอบว่า **"หัดรู้จักมีสามัญสำนึกเสียบ้างว่า สิ่งใดควรหรือมิควร จงจัดสิ่งที่จะก่อให้บังเกิดจิตอนุโมทนา ปีติโสมนัสแก่บุคคลที่เป็นฝ่ายให้เราบ้าง อย่าคิดแต่จะเป็นผู้รับโดยฝ่ายเดียว"** ครั้นแล้วหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต จึงให้คำแนะนำว่า **"สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในงานของพระองค์ตั้งแต่ ๔๐๐ ตำลึง คือ ๑,๖๐๐ บาทขึ้นไป จงจัดให้เป็นเจ้าของผ้าป่า ๑ องค์ เพื่อเจ้าของผ้าป่าจะได้อนุโมทนาอุทิศส่วนกุศล และเพื่อมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน ซึ่งมีสื่อพลังโยงใยอยู่กับดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลนี้ เมื่อมีจิตอนุโมทนา ความปีติโสมนัสก็จะบังเกิดขึ้น ครั้นแล้วพลังสันติสุขก็จะแผ่ไพศาล ทำลายล้างพลังชั่วร้ายให้เสื่อมสลายไป"**

ก่อนจะถึงวันทำพิธีสำคัญเพ็ญอาสาฬหบูชา จะต้องเตรียมทำงานหลายด้านให้เสร็จ และต้องกู้เงินมาใช้จ่ายเป็นจำนวนล้าน

ใกล้กำหนดวันกระทำพิธีสำคัญเพ็ญอาสาฬหบูชากลางเดือน ๘ เข้ามาทุกที งานทุกอย่างจึงต้องทำอย่างรีบเร่งเพื่อให้ทัน ดังนั้นทุกคนจึงไม่มีใครว่างเลย ต่างเคร่งเครียดกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมเมื่อถึงวันงาน ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อนำมาให้ทันกับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องเร่งงาน เป็นต้นว่าจะต้องซื้อหินอ่อนปูพื้นพระเจดีย์ ซึ่งต้องใช้เงินถึง**สองแสนบาท** ต้องจ่ายค่าไฟแก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจะต้องนำไฟฟ้าเดินสายเข้ามาใช้ภายในศูนย์พัฒนาศาสนาถึง**หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท** และในช่วงจังหวะใกล้วันพิธีสำคัญในอันที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จะถึงจุดของความสำเร็จนี่เอง เมื่ออาจารย์พรบอกให้ข้าพเจ้าไปกราบเรียนท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ (นายจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ) ถึงวันงานสำคัญ และให้ขอร้องท่านผู้ว่าฯ เพื่อขอเครื่องจักกลมาทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาให้สมบูรณ์ทันวันงานพิธีสำคัญ

ช่างเป็นเรื่องบังเอิญเกินกว่าที่คณะเราจะคาดคิด เป็นความกรุณาของท่านผู้ว่า ฯ เมื่อท่านได้สอบถามไปยังเจ้าหน้าที่เครื่องจักรกล ก็เป็นจังหวะที่เครื่องจักรกลพอมีเวลาพอดี ท่านผู้ว่า ฯ จึงได้สั่งงานมาให้ช่วยจัดทำงานตามที่อาจารย์พรขอร้องทันที โดยทางศูนย์พัฒนาศาสนาของเราต้องช่วยออกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับขนย้ายเครื่องจักรกล เป็นต้นว่า ค่าน้ำมันและค่าเบี้ยเลี้ยงพนักงานทั้งหมด ตลอดระยะเวลาที่มาทำงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ และเมื่อเครื่องจักรกลบางอย่างของจังหวัดไม่มี ท่านผู้ว่าฯ ก็ได้เขียนจดหมายให้อาจารย์พรนำไปขอเครื่องมือจากศูนย์เครื่องมือกลของกรมทางที่หล่มสัก และอาจารย์พรยังได้ไปขอเครื่องมือบางอย่างมจากแขวงการทางเพชรบูรณ์อีก ซึ่งแต่ละแห่งต่างก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้นช่วงจังหวะ

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗ - ๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๖

นี้จึงเป็นช่วงที่ศูนย์พัฒนาศาสนาคึกคักมาก อาจารย์พรไม่ได้กลับกรุงเทพ ฯ เป็นเวลาแรมเดือน ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวอย่างรวดเร็ว เมื่อเครื่องจักรกลขึ้นมาพร้อมแล้วเช่นนี้โดยกระทันหัน และโดยมิได้คาดคิด (เพราะทุกครั้งที่ขอเครื่องจักรกลทางจังหวัด อย่างน้อยต้องใช้เวลาเป็นปีกว่าจะได้มา) อาจารย์พรจึงต้องตัดสินใจเป็นหนี้อีกครั้งหนึ่ง เพราะไหนจะต้องซื้อหิน ไหนจะต้องซื้อยาง ข้าพเจ้าเองก็ไม่มีเวลาคิดอะไรมากนัก เพราะก็ต้องเร่งงานส่วนสำคัญในอันที่จะนำบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ โดยมีคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา คุณชลิกา โรจนโกศล คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณสุนีพันธุ์ วุทธเสถียร คุณสุธี นิงสานนท์ คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร คุณสอาด - คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ ฯลฯ และคนอื่น ๆ อีกหลายคนที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ในที่นี้ ค่าใช้จ่ายที่ใครพอจะมีบ้างก็ช่วยกันไปก่อนเพื่อให้งานสำคัญสำเร็จให้จงได้

เมื่อข้าพเจ้ามาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สนเห็นการทำงานเป็นไปอย่างคึกคัก อาจารย์พรตัวดำเกรียมแทบจะจำไม่ได้เพราะต้องคุมงานทุกจุด บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนากว้างถึง ๒,๐๐๐ กว่าไร่ อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าว่า การทำงานครั้งนี้จะต้องเป็น**หนี้ถึงล้านบาทนะ** ข้าพเจ้าใจหายวาบ จะทำอย่างไรดี จะกู้ยืมจากใคร และจะต้องหาเงินโดยวิธีใดจึงจะพอนำมาใช้หนี้ได้อีก อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าอีกว่า “ทำใจให้สบายไม่ต้องเป็นกังวลหรอก เมื่อตัดสินใจแล้วอย่าลังเล จงพยายามหัดคิดและทำใจให้สบาย เพื่ออิสรภาพเพื่องานของพระองค์ พระผู้ทรงเสียสละเหน็ดเหนื่อยเพื่อคนทั้งชาติ เพื่อความเป็นไท ไม่ต้องเป็นทาสของใคร ๆ พระองค์เคยรับสั่งเสมอว่า มันช่างปวดร้าวเมื่อถูกเรียกว่า ลูกเชลย ดังนั้น หนทางแยกจากถนนใหญ่สู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สู่เนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง สู่เนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เสนาสนะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ สู่แคมป์ที่พัก และถนนแนวกันไฟ บริเวณทั้งหมดของศูนย์พัฒนาศาสนา สิ่งหล่านี้จะเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนา และเพื่อพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อันเป็นหัวใจของทั้งหมด ซึ่งตั้งอยู่ท่ามกลางขุนเขาและป่าชัฏจะได้สมบูรณ์ เปรียบประดุจดอกบัวซึ่งชูช่อบานสล้างอยู่ท่ามกลางโคลนตมอาจารย์ให้ได้ทั้งหมด ยอมภิกขาจาร”

เมื่อหวนรำลึกไปถึงพระดำรัสของพระองค์อันให้จารึกลงในแผ่นทองแดงตอนหนึ่งข้อความว่า *“...ให้ขอแรงร่วมมือผู้ที่มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาช่วยกันทำตามศรัทธา ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้จงสำเร็จ”* ข้าพเจ้าจึงรับปากกับอาจารย์พรว่า “ตกลง...จะยอมภิกขาจาร เมื่อไม่มีช่องทางอื่นแล้วจะขายตึกที่พักอาศัยที่บางลำภู กรุงเทพ ฯ ซึ่งอันที่จริงก็นำไปค้ำเพื่อกู้เงินมาจากธนาคารอยู่แล้วนี้เสีย เพราะถึงอย่างไรก็คงจะพอใช้หนี้ให้หมดได้”

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงอนุโมทนา และเทพเจ้าทั้งหลายก็ให้กำลังใจ - เตือนสติ

เมื่อตัดสินใจได้ดังนี้แล้ว จึงได้ทำงานทุกอย่างด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นและปลอดโปร่ง ข้าพเจ้าได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดนี้ให้พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต และบรรดาเทพเจ้าโอปปาติกะองค์อื่น ๆ ฟัง พ่อฤๅษีหลวงพ่อสมเด็จไม่พูดสิ่งใด ได้แต่ยิ้มอย่างปลอบประโลม ครั้นเมื่อพ่อฤๅษีได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบ พระองค์รับสั่งว่า **“อนุโมทนาอันเป็นกุศลจิตได้บังเกิดขึ้นแล้วโดยทั่วไป อิสรภาพ... สันติสุขถาวร... กำลังจะงอกงามติดตามมา...ขอให้จงใช้ความอดทน...รอสักนิด...แผ่เมตตาธรรม”** และด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นปลอดโปร่งนี่เอง งานทุกอย่างจึงเป็นไปตามขั้นตามลำดับทุกประการ *แม้บรรยากาศในโลกทิพย์จะอึมครึมอยู่รอบด้านราวกับถูกห่อหุ้มไว้ด้วยกลุ่มหมอกควันหนาทึบ เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกดังมาเป็นครั้งคราว แต่ในความทึบทึมนั้น เสมือนมีแสงสปอร์ตไลท์สาดส่องผ่านตัดม่านหมอกหนาเข้ามาอยู่ตลอดเวลา* **ครั้นแล้วเสียงของพระองค์จะกล่าวย้ำเตือนให้ทำจิตใจให้สบายผ่องใสแผ่เมตตาธรรม ให้อภัยแก่ผู้ถูกอกุศลจิตห่อหุ้ม** *พร้อมกันนี้ก็จะมีเสียงจากบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดินบอกกล่าวเป็นเสียงสะท้านสะเทือนทั่วทุกอณูของบรรยากาศว่า “จงรักษากุศลจิตมั่นเพื่อเป็นสื่อพลังรับแต่สิ่งที่ดีงาม อย่าให้อกุศลจิตเกิดอันจะเป็นจุดช่องให้พลังแห่งความชั่วร้ายเลื่อนไหลเข้ามา เพื่ออิสรภาพ... สันติสุขถาวร... พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช บังเกิดแล้วเมื่อประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี” พร้อมกันนั้นก็ส่งพลังที่ดีงามมาด้วย เพื่อช่วยให้เกิดกำลังใจไม่เบื่อหน่าย* ดังนั้นทุกคนจึงช่วยกันทำงานโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย มุ่งมั่นอย่างเดียวว่าเมื่อถึงวันเพ็ญอาสาฬหบูชา ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องพร้อมเพื่อกระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ภายในส่วนกลางองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นแบบอย่างกรุงสุโขทัย บรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลจากทั่วผืนแผ่นดิน ลงในเครื่องหมายธรรมจักรซึ่งอยู่ภายในส่วนฐานองค์พระเจดีย์ อันเป็นแบบอย่างกรุงศรีอยุธยา และกระทำพิธีอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายองค์สุดท้าย ขึ้นประดิษฐานบนชุ้มพระเจดีย์ทางด้านทิศตะวันออก ในวันเข้าพรรษาให้ได้ โดยต่างคอยบอกกล่าวเตือนกันว่า ในช่วงจังหวะก่อนถึงวันงานพิธีสำคัญ ทุกคนจะต้องพยายามทำจิตใจให้สบาย อย่าให้มีวิตกกังวล อย่าให้มีอารมณ์เสีย จะทำอะไรได้แค่ไหนอย่างไรก็จงทำไปแค่นั้น ในเมื่อได้พยายามทำอย่างดีที่สุดแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ถ้าจะเกิดขึ้นและตกค้างอยู่ ก็เอาไว้ไปหาทางแก้ไขเมื่องานสำเร็จแล้ว

“อาจารย์พรแน่จริง ๆ ห้ามฝนได้” เสียงจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำถนน

ดังนั้นเมื่อต่างพบหน้ากันและมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักจะพูดกันว่า ไม่เป็นไร เอาไว้ก่อน ปัญหาทุกอย่างจะต้องแก้ได้เมื่อถึงเวลาของมัน และปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นจะต้องมีทางออกที่เหมาะสมของมันอยู่เสมอ ขอแต่เพียงเราจะต้องประกอบแต่สิ่งที่ดีงาม และถูกต้องเราจะได้พบทางออกที่ดี แต่ถ้าเราเบื่อหน่ายท้อแท้หรือไม่ได้กระทำในสิ่งที่ดีงาม เราก็จะพบทางออกที่จะต้องมีปัญหาติดตามมาอีกไม่สิ้นสุด ดังนั้นทุกคน

จึงแจ่มใสแม้จะเหน็ดเหนื่อย และคงจะเป็นเพราะจิตใจที่สบายสวดมนต์ไม่เคยขาด แผ่เมตตาธรรมอยู่ตลอดเวลาแม้จะทำงานยุ่งแทบจะไม่มีเวลาหยุดเลยก็ตามนี่เอง จึงพลอยให้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมโดยรอบแจ่มใส อาจารย์พรสั่งคุมงานทำถนนทุกจุดภายในศูนย์พัฒนาศาสนาโดยไม่มีฝนเป็นอุปสรรค เพราะหน้านี้เป็นหน้าฝน ใคร ๆ ก็คิดว่าจะต้องทำถนนไม่ได้ จนเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่มาทำถนนพูดกับข้าพเจ้าว่า “อาจารย์พรแน่จริง ๆ” ข้าพเจ้าถามว่า “แน่อย่างไร” เขาตอบว่า “อย่างอื่นเขาไม่รู้ แต่ที่ประจักษ์กับตัวเขาเองจริง ๆ คืออาจารย์พรห้ามฝนได้ แน่จริง ๆ ฝนไม่ตกเลย แต่ถึงแม้จะตกบ้างก็ไม่เป็นอุปสรรค เพราะไม่ได้ตกในเวลาที่กำลังทำงาน ในช่วงนี้ผมไปทำงานที่ไหนไม่ได้เลยฝนตกมาก รอบ ๆ แคมป์ฝนตก แต่ภายในแคมป์ที่เราทำงาน ฝนไม่ตก อาจารย์พรแน่จริง ๆ ห้ามฝนได้”

ดังนั้นงานทุกอย่างทุกด้านจึงก้าวไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่หยุดยั้ง พระองค์คอยกล่าวย้ำเตือน **ให้ทำจิตใจให้สบาย แผ่เมตตาธรรมและอย่าท้อแท้อย่ากังวล ถึงแม้จะมองเห็นภาระหนักซึ่งจะต้องรับรออยู่ข้างหน้าแล้วอย่างแน่นอนก็ตาม มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จขั้นตอนไปก่อน เมื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลได้สำเร็จ อันเป็นเปรียบเสมือนหัวใจขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หนทางสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็จะต้องสำเร็จให้พร้อมเพรียงกัน จึงจะได้ชื่อว่ามีอิสรภาพอยู่ในกำมือพร้อมที่จะก้าวเดินไปสู่อิสรภาพโดยสมบูรณ์** ข้าพเจ้าพยายามปล่อยวางและทำจิตใจให้สบาย เพราะถึงอย่างไรก็ได้บอกรับปากกับอาจารย์พรแล้วว่า *“ย่อมภิกขาจารเพื่อให้งานสำเร็จ”* แต่แม้กระนั้นก็มักจะถูกพลังแห่งความชั่วร้ายแทรกแซงเข้าสู่จิตใจเสมอ เพราะความรู้สึกของข้าพเจ้ามักจะถูกเหนี่ยวรั้งอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะตัวเลขของหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างรวดเร็ว

คำเตือนสติของสมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว

ข้าพเจ้ามักจะเข้าสมาธิปรารภกับพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ อยู่เสมอว่า “หนี้สินนี้เราจะมีช่องทางใดนำมาชำระได้ ขายตึกพอจะขายได้อยู่หรอก แต่เมื่อบอกขายกว่าจะขายได้ก็คงจะต้องใช้เวลานานพอสมควร ดอกเบี้ยก็จะต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รู้สึกเป็นภาระที่หนักมาก เพราะการทำถนนนั้น ค่าหิน ค่ายาง ค่าน้ำมัน เป็นแสน ๆ ทั้งนั้น พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จไม่ทันจะกล่าวตอบสิ่งใด สมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว ก็ได้กล่าวขึ้นว่า “ในเมื่อพระองค์มากล่าวย้ำเตือนให้ทำจิตใจให้สบาย แผ่เมตตาธรรม อย่าท้อแท้อย่ากังวล ก็จงพยายามทำให้ได้ก็แล้วกัน อย่าทำในสิ่งซึ่งจะเป็นการบั่นทอนกุศลจิตของพระองค์ ซึ่งเท่ากับเป็นการทำบาปโดยไม่รู้ตัว จงนึกถึงน้ำพระทัยของพระองค์ เมื่อถูกพระเจ้าหงสาวดีนำไปชุบเลี้ยงที่ประเทศพม่า ในฐานะตัวประกันอันเป็นเชลยนั้น พระองค์ถูกชุบเลี้ยงดูอย่างดี เพราะพระองค์ฉลาด เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าหงสาวดีเป็นอย่างมาก แต่แม้กระนั้นพระองค์ก็ไม่เคยลืมว่า พระองค์เป็นคนไทย ครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลาว่า ทำอย่างไรชาติไทยจึงจะได้ชื่อว่ามีอิสรภาพ ไม่ตกเป็นทาสของใคร ๆ ปวดร้าวเหลือเกินเมื่อถูกเรียกว่าลูกเชลย ดังนั้นเมื่อทราบจากพระมหาเถรคันฉ่องว่า พระเจ้าหงสาวดีมิได้ตั้งอยู่ใน

ครรลองของความยุติธรรม พระองค์จึงประกาศอิสรภาพทันที มิได้กังวลถึงภาระเบื้องหน้าเลยว่าจะหนักหนาเพียงไร ถ้าพระเจ้าหงสาวดีทราบความ" ข้าพเจ้าจึงได้สติอีกครั้งหนึ่ง และมาหวลรำลึกถึงคำรับสั่งของพระองค์ที่ว่า "ทุกคนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของแผ่นดิน จงมอบดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลแก่ทุกคนที่แสดงความจำนงโดยให้จัดบรรจุใส่ไว้ในพระพุทธนิรันตรายองค์เล็ก ฐานเท่าเม็ดมะขาม เพื่อเป็นที่เกรงขามต่อพลังชั่วร้าย และสำหรับผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา มีน้ำใจเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ ร่วมตั้งแต่ ๔๐๐ ตำลึงขึ้นไป อันหมายถึงระยะเวลาแห่งการประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ขวบปี จงตอบแทนด้วยถุงเงินถุงทองที่ให้จัดทำไว้นั้น เพื่อความอุดมสมบูรณ์ และเพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในอิสรภาพตลอดไป" เช่นนี้แล้วก็เกิดความหวังว่า ทุกคนก็คงจะได้มีส่วนมาร่วมให้พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช บังเกิดขึ้นสำเร็จสมบูรณ์ในผืนแผ่นดิน ข้าพเจ้าสบายใจขึ้นความกังวลหมดไปจากจิตใจโดยสิ้นเชิง

ได้รับพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุที่จะนำไปบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์ ฯ

อาจารย์พรเร่งคุมงานทำหนทางสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยไม่หยุดยั้ง เพราะตั้งใจไว้ว่าจะต้องให้เสร็จทันวันงานพิธีสำคัญ โดยปล่อยให้ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบจัดเตรียมสิ่งซึ่งพระองค์จะรับสั่งให้นำบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ และให้เป็นผู้ไปเชิญบุคคลสำคัญต่าง ๆ มาร่วมในงานพิธีสำคัญ และไปนิมนต์ท่านเจ้าคณะจังหวัด ท่านเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพราะอาจารย์พรไม่มีเวลาว่างเลย ครั้นแล้วในวันอังคารที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ข้าพเจ้าได้รับพระบรมสารีริกธาตุอันเป็นเปรียบเสมือนหัวใจขององค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งให้นำพระบรมสารีริกธาตุรวมทั้งบริวารสิ่งมิ่งมงคลทั้งหมด จากกรุงเทพมหานคร สู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่งถึง วิธีที่จะประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ในพระเจดีย์

เมื่ออาจารย์พรโทรศัพท์ทางไกลมาถามถึงความเป็นไปของงาน ข้าพเจ้าจึงได้บอกกล่าวและขอร้องให้จัดเตรียมรับสิ่งศิริมงคลสูงสุด โดยให้จัดก่อฐานรองรับผอบพระบรมสารีริกธาตุภายในอุโมงค์ชั้นบน อันเป็นแบบอย่างสุโขทัย หลังซุ้มพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ ทิศ ซึ่งแต่ละทิศจะต้องโยงเข้าหาฐานรองรับผอบพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งอยู่ตรงจุดกึ่งกลางองค์พระเจดีย์ เพราะพระองค์รับสั่งว่า "ผอบพระบรมสารีริกธาตุจะต้องตั้งอยู่บนฐานรองรับอันเปรียบประดุจเสาหลักเมือง ซึ่งเสมือนกับวางตั้งอยู่กลางเครื่องหมายธรรมจักร ที่วางทับผนึกอยู่กับถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลทั่วผืนแผ่นดินอันอยู่ภายในอุโมงค์ชั้นล่าง อันเป็นแบบอย่างกรุงศรีอยุธยา แล้วเชื่อมโยงไปยังพระพุทธนิรันตรายทั้ง ๔ ทิศ เพื่อแผ่พลัง

รังสีแห่งความศักดิ์สิทธิ์สันติสุขอิสระวิวัฒนาไปทั่วทิศ ประดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดไปทั่วสากลจักรวาล” อาจารย์พรบอกว่าช่างเป็นเรื่องบังเอิญเกินกว่าที่เราจะคาดคิดอีกเช่นเคย ที่จังหวะนี้เอง ท่านพระภิกษุภูมิจิต วิมโล ซึ่งท่านเคยมาจำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเมื่อปี ๒๕๒๓ ท่านได้แวะมาเยี่ยมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีก หลังจากที่ไม่ได้ติดต่อกันเลยเกือบ ๒ ปี ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในทางลายไทย และทางช่างอันเป็นสัญลักษณ์ของไทย ๆ หลายอย่าง อาจารย์พรจึงได้ขอร้องให้ท่านช่วยจัดก่อเสาหลักเมืองอันจะเป็นฐานรองรับผอบพระบรมสารีริกธาตุ ภายในอุโมงค์พระเจดีย์ชั้นบนอันเป็นแบบอย่างสุโขทัย ซึ่งท่านก็ยินดีและเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง ทำให้อาจารย์พรเบาใจและสบายใจ เมื่อมีผู้รับผิดชอบงานไปอีกส่วนหนึ่ง และท่านยังได้ช่วยนำพระเครื่องพระผงต่าง ๆ ตามตามผนังอุโมงค์พระเจดีย์ฯ เป็นรูปสัญลักษณ์เสมาธรรมจักร ฉัตรเงิน ฉัตรทอง และสัญลักษณ์ของศาสนาต่าง ๆ อีกด้วย

งานที่จะต้องทำให้เสร็จก่อนวันพิธี คือ ถนน ไฟฟ้า ป้ายชื่อศูนย์ ฯ

และงานอีกส่วนหนึ่งที่จะต้องทำให้เสร็จก่อนถึงวันงานพิธีสำคัญก็คือ ป้ายชื่อศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งจะต้องตั้งอยู่ปากทางเข้าซึ่งแยกจากถนนใหญ่ อาจารย์พรก็ได้ท่านพระภิกษุอุรา นิภาธโร ซึ่งท่านก็เคยมาจำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ เมื่อปี ๒๕๒๓ พร้อมกับท่านพระภิกษุภูมิจิต และท่านเป็นบุคคลที่ทำงานอะไรแล้วมีความรับผิดชอบสูง ท่านได้เป็นผู้วิ่งเต้นติดต่อกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อนำไฟฟ้าเข้ามาใช้ในศูนย์พัฒนาศาสนา ท่านได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจังหวะนี้พอดี และท่านก็ได้นำไม้สำหรับทำป้ายมาโดยได้รับความอนุเคราะห์จาก คุณบุญเลิศ ศรีสุกใส หัวหน้าศูนย์เพาะชำสวนป่าสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ขอร้องให้ท่านรับผิดชอบในการแกะตัวหนังสือทำป้าย โดยมีคุณเจริญชัย และคุณมนต์ชัยช่วย และท่านพระภิกษุภูมิจิตคอยให้คำแนะนำไปด้วย เป็นอันว่า ทั้งเสาหลักเมือง การปั้นบัว การทำป้าย ศูนย์พัฒนาศาสนาสำเร็จโดยท่านทั้งหมดที่กล่าวมา ซึ่งเป็นจังหวะบังเอิญโดยแท้ เพราะทั้งท่านพระอุราและท่านภูมิจิตก็มิได้นัดหมายกันมาก่อน

สิ่งที่บรรจุพร้อมกับพระบรมสารีริกธาตุ

สำหรับข้าพเจ้าเองเมื่อโทรศัพท์ทางไกลพูดกับอาจารย์พรแล้ว ก็เร่งจัดเตรียมสิ่งจำเป็นอันจะเป็นส่วนประกอบในการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลทั่วผืนแผ่นดิน ซึ่งพระองค์รับสั่งให้หาเป็นต้นว่า พระไตรปิฎกฉบับบาลีอันสมบูรณ์ พุ่มเพชร์พานดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ฯลฯ

วิธีจัดพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุลงในผอบ

ก่อนถึงเช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ อันจะเป็นวันอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเดินทางสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้ข้าพเจ้าจัดพระบรมสารีริกธาตุ พระธาตุ ซึ่งมีผู้บริจาคร่วม ให้นำบรรจุภายในพระเจดีย์อิสรภาพฯ ลงในผอบซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนั้น ผอบพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งจะนำขึ้นบรรจุภายในอุโมงค์ชั้นบนกึ่งกลางองค์พระเจดีย์ฯ นั้น **ประกอบด้วยผอบซ้อนกัน ๕ ชั้น** อันหมายถึงขันธ์ ๕ คือเบญจขันธ์ และพละ ๕ หรืออินทรีย์ ๕ คือ ๑ ผอบผลึกแก้วเจียระไนหุ้มด้วยตระกร้าทองประดับด้วยอัญมณีทุกชนิด ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในแผ่นดินไทย ๒ ผอบทอง และ ๓ - ๔ - ๕ คือ ผอบเงินอีก ๓ ชั้น พระธาตุที่มีผู้บริจาคร่วมให้นำใส่ผอบเล็ก ๆ ผสมด้วยเพชรพลอยสีต่าง ๆ เป็นเครื่องบูชาใส่ไว้แต่ละชั้นของผอบทั้ง ๕ ชั้นนั้น รวมทั้งใส่ไว้ในเจดีย์อีก ๕ องค์ เป็นเจดีย์ไม้จันทร์ ๓ องค์ เจดีย์ทองและเจดีย์งาอีกอย่างละ ๑ องค์ ภายในผอบเงินใบใหญ่วางรองไว้ด้วยแผ่นทองแดงลงดวงเมือง ยันต์ ๘ ทิศตำราพิชัยสงครามมีสุริยาทรงกลดล้อมรอบ และคำประกาศโองการตอนวางศิลาฤกษ์พระเจดีย์อิสรภาพฯ เมื่อวันวิสาขบูชาอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ แล้วจึงจะวางผอบแต่ละชั้นลงไปโดยลำดับ บูชาผอบแต่ละชั้นด้วยแก้วแหวนเงินทองชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีผู้บริจาคร่วมมา เป็นต้นว่า สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน ต่างหู ฯลฯ และธูปทอง นาคเงินอีกอย่างละ ๓ ดอก และในผอบแต่ละชั้นนี้ก็มีพระพุทธรูปองค์เล็ก และด้ายสายสิญจน์รวมอยู่ด้วย คืนนั้นข้าพเจ้าจัดทำตามคำรับสั่งของพระองค์อยู่จนถึง ๐๒.๐๐ นาฬิกา โดยมีคุณสำอางค์ ยิ้มศิริ เป็นผู้ช่วย *บรรยากาศในโลกทิพย์ยามนั้นเสียงฆ้อง เสียงการบรรเลงดีด สี ตี เป่า ดังแผ่วเบา คงจะดังมาจากวงเครื่องสายสังคีต ซึ่งพระองค์รับสั่งให้ข้าพเจ้าไปหาซื้อมา เพื่อเป็นสื่อเสียงแห่งความรื่นรมย์คละเคล้าอยู่กับเสียงสวดมนต์กลิ่นหอมอ่อน ๆ รวยรินชื่นใจอยู่ตลอดเวลา คงจะหอมมาจากดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ซึ่งเตรียมจะนำขึ้นไปบรรจุบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลเพราะดอกไม้เงินดอกไม้ทองนี้คงจะเป็นสื่อของดอกไม้ในสรวงสวรรค์กระมัง*

วันนำพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุ ไปศูนย์พัฒนาศาสนา-บรรยากาศในโลกทิพย์

๐๙.๐๙ นาฬิกา ของวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ รถโตโยต้าไฮเอท ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากคุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์ ให้ขอยืมเพื่อเป็นพาหนะอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุพร้อมทั้งบริวารสิ่งมิ่งมงคลเดินทางสู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ โดยมีคุณสอาด แก้วเกษ หัวหน้ากองฝึกอบรม กรมสหกรณ์การเกษตร เป็นสารถีเคียงข้างด้วย พระมหาธัชพล ศิริวงศ์ทอง และพันเอก (พิเศษ) พล ราชประสิทธิ์ มีคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คุณนิด (ภรรยา พ.อ. พล ราชประสิทธิ์) คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม คุณละม่อม มะเดื่อทอง และข้าพเจ้าแวดล้อม

ก็เคลื่อนจากบางลำภู ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอื้ออึงอล *มองเห็นพระองค์ทรงชุดขาวนวลปลั่งเงินทองอร่ามเลื่อม พระหัตถ์ทรงถือดอกบัวเงินบัวทองคล้องด้วยมาลัยดอกมะลิ ประทับเป็นสง่าอยู่บนคอช้างทรง ซึ่งบนกูบช้างนั้นผอบพระบรมสารีริกธาตุ เปล่งประกายเจิดจ้าเป็นแสงรุ้งฉัพพรรณรังสี กางกั้นด้วยสัปทนสีขาวพราวพร่างราวกับประดับเพชรพวง ติดตามด้วยขบวนช้างม้าอีกมากมาย ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทองโปรยปราย* ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณสอาดขับรถมุ่งหน้าโดยมิให้แวะเวียนที่ใด ถ้าไม่จำเป็น เพราะขณะนี้นั้นพาหนะของคณะเราคือรถยนต์โตโยต้า ไฮเอท ได้กลายเป็นเสมือนช้างทรง เจ้าพระยาไชยานุภาพหรือเจ้าพระยาปราบหงสาวดี ข้าพเจ้าได้นำคณะในรถสวดมนต์และร้องเพลงต่าง ๆ อันจะต้องใช้ร้องในระหว่างกระทำพิธีรวมทั้งสวดมนต์เพลงภชันไปด้วยเกือบตลอดทาง

๑๖.๐๐ น. พาหนะอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุก็ถึงปากทางแยกจากถนนใหญ่เข้าสู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้ามองไม่เห็นใครเลยทั้ง ๆ ที่อาจารย์พรโทรศัพท์ทางไกลบอกมาแล้วว่า คณะชาวบ้านปากทางเตรียมขบวนแห่ไว้คอยต้อนรับสิ่งสิริมงคลสูงสุด แต่เมื่อมาถึงพบความว่างเปล่า ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวัง ความรู้สึกเริ่มชาและวูบดิ่งลึกลง *พบพ่อขุนผาเมืองในเครื่องทรงสีเม็ดมะปรางสดใสและมวลเหล่าทหารหาญโอปปาติกะมากมาย ในมือต่างถือดอกไม้เงินดอกไม้ทอง พร้อมทั้งโปรยปรายข้าวตอกดอกไม้ ปากก็กล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... สาธุอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันเสียงกลองศึกเสียงอื้ออึงอลราวกับกำลังมีการจัดกองทัพก็ดังมาจากระยะทางแสนไกลรอบด้าน บรรยากาศชายขอบฟ้ามืดทึบทึม นาน ๆ ครั้งจะมองเห็นแสงแลบแปลบปลาบ มองดูราวกับกำลังมีฝนตกอยู่ในระยะไกล จะสว่างสดใสอยู่ก็เฉพาะบริเวณที่ใกล้เคียง พ่อขุนผาเมืองกล่าวเตือนย้ำถึงคำของพระองค์ว่า* **“จงรักษากุศลจิตให้มั่น ทำใจให้ผ่องใสสบาย แผ่เมตตาธรรม วันเผด็จศึกใกล้เข้ามาทุกขณะแล้ว”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณสอาดนำพาหนะอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุ ขึ้นไปบนเนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจึงเลยเข้าสู่ถนนไปพระเจดีย์อิสรภาพฯ ซึ่งกำลังลาดยางยังไม่ได้สาดหินเกล็ด อันที่จริงถนนนี้ยังไม่อนุญาตให้รถวิ่งได้เพราะเพิ่งลาดยางใหม่ ๆ แต่เพราะความที่ไม่รู้มาก่อน พาหนะอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุ จึงแล่นประทับรอยสู่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ทันที แล้วจึงไปหยุดหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งมีแต่ความเงียบเชียบและว่างเปล่าข้าพเจ้านึกสงสัยว่า อาจารย์พรและใคร ๆ หายไปไหนกันหมด ทั้ง ๆ ที่ก็ได้นัดหมายไว้แล้ว

เหตุการณ์ในขณะที่จะนำพระบรมสารีริกธาตุ พระธาตุเข้าสู่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และบรรยากาศในโลกทิพย์

เมื่อรถจอดสนิทเป็นที่เรียบร้อยทุกคนลงจากรถ เพราะนั่งมาตลอดระยะทางราว ๖ ชั่วโมงเศษ สำหรับข้าพเจ้าเหมือนถูกตรึงให้อยู่กับที่ เพียงครู่เดียวหมอบุญเกิด จิตประสงค์พานิช ก็ขับรถปิ๊กอัพนำคณะชาวบ้านปากทางเข้ามา เพราะอันที่จริงคณะชาวบ้านปากทางก็ได้รอคอยต้อนรับอยู่ แต่เพราะความ

ที่ไม่แน่ใจว่าคณะเราจะมาถึงเวลาใด จึงทำให้เผลอไปตอนที่พาหนะของคณะเราผ่านเข้ามา และแล้วรถของอาจารย์พรก็พาคุณชิต รักวินัย คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสุภาณี หงษ์เงิน และคณะอีกหลายคนก็ติดตามมา ทุกคนส่วนมากแต่งกายชุดขาวหน้าตาผ่องใสเบิกบาน ครั้นแล้ว พ.อ. (พิเศษ) พล คุณสอาด คุณกิตติ ก็ช่วยกันกางกั้นสัปทน ในขณะที่อาจารย์พรรับผอบพระบรมสารีริกธาตุจากข้าพเจ้า แล้วอุ้มประคองเดินเข้าสู่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา โดยมีคณะชาวบ้านปากทางและคณะเราเรียงแถวโปรยดอกไม้บูชาปูลาดเป็นทาง พร้อมทั้งกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ จนอาจารย์พรนำผอบพระบรมสารีริกธาตุถึงโต๊ะที่ตั้งรองรับซึ่งปูลาดด้วยผ้าขาวบริสุทธิ์กลางหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา จากนั้นคณะเราก็ช่วยกันลำเลียงสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ เช่น พระไตรปิฎกห่อด้วยผ้าตาดเงินผ้าตาดทอง พระพุทธนิรันตราย ๙ นิ้ว ทั้งรมดำและปิดทอง พระพุทธชินราชจำลอง ซึ่งเป็นมิ่งเมืองของชาวพิษณุโลก อันอยู่ใกล้ชิดกับศูนย์พัฒนาศาสนา พุ่มเพชร์ พานดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง รูปปั้นหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี ในท่ากำลังนั่งเทศนาหล่อด้วยนวโลหะ เป็นต้น

เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก็ก้องสะท้านสะเทือนรับกับเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ซึ่งคณะเรากำลังกล่าวดังก้องในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาขณะนั้น *แม้กระนั้นเสียงกลองศึกกระตุ้นปลุกใจราวกับในภาพยนตร์เรื่องวันเผด็จศึก ก็ยังคงแทรกซ้อนขึ้นมาไม่ขาดระยะ เสียงตูมคล้ายเสียงระเบิด เสียงคำพูดโต้แย้งดังระรัวก็ดังคละเคล้าปะปนมาอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน แต่อยู่ในระยะไกลจนจับความไม่ได้ บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดินต่างทยอยมาเพื่อร่วมงานพิธีสำคัญ และเพื่อส่งพลังที่ดีงามขับไล่กลุ่มหมอกควัน พลังแห่งความชั่วร้ายซึ่งเกิดจากมวลเหล่าเทพเจ้ามิจฉาทิฏฐิ ซึ่งไม่เห็นด้วยกับงานของพระองค์ และพร้อมทั้งขัดขวางทุกประการที่จะไม่ให้ความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา บังเกิดขึ้นสำเร็จสมบูรณ์ในผืนแผ่นดินไทย ดังนั้นบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะสัมมาทิฏฐิจึงเปล่งเสียงแห่งความรักชาติ รักแผ่นดิน รักอิสรภาพ ปลุกเรียกร้องกระตุ้นให้เกิดการรวมพลังจากมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะผู้มีเชื้อแห่งความมุ่งหมายอันเดียวกัน เพื่อขจัดและป้องกันมิให้กลุ่มหมอกควันและสิ่งชั่วร้าย อันเกิดจากมวลเหล่าเทพเจ้ามิจฉาทิฏฐิเข้ามาขัดขวางการดำเนินงานพิธีในวันสำคัญเพ็ญอาสาฬหบูชา อันจะเป็นการดำเนินงานไปเพื่อให้พระเจดีย์อิสรภาพฯ สำเร็จสมบูรณ์*

เมื่อจัดตั้งวางทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็กลับแคมป์ที่พักเพื่อชำระล้างร่างกายให้สะอาดเตรียมมาสวดมนต์ *เสียงกลองศึกเร่งเร้าราวกับกลองของชนเผ่าอาปาเช่* ข้าพเจ้ากล่าวกับอาจารย์พรว่า “อาจารย์พยายามอย่าให้อารมณ์เสียนะ เพราะขณะนี้สิ่งสิริมงคลสูงสุดมาถึงแล้ว อาจารย์จะต้องถูกก่อกวนอย่างแน่นอน เพราะเป็นตัวจักรสำคัญ ถ้าอาจารย์ตกอยู่ในสภาพที่ทำอะไรไม่ได้แล้ว ทุกอย่างจะต้องล้มเหลวหมด” อาจารย์พรตอบว่า “ไม่ต้องห่วงหรอก อาจารย์สบายดี ตลอดเวลาที่ผ่านมาอาจารย์ไม่ได้อารมณ์เสียเลย” และโดยมิได้คาดฝัน ขณะที่กำลังนั่งรถจากแคมป์ที่พักจะมาหอประชุมเพื่อสวดมนต์นั่นเอง ก็มีเหตุทำให้อาจารย์พรสุดวิสัยที่จะยับยั้งอารมณ์เสียของตัวเองได้ เพราะคนงานคนหนึ่งทำให้งานที่อาจารย์

พรสั่งให้ทำนั้นไม่เป็นไปอย่างที่จะให้ทำ และขัดคำสั่งอย่างรุนแรง ทำให้งานเสียหาย แต่ไม่ช้าอาจารย์พรก็สงบลงได้ และเราก็ได้ให้คนงานนั้นซึ่งเป็นตัวสื่อของพลังชั่วร้ายให้เลื่อนไหลเข้ามา ออกไปจากบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาทันที แล้วทุกอย่างก็เข้าสู่ภาวะปกติ งานทุกอย่างดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน เพราะทุกคนพยายามทำจิตใจให้สบาย และให้อภัยซึ่งกันและกัน *ทำให้บรรยากาศกลุ่มหมอกควันเลื่อนไหลห่างไป เสียงตุมคล้ายเสียงระเบิดและเสียงโต้เถียงกันดังแผ่วเบาจางหายแทบจะไม่ได้ยิน*

คืนวันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๖
เปิดให้ผู้มีจิตศรัทธาเข้าชมพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุ

วันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ทุกคนเร่งระดมงานในความรับผิดชอบของตัวเองที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้แล้วเสร็จ คุณจุรี ลิ่มศิลา ก็เดินทางมาจากพิษณุโลก เพื่อมาเตรียมงานนั่งร้านนำผอบพระบรมสารีริกธาตุ และพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์ ในตอนเย็นท่านพระภูมิจิต ท่านพระอุรา ก็ได้ช่วยกันนำฐานบัว ซึ่งจะรองรับผอบพระบรมสารีริกธาตุ ขึ้นไปต่อบนเสาหลักในอุโมงค์พระเจดีย์ชั้นบน โดยมีผู้ช่วยอีกหลายคน เหตุการณ์ทุกอย่างในวันนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย ตกตอนกลางคืนอาจารย์พรก็ได้เปิดผอบพระบรมสารีริกธาตุให้ผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งต่างก็ได้เริ่มทยอยเดินทางมาเพื่อจะร่วมพิธีในวันสำคัญ ได้เห็นและกราบนมัสการรับพลังของความดีงาม พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า ในเวลาบ่าย ๔ โมงเย็นของวันเสาร์ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ให้นำถุงดินศักดิ์สิทธิ์ซึ่งบรรจุอยู่ในถุงเงิน ๗๒ ถุง ถุงทอง ๗๒ ถุงนั้น ไปบรรจุไว้ภายในเครื่องหมายวงล้อธรรมจักรในอุโมงค์พระเจดีย์ชั้นล่าง เป็นขั้นตอนหนึ่งก่อน

วันเสาร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖
เร่งทำงานต่าง ๆ เพื่อจะให้เสร็จ พร้อมที่จะบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ในพระเจดีย์ ฯ

วันเสาร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ผู้คนเริ่มทยอยมาอีกเรื่อย ๆ รวมทั้งคนงานซึ่งเราบอกให้ออกไปจากศูนย์พัฒนาศาสนาแล้วตั้งแต่วันพฤหัสบดี เมื่อข้าพเจ้าเห็นหน้าเกิดความรู้สึกขึ้นมาทันทีว่า ตัวสื่อแห่งพลังชั่วร้ายมาอีกแล้ว จะต้องแผ่เมตตาธรรมให้มากและให้อภัย เพราะตัวเขาเองเขาก็หารู้ตัวไม่ว่าเขาจะเป็นตัวสื่อแห่งพลังไม่ดี เพราะตัวเขาเองก็มีความปรารถนาดีที่จะมาร่วมงานการกุศล และเขาเองก็หารู้ตัวเองไม่ว่า เขาเองมักจะเป็นคนก้าวร้าว คำพูดและกิริยาท่าทางของเขาเป็นที่ก่อให้เกิดอุกศลจิตแก่ผู้ได้ฟังได้เห็นเสมอ อันที่จริงเขาเป็นคนน่าสงสารและน่าเห็นใจ จึงได้แต่ภาวนาขออย่าได้มีอุปสรรคสิ่งใดเกิดขึ้นแก่งานเลย จึงได้ใช้งานเขาตามปกติ

คุณจุรี ลิ่มศิลา เริ่มทำงานนั่งร้านที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เช้า โดยมีนายน้อย ซึ่งเป็นช่างปูนช่างไม้ และเป็นคนชาวพม่าซึ่งคุณสุธี นิงสานนท์ หามาในช่วงจังหวะ ซึ่งอาจารย์พรหาช่างที่ไหนก็ไม่ได้

เลยเป็นเรื่องที่แปลกและภาวการณ์จะให้เป็นไปในทางที่ดี จึงทำให้ได้ช่างซึ่งเป็นชาวพม่าโดยมิได้ตั้งใจ และโดยมิได้คิดคาดการณ์มาทำในส่วนสำคัญขององค์พระเจดีย์นับตั้งแต่ก่ออิฐ ทาสีฐานสำหรับรองรับธรรมจักร รวมทั้งเสาหลักเมืองรองรับผอบพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นเรื่องที่แน่นอนว่า เมื่อทำพิธีบรรจุเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายน้อยช่างชาวพม่าก็จะต้องเป็นคนก่ออิฐปิดอุโมงค์พระเจดีย์ด้วย อันเป็นสัญลักษณ์ว่า **เราได้รับชัยชนะเด็ดขาดโดยสิ้นเชิงแล้วทุก ๆ ทาง** ทั้งนี้เพราะเราเคยเสียเอกราชให้กับพม่า และตกเป็นประเทศราชอยู่ถึง ๑๕ ปี ครั้นแล้วพระองค์ก็ได้ประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นอยู่กับพม่าหรือใคร ๆ อีกตลอดไปชั่วกัลปาวสานมาถึงบัดนี้งานของพระองค์การสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ **ได้ชนชาวพม่า ซึ่งเคยเป็นผู้มีชัยชนะเหนือเรามารับใช้ในส่วนสำคัญยิ่ง**

ช่างปูหินอ่อนบนพื้นพระเจดีย์ก็เร่งมือกันเต็มที่ เพราะถึงอย่างไรก็ต้องให้แล้วเสร็จ เพราะพรุ่งนี้จะเป็นวันงานพิธีแล้ว ช่างทำซุ้มพระพุทธนิรันตรายบนพระเจดีย์ทั้ง ๔ ทิศ ซึ่งคุณธานินทร์แห่งร้านไทยประสิทธิ์โฆษณาก็ได้ช่วยเป็นธุระจัดช่างมาให้ เพื่อทำให้แล้วเสร็จทันเวลา โดยมีคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล และเพื่อนคือคุณวิทูรย์ ตั้งศักดิ์สถิตย์ ช่วยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

มารขัดขวางอย่างหนักอีกในวันที่จะบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์

สำหรับข้าพเจ้าตั้งแต่เช้าตรู่ ก็ได้นำเทพบุตรเหล่าสังคีตมาจัดวางภายในอุโมงค์พระเจดีย์ รวมทั้งนำบรรดาเหรียญหลวงพ่อต่าง ๆ บรรดาที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในยุคนี้ ซึ่งได้ร้อยสอดใส่สายสร้อยเส้นละ ๑๐๘ เหรียญ รวม ๘ เส้น นำมาคล้องตามก้อนหิน ซึ่งนำมาจากเจ้าพ่อในที่ต่าง ๆ ในคราวไปนำดินศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งตั้งอยู่ตามมุมพระเจดีย์ ๘ มุม โดยมีคุณกิตติและคุณสำอางค์ คุณพิภพคอยช่วย แล้วก็ได้จัดตกแต่งกวางเงิน กวางทอง สิ่งของต่าง ๆ และอีกหลายคนก็ได้ช่วยกันทำความสะอาดหอประชุมและงานจุกจิกซึ่งยังตกค้างอยู่ จัดเตรียมรอเวลาบ่าย ๔ โมงเย็น ซึ่งจะนำถุงดินศักดิ์สิทธิ์จากหอประชุมไปสู่เนินพระเจดีย์ เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จกันแล้ว ทุกคนต่างคร่ำเคร่งเร่งงานของตัวเองที่รับผิดชอบ คนที่เสร็จแล้วก็อาบน้ำชำระล้างร่างกายรอ บ่ายวันนี้ลมแรง ท้องฟ้าซึ่งสดใสมาตั้งแต่เช้าร่มครึ้มลง ต่างช่วยกันภาวนาขออย่าให้ฝนตกลงมาเลย เพราะตอนบ่าย ๔ โมงจะเป็นเวลาเคลื่อนขบวนดินศักดิ์สิทธิ์ถุงเงินถุงทองบรรจุในวงล้อธรรมจักรภายในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เกินกว่าที่ใครจะทัดทานได้ ลมพัดกรรโชกรุนแรง เมฆไหลวนเวียนครอบคลุมบริเวณไว้หมดสิ้น ท้องฟ้าแปลบปลาบครืนครัน ชั่วเวลาประเดี๋ยวเดียวฝนก็เทกระหน่ำลงมาอย่างไม่ลืมหูลืมตาราวกับฟ้ารั่ว เวลาขณะนั้นเกือบบ่ายโมง ทุกคนยังใจเย็น เพราะยังมีเวลาอีกตั้ง ๓ ชั่วโมง ถึงอย่างไรฝนก็คงไม่ตกอยู่ได้ถึง ๓ ชั่วโมงเป็นแน่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป... ผ่านไป... ดูแล้วไม่มีทีท่าว่าฝนจะหยุดลงได้อย่างไร ยังคงเทกระหน่ำอย่างหนัก ทุกคนต่างเริ่มวิตกว่าเวลาบ่าย ๔ โมง คณะเราจะทำงานได้อย่างไร

แต่แล้วก็ชนะมารได้

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิเพื่อจะถามจากพ่อฤาษีว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร แต่ยังไม่ทันจะได้ถามสิ่งใดก็ได้ยินเสียงห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า จงตั้งจิตแผ่เมตตาธรรมรักษากุศลจิตให้มั่น เพราะตัวจักรสำคัญของงานถูกมารร้ายยั่วจนเสียที ถูกอกุศลจิตครอบงำคล้ายเขื่อนถูกเจาะ น้ำจึงทะลักเข้ามา จงอุดรอยรั่วนั้นเสียทันที รักษากุศลจิตให้มั่น อย่าเผลอสติตกเป็นเหยื่อของมารอีก ข้าพเจ้าจึงนึกขึ้นมาได้คงจะเป็นเพราะอาจารย์พรอารมณ์เสียวันที่ถูกคนงานขัดคำสั่งอย่างรุนแรงนั่นเอง จึงคล้ายเป็นจุดช่องว่างให้พลังชั่วร้ายของมารเข้ามาแทรกแซงได้ และบัดนี้คณะเราก็กำลังจะตกเป็นเหยื่อของมารอีกครั้งหนึ่ง เมื่อฝนไม่มีทีท่าว่าจะหยุด ข้าพเจ้าจึงได้สติพูดออกมาดัง ๆ ให้ทุกคนได้ยิน *“ตกลงมาเถอะ ตกลงมาให้พอเทลงมาเลย ให้สบายใจ แล้วบ่ายสามโมงจงหยุดเสียนะ เพราะบ่ายสี่โมงจะต้องทำงานสำคัญ ผลัดกันคนละที ถ้าไม่เช่นนั้นก็ไม่แน่ใจว่าอะไรจะเกิดขึ้น”* จากนั้นข้าพเจ้าพยายามทำจิตใจให้สบายและบอกทุกคนว่า เดี๋ยวฝนก็หยุด เรามาร้องเพลงแผ่เมตตากันดีกว่า แล้วก็ได้นำร้องเพลงแผ่เมตตา และสวดมนต์เพลงภชัน โดยคณะเราทุกคนก็ร้องตาม แล้วทุกคนก็นอนคอยเวลาบ่ายสามโมง ทั้ง ๆ ที่ก็ไม่แน่ใจเลยว่าฝนจะหยุดหรือไม่

อาจารย์พรซึ่งสั่งงานอยู่ที่จุดต่าง ๆ ก็ได้กลับเข้ามาในหอประชุม ซึ่งคณะเรากำลังรอคอยฝนให้หยุดกันอยู่ พร้อมทั้งถามว่า “ถ้าฝนตกไม่หยุดเราจะทำอย่างไร คงจะเคลื่อนขบวนดินศักดิ์สิทธิ์ถุงเงินถุงทองไม่ได้ พรุ่งนี้แต่เช้าจะทันไหม?” ข้าพเจ้าตอบว่า “ประเดี๋ยวบ่ายสามโมงฝนก็หยุด สี่โมงเราก็ทำงาน ได้ตกลงกันไว้แล้ว” อาจารย์พรจะคงนึกขันจึงถามต่อว่า “ตกลงอะไรกับใครไว้” ซึ่งอันที่จริงข้าพเจ้าก็ไม่ได้ตกลงอะไรกับใครไว้ หรือก็ยังไม่รู้ว่าตัวเองจะทำอย่างไรถ้าฝนไม่หยุดตก จึงได้ตอบอาจารย์พรไปว่า *“ตกลงกับเทวดาว่า ถ้าฝนไม่หยุดตกก็น่าดู จะทำงานไปไม่หยุดยั้งแม้ฝนจะไม่หยุดเลยก็ตาม จะตกเป็นเดือนเป็นปีก็ให้รู้ไปว่าจะขัดขวางอะไรได้”* และที่มีกำลังใจอยู่ในขณะนั้นก็คือได้ยินเสียงเครื่องตัดหญ้าทำงานอยู่ตลอดเวลา จึงถามอาจารย์พรว่า เสียงเครื่องตัดหญ้ายังดังอยู่ ใครกำลังกรำฝนทำงานโดยไม่หยุดเลย อาจารย์พรตอบว่า “พิภพกำลังตัดหญ้าอยู่ที่ลานสนามข้างหอประชุม มันบอกว่าถ้าตัดไม่เสร็จจะไม่ยอมเลิก ฝนจะตกลงมาอย่างไรก็ตามหาได้เป็นอุปสรรคไม่ เพราะถ้ามัวรอให้ฝนหยุดไม่รู้เมื่อไร เกิดมืดค่ำตัดหญ้าไม่ทัน พรุ่งนี้แขกมากันมากมาย หญ้าที่สนามยังรกอยู่อย่างนี้ไม่ได้ จึงปล่อยให้มันทำงานไป” ข้าพเจ้านึกในใจว่าเราก็เช่นเดียวกัน ตราบเท่าที่ยังมีลมหายใจ เราจะต้องทำงานให้ได้ตามที่ได้ตั้งใจไว้ พร้อมกันนั้นก็พยายามทำใจให้สบาย ขอพลังความดีงาม ความบริสุทธิ์ ความศักดิ์สิทธิ์จากพระบรมสารีริกธาตุ จงก่อให้บังเกิดสันติสุขขึ้นในจิตใจของผู้หลงผิดด้วยเถิด

เป็นที่น่าอนุโมทนา บ่ายสามโมงตรงฝนขาดเม็ด ท้องฟ้าปลอดโปร่ง ทุกคนจึงเตรียมตัว พอบ่ายสามโมงครึ่งก็ตีระฆัง พระภิกษุสงฆ์ซึ่งจะจำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาและที่มาร่วมในงานวันที่สำคัญได้มาประชุมพร้อมกันที่หอประชุม ครั้นได้เวลาอาจารย์พรก็นิมนต์พระเดินนำหน้าขบวน โดยท่านอาจารย์ดอกเตอร์พระมหาวันดี กันตสีโล อุ้มกวางทองกับถุงดินศักดิ์สิทธิ์ ท่านพระอาจารย์ภูมิจิต วิมโล อุ้มกวางเงินพร้อมทั้งถุงดินศักดิ์สิทธิ์ ท่านพระอาจารย์อุรา นิภาธโร ผู้ให้แสงสว่างประคองกระถางเทียนชัย

ซึ่งจุดสว่างพร้อมกับถุงดินศักดิ์สิทธิ์สำหรับพระภิกษุรูปอื่น ๆ และผู้คนทั้งหลายก็ถือประคองถุงดินศักดิ์สิทธิ์ โดยมีท่านนายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง และคุณจุรี ลิ่มศิลา เป็นผู้ส่งถุงเงินถุงทอง ดินศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ทุกคน แล้วก็เดินเป็นขบวนตั้งแต่เนินหน้าหอประชุมสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นภาพที่สวยงามมาก ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส ต่างพากันกล่าวแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฉามิ... บรรยากาศรอบข้างยามเย็นสดชื่นเพราะฝนเพิ่งหยุดตกใหม่ ๆ น้ำฝนยังเกาะพราวพร่างอยู่ตามยอดไม้ใบหญ้า *สำหรับบรรยากาศในโลกทิพย์เสียงกลองศึกยังคงดังเร่งเร้าเรียกร้องปลุกใจคละเคล้าอยู่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ แม้จะมีเสียงขู่สำทับเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำและเสียงโต้เถียง เสียงตูมดังแทรกซ้อนมาบ้าง แต่ก็อยู่ในระยะทางไกลแสนไกล ความอึมครึมแม้จะมีอยู่รอบด้านแต่ตรงจุดกลางก็สว่างราวกับส่องด้วยไฟสปอร์ตไลท์อยู่ตลอดเวลา*

เหตุการณ์วันบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ และสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ ไว้ในอุโมงค์พระเจดีย์ ฯ และบรรยากาศในโลกทิพย์

เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และวางถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงต่างนั่งลงรายล้อมรอบฐานองค์พระเจดีย์ ซึ่งบัดนี้ปูด้วยหินอ่อนเสร็จเรียบร้อยแล้วสด ๆ ร้อน ๆ ทันเวลาพอดี ครั้นแล้วพระคุณเจ้าทั้งหมดก็นำผู้มีจิตเป็นกุศลทั้งหลายสวดมนต์ทำวัตรเย็น พอพระเริ่มสวดบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร พระองค์ก็เสด็จมารับสั่งให้เริ่มลำเลียงถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์ เข้าบรรจุในเครื่องหมายวงล้อธรรมจักรภายในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ทันทีโดยมีท่านนายพลตรีอัมพร สมบูรณ์ยิ่ง พันเอก (พิเศษ) พล ราชประสิทธิ์ คุณสุธี นิงสานนท์ ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ สาขา บางขุนเทียน เป็นผู้ลำเลียงส่งให้ คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ เป็นผู้ส่งให้อาจารย์และข้าพเจ้าจัดวางเรียงบรรจุ เมื่อจัดวางเรียงถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์ภายใต้วงล้อเครื่องหมายธรรมจักรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็นำกวางเงินกวางทองมาวางคอยเฝ้าพระธรรมจักร อันเป็นเครื่องหมายของพระพุทธองค์ตอนแสดงปฐมเทศนา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แสงสว่างจากเทียนชัยส่องสว่างจับต้องถุงเงินถุงทองภายในวงล้อธรรมจักรสีขาวสวยงามเหลือเกิน มองดูราวกับว่าวงล้อธรรมจักรกำลังหมุนอยู่ท่ามกลางแสงเงินแสงทองระยิบระยับ ขับส่งแผ่นทองแดงตรงดุมจุดกึ่งกลางพระธรรมจักร ซึ่งมีเครื่องหมายแผนที่ประเทศไทยและตรามหากุฏให้เด่นชัดขึ้น ในขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้ากึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา *คล้ายตัวเองเดินเข้าไปอยู่ในป่าร่มครึ้ม มวลฝูงกวาง เก้ง วิ่งเหยาะหยอยผ่านไปมา เสียงสวดมนต์ก้องสะท้านสะเทือน แสงฉัพพรรณรังสีสว่างไสวไปทั่วแนวไพร รู้สึกเป็นสุขและสบายอย่างลึกซึ้ง ผู้คนมากมายแต่ต่างสงบเสงี่ยมเงียบเชียบคล้ายกำลังดื่มด่ำอยู่กับสันติสุข*

เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็กลับมารับประทานอาหารและมาชุมนุมพร้อมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าได้จัดผอบพระบรมสารีริกธาตุอีกครั้งหนึ่ง เพราะในการจัดครั้งแรกนั้นมีผอบเพียง ๔ ชั้นเท่านั้นยังไม่ครบขันธ์ ๕ รอผอบอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งให้อาจารย์พริ้มเพรา ดิษยวนิช สั่งทำถึงที่

เชียงใหม่ และ ดร.ด้วง พุธศุกร์ เพื่อจะนำมาให้ในวันนี้ และอาจารย์พร ก็ได้เปิดให้ผู้ที่ทยอยเดินทางมาร่วมพิธีได้กราบนมัสการอีก ทุกคนต่างสดชื่นแจ่มใสเบิกบานรอคอยงานมหากุศลสำคัญในวันรุ่งขึ้น บรรยากาศรอบข้างมีแต่ความรื่นรมย์ ไม่มีใครสนใจสิ่งอื่นใด นอกจากมุ่งมั่นที่จะให้งานสำเร็จเท่านั้น... พรุ่งนี้แล้วซินะอาสาฬหบูชาเพ็ญกลางเดือนแปด วันสังฆรัตนะ รัตนะครบไตรภาคีสำคัญยิ่งยวด อดีตเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน โปรดพระปัญจวัคคีย์ พระโกญฑัญญะหนึ่งในจำนวนพระปัญจวัคคีย์ ได้ดวงตาเห็นธรรมผู้รู้แจ้งตามที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้ จนพระพุทธองค์ทรงเปล่งอุทานออกมาว่า “อัญญา สิ วตโก โกณฑัญโญ! โกณฑัญญะรู้แล้วซิหนอ !” ในกาลครั้งนั้นเสียงแซ่ซ้อง สาธุการบันลือ ก้องจากมวลเหล่าเทพเทวา นับตั้งแต่ชั้นภุมมเทวาจนถึงพรหมโลก สะท้านสะเทือนไปทั่วสากลจักรวาล ๑๐ โลกธาตุ อาสาฬหบูชาได้เวียนมาบรรจบครบรอบอีกครั้งหนึ่ง บัดนี้ พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า รับสั่งให้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุภายในส่วนกึ่งกลาง บรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ถุงเงินถุงทองลงในเครื่องหมายวงล้อธรรมจักรภายในส่วนฐานขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ สิ่งสำคัญมิ่งมงคลสูงสุดกำลังจะบังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย

บรรยากาศในโลกทิพย์ ไม่ว่าจะมองไปด้านทิศใดล้วนแล้วแต่เทพทหารเจ้าพ่อผู้มีศักดิ์ศรีและเทพเทวาเจ้าของแผ่นดินทั่วทุกหนแห่ง ซึ่งมาร่วมในงานของพระองค์ต่างรายล้อมราวกับเป็นกำแพงกั้น มิให้สิ่งใดมาแผ้วพานขัดขวางสิ่งมิ่งมงคลสูงสุด อันกำลังจะบังเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ พลังรัศมีจากมวลเหล่าเทพเจ้าเหล่านี้ ซึ่งต่างก็มีพลังรัศมีไม่เหมือนกันนั้น ทั้งสีเงิน สีทอง สีขาว สีแดง สีฟ้า สีน้ำเงิน ชมพู และทุก ๆ สี ผสมผสานสอดสลับอบอวลระยิบระยับสวยงาม ราวกับละอองน้ำในบรรยากาศเป็นพาหะของพลังรัศมีรังสี ดอกไม้เงินดอกไม้ทองเล็ก ๆ โปรยปลิว แม้จะมีกลุ่มหมอกควันดำลอยอยู่บ้าง และภายนอกไกลออกไปจะเต็มไปด้วยกลุ่มหมอกควันหนาทึบ และเสียงสับสนวุ่นวายต่าง ๆ ราวกับมีการสู้รบกันก็ตาม แต่ก็มิได้ทำให้พลังรัศมีรังสีเหล่านี้เศร้าหมองเลย กลิ่นหอมอ่อนรวยรินแม้นาน ๆ ครั้งจะมีกลิ่นสาบสางโชยมาบ้าง ก็ไม่มีผลทำให้กลิ่นหอมนั้นจางหายไปได้เลย ทุกคนที่เข้ามาในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ต่างรับอาบพลังรัศมีเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว ข้าพเจ้าเองมักจะลืมตัวและตกอยู่ในสภาวะกึ่งสำนึกเกือบตลอดเวลา แต่ไม่เผลอสติที่จะภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ พร้อมทั้งนึกแผ่เมตตา น้อมใจแสดงความปรารถนาดีต่อผู้ที่กำลังเข้าใจผิด ขอให้ได้รับแต่สิ่งที่ดีงาม และสันติสุขจงบังเกิดขึ้นในจิตใจของเขาเหล่านั้นบ้างเถิด

เหตุการณ์ในวันบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และบรรยากาศในโลกทิพย์

อาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เพ็ญอาสาฬหบูชา ทุกคนตื่นขึ้นด้วยความกระปรี้กระเปร่า อาจารย์พรนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า พระองค์เสด็จมาย้ำเตือนให้รักษากุศลจิตให้มั่นอย่าเผลอสติตกเป็นเหยื่อของมาร วันนี้เป็นวันเผด็จศึก อันจะต้องจารึกไปอีกนานแสนนาน ข้าพเจ้าได้นำ

ร้องเพลงแผ่เมตตา สวดมนต์เพลงภชัน จากนั้นทุกคนก็ต่างแยกย้ายกันไปทำงานของตัวเองที่รับผิดชอบ ข้าพเจ้าสาระวนอยู่กับการสั่งคณะที่ช่วยเหลือจัดดอกไม้ผลไม้ขนมนมเนยเพื่อวางที่โต๊ะหมู่บูชาที่โต๊ะสังเวย พระฤกษ์ คุณจุรี ลิ่มศิลา ซึ่งจะต้องทำหน้าที่เป็นเจ้าพิธีอ่านโองการและรับหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจะนำพระบรมสารีริกธาตุ พระพุทธนิรันตราย ขึ้นสู่องค์พระเจดีย์ก็รีบออกไปสั่งงานแต่เช้าตรู่ อาจารย์พรออกสั่งงานตรวจงานดูถึงความเรียบร้อยทุกจุดโดยมีรถเก๋งของคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล คอยบริการ

ผู้คนต่างทยอยกันมาเพื่อร่วมงานบุญพิธีสำคัญมหากุศล จึงทำให้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาคึกคักไปทุกจุด ชาวบ้านตามหมู่บ้านต่าง ๆ บริเวณตำบลแคมป์สนต่างหิ้วปิ่นโตมาร่วมทำบุญ เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญทางศาสนา ราว ๑๐ โมงเศษ ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พรไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อดูคุณจุรีว่าทำงานไปถึงไหนแล้ว และยังขาดเหลืออะไรบ้าง ก็เห็นทั้งคุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย คุณสุชาติ รอดวิไล คุณบุญรัตน์ เล็กระธา และใครต่อใครอีกหลายคนต่างร่วมช่วยกันด้วยความสามัคคีว่าใครจะทำอะไรได้บ้าง อาจารย์พรได้จัดสั่งทำความสะอาดบริเวณเนินพระเจดีย์ ให้คนงานโรยหินเกล็ดเป็นทางเดิน เพราะเมื่อวานนี้นั้นฝนตกทำให้บริเวณเนินพระเจดีย์ยังคงเปียกชื้นแฉะ ทหารจากค่ายพ่อขุนผาเมืองนำเต้นท์มาช่วย ๒ เต้นท์ พวกชาวบ้านหลังจากทำบุญเลี้ยงพระตามประเพณีแล้ว ก็ช่วยกันขนย้ายเก้าอี้จากหอประชุมมาที่เต้นท์บนเนินพระเจดีย์ ทุกคนร่วมมือร่วมแรงกันด้วยความสดชื่นเบิกบานรอรับงานของพระองค์ คุณสมบุญเดินมาบอกข้าพเจ้าว่าได้ยินคุณจุรีบ่นว่า ถ้าได้ผ้าขาวจะทำให้นั่งร้านพิธีสวยสง่าสมศักดิ์ศรีมาก ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่าคุณจุรีจะนำผ้าขาวมาทำอะไร แต่ก็ได้เดินไปหาคุณจุรี และพูดว่านั่งร้านที่คุณจุรีจัดทำขึ้นนี้ ถ้าได้ทาสีขาวและปิดช่องด้วยผ้าขาวคงจะสวยมาก คุณจุรีบอกว่า “นั่นซิ ผมกำลังคิดอยู่ แต่เราจะหาผ้าขาวที่ไหนได้ล่ะ เพราะต้องใช้จำนวนมาก ถ้าได้ผ้าขาวมาจริง ๆ ผมจะทำให้แจ๋ว คุณศรีเพ็ญงงเลยล่ะ” ข้าพเจ้าตอบคุณจุรีว่า “มีซิผ้าขาวน่ะมีตั้ง ๑ ไม้เลย เตรียมเอามาอย่างนั้นแหละ ทั้ง ๆ ที่ก็ไม่ทราบว่าจะต้องนำมาทำอะไรบ้าง” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงรีบนำม้วนผ้าขาว ๑ ไม้มาให้คุณจุรีทันที

เมื่อเห็นผ้า คุณจุรีดีใจมากพร้อมทั้งสั่งงานทันที และได้พูดขึ้นอีกว่า “แหม ! ถ้าได้ธงชาติกับธงศาสนาอย่างละผืนมาติดที่เสาหลักบนนั่งร้านทั้ง ๒ ข้างนั้น แล้วจะสมบูรณ์หมดทุกอย่าง เราจะหาธงชาติได้ที่ไหน ผมก็ไม่ได้บอกคุณศรีเพ็ญไว้ก่อน เพราะก็ไม่นึกว่าจะทำออกมาได้อย่างนี้” ข้าพเจ้าตอบคุณจุรีว่ารอสักครู่ ขอเวลาไปลองหาดูก่อน เผื่อจะมีที่ซื้อมาหลงเหลืออยู่บ้าง ทั้ง ๆ ที่ในใจก็นึกว่าคงไม่มี เพราะโดยปกติเวลาข้าพเจ้าซื้อธงจะซื้อเพียงครั้งละ ๓ ชุดเท่านั้น สำหรับเปลี่ยนที่ป้ายทางแยกจากถนนใหญ่ ๑ ชุด เปลี่ยนที่เนินพ่อขุนฯ ๑ ชุด และที่พระเจดีย์อีก ๑ ชุด ดังนั้นจะมีธงเหลืออยู่ได้อย่างไร แต่เหมือนมีอะไรมาดลใจให้อยากจะลองไปค้นหาดู จึงได้นั่งรถจากเนินพระเจดีย์กลับมาแคมป์ที่พักเข้าไปในห้อง เปิดลิ้นชักเสื้อผ้าที่เคยเปิดอยู่ ทุกวันเพื่อจะค้นดูว่าที่ใต้เสื้อผ้าจะมีหลงลืมอยู่บ้างหรือไม่ เป็นที่น่าอัศจรรย์อะไรเช่นนั้น ราวกับมีใครเอามาวางไว้ให้ เพราะพอเปิดลิ้นชักก็มองเห็นธงชาติกับธงศาสนาพับซ้อนกันวางอยู่บนเสื้อผ้านั้น ขนลุกซู่ตื่นเต้นดีใจจนบอกไม่ถูก นึกกราบขอบคุณมวลเหล่าเทพเทวาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งมวล รีบนำมาให้คุณจุรีทันที คุณจุรียื่นมือออกมารับพร้อมทั้งกล่าวเคล้าเสียงหัวเราะว่า “คุณศรีเพ็ญ

ไปเนรมิตมาจากไหนอีกล่ะ เมื่อกี้ก็ผ้าขาวม้วนใหญ่ทีหนึ่งแล้ว” ข้าพเจ้าก็ตอบยิ้ม ๆ ว่า “เทวดาให้มาน่ะ” แล้วต่างคนก็ต่างหัวเราะกันอย่างครื้นเครงและชื่นบาน

พระอาทิตย์ทรงกลดในวันทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

ขณะนั้นเสียงเจี้ยวจ้าวตื่นเต้นก็ดังมาจากทุกคนที่กำลังทำงานกันอยู่ที่เนินพระเจดีย์นั้น โดยต่างชี้ชวนให้กันและกันแหงนดูขึ้นไปบนท้องฟ้า ข้าพเจ้าแหงนมองขึ้นไปบ้าง เป็นเรื่องที่น่ามหัศจรรย์อีกแล้ว พระอาทิตย์ทรงกลดเป็นแสงรุ้งรูปวงแหวนกลมรอบดวงอาทิตย์ไม่มีรอยขาดแหว่งเลย ยิ่งเมื่อยืนอยู่ตรงฐานพระเจดีย์แหงนมองขึ้นไปบนท้องฟ้า วงแหวนกลมเป็นสีรุ้งครอบยอดพระเจดีย์ราวกับฉัตรกั้น เวลาขณะนั้นเกือบ ๑๑ นาฬิกา ยิ่งทำให้ทุกคนเกิดกำลังใจเร่งทำงานให้ทันเวลาซึ่งประมาณบ่าย ๒ โมง ผู้มีจิตเป็นกุศลจากกรุงเทพมหานครโดยรถบัส ๒ คัน ก็จะเดินทางมาถึงบ่าย ๔ โมงเป็นมหามงคลฤกษ์ *บรรยากาศในโลกทิพย์ ยังทรงสภาพคล้ายวันวาน เพียงแต่บรรดามวลเหล่าเทพเจ้า เทพบุตร เทพธิดา เพิ่มจำนวนมากขึ้นรวมทั้งเหล่าเทพเจ้าที่ เป็นนักพรตนักบวชอีกมากมาย เสียงดนตรีบรรเลงดีด สี ตี เป่า ดังกังวานหวานเคล้าอยู่กับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ สะท้านสะเทือนอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศตลอดเวลา กลบเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำเสียงตุ่มเสียงโต้เถียงกันเสียสิ้น* คงจะเป็นเพราะพลังรังสีจากพระบรมสารีริกธาตุ ดินศักดิ์สิทธิ์ถุงเงินถุงทองและจากมวลเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ มากมายนี้กระมัง จึงทำให้พลังงานความร้อนแม่เหล็กไฟฟ้าในบรรยากาศ รวมตัวเข้ากับละอองหยดน้ำโดยรอบ เกิดการหักเหเมื่อแสงอาทิตย์สาดส่อง จนทำให้มองเห็นเป็นรัศมีทรงกลดรอบดวงอาทิตย์ อันเป็นสัญลักษณ์ตามที่พระองค์รับสั่งในคำจารึกบนแผ่นทองแดงว่า **“ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล”** ข้าพเจ้าได้กลับมาที่หอประชุมบอกให้ทุกคนที่ทำงานทำดอกไม้ง่วนอยู่ แหงนดูท้องฟ้าบ้าง และมาแคมป์ที่พักบอกให้พวกอาสาสมัครที่กำลังช่วยกันทำอาหารอยู่ ให้ดูเช่นเดียวกัน ทุกคนต่างตื่นเต้นดีใจ พระอาทิตย์ทรงกลดอยู่นานถึง ๓ ชั่วโมงเศษ คือตั้งแต่ ๑๐ นาฬิกาเศษถึง ๑๓ นาฬิกาเศษ

เตรียมเคลื่อนขบวนแห่พระบรมสารีริกธาตุ สู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ข้าพเจ้าก็ได้ชวนอาจารย์พรและทุกคนไปที่เนินพระเจดีย์อีกเพื่อจัดเตรียมตั้งโต๊ะหมู่บูชา โต๊ะสังเวยพระฤกษ์และอาสนะสงฆ์ เพราะ ๑๕ นาฬิกา จะเป็นเวลาอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุ พระไตรปิฎก และสิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ จากเนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ ทุกคนต่างเร่งระดมช่วยกัน พอเกือบ ๑๔ นาฬิกา รถบัส ๒ คัน รถตู้ รถเก๋งอีกหลายคัน ก็นำผู้มีจิตเป็นกุศลจากกรุงเทพมหานครบ้าง จากจังหวัดใกล้เคียงบ้าง ถึงเนินพระเจดีย์

อิสรภาพ ฯ ทุกคนเบิกบานแจ่มใสศึกคักเพราะใกล้เวลาพิธีงานบุญมหากุศล เสียงพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าย้ำเตือนให้รักษากุศลจิตให้มั่น แผ่เมตตาธรรม ทำใจให้สบายผ่องใส น้อมใจแสดงความปรารถนาดีต่อทุก ๆ คน วันนี้เป็นวันเผด็จศึก ที่จะต้องจารึกไปเป็นเวลาอันยาวนาน *บรรยากาศรอบทิศทางมืดมิดสายฟ้าแลบแปลบปลาบบาดนัยน์ตา เสียงขู่สำทับ เสียงฟ้าร้องก้องกัมปนาท แต่แสงมืดมิดนั้นมิอาจจะส่องผ่านลอดแสงสว่างอันเจิดจ้าที่เป็นประดุจกำแพงแก้วล้อมรอบนี้ได้เลย* สำหรับบรรยากาศภายนอกแม้ทุกคนจะเบิกบานแจ่มใส แต่ก็หวั่นเกรงว่าฝนจะตก เพราะมองไปโดยรอบท้องฟ้ามืดทะมึนคล้ายฝนกำลังตกอยู่โดยรอบ ลมเย็นพัดโชยมาอยู่ตลอดเวลา จะมีแสงแดดก็เฉพาะตรงบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาเท่านั้น และรถเก๋งบางคันที่เพิ่งมาถึงบริเวณเนินพระเจดีย์ ก็มีรอยน้ำฝนเปียก แสดงว่าได้ผ่านสถานที่มีฝนตกมาก่อนจะเข้ามาถึงบริเวณงาน

พระเจดีย์ในโลกทิพย์สูงเสียดฟ้า และเปล่งรัศมีเจิดจ้าไปทั่วทิศ

ครั้นได้เวลาบ่ายสามโมงตรง ข้าพเจ้าก็ประกาศให้ไปช่วยกันแห่อัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุ พระไตรปิฎกและสิ่งมิ่งมงคลอื่น ๆ จากเนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนามาสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เตรียมนำขึ้นบรรจุ เมื่อถึงเวลามงคลฤกษ์พร้อมทั้งได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาทั้งหมด เมื่ออัญเชิญมาและจัดตั้งประดิษฐานในที่อันเหมาะสมแล้ว อาจารย์พรก็ได้เปิดผอบพระบรมสารีริกธาตุให้ทุกคนได้ชมได้เห็นได้กราบนมัสการรับพลังศักดิ์สิทธิ์ที่ดีงามโดยใกล้ชิดอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะอัญเชิญขึ้นประดิษฐานบรรจุภายในองค์พระเจดีย์ ใกล้เวลา ๔ โมงเย็น คือ ๑๖ นาฬิกาเข้ามาทุกที *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาวูบและคล้ายถูกดึงดูด ตัวเบาสบายราวกับล่องลอยอยู่บนปุยเมฆขาวกระจ่างพราวพร่างระยิบระยับด้วยแสงเงินแสงทอง มองเห็นองค์พระเจดีย์สีทองระยับราวกับประดับด้วยเพชรพลอยสูงเสียดฟ้า มองไม่เห็นว่าปลายยอดไปสิ้นสุด ณ ตรงจุดใด เปล่งประกายรัศมีเจิดจ้าเป็นแสงรุ้งไปโดยรอบจนสุดสายตา มวลเหล่าเทพเทวามากมายจนเหลือจะคณานับได้ โดยมีพระองค์ทรงเครื่องขาวนวล ประดับเพชรเงินทองระยับประทับยืนเป็นประธานอยู่ด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งมวลเหล่าเทพเจ้าแต่งกายเป็นพระภิกษุสงฆ์สีทองอร่ามเลื่อม ไม่นานรัศมีแสงรุ้งเจิดจ้ารอบองค์พระเจดีย์ค่อย ๆ หมุนราวกับมีละอองน้ำเป็นพาหนะรวมตัวกันเป็นเครื่องหมายวงล้อธรรมจักรเปล่งประกายฉัพพรรณรังสีโดยมีพระเจดีย์อิสรภาพฯ เป็นจุดกึ่งกลาง*

เสียงพระองค์กล่าวคำนำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ครั้นแล้วเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นผสมกับเสียงสวดพุทธมนต์ ขณะนั้นก็ปรากฏเสียงตูมดังก้องสะท้านขึ้นในความมืดเช่นกัน แต่ก็มิอาจจะทำลายกำแพงแก้วเข้ามาได้ ข้าพเจ้ารู้สึกตัวถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้างอีกครั้งหนึ่ง จึงได้มองเห็นว่าผอบพระบรมสารีริกธาตุได้ตั้งอยู่ที่เกรินบนนั่งร้านแล้ว โดยมีท่านพระอาจารย์อุรา นิภาธโร และท่านอาจารย์ภูมิจิต วิมโล นั่งประคองอยู่บนเกรินมีสัปทนกางกั้น โดยอาจารย์พรเป็นคนจับถืออยู่ ผู้คนทั้งหมดต่างกำลังช่วยกันดึงเชือกชักรอกอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งตั้งอยู่บนเกริน มีทั้งท่าน

พระอาจารย์อุรา พระอาจารย์ภูมิจิต และอาจารย์พรขึ้นสู่องค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ชั้นกลาง อันเป็นแบบอย่างกรุงสุโขทัย ขึ้นไปได้เกือบถึงซุ้มพระพุทธนิรันตรายแล้ว เสียงดังเอ๊ียด ๆ... เพราะขณะนั้นผ้าขาวโดนถูกลมพัดเข้าไปติดพันในรอก ทำให้เกรินแทบจะไม่เขยื้อน แต่ในที่สุดก็ขึ้นไปได้จนสำเร็จ ผู้คนก็กล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ พระภิกษุสงฆ์อันมีท่านเจ้าคุณคณะจังหวัดเป็นประธาน ก็กำลังสวดชยันโตเสียงกระหึ่มคละเคล้ากัน ก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์อย่างน่าประหลาด

พิธีในขณะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นประดิษฐานในองค์พระเจดีย์

ในขณะที่ข้าพเจ้าไม่รู้สึกตัวถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้น ไม่ทราบว่าตัวเองได้ทำอะไรลงไปบ้าง แต่เมื่อได้มาดูภาพถ่ายวีดีโอ ซึ่งคุณสำอางค์ ฉายาภู่ศร แห่งปั๊มสามทหาร หล่มสัก กรุณามาถ่ายงานพิธีไว้ให้ทั้งหมดจึงได้ทราบว่า ข้าพเจ้าได้นำทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงพ่อขุนผาเมือง เพลงสมเด็จพระนเรศวรฯ และเพลงเจดีย์อิสรภาพฯ ต่อจากนั้นอาจารย์พรก็ได้จุดธูปเทียนอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร เมื่อพระสวดพระปริตรชัยมงคลคาถาจบลง อาจารย์พรจุดธูปเทียนที่โต๊ะสังเวยพระฤกษ์ ชุมนุมเทวดาแล้วคุณจุรี ลิ่มศิลา อ่านประกาศโองการ (ซึ่งคำประกาศโองการนี้ได้นำมาพิมพ์ไว้ในเล่มนี้แล้ว)

เมื่อคุณจุรี ลิ่มศิลา เจ้าพิธีอ่านโองการจบลง อาจารย์พรก็ได้นิมนต์ท่านเจ้าคุณแจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ พระเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ท่านอาจารย์ดอกเตอร์พระมหาวันดี ตัวแทนศูนย์พัฒนาศาสนา ชักผ้าไตรบนฐานพระเจดีย์อิสรภาพฯ ครั้นแล้วท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ นายจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ ก็ตัดด้ายสายสิญจน์ ซึ่งโยงจากธรรมจักรภายในอุโมงค์พระเจดีย์มาที่ผอบพระบรมสารีริกธาตุ และสิ่งมิ่งมงคลที่จะนำบรรจุทั้งหมด จากนั้นพระอาจารย์อุราและท่านอาจารย์ภูมิจิตก็ขึ้นไปนั่งบนเกริน ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด และท่านนายพลตรีสินธุ เกิดสมบุญ อัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุนำไปส่งที่เกริน ครั้นแล้วผู้มีจิตเป็นกุศลซึ่งมาร่วมในพิธีทั้งหมดก็ช่วยกันดึงเชือกชักรอกอัญเชิญผอบพระบรมสารีริกธาตุขึ้นสู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วทั้งท่านพระอาจารย์อุราและท่านอาจารย์ภูมิจิต ก็เข้าไปในอุโมงค์พระเจดีย์รับผอบพระบรมสารีริกธาตุจากคุณจุรีและอาจารย์พรซึ่งยกอัญเชิญส่งให้ท่านทั้งสองนำจัดวางตั้งบนฐานบัวเสาหลักอีกครั้งหนึ่ง

ต่อจากนั้นก็เลื่อนเกรินลงมารับพระไตรปิฎก ซึ่งห่อด้วยผ้าตาดเงินตาดทอง พระพุทธนิรันตรายทั้งสี่ทองและรมดำ พระพุทธชินราช ทั้งหมดนี้หน้าตักกว้าง ๙ นิ้ว พุ่มเพชร์ พานดอกไม้เงินดอกไม้ทองขึ้นไปประดิษฐานบรรจุในพระเจดีย์พร้อมกัน เมื่อสิ่งมิ่งมงคลสำหรับบรรจุกึ่งกลางองค์พระเจดีย์ครบแล้วทุกคนก็ต่างช่วยกันยกแผ่นทองแดงจารึกข้อความตามรับสั่งด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งจารึกแผนที่ประเทศไทยพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ หล่อด้วยทองแดงเช่นกัน ซึ่งคุณหมอสิริ พัฒนกำจร บริจาคพุ่มดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ธูปเทียน เงินทองเข้าไปบรรจุภายใน

อุโมงค์พระเจดีย์ชั้นฐานแบบอย่างสมัยกรุงศรีอยุธยา รูปปั้นหล่อด้วยทองแดงหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตในท่ากำลังนั่งเทศนา วางตั้งไว้ตรงด้านหน้าเครื่องหมายวงล้อธรรมจักร ซึ่งคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาลนำมาหลวงพ่อสมเด็จฯ พูดเป็นเชิงล้อ ๆ ว่า “จะให้เทศน์ประกาศธัมมจักกัปปวัตนสูตรตลอดไปไม่ให้หยุดเลยหรืออย่างไร ไม่สงสารกันเลยนะ แต่ไม่เป็นไรหรอก เพื่อทุกคนจะได้มีอิสรภาพ ขอเทศน์ให้ทุก ๆ คนได้รับฟังโดยจะไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อย ขออวยพรให้ทุกคนสมปรารถนาในสิ่งที่ต้องการ จิตไม่ดิ้นรนแล้วจะได้พบแต่ความสุขความเจริญนะ”

ทำพิธีเวียนเทียนองค์พระเจดีย์ฯ และสวดมนต์สมโภชตลอดทั้งคืน

เมื่อนำสิ่งมิ่งมงคลทุกสิ่งทุกอย่างบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ได้จุดเทียนที่โคมเทียนจำนวน ๑๐๘ โคม ซึ่งคุณทวี คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร บริจาคมา และได้ตั้งไว้รายรอบเชิงเทินพระเจดีย์ ทุกคนต่างก็ได้จุดธูปเทียนของตนเอง ร่วมกันเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ โดยมีท่านเจ้าคุณเจ้าคณะจังหวัด ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานฝ่ายสงฆ์และฝ่ายคฤหัสถ์ โดยในขณะที่กำลังเวียนเทียนนั้นต่างก็เปล่งคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ จนครบ ๓ รอบ เสียงก้องกระหึ่ม กลิ่นธูปควันเทียนอบอวล ลมบนเนินพระเจดีย์พัดโชยบางเบาลูบไล้ผิวกายของทุกคน ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว ยังคงไว้แต่แสงสีหมากสุกทาทาบทับท้องฟ้า ส่องลำแสงสุดท้ายต้องยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แววับแสงสว่างจากโคมเทียนรายรอบพระเจดีย์สว่างขึ้น เมื่อลำแสงสุดท้ายของดวงอาทิตย์สลัวลง เป็นบรรยากาศที่รู้สึกถึงความศักดิ์สิทธิ์อีกครั้งหนึ่ง เมื่อเวียนเทียนกันเสร็จแล้วก็ต่างแยกย้ายกันกลับและพักผ่อนตามอัธยาศัย สำหรับผู้มาจากกรุงเทพฯ ก็ต่างไปรับประทานอาหารและหาที่พักเพื่อรอเวลา เพราะพระองค์รับสั่งไว้ว่า นับแต่เวลา ๔ ทุ่มเป็นต้นไป ให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมช่วยกันสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร สมโภชน์องค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ตลอดคืนจนถึงสว่างรุ่งเช้าวันเข้าพรรษา ซึ่งจะกระทำพิธีอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายองค์ที่ ๔ สุดท้ายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์ทางด้านทิศตะวันออก

๒๒.๐๐ นาฬิกาของคืนเพ็ญวันอาสาฬหบูชาอาจารย์พรเริ่มนำสวดมนต์ แล้วต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร เมื่อจบครั้งหนึ่งอาจารย์พรก็จะอธิบายความหมายของบทสวดธัมมจักร ฯ นี้สลับกันอยู่เช่นนี้ตลอดทั้งคืน มีผู้มาร่วมนับได้ถึง ๘๐ คนเมื่อเวลา ๐๒.๐๐ น. ต่างผลัดกันเอนหลังบ้าง และมีผู้ที่มาร่วมตอนแรก ๆ แล้วไปนอนตอนดึกและบางคนก็นอนเอาแรงตอนแรก ๆ แล้วมาร่วมตอนดึกใกล้รุ่งอีกหลายคน ในช่วงระหว่างคืนเช่นนี้อากาศบนเนินพระเจดีย์ ฯ เย็นจนหนาว แสงสว่างจากโคมเทียนก็สว่างอยู่ตลอดเวลา โดยมีพันเอก (พิเศษ) พล ราชประสิทธิ์ และคุณทวี ลีลาเวชบุตร ยืนพื้นคอยจุดต่อเทียนเมื่อเห็นว่าจวนจะไหม้มอดไป

องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สดใสกระจ่างท่ามกลางเดือนเพ็ญอาสาฬหบูชา ตั้งอยู่โดดเดี่ยวกลางขุนเขาและป่าชัฏรอบด้าน ยามแสงจันทร์สาดส่องสะท้อนย้อนรับกับ

แสงจากโคมเทียนและแสงจากไฟนีออน สวยศักดิ์สิทธิ์ล้ำลึกเกินกว่าที่จะบอกให้ใคร ๆ เชื่อได้ ยิ่งกว่านั้น จันทร์เพ็ญอาสาฬหบูชาทรงกลดไสวสว่างไปรอบทิศทาง ทุกคนแม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็สดชื่น เสียงสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรมิได้อ่อนเสียงลงเลย ยังคงแจ่มใสชัดถ้อยชัดคำทุกบททุกตอน *บรรยากาศในโลกทิพย์ยามนั้น เสียงสวดมนต์เสียงแซ่ซร้องสาธุการจากมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะยังคงสะท้านสะเทือนอยู่ตลอดเวลา*

จนเวลา ๐๕.๑๕ น. การสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรก็จบลงอีกครั้งหนึ่ง พระองค์รับสั่งว่า บทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตนสูตรครบ ๑๖ รอบ โดยมิได้กะเกณฑ์ไว้ก่อนอันเป็นนิมิตรหมายถึงอุปกิเลส ๑๖ และญาณ ๑๖ ใครก็ตามเมื่อกำจัดอุปกิเลส ๑๖ ได้แล้ว ก็จะถึงญาณ ๑๖ สันติสุข อิสระ วิวัฒนาเจริญงอกงาม จงไปอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายองค์ที่ ๔ สุดท้ายที่จะนำขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพฯ ตอนตะวันเที่ยงตรงวันนี้ จากเนินหอประชุมมาตั้งรับแสงอรุณที่เนินหน้าพระเจดีย์ แล้วจงสวดมนต์ทำวัตรเช้า แผ่เมตตาธรรม สวดมนต์เพลงภชัน รำลึกถึงองค์พยานแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธองค์”

วันนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานในซุ้มพระเจดีย์ฯ พระอาทิตย์ทรงกลดอีก

เมื่อนำพระพุทธนิรันตรายมาประดิษฐานไว้บนเกรินเตรียมรอเวลาฤกษ์อัญเชิญขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า ข้าพเจ้านำร้องเพลงแผ่เมตตาและสวดมนต์เพลงภชัน จากนั้นก็กลับมาล้างหน้าชำระกายรับประทานอาหารเช้า บางคนที่ง่วงเพลียก็งีบพักผ่อนรอเวลาเที่ยงวัน อันจะเป็นเวลาพิธีสำคัญอีกครั้งหนึ่ง สำหรับอาจารย์พรและข้าพเจ้าหลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้ว ก็ได้นำพาคณะผู้ที่มาร่วมในงานพิธีสำคัญนี้ไปกราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองบนเนินพ่อขุนฯ จากนั้นก็มาที่เนินพระเจดีย์อีก ดูความเรียบร้อยในอันที่จะกระทำพิธีอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์

ผู้คนต่างทยอยสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เรื่อย ๆ ไม่ขาดสาย เวลาขณะนั้นเกือบ ๑๑ นาฬิกา เวลาเดียวกับเมื่อวานวันอาสาฬหบูชา ทุกคนส่งเสียงดังตื่นเต้นต่างแหงนมองขึ้นไปบนท้องฟ้า พระอาทิตย์ทรงกลดอีกแล้ว เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนักที่พระอาทิตย์ทรงกลดซ้อนกันถึง ๒ วันในเวลาเดียวกัน พอเวลา ๑๑.๓๐ น. ก็ได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์มา ณ ปะรำพิธี ทุกคนเตรียมพร้อม คุณจุรี ลิ่มศิลา คอยให้สัญญาณแก่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาที่กำลังต่างจับเชือกเพื่อจะดึงชักรอกเกรินอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานในซุ้มพระเจดีย์ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวบ้านถูกดึงดูดล่องลอยขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เสียงก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนของคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ผสมกับเสียงสวดมนต์จากบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมาย ซึ่งห้อมล้อมองค์พระเจดีย์ทุกทิศทุกทางจนสุดสายตา ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง และดอกไม้อื่นนานาชนิดโปรยปลิว แสงฉัพพรรณรังสีถูกอาบห่อหุ้มคละเคล้าด้วยแสงสีเงินสีทองระยิบระยับกระจ่างไป*

รอบทิศทางสุดขอบฟ้า มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่า องค์พระพุทธนิรันตรายขึ้นไปประดิษฐานอยู่บนซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพเรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรกำลังอาราธนาศีล อาราธนาธรรม พระคุณเจ้าสวดพระปริตรชัยมงคลคาถาอีกครั้งหนึ่ง และนำกล่าวคำถวายผ้าป่า ๔๐๐ ตำลึง ครั้นแล้วความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ดิ่งวูบลึกลงอีกเกินกว่าที่จะดึงความรู้สึกของตัวเองไว้ได้ เมื่อรู้สึกตัวขึ้นจึงได้ทราบว่าพระองค์เสด็จประทับทรงรับสั่งเป็นข้อความเมื่อถอดจากเทปซึ่งมีผู้อัดไว้ดังต่อไปนี้

พระราชดำรัส ของ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ประทับทรงในวันเข้าพรรษา ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๖
หลังจากได้กระทำพิธีอัญเชิญพระพุทธนิรันตราย
ขึ้นประดิษฐานบนซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ความปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นแล้วในจักรวาล ๑๐ โลกธาตุ เมื่อพระเจดีย์อิสรภาพใกล้จะสำเร็จลง ส่วนสำคัญในอันซึ่งจะเป็นพลังดึงดูดคุณงามความดี ได้บังเกิดขึ้นแล้วเพื่อเป็นแก่นเค้าที่จะส่งพลังแห่งความดีไปทั่วสากลจักรวาล

ไม่มีคำพูดใด ที่จะกล่าวแทนคำว่า “ขอบใจ” ที่ด้วยแรงศรัทธาของ... ของ... ของผู้มีจิตเป็นกุศลได้กระทำให้พระเจดีย์อิสรภาพบังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดิน...

ขอทุกคนจงน้อมรับพลังแห่งคุณความดี ซึ่งได้บังเกิดขึ้นเป็นแก่นเค้าแล้ว ณ ที่นี้ นำติดตัวไป แล้วจงอธิษฐานให้ ไม่ว่าเราจะพบใครก็ตาม ขอให้พลังแห่งความดี ซึ่งอาบอยู่รอบตัวเรานี้จงแผ่ถึงกับคนผู้ซึ่งเราได้กระทำการติดต่อนั้นด้วย

ทุกคนกำลังจะเดินสู่อิสรภาพ ทั้งกายและใจบ้านเมืองเราจะได้มีอิสระอย่างแท้จริง นับวันอิสรภาพจะค่อยดำเนินก้าวต่อไป ก่อนหน้านั้น แม้จะได้ชื่อว่ามีอิสรภาพ แต่ก็ช่างเป็นอิสรภาพที่มืดมัว ที่ยังถูกกดขี่อยู่เหลือกำลัง ราวกับว่ามีก้อนหินมาทับพลังแก่นเค้าแห่งความดี มิได้แผ่ขยายออกไป

บัดนี้หมอกควันและหินก้อนใหญ่ดุจภูผา ได้ยกออกแล้ว ณ บัดนี้ นับวันแก่นเค้าแห่งความดีจะเจริญงอกงามสู่อิสรภาพต่อไป ขอทุกคนจงประสบแต่อิสรภาพตลอดไป... ชั่วนิจนิรันดร

หลังจากเมื่อทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทุกคนก็กลับมารับประทานอาหารกลางวันแล้ว ผู้ที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร และจากที่ไกล ๆ อีกหลายแห่งต่างก็เดินทางกลับ ข้าพเจ้าได้กลับมาที่เนินพระเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อบอกให้ช่างปูนคือนายน้อยก่ออิฐปิดอุโมงค์พระเจดีย์ ก่อนที่จะก่ออิฐปิดพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้นำกระถางธงชาติ ธงศาสนา ซึ่งปักอยู่รายรอบขอบเชิงเทิน เข้าไปไว้ในอุโมงค์พระเจดีย์ทั้ง ๔ ด้าน เพื่อความอิสระสถาพร

ก่อนที่จะสั่งให้นายน้อยซึ่งเตรียมอิฐเตรียมปูนไว้แล้ว เพื่อก่อปิดอุโมงค์พระเจดีย์ ข้าพเจ้าได้มองเข้าไปดูอีกครั้งหนึ่ง แสงเทียนจากเทียนชัยยังคงจุดสว่างส่องต้องแผ่นทองแดง เครื่องหมายวงล้อธรรมจักรดินศักดิ์สิทธิ์ถุงเงินถุงทองสิ่งมิ่งมงคล ดูสวยงามระยิบระยับระคนลึกลับ ให้ความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์อย่างบอกไม่ถูก บัดนี้แล้วซินะสิ่งซึ่งพระองค์ทรงรับสั่งให้สร้าง สิ่งซึ่งจะทำลายล้างอาถรรพ์แห่งความชั่วร้ายทั้งมวลเป็นรูปร่างขึ้นมาแล้ว งานซึ่งคณะเราสัญญากับพระองค์ได้เสร็จสิ้นแล้ว แม้ภาระหนี้สินจะยังคงมีอยู่ก็คงไม่เหลือบ่ากว่าแรงที่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา จะพอเห็นใจช่วยเหลือบ้าง แต่ถึงอย่างไรอาจารย์พรกับข้าพเจ้าก็ได้ตกลงกันไว้แล้วว่า **“ยอมภิกขาจาร”** เพราะถึงอย่างไรงานส่วนใหญ่อันเป็นหัวใจก็ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว อาจารย์พรสบายใจขึ้น งานด้านการสอนเผยแพร่พระธรรม นำสันติสุขสู่อิสรภาพถาวร ก็จะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา แทนงานด้านก่อสร้างต่อไป

รับสั่งให้มอบถุงเงินถุงทองแก่ผู้ที่บริจาค ๔๐๐ ตำลึง

เมื่องานบุญมหากุศลพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ พระพุทธนิรันตราย และบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาร่วมบริจาค ๔๐๐ ตำลึง และหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตแนะนำให้จัดเป็นกองผ้าป่า ซึ่งในวันกระทำพิธีมีผู้บริจาคร่วมรวบรวมได้เพียงแค่ร้อยกองเศษ ๆ ยังขาดจำนวนอีกมากมายก็ตาม ซึ่งก็ได้จดกระทำพิธีทอดไปแล้วนั้น ก็ได้มาถามถึงถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลว่าจะมารับได้หรือยัง ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามจากพระองค์ พระองค์รับสั่งว่า

“จงมอบถุงเงินถุงทองดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลแก่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา มีน้ำใจเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ร่วมตั้งแต่ ๔๐๐ ตำลึงขึ้นไป ให้จัดมอบภายหลังจากเสร็จสิ้นพิธีต่าง ๆ แล้ว ๑๕ วัน คือนับแต่วันขึ้น ๑ ค่ำเดือน ๙ เป็นต้นไป โดยจงจัดถุงเงินถุงทองลงในผอบแก้วรองพื้นภายในผอบแก้วด้วยลูกแก้วสีทองสำหรับถุงเงิน ลูกแก้วสีแดงสำหรับถุงทอง แวดล้อมด้วยมวลบุหงาดอกไม้ ขณะกำลังจัดจงสวมใส่แก้วแหวนให้ครบครัน ทำจิตใจให้สบายเป็นกุศล ภาวนาคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อความอุดมสมบูรณ์ และเพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในอิสรภาพตลอดไป...”

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จว่า เหตุใดจึงต้องใส่ถุงเงินถุงทองลงในผอบแก้ว แล้วรองรับด้วยลูกแก้ว แถมยังต้องมีมวลดอกไม้อีก ดูไม่ใช่ของง่าย ๆ เท่าไรนักเลย หลวงพ่อ

อธิบายว่า ผอบแก้วหมายถึงเรือนแก้ว ลูกแก้วรองพื้นภายในผอบหมายถึงคนที่มีเรือนแก้วแล้ว จะต้องมีทุกอย่างในเรือนแก้ว เป็นต้นว่า เมียแก้ว ลูกแก้ว บริวารแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว และเรือนแก้วนี้ต้องอบอวลอยู่ในสวนดอกไม้ประดุจดังอุทยานสวนสวรรค์ ในขณะจัดทำก็ต้องสวมใส่แก้วแหวนครบครันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ หลวงพ่อเตือนว่า ทำใจให้สบายอย่ามีกังวล ค่อยทำค่อยไป อันที่จริงครั้งแรกมวลดอกไม้ที่พระองค์รับสั่งนั้น ข้าพเจ้าก็ได้เก็บกลีบดอกไม้ต่าง ๆ มาทำเป็นบุหงา แต่มีบรรดานางฟ้าเทพธิดาต่าง ๆ ได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า จะเป็นดอกไม้ซึ่งทำด้วยผ้าจะได้หรือไม่ เพราะถ้าเป็นดอกไม้จริง ๆ แล้ว ในเมื่อเวลาผ่านไปนานเข้าจะทำให้ดำ และอาจจะขึ้นราขาดความสวยงามได้ พระองค์จึงรับสั่งว่า ตามแต่จะแก้ไขและเห็นสมควร ขอให้เป็นสัญลักษณ์ของดอกไม้เท่านั้น

ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้ปรึกษาคุณวันเพ็ญ คุณมาลัย คุณสุนีพันธ์ คุณผ่องผิว บุคคลเหล่านี้มิได้พูดจาสิ่งใดเลย จัดแจงไปพาหุรัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ แล้วก็มาช่วยกันระดมประดิษฐ์ดอกไม้สำหรับบรรจุในผอบแก้วแวดล้อมถุงเงินถุงทองทันที

พลังรังสีจากผอบถุงเงินถุงทอง และความศักดิ์สิทธิ์ของผอบ

เมื่ออาจารย์พรและข้าพเจ้า ได้ช่วยกันจัดเรียงบรรจุถุงเงินถุงทองลงในผอบแก้วแล้ว ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิดูก็เห็นพลังรังสีจากผอบเป็นพระเจดีย์อิสรภาพฯ ลางเลือนอยู่ในแสงรุ้งเครื่องหมายวงล้อธรรมจักร บรรยากาศโดยรอบหอมอ่อน ๆ รวยรินราวกับอยู่ในอุทยานสวนสวรรค์จริง ๆ เสียงสะท้านสะเทือนของบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าผู้รักษาแผ่นดินดังมาว่า “จะปกป้องคุ้มครองรักษา เพราะของน้อยนิดนี้เป็นสิ่งมิ่งมงคลเช่นเดียวกับในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สิ่งนี้จะเป็นสื่อของความอุดมสมบูรณ์ สันติสุขอิสระวิวัฒนาดุจเดียวกัน”

บัดนี้ก็มีผู้ที่ได้ร่วมบริจาคตั้งแต่ ๔๐๐ ตำลึงขึ้นไป มาขอรับผอบถุงเงินถุงทอง ต่างก็จะถามข้าพเจ้าว่าจะต้องนำไปตั้งไว้บูชาอย่างไร มีคาถาอะไรกำกับบ้างไหม ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จว่า พระองค์ท่านจะให้ทำอย่างไร หลวงพ่อสมเด็จตอบว่า “จะตั้งไว้ที่บูชาพระหรือตู้โชว์ หรือที่ไหน ๆ ก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสม ให้มองเห็นง่าย ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งให้คนอื่น ๆ ได้เห็นด้วย เพราะเมื่อใครได้เห็นแล้วจะเกิดความรู้สึกเช่นเดียวกันทุกคนว่า ผอบอะไรนะสวยจริง พอความรู้สึกเช่นนั้นเกิดขึ้น จิตใจอยู่ที่ผอบที่มองเห็น ตอนนี้เองจะก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความรื่นรมย์ประดุจดังบรรยากาศในสวนสวรรค์ แล้วบุคคลนั้นก็จะได้รับพลังแห่งความดีงาม และจะเป็นสื่อพลังแห่งความดีงาม ให้เลื่อนไหลมาสู่สถานที่นั้นด้วย สำหรับคาถานั้น ไม่มีอะไรนอกจากคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เท่านั้น”

พระพุทธนิรันตรายฐานเท่าเม็ดมะขาม พลังรังสีเป็นแสงสีรุ้งเจ็ดสี

สำหรับพระพุทธนิรันตรายฐานเท่าเม็ดมะขาม ซึ่งพระองค์รับสั่งให้จัดทำและมอบให้แก่ทุกคนที่แสดงความจำนงมา ครั้งแรกทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ตั้งใจไว้ว่าจะแจกให้ฟรีสำหรับทุกคน ดังนั้นจึงได้ไปติดต่อกับช่างรับปั๊มพระ โดยมีคุณชลิกา โรจนโกศล และคุณทวี ลีลาเวชบุตร เป็นผู้ช่วยเหลือตกลงในราคาองค์ละ ๒.๔๐ (สองบาทสี่สิบสตางค์) แต่พอมาเห็นพระปั๊มออกมาแล้ว ทนไม่ได้จริง ๆ ที่เห็นพระออกมาในสภาพเช่นนั้น เพราะไม่ชัดเจนอะไรเลย จึงปรึกษาช่างใหม่ว่า ถ้าจะทำให้สวยงามให้เหมือนพระพุทธนิรันตรายของเราจริง ๆ แล้วจะทำอย่างไร ช่างบอกว่า ถ้าอย่างนั้นทำเป็นพระปั๊มไม่ได้ เพราะจะได้แต่ชื่อของท่านว่า พระพุทธนิรันตราย แต่ความเหมือนไม่ต้องพูดถึง ทำไม่ได้เลย ถ้าจะให้สวยงามและให้เหมือนจะต้องแกะแบบแล้วฉีดจากเบ้าหลอม เหมือนอย่างกับทำแหวน ทำจี้ แต่ราคาสูงพอสมควร จึงลองให้ช่างทำให้ดู สวยงามมากชัดเจนและเหมือนพระพุทธนิรันตรายของเราจริง ๆ เป็นที่ถูกใจ แต่ตกราคาต้นทุนองค์ละเกือบ ๓๐ บาท

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ทรงรับทราบ พระองค์รับสั่งว่า “ถ้าอย่างนั้นจะต้องขอจากผู้แสดงความจำนงมาองค์ละ ๑ ชั่ง เพื่อว่านอกจากจะป้องกันพลังแห่งความชั่วร้ายแล้ว จะได้หมายถึงว่าทุกคนมีตาชั่งอยู่กับตัวรู้จักชั่งใจ นิสัยให้อภัยปล่อยวางจะได้เกิดขึ้น และอีกประการหนึ่งนั้น ๑ ชั่งเท่ากับ ๘๐ บาท เท่าพระชนม์มายุของพระพุทธองค์” เมื่อข้าพเจ้าเข้าสมาธิดู *หลังจากองค์พระพุทธนิรันตรายฐานเม็ดมะขามเป็นแสงรุ้งเจ็ดสีครอบเป็นเสมือนกำแพงล้อมรอบป้องกันพลังแห่งความชั่วร้าย และเป็นสื่อแห่งความเมตตาและความรื่นรมย์ต่อผู้พบเห็นรอบด้าน*

ด้วยความเป็นห่วงจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความเสียสละและด้วยความบริสุทธิ์ จึงต่างเมื่อมาขอรับผอบถุงเงินถุงทองก็ได้ถามข้าพเจ้าว่า ผ้าป่า ๔๐๐ ตำลึงมีเจ้าของครบตามจำนวน ๒๕๒๗ องค์ อันเป็นที่ประกาศอิสรภาพครบ ๔๐๐ ปีนั้นหรือยัง อาจารย์พรและข้าพเจ้าจะยิ้มรับด้วยความขอบคุณอย่างลึกซึ้งถึงความห่วงใยและตอบไปว่า คงจะมีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาทยอยร่วมมาเรื่อย ๆ ซึ่งจนถึงบัดนี้ขณะที่กำลังนั่งเขียนหนังสือก็ได้สามร้อยองค์เศษ ซึ่งพระองค์ก็ได้เสด็จมารับสั่งอีกครั้งหนึ่งแล้วว่า

“อภิลักขิตสมัยที่พระบรมสารีริกธาตุ พระพุทธนิรันตราย ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล ประดิษฐานสถิตสถาพรในองค์พระเจดีย์อิสรภาพครบ ๓ เดือน คือ ๑ พรรษา จงกระทำพิธีสมโภชน์องค์พระเจดีย์อิสรภาพในวันมหาปวารณา ติดต่อวันออกพรรษา ซึ่งเป็นวันที่พระพุทธองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์เทวโลก ถึงวันปิยมหาราช ซึ่งมาอยู่ในช่วงจังหวะเดียวกัน โดยจัดกระทำพิธีทอดกฐินและผ้าป่า เพื่อความมั่นคงสถิตสถาพรขององค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ อันได้บังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย เมื่อประกาศอิสรภาพมาเกือบครบ ๔๐๐ ปี”

ประกาศโองการ

พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล
พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมนมัสการสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า อันเป็นอาทิบุคคล เอกอุดมในโลกแลเป็นวิสุทธิเทพยดา ตรัสรู้ลำพังพระองค์ในทางสัมมาสัมโพธิญาณ อนึ่ง ข้าขอเคารพนมัสการพระธรรม ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้ดี นำผู้ปฏิบัติออกจากโลกโอฆกันดาร ให้ถึงพระนิพพานอันเป็นที่สิ้นสังสารทุกข์โดยชอบ อนึ่งข้าขอนบนอบอภิวันท์ พระอัษฎาริยสงฆ์อันองค์พระสุคตเจ้า ได้ทรมานฝึกหัดดัดสันดานดีแล้ว แลได้บรรลุจัตุราริยสัจจาภิสมัย ตรัสรู้ธรรมพิเศษตามเสด็จพระศาสดา ข้าพเจ้าทั้งหลายถวายวันทนาประณามพระรัตนตรัย อันทำจิตให้เลื่อมใส อุดมยิ่งกว่าสิ่งอันควรกราบไหว้ทั้งปวง ได้เสวยบุญวิบากอันใด สรรพอุปัทวันตรายทั้งหลายจงเสื่อมสูญอันตรธานแลความดำริประสงค์ซึ่งอาศัยธรรมจงสำเร็จแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ด้วยอานุภาพบุญวิบากนั้นเถิด

โภนฺโต เทวสงฺฆาโย ข้าแต่เทพนิกรอมรพรหมินทร์อมรินทราธิราช ซึ่งสถิตทิพยพิมานมาศเมืองสวรรค์ ฉ ชั้นกามาพจรโสฬสพรหมพิภพ อีกองค์มหิศรวิศณุนพเคราะห์เทพยดาทวาทศราศีสถิต กับทั้งเทพสับดาพิสนักษัตรดารา เทพยเจ้าผู้ทรงมเหศรศักดาเดชสิงสู่อยู่ในขอบเขตจักรวาล อีกอากาศพิมานแลภูมเทพยดาเป็นอาทิ ทั้งท้าวธตรฐานวิรุฬหก วิรูปักษ์ ท้าวกุเวรเวสวรรณ อันเป็นใหญ่แก่คนธรรพ์กุมภัณฑ์อนันตยักษ์นาคเสนาบดี ฝูงผีโขมดมารยา แลห่าเหวโหงพราย อสุรกายอันร้ายกาจ พวกภูตผีปิศาจผีเสื้อน้ำ เจ้าประเทศเถื่อนถ้ำทุ่งเทินเขา ทุกถิ่นแถวแนวลำเนาห้วยหนองคลองระหานธารน้ำและป่าชัฏ ทั้งพระพนัสดีศรีพรหมรักษ์ยักษกุมาร พระกาลพระกลี นางพระธรณี นางพระคงคา เทพยดาเสื้อเมืองทรงเมืองผู้เรืองมหิทธิศักดาเดช อันสถิตทุกประเทศแว่นแคว้นแสนโกฏิจักรวาลทวีปน้อยใหญ่ในไตรโลกธาตุ ซึ่งสมเด็จพระบรมนาถบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัวแห่งสยามประเทศทุกพระองค์ ทรงแผ่ส่วนพระราชกุศลที่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอุทิศให้อนุโมทนาอยู่เป็นนิตย์นั้น **อาคจฺฉาหิ** ขออัญเชิญมาประชุมกันในสถานที่นี้ รับเครื่องพลีบูชา **สุณนฺตุ** แล้ว จงตั้งโสตสวนการสดับฟังคำประกาศฯ

ด้วยบรมนาถบพิตรสรรพเพชญสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณปกเผ้าชาวไทยทั่วถ้วนสืบมาจนปัจจุบันสมัย โดยได้ทรงต่อสู้กู้เอกราชอธิปไตยของชาติไว้เมื่อปางบรรพ์ ยังมีพระราชหฤทัยผูกพันห่วงใยในประเทศชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์ราษฎรไทยอยู่เนืองนิตย์ แม้สถิตในทิพยพิมานก็เสด็จมาอภิบาลรักษาโดยเต็มพระกำลัง บัดนี้มีพระราชโองการสั่งข้าพเจ้าทั้งปวงว่า ทรงพระปริวิตกห่วงถึงมหันตภัยที่จักคุกคามให้สิ้นชาติ เหตุเพราะพลังอันมืดมนธ์ร้ายกาจกำลังแผ่สร้านครอบคลุมผืนแผ่นดินไทย พระองค์จะโปรดพระราชทานอิสรภาพและเอกราชสมบูรณ์ให้อีกวาระหนึ่ง ให้ทันท่วงที จึงโปรดให้ข้าพเจ้าทั้งหลายกระทำกิจก่อพระสถูปเจดีย์ขึ้นเพื่อระงับดับมหันตภัยนั้นให้แตกทำลายไป โปรดชี้ที่ที่จะสถาปนาองค์เจดีย์ขึ้นให้ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ที่นี้อันเปรียบเสมือนที่ที่เป็นหัวใจแห่งพระราชอาณาจักรเพื่อโหมหักทำลายล้างสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง มิให้เป็นกลุ่มหมอกควันแผ่ขยายต่อไปในแผ่นดิน บำราบลงให้ด้วยพลังความดีแห่งศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล องค์พระเจดีย์นี้ให้ก่อฐานด้านละสามวาสูงเจ็ดวากับสองศอกเป็นพิกัด ฐานปัทม ฐานสิงห์ทำอย่างแบบฐานสมัยกรุงศรีอยุธยา กลางองค์ให้เสาะหาแบบเจดีย์ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว กรุงสุโขทัยเป็นแบบอ้างส่วนยอดนั้นให้สร้างเป็นเจดีย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตามแบบที่มี ณ วัดชนะสงคราม ให้ประชุมแบบก่อสร้างทั้งสามสมัยไว้ครบครัน แล้วทรงกำหนดการวางศิลาฤกษ์ให้ในวันวิสาขบูชาตรงกับวันอาทิตย์ที่ยี่สิบห้า พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๑๘ เวลาเก้านาฬิกาตรง ให้เผดียงสงฆ์สิบแปดรูปเจริญพระปริตรแลชัยมงคลคาถา ให้ขอแรงร่วมมือผู้ที่มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มาช่วยกันทำตามศรัทธา ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้จงสำเร็จ เพื่อได้สามารถเผด็จสิ่งชั่วร้ายได้ทันเวลา ข้าพเจ้าทั้งหลายจึงได้ทำการก่อสร้างพระมหาเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กันเต็มกำลังกายใจ เพื่อความวัฒนสวัสดีของแผ่นดินไทย แลทวยชน และเพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึงวีรชนอันกล้าหาญขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าพระผู้ทรงประทานอิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทย

บัดนี้ ในวันรัตนครบสาม อาสาฬหบูชา ขึ้นสิบห้าค่ำ เดือนแปด ตรงกับวันอาทิตย์ที่ยี่สิบสี่ กรกฎาคมพระพุทธศักราช ๒๕๒๖ อันเป็นมหามงคลฤกษ์ ข้าพเจ้าทั้งหลายจะได้กระทำพิธีบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์จากพุทธสถานและสังเวชนียสถานทั้งสี่ กับทั้งดอกไม้แลดินศักดิ์สิทธิ์จากเจ็ดสิบสองจังหวัด ทั่วผืนแผ่นดินไทย ลงในธรรมจักรภายในส่วนฐาน แลบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ภายในส่วนกลางขององค์พระมหาเจดีย์

ขอเทพเจ้าอันมีพระสยามเทวาธิราชเป็นต้น จงมีกมลยินดี อนุกูลให้กิจพิธีสำเร็จสมบูรณ์ไปโดยรื่นราบ ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัย แลทิพยอำนาจแห่งเทพไทยอันยิ่งยงทั้งมหิทธิฤทธิ์ บุญฤทธิ์แห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรบรมนาถ พระบูรพมหากษัตริยาธิราชทุกองค์จงบำราบ สรรพบาป สรรพภัย สรรพอันตรายให้หมดสิ้นบันดาลให้ไทยทั่วแผ่นดินตั้งอยู่ในคลองแห่งความดี มีความสมัครสมานสามัคคีทุกถ้วนหน้า จงรักภักดีในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์แน่แท้มั่นคงจงทั่วกัน ให้ประเทศชาติไทยตั้งมั่นเพิ่มพูนสุขสวัสดิ์วัฒนายิ่งขึ้นสืบไปตลอดนิรันตรกาล

ขอคำสัตย์อธิษฐานของข้าพเจ้าทั้งหลาย จงสัมฤทธิ์ ตามจิตเจตน์จำนง จงทุกประการเทอญ.ฯ

แสงสายรุ้งลงที่เนินพ่อขุนผาเมืองกับที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และบรรยากาศในโลกทิพย์ตอนสายรุ้งลง

ความรู้สึกปลาบปลื้มปีติโสมนัสยังคงอิ่มเอิบอาบอยู่ในความรู้สึกของทุกคน เมื่องานส่วนสำคัญสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของทุก ๆ คนและทุก ๆ ฝ่ายในวันลำดับที่เจ็ด นับจากวันกระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลต่าง ๆ ทั้งมวลในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแล้วนั้น คือวันเสาร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เวลา ๑๗.๔๙ นาฬิกา ข้าพเจ้าและคณะกำลังเตรียมตัวจะสวดมนต์ตามปกติเวลา ๑๘.๐๐ น. รออาจารย์พรซึ่งกำลังสั่งให้คนงานทำท่อน้ำอยู่ที่หน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าได้ยินเสียงคุณเย็นใจ แก้วเกษ น้องสาวของข้าพเจ้าตะโกนบอกมาว่า “เร็ว... พี่เล็กมาดูรุ้งก่อน...ลงมือสวดมนต์หรือยัง...มาดูรุ้งก่อน...มาดูรุ้งกินน้ำลงที่เนินพ่อขุนฯ...” ข้าพเจ้ารีบเปิดประตูห้องวิ่งลงมา มองดูไปทางเนินพ่อขุนฯ จริง ๆ ด้วย รุ้งกินน้ำลงตรงเนินพ่อขุน ฯ พอดีพ่อขุน ฯ ถูกอาบด้วยแสงรุ้ง สายรุ้งสีชัดเจนโค้งทาบทับบนท้องฟ้าพาดโค้งลงมาอีกด้านหนึ่ง ข้าพเจ้าวิ่งมามองดูอีกด้านหนึ่ง ปากก็ตะโกนบอกใคร ๆ ว่า “ดูซิว่ารุ้งอีกด้านหนึ่งลงที่ไหนลงที่พระเจดีย์หรือเปล่า” ครั้นแล้วทุกคนก็ร้องกรี๊ดขึ้นพร้อม ๆ กัน และต่างชี้ชวน ดูซิ... ดูซิ... รุ้งกินน้ำลงที่พระเจดีย์อิสรภาพฯ ดูซิ...ปลายข้างหนึ่งลงเนินพ่อขุนฯ ปลายอีกด้านหนึ่งลงพระเจดีย์อิสรภาพฯ

สายรุ้งโค้งทาบทับบนท้องฟ้าเป็นสีชัดเจนทุกสีราวกับเอาสีวาด ไม่มีรอยแหว่งขาดตอนเลย โดยเฉพาะพระเจดีย์อิสรภาพฯ สีขาวกระจ่างใสปลายยอดสีทองแวววับ ถูกอาบอยู่ท่ามกลางแสงสายรุ้ง สีรุ้งมี ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง พระเจดีย์ถูกอาบอยู่ท่ามกลางแสงรุ้ง ตรงระหว่างแสงสีเขียวกับสีเหลือง เป็นภาพที่สวยงามสุดจะพรรณนา และจะเล่าให้ใครฟังก็คงจะไม่มีใครเชื่อถ้าไม่ได้เห็น

ด้วยตาตนเอง เสียดายเหลือเกินที่ข้าพเจ้าไม่มีกล้องถ่ายรูปติดตัวอยู่ ไม่เช่นนั้นก็คงจะได้ภาพที่สวยงามมาอวดเป็นหลักฐานพยานยืนยัน แต่ถึงแม้จะไม่มีหลักฐานแต่ข้าพเจ้าก็ขอเล่าบันทึกไว้ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังตื่นเต้นอยู่กับแสงสายรุ้งนั้น ความรู้สึกก็ชาวูบ *มองเห็นรอบทุกทิศทางแสงสีต่าง ๆ จากบรรดามวลเหล่าเทพเทวาทั่วผืนแผ่นดิน ส่งประกายเฉิดฉายละมุนราวกับกำลังน้อมนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ห่อหุ้มห้อมล้อมในบรรยากาศ และมีเสียงแหลมหวีดหวิวเสมือนหนึ่งมีลมพัดมาแต่ไกลแทรกบรรยากาศนั้นขึ้นมา ราวกับอ้อนวอนขอความช่วยเหลือ ก่อให้เกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจ ข้าพเจ้าตั้งจิตอธิษฐานขอพลังแห่งคุณงามความดีจากบรรดามวลเหล่าเทพเทวา จงก่อให้เกิดสันติสุขแก่มวลเหล่าผู้ได้รับทุกขเวทนานั้นด้วยเถิด...เสียงอ้อนวอนหวีดหวิวเลือนหายไป กลับมีเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกดังขึ้นแทนที่ ครั้นแล้วก็มีแสงบาดนัยน์ตาวาบเว็บขึ้นอย่างรวดเร็วราวกับแสงฟ้าแลบ และเสียงโครมตึงก็ดังขึ้น* ข้าพเจ้าจึงรู้สึกตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลาที่อาจารย์พรกลับจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ครั้นแล้วคณะเราก็ได้เริ่มสวดมนต์ทำวัตรเย็นและสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร ฯลฯ ตามปกติ โดยทุกคนยังคงตื่นเต้นปีติอยู่กับแสงสายรุ้ง เพราะเมื่อสวดมนต์นั่งสมาธิกันเสร็จแล้ว ต่างคนจึงยังคงพูดถึงอยู่กับแสงสายรุ้งนั้น สำหรับข้าพเจ้าเองแม้จะตื่นเต้นดีใจกับสิ่งที่มีปรากฏการณ์ขึ้น แต่ความรู้สึกยังคงหวั่นเกรงอยู่ไม่สร่างซาว่า มวลเหล่าเทพเจ้าผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิท่านจะทดลองอะไรกับคณะเราอีกหนอ... ทำไมนะเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกจึงไม่เลือนหายไปได้เลย จึงได้แต่เตือนกันและกันให้พยายามทำจิตใจให้สบาย นึกถึงแต่สิ่งที่ดีงามที่จะก่อให้เกิดกุศลจิตอยู่เสมอเท่านั้น...

ภาระภายหลังเสร็จจากงานบรรจุพระเจดีย์ คือหนี้สินใหญ่และต้นสนใหญ่พังทับบ้านเบอร์ ๙ - ๑๐

เมื่อพิธีงานบุญมหากุศลทั้งหมดเสร็จสิ้นลงแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของคณะเราที่จะต้องทำงานทุกอย่างให้เรียบร้อยตามไปด้วย เพราะส่วนมากเมื่อเห็นว่างานพิธีต่าง ๆ เสร็จสิ้นแล้วก็เข้าใจว่าทุกอย่างก็จะต้องเสร็จสิ้นแล้วก็เข้าใจว่า ทุกอย่างก็จะต้องเสร็จสิ้นตามไปแล้วด้วย โดยมักจะมีคนถามอยู่ตลอดเวลาว่าเมื่อทำพิธีเสร็จสิ้นแล้วดังนี้จะทำอะไรต่อไป ข้าพเจ้าจึงตอบว่าในระยะนี้ เป็นช่วงจังหวะของการทำงานให้เรียบร้อยตามขั้นตอนของงานพิธี ซึ่งได้กระทำเสร็จสิ้นไปแล้วนั้น โดยเฉพาะงานกว่าจะดำเนินมาถึงขั้นได้กระทำพิธีนั้น คณะเราได้แบกภาระไว้ด้วย ดังนั้นจึงจำต้องปลดภาระให้เบาบางลงบ้าง จึงจะพอมีกำลังก้าวเดินต่อไป เพราะถ้ามัวแต่ก้าวเดินโดยไม่ปลดภาระลงบ้างก็จะต้องเดินต่อไปไม่ได้อย่างแน่นอน

มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกันสำหรับผู้มีจิตอันประกอบด้วยกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ ได้ยื่นมือเข้ามาช่วยด้วยการให้ยืมเงินโดยไม่คิดดอกเบี้ย เพราะเท่ากับบริจาคเงินช่วยชำระค่าดอกเบี้ย และบางคนก็บริจาคช่วยพร้อมทั้งพยายามพูดชักชวนญาติพี่น้องเพื่อนฝูงที่พอจะช่วยกันได้ให้มาช่วยบริจาค ซึ่งอันที่

จริงทุกคนไม่ใช่จะต้องการสิ่งตอบแทนเป็นผอบถุงเงินถุงทอง แต่กลับเปี่ยมไปด้วยกุศลจิตศรัทธาบริสุทธิ์ที่ได้ช่วยให้พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา บังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย แต่แม้กระนั้นก็ยังไม่พอและไม่ทันกับดอกเบี้ย ซึ่งงอกงามอย่างรวดเร็ว อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงได้ปรึกษากับพ่อฤๅษีหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตและเทพเจ้าองค์อื่นๆ อีกว่า ควรจะทำอย่างไรกันต่อไป ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าพร้อมแล้วที่จะยอมภิกขาจารตามคำพูดที่ได้กล่าวไว้ ไม่ใช่เพียงแต่พูดเพื่อเป็นสำนวนโวหารให้คนอื่นเห็นใจแล้วจะได้รีบมาให้ความช่วยเหลือ แต่พูดจริง ๆ และพร้อมอยู่ตลอดเวลาที่จะกระทำตามอย่างที่พูดนั้น

พ่อฤๅษีหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และบรรดาเทพเจ้าต่าง ๆ จึงเตือนสติขึ้นว่า *“จงรักษากุศลจิตตั้งมั่นเพื่อเป็นสื่อพลังรับแต่สิ่งที่ดีงาม อย่าให้กุศลจิตเกิด อันจะเป็นจุดช่องให้พลังแห่งความชั่วร้ายเลื่อนไหลเข้ามา เพื่ออิสรภาพสันติสุขถาวร... พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชบังเกิดแล้ว เมื่อประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี”* และหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ได้ย้ำเตือนให้รำลึกถึงคำรับสั่งของพระองค์ที่ว่า **“อนุโมทนาอันเป็นกุศลจิตได้บังเกิดขึ้นแล้วโดยทั่วไป อิสรภาพ...สันติสุขถาวร...กำลังจะงอกงามติดตามมา...ขอให้จงใช้ความอดทน...รอสักนิด...แผ่เมตตาธรรม”**

ดังนั้นอาจารย์พร คณะที่ร่วมกันรับผิดชอบทำงานและข้าพเจ้าจึงสบายใจขึ้นบ้าง รอด้วยความหวัง...

อันความกรุณาปรานี
จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ
จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน...

คำกลอนขององค์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าเตือนปลอบประโลมมาในความรู้สึก... ก่อให้เกิดกำลังใจในการทำงาน และไม่ระทดท้อต่อการรอคอย สิ่งดีงามจะต้องบังเกิดขึ้นเป็นกำลังใจเสมอ สำหรับผู้ที่ทำงานอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ทุกคนกำลังมีกำลังใจและเริ่มกระปรี้กระเปร่าด้วยความหวังนั้น สิ่งที่ไม่ได้คาดคิด และไม่มีลางเตือนให้ทราบล่วงหน้ามาก่อน ก็เกิดขึ้นโดยกระทันหัน นั่นก็คือ เช้าวันจันทร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๖ คุณชิด รักวินัย ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมอุปัชฌาย์เดียวกันกับอาจารย์พร ซึ่งได้ใช้ชีวิตบั้นปลายช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านที่จะช่วยเหลือได้ โดยเฉพาะเป็นผู้รักต้นไม้และช่วยตกแต่งต้นไม้ต่าง ๆ อยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเราได้โทรศัพท์ทางไกลจากหล่มสัก มาบอกอาจารย์พรว่า *“เมื่อวานนี้ คือวันอาทิตย์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๖ เวลาประมาณ ๑๕.๕๐ น. ซึ่งคณะเราได้ออกรถคล้อยกลับกรุงเทพ ฯ ได้เป็นครู่ โดยไม่มีฝน ไม่มีลม แต่ต้นสนสูงใหญ่อายุราว ๒๐๐ ปี ซึ่งเอนอยู่บ้างนั้น บัดนี้ได้โค่นล้มลงทับบ้านเบอร์ ๙ เบอร์ ๑๐ พังแยกเป็นสองส่วนเสียแล้ว”* อาจารย์พรไม่ได้กล่าวตอบสิ่งใดเพียงแต่บอกว่า “ไม่เป็นไร เมื่อเสร็จธุระทางกรุงเทพ ฯ แล้วจะรีบมาที่แคมป์ที่พักโดยเร็ว ขอให้คุณชิดช่วยดูแลส่วนอื่นให้เรียบร้อยก็แล้วกัน ถ้ามีปัญหารีบด่วนอะไรอีกก็ขอให้รีบโทรมาบอกก็แล้วกัน”

คำเตือนสติจากเทพเจ้ามิให้หมดกำลังใจ

จากนั้นอาจารย์พรจึงได้บอกเล่าให้คณะและข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายวาบ ความระทดท้อแล่นเข้าสู่ความรู้สึกอีกครั้งหนึ่ง อะไรกันนะนี่... ภาระต่าง ๆ ยังไม่หมดสิ้นไป พอจะเริ่มมีกำลังใจ กลับมีสิ่งซึ่งจะต้องเป็นภาระเพิ่มทับทวีมาอีก จึงพยายามเข้าสมาธิเพื่อจะกราบเรียนถามจากพ่อฤาษี พอความรู้สึกเลือนหายไป *ก็ได้ยินเสียงห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า จงรักษากุศลจิตมั่น บ้านซึ่งพังทลายไปยังไม่เสียหายเท่ากับอกุศลจิต ซึ่งบังเกิดขึ้นในจิตใจ จงอดทนน้อมใจแผ่เมตตาธรรมแสดงความปรารถนาดีต่อทุกสิ่งรอบข้างที่เป็นสื่อชักนำให้อกุศลจิตบังเกิดขึ้นนั้น อย่าลืมอกุศลจิตที่เกิดขึ้นในจิตใจนั้นมีผลเสียหายมากกว่าบ้านพังหลายเท่านัก* ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์บอกว่า *“พยายามทำใจให้สบาย ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีเสมอ สำหรับผู้ที่มีสติรู้จักคิดและมีนิสัยให้อภัย จงอดทนและรักษาความมั่นคงของจิตใจไว้ให้ดี ไม่ต้องเป็นกังวลให้มากนัก ไปดูให้เห็นเสียก่อนว่าควรจะแก้ไขอย่างไร”*

คำเตือนสติจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

*ในเย็นวันนั้นคณะเราได้จัดดอกไม้ให้สวยงามทำพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็นและสวดมนต์บทต่าง ๆ หลายสูตรเป็นพิเศษกว่าทุก ๆ วันที่เคยปฏิบัติตามปกติ อาจารย์พร จูงนำสมาธิด้วยบทไตรลักษณ์ เพื่อให้ทุกคนมีจิตใจแจ่มใสเบิกบานโน้มน้อมให้มีการปล่อยวาง และเห็นสภาวะตามความเป็นจริงของสิ่งทั้งปวง พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ความพยายามข่มใจมิให้อกุศลจิตบังเกิดขึ้น เมื่อกระทบกับสภาวะแวดล้อมที่มิได้เป็นไปตามที่คาดหวังหรือว่าควรจะเป็นไปนั้น เป็นมหากุศลและพลังอำนาจอย่างยิ่ง สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นสัญญาณเตือนว่า สิ่งที่ไม่คาดคิดมักจะอุบัติขึ้นโดยกระทันหันเสมอ ฉะนั้นจงมีสติ อย่าประมาท ชะล่าใจ จงสงบให้อภัยแผ่เมตตาธรรมเพื่อจะได้รู้เท่าทันกับสิ่งที่เกิดขึ้น และไม่ตกเป็นเหยื่อของมาร ซึ่งจะมีมาในรูปการณ์ต่าง ๆ ตามกาละและเทศะต่าง ๆ กัน อย่าเกี่ยง ทอดทิ้งธุระถือว่ามิใช่หน้าที่ของตน สภาวะของโลกในยามนี้นั้น กำลังก้าวเข้าสู่ความเดือดร้อนยุ่งยากทุกหย่อมหญ้า ความเมตตาและความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเท่านั้น จึงจะจรรโลงสันติให้บังเกิดขึ้นได้ จงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยปัญญาความสงบและเสียสละ จงกระทำสิ่งเหล่านี้บังเกิดขึ้นในจิตใจของตนเองให้ได้ แล้วแสดงความปรารถนาดีให้สิ่งเหล่านี้ จงบังเกิดขึ้นแก่บุคคลที่ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยทุกคน”* ในวันรุ่งขึ้นคณะเราก็ได้ร่วมกันทำบุญตักบาตรพระเพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ พร้อมทั้งเป็นการถือว่าสะเดาะเคราะห์ไปด้วย

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๖

ลักษณะการโค่นของต้นสน
เป็นไปอย่างกับมีใครคอยพยุงมิให้โค่นอย่างรุนแรง

ในบ่ายวันศุกร์ต่อมาทั้งอาจารย์พรและคณะเราก็ได้เดินทางจากกรุงเทพมหานคร มาถึงที่ศูนย์พัฒนาศาสนาตามปกติจนค่ำ ด้วยความกระหายอยากจะมองเห็นถึงสภาพที่ต้นสนโค่นล้มทับบ้าน ข้าพเจ้าได้เดินไปฉายไฟส่องดู แต่ก็มองไม่เห็นอะไรถนัดจึงต้องอดใจรอจนถึงรุ่งเช้า

รุ่งเช้าวันเสาร์แต่เช้าหลังจากสวดมนต์ทำวัตรเช้านั่งสมาธิแล้ว ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสำอางค์ คุณสุภาณี เดินไปดูบ้านกัน สิ่งที่ปรากฏแก่สายตา แทบไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้ ต้นสนใหญ่ขนาด ๒ คนโอบ ยาวถึงเกือบสี่สิบเมตรที่นอนทอดทับบ้านเบอร์ ๙ เบอร์ ๑๐ นั้น จะโค่นล้มลงมาได้เรียบร้อยขนาดนั้น บ้านผ่าเป็น ๒ ซีกจริง แต่ไม่มีกระเด็นกระจัดกระจายตามแรงกระแทก ต้นสนทอดนอนทับบันไดเข้าประตูห้องเบอร์ ๑๐ ทับหลังคายุบลงมาทับพื้นห้องหัก ปลายทอดออกช่องหน้าต่าง จึงทำให้ห้องเบอร์ ๙ กับห้องเบอร์ ๑๐ แยกออกจากกันราวกับใครค่อย ๆ ประคองให้หย่อนลงมาจริง ๆ แต่จะทำให้หลังคาไม่พัง พื้นไม่หักก็คงทำไม่ได้ และจะทำให้เอนล้มไปทางอื่นโดยไม่ทับบ้านก็คงจะเกินวิสัย เพราะต้นสนโอนเอนไปทางนั้นตั้งแต่เดิมมาแล้ว ซึ่งถ้าเอนล้มลงมาอย่างรุนแรงแล้วละก้อ บ้านเบอร์ ๙ และเบอร์ ๑๐ จะต้องแหลกกระเด็นกระจัดกระจาย แต่ทุกคนที่เห็นจะต้องพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าต้นสนเดินขึ้นบันได เข้าประตูออกทางหน้าต่าง ทั้งนี้ก็เพราะบันไดก็พังเฉพาะขั้นบันไดเท่านั้น ราวบันไดยังใช้ได้เหมือนเดิม วงกบประตูหน้าต่างก็ยังพังเฉพาะด้านบนกับด้านล่าง แม้แต่พรมยางซึ่งปูพื้นห้องก็ขาดเพียงเล็กน้อยคงใช้การได้ต่อมา เพียงแต่ปะนิดหน่อยเท่านั้น พ่อฤษีแนะนำให้อาจารย์พรและข้าพเจ้ายืนเข้าสมาธิบนต้นสนที่ทอดนอนทับบ้านอยู่นั้น สำรวมจิตให้เป็นกุศล แผ่พลังเมตตาธรรมความดีงาม ให้พลังทิพย์ซึ่งแทรกซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนั้นสดใสกระจ่าง

สมเด็จพระนเรศวรฯ รับสั่งให้ซ่อมแซมบ้านพักใหม่ทั้งหมด
พร้อมกับปูหินอ่อนบันไดพระเจดีย์ ฯ และปูพื้นฐานที่ตั้งพ่อขุนผาเมือง

ครั้นแล้วอาจารย์พรจึงได้ระดมคนงานให้มาเลื่อยต้นสนออกเป็นท่อนแล้วดึงออกมา จากนั้นก็ได้สั่งให้ซ่อมแซมบ้าน เพื่อให้ใช้ได้ดีดังเดิม สิ้นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม ๒๘,๐๐๐ บาท (สองหมื่นแปดพันบาท) ซึ่งเมื่อคำนึงถึงค่าเสียหายก็นับว่าน้อยมาก เพราะตามสภาพการณ์แล้วจะต้องเสียหายเป็นแสนบาท คณะเราก็ได้กราบขอบพระคุณพระองค์ และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่ได้ช่วยประคับประคองให้คณะเรามีกำลังใจในสภาวการณ์รอบข้างเช่นนั้น

เดิมทีเมื่อได้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐานบนซุ้มทั้ง ๔ ทิศของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ ได้มาร่วมกันมากมาย จนบางครั้งที่พักที่มีอยู่ก็คับแคบแออัดกัน อาจารย์พรจึงมีความคิดว่า อยากจะสร้างสถานที่พักเพิ่มขึ้นอีก แต่เมื่อมาประสบเหตุการณ์ต้นสนโค่นล้มทับบ้านและได้ซ่อมแซมไปแล้วนั้น อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤๅษีเพื่อจะกราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า คณะเราควรจะกระทำสิ่งใดต่อไป พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งว่า **“จงซ่อมแซมปรับปรุงบ้านพักเดิม ซึ่งอันที่จริงก็ยังอยู่ในสภาพที่ใช้ได้ แต่ชำรุดทรุดโทรมบางส่วนนั้นให้มีสภาพที่ดีขึ้น และให้ต่อเติมส่วนที่ควรจะเสริมให้เป็นบ้านที่สมบูรณ์ขึ้น เพื่อความสะดวกของผู้มาพักและรับจำนวนผู้มาพักให้ได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย พร้อมกันนั้นก็จงปูบันไดขึ้นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เป็นหินอ่อนเช่นเดียวกับพื้นที่ได้ปูไปแล้วนั้น รวมทั้งฐานที่ตั้งเทิดพระเกียรติพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงให้ผืนแผ่นดินไทยปลดภาระจากขอมทารุณ อันจะเป็นเครื่องแสดงว่าเมื่อมีการทรุดโทรมและมีบางสิ่งบางประการไม่สมบูรณ์ ก็จะมีแต่การซ่อมแซมปรับปรุงและเสริมให้ดีขึ้น ซึ่งจะมีความเสียหายและสิ้นเปลืองน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลง และสร้างใหม่ทั้งหมด”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจซ่อมแซมปรับปรุงและเสริมบ้านพักที่มีอยู่ทั้งหมดซึ่งมีอยู่ ๔ หลัง เป็นห้องพัก ๘ ห้อง ห้องหนึ่งจะพักได้ ๖ - ๘ คน โดยให้ช่างไม้คำนวณดูสิ้นค่าใช้จ่ายหลังละ ๒๕,๐๐๐ บาท (สองหมื่นห้าพันบาท) ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมทั้งบ้านหลังที่ต้นสนโค่นล้มทับ ก็จะเป็นเงินถึง ๑๒๘,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นแปดพันบาท) ข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พรว่า ถ้าจะซ่อมแซมปรับปรุงบ้านไปพร้อมกับการปูบันไดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วยหินอ่อน ซึ่งได้คำนวณทั้งค่าหินอ่อนและค่าแรงปูแล้วจะต้องสิ้นค่าใช้จ่ายถึง ๑๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นบาท) เพราะเมื่อคราวปูหินอ่อนพื้นเจดีย์ก็สิ้นค่าใช้จ่ายไปแล้ว ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) กับทั้งฐานที่ตั้งพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ซึ่งจะต้องสิ้นค่าใช้จ่ายเพียง ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) แล้ว อาจจะทำให้คณะเราลำบากพอสมควร เพราะไหนจะภาระเดิมที่ค้างอยู่อีก อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่าควรจะตัดสินใจอย่างไร หลวงพ่อสมเด็จฯ จึงกล่าวว่า **“จงไตร่ตรองดูพื้นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นหินอ่อนสีชมพูอ่อนจางกระจ่าง ทำให้มองดูราวกับองค์พระเจดีย์นั้นลอยเด่นอยู่ท่ามกลางอากาศกว้าง แต่บันไดที่ก้าวขึ้นสู่องค์พระเจดีย์นั้นเป็นหินล้าง ทรงสภาพขรุขระ อันจะเป็นสัญลักษณ์อยู่ร่ำไปว่าหนทางสู่อิสรภาพนั้นช่างขรุขระเสียนี่กระไร สำหรับบ้านพักนั้นในเมื่อกำลังมีช่างไม้ที่มาทำบ้านหลังที่ต้นสนโค่นล้มทับนั้นสำรองอยู่แล้ว โดยไม่ต้องไปเสาะแสวงหาช่างมาใหม่เช่นนี้ สมควรว่าจะตัดสินใจอย่างไร สำหรับเรื่องการเงินนั้นก็คงไม่เหลือบ่ากว่าแรงที่จะหามาหมุนไปได้”** เมื่อทราบดังนี้อาจารย์พรจึงต้องตัดสินใจอีกครั้งหนึ่ง กระทำตามคำรับสั่งของพระองค์ คือทั้งซ่อมแซมปรับปรุงเสริมบ้านพักเดิมให้ดีขึ้น และปูพื้นหินอ่อนขั้นบันไดขึ้นสู่พระเจดีย์อิสรภาพ พร้อมทั้งปูหินอ่อนฐานที่ตั้งพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองไปด้วย

บรรยากาศในโลกทิพย์...ตอนจะเริ่มซ่อมแซมบ้านและปูนหินอ่อน

ในขณะที่กำลังตัดสินใจกระทำเช่นนี้นั้น *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างอึงอลสับสน เสียงคลื่นลมสาดซัดด้วยพายุร้าย ทึบทึมสลัวลางด้วยกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษลอยกระจายทั่วไป แต่ท่ามกลางคลื่นลมสาดซัดกลุ่มหมอกควันสลัวลางทึบทึมด้วยแก๊สพิษนั้น ดวงแก้วใสสว่างกระจ่างภายในลางเลือนด้วยเครื่องหมายรูปธรรมจักร บนยอดพระเจดีย์อิสรภาพฯ เสียดฟ้าในกลุ่มหมอกหนาทึบ ก็เปล่งประกายแสงสายรุ้งออกมาโดยรอบแทรกซึมในบรรยากาศ ซึ่งก็ได้บรรเทาความมืดมิดแต่ก็ยังมีความสลัวลางทึบทึมนั้น และได้มีดวงแก้วเจียระไนใสสว่างลอยฟ่องอยู่ทั่วไป โดยภายในดวงแก้วนั้นมีแสงสว่างราวกับดวงแก้วนั้นเป็นโคมทองส่องสว่าง ช่วยให้บรรยากาศกระจ่างขึ้นพอเป็นแนวทางว่ามีอะไรบ้างอยู่ทางทิศใด และบางครั้งก็มีฟ้าแลบแปลบปลาบขึ้น แม้จะบาดนัยน์ตา แต่ก็พอช่วยไล่ให้ความสลัวลางนั้นกระจ่างชัดเจนขึ้นชั่วขณะนาน ๆ ครั้งเสียงกลองฆ้องทุ้มนุ่มนวลจะดังขึ้นแทนเสียงโครมที่สาดซัดด้วยคลื่นลม และพร้อมกันนั้นเสียงสวดมนต์เป็นท่วงทำนองก้องกังวานกระหึ่ม เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...และโอม... ก็แทรกซ้อนมาด้วย ก่อให้เกิดความสงบสันติขึ้นในบางครั้งที่เงี่ยโสตประสาทฟัง* ข้าพเจ้าเองแม้จะหวาดหวั่นต่อสภาวะแวดล้อมรอบข้าง และยังมองไม่เห็นทางที่ปลอดโปร่งสำหรับตนเอง และไหนเมื่อหันมาดูสภาวะความเป็นไปของเหตุการณ์บ้านเมือง ก็มีแต่ความเดือดร้อนกันไปทั่วทุกหนทุกแห่งหาความสงบสุขไม่ได้ ค่าครองชีพสูง และทั้งไหนจะน้ำท่วม อากาศหนาวเย็นความเดือดร้อนแบ่งกันไปได้จนทั่วถึง และแม้ฟังข่าวจากต่างประเทศก็ช่างมีแต่ความเดือดร้อนกันจริง ๆ แต่ถึงกระนั้นทั้งพ่อฤษี หลวงพ่อสมเด็จฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกก็คอยเตือนสติว่า ในสภาวะเช่นนี้จงยอมรับสภาพตามความเป็นจริง อดทน อดกลั้น และอดออมตามพระบรมราโชวาทองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกระทำทุกอย่างเฉพาะหน้าให้ดีที่สุดด้วยความสุจริตด้วยจิตใจที่สบาย อย่าท้อแท้หมดกำลังใจ หรือกังวลมากจนเกินไป

ดังนั้นทั้งอาจารย์พรและคณะเราที่พยายามช่วยกันทำงานรับภาระในด้านต่าง ๆ จึงทำงานและแก้ปัญหากันด้วยความระมัดระวัง ยอมรับสภาพและอดทนเผื่อว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ จะคลี่คลายไปในทางที่ดีบ้าง และต่างช่วยกันภาวนาขอให้สภาวการณ์รอบข้างโดยทั่วไปจงดีขึ้น และขอพลังแห่งความดีงามจงขยายตัวแผ่ทำลายพลังแห่งความมืดคลุ้งทุกขภัยนี้ด้วยเถิด มีสมาชิกและผู้เห็นใจเป็นห่วงถามมาเสมอว่าขณะนี้นั้นคณะเราที่ช่วยกันทำงานเป็นอย่างไรบ้าง ภาระหนี้สินต่าง ๆ ลดลงบ้างหรือไม่ กำลังทำสิ่งใดกันต่อไปอีก มีผู้ให้ยืมเงินเพื่อช่วยลดดอกเบี้ยหรือไม่ มีผู้บริจาคช่วยสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๔๐๐ ตำลึงครบจำนวนหรือยัง พระพุทธนิรันตรายฐานเม็ดมะขามมีผู้สนใจบูชาไปบ้างไหม ซึ่งล้วนแต่เป็นคำถามที่ห่วงใยกันทั้งสิ้น ข้าพเจ้าได้แต่ตอบไปว่าภาวะยามนี้นั้น ทุกคนกำลังตกอยู่ในสภาพที่ต่างก็เดือดร้อนด้วยกันต่อเมื่อใดเหตุการณ์ต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีแล้ว ภาระที่อาจารย์พรและคณะเรารับอยู่เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ก็คงจะมีผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธา ด้วยความบริสุทธิ์ใจมาช่วยเหลือกันอย่างแน่นอน

ได้เพลงภชันไทยจากนิมิตในความฝัน

มีเหตุการณ์ที่แปลกประหลาดเกิดขึ้นประการหนึ่งซึ่งน่าจะบันทึกเล่าไว้ ถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็ตาม คือเมื่อคืนวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๒๖ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังหลับสนิทในความรู้สึกขณะนั้น *คล้ายตนเองนั่งอยู่บนชิงช้าใต้ต้นไม้สูงใหญ่ใบดกหนาร่มครึ้ม ภายใต้ร่มไม้นี้อากาศปลอดโปร่ง ชิงช้านั้นแกว่งไกวช้า ๆ ด้วยสายลม รู้สึกสบายเป็นสุขอย่างบอกไม่ถูก ท่ามกลางบรรยากาศแสนสุขนั้น พลันเสียงหวานแหลมและห้าวทุ้มผสมผสานกันในท่วงทำนองเพลงไทยเดิม ชื่อมอญอ้อยอิ่งที่อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์ เคยสอนดีดออร์แกนให้ข้าพเจ้าเมื่อเกือบสิบปีมาแล้ว ก็ห้อมล้อมมาทุกทิศทุกทางว่า โอม... คุรุ... ไสราม ...โอม ...คุรุ ...ไสราม ผู้เปี่ยมล้นความรักและความเมตตา กับทั้งกรุณาสุดหาคำรำพรรณ ต่อมวลมนุษยชาตินั้นอยู่เสมอ...* ข้าพเจ้าสะดุ้งสุดตัวตื่นจากหลับทันที เวลาขณะนั้น ๐๒.๐๕ น. รู้สึกตัวตื่นเต้นดีใจตาสว่างรีบลุกขึ้นคว้ากระดาษ ปากกาจดไว้ทันทีกันลืม แล้วเอนตัวลงนอนต่อ เผื่อจะได้ยินต่อไปให้จบ แต่พยายามข่มใจเท่าไรก็ไม่อาจที่จะหลับต่อไปได้จนสว่างรุ่งเช้ารีบเล่าให้อาจารย์ศิริฟังทันที เพราะขณะนั้นอาจารย์พรอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน และได้ขอร้องให้อาจารย์ศิริ แต่งเนื้อเพลงเกี่ยวกับคุณลักษณะของท่านไส บาบา โดยให้ย้ำคำว่า โอม ไสราม คุรุ หรือนามของท่านให้มาก ๆ ต่อไปให้จบด้วย เพราะอาจารย์ศิริรู้ทำนองดีอยู่แล้ว และเป็นผู้ที่เข้าใจคุณลักษณะของท่านไส บาบาได้ดีที่สุด เพราะเป็นคนแปลหนังสือ ไสบาบา มนุษย์มหัศจรรย์ อาจารย์ศิริบอกว่าจะลองดูแล้วก็ช่างสมดั่งใจอาจารย์ศิริแต่งได้ในวันนั้นเอง คือวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๖ และข้าพเจ้าก็หัดซ้อมร้องกับอาจารย์ศิริทันที เป็นอันว่าคณะเรา ถือว่าเพลงภชันไทยได้อุบัติขึ้นแล้วเป็นครั้งแรก และด้วยแรงบันดาลใจจากสิ่งใดก็เกินกว่าสติปัญญาของคณะเราจะคาดคะเนเดาหรือทึกทักเอาได้ คืออาจารย์ศิริได้แต่งเนื้อเพลงภชันไทยเพิ่มขึ้นมาได้อีก โดยขณะนี้นั้นได้มาแล้วทั้งหมด ๕ เพลงด้วยกัน โดยใช้ทำนองจากเพลงไทยเดิมที่เคยจดจำมาได้ในอดีตนั่นเอง

เนื้อเพลงภชันไทยท่อนแรก

เนื้อเพลงภชันไทยเพลงแรก ที่อาจารย์ศิริแต่งต่อจากที่ข้าพเจ้าได้ยินมาในฝันนั้น อาจารย์ศิริก็ได้ดัดแปลงคำในตอนต้นบางคำเพื่อให้สละสลวยขึ้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะข้าพเจ้าฟังมาไม่ถนัดชัดเจนนักก็เป็นได้ ขอยกตัวอย่างเนื้อเพลงภชันไทยท่อนแรกมาให้ดูดังนี้

โอม... คุรุ... ไสราม... โอม... คุรุ... ไสราม
ผู้เปี่ยมล้นความรักด้วยน้ำจิตเมตตา
ผู้กรุณาเกินกว่าถ้อยรำพรรณต่อมวลมนุษย์ชาตินั้นให้ดับทุกข์เข็ญ
ท่านมาเพื่อจะช่วยโลกเราให้ทุกข์คลายหายเศร้า ดับความร้อนเร่าให้ร่มเย็น
โลกเรานั้นเดือดร้อนสารพันท่านเห็น ความทุกข์ยากลำเค็ญไม่ว่างเว้นยาวนาน... ฯลฯ

คณะเราได้พยายามช่วยกันหัดซ้อม จนพอร้องได้พร้อมเพรียงกันพอสมควร ครั้นแล้วในค่ำวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๖ คณะเราก็ได้จัดสวดมนต์ทำวัตรเย็นและสวดรำลึกถึงองค์ภควัน ศรีสัตยา ไส บาบา ด้วยเพลงภชันไทยอัดเทปไว้ ในวันนั้นได้ ๓ เพลง วันรุ่งขึ้นได้ส่งไปรษณีย์ทางเมล์อากาศ ส่งไปที่อาศรม ประศันตินิลยัมปุตตปารตีประเทศอินเดีย เพื่อกราบถวายท่านพร้อมทั้งเนื้อเพลงภาษาไทย (ตัวอักษรไทย) ภาษาไทย (ตัวอักษรภาษาอังกฤษ) ซึ่งมีคำแปลความหมายของเพลงเป็นภาษาอังกฤษด้วย

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้จำลองธรรมจักรและแผ่นจารึกทองแดง

และเพราะพระองค์รับสั่งว่า คณะเราจะต้องจำลองแบบเครื่องหมายธรรมจักร และแผ่นทองแดง คำจารึก ซึ่งได้บรรจุในพระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้นออกมาไว้ข้างนอก ๑ ชุด เผื่อบุคคลที่มิได้ร่วมพิธีในวัน บรรจุจะได้เห็นด้วยว่า สิ่งที่บรรจุภายในพระเจดีย์อิสรภาพฯ นั้นเป็นอย่างไร ให้ทันวันมหาปวารณาออก พรรษา ดังนั้น ภาระนี้จึงตกอยู่ที่คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา และกิตติ รัตนศรีวิจิตร คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงใหญ่ โดยมีคณะเราคอยช่วยซึ่งสุดแล้วแต่ว่าใครจะช่วยอะไรได้จนสำเร็จทันในวันมหา ปวารณาเพื่อให้ประจักษ์แก่สายตาของทุก ๆ คน สำหรับเป็นสื่อมโนสัมผัสให้บังเกิดกุศลจิตรับประจุพลัง แห่งคุณงามความดี ซึ่งพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งประกายส่งพลังอยู่ ตลอดเวลา และในวันมหาปวารณาที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๖ ก็ได้กระทำพิธีทอดผ้าป่า ๔๐๐ ตำลึง อีก ๑๘๗ องค์ ซึ่งเมื่อรวมกับเมื่อคราวทอดในวันอาสาฬหบูชา ๓๔๐ องค์ ก็ได้ ๕๒๗ องค์ ซึ่งบัดนี้ผ้าป่า ๔๐๐ ตำลึง จึงยังขาดจำนวนอยู่อีกถึง ๒,๐๐๐ องค์ ซึ่งคณะเราจะต้องพยายามช่วยกันหาเจ้าภาพผู้มีจิต ประกอบด้วยกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อจะก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จ พระนเรศวรมหาราช ให้สำเร็จทันในปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ ซึ่งพระองค์ได้ประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี

งานก่อสร้างธรรมจักร
และแผ่นทองแดงจารึก ตามรับสั่ง

โดย : วันเพ็ญ อมรสิทธิ์

*นับเป็นมงคลชีวิตของข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง ที่ได้รับหน้าที่ให้เป็นผู้รับผิดชอบในการก่อสร้างธรรมจักรและแผ่นวัสดุทองแดง เพื่อจารึกแผนที่ประเทศไทย และประวัติความเป็นมาของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดต่อประสานงาน และอำนวยความสะดวกระหว่างงานนี้กับพระภิกษุธิตมโน (วิสุทธิ์ ทรัพยสาร) ผู้อุทิศผลงานให้กับกิจการพระศาสนาตลอดมา รายละเอียดอ่านในหนังสือวิญญาณเดือน มกราคม-เมษายน หน้า ๗๖ และฉบับเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน หน้า ๓๑

ดังที่คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี กล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าเป็นศิษย์คนหนึ่งที่ใกล้ชิด ข้าพเจ้าย่อมทราบว่างานที่อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี กำลังดำเนินงานอยู่นั้นเป็นงานรับใช้พระองค์ผู้ห่วงใยประเทศชาติ การช่วยเหลือตามคำสั่งของทั้งสองท่านนี้ก็คือ การรับใช้พระองค์ซึ่งถ้าทุกคนเข้าใจเหมือนเช่นที่ข้าพเจ้าเข้าใจทุกคนย่อมรับใช้พระองค์เช่นเดียวกัน และจะยิ่งกว่า เพราะบารมีแต่ละคนมีมาแต่เดิมไม่เหมือนกัน

“กุศลจิต ย่อมเกิดขึ้นทุกคนผู้เปี่ยมไปด้วยศรัทธาในงานการกุศล เพราะเข้าใจงานของพระองค์” พระวิสุทธิ์ ทรัพยสาร เมื่อเข้าใจความประสงค์ของพระองค์แล้ว ท่านลงมือวางแผนงานดำเนินการจัดซื้อหาวัสดุสิ่งของต่าง ๆ เพื่อจัดทำแผ่นทองแดงและธรรมจักรพร้อมกันไป โดยข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบด้านการเงินโดยเฉพาะขณะเริ่มงานระยะแรก ข้าพเจ้าได้เรียนให้พระวิสุทธิ์ทราบว่า *“การรับใช้พระองค์ทุกงานจะต้องมีอุปสรรคขัดข้องเสมอ ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ท่านกรุณาอย่าท้อใจเป็นอันขาด”* สำหรับตัวข้าพเจ้าเองเตรียมพร้อมอยู่ในใจ และระวังตัวอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะด้านใดก็ตาม เพราะสำนึกตัวไว้ว่า บารมี (รวมทั้งการเงิน) น้อย ที่มารับใช้พระองค์เพียงด้วยศรัทธาและเห็นใจ

งานตามรับสั่งของพระองค์ เมื่อลงมือทำแล้วทุกคนย่อมประจักษ์ดีว่าจะสำเร็จไม่ได้เลยถ้าปราศจากการร่วมแรงร่วมใจกันของบรรดาผู้มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มาช่วยกันทำตามศรัทธา

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙ - ๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๖

ดังจะเห็นได้จากเมื่อเริ่มงานในต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๖ คณะลูกศิษย์ของอาจารย์พรทุกคนที่พอจะเสียสละเวลาได้ จึงมาคอยช่วยพระวิสุทธิ์ตามที่ท่านจะมอบหมายงานให้ โดยมีคุณอาร์ต (ปานจิตร ทรัพยสาร) บุตรชายของพระวิสุทธิ์เป็นมือขวาของท่าน และพระสวัสดิ์ คอยช่วยอย่างใกล้ชิด

“ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้จงสำเร็จ”

พระดำรัสของพระองค์ผู้ให้อิสรภาพแก่ประชาชนชาวไทยเตือนสติเรามั่น

จริงดังคาดคิด จะโดยบังเอิญหรือไม่ก็ตามที พอเริ่มซื้อวัสดุสิ่งของ สถานที่ทำงานของพระวิสุทธิ์ซึ่งท่านใช้ชั้นล่างของกุฏิหลังหนึ่งซึ่งว่างอยู่ จะต้องมีพระภิกษุบวชใหม่มาอยู่จำพรรษา ต้องย้ายของออกโดยด่วน พระคุณเจ้าต้องขออนุญาตสร้างโรงงานใหม่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งท่านเจ้าอาวาสกรุณาอนุญาต ทำให้งานที่เริ่มต้นต้องล่าช้าไปประมาณ ๑๐ วัน และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่งานก็ดำเนินไปได้โดยไม่มีใครท้อใจ และกลับเป็นผลดี เพราะสถานที่ใหม่กว้างขวางกว่าเดิมพวกเราเข้าไปช่วยได้ถนัดมือหน่อย และต่อไปท่านก็ได้ใช้สถานที่ใหม่นี้ทำงานฐานชุกชี, เรือนแก้ว ฯลฯ และงานของวัดอีกหลายงานในโอกาสข้างหน้า

ขณะเริ่มงาน คณะเราที่ไปช่วยเป็นกำลังเสริมมีคุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา และผู้ที่พอปลีกเวลามาได้ตอนช่วงเช้าประมาณ ๑๐.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. ระหว่างทำงาน คุณมาลัยและข้าพเจ้าก็ต่างหาเสบียงอาหารเครื่องดื่มไปบริการและอำนวยความสะดวกเล็ก ๆ น้อย ๆ ช่วงเย็นก็มี คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร คุณบุบผา วรรณรักษ์ มาช่วยบางวัน การทำงานพอพลบค่ำต้องเลิก เพราะไม่มีไฟฟ้าในโรงทำงาน ทำให้งานไม่ได้เต็มที่ในช่วงเวลาเย็น ครั้นใกล้วันกำหนดจะนำธรรมจักรไปศูนย์พัฒนาศาสนาประมาณกลางเดือนมิถุนายน ข้าพเจ้าจึงต้องขอยืมตะเกียงซึ่งใช้แก๊สจากศูนย์พัฒนาศาสนามาใช้ก่อน ฉะนั้น คณะเราที่พอปลีกจากงานประจำได้ โดยเฉพาะผู้ชายจึงมาคอยช่วยพระวิสุทธิ์ เช่น คุณวชิระ คุณสมบุญ อยู่จนค่ำบางวันก็อยู่ดึกหน่อยได้เพราะมีไฟตะเกียง ขั้นตอนในการทำงานมีมากมาย ข้าพเจ้าจะไม่ขอกล่าวถึง

ก่อนจะถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๖ อันเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ (ปีนี้มีเดือนแปด ๒ ครั้ง) คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ได้บอกข้าพเจ้าว่าให้พระคุณเจ้าจัดเตรียมเพื่อก่อแบบธรรมจักรให้พร้อม เพราะจะต้องทำให้เสร็จในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พวกเราก็คิดกันไปเองว่าทำเสร็จแล้วคงจะบรรจุในวันอาสาฬหบูชาที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เมื่อทราบความประสงค์ท่านจึงรีบจัดการฉลุไม้อัดเป็นแบบผูกโครงเหล็กขนาด ๒ หุน เป็นแกนโครงสร้างธรรมจักร ฯลฯ ทำไม้แบบกันปูนเป็นแกนใน ๘ ชุด เท่าจำนวนซี่ธรรมจักร แล้วเทแบบแขนธรรมจักรไปจากกรุงเทพ ฯ เพื่อให้แข็งตัวไว้ก่อน เมื่อนำไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจะได้พอกแบบธรรมจักรด้วยซีลีก้าผสมด้วยน้ำยาเคมีตามสูตรของท่านเพื่อให้คงทนแข็งแรงและสวยงาม ทุกคนช่วยกันคนละไม้ละมือด้วยความร่วมแรงร่วมใจกันโดยแท้ จนพระวิสุทธิ์ ทรัพยสารได้ออกปากชมพวกเราในความพร้อมเพรียงกัน

พระคุณเจ้าได้สั่งงานเตรียมเครื่องมือสิ่งของ วัสดุส่วนประกอบกะให้พร้อมมิให้ขาด และเดินทางจากกรุงเทพ ฯ ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๖ ประมาณ ๑๕.๐๐ นาฬิกาเศษ และลงมือทำงานในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๖ ซึ่งอากาศครึ้ม ฝนตกพรำ ๆ ตลอดวันซึ่งเป็นอุปสรรคในการพอกแบบด้วย ส่วนผสมของซีลีก้า เพราะพระคุณเจ้าผู้สร้างแบบธรรมจักรอธิบายว่า การพอกแบบต้องอาศัยความร้อนจากแสงแดดจึงจะแข็งตัวเร็ว นี้คืออุปสรรคหนึ่งที่จะไม่ให้งานเสร็จทันเวลา แม้ว่าเวลาผสมน้ำยาเคมีท่านได้สั่งให้ใส่เคมีที่ทำให้แข็งเร็วมากกว่าปกติเพื่อช่วยแล้ว แบบก็ยังไม่แข็งตัว พระคุณเจ้าจึงสั่งให้ติดไฟในเตาถ่านหลาย ๆ เตาเท่าที่มีมาวางรอบ ๆ พวกเราช่วยกันเอาถ่านไฟอังซี่ธรรมจักรเท่าไร ๆ ก็ไม่ใคร่จะแห้งซึ่งพระคุณเจ้าบอกว่าผิดปกติธรรมดาเสียแล้ว จนกระทั่งวัสดุเคมีที่กะไว้ว่าต้องพอเกิดไม่พอแก้ไขไม่สำเร็จ

ครั้นเวลาเย็น ขณะพวกเราเริ่มรับประทานอาหารกัน พระคุณเจ้าตัดสินใจกลับกรุงเทพ ฯ ด้วยตนเองในคืนนั้น โดยกะว่าจะซื้อวัสดุเคมีจากโกดังในตอนเช้ามืดจากร้านซึ่งคุ้นเคยกัน เพื่อจะรีบกลับไปทำให้ทันตามกำหนด ถ้าให้คนอื่นมาต้องรอจนสายกว่าร้านจะเปิดจะเดินทางกลับไปทำต่อไม่ทันการ ข้าพเจ้าได้รับคำสั่งให้กลับกรุงเทพ ฯ มาพร้อมด้วย เพื่อมาดูแลมารดาทางกรุงเทพ ฯ อายุ ๙๖ ปีแล้ว มีอาการไม่ใคร่ดี และถ้ามีอะไรขัดข้องจะได้แก้ปัญหาให้พระคุณเจ้าได้ทันการ

จริงดังคาด โกดังที่ไปติดต่อเปิดไม่ได้ เนื่องจากกุญแจผู้จัดการเก็บไว้ ซึ่งปกติคนเฝ้าโกดังจะมีกุญแจประจำอยู่ที่ตัวเขาเสมอ ต้องรอจนสายให้ร้านเปิดก่อนจะไปไม่ทันรถทัวร์ ซึ่งข้าพเจ้าซื้อตั๋วไปกลับให้ท่านไว้พร้อมแล้ว เมื่อมิได้เป็นไปตามคาดหมาย พระคุณเจ้าจึงมาปรึกษาข้าพเจ้าจะทำอย่างไรดี

ข้าพเจ้าได้มาที่สำนัก ฯ ของอาจารย์พร โทรศัพท์ไปที่อู่รถซึ่งอาจารย์ฝากรถประจำ เพื่อขอคนขับรถ แล้วหมุนโทรศัพท์ไปบ้านคุณสุธี นิงสานนท์ ผู้ที่ได้ช่วยงานของพระองค์อยู่หลายด้าน เพื่อขอยืมรถจะได้นำพระคุณเจ้าซึ่งตกรถทัวร์แน่ ๆ ไปให้ทันงาน คุณสุธีได้ตอบรับจะหารถให้แล้ววางหูโทรศัพท์ แต่อีกสักครู่ได้โทรศัพท์บอกว่าจะขับไปให้ด้วยตนเอง ซึ่งมาทราบภายหลังว่า ในเช้ามืดวันนั้นคุณสุธีฝันไปว่าพระองค์มารับสั่งไม่ให้ไปไหนในเช้าวันนี้ ซึ่งคุณสุธีมีความตั้งใจจะไปธุระอื่นอยู่แล้วในเช้าวันนั้น ถ้าไม่สั่งคงไปธุระอื่นแต่เช้าแล้ว คุณสุธี นิงสานนท์ จึงเป็นผู้แก้ไขให้งานเสร็จได้ทันเวลาอีกงานหนึ่ง พระคุณเจ้าเมื่อไปถึงจึงรีบหล่อธรรมจักรส่วนที่ขาดได้เสร็จบรรลุในอุโมงค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทันเวลาพอดี ทั้งนี้ก็ด้วยพระบารมีของพระองค์ผู้ให้อิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทยโดยแท้

งานแผ่นทองแดงจารึก ตามรับสั่ง

ความเป็นจริง พระคุณเจ้าได้เตรียมแผ่นทองแดงทำแผนที่ประเทศไทยถ่ายลงฟิล์ม เสาตะลุง ไม้สัก เพื่อประกอบติดกับฐานที่จะรองรับแผ่นทองแดง และหล่อแบบซุ้มสีขาวมีลวดลายกนกงดงามเตรียมไว้

ก่อนแล้ว รอเพียงข้อความที่จะจารึกเท่านั้น ฉะนั้น หลังจากเสร็จงานธรรมจักร และทราบข้อความที่จะจารึกแล้ว ท่านจึงเร่งมือทำตัวอักษรตามวิธีการของท่านซึ่งมีหลายขั้นตอนข้าพเจ้าไม่ใคร่เข้าใจนัก เพียงแต่เห็นท่านเตรียมตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าที่จะจารึกจนครบทุกตัวที่จะใช้ แล้วนำไปถ่ายทำโบรไมท์ให้ได้ปริมาณตามจำนวนที่ต้องจารึกแล้วนำอักษร ซึ่งถ่ายบนแผ่นกระดาษใหญ่มาให้พวกเราช่วยกันตัดตัวอักษรแต่ละตัวให้เรียบร้อย เพื่อนำมาเรียงเป็นข้อความที่ต้องจารึกเป็นบรรทัด ๆ ไป งานจังหวะนี้ทุกคนในคณะของอาจารย์พร ต้องร่วมมือร่วมใจกันอีกครั้งหนึ่ง มิฉะนั้นงานเสร็จไม่ทันการแน่นอน พระคุณเจ้าเป็นผู้กำกับงาน โดยมีคุณกิตติทำงานขั้นประณีตคือเรียงตัวอักษรเป็นบรรทัด ๆ ลงในกระดาษแผ่นใหญ่กว่าแผ่นทองแดงให้ถูกถ้วนข้อความที่ต้องจารึก เพียงเท่านี้ต้องใช้เวลาประมาณสิบกว่าวัน กว่าจะเรียบร้อยแล้วนำไปถ่ายย่อให้เท่าขนาดของจริง จึงนำฟิล์มที่ได้มาแต่งให้ตัวอักษรคมชัดทุกตัว เพื่อนำไปอัดลงในแผ่นทองแดง งานขั้นนี้ต้องเสร็จก่อนวันอาสาฬหบูชาหนึ่งสัปดาห์เพื่อกันผิดพลาด และพระวิสุทธิ์ต้องจำพรรษาในกรุงเทพ ฯ จะไปในวันงานไม่ได้

ก่อนวันอาสาฬหบูชาหนึ่งสัปดาห์ พระวิสุทธิ์ ทรัพยสาร พร้อมคณะได้นำแผ่นทองแดงพร้อมส่วนประกอบไปยังศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อประกอบให้เสร็จสมบูรณ์ตามที่ท่านได้ออกแบบไว้ คือ แผ่นทองแดงจะตั้งบนฐานไม้สัก ซึ่งทาสีขาวประดับด้วยลายดอกหลายแบบซึ่งทำด้วยหินอ่อนเทียม โดยฝีมือของคณะลูกศิษย์อาจารย์พร แต่พระวิสุทธิ์เป็นผู้ออกแบบ และบอกส่วนผสมให้พวกเราช่วยกันทำคนละไม้ละมือเป็นการร่วมแรงร่วมใจกันอีกงานหนึ่งอย่างถ้วนทั่วทุกคนทีเดียว

เพื่อให้แผ่นทองแดงตั้งอยู่ได้ พระวิสุทธิ์ได้นำเสาตะลุงซึ่งปิดทองเหลืองอร่าม ด้านบนซุ้มมีหล่อด้วยส่วนผสมของหินอ่อนเทียมเช่นกัน สีขาวสะอาดตาประดับด้วยเพชร (เม็ดละหกสลึง) และพลอยสีสรรต่าง ๆ เท่าที่ลูกศิษย์อาจารย์พรผู้มีศรัทธา (แต่ไม่ใคร่จะมีสตางค์ด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งภาษาชาวบ้านเรียกว่า “กระจอก”) จะหามาได้ไม่ต้องรบกวนใคร (บรรดาผู้มั่งคั่งทั้งหลาย)

การทำงานนี้ได้แบ่งงานกันเป็นแผนก ๆ ไป ทุกคนทำด้วยความตั้งใจและศรัทธาอย่างพร้อมเพรียงกันข้าพเจ้าจะไม่กล่าวถึงแผนกอื่น แต่แผนกที่ข้าพเจ้ามีส่วนช่วยอยู่คือ นำเพชรพลอยประดับซุ้มของแผ่นทองแดงให้ดูสวยงามยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าและคุณอาร์ตช่วยกันประดับพลอย คุณกิตติและคุณมาลัยช่วยกันประดับเพชร โดยมิได้มีการนัดหมายกัน ไม่มีแผนมาก่อนว่าจะวางตรงไหนบ้าง ขณะนั้นเป็นเวลาใกล้สวดมนต์ตอนเย็น ข้าพเจ้าจึงเอาพลอยสีต่าง ๆ วางเป็นแถวลวดลายตามซุ้มกะให้ดูสวยงาม โดยไม่ได้นับเพื่อให้คุณอาร์ตเอาสว่านเจาะ แล้วเอากาวติดพลอยตามลวดลายที่วางไว้พลอยที่เหลือนอกนั้น ข้าพเจ้านำมามอบให้คุณศรีเพ็ญ ซึ่งขณะนั้นกำลังจะสวดมนต์พอดี ข้าพเจ้าอยู่สวดมนต์ด้วยจนจบ แล้วคุณศรีเพ็ญได้หันมาสั่งข้าพเจ้าว่า ให้นับเพชรพลอยที่ประดับว่าได้ถึง ๗๒ เม็ดหรือไม่ คุณมาลัยได้ตอบว่า เฉพาะเพชรที่ซื้อมาประดับก็ ๑๐๐ เม็ดแล้ว คุณศรีเพ็ญจึงว่า ถ้าเช่นนั้นให้ได้ ๑๐๘ เม็ด ข้าพเจ้าก็ตอบว่าต้องเกิน ๑๐๘ เม็ดไปแล้วแน่นอน คุณศรีเพ็ญจึงสั่งเป็นครั้งสุดท้ายว่า ถ้าเช่นนั้นไปนับให้ได้ ๑๔๔ เม็ด ถ้าเกินให้แกะออกให้พอดี ๑๔๔ เม็ด ข้าพเจ้าเกรงว่าจะเกินและติดกาวแน่นเอาออกไม่ได้ รีบวิ่งมาและ

ให้ช่วยกันนับตามสั่ง ข้าพเจ้าและคุณมาลัยต่างนับได้ ๑๔๔ เม็ดพอดี แต่คุณกิตติผู้มีความละเอียดประณีตเป็นนิสัย นับไปจดไปก็ได้ ๑๔๔ เม็ดเช่นกันเป็นที่ดีใจของพวกเราทุกคนอยู่หลายวันทีเดียว จนข้าพเจ้าต้องเล่าให้สมาชิกหนังสือวิญญาณได้ทราบถึงความอัศจรรย์เล็ก ๆ น้อย ๆ ในงานตามรับสั่งของพระองค์ฯ

บัดนี้ ธรรมจักรและแผ่นทองแดงจารึกตามรับสั่งของพระองค์ผู้ให้อิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทยได้สำเร็จลงด้วยความร่วมแรงร่วมใจกัน ของบรรดาผู้ทราบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ซึ่งมีเพียงกลุ่มของศิษย์อาจารย์พรเพียงไม่กี่คน แต่ละคนก็มีแต่กำลังศรัทธากำลังปัจจัยมีไม่พอกับงานยิ่งใหญ่ระดับชาติเช่นนี้ เช่นงานสร้างภาพเหมือนพ่อขุนผาเมือง งานสร้างถนนหลายสาย งานเดินไฟฟ้าเข้ามาใช้ในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นต้น ซึ่งท่านสมาชิกหนังสือวิญญาณได้ทราบแล้ว จะเห็นได้ว่าไม่ใช่งานส่วนตัวเลย ผลงานที่สำเร็จและกำลังดำเนินต่อไปจะเป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมือง เป็นมรดกถึงลูกหลานต่อไปในภายภาคหน้าทั้งนั้น

ท่านที่รัก ความพร้อมเพรียงกันของศรัทธาของท่านเท่านั้น ที่จะก่อให้เกิดพลังของความสำเร็จของงานตามรับสั่งของพระองค์ น้ำที่หยดทีละหยดย่อมเต็มตุ่มได้ฉันใด ศรัทธาบริจาคของท่าน ย่อมรวมพลังสู่ความสำเร็จได้ฉันนั้น

พระอาทิตย์ทรงกลด
ที่หุบเขา ณ เมืองเพชรบูรณ์

โดย : เดชา นุดล ทนายความ

* นับตั้งแต่ข้าพเจ้าจำความได้จนบัดนี้ ชีวิตของข้าพเจ้าดูไม่จืดจริง ๆ กล่าวคือ คลุกคลีอยู่กับวงการทรงเจ้าเข้าผีอยู่ตลอดมาอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ณ ที่ใดมีเจ้าพ่อเจ้าแม่ดี ๆ เฮี้ยน ๆ ข้าพเจ้ามักไม่ปล่อยนาทีทองให้หลุดลอย นครสวรรค์, กำแพงเพชร, ตาก, แม่สอด, เชียงใหม่, ฯลฯ ข้าพเจ้าไปมาทั่วแล้ว บางทีขอเลขสามตัวบน แต่กลับมาออกล่าง เจ้ามือท่านเลยไม่รอช้า... เรียบร้อย ข้าพเจ้าได้แต่ทำใจให้เป็นกุศล แล้วแผ่เมตตาให้กับเจ้าพ่อ เจ้าแม่ เหล่านั้น เงินที่เสียไปข้าพเจ้านึกเสียว่าเป็น “สังฆทาน” อุทิศให้กับพวกเจ้าเหล่านั้น

จนกระทั่งย่างเข้า ร.ศ. ๑๙๓ ข้าพเจ้าได้พบกับอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ซึ่งกำลังสอนเรื่อง “วิญญาณ” อยู่ที่วัดมหาธาตุในกรุงเทพฯ นับเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจเรื่องวิญญาณที่ถูกต้องตามคำสอนของพุทธศาสนา สตรีเพศรักดอกไม้ฉันใด ข้าพเจ้าก็มีใจรักเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณฉันนั้น คำสอนของอาจารย์พรวันนั้นเหมือนกับการเกาถูกที่คัน ถูกกับกิเลสตัณหา อุปาทานของข้าพเจ้าทั้งขึ้นทั้งล่อง ความพอใจในวันนั้นสุดที่จักบรรยายมาเป็นภาษามนุษย์ได้ นับตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ ข้าพเจ้าติดตามผลงานอาจารย์พรเรื่อยมา แต่ขอเรียนท่านผู้อ่านว่า ข้าพเจ้ามิใช่คนสนิทที่ใกล้ชิดอาจารย์พร ถ้าจะนับลำดับคนสนิทกับท่านอาจารย์แล้ว ข้าพเจ้าอยู่อันดับแถวหลังสุดคนสุดท้าย แต่สูงที่สุด ซึ่งข้าพเจ้ามองเห็นการกระทำของอาจารย์ได้ชัดเจน และเป็นไปด้วยศรัทธาเสมอมา ข้อเขียนนี้จึงมิใช่เพื่อประโยชน์ หรือหวังได้รับความดีความชอบจากท่านอาจารย์แต่อย่างใด

หลายฤดูฝนผ่านมา จนย่างเข้าต้นเดือนกรกฎาคม ร.ศ. ๒๐๑ พี่ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการค้นคว้าทางวิญญาณของอาจารย์พร ได้กรุณาชวนข้าพเจ้าให้ไปร่วมพิธีสำคัญในวัน “อาสาฬหบูชา” ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา (แคมป์สน) อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตรงกับวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ในวันนั้นนอกจากจะมีการเวียนเทียนแล้ว ก็จะมีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุบรรจุไว้ในอุโมงค์ชั้นบนของพระเจดีย์อิสรภาพ วันรุ่งขึ้นตอนเที่ยงจะมีการอัญเชิญ “พระพุทธนิรันตราย”

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙ - ๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๖

ขึ้นซุ้มพระเจดีย์มีขนาดใหญ่กว่าคนจริง ๆ เล็กน้อย องค์สีทองอร่าม ขึ้นไปบรรจุเป็นองค์สุดท้ายซึ่งบัดนี้มีอยู่ ๓ ซุ้มแล้ว และมีเรื่องอื่น ๆ อีกที่จะเกี่ยวกับพิธีในวันนั้น ก่อนจะจากกันในวันนั้น พี่ศรีเพ็ญได้เติมผงชูรสในคำพูดว่า “งานนี้ทั้งคนทั้งเทพจะไปกันมาก” หูผึ่งทันทีท่านที่เคารพ ข้าพเจ้าได้แต่รำพึงว่า “...เทพไปกันเยอะหรืองานนี้ ถ้ายังงั้นถึงจะเจ็บหนักเข้าขั้นบิดาโคม่า ก็เห็นทีต้องสะพายน้ำเกลือไปกันล่ะ” ใจเฝ้าพะวงถึงวันนั้นเรื่อยมา

การรอคอยย่อมมีการสิ้นสุด ในที่สุดวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ร.ศ. ๒๐๑ ก็มาถึงตีห้าของวันนั้นก่อนจะออกจากตำหนัก “สีชมพู” อันเป็นวิมานของข้าพเจ้า ภาพของข้าพเจ้าที่ปรากฏบนกระจกบานใหญ่ซูบซีด ไม่ผิดอะไรกับซากศพที่มีชีวิต เว้นแต่แววตาอันมุ่งมั่นและเด็ดเดี่ยวเท่านั้นที่ไม่จืดจางไปด้วย ทั้งนี้เพราะคืนนั้นก่อนเดินทาง ข้าพเจ้าแทบมิได้หลับเลย คอยระวังมิให้หลับอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าคนอย่างข้าพเจ้าเมื่อหลับแล้วฟื้นคืนชีพยากนัก ถ้าจะตื่นก็ต้องตามเวลาในประเทศไทยเจ็ดโมงครึ่งแทบทุกวัน บางวันตื่นขึ้นมาก็เคารพธงชาติพอดีก็มี

ข้าพเจ้าไปถึงหน้าบ้านอาจารย์พร เวลาตีห้าครึ่งด้วยอาการง่อกแง่กสลึมสลือ ถึงกระนั้นมือข้าพเจ้ากำกระเป๋าใส่เสื้อผ้าสีน้ำตาลไว้แน่นอย่างมั่นคงก่อนที่จะลงจากรถเมล์ ๖๕ เช้ามืดวันนั้น ผู้เฒ่าผู้แก่รวมทั้งหนุ่ม ๆ สาว ๆ หลายกลุ่มหลายพวกต่างถือกระเป๋าเดินทางเกร่ไปมา บางคนขี้เกียจแถไปมาเพราะรู้ตัวว่าตนไม่สง่างามตรงไหน เลยวางกระเป๋าไว้ตรงหน้านั่งยอง ๆ มันตรงนั้น บางคนก็นั่งอย่างหมดอาลัยตายอยากก็มี ดังเช่นข้าพเจ้าเป็นต้น เหตุที่ผู้คนไปจับกลุ่มรอคอยกันตั้งแต่เช้ามืดก็เป็นเพราะมีหมายกำหนดการว่ารถจะออกเวลาหกโมงเช้า การเดินทางครั้งนี้อยู่ภายใต้ความควบคุมของคุณอู๊ด (หลานชายพี่ศรีเพ็ญ) บริการของ “อู๊ดทัวร์” ครั้งนี้ บริการด้วยรถทัวร์ขนาดใหญ่บรรจุผู้คนได้ประมาณห้าสิบคนจะไปมากกว่านั้นก็ได้ แต่ต้องยืนไป... ฮิฮิฮิ แต่คุณอู๊ดไม่มีจิตใจโหดร้ายเช่นนั้น การเดินทางครั้งนี้จึงเป็นไปด้วยความสงบสุขสบายและรู้สึกอบอุ่นใจ โธ่...รถปรับอากาศซีครับ ค่ารถคนละ ๔๐๐ แดง ๆ บนรถมีส้วมปรับอากาศพร้อม ถ่ายแล้วเย็นก้นดี ผู้โดยสารจึงไม่ต้องพกถุงพลาสติกไปด้วยเหมือนดังเช่นไปรถ บ.ข.ส. ซึ่งข้าพเจ้าต้องพกติดตัวเป็นประจำ หากเกิดอักเสบขึ้นมาและรถไม่ยอมจอดตอนนั้น ก็ต้องลืมคำว่า “หิริ โอตตัปปะ” กันล่ะ... อนิจจา บนรถมีบริการน้ำหวานใส่น้ำแข็งพร้อม

บริการของอู๊ดทัวร์นี้ พนักงานบริการเสิร์ฟเป็นชายฉกรรจ์ล้วน หน้าตาโหดเหี้ยมพอใช้ การบริการน้ำจึงประหยัดดี ไม่ค่อยมีใครกล้าหิวบ่อยนัก ข้าพเจ้าและร้อยตำรวจเอกวิชัย สินไชย เพื่อนยากของข้าพเจ้าได้ร่วมเดินทางไปด้วยครั้งนี้ เรามีโชคสองชั้นในวันนั้น เพราะได้นั่งหน้าส้วมพอดี อีกประการได้ที่นั่งติดกับโต๊ะที่เขาตั้งน้ำขวดไว้คอยบริการแขก ข้าพเจ้าและเพื่อนจึงสามารถเรียกดื่มได้ทุกเวลา พนักงานเสริฟก็ช่างจงรักภักดีต่อข้าพเจ้าจริง ๆ ไม่ยอมไปไหนยืนเฝ้าอยู่ตรงนั้นไม่ยอมห่างนาฬิกายี่ห้อ “มิน่า” บนข้อมืออันบวมช้ำของข้าพเจ้าบอกเวลา ๐๖.๒๐ น. รถทัวร์ทั้งสองคัน และมีรถตู้ รถส่วนตัวอีก เป็นขบวนไม่เป็นระเบียบ ได้ออกเดินทางออกจากบางลำพู กรุงเทพมหานคร การเดินทางเช้านั้นปลอดโปร่งยิ่งนัก ไม่ต้องเคี้ยว “ซิกเกร็ท” ดับอารมณ์เพราะรถติด ท้องถนนโล่งเพราะเป็นเช้าวันอาทิตย์ ร้อย

ตำรวจเอกวิชัย สินไชย เพื่อนร่วมเดินทางได้เริ่มสลบทันทีเมื่อรถออก ทราบภายหลังว่ามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาแบบเดียวกับข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าละสายตาจากหนังสือ **"โป๊ยเซียน"** เมื่อเห็นรถชลอเครื่องและค่อย ๆ เลี้ยวลงข้างทาง ชีวิตของข้าพเจ้าชอบซอกแซกไปทั่วผืนแผ่นดินไทย เมื่อรถจอดสนิทหน้าร้านอาหารแห่งหนึ่งข้างปั๊มน้ำมัน ข้าพเจ้าจึงรู้ได้ทันทีว่ามาถึงสระบุรีแล้ว เสียงโฆษกประจำ "อู๊ดทัวร์" บอกแว่ว ๆ ว่า "รถจอดพักให้ท่านทานอาหารที่นี่ รถจะออกเวลา ๐๘.๔๐ น." ขณะรถมาถึงเกือบแปดโมงเช้าแล้ว มันเป็นเรื่องเหลือเชื่อแต่ก็เป็นไปแล้วคือว่าผู้คนจากรถทั้งสองคันต่างรวมพลังกรูกันเข้าไปอุดหนุนร้านอาหารร้านนั้นแน่นไปหมด ข้าพเจ้าและสหายพุ่งตัวเข้าอัดกับฝูงชนด้วย หาใช่ว่าร้านนั้นวิเศษไม่ ทว่า...มันมีร้านอาหารอยู่ร้านเดียวในบริเวณนั้น **"รักเลือกไม่ได้"** เสียแล้ว ส่วนมากผู้คนในวันนั้น ท่านก็คงไม่ได้จัดการกับอาหารเช้ามาเหมือน ๆ กัน ต่างก็ทานกันดุเดือดพล่าน ไม่ใยดีกับรสชาติของอาหารมากนัก...

รถออกจะวิ่งเร็วขึ้นกว่าเก่า คนขับรถคงได้รับการทำนุบำรุงให้มีชีวิตชีวาขึ้นเช่นเดียวกับข้าพเจ้า ซึ่งเพ่งมองธรรมชาติด้วยอารมณ์อันสุนทรีย์ขึ้นตามลำดับเหมือนแสงอาทิตย์ค่อย ๆ พุ่งจับขอบฟ้าในยามรุ่งอรุณ พื้นดินอันไพศาลดูชุ่มฉ่ำ ท้องทุ่งเขียวขจี ดอกไม้ต้นไม้ดูสดใสเบ่งบาน ข้าพเจ้ามองผู้คนในชนบทที่ที่รถวิ่งผ่านนั้นด้วยใจสงบ พร้อมกับแผ่เมตตาอวยพรให้พวกเขาจงอยู่เย็นเป็นสุข มีแต่ความเจริญ ๆ ด้วยความจริงใจ แว็บหนึ่งได้เห็นภาพหนุ่มสาวคู่หนึ่งกำลังหยอกล้อกันอย่างมีความสุขในท้องทุ่งอันกว้างใหญ่ภายใต้ท้องฟ้าสีครามอันสดใส ข้าพเจ้าค่อย ๆ เอนกายแล้วหลับตาลงอย่างเป็นสุข ความคิดล่องลอยถึงโครงบทหนึ่ง

โลกกว้าง สร้างแดน แผ่นดิน
ไม้สวย รวยริน กลิ่นสี
หัวใจ สร้างไว้ ให้มี
ความดี ความงาม ความรัก

สะดุ้งตื่นอีกครั้งเมื่อมีแรงมากระทบสีข้างเบา ๆ ร.ต.อ. วิชัย สินไชย เพื่อนร่วมทางเห็นข้าพเจ้าคืนชีพแล้วจึงบอกว่า "ถึงเพชรบูรณ์" แล้ว นาฬิกายี่ห้อ "มิน่า" บอกเวลา ๑๑.๐๐ น. เมื่อรถจอดสนิทแล้ว ผู้คนต่างทยอยกันลงจากรถ โฆษกประจำรถตอบคำถามข้าพเจ้าว่า "รถจะออกเวลา ๑๑.๔๐ น." ข้าพเจ้าแหงนดูท้องฟ้าตอนนี้ดูไม่สดใสเหมือนที่สระบุรี ท้องฟ้ามีเมฆบาง ๆ บดบัง มัวซัวดังคนตาเป็นต้อ ฉะนั้น เมื่อหายมึนดีแล้วก็รู้ว่า คราวนี้รถมาจอดตรงใจกลางเมือง ใกล้ ๆ ตลาดสด ซึ่งย่อมแน่ว่าอุดมไปด้วยร้านอาหารมากมาย ยามนี้ผู้คนในขบวนรถเมื่อลงจากรถก็กระจายกันไปดังผึ้งแตกรัง... ไม่มีคำว่ารุมกันเมตตา รุมกันอุดหนุนอุตลุตเหมือนที่สระบุรี เกือบเที่ยงแล้ว ผู้คนคงหิวและกำลังกินข้าวกันกระมัง ท้องถนนจึงว่างเปล่า ข้าพเจ้าก้าวเท้าอย่างช้า ๆ แต่มั่นคงสายตาสอดส่องหาร้านอาหาร... ร.ต.อ.วิชัย สินไชย เห็นข้าพเจ้าไม่ตัดสินใจโดยง่าย เขาจึงบอกว่า "ไปกินในตลาดดีกว่าวะ" ตลาดในอำเภอเมืองนี้

เป็นตลาดแบบเก่า มุงด้วยสังกะสีเก่า ๆ ลักษณะเป็นศาลาโล่งไม่มีฝากัน แต่มีขนาดใหญ่ บรรยากาศเงียบเหงา ข้าพเจ้าออกจะโชคร้ายในรสชาติอาหารมื้อเที่ยงนี้ เพราะไม่เอาไหนจริง ๆ โดยเฉพาะแกงจืดด้วยแล้ว รสชาติดีกว่าน้ำล้างหัวล้านเล็กน้อยเท่านั้น ผู้โดยสารที่มาขบวนเดียวกันโชคดีนัก เพราะไม่มีผู้ใดเสี่ยงชีวิตมาทานอาหารเจ้าเดียวกับข้าพเจ้าเลย

หน้าตลาดมีพ่อค้าแม่ขายวางผลไม้ จำพวกลำใย ส้มเขียวหวาน ฯลฯ อยู่เรียงรายหน้าตลาด มีร่มกั้นสีพิสดารลานตาเป็นทิวแถวหน้ากระดานเรียงหนึ่ง ผู้คนที่เดินชมตลาดยามนี้ส่วนมากแล้ว เป็นพวกแสวงบุญชาวเราทั้งสิ้น เดินชมเป็นกลุ่มบ้าง เป็นเอกเทศบ้าง ด้วยอำนาจแห่งเอกจิตร่วมกันต่างก็ได้ส่งยิ้มให้แก่กันเมื่อได้สบตากัน ซึ่งเป็นไปด้วยไมตรีจิตอันประเสริฐ ทั้ง ๆ ที่บางคนไม่เคยพบปะกันมาก่อนเลยในชาตินี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้พบกับบรรยากาศอันซาบซึ้งในเที่ยงวันนั้น ทำให้ลืมรสชาติอันโหดร้ายของอาหารที่ผจญมาจนหมดสิ้น

ป้ายข้างทางขณะที่รถวิ่งผ่านไปชี้บอกว่า “หล่มสัก ๔๔ กิโลเมตร” ท่านผู้เฒ่าซึ่งนั่งอยู่ชั้นหน้าข้าพเจ้า ท่านขยับแว่นขึ้นมองท้องฟ้าสีหน้าท่านดูหนักใจ เพราะท้องฟ้ายามนี้หนาทึบด้วยก้อนเมฆ ยิ่งด้านหน้าอันไกลลิบซึ่งเรากำลังจะเผชิญนั้น บรรยากาศบนท้องฟ้ามืดครึ้มดำเมี่ยมไปหมด บรรยากาศเช่นนั้นคืออนาคตที่พวกเรากำลังจะเผชิญ ข้าพเจ้าถอนหายใจลึก ๆ แว็บหนึ่งในความคิดดังเช่นฉายไฟเข้าไปในถ้ำอันมืดมิด ข้าพเจ้าบังเกิดความเชื่อมั่นว่า วันนี้เป็นงานมงคลอันยิ่งใหญ่มีความสำคัญยิ่งแก่บ้านเมือง เทพยดาฟ้าดินทั้งปวง โดยเฉพาะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คงจะปกปักรักษาคุ้มครองพสกนิกรน้อยใหญ่เหล่านี้มิให้ล้มเจ็บลงด้วยไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดน้อยอย่างแน่นอน และเหตุการณ์ต่าง ๆ ทีท่าจะร้ายอยู่ในขณะนี้ จะต้องไม่มีในพิธีมหามงคลอย่างเด็ดขาด ด้วยอำนาจแห่งบุญญาธิการอภินิหารของพระองค์ท่าน หัวใจของข้าพเจ้าเบ่งบานด้วยปีติเมื่อคิดเช่นนั้น

เสียงสรวลเสเฮฮาซึ่งเป็นระยะ ๆ ซบเซาลงตามลำดับ ที่สุดก็เงียบงันไปหมดเมื่อรถวิ่งมาถึงเขตอำเภอหล่มสัก ระยะทางอีกประมาณ ๕ กิโลเมตรก็จะถึงตัวเมืองแล้ว คราวนี้รถใจเด็ดไม่ยอมเข้าตัวเมืองหยุดพักให้ทานอาหารอีก กลับเลี้ยวซ้าย ป้ายข้างทางเขียนบอกว่า “พิษณุโลก ๑๓๐ กิโลเมตร” เวลาขณะนั้นบ่ายโมงครึ่งแล้ว ทางขวามือริมทางมีรั้วสวยงาม เนื้อที่กว้างขวางใคร ๆ ที่อ่านหนังสือออก ก็จะพบป้ายดูออกจะเก่าแล้ว บอกว่า “อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง” ท่านเชื่อไหม บริเวณนี้ข้าพเจ้าทราบภายหลังว่า ทางการได้ประกาศให้คนไทยทราบมาหลายปีแล้วว่า “อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง” แต่ผู้คนไม่เคยเข้าไปกราบไหว้สักการะอนุสาวรีย์เลย ทั้ง ๆ ที่มีฐานตั้งสวยงาม แต่ผู้คนไม่เห็นท่านพ่อขุนผาเมืองประทับอยู่บนแท่นนั้น คนต่างถิ่นอย่างข้าพเจ้าต้องยกมือไหว้พลางนึกว่า นี่คืออนุสาวรีย์ที่มีกายเป็นทิพย์แห่งแรกในประเทศไทย ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ที่มีบุญหนัก ๆ เท่านั้นจึงมองเห็นได้ เหตุนี้เองทำให้ผู้คนไม่เข้าไปชม

ระยะทางระหว่าง หล่มสัก - พิษณุโลก นั้นอุดมไปด้วยขุนเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อน บริการของ “อู๊ดทัวร์” เป็นรถไม่มีปีก มันก็เลยต้องวิ่งไปตามนั้น ขึ้น ๆ ลง ๆ ตอนอยู่บนยอดเขาค่อยยังชั่ว ทิวทัศน์

ข้างทางยามบ่ายนี้วิเศษแท้ ทำให้ความคิดว่าจะรากแตกค่อยหายไป ข้าพเจ้าเคยอ่านหนังสือพบว่า เขาแต่ละลูกมักจะมีวิญญาณเจ้าพ่อสถิตอยู่ทั้งสิ้น เช่น เจ้าพ่อเขาใหญ่ เจ้าพ่อดอยอินทนนท์เป็นต้น คิดแล้วเสียวจุบราวกับจะเป็นอัมพาต เพราะภาพที่ปรากฏขณะนี้เมื่อรถวิ่งผ่านไป ทิศทั้งสี่อันกว้างไกลสุดตา มีภูเขาน้อยใหญ่เต็มไปหมด เรียงรายไม่เป็นระเบียบ ต่างก็คงจะมีเจ้าพ่อคุ้มครองกันเป็นลูก ๆ อย่างแน่แท้ วันนี้เจ้าเขาทั้งหลายคงต้องพาเหรดกันใหญ่เพื่อชุมนุมที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เรากำลังอยู่ระหว่างเจ้าทั้งหลายเสียแล้วเวลานี้ ข้าพเจ้าทำใจให้เป็นกุศลพยายามคิดถึงคุณความดี คิดถึงบุญที่ได้ทำไปแล้วพร้อมกับแผ่เมตตาไปให้บรรดาเจ้าเขาทั้งเตี้ยและสูงเหล่านั้น กับทั้งวิงวอนให้ช่วยคุ้มครองคณะแสวงบุญแห่งเรานี้ไปถึงเป้าหมายโดยปลอดภัย ขอให้ท่านเจ้าเขาทั้งปวงอย่าเกิดอารมณ์สนุกครึกครื้นหยอกพวกลูก ๆ เล่นเลย เพราะลูกแก่แล้ว ข้าพเจ้าเอื้อมมืออันยาวเหยียดไปสะกิดพนักงานเสิร์ฟให้ส่งโค๊กเปล่า ๆ แก่ข้าพเจ้า เพื่อซดเล่นอีกแก้ว เหตุที่ข้าพเจ้าไม่ยอมใส่น้ำแข็งก็เพราะว่า ได้เล็งเห็นแก้วอื่นที่เขาส่งให้เหล่าผู้แสวงบุญในรถนั้นน้ำแข็งใส่เสียเต็มแก้วเขาจึงเติมโค๊กลงไปนิดเดียวก็ล้นปฐพีแล้ว ซึ่งทำให้เราเสียเปรียบ พนักงานเสิร์ฟชายฉกรรจ์นี้บริการดีจริง ๆ ไม่เคยบ่นว่ากล่าวข้าพเจ้าเลยทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าเรียกดื่มบ่อย ๆ

ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีการสิ้นสุด หลักกิโลเมตรด้านขวามือ บอกหมายเลขกิโลเมตรที่ ๔๔ รถส่งเสียงครืดคราดเหมือนคนเป็นหวัด เพราะเปลี่ยนเกียร์ใหม่ค่อย ๆ เลี้ยวซ้ายลงข้างทางอย่างประณีตบรรจงไปสู่ถนนเล็ก ๆ ซึ่งมีขนาดรถปิ๊กอัพขนาดเล็กสองคันวิ่งสวนกันได้ แต่โคตร์รถที่เรานั่งไปนี้ หากรถเล็กสวนมาก็เห็นทีต้องลำบากยิ่งริมถนนด้านที่รถเลี้ยวมีป้ายเขียนบอกว่า “ศูนย์พัฒนาศาสนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” และอีกป้ายหนึ่งซึ่งทำให้พวกเราตื่นเต้นคือ “เจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช... โอ... เรามาถึงกันแล้ว ราวกับนัดกันไว้ ขณะที่รถมุ่งสู่ถนนเล็ก ๆ ไปสู่พระเจดีย์ ฯ นั้น คนในรถต่างหันพรึบพร้อมกันไปทางด้านขวาของรถ สีหน้าผู้คนแสดงความตื่นเต้นยินดี บางคนยกมือท่วมหัวแบบไทยเดิม ซึ่งแสดงถึงความเคารพอย่างสูง ภาพที่ผู้คนเฝ้ามองขณะนี้คือ “อนุสาวรีย์แห่งพ่อขุนผาเมือง” ซึ่งตั้งโดดเด่นแต่ผู้เดียวอยู่บนเนินสูง อ้อ... พระรูปทำด้วยโลหะ ซึ่งทำให้คนบุญน้อยอย่างข้าพเจ้าเล็งเห็นได้อนุสาวรีย์ของพระองค์นั้น ทรงประทับยืนพักพระขา (คำว่า “ขา” ในราชาศัพท์ข้าพเจ้าไม่ทราบจริง ๆ ว่าเรียกอย่างไร) ข้างหนึ่งพระหัตถ์ขวาถือทวนยาว พระหัตถ์ซ้ายท้าวบั้นเอวทรงถือบ่วงบาศด้วย มีความสูงขนาดสองเท่าของคนธรรมดา แต่ทว่าภาพของพระองค์นั้นเรามองเห็นจริงขณะนี้อยู่ไกล จึงแลเห็นความสูงเพียงปากกาด้ามหนึ่งเท่านั้น ข้าพเจ้านึกถึงภาพวาดซึ่งทางสำนักฯ ของท่านอาจารย์พรได้วาดไว้ พระพักตร์ของพระองค์ทรงสง่างามสมกับเป็นชายชาตินักสู้ก็จริง แต่แววพระเนตรนั้นแสดงให้เห็นว่ามีแววเศร้า ๆ และวิตกกังวลอยู่เป็นนิตย์

ยิ่งได้อ่านพระดำรัสซึ่งพระองค์รับสั่งกับพี่ศรีเพ็ญ ครั้งที่เชิญพระองค์มาสเก็ตภาพว่า “...เราเป็นคนอาภัพที่ไม่มีใครรู้จัก แน่ใจแล้วหรือว่า ลักษณะท่าทางที่เราต้องการเช่นนี้จะได้เป็นที่รู้จักของคนทั่ว...” ขณะนี้พระองค์ประทับอยู่โดดเด่นและเดียวดายจริง ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกเคารพบูชาและสงสารพระองค์อย่างจับใจยิ่ง องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงดำรัสว่า “...ผาเมือง กำแพงเมือง กำแพงเมืองของชนชาวไทย

จะต้องแข็งแกร่งประดุจหินผา... พ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงเสียสละ เป็นผู้ก่อกำเนิดวางรากฐานแก่ชนชาติไทย เราจงมีความกตัญญูต่อพระองค์...” ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าพระองค์คงปีติโสมนัสเช่นนั้นที่พวกเราต่างแสดงความเคารพบูชาพระองค์ด้วยบริสุทธิ์ใจ พระองค์เคยรับสั่งว่า “... เป็นความปลื้มใจจนสุดประมาณที่ได้รับการยกย่อง ขอสันติสุขจงงอกงามแก่ท่านผู้เจริญเถิด” ข้าพเจ้าได้มองพระบรมรูปด้วยความซาบซึ้งในพระผู้เสียสละเป็นล้นพ้น และบัดนี้พระองค์ก็ได้ทำหน้าที่ของพระองค์อย่างสมพระเกียรติแล้วเพื่อรักษาบ้านเมือง ท่าทีของพระองค์ดูแข็งแกร่งดังหินผา ทรงองอาจดังพระยาราชสีห์ ในทีท่าซึ่งพร้อมแล้วที่จะต่อสู้กับอริราชศัตรูผู้บุกรุกเข้ามาในผืนแผ่นดินไทยนี้ ข้าพเจ้ามองพระองค์ขณะรถวิ่งผ่านไปช้า ๆ จนลับตาทำให้รู้สึกอบอุ่นใจยิ่งนัก คล้าย ๆ กับพระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า “จงเดินทางไปสู่พระเจดีย์อิสรภาพด้วยความสวัสดีมีชัยเถิด เราจะปกปักษ์รักษาคุ้มครอง”

ข้าพเจ้าสาวเท้าช้า ๆ ขึ้นไปบนเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ความงามของพระเจดีย์ ฯ ช่างฝังจิตฝังใจข้าพเจ้าเสียจริง ๆ พระเจดีย์องค์นี้สร้างแบบร่วมสมัย กล่าวคือฐานพระเจดีย์นั้นสร้างแบบศิลปสมัยอยุธยามีฐานเป็นแปดเหลี่ยมเท้าสิงห์ แบบเจดีย์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สาเหตุที่สร้างฐานเจดีย์แบบอยุธยานี้องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงอธิบายว่า “...สมัยกรุงศรีอยุธยา ประเทศไทยครองความเป็นเอกราชยาวนานมาก จึงเอาไว้เป็นส่วนฐานเจดีย์...” ส่วนตอนกลางองค์พระเจดีย์ฯ สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงรับสั่งให้สร้างแบบสุโขทัย ครั้งนี้พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงรับสั่ง “...ให้เป็นแบบอย่างวัดเจดีย์เจ็ดแถวทางทิศตะวันออก เป็นลักษณะมีมุข ๔ ด้าน” เหตุที่ตอนกลางพระเจดีย์สร้างแบบสุโขทัยนี้ สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงอธิบายว่า “สมัยสุโขทัย ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ร่มเย็น ชาวประชาหน้าตาสดใส สุขสบายกว่าสมัยใด ๆ จึงเอาไว้เป็นส่วนกลางพระเจดีย์” ตอนกลางพระเจดีย์นี้ได้สร้างเป็นซุ้มอันสวยสดงดงามไว้ทั้ง ๔ ด้าน แต่ละด้านได้บรรจุพระพุทธนิรันตรายไว้ ซึ่งภาพที่ปรากฏแก่สายตาขณะนี้ พระพุทธนิรันตรายได้รับการอัญเชิญขึ้นไปประดิษฐานไว้สามด้านแล้ว เหลือเพียงด้านทางทิศตะวันออก ซึ่งองค์สมเด็จพระนเรศวรเจ้าทรงรับสั่งให้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งมีทั้งมนุษย์บริจาคและเทวดาบริจาค นอกนั้นยังมีพระไตรปิฎกอีก ๑ ชุด ห่อด้วยผ้าตาดเงินผ้าตาดทอง สีสันอร่ามจับตา อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ท่านคงโล่งใจที่พระองค์ไม่ทรงรับสั่งให้เอาตู้พระไตรปิฎกขึ้นไปด้วย นอกนั้นยังมีพุ่มดอกไม้เงินดอกไม้ทองซึ่งเสียบไว้บนพุ่มดินน้ำมันขนาดใหญ่รูปบัวตูม ฯลฯ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงที่ข้าพเจ้าบรรยายมานี้จะนำขึ้นไปบรรจุในตอน ๔ โมงเย็นวันนี้

ส่วนยอดพระเจดีย์ซึ่งประดับไว้ด้วยกระเบื้องโมเสคจากอิตาลี มีสีทองอันงดงามนั้น พระนเรศวรฯ เจ้าทรงรับสั่งให้สร้างแบบสมัยรัตนโกสินทร์ มาตอนนี้สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงรับสั่งว่า “ให้เอาแบบอย่างเจดีย์วัดชนะสงคราม ซึ่งหมายถึงชัยชนะ ประเทศไทยชนะทุกอย่าง” รอบ ๆ พระเจดีย์ขณะนี้กางไว้ด้วยเต็นท์ ลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลมทางด้านทิศตะวันออกตรงฐานพระเจดีย์ตรงกับซุ้มที่จะนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงขึ้นไปประดิษฐานยังตอนกลางขององค์พระเจดีย์นั้น ขณะนี้ได้สร้างเป็นรางไม้สองอันพาดไว้อย่างมั่นคง ตอนบนตรงปากทางเข้าซุ้ม ท่านอาจารย์พรสั่งให้เขาทำนั่งร้านไว้พอที่จะนั่งได้ไม่เกิน

๖ คน ตรงฐานพระเจดีย์นั้นทำเป็นรูปสามเหลี่ยม มีด้านบนขนานกับพื้นดินประดับไว้ด้วยผ้าขาวโดยรอบ วางพาดรางไม้สองอัน ร้านไม้นี้สำหรับอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขึ้นไปบรรจุรวมทั้งพระพุทธนิรันตรายด้วยในวันรุ่งขึ้น ร้านนี้เคลื่อนขึ้นไปด้วยแรงศรัทธาของผู้คนที่ไปวันนั้น จะช่วยกันสาวเชือกสองเส้น ซึ่งผูกติดกับตัวร้านแล้วคล้องกับรอกสองตัวซึ่งอยู่ตรงปากทางเข้าซุ้มพระเจดีย์ทางด้านตะวันออกนั้น พอนึกถึงตอนนี้รู้สึกชักจะสนุกสนานเสียแล้วซิเรา ขณะนั้นเวลาสามโมงกว่าแล้ว ท่านอาจารย์พรได้ขอแรงผู้คนให้ไปอัญเชิญสิ่งมงคลต่าง ๆ จากหอประชุม ซึ่งอยู่บนเนินเขาอีกลูกหนึ่ง ห่างจากพระเจดีย์ประมาณแปดร้อยเมตร มาบรรจุไว้ใต้ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อันมีแผนที่ประเทศไทยทำด้วยแผ่นทองแดง แผ่นประวัติการสร้างพระเจดีย์ มีขันน้ำมนต์ พระรูปสมเด็จโต ในท่าประทับนั่ง และอื่น ๆ อีกมาก รถคันหน้าที่อัญเชิญผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุมาจากหอประชุมนั้นนำขบวนดูเหมือนท่านอาจารย์พรนำมาพร้อมกับพระภิกษุ รถที่ไปบรรทุกสามคันเป็นรถกระบะหลังเปิด และรถปิ๊กอัพ ๒ - ๓ คัน ขณะที่ข้าพเจ้าไปถึงหอประชุม ผู้คนที่ศรัทธาแย่งกันรับผิดชอบอุตลุต ข้าพเจ้าซึ่งโชคร้ายอยู่แล้วรับหน้าที่แบกดินน้ำมันขนาดใหญ่ เขาปั้นไว้เป็นรูปบัวตูม วางไว้บนพานซึ่งมีปากรูปถาด หนักเหลือเกินกว่าท่านเอ๋ย ข้าพเจ้าครางอยู่ในใจว่า “บุญหนักเหลือเกินเว้ยเที่ยวนี้” ข้าพเจ้าประคับประคองอย่างดีเยี่ยมราวกับสิ่งที่ข้าพเจ้าหวงแหนที่สุดในชีวิต เมื่อออกมาพ้นหอประชุมก็เห็นมีรถตู้มาเพิ่มขบวนอีก แต่ข้าพเจ้าชอบรถหลังเปิดมากกว่า เพราะมันเปิดเผยดี ขณะขบวนรถเคลื่อนไปข้าพเจ้านึกไม่ออกจริง ๆ ว่า พระนเรศวรฯ เจ้าให้นำดินน้ำมันไปบรรจุไว้ที่พระเจดีย์ทำไม ข้าพเจ้านึกด้วยความโง่บริสุทธิ์ปราศจากไฝฝ้าราคีคาวว่า “หรือไว้สำหรับเทพเจ้าที่เป็นยามเฝ้าเจดีย์ฯ ท่านอยู่เงียบ ๆ เหงา ๆ จะได้ลุกขึ้นมานั่งปั้นดินน้ำมันเล่น... ดีกว่าอยู่เปล่า ๆ

เมื่อสรรพสิ่งมงคลและพระบรมสารีริกธาตุ มาพร้อมก็นำมาประดับบนโต๊ะหมู่บูชา และโต๊ะธรรมดาอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยตรงเนินพระเจดีย์ ซึ่งตรงหน้าร้านที่จะนำสิ่งมงคลขึ้นไป ข้าพเจ้ามาชุลมุนช่วยอยู่พักหนึ่ง การทั้งปวงก็เรียบร้อย

ขณะนั้นดูเหมือนว่าบรรดาพระคุณเจ้าประมาณสิบสองรูป เข้ามานั่งตรงอาสนะที่จัดไว้ด้านขวามือของโต๊ะหมู่บูชาซึ่งมีพระพุทธรูป ดอกไม้ และสิ่งมงคลต่าง ๆ ระหว่างที่รอท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านเจ้าคณะอำเภอซึ่งจะมาร่วมพิธีในวันนั้น เสียงจากเครื่องขยายกังวานขึ้นว่า “ให้ผู้คนมานำดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ซึ่งได้จัดไว้แล้วมาบรรจุไว้เป็นศิริมงคลในพระเจดีย์ ราคาคู่ละ ๓๐ บาท” ข้าพเจ้าไม่รอช้าพุ่งราวกับจรวดถูกปล่อยจากฐานอันเป็นนิสัยเมื่อศรัทธาในสิ่งนั้น ข้าพเจ้าเห็นผู้คนเมื่อได้ดอกไม้มาแล้วแจกจ่ายกันด้วยสีหน้าที่เบิกบานยินดี บางคนเดินไปอธิษฐานใกล้พระเจดีย์ ฯ บางคนเมื่อข้าพเจ้าหันไปมองคุณป้าท่านก็ยิ้มอาย ๆ ยกดอกไม้เงินดอกไม้ทองพนมซะท่วมหัว อธิษฐานอย่างกระซิบกระซาบกลัวใครจะได้ยินอย่างงั้นแหละ ข้าพเจ้าสันนิษฐานเอาว่าท่านคงหนีแชร์มากระมัง ข้าพเจ้ามองผู้คนด้วยความชื่นชม เพราะเพียงอึดใจเท่านั้น ดอกไม้เงินดอกไม้ทองเกลี้ยงท้องพระคลัง ข้าพเจ้าเห็น ร.ต.อ. วิชัย สินไชย กำลังหลับตาอธิษฐานอุตลุตคร่ำเคร่ง คงเป็นเรื่องหนักมาก หน้าแดงก่ำ เส้นเลือดที่ขมับขึ้นโป่งทั้งสองข้าง ข้าพเจ้าผู้นิรทุกข์เดินไปอธิษฐานที่ฐานพระเจดีย์ อธิษฐานไกล ๆ เดี๋ยวเกรงท่านจะไม่ได้ยิน

“สิ่งหนึ่งประการใดอันเป็น นะ เดช ศรี และบารมีการแล้วไซร้ ขออำนาจพระเจดีย์อิสรภาพอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นที่รวมสื่อพลังอันศักดิ์สิทธิ์จากปวงเทพเจ้าทั่วผืนแผ่นดินไทย จงดลบันดาลให้เป็นบรรหารการแก่ข้าพเจ้าด้วยประการทั้งปวง สิทธิกิจจัง สิทธิกัมมัง สิทธิการิยะ ตะถาคะโต สิทธิเดโช ชะโยนิจจัง สิทธิลาโภ นิรันตะรัง สัพพะกัมมังชระสิทธิเม สัพพะสิทธิ ภวันตุเม...” จบคำอธิษฐานของข้าพเจ้าอากาศบ่ายวันนั้นทั้ง ๆ มีแดดออกอย่างประหลาด แต่หัวใจข้าพเจ้าสถิตอยู่ที่พระเจดีย์เสียแล้ว จึงไม่รู้สึกว่าจะร้อนหรือหนาวอย่างไรทางร่างกาย ข้าพเจ้าเห็นผู้คนเดินไปรุมล้อมอยู่เต็มโต๊ะหนึ่ง เดินไปดูไม่ต้องชะโงกให้เมื่อยเพราะพระเจ้าประทานความสูงมาให้ถึง ๑๘๖ เซนติเมตร จึงเห็นภาพต่าง ๆ ชัดเจน โธ่เอ๋ย... พานดินน้ำมันรูปบัวตูมที่เราแบกมานั้นเขากำลังใช้ปักดอกไม้เงินดอกไม้ทองกันนั่นเอง ความโง่ของข้าพเจ้าค่อย ๆ เลือนหายไปเหมือนควันบุหรี่

ผู้คนวันนั้น ส่วนมากเก้าสิบเปอร์เซนต์แต่งชุดขาวทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงแว๊บไปขึ้นรถซึ่งจอดอยู่ริมเนินข้างล่างเพื่อเปลี่ยนชุดใหม่ ปรากฏว่าขณะนั้นบนรถ ผู้คนที่เป็นชายหลายท่าน กำลังเปลี่ยนชุดกันอย่างสุภาพไม่โลดโผน มาถึงเต็นท์มุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเพื่อนข้าพเจ้ารออยู่ ผู้คนพากันยืนตรง ต่างเปล่งเสียงร้องเพลงชาติ โดยพี่ศรีเพ็ญเป็นต้นเสียงทุก ๆ เพลง ด้วยสุจริตใจ ด้วยความศรัทธา และด้วยเคารพบูชาในองค์สมเด็จพระนเรศวรเจ้า ทุก ๆ เพลงเป็นไปอย่างไพเราะที่สุด ทั้ง ๆ ที่บางเพลงข้าพเจ้าฟังอยู่ทุกวันจนเบื่อแล้วก็ตาม เสียงพี่ศรีเพ็ญเจื้อยแจ้วเป็นไปอย่างธรรมชาติที่พระเจ้าประทานให้ ไม่มีการเล่นลูกคอทำเสียงสั่น ๆ เหมือนนักร้องอาชีพ บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นแล้วว่า การร้องอาชีพแสร้งทำเสียงสั่น ๆ เศร้า ๆ กับการร้องออกมาจากความจริงใจ ร้องด้วยหัวใจที่เปี่ยมล้นด้วยใจศรัทธานั้นช่างมีความไพเราะกินใจ บังเกิดความซาบซึ้งยิ่งกว่าการร้องแบบอาชีพ ทุกเพลงเกี่ยวกับความรักชาติทั้งสิ้น สายตาข้าพเจ้าจับมองที่พระเจดีย์ไม่วางตา จิตใจวาบหวิว เลือดแห่งความรักชาติบ้านเมืองฉีดแรงขึ้นตามลำดับ

ในที่สุด ข้าพเจ้าหลั่งน้ำตาออกมาโดยไม่รู้สึกตัว เมื่อได้ฟังเพลง **“นเรศวรมหาราช”** ซึ่งพวกเราร้องประสานเสียงให้เร้าอารมณ์ ยิ่งถึงตอนที่ว่า “...กอบกู้อิสระยอดวีระชนไทย เชื้อชาติชาวไทย เทอดไว้ด้วยใจศรัทธา ทุกคนสาบานจะหาญจะกล้า เหมือนดังมหาวีระจอมไทย มิใช่ใคร ทรงนามนเรศวรนั่นเทอญ...” ข้าพเจ้าจึงมีความรู้สึกในขณะนั้นว่า พวกข้าพเจ้าที่ยืนอยู่ได้อย่างเป็นสุขอยู่ทุกวันนี้ เราเคยก้มตัวลงดูผืนดินนี้บ้างหรือไม่ ผืนดินที่บรรพบุรุษของเราได้เอาเลือดเนื้อ และชีวิตเข้าแลก เลือดนองแผ่นดินครั้งแล้วครั้งเล่า ทับทมไปไม่รู้เท่าใดต่อเท่าใด เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช ให้ได้มาซึ่งความเป็นไทยไม่ต้องเป็นขี้ข้าผู้ใดจนบัดนี้ ท่านที่เคารพ ถึงตอนนี้ข้าพเจ้าหัวใจของข้าพเจ้าร่ำไห้อย่างไม่อายผู้ใด และบัดนี้วิญญาณอันหาญกล้าแห่งวีรชนของชาติเหล่านั้นท่านก็ยังเฝ้าวนเวียนคุ้มครองป้องกันบ้านเมืองไม่ยอมไปไหน และวันนี้ท่านเหล่านั้นก็คงยืนฟังพวกเราร้องเพลงกันอยู่ แล้วพวกเรามีอะไรในอันที่จะแสดงความกตัญญูต่อท่านเหล่านี้ ผู้เอาชีวิตเลือดเนื้อเข้าแลกเพื่อแผ่นดินนี้ ข้าพเจ้าร่ำไห้อีกแล้ว ฉะนั้นเพลง “เจดีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ข้าพเจ้าจึงร้องด้วยหัวใจอันหวั่นไหว และด้วยน้ำตา

เมื่อองค์สมเด็จพระนเรศวร ฯ
ทรงหลั่งน้ำจากสุวรรณภิงคาร
ประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง
ปีวอก เดือนหก แรมสามค่ำ
พ.ศ. สองพันหนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ด จนบัดนี้
(สร้อย) ควรจะมีเจดีย์เทอดศักดิ์ศรีบูชา (๓ ครั้ง)
เพื่อเตือนลูกหลานเหลนไทย
ถึงความยิ่งใหญ่ของไทยที่รบมา
ไทยรวมใจสู้ปัจจา
ไทยจึงมีชัยตลอดมา เป็นอาณาจักรไทย
พระเจดีย์อิสรภาพฯ
เพื่อเตือนเพื่อกระทุ้งแทงใจ
ทุ่มคนเท่าไหร่ ชาติไทยจึงรุ่งเรืองมา
เพื่อตอกตะปูหัวใจชาวไทยทั่วหน้า
ตรึงกับคำว่า “ไทยสร้างไทยมา ไม่ใช่เพื่อเป็นข้าของใคร”
ดนตรี
เพื่อเป็นอนุสรณ์ประวัติศาสตร์
นเรศวรมหาราช พระองค์ทรงกู้ชาติไทย
ข้า ฯ จะสร้างเจดีย์เสียดฟ้าขึ้นไป
เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย ไว้บูชา
(สร้อย) ควรจะมีเจดีย์เทอดศักดิ์ศรีบูชา (๓ ครั้ง)

ขณะนั้นท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์และภริยา ซึ่งมาตอนที่ข้าพเจ้าไปเปลี่ยนเสื้อผ้า ท่านได้มานั่งอยู่ที่ชุดรับแขก ซึ่งตั้งอยู่อีกด้านหนึ่งของโต๊ะหมู่บูชาและสิ่งมงคลทั้งปวงที่จะนำไปบรรจุในพระเจดีย์ และดูเหมือนว่า ก่อนที่พระจะสวดมนต์นั้น มีชายแต่งชุดขาวนุ่งผ้าโจงกระเบนขาว ได้อ่านโองการทางเครื่องกระจายเสียง ผู้คนยืนให้ความเคารพพร้อมเพรียงกัน เพื่อฟังข้อความจากผู้กล่าวอย่างสงบ ผู้อ่านนั้นอ่านได้ดีมาก แม้นว่าจะประหม่าเสียงสั่นไปบ้างเป็นบางครั้ง รายละเอียดเขาอ่านว่าอย่างไรบ้าง ท่านสามารถหาอ่านได้ในหนังสือวิญญาณ ของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ข้าพเจ้าทราบแต่เพียงว่า ข้อความเหล่านั้นมีความไพเราะ เทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ข้าพเจ้ายืนฟังอย่างตั้งใจและสงบ เมื่ออ่านจบแล้ว อาจารย์พรได้ขอแรงให้ผู้ศรัทธาช่วยกันยกแผนที่ แผ่นประกาศความเป็นมาของพระเจดีย์ฯ อีกแปดร้อยปีข้างหน้าหากมีการเปิดกรุพระเจดีย์นี้ขึ้น แผ่นประวัติซึ่งจารึกไว้บนแผ่นทองแดงนี้ ก็จะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ดี และใคร ๆ ก็ต้องเรียกแผ่นทองแดงนี้ว่า **“ศิลาจารึกของอาจารย์พร”**

ภายในอุโมงค์ใต้พระเจดีย์นั้น บรรจุสิ่งมงคลมากมาย ซึ่งข้าพเจ้ามีโอกาสขึ้นไปเห็นตรงกลางอุโมงค์มีวงล้อธรรมจักรทำด้วยหินชิลิก้า วางอยู่รอบ ๆ ธรรมจักรมีถุงเงินและถุงทองวางสลับกันเรียงรายล้อมรอบธรรมจักรนั้น ซึ่งมีจำนวนเท่ากับจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ในถุงเงินถุงทองนี้ต่างบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์หรือของอันเป็นมงคล เป็นสื่อแทนของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไปเอาที่ใดบ้างนั้น ท่านสามารถหาอ่านได้จากหนังสือชื่อว่า “การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สิ่งมงคลในประเทศไทย” ซึ่งเรียบเรียงโดย พี่ศรีเพ็ญ จัตุทะศรีภายในอุโมงค์นั้น มีของวางเต็มไปหมด ดูแล้วตื่นใจยิ่ง

*หลังจากพระสวดมนต์เสร็จ อาจารย์พรได้ประกาศจะเปิดผอบให้ผู้ไปร่วมได้เข้าชมในวันนั้น ก่อนที่จะนำไปไว้ตอนกลางแห่งองค์พระเจดีย์ ฯ ผู้คนกรูกันออกจากเต็นท์ซึ่งนั่งรอบเป็นครึ่งวงกลมเพื่อจะดูท่านอาจารย์พรคงกลัวจะเป็นลม เลยให้ผู้คนเข้าแถวเรียงกันไป ข้าพเจ้านั่งดูผู้คนกับเพื่อนวิชัย สินไชยอย่างสงบ ท่านผู้ว่า ฯ และภริยา ท่านดูด้วยความสนใจโดยมีอาจารย์พรอธิบายประกอบ เมื่อผู้คนซาลงมากเหมือนหนังฉายวันสุดท้ายรอบสุดท้าย ข้าพเจ้ากับเพื่อนจึงได้ลุกขึ้นไปดู พระบรมสารีริกธาตุนั้นมีสองชนิด ชนิดที่ผู้คนบริจาคท่านอาจารย์วางให้ผู้คนได้ชมกันเต็มที่ ผสมคลุมเคล้ากับเพชรนิลจินดาประกายแวววาว ส่วนพระบรมสารีริกธาตุที่เทพเจ้าได้ประทานมา (อาจารย์พรท่านประกาศอย่างนั้น) ท่านตอบยิ้ม ๆ ว่าเปิดให้ดูไม่ได้ ซึ่งบัดนี้อยู่ในผอบเล็ก ๆ อีกชั้นหนึ่งในผอบอันใหญ่

ก่อนอื่น ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังในวันนั้นข้าพเจ้าจำกลับกันไปบ้าง ก็ขอได้รับการอภัย เพราะข้าพเจ้ามีความคิดที่ชราแล้ว อาจหลงลืมไปบ้าง แต่ว่าเขาจะมีอะไรกันบ้างนั้น ข้าพเจ้ายังจำได้แม่นยำ ภาพยังคมชัดเหมือน “ธานินทร์” และเหตุการณ์นี้ก็เหมือนกับวันวานยังหวานอยู่ กลับมาเถิดวันวาน ๆ ๆ ๆ วันหวานยังหวานอยู่

ต่อไปราวสี่โมงครึ่งเห็นจะได้ ได้ฤกษ์แล้ว พระภิกษุหนุ่ม ๆ สองรูปอัญเชิญผอบขึ้นไปอย่างสงบ ท่านขึ้นไปนั่งบนเกริน (เสลี่ยง) ซึ่งใช้สำหรับอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุออกไป พี่ศรีเพ็ญกับท่านอาจารย์พรก็ไปยืนอีกมุมหนึ่ง นำร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงอื่น ๆ อีก ผสมผสานไปกับเสียงสวดมนต์ ข้าพเจ้านึกขำ ๆ ว่าน่าเป็นห่วงพระหนุ่ม ๆ สวดไปสวดมาเคลิ้ม ๆ ติดใจเพลงที่พี่ศรีเพ็ญนำร้อง พระท่านเกิดหันมาร้องเพลงประสานเสียงด้วย คงจะยุ่งพิลึกประชาชนทั้งชายหญิงเป็นจำนวนมากที่ยืนถือเชือกเป็นแถวเรียงสอง ซึ่งมีความยาวเหยียดจนไหลล้นพ้นเนินเจดีย์ลงไปชื่นใจเหลือเกิน อย่างนี้พระทั้ง ๒ รูปที่นั่งอยู่บนเสลี่ยงนั้น และคนถือสัปทนสีขาวอันใหญ่อีกคนอยู่หลังพระ ต้องขึ้นไปได้อย่างแน่นอน เมื่ออาจารย์พรให้สัญญาณ ผู้คนก็ดึงเชือกกันไปร้องเพลงกันไป พระมีจำนวนน้อยกว่าก็สวดกันไปเสียงท่านจึงออกแผ่ว ๆ ท่านจะนึกน้อยใจหรือเปล่าไม่รู้ สนุกจริงท่านเอ๋ย พระที่นำผอบขึ้นไป ถ้าข้าพเจ้าได้เป็นเจ้านครอย่างชาติปางก่อนแล้วล่ะก็ ข้าพเจ้าจะให้เจ้าคณะอำเภอและท่านเจ้าคณะตำบล ซึ่งชราภาพแล้วเป็นผู้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นไป จะได้ดูขลังยิ่งขึ้น และถ้าท่านสั่นพั๊บ ๆ ข้าพเจ้าถือว่านั่นแสดงว่าพิธีแรงมาก ดูเถิดขนาดเจ้าคณะ ฯ ท่านยังสั่นเลย

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๖

ขณะที่พระภิกษุนำพระธาตุ ฯ ขึ้นไปนั้น บนปากซุ้มด้านบนพระเจดีย์ ฯ มีผู้คนไปรอรับแล้ว ที่น่าสังเกตในวันนั้นมีชายใส่แว่นอยู่คู่หนึ่ง แต่งชุดขาวล้วน คอคล้องลูกประคำสีเขียวมรกตเข้ม กุลีกุจอช่วยงานอาจารย์อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งน่าสรรเสริญน้ำใจนัก แว่นแฝดคู่นี้ ตอนที่เขานำของเข้าไปบรรจุใต้พระเจดีย์นั้น สวมชุดครุยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยท่าทางดูสง่างามดี เขาทั้งสองเข้าไปอยู่ในอุโมงค์นั้นคอยรับสิ่งของอันเป็นมงคลไปวางอย่างเป็นระเบียบในพระเจดีย์ตอนล่าง ตามแบบอย่างของเทพเจ้าซึ่งรับสั่งผ่านพี่ศรีเพ็ญ และตอนอยู่บนยอดเจดีย์ฯ ที่ปากซุ้มแว่นแฝดทั้งสองเป็นเรี่ยวแรงอันสำคัญ มีการขนพระไตรปิฎกซึ่งห่อด้วยผ้าตาดเงิน ตาดทองอันวิจิตร เป็นห่อไม่ใหญ่เกินไปนักขึ้นไปบรรจุด้วยดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว พระภิกษุทั้งสองท่านเข้าไปอยู่ในอุโมงค์ตอนกลางพระเจดีย์อยู่ตลอดเวลาจนจัดวางเสร็จเรียบร้อยตามแบบวิธีอันศักดิ์สิทธิ์ เหตุการณ์ข้างนอกอุโมงค์พระเจดีย์ฯ ก็คงเหมือนเดิม คือพระสวดกันไป ฆราวาสทั้งน้อยใหญ่ก็ร้องเพลง สนุกจริง ๆ บ่ายวันนั้น ผู้คนยังยืนเป็นแถวเรียงสองอย่างมั่นคง เพื่อรอการคลายเชือกนำพระลงมา เมื่ออาจารย์พรให้สัญญาณอีกครั้ง ผู้คนทั้งปวงค่อย ๆ คลายเชือกให้เสลี่ยงนั้นค่อย ๆ ไหลลงมาอย่างสุภาพไม่ทำให้พระคุณเจ้าตกใจ ทันทีที่พระภิกษุถูกนำลงถึงฐานพระเจดีย์ ฯ เสียงสวดมนต์ของพระคุณเจ้าก็จบลง ท่านคงเหนื่อยพอดู ถ้าข้าพเจ้าเป็นพระองค์หนึ่งในวันนั้น เห็นทีต้องฉัน “โค๊ก” ชนิดจัมโบ้กันละ เป็นไงเป็นกัน...

หลังจากนั้นท่านผู้ว่าราชการฯ และภริยาก็เดินทางกลับ ข้าพเจ้ากับเพื่อนก้าวบันไดปูด้วยหินอ่อนเพื่อดูสิ่งของอันเป็นมงคลต่าง ๆ ซึ่งบรรจุไว้ ผู้คนเฝ้าดูกันอย่างหนาแน่นไปหมด ผู้ที่เป็นตากล้องก็จับภาพกันวูบวาบไปหมด ซึ่งเป็นการสมควรจริง ๆ ที่จะบันทึกภาพประวัติศาสตร์อันสำคัญในครั้งนี้ คิด ๆ แล้วเจ็บใจ เราไม่ควรเอากล้องถ่ายรูปอย่างดีไปตีราคาใช้หนี้ค่าแชร์เลย ข้าพเจ้าและเพื่อนดูผู้คนเขาถ่ายรูปด้วยความยินดีและน้อยใจตัวเอง ดังที่ข้าพเจ้าได้เรียนแล้วว่าข้าพเจ้าไม่มีความใกล้ชิดสนิทกับท่านอาจารย์พร โชคดีนิดหนึ่งที่ท่านรู้ว่าข้าพเจ้าคือใคร? ในงานนี้ข้าพเจ้ารู้จักมีอยู่ ๕ คนเท่านั้น คือ ตัวข้าพเจ้าเอง ๑, ร.ต.อ.วิชัย สินไชย ๑, ท่านอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ๑, พี่ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ๑, พี่ผ่องผิว (ไม่ทราบนามสกุล) ๑, นอกนั้นใช้สูตรเคยเห็นหน้า รู้จักกันมาก่อนแม้นไม่รู้จักชื่อกันก็ตาม แล้วก็ลงท้ายด้วยยิ้ม... เท่านั้น จึงไม่กล้าขอให้ช่วยถ่ายภาพให้

ในวันนั้นท่านอาจารย์พร พี่ศรีเพ็ญ พี่ผ่องผิว ก็ยุ่งอยู่กับการรับแขกที่มีเกียรติ หรือแขกผู้ใหญ่แทบไม่มีเวลาพักเลย ข้าพเจ้ารู้ดีว่าถ้าเปรียบผู้คนที่มาในวันนั้น เหมือนน้ำมาช่วยดับร้อน มาช่วยเพิ่มพลังให้อาจารย์พรแล้ว พวกเขาก็เปรียบเหมือนน้ำในมหาสมุทร แต่ข้าพเจ้านั้นเปรียบเหมือนน้ำในขวดยานัตถุ์ ข้าพเจ้าจึงปลีกตัวออกห่างไม่เข้าไปรบกวน นอกจากเตรียมตัวพร้อมที่จะรับใช้หากไม่เกินสติปัญญาและความสามารถของข้าพเจ้า ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้ามั่นใจและตระหนักดีว่าถึงแม้เราเป็นน้ำในขวดยานัตถุ์ แต่ก็มีความเข้มข้นไม่แพ้น้ำในมหาสมุทร

สักครู่ต่อมามีการสวดมนต์ทำวัตรเย็นกันตรงนั้น ก่อนนั้นดูเหมือนจะมีการทอดผ้าป่าเสียก่อนแล้ว ข้าพเจ้าสงสารพระท่านเหลือเกินจริง ๆ ต้องสวดมนต์กันอีกแล้ว วันนั้นชาวบ้านข้างเคียงต่างมาร่วมพิธีกัน

มากมาย หลังจากทำวัตรเย็นท่านอาจารย์พรบอกว่าต่อไปมีการเวียนเทียนรอบพระเจดีย์ ฯ หลังจากนั้นให้บรรดาแขกที่มาไปทานอาหารกันที่โรงอาหาร ซึ่งอยู่บนเนินเขาอีกลูก ตอนท้ายของคำพูดท่านอาจารย์ทำเอาข้าพเจ้าสะดุ้ง “คืนนี้สี่ทุ่มเป็นต้นไปให้ผู้ศรัทธามารวมตัวกันสวดมนต์บท “ธัมมจักกัปปวัตนสูตร” ไม่ให้ขาดเสียงจนกว่าพระอาทิตย์ขึ้นวันพรุ่งนี้” ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าข้าพเจ้าเป็นพระในวันนั้นองค์หนึ่งและฟังไม่ประติดประต่อกันละก็ ข้าพเจ้าต้องช๊อคอย่างแน่นอน ขณะดมยาพระอย่างข้าพเจ้าคงคราง่า “สวดกันยันรุ่งรึ...” แต่อาจารย์พรพูดอย่างสงบไม่หนักใจ ข้าพเจ้าเพ่งดูสีหน้าอาจารย์ไม่มีวี่แววว่าล้อเล่นเลย แววตาฉายให้เห็นถึงความจริงจังทรหดอดทน ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าเอาแน่คืนนี้ ตามรับสั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชซึ่งรับสั่งผ่านพี่ศรีเพ็ญเช่นเคย

พิธีเวียนเทียนบนเนินศักดิ์สิทธิ์รอบ ๆ พระเจดีย์ฯ ซึ่งเริ่มประมาณหกโมงเย็นทั้งชาวกรุงชาวบ้านผสมผสานกันแน่นไปหมด ทางศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ ได้แจกธูปและเทียน ทั้งยังแถมดอกไม้ซึ่งมีจำกัด จึงได้คนละเล็กละน้อย การเดินสามรอบพระเจดีย์ฯ ครั้งนี้ท่านอาจารย์พรให้ผู้คนกล่าวคำว่า “พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ” เรื่อยไปอย่าได้ขาดจนกว่าจะครบสามรอบ คำว่า “พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ” ดังกระหึ่มไปทั่วบริเวณในวันนั้น พระอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว เหลือไว้แต่รังสีอันเรืองรอง และกำลังจะลับหายไปตามกาลเวลา อันเป็นภาวะกาลแห่งธรรมชาติ เช่นเดียวกับพระพุทธองค์ ทว่าสัจธรรมของพระองค์นั้นยังคงรุ่งโรจน์แจ่มจรัสเป็นอมตะกาล ความเมตตากรุณาแก่เพื่อนมนุษย์ผู้ยังมืดบอด ซึ่งยังหลงใหลอยู่กับความสุขจอมปลอม พระองค์ทรงสอนให้มนุษย์ได้พบกับความสุขที่แท้จริง ยังคงตราตรึงใจแก่พวกเราชาวพุทธ ฉะนั้น ในวันสำคัญ ๆ ทางศาสนา พวกเราจึงพร้อมใจกันแสดงคารวะน้อมรำลึกถึงพระองค์ดังเช่นวันนี้ บนระเบียงรอบพระเจดีย์ฯ ได้จุดโคมไฟห่างกันระยะ ๆ สั้น ๆ โคมไฟนี้ทำด้วยแก้วทรงสูง จุดเทียนเอาไว้ภายใน จึงเป็นที่รับรองได้ว่าลมพัดอย่างไรคงดับยาก และได้จุดไว้เช่นนี้ตลอดรุ่ง

หลังจากเสร็จพิธีเวียนเทียนแล้ว ผู้คนต่างพากันขึ้นรถทัวร์ที่มา บ้างก็ขึ้นรถสองแถวของศูนย์พัฒนาศาสนาฯ และบรรดารถส่วนตัวด้วย ต่างมุ่งตรงไปโรงอาหาร ซึ่งอยู่บนยอดเนินอีกลูกระยะห่างจากเนินพระเจดีย์ ประมาณกิโลเมตรครึ่ง รถฝ่าความมืดขึ้นเขาลงเขาอย่างช้า ๆ แต่วิญญาณของข้าพเจ้าไปจ่ออยู่ที่หม้อแกงในโรงอาหารเสียแล้ว อาหารมื้อนั้นเป็นพวกยำ ๆ ผัด ๆ นี่แหละ ด้วยความหิวจัดข้าพเจ้ารู้สึกไม่ทันว่า อาหารรสชาดปานใด สามชามได้ผ่านไปอย่างดุเดือดเลือดพล่าน ผู้คนในโรงอาหารจอแจไปหมด ที่นั่งหมด ข้าพเจ้าต้องออกมานั่งทานข้างนอกหาที่มืด ๆ ข้าพเจ้าจึงไม่อาจแลเห็นได้ว่า ในโรงอาหารจะวุ่นวายกันเพียงใด อ๋อ...เพื่อนของข้าพเจ้ายังคงมีชีวิตอยู่ครับ ข้าพเจ้าไม่กล่าวถึงเขาในอาหารมื้อนี้ ก็เพราะว่าเพื่อนของข้าพเจ้านี้เป็น **“ผู้วิเศษน้อย”** กล่าวคือ แม้นว่าเขาจะมียศทางตำรวจเป็นร้อยตำรวจเอก แต่เป็นนายตำรวจผู้ทรงศีล ใจสะอาดมือสะอาดจนท่านสามารถดมความสะอาดได้ เขาถือศีลแปดมาเกือบสองปีแล้ว ไม่ทานอาหารมื้อเย็น นอนเสื่อทุกคืน หมอนนั้นใช้สมุดโทรศัพท์หนุน มีการนั่งสมาธิเป็นประจำ ส่วนเมียนั้นชวนเขาเลิกสองปีแล้ว เขาจึงกำพร้าเมียมาจนบัดนี้ อายุเขาวันนี้ ๓๑ ปีเท่านั้น น่าสงสารที่กำพร้าตั้งแต่อายุน้อย ๆ เขาเป็นเพื่อนกับข้าพเจ้าตั้งแต่เรียนชั้น ม.ศ. ๕ มา

ด้วยกัน ข้าพเจ้าจึงกล้าพูดสรรพคุณอันดีงามของเขาได้อย่างเต็มปากเต็มคำ และคนดีอย่างเขาสมควรที่จะมาร่วมงานอันเป็นมหามงคลในครั้งนี้

หลังจากทานอาหารเสร็จ เดินไป เรือไป ขึ้นรถทัวร์ซึ่งพาพวกเราไปยังหอประชุมฯ หอประชุมนี้ตั้งอยู่ระหว่างโรงอาหารกับพระเจดีย์ฯ หอประชุมเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวแต่มีขนาดใหญ่ ตอนกลางห้องยกพื้นสูงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีเนื้อที่เกือบเต็มห้อง บนยกพื้นนั้นมีลายไม้ขัดสีน้ำตาลมัน งดงามนัก ตรงด้านหน้าหอประชุมมีโต๊ะหมู่บูชาชุดหนึ่ง พระขนาดเล็กวางอยู่บนชั้นหลายองค์ ที่เตะตาก็คือ พระรูปพระพุทธนิรันตราย สีทองอร่ามได้วางไว้ข้างหน้า มีขนาดใหญ่กว่าคนจริงเล็กน้อย ซึ่งจะนำไปบรรจุบนซุ้มยอดพระเจดีย์ทางด้านทิศตะวันออกในวันพรุ่งนี้ ด้านหน้าหอประชุมมีชายหญิงวัยกลางคนขึ้นไปกลุ่มหนึ่งแต่งชุดขาว สงสัยว่าเป็นชาวบ้านแถบนั้น พวกเขานอนที่นี่เพื่อรักษาศีลอุโบสถ

“คืนนี้พวกเราจะพักกันที่นี่ ผมและคุณศรีเพ็ญก็จะมาพักร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพวกเราที่นี่ด้วย โดยผลัดกันไปสวดมนต์ ใครที่พาครอบครัวมามีเด็กมาหรือผู้ที่สูงอายุ ทางเราก็มีห้องซึ่งมีจำกัด...” อาจารย์พรกล่าวหลังจากที่เรียกผู้คนมารวมตัวกันที่หอประชุมด้านหน้า อาจารย์พรได้พูดเรื่องที่หลับที่นอน พูดเรื่องห้องน้ำห้องส้วม ซึ่งปลูกเป็นเอกเทศอยู่หลังหอประชุม ในที่สุดก็พูดเรื่องการสวดมนต์ที่พระเจดีย์ฯ คืนนี้ตามรับสั่งของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า อาจารย์ได้พูดเปรย ๆ ไม่ได้ขอร้องหรือวิงวอนให้พวกเราไปสวดมนต์ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องของความศรัทธา เพราะแต่ละคนก็เหน็ดเหนื่อยกันพอสมควรแล้วในวันนั้น

ข้าพเจ้าทราบว่า ผู้คนที่มาร่วมพิธีในวันนั้นบางท่านก็กรุณาดั้นด้นขับรถไปนอนที่โรงแรมที่อำเภอหล่มสัก ด้วยเมตตาจิตครั้งนี้ทำให้พวกที่ยอมตายอยู่ที่นี่มีที่พักได้พอดีไม่แออัด บนยกพื้นกลางห้องประชุมยามสองทุ่มนี้ ได้เปลี่ยนสภาพเป็นห้องนอนเสียแล้ว บางคนพออาจารย์พรพูดเสร็จก็เอนกายลงนอนทันทีด้วยความเหน็ดเหนื่อย น้ำประปาที่นี่เย็นจับจิตจริง ๆ ข้าพเจ้ารดไปอาบไปอย่างหนาวสั่นงันงก ห้องน้ำชายอยู่ห่างจากหอประชุมประมาณ ๑๐๐ เมตร ทำด้วยคอนกรีตชั้นเดียว กั้นเป็นห้อง ๆ ได้สัดส่วน ส่วนห้องน้ำหญิงจะเป็นอย่างไรนั้นข้าพเจ้าไม่ได้สำรวจ เพราะไม่อยากพิการเมื่ออายุยังน้อย

ที่นอนซึ่งข้าพเจ้าและเพื่อนเลือกไว้ อันเป็นมงคลมหาฤกษ์มหาชัย มีผู้อื่นบุกรุกแย่งชิงเสียแล้ว ข้าพเจ้าบอกเพื่อนอย่างยิ้มแย้มว่า “นี่แหละตอนแรกตรงที่เราจองนี้ หากได้ออก น.ส. ๓ หรือ โฉนด ก็หมดเรื่องแล้ว นายเห็นความสำคัญของกฎหมายหรือยังล่ะ” เมื่อบนแท่นนอนกันเต็ม บัดนี้ที่พื้นทางเดินกว้าง ๆ รอบหอประชุมก็มีผู้บุกเบิกแล้ว ข้าพเจ้าเห็นซิ้มแก่ ๆ ซิ้มสาว ๆ ปูเสื่อนอนกันอย่างสบาย ไม่รู้ว่าบุญสร้างไว้แต่ปางไหน บันดาลให้ข้าพเจ้าเห็นเก้าอี้ผ้าใบโครงเหล็กอันหนึ่ง ข้าพเจ้ารีบก้าวข้ามทวีปไปเอามาทันที ข้าพเจ้าเลือกทำเลมุมห้องด้านหลังทางทิศใต้ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ เหล่าซิ้มนั้น เนื่องจากตัวข้าพเจ้ายาวเหยียด จึงหาเก้าอี้เหล็กที่มีพนักอีกตัวมาวางตั้งขา ปลายเท้าที่มีพนักนั้นใช้ตากผ้าเช็ดตัวซึ่งเปียกชื้นอยู่ เพื่อนข้าพเจ้าหาเสื่อมาปูนอนสลบอยู่ใกล้ ๆ กัน ผ้าห่มที่เขาแจกให้ใช้ชั่วคราวนี้ช่างหนาดีจริง ๆ อบได้อบอุ่นดียิ่ง ขณะที่ข้าพเจ้านอนนั้นเกือบสามทุ่มแล้ว ผู้คนยังเปิดมุ้งลวดของหอประชุมเข้า ๆ ออก ๆ อยู่เป็นระยะ ทำให้อดชำเลืองตาไปดูไม่ได้ ยุงที่นี่ตัวใหญ่กว่าที่กรุงเทพมาก มันกัดอย่างซื่อ ๆ ปราศจาก

ชั้นเชิง ทั้ง ๆ ที่เรานั่งมองมันตาปริบ ๆ เราก็เลยต้องตบมันซื่อ ๆ เช่นกัน ศีลห้าข้อที่หนึ่งจึงต้องขาดอย่างซื่อ ๆ เพราะเหตุนี้...เพื่อนข้าพเจ้าผู้ทรงศีลไม่ยอมให้ศีลขาด กรรมวิธีของเขาก็คือ เอาผ้าห่มคลุมโปงเสียเลยตั้งแต่บัดนั้น แลดูสงบนิ่งข้าพเจ้าคิดเรื่อยเปื่อยไปว่า “นี่หากพรุ่งนี้เช้า เพื่อนเรามันเกิดไม่ฟื้นขึ้นมาแล้ว เราจะทำอย่างไรดี...” ในที่สุดข้าพเจ้าก็หลับไปด้วยความอ่อนเพลีย...ท่ามกลางแสงไฟในห้อง ซึ่งเปิดสว่างตลอดคืน

ข้าพเจ้ามีโชคประการหนึ่งที่เกิดมาในชาตินี้ นั่นก็คือ ข้าพเจ้ามีพ่อและแม่ที่ประเสริฐ ท่านมีฐานะปานกลาง โดยเฉพาะท่านเลี้ยงลูกของท่านเป็นอย่างดี ไม่ให้รู้ว่า อด, อยาก, ลำบาก สำหรับพวกเราเป็นอย่างไรด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนขี้เกียจมาตั้งแต่น้อยเพราะได้รับแต่ความสบาย ข้าพเจ้าได้ลาออกจากนายร้อยตำรวจสามพราน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เขาสั่งให้ลุกขึ้นวิ่งตอนตีห้าทุกวัน ๆ ๆ ซึ่งข้าพเจ้าโมโหมาก ข้าพเจ้ามาคิด ๆ ตอนนี้ คำพูดของ บาซีเลียส (BASILIUS) ที่ว่า “...ความเกียจคร้านเป็นรากเง่าของความเลวร้ายทั้งปวง” มันเป็นความจริงที่ไม่ไกลจากชีวิตของข้าพเจ้านักครั้งนี้ก็เช่นกัน ข้าพเจ้าคิดว่าจะต้องลุกขึ้นในตอนสี่หรือห้าทุ่ม เพื่อไปสวดมนต์ที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ ข้าพเจ้าหลับอย่างสนิทและสบายยิ่งเพราะอากาศบนเนินสูงนี้ค่อย ๆ ทวีความหนาวขึ้นตามลำดับ... จนกระทั่งเหมือนเทพเจ้ามาปลุกคนขี้เกียจอย่างข้าพเจ้า นอนหลับอยู่ดี ๆ เท้าซ้ายที่วางพาดกับเก้าอี้ตกลงมาทำให้ตื่นโดยอัตโนมัติ เมื่อข้าพเจ้าได้สติดีแล้ว นาฬิกาที่ข้อมือบอกเวลาตีสามครึ่ง ข้าพเจ้าลุกขึ้น หยิบผ้าเช็ดตัวที่วางพาดไว้ที่พนักพิงนำมาคลุมไหล่มุ่งสู่เจดีย์ ฯ ทันที

ตอนแรกคิดว่าจะปลุกเพื่อนชวนไปพระเจดีย์ ฯ ด้วย แต่เห็นเพื่อนหลับสนิทอ้าปาก น้ำลายยืดอย่างเป็นสุข ก็ให้นึกถึงพุทธภาษิตที่ว่า **“ความสุขใดเหนือความสงบนั้นไม่มี”** ข้าพเจ้ากลับหลังหันมุ่งสู่พระเจดีย์ ฯ โดยไม่หันมามองอีก ข้าพเจ้าเดินออกไปคนเดียว อากาศข้างนอกหนาวกว่าข้างในแต่พอทนได้ ข้าพเจ้าไม่ยอมล้างหน้าแปรงฟันไปมันทั้งบูด ๆ อย่างนั้น ทั้งนี้เพื่อให้เทพเจ้าเบื้องบนเห็นว่า ที่ข้าพเจ้าออกมาสวดมนต์ช้าก็เพราะว่า วิญญาณของข้าพเจ้าออกจากร่างไม่รู้สึกตัว แต่เมื่อรู้สึกตัวข้าพเจ้าก็ไม่รอช้า... แม้หนทางจะมืดมิด แต่ชีวิตฉันยังไม่มืดมน เดินดุ่ม ๆ มาจนเห็นแสงสว่างที่เนินพระเจดีย์ฯ โดยเฉพาะที่ยอดพระเจดีย์ ฯ กระทบกับแสงไฟทั้งสี่ด้าน แลสวยงามเหลือเกิน ดูไกล ๆ ดังเช่นที่ข้าพเจ้าเห็นอยู่บัดนี้ ประดุจดังพระเจดีย์ ฯ ลอยละล่องอยู่บนท้องฟ้า เมื่อเข้าไปยิ่งใกล้เท่าใดเสียงสวดมนต์บท “ธัมมจักกัปปวัตนสูตร” ค่อย ๆ ดังขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งแลเห็นผู้คนประมาณ ๕๐ คน นั่งรวมกันอยู่ทางเจดีย์ฯ ด้านทิศตะวันออก ภายในเต็นท์นั้น ผู้คนสวดต่อไปอย่างทะมัดทะแมง แม้นสีหน้าบางคนออกจะเจื่อน ๆ ไปบ้าง แต่แววตายังมีความทรหด ส่วนมากแล้วมักมีผ้ากันหนาวคลุมไหล่ บางท่านก็สวมหมวกกันหนาว เพราะอากาศบนเนินพระเจดีย์ยามนี้ออกจะหนาวเอาเรื่องทีเดียว คนที่สลบคาเก้าอี้นั้นข้าพเจ้าเห็นสองสามรายเท่านั้น การสวดมิใช่ว่าจะไม่หยุดเลย เนื่องจากบทสวดธัมมจักร ฯ นี้ยาวมาก จบเที่ยวหนึ่งก็พักสักเดี๋ยว ขณะที่พักเสียงอาจารย์พรท่านก็บรรยายธรรมไปเรื่อย ๆ ท่านอาจสงสัยว่าเมื่อเป็นบทที่ยากและยาวแล้ว ทำไมผู้คนที่ศรัทธาจึงสวดกันได้ ท่านอาจารย์ท่านพิมพ์โน๊ตแจกนั่นเอง ข้าพเจ้าสงสารท่านผู้มีจิตศรัทธาแรงกล้าเหล่านี้เหลือเกิน ถ้าข้าพเจ้าเป็นอาจารย์พร ข้าพเจ้าจะทำให้พระนเรศวร

พอพระทัยขึ้นอีก ๑๐๐ เท่า คือจะทำให้เสียงสวดมนต์บทธัมมจักร ฯ ไม่ขาดเสียงจริง ๆ ตามรับสั่ง และพวกเราก็เหนื่อยน้อยลงด้วย นั่นก็คือการสวดสามสี่ครั้งแรกเราก็อัดเทปไว้ต่อไป แล้วพอพวกเราเหนื่อยพวกเราก็หยุด แล้วทำการเปิดเทปแทน ขณะที่เปิดเทปก็ให้พวกเรานั่งสมาธิทำจิตให้เป็นสมาธิ จิตน้อมระลึกถึงคำสวดในเทปนั้น ซึ่งก็เท่ากับพวกเขาสวดด้วยจิตภายในนั่นเอง เปิดเทปสักห้าเที่ยว แล้วสวดด้วยปากใหม่หนึ่งเที่ยวสลับไปเช่นนี้ สบายกับสบายเท่านั้น อาจารย์ท่านก็ไม่ต้องออกแรงมากนัก

จนกระทั่งเกือบตีห้า พี่ศรีเพ็ญได้บอกกล่าวผู้ที่นั่งอยู่ว่า “ขอแรงผู้ชายให้ไปอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายที่หอประชุมมาไว้ยังเนินพระเจดีย์ ฯ” ข้าพเจ้าอาสาสมัครทันที ผู้คนไปกันเกินความต้องการ เมื่อไปถึงหอประชุม ปรากฏว่าผู้คนที่แต่งชุดขาวมารักษาศีล กำลังนั่งสมาธิกันหลายท่าน พวกเราหลายคนช่วยหามพระมาขึ้นรถปิ๊กอั๊พหลังเปิด ไปคราวนี้เห็นเพื่อนยังหลับอยู่ แต่คงสุขมากพอแล้ว ข้าพเจ้าจึงปลุกพอได้สติเขาก็ช่วยเหลือพวกเราอย่างกุลีกุจอทันที พระนั่นอาจารย์พรสั่งให้พวกเรานำขึ้นไปประทับบนเกริน ซึ่งเป็นที่ ๆ นำพระบรมสารีริกธาตุขึ้นไปเมื่อเย็นวานนี้นั่นเอง พระพุทธนิรันตรายองค์นี้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ราวกับท่าน ฯ กำลังรอรับตะวันที่กำลังจะขึ้นอีกไม่นานนักเช่นเดียวกับพวกเราทุกคนที่รอคอย สานุศิษย์ท่านอาจารย์ได้หากลดสีขาวขนาดใหญ่ซึ่งเขาใช้สำหรับกั้นให้นาคเวลาบวช นำมากั้นให้องค์พระพุทธนิรันตราย แสงเทียนซึ่งจุดเอาไว้ในแก้วทรงกระบอกสูง ซึ่งประดับอยู่บนระเบียงรอบพระเจดีย์ยังคงส่งประกายสว่างน้อย ๆ ออกมาเท่าที่มันจะทำได้ต่อไป เหมือนกับเสียงสวดมนต์จากผู้ศรัทธาจากเนินพระเจดีย์ฯ เบื้องล่าง

เมื่อแสงทองจับขอบฟ้า แม้นเวลายังไม่ถึงหกโมงเช้า ท่านอาจารย์หยุดสวดมนต์บทธัมมจักร ฯ ท่านอาจารย์บอกว่า รวมการสวดทั้งหมดได้ ๑๖ รอบพอดีเลข ๑๖ นี้ในทางโหราศาสตร์ถือว่าเป็น **“กำลังโสฬสมหามงคล”** ถ้าเป็นข้าพเจ้าแล้วอยากให้ได้สัก ๑๘ รอบ เพราะเลข ๑๘ หมายถึง “กำลังมหาจักรพรรดิ์” ซึ่งหมายถึงพระนเรศวร ฯ ก็คงได้เสียงพี่ศรีเพ็ญ นำร้องเพลงยามรุ่งอรุณอีก แต่คราวนี้ข้าพเจ้าจนปัญญาที่จะร้องตาม เพราะที่ท่านร้องเป็นเพลงอินเดีย เป็นการสรรเสริญพระบารมีแห่งท่านไส บาบา ข้าพเจ้านั่งฟังตรงที่ท่านข้าหลวงนั่งเมื่อบ่ายวานนี้ ข้าพเจ้าทำได้ก็เพียงส่งจิตไปสำแดงความเคารพท่านไส บาบา ที่ประศันตินิลยัมเท่านั้น

ยิ่งเช้าเท่าใด ผู้คนค่อย ๆ ทยอยมายังเนินพระเจดีย์ตามลำดับ ที่สุดเวลาประมาณหกโมงกว่า ๆ ผู้คนประมาณ ๗๐% ของเมื่อวาน ต่างได้ร่วมสวดมนต์ตอนเช้า ซึ่งท่านอาจารย์พรเป็นผู้นำ ท้องฟ้าเช้านี้อุดมไปด้วยก้อนเมฆลอยฟ่องเต็มท้องฟ้า แต่ข้าพเจ้าไม่วิตกเพราะเชื่อมั่นกับคำว่า “กฤษดาภินิหารของพระนเรศวร” เสียแล้ว หลังจากนั้นท่านอาจารย์พรได้นัดหมายให้ผู้คนมาร่วมกันที่เจดีย์ ฯ อีกครั้งในเที่ยงวันนี้ ซึ่งจะทำพิธีอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายขึ้นไปประดิษฐานบนซุ้มเจดีย์ตอนกลางทางทิศตะวันออก แล้วผู้คนต่างกระวีกระวาดขึ้นรถสองแถวของศูนย์พัฒนาศาสนา ขึ้นรถส่วนตัวชนิดต่าง ๆ ไปเยือนโรงอาหารอีกครั้ง อาหารมื้อเช้านี้ มีแกงหมูกะทิ ต้มผักกาดดองกับซี่โครงหมูและมีอย่างอื่นอีก แต่ข้าพเจ้าไม่สังเกต ทั้งนี้เพราะทานอยู่แต่สองขนานนี้เท่านั้น รสชาดอาหารพอเอาได้ไม่ถึงกับทำให้หลวงพ่อส่ายหน้า

อย่างหมดอาลัยตายอยาก เพื่อนข้าพเจ้าทานหนักหน่อยเพราะเขาถือว่า **“ไม่มีสิ่งที่เราชอบ จงชอบในสิ่งที่เรามี”** หลังจากนั้น ข้าพเจ้าและเพื่อนเดินตามผู้คนเดินชมนก ชมไม้ โชคดี ที่นี่ไม่มีเสือและสัตว์ร้ายอื่น ๆ หลงเหลือให้เห็น ธรรมชาติที่นี่ดูเงียบสงบ ชุ่มชื่นด้วยละอองไอน้ำ ซึ่งพร่างพรมเมื่อคืนนี้ ดอกไม้เบ่งบาน เปล่งปลั่ง แจ่มใส... **“ใช่ซีนะ ความสวยของดอกไม้มิใช่สิ่งที่ทำลายคน...”**

ข้าพเจ้ามาถึงหอประชุมอีกครั้ง คราวนี้ตื่นเต้นเล็กน้อย เพราะมีชาวบ้านถือปิ่นโต ดอกไม้ ธูปเทียน มานั่งกันเสียแน่นบนแท่นกลางห้องประชุม ด้านหน้าหอประชุม มีพระสงฆ์นั่งเป็นแถวเรียงหนึ่ง เตรียมปฏิบัติกิจตามประเพณีที่สืบ ๆ กันมา...วันนี้เป็นวันเข้าพรรษา กระเป๋าเสื้อผ้าของผู้คน ถูกชาวบ้านไล่ที่ดันร่นมายังริมแท่นกลางห้องด้านหลัง ข้างหน้าทำพิธีกันไป พวกเราก็เตรียมตัวอาบน้ำอลวนกัน ด้านหลังหอประชุมสนุกจริง ๆ ข้าพเจ้ากับเพื่อนผลัดกันไปอาบน้ำ สาว ๆ ชาวบ้านเห็นข้าพเจ้านั่งบนเก้าอี้ผ้าใบริมฝาหอประชุมหลายคนหันมามองข้าพเจ้าบ่อย ๆ ซึ่งเป็นธรรมดาที่หญิงสาวเห็นชายหนุ่มรูปงาม ซึ่งเขาร่ำลือกันมานานแล้ว... แฮ่หลังจากข้าพเจ้าไปอาบน้ำอันหนาวเย็นในเช้าวันนั้นแล้ว เห็นชาวเราซึ่งตอนนี้ถอยร่นมาทางด้านหลัง บางท่านพอมีที่แทรกกายบนแท่นกลางห้อง ก็หลับต่อเพื่อเอาแรงไปทำพิธีร่วมกันในเที่ยงวันนั้น ตอนแรกคิด ๆ จะเอนเหมือนกัน แต่นึกถึงคำพูดที่ว่า **“ความเกียจคร้านเป็นรากเง่าของความเลวร้ายทั้งปวง”** ทำให้ตาแข็งหลับไม่ลง ปล่อยให้เพื่อนข้าพเจ้านอนที่เก้าอี้ผ้าใบแทน แล้วเขาก็หลับไปในภาคที่ ๒ ข้าพเจ้าไปนั่งรวมกับชาวบ้านเพื่อรับศีลรับพรจากพระ วันนั้นชาวบ้านคนหนึ่ง ถวายพระไตรปิฎกฉบับย่อแก่ศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย พอหลังจากพิธีจบราว ๑๐ โมงเช้า พระฉันอาหารเสร็จ คราวนี้เราได้รับการทรมานทางจิตใจพอสมควร คือชาวบ้านได้นั่งรวมกันทานอาหาร ดูครึกครื้นดี แต่เราท้องลั่นครืด ๆ ไปหมด หันไปดูเพื่อนซึ่งกำลังหลับสนิท ก็ได้แต่นึกว่าเพื่อนหมดทุกข์สิ้นโศกแล้วเพื่อนเอ๋ย ไม่ต้องทรมานใช้หนี้กรรมอย่างเรา ชาวบ้านท่านก็ชวนเราเป็นการลองเชิงเหมือนกัน เราก็รู้ว่าเป็นการชวนตามมารยาทเลยต้องปล่อยตามน้ำ คือปฏิเสธอย่างนิ่มนวล...

เกือบ ๑๑ โมงแล้ว ข้าพเจ้าออกจากหอประชุมพุ่งตรงไปยังพระเจดีย์ฯ พอออกพ้นชายคาหอประชุม สิ่งแปลก ๆ ก็บังเกิดขึ้นในตอนใกล้เที่ยงวันนั้น ท้องฟ้าส่วนอื่นอันไพศาลมืดครึ้มไปหมด แสดงให้เห็นว่าเมฆหนาทึบที่น่าตื่นตาก็คือ เฉพาะท้องฟ้าซึ่งตรงกับเนินพระเจดีย์ฯ เท่านั้น ไม่มีเมฆบดบังเลย สว่างจ้าดั่งฉายไฟจากที่มืดฉะนั้น เว้นแต่ว่าอาณาบริเวณรัศมีอันแจ่มใสกว้างกว่าไฟฉาย ทำให้เห็นดวงอาทิตย์ยามใกล้เที่ยงวันได้ชัดเจน ลำพังเห็นเพียงดวงอาทิตย์เฉย ๆ คงไม่ตื่นเต้นอะไร ใครตื่นเต้นก็ต้องส่งไปเช็คประสาทแล้ว แต่ที่น่าดูก็คือ...**พระอาทิตย์กำลังทรงกลด** ข้าพเจ้าเดินไปถึงเนินพระเจดีย์ฯ ซึ่งกินเวลาประมาณ ๑๕ นาที พระอาทิตย์ยังคงสภาพนั้น ผู้คนซึ่งไปกันหนาแน่นแล้วบนเนินพระเจดีย์ฯ มีการตื่นเต้นในปรากฏการณ์นี้กันใหญ่ บางคนถ่ายภาพ บางคนขึ้นไปดูบนระเบียงพระเจดีย์ ฯ ข้าพเจ้าเดินเนือย ๆ มานั่งม้านั่ง ซึ่งเขาใช้ต้อนรับท่านผู้ว่าฯ อยู่ตรงหน้าพระพุทธนิรันตราย เมื่อเงยขึ้นไปบนซุ้มพระเจดีย์ ฯ ขณะนี้นายช่างผู้ชำนาญได้ก่ออิฐบุฝาด้านในซุ้มนั้นเรียบร้อยแล้ว และกำลังบุฝาของซุ้มด้านในด้วยกระเบื้องสีน้ำเงิน ซึ่งจวนจะเสร็จแล้ว เป็นอันว่าพระบรมสารีริกธาตุได้ถูกปิดตายทั้งสี่ด้านแล้วด้วยแผ่นอิฐ แต่นี้ไปจะได้สถิต เป็นศรีแห่งพระเจดีย์ฯ นี้คู่บ้านเมืองสืบไป

ข้าพเจ้านั่งมองพระเจดีย์ยามนี้ ดังต้องมนต์สะกดใจเลื่อนลอยนึกถึงความเป็นมาของพระเจดีย์ฯ องค์นี้ กว่าจะมาถึงวันที่พวกเราได้มานั่งชุมนุมกันในวันนี้ พระเจดีย์ได้สร้างขึ้นมาด้วยความยากลำบากยิ่ง นอกจากนั้นกว่าจะนำดิน นำวัตถุมงคลอันเป็นตัวแทนจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยมาบรรจุในฐานพระเจดีย์ฯ ข้าพเจ้าอ่านจากหนังสือแล้วเป็นไปด้วยความยากยิ่ง ตอนแรกข้าพเจ้าไม่เข้าใจและสงสัยว่าทำไมต้องไปนำสิ่งแทนจากจังหวัดต่าง ๆ ด้วย เมื่อได้อ่านในหนังสือแล้ว จึงซาบซึ้งในน้ำพระทัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้ายิ่ง พระองค์ต้องประสงค์ เพื่อให้บรรดาเทพเจ้าซึ่งปกปักษ์รักษาผืนแผ่นดินไทยในที่ต่าง ๆ มารวมพลังกันต่อต้านพลังชั่วร้ายที่ให้ภัยแก่ชาติบ้านเมือง ข้าพเจ้ารักพระองค์ท่านมากเหลือเกิน ตอนหนึ่งพระองค์ทรงรับสั่งว่า “อย่าลืม ว่าพระเจดีย์อิสรภาพฯ นี้ เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย เป็นศูนย์รวมพลัง เป็นสัญลักษณ์ของบ้านเมืองเราจะปกป้องคุ้มครองชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นมิ่งขวัญของชนชาวไทยตลอดไป ไม่มีวันเสื่อมสลาย” อาจารย์พรและพี่ศรีเพ็ญ ท่านทั้งสองนี้ได้ทำสิ่งที่ประเสริฐที่สุดแล้วในชีวิตของท่าน ท่านทั้งสองเอาเกียรติและชื่อเสียงแห่งชีวิตของท่านเข้าแลกเพื่องานของพระนเรศวรฯ เจ้าเสมอมา ในที่สุดผลงานอันประเสริฐยิ่งของท่านทั้งสองได้ปรากฏแก่สายตาข้าพเจ้าแล้ว ณ บัดนี้ และแก่ชาวโลกทั้งมวล ซึ่งข้าพเจ้าขอยกย่องและเทอดทูนสดุดี ในคุณงามความดีของท่านทั้งสองอย่างจริงใจ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงทำทุกอย่างเพื่อบ้านเมือง พระองค์ไม่เคยรับสั่งให้ทำอะไรเพื่อส่วนพระองค์เลย พวกเราทุกคนจะต้องเห็นด้วยกับคำกล่าวของข้าพเจ้า หากข้าพเจ้ามีโอกาสได้เกิดเป็นเจ้าเมืองดังชาติปางก่อน มีอำนาจราชศักดิ์ในผืนแผ่นดินนั้น ข้าพเจ้าจะบอกกล่าว เล่าถึงคุณงามความดีอันประเสริฐแห่งองค์พระนเรศวรเจ้า ข้าพเจ้าจะเป็นตัวการเรี่ยไรเงินชาวบ้าน และเงินข้าราชบริพารของข้าพเจ้านำมาสร้างเป็นอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตรงด้านหน้าพระเจดีย์ฯ แห่งนี้ สร้างให้เท่าพระองค์จริง ลักษณะพระบรมรูปนั้นให้ทรงชุดออกศึกวันกระทำยุทธหัตถี ฉลองพระองค์เต็มยศ พระหัตถ์ซ้ายจับด้ามฝักพระแสงไว้มั่น พระหัตถ์ขวาดึงพระแสงดาบออกจากฝักออกมาครึ่งเล่ม ดังปรากฏตามภาพที่มีอยู่ที่บ้านอาจารย์พร ซึ่งเป็นท่าที่ทรงองอาจดั่งพระยาราชสีห์ พร้อมที่จะป้องกันบ้านเมือง การสร้างทั้งปวงต้องภายใต้ความควบคุมของอาจารย์พรและพี่ศรีเพ็ญ เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่า หากหมดสมัยของพี่ศรีเพ็ญและท่านอาจารย์พรแล้ว ผู้ใดเล่าที่จะสร้างสิ่งที่เป็นอนุสรณ์เหมือนจริงทางประวัติศาสตร์ให้แก่ชนรุ่นหลังได้ศึกษาและเคารพ ผู้ใดเล่าจะสร้างอนุสาวรีย์ของพระองค์ไว้ที่ ๆ พระองค์พอพระทัยที่สุด การพอพระทัยนั้นข้าพเจ้าคิดว่า เป็นการสนองความกตัญญูอย่างหนึ่งของคนไทยที่มีต่อพระองค์... ไม่มีอีกแล้ว

ข้าพเจ้าคิด ๆ แล้วเสียใจ เพราะความฝันที่ว่าตนมีอำนาจนั้นมันได้ผ่านพ้นยุคสมัยเสียแล้ว ความนึกฝันของผู้ไร้อำนาจในชาตินี้ก็เหมือนกับดอกไม้ดอกเดียว มีเพียงดอกเดียวจะร้อยเป็นพวงมาลัยได้กระไร

ครั้นได้เวลาเที่ยงตรง บรรดาพระภิกษุซึ่งนั่งในเต็นท์เรียงรายทางขวาของพระพุทธรูป ทำการสวดมนต์ขณะที่พระอาทิตย์กำลังทรงกลด... หลังจากนั้นอาจารย์พรก็ได้ให้พวกที่มีความศรัทธาได้เฮโลกันมายืนจับเชือกตั้งแถวเรียงสองเหมือนเมื่อวานนี้อีกครั้ง ตอนนี้ไม้สองอันที่ใช้ต่างรางให้เกริน ซึ่งวางพระ

พุทธนิรันตรายให้เคลื่อนไปตามนั้น ให้ถูกทาเสียด้วยนั้นมันเพื่อให้ลื่นจะได้เคลื่อนโดยง่ายทั้งขึ้นและลง ทำให้รางออกจะเปรอะไม่น่าดูนัก เมื่ออาจารย์พรให้สัญญาณขณะที่พระกำลังสวดมนต์อยู่ ผู้คนก็พากันสาวเชือกนำพระพุทธนิรันตรายขึ้นไปโดยง่าย เชือกแต่ละเส้นผู้คนหันหน้าเข้าหากันเบียดกันแน่นยาวเหยียดจนล้นเลยเถิดยังพื้นดินชั้นล่าง มือต่อมือยาวสาวเชือกบางทีพอปล่อยมือเพื่อเตรียมสาวเชือก ปรากฏว่าไม่มีที่จับเสียแล้วเพราะมีมืออื่นเข้าแย่งที่จนหมดแล้ว ช่างสนุกจริง ๆ ในที่สุดพิธีการนำพระพุทธนิรันตรายองค์ที่สี่ อันเป็นองค์สุดท้ายก็สามารถบรรจุไว้ทางซุ้มด้านทิศตะวันออกเป็นผลสำเร็จ พร้อม ๆ กับการทรงกลดของดวงอาทิตย์ในเที่ยงวันนั้นพลันสิ้นสุดลงไปด้วย...เหลือไว้แต่ความนึกคิดอันน่าตื่นตาตื่นใจสำหรับพวกเราที่ได้ประสบในวันนั้น

สักครู่ข้าพเจ้าเห็นผู้คนพากันไปหาพี่ศรีเพ็ญ และพากันคุกเข่าตรงหน้าพี่ศรีเพ็ญ ซึ่งตอนนี้พี่ศรีเพ็ญซึ่งอยู่ในชุดขาว ลุกขึ้นยืนตรงหันหน้าไปทางพระเจดีย์ฯ ซึ่งเพิ่งทำพิธีเสร็จไปหยก ๆ มือซ้ายท้าวบั้นเอวตาหลับไม่สนิทเหมือนคนเคลิ้ม ๆ หายใจลึก ๆ กล่าวเสียงเป็นห้วง ๆ ... พระนเรศวรเจ้ากำลังประทับร่างของพี่ศรีเพ็ญพระองค์รับสั่งช้า ๆ หยุดเป็นห้วง ๆ รับสั่งนั้นสั่นสะท้านเข้าไปในหัวใจข้าพเจ้า พระดำรัสนั้นพอจับใจความได้ว่า งานพระเจดีย์ ฯ ในการสร้างส่วนที่สำคัญได้สำเร็จแล้ว ด้วยความร่วมมือร่วมใจของพวกเราทุก ๆ คนผู้ใดปรารถนาสิ่งใดก็ให้ตั้งจิตอธิษฐานเอา โดยขอพลังจากเนิน และพระเจดีย์ฯ อันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้... ตอนท้ายพระองค์รับสั่งว่า “...ไม่มีสิ่งใดที่จะกล่าวกับพวกเรานอกจากคำว่า ขอบใจ” พี่ศรีเพ็ญหยุดนิ่งไปอาการบอกให้รู้ว่าเริ่มคลายความเครียดซึ่งหมายถึงพระนเรศวรทรงเสด็จกลับ อาจารย์พรเข้าไปจับแขนพี่ศรีเพ็ญไว้เพื่อป้องกันการล้ม ทั้ง ๆ ที่คนที่อยู่ข้างหลังได้เตรียมพร้อมแล้ว เมื่อรู้สึกตัวดีแล้ว พี่ศรีเพ็ญก็นำร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วตามด้วยเพลงชาติ บรรยากาศประทับใจมาก ข้าพเจ้าร้องอย่างเต็มเสียงและเต็มใจ แม้จะหลายรอบแล้วก็ตาม

จากนั้นพวกเราก็กลับไปทานอาหารที่โรงอาหารอีกตามเคย เวลาบ่ายโมงครึ่ง ข้าพเจ้าและเพื่อนได้ขึ้นรถเตรียมตัวกลับกรุงเทพฯ ที่หน้าหอประชุม บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าหันไปดูที่พระเจดีย์ ฯ ซึ่งวันนี้ก็จะมีการก่ออิฐปิดอุโมงค์ด้านล่างที่บรรจุดินศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นเรื่องต้องให้ทางเทคนิคของช่าง ในที่สุดรถก็ผ่านให้ผู้คนในรถได้เห็นพระเจดีย์ ฯ อีกครั้งเป็นครั้งสุดท้ายในวันนั้น ธงชาติ, ธงศาสนาสีเหลือง มีตราธรรมจักรสีแดงประทับตรงกลางได้พัดโบกไสว เหนือเนินพระเจดีย์ ฯ นั้น ราวกับจะบอกให้รู้ถึงความมีชัยอันยิ่งใหญ่แห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าและเทพเจ้าทั้งมวลที่รวมพลังกันปกปักษ์รักษาผืนแผ่นดินนี้ ซึ่งได้มารวมพลังกันเพื่อปกปักษ์รักษาบ้านเมืองให้ชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทย คงอยู่สถาพรคู่แผ่นดินนี้ตราบชั่วฟ้าดิน...

บทความนี้เรียบเรียงโดย นายเดชา นุดล

หนังสือที่ใช้ประกอบในการเรียบเรียง

๑. หนังสือการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ และสิ่งมงคลในประเทศไทย
โดย คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี
๒. ประวัติการสร้างพ่อขุนผาเมือง โดย คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี กับพวก
๓. หนังสือบันทึกการติดต่อ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดย คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี
๔. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับ วันวลิต

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

พยานวัตถุในประวัติศาสตร์
พระเจดีย์อิสรภาพ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
และรูปเหมือนพ่อขุนผาเมือง

คำนำในเล่ม

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๖ ซึ่งได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับที่ ๑-๒ คือ ฉบับเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๙ ฉะนั้นข้อความที่รวบรวมนำมาพิมพ์เป็นเล่มที่ ๔ นี้ ก็คือข้อความที่ได้บันทึกมาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘ จนกระทั่งถึงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๙ รวมเป็นเวลา ๒ ปีครึ่ง ข้อความเหล่านี้ตั้งแต่ต้นจนจบ **คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี** เป็นผู้เขียนเองทั้งหมด ส่วนเรื่องของ **อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์** ซึ่งได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับ **เขาค้อ** และ **หินร่องกล้า** นั้นได้นำไปพิมพ์ไว้ในตอนท้ายของเล่มนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการประกอบกับเรื่องที่คุณศรีเพ็ญได้เขียนเรื่องเขาค้อและหินร่องกล้าด้วยเหมือนกัน แต่ส่วนมากคุณศรีเพ็ญได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ในโลกทิพย์ ส่วนอาจารย์ศิรินั้น ได้เขียนบันทึกเหตุการณ์ในโลกมนุษย์ ฉะนั้นจึงต้องนำเอาเรื่องของอาจารย์ศิริมาพิมพ์ไว้ด้วย

ในหนังสือประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์เล่ม ๓ นั้น ในตอนคำนำข้าพเจ้าได้เขียนสรุปเนื้อความมาตั้งแต่เล่มที่ ๑ จนถึงเล่มที่ ๓ ว่า เท่าที่เขียนมาแล้วนั้นมีหัวข้อเรื่องอะไรบ้าง ฉะนั้นผู้ที่ต้องการจะทราบหัวข้อโดยสังเขป ก็ให้เปิดอ่านคำนำของเล่มที่ ๓ หรือไม่เช่นนั้น ก็อ่านสารบาญเรื่องมาตั้งแต่เล่มที่ ๑,๒,๓ ก็จะรู้ข้อเรื่องทั้งหมดของหนังสือทั้ง ๓ เล่มนั้น โดยละเอียด ฉะนั้นในคำนำของเล่มที่ ๔ นี้ ข้าพเจ้าจะไม่สรุปหัวข้อเรื่องต่าง ๆ มาลงไว้อีก เพราะถึงอย่างไร ผู้ที่จะอ่านประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เข้าใจ หรือให้รู้เรื่องโดยตลอดนั้น จะต้องอ่านมาตั้งแต่เล่มแรก ถ้ามาอ่านเฉพาะเล่มใดเล่มหนึ่ง หรือตอนใดตอนหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดความสงสัยมากมาย เพราะเรื่องราวที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้นี้ ได้บันทึกไว้ทีละเรื่องทีละตอน ทำนองเขียนจดหมายเหตุ ซึ่งจะเขียนขึ้นภายหลังเหตุการณ์นั้น ๆ ฉะนั้นผู้ที่ไม่ทราบเรื่องมาตั้งแต่แรก เมื่อมาอ่านตอนใดตอนหนึ่ง โดยไม่ได้อ่านมาตั้งแต่แรกติดต่อกันมาโดยลำดับนั้น จึงต้องเกิดความสงสัยในเรื่องต่าง ๆ มากมาย แต่สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมาตั้งแต่แรกนั้น คนเหล่านี้จะไม่มีปัญหา เพราะเขาได้รู้เรื่องต่าง ๆ มานานแล้ว ฉะนั้นเมื่อมาอ่านเล่มไหนตอนไหน ก็สามารถเข้าใจได้ตลอด และหนังสือเหล่านี้ต่อไปจะกลายเป็นหนังสือประวัติศาสตร์ของพ่อขุนผาเมือง และรวมทั้งการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาขึ้นมาอีกด้วย

และอีกประการหนึ่ง เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องของโอปปาติกะ หรือเรื่องในโลกทิพย์ เท่าที่บันทึกไว้ในหนังสือเหล่านี้ ต่อไปอีกไม่นานเท่าไร ในเมื่อคนทั้งหลายได้อ่านหนังสือเหล่านี้กันมาก **เรื่องของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พ่อขุนผาเมือง และเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาศาสนา** เป็นที่รู้กันแพร่หลายแล้ว *ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องผีสางนางไม้ หรือเรื่องนางฟ้า เทพบุตร นรก-สวรรค์ ตายแล้วเกิด*

รวมทั้งเรื่องกฎของกรรม เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ คนทั้งหลายก็จะเข้าใจและยอมรับว่าสิ่งเหล่านี้มีจริง และพร้อมกันนั้นก็จะทำให้คนทั้งหลายหันมาสนใจในทางศาสนากันมากขึ้น และแล้วศีลธรรมในสังคมก็จะดีขึ้นด้วย อันนี้เป็นผลที่จะพึงได้อย่างแน่นอนจากเรื่องราวที่ได้บันทึกไว้นี้

อนึ่ง ขอให้ท่านผู้อ่านทุกท่านโปรดสังเกตไว้ด้วยว่า **เรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้นี้ แม้ว่าจะมีข้อความบางตอนไม่น่าเชื่อ แต่ข้าพเจ้าก็กล้ารับรองได้ว่าถ้าท่านอ่านไปเรื่อย ๆ แล้ว ในที่สุดก็จะเกิดความเชื่อขึ้นมาเอง** อันนี้ก็เป็นสิ่งที่หวังได้อีกอย่างหนึ่ง และในเมื่อคนทั้งหลายเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้บันทึกไว้นี้แล้ว ต่อไปปัญหาที่คนเกือบจะทั้งโลกสงสัยกัน เช่น *ชาตินี้มีจริงหรือ ตายแล้วจะต้องเกิดอีกจริงหรือ ผีและเทวดามีจริงหรือ นรก-สวรรค์มีจริงหรือ คนที่ทำบาปไว้มากเมื่อตายไปแล้วจะต้องไปสู่อบายภูมิ ส่วนคนที่ทำบุญไว้มากตายไปแล้วก็จะต้องไปสู่สุคติภูมิ* **ปัญหาต่าง ๆ ในทำนองนี้ก็จะหมดไป** คือคนทั้งหลายจะเชื่อในหลักธรรมต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้กันมากขึ้น เสมือนคนทั้งหลายในปัจจุบันรู้กันดีว่า โลกนี้กลม ลอยอยู่ในห้วงอวกาศ โลกนี้หมุนรอบดวงอาทิตย์ กลางวันกลางคืน ฝนตก ฟ้าร้อง เกิดจากอะไร ปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องนี้ ในสมัยก่อนคือสมัยที่ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ คนทั้งหลายมีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้ต่าง ๆ กัน แต่มาในปัจจุบันคนทั่วโลกทุกชาติทุกศาสนา มีความรู้ความเข้าใจและความเชื่อในเรื่องเหล่านี้เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะอะไร ? ก็เพราะคนทั้งหลายในโลกนี้เขามีความสนใจในปัญหาเหล่านี้ และในเมื่อมีการศึกษาค้นคว้าและมีการพิสูจน์กันอย่างถูกต้องแล้ว ทั่วโลกก็ยอมรับความจริงในเรื่องนี้เหมือนกัน ข้อนี้ฉันใด เรื่องที่ได้บันทึกไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ก็เหมือนกัน ถ้าท่านพยายามอ่าน อ่านอย่างละเอียดและใคร่ครวญถึงเหตุผลต่าง ๆ แล้ว ในที่สุดท่านก็เชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในหนังสือนี้ทั้งหมด และในเมื่อเชื่อแล้ว ผลจะออกมาในรูปไหน คนที่เชื่อในเรื่องนี้เขาจะบอกหรืออธิบายได้เองว่ามีผลดีอย่างไร

อนึ่งอย่าลืมว่า **พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ดี พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็ดี สิ่งเหล่านี้คือพยานวัตถุ ซึ่งจะมีอายุยืนนานต่อไปนับเป็นร้อย ๆ ปี หรือพันปี** และอีกไม่นานเกินรอ สิ่งสำคัญทั้งสองนี้ก็จะเป็นที่รู้จักของคนทั้งประเทศ และลองคิดดูว่าถ้าไม่ได้บันทึกประวัติการก่อสร้างมาตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว ผลจะเป็นอย่างไร ถึงแม้พยานวัตถุทั้ง ๒ นี้จะยังคงมีอยู่ก็ตาม แต่คนทั้งหลายเมื่อเห็นแล้วไม่ทราบเบื้องหลังของการก่อสร้างเลย หรือทราบแต่ก็ไม่รู้ละเอียดเหมือนกับที่ได้บันทึกไว้นี้ ฉะนั้นลองคิดดูก็แล้วกันว่าหนังสือประวัติการก่อสร้าง พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวร ฯ นี้ จะมีคุณค่าขนาดไหน

พร รัตนสุวรรณ

๑๒ กันยายน ๒๕๒๙

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)
๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพมหานคร
โทร. ๒๘๒๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย
ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับถนนลำพู ทางเข้าวัดสังเวช ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

คำเตือนสติจากพ่อฤาษีสรายากัส หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต เมื่อเวลาเกิดความท้อแท้เพราะมีภาระหนี้สินล้นพ้น

* แม้เวลาจะล่วงเลยเข้ามาในปี ๒๕๒๗ อันเป็นปีแห่งการมีอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี นับตั้งแต่พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าได้ประกาศอิสรภาพเมื่อปีพุทธศักราช ๒๑๒๗ นั้นถึงเกือบหนึ่งเดือนแล้วก็ตาม ก็ยังไม่มีทีท่าว่าสิ่งที่คณะเราพยายามทำจะสำเร็จลงได้อย่างไร ผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึง จำนวน ๒๕๒๗ องค์ คงเป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งก็เป็นเครื่องหมายบอกถึงภาระหนี้สินเกี่ยวกับการทำถนนและสิ่งก่อสร้างภายในศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็ต้องยังคงหนักหน่วงยืดเยื้อต่อไป ข้าพเจ้าได้กราบเรียนปรึกษาถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตว่า คณะเราควรจะทำต่อหรือแก้ไขสถานการณ์เช่นนี้อย่างไร เพราะอันที่จริงทั้งอาจารย์พรคณะเรา และข้าพเจ้า ไม่สบายใจเลยที่จะต้องเล่าหรือว่าบ่นซ้ำ ๆ ซาก ๆ ให้แก่ใคร ๆ ฟัง เป็นการโยนภาระให้กับคนอื่นต้องพลอยเดือดร้อนและไม่สบายใจไปด้วยเช่นนี้ พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไรมากนัก นอกจากจะบอกแต่เพียงว่า **“ขอย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่งว่าจงพยายามทำจิตใจให้สบายกับทุกเหตุการณ์ แม้สิ่งแวดล้อมจะเลวร้ายสักเพียงไร ทำหน้าที่การงานเฉพาะหน้าให้ดีที่สุดทุกวันด้วยความสุจริต อย่าท้อแท้หมดกำลังใจหรือกังวลมากเกินไป และจงรักษากุศลจิตไว้ให้มั่น แม้เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมจะมีแต่สิ่งยั่วยุให้อกุศลจิตเกิดก็ตาม ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีกลไกแก้ไขให้มีช่องทางเดินได้เสมอ”**

แม้จะได้ฟังคำกล่าวย้ำเตือนสติเช่นนี้ก็ตาม ความหนักอึ้งต่าง ๆ ก็มิได้สร่างซาลงเลย นอกจากความตั้งใจอันเด็ดเดี่ยวได้บังเกิดขึ้นว่า ตราบเท่าที่ยังมีกำลังพอที่จะทำได้ จะไม่เลิกล้มสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่ใน

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

ขณะนี้ จนกว่าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา และพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองจะสำเร็จสมบูรณ์ โดยไม่มีภาระหนี้สินที่จะต้องคอยบ่นให้ใคร ๆ ฟังอีกต่อไป

มีบางคนที่แสดงความเห็นใจและกล่าวปลอบใจว่า อย่ากังวลใจเลย ในเมื่อเราทำงานให้พระองค์แล้ว พระองค์ก็จะต้องช่วยใช้หนี้สินให้เอง แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็รู้สึกสะท้อนใจ ถูกแล้วอาจจะเป็นเช่นนั้น แต่ทำไมเล่า... เราจะต้องไปโยนภาระนั้นให้กับพระองค์อีก เรามาช่วยกันแสดงความกตัญญูกตเวทิตาต่อพระองค์ด้วยการสร้างอนุสรณ์ไว้สำหรับพระองค์ในการกอบกู้อิสรภาพแก่พสกนิกรและผืนแผ่นดินไทยมิดีกว่าหรือ ดังนั้นคณะเราจึงได้พยายามตั้งใจและช่วยกันทำ โดยก็ได้คอยบอกบุญและเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ฟัง และก็ได้รับความร่วมมือตลอด แม้จะมีบุคคลผู้ไม่เห็นด้วยและกล่าวหาว่าคณะเรานำชื่อของพระองค์มาแอบอ้างอยู่บ้างก็ตาม

พระดำรัสตรัสเล่าถึงเหตุการณ์ที่ต้องทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง

เมื่อคืนวันเสาร์ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๖ คือวันสิ้นปีเก่า พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมกับรับสั่งว่าในปีใหม่ที่กำลังจะมาถึงคือปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ อันเป็นปีครบร้อยปีครั้งที่ ๔ นับจากปีที่ประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นอยู่กับใคร ๆ เป็นต้นมา จะเป็นปีที่มีความสบายใจที่ว่าเรามีอิสรภาพแล้ว แต่จะเต็มไปด้วยความยุ่งยากนานาประการ ซึ่งจะเกิดขึ้นรอบด้านทั้งภายนอกและภายใน จงมีสติ อดทน และสงบแผ่เมตตาให้อภัย สร้างพลังอำนาจจิต ทุกวันพุธจงตั้งจิตสวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตร เพิ่มขึ้นอีกบทหนึ่ง จะขอเล่าเหตุการณ์เมื่อปีพุทธศักราช ๒๑๒๗ ซึ่งได้ประกาศอิสรภาพ ณ ที่เมืองแครง

ในคราวครั้งกระโน้น เพราะความที่ตกเป็นเมืองขึ้นจึงต้องกระทำตามคำสั่งของผู้เป็นเจ้านาย โดยได้รับคำสั่งจากพระเจ้ากรุงหงสาวดี ให้ยกกองทัพไปช่วยตีเมืองอังวะซึ่งกระด้างกระเดื่องขึ้น ขณะที่เดินทัพไปถึงเมืองแครง พระมหาเถรคันฉ่องอันเป็นที่เคารพนับถือพักพิงทางใจ ได้บอกข่าวว่าอันพระยาเกียรติและพระยารามซึ่งเป็นชนชาวรามัญเล่าให้ฟังว่าได้รับมอบหมายให้มาสืบและส่งข่าวเป็นระยะ ๆ ว่าพระองค์ดำเนินทัพมาถึงจุดใดแล้ว เพื่อทางทัพหลวงจะได้ออกมาคอยต้อนรับ และทั้ง ๒ คนได้ทราบมาลับ ๆ ว่าการเดินทัพมาหงสาวดีคราวนี้ของพระองค์ดำนั้นจะไม่มีโอกาสกลับแผ่นดินไทยอีกเลย พระมหาเถรคันฉ่องจึงได้เตือนให้ระวังพระองค์เอง เมื่อได้ทราบเช่นนั้นจึงเห็นว่าถึงเวลาอันสมควรแล้วที่จะเป็นอิสระ ไม่ต้องคอยรับใช้ตามคำสั่งของใคร ๆ ในเมื่อคน ๆ นั้นมิได้ตั้งอยู่ในครรลองแห่งความดี

วันนั้นแรมสามค่ำ เดือนหก ปีวอก ครั้นได้เวลายามพระสุริยาตั้งตรงศีรษะ ไม่มีเงาทอดห่างตัว ประทับยืนกลางแจ้งไร้สิ่งบดบัง เปลือยพระบาทแนบแน่นกับพื้นธรณี ผินพระ

พักตร์สู่เบื้องทิศบูรพา พระหัตถ์ซ้ายชูพระแสงดาบเสียดฟ้านภากาศ พระหัตถ์ขวาเหยียดตรงไปเบื้องหน้า แล้วจึงได้หลั่งอุทกธาราจากสุวรรณพิงคารสู่พื้นปฐพีต่อหน้ามุขมาตยาโยธาหารทั้งปวง ขณะเมื่ออุทกธารารดหลั่งสู่พื้นพสุธานั้น ได้สำรวมจิตอธิษฐานโดยแน่วแน่ออกพระโอษฐ์ตรัสประกาศแก่เทพยดาทั้งหลาย อันมีมหิทธิฤทธิ์และทิพจักขุทิพโสต ซึ่งสถิตอยู่ทุกทิศานุทิศทั่วฟ้าดินจงเป็นทิพพยาน ด้วยพระเจ้าหงสาวดีมิได้ตั้งอยู่โดยครองสุจริตมิตรภาพขัตติยราชประเพณีเสียสามัคคีรสธรรม ประพฤติพาลทุจริต คิดจะทำภยันตรายแก่เรา ตั้งแต่วันนี้ไปกรุงพระมหานครศรีอยุธยากับเมืองหงสาวดี มิได้เป็นสุวรรณปฐพีเดียวดุจหนึ่งเช่นกาลก่อน ขาดจากกันนับแต่วันนี้ไปตราบเท่ากาลปาวสาน กับทั้งนับแต่วันนี้ไปผืนแผ่นดินไทยแลลูกหลานสายเลือดไทยจะต้องไม่ตกเป็นทาสของใคร ๆ หรือสิ่งใด ๆ อันมิได้ตั้งอยู่ในครรลองแห่งสัจธรรม จะต้องมีอิสรภาพตลอดไปตราบเท่ากาลปาวสานดุจเดียวกัน

ครั้นแล้วจึงมีพระราชโองการตรัสสั่งท้าวพระยาเสนามุขมนตรีทั้งปวง ให้ยกทัพกลับพระนคร พร้อมทั้งกวาดต้อนครอบครัวรามัญตามรายทางมาด้วย ครั้นพอข้ามแม่น้ำสะโตงมา เสียงครืนครั่น เสียงช้าง เสียงม้าจากกองทัพพม่าก็ตามมาถึงอีกฟากฝั่งหนึ่งของแม่น้ำสะโตง ได้ยิงสู้กันเป็นสามารถ เราเองประทับพระแสงปืนต้นยิงถูกสุรกันมาแม่ทัพพม่าตาย ทัพพม่าจึงล่าถอยกลับไป

นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เราก็ต้องทำศึกกับพม่าแทบตลอดเวลาคือศึกภายนอก แม้ว่าจะได้ชื่อว่ามีอิสรภาพ แต่บุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการประกาศอิสรภาพในคราวครั้งนั้นมีมากมาย เพราะเห็นว่าความเป็นอยู่อย่างเดิมก็สบายดีอยู่แล้ว นี่เองคือศึกภายใน

ที่เล่าให้ฟังมาโดยย่อทั้งหมดนี้ เพื่อให้พึงสำเหนียกไว้ว่าความยุ่งยากเดือดร้อนจะต้องเกิดขึ้นเสมือนในปีพุทธศักราช ๒๑๒๗ และทุกครั้งที่เวียนมาบรรจบครบรอบหนึ่งร้อยปี แต่ก็เพื่อจะก้าวหน้าขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง อย่างไรก็ตามเราจะไม่ตกหรือกลับกลายไปเป็นอย่างอื่นอย่างแน่นอน แต่ความยุ่งยากก็จะยังคงมีอยู่ทั่วไปไม่สิ้นสุด แม้ต้นเค้าแห่งสิ่งชั่วร้ายจะถูกทำลายไปแล้ว และแก่นเค้าแห่งคุณความดีก็ได้บังเกิดขึ้นแผ่พลังรังสีแล้วก็ตาม แต่เมฆหมอกแห่งความชั่วร้ายก็ยังมิได้จางหายไป มิหนำซ้ำพลังมืดมัวจากบุคคลผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิ ก็ได้แผ่เพิ่มเติมเมฆหมอกแห่งความชั่วร้ายให้ดำมืดหนาทึบขึ้นอีกจนปกคลุมให้แก่นเค้าแห่งคุณความดีสลัวลง จงอดทนอดกลั้นแผ่เมตตา และจงภูมิใจเถิดถ้าสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์นั้นเป็นไปเพื่อความดี

ตั้งแต่โบราณมาคำว่า ‘สาธุ’ จะแทนคำว่า ‘ขอบใจ’ ในสมัยปัจจุบัน เมื่อมีความรู้สึกซาบซึ้งถึงสิ่งที่มีใคร ๆ แสดงน้ำใจต่อเรา ขอทุกคนจงได้รับคำว่า สาธุ เถิด เมื่อสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ในจิตใจนั้น และเป็นสิ่งซึ่งบุคคลนั้น ๆ จะต้องอดทนเพื่อความดี”

เกิดกำลังใจขึ้นมาอีกอย่างมากในเมื่อได้ฟังพระดำรัสตรัสเล่านั้น

ด้วยถ้อยคำรับสั่งอย่างยืดยาวซึ่งไม่เคยมีมาก่อนเลย ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งจนเกิดความรู้สึกว่า ด้วยกำลังอันน้อยนิดนี้ ข้าพเจ้ากระทำได้ทุกอย่างเพื่อพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระผู้ทรงเสียสละความผาสุกทุกสิ่งทุกอย่างทุกด้านเพื่อพสกนิกรและผืนแผ่นดินของพระองค์ และเกิดความรู้สึกประหวั่นพรั่นพรึงกับสภาวะที่เมฆหมอกแห่งความชั่วร้ายเข้าครอบคลุม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนโดยทั่วไป เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งแทรกซ้อนโลกมนุษย์อยู่ในขณะนี้นั้น *ก็ยังคงอึงอลสับสน เสียงคลื่นลมสาดซัดด้วยพายุร้าย เมฆหมอกปกคลุมทึบทึมสลัวลาง อากาศอับชื้นอบอวลด้วยกลุ่มควันแก๊สพิษ แม้แก่นเค้าของพลังแห่งคุณความดีจะส่องแสงสว่างเจิดจ้า แต่กลุ่มควันแก๊สพิษแห่งความชั่วร้ายก็บดบังราวกับเมฆหมอกบดบังแสงอาทิตย์อันทรงพลังฉะนั้น จึงได้เกิดความอับชื้นโดยทั่วไป เสียงแก่งแย่ง เสียงทะเลาะด่าทอ รวมทั้งเสียงร้องไห้คร่ำครวญโหยหวน และเสียงฟืดฟาดคำรามของสัตว์ร้าย ราวกับกำลังหวงเหยื่อที่กำลังฉีกกิน เสียงเหล่านี้จะปะปนคละเคล้าอยู่กับเสียงสวดมนต์ เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เสียงฆ้องและเสียงกริ่งกังสดาล กลิ่นหอมรวยรินอ่อน ๆ แต่บางครั้งก็มีกลิ่นสาบสางผ่านกรรโชกโชยมารุนแรง พระองค์กับทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าสัมมาทิฏฐิทั้งหมด จะกล่าวย้ำเตือนอยู่เกือบตลอดเวลาว่า*

> **“จงพยายามอย่าให้ความเบื่อหน่ายท้อแท้หมดกำลังใจ หรืออกุศลจิตต่าง ๆ เกิดขึ้น เพราะสิ่งนั้นคือการเพิ่มพลังดำมืดให้เกิดขึ้น และเป็นการให้กำลังแก่บุคคลผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิ แต่จงรักษากุศลจิตมั่น สวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์เพื่อเพิ่มพลังแห่งคุณงามความดีอันเกิดเป็นแก่นเค้าแล้ว ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ให้มีพลังเข้มข้นเจิดจ้าขึ้น สำหรับทำลายล้างพลังแห่งความชั่วร้ายอันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิทั้งมวล**

ข้าพเจ้าจึงได้สติคิด พยายามสร้างกำลังใจให้แก่ตนเอง ทำจิตใจให้สบาย และสวดมนต์ภาวนาทั้งเช้าและเย็นไม่เคยขาดแม้แต่สักวัน

ขณะที่กำลังเริ่มมีกำลังใจ จิตใจปลอดโปร่งสบาย บันไดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ช่างก็ปูหินอ่อนจวนจะเรียบร้อย อาจารย์พรดูแลช่างไม้ช่างปูนทำการก่อสร้างซ่อมแซมบ้านพักในศูนย์พัฒนาศาสนา ก่อสร้างห้องน้ำห้องสุขาของพระสงฆ์ขึ้นใหม่ เพราะของเดิมใช้มาหลายปีก็ทรุดโทรม ก่อสร้างกุฏิหลังใหม่ ซึ่งได้รับเงินบริจาคมาจาก **คุณอุระมิลา สัตยมานะ และคุณอารี-คุณผ่องศรี สัตยมานะ** อุทิศส่วนกุศลแก่คุณเกษม สัตยมานะ เป็นเงิน ๖๕,๐๐๐ บาท (หกหมื่นห้าพันบาทถ้วน) แม้เงิน ๖๕,๐๐๐ บาทจะสร้างกุฏิไม่ได้ทั้งหลัง แต่ก็ขึ้นโครงไว้ได้ คงจะมีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพิ่มมาอีกให้สำเร็จสมบูรณ์ พร้อมกันนั้นอาจารย์พรก็ได้คอยดูแลให้คณะเราตัดหญ้า ทำแนวกันไฟที่เนินต้นสนที่คณะเรา และผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมกันปลูกสร้างป่าไว้ ป่าสนอายุ ๓ ปี เมื่อเริ่มตัดหญ้าออก มองเห็นป่าสนต้นเล็กสวยงาม แต่ละต้นสูงประมาณ ๑-๒ เมตร กำลังงามน่ารักเหมือนเด็ก ๆ เมื่อมองดูก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขอย่างบอกไม่ถูก ทุก ๆ สัปดาห์ในวันศุกร์-

เสาร์-อาทิตย์ คณะเราทุกคนเมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้ว ต่างก็จะถือคราด เครื่องตัดหญ้า มุ่งสู่เนินสน เร่งทำงานจนตกเย็น แม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็เป็นสุข

เกิดไฟไหม้ป่าสนครั้งร้ายแรงที่สุดขึ้นมาอีก ป่าสนถูกไฟไหม้พันกว่าต้น

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๗ เวลา ๐๘.๑๕ น. อาจารย์พรและคณะเรายังอยู่ที่กรุงเทพ ฯ เตรียมจะเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ในตอนกลางคืนด้วยรถทัวร์ เพื่อจะได้ไปถึงศูนย์พัฒนาศาสนาแต่เช้า สิ่งที่มิได้คาดคิดก็เกิดขึ้นอีกจนได้ **คุณชิต รักวินัย** ได้โทรศัพท์ทางไกลจากอำเภอหล่มสักบอกข่าวมาว่า เมื่อวานนี้ คือวันพุธที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๗ เวลา ๑๔ นาฬิกาเศษ ไฟซึ่งชาวบ้านจุดเผาไร่ของเขาได้ไหม้ลามลุกโหมมาไหม้เนินป่าสนของเราด้วย ข้าพเจ้าตกใจมากพร้อมกับนึกว่า **อีกแล้วหรือนี่ ปีที่แล้วก็แทบจะช็อคตายไปทีหนึ่งแล้ว แต่ก็ยังรู้สึกใจเย็นเพราะได้ตัดหญ้าทำแนวกันไฟไว้บ้างแล้ว คงจะไหม้ไม่มากนัก** จึงได้ถามคุณชิตว่า “ไหม้มากหรือเปล่า” คุณชิตบอกว่า ‘มาดูเองก็แล้วกัน’ แต่แม้จะใจเย็นว่าคงไหม้ไม่มากนัก แต่ความรู้สึกก็ยังวาบหวิวและใจหายเหมือนสูญเสียของรัก นึกถึงเจ้าของต้นสนที่บริจาคเงินมา ก็รู้สึกเหมือนตนเองมีความผิดที่ไม่สามารถจะรักษาของ ๆ ซึ่งคนอื่นไว้วางใจฝากไว้ให้ดูแลแทน

เช้าวันศุกร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๗ ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ แต่เช้าตรู่ โดย **คุณสะอาด แก้วเกษ** หัวหน้ากองฝึกอบรมกรมสหกรณ์การเกษตร ช่วยมาขับรถให้เพื่อจะได้ไปดูเนินสนด้วยกัน เพราะคุณสะอาดก็เป็นคนหนึ่งในคณะเราที่ร่วมช่วยกันปลูก-สร้าง-รักษาสิ่งเหล่านี้ คณะเราไปถึงแคมป์สน เวลาเกือบ ๑๓ นาฬิกา ทุกคนในรถนั่งเงียบกริบต่างเพ่งจ้องมองสู่จุดเดียวกัน คือเนินป่าสนที่ต่างก็ได้ช่วยกันตัดหญ้า คราดหญ้า ถางทำแนวกันไฟไว้ทุกสัปดาห์ตลอดหนึ่งเดือนที่ผ่านมา สิ่งที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าขณะนั้นได้สร้างความรู้สึกปวดร้าวให้อย่างรุนแรง น้ำตาไหลหลั่งพรั่งพรูออกมาโดยมิรู้สึกตัว เสมือนหนึ่งในมือกำลังถือและชื่นชมอยู่กับสิ่งหนึ่งซึ่งสุดแสนรัก แล้วถูกแย่งชิงกระชากให้หลุดไปจากมือ แล้วของสิ่งนั้นก็ถูกเหวี่ยงทิ้งให้หายไปต่อหน้า จึงเกิดความรู้สึกสุดแสนเสียดายเสียใจและน้อยใจจนสุดจะกลั้น อยากจะให้สิ่งที่ปรากฏอยู่ต่อหน้านั้นเป็นความฝัน แต่เมื่อหลับตาแล้วลืมตาขึ้นสิ่งที่ปรากฏก็ยังคงอยู่เช่นเดิม คือที่เนินป่าสนที่กำลังสวยงามสะพรั่งจากสีเขียวสดใสเมื่อสัปดาห์ก่อน กลายเป็นสีคล้ำทั้งหมดราวพันต้นเศษ คุณชิตเล่าให้ฟังว่า เมื่อไฟลุกโหมมานั้นลมกรรโชกรุนแรงมาก พัดหอบเอาลูกไฟข้ามถนนซึ่งกว้างถึงเกือบ ๑๐ เมตร เมื่อรวมทั้งไหล่ถนนแล้วก็ลามเลียหญ้าแห้ง ลุกโหมเข้าสู่ป่าหญ้าคาเนินสนที่คณะเรายังตัดหญ้าไม่เสร็จนั้น ดังนั้นแนวกันไฟซึ่งคณะเราได้ช่วยกันเร่งทำเอาไว้จนแทบจะไม่มีเวลาว่างนั้นก็ไม่มีความหมายอะไรเลย

ความรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้หมดกำลังใจเกิดขึ้นอีกวาระหนึ่ง พยายามสำรวมจิตทำสมาธิสะกดกั้นกล้ำกลืนความรู้สึก *เสียงดังห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า* **จงพยายามรักษากุศลจิตมั่น อย่าเพิ่มพลังแห่งความดำมืดแก่มิจฉาทิฏฐิเลย ป่าสนเนินนี้อยู่ทางด้านทิศเหนือของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สัญญาณเตือนภัยเกิด**

ขึ้นแล้ว จงแผ่เมตตาธรรม เพิ่มพลังสว่างเจิดจ้าแก่สัมมาทิฏฐิ จงสวดพุทธมนต์ ณ ที่เนินป่าสนไฟไหม้ สัปดาห์ละ ๑ ครั้งเถิด ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะเราฟัง ดังนั้นคณะเราจึงได้ชักชวนกันไปร่วมสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร มงคลสูตร กรณียเมตตสูตร ณ ที่เนินป่าสนแห่งนั้น

ด้วยความหวังอันลางเลือน ต้นสนที่ถูกไฟไหม้คงจะฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาบ้าง เนินป่าสนที่คณะเราพยายามช่วยกันสร้างขึ้นมา ก็คงจะเป็นป่าที่สวยงามให้ผู้คนเข้ามาเที่ยวชมและภาคภูมิใจในแผ่นดินที่รักและหวงแหนของทุก ๆ คน เพราะอีกไม่กี่วันข้างหน้าก็จะถึงวันมาฆบูชา ซึ่งต้นสนเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของต้นสนเนินป่ามาฆบูชา เมื่อปี ๒๕๒๒ และลงมือปลูกในวันสงกรานต์ และทยอยปลูกเรื่อย ๆ มา

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า ในวันมาฆบูชาปี ๒๕๒๗ นี้ คณะเราควรจะจัดทำสิ่งใดบ้าง พระองค์รับสั่งว่า **ในวันมาฆบูชาก็จงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงต่อไป จงตกแต่งบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ อย่าลืมจนต้องให้ย้ำเตือนซ้ำแล้วซ้ำอีกว่าพระเจดีย์อิสรภาพเป็นเครื่องหมายของสิ่งใด"** ดังนั้นในระหว่างนี้คณะเราจึงได้พยายามช่วยกันดายหญ้าทำลายถอนต้นไมยราพออกจากบริเวณต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์ ฯ และบริเวณรอบ ๆ พระเจดีย์ ฯ เพื่อให้แลดูสะอาดตา

มีสมาชิกและบุคคลผู้ให้ความสนใจไต่ถามอยู่เสมอว่าจะฉลองพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อใด เพราะปีนี้เป็นปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ แล้ว ข้าพเจ้าจึงได้กราบบังคมทูลถามจากพระองค์อีก ก็ได้รับคำตอบว่า **"สิ่งสมควรอันพึงจะให้มีขึ้น พระองค์มิได้ละเลย จะสั่งการเมื่อถึงเวลาอันเหมาะสม"** ข้าพเจ้าจึงยังให้คำตอบแก่ใคร ๆ ไม่ได้จนบัดนี้....

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
เรื่องการนำพระนิสิตมหาจุฬา ฯ มาศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

* ในช่วงจังหวะของการรอคอยว่าพระองค์จะมีรับสั่งให้จัดทำสิ่งใดนั้น ก็ช่างมีแต่เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นซ้ำซ้อนอยู่ตลอดเวลาแทบจะไม่ให้ตั้งสติเสียเลย คือ ในระหว่างนี้ทุก ๆ ปีอาจารย์พรจะต้องนำพาพระนิสิตนักศึกษาปีที่ ๓ ทั้ง ๓ คณะ ซึ่งต่างก็เป็นมหาเปรียญทั้งสิ้น จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ไปศึกษาปฏิบัติธรรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ซึ่งได้จัดทำติดต่อกันมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตดูว่าปีนี้จะจัดนำพาพระนิสิตนักศึกษามาปฏิบัติธรรมที่ศูนย์ ฯ หรือไม่ เพราะในปีนี้รู้สึกเหตุการณ์แวดล้อมรอบข้างดูไม่ปลอดโปร่งเท่าที่ควร ภาระหนี้สินยังมีอีกมาก และในการนำพาพระนิสิตนักศึกษามาศึกษาปฏิบัติธรรมนั้น จะต้องมีค่าใช้จ่ายในระหว่างถึง ๒๕,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท จึงทำให้รู้สึกหนักใจมากทีเดียว

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๗

พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีก จึงได้กราบทูลถามพระองค์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้รับคำตอบมาว่า

“ความคิดที่ว่าจะไม่นำพาพระนิสิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพ ฯ ไปศึกษาปฏิบัติธรรม ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน เกิดขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อพลังแห่งกุศลคุณงามความดีได้บังเกิดขึ้นทุกครั้ง นับจำเดิมตั้งแต่เริ่มก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นต้นมา เสียงสวดพุทธมนต์อันเป็นมงคลจากพระนิสิตผู้ทรงความรู้นับจำนวนร้อย ผสมผสานก้องกังวานแทรกซ้อนไปในบรรยากาศ ก่อให้เกิดพลังสันติสุขทั่วบริเวณ และแผ่กระจายจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไปโดยรอบทั่วทุกสารทิศ และในคราวครั้งนี้จงนำพระนิสิตไปสวดพุทธมนต์บนอนุสาวรีย์วีรชน เขาค้อ เพื่อเป็นอานิสงส์สิริมงคลแด่วีรชน ผู้พลีชีพเพื่อรักษาผืนแผ่นดิน สำหรับปัจจัยสี่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีเหตุการณ์กุศลเกิดขึ้น ถ้ายังไม่พร้อมก็จงกู้ยืมสำรองมาก่อน...”

ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ตกลงใจนำพาพระนิสิตปีที่ ๓ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ซึ่งปีนี้มีจำนวน ๘๓ รูป มาศึกษาปฏิบัติธรรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน เป็นเวลา ๗ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๑๓-๒๑ มีนาคม ๒๕๒๗ โดยได้รับความช่วยเหลือจาก คุณชาญ เวสารัชชานนท์ ผู้เป็นเจ้าของรถประจำทางสายกรุงเทพ ฯ - ตราด นำรถบัสมาช่วย โดยทางศูนย์ ฯ ช่วยค่าน้ำมันรถพอสมควร และได้รับความร่วมมือจากบรรดาลูกศิษย์ของอาจารย์พรช่วยเหลือกันตามอัธยาศัย

เกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนในระหว่างนี้คือ คุณชิต รักวินัย ล้มป่วยอย่างกะทันหันและเสียชีวิต

ในขณะที่กำลังเตรียมงานนี้เอง สิ่งซึ่งมิได้คาดคิดก็บังเกิดขึ้นอีกจนได้ อันที่จริงข้าพเจ้าไม่สบายใจที่จะต้องเล่าคล้ายบ่นให้ใคร ๆ ได้รับทราบ เพราะบางคนอาจจะคิดว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ มันก็เป็นอย่างนี้แหละเป็นธรรมดา ใคร ๆ ก็ต้องประสบกันทั้งนั้น ซึ่งก็สุดแล้วแต่ว่าใครจะประสบในรูปแบบใด และไม่เห็นจะเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์เลย แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็ขอบันทึกไว้เป็นประวัติชีวิตของการทำงาน ซึ่งถ้าข้าพเจ้าไม่ได้บันทึกหรือบ่นให้ใคร ๆ ทราบเลย เพราะเหตุการณ์มันช่างมาเกิดขึ้นประจวบเหมาะกับในขณะที่คณะเรากำลังมีภาระยุ่งเกี่ยวกับการจัดเตรียมงาน

คือในบ่ายวันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๗ ขณะที่คณะเรากำลังจัดเตรียมขนของขึ้นรถเพื่อจะเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ก็ได้รับโทรศัพท์ทางไกลจากหล่มสัก โดยพระอาจารย์อุรา ซึ่งท่านเป็นพระภิกษุ เคยจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เมื่อปี ๒๕๒๓ ท่านได้เดินทางมาเยี่ยมศูนย์ ฯ ท่านได้โทรศัพท์บอกมาว่า **“คุณชิตไม่สบายมาก พูดไม่ได้ ขณะนี้ท่านได้พามาส่งอยู่ที่โรงพยาบาลหล่มสัก”**

คุณผ่องผิวเป็นผู้รับสาย เมื่อข้าพเจ้าได้รับทราบเช่นนั้นก็รู้สึกตกใจมาก จึงได้เร่งทุกคนและรีบออกเดินทางทันทีด้วยความเป็นห่วงคุณชิต รู้สึกว่ารถช่างวิ่งเชื่องช้าไม่ทันกับจิตใจซึ่งร้อนรุ่มอย่างเหลือเกิน ถ้าคนที่ติดตามการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็จะพอทราบว่า **คุณชิต รักวินัย** นั้นเป็นใคร คือคุณชิตเป็นเพื่อนรุ่นพี่บวชอุปัชฌาย์เดียวกันกับอาจารย์พร คือ **สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี)** วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพ ฯ ได้มาใช้ชีวิตบั้นปลายปฏิบัติธรรมอยู่กับอาจารย์พรที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นผู้รักความสงบ รักต้นไม้ ดูแลต้นไม้ ทำบริเวณแคมป์ให้สวยงาม และเป็นผู้ดูแลงานแทบทุกอย่างแทนในขณะที่อาจารย์พรไม่อยู่ คือเท่ากับเป็นพ่อบ้านนั่นเอง คอยเป็นผู้ส่งข่าวรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทุกคนรักคุณชิตใคร ๆ ก็ลุงชิต...คุณลุง...

โดยปกติคุณชิตเป็นคนแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัวแม้อายุจะย่างเข้าปีที่ ๗๐ แล้วก็ตาม มีอยู่ ๑ สัปดาห์ คุณชิตบ่นว่าปวดศีรษะ ข้าพเจ้าได้ชวนคุณชิตเข้ากรุงเทพ ฯ เพื่อตรวจเช็คร่างกาย เพราะเมื่อถามจากพ่อฤษี เส้นชีวิตของลุงชิตมัวมาก ลุงชิตตอบว่า “ไม่เป็นไรหรอก เอาไว้ให้เลี้ยงพระนิสิตเสร็จก่อนจึงจะเข้ากรุงเทพ ฯ” ข้าพเจ้าพูดล้อเล่นว่า “เกิดลุงตายก่อนพระมาจะทำอย่างไร อดเลี้ยงพระเลย” ลุงชิตตอบว่า “ไม่เป็นไร ตายก็ตาย จิตเป็นกุศลตั้งใจเลี้ยงพระก็ได้เลี้ยง ขืนกลับไปกรุงเทพ ฯ ป่วยมาไม่ได้อดเลี้ยงพระเลย” แล้วเราก็หัวเราะกัน ใจหายวาบเมื่อได้ข่าวว่าลุงชิตเข้าโรงพยาบาลกะทันหัน เพราะลุงไม่ได้ป่วยเลย ยังพูดกันอยู่ไม่ถึง ๓ วัน ได้แต่นั่งภาวนาขออย่าให้ลุงชิตต้องเป็นอะไรไปเลย แต่จิตใจสั่นหวั่นไหวริก ๆ ตลอดเวลา เพราะพ่อฤษีบอกว่าเส้นชีวิตลุงชิตริบหรี่แล้ว ถ้าไม่มีอำนาจปาฏิหาริย์แล้วจะอยู่ไม่เกิน ๓ วัน ใจหายอ่อนระโหยโรยแรง ขออำนาจปาฏิหาริย์ช่วยด้วยเถอะให้ลุงชิตได้เลี้ยงพระก่อน เพราะลุงตั้งใจเหลือเกิน นี่ก็วันที่ ๙ แล้ว วันที่ ๑๓ พระก็จะเดินทางมาจากกรุงเทพ ฯ

เมื่อเดินทางมาถึงโรงพยาบาลหล่มสัก เห็นสภาพของลุงชิตนอนไม่รู้สึกตัว หมอบอกว่าคงจะเกิดจากเส้นโลหิตในสมอง ยิ่งใจหาย...ระทดท้อ...ไหนจะเสียใจ ลุงชิตกำลังจะจากไปโดยไม่มีวันกลับ และเมื่อลุงจากไปแล้วก็เป็นภาระเกี่ยวกับซากที่ยังเหลืออยู่ แล้วไหนพระนิสิตกำลังจะเดินทางมาศึกษาปฏิบัติธรรมทุกอย่างประดังเข้ามาในจังหวะเดียวกัน อาจารย์พรซึ่งก็คงตกอยู่ในสภาพที่ไม่แตกต่างจากข้าพเจ้านัก แต่เป็นผู้มีสติและเข้มแข็ง คอยปลอบใจและเตือนสติข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลา ให้ทำจิตใจให้เข้มแข็งยอมรับสภาพทำใจให้สบายในทุกเหตุการณ์ ไม่เช่นนั้นจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและทำงานไม่ได้

ในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๗ อาจารย์พรได้จัดให้ท่านพระอาจารย์อุรา คุณผ่องผิว ข้าพเจ้าและนางพยาบาลจากหล่มสัก ๒ คน นำลุงชิตเข้ากรุงเทพ ฯ โดยได้ติดต่อกับคุณหมอมนตรี กิจมณี เพื่อจะนำลุงชิตเข้าโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งคุณหมอมนตรีก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดีมาก สำหรับอาจารย์พรและคณะผู้มีจิตศรัทธาเป็นกุศลจัดเตรียมงานรับพระนิสิตคนอื่น ๆ ก็เดินทางจากหล่มสักไปศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน เพื่อเตรียมงานและต้อนรับพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ ข้าพเจ้านั่งภาวนามาตลอดทาง ขออำนาจปาฏิหาริย์ช่วยลุงชิตสักครั้งหนึ่งเถิด แต่อนิจจา...พลังอำนาจจิตของข้าพเจ้าคงไม่เข้มแข็งพอ จึงไม่สามารถที่จะก่อให้เกิดอำนาจปาฏิหาริย์ยื้อแย่งลุงชิตจากอุ้งหัตถ์ของพญามัจจุราชได้ เพราะเมื่อรถนำลุงชิตมาถึง

สี่แยกหน้าโรงพยาบาลศิริราชนั้นเอง *กายทิพย์ของลุงชิตก็ค่อย ๆ ลอยออกจากกายเนื้อ ลอยสูงขึ้น ๆ ในลักษณะหลับ* ข้าพเจ้าได้บอกคุณผ่องผิวว่าช่วยกันภาวนา พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...หน่อย แย่งลุงชิตจากมือมัจจุราช ช่างเป็นคราวที่เราจะต้องพ่ายแพ้ต่อพญามัจจุราช รถติดไฟแดง ข้าพเจ้าเห็นนางพยาบาล ๒ คนที่มาด้วยกันจากหล่มสักกำลังช่วยปั๊มหัวใจลุงชิต กว่ารถจะผ่านสี่แยกถึงโรงพยาบาลและนำลุงชิตเข้าห้องฉุกเฉินได้ ก็สายเกินกว่าที่จะดึงสายใยชีวิตของลุงให้กลับมาได้ นางพยาบาลของโรงพยาบาลศิริราชได้ออกมาบอกว่า **"หมดลมเสียแล้ว ปั๊มหัวใจไม่ขึ้น"** หมดหวัง...หมดอาลัย...ลุงชิตตายจากไปจริง ๆ ช่างสั่นสะเทือนความรู้สึกเกินจะบรรยาย... สิ่งที่จะทำต่อไปคือเป็นหน้าที่ ๆ จะต้องจัดการเกี่ยวกับซากของลุงชิตต่อไปว่าจะบำเพ็ญกุศลที่วัดกันอย่างไร ในงานนี้ก็ได้ **คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์** รับหน้าที่เป็นแม่งานแทนอาจารย์พรโดยตลอด ร่วมกับเพื่อน ๆ ของลุงชิตมาแต่เดิม เช่น คุณเสถียร พันธรังสี...และศิษย์มหาธาตุวิทยาลัย แล้วท่านพระอาจารย์อุรา คุณผ่องผิว และข้าพเจ้า ก็ได้เดินทางกลับศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนเพื่อร่วมงานรับพระนิสิตนักศึกษาจากมหาจุฬา ฯ

หลังจากตาย คุณชิตก็ได้มาช่วยเลี้ยงพระ

เช้าวันหนึ่งขณะที่ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระนิสิต ฯ ลุงชิตหน้าตาสดใสเดินเข้ามา แต่งกายด้วยเสื้อสีขาวกางเกงสีฟ้าที่ลุงชอบ ยิ้มอย่างสดชื่นพูดบอกว่า **"ตายแล้วนะ คราวนี้ตายจริง ๆ"** ข้าพเจ้าบอกว่า "ทุกคนคิดถึงลุง รักลุง ยังไม่อยากให้ลุงต้องตายจากไป หนูเห็นลุงคนเดียว คนอื่นมองไม่เห็น ไม่มีโอกาสได้พูดกับลุงเลย" ลุงชิตหน้าตาเศร้าสร้อยหมองคล้ำลงทันที หันหลังให้แล้วก็ค่อย ๆ เดินจากไป ข้าพเจ้าเสียใจ ไม่นึกเลยว่าด้วยคำพูดของข้าพเจ้าจะทำให้ลุงชิตเศร้าซึมไปทันที ด้วยความอาลัยที่ยังมิอาจจะตัดขาดปล่อยวางจากกันได้ พ่อฤาษีบอกว่า **"ลุงสบายดี ลุงมีบ้าน มีสวนดอกไม้รอบบริเวณบ้านสวยงาม พ่อเตือนว่าเมื่อลุงมาอีกอย่าเพิ่งพูดอะไร เพราะความทุกข์อันเกิดจากการพลัดพรากนั้นยังมิอาจจะปล่อยวางได้ง่าย ๆ"** ดังนั้นตลอดเวลาที่มีการเลี้ยงพระนิสิต เมื่อลุงชิตมาร่วมด้วยข้าพเจ้าจึงไม่ได้เอ่ยถามสิ่งใดอีก เอาไว้เมื่อเวลาผ่านไปนานพอสมควร ข้าพเจ้าหวังไว้ว่าเมื่อจิตใจของลุงเข้มแข็งกว่านี้ ลุงคงจะมีอะไรมาเล่าให้พวกเราฟัง ลุงชิตคงจะเป็นผู้สื่อข่าวในโลกทิพย์ที่ดีของคณะเรา

ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ ในระหว่างที่มีการสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ในระหว่างที่พระนิสิตกำลังศึกษาปฏิบัติธรรมอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าทั้งหมด รวมทั้งพระภิกษุที่อยู่ประจำที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และพระภิกษุจากที่อื่นที่ท่านมาร่วมในการศึกษาปฏิบัติธรรม เมื่อรวมกันทั้งหมดแล้วก็เกือบหนึ่งร้อยรูปไปสวดพุทธมนต์ ทำวัตรเย็น สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร รัตนสูตร มงคลสูตร และสูตรอื่น ๆ อีกหลายสูตร ที่ลาน

พระเจดีย์อิสรภาพฯ พระองค์ได้เสด็จมากับทั้งบรรดาเทพเจ้าและมวลเหล่าโอปปาติกะมากมาย *ขณะเมื่อเสียงสวดพุทธมนต์ก้องกระหึ่มกังวานแทรกซ้อนขึ้นในบรรยากาศ พลังแสงสีรุ้งพุ่งขึ้นและส่งลงมาสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลา และเป็นพลังรังสีคล้ายวงล้อพระธรรมจักรเหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ราวกับพระอาทิตย์ทรงกลดเป็นฉัตรกั้นนั้นเปล่งประกายเจิดจ้าเข้มข้นขึ้น ผสมกับพลังรังสีจากพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ ซึ่งได้รับความปีติปราโมทย์เมื่อได้รับฟังพุทธมนต์ ยิ่งก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความสันติสุข ความสงบเยือกเย็น สว่างกระจ่างไปทั่วโดยรอบไปไกลทุกทิศทาง ปานประหนึ่งมีแสงสปอร์ตไลท์ฉายสาดผ่านบรรยากาศที่เต็มไปด้วยเมฆหมอก ซึ่งหนาทึบบดบังแสงอาทิตย์ในวันท้องฟ้ายามครึ้มฝนฉะนั้น เสียงคำราม เสียงหัวเราะเยาะ เสียงทะเลาะด่าทอแก่งแย่งรวมทั้งเสียงร้องไห้คร่ำครวญโหยหวน ซึ่งเป็นบรรยากาศของโลกทิพย์ยามนั้นแผ่วจางหายไป ทำให้เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ดังชัดเจนขึ้น รวมทั้งกลิ่นหอมอ่อน ๆ รวยรินโชยมาบางเบาตลอดเวลา แทนกลิ่นเหม็นสาบสาง ได้ยินเสียงเป็นคลื่นห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า “จงทำจิตให้เป็นกุศล รักษากุศลจิตนั้นให้มั่น สวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์เพื่อเพิ่มพลังแห่งคุณงามความดีอันเกิดเป็นแก่นเค้าแล้ว ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ให้มีพลังเข้มข้นเจิดจ้าขึ้น ขออย่าเบื่อหน่ายท้อแท้เพราะสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อให้หมดกำลังใจในขณะที่จะกระทำกุศล อย่างเช่นการสูญเสียบุคคลผู้ไว้วางใจเป็นต้นนั้น เป็นเครื่องหมายบอกถึงความเป็นไปที่จะบังเกิดขึ้นในภาวการณ์ทั่วไป และจิตที่เป็นอกุศลห่อหุ้มด้วยความเบื่อหน่ายท้อแท้และมิจฉาทิฏฐิ จะไปเสริมพลังแห่งความชั่วร้ายอันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิทั้งมวล ซึ่งเป็นเงาดำครึ้มครอบคลุมโดยทั่วไปนี้ให้มีกำลัง และความเดือดร้อนยุ่งยากก็จะบังเกิดขึ้นโดยทั่วไปไม่สิ้นสุด”*

นิมนต์พระนิสิตทั้งหมดไปสวดมนต์ที่อนุสาวรีย์วีรชนที่เขาค้อ

ข้าพเจ้าไม่ได้คิดอะไรมากนัก นอกจากได้บอกให้ทุกคนช่วยกันทำจิตใจให้สบาย ฟังเสียงพระสวดมนต์น้อมจิตให้เป็นกุศล แล้วในบ่ายวันเสาร์ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๗ อาจารย์พรก็ได้นำพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดนี้ไปสวดพุทธมนต์ที่บนอนุสาวรีย์วีรชนเขาค้อ และคณะเราก็ได้ช่วยกันร้องเพลงสดุดีรำลึกถึงคุณงามความดีซึ่งวีรชนเหล่านั้นได้กระทำมา ขอได้จงเป็นผลานิสงส์ให้จงได้รับแต่สันติสุขในภพภูมิของตน เมื่อพระภิกษุสวดพุทธมนต์ จบลงต่อท้ายด้วยการร้องเพลงสดุดีของคณะเราแล้ว *เสียงจากมวลเหล่าโอปปาติกะวีรชนผู้พลีชีพเพื่อแผ่นดิน และเทพเจ้าโอปปาติกะเจ้าป่าเจ้าเขาผู้รักษาผืนแผ่นดินจำนวนมากมายนั้นก็ได้ร้องเพลงสดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น และเพลงชาติไทย จบลงด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมีก้องกระหึ่มไปทั่วป่าเขาลำเนาไพร* ซึ่งคณะเราทั้งหมดก็ได้ร้องเพลงเหล่านี้ด้วยเสียงประสานแทรกซ้อนกันก้องกังวานทั้งในโลกทิพย์และในโลกมนุษย์ ทำให้ผู้คนซึ่งขึ้นไปเที่ยวชมอนุสาวรีย์เขาค้อพลอยเงียบงันและเงี่ยหูฟังส่งใจรำลึกตามไปด้วย เมื่อรถของคณะเราคล้อยหลังจากมาด้วยจิตใจที่ยังรำลึกถึงวีรกรรม *เสียงคำว่าสาธุ....สาธุยังคงทยอยเป็นคลื่นติดตามมา...*

คืนวันจันทร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๗ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งกับพระนิสิตว่า

พระราชดำรัส (ประทับทรง)
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตรัสแก่พระนิสิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗
ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

นมัสการ พระคุณเจ้าทุกรูป

ขณะนี้ทุกท่านกำลังเข้าสู่แดนสนธยา ความอิ่มเอิบ ความเบิกบานใจ ได้บังเกิดขึ้นทุกครั้งที่เสียงสวดพุทธมนต์ก้องกระหึ่มขึ้นแทรกซ้อนในบรรยากาศของโลกทิพย์ เสียงนี้ได้สะท้อนไปไกล....

เคยได้กล่าวกับพระนิสิตมาหลายครั้งแล้วว่า พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของความเลื่อมใสศรัทธา เพราะฉะนั้นตราบใดที่พระคุณเจ้ายังมีผ้ากาสาวพัสตร์ของพระพุทธองค์ห่อหุ้มร่างกายอยู่ ขอพระคุณเจ้าจงมีสติว่าพระคุณเจ้าไม่ใช่คนธรรมดา พระคุณเจ้าเป็นกระจกส่องเงาของผู้กำลังแหวกว่ายอยู่ในวัฏสงสาร พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี ไม่ว่าผ้ากาสาวพัสตร์จะไปโบกสะบัดอยู่ ณ ที่แห่งใดก็ตาม จะเป็นสัญลักษณ์ว่า สันติสุขจะได้บังเกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งนั้น ไม่ว่าจะในประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ตาม

พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี ดังนั้นพุทธมนต์ซึ่งพระคุณเจ้าเปล่งออกมาจากความรู้สึกที่ซาบซึ้งในพระธรรมนั้น จะเป็นเครื่องสะท้อนย้อนให้บังเกิดสันติสุขขึ้นพร้อมกันนั้น พระคุณเจ้าก็จะได้รับสันติสุขด้วย

พระคุณเจ้าคงจะไม่ทราบ หรืออาจจะคงไม่ได้รู้สึกว่า พระคุณเจ้านั้นมีความสำคัญและเป็นแสงสว่างแก่มวลมนุษยชาติเช่นใด ยิ่งโลกในยุคปัจจุบัน ผ้ากาสาวพัสตร์กำลังเป็นที่ต้องการของที่ทุกหนทุกแห่ง เพราะว่าความเดือดร้อนได้บังเกิดขึ้นแล้วทุกหย่อมหญ้า ดังนั้น ขอพระคุณเจ้าจงมีสติ...จงมีสติว่า...พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของความเลื่อมใสศรัทธา ทั้งแก่มวลมนุษย์และเหล่ามวลโอปปาติกะในทุกชั้นทุกภูมิ

ความอิ่มเอิบเบิกบานใจ ได้บังเกิดขึ้นทุกครั้งที่เสียงพุทธมนต์ได้ก้องกระหึ่มขึ้น

ขอพระคุณเจ้า จงตระหนักในจิตใจ พระคุณเจ้าได้ทำหน้าที่ของพุทธบุตร จงภาคภูมิใจ ขอพระคุณเจ้าจงสำเร็จในสิ่งซึ่งปรารถนาทุกรูป

การศึกษาปฏิบัติของพระนิสิตนักศึกษาในระหว่าง ๗ วันที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน เป็นไปอย่างเข้มข้น พระภิกษุแทบจะไม่มีเวลาว่างเลย ต้องอยู่ในการศึกษาการปฏิบัติตลอดเวลา อาจารย์พรได้ถวายการสอน ดังนี้

๐๕.๐๐ น. สวดมนต์ทำวัตรเช้า อาจารย์พรแนะนำสมาธิ
๐๗.๐๐ น. ภัตตาหารเช้า
๐๙.๐๐ น. วิชาธรรมประยุกต์
๑๑.๐๐ น. ภัตตาหารเพล
๑๔.๐๐ น. วิชาธรรมประยุกต์
๑๘.๐๐ น. สวดมนต์ทำวัตรเย็น
๑๙.๓๐ น. ทบทวนธรรมประยุกต์ นั่งสมาธิจนถึงเวลา ๒๒.๐๐ น.

ในระหว่างการศึกษาปฏิบัติธรรมของพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ นี้ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด **นายจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ** ได้พาคณะข้าราชการมาร่วมถวายภัตตาหารด้วย กับทั้งชาวบ้านในหมู่บ้านละแวกนั้นมาช่วยกันเป็นอย่างดี ในช่วงจังหวะที่พระนิสิตปฏิบัติธรรมอยู่ที่แคมป์สนนี้ คณะเราก็ได้อยู่ที่ศูนย์ ฯ ตลอดเวลา ไม่ได้ทราบข่าวคราวอะไรจากทางกรุงเทพ ฯ เลย พอเดินทางกลับมา สิ่งที่ทำให้ตกใจก็คือข่าวการจากไปโดยไม่มีวันกลับอย่างกะทันหันของ **นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ** ประธานรัฐสภา....

รับสั่งให้สวดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และสูตรอื่น ๆ ทุก ๆ อาทิตย์กลางเดือนตลอดไป จนถึงวันวิสาขบูชา ๒๕๒๘

เมื่อภาระเกี่ยวกับการถวายการสอนการปฏิบัติธรรมแด่พระภิกษุสงฆ์นิสิตปีที่ ๓ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเสร็จสิ้นลง ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนถามพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า พระองค์จะมีรับสั่งให้คณะเราจัดเตรียมอะไรอีกบ้าง เพราะก็ใกล้วันสงกรานต์และวันวิสาขบูชาเข้ามาทุกทีแล้ว กับอีกทั้งผ้าป่าผอบ ถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึง ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะครบตามจำนวนได้อย่างไร

พระองค์ได้เสด็จมาในวันเสาร์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๗ แล้วรับสั่งว่า **"จงทำการปลูกซ่อมต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งถูกไฟไหม้เมื่อปีที่แล้วจนกลายเป็นช่องโหว่ในหลายจุดนั้น ให้เสร็จสิ้นภายในวันสงกรานต์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๗ ก่อนที่จะสายเกินไปจนกลายเป็นช่องให้ความเดือดร้อนผ่านทะลักเข้ามาไม่สิ้นสุด สำหรับในวันวิสาขบูชาปี ๒๕๒๗ นี้ เพราะเป็นปีสำคัญนับจากประกาศอิสรภาพเมื่อปี ๒๑๒๗ นั้น ในยามรุ่งอรุณ จงเริ่มต้นสวดพุทธมนต์ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร มงคลสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร โพชฌงคสูตร อริยทรัพย์ ๗ มหาสติปัฏฐานสูตร และมหาสมัยสูตร ทุกวันอาทิตย์กลางเดือน ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นับแต่เดือนวิสาขบูชาเป็นต้นไป จนกว่าจะถึงเดือนวิสาขบูชาปี ๒๕๒๘ อันเป็นปี ถ้านับครบตามจำนวนขวบปีจะได้ ๔๐๐ ปี**

ตั้งแต่ประกาศอิสรภาพเป็นต้นมา อย่ารบกวนใคร แต่จงชักชวนบุคคลผู้มีความตั้งใจจริง มีสัจจะพอที่จะกระทำได้ คงไม่เกินกว่ากำลัง สิ่งนี้จะเป็นพลังสำหรับตนเองและเพิ่มพลังแก่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในอันที่จะเปล่งประกายขยายกำลังออกไปโดยรอบทุกสารทิศ

ข้าพเจ้าได้รับปากกับพระองค์ และได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้สั่งเตรียมขุดหลุมใหม่ที่ต้นสนโดนถูกไฟไหม้แห้งตายไป และคณะเราก็ได้ช่วยกันหาต้นสนมาปลูกซ่อม ในที่สุดก็ปลูกซ่อมเสร็จเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๗ ซึ่งพอปลูกซ่อมต้นไม้เสร็จ อาจารย์พรก็เป็นไข้ต้องลงนอนพักทันที อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าว่า **“ในที่สุดเราก็ชนะ แต่ก็สะบักสะบอม”** เป็นที่น่าสังเกตว่า นับตั้งแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๗ เป็นต้นมา แถบชายแดนของเราก็ถูกล่วงล้ำอธิปไตยมาจนถึงขณะนี้

สีพระพักตร์และรังสีของพระองค์หม่นหมอง การช่วยส่งเสริมบารมี

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าที่พระองค์รับสั่งเช่นนี้หมายความว่าจะยังไม่จัดฉลองภายในปีนี้หรืออย่างไร และในวันวิสาขบูชาที่จะถึงนี้ พระองค์มิได้ให้คณะเราจัดพิธีอะไรพิเศษนอกเหนือจากที่เคยกระทำมาแล้วทุก ๆ ปีหรือ พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า **“ระยะเวลาระหว่างนี้ สีพระพักตร์และรังสีของพระองค์หม่นหมองไป คงจะเห็นว่าคณะเราเหน็ดเหนื่อยกันพอสมควรกับการที่จะต้องรับภาระผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงอยู่แล้ว อีกประการหนึ่งคงจะเห็นว่าสถานการณ์คงจะพอดำเนินไปได้ แม้จะยังไม่ดีนักก็ตาม จึงยังไม่รับสั่งให้ทำสิ่งใด ดังนั้นจึงควรจะเป็นหน้าที่ของคณะเราที่จะกระทำอะไรเพื่อพระองค์บ้าง เพื่อเป็นการเพิ่มบารมีแด่พระองค์ เพราะในเมื่อรังสีหม่นหมองไปเช่นนี้ เป็นสัญลักษณ์ว่าเทวดาใกล้จะถึงจุติจากภพภูมิที่เคยเป็นอยู่”** ข้าพเจ้าได้ฟังดังนั้นรู้สึกใจหายวาบไม่อยากจะนึกเลยว่าถ้าพระองค์จะต้องจุติจากไปจริง ๆ แล้ว คณะเราจะขาดความอบอุ่นและว้าเหว่เพียงใด จะมีหลักอยู่ ณ ที่ใดเป็นที่พักพิง ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าคณะเราควรจะกระทำสิ่งใดจึงจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมและมีอานิสงส์ก่อให้เกิดความปีติปราโมทย์แก่พระองค์ เพื่อว่าพระองค์จะได้อยู่เป็นหลักชัยตราบนานเท่านาน

พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า “คำรับสั่งของพระองค์ในการให้สวดพุทธมนต์ประจำทุกเดือนในวันอาทิตย์กลางเดือน นับจากเดือนวิสาขบูชา ๒๕๒๗ นั้น นั่นแหละคือสิ่งที่พระองค์ทรงพระประสงค์” อาจารย์พรบอกว่า **ถ้าอย่างนั้น ในวันวิสาขบูชาปีนี้คณะเราจะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองพิเศษขึ้นอีก ๑ กอง นอกจากผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึง นี้ให้ได้ครบจำนวน ๒๕๒๗ กอง ภายในปี ๒๕๒๗ นี้ด้วย และก่อนวันวิสาขบูชา ๕ วัน จะถือศีลภาวนา หลังวันวิสาขบูชาอีก ๔ วัน รวมเป็น ๙ วัน.**

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต อธิบายอานิสงส์ของการสวดมหาสมัยสูตร และสวดอย่างไรจึงจะมีอานิสงส์จริง ๆ

*เมื่อได้ตั้งจิตเป็นกุศลเช่นนั้นแล้ว หลังจากปลูกซ่อมต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชาเสร็จในวันสงกรานต์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๗ พอเริ่มจะมีเวลาบ้างแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำคณะเราเริ่มหัดซ้อมสวดมนต์บทมหาสมัยสูตร เพราะพุทธมนต์บทนี้ยาวและสวดยากกว่าสูตรอื่น ๆ ณ ที่บ้านพักบางลำภู กรุงเทพ ฯ เพื่อว่าในวันวิสาขบูชาที่จะสวดสาธยาย จะได้สวดคล่องและถูกต้องด้วย แม้จะเป็นวันหัดซ้อมบทสวดสาธยายก็ตาม แต่ด้วยความตั้งจิตที่แน่วแน่ของแต่ละคน ในเย็นวันจันทร์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๗ นั้น ข้าพเจ้าเองก็ตั้งจิตแน่วแน่อ่านสวดเพื่อไม่ให้ผิด ครั้นแล้วความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างก็เลือนหาย *เสมือนตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความรุ่มร้อน หมอกควันแก๊สพิษกลิ่นสาบสาง สรรพสำเนียงสับสนวุ่นวายน่าสะพรึงกลัว ซึ่งนาน ๆ ครั้งจะมีเสียงดนตรีแผ่วหวานผ่านเข้ามา และแสงสว่างคล้ายสปอร์ตไลท์ก็สาดส่องเข้ามาท่ามกลางหมอกควันอันมืดครึ้ม ครั้นแล้วในบรรยากาศเช่นนี้เอง เสียงคล้ายสายฟ้าฟาดเปรี้ยงก็ดังขึ้นหลายครั้งติด ๆ กัน ครู่หนึ่งบรรยากาศก็กลับกลายเป็นสงบเยือกเย็น แสงสว่างกระจ่างนวล ทุกสิ่งทุกอย่างเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งความสดชื่นเบิกบาน แม้ชายขอบฟ้าจะมืดมิด แต่ก็ไม่มีผลทำให้เกิดความกระทบกระเทือน*

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตและพ่อฤๅษีอธิบายให้ฟังว่า เพราะบทสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตรนี้ เป็นการกล่าวถึงการชุมนุมครั้งยิ่งใหญ่ของมวลเทพเทวาสมัยครั้งพุทธกาล เมื่อพระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ดังนั้น เมื่อมีการกล่าวสาธยายถึงนามของเทพเทวาเหล่านั้นด้วยจิตที่แน่วแน่เข้าถึงอีก จึงเท่ากับเป็นการสะกิดเตือนให้ท่านเหล่านี้นึกถึงโลกมนุษย์บ้าง จึงยังผลให้เกิดบรรยากาศแห่งความสงบเยือกเย็นอันเกิดจากกุศลแห่งสัมมาทิฏฐิ ซึ่งได้นำให้ท่านเหล่านั้นไปเกิดในภพภูมิของเทพเทวาขับไล่บรรยากาศแห่งความรุ่มร้อน หมอกควันแก๊สพิษ ฯลฯ อันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิที่ครอบคลุมอยู่นั้นให้จางลงไปได้บ้าง หลวงพ่อได้ย้ำเตือนอีกว่า **การสวดมนต์ทุกบททุกครั้งขอให้มีสติอยู่กับตัว สวดให้มีสมาธิ ถ้ายิ่งรู้ความหมายด้วยยิ่งจะมีผลมากขึ้นอีก** การสวดมนต์ถ้าสักแต่ว่าสวดให้เสร็จ ๆ ไปนั้น จะไม่มีผลอะไรแก่ใครเลย ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง และอาจารย์พรก็ได้อธิบายถึงความหมายของบทสวดมนต์ทุกบทให้ทุกคนได้เข้าใจถึงความหมาย และได้บอกให้ทุกคนสวดด้วยความมีสติมีสมาธิ

ในวันพุธที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๗ อันเป็นวันเริ่มถือศีล รับประทานอาหารมังสวิรัติก่อนถึงวันวิสาขบูชาเพ็ญเดือนหกปีนี้ คณะเราก็ได้เดินทางจากบ้านพักที่บางลำภู กรุงเทพมหานคร สู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ในระยะนี้อาจารย์พรได้นำคณะเราสวดพุทธมนต์สาธยายมหาสมัยสูตรทุก ๆ เย็น ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ยิ่งก่อให้เกิด*บรรยากาศในโลกทิพย์สดใสกระจ่าง พลังรังสีสีรุ้งเหนือพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แผ่กระจ่างเป็นวงกว้างไปรอบทุกทิศทาง แม้ชายรอบขอบฟ้า*

*วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๗

จะยังไม่กระจ่างขึ้น และเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงโหยหวนคร่ำครวญจะดังมาเพียงครั้งคราว ก็คงนับวันจะเลือนหายไป **ถ้าพลังกุศลแห่งสัมมาทิฏฐิเข้มข้นขึ้น**

คำเตือนสติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เนื่องจากวันวิสาขบูชาปีนี้ ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๗ คณะเราไม่ได้จัดรถบัสจากกรุงเทพ ฯ เพราะต้องถือศีลรับประทานอาหารมังสวิรัติทั้งก่อนหน้าและหลังวันวิสาขบูชา รวม ๙ วัน แม้กระนั้นก็มีคณะผู้มีจิตเป็นกุศลเดินทางกันมาเอง เพื่อร่วมการบุญสวดพุทธมนต์ เวียนเทียนและทอดผ้าป่า นับจำนวนได้ร่วมร้อยคน ทอดผ้าป่ากองกลางได้ปัจจัยหนึ่งหมื่นแปดพันเก้าร้อยยี่สิบเจ็ดบาทถ้วน (๑๘,๙๒๗ บาท) สำหรับผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึง ก็ได้เพิ่มขึ้นมาอีกบ้างเล็กน้อย ซึ่งยังคงขาดจำนวนอยู่อีกถึงหนึ่งพันเจ็ดร้อยกว่ากอง คงจะต้องใช้เวลาอีกนานโขทีเดียวกว่าจะสำเร็จครบตามพระประสงค์ของพระองค์ พระองค์รับสั่งว่า

“อย่าวิตกกังวลไปเลย อิสรภาพแม้จะได้มาแล้ว ก็มิได้หมายความว่าความสงบสุขจะมีขึ้นได้ง่ายนัก ถ้าทุกคนไม่ร่วมแรงสมัครสมานสามัคคีต่อกัน ความยุ่งยากอันเกิดจากความขาดแคลนไม่อุดมสมบูรณ์แก่งแย่งกัน ข้าวยากหมากแพงจะยังคงครอบคลุมกระจายโดยทั่วไป เพราะมิจฉาทิฏฐิยังคงครอบงำ จงแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความอดทน สร้างกุศลเมตตาให้บังเกิดขึ้นในจิตใจ แม้จะใช้ระยะเวลายาวนาน แต่ก็จะถึงซึ่งที่หมายตราบเท่าที่ยังไม่ทอดธุระตกเป็นทาสของมาร” เมื่อพระองค์ได้รับสั่งเช่นนั้น แม้จะเบาใจขึ้นบ้างแต่ก็หาความสบายใจไม่ได้เลย เพราะมีความรู้สึกไม่ปลอดโปร่งอยู่ตลอดเวลา จะทำได้อย่างไร ใครจะมาช่วย ผ้าป่ากองละ ๔๐๐ ตำลึง หรือ ๑๖๐๐ บาท จำนวนอีกถึง ๑๗๐๐ กอง จะหาเจ้าภาพที่ไหนได้อีกถึง ๑๗๐๐ คน หรือจะมีใครกล้ารับไป ๑๐ กองบ้าง ๒๐ กองบ้าง หรือเท่าที่กำลังของตนเองจะหาได้บ้าง เพราะในระยะเวลาเช่นนี้ต่างคนต่างก็กำลังเดือดร้อนกันทุกหย่อมหญ้า

คำเตือนสติของสมเด็จพระพุฒาจารย์โต

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้เตือนสติขึ้นว่า **“ความวิตกกังวล ความไม่สบายใจนี่แหละคือจุดอ่อนแอที่จะทำให้มารคือมิจฉาทิฏฐิเขาโจมตี จงพยายามทำใจให้สบาย ช่างเถอะ ถ้าจะต้องใช้เวลาอีกเป็นปี ๆ ก็ไม่เป็นไร ในเมื่อเหตุการณ์จะต้องเป็นไปเช่นนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีกลไกของมัน ขออย่างเดียวจงทำใจให้สบาย ดำเนินการทุกอย่างโดยสม่ำเสมอ มิฉะนั้นแล้วเมื่อสวดสาธยายพุทธมนต์จะเสียเวลาเปล่าโดยไม่ก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็งเพื่อที่จะยังความปีติปราโมทย์ให้บังเกิดแด่พระองค์ได้เลย อย่าลืมรังสีซึ่งหม่นหมองไปนั้นหมายถึงสิ่งใด”** ข้าพเจ้าจึงได้กราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เพราะเหนือสิ่งอื่นใดขอพระองค์จงได้รับความปีติปราโมทย์เพื่ออยู่เป็นมิ่งขวัญหลักชัยตราบนานเท่านาน

บรรยากาศในโลกมนุษย์และในโลกทิพย์ ระหว่างทำพิธีสวดมนต์ในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๗

เช้าวันจันทร์ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๗ วันวิสาขบูชา อากาศมืดครึ้มแต่เช้าราวกับฝนจะตก ก่อให้เกิดความหวั่นวิตกแก่ทุกคนว่าจะไปสวดมนต์ทำพิธีต่าง ๆ เกี่ยวกับวันวิสาขบูชาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไม่ได้ แต่ในเมื่อเพียงมืดครึ้มฝนทำท่าจะตกเท่านั้น อาจารย์พรจึงได้นำคณะเรามาสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่เช้าตรู่รอรุ่งอรุโณทัย เมื่อทำวัตรเช้าแล้วก็ได้สวดสาธยายพุทธมนต์ บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร มงคลสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร โพชฌงคสูตร อริยทรัพย์ ๗ สำหรับบทมหาสมัยสูตรกับมหาสติปัฏฐานสูตรนั้น อาจารย์พรบอกว่าจะได้นำมาสวดพร้อมพระคุณเจ้าในตอนบ่ายก่อนการทำพิธีทอดผ้าป่าและเวียนเทียน

ขณะเมื่อทุกคนกำลังสวดสาธยายพุทธมนต์นั้น *บรรยากาศในโลกทิพย์ แม้แสงจะกระจ่างนวลไปโดยรอบทุกทิศทางจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และบรรยากาศโดยรอบจะสงบเยือกเย็นเต็มไปด้วยความสดชื่นเบิกบาน เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ แผ่แทรกซึมอยู่ทุกหยาดหยดของอากาศก็ตาม แต่ตามชายขอบฟ้าความดำมืดมิดยังเข้มข้น จนกลายเป็นขอบสีดำสนิทราวกับหมึกตัดเส้น พร้อมกันนั้นหมอกควันสีดำเข้มก็เริ่มคืบคลานพัดกระจายไหลเข้ามา เสียงหัวเราะห้าวต่ำดังสะเทือน แผ่วไปทั่วราวกับเสียงภูติผีปีศาจผสมกับเสียงโหยหวนคร่ำครวญชวนให้เวทนา เสียงคำรามคล้ายสัตว์ร้ายหวงเหยื่อที่กำลังจะฉีกกิน พร้อมกับกลิ่นเหม็นเน่าสาบสางโชยเจือจางมากับกลิ่นหอมรวยริน เสียงจะดังชัดเจนขัดจังหวะของคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ขึ้นมาเป็นครั้งคราวโดยหาต้นเสียงไม่ได้ว่า “หยุดสาธยายคำไร้สาระได้แล้ว คำเหล่านี้มิใช่พุทธพจน์ พระพุทธองค์ไม่เคยกล่าวสั่งสอนเช่นนี้ หยุดนะ หยุดได้แล้ว นับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงหยุดพร่ำพูดคำเหล่านี้โดยเร็ว มิฉะนั้นจะเป็นคนบาป”*

อาจารย์พรและคณะทุกคนก็ยังคงพร่ำสวดสาธยายมนต์ทุกสูตรไปโดยลำดับ เพราะข้าพเจ้ามิได้เอ่ยสิ่งเหล่านี้ให้ใคร ๆ ได้เกิดความรู้สึกสงสัยระแวงเลย ได้แต่ตั้งจิตอธิษฐานแน่วแน่ว่าขอฝนอย่าได้ตกลงมาเป็นอุปสรรคต่อการสวดมนต์ของคณะเราเลย ถ้าสัมมาทิฏฐิจะเป็นฝ่ายชนะ เพราะถ้าฝนตกลงมาตอนนี้ตามที่ทุกคนหวาดหวั่นอยู่แล้วนี้ ก็คงจะต้องเป็นอันยุติการสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไว้ก่อน เสียงฟ้าร้องครืนดังมาแต่ไกลทุกคนได้ยิน แต่ราวกับจะตอบรับคำอธิษฐานของข้าพเจ้า จากนั้นไม่นานแสงอาทิตย์ก็สาดส่องผ่านเมฆมาได้จนแสงเจิดจ้าไปทั่วบริเวณ

พอตกบ่าย ราว ๑๔.๐๐ น. ทุกคนมารวมประชุมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรได้นิมนต์พระคุณเจ้ามาร่วมนำสวดมนต์ ในวันนั้นมีพระภิกษุ ๗ รูป สามเณร ๒ รูป พระคุณเจ้าได้สวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตรอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำสวดบทมหาสมัยสูตร แล้วกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองพิเศษวันวิสาขบูชา หลังจากนั้นอาจารย์พรก็ได้อธิบายถึงความหมายของบทสวดมนต์ต่าง ๆ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นช่างอื้ออึงเสียนี่กระไร ไม่ค่อยรู้สึกตัวว่าตกอยู่ในบรรยากาศโลกทิพย์หรือโลกมนุษย์*

จึงพยายามชวนใครต่อใครพูดคุยเพื่อดึงตัวเองให้อยู่ในโลกมนุษย์ *เพราะตลอดเวลาจะได้ยินแต่เสียงตวาดก้องให้หยุดสาธยายพุทธมนต์* เพราะขณะนั้นอาจารย์พรกำลังอธิบาย และทุก ๆ คนก็กำลังสนใจและตั้งใจฟัง *ทั้งนี้รวมทั้งพระองค์และมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะมากมาย เพราะในขณะนั้นบรรยากาศคล้ายคืนเดือนแรมมืดมิดห่อหุ้มแท่งแก้วสว่างไสวไว้โดยรอบ* ในความสว่างไสวของแท่งแก้วนั้น มีแต่เสียงคำว่า สาธุ... พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...*ห้อมล้อมแทรกซึมอยู่ตลอดเวลา นาน ๆ ครั้งในความมืดมิดข้างนอกแท่งแก้ว ซึ่งมีแสงสว่างจากแท่งแก้วลางเลือนนั้น จะมีแสงสว่างวาบขึ้นเป็นครั้งคราว*

มีปรากฏการณ์ในท้องฟ้าเมฆไหลราวกับวิ่ง ที่ใกล้ศูนย์ ฯ ฝนตกหนัก ภายในศูนย์ ฯ ฝนไม่ตก

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังตกอยู่ในสภาวะกึ่งสำนึกนั้น คุณเย็นใจ แก้วเกษ ก็เข้ามาสะกิด โดยที่เขาไม่ทราบว่าข้าพเจ้ากำลังตกอยู่ในภาวะเช่นไร บอกว่า **“พี่เล็กออกมาดูอะไรนี่แน่ะ มาดูเมฆไหลราวกับวิ่งฟากพระเจดีย์ไปด้านโน้นมืดมิดเลย ฝนทางโน้นคงตกหนักแน่”** (ขณะนั้นข้าพเจ้าและทุกคนนั่งอยู่ในหอประชุม) ข้าพเจ้าได้เดินตามออกไปหน้าหอประชุม ซึ่งขณะนั้นคุณผ่องผิวกำลังถ่ายรูป คุณวรรณีและใคร ๆ กำลังชี้ชวนให้กันและกันดูถึงความแปลกประหลาด คือสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาในโลกมนุษย์ขณะนั้น **เมฆบนฟ้ารอบแคมป์สนไหลเป็นวิ่ง แสงแดดส่องต้ององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กระจ่างเป็นสีทองวาบวับ ทาบทับแผ่นฟ้าสีดำเข้มอีกด้านหนึ่ง เป็นภาพที่สวยงามและทรงไว้ซึ่งความมหัศจรรย์อะไรเช่นนั้น...ลองนึกวาดภาพ...** ข้าพเจ้าเดินเข้ามาในหอประชุม ซึ่งทุกคนก็กำลังตั้งใจฟังอาจารย์พร อาจารย์พรคงจะเห็นท่าทางของข้าพเจ้าจึงได้หันมาถามว่ามีอะไรหรือ ข้าพเจ้าตอบว่าอยากจะให้ทุกคนออกไปได้เห็นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และท้องฟ้ายามนี้เพื่อเป็นพยาน แต่เมื่ออาจารย์พรและทุกคนออกมา ท้องฟ้าก็ได้กลายจากสีดำเป็นสีเทาเข้มแล้ว และเมฆก็ไหลเอื่อย ๆ แสงแดดก็จางลงทำให้สีทองของพระเจดีย์วับน้อยลงนิดหนึ่ง แต่แม้กระนั้นก็ยังคงสวยงามเป็นที่ประทับใจของทุกคน ปรากฏว่าคนงานซึ่งอาจารย์พรได้สั่งให้นำรถออกไปซื้อของกลับมารายงานว่า “เขาขออนุญาตยังไม่ไปซื้อของตอนนี้ เพราะพอขับรถออกไปถึงตลาดห้วยไผ่ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์พัฒนาศาสนาราว ๓ กิโลเมตร ฝนตกหนักมาก รวมทั้งมีพายุด้วย เขาไม่สามารถจะขับรถฝ่าพายุฝนไปได้ เขาบอกว่าฝนตกหนักมากโดยรอบจนน้ำไหลบ่าพาดถนน ฝนไม่ตกเฉพาะบริเวณของศูนย์เราเท่านั้น” เป็นที่แปลกประหลาดใจของทุกคน

รับสั่งให้ปลูกต้นมะขามรอบบริเวณเนินที่ตั้งพ่อขุนผาเมือง

ในตอนเย็นคณะเราก็ได้มาสวดมนต์ร่วมกับพระคุณเจ้าอีก ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และร่วมกันเวียนเทียนรอบพระเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้เวียนไปแล้วเมื่อตอนกลางวัน พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า

“ความปีติปราโมทย์ได้บังเกิดขึ้นทุกครั้งที่ได้สดับเสียงพุทธมนต์อันเป็นพระธรรม ประดุจประทีปส่องทางนำสัตว์โลกให้พ้นจากห้วงโอฆะสงสาร เมื่อความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใด จงพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... จงโสตถิเถิด... และเพื่อความสงบร่มเย็น พร้อมทั้งความเกรงขามจะได้บังเกิดขึ้นโดยทั่วไป จงปลูกต้นมะขามรอบขอบเนินพ่อขุนผาเมือง อันเป็นเสมือนกำแพงเมือง ให้ทันในวันอาสาฬหบูชาเพ็ญเดือนแปด”

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง และได้เริ่มดำเนินงานตามคำรับสั่งทันที โดยได้สั่งให้คณะเราและคนงานเท่าที่มีตัดหญ้า ขุดหลุม คุณสุภาณี หงษ์เงิน ก็ได้เป็นผู้รับอาสาจัดหาต้นมะขามมา ครั้นแล้วคณะเราก็ได้ร่วมกันปลูกในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๗ ซึ่งฤกษ์ในการปลูกต้นมะขามนี้ สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว และมวลเหล่าเทพเทวาเป็นผู้ให้ และให้ปลูกจำนวน ๑๐๘ ต้น สำหรับต้นพิเศษอีก ๑ ต้น รวมเป็น ๑๐๙ ต้น

ก่อนที่จะได้ต้นมะขามนั้น อาจารย์พรได้พาคณะเราเดินสำรวจต้นสนบนเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งได้ปลูกซ่อมนั้นว่าเป็นอย่างไรบ้าง ปรากฏว่าบางต้นมีรอยเท้าควายเหยียบจนต้นจมลึกติดดินตายไป แม้แต่สนที่โตแล้ว มิได้ตายด้วยไฟก็ถูกควายสีจนต้นเอนล้ม อาจารย์พรจึงตัดสินใจทำรั้วล้อมรอบเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งก็ได้มีผู้จิตเป็นกุศลช่วยทำรั้วหลายคนจนสำเร็จลงได้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความไม่ประมาท คือได้ป้องกันไว้ทุกด้าน

สำหรับเรื่องต้นมะขามนั้น หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ให้คำแนะนำว่า **เพื่อทุกคนจะได้มีส่วนในการปลูกต้นมะขาม อันเป็นเครื่องชี้บอกถึงความเกรงขามทั้งมวล ตามคำกล่าวขานของโบราณจารย์แต่ปางบรรพ์ ก็จงจัดเป็นต้นผ้าป่าในราคาต้นละเก้าสามครั้ง”** ข้าพเจ้าได้แย้งหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า อันที่จริงสิ่งที่หลวงพ่อแนะนำมานั้นดีมากทีเดียว เพราะทุกคนจะได้มีส่วนร่วมด้วย แต่ในขณะนี้คณะเรากำลังรอ และขอให้ทุกคนช่วยกันเกี่ยวกับผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองอยู่ จะไปขอร้องบอกบุญอีกก็ดูจะเกินไป ใครเขาจะคิดอย่างไร ประเดี๋ยวเรื่องนั้น ประเดี๋ยวเรื่องนี้ เรื่องหนึ่งยังไม่จบสิ้น ต่อยาวซ้อนทับมาอีกเรื่องหนึ่ง หลวงพ่อได้ตอบว่า **“ใครจะคิดอย่างไรนั้นเราไม่อาจจะไปห้ามหรือกะเกณฑ์ให้ใคร ๆ คิดอย่างนั้นคิดอย่างนี้ได้ มัวแต่ห่วงและกังวลกับความคิดของคนก็ไม่ต้องทำงานกัน บางคนมีอยู่ที่จิตเป็นกุศลคิดว่า การทำบุญคือการฝากธนาคารโลกทิพย์ เมื่อเขาฝากธนาคารโลกมนุษย์ เขาได้ใช้ตอนเขามีชีวิตอยู่เท่านั้น สะสมไว้มากมายเมื่อละจากโลกนี้มาแล้วสมบัติก็เป็นของคนอื่น แต่การทำบุญซึ่งคือการฝากธนาคารโลกทิพย์นั้น เขาจะได้ใช้เมื่อเขาละจากโลกนี้ไปแล้ว”**

ข้าพเจ้าจึงไม่ได้แย้งสิ่งใดอีก และคิดว่าจะจัดตามที่หลวงพ่อแนะนำ ซึ่งก็สุดแล้วแต่ว่าจะได้เท่าไรและใครจะเห็นด้วยบ้าง และข้าพเจ้าก็ได้กราบเรียนถามหลวงพ่ออีกว่า ก้าวสามครั้งนั้นหมายถึง ๙๙๙ ใช่หรือไม่ หลวงพ่อก็ตอบว่า **“ถูกต้อง”** เป็นอันว่าผ้าป่าต้นมะขามต้นละ ๙๙๙ บาท ซึ่งจะกระทำพิธีรวมผ้าป่าในวันเพ็ญ เดือนแปดอาสาฬหบูชา และทอดผ้าป่าในวันเข้าพรรษา ซึ่งตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๓

กรกฎาคม ๒๕๒๗ ซึ่งจะกระทำพิธีรวมไปกับผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองที่ได้ทยอยกระทำพิธีไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ ซึ่งไม่ทราบว่าจะนานอีกสักเท่าไร

ในวันนี้คือวันที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่นี้เป็นวันอาทิตย์กลางเดือนแรก นับจากเพ็ญเดือนหกวิสาขบูชา ที่จะต้องสาธยายพุทธมนต์สูตรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่หวังว่าจะเป็นการถวายพระราชกุศลเพิ่มพลังบารมี ก่อให้เกิดความปีติปราโมทย์แก่พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า และเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวล รุ่งอรุโณทัยวันอาทิตย์กลางเดือน ๗ ตรงกับวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๗ ทุกคนกระวีกระวาดตื่นขึ้นไปพร้อมกัน ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่ง ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เช้าวันนี้อากาศยามรุ่งอรุณปลอดโปร่ง ท้องฟ้าแจ่มใสสดชื่น กลิ่นดอกแก้วซึ่งปลูกอยู่รอบขอบเนินพระเจดีย์ยังคงหอมรวยริน ลมเย็นพัดโชยบางเบาลูบไล้ผิวกายอยู่ตลอดเวลา เกล็ดเมฆสีขาวบาง ๆ ลอยฟ่องพริ้วกระจายไปตามแรงลมทั่วท้องฟ้าสีคราม เมื่อสะท้อนรับกับแสงอาทิตย์ยามกำลังจะโผล่พ้นขอบฟ้าเป็นสีเงินสีทองระยับ ทุกคนรู้สึกถึงความสดชื่นโดยมิต้องเอ่ยบอก องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งตั้งอยู่โดดเด่นบนเนินสวยงามท่ามกลางขุนเขาสลับสล้าง พระพุทธนิรันตรายสีทองในซุ้มส่วนกลางองค์พระเจดีย์ ซึ่งเป็นสมัยสุโขทัยและพระเจดีย์สีทองส่วนบน ซึ่งเป็นพระเจดีย์สมัยรัตนโกสินทร์ตามแบบอย่างเจดีย์ที่วัดชนะสงครามนั้น งดงามส่งประกายวับแวว อาจารย์พรจุดธูปเทียนชุมนุมเทวดาแล้วนำคณะเราทำวัตรเช้าแล้วสวดสาธยายพุทธมนต์ ลมบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นยังคงพัดไม่หยุดจนรู้สึกหนาวสะท้าน แต่ไม่ช้าก็รู้สึกอบอุ่นขึ้น เพราะดวงอาทิตย์โผล่พ้นขอบฟ้าแล้ว จึงให้ความอบอุ่นจนรู้สึกสบาย

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในโลกทิพย์ สูงใหญ่เทียมฟ้า

ขณะเมื่อทุกคนกำลังสวดสาธยายพุทธมนต์รวมทั้งข้าพเจ้าด้วยนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มีความรู้สึกเสมือนหนึ่งตนเองได้นั่งสวดสาธยายพุทธมนต์บนที่นั่งอ่อนนุ่มเป็นสำลีฟองฟูสีชมพูอ่อนจางสลับขาว เงิน ทอง เห็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สูงเด่นเทียมฟ้า บนยอดพระเจดีย์เปล่งประกาย เจิดจ้าราวกับแสงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน ส่งไปรอบทุกทิศทาง เห็นเงาเลือนลางของพระองค์ทาบทับแทรกซ้อนอยู่ในองค์พระเจดีย์นั้น บรรยากาศโดยรอบเต็มไปด้วยแสงรังสีสีต่าง ๆ สลับคละเคล้ากันซึ่งส่งประกายมาจากเทพเทวา มองเห็นมวลเหล่าเทพเจ้ามากมายนั้น ซึ่งมีทั้งแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์ประดุจทอด้วยใยบัวสีเงิน สีทอง ผิวพรรณเปล่งปลั่งนวลงามอร่ามราวกับทองคำบริสุทธิ์ บนศีรษะเปล่งประกายแพรวพราว และซึ่งแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์หลากสีสวยงามประดุจทอด้วยใยไหมสีต่าง ๆ ผิวพรรณนวลปลั่งดุจอาบด้วยแสงจันทร์ ยามมวลเหล่าเทพเจ้าเหล่านี้เคลื่อนไหวกายจะมีเสียงดนตรีประหลาดดังกังวานไพเราะซาบซึ้งเกินจะหาที่เปรียบปาน กับรวมทั้งโอปปาติกะพระภูมิเจ้าที่ เจ้าป่าเจ้าเขา เถื่อนถ้ำทั่วทั้งแผ่นดินอีกมากมาย ห้อมล้อมรับรู้งานของพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า เพราะสิ่งที่เป็น*

สื่อทั้งดอกไม้และดินทั่วทั้งประเทศ ๗๒ จังหวัด ได้มารวมบรรจุอยู่ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แม้ชายขอบฟ้าจะยังคงเป็นสีดำอยู่ก็ตาม แต่เสียงคำว่า สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ก็ยังแทรกซึมอยู่ทั่วทุกหยาดหยดโดยรอบ พระองค์รับสั่งว่า **"คืนเพ็ญกลางเดือนแปดอาสาฬหบูชา เสียงสวดสาธยายพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ ควรจะดังทยอยติดต่อกันตลอดทั้งคืน เพื่อสันติสุขของทุกคน"**

เมื่ออาจารย์พรได้รับทราบจากข้าพเจ้าแล้ว จึงได้บอกให้คณะเราเตรียมตัวเพื่อจะได้ช่วยกันสาธยายพุทธมนต์ตลอดคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา และได้ชักชวนผู้ที่พอจะมีเวลาให้ไปร่วมการกุศลครั้งนี้ด้วย

ต้องซ่อมต้นสักอีกเป็นจำนวนมาก

* เมื่อปลูกต้นมะขามรอบเนินพ่อขุนผาเมือง ๑๐๙ ต้นตามรับสั่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงจังหวะก่อนถึงวันอาสาฬหบูชา เพ็ญเดือนแปด และวันเข้าปุริมพรรษา ซึ่งจะกระทำพิธีทอดผ้าป่าต้นมะขามที่ได้ปลูกล่วงหน้าไว้นั้น คณะเราก็ได้ช่วยกันซ่อมต้นสักบนเนินสักศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้ตายไปมากเพราะความแห้งแล้งของดิน และถูกหนูกัดกินโคนเหง้า ระยะเวลาเหล่านี้คณะเราก็ได้จัดเตรียมการบอกกล่าวเกี่ยวกับงานพิธีทอดผ้าป่าต้นมะขามด้วย คุณผ่องผิวเทียวถามข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลาว่าจะตั้งชื่อผ้าป่าต้นมะขามว่าอย่างไร ข้าพเจ้าเองก็ยังบอกไม่ได้ ได้แต่ปรารภว่าเทวดายังไม่ได้ตั้งชื่อให้เลย เราก็ตั้งชื่อว่าผ้าป่าต้นมะขามนี่แหละชัดเจนดี เพราะใคร ๆ ก็จะได้รู้ว่าเราจะปลูกต้นมะขาม คุณผ่องผิวก็ยังไม่ได้เขียนอะไรลงไป เพราะจะรอเผื่อว่าเทวดาท่านจะมาตั้งชื่อให้บ้าง ข้าพเจ้าเองก็คอยถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าจะตั้งชื่อผ้าป่าต้นมะขามว่าอย่างไร หรือว่าพระองค์ได้เสด็จมาตั้งชื่อให้หรือยัง ยังคงไม่มีคำตอบอยู่เช่นเดิม

รับสั่งให้ตั้งชื่อแนวต้นมะขามว่าแนวขามแกร่ง

วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๗ คณะเราออกเดินทางจากบ้านพักที่บางลำภูตอนบ่าย กว่าจะถึงที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ก็ราว ๒ ทุ่มเศษ ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนระยะนี้ช่างมีแต่ความอึงอลสับสน ราวกับคนกำลังจะเป็นโรคประสาทหลอน เพราะตลอดเวลาไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ก็ตาม ถ้าไม่ได้พูดคุยกับใคร ๆ ก็มักจะลืมเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง จะได้ยินแต่เสียงห้อมล้อมมากมายว่า "ไม่มีทางจะเป็นไปได้เลยที่จะทำให้เกิดความเกรงขาม ป้องกันไปเถอะ ไม่สำเร็จ แนวกั้นอาณาเขตจะต้องถูกทำลาย ไม่ให้มีสิ่งขวางกั้น" ข้าพเจ้าเองก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าความหมายนั้นหมายถึงสิ่งใด

ในคืนวันที่ ๒๒ ที่คณะเราเดินทางมาถึงนี่เอง เข้านอนราว ๔ ทุ่มเศษ เมื่อข้าพเจ้าเคลิ้มหลับ *ในนิมิตนั้นได้พบพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ทรงฉลองพระองค์ชุดออกศึกรัดกุมสีดำสนิท แม้*

*วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๗

อาชาทรงก็สีนิลดำเลื่อม พระองค์รับสั่งว่า **“จงตั้งชื่อแนวต้นมะขามซึ่งปลูกรอบขอบเนินพ่อขุนผาเมือง อันเปรียบเสมือนกำแพงกั้นอาณาเขตการบุกรุกนั้นว่า “แนวขามแกร่ง” เพื่อเป็นพลังเครื่องหมายของการป้องกันอันแข็งแกร่ง และเป็นที่เกรงขามโดยทั่วไป และจงปลูกต้นมะขามพิเศษขึ้นอีก ๕ ต้น ต้นที่หนึ่งปลูกด้านหน้า อีกสี่ต้นปลูกมุมละ ๑ ต้น ๔ มุม”** *ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้น เสียงหัวเราะเยาะเย้ยดังมารอบทุกทิศทาง คละเคล้ามากับเสียงตะโกนตวาดก้องว่า* **‘เป็นไปไม่ได้ ทำไปเถอะ เหนื่อยเปล่า ไม่สำเร็จ งมงาย’** *พร้อมกันนั้นก็เสมือนคนตีกันตะลุมบอน ท่ามกลางเสียงพายุฝน พัดจัด เสียงฟ้าลั่นเปรี้ยงราวกับจะผ่าถล่มให้ทุกอย่างพินาศ* ข้าพเจ้าสะดุ้งตื่น เวลาขณะนั้นตีสอง ปรากฏว่าฝนกำลังตกเทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก ข้าพเจ้าพยายามข่มตาให้หลับด้วยความยากเย็น เพราะรู้สึกว่าหวาดหวั่นสะท้านสะเทือน จะเข้าสมาธิเพื่อจะถามจากพ่อฤๅษีหรือหลวงพ่อสมเด็จ ฯ สมาธิก็ไม่มีเลย อารมณ์ค้างเติ่งมิอาจจะสะกดบังคับลงได้ง่าย ๆ เลย

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๗ ข้าพเจ้าตื่นขึ้นมาด้วยความอ่อนเพลีย ฝนซึ่งตกลงมาเมื่อคืนหยุดขาดเม็ดแล้ว แต่อากาศและพื้นที่โดยทั่วไปก็ยังคงฉ่ำแฉะ ข้าพเจ้าได้บอกคุณผ่องผิวว่า “พี่ผิว เทวดาตั้งชื่อให้แล้ว” เมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้ว อาจารย์พรก็ได้พาคณะพวกเราไปทำงานซ่อมต้นสักต่อที่เนินสักศักดิ์สิทธิ์ ขณะที่ทุกคนกำลังทำงาน ข้าพเจ้ามีโอกาสจึงได้บอกอาจารย์พรว่า เมื่อคืนนี้ตอนที่ฝนตกหนักนั้น พระองค์ได้เสด็จมาและตั้งชื่อผ้าป่าต้นมะขามให้แล้วว่า **“แนวขามแกร่ง”** มีเทพเจ้าบางองค์ท่านได้ให้ความเห็นว่าจะเป็น ‘แนวขามแกร่ง’ หรือ ‘แนวขามแก่น’ ก็ได้ เพราะแก่นมะขามเหนียวแน่นมาก อาจารย์พรบอกว่า ขอเลือกว่า ‘แนวขามแกร่ง’ แม้ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังพูดอยู่กับอาจารย์พรนั้น เสียงขัดแย้งและหัวเราะเยาะเย้ยก็ยังคงมีอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่า สงสัยจะมีอะไรสักอย่างหนึ่งแน่เทียว เพราะเสียงไม่หายไปเลย อาจารย์พรได้แต่มองดูหน้าแต่ไม่ได้พูดอะไร คงจะคิดว่าข้าพเจ้ากำลังอาการไม่ดี

มารพยายามทำลายแนวขามแกร่ง

ตอนเที่ยงทุกคนได้กลับมาเพื่อรับประทานอาหาร อาจารย์พรได้ชวนบางคนขึ้นไปล้างแท้งค์น้ำสูง ทุกคนจึงได้มองเห็นควันสีขาวลอยเป็นสายขึ้นจากท้องนา ซึ่งชาวไร่กำลังเผาหญ้าเพื่อจะปลูกผัก ได้ชี้ให้อาจารย์พร ดูว่าจะอันตรายสำหรับเราหรือไม่ อาจารย์พรบอกว่าไม่เป็นไร และทุกคนก็เห็นด้วย เพราะเป็นท้องนาห่างจากที่ ๆ ของเรามาก และหญ้าก็สด ฝนก็เพิ่งตกลงมาอย่างหนักเมื่อคืนนี้ จึงชวนกันไปรับประทานอาหาร หลังจากรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็เตรียมตัวไปทำงานกันต่อที่เนินสัก เมื่อมองไปทางที่ชาวไร่เผาหญ้า ก็ยังคงเห็นควันมากอยู่ และดูเหมือนจะลามขึ้นไปทางเนินพ่อขุน ฯ

อาจารย์พรจึงชวนว่าให้ขับรถไปดูไฟกันก่อน เมื่อข้าพเจ้ามองไปใจหายวาบ *เสียงอื้ออึงอลสับสน เสียงหัวเราะเยาะเย้ยยิ่งดัง เสียงตวาดก้อง* **‘เผาแนวขามแกร่งให้ราบ ไม่ต้องมาตั้งชื่อเสียให้ยาก แนว**

ขามแกร่งไม่มี จะพากันบ้าหรืออย่างไร ปลูกต้นมะขามดันมาตั้งชื่อว่า แนวขามแกร่ง บ้าชัดๆ' *พร้อมกันนั้นพลังดำมืดครึ้ม หมอกควันแก๊สพิษลอยลิ่วครอบคลุมเป็นครู่ใหญ่ จึงได้ยินเสียงระเบิดตูมท่ามกลางกลุ่มเมฆหมอกดำนั้น แสงสว่างลอยนวลกระจ่าง ความสงบเย็นแผ่คลุมแม้จะมีสายควันดำอยู่บ้างก็ตาม เสียงพระองค์รับสั่งมาพร้อมกับมวลเหล่าเทพเทวาว่า* **"ขันติธรรมเป็นสิ่งนำหลักชัยความเมตตาให้ความสงบเย็น จงน้อมใจให้เป็นสัมมาทิฏฐิ เพื่อลบล้างพลังแห่งมิจฉาทิฏฐิซึ่งครอบคลุมอยู่ทั่วไปนั้น แนวขามแกร่งจะต้องเป็นพลังเครื่องหมายแห่งความแข็งแกร่ง เป็นที่น่าเกรงขาม ตลอดไป"**

แต่ก็สู้กับมารได้ ซึ่งเป็นนิมิตหมายว่าแม้จะถูกข้าศึกบุกมาไม่รู้ตัวแต่ก็สู้ได้

ก่อนจะออกรถอาจารย์พรได้สั่งให้คนรถและคณะเราเตรียมรถน้ำไว้ให้พร้อม แล้วอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ขึ้นไปบนเนินพ่อขุน ฯ เมื่อไปถึงเนินพ่อขุน ฯ จึงได้มองเห็นว่าไฟซึ่งชาวไร่ได้จุดเผาหญ้าเพื่อปลูกผักที่ท้องนานั้นได้ลามสูงขึ้นมาใกล้เนินพ่อขุน ฯ แล้ว ลมบนเนินพ่อขุน ฯ พัดแรงจนยืนแทบไม่ติด ไฟลุกลามเลียมาอย่างรวดเร็ว แม้หญ้าจะสดและเปียกชุ่มเพราะฝนเพิ่งตกก็ตาม แต่ความร้อนแรงของไฟที่ถูกลมโหมก็สามารถทำให้น้ำแห้ง ใบหญ้าแห้งกรอบลุกไหม้ได้ ไฟลุกลามเลียเป็นแนวยาวเหยียด ลมก็พัดกระพือรุนแรง เพราะความที่หญ้าเปียกจึงมีควันมากมาย ทุกคนตกอยู่ท่ามกลางสายควัน มองหากันแทบไม่เห็น อาจารย์พรถือหัวฉีดดับเพลิง ทุกคนต้องวิ่งถอยหลังลงเนินแบกสายยางตาม เพราะต้องหันหลังให้ควัน ได้ยินแต่เสียง **คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา** ตะโกนก้อง อาจารย์อยู่ไหน...อาจารย์อยู่ไหน เพราะควันดำมืดและลมก็พัดรุนแรงเหลือเกิน ข้าพเจ้าเมื่อหลบออกจากสายควันได้ มองลงไปเห็นอาจารย์พรถือหัวฉีดดับเพลิงฉีดน้ำเอียงศีรษะซึ่งใส่หมวก สีขาวให้พ้นรัศมีควันได้นิดหน่อย ส่วนลำตัวก็ถูกอาบด้วยสายควัน ข้าพเจ้าหันหน้าไปทางพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ยกมือขึ้นพนมภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฉามิ...แล้วก็ตั้งจิตอธิษฐานอีก ไม่ช้าคณะเราก็พิชิตไฟได้

ครั้นแล้วฝนก็โปรยปรายเม็ดลงมาพอสมควร พอให้พื้นดินซึ่งร้อนระอุนั้นเย็นลง แนวขามแกร่งซึ่งปลูกไว้รอบขอบเนินพ่อขุนผาเมืองด้านหลังจำนวน ๔๕ ต้น ถูกไฟไหม้ไป ๓๘ ต้น อาจารย์พรได้สั่งให้นำต้นมะขามที่ยังพอมีเหลืออยู่บ้างนั้นมาปลูกซ่อมทันที

พระองค์รับสั่งว่า **"แม้เราจะถูกโจมตี แต่เราก็ป้องกันได้ทันทีเช่นเดียวกัน จงระมัดระวังถึงความประมาทชะล่าใจ สิ่งที่คาดไม่ถึงมักจะเกิดขึ้นกะทันหันเสมอ โดยเฉพาะตามแนวชายเขตแดน ในวันอาสาฬหบูชาและเข้าปุริมพรรษา จงโยงสายสิญจน์ด้านหนึ่งจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สู่เนินพ่อขุนผาเมือง ซึ่งกระทำพิธีแนวขามแกร่ง พร้อมกันนั้นอีกด้านหนึ่งโยงสู่เนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งมีเสาหลักแขวนป้ายชื่อผู้มีจิตเป็นกุศลร่วมบริจาค เพื่อเป็นอานิสงส์สิริมงคลโดยทั่วกัน"**

บรรยากาศในโลกทิพย์แม้ว่าจะสงบเยือกเย็นขึ้น แต่เสียงอื้ออึงสับสนก็ยังไม่จางหายไป เพียงแต่เบาบางลง เสมือนถอยห่างออกไปเท่านั้น **พระองค์ย้ำเตือนอีกว่า "อย่าประมาทชะล่าใจ จงพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...เพื่อดึงพลังแห่งสัมมาทิฏฐิ และอย่าลืมเสียงสวดสาธยายพุทธมนต์ควรจะดังอยู่ไม่ขาด ตลอดเวลาค่ำคืนของเพ็ญเดือนอาสาฬหบูชา"**

เตรียมจัดการทอดผ้าป่าแนวขามแกร่งในวันอาสาฬหบูชา

ดังนั้นในช่วงระยะเวลารอก่อนจะถึงวันอาสาฬหบูชาและเข้าปุริมพรรษา คณะเราได้พยายามช่วยกันบอกกล่าวเกี่ยวกับเรื่องราวของการจะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่ง ต้นละเก้าสามครั้งตามคำแนะนำของหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ซึ่งก็คิดว่าจะได้ครบตามจำนวนหรือไม่ก็ตาม ก็คงจะไม่เป็นไร เพราะเพียงแต่จะมีใครช่วยรับไปสัก ๒-๓ ต้นพอเป็นพิธีก็ยังดี เนื่องจากคณะเราก็ได้รบกวนท่านผู้มีจิตศรัทธามามากแล้ว จึงไม่ต้องการที่จะให้เกิดจิตอกุศลแก่ใคร ๆ อีก แต่ก็โดยมิได้คาดหวังเช่นเดียวกัน ได้มีผู้ร่วมเป็นเจ้าของแนวขามแกร่งจนครบตามจำนวน และมีกำลังเสริมเพิ่มเติมมาสมทบอีก ข้าพเจ้าได้กราบเรียนให้พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้รับทราบทุกครั้งที่มีผู้มาร่วมทำบุญ เพื่อจะได้กราบทูลพระองค์ให้ทรงรับทราบ

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้กล่าวว่า **"ดีใจ อิ่มเอิบใจ พร้อมกันนั้นก็เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจด้วยที่สิ่งซึ่งได้ปรารภขึ้นมาเป็นไปด้วยดี อันจะเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียง เพื่อให้บังเกิดความมั่นคง สิ่งซึ่งเป็นมงคลอันเป็นพลังของสัมมาทิฏฐิ จะต้องบังเกิดขึ้นห้อมล้อมเป็นเสมือนกำแพงกั้นผลักดันพลังแห่งความชั่วร้ายให้จางห่างหายจากผู้มีจิตเป็นบุญเป็นกุศลทั้งหลายเหล่านั้น สาธุ"**

ใกล้วันอาสาฬหบูชาเข้ามา อาจารย์พรได้อยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเกือบตลอด เพื่อสั่งให้คนงานจัดเตรียมสถานที่ สำหรับข้าพเจ้า คุณผ่องผิว และคนอื่น ๆ อยู่ที่กรุงเทพ ฯ เพื่อจะได้บอกกล่าวเกี่ยวกับงานบุญกับใคร ๆ บ้าง รวมทั้งชักชวนให้ไปร่วมสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดคืน ในงานบุญกระทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่งในวันอาสาฬหบูชาและเข้าปุริมพรรษา

วันอังคารที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๗ คณะเราได้เดินทางจากกรุงเทพ ฯ เพราะเป็นวันเริ่มรักษาศีลรับประทานอาหารมังสวิรัติก่อนถึงวันอาสาฬหบูชา ความรู้สึกของข้าพเจ้าตอนระยะนี้ไม่ปลอดโปร่งขึ้นเลย ถึงแม้จะได้จำนวนผ้าป่าแนวขามแกร่งจนเกือบจะครบแล้วก็ตาม *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างมืดครึ้ม แม้จะไม่มีเสียงครืนครั่น น่าหวาดกลัว แต่ก็ช่างหนักอึ้งอึดอัด ราวกับเต็มไปด้วยฝุ่นละอองที่มองไม่เห็น อากาศบริสุทธิ์มีน้อยเหลือเกิน* บรรยากาศเช่นนี้ได้แผ่ออกมาจนทำให้บรรยากาศในโลกมนุษย์ก็อึมครึมไม่แจ่มใส ตลอดทั้งวันไม่มีแสงแดดเลย อบอ้าวราวกับฝนจะตก ทำให้ผู้คนไม่สบายรู้สึกครั่นเนื้อครั่นตัวไปตาม ๆ กัน จนถึงแม้วันอาสาฬหบูชาอากาศก็ไม่ดีขึ้นเลย มีบางครั้งฝนก็ได้ปรอยเม็ดลงมาเป็นฝอย ทำให้เสื้อผ้าเปียกชื้นไม่ถึงกับเปียก แม้กระนั้น คุณสอาด แก้วเกษ คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร และผู้ช่วยอีก ๒ คน ก็ยังกรำฝนโยงสายสิญจน์จนเป็นที่เรียบร้อย อาจารย์พรปรารภกับข้าพเจ้าว่าถ้าอากาศยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ คงจะสวด

สาธยายพุทธมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตลอดทั้งคืนไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ก็ได้กางเต็นท์ไว้เรียบร้อยแล้ว ให้ลองปรึกษาพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เพื่อจะขออนุญาตจากพระองค์ว่าคณะเราจะขอสวดสาธยายพุทธมนต์ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาได้หรือไม่ ได้รับคำตอบว่า **"ได้ แต่จะอย่างไรก็ตาม จะต้องหาช่วงจังหวะเริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อเป็นสื่อโยงใยก่อน"** ดังนั้นพอเวลา ๑๖.๐๐ น. ถึงแม้ว่าอากาศจะยังคงมืดครึ้ม แต่อาจารย์พรก็นิมนต์พระคุณเจ้าในศูนย์พัฒนาศาสนา และก็ได้ชักชวนให้ทุกคนซึ่งในวันนี้มีผู้มาร่วมพิธีงานบุญ ทั้งจากกรุงเทพ ฯ และจังหวัดอื่นอีกบ้าง ชาวหมู่บ้านใกล้เคียงบ้างประมาณเกือบสองร้อยคน ไปรวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ครั้นแล้วพระคุณเจ้าก็ได้นำพาคณะพวกเราสวดสาธยายทำวัตรเย็น ต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร มงคลสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร ชัยสิทธิคาถา จากนั้นก็นำเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

บรรยากาศในคืนวันอาสาฬหบูชา

อากาศเริ่มโพล้เพล้ ความมืดสลัวของราตรีกาลกำลังแผ่คลุมเข้ามา เมื่อแสงทองจากดวงสุริยาซึ่งตกลับหายไปนานแล้วนั้นลางเลือนห่างไป ทุกคนก็หวังว่าจะมีแสงเงินยวงจากจันทร์เพ็ญอาสาฬหบูชามาให้ความกระจ่างแทน แต่ในค่ำคืนนี้...เมฆหมอกช่างดำหนามืดมิดปิดบังแสงนวลจากจันทร์เจ้าเสียสิ้น แผ่นฟ้ายามนี้มืดสนิทจริง ๆ ไม่มีแม้แต่แสงดาววับแวมให้เห็น แม้ขณะนั้นจะเป็นเวลาทุ่มเศษแล้วก็ตาม คงมีแต่แสงเทียนรอบขอบเชิงเนินพระเจดีย์ และแสงจากสปอร์ตไลท์ซึ่งสาดส่องต้ององค์พระเจดีย์สวยงามอร่ามวาบวับ และแสงเทียนจากผู้คนซึ่งต่างจุดวับแวมขึ้นเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ เป็นความงามล้ำลึกอีกแบบหนึ่งท่ามกลางความดำมืดของรัตติกาล ลมเริ่มพัดมาเยือกเย็น ทุกคนเริ่มหวาดหวั่นว่าฝนจะตก

เมื่อเวียนเทียนเสร็จแล้ว อาจารย์พรได้บอกให้ทุกคนขึ้นมานั่งสมาธิบนลานหินอ่อนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อรับพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ *เพราะขณะนั้นพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้ากับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวลทั่วทั้งแผ่นดิน ได้เสด็จมาร่วมกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าทั้งมวลนั้น ได้แผ่ปิดกางกั้นต่อต้านสิ่งอันเป็นอัปมงคลให้ถอยห่างออกไป พระองค์รับสั่งให้ข้าพเจ้านำกล่าวมงคลจักรวาลทั่วอาณาเขตทั้งแปดทิศ* ขณะที่ทุกคนกำลังตั้งจิตฟังมงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศนั้น ฝนเริ่มปรอยเม็ดลงมา เสียงแตกดังโพล๊ะ ปรากฏว่าสปอร์ตไลท์ระเบิดเพราะถูกเม็ดฝน แต่ก็ไม่มีใครสนใจ ยังคงนั่งสมาธิต่อไป จนข้าพเจ้ากล่าวมงคลจักรวาลจบลง ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้สั่งให้ปิดไฟสปอร์ตไลท์ทั้งหมด และให้ทุกคนขึ้นรถมารวมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นที่น่าอัศจรรย์อะไรเช่นนั้น เมื่อทุกคนได้เข้ามารวมกันทั้งหมดในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว ฝนก็ได้ตกเทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก แต่ทุกคนก็ปลอดภัย เมื่อมองไปยังเนินพระเจดีย์อิสรภาพฯ แสงเทียนในโคมแก้วรอบขอบเชิงเทินพระเจดีย์ก็ยังคงสว่างวอมแวมท่ามกลางสายฝน ส่องต้องสีทองของ

องค์พระเจดีย์ ฯ พอให้เห็นวิบวับได้บ้าง ก่อให้เกิดความรู้สึกสงบเยือกเย็นและวังเวง ฝนตกอยู่นานพอสมควร แต่ทุกคนก็ไม่ได้ใส่ใจนัก เพราะต่างก็ตั้งใจฟังอาจารย์พรอธิบายธรรมต่าง ๆ รอเวลา ๔ ทุ่ม คือ ๒๒ นาฬิกา ซึ่งจะเป็นเวลาที่จะเริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน

ฝนเริ่มขาดเม็ดแล้วแต่ท้องฟ้าภายนอกก็ยังคงมืดมิด แสงจันทร์เพ็ญคืนอาสาฬหบูชาไม่ได้มีโอกาสส่องให้ความกระจ่างเลย พอได้เวลา ๔ ทุ่มตรง พระคุณเจ้าซึ่งมีพระอาจารย์ดร.มหาวันดี กนฺตสีโล ก็นำคณะผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในงานบุญสวดสาธยายพุทธมนต์ มีบางคนที่ง่วงนอนได้กลับไปพักที่บ้านพักบ้าง บางคนก็หลับอยู่ในหอประชุมนั้นบ้าง เผื่อเมื่อหายจากง่วงนอนจะได้ลุกขึ้นมาช่วยสวดสาธยายร่วมกันอีก และก็มีอยู่หลายคนที่ร่วมสวดสาธยายจนตลอดทั้งคืน ซึ่งทั้งนี้รวมทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าด้วย *ตลอดระยะเวลาที่สวดสาธยายพุทธมนต์นี้ เสียงในโลกมนุษย์จะผสมผสานกับเสียงสวดภาวนาของมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ เพื่อก่อให้เกิดพลังแสงสว่างแห่งสัมมาทิฏฐิบรรเทาพลังแห่งมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งเป็นหมอกควันดำมืดครึ้มครอบคลุมบรรยากาศทั่วทั้งแผ่นดินอยู่ในขณะนี้ให้เบาบางลงไปบ้าง แสงพลังรังสีสีรุ้งจากยอดพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สว่างกระจ่างแทรกซึมไปรอบทุกทิศทางทั่วอาณาเขต และได้โยงไหลเป็นท่อทางไปตามสายสิญจน์ ซึ่งโยงไปสู่แนวขามแกร่งรอบขอบเนินพ่อขุนผาเมือง และหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา แม้ชายขอบฟ้าจะยังคงดำมืดมิด แต่ก็ห่างไกล และบางครั้งมีกลุ่มเมฆหมอกควันหนาใหญ่คลุมเข้ามา ไม่ช้าก็ผ่านเลยไป เสียงซึ่งไม่เป็นมงคลแม้จะมีแทรกซ้อนมาบ้างแต่ก็แผ่วเบา* พระองค์จะคอยรับสั่งเตือนอยู่เกือบตลอดเวลาว่า **“จงอดทนตั้งจิตอธิษฐานให้บังเกิดความปรารถนาดีแผ่เมตตาธรรม การเบื่อหน่ายและง่วงเหงาหาวนอนจะเป็นบ่อเชื้อแห่งการไหลเข้ามาของมิจฉาทิฏฐิ แม้จะเป็นเวลาที่จะต้องหลับนอนพักผ่อน แต่ก็สามารถเอาชนะได้ นั่นคือเชื้อแห่งความดีงาม เรา...กำลังอิ่มเอิบโสมนัสปีติปราโมทย์”** จวบจนเวลาตีห้าเศษ คณะเราจึงได้หยุดสวดสาธยายมนต์ เพราะเป็นเวลาซึ่งพระคุณเจ้าโดยทั่วไปจะต้องตื่นทำวัตรเช้ารับอรุณของวันปุริมพรรษาต่อไป

เมื่อออกมาจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา แม้ท้องฟ้าจะยังคงเต็มไปด้วยเมฆฝน แต่ก็แจ่มใสขึ้นกว่าเมื่อวันวาน ยังพอมองเห็นจันทร์เพ็ญเต็มดวงสลัวอยู่ชายฟ้าด้านทิศตะวันตก สำหรับทางด้านทิศตะวันออก แสงอรุณรุ่งของวันปุริมพรรษาก็เริ่มจับขอบฟ้าเจือจาง ข้าพเจ้าได้กลับมานอนพักที่บ้านพักประมาณ ๑ ชั่วโมง อาจารย์พรได้สั่งให้ทุกคนรับประทานอาหารตอน ๗ นาฬิกา หลังจากนั้นก็ได้มารวมกัน ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีก อาจารย์พรได้นำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้าและนั่งสมาธิ แล้วข้าพเจ้าได้นำร้องเพลงแผ่เมตตา พระองค์ได้เสด็จมาประทับทรงรับสั่งว่า : -

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(ประทับทรง)

ในวันเข้าพรรษา วันศุกร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๗

ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอทุกคนจงได้ตระหนักเถิดว่า บัดนี้บ้านเมืองของเรากำลังตกอยู่ในสภาวะของความเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้า แนวชายเขตแดนกำลังตกอยู่ในสภาวะอึมครึม เสมือนบรรยากาศของวันอาสาฬหบูชา

ตลอดระยะเวลา ควันดำจากมวลเหล่ามิจฉาทิฏฐิซึ่งครอบคลุมแผ่นดิน ได้กระจายทั่วทั้งแผ่นดิน ลอยกระจายวนเวียน มิยอมให้แสงสว่างแห่งสัมมาทิฏฐิได้กระจ่างชัดขึ้นมาเลย

จวบจนแม้กระทั่งเมื่อกระทำพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วแผ่นฟ้าที่ยังคงอึมครึม แสงสว่างมิอาจสาดส่องผ่านลงมาได้ อันเป็นสัญลักษณ์ของชายเขตแดนยังจะคงอึมครึมต่อไป ในวันนี้อันเป็นวันซึ่งจะกระทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่ง อันเป็นเปรียบเสมือนแนวกั้นอาณาเขตชายแดนทั่วผืนแผ่นดิน ขอทุกคนจงตั้งจิตให้เป็นสัมมาทิฏฐิเพื่อรับพลังแห่งสัมมาทิฏฐิ จากมวลเหล่าเทพเทวา เพื่อป้องกันและขับไล่หมอกควันแห่งมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งกำลังครอบคลุมอยู่ ณ ขณะนี้ แนวขามแกร่งจะต้องแข็งแกร่งเต็มไปด้วยความเกรงขามต่อมวลเหล่าผู้มิหวังดีต่อแผ่นดิน

เมื่อเสร็จจากการรับพลังจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้แล้ว จงร่วมใจกันไปพร้อมกันเพื่อกระทำพิธีแนวขามแกร่ง ณ หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และแล้วจงไปที่เนินเขาพ่อขุนผาเมือง อันเปรียบเสมือนกำแพงเมือง ซึ่งคณะเราได้กระทำ...ได้กระทำ...ได้กระทำสิ่งซึ่งเปรียบเสมือนแนวเขตแดนทั่วทั้งแผ่นดินนั้น

ขอทุกคนจงมีจิตใจเข้มแข็งอดทน และน้อมจิตของตนเองรับแต่พลังของสัมมาทิฏฐิเท่านั้น อย่าให้มีจิตเป็นอกุศลเพื่อให้มิจฉาทิฏฐิเข้าแทรกแซงตนเองได้ ขอความโสตถิจงมีแก่ทุกคน

ทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่ง
พระองค์รับสั่งว่า รอคอยมา ๔๐๐ ปี กว่าจะได้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

จากนั้นทุกคนได้มารวมกันที่หอประชุม ซึ่งขณะนั้นพระคุณเจ้ากำลังสวดมนต์ ชาวบ้านแถบนั้นกำลังทำบุญวันเข้าปุริมพรรษา อาจารย์พรจึงได้บอกให้ทุกคนไปพร้อมกันที่เนินพ่อขุนผาเมือง เพื่อร่วมกันปลูกมะขามต้นพิเศษอีก ๕ ต้น คือด้านหน้าและมุมทั้ง ๔ ของเนินพ่อขุนผาเมือง โดยบรรดาผู้ชายช่วยกันปลูก สำหรับผู้หญิง จับด้ายสายสิญจน์ และพระคุณเจ้าสวดชยันโต และสวดสาธยายพุทธมนต์บทนิธิกัณฑสูตร ซึ่งเป็นบทที่กล่าวถึงความสำเร็จทุกอย่างจะบังเกิดขึ้นด้วยบุญทั้งสิ้น *บรรยากาศในโลกทิพย์ก้องกังวานห้อมล้อมอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...สาธุ...ตลอดเวลา* พ่อขุนผาเมืองรับสั่งว่า **"จะรักษาแนวชายเขตแดนให้แข็งแกร่ง และเป็นที่เกรงขามต่อภัยพิบัติทั้งปวง"** เมื่อเสร็จจากพิธีการปลูกต้นมะขามแล้ว ทุกคนได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และได้กระทำพิธีทอดผ้าป่าแนวขามแกร่งและผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองอีก ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ทรงรับทราบว่า "บัดนี้ คณะเราก็ได้จัดกระทำพิธีแนวขามแกร่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ยังคงเหลืออยู่แต่สิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึง เท่านั้นที่คณะเรายังกระทำได้ไม่เป็นผลสำเร็จตามพระราชปรารภ ยังขาดจำนวนอยู่อีกถึง ๑,๗๐๐ กองเศษ แต่คณะเราก็มิได้นิ่งนอนใจ จะพยายามกระทำต่อไปเท่าที่สติปัญญาจะพอมีอยู่บ้างนี้ ชักชวนผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจให้มาร่วมกัน คงจะเป็นผลสำเร็จสักวันหนึ่ง ซึ่งอาจจะใช้เวลาบ้างพอสมควร และขอสัญญาว่าจะไม่เบื่อหน่ายท้อแท้ต่องานอันเป็นสิ่งจรรโลงใจต่อพระองค์นี้อีกต่อไป ขอพระราชทานความสำเร็จให้บังเกิดขึ้นด้วยเถิด" พระองค์รับสั่งว่า...

> **"ความโสมนัสปีติปราโมทย์ อิ่มเอิบ ได้บังเกิดขึ้นทุกคราวที่มีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ มาร่วมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นสิ่งซึ่งรอคอยมาเกือบ ๔๐๐ ปี สิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทองอันเป็นสัญญาณชี้บอกถึงความอุดมสมบูรณ์นั้น จะตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้เอง ดังนั้นไม่ต้องวิตกกังวลถึงความล่าช้า สิ่งนี้จะเป็นเครื่องชี้บอกถึงสภาพการณ์โดยทั่วไป จงสงบเยือกเย็นอดทน หัดบังคับจิตใจให้อยู่แต่ในสัมมาทิฏฐิ แสดงความปรารถนาดีต่อสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง แล้วความดีงามความอุดมสมบูรณ์จะบังเกิดขึ้นตามครรลองของสัจธรรม ขอให้มีความสุขโดยทั่วกัน"**

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะเราทุกคนได้รับฟัง ซึ่งต่างก็จะพยายามช่วยกัน กับทั้งจะช่วยบอกกล่าวต่อ ๆ ไปยังผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาในงานของพระองค์ให้ร่วมมือร่วมแรงกัน มีบางคนเสนอแนะว่าหลังจากออกพรรษาแล้วปกติจะต้องมีงานจัดการทอดกฐิน จะเป็นได้ไปว่าถ้าเราทอดกฐินได้ปัจจัยมาเท่าไรแล้วก็เอาจำนวน ๔๐๐ ตำลึงหาร เพื่อจะได้เป็นจำนวนกองผ้าป่าสิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทองจะได้หรือไม่ ซึ่งทุกคนก็พอจะเห็นด้วย อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้ากราบทูลถามพระองค์ ได้รับคำตอบว่า

“ในเมื่อจัดการกระทำพิธีทอดกฐิน เหตุใดจงต้องให้กลายเป็นผ้าป่า กฐินก็คือกฐิน ผ้าป่าก็คือผ้าป่า จงอย่าคิดมักง่ายสับสน อันจะเป็นผลทำให้ตนเองต้องเสียพื้นฐานของจิตใจ ขอเตือนย้ำอีกว่าจงอย่าวิตกกังวลในเมื่อสภาวการณ์จะต้องเป็นเช่นนั้น เมื่อถึงจังหวะเวลาที่ความเป็นไปและความอุดมสมบูรณ์จะดีขึ้น มีอยู่...ที่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจจะบังเกิดขึ้น โดยบริจาค ๑๐ กองบ้าง ๒๐ กองบ้าง หรือถึง ๑๐๐ กองบ้าง แล้วแสดงความประสงค์ให้นำสิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทองไปไว้ในสถานที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งอาณาจักร เพื่อเป็นสื่อของความมีสิริมงคลอุดมสมบูรณ์ อันจะเป็นสัญลักษณ์ของการกระจายความอุดมสมบูรณ์จากผู้มั่งคั่งสู่ความยากไร้ สำหรับปัจจัยนั้นจะเป็นเพียงผลพลอยได้ส่วนหนึ่ง ในอันที่จะนำมาเพื่อทำให้งานศูนย์พัฒนาศาสนาและพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น” ดังนั้นจึงไม่มีใครแย้งสิ่งใด นอกจากตั้งจิตอธิษฐานว่าจะพยายามช่วยกันเท่าที่กำลังจะกระทำได้.

งานเหลือไม่มาก แต่ก็เป็นงานที่ยากจะทำให้สำเร็จได้

* อันที่จริงงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เรียกได้ว่าเกือบจะแล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ ยังขาดอยู่แต่การตกแต่งรายละเอียดปลีกย่อย และการสวมฉัตรยอดนภศูลบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เท่านั้น แต่งานที่ยังค้างอยู่ ที่เรียกว่าเกือบจะแล้วเสร็จนี่เอง ไม่ได้สำเร็จลงได้โดยง่ายหรือรวดเร็วอย่างที่จิตใจร่ำร้องต้องการอยากจะให้เป็นไปได้เลย ดังนั้นอาจารย์พรและคณะเราจึงได้กระทำงานอันเป็นส่วนประกอบพื้นฐานสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โครงการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ให้เป็นไปโดยสมบูรณ์ เช่น การปลูกและดูแลต้นไม้เพื่อให้เป็นสวนป่าที่ร่มรื่น การก่อสร้างอาคารที่พักและเสนาสนะสงฆ์เพิ่มเติม ก่อสร้างสาธารณูปโภค เป็นต้นว่าแท้งค์น้ำใหญ่เพื่อจ่ายน้ำได้ทั่วถึงและพอเพียง แท้งค์เก็บน้ำฝน ซ่อมถนน รวมทั้งงานพัฒนาพื้นที่โดยทั่วไปให้สวยงามด้วยไม้ดอกไม้ผล เป็นต้น งานเช่นนี้ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากพอสมควร เพราะเนื้อที่ของศูนย์พัฒนาศาสนามีถึง ๒๐๒๙ ไร่ งานเหล่านี้ได้ทำควบคู่กันไปกับการศึกษาและการปฏิบัติธรรม ซึ่งก็มีผู้ที่สนใจเข้ามาร่วมทำงานและปฏิบัติอยู่มิได้ขาด ซึ่งในช่วงระยะกำลังอยู่ในพรรษานี้ อาจารย์พรก็ตั้งใจไว้ว่าจะสอนและจัดให้มีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพลังบารมีแด่พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าและมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ซึ่งทั้งนี้รวมทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิด้วย

พระเกิดป่วยในระหว่างพรรษา ต้องนำเข้ารักษาในโรงพยาบาล

แต่การณ์มิได้เป็นไปอย่างที่คาดคิดไว้ทั้งหมด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า พอหลังจากงานวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าปุริมพรรษาได้ไม่กี่วัน พระภิกษุซึ่งเป็นพระที่สำเร็จการศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๗

มาประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เกิดป่วยโดยกะทันหัน และต้องนำเข้าโรงพยาบาลที่กรุงเทพ ฯ อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมา หัวหน้าคนงานประจำที่ศูนย์ ฯ ก็เกิดป่วยขึ้นมาอีก ต้องนำเข้าโรงพยาบาลหล่มสัก ปรากฏว่าเป็นมากถึงกับจะต้องผ่าตัด ดังนั้นจึงต้องพาย้ายไปโรงพยาบาลพระพุทธชินราช ที่จังหวัดพิษณุโลก เป็นภาวะที่วุ่นวายโกลาหลและเหน็ดเหนื่อยพอสมควร แม้กระนั้นทุกคนที่ช่วยกันก็ไม่ย่อท้อ แม้จะเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ กันบ้าง แต่ถ้าพอมีกำลังทุกคนก็ยังแจ่มใสต่อสู้กับเหตุการณ์ ยังคงสวดมนต์นั่งสมาธิทุกเช้าทุกเย็น วันเสาร์ วันพระธรรมสวนะ และวันเพ็ญกลางเดือน ก็ยังคงปฏิบัติสวดมนต์ตามที่พระองค์เคยรับสั่งให้ปฏิบัติโดยมิได้ขาดเลย

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง

บรรยากาศของโลกทิพย์ในยามนี้ *แม้ว่ากลุ่มเมฆหมอกควันดำหนาจะไหลไปรวมอยู่ตามชายขอบฟ้าและความอึมครึมมืดครึ้มจะสว่างขึ้นมาบ้าง เมื่อคราวกระทำพิธีในวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าปุริมพรรษาก็ตาม แต่บัดนี้ก็เริ่มทยอยไหลคืบคลานเข้ามาอีก และบางครั้งควันสีดำจะพุ่งเป็นทางพาดขึ้นมาราวกับมีใครพ่นควันธนู เสียงอื้ออึงอลเกรียวกราวราวกับจะเกิดพายุใหญ่ คละเคล้ากับเสียงคำรามแผ่วเบา เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำราวกับเสียงปีศาจยามค่ำคืน เสียงแย่งชิงทะเลาะด่าทอแต่จับสำเนียงไม่ได้ กลิ่นสาบสางอบอวลสร้างบรรยากาศอึดอัด* ทุกครั้งที่มีการสวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์ พระองค์มักจะเสด็จมากล่าวย้ำเตือนว่า **“สัญลักษณ์ความเป็นไปของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นแนวทางของความเป็นไป จงอดทนและให้อภัย อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อการทำความดี จงพยายามหัดสร้างพลังของกุศลจิต แม้จะน้อยนิด อย่าคิดว่าไม่มีผล เพื่อทำลายหมอกควันของมิจฉาทิฏฐิ พยายามอย่าให้อกุศลจิตครอบงำเป็นมลทินแก่จิตใจ”**

จนถึงขณะที่บันทึกเหตุการณ์อยู่นี้ (๒๒ ก.ย. ๒๗) พระภิกษุที่ป่วยก็เพิ่งออกจากโรงพยาบาลได้ (อยู่ในโรงพยาบาล ๑ เดือน กับ ๔ วัน) กำลังพักฟื้น สำหรับคนงานของศูนย์ ฯ ยังออกจากโรงพยาบาลไม่ได้ (อยู่โรงพยาบาลมาแล้วได้ ๑ เดือน)

บัดนี้ก็ใกล้จะถึงวันมหาปวารณาและออกพรรษาเข้ามาทุกที ในงานพิธีมหาปวารณาและออกพรรษาพระองค์มิได้รับสั่งให้จัดเป็นพิธีใหญ่ เพราะคงจะเห็นว่าทุกคนเหน็ดเหนื่อย เพียงแต่ให้รวบรวมผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองจัดทำพิธีอีก ซึ่งตลอดช่วงเวลาเข้าพรรษาที่ผ่านมามีผู้มาแสดงความประสงค์เป็นเจ้าของผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงน้อยมาก แต่แม้กระนั้นก็ตาม พระองค์ก็ได้รับสั่งให้จัดทำพิธีขึ้น และให้จัดทอดผ้าป่ากองกลางขึ้นอีก ๑ กอง เผื่อผู้ที่มีจิตเป็นกุศลจะได้ร่วมมากบ้างน้อยบ้าง ตามกำลังศรัทธา

พระองค์รับสั่งว่า **“ความขาดแคลนและความอดอยากทุกข์ยากมีเพิ่มขึ้นโดยลำดับ สิ่งนี้เป็นเครื่องชักจูงให้ผู้คนเห็นผิดเป็นชอบ หมดศรัทธาต่อการทำความดี ซึ่งเป็นหนทางของกลียุค จงอดทนตั้งมั่นอยู่ในความดี สวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนวันมหาปวารณา เพื่อเป็นเชื้อโยงใยของสัมมาทิฏฐิ**

อันจะจรรโลงโลกให้บังเกิดสันติ" เพราะความที่มีแต่เหตุการณ์เฉพาะหน้าให้แก้ปัญหาไม่หยุดหย่อน จึงทำให้ไม่มีเวลาบอกกล่าวใคร ๆ ได้เลย ดังนั้นจึงคิดว่า สิ่งที่จะทำได้โดยไม่บกพร่องเลยก็คือการการสวดมนต์ตลอดทั้งคืนวันมหาปวารณาเท่านั้น ส่วนการบอกกล่าวเกี่ยวกับผ้าป่าคงเป็นไปได้น้อยมาก หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต และพ่อฤๅษีให้กำลังใจว่า **จงทำจิตให้สบายก็แล้วกัน เป็นบุญกุศลแล้วที่ยังมีกำลังพอที่จะพร่ำสวดมนต์ภาวนาพุทธมนต์ได้ ในเมื่อเหตุการณ์โดยทั่วไปทั่วโลกกำลังตกอยู่ในพลังร้ายของความดำแห่งมวลมิจฉาทิฏฐิ ผู้ที่มีจิตเป็นกุศลอยู่เสมอและผู้ที่กำลังเสวยผลของวิบากของกรรมดีในอดีตเท่านั้นที่จะเดือดร้อนน้อยที่สุด ความอ่อนแอคือบ่อเชื้อของมิจฉาทิฏฐิ** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและทุกคนได้รับฟัง เพื่อว่าอย่างน้อยก็เป็นกำลังใจให้รอดอย และมีกำลังใจต่อสู้อดทนในอันที่จะกระทำแต่ในสิ่งที่ดีงาม สำหรับผู้ที่พอจะมีความเชื่อในเรื่องกฎของกรรม

ไปดูการก่อสร้างที่ตำหนักเขาย่าเป็นครั้งแรก

เรื่องราวของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะนี้ก็ยังไม่มีอะไรที่พอจะเล่าสู่กันฟังมากนัก เพราะมัวแต่มีปัญหาเฉพาะหน้ายุ่ง ๆ จนไม่มีเวลาที่จะได้ทำอะไรเพิ่มเติม จนข้าพเจ้าคิดว่าจะยังไม่บันทึกอะไร ก็พอดีตอนเช้าวันเสาร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๗ ขณะที่กำลังบันทึกเหตุการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวบ ๆ ลง ภายในหูอื้อคล้ายลมกำลังออกจากหู ครั้นแล้วก็ได้ยินเสียงดังมากบอกมาว่า* **"อย่ามัวนิ่งเฉยเสมือนคนตาบอด หูหนวก เป็นใบ้ ไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจว่ามีใครเขาทำอะไรอยู่รอบข้าง จงไปที่เขาค้อแล้วล่วงเลยไปถึงเขาย่า อันเป็นสถานที่ก่อสร้างพระตำหนักของพระผู้นำชัยปกป้องคุ้มครองแผ่นดิน"** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง และบอกว่าคงจะเป็นเจ้าพ่อเขาค้อกับเจ้าพ่อเขาย่ามา พร้อมทั้งชักชวนว่าตอนบ่ายหลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้วคณะเราจะพากันไปที่เขาค้อและเขาย่ากัน อาจารย์พรก็บอกว่า "ตกลง"

พอตกตอนบ่าย เพราะความที่งานที่กำลังทำค้างอยู่จะไม่เสร็จ อาจารย์พรจึงมาปรึกษาว่า วันนี้คงจะไปเขาย่าไม่ทัน เอาไว้ไปวันพรุ่งนี้จะได้หรือไม่ ? เราทุกคนก็ไม่มีใครโต้แย้งสิ่งใด ต่างก็แยกย้ายกันไปทำงาน เพราะเขาย่าก็อยู่ไม่ไกลจากแคมป์สนที่พักของเรานัก จะไปเมื่อไรก็ได้ สำหรับข้าพเจ้าเองก็เตรียมบันทึกเหตุการณ์เล็กๆน้อยๆ ต่อ ขณะที่กำลังจะเริ่มลงมือบันทึกนั้นเอง *ความรู้สึกก็ชาวูบดิ่งลึกลง พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าเสด็จมา พระองค์รับสั่งว่า* **"การเปลี่ยนความตั้งใจโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้มีน้ำใจมาเชิญชวนนั้น เป็นสิ่งซึ่งสัตบุรุษสรรเสริญแล้วหรือ"** ข้าพเจ้าจึงรีบไปบอกอาจารย์พรแล้วอาจารย์พรจึงได้บอกให้ทุกคนเตรียมตัวขึ้นไปเขาย่าทันที

คณะเราได้ออกจากหน้าลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอนเวลา ๑๖.๐๐ น. พอดี อากาศแจ่มใสมาก รถได้แล่นตามถนนขึ้นลงลดเลี้ยวไปตามเนินลาดเขาเรื่อยไป ท้องฟ้าเป็นสีครามเข้ม มีเมฆขาวประปรายเป็นกลุ่มก้อน หนาบ้าง บางบ้าง แสงแดดยังคงสว่างเจิดจ้า แต่เริ่ม

อ่อนแรงลงเพราะบ่ายคล้อยมากแล้ว ครั้นแล้วทางด้านทิศตรงกันข้ามกับตะวัน ทุกคนก็ได้มองเห็นแสงรุ้งหนึ่งเส้ียวบนกลุ่มเมฆ ต่างตื่นเต้นชี้ชวนกันเป็นการใหญ่ พร้อมทั้งได้ร่วมกันสวดมนต์เสียงดัง เป็นที่น่ามหัศจรรย์อะไรเช่นนั้น รถวิ่งแล่นลดเลี้ยวขึ้นลงเนินเขาสูงชันบ้างลาดต่ำบ้าง ใกล้เขาย่าเข้าไปเท่าไรยิ่งมองเห็นแสงรุ้งขยายวงกว้างขึ้นจนเห็นเป็นครึ่งวงกลมทาบทับบนท้องฟ้า แสงรุ้งสีเข้มทุกสีราวกับวาดไว้ด้วยสีน้ำมันเข้มข้น เสียงสวดมนต์ก็ยังคงดังอยู่ไม่ขาดระยะ จนรถกำลังแล่นลงเนิน ๆ หนึ่ง เมื่อมองจากเนินนี้เห็นสถานที่ก่อสร้างพระตำหนักสวยงามมาก ฉากเขาย่าสีเขียวเข้มเป็นผากำแพงกั้นอย่างแข็งแรง ต่ำลงมานิดหนึ่งเป็นเนินดินสีแดง ซึ่งถูกเกรดสำหรับเป็นที่ตั้งพระตำหนัก เรื่อยต่ำลงมาและรอบข้างเป็นเนินเขาสูงต่ำสลับสล้างราวกับทะเลภูเขา โอบอุ้มพระตำหนักเสมือนอยู่บนอุ้งหัตถ์สวรรค์ อันมีชาวดินชูเชิดเทิดไว้เหนือเศียร บรรยากาศสวยงามเกินกว่าจะบรรยายให้มองเห็นจากตัวหนังสือได้ และเมื่อมองหันหลัง แสงรุ้งทาบทับท้องฟ้าเป็นครึ่งวงกลม ข้าพเจ้าได้บอกให้รถหยุดเพื่อจะบอก ให้คุณผ่องผิวเก็บบันทึกภาพนี้ไว้ เมื่อลงจากรถและลงมาถึงท้องเนิน จึงได้ทราบว่า ณ ที่นี้คือ **“สวนรื่นฤดี”** ยังมีป่าแน่นทึบ มีลำห้วยสะเดาะพงไหลผ่าน ทางการได้มาทำสะพานข้ามลำห้วยไว้ สะพานนี้มีชื่อว่า **“สะพานทัญมาตร์”** สร้างไว้เป็นอนุสรณ์แด่ **จ.ส.อ. พยนต์ ทัญมาตร์** แห่งกองพันทหารช่างที่ ๔ ซึ่งพลีชีพเพื่อผืนแผ่นดิน ณ ที่แห่งนี้ ในการปราบผู้ก่อการร้าย ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรสำรวมจิตเป็นสมาธิแผ่เมตตา

จากลำห้วยสะเดาะพง สะพานทัญมาตร์ สวนรื่นฤดี มาราว ๑ กิโลเมตร ก็ถึงสี่แยกรื่นฤดี ซึ่งบริเวณนี้ จะเป็นที่ตั้งกิ่งอำเภอเขาค้อ รถแล่นผ่านสี่แยกรื่นฤดีไปไม่นานก็ถึงทางขึ้นพระตำหนัก พอเริ่มเลี้ยวเข้าเส้นทางขึ้นพระตำหนัก ทุกคนก็ได้มองเห็นแหล่งที่รุ้งเกิดขึ้นทั้งสองข้าง เมื่อขึ้นไปเกือบจะถึงสถานที่กำลังก่อสร้างพระตำหนัก ทุกคนหันย้อนมองไป จึงได้เห็นว่ารถของเราได้แล่นลอดซุ้มแสงสายรุ้งเข้ามา เพราะรุ้งนั้นได้ครอบถนนที่ขึ้นสู่พระตำหนัก โดยปลายโค้งของรุ้งทั้ง ๒ ข้าง สาดแสงลงบนต้นไม้บนภูเขานั่นเอง แสงรุ้งที่อาบต้นไม้สีเขียวบนภูเขานั้นระยิบระยับเปล่งประกายสีต่าง ๆ ทุกคนต่างน้อมกราบขอบพระคุณมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ เจ้าพ่อเขาย่า เจ้าพ่อเขาค้อ และผู้เสียสละชีพเพื่อรักษาแผ่นดินแห่งนี้ไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ภาคภูมิใจ และเหนือสิ่งอื่นใดก็คือพ่อขุนผาเมือง พระผู้ปลดแอกจากขอมทารุณให้ผืนแผ่นดินแด่คนไทยครั้งแรก และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระผู้มอบอิสรภาพแด่ปวงชนชาวไทย รวมทั้งมวลเหล่าอดีตพระบูรพมหากษัตราธิราชเจ้า ซึ่งปกป้องคุ้มครองผืนแผ่นดินสืบต่อมา ได้ยินเสียงจากเจ้าพ่อเขาค้อประสานมากับเสียงเพลงแผ่วพริ้วในบรรยากาศว่า **“ด้วยจิตเบิกบานที่ได้พบเห็นกัน ความรักความร่วมใจกันและความผาสุกจะเป็นสิ่งที่ติดตามมา จงช่วยกันเปล่งเสียงไชโย เพื่อพระผู้นำแผ่นดินเถิด ไชโย...ไชโย...ไชโย...”**

คณะเราได้ขึ้นไปถึงสถานที่กำลังก่อสร้างพระตำหนักบนเขาย่า เวลา ๑๗.๑๗ นาฬิกา อันที่จริงความรู้สึกของข้าพเจ้าตกอยู่ในระหว่างกึ่งสำนึกตลอดเวลา นับแต่เริ่มเข้าเขตบริเวณเขาค้อ *แว่วเสียงเพลงสดุดีมหาราชาและเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น จะดังแทรกซึมอยู่ในบรรยากาศทุกหยาดหยดของละอองน้ำยิ่งใกล้บริเวณเขาย่าเข้าไป เสียงเพลงยิ่งแจ่มชัดก้องไปทั่วแนวไพร สอดแทรกประสานมาด้วยเสียงเพลง*

ความฝันอันสูงสุด เพลงสรรเสริญพระบารมี มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ เจ้าป่า เจ้าเขา และมวลโอปปาติกะ ผู้เสียสละชีวิตในสมรภูมิต่างยินดีบอกกล่าวแซ่ซ้องสาธุการ สดุดีพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเปล่งเสียงถวายพระพรให้ทรงพระเจริญ และกล่าวสรรเสริญว่า ผู้ที่เสียสละอย่างแท้จริงนั้นคือ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีน้ำพระทัยเต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตา มีแต่จะให้ ไม่เคยคิดจะได้รับอะไรจากพสกนิกรเลย ขอแค่เพียงให้ทุกคนได้รับความร่มเย็นเท่านั้น**

บรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งแทรกซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ส่วนนี้ เอิบอาบด้วยแสงสีชมภูสดสลับด้วยแสงสีเงินและสีทอง สมเด็จพระนเรศวรได้เสด็จมาด้วย พร้อมรับสั่งว่า **"พระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะปกป้องคุ้มครองรักษาผืนแผ่นดิน และจะธำรงไว้ซึ่งความร่มเย็น ความอุดมสมบูรณ์ ความอยู่ดีกินดีของพสกนิกร จงสวดสาธยายพุทธมนต์นับจากเริ่มลงจากขุนเขาอันเป็นสถานที่ก่อสร้างพระตำหนักไปจนกว่าจะถึงพระเจดีย์อิสรภาพ ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อเป็นสิ่งจรรโลงสันติสุข"**

ครั้นแล้วคณะเราก็ได้ขึ้นรถและลงจากพระตำหนักเวลา ๑๗.๓๙ นาฬิกา แล้วก็เริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์ ประสานกับเสียงก้องกังวาลตลอดเนินแนวพนาว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...สาธุ มาตลอดระยะทาง ๓๐ กิโลเมตร จากพระตำหนักถึงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สวดมนต์มาถึงบทชัยสิทธิคาถาพอดี จึงได้ลงจากรถไปสวดมนต์ต่อบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนจบ เสียงสาธุ...สาธุ...ยังคงดังเป็นคลื่นอยู่แผ่วเบา สังเกตจากสีหน้าทุกคนสดชื่นแจ่มใสอิ่มเอิบไปด้วยความสุข ยังคงพร่ำพูดถึงเพราะมีความประทับใจในแสงสายรุ้งและบรรยากาศโดยรอบ

รับสั่งให้รีบทำฐานพ่อขุนผาเมือง และซ่อมหน้าบันพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๗ หลังจากที่ทำวัตรสวดมนต์แล้ว ข้าพเจ้าได้ชวนคุณวรรณี อากาศฤกษ์ และคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ เดินไปเนินพ่อขุนผาเมือง ขณะที่กำลังก้มลงกราบพ่อขุนผาเมืองนั้น พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมารับสั่งว่า **"สิ่งที่จะต้องกระทำในทันที เมื่อเสร็จจากภารกิจเฉพาะหน้าแล้ว จงรีบด่วนกระทำให้ฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง อันเปรียบเสมือนรากฐานของสิ่งทั้งปวง และรายละเอียดปลีกย่อยของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นส่วนสำคัญของความสมบูรณ์ให้เสร็จสิ้นโดยเร็วก่อนที่จะต้องตั้งต้นกันใหม่"** ครั้นแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นในความฝันของข้าพเจ้าเมื่อคืนวันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๗ ซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้ใส่ใจอะไรเลย เพราะอาจจะเกิดขึ้นเพราะความฟุ้งซ่านของตนเองก็เป็นได้นั้น ได้มาปรากฏอีกครั้งหนึ่ง คือ *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้ายตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางความสับสนของผู้คนมากมาย แต่ละคนไม่ทราบว่าตนเองจะต้องหันไปทางทิศใด แล้วแต่คลื่นของแรงดันจะพาไปต่างตกอยู่ในความหวาดกลัว บรรยากาศรอบทิศสลัวลาง ครั้นแล้วเสียงทุกคนก็เงียบกริบลงเมื่อได้มองเห็นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ก้าวลงจากแท่นอนุสาวรีย์ที่พระรูปปั้นประทับอยู่ เข้ามานมัสการพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง และพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์*

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเป็นปกติ จึงได้ชวนคุณวรรณีและคุณผ่องผิวเดินกลับมาแคมป์ที่พัก ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง แต่ก็ยังไม่ทราบว่านิมิตที่เกิดขึ้นเช่นนี้จะหมายถึงสิ่งใด หรือจะเป็นความสับสนของจิตใจของข้าพเจ้าเอง หรือแม้จะถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ก็ยังไม่ได้รับคำตอบที่กระจ่างแจ้ง แต่อาจารย์พรก็ได้ให้สัญญาไว้ว่าเมื่อจัดการทอดผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองงานวันมหาปวารณาออกพรรษาและทอดกฐินแล้ว ก็จะเริ่มลงมือทำฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองและพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เสร็จโดยเร็ว พร้อมกันนั้นก็ต้องเริ่มบอกกล่าวระดม ช่วยกันหาผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจให้มาเป็นเจ้าภาพผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง เพื่อจะได้นำผอบถุงเงินถุงทองไปไว้สถานที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อแผ่พลังสันติสุขให้ทั่วอาณาจักร

เมื่อได้รับฟังอาจารย์พรปรารภถึงความตั้งใจเช่นนี้ ก็ได้มีลูกศิษย์ใกล้ชิดบางคนแสดงความจำนงค์ว่าจะขอรับเป็นเจ้าภาพผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงอีก โดยตนเองจะไม่ขอรับผอบ เพราะได้เคยเป็นเจ้าภาพและรับผอบไปบูชาแล้ว จึงอยากให้อาจารย์พรได้มอบผอบถุงเงินถุงทองนี้ไปไว้ยังหิ้งบูชาพระ ที่อำเภอใดอำเภอหนึ่ง หรือ ณ ที่ศาลากลางจังหวัด หรือสถานที่ใดก็ได้สุดแล้วแต่อาจารย์พรจะเห็นสมควร และเผื่อว่าจะมีลูกศิษย์ของอาจารย์พรคนอื่น ๆ อีก หรือผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างแท้จริง ช่วยกันแสดงความจำนงค์อันจะยังผลให้ผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงครบตามจำนวนตามพระราชประสงค์ และผอบถุงเงินถุงทองก็จะได้แพร่ออกไปตั้งอยู่ตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์จะได้แผ่กระจายโดยทั่วไป

คำเตือนสติของหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดนี้ให้พ่อฤาษี และหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกฟัง เพื่อว่าท่านจะได้กราบทูลแด่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้ได้ทรงรับทราบ เผื่อจะมีการท้วงติงสิ่งใดบ้าง หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวว่า

“การที่อาจารย์พรดำริเช่นนี้นั้นดีมากทีเดียว แต่คงถูกกล่าวหามากมายพอสมควรทีเดียวจากผู้ที่ไม่เห็นด้วย แต่ถ้าอดทนได้ ผลที่จะได้รับอย่างแท้จริงก็คือ ความโสมนัสปีติปราโมทย์จะต้องบังเกิดขึ้นกับพระองค์อย่างแน่นอน จำได้หรือไม่ที่พระองค์รับสั่งว่า “ความโสมนัสปีติปราโมทย์อิ่มเอิบได้บังเกิดขึ้นทุกคราวที่มีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ มาร่วมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นสิ่งซึ่งรอคอยมาเกือบ ๔๐๐ ปี สิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทอง อันเป็นสัญญาณชี้บอกถึงความอุดมสมบูรณ์นั้นจะตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้เอง ดังนั้นไม่ต้องวิตกกังวลถึงความล่าช้า สิ่งนี้จะเป็นเครื่องชี้บอกถึงสภาพการณ์โดยทั่วไป จงสงบเยือกเย็นอดทนหัดบังคับจิตใจให้อยู่แต่ในสัมมาทิฏฐิ แสดงความปรารถนาดีต่อสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง แล้วความดีงามความอุดมสมบูรณ์จะ

บังเกิดขึ้นตามครรลองของสัจธรรม ขอให้มีความสุขโดยทั่วกัน" ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มพลังบารมี ซึ่งคณะเราได้กระทำอยู่แล้ว คือการพร่ำสวดพุทธมนต์นั้นให้มากขึ้น อันจะยังผลให้พลังรังสีซึ่งหม่นสลัวลงนั้นสดใสขึ้นมาอีก เพราะพระองค์จะต้องตระหนักในพระทัยดีว่า ปัจจัยส่วนหนึ่งจะนำมาใช้ในการทำฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง และเก็บรายละเอียดที่ยังค้างอยู่ของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กับปัจจัยอีกส่วนหนึ่งก็จะต้องนำมาใช้ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาศาสนา แต่เหนือสิ่งอื่นใด จะเป็นสัญญาณชี้บอกถึงความเป็นไปแห่งสภาวการณ์"

ข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ฟังต่อไปว่า อันที่จริงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนาทุกวันนี้ ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้นโดยลำดับ เพราะอาจารย์พรและคณะเราทำงานมานานพอสมควร สิ่งที่จะต้องบำรุงรักษาก็มีมากขึ้น แต่คณะเราก็ยังไม่มีงบประมาณเลย นอกจากการทำงานตามรับสั่งโดยมีผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาบริจาคช่วยเหลือและปัจจัยจากการจำหน่ายหนังสือของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณเท่านั้น ดู ๆ ไปก็ช่างเลื่อนลอย ราวกับคนทำงานโดยไม่มีโครงการ ไม่มีจุดหมาย ช่างเป็นความมงมงายเกินกว่าที่ใคร ๆ จะช่วยเหลือได้จริง ๆ หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ต่างหัวเราะ และกล่าวว่า **"ช่างน่าสงสารจริง ๆ นะ จงงมงายให้ตลอดไปเถิด กาลเวลาเท่านั้นที่จะให้คำตอบได้ อย่าคิดมากเลย จะตกเป็นเหยื่อของมวลมารโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์"**

รับสั่งให้ตั้งกองทุน ในเมื่อภาระหนี้สินหมดแล้ว

* จากสภาวการณ์รอบข้างโดยทั่วไป และจิตใจที่จะต้องอดทนทำในสิ่งซึ่งยังมองไม่เห็นจุดหมายปลายทาง คณะเราก็ยังคงดำเนินภารกิจต่าง ๆ ต่อไปเรื่อย ๆ ตามสิ่งซึ่งเห็นว่าสมควร อาจารย์พรยุ่งอยู่กับงานสอนมากขึ้น เพราะมีผู้คนสนใจมาศึกษาอยู่ไม่ขาด กับทั้งต้องควบคุมคนงานเร่งตัดหญ้าเพราะเริ่มเข้าฤดูแล้งแล้ว หญ้าเริ่มแห้งจึงเหน็ดเหนื่อยไม่น้อยทีเดียว งานทอดกฐินก็สำเร็จเสร็จสิ้นไปด้วยดี ได้ปัจจัยถึงสามแสนสี่หมื่นหกพันห้าร้อยสี่สิบเจ็ดบาทถ้วน ซึ่งก็ทำให้ภาระหนี้สินเบาไปถึงครึ่งหนึ่งทีเดียว พอที่จะมีกำลังดำเนินภารกิจต่อไปได้อีก

พระองค์รับสั่งว่า **"อีกไม่นาน เมื่อมีผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจมาช่วยงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา โดยช่วยกันทอดผ้าป่าบูชาสิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทองไป ก็จะทำให้ภาระหนี้สินหมดไปได้ กับทั้งจะมีปัจจัยเหลือพอที่จะดำเนินงานศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไปได้ เมื่อภาระหนี้สินเสร็จสิ้นลงแล้ว จงจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อนำงบประมาณมาดำเนินการ"**

---

* วิญญาณฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๗

ผอบถุงเงินถุงทองยังมีเหลืออีกมาก เป็นนิมิตหมายถึงสิ่งใด

ข้าพเจ้าได้ปรารภกับพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ว่า จะต้องใช้เวลานานอีกสักเท่าใด สิ่งซึ่งพระองค์รับสั่งนี้จึงจะบรรลุผล เพราะถ้าต้องใช้เวลานานแล้วละก็ทุกอย่างคงจะต้องล้มเหลว หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวว่า **“อย่ามัวสงสัยอยู่เลย จงเร่งดำเนินการเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย จำถึงสิ่งซึ่งพระองค์รับสั่งไม่ได้แล้วหรือว่า ความขาดแคลนและความอดอยากทุกข์ยากมีเพิ่มขึ้นโดยลำดับ สิ่งนี้เป็นเครื่องชักจูงให้ผู้คนเห็นผิดเป็นชอบ หมดศรัทธาต่อการทำความดี ซึ่งเป็นหนทางของกลียุค จงอดทนตั้งมั่นอยู่ในความดี สวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์เพื่อเป็นเชื้อโยงใยของสัมมาทิฏฐิอันจะจรรโลงโลกให้บังเกิด “สันติ” และ “ความโสมนัสปีติปราโมทย์” อิ่มเอิบได้บังเกิดขึ้นทุกคราวที่มีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ มาร่วมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นสิ่งที่รอคอยมาเกือบ ๔๐๐ ปี สิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทอง อันเป็นสัญญาณชี้บอกถึงความอุดมสมบูรณ์นั้น จะตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้เอง ดังนั้นไม่ต้องวิตกกังวลถึงความล่าช้า สิ่งนี้จะเป็นเครื่องชี้บอกถึงสภาพการณ์โดยทั่วไป ฯลฯ”** ครั้นแล้วหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤาษีก็ได้ชี้แนะต่อไปอีกว่า “มีคนอีกจำนวนมากนักที่มาได้รับทราบในภายหลัง แต่ไม่ทราบถึงความเป็นมา จึงควรจะชี้แจงเสียอีกครั้งหนึ่งเพื่อทุกคนที่ได้รับทราบเมื่อเกิดจิตเป็นกุศลศรัทธาแล้วก็จะได้ช่วยกัน อันจะเป็นสิ่งนำให้งานบรรลุถึงจุดหมาย และจะเป็นสัญญาณชี้บอกถึงความอุดมสมบูรณ์ที่จะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน” ดังนั้นข้าพเจ้าจึงจะขอกล่าวเล่าชี้แจงซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็ต้องขออภัยต่อผู้ที่ได้รับทราบ และได้ให้ความช่วยเหลือมาตั้งแต่ต้นนั้นด้วย

เมื่อเดือนกรกฎาคม วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาปี ๒๕๒๖ พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้รับสั่งให้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลนี้ พระองค์นำพาคณะเราให้ไปนำมาจากพุทธสถานสังเวชนียสถานประเทศอินเดีย และจาก ๗๒ จังหวัดทั่วผืนแผ่นดินไทย และได้นำมาคลุกเคล้ารวมกันแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน หนึ่งส่วนบรรจุใส่ถุงเงิน ๗๒ ถุง อีกส่วนหนึ่งบรรจุใส่ถุงทอง ๗๒ ถุง แล้วนำบรรจุลงในเครื่องหมายธรรมจักรภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่เหลืออีกส่วนหนึ่งให้แบ่งใส่ถุงเงินถุงทองเล็ก ๆ บรรจุลงในผอบแก้วแวดล้อมด้วยดอกไม้ เพื่อเป็นสิริมงคลตอบแทนแก่ผู้มีจิตอันเป็นกุศลศรัทธาเลื่อมใสด้วยความบริสุทธิ์ใจช่วยในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จำนวน ๔๐๐ ตำลึง และเพื่อพลังแห่งความดีงามอุดมสมบูรณ์จะได้แผ่ปกคลุมเป็นสื่อรับถ่ายทอดจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

จากนั้นหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤาษี และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าอีกมากมายก็มีความเห็นว่า ให้จัดสิ่งมิ่งมงคลผอบถุงเงินถุงทอง ๔๐๐ ตำลึงนี้เป็นองค์ผ้าป่า เพื่อจะได้เป็นผลานิสงส์ส่งผลแห่งความเป็นสิริมงคลความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน ๒๕๒๗ กอง อันเป็นปีที่พระองค์ประกาศอิสรภาพมาครบ ๔๐๐ ปี นับจากปี ๒๑๒๗ เป็นต้นมา และคณะเราก็จะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่า ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ทุกครั้งที่ถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งขณะนี้ได้กระทำพิธีมาได้จำนวนแปดร้อยกว่ากอง ซึ่ง

ยังขาดจำนวนอยู่อีกมากกว่าจะครบจำนวน ๒๕๒๗ กอง ดังนั้นจึงได้รอความหวังว่าคงจะมีผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจมาร่วมกัน

อันที่จริงงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ระยะนี้ยังไม่มีอะไรจะบันทึกเล่าสู่กันฟัง เพราะยังไม่มีการก่อสร้างอะไรเพิ่มเติม นอกจากกำลังติดต่อหาช่างเพื่อมาต่อเติมรายละเอียดของพระเจดีย์ที่ยังค้างอยู่ และซ่อมซุ้มพระพุทธนิรันตราย ซึ่งการลงรักปิดทองได้ลอกหลุดไปบ้างนั้น แต่ก็ยังหาช่างที่มารับทำไม่ได้ สำหรับงานของศูนย์พัฒนาศาสนา ก็ดำเนินไปตามปกติตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีบางคนขอร้องว่าอยากจะทราบถึงบรรยากาศในโลกทิพย์ในระหว่างนี้บ้างว่าเป็นอย่างไร ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วข้าพเจ้าไม่ต้องการที่จะบันทึกเล่าไว้เท่าใดนัก เพราะบางคนอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องเพ้อเจ้อที่คนอื่นไม่สามารถจะมองเห็นด้วยได้ แต่ในเมื่อบางคนอยากจะทราบ ข้าพเจ้าจึงจะขอบันทึกเล่าบ้างนิดหน่อย สำหรับผู้ที่เห็นว่าเป็นเรื่องเพ้อเจ้อ ก็ขอได้โปรดผ่านไปเลยอย่าได้สนใจก็แล้วกัน

บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้
และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

บรรยากาศโลกทิพย์ในยามนี้นั้น ยังคงมืดครึ้มทึมทึบคล้ายถูกคลุมไว้ด้วยเมฆฝน จะมีแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ส่องลอดผ่านม่านเมฆมาได้เป็นหย่อม ๆ เสียงฟ้าคร่างครืนครั่น มองเห็นฟ้าแลบแปลบปลาบราวกับกำลังมีพายุฝนอยู่ตามชายขอบฟ้าไกล และเมฆดำตามชายขอบฟ้านั้นค่อย ๆ แผ่กระจายเรี่ยขึ้นครอบคลุมซ้อนเข้ามากับความมืดที่มีอยู่แล้วให้หนาทึบขึ้นอีก เสียงร้องครวญครางและเสียงทะเลาะด่าทอแย่งชิงจะดังแผ่วอยู่ไม่ขาดระยะ ไม่นานนักบรรยากาศรอบข้างตามพื้นดินก็จะตลบอบอวลขึ้นด้วยฝุ่นละออง บางครั้งมีเสียงขู่กรรโชก แต่บางครั้งบรรยากาศก็เงียบสงบเยือกเย็นเบาสบาย ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้จะอยู่ไม่นานนัก ก็จะถูกครอบคลุมไว้ด้วยหมอกควันแก๊สพิษอีก พระองค์จะเสด็จมากล่าวย้ำเตือนเสมอว่า

“จงอดทน อดกลั้น อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อการทำความดี ต่อการสวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์ รักษาจิตให้ตั้งมั่นอยู่ในสัมมาทิฏฐิ ด้วยการให้อภัย และแสดงความปรารถนาดีต่อบุคคลและสิ่งซึ่งเกิดขึ้นรอบข้าง เพราะระหว่างนี้นั้นโลกกำลังถูกครอบคลุมด้วยพลังดำแห่งมิจฉาทิฏฐิ ดังนั้น ถ้ากลุ่มชนใดหรือคนในชาติใดมีมิจฉาทิฏฐิมากก็จะสะท้อนย้อนรับพลังดำนั้น และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนในชาตินั้น ๆ มากมาย และขณะนี้พลังดำแห่งมิจฉาทิฏฐิกำลังพัดกระพือโหมชาติเรา ดังนั้นจงอย่านึกถึงแต่ตัวเอง จงหัดทำใจให้เป็นกลาง ตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรม และเป็นสัมมาทิฏฐิเสมอ เพื่อเป็นแสงสว่างบรรเทาพลังดำแห่งมิจฉาทิฏฐิอันกำลังก่อความเดือดร้อนนั้น”

เมื่อข้าพเจ้าได้รับฟังเช่นนั้นก็เกิดความรู้สึกไม่สบายใจเลย เพราะมองเห็นถึงความสับสนวุ่นวาย ความไม่สงบสุข ความเดือดร้อน ซึ่งจะเกิดขึ้นทะมึนลางเลือน จึงได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะเราได้รับฟังด้วย เพื่อว่าทุกคนจะได้พยายามทำจิตใจให้สบาย อดทนท่ามกลางความเดือดร้อนสับสนวุ่นวายโดยมิให้จิตตกไปตามกระแสของความสับสนรอบข้าง อันจะหมายถึงการรับเอาพลังดำแห่งมิจฉาทิฏฐิให้มาบังเกิดผลแก่ตนเอง

และแม้จนบัดนี้ ก็ยังหาช่างที่จะมาทำส่วนรายละเอียดที่ยังค้างอยู่บ้าง และซ่อมซุ้มพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ต้องการจะกระทำให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ตาม **ช่างเป็นอาถรรพ์อะไรเช่นนั้น !** แต่แม้จะต้องใช้เวลาบ้างในที่สุดก็จะต้องหาได้ตามความประสงค์ แล้วทุกอย่างก็คงจะดำเนินไปได้ตามปกติ ดังนั้นงานที่กระทำไปพลาง ๆ ในตอนนี้ก็คือ การดูแลป่าไม้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมดให้แลดูรื่นรมย์ อาจารย์พรบอกว่าจะพยายามป้องกันทุกวิถีทางให้ดีที่สุด เพื่อไม่ให้ไฟไหม้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาได้เลย ซึ่งในระหว่างเวลานี้บริเวณป่ากำลังสวยงาม ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าอยากจะให้ทุก ๆ คนที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ได้มาเห็นมาชมถึงสิ่งที่ท่านได้บริจาคทรัพย์บริจาคเรี่ยวแรงมา เพื่อทุกคนจะได้เกิดปีติโสมนัสที่ได้ร่วมงานกับพระองค์ เพราะสิ่งนี้จะยังผลให้เกิดกุศลจิตและความเป็นสิริมงคลให้บังเกิดขึ้น

ทำไมจึงต้องมาสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้นที่แคมป์สน ประวัติความเป็นมาโดยสังเขป

มีหลายคนเหลือเกินที่มาได้ทราบ และได้เห็นในภายหลังที่งานที่ดำเนินมาแล้ว จะต้องถามทุกคนทีเดียวว่า ทำไมอาจารย์พรจึงได้มาสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ขึ้นที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อันเป็นเทือกเขารอยต่อสามจังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดเลย ซึ่งอาจารย์พรก็ได้ตอบตามคำรับสั่งขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่า สถานที่นี้คือหัวใจของประเทศ เป็นจุดศูนย์กลางของประเทศ เพราะถ้าไม่วัดระยะทางไปถึงภาคใต้แล้วละก็จุดที่สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ เมื่อวัดระยะทางไปภาคกลาง คือถึงกรุงเทพ ฯ วัดระยะทางไปภาคเหนือคือถึงเชียงใหม่ วัดระยะทางไปทางภาคอีสานคือถึงหนองคาย ระยะทางเกือบจะเท่า ๆ กันคือราว ๔๐๐ กิโลเมตรเศษ ซึ่งพระดำรัสนี้ได้จารึกลงในแผ่นทองแดงบรรจุไว้ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งข้าพเจ้าจะขอคัดข้อความนั้นมาบันทึกไว้อีกครั้งหนึ่ง แม้จะซ้ำซากไปบ้าง แต่เพื่อเตือนความทรงจำของผู้ที่แม้เคยได้รับทราบมาแล้ว และเพื่อผู้ที่ไม่เคยได้รับทราบมาก่อน

พระเจดีย์องค์นี้ขนานนามว่า
พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งและโปรดชี้ที่ให้สถาปนาขึ้นที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ คือที่นี้ อันเป็นเปรียบเสมือนหัวใจของราชอาณาจักร ก่อฐานด้านละ ๓ วา สูง ๗ วากับ ๒ ศอก เป็นพิกัด ประชุมแบบก่อสร้างทั้ง ๓ สมัย ไว้ครบครัน ฐานปัทมฐานสิงห์ ทำแบบอย่างฐานสมัยกรุงศรีอยุธยา กลางองค์แบบเจดีย์ที่วัดเจดีย์เจ็ดแถว ศรีสัชนาลัย กรุงสุโขทัย เป็นแบบอ้าง ส่วนยอดนั้นสร้างเป็นเจดีย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตามแบบที่มี ณ วัดชนะสงคราม ครอบด้วยฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ทรงกำหนดการวางศิลาฤกษ์ให้ในวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๑๘ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกาตรง ให้เผดียงสงฆ์ ๑๘ รูป เจริญพระปริตรแลชัยมงคลคาถา ให้ขอแรงร่วมมือผู้ที่มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาช่วยกันทำตามศรัทธา ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานา ก็ต้องกระทำให้สำเร็จ

สำหรับบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์จากพุทธสถานและสังเวชนียสถานทั้ง ๔ กับทั้งดอกไม้แลดินศักดิ์สิทธิ์จาก ๗๒ จังหวัด ทั่วผืนแผ่นดินไทย ลงในธรรมจักรภายในส่วนฐานและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ภายในส่วนกลาง ในวันรัตนครบสาม อาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๒๖

ให้เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย เป็นสื่อพลังเพื่อหักโหมทำลายสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง มิให้เป็นกลุ่มหมอกควันแผ่ขยายต่อไปในแผ่นดิน บำราบลงให้ด้วยพลังความดีแห่งศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล

หมายเหตุ :- องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพเมื่อพระพุทธศักราช ๒๑๒๗ พระพุทธศักราช ๒๕๒๗ อิสรภาพครบ ๔๐๐ ปี อุบัติขึ้นจากการติดต่อแดนสนธยาระหว่างสองโลก ดำเนินการโดย นายพร รัตนสุวรรณ สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ทั้งหมดนี้คือพระดำรัสซึ่งพระองค์ได้รับสั่งให้จารึกลงในแผ่นทองแดง ซึ่งขณะนี้ได้บรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว เมื่อวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๖ และข้าพเจ้าก็จะขอเล่าถึงความเป็นมาของศูนย์พัฒนาศาสนาสักเล็กน้อย

เกือบ ๓๐ ปีที่ผ่านมาแล้วนั้น ครั้งเมื่ออาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ถูกเชิญมาเป็นอาจารย์สอนวิชาธรรมประยุกต์ ที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ใหม่ ๆ นั้น นอกจากสอนพระนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์แล้ว อาจารย์พรก็ได้ออกสอนวิชาจริยธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพ-ธนบุรี ในนามของมหาจุฬา ฯ ราว ๑๐ กว่าโรงเรียน โดยได้นำพระนักศึกษาให้ไปดูการสอนด้วยทุกครั้ง เพื่อจุดประสงค์ที่จะฝึกพระนักศึกษาให้เข้าใจ และรู้จักวิธีการสอนวิชาพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระมหาจำนงค์ ชุตินฺธโร ป.ธ.๙ ต่อมาได้เป็นพระกวีวรญาณ (นายจำนงค์ ทองประเสริฐ) และพระมหาวิจิตฺ ติสฺสทตฺโต (นายวิจิตร..... ซึ่งเมื่อได้ลาสิกขาบทแล้วยังเป็นอาจารย์สอนวิชาพุทธศาสนาอยู่ในประเทศอังกฤษ) และในเวลาปิดเทอมก็ได้ชักชวนให้นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ไปสอนนั้น ให้เข้ามาเรียนวิชาพุทธปรัชญาในวัดมหาธาตุ ฯ ท่าพระจันทร์ ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนักเรียนวิชาพุทธปรัชญาในเวลาปิดเทอมนั้น ก็ได้มาเรียนต่อในวันอาทิตย์ในเมื่อโรงเรียนเปิดเทอมแล้ว เมื่ออาจารย์พรได้จัดสอนติดต่อกันเช่นนี้ก็มีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับโดยปกติอาจารย์พรได้เปิดปาฐกถาสอนวิชาพุทธศาสนาแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันพระ ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้จัดให้พระนักศึกษาของมหาจุฬา ฯ ช่วยแบ่งเบาการสอนในด้านเด็กนักเรียน โดยได้เป็นผู้ให้คำแนะนำและร่วมกับพระอาจารย์ของมหาจุฬา ฯ จัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น โดยให้คำแนะนำและอบรมเกี่ยวกับการสอนแก่พระนักศึกษา ในการสอนเด็กนักเรียนอยู่ราว ๑ ปีเศษ จนพระนักศึกษาดำเนินการสอนและดำเนินการต่าง ๆ ได้เอง สำหรับตัวอาจารย์พรเองก็ดำเนินงานการสอนทางด้านประชาชนต่อไป พร้อมกันนั้นก็ได้นำนักเรียนวิชาพุทธปรัชญามาฝึกสมาธิด้วย ซึ่งได้ดัดแปลงห้องของโรงเรียนพรวิทยาประสูทร เป็นสถานฝึกสมาธิ แผนกธรรมวิจัย นอกจากสอนที่สถานฝึกสมาธิแผนกธรรมวิจัยแล้ว อาจารย์พรยังได้เปิดฝึกสมาธิขึ้นที่บ้านพักบางลำภูอีก ซึ่งมีนักเรียนนักศึกษามาฝึกด้วยมากมาย จนสถานที่คับแคบไป

อาจารย์พรจึงดำริที่จะหาสถานที่อันเป็นป่าตามต่างจังหวัด เพื่อจะได้เงียบสงบและเป็นธรรมชาติจริง ๆ จึงได้ออกไปตระเวนหาสถานที่ โดยได้ไปนั่งสมาธิอยู่ในที่แต่ละแห่ง ๆ นั้นนาน ๆ เพื่อจะดูว่าจะเป็นที่ ๆ เหมาะสมในการจัดตั้งเป็นสถานฝึกสมาธิหรือไม่ และในขณะที่ฝึกสมาธิให้กับนักเรียนนี่เอง ก็มีผลพลอยได้ให้ทำการค้นคว้าพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ โอปปาติกะ ชีวิตหลังความตาย นรกสวรรค์ไปด้วย จนเริ่มเป็นที่รู้จักในวงกว้างออกไป และในปี ๒๕๑๕ ปลายปี คุณกิตติ ปทุมแก้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขณะนี้ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาติดต่อกับอาจารย์พรเพื่อให้เขียนรูปพ่อขุนผาเมืองสำหรับจะนำไปสร้างอนุสาวรีย์ที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งขณะนั้นอาจารย์พรยังไม่เคยได้ติดต่อกับพ่อขุนผาเมืองเลย จึงยังไม่ได้รับปาก เพียงแต่บอกว่าจะลองค้นหาพ่อขุนผาเมืองดูก่อน

ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้เดินทางไปติดตามหาพ่อขุนผาเมือง ณ สถานที่ที่ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นเมืองราด และอยู่ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีคุณสาทร - คุณพิศมร ศรศรีวิชัย เอื้ออำนวยอาสานำรถยนต์ของตนเองมานำอาจารย์พร กับคณะค้นคว้าทางวิญญาณมุ่งสู่เมืองราดของพ่อขุนผาเมือง ณ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การไปสู่อำเภอหล่มสักครั้งนั้น คุณสาทร - คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ได้ชักชวนอาจารย์ให้ขึ้นไปเที่ยวไร่ บี.เอ็น. ของ คุณบรรเจิด - คุณชิดเชื้อ คุ้นวงศ์ ซึ่งเป็นเพื่อนของคุณสาทร และได้ไปทำไร่พืชเมืองหนาวอยู่ที่ตำบลแคมป์สน ณ ที่นี้เอง อาจารย์พรได้ชอบถึงภูมิประเทศและอากาศมาก จึงได้ขอพักและนั่งสมาธิอยู่ ณ ไร่ บี.เอ็น. นั้น โดยมีทั้งคุณบรรเจิดและคุณชิดเชื้ออำนวยความสะดวก และอาจารย์พรก็ได้ปลงใจที่จะหาสถานที่ใกล้ ๆ บริเวณไร่ บี.เอ็น. นั่นเอง จัดเป็นสถานฝึกสมาธิเล็ก ๆ เพื่อจะนำนักเรียนนักศึกษามาเรียนพุทธศาสนาและฝึกสมาธิในระหว่างปิดเทอม แต่การกลับมิได้เป็นดังที่ดำริไว้ในตอนต้น เพราะองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมารับสั่งให้สร้างเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้น และเหตุการณ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกเล่าไว้แล้วตามลำดับ ซึ่งคนที่ติดตามก็ได้ทราบแล้วโดยตลอด อีกประการหนึ่ง ทุกคนคงจะทราบดีแล้วว่าเหตุการณ์บ้านเมืองของประเทศเราในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๖ นั้นเริ่มสับสนวุ่นวายเพียงใด และเป็นช่วงที่อาจารย์พรก็ได้ค้นคว้าพิสูจน์เกี่ยวกับวิญญาณโอปปาติกะ ฯลฯ นี่แหละคือความเป็นมาในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา โดยย่อ ว่าทำไมคณะเราจึงได้สร้างขึ้น ณ ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้ดำเนินงานในนามของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งคณะสงฆ์ไทย

รับสั่งให้รีบหาช่างมาทำพระเจดีย์ ฯ ส่วนที่เหลือให้เสร็จโดยเร็ว

ขณะที่ข้าพเจ้าบันทึกเรื่องราวอยู่นี้ ความรู้สึกเริ่มอึงอลสับสนลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ปรากฏเป็นเสียงอื้ออึงราวกับกองทัพกำลังเคลื่อนพล เสียงปืนใหญ่ เสียงระเบิดตูม เสียงราวกับใครจุดประทัดเป็นชุด ๆ แผดก้องไม่ขาดระยะ เสมือนหนึ่งกำลังเกิดสุริยคราสมืดมิดมองไม่เห็นสิ่งใด และทุกคนก็ตีปีบเคาะเกราะเพื่อแสงสว่าง เสียงหัวเราะห้าวต่ำคล้ายเสียงปีศาจเยาะเย้ย กลิ่นสาบสางอบอวลขึ้นเป็นครั้งคราว บรรยากาศน่าสะพรึงกลัว เสียงผู้คนหวีดร้องครำ่ครวญ ข้าพเจ้าได้แต่ภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...แสงสว่างปรากฏขึ้นเลือนลาง ได้ยินเสียงพระองค์รับสั่งว่า* **“จงเร่งจัดหาบุคคลผู้ซึ่งจะมาต่อเติมซ่อมแซมองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อสันติสุข อิสระวิวัฒนา อย่าได้เนิ่นช้า”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรฟัง และอาจารย์พรก็ได้ให้ข้าพเจ้าลองปรึกษาขอความกรุณาจากหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีดูว่าท่านจะมีความเห็นว่าอย่างไร และคณะเราควรจะปฏิบัติเช่นไรบ้าง

เพิ่งได้ช่างที่จะมาปั้นรูปรอบฐานพระเจดีย์ ฯ
คุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์

* หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้คำแนะนำว่า ก่อนอื่นคณะเราก็ควรจะรีบจัดหาบุคคลผู้ที่จะมาต่อเติมซ่อมแซมพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ได้โดยเร็ว ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้เสาะถามหาและบอกฝากไปตามบุคคลต่าง ๆ ที่คิดว่าจะพอเป็นผู้รู้จักแนะนำช่างมาได้อีก ซึ่งอันที่จริงก็ได้บอกฝากและไปสอบถามด้วยตนเองอยู่แล้วตามที่จังหวะและโอกาสจะอำนวย แต่ก็มิได้เป็นไปได้รวดเร็วทันอย่างที่ใจปรารถนาเลย สมาชิกและผู้ใกล้ชิดเมื่อทราบเข้าก็พยายามช่วยกัน ก็มีช่างหลายคนมาติดต่อ เมื่อพูดคุยกันก็มีใจเสียสละที่จะช่วยทำให้เพื่องานของพระองค์ แต่ต่างคนพอไปเห็นว่าเป็นเพียงเพื่องานซ่อมแซมเล็กน้อยเท่านั้น แต่ต้องทำอย่างประณีตและต้องใช้เวลาพอสมควร ดังนั้นเมื่อนัดวันที่จะไปลงมือทำจริง ๆ เข้า คณะเราก็ต้องคอยเก้อไปหลายราย โดยที่ไม่แจ้งเหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่มาตามนัดแล้วไม่ติดต่อมาอีกเลย และคณะเราก็ไม่ได้ติดตาม เพราะพระองค์รับสั่งว่า **"ถ้าใครรับปากแล้วไม่สามารถกระทำตามที่ตนเองให้สัญญาไว้ได้ โดยไม่แจ้งเหตุผล ให้ถือว่าบุคคลเช่นนั้นไว้ใจไม่ได้ จะไม่สามารถกระทำงานอะไรให้สำเร็จลุล่วงได้ จงเสาะหาจนกว่าจะได้บุคคลที่เหมาะสม"** ดังนั้น จนบัดนี้คณะเราก็ยังหาบุคคลที่จะรับคำและไปทำให้ได้ แต่ก็คงอีกไม่นานเกินกว่าที่จะรอ เพราะเมื่อถึงจังหวะอันสมควรก็คงจะมีบุคคลผู้มีความเหมาะสมมาช่วยกระทำให้ทุกอย่างเป็นไปตามเป้าหมาย เพราะคณะเรามิได้หยุดนิ่งต่อการแสวงหาเลย ส่วนสำหรับงานปั้นปูนที่ฐานแปดเหลี่ยมขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น คณะเราก็ได้ช่างปั้นฝีมือชั้นยอดเยี่ยมมารับว่าจะช่วยกระทำให้จนสำเร็จทั้งแปดเหลี่ยม โดยจะต้องขอเวลาบ้าง ช่างปั้นคนนั้นคือ **คุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์** แห่งบริษัทเลคลาสซี่ เลขที่ ๑๘/๑ พหลโยธิน ซอย ๙ (ซอยสีฟ้า) พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๒๗๙๕๑๗๕ ซึ่งเป็นช่างปั้นที่พระองค์รับสั่งว่าเหมาะสมแล้ว

ในระหว่างที่กำลังเสาะแสวงหาช่างมาซ่อมแซมปิดทองซุ้มหน้าบันพระเจดีย์ ฯ และรองานปั้นจากคุณชัยวุฒินี้ อาจารย์พรและคณะเราก็เร่งทำแนวกันไฟตามที่ได้บันทึกเล่าให้ไว้ฟังก่อนตั้งแต่เดือนที่แล้ว อาจารย์พรได้สั่งระดมคนงานตัดหญ้าออกจากป่าที่ปลูกต้นสนและป่าที่บำรุงรักษาไว้ตั้งแต่ต้นเล็ก ๆ ขนาดสูงแค่หัวเข่าหรือเอว ซึ่งบัดนี้ต้นไม้เหล่านี้ได้สูงขึ้นเลยศีรษะไปแล้วแทบทั้งนั้น เมื่อตัดหญ้าและสิ่งที่รกรุงรังออกมองเห็นโคนต้นไม้เป็นทิว ต้นไม้ที่กำลังสูงเจริญสวยงามคล้ายวัยรุ่น ข้าพเจ้าเรียกป่านี้ว่า **'ป่าเด็ก ๆ'** ร่มรื่น น่าเที่ยวชม เกิดความรู้สึกสงบรื่นรมย์ ข้าพเจ้าชอบที่จะเข้าไปเดิน โดยชวนใครต่อใครหลาย ๆ คน เป็นการเดินเที่ยวชมป่า เมื่อเข้าไปสัมผัสใกล้ชิดจะทำให้ได้เห็นดอกไม้ป่าเล็ก ๆ สีต่าง ๆ รูปทรงแปลก ๆ เป็นต้นว่าเหลือง แดง ชมภู ม่วง คราม ขาว และลูกไม้ป่าเล็ก ๆ น่ารัก แม้แต่ใบไม้ก็เป็นรูปร่างโค้งหยักแปลกตา หรือแม้แต่มอสส์และเฟิร์นก็สวย แม้แต่แผ่นดินจะแห้งไปมากแล้วก็ตาม ซึ่งถ้าพื้นดินอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้อย่างเช่นเมื่อก่อนนั้น คงจะอวบอ้วนสวยงามมาก

---

* วิญญาณฉบับที่ ๑-๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

ป่าเด็ก ๆ เหล่านี้แซมไปด้วยต้นสนสองใบ ซึ่งคณะเราได้พยายามช่วยกันรักษาไว้ตั้งแต่ต้นเพียงแค่ ๑ นิ้วบ้าง ๑ คืบบ้าง จนบัดนี้เวลาล่วงเลยมา ๘-๙ ปี ต้นสนเหล่านี้จึงโตแซมป่าสวยงาม อีกสัก ๕-๖ ปี ต้นสนเหล่านี้ก็จะสูง ทำให้ทุกคนที่ได้ไปเที่ยวชมได้เห็นว่าถิ่นนี้เป็นถิ่นของต้นสนเช่นเดิม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือมาโดยตลอดนั้น เมื่อได้มาเห็นก็จะเกิดจิตอนุโมทนาปีติโสมนัส ที่ได้ร่วมงานกับพระองค์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ได้เห็นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง ศูนย์พัฒนาศาสนา อยู่ท่ามกลางป่าไม้แซมด้วยต้นสนสูง แวดล้อมด้วยทิวเทือกเขาเป็นเนินสลับสล้าง ให้ความรู้สึกมั่นคงสงบ ที่บันทึกเล่ามานี้บางคนอาจจะเห็นว่ามากไป แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยความรู้สึกอย่างแท้จริงที่เกิดความปรารถนาให้ทุกคนได้ไปเห็น และรับสัมผัสพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งได้สำเร็จมาเกือบจะสมบูรณ์ด้วยพลังศรัทธาแห่งความบริสุทธิ์ของจิตใจ

รับสั่งให้รีบทำแนวป้องกันไฟให้แข็งแรง เพื่อป้องกันเชื้อไฟภายนอก อันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิลุกลามเข้ามา

เมื่อเดินดูสัมผัสอย่างใกล้ชิดกับต้นไม้ป่าเด็ก ๆ เหล่านี้ก็เกิดความรู้สึกหวงแหน ในขณะที่เดินแม้ปากจะพูดคุยไปด้วยบ้าง แต่ในใจก็จะพร่ำภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...และอธิษฐานให้ป่าเหล่านี้ได้อยู่เป็นสมบัติของชาติ อย่าให้ไฟซึ่งชาวไร่จุดเผาไร่ของเขาต้องไหม้ลามเลียมาอีกเลย ให้ต้นไม้เหล่านี้ได้เติบโตมาโดยไม่ต้องถูกไหม้บ้างเถิด ซึ่งอาจารย์พรตั้งใจไว้อย่างเหลือเกินว่าจะต้องพยายามอย่างที่สุดในปีนี้จะไม่ให้ไฟไหม้ลามเลียมาได้ จึงได้ระดมคนงานเริ่มตัดหญ้าตั้งแต่พอหลังออกพรรษา และได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เพื่อจะกราบทูลว่าพระองค์จะทรงมีความเห็นเป็นประการใดบ้าง เมื่อถึงวันเพ็ญกลางเดือนสิบสองวันลอยกระทง พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ช่วงจังหวะระยะเวลานับแต่บัดนี้นั้น ไฟร้อนระอุจากภายนอกรุนแรงและกำลังจะพัดโหมคืบคลานเข้ามา จงทำแนวป้องกันอาณาเขตให้มั่นคงเข้มแข็ง เพื่อจะได้ไม่มีเชื้อลุกลามเข้ามาต่อโหมเชื้อภายในซึ่งร้อนระอุอยู่ในขณะนี้ให้รุนแรงขึ้น จงสวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์ ตั้งจิตเป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ เพื่อบรรเทาเงาดำครึ้มของมิจฉาทิฏฐิให้เบาบางลง ครั้นแล้วจงตัดถนนทำแนวกันไฟ สำหรับสะกัดไฟจากการเผาไร่ของพวกชาวไร่ที่ลามเลียมา เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งแนวป้องกัน”**

เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าจ้างรถแทรกเตอร์มาไถทำถนนแนวกันไฟบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รถแทรกเตอร์คิดราคาเป็นรายชั่วโมง ๆ ละ ๕๐๐ บาท ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากพอดู อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามพ่อฤๅษีกับหลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า ควรจะตัดสินใจประการใด เพราะค่าใช้จ่ายสูง คณะเราก็ไม่อยากจะรบกวนให้เป็นที่ไม่สบายใจแก่ใคร ๆ อีก เพราะช่างเรี่ยไรเสียจริง หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้ความเห็นว่า **“ค่าใช้จ่ายอาจจะสูงก็จริง แต่ถ้าทุกคนได้ช่วยกันและรับภาระไปคนละเพียง**

๑ ชั่วโมง หลาย ๆ คนเข้าก็คงจะพอเป็นค่าใช้จ่ายค่ารถแทรกเตอร์ทำแนวกันไฟได้ และสิ่งนี้ก็จะเป็นกุศลสิริมงคลป้องกันผองภัย และป่าเด็ก ๆ ของเจ้าก็จะไม่ถูกความร้อนจากไฟทำลาย...สาธุ...

ครั้นแล้วเสียงกระหึ่มรอบทิศทางก็ดังสะท้านสะเทือนห้อมล้อมขึ้น เมื่อหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวนำว่า **ภวตุ สพฺพมงฺคลํ รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา สพฺพพุทฺธานุภาเวน ฯลฯ สพฺพธมฺมานุภาเวน ฯลฯ สพฺพสงฺฆานุภาเวน สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทพยดาทั้งปวงจงรักษาท่านด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้า แห่งพระธรรมเจ้า แห่งพระอริยสงฆเจ้า ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อเทอญ"** ข้าพเจ้าได้ก้มลงกราบหลวงพ่อสมเด็จด้วยความซาบซึ้ง และสำนึกในพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ คงจะเข้าใจถึงความรู้สึกของข้าพเจ้าดี จึงได้กล่าวว่าคำให้พรนี้จะบังเกิดผลแด่ผู้มีจิตเป็นกุศลสัมมาทิฏฐิทั้งมวล ข้าพเจ้าได้บอกเล่าให้ผู้ใกล้ชิดฟัง ซึ่งต่างก็ได้ช่วยกันตามกำลังศรัทธามาบ้างแล้ว และสำหรับผู้มีจิตเป็นกุศลทั้งหลายเมื่อได้รับทราบก็คงจะทยอยช่วยกันมาอีก

พอเริ่มทำแนวกันไฟ ก็มีอุปสรรคชนิดคาดไม่ถึง บรรยากาศในโลกทิพย์ตอนนี้

เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงสั่งให้รถแทรกเตอร์เริ่มทำงานทันที แต่จะเป็นด้วยสิ่งใดก็เหลือที่จะเดาได้ เพราะเมื่อรถแทรกเตอร์เริ่มทำงานวันแรก คือวันอาทิตย์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ก็ติดหล่มทันที และเมื่อนำขึ้นจากหล่มได้แล้วรถก็เสีย ทำงานไม่ได้ ต้องเสียเวลาซ่อมอีกราว ๑๐ วัน และนิ้วมือเจ้าของรถแทรกเตอร์โดนเหล็กหล่นทับเคล็ดบวม ไม่สามารถจะขับรถได้ ก็ต้องเสียเวลาไปหลายวัน ในช่วงระยะเวลาเช่นนี้ อาจารย์พรก็ได้แต่ให้คนงานตัดหญ้าไปพลาง ๆ เพราะทำอะไรไม่ได้ มีแต่การรอคอย ซึ่งทำให้เกิดอารมณ์เซ็งอย่างบอกไม่ถูกทีเดียว ประกอบกับ*บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างมืดครึ้มอึมครึมไม่สร่างซา เสียงคล้ายกลองชาวป่ากระทำพิธีทางไสยศาสตร์รอบกองไฟก่อนออกล่าเหยื่อดังระรัวเร่งเร้าถี่ยิบ เสียงหวีดร้องโหยหวน เสียงคล้ายคนวิ่งหนีภัย สับสนวุ่นวายอลหม่าน แม้จะมีเสียงคำว่า สาธุ...พุทฺธํ สรณ์ คจฺฉามิ คละเคล้ามาบ้างแต่ก็ช่างแผ่วเบาคล้ายเสียงสายลม กลิ่นสาบสางรุนแรงชวนสำลักกลบกลิ่นหอมอ่อนจางจนเกือบหมดสิ้น แสงไฟสาดส่องมาให้ความสว่างและความอบอุ่นเป็นครั้งคราว*

กำนันล่ายกที่เนินเขาแห่งหนึ่งให้ศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ

คณะเราทุกคนได้แต่ช่วยกันทำงานอื่น ๆ ที่พอจะทำกันได้ และช่วยกันสวดมนต์ภาวนาขอให้งานอย่าได้มีอุปสรรคมากนักเลย มีอยู่วันหนึ่งราววันเสาร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ตามชายป่าเป็นรอยไหม้เกรียมเป็นแนวยาวและกินลึกเข้ามาในป่ามาก เป็นไฟที่ลามขึ้นมาจากท้องนาของกำนันล่ำ กำนันตำบลแคมป์สนนี่เอง คณะเราทุกคนเห็นก็มีแต่ความสลดใจ แต่ก็ไม่มีใครพูดสิ่งใด เช้าวันอาทิตย์ที่ ๔ พฤศจิกายน

๒๕๒๗ ขณะที่อาจารย์พรและคณะเรากำลังดูต้นไม้อยู่ในเรือนชำ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายกับมีคนมากระซิบอยู่ริมหูว่าให้ไปดูที่สะพานเขื่อนที่ทำแล้วทำอีกนั่นซิ* ข้าพเจ้าจึงชวนอาจารย์พร คุณผ่องผิว และคุณสอาดไปดู พอไปถึงตรงสะพาน เมื่อข้าพเจ้าลงจากรถก็เห็นกำนันล่ำเดินสะพายเป้มาถึงสะพานพอดี จะด้วยอะไรก็เหลือจะเดา คำถามคำแรกที่ข้าพเจ้าทักกำนันขึ้นก็คือ **"กำนันทำไมปล่อยให้ไฟไหม้ต้นไม้ชายป่าหมดเลย ปีนี้อาจารย์พรจะทำแนวกันไฟ เนินของกำนันนั้นน่ะถ้ายังไม่ทำอะไรละก้อจะขอปลูกต้นไม้ละนะ"** กำนันหัวเราะชอบใจแล้วตอบว่า **"เอาเลย...อาจารย์พรจะทำอะไรก็เอาเลย ยกให้หมดเหลือที่ไว้ให้ผมทำกินตรงท้องนาเท่านั้นแหละ ขอปลูกข้าวกินเพราะผมก็ไม่มีที่ที่ไหน อาจารย์พรมาทำการพัฒนาให้เจริญ ทำไปเถอะ อาจารย์จะทำเมื่อไรก็บอกผมบ้างก็แล้วกัน ส่วนที่ทางด้านโน้นเป็นของนายเกาะน้องชายผม เขาก็คงไม่ว่าอะไร ขอให้อาจารย์บอกเขาก็แล้วกัน"** ช่างเป็นเรื่องซึ่งไม่คาดคิดทุกคนดีใจมาก แทบจะไม่เชื่อหูที่ได้ยินกำนันล่ำพูดเช่นนั้น เพราะพื้นที่ที่เนินนี้นั้น คณะเราไม่สามารถจะเข้าไปทำอะไรได้เลยเป็นเวลานาน เพราะเป็นที่ของกำนัน บัดนี้กำนันได้บอกอนุญาตให้เข้าไปทำอะไรได้ทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ข้าพเจ้ากล่าวอนุโมทนาและขอบคุณกำนันล่ำ ที่มีจิตเป็นกุศลในงานของพระองค์ เหตุการณ์นี้อย่างน้อยก็พอเป็นเรื่องแก้เซ็งตอนช่วงที่ทำอะไรยังไม่ได้นี้บ้าง

รับสั่งให้ร่วมการกุศลและตั้งชื่อถนนเมื่อวันเดินการกุศลเทิดพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗

จนถึงเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗ เจ้าของรถแทรกเตอร์ (นายบัวภา ชัยขาว) ก็มาบอกว่าจะลงมือทำงาน เพราะเขาหาคนขับรถแทรกเตอร์แทนตัวเขาได้แล้ว อาจารย์พรและคณะเราทุกคนดีใจและต่างอธิษฐานขออย่าให้ต้องมีอุปสรรคอีกเลย เพราะนี่เวลาก็เลยมามากแล้ว อาจจะทำแนวกันไฟไม่ทัน เมื่ออาจารย์พรสั่งงานรถแทรกเตอร์ว่าให้เริ่มดำเนินงานที่ใดแล้ว ขณะนั้นข้าพเจ้ามีความรู้สึกกึ่งสำนึก *คล้ายตนเองเดินเข้าไปในกลุ่มผู้คนมากมายหลายแสนคน* ได้ยินเสียงเฉียบขาดสั่งมาว่า **"เพื่อองค์พระผู้นำชัย เป็นมิ่งขวัญรวมใจชาวประชาจงไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นแหล่งต้นเค้าของพลังความศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ส่งและรับพลังแห่งกุศลความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของปวงชน ที่กำลังร่วมกันเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ รัชกาลที่ ๙ แห่งรัตนโกสินทร์ เพื่อทรงพระเจริญเกษมสำราญ"**

เมื่อได้ยินดังนั้นข้าพเจ้าจึงนึกขึ้นได้ว่า วันนี้เป็นวันเดินการกุศลเทิดพระเกียรติ และเวลาขณะนั้นที่ท้องสนามหลวง กรุงเทพ ฯ และทั่วทุกจังหวัด ประชาชนชาวไทยต่างก็กำลังรวมกันเทิดพระเกียรติในหลวงของเรา ข้าพเจ้าจึงได้ชวนอาจารย์พร คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสอาด แก้วเกษ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ ไปนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และได้ร่วมกันร้องเพลงสดุดีมหาราช เพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติ ครั้นแล้วก็ได้ชวนกันไปที่เนินพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุน

ผาเมือง *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้น แสงรังสีสายรุ้งเข้มข้นทั้ง ๗ สี ห่อหุ้มด้วยแสงเงินแสงทองกระจายอบอวลรอบทิศทางสะท้อน ย้อนรับเกี่ยวกระหวัดกันสวยงามขับไล่ผลักดันความมืดครึ้มอึมครึมให้ลอยสูงขึ้นไป เสียงคำว่า สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เสียงโห่ร้องไชโยและเสียงคำว่า ทรงพระเจริญ...ก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนกลบเสียงโหยหวนคร่ำครวญให้หายไปได้บ้าง* อาจารย์พรเป็นห่วงเรื่องรถแทรกเตอร์ เพราะเมื่อสั่งงานไว้แล้วก็เกรงว่าเขาจะทำงานได้ไม่ถูกต้องกับวัตถุประสงค์ จึงชวนคณะเราให้รีบมาดู รถแทรกเตอร์กำลังเริ่มไถดันดินทำถนนแนวกันไฟ คณะเราได้เดินลงไปดู อาจารย์พรได้ชี้บอกคนขับรถถึงเส้นทางที่จะต้องกระทำ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเลื่อนไหล ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นเงาของคนสูงใหญ่เทียมฟ้าบังตัวอาจารย์พรและรถแทรกเตอร์ไว้สิ้น ได้ยินเสียงเป็นคำสั่งว่า* **“จงตั้งชื่อถนนแนวกันไฟอันเป็นสัญลักษณ์ของการป้องกันนี้ว่า ถนนเทิดพระเกียรติในวันมหากุศลนี้ เราจะตั้งชื่อถนนสายสำคัญในศูนย์พัฒนาศาสนาดังนี้ ถนนสายที่ ๑ อันเป็นถนนสายแรกที่นำเข้าสู่แคมป์ที่พักเพื่อการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นว่า ผาเมือง ถนนสายที่ ๒ อันเป็นถนนสายกลางสู่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาว่า นเรศวร ถนนสายที่ ๓ อันเป็นถนนสายสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ว่า อิสรภาพ สำหรับแนวกันไฟอันเป็นสัญลักษณ์ของการป้องกันให้อยู่นั้นว่า เทิดพระเกียรติที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เป็นลำดับไป แล้วจงเดินเป็นการกุศลตามแนวกันไฟที่บังเกิดขึ้นในวันนี้”**

ระดมทำถนนแนวกันไฟ ขุดสระน้ำและทำเขื่อนหลายแห่ง

จากวันอาทิตย์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗ อันเป็นวันเดินการกุศลเทิดพระเกียรติเฉลิมพระชนมพรรษาและช่างประจวบเหมาะที่รถแทรกเตอร์เริ่มทำถนนแนวกันไฟได้ อาจารย์พรก็ได้คุมรถแทรกเตอร์ตัดถนนทำแนวกันไฟภายในศูนย์พัฒนาศาสนาเรื่อยมา บางแห่งที่จะขุดเป็นสระน้ำได้ก็ได้สั่งขุดเป็นสระน้ำ เพื่อกักเก็บขังน้ำไว้ใช้ บางแห่งที่จะกั้นถนนเป็นแนวเขื่อนก็ได้ทำ โดยมีทั้งคณะเราและคนงานช่วยกัน ได้สระกักเก็บน้ำถึง ๓ สระ **คือสระแก้วเทิดพระเกียรติ สระยอดเนิน สระพ่อขุน และเขื่อนผาเมืองสามัคคี** หลังเนินพ่อขุน ถนนแนวกันไฟสายต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาอีกหลายสาย ทำให้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาสวยงาม น่าเที่ยวชมขึ้นกว่าเดิมอีกมากมาย คณะเราทุกคนต่างภาคภูมิใจในสิ่งที่ได้กระทำให้มีบังเกิดขึ้นเป็นสมบัติของทุก ๆ คน ทุกวันทั้งเช้าและเย็น ไม่ว่าจะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แคมป์สน หรือที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ บางลำภู กรุงเทพ ฯ ก็ตาม เมื่อทำวัตรสวดมนต์นั่งสมาธิแล้ว พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเทพเจ้าต่างจะคอยเตือนว่า จงอธิษฐานจิตให้ผลานิสงส์จงบังเกิดขึ้นแก่บุคคลผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลมา ให้บุคคลเหล่านั้นได้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา *บรรยากาศในโลกทิพย์ยามเช่นนี้นั้น เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำจะดังทยอยมาเรื่อย ๆ บางครั้งผสมมากับเสียงคำราม เสียงกลองดังระรัว เสียงระเบิด ราวกับกำลังเตรียมทัพ แทรกซ้อนเข้ามาในบรรยากาศซึ่งรื่นรมย์ด้วยเสียงหัวเราะร่าเริงเสียงไชโย เสียงสาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เมฆดำ แก๊สพิษ*

ลอยต่ำอัดแทรกเข้ามาในบรรยากาศแสงสว่างให้สลัวครึ้มลง เสียงคร่ำครวญโหยหวนต่อสู้ เสียงวุ่นวาย สับสนอลหม่าน บางครั้งดังขึ้นรุนแรง บางครั้งแผ่วจางไป สลับกันไม่หยุดหย่อน

พระองค์จะเสด็จมาทรงเตือนอยู่เสมอว่า **"จงอย่าประมาทเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อการสวดพร่ำภาวนาพุทธมนต์ พยายามรักษาจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ... โดยเฉพาะแนวกันไฟอย่าประมาทละทิ้งไป โดยถือว่าได้ทำไว้แล้วเป็นอันขาด ข้าศึกมักจะโจมตีตอนเราชะล่าใจเสมอ"** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟังและบอกให้คณะเราทุกคน รวมทั้งคนงาน ให้ช่วยกันระแวดระวังภัยอันอาจจะเกิดขึ้นจากความประมาท เมื่อเห็นควันไฟลอยขึ้นทางด้านทิศใดก็ตาม ต้องให้ไปดูทันทีว่าชาวไร่จุดไฟห่างไปจากบริเวณสถานที่ของเราแค่ไหนอย่างไร จะลามเลียมาถึงเป็นอันตรายหรือไม่ แม้จะระแวดระวังอยู่ตลอดเวลาถึงขนาดนั้นก็ตาม ไฟก็เกิดขึ้นหลายครั้ง ให้ได้วิ่งกันพอดูทีเดียว แต่ก็ไม่ถึงกับเสียหายมากนัก ทั้งนี้ก็เพราะได้ทำแนวกันไฟไว้และพร้อมกับคอยระมัดระวังไว้เสมอนั่นเอง และมีอยู่คราวหนึ่งซึ่งแทบจะต้านทานไว้ไม่ได้ ซึ่งถ้าไม่ได้ไถคันดินทำแนวไว้ก็จะต้องเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย และเสียใจไปนานมากทีเดียว คือ

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๒๘ ขณะที่อาจารย์พร คณะเราและคนงานทั้งหมด กำลังช่วยกันระดม ทำท่อ เทปูน เพื่อทำเขื่อนซึ่งได้ตั้งชื่อว่า **"เขื่อนผาเมืองสามัคคี"** อยู่ที่หลังเนินพ่อขุนผาเมืองนั้น ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นควันดำหนาเป็นสายลอยสูงขึ้นทางเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และฟากเนินพ่อขุนผาเมือง จึงได้พูดขึ้นว่า **"ไฟไหม้ที่ไหนนะ อันตรายหรือเปล่าก็ไม่รู้"** เวลานั้นจวนจะเที่ยงวัน คนงานคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "สงสัยวันนี้คงไม่ได้กินข้าวกลางวันแน่เลย" อาจารย์พรได้สั่งให้คนงานเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้นรถเพื่อกลับแคมป์ที่พัก รับประทานอาหารกลางวัน ให้รถอีกคันหนึ่งวิ่งไปดูว่าไฟเกิดขึ้นที่จุดใด ขณะนั้นเศษเถ้าจากไฟไหม้ลอยมาตามแรงลมมากขึ้น รถที่ไปดูไฟกลับมารายงานว่า ทางด้านพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไม่มีอันตราย แต่ทางด้านพ่อขุนไม่แน่นัก เมื่อทุกคนเก็บอุปกรณ์ขึ้นรถเสร็จแล้ว อาจารย์พรสั่งให้รถไปส่งคนงานกลับแคมป์ที่พัก สำหรับตัวอาจารย์และข้าพเจ้านั่งรถไปอีกคันหนึ่งเพื่อไปดูไฟว่าจะอันตรายมากหรือไม่ พอไปเห็นจุดการเริ่มต้นของไฟเท่านั้น อาจารย์พรบอกให้รถกลับมาแคมป์ที่พักทันที สั่งให้คนงานทุกคนอย่าเพิ่งรับประทานอาหารกลางวัน เตรียมรับมือกับไฟ ทั้ง ๆ ที่ไฟยังอยู่ห่างออกไปอีกมาก แต่อาจารย์พรรู้ถึงอันตราย ถ้าไม่เตรียมการให้พร้อม จะไม่มีทางป้องกันไฟไว้ได้เลย เพราะไฟที่ลุกโหมดาหน้าเข้ามาเป็นระยะทางยาวเกือบ ๑ กิโลเมตรนั้น แม้จะห่างจากแนวกันไฟที่ได้ไถดันดินไว้ถึงเกือบครึ่งกิโลเมตร ก็จะไม่มีทางดับไฟได้ทันเลย อาจารย์พรได้สั่งให้นำแท้งค์น้ำขึ้นรถบรรทุก ๒ คัน พร้อมเครื่องสูบน้ำและสายยางหัวฉีดสำหรับดับเพลิง คณะเราและคนงานทั้งหมดรวม ๓๐ คนเศษ ต่างถือถังน้ำกระสอบชุบน้ำ อาจารย์พรสั่งให้ทุกคนตรึงแนวกันไฟไว้ให้ดี ให้ปล่อยให้ไฟลุกลามมาจนเกือบถึงแนวแล้วจึงค่อยทำการดับ สำคัญอย่าให้ล้ำแนวเข้ามาได้เป็นอันขาด

ไฟโหมลุกไหม้ครั้งใหญ่อีก แต่ก็ป้องกันได้เพราะมีถนนแนวกันไฟ

ขณะที่คณะเราไปถึงตรึงแนวกันไฟนั้น ได้เห็นผู้คน ๔ คนต่างถือปืนยืนอยู่ห่าง ๆ กัน เมื่อคณะเราไปถึง ผู้ชายถือปืนทั้ง ๔ คนนั้นก็ค่อย ๆ หลบหายไป ไฟลุกโหมดาหน้าเป็นแนวยาวมารุนแรง โดยเฉพาะลมพัดมาทางด้านทิศที่คณะเราตรึงแนวอยู่ ทั้งความร้อนและควันไฟหนาทึบ ต่างสำลักควันกันจ้าละหวั่น มองแทบไม่เห็นแนว แต่ก็ยังไม่มีใครหลบหนีไปเพราะเป็นห่วง ถ้าไฟลามเลียข้ามแนวมาได้แล้วละก้อป่าสนที่ปลูกไว้กำลังโตงาม ซึ่งก็โดนถูกไฟไหม้มาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อปีที่ผ่านมา ก็คงจะไม่เหลือหรออีก ดังนั้นทุกคนจึงช่วยกันป้องกันจนสุดฤทธิ์ ข้าพเจ้าวิ่งดับไฟไปด้วยภาวนาพุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....ไปด้วย อธิษฐานขอให้มวลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงจงช่วยขจัดภัย พัดโหมให้ควันกลับทิศทาง เพื่อทุกคนจะได้พ้นจากสภาวะสำลักควันและมองเห็นแนวได้ชัดเจนขึ้น ขณะนั้นมีสัตว์ป่า ๒ ตัววิ่งหนีไฟออกมาทางที่คณะเราป้องกันไฟอยู่ น่าสงสารและน่าสลดใจอยากจะร้องไห้ วิ่งหนีไฟที่ร้อนแรงออกมา ตกใจพบคนเข้าอีก หันหลังวิ่งกลับซุกหญ้าละล้าละลังไม่ทราบว่าจะวิ่งไปทางทิศใด ในที่สุดคนงานก็จับได้ทั้ง ๒ ตัว ปรากฏว่าเป็นชะมด ข้าพเจ้าได้ให้คนงานนำมาใส่กรงเลี้ยงไว้ แต่ได้ตายไป ๑ ตัว คงจะเกิดจากการวิ่งหนีเหน็ดเหนื่อยจนหอบตาย ปรากฏว่าคนงานคนหนึ่งติดบ่วงชะมด เมื่อเห็นดังนั้นจึงได้เข้าใจตลอดถึงต้นกำเนิดของไฟ ซึ่งช่างเป็นเรื่องที่โหดร้ายเหลือเกิน เพราะพวกคนที่ถือปืนเดินไปมาตอนที่คณะเราไปถึงเพื่อเตรียมดับไฟนั้น คือพวกที่จุดไฟเพื่อจะไล่สัตว์ป่าให้ออกมา เมื่อสัตว์ทนความร้อนไม่ไหวก็จะหนีออกมา ถ้าไม่ติดบ่วงก็ต้องโดนถูกยิง ทำให้ได้รู้อีกประเด็นหนึ่งว่า ไฟที่ลุกไหม้มานั้น นอกจากจะเกิดจากชาวไร่เผาไร่โดยไม่รับผิดชอบเพื่อเพาะปลูกพืชผลของตนเองแล้ว ยังเกิดจากการเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ป่าอีกด้วย ช่างเป็นเหตุการณ์ที่บีบคั้นบั่นทอนความรู้สึกอย่างเหลือเกิน

คณะเราและคนงานสะกัดไฟไว้ได้ โดยมีอาจารย์พรเป็นคนคอยบัญชางานและถือหัวฉีดดับเพลิงเองกว่าจะเรียบร้อยก็บ่ายสองโมงเศษ เหน็ดเหนื่อยไปตาม ๆ กัน เห็นได้ชัดว่าถ้าไม่ได้ไถดันดินทำแนวกันไฟไว้ก่อนแล้ว จะไม่มีทางรับมือกับไฟไว้ได้เลย แม้จะมีเครื่องมือพร้อมเพรียงอย่างไรก็ตาม มวลเหล่าเทพเจ้าและพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“อันตรายจากศัตรูจะต้องลุกโหมเข้ามาอย่างแน่นอน จงอย่าประมาทชะล่าใจ ต้องเตรียมพร้อมป้องกันแนวไว้ให้แข็งแรง”** *ขณะนั้นเสียงหัวเราะห้าวต่ำเยาะเย้ยดังมาไม่ขาดระยะอยู่เช่นเดิม บรรยากาศมืดครึ้มคล้ายฝนจะตก สายฟ้าแลบแปลบปลาบบาดนัยน์ตา เสียงฟ้าคำรามครืนครั่น เสียงระเบิดดังถี่ยิบพร้อมกับเสียงโหยหวนคร่ำครวญต่อสู้ดิ้นรน ก่อให้เกิดความรู้สึกหดหู่อ้างว้างเสมือนไร้ที่พักพิงทางใจ ห้อมล้อมอัดแทรกมาในบรรยากาศซึ่งกำลังแจ่มใสสงบนั้นให้ขุ่นมัวสลัวลง* ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ค่อยสบายใจเลย ได้แต่นึกอธิษฐานพร่ำสวดภาวนา พยายามตั้งจิตเป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ ขอบารมีพระองค์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง จงดลบันดาลให้กุศลสัมมาทิฏฐิได้บังเกิดขึ้นแก่คนในชาติของเรา เพื่อบรรเทาพลังมืดครึ้มของมิจฉาทิฏฐิที่ครอบคลุมอยู่นี้ให้จางลงบ้างเถิด เนื่องจากวันนี้เป็นวันอาทิตย์ อาจารย์พรและคณะเราจึงต้องเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ด้วยจิตใจที่เป็นห่วงกังวล *เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงตกอยู่ในสภาวะเช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง* ช่างเป็นสภาวะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดโดยทั่วไปอย่างเหลือเกิน

เตรียมรับพระนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจะมาศึกษาและอบรมที่ศูนย์ ฯ ปีนี้มีถึง ๒๓๐ รูป

บัดนี้การว่าจ้างรถแทรกเตอร์ไถดันดินทำถนนแนวกันไฟและขุดสระน้ำก็ได้เสร็จสิ้นแล้ว รวมทั้งหมด ๑๗๐ ชั่วโมง อาจารย์พรและคณะเราก็สบายใจขึ้นบ้างที่งานทำแนวป้องกันไฟส่วนใหญ่ผ่านพ้นไป ยังคงเหลือแต่เพียงคอยระมัดระวังและเร่งหาปัจจัยมาทยอยจ่ายให้กับเจ้าของรถแทรกเตอร์เป็นงวด ๆ ไป พอให้มีเวลาติดตามช่างผู้ที่จะมารับซ่อมแซมซุ้มหน้าบันพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อไป แต่อย่างไรก็ตามงานซึ่งต้องทำอีกก็คือ **พระ** นักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ซึ่งจะต้องไปศึกษาอบรมภาคปฏิบัติกับอาจารย์พรที่ศูนย์พัฒนาศาสนาทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นต้นมานั้น ปีนี้ก็ถึงช่วงจังหวะพอดี คือ ตั้งแต่วันที่ ๓-๑๐ มีนาคม ๒๕๒๘ ปีนี้มีทั้งหมด ๒๓๐ รูปเศษ ซึ่งเป็นช่วงจังหวะวันมาฆบูชาพอดี พระองค์รับสั่งว่า **"เท่ากับเป็นการวางพื้นฐานการกุศล เพื่อเป็นอานิสงส์ให้ได้บุคคลที่เหมาะสมมารับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สำเร็จเป้าหมายไปด้วยดี"**

อันที่จริงในปีนี้อาจารย์พรกำลังคิดตัดสินใจอยู่ว่าจะนำพาพระนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติอบรมหรือไม่ เพราะพระเป็นจำนวนมาก และอาจารย์พรก็เหน็ดเหนื่อยมากและสุขภาพก็ไม่ค่อยดีด้วย แต่พระนักศึกษาต่างก็แสดงออกถึงความกระตือรือร้นต้องการในอันที่จะออกไปสัมผัสกับการปฏิบัติสมาธิ ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา และประกอบกับพระองค์เสด็จมารับสั่งเช่นนี้ด้วย ดังนั้นจึงเป็นระยะที่จะต้องเร่งมือเตรียมงาน ทุก ๆ ปีจะมีพระนักศึกษาประมาณ ๑๐๐ รูปเศษ แต่ในปีนี้มีถึง ๒๓๐ รูป ซึ่งมากกว่าทุกปีถึง ๑ เท่า จึงจำต้องจัดหาเครื่องใช้แทบทุกอย่างเพิ่มเติม เป็นต้นว่าเก้าอี้นั่งเรียน โต๊ะอาหาร เสื่อหมอนและผ้าห่ม ถังน้ำ ขันน้ำ สำหรับห้องพักนั้นขณะนี้อาจารย์พรก็ได้สั่งจัดทำกุฏิใหม่ที่ได้ลงมือทำค้างไว้นั้น ให้พอพักกันได้ไปก่อน อาจารย์พรบอกว่าเรื่องที่พักและภัตตาหารนั้นไม่หนักใจอะไรเลย แต่การสอนนั้นกำลังคิดอยู่ว่าจะจัดอย่างไร พระนักศึกษาจึงจะได้รับผลประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วยมากที่สุด.

ทำไมการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ จึงใช้เวลานานนัก

ก่อนที่จะบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ความเป็นไปของศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อไปก็จะเล่าถึงข้อสงสัยหลาย ๆ อย่างที่มักจะมีผู้คนถามอยู่เสมอ ทั้งทางจดหมายและถามโดยตรง คือทำไมการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงกินเวลายาวนานนัก ทำไมไม่สร้างให้แล้วเสร็จไปเสียเลยทีเดียว และจะกินเวลานานอีกสักเท่าใดจึงจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ จะกระทำพิธีเปิดเมื่อไร อ่านบันทึกของคุณศรีเพ็ญแล้วรู้สึกว่าช่างลำบากจริง ๆ น่าจะทำให้เสร็จ ๆ ไปเสียเลย จะเขียนอีกยาวไหม หรือว่าเป็นเคล็ดว่าถ้าทำให้สำเร็จสมบูรณ์แล้วคนสร้างอาจจะตาย ข้าพเจ้าทั้งอ่านและรับฟังแล้วหาคำตอบไม่ได้ อย่าว่าแต่จะหาคำตอบเพื่อตอบคนอื่นเลย แม้แต่คำตอบให้กับตนเอง ข้าพเจ้าก็หาคำตอบไม่ได้ จึงคิดว่าจะไม่หาคำตอบใด ๆ ทั้งสิ้น

แต่ก็จะบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นไปจนกว่าการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะแล้วเสร็จสมบูรณ์จริง ๆ ซึ่งก็ยังไม่แน่ว่าจะยาวหรือว่าจะกินเวลาอีกนานสักเท่าใด สำหรับความเข้าใจและความสงสัยของใคร ๆ นั้นก็คงจะสิ้นสุดลง เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปโดยเรียบร้อยสมบูรณ์

ปีนี้ใช้รถบัสคันใหญ่นำส่งพระถึง ๔ คัน และรายชื่อผู้ให้ความอุปถัมภ์

ในที่สุดวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๘ พระนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ และที่ ๓ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งคณะสงฆ์ไทย จำนวน ๒๓๘ รูป ก็เดินทางเพื่อไปปฏิบัติอบรมภาคปฏิบัติสมาธิกับ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา โดยรถบัสจำนวน ๔ คัน ซึ่งได้รับความเอื้อเฟื้อจาก **คุณสุรศักดิ์ ฉวีวงศ์** ผู้อำนวยการองค์การรับส่งพัสดุ (ร.ส.พ.) งานทุกอย่างที่เตรียมคอยต้อนรับก็เรียบร้อย โดยทั้งโต๊ะเรียน จำนวนถึง ๑๕๐ ตัว โต๊ะอาหารอีก ๑๐ ตัว รวมทั้งขวดน้ำพลาสติกอีก ๒๐๐ อันเศษ ได้รับความอนุเคราะห์จาก **คุณวิฑูรย์ ตั้งศักดิ์สถิตย์** บริจาคทั้งหมด เรื่องเต็นท์ซึ่งลงทุนไปสองหมื่นบาทเศษ กับทั้งห้องน้ำ-ห้องสุขาชั่วคราว ก็ได้รับความช่วยเหลือจาก **คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร คุณอุทัยวงศ์- คุณจริยา จิรวิชัย คุณปทัยทิพย์-คุณบุญมี เอมะวิศิฏฐ์ คุณแหลม-คุณชลิกา โรจนโกศล** รวมทั้ง**ตระกูลบุญบรรเจริญสุข** สำหรับเรื่องภัตตาหารนั้นก็ได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากผู้มีจิตศรัทธาอีก เป็นต้นว่า **คุณสมปอง วรรณิสสร คุณสูรย์-คุณเกียว อัครลาวัลย์ น.พ.ชวลิต-คุณพรวิไล ทิพยานุรักษ์สกุล คุณสมศักดิ์- คุณผ่องพรรณ จิราดิเรก คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณเสริม-คุณชาญ อากาศฤกษ์** และคนอื่น ๆ อีกหลายคนซึ่งมิได้เอ่ยนามในที่นี้ ซึ่งต่างก็ช่วยกันคนละ ๑๐๐ บาทบ้าง ๕๐๐ บาทบ้าง ๑,๐๐๐ บาทบ้าง ตามกำลังที่พอจะช่วยได้ บางคนก็ช่วยออกแรง ซึ่งทุกคนได้ออกแรงกันเต็มที่จริง ๆ เพราะต่างก็เหน็ดเหนื่อยตลอดระยะเวลาที่พระนักศึกษาอยู่ปฏิบัติธรรม แต่ทุกคนก็สดชื่นเบิกบานกับงานของพระองค์ เพราะในช่วงที่กำลังเตรียมงานนั้น ช่างมีเหตุการณ์สับสนวุ่นวายจนแทบจะไม่เป็นอันเตรียมงาน เพราะไฟซึ่งเกิดจากชาวไร่เผาที่ของเขาเพื่อทำไร่ ก็ลามเลียเข้ามาในเขตที่พวกเราได้ปลูกป่าไว้ด้านโน้นบ้าง ด้านนี้บ้าง ไม่หยุดหย่อน ทั้ง ๆ ที่ได้ไถดันดินทำแนวกันไฟไว้แล้วก็ตาม ซึ่งถ้าไม่ได้ไถดันดินทำแนวกันไฟไว้เลยแล้ว จะต้องเสียหายมากทีเดียว *บรรยากาศของโลกทิพย์ในตอนช่วงนี้ เสียงกลองดังระรัวถี่ยิบราวกับคนป่าระดมพลออกศึกไม่หยุดหย่อน เสียงเฮปลุกให้ระดมพล รวมทั้งเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำราวกับเสียงปีศาจ เสียงตูมดังระเบิดเป็นระยะ ๆ เสียงหวีดร้องครำ่ครวญโหยหวน กลุ่มหมอกควันแก๊สพิษหนาทึบมิได้จางลงเลย*

ในความหนาทึบของหมอกควันนั้น จะมีเสียงกลุ่มผู้คนทั้งหญิงและชายพูดกันมากมายว่า **“อย่ามัวแต่คิดจะทำสิ่งซึ่งได้แต่คาดว่าเป็นบุญเป็นกุศลอยู่เลย การกระทำเช่นนี้มีแต่ความเหน็ดเหนื่อยสิ้นเปลืองเป็นหนี้เป็นสินและเป็นที่ครหาของคนที่ไม่เห็นด้วย กุศลที่ได้นั้นคืออะไร อยู่เฉย ๆ ทำตัวเองให้สบาย ๆ**

ดีกว่า เพราะงานที่คิดว่าเป็นบุญเป็นกุศลนั้นอุปสรรคมากนะ ไม่มีทางจะทำได้สำเร็จหรอก การที่จะนำพระมาตั้งมากมายถึงขนาดนั้น เป็นไปไม่ได้ ฝันค้างเสียแล้ว และยิ่งไม่มีทางที่จะเป็นไปได้ที่จะนำพระให้ไปสวดพุทธมนต์บนพระตำหนักเขาค้อ-เขาย่า" ข้าพเจ้าเกือบจะมีความเชื่อคล้อยตาม จึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง และปรึกษาว่าในปีนี้อย่านำพระนักศึกษามาเลย เพราะรู้สึกจะเหน็ดเหนื่อยจริง ๆ อาจารย์พรตอบว่า **"ตามความเห็นของอาจารย์แล้วจะต้องเป็นไปได้อย่างแน่อน ในเมื่อยังมีชีวิตยังมีกำลังวังชาอยู่เช่นนี้แล้วละก้อ จะให้อยู่เฉย ๆ อยู่อย่างสบายนั้นเท่ากับเป็นการสะสมวิบากของความไม่ดีตั้งหลายอย่างให้กับตนเอง แต่จะอย่างไรก็ตามก็ลองเข้าสมาธิเล่าให้พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตฟังดูว่าท่านจะมีความเห็นว่าอย่างไร เพื่อว่าท่านจะกราบทูลองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระองค์จะรับสั่งว่าอย่างไร"**

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งเตือนสติ

ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิ บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ยังคงตกอยู่ในสภาวะเช่นเดิม พระองค์ได้เสด็จมาและรับสั่งย้ำเตือนอีกว่า **"การบำเพ็ญกุศลพระภิกษุจำนวน ๒๕๐ รูปในวันมาฆบูชานี้ เท่ากับเป็นการวางพื้นฐานการกุศล เพื่อเป็นอานิสงส์ให้ได้บุคคลที่เหมาะสมมารับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สำเร็จเป้าหมายไปด้วยดี จงอดทน อย่าเหน็ดเหนื่อยท้อแท้ให้เป็นช่องว่างแห่งพลังความชั่วร้ายของมวลมารเหล่ามิจฉาทิฏฐิ ความประมาทชะล่าใจจะเป็นผลให้เกิดการเพลี่ยงพล้ำต่อการโจมตี อย่าลืมแนวอาณาเขตสำคัญที่สุดจะถูกบุกรุกไม่สิ้นสุด"** เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงบอกข้าพเจ้าว่า **"จงทำใจให้สบาย พยายามทำงานทุกอย่างที่ตั้งใจไว้ให้สำเร็จ"** ดังนี้งานทุกอย่างจึงดำเนินไปอยู่ตลอดเวลาโดยไม่มีการหยุดยั้ง แม้จะทุลักทุเลบ้าง และเหน็ดเหนื่อยบ้าง แต่ทุกคนก็สนุกสนานกับงานจนถึงวันที่พระนักศึกษาเดินทางมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๘ ราว ๔ ทุ่มเศษ

การปฏิบัติธรรมของพระนักศึกษาเป็นไปด้วยดี คือ ๐๕.๐๐ น. ทำวัตรสวดมนต์ ๐๕.๓๐ น. อาจารย์พรถวายการอบรมปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา ๐๗.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเช้า ๐๙.๐๐ น. เรียนธรรมประยุกต์ภาคทฤษฎี ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพล ๑๔.๐๐ น. ธรรมประยุกต์ภาคทฤษฎี ๑๘.๐๐ น. ทำวัตรสวดมนต์ ๑๙.๐๐ น. ทบทวนปัญหาธรรมและปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา

บรรยากาศในโลกทิพย์...ในขณะที่พระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์

บรรยากาศในโลกทิพย์ ทุกครั้งที่เสียงสวดพุทธมนต์ของพระภิกษุจำนวนมากมายก้องกังวานกระหึ่มขึ้นนั้น รัศมีส่องสว่างจะแผ่กระจายเสริมพลังรัศมีจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งแผ่รังสีอยู่ตลอดเวลานั้นให้เข้มขึ้น ทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษที่หนาทึบนั้นให้จางลง และเสียงสวดพุทธมนต์นี้ก็จะต่อเชื่อมโยงกับเสียงสวดพุทธมนต์ของมวลเหล่าเทพเจ้าสัมมาทิฏฐิ กลบเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำ เสียงบ่นพึมพำและเสียงซึ่งไม่เป็นสิริมงคลที่เป็นบรรยากาศอยู่เดิมนั้นให้เลือนไป แม้จะมีอ้อยอิ่งอยู่บ้าง แต่ก็แผ่วเบาแทบจะไม่ได้ยิน ยิ่งในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นวันมาฆบูชา บรรยากาศยิ่งสดใสกระจ่างด้วยแสงรังสีรัศมีต่าง ๆ จากมวลเหล่าเทพเจ้าทั่วทั้งแผ่นดิน ซึ่งมีสื่อโยงใยอยู่กับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในคราวที่คณะเราได้ไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสถานที่ของท่านมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์นั้น ต่างทยอยเพื่อมาร่วมงานกับพระองค์ ไม่เพียงแต่แสงรังสีรัศมีเท่านั้น พลังแห่งความสงบเยือกเย็นอันเกิดจากจิตใจของท่านเหล่านั้นก็ได้แผ่กระจายให้เป็นบรรยากาศแห่งความสงบเยือกเย็นไปด้วย ประกอบทั้งกลิ่นหอมอ่อน ๆ จะรวยรินแทรกกำซาบอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลา ดอกไม้เล็ก ๆ สีต่าง ๆ โปรยปรายโดยรอบไปไกล.....จนสุดขอบฟ้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช คล้ายห่อหุ้มเกี่ยวกระหวัดด้วยสายรุ้งสีเงินสีทองสูงเสียดฟ้า...มองตามไม่เห็นที่สิ้นสุด และจะมีเงาลางเลือนขององค์พระเจดีย์ตรัสรู้ที่พุทธคยาทาบทับ เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ฯลฯ ก็จะดังทยอยห้อมล้อมอยู่ทุกหยาดหยดของไอน้ำ แม้บางครั้งขณะนั้นก็ยังมีเสียงคล้ายเขื่อนพังน้ำไหลทะลักพรั่งพรู แต่ก็เป็นอยู่ไม่นาน แล้วบรรยากาศก็สงบเยือกเย็นเช่นเดิม

ไฟไหม้อีกในระหว่างที่มีพระนักศึกษายังอยู่ที่ศูนย์ ฯ

เนื่องจากวันนี้เป็นวันมาฆบูชา ดังนั้นพระนักศึกษาจึงไม่ได้เรียนตามปกติ แต่ปฏิบัติศาสนพิธีตามประเพณีนิยมที่สืบต่อกันมา คณะเราทุกคนรวมทั้งชาวคณะหมู่บ้านใกล้เคียงได้มาร่วมทำบุญกันเนืองแน่นต่างแจ่มใสสดชื่นแย้มยิ้ม จนเวลาบ่ายโมงพระนักศึกษามาชุมนุมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อสวดปาฏิโมกข์ ดังนั้นคณะเราจึงพอมีเวลาว่างและกำลังเตรียมจัดงานจัดดอกไม้ธูปเทียนเพื่อจะเวียนเทียนรอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในตอนเย็น อาจารย์พรพอมีเวลาว่างก็บอกว่าจะขอเวลาพักสักครู่หนึ่ง ยังไม่ทันจะเอนตัวลงนอน เสียงเอะอะข้างนอกของแม่ครัวก็ดังขึ้น (แม้คนอื่นจะได้พัก แต่พวกกองเสบียงจะไม่ได้พักเพราะเตรียมน้ำปานะและอาหารในตอนเช้า) ทุกคนวิ่งหาถังน้ำและกระสอบเพื่อฟาดไฟ จึงได้รู้ว่าไฟไหม้ลามเลียมาอีกแล้ว มองจากแคมป์ที่พักมาทางเขื่อนประดู่แดง ควันพุ่งสูง เสียงไฟไหม้ดังเปรี๊ยะ ๆ ตลอดเวลา อาจารย์พรจึงไม่เป็นอันพัก ต้องออกมาบัญชางานดับไฟเอง

คณะเราโกลาหลต่อการดับไฟตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น.เศษ ปรากฏว่าไฟได้ลุกลามมาไหม้ป่าที่คณะเรารักษาไว้เสียหายพอสมควร โดยเฉพาะต้นสนซึ่งโตแล้วอายุประมาณ ๔-๕ ปี สูงเลยศีรษะ

เสียหายไปหลายต้น ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า “ทั้ง ๆ ที่เป็นวันสำคัญทางศาสนา แต่เขาก็ไม่ได้ละเว้นต่อการเผาป่าเลย นี่คงจะมีอะไรสักอย่างเกิดขึ้นที่ชายแดนแน่นอน” (ในตอนเช้าได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่า **ในวันที่ ๕ มีนาคม ซึ่งเป็นวันมาฆบูชานี่เอง ญวนบุกโจมตีชายแดนด้านบุรีรัมย์ ได้รับความเสียหาย มีนายทหารไทยเสียชีวิตหลายคน)** อาจารย์พรมิได้กล่าวสิ่งใดนอกจากถอนใจ แล้วบอกให้พวกเราเตรียมตัวไปกระทำพิธีเวียนเทียนที่พระเจดีย์ต่อไป เพราะพระนักศึกษาคงจะสวดปาฏิโมกข์เสร็จแล้ว ดังนั้นทุกคนจึงต่างเตรียมตัวกันอย่างรีบร้อน มาถึงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๑๗.๐๐ น. ซึ่งพระนักศึกษาต่างก็ทยอยมาเดินจากเนินหอประชุมขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เหลืองอร่ามสวยงาม เป็นภาพที่มองเห็นแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกสงบและบังเกิดสันติในจิตใจ....ใครก็ตามที่ได้ไปร่วมพิธีในวันนั้น ต่างก็จะเกิดความรู้สึกเป็นสุขเช่นเดียวกัน

พิธีเวียนเทียนในวันมาฆบูชาปี ๒๕๒๘

ดวงอาทิตย์เริ่มคล้อยต่ำลงทางด้านทิศตะวันตกของพระเจดีย์ ฯ คงส่งแต่แสงทองขึ้นทาบทับแผ่นฟ้าซึ่งมีปุยเมฆขาวจางประปรายอยู่โดยรอบ จึงก่อให้เกิดเป็นสีเงินสีทองขลิบตามขอบปุยเมฆ สีชมพู สีม่วงคราม เทา ตามความหนาบางของเมฆ ท้องฟ้าในวันนั้นสวยงามจริง ๆ โดยเฉพาะเมื่อองค์พระเจดีย์ต้องแสงทองของดวงอาทิตย์ยามอัสดง คุณทวี ลีลาเวชบุตร ได้ถ่ายเป็นวีดิโอไว้ แม้จะไม่ได้เท่าของจริง แต่ก็สวยงามมากทีเดียว

บรรยากาศในวันมาฆบูชา

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งตั้งอยู่บนเนิน แวดล้อมด้วยเนินเขาต่าง ๆ สลับสล้างรอบทิศทาง มีพระภิกษุจำนวน ๒๕๐ รูป นั่งรอบลานพระเจดีย์อิสรภาพด้านบน ส่วนด้านล่างเป็นกลุ่มฆราวาส เสียงสวดพุทธมนต์ โอวาทปาฏิโมกข์ ธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร และสูตรอื่น ๆ อีกหลายสูตร ก้องกังวานกระหึ่ม ผสมผสานระหว่างเสียงของพระภิกษุและฆราวาสทั้งชายหญิง โอบอุ้มห้อมล้อมอบอวลทั่วทั้งบรรยากาศโดยรอบ *ก่อให้เกิดพลังคลื่นเข้าแทรกซ้อนเชื่อมโยงผสมต่อกับเสียงในโลกทิพย์ สะท้อนทยอยไปไกลไม่มีขอบเขต โดยมีพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นต้นเค้า และมีละอองน้ำในอากาศเป็นพาหะราวกับคลื่นในมหาสมุทรกว้าง พลังรัศมีแสงสีรุ้งแสงสีเงินสีทอง ซึ่งเกี่ยวกระหวัดห้อมล้อมรอบองค์พระเจดีย์จนกลายเป็นกลุ่มพลังแสงสีรุ้ง รูปพระธรรมจักรห่อหุ้มด้วยแสงสีเงินสีทองระยับเหนือยอดพระเจดีย์ เปล่งพลังแผ่กระจายไปรอบทิศกว้างไกล...*เมื่อกระทำพิธีสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์เสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระภิกษุทั้งหมด และอุบาสกอุบาสิกากลับมายังหอประชุมอีกครั้งหนึ่งเพื่อฟังพระธรรมเทศนา และพระนักศึกษาทั้งหมดก็ได้คัดเลือกพระภิกษุ ๑ รูปขึ้นแสดงพระธรรมเทศนา เนื่องในศุภมงคลดิถีมาฆบูชา

หลังจากฟังพระแสดงพระธรรมเทศนาจบแล้ว ก็ได้กลับมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่งเพื่อกระทำพิธีเวียนเทียน ซึ่งนำโดยพระครูศรีสุทัศธรรมคุณ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระสงฆ์ทั้งหมดราว ๒๕๐ รูป จุดธูปเทียนเดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์เป็นวงกลม จากหัวแถวแสงเทียนวิบวับวอมแวมเป็นจุด ๆ ติดต่อกัน กลิ่นดอกไม้กลิ่นธูปควันเทียนอบอวลลอยห้อมล้อมองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...กระหึ่มขึ้นผสมผสานเสียงระหว่างพระภิกษุและฆราวาสชายหญิง ท่ามกลางความสลัวของคืนวันเพ็ญมาฆบูชา ทั้งนี้เพราะค่ำคืนนี้ท้องฟ้ามีเมฆมากเหลือเกิน จึงมองไม่เห็นดวงจันทร์เลย นอกจากแสงสลัวนิดหน่อยที่ลอดผ่านม่านเมฆมา ทุกคนต่างก็เกรงว่าฝนจะตก ข้าพเจ้าสมาธิอธิษฐานขอพลังเมตตาธรรมจากมวลเหล่าเทพเจ้าสัมมาทิฏฐิ จงแผ่ให้ความสงบเยือกเย็นทำลายความเร่าร้อนที่มีอยู่ในจิตใจของมวลเหล่ามิจฉาทิฏฐิให้ได้บังเกิดสันติบ้างเถิด เพราะขณะนั้น *องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พ่อขุนเม็งราย กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดินที่มีสื่อโยงใยอยู่กับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่างแต่งกายด้วยอาภรณ์สีขาวนวลวิบวับสลับด้วยสีเงินสีทอง ในมือประคองเทียนธูปและปทุมชาติสีขาวคล้องด้วยพวงมาลัยบุบผชาติสีขาวเช่นกัน โดยมีมวลเหล่าเทพเจ้าซึ่งเป็นพระภิกษุสงฆ์นำหน้า ทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์* เสียงฟ้าร้องดังครืนมาแต่ไกลราวกับจะตอบรับคำอธิษฐาน

เมื่อกระทำพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จ ทุกคนต่างก็กลับเข้ามาในหอประชุมอีกเพื่อฟังปาฐกถาธรรมจากอาจารย์พร ขณะนั้นฝนลงเม็ดเปาะแปะ และมีลมโชยอ่อน ๆ ต้องยอดสนหวีดหวิว แต่ชั่วประเดี๋ยวเดียวก็สงบ ท้องฟ้าแจ่มกระจ่าง เมฆฝนไม่ทราบว่าลอยหายไปทางทิศใด เผยให้เห็นจันทร์เพ็ญคืนมาฆบูชาแจ่มกระจ่าง อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้ามาเล่าถึงบรรยากาศในโลกทิพย์ให้ทุกคนได้รับฟัง ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังจะเริ่มเล่าบรรยายถึงบรรยากาศในโลกทิพย์นั่นเอง ความรู้สึกก็เริ่มเลือนลางคล้ายถูกดึงดูด ในที่สุดก็หมดความรู้สึกไป ได้ทราบภายหลังว่าองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จประทับทรงรับสั่งกับพระนักศึกษาทั้งหมด ใจความดังที่ถอดจากเทปว่า :-

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ประทับทรง) ในวันมาฆบูชา

ตรงกับวันอังคารที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอกราบนมัสการแด่พระคุณเจ้าทุกรูป...

บัดนี้ ข้าพระองค์...สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นตัวแทนมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งหมด กราบนมัสการพระคุณเจ้า ขอได้รับการคารวะนั้นด้วยเถิด

ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นแล้ว ณ บัดนี้ เมื่อเสียงสวดพุทธมนต์จากพระคุณเจ้าได้ก้องกระหึ่มขึ้น ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เสียงนี้ได้สะท้อนย้อนรับกับเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ในโลกของโอปปาติกะ และเสียงนี้ได้สะท้อนไปตามพลังคลื่นเสียงแสงทั่วบรรยากาศจนสุดขอบฟ้า...

ได้เคยกล่าวมากับพระคุณเจ้าหลายรุ่นแล้วว่า พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี พระคุณเจ้าเป็นที่ตั้งของศรัทธา ไม่ว่าพระคุณเจ้าผู้มีกาสาวพัสตร์สัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาไปโบกสะพัดอยู่ ณ ที่แห่งใด หมายถึงว่าความร่มเย็นได้บังเกิดขึ้นแล้ว ณ ที่แห่งนั้น

ในวันนี้เมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมา มาฆฤกษ์ได้บังเกิดขึ้น ดังนั้น ปีติโสมนัสจึงได้บังเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งแล่...แล่...แล่ผู้มีจิตเป็นกุศล พลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์อันแผ่กระจายเริ่ม ณ เมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีนั้นได้สะท้อนย้อนรับกันในวันนี้...อย่าลืมพระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี ทุกคนที่ได้พบเห็น แม้ว่าจะเป็นคนต่างชาติต่างศาสนาก็ตาม ก็อดที่จะบังเกิดความปีติโสมนัสมิได้ แม้จะเกิดความสงสัยว่า สิ่งนี้คืออะไรหนอ แต่มิช้าเขาเหล่านั้นก็จะเข้าใจ และจิตเป็นกุศลก็จะบังเกิดขึ้นแก่เขา ดังนั้น พระคุณเจ้าจงมีสติเตือนตัวเองไว้เสมอว่าพระคุณเจ้ามีผ้ากาสาวพัสตร์ของพระพุทธองค์ห่อหุ้มร่างกาย จงเป็นที่ตั้งของศรัทธา จงเป็นที่ตั้งของความดี เพื่อสันติสุขจะได้บังเกิดขึ้นแก่จิตใจของผู้พบเห็น

ในช่วงระยะเวลาเช่นนี้ ความเดือดร้อนได้บังเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ขอพระคุณเจ้าจงทำจิตใจให้เป็นกุศลแผ่พลังสัมมาทิฏฐิ เพื่อบรรเทาพลังแห่งมิจฉาทิฏฐิ อันเป็นหมอกควันครอบคลุมหนาทึบไปทั่วโลกให้สว่างขึ้นบ้าง พระคุณเจ้าจงภูมิใจเถิดว่า พระคุณเจ้าได้ทำหน้าที่เป็นพุทธบุตร

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้นำพระนักศึกษาทั้งหมด ไปสวดพระพุทธมนต์ที่ตำหนักเขาย่า

และในคืนนั้นเอง พระองค์ได้รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **"จงจัดการนำพาพระนักศึกษาทั้งหมดขึ้นไปสวดพระพุทธมนต์บนพระตำหนักเขาค้อ-เขาย่า เพื่อความเป็นสิริมงคลในผืนแผ่นดินอันเคยเป็นสถานที่ต่อสู้ขัดแย้งของแนวความคิดอุดมการณ์ และเพื่อเป็นสื่อของความร่มเย็นตลอดไป"** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งครั้งแรกอาจารย์พรก็รู้สึกหนักใจมาก เพราะยังมองไม่เห็นช่องทางว่าจะนำพาพระนักศึกษาขึ้นไปบนพระตำหนักเขาย่าได้อย่างไร พระภิกษุถึงเกือบ ๒๕๐ รูป แล้วยังจะฆราวาสที่จะติดตามขึ้นไปด้วยอีก พระตำหนักเขาย่ามิใช่ขึ้นไปได้ง่าย ๆ เพราะเส้นทางที่จะไปจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาถึง ๓๐ กิโลเมตร เป็นเส้นทางคดเคี้ยววกวนและสูงชันไปตามลาดไหล่เขา รถที่จะนำขึ้นไปจะต้องมีกำลังดีมากจึงจะขับเคลื่อนขึ้นไปได้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงคิดอยู่ว่าคงจะเป็นไปไม่ได้ที่คณะเราจะจัดนำพาพระนักศึกษาขึ้นไปสวดพุทธมนต์บนพระตำหนักเขาค้อ-เขาย่า ประกอบกับ*บรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงมืดครึ้มอึมครึม และเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำก็ยังคงไม่ขาดหายไปได้เลย พร้อมกับคำพูดมากมายว่า* **"ฝันค้างเสียแล้ว"**

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๘ ท่านพระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ท่านได้พาญาติโยมชาวอำเภอหล่มสักขึ้นมาถวายภัตตาหารเพลแด่พระนักศึกษา พร้อมทั้งได้เล่าถึงการงานต่าง ๆ และให้ข้อคิดบางอย่างแก่พระนักศึกษา อาจารย์พรจึงได้ปรารภขึ้นกับท่านว่า มีความประสงค์ที่จะนำพระนักศึกษาทั้งหมดเกือบ ๒๕๐ รูปนี้ขึ้นไปสวดพุทธมนต์บนพระตำหนัก เมื่อท่านพระครู ฯ เจ้าคณะอำเภอได้รับทราบท่านก็บอกว่าท่านพอมีทางที่จะช่วยเหลือได้ โดยจะลองติดต่อกับผู้บัญชาการกองพลทหารม้า ค่ายพ่อขุนผาเมือง ขอรถทหาร บางทีทหารอาจจะช่วยได้ ซึ่งอาจารย์พรก็ดีใจมาก และได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟัง พร้อมทั้งได้บอกให้ข้าพเจ้าติดตามไปฟังข่าวจากท่านเจ้าคณะอำเภอในวันรุ่งขึ้น

พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ช่วยรับภาระจัดหารถนำพาพระนักศึกษาไปตำหนักเขาย่า

เช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๘ ข้าพเจ้าได้ลงไปหล่มสัก เพื่อติดต่อกับท่านเจ้าคณะอำเภอ ท่านได้ติดต่อกับผู้บัญชาการกองพล ฯ เป็นอันว่าโดยความอนุเคราะห์ของทหาร พระนักศึกษาเกือบ ๒๕๐ รูปก็ได้ขึ้นไปสวดพุทธมนต์บนพระตำหนัก สำหรับอุปสรรคข้อขัดข้องทุลักทุเล กว่าจะถึงวันเวลาที่รถทหารจะขึ้นมารับพระนักศึกษาได้เป็นอย่างไรบ้างนั้น ข้าพเจ้าจะไม่ขอกล่าวถึง เพราะถึงอย่างไรทุกอย่างก็เป็นไปโดยเรียบร้อยทุกประการ รถทหารจำนวน ๗ คันขึ้นมาถึงหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เวลา ๑๓.๓๐ น. ของวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๘

รถ ยี.เอ็ม.ซี. ของทหารนั่งได้คันละ ๓๒ คน รถจำนวน ๗ คันจึงนั่งได้ไม่หมดทุกคน ดังนั้นอาจารย์พร จึงได้ให้รถบรรทุกหกล้อฮีโน่และรถสองแถวของศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ๒ คัน บรรทุกทั้งพระทั้งคน และมีรถคันอื่น ๆ อีก ๔ คัน ดังนั้นขบวนทั้งหมดจึงประกอบด้วยรถ ๑๓ คัน พระนักศึกษา ๒๓๐ รูปเศษ รวมทั้งพระสงฆ์ที่ประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีกเกือบ ๒๐ รูป ฆราวาสอุบาสกอุบาสิการาว ๑๐๐ คน ดังนั้นทั้งหมดจึงรวมเป็นเกือบ ๔๐๐ คน

รถทั้งหมดตั้งขบวนโดยมีรถ ยี.เอ็ม.ซี.ของทหารทั้ง ๗ คัน บรรทุกพระภิกษุผ้ากาสาวพัสตร์สีเหลืองรองรับด้วยสีเขียวเข้มของทหาร ให้ความรู้สึกเข้มแข็งมั่นคงแต่สดใส ติดตามด้วยขบวนรถบรรทุกฆราวาส ซึ่งมีพระภิกษุผสมอยู่ด้วย ให้ความรู้สึกสว่างกระจ่าง เมื่อรถทุกคันเริ่มติดเครื่องแล้วเริ่มเคลื่อนขบวน ทุกคนคงเคยได้ยินเสียงรถทหารว่าดังกระหึ่มเร้าใจอย่างไร เสียงราวกับกองทัพกำลังจะเคลื่อนพล องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า สมเด็จพระเอกาทศรฐ ได้เสด็จมาพร้อมทั้งมวลเหล่าทหารของพระองค์มากมาย พระองค์รับสั่งว่า **“สัญลักษณ์ของกองทัพธรรมกำลังเคลื่อนขยายพลังแห่งความร่มเย็น จงตั้งจิตอธิษฐานให้ความปรารถนาดีเกิดเป็นบ่อเชื้อเพื่อสันติสุขในแผ่นดิน”**

ขบวนทั้งหมดผ่านที่ตั้งอนุสาวรีย์วีรชนเขาค้อขึ้นมาถึงบริเวณพระตำหนักเขาย่า เวลา ๑๔.๕๐ น. (ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงทัศนียภาพของบริเวณเขาค้อ เพราะอาจารย์ศิริได้เขียนไว้ดีแล้วในเรื่อง เขาค้อ-หินร่องกล้า)* พระภิกษุซึ่งเป็นพระนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพระมหาเปรียญเกือบทั้งสิ้นจำนวน ๒๓๐ กว่ารูป รวมกับพระภิกษุของศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ๑๐ กว่ารูป นั่งอย่างสำรวมเรียงรายเหลืองอร่ามเต็มระเบียงพระตำหนัก ครั้นแล้วเสียงสวดพุทธมนต์ก็เริ่มขึ้น เสียงทุ้มกังวาลของพระภิกษุจำนวนถึง ๒๕๐ รูป ดังแทรกให้ความเป็นสิริมงคลกำจายสั่นสะเทือนไปทั่วทั้งบริเวณเนินแนวไพร ก่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งศักดิ์สิทธิ์อย่างบอกไม่ถูก *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็จะได้ยินแต่เสียงคำว่า สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ผสมอยู่กับเสียงโห่ร้องไชโย เสียงเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี และเสียงเพลงความฝันอันสูงสุดดังคละเคล้าอยู่ไม่สร่างซา เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำหายไปยังคงมีอยู่แต่เสียงบ่นพึมพำ น่าหวาดกลัว แต่จับสำเนียงไม่ได้*

เจ้าพ่อภูหินร่องกล้าทวงสัญญา

ขบวนของเราได้ลงจากพระตำหนักเขาย่า ย้อนเส้นทางเดิมกลับมาขึ้นไปชมอนุสาวรีย์วีรชนเขาค้อ ณ ที่นี้ไม่ได้สวดมนต์ เพราะได้เคยนำพระนักศึกษาจำนวน ๑๐๘ รูปมาสวดมนต์แล้วครั้งหนึ่งเมื่อปี ๒๕๒๗ ขบวนของเรากลับถึงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตอน ๑๘ นาฬิกา พระนักศึกษาทุกรูปก็เตรียมสวดมนต์ทำวัตรเย็นและปฏิบัติสมาธิวิปัสสนาตามปกติ ขณะที่นั่งฟังพระสวดมนต์อยู่นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายไป ได้ยินเสียงดังก้องมาชัดเจนว่า **“จะให้คอยท่านานสักเท่าใด สัญญาจึงจะกลายเป็นความจริง...จงมาเยือนภูหินร่องกล้าดูบ้างเถิดว่า ทำไมสถานที่แห่งนี้จึงถูกเลือกให้เป็นจุดศูนย์กลาง**

* เรื่องราวอยู่ท้ายเล่มนี้

ของกองบัญชาการแห่งความแบ่งแยกอุดมการณ์" ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟังว่าเสียงที่ได้ยินนี้จะต้องเป็นเสียงของเจ้าพ่อเจ้าป่าเจ้าเขาแห่งภูหินร่องกล้าอย่างแน่นอน เพราะคณะเราได้ตั้งใจและได้ให้สัญญาไว้กับท่านว่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวภูหินร่องกล้าในตอนวันปีใหม่ บัดนี้ก็ล่วงเลยมานานพอสมควร ท่านคงจะมาเตือน ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าคณะเราควรจะเดินทางไปภูหินร่องกล้าในตอนปลายเดือนมีนาคม แล้วทุกคนก็ลงความเห็นว่าให้เป็นวันเสาร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๘

พระนักศึกษาจำนวน ๒๓๐ กว่ารูป ได้เสร็จสิ้นภารกิจภาคปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา และเดินทางกลับกรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๘ ซึ่งก่อนจะเดินทางกลับ อาจารย์พรก็ได้พาไปแวะกราบคารวะท่านเจ้าคุณพระวีรธรรมมุนี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่วัดไพรสนฑ์ศักดาราม และท่านได้กรุณาถวายภัตตาหารเพลแก่พระนักศึกษาเหล่านี้ด้วย

เริ่มทำฐานพ่อขุนผาเมือง และปั้นรูปที่จะนำไปประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เวลาก่อนที่จะเดินทางไปภูหินร่องกล้า คุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ นายช่างซึ่งรับคำไว้ว่าจะลองช่วยจัดทำรับผิดชอบเกี่ยวกับฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองที่ยังค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ กับทั้งรูปปั้นปูนรอบฐานแปดเหลี่ยมซึ่งมีอยู่แปดช่องพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้มาติดต่อบอกว่าหาคนที่จะมาช่วยทำได้แล้ว ดังนั้นจึงได้นัดพบและตกลงราคากันตามสมควร เพราะคุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา ไม่ได้คิดอะไรเลยนอกจากค่าช่างและค่าวัสดุเท่านั้น เป็นอันว่าฐานพ่อขุนผาเมืองก็ได้เริ่มลงมือทำไปแล้ว โดยคุณชัยวุฒิบอกว่าจะมีค่าใช้จ่ายราวหนึ่งแสนบาทเศษ คณะเราได้กราบทูลปรึกษาสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพ่อขุนผาเมืองเพื่อจะได้กระทำตามพระราชประสงค์ พ่อขุนผาเมืองรับสั่งว่า **"จะให้ออกมาในรูปลักษณะใดก็ได้ แต่ขอให้กระทำให้เสร็จก็แล้วกัน อันจะเป็นเครื่องหมายบอกถึงความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน"**

และสำหรับรูปปั้นปูนที่จะนำมาติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แปดเหลี่ยมทั้ง ๘ รูปนั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ปั้นรูปดังนี้คือ สังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง ซึ่งประกอบด้วย

๑. รูปปางพระพุทธเจ้าประสูติ
๒. รูปปางพระพุทธเจ้าตรัสรู้
๓. รูปปางพระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา
๔. รูปปางพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน

สำหรับอีก ๔ รูป คือ

๑. รูปตอนพระองค์ทรงอธิษฐานขณะเมื่อเจ้าพระยาไชยานุภาพ ช้างทรงวิ่งเข้าไปในกองทัพข้าศึก ฝุ่นตลบอบอวลจนมองไม่เห็นสิ่งใด

๒. รูปตอบอัญเชิญสมเด็จพระมหาอุปราชกระทำยุทธหัตถี
๓. รูปตอนพระองค์ประกาศอิสรภาพ ณ ที่เมืองแครง
๔. รูปประเทศไทยจะอยู่เป็นอิสรภาพได้ด้วยอะไร

พระองค์รับสั่งว่า งานส่วนเล็กน้อยที่เหลืออยู่นี้ คือส่วนที่สำคัญที่สุด

ขณะนี้รูปปั้นต่าง ๆ นี้ก็ได้ลงมือปั้นสเก็ตแล้ว โดยคุณชัยวุฒิได้ให้อาจารย์วสันต์ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่โรงเรียนช่างศิลปช่วยปั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการติดตั้งจนแล้วเสร็จก็คงจะราวสองแสนบาทเศษ ข้าพเจ้าได้กราบทูลให้ได้ทรงรับทราบทั้งหมด พระองค์ทรงรับสั่งว่า **“งานส่วนฐานพระเจดีย์อิสรภาพอันมองดูเหมือนเล็กน้อยนี้ แต่แท้จริงแล้วคือส่วนที่มั่นคงยิ่งใหญ่ของทั้งหมด ความสมบูรณ์และมั่นคงจะอยู่ ณ ส่วนนี้เอง อันจะหมายถึงความมั่นคงหนักแน่นตลอดไป สำหรับยอดนั้นคือส่วนสวยงามที่จะชูเชิดบรรเจิดส่งกระจายพลังไปทั่วรอบทุกทิศา จงอดทน อดกลั้น กระทำให้สำเร็จ”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์บอกว่า “แน่นอนคณะเราทุกคนจะต้องอดทนอดกลั้นกระทำให้จนสำเร็จ จะได้บอกให้ทุก ๆ คนได้รับทราบเพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในงานส่วนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ด้วย คงจะไม่เหลือบ่ากว่าแรงที่จะหาเงินได้” พร้อมกันนี้ก็ได้บอกให้ข้าพเจ้าเล่าให้พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ฟังด้วย ท่านเหล่านั้นได้กล่าวกับข้าพเจ้าว่า **“ความสมบูรณ์และความมั่นคงของทุก ๆ อย่างเริ่มก่อตัวเกิดขึ้นแล้ว อานิสงส์ของผู้มีจิตเป็นกุศลนี้จะพลอยให้ตนเองได้รับความสมบูรณ์และมั่นคงด้วย จงอย่าวิตกกังวลใจ คงจะมีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคที่จะรับเป็นเจ้าภาพเป็นด้าน ๆ หรือร่วมสามัคคีสมทบมาเพื่อให้งานสำเร็จไปจนได้”** ข้าพเจ้าจึงรู้สึกสบายใจมากที่พอจะมองเห็นช่องทางความสำเร็จของงาน

สำหรับรูปปูนปั้นทั้ง ๘ ด้าน คงจะทำรายละเอียดได้ไม่เท่ารูปเขียน ดังนั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงรับสั่งให้ทำเป็นรูปเขียนด้วย ซึ่งงานนี้ข้าพเจ้าได้ขอร้อง**อาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์** ให้ช่วย ซึ่งก็เป็นความกรุณาของอาจารย์ลาวัณย์มากที่บอกว่า**จะลองดู** ดังนั้นข้าพเจ้ากับอาจารย์ลาวัณย์จึงจะได้ร่วมงานการเขียนรูปตามคำบอกกันอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอันที่จริงก็ได้เริ่มลงมือไปบ้างเหมือนกัน แต่ยังไม่มากนัก เพราะเกี่ยวกับว่าต่างกำลังหาวันเวลาที่ว่างตรงกัน

ไปภูหินร่องกล้าครั้งแรก

บัดนี้ก็มาถึงกำหนดวันที่จะเดินทางไปภูหินร่องกล้าตามสัญญา คือวันเสาร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๘ คณะเราทั้งหมดมีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นหัวหน้า ประกอบด้วยผู้ติดตามทั้งชาย-หญิง-เด็กอีก ๓๓ คน

รวมเป็นคณะทั้งหมด ๓๔ คน โดยรถยนต์ ๒ คัน คือรถของศูนย์พัฒนา ฯ ๑ คัน และรถของคุณสูรย์ -คุณเกียง อัครลาวัณย์ จากหล่มสักอีก ๑ คัน ๐๙.๕๐ น. คณะเราแวะกราบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก่อนออกเดินทาง โดยให้ทุกคนนั่งรออยู่ในรถ ส่วนอาจารย์พรกับข้าพเจ้าลงจากรถไปกราบพระเจดีย์ ขณะที่หลับตาก้มลงกราบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น *เสียงกังวานชัดเจนดังก้องขึ้นว่า* **"จงตามมาเถิด มาดูความสวยงามเลิศล้ำซึ่งแฝงไว้ด้วยอาถรรพ์ลึกลับ อันได้ชื่อว่าภูหินร่องกล้า จนต้องสังเวยด้วยชีวิตและกลิ่นคาวเลือด พบกันที่ผาชูธง"** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า คณะเราจะไปพบเจ้าพ่อ เจ้าป่า เจ้าเขาภูหินร่องกล้า ณ ผาชูธง อาจารย์พรได้แต่ยิ้ม ๆ และชวนขึ้นรถ ก่อนจะขึ้นรถข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนนับจำนวนผู้ร่วมทางแล้วร้องเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเพลงพ่อขุนผาเมือง ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิอีกครั้งหนึ่ง ทูลอัญเชิญพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พ่อขุนผาเมือง รวมทั้งเหล่าทหารของพระองค์ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอีกมากมาย เยือนภูหินร่องกล้าอันเลื่องลือ ได้พบพ่อขุนบางกลางท่าวเจ้าเมืองบางยาง ณ ที่ต้นจำปาขาว อำเภอนครไทย

ขณะที่ทุกคนได้ลงจากรถไปกราบพระรูปปั้นพ่อขุนบางกลางท่าว หรือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์นั้นก็ได้มีคนมาต้อนรับถามไถ่ คณะเราบอกว่าจะไปเที่ยวภูหินร่องกล้า ชายคนนั้นบอกว่า **"ไปไม่ทันหรอกวันนี้น่ะ ถ้าจะไปภูหินร่องกล้าจะต้องออกไปตั้งแต่ ๗ โมง ไม่อย่างนั้นกลับไม่ทันแน่ ๆ"** พอได้ยินดังนั้นทุกคนต่างก็หันมามองหน้ากันด้วยความไม่แน่ใจว่าจะทำอย่างไรดี สำหรับข้าพเจ้าได้ยินเสียงชัดเจนอยู่ริมหูว่า **"รีบขึ้นรถแล้วออกเดินทาง"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้ทุกคนขึ้นรถทันที ไม่สนใจกับคำพูดของใคร ๆ ทั้งสิ้น

คณะเราจากต้นจำปาขาว วัดกลาง อำเภอนครไทย ตอน ๑๑.๑๕ น. เริ่มเข้าเส้นทางสู่ภูหินร่องกล้า ซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอนครไทย ราว ๒๘ กิโลเมตร

ภูหินร่องกล้าคือแดนอาถรรพณ์ในอดีต

การบันทึกเรื่องราวสู่ภูหินร่องกล้าครั้งนี้ ครั้งแรกข้าพเจ้าคิดว่าจะไม่บันทึกเล่าอะไร เพราะอาจารย์ศิริ พุทธศุกร์ ได้เขียนเล่าไว้โดยละเอียดและอย่างดีแล้ว* แต่ขณะที่กำลังบันทึกเรื่องราวอื่น ๆ อยู่นั้น ความรู้สึกเริ่มเลือนสู่กึ่งสำนึก ได้ยินเสียงชัดเจนมาอีกว่า **"ที่ภูหินร่องกล้าไม่มีอะไรประทับใจพอที่จะเป็นสิ่งให้ระลึกถึงบ้างเลยหรืออย่างไร จงบันทึกเล่าเพื่อคลายปมอาถรรพณ์นั้นบ้างเถิด ให้ภูหินร่องกล้าคงไว้แต่สิ่งสวยงามรื่นรมย์ตลอดกาล"** ดังนั้นสิ่งที่ข้าพเจ้าจะบันทึกเล่าต่อไปนี้ ส่วนมากจึงเป็นเรื่องราวของการบันทึกเล่าบรรยากาศในโลกทิพย์ ซึ่งตามนุษย์ธรรมดามองไม่เห็น สำหรับผู้ที่เห็นว่าไร้สาระก็จงอย่าได้สนใจ

---

* ข้อความโดยละเอียดนี้ได้นำมาพิมพ์ไว้ท้ายเล่มนี้แล้ว

พบกันที่ผาชูธง

* อันที่จริงความรู้สึกของข้าพเจ้าลางเลือนอยู่ในระหว่างกึ่งสำนึกตลอดเวลานับตั้งแต่เริ่มเดินทางออกจากต้นจำปาขาวของพ่อขุนบางกลางท่าว แต่พยายามจะพูดคุยและดึงความรู้สึกของตนเองไว้ เพราะถ้าไม่ได้พูดหรือฟังใครพูดก็ตาม ความรู้สึกมักจะเลื่อนไหลเข้าสู่อีกสภาวะหนึ่งทันที แม้กระนั้นก็จะได้ยินเสียงแว่วแผ่วอยู่ตลอดเวลาว่า **พบกันที่ผาชูธง ผาชูธง ผาชูธง....**จนข้าพเจ้าเกิดความสงสัยว่า เอ๊ะ! จะให้ไปภูหินร่องกล้า หรือจะให้ไปผาชูธงกันแน่นะ

คณะเราเดินทางมาภูหินร่องกล้าโดยไม่มีคนคอยแนะเส้นทาง (ไกด์) อาจารย์พรบอกว่า ก็ให้เจ้าพ่อนั่นแหละนำทาง แม้กระนั้นคณะเราก็ไปแวะที่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เผื่อจะมีเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติให้คำแนะนำได้ (ตามคำพูดของผู้ที่เคยไปเที่ยวภูหินร่องกล้ามาแล้วบอกไว้ว่า ถ้าจะให้สะดวกแล้วให้ไปหาเจ้าหน้าที่อุทยาน ฯ จะได้รับคำแนะนำที่ดี และจะได้ไม่หลงทางด้วย) ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่อุทยานบอกว่าก็ไปเที่ยว ๆ ตามที่ลูกศรชี้บอกก็แล้วกัน เป็นอันว่าคณะเราจะต้องเที่ยวดูกันเอง เราเห็นคณะอื่น ๆ ที่มาเที่ยวส่วนมากจะมีทหารเป็นผู้นำ จะไปขอสมทบด้วยหรือก็คนของคณะเราก็มาก อาจารย์พรจึงย้ำอีกว่า **“เมื่อไม่มีใคร ก็เป็นอันแน่นอนว่า คณะเราจะต้องมีเจ้าพ่อภูหินร่องกล้าเป็นผู้นำทาง คอยถามจากท่านก็แล้วกันว่าควรจะไปทางไหน ตรงไหนบ้าง”**

ดังนั้นคณะเราจึงออกเดินทางจากที่ทำการอุทยานไปตามเส้นทางถนนใหญ่ ซึ่งสองข้างทางเป็นป่าเต็มไปด้วยต้นไม้สูงใหญ่ร่มครึ้ม ก่อให้เกิดความรู้สึกวังเวงและเยือกเย็น เดินทางมาได้ราว ๓-๕ กิโลเมตร ก็มองเห็นกระท่อมซึ่งทั้งหลังทำด้วยไม้กระดานและเปลือกไม้ รวมทั้งหลังคาก็มุงด้วยไม้กระดานด้วย ตั้งเรียงรายอยู่ในราวป่าสูงใหญ่นั้น แต่ถ้าไม่สังเกตหรือรถวิ่งเร็ว ๆ ก็จะมองไม่เห็นกระท่อมเหล่านี้เลย ข้าพเจ้าได้บอกให้รถหยุด และบอกทุกคนว่าคณะเราจะหยุดพักรับประทานอาหารกลางวันกันที่นี่แหละ เพราะดูร่มรื่นดี พอรถหยุดและทุกคนลงจากรถแล้ว จึงได้มองเห็นป้ายเป็นไม้กระดานสี่เหลี่ยมเขียนอธิบายบอกว่าสถานที่นี้คือโรงเรียนการเมืองการทหาร ทุกคนต่างอ่านข้อความและเต็มไปด้วยความงงงวย

สภาพภายในบริเวณภูหินร่องกล้า

เมื่อได้ที่เหมาะดีแล้ว ต่างก็ปูเสื่อและเตรียมอาหาร บางคนก็เดินเที่ยวชมบ้านพักซึ่งมีหลายหลัง มีโรงอาหาร มีโรงห้องประชุม มีรถแทรกเตอร์ มีห้องจ่ายยาใกล้ ๆ โรงเรียนการเมือง ฯ นั้น มีลำธารเล็ก ๆ ซึ่งเป็นที่ตั้งกังหันลม เมื่อเตรียมอาหารพร้อมแล้วทุกคนต่างรับประทานอาหาร และเตรียมขึ้นรถไปชมสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างปั่นป่วนสับสนเสียนี่กระไร ไม่ค่อยรู้สึกตัวนักว่าตนเองทำอะไรลงไปบ้าง เพราะแว่วแต่คำว่า **ผาชูธง ผาชูธง...ผาชูธง....**คละเคล้ามากับเสียงผู้คนอึงอล ข้าพเจ้า

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๗

จะไม่เล่าถึงว่าคณะเราได้เดินมาจนถึงผาชูธงได้อย่างไร เพราะมันช่างสับสนอึงคนึงเสียจริง ๆ มารู้สึกตัวเป็นของตัวเองเต็มที่ก็ขณะที่นำร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น ณ ที่บนผาชูธง ขณะที่คณะเรากำลังร้องเพลงอยู่บนผาชูธงนั้น เสียงคงดังก้องไปไกล จึงได้ยินเสียงคณะอื่น ๆ ที่เดินเที่ยวอยู่ที่ลานหินปุ่มบ้าง ลานเฮลิคอปเตอร์บ้าง สำนักอำนาจรัฐบ้าง โรงพยาบาลรัฐบ้างร้องตาม ทำให้ทั่วทั้งแนวไพรก้องสะท้านไปด้วยเสียงเพลงชาติไทย อากาศร่มครึ้มลงราวกับฝนตกใหญ่ และก็ลงเม็ดมาเปาะแปะ ลมพัดใบไม้เกรียวกราว บางคนวิ่งหาที่หลบฝน แต่พอคณะเราร้องเพลงจบ ทุกอย่างก็เข้าสู่สภาพปกติ ขณะที่นั่งอยู่บนผาชูธงเมื่อร้องเพลงจบแล้ว ต่างก็นั่งสมาธิแผ่เมตตา

สภาพเหตุการณ์ในโลกทิพย์ที่ซ้อนอยู่กับบริเวณภูหินร่องกล้า

ขณะนั้นเอง *ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ดิ่งลึกลง ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง คล้ายตนเองตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางฝูงชนมากมาย ซึ่งกำลังดูการกระทำพิธีบวงสรวงเทพเจ้าต่าง ๆ ด้วยการบูชายันต์ เสียงกลองเร่งเร้า ถี่ยิบ แสงไฟลุกโชติช่วง ได้ยินเสียงดังก้องสะท้านไปรอบทิศทางว่า* **ภูหินร่องกล้านี้เป็นสถานที่อยู่ของเหล่านักพรตฤษีผู้ศักดิ์สิทธิ์ จึงเปรียบเสมือนเป็นที่สิงสถิตของเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่จะรับดวงวิญญาณของผู้เสียสละพลีชีพสังเวยบูชายันต์ ด้วยการเดินเข้าไปในดอกไม้ซึ่งบานคอยอยู่ตามร่องหิน เมื่อก้าวเข้าไปแล้ว ดอกไม้นั้นจะห่อหุ้มไว้มิดชิด เพื่อเทพเจ้าจะนำเข้าสู่สรวงสวรรค์ แล้วดอกไม้นั้นก็จะเบ่งบานสวยงามยิ่งกว่าเดิม รอรับการสังเวยใหม่ เป็นความเชื่อว่าเทพเจ้าเหล่านั้นจะดลบันดาลให้ผู้กระทำพิธีบูชานั้นประสบความสำเร็จสูงสุด...ขออานิสงส์แห่งความสงบเยือกเย็นของกุศลสัมมาทิฏฐิ จงแทรกซึมเข้าสู่จิตใจของผู้หลงผิด ให้คลายความเร่าร้อนลงบ้างเถิด เพื่อคลายปมอาถรรพณ์ซึ่งเกาะแทรกอบอวลอยู่ในบรรยากาศชั่วนาตาปีนั้น**

ไปยังลานหินแตก-สมรภูมิเลือด

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่แล้ว อาจารย์พรก็ได้ชวนทุกคนให้กลับมาขึ้นรถย้อนกลับมาทางเดิม ผ่านที่ทำการอุทยาน ฯ แล้วก็มาถึงฐานพัชรินทร์ คณะเราได้จอดรถที่ลานหน้าฐานพัชรินทร์ แล้วเดินเข้าไปตามทางเดินราว ๕๐๐ เมตร ก็ถึงลานหินแตก ณ ที่ลานหินแตกนี่เอง จึงได้เห็นร่องหินแตกรอยแยกของแผ่นหินผาลึกและยาวมากมาย โขดหินรูปร่างแปลก ๆ เรียงรายอยู่ทั่วลานหิน ตามซอกหลืบหินเหล่านี้เต็มไปด้วยมอสส์ เฟิร์น เทียนป่า เปาะภูสีขาว ดอกหญ้าคำ ชูดอกสลอนบนกอสีเขียวใส ช้องนางคลี่หรือหางกระรอกป่า ซึ่งมีลักษณะคล้ายใบของสนฉัตร แอบอิงอยู่กับหน่อหินมากมายหลายแห่ง บางบริเวณมีกล้วยไม้หลายพันธุ์มารวมกัน ดูเหมือนสวนกล้วยไม้ขนาดย่อม ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงบานเป็นกระเปาะสวย มองลงไปเห็นแมลงหลายตัวตกอยู่ในกระเปาะน่าสงสาร ณ ที่นี้เอง ข้าพเจ้าได้ยินเสียงชัดเจนสะท้าน

มาอีกว่า **จงนำอาหารที่มีอยู่ทั้งหมดออกมาวาง แล้วนั่งสมาธิ แผ่เมตตา** อาหารที่คณะเรานำติดตัวมาก็มีไม่มากนัก ข้าพเจ้าจึงสั่งให้ปอกมะม่วงเท่าที่มีอยู่ทั้งหมด และนมสดอีกเกือบ ๓ โหล ออกมาวาง อาจารย์พรนำคณะเราสวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่เมตตา *มวลเหล่าโอปปาติกะมากมายทั้งที่แต่งตัวเป็นทหาร เป็นชาวบ้านมากมายนับไม่ถ้วนมานั่งฟังเสียงสวดมนต์ แล้วกล่าวคำว่า* **"สาธุ"** *ด้วยน้ำเสียงที่แจ่มใส* แล้วคณะเราก็ได้จากภูหินร่องกล้ามาด้วยจิตใจที่ยังห่วงพะวงถึง และมีความรู้สึกว่า มีโอกาสเมื่อใดก็จะกลับมาเยือนอีก...

ขณะที่รถแล่นจากมา อาจารย์พรได้นำสวดมนต์ทำวัตรเย็น และสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร *เสียง สาธุ สาธุ สาธุ...อนุโมทนามาตลอดเส้นทาง* ข้าพเจ้าได้มองย้อนหลังกลับไป ก็ได้เห็นเทือกเขาที่สลับซับซ้อนสูงเด่นซ่อนส่วนยอดของขุนเขาไว้ในหมู่เมฆหมอก นั่นคือ **ภูหินร่องกล้า** ซึ่งซ่อนความงามที่มหัศจรรย์ของแผ่นหินผาที่ฟ้าบันดาล ทั้งลานหินแตก ลานหินปุ่ม ลานหินเรียบ ตลอดจนพันธุ์ไม้ดอกไม้ต่าง ๆ ไว้เบื้องหลังความรุนแรงในอดีต **ภูหินร่องกล้า** แผ่นดินที่มีรอยแผลเป็นของความแตกต่างทางลัทธิการเมืองและความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันของมวลชน อดีตที่กำลังจะกลายเป็นประวัติศาสตร์เป็นจุดที่น่าสนใจ น่ารู้ น่าเห็น ซึ่งอาจจะเป็นหลักฐานด้านการสู้รบแหล่งสุดท้ายบนผืนแผ่นดินไทย เรื่องราวที่ชีวิตนับร้อยนับพันต้องพลีลงไป เป็นชีวิตและเลือดเนื้อของคนไทยด้วยกัน เป็นการต่อสู้ที่น่าเศร้าใจ เป็นการต่อสู้ที่ไม่อาจแยกแยะด้วยเหตุผลธรรมดาว่าใครถูกใครผิด แต่จะอย่างไรก็ตาม ภูหินร่องกล้าก็จะต้องคงไว้ซึ่งความงามรื่นรมย์ตลอดกาล

ก่อนจะถึงงานวันวิสาขบูชาปีครบรอบ ๑๐ ปี ที่ศูนย์ ฯ มีงานที่ต้องรับภาระหลายอย่าง กรมส่งเสริมสหกรณ์-โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง มาขอใช้สถานที่

เมื่อเสร็จจากการเยือนภูหินร่องกล้าแล้ว คณะเราก็ได้จัดเตรียมสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไว้ต้อนรับคณะศูนย์ฝึกอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งจะมาฝึกอบรมสัมมนาและทอดผ้าป่า โดยการนำของ**คุณสอาด แก้วเกษ** หัวหน้ากองฝึกอบรม ฯ ในวันจักรีที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๘ งานทุกอย่างสำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดี

ในช่วงระยะเวลานี้งานสร้างฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็ยังทำอยู่เรื่อย ๆ สำหรับงานปั้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ช่างก็ยังเร่งมือทำอยู่เช่นกัน แต่เป็นงานที่ต้องทำอยู่กรุงเทพ ฯ เมื่อเสร็จแล้วจึงจะได้นำมาติด ดังนั้นงานทางศูนย์พัฒนาศาสนาจึงดูเหมือนไม่ได้ทำอะไรก้าวหน้า แต่ระยะเช่นนี้เป็นตอนที่อาจารย์พรต้องทำงานหนักมาก เพราะต้องคุมดูแลคนงานซ่อมถนน ทำท่าน้ำ ทำเขื่อน ทำสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่พอจะรับแขกได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทางเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ได้มาขอใช้สถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นที่ฝึกสำหรับฝึกอบรบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เจ้าคณะตำบล พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ผู้นำชาวบ้าน ผู้นำระดับอำเภอ ในโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ซึ่งแต่ละครั้งก็เป็นจำนวนร้อยคนขึ้นไป และครั้งละประมาณ ๔-๕ วัน จึงทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมงานด้านอื่น ๆ และเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม (๑-๑๐) ๒๕๒๘ ก็ได้รับเชิญจากภริยาเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศญี่ปุ่นให้เดินทางไปประเทศญี่ปุ่น ก็ไปทำงานได้พอสมควร ซึ่งข้าพเจ้าจะยังไม่ขอเล่ารายละเอียดไว้ในที่นี้

วันวิสาขบูชาปีนี้เป็นปีครบรอบ ๑๐ ปี ควรจะเป็นงานใหญ่ แต่ก็เป็นงานที่เงียบเหงาที่สุด

เนื่องจากงานติดพันติดต่อกันมาโดยลำดับเช่นนี้ จึงเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาพอที่จะจัดเตรียมงานใหญ่ในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นวันครบรอบสิบปีของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นับตั้งแต่วันวางศิลาฤกษ์เป็นต้นมา แต่แม้กระนั้นก็ตามคณะเราก็ได้จัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าเล็กน้อย และพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้สวดมนต์ตลอดทั้งคืน

อาจารย์พรบอกว่า วันครบรอบสิบปีของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา น่าจะเป็นวันที่มีงานใหญ่ที่สุดสมศักดิ์ศรี แต่กลับกลายเป็นวันวิสาขบูชาที่เงียบเหงาที่สุดนับตั้งแต่เริ่มทำงานมา มีผู้คนมาร่วมน้อยที่สุด แต่แม้กระนั้นคณะเราก็พยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

ตอนเช้าวันวิสาขบูชาซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๘ เมื่อทำบุญเลี้ยงพระแล้วก็กระทำพิธีทอดผ้าป่า เวลา ๑๐.๓๐ น. ตอนเย็นเวลา ๑๘.๐๐ น. สวดมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วก็เวียนเทียน จากนั้นก็ได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรนิมนต์ท่านอาจารย์ด๊อกเตอร์ พระมหาวันดี กันตสีโล กล่าวสัมโมทนียกถาเล็กน้อยแล้ว อาจารย์พรก็ได้อธิบายธรรมบางข้อพอสมควรแก่เวลาแล้ว ก็เริ่มพิธีสวดมนต์กันตลอดคืนสลับกับอาจารย์พรอธิบายธรรม โดยเฉพาะได้อธิบายถึงความสำคัญของวันวิสาขบูชาว่าสำคัญและยิ่งใหญ่เพียงใด ที่พระพุทธองค์ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานในวันเดียวกันคือเพ็ญเดือนหก ทุกคนต่างน้อมใจรำลึกถึงองค์พระศาสดา และพร่ำสวดพุทธมนต์ด้วยจิตใจโน้มน้อมศรัทธา ข้าพเจ้ารำลึกถึงเพื่อนสหธรรมิกปรารถนาที่จะให้ทุกคนได้รับความรู้สึกเช่นนี้บ้าง บทสวดมนต์ที่สวดก็มีธัมมจักกัปปวัตนสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร มงคลสูตร มหาสมัยสูตร ฯลฯ

พระจันทร์คืนเพ็ญวิสาขบูชาปีนี้แจ่มกระจ่างไร้เมฆหมอกเป็นมลทิน สาดแสงสีเงินยวงส่องต้องสีทองของพระองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้กระจ่างระยิบระยับท่ามกลางบรรยากาศกว้าง

อากาศภาคพื้นดินเยือกเย็นและมีลมอยู่ตลอดเวลา บางครั้งพัดกรรโชกรุนแรง จนกิ่งไม้แกว่งไกวเกรียวกราวน่าหวาดกลัวและอ้างว้าง แสงจันทร์กลางโพยมก็ยังคงแจ่มกระจ่างอยู่เช่นเดิม เป็นคืนที่สดใสแต่ไม่รื่นรมย์เท่าที่ควร *บรรยากาศในโลกทิพย์ยามนี้อึมครึมมืดครึ้ม เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงคำรามของสัตว์ป่ายามหวงเหยื่อ และเสียงผู้คนหวีดร้องแย่งชิงกันอลหม่านท่ามกลางกลุ่มหมอกควัน กลบเสียงระฆังและเสียง พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เกือบหมดสิ้น* คณะเรานั่งสวดมนต์กันอยู่ตลอดทั้งคืน ซึ่งในคืนนั้นมีพระภิกษุและผู้คนมาร่วมสวดมนต์ฟังธรรมกันนับได้ ๔๔ คน พอดึก ๆ เข้าก็เอนหลังลงนอนพักในหอประชุมนั่นเอง แต่ก็มีบางคนกลับไปนอนที่บ้านพัก จนสว่างรุ่งเช้าก็มีคนเหลือประมาณ ๓๒ คน ซึ่งน้อยมากจริง ๆ สำหรับวันครบรอบสิบปี

พระดำรัสในคืนวันวิสาขบูชา ที่ตรัสถึงเหตุการณ์บ้านเมืองว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร

ขณะนั้นราวตีห้า พระคุณเจ้าที่ประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็เตรียมตัวมาสวดมนต์ทำวัตร คณะเราที่อยู่สวดมนต์กันตลอดทั้งคืนก็เตรียมตัวเดินกลับมาแคมป์ที่พัก ความรู้สึกอ้างว้างเดียวดายเปรียบเสมือนเดินทางสายเปลี่ยวไร้ผู้คนแล่นวูบเข้าสู่จิตใจ จนต้องถอนหายใจ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า

> **“ท้องฟ้าคืนเพ็ญวิสาขบูชาแจ่มใสกระจ่างหนึ่ง ภาคพื้นดินลมพัดกรรโชกรุนแรงไม่ขาดระยะหนึ่ง ผู้คนอยู่ร่วมสุดท้ายของวันครบรอบสิบปีมี ๓๒ คนหนึ่ง เป็นภาวการณ์ชี้บ่งบอกว่าเส้นทางของอิสรภาพแจ่มใสกระจ่าง ไทยจะไม่เปลี่ยนเป็นอื่น ไทยจะต้องเป็นไทยตลอดไปชั่วนิจนิรันดร์ โดยมีทุกอย่างครบถ้วนบริบูรณ์ เหมือนบุคคลมีอาการครบ ๓๒ ไม่มีสิ่งใดขาดแหว่งหายไป แต่ความยุ่งยากลำบาก ความเดือดร้อน ทุพภิกขภัยจะมีทุกหย่อมหญ้าไม่มีสิ้นสุด อย่าพึงหวังความช่วยเหลือจากภายนอก จงอดทน อดออม อดกลั้น ให้อภัยต่อความหลงผิดของพวกกันเอง”**

ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจความหมายของข้อความที่พระองค์รับสั่งนัก แต่ก็บันทึกไว้ตามที่รับสั่งนั้นทุกประการ ข้าพเจ้าถามจากพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีก แต่ก็ไม่ได้ความหมายกระจ่างใด ๆ เพียงแต่พ่อฤๅษีบอกว่า **ก็จงอดทน อดออม อดกลั้น ให้อภัยตามที่พระองค์รับสั่งนั่นแหละ และพยายามขอแรงร่วมมือร่วมใจจากทุกคน ทำส่วนของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ยังค้างอยู่นั้นให้เสร็จโดยเร็วก็แล้วกัน บางทีอาจจะทำให้อะไร ๆ ต่าง ๆ ดีขึ้นบ้าง** ข้าพเจ้าก็ได้แต่นิ่งอึ้ง เพราะเวลาที่จะจัดงานขอร้องป่าวประกาศขอความร่วมมือช่วยเหลือจากใคร ๆ ก็ไม่ค่อยจะมี และจะไปขอจากใครบ่อย ๆ ต่างคนต่างก็ช่วยเหลือมามากแล้ว จึงได้แต่ทำงานเฉพาะหน้าเท่าที่จะทำได้ไปก่อน

พระองค์รับสั่งให้อดทน อดออม และอดกลั้น และรับสั่งให้จารึกประวัติพ่อขุนผาเมืองที่จะแกะสลักลงในแผ่นหิน

อย่างไรก็ตามก็พยายามเร่งรัดช่างให้เร่งมือปั้นไปด้วย เพราะปรารถนาที่จะนำมาติดให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ส่วนเรื่องการเงินนั้น อาจารย์พรก็ได้บอกไว้ว่า ถ้าเงินบริจาคช่วยเหลือเข้ามาไม่ทัน ก็จะใช้วิธีกู้ยืมมาก่อน ซึ่งก็ได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ทรงรับทราบ พระองค์รับสั่งว่า**อิสรภาพเป็นสิ่งซึ่งจะต้องใช้ความสามารถและความอดทน อดออม อดกลั้นอย่างยิ่ง แต่ก็เป็นสิ่งที่ทุกชีวิตต้องการ ความสำเร็จจะเป็นสิ่งตอบแทนที่คุ้มค่าของคนที่ทำงาน** ดังนั้นทุกอย่างในขณะนี้ก็กำลังดำเนินการอย่างเร่งรีบ ราว ๑๐.๓๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๘ พระองค์ก็ได้เสด็จมาบอกถึงประวัติของพ่อขุนผาเมือง สำหรับที่จะแกะสลักลงบนหินแกรนิต เพื่อติดตั้งไว้ที่ฐานพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ซึ่งข้อความประวัติที่พระองค์รับสั่งบอกมีดังนี้ : -

พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง

ได้จากการค้นคว้าของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

ดำเนินการโดย : นายพร รัตนสุวรรณ

ราวกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๗ พ่อขุนผาเมืองเป็นพระนัดดาของท้าวสะหม่า (พระเจ้าพังคะราช) เป็นพระโอรสของท้าวพะมะ (พระเจ้าพรหมมหาราช หรือพ่อขุนศรีนาวนัมถม)

พระเจ้าพรหมมหาราชเป็นนักรบที่กล้าหาญ มีบ่วงนาคบาศเป็นอาวุธประจำตัว รวบรวมเผ่าชนชาวไทยที่กระจัดกระจายจนสร้างเวียงไชยนารายณ์ (ไชยปราการ) ต่อมาถูกขอมรังควานได้อพยพครอบครัวเผ่าชนชาวไทยมาตั้งที่เวียงสีทวง (ในเขตอำเภอเชียงแสน) แม้กระนั้นก็ยังถูกพวกขอมรังควานอีก เพราะในสมัยนั้นพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ ผีฟ้าหรือเจ้าเมืองศรีโสธปุระ พยายามแผ่อำนาจไปทุกหัวเมือง แต่เพราะพระองค์มีบ่วงนาคบาศเป็นอาวุธ ซึ่งได้มาจากพญานาคราช จึงตั้งมั่นเผ่าชนชาวไทยอยู่ริมฝั่งลุ่มน้ำยม เป็นต้นว่า เมืองแก่งหลวง เมืองชะเลียง เมืองโสโขม เมืองโรงโทง ฯลฯ ได้

พ่อขุนศรีนาวนัมถม หรือพระเจ้าพรหมมหาราช ซึ่งเวลานั้นเป็นเจ้าเมืองปกครองลุ่มน้ำยม ได้ให้พระโอรส คือ **ขุนนัมถม** (พระเจ้าไชยศิริ) ไปปกครองเมืองปลายเขตแดนที่เมืองแปป (กำแพงเพชร) ให้พ่อขุนผาเมืองผู้กล้าหาญ ซึ่งรบเก่งเท่าเทียมพระบิดา ไปปกครองเมืองราด ซึ่งเป็นเมืองปลายเขตแดนต่อเมืองกับอาณาเขตภายใต้อิทธิพลขอม โดยได้มอบบ่วงนาคบาศให้เป็นอาวุธประจำกายแทนพระองค์ ซึ่งชราภาพมากแล้ว และให้พ่อขุนบางกลางท่าว ซึ่งเป็นลูกของ

น้องสาวและได้เลี้ยงดูคู่กันมากับพ่อขุนผาเมืองไปปกครองเมืองบางยาง (นครไทย) ซึ่งเป็นอาณาเขตติดต่อกับเมืองภายใต้อิทธิพลขอมเช่นกัน

พ่อขุนผาเมืองมีความเก่งกล้าสามารถในการรบจนเป็นที่ไว้วางพระทัยมากของพระบิดา คือ พระเจ้าพรหมมหาราช พระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ จึงพยายามผูกสัมพันธไมตรี ได้ยกพระธิดาคือพระนางสิงหเทวี พร้อมทั้งพระขรรค์ชัยให้ และได้ตั้งพระนามให้ว่า **กมรเต็งอัญศรีอินทรบดินทราทิตย์** อันมีศักดิ์เสมอกัน

ขอมหรือเขมรดำ แม้จะดีต่อพระองค์สักเพียงใดก็เป็นเรื่องเฉพาะตัว แต่มิได้หยุดต่อการแผ่อิทธิพลเลย ได้รังควานและส่งผู้คนอยู่ตามหัวเมืองน้อยใหญ่ทุก ๆ เมือง โดยเฉพาะเมื่อพระเจ้าพรหมมหาราช พระบิดาของพระองค์สิ้นพระชนม์ลงด้วยความชราภาพนั้น พวกขอมสมาดและโขลญลำพง ซึ่งเคยอยู่ภายใต้การดูแลได้ขึ้นยึดอำนาจทันที ได้กดขี่ทารุณก่อความเดือดร้อนแก่เผ่าชนชาวไทยเป็นอันมาก

พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางท่าว จึงได้ปรึกษาวางแผนตียึดหัวเมืองต่าง ๆ ลุ่มน้ำยมกลับคืนมาได้ พ่อขุนผาเมืองซึ่งเป็นทายาทโดยตรงต่อการสืบสันตติวงศ์ แต่เพราะมารำลึกถึงเผ่าชนชาวไทยที่จะต้องเป็นไทยตลอดไปชั่วกัลปาวสาน พระองค์มีมเหสีเป็นขอม จึงได้เสียสละมอบให้พ่อขุนบางกลางท่าว ซึ่งเป็นทั้งเพื่อน ทั้งน้องชาย ให้ปกครองแผ่นดินแทน โดยได้ยกนางเลืองน้องสาวสุดที่รักของพระองค์เองให้ เพื่อสายเลือดไทยจะได้เป็นไทย พ่อขุนบางกลางท่าวมิอาจจะรับเป็นเจ้าเมืองได้ พระองค์จึงขอร้อง และให้พระนามของพระองค์เป็นสิริมงคล เป็นปฐมวงศ์กษัตริยราชพระร่วงว่า ศรีอินทราทิตย์ ปกครองเมืองลุ่มน้ำยม พร้อมทั้งตั้งราชธานี เมืองสุโขทัย

จากนั้นพระองค์ก็กลับเมืองราดตามเดิม ถูกกล่าวหาจากพระเจ้าไชยวรมันที่ ๗ ว่าเป็นผู้ทรยศ และถูกรบเร้าจากพระนางสิงหเทวีให้ยกกองทัพกลับไปตีเอาสุโขทัยคืนมาให้ได้ ทำให้พระองค์ตกอยู่ในภาวะที่สุดแสนจะทนทานได้ จึงได้หนีจากสิงหเทวีและเมืองราดไป ล่องไปตามลำน้ำป่าสัก พักอยู่เมืองศรีเทพชั่วคราวแล้ววกไปทางเวียงจันทน์ เมืองไชย เมืองเชษฐ รอนแรมไปเรื่อย ๆ ซึ่งก็เหน็ดเหนื่อยและกินเวลานานนับเป็นแรมปีที่เดียว

ในที่สุดได้ไปพักอยู่แหล่งสุดท้าย คือเมืองละเม็ง ซึ่งเป็นถิ่นเดิม คือ เวียงสี่ทวง เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่เหนือเชียงแสนไปไม่ไกล ได้มาบูรณะพระธาตุจอมกิตติ ซึ่งปู่ของพระองค์ คือพระเจ้าพังคะราชได้สร้างไว้

พระองค์ได้ละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่กายทิพย์ ณ ที่ซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ตรงนี้เอง ขณะนั้นพระองค์พระชนม์พรรษาเกือบ ๖๐ ปี ราวปีพุทธศักราช ๑๘๑๙

ข้อความเหล่านี้เป็นพระประวัติของพ่อขุนผาเมือง ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมาบอกในเวลา ๑๐.๓๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๘ ให้ข้าพเจ้าบันทึกตาม สำหรับที่จะแกะสลักลงบนหินแกรนิต เพื่อติดตั้งไว้ที่ฐานพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ซึ่งครั้งแรกตั้งใจว่าจะแกะสลักลงในแผ่นหินอ่อน ซึ่งราคาหินและราคาแกะสลักแผ่นละ ๗,๐๐๐ บาท รวมทั้งค่าติดตั้งด้วยก็ตกราวแผ่นละ ๑๐,๐๐๐ บาท แต่พระองค์รับสั่งว่าหินแกรนิตสีดำเป็นหินที่แข็งแกร่ง ดังนั้นพระประวัติของพ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินแห่งความเป็นไทยให้สืบต่อกันมาจนบัดนี้ จะต้องเป็นแผ่นหินแกรนิตสีดำ สีดำเป็นสีแห่งความเสียสละ ดังนั้นค่าหินจึงแพงขึ้นมาอีกเท่าตัวเป็นแผ่นละ ๒๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งค่าติดตั้ง พระประวัตินี้จะต้องสลักลงในแผ่นหินถึง ๔ แผ่น ดังนั้นค่าแผ่นหินและค่าแกะสลักพระประวัติจึงตกถึง ๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งก็เป็นภาระหนักมาก แต่ก็จะต้องกระทำให้สำเร็จเพราะสายเลือดไทยแห่งความเสียสละจากพ่อขุนผาเมืองยังคงเข้มข้มอยู่ในสายเลือดไทยทุกคน

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่า คณะเราควรจะจัดงานอะไรขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง เพื่อหาปัจจัยมากระทำงานนี้ให้สำเร็จ พระองค์รับสั่งว่า**ยังไม่ต้องจัดสิ่งใดทั้งสิ้น จนกว่างานฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และฐานพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองจะติดตั้งแล้วเสร็จ จงทำตามขั้นตอนที่ให้ทำเท่านั้น สำหรับปัจจัยหล่อเลี้ยงนั้นก็ให้มาตามทางที่ควรจะมา** ข้าพเจ้าทูลถามพระองค์ว่า สำหรับผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองกองละ ๔๐๐ ตำลึง และพระพุทธนิรันตรายองค์ละ ๑ ชั่ง ก็ยังขาดจำนวนอยู่อีกมาก ควรจะกระทำประการใดดี พระองค์รับสั่งตอบว่า **“สิ่งนั้นเป็นสิ่งซึ่งชี้บอกว่าเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งใด จงอย่าได้กังวลใจ”** ข้าพเจ้าจึงมิอาจจะทูลถามข้อความใด ๆ ได้อีก

งานในระหว่างรอคอยช่างแกะสลัก และช่างทำพระรูปที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

* ดังนั้นในระยะนี้ จึงเป็นระหว่างรอให้ช่างแกะสลักพระประวัติของพ่อขุนผาเมือง และช่างปั้นรูปเพื่อจะหล่อนำมาติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๘ เหลี่ยม ซึ่งก็คงต้องกินเวลานานเป็นเดือน ๆ ระหว่างที่รอนี้จึงดูเหมือนว่างานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และงานด้านพ่อขุนผาเมืองมิได้มีอะไรก้าวหน้าเลย เพราะทั้งงานปั้นรูปและงานแกะสลักหินเป็นงานที่ทำอยู่ทางกรุงเทพ ฯ ทั้งสิ้น อาจารย์พรได้ควบคุมดูแล สั่งคนงานตัดหญ้า ซ่อมถนน ทำเขื่อน ทำท่อเป็นจุด ๆ ในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา สำหรับคณะเราก็ได้ช่วยดูแลต้นไม้ และทำงานพัฒนาด้านต่าง ๆ เท่าที่ใครจะถนัดช่วยทางด้านใด

อันที่จริงในระหว่างนี้ก็ยังไม่มีอะไรที่จะบันทึกเกี่ยวกับเรื่องงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพราะเป็นงานที่คณะเราทำเองไม่ได้นอกจากรอช่างจริง ๆ ซึ่งก็เป็นไปได้อย่างเชื่องช้าจนเกิดความรู้สึกอึดอัด

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๙

ข้าพเจ้าได้ถามจากพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตว่า เพราะเหตุใดหรืองานจึงเป็นไปได้อย่างเชื่องช้าเหลือเกิน ทั้ง ๆ ที่คณะเราก็มิได้นิ่งนอนใจเลย แม้เรื่องการเงินจะไม่คล่องตัวนัก แต่ถ้าช่างต้องการเมื่อไรก็มิได้ขัดข้องเลย เพราะก็พอมีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาบริจาคช่วย เมื่อเห็นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินบางท่านก็ไม่ประสงค์จะออกนาม ซึ่งทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้ารู้สึกตื้นตันใจอย่างที่สุดที่ยังพอมีผู้ที่เข้าใจในการทำงาน แต่ทั้งพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ มิได้เอ่ยตอบให้ความกระจ่างใด ๆ เลย นอกจากนิ่งเฉยมองอย่างเห็นใจ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า **“อิสรภาพเป็นสิ่งซึ่งจะต้องใช้ความสามารถและความอดทน อดออม อดกลั้นอย่างยิ่ง แต่ก็เป็นสิ่งที่ทุกชีวิตต้องการ ความสำเร็จจะเป็นสิ่งตอบแทนที่คุ้มค่าของคนที่ทำงาน จงพยายามทำจิตให้เป็นกุศลแสดงความปรารถนาดีต่อสิ่งที่ก่อกวนให้เกิดกุศลจิตมิฉะนั้นจะตกเป็นเหยื่อของมาร ก่อนและหลังวันเพ็ญอาสาฬหบูชาจงจัดกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน เพื่อเป็นสื่อให้พลังแห่งความดีงาม ซึ่งเกิดเป็นแก่นเค้าดุจแสงอาทิตย์ ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แผ่ไพศาลส่องสอดไปทั่วสากลจักรวาล จงอย่าเบื่อหน่าย เกียจคร้าน ต่อการพร่ำสวดพุทธมนต์”** ขณะที่พระองค์รับสั่งเช่นนั้น *เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ จะดังมารอบทุกทิศทาง พร้อมกันนั้นกลุ่มหมอกควันก็จะลอยวนเวียนหนาทึบขึ้น ก่อให้เกิดความมืดครึ้มอึมครึมอึดอัด* พระองค์รับสั่งสืบต่อไปอีกว่า **สภาวการณ์เช่นยามนี้จะกินเวลายาวนาน เพราะความหลงผิดและมิจฉาทิฏฐิกำลังครอบงำมนุษยชาติโดยทั่วไป อย่าลืม ....จงพยายามทำจิตให้เป็นกุศลเสมอ และขอให้อภัยต่อสิ่งซึ่งก่อกวนให้บังเกิดจิตเป็นอกุศลนั้น**

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในวันอาสาฬหบูชา และบรรยากาศในโลกทิพย์

เพราะเหตุที่พระองค์รับสั่งว่า ยังมิให้จัดสิ่งใดขึ้นเพื่อหาปัจจัยมา ดังนั้นในวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา อาจารย์พรและคณะเราจึงมิได้จัดงานพิธีอะไรมากนัก นอกจากทำบุญตามประเพณีและจัดทอดผ้าป่าบ้างเล็กน้อยเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี ก็ได้จัดพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืน คือราว ๑๘ นาฬิกา ก็ได้ร่วมกันสวดมนต์ทำวัตรเย็น ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และก็ทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ จากนั้นก็ได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ฟังท่านอาจารย์ดอกเตอร์พระมหาวันดี กันตสีโล กล่าวสัมโมทนียกถา อาจารย์พรปาฐกถาธรรมเรื่องวันอาสาฬหบูชา กระทำพิธีทอดผ้าป่า เป็นเสร็จพิธี ทุกคนพักผ่อนตามอัธยาศัยเพื่อเตรียมตัวพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา

๒๒.๐๐ น. ของคืนวันเพ็ญพุธที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นวันเพ็ญอาสาฬหบูชาก็ได้เริ่มพิธีโดยในค่ำคืนวันนี้เริ่มแรกมีพระภิกษุร่วมอยู่ด้วย ๕ รูป อันที่จริงในพรรษานี้มีพระภิกษุจำพรรษา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ถึง ๑๓ รูป แต่ตอนที่จะเริ่มกระทำพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนนั้น มีพระภิกษุร่วมด้วยเพียง ๕ รูปเท่านั้น ฆราวาสทั้งชายและหญิง ๖๗ คน รวมเป็นทั้งหมด ๗๒ ชีวิต เสียงก้องกังวาลของบทสวดธัมมจักกัปปวัตนสูตร ทั้ง ๗๒ เสียงซึ่งก็ไม่เบานัก สะท้านสะท้อนไปทั่วแนวไพร พระองค์รับสั่งว่า **“๗๒**

เสียงนี้เปรียบเสมือนเสียงแทนจาก ๗๒ จังหวัดทั่วผืนแผ่นดินไทย อันจะหมายถึงความสามัคคีครบถ้วนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดไป ไม่มีแบ่งแยก จงตั้งจิตมั่นเพื่อสันติสุข และความดีงามจะได้บังเกิดในแผ่นดิน" ยิ่งดึกเสียงพร่ำสวดพุทธมนต์ยิ่งดังสอดแทรกฝ่าความเงียบรอบข้าง *เสียงจากโลกมนุษย์ได้ดังเข้าผสมผสานกับเสียงพร่ำสวดในโลกทิพย์สะท้านสะเทือนไปทั่วทุกอณูของบรรยากาศ เป็นคลื่นทยอยกว้างไกลราวกับคลื่นในมหาสมุทร และเป็นพาหะนำพลังแสงรังสีจากพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเปล่งประกายเจิดจ้า* เพราะเมื่อจะสวดแต่ละสูตร อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้อธิบายความหมายให้ทุกคนเกิดความเข้าใจซาบซึ้ง เพื่อการสวดจะได้มีพลังเข้มข้นขึ้นเมื่อบุคคลผู้สวดเข้าใจความหมายและเพื่อเป็นสื่อให้พลังจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ส่องสอดแผ่ไพศาล

ราวเที่ยงคืนพระองค์รับสั่งให้สวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตร ซึ่งเป็นบทที่กล่าวถึงการประชุมครั้งยิ่งใหญ่ของมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ เพื่อบูชาเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงปฐมเทศนาธัมมจักกัปปวัตนสูตร โปรดพระปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ครั้นแล้วท่านโกณฑัญญะพราหมณ์ หนึ่งในจำนวนพระปัญจวัคคีย์ก็บังเกิดดวงตาเห็นธรรมรองรับการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ ทำให้รัตนะเพิ่มขึ้นอีกหนึ่ง ครบไตรภาคี เสียงแซ่ซ้องสาธุการจากมวลเหล่าเทพเทวาก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นในแผ่นดิน การสวดบทมหาสมัยสูตรจึงเท่ากับเป็นการกล่าวย้ำเตือนความทรงจำระลึกถึงมวลเทพเทวาโอปปาติกะอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสวดบทมหาสมัยสูตรจบลงพระองค์ก็รับสั่งให้สวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตรสืบต่อกันไป สำหรับบทมหาสติปัฏฐานสูตรนี้ เป็นสูตรที่ยาวมาก กินเวลาสวดนานถึง ๒ ชั่วโมงเศษ *ขณะนั้นเสียงมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะในโลกทิพย์กล่าวอนุโมทนาว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....อยู่ตลอดเวลา กลบเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำและเสียงซึ่งก่อกวนความไม่สงบเสียหมดสิ้น*

เมื่อสวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตรจบลง พระองค์รับสั่งให้นับจำนวนผู้คนที่อยู่ร่วมได้ ๕๕ คน ซึ่งทั้ง ๕๕ คนนี้ได้อยู่ร่วมจนเสร็จสิ้นพิธีตอน ๐๕.๐๐ นาฬิกาของเช้าตรู่วันเข้าพรรษาที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๘ พระองค์รับสั่งว่า **"พึงตั้งข้อสังเกตไว้ว่า จาก ๗๒ แห่งนั้น จะบังเกิดความไม่ปกติสุขและสิ่งซึ่งจะต้องแก้ไข ๑๗ แห่ง จงพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตรทุกวันเพ็ญกลางเดือน สำหรับเพิ่มพลังแก่ความอ่อนแอให้เข้มข้นขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาที่จะต้องแก้ไข จงเข้มแข็ง อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้อันจะเป็นบ่อเกิดแห่งความยุ่งยากอีก อย่าลืมว่าสิ่งที่มีขึ้นบังเกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์"** ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ข้าพเจ้ามิอาจจะเล่าให้ใครฟัง หรือใครบ้างเล่าสักกี่คนที่จะรับฟังเรื่องเหล่านี้ว่ามีสาระและเห็นควรจะปฏิบัติตาม และเมื่อปฏิบัติตามแล้วผลจะออกมาเป็นเช่นไร อย่างไรก็ตามอาจารย์พรก็ได้บอกให้ข้าพเจ้าบันทึกไว้ และนำพาให้คณะเราปฏิบัติตามเพื่อเป็นแนวทางเป็นข้อสังเกตพิสูจน์ต่อไป

เตรียมปลูกต้นไม้ในบริเวณเนินเขาที่กำนันล่ายกให้

และในระหว่างช่วงที่ควบคุมคนงานทำงานในส่วนต่าง ๆ บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ขึ้นนี้ อาจารย์พรได้ปรารภถึงเนินซึ่งกำนันล่ำ กำนันตำบลแคมป์สนได้บอกยกให้ว่า สุดแล้วแต่อาจารย์พรจะพัฒนาไปในรูปใดนั้น อาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าจะปลูกต้นไม้ให้เป็นป่าที่ร่มรื่นอีก โดยได้ขุดสระยอดเนินไว้แล้วเมื่อคราวตัดถนนทำแนวกันไฟ ดังนั้น จึงได้ไปติดต่อว่าจ้างรถไถให้มาไถเนินโล้นไม่มีต้นไม้ นอกจากหญ้าคาแน่นทึบ เตรียมปลูกต้นไม้ให้ทันฤดูฝนนี้ เรื่องราวการไถหญ้าคาดันดินและการปลูกต้นไม้บนเนินนี้ ก็เป็นไปราวกับว่าจงใจกะเกณฑ์ให้เป็นไป แต่ทั้ง ๆ ที่คณะเราต้องการที่จะลงต้นไม้ให้เร็วที่สุด เพื่อจะได้อยู่ในช่วงฤดูฝนนาน ๆ คือเมื่ออาจารย์พรได้ไปติดต่อว่าจ้างให้รถไถมาไถดันดินนั้น ปรากฏว่าฝนได้ตกลงมาแทบทุกวันจนคนไถไม่อาจจะไถได้เพราะดินอ่อน รถไถติดหล่ม แต่พอวันไหนแดดดี คนไถเกิดไม่สบายบ้าง ไม่ว่างบ้าง จนอาจารย์พรได้ไปย้ำอีกว่า อย่างไรก็ตามต้องมาไถให้ได้ให้ทันวันเข้าพรรษา ซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ ดังนั้นคนไถจึงได้พยายามมาลองอีกครั้งหนึ่ง คนขับรถไถก็ไม่กล้าไถอีก เพราะฝนเริ่มปรอยเม็ดลงมา ข้าพเจ้าได้บอกคนขับรถไถว่า *“ถึงฝนจะตกลงมาก็ตกไม่มากนักให้ลองลงมือไถดู ฝนจะไม่ตกลงมามากกว่านี้แน่ ประเดี๋ยวแดดก็จะออกแล้ว”* คนขับรถไถยิ้ม ๆ แล้วก็ลองทำตาม คือลองลงมือไถ

สำหรับข้าพเจ้าเองเมื่อบอกคนขับเช่นนั้นแล้ว ก็ได้พูดเปรย ๆ ดัง ๆ ขึ้นว่า “ขอพระพิรุณเทพจงหลีกทางให้พระสุริยเทพบ้างเถิด น้องแก้วจะต้องรีบปลูกต้นไม้ ถ้ารถไถ ๆ ที่ไม่ได้ ก็ยังจะลงต้นไม้ไม่ได้ ถ้าลงต้นไม้ช้า ต้นไม้ตายหมด แล้วน้องแก้วจะสวดพุทธมนต์ให้ฟัง ไม่เช่นนั้นน่าดู” (คือจะไม่สวดมนต์ให้ฟัง) อาจารย์พร คุณผ่องผิว ก็ได้แต่หัวเราะ คงจะคิดว่าข้าพเจ้าเฟื่องนิดหน่อยโดยบังเอิญแท้ ๆ ปรากฏว่ามีลมพัดมาเอื่อย ๆ มิช้าฝนก็ขาดเม็ด แล้วแสงแดดก็ส่องแสงลงมา ข้าพเจ้าจึงพูดยิ้ม ๆ กับอาจารย์พรว่า *“พระพายเทพมาชวนพระพิรุณเทพไปเที่ยวที่อื่นก่อน เปิดโอกาสให้พระสุริยเทพมาอยู่เป็นเพื่อนน้องแก้วเย็นนี้ต้องสวดมนต์ยาวตามสัญญา”* อาจารย์พรหัวเราะแล้วพูดว่า “ชักจะไปกันใหญ่แล้วเรา” อย่างไรก็ตามวันนั้นรถไถ ๆ ที่ ๆ เนินนั้นได้กว้างพอสมควรทีเดียว เป็นอันว่าคณะเราจะลงต้นไม้ได้ทันวันเข้าพรรษาวันต้นไม้แห่งชาติ

วันที่ไถเนินกำนันล่ำ
ตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

ขณะที่นั่งรถเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ข้าพเจ้าได้ถามคุณผ่องผิวว่า วันที่รถไถ ๆ ที่นั้นตรงกับวันอะไรนะจะได้จดบันทึกไว้ คุณผ่องผิวบอกว่าวันอาทิตย์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๘ ข้าพเจ้าขนลุกซู่ไปทั้งตัว เพราะวันที่ ๒๘ กรกฎาคม นั้นเป็นวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ช่างเป็นเรื่องแปลกที่คราวตัดถนนทำแนวกันไฟที่เนินนี้ เหตุการณ์ก็เป็นไปให้ได้มาตัดถนนตอนวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๗

เรื่องราวการลงต้นไม้ก็เช่นเดียวกัน คือทั้ง ๆ ที่ได้ตั้งใจและชักชวนใครต่อใครไว้หลายคน เพื่อมาช่วยกันปลูกต้นไม้ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๘ วันเข้าพรรษา วันต้นไม้แห่งชาติ ก็ปรากฏว่าฝนช่างตกลงมาได้มาดีจนมิอาจจะทำอะไรได้ พูดเปรยก็แล้ว อธิษฐานก็แล้ว ไม่มีอะไรดีขึ้น จึงเป็นอันว่าไม่ได้ปลูกต้นไม้ในวันที่ ๑ สิงหาคม ซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ เนื่องจากวันเข้าพรรษา ๓ วัน ข้าพเจ้าได้อยู่รักษาอุโบสถศีลอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เมื่อปลูกต้นไม้ไม่ได้ อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าและคุณผ่องผิวไปติดต่อขอกล้าไม้จากศูนย์ส่งเสริมของกรมป่าไม้ที่เขาค้อว่าจะมีกล้าไม้อะไรที่พอจะขอนำมาปลูกได้บ้าง เพราะเนินที่ไถดินไว้นี้อาจารย์พรบอกว่า บางที่อาจจะลงต้นไม้ทั่ว ๆ ไปเป็นไม้เบญจพันธุ์ ซึ่งอันที่จริงก็อยากจะลงไม้สนสามใบเหมือนอย่างที่คณะเราได้ลงมาแล้วที่เนินมาฆบูชา แต่ก็ต้องไปขอกล้าไม้ถึงแม่สะเรียง เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ไกลก็เลยต้องหยุดพักความคิดไว้ก่อน

ปลูกต้นสน ๑,๐๐๐ ต้น ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

ดังนั้น เมื่อข้าพเจ้าและคุณผ่องผิวมาถึงที่ศูนย์ส่งเสริมของกรมป่าไม้ที่เขาค้อ ก็ได้ทราบว่ามีไม้สนสามใบและไม้ยูคาลิปตัสให้ แต่วันที่ไปนั้นไม้ยูคาลิปตัสหมดรุ่นเสียแล้ว เราไปช้า ๑ วัน ยังคงมีกล้าไม้สนสามใบพอจะให้ได้บ้าง ข้าพเจ้าขนลุกซู่อีกครั้งหนึ่ง ปลื้มปีติอย่างบอกไม่ถูก เราได้กล้าไม้สนสามใบอย่างที่ความปรารถนาให้เป็นไปโดยมิได้คาดหวังไว้ก่อน ได้มาทั้งหมดจำนวน ๑,๐๐๐ ต้น จากการไปขอ ๒ ครั้ง ราวกับเหตุการณ์บันดาลให้เป็นไป ซึ่งถ้าคณะเราลงต้นไม้ในวันเข้าพรรษาซึ่งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ ก็คงไม่ได้ลงต้นสนสามใบ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ให้ลงมือปลูกต้นสนสามใบลงที่เนินในวันที่ ๑๑-๑๒ สิงหาคม อันเป็นวันมหาราชินี เฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และจงตั้งชื่อเนินนี้ว่า “เนินกำนันเทิดพระเกียรติ” และจงบอกกล่าวให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของเพื่อความคงอยู่ของต้นสนสามใบจะได้เจริญงอกงามบนเนินเทิดพระเกียรตินี้ต้นละ ๕๐๐ บาท”** ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่าข้าพเจ้าไม่อาจที่จะกล้าเอ่ยบอกเรี่ยไรใครต่อใครเลย เพราะสิ่งที่รบกวนใคร ๆ ก็มากพออยู่แล้ว พระองค์รับสั่งว่า **“จงอย่ากังวลใจไปเลย มีอยู่...บุคคลผู้ซึ่งต้องการกระทำในสิ่งที่คณะเรากระทำอยู่ แต่ทำไม่ได้เพราะไม่มีเวลา หรือจะเพราะเหตุใดก็ตาม ดังนั้นเมื่อมีผู้ที่จะกระทำแทนได้ก็ยินดีที่จะเสียสละทรัพย์เพื่อให้สิ่งที่ตนปรารถนาบังเกิดขึ้น สันติสุขของมนุษยชาติบังเกิดมีขึ้นได้ก็เพราะความร่วมมือและแบ่งหน้าที่กันทำนี้เท่านั้น”** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็ได้แต่นั่งนิ่งมิได้กล่าวตอบในสิ่งใด

ดังนั้น เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๘ คณะเราโดยมีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นหัวหน้าคณะก็ได้ลงมือทำงานกันตั้งแต่ ๐๘.๐๐ น. โดยมีทั้งแผนกตัดต้นไม้ทำเสาหลักปักต้นไม้ แผนกวัดเนื้อที่ปักหลักทำแนวต้นไม้ แผนกขุดหลุม แผนกวางต้นไม้ตามหลุมที่ขุด แผนกปลูก และแผนกผูกต้นไม้ให้ติดกับเสา

หลักกันลมโยก โดยข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิวเริ่มวัดแนวแถวแรก ห่างจากริมสระยอดเนิน ๑๐ เมตร เสาหลักแต่ละหลักห่างกัน ๓ เมตร และแต่ละแถวให้นับได้ ๑๐ เสาหลักก่อน เพราะในขณะนั้นพระองค์และมวลเหล่าเทพเทวาอีกมากมายได้เสด็จมารับสั่งว่า **"จงเริ่มต้นทำงานด้วยพลังบารมี ๑๐ อันจะเป็นแนวทางแห่งความสำเร็จ"**

ดังนั้น วันแรกคือวันที่ ๑๑ สิงหาคม ปลูกต้นสนสามใบได้ทั้งหมด ๕๐๐ ต้น วันจันทร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๘ ได้อีก ๕๐๐ ต้น ตลอดเวลาที่ทำงานทุกคนร่าเริงเบิกบานแจ่มใส ทั้ง ๆ ที่เหน็ดเหนื่อยเพราะพื้นที่เป็นเนินเขา ต้องเดินขึ้นเดินลงเนิน ดินก็เพิ่งไถใหม่ ๆ แฉะเหนียวเพราะน้ำฝน ดินติดรองเท้ายกแทบไม่ขึ้น แต่ละคนกลายเป็นเขยตีนโต เพราะดินเหนียวติดรองเท้า บางคนต้องถึงกับถอดรองเท้าเลยทีเดียว ใคร ๆ ก็เกรงว่าฝนจะตกลงมาอีกจะทำงานไม่ได้ ข้าพเจ้าได้บอกทุกคนว่า แม้ฝนจะตกอย่างไรก็จะต้องฝ่าฝนทำ พร้อมทั้งได้พูดเปรยให้ทุกคนได้ยินว่า *"ขอมวลเหล่าเทพเทวาจงมาร่วมงานการกุศลกับพวกเรา สามัคคีคือพลัง เสร็จงานแล้วน้องแก้วจะสวดพุทธมนต์ให้ฟัง"* ราวกับทั้งพระพิรุณเทพ พระพายเทพ และพระสุริยเทพ เห็นใจคณะเรา ไม่มีฝนแต่อากาศร่มครึ้มทั้งวัน ไม่มีแสงแดดแผดร้อน ลมพัดเอื่อย ๆ ลูบไล้ผิวกายให้สดชื่น อีก ๑๕ นาทีจะถึงเวลาเที่ยงคือ ๑๒ นาฬิกา คณะเราปลูกต้นไม้เสร็จ ข้าพเจ้าได้ตะโกนถามคนวางต้นไม้ตามเสาหลักที่ปักว่า ต้นไม้เหลือเท่าไรจะได้ปักหลักเพิ่ม คนวางต้นไม้บอกว่าต้นไม้กับหลักที่ปักพอดีกัน ไม่มีอะไรขาด ไม่มีอะไรเกิน ทุกคนไชโยขึ้นพร้อมกัน เพราะจะเป็นไปได้อย่างไรที่การปักหลักกับต้นไม้จะทำได้พอดีกันจริง ๆ เพราะพวกที่ปักหลักก็ปักไปเรื่อย ๆ เมื่อเห็นว่าสมควรก็หยุด และไม้หลักที่ทำเตรียมมาก็ยังคงเหลืออีกมาก

สิ่งมหัศจรรย์ในวันปลูกต้นไม้ที่เนินเทิดพระเกียรติ

ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณวรรณี อากาศฤกษ์ ช่วยนับจำนวนแถวต้นสนที่ปลูก คุณวรรณีนับเสร็จบอกว่า ๕๒ แถว ข้าพเจ้าบอกให้นับใหม่โดยให้เดินนับเรียงไปทีละแถวเลยทีเดียว คุณวรรณีนับอีกถึง ๒ ครั้ง ได้จำนวน ๕๔ แถว พระองค์รับสั่งว่า **"สมเด็จพระบรมราชินีนาถพระชนม์พรรษาเต็ม ๕๓ เริ่มย่างเข้าสู่ปีที่ ๕๔ ขอจงทรงพระเจริญ"** ขณะนั้นเวลาเที่ยงตรง อาจารย์พรซึ่งไปตรวจงานด้านสระพ่อขุนก็มาถึงพอดี แล้วคณะเราทั้งหมดก็ได้ร่วมกันร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงพ่อขุนผาเมือง และจบลงด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วก็นับจำนวนคนที่ช่วยกันทำงานทั้งหมดได้ ๒๘ คน ใครคนหนึ่งเอ่ยว่าปีนี้เป็นปี พ.ศ. ๒๕๒๘ แล้วต่างก็ร้องไชโย ๆ ๆ ด้วยความเบิกบานใจ

สำหรับบรรยากาศในโลกทิพย์นั้น แม้ว่าหมอกควันดำจะจางลงบ้าง และไหลวนเวียนไปอยู่ตามชายขอบฟ้าบ้าง แต่ก็มิได้หมดไปจากบรรยากาศได้เลย ยังคงอ้อยอิ่งแทรกซึมมิได้สร่างซา เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงคำราม เสียงดังโครมอึกทึก เสียงสับสนวุ่นวาย แม้จะถูกกลบด้วยเสียงพูดคุยหัวเราะ

แจ่มใส เสียงดนตรีแผ่วหวาน แต่ก็มิได้ห่างหายไป ยังคงแทรกซ้อนก่อให้เกิดความรู้สึกน่ารำคาญ เบื่อหน่าย เป็นครั้งคราว เป็นอันว่าในวันมหาราชินี คณะเราปลูกต้นไม้คือต้นสนสามใบได้จำนวน ๑๐๐๐ ต้น ซึ่งอันที่จริงเนินนี้ทั้งเนินจะลงต้นไม้ทั้งหมดประมาณไม่ต่ำกว่า ๕๐๐๐ ต้น ซึ่งคณะเราก็คงจะต้องค่อย ๆ ทยอยปลูกต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะเต็มทั่วทั้งเนิน ซึ่งก็คงกินเวลานานพอสมควรเพื่อเนินที่เดิมหัวโล้นเป็นทะเลหญ้าคา จะได้กลายเป็นเนินที่มีต้นไม้สวยงาม น่าภาคภูมิใจสำหรับผู้มีจิตเป็นกุศลเป็นเจ้าของต้นไม้บนเนินเทิดพระเกียรตินี้

ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เปล่งประกายแสงเจิดจ้า

ในจังหวะที่รอให้ช่างปั้นทำงานปั้นรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และช่างแกะพระประวัติพ่อขุนผาเมืองก่อนที่จะนำมาติดตั้งนี้ ประกอบกับเป็นจังหวะที่กำลังอยู่ในระหว่างเข้าพรรษา อาจารย์พรจึงได้สอนธรรมปฏิบัติ และนำพาคณะเราทำงานดูแลปรับปรุงสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไปด้วย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงยังไม่มีเรื่องราวที่จะบันทึกเกี่ยวกับงานก่อสร้างพระเจดีย์ แต่ก็มีปรากฏการณ์บางอย่างซึ่งข้าพเจ้าเองปรารถนาที่จะบันทึกไว้สำหรับเป็นข้อสังเกตพิสูจน์ด้วยกาลเวลา คือมีอยู่วันหนึ่งหลายเดือนมาแล้ว มีชาวบ้านปากทางเข้าแคมป์ที่พักศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นต้นว่าป้าชุ่ม นายบุญธรรม นายแถม นายเล็ก นายยิ้ม นายสำราญ และอีกหลาย ๆ คนได้บอกกับข้าพเจ้าว่า ราว ๕-๖ โมงเย็น พวกเขาได้มองจากปากทางลงมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งอยู่ห่างถึง ๒ กิโลเมตร **เห็นบนยอดพระเจดีย์สว่างเจิดจ้าราวกับติดไฟสปอร์ตไลท์** จนต้องขับรถมอเตอร์ไซด์เข้ามาดูว่าท่านพระอาจารย์อุราทดลองติดไฟสปอร์ตไลท์ที่ยอดพระเจดีย์หรืออย่างไร ปรากฏว่าที่พระเจดีย์ไม่มีอะไรผิดปกติเลย แล้ววันต่อมาพวกเขาก็พยายามสังเกตดูอีก แต่ก็ไม่มีอะไร ในตอนนั้นข้าพเจ้าฟังแล้วก็เฉย ๆ ไม่รู้สึกอะไร เพราะคิดว่าพวกนี้อาจจะตาฝาดไปก็ได้ หรืออาจจะเป็นเพราะพระอาทิตย์ส่องแสงก็เป็นได้

แต่แล้วอยู่มาวันหนึ่ง วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘ คณะเราทุกคนเตรียมตัวเดินทางจากแคมป์สนที่พักศูนย์พัฒนาศาสนาเพื่อกลับกรุงเทพ ฯ รถได้แล่นมาจอดที่บริเวณหน้ากุฏิพระ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าวูบดิ่งลึกลงคล้ายถูกดึงดูด ได้ยินเสียงแผ่วแว่วมารอบทิศทางว่า มองไปที่พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งกำลังเปล่งประกายพลัง ทำลายหมอกควันแก๊สพิษแห่งมิจฉาทิฏฐิ* ครั้นแล้วเมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ก็ได้มองไปที่ยอดพระเจดีย์อิสภาพ ฯ ช่างเป็นสิ่งมหัศจรรย์อะไรเห็นปานนั้น แสงสว่างจากยอดพระเจดีย์สว่างเจิดจ้าราวกับสปอร์ตไลท์สัก ๑๐,๐๐๐ แรงเทียน ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรมองดูไปบ้าง และได้ตะโกนบอกทุกคนที่นั่งอยู่ข้างหลังรถ ซึ่งวันนั้นมีประมาณ ๑๒ คนมองดูไปบ้าง ทุกคนต่างตกตะลึงที่ได้มองเห็นแสงเจิดจ้าจากยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พรว่าเวลาขณะนั้นเท่าไร ทุกคนต่างก้มลงมองนาฬิกาข้อมือของตนเอง เวลาขณะนั้น ๑๕.๐๙ นาฬิกา แสงสว่างเจิดจ้าบนยอดพระเจดีย์อยู่นานราว ๔ นาที เสียงคุณสมบุญบอกว่าแสงอาทิตย์ส่อง ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจอะไรนัก แต่

คิดในใจว่าเอาไว้วันอื่น ๆ ถัดไปจะมาคอยมองดูยอดพระเจดีย์ตรงจุดนี้เวลานี้ว่าจะมีปรากฏการณ์เช่นวันนี้อีกหรือไม่ และก็ได้ทดลองมาดูตามนี้ แต่ก็ยังไม่มีปรากฏการณ์เช่นนี้อีก ข้าพเจ้าจึงมีความแน่ใจว่าปรากฏการณ์ที่เห็นนี้ รวมทั้งที่ชาวบ้านปากทางได้เล่าให้ฟังนั้น คงจะเกิดจากพลังแห่งคุณงามความดีอันศักดิ์สิทธิ์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเกิดเป็นแก่นเค้าแล้วนี้ได้เปล่งประกายส่องสอดแทรกซึมไปในบรรยากาศกว้าง เพื่อช่วยบรรเทาพลังมืดครึ้มที่ครอบคลุมอยู่ขณะนี้นั้นให้สว่างขึ้นบ้าง

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งถึงอานุภาพแห่งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ข้าพเจ้าจึงได้ถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ที่ข้าพเจ้าเข้าใจเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่ ทั้งพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ นิ่งรับโดยดุษฎี พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้เปล่งประกายพลังทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษอันเกิดจากอาถรรพณ์และความหลงผิดของมวลมนุษย์และเทพเทวามิจฉาทิฏฐิให้บรรเทาลงบ้างอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ยังมิอาจจะทำลายให้หมดสิ้นไปได้ เพราะเนื่องจากความหลงผิดซึ่งมีอยู่แต่เดิมของมวลมนุษย์นั้นได้ก่อให้เกิดวิทยาการสมัยใหม่ซึ่งทวีความเข้มข้นของความหลงผิดให้มีมากขึ้น ดังนั้นพลังดำแห่งความชั่วร้ายจึงครอบคลุมอยู่โดยทั่วไป และเมื่อบวกผสมเข้ากับพลังแห่งความหลงผิดของเทพเทวามิจฉาทิฏฐิอีก จึงก่อให้บังเกิดทุพภิกขภัยเดือดร้อนไปทั่วทุกหย่อมหญ้าในโลก ดังนั้นเพื่อสันติสุขสำหรับแต่ละคนนั้น ก็จงพยายามเลี่ยงจากสิ่งซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่สงบในจิตใจ พยายามทำจิตใจให้สบายเสมอในทุก ๆ เหตุการณ์ และจงให้อภัยแก่บุคคลที่ทำงานด้วยความหลงผิดเสมอ พลังแห่งความดีงามเช่นนี้เมื่อมีมากขึ้น จะเป็นสิ่งจรรโลงให้บังเกิดความสันติสุขขึ้นในโลกได้”** ข้าพเจ้าได้แต่นิ่งฟังและพยายามที่จะทำความเข้าใจกับพระราชดำรัสของพระองค์ อย่างน้อยสันติจะได้เกิดขึ้นกับจิตใจของตนเองบ้าง แม้จะน้อยนิดเสมือนแสงเทียนในถ้ำก็ยังดี

บ่อเกิดแห่งมิจฉาทิฏฐิ-พลังแห่งความชั่วร้ายที่ก่อให้เกิดทุพภิกขภัย

มีเทพเจ้าท่านหนึ่งซึ่งเมื่อครั้งที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ ท่านเป็นนักปราชญ์ปรัชญา ท่านได้กล่าวเสริมต่อไปว่า **“วิทยาการสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นจากการคิดค้นใหม่ ๆ ยิ่งได้ก่อความหลงผิดและมิจฉาทิฏฐิให้กับมวลมนุษยชาติทับทวีมากขึ้นโดยลำดับ พลังกลุ่มหมอกควันแห่งความหลงผิดจึงครอบคลุมหนาทึบมากขึ้น เป็นผลก่อให้เกิดความเดือดร้อน บรรยากาศแห่งความไม่สงบสุข ความหงุดหงิดแก่งแย่งชิงดี ความเห็นแก่ตัวโดยทั่วไปในโลกมนุษย์ และที่ร้ายที่สุดก็คืออุบัติเหตุที่รุนแรงน่าสยดสยองในรูปแบบต่าง ๆ จะมีขึ้นไม่สิ้นสุด จงตั้งข้อสังเกตไปเรื่อย ๆ แล้วจะมองเห็นได้ชัดว่าถ้ามีความหลงผิดมาก ๆ เกิดขึ้น ณ จุดใด ความรุนแรงจะมีมากขึ้น ณ จุดนั้น ๆ การให้อภัยและการเสียสละเท่านั้นที่จะบรรเทาทุพภิกขภัยได้”**

งานที่ทำสามเดือนในระหว่างเข้าพรรษาและเสียงมารขัดขวาง

* เป็นเวลากว่าสามเดือนที่ข้าพเจ้าไม่ได้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แม้จะยังไม่ได้บันทึก แต่การดำเนินงานต่าง ๆ ก็มิได้หยุดชะงักลงเลย และก็เป็นเพราะการดำเนินงานมิได้หยุดยั้งเลยนี้เอง เป็นเหตุให้ไม่มีเวลาจะได้เขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ จนเวลาล่วงเลยมาถึงเกือบสี่เดือน

ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้แล้วว่า ระยะก่อนเข้าพรรษานั้น ช่างปั้นกำลังเร่งมือปั้นปูนรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๘ รูป เพื่อจะติดรอบฐานพระเจดีย์ทั้ง ๘ ด้าน และงานทางด้านแกะสลักตัวหนังสือพระประวัติพ่อขุนผาเมืองลงในแผ่นหินแกรนิตเพื่อติดไว้รอบฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง และงานปูหินอ่อนทำบันได และรั้วอัลลอยด์รอบฐานพระรูปปั้น ช่างก็เร่งมืออยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นงานวันเข้าพรรษาก็เป็นระยะอยู่ในระหว่างพรรษา จึงเป็นช่วงตอนเร่งงานจริง ๆ ทั้งอาจารย์พรและคณะรวมทั้งข้าพเจ้าจึงมิได้มีใครว่างเลย ต้องดูแลและแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องงานอยู่ตลอดเวลา ซึ่งรวมทั้งต้องหาปัจจัยมาเพื่อให้งานที่ดำเนินอยู่นั้นมิได้หยุดชะงักลง เพราะต้องการให้งานทุกอย่างสำเร็จลงอย่างแท้จริงและอย่างรวดเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วย *เพราะระยะนี้นั้นบรรยากาศในโลกทิพย์ช่างเต็มไปด้วยเสียงระเบิดเสียงหวีดร้องอย่างหวาดกลัว เสียงดังโครมอึกทึก เสียงร่ำร้อง โหยหวน เสียงขู่คำรามกรรโชก รวมทั้งเสียงหัวเราะห้าวต่ำ เยาะเย้ยท้าทาย บรรยากาศคล้ายสับสนวุ่นวาย เสียงลมพัดหวีดหวิวครวญครางราวกับจะเกิดพายุใหญ่* บรรยากาศเหล่านี้มิได้สงบเบาบางลงเลย เพียงแต่มีบางครั้งเสียงเบาคล้ายห่างออกไป แต่บางครั้งก็กรรโชกรุนแรง

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งวิธีสู้กับมาร

มีหลายครั้งขณะเมื่ออาจารย์พรและคณะของเรากำลังสำรวจและดูความเรียบร้อยในการทำงานของช่าง จะมีเสียงตวาดก้องมากมายหลายเสียงห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า **“หยุดนะ หยุดสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินแก้ มิฉะนั้นจะพบแต่ความยุ่งยากเดือดร้อนจะเสียใจภายหลัง ได้เตือนและให้เวลาแล้ว”** เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้นก็เกิดความหวาดหวั่น จึงได้พูดกับอาจารย์พรว่า สิ่งที่คณะเราได้กระทำอยู่นี้คงจะก่อให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อน จะพักไว้ก่อนมิดีกว่าหรือ ค่อยทำค่อยไปดีกว่า อาจารย์พรได้ตอบว่า พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้กล่าวย้ำเตือนอยู่เสมอว่า **เมตตาธรรมเป็นธรรมค้ำจุนโลก สิ่งที่คณะเรากระทำอยู่นี้เพื่อพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินแก่ปวงชนชาวไทย เพื่อคนไทยผู้มีความกตัญญูโดยสายเลือดจะได้รำลึกถึงพระองค์** ดังนั้นทุกคนจึงมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะกระทำให้พระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองสำเร็จลงโดยสมบูรณ์และอย่างรวดเร็ว

และอีกประการหนึ่ง เพราะพระองค์รับสั่งว่า **“เมื่องานได้ดำเนินไปและมีหนทางที่จะเสร็จสิ้นลงได้ จงรีบกระทำ มีอยู่ที่บุคคลผู้เห็นผลงานแล้วจะเกิดจิตเป็นกุศลให้ความช่วยเหลือ อันจะเป็นนิมิต**

หมายว่าสำหรับบุคคลผู้มีความอดทนทำงานอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อแท้และมีเมตตาอยู่เสมอแล้ว จะพบแต่ความสำเร็จ และเดินทางสู่ความเจริญรุ่งเรือง" ดังนั้นทุกคนจึงช่วยกันทำงานจนเต็มกำลัง ใครพอที่จะช่วยอะไรกันก็ช่วยกันทันที เพื่อความสำเร็จของงาน ทั้งกำลังทรัพย์และกำลังแรงงาน รั้วเสาและฐานพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง คณะเราก็ช่วยกันทาสีเอง จนในที่สุดงานเกี่ยวกับฐานที่ตั้งพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็ได้เสร็จสิ้นลงโดยสมบูรณ์ นำความภาคภูมิใจและปลื้มปีติแก่บุคคลผู้ซึ่งให้ทั้งความช่วยเหลือให้กำลังใจที่จะได้เห็นผลงานพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง สำเร็จสมบูรณ์สถิตสถาพรในผืนแผ่นดินและแม้แก่บุคคลผู้ซึ่งได้มาเห็น และมาทราบถึงความเป็นมาตั้งแต่เริ่มต้น

พระองค์รับสั่งว่าผาเมืองคือกำแพงเมือง ป้องกันรักษาขอบขัณฑสีมา

ซึ่งพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"ผาเมือง กำแพงเมืองสำเร็จมั่นคงแข็งแรง จะไม่มีใครมาเจาะทำลายกำแพงเมืองให้พังลงได้ ความสามัคคีร่วมใจกันเป็นกำแพงพลังป้องกันเหตุร้ายทุกด้าน เว้นไว้แต่ความประมาทชะล่าใจเท่านั้นที่จะทำลายทุกสิ่ง พ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงให้ผืนแผ่นดินไทย พระองค์จะทรงป้องกันรักษาขอบขัณฑสีมา ขอจงน้อมเทิดพระเกียรติแด่พระองค์"** ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ชวนอาจารย์พรและคณะเราทุกคนร้องเพลงสดุดี และน้อมรำลึกถึงพ่อขุนผาเมือง และทุกครั้งที่มีคณะต่าง ๆ ไปเที่ยวชมและแสวงบุญ อาจารย์พรก็จะนำมาน้อมนมัสการ และบอกให้ข้าพเจ้าและคณะร้องเพลงสดุดีพ่อขุนผาเมือง เพื่อให้ทุกคนได้น้อมรำลึกถึงและเทิดพระเกียรติพ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงเสียสละอยู่เสมอ

บรรยากาศในโลกทิพย์ในยามที่พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองได้สำเร็จลงโดยสมบูรณ์แล้วนี้ *เสียงอึงคนึงสับสนวุ่นวายที่มีอยู่ คล้ายถูกปิดกั้นด้วยครอบแก้วหนาทึบทำให้ได้ยินเบาบางลง เสมือนเข้าไปอยู่ในห้องปรับอากาศ ดังนั้นเสียงสับสนวุ่นวายภายนอกจึงเล็ดลอดเข้ามาได้บ้างเท่านั้นไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ* พระองค์รับสั่งว่า **"นับแต่นี้ไปความเดือดร้อนอันมีสาเหตุมาจากสิ่งภายนอกแทรกซึมผ่านเข้ามาเพราะพลังมืดคลุ้มอันเนื่องมาจากความหลงผิดของมวลมนุษยชาติ และความหลงผิดของมวลเหล่าเทพเทวามิจฉาทิฏฐิ ยังคงครอบคลุมหนาทึบ ก่อให้บังเกิดทุพภิกขภัยเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้าทั่วโลก ได้เตือนมาแล้วครั้งหนึ่งว่าเพื่อสันติสุขสำหรับแต่ละคนนั้น จงพยายามเลี่ยงจากสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความไม่สงบในจิตใจ พยายามฝืนและหัดทำใจให้สบายเสมอในทุก ๆ เหตุการณ์ และจงให้อภัยแก่บุคคลที่ทำงานด้วยความหลงผิดเสมอ พลังแห่งความดีงามเช่นนี้เมื่อมีมากขึ้น จะเป็นสิ่งจรรโลงให้บังเกิดความสันติสุขขึ้นในโลกได้"**

อุปสรรคในการสร้างพระรูปที่จะนำมาประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และคำเตือนสติจากพระองค์

สำหรับงานทางด้านช่างปั้นรูปรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้ปั้นดินน้ำมันเสร็จ ๒ รูป คือรูปพระพุทธองค์ประสูติและตรัสรู้ เทเป็นขี้ผึ้ง แต่งแบบขี้ผึ้งกำหนดหล่อออกมา ๒ รูปก่อน ในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๘ ในการเทครั้งแรกนี้เมื่อแกะออกมาปรากฏว่าทั้งสองแผ่นใช้ไม่ได้เลย เพราะทองแล่นไม่ทั่วแผ่น โหว่ปุปะไปหมด ช่างที่ทำเสียใจมากแทบจะหมดกำลังใจกระทำต่อไป จึงต้องเทแบบขี้ผึ้งใหม่ ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้รับทราบ พระองค์ไม่รับสั่งสิ่งใดอยู่เป็นเวลานาน แล้วในที่สุดก็รับสั่งว่า **“ความยุ่งยากเดือดร้อนกำลังจะเกิดขึ้น ความประมาทชะล่าใจ ความไม่รอบคอบ จะเป็นสาเหตุของความผิดพลาดล้มเหลวเสมอ จงรีบแก้ไขใหม่โดยเร็วพลัน อย่าทิ้งไว้จนกลายเป็นสิ่งยุ่งยากยืดเยื้อ จะทำให้เบื่อหน่ายและยากแก่การแก้ไขให้ดีได้”** ช่างปั้นได้รีบแก้ไขและเททองหล่ออีกครั้งหนึ่งเมื่อวันใกล้ออกพรรษานี้เอง ครั้งนี้ปรากฏว่าสำเร็จออกมาได้ ๑ รูป คือรูปตอนพระพุทธองค์ตรัสรู้ภายใต้ควงไม้ศรีมหาโพธิ์ ส่วนรูปตอนพระพุทธเจ้าประสูติก็ใช้ไม่ได้อีก ต้องแก้ไขหล่อใหม่อีกเป็นครั้งที่ ๓ และขณะนี้ช่างก็ได้ลงมือปั้นรูปตอนแสดงปฐมเทศนาและปรินิพพาน ในครั้งนี้พระองค์รับสั่งว่า

> **“ในท่ามกลางความเดือดร้อนยุ่งยากอันจะกินเวลาอีกยาวนานนั้น เพิ่งเริ่มต้นที่จะเข้าใจปัญหาขึ้นบ้างเท่านั้น อิสรภาพที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ได้มาแสนยากเช่นนี้เอง จงทำใจให้สบาย อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ให้อกุศลจิตเกิด ไม่มีอะไรจะไม่สำเร็จตราบเท่าที่มีการกระทำอยู่ อย่าลืม...เคยบอกย้ำเตือนมาหลายครั้งแล้วว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง พระรูปปั้นหล่อด้วยทองแดงปางพระพุทธองค์ตรัสรู้ ซึ่งจะต้องติดประดิษฐานได้ด้านหนึ่งของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้สำเร็จออกมาก่อน อันจะเป็นเครื่องชี้บอกว่า การแก้ปัญหาความยุ่งยากเดือดร้อนทุกอย่างที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้นั้น จะต้องเริ่มต้นจากการต้องเข้าใจและรู้แจ้งแทงตลอดถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปตามความเป็นจริง นั่นคือทางซึ่งจะนำไปสู่อิสรภาพและสันติสุขที่ถาวร มิฉะนั้นแล้วก็จะตกเป็นทาสในทุก ๆ สิ่ง ทุก ๆ ด้าน ความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิกำลังครอบงำมนุษยชาติ ความยุ่งยากเดือดร้อนทุพภิกขภัยจะเพิ่มทับทวีขึ้น จงให้อภัยเสียสละและสงบเพื่อจะได้หยั่งลงสู่ความรู้แจ้งตามความเป็นจริงของปัญหา ในวันมหาปวารณาจงพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน โดยเฉพาะบทธัมมจักกัปปวัตนสูตรและมหาสติปัฏฐานสูตร เพื่อเพิ่มพลังคุณงามความดีแด่มวลเหล่าเทพเจ้าสัมมาทิฏฐิ และคลายปมดำมืดแห่งความหลงผิดแด่มวลเหล่าเทพเทวามิจฉาทิฏฐิ”**

ข้าพเจ้าได้แต่น้อมรับและซาบซึ้งในน้ำพระทัยของพระองค์ พระองค์ช่างทรงรักเมตตา และทรงเปี่ยมพ้นด้วยความห่วงใยในพสกนิกรไม่สร่างซา ไม่เบื่อหน่าย ข้าพเจ้าอธิษฐานจิตขอพระองค์จงทรงพระเจริญ

เสวยทิพยสุขในภูมิของพระองค์บ้างเถิด ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะเราให้ได้รับทราบ และบันทึกข้อความเหล่านี้ไว้ เพื่อว่าใครได้อ่านและมีความเชื่อมั่นอยู่บ้างก็ขอจงได้รับทราบบ้างว่า เป็นบุญกุศลยิ่งแล้วที่ได้เกิดมาเป็นคนไทยในผืนแผ่นดินไทย อันมีพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงรักเมตตาและทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ของพสกนิกรตลอดมา จนแม้เข้าสู่ภูมิทิพย์แล้วก็ยังทรงติดตามให้ความคุ้มครอง แล้วเราจะได้พากันมีน้ำใจเสียสละสมัครสมานสามัคคีเพื่อให้มีสันติสุขในชาติ อันจะเป็นสิ่งนำความปีติโสมนัสให้บังเกิดขึ้นแด่ทุก ๆ พระองค์ด้วย

ทำพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืนในวันมหาปวารณา

ในวันมหาปวารณาที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๘ อันเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ วันนี้เป็นวันที่เกิดจันทรคราสด้วย เนื่องจากวันมหาปวารณาปีนี้ไม่ตรงกับวันเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้นจึงมีผู้คนไปร่วมด้วยน้อยคน เพราะต่างก็ติดราชการ ติดงาน แต่แม้กระนั้นเสียงพร่ำสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร และบทมหาสติปัฏฐานสูตรก็มิได้อ่อนเสียงลงเลย ก้องสะท้านหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพราะยิ่งรู้สึกว่ามีคนน้อย ทุกคนจึงตั้งใจสวดด้วยเสียงอันดังชัดเจนเต็มเสียง พระองค์รับสั่งว่า **“พลังน้อยนิดไม่มีการเกี่ยง แน่วแน่ มุ่งมั่นกระทำนั่นคือพลังมหาศาล”** *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้น มวลเหล่าเทพเทวา ทั้งสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิต่างนิ่งรับฟังพุทธมนต์โดยดุษฎี พลังรังสีจากมวลเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ คละเคล้าสลับแสงสีต่าง ๆ ระยิบระยับแม้จะมีพลังดำมืดครึ้มแทรกซ้อนอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ถึงกับทำให้อึดอัด เสียงดนตรีแผ่วหวานแม้จะมีเสียงโครมเสียงปึงปังปะปนอยู่บ้าง ก็ไม่ทำให้เกิดความรำคาญ กลิ่นหอมอ่อน ๆ จะรวยรินอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีกลิ่นสาบสางลอยเคล้ามาบางครั้ง แต่ไม่ช้าก็ค่อยจางไป พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเปล่งประกายเจิดจ้าทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษซึ่งลอยครอบคลุมบรรยากาศให้เบาบางลง* สำหรับบรรยากาศในโลกมนุษย์ แม้วันนี้จะเป็นวันมหาปวารณา ขึ้น ๑๕ ค่ำ พระจันทร์เต็มดวง แต่เนื่องจากเกิดจันทรคราส ดังนั้นบรรยากาศจึงขมุกขมัวสลัวเยือกเย็น เมื่อดวงจันทร์ถูกกลืนจนเกือบจะมิดดวง ท้องฟ้ามืดแสงดาวระยิบระยับเต็มท้องฟ้า ทำให้มองเห็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สลัวตะคุ่มอยู่ท่ามกลางแสงดาวในไพรกว้าง ให้ความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ไปอีกแบบหนึ่ง

รวมพลังสามัคคีทอดกฐินภายหลังจากออกพรรษา

หลังจากออกพรรษาได้ไม่กี่วัน ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ได้จัดให้มีการทอดกฐินสามัคคี ซึ่งในการทอดกฐินครั้งนี้ก็ไม่ได้ตระเตรียมงานอะไรเลย เพราะระยะเข้าพรรษานั้นอาจารย์พรและคณะเราก็ยุ่งมากตามที่เขียนบันทึกไว้แล้วในตอนต้น หนังสือวิญญาณก็ไม่ได้ออกมาตามกำหนดเวลา เพราะโดยปกติก็จะบอกกล่าวเชิญชวนสมาชิกไปในหนังสือวิญญาณ ในเมื่อหนังสือไม่ได้ออก อาจารย์พรจึงได้เขียนใบฎีกาขึ้น

มาสั้น ๆ ใส่ซองบอกสมาชิกหนังสือวิญญาณเสี่ยงไป ซึ่งก็ไม่ได้บอกสมาชิกทั้งหมด ระยะเตรียมงานกฐินเพียง ๒๐ กว่าวันเท่านั้น อันที่จริงอาจารย์พรปรารภว่า อย่าเพิ่งรบกวนสมาชิกเลย เพราะตลอดระยะเวลาไม่ว่าจะทำอะไร ก็ได้รบกวนและทุกคนก็ช่วยเต็มที่อยู่แล้ว ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต เพื่อจะกราบทูลปรึกษาพระองค์ว่าคณะเราควรจะปฏิบัติเช่นไร พระองค์ได้รับสั่งว่า **"ภาระซึ่งตกค้างอยู่จากการทำงาน จนทั้งฐานที่ตั้งและพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ จงบอกกล่าวเพื่อทุกคนจะได้รู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อพระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินไทยให้"**

ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจบอกกล่าวเสี่ยงส่งใบฎีกาไป เพราะภาระหนี้สินจากการเร่งรีบกระทำทั้งปูหินอ่อน ทำบันได ทำรั้วอัลลอยด์รอบฐาน แกะสลักตัวหนังสือลงในแผ่นหินแกรนิตมีถึงสามแสนบาทเศษ และก็เป็นการผิดคาด เมื่อทุกคนได้ทราบถึงเรื่องราว โดยได้ทราบจากใบฎีกาบ้าง จากคำบอกเล่าบ้าง ต่างก็มาช่วยกันคนละไม้คนละมือจนงานทอดกฐินผ่านสำเร็จลุล่วงไปได้ ได้ปัจจัยจากการทอดกฐินสามัคคีครั้งนี้ถึงสองแสนห้าหมื่นสองพันเจ็ดร้อยห้าสิบเก้าบาทห้าสิบสตางค์ ซึ่งได้ใช้หนี้สินไปถึงสองแสนห้าหมื่นบาท ซึ่งก็ทำให้ภาระเบาบางลงไปมาก

ทุกคนที่ไปร่วมในการทอดกฐิน รวมทั้งผู้ไปเที่ยวชมแสวงบุญ ไม่ว่าจะมาจากทางหล่มสักหรือจากทางพิษณุโลกก็ตาม ในระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตรของถนนหลวงหมายเลย ๑๒ จะมองเห็นพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองตั้งโดดเด่นเป็นสง่าอยู่บนฐานที่ตั้งสีขาวกระจ่าง บนเนิน ๆ หนึ่งหน้าปากทางเข้าศูนย์พัฒนาศาสนา ราวกับผากำแพงกั้นอย่างแท้จริง และเมื่อได้ขึ้นไปยืนอยู่บนเนินพ่อขุน ฯ ซึ่งเป็นเนินที่สูงกว่าเนินอื่น ๆ ทุกเนินในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา จะมองเห็นทัศนียภาพเป็นเนินเขาสูงต่ำลดหลั่นเป็นทิวโดยรอบ อากาศบนเนินสูง ลมค่อนข้างจะพัดแรงแต่ก็สดชื่นเย็นสบาย เมื่อเงยแหงนดูพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็จะเกิดความรู้สึกหนักแน่น มั่นคง อบอุ่น เป็นสุข คล้ายปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง เพราะจะรู้สึกเสมือนพ่อขุน ฯ กล่าวย้ำให้ความมั่นใจแก่ทุกคนว่า **"เป็นสุขเถิดนะ อย่าได้ห่วงกังวลถึงสิ่งใด จะคอยคุ้มครองป้องกันเหตุร้ายภัยพิบัติทั้งปวงให้ตลอดไป"** ดังนั้นจึงเป็นอันว่างานทางด้านพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองในส่วนสำคัญได้เสร็จสิ้นลง ยังคงเหลืออยู่อีกบ้างก็คืองานตกแต่งพื้นที่บริเวณให้สวยงาม เป็นต้นว่าปรับพื้นที่ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ซึ่งคงจะค่อยเป็นค่อยไป และคงจะมีผู้คนได้มาร่วมช่วยกันตามกำลังความคิดที่จะให้เป็นสถานที่ร่มรื่นน่าเที่ยวชม

พระองค์รับสั่ง เราเองอดทนรอคอยมาถึง ๔๐๐ ปี ฉะนั้นงานนี้แม้จะช้าต่อไปอีกนานสักเท่าไร ก็จงอดทนต่อไป

บัดนี้ก็ยังคงค้างอยู่แต่งานปั้นรูปรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งช่างกำลังเร่งมือมิได้นิ่งนอนใจเลย มีหลายคนพูดเป็นทำนองล้อ ๆ ข้าพเจ้าว่า คุณศรีเพ็ญเขียนเรื่องงาน

การก่อสร้างพระเจดีย์ยาวจังเลย เมื่อไรจะจบ เขียนมาเกือบสิบปีแล้ว จะเขียนไปอีกนานไหม ข้าพเจ้าก็ตอบว่ายังไม่ทราบเหมือนกันว่าจะเขียนไปอีกนานสักเท่าไร เพราะตราบเท่าที่งานการก่อสร้างพระเจดีย์ยังไม่แล้วเสร็จก็คงจะเขียนให้จบไม่ได้ เพราะข้อความที่บันทึกนี้ไม่ได้แต่งเป็นนิยาย แต่บันทึกเล่าตามความเป็นจริงที่มีประสบการณ์ และก็ไม่ใช่ว่าจะถ่วงหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้การก่อสร้างพระเจดีย์เสร็จสิ้น แต่เหตุการณ์ก็ช่างให้เป็นไปโดยล่าช้าอย่างเหลือเกิน จนผู้คนเกิดความสงสัย ข้าพเจ้าได้เล่าให้พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าอีกหลายองค์รับฟัง พร้อมทั้งได้กล่าวว่าขอให้ท่านเหล่านี้จงตั้งจิตอธิษฐานร่วมกับแรงอธิษฐานของข้าพเจ้าด้วยว่า ขอจงมีใครมารับช่วงงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ยังค้างอยู่อีกนิดหน่อยนี้ไปทำเถิด เพื่องานจะได้เสร็จสิ้นเร็วขึ้น พ่อฤๅษีกล่าวขึ้นทันทีว่า **“การปล่อยให้อกุศลจิตครอบงำนี่เองเป็นบ่อเกิดของความล่าช้า”** ครั้นแล้วพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมาทันทีรับสั่งว่า **“จงทำใจให้สบายเถิด แม้จะใช้เวลาอีกสักร้อยปี บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ยังไม่แล้วเสร็จ ก็จงเขียนบันทึกต่อไป การมีอิสรภาพที่แท้จริงไม่ตกเป็นทาสของใครหรือของสิ่งใด เป็นสิ่งที่ไม่ใช่จะมีมาได้โดยง่าย เพราะจะต้องใช้ความอดทน บากบั่น สงบเยือกเย็น รอบรู้ปัญหา เราเองอดทนรอมาถึง ๔๐๐ ปี”** ข้าพเจ้าจึงสำนึกได้ว่าตนเองช่างอ่อนแออ่อนไหวเสียนี่กระไร จึงตั้งจิตอธิษฐานขอความอดทนเข้มแข็ง เพื่อมิให้อกุศลจิตครอบงำอีก และยังมีเรื่องที่น่าบันทึกไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเรื่องนี้แทนที่จะทำให้ข้าพเจ้าหวั่นไหว กลับรู้สึกว่าดีที่เราได้ทำได้เป็นในสิ่งที่คนอื่นยังทำยังเป็นอย่างเราไม่ได้ ก็คือว่า

เงาสะท้อนในโลกมนุษย์ที่ชี้ให้เห็นว่า เหตุไรมารในโลกทิพย์จึงคอยขัดขวางงานนี้อยู่เสมอ

มีหลายคนซึ่งก็เป็นผู้มีการศึกษาดี ได้พูดกับข้าพเจ้าว่า เขาศรัทธาในการทำงานของข้าพเจ้ามากที่ช่วยเหลืออาจารย์พรทุกอย่างในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ฯลฯ รวมทั้งเขาชอบอ่านบันทึกเรื่องราวที่ข้าพเจ้าบันทึกไว้ แต่ถ้าการบันทึกนี้จะไม่มีเรื่องราวลึกลับในโลกทิพย์แล้ว เรื่องราวที่บันทึกนี้จะเป็นข้อเขียนที่ดีมากที่ได้เล่าถึงความเป็นมาของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้คนรุ่นหลัง ๆ ได้รู้ แต่นี่เมื่อคนรุ่นหลังมาอ่าน เขาจะเห็นว่าเป็นนิยายเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ซึ่งน่าเสียดาย และการทำงานของอาจารย์พร ถ้าไม่อ้างถึงเรื่องวิญญาณ เรื่องพระนเรศวร และใครต่อใครต่าง ๆ ก็จะดีหรอก เพราะเรื่องพรรค์นี้พิสูจน์ไม่ได้ อาจารย์พรสอนธรรมดีมาก แต่ชอบสอนให้คนเชื่องมงายเกี่ยวกับวิญญาณโอปปาติกะจึงทำให้คนชั้นปัญญาชนให้ความช่วยเหลือน้อย ซึ่งน่าเสียดายอีกเหมือนกัน ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวตอบ ได้แต่นึกในใจว่า “เราได้ทำได้เป็นสิ่งซึ่งคนอื่นอีกมากมายยังทำยังเป็นอย่างเราไม่ได้” แล้วก็สบายใจ มีกำลังใจทำงานในสิ่งซึ่งคนอีกมากมายไม่เข้าใจ

และเพราะการทำงานที่มีทั้งผู้ที่เข้าใจและผู้ที่ไม่เข้าใจ ผู้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ผู้ดูถูกเหยียดหยามดูแคลน ผู้เข้ามาช่วยเหลือแล้วจากไป เป็นระยะเวลามาเกือบสิบปีที่มีการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ฯลฯ จึงมีผู้คนรู้จักมากขึ้น สถานที่ก็สบายร่มรื่นพอสมควร ในปีนี้ สถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาได้ถูกใช้เป็นที่ประชุมสัมมนาโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ถึง ๙ ครั้ง และเมื่อออกพรรษาแล้วก็มีคณะผู้แสวงบุญจากที่ต่าง ๆ เมื่อไปทอดกฐินที่อื่น ๆ แถบนั้นก็จะมาขอพักแรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีกแทบจะไม่เว้นแต่ละสัปดาห์ ซึ่งแต่ละครั้งก็ ๑๐๐ กว่าคน บางครั้งถึง ๒๐๐-๓๐๐ คน ดังนั้นการทำงานของคณะเราจึงออกสู่วงกว้างขึ้น ทำให้ไม่ค่อยได้มีเวลามากนัก แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ก็คงจะบังเกิดจิตอนุโมทนาเมื่อได้ทราบว่าปัจจัยที่บริจาคมานั้นได้มามีส่วนให้ความสะดวกสบายแก่ส่วนรวม ข้าพเจ้ามีความปรารถนาที่จะให้ทุกคนที่ได้มีส่วนร่วมได้มาเห็นเพื่อจะได้เกิดปีติโสมนัสในกุศลที่ได้กระทำมา

ขอทุกคนได้มาร่วมกันอีกสักนิด เพื่อให้งานที่ยังคงเหลืออยู่นี้สำเร็จ เพราะถึงอย่างไรข้าพเจ้าก็คงไม่ต้องมานั่งบันทึกเรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ถึงร้อยปีเหมือนอย่างที่พระองค์รับสั่ง เพราะงานที่ค้างอยู่ จริง ๆ นั้นคืองานปั้นรูปรอบฐานพระเจดีย์ซึ่งยังเหลืออีก ๗ รูป และช่างปั้นกำลังเร่งมืออยู่กับงานสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล ซึ่งได้กระทำสำเร็จไว้แล้ว เพียงแต่รอให้งานองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สำเร็จแท้จริงก่อนจึงจะสวมฉัตรได้ ดังนั้นในระหว่างนี้ก็เป็นช่วงจังหวะหาปัจจัยที่จะนำมาจ่ายให้ช่างเท่านั้นเอง.

ที่ศูนย์พัฒนาปัจจุบันได้เป็นที่พักสำหรับคณะทัศนาจร และคณะผู้ที่จะมาสัมมนาในโครงการต่าง ๆ ด้วย

* ในช่วงจังหวะที่กำลังรอช่างปั้นปูนรูปฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกเจ็ดด้านนี้ ข้าพเจ้าก็ยังไม่มีอะไรจะบันทึกเล่า เพราะงานส่วนนี้เป็นงานที่คณะเราทำเองไม่ได้ จึงได้แต่รอคอยเท่านั้น และในจังหวะที่รอเช่นนี้ คณะเราก็ได้ช่วยกันดูแลต้นไม้ เป็นต้นว่าต้นแก้วซึ่งปลูกรอบขอบเนินพระเจดีย์ ฯ ต้นสนเนินป่ามาฆบูชา ฯลฯ อาจารย์พรสั่งการและคุมคนงานตัดหญ้าทำแนวกันไฟในบริเวณป่าทั้งที่ปลูกและได้รักษาไว้ เพราะเริ่มเข้าหน้าแล้งอีกแล้ว หญ้าเริ่มแห้ง ชาวไร่เริ่มเผาไร่ของเขา ซึ่งงานป้องกันไฟนี้เป็นงานที่หนักมากทีเดียวอีกประการหนึ่ง ระหว่างนี้เป็นฤดูกาลท่องเที่ยว มีคณะท่องเที่ยวต่างไปเที่ยวเขาค้อ หินร่องกล้า แล้วส่วนมากก็จะมาขอพักค้างคืนที่ศูนย์พัฒนาศาสนาซึ่งเป็นจุดศูนย์กลาง จึงทำให้งานของคณะเราเพิ่มขึ้นอีกโดยมิได้คาดคิดไว้ก่อน และทุกคนทุกคณะที่พักทางศูนย์พัฒนาศาสนาก็มิได้คิดค่าบริการใด ๆ นอกจากว่าใครจะร่วมทำบุญไว้ก็เป็นสิ่งซึ่งจะได้นำไปใช้ในการบริการคณะอื่น ๆ ต่อไป

มีหลายคนให้คำแนะนำว่าควรจะคิดค่าบริการ แต่อาจารย์พรก็มิได้คิดอะไรจากใคร ๆ ทั้งสิ้น

อาจารย์พรให้ความเห็นว่า **เมื่องานนี้เกิดขึ้นมาจากจิตที่เป็นกุศลของผู้มีศรัทธา ดังนั้นทุกคนก็ควรจะได้รับเท่า ๆ กัน ผู้ที่มีจะได้มีส่วนเฉลี่ยให้กับผู้ที่ไม่มี และผู้ที่ไม่มีเมื่อได้รับก็จะเกิดจิตอนุโมทนา**

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๘

และจะเป็นบ่อเชื้อให้เกิดน้ำใจเสียสละเมื่อตนเองมีโอกาสบ้าง และอีกประการหนึ่ง สำหรับผู้ให้บริการก็สบายใจเมื่อตนเองได้เสียสละแรงงาน ในเมื่อมิได้ทำงานเพื่อแลกกับเงิน ส่วนเงินที่ผู้ได้รับบริการทำบุญมา ก็เป็นสิ่งซึ่งจะได้นำไปใช้ทำความสะดวกให้คณะอื่น ๆ ต่อไปอีก ทุกคนสบายใจ งานอยู่ได้ และมีนโยบายอยู่ว่าจะรับเฉพาะคณะที่สนใจทางด้านปฏิบัติธรรมด้วย คณะที่ท่องเที่ยวธรรมดาจะไม่รับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานที่ของเราจะไม่รับคณะที่มีอบายมุข เป็นต้นว่า เล่นไพ่ รับประทานสุรายาเมา เล่นกองไฟ สนุกสนานเฮฮา ซึ่งล้วนแต่ไร้สาระมิได้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และเมื่อข้าพเจ้าได้กราบเรียนให้พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหลายได้รับทราบก็จะได้ยินเสียงกล่าวคำอนุโมทนาว่า *“สาธุ สาธุ สาธุ....ความเจริญงอกงามบังเกิดขึ้นจากการเสียสละให้แก่กันและกัน”* ดังนั้นคณะเราจึงต้องทำงานอยู่ด้วยความศรัทธาของผู้ที่สนใจและพอที่จะเข้าใจ

เริ่มซ่อมหน้าบันพระเจดีย์ ฯ
และพระดำรัสเตือนสติมิให้ตกเป็นทาสของมาร

ในระหว่างที่กำลังรองานจากช่างปั้นปูนรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรก็ได้ติดต่อช่างซ่อมทองหน้าบันซุ้มพระเจดีย์ไปด้วย เพราะทองหน้าบันลอกกระดำกระด่างหลายแห่ง โดยเฉพาะ ๓ ด้าน เพื่อว่าอย่างน้อยงานจะได้สำเร็จสมบูรณ์สวยงามออกมาพร้อม ๆ กัน ทั้งซุ้มหน้าบันและฐานทั้ง ๘ เหลี่ยม บรรยากาศในโลกทิพย์ในยามที่กำลังรอโดยช่างปั้นกำลังเร่งมือให้ฐานทั้ง ๘ เหลี่ยมเสร็จ และงานซ่อมซุ้มหน้าบันพระเจดีย์นี้ *เสียงของความสับสนวุ่นวาย แม้จะบางเบา แต่ก็มิจางหายไปได้เลย ยังคงคุกรุ่นแทรกซ้อนคล้ายรอคอยต่อการลุกโพลงเมื่อมีเชื้อ พระองค์จะคอยย้ำเตือนว่า* **“จงอย่าประมาทชะล่าใจ เบื่อหน่ายท้อแท้ต่อเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมและความเป็นไป เพราะนั่นคือสัญญาณของความล้มเหลวมืดมัว ตกเป็นทาสด้วยความสมัครใจอันมิอาจจะฝืนได้ พยายามทำจิตใจให้สบาย ประคองรักษากุศลจิตให้มั่นกับสภาวะความเลวร้ายที่บังเกิดขึ้นรอบข้าง และขอเตือนให้ทุกคนระวังรักษาสุขภาพทางร่างกายของตนเอง เพราะมีพลังรุนแรงจากภายนอกก่อให้เกิดแรงสั่นสะเทือนต่อแกนของโลก อันจะเป็นสาเหตุของทุพภิกขภัยโดยทั่วไป และสำหรับผู้คนใครก็ตามที่มีความอ่อนแออยู่ ณ ส่วนใด ส่วนนั้น ๆ จะทวีความรุนแรงหรือกำเริบขึ้น จิตใจที่สงบสบายเท่านั้นที่จะต่อต้านพลังแรงของความสั่นสะเทือนได้**

รับสั่งให้ทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงในวันมาฆบูชา

โดยเฉพาะในวันมาฆบูชา ขอให้ทุกคนจงมีการกระทำอะไรสักอย่างหนึ่ง อันจะเป็นสื่อให้จิตของตนเองบังเกิดกุศล แล้วน้อมอธิษฐานรับพลังแห่งความบริสุทธิ์สงบและที่ดีงามของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และบรรดามวลเหล่าอรหันตสาวกจำนวน ๑,๒๕๐ รูป ซึ่งได้เปล่งประกายเจิดจ้า ในวันที่

ดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ ณ เวฬุวนาราม เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา และ ณ ที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็จงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าจำนวน ๑๒๕๐ องค์ เท่ามวลเหล่าอรหันตสาวก โดยกำหนดพลังสามของความมั่นคง เพื่อเพิ่มพลังกุศลจากองค์พระเจดีย์ให้ทวีความเข้มข้น ทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษอันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิให้จางไปบ้าง

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าพลังสามของความมั่นคงนั้นพระองค์หมายถึงสิ่งใด หลวงพ่อสมเด็จ ฯ อธิบายว่า พลังสามก็คือ ๓๓๓ ข้าพเจ้าจึงถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ต่อไปอีกว่า ดังนั้นหมายความว่าคณะเราจะต้องจัดหาผ้าป่าจำนวน ๑๒๕๐ กอง ๆ ละ ๓๓๓ บาท หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า “ถูกต้อง ๓๓๓ บาทต่อผ้าป่า ๑ กอง ส่วนสำหรับกองประธานนั้นมิได้กำหนด”

เหลือเวลาอีกเกือบ ๒ เดือน จะถึงวันมาฆบูชา ซึ่งในปี ๒๕๒๙ นี้ ตรงกับจันทร์ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะเราที่เคยช่วยเหลือกันให้ได้รับทราบ ซึ่งต่างก็มองหน้าซึ่งกันและกัน เป็นที่รู้กันว่าทุกคนจะช่วยกันบอกกล่าวผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาให้มาร่วมช่วยกันเพื่องานของพระองค์ สำหรับอาจารย์พรนั้นมิได้เอ่ยกล่าวสิ่งใด ๆ แต่สีหน้าและแววตาแสดงถึงความครุ่นคิด ในที่สุดก็เอ่ยขึ้นว่า “ถ้าเป็นดังนี้ก็ต้องเร่งช่วยกันทำให้ดีที่สุด เพราะสิ่งที่พระองค์รับสั่งจะต้องมีความหมายเสมอ พลังสามของความมั่นคงจะเป็นสัญลักษณ์บอกถึงสิ่งใด และในการทอดผ้าป่าครั้งนี้ ถึงแม้พระองค์มิได้รับสั่งบอกให้ใช้ต้นไม้จริง แต่ก็ควรหาต้นไม้จริงมาเป็นต้นผ้าป่า จะใช้ต้นอะไรดีนะ” แล้วก็ได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิลองปรึกษากับพ่อฤาษี และหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ดูว่าท่านจะมีความเห็นอย่างไร หลวงพ่อให้ความเห็นว่าน่าจะใช้ต้นกระถินยักษ์ เพราะเป็นต้นไม้ที่โตเร็ว ไม่ต้องดูแลมาก และเป็นต้นไม้ที่ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ และอีกประการหนึ่งหลวงพ่อบอกว่า “เรื่องนี้ต้องเงียบ ๆ นะ อย่าบอกใคร เดี๋ยวเขาไม่เชื่อแล้วจะหาว่าเรางมงายไร้สาระ คือว่า ....ในเมื่อเอายักษ์มาเลี้ยงก็จะได้รับประโยชน์จากยักษ์ ควบคุมยักษ์ได้ ไม่ออกไปเที่ยวเพ่นพ่านก่อความเดือดร้อน อย่าลืมนะ ต้องช่วยกันควบคุมยักษ์ให้ได้หมด อย่าเหลือไว้แพร่เชื้อ” ดังนั้นจึงเป็นอันตกลงว่าคณะเราจะใช้ต้นกระถินยักษ์เป็นต้นผ้าป่า ๑๒๕๐ ต้น ในวันมาฆบูชา จันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

เหตุไรจึงต้องมาสร้างพระเจดีย์ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาที่แคมป์สน ประวัติโดยสังเขป

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไป จะขอบันทึกย้อนถึงเรื่องราวตอนต้น ๆ ว่า เหตุใดอาจารย์พรจึงได้ไปเลือกสถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ถึงที่ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ (เพิ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกิ่งอำเภอเขาค้อ เมื่อต้นปี ๒๕๒๘ นี่เอง) อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ช่างไกลนัก เพราะมีผู้ข้องใจถามกันมากจริง ๆ ซึ่งเรื่องราวความเป็นมาในระยะแรก ๆ มีดังต่อไปนี้

อันที่จริงเดิมทีเดียวนั้น การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา และแม้การสร้างพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง มิได้เคยมีอยู่ในความคิดหรือโครงการของอาจารย์พรเลย เพราะโดยปกติ อาจารย์พรมิได้สนใจเกี่ยวกับเรื่องการก่อสร้างถาวรวัตถุ หรือสิ่งซึ่งจะเป็นสาเหตุให้คนโดยทั่วไปมาสนใจ เกิดความงมงาย หวังพึ่งสิ่งภายนอก อ้อนวอนขอและหวังในสิ่งซึ่งมองไม่เห็นตัวตน พิสูจน์ไม่ได้ อาจารย์พรจะสอนและมุ่งอธิบายเฉพาะธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่ให้คนเชื่อเรื่องสังสารวัฏ ตายแล้วเกิด อันเป็นรากฐานของศีลธรรม เพราะพื้นฐานเดิมการดำเนินชีวิตและอุดมคติของอาจารย์พรนั้น ตลอดชีวิตที่ผ่านมาได้อุทิศตัวเพื่อพระศาสนา และเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๘ ทางชมรมศึกษาและปฏิบัติธรรมของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เชิญอาจารย์พรไปปาฐกถาธรรมในหัวข้อเรื่อง **"ชาติหน้ามีจริงหรือไม่ พระพุทธศาสนาพิสูจน์ได้อย่างไร"** ก่อนที่จะเริ่มปาฐกถาอาจารย์พรได้เล่าถึงความเป็นมาและการทำงานไว้โดยสังเขปดังนี้

ชาติหน้ามีจริงหรือไม่ พระพุทธศาสนาพิสูจน์ได้อย่างไร

ท่านประธานชมรม ฯ และสมาชิกชมรมทุกท่าน

สำหรับเรื่องที่ผมจะพูด เป็นเรื่องที่มีความสำคัญระดับชาติหรือระดับโลก ก็ลองคิดดูว่าใหญ่เพียงไหน ผมได้ลงทุนศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี ขอเล่าประวัติสั้น ๆ ให้ฟังเพื่อประกอบการบรรยายว่า ผมเองได้เรียนมาทางพุทธศาสนาโดยเฉพาะ ตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี พออายุ ๑๗ ปี ก็บวชเป็นสามเณรที่วัดมหาธาตุ ฯ ท่าพระจันทร์ แล้วเป็นเปรียญ ๓ ประโยค ตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีเรื่อยมาจนกระทั่งอายุ ๒๐ หรือ ๒๑ ปี จำไม่ได้ แต่ตอนนั้นยังเป็นสามเณรอยู่ เป็นเปรียญ ๖ ประโยค หลังจากเรียนจบ ๖ ประโยคแล้ว ผมก็สนใจทางปฏิบัติ ไม่ได้ศึกษาต่อทั้งที่การเรียนดีมาโดยลำดับ คือสอบแล้วไม่เคยตก แต่ว่าสนใจในทางปฏิบัติ ครั้งหนึ่งได้ไปอยู่กับท่านพุทธทาสที่ไชยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ผมบวชเป็นพระตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑

หลังจากไปอยู่กับท่านพุทธทาสได้ปีหนึ่ง ได้เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย ผมได้กลับมากรุงเทพ ฯ แล้วย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดหลายแห่ง จนกระทั่งในที่สุดได้ไปอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ตอนนั้นยังเป็นพระไปอยู่ร่วมกับท่านปัญญานันทะ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ในปัจจุบัน ไปช่วยกันสร้างพุทธสถานอะไรต่ออะไรหลายอย่างที่นั่น จนกระทั่งในที่สุดชื่อเสียงในด้านนี้ก็เป็นที่รู้จักกันทั่วไป และอีกประการหนึ่งในระหว่างที่ผมเป็นพระ ผมเป็นพระประเภทชอบอยู่ป่า และต่อมาได้ป่วยเป็นโรคร้ายแรง ซึ่งคิดว่าคงจะไม่หาย แต่มีผู้อุปการะอย่างดีคือ เจ้าชื่น สิโรรส ก็มีความคิดเห็นว่าควรจะสึกมารักษา ไม่เช่นนั้นจะไม่หาย ผมจึงสึกในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ หลังจากที่บวชมา ๑๘ ปี เป็นสามเณร ๕ พรรษา เป็น

พระ ๑๓ พรรษา สึกมาก็มารักษาตัวที่กรุงเทพ ฯ ปีหนึ่งเต็ม ๆ พอหายได้กลับไปสอนศาสนาที่เชียงใหม่ โดยเริ่มต้นจากการสอนเด็ก ต่อมาในราวปี ๒๔๘๙ ทางมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ได้เชิญมาเป็นอาจารย์สอนพระนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

จากความเป็นมาโดยสังเขปนี้ จะเห็นได้ว่าผมเป็นคนที่เรียนทางนี้มาโดยเฉพาะ และมันมีปัญหาข้องใจอยู่อย่างหนึ่งตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว คือผมมีความเชื่อมั่นอยู่อย่างหนึ่งว่า ถ้าหากเราสามารถทำให้คนเชื่อในเรื่องการตายแล้วเกิดว่า คนเราตายแล้วจะต้องเกิด เมื่อเชื่อว่าตายแล้วจะต้องเกิด ก็ต้องแปลว่าเคยเกิดมาแล้ว ถ้าหากคนเรามีความเชื่อในสิ่งเหล่านี้ การที่จะเชื่อในเรื่องกฎของกรรมคือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็จะเชื่อได้อย่างสนิท และถ้าคนเรามีความเชื่อในกฎของกรรมอย่างแท้จริงแล้ว ปัญหาเรื่องศีลธรรมก็จะแก้ไขได้ง่ายมาก เพราะโดยปกติการที่คนเราไม่ทำความชั่วหรือไม่ทำบาปไม่ทำอันตรายแก่คนอื่นนั้น เพราะกลัวเขาจะว่า กลัวจะเสียชื่อ กลัวจะติดคุกติดตะราง กลัวจะเสียเงินเสียทอง กลัวอะไรต่าง ๆ อย่างนี้ แต่ความกลัวที่ว่านี้มันแก้ได้ มีทางหลบหลีกได้ง่ายมาก แต่ถ้าเราเชื่อว่าถ้าเราทำชั่วทำไม่ดีแล้วเราจะได้รับผลจากกรรมชั่วนั้นแน่นอน แม้จะไม่มีใครรู้ใครเห็น ไม่มีใครลงโทษ แต่ก็ต้องได้รับผลอย่างแน่นอน ซึ่งเป็นกฎของธรรมดาหรือธรรมชาติ ถ้าทำให้คนเชื่อในสิ่งเหล่านี้ได้ คนเราก็จะมีศีลธรรมเกิดจากตัวเราเอง นี่คือความมุ่งหมายของความพยายามที่ค้นคว้าเรื่องนี้ แล้วมาติดขัดอยู่ตรงที่ว่า ถ้าเราพิสูจน์ได้ว่าผีเทวดามีจริง เราก็จะพิสูจน์เรื่องการตายแล้วเกิดได้ว่าคนเราตายแล้วเกิดแน่ แต่ถ้ายังพิสูจน์ไม่ได้เรื่องนี้มันก็ยังไม่ชัด พูดไปอย่างไรมันก็ยังไม่ชัด

ผมเองทั้งที่สึกออกมาแล้วได้ ๕ วัน ผมยังไปอยู่ป่า อยู่อย่างโดดเดี่ยว อยู่อย่างคนเดียว เป็นเวลาถึง ๑๐ เดือนเต็ม ๆ ไปฝึกสมาธิเพื่อที่จะบรรลุในทางนี้ให้ได้ แต่มันก็ไม่สำเร็จ มันไปสำเร็จในด้านอื่น จนกระทั่งต่อมาตอนที่ผมมาเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ ผมได้ทำงานด้านเดียว ผมไม่ทำงานด้านอื่น อุทิศตัวให้แก่พระพุทธศาสนาทั้งหมด ผมก็มีเวลาว่าง เพราะผมไม่ทำงานอื่น เวลาว่างของผมก็ออกสอนเด็กตามโรงเรียนต่าง ๆ สิบกว่าโรงเรียนในเขตพระนครและธนบุรี ต่อมาผมได้พาเอาเด็กที่ผมสอนไว้อย่างดี เอามาฝึกสมาธิ กลุ่มหนึ่งมีทั้งหมด ๒๐ กว่าคน บังเอิญมีอยู่คนหนึ่งซึ่งตอนนั้นเขากำลังเรียนหนังสือชั้นมัธยม ๘ ชื่อ **คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี** เอามาฝึกสมาธิวันละ ๑ ชั่วโมงร่วมกับคนอื่น ๆ คนนี้เป็นคนที่มีบารมีสูงในด้านนี้ คือใช้เวลาฝึกสมาธิเพียงวันละ ๑ ชั่วโมง เพียงเดือนกว่า ๆ ก็สามารถเข้าสมาธิไปเห็นพวกที่ตายไปแล้วได้ สามารถพูดคุยกันได้ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๐๑ ที่เราสามารถติดต่อกับพวกที่ตายไปแล้วได้ ซึ่งพวกที่ตายไปแล้วเรียกกันว่าผีหรือพวกวิญญาณ แต่ทางพุทธศาสนาไม่ได้เรียกอย่างนั้น เรียกว่า **“โอปปาติกะ”** ซึ่งจะอธิบายทีหลัง

หลังจากคุณศรีเพ็ญ ฯ มีความสามารถในการติดต่อกับพวกวิญญาณได้ ผมก็เลยหันความสนใจมาในทางนี้มาก เพราะสิ่ง ๆ นี้ผมต้องการมานานแล้ว แต่ผมทำไม่ได้ สอนคนอื่นได้ แต่ว่าทำไม่ได้เฉพาะในเรื่องอย่างนี้ ผมก็เริ่มสนใจที่จะพิสูจน์ อาศัยว่าผมเป็นคนที่มีความรู้ทางหลักวิชา ผมอ่านพระไตรปิฎกได้เอง มีความรู้ภาษาบาลีอยู่ในเกณฑ์ที่เรียกว่าใช้การได้ เมื่อค้นคว้าศึกษาทางหลักวิชาแล้ว เมื่อมาเห็นมาได้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ ผมก็เริ่มสนใจในสิ่งเหล่านี้มาก จนกระทั่งในที่สุดผมได้เขียนหนังสือเล่มแรกออกมา ให้ชื่อว่า **"ผีและเทวดามีจริง"** เขียนจากข้อมูลจากหลักวิชาจากหลักฐานในพระไตรปิฎก พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ พอถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ผมได้ออกหนังสือนิตยสารรายเดือนชื่อว่า **"วิญญาณ"** และได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นมาชื่อว่า โรงพิมพ์วิญญาณ โรงพิมพ์วิญญาณออกหนังสือวิญญาณ หนังสือวิญญาณก็ยังอยู่ปีนี้เป็นปีที่ ๒๐ หลักฐานอยู่ในหนังสือเหล่านี้ทั้งหมด

หนังสือที่เขียนไว้ยังมีอีกมากมาย **"อภิญญา"** เป็นหนังสือสำคัญมาก เล่มนี้เพิ่งเขียนเมื่อไม่นาน จะทำให้รู้ว่าพระพุทธเจ้าทรงรู้แจ้งได้อย่างไร คนที่รู้เรื่องนี้รู้ได้เพราะอะไร มีเครื่องมืออย่างไร นอกจากนี้ยังมี **"แว่วเสียงสวรรค์"** ซึ่งเป็นบันทึกคำบอกเล่าของคนซึ่งอยู่ในโลกทิพย์หรือโลกของวิญญาณ บอกเรื่องราวต่าง ๆ หนังสือชุดนี้มี ๕ เล่ม แล้วยังมีหนังสือชุดแปลจากภาษาต่างประเทศ โดย **อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์** ชื่อว่า **"โลกทิพย์"** คนที่อยู่ในที่นี้ผมเชื่อแน่ว่าหลายคนรู้จักผม และเคยอ่านหนังสือที่ผมเขียนคนสำคัญคนหนึ่งซึ่งออกจากที่นี่ไปแล้ว เคยทำงานที่นี่คือ คุณเรณู ฯ เวลานี้อยู่ที่ญี่ปุ่น เป็นภรรยาของคุณวิเชียร ทูตญี่ปุ่น คุณเรณู ฯ เป็นคนสำคัญคนหนึ่งในวงการอันนี้ เพราะต่อมาคุณเรณู ฯ ได้ชักจูงให้ผมรู้จักกับน้องสาวคืออาจารย์ลาวัณย์ ฯ เมื่อรู้จักกับอาจารย์ลาวัณย์ ฯ แล้วเราก็มีผลงานออกมามากมาย เพราะว่าการที่เราจะพิสูจน์ถึงเรื่องเหล่านี้ เรามีวิธีการพิสูจน์หลายอย่าง อย่างหนึ่งคือเราเขียนรูปคนที่ตายไปแล้วได้ รูปที่เราเขียนไปแล้วนี้ส่วนมากเราเขียนรูปบุคคลในประวัติศาสตร์ เช่น รูปพ่อขุนรามคำแหง เหมือนตัวจริง เพราะสามารถเห็นท่านได้ ติดต่อพูดคุยกับท่านได้ แล้วก็มีรูปสมเด็จพระนเรศวร ฯ พระเจ้าตากสิน ฯ พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนเม็งราย พระนางจามเทวี พระเจ้าอู่ทอง รูปที่มีความสำคัญอีกคนหนึ่ง คือหมอชีวกโกมารภัจจ์

ออกสำรวจโบราณสถาน
และแสวงหาสถานที่สำหรับใช้เป็นที่ฝึกอบรม

นี่คือประวัติความเป็นมาของการทำงานโดยสังเขปของอาจารย์พร ซึ่งในสมัยนั้นข้าพเจ้ายังเป็นเด็กนักเรียนได้ไปเรียนธรรมและฝึกสมาธิกับอาจารย์พรนี่เอง ที่อาจารย์พรได้ทำการพิสูจน์ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลา ในราวปี ๒๕๑๖ ได้ออกสำรวจโบราณสถานในที่ต่าง ๆ และเพราะอาจารย์พรได้สอนธรรม

และฝึกสมาธิให้แก่นักเรียนนักศึกษามาหลายโรงเรียนนี่เอง จึงได้มีทั้งนักศึกษาและนักเรียนตามมาเรียนธรรมและฝึกสมาธิกับอาจารย์พรมากมายในระหว่างปิดเทอม เป็นเหตุให้อาจารย์พรดำริที่จะหาสถานที่สงบร่มรื่นกว้างขวางสักแห่งหนึ่งเพื่อนำพานักศึกษานักเรียนเหล่านี้ไปฝึกปฏิบัติ เพราะสถานที่บ้านพักของอาจารย์พรเองคับแคบ ไม่พอกับจำนวนผู้ที่สนใจ

ดังนั้น ในระหว่างออกสำรวจโบราณสถาน อาจารย์พรก็แสวงหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับฝึกสมาธิด้วย ซึ่งถ้าไปพบที่ใดซึ่งเป็นที่สงบร่มรื่นพอสมควร อาจารย์พรก็จะพักและอยู่ฝึกสมาธิสำหรับตนเองอยู่ชั่วระยะหนึ่ง คือ ๑๕ วันบ้าง ๑ เดือนบ้าง เพื่อดูถึงความสงบวิเวกและความเหมาะสม ประกอบกับชื่อเสียงในด้านการค้นคว้าเรื่องวิญญาณ โอปปาติกะ เรื่องติดต่อกับคนที่ตายไปแล้วนี้ เป็นเหตุให้ทางข้าราชการพ่อค้า ประชาชนชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งกำลังจะสร้างอนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมืองขึ้น จึงได้มอบให้คุณกิตติ ปทุมแก้ว ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดเพชรบูรณ์มาติดต่อกับอาจารย์พร เพื่อให้ลองติดต่อค้นหาพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด ซึ่งสันนิษฐานว่าเมืองราดนั้นจะอยู่ในเขตอำเภอหล่มสัก

อาจารย์พรเมื่อได้ทราบเช่นนี้ก็มิได้รับปากในทันที เพียงแต่บอกว่าจะลองดู เพราะยังไม่เคยติดต่อกับพ่อขุนผาเมืองได้เลย และอันที่จริงก็มิได้สนใจด้วย

เริ่มค้นหาพ่อขุนผาเมือง

ดังนั้นวิธีที่จะสืบค้นหาพ่อขุนผาเมืองก็คือ จะต้องลองเดินทางไปสถานที่ที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็นเมืองราด ที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการเดินทางไปจังหวัดเพชรบูรณ์ครั้งนี้ คุณสาทร-คุณพิศมร ศรศรีวิชัย ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจมาศึกษาธรรมกับอาจารย์พร ได้รับอาสาจะนำพาอาจารย์พรไป เพราะมีรถยนต์ของตนเอง พร้อมกันนี้อาจารย์พรก็ได้ติดต่อกับคุณอุดม สืบหล้า สมาชิกหนังสือวิญญาณคนหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว คณะอาจารย์พรก็เดินทางสู่เมืองราดในอดีต ซึ่งก็เป็นสถานที่แห่งหนึ่งในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ในการไปเพชรบูรณ์ครั้งนี้ได้ไปติดต่อกับคุณอุดม สืบหล้า ณ ที่ศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง ๆ ที่ได้ติดต่อกับคุณอุดมไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่ก็ไม่มีโอกาสได้พบ เพราะคุณอุดมได้นำพาคณะลูกเสือออกค่าย เมื่อไม่มีโอกาสได้พบกับคุณอุดม คณะเราก็เคว้ง ไม่ทราบว่าจะไปหาสถานที่ที่สันนิษฐานว่าเป็นเมืองราดนั้น ณ ที่แห่งใด ไปหาคุณกิตติ ปทุมแก้ว ปลัดจังหวัด ก็ไม่พบ จะไปไหว้วานให้ใครพาไปก็ไม่คุ้นเคย และใครเลยจะไว้ใจว่าคณะเราเป็นใคร เพราะช่วงระยะเวลานั้นจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นสถานที่ถูกเล่าลือว่าเป็นดินแดนผู้ก่อการร้าย เมื่อไม่ทราบว่าจะไปที่ใด คุณสาทร-คุณพิศมร ซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีก็ได้เอ่ยชวนอาจารย์พรโดยบอกเล่าว่า มีเพื่อนสนิทอยู่คนหนึ่ง ชื่อ คุณบรรเจิด คุ้นวงษ์ เป็นบุตรชายคนโตของกำนันจุล คุ้นวงษ์ ได้ไปปลูกพืชผักเมืองหนาวอยู่บนเทือกเขาที่ตำบลแคมป์สน ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดเพชรบูรณ์

ขึ้นไปราว ๘๐ กิโลเมตร ไม่ได้พบกันนานมาแล้ว ซึ่งอาจารย์พรก็ตอบตกลงทันที เพราะปกติชอบสถานที่บนภูเขา เผื่อบางทีอาจจะพบสถานที่ที่เสาะแสวงหาสำหรับนำคณะนักเรียนนักศึกษาและผู้สนใจในธรรมออกมาฝึกปฏิบัติบ้างกระมัง

ดังนั้นคณะเราจึงตั้งจุดหมายปลายทางใหม่ คือสถานที่บนเทือกเขา อันเป็นเทือกเขาใหญ่ติดต่อระหว่างอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ กับจังหวัดพิษณุโลก และยังโยงไปถึงจังหวัดเลยอีกด้วย และสถานที่แห่งนี้นี่เองได้มีความสำคัญยิ่งยวด และเป็นจุดเรื่องราวที่มาแห่งสถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในเวลาต่อมา

พบแคมป์สนครั้งแรก

* ทั้งนี้เพราะอาจารย์พรได้มาพบสถานที่เป็นเทือกเขา เป็นเนินสูงต่ำสลับสล้างคล้ายทะเลภูเขาจนสุดลูกหูลูกตา และเป็นภูเขาดินอุดมสมบูรณ์ซึ่งทำการเพาะปลูกได้ มีผู้คนขึ้นมาทำไร่กะหล่ำปลี ทำสวนผักมากมาย อากาศเย็นสดชื่นสบาย จึงเกิดความสนใจที่จะหาสถานที่สักแห่งหนึ่งที่เหมาะในอันที่จะนำพาคณะผู้สนใจศึกษาปฏิบัติธรรมขึ้นมาฝึกเป็นครั้งคราว ทั้ง ๆ ที่ระหว่างนั้นก็ได้เริ่มสนใจสถานที่อยู่แล้วแห่งหนึ่ง คือที่ถ้ำโพธิสัตว์ ตำบลทับกวาง จังหวัดสระบุรี และได้ไปนั่งสมาธิแล้วเป็นแรมเดือน แต่พอมาพบสถานที่แคมป์สนบนเทือกเขานี้เข้า เห็นว่าเป็นที่รื่นรมย์กว่าและอากาศดีกว่า ถึงแม้จะอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพ ฯ มากกว่าก็ตาม ดังนั้นจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากครอบครัวของ**คุณบรรเจิด คุ้นวงษ์** เจ้าของไร่บี.เอ็น. เพื่อที่จะมาลองนั่งฝึกสมาธิและวิปัสสนาดู ซึ่งก็ได้รับความเอื้อเฟื้อและเอาใจใส่จาก**คุณชิดเชื้อ คุ้นวงษ์** ภรรยาของคุณบรรเจิดเป็นอย่างดี ได้มอบกระท่อมปลายไร่ให้อยู่หลังหนึ่ง พร้อมทั้งดูแลส่งอาหารให้ได้รับความสะดวกทุกอย่าง อาจารย์พรได้อยู่ฝึกสมาธิวิปัสสนาเป็นเวลานับเดือน

ในระหว่างที่ว่างจากการฝึกปฏิบัติก็จะออกเดินสำรวจหาสถานที่ที่เหมาะสม ในอันที่จะนำพาคณะผู้สนใจขึ้นมาปฏิบัติธรรม ได้มาพบและรู้จักกับ **คุณช่วง นวลคล้าย** ซึ่งขณะนั้นเป็นหัวหน้าศูนย์ฝึกอบรมเครื่องมือกลของกรมทาง ซึ่งอยู่ห่างจากไร่ บี.เอ็น. ราว ๒ กิโลเมตร คุณช่วงได้แนะนำให้อาจารย์พรมาอาศัยบ้านพักของนายช่างฝรั่งที่ได้มาสร้างแคมป์ไว้ เมื่อคราวทำถนนสายหล่มสัก-พิษณุโลก และเมื่อได้สร้างทางเสร็จแล้ว ก็ได้มอบบ้านในแคมป์ให้อยู่ในความดูแลของกรมทาง ซึ่งบ้านก็ทรุดโทรมมาก ก็ให้อาจารย์พรมาซ่อมเอง แล้วไปขออนุญาตจากเขตการทางเพื่อเข้ามาพักอาศัยชั่วคราว เพื่อนำพาผู้สนใจมาปฏิบัติธรรม และก็ชี้ที่ว่างอีกแห่งหนึ่งให้เป็นป่าสนภูเขา ซึ่งโดนถูกลักโค่นนอนระเกะระกะเต็มไปหมด คุณช่วงบอกว่าให้อาจารย์พรมาสร้างวัดไว้ตรงป่าสนนี้เถิด เพื่อรักษาป่าสนไว้บ้าง เพราะโดนถูกลักโค่นจนจะไม่มีเหลืออยู่แล้ว ซึ่งอาจารย์พรก็พลอยเห็นดีด้วย จึงได้ไปติดต่อกับคุณละเมียร อัพวะศิริ ซึ่งขณะนั้น

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๘

ดำรงตำแหน่งเป็นเขตการทางอยู่ที่พิษณุโลก ซึ่งคุณละเมียรก็อนุญาตให้ซ่อมและใช้บ้านพักในแคมป์เป็นการชั่วคราวได้ ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ลงมือซ่อมบ้านพักในแคมป์ ซึ่งโกโรโกโสจะพังมิพังแหล่ หญ้าคาขึ้นสูง เถาวัลย์ปกคลุม แต่ละหลังอยู่ไม่ได้เลย หนูวิ่งกันขวักไขว่ ต้องเปลี่ยนทั้งหลังคาและซ่อมฝา ดีแต่ว่าโครงบ้านโดยทั่วไปยังใช้ได้ ได้พัฒนาขึ้นจนบ้านและบริเวณอยู่ในสภาพที่ใช้ได้ ซึ่งอาจารย์พรก็คิดแต่เพียงว่าจะใช้ชั่วคราวเท่านั้น

เริ่มซ่อมที่พักในแคมป์สนเมื่อปลายปี ๒๕๑๗ และวันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ในระยะที่กำลังซ่อมบ้านพักนั้น เป็นปลายปี ๒๕๑๗ ซึ่งก็เป็นระยะที่อาจารย์กำลังสอนธรรม และทำงานการค้นคว้าทางวิญญาณอยู่อย่างขะมักเขม้น กับอีกทั้งเป็นระยะที่เหตุการณ์บ้านเมืองกำลังตกอยู่ในภาวะระส่ำระสาย องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ซึ่งพระองค์ก็ได้เสด็จมารับสั่งให้คณะเรากระทำพิธีแก้ถึงสภาวะความเป็นไปอยู่ตลอดเวลา ซึ่งรวมทั้งได้รับสั่งและทรงโปรดชี้ที่ให้สถาปนาองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ **ในวันที่พระองค์ทรงโปรดชี้ที่ให้สร้างพระเจดีย์ ฯ นั้น เป็นวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ เวลา ๑๐.๓๙ น.** ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับที่มีแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร และเรื่องราวต่าง ๆ ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกเล่าไว้โดยลำดับมาแล้วตั้งแต่ตอนต้น จึงเป็นอันว่าแทนที่อาจารย์พรจะนำพาคณะผู้สนใจใคร่ศึกษาปฏิบัติธรรมมาชั่วคราวเป็นครั้งคราว กลับกลายจะต้องมาทำเป็นการถาวรโดยเหตุการณ์ชักพาไป ทั้ง ๆ ที่มิได้มีเจตนาไว้แต่เดิม ซึ่งเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นั้น ดินแดนแห่งนี้แม้จะเป็นภูมิประเทศที่สวยงาม จนได้สมญานามว่าสวิสเซอร์แลนด์เมืองไทยก็ตาม แต่ก็เป็นสถานที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายมากมาย เมื่อเอ่ยชวนใครให้มาเที่ยวชม ทุกคนจะแสดงสีหน้าหวาดกลัว ถนนสายหล่มสัก-พิษณุโลก แทบจะไม่มีรถวิ่ง โดยเฉพาะข้าราชการแทบจะไม่กล้าผ่านเข้ามาเลย เพราะไม่ทราบว่าผู้ก่อการร้ายจะซ่อนตัวอยู่ตรงจุดใด เนื่องจากสถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งพระองค์รับสั่งให้มาสร้างนี้ อยู่ห่างจากเขาค้อเพียง ๒๐ กิโลเมตร ห่างจากหินร่องกล้าเพียง ๗๐ กิโลเมตรเท่านั้น มาบัดนี้เวลาล่วงเลยมา ๑๐ ปี พระเจดีย์อิสรภาพใกล้จะแล้วเสร็จ เมื่อเอ่ยถึงเขาค้อ หินร่องกล้า ใคร ๆ ก็กระหายตื่นเต้นที่จะมาสัมผัสมาเห็นสถานที่ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นที่อยู่ของผู้ก่อการร้าย เป็นสมรภูมิเลือด เนื่องจากความคิดเห็นขัดแย้งของลัทธิ เมื่อความรุ่มร้อนเหือดหายมลายไป ความร่มเย็นได้เข้ามาแทนที่ภูมิประเทศที่สวยงาม อากาศสดชื่นเย็นสบาย สมกับเป็นสวิสเซอร์แลนด์เมืองไทยอย่างแท้จริง กับทั้งพระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้บังเกิดขึ้น ให้เย็นศิระเพราะพระบริบาล ดังนั้นสถานที่แถบนี้จึงกลายเป็นสถานที่น่าท่องเที่ยว น่าปฏิบัติธรรมอย่างแท้จริง

บริเวณแคมป์สนทั้งหมด ๒๐๒๙ ไร่ เป็นที่ของจอมพลสฤษฏิ์ แต่ก็มีผู้มาถือกรรมสิทธิ์จับจองเป็นที่ทำไร่เกือบจะทั้งหมด

อันที่จริงสถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนานั้น ครั้งแรกอาจารย์พรและคณะเราเข้าใจว่าเป็นสถานที่ว่างเปล่า ไม่มีเจ้าของ เพียงแต่ใครต้องการจะทำอะไรก็จับจองทำ เหมือนกับที่ชาวบ้านทั่วไปมาจับจองเพื่อทำไร่กะหล่ำปลี ทำสวนผัก ปลูกพืชเมืองหนาวกันเท่านั้น เพราะสถานที่นี้ตกอยู่ในสภาพป่า มาได้ทราบภายหลังว่าเป็นพื้นที่ที่จอมพลสฤษฏิ์ ธนะรัชต์ มาจับจองไว้ และบัดนี้รัฐบาลได้ยึดคืน และได้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ ทางอาจารย์พรในนามของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ทำหนังสือขอเช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์จนบัดนี้ สำหรับสถานที่แคมป์ที่พัก กรมทางได้ยกให้เป็นกรรมสิทธิ์แล้ว

ในเนื้อที่บริเวณซึ่งได้ทำการเช่าจากกรมธนารักษ์นี้ นอกจากมีการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา เสนาสนะสงฆ์ บ้านพักสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมแล้ว อาจารย์พรได้นำพาคณะผู้สนใจ ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจ พัฒนาพื้นที่ ทั้งขุดสระ ทำถนน ปลูกป่าเพื่อให้เป็นที่รื่นรมย์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนผู้มีจิตเป็นกุศล เล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ของประเทศชาติมาช่วยกัน อีกประการหนึ่ง พื้นที่ที่เช่าจากกรมธนารักษ์นี้ก็ได้มีชาวบ้านเข้ามาทำมาหากินอยู่ด้วยนับสิบครอบครัว เมื่อดินจืดทำมาหากินไม่ได้ก็อพยพครอบครัวไปหากินที่อื่น ก็ได้มาบอกขายที่ดินเหล่านี้ให้อาจารย์พรอีก ซึ่งก็จำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือซื้อไว้เพื่อเช่าต่อไป และบัดนี้ก็ได้ปลูกป่าพัฒนาสถานที่ไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นสมบัติของชาติของอนุชนรุ่นหลังต่อไป เพราะป่าไม้นับวันเหลือน้อยลงไปทุกที ซึ่งรอบข้างก็เต็มไปด้วยภูเขาหัวโล้นสุดลูกหูลูกตา ก็จะมีแต่ผู้ที่เล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ที่จะได้มาช่วยกันพัฒนา เมื่อช่วยแรงกายไม่ได้ก็ช่วยด้วยปัจจัย เพื่อให้สิ่งซึ่งจะเป็นสมบัติของชาติดำรงคงอยู่ ไม่สูญสลายไปกับกาลเวลา และเพราะอาจารย์พรมีอุดมการณ์และได้ใช้ชีวิตด้วยการเสียสละ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเพื่อส่วนรวมตลอดมา และได้เป็นอาจารย์สอนพระนักศึกษาในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทยมาตั้งแต่ปี ๒๔๘๙ ได้สอนธรรมแก่ประชาชน และริเริ่มก่อสร้างงานหลายอย่างไว้เป็นของมหาจุฬา ฯ เป็นต้นว่า สำนักธรรมวิจัย โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น จึงได้ทำงานทุกอย่างที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในนามของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง ๆ ที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ มิได้ใช้ให้ทำหรือให้ความช่วยเหลือในด้านงบประมาณใด ๆ ทั้งสิ้น แต่อาจารย์พรก็ทำเพื่อเป็นสถาบันของคณะสงฆ์ต่อไป โดยได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากประชาชนผู้สนใจผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

ข้าพเจ้าได้เล่าถึงความเป็นมาในตอนต้นโดยสังเขป เกี่ยวกับเรื่องสถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวร ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตามที่มีผู้คนซักถามอยู่เรื่อย ๆ ว่า ทำไมอาจารย์พรจึงมาสร้างอะไรและช่างไกลจากกรุงเทพ ฯ นัก และก็จะขอวกกลับมาสู่เรื่องราวในปัจจุบันต่อไป

ผ้าป่าในวันมาฆบูชาปีนี้ ใช้ต้นกระถินยักษ์เป็นต้นผ้าป่า

อีกไม่กี่วันก็จะถึงวันมาฆบูชา อาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ซึ่งพระองค์ทรงปรารภว่า ควรจะจัดให้มีการกระทำอะไรสักอย่างหนึ่ง อันจะเป็นสื่อให้จิตบังเกิดกุศล และทรงแนะนำต่อไปว่าควรจะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าจำนวน ๑๒๕๐ องค์ เท่ามวลเหล่าอรหันตสาวก โดยกำหนดพลังสามของความมั่นคงและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตบอกว่า น่าจะใช้ต้นกระถินยักษ์เป็นต้นผ้าป่า โดยบอกเป็นปริศนาว่าในเมื่อเอายักษ์มาเลี้ยง ก็จะได้รับประโยชน์จากยักษ์ ควบคุมยักษ์ได้ ไม่ออกไปเที่ยวเพ่นพ่านก่อความเดือดร้อน ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า พลังสามของความมั่นคงนั้น พระองค์ทรงหมายถึงสิ่งใด หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีได้อธิบายว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สามสิ่งนี้ต้องรวมกันเป็นหนึ่ง จึงจะเกิดความมั่นคงได้ ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งอีกสองสิ่งก็จะอยู่ได้อย่างไม่มีความมั่นคง ลองหาไม้หลักมาสามอันตั้งพิงกันจะไม่มีการโยกไหว แต่ถ้ามีเพียงสอง ความมั่นคงจะขาดหายไปในทันที และทั้งสามสิ่งนี้จะพิงกันได้อย่างมั่นคงก็จะต้องไม่มีมือมารมาคอยดึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ขาดหายไป อย่าลืมยักษ์มารนั้นมีมากมายนัก ต้องช่วยกันจับยักษ์มาควบคุมใช้ประโยชน์ให้ได้ เพราะพลังของยักษ์มีมาก เมื่อควบคุมและใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ความมั่นคงและสิ่งที่ดีงามจะเจริญงอกงามอย่างมหาศาลทีเดียว

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรและคณะผู้ใกล้ชิดฟัง ซึ่งต่างคนต่างก็เห็นว่าควรจะต้องรีบช่วยกัน เพราะสิ่งที่จะกระทำขึ้นนี้ก็เป็นกุศล ได้ปัจจัยมาพัฒนาพื้นที่ให้บังเกิดความร่มเย็นอุดมสมบูรณ์กับทั้งถ้าจะเป็นไปได้เหมือนอย่างที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีได้บอกไว้นั้น จะยิ่งเป็นคุณประโยชน์มหาศาลต่อประเทศชาติส่วนรวมอย่างที่อาจจะมิได้มีใครคาดคิดก็เป็นได้

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ
อธิบายถึงอานิสงส์แห่งการทอดผ้าป่าในวันมาฆบูชา

บัดนี้ก็ได้ผู้มีจิตเป็นกุศลเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ที่จะบังเกิดขึ้นได้ทยอยมาช่วยกันบ้างแล้ว ทุกครั้งข้าพเจ้าจะเข้าสมาธิอธิษฐานจิตอย่างแน่วแน่บอกกล่าวต่อพระองค์และมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ทั้งที่เป็นสัมมาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิ ขอจงได้รับทราบและอนุโมทนา *บรรยากาศในโลกทิพย์เสียงคำว่า สาธุ จะดังทยอยเป็นคลื่นแผ่วเบา สลับมากับเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ คำรามว่า โธ่...เด็กน้อยผู้น่าสงสารเอ๋ย... น้ำน้อยนิดจะดับไฟบรรลัยกัลป์ได้ละหรือ...*บางครั้งจะได้ยินว่า *สายธารเมตตาน่าดื่มกินดับความกระหายเร่าร้อน โดยมีคำว่า สาธุ...พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ แผ่วเบาแทรกซ้อนเป็นพื้นอยู่*

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ อธิบายว่า **“จิตที่เป็นกุศลของผู้มีเจตนาเป็นเจ้าของกองบุญจะเป็นสื่อโยงใยเชื่อมโยงให้พลังเมตตาอย่างบริสุทธิ์ของมวลเหล่าอรหันตสาวก ซึ่งถูกพลังของความมัวเมาหลงผิดของมิจฉาทิฏฐิบดบังไว้หนาทึบ ได้แผ่กระจายขับไล่ความเร่าร้อนให้หายไป กลายเป็นความสงบร่มเย็นบ้าง**

เปรียบประดุจแสงอาทิตย์ได้แผ่พลังแห่งความอบอุ่นให้แก่มวลมนุษยชาติ เมื่อเมฆหมอกหนาทึบถูกพัดไป" และหลวงพ่อยังเล่าติดตลกต่อไปอีก "พูดไปก็จะหาว่ามีแผนอ้างให้คนเขารีบ ๆ มาช่วย แต่จริง ๆ นะ นอกจากจะเป็นนิมิตหมายปราบมารให้กับส่วนรวมได้แล้ว ยังปราบมารให้กับตัวเองซึ่งเป็นเจ้าของกองบุญด้วย อย่าบอกใครนะ ในเมื่อเขามองไม่เห็น เขาจะหาว่าหลอกลวงเสียหาย" ทั้ง ๆ ที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดเช่นนี้ ข้าพเจ้าก็จำต้องบันทึกไว้ โดยข้าพเจ้าบอกหลวงพ่อ ฯ ว่า ข้าพเจ้าไม่ได้บอกใครแต่บันทึกไว้ หลวงพ่อ ฯ บอกว่า "ตามใจ" จนกระทั่งที่ข้าพเจ้าเขียนบันทึกเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่นี้ จำนวนผ้าป่าพลังสามของความมั่นคงได้มาแล้ว ๑๕๕ องค์ ซึ่งยังคงมีจำนวนอีกมากที่คณะเราจะต้องพยายามช่วยกัน ขอร้องท่านที่พอจะมองเห็นถึงคุณประโยชน์อันจะเกิดจากปัจจัยจำนวนนี้มาช่วยกัน แต่ความหวังที่จะมีใครมาช่วยกันให้ได้ครบตามจำนวนตั้ง ๑๒๕๐ องค์ ก็ยังลางเลือนเต็มที มองไม่เห็นช่องทางว่าจะมีความเป็นไปได้อย่างไร เพราะเหลือเวลาอีกเพียงเดือนเดียวเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤๅษีและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่าจะทำประการใดดีจึงจะทำให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ มองดูข้าพเจ้าด้วยสายตาที่บ่งบอกถึงความเห็นใจและเมตตาปรานีอย่างลึกซึ้ง หลวงพ่อกล่าวว่า **"ความวิตกกังวลเป็นบ่อเกิดของพลังแห่งความมืดมัว จงพยายามทำจิตใจให้สบาย ได้แค่ไหนก็กระทำพิธีเท่าที่จะมีความเป็นไปได้ ส่วนที่ยังเหลือตกค้างอยู่จะเป็นสิ่งซึ่งต้องมีการแก้ไขต่อไป"** ข้าพเจ้าจึงพยายามทำใจให้สบาย แต่มันไม่ง่ายนักเลยกับจิตใจของตนเองซึ่งยังเป็นปุถุชนคนธรรมดาอยู่

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า ทุพภิกขภัยยังจะมีอยู่ต่อไปอีกนาน และเหตุไรจึงต้องจัดให้มีการทอดผ้าป่า

พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า

"สภาวะความเหนื่อยยาก ทุพภิกขภัยยังจะครอบคลุมอยู่อีกยาวนาน อิสรภาพจะได้มาด้วยความเสียสละ มีปัญญารอบรู้เท่าทันสภาวการณ์ที่บังเกิด จงมีสติกับความยั่วเย้าโดยรอบ มิฉะนั้นจะก้าวเข้าสู่ความเป็นทาสโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ยากต่อการกลับมาสู่ฐานที่ตั้งเดิม สิ่งซึ่งเห็นว่าควรจะจัดกระทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อของกุศลจิตนั้น จะมีความเป็นไปได้เพียงใด นั่นคือสัญญาณชี้บอกถึงการก้าวของสภาวการณ์ความเป็นไปข้างหน้า อย่าลืม และจงอย่าเบื่อหน่ายต่อการพร่ำสวดพุทธมนต์ อย่างที่เคยปฏิบัติเป็นนิจสินนั้น เพื่อเป็นสื่อขออนุโมทนาจิตแด่มวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ทั้งสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ อันจะเป็นพลังบรรเทาความมืดมัวของบรรยากาศ และก่อให้เกิดพลังแห่งความดีงามอุดมสมบูรณ์"

บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้น เงียบสงบ เยือกเย็น จะได้ยินเสียงแผ่วแว่วแต่คำว่า สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....เป็นคลื่นทยอยมาสัมผัสโสตประสาทอยู่ระยะหนึ่ง ครั้นแล้วเสียงของความสับสนวุ่นวายอึงคนึง ก็จะดังแทรกทับกลบความเยือกเย็นจนมลายไปอีก ข้าพเจ้าได้แต่พยายามตั้งจิตอธิษฐานแน่วแน่ ขอให้พลังแห่งความสงบเยือกเย็น จงเป็นสภาวะบรรยากาศที่คงทนยาวนานด้วยเถิด และขอให้ทุกคนจงมีจิตเป็นกุศล เพื่อเสริมสร้างพลังแห่งความเยือกเย็นให้เป็นสิ่งถาวร ขอพลังแห่งความสับสนเร่าร้อนจงเหือดหายมลายไป

พระองค์รับสั่งว่า งานขั้นสุดท้ายจะสำเร็จโดยยากกว่าการเริ่มต้น

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรเองก็วิตกกังวลมากเหมือนกันว่าควรจะทำอย่างไรดี คณะเราจึงจะหาเจ้าภาพเป็นเจ้าของผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงได้ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่ง เพราะทุกครั้งที่พระองค์รับสั่งให้กระทำสิ่งใด สิ่งนั้นจะมีความหมายลึกซึ้ง และยังจะหมายถึงการแก้ไขถึงสภาวการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกินกว่าที่เราจะเข้าใจได้เสมอ

ขณะที่คณะเรากำลังเร่งช่วยกันหาเจ้าภาพกองผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงอยู่นี้ ทางช่างปั้นรูปหล่อรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็กำลังจะเริ่มปั้นรูปตอนสมเด็จพระนเรศวรมหาราชประกาศอิสรภาพ เพราะรูปปางประสูติ ปฐมเทศนา และปรินิพพาน ได้เทเป็นปูนพลาสเตอร์ไว้แล้วรอทำพิมพ์ยาง เทเป็นขี้ผึ้งแล้วจึงจะลงมือหล่อเป็นโลหะ ยังเหลืออีกหลายขั้นตอน ซึ่งอันที่จริงรูปหล่อฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ ทางคณะเราได้พยายามเร่งช่างมาก แต่ก็เหมือนแกล้ง เพราะอะไร ๆ มิได้เป็นไปเหมือนอย่างที่ควรจะเป็นไปเลย ทั้ง ๆ ที่มองดูภายนอกแล้วเหมือนไม่มีอุปสรรคอะไร แต่งานก็ไม่สำเร็จออกมา อุปสรรคเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่หลาย ๆ อย่างนี่เอง เป็นสิ่งซึ่งบั่นทอนมิให้งานสำเร็จมากกว่าอุปสรรคใหญ่ ๆ เสียอีก ซึ่งอุปสรรคเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้เป็นสิ่งซึ่งเรามองไม่เห็น และบางครั้งก็มิได้คาดคิด จึงทำให้งานล่าช้าราวกับว่ายังไม่ได้ลงมือทำงาน อย่างไรก็ตาม งานจะต้องสำเร็จออกมาจนได้ ทำให้ข้าพเจ้าหวนกลับไประลึกถึงคำรับสั่งของพระองค์ซึ่งรับสั่งไว้นานแล้วว่า **งานขั้นสุดท้ายจะสำเร็จโดยยากยิ่งกว่าการเริ่มต้นเสียอีก จงอดทน อย่าลืมพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของสิ่งใด** ดังนั้นคณะเราจึงพยายามทำจิตใจให้สบาย รอคอยและหาปัจจัยเพื่อนำมาใช้จ่ายให้ทุกอย่างดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่นพอสมควร

ในระหว่างที่บอกกล่าวหาเจ้าภาพของผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง หาเจ้าภาพรูปหล่อรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไปด้วยนั้น อาจารย์พรก็ได้พัฒนาพื้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไปเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ได้ตั้งแท้งค์น้ำขึ้นอีกหลายจุดในบริเวณที่ปลูกป่าและป่าที่รักษาไว้ เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในคราวจำเป็น โดยเฉพาะเมื่อมีไฟจากการจุดไร่ของชาวไร่ลามมา จ้างรถแทรกเตอร์มาไถทำถนนแนวกันไฟอีกซึ่งเมื่อปีที่แล้วก็ได้ทำไว้บ้างแล้ว และสำหรับบางตอนซึ่งไม่ได้ใช้รถแทรกเตอร์ไถ อาจารย์พรและคณะเราก็จะช่วยกันจุดไฟโดยใช้รถน้ำควบคุมทำแนวกันไว้ก่อน ซึ่งก็เป็นงานโยธาที่สนุกแต่ก็เหน็ดเหนื่อย

มากพอดูทีเดียว แม้กระนั้นก็มีสิ่งจรรโลงให้เกิดความสุขและสบายใจ เมื่อมองดูป่าที่ช่วยกันปลูกและรักษาไว้เขียวชะอุ่มสวยงามร่มรื่นน่าเที่ยวเดินสำหรับผู้รักธรรมชาติ โดยเฉพาะเมื่อเดินไปตามทางเดินเล็ก ๆ ในป่าเด็ก ๆ ซึ่งต้นไม้สูงเหนือศีรษะไปไม่มาก ห้อมล้อมรอบตัว แสงแดดส่องผ่านรำไร ยามลมพัดใบไม้จะโยกไหวและมีเสียงใบไม้กระทบเสียดสีกันราวกับจะทักทาย

ข้าพเจ้าเองทุกครั้งที่ไม่มีงานรีบเร่งก็มักจะเอ่ยชวนคุณผ่องผิว คุณสุภาณี และใคร ๆ ในคณะเราที่ไปช่วยกันทำงานนี้เดินเที่ยวชมป่า โดยเฉพาะป่าสนบนเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งผู้มีจิตเป็นกุศลทั้งหลายได้ช่วยกันบริจาคเป็นต้นผ้าป่าแล้ว ได้นำต้นสนมาปลูกไว้ที่เนินป่ามาฆบูชานั้น บัดนี้ต้นสนเหล่านี้สูงราว ๔-๕ เมตร กิ่งยื่นโยงประสานกันเป็นเนินป่าที่ร่มรื่นยิ่งนัก เมื่อนั่งใต้เงาสน เสียงลมที่พัดต้องใบสนนั้นเป็นเสียงวู่หวิว แปลกจากเมื่อลมพัดต้องใบไม้ชนิดอื่น ในยามเช่นนี้ข้าพเจ้ามักจะสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ น้อมจิตให้เป็นสมาธิแน่วแน่แล้วตั้งจิตอธิษฐานบอกกล่าวต่อพระองค์ และเหล่าเทพเทวาทั้งมวล ขอให้สิ่งที่ดีงามความเจริญความอุดมสมบูรณ์ จงได้บังเกิดแก่ผู้ที่มีจิตเป็นกุศลที่ได้เคยช่วยเหลือให้สิ่งเหล่านี้ได้บังเกิดขึ้น ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแห่งนี้ด้วยเถิด และอีกไม่กี่วันก็จะถึงวันมาฆบูชา ซึ่งจะกระทำพิธีทอดผ้าป่า ๑๒๕๐ องค์ เท่ากับจำนวนพระอรหันตสาวกซึ่งได้มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย ณ เวฬุวนาราม และในการกระทำพิธีครั้งนี้ก็จะได้ใช้ต้นกระถินยักษ์เป็นต้นผ้าป่า ซึ่งก็จะทำให้ได้ป่ากระถินยักษ์ร่มรื่นอีกป่าหนึ่ง ในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สิ่งที่คิดว่าจะไม่สำเร็จ แต่แล้วก็สำเร็จโดยไม่คาดฝัน
ข้อสังเกตจากปรากฏการณ์ในโลกทิพย์

* แม้เมื่อบอกกล่าว พร้อมทั้งอาจารย์พรได้เขียนคำเชิญชวนให้ทุกคนได้มาร่วมเป็นเจ้าภาพผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงลงไปในหนังสือวิญญาณแล้วก็ตาม ในระยะแรก ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างก็ยังคงเป็นไปอย่างเชื่องช้าจนเกิดความวิตกกังวลไปต่าง ๆ นานาว่าสิ่งที่คาดคิดไว้คงจะสำเร็จลงได้ยากอย่างยิ่ง ประกอบกับบรรยากาศในโลกทิพย์ *มืดสลัว เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงพึมพำแผ่วเบาห้อมล้อมสั่นสะเทือนความรู้สึกให้เกิดความเย็นยะเยือก อ้างว้าง หวาดหวั่น หวาดกลัว ผสมมากับเสียงหวีดหวิวราวกับพายุโหมพัดกิ่งไม้ใบไม้เกรียวกราวมาแต่ไกล นาน ๆ ครั้งจะมีเสียงฆ้องกังวานขึ้นกลบเสียงน่าหวาดกลัวเหล่านี้พร้อมทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ก็จะกระหึ่มขึ้นแทนที่* เป็นไปอยู่ตลอดระยะเวลาเช่นนี้ แต่ทุกครั้งที่มีเจ้าภาพนำผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงมา ข้าพเจ้าได้จุดธูปเทียนบอกกล่าวต่อพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งฝ่ายสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐินั้น *เสียงคำว่า สาธุ...จะก้องขึ้นทั่วทุกอณูของบรรยากาศ*

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม-เมษายน ๒๕๒๙

ผสมมากับเสียงฆ้องเสียงกลองเสียงกริ่งกังสดาล และท่วงทำนองคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ กลบเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำน่าหวาดกลัวให้เลือนแผ่วห่างไป บางครั้งนอกจากเสียงคำพูดว่า สาธุ... พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ แล้วก็จะมีเสียงคำพูดก้องสะท้านสะเทือนขึ้นว่า **"ความมั่นคงกำลังก่อตัวขึ้นลางเลือนจากแหล่งกำเนิด ๓ ประการ อันจะจรรโลงสันติสุข ความอุดมสมบูรณ์ให้แผ่ไพศาล สำหรับบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศล เพื่อให้พลังสามแห่งความมั่นคงบริบูรณ์ ก็จะมีบ่อเชื้อแห่งความมั่นคงอุดมสมบูรณ์บังเกิดขึ้นแก่ตน อันจะเป็นสื่อเชื้อแห่งความมั่นคงอุดมสมบูรณ์ต่อส่วนรวม"** ข้าพเจ้ามิได้บอกแก่ใคร ๆ มากนัก นอกจากอาจารย์พรและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดบางคนเท่านั้น เพราะเกรงว่าจะเกิดการเข้าใจผิดว่าข้าพเจ้าสรรปั้นเรื่องขึ้นเพื่อเป็นอุบายให้คนอื่นมาช่วย แต่แม้จะไม่ได้บอกก็ยังมีผู้มีจิตเป็นกุศลอย่างแท้จริงมาร่วม และยิ่งเมื่อทุกคนได้รับข่าวจากการแถลงของอาจารย์พรในหนังสือวิญญาณ ต่างก็เกิดความวิตกกังวลเป็นห่วงร่วมกัน จึงได้เกิดพลังสามัคคี ต่างคนต่างมีเจตนาแน่วแน่ในอันที่จะร่วมกันให้พลังสามแห่งความมั่นคงบรรลุสู่เป้าหมายของความบริบูรณ์อย่างแท้จริง

ดังนั้นเมื่อมีเวลาเหลืออยู่เพียง ๒ สัปดาห์ ก็จะถึงวันมาฆบูชา อันเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง ซึ่งขณะนั้นมีผู้แสดงความเป็นเจ้าขององค์ผ้าป่าเพียง ๓๘๐ องค์เท่านั้น แต่ก็ราวกับปาฏิหาริย์ จะเป็นด้วยกุศลจิตของเจ้าขององค์ผ้าป่าร่วมกับพระองค์ และมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะสัมมาทิฏฐิ มีความมั่นคงจนก่อให้เกิดเมตตาธรรมในมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะมิจฉาทิฏฐิหรืออย่างไร *บรรยากาศมืดสลัวจึงกระจ่าง และเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงบ่นพึมพำแผ่วจางหายไป ปรากฏเสียงพุทธานุภาพ..สาธุ...พุทฺธ์...สรณ์...คจฺฉามิ เป็นคลื่นสะท้อนไปทั่วทั้งบรรยากาศ* ผู้มีจิตเป็นกุศลต่างแสดงความจำนงค์เป็นเจ้าขององค์ผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ ได้แสดงเจตจำนงอย่างแรงกล้าที่จะพยายามช่วยให้งานของพระองค์บรรลุผลสำเร็จ ได้ชักชวนและรวบรวมจากบรรดาญาติมิตรสหายที่คุ้นเคย กับทั้งคุณวิฑูรย์ ตั้งศักดิ์สถิตย์ ก็มีเจตนาอย่างแรงกล้าเช่นเดียวกัน ดังนั้นทั้ง ๒ ท่านนี้ จึงทำให้จำนวนเจ้าภาพองค์ผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากจำนวน ๓๘๐ องค์ ก้าวมาถึงเก้าร้อยเศษ และจากผู้มีจิตเป็นกุศลอีกหลายคนเช่นกัน เป็นต้นว่า คุณชลิกา แซ่แต้ คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์ คุณทวี ลีลาเวชบุตร ฯลฯ และยังมีอีกจำนวนมากซึ่งมิอาจจะกล่าวนามได้ทั้งหมด ต่างก็ได้ช่วยวิ่งเต้นรวบรวม กับทั้งสมาชิกหนังสือวิญญาณ ทุกคนต่างช่วยกันจริง ๆ จนถึงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๑๕๒๙ ก็ได้จำนวนเจ้าภาพผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงครบ พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า

> **"เคยบอกกล่าวแล้วว่า สภาวะความเหนื่อยยากทุพภิกขภัยยังจะครอบคลุมอยู่อีกยาวนาน อิสรภาพจะได้มาด้วยความเสียสละ มีปัญญารอบรู้เท่าทันสภาวการณ์ที่บังเกิด ฯลฯ สิ่งซึ่งเห็นว่าควรจะจัดกระทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อของกุศลจิตนั้น จะมีความเป็นไปได้เพียงใด นั่นคือสัญญาณชี้บอกถึงการก้าวของสภาวการณ์ความเป็นไปข้างหน้า...บัดนี้... พลังแห่งความสามัคคีได้บังเกิดขึ้นเป็นบ่อเชื้อแล้วในแผ่นดิน นั่นคือเมื่อคนในชาติเกิด**

ความยุ่งยากสับสนเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้าเพราะความประมาทมัวเมา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ทอดทิ้งธุระ ถือว่ามิใช่เรื่องราวของตนเอง จนก่อให้เกิดทุพภิกขภัยครอบคลุมไปทั่ว จนเมื่อใดทุกคนรู้สึกเห็นเป็นความเดือดร้อนร่วมกัน เมื่อนั้นพลังแห่งความสามัคคีจะบังเกิดขึ้น ความเป็นไปข้างหน้าจะไม่สลายกลายเป็นอื่น สภาวการณ์ซึ่งกำลังเลวร้ายจะกลับแปรเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พลังสามจะมั่นคงแข็งแกร่งยิ่งขึ้นเมื่อรวมกันเป็นหนึ่ง และเมื่อพลังสามแห่งความมั่นคงบริบูรณ์แล้ว ก็จงจัดกระทำพิธีเพิ่มเติมเป็นเสริมพลังสามแห่งความมั่นคงเถิด เพื่อความมั่นคงยิ่งขึ้นประดุจภูผา"

ไม่เพียงแต่ได้องค์ผ้าป่าพลังสามครบ ๑๒๕๐ ยังได้พลังเสริมมาเพิ่มอีก เสียงสวดมนต์ในโลกทิพย์

ดังนั้นเมื่อผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงบริบูรณ์แล้ว คุณผ่องผิวได้ถามข้าพเจ้าว่า มีผู้มาบริจาคเพิ่มเติมจะให้เริ่มต้นตัวเลขใหม่หรือว่านับเป็นจำนวนลำดับต่อ ๆ กันไป หรือจะให้เป็นหนึ่ง-หนึ่ง ข้าพเจ้าจึงได้บอกคุณผ่องผิวไปว่า พระองค์รับสั่งให้เป็นผ้าป่าพลังเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง จึงเป็นอันว่าเราได้มีผ้าป่าพลังเสริมเพิ่มเติมมาอีก *บรรยากาศในโลกทิพย์ในยามนี้นั้นก้องสะท้านสะเทือนอยู่ทั่วทุกอณูของละอองน้ำในอากาศว่า สาธุ...พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...และท่วงทำนองสวดพุทธมนต์* ซึ่งข้าพเจ้าฟังแล้วก็ฟังไม่ออก จึงได้กราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี) ว่าพุทธมนต์ที่ได้ยินก้องสะท้านสะเทือนห้อมล้อมทั่วทั้งบรรยากาศอยู่ในขณะนั้นคือพุทธมนต์สูตรใด หลวงพ่อสมเด็จตอบว่า **"ปัพพโตปมคาถา"** ซึ่งมีใจความตามท่วงทำนองนั้นว่า

ยถาปิ เสลา วิปุลา
สมนฺตา อนุปริเยยฺยุ
เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ
ขตฺติเย พฺราหฺมเณ เวสฺเส
น กิญฺจิ ปริวชฺเชติ
น ตตฺถ หตฺถีนํ ภูมิ
น จาปิ มนฺตยุทฺเธน
ตสฺมาหิ ปณฺฑิโต โปโส
พุทฺเธ ธมฺเม จ สงฺเฆ จ
โย ธมฺมจารี กาเยน
อิเธว นํ ปสํสนฺติ
นภ์ อาหจฺจ ปพฺพตา
นิปฺโปเถนฺตา จตุทฺทิสา
อธิวตฺตนฺติ ปาณิ โน
สุทฺเท จณฺฑาลปุกฺกุเส
สพฺพเมวาภิมทฺทติ
น รถานํ น ปตฺติยา
สกฺกา เชตุ์ ธเนน วา
สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโน
ธีโร สทฺธ์ นิเวสเย
วาจาย อุท เจตสา
เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ.

ข้อความตามคาถานี้ จะก้องสะท้านสะเทือนเป็นท่วงทำนองย้อนกลับไปกลับมา ข้าพเจ้าได้ถามอาจารย์พรว่าคาถานี้มีความหมายว่าอย่างไร คงจะมีความสำคัญมากทีเดียว และคงจะมีความหมายมากสำหรับพลังสามแห่งความมั่นคง จึงได้ยินไปทั่วทั้งบรรยากาศ เมื่อพลังสามแห่งความมั่นคงครบตามจำนวนพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ที่มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมายในวันมาฆบูชา ณ เวฬุวนาราม อาจารย์พรตอบว่าสำคัญและมีความหมายมาก ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้อาจารย์พรช่วยแปลคาถานี้ให้ดังนี้

“ภูเขาทั้งหลายซึ่งเป็นภูเขาหินล้วน สูงใหญ่จรดท้องฟ้า กลิ้งมาโดยรอบทั้ง ๔ ทิศ (ซึ่งย่อมจะบดขยี้สรรพสัตว์ทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่ล้อมให้แหลกเป็นจุล) ข้อนี้ฉันใด ความแก่และความตายก็เหมือนกับภูเขาใหญ่นั้น ย่อมจะครอบงำคือบดขยี้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร จัณฑาล หรือพวกเก็บหยากเยื่อ (พวกเก็บขยะ) ก็ตาม จะไม่เว้นใคร ๆ ไว้เลย หรือแม้แต่สิ่งของหรือวัตถุต่าง ๆ ก็ถูกความแก่และความตายบดขยี้เช่นเดียวกัน ภูมิคุ้มกันที่จะต่อต้านกับความแก่และความตายนั้น ไม่ว่าจะเป็นกองทัพช้าง กองทัพรถ หรือกองพลทหารราบ ก็คุ้มกันต่อต้านไม่ได้ หรือแม้จะเป็นการสู้รบด้วยการใช้เวทมนต์คาถาหรือใช้ทรัพย์สินมากมายสักเพียงไร ก็ไม่สามารถจะเอาชนะความแก่และความตายได้ เพราะเหตุนี้แล บัณฑิตผู้เป็นนักปราชญ์ เมื่อเห็นประโยชน์ของตน จึงได้ปลูกฝังศรัทธาไว้อย่างมั่นคงในพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะผู้ใดก็ตาม (ไม่ว่าบุคคลในชาติหรือศาสนาใด ๆ) หากเป็นผู้ประพฤติธรรมด้วยกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริตแล้ว เมื่อยังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ บัณฑิตทั้งหลายก็ย่อมสรรเสริญเขา และเมื่อละจากโลกนี้ไปแล้ว ก็จะไปบันเทิงรื่นรมย์อยู่ในสวรรค์”

ขณะเมื่ออาจารย์พรแปลความหมายของคาถาพุทธมนต์บทนี้ให้นั้น พระองค์ได้เสด็จมากับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาเหล่าโอปปาติกะอีกมากมาย ต่างเสริมขึ้นว่า **“ด้วยพลังแห่งความบริสุทธิ์ผ่องใส ความดีงาม ความอุดมสมบูรณ์ของ พุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ ซึ่งยังคงหลงเหลือแทรกซ้อนอยู่ในบรรยากาศมืดมัวสลัวลางอึมครึมของโลกขณะนี้ จะมีพลังเข้มข้นกระจ่างขับไล่บรรยากาศแห่งความมืดมัวอึมครึมของมิจฉาทิฏฐิให้จางไป เมื่อมวลมนุษย์ประพฤติตนด้วยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต ๓ ประการนี้แล้ว ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ก็จะมีความมั่นคงเป็นหนึ่ง ไม่แหลกสลายกลายเป็นความวุ่นวาย จงรักษากุศลจิตมั่น เพื่อเป็นสื่อของความมั่นคงอุดมสมบูรณ์.....”**

ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ก่อนวันทอดผ้าป่า เทวดาได้มาร่วมจัดองค์ผ้าป่าด้วย

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ก่อนจะถึงวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง ๑ วัน บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาคึกคักไปด้วยผู้คนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเบิกบาน ซึ่งต่างก็มีจิตมุ่งในสิ่ง

เดียวกัน คือ พิธีงานบุญทอดผ้าป่ามาฆบูชาพลังสามแห่งความมั่นคง ร่วมกับพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า พระผู้ทรงเป็นประทีปในดวงใจของคนไทยทั้งชาติ และคงจะรวมทั้งบุคคลผู้อยู่ไกลที่กำลังมีจิตเป็นกุศลมุ่งมั่นที่จะเดินทางมาร่วมงานพิธีมหากุศลผ้าป่า ๑๒๕๐ องค์ เท่ากับจำนวนพระอรหันต์ในคราวที่พระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ เมื่อมาฆบูชาสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา ข้าพเจ้ากำลังนึกอยู่ว่าจะจัดต้นผ้าป่าอย่างไรดี เพราะต้นกระถินยักษ์ที่จะเป็นต้นผ้าป่านั้นยังไม่มี เพราะจะต้องรอจนกว่าใกล้จะเข้าหน้าฝน จึงจะไปรับกล้าไม้กระถินยักษ์มาจากสวนเพาะชำได้ แม้จะยังนึกไม่ออก แต่ข้าพเจ้าก็ได้ชวนคุณผ่องผิวและคุณสำอางค์ นำเครื่องบริวารผ้าป่าไปที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

ซึ่งบริวารผ้าป่านี้เป็นเรื่องบังเอิญที่สุดที่ **คุณเรืองเล็ก นิยมาภา** ได้บริจาคพระพุทธรูปปางลีลาแบบอย่างพุทธมณฑลมาให้ ๑ องค์ พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ จึงแนะนำว่า ผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง ก็จงจัดองค์ผ้าป่าให้มีความมั่นคง โดยให้นำธงชาติ ธงศาสนา และพระบรมฉายาลักษณ์ มาจัดรวมกันเป็นหนึ่ง พระพุทธรูปปางลีลาตั้งไว้ด้านหน้าตรงกึ่งกลาง ข้าพเจ้าพอจะนึกได้บ้างว่าควรจะจัดอย่างไรจึงจะสวยงามเหมาะสม แต่ขณะที่กำลังจัดทำนั้นคล้ายตัวเบาลอย จัดวางและทำสิ่งใดโดยไม่ค่อยจะรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง *เสียงดนตรีแว่วแผ่วหวานผสมกลมกลืนกับท่วงทำนองสวดพุทธมนต์ ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขอย่างลึกซึ้ง มีผู้คนรอบตัวทั้งชายหญิงล้วนแล้วแต่แต่งกายสวยงามด้วยพัสตราภรณ์บางเบาอ่อนพริ้ว ประดับดอกไม้สวยงามส่งกลิ่นหอมอ่อนละมุนรวยริน เสียงพูดคุยกันแผ่วเบาจับสำนวนไม่ได้คล้ายกับบุคคลเหล่านี้ต่างได้ช่วยจัดตกแต่งองค์ผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง* พอข้าพเจ้ารู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นว่าองค์ผ้าป่าที่จัดขึ้นสวยงามดูเข้าทีเหมาะสมดี ข้าพเจ้าจึงได้ตะโกนถามคุณผ่องผิวและคุณสำอางค์ว่า องค์ผ้าป่าที่จัดนี้สวยไหม เข้าท่าหรือยัง คุณผ่องผิวตอบว่า “เอ้อ...ดี...ดี...คุณเรืองเล็กให้พระมาเหมาะเลย” คุณสำอางค์บอกว่า “สวย...สวย...เข้ากันดีจังเลย...” เมื่อใครมาเห็นองค์ผ้าป่าที่ตั้งอยู่กลางหอประชุม ฯ ต่างก็จะพูดว่าจัดได้เหมาะกับคำว่าผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง พอตกตอนบ่ายรถบัสใหญ่ก็ได้นำผู้มีจิตเป็นกุศล ซึ่งต่างก็มุ่งมั่นเป็นหนึ่งเข้าสู่บริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และก็เป็นเรื่องบังเอิญอีกนั่นแหละที่ **คุณบุญเลิศ ใจหลัก** ได้บริจาคต้นไม้ในทางพุทธศาสนาเป็นต้นว่า ต้นไทร ต้นจิก ต้นกร่าง มาให้อีก ๘ ต้น ข้าพเจ้าจึงได้รวมเข้ากับองค์ผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงให้เป็นศรีสง่าสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ราว ๑๗ นาฬิกาเศษ อาจารย์พรได้นำคณะที่มาร่วมงานกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงมาสวดมนต์ทำวัตรเย็นที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสียงสวดมนต์จากพระคุณเจ้าและคณะเราร่วม ๒๐๐ คน ดังผสมผสานกลมกลืนเข้ากับเสียงสวดพุทธมนต์ ซึ่งยังคงดังกังวานแทรกซ้อนห้อมล้อมอยู่ในบรรยากาศโลกทิพย์รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขณะนั้น *“พลังแสงจากองค์พระเจดีย์เปล่งประกายเข้มข้นเจิดจ้ารอบทิศทาง ราวกับละอองน้ำในอากาศเป็นพาหะนำ เพราะคลื่นแสงเสียงเหล่านี้สะท้อนออกไปกว้างไกลจนสุดสายตา และคงจะแทรกซึมเข้าไปประจุในทุกสิ่ง ซึ่งอยู่ในแนวเส้นทางที่ผ่านปะทะและโยงใยถึงพลังความศักดิ์สิทธิ์ ความบริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ ของ*

พระพุทธองค์และมวลเหล่าอรหันตสาวก เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา ซึ่งถูกพลังความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิของมวลมนุษยชาติบดบังไว้ ให้กระจ่างสดใสนำสันติให้บังเกิดขึ้นแผ่ไพศาล ยามนั้นเป็นยามย่ำสนธยาโพล้เพล้ เป็นเวลาวันต่อคืน แสงอาทิตย์ลำสุดท้ายเลือนหายไปทางซีกโลกทิศตะวันตก ส่วนทางซีกโลกตะวันออกกำลังเริ่มสว่างรับแสงจันทร์เพ็ญ เพราะเป็นวันขึ้น ๑๔ ค่ำ อีกไม่กี่ชั่วโมงข้างหน้าก็จะถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันเพ็ญมาฆบูชา วันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง อากาศบนลานพระเจดีย์เย็นระรื่นสบาย เพราะสายลมพัดโชยผ่านแต่เพียงบางเบา ทุกคนจะรู้สึกถึงความสดชื่นสบายและรู้สึกว่าตนเองได้รับอะไรบ้างอันเป็นสิ่งเฉพาะตนด้วยตัวของตัวเอง จากนั้นอาจารย์พรได้บอกให้ทุกคนรับประทานอาหารเย็น แล้วเวลาประมาณเกือบยี่สิบนาฬิกาก็ได้มาประชุมร่วมกันอีก ณ ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ฟังอาจารย์พรปาฐกถาธรรมและอธิบายธรรมอันเนื่องมาจากวันมาฆบูชา

พิธีในวันทอดผ้าป่าและปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ เทวดามาร่วมอนุโมทนามากมาย

เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ มาฆบูชา อันจะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง อาจารย์พรได้ชักชวนและนำคณะทั้งหมดไปกราบนมัสการพ่อขุนผาเมือง ณ เนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ทุกคนตื่นขึ้นด้วยจิตใจสดชื่นเบิกบานกระปรี้กระเปร่าต้อนรับงานบุญ ต่างเดินจากแคมป์ที่พักสู่เนินพ่อขุนผาเมือง ผู้ที่เดินไม่ค่อยไหวก็นั่งรถไป ข้าพเจ้านำร้องเพลงสดุดีพ่อขุนผาเมืองและบอกให้ทุกคนตั้งจิตอธิษฐานอัญเชิญพ่อขุนผาเมืองให้บำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงกับคณะเรา พ่อขุนแสดงสีหน้าบ่งบอกถึงความอิ่มเอิบ และกล่าวให้พรแก่ทุกคน จากนั้นพอ ๐๘.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นำคณะทั้งหมดถวายสังฆทานพระ ซึ่ง พลตรีสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ และคณะได้จัดนำมา ระหว่างที่พระคุณเจ้ากำลังฉันภัตตาหาร ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณสอาด แก้วเกษ เป็นหัวหน้าเคลื่อนองค์ผ้าป่าจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อรับพรอนุโมทนาจากพระคุณเจ้าแล้ว ทุกคนก็เตรียมตัวสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อร่วมกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคง

นับตั้งแต่ตื่นเช้าขึ้นมา ความรู้สึกของข้าพเจ้ามักจะเลื่อนเข้าสู่ภาวะกึ่งสำนึกตลอดเวลา ราวกับตนเองเดินอยู่ท่ามกลางงานราชพิธีซึ่งศักดิ์สิทธิ์และสูงส่ง ผู้คนชายหญิงมากมายแต่งกายสวยงามด้วยสีขาว สีเงิน สีทอง และสีอ่อนจาง ทุก ๆ สีเหน็บแซมด้วยดอกไม้สีขาว ส่งกลิ่นหอมระรื่นรวยริน พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สูงใหญ่เสียดฟ้ามองไม่เห็นว่าปลายสุดยอดนั้นไปสิ้นสุด ณ จุดใด แต่ก็ยังคงจะเปล่งประกายเป็นแสงรุ้งธรรมจักร ณ ที่ปลายยอดสุดนั้น เพราะพลังแสงสีต่าง ๆ ผสมห่อหุ้มห้อมล้อมองค์พระเจดีย์ จนบรรยากาศกว้างโดยรอบระยิบระยับเป็นแสงรุ้งผสมแสงเงินแสงทอง พลังคลื่นแสงเหล่านี้หมุนเคลื่อนไหวไปตามพลังคลื่นเสียงท่วงทำนองสวดพุทธมนต์ ซึ่งดังก้องกังวาลแทรกซ้อน

อยู่ตลอดเวลา ทำให้มองเห็นราวกับว่าทุกคนถูกอาบอยู่ด้วยคลื่นเสียงแสงสีเหล่านี้ และผู้คนมากมายนั้นได้อยู่กันเป็นระเบียบลดหลั่นจากสีเงิน สีทอง สีขาว สีอ่อน สีเข้ม ล้อมรอบองค์พระเจดีย์เป็นอาณาบริเวณกว้างไกล.... เสียงพูดคุยกันแผ่วเบาอ่อนหวานประสานเข้ากับท่วงทำนองดนตรีซึ่งคลอเคล้าเป็นเสียงสูงต่ำนุ่มนวล...เงาของพระองค์สูงใหญ่เทียมฟ้าทาบทับอยู่กับองค์พระเจดีย์

๐๙.๐๐ น. ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั่งสงบเรียบร้อยล้อมรอบองค์พระเจดีย์ ฯ เพื่อรอเวลา ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *แว่วเสียงจากมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ เจ้าป่าเจ้าเขาพระภูมิเจ้าที่ ซึ่งเคยได้ไปพานพบมาในคราวไปนำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล และต่างมีสื่อสายสัมพันธ์โยงใยกับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กล่าวโห่ร้องสาธุแซ่ซ้องแสดงความปีติปราโมทย์ที่ได้มาร่วมงานทอดผ้าป่าพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคงกับพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสียงนี้ราวกับดังสะท้อนมาจากหยดละอองน้ำรอบกายว่า* **“จงนำร้องเพลงผ้าป่าสามัคคีเพื่อโน้มน้อมจิตใจให้เกิดความพร้อมเพรียง”** ข้าพเจ้าได้นำร้องเพลงผ้าป่าสามัคคี ครั้นแล้วความรู้สึกทั้งหมดก็ดับวูบลง มารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งจึงได้ทราบว่า พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จประทับทรง มีใจความตามที่มีผู้บันทึกเทปไว้ดังนี้

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(ประทับทรง)

ในวันมาฆบูชา ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙
ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ต.แคมป์สน กิ่ง อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

นมัสการพระคุณเจ้า

ณ บัดนี้ เสียงแซ่ซ้องสาธุการจากเทพเจ้ามวลเหล่ามิจฉาทิฏฐิอีกทั้งสัมมาทิฏฐิซึ่งอนุโมทนาแล้วนั้น เทพเจ้ามิจฉาทิฏฐิจิตใจอ่อนลง พร้อมทั้งได้แซ่ซ้องอนุโมทนากลบเสียงสัมมาทิฏฐิ

ขอทุกคนจงน้อมใจรับพลังความศักดิ์สิทธิ์ ความบริสุทธิ์จากพระพุทธองค์ และมวลเหล่าอรหันตสาวก ๑๒๕๐ กับทั้งมวลเหล่าอรหันตสาวกซึ่งได้สำเร็จหลังจากนั้นต่อมาเป็นพลังเสริมของพระพุทธศาสนา

พระพุทธองค์และมวลเหล่าอรหันตสาวกเหล่านั้น แม้จะปรินิพพานไปนานแล้ว แต่พลังแห่งความสงบ ความศักดิ์สิทธิ์ ความสันติ ยังคงแผ่คลุมอยู่ทั่วไป แต่พลังแห่งความหลงผิดของมิจฉาทิฏฐิได้ขึ้นมาบดบัง

บัดนี้ในวันนี้เป็นวันมาฆบูชา เป็นวันซึ่งทุกคนทุกแห่งมีจิตประกอบไปด้วยกุศลเจตนา ดังนั้นพลังแห่งความชั่วร้ายแห่งมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งบดบังอยู่นั้นค่อยจางลง เมื่อพลังแห่งสัมมาทิฏฐิได้มีมากขึ้น พลังสามแห่งความมั่นคงของชาติได้รวมพลังแล้ว ความเป็นไปของประเทศชาติ ดูประหนึ่งว่ามีแต่ความอ่อนแอ มีแต่ความตกเป็นทาส แต่อย่างไรก็ตาม เพราะคนไทยทุกคนมีวิญญาณของความสามัคคีของความเป็นหนึ่ง ดังนั้นเมื่อถึงคราวคับขันวิญญาณนั้นจะลุกขึ้นมารวมกันเป็นพลังสาม และเป็นพลังเสริมให้ความมั่นคงแก่ชาติบ้านเมือง บ้านเมืองของเราจะต้องเป็นไปได้โดยอิสรภาพและมั่นคงตลอดไป

ขอทุกคนจงน้อมรับพลังแห่งความสงบ ความสันติสุข และความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งพระเจดีย์อิสรภาพได้เป็นสื่อรับเอาไว้ทั้งหมด และแผ่...แผ่แทรกซึมไปในบรรยากาศ และในบรรดาบุคคลผู้ซึ่งนั่งอยู่ในสถานที่นี้ และจงนำความศักดิ์สิทธิ์นี้แผ่ไป.....แผ่ไปแก่ทุกคนที่เราไปพบ แล้วสันติสุขจะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน

เมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสาม - พลังเสริมแห่งความมั่นคงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรได้ให้พระคุณเจ้านำคณะทั้งหมดเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีแล้ว ทุกคนก็แยกย้ายกระทำภารกิจของตนเองตามอัธยาศัย ซึ่งส่วนมากจะเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร เพราะวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันทำงานตามปกติ สำหรับอาจารย์พร ข้าพเจ้า และมีผู้ที่ร่วมอีกไม่กี่คนนัก ซึ่งยังไม่ได้มีธุระรีบร้อนต้องกลับกรุงเทพ ฯ ก็ได้ช่วยกันจัดเตรียมบางสิ่งบางอย่างเพื่อจะเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่งในตอนค่ำ แล้วกระทำพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนเพ็ญมาฆบูชา ๒๐.๐๐ น. อาจารย์พรได้นิมนต์พระคุณเจ้ามาร่วมเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ร่วมกับคณะเราและสาธุชนชาวหมู่บ้านใกล้เคียง ซึ่งเหตุการณ์ทุกอย่างก็ดำเนินไปตามปกติจนเรียบร้อย

สวดมนต์ตลอดคืนในวันมาฆบูชา

๒๒.๐๐ น. เริ่มกระทำพิธีเพื่อที่จะพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน การสวดมนต์ตลอดทั้งคืนในเพ็ญมาฆบูชาครั้งนี้ มีผู้คนร่วมน้อยที่สุดเพียง ๑๘ คนเท่านั้น สำหรับพระภิกษุสงฆ์มี ๕ รูป รวมกันแล้วก็เป็น ๒๓ คน พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“มาฆบูชาปีนี้ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ มีผู้ศรัทธาร่วมพร่ำสวดพุทธมนต์ ๒๓ คน ดังนั้นพอ ๒๓ นาฬิกา ก็จงให้เริ่มสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตร ซึ่งเป็นบทที่กล่าวถึงการมาประชุมกันครั้งยิ่งใหญ่ของมวลเหล่าเทพเทวา เพื่อพลังสามแห่งความมั่นคง”** ดังนั้น

เมื่อมองจากสายตามนุษย์ แม้ผู้คนจะน้อยนิดแลดูเงียบเหงาแต่ก็เต็มไปด้วยความสงบ พลังหนักแน่นมั่นคง ทุกคนมีใจรวมเป็นหนึ่ง ไม่มีการเกี่ยง เพราะไม่ทราบว่าจะไปเกี่ยงใคร เสียงพร่ำสวดพุทธมนต์สูตรต่าง ๆ ดังประสานหนักแน่นมั่นคง ยิ่งรู้สึกว่าคนน้อย ทุกคนจึงพร่ำสวดด้วยเสียงอันดังเต็มเสียง ก้องกังวานกระหึ่มทั่วแนวเนินไพรผสมแทรกซ้อนเข้ากับเสียงพร่ำสวดพุทธมนต์ในบรรยากาศของมวลเหล่าเทพเทวา สิ่งซึ่งสัมผัสได้ด้วยสายตามนุษย์ก็คือรอบบริเวณเงียบสงบ ลมนิ่งสนิทใบไม้มิได้ไหวแกว่งไกว ราวกับนิ่งสงบเพื่อรับฟังเสียงพร่ำสวดพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ กลางโพยมจันทร์เพ็ญมาฆบูชาลอยเด่นไร้ราคีมาบดบัง พระองค์รับสั่งว่า **“เมื่อพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคงสมบูรณ์ สันติสุขก็จะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน อันจะยังผลให้สันติสุขเกิดขึ้นแก่ทุก ๆ คนด้วย แต่กว่าจะถึงเวลานั้นก็ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะอีกยาวนานต่อการกระทำความดี มารมิได้หยุดยั้งต่อการชักนำให้ผู้คนหลงระเริงประมาทมัวเมาตาม จงฝึกหัดให้เป็นผู้มีสติรู้เท่าทันสภาวการณ์ความเป็นไป”**

เสร็จจากผ้าป่า
ก็จัดเตรียมรับพระนักศึกษาที่จะมาศึกษาและอบรมที่ศูนย์

บัดนี้ พิธีทอดผ้าป่าพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคงเสร็จสิ้นลงแล้วด้วยความสมบูรณ์ อันได้รับความช่วยเหลือด้วยดีจากผู้มีจิตเป็นกุศลที่ได้รับทราบถึงความเป็นมาของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ครั้นแล้วก็ถึงวันกำหนดทำบุญต้อนรับพระนิสิตชั้นปีที่ ๒ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งคณะสงฆ์ไทย ซึ่งจะต้องมาฝึกภาคปฏิบัติจากอาจารย์พร ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาทุก ๆ ปี ในปีนี้พระนิสิตได้เดินทางมาวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๒๙ และเดินทางกลับในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๙ ดังนั้นบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาจึงคึกคักเต็มไปด้วยผู้คนขวักไขว่ ประกอบกับพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ศูนย์พัฒนาศาสนาเริ่มเป็นที่รู้จักกันในวงกว้างขึ้น จึงมีผู้คนมาเที่ยวชมและมาขอพักมากขึ้นโดยลำดับ จึงทำให้คณะเรามีงานมากขึ้นและก็เหน็ดเหนื่อยพอสมควร โดยเฉพาะอาจารย์พรทำงานหนักและเหน็ดเหนื่อยกว่าคนอื่น ๆ

ทั้งนี้เพราะระยะที่พระนิสิตมาศึกษาปฏิบัตินั้น กิจวัตรต่าง ๆ จะเริ่มต้นตั้งแต่ตี ๕ จนถึง ๒๑.๓๐ น. ทุกวัน กับทั้งระยะนี้เป็นเวลาซึ่งชาวไร่เผาไร่ของเขาเพื่อทำการเพาะปลูก เป็นต้นว่าข้าวโพดหรือขิง ไฟก็ได้ลามเลียเข้ามาไหม้ป่าซึ่งเราได้ปลูกได้รักษาไว้ ทั้ง ๆ ที่ได้ไถทำแนวกันไฟไว้ แล้วก็มิวายต้องคอยวิ่งดับไฟกันเหน็ดเหนื่อย ซึ่งงานนี้เป็นงานที่ช่างก่อให้เกิดความท้อแท้เสียนี่กระไร อาจารย์พรจึงตัดสินใจจะทำรั้วกั้นแนวป่าทางด้านซึ่งมีอันตรายจากการเผาไร่ของชาวไร่มากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ป่าทางด้านหลังหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา กับทั้งกำนันล่ำได้มาชี้แนวการทำรั้วให้ อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิบอกพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เพื่อกราบทูลปรึกษากับพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่า

จะทรงมีความเห็นเป็นประการใดบ้าง เพราะการทำรั้วนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"แนวชายแดนซึ่งมีอันตรายมากต่อการบุกรุกโดยไม่ทันรู้ตัว จงทำแนวป้องกันให้แข็งแรง เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความปลอดภัย และเพื่อให้รู้ถึงแนวเขตแดนที่แท้จริง"** ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจเด็ดขาดสั่งเร่งทำรั้วตามแนวชายป่า และได้สั่งทำกุฏิชายป่าขึ้นอีกเพื่ออย่างน้อยเมื่อมีพระภิกษุไปพักปฏิบัติ ต้นไม้ตามชายป่าจะได้ถูกลักลอบตัดน้อยลงบ้าง เพราะต้นไม้ตามชายป่าซึ่งเรารักษาไว้นี้ ลำต้นโตพอเป็นเสากระท่อมได้แล้ว จึงโดนถูกลักลอบตัดบ่อย ๆ กับทั้งถูกลักลอบตัดไปทำฟืนด้วย

สำหรับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งยังเหลืออยู่แต่งานปั้นหล่อรูป ซึ่งจะนำมาติดรอบฐานแปดเหลี่ยม อาจารย์พรก็ได้เร่งช่างปั้นหล่อเต็มที่ แต่งานก็ไม่ค่อยจะเดินไปได้อย่างที่ใจเราปรารถนาเลย ทั้ง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการเงินขณะนี้ก็มิได้มีอะไรขัดข้องแล้ว แต่งานก็ช่างยากเย็นเสียนี่กระไร งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงมิได้ก้าวหน้าหรือสำเร็จได้รวดเร็วเลย ช่างก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจเป็นพื้นฐานของจิตใจตลอดเวลาเหมือนไฟสุมขอน จะทำอะไรก็ช่างไม่ปลอดโปร่งเอาเสียเลย พระองค์เสด็จมารับสั่งอย่างปลอบประโลมว่า **"ในเมื่อสภาวการณ์จะต้องเป็นไปอยู่เช่นนี้ยาวนาน เพราะคนส่วนใหญ่มีพื้นฐานจิตใจไม่ละเอียด งานเล็กน้อยซึ่งควรจะเสร็จสิ้น จึงถูกมองข้ามถึงความสำคัญ ทำให้งานส่วนใหญ่ไม่สำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสภาวการณ์โดยทั่วไป จงพยายามอดทนทำจิตใจให้สบาย ติดตามเร่งเร้างานให้มีผลออกมาตามขั้นตอน อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ ทอดทิ้งธุระอันจะเป็นที่มาซึ่งความเสียหายต่อส่วนรวม"**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรมิได้กล่าวตอบสิ่งใด นอกจากสีหน้าซึ่งบ่งบอกถึงความเด็ดเดี่ยวมุ่งมั่นในอันที่จะกระทำให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อย ๆ

ดร.ระวี ภาวิไล
ได้นำคณะมาตั้งกล้องดูดาวหางฮัลเลย์ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

ในระหว่างนี้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา **ศาสตราจารย์ ดร.ระวี ภาวิไล** ก็ได้นำคณะมาขอติดตั้งกล้องเพื่อดูและศึกษาเกี่ยวกับดาวหางฮัลเลย์ โดยการแนะนำของ **ดร.พรชัย พัชรินตนกุล** ซึ่งเคยศึกษาธรรมกับอาจารย์พรมาตั้งแต่อยู่ชั้นเตรียมอุดมศึกษา และเห็นว่าบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นสถานที่ ๆ เหมาะต่อการที่จะมาตั้งกล้องดูการเคลื่อนไหวของดาวหางฮัลเลย์ ซึ่ง ศจ. ดร.ระวี ภาวิไล ก็เห็นเหมาะสมด้วย จึงได้เริ่มมาตั้งกล้องศึกษาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๘ พอมาถึงระยะเดือนมีนาคม ๒๕๒๙ ซึ่งเป็นระยะที่ดาวหางฮัลเลย์โคจรมาใกล้โลก ศจ.ดร.ระวี จึงได้นำคณะมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเมื่อวันที่ ๑๔-๒๐ มีนาคม ๒๕๒๙ อีกครั้งหนึ่ง

ฮัลเลย์....ผู้เสริมพลัง

อันที่จริงครั้งแรกข้าพเจ้ามิได้สนใจและมิได้ตื่นเต้นกับข่าวการมาของดาวหางฮัลเลย์เลย ทั้ง ๆ ที่มีผู้คนตื่นเต้นกล่าวขวัญถึงทั้งทางหน้าหนังสือพิมพ์ ทางสื่อมวลชนวิทยุโทรทัศน์ และส่วนมากก็จะกล่าวขวัญถึงทางด้านอาถรรพ์ของฮัลเลย์ว่า ฮัลเลย์เป็นผู้นำโชคร้ายภัยพิบัติ อุบัติเหตุ ทุพภิกขภัยนานา ๆ ประการ ไม่ว่าเหตุการณ์อะไรจะเกิดขึ้นในระยะนี้ ต่างก็จะพากันพูดว่าเป็นเพราะอิทธิพลของดาวหางฮัลเลย์กันทั้งสิ้น ซึ่งมีทั้งผู้ที่เชื่อถือและไม่เชื่อถือ และต่างก็กล่าวขัดแย้งกัน และปัญหาเรื่องนี้อาจารย์นิพนธ์ ทรายเพชร ผู้อำนวยการท้องฟ้าจำลอง กรุงเทพ ฯ ได้กล่าวไว้ว่า

ดาวหางฮัลเลย์เป็นเพียงกลุ่มก้อนน้ำแข็งผสมกับฝุ่นละอองและก้อนหิน จึงเรียกว่าน้ำแข็งสกปรก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑-๑๐ กม. เคลื่อนที่ในอวกาศรอบดวงอาทิตย์ ดาวหางไม่มีแสงและไม่ส่องแสงด้วยตัวเอง แต่สะท้อนแสงจากแสงแดดและเรืองแสง จึงสามารถมองเห็นได้ ส่วนที่สะท้อนแสงคือใจกลางหัว ซึ่งเป็นของแข็งและส่วนหางที่เป็นฝุ่น หางของดาวส่วนนี้จะโค้งจากแนวตรงข้ามกับดวงอาทิตย์ ส่วนหางที่เป็นก๊าซซึ่งยาวเหยียดไปในทางตรงกันข้ามกับดวงอาทิตย์ จะมีความยาวมากกว่าส่วนที่เป็นฝุ่น ลมสุริยะหรืออนุภาคที่มีประจุไฟฟ้าเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูง จะไปทำปฏิกิริยากับก๊าซในหางของดาวหาง ทำให้ก๊าซในหางของดาวหางมีการเรืองแสงคล้ายการเรืองแสงของหลอดไฟเรืองแสง เพราะก๊าซในหลอดถูกกระตุ้นด้วยไฟฟ้า ดังนั้นดาวหางจึงไม่ส่องแสงด้วยตัวเอง แต่จะสะท้อนแสงอาทิตย์จากส่วนที่เป็นของแข็งและฝุ่น ในขณะที่ส่วนที่เป็นก๊าซหรือพลาสมาเรืองแสงเพราะลมสุริยะ และอีกประการหนึ่ง ปัจจุบันเราทราบว่าดาวหางเป็นวัตถุที่อยู่นอกโลก มีขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับโลก เคลื่อนที่รอบดวงอาทิตย์ด้วยอำนาจแรงดึงดูดของดวงอาทิตย์ จึงไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงบนโลกได้ และหากวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ บนโลกแล้ว ก็จะพบสาเหตุของการเกิดเหตุทุก ๆ กรณี โดยไม่เกี่ยวข้องกับดาวหางแต่อย่างใด”*

ข้าพเจ้าเองก็มีความเชื่อว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับดาวหางฮัลเลย์แต่อย่างใด ดังนั้นจึงมิได้สนใจอะไรนัก ทั้ง ๆ ที่คณะของ ศจ. ดร.ระวี ภาวิไล ก็ได้มาตั้งกล้องทั้งดูทั้งถ่ายภาพดาวหางฮัลเลย์จากที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี่เอง ครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๘ เมื่อมองจากกล้องจะมองเห็นดาวหางฮัลเลย์เพียงเป็นกลุ่มฝ้ามัวคล้ายลูกกบอยู่ในวุ้นยังไม่มีหาง ต่างจากดาวดวงอื่น ๆ ซึ่งส่องแสงสว่างชัดเจน ข้าพเจ้าดูและเห็นแล้วก็มิได้มีความรู้สึกตื่นเต้นหรือมีความรู้สึกผิดปกติแต่อย่างใด ถามจากใคร ๆ ที่ดูก็ไม่เห็นว่าใครจะมีปฏิกิริยาผิดแผกแปลกไปจากเดิมอย่างไร จึงยิ่งแน่ใจว่าข่าวเล่าลือต่าง ๆ นานานั้นเป็นส่วนประกอบซึ่งบังเอิญมาเกิดขึ้นในระยะที่ดาวหางฮัลเลย์ปรากฏขึ้นเหนือท้องฟ้าที่ทำให้คนมองเห็นเท่านั้น ดาวหางฮัลเลย์ก็เลยกลายเป็นผู้แสดงอิทธิพลไป ช่างไม่ยุติธรรม และไม่มีใครมีความรู้สึกที่ดีต่อดาวหางฮัลเลย์เอาเสียเลย

---

* คัดจากหนังสือ “ดาวหางฮัลเลย์” ของอาจารย์ นิพนธ์ ทรายเพชร ผู้อำนวยการท้องฟ้าจำลอง กรุงเทพ ฯ

ที.วี ช่อง ๙ และช่อง ๗ มาทำข่าวเรื่องดาวหางฮัลเลย์ที่ศูนย์ ฯ เสียงบอกเล่าถึงอิทธิพลจากดาวหางฮัลเลย์จากผู้ที่อยู่ในโลกทิพย์

แต่พอมาถึงเดือนมีนาคม ๒๕๒๙ ซึ่งคณะของ ศจ. ดร.ระวี ภาวิไล ได้นำคณะมาดูและถ่ายภาพดาวหางฮัลเลย์อีก เมื่อวันที่ ๑๔-๒๐ มีนาคม ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ทั้งช่อง ๙ และช่อง ๗ ได้มาทำข่าวด้วย ในครั้งนี้ข้าพเจ้าก็มีโอกาสได้ดูและเห็นอีก ในการเห็นดาวหางฮัลเลย์ครั้งนี้ ทำให้ความรู้สึกของข้าพเจ้าเปลี่ยน....เปลี่ยนไปเป็นว่าฮัลเลย์ผู้เสริมพลัง ทั้งนี้จะเสริมทั้งพลังแห่งความดีและพลังแห่งความชั่ว เพราะว่าในเช้าตรู่วันนั้น วันอังคารที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๙ เวลาประมาณก่อน ๔ นาฬิกาเล็กน้อย ได้ยินเสียงอาจารย์พรมาร้องเรียกปลุกว่า “ลุกขึ้นไปดูดาวหางซิ ท้องฟ้าแจ่มใสมาก ดาวเต็มท้องฟ้า คงจะมองเห็นดาวหางฮัลเลย์ชัด” ข้าพเจ้าจึงปลุก คุณกุลวตี (หนุงหนิง) แก้วเกษ ซึ่งเป็นหลานและนอนอยู่ข้าง ๆ ว่า “หนิง...ลุกขึ้นไปดูดาวหางกัน อาจารย์มาเรียกแล้ว” เราทั้งคู่จึงลุกขึ้นไม่ลืมที่จะหยิบเสื้อเสว็ตเตอร์สวมใส่เพราะอากาศข้างนอกห้องค่อนข้างเย็น พร้อมทั้งกล้องสองตาติดมือไปด้วย

ท้องฟ้ายามเช้ามืดแจ่มใสจริง ๆ แผ่นฟ้าดำสนิท จึงมองเห็นดวงดาวพราวพร่างกระจ่างเต็มท้องฟ้า เราทั้งสามคนเดินจากบ้านพักไป คุณอุไร ภาวิไล ภริยาของท่าน ศจ. ดร.ระวี ภาวิไล ซึ่งพักอยู่บ้านพักชายป่าใกล้กับที่ตั้งกล้องดูดาวหางได้ยินเสียงก็เดินตามลงมาสมทบ เพื่อคอยเอาใจใส่ให้อาจารย์พรได้เห็นดาวหางชัดเจน คณะที่จัดตั้งกล้องรีบกุลีกุจอเล็งกล้องหันไปทางด้านที่ดาวหางฮัลเลย์ปรากฏขึ้นบนขอบฟ้าทิศตะวันออกเฉียงใต้ คงจะเห็นว่าชัดเจนดี แล้วจึงบอกให้อาจารย์พรดู อาจารย์พรบอกว่า เห็นชัดเจนดี มีหางด้วย ครั้นแล้วคนอื่น ๆ ก็ทยอยเข้าคิวกันดูซึ่งรวมทั้งข้าพเจ้าด้วย ในขณะที่มองจากกล้องครั้งนี้สิ่งที่ปรากฏแก่สายตาคือ**ดวงฝ้ามัวดวงใหญ่ และมีฝ้ามัวจางเป็นทางยาว ปลายบานออกชี้เฉียงขึ้น ตรงปลายซึ่งฝ้ามัวจางนั้นมีดาวฤกษ์ดวงหนึ่งสว่างส่องระยิบ คล้ายกับเรามองเห็นคนถือคบเพลิงวิ่งในที่มืด ในระยะทางไกลแสนไกล** *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูกตรึงแล้วถูกดึงดูดทั้งจากข้างบนและข้างล่าง เสมือนตนเองตกอยู่ในลำแสงสว่าง ได้ยินเสียงชัดเจน ซึ่งไม่เคยได้ยินจากหู แต่ก้องสะท้านสะเทือน คล้ายได้ยินอยู่ทุกขุมขนว่า*

“ความสดใส กระจ่าง สวยงาม สว่าง เป็นสมบัติของผู้ใด
ความแข็งกระด้าง สกปรก ดำ แข็ง เย็นยะเยียบ เป็นสมบัติของผู้ใด
ดาวหางฮัลเลย์เป็นที่สถิตของทั้งสองประการ
พึงรับพรและพลังที่สดใส กระจ่าง สวยงาม สว่าง เมื่อมีคุณสมบัติที่เป็นสัมมาทิฏฐิ
และจงรับโชคร้าย เมื่อมีคุณสมบัติที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ”

เมื่อข้าพเจ้าละสายตาจากกล้องมีความรู้สึกเบิกบานแจ่มใส แหงนหน้าขึ้นบนท้องฟ้า ก็มองเห็นดาวหางฮัลเลย์กระจ่างด้วยตาเปล่า ในเช้าวันนี้อากาศช่างแจ่มใสจริง ๆ ไม่มีเมฆหมอกมาแผ้วพานเลย ทุกคนมองเห็นดาวหางฮัลเลย์ด้วยตาเปล่า แม้ทางช้างเผือกก็เห็นพาดเป็นทางบนท้องฟ้าอย่างชัดเจน จน

อาจารย์พรพูดว่า **“เห็นทางช้างเผือกชัดเจนจริง ๆ ไม่เคยเห็นชัดเจนอย่างนี้เลย”** คุณวิจิตรซึ่งเป็นมือขวาของ ศจ.ดร.ระวี ภาวิไล จึงเอ่ยติดตลกว่า “ก็ทางช้างเผือกวันนี้มีช้างเดินมาหลายตัวนี่ครับ” คุณอุไรต่อว่า “คงจะมาเป็นฝูงเลยซินะ” แล้วต่างก็หัวเราะสนุกสนานกัน สำหรับ ศจ. ดร.ระวี ก็ได้อธิบายการดูกล้องและอธิบายเรื่องราวของดาวหางให้อาจารย์พรฟัง สรุปแล้ววันนี้เป็นวันที่ข้าพเจ้าดูดาวหางมีความสุขที่สุดคล้ายตัวเบาลอยสบาย และรักฮัลเลย์ขึ้นอีกมากจริง ๆ พร้อมทั้งมีความรู้สึกว่าจะต้องเขียนบันทึกถึงฮัลเลย์แน่นอน ข้าพเจ้าได้สูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ตั้งจิตอธิษฐานขอให้พลังแห่งความดีงามจงบังเกิดเพิ่มเติมเสริมแก่บุคคลที่ข้าพเจ้ารักและรู้จัก กับทั้งบุคคลที่เคยให้ความช่วยเหลือผูกพันกับข้าพเจ้าด้วยเถิด ดาวหางฮัลเลย์ได้ปรากฏตัวให้เห็นด้วยตาเปล่าชัด จนเวลา ๐๕.๔๕ น. จึงค่อยจางหายไปพร้อมทั้งแสงอาทิตย์ปรากฏลางเลือนขึ้นทางขอบฟ้าด้านทิศตะวันออก

วันนั้นทั้งวัน ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงอ้อยอิ่งวนเวียนอยู่กับดาวหางฮัลเลย์ ไม่ว่าจะหลับตาลงครั้งใด ดวงฝ้ามัวดวงใหญ่มีหางพาดยาวเฉียงขึ้นเป็นทางยาว ยังคงกระจ่างอยู่ในความทรงจำไม่ลางเลือน พร้อมทั้งเสียงนั้นก็เฝ้าติดตามไม่สร่างซา ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และเทพเจ้าอีกหลายองค์ว่า เสียงที่ข้าพเจ้าได้ยินนั้นคือสิ่งใด และดาวหางฮัลเลย์นี้มีอิทธิพลอาถรรพณ์จริงหรือ หลวงพ่อสมเด็จตอบว่า **เสียงที่ได้ยินนั้นคือเสียงจากมวลเหล่าเทพเทวาสัมมาทิฏฐิที่มีภูมิอยู่กับความสวยงามสว่างกระจ่างสดใส และมวลเหล่าผู้มีภูมิอยู่กับความพอใจในสถานที่ที่มีความแข็งกระด้าง สกปรก ดำ เย็นยะเยียบ พลังเหล่านี้จะมาเสริมพลังแก่มวลมนุษย์ ถ้าบุคคลนั้นกำลังจะได้รับผลดีจากกุศลกรรมที่ทำมาสักร้อยละ ๖๐ ก็จะเสริมเป็นร้อยละ ๘๐ หรือร้อยละ ๑๐๐ เลยทีเดียว แต่ถ้าบุคคลนั้นกำลังจะได้รับผลร้ายจากอกุศลกรรม ความร้ายนั้นก็จะเพิ่มขึ้น ดังนั้นในระหว่างที่ดาวหางผ่านเข้ามาในวงจรของโลก จึงควรจะพยายามประคองจิตใจของตนเองให้เป็นกุศลอยู่เสมอ และจงกระทำแต่ในสิ่งที่เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิเท่านั้น**

และท่าน**สมมติรามได้อธิบายเพิ่มเติมว่า เพราะดาวหางมิได้เป็นดาวปกติที่หมุนรอบตามจักรราศี แต่เป็นความแปลกปลอม ซึ่งนาน ๆ จะแหวกเข้ามาในวงจร จึงเป็นเสมือนผู้ร้ายที่ก่อให้เกิดการสั่นสะเทือนต่อคลื่นของวงจรตามปกติ ดังนั้น ส่วนใดที่ถูกแรงคลื่นสั่นสะเทือน ส่วนนั้นก็จะได้รับความเสียหาย เป็นต้นว่า เกิดน้ำท่วม เกิดพายุ เกิดภูเขาไฟระเบิด หรือเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ แล้วแต่กรณี** ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามอีกว่า “มิช้ามินานดาวหางก็จะสลายตัวไปแล้ว มวลเหล่าโอปปาติกะที่มีภูมิอยู่กับบรรยากาศของดาวหางมิต้องสลายตัวไปด้วยหรือ” ท่านสมมติรามได้ย้อนถามข้าพเจ้าว่า “เชื่อหรือไม่ว่ามิช้ามินานโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ก็จะสลายตัวไป แล้วชีวิตทุกอย่างในโลกนี้จะมิต้องสลายตัวไปด้วยหรือ” ข้าพเจ้ามิได้โต้แย้งสิ่งใดอีก แต่ก็ได้รับฟังและพยายามคิดตามเพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่แท้จริง แต่ก็คงจะใช้เวลาศึกษาอีกนานทีเดียวกว่าจะเกิดความเข้าใจขึ้นบ้าง.

แต่อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างนับแต่ข่าวการมาปรากฏตัวของดาวหางฮัลเลย์จนดาวหางฮัลเลย์จากไปนั้น ทุกคนที่สนใจก็คงจะให้คำตอบได้ด้วยตนเองว่าเกี่ยวกับอิทธิพลของดาวหาง

หรือไม่ สำหรับข้าพเจ้าเอง ถึงแม้การปรากฏตัวของดาวหางฮัลเลย์จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็ตาม ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกไว้ ทั้งนี้ก็เพราะจากการที่ ศจ. ดร.ระวี ภาวิไล ได้มาตั้งกล้องศึกษาดูและถ่ายภาพของดาวหางฮัลเลย์ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี่เอง ทางผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ทั้งช่อง ๙ และช่อง ๗ ได้มาทำข่าว ก็ได้ทำให้ผู้ที่สนใจดูโทรทัศน์โดยทั่วไป ได้รู้จักศูนย์พัฒนาศาสนาเพิ่มขึ้นอีกพอสมควร

กว่าสมาชิกผู้ช่วยเหลือจะได้ทราบถึงข่าวคราวความเป็นมาของการดำเนินงานที่ผ่านมา เวลาก็ล่วงเลยมาเนิ่นนาน จนจะใกล้ถึงวันวิสาขบูชาอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๙ ซึ่งได้มีสมาชิกหลายคนเป็นห่วงโทรศัพท์ถามถึงข่าวคราวว่าจะจัดให้มีงานกุศลอะไรอีกบ้างหรือไม่ ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าเองก็ยังไม่ทราบเช่นเดียวกันว่าจะจัดอะไรหรือไม่ เพราะพระองค์ก็ยังมิได้เสด็จมารับสั่งให้จัดทำสิ่งใด ทั้งนี้อาจจะมองเห็นว่าคณะเรากำลังเหน็ดเหนื่อยก็เป็นได้ เพราะขณะนี้ก็กำลังตระเตรียมปลูกต้นไม้กระถินยักษ์ ๑๒๕๐ ต้น จากต้นผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง และต้นยูคาลิปตัสอีกพันกว่าต้นที่ได้มาจากศูนย์เพาะชำเขาค้อ กับทั้งเตรียมปลูกต้นสน ๓ ใบอีกที่เนินเทิดพระเกียรติ เพราะขณะนี้ฝนเริ่มลงบ้างแล้ว ค่าใช้จ่ายก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว อย่างไรก็ตาม ก็ได้เป็นการปฏิบัติที่คณะเราได้จัดทำมิได้ขาดคือการบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อาจารย์พรจึงปรารภว่า ถ้าพระองค์ยังไม่รับสั่งให้กระทำสิ่งใดคณะเราก็จะจัดเพียงผ้าป่าสามัคคีเนื่องในวันวิสาขบูชา

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งถึงสาเหตุแห่งความยุ่งยากของบ้านเมือง และมิให้จัดงานวิสาขบูชาปีนี้เป็นงานใหญ่ แต่ให้จัดเป็นงานใหญ่ในวันอาสาฬหบูชา

* ยิ่งใกล้วันวิสาขบูชา พฤหัสบดีที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๙ เข้ามา สมาชิกที่เคยให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือก็ถามมาไม่ขาดระยะว่า ทางศูนย์พัฒนาศาสนาจะจัดพิธีเนื่องในวันวิสาขบูชาอย่างไรบ้าง และบางคนก็ได้ส่งปัจจัยมาร่วมสมทบเลย ข้าพเจ้าจึงได้ขอร้องให้พ่อฤาษีกรุณาช่วยกราบบังคมทูลถามจากพระองค์อีกครั้งหนึ่งว่าคณะเราควรจะจัดพิธีอะไรอีกหรือไม่ เพราะที่ไหน ๆ ก็ล้วนแต่จัดเป็นพิธีกุศลใหญ่โต ทั้งนั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“สภาวะความเป็นไปต่าง ๆ ซึ่งกำลังยุ่งยากเหมือนกลุ่มด้ายพันกันสับสนหาเงื่อนแก้ไขไม่ได้อยู่ในขณะนี้นั้น กำลังจะเริ่มเขม็งเกลียวรัดแน่นเข้าไปอีก อันสืบเนื่องมาจากการแก้ไขที่ไม่ถูกปม ในวันมหากุศลวิสาขบูชาจงจัดพิธีอย่างธรรมดา เพราะทั่วทุกหนแห่งต่างได้จัดพิธีกุศลอยู่แล้ว แต่ในวันอาสาฬหบูชาอันเป็นวันที่บังเกิดไตรภาคีขึ้นครั้งแรกในโลก ต่อวันรุ่งเข้าปุริมพรรษาจงจัดเตรียมพิธีอันจะยังผลให้พลังความศักดิ์สิทธิ์แห่งกุศลสัมมาทิฏฐิจากทั่วทั้งแผ่นดิน ซึ่งมีสื่อโยงใย**

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๒๙

เป็นจุดรวมอยู่ ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ออกมาให้ผลเพื่อบรรเทาความเร่าร้อนทุพภิกขภัย” เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนี้ ข้าพเจ้าเองไม่ค่อยจะเข้าใจความหมายนัก จึงได้บอกอาจารย์พรและทุกคนว่างานพิธีวันวิสาขบูชาคณะเราควรจะจัดทอดผ้าป่าสามัคคีธรรมดา ๆ เท่านั้น เอาไว้วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา จะต้องจัดงานพิธีใหญ่ ซึ่งก็ยังไม่ทราบเหมือนกันว่าจะจัดกันอย่างไร คิดว่าพระองค์คงจะเสด็จมารับสั่งอีกครั้งหนึ่งว่าคณะเราควรจะจัดให้มีพิธีอะไรบ้าง

ดังนั้นในวันวิสาขบูชาคณะเราจึงเพียงแค่จัดพิธีทอดผ้าป่าสามัคคีขึ้นเท่านั้น ซึ่งก็มีผู้คนมาร่วมด้วยไม่มากนัก และได้ปัจจัยพอสมควร ในวันนั้นคณะที่มาร่วมการกุศลทั้งหมดราวหนึ่งร้อยคนเศษกับพระคุณเจ้าอีก ๘ รูป ได้มารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอน ๑๗.๐๐ น. ทุกคนมารวมกันพร้อมแล้ว แต่อาจารย์พรก็ยังไม่มาถึง *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลสับสน มักจะลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้างเสมอ ได้ยินแต่เสียงขู่คำรามของเสือร้ายแทรกซ้อนปะปนมากับเสียงท่วงทำนองสวดพุทธมนต์ เสียงดนตรีแผ่วหวาน เสียงพูดคุยกระซิบกระซาบแสดงถึงความรื่นรมย์ ราวกับว่าเสือร้ายถูกขังกรงอยู่ท่ามกลางพิธีงานบุญ ฉะนั้น*

บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสในวันวิสาขบูชา

เมื่ออาจารย์พรมาถึงจุดธูปเทียน พระคุณเจ้านำสวดมนต์ทำวัตรเย็น ลมบนลานพระเจดีย์เริ่มพัดโชยแผ่วเบา ทางด้านทิศใต้เมฆดำลอยต่ำ ท้องฟ้ามืดครึ้ม ฝนคงกำลังตกหนัก เพราะลมที่พัดมาบนลานพระเจดีย์เริ่มเย็นยะเยือกและพัดกระชั้นถี่ขึ้น ๆ จนกลายเป็นกรรโชกรุนแรง ต้นผ้าป่าถูกลมพัดกระหน่ำจนแทบจะทรงต้นไว้ไม่อยู่ แจกันดอกไม้ล้มระเนระนาด เมฆดำลอยเคลื่อนตัวครอบคลุมมา ทั้งพระคุณเจ้าและคณะเราทุกคนที่กำลังสวดมนต์อยู่บนลานพระเจดีย์นั้น ต่างคนก็คงต่างนึกหวั่นเกรงว่าฝนคงต้องตกเทกระหน่ำลงมาแน่นอน แต่ก็ไม่มีใครลุกจากที่นั่งแม้แต่คนเดียว คงต่างคนต่างก็นึกภาวนาให้สภาวะที่กำลังเกิดขึ้นนี้จงผ่านไปด้วยดี เพราะไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม แม้ฝนจะตกลมจะกรรโชก ทุกคนก็คงจะต้องนั่งสวดมนต์อยู่เช่นนั้นจนกว่าจะเสร็จสิ้นพิธี เพียงครู่เดียวลมกรรโชกรุนแรงมาอีกครั้งหนึ่ง ยังผลให้พานบายศรีล้มกลิ้งตกจากโต๊ะพิธี ครั้นแล้วลมก็สงบ เมฆดำลอยผ่านพ้นไป โดยฝนมิได้ตกลงมาจนคณะเราสวดมนต์เสร็จ อาจารย์พรกล่าวนำกระทำพิธีถวายผ้าป่าสามัคคี ต่อจากนั้นพระคุณเจ้าก็นำเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงลางเลือน เสียงอื้ออึงอลสับสนมิได้จางหายไป เสียงขู่คำรามของเสือร้ายดังรุนแรงขึ้น เสียงหวีดร้องราวกับผู้คนกำลังวิ่งหนีภัย เงาดำตะคุ่มมากมายแวบผ่านไปมาปะปนกับผู้คนซึ่งแต่งกายสวยงามถือดอกไม้ธูปเทียนพร่ำบ่นภาวนาคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ฯลฯ โดยมิได้สนใจกับสิ่งใด เสียงกระหึ่มห้อมล้อมทยอยเป็นคลื่นในบรรยากาศกว้างไกล แม้จะมีเสียงตวาดก้องพร้อมทั้งเงาของมือดำใหญ่ราวกับอุ้งมือของยักษ์มารตวัดฉวัดเฉวียนโฉบผ่านไปมา ก็มิได้กระทำให้เสียงกระหึ่มห้อมล้อมของคำว่า

พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ นั้นขาดหายไป ดังนั้นขณะเมื่อคณะเรากระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งทุกคนกล่าวพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....เสียงนั้นจึงผสมกลมกลืนคละเคล้ากับเสียงในบรรยากาศยามนั้น กลิ่นธูปควันเทียนลอยอบอวลรอบองค์พระเจดีย์ แสงสปอร์ตไลท์ส่องต้ององค์พระเจดีย์ แสงทองส่งประกายเจิดจ้า โดยเฉพาะพระพุทธนิรันตรายบนซุ้มทั้งสี่ทิศเป็นประกายระยิบระยับ ช่างสวยงามประหลาดล้ำเกินคำพรรณนา ก่อให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ท่ามกลางไพรกว้าง แม้บนท้องฟ้าจะยังคงมืดครึ้ม ไม่เปิดโอกาสให้จันทร์เพ็ญวิสาขบูชาส่องลอดมาเลยก็ตาม ก็มิอาจจะบดบังบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชลงได้เลย *พระองค์ทรงชุดสีนวลสดใสผสมสอดสลับด้วยสีเงินสีทองในพระหัตถ์ทรงถือดอกบัวเงินบัวทอง คล้องด้วยมาลัยดอกมะลิสีขาว พระราชดำเนินตามหมู่พระสงฆ์ โดยมีผู้คนชายหญิงติดตามมากมาย ทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งสูงใหญ่เสียดฟ้าไม่ทราบว่าจุดยอดไปสิ้นสุด ณ ที่แห่งใด* พระองค์รับสั่งว่า **“จงพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนวิสาขบูชา เพื่อเป็นแสงสว่างบรรเทาความมืดของมิจฉาทิฏฐิ เพราะพุทธมนต์นั้นคือพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ซึ่งเป็นเปรียบประดุจประทีปชัชวาลย์”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร เพื่อจะได้ประกาศให้ทุกคนทราบว่า คืนวิสาขบูชานี้คณะเราจะสวดมนต์ตลอดทั้งคืนเผื่อว่าใครจะมีจิตเป็นกุศลอยู่ร่วมพลังกัน

พอเวลา ๒๐.๐๐ น. ทุกคนก็ได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ได้มีชาวบ้านมาขอร่วมเวียนเทียนอีก อาจารย์พรจึงได้นำพาไปเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วจึงได้มาอธิบายธรรม อันเกี่ยวเนื่องกับวันวิสาขบูชา จนเวลา ๒๒.๐๐ น. จึงได้กระทำพิธีเริ่มสวดมนต์ตลอดทั้งคืน โดยพระคุณเจ้าได้นำสวดพระสูตรบทธัมมจักกัปปวัตนสูตรก่อน ค่ำคืนนี้มีผู้ร่วมสามัคคี ๓๔ คน พระคุณเจ้าอีก ๖ รูป รวมทั้งหมด ๔๐ กำลัง พระองค์รับสั่งว่า **“องค์พระผู้นำชัยนำความเย็นศิระเพราะพระบริบาลมาครบปีที่ ๔๐ จงตั้งจิตเพิ่มพลังอธิษฐานบารมีเป็นพื้นฐานให้พระองค์ทรงเป็นหลักชัยนำความร่มเย็นมาสู่ผืนแผ่นดินและปวงชนตลอดไป ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และแล้วจงพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตรในเวลาเที่ยงคืนและบทมหาสติปัฏฐานสูตรในเวลาตีสอง แม้แสงจันทร์จากเพ็ญวิสาขบูชามิอาจจะส่องผ่านม่านเมฆหนามาได้ ก็ขอจงพร่ำสวดพุทธมนต์ให้แสงแห่งธรรมสาดส่องทำลายเงามืดอึมครึมของมิจฉาทิฏฐิให้สว่างกระจ่างใจ”**

ขณะเมื่อสวดมนต์คืนนั้น แม้จะเป็นวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำก็ตาม แต่ภายนอกหอประชุมช่างเงียบสงัดจริง ๆ ไม่มีแม้เสียงลมที่จะพัดใบไม้ให้แกว่งไกวและมืดสนิท เพราะเมฆหนาบดบังแสงจันทร์เพ็ญไว้มิดชิด เสียงสวดมนต์จากหอประชุมยังคงดังกังวาน ท่ามกลางบรรยากาศเงียบสงัดนั้น ก่อให้เกิดความรู้สึกสงบจนวังเวง แต่เมื่อมองไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระเจดีย์ก็ยังคงส่งประกายเจิดจ้าระยิบระยับสวยงามด้วยแสงสปอร์ตไลท์ ท่ามกลางความมืดมิดรอบข้าง คณะเราพร่ำสวดพุทธมนต์สลับกับอาจารย์พรอธิบายธรรมอยู่จน ๔ นาฬิกาเศษ อาจารย์พรจึงได้นำแผ่เมตตา จากนั้นพระคุณเจ้าก็สวดมนต์ทำวัตรเช้าแล้วคณะเราก็กลับแคมป์ที่พัก

ปลูกต้นกระถินยักษ์ ต้นผ้าป่าพลังเสริมแห่งความมั่นคง

เพราะวันรุ่งขึ้นจากวันวิสาขบูชาเป็นวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ อาจารย์พรจึงได้พาคณะเราปลูกต้นกระถินยักษ์ ซึ่งเป็นต้นผ้าป่าพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคง ราว ๒ พันต้นเศษ ขณะที่ปลูกหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้แนะนำให้ทุกคนอธิษฐานด้วยว่า **พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ขอผู้ที่คิดร้ายที่มีกำลังมากประดุจยักษาจงกลับมาเป็นมิตร พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลคุ้มครองป้องกันด้วย เพราะต้นไม้กระถินยักษ์นี้เป็นต้นผ้าป่ามหากุศลพลังสาม-พลังเสริมแห่งความมั่นคง** *ตลอดเวลาที่ปลูกนั้นบรรยากาศในโลกทิพย์จะมีแต่ความรื่นรมย์ มีมวลเหล่าโอปปาติกะมากมายเดินปะปนอยู่กับคณะเราที่กำลังปลูกต้นไม้ บางพวกกล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ..... บางพวกร้องเพลงชาติไทย บางพวกร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี* ข้าพเจ้าได้แต่นึกในใจว่าในอีกมิติหนึ่งซึ่งตาเนื้อของมนุษย์ธรรมดามองไม่เห็นนี้ สิ่งเหล่านี้มีอยู่แม้จะเป็นเรื่องเหลือเชื่อ แต่ก็ขอให้ท่านผู้มีวิจารณญาณจงรับไว้พิจารณาเถิด นอกจากปลูกต้นกระถินยักษ์แล้วคณะเราก็ได้ช่วยกันปลูกต้นยูคาลิปตัสพันต้นเศษ ต้นไม้มะค่า ต้นประดู่ ไม้สัก ฯลฯ ซึ่งต้นไม้เหล่านี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณสมบูรณ์ พินิจอักษร ที่ทำการป่าไม้เขตสระบุรี และคุณประจักษ์ ไทยกลาง เขตพิษณุโลก

การหล่อพระรูปที่จะนำมาประดิษฐานที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มีอุปสรรคอยู่เรื่อย ๆ จึงได้ช้ามาก

พอกลับจากงานพิธีผ้าป่าสามัคคีวันวิสาขบูชาถึงกรุงเทพมหานคร คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ ภรรยาของคุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์ ซึ่งเป็นผู้รับภาระของพระองค์เกี่ยวกับการติดตามงานปั้นรูปติดรอบฐานองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้โทรศัพท์มารายงานให้ข้าพเจ้าทราบด้วยความดีใจว่างานได้ก้าวหน้าไปอีกนิดหนึ่ง คือเมื่อวันวิสาขบูชานั้น ช่างได้เททองรูปเกี่ยวกับรูปของพระพุทธองค์อีก ๓ แผ่น ข้าพเจ้าดีใจมากรีบรายงานให้อาจารย์พรทราบ ซึ่งต่างคนต่างก็ดีใจ แต่ความดีใจนี้อยู่ได้ไม่นานนักก็เหี่ยวเฉาลงไปอีก เพราะต่อมาอีกราว ๓-๔ วัน คุณจินตนาก็ได้โทรศัพท์มารายงานอีกว่า รูปที่ช่างเททองไปแล้วทั้ง ๓ แผ่นนั้นเสียหมด ใช้ไม่ได้เลย ข้าพเจ้ามือเท้าอ่อนไม่กล้าแม้แต่จะเล่าให้อาจารย์พรฟัง จึงได้ปรึกษากับคุณจินตนาว่าเราจะช่วยกันคิดหาทางแก้ไขอย่างไรดี ถ้าจะต้องเททองเสียแล้วเสียอีกเช่นนี้ คุณจินตนาบอกว่าได้ปรึกษากับคุณชัยวุฒิแล้ว คิดกันว่าน่าจะลองหล่อเป็นไฟเบอร์กลาสดู เพราะจะเหมือนของจริงทุกอย่าง นำมาติดที่ฐานพระเจดีย์ไว้ชั่วคราวก่อน ต่อเมื่อใดหล่อเป็นทองแดงได้สมบูรณ์ดีแล้วจึงค่อยมาแกะแผ่นไฟเบอร์กลาสออก แล้วติดแผ่นทองแดงถาวรลงไป เพราะเราไม่ทราบว่าการหล่อแผ่นทองแดงนี้จะสำเร็จเมื่อใด เพราะหล่อแล้วหล่ออีกก็เสียอยู่เรื่อย ๆ ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่าดีเหมือนกัน เมื่อมีทางออกเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงเล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่าก็ให้ลองปรึกษากับพระองค์ดูก่อนว่าจะเห็นสมควรประการใด ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนให้พ่อฤๅษีฟัง เพื่อจะกราบทูลให้พระองค์ทรงทราบ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“อย่าประมาท มักง่าย ลืมเสียแล้วหรือว่า องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นหมายถึงสิ่งใด สิ่งชั่วคราวนั้นแม้จะดีเด่นสักเพียงไร ก็เป็น**

ของชั่วคราว และก็จะก่อให้เกิดความชะล่าใจว่าของชั่วคราวนั้นก็ดีอยู่แล้วจนลืมถึงสิ่งถาวร จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ จะต้องรอนานอีกสักเท่าไรก็ตาม เพื่อความมั่นคงถาวรและดีงามตลอดไป" ข้าพเจ้าจึงได้ติดต่อกับคุณจินตนาอีกว่า จะรอนานอีกสักเท่าไรเราก็จะต้องรอ เพื่อนำแผ่นพระรูปซึ่งเป็นทองแดงไปติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นการถาวร

ต่อมาอีกประมาณ ๑๐ วัน คุณจินตนาได้โทรศัพท์มารายงานให้ข้าพเจ้าทราบอีกว่า ช่างได้เททองอีกทั้ง ๓ แผ่น คราวนี้ดีหมดทั้ง ๓ รูป แต่ช่างได้นำพระรูปตอนตรัสรู้ไปเทซ้ำอีก จึงเป็นอันว่าเราได้รูปสำเร็จสมบูรณ์แล้ว ๓ แผ่น คือ รูปตอนตรัสรู้ ปฐมเทศนา และปรินิพพาน ยังขาดรูปตอนประสูติ สำหรับแผ่นประวัติขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะนี้ช่างปั้นได้ขึ้นรูปปั้นดินน้ำมันแล้ว คณะเราพยายามภาวนาเอาใจช่วยให้งานนี้สำเร็จมาโดยเร็ว เพื่อจะได้นำมาติดไว้รอบฐานทั้งแปดด้านของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สำเร็จสมบูรณ์เสียที เพราะงานนี้เราไม่สามารถที่จะลงมือทำได้เองจริง ๆ นอกจากรอช่างเท่านั้น

ในช่วงระหว่างที่รอคอยช่างปั้นพระรูปรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาคณะเราก็เร่งระดมช่วยกันปลูกต้นไม้ ซึ่งขณะนี้ก็ได้ปลูกต้นสักไปแล้วสองพันห้าร้อยกว่าต้น ต้นสนสามใบสองพันกว่าต้น พร้อมกันนั้นอาจารย์พรก็ได้เร่งคนงานผูกเหล็กเพื่อที่จะทำเสารั้ว เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"แนวเขตติดต่อถูกไชชอน จงกระทำในสิ่งซึ่งจะเป็นเครื่องหมายของการป้องกัน"**

ความหมายของแนวรั้วกระถินยักษ์

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามจากพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต (พรหมรังสี) ว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้พูดให้ฟังว่า "ได้บอกไว้แล้วว่าการปลูกต้นกระถินยักษ์เป็นเครื่องหมายของการกระทำให้ผู้คิดร้ายกลับมาเป็นมิตร พร้อมกันนั้นก็ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองด้วย ดังนั้นก็จงปลูกต้นกระถินยักษ์เป็นแนวรั้วของบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาทางด้านที่จะมีปัญหาก่อน" ขณะที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ อธิบายให้ฟังนั้น พระองค์ได้เสด็จมาบอกย้ำว่า **"จงถากแนวรั้วนี้ให้กว้าง ๒๙ นิ้วฟุต เพราะได้ทำแนวรั้วครั้งแรกในปี ๒๙"** อาจารย์พรได้นำสายวัดมาวัดไม้เพื่อวัดแนวให้คนงานถากแนว ๒๙ นิ้ว เท่ากับเกือบ ๗๓ เซนติเมตร ขณะที่อาจารย์พรประเดิมการโรยเม็ดกระถินยักษ์ปลูกชายป่านั้น เป็นเวลา ๑๐.๐๐ น. ของวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๙ อันเป็นวันพืชมงคล ลมพัดใบไม้เกรียวกราวราวกับรับทราบถึงการกระทำ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูกดึงดูด ได้ยินเสียงแผ่วแว่วห้อมล้อมมารอบทุกทิศทางว่า สิ่งชี้บอกถึงการป้องกันเป็นเงาลางเลือนขึ้นแล้วทั้ง ๗๓ มณฑล ขออนุโมทนา* ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคุณผ่องผิวว่า มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะผู้รักษาแผ่นดินทั้ง ๗๓ จังหวัด ที่คณะเราได้เคยไปนำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ท่านได้มาร่วมในการปลูกกระถินยักษ์แนวรั้วของเราด้วย แนวรั้วชายป่าที่มีปัญหานี้เป็นระยะทางยาวประมาณ ๒ กิโลเมตรเศษ ทำงานอยู่ ๒ วันเต็ม ๆ ร่วมกันทั้งหมด ๒๒ คน

เมื่อมีปัญหาก็มักจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ แต่ก็มีอยู่ไม่นานเพราะมีเทวดาคอยเตือนสติ

นอกจากงานเร่งปลูกต้นไม้เพื่อให้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนารอบ ๆ องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช บังเกิดเป็นป่าที่ร่มรื่นแล้ว อาจารย์พรก็ได้ควบคุมช่างให้ก่อสร้างตึกกุฏิ **"รัตนโกสินทร์"** เพื่อให้เป็นที่พักต้อนรับสำหรับเมื่อมีพระภิกษุสงฆ์จำนวนมาก ดังนั้นแม้จะควบคุมงานต่าง ๆ เอง ปลูกต้นไม้เอง แต่ก็ต้องจ้างคนงานด้วย จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายมาก อาจารย์พรเริ่มจะมีหนี้สินอีก ข้าพเจ้าเองมีความหนักใจและกังวลมาก จึงได้กราบเรียนปรึกษาพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าหลายองค์ เพื่อขอคำแนะนำว่าควรจะมีทางออกที่ดีที่สุดอย่างไร ในวันนั้นพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้รับสั่งให้เป็นข้อคิดว่า **"เมื่อมีสิ่งสำคัญยิ่งยวดคือพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจะปล่อยให้บริเวณโดยรอบซึ่งได้ชื่อว่าศูนย์พัฒนาศาสนานี้ รกร้างว่างเปล่าโดยไม่ต้องพัฒนาอะไรขึ้นมาเป็นพื้นฐานเช่นนั้นหรือ อย่าลืมองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงประกาศเอกราช ให้ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพขึ้นเพื่อสิ่งใด การกระทำสิ่งใดอันเป็นสิ่งส่งเสริมให้พระเจดีย์อิสรภาพมั่นคงสวยงาม นั่นคือสิ่งบ่งชี้บอกถึงสภาวะความเป็นไป"**

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเช่นนี้ แม้จะไม่ใช่เป็นคำบอกโดยตรงว่าควรจะกระทำสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสมได้ แต่ข้าพเจ้าก็คิดว่าถ้าไม่ทำอะไรเลยนั้นคือความขลาดเขลา เป็นผู้ไม่มีความรับผิดชอบและไม่มีสามัญสำนึกอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงได้บอกอาจารย์พรว่า ถึงแม้จะมีหนี้สิน ถ้าเราไม่ได้ทำอะไรเกินตัวเกินความจำเป็นแล้วก็คงจะมีผู้ให้ความช่วยเหลือ เพื่องานของพระองค์จะได้สำเร็จสวยงามอย่างสมบูรณ์ เพราะคงจะมีอยู่ที่บุคคลผู้มีปัจจัยซึ่งต้องการให้เราทำงานแทน

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งอีกครั้งหนึ่ง ถึงการจัดงานทอดผ้าป่าในวันอาสาฬหบูชา ๒๕๒๙

ขณะที่ทุกอย่างกำลังดำเนินไปอย่างกระท่อนกระแท่นและทุลักทุเลเช่นนี้ กับทั้งมีความกังวลอยู่ว่าในวันอาสาฬหบูชา เข้าพรรษานี้ พระองค์จะรับสั่งให้จัดทำพิธีอะไรบ้าง ในคืนวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๙ พระองค์ก็ได้เสด็จมาและรับสั่งว่า

> **"ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด อาสาฬหบูชา วันแสดงปฐมเทศนาธัมมจักกัปปวัตนสูตร พระอัญญาโกณฑัญญะบังเกิดดวงตาเห็นธรรม รับรองการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ ซึ่งเป็นวันรัตนะครบภาคีครั้งแรกในโลก นับแต่บัดนั้นจนบัดนี้ ๒๕๒๙ วสันตฤดู พระธรรมนั้นมิได้เสื่อมถอยลงเลย ยังคงแจ่มกระจ่าง ทำลายอวิชชาสำหรับผู้ประพฤติปฏิบัติตลอดมา**

จงเตรียมการรับสิ่งงอกงามที่กำลังจะบังเกิดขึ้นทั่วทุกแห่งในแผ่นดิน ด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิ ให้ปักฝังแน่นทั้ง ๗๓ มณฑล ตามจำนวนเลขหมายนับแต่พระรัตนตรัยบังเกิดขึ้นในโลก เพื่อให้สิ่งงอกงามนั้นบังเกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างมั่นคง ไม่ถูกสิ่งตรงกันข้ามบั่นทอนทำลาย โดยการพร่ำสวดภาวนาพุทธมนต์ตลอดคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา และจัดให้มีการบำเพ็ญกุศลอนุโมทนาแด่มวลเหล่าเทพเทวาผู้รักษาแผ่นดินเป็นพลังสามแห่งความมั่นคง คือ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ทั่ว ๗๓ มณฑล อันมีสื่อบรรจุอยู่ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้นั้น”

สมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้ว อธิบายถึงความหมายผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงของ ๗๓ จังหวัด

เมื่อข้าพเจ้าได้รับทราบดังนี้ จึงได้กราบเรียนถามปรึกษาพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าอีกหลายองค์ว่า ควรจะปฏิบัติอย่างไรในเมื่อพระองค์ปรารภมาเช่นนี้ สมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้วได้ให้ความเห็นว่า **“ก็ควรจะจัดพิธีมหากุศลทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคงในวันอาสาฬหบูชาเพื่อมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้ง ๗๓ จังหวัด จังหวัดละ ๓ องค์ คือ ชาติ ศาสนา องค์พระมหากษัตริย์ ดังนั้น ๗๓ จังหวัด ก็ควรจะเป็นผ้าป่า ๒๑๙ องค์ จำนวนปัจจัยองค์ละ ๒๕๒๙ บาท ตัวเลขตามปีพุทธศักราช”** ทั้งพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ก็มีความเห็นว่าถูกต้องแล้ว ข้าพเจ้าเองเมื่อทราบเช่นนี้แล้ว เกิดความรู้สึกหนักอึ้งทันทีทุกครั้งที่จะต้องบอกบุญเรี่ยไรกับใคร ๆ แล้ว ช่างรู้สึกอึดอัดเสียจริง ๆ ทอดผ้าป่า ๒๑๙ กอง ๆ ละ ๒๕๒๙ บาท มิใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่าย ๆ เลยกับสภาวะของบ้านเมืองซึ่งทุกคนกำลังเดือดร้อนเผชิญหน้ากับเศรษฐกิจที่มีแต่ความวุ่นวายสับสนเช่นในขณะนี้

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็คงจะรู้สึกหนักใจมากเหมือนกัน ได้บอกข้าพเจ้าว่า “ให้พยายามทำจิตใจให้สบาย ทำให้ดีที่สุด อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ตั้งแต่ยังมิได้ลงมือกระทำ จะเสียวิบาก สะสมความวิตกกังวลให้กับตนเองจะทำให้สมาธิเสีย” ข้าพเจ้าจึงพยายามช่วยตัวเอง พ่อฤๅษีคงจะสงสารและเห็นใจจึงบอกว่า **สิ่งที่ดีที่สุดจะต้องบังเกิดขึ้นเสมอแก่ผู้มีจิตเป็นกุศล ความวิตกกังวล ความเบื่อหน่ายท้อแท้เป็นอกุศลอันจะเป็นช่องทางชักพาให้ประสบแต่ความยุ่งยากนานาประการ จงคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ดีที่สุด เพราะเราได้กระทำดีที่สุดแล้ว** ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้มีกำลังใจเล่าบอกกล่าวพิธีงานบุญกับสมาชิกผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์ใจเสมอมานี้ เพราะถึงอย่างไรก็ตาม สิ่งที่ท่านอนุเคราะห์ช่วยเหลือก็จะก่อให้บังเกิดสิ่งที่ดีงามขึ้นอย่างแน่นอน.

ใกล้จะถึงวันทอดผ้าป่าแล้ว แต่ผ้าป่าก็ยังไม่ครบ
คำเตือนสติจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

* ดังนั้นเมื่อยังมีเวลาอีกราว ๓ สัปดาห์จะถึงวันเพ็ญอาสาฬหบูชาและเข้าปุริมพรรษา อาจารย์พรจึงได้ลงมือเขียนใบบอกบุญสอดใส่ไปในหนังสือวิญญาณเพื่อบอกกล่าวแก่สมาชิก และคณะเราก็ได้ช่วยกันตามแต่ว่าใครจะมีความถนัดช่วยเหลือในด้านใดบ้าง ระยะเวลาเข้าสู่บรรยากาศในโลกทิพย์ ซึ่งมีแต่ *เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงคำรามของสัตว์ร้ายต่าง ๆ รวมทั้งเสียงตวาดก้องทะเลาะด่าทอ เสียงผู้คนอึงคนึงราวกับกำลังหนีภัย จะดังผสมคละเคล้ามากับเสียงฝน เสียงลมพายุ บรรยากาศมืดครึ้มเต็มไปด้วยหมอกควันลอยต่ำหนาทึบ แม้บางครั้งจะมีแสงสว่างวาบมาบ้าง แต่ก็มิอาจจะทำให้กลุ่มหมอกควันนั้นสลายตัวไปได้ และแม้จะมีเสียงสวดเป็นท่วงทำนอง ซึ่งฟังแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขเยือกเย็นขึ้นบ้าง แต่ก็มิอาจจะกลบเสียงน่าสะพรึงกลัวนั้นให้หายไปได้เลย* ทุกครั้งที่มีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธานำเงินมาบริจาคสมทบเพื่อเป็นพลังเสริมพลังสามแห่งความมั่นคงนั้น เสียงคำว่า *สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...จะดังก้องกังวานขึ้นพร้อมกันนั้นราวกับมีลมพัดให้เมฆหมอกกระจาย* พระองค์จะเสด็จมารับสั่งเสมอว่า **“จงตั้งจิตอธิษฐานด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิให้มั่นคงเพื่อให้สิ่งงอกงามที่กำลังจะบังเกิดขึ้นทั่วทุกแห่งในแผ่นดินนั้นได้บังเกิดขึ้นเถิด และให้ปักฝังแน่นทั้ง ๗๓ มลฑล”** ข้าพเจ้าเองพยายามปฏิบัติตามรวมทั้งได้บอกอาจารย์พรและผู้ใกล้ชิดคุ้นเคยได้ทราบและปฏิบัติตามด้วย ผ้าป่า ๒๑๙ องค์ มิได้เป็นไปได้โดยง่ายนักเลยกับสภาวะของบ้านเมืองซึ่งทุกคนกำลังเดือดร้อน จนเหลือเวลาอีกเกือบ ๑๐ วันก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะครบตามจำนวนได้อย่างไร ข้าพเจ้าก็ได้แต่พยายามทำจิตใจให้สบาย แต่ก็มิอาจจะข่มความรุ่มร้อนในจิตใจให้หมดไปได้

เริ่มงานใหญ่อีกวาระหนึ่ง
คือการชำระคัมภีร์อรรถกถาฎีกาและจัดพิมพ์ขึ้นใหม่

และในขณะที่แม้ผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคงก็ยังเป็นไปได้อย่างยากเย็นนี้ ก็มีเรื่องภาระเพิ่มเติมขึ้นมาอีก คือจะเป็นด้วยบรรยากาศในโลกทิพย์ส่งผล หรือจะเป็นด้วยชะตาชีวิตของอาจารย์พรจะต้องเหน็ดเหนื่อยต่อไปอีกไม่สิ้นสุด ก็เกินกว่าที่จะหยั่งทราบได้ด้วยสติปัญญาของตนเอง คือโดยปกติอาจารย์พรจะอ่านหนังสือพระไตรปิฎกอยู่เสมอและมักจะค้นหนังสืออรรถกถาฎีกาอยู่เป็นประจำ ในระยะนี้อาจารย์พรกำลังเขียนเรื่องสัพพัญญูลงในหนังสือวิญญาณเป็นตอน ๆ ดังนั้นจึงต้องค้นหนังสือมาก โดยเฉพาะอรรถกถา เพราะหนังสืออรรถกถานี้เป็นหนังสืออธิบายพระไตรปิฎกอีกชั้นหนึ่ง หนังสืออรรถกถาที่อาจารย์พรมีอยู่นี้เก่ามาก พิมพ์มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ ดังนั้นเมื่อเปิดบ่อยเข้า ความที่กระดาษเก่ามากก็เปื่อยเปราะหลุดร่วง อาจารย์พรจึงไปหาซื้อมาใหม่ นี่เองคือจุดเริ่มต้น เพราะปรากฏว่าหาซื้อหนังสืออรรถกถาที่พิมพ์

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๘-๗ กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๒๙

รุ่นใหม่ ๆ ไม่มีเลย ยังคงมีอยู่รุ่นเดียวกับอาจารย์พรมีอยู่ คือพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ เช่นกัน อาจารย์พรได้สอบถามหลายแห่งที่เป็นต้นแหล่งของคัมภีร์ทั้งมหามงกุฎ ฯ ทั้งกรมการศาสนา ทั้งมูลนิธิภูมิพโล ก็ปรากฏว่าไม่มีที่ไหนจะพิมพ์ขึ้น จากจุดนี้เพียงจุดเดียวทำให้อาจารย์พรคิดว่าจะจัดพิมพ์ขึ้นเองโดยจะต้องชำระด้วย อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนปรึกษาพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต กับทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีก รวมทั้งให้กราบทูลองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วยว่าพระองค์จะทรงมีพระราชวินิจฉัยว่าอย่างไร เมื่อข้าพเจ้าได้รับทราบเช่นนี้เรื่องที่หนักอยู่แล้วกลับยิ่งหนักอึ้งขึ้นไปอีก

พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสียงอนุโมทนาจากมวลเทพเจ้าทั้งหลายในโลกทิพย์

แต่จะอย่างไรก็ตามเมื่อข้าพเจ้าได้กราบเรียนพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเทพเจ้าโอปปาติกะต่างแซ่ซ้องสาธุการอนุโมทนา ได้ยินเสียงห้อมล้อมมาทุกทิศทางกลบเสียงน่าสะพรึงกลัวจนหมดสิ้นอยู่ชั่วขณะหนึ่งว่า **“สิ่งจรรโลงพระพุทธศาสนาให้แผ่ไพศาลเพื่อยังสันติให้บังเกิดแก่โลกได้ก่อตัวเป็นใยขึ้นแล้ว สาธุ พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...”** และเมื่อพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับทราบ พระองค์รับสั่งว่า **“ขออนุโมทนา ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นโดยทั่วแล้วอีกวาระหนึ่ง แต่เป็นงานที่ยากอย่างยิ่ง อย่าลืมพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของสิ่งใด งานซึ่งยังคงเหลืออีกไม่มาก แต่มิอาจจะทำให้สมบูรณ์ได้ จงเริ่มงานวางพื้นฐานกุศลสัมมาทิฏฐิเพื่อการก้าวไปแห่งสภาวการณ์ ซึ่งจะเป็นพลังเสริมให้งานตอนปลายของขั้นต้นสำเร็จลงได้”** เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงได้พูดว่า “แม้จะเป็นงานที่ยากอย่างยิ่ง ก็จะพยายามทำตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่” หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตได้พูดยิ้ม ๆ ว่า **“จำไว้ด้วยนะ นอกจากจะเป็นการต่ออายุพระคัมภีร์แล้ว ยังเป็นการต่ออายุของครูพรด้วย”**

เมื่อมีความตั้งใจเช่นนั้นแล้ว อาจารย์พรก็เริ่มดำเนินงานทันที คือ การถ่ายหนังสืออรรถกถาซึ่งกระดาษเก่าจนเปื่อยนี้ออกมาก่อน โดยได้รับความร่วมมือจากลูกศิษย์ซึ่งมีเครื่องถ่ายเอกสาร แต่หนังสือที่จะต้องถ่ายนี้มีจำนวนมากเกือบ ๕๐ เล่ม แต่ละเล่มหนาราว ๔๐๐ หน้า จึงเกิดความเกรงใจเจ้าของเครื่องถ่ายเอกสารเป็นอันมาก อาจารย์พรจึงตัดสินใจซื้อเครื่องถ่ายเอกสารเสียเอง ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากลูกศิษย์หลายคนที่เข้าใจและศรัทธาในพระคัมภีร์ช่วยกันบริจาค

รู้สึกท้อแท้เหลือประมาณก่อนถึงวันทอดผ้าป่า บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้

ในขณะที่อาจารย์พรก็ยุ่งอยู่กับการจะจัดทำหนังสือคัมภีร์อรรถกถา ซึ่งก็เป็นเวลาเดียวกันกับที่จะต้องเร่งรัดงานผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง เพราะก็ใกล้วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๙ วันอาสาฬหบูชา

เข้ามาทุกที งานทุกอย่างจึงเป็นไปอย่างเชื่องช้า แม้จะไม่หยุดชะงัก เพราะคณะเรามิได้นิ่งนอนใจ แต่ก็ยุ่งยากและมีปัญหามาให้แก้เฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลา *บรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงมืดครึ้มอึมครึมด้วยพลังของอกุศลมิจฉาทิฏฐิ และจากกลุ่มบุคคลซึ่งมีจิตใจเต็มไปด้วยโมหะหลงผิดอกุศล* และเหตุการณ์บ้านเมืองก็ใกล้วันเลือกตั้งเข้ามาทุกทีคือวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ซึ่งก็มีแต่ความยุ่งยากข่าวลือต่าง ๆ นานา ไม่มีความแน่นอนว่าการเลือกตั้งจะออกมาในรูปลักษณะใด ความรู้สึกของคนทั่ว ๆ ไปตกอยู่ในภาวะหวาดหวั่นไม่มีจุดยืน และไม่มีเสถียรภาพในความเป็นอยู่ของตนเอง

แม้ข้าพเจ้าเองก็มีความรู้สึกซึ่งมิได้แตกต่างจากคนทั่ว ๆ ไปนัก กับรวมทั้งความรู้สึกซึ่งมักจะเลือนลางจากสิ่งแวดล้อมเสมอ จึงเกิดความรู้สึกท้อแท้ หดหู่ เบื่อหน่าย บางครั้งก็เร่าร้อนวิตกกังวล เพราะอีกไม่กี่วันก็จะถึงวันอาสาฬหบูชา วันรัตนะครบไตรภาคี ผ้าป่าเสริมพลังสามก็ได้มาเพียง ๑๘๐ องค์เท่านั้น ยังขาดจำนวนอยู่อีกถึง ๓๙ องค์ แล้วสิ่งอกงามจะบังเกิดขึ้นปักฝังแน่นทั้ง ๗๓ มณฑลได้อย่างไร พ่อฤษีจะย้ำเตือนอีกว่า *"สิ่งที่ดีที่สุดจะต้องบังเกิดขึ้นเสมอแก่ผู้มีจิตเป็นกุศล ความวิตกกังวล ความเบื่อหน่าย ท้อแท้เป็นอกุศล อันจะเป็นช่องทางชักพาให้ประสบแต่ความยุ่งยากนานาประการ จงคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ดีที่สุด เพราะเราได้กระทำดีที่สุดแล้ว"* ข้าพเจ้าจึงพยายามอย่างยิ่งเพื่อให้จิตใจสบาย

ข้าพเจ้าเดินทางมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เช้าวันเสาร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ทุกอย่างดำเนินไปเป็นปกติเรียบร้อยทุกประการ ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส จัดเตรียมต้อนรับงานบุญของพระองค์ ทั้งอาจารย์พรและใคร ๆ ก็ตาม เมื่อพบหน้าข้าพเจ้าจะต้องถามว่าได้ครบไหม ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตอบว่าตอนนี้ยังไม่ครบ แต่พอถึงตอนกระทำพิธี นั่นแหละจึงจะรู้แน่นอนว่าเป็นอย่างไร ความรู้สึกของข้าพเจ้ามักจะวาบหวาม คล้ายจะตกจากที่สูงอยู่เกือบตลอดเวลา จนรุ่งเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๙ วันอาสาฬหบูชา ชาวหมู่บ้านใกล้เคียงได้มาร่วมทำบุญที่ศูนย์พัฒนาศาสนามากมาย อาจารย์พรได้พาคณะเราไปจัดเตรียมทำความสะอาดเนินพ่อขุนผาเมืองและที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนบ่าย รถบัสใหญ่ก็ได้นำคณะผู้มีจิตเป็นกุศลจากกรุงเทพ ฯ เข้าสู่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา รวมทั้งคณะที่นำรถส่วนตัวมาเองด้วย ทำให้บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาคึกคักเต็มไปด้วยผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใสเตรียมต้อนรับสิ่งอกงามซึ่งคาดคิดว่าจะต้องบังเกิดขึ้นนั้นในการจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าเสริมพลังสาม ๗๓ มณฑลนี้ พระองค์รับสั่งให้จัดทำบายศรี ๙ ชั้น ปลายยอดติดธงชาติกับธงศาสนาวางไว้รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ๔ ทิศ ซึ่งก็ได้คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา และคุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ เป็นแม่งาน

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่า อาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๙

๑๖.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๙ อาจารย์พรได้นำคณะผู้มีจิตเป็นกุศลทั้งหมดมารวมที่เนินพ่อขุนผาเมืองเพื่อกราบนมัสการรำลึกถึงพ่อขุนผาเมือง ต่อจากนั้นก็มารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็นร่วมกับพระคุณเจ้า เมื่อร่วมกัน

ทำวัตรสวดมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มกระทำพิธีทอดผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง ๗๓ มณฑล ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอลสับสนลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *คล้ายตนเองเดินอยู่ท่ามกลางหมู่ชนมากมาย ซึ่งต่างแต่งกายสวยงามด้วยพัสตราภรณ์สีอ่อนจางบางพริ้ว ในมือถือธงชาติไทย ธงศาสนา ปลายยอดธงครอบด้วยมหามงกุฎ คล้องด้วยพวงมาลัยดอกมะลิ กับทั้งดอกไม้ธูปเทียน ต่างพร่ำภาวนา พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....ยืนสงบนิ่งเป็นระเบียบลดหลั่นรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งสูงใหญ่เสียดฟ้าเปล่งประกายเจิดจ้าเป็นแสงรุ้งธรรมจักรระยิบระยับอาบกระจายทยอยเป็นคลื่นกว้างไกล*

ในกลุ่มหมู่ชนมากมายนี้ได้มีกลุ่มผู้แต่งกายสีดำ ถือธงดำและส่งเสียงคล้ายคนเมาเหล้าแทรกปะปนอยู่โดยทั่วไป บางคนก็จุดประทัดเป็นที่สนุกสนาน เมื่อผู้คนซึ่งสงบนิ่งนั้นตกใจกระจายหลบห่างไป บางกลุ่มเล่นดีดสีตีเป่าฝุ่นตลบฟุ้งกระจาย ไม่สนใจสิ่งรอบข้างว่าใครทำอะไรกันอยู่ ในบรรดากลุ่มชนเหล่านี้ได้มีมวลเหล่าเทพเจ้าผู้พิทักษ์ทั้ง ๗๓ มณฑล กับทั้งมวลเหล่าเทพทหารหาญผู้รักษาแผ่นดินได้มาร่วมรับทราบอนุโมนากับพิธีทอดผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคงด้วยมากมาย ครั้นแล้วความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เงียบสนิท มารู้สึกตัวอีกครั้งจึงได้ทราบว่าถูกประทับทรง ซึ่งข้อความตามที่ถอดมาจากเทปที่บันทึกไว้มีดังต่อไปนี้

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(ประทับทรง)

ในวันอาสาฬหบูชา ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ต.แคมป์สน กิ่ง อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

ขอนมัสการพระคุณเจ้า

ขอโอกาส ขอเวลาพระคุณเจ้า ในวันนี้ เมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมา เป็นวันรัตนะครบตรัยภาคี พระอัญญาโกณฑัญญะสำเร็จดวงตาเห็นธรรม เมื่อได้ฟังพระธรรมเทศนาอันเป็นปฐมเทศนาจากพระพุทธองค์ สิ่งงอกงามได้บังเกิดขึ้นในโลกนับแต่บัดนั้นจนกระทั่งบัดนี้

ขอเราทุกคนจงน้อมใจรับสิ่งงอกงาม ซึ่งได้บังเกิดขึ้นเมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมาแล้วนั้น เพื่อให้มาโยงใยกับสิ่งงอกงามที่กำลังจะบังเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย พลังสามแห่งความมั่นคง แห่ง ๗๓ มณฑล เป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง จวบจนเวลาบัดนี้ นับว่าจะได้ครบตามจำนวนพลังสามทั้งหมด ๗๓ มณฑล...แต่ก็ยังขาดอยู่จนได้...แม้ว่าแกนกลางจะนำไปช่วยเหลือได้ก็จริง แต่เป็นสัญลักษณ์ว่าจะมีความยุ่งยากเกิดขึ้นในบรรดาที่ไม่ครบสามพลัง สามพลังซึ่งยังขาดอยู่นั้น แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งงอกงามก็ได้บังเกิดขึ้นแล้ว ขอทุกคนจงช่วยกัน อย่าให้สิ่ง

งอกงามนั้นต้องแตกสลายไปเพราะความเร่าร้อน จงให้สิ่งงอกงามนั้นเจริญเติบโตขึ้นมาเสมือนข้าวกล้าที่กำลังเขียวชะอุ่มอยู่ในนา อย่าให้ต้องถูกแดดแผดเผาจนเหลืองไป และตายไปในที่สุด

ขอทุกคนจงทำใจให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ เพื่อโยงใยกุศลสัมมาทิฏฐิ ซึ่งมีอยู่ในบรรยากาศขณะนี้ให้เป็นแสงสว่างทำลายกลุ่มมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งกำลังกลายเป็นกลุ่มหมอกควันหนาทึบอยู่ในขณะนี้เพื่อความยุ่งยากจะได้ค่อย ๆ หมดไป และความเจริญงอกงามจะได้บังเกิดขึ้นเป็นสิ่งยั่งยืน

ขอทุกคนจงทำจิตใจให้สงบ ให้สะอาด ให้สว่าง เพื่อรับพลังแห่งความบริสุทธิ์แห่งความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้บังเกิดขึ้นเมื่อรัตนะครบตรัยภาคี ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมา ขณะนี้เป็นเวลาสนธยา เป็นเวลาวันต่อคืน ซึ่งจะเป็นเวลาซึ่งมีพลังแข็งแกร่งประดุจภูผา ขอจงเริ่มพิธีทอดผ้าป่าพลังสามแห่งความมั่นคง ๗๓ มณฑลได้ ณ บัดนี้ อาสาฬหบูชา ๒๕๒๙ พลังสามแห่งความมั่นคง แห่ง ๗๓ มณฑล จงกล่าว นะโม ขึ้นพร้อมกัน ๓ ครั้ง

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯลฯ

เหตุการณ์ในวันทอดผ้าป่าอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๙

จากนั้นก็ได้กระทำพิธีทอดผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง ๗๓ มณฑล ซึ่งได้ผ้าป่าทั้งหมด ๒๐๗ องค์ ยังขาดจำนวนอยู่อีก ๑๒ องค์ แล้วก็เตรียมกันว่าจะเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เมื่อทุกคนแหงนมองดูท้องฟ้าแทนที่จะพบจันทร์เพ็ญอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ กลับเห็นท้องฟ้าซึ่งมืดครึ้ม เมฆดำลอยต่ำ ลมพัดกรรโชกมารุนแรงจนเสื่อที่นำมาปูนั่งพัดตลบ อาจารย์พรจึงตัดสินใจบอกว่าให้ทุกคนกลับไปที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาก่อน แล้วประมาณ ๒๐ นาฬิกา ถ้าฝนไม่ตกค่อยมาร่วมกระทำพิธีเวียนเทียน ทุกคนรีบขึ้นรถเพราะฝนเริ่มปรอยเม็ดลงมา เมื่อกลับเข้ามาในหอประชุมแล้ว สักครู่ใหญ่ฝนได้เทลงมาพักหนึ่งจึงซาแต่ก็ยังไม่ยอมขาดเม็ด ทุกคนต่างช่วยกันภาวนาเผื่อจะได้ไปร่วมเวียนเทียนรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกัน

ก่อนที่จะเริ่มกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน ตอน ๒๒.๐๐ นาฬิกา อาจารย์พรได้อธิบายเกร็ดธรรมต่าง ๆ รอเวลา แต่พระพิรุณก็ไม่เปิดโอกาสให้เลย ยังคงปรอยพรำอยู่ไม่ขาดสาย จน ๒๒.๐๐ นาฬิกา อาจารย์พรจึงได้นิมนต์พระคุณเจ้าเริ่มนำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนอาสาฬหบูชา ถึงรุ่งอรุณวันเข้าปุริมพรรษา ซึ่งก่อนจะเริ่มกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ ก็ได้มีผู้มาแจ้งความจำนงค์ขอเป็นเจ้าภาพผ้าป่าเสริมพลังสามที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้นหลายคน โดยจะเป็นผู้รับผิดชอบไปรวบรวมแต่ละกอง และนำปัจจัยมาส่งให้ในภายหลัง พระองค์ได้เสด็จมาก่อนที่จะกระทำพิธีสาธยายพุทธมนต์พร้อมทั้งรับสั่งว่า **“แม้พิธีเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง ๗๓ มณฑล จะเสร็จสิ้นลงแล้ว แต่สภาวการณ์ความเป็นไปก็จะยังคงดำเนิน**

ไปภายใต้ความมืดมัวมืดอึมครึมของพลังแห่งความหลงผิด คล้ายบรรยากาศในยามนี้ ซึ่งแม้จะมีจันทร์เพ็ญอาสาฬหบูชา ลอยเด่นส่องแสงสว่าง แต่ก็มิอาจจะผ่านทะลุม่านเมฆหมอกหนาทึบลงมาได้ จงดำเนินการภายใต้ความมืดสลัวนี้ด้วยความตั้งใจมั่น อดทน ให้อภัย มีเมตตาต่อกัน เพื่อให้บังเกิดความสามัคคี ซึ่งจะเป็นผลให้การดำเนินงานยังคงเป็นไปได้ จงเริ่มสาธยายพุทธมนต์เพื่อยังกุศลสัมมาทิฏฐิเถิด."

การสวดมนต์ตลอดทั้งคืนในคืนวันอาสาฬหบูชาครั้งนี้ประกอบด้วยพระคุณเจ้า ๘ รูป ฆราวาสทั้งชายหญิงร่วมร้อยคนเศษ เมื่อสวดพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ แล้วก็เริ่มต้นด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร เสียงก้องกระหึ่มของบทพุทธมนต์ต่าง ๆ ภายในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาดังแทรกซึมในบรรยากาศมืดสลัว ซึ่งภายนอกฝนยังคงปรอยเม็ดอยู่ตลอดเวลา เมื่อมองจากเนินหอประชุม ท้องฟ้ามืดมิดมองไม่เห็นสิ่งใด นอกจากแสงสปอร์ตไลท์ส่องต้องสีทองขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แสงสะท้อนย้อนรับกับสายฝนพรั่งพราย เป็นประกายระยิบระยับรอบองค์พระเจดีย์ราวกับองค์พระเจดีย์ล่องลอยอยู่ท่ามกลางแสงทอง จนรุ่งสางของวันเข้าปุริมพรรษา พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"ไม่ว่าเหตุการณ์จะเป็นไปอย่างไร จงกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ได้ในเวลาแปดนาฬิกา"** เมื่อข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรเช่นนั้น อาจารย์พรจึงได้ประกาศให้ทุกคนได้รับทราบ และบอกให้ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๗.๓๐ น.

ท้องฟ้ายามรุ่งอรุณของวันเข้าปุริมพรรษาวันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เริ่มปลอดโปร่งขึ้นบ้าง แม้จะมีละอองฝนอยู่บ้างก็เพียงบางเบา จนเวลา ๐๗.๓๐ นาฬิกา ทุกคนก็ได้มารวมพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนั้นฝนขาดเม็ดแล้ว แต่เมฆหมอกก็ยังไม่เปิดโอกาสให้กับสุริยเทพเลย พอเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกาตรง อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระพายพัดโชยบางเบาแต่ไม่ถึงกับทำให้แสงเทียนดับ แต่ได้ช่วยให้สายควันธูปลอยขึ้นกระจาย กลิ่นอบอวลผสมกลิ่นดอกแก้วซึ่งบานอยู่โดยรอบเนินพระเจดีย์ กับกลิ่นดอกไม้ต่าง ๆ ที่นำมาเวียนเทียนบูชา กลิ่นธูปกลิ่นเทียนผสมคละเคล้าก่อให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ไปอีกรูปแบบหนึ่ง ทุกคนสดชื่นแจ่มใสกับบรรยากาศยามเช้าของวันเข้าปุริมพรรษานั้น พระองค์รับสั่งย้ำเตือนอีกว่า **"จงรักษากุศลจิตมั่น ตั้งใจจริง เพื่อให้สิ่งงอกงามบังเกิดขึ้นแล้วนี้สืบต่อยั่งยืน ขอให้ทุกคนจงสวัสดี"** ต่อจากนั้นทุกคนต่างก็ได้แยกย้ายกันกลับ โดยรถบัสใหญ่ก็ได้เดินทางกลับสู่กรุงเทพมหานคร ส่วนผู้ที่นำรถส่วนตัวมาเองต่างก็ปฏิบัติภารกิจของตนเองตามอัธยาศัย สำหรับอาจารย์พรและคณะเราก็ยังคงอยู่ดูแลการบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันนี้ซึ่งเป็นวันเข้าพรรษาร่วมกับชาวหมู่บ้านใกล้เคียงนั้นต่อไป

บัดนี้เป็นอันเสร็จสิ้นการกระทำพิธีทอดผ้าป่าเสริมพลังสามแห่งความมั่นคง ๗๓ มณฑลแล้ว ถึงแม้จะไม่เรียบร้อยราบรื่นนักก็ตาม สำหรับอาจารย์พรเมื่อกลับกรุงเทพมหานครแล้ว ก็ได้มาระดมจัดทำเกี่ยวกับการถ่ายเอกสารหนังสืออรรถกถาต่อไป พร้อมกับการบอกกล่าวแก่ทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องให้ได้รับทราบ เพราะอาจารย์พรรู้สึกว่างานการจัดชำระและพิมพ์หนังสืออรรถกถานี้เป็นงานมหากุศลจริง ๆ และจะต้องมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก อยากจะให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกุศลนี้ด้วย สำหรับข้าพเจ้าเองรู้สึกมีความ

หนักใจมากอย่างเหลือเกินในการจัดหาทุนที่จะนำมาใช้จ่ายในครั้งนี้ จึงได้แต่กราบเรียนพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เผื่อว่าท่านจะช่วยหาทางออกให้อย่างไรบ้าง ทั้งพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ มิได้ตอบหรือให้ความเห็นอย่างใด ได้แต่มองด้วยสายตาปลอบประโลม

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้จัดทำพิธีทอดผ้าป่าในวันมหาปวารณา ปี ๒๕๒๙

เช้าวันอังคารที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๙ พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมารับสั่งว่า :-

"ในวันมหาปวารณาอันเป็นสิ้นสุดไตรมาสของการเข้าพรรษานั้น จงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ามหากุศลอีกครั้งหนึ่ง เป็นการเริ่มต้นของกุศลสัมมาทิฏฐิ อันจะยังผลงานตอนปลายของขั้นต้นให้สำเร็จลงโดยสมบูรณ์ เพื่อนำปัจจัยนั้นมาตั้งเป็น "กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์" อันจะเป็นเครื่องชี้บอกถึงความมั่นคงแห่งการก้าวไปของสภาวการณ์ โดยปรารภถึงพระฤษีอสิตดาบสและพราหมณ์ ๑๐๘ ซึ่งทำนายพระชะตาของสิทธัตถกุมาร และในกาลต่อมา สิทธัตถกุมารก็ได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นดวงอาทิตย์แห่งโลก ทำลายล้างอวิชชานำพาสัตว์โลกข้ามห้วงแห่งโอฆสงสาร โดยจงตั้งเป็นกองทุนละหนึ่งพันบาทเถิด ขออนุโมทนา"

ข้าพเจ้าน้อมรับด้วยความรู้สึกซาบซึ้งจนสุดพรรณนา พระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยในความเป็นอยู่ในความเป็นไปของพสกนิกร และแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน แม้ว่าข้าพเจ้าจะละอายต่อการที่จะต้องบอกบุญเรี่ยไรกับใคร ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าก็จะพยายามทำด้วยจิตใจที่สบายเพื่อให้สิ่งงอกงามซึ่งควรจะบังเกิดขึ้นนั้นให้เจริญยั่งยืนสืบต่อไป

อานิสงส์แห่งการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาขึ้นใหม่

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหมดให้ได้รับทราบ *ก็ได้ยินเสียงดังห้อมล้อมมาทุกทิศทุกทางกลบเสียงอันน่าสะพรึงกลัว อันมีเป็นพื้นอยู่ในบรรยากาศโลกทิพย์อยู่ตลอดเวลานั้นให้หายไปชั่วขณะหนึ่งว่า สาธุ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...อนุโมทนาที่พลังแสงอันทรงอำนาจของดวงอาทิตย์แห่งโลกจะฉายส่องทำลายเมฆหมอกมิจฉาทิฏฐิได้อีกวาระหนึ่ง เงาของสันติเริ่มจะงอกงาม ขอกุศลสัมมาทิฏฐิจงเจริญในโลกเถิด* ครั้นแล้วหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ก็ได้กล่าวเสริมขึ้นว่า **"องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ทรงเริ่มต้นตั้งกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ให้แล้ว คงจะมีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาร่วมให้งานนี้ดำเนินไปได้เรื่อย ๆ เพื่อจรรโลงสิ่งซึ่งกำลังจะหมดไปให้กลับฟื้นขึ้นมาเป็นสมบัติอันล้ำค่าต่อไป"** ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรกล่าวอนุโมทนาและบอกว่า **"ได้อธิษฐานไว้แล้วว่าจะพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถจะพึงมีอยู่เพื่อพระศาสนา"**

สำหรับงานในด้านการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนานั้น ขณะนี้ช่างก็ได้เร่งมือปั้นพระรูปด้วยดินน้ำมัน ซึ่งจะนำมาติดที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีก ๓ แผ่น เพื่อว่าจะได้ลงมือหล่อไปพร้อม ๆ กันกับรูปซึ่งแต่งเป็นขี้ผึ้งไว้แล้วนั้น ๒ แผ่น ส่วนสำหรับ ๓ แผ่น ซึ่งหล่อสำเร็จเรียบร้อยออกมาแล้วนั้น ก็ต้องรอเพื่อจะนำขึ้นติดประดิษฐานพร้อม ๆ กันทั้งหมด ซึ่งงานตอนช่วงจังหวะนี้ช้ามากจนแทบจะหมดกำลังใจรอ เพราะเป็นงานที่คณะเราลงมือทำเองไม่ได้จริง ๆ ต้องรอช่างฝีมือเท่านั้น และสำหรับงานก่อสร้างด้านอื่น ๆ ก็ยังดำเนินต่อไปไม่ได้หยุด คือ งานก่อสร้างกุฏิรัตนโกสินทร์และตึกฝึกสมาธิธรรมธารี กับทั้งบริเวณป่าของศูนย์พัฒนาศาสนาก็ต้องดูแลต้นไม้ ตัดหญ้าซึ่งขึ้นมาอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้กลายเป็นงานซึ่งจะต้องมีค่าใช้จ่ายเป็นเงาตามตัว ทุกครั้งเมื่อก้มลงกราบพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข้าพเจ้าจะน้อมรำลึกอธิษฐานจิตถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ และอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ของมวลเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหมด จงดลบันดาลให้ผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือมาตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนบัดนี้นั้น จงได้รับแต่สิ่งที่ดีงามในการดำเนินชีวิตในสังสารวัฏนี้ด้วยเถิด

เพราะพื้นที่เนินเขาจากสภาพป่ารกร้างเต็มไปด้วยหญ้าคา สิ้นสภาพจากป่าไม้โดยสิ้นเชิง กลายเป็นภูเขาหัวโล้น บัดนี้เริ่มกลายเป็นป่าที่ร่มรื่นด้วยต้นไม้ซึ่งเริ่มโตคล้ายวัยรุ่น มีสถานที่พักสำหรับฆราวาสผู้สนใจในธรรม เสนาสนะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ มีสระน้ำ ถนนหนทางสะดวก ตลอดจนสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมทั้งมีพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอันศักดิ์สิทธิ์ และพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงประทานแผ่นดิน ปลดแอกคนไทยจากขอมทารุณ สิ่งเหล่านี้ได้บังเกิดขึ้นเพราะความร่วมมือช่วยเหลือจากท่านผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาโดยแท้

สังเวชนียสถานอีก ๒ แห่งสำหรับชาวพุทธไทย

เขาค้อและหินร่องกล้า

ในทัศนะของเปรียญแก่และทหารเก่าผู้หนึ่ง

โดย : ศิริ พุทธศุกร์

วันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ คณะของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ มีพระภิกษุนักศึกษาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ไปรับการอบรมแบบ intensive course ในวิชาธรรมประยุกต์ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนเกือบ ๒๕๐ รูป และฆราวาสที่มาสมทบอีกประมาณ ๑๐๐ คน รวมทั้งหมดด้วยกันประมาณเกือบ ๔๐๐ คน ได้ออกเดินทางจากแคมป์สนในตอนบ่ายเพื่อไปชมสมรภูมิเก่าที่เขาค้อ และต่อจากนั้นก็กะกันว่าจะได้เดินทางต่อไปที่พระตำหนักเขาย่า ซึ่งเป็นพระตำหนักที่เพิ่งเสร็จใหม่ ๆ ไม่นาน เพื่อถวายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นพระตำหนักอีกแห่งหนึ่ง ณ ศูนย์กลางของประเทศไทยเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้ว เช่น พระตำหนักภูพิงค์ ฯ ภูพาน ฯ และทักษิณราชนิเวศน์ เป็นต้น ที่ว่าพระตำหนักเขาย่าเป็นศูนย์กลางของอาณาเขตประเทศไทยนี้ ก็หมายความว่าถ้าไม่นับส่วนที่ยื่นลงไปเป็นแหลมทางภาคใต้อันเปรียบเสมือนด้ามของขวานทองเล่มนี้แล้วละก็ ณ จุดใดจุดหนึ่งที่บริเวณนี้ เราจะลากเส้นตรงไปถึงจุดเหนือสุดทางด้านบน จุดขวาสุดทางด้านตะวันออก จุดซ้ายสุดทางด้านตะวันตก และจุดล่างสุดคือมาถึงกรุงเทพ ฯ อันเป็นเมืองหลวงก็จะเป็นระยะทาง ๔๐๐ กิโลเมตรโดยประมาณเท่ากัน จึงนับว่าสถานที่นี้ตั้งอยู่ส่วนที่เปรียบเสมือนว่าเป็นศูนย์กลางหรือหัวใจของประเทศไทยทีเดียว ซึ่งจะเรียกว่าเป็นจุดสัญลักษณ์แห่งยุทธศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งก็น่าจะได้เหมือนกัน

การเสียสละส่วนน้อยเพื่อรักษาส่วนใหญ่

ก่อนการเดินทาง เราได้รับการแนะนำสั้น ๆ ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นการปฐมนิเทศก็ได้จาก **พันโทภาษิต สนธิขันธ์** ผบ.กองพันทหารม้าที่ ๑๔ ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็กตามพระราชดำริ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเขาค้อ และเป็นผู้ที่ได้เคยผจญกับผู้ก่อการร้ายที่เขาค้อมาแล้วอย่างโชกโชน ใจความสำคัญของการปฐมนิเทศครั้งนี้ มีอยู่ตอนหนึ่งที่สมควรจะนำมาบันทึกไว้ในที่นี้ ก็คือท่านผู้พันได้กล่าวว่าความเสียหายของฝ่ายเราในการยุทธชิงฐานเขาค้อนี้ มีประมาณไม่ได้ว่าจะเป็นจำนวนเงินเท่าใด แต่เราก็

จำเป็นต้องทำเพื่อความอยู่รอดของชาติไทยโดยส่วนรวม เพราะในขณะนั้นทางฝ่ายผู้ก่อการร้ายเขาได้ชุมนุมกำลังกันอยู่ที่ฐานเขาค้อนี้เป็นจำนวนมากมาย และพร้อมที่จะ "หลั่งไหล" เข้าสู่ตัวเมืองใหญ่ ๆ ในระยะต่อไปได้แล้ว ถ้าจะเปรียบเหมือนน้ำก็หมายความว่าเขาทั้งหมดนั้นเป็นน้ำที่มีพลังมหาศาล พร้อมที่จะพุ่งคือ **"ไหลบ่า"** ลงมาจากเขาเพื่อเข้ามา **"ท่วม"** อาณาเขตเมืองได้แล้ว จึงเป็นการจำเป็นที่เราจะปล่อยให้เขา "หลั่งไหล" เข้ามาสู่เมืองไม่ได้ เพราะเป็นการยากต่อการสืบเสาะเพื่อปราบปรามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากว่าเขาจะแฝงตัวแยกย้ายกันอยู่ในที่ต่าง ๆ จนเราแยกเขาจากประชาชนของเราไม่ออกเลย ดังนั้นการที่เขามารวมกำลังชุมนุมกันอยู่อย่างหนาแน่นในที่เดียวกันเช่นนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็นการ**ยาก**ต่อการปราบปราม คือจะต้องทุ่มกำลังเข้าโจมตีอย่างมากมายก็ตาม แต่ในอีกด้านหนึ่งก็เป็นการ**ง่าย**ที่เราจะเบาใจว่า เราสู้กับศัตรูไม่ผิดตัว คือเป็นศัตรูที่มองเห็นตัวกันอย่างจะแจ้งทีเดียว

ข้าพเจ้าฟังแล้วก็นึกถึงพุทธภาษิตที่มีใจความว่า **พึงสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต และพึงสละทั้งทรัพย์ อวัยวะ และชีวิตเพื่อรักษาธรรม** และก็เห็นใจฝ่ายปราบปรามว่าต้องได้รับความยากลำบากเพียงใดในด้านการตัดสินใจจะไม่ใช่เป็นการง่ายเลยทีเดียว สำหรับผู้ที่ไม่ได้มีสันดานเป็น **"ซาดิสท์"** (คือชอบเห็นความทุกข์ทรมานของผู้อื่น เพราะรู้สึกว่าเป็นความสุขของตนเอง) ที่ต้องผจญกับการตัดสินใจที่ต้องฝืนใจอย่างยิ่งเช่นนั้น มีคำกล่าวว่า To do good is painful การทำความดีเป็นการทำให้ (หัวใจ) ปวดร้าว ผู้ที่ต้องคอยตัดสินใจสั่งให้คนไทยฆ่าคนไทยด้วยกัน เพราะเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นนี้ก็คงจะต้องปวดร้าวหัวใจไม่น้อยเลย แต่จะทำอย่างไรได้ในเมื่อมันเป็นความจำเป็นที่จะต้องเสียสละคนไทยจำนวนหนึ่ง เพื่อรักษาคนไทยและชาติไทยอันเป็นส่วนใหญ่กว่าให้อยู่รอดต่อไปได้ ทั้งนี้คงเป็นเช่นเดียวกันกับการกู้ชาติของสมเด็จพระนเรศวร ฯ เป็นเจ้า และสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นต้น ซึ่งในการกระทำเช่นนั้นพระองค์ก็คงจะต้องฝืนพระทัยฆ่าคนไทยจำนวนหนึ่งที่ไม่ยอมอ่อนน้อมร่วมมือด้วย การกระทำเช่นนี้ก็คงจะเป็นทำนอง **"ไทยฆ่าไทยเพื่อให้ไทยอยู่รอด"** นั่นเอง จริงอยู่การฆ่าเป็นบาปแน่ แต่เจตนา (คือเพื่อรักษาส่วนใหญ่ไว้) ประการหนึ่ง และวัตถุ (คือเป็นการฆ่าผู้ที่เป็นเสี้ยนหนามต่อส่วนรวม) อีกประการหนึ่ง และประโยค (คือการที่ไม่ได้ฆ่าด้วยความยินดีเป็นผู้มีสันดานเป็นซาดิสท์) อีกประการหนึ่ง ฐานแห่งกรรมสามฐานนี้ย่อมทำให้ผลของการฆ่าดังกล่าว ซึ่งถ้าจะเป็นบาปก็เป็นบาปที่มีผลไม่รุนแรงเกินไปนัก ทั้งนี้พิจารณาตามหลักความจริงที่ว่า กรรมที่เป็นบาปหรือบุญเหมือนกัน ก็อาจมีผลบาปหรือบุญแตกต่างกันมากก็เป็นได้ ในเมื่อพิจารณาจากฐาน (premises) ต่าง ๆ เช่น เจตนา (why) ประโยค (how) และวัตถุ (who or whom) เปรียบเหมือนบ้านสองหลังซึ่งก็เป็นบ้านเหมือนกัน แต่หลังหนึ่งอาจมีราคาสองสามพันบาท อีกหลังหนึ่งมีราคาสามสี่ล้านบาทก็ได้ ทั้ง ๆ ที่ก็ได้ชื่อว่า "บ้าน" อันเป็นที่อยู่อาศัยเหมือนกันนั่นเอง

หนทางที่ตัดไปเขาค้อ โดยออกจากศูนย์พัฒนาศาสนาที่แคมป์สนนั้น เป็นระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตรกว่า ๆ แต่ก็เป็นหนทางที่ชันมาก รู้สึกว่าบางแห่งจะมีความลาดชันถึง ๓๐ กว่าองศาทีเดียว มีผู้กล่าวว่ารถใหญ่ ๆ ที่มีกำลังฉุดลากน้อย ๆ เช่นรถยนต์โดยสารตามธรรมดาจะขึ้นไปไม่ได้เลย อาจารย์พรจึงได้ขอความช่วยเหลือจากทหารซึ่งประจำอยู่ ณ ฐานดังกล่าว ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือด้วยดี โดยที่ทาง

ทหารได้ส่งรถ ยี เอ็ม ซี สำหรับบรรทุกทหารโดยเฉพาะมาให้บริการเป็นจำนวน ๗ คัน ซึ่งพอที่จะบรรทุกภิกษุนักศึกษาจำนวน ๒๕๐ รูปไปได้เกือบทั้งหมด ที่เหลือนอกนั้นก็แบ่งมานั่งกับรถของญาติโยมที่ร่วมขบวนไปด้วยอีกหลายคน ซึ่งล้วนแต่เป็นรถขนาดเล็กที่มีกำลังลากจูงเข้มแข็ง พอที่จะไต่ขึ้นลาด ๓๐ กว่าองศาได้

ฐานเขาค้อได้รับการก่อสร้างสวยงามถาวร มีอนุสาวรีย์และพิพิธภัณฑ์ทหาร ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการสู้รบในบริเวณฐานนั้นได้เป็นอย่างดี ที่อนุสาวรีย์มีชื่อของนักรบผู้ได้หลั่งเลือดชะโลมดินเพื่อทำหน้าที่ของเขา ในการป้องกันรักษามาตุภูมิของเขาเป็นจำนวนพัน ข้าพเจ้าเดินชมแล้วก็เกิดความสลดใจ ไม่ใช่เพราะว่าเขาเหล่านั้นต้องเสียชีวิตอย่างเดียว แต่เพราะว่าศัตรูที่เขาได้เข่นฆ่าและก็ได้เข่นฆ่าเขานั้น ส่วนใหญ่ก็เป็นพี่น้องร่วมชาติคนไทยด้วยกันนั่นเอง จะมีที่เป็นคนต่างชาติอยู่บ้างก็เป็นตัวหัวหน้าเพียงไม่กี่คน ซึ่งส่วนมากก็คงจะหนีรอดไปได้ เมื่อนึกย้อนหลังไปถึงเหตุการณ์เมื่อ ๔๐ กว่าปีมาแล้วก็คิดว่าตนเองอยู่ในฐานะที่แตกต่างกว่าเขาเหล่านี้อยู่อย่างหนึ่ง คือในครั้งนั้นอยู่ในระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ผู้ที่เราทำการสู้รบด้วยในฐานะศัตรูจึงไม่ใช่คนไทย แต่เป็นชาติสัมพันธมิตร คือ อังกฤษและอเมริกาเป็นต้น จึงไม่มีความลำบากใจในเรื่องนี้แต่อย่างใด ทัศนียภาพที่มองจากฐานเขาค้อออกไปโดยรอบทิศนั้นนับว่าสวยงามมากเพราะอยู่ในที่สูงและชัน เมื่อมองลงไปก็จะเห็นภูเขาใหญ่น้อยอีกมากมายนับจำนวนยอดไม่ถ้วน ซึ่งอยู่ต่ำกว่าที่ที่เรายืนอยู่ แต่ส่วนมากก็เป็นภูเขา **"หัวโล้น"** แทบทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามทัศนียภาพนั้นก็ทำให้พวกเราชาวกรุงเทพ ฯ ซึ่งเคยอยู่ในที่ที่แออัดมองไม่เห็นขอบฟ้ามานาน เกิดความรู้สึกปลอดโปร่งเบากายและใจ ต่างพากันสูดอากาศบริสุทธิ์เข้าปอดอย่างเต็มที่เพื่อให้สมอยากและคุ้มกับความยากลำบากในการเดินทางมาครั้งนี้

สรุปความว่า เขาค้อและพระตำหนักเขาย่า (ซึ่งอยู่เลยขึ้นไปอีกระยะทางพอสมควร) นั้น เป็นสถานที่ที่น่าไปชมอีกแห่งหนึ่ง สำหรับชาวกรุงผู้ต้องการจะเปลี่ยนบรรยากาศอันจำเจ คือความแออัดและอบไปด้วยมลภาวะทั้งทางตา หู และจมูก เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เป็นเครื่องนำไปสู่มลภาวะทางใจได้ไม่มากก็น้อยตามวิสัยของปุถุชนผู้มีภาวะแห่งจิตใจอันจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ไม่มากก็น้อยตลอดเวลา

วนอุทยานภูหินร่องกล้า

การทัศนาจรวนอุทยานภูหินร่องกล้า อันเป็นฐานปฏิบัติการเก่าอีกแห่งหนึ่งของฝ่ายก่อการร้ายในวันเสาร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๘ นี้ คณะของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ มีผู้ร่วมขบวนไปด้วยประมาณ ๓๐ คนเท่านั้น คณะของเราเป็นฆราวาสหญิงและชาย ไม่มีพระภิกษุร่วมทางไปด้วยเลย ระยะทางจากแคมป์สนไปถึงภูหินร่องกล้า ไกลกว่าจากแคมป์สนไปถึงเขาค้อประมาณอีกเท่าตัว สภาพแวดล้อมของฐานปฏิบัติการอันเป็นสมรภูมิเก่าแห่งหนึ่งให้ความรู้สึกแตกต่างกับที่เขาค้อไปอีกแบบหนึ่งทีเดียว

ประการแรก ภูมิประเทศโดยรอบเขาค้อเป็นภูเขาหัวโล้นเป็นส่วนมาก แต่ที่หินร่องกล้านี้ตามไหล่เขาปกคลุมไปด้วยแนวป่าเขียวสดน่าเบิกบานใจ มองดูแล้วทำให้เกิดความสดชื่นมากกว่าที่เขาค้อมาก เรามีความรู้สึกว่าได้เข้าไปอยู่ในอาณาเขตที่ที่คงจะหายากแห่งหนึ่งของประเทศไทย คือป่าอันยังมีต้นไม้ขึ้นสลับซับซ้อนกันอยู่ทั่วไปทั้งตามไหล่เขาและหุบเขารอบด้าน เป็นทัศนียภาพที่ตรึงตา อันให้ความรู้สึกที่ตรึงใจยากที่จะลืมเลือนจริง ๆ

ประการที่สอง อาณาเขตเขาค้อเท่าที่ทางการจัดให้เราได้ชมนั้น รู้สึกว่าแคบและเล็กมาก ในเมื่อเทียบกับที่หินร่องกล้านี้ สิ่งที่จัดไว้ให้ชมที่เขาค้ออันเป็นส่วนฐานปฏิบัติการนั้นมีรวมอยู่ในแห่งเดียวกัน ซึ่งก็เป็นการสะดวกดีสำหรับผู้ไปทัศนาจรที่มีเวลาไม่มากนัก แต่ที่หินร่องกล้ามีสิ่งที่น่าดูน่าชมแยกย้ายกันอยู่หลายแห่ง แต่ละแห่งก็ห่างกันพอสมควร และแต่ละแห่งนั้นก็ตั้งอยู่ในสถานที่ที่น่าชมให้ความประทับใจแตกต่างกันไปคนละอย่าง นักทัศนาจรที่มีเวลามากพอหรือชอบเดินตามทางในป่าอันร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่ตลอดเวลา แบบที่เรียกกันตามสำนวนนิยมไพรว่า **jungle trail** นั้น ควรจะไปชมที่หินร่องกล้านี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะมีเส้นทางอันร่มรื่นดังกล่าว ซึ่งตามป้ายบอกระยะทางว่ามีความยาว ๓๕๐๐ เมตร หรือกว่า ๓ กิโลเมตรครึ่ง อันเป็นระยะทางไม่ไกลเกินไป บรรยากาศอันสงบและร่มรื่นภายใต้ร่มเงาของต้นไม้ใหญ่เกือบตลอดทาง จะพาท่านไปสู่ความรู้สึกประทับใจอันลึกซึ้ง เกินกว่าที่จะพรรณนาเป็นคำพูดหรือตัวหนังสือได้จริง ๆ

ประการที่สาม ที่เขาค้อมีสถานที่อันเป็นที่เกิดเหตุการณ์รันทดใจหลายแห่ง ซึ่งได้รับการขนานนามตามชื่อของวีรชนผู้สละชีวิตเป็นชาติพลี เช่น หมู่บ้าน **“อุทธโยภาส”** เป็นเครื่องระลึกถึง ร.อ. ชาญยุทธ อุทธโยภาส ผู้เสียชีวิตในขณะบัญชาการรบ หมู่บ้าน **“ปางสุขุม”** เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงอาสาสมัครพลปางสุขุม ซึ่งถูกซุ่มโจมตีจนเสียชีวิตเช่นเดียวกัน โรงเรียนเจริญ ทองนิ่ม ก็เป็นชื่อและนามสกุลของสิบเอกดังกล่าวที่เสียชีวิตในการต่อสู้ และฐานอิทธิก็เป็นชื่อของศาลและฐานเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่ง พ.อ.อิทธิ สิมารักษ์ ผู้โดนยิงขณะส่องกล้องสำรวจที่ตั้งของฝ่ายตรงกันข้ามอยู่บนบังเกอร์ของเขาเอง แต่สำหรับที่หินร่องกล้านั้นสถานที่แต่ละแห่งที่มีอดีตเป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ได้รับการรักษาไว้ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด และมีบรรยายความเป็นมาในอดีตอย่างคร่าว ๆ ให้ผู้ไปเยือนได้ทราบถึงเหตุการณ์ในอดีตที่เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ ตามสมควร จุดแรกที่คณะของเราได้ไปเยือนสถานที่ที่มีป้ายบอกไว้ว่า **“โรงเรียนการเมืองการทหาร”** ตรงทางแยกที่จะเข้าไป ข้าพเจ้าอ่านดูป้ายบอกทางดังกล่าว แล้วก็นึกเอาตามประสาคนไม่มีไหวพริบที่ยังไม่เคยไปเลยว่า “เออ น่าแปลกจริงนะ เหตุใดทางรัฐบาลของเราจึงได้มาตั้งโรงเรียนการเมืองและการทหารไว้ในป่าลึกเช่นนี้ได้ นี่คงจะต้องอพยพนักเรียนนายร้อยของเรามาฝึกมาเรียนกันในป่าลึกเช่นนี้เพื่อเป็นภาคปฏิบัติจริง ๆ กระมัง” แต่หลังจากที่รถได้พาเราลึกเข้าไปในป่าได้พักใหญ่จากทางแยกนั้น เราก็ได้มาถึงป้ายบอกอยู่ข้างทาง และพวกเราได้ลงไปอ่านดู...จึงได้รู้ว่าตนเองโง่ไปถนัดใจ ข้อความในป้ายนั้นมีว่าดังนี้

โรงเรียนการเมืองการทหาร เขต ๑๐

เคยเป็นที่ตั้งของคณะกรรมการเขต ๓ จังหวัด คือ เลย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก ก่อตั้งโรงเรียนเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๐ มีผู้นำที่สำคัญ คือ ส. ด่าง เล่าเซ่ง, คำเพชร

ในโรงเรียนนี้ทำหน้าที่ฝึกอบรมการเมืองการทหาร ออกหนังสือรายสัปดาห์ชื่อ "เอกราช" และติดต่อกับเขตอื่น ๆ

เมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนหลังกรณี ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ มี ส.ทวน (คนไทย) สอนการเมือง ส.ธงสุข (ม้ง) สอนการทหาร

เลิกล้มเมื่อกลางปี ๒๕๒๙ เพราะมวลชนเข้ามอบตัวหมด

"สหาย" ตามความหมายในพระพุทธศาสนา

ข้าพเจ้าอ่านป้ายข้างบนดังกล่าว พบคำว่า ส. ซึ่งแปลว่าสหาย แล้วก็นึกขำและชมเชยผู้ที่คิดใช้คำนี้ขึ้นมา โดยเป็นการคิดในฐานะคนที่เคยบวชเรียน เป็นเปรียญแก่ว่า เขาช่างสรรหาคำมาใช้ได้น่าฟังเหมือนกัน เพราะคำนี้ในพระคัมภีร์ของเราก็มีใช้อยู่ โดยเป็นการใช้หมายถึงผู้สิ้นชีพจากโลกนี้ไปเกิดในสมรภูมิของโอปปาติกะ ซึ่งเรียกกันว่าภูมิของเทวดา ในภูมิเช่นว่านี้ไม่มีพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดเหมือนกับในโลกมนุษย์เรา ทุกอย่างในภูมิแห่งชีวิต ณ ที่นั้นเป็นกรรมนิยม คือมีกรรมของแต่ละคนเป็นดุจพ่อแม่ที่ให้กำเนิดอย่างแท้จริง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในโลกมนุษย์เรานี้การเกิดของสัตว์และมนุษย์เป็นพืชนิยม คือการสืบเชื้อสายมาจากบิดามารดาเข้าเป็นองค์ประกอบต่อจากกรรมด้วย แต่ในโลกของโอปปาติกะไม่มีการสืบพันธุ์ตามเชื้อสายของสกุลเช่นนั้น เพราะทุกคนมีพ่อและแม่คือกรรมของตนเอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กรรมโยนิ คือ **"เป็นลูก"** ของกรรมของตนเอง โดยไม่ต้องมีพ่อแม่ตามลักษณะในโลกมนุษย์นี้เข้ามาเป็นองค์ประกอบแต่อย่างใด เมื่อเป็นเช่นนี้ทุก ๆ คนที่ไปเกิดอยู่ในภูมิเดียวกัน จึงถือได้ว่าเป็น "สหาย" ของกันและกันได้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีพ่อแม่ลูกหลานพี่น้องและเครือญาติโดยนัยเช่นโลกมนุษย์นี้เลย

ข้าพเจ้าอ่านป้ายดูแล้วนึกย้อนไปถึงความหมายของคำว่า **"สหาย"** ในฐานะของเปรียญเก่าแล้วก็นึกขำอยู่ในใจคนเดียว และก็ชมเชยอยู่บ้างที่ว่าเขาช่างสรรหาคำมาใช้ได้น่าฟังอยู่เหมือนกัน ไม่ทราบว่าผู้เป็นต้นบัญญัติคำนี้ขึ้นมาจะได้เคยอ่านหรือศึกษาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามาก่อนหรือเปล่า อันที่จริงในโลกนี้เองซึ่งเป็นโลกของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ก็มีคำที่พอจะเทียบเคียงกันได้ (แต่ไม่เหมือนกัน

หมายเหตุ : - คำว่า ส. ในป้ายข้างบนนั้นคือย่อมาจากคำว่า "สหาย" นั่นเอง เพราะผู้ก่อการร้ายถือว่าทุกคนในกระบวนการ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมเสมอกัน ไม่มีใครเป็นเจ้านาย จึงถือว่าทุกคนเป็นสหายของกัน คือเป็นผู้ร่วมเป็นร่วมตายกันอย่างแท้จริง

ทีเดียว) อยู่คำหนึ่งเป็นคำสำหรับใช้ในวงการของภิกษุซึ่งตัดขาดจากความเป็นผู้มีครอบครัวและญาติมิตรทางโลกแล้วทุกประการ ในสังคมของพระภิกษุจึงถือได้ว่าทุกท่านไม่มีพ่อแม่ พี่น้อง ลูกหลาน และญาติมิตรใด ๆ ต่างก็เป็นผู้มีการประพฤติธรรมด้วยกัน คำสำหรับเรียกสภาพเช่นนี้ ท่านไม่ใช้คำว่า "สหาย" แต่กล่าวว่า **"สพรหมจารี"** คือเพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ด้วยกัน ร่วมเป็นร่วมตายด้วยกัน ต้องดูแลช่วยเหลือเหมือนกับเป็นพ่อแม่พี่น้องลูกหลานและญาติมิตรต่อกันและกันจริง ๆ พระพุทธองค์เคยตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายครั้งหนึ่งเพื่อให้ท่านเหล่านั้นเอื้อเฟื้อดูแลทุกข์สุขของกันและกัน มีใจความว่า เธอทั้งหลายได้สละครอบครัวและสังคมทางโลกมาหมด และกลายเป็นผู้ที่ไม่มีพ่อแม่ญาติมิตรทั้งปวงแล้ว ถ้าเธอทั้งหลายไม่ดูแลทุกข์สุขช่วยเหลือกันในยามเจ็บไข้ได้ป่วย ใครเล่าจะทำให้แก่เธอได้

แต่นั่นแหละ ในสังคมโลกเราในชีวิตประจำวัน ที่เรายังตัดความสัมพันธ์ทางครอบครัวไปไม่ได้โดยเด็ดขาด การนับถือและเคารพกันในครอบครัวและวงศาคณาญาติ ถ้าไม่เป็นการจำกัดวงให้แคบจนถึงเป็นการกีดกันและเหยียดหยามผู้อื่นแล้ว ก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องยอมรับในฐานะเป็น "โลกสมมติ โลกบัญญัติ และโลกโวหาร" ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในโปฏฐปาทสูตร แห่งทีฆนิกายอยู่บ้าง ความสำนึกดังกล่าวก็สามารถเป็นเหตุให้คุณความดี เช่น ความเสียสละ ความรับผิดชอบ และความเป็นบุพการีและกตเวทีต่อกันได้ ซึ่งก็ต้องนับว่าเป็นคุณธรรมความดีในระดับหนึ่งได้เหมือนกัน

ประการที่สี่ ที่ทำให้หินร่องกล้ามีเสน่ห์ดึงดูด ทำให้เกิดความประทับใจและรื่นรมย์มากกว่าเขาค้อ ก็คือ ที่นี้มีทางเดินอันร่มรื่นในป่า ซึ่งเรียกกันตามสำนวนนิยมไพรว่า **jungle trail** เป็นระยะทางที่ป้ายบอกไว้ว่า ๓๕๐๐ เมตร หรือพูดตามสำนวนชาวบ้านว่า ๓ กิโลครึ่ง ซึ่งเป็นระยะทางที่มีความยาวพอดีไม่ใกล้ไม่ไกลเกินไปสำหรับคนชาวกรุงเทพ ฯ โดยทั่วไปเส้นทางนี้มีชื่อเรียกที่ board หรือป้ายก่อนเข้าสู่เส้นทางว่า **"สู่โลกที่สาม"** ซึ่งข้าพเจ้าก็คิดเอาเองว่าคงจะเป็นสำนวนที่หมายความว่าจะพาผู้ชมเข้าไปสู่โลกอีกมิติหนึ่ง คือเป็นมิติแห่งประวัติศาสตร์อันเป็นบทเรียนที่ขมขื่นและรันทด แต่ก็เป็นเครื่องสอนใจคนไทยที่รักชาติทั้งหลายได้เป็นอย่างดี ที่ board คือป้ายนำทางก่อนที่จะเข้าสู่เส้นทางนี้ มีแผนที่พร้อมคำบรรยายอันชวนให้เห็นภาพเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ว่าดังนี้

เส้นทางสู่ "โลกที่สาม"

ณ จุดนี้ คือจุดเริ่มของเรื่องราวแห่งการต่อสู้
ชัยชนะ ความเจ็บปวดและความตาย
ผสมผสานกับความงาม ความเยือกเย็น และความนุ่มนวลของธรรมชาติ
ซึ่งทั้งหมดคือเรื่องราวของเส้นทางที่ชื่อ...."สู่โลกที่สาม"

ชื่อของจุดที่น่าสนใจในระหว่างทาง มีหลายแห่งที่ฟังแล้วทำให้เกิดอารมณ์วังเวงใจอย่างประหลาด เช่น **ลานหินปุ่ม** และ**ผาชูธง** เป็นต้น นอกนั้นก็มีจุดที่มีชื่อเป็นการเมืองแบบเดียวกับโรงเรียนการเมือง

การทหารที่ผ่านมาแล้ว เช่น สำนักอำนาจรัฐและโรงพยาบาลรัฐ เป็นต้น สองชื่อหลังนี้ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับข้าพเจ้าอีกต่อไป เพราะได้เกิดความสำนึกแล้วว่าคำว่า “รัฐ” ของเขานั้นก็คือรัฐอิสระที่เขาคิดตั้งขึ้นมาซ้อนกันกับรัฐบาลของเรา ทำนองเดียวกันกับมุ้งเล็กกางในมุ้งใหญ่นั่นเอง ในระยะช่วงนั้นเขาก็คงรู้ว่าเขากำลังเป็น **“มุ้งเล็ก”** ซึ่งกำลังจะเติบโตกลายเป็น **“มุ้งใหญ่”** ได้ในวันหนึ่งข้างหน้า แบบเดียวกับที่เขาได้กระทำสำเร็จมาแล้วในหลายประเทศนั่นเอง และสมมติว่าหากเหตุการณ์กลายเป็นจริงได้ตามนั้น พวกเรา “มุ้งใหญ่” ก็คงจะต้องกลายเป็น “มุ้งเล็ก” เป็นอย่างน้อย และถ้าเป็นอย่างมากก็คงจะถึงกับ “ไม่มีมุ้งเลย” ก็ได้กระมัง

เส้นทางเดินใต้ร่มไม้ใบหนาในป่ามีป้ายบอกทางชี้ไว้เป็นระยะว่าต่อไปเราจะผ่านถึงจุดอะไร ซึ่งเป็นความสะดวกและทำให้เกิดความอุ่นใจสำหรับผู้ไม่เคยเดินป่าว่าอย่างน้อยเราก็คงจะไม่หลงทาง พวกเราคนหนึ่งให้ความเห็นว่า ที่ป้ายบอกทางนี้ยังขาดไปอย่างหนึ่งที่น่าจะคิดทำให้สมบูรณ์ขึ้น คือควรจะมีบอกระยะทางโดยประมาณไว้ด้วยว่าจะต้องเดินอีกเป็นระยะทางเท่าไรจึงจะถึงจุดต่อไปที่ระบุไว้นั้น

การต่อสู้ ชัยชนะ ความเจ็บปวดและความตาย

ทัศนียภาพและบรรยากาศในระหว่างเส้นทางสู่โลกที่สามนี้ มีความงาม ความเยือกเย็น และความนุ่มนวลของธรรมชาติปรากฏให้เห็นตลอดทางสมกับคำบรรยายที่บอกไว้ในบอร์ดจริง ๆ สิ่งที่เราไม่ได้เห็นแต่อาจจะ **“รู้สึกได้”** มากบ้างน้อยบ้างสำหรับบางคน ก็คือเรื่องราวของเหตุการณ์ในอดีตที่คลุกเคล้าไปด้วย **“การต่อสู้ ชัยชนะ ความเจ็บปวด และความตาย”** อันแฝงตัวอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลาและตลอดเส้นทางนี้ สำหรับข้าพเจ้าเองนอกจากจะได้มีโอกาสมองและคิดด้วยสายตาของเปรียญแก่ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ก็ยังมีโอกาสมองแบบทหารเก่าที่ได้เคยผ่านศึกในสมรภูมิคล้าย ๆ กันกับทหารเหล่านั้นมาแล้ว แต่เป็นสมรภูมิในสมัยสงครามมหาอาเซียบูรพา ยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยเป็นฝ่ายอักษรประเทศร่วมกับญี่ปุ่นเพื่อสู้กับสัมพันธมิตร คืออังกฤษและอเมริกา เป็นต้น บังเอิญที่ข้าพเจ้าไม่ได้เป็นทหารเหล่ารบแต่ได้อยู่หน่วยปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บังคับกองพันที่ ๕ อันเป็นกองพันสนามโดยมี พันตรีทวิช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา (ซึ่งต่อมาได้เป็นพลเอก และเป็นรมต.กลาโหม สมัยรัฐบาลเสนีย์ ปราโมช) เป็นผู้บังคับกองพัน เราได้ผจญกับเครื่องบินบี ๒๔ ซึ่งมีอานุภาพร้ายแรงเป็นอันดับสอง (คือรองจากแบบ บี ๒๙) ของกองทัพอเมริกาในสมัยนั้นหลายครั้ง ทั้งสองแบบนี้มีชื่อเรียกว่า “ป้อมบิน” คือ Flying fortress ซึ่งมีขนาดปืนที่ยิงลงมาใหญ่กว่าปืนใหญ่ของหน่วยข้าพเจ้าที่ยิงขึ้นไปถึงสองเท่า ทั้งนี้ไม่นับลูกระเบิดซึ่งมีอานุภาพร้ายแรงพอที่ขนาดที่ตกลงมาห่างจากหลุมปืนไปประมาณ ๕๐ เมตร ก็ทำให้ร่างกายของข้าพเจ้าและพลประจำปืนทั้งหลาย กระเด็นกลิ้งจากด้านหนึ่งของหลุมปืนไปยังอีกด้านหนึ่งตับไตไส้พุงรู้สึกว่ามันจะเคลื่อนจากที่เดิมไปหมดชั่วระยะหนึ่ง

ผาชูธง (ไตรรงค์)

แต่แม้ข้าพเจ้าจะไม่ได้เป็นทหารราบ ก็ยังได้คุ้นเคยกับเหล่าทหารฝ่ายราบรุ่นพี่จากกองพันและกองพลที่ขึ้นไปตั้งรับยันข้าศึกไว้ที่เชียงตุงในสมัยนั้นหลายคน เราได้สนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกันและกัน ทำให้ข้าพเจ้าได้รับรู้ความยากลำบากและความทรหดอดทนของเหล่าทหารฝ่ายราบได้เป็นอย่างดี เมื่อได้มาสัมผัสกับบรรยากาศอันเป็นสนามรบเก่าที่เพิ่งจะผ่านพ้นไปในเวลาไม่นานนักเช่นนี้ ความเข้าใจถึง **"การต่อสู้ ชัยชนะ ความเจ็บปวดและความตาย..."** จึงปรากฏว่าเข้าสัมผัสกับจิตได้ดีพอสมควร ทำให้หวลระลึกไปถึงเหตุการณ์สมัยแห่งคาวเลือดและควันปืน ผสมกับเสียงสั่งงานของผู้บังคับบัญชาของทหารทั้งสองฝ่าย และเสียงระเบิดอันถี่ยิบของกระสุนปืนชนิดต่าง ๆ และระเบิดมือ เสียงโห่ร้องของผู้ที่ยังสามารถรุกเข้าไปหาข้าศึกได้ และเสียงครวญครางด้วยความเจ็บปวดของผู้ที่ถูกสะเก็ดระเบิดบ้าง ถูกกระสุนบ้าง นอนจมอยู่ในกองเลือดอันแดงฉาน ซึ่งมีทั้งเลือดของตนเองและของเพื่อนทหารผู้ร่วมตาย เสียงเพลง **"แด่ทหารหาญในสมรภูมิ"** พร้อมกับคำร้อง ก็ปรากฏขึ้นในห้วงนึกโดยฉับพลัน

"....รอบข้างมีร่างเพื่อน นอนกล่นเกลื่อนชีวาวาย
กอดปืนไว้แนบกาย ที่สาหัสด้วยดัสกร"

และอีกตอนหนึ่ง

"มิยอมให้ธงชาติใด ปลิวไสวบนทัพฐาน
แม้ร่างจะแหลกราน แต่ไตรรงค์คงยั่งยืน..."

ด้วยความระลึกเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงได้สงบใจแผ่ส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณของนักรบของทั้งสองฝ่ายโดยเสมอกัน เป็นที่น่าสังเวชว่า เขาเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่ (นอกจากตัวหัวหน้าใหญ่แล้ว) ก็คงจะเป็นพี่น้องชาวไทยด้วยกันเองทั้งสิ้น ที่เขาต้องมาห้ำหั่นกันก็เพราะความแตกต่างในด้านความคิดเห็น คือทิฏฐิหรืออุดมการณ์นั่นเอง และข้อที่แตกต่างกันที่เราต้องไม่ลืมก็คือ สมมติว่าในบางครั้งนักรบ ทปท. (ไทยเพื่อปลดแอกประชาชนไทย) จะมีชัยชนะ แต่ธงที่เขาชักขึ้นเพื่อฉลองชัยของเขาที่ผาชูธงดังกล่าวมาแล้วนั้นคงจะไม่ใช่ธงไตรรงค์ของชาติไทยในปัจจุบันนี้อย่างแน่นอน แต่จะต้องเป็นธงซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นบริวารของประเทศใดประเทศหนึ่งที่ส่งกำลังคนและกำลังอาวุธเข้ามาให้นั่นเอง ในทัศนะของข้าพเจ้านั้นในวันที่ฝ่ายเรายึดฐานปฏิบัติการของเขาในบริเวณนี้ได้น่าจะได้มีการชักธงไตรรงค์ของเราที่ **"ผาชูธง"** และก็น่าจะชักไว้เช่นนั้นตลอดไป เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า ในที่สุด **"ผาชูธง"** นี้ก็ได้กลายเป็นผาสำหรับชูธงไตรรงค์ของเราตลอดไป และที่ผาชูธงนี้อาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญได้นำหมู่ร้องเพลง "สดุดีมหาราชา" และเพลงอื่น ๆ อีกหลายเพลง เพื่อให้เป็นอนุสรณ์และนิมิตหมายว่าผาชูธงนี้จะเป็นที่ชูธงไตรรงค์ของเราขึ้นตลอดไป คนไทยทั้งหลายจะ **"มิยอมให้ธงชาติใดปลิวไสวบนทัพฐาน"** ได้เลย

อดีตอันขมขื่น

หลังจากได้เดินทางสู่โลกที่สามดังกล่าวจนกลับมาที่จุดตั้งต้นใหม่ เป็นอันครบรอบแล้ว คณะของเราก็เดินทางต่อไปอีกทิศทางหนึ่ง เพื่อมาชมฐานพัชรินทร์และลานหินแตก ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน เราเดินผ่านฐานพัชรินทร์ไปที่ลานหินแตก ซึ่งมีผู้กล่าวกันว่าเป็นสถานที่มีการรบรุกกันอย่างประชิดติดพัน ทางฝ่ายรัฐบาลต้องทุ่มพลกันอย่างไม่คิดชีวิตคิดตายกันทีเดียว กว่าจะสามารถยึดพื้นที่นี้มาได้จากผู้ก่อการร้าย คือ นักรบ ทปท. ซึ่งก็ได้รับการสูญเสียไม่น้อยเหมือนกัน เราได้รับการต้อนรับที่ลานหินแตกนี้ด้วยป้ายของวนอุทยาน ซึ่งมีข้อความว่า

ลานหิน ลานเลือด

เมื่อครั้งยุทธการภูขวาง ลานหินแตกเคยอบอวลไปด้วยกลิ่นไอของสงคราม ชีวิตและเลือดเนื้อของนักรบไทยทั้งสองฝ่าย ต้องพลีไว้ ณ ที่แห่งนี้ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมือง บัดนี้ ลานหินแตกคงเหลือไว้แต่เรื่องราวอันเป็นอดีตอันขมขื่นตลอดไป

ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ อุทยาน ฯ

อาจารย์พรได้นำพวงมาลัยไปคลุมไว้ที่ป้ายดังกล่าว เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงนักรบของทั้งสองฝ่าย ซึ่งก็ล้วนแต่เป็นคนไทยด้วยกัน แต่ต้องมา **“หลั่งเลือดโลมดิน”** ณ ที่นี้เป็นจำนวนมากมาย เพราะเหตุแห่งความขัดแย้งกันทางอุดมการณ์นั่นเอง ข้าพเจ้ายืนอ่านดูข้อความบนป้ายนั้นด้วยความสลดใจ ด้วยสาเหตุสองประการดังกล่าวมาแล้ว คือประการที่หนึ่งในฐานะที่เป็นเปรียญเก่า ได้เคยบวชและเรียนธรรมมาเป็นเวลา ๕ ปี โดยส่งใจระลึกถึงไปยังนักรบผู้กล้าหาญของทั้งสองฝ่าย ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า แม้ในบัดนี้เขาเหล่านั้นก็คงจะยังไม่ตาย แต่จะยังคงมีชีวิตและเสวยกรรมของเขาอยู่ ณ ภูมิใดภูมิหนึ่งอันสมควรแก่สภาพจิตของเขาตอนที่เขาจะ **“ก้าวออกจากร่างกายที่กำลังจะพัง”** นั่นเอง เพราะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้อย่างยิ่งทีเดียว ที่นักรบที่รู้ตัวว่าเขากำลังสละชีวิตเพื่อมาตุภูมิของเขา จะสามารถไปสู่สุคติและจึงเป็นผู้ที่มีจิตอันไม่เศร้าหมองตามสมควรได้ หากว่าเขาเป็นผู้มีสัมมาทิฏฐิหรือโยนิโสมนสิการ คือมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมและโลกหน้าอยู่บ้าง

เราได้สำรวจอาณาบริเวณลานหินแตกนี้อยู่พักหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าก็เห็นว่าเป็นลานหินที่มีรอยแตกร้าวเป็นทางยาวคดเคี้ยวไปมา ลึกบ้างตื้นบ้าง สมกับชื่อจริง ๆ ข้อสำคัญก็คือว่าร่องหินดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นสนามเพลาะตามธรรมชาติได้เป็นอย่างดี การรบในระยะแรกซึ่งนักรบ ทปท. ยังยึดที่มั่นอยู่ก่อนนั้น ทำให้ฝ่ายเขามีชัยภูมิที่มั่นคงมาก ฝ่ายรัฐบาลของเราจะนำเฮลิคอปเตอร์เพื่อนำพลร่มมาลงเพื่อยึดพื้นที่ ก็ต้องถูกระดมยิงอย่างหนาแน่นจาก “สนามเพลาะ” ที่แข็งแกร่งตามธรรมชาตินี้ ทำให้ต้องเสียรี้พลไปมิใช่น้อย

เขาเล่ากันว่าในระยะต่อมา เมื่อฝ่ายรัฐบาลยึดพื้นที่สนามเพลาะได้เป็นบางส่วนแล้ว ตอนนี้แหละการรบจึงกลายเป็นประจัญบานกันในระยะประชิดตัว จนถึงขนาดใช้ดาบปลายปืน และใช้วิชามวยไทยเข้าต่อยุทธกันเลยทีเดียว ข้าพเจ้ารับฟังประวัติการสู้รบดังกล่าวด้วยความรู้สึกในประการที่สอง คือในฐานะทหารเก่า ก็สามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจนพอสมควรโดยไม่ต้องหลับตาเลย พร้อมทั้งยังลืมตาเห็นการเตรียมพร้อมของหน่วยของข้าพเจ้าเอง ตอนใกล้สงครามจะสงบ ซึ่งเป็นช่วงที่เราได้รับคำสั่งให้นอนกอดปืนยาวประจำตัว มีกระสุนบรรจุอยู่เต็มทั้งในกระบอกปืนและรอบเข็มขัด เป็นการพร้อมที่จะรับมือกับข้าศึก ซึ่งในตอนนั้นก็มีเสียงกระซิบกระซาบกันจนแซ่ดไปแล้วว่าไม่ใช่อังกฤษหรืออเมริกาดอก แต่เป็นหน่วยทหารญี่ปุ่น ซึ่งตั้งค่ายอยู่ห่างจากที่ตั้งของเราไปประมาณ ๔ กิโลเมตร แต่ก็เป็นคราวเคราะห์ดีของเราประการหนึ่งที่เราจะไม่ต้องใช้ดาบปลายปืน เพราะในที่สุดข่าวก็แพร่สะพัดออกมาว่าสงครามสงบแล้ว เพราะทหารของพระจักรพรรดิญี่ปุ่นได้ยอมแพ้แล้ว

อาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญได้นำสวดมนต์ และกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่วิญญาณของนักรบทั้งสองฝ่าย ซึ่งเมื่อจบลงแล้วคุณศรีเพ็ญได้กล่าวว่า มีทหารที่เป็นโอปปาติกะได้มาอนุโมทนาในส่วนกุศลกับเราเป็นจำนวนมาก ทุกคนเปล่งอุทานว่า “สาธุ” เพื่อเป็นปัตตานุโมทนามัย อันจะทำให้ดวงวิญญาณของเขาในสัมปรายภพนั้นได้มีความสดชื่นยิ่งขึ้นตามสมควรแก่กำลังแห่งกุศลเจตสิกของเขานั้นเอง

ข้อคิดจากข้อมูล

การเดินทางไปเยือนฐานปฏิบัติ อันเป็นสมรภูมิเก่าทั้งสองแห่งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลและข้อคิดหลายประการจากบรรยากาศอัน **“อบอวลไปด้วยกลิ่นไอของสงคราม เรื่องราวของการต่อสู้ ชัยชนะ ความเจ็บปวด และความตาย ผสมผสานกับความงาม ความเยือกเย็น และความนุ่มนวลของธรรมชาติ”** ในฐานะของบุคคลผู้ได้เคยมีประสบการณ์ทั้งในด้านการเป็นเปรียญเก่าและทหารแก่คนหนึ่ง จึงใคร่ขอเสนอเพื่อการวิจารณ์ของท่านผู้อ่านทั้งหลายดังต่อไปนี้

(๑) ในโลกนี้เราจะอยู่กันโดยไม่มีการรบกัน การเบียดเบียนและฆ่ากันเลยไม่ได้หรือ? คำตอบต่อปัญหานี้ หลังจากที่ได้ใคร่ครวญดูจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์แล้วก็คือว่า **“ไม่ได้แน่นอน”** ทั้งนี้ตราบใดที่เรายังสร้างสังคมของ “พระศรีอาริย์” ให้เกิดขึ้นในโลกมนุษย์ไม่ได้ นี้เป็นการมองดูและการให้คำตอบจากทัศนะที่เป็นจริง (realism) ไม่ใช่จากทัศนะอันเป็นอุดมคติหรือความใฝ่ฝัน (idealism) ซึ่งก็อาจเป็นจริงได้เหมือนกัน ถ้าเราสามารถประกอบเหตุที่ทำให้เกิดสภาพพระศรีอาริย์ได้เพียงพอ ข้าพเจ้าเคยได้อ่านคำกล่าวภาษาอังกฤษที่ไหนแห่งหนึ่งก็จำไม่ได้เสียแล้ว ประโยคนั้นมีข้อความว่า Peace is an inter-war state ซึ่งหมายความว่า สภาพที่เรียกกันว่าความสงบนั้น อันที่จริงก็คือช่วงเวลาระหว่างสงครามทั้งหลาย คือเป็นช่วงเวลา **“พักรบ”** นั่นเอง นี้ก็หมายความเท่ากับสุภาษิตที่ว่า **“ชีวิตคือการ**

ต่อสู้" โดยแท้ ไม่มีชีวิตในรูปใดแบบใดที่จะดำรงอยู่ได้โดยไม่มีการต่อสู้ในแบบใดแบบหนึ่งเลย เช่น อาจจะเป็นการต่อสู้ภายนอก คือการบพุ่งกับประเทศอื่น หรือการแข่งขันกันในวงการต่าง ๆ เช่นวงการเศรษฐกิจเป็นต้น ซึ่งก็เป็นการต่อสู้อีกแบบหนึ่งเหมือนกันในด้านที่ละเอียดยิ่งขึ้น แต่ยังเป็นฝ่ายวัตถุอยู่ ก็ได้แก่การที่ร่างกายของเราต้องต่อสู้กับธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับตัวเองให้ได้ เช่น การ "ต่อสู้" กับอุณหภูมิจนกระทั่งถึงการต่อสู้กับเชื้อโรคที่มองไม่เห็นตัว แต่ก็ยังเป็นวัตถุอยู่ในส่วนที่ละเอียดลึกซึ้งลงไปอีก ก็ได้แก่การต่อสู้กับอารมณ์อันเป็นอกุศลที่เกิดขึ้นในจิตใจของตนเอง ทั้งหมดนี้จึงเป็นเครื่องยืนยันอย่างแน่นอนว่าชีวิตที่เกิดมานี้จะสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่มีการต่อสู้เลยนั้นเป็นอันไม่มี ดังนั้นเราจึงควรมีความสามารถที่จะ **"ปลงตก"** ได้ตามสมควร เพื่อยอมรับการต่อสู้แบบใดแบบหนึ่ง อันมาถึงตนตามหน้าที่ทางสังคมในช่วงวัยนั้น ๆ

(๒) ความสำคัญของทิฏฐิสามัญญตา คือมีความเห็นเหมือนกัน สิ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พี่น้องไทยต้องทุ่มเทกำลังเข้าห้ำหั่นประหัตประหารกันในครั้งนี้ก็คือการมีอุดมการณ์ต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีความเห็นไม่เหมือนกัน ในการที่จะแก้ปัญหาเรื่องเดียวกันของบ้านเมืองเดียวกันนั่นเอง ลักษณะเช่นนี้ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเป็นการขาดทิฏฐิสามัญญตา ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งในเรื่องนี้ก็คือว่า ทางฝ่ายที่ต้องการสร้างรัฐ "เอกราช" ขึ้นนั้น กลับคิดเปลี่ยนแปลงธงชาติไทยเสียใหม่ ไม่ใช่ธงไตรรงค์อันเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย อันเป็นเอกราชมาแต่เดิมที่ "ผาชูธง" ของเขาจึงเป็นผาอันเป็นที่ชูธงไทยผืนใหม่ ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นรัฐหนึ่งของประเทศที่ให้ความช่วยเหลืออยู่ในขณะนั้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้จึงมิใช่เป็นการทำให้ประเทศไทยเป็น "เอกราช" ดังที่เขาคิดแต่อย่างใด แต่ทว่าเป็นการ **"ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน"** โดยอาศัยกำลังของต่างประเทศเข้ามาล้มล้างฆ่าฟันคนไทยด้วยกัน เพียงเพื่อสนองตัณหาของตนเองเท่านั้น การกระทำเช่นนี้จึงคล้ายกับการกระทำของพระยาจักรี กรมหมื่นเทพพิธและนายทองอินในสมัยกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่สอง ซึ่งทั้งสามคนนี้ในที่สุดคนแรกก็ถูกพม่าฆ่าเสียจนได้ ส่วนคนที่สองและที่สามก็ถูกพระเจ้ากรุงธนบุรีสำเร็จโทษเสีย เพราะเห็นแล้วว่าเป็นดังที่พระองค์ตรัสว่า "เป็นกรรมของสัตว์" คือมีโทษสมควรจะต้องตายสถานเดียวในฐานที่เป็นผู้ "ทรยศต่อแผ่นดินมาตุภูมิ" และ "พยายามชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน" ของตนเอง น่าประหลาดใจที่ว่าเหตุใดบุคคลประเภทนี้จึงไม่มีความภูมิใจในความเป็นเอกราชของตนเองเสียเลย ทำไมเขาจึงไม่คิดบ้าง (ตามข้อความในบทเพลง "พระเจดีย์อิสรภาพ") ตอนหนึ่งว่า

"ไทยสร้างไทยมา ไม่ใช่เพื่อเป็นข้ารองใคร"

(๓) ทางออกหรือวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากโลกนี้ตามหลักของพระพุทธศาสนาก็ถือได้ว่าเป็นชุมทางของสัตวนิกายหลายเหล่าหลายภูมิ โคจรมาพบกันในระหว่างการเดินทางในจักรวาลแห่งสังสารวัฏอันมีระยะกาลนานแสนนาน และการพบกันนั้นส่วนมากก็ไม่ได้นัดกันไว้โดยจงใจมาแต่เดิม ดังนั้นจึงกล่าวตามสำนวนของพระพุทธศาสนาอีกเหมือนกันว่า สัตวนิกาย (คือรวมทั้งมนุษย์ด้วย) ทั้งหลายย่อมเป็นผู้มีกายต่างกันและก็มี **"สัญญา"** (คือความคิดและภูมิปัญญา รวมทั้งความโน้มเอียง) ต่าง ๆ กันไป

เป็นอันมาก การเผชิญหน้ากับปัญหาหรือสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างเดียวกัน ก็ย่อมทำให้เกิดความคิดที่จะแก้ปัญหาโดยวิธีต่าง ๆ กัน ตาม **"สันดาน"** (ซึ่งคำนี้ตามความหมายทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ อัธยาศัยและความโน้มน้อมของจิตใจ) ของแต่ละคน เมื่อเป็นเช่นนี้ความขัดแย้งในด้านความเห็นคือการขาดทิฏฐิสามัญญตา ก็ย่อมต้องเกิดมีขึ้นแน่ เพราะไม่มีพระศาสดาหรือจักรพรรดิองค์ใดจะสามารถทำให้คนทั้งโลกคิดเป็นอย่างเดียวกันในเวลาเดียวกันทั้งหมดได้ เมื่อขาดทิฏฐิสามัญญตาก็ย่อมเกิดผลที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือการขาดสีลสามัญญตา คือมีความประพฤติหรือปฏิกิริยาในการแก้ปัญหาแลความขัดแย้งนั้นต่าง ๆ กัน ซึ่งบางครั้งก็พอจะออมชอมหรืออะลุ้มอล่วยให้แก่กันได้บ้าง แต่บางครั้งก็เป็นไปอย่างรุนแรงถึงขนาดที่ไม่อาจจะอยู่ร่วมกันโดยสันติได้อีกต่อไป และเมื่ออยู่ร่วมกันไม่ได้อีกต่อไปเช่นนี้แล้ว ก็ยังมีทางเลือกคือแยกตัวออกไปตั้งตนเป็นอิสระต่างหาก โดยไม่เกี่ยวข้องหรือขึ้นกับอีกฝ่ายหนึ่ง หรือไม่ก็ยกกำลังเข้าห้ำหั่นฆ่าฟันกันให้วอดวายไปจนเหลือแต่ผู้ชนะฝ่ายเดียว โดยนัยนี้จึงมีวิธีแก้ความขัดแย้งตามมติหนึ่งได้สามประการ คือ

ก. อยู่ด้วยกันไปแบบต่างคนต่างอยู่ คือแบบ Co-existence หรือเรียกเลียนแบบสำนวนภาพยนตร์ชุดเจมส์บอนด์ ๐๐๗ ว่า Live and let live แบบนี้ก็ดีไปอย่างหนึ่ง ถ้าทำได้คือหมายความว่า "บ้านใครใครอยู่ อยู่ใครใครนอน"

ข. อยู่ด้วยกันไปแบบข้อ ก. ข้างต้น แต่ก็มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันบ้าง เมื่อถึงคราวจำเป็นตามสมควร คือเห็นใจในการที่ผู้อื่นที่มีอินทรีย์บารมีไม่เท่ากัน จะต้องมีความเห็น (คือทิฏฐิ) แตกต่างกันบ้าง และเมื่อเป็นเช่นนี้ ก็คงจะต้องมีความประพฤติ (คือศีล) แตกต่างกันบ้างด้วยเหมือนกัน วิธีนี้เรียกว่า Co-operation หรือ Live and help live.

ค. แบบนี้เป็นแบบเด็ดขาด คือ "ข้าอยู่เอ็งตาย" หรือถ้าเอ็งยังอยากจะอยู่ก็ต้องเป็นทาส คือเป็นรองข้า วิธีปฏิบัติของแบบนี้ก็คือต้องมีการห้ำหั่นหรือบ่อนทำลายอีกฝ่ายหนึ่งให้ล่มจมพินาศไป โดยใช้วิธีการทุกรูปแบบ ตามหลักการที่ว่า The end justifies the means คือวิธีการใด ๆ ถ้าเป็นไปเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์แล้วก็ถือว่าใช้ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการทรยศ หักหลัง โกหก ผิดสัญญา หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและล้มตายไปอย่างไร และมีประมาณเท่าใดก็ตาม วิธีการแบบนี้เรียกว่า Conquest หรือเรียกตามภาพยนต์ชุดเจมส์บอนด์ ๐๐๗ ว่า Live and let die.

(๔) บทเรียนจากเหตุการณ์ที่เป็นจริง แม้ทางแก้ปัญหาความขัดแย้งจะมีอยู่สามประการดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ ถ้าเราศึกษาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ก็จะเห็นได้ว่าวิธีการที่มีผู้ใช้กันมากที่สุดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น มักจะเป็นแบบที่สาม คือแบบ "ข้าอยู่เอ็งตาย" บ่อยครั้งกว่าอย่างอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือแม้แต่ทางศาสนาก็ตาม จริงอยู่วิธีการที่นำมาใช้สำหรับนโยบายพิชิต (Conquest) คือ "ข้าอยู่เอ็งตาย" นั้น อาจไม่ใช่วิธีการที่รุนแรงอย่างเห็นได้ชัดเสมอไป บางครั้งอาจเป็นวิธีการที่นุ่มนวลใช้เวลานาน เป็นวิธีการกัดกร่อนบ่อนทำลายซึมลึก

ยาวนาน ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ พร้อมที่จะ “แทงข้างหลัง” ในเมื่อได้โอกาส เป็นต้น ซึ่งวิธีการแบบนี้เรียกกันว่า Coalescence คือ **“หลอมละลายให้รวมหรือสูญหายไปโดยสิ้นเชิง”** ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ผู้รับความสงบและความอิสระทั้งหลายก็จะต้องระวังอยู่เหมือนกัน

การที่จะถือว่าเมื่อเรารักสงบไม่คิดร้ายผู้อื่นแล้ว ผู้อื่นย่อมจะไม่คิดร้ายต่อเรานั้น เป็นเรื่องที่งมงายและงี่เง่ามาก หรือไม่ก็เป็นเรื่องที่ผู้กล่าวเช่นนั้นต้องการให้ผู้อื่นงมงายและงี่เง่าเพื่ออำพรางวัตถุประสงค์คือการบ่อนทำลายของพรรคพวกของตนเอง ถ้อยคำเช่นนี้เคยมีผู้กล่าวแล้วครั้งหนึ่งเมื่อหลายปีมาแล้วว่า **“ก็ถ้าเรา (คือประเทศไทย) ไม่ทำตนเป็นศัตรูกับเขา (คือเวียดนาม) แล้วละก็เขา (คือเวียดนาม) จะมาเป็นศัตรูกับเราทำไม?”** ที่น่าประหลาดอย่างยิ่งก็คือผู้พูดประโยคนี้เป็นส.ส.อันทรงเกียรติแห่งจังหวัดภาคอีสานของประเทศไทย ไม่ทราบว่าท่านผู้นั้นจะเป็นคน “งี่เง่าและงมงาย” เอง หรือว่าท่านต้องการหลอกคนไทยให้ “งี่เง่าและงมงาย” ไปตามวิธีการแห่งตรรกวิทยาอันชาญฉลาดของท่านนั่นเอง

สรุปความ ขอมอบข้อคิดให้เป็น **“ของฝาก”** สำหรับท่านผู้อ่านทั้งหลายดังต่อไปนี้

(๑) ยุทธภูมิเข้าค้อและภูหินร่องกล้า ควรเป็นสังเวชนียสถานของคนไทยที่เป็นชาวพุทธได้ ในเมื่อคำนึงถึงความจริงอันชวนให้สังเวชสลดใจว่า เคยมีคนไทยจำนวนหนึ่งที่ช่างกระไรเลย คิดอ่าน “ปลดแอก” เพื่อนพี่น้องชาวไทยด้วยกัน โดยการนำกองกำลังของต่างประเทศมาช่วยเหลือเพื่อที่เขาจะได้เป็น “เอกราช” โดยจะได้สามารถชักธงไทยใหม่แทนธงไตรรงค์ของเดิม และธงไทยใหม่นี้ก็มีสัญลักษณ์แสดงว่าประเทศไทยเป็นรัฐหนึ่งในอาณัติของประเทศที่ให้ความช่วยเหลือนั้นเอง ผลเสียหายที่เกิดจากจำนวนชีวิตของนักรบของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นคนไทยด้วยกัน แต่ต้องมาห้ำหั่นฆ่าฟันกันเองนั้น อาจพอนับประมาณเป็นตัวเลขได้ก็จริง แต่ความเสียหายในด้านทรัพยากรบุคคลที่จะเติบโตเป็นกำลังของชาติต่อไปนั้น มีประมาณไม่ได้จริง ๆ

(๒) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ชีวิตเราจะอยู่โดยไม่มีการต่อสู้ไม่ได้เลย ทั้งการต่อสู้กับธรรมชาติภายนอกกับโรคภายในกายกับกิเลสของคนอื่น ๆ และกับตัณหาของตนเอง โลกนี้เป็นโลกของความเป็นคู่ (หรือบางทีก็มีมากกว่าคู่) เช่น ขาวกับดำ ดีกับชั่ว อ่อนแอกับแข็งแรง มืดกับสว่างเป็นต้น เราต้องจำไว้ด้วยอีกว่า สิ่งที่เป็นคู่ (หรือมากกว่าคู่) ต่าง ๆ นั้น ไม่ได้ดำรงอยู่เฉย ๆ แต่เป็นการดำรงอยู่อย่างต่อสู้กันและกันด้วย เช่น เมื่อมีสว่างมาก มืดก็น้อยลงไป เมื่อมีชั่วมาก ดีก็น้อยลงไป เป็นต้น ตามสำนวนในภาษาอังกฤษ สิ่งที่เป็นคู่เหล่านั้นไม่ได้ดำรงอยู่ในลักษณะของคำว่า “and” (และ) แต่มีอยู่ในลักษณะของการต่อสู้หรือประชันกัน ซึ่งในกรณีนี้ใช้คำว่า versus เช่น สว่าง vs. มืด ดี vs. ชั่ว แข็งแรง vs. อ่อนแอ อุปถัมภกกรรม (คือกรรมที่คอยช่วยเหลือส่งเสริม) vs. อุปปีฬิตกรรม (กรรมที่คอยเบียดเบียนบีบคั้น) เป็นต้น ความสำเร็จที่ได้มาโดยไม่มีการต่อสู้นั้นจึงไม่มีในเรื่อง **“โลกทิพย์ ภาค ๔”** ท่านผู้แต่ง คือ ท่านโยคีรามจักรได้กล่าวไว้น่าฟังว่า

ดอกไม้จะบานหลังพายุกล้าเท่านั้น แต่ไม่ก่อนนั้นเลย

ถ้าท่านต้องการผล (คือความสำเร็จ) ขอให้คิดว่ามันเป็นเหมือนดอกไม้ ซึ่งบานเบ่งอย่างงอกงามในความสงัด ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังพายุกล้าเท่านั้น แต่ไม่ก่อนนั้นเลย ท่ามกลางการต่อสู้ขับเคี่ยวอย่างทรหด.....มันจะขยายกิ่งก้านผลิใบน้อยใหญ่และดอกตูมมาให้เราเห็น แต่มันจะยังไม่บานก่อนที่ธรรมชาติทั้งปวงได้ยอมแพ้ (คือพายุอันรุนแรงได้สงบลง) และความรุนแรงเดือดร้อนต่าง ๆ ได้กลายเป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความเจริญ (คือไม่ได้เป็นไปเพื่อทำลาย หรือเป็นอุปสรรคดังแต่ก่อน)

(หน้า ๒๗๕)

(๓) **"แม้หวังตั้งสงบ จงเตรียมรบให้พร้อมสรรพ์**
ศัตรูกล้ามาประจัน ก็อาจสู้ริปูสลาย"

คำเตือนใจของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ บทนี้ จะเป็นเครื่องเตือนใจเราให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ เพราะเป็นเครื่องแสดงถึงความจริงที่ว่า แม้เราจะ **"หวังตั้งสงบ"** เพียงไรก็ตาม แต่ก็จะมีคนอีกประเภทหนึ่งอีกจำนวนหนึ่งที่เขา **"หวังตั้งใจจะก่อสงคราม"** อยู่ตลอดเวลา และคนประเภทนี้จำนวนนี้ไม่มีใครจะไปห้ามสันดานของเขาได้ แม้พระพุทธองค์ก็ไม่ทรงห้ามได้ ดังเราจะเห็นได้ว่าแม้ในสมัยพุทธกาลก็ยังมีการรบพุ่งศึกสงครามและการฆ่าฟันกันอยู่ตลอดเวลา คำกล่าวที่ว่า**"ถ้าเราไม่เป็นศัตรูกับเขา เขาจะเป็นศัตรูกับเราทำไม ?"** นั้น จึงเป็นคำกล่าวที่เรียกได้ว่างมงายและงี่เง่าที่สุด หากผู้กล่าวเช่นนั้นจะหยุดคิดเสียเล็กน้อยก็น่าจะเห็นความจริงได้ว่า บ้านของสุจริตชนพลเมืองดีทุกคน ที่ไม่เคยคิดจะไปขโมยของของใคร ๆ เลย ก็ยังต้องมีประตูและหน้าต่างซึ่งลงกลอนลั่นดาลเสริมลูกกรงและใส่กุญแจอย่างแน่นหนากันทุกบ้าน ทั้งนี้เพราะเรารู้ความจริงว่าแม้เราจะไม่คิดขโมยใคร แต่ก็จะมีคนอีกประเภทหนึ่ง อีกจำนวนหนึ่งที่คอยจ้องและตั้งหน้าจะขโมยของเราอยู่เสมอ **ใครที่คิดว่า เมื่อตนไม่ต้องการขโมยใคร ก็คงไม่มีใครมาขโมยตนนั้น จึงเป็นการหลอกลวงตนเองอย่างบัดซบจริง ๆ** เหมือนกับสำนวนในภาษาอังกฤษบทหนึ่งที่เกี่ยวกับนกกระจอกเทศ คือ bury its head in the sand คือหมายความว่านกกระจอกเทศนั้น เขากล่าวกันว่ามันมีนิสัยหลอกลวงตนเองว่า เมื่อเวลาถูกคนไล่จวนตัวหมดหนทางหนีแล้ว มันจะเอาหัวของมันฝังในพื้นทรายเสีย โดยคิดปลอบใจตนเองว่า ในเมื่อมันไม่เห็นคนผู้ไล่มาแล้ว คนเขาก็คงไม่เห็นมันเช่นเดียวกัน ผู้ที่ปลอบใจตนเองว่า เราไม่ขโมยเขา ไม่เป็นศัตรูกับใครเขา แล้วก็จะต้องไม่มีใครมาขโมยเรามาเป็นศัตรูกับเรานั้น ก็เป็นเหมือนนกกระจอกเทศในสำนวนดังกล่าวนั่นเอง นี้หมายถึงว่าเขาพูดไปโดย **"ความโง่บริสุทธิ์"** คือคิดเช่นนั้นด้วยความจริงใจ แต่นั่นแหละ **เขาอาจจะแกล้งโง่เพื่อชักจูงให้คนอื่นงี่เง่าและงมงายหลงไปตามคำพูดอันชาญฉลาดของเขาก็ได้**

ยุทธภูมิเขาค้อและหินร่องกล้า คงไม่ใช่ยุทธภูมิแหล่งสุดท้ายอย่างแน่นอน เหตุการณ์ต่อมาได้แสดงให้เห็นแล้วอย่างชัดเจนว่า ได้มียุทธภูมิแห่งอื่นอีกเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าเราจะ **"หวังตั้งสงบ"** เพียงใด เราก็จะต้องผจญและต่อสู้กับผู้ที่ **"หวังตั้งใจก่อสงคราม"** อยู่ตลอดไป ตราบใดที่ผู้ครองอำนาจที่มีสันดานเป็นซาดิสท์ คือชอบเสวยสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นยังไม่หมดไปจากโลก นี้คือเรื่องที่ควรสังเวชสลดใจ แต่ก็เป็นเรื่องที่เราจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ในสภาพที่เรียกว่า **"ชีวิตต้องสู้"** นั้นแล.

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

ประมวลการก่อสร้าง

พระเจดีย์อิสรภาพ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
และเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาศาสนา

คำนำในเล่ม

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๕ ซึ่งได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับที่ ๙-๑๐ คือฉบับเดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๒๙ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๙-๑๒ คือฉบับเดือนกันยายน-ธันวาคม ๒๕๓๒ ซึ่งหนังสือวิญญาณฉบับสุดท้ายของปี ๒๕๓๒ นี้ แทนที่จะออกเป็น ๒ เล่ม คือฉบับเดือนกันยายน-ตุลาคม เล่มหนึ่ง และฉบับเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม อีกเล่มหนึ่งเหมือนอย่างที่เคยทำมา แต่เพราะเหตุที่ในช่วงปลายปี ๒๕๓๒ นี้ไม่มีเวลาเขียน เพราะมีเรื่องเฉพาะหน้าที่จะต้องทำมากมาย จึงได้รวบรวมเรื่องที่จะเขียนรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ภายในระยะ ๔ เดือน คือตั้งแต่เดือนกันยายน-ธันวาคม และจะต้องทำเป็น ๒ ฉบับดังที่เคยทำมา แต่แล้วก็รวบรวมทำเป็นฉบับเดียว ฉะนั้นข้อความที่ได้รวบรวมนำมาพิมพ์เป็นเล่มที่ ๕ นี้ ก็คือข้อความที่ได้บันทึกเอาไว้ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๙ เป็นต้นมา จนถึงสิ้นปี ๒๕๓๒ รวมข้อความที่บันทึกเป็นเวลา ๒ ปีกว่า

อนึ่ง ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ ความจริงไม่ใช่มีแต่เรื่องการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ เท่านั้น หากได้มีการบันทึกประวัติของการทำงานในด้านอื่นอีกหลายอย่างรวมอยู่ด้วย เช่นการทำงานในด้านการชำระและการพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ขึ้นมาใหม่ ซึ่งรวมทั้งหมดแล้วเป็นหนังสือประมาณเกือบ ๘๐ คัมภีร์ และการก่อสร้างสิ่งอื่น ๆ อีกหลายอย่างรวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ด้วย ฉะนั้นข้อความทั้งหมดที่มีอยู่ในประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ ในเมื่อนับตั้งแต่เล่มที่ ๑ เป็นต้นมา ถึงเล่มที่ ๕ จึงเป็นหนังสือรวมกันแล้วหลายพันหน้า หนังสือเหล่านี้ทั้งหมดคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เป็นผู้เขียนขึ้นเองทั้งหมด จะมีเรื่องของคนอื่นเขียนรวมอยู่บ้างก็เป็นส่วนน้อยมาก

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่มที่ ๕ นี้ ถ้าอยากจะทราบว่าในเล่มนี้มีหัวข้อกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง ก็ขอได้โปรดอ่านดูที่สารบัญของเล่มที่ ๕ นี้เสียก่อน แต่ถ้าผู้ใดต้องการจะทราบหัวข้อเรื่องทั้งหมด ตั้งแต่เล่ม ๑ ถึงเล่มที่ ๓ ก็ขอให้อ่าน**คำนำ**ของเล่มที่ ๓ เพราะในเล่มที่ ๓ นี้ ข้าพเจ้า ได้สรุปเรื่องที่บันทึกไว้มาตั้งแต่เริ่มต้น คือตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปี ๒๕๒๖ ส่วนเล่มที่ ๔ ได้บันทึกเรื่องราวตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๒๗ เป็นต้นมา จนถึงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๒๙ ส่วนเล่มที่ ๕ คือเล่มนี้ได้บันทึกเรื่องตั้งแต่เดือนกันยายน-ธันวาคม ๒๕๒๙ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงเดือนกันยายน-ธันวาคม ๒๕๓๒

อนึ่ง ขอได้โปรดเข้าใจไว้ด้วยว่า หนังสือประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ ข้าพเจ้าได้แยกเรื่องบางเรื่องออกแล้วนำไปพิมพ์เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งต่างหาก ซึ่งก็มีหลายเล่ม เช่น **ประวัติการก่อสร้าง**

พ่อขุนผาเมือง ก็แยกนำไปพิมพ์เป็นอีกเล่มหนึ่งโดยเฉพาะ **การไปนำดินศักดิ์สิทธิ์มาจากทุกจังหวัดทั่วประเทศไทยมาบรรจุไว้ในองค์พระเจดีย์ ฯ** ก็ทำเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่ง **การไปนำดินศักดิ์สิทธิ์จากสังเวช-นียสถานและจากพุทธสถานในประเทศอินเดีย** ก็ทำเป็นอีกเล่มหนึ่งและเล่มนี้มีชื่อว่า **สู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดา** อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นหนังสือชุดการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ เมื่อรวมกันหมดทุกเรื่องแล้ว ไม่ใช่หมายความว่ามีเพียง ๕ เล่มเท่านั้น แต่มีมากกว่านี้อีกหลายเล่ม

อนึ่ง ในตอนคำนำของประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๔ นั้น ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงข้อความบางตอนที่ควรจะจดจำไว้ และก็คิดว่าควรจะนำมาพิมพ์ไว้ในเล่มนี้อีก ฉะนั้นจึงได้คัดข้อความอันนี้มาพิมพ์ไว้ในเล่มที่ ๕ นี้อีก ดังต่อไปนี้ : -

ผู้ที่จะอ่านประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เข้าใจ หรือให้รู้เรื่องโดยตลอดนั้น จะต้องอ่านมาตั้งแต่เล่มแรก ถ้ามาอ่านเฉพาะเล่มใดเล่มหนึ่งหรือตอนใดตอนหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดความสงสัยมากมาย เพราะเรื่องราวที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้นี้ ได้บันทึกไว้ทีละเรื่องทีละตอนทำนองเขียนจดหมายเหตุ ซึ่งจะเขียนขึ้นภายหลังเหตุการณ์นั้น ๆ ฉะนั้น ผู้ที่ไม่ทราบเรื่องมาตั้งแต่แรก เมื่อมาอ่านตอนใดตอนหนึ่ง โดยไม่ได้อ่านมาตั้งแต่แรกติดต่อกันมาโดยลำดับนั้น จึงต้องเกิดความสงสัยในเรื่องต่าง ๆ มากมาย แต่สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมาตั้งแต่แรกนั้น คนเหล่านี้จะไม่มีปัญหา เพราะเขาได้รู้เรื่องต่าง ๆ มานานแล้ว ฉะนั้นเมื่อมาอ่านเล่มไหนตอนไหนก็สามารถเข้าใจได้ตลอด และหนังสือเหล่านี้ต่อไปจะกลายเป็นหนังสือประวัติศาสตร์ของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง และรวมทั้งการสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาขึ้นมาอีกด้วย

และอีกประการหนึ่ง เรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของโอปปาติกะ หรือเรื่องในโลกทิพย์ เท่าที่บันทึกไว้ในหนังสือเหล่านี้ ต่อไปอีกไม่นานเท่าไร ในเมื่อคนทั้งหลายได้อ่านหนังสือเหล่านี้กันมาก และ**เรื่องของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พ่อขุนผาเมือง และเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาศาสนา** เป็นที่รู้กันแพร่หลายแล้ว *ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องผีสางนางไม้ หรือเรื่องนางฟ้าเทพบุตร นรก-สวรรค์ ตายแล้วเกิด รวมทั้งเรื่องกฎแห่งกรรม* เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้คนทั้งหลายก็จะเข้าใจและยอมรับว่าสิ่งเหล่านี้มีจริง และพร้อมกันนั้นก็จะทำให้คนทั้งหลายหันมาสนใจในทางศาสนากันมากขึ้น และแล้วศีลธรรมในสังคมก็จะดีขึ้นด้วย อันนี้เป็นผลที่จะพึงได้อย่างแน่นอน จากเรื่องราวที่ได้บันทึกไว้นี้

อนึ่ง ขอให้ท่านผู้อ่านทุกท่านโปรดสังเกตไว้ด้วยว่า **เรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณศรีเพ็ญได้บันทึกไว้นี้ แม้ว่าจะมีข้อความบางตอนไม่น่าเชื่อ แต่ข้าพเจ้าก็กล้ารับรองได้ว่า ถ้าท่านอ่านไปเรื่อย ๆ แล้ว ในที่สุดก็จะเกิดความเชื่อขึ้นมาเอง** อันนี้ก็เป็นสิ่งที่หวังได้อีกอย่างหนึ่ง และในเมื่อคนทั้งหลายเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้บันทึกไว้นี้แล้ว ต่อไปปัญหาที่คนเกือบจะทั้งโลกสงสัยกัน เช่น *ชาติหน้ามีจริงหรือ ตายแล้วจะต้องเกิดอีกจริงหรือ ผีและเทวดามีจริงหรือ นรก-สวรรค์มีจริงหรือ คนที่ทำบาปไว้มากเมื่อตายไปแล้วจะต้องไปสู่อบายภูมิ ส่วนคนที่ทำบุญไว้มากตายไปแล้วก็จะต้องไปสู่สุคติภูมิ* **ปัญหาต่าง ๆ ในทำนองนี้จะหมดไป**

คือคนทั้งหลายจะเชื่อในหลักธรรมต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้มากขึ้นเสมือนคนทั้งหลายในปัจจุบันรู้กันดีว่าโลกนี้กลม ลอยอยู่ในห้วงอวกาศ โลกนี้หมุนรอบดวงอาทิตย์ กลางวันกลางคืน ฝนตกฟ้าร้อง เกิดจากอะไร ปัญหาต่าง ๆ ในทำนองนี้ ในสมัยก่อนคือสมัยที่ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ คนทั้งหลายมีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้ต่าง ๆ กัน แต่มาในปัจจุบันคนทั่วโลกทุกชาติทุกศาสนามีความรู้ความเข้าใจและความเชื่อในเรื่องเหล่านี้เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะอะไร ? ก็เพราะคนทั้งหลายในโลก เขามีความสนใจในปัญหาเหล่านี้ และในเมื่อมีการศึกษาค้นคว้าและมีการพิสูจน์กันอย่างถูกต้องแล้ว ทั่วโลกก็ยอมรับความจริงในเรื่องนี้เหมือนกัน ข้อนี้ฉันใด เรื่องที่ได้บันทึกไว้ในหนังสือประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ก็เหมือนกัน ถ้าท่านพยายามอ่าน อ่านอย่างละเอียดที่สุดและใคร่ครวญถึงเหตุผลต่าง ๆ แล้ว ในที่สุดท่านก็จะเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในหนังสือนี้ทั้งหมด และในเมื่อเชื่อแล้ว ผลจะออกมาในรูปไหน คนที่เชื่อในเรื่องนี้เขาจะบอกหรืออธิบายได้เองว่ามีผลดีอย่างไร

อนึ่งอย่าลืมว่า **พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ดี พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็ดี สิ่งเหล่านี้คือพยานวัตถุซึ่งจะมีอายุยืนนานต่อไปนับเป็นร้อย ๆ ปี หรือพันปี** และอีกไม่นานเกินรอ สิ่งสำคัญทั้งสองนี้ก็จะเป็นที่รู้จักของคนทั้งประเทศ และลองคิดดูว่า ถ้าไม่ได้บันทึกประวัติการก่อสร้างมาตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว ผลจะเป็นอย่างไร ถึงแม้พยานวัตถุทั้ง ๒ นี้จะยังคงมีอยู่ก็ตาม แต่คนทั้งหลายเมื่อเห็นแล้วไม่ทราบเบื้องหลังของการก่อสร้างเลย หรือทราบแต่ก็ไม่รู้ละเอียดหมือนกับที่ได้บันทึกไว้นี้ ฉะนั้นลองคิดดูก็แล้วกันว่า หนังสือประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ จะมีคุณค่าขนาดไหน

คำนำของหนังสือประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่ม ๕ นี้ ไม่ได้เขียนในปี ๒๕๓๒ แต่ได้เขียนในเดือนมีนาคม ๒๕๓๓ ฉะนั้นจึงมีเรื่องที่ควรจะแจ้งให้ทราบในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๓๓ นี้ คือในตอนท้ายของคำนำเล่มที่ ๓ ซึ่งได้เขียนเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๒๙ ว่า : -

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ดี พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองก็ดี สิ่งเหล่านี้คือพยานวัตถุซึ่งจะมีอายุยืนนานต่อไปนับเป็นร้อย ๆ ปี หรือพันปี และอีกไม่นานเกินรอสิ่งสำคัญทั้งสองนี้ก็จะเป็นที่รู้จักกันของคนทั้งประเทศ ฯลฯ

บัดนี้ สิ่งสำคัญทั้ง ๒ อย่างนี้ ได้เป็นที่รู้จักกันทั่วทั้งประเทศแล้ว เพราะเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนา ได้ทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กับพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ให้เป็นสมบัติของกองทัพไทย ซึ่งเหตุการณ์ในวันนี้ได้มีการออกข่าวและถ่ายทอดทางที.วี. ทุกช่อง รายละเอียดเกี่ยวกับงานครั้งนี้จะเขียนไว้ในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๓๓

พร รัตนสุวรรณ

๒๗ มีนาคม ๒๕๓๓

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ
๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพมหานคร
โทร. ๒๘๒๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

เสียงของมารจากการชำระพระธรรมคัมภีร์

*อันที่จริงในระหว่างนี้ก็ยังไม่มีเหตุการณ์อะไรเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่จะบันทึกเล่าไว้ เพราะเป็นช่วงจังหวะที่รอช่างปั้นรูปพระพุทธประวัติ ๔ รูป ซึ่งจะนำมาติดไว้รอบฐานพระเจดีย์นั้น ซึ่งงานชิ้นนี้ใช้เวลามาเนิ่นนานก็ยังไม่สำเร็จลงได้สักทีตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้ว และในขณะที่กำลังรอเพื่อให้งานตอนปลายของขั้นต้นสำเร็จลงโดยสมบูรณ์ งานบำรุงรักษาและทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้บริเวณสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นสถานที่คงความน่ารื่นรมย์ สะดวกสบายสำหรับผู้มาเที่ยวชม และพักศึกษาปฏิบัติธรรมก็ยังคงดำเนินไปเรื่อย ๆ กับอีกทั้งเริ่มดำเนินงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งการดำเนินงานด้านนี้อาจารย์พรก็ได้บอกเล่าไว้แล้วเป็นขั้นตอนว่าเป็นไปได้แค่ไหนอย่างไร

สำหรับข้าพเจ้าเองนั้นมีแต่ความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยว่า งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์นี้ อาจารย์พรจะดำเนินงานไปได้สำเร็จลุล่วงได้อย่างไรกับสภาวการณ์ของบ้านเมือง ซึ่งทุกคนกำลังได้รับความเดือดร้อนเศรษฐกิจตกต่ำ กับทั้งการบอกบุญเรี่ยไรมีอยู่ทั่วไปทุกหนแห่งซึ่งล้วนแต่เป็นการกุศลทั้งสิ้น และแม้แต่งานของพระองค์ ซึ่งได้ปรารภให้จัดพิธีทอดผ้าป่ามหากุศลในวันมหาปวารณาอันเป็นวันสิ้นสุดไตรมาสของการเข้าพรรษานั้น เพื่อนำปัจจัยมาตั้งเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยจะมีแก่ใจบอกบุญเพราะก็ได้รบกวนผู้ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเสมอมามิได้ขาดมามากแล้ว แต่ก็ต้องพยายามฝืนทำจิตใจให้สบายเพราะทุกครั้งที่เกิดความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและคิดละอายว่าเราจะไม่บอกบุญใคร ๆ อีกแล้ว ใครเขามีจิตเป็นกุศลขึ้นมา เขาก็คิดออกเองนั่นแหละว่าเขาควรจะทำอะไร ทำกับใคร เพราะงานการกุศลต่าง ๆ ก็มีมากมายทำที่ไหนก็ได้บุญเหมือนกัน ถ้าความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นคราวไร ซึ่งก็เกิดขึ้นบ่อย ๆ เสียด้วย *บรรยากาศรอบข้างจะขมุกขมัวลงทันที พร้อมกันนั้นจะได้ยินเสียงกระเส่าสั่นพร่าดีใจห้อมล้อมกระตือรือร้นขึ้นว่า*

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๙

ถูกแล้ว ใครเขาทำบุญที่ไหนก็ได้บุญเหมือนกัน ปล่อยไปเถอะ อย่ารบกวนใคร ๆ เลย ให้คนเขามีอิสระในการทำบุญ พระธรรมคัมภีร์นั่นดีอยู่แล้ว อย่าไปแตะต้องเลย เป็นของสูง ผู้ใหญ่ทำดีอยู่แล้ว อยู่ให้สบายเถิด งานศาสนาเป็นเรื่องของสงฆ์เท่านั้น จะบาปกรรม ความรู้สึกของข้าพเจ้าจะมึนงงคล้ายถูกอบอยู่ในห้องที่มีแต่ควันไม่มีที่ระบายอากาศ เมื่อตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้ ข้าพเจ้าจะพยายามสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ พร้อมกับภาวนาว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....พอเริ่มรู้สึกปลอดโปร่งสบาย *เสียงกระซิบจะห้อมล้อมมาแผ่วเบาว่า* **พลังแสงอันทรงอำนาจของดวงอาทิตย์แห่งโลกจะฉายส่องทำลายเมฆหมอกมิจฉาทิฏฐิได้อีกวาระหนึ่ง เงาของสันติเริ่มจะงอกงาม ขอกุศลสัมมาทิฏฐิจงเจริญในโลกเถิด**

คำปลอบประโลมจากหลวงพ่อสมเด็จ ฯ

ครั้นแล้ว พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) จะกล่าวย้ำเตือนเป็นเชิงให้สติว่า

> **จิตใจที่ขุ่นมัวเศร้าหมอง ทอดธุระถือว่ามิใช่หน้าที่ของตน นั่นคือจุดอ่อนแอให้มิจฉาทิฏฐิมีกำลังกล้าแข็งอันจะเป็นสื่อชักนำให้พบแต่ความยุ่งยากไม่สิ้นสุด จงพยายามฝืนทำจิตใจให้สบาย พระธรรมคัมภีร์อันเป็นคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของสูง เป็นรัตนะ จงตั้งใจถนอมรักษาและให้ดำรงไว้ อย่าให้เกิดรอยร้าวหรือแหลกสลายไป งานพระศาสนาเป็นงานของพุทธบริษัท ๔ แม้องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยังทรงมีปรารภให้จัดเป็นกองทุนเพื่อต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นสื่อแห่งความปีติปราโมทย์ หล่อเลี้ยงจิตใจในภพภูมิที่เป็นอยู่ของมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง และจะเป็นสิ่งจรรโลงสันติสุขให้บังเกิดขึ้นในโลกด้วย**

ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจ และได้พยายามที่จะบอกกล่าวงานการกุศลต่อไป ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ อีกว่า เนื่องจากท่านได้มีชีวิตอยู่ในภูมิทิพย์เป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ท่านพอจะเห็นหรือทราบบ้างหรือไม่ว่า อานิสงส์ของการมีจิตเป็นกุศลเพื่อจะต่ออายุพระธรรมคัมภีร์นี้มีอย่างไรบ้าง เพราะข้าพเจ้าเคยได้ยินได้ฟังมาบ่อย ๆ ว่า คนที่ทำบุญพระไตรปิฎกก็ดี ทำคัมภีร์อื่น ๆ ก็ดี จะทำให้ได้ไปสวรรค์ นิพพาน เกิดมามีปัญญาแหลมคม ซึ่งฟังดูแล้วช่างเลื่อนลอยเหลือเกิน หลวงพ่อยิ้มอย่างอารมณ์ดีแล้วก็บอกว่า **“ถามเข้าทีนี่นะ เท่าที่เห็นก็ไม่เห็นว่าจะมีใครไปสู่อบายภูมิเลย เห็นแต่ว่าทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ให้คำแนะนำกันในสิ่งที่ดีงามเพื่อความก้าวหน้าของจิตใจ และสำหรับอานิสงส์ในโลกมนุษย์นั้น ก็ได้เห็นว่าทุกคนได้เกิดมาในกลุ่มกัลยาณชน และพบพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาที่ได้มาจากการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ ซึ่งจะเป็นสิ่งนำพาสัตว์โลกข้ามพ้นห้วงแห่งโอฆสงสารอย่างแท้จริง”** ขณะที่หลวงพ่อได้กล่าวถึงอานิสงส์นั้น *บรรยากาศจะสงบเยือกเย็นทั่วทุก*

อณูของบรรยากาศ ดูประหนึ่งเป็นพาหะของเสียงคำว่า สาธุ...พุทธ์...สรณ์...คจฺฉามิ...และเสียงสวดเป็นท่วงทำนองพุทธมนต์กลบเสียงเยาะเย้ยให้เลือนลางห่างไป

จนบัดนี้ยังคงเหลือเวลาอีกประมาณ ๓ สัปดาห์ ผ้าป่าวันมหาปวารณาอันจะเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ก็เป็นไปได้อย่างเชื่องช้า และไม่มีทีท่าว่าจะสำเร็จตามพระราชประสงค์ของพระองค์ได้อย่างไร ข้าพเจ้าได้ปรึกษาพ่อฤษีหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับมวลเหล่าเทพเจ้าอีกหลายองค์ ก็ได้รับคำตอบจากหลวงพ่อ ฯ ว่า **อย่ากังวลไปเลย ในเมื่อได้ทำด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิอย่างแท้จริง ไม่มีเหนื่อยหน่ายท้อแท้ ผลจะออกมาแม้น้อยนิด ก็จะเป็นพลังที่มั่นคงตลอดไป** ครั้นแล้วพระองค์ก็ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“สภาวการณ์ของการก้าวไปเป็นไปได้ยากอย่างนี้เอง เพราะความเหนื่อยหน่าย และความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิ เป็นพื้นฐานของผู้เป็นแกนนำพาความเป็นไป อันเป็นสื่อให้พลังแห่งความมืดครึ้มของมิจฉาทิฏฐิ มีกำลังความเดือดร้อน ทุพภิกขภัยจะยังคงแผ่ปกคลุมโดยทั่วไป สิ่งซึ่งจะเป็นสัญญาณบอกถึงกุศลสัมมาทิฏฐิจึงมีกำลัง ความเดือดร้อนทุพภิกขภัยจะยังคงแผ่ปกคลุมโดยทั่วไป สิ่งซึ่งจะเป็นสัญญาณบอกถึงกุศลสัมมาทิฏฐิจึงเป็นเพียงจุดสว่างเล็ก ๆ ในความมืดเท่านั้น จงอดทนเพื่อจุดสว่างเล็ก ๆ นี้ จะได้ขยายวงกว้างทำลายความดำมืดให้สลายไป”** ข้าพเจ้าน้อมรับพลัง ทั้งได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่า ขอให้ข้าพเจ้ากราบทูลพระองค์เถิดว่า **“ความคิดที่จะล้มเลิกหรือเหนื่อยหน่ายยังไม่เคยเกิดขึ้นเลย นับจากได้พิจารณาและตั้งใจแน่วแน่แล้วว่า จะทำงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ แม้จะทำได้ยากอย่างยิ่ง หรือผู้ที่มีจิตเป็นกุศลที่จะร่วมมีน้อยก็ตาม ก็จะพยายามทำเท่าที่กำลังความสามารถของตนเองจะพึงมี”** พระองค์จึงรับสั่งต่อไปอีกว่า **“กุศลสัมมาทิฏฐิที่เกิดขึ้นอย่างมั่นคงนั้น จะเป็นสิ่งดึงดูดกุศลสัมมาทิฏฐิซึ่งนอนเนื่องอยู่ทั่วไปนั้นให้มีกำลังขึ้น สลายกลุ่มพลังหมอกควันของมิจฉาทิฏฐิได้บ้าง ขออนุโมทนา...”** และขณะนี้การดำเนินงานต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดยั้ง

ภาพนิมิตชนชาวไทยที่มาตั้งหลักแหล่งครั้งแรก

ข้าพเจ้ามีเรื่องจะขอเล่าแทรกไว้สักเล็กน้อย แม้จะไม่เกี่ยวกับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรืองานการหากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ก็ตาม แต่น่าจะบันทึกไว้เพื่อเป็นข้อสังเกตในเหตุการณ์ต่อไป

เช้าวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๙ ขณะที่อาจารย์พรได้พาคณะเราไปกราบนมัสการพ่อขุนผาเมืองกับทั้งเดินตรวจบริเวณสถานที่ซึ่งได้สั่งให้คนงานตัดหญ้านั้น ข้าพเจ้าได้มองไปยังเขาแก้วซึ่งสูงทะมึนเป็นเสมือนผากำแพงอันมั่นคง *พลันสายตาพร่าพราย มองเห็นขบวนคาราวานอพยพยาวเหยียด ทั้งขบวนม้า ขบวนกองเกวียน ขบวนช้าง นำหน้าขบวนโดยม้าสีดำปลอด บุคคลที่ขับขี่ม้านั้นแต่งกายด้วยผ้าย้อมสีคราม โพกศีรษะด้วยผ้าสีดำสนิท ได้ยินเสียงถามเป็นคลื่นมาว่า* **“ชาติตระการจุดแรกที่หยุดยั้งชน**

เผ่าไทยก่อนถึงนครไทยบางยาง จะไม่มีโอกาสได้รับสื่อพลังเมตตาจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ บ้างเลยหรือ" เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้นจึงได้ถามจากพ่อฤๅษีว่า สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เห็นและได้ยินนั้นคือเสียงอะไร ขณะนั้นพ่อขุนผาเมืองได้ประทับอยู่ด้วย และได้บอกว่า "นั่นคือการนำชนเผ่าไทยของพ่อขุนบางกลางท่าว จากเวียงไชยปราการ พระองค์ทรงต้องการที่จะให้คณะเราได้ไปให้ถึงสถานที่ที่พระองค์ได้อพยพชนเผ่าไทยมาตั้งกองคาราวานครั้งแรก คงจะต้องมีความหมายอะไรสักอย่างเป็นแน่"

ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคณะว่าเราน่าจะไปเที่ยวน้ำตกชาติตระการกัน เพราะได้ข่าวว่าเป็นน้ำตกที่สวยงามและใหญ่มาก และเพื่อไปสัมผัสกับดินแดนของพ่อขุนบางกลางท่าว อาจารย์พรบอกว่าถ้าไม่มีธุระอะไรสำคัญ วันเสาร์หน้าเราจะไปน้ำตกชาติตระการกัน

เริ่มไปชาติตระการครั้งแรก โดยการนำของพ่อขุนบางกลางท่าว

วันเสาร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๙ ทุกคนตื่นแต่เช้ากระปรี้กระเปร่า เตรียมตัวที่จะได้ไปให้ถึงดินแดนแห่งแรกของไทยของพ่อขุนบางกลางท่าว **"ชาติตระการ"** เป็นชื่อที่ฟังแล้วรู้สึกถึงความมั่นคงยิ่งใหญ่สวยงาม คณะเราซึ่งมีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณกุลวตี แก้วเกษ คุณวาสนา แก้วเกษ คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ คุณประเสริฐศักดิ์ (เป็นพลขับ) และข้าพเจ้า ออกเดินทางตอน ๐๙.๐๐ น. โดยได้ไปแวะกราบขอพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้เป็นสื่อโยงใยถึงชาติตระการ แล้วแวะไปกราบพ่อขุนผาเมือง ณ เนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนก่อน ระยะทางจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ถึงนครไทยบางยาง ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร คณะเราถึงอำเภอนครไทย ตอน ๑๑ นาฬิกาเศษ ได้นำรถขึ้นไปเติมน้ำมันที่ปั๊ม และถามถึงทิศทางที่จะเดินทางไปให้ถึงน้ำตกชาติตระการ แล้วตั้งใจกันว่าจะไปกราบพ่อขุนบางกลางท่าวที่ต้นจำปาขาวก่อนจึงจะเดินทางต่อไป ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบดิ่งลึกลงทันที *มองเห็นม้าสีดำปลอด ส่งเสียงร้องวิ่งทะยานนำลิ่วไปข้างหน้า พร้อมกับได้ยินเสียงเป็นคลื่นมาว่า* **"จงมุ่งหน้าตรงสู่ชาติตระการ อย่าเสียเวลากับการบอกกล่าวเลย เพราะเป็นความต้องการของผู้ขอเอง"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่าให้คณะเรามุ่งตรงไปชาติตระการเลยทีเดียว ต่อขากลับถ้าพอมีเวลาค่อยไปที่ต้นจำปาขาวกัน จึงเป็นอันตกลง รถออกจากนครไทยตอน ๑๑.๓๐ น. เห็นป้ายบอกระยะทางว่า ชาติตระการ ๓๗ กิโลเมตร ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่าคงจะถึงน้ำตกชาติตระการราว ๆ เที่ยงครึ่ง เพราะตามที่มีคนบอกทางว่าจะต้องถึงตัวน้ำตกชาติตระการก่อนถึงตัวอำเภอ จะได้รับประทานอาหารกลางวันกันที่น้ำตกเสียเลย

ถนนจากอำเภอนครไทยถึงอำเภอชาติตระการเป็นทางลาดยางตลอด แต่อนิจจา ระยะทางเพียง ๓๗ กิโลเมตร รถต้องวิ่งใช้เวลาเกือบ ๒ ชั่วโมง ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมื่อออกจากตัวอำเภอนครไทยผ่านป้ายบอกระยะทางมาได้ประมาณ ๕ กิโลเมตร ถนนซึ่งลาดยางอย่างดีนั้นเริ่มเป็นหลุมเป็นบ่อ คงจะเป็นเพราะ

รถบรรทุกหนัก เป็นต้นว่ารถซุงลากไม้ เพราะชาติตระการอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูเขาป่าไม้มากมาย รถขนหิน ขนทรายขนดินลูกรัง วิ่งใช้ถนนกันมากนั่นเอง ดังนั้นรถของเราจึงต้องวิ่งซิกแซ็กเลี้ยวไปมาเพื่อหลบหลุมอยู่ตลอดเวลา ที่หลบไม่พ้นก็ต้องตกหลุมกระดอนขึ้นกระดอนลง เป็นการเดินทางที่เรียกได้ว่า**ทรมานบันเทิงอย่างยิ่ง** จนไม่ค่อยได้มีโอกาสชมภูมิประเทศสองข้างทางเลย

รถวิ่งมาได้อีก ๔ กิโลเมตรจะถึงตัวอำเภอชาติตระการก็มองเห็นป้ายทางแยก ขวามือเขียนบอกว่า *"อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ๗ กิโลเมตร"* ขณะนั้นอากาศร่มครึ้มลงทันที ฝนเริ่มปรอยเม็ด เวลาขณะนั้น ๑๓.๐๐ นาฬิกาพอดี อาจารย์พรได้บอกให้รถเลี้ยวไปตามทางแยกเข้าอุทยานแห่งชาติ ฯ ถนนอยู่ในสภาพดี รถวิ่งมาได้ประมาณ ๒ กิโลเมตร ฝนตกจากปรอยเม็ดกลายเป็นเม็ดโต ๆ แล้วก็เทลงมาอย่างหนัก รถวิ่งมาได้ทั้งหมดประมาณ ๕ กิโลเมตร ก็พบศาลาหัวมุมทางแยกเล็ก ๆ เป็นดินลูกรัง ป้ายเขียนบอกว่า "อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ๒ กิโลเมตร" ฝนยังคงเทหนาเม็ด น้ำสองข้างถนนไหลโกรกเป็นทาง ฟ้าแลบแปลบปลาบผสมมากับเสียงร้องคำรามเปรี้ยง ๆ แต่ทุกคนที่ไปในรถก็ยังหัวเราะสนุกสนานว่าจะลงกรำฝนลุยโคลนเข้าไปให้ถึงน้ำตกชาติตระการ ตามระยะทางที่ป้ายบอกไว้ว่า ๒ กิโลเมตรกันดีไหม ทั้ง ๆ ที่ก็เปียกปอนเพราะฝนสาด เนื่องจากรถของคณะเราเป็นรถสองแถว เวลาขณะนั้น ๑๓.๓๐ น.

อีก ๒ กิโลเมตร ไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง

อาจารย์พรบอกให้รถหยุด ข้าพเจ้าได้ตะโกนถามชาวบ้านที่หลบฝนอยู่ในศาลาทางแยกนั้นว่า 'ทางเข้าน้ำตกชาติตระการทางไหนจึงจะสะดวก' เขาบอกว่า 'ก็ทางเดียวนี่แหละ แต่วันนี้เข้าไม่ได้แน่ หล่ม' เมื่อมองดูก็จริงอย่างเขาว่า เพราะทางลูกรังเละเป็นโคลนน้ำเจิ่งนองเต็มไปหมด ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวบได้ยินแต่เสียงอื้ออึงว่า "เผ่าชนชาวไทยมุ่งเดินสู่ความตระการ แม้กาลจะล่วงเลยมาแล้วเกือบ ๘๐๐ ปี แต่เส้นทางที่เดินไปนั้นยังปานประหนึ่งหนทางสู่ชาติตระการ ขอพลังเมตตาธรรมจงยังสันติ อิสระวิวัฒนา...."

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ ได้บอกให้อาจารย์พรตั้งจิตอธิษฐาน แผ่เมตตาต่อมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่เป็นบรรพชนแล้ว อาจารย์พรก็ได้บอกให้รถหันกลับออกมาตามเส้นทางเดิม เพื่อหาสถานที่ที่เหมาะสำหรับรับประทานอาหารกลางวัน เพราะเวลาก็ล่วงเลยมามากแล้ว เพราะถึงอย่างไรในวันนี้ก็ไม่มีทางที่จะเข้าไปให้ถึงน้ำตกชาติตระการได้ รถแล่นไปเรื่อย ๆ ฝนก็ยังคงตกอยู่ จนมาถึงตัวตลาดอำเภอชาติตระการ ก็มองหาที่เหมาะในอันที่จะรับประทานอาหารไม่ได้ เพราะชาติตระการเป็นอำเภอเล็ก ๆ ยังรอคอยการพัฒนาอีกมาก *ข้าพเจ้าได้ยินเสียงคล้ายใครมากระซิบข้างหูว่า* **"ตามมาซิ...มาสู่ที่พักผ่อนเพื่อความอิ่มหนำสำราญ ณ จุดแรกเดียวกัน"** *ครั้นแล้วทั้งเสียงโห่ร้อง เสียงช้าง เสียงม้า เสียงหัวเราะพูดคุยก็ดังขึ้น* แล้วก็มีเสียงดังสอดแทรกขึ้นว่า 'ขับรถไปดูที่ว่าการอำเภอซิว่าเป็นอย่างไรบ้าง" ปรากฏว่าเป็นเสียงของอาจารย์พรสั่งคนขับรถให้นำรถพาคณะไปที่ว่าการอำเภอ เผื่อจะมีสถานที่เหมาะจะรับประทานอาหารได้

รถแล่นผ่านตัวตลาดอำเภอมาได้ไม่ไกลก็ถึงบริเวณที่ว่าการอำเภอ ซึ่งเป็นสถานที่มีบริเวณกว้างขวาง ปลูกต้นไม้ร่มรื่น ในบริเวณเดียวกันนี้มีทั้งสถานีตำรวจและบ้านพักข้าราชการ แล้วก็พบศาลาโถงใหญ่ มีโต๊ะเก้าอี้ทำด้วยไม้กระดานแผ่นใหญ่ มียกพื้นเป็นเวทีแสดงได้ในบางครั้ง มีแท้งค์น้ำฝน ซึ่งคงจะเป็นโรงอาหารได้ในบางครั้ง ศาลานี้อยู่ใกล้ ๆ สถานีตำรวจภูธร คณะเราก็ได้อาศัยห้องน้ำจากสถานีตำรวจนี่เอง ผู้คนเงียบเชียบ เพราะเป็นวันเสาร์ และอีกประการหนึ่งฝนยังคงตกอยู่ แม้จะเบาบางลงบ้างแล้ว แต่ก็ไม่เห็นมีผู้คน อาจารย์พรบอกให้รถหยุดแล้วบอกว่า จะหยุดพักรับประทานอาหารกันที่ศาลานี้แหละ เพราะคณะเราได้เตรียมเสบียงอาหารมาด้วย เป็นที่พอใจของทุกคนที่ได้มาพบศาลา และจะพักรับประทานอาหารกลางวันกันที่นี่ จะเป็นเพราะคุณวรรณี อากาศฤกษ์ ได้รับเป็นสื่อโดยตนเองไม่รู้สึก คงคิดว่าเป็นความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ด้วยความนึกสนุกได้เดินขึ้นไปบนยกพื้น ทำมือในท่าถือไมโครโฟนแล้วกล่าวคำต้อนรับว่า **“ขอแสดงความยินดีชาวชาติตระการ ขอต้อนรับคณะอาจารย์พร รัตนสุวรรณ จากพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** แล้วก็ทำท่าจะร้องเพลง **“โอ้ว่าแม่จ๋า ลูกคิดถึงค่าน้ำเงิน (นม)....”** แล้วก็ลงจากเวทียกพื้น เพราะถูกชาวคณะแซวว่า ถ้าอาจารย์พรปล่อยทิ้งคุณวรรณีไว้ที่ชาติตระการนี่ แม้จะร้องเพลง โอ้ว่าแม่จ๋าเท่าไร ๆ แม่ก็คงไม่ตามมาหาแน่ ๆ.....เพราะหนทางสู่ชาติตระการนั้นทรมานบันเทิงจริง ๆ ใครคนหนึ่งในคณะรู้สึกจะเป็นคุณประเสริฐศักดิ์ กล่าวขึ้นว่า ‘เดินทางมาแสนไกลตั้งหลายร้อยกิโลเมตรจากกรุงเทพ ฯ ปรากฏว่าอีกเพียง ๒ กิโลเมตรเท่านั้นไปไม่ถึง ไม่น่าเชื่อ ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย อะไรกันนักกันหนา’ ไม่มีใครตอบ แต่ก็คงต่างคนต่างคิดนั่นเอง แล้วคณะเราก็รับประทานอาหารกลางวันกัน โดยไม่ลืมที่จะกล่าวเชิญชวนและขอบคุณเจ้าของสถานที่มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ โดยเฉพาะพ่อขุนบางกลางท่าวและเผ่าชนชาวไทยแต่ปางบรรพ์ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อคณะเรา

คณะเราจากชาติตระการมาตอน ๑๕ นาฬิกา ด้วยความรู้สึกอบอุ่น และด้วยความตั้งใจมั่นว่าจะกลับมาชาติตระการอีกเพื่อไปให้ถึง “อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ”

* มีสมาชิกผู้ซึ่งติดตามถึงความเป็นมาในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา เมื่อได้อ่านหนังสือวิญญาณก็ถามไถ่กันมาหลายรายว่าอาจารย์พรจะเดินทางไปอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการอีกเมื่อไร จะขอติดตามไปด้วย อันที่จริงอาจารย์พรก็มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเดินทางไปอีก แต่ยังมิได้กำหนดแน่นอนว่าจะเป็นเมื่อใดเท่านั้น เพราะถึงอย่างไรก็คงจะต้องเป็นหน้าแล้ง ซึ่งแน่ใจว่าไม่มีฝน และต้องให้ว่างจากภารกิจอื่นพอสมควร ดังนั้นข้าพเจ้าจะขอวกกลับมาบันทึกเกี่ยวกับงานความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๙

เริ่มตั้งผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ครั้งแรก ในวันมหาปวารณา ๒๕๒๙

แม้จะพยายามทำจิตใจให้สบาย แต่ก็มิวายกังวลและหนักหน่วงอยู่ตลอดเวลาว่า จะให้งานวันพิธีทอดผ้าป่าวันมหาปวารณา ศุกร์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๒๙ เพื่อเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ตามพระราชปรารภของพระองค์สำเร็จลงได้อย่างไร อาจารย์พรก็ไม่ค่อยได้ช่วยเท่าไรนัก เพราะมัวแต่ยุ่งอยู่กับการประสานงานจัดเตรียมคุมงานด้านการจะจัดพิมพ์ เพื่อให้งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์เป็นไปได้อย่างแท้จริง ช่างเป็นสิ่งที่น่าอนุโมทนาและจะเป็นนิมิตหมายว่า สภาวการณ์ทุกอย่างจะต้องดำเนินไปได้ด้วยดีและเรียบร้อย แม้ว่าในขั้นวางพื้นฐานนี้จะยุ่งยากเพียงไรก็ตาม คือ ในคืนวันอังคารที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๙ ผ้าป่ามหาปวารณาเพื่อเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ก็มีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยกันบริจาคได้ครบตามจำนวน ๑๐๘ องค์ ตามพระราชปรารภของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"วันนี้เป็นวันครบรอบ ๑๓ ปีของวันมหาวิปโยค (๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖) เป็นวันที่กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์เต็ม ๑๐๘ ซึ่งจะกระทำพิธี ในวันมหาปวารณา อันเป็นวันให้อภัยทานต่อกัน ว่ากล่าวตักเตือนกันได้โดยมิถือโทษถือโกรธต่อกัน นั่นคือจุดเริ่มต้นของสิ่งที่ดีงาม สิ่งงอกงาม ๑๐๘ องค์ อันหมายถึงพราหมณ์ ๑๐๘ ก็จงตั้งเป็นองค์ที่ ๑๐๙ เพื่อพระฤาษีอสิตดาบส ซึ่งทำนายพระสิทธัตถะกุมารเป็นนัยเดียวกันว่า 'จะได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาเอกของโลก' เพื่อพระธรรมคัมภีร์อันพระพุทธองค์ได้ตรัสว่า 'เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์จะเป็นศาสดาแทนพระองค์สืบต่อไป' ขอทุกคนจงตั้งจิตให้เป็นกุศล เพื่อยังกุศลสัมมาทิฏฐิให้บังเกิดขึ้น เป็นสื่อของสันติสุขสืบต่อไป"** ข้าพเจ้าขอน้อมรับฟังด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ และมีความปรารถนาที่จะให้ทุก ๆ คนได้รับทราบว่า พระองค์ช่างทรงรักและทรงห่วงใยประเทศชาติและพสกนิกรของพระองค์สักปานใด

มีหลายคนถามข้าพเจ้าว่าเห็นคุณศรีเพ็ญเชิญชวนให้มาร่วมกันทอดผ้าป่าวันมหาปวารณา ยังไม่รู้เลยว่าวันมหาปวารณาคือวันอะไร สำคัญอย่างไร ซึ่งข้าพเจ้าเองก็ไม่ค่อยจะทราบเหมือนกัน จึงได้เรียนถามจากอาจารย์พร ซึ่งอาจารย์พรได้ให้คำอธิบายดังต่อไปนี้

วันมหาปวารณา เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ก่อนวันออกพรรษา ๑ วัน พระพุทธองค์ทรงบัญญัติให้เป็นวันที่พระสงฆ์ทั้งหมดที่อยู่จำพรรษาร่วมกัน ทำพิธีปวารณาแทนทำอุโบสถสังฆกรรม คือบอกให้โอกาสที่จะว่ากล่าวตักเตือนซึ่งกันและกันได้ โดยที่ผู้ที่ถูกกล่าวตักเตือนนั้น จะไม่โกรธหรือกล่าวแก้ตัวใด ๆ ในเมื่อตนเองรู้สึกว่าผิดจริง วิธีการดังกล่าวนี้จะเป็นการทำให้พระสงฆ์ทั้งหลายมีทิฏฐิสามัญญตา คือความเป็นผู้มีทิฏฐิเสมอกันหรือเหมือนกัน และมีศีลสามัญญตา คือความเป็นผู้มีศีลเสมอกัน ซึ่งพิธีการอันนี้จะเป็นพื้นฐานให้พระสงฆ์ทั้งหลายมีความสามัคคี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง

แม้วันมหาปวารณา ศุกร์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๒๙ จะไม่ตรงกับวันหยุดราชการ ซึ่งคณะเราทุกคนคาดคิดกันไว้ว่าคงจะมีผู้มาร่วมการกุศลไม่กี่คน แต่พอถึงเวลาจริง ๆ ก็มีมากพอสมควร ซึ่งมีมากกว่าเมื่อวันมหาปวารณาปีที่แล้ว (๒๕๒๘) โดยเฉพาะชาวหมู่บ้านบริเวณใกล้เคียงก็ได้มาร่วมจนเต็มหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

เวลา ๑๗.๐๐ น. อาจารย์พรได้นำพาคณะทั้งหมด รวมทั้งพระคุณเจ้าที่ท่านจำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาไปสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อากาศบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ยามเย็นปลอดโปร่งสบาย ท้องฟ้าแม้จะมีกลุ่มเมฆประปราย หนาทึบบ้าง เจือจางบ้าง ทั่วทั้งท้องฟ้าก็ไม่ทำให้มืดครึ้ม แต่กลับสะท้อนลำแสงอาทิตย์ยามอัสดง แต่งแต้มกลุ่มเมฆให้สวยงามเป็นสีชมพูอมส้มม่วงแดงเหลือบเหลืองทองเงินตามความหนาบาง ขณะเมื่อกำลังสวดมนต์ถึงบทธัมมจักกัปปวัตนสูตรนั้น ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว แต่รัศมีลำแสงสุดท้ายสะท้อนต้องแสงทองบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สว่างวาบวับ แม้ความมืดแห่งราตรีเริ่มแผ่ปกคลุมก็ตาม การสวดมนต์บนลานพระเจดีย์เสร็จสิ้นราวหนึ่งทุ่มเศษ ทุกคนมองไปทางด้านทิศตะวันออก เพื่อจะได้เห็นจันทร์เพ็ญวันมหาปวารณา ซึ่งคงจะสว่างไสว

บรรยากาศในโลกทิพย์ในคืนวันมหาปวารณา ๒๕๒๙

จันทร์เพ็ญวันมหาปวารณา โผล่พ้นขอบฟ้าทางด้านทิศตะวันออกมาแล้วเต็มดวง แต่มิอาจจะส่องแสงสกาวผ่านทะลุม่านเมฆมาได้ทั้งหมด ดังนั้นแสงจันทร์เพ็ญจึงหม่นสลัวราวกับมีกระจกฝ้ามากั้นขวาง อย่างไรก็ตาม ก็ยังดีกว่าจันทร์เพ็ญวันมหาปวารณาเมื่อปีกลาย (๒๕๒๘) ซึ่งมิอาจจะส่องผ่านเมฆสีดำลงมาได้เลย อาจารย์พรได้นำพาคณะทั้งหมดกลับมาหอประชุม ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าวันมหาปวารณา และสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ ความรู้สึกของข้าพเจ้าตกอยู่ระหว่างกึ่งสำนึก ทำอะไรไปโดยรู้สึกตัวบ้าง ไม่รู้สึกตัวบ้าง *บางครั้งคล้ายตนเองเดินอยู่ในกลุ่มผู้คนมากมายทั้งชายหญิงซึ่งแต่งกายสวยงามด้วยผ้าบางเบาสีเงิน สีทอง สีอ่อนจาง ในมือต่างถือดอกไม้ธูปเทียนเป็นระเบียบเรียบร้อย แห่แหนตามขบวนช้างซึ่งทรงเครื่องระยิบระยับด้วยเพชรนิลจินดา บนหลังกูบช้างคล้ายเป็นบุษบกทอง กั้นด้วยสัปทนสีขาวใสปานแก้วแววับ ระบายพริ้วด้วยสีทองสีเงิน มีขบวนพระสงฆ์เดินนำ เสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ จะดังสลับกับเสียงสวดท่วงทำนองพุทธมนต์ แม้จะมีเสียงบ่นพึมพำคำรามปะปนมาบ้างก็คล้ายอยู่แสนไกล*

เมื่อทุกคนรวมทั้งพระคุณเจ้าได้เข้ามารวมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมดแล้ว อาจารย์พรก็ได้อธิบายธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับวันมหาปวารณาและวันออกพรรษา รวมทั้งอานิสงส์ของการทำบุญต่าง ๆ ด้วย จนเวลา ๒๑.๐๐ น. จึงได้กระทำพิธีทอดผ้าป่าวันมหาปวารณา ขณะเมื่อพระคุณเจ้าสวดอนุโมทนานั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“เป็นความสำเร็จอีกขั้นตอนหนึ่ง แม้จะเป็นสิ่งที่ยากอย่างยิ่ง แต่ก็จะเป็นพื้นฐานของการก้าวต่อไป จงเริ่มพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์เพื่อเป็นสื่อให้พลังกุศลสัมมาทิฏฐิจากมวล**

เหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะสว่างสอดแทรกสลายกลุ่มควันมืดครึ้มของมิจฉาทิฏฐิให้จางไป และจงตั้งจิตอธิษฐานแผ่เมตตาธรรมแด่สรรพสัตว์ผู้ร่วมในสังสารวัฏ และแด่กลุ่มผู้มีความปรารถนาดี แต่เต็มไปด้วยความหลงผิดนั้นเถิด เพื่อสิ่งที่ดีงามอันถาวรมั่นคงจะได้บังเกิดขึ้นโดยทั่วไป เมื่อเสร็จสิ้นพิธีทอดผ้าป่าแล้ว อาจารย์พรก็ได้ประกาศให้ทุกคนได้รับทราบ รวมทั้งได้บอกเล่าถึงงานและโครงการจัดชำระและพิมพ์หนังสืออรรถกถาฎีกา อันเป็นสาเหตุของการหากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์

ครั้นได้เวลา ๒๒.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าเริ่มต้นนำการพร่ำสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน ซึ่งคืนนี้ก็มีผู้ร่วมสวดทั้งชายหญิง ๕๒ คน พระภิกษุสงฆ์ ๘ รูป โดยเริ่มจากบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ติดตามด้วยพุทธมนต์สูตรต่าง ๆ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อสวดจบแต่ละสูตร อาจารย์พรก็จะได้อธิบายความหมายของบทสวดนั้น ๆ สลับเช่นนี้ตลอดเวลา โดยเสียงมิได้ขาดตอนเลย สะท้อนก้องในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และคงจะดังแทรกซึมไปในบรรยากาศโดยรอบซึ่งเงียบสงัด เพราะวันนี้ภายนอกหอประชุมช่างเงียบสงัดเสียจริง ๆ ไม่มีแม้เสียงจิ้งหรีดจักจั่นเรไรหรือแมลงกรีดปีก และไม่มีแม้เสียงสนที่เคยวู่หวิวอยู่มิได้ขาด พระพายเทพคงจะนิ่งสงบรับฟังพุทธมนต์ พลอยให้ต้นไม้ทุกต้นนิ่งสงบโดยดุษฎี จันทร์เพ็ญวันมหาปวารณายังคงหม่นสลัว เพราะเมฆหมอกกระจายจางสม่ำเสมอเต็มแผ่นฟ้า ก่อให้เกิดทรงกลดจางเป็นวงกว้าง มิช้าความสลัวนั้นยิ่งเริ่มครึ้มลง ๆ โดยลำดับ เพราะเงาของโลกเริ่มบังแสงจันทร์ เพราะดวงจันทร์เกิดจันทรุปราคาเริ่มเวลา ๒๒.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาเดียวกันกับเริ่มพร่ำสวดพุทธมนต์

๒๔.๐๐ น. พระองค์รับสั่งให้พร่ำสวดบทมหาสมัยสูตร ซึ่งสูตรนี้ใช้เวลาสวดราว ๔๐ นาที ครั้นจบบทมหาสมัยสูตรแล้วก็ต่อด้วยบทมหาสติปัฏฐานสูตร ก่อนจะเริ่มบทมหาสติปัฏฐานสูตร ขณะที่อาจารย์พรกำลังอธิบายความหมายนั้น หลายคนรวมทั้งข้าพเจ้าด้วยได้เดินออกมาดูดวงจันทร์ ปรากฏว่าถูกปิดบังไปแล้วค่อนดวง บรรยากาศยิ่งครึ้มสลัวลงอีกจนมองเห็นต้นไม้เพียงตะคุ่ม ๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกน่าหวาดกลัวสำหรับบางคน เพราะวันนี้มีเมฆมหมอกหนามากเต็มแผ่นฟ้า แม้จะไม่หนาทึบ แต่เมื่อแสงจันทร์ถูกบดบังจึงทำให้มิอาจจะมองเห็นแม้ดาวสักหนึ่งดวง จะสว่างอยู่ก็แต่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งสะท้อนแสงจากไฟสปอร์ตไลท์เด่นกระจ่าง ท่ามกลางความมืดสลัวของจันทร์เพ็ญยามเกิดจันทรคราส

ทุกคนที่เดินออกมาดูจันทรคราสต่างก็ถามไถ่กันเป็นเสียงเดียวว่า มีอยู่วันหนึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เป็นวันอะไรนะ ที่คณะเรากำลังสวดมนต์ตลอดทั้งคืนเช่นนี้ แล้วเกิดจันทรคลาส ต่างคนต่างไม่มีใครนึกออก รู้แต่ว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ครั้นแล้วทุกคนก็กลับเข้ามาในหอประชุมเพื่อพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตร ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือนจากสิ่งแวดล้อม *คล้ายตนเองหลงทางตกเข้าไปอยู่ท่ามกลางบรรยากาศขมุกขมัว ฝูงชนมากมายต่างเดินขวักไขว่บริเวณวงเวียนที่มีถนนทางแยกหลายช่องทาง ไม่แน่ใจว่าแต่ละคนจะเดินกันไปทางทิศใด ครั้นแล้วก็มีแสงสว่างวาบมาจากโคมไฟฟ้าหัวถนนของช่องทางหนึ่ง ราวกับแสงสปอร์ตไลท์ ทำให้บรรยากาศซึ่งขมุกขมัวนั้นสดใสกระจ่างขึ้น พร้อม ๆ กับเสียงห้อมล้อมดังขึ้นชัดเจนว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...นั้นก็มองเห็นโคมไฟดวงใหญ่ภายในเป็นวงล้อธรรมจักร ๘ ซี่ ชัดเจนเปล่งประกาย*

แสงฉัพพรรณรังสี สว่างขึ้นตรงกึ่งกลางเหนือวงเวียนนั้น ทำให้มองเห็นช่องทางถนนชัดเจน เมื่อความรู้สึกกลับมาเป็นตัวของตัวเองเต็มที่จึงได้ทราบว่า ขณะนั้นตนเองรวมทั้งคนอื่น ๆ ที่กำลังพร่ำสาธยายพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตร ถึงตอนที่ว่าด้วยมรรค ๘ พอดี

พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งว่า **"เกิดราหูอมจันทร์ในวันมหาปวารณาเมื่อปีที่ผ่านมา ถึงบัดนี้ครบรอบปีจันทร์ก็ถูกราหูอมอีกในวันมหาปวารณาเช่นกัน อันเป็นสัญญาณบอกถึงความมืดมัวของการก้าวไปแห่งสภาวการณ์ จงบอกกล่าวแก่ทุกคนที่พบเห็นให้ตั้งจิตมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิด้วยสติอันมั่นคง ทางที่พระพุทธองค์ทรงชี้และเสด็จพระราชดำเนินนำไปก่อนแล้ว คือมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น จะเป็นมรรคาพาสัตว์โลกสู่สันติสุขอันถาวร"**

ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะมีความเข้าใจอะไรนัก จึงได้ถามและพยายามทำความเข้าใจกับพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าสิ่งที่พระองค์รับสั่งนั้นจะมีความหมายเป็นประการใด หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่าก็หมายความว่า **ความเป็นไปต่าง ๆ ของชาติบ้านเมืองก็คงจะต้องคลุมเครือหนักหน่วง หาทางคลี่คลายที่ถูกต้องอย่างแท้จริงยังไม่พบ นอกจากทุกคนจะต้องมีสติและมีจิตใจที่ประกอบด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิ เสียสละ อดทน อดกลั้น จึงจะพบหนทางเดินที่ถูกต้อง มิฉะนั้นสภาวการณ์ก็จะเป็นเสมือนตกอยู่ในวงเวียน ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเดินหนทางใด เพราะช่างมีหลายช่องทางเหลือเกิน"** แม้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ จะอธิบายให้ฟังเช่นนี้ ข้าพเจ้าก็ยังคงงงงวยอยู่นั่นเอง จึงมิได้เล่าอะไรให้แก่ใคร ๆ ฟัง

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ และเสียงอนุโมทนาจากเทพเทวากับงานต่ออายุพระธรรมคัมภีร์

เมื่อเสร็จสิ้นภาระเกี่ยวกับงานพิธีทอดผ้าป่าวันมหาปวารณา กลับมาถึงกรุงเทพ ฯ ก็ได้รับโทรศัพท์แจ้งข่าวดีจากคุณจินตนา วิทยานุกรณ์ ว่ารูปปั้นซึ่งจะไปติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ช่างได้หล่อเสร็จแล้วอีก ๒ รูป คือ รูปปางพระพุทธองค์ประสูติ และรูปองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทูลอัญเชิญสมเด็จพระมหาอุปราชา ทรงกระทำยุทธหัตถี เป็นอันว่ารูปปั้นซึ่งจะนำไปติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จำนวน ๘ รูปนั้น บัดนี้หล่อเสร็จพร้อมที่จะนำประดิษฐาน ๕ รูป ส่วนอีก ๓ รูป ช่างปั้นก็กำลังเร่งมือปั้นอยู่อย่างเต็มที่ อาจารย์พรและคณะเรารวมทั้งใคร ๆ ก็ตาม เมื่อได้รับทราบต่างก็ดีใจว่างานได้ก้าวหน้าขึ้นมาอีกนิดหนึ่ง และต่างภาวนาให้ส่วนที่ยังคงเหลือค้างอยู่นั้นเสร็จสิ้นติดตามกันมาโดยเร็ว และข้าพเจ้าก็ได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบ พระองค์ได้กล่าวย้ำขึ้นอีกว่า **"งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์คืองานวางพื้นฐานกุศลสัมมาทิฏฐิเพื่อการก้าวไปแห่งสภาวการณ์ ซึ่งจะเป็นพลังเสริมให้งานตอนปลายของขั้นต้นสำเร็จลงได้"**

ข้าพเจ้าจึงได้กราบบังคมทูลพระองค์ต่อไปอีกว่า “เพราะพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ได้เริ่มก่อตั้งกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ให้ในวันมหาปวารณา ปี ๒๕๒๙ นี้นั้น ได้เป็นสิ่งชักนำบุคคลผู้ได้รับทราบให้เกิดจิตอนุโมทนาและให้ความช่วยเหลืออันจะทำให้งานนี้ดำเนินไปได้โดยตลอด” *พระองค์ได้หลับพระเนตรลง ครั้นแล้วเสียงได้ดังห้อมล้อมมาทุกทิศทาง กลบเสียงหัวเราะเยาะคำรามน่าสะพรึงกลัวจนหมดสิ้นขึ้นอีกวาระหนึ่งว่า* **“สิ่งจรรโลงพระพุทธศาสนาให้แผ่ไพศาล เพื่อยังสันติให้บังเกิดแก่โลกได้ก่อตัวเป็นใยขึ้นแล้ว สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...”** ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดนี้ให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็มิได้กล่าวสิ่งใด เพราะในช่วงระหว่างนี้นั้นอาจารย์พรก็รีบเร่งและเคร่งเครียดกับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะผลิตงานการพิมพ์หนังสือคัมภีร์อรรถกถาฎีกาออกมาให้ได้ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นงานที่หนักพอดูทีเดียว

มารรบกวนอีก

และเพราะความที่จะต้องเร่งงานทางด้านการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อาจารย์พรจึงต้องเพลางานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สนลงบ้าง โดยบางสัปดาห์ก็ไม่ได้เดินทางไปที่ศูนย์ ฯ ซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องเดินทางไปดูงานทุกสัปดาห์มิได้ขาดเลย คงปล่อยให้คุณผ่องผิวและคนอื่น ๆ รวมทั้งข้าพเจ้าด้วยไปดูแลงานแทน ซึ่งงานส่วนใหญ่ของศูนย์พัฒนาศาสนาขณะนี้ก็คือการตัดหญ้าทำแนวกันไฟ เพราะเริ่มเข้าหน้าแล้งแล้ว สิ่งที่ทำให้งานของเราเสียหายมากก็คือเรื่องไฟ ซึ่งชาวไร่เผาแล้วไม่รับผิดชอบ ปล่อยให้ไฟลามเลียเข้ามาไหม้ต้นไม้ในป่า ซึ่งคณะเราได้ปลูกและรักษาไว้จนเริ่มจะเป็นป่าที่ร่มรื่นแล้วนั้น และปีนี้ก็ช่างแห้งแล้งเร็วมาก กรุงเทพ ฯ ฝนตกแทบทุกวัน แต่พอไปถึงที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ถามคนงานที่ดูแลอยู่ได้ความว่าฝนไม่ตกเลย ความรู้สึกของข้าพเจ้าห่อเหี่ยวลงทันที จิตใจสั่นวาบหวิวคล้ายกับกำลังจะสูญเสียอะไรสักอย่างหนึ่ง *เสียงคำราม เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำ ยังไม่เลือนหายไปจากบรรยากาศของโลกทิพย์ได้สักที ยังคอยเฝ้าติดตามแทรกซ้อนในบรรยากาศของสิ่งดีที่กำลังเริ่มจะเจริญงอกงามขึ้น ราวกับจะบอกว่า อย่า...อย่า...เหน็ดเหนื่อยต่อการต้องอดทนเลย ไม่มีประโยชน์ อยู่ให้สบาย ๆ ดีกว่า อยากจะทำอะไรก็ทำ ไม่อยากจะทำอะไรก็อย่าฝืนใจ ครั้นแล้วก็มีเสียงเตือนอย่างปลอบประโลมว่าจงทำจิตใจให้สบายแล้วอธิษฐานแสดงความปรารถนาดีต่อมวลผู้มีความหลงผิด และนับจากนี้ไปจงระมัดระวังแนวด้านเขตแดน จะถูกก่อกวนและเกิดความเสียหายตามเหตุการณ์* ข้าพเจ้ามีความรู้สึกไม่ค่อยจะปลอดโปร่งเอาเสียเลย คอยแต่วิตกกังวลว่าไฟจะไหม้ป่าที่ปลูกและรักษาไว้นี้อยู่ร่ำไป แม้จะพยายามนึกอยู่ตลอดเวลาว่าคงจะไม่เป็นไร เพราะเพิ่งเริ่มแล้งเท่านั้น หญ้าส่วนมากก็ยังคงสดเขียวอยู่

เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่อีก และคำเตือนสติจากพ่อฤๅษี

แต่แล้วความวิกตกกังวลและความไม่สบายใจต่าง ๆ ก็เป็นจริงขึ้นมาจนได้ เมื่อคุณผ่องผิวและข้าพเจ้าได้เดินทางไปถึงศูนย์พัฒนาศาสนา ในตอนบ่ายวันเสาร์ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๙ ซึ่งสัปดาห์นี้อาจารย์พรมิได้เดินทางร่วมไปด้วย ขณะที่ข้าพเจ้าขึ้นนั่งบนรถซึ่งคนงานออกมารับที่ปากทางเข้าแคมป์ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนา คำแรกที่ข้าพเจ้าเอ่ยถามคนขับรถก็คือ 'ฝนตกบ้างหรือเปล่า' เขาตอบว่า 'ไม่ตกเลยครับ' 'แล้วมีไฟไหม้ตรงไหนหรือเปล่า' 'มีครับ ไฟไหม้แนวที่ปลูกต้นไม้ริมถนนที่อาจารย์เพิ่งสั่งให้ตัดหญ้า แล้วโกยหญ้าให้ออกไปให้ห่างต้นไม้ ยังทำไม่ทันจะเรียบร้อยเลยครับ ตอนเที่ยงที่พวกผมพักงานไปทานข้าวก็เกิดไฟไหม้ขึ้น คงจะมีคนแกล้งแน่นอน' ข้าพเจ้าใจหายวาบไม่ได้พูดสิ่งใดอีก เพราะความสลดหดหู่แล่นเข้าสู่จิตใจอย่างฉับพลัน

ขณะนั้นรถก็ได้แล่นเข้ามาตามถนน ริมถนนที่ปลูกต้นไม้ไว้ไหม้เกรียมเป็นแนวยาวเกือบจะค่อนเส้นทาง ต้นนนทรีที่ปลูกไว้เป็นต้นไม้ริมถนน ต้นที่โตแล้วก็ยืนต้นใบเกรียมเหี่ยวเฉา ถึงแม้จะไม่ตายแต่ก็คงชะงักไปอีกนานพอสมควร สำหรับต้นเล็ก ๆ นั้นคงจะตายสนิท ข้าพเจ้าหลับตาลงสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ภาวนาคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....พ่อฤๅษีได้เตือนขึ้นว่า **'ต้นไม้ที่ตายนั้นปลูกขึ้นมาใหม่ได้อีก แต่ถ้าคุณธรรมที่มีในจิตใจนั้นถูกทำลายไปด้วยอกุศล ยากต่อการฟื้นฟู และจะเป็นช่องทางของมวลมาร จงมีสติพยายามทำจิตใจให้สบาย แผ่เมตตาธรรม หาหนทางแก้ไข นั่นคือทางแก้ปัญหาที่จะนำมาซึ่งความสุขความเจริญ'**

ข้าพเจ้าจึงได้สติ แต่ก็มิวายจะเสียใจที่งานที่ได้ทำไปแล้วนั้นไม่รู้จบแล้ว ทำแล้วต้องทำอีก เป็นการลงทุนที่สูญเปล่าทั้งแรงกาย แรงใจ แรงทรัพย์ โดยเฉพาะทรัพย์นั้นได้มาจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาบริจาคทั้งสิ้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"ด้วยความเสียใจและรีบหาทางแก้ไขโดยมิได้เหน็ดเหนื่อยท้อแท้ทอดธุระ นั่นคือพลังอันจะนำมาซึ่งความเจริญงอกงาม สิ่งที่บังเกิดนี้เป็นสัญลักษณ์ว่าสภาวการณ์ทั่วไปกำลังคืบคลานสู่ความยุ่งยาก แต่แม้กระนั้นก็ไม่มีอะไรเลยที่จะแก้ไขไม่ได้ อย่าลืม ยุ่งยากแต่แก้ไขได้ตราบเท่าที่ยังทำงาน"**

เมื่อข้าพเจ้ากลับจากศูนย์พัฒนาศาสนาถึงกรุงเทพมหานคร เห็นอาจารย์พรเหน็ดเหนื่อยจากการควบคุมดูแลงานปรับปรุงสถานที่ เพื่อนำแท่นและอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานการพิมพ์หนังสือคัมภีร์อรรถกถาฎีกา ข้าพเจ้าก็แทบไม่อยากจะเล่าเหตุการณ์อะไรให้ฟัง เมื่อถูกอาจารย์พรถามว่าที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นอย่างไรบ้าง แต่ก็จำเป็นจะต้องบอกเล่าให้ฟัง จากสีหน้าสังเกตเห็นได้ชัดว่าคงจะรู้สึกอ่อนจิตอ่อนใจ แต่แม้กระนั้นก็พยักหน้าและพูดว่า **"ไม่เป็นไร ต้นไม้ตายก็ปลูกซ่อมขึ้นมาใหม่ อย่ากังวลเลย อย่างน้อยสิ่งที่ได้กระทำลงไปนั้นถือว่าเราได้แล้ว ตอนนี้อย่าเพิ่งหมดกำลังใจ จะทำให้เสียเวลากับงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถาฎีกา"** ข้าพเจ้าจึงพยายาม.....หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้กล่าวเตือนขึ้นว่า "จงพยายามหัดทำจิตใจให้เป็นกุศลเสมอ แม้สิ่งที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดอกุศลจิต แต่ถ้ารู้จักคิดให้เป็นแล้ว

จะพบสิ่งที่ดีในสิ่งที่ไม่ดีได้ และจะเป็นพลังอานิสงส์ที่ดีงาม ส่งผลให้กับผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาบริจาคช่วยเหลือมาตลอดนั้นด้วย อย่าลืมเสียซิว่า งานที่จะต้องทำยังมีอีกมากนัก” ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อและรู้สึกว่าจิตใจปลอดโปร่งเบาสบายขึ้นมาก

กฐินจากราชบุรี

งานต่าง ๆ ในระยะนี้มีมากพอสมควร และก็ได้รบกวนสมาชิกผู้มีจิตศรัทธาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นงานทอดกฐินปีนี้ของศูนย์พัฒนาศาสนา จึงมิได้บอกกล่าวแก่ใคร ๆ มากนัก คิดว่าจะจัดทำกันเองเท่าที่จะเป็นไปได้เท่านั้น ก็พอดีได้รับจดหมายจาก ท่านพระครูปลัดบรรจบ ฉนฺทวิริยภิกฺขุ รองเจ้าคณะจังหวัด วัดช่องลม จังหวัดราชบุรี ท่านบอกข่าวมาว่าท่านจะจัดพาญาติโยมชาวราชบุรี ไปร่วมทอดกฐินในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ และเป็นวันลอยกระทงด้วย ซึ่งเป็นข่าวที่น่าชื่นใจว่า อย่างน้อยงานทอดกฐินปีนี้ก็ไม่แห้งแล้งจนเกินไป

ท่านพระครูปลัดบรรจบ ฉนฺทวิริยภิกฺขุ ท่านเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมานาน นับได้ว่าตั้งแต่แรกเริ่มทีเดียว ดังนั้นท่านจึงได้ทราบถึงความเป็นมาต่าง ๆ ของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นอย่างดี และท่านก็มีความศรัทธาและให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลตลอดมา รวมทั้งได้แนะนำให้ญาติโยมอีกเป็นจำนวนมากให้ได้อ่าน และได้รับรู้ถึงผลงานต่าง ๆ ของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ และตัวท่านเองก็มีความรักและศรัทธาในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาก ไม่ว่างานอะไรก็ตาม ถ้าเป็นสิ่งซึ่งจะทำให้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตั้งอยู่อย่างมั่นคงแล้ว ท่านจะเต็มใจและพยายามช่วยเหลือ ในครั้งนี้ก็เช่นกัน ท่านต้องการพาญาติโยมไปร่วมทำบุญทอดกฐิน และเพื่อให้ได้เห็นและกราบนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วย ซึ่งทางอาจารย์พรและคณะเรา รวมทั้งชาวศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด ขอกราบขอบพระคุณท่านพระครู และยินดีต้อนรับชาวราชบุรีเป็นอย่างยิ่ง

การหล่อพระรูปรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มีอาถรรพณ์เป็นนิมิตหมายบอกถึงอะไร

* นับเป็นเวลาสามเดือนเศษที่ข้าพเจ้าไม่ได้บันทึกข่าวคราวความเป็นไปเกี่ยวกับงานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่ายังไม่มีงานการก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นอีก นอกจากงานปั้นและหล่อรูปภาพพุทธประวัติ ๔ แผ่น และรูปเกี่ยวกับองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอีก ๔ แผ่น

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

สำหรับติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้งแปดเหลี่ยมนั้น ซึ่งงานนี้เป็นงานของช่างฝีมือจริง ๆ คณะเราลงมือทำเองไม่ได้ และบัดนี้รูปหล่อด้วยทองแดงนวโลหะก็เสร็จสมบูรณ์แล้ว ๖ ภาพ ยังรอคอยอีก ๒ ภาพ ซึ่งอันที่จริงทั้ง ๒ ภาพที่รอคอยอยู่นี้ก็ได้ปั้นและหล่อแล้ว แต่จะด้วยอาถรรพณ์หรืออย่างไร จึงมิอาจที่จะสำเร็จลงได้สักที รูปภาพ ๒ รูปนั้น คือรูปภาพตอนพระพุทธองค์ปางประสูติ และรูปภาพซึ่งพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชตั้งชื่อว่า **'ชาติไทย'** เป็นรูปที่ประกอบด้วย **แผนที่ประเทศไทย มีธงชาติไทย วงล้อธรรมจักร และมหามงกุฎอยู่ตรงตัวขวานทอง มีผู้คนชายหญิงมากมายชูมือช่วยกันยกด้ามขวานทองขึ้น บนท้องฟ้ามีเทพเทวากำลังโปรยดอกไม้** แผ่นภาพทั้งสองภาพนี้เมื่อลงมือเททอง ทองไม่แล่นบ้าง ทองแล่นไม่ทั่วบ้าง เมื่อแกะออกมาจากเบ้าก็ใช้ไม่ได้ ช่างปั้นต้องปั้นใหม่ และลงมือหล่อใหม่อีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งช่างปั้นและช่างหล่อก็ขอสัญญาว่าจะพยายามแล้วพยายามอีกจนกว่าจะสำเร็จออกมาจนได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยและยากเย็นอย่างไรก็ตาม และจะให้เสร็จภายในวันมาฆบูชา ๒๕๓๐ นี้ ซึ่งถ้าสำเร็จสมบูรณ์ทั้ง ๘ ภาพแล้ว จึงจะนำติดประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมกัน

อาจารย์พรและคณะเรา เมื่อลงมือทำเองไม่ได้ เพียงแต่คอยหาปัจจัยมาให้ช่างและจะต้องอดทนรอให้ช่างทำให้สำเร็จ ได้บอกกล่าวเทพเทวาโอปปาติกะและมวลเหล่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกได้ช่วยให้งานซึ่งช่างหล่อทำจงสำเร็จออกมา เพราะเวลาก็ช่างเนิ่นนานมาเหลือเกินแล้ว และช่างก็เหน็ดเหนื่อยจนแทบจะหมดความอดทน ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่เป็นงานยาก และไม่ใช่งานซึ่งไม่เคยทำ แต่ทำไม ๒ ภาพนี้จึงสำเร็จออกมายากเหลือเกิน ทั้ง ๆ ที่ก็ไม่ได้ทำผิดขั้นตอนอะไร ภาพอื่น ๆ ออกมาดีสมบูรณ์หมด ถ้าไม่ใช่คนที่มีความอดทนและรักษาสัญญาเพียงเพื่อทำงานรับจ้างให้ได้เงินเท่านั้น ก็คงจะต้องเลิกล้มการทำงานนี้ เขาบอกว่า "ทำไมนะพระพุทธเจ้าปางประสูติช่างหล่อยากเย็น ไม่ได้อย่างใจเลย มาเจอรูปชาติไทยอีก คิดว่าจะง่าย กลับเป็นรูปที่ยากอีก ทองแล่นมาถึงรูปแผนที่แล้วไม่แล่นต่อ กลับวกวนไปทางอื่น ทำให้แผนที่เว้า ๆ แหว่ง ๆ ประหลาดแท้"

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อธิบายถึงนิมิตหมาย

อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าเป็นเพราะเหตุไร คณะเราจะมีวิธีอะไรบ้าง หรือจะต้องกระทำอะไรบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นการช่วยเหลือช่างหล่อให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้น โดยมิต้องหล่อซ้ำแล้วซ้ำอีก หลวงพ่อก็ได้แต่ยิ้ม ๆ แล้วพูดเป็นเชิงทีเล่นทีจริงว่า

"เป็นเวลากี่กัปป์กี่กัลป์ที่สัตว์โลกแหวกว่ายวนเวียนอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ในสังสารวัฏ รอคอยการอุบัติขึ้นของใครสักคนหนึ่ง ซึ่งสร้างบารมีเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นำพาสัตว์โลกข้ามห้วงแห่งโอฆสงสารนี้ กว่าใครคนนั้นจะประสูติจากครรภ์พระมารดาได้สักครั้งหนึ่ง และการรวมเป็นหนึ่งจากหลายสิ่ง กว่าปัจจัยต่าง ๆ จะพร้อมนั้นจะต้องใช้เวลาสักเท่าใด" ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะเราฟัง ซึ่งต่างก็พอจะอดทนรอคอยโดยไม่กระวนกระวายใจไปได้บ้าง โดยทุกเย็นคณะเราจะสวดมนต์

ภาวนาขอให้พลังที่ดีงามของกุศลสัมมาทิฏฐิจงช่วยขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้เบาบางลงบ้างเถิด พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“สภาวการณ์ ความเป็นไปที่คลุมเครือยุ่งยากสับสนหาทางออกที่ถูกต้องไม่พบ ยังจะต้องกินเวลาอีกยาวนานกว่าจะมองเห็นช่องทางของความมั่นคงถาวร จงสงบ อดทน และอย่าเบื่อหน่ายต่อการพร่ำภาวนา คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...เพื่อดึงพลังของกุศลสัมมาทิฏฐิให้ออกมาให้ผล ขจัดพลังดำมืดครึ้มของอกุศลมิจฉาทิฏฐิที่กำลังมีอิทธิพลแผ่ขยายครอบคลุมในแผ่นดิน”**

ข้าพเจ้าได้แต่พยายามทำจิตใจให้ปลอดโปร่งกับสภาวะแวดล้อมที่คลุมเครือ ที่ขัดข้องอึดอัดและที่มิได้เป็นไปอย่างที่ใจปรารถนา รอคอยเพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้บังเกิดขึ้นชะโลมหล่อเลี้ยงจิตใจบ้าง หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี ได้พูดเล่าเป็นทีเล่นทีจริงอีกว่า **“นี่แน่ะ...จะเล่าอะไรให้ฟังนะ...ฟังไว้ให้ดี...เจ้าตัวน้อย ๆ ทั้งหลาย ในแผ่นดินนี้ในยามนี้เปรียบเสมือนต้นไม้ที่ยืนต้นอยู่บนท้องทุ่งแห้งแล้ง แผ่นดินแตกระแหง ลมทุ่งพัดหวีดหวิวต้นไม้โยกเยกโอนเอนลู่ลิ่วไปตามแรงลม บนท้องฟ้ามืดครึ้มคล้ายฝนจะตก จงสงบมั่นคงอย่าหวั่นไหวกับแรงลม แล้วจะได้รับสายฝนหลั่งลงมาให้ชื่นใจ”** ข้าพเจ้ายิ้มรับกับหลวงพ่อ ทั้ง ๆ ที่ก็ไม่ค่อยจะเข้าใจอะไรเลย

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)
อธิบายถึงอานิสงส์การสร้างพระธรรมคัมภีร์

หลวงพ่อถามข้าพเจ้าขึ้นอีกว่า ‘งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ทำไปถึงไหนแล้ว’ ข้าพเจ้าบอกหลวงพ่อว่า “หลวงพ่อก็คงจะเห็นอยู่แล้วว่าคณะเรากำลังทำอะไรกันไปถึงไหน ทำไม่ได้หยุดเลย ทั้ง ๆ ที่ปัจจัยก็แทบจะไม่มี แต่งานก็หยุดไม่ได้ เพราะถ้าขืนหยุดงานเพื่อรอหาปัจจัยก่อนแล้วค่อยทำงาน งานคงเดิน ๆ หยุด ๆ และแล้วก็คงจะต้องหยุดสนิทเพราะหาบุคลากรไม่ได้ ดังนั้นแม้จะขาดปัจจัย งานก็ยังจะต้องเดินให้อาจารย์พรเป็นหนี้ไปก่อน”

หลวงพ่อหัวเราะชอบใจแล้วพูดต่อไปอีกว่า “ถ้าไม่เป็นหนี้ก็ไม่ใช่การทำงานน่ะซิ ว่าง ๆ ก่อนนะจะช่วยหาเงินบ้าง เผื่อจะได้รับอานิสงส์การต่ออายุพระธรรมคัมภีร์บ้าง อานิสงส์มากมายเชียวนา คนตกนรกขุมลึกจะได้ขึ้นมาขุมตื้น คนตกขุมตื้นจะได้ขึ้นมาอยู่บนสวรรค์ คนขึ้นสวรรค์ชั้นแรกก็จะขึ้นสวรรค์ชั้นสูงขึ้นไป ชีวิตในสังสารวัฏจะไม่มีตกต่ำ จนกว่าจะเข้าถึงแดนศิวโมกข์จริง ๆ นะจำไว้” ข้าพเจ้ากราบน้อมรับคำของหลวงพ่อด้วยความรักเคารพและขอบพระคุณอย่างสุดซึ้ง และได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งเมื่ออาจารย์พรฟังแล้วก็กล่าวคำว่า ‘สาธุ’ พร้อมทั้งบอกว่าจะเขียนเล่าเรื่องราวอานิสงส์ของการชำระพระธรรมคัมภีร์ในสมัยครั้ง พุทธกาล

สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมา
รับสั่งให้ตั้งกองทุนสำหรับพระธรรมคัมภีร์

ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ บรรยากาศในโลกทิพย์ *เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำมิได้ขาดหายไปเลย เพียงแต่บางครั้งจะเบาบางลงไปบ้างเท่านั้นเอง* แม้กระนั้นในทุกครั้งที่มีผู้นำปัจจัยมาบริจาคเพื่อช่วยต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ข้าพเจ้าก็จะสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ น้อมจิตอธิษฐานบอกกล่าวต่อมวลเทพเทวาโอปปาติกะทั้งที่เป็นสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ ขอจงได้รับอานิสงส์โดยทั่วกันเถิด แล้วทุกครั้ง *ก็จะมีเสียงห้อมล้อมซ้ำขึ้นว่า สิ่งจรรโลงพระพุทธศาสนาให้แผ่ไพศาลเพื่อยังสันติให้บังเกิดขึ้นแก่โลก ได้ก่อตัวเป็นใยขึ้นแล้ว สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...กลบเสียงหัวเราะห้าวต่ำน่าสะพรึงกลัวให้แผ่วจางห่างไป* ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองที่เป็นกำลังใจให้อดทนทำงานไปด้วยความบากบั่นว่า สิ่งที่กำลังกระทำนี้เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ที่สุดต่อส่วนรวมต่อไปในภายภาคหน้า

พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งอีกว่า **“ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นทุกครั้งที่รำลึกถึงว่า การสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นสิ่งแทนพระพุทธองค์ ซึ่งเสด็จดับขันธปรินิพพานไปนานแล้วนั้น จะเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ขึ้นเป็นสมบัติของชาติไทย กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ซึ่งได้สำเร็จเมื่อวันมหาปวารณา ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ซึ่งได้เริ่มต้นด้วย ๑๐๘ องค์ ตามจำนวนพราหมณ์ ๑๐๘ ซึ่งทำนายสิทธัตถะกุมารว่าจะได้ตรัสรู้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้นำมาใช้สอยหมดไปแล้วก็จงจัดตั้งกองทุนขึ้นใหม่สืบต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่างานจะแล้วเสร็จ ในเมื่องานการวางพื้นฐานขั้นต้นได้สำเร็จไปหนึ่งขั้นตอนแล้ว**

จงเริ่มต้นของการก้าวไปนับจากวันมาฆบูชา ซึ่งพระอรหันต์จำนวน ๑๒๕๐ รูป ได้มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย ในวันซึ่งดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ แล้วพระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ณ เวฬุวนาราม แล้วกระทำพิธีทอดเป็นผ้าป่าสามัคคีเท่ากับจำนวนพระอรหันต์ที่มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมายในวันมาฆบูชานั้นขึ้นในวันวิสาขบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ จงพยายามแม้จะเป็นสิ่งที่ยากลำบากต่อการกระทำ แต่ก็เป็นสิ่งซึ่งจะยังผลให้บังเกิดขึ้นโดยประมาณมิได้ สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...”

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ติดตั้งพระรูปรอบฐานพระเจดีย์
ให้เสร็จในวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐

ข้าพเจ้ามิได้กล่าวตอบสิ่งใด ได้แต่น้อมรับความอดทน อดกลั้น และก็ยังมิได้เล่าให้อาจารย์พรฟังในทันที เพราะเห็นว่าอาจารย์พรก็กำลังเคร่งเครียดอยู่กับการงานรอบตัว แต่ก็ได้กราบบังคมทูลถามจากพระองค์อีกว่า ถ้าเช่นนั้นในวันมาฆบูชาปีนี้คณะเราคงไม่ต้องจัดกระทำพิธีอะไร พระองค์จึงรับสั่งสืบต่อไปว่า **“งานที่จะต้องจัดทำให้เสร็จภายในวันมาฆบูชานั้นก็คือเร่งติดตามช่างปั้นช่างหล่อให้พยายามทำงานออกมาให้สำเร็จให้ได้ พร้อมทั้งต้องนำขึ้นติดประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๘ ทิศนั้น**

ให้เสร็จสิ้นให้จงได้ อย่าลืม...สำหรับงานพิธีในวันมาฆบูชานั้น ก็จงจัดบำเพ็ญกุศลตามประเพณี และเริ่มบอกกล่าวผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจให้ช่วยกันจัดตั้งกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ตามจำนวนพระอรหันต์ ๑๒๕๐ รูปที่มาประชุมกันในวันที่ดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ โดยกองทุนละหนึ่งพันบาท ดังที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้วเมื่อวันมหาปวารณา ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ นั้นเถิด"

ดังนั้น จึงเป็นอันว่าในวันมาฆบูชาปีนี้ ซึ่งตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ นั้น คณะเราเพียงแต่จะจัดงานทอดผ้าป่าเป็นพุทธบูชาตามประเพณีที่เคยปฏิบัติมา เพราะจะต้องใช้เวลาส่วนมากดูแลให้ช่างนำรูปภาพหล่อขึ้นประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้แล้วเสร็จทั้งแปดเหลี่ยมนั้นภายในวันมาฆบูชานี้แน่นอน และจะต้องช่วยกันบอกข่าวงานการกุศลต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งจะกระทำพิธีในวันวิสาขบูชา และจะต้องหาเจ้าของกองทุนกองละหนึ่งพันบาทถึง ๑๒๕๐ กอง ตามจำนวนพระอรหันต์ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมายในวันมาฆบูชา เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมาแล้วนั้น

ก่อนที่จะบันทึกเรื่องราวต่อไป ข้าพเจ้าจะขอบันทึกย้อนเล่าถึงเหตุการณ์ต่อจากวันกระทำพิธีทอดผ้าป่า เมื่อวันมหาปวารณา ปี ๒๕๒๙ คือเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจเกี่ยวกับงานพิธีวันมหาปวารณาแล้ว คณะเราก็เตรียมงานรับกฐิน ซึ่งชาวคณะจากจังหวัดราชบุรี นำโดยท่านพระครูปลัดบรรจบ ฉนฺทวิริยภิกฺขุ จัดนำมาทอดที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งทุกอย่างก็เป็นไปอย่างราบรื่น ได้ปัจจัยสำหรับทำนุบำรุงกิจการเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ถึงหกหมื่นบาทเศษ ซึ่งชาวคณะเราต้องจารึกไว้ และขอกราบขอบพระคุณท่านพระครูปลัดบรรจบ ฉนฺทวิริยภิกฺขุ กับชาวคณะจังหวัดราชบุรีอีกครั้งหนึ่งที่ได้มีโอกาสได้บำเพ็ญกุศลร่วมกัน พระองค์รับสั่งว่า **"ใครก็ตามที่มีโอกาสได้กระทำการกุศลร่วมกัน แม้จะไม่เคยได้รู้จักกันมาแต่ก่อนก็ตาม จะเป็นอานิสงส์ส่งให้ได้พบแต่สิ่งที่ดีงามโดยมิได้นึกฝันไว้ก่อนเสมอ"**

เมื่องานทอดกฐินเสร็จสิ้นลง งานส่วนใหญ่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรก็ยังไม่ได้สั่งให้ทำอะไรเพิ่มเติม นอกจากสั่งคนงานตัดหญ้าทำแนวกันไฟบริเวณป่าที่คณะเราได้รักษาไว้ และได้ปลูกป่าไว้นั้น โดยอาจารย์พรไม่ค่อยได้มีเวลาควบคุมเอง เพราะเวลาส่วนใหญ่จะต้องมามัวยุ่งอยู่กับงานปริวรรตตัวอักษร และชำระพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา

เกิดไฟไหม้ป่าสนครั้งใหญ่อีก ที่เนินเทิดพระเกียรติ

เพราะงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์นี้เอง ทำให้อาจารย์พรไม่ค่อยได้มีเวลาไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาทุกสัปดาห์เหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติมา คือจะต้องเว้นบ้างเมื่อมีงานยุ่งอยู่ทางกรุงเทพ ฯ จึงมีเหตุที่ทำให้ต้องเสียใจเกิดขึ้นทางศูนย์พัฒนาศาสนาถึง ๒ เรื่อง คือ **เรื่องที่หนึ่ง** มีคนแอบจุดไฟเผาบริเวณป่าสนเนินเทิดพระเกียรติ ซึ่งต้นสนเนินนี้ปลูกลงไปถึง ๑,๕๐๐ ต้น ในวันมหาราชินี ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๘ ต้นสนอายุ

เกือบ ๒ ปี กำลังโตน่ารัก สูงประมาณ ๒ ฟุต แตกพุ่มเขียวชอุ่มไสว เมื่อมองจากเนินอื่น ๆ จะเห็นยอดเขียวเริ่มโผล่พ้นยอดหญ้าเป็นแถว เป็นเนินที่คณะเราภาคภูมิใจเนินหนึ่งทีเดียว ตอนที่คนงานเห็นควันลอยสูงขึ้นนั้นเป็นเวลาประมาณบ่าย ๒ โมง ซึ่งพวกคนงานกำลังตัดหญ้าอยู่อีกเนินหนึ่ง กว่าทุกคนจะมาถึงเนินเทิดพระเกียรติและช่วยกันดับไฟก็เกินกำลังที่จะยับยั้งไฟไว้ได้แล้ว ไฟลุกลามไปอย่างรวดเร็วลวกต้นสนไปประมาณ ๑,๓๐๐ ต้น ที่ว่าจะต้องมีคนแอบจุดไฟเผาแน่นอน ก็คือลักษณะของไฟที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้ลามมาจากที่อื่น แต่เกิดขึ้นจากชายป่าสนเนินเทิดพระเกียรตินั่นเอง

เมื่อหัวหน้าคนงานโทรศัพท์รายงานมา ข้าพเจ้าแทบจะหมดแรง หมดกำลังใจ เสียใจ เป็นงานที่สูญเปล่า เสียทั้งเวลา เสียทั้งกำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังทรัพย์นั้นได้มาจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาบริจาคทั้งสิ้น เมื่อผู้บริจาคไปพบเห็นเข้าไม่มีผลงานอะไร ใครจะรู้สึกอย่างไรบ้าง คณะเรามิต้องกลายเป็นคนหลอกลวงไปหรือ ช่างเกิดความท้อแท้เสียนี่กระไร ในตอนเย็นเมื่อถึงเวลาทำวัตรสวดมนต์ปฏิบัติสมาธิ ข้าพเจ้าได้กราบเรียนพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งบรรดาเทพเจ้าโอปปาติกะอื่น ๆ อีกว่ามีอะไรได้เกิดขึ้นบ้าง ท่านเหล่านั้นได้ปลอบประโลมและให้กำลังใจว่า **“สิ่งใดก็ตามที่ได้กระทำลงไปแล้วด้วยความวิริยะอุตสาหะ ประกอบด้วยกุศลเจตนา เชื้อที่ดีก็ได้บังเกิดขึ้นแล้ว ส่วนผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้นั้น มีเหตุปัจจัยเกี่ยวเนื่องกับหลายสิ่ง ขอจงแผ่เมตตาธรรมต่อผู้มีความหลงผิด เพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้บังเกิดขึ้นแทนที่”** *ครั้นแล้วบรรยากาศก็อบอวลห้อมล้อมขึ้นด้วยคำว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.... โลกปตฺถมฺภิกา เมตฺตา เมตตาธรรมเป็นธรรมค้ำจุนโลก แม้จะมีเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงบ่นพึมพำเคล้าปะปนอยู่บ้าง แต่ก็แทบจะไม่ได้ยินถ้าไม่ใส่ใจ* พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า **“จงจำและพึงสำเหนียกไว้ว่า ความเป็นไปความเสียหายจะบังเกิดขึ้นจากภายในกันเอง อันเนื่องจากความไม่เข้าใจ ความหลงผิด ความอิจฉาริษยาซึ่งกันและกัน จงอดทนและให้อภัย แล้วความเร่าร้อนก็จะสงบลง”** ข้าพเจ้ากราบน้อมรับด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างลึกซึ้ง

หลวงปู่มา อายุ ๘๓ ปี
มรณภาพหลังจากเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ไม่นาน

ส่วน **เรื่องที่สอง** ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นห่างกันไม่ถึง ๒ สัปดาห์ และเป็นเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนความรู้สึกอย่างที่สุดก็คือ เนื่องจากช่วงสัปดาห์อาทิตย์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๐ นั้น อาจารย์พรและคณะเราก็ยังคงมุ่งติดงานอยู่ทางกรุงเทพ ฯ ทั้ง ๆ ที่งานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็มีมาก เพราะกองฝึกอบรมกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตร ฯ ได้มาขอใช้สถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นที่เปิดประชุมสัมมนา อาจารย์พรก็ได้ให้ คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณกุลวตี แก้วเกษ คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง เดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อให้การต้อนรับและให้ความสะดวก และในเช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๐ นั่นเอง เวลา ๐๘.๐๕ น. อาจารย์พรซึ่งอยู่ทางกรุงเทพ ฯ ก็ได้รับโทรศัพท์ทางไกลจากคุณเย็นใจ แก้วเกษ ว่า

“หลวงปู่ได้มรณภาพแล้วเมื่อตอน ๐๕.๓๐ น.” อาจารย์พรมือถือโทรศัพท์นิ่งอึ้งอยู่พักใหญ่ ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกงงเพราะเห็นอาจารย์พรถือโทรศัทพ์นิ่งอยู่ จึงถามว่าใครโทรศัพท์มาว่าอย่างไร อาจารย์พรบอกว่า **“แดง โทรศัพท์มาบอกว่าหลวงปู่ตายแล้วเมื่อเช้า”** ครั้นแล้วข้าพเจ้าก็ได้ยินอาจารย์พรพูดสั่งงานทางโทรศัพท์ไปว่าจะให้ทางโน้นจัดการกันอย่างไรบ้าง เมื่อวางหูโทรศัพท์แล้วอาจารย์พรก็สั่งให้คณะเราเตรียมตัวเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ทันที

เมื่อทราบข่าวว่าหลวงปู่มรณภาพ ความรู้สึกของข้าพเจ้าสลดหดหู่ลงทันที เพราะหลวงปู่มา ถึงแม้ท่านจะอายุมากแล้วถึง ๘๓ ปี แต่ท่านก็ยังดูแข็งแรง ท่านได้มาจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาถึง ๗ พรรษา เป็นพระที่มีจริยาวัตรน่าเคารพนับถือ น่าเลื่อมใส และทำประโยชน์ไว้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาโดยเฉพาะเรื่องต้นไม้ ดอกไม้ คณะเรารักหลวงปู่มามาก คอยไปถามไถ่พูดจาเสมอ หลวงปู่รู้ว่าคณะเราชอบต้นไม้ดอกไม้ ก็ยิ่งปลูกและเอาใจใส่ต้นไม้อย่างดี ที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาจึงสวยงามขึ้นด้วยดอกไม้นานาชนิดกระจัดกระจายในที่ต่าง ๆ ทั่วบริเวณ เพราะไม่ว่าหลวงปู่จะเดินไปทางไหนจะต้องถือเมล็ดพันธุ์ดอกไม้ต่าง ๆ ติดมือโรยไปด้วย บัดนี้เมื่อสิ้นหลวงปู่แล้ว ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็คงจะพลอยเหี่ยวเฉาไปด้วย ถึงแม้จะมีคนอื่นดูแลอยู่บ้าง แต่ก็คงจะไม่เหมือน โดยเฉพาะรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเนินพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง รวมทั้งสองข้างทางถนน พอถึงหน้าฝนจะเต็มไปด้วยดาวกระจาย ดาวเรือง บานชื่น บานไม่รู้โรย เพราะเมล็ดที่หลวงปู่เดินโปรยไว้ เมื่อได้ฝนก็จะผลิใบออกดอกแต่งแต้มป่าให้สวยงาม รวมทั้งต้นไม้สัก ซึ่งหลวงปู่ปลูกไว้หลายร้อยต้นขึ้นงามกว่าที่คณะเราปลูกเสียอีก สำหรับไม้ผลหลวงปู่ก็ปลูกไว้มาก ทั้งมะขาม มะม่วง ขนุน ใคร ๆ เห็นหลวงปู่ขยันปลูก ทั้ง ๆ ที่ชราภาพมากแล้ว ก็จะถามหลวงปู่ว่า **‘หลวงปู่ปลูกทำไม แก่แล้ว ปลูกแล้วก็ไม่ทันจะได้ฉันหรอก’** หลวงปู่จะตอบว่า ‘ปลูกไว้ให้ลูกหลานต่อไปภายภาคหน้าได้เก็บกิน’ หลวงปู่มาเป็นพระภิกษุชราที่ไม่มีความรู้มาก แต่เป็นพระภิกษุที่มีเมตตา และมาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้เพื่อการปฏิบัติธรรม ซึ่งก็ได้ผลตามสมควรแก่ความต้องการของท่าน

พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก รับเป็นเจ้าภาพในงานศพหลวงปู่มา

อาจารย์พรและคณะเราได้เดินทางมาถึงที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ตอนประมาณ ๒ ทุ่มเศษ เห็นทุกอย่างเกี่ยวกับศพของหลวงปู่มาได้ตั้งเรียบร้อยในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือของ **ท่านพระครูอนุรักษ์พัชรกิจ** เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ซึ่งเมื่อท่านได้รับทราบจากคุณสอาด-คุณเย็นใจ แก้วเกษ ซึ่งอาจารย์พรได้สั่งให้ไปปรึกษา ท่านก็รับเป็นภาระทุกอย่างราวกับเป็นงานของท่านเอง ซึ่งอาจารย์พรกับคณะเรา ขอกราบขอบพระคุณท่านเจ้าคณะอำเภอหล่มสักไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง เพราะถ้าไม่ได้ท่านช่วยจัดการงานต่าง ๆ แล้ว อาจารย์พรก็คงจะยุ่งยากมากทีเดียว และบัดนี้เกี่ยวกับงานศพของหลวงปู่มา ก็ได้เสร็จสิ้นแล้วทุกอย่าง โดยได้ตั้งสวดบำเพ็ญกุศล ๖ คืน พอถึงวันที่ ๗ ก็ทำการฌาปนกิจ

เมื่อจัดการกับงานเฉพาะหน้า ซึ่งเกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดไว้ก่อนอยู่เสมอแล้ว อาจารย์พรก็ต้องหันมาคร่ำเคร่งกับงานการตรวจชำระและจัดพิมพ์เพื่อสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาต่อไป และคงจะเป็นเพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งครอบคุลมบรรยากาศของโลกมนุษย์อยู่ในขณะนี้นั้น *เป็นบรรยากาศที่มืดครึ้มอึมครึมด้วยกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษ สรรพสำเนียงต่าง ๆ สับสนวุ่นวาย จับได้ไม่ชัดว่าคือเสียงอะไร แต่ให้อึงคะนึง หนวกหู หาความสงบไม่ได้ คอยแต่จะเกิดความหงุดหงิดสั่นสะเทือนอารมณ์ให้หวั่นไหวอยู่โดยทั่วไป รวมทั้งเสียงคล้ายระเบิด เสียงหวีดร้องคร่ำครวญ เสียงคำรามหัวเราะเยาะห้าวต่ำ เสียงลมกรรโชกคล้ายพายุพัดกระหน่ำ บางครั้งหวีดหวิวคละเคล้ามากับเสียงสัตว์ร้ายในป่า นาน ๆ ครั้งคล้ายทุกอย่างจะสงบเงียบลง แล้วทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างราวกับจะห้อมล้อมด้วยความรื่นรมย์ ซึ่งเป็นอยู่ได้ไม่นานก็สับสนวุ่นวายอีก* ดังนั้นจึงเป็นผลให้ความเป็นไปต่าง ๆ ในโลกมนุษย์พลอยไม่สงบตามไปด้วยกระมัง ซึ่งเกินกว่าสติปัญญาของข้าพเจ้าเองจะคาดหมายได้ และก็ช่างไม่เข้าใจกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเอาเสียเลย เมื่อไม่สามารถจะเข้าใจอะไรให้แจ่มแจ้งได้ ก็เพียงแต่พยายามทำและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด และพยายามหัดทำจิตใจตนเองให้สบาย และคิดในสิ่งที่เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ รวมทั้งบอกข่าวงานการกุศลจัดพิมพ์ชำระคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งอาจารย์พรกำลังจัดทำอยู่ และเป็นงานซึ่งพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีพระราชปรารภให้จัดตั้งเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นผลยังความโสมนัสปีติปราโมทย์ให้บังเกิดขึ้นเท่าที่ความสามารถจะพึงกระทำได้

วันที่ช่างได้นำพระรูปไปติดตั้งรอบฐานพระเจดีย์ ฯ แล้วเสร็จทันก่อนวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ ตามรับสั่ง

และในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นี้ **คุณจินตนา วิทยานุกรณ์** ผู้ซึ่งมีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยมิได้หวังสิ่งใด ๆ เป็นสิ่งตอบแทน ในการเป็นผู้รับผิดชอบติดต่อกับทั้งช่างปั้นช่างหล่อรูปภาพสำหรับประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น ก็ได้โทรศัพท์ส่งข่าวดีมาว่าช่างได้หล่อรูปภาพสำเร็จสมบูรณ์ พร้อมที่จะนำขึ้นไปติดรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้แล้ว ข้าพเจ้ารับฟังด้วยความปลาบปลื้มดีใจและรู้สึกปลอดโปร่งขึ้นทันที พร้อมทั้งได้นัดวันที่จะเดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาพร้อมกับช่าง เพื่อนำรูปภาพขึ้นติดประดิษฐานรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ คงจะเสร็จทันวันมาฆบูชาที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ นี้แน่นอนตามที่คาดคิด

ข้าพเจ้าหลับตาลง สูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ น้อมจิตอธิษฐานถึงพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ กับทั้งพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ ขอให้สิ่งซึ่งจะเป็นสื่อแห่งคุณความดีนี้จงสำเร็จสมบูรณ์เป็นไปโดยราบรื่นด้วยเถิด สาธุ พุทธัง สรณัง คจฉามิ... *มีเสียงตอบรับว่า สาธุ พุทธัง สรณัง คจฉามิ แผ่วแบาห้อมล้อมขึ้นจากทุกทิศทุกทาง แม้จะมีเสียงก่อกวนผสมคละเคล้าขึ้นมาบ้าง แต่ก็*

ไม่ถึงกับก่อให้เกิดความรู้สึกน่าหวาดกลัว ขอทุกคนจงช่วยเสริมพลังของกุศลสัมมาทิฏฐิด้วยเถิด เพื่อทุกอย่างจะได้ดำเนินไปโดยไม่ต้องล่าช้าและสะดุดหยุดลงกลางคัน

*วันพฤหัสบดีที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ อันเป็นวันนัดหมาย คุณผ่องผิว คุณเย็นใจ และข้าพเจ้า โดยมีคุณวาสนาเป็นสารถี มาถึงโรงหล่อพุทธรังษีของคุณแก้ว เวลา ๑๒.๐๐ น. เพื่อรับแผ่นภาพหล่อสำหรับติดประดิษฐานบนฐานพระเจดีย์ พร้อมทั้งช่างอีก ๔ คน ทุกอย่างได้รออยู่พร้อมแล้ว ก่อนที่จะให้ช่างยกแผ่นภาพหล่อขึ้นบนรถ ข้าพเจ้าได้สำรวมจิตหลับตาเข้าสมาธิ เพื่อบอกกล่าวมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ขอจงช่วยเปิดทางอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ทุกอย่างดำเนินไปโดยสะดวก *ได้ยินเสียงดังห้อมล้อมขึ้นว่า สาธุ....พุทธัง....สรณัง...คจฺฉามิ...อนุโมทนา และเสียงอึงอลบ่นพึมพำผสมเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำแทรกซ้อนเข้ามาแผ่วเบา* ข้าพเจ้าได้แต่พยายามน้อมจิตให้เป็นกุศลแผ่เมตตาธรรม กับทั้งได้บอกคุณผ่องผิว คุณเย็นใจ และคุณวาสนาว่า **“เรากำลังทำงานสำคัญ จงช่วยกันทำจิตใจให้เป็นกุศลปลอดโปร่งจะได้ไม่มีอุปสรรคใด ๆ”** ในการไปทำงานครั้งนี้ อาจารย์พรมิได้เดินทางไปด้วย เพราะติดงานเกี่ยวกับงานชำระพระธรรมคัมภีร์อยู่ทางกรุงเทพ ฯ ได้มอบหมายให้คุณผ่องผิวและข้าพเจ้าไปดูแลทำงานแทน

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วก็ออกเดินทางจากโรงหล่อตอน ๑๓.๓๐ น. และรับเครื่องมือบางอย่างจากคุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ ที่บริษัท เล คลาสซี่ ที่ซอยสีฟ้า ถนนพหลโยธิน เพราะทั้งสองคนเป็นห่วงเหลือเกินว่างานที่ได้รับผิดชอบไว้นี้จะเรียบร้อยหรือไม่ มีปัญหาเหตุขัดข้องอะไรบ้าง จะได้รีบแก้ไขให้ได้ทันท่วงที ทั้งได้ย้ำกำชับช่างอีกครั้งหนึ่ง และก็เป็นโชคดีที่ในวันนั้นบังเอิญอาจารย์วสันต์ซึ่งเป็นช่างปั้นก็ได้แวะมาที่บริษัทของคุณชัยวุฒิด้วย จึงได้ช่วยกันอธิษฐานเพื่อให้ช่างทำงานได้เรียบร้อย คณะเราได้เดินทางจากบริษัท เล คลาสซี่ ราว ๑๕ นาฬิกา ถึงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ตอน ๒๐.๔๐ นาฬิกา

วิธีการติดตั้งพระรูปรอบฐานพระเจดีย์

วันศุกร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ข้าพเจ้าเรียกช่างและทุกคนซึ่งจะมีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันแต่เช้าทุกอย่างมาเตรียมพร้อมที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอน ๐๘.๐๐ น. พอดีข้าพเจ้าได้ชวนคุณผ่องผิวและทุกคนร่วมร้องเพลงชาติ แล้วจึงได้ช่วยกันยกแผ่นภาพหล่อทั้ง ๘ ภาพลงจากรถ และได้บอกให้ช่างกราบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ น้อมรำลึกถึงพระคุณขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และอดีตบูรพกษัตริยาธิราช รวมทั้งบรรพชนผู้พลีชีพเพื่อชาติเพื่อแผ่นดิน ขอติดตั้งประดิษฐานแผ่นภาพหล่อทั้ง ๘ ภาพ บนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขอให้ทุกอย่างจงดำเนินไปโดยราบรื่น สำหรับตัวข้าพเจ้าเองก็ได้สำรวมจิตหลับตาเข้าสมาธิน้อมอธิษฐาน กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า แผ่นภาพใดจะให้ติดตั้งประดิษฐานทางด้านทิศใดเพื่อความมั่นคงเหมาะสม *ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นอึงอลสับสน ไม่ค่อย*

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม-เมษายน ๒๕๓๐

รู้สึกตัวว่าสั่งงานช่างไปอย่างไรบ้าง เพราะเสียงอื้ออึง ทั้งของผู้คนที่พูดคุยหัวเราะสดชื่น ทั้งทุ่มเถียงด่าทอ เสียงช้าง เสียงโห่ร้องดีใจ กับทั้งโห่ร้องเยาะเย้ย เสียงระฆังดังกังวาน เสียงกลอง เสียงฆ้อง เสียงสวดสาธยายพุทธมนต์เป็นท่วงทำนองผสมคละเคล้ากันอยู่ตลอดเวลา พอรู้สึกตัวเต็มที่จึงได้เห็นว่าแผ่นภาพหล่อต่าง ๆ ได้วางเรียงรายตามฐานทั้ง ๘ เหลี่ยม แผ่นละฐาน พร้อมที่จะยกขึ้นประดิษฐานได้

โดยแผ่นภาพพระพุทธองค์ปางตรัสรู้วางอยู่ทางด้านทิศตะวันออก (บูรพา) ปางประสูติทางด้านทิศเหนือ (อุดร) ปางปฐมเทศนาทางด้านทิศใต้ (ทักษิณ) ปางปรินิพพานทางด้านทิศตะวันตก (ปัจฉิม) ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทางประกาศอิสรภาพ อยู่ทางด้านทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) ภาพสมเด็จพระนเรศวร มหาราชอธิษฐานประกาศเทพเทวาว่าให้เสด็จเกิดมาเพื่อทำนุบำรุงและจรรโลงพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ เหตุใดฝุ่นจึงตลบอบอวลฟุ้งกระจายทำให้มองไม่เห็นข้าศึก อยู่ทางด้านทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมองเห็นช้างทรงของสมเด็จพระมหาอุปราชาประทับอยู่ภายใต้ฉายาไม้ข่อย ก็ได้ทูลอัญเชิญเสด็จให้ออกมาทรงกระทำยุทธหัตถี อยู่ทางด้านทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) ภาพชาติไทยอันเป็นภาพที่ประกอบด้วยแผนที่ประเทศไทย ตรงกลางขวานทองเป็นรูปธงชาติ เครื่องหมายธรรมจักรและเครื่องหมายมหามงกุฎ ผู้คนชายหญิงมากมายช่วยกันยกด้ามขวานทองชูขึ้น มวลเหล่าเทพเทวาโปรยข้าวตอกดอกไม้ อยู่ทางทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)

ข้าพเจ้าได้ถามช่างที่มาทำงานติดตั้งประดิษฐานแผ่นภาพหล่อ ซึ่งมีทั้งหมด ๔ คนว่าชื่ออะไรบ้าง ก็ได้ทราบชื่อทั้ง ๔ คน ดังนี้คือ นายทวีศักดิ์ (ป๋อ) นายเสนาะ นายสุวัฒน์ นายสุชาติ ช่างทั้ง ๔ คนได้ช่วยกันอย่างขมักเขม้น โดยมี คุณเกษม คุณวาสนา คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าคอยช่วยอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าได้บอกให้ช่าง ลองช่วยกันยกแผ่นภาพแต่ละภาพขึ้นลองทาบบนช่องฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ว่าแต่ละภาพจะพอดีกับช่องฐานหรือไม่ ถ้าช่องไหนพอดีก็จะให้ติดตั้งให้แล้วเสร็จไปเลยทีเดียว และถ้าช่องไหนไม่พอดีก็จะได้รู้ว่าจะต้องแก้ไขอย่างไร อุปกรณ์ในการติดตั้งจะขาดเหลืออะไร เพื่อจะได้รีบแก้ไขได้ทันท่วงที

เป็นที่น่าประหลาดอะไรเช่นนี้ ทุกแผ่นภาพที่ยกขึ้นลองล้วนมีสิ่งที่จะต้องแก้ไขทั้งสิ้น ยกเว้นอยู่แผ่นภาพเดียว คือแผ่นภาพซึ่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชน้อมจิตอธิษฐานป่าวประกาศเทพเทวา เมื่อยกแผ่นภาพขึ้น ลองทาบกับช่องก็เข้ากันได้พอเหมาะพอดี โดยมิต้องแก้ไขเลย เป็นแผ่นภาพแรกที่ได้ขึ้นประดิษฐานบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวลาขณะนั้น ๑๐.๓๙ น. ทางด้านทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) บรรยากาศเงียบสงบ ท้องฟ้าร่มครึ้มลงทันที ราวกับพลังอธิษฐานตั้งแต่ครั้งกระโน้นยังส่งผลความร่มเย็นศิริเพราะพระบริบาล ทำให้ทุกคนที่ทำงานอยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งแดดร้อนจ้าเพราะลานพระเจดีย์ไม่มีอะไรบังแสงแดดเลย นอกจากร่มเงาของพระเจดีย์เท่านั้น ดังนั้นทุกคนจึงทำงานกลางแสงแดดนอกจากพอร้อนมากหน่อยก็เดินมาบังร่มเงาพระเจดีย์ สักนิดหนึ่ง เมื่อท้องฟ้าร่มครึ้มลง จึงทำให้ทุกคนรู้สึกสบายขึ้นในทันที ข้าพเจ้าหลับตาลงสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ น้อมรำลึกอธิษฐานขอพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จ พระนเรศวรมหาราช จงแผ่ความร่มเย็นเช่นนี้ให้แทรกซึมไปให้ทั่วทั้งแผ่นดินด้วยเถิด

ทั้งช่าง ๔ คน และคณะเราที่คอยช่วยเหลือต่างทำงานมิได้หยุดกันเลย ข้าพเจ้าชวนคุณผ่องผิวร้องเพลงบ้าง สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตรบ้างเบา ๆ คือ มือก็ทำงาน ปากก็สวดสาธยายพุทธมนต์เบา ๆ บางครั้งก็พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ *เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงอื้ออึงอลด้วยสรรพสำเนียงต่าง ๆ ที่ก่อกวนความสงบเยือกเย็นอยู่ตลอดเวลา เงาดำมากมายผ่านวูบวาบแต่มองไม่เห็นตัวตนที่แท้จริง เสียงระเบิด เสียงลมพายุพัดอู้ เสียงครืนครั่นคำรามราวกับดังอยู่รอบนอกกำแพง* จนเวลาอีก ๑๕ นาทีจะเที่ยง ๑๒ นาฬิกา ข้าพเจ้าจึงได้ชวนคุณผ่องผิว คุณวาสนา คุณเกษม ไปรับประทาอาหารกลางวันก่อน ซึ่งมีคุณเย็นใจเป็นฝ่ายคอยดูแลเรื่องเสบียง โดยบอกช่างว่าต้องผลัดกันรับประทานอาหาร เพราะจะต้องมีคนคอยดูแลอยู่ที่พระเจดีย์ ฯ ตลอดเวลาที่มีการทำงาน

การติดตั้งแผ่นภาพรวมชาติไทยมีปัญหามาก

เมื่อคุณผ่องผิวและข้าพเจ้ากลับจากรับประทานอาหารกลางวัน เพื่อมาผลัดเปลี่ยนให้ช่างรับประทานอาหารนั้นเป็นเวลาราวเที่ยงครึ่ง พอก้าวขึ้นบันไดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ความรู้สึกของข้าพจ้าชาวูบดิ่งลึกลง *มองเห็นดวงแก้วกลมสว่างสดใส ๓ ดวง เป็นพวงโดยมีรัศมีกระหวัดเกี่ยวพันกัน ลอยเด่นอยู่เหนือพื้นดินที่มืดครึ้มเต็มไปด้วยผู้คนมากมาย ซึ่งต่างก็ช่วยกันกระโดดเพื่อจะดึงดวงแก้วทั้งสามนั้น เพื่อนำมาเป็นโคมทองส่องทางชีวิต และในกลุ่มผู้คนมากมายนั้นมีผู้คนแต่งกายชุดดำมากมายปะปน คอยผลักดันทำร้ายแย่งชิง พร้อมกันนั้นก็มีเสียงระเบิดถี่ยิบดังขึ้นในกลุ่มคนเหล่านั้น ครั้นแล้วก็มีกลุ่มควันฟุ้งกระจายเกิดไอร้อนผะผ่าว* พอรู้สึกตัวเต็มที่สิ่งที่เห็นนั้นคือช่างทั้ง ๔ คน กำลังยกแผ่นภาพหล่อ (ซึ่งแต่ละแผ่นหนักราว ๖๐ กิโลกรัม) แผ่นที่มีชื่อว่าชาติไทยขึ้น ยกขึ้นแล้วยกลงซ้ำแล้วซ้ำอีกก็ไม่พอเหมาะพอดีกับช่องได้สักที ข้าพเจ้าจึงบอกว่าให้หยุดพักไปรับประทานอาหารกันก่อนแล้วค่อยมาทำต่อ ช่างคนหนึ่งบอกข้าพเจ้าว่า “ตั้งใจจะยกแผ่นนี้ให้เสร็จก่อนไปกินข้าวก็ไม่สำเร็จขึ้นยากจริง ๆ ประเทศไทยนี่น่ะ มียาแดงหรือทิงเจอร์ยาแก้อักเสบบ้างหรือไม่ เพราะพวกผมได้เลือดทุกคนเลย ไม่ที่มือก็ที่ขา” เป็นอันว่าช่างทั้ง ๔ คน ต้องหยุดพักไปรับประทานอาหารกันก่อนที่จะยกแผ่นภาพหล่อ “ชาติไทย” ขึ้นสำเร็จ ดังนั้นกว่าช่างจะไปรับประทานอาหารก็ตกราวบ่ายโมงเศษ รีบกลับมาเริ่มทำงานต่อ ตอน ๑๔ นาฬิกา

เมื่อกลับมาทำงานต่อ กว่าจะติดตั้งประดิษฐานแผ่นภาพหล่อชาติไทยได้สำเร็จ ก็ตกเข้าไปถึง ๑๖.๓๐ น. เป็นภาพที่ขึ้นยากและกินเวลานานที่สุด ทั้งนี้ก็เพราะว่าเดือยสำหรับยึดติดนั้น ช่างเชื่อมได้เชื่อมมาคด มิได้ตั้งฉากกับแผ่น (ช่างเชื่อมก็คงมิได้ตั้งใจจะให้คด แต่คงจะด้วยความไม่รอบคอบจึงทำให้เกิดปัญหาที่จะต้องแก้ทำให้งานล่าช้า และเกิดบาดแผลแก่ช่างที่ทำการติดตั้ง เพราะแผ่นภาพหนักและขอบเป็นสันคม และก็แปลกที่มาประจวบกันเป็นแผ่นชาติไทยราวกับแกล้ง) ดังนั้นเมื่อเดือยคด การเจาะรูสำหรับเดือยเกาะก็ต้องกว้างมาก เมื่อเข้าได้พอดีแล้ว ตอนที่ใส่ซีเมนต์อัดแผ่นภาพก็ไม่สามารถจะยึดได้ จะต้องมีคนยืนใช้มือดันอัดไว้จนกว่าซีเมนต์จะแห้ง จึงจะวางมือได้ ปรากฏว่าคุณวาสนาต้องยืนใช้มือยันแผ่นชาติไทยอยู่เกือบ ๑ ชั่วโมง เป็นอันว่าในวันนั้นติดตั้งแผ่นภาพหล่อจนเวลา ๑๘.๐๐ น. ติดตั้งได้ ๕ แผ่น

ทุกคนหยุดพัก สำหรับคุณผ่องผิวและข้าพเจ้าต้องเดินทางไปหล่มสัก โดยมีคุณวาสนาเป็นสารถีอีกตามเคย เพื่อไปหาซื้อซีเมนต์กาวมาเพิ่มเติม เพราะซีเมนต์กาวได้ใช้ไปกับแผ่นชาติไทยมาก จนไม่เหลือพอที่จะนำมาใช้สำหรับติดตั้งอีก ๓ แผ่น กว่าจะขึ้นจากหล่มสักถึงที่พักที่แคมป์สน เกือบ ๒๐ นาฬิกาอีกตามเคย ได้แวะไปดูแผ่นภาพหล่อติดตั้งที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกว่าที่ติดตั้งไปแล้วนั้นแข็งแรงดีหรือไม่ ปรากฏว่าแผ่นชาติไทยเป็นแผ่นที่ติดแน่นที่สุด ไม่ขยับเขยื้อนเลย คงจะเป็นเพราะได้ซีเมนต์กาวไปมากกว่าแผ่นอื่น ๆ นั่นเอง ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ *เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำลึกจะดังแทรกซ้อนสะเทือน ติดตามอยู่ไม่สร่างซา* ข้าพเจ้าได้แต่ภาวนาในใจว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ขอพลังของพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ จงแผ่แทรกซึมให้บังเกิดความสงบเยือกเย็นแก่ผู้มีแต่ความเร่าร้อนด้วยเถิด

วันสุดท้ายการติดพระรูป พระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วันเสาร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ทั้งช่างและคณะเราไปทำงานที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เช้า วันนี้ท้องฟ้าแจ่มใสอากาศปลอดโปร่ง ทุกคนทำงานด้วยความกระปรี้กระเปร่า ข้าพเจ้ากราบบนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พร้อมทั้งอธิษฐานรำลึกบอกกล่าวมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะว่า คณะเราจะมาเริ่มทำงานติดตั้งประดิษฐานแผ่นภาพหล่อที่ค้างไว้แต่วันวานให้แล้วเสร็จ *เสียงดังห้อมล้อมขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...เสียงเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี ผสมคละเคล้ากันแผ่วเบาพลังรัศมีแสงรุ้งจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เจิดจ้า* สำหรับสายตามนุษย์ธรรมดาที่มองเห็นก็คือแสงอาทิตย์ส่องต้ององค์พระเจดีย์ตอนบน ซึ่งเป็นแบบอย่างเจดีย์สมัยรัตนโกสินทร์ ที่วัดชนะสงครามสีทองอร่ามเลื่อมแทบจะมองไม่ได้เพราะแสบนัยน์ตา ช่างทั้ง ๔ คนได้ยกแผ่นภาพหล่อปางพระพุทธองค์ตรัสรู้ ขึ้นประดิษฐานที่ช่องทางด้านทิศบูรพา (ตะวันออก) เป็นแผ่นแรกในวันนี้ แล้วก็แผ่นภาพหล่อตอนสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพขึ้นประดิษฐานทางด้านทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) และแผ่นภาพหล่อปางพระพุทธองค์แสดงปฐมเทศนาทาง ด้านทิศทักษิณ (ทิศใต้) เป็นแผ่นสุดท้าย ในวันนี้ทุกแผ่นภาพไม่มีปัญหางานเป็นไปโดยราบรื่น ในเช้าวันนี้ คุณทวี ลีลาเวชบุตร ได้มาช่วยถ่ายวีดีโอเก็บภาพไว้ด้วย โดยมีคุณสมบุญคอยช่วยเหลือ กว่างานทุกอย่างจะแล้วเสร็จ เรียบร้อยก็ราว ๑๑.๑๑ น. ข้าพเจ้าได้สั่งให้คุณเกษมและคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งกำลังทำแนวกันไฟอยู่ใกล้ ๆ ให้มาช่วยกันล้างทำความสะอาดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า

“ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ซึ่งนำแบบอย่างมาจากพระเจดีย์สมัยอยุธยา เพราะอยุธยาเป็นราชธานียาวนานมั่นคงกว่าในสมัยใด เป็นการรอคอยที่ยาวนานถึง ๑๐ ปี กว่าฐานอิสรภาพจะสมบูรณ์ เมื่อนำแผ่นภาพหล่ออันทรงพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๘ ภาพ ขึ้นติดประดิษฐาน บัดนี้สิ่งอันเป็นสัญลักษณ์ของการจรรโลงความเป็นไป ได้ผ่านพ้นอุปสรรคสำเร็จมาแล้วอีกขั้นตอนหนึ่งด้วยพลังแห่งความสามัคคี อดทนรอคอยและเมตตาธรรมของทุกคน ขอกุศลสัมมาทิฏฐิจงบังเกิดผลแด่ทุกคนในแผ่นดินเถิด”

เวลาขณะนั้น ๑๑.๓๐ น. ข้าพเจ้าหลับตาลงสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ *คล้ายตนเองละลายเข้าสู่บรรยากาศอีกมิติหนึ่ง ซึ่งอบอวลด้วยแสงสีต่าง ๆ เสียงท่วงทำนองพุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...ผสมคละเคล้ากับการบรรเลงดนตรี เพลงชาติ กับเพลงสรรเสริญพระบารมีแทรกซ้อนผสมอยู่ทั่วทุกอณูของละอองน้ำในอากาศ* ทุกคนยังคงช่วยกันฉีดน้ำล้างทำความสะอาดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กันอยู่ แสงทองจากยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สะท้อนแสงอาทิตย์ ยามใกล้เที่ยงเจิดจ้าจนมิอาจจะเงยหน้าขึ้นมองได้

เมื่อทำความสะอาดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้พาคุณทวีและช่างไปที่พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง เพราะคุณทวีเตรียมที่จะมาขัดพ่อขุน ฯ ส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ให้เรียบร้อยสะอาดขึ้น ตกตอนบ่ายคุณทวี คุณสมบุญและช่างก็ช่วยกันตกแต่งส่วนที่บกพร่องของพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองเสร็จ ก็พอดีคุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ ผู้มีความรับผิดชอบอย่างสูงต่องานที่ทำ ซึ่งเดินทางจากกรุงเทพ ฯ แต่เช้าด้วยความเป็นห่วงงานว่าช่างจะมาทำงานติดตั้งได้เรียบร้อยหรือไม่ หรือมีปัญหาขัดข้องประการใด ก็เดินทางมาถึง พร้อมด้วยคุณแม่นิยม วิทยานุกรณ์ กับน้องสาวของคุณชัยวุฒิและบุตรชายหญิงอีก ๒ คน

ข้าพเจ้าได้นำคณะคุณชัยวุฒิและช่างไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง คุณชัยวุฒิได้ให้คำแนะนำช่างอีกหลายอย่างหลายประการ เพื่อความสวยงามเรียบร้อยของงาน พร้อมกันนั้นข้าพเจ้าก็ได้ปรึกษาถึงการตกแต่งกรอบรอบรูปแผ่นภาพหล่อที่นำขึ้นติดประดิษฐานนั้นด้วย ซึ่งก็ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี รวมทั้งรับปากที่จะทำให้ทุกอย่างสำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์ด้วย ข้าพเจ้าได้น้อมกราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบ พระองค์จึงรับสั่งว่า **สำหรับผู้มีเจตนาบริสุทธิ์ประกอบด้วยกุศลสัมมาทิฏฐินั้น สิ่งที่สะท้อนย้อนกลับมาก็จะเป็นผลที่คุ้มค่าเสมอ** จากนั้นคุณแม่นิยม วิทยานุกรณ์ ซึ่งเป็นคุณแม่ของคุณชัยวุฒิ ท่านได้เตรียมเครื่องสังฆทานมาด้วย ก็ได้ชวนคณะเราทั้งหมดมาร่วมกันทำบุญถวายสังฆทานพระภิกษุของศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งขณะนั้นมีอยู่ด้วยกัน ๘ รูป เมื่อถวายสังฆทานเสร็จแล้วคุณชัยวุฒิกับคณะก็ได้เดินทางไปดูงานอีกแห่งหนึ่งที่จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนจากกันคุณแม่นิยมยังได้มอบข้าวตังหมูหยอง ซึ่งคุณแม่บอกว่าทำเอง ให้ข้าพเจ้าไว้รับประทานเป็นของว่างอีก ๑ ถุงด้วย

ในตอนเย็นวันนั้นเอง ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ได้ต้อนรับชาวพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวนยี่สิบกว่าคน ซึ่งมาเที่ยวเขาค้อ-หินร่องกล้า และได้มาขอค้างแรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาของเรา ซึ่งก็เป็นคณะแรกที่ได้มาเห็นและนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งได้ติดประดิษฐานแผ่นภาพหล่อทั้งแปดทิศแล้วนั้น

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ก่อนจะเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ข้าพเจ้าได้ให้ช่างไปเก็บงานและดูความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง และได้สั่งให้คุณเกษมแต่งปูนที่ขอบรูปภาพเพื่อเตรียมรับกรอบปูนปั้นที่คุณชัยวุฒิจะให้ช่างนำมาติดตกแต่งให้สำเร็จสมบูรณ์อย่างแท้จริง เป็นอันว่างานติดตั้งประดิษฐานแผ่นภาพหล่อทั้ง ๘ ภาพบนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๘ ก็ได้สำเร็จก่อนวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ ๓ วัน พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ขออนุโมทนาที่งานส่วนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้สำเร็จสมบูรณ์ทันวันมาฆบูชา**

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ ในวันและคืนเพ็ญมาฆมาศ จงพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตนสูตร พร้อมทั้งพุทธมนต์อื่น ๆ เพื่อผนึกพลังแห่งความมั่นคงลงบนฐานทั้ง ๘ ทิศนั้นเถิด"

งานสวมฉัตร ๙ ชั้น ที่ยอดพระเจดีย์ ฯ มีความสัมพันธ์กับการสร้างพระธรรมคัมภีร์

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า เมื่องานส่วนฐานสำเร็จสมบูรณ์แล้วเช่นนี้ ก็ยังเหลืออยู่แต่งานส่วนยอด คือการสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ซึ่งคณะเราได้กระทำสำเร็จไว้แล้วนั้น พระองค์จะมีความประสงค์ให้คณะเราจัดเตรียมงานอะไรต่อไปอีกหรือไม่ เพราะผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือมาตลอดนับจากการวางศิลาฤกษ์เป็นต้นมา ต่างก็ช่วยกันภาวนาให้งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สำเร็จ ดังนั้นถ้ามีการสวมฉัตร เมื่อใดก็คงจะหมายถึงว่างานได้สำเร็จแล้วโดยสมบูรณ์ พระองค์รับสั่งสืบต่อไปอีกว่า **"ทุกอย่างกำลังดำเนินไปสู่จุดหมายที่สมบูรณ์ สิ่งที่ดีงามจะบังเกิดขึ้นในเวลาอันพร้อมและเหมาะสม เมื่อพลังแห่งความมั่นคงแน่นแฟ้น รวมเป็นหนึ่ง อย่าลืมงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นเสาหลักหนึ่งของสามเสาหลัก ซึ่งพิงกันเพื่อความมั่นคง จงดำเนินงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อันเป็นสิ่งแทนพระพุทธองค์ ซึ่งเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วนั้น ขอย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่งว่า นับจากเพ็ญมาฆมาศถึงเพ็ญวิสาขบูชา กองทุนการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์จำนวนเท่าพระอรหันต์ ๑๒๕๐ องค์ ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย เป็นเครื่องหมายหนึ่งบอกถึงการปักหลักแห่งความมั่นคง และนั่นเป็นสัญญาณบอกถึงความเป็นไปว่าจะก้าวไปในรูปลักษณะและทิศทางใดด้วย"**

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) บอกให้กำลังใจ มิให้ย่อท้อ

เป็นอันว่ายังไม่มีกำหนดที่แน่นอนว่า จะมีพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลได้เมื่อใด เพียงแต่ในขณะที่รอคอยนี้ งานเฉพาะหน้าที่จะต้องพยายามกระทำให้สำเร็จก็คือ การบอกบุญช่วยกันจัดตั้งกองทุนการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งจะต้องหาให้ได้ครบตามจำนวน ๑๒๕๐ กองทุน กองทุนละ ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่ใช่งานที่จะทำให้สำเร็จได้โดยง่ายเลยกับสภาวะบ้านเมืองและเศรษฐกิจอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพราะช่างมีแต่ความเดือดร้อนทั่วทุกหนทุกแห่ง และการบอกบุญเรี่ยไรในรูปแบบต่าง ๆ ก็มีมากมาย ข้าพเจ้าได้กราบเรียนพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี กับทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า ข้าพเจ้าระทดท้อต่อการที่จะบอกบุญให้ใคร ๆ มาช่วยร่วมมือกัน เพราะงานบุญต่าง ๆ มีมากมายเหลือเกิน หลวงพ่อบอกว่า "น่าเห็นใจจริงนะนังหนูเอ๋ย... รู้ไหมว่าสินค้าในท้องตลาดนั้นมีมากมายหลายอย่างจนนับไม่ถ้วน ทั้งที่มีประโยชน์และมีโทษต่อผู้รับซื้อ พ่อค้าแม่ค้าก็ต้องแข่งขันกัน ถ้าเราพิจารณาแล้วว่าสินค้าของเรามีคุณประโยชน์ที่สุดสำหรับผู้รับซื้อแล้ว จงทำใจให้กล้าหาญบอกขายเถิด อย่างน้อยเพื่อช่วยป้องกันสินค้าที่

ไม่มีประโยชน์แต่มีการโฆษณามาก เพราะบางทีผู้ซื้อก็ไม่มีเวลาจะพิจารณา เห็นอันไหนโฆษณาดีก็ซื้อไปทั้ง ๆ ที่ให้โทษแก่ตนเองโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จงทำใจให้สงบ ถ้าสิ่งใดมิได้เป็นไปตามเป้าหมายก็จงกระทำไปเท่าที่ความสามารถจะพึงมีพึงได้ก็แล้วกัน" ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอื่น ๆ ด้วยความซาบซึ้ง และก็พยายามทำจิตใจว่าแล้วแต่เหตุการณ์จะเป็นไป

บรรยากาศในโลกทิพย์วันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๐ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ อันเป็นวันมาฆบูชา อาจารย์พรและคณะเราได้จัดทอดผ้าป่าสามัคคี และบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันมาฆบูชากันเล็กน้อย ในตอนเย็นก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าไปร่วมสวดมนต์กันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วเวียนเทียนทักษิณาวัตร ตกตอนกลางคืนก็ช่วยกันพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน เป็นการเพิ่มเติมผนึกพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์รอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งเพิ่งติดประดิษฐานแผ่นภาพหล่อทั้ง ๘ ทิศ เสร็จสิ้นก่อนหน้าวันมาฆบูชา ๓ วัน ตามที่ได้เขียนเล่าไว้แล้วนั้น

ขณะเมื่อกำลังพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตรนั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"แม้บนท้องฟ้านภากาศจะสดใสด้วยแสงเงินยวงของจันทร์เพ็ญมาฆมาศ แต่บนพื้นดินช่างรุ่มร้อนเสียเหลือกำลัง สภาวการณ์การก้าวไปยุ่งยากลำบาก ทุพภิกขภัย ความฉ่ำเย็นจากหยาดหยดพระธรรมคัมภีร์ราดรดไม่ถึง เพราะสัทธรรมปฏิรูปแพร่กระจายขัดขวาง จงอดทนกระทำการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อันเป็นสิ่งแทนเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว"** ข้าพเจ้าน้อมกราบพระองค์พร้อมทั้งทูลว่า "ข้าพเจ้ามีแต่ความไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลาว่า จากวันมาฆบูชานี้จนถึงวันวิสาขบูชา กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๑๒๕๐ กองทุนนั้นคงจะไม่บรรลุตามเป้าหมาย" พระองค์รับสั่งว่า **"แม้ว่าจะต้องใช้เวลานานสักเท่าใด เพื่อความคงอยู่ที่ถูกต้องของพระธรรมคัมภีร์ ขอจงอดทน"**

พระนิสิต ๒๒๐ รูป จากมหาจุฬา ฯ มาฝึกอบรมภาคปฏิบัติที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

เมื่อเสร็จจากงานมาฆบูชาแล้ว ทั้งอาจารย์พรและคณะเราก็ยังไม่มีเวลาในอันที่จะบอกกล่าวบอกบุญกับใคร ๆ อีก เพราะต้องรีบเตรียมจัดงานรับพระนิสิตปีที่ ๒ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ เหมือนอย่างทุก ๆ ปีที่ผ่านมา ปีนี้พระนิสิตทั้งหมดมีถึง ๒๒๐ รูป ซึ่งไปศึกษาวิชาธรรมประยุกต์และปฏิบัติธรรมกับอาจารย์พรที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ตั้งแต่วันที่ ๙-๑๖ มีนาคม ๒๕๓๐ และจากวันที่ ๒๐-๒๔

มีนาคม ๒๕๓๐ พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ก็ได้มาใช้สถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนา จัดประชุมโครงการอบรมผู้นำทางพุทธศาสนาเพื่อความมั่นคงของชาติ โดยผู้เข้าอบรมมีพระสังฆาธิการจำนวน ๘๐ รูป ครูใหญ่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทหารพรานอีกราวร้อยคนเศษ จึงทำให้คณะเราแทบจะหาเวลาทำงานอื่นไม่ได้เลย และเมื่อมีงานอื่นแทรกเข้ามา ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ โดยเฉพาะงานเกี่ยวกับที่นำพระนิสิตปีที่ ๒ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปฝึกปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามก็มีผู้มีจิตศรัทธาช่วยเหลือให้งานทุกอย่างได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะคุณวิฑูร ตั้งศักดิ์สถิตย์ เป็นคนยืนพื้น คุณชลิกา แซ่แต้ คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณสมศักดิ์ จิราดิเรก คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณเรืองเล็ก นิยะมาภา คุณบุญมี-คุณปทัยทิพย์ เอมะวิศิษฏ์ และคนอื่น ๆ อีกหลายคน ช่วยด้วยความศรัทธามั่นอย่างแท้จริง

ในระหว่างที่พระนิสิตได้มาเรียนและฝึกปฏิบัติอย่างเข้มงวดอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ถึง ๒๒๐ รูปนี้ พระองค์ได้เสด็จมาอนุโมทนาเสมอ รวมทั้งมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน ทั้งที่เป็นเทพฝ่ายสัมมาทิฏฐิ และเทพฝ่ายมิจฉาทิฏฐิ ก็ได้รับทราบถึงงานของพระองค์

พระจันทร์ทรงกลดเป็นสีธงชาติ ในระหว่างที่พระนิสิตมาอบรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

มีอยู่วันหนึ่งพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า “เมื่อเสร็จมาจากฝึกปฏิบัติวิปัสนาในตอนเช้าแล้ว ให้อาจารย์พรนิมนต์พระคุณเจ้าตั้งแถวเรียง ๓ คือ พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ, ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เดินหน้าจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทักษิณาวัตรรอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อรับพลังแล้วเดินย่ำต่อไปถึงเนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง เดินย่ำต่อไปถึงแคมป์ที่พักด้านฆราวาสให้มาบรรจบ ณ ที่เดิม คือหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นระยะทาง ๔ กิโลเมตร โดยให้เดินอย่างสำรวมสวดมนต์แล้วอธิษฐานเหยียบย่ำความเร่าร้อนทุพภิกขภัยให้สยบลง” พระคุณเจ้าทุกรูปก็ได้ปฏิบัติตาม เพราะอย่างน้อยก็เป็นการฝึกสมาธิ ออกกำลังกาย คล้ายเดินจงกรมให้มีสติอยู่กับคำสวดพุทธมนต์ และอากาศในตอนเช้าบริเวณศูนย์พัฒนา ฯ เย็นสบาย น่าเที่ยวเดิน เพราะเป็นเนินเขาสูงต่ำลดหลั่น สองข้างทางเป็นป่าสนและป่าไม้เด็ก ๆ ที่คณะเราช่วยกันปลูกและรักษาไว้ กุหลาบป่าสีม่วงแดงกำลังออกดอก รวมทั้งนางแย้มสีขาวแซมป่าสีเขียวให้สดชื่น *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นราวกับถูกห่อหุ้มด้วยพลังแสงรังสี สีรุ้งผสมสีเงินสีทอง โดยมีละอองน้ำเป็นพาหะม้วนหมุน เสียงคำว่า สาธุ... พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ดังแผ่วผสมอยู่ตลอดเวลา* วันนั้นเป็นวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๔

และก็เป็นเรื่องบังเอิญที่น่าจะบันทึกไว้ ถึงแม้จะเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์อะไรก็ตาม คือในคืนนั้นเอง เวลาประมาณ ๑๙.๑๐ น. คุณผ่องผิวและข้าพเจ้ากำลังเตรียมตัวจะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ส่วนอาจารย์พรก็กำลังเตรียมตัวเพื่อมาให้การสอนแก่พระนิสิตในตอนค่ำอีก คุณผ่องผิวได้เงยหน้าแหงนดูดวงจันทร์แล้วก็พูดขึ้นว่า ‘เอ๊ะดูซิ นั่นพระจันทร์ทรงกลดหรือ วันนี้ไม่ใช่วันพระทำไมพระจันทร์ทรงกลดได้’

ข้าพเจ้าแหงนดูพระจันทร์บ้าง จริงอย่างที่คุณผ่องผิวเห็น แสงจันทร์ส่องต้องละอองน้ำบาง ๆ รอบ ๆ เป็นประกายรุ้งเฉิดฉาย ข้าพเจ้าเรียกให้อาจารย์พรและทุกคนได้มาเห็นเป็นพยานว่า พระจันทร์ทรงกลดได้แม้ไม่เต็มดวง เมื่อข้าพเจ้านั่งรถจากแคมป์ที่พักมาที่หน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ประกายรุ้งรอบดวงจันทร์ยังคงปรากฏอยู่ อาจารย์พรจึงได้ประกาศให้พระนิสิตที่อยู่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมดออกมาดูดวงจันทร์ข้างนอก ขณะที่ทุกคนเงยแหงนดู แสงรุ้งรอบดวงจันทร์ยิ่งปรากฏเด่นชัด โดยเฉพาะสีแดง สีขาว สีน้ำเงิน ใครคนหนึ่งเอ่ยขึ้นว่า “ดูซิ พระจันทร์ทรงกลดเป็นสีธงชาติ โดยเฉพาะสีน้ำเงินเข้ม และเป็นแถบกว้างกว่าสีอื่น ๆ” ปรากฏการณ์นี้เป็นอยู่ประมาณ ๑๕ นาที เมื่อทุกคนได้เห็นกันจนทั่วแล้ว ละอองน้ำที่ก่อให้เกิด แสงรุ้งทรงกลดรอบดวงจันทร์ก็กระจายหายไป พระนิสิตต่างบ่นพึมพำว่า น่าประหลาด...น่าประหลาด...

ในวันสุดท้ายของการอบรม
สมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้รับสั่งกับบรรดาพระนิสิตทั้งหลาย

ในวันสุดท้ายที่พระนิสิตยังคงศึกษาฝึกปฏิบัติอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระองค์ได้เสด็จมาอีก และได้ประทับทรงข้าพเจ้า ตรัสกับมวลพระนิสิต ถอดจากเทปได้ใจความว่า : -

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(ประทับทรง)

ในวันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๐ เวลา ๐๙.๑๕ น.

ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอกราบนมัสการแด่พระคุณเจ้าทุกรูป

ทุกครั้งที่เสียงพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ ได้ก้องสะท้านสะเทือนสั่นพริ้วไปในบรรยากาศ ได้ก่อให้บังเกิดความปีติโสมนัส ปีติปราโมทย์ ไม่เฉพาะบรรดามวลเหล่ามนุษย์เท่านั้น แต่ได้แทรกซึมเข้าไปในบรรยากาศอีกมิติหนึ่ง ซึ่งมีความละเอียดอ่อนกว่าในบรรยากาศโลกมนุษ์ ได้แทรกซึมเข้าไปในจิตใจของมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวลให้บังเกิดปีติโสมนัสขึ้นเช่นกัน

ข้าพระองค์ ได้พูดกับบรรดาพระคุณเจ้าทุกรุ่นและทุกรูปว่า พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธาต่อผู้ได้พบเห็น ทหารเป็นสัญลักษณ์ของการ

ป้องกันคุ้มครองให้เกิดความอบอุ่นต่อผู้พบเห็นทุกครั้ง เมื่อเราเกิดความกลัวภัยพิบัติ เมื่อเราได้พบเห็นทหาร เราจะบังเกิดความอบอุ่นว่า เราจะต้องได้รับความปลอดภัย ความคุ้มครอง...พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธา พระคุณเจ้าเป็นพุทธบุตร เป็นสัญลักษณ์ของผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จงพยายามรักษาสัญลักษณ์อันนี้ไว้ พระคุณเจ้าในขณะนี้เปรียบเสมือนทหารเกณฑ์ ซึ่งจะต้องฝึกจะต้องอบรมเช่นเดียวกับทหารเกณฑ์ แต่ถึงแม้ว่าจะอยู่ในขั้นฝึกหัดก็ตาม แต่ผ้ากาสาวพัสตร์สัญลักษณ์ของความดีซึ่งห่อหุ้มร่างกายเราอยู่นั้น จะเป็นเครื่องเตือนสติเราอยู่เสมอว่าเราเป็นพุทธบุตร พระคุณเจ้าเป็นสัญลักษณ์แห่งความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธา ไม่เฉพาะแต่ในมวลมนุษยชาติเท่านั้น แต่เป็นสัญลักษณ์ของความดี ของความมีปีติโสมนัสแก่ บรรดามวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวล ไม่ว่าจากชั้นสูงสุด จนถึงชั้นต่ำสุด ไม่ว่าผ้ากาสาวพัสตร์จะไปโบกสะบัดอยู่ ณ ที่แห่งใด สถานที่แห่งนั้นจะได้รับความร่มเย็น

ข้าพระองค์ต้องกราบขออภัยที่บังอาจ อาจเอื้อมเตือนสติพระคุณเจ้า เพราะว่าทุกรูปกำลังอยู่ในขั้นฝึกหัด อย่าลืมว่า....อย่าลืมว่า อย่าลืมว่าสนิมนั้นเกาะกินกัดเนื้อเหล็กของตัวเอง ดังนั้นอกุศลจิตอันใดที่จะพึงเกิดขึ้นในจิตใจแล้วนั่นคือสนิม จงช่วยกันเตือนกัน เพื่อเคาะสนิมของตนเอง แล้วพระคุณเจ้าจะเป็นสัญลักษณ์ของความดี เป็นที่ตั้งของศรัทธาอย่างแท้จริง เพราะพระคุณเจ้าเป็นพุทธบุตร

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจเกี่ยวกับพระนิสิตปีที่ ๒ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และโครงการอบรมผู้นำทางพุทธศาสนาเพื่อความมั่นคงของชาติแล้ว คณะเราจึงพอจะมีเวลาจัดเตรียมงานบอกกล่าวผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง ให้มาช่วยกันจัดหากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ต่อไป ซึ่งเวลาก็ช่างเหลือน้อยจนคิดว่าจะจัดทำอะไรไม่ทัน แต่อย่างไรก็ตามเพื่อความโสมนัสปีติปราโมทย์จะได้บังเกิดขึ้นแก่พระองค์บ้าง เพราะพระองค์ช่างเปี่ยมพ้นไปด้วยความรักความห่วงใยต่อพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน

สมเด็จพระนเรศวร ฯ
รับสั่งให้จัดทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์

* ในช่วงจังหวะที่มีเวลาเหลืออีกเกือบ ๒ เดือน ซึ่งจะต้องรีบช่วยกันบอกกล่าว และเตรียมงานกระทำพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชาสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา นี้ แทนที่เหตุการณ์จะเป็นไปโดยราบรื่น และให้มุ่งทำงานแต่ด้านเดียว กลับมีปัญหาแทรกซ้อนซึ่งเกิดขึ้นโดยมิคาดฝันให้ต้องแก้ไขอยู่เกือบตลอดเวลาแทบจะไม่มีช่องว่างให้ทำงานอันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญเลย *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างมืดครึ้มอึมครึม เต็มไปด้วยกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษ มลภาวะแผ่ปกคลุมกระจาย เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำดังแผ่เป็นพื้นแทรกซ้อนอยู่ในบรรยากาศ ผสมกับเสียงหวีดร้องคร่ำครวญ นาน ๆ ครั้งจะมีเสียงสวดเป็นท่วงทำนองแผ่วผ่านมากับสายลมเย็นก่อให้เกิดความสุขสดชื่นสงบเยือกเย็น* ข้าพเจ้ามีแต่ความอึดอัดและกังวลว่างานที่พระองค์รับสั่งให้ทำนี้จะไม่บรรลุสู่เป้าหมาย เพราะแทบจะหาเวลาไม่ได้จริง ๆ ประกอบกับจะเอ่ยปากบอกกับใคร ๆ ก็ให้เกิดความรู้สึกกระดากละอาย เพราะงานบุญเรี่ยไรต่าง ๆ ช่างมากมายเหลือเกิน จึงมักจะปรารภกับหลวงพ่อสมเด็จและพ่อฤาษี กับทั้งเทพเจ้าอื่น ๆ อีกเสมอ ซึ่งท่านเหล่านั้นก็จะมองด้วยสายตาปลอบประโลม แต่จะไม่เอ่ยถ้อยคำใด ๆ จนเมื่อพระองค์เสด็จมา ข้าพเจ้าก็ได้กราบบังคมทูลว่างานครั้งนี้คณะเราคงจะทำไม่ได้สมเจตนารมย์ของพระองค์ เพราะผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จำนวน ๑,๒๕๐ องค์ ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาทนั้น อาจจะมากเกินไปสำหรับความเป็นอยู่ของคนไทยโดยทั่วไปขณะนี้ พระองค์จึงรับสั่งว่า

“ถ้าทุกอย่างเป็นไปได้โดยง่าย ความยุ่งยากเดือดร้อนทุพภิกขภัย แก่งแย่งความเป็นใหญ่ ขาดความสามัคคี ก็คงจะไม่ดำเนินมาเช่นทุกวันนี้ จงอดทน เสียสละ อย่าทอดธุระคิดว่ามิใช่เรื่องราวของตน ถ้าวันเพ็ญวิสาขบูชายังไม่บรรลุถึงเป้าหมาย ก็จงจัดพิธีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในวันเพ็ญอาสาฬหบูชา เพราะในคืนวันเพ็ญวิสาขบูชา สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อมตธรรม ในคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา พระองค์ตรัสแสดงปฐมเทศนาธัมมจักกัปปวัตนสูตร ทรงหมุนล้อแห่งธรรมให้เป็นไปเพื่อยังสันติให้บังเกิดขึ้นแก่สัตว์โลก ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ครั้งกระโน้น และพระพุทธองค์ตรัสว่า เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระธรรมจะเป็นศาสดาแทนพระองค์สืบต่อไป ดังนั้น จงอดทนเพื่อยังพระธรรมคัมภีร์ที่ถูกต้องให้ดำรงอยู่คู่ผืนแผ่นดิน”

คณะเราทุกคนจึงพอมีกำลังใจขึ้นบ้าง ทั้ง ๆ ที่พอมีกำลังใจขึ้นมาบ้าง แต่ก็ช่างหาเวลาไม่ได้เสียจริง ๆ เพราะจะต้องช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิด โดยเริ่มแรกจากเมื่ออาจารย์พรจัดอบรมพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๒๒๐ รูปเสร็จ อาจจะเป็นเพราะตรากตรำมาก จึงทำให้ไม่ค่อยสบาย โดยเฉพาะโรคเบาหวานซึ่งเป็นโรคประจำตัว น้ำตาลขึ้นสูงไม่ยอมลด ทั้ง ๆ ที่อดอาหาร อาจจะต้องฉีดอินซูลินช่วย หมอแนะนำให้พักรักษาตัวที่โรงพยาบาล เพราะถ้าขืนปล่อยทิ้งไว้นานอาจจะมีโรค

---

* วิญญาณฉบับที่ ๕ - ๖ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๓๐

อื่นแทรกซ้อนได้ง่าย อาจารย์พรจึงคิดว่าควรจะปฏิบัติตามคำแนะนำของหมอ ดังนั้นก่อนจะเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลก็จำเป็นต้องสั่งงานไว้หลายอย่าง โดยเฉพาะงานเกี่ยวกับการชำระพระธรรมคัมภีร์อรรถกถาจะต้องเตรียมงานไว้สำหรับคณะอาจารย์ชำระในช่วงเวลา ๑๐ วัน ซึ่งคิดว่าจะต้องใช้เวลาพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลนั้น

ความมั่นคงของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือความมั่นคงของชาติ

สำหรับงานทางศูนย์พัฒนาศาสนาก็เป็นหน้าที่ของคุณผ่องผิวและข้าพเจ้า ซึ่งในระยะนี้ก็ได้รับการติดต่อจาก คุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ เพื่อจะตกแต่งแผ่นรูปหล่อรอบฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งได้นำขึ้นติดตั้งประดิษฐานเสร็จไว้แล้ว ตั้งแต่ก่อนมาฆบูชา ๓ วันนั้น ทั้งคุณชัยวุฒิและคุณจินตนาเป็นคนที่มีความรับผิดชอบอย่างสูง เมื่อนำแผ่นรูปหล่อขึ้นประดิษฐานเสร็จแล้วก็มิใช่ถือว่าเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องดูถึงความเหมาะสมและสวยงามด้วยว่าจะตกแต่งเพิ่มเติมอีกอย่างไร พระรูปนั้นจึงจะสวยงามสง่าเหมาะสม มองดูมั่นคงและสมศักดิ์ศรีของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็ได้ส่งช่างให้นำลายปั้นปูนมาตกแต่งรอบแผ่นรูปหล่อเป็นกรอบ เมื่อตกแต่งและทาสีให้กลมกลืนเข้ากับรูปทรงสัณฐานของพระเจดีย์เรียบร้อยแล้ว จึงยิ่งมองดูให้เกิดความรู้สึกหนักแน่นมั่นคง ศักดิ์สิทธิ์ ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ข้าพเจ้าและคุณผ่องผิวได้เฝ้าดูอยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... บางครั้งก็พร่ำสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร และบทรัตนสูตรด้วย

พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ความหนักแน่นมั่นคงและศักดิ์สิทธิ์ของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันจะเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นปึกแผ่นหนักแน่นมั่นคงไม่หวั่นไหวของแผ่นดินไทย จงจำไว้ ชาติไทยจะต้องมีอิสรภาพตลอดไปชั่วกัลปาวสาน นอกเสียจากจะมีความรุ่มร้อนทุพภิกขภัยไม่สิ้นสุด เพราะความหลงผิดของผู้มีความปรารถนาดีต่อแผ่นดิน จงพยายามอดทนสร้างนิสัยเสียสละ ให้อภัย พระธรรมคัมภีร์อันถูกต้องจะเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งจรรโลงสันติสุข ขอย้ำเตือนบอกอีกครั้งหนึ่งว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง พระธรรมอันถูกต้องเป็นสัญลักษณ์ของความร่มเย็น”** ข้าพเจ้ากราบน้อมรับด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โตได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มักจะถามหลวงพ่อเสมอว่า คาถาพุทธพจน์อะไรนะที่กล่าวถึงความมั่นคงดั่งเสาศิลา แม้จะมีพายุร้ายพัดมาทั้ง ๔ ทิศ ก็มิอาจจะทำให้เสาศิลานั้นหวั่นไหวได้ พระองค์รับสั่งว่า **“ความมั่นคงของผืนแผ่นดินไทยชาติไทยจะต้องเป็นประดุจเสาศิลานั้น ความเป็นอยู่ของชนชาวไทยจะต้องเย็นศิระเพราะพระบริบาล และมีพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์เป็นประทีปส่องทาง”**

ข้าพเจ้าจึงได้ถามหลวงพ่อสมเด็จต่อไปอีกว่า คาถาพุทธพจน์นั้นกล่าวว่าอย่างไรบ้าง เผื่อว่าข้าพเจ้าจะได้หัดท่องจำท่องบ่นไว้เป็นศิริมงคลกับตนเองบ้าง หลวงพ่อได้ตอบอย่างโกรธ ๆ ว่า *“อ้าว! เจ้าเด็กน้อยความจำเสื่อม ไม่มีสติอยู่กับตัวว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ มิน่าเล่า พลังอำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริงจึงไม่เกิด*

ก็คาถาพุทธพจน์บทนี้ก็มีอยู่ในบทสวดมนต์รัตนสูตรที่พระองค์รับส่งให้พร่ำสวดสาธยายอยู่ทุกวันเสาร์และวันพระ นั่นอย่างไรเล่า คือบทตอนที่ว่า : -

ยถินฺทขีโล ปฐวึ สิโต สิยา
จตุพฺภิ วาเตภิ อสมฺปกมฺปิโย
ตถูปมำ สปฺปุริสำ วทามิ
โย อริยสจฺจานิ อเวจฺจ ปสฺสติ
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนำ ปณีตำ
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

"เสาเขื่อนที่ฝังลงไปในแผ่นดิน แม้จะถูกลมพัดมาทั้ง ๔ ทิศ ก็ย่อมไม่หวั่นไหวฉันใด ผู้ที่รู้แจ้งอริยสัจอย่างมั่นคงหนักแน่น ผู้เป็นสัตบุรุษ (ผู้มีใจสงบแล้วคือเป็นพระอริยะผู้เข้าถึงความสงบภายในแล้ว) ก็ย่อมจะไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรมทั้ง ๘ แม้นี้ ก็เป็นรัตนะอันประณีตในพระสงฆ์ ด้วยสัจจะวาจานี้ขอความสวัสดีจงมี" *อย่าลืมท่องไว้ให้ขึ้นใจและให้มีสติอยู่กับตัว แล้วอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ที่แท้จริงจะได้เกิดผลขึ้น"*

ข้าพเจ้ากราบหลวงพ่อด้วยความสำนึกในพระคุณที่ตนเองช่างไม่มีสติอยู่กับตัวเอาเสียเลย

เริ่มเข้าโรงพยาบาลเพราะน้ำตาลในเลือดสูง

เมื่อได้จัดเตรียมทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว อาจารย์พรจึงได้เข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๐ จึงมิได้จัดงานสงกรานต์สรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เหมือนอย่างทุกปีที่ผ่านมา ข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้เดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนาเช่นกัน เพียงแต่สั่งคนที่คอยดูแลแทนให้รีบส่งข่าวมาถ้ามีอะไรสำคัญที่จะต้องรีบจัดการ เพราะช่างรู้สึกเป็นห่วงเป็นกังวลว่าคล้ายจะมีอะไรบางอย่างเกิดขึ้น *และบรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างมีแต่เมฆดำหนาทึบม้วนตัวเป็นก้อนเป็นกลุ่ม ๆ เสียงพายุพัดอู้ เสียงฟ้าคะนอง ครืนครันคล้ายฝนจะตกใหญ่ เสียงโต้แย้งทุ่มเถียงกันจับสรรพสำเนียงมิได้* ข้าพเจ้าได้แต่รู้สึกเกิดความหวาดหวั่น คล้ายเกิดความกลัวอยู่ลึก ๆ แต่ไม่ทราบว่าตนเองกลัวอะไร ประกอบกับเหตุการณ์บ้านเมืองโดยทั่ว ๆ ไปขณะนั้น คือปลายเดือนมีนาคม ต่อต้นเมษายน ๒๕๓๐ ก็มีแต่สิ่งซึ่งทำให้คนโดยทั่ว ๆ ไปเกิดความไม่แน่ใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับบ้านเมืองบ้าง เพราะเป็นจังหวะที่ท่านอาจารย์หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้พูดอะไรบางอย่างซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาโดยทั่วไป จนถึงกับทหารพรานเข้าบุกบ้านของท่านอาจารย์ที่ซอยสวนพลู กับทั้งเหตุการณ์ต่อมาก็มีกลุ่มคนรวมตัวกันจัดตั้งประชุมสภาปฏิวัติ ภาวะโดยทั่วไปตึงเครียด คนโดยทั่วไปเมื่อพบปะหน้ากัน ต่างคนก็ต่างจะถามกันว่าเราจะไปกันรอดไหม ข้าพเจ้าเองก็ถูกถามบ่อยที่สุดว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตอบไปตามที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า **"ไม่ว่าเหตุการณ์จะเดือดร้อนหรือปั่นป่วนอย่างไรก็ตาม แต่ประเทศ**

ชาติไทยจะไม่มีวันแหลกสลายกลายเป็นอื่น ชาติไทยจะต้องคงอยู่ชั่วฟ้าดิน ขอแต่เพียงทุกคนจงอย่าทอดธุระว่ามิใช่เรื่องของตน สร้างนิสัยเสียสละให้อภัยต่อกัน แล้วสันติสุขก็จะบังเกิดขึ้นในแผ่นดินของเรา" ทุกคนก็พอจะสบายใจกันได้บ้าง ทั้ง ๆ ก็มิวายจะหวาดหวั่น

เกิดเหตุการณ์ซ้ำเติม เกิดอุบัติเหตุรถชน ต้นสนล้มทับบ้านที่พัก

แล้วเหตุการณ์ที่มิได้คาดคิดก็เกิดขึ้นจนได้ตามความรู้สึกที่วิตกกังวลอยู่ คือเช้าวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๐ เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา คุณเกษม แก้วเกษ ซึ่งเป็นคนคอยดูแลงานทางศูนย์พัฒนาศาสนาแทนอยู่ ได้โทรศัพท์ทางไกลมาบอกว่า "นายเสริฐ (คนขับรถสำหรับนำพระภิกษุที่ศูนย์พัฒนาศาสนาออกบิณฑบาต) ขับรถไปเฉี่ยวคนบาดเจ็บ ขณะนี้คนเจ็บอยู่ที่โรงพยาบาลพิษณุโลก นายเสริฐไม่รู้ว่าหนีไปไหน" ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นตกใจเล็กน้อย และคิดว่าเรื่องเดือดร้อนเริ่มทยอยมาแล้ว เพราะนายเสริฐคนขับรถก็อยู่ทำงานด้วยกันมาถึง ๑๐ ปี ยังไม่เคยมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น แต่คิดว่าเป็นเหตุการณ์ที่แก้ไขได้ คงไม่ยุ่งยากอะไรมากนัก และคิดว่าจะยังไม่เล่าให้อาจารย์พรฟังให้เกิดความกังวลใจไปเปล่า ๆ เพราะกำลังอยู่โรงพยาบาล แต่พอเวลาประมาณบ่ายโมงเศษ คุณเกษมก็โทรศัพท์ทางไกลมาอีกว่า "ที่แคมป์สนเกิดพายุพัดต้นสนล้มทับบ้านเรือนยาว หลังที่อาจารย์พรพักเสียหาย และฝนก็ตก จะให้จัดการอย่างไร เพราะในบ้านเรือนยาวที่อาจารย์พรและคณะเราพักเป็นประจำนี้มีของมาก และสายไฟฟ้าขาดหมด" ข้าพเจ้าตกใจแทบช็อค รู้สึกตัวชาไปทั้งตัว คิดไม่ออกว่าจะสั่งจัดการอย่างไร สักครู่หนึ่งจึงสั่งบอกไปว่า "อย่าเพิ่งจัดการทำอะไรทั้งสิ้น จงปล่อยให้ทุกอย่างตกอยู่ในสภาพนั้น อย่าเพิ่งเคลื่อนย้ายอะไรทั้งสิ้น เพียงแต่ให้ตัดสายไฟและจัดการเรื่องสายไฟฟ้าให้เรียบร้อย อย่าให้มีการช็อตเกิดขึ้น แล้วให้เอาผ้าใบผืนใหญ่คลุมบ้านทั้งหลังไว้ก่อน ข้าพเจ้าจะเดินทางจากกรุงเทพ ฯ คืนนั้น แล้วไปถึงเช้าวันรุ่งขึ้น" เมื่อสั่งคุณเกษมเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ชวนคุณผ่องผิว คุณมาลัย ไปโรงพยาบาลทันที เพื่อบอกข่าวแก่อาจารย์พร เพราะคิดว่าเรื่องเช่นนี้ไม่บอกไม่ได้แล้ว และบอกคนใกล้ชิดอีกหลายคนให้เตรียมตัวเดินทางร่วมกัน เพราะคิดว่าเมื่อไปถึงแคมป์แล้วคงจะมีหลายอย่างที่จะต้องช่วยกันจัดการ

เมื่อมาถึงโรงพยาบาลข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรฟังด้วยอาการสงบนิ่งและบอกว่า "ให้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤษีดูซิว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะบ่งบอกถึงสิ่งใด พยายามทำใจให้สบาย ค่อย ๆ คิดแก้ไข อย่ากังวลและตกใจ ทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วจะได้ผลแค่ไหนอย่างไรก็ได้ทำดีที่สุดแล้ว" ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้เล่าปรึกษากับนายแพทย์ที่โรงพยาบาลซึ่งรักษาตัวอยู่ว่า จะออกจากโรงพยาบาลก่อนจะได้หรือไม่ ปรากฏว่านายแพทย์ยังไม่อนุญาตให้อาจารย์พรออกจากโรงพยาบาล ดังนั้นข้าพเจ้าจึงจะต้องเดินทางไปแคมป์สน เพื่อแก้ไขสถานการณ์แต่ตามลำพังกับคณะผู้ใกล้ชิดอีก ๘ คนในคืนนั้น

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้พ่อฤษีฟังเพื่อขอความเห็น พ่อฤษีบอกว่า "ไม่มีอะไรร้ายแรงมากนัก จงทำใจให้สบาย แก้ไขปัญหาทุกอย่างไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยจิตที่สงบ แล้วทุกอย่างจะดีขึ้น ไม่มีอะไรจะดีไปกว่าอดทน เสียสละ ให้อภัย"

เช้าตรู่วันเสาร์ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๐ คณะเรามาถึงหน้าแคมป์ที่พักศูนย์พัฒนาศาสนา ทุกสิ่งทุกอย่างยังคงเงียบสงบเหมือนเดิม ชาวบ้านปากทางเข้าศูนย์พัฒนาศาสนาเดินมาทักทาย และถามถึงอาจารย์พร ไม่มีใครพูดถึงเรื่องราวของแคมป์ที่พัก เพราะปรากฏว่าไม่มีใครทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับแคมป์ที่พักในศูนย์พัฒนาศาสนาเลย เช้าวันนี้คณะเราต้องเดินจากปากทางเข้าแคมป์ที่พัก เพราะไม่มีรถรับเนื่องจากรถคันหนึ่งต้องไปจอดอยู่ที่ด่านตำรวจ เพราะคนขับ ๆ ไปเฉี่ยวคน เรื่องราวยังไม่เรียบร้อย รถอีกคันหนึ่งกำลังรับส่งพระภิกษุบิณฑบาต คณะเราเดินผ่านเนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง ต่างก้มกราบน้อมใจรำลึกถึง และน้อมกราบส่งใจไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช *ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นชาวูบ อื้ออึงอล คล้ายตนเองยืนอยู่บนเวที อบอวลเย็นฉ่ำด้วยเมฆหมอกรอบตัว รอบเวทีนั้นเต็มไปด้วยผู้คนมากมายกำลังโห่ร้องสับสนวุ่นวาย คล้ายกับว่าบ้างกำลังตกใจหนีภัย บ้างกำลังดีใจ เสียงระเบิดผสมเสียงพลุ ควันฟุ้งกระจาย พร้อมทั้งมีแสงสว่างวาบวับเป็นสีต่าง ๆ*

พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า

“พระบารมีปกเกล้าคุ้มครองผองภัยแก่มวลพสกนิกรทั่วแผ่นดิน เนื่องในวาระปีแห่งห้าจักรราศีใสสว่างกระจ่าง ขจัดภัยจากพลังมิจฉาทิฏฐิของผู้มีความปรารถนาดี ซึ่งกำลังนำพาสภาวะความเป็นไปก้าวเข้าสู่ความยุ่งยากเดือดร้อนทุพภิกขภัยขึ้นโดยลำดับ ยิ่งกว่าเมื่อคราววันมหาวิปโยคนั้น จงช่วยกันเพิ่มพลังบารมีนั้นด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิ พร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ เพราะบัดนี้เงาทะมึนแห่งอกุศลมิจฉาทิฏฐิมีกำลังมากกว่า ดังนั้นความเสียหายเดือดร้อนจะไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้”

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทะยอยเกิดขึ้นมาให้แก้ไขเป็นระลอก ๆ พระองค์นิ่งรับฟังด้วยพระพักตร์สงบราบเรียบโดยมิได้เอ่ยตอบสิ่งใด แล้วคณะเราก็เดินทางมาถึงแคมป์ที่พักตอนเกือบ ๗ นาฬิกา มองดูทุกอย่างยังคงสงบเรียบร้อย ไม่มีวี่แววหรือร่องรอยของพายุร้ายพัดต้นสนล้มลงมาทับบ้าน เพียงแต่เมื่อมองเลยบ้านเรือนยาวไป สนต้นสูงซึ่งเคยถูกฟ้าผ่าไปครึ่งต้น เมื่อปี ๒๕๒๖ แต่ว่าไม่เป็นไร ยังคงยืนต้นสู้แดดสู้ฝนสู้ลมมาได้นั้น บัดนี้ยอดได้หักขาดหายไป ยังคงยืนสง่าอยู่อีกค่อนต้นกับกิ่งก้านสาขาอีกนิดหน่อย มองดูสวยไปอีกแบบหนึ่ง เมื่อเดินเข้าไปใกล้เรือนยาว จึงได้เห็นว่ายอดสนซึ่งเห็นขาดหายไปจากต้นนั้น ได้ถูกพายุพัดหักขาดท่อนหล่นฟาดเฉียดเสียดสีเข้ากับบ้านเรือนยาว โดยลำต้นเบียดอยู่กับเสาบ้าน กิ่งสนใหญ่พาดอยู่บนหลังคาบ้าน ทำให้หลังคาเพดานบ้านยุบตัวลงมา ข้าวของในบ้านถูกกิ่งสนและเศษเพดานหลังคาหล่นทับลงมาระเกะระกะกับทั้งน้ำฝนไหลนอง มองดูเลอะเทอะ โดยเฉพาะตรงบริเวณที่อาจารย์พรและคณะเราเคยนอน เมื่อเวลามาพักที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นประจำนั้น ถูกกิ่งสนทับไม้เพดานหักทับลงมาแทบจะไม่มีที่เดิน สำหรับตรงโต๊ะหมู่บูชา ฝ้าเพดานได้หล่นมากั้นบังไว้ทั้งหมด ทำให้ทั้งพระพุทธรูปบูชาและโต๊ะหมู่บูชาไม่เป็นอะไรเลย นอกจากเศษฝุ่นเศษผงหล่นลงมามองดูรกรุงรังเท่านั้น ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิวถ่ายรูปเก็บภาพเหล่านี้ไว้ทั้งหมด ก่อนที่จะทำการเคลื่อนย้าย

จากนั้นก็สูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ หันหน้าไปทางพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช น้อมจิตรำลึกถึงคุณของพระศรีรัตนตรัย และมวลเหล่าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์

ทั้งมวล และภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....บอกกล่าวว่าคณะเรากำลังจะมาช่วยกันกระทำสิ่งใด และกราบขอบพระคุณที่ทุกอย่างที่เกิดขึ้นยังพอแก้ไขได้ ไม่ยุ่งยากจนเกินไป พ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกให้ย้ายพระพุทธรูปและโต๊ะหมู่บูชาก่อนสิ่งอื่นทั้งหมดไปไว้ ณ บ้านวันเฉลิม ครั้นแล้วทุกคนที่ไปช่วยและคนงานก็เริ่มการขนย้ายสิ่งซึ่งพอจะขนย้ายได้ก่อน สำหรับข้าพเจ้าเองก็ต้องคอยสั่งงานเกี่ยวกับกิ่งสนใหญ่ซึ่งทับพาดค้างหลังคาบ้านอยู่นั้น กว่าทุกอย่างจะพอมองดูได้ก็ตกเข้าไปเกือบห้าโมงเย็น ทุกคนเหน็ดเหนื่อยเพราะลงมือทำงานกันตั้งแต่เช้าจรดเย็น สำหรับบ้านยังไม่ทราบว่าจะซ่อมแซมอย่างไร ข้าพเจ้าได้ให้คนงานช่วยกันใช้ผ้าใบผืนใหญ่ทำเป็นหลังคาเสมือนเป็นหลังคาเต็นท์ไว้ก่อน และให้คนมานอนเฝ้าไว้ด้วย เพื่อว่าเมื่ออาจารย์พรมาเห็นเข้าแล้วคงจะหาทางซ่อมแซมแก้ไขได้ จากนั้นข้าพเจ้าและคณะก็เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ เพื่อมารายงานให้อาจารย์พรซึ่งพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลทราบไว้ชั้นหนึ่งก่อน สำหรับเรื่องคนขับรถเฉี่ยวคนนั้นยังไม่ได้จัดการสิ่งใด เพียงแต่ได้บอกให้ผู้ใหญ่บ้านรับรู้เรื่องราวไว้เท่านั้นเอง

เมื่อออกจากโรงพยาบาลก็รีบไปที่ศูนย์พัฒนา ฯ เพื่อทำการซ่อมบ้าน และเตรียมงานให้ทันวันวิสาขบูชา

อาจารย์พรได้รับทราบเรื่องราวโดยละเอียดทั้งหมด และได้ออกจากโรงพยาบาลในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๐ จากนั้นก็เดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน พร้อมทั้งได้สั่งและควบคุมการซ่อมแซมบ้านเรือนยาว เพื่อจะได้ทันวันงานกระทำพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ เพราะในวันงานกระทำพิธีดังกล่าว จะมีผู้มีจิตศรัทธาไปร่วมงานกันหลายคนทีเดียว ซึ่งเหลือเวลาอีก ๒ สัปดาห์เท่านั้นก็จะถึงวันกำหนด กองทุนก็เป็นไปโดยล่าช้า เพราะจนเหลือเวลาอีก ๒ สัปดาห์ กองทุนเพิ่งได้มาเพียงหนึ่งร้อยเศษเท่านั้น ยิ่งก่อให้เกิดความกังวลว่างานจะบรรลุสู่เป้าหมายได้อย่างไร พ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ จะคอยเตือนให้กำลังใจอยู่เสมอว่า **“นังหนูเอ๋ย ความไม่สบายใจ ความวิตกกังวล จะเป็นพลังบั่นทอนสิ่งที่ดีงาม เสมือนยาพิษที่ราดลงบนต้นไม้ ซึ่งจะมีแต่เหี่ยวเฉา จงพยายามทำจิตใจให้สบาย แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่ดีงาม และเหมาะสมที่สุดกับภาวะความเป็นไป และจงพอใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น แล้วพยายามทำให้ดีที่สุดต่อไปอีก อย่าท้อแท้หรือหมดกำลังใจ”**

ข้าพเจ้ากราบพ่อฤษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอื่น ๆ อีก ขอพลังเสริมสร้างให้กับข้าพเจ้าบ้างเถิด เพราะลำพังข้าพเจ้าช่วยตนเองไม่ได้แล้วจริง ๆ กับทั้งบรรยากาศในโลกทิพย์ก็มิได้เกื้อกูลกันเลย เพราะช่างเต็มไปด้วยพลังของความอึดอัดกดทับ ในคืนวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๓๐ พระองค์ได้เสด็จมาอีกพร้อมทั้งรับสั่งว่า **“ความเดือดร้อนยุ่งยากทุพภิกขภัยมีกำลังขึ้นโดยลำดับ จงระมัดระวังต่อผู้ที่มีความหลงผิดที่ปรารถนาดีทั้งหลาย และจงพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์บทรัตนสูตร เพื่อบรรเทาทุพภิกขภัยนั้น อย่าร้อนรน จงมีสติตั้งมั่น ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด อย่าประมาท แล้วทุกอย่างจะถูกแก้ไขและคลี่คลายไปในทางที่ดีได้ อย่าเพิ่มพลังให้กับอกุศลมิจฉาทิฏฐิ”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรและผู้ใหญ่บางท่านฟัง อย่างน้อยท่านเหล่านี้ก็มีโอกาสที่จะได้พูดคุยกับคนโดยทั่วไปได้ เพื่อว่าพลังของกุศลสัมมาทิฏฐิจะได้มีกำลังขึ้นบ้าง เพราะในขณะนี้ภาวะความเป็นไปที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก็คือความไม่ค่อยสงบสุขของผู้คนโดยทั่ว ๆ ไป ความคิดเห็นขัดแย้งจะมีนัดประชุมสภาปฏิวัติขึ้นในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๓๐ และคำว่า **สภาปฏิวัติ** คนทั่วไปก็คงคลางแคลงว่าคืออะไร จะมีหน้าที่ทำอะไร ดูช่างสับสนวุ่นวายเหลือเกิน ส่วนผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการกุศลก็เตรียมจัดงานโดยทั่วไป เป็นสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาก่อนจะถึงวันวิสาขบูชา การบอกบุญเรี่ยไรก็มีมากมาย ทุกคนก็มุ่งหวังที่จะให้สิ่งที่ดีงามเกิดขึ้นในชาติ ที่คิดว่าสิ่งไหนดีก็จะระดมจัดทำกันขึ้น

ก่อนถึงวันวิสาขบูชา ก็เกิดเหตุร้ายขึ้นมาอีก
รถที่ไปแคมป์ศูนย์พัฒนาศาสนาถูกชน

งานของคณะเราการจะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อรรถกถาฎีกา จึงเป็นไปได้โดยยาก เพราะข้าพเจ้าเองก็มิกล้าจะเอ่ยปากบอกใคร ๆ นอกจากอาจารย์พรจะได้บอกกล่าวไปกับผู้ที่พอจะเข้าใจและสมาชิกหนังสือวิญญาณ ซึ่งก็พอจะรู้ ๆ อยู่ว่าคณะเรากำลังจัดกระทำสิ่งใดและมีความหมายเช่นไร ซึ่งในระยะนี้ก็ต่างเริ่มทยอยมาให้ความช่วยเหลือ ยิ่งพอระยะใกล้วันวิสาขบูชาเข้ามา ก็มีผู้คนที่เป็นห่วงและมีความเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง ถามกันมาแทบตลอดเวลาว่าขณะนี้ความเป็นไปได้มีแค่ไหนอย่างไรแล้ว ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้แต่สำนึกด้วยความซาบซึ้งในน้ำใจของแต่ละคน

จนกระทั่งถึงวันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๐ ก็มีผู้มีจิตศรัทธาช่วยเหลือรวบรวมเป็นองค์ผ้าป่าได้ห้าร้อยกว่าองค์ กับทั้งผู้ที่ไม่สามารถรับเป็นเจ้าภาพทั้งองค์ได้ก็ได้สมทบกองกลางอีกหลายคนทีเดียว ซึ่งเมื่อถึงเวลากระทำพิธีก็จะจัดจากกองกลางนี้เป็นองค์ย่อยอีก และวันนี้เป็นวันที่ข้าพเจ้าและคณะจะต้องเดินทางขึ้นไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน เพื่อสมทบกับอาจารย์พรซึ่งเดินทางไปเพื่อดูแลซ่อมแซมบ้านและตระเตรียมงานล่วงหน้าหลายวันแล้ว ซึ่งความรู้สึกของข้าพเจ้าในวันนี้ยังไม่อยากจะเดินทางเลย ดูมีความเป็นกังวลเป็นห่วงอยู่ลึก ๆ และรู้สึกว่ามีอะไรหนัก ๆ คอยดึงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้ไม่เคยเกิดเลย เพราะทุกครั้งเมื่อเตรียมตัวและจะต้องเดินทางไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ความรู้สึกจะกระปรี้กระเปร่าและไม่เคยเบื่อหน่ายเลย แต่ในครั้งนี้เกิดความรู้สึกว่าน่าจะเดินทางพรุ่งนี้เช้าจะดีกว่า แต่ก็ทำไม่ได้เพราะได้นัดกับทางอาจารย์พรไว้แล้วว่าจะเดินทางในวันนี้ กับทั้งผู้ติดตามไปช่วยเหลืองานก็เตรียมตัวพร้อมทุกคนแล้ว และยังมีนัดที่จะไปรับระหว่างเส้นเดินทางคือที่จังหวัดสระบุรีอีกหลายคน จึงตัดสินใจว่าไปก็ไป อะไรจะเกิดขึ้นก็เกิด *เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกน่าสะพรึงกลัวดังทยอยระรัวมาถี่ ๆ* ก่อนออกเดินทางข้าพเจ้าจุดธูปเทียนกราบบูชาพระรัตนตรัย เข้าสมาธิกราบเรียนพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ ขอความคุ้มครอง *ได้ยินเสียง*

สั่นพร่ามารอบทิศทางว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เมตตาธรรมเป็นธรรมคุ้มครองโลก จงให้อภัยเสมอกับผู้มีความหลงผิดหรือแม้แต่ศัตรู และมีเสียงท่วงทำนองคล้ายขับกล่อมมาว่า

มาตา ยถา นิยฺ ปุตฺตฺ
อายุสา เอกปุตฺตมนุรกฺเข
เอวมฺปิ สพฺพภูเตสุ
มานสมฺภาวเย อปริมาณ์
เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสฺมึ
มานสมฺภาวเย อปริมาณ์....

ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจอะไรนัก แต่ก็สบายใจขึ้นบ้าง ดังนั้นเมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วก็ออกเดินทางจากบ้านพักที่บางลำภู กรุงเทพมหานคร ตอน ๑๓.๓๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๐ อันเป็นวันพืชมงคล โดยรถสองแถวโตโยต้าไดน่า ของศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ข้าพเจ้านั่งมาข้างหน้ากับคุณผ่องผิวและคุณอู๊ด หลานชายเป็นคนขับ ข้างหลังมีผู้ร่วมติดตามอีก ๑๒ คน พร้อมทั้งข้าวของซึ่งจะนำไปใช้ในงาน รถแล่นมาถึงหลักสี่ ฝนก็เริ่มลงเม็ดปรอย ๆ แล้วก็หนาเม็ดขึ้นโดยลำดับ จนตกหนักฝ้ามัวไปหมดเมื่อมาถึงดอนเมือง เมื่อฝนตกรถบนถนนก็เริ่มติด และในวันนั้นรถช่างมากมายเสียจริง ๆ แสงฟ้าแลบแปลบปลาบพร้อมทั้งเสียงฟ้าร้องครืนครั่นผสมกับเสียงเครื่องยนต์ เสียงฝนตกกระทบหลังคารถ พูดอะไรกันแทบจะไม่ได้ยิน ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็สับสนอึงอล แยกไม่ออกว่าเป็นเสียงในโลกทิพย์หรือในโลกมนุษย์

รถของเราค่อย ๆ คลานจอดต่อท้ายรถคันหน้า ซึ่งจอดเรียงรายติดต่อกันเป็นแถวยาวเหยียด ข้าพเจ้ากำลังเอ่ยพูดกับคุณผ่องผิวว่า “ป่านนี้ พี่ณีจะต้องคอยที่สระบุรีนานแย่เลย ฝนตกแบบนี้กว่าจะถึง”..... โครม....กระจกข้างรถแตกกระจายเต็มตัว ศีรษะและคอสั่นสะเทือนรุนแรง ได้ยินเสียงอู๊ดถามว่า ‘น้าเล็กเป็นอะไรหรือเปล่า’ ความรู้สึกตอนนั้นบอกว่า ไม่เป็นไร...งง...อะไรเกิดขึ้นกับเรา และเกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นห่วงพวกที่นั่งข้างหลังรถ โดยเฉพาะโดมกับน้องเด่น ตัวเล็กกว่าเพื่อน หันไปดูทุกคนปลอดภัย รถเราจอดสนิทขวางถนนอยู่ โดยมีรถประจำทางสาย ๓๙ จอดสนิท ไฟตาข้างขวาจ่อติดอยู่กับท้ายข้างซ้ายของรถเรา ส่วนข้างหน้าซ้ายรถของเรา ซึ่งเป็นด้านที่ข้าพเจ้านั่งอยู่นั้น เฉี่ยวจนตัวถังเหนือตาข้างซ้ายฉีกยุบเข้ามาจนประตูงอโค้งเปิดไม่ได้ เข้ากับมุมท้ายของรถสิบล้อ โดยที่ท้ายรถสิบล้อไม่เป็นอะไร ครั้นแล้วรถสิบล้อก็ขับเลยไปเลยโดยไม่ติดใจเอาเรื่อง เพราะรถของเขาไม่ได้เสียหายอะไรนัก

พ่อฤาษีช่วยเตือนสติช่วยแก้ปัญหา

ข้าพเจ้ายังนั่งงงอยู่บนรถ ไม่รู้จะจัดการอย่างไรต่อไป เพราะถ้าอาจารย์พรอยู่ด้วย ข้าพเจ้าจะไม่ต้องกังวลอะไรเลย ได้แต่เกิดความรู้สึกว้าเหว่อย่างบอกไม่ถูก ใครนะจะช่วยเราได้ จึงสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ เข้าสมาธิถามพ่อฤาษีว่าข้าพเจ้าจะต้องทำอะไร อย่างไร พ่อบอกว่า **จงทำใจให้สงบ มีสติอยู่กับตัวแล้วแก้ปัญหาทีละขั้นตอน ไม่ต้องกังวลใจ ทุกอย่างจะเรียบร้อย** ข้าพเจ้าจึงเริ่มได้สติ บอกให้คุณอู๊ด คุณผ่องผิวค่อย ๆ ลงจากรถ เพราะหน้ารถของเรายุบเฉเข้ามา ปรากฏว่าคุณผ่องผิวหัวเข่าเขียวช้ำ ค่อย ๆ เบี่ยงตัวลงมาจากรถทางด้านคนขับ ซึ่งประตูก็แทบจะเปิดไม่ได้ แต่พอเปิดได้ก็ปิดไม่ได้

แล้วข้าพเจ้าก็ลงมาแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนตามที่พ่อฤาษีแนะนำ จนทุกอย่างเรียบร้อยลงได้ด้วยดีแล้ว คณะเราก็กลับมาบ้าน เตรียมตัวเดินทางใหม่อีกครั้งหนึ่งในวันรุ่งขึ้น ตามความคิดเดิมที่คิดไว้ว่าน่าจะเดินทางในเช้าวันเสาร์ โดยได้รับความเอื้อเฟื้อให้ขอยืมรถมาใช้ในงานการกุศลของพระองค์ จากคุณกิตติชาติ พัฒนประภาพันธุ์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

เช้าวันเสาร์ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๐ คณะเราออกจากบ้านพักที่บางลำภู เดินทางด้วยความปลอดโปร่งปลอดภัยทุกประการ ถึงศูนย์พัฒนาศาสนาตอนเกือบบ่ายโมง ทำให้เห็นได้ชัดว่า เมื่อเราพยายามทำจิตใจให้สงบ มีสติอยู่กับตัวแล้ว เราจะมองเห็นทางแก้ปัญหาและทุกอย่างจะเป็นไปโดยเรียบร้อยได้ เมื่อมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าก็ได้รายงานเหตุการณ์ทุกอย่างให้อาจารย์พรทราบโดยละเอียด พร้อมทั้งได้ถามถึงความหมายของคาถา ซึ่งข้าพเจ้าได้ยินเป็นท่วงทำนองขับกล่อมนั้น ซึ่งแม้ขณะที่กำลังเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้อาจารย์พรฟังอยู่นั้น ก็ยังคงได้ยินกระเส่าสอดแทรกมากับบรรยากาศรอบตัวอยู่ตลอดเวลาว่าคาถานั้นมีความหมายว่าอย่างไร อาจารย์พรจึงอธิบายและแปลความหมายของคาถานั้นให้ฟังดังนี้ : -

มารดาผู้มีบุตรซึ่งเกิดจากตนเพียงคนเดียว
ย่อมจะมีเมตตาอย่างซาบซึ้งในบุตร และทะนุถนอมบุตรนั้นด้วยชีวิต ฉันใด
ก็พึงมีใจเมตตาในสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงเหมือนมารดาเมตตาบุตร
โดยไม่จำกัดว่าเป็นใคร หรือเป็นอะไร ฉันนั้น
อนึ่ง พึงมีใจประกอบไปด้วยเมตตา (คือแผ่เมตตาไป) โดยไม่มีประมาณ
(คือไม่จำกัดขอบเขต) ไปในโลกทั้งสิ้น....

สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมาเตือนสติและให้สวดมนต์ตลอดทั้งคืน

ขณะนั้นเอง พระองค์ก็ได้เสด็จมาอีก พร้อมกับรับสั่งย้ำเตือนว่า **"จงคอยเตือนกันต่อ ๆ ไปว่า ไม่ว่าจะทำอะไรขอให้มีความสงบ มีสติตั้งมั่น อย่าประมาทร้อนรน ประสานปรึกษางานกันอย่างใกล้ชิด สร้างนิสัยเสียสละ ให้อภัย เพราะความเป็นไปโดยทั่วไปนับวันจะยิ่งยุ่งยาก พลังบรรยากาศของความหลงผิดครอบคลุมหนาแน่นมีกำลังมากขึ้นโดยลำดับ ผู้ที่อยู่ในความประมาทจะได้รับผลกระทบจากบรรยากาศนั้น แล้วจะนำพาตนเองและหมู่คณะไปสู่ความเดือดร้อน และในการจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ครั้งนี้นั้น ตามกำหนดการเดิมจะต้องกระทำพิธีในวันวิสาขบูชา แต่เนื่องจากสภาวการณ์โดยทั่วไปมีแต่ความยุ่งยาก บรรยากาศถูกครอบคลุมไว้ด้วยความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิ และกองทุนมิได้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นจงจัดกระทำพิธีสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ในเวลาสนธยาวันต่อคืนของวันอาทิตย์นี้เถิด แล้วพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน รอรับพลังอรุณรุ่งของวันวิสาขบูชา ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อขอพลังแห่งสันติสุข"** ข้าพเจ้าจึงได้เตือนทุกคนที่ช่วยกันตระเตรียมงานว่า ขอให้ทำงานอย่างสนุก ทำจิตใจให้สบาย ใครทำอะไรผิดไม่ถูกใจก็ขอให้ช่วยกันเตือนกัน อย่าโกรธกัน และได้โทรศัพท์ทางไกลมากรุงเทพ ฯ เตือนคุณหนิง คุณอู๊ด ซึ่งจะเป็นผู้ดูแลนำพาคณะผู้มีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธามาร่วมพิธีงานบุญครั้งนี้ถึง ๔ คันรถ ในวันรุ่งขึ้นว่า จงคอยเตือนและดูแลกำชับคนขับรถให้ดี กับทั้งให้มาพร้อม ๆ กันเป็นขบวน อย่าต่างคนต่างมาเป็นอันขาด ดังนั้นการเตรียมงานทุกอย่างจึงเป็นไปโดยเรียบร้อยพอสมควร

รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๐ อันเป็นวันพิธีงานบุญกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ทุกคนกระปรี้กระเปร่าทำงานกันตั้งแต่เช้า เพื่อรอรับคณะผู้มีจิตเป็นกุศลจากกรุงเทพ ฯ ซึ่งตามกำหนดจะมาถึงราว ๑๔ นาฬิกา อาจารย์พรดูแลเร่งมือช่างให้ทำตึกธรรมธารีให้พอที่จะพักได้ เพราะบ้านเรือนยาวแม้จะซ่อมแซมภายในเสร็จ แต่ห้องน้ำก็ยังไม่สามารถจะใช้การได้ สำหรับข้าพเจ้าก็ดูแลงานโดยทั่ว ๆ ไป ด้วยจิตใจที่ไม่ค่อยจะเป็นตัวของตัวเองนัก เพราะความรู้สึกมักจะเลื่อนลางจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างเสมอ ข้าพเจ้าพยายามที่จะภาวนาในใจอยู่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...เพื่อมิให้เผลอสติ และนึกอธิษฐานขอให้งานทุกอย่างเป็นไปโดยราบรื่น เอาใจช่วยอาจารย์พรให้เร่งงานให้เสร็จก่อนที่ขบวนคณะผู้ใจบุญจะเดินทางมาถึง และขอให้ท่านเหล่านั้นจงเดินทางมาถึงโดยสวัสดิภาพด้วยเถิด อย่าได้มีสิ่งใดเป็นอุปสรรค เพราะพอตกบ่ายอากาศเริ่มร่มครึ้มลง ทุกคนก็เกรงว่าฝนจะตก เพราะถ้าฝนตกก็จะไปร่วมกันกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มิได้ เพราะพระองค์ให้กำหนดการไว้ว่า วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๐ เวลา ๑๖.๐๐ น. ไปกราบถวายบังคมพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมือง ๑๗.๐๐ น. สวดมนต์ทำวัตรเย็น ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๑๘.๐๐ น. กระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๒๐.๐๐ น. อาจารย์พรปาฐกถาธรรม ๒๒.๐๐ น. เริ่มพิธีสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน ครั้นรุ่งเช้าวันจันทร์วิสาขบูชาที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๐ เวลา ๐๖.๐๐ น. เบิกอรุณรุ่งรับพลัง ณ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ....

อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าว่า ถ้าฝนตกจะทำอย่างไรเกี่ยวกับพิธีต่าง ๆ ที่กำหนดไว้นี้ ข้าพเจ้าก็ได้แต่ตอบว่า ทุกอย่างคงจะเป็นไปตามที่พระองค์ทรงกำหนด พอประมาณบ่ายโมงเศษฝนก็ตกลงมาพอสมควร ข้าพเจ้าพูดดัง ๆ ให้ได้ยินทุกคนว่า *พระพิรุณเทพเจ้าขา...เทวดาเจ้าขา....ตกลงมาเถิดนะเพื่อคลายร้อน แล้วก็รีบหายเพื่อน้องแก้วจะได้พาคณะผู้มีจิตเป็นกุศลจากแดนไกลไปกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้ ต้องช่วยน้องแก้วนะ แล้วจะได้รับอนุโมทนาการกุศลร่วมกัน* ฝนตกอยู่พักหนึ่งแล้วก็ขาดเม็ดหายไป แสงแดดส่องทำให้อากาศสดชื่นสะอาดเย็นสบาย บ่ายสองโมงเศษรถขบวนจากกรุงเทพ ฯ ก็ยังมาไม่ถึง บ่ายสามโมงก็แล้ว ทุกคนที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเริ่มเป็นห่วงและกระวนกระวายใจ ข้าพเจ้าบอกคุณผ่องผิวว่าจะต้องมีอะไรระหว่างทางแน่ ๆ เชียว ป่านนี้ขบวนยังมาไม่ถึง กำลังกระวนกระวายใจกันเต็มที่ เพราะถ้าขบวนมาถึงช้า กำหนดการต่าง ๆ ก็คงต้องล่าช้ากันไปเป็นลูกโซ่ จนบ่ายสามโมงครึ่งจึงได้ยินเสียงขบวนรถทุกคนถอนหายใจโล่งอก ถามจากหนิงว่าทำไมจึงเกิดการล่าช้า ได้ความว่า รถในขบวนคันหนึ่งยางระเบิดครั้งหนึ่ง และยางแฟบอีกครั้งหนึ่ง จะต้องรอและช่วยกัน อย่างไรก็ตามทุกอย่างก็ปลอดภัย

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่า กองทุน ๑,๒๕๐ กอง วันวิสาขบูชา

ดังนั้นกำหนดการจึงเลื่อนเวลาบ้างนิดหน่อย คือ ๑๗.๐๐ น. อาจารย์พรได้นำพาคณะทั้งหมดไปกราบถวายบังคมรำลึกถึงพ่อขุนผาเมือง แล้วมารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร่วมกันทำวัตรสวดมนต์เย็น พอได้เวลา ๑๘.๐๐ น. อันเป็นเวลาสนธยา-วันต่อคืน ก็ได้ร่วมกันจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งได้เป็นองค์มา ๕๙๒ องค์ จากกองกลางทำเป็นองค์ย่อยได้ ๘๓ องค์ ดังนั้นจึงได้เป็นองค์ผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ๖๗๕ องค์ จากกองกลางเหลืออีก ๘๔๒ บาท ขณะเมื่อจะกระทำพิธี *พระองค์ได้เสด็จมาร่วมกับบรรดามวลเทพเจ้าโอปปาติกะอีกมากมายทั่วทั้งแผ่นดิน ต่างอยู่เป็นระเบียบลดหลั่นกัน ทั้งที่เป็นเทพเจ้านักบวชและฆราวาสทุกประเภท กับทั้งบรรดาพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติมิตรของบรรดาผู้มีจิตเป็นกุศลร่วมกระทำพิธีกองทุนสืบต่ออายุพระธรรม ต่างก็มารับอนุโมทนาชื่นชมโสมนัส ได้รับพลังแห่งสันติสุขตามสมควรในภพภูมิที่เป็นอยู่แห่งตนโดยทั่วกัน แสงสีต่าง ๆ ผสมระยิบระยับ ดอกไม้ดอกเล็ก ๆ ปลิวโปรยปรายส่งกลิ่นหอมรวยรินอบอวล เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...แผ่วกระจายแทรกซ้อนในบรรยากาศรอบข้าง แม้เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกจะไม่หายไปได้สักที แต่ก็จางแทบจะไม่ได้ยินถ้าไม่ใส่ใจ...*

...องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งพลังรัศมีเจิดจ้าเฉิดฉาย พลังแสงซึ่งพุ่งขึ้นและส่งลงมาสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลานั้น ม้วนสอดแทรกกันเป็นวงกลมคล้ายวงล้อธรรมจักร อาบแทรกเข้าไปในตัวของแต่ละคนที่นั่งอยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น แต่เนื่องจากวันนั้นในเวลาเดียวกัน ทางวัดแคมป์สนก็กำลังจัดเตรียมงานวางศิลาฤกษ์พระอุโบสถ จึงส่งเสียงเพลงลูกทุ่งลูกกรุงผ่านลำโพงมาถึงบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งคณะเรากำลังกระทำพิธีอยู่ ทำให้บรรยากาศไม่สงบ

เท่าที่ควร ดังนั้นจึงทำให้พลังที่อาบมานั้นมิอาจจะแทรกซึมเข้าสู่ตัวของแต่ละคนได้มากนัก เพราะเสียงรบกวนทำให้จิตใจของแต่ละคนไม่สงบเท่าที่ควร

เกิดอุบัติเหตุอีกในวันวิสาขบูชา

จากนั้นก็ได้มาร่วมกันรับประทานอาหาร แล้วก็ได้มาร่วมประชุมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่ออาจารย์พรจะได้เล่าถึงความเป็นมาและปาฐกถาธรรม ขณะนั้นเอง คุณเกษมกับตุ๊กตากระหืดกระหอบมาบอกข้าพเจ้าว่า 'ช่างแหลม ซึ่งเป็นหัวหน้าช่างปูนของเรา เตรียมตัวขึ้นรถเมล์กลับบ้านที่หล่มสัก ถูกรถมอเตอร์ไซค์ชนขาหัก' ข้าพเจ้านึกในใจว่า "อีกแล้วหรือนี่ จะไม่ให้ทำอะไรได้โดยราบรื่นเลยหรืออย่างไร' พอดีเหลือบไปเห็นคุณสุธี นิงสานนท์ และคุณบุญเลิศ ใจหลัก ซึ่งเป็นบุคคลผู้ที่มีจิตใจเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธาช่วยเหลือกันมาตลอด และในคราวนี้ก็ได้ขึ้นมาร่วมงานบุญด้วย ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจทันทีว่าจะยังไม่บอกเรื่องนี้กับอาจารย์พร ซึ่งกำลังติดพันอยู่กับการปาฐกถาธรรม จึงได้ขอร้องให้คุณสุธีและคุณบุญเลิศเป็นธุระให้ ซึ่งทั้งสองคนก็ช่วยเหลืออย่างดีและด้วยความเต็มใจยิ่ง

พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้สติว่า **"จงสงบ มีสติอยู่กับตัว อย่าตื่นเต้นกับเหตุการณ์ จงแก้ไขปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นตามขั้นตอนของความเป็นไป อย่าลืมช่วงจังหวะเวลาของกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ยังไม่สิ้นสุด อย่าประมาทชะล่าใจ เพราะพระองค์ได้บอกไว้แล้วว่าสภาวการณ์จะยังคงยุ่งยากยาวนาน"**

ผ้าป่ากองทุนได้ไม่ครบ ๑,๒๕๐
สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมารับสั่งให้จัดการทอดต่อไปอีก

อาจารย์พรปาฐกถาธรรมอยู่จนเวลา ๒๑ นาฬิกาเศษ ก็ได้ฉายสไลท์เกี่ยวกับภาพพระพุทธประวัติ ซึ่งได้รับความเอื้อเฟื้อจาก คุณสุชาติ ศันศนียะกุล จัดทำด้วยจิตเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง นำมาช่วยเหลือฉายให้คณะผู้มาร่วมงานบุญได้ชม จนเวลา ๒๒.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นิมนต์ท่านพระอาจารย์อุรา นิภาธโร เริ่มกระทำพิธีนำสวดสาธยายพุทธมนต์ตลอดทั้งคืนเพื่อรับเพ็ญวิสาขบูชา ซึ่งในคืนนี้มีผู้ร่วมทั้งหมดมากกว่าหนึ่งร้อยคน แต่พอหลังเที่ยงคืนไปแล้วต่างคนต่างเหน็ดเหนื่อยต่อการเดินทางก็ได้เอนหลังหลับนอนฟังกันในหอประชุมนั่นเอง จึงมีผู้ยืนหยัดสวดสาธยายจนถึงเวลาใกล้รุ่งเพียง ๑๒ คนเท่านั้น

พระองค์เสด็จมารับสั่งตอนเมื่อสวดสาธยายพุทธมนต์มหาสติปัฏฐานสูตรจบลงว่า

“งานพิธีครั้งนี้เป็นการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ที่ถูกต้องความเป็นไปในขณะนี้ เป็นสัญลักษณ์บอกว่าชาวพุทธยังคงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา และในพระธรรมคำสั่งสอนนั้นยังมีมากมายโดยทั่วไป แต่ต่างก็หลับไหลไปเกือบหมดสิ้น ๑๒ คนยืนหยัด คือสัญลักษณ์ของสัจธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสรู้ในคืนเพ็ญวิสาขบูชา เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีเศษที่ผ่านมา “ปฏิจจสมุปบาท” ครั้นแล้วพระพุทธองค์ก็ได้ทรงเปล่งอุทานออกมาว่าพระองค์เป็นลูกไก่ตัวแรกที่กะเทาะเปลือกไข่ออกมาได้ มิได้เกิดในไข่ตายในไข่อีกต่อไป สัจธรรมที่ถูกต้องแท้จริงจะต้องคงอยู่ จงพยายามต่อไปอีกว่า จนถึงเพ็ญอาสาฬหบูชา กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์จะได้ครบองค์ตามจำนวน ๑,๒๕๐ หรือไม่ จากนี้จงไปรอรับพลังอรุณรุ่งของวันวิสาขบูชา ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอนเย็นยามสนธยา-คืนต่อวัน” เวลาขณะนั้น ๐๕.๐๐ น. อาจารย์พรจึงบอกให้ทุกคนนอนพักสักครู่ ไว้ตอนเกือบ ๖ นาฬิกา ค่อยเดินจากเนินหอประชุมไปเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เกิดป่วยกะทันหันไปร่วมพิธีตอนเช้าไม่ได้

เหลือเวลาอีก ๑๕ นาทีจะถึงเวลา ๐๖.๐๐ น. เวลาสนธยา-คืนต่อวัน อาจารย์พรได้บอกให้ทุกคนลุกขึ้น แล้วเดินไปเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กัน ส่วนตัวอาจารย์พรเองบอกข้าพเจ้าว่าจะกลับไปที่แคมป์ที่พัก เพื่อไป ให้ผู้คนที่มิได้นอนในหอประชุมแต่กลับมานอนที่แคมป์ที่พักนั้นให้มาร่วมพิธีที่พระเจดีย์ ฯ

ทุกคนส่วนมากก็ได้มารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ต่างนั่งสงบรับพลัง แต่บางคนก็เดินดูบริเวณรอบ ๆ จวนเวลา ๐๖.๐๐ น.เข้ามาทุกที อาจารย์พรก็ยังไม่มาถึงที่ลานพระเจดีย์ ฯ ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้ทุกคนขึ้นมานั่งบนลานพระเจดีย์ทั้งหมด พอได้เวลาสนธยา ๐๖.๐๐ น. คืนต่อวัน พระองค์ได้เสด็จมาและได้รับสั่งบอกให้ข้าพเจ้านำให้ทุกคนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย แล้วกล่าวคำพุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ๑๐๘ ครั้ง จากนั้นก็ให้จุดธูปเทียนเดินเวียนทักษิณาวัตร ธรรมยาตรารอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยตลอดเวลาก็ให้กล่าวแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พร้อมทั้งให้ตั้งจิตอธิษฐานเหยียบย่ำความรุ่มร้อนให้จมหาย ให้ความสงบเยือกเย็นจากพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ราดรดแผ่ไพศาลด้วยสันติ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนลางจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *มองเห็นพระองค์ทรงชุดขาวนวลละออตา พนมพระหัตถ์ซึ่งประคองดอกบัว คล้องด้วยมาลัยมะลิ โคมเทียนสว่างไสว ควันธูปลอยเป็นสาย นำหน้าด้วยพระภิกษุสงฆ์ เป็นระเบียบลดหลั่นตามลำดับ และติดตามด้วยบรรดาเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมาย ครั้นแล้วเสียงราวกับพายุพัดอู้มาแต่ไกล ลมกรรโชกมารุนแรง แสงเทียนจากโคมเทียนต่างริบหรี่ราวกับดับ ครู่หนึ่งลมพายุนั้นก็ผ่านเลยไป*

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทำพิธีอีกครั้ง

พระองค์รับสั่งอีกว่า **"ให้มากระทำพิธี ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่งตอน ๑๐ นาฬิกา ถ้าเวลานั้นทุกอย่างไม่พร้อมเช่นนี้ ก็เกินกำลังที่จะแก้ไขได้แล้ว"** ทั้งนี้เพราะเวลารับพลังอรุณรุ่งนี้ อาจารย์พรไม่สามารถมาร่วมพิธีได้ เนื่องจากไม่สบายโดยกะทันหัน เป็นลมลุกไม่ขึ้น ได้ให้เด็กมาบอกข้าพเจ้าว่า "อาจารย์พรลุกไม่ไหวจริง ๆ ให้ดำเนินพิธีต่าง ๆ ไปได้เลย" ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายวาบเพราะเหตุการณ์เช่นนี้ไม่เคยมีมาเลย ทุกครั้งที่จะกระทำพิธีใด ๆ อาจารย์พรจะต้องเป็นผู้นำเสมอ เมื่อเวียนเทียนทักษิณาวัตรธรรมยาตราเสร็จ ข้าพเจ้าจึงบอกให้ทุกคนกลับมารับประทานอาหารเช้า ณ แคมป์ที่พัก และนัดมารวมกันอีกที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๙.๓๐ น. ซึ่งก่อนจะถึงเวลานี้ก็พอมีเวลาเหลืออยู่บ้าง ข้าพเจ้าจึงได้ให้คุณอู๊ดพาคณะผู้มีใจบุญทั้งหลายไปชมไร่ บี.เอ็น. ของคุณบรรเจิด คุ้นวงษ์

เมื่อข้าพเจ้ากลับมาถึงแคมป์ที่พัก อาจารย์พรอาการดีขึ้นบ้าง ข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟังว่าได้กระทำพิธีอะไรไปบ้าง แล้วก็ถามอาจารย์พรว่า "ตอน ๑๐ โมงเช้าอาจารย์พอจะไปร่วมพิธีได้หรือไม่ เพราะถ้า ๑๐ โมงอาจารย์ไปไม่ได้ก็แก้ไขอะไรไม่ได้แล้วนะ" อาจารย์พรตอบว่า "คงจะได้ เพราะตอนนี้ก็รู้สึกแข็งแรงขึ้นมากแล้ว"

๐๙.๓๐ น. ทุกคนกลับจากไร่ บี.เอ็น. อาจารย์พรซึ่งตอนนี้เกือบจะปกติแล้ว ก็ได้ชวนให้ทุกคนไปรวมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง เพราะได้มีผู้มาร่วมในพิธีกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์จากจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดอุตรดิตถ์อีก อาจารย์พรจึงได้ชวนทั้งหมดไปรวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เวลาขณะนั้นเกือบ ๑๐ นาฬิกา แสงแดดเช้าเริ่มแรงกล้าขึ้นโดยลำดับ

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในขณะกระทำพิธีครั้งที่ ๒

เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ข้าพเจ้าแว่วเสียงมารอบทิศทางว่า *"ให้ทุกคนตั้งแถวหน้าพระเจดีย์ ผู้ชายซีกด้านหนึ่ง ผู้หญิงซีกด้านหนึ่ง ไม่ให้ปะปนกัน นับจำนวนแล้วทำจิตให้สงบ อธิษฐานเป็นตัวแทนของคนทั้งชาติ ยืนอยู่ต่อหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เหยียบย่ำความเดือดร้อนทุพภิกขภัยให้จมหาย"* ร่วมใจกันเปล่งเสียงร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ อีก ๙ ครั้ง ต่อด้วยเพลงพ่อขุนผาเมือง เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแด่ทหารหาญในสมรภูมิ จากนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าก็วูบลึกลง พระองค์ประทับทรง รับสั่งกับทุกคนว่า

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

(ประทับทรง)

ในวันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๐ ตรงกับวันวิสาขบูชา
ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

วันนี้เป็นวันวิสาขบูชา (ข้อความตอนนี้อัดเทปไว้ไม่ทัน)**...ทุกคนที่อยู่ในสถานที่นี้ เปรียบเสมือนตัวแทนของประเทศชาติไทย เป็นสื่อพลังเพื่อโหมหักทุพภิกขภัยความเดือดร้อนที่กำลังคุกคามอยู่ในขณะนี้ พระพุทธศาสนา ศาสนาซึ่งได้มาจากการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ในคืนวันวิสาขบูชา เป็นสิ่งเดียวเท่านั้นที่จะนำพาสัตว์โลกสู่สันติ บัดนี้เวลาขณะนี้ ทุกหย่อมหญ้าในผืนแผ่นดิน ไม่ใช่แต่เฉพาะแผ่นดินไทยเท่านั้น แผ่นดินทั่วโลกเดือดร้อนทุพภิกขภัย**

การต่ออายุพระธรรมคัมภีร์เป็นไปได้ยากยิ่ง อันเป็นสัญลักษณ์บอกว่า สัทธรรมปฏิรูปบังเกิดขึ้น...บังเกิดขึ้น...บังเกิดขึ้น แทนสัจธรรมของพระพุทธองค์ และบุคคลที่เชื่อถือสัทธรรมปฏิรูปก็จะสร้างความเดือดร้อนให้บังเกิดขึ้นในแผ่นดิน

ขอทุกคนจงทำใจให้สงบในวันนี้ ในขณะนี้ ในขณะที่พระเจดีย์อิสรภาพกำลังเปล่งพลังเพื่อที่จะทำลายหมอกควันอันหนาทึบ ความร้อนที่แผดเผาในขณะนี้เป็นสัญลักษณ์บอกว่า ความเดือดร้อนในแผ่นดิน ก็เช่นเดียวกันกับในขณะนี้ เราคนไทยทุกคนจงอย่าตั้งอยู่ในความประมาท ขอให้มีสติอยู่กับตัว ลองคิดดู เพียงแต่ให้นับยังปัญญาอ่อนเป็นการทดสอบถึงสิ่งไร ความมัวเมาเข้าครอบงำ ความหลงผิดเข้าครอบงำคนในชาติ ความหลงผิดที่มีแต่ความปรารถนาดี นั่นคือความเดือดร้อนซึ่งบังเกิดขึ้นโดยที่ทุกคนมิได้ระวังตัว...

เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ก็ได้แว่วเสียงมาอีกว่า *แสงแดดขณะนี้ร้อนแผดเผา ทุกคนรู้สึกร้อนอย่างไร ความเดือดร้อนขณะนี้ก็มีปานนั้น จงเดินขึ้นไปบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เข้าอยู่ภายใต้ร่มเงาว่ารู้สึกเย็นสบายเช่นไร จงตั้งจิตอธิษฐานอีกครั้งหนึ่ง ขอความร่มเย็นให้กับตนเอง และหมู่คณะประเทศชาติบ้านเมืองให้มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขสบายโดยทั่วไปดุจเดียวกัน*

เป็นอันเสร็จสิ้นงานพิธีกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ไปอีกขั้นตอนหนึ่ง แม้จะยังไม่เรียบร้อยสมบูรณ์นัก เพราะทุกคนยังจะต้องร่วมมือช่วยกันต่อไปอีก กองทุนที่จะต้องช่วยกันหามาให้ได้ครบ ๑,๒๕๐ องค์นั้น ยังคงมีอีกถึง ๕๗๕ องค์ ซึ่งจะกระทำพิธีอีกในวันเพ็ญอาสาฬหบูชาก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน จากนั้นทุกคนก็กลับมารับประทานอาหารกลางวัน เตรียมตัวเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

ผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ในวันวิสาขบูชา ได้ไม่ครบ ๑,๒๕๐ กองทุน

* เพราะภาระยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้ จะพยายามทำทุกอย่างเท่าที่ความสามารถจะพึงมี เพื่อให้สิ่งซึ่งพระองค์ปรารภนั้นบรรลุสู่เป้าหมาย เพราะอย่างน้อยก็เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิตาคุณต่อพระองค์ พระผู้ทรงเปี่ยมพ้นไปด้วยความรักความห่วงใยต่อพสกนิกรและประเทศชาติของพระองค์อย่างเหลือเกิน และเพื่อปีติโสมนัสจะได้บังเกิดขึ้นหล่อเลี้ยงจิตใจ เสวยทิพยสุขในภพภูมิของพระองค์บ้าง กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน ทั้งที่เป็นเทพฝ่ายสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิก็จะได้รับปีติโสมนัสบ้างเช่นกัน ดังนั้นความผูกพันและสิ่งเกี่ยวพันต่าง ๆ จึงยังคงต้องติดตาม มีเวลาเหลืออยู่ ๒ เดือน กับการหาเจ้าภาพผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ๕๗๕ องค์ เป็นความหนักอึ้งและกังวลไม่น้อยเลย ความรู้สึกเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับทุกคนที่ร่วมพิธีอยู่ในวันนั้นกับทั้งผู้ที่ได้ทราบภายหลังด้วย ดังนั้นทุกคนจึงบอกว่าจะต้องช่วยกันตามกำลังเท่าที่จะสามารถ

สำหรับอาจารย์พรเอง พอกลับจากศูนย์พัฒนาศาสนาก็ได้ลงมือเขียนใบคำชี้แจงและขอความร่วมมืออีกสักครั้งหนึ่งจากสมาชิกที่เคยเข้าใจและให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันมา คืออย่างน้อยก็เพียงแต่ให้ช่วยให้สิ่งซึ่งพระองค์ทรงปรารภนั้นสำเร็จสมบูรณ์ เพราะเป็นที่ประจักษ์อยู่เสมอตลอดมาว่าสิ่งซึ่งพระองค์ปรารภให้จัดทำขึ้นทุกครั้งนั้นเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งใด และสำหรับข้าพเจ้าเอง ด้วยความวิกตกกังวลก็ได้กราบทูลถามจากพระองค์ว่า ถ้าการจัดการอีกครั้งนี้ยังไม่ครบตามจำนวนแล้วจะให้จัดการอย่างไรต่อไป พระองค์รับสั่งว่า **“ให้ถึงเวลานั้นเสียก่อน ถูกแล้ว การจะจัดทำอะไรถ้ามีการวางโครงการหรือการวางแผนไว้ก่อนนั้นเป็นการกระทำที่ดีและถูกต้อง แต่สำหรับบางอย่างแล้วต้องมีการตัดสินใจเฉียบพลัน มิฉะนั้นจะขจัดปัญหาความยุ่งยากขั้นเด็ดขาดไม่ได้ อย่าได้กังวลไปเลย ทำจิตใจให้สบาย เพื่อจะได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลานั้นให้มีผลแต่ในทางที่ดีงาม เพราะสภาวการณ์ของบ้านเมืองยามนี้นั้น กำลังก้าวเข้าสู่ความยุ่งยาก และยังมองไม่เห็นหนทางแห่งความคลี่คลาย ฝุ่นตลบคละคลุ้งมองไม่เห็นข้าศึก ราวกับคราวจะเกิดสงครามยุทธหัตถี จนต้องประกาศแก่เทพยดาทั้งปวงว่า “ให้บังเกิดมาในประยูรมหาเศวตฉัตร จะให้บำรุงพระพุทธศาสนา ไฉนจึงมิช่วยให้สว่างแลเห็นข้าศึกเล่า”**

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๓๐

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงได้แต่นิ่งและพยายามทำหน้าที่ให้ดีที่สุด แม้จะกังวลใจแต่ก็พยายามที่จะหาทางคลี่คลายจิตใจให้กับตนเอง อย่างไรก็ตามทุกคนที่ทราบถึงเรื่องราวต่าง ๆ ก็พยายามช่วยกัน แต่บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ไม่เอื้ออำนวยให้บรรยากาศในโลกมนุษย์คลี่คลายได้เลย *เพราะกลุ่มพลังควันดำจากความคิดอันประกอบด้วยมิจฉาทิฏฐิครอบคลุมหนาแน่น เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำลึกยังคงกระเส่าสั่นสะเทือนความรู้สึกให้หวาดกลัวหวาดระแวง* ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้แต่รอคอยและบอกกล่าวกันต่อไปเรื่อย ๆ เผื่อว่าทุกอย่างจะดำเนินไปในทางที่ดี และในช่วงจังหวะเช่นนี้ ทั้งอาจารย์พรและคณะเราก็ยังต้องมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตามปกติทุกวันศุกร์ -เสาร์-อาทิตย์ ของทุกสัปดาห์ แม้งานการก่อสร้างเกี่ยวกับพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะเรียบร้อยไปแล้วเกือบทุกอย่าง ยังคงรอคอยแต่การกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ซึ่งพระองค์ยังไม่มีรับสั่งว่าจะให้จัดทำพิธีขึ้นอีกเมื่อใดแล้วก็ตาม แต่งานเกี่ยวกับการก่อสร้างอย่างอื่น และงานดูแลรักษาบริเวณสถานที่กับทั้งต้นไม้ที่ปลูกก็ยังมีอีกมากมาย เพราะบริเวณสถานที่ก็กว้างขวางใหญ่โตเหลือเกิน โดยเฉพาะงานตัดหญ้า ทำแนวกันไฟ ซึ่งโดยเฉพาะปีนี้แห้งแล้งเหลือเกิน ต้นไม้ที่ปลูกไว้ถ้าไม่ช่วยรดน้ำบ้างก็คงต้องตายจนหมด และหญ้าที่ขึ้นเมื่อตัดแล้วไม่โกยมาเผาก็จะแห้งเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี และในระหว่างนี้ ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่มีสดชื่นเลย ทุกสัปดาห์ทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา คำถามคำแรกที่ข้าพเจ้าจะถามหัวหน้าคนงานคือ ฝนตกบ้างหรือเปล่า มีไฟไหม้ที่ไหนหรือไม่ ถ้าได้คำตอบว่า มีฝนตกบ้างก็จะค่อยยังชั่ว แต่ถ้าเป็นคำตอบที่ว่า อาทิตย์นี้ฝนไม่ตกเลย ชาวไร่เขาจุดไร่ของเขาแล้วไฟลามมาไหม้บริเวณของเราด้วย ความรู้สึกจะเปลี้ยลงไปทันที และสิ่งที่วนเวียนรบกวนอยู่ในอารมณ์อยู่ตลอดเวลาก็เกิดขึ้นจนได้ในวันหนึ่ง คือ

ไฟไหม้ป่าสนใหญ่ที่ปลูกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ อีก

เช้าวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๐ อาจารย์พร ตุ๊กตา คุณสำอางค์ คุณมาลัย และข้าพเจ้า มาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ตอน ๐๖.๓๐ น. ข้าพเจ้าถามคุณเกษมเหมือนอย่างที่เคยถามทุกครั้ง ครั้งนี้ได้คำตอบว่า “ไฟไหม้ป่าตรงหัวถนนทางโค้งลงมาพระเจดีย์ เมื่อวันพฤหัส ฯ ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๓๐ คือไฟไหม้ลามจากข้างล่าง ไม่ทราบว่าใครแอบจุดตอนกลางวัน กำลังพักทานอาหารเที่ยง ผมมองเห็นควันก็ขับรถมาดู ก็เห็นถึงอันตราย จึงรีบมารับคนงานเตรียมรถน้ำมา แต่กว่าทุกอย่างจะพร้อมกลับมาอีกครั้งหนึ่งไฟได้ลามเข้าป่าสนเป็นแนวกว้างแล้ว เกินกำลังที่จะดับได้ เพราะกำลังเที่ยง แดดจัด ลมก็รุนแรง” ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไรเลย เพราะความรู้สึกก็คงไม่แตกต่างกัน คือ หมดอาลัย ห่อเหี่ยว พอรับประทานอาหารเช้าเสร็จ ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พรและบอกให้คุณเกษมขับรถพาไปดู ยิ่งเมื่อได้ไปเห็นข้าพเจ้าแทบจะไม่มีแรงเดิน ความรู้สึกมันอ้างว้างคล้ายกับเราเห็นคนที่รักตายจาก (คุณพ่อ คุณแม่ ของข้าพเจ้าสิ้นชีวิตแล้ว) รู้สึกว่ามันหมดไปและไม่มีทางที่จะมีมาให้เห็นได้อีกแล้ว เพราะอันที่จริงป่าสนป่านี้

คณะเราได้ช่วยกันปลูกทั้งหมดราว ๓,๕๐๐ ต้น เมื่อปี ๒๕๒๓ แต่ทั้งถูกไฟไหม้และถูกควายทึ้งยอดเสียดสีลำต้น และเหยียบย่ำเมื่อต้นยังเล็ก ๆ เพราะเนินนี้นั้น ชาวบ้านชอบนำควายมาเลี้ยง เนื่องจากมีหญ้าขนซึ่งควายชอบกิน และไม่มีทางที่จะห้ามชาวบ้านได้ เพราะเขาบอกว่าถ้าไม่ให้เขานำมาเลี้ยงที่นี่แล้วจะให้เขานำไปเลี้ยงที่ไหน และอาจารย์พรก็ไม่อยากจะตอแยมาก เพราะเขาพูดไม่รู้เรื่อง และไม่ต้องการที่จะมีปัญหากับชาวบ้านซึ่งเขาก็ยากจนอยู่แล้ว

ดังนั้นเนินป่าสนนี้จึงมีต้นสนเหลืออยู่ตรงยอดเนิน ซึ่งเป็นหัวมุมทางโค้งลงมาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีก ประมาณ ๓๐๐ กว่าต้น ๗ ปี ต้นสนไม่เคยถูกไฟไหม้เลย ต้นกำลังโตสวย เป็นป่าสนที่น่าภาคภูมิใจอีกป่าหนึ่ง ถึงแม้จะเหลือเพียง ๓๐๐ ต้นเศษ จาก ๓,๕๐๐ ต้นก็ตาม มาบัดนี้ถูกไฟไหม้เกรียมยืนต้นดำกิ่งก้านงอหงิก ยังคงหลงเหลืออีกประมาณเกือบ ๑๐๐ ต้น ข้าพเจ้าไม่อยากจะเขียน ไม่อยากจะเล่าให้สมาชิกหรือใคร ๆ ได้รับรู้เลย เพราะทุกคนก็คงจะเบื่อหน่ายว่ามันช่างเกิดขึ้นบ่อย ๆ ซ้ำซากเหลือเกินเดี๋ยวก็ที่นั่นที่นี่ ทำไมอาจารย์พรจึงไม่หาทางป้องกัน และเมื่อป้องกันไม่ได้แล้วจะมัวไปทำซ้ำแล้วซ้ำอีกอยู่ทำไม ถ้าทุกคนได้มาเห็นสภาพแล้วจึงจะรู้และเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่า **ทำไม....**ข้าพเจ้าจึงต้องบันทึกไว้ และเมื่อใครก็ตามที่ได้ให้ความช่วยเหลือมาด้วยจิตที่เป็นกุศลศรัทธาอย่างแท้จริง มาเห็นว่าอะไรบังเกิดขึ้นเป็นสมบัติของแผ่นดินบ้างแล้ว ก็จะมีอานิสงส์ให้บังเกิดปีติโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง

ไฟไหม้ป่าสัญลักษณ์บอกถึงภัยภายนอก

ขณะที่ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเช่นนี้ ข้าพเจ้าพยายามสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ ภาวนาในใจว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....*และแล้วค่อยตัวละลายหายไปในบรรยากาศซึ่งเต็มไปด้วยผู้คนมากมาย วิ่งกันสับสนอลหม่าน หมอกควันคละคลุ้งคล้ายกำลังหนีไฟ เสียงไฟแตก เสียงผู้คนหวีดร้องหนีภัย ท่ามกลางความสับสนวุ่นวายนี่เอง พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าอีกมากมาย พระองค์รับสั่งว่า* **“สัญญาณเตือนบอกให้รู้ว่า สิ่งซึ่งมั่นคงสวยงามเป็นที่หวงแหนและภาคภูมิใจของทุกคนกำลังถูกทำลายจากสิ่งภายนอก เหมือนไฟลามจากภายนอก ไหม้กินลึกเข้าสู่ด้านใน อย่าประมาทชะล่าใจ จงช่วยกันป้องกัน”** ข้าพเจ้าไม่เข้าใจอะไรเลย จึงกราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี และพ่อฤๅษี ก็ไม่ได้ความที่กระจ่างชัดเลย และทั้งได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรก็ไม่พูดสิ่งใดอีก เพียงแต่บอกว่า **“ให้คอยสังเกตติดตามดูเหตุการณ์ต่อไป และสำหรับคณะเราก็พยายามทำหน้าที่ที่มีอยู่ให้ดีที่สุด อย่าประมาท พยายามอย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ และพยายามอย่าหมดกำลังใจ พร้อมทั้งอย่าคิดว่าไม่รู้จะทำไปทำไม ไม่เห็นจะได้อะไรขึ้นมาเลย มีแต่เสียหาย ทำแล้วทำอีก เป็นแรงงานแรงเงินที่สูญเปล่า เพราะสิ่งที่เราทำเราก็จะได้ทุกครั้งที่เราทำ พลังของสัมมาทิฏฐิจะเป็นเสมือนแสงสว่างหรืออาวุธทำลายอุปสรรคทั้งมวล อย่าสะสมอกุศลจิตให้กับตนเอง จำได้ไหมว่า องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่งว่าอกุศลจิต คือสนิมเหล็กที่จะกัดกร่อนกินเนื้อเหล็กของตนเอง”**

จากวันที่ไฟไหม้ป่าสนแล้ว คณะเรายังไม่มีเวลาที่จะไปปลูกซ่อม หรือคิดว่าจะทำอย่างไรต่อไป เพราะก็ใกล้วันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบอายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา เข้ามาทุกที สิ่งที่ได้มาก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า เพราะสภาวะเศรษฐกิจยามนี้นั้นเดือดร้อนฝืดเคืองกันไปทั่ว แต่แม้กระนั้นก็มีผู้ห่วงใยช่วยเหลือมาบ้าง ทั้งที่เป็นกองทุนและสมทบกองกลาง โดยเฉพาะพอสิ้นเดือนมิถุนายนก็มีผู้มาร่วมด้วยมากขึ้น เพราะต่างคนต่างจะพอมีปัจจัยกันบ้างก็ตอนสิ้นเดือน กำหนดจะกระทำพิธีทอดในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๐ วันอาสาฬหบูชา ข้าพเจ้าเดินทางจากกรุงเทพมหานคร ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๐ กองผ้าป่ายังขาดจำนวนอยู่อีกเป็นอันมาก คณะเราหลายคนเป็นต้นว่า คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณวิฑูร ตั้งศักดิ์สถิตย์ คุณสุธี นิงสานนท์ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ คุณชลิกา โรจนโกศล คุณสุภาณี หงษ์เงิน และอีกหลายคน ซึ่งแทบทุกคนต่างวิตกกังวลว่าจะทำวิธีใดดี ผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์จึงจะได้ครบตามจำนวน

ข้าพเจ้าเดินทางมาถึงที่พักศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรซึ่งมาคอยเตรียมงานอยู่ก่อนแล้วถามข้าพเจ้าว่าได้ผ้าป่าครบจำนวนไหม ข้าพเจ้าก็บอกว่าไม่มีทางจะครบได้เลย อาจารย์พรถามต่อไปอีกว่า แล้วกราบทูลให้พระองค์ทรงรับทราบหรือยัง พระองค์จะรับสั่งให้จัดการอย่างไรต่อไป ข้าพเจ้าจึงตอบว่าได้กราบทูลให้พระองค์ทรงรับทราบอยู่ตลอดเวลา เพราะทุกครั้งไม่ว่าใครจะนำปัจจัยมาร่วมงานการกุศลของพระองค์ ข้าพเจ้าจะต้องกราบทูลให้พระองค์ได้รับทราบในทันที แต่ก็ยังไม่เห็นว่าพระองค์จะรับสั่งสิ่งใด นอกจากอนุโมทนากับบุคคลผู้ซึ่งนำมาร่วมนั้น ๆ

เช้าวันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๐ วันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จำนวนที่ยังขาดอยู่จากจำนวนเต็ม ๑,๒๕๐ องค์ ตามจำนวนพระอรหันต์ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย เมื่อวันเพ็ญเดือนสามมาฆมาศ ๒๕๐๐ กว่าปีเศษที่ผ่านมา ณ เวฬุวนาราม ซึ่งจำนวนนี้นั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปรารภให้จัดเป็นจำนวนกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งเป็นสิ่งแทนเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน และได้จัดกระทำพิธีไปแล้วครั้งหนึ่งเมื่อเพ็ญวิสาขบูชา จำนวน ๖๗๕ องค์ ยังคงขาดอยู่อีก ๕๗๕ องค์ จึงจะครบตามจำนวน ๑,๒๕๐ องค์ ดังนั้น เช้าวันนี้ข้าพเจ้าจึงได้ชวนอาจารย์พรและคณะเราเท่าที่มีอยู่ ซึ่งในจำนวนนี้มีอยู่คนหนึ่งคือ คุณพจน์ เปล่งศิริวัฒน์ เป็นสมาชิกและติดตามเรื่องราวการทำงานของคณะเรามานานด้วยความศรัทธา แต่ยังไม่เคยได้มาเห็นหรือกราบนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเลยสักครั้งเดียว มาในครั้งนี้มีโอกาสจึงได้ติดตามมาด้วย คณะเราทั้งหมดได้มาช่วยกันจัดกองผ้าป่าในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และร่วมทำบุญกับชาวบ้าน จากนั้นก็ชวนกันไปทำความสะอาดบริเวณพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง บริเวณป้ายปากทางเข้าศูนย์พัฒนาศาสนา และบริเวณลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อรอเวลาและคณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาที่จะมาร่วมจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งคงจะเดินทางมาถึงในตอนบ่าย

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่าอาสาฬหบูชา

วันนี้ท้องฟ้าปลอดโปร่ง อากาศแจ่มใส ทุกคนกระปรี้กระเปร่ารอรับพิธีงานบุญซึ่งจะมีขึ้นในตอนเย็น เวลาสนธยา-วันต่อคืน *แม้บรรยากาศในโลกทิพย์จะยังคลุมเครือด้วยกลุ่มและกลิ่นควันประปราย แต่ในบรรยากาศเหล่านี้ก็แทรกซ้อนขึ้นด้วยพลังแสงสว่างสีต่าง ๆ ซึ่งเป็นพลังแสงสีจากบรรดามวลเทพเจ้าซึ่งต่างมาชุมนุมเพื่อร่วมงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งประกายพลังรัศมีเจิดจ้ารอบทิศทาง สอดแทรกไปในบรรยากาศส่งและรับสื่องานการกุศลซึ่งกำลังจัดขึ้นทุกหนทุกแห่งทั่วผืนแผ่นดินในวันอาสาฬหบูชา เสียงสวดพุทธมนต์เป็นท่วงทำนอง ผสมคละเคล้ากับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เสียงฆ้อง เสียงกลอง ระฆัง กังสดาล แผ่วทยอยกลบเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำลึกน่าหวาดกลัวให้ห่างหายไป* แม้จะนึกรู้อยู่ตลอดเวลาว่า ได้ผ้าป่าไม่ครบตามจำนวน แต่จิตใจของข้าพเจ้าก็รู้สึกปลอดโปร่งอย่างประหลาด ไม่นึกวิตกกังวลหรือหนักอึ้งแต่อย่างใด

๑๔.๐๐ น. ของวันอาสาฬหบูชา ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ขบวนรถจากกรุงเทพมหานครก็มาถึงบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ในงานพิธีครั้งนี้มีมาร่วมไม่มากนัก เพราะแม้จะเป็นวันหยุดแต่ก็มีอีกหลายแห่งไม่หยุด ดังนั้นจึงต่างติดภารกิจมาร่วมงานพิธีไม่ได้อีกหลายคน ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเดินอยู่หน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาแต่ตามลำพัง และเพ่งสายตามองไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พร้อมทั้งนึกกราบขออภัยต่อพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหมดว่า ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่คณะเราไม่สามารถที่จะกระทำในสิ่งซึ่งพระองค์ทรงปรารภได้สำเร็จ วาสนาบารมีของคณะเราทั้งหมดก็คงจะมีอยู่แค่นี้เท่านั้น แต่จะพยายามต่อไป ขอพระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะจงบอกมาเถิดว่าเมื่อเสร็จสิ้นงานพิธีแล้วจะให้คณะเรากระทำสิ่งใดอีกต่อไป ก็จะสนองเท่าที่กำลังความสามารถจะพึงมีทั้งหมด ขณะที่กำลังนึกอยู่เช่นนั้น คุณทวี ลีลาเวชบุตร และคุณชิน มโนรังษี ซึ่งเป็นผู้มีจิตประกอบด้วยกุศลศรัทธาเลื่อมใสด้วยความบริสุทธิ์ใจมานาน และได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลมาตลอด และในครั้งนี้ก็ได้มาร่วมพิธีด้วยกับขบวนรถ ซึ่งเพิ่งจะเดินทางมาถึง ได้เดินเข้ามาหาข้าพเจ้าพร้อมทั้งพูดว่า

“คุณศรีเพ็ญ ผมได้ปรึกษากันแล้ว ๒ คนว่า งานของพระองค์ผมว่าจะให้ขาดไม่ได้ เอาเป็นว่าวันนี้เมื่อถึงเวลากระทำพิธี ให้กระทำพิธีทอดผ้าป่าให้ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่ง แล้วพวกเราไปช่วยกันหาเจ้าภาพมาในภายหลัง หมายความว่าพวกเรารับผิดชอบทั้งหมดในจำนวนที่ขาดอยู่นั้น คือในวันนี้ผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา กระทำพิธีได้ครบตามจำนวน ๑,๒๕๐ องค์ เท่าจำนวนพระอรหันต์ที่มาประชุมกัน ในวันที่ดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ตามที่พระองค์ทรงปรารภทุกประการ”

ข้าพเจ้ามองหน้าคุณทวีและคุณชิน พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกตื้นตันจนแทบจะพูดอะไรไม่ออก เพราะข้าพเจ้าก็รู้อยู่เต็มอกว่าทั้งสองคนนี้มีฐานะเป็นอย่างไร จึงได้บอกคุณทวีและคุณชินไปว่า ขอบคุณมากดีแล้วที่คุณทั้งสองปรารภขึ้นมาเช่นนี้ เพราะก็มีอีกหลาย ๆ คนคิดเช่นเดียวกับคุณทั้งสองนี้ แต่จำนวน

กองผ้าป่าที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้น ก็เกินกำลังของแต่ละคนจะรับเองได้ แต่ถ้าทุกคนช่วยกันรับผิดชอบไปเท่าที่กำลังของตนจะรับได้งานของพระองค์ก็บรรลุเป้าหมายแล้ว *ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลง ทั่วทั้งบรรยากาศก้องสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ... พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... เมตตา ปตฺถมฺภิโกโลโก....*

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีฟัง เพื่อจะได้ทูลพระองค์ให้ทรงรับทราบ หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดว่า ขออ้างคำของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ หน่อยเถอะนะว่า **"อันความกรุณาปรานีจะมีใครบังคับก็หาไม่ หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน"**.... และข้าพเจ้าก็ได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรยิ้มพร้อมทั้งพูดว่า **ดีแล้ว ทุกคนจะได้ช่วยกัน ไม่เช่นนั้นคุณทวีกับคุณชินจะหนักเกินไป สาธุ ขอให้ทุกคนที่มีจิตเป็นกุศลจงเจริญ** เวลาขณะนั้น ๑๕.๐๐ น. อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าว่าให้ไปบอกกล่าวแก่ผู้ที่มาร่วมพิธีทั้งหมดว่า เวลา ๔ โมงเย็นจะนำไปกราบนมัสการรำลึกถึงพ่อขุนผาเมืองที่เนินพ่อขุน ฯ เวลา ๕ โมงเย็นไปสวดมนต์นั่งสมาธิที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๖ โมงเย็นกระทำพิธีทอดผ้าป่า อาจารย์พรจะไปดูคนงานสักครู่ว่างานที่สั่งไว้ทำเรียบร้อยถูกต้องหรือเปล่า

เสียงมารขัดขวาง

ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอึงอล สับสน หนักอึ้ง ไม่ปลอดโปร่งเหมือนช่วงเช้าและกลางวัน นึกอยู่ว่าตนเองเป็นอะไร *ความรู้สึกชาวูบดิ่งลง กลุ่มหมอกควันหนาทึบลอยมาบดบัง เสียงตวาดก้องราวกับฟ้าผ่าว่า หยุดนะ อย่าทำพิธีอะไรทั้งสิ้น* **พระธรรมที่บันทึกไว้เป็นคัมภีร์มิใช่พุทธพจน์ เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นภายหลังหลอกคน สัจธรรมเป็นสิ่งที่ปฏิบัติแล้วรู้ได้เองทั้งสิ้น สิ่งที่บันทึกไม่ใช่สัจธรรม อย่านะ... อย่านะ...** *ทันทีที่เสียงนั้นขาดหายไป เสียงท่วงทำนองสวดพุทธมนต์ก็ผสมคละเคล้ามากับเสียง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ.... ไม่ช้าควันดำหนาทึบก็จางหายไปลอยอยู่ตามชายขอบฟ้า* เมื่อข้าพเจ้าเป็นตัวของตัวเองบ้าง ก็เตรียมตัวอาบน้ำแต่งตัว อาจารย์พรกลับจากดูคนงานเตรียมตัวอาบน้ำเช่นกัน อาจารย์พรบอกทุกคนในห้องและข้าพเจ้าว่าออกไปดูข้างนอกซิ เมฆฝนมืดมาทุกทิศทุกทางเลย ฝนตกแน่ ๆ คงจะไปทำพิธีที่พระเจดีย์ไม่ได้ ตอนนี้ฝนยังไม่ตกให้ข้าพเจ้าพาคณะผู้ใจบุญทั้งหลายไปกราบนมัสการพ่อขุนผาเมืองก่อน อาจารย์พรจะยังไม่ไปด้วย เพราะถ้ามัวรออาจารย์อาบน้ำเสร็จ ฝนตก จะพาคณะไปที่พ่อขุน ฯ ไม่ทัน ข้าพเจ้านึกในใจว่า เอ๊ะ! อาจารย์นี่ยังไง จะไม่ไปร่วมพิธีได้อย่างไร แต่เมื่อมองออกมาข้างนอกก็จริงอย่างที่อาจารย์พรว่า คือรอบ ๆ บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนามืดครึ้มไปหมด ฝนต้องตกแน่ ๆ จึงเข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษีว่าจะทำอย่างไรดี พ่อบอกว่า **จงทำใจให้สงบ อย่ากังวล มีเวลาเหลืออีกถึง ๒๐ นาทีจะถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา ตั้งจิตรับสื่อพลังแผ่เมตตาธรรม** ข้าพเจ้าจึงภาวนาในใจอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ.... พอเวลา ๑๖.๐๐ น. ข้าพเจ้าได้บอกให้อู๊ดหลานชายนำคณะไปที่เนินพ่อขุนผาเมือง แล้วก็ชวนอาจารย์พรติดตามไป ท้องฟ้าเริ่มปลอดโปร่งมีลมพัดมาอ่อน ๆ ฝนไม่ตก แสงแดดยามเย็นทอแสงเหลืองเรือง เมื่อกราบนมัสการรำลึกถึงพ่อขุนผาเมืองเสร็จแล้ว ทุกคนก็มารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ

อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งขณะนี้นั้นต้นผ้าป่ากองทุนสืบอายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ได้ตั้งรับพลังจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อยู่แล้ว และพระคุณเจ้าอีก ๘ รูป ซึ่งจะเข้าอยู่จำพรรษา ณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในปีนี้ท่านก็ได้มาพร้อมแล้วเช่นเดียวกัน

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งเมื่อวันทอดผ้าป่า ในวันอาสาฬหบูชา

พอได้เวลา ๑๗.๐๐ น. พระคุณเจ้าก็นำสวดมนต์ทำวัตรเย็น แล้วอาจารย์พรนำนั่งสมาธิรับพลังจากองค์พระเจดีย์ ซึ่งขณะนั้นเปล่งประกายพลังเจิดจ้าอาบสอดแทรกเข้าไปในตัวของแต่ละคน ข้าพเจ้าได้นำร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเพลงผ้าป่าสามัคคี จากนั้นพอได้เวลาสนธยา ๑๘.๐๐ น. วันต่อคืน อาจารย์พรก็ได้นำกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จำนวนอีก ๕๗๕ องค์ ซึ่งในจำนวนนี้ ๓๔๒ องค์ที่ได้มาจากเวลา ๒ เดือน ๕๕ องค์ รวบรวมจากกองกลาง ๒๑ องค์ เจ้าภาพจองไว้ก่อน และอีก **๑๕๗ องค์ เป็นจำนวนที่ต้องกระทำพิธีทอดไปก่อนแล้วหาเจ้าภาพในภายหลัง** ซึ่งในจำนวนนี้ทุกคนจะได้พยายามช่วยกัน

ขณะที่กระทำพิธีนั้น พระองค์รวมทั้งเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน ได้มาร่วมอนุโมทนา พระองค์รับสั่งว่า **สภาวการณ์ความเป็นไปจะต้องก้าวเข้าสู่ความยุ่งยากเดือดร้อนทุพภิกขภัย อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้แน่นอน แต่ถึงจะเดือดร้อนยุ่งยากอย่างไร คนไทย ชาติไทย ก็ร่วมมือช่วยกันเองโดยมิต้องอาศัยให้ใครหรือสิ่งใดเข้ามา เพราะพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์เป็นสิ่งจรรโลงใจ เป็นพื้นฐานมาแต่บรรพกาล โดยมีองค์พระประมุขเป็นหลักนำชัยตลอดมาจนถึงกาลปัจจุบัน จงอดทนกระทำการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ เพราะสัทธรรมปฏิรูปกำลังแพร่ขยายตัวเสริมพลังของมิจฉาทิฏฐิให้มีกำลัง”** เป็นอันเสร็จสิ้นการกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ฯ จากนั้นก็ได้พากันกลับมาแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหาร และจะมารวมกันอีกที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาในเวลา ๒๐.๐๐ น. เพื่อฟังอาจารย์พรปาฐกถาธรรม และเวลา ๒๒.๐๐ น. ก็จะเริ่มกระทำพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา รับรุ่งอรุณวันเข้าปุริมพรรษาในวันรุ่งขึ้น

๒๐.๐๐ น. พระคุณเจ้า ๘ รูป และทุกคนได้มารวมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรได้อธิบายธรรม และกล่าวถึงความเป็นมาของวันอาสาฬหบูชา ซึ่งในวันนี้เป็นวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา ธัมมจักกัปปวัตนสูตร โปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แล้วโกณฑัญญะพราหมณ์เกิดดวงตาเห็นธรรมรองรับการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ เป็นสังฆรัตนะองค์แรกในโลก และอาจารย์พรก็ได้อธิบายความหมายของสูตร อันว่าด้วยธัมมจักกัปปวัตนสูตรนี้ ที่จะเริ่มกระทำพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืน และบทธัมมจักรนี้จะเป็นบทนำบทแรกที่จะเริ่มสวดสาธยาย

สวดมนต์ตลอดทั้งคืนในวันอาสาฬหบูชา

พอได้เวลา ๒๒.๐๐ น. คือสี่ทุ่ม พระคุณเจ้าก็ได้เริ่มนำขึ้นก่อน ครั้นแล้วเสียงสวดสาธยายพุทธมนต์ก็ก้องสะเทือนขึ้นในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิวนับจำนวนผู้ที่ร่วมในพิธีทั้งหมดว่ามีจำนวนเท่าใด ๗๓ เสียงประสานกันในหอประชุม แม้จะจำนวนน้อยแต่ก็ก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนแทรกซึมเข้าสู่บรรยากาศทั่วแนวไพรรับต่อเชื่อมโยงเข้ากับเสียงในบรรยากาศโลกทิพย์บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยมีพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ เป็นสื่อถ่ายทอดพลังแห่งสันติสุขตลอดทั้งคืน

เมื่อสวดสาธยายสูตรหนึ่งจบลง อาจารย์พรก็จะอธิบายความหมายของแต่ละสูตรสลับกันไปโดยลำดับ คือ เมื่อจบบทธัมมจักกัปปวัตนสูตรแล้วก็อนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร มหาสมัยสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร มงคลสูตร นิธิกัณฑสูตร เป็นต้น จนใกล้รุ่งสางเวลาเกือบ ๐๔.๓๐ น. แล้วพระคุณเจ้าก็ได้รับช่วงสวดมนต์ทำวัตรเช้าต่อ คณะเราเอนหลับพักผ่อนกันบ้างนิดหน่อยจนเวลาเกือบ ๐๖.๐๐ น. จึงกลับมาที่แคมป์ที่พัก พักผ่อนต่อรอรับประทานอาหารเช้าในเวลา ๐๗.๐๐ น. และในเวลา ๐๘.๐๐ น. จะต้องไปรวมกันอีก ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ ฯ

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปลูกต้นไม้ในวันเข้าพรรษา ๑,๒๕๐ ต้น

๐๘.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ วันเข้าปุริมพรรษา ทุกคนมาพร้อมกัน ณ ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรได้นำพาทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้าและนั่งสมาธิรับพลังที่ดีงามอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็ได้นำมาเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ ฯ อากาศปลอดโปร่งแจ่มใส มองดูทุกคนสดใส พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“๗๓ คน ๗๓ เสียง เป็นเสมือนตัวแทนทั้งประเทศ ๗๓ จังหวัด จะไม่มีขาดหายไป ในวันนี้เป็นวันสำคัญ ซึ่งพระสงฆ์อันเป็นศาสนทายาทอยู่ปฏิบัติธรรมตลอดไตรมาส กับทั้งเป็นวันต้นไม้แห่งชาติ จงปลูกต้นไม้ให้ได้จำนวน ๑,๒๕๐ ต้นตามจำนวนกองทุน”** ข้าพเจ้าจึงกราบทูลพระองค์ว่า ในวันนี้ขออนุญาตปลูกเพียง ๒๕๐ ต้นก่อน แล้วจะมาปลูกให้เสร็จสิ้นในสัปดาห์ต่อไป ซึ่งพระองค์ก็ไม่รับสั่งสิ่งใดอีก

ต่อจากนั้น ขบวนคณะผู้มาร่วมบุญจากกรุงเทพมหานครก็เดินทางกลับ คณะเราที่ยังเหลืออยู่จึงได้ช่วยกันระดมปลูกต้นสนสามใบ ๒๕๐ ต้น กว่าจะแล้วเสร็จก็ตกเย็นเกือบ ๑๘ นาฬิกา แม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็พอมีกำลังถ้าสิ่งที่ดีงามจะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน และในสัปดาห์ต่อมาคือวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๐ คณะเราก็ได้มาช่วยกันระดมปลูกต้นสนสามใบอีก จำนวน ๑,๐๐๐ ต้น แล้วเสร็จตามที่ได้สัญญาไว้กับพระองค์

บัดนี้ ยังคงเหลืออยู่แต่การขอร้องให้ทุกคนได้มาช่วยกันเป็นเจ้าภาพผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งได้จัดกระทำพิธีไปแล้ว ๑๕๗ องค์เท่านั้น เพราะพระองค์รับสั่งก่อนจากไปในวันนั้น คือวันเข้าปุริมพรรษาว่า **"งานบุญทุกคนก็ได้ช่วยเหลือมามาก ถึงเวลาแล้วที่ทุกคนควรจะคิดได้เองว่าควรจะกระทำสิ่งใดจึงจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง"** แม้พระองค์จะรับสั่งเช่นนี้ ข้าพเจ้าก็คิดไม่ออกว่าควรจะทำอะไรจึงจะเป็นการดีที่สุดสำหรับตนเองตลอดไตรมาสนี้ จึงได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีว่า ที่พระองค์รับสั่งเช่นนี้นั้นหมายความว่าอย่างไร พ่อฤๅษีบอกว่า พระองค์หมายความว่า "ให้อิสระแก่ทุกคนในอันที่จะคิดทำสิ่งใด เพราะงานบุญงานกุศลในที่ต่าง ๆ มีมากมายเหลือเกิน ทุกคนจะได้เลือกทำในสิ่งที่จิตใจตนเองปรารถนา โดยมิต้องเป็นห่วงกังวล"

ข้าพเจ้าจึงได้ตั้งจิตอธิษฐานไว้ว่า "การกระทำอันใดถ้าเป็นสิ่งที่ดีงาม และจะก่อให้เกิดปีติโสมนัสในทิพยภูมิของพระองค์แล้ว ข้าพเจ้าขอน้อมรับสนองทุกประการ" เมื่อได้ตั้งจิตอธิษฐานเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจึงพยายามทำอะไรทุกอย่างด้วยความไม่ขี้เกียจ (เพราะโดยปกติข้าพเจ้ามักจะเป็นคนขี้เกียจเสมอ) และไม่เบื่อหน่ายท้อแท้ เผื่อว่าเมื่อพระองค์ได้รับทราบด้วยญาณทิพเนตรแล้ว พระองค์อาจจะบังเกิดปีติโสมนัสบ้าง เพราะหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้บอกว่า "รู้ไหมว่าพระองค์ไม่ต้องการรบกวนใคร ๆ ในเมื่อเล็งเห็นว่าการกระทำนั้น ๆ นำความเดือดร้อนมาให้แก่คน ๆ นั้น พระองค์ต้องการให้ทุกคนสบายใจ และบังเกิดสันติสุขในความเป็นอยู่เพื่อความสงบเรียบร้อยของแผ่นดินจริง ๆ" ข้าพเจ้ากราบหลวงพ่อด้วยความซาบซึ้งที่ให้ความกระจ่าง และช่วยทำให้เกิดกำลังใจในการทำความดี

มวลเหล่าเทพเทวาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แนะนำให้ปลูกต้นกระถินเทพา

* นับจากเข้าปุริมพรรษา ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นมา และคณะเราก็ได้ปลูกต้นสนสามใบจำนวน ๑๒๕๐ ต้น ตามที่พระองค์รับสั่งแล้วทุกประการ ทุกอย่างดำเนินมาด้วยดี นอกจากต้นสนจำนวน ๑๒๕๐ ต้นแล้ว คณะเรายังได้ปลูกต้นไม้อื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกหลายพันต้น โดยเฉพาะต้นกระถินเทพา ต้นประดู่ ต้นสักและอีกหลายชนิด ซึ่งล้วนแต่เป็นต้นไม้ทรัพยากรของชาติทั้งสิ้น โดยได้รับความเอื้อเฟื้อกล้าไม้จากศูนย์เพาะชำเขตพิษณุโลก ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า ขณะที่คณะเราระดมช่วยกันปลูกต้นสนสามใบตามรับสั่งของพระองค์อยู่นั้น บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะได้มาร่วมปีติโสมนัสด้วย และได้กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า "ณ บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้น่าจะมีสวนป่ากระถินเทพาเพราะ 'เทพา' หมายถึง 'เทพารักษ์' เทพผู้ให้ความปกป้องคุ้มครองรักษา" ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ปลูกสวนป่ากระถินเทพาไว้บริเวณระหว่างหลังเนินพ่อขุนผาเมือง ซึ่งเป็นภูเขาหัวโล้นเต็มไปด้วยทะเลหญ้าคานั้น เป็นจำนวนประมาณ ๒๕๐๐ กว่าต้น เท่ากับจำนวนปีพุทธศักราชที่พระพุทธศาสนาได้ดำรงมา

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๓๐

ขณะยืนอยู่ระหว่างกลางสวนป่ากระถินเทพาซึ่งเพิ่งปลูกลงไป และต้นสูงเพียงแค่ ๒-๓ คืบนั้น ข้าพเจ้าน้อมจิตอธิษฐาน “ขอความสุขความเจริญงอกงามจงบังเกิดขึ้นกับผู้มีจิตเป็นกุศลทั้งหลาย ที่ได้ช่วยให้งานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ดำเนินก้าวหน้ามาเรื่อย ๆ ขอพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และพลังความศักดิ์สิทธิ์ของบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าทั้งหลาย จงดลบันดาลให้คำอธิษฐานนี้บรรลุผลทุกประการแด่ผู้ที่มีความปรารถนาดีนั้นเทอญ” ได้ยินเสียงดังห้อมล้อมมากับสายลมรอบข้างนั้นว่า **“เทพาอารักษ์ผู้ทำหน้าที่คุ้มครองรักษา จะปกป้องผองภัยและดลบันดาลให้สิ่งที่ดีงามบังเกิดขึ้นแก่ผู้มีความปรารถนาดีทั้งมวลตามผลานิสงส์ของแต่ละบุคคล สาธุ....พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....พระธรรมคัมภีร์คือสิ่งแทนเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน....”** ขณะนั้น พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งประกายพลังเจิดจ้าสอดส่องแทรกไปทั่วทุกสารทิศ

จะทำพิธีสวมฉัตรยอดนภศูลเมื่อไร ?

ตลอดช่วงระยะเวลาเข้าพรรษานี้ คณะเรายังมิได้ลงมือกระทำสิ่งใดเพิ่มเติมที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้งนี้ก็เพราะงานส่วนใหญ่สำเร็จเสร็จสิ้นแล้วเกือบทุกประการ นอกจากรอเวลาที่จะสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล เท่านั้น เพราะสำหรับงานส่วนนี้พระองค์ได้เคยรับสั่งไว้ก่อนวันมาฆบูชา ๒๕๓๐ ซึ่งคณะเราได้จัดการติดตั้งประดิษฐานพระรูปรอบฐานพระเจดีย์ทั้ง ๘ ทิศ เสร็จสมบูรณ์แล้ว ข้าพเจ้าได้กราบทูลถามพระองค์ว่าคณะเราควรจะต้องจัดเตรียมงานอะไรเพิ่มเติมอีก เพราะผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือมาตลอด นับจากการวางศิลาฤกษ์เป็นต้นมา ต่างก็ช่วยกันภาวนาให้งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สำเร็จและต้องการจะได้รับทราบอีกว่าจะมีการสวมฉัตรเมื่อใด ซึ่งพระองค์รับสั่งว่า **“ทุกอย่างกำลังดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่สมบูรณ์ สิ่งที่ดีงามจะบังเกิดขึ้นในเวลาอันพร้อมและเหมาะสม เมื่อพลังแห่งความมั่นคงแน่นแฟ้นรวมเป็นหนึ่ง อย่าลืม....งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อันเป็นเสาหลักหนึ่งของสามเสาหลักซึ่งพิงกันเพื่อความมั่นคง จงดำเนินงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อันเป็นสิ่งที่แทนพระพุทธองค์ซึ่งเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วนั้น”**

มีผู้บริจาคเงินช่วยการชำระคัมภีร์ส่วนที่เหลือให้สำเร็จทั้งหมด

ดังนั้นในระยะนี้ จึงเป็นเวลาจังหวะประจวบเหมาะที่อาจารย์พรก็ได้ใช้เวลาดูแลตรวจและติดตามงานเกี่ยวกับการชำระคัมภีร์อรรถกถา ซึ่งคณาจารย์ได้ช่วยกันถึง ๑๕ คน แล้วอาจารย์พรก็ได้ตรวจชำระและตรวจปรู๊ฟเป็นคนสุดท้าย แล้วก็สั่งจัดพิมพ์ ซึ่งเป็นงานที่หนักแและใช้เวลามากเหลือเกิน ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ ก็เดินทางไปดูแลงานทางศูนย์พัฒนาศาสนาที่แคมป์สน จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นจึงหนักทั้งงานและค่าใช้จ่าย สำหรับคณะเรา ก็ได้พยายามช่วยกันจัดหาบอกกล่าวผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาให้มาช่วยกันร่วม

กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ซึ่งยังตกค้างอยู่อีก ๑๕๗ องค์ และคุณทวี ลีลาเวชบุตร ก็ได้เป็นผู้รับว่าจะเป็นแกนกลางให้ทุกคนมาช่วยกัน ซึ่งบัดนี้ก็ได้ครบตามจำนวนแล้วทุกประการ กับทั้งผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาเลื่อมใสในงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์นี้อย่างแท้จริงอีกท่านหนึ่งคือ **คุณวิฑูร ตั้งศักดิ์สถิตย์ ได้ปวารณาตัวไว้ว่า จะช่วยค่าใช้จ่ายในการชำระคัมภีร์อรรถกถาให้เสร็จสมบูรณ์เป็นต้นฉบับไว้ เพื่อพร้อมที่จะจัดพิมพ์ได้ทันทีนี้ทั้งหมด นับจากเดือนกันยายน ๒๕๓๐-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑** ข้าพเจ้าได้กราบเรียนให้พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ทราบ เพื่อกราบทูลพระองค์ให้ทรงทราบถึงเรื่องราวทั้งหมด พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า **"ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นอีกวาระหนึ่ง อันเป็นสัญญาณล่วงหน้าบอกให้รู้ถึงความเป็นไปว่า แม้ความรุ่มร้อนทุพภิกขภัยจะแผ่ซ่านครอบคลุมไปทั่ว แต่สายใยแห่งความสงบเยือกเย็นจากพระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งบูรพกษัตริยาธิราชเจ้าได้นำพามาเป็นพื้นฐานการดำรงความเป็นอยู่แก่ปวงชนแต่ปางบรรพ์จนกระทั่งถึงปัจจุบันกาลนั้น ยังคงสดใสนอนเนื่องอยู่ไม่จืดจาง เพียงแต่ความมืดมัวแห่งพลังอกุศลมิจฉาทิฏฐิครอบคลุมให้เกิดความอบอ้าวรุ่มร้อน จงพยายามช่วยกันสร้างสิ่งซึ่งจะก่อให้บังเกิดกุศลสัมมาทิฏฐิเถิด เพื่อความมืดมัวของมิจฉาทิฏฐิจะได้จางห่างหายไปจากแผ่นดิน"**

ดังนั้นในจังหวะที่กำลังรอคอยว่า พระองค์จะมีรับสั่งให้จัดเตรียมงานสวมฉัตรพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อใดนี้ อาจารย์พรก็ได้เร่งทำงานเกี่ยวกับการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา อยู่อย่างขมักเขม้น เผื่อว่าอย่างน้อยถ้ามีงานสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเมื่อใดแล้ว ได้มีผลงานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาสำเร็จออกมาบ้าง ก็จะเป็นสิ่งซึ่งก่อให้บังเกิดจิตที่เป็นกุศลอนุโมทนา มีปีติโสมนัสขึ้นแก่ทั้งมวลหมู่มนุษย์ในโลก และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหลายในโลกทิพย์ ซึ่งสำหรับในทางโลกมนุษย์แล้วอาจารย์พรและข้าพเจ้า ก็ได้รายงานขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำงานให้ท่านผู้ใหญ่ได้รับทราบมาแล้วโดยลำดับ ดังนั้นจึงต่างคนต่างก็รอคอยและภาวนาให้สิ่งที่ดีงามบังเกิดขึ้นในเวลาอันพร้อมและเหมาะสมตามที่พระองค์ได้รับสั่งไว้แล้วสักครั้งหนึ่งเถิด

ซึ่งในระหว่างที่รอคอยให้ถึงเวลานั้น คณะเราและบุคคลที่พอจะเข้าใจถึงการทำงาน ก็มิได้ปล่อยเวลาให้ล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์เลย ยังดูแลจัดทำบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สะอาดร่มรื่นสวยงามตลอดมา มิได้ปล่อยให้รกร้างหรือทรุดโทรมเลย จึงทำให้เห็นได้ชัดว่างานบำรุงรักษาที่จะให้อะไร ๆ ดำรงสภาพอยู่อย่างดีและมีความเจริญขึ้นไปเรื่อย ๆ นั้น เป็นงานหนักและยากยิ่งกว่างานก่อสร้างที่จะให้มีอะไร ให้เป็นอะไรขึ้นมามากนัก เพราะการที่จะให้มีให้เป็นอะไรขึ้นมาจากที่ไม่มีอะไรนั้นทุกคนมองเห็นได้ จึงขอความช่วยเหลือร่วมมือได้ง่ายกว่า แต่การดูแลรักษานั้นเป็นงานที่มองไม่เห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้น การร่วมมือช่วยเหลือจึงยากและมีน้อยกว่ามากนัก แต่ก็เป็นงานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำเป็นงานที่ทิ้งไม่ได้เลย ทุกคนที่ทราบถึงเรื่องราวมาตั้งแต่ต้นนั้น ต่างก็เป็นห่วงและวิตกไปตาม ๆ กันว่างานนี้จะดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างไร ใครจะเป็นผู้สืบต่อเจตนารมย์ในเมื่อผู้เริ่มต้นไว้ได้เสื่อมสลายไปตามสภาพธรรมดาแล้ว ข้าพเจ้าเองและคณะก็มิใช่ว่าไม่เป็นห่วงกังวล จึงได้เรียนถามพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ

อยู่เสมอเช่นเดียวกัน เผื่อว่าเมื่อพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้ปรึกษาหารือกับพระองค์แล้วจะมีทางออกให้กับพวกเราอย่างไรบ้าง

มวลเหล่าเทพเทวาทั้งหลายได้เตือนสติ ไม่ให้ต้องเป็นห่วงถึงผู้ที่จะมาสืบต่องานศูนย์พัฒนาศาสนา

พ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งบรรดาเทพเจ้าอื่น ๆ อีกหลายองค์ ได้เตือนสติว่า “จำได้หรือไม่ว่า จำเดิมแต่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชปรารภให้จัดทำพระรูปล็อกเกตอนุสรณ์ของพระองค์ขึ้นแล้ว ต่อมาให้วางศิลาฤกษ์ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น สภาวการณ์ความเป็นไปของบ้านเมืองเป็นอย่างไร แล้วพระองค์ให้จัดทำสิ่งเหล่านี้ขึ้นเพราะเหตุใด...เวลาขณะนี้ล่วงเลยมาแล้วนานเท่าใด และสภาวการณ์เป็นไปอย่างไรบ้าง อย่าลืมว่าเราทุกคนกำลังกระทำสิ่งใดอยู่...อย่าลืมตัว จงอดทน อย่าท้อแท้และสงสัยอะไรอีกเลย เพราะสิ่งที่จะต้องทำนั้นยังไม่สำเร็จสมบูรณ์ตามขั้นตอน อกุศลจิตที่บังเกิดขึ้นในจิตใจนั้นจะบั่นทอนมิให้ถึงจุดหมายปลายทาง” ข้าพเจ้าจึงได้สติและกราบขออภัยต่อพระองค์ที่ข้าพเจ้าได้ปล่อยให้อกุศลจิตเข้าครอบงำจนลืมว่าตนเองได้ตั้งปณิธานไว้กับพระองค์ว่า “แม้ข้าพเจ้าจะมีกำลังเพียงน้อยนิด ถ้ามีสิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ ข้าพเจ้าจะไม่รั้งรอเลย ข้าพเจ้าจะอดทน และจะพยายามทำเท่าที่ความสามารถจะพึงมี” เพราะพระองค์เป็นผู้เสียสละ แม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็ไม่เคยทรงนึกถึงความสุขสำราญส่วนพระองค์เลย ช่างทรงเปี่ยมพ้นไปด้วยความรักความห่วงใยต่อพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน

เมื่อสติรำลึกได้เช่นนี้จึงได้มีกำลังใจและไม่ห่วงกังวลสิ่งใดอีก นอกจากพยายามทำทุกอย่างเพื่อที่จะให้งานดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่สมบูรณ์ และก็หวังว่าด้วยพลังจิตที่แสดงกตเวทิตาคุณต่อพระองค์ทุกคนที่ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อให้งานดำเนินไปได้ก็คงจะมีความเข้าใจเช่นเดียวกัน และก็คงจะเกิดจิตเป็นกุศลมีปีติโสมนัส เมื่อทุกอย่างก้าวไปโดยลำดับตามขั้นตอน ถึงแม้ว่าเราจะยังไม่รู้ถึงจุดหมายปลายทางที่แท้จริงก็ตาม

อีกประการหนึ่งเป็นเพราะว่าคณะเราได้พยายามบอกกล่าวชักชวนให้ร่วมทำบุญทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกา-ฎีกาได้ให้ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่ง งานการทอดกฐินที่ศูนย์พัฒนาศาสนา จึงไม่ได้ชักชวนบอกใครอีก เพราะช่างเป็นการซ้ำซากเหลือเกิน กับทั้งงานบุญโดยทั่ว ๆ ไปในที่อื่น ๆ ระยะนี้ก็มีมากมาย ซึ่งก็ล้วนแต่เป็นบุญเป็นกุศลทั้งสิ้น ดังนั้นทางคณะเราจึงจัดเป็นกฐินสามัคคีขึ้นในวันเสาร์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๐ เท่าที่กำลังจะทำได้

บรรยากาศในโลกทิพย์ที่มีเป็นพื้นฐานอยู่ตลอดเวลา กับสภาวการณ์ในโลกมนุษย์ขณะนี้นั้น มัวซัวมืดครึ้มอึมครึมอยู่ตลอดเวลาราวกับใกล้ฝนจะตก เสียงลม เสียงฟ้าครืน ๆ ไม่ขาดระยะ นาน ๆ ครั้งจะ

เงียบสงบ มีเสียงแตรสังข์ฆ้องกลองดังสลับแผ่ว แสงสว่างจะเจิดจ้าขึ้นเป็นแห่ง ๆ และเสียงสวดเป็นท่วงทำนองราวกับให้พร ก็จะแผ่ผสมเป็นพื้นฐานอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน

เนื่องจากในระยะนี้ไม่มีงานการก่อสร้างเกี่ยวกับที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เลย ข้าพเจ้าจึงยังไม่มีเรื่องราวอันใดที่จะบันทึกไว้ ข้าพเจ้าจึงได้กราบทูลพระองค์ว่า ข้าพเจ้าจะขอยุติการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ชั่วคราวก่อน พระองค์รับสั่งว่า **"งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ก็คืองานส่วนหนึ่งของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา อย่าลืม สามเสาหลักจะต้องพิงกันอย่างมั่นคง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สามสิ่งนี้คือสิ่งจรรโลงความเป็นหนึ่งของชนชาวไทย ขอให้บอกกับทุกคนเถิดว่าสิ่งที่จะก่อให้บังเกิดสันติสุขได้อย่างแท้จริงนั้นคือพระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อทุกคนปฏิบัติตาม พลังของกุศลสัมมาทิฏฐิก็จะแผ่กระจายครอบคลุม ความสงบร่มเย็นก็จะมีขึ้นโดยทั่วไป อย่าเบื่อหน่ายต่อการทำความดีเลย และจงให้อภัยแก่ผู้ที่ยังเร่าร้อนอยู่นั้นเถิด"** ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความซาบซึ้งในน้ำพระทัยและพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และภาวนาขอให้ทุกคนได้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเถิด เพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้บังเกิดขึ้นในแผ่นดินของเรา

สรุปเหตุการณ์การสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาและการทำคัมภีร์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีปีติโสมนัสมากเพียงไร

* ในระยะนี้แม้ว่างานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จะยังไม่มีอะไรเพิ่มเติม นอกจากรอคอยว่า เมื่อใดที่พระองค์จะรับสั่งให้เตรียมงานสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลก็ตาม แต่คณะเราก็มิได้อยู่นิ่งเฉย ยังต้องดูแลรักษาสภาพทุกสิ่งทุกอย่างให้ทรงสภาพสวยงาม เจริญหูเจริญตาสำหรับผู้ที่จะมาได้พบเห็น โดยเฉพาะขณะนี้กำลังเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง ชาวบ้าน ชาวไร่ เริ่มเผาป่าเตรียมทำไร่ข้าวโพดทุกวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ของทุกสัปดาห์ อาจารย์พรและคณะเราเริ่มเร่งควบคุมคนงานตัดหญ้าทำแนวกันไฟ ถ้ามิฉะนั้นแล้วต้นไม้เล็ก ๆ ที่คณะเราช่วยกันปลูกป่าไว้เมื่อตอนหน้าฝนก็จะถูกไฟไหม้สูญเสียตายไปอีก ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้จะต้องทำทุกปีจนกว่าต้นไม้จะโตช่วยตัวเองได้ ซึ่งก็ทำติดต่อกันมาเช่นนี้ร่วม ๑๐ ปีแล้ว ป่าไม้ต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้ไปก็มาก ที่ยังคงอยู่ก็เริ่มโตเป็นป่าเด็ก ๆ ร่มรื่นพอให้มองเห็นได้แล้วพอสมควร ซึ่งก็พอเป็นที่ชื่นใจสำหรับผู้ที่มีศรัทธาช่วยเหลือเกื้อกูลมาตั้งแต่เริ่มต้น เพราะป่าไม้เหล่านี้เป็นสมบัติของแผ่นดินอย่างแท้จริง จากสภาพป่าเสื่อมโทรมเป็นภูเขาหัวโล้น เริ่มกลายเป็นป่าไม้เด็ก ๆ ที่กำลังเจริญเติบโต

ในจังหวะเวลาเช่นนี้ งานหนักอีกอย่างหนึ่งซึ่งกำลังลงมือทำอย่างขะมักเขม้นก็คือ การชำระและจัดพิมพ์ พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งพระองค์รับสั่งว่าเป็นเสาหลักที่สำคัญอีกเสาหนึ่ง ซึ่งจะต้อง

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑ - ๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๓๐

ตั้งพิงกัน ๓ เสาหลัก เพื่อความมั่นคง อาจารย์พรทำงานหนักมากในระยะนี้ เพราะเมื่อคณาจารย์ที่เป็นกรรมการชำระคัมภีร์มาแล้ว อาจารย์พรจะต้องมาตรวจทานอีกชั้นหนึ่งก่อนจะสั่งเรียงพิมพ์ จากนั้นก็ต้องตรวจปรู๊ฟอีกประมาณไม่ต่ำกว่า ๓-๔ ครั้ง จึงจะสั่งพิมพ์ ซึ่งงานนี้ต้องใช้เวลาและต้องใช้สายตามาก ซึ่งอาจารย์พรก็อายุมากแล้ว สายตาก็ชักจะเริ่มไม่ค่อยไหว งานตรวจทานและงานตรวจปรู๊ฟข้าพเจ้าก็ต้องช่วยตลอดเวลา เพราะเป็นงานที่ไม่สามารถจะทำคนเดียวได้ ดังนั้นตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดีก็ต้องทำงานเกี่ยวกับพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ ๘ นาฬิกาจนตลอดทั้งวันถึงกลางคืน จะมีเวลาพักผ่อนก็คือเมื่อมีแขกมาหาที่บ้านพักรับประทานอาหาร และพักเมื่อรู้สึกเพลียสมองล้า ซึ่งก็พักไม่ค่อยได้นานนัก เพราะช่างเรียงพิมพ์ ช่างพิมพ์ต้องรอ ดังนั้นถ้าใครไปหาอาจารย์พรหรือข้าพเจ้าที่บ้านพักที่บางลำภู ก็จะเห็นว่ากำลังทำงานตรวจต้นฉบับพระธรรมคัมภีร์อยู่ตลอดเวลา

สำหรับคนอื่น ๆ เช่น คุณผ่องผิว คุณวาสนา (อู๊ด) คุณกุลวตี (หนิง) เป็นต้น ก็จะช่วยทั้งถ่ายเอกสาร ทั้งเข้าเล่มหนังสือที่ถ่ายเอกสารแล้ว ทุกคนเร่งและยุ่งหมกมุ่นกับงานพระคัมภีร์ทั้งสิ้น ส่วนผู้ที่ช่วยด้านหนังสือไม่ได้ก็จะช่วยทางด้านอาหาร ซึ่งจะต้องเลี้ยงคณาจารย์ที่เป็นกรรมการชำระคัมภีร์ **ซึ่งเหนือสิ่งอื่นใด งานการสืบต่ออายุพระธรรม คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกานี้ ดำเนินงานมาได้ก็เพราะท่านผู้มีจิตศรัทธาเป็นกุศลช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง ช่วยกันด้วยการทอดผ้าป่าบ้าง ส่งมาสมทบเป็นรายเดือนหรือเป็นครั้งคราวบ้าง** จนถึงบัดนี้เป็นเวลาเกือบ ๒ ปี คือเริ่มดำเนินและตระเตรียมอุปกรณ์เป็นต้นว่า พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาทั้งหมด ทั้งที่เป็นฉบับอักษรพม่า อักษรโรมัน (อังกฤษ) อักษรสิงหล และอักษรไทย รวมทั้งเครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีด และอื่น ๆ อีกที่จำเป็น จัดแสวงหาคณาจารย์ผู้ทรงความรู้มาชำระคัมภีร์ มาตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๒๙ และเริ่มทำการชำระพระธรรมคัมภีร์เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๒๙ กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งพระองค์จัดหามาให้ก็เริ่มร่อยหลอลง งานชำระพระคัมภีร์เพื่อเป็นต้นฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องได้ชำระเสร็จไปแล้ว ๒๖ เล่ม ยังเหลืออีก ๖ เล่ม ยังคงเหลืองานพิมพ์ดีด ตรวจทานและสั่งพิมพ์ ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่า กองทุนที่มีอยู่ขณะนี้นั้นคงจะมีพอสำหรับการทำต้นฉบับไว้เท่านั้น ส่วนการพิมพ์นั้นคงจะจัดทำไม่ได้ทั้งหมด จะบอกขอบริจาคจากใคร ๆ อีกก็เกรงใจเหลือเกินแล้ว และอีกประการหนึ่งงานที่ทำอยู่ในขณะนี้นั้น แทบจะไม่มีเวลาขอบริจาคจากใคร ๆ ได้เลย พระองค์รับสั่งว่า **“สาธุ ขออนุโมทนา เพียงได้ยินว่าต้นฉบับที่ถูกต้องสมบูรณ์ของพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาจะสำเร็จ ปีติปราโมทย์ได้บังเกิดท่วมท้นเห็นปานนี้ สาธุ สาธุ สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ”** *ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้นมีเสียงก้องสะท้านสะเทือนรอบทิศทางด้วยคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...พระธรรมคัมภีร์ที่ถูกต้องจะเป็นศาสดาแทนเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน สาธุ สาธุ สาธุ... ครั้นแล้วพระองค์ได้รับสั่งสืบต่อไปอีกว่า* **“เมื่อคราวกระทำสงครามยุทธหัตถี ปีพุทธศักราช ๒๑๓๕ คราวครั้งนั้นเมื่อท้องนภาดลมืดคลุ้มไปด้วยฝุ่นคละคลุ้งมองไม่เห็นข้าศึก และมองไม่เห็นว่าจะไปสู่ทิศทางใด ก็ได้ตั้งจิตให้สงบแล้วออกโอษฐ์อธิษฐานต่อเทพยดาฟ้าดินว่าให้เกิดขึ้นมาเพื่อมาทำนุบำรุงจรรโลงพระพุทธศาสนา เหตุไฉนจึงปิดหนทางเสียเล่า ครั้นแล้วท้องฟ้าก็สว่างกระจ่างขึ้น มองเห็นหนทางว่าจะกระทำประการใดต่อไป**

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุน ๓๓๓ กองทุน ๆ ละ ๒,๑๓๕ ปีที่ทรงกระทำยุทธหัตถี และทรงกำหนดเวลาพิธีสวมฉัตร

ความเป็นไปในยามนี้นั้น สภาวการณ์โดยทั่วไปสดใสกระจ่างด้วยพลังกุศลจิตที่มีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ จุดศูนย์รวมเสาหลักสำคัญอันหนึ่ง แต่ในความใสกระจ่างนั้นถูกแทรกซึมด้วยพลังของพลังอกุศลจิตจากเทพฝ่ายมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งเร่งทำงานเข้าแทรกแซงบุคคลผู้มีจิตเป็นอกุศล ทำให้ความใสกระจ่างที่มีอยู่เป็นพื้นนั้นมัวหมองลง ราวกับกลุ่มควันฝุ่นตลบคละคลุ้งของสงครามยุทธหัตถี ซึ่งทำให้มองเห็นอะไรไม่ชัดเจน และไม่รู้ว่าจะหันเหไปทางทิศใด ขอจงช่วยกันสร้างกุศลสัมมาทิฏฐิ แผ่เมตตาธรรมแด่ผู้มีความหลงผิดนั้นและจงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสาม ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาขึ้นอีก ในวันที่ดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ จำนวน ๓๓๓ กองทุน กองทุนละ ๒,๑๓๕ บาท ซึ่งเป็นปีที่มีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีเพื่อเป็นทุน คือสิ่งอำนวยความสะดวกให้งานต้นฉบับพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาสำเร็จสมบูรณ์ และเมื่องานพิมพ์สำเร็จเป็นเล่มโดยสมบูรณ์จำนวนถึง ๙ เล่ม เมื่อใด เมื่อนั้นจะกำหนดงานพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อไป ขออนุโมทนาและอำนวยพร” พระองค์รับสั่งเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ เวลา ๒๑.๐๐ น. ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข้าพเจ้ากราบน้อมรับด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะฟัง ซึ่งต่างก็อนุโมทนา และเริ่มครุ่นคิดกังวลว่าจะช่วยให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยวิธีใด **คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ** ซึ่งเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดในทุก ๆ ทางที่ความสามารถจะพึงมี ทั้ง ๆ ที่ตนเองก็มิได้อยู่ในฐานะที่ร่ำรวย เพียงเป็นข้าราชการตัวเล็ก ๆ มีเงินเดือนพอเลี้ยงตัวไปได้เท่านั้นเอง ก็ได้เกิดกุศลจิตศรัทธาในพระราชปรารภของพระองค์อย่างเต็มเปี่ยม ได้กล่าวขึ้นว่าจะขอร่วมผ้าป่าพลังสามจำนวน ๓ องค์ ๆ ละ ๒,๑๓๕ บาท จำนวนปีพุทธศักราชที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี จะเป็นจำนวนเงิน ๖,๔๐๕ บาท แต่ตั้งใจจะทำบุญ ๖,๕๐๐ บาท เพื่อผ้าป่าพลังสาม ๓ องค์ อีก ๙๕ บาท สมทบกองกลาง เสียงมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะเปล่งเสียงอนุโมทนา หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี กล่าวว่า **“เมื่อมีการเริ่มต้น การก้าวไปก็คงจะติดตามมา แม้จะยากลำบาก แต่ถ้าจิตเป็นกุศลเสมอสิ่งงอกงามก็คงจะบังเกิดขึ้น ผู้ที่สร้างนิสัยเสียสละให้กับตนเองจะไม่มีคำว่าขาดทุน แต่จะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าเสมอ”**

ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ ปลอดโปร่ง พร้อมทั้งเกิดความหวังขึ้นมาว่า ทุกคนที่ได้รับทราบคงจะเกิดจิตเป็นกุศล และช่วยกันให้สิ่งที่ดีงามบังเกิดขึ้น เพื่อว่าโสมนัสปีติปราโมทย์จะได้บังเกิดมีแด่มวลเทพเจ้าโอปปาติกะโดยทั่วไป แล้วพลังของกุศลสัมมาทิฏฐิจะได้แผ่ครอบคลุมกระจายทำลายกลุ่มพลังอกุศลมิจฉาทิฏฐิให้มลายหายไป ยังคงอยู่แต่ความสว่างสดใสกระจ่างใจมนตลอดไป

สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว
ได้พูดถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันทรงกระทำยุทธหัตถี

สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว ได้กล่าวเสริมขึ้นว่า *ในคราวครั้งนั้นพระองค์ดำ-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มิได้เพียงแต่ได้รับชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีอย่างเดียว แต่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญกุศลยิ่งใหญ่มหาศาล คือพระองค์ได้ทรงพระราชทานอภัยโทษแด่มวลเหล่าทหารหาญซึ่งตามเสด็จไม่ทัน มิให้ต้องโทษตามกฎมณเฑียรบาล ซึ่งจะต้องถูกประหารชีวิตถึง ๗ ชั่วโคตร ซึ่งเป็นที่แซ่ซร้องปีติโสมนัสแด่มวลพสกนิกรยิ่งนัก* องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงได้รับสั่งต่อไปอีกว่า **"สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ด้วยพระบารมีขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ช่วยให้บ้านเมืองสงบสุขไม่ลุกเป็นไฟ อย่าลืม ชาติไทยจะมั่นคงอยู่ได้จะต้องมี ศาสน์ กษัตริย์ ค้ำจุน"**

บรรยากาศในโลกทิพย์ระยะนี้นั้น โดยพื้นฐานทั่วไปสดใสสว่าง แต่เต็มไปด้วยกลุ่มหมอกควัน ฝุ่นตลบคละคลุ้งมองไม่เห็นทิศทางใด เสียงพึมพำอื้ออึงสับสนจนจับสรรพสำเนียงใดแน่นอนมิได้ ราวกับเมื่อคราวสงครามยุทธหัตถีตามที่พระองค์ทรงเปรียบเทียบนั่นเทียว

เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือนอ้าย ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พรและคณะเดินจากแคมป์ที่พักไปสวดมนต์ทำวัตรเช้ารับอรุณที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะที่กำลังเดินลงจากเนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ผ่านสระแก้วขึ้นสู่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ **คุณวรรณี อากาศฤกษ์** ได้เอ่ยขึ้นว่า พระองค์ให้ทอดผ้าป่าจำนวนเท่าปีพุทธศักราช ๒๑๓๕ ซึ่งมีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี เป็นสงครามประวัติศาสตร์ ซึ่งไม่มีของชาติไหน และนับจากนั้นเป็นต้นมา ก็มิได้มีสงครามยุทธหัตถีเช่นนี้อีก ตามคำที่พระองค์ได้กล่าวอัญเชิญสมเด็จพระมหาอุปราชาให้ออกมาชนช้างทุกประการ พระองค์รับสั่งให้กระทำพิธีทอดผ้าป่าวันมาฆบูชาปี ๒๕๓๑ แปลกดีจังเลย ตัวเลขกลับกันเท่านั้นเอง คณะเราทุกคนต่างก็พากันแปลกใจ

ขณะนั้น พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งประกายเจิดจ้ารับแสงอรุณรุ่งอรุโณทัย ซึ่งกำลังฉายแสงพ้นเส้นขอบฟ้าสันเขาทางด้านทิศตะวันออก *เสียงมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนขึ้นทุกหยาดหยดของละอองน้ำในอากาศว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...อานิสงส์อันยิ่งใหญ่เนื่องในยามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เจริญพระชนมายุครบห้ารอบ คือพระธรรมคัมภีร์อันถูกต้องซึ่งเป็นศาสดาแทน เมื่อองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้บังเกิดขึ้นเป็นสมบัติของชาติไทยและของมวลมนุษย์โลก จงทรงพระเจริญ....พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....*

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
เล่าถึงเหตุการณ์ในวันกระทำยุทธหัตถี

อาจารย์พรได้นำคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งมวลเหล่าทหารหาญมากมาย ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า เพราะสภาวการณ์ยามนี้นั้นราวกับเผชิญอยู่ในสงครามยุทธหัตถี ขอพระองค์ทรงประทานเล่าถึงอดีตในเหตุการณ์ซึ่งทรงกระทำยุทธหัตถีนั้นด้วยเถิด พระองค์ประทับนิ่งอยู่เป็นครู่ใหญ่จึงทรงประทานเล่าว่า : -

“สงครามครั้งนั้นยิ่งใหญ่มาก ผู้คนทหารช้างม้ามากมายนับเป็นแสน ๆ ทั้งฝ่ายเราและฝ่ายข้าศึก เสียงก้องอึงคะนึงไปทั่วทั้งท้องทุ่งชายป่า ทั้งเสียงผู้คน เสียงช้าง เสียงม้า เสียงศาสตราวุธ ในวันสำคัญนั้น เจ้าพระยาไชยานุภาพ ช้างทรงเกิดตกมันเกินกว่าที่ควาญช้างจะบังคับได้ ได้วิ่งแหวกออกจากขบวน ฝ่าฝูงชนแหวกขบวนทัพ ฝุ่นฟุ้งตลบมองไม่เห็นว่าพาวิ่งไปทิศทางใด ขณะเมื่อพาวิ่งมาจนหาทางแหวกขบวนทัพซึ่งหนาแน่นออกไปไม่ได้แล้ว ยืนสงบเหนื่อยหอบ เมื่อช้างหยุดนิ่งมองไปรอบทิศทางไม่เห็นสิ่งใดเลย นอกจากฝุ่นหมอกควัน และเสียงอึงคะนึง จึงได้ตั้งจิตให้สงบรำลึกถึงองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเอ่ยอธิษฐานความตามที่ได้บอกไว้แล้วนั้น มิช้าฝุ่นก็สงบจางจึงได้มองเห็นว่าอยู่ท่ามกลางข้าศึกรายล้อม เผชิญหน้าอยู่กับขบวนช้างทรงของสมเด็จพระมหาอุปราชา จำนวนถึง ๑๖ เชือก ซึ่งประดับประดาคล้ายคลึงกันหมดทุกเชือก แต่มีอยู่เชือกหนึ่งซึ่งประทับอยู่ภายร่มเงาไม้ ขณะนั้นไม่มีความกลัว จิตใจสงบ มีสติอยู่กับตัว ตัดสินใจโดยเฉียบพลัน เอ่ยทูลอัญเชิญสมเด็จพระมหาอุปราชาซึ่งคุ้นเคยกันมาดุจพี่น้องร่วมสายโลหิตว่า “พระเจ้าพี่เอย...จะประทับอยู่ใยในฉายาไม้ข่อยเล่า ขอทูลอัญเชิญเสด็จออกมาทรงกระทำยุทธหัตถีให้เป็นที่เลื่องลือ และจารึกไว้ในแผ่นดินเถิด เพราะต่อไปในภายภาคหน้า จะไม่มีใครได้แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเช่นเราอีกแล้ว ขอทูลอัญเชิญเสด็จพระเจ้าพี่....”

ขณะเมื่อเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันช้างทรงออกมา ข้าศึกซึ่งรายล้อมตกตะลึงอยู่นั้นคงจะได้สติ เพราะได้ยินเสียงกระหึ่มไปรอบทิศทางว่า พระองค์ดำ พระองค์ดำ ๆ

ขอเล่าเพียงเท่านี้ก่อน และขอจงตั้งจิตอธิษฐานให้ผลานิสงส์อันจะพึงบังเกิดขึ้นจากการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกานี้ จงบังเกิดปีติโสมนัสแด่องค์สมเด็จพระมหาอุปราชา พระผู้ทรงเสียสละในสงครามยุทธหัตถีครั้งนั้นด้วยเถิด”

ขณะที่ทรงประทานเล่านั้น สีพระพักตร์สงบนิ่งเยือกเย็น ราวกับปราศจากซึ่งความรู้สึกใด ๆ ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความรู้สึกซาบซึ้งตื้นตัน และตั้งจิตอธิษฐานว่า ‘ขอผลานิสงส์ใด ๆ อันบังเกิดขึ้นแล้ว

จากกุศลจิตทั้งหมดของคณะผู้ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์แท้จริง จะก่อให้เกิดสันติสุขโสมนัสปีติปราโมทย์แก่ผู้เสียสละทั้งหมดในสงครามครั้งนั้น ขอท่านเหล่านั้นจงรับทราบ และมีความสุขความเจริญงอกงามไพบูลย์ในภพภูมิของท่านเถิด และขอท่านทั้งหลายเหล่านั้น จงได้พบแสงสว่างของชีวิตตามคำสั่งสอนขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อจะได้เดินทางแหวกว่ายให้พ้นจากห้วงมหรรณพวัฏสงสาร เข้าสู่แดนศิวโมกข์โดยทั่วกัน สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....'

เมื่อรู้อยู่แก่ใจเป็นที่แน่นอนแล้วว่า ภาระที่จะต้องทำให้เสร็จสิ้น คืองานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา เกี่ยวกับการทำต้นฉบับให้สำเร็จสมบูรณ์ และจัดพิมพ์ให้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์จำนวน ๙ เล่ม เช่นนี้แล้ว จึงจะถึงขั้นตอนของการงานพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และผลานิสงส์อันจะพึงเกิดจากงานส่วนนี้จะส่งผลบุญกุศลมากมายแด่ทั้งมวลเทพเจ้าโอปปาติกะ ทั้งฝ่ายสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ และจะยังประโยชน์มหาศาลแด่มวลมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกุศลนี้ ได้เริ่มขึ้นในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เจริญพระชนมายุมาครบ ๖๐ พระชันษาพระนักษัตร ทำให้เกิดกำลังใจที่จะก่อให้เกิดความพยายามหาช่องทางที่จะชักชวนให้ทุกคนเกิดจิตเป็นกุศลศรัทธา ทำให้งานนี้สำเร็จขึ้นมาจนได้ เพื่อความมั่นคงดีงามจะได้เจริญไพบูลย์ ขอท่านผู้ที่มีส่วนร่วมจงอนุโมทนาและได้รับผลานิสงส์สำเร็จสมความตั้งใจในสิ่งซึ่งท่านปรารถนานั้นทุกประการเถิด

ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นี้ อาจารย์พรซึ่งไม่ทราบว่าข้าพเจ้ากำลังนั่งเขียนอะไร ก็ได้ถามขึ้นว่า 'มีเวลาว่างหรือยัง มาช่วยตรวจต้นฉบับอีกหน่อย เตรียมไว้ให้ช่างเรียงพิมพ์' ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่าจะช่วยตรวจต้นฉบับก่อนแล้วค่อยมาบันทึกเรื่องราวต่อก็ได้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้วางมือจากการบันทึกเพื่อช่วยอาจารย์พรตรวจต้นฉบับคัมภีร์อรรถกถาเล่มที่มีชื่อว่า สุมังคลวิสาสินี ปาฏิกวรรค วันนั้นเป็นวันเฉลิมพระชนม์ พรรษา ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ เวลาขณะนั้น ๑๔.๓๐ น.เศษ

ขณะที่กำลังอ่านต้นฉบับนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูกดึงดูด ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ตัวเบาสบาย ครั้นแล้วคล้ายตัวละลายหายกลืนเข้ากับบรรยากาศที่มีแต่เสียงสวดมนต์เป็นท่วงทำนองแซ่ซร้องสาธุการ ถวายพระพรแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช" ว่า* **'ขอพลังกุศลสัมมาทิฏฐิอันเกิดจากพระธรรมคำสั่งสอนอันบริสุทธิ์ขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจงแทรกซึมเข้าสู่จิตใจของมวลชน เพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้บังเกิดขึ้นในแผ่นดิน อันจะยังความสงบและสันติสุขให้บังเกิดขึ้นหล่อเลี้ยงน้ำพระทัยขององค์พระประมุข เพื่อความอิ่มเอิบเบิกบาน จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนานด้วยจตุรพิธพรชัย ตลอดชั่วนิจนิรันดร์ สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....'**

เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า "เป็นอะไรไป ง่วงนอนหรืออย่างไร เพราะเห็นอ่าน ๆ แล้วหยุดนิ่งเฉย ๆ" ข้าพเจ้าบอกว่า "เปล่าหรอก ไม่ได้เป็นอะไร เพียงรู้สึกปีติที่ได้ทำงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาที่ถูกต้อง ในวันนี้ซึ่งเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ทั้ง ๆ ที่วันนี้เป็นวันหยุด" ขณะนั้นโทรทัศน์กำลังเริ่มถ่ายทอดพิธีการเกี่ยวกับงานพระราชกุศลต่างๆ ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่า ให้ตรวจต้นฉบับคัมภีร์พอแค่นี้ก่อน เตรียมตัวสวดมนต์ นั่งสมาธิ และดูพิธี

การประกอบพระราชกุศลต่าง ๆ เพื่อน้อมใจรำลึกถึงและมอบถวายกุศลที่พวกเราได้กระทำมา ให้ไปเพิ่มส่งเสริมบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อว่าด้วยพระบารมีของพระองค์จะได้ช่วยให้พสกนิกรในชาติเกิดความสามัคคีเสียสละ อดทน มีเมตตา ให้อภัยกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ให้ทุกคนทำงานด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อปณิธานของพระองค์ท่านจะได้บรรลุผลสำเร็จ คือปณิธานที่ว่า **"เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม"** อาจารย์พรก็เห็นด้วย จากนั้นอาจารย์พรก็ได้นำคณะเราสวดพุทธมนต์พิเศษหลายสูตร นั่งสมาธิส่งใจรำลึกพร้อมกับฟังพระคุณเจ้าสวดมนต์ในพระบรมมหาราชวัง ร่วมพิธีจุดเทียนชัยถวายพระพร พร้อมทั้งร้องเพลงสดุดีมหาราชาร่วมไปกับชาวประชาทั่วแผ่นดิน และได้น้อมส่งใจรำลึกของพลังอันศักดิ์สิทธิ์จาก พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้หนุนนำและส่งเสริมพลังกุศลต่าง ๆ เหล่านี้ จงสัมฤทธิ์ผลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราปวงชนชาวไทย ขอจงทรงพระเจริญๆๆ...."

*จวบจนบัดนี้ นับจากวันที่พระองค์รับสั่งให้จัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามในวันที่ดวงจันทร์เสวยมาฆฤกษ์นั้น เวลาล่วงเลยมาเดือนเศษมีผู้แสดงความจำนงเป็นเจ้าภาพผ้าป่าไม่กี่คน นับจำนวนองค์ผ้าป่าก็ได้เพียงแค่หกสิบเศษเท่านั้น ยังห่างไกลจุดหมายปลายทางอยู่มากโขทีเดียว ยังเหลือเวลาอยู่อีกเดือนเศษ อาจารย์พรและคณะเราแม้จะหวั่นวิตกว่างานจะสำเร็จไปได้โดยวิธีใด แต่แม้กระนั้นทุกวันเวลาที่ผ่านไปก็มิได้หยุดยั้งต่อการทำงานเลย ทุกสัปดาห์ จันทร์ถึงพฤหัสบดีจะอยู่กรุงเทพ ฯ ทำงานด้านพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ศุกร์ถึงวันอาทิตย์จะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพราะถึงอย่างไรกองทุนที่มีอยู่ก็พอทำงานได้ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๓๑ สำหรับต่อจากนั้นก็คงจะแล้วแต่ว่าเหตุการณ์จะชักพาให้ทำงานไปในรูปลักษณะใด เพราะเมื่อเสร็จสิ้นงานกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามในวันมาฆบูชา ซึ่งตรงกับวันพุธที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๑ นั้นก็คงจะพอประเมินได้

งานพิธีสวมฉัตรจะมีขึ้นก็ต่อเมื่อพระธรรมคัมภีร์สำเร็จบริบูรณ์ได้ ๙ เล่ม

อันที่จริงการบันทึกเรื่องราวภายใต้หัวข้อ "การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช" ก็ควรจะหยุดพักไว้ก่อน เพราะขณะนี้ก็มิได้มีงานเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์แต่อย่างใด มีแต่งานเกี่ยวกับพระธรรมคัมภีร์และงานดูแลรักษาป่า สถานที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ทรงสภาพที่ร่มรื่นสวยงาม เพื่อเป็นพื้นฐานพร้อมที่จะรองรับงานในภายภาคหน้า คืองานพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และงานของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ต่อไป ข้าพเจ้าจึงได้ปรึกษาพ่อฤๅษี และหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ว่าข้าพเจ้าควรจะกระทำสิ่งใด พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้ความเห็นว่า ข้าพเจ้าควร

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

จะต้องบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ อันเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้อีกต่อไป จนกว่าเมื่อใดงานพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จสิ้นเมื่อใด งานของข้าพเจ้าจึงจะสิ้นสุดลง เพราะนั่นหมายถึงว่างานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สำเร็จแล้วโดยสมบูรณ์ตามที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชตั้งพระราชปณิธานไว้ว่า ให้วางศิลาฤกษ์สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันวิสาขบูชาปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ ณ ที่ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อ ๑๒ ปีที่ผ่านมา คงจะจำได้ดีว่าเพราะเหตุใดพระองค์จึงรับสั่งเช่นนั้น

ข้าพเจ้าน้อมกราบพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานว่า ตราบเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่จะต้องพยายาม เพราะเวลาช่างเนิ่นนานมาจนเกือบจะลืมว่าตนเองจะต้องทำสิ่งใดบ้าง ขณะเมื่อสำนึกได้เช่นนั้น *ความรู้สึกคล้ายถูกดึงดูดดิ่งลึกลง ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง พลันแว่วเสียงห้อมล้อม พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พระธรรมคัมภีร์ที่ถูกต้องจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไป เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน... พื้นฐานนี้จะอยู่คู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงมีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...* ข้าพเจ้าได้แต่รำพึงในใจแต่ลำพังว่า งานพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จะกระทำได้สำเร็จไหมหนอ เพราะช่างลำบากต่อการหากองทุน เพราะสภาวการณ์ยามเช่นนี้ทุกคนลำบากยุ่งยาก ลำพังจะหาใส่ปากใส่ท้องก็แทบจะไม่ได้ ยังจะต้องแบ่งเจียดมาทำบุญอีก ดูช่างไม่ปลอดโปร่งเอาเสียเลย ข้าพเจ้าจึงคิดว่าจะไม่รบกวนใคร ๆ ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทำไปเท่าที่กำลังจะพึงมี แม้จะต้องใช้เวลาอันยาวนาน ถ้าความตั้งใจไม่ล้มเหลวยังคงทำอยู่ตลอดเวลา ก็คงจะถึงจุดหมายปลายทางเข้าสักวัน ตราบเท่าที่ชีวิตยังดำรงอยู่

สิ่งสำคัญที่ให้มีกำลังใจทำงานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์

ในช่วงที่บอกกล่าวหาเจ้าภาพผ้าป่ากองทุนสืบต่อพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาเช่นนี้ คณะเรายังคงทำงานต่าง ๆ อยู่ตามปกติ ได้มีเหตุการณ์ซึ่งน่าจะบันทึกไว้เป็นข้อสังเกตและศึกษาต่อไปบ้างคือ เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๑ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังช่วยอาจารย์พรตรวจต้นฉบับพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา ฉบับที่มีชื่อว่า ขุททกนิกายอรรถกถา เพื่อเตรียมส่งงานให้ช่างเรียงพิมพ์ คัมภีร์ฉบับนี้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าตรวจยากและช้า เพราะขณะที่กำลังอ่านทบทวนต้นฉบับซึ่งคณาจารย์กรรมการได้ตรวจชำระมาชั้นหนึ่งแล้วนั้น อาจารย์พรจะต้องบอกว่าเดี๋ยวก่อน ขอค้นตรงนี้หน่อย เพราะบางตอนชำระไว้ไม่ละเอียดพอเป็นอยู่เช่นนี้เรื่อย ๆ กว่าจะผ่านไปได้แต่ละหน้าแต่ละตอน ข้าพเจ้าก็หยุดพักรอการค้นในช่วงจังหวะเช่นนี้ ในวันนั้นข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกอ่อนใจและท้อใจอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน คือรู้สึกว่าช่างเป็นงานที่เป็นไปได้ยากเหลือเกิน เพราะไหนจะต้องทำงานตรวจเอง ไหนจะต้องเป็นคนหางบประมาณหาปัจจัยมาใช้จ่าย ทั้งค่าคณาจารย์กรรมการชำระคัมภีร์ ค่ากระดาษ ค่าเรียงพิมพ์ ค่าพิมพ์ กว่าจะสำเร็จออกมาเป็นเล่มฉบับที่สมบูรณ์ ขณะที่เกิดความรู้สึกท้อแท้เช่นนี้ ความรู้สึกมักจะเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *และแล้ว*

เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ ...คจฺฉามิ... ก็จะห้อมล้อมมาทุกทิศทุกทาง พร้อมทั้งเสียงพูดกระเส่าแผ่ซ่านในบรรยากาศว่า นับจากวันที่ได้รับคำพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าทีปังกร สุเมธดาบสได้สร้างบารมีต่อมาอีกสี่อสงไขยแสนกับป์ จึงได้ตรัสรู้เป็นพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระธรรมคำสั่งสอนอันถูกต้องจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไป เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน

ข้าพเจ้าค่อย ๆ รู้สึกเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง เกิดความปีติและภาคภูมิอยู่เงียบ ๆ ว่า มิเสียแรงที่เกิดมาเป็นคนมิได้ประพฤติตัวให้ผิดศีลธรรม มิได้กระทำสิ่งใดให้เป็นที่เดือดร้อนแก่คนอื่น แต่ได้กระทำในสิ่งซึ่งมีประโยชน์และจะมีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงในภายภาคหน้า คงจะเป็นอานิสงส์ของบุญเก่าหนุนนำให้ได้มาทำงานเช่นนี้ จึงคิดว่าให้ได้ทั้งหมดเท่าที่มีและก็จะไม่อายที่จะบอกบุญเรี่ยไรเพื่อให้ทุกคนได้มาร่วมให้สิ่งที่มีคุณค่าอย่างแท้จริงต่อชีวิตการเดินทางในสังสารวัฏ คือธรรมรัตน์อันเป็นดุจประทีปส่องทางนี้ได้บังเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ ข้าพเจ้าพูดกับอาจารย์พรขึ้นว่า ช่วงเวลาของชีวิตที่เหลืออยู่ในโลกนี้เราจะพยายามทำ อาจจะช้าไปบ้างเพราะเราจะต้องใช้เวลาหางบประมาณปัจจัยด้วย อาจารย์พรไม่พูดสิ่งใดนอกจากยิ้มอยู่ในหน้า และทำงานง่วนต่อไป

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้พูดกับข้าพเจ้าขึ้นว่า **นี่ นังหนู...รู้ไหมว่าคนที่เขาประกอบอาชีพอย่างอื่นพอมีสตางค์บ้างแล้วเขาก็เห็นคุณค่าของการทำพระธรรมคัมภีร์ แต่เขาไม่มีเวลาและเขาทำไม่ได้ เขาก็เอาสตางค์มาช่วย เขาก็ได้รับอานิสงส์มากมายเหมือนกัน เพราะเขาเห็นคุณค่าของความดี เส้นทางชีวิตของเขาก็จะได้พบประสบแต่สิ่งที่ดีงาม** ข้าพเจ้าน้อมกราบหลวงพ่อ พร้อมทั้งบอกหลวงพ่อว่า ข้าพเจ้าเองก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันว่า ขอให้อานิสงส์ที่ข้าพเจ้ามองไม่เห็นและไม่ทราบว่าคืออะไรนี้ จงได้ส่งผลให้แก่บุคคลผู้มีจิตใจอันดีงาม ศรัทธาช่วยเหลืองานของพระองค์มาตลอดเวลานี้นั้นด้วยเถิด หลวงพ่อบอกว่า **เออดี อธิษฐานแสดงความปรารถนาดีไว้ก็ดี เป็นการแสดงออกของบุคคลผู้มีความกตัญญูรู้บุญคุณบุคคลที่เขาให้ความช่วยเหลือ แต่จงรู้ไว้เถิดว่า สิ่งที่ปลูกลงไปจะให้ผลเสมอ ถ้าเจ้าของมีความอดทน รดน้ำพรวนดินอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าปลูกไว้แล้วสักครั้ง แล้วปล่อยปละละเลย โอกาสที่จะให้ผลก็ช้ามาก อย่าลืม เมล็ดของความดีความชั่วไม่มีโอกาสตายเลย เอาละ ขืนพูดมากกว่านี้นังหนูคงไม่รู้เรื่อง** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่ออีกครั้งหนึ่ง ด้วยความซาบซึ้งในพระคุณ และตั้งใจไว้ว่า ข้าพเจ้าจะพยายามทำแต่งานเฉพาะหน้าให้ดีที่สุด สำหรับเหตุการณ์ต่อไปจะเป็นอย่างไรนั้นก็สุดแล้วแต่ว่าความเหมาะสมจะมีมาอย่างไร

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งถึงสัญลักษณ์แห่งการรบที่บ้านร่มเกล้า

ในเย็นวันเสาร์ที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๑ ขณะที่อาจารย์พรกำลังนำสวดมนต์อยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เพราะวันนี้เป็นวันเสาร์จะต้องสวดมนต์ยาว รวมทั้งสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรด้วย ขณะที่สวดมนต์บทธัมมจัก ฯ ใกล้จะจบลง พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งมวลเหล่าเทพโอปปาติกะอีกมากมาย ข้าพเจ้าจึงได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบถึงงานที่กำลังกระทำอยู่ รวมทั้งความวิตกกังวลว่างานที่จะจัดขึ้นในขั้นตอนนี้ คืองานเกี่ยวกับการทอดผ้าป่ากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ในวันมาฆบูชาที่จะถึงนี้อาจจะไม่ราบรื่นและเรียบร้อยเท่าที่ควร พระองค์รับสั่งว่า **"อิสรภาพมิใช่สิ่งที่จะได้มาโดยง่ายดาย ต้องดำเนินงานด้วยความอดทนเสียสละอยู่ตลอดเวลา ขออนุโมทนา แม้จะสำเร็จเพียงขั้นตอนหนึ่งคือต้นฉบับที่ชำระแล้วโดยสมบูรณ์ ขอย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่งว่า ความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา คือสัญลักษณ์ของการก้าวไปของสภาวการณ์ ขณะนี้ศูนย์พัฒนาศาสนากำลังดำเนินงานเกี่ยวกับการทำแนวป้องกันไฟที่จะลุกไหม้ลามเข้ามา และงานการชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ให้ถูกต้องใช่หรือไม่..."** พระองค์รับสั่งไว้เพียงแค่นี้เท่านั้นแล้วไม่รับสั่งสิ่งใดอีก ข้าพเจ้าได้แต่น้อมรับฟังและตั้งใจที่จะทำงานให้ดีที่สุด และได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๑ อาจารย์พรออกควบคุมคนงานทำงานแต่เช้า เพราะขณะนั้นกำลังทำแนวป้องกันไฟด้านเนินเทิดพระเกียรติ ซึ่งเนินนี้ได้ปลูกต้นสนสามใบไว้ประมาณ ๑,๕๐๐ ต้น ซึ่งก็เคยถูกไฟไหม้ไปเมื่อปีที่แล้วเสียหายไปถึงห้าร้อยกว่าต้น ส่วนที่ยังเหลืออยู่ ๑,๐๐๐ กว่าต้น กำลังสูงแค่หน้าอก และบางต้นสูงท่วมศีรษะไปนิดหน่อยแล้ว อาจารย์พรบอกว่าปีนี้จะให้ไฟไหม้ไม่ได้เป็นอันขาด เพราะเนินนี้เมื่อตัดหญ้าออกแล้วเห็นต้นสนชัดเจน เป็นเนินที่สวยงามทีเดียว พอเวลาประมาณสัก ๑๐ นาฬิกาเศษ ข้าพเจ้าได้ชวนคุณผ่องผิวเดินจากแคมป์ที่พัก ไปดูว่าอาจารย์พรทำอะไรไปบ้าง และเผื่อจะช่วยเหลืออะไรได้บ้าง พอเดินไปถึงเนินเทิดพระเกียรติ เห็นอาจารย์พรกำลังควบคุมสั่งงานตัดหญ้าแถบชายเนินรอบต้นสนเล็ก ๆ สูงเพียงแค่เอว แต่ก็เป็นพุ่มให้ร่มเงาแล้วนิดหน่อย ข้าพเจ้าได้นั่งลงใต้เงาสนต้นเล็กนั้น แสงแดดจ้าท่ามกลางเนินกว้าง ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ท่ามกลางแสงแดดร้อนเปรี้ยงยามใกล้เที่ยงร่มเงาสนแม้จะเพียงต้นเล็ก ๆ ก็ให้ความรู้สึกร่มเย็น เป็นอานิสงส์ของผู้มีจิตใจงามโดยแท้ที่ให้ความช่วยเหลือทำให้คณะเราได้มาปลูกต้นสนเหล่านี้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดิน ของอนุชนรุ่นหลังที่จะได้มาใช้สถานที่นี้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ในพระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือน *ได้ยินเสียงระรัวของลูกปืนดังสนั่น เสียงระเบิดตูม เสียงร้องครวญครางโอดโอย พร้อมทั้งกลิ่นคาวเลือดคละคลุ้ง ครั้นแล้วคล้ายมีเสียงสั่งสำทับท้าทายว่า ไปซิ...ไปดูแนวชายเขตแดนว่าจะยึดพื้นที่คืนได้หรือไม่ อย่ามัวแต่ประมาทชะล่าใจว่าร่มเย็นสบาย* ข้าพเจ้าลุกขึ้นยืนจากเงาต้นสนเล็ก ๆ นั้นพร้อมทั้งเอ่ยชวนคุณผ่องผิวเดินกลับแคมป์ที่พัก และได้หันไปบอกอาจารย์พรว่า จะเดินกลับแคมป์ที่พัก โดยเดินข้ามเนินเทิดพระเกียรตินี้ไปอีกฟากที่เป็นแนวเขตติดต่อกับชายเนินแคมป์ที่พักนั้น

นิมิตหมายที่แสดงถึงชัยชนะแห่งการรบที่บ้านร่มเกล้า

ขณะที่เดินตามถนนลำลองข้ามเนินเทิดพระเกียรติมาถึงชายเนิน แนวถนนก็สิ้นสุดลง กลายเป็นป่าหญ้ากอพงใหญ่เป็นแนวกั้นตามชายเนิน กว้างประมาณ ๒๕ เมตร ข้าพเจ้าได้ถามคุณผ่องผิวว่า เราจะออกพ้นแนวชายเนินนี้ออกไปได้อย่างไร เพราะหญ้าขึ้นหนาทึบ รวมทั้งดงไมยราพหนามเป็นแนวกั้นราวกับรั้วลวดหนาม ไม่มีช่องตรงไหนพอที่จะแหวกแนวไปได้เลย คุณผ่องผิวถามว่า “เราเดินย้อนกลับทางเก่าไปหาอาจารย์พร แล้วขึ้นรถกลับแคมป์ที่พักพร้อมอาจารย์จะดีไหม ไม่ต้องมุดแหวกดงหนาม” ข้าพเจ้ากำลังคิดว่าดีเหมือนกัน ครั้นแล้ว *ความรู้สึกคล้ายตกอยู่ในวงล้อมของผู้คนมากมาย ล้วนแต่น่าสะพรึงกลัว ได้ยินเสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำลึก “กลับไปซิ จะได้สบาย อย่ามายุ่งกับแนวชายแดน” ครั้นแล้วเงาของคนสูงเทียมฟ้าทาบทับกับต้นสูงใหญ่ ยืนทะมึน ราวกับกำแพงกั้นเอ่ยขึ้นว่า “แหวกวงล้อมมาให้ได้ ยึดพื้นที่แนวอาณาเขตให้ได้ อย่ากลับหลังหันทั้ง ๆ ที่ยังมิได้พยายาม ยึดพื้นที่คืนให้ได้ อย่าให้ป่าหญ้ากอพงเครือเถาไมยราพยึดครอง” เสียงปืนยังดังระรัวถี่ยิบ เสียงระเบิดตูม เสียงโอดโอยครวญคราง กลิ่นคาวเลือดฉุนจนแทบจะสำลัก*

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่อีกครั้งหนึ่ง ได้ยินเสียงตนเองร้องตะโกน แหวก...แหวก...แหวก...พร้อมทั้งเท้าก็เหยียบไปบนกอหญ้า เหยียบไปที่หญ้าก็ยวบหลบลง เครือเถาไมยราพเต็มไปด้วยหนามเล็ก ๆ ถี่ยิบราวกับเส้นขน ถูกเนื้อตัวส่วนไหนก็จะฝังเกี่ยวติดอยู่กับเนื้อตรงนั้น สานขึงผสมผสานอยู่กับต้นหญ้ากอพง ข้าพเจ้าจะโน้มต้นพงที่ออกดอกชูช่ออยู่เหนือศีรษะให้ราบลงมาบังเถาหนามไมยราพ แล้วก็จะใช้เท้าเหยียบย่ำลงไป พร้อมทั้งปากก็จะร้องตะโกนว่า แหวก ๆ...อยู่ตลอดเวลา เดชะบุญที่เถาไมยราพสานเกี่ยวพันกับกอหญ้าหนาแน่นมาก เมื่อเหยียบลงไปเท้าจึงไม่ทะลุลงไปถึงพื้นดิน ถ้าเท้าทะลุเถาไมยราพลงไปถึงพื้นดินคงจะดึงเท้าขึ้นมาไม่ได้ คงจะต้องจมอยู่กับป่าไมยราพนั่นเอง คุณผ่องผิวก็พยายามเดินตามด้วยความอดทนเช่นกัน จึงต่างคนต่างถูกหนามไมยราพและใบหญ้าคาบาดได้เลือดคนละนิดหน่อย ทั้งสองคนผมเผ้ายุ่งเหยิงรุงรัง เพราะแหวกพงหนามพงหญ้าออกมา ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้ามีหมวกแต่ก็ถูกเกี่ยวหลุดแล้วหลุดอีก ในที่สุดก็แหวกออกมาได้สำเร็จด้วยความปลอดภัย เราสองคนมองหน้าและยิ้มให้แก่กันด้วยความรู้สึกเป็นสุขและสบายใจ เดินกลับแคมป์ที่พัก แม้จะเหน็ดเหนื่อยแต่ก็รู้สึกเบาสบาย

เวลาขณะนั้นเที่ยงตรงพอดี ท้องฟ้าแจ่มใสไร้ราคีเป็นสีครามเข้ม แม้แสงแดดจะแผดร้อน แต่ก็มีสายลมเย็นพัดโชยลูบไล้ผ่อนคลาย เราทั้งสองเดินกลับมาถึงแคมป์ที่พักพร้อม ๆ กับอาจารย์พร ซึ่งไม่รู้ว่าเราทั้งสองคนไปผจญภัยมา ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่า “นี่ถ้าแหวกออกมาไม่ได้ป่านนี้คงโกลาหลกันใหญ่ เพราะไม่ทราบว่าเราสองคนหายไปทางไหน โชคดีแล้วที่อาจารย์ไม่ต้องไปเสียเวลาเที่ยวตามหา” แล้วอาจารย์พรจึงได้หัวเราะ เมื่อมองสำรวจเห็นสภาพของเราทั้งสองคนจากนั้นก็พากันรับประทานอาหารกลางวันและเตรียมตัวเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

โดยปกติข้าพเจ้าไม่ค่อยได้ติดตามข่าวคราวต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์เท่าไรนัก นอกจากดูข่าวจากทางโทรทัศน์บ้าง ก็เห็นว่าทุกอย่างยังคงปกติเรียบร้อยดี แต่กลับมาจากศูนย์พัฒนาศาสนาครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านหนังสือพิมพ์พบข่าวว่าแนวชายแดนบ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ ฯ ยึดพื้นที่สำคัญคืนได้เกือบทุกจุดแล้ว ข้าพเจ้าขนลุกเกิดความรู้สึกบอกไม่ถูก ได้แต่ตั้งจิตอธิษฐานส่งพลังใจไปช่วย ขอให้ฝ่ายเรายึดพื้นที่คืนมาให้ได้ทั้งหมด อย่าให้ใครล่วงล้ำอธิปไตยของเราเข้ามาได้ พร้อมทั้งรำลึกถึงพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงมิเคยลืมแผ่นดินและพสกนิกรของพระองค์ ยังคงห่วงใยให้ความปกป้องคุ้มครอง แม้จะละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์มานานนับได้ถึงสามศตวรรษเศษแล้วก็ตาม ในเมื่อยังทรงเล็งเห็นว่าพสกนิกรของพระองค์มิได้รับความร่มเย็นอย่างแท้จริง พระองค์ก็มิอาจจะทรงเสวยทิพยสุขอยู่ได้แต่ตามลำพังพระองค์เอง ดังนั้นข้าพเจ้าจึงพยายามอดทนทำงานให้ดีที่สุด และเอ่ยชักชวนบุคคลผู้ซึ่งพอมีความเข้าใจกัน และมีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือให้มาร่วมกันกระทำในสิ่งซึ่งเห็นว่าจะก่อให้บังเกิดปีติโสมนัสขึ้นในพระหทัยของพระองค์ และทุกคนก็คงจะพอเล็งเห็นแล้วว่า การชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์ขึ้นนี้ก่อให้เกิดปีติโสมนัสเพียงใด เพราะการจัดทำเช่นนี้ไม่ใช่สิ่งซึ่งจะทำขึ้นได้ง่าย ๆ หรือบ่อย ๆ ซึ่งใครจะคิดว่าจะทำเมื่อไรก็ได้ มิใช่เช่นนั้นเลย

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ทรงเล่าถึงเหตุการณ์ในวันทรงกระทำยุทธหัตถีต่อ

ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นี้ อาจารย์พรได้พูดกับข้าพเจ้าว่า อย่าลืมกราบบังคมทูลขอความพระกรุณาจากพระองค์ ให้ทรงประทานเล่าถึงเรื่องราวความเป็นไปในสงครามยุทธหัตถีจากที่ทรงประทานเล่าค้างไว้นั้นด้วย เพราะทุกคนต่างก็กระหายใคร่รู้ถึงวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ของพระองค์และเป็นความภาคภูมิใจที่ฝังอยู่ในสายเลือดไทยทุกคน

พอประสบโอกาสเมื่อข้าพเจ้าทูลขอ พระองค์ได้ทรงประทานเล่าต่อไปอีกว่า.....

เมื่อช้างทรงของเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันออกจากร่มเงาไม้ อาจจะเป็นเพราะเจ้าพระยาไชยานุภาพกำลังตกมัน จึงเมื่อเห็นช้างทรงของเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันออกมาเช่นนั้น ก็แล่นถลาแปร๋แปร๋นตรงรี่เข้าปะทะทันที เกินกว่าที่จะทันบังคับได้ จึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ชั่วเพียงแวบเดียว สายตากระทบกับพระแสงของ้าวของเสด็จพี่ ฯ จึงได้เบี่ยงพระเศียรหลบ เสียงดังเปรี้ยง เห็นแสงประกายวาบในแสงแดด สั่นสะเทือนจากศีรษะจรดปลายเท้าทั่วสรรพางค์กายราวกับเทพบันดล...เจ้าพระยาไชยานุภาพสลัดเต็มแรง พร้อมทั้งซ้อนปลายงาปลายงวงแบกงัดดันช่วงศีรษะของช้างทรงของเสด็จพี่ ฯ ให้หงายขึ้นเป็นช่องว่างให้เกิดจังหวะ จึงได้ใช้พระแสงของ้าวฟาดเหวี่ยงไปทันที พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานในใจว่า ขอพระราชทานอภัย...พระเจ้าพี่...ขอเราได้เสวยสุขร่วมกัน

ในสรวงสวรรค์เถิด...มองเห็นพระโลหิตของเสด็จพี่ ฯ พุ่งกระฉูด ตกกระจายราดรดลงสู่พื้นปฐพี...จากนั้นความสงบเงียบวังเวงก็บังเกิดขึ้นครอบคลุมทั่วบริเวณ ฝ่ายข้าศึกมีน้ำใจเป็นนักรบที่แท้จริง เมื่อเห็นว่าจอมทัพเป็นฝ่ายปราชัยก็ยอมแต่โดยดี เสียงร้องไห้ครำ่ครวญอื้ออึงระงม... จึงได้มีประกาศิตให้นำพระบรมศพของเสด็จพี่พระมหาอุปราชากลับคืนสู่หงสาวดี แล้วให้ขีดวงล้อมตรงหยาดหยดพระโลหิตของเสด็จพี่ ฯ ไว้ เพื่อสร้างพระเจดีย์ถวายพระราชกุศลแด่เสด็จพี่ ฯ ครอบทับไว้.....

เมื่อทรงประทานเล่ามาถึงตอนนี้ก็ทรงเงียบงันไปอีกเป็นครู่ใหญ่ แล้วรับสั่งเสริมว่า **ขอให้พวกเราทุกคนจงตั้งจิตอธิษฐานให้อานิสงส์ของการกระทำงานหากองทุน เพื่อสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จงบังเกิดสันติสุขขึ้นในภพภูมิของเสด็จพี่พระมหาอุปราชาด้วยเถิด เพราะถ้าไม่มีพระองค์ เราเองก็คงมิได้มีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีเพื่อจารึกไว้ในแผ่นดิน เป็นความภาคภูมิใจมาจนบัดนี้....**

ข้าพเจ้ามิได้รบกวนพระองค์อีก เพียงแต่นึกในใจถึง**เจ้าพระยาปราบหงสาวดี พระมาลาเบี่ยงพระแสงพลพ่าย** ที่เคยร่ำเรียนมาในประวัติศาสตร์สมัยเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยม พร้อมทั้งกราบขอบพระคุณในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และก็จะพยายามบอกกล่าวแก่ทุกคนที่มาร่วมการกุศลทอดผ้าป่าพลังสามมาฆบูชาเพื่อเป็นกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ให้ได้รับทราบโดยทั่วกัน

ผ้าป่ากองทุน ๓๓๓ กองทุน ๆ ละ ๒,๑๓๕ ซึ่งเป็นปีที่ทรงกระทำยุทธหัตถี ได้ครบตามจำนวน

*จะต้องเป็นเพราะผลานิสงส์บารมีของการเสียสละในสงครามยุทธหัตถีของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวมทั้งความห่วงใยจากน้ำพระทัยที่เปี่ยมพ้นไปด้วยความปรารถนาที่จะให้สันติสุขบังเกิดขึ้นแก่พสกนิกรและแผ่นดินอย่างแท้จริงมิเสื่อมคลายนี่เอง จึงทำให้ผ้าป่าพลังสามกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งในระยะแรก ๆ นั้นเป็นไปอย่างเชื่องช้า และเป็นที่น่าหวั่นวิตกว่าจะกระทำให้สำเร็จได้โดยวิธีใดนั้น พอใกล้ถึงวันที่จะกระทำพิธีคือวันมาฆบูชาที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๑ ราว ๕ วัน ก็ได้มีผู้ห่วงใยช่วยเหลือได้ระดมช่วยกันจนครบตามจำนวน ๓๓๓ องค์ ๆ ละ ๒,๑๓๕ บาท ตามปีพุทธศักราชที่พระองค์ได้รับชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี ถึงแม้ปัจจัยจะได้ไม่ครบตามจำนวนก็ตาม แต่จำนวนขององค์ผ้าป่าก็มีครบให้ได้ติดตามไต่ถามได้ จึงเป็นอันว่างานการชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งพระองค์ทรงปรารภจัดหากองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ฯ นั้น ก็จะค่อยเป็นค่อยไปจนได้ โดยมิต้องหยุดชะงัก ถึงแม้จะเป็นไปอย่างเชื่องช้าบ้างก็ตาม

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๓๑

ระยะก่อนจะถึงวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ฯ คือ ระยะที่คณะเรากำลังช่วยกันบอกกล่าวหาเจ้าภาพองค์ผ้าป่า รวมทั้งจะต้องกระทำงานด้านอื่นควบคู่กันไปด้วย เป็นช่วงจังหวะที่มีความยุ่งยากมากพอสมควร ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าน่าจะบันทึกไว้เพื่อเตือนความทรงจำเมื่อเหตุการณ์ผ่านพ้นมาว่า ในระยะนั้น ๆ ทุกคนได้อดทนและฝ่าฟันอุปสรรคมาได้อย่างไร และมีเหตุการณ์อะไรเกี่ยวกับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช บ้าง

ปีนี้มีพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ มามากเป็นพิเศษ และต้องอยู่กลดด้วยเป็นครั้งแรก

บ่ายวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ อาจารย์พรและคณะเราจะต้องเดินทางมาทำงานดูแลพื้นที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามปกติ สำหรับวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี ทำงานด้านพระธรรมคัมภีร์อยู่ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณที่กรุงเทพ ฯ ดังที่ได้เคยบอกกล่าวไว้แล้ว โดยเฉพาะระยะนี้นอกจากจะต้องระดมทำแนวกันไฟแล้ว อาจารย์พรจะต้องสั่งควบคุมคนงานเตรียมพื้นที่สำหรับรับพระนิสิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เหมือนอย่างทุก ๆ ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ซึ่งจะเดินทางมาปฏิบัติธรรมกันในวันที่ ๖ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๑ และปีนี้มีพระนิสิตมากกว่าทุก ๆ ปี คือมีจำนวนถึง ๒๖๗ รูป รวมทั้งพระคณาจารย์และพระวิปัสสนาจารย์อีก รวมทั้งหมดเกือบ ๓๐๐ รูป และปีนี้ทางมหาวิทยาลัยสงฆ์ได้ออกมาเป็นหลักสูตรว่า จะต้องให้พระนิสิตทั้งหมดปักกลดอยู่ในป่าด้วย จึงเป็นงานหนักที่อาจารย์พรจะต้องจัดการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพที่เรียบร้อยพอสมควร

และอีกประการหนึ่ง ทุก ๆ ปีที่ผ่านมาพระนิสิตจะมาศึกษาปฏิบัติธรรมในวิชาธรรมประยุกต์เพียงแค่ ๗ วัน แต่ในปีนี้ทางมหาวิทยาลัยก็ออกมาเป็นหลักสูตรอีกว่าจะต้องอยู่ปฏิบัติธรรมถึง ๑๕ วัน โครงการทุกอย่างดีสวยงามหมด แต่การปฏิบัติที่จะให้บรรลุผลตามเป้าหมายนั้นยุ่งยากเต็มไปด้วยปัญหาพอสมควร เพราะบุคคลผู้ตั้งโครงการนั้นมิได้มาสัมผัสกับงานอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้น ถ้าจะให้ได้ผลที่น่าพอใจ บุคคลผู้รับโครงการมาปฏิบัตินั้นจะต้องมีความสามารถสูง จึงจะพางานไปสู่ความสำเร็จได้ มิฉะนั้นจะต้องล้มเหลวกลางคัน อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี และพ่อฤาษี เผื่อว่าหลวงพ่อ, พ่อฤาษีจะได้กราบทูลปรึกษากับพระองค์ รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วยว่าเห็นสมควรประการใด และอาจารย์พรจะรับงานนี้ไหวหรือ และจะรับตลอดไปได้หรือไม่ เพราะเป็นงานที่หนักและต้องมีค่าใช้จ่ายสูงมาก เกรงว่าจะไม่ไหว เพราะก็ได้บอกกล่าวบอกบุญเรี่ยไรมามากแล้ว หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่า **“อ้าว จะมามัวคิดอยู่ได้อย่างไรว่าจะไหวหรือไม่ไหว ก็เขาออกมาเป็นโครงการแล้ว เดินหน้าต่อไป รู้ไหมงานบ้านเมืองไม่มีวันหยุด ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีการหยุดอยู่กับที่ ถึงแม้จะหยุดอย่างนี้ก็ต้องไปทำอย่างอื่น ดังนั้นจงเลือกทำในสิ่งที่ดีที่สุด”**

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทำพิธีปักธง และจุดธูปรอบพระเจดีย์ ฯ และให้สวดมนต์ด้วย

ขณะที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กำลังพูดอยู่เช่นนั้น พระองค์ก็ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"สภาวการณ์การก้าวไปเป็นแนวทางของความเจริญก้าวหน้ามั่นคงและจะบังเกิดสันติสุขได้ แต่สภาวะแวดล้อมขณะนี้นั้นยุ่งยากสับสน จงกระทำพิธีท่องบ่นสาธยายพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตร และรัตนสูตร แล้วปักธูปรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามแนวต้นแก้วอันเปรียบเสมือนกำแพงแก้วขอบขัณฑเสมา ในยามสี่โมงเช้าของวันอาทิตย์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๑"** ในวันที่พระองค์เสด็จมารับสั่งนั้นเป็นวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๑ อันเป็นวันกองทัพไทย ข้าพเจ้าได้บอกเล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่า บอกหลวงพ่อนะว่า **"งานนี้ต้องรับแน่ และจะพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถจะพึงมีทั้งหมด แต่หลวงพ่อต้องคอยช่วยด้วย งานจึงจะสำเร็จได้"** หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ยังย้อนอาจารย์พรมาอีกว่า **"ไม่เกี่ยว งานใครก็งานใคร ใครรับทำงานคนนั้นก็ต้องรับผิดชอบให้ตลอด เดี๋ยวจะมาโทษกัน ไม่ได้ขอเป็นผู้ดูอย่างเดียว ทำไป...ทำไป...ทำไป...สาธุ..."** อาจารย์พรได้กราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และยิ้ม ๆ ไม่ได้กล่าวสิ่งใดอีก

เมื่อถึงเช้าวันอาทิตย์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๑ ข้าพเจ้าได้บอกย้ำเตือนอาจารย์พรอีกครั้งหนึ่งก่อนที่อาจารย์พรจะออกสั่งงานคนงานว่าจะต้องไปกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ทันสี่โมงเช้า (๑๐.๐๐ น.) เพราะในตอนเช้าวันนี้ ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะเป็นตัวของตัวเองนัก รู้สึกมึนและเวียนศีรษะมาก ผะอืดผะอมอยากจะอาเจียนอยู่ตลอดเวลา *เพราะกลิ่นคาวเลือดคละคลุ้งไม่จางหายไปได้เลย เสียงระเบิดตูม ๆ...เสียงปืนดังระรัวถี่ยิบ เสียงร้องครวญคราง แม้นาน ๆ ครั้งจะมีเสียงกระหึ่มของทำนองสวดสาธยายพุทธมนต์ผสมมากับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...เป็นท่วงทำนองก็ตาม*

พอเก้านาฬิกา ข้าพเจ้าก็ได้บอกคุณผ่องผิวและคุณสุภาณีเตรียมตัว และจัดเตรียมสิ่งของ เป็นต้นว่าดอกไม้ ธูป เทียน ผลไม้สำหรับที่จะนำไปกระทำพิธี และเสื่อเผื่อจะปูนั่ง เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วทุกคนก็ลงมาจากเรือนพัก หอบของพะรุงพะรัง ข้าพเจ้ามองไม่เห็นรถสักคันที่จะเป็นพาหนะนำไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อกระทำพิธี เพราะระยะทางจากแคมป์ที่พักถึงองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ราวเกือบ ๒ กิโลเมตร ถามจากอาจารย์พรซึ่งกำลังงุ่นง่านรอรถอยู่เหมือนกัน ปรากฏว่ารถจิ๊ปซึ่งคุณเกษมหัวหน้าคนงานเป็นคนขับนั้น ขับรถไปส่งคนงานเพื่อทำแนวกันไฟทางด้านทิศใต้ แทนที่เมื่อส่งคนงานแล้วจะรีบกลับมา ปรากฏว่าอยู่ทำงานกับคนงาน สำหรับรถอีกคันหนึ่งซึ่งนายประเสริฐเป็นคนขับ ก็ไปจ่ายกับข้าวที่ตลาดยังไม่กลับ ซึ่งคนขับรถทั้งสองคันต่างคนต่างคิดว่าคณะเราคงจะมีรถใช้อยู่แล้ว จึงเป็นอันว่าคณะเราจะต้องเดินหอบของพะรุงพะรังจากแคมป์ที่พักไปกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ทันเวลา คุณผ่องผิวกับข้าพเจ้าออกเดินไปก่อน อาจารย์พรเดินตามทิ้งระยะห่างราว ๑๐๐ เมตร ติดตามด้วยคุณสุภาณีซึ่งมัวเก็บดอกไม้ ซึ่งทิ้งระยะห่างราว ๑๐๐ เมตรเช่นกัน ข้าพเจ้าได้บอกคุณผ่องผิวว่า : -

"เห็นหรือยังว่าพอเราจะไปกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แทนที่จะไปได้อย่างสะดวกสบาย ทั้ง ๆ ที่สิ่งอำนวยความสะดวกของเราก็มีทุกอย่าง แต่ทำไมล่ะพอถึงเวลาเข้าจริง ๆ แล้วเราจึงต้องเดินมาหอบข้าวของพะรุงพะรังเป็นระยะทางถึงเกือบ ๒ กิโลเมตร แทนที่จะใช้เวลาเพียง ๒-๕ นาที กลับจะต้องใช้เวลาถึง ๓๐ นาที เดินไป พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ไปด้วยนะ เหยียบย่ำความรุ่มร้อนทุพภิกขภัยให้จมหายไปกับแม่พระธรณี" *เพราะในขณะที่เดินอยู่นั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกผ่าว ๆ อบอ้าว ลมที่พัดมากระทบผิวกายราวกับพัดผ่านมาจากทะเลทรายที่ร้อนระอุ เสียงผู้คนพูดคุย ทั้งทุ่มเถียงกันสับสนวุ่นวาย หาความสงบไม่ได้ ได้ยินเสียงกระซิบกระซาบกระเส่ามารอบข้างว่า* **"ภายในขัดแย้งทุ่มเถียงสับสนวุ่นวาย แห้งแล้งแตกระแหง จนทำให้เปลือกผิวห่อหุ้มร้าวระบม แตกแยกเป็นรอยให้แมลงวันมาวางไข่เป็นหนอนชอนไช รีบยารอยแยกของผิวนั้นโดยเร็วเถิด"** คุณผ่องผิวได้แต่พยักหน้ารับและยิ้มอย่างสงบ มิได้กล่าวตอบสิ่งใด เพราะคงจะรู้สึกเหนื่อยเล็กน้อย พร้อมทั้งคอยหันไปมองทางด้านหลังดูอาจารย์พรและคุณสุภาณีซึ่งกำลังเดินตามมาว่าจะเดินไหวหรือไม่ คุณผ่องผิวกับข้าพเจ้าเดินมาถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สี่โมงตรง (คือ ๑๐.๐๐ นาฬิกา) พอดีคุณสุภาณีเดินแซงอาจารย์พรตามมาติด ๆ ต่างคนต่างมองย้อนไปด้วยความเป็นห่วง เห็นอาจารย์พรเดินมาถึงหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา รถนายประเสริฐก็กลับมาจากจ่ายตลาดพอดี อาจารย์พรจึงขึ้นรถนายประเสริฐให้มาส่งที่เนินพระเจดีย์ ฯ ระยะทางจากเนินหอประชุมถึงเนินพระเจดีย์ ฯ ราว ๘๐๐ เมตร ปรากฏว่าอาจารย์พรกับคุณสุภาณีมาถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อม ๆ กัน

ในระหว่างทำพิธีเทพเจ้าทั้ง ๗๓ จังหวัดได้มาร่วมในพิธีนี้ด้วย

อาจารย์พรจุดธูปเทียนบูชาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทันที แล้วนำสวดสาธยายพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตรและรัตนสูตร ขณะนั้นรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดินจาก ๗๓ จังหวัด ซึ่งมีสื่อคือดินศักดิ์สิทธิ์อยู่ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่คณะเราได้เคยไปกราบคารวะพานพบมา และได้นำดินศักดิ์สิทธิ์มาบรรจุไว้ภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ได้มาชุมนุมกันรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามแนวต้นแก้วขอบขัณฑสีมา พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้คณะเรากล่าวคาถามงคลจักรวาลทั้ง ๘ ทิศ พร้อมทั้งให้จุดธูปทั้งหมดที่นำมาถึง ๓ ห่อใหญ่ ๆ แล้วให้ทุกคนช่วยกันนำไปปักตามแนวต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คณะเราได้แบ่งธูปเป็น ๔ กำ ต่างคนต่างวิ่งช่วยกันปัก ปรากฏว่าอาจารย์พรวิ่งไปทางทิศใต้ คุณสุภาณีวิ่งไปทางทิศเหนือ คุณผ่องผิววิ่งไปทางทิศตะวันออก ส่วนข้าพเจ้าก็วิ่งไปทางทิศตะวันตก ข้าพเจ้าปักเสร็จก่อนจึงได้วิ่งมาช่วยคุณสุภาณีปักทางด้านทิศเหนือ *ความรู้สึกราวกับวิ่งชนกับผู้คนมากมาย เสียงระเบิดตูม เสียงปืนระรัว กลิ่นคาวเลือดมิได้จางหายไป* ได้ยินเสียงคุณสุภาณีพูดบอกว่า **"พี่ ! ธูปหมด ปักยังไม่เสร็จเลย ต้นแก้วยังขาดอยู่อีก ๓ ต้น ยังไม่มีธูปปัก"** ข้าพเจ้าจึงบอกว่าถาม

อาจารย์พรกับคุณผ่องผิวดูซิว่าทางด้านโน้นปักกันเสร็จหรือยัง มีธูปเหลือบ้างไหม วิ่งไปขอมาปักด้านนี้ให้ครบจะให้ขาดไม่ได้ คุณสุภาณีจึงวิ่งพลางตะโกนพลางถามคุณผ่องผิว ปรากฏว่าทางด้านคุณผ่องผิวปักครบตามต้นแก้ว แล้วมีธูปเหลืออยู่ แต่แทนที่คุณผ่องผิวจะถามมาก่อนว่าทางด้านของใครยังไม่ครบ กลับคิดว่าทุกทิศทุกด้านจะต้องมีธูปปักครบจนจะต้องเหลือ เพราะแต่ละคนล้วนแต่นำไปกำใหญ่ ๆ ทั้งนั้น จึงได้นำธูปที่เหลืออยู่ปักเสริมไปอีก เพราะเห็นว่าถึงแม้จะปักให้ครบแล้วก็ตาม ก้านธูปแต่ละอันก็ไม่แข็งแรงเลย จึงเห็นว่าควรจะเสริมให้แข็งแรงยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าจึงได้ตะโกนไปโดยไม่ค่อยรู้สึกตัวว่า **"ถอนกำลังทางด้านตะวันออกมาช่วยทางด้านทิศเหนือเร็ว ต้นแก้ว ๓ ต้นนี้อยู่ทางทิศเหนือตรงกับพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เลยพอดี คอยดูเหตุการณ์ไปนะว่าชายแดนทางด้าน ๓ จังหวัดนี้จะต้องมีปัญหาแน่นอน"** เป็นอันว่าปักธูปได้ครบตามจำนวนต้นแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทุกต้น แต่ต้องถอนธูปจากทางด้านทิศตะวันออกมาช่วยจึงได้ครบรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เวลาขณะนั้นเที่ยงตรง ๑๒.๐๐ นาฬิกาพอดี จากนั้นก็เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

ทางการเริ่มประกาศให้ทราบว่า มีการรบที่บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก

คืนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ก็ได้มีนายทหารออกมาชี้แจงทางสถานีโทรทัศน์ถึงสภาพแนวเขตชายแดนของไทยที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้มีคำสั่งของผู้บัญชาการทหารบก และผู้บัญชาการทหารสูงสุด (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) ว่า ทางฝ่ายลาวรุกล้ำอธิปไตยของไทย ดังนั้นทางฝ่ายกองทัพไทยจะต้องยึดพื้นที่คืนมาให้ได้ จะไม่ถอยกลับมาไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม

เมื่อมีการประกาศออกมาเป็นทางการเช่นนั้น ทางสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์จึงมีโอกาสเสนอข่าวที่แท้จริงให้ประชาชนทราบ ดังนั้น การระดมกำลังแนวหลังสู่แนวหน้าในการรบที่บ้านร่มเกล้าเกี่ยวกับการรุกล้ำอธิปไตยแนวเขตแดนก็เริ่มขึ้น เป็นที่เห็นได้ชัดว่าสายเลือดแห่งการต่อสู้เพื่อแผ่นดินของชนชาวไทยทุกคนยังคงเข้มข้น มิได้จางลงไปกว่าบรรพชนเลย แผ่นดินของเราจะต้องไม่ขาดหายไปแม้แต่ตารางนิ้วเดียว ระยะนั้นทุกชีวิตจดจ่ออยู่ที่การรบที่บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีการรบค่อนข้างรุนแรง และฝ่ายไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบ โดยเฉพาะที่เนิน ๑๔๒๘ เลยเรื่อยมาถึงบ้านนาแห้ว จังหวัดเลยด้วย

ในระหว่างการรบได้มีนิมิตปรากฏเป็นลำแสงสีดำ พวยพุ่งจากองค์พระเจดีย์ ฯ ไปที่บ้านร่มเกล้า

วันเสาร์ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ทางศูนย์พัฒนาศาสนาของเรามีโอกาสต้อนรับคณะธรรมสถาน จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย นำโดยศาสตราจารย์ระวี ภาวิไล ทั้งหมดประมาณ ๗๐ คน คืนนั้นอาจารย์พรได้อธิบายธรรมต่าง ๆ อยู่ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เวลาขณะนั้น ๒๑ นาฬิกาเศษ อากาศค่อนข้างเย็น มีหมอกจาง ๆ ข้าพเจ้าได้เดินออกมาจากหอประชุม ชวนคุณผ่องผิว คุณวรรณี คุณมาลัย มาด้วย คิดว่าจะเดินกลับแคมป์ที่พักกันก่อน พอเดินมาถึงบริเวณหน้ากุฏิพระ มีความรู้สึกคล้ายถูกดึงให้ถอยหลัง จึงเหลียวหลังมองไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งขณะนั้นเปิดไฟสปอร์ตไลท์อาบพระเจดีย์สว่างเจิดจ้า แต่วันนี้ช่างแปลกเหลือเกิน รอบบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สว่างเพราะอาบด้วยไฟสปอร์ตไลท์ถึง ๓ ดวง ๆ ละไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ แรงเทียน แต่เหตุไฉนเหนือยอดพระเจดีย์จึงมีสีดำพวยพุ่งขึ้นแล้วโค้งทาบไปกับท้องฟ้าไปสุดที่ขอบฟ้าทางด้านทิศเหนือ ราวกับสายรุ้งกินน้ำทาบทับบนท้องฟ้า แต่เป็นรุ้งสีดำ ข้าพเจ้าบอกคุณมาลัยว่า ‘พี่มาลัย ดูซินั่นแสงอะไร ทำไมมีแสงสีดำจากยอดพระเจดีย์โค้งไปทางพิษณุโลก’ ทั้งคุณมาลัยและข้าพเจ้ากำลังสงสัยกันอยู่ก็ได้ยินเสียงคุณวรรณีกับคุณผ่องผิว ซึ่งเดินนำหน้าไปห่างกันราว ๕๐ เมตร ก็พูดขึ้นว่า ‘พี่...ดูซิ...ดูที่พระเจดีย์ซิ ทำไมจึงมีแสงสีดำจากยอดพระเจดีย์’

ยืนวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่พักหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจเดินเข้าไปในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง บอกให้อาจารย์พรทราบ และได้ชักชวนใคร ๆ ออกมาดู และมาช่วยกันวินิจฉัยดูว่าแสงสีดำที่พวยพุ่งขึ้นเหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นคืออะไรกันแน่ จะเป็นการตัดกันของแสงสปอร์ตไลท์หรือว่าเป็นปรากฏการณ์ของสิ่งใด สำหรับข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วยว่าสิ่งนี้คืออะไร ก็ได้รับคำตอบจากบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าว่า “จงฟังแล้วคิดพิจารณาด้วยจิตใจที่สงบ เพราะสิ่งใดก็ตามเมื่อปรากฏออกมาให้เห็นได้ด้วยประสาททั้งห้าทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกายก็ตาม สิ่งนั้นจะต้องเป็นทั้งเหตุและผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอ ปรากฏการณ์ครั้งนี้เป็นสิ่งซึ่งเกิดจากการตัดกันของแสงสปอร์ตไลท์ ในบรรยากาศที่มีความเจือจางของเมฆหมอกและลม เช่นอย่างวันนี้ในขณะนี้ บรรยากาศมีความคงที่แน่นอนหรือไม่...ถ้าไม่มีความแน่นอนปรากฏการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ หรือไม่....แล้วอะไรเล่าเป็นสาเหตุของความเจือจางของเมฆหมอกและลมในบรรยากาศ....

.....แต่สำหรับในโลกทิพย์ ณ สถานที่ซึ่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ก่อตั้งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้นนี้ เป็นสถานที่ซึ่งแสงรุ้งสาดส่องลงมา และพุ่งขึ้นสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลา และบัดนี้ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้เปล่งประกายสาดส่งพลังไปรอบทั่วทุกทิศ ดุจแสงอาทิตย์สาดส่องไปทั่วสากลจักรวาล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เปล่งประกายทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษ อันเป็นสิ่งซึ่งก่อให้เกิดความรุนแรงรุ่มร้อน ทุพภิกขภัยในแผ่นดิน แสงสีดำนั้นหมายถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากกำลังเกิดขึ้นในทางทิศที่ชี้บอก จงเร่งแผ่เมตตาธรรมเถิด.....”

แม้จะได้คำตอบจากมวลเหล่าเทพเจ้าอย่างนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง จึงได้กราบเรียนถามจากหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤาษีอีก หลวงพ่อบอกว่า “เอาอีกแล้วนังหนู อย่าสงสัยให้มันมากนักเลย เฉย ๆ เสียบ้างจะเป็นอะไรก็ช่างเถอะน่า ถึงพูดไปใครเขาจะเชื่อ แต่เอาเถอะนะ เผื่อจะมีคนเชื่อง่ายอย่างเจ้าบ้าง จะบอกให้ก็ได้ แล้วไม่ต้องถามต่ออีกนะคือ....พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชสั่งให้ก่อสร้างขึ้นไว้นี้ กำลังดูดพิษแห่งความรุ่มร้อนทุพภิกขภัยจากมิจฉาทิฏฐิอยู่ แล้วจะแผ่แต่พลังแห่งความสว่างเจิดจ้าเยือกเย็นสันติสุขออกมา ดูซิ... ดูให้ดี... เห็นไหมว่าแสงสีดำกระจายกว้างทางปลายสุดขอบฟ้าด้านโน้น แล้วสอบเรียวเล็กลงมาสู่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ”

ข้าพเจ้ามองตามที่หลวงพ่อชี้แนะให้ดู แล้วก็มิได้ซักถามอะไรอีก ทั้ง ๆ ที่ยังมีข้อสงสัยอีกมากมาย แต่คิดว่าถึงแม้จะซักถามหรือได้รับคำอธิบายอย่างไร ก็คงจะไม่สามารถเข้าใจอะไรให้แจ่มแจ้งได้ในระดับสติปัญญาของตนเองขณะนี้ จึงกราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤาษี และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าทั้งหมดด้วยความซาบซึ้ง และจะเฝ้าคอยติดตามเหตุการณ์ เผื่อกาลเวลาจะมีคำตอบให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ได้บ้าง สำหรับอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ศาสตราจารย์ระวี ภาวิไล และคณะ ต่างก็อธิบายปรากฏการณ์ไปตามความถนัดและความเคยชินของแต่ละคน แต่ก็ไม่มีผลสรุปออกมาว่าคืออะไร

เกิดปาฏิหาริย์มีประกายแสงเจิดจ้าที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวลาบ่าย

วันเสาร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเดินดูต้นไม้ต่าง ๆ อยู่ที่หน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา คุณผ่องผิวกำลังเก็บขยะไปรวมไว้เป็นที่เพื่อจะเผา คุณมาลัยอยู่ทางด้านกุฏิพระ และอาจารย์พรก็สั่งและคุมคนงานตกแต่งปรับปรุงเคลียร์พื้นที่ในป่าด้านหลังหอประชุมและกุฏิพระ สำหรับพระนิสิตที่จะมาปักกลด ซึ่งต่างคนต่างก็ช่วยกันอย่างขะมักเขม้น ไม่ว่าใครจะทำอะไรได้ก็รีบช่วยกันจัดทำเพื่อให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเตรียมพร้อมที่จะใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ ข้าพเจ้านั่งลงพักเหนื่อยที่แท่นปูนหน้าหอประชุม ทอดสายตามองไปที่แท่นปูนอีกแท่นหนึ่ง ซึ่งอยู่ห่างออกไปอีกราว ๓๐ เมตร แท่นนี้หลวงปู่มาเคยใช้เป็นสถานที่นั่งพักผ่อนและนั่งสมาธิ รอบ ๆ แท่นก็เพราะพันธุ์ไม้ดอก ปลูกและดูแลต้นไม้อื่น ๆ ด้วย ทำให้เป็นที่น่ารื่นรมย์ บัดนี้หลวงปู่มามรณภาพไปเกือบ ๑ ปีแล้ว สถานที่จึงค่อนข้างรก แต่แม้กระนั้นต้นไม้ดอกก็พอมีแซมให้เห็นสวยงามไปแบบสวนรก ๆ ที่ไม่ค่อยได้ดูแล ใกล้ ๆ แท่นมีต้นสนขึ้นสูงขนาดแค่หัวเข่า แค่เอว อยู่หลายต้น ชูยอดราวกับเชิงเทียน ยามลมพัดจะเอนไหวน้อย ๆ ข้าพเจ้ากำลังนึกถึงคำพูดของหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ที่ท่านพูดว่า “เหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้จะไม่มีวันหยุดนิ่ง เราเองก็จะหยุดไม่ได้ ถ้าหยุดอย่างนี้ก็ต้องไปทำอย่างอื่น ดังนั้นจงเลือกทำในสิ่งที่ดีที่สุด” กำลังคิดอยู่ว่าสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ในขณะนี้ดีที่สุดแล้วหรือยัง สายตาก็เหลือบไปเห็นต้นตะขบป่าซึ่งอยู่ใกล้ ๆ แท่นของหลวงปู่แตกใบเขียวชะอุ่ม คิดว่าน่าจะมีลูกหรือเปล่า เท้าไวเท่าความคิด ลุกจากแท่นจะวิ่งไปที่ต้นตะขบป่า ปากก็ร้องเรียกคุณผ่องผิวให้มาช่วยกันดูซิว่าต้นตะขบป่าจะมีลูกหรือไม่

ยังไม่ถึงต้นตะขบป่า ชั่วแว้บเดียวคล้ายมีแสงวาบเข้าทางหางตา จึงเงยหน้าหันขวับไปทางพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้เห็นแสงสว่างราวกับพระอาทิตย์ตอนเที่ยงวัน ที่ยอดพระเจดีย์เป็นดวงสว่างเจิดจ้าท่วมยอดพระเจดีย์จนมองไม่เห็นสีทอง เป็นแสงที่สว่างมากจนไม่อาจที่จะมองด้วยสายตาเปล่า ๆ ได้ พอหันหน้ากลับมาจึงทำให้หน้ามืดไปพักหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ตะโกนร้องเรียกคุณผ่องผิวอีกครั้งหนึ่งสุดเสียงว่า “พี่ผิว... เร็ว ๆ....วิ่งมาเร็ว ๆ...ดูที่พระเจดีย์ซิเห็นอะไร เห็นเป็นอย่างไร” คุณผ่องผิวตอบว่า “เห็นแล้ว....พระเจดีย์สว่างมาก” ข้าพเจ้าจึงบอกคุณผ่องผิวว่า “ดูไว้นะ พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ๆ ...ไปด้วย ดูไว้นะ...อย่าให้แสงหายไป จะรีบวิ่งไปตามอาจารย์กับพี่มาลัยและใคร ๆ ให้มาดู...ดูไว้นะ อย่าให้แสงหาย.....” แล้วข้าพเจ้าก็วิ่งไปทางด้านกุฏิพระ ตะโกนไปด้วย ร้องเรียกอาจารย์พรและพี่มาลัย พอดีพบคุณมาลัยกำลังเดินมาจึงบอกว่า “เร็ว ๆ พี่มาลัย ไปหาพี่ผิวเร็ว ๆ”

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปักเสาธง โยงด้ายสายสิญจน์รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ

คุณมาลัยตกใจไม่ทราบว่าข้าพเจ้าบอกให้ไปหาคุณผ่องผิวเร็ว ๆ ทำไม คิดว่าคุณผ่องผิวไม่สบายหรือเกิดอุบัติเหตุอะไร จึงรีบวิ่งไปพลางร้องเรียก ‘คุณผ่องผิวอยู่ไหน ๆ’ ข้าพเจ้ายังคงวิ่งตามหาอาจารย์พร ได้ยินเสียงคุณมาลัยแว่ว ๆ ว่า “สว่างจังเลย พระเจดีย์สว่างจังเลย ใหญ่ด้วย กว้างด้วย” ข้าพเจ้าพบคนงานกำลังขนอิฐอยู่จึงถามว่าเห็นอาจารย์พรไหม ให้ช่วยไปตามและบอกให้อาจารย์พรมาที่หน้าหอประชุมเร็ว ๆ แล้วข้าพเจ้าก็วิ่งกลับมาที่หน้าหอประชุมอีก เห็นคุณผ่องผิวยืนนิ่ง คุณมาลัยโบกไม้โบกมือพลางพูด “แสงสว่างอย่าเพิ่งหายไป ๆ ให้อาจารย์พรมาเห็นก่อน” เพราะขณะที่ข้าพเจ้าวิ่งมาถึงหน้าหอประชุมนั้นแสงสว่างกำลังหดวงแคบลง ๆ จนหายไป เห็นเป็นองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามปกติ อาจารย์พรเดินมาถึงพอดีไม่ทันเห็น จึงถามว่า “อะไรกัน...ไปตามมาทำไม” ข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้ฟังทั้งหมด ทุกคนยังคงเต็มไปด้วยความตื่นเต้น คุณผ่องผิวบอกว่า “อุตส่าห์ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....อาจารย์ยังมาเห็นแสงสว่างไม่ทันเลย” จึงต่างพากันหัวเราะ ลืมถึงเรื่องตะขบป่าหมดสิ้น คุณมาลัยยังคงพร่ำ “ใหญ่เท่านี้เลย ใหญ่เท่านี้เลย” พลางทำมือแผ่เป็นวงกว้าง เวลาขณะนั้น ๑๔.๐๕ นาฬิกา *บรรยากาศในโลกทิพย์ก้องกังวานกระหึ่มสะท้านสะเทือนด้วยคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.... เสียงปืนระรัว เสียงระเบิดแผ่วจางหายไป แต่กลุ่มควันดำแก๊สพิษยังมิได้จางหายไปจากบรรยากาศเลย ยังคงลอยวนเวียนสลับไปมา บางแห่งหนาทึบ บางแห่งจางไปบ้าง ได้ยินเสียงพูดมารอบทิศทางว่า “ความรุนแรงจะค่อยสงบลง แต่ความปรารถนาดีที่มีมิจฉาทิฏฐิเป็นพื้นฐาน ยังคงแผ่วงกว้างครอบคลุมโดยทั่วไป อันจะยังผลให้เกิดความยุ่งยากสับสนวุ่นวายยืดเยื้อไม่สิ้นสุดลงได้ จงกระทำพิธีปักเสาหลักของทุกจังหวัดทั่วอาณาจักร รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โยงสายสิญจน์ระหว่างเสาหลักให้ติดต่อกัน ประดับด้วยธงชาติ ศาสนา ในวันมาฆบูชาที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๑ ให้เสร็จสิ้นก่อนเที่ยงวัน*

เมื่อมาถึงกรุงเทพมหานคร อ่านจากหนังสือพิมพ์และฟังจากข่าวทางโทรทัศน์ ก็ได้ทราบว่าทางบ้านร่มเกล้าได้มีการเจรจาสงบศึกหยุดยิง และจะต้องมีการชี้แนวเขตแดนให้ถูกต้องระหว่างไทยกับลาว

เตรียมรับพระนิสิตจากมหาจุฬา ฯ ซึ่งต้องสั่งซื้อสิ่งของหลายอย่างมากกว่าทุก ๆ ปี

นับจากวันนั้นต่อมา ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ได้ต้อนรับคณะต่าง ๆ แทบจะไม่มีสัปดาห์ไหนเว้นเลย ยิ่งใกล้วันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสาม กองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ มาฆบูชา ๒ มีนาคม ๒๕๓๑ เข้ามาก็ยิ่งแทบจะไม่มีเวลาเตรียมตัวทำอะไรเลย เพราะต้องมีภาระเกี่ยวกับการต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมเยียน ประกอบกับวันที่พระนิสิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะมาปฏิบัติธรรม ก็เป็นระยะกระชั้นชิดกับวันกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามเหลือเกิน คือวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๑ ห่างจากวันกระทำพิธีเพียง ๔ วันเท่านั้น ดังนั้นอาจารย์พรจึงต้องเตรียมงานหนักมาก แทบจะไม่มีเวลากลับกรุงเทพ ฯ เลย ราว ๑ เดือน งานพิมพ์พระธรรมคัมภีร์ก็ต้องพักไว้ก่อน เพราะพนักงานโรงพิมพ์ต้องไปช่วยเร่งระดมงานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย ยังมีแต่คุณผ่องผิวกับข้าพเจ้าที่ต้องคอยไป ๆ มา ๆ ระหว่างกรุงเทพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ (อ.หล่มสัก) จังหวัดเพชรบูรณ์ และคอยบอกบุญเรี่ยไรให้ทุกคนได้มาช่วยกัน แต่ก็แทบจะไม่มีเวลาได้บอกใคร ๆ สักเท่าไรนัก เพราะก็ต้องคอยประสานงานให้ทุกอย่างพอดำเนินไปได้ เป็นเพราะพระบารมีการเสียสละของพระองค์จึงทำให้งานดำเนินไปได้ โดยได้เจ้าภาพผ้าป่าพลังสามครบ และปัจจัยจากผ้าป่าก็ได้มาเป็นค่าใช้จ่ายสำรองการทำงานต้อนรับพระนิสิตซึ่งจะมาปฏิบัติธรรมภาควิชาธรรมประยุกต์ จำนวนราว ๓๐๐ รูป เป็นเวลา ๑๕ วันนั้น กับทั้งคุณวิฑูรย์ ตั้งศักดิ์สถิตย์ และคุณชัชชัย จันทศุภฤกษ์ ได้สำรองปัจจัยไว้ให้ใช้ก่อนบ้าง ปัจจัยที่สำรองไว้นี้ได้ใช้จ่ายไปในการซื้อเสื่อธรรมดาเพิ่มเติมอีก ๒๐๐ ผืน เสื่อยาวสำหรับปูในหอประชุมอีก ๑๐ ผืน รวมเป็นเงิน ๙,๒๕๐ บาท เตียงเหล็กไม่มีขากับฟากสำหรับปูอีก ๔๕,๘๐๐ บาท ผ้าเต็นท์ ท่อน้ำ ต่อเติมตึกไว้สำรองเผื่อฝนตก เป็นต้นว่า ประตูหน้าต่าง ค่าแรงคนงาน ค่าภัตตาหาร และอื่น ๆ อีกจิปาถะ สรุปแล้วในการเตรียมงานรับพระนิสิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีนี้ราว ๓๐๐ รูปนั้น ต้องใช้เงินถึงเกือบสองแสนบาท ทั้งนี้ก็เพราะปีนี้เป็นปีแรกที่จะต้องปฏิบัติธรรมแบบปักกลดอยู่ แต่สิ่งของที่เตรียมไว้นี้ก็ได้ใช้ตลอดไป

วันกระทำพิธีทอดผ้าป่ากำลังสาม

เช้าวันพุธที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๑ อันเป็นวันมาฆบูชาที่จะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา คุณผ่องผิวและคุณมาลัยตื่นแต่เช้า เตรียมหาเสาหลักให้ครบ ๗๓ เสาหลัก กับทั้งเสาธงใหญ่ซึ่งจะต้องปักทั้งสี่ทิศด้วย ทุกคนช่วยกันอย่างขมีขมันขะมักเขม้นทำงานกัน

อย่างกระปรี้กระเปร่า ต่างมารวมกันทำงานที่จุดเดียว คือเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พอได้เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งให้อาจารย์พรปักเสาหลักเป็นเสาแรก คือ เสาพิษณุโลก แล้วทุกคนก็ช่วยกันปักเสาหลักซึ่งเขียนชื่อจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง ๗๓ จังหวัดนั้นรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จากนั้นก็ผูกด้ายสายสิญจน์ ๓ สาย จากต้นพระศรีมหาโพธิ์ พันกันเป็นเกลียวแล้วโยงไปที่เสาหลักทุก ๆ เสาหลักติดต่อกันไปรอบเนินพระเจดีย์ จนมาบรรจบกันที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์อีก แล้วก็ช่วยกันติดประดับธงชาติธงศาสนาจนรอบ *ตลอดระยะเวลาเหล่านี้ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่า เดินอยู่ท่ามกลางกลุ่มหมอกควันหนาทึบ หายใจแทบไม่ออก ได้ยินแต่เสียงอื้ออึงคะนึงแต่จับสรรพสำเนียงใดมิได้ ได้ยินเสียงคล้ายกับกองทัพกำลังเคลื่อนพลอยู่รอบนอก เสียงคล้ายกับพายุพัดอู้ราวกับฝนกำลังจะตกใหญ่ พระองค์รับสั่งว่า* **“จงกระทำพิธีทอดผ้าป่าบังสุกุลไว้กับกิ่งพระศรีมหาโพธิ์ เพื่อพลังแห่งสันติสุขจะได้แพร่รอบขอบขันฑสีมาไปกับเส้นสายสิญจน์และเสาหลักโดยรอบนั้น”** ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้น ข้าพเจ้ารวมทั้งทุกคนด้วยได้มองเห็นลมหมุนพัดหมุนติ้วหอบเอาเศษกิ่งไม้ใบไม้พัดขึ้นมาจากทางชายเนินพระเจดีย์ทางด้านทิศใต้ ตรงมาที่เสาธงที่ทุกคนกำลังช่วยกันปักอยู่ ข้าพเจ้าตะโกนสุดเสียงว่า **“อย่านะ อย่าพัดมาทางนี้ อย่าผ่านขึ้นมาบนเนินพระเจดีย์เป็นอันขาด” (**เพราะถ้าขืนพัดขึ้นมาจริง ๆ เสาธงคงหักหมดและฝุ่นคงจะตลบฟุ้งกระจาย และคงจะหอบข้าวของที่คณะเรากำลังจัดอยู่กระจัดกระจายไป) สำหรับคนอื่นต่างก็ช่วยกันเก็บจับข้าวของไว้ พร้อมทั้งตะโกนบอกกันให้รีบเก็บของหลีกจากทางที่คิดว่าลมจะผ่าน ปรากฏว่าลมพัดหมุนติ้วไปตามรอบขอบเนินพระเจดีย์ ไปพัดหมุนอยู่ตรงต้นพระศรีมหาโพธิ์อยู่นาน เสียงใบโพธิ์สั่นสะเทือนเกรียวกราวรุนแรง ใบโพธิ์หลุดลอยตามแรงหมุนของลม รวมทั้งกระดาษห่อของซึ่งวางอยู่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์นั้นปลิวว่อน แล้วลมก็พัดเลยไปทางด้านทิศเหนือของพระเจดีย์ลงชายเนิน และสงบลงที่สระกว้างหน้าพระเจดีย์ ทุกคนถอนหายใจโล่งอก ลมหมุนมิได้พัดผ่านขึ้นมาบนเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดเพียงรอบขอบแล้วปะทะต้นศรีมหาโพธิ์ก็ผ่านไป กว่าอาจารย์พรและคณะเราจะประดับธงและทำงานที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จ ก็ตกราว ๑๒.๒๐ นาฬิกา จึงได้กลับไปรับประทานอาหารกลางวันที่แคมป์ที่พัก

สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงมีปีติโสมนัสมากในวันทำพิธีทอดผ้าป่า

ราว ๑๔.๐๐ นาฬิกา ผู้ที่จะมาร่วมกระทำพิธีงานบุญจากกรุงเทพมหานคร นำโดยคุณหนิงก็มาถึง อาจารย์พรได้นำพาคณะทั้งหมดไปกราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจึงได้มารวมกันอีกครั้งหนึ่งที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อจะกระทำพิธีทอดผ้าป่าพลังสามกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา พอได้เวลา อาจารย์พรได้นำสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร แล้วกล่าวนำคำถวายผ้าป่า พระคุณเจ้า ๓ รูปกระทำพิธีทอดผ้าป่า ณ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งโยงด้ายสายสิญจน์ไปยังเสาหลัก ๗๓ เสาหลักรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ *ขณะนั้นบรรยากาศ*

ในโลกทิพย์ก้องสะท้านสะเทือน คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...แสงสว่างจากยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พุ่งอาบต้นพระศรีมหาโพธิ์ แล้วสว่างไปโดยรอบตามเส้นด้ายสายสิญจน์ที่พันเกี่ยวโยงติดต่อเสาหลักทั้ง ๗๓ เสาหลักนั้น พระองค์เสด็จมาพร้อมทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าอีกมากมาย พระองค์รับสั่งว่า **“โสมนัสปีติปราโมทย์ได้บังเกิดขึ้นแล้ว เมื่อเห็นแนวทางความเป็นไปได้ของการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน สิ่งที่จะต้องกระทำยังมีอีกมากมายนักกว่าสันติสุขจะเป็นไปได้อย่างแท้จริง เพราะเมฆหมอกแห่งความยุ่งยากบังเกิดขึ้นจากความปรารถนาดีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความหลงผิด จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อสิ่งที่ถูกต้องแท้จริงจะได้บังเกิดขึ้นบ้าง สาธุ ความโสตถิในธรรมจงมีเถิด”** ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งซึ่งพระองค์รับสั่งนัก แต่ก็มิได้กราบทูลซักถามสิ่งใด

เมื่อนำกระทำทอดพิธีทอดผ้าป่าพลังสามเสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จากนั้นก็กลับแคมป์ที่พักรับประทานอาหารค่ำ แล้วคณะที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครก็เดินทางกลับ สำหรับอาจารย์พร ข้าพเจ้า และคณะอีกหลายคน มิได้เดินทางกลับมาด้วย เพราะต้องเตรียมงานรอรับคณะพระนิสิตชั้นปีที่ ๒ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจะเดินทางมาในวันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๑ อีกเกือบ ๓๐๐ รูป

ดังนั้นในระหว่างนี้ถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๑ จึงเป็นช่วงระยะเวลาที่ต้องทำงานหนักและยุ่งยากมาก แทบจะไม่มีเวลาทำงานในด้านอื่นเลย โดยเฉพาะงานด้านการพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา เพราะคนที่จะชี้ขาดสั่งพิมพ์ได้คืออาจารย์พร ซึ่งไม่มีโอกาสเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ เลย

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ๕,๐๐๐ กอง ๆ ละ ๕๐๐ บาท

เมื่อเสร็จสิ้นจากงานรับพระนิสิตแล้วก็เป็นช่วงสะสางงานที่รอไว้ก่อนนั้น ซึ่งก็ใช้เวลาอีกหลายวันกว่างานจะเข้ารูปตามเดิม ค่าใช้จ่ายสูงมาก ถ้าไม่มีปัจจัยจากผ้าป่าพลังสามกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาสำรองอยู่ ทุกอย่างคงจะเดือดร้อนและยุ่งยากมากทีเดียว เพราะในระหว่างนี้ค่าใช้จ่ายประจำในการดูแลรักษาบริเวณพื้นที่คิดเฉลี่ยแล้วก็ตกเดือนละประมาณสี่หมื่นบาท ซึ่งก็ต้องใช้เงินกองทุนนี้สำรองไปก่อนทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงได้ปรับทุกข์ถึงความหนักใจกับพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อีก ขณะนั้นเองพระองค์ก็ได้เสด็จมาอีกพร้อมทั้งรับสั่งว่า **“สภาวการณ์ก้าวไป แม้จะมีแนวทางของความเจริญมั่นคงและบังเกิดสันติสุขได้ แต่ก็กำลังขาดแคลน การนำสิ่งหนึ่งมาจรรโลงอีกสิ่งหนึ่งเพื่อความสมดุลนั้นจะต้องกระทำไปก่อน เพื่อความคงอยู่ของทั้งหมด จงช่วยกันอีกสักครั้งหนึ่งปลูกต้นไม้อีก ๕,๐๐๐ ต้นลงในพื้นที่รอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ยังว่างเปล่าอยู่นั้นให้เต็ม เพื่อเป็น**

สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ที่จะมีขึ้น โดยจัดเป็นกองทุนดูแลรักษาต้นละ ๕๐๐ บาท แล้วจัดกระทำเป็นพิธีทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชาและอาสาฬหบูชา”

เริ่มบอกบุญผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ และเริ่มปลูกต้นไม้ให้ได้อย่างน้อย ๒,๕๐๐ ต้น ก่อนวันวิสาขบูชา

* เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้นข้าพเจ้าเองได้แต่นิ่งรับฟัง พร้อมทั้งก้มลงกราบนึกอธิษฐานตั้งปณิธานไว้ในใจว่า จะพยายามทำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ที่สุด และจะทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถและชีวิตจะพึงมี ดังนั้นในระยะนี้ถ้ามีใครถามว่าจะมีการทำบุญอะไรอีกบ้าง ข้าพเจ้าก็จะต้องตอบว่า นอกจากงานพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาแล้ว ก็ยังจะต้องปลูกต้นไม้ลงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีก และจะต้องจัดเป็นกองทุนดูแลรักษาต้นละ ๕๐๐ บาท ขอผู้ที่เคยให้ความช่วยเหลือกันมาโดยตลอดนั้น ได้มาช่วยกันอีกสักครั้งเถิด

แม้จะบอกกล่าวไปแล้วอย่างนั้น แต่ช่วงระยะเวลาที่เหลือเพียงเดือนเศษ ๆ คงจะไม่สามารถบอกใคร ๆ ได้สักเท่าไรนักเลย อีกประการหนึ่ง ก็เป็นเพราะว่าบ้านเมืองและผู้คนโดยทั่ว ๆ ไปกำลังพัฒนากันในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการบอกบุญเรี่ยไรจึงมีอยู่โดยทั่ว ๆ ไปแทบจะทุกหนทุกแห่ง กำลังทำบุญทำกุศลก็กระจัดกระจาย แล้วแต่ว่าใครจะอยู่ถิ่นฐานใด หรือมองเห็นประโยชน์ของการกระทำของกลุ่มใดคณะใดก็จะให้การช่วยเหลือสนับสนุนตามที่ตนเองมองเห็นว่าจะบังเกิดคุณประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยส่วนใหญ่ ก็จะให้การช่วยเหลือแก่หมู่คณะและกลุ่มชนนั้น ๆ ข้าพเจ้าเองจึงมิกล้าเอ่ยปากชักชวนใคร ๆ ในวงกว้าง เพราะก็เห็นว่าทุกคนก็ได้กระทำบุญทำกุศลอยู่แล้วโดยทั่วกัน จึงได้บอกกล่าวแต่กับบุคคลผู้ที่คุ้นเคยและเข้าใจกันมาตั้งแต่เริ่มการทำงานมา ก็พอมีอยู่บ้างกับบุคคลที่ยังคงเข้าใจ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือเท่าที่กำลังของแต่ละคนจะพึงมี ถึงแม้ไม่มากนัก แต่ก็คงพอเป็นสายใยให้การทำงานไม่ขาดตอน

ช่วงระยะเวลาเดือนเศษ ๆ ก่อนจะถึงวันวิสาขบูชา อาจารย์พรและคณะเราก็พยายามช่วยกัน โดยพยายามทำงานแข่งกับเวลาที่ผ่านเข้ามา ๆ อย่างรวดเร็ว อาจารย์พรพูดกับข้าพเจ้าเสมอว่า **เวลาของอาจารย์ยังคงเหลืออยู่อีกไม่มากนัก ตราบเท่าที่ร่างกายยังแข็งแรงพอที่จะทำอะไรได้อยู่นี้ จะทิ้งเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ไม่ได้ ปีนี้อายุก็ย่างเข้าปีที่ ๗๐ แล้ว** เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกใจหายและนึกในใจว่า ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าอย่างอาจารย์พรนี้หาได้ไม่ง่ายนักในยุคหนึ่ง ความสามารถของอาจารย์พรคนเดียวเปรียบประดุจคนถึง ๒๐ คน ตามที่หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้กล่าวไว้ ดังนั้น ถ้าอาจารย์พรจะทำอะไรเพื่อให้งานสำเร็จตามโครงการพระราชปรารภขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแล้ว ข้าพเจ้าก็จะพยายามชักชวนผู้คนให้มาช่วยเหลือ เพราะถ้าไม่มีอาจารย์พรเสียแล้ว งาน

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๓๑

ต่าง ๆ คงชะงักงัน ค่าใช้จ่ายก็คงจะสูงกว่านี้อีกมากมาย เพราะอาจารย์พรทำงานทุกอย่างด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ของพระศาสนาและแผ่นดินอย่างแท้จริง และมาคิดอีกว่าเราเองความสามารถก็จำกัด คงจะทำอะไรได้ไม่มากนัก และแม้จะอายุยังน้อยกว่าอาจารย์พรเกือบ ๓๐ ปี แต่ก็จะประมาทชะล่าใจไม่ได้ เพราะความเจ็บไข้ ความแก่ความตาย มิได้รั้งรอต่ออายุของใครเลย บางคนที่ยังไม่แก่ตายไปก็มากมาย อายุยังน้อยโรคภัยไข้เจ็บก็เบียดเบียนจนทำอะไรไม่ได้ก็มีให้เห็นอยู่ดาษดื่น ดังนั้นจึงพยายามทำงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ประกอบกับระยะนี้ฝนตกชุกเหลือเกินและฝนมาเร็วกว่าทุกปี จึงเป็นเวลาควรที่จะลงต้นไม้ให้เร็วที่สุด ทุกศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ อาจารย์พรจะเร่งระดมควบคุมคนงานตัดหญ้า ทำบริเวณสำหรับลงต้นไม้ตามรับสั่งของพระองค์ ข้าพเจ้าก็ได้ตระเวนขอกล้าไม้จากศูนย์เพาะชำต่าง ๆ ของกรมป่าไม้ ดังนั้นก่อนถึงวันวิสาขบูชาจึงลงต้นไม้ได้ราว ๒,๕๐๐ ต้น ซึ่งพันธุ์ไม้เหล่านี้มีทั้งสนสามใบ ประดู่ ตะแบก ขี้เหล็ก ไผ่ เป็นต้น และตั้งใจไว้ว่าก่อนจะถึงวันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ต้นละ ๕๐๐ บาทอีกครั้งหนึ่งนั้น จะพยายามปลูกให้ได้ครบจำนวน ๕,๐๐๐ ต้น หรือถ้าปลูกถึง ๕,๐๐๐ ต้นแล้วยังไม่เต็มพื้นที่ ก็จะพยายามปลูกเพิ่มให้ได้เต็มพื้นที่บริเวณรอบศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

งานที่สำเร็จและยังไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

วันหนึ่งอาจารย์พรได้พูดกับข้าพเจ้าขณะที่กำลังควบคุมคนงาน และข้าพเจ้ากำลังปลูกต้นไม้อยู่ว่า **“แม้งานพัฒนาคนจะยังไม่บรรลุสู่เป้าหมาย แต่สิ่งที่ทำได้เกือบสำเร็จแล้วก็คืองานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งยังคงเหลืออยู่เฉพาะการสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล งานการตั้งประดิษฐานพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง งานสร้างสวนป่าศูนย์พัฒนาศาสนา งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งงานเหล่านี้ล้วนแต่เป็นงานพื้นฐานงานพัฒนาศาสนาให้มีผลสมบูรณ์ในอนาคตได้”** ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลงคล้ายตัวละลายเข้าสู่บรรยากาศในโลกทิพย์ *ซึ่งรอบข้างเต็มไปด้วยผู้คนมากมายล้วนแต่แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสวยงามเป็นระเบียบภายใต้เงาไม้ที่ร่มครึ้ม เสียงทุ้มกระหึ่มก้องกังวานแทรกซ้อนในทุกอณูของบรรยากาศพัดสะบัดอยู่กับสายลมแผ่วนั้นว่า* **สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...***เสียงนี้จะดังก้องสะท้อนย้อนรับกันอยู่ตลอดเวลาราวกับพูดอยู่ท่ามกลางหุบเขากว้างไกล* ข้าพเจ้าได้กราบเรียนพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า เสียงเช่นนี้หมายความว่าอย่างไร

พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้คำตอบว่า **เป็นเสียงและบรรยากาศของมวลเหล่าเทพเจ้าที่ได้รับสันติสุขปีติโสมนัสกับงานขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และได้ตั้งจิตอธิษฐานร่วมกัน ขอให้ปณิธานของพระองค์บรรลุถึงความสมบูรณ์** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟังและถามความเห็นว่าจะเป็นไปได้ไหมว่า องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกำลังสร้างพระบารมี อาจารย์พรตอบว่า “ถูกแล้ว พระองค์ทรงกำลังสร้างพระบารมี แต่จะเป็นขั้นไหนอย่างไรนั้น อย่าไปคิดห่วงกังวลเลย เพราะเราเองมิใช่ศาสดา

พยากรณ์ อย่าคิดอะไรให้มันเกินเลยไปเป็นความฟุ้งซ่านไปเปล่า ๆ จงพยายามหัดทำและพยายามคิดแต่ในสิ่งที่เป็นกุศลเสมอก็แล้วกัน งานจะได้สำเร็จเป็นขั้นตอน ถ้ามัวแต่สงสัยและฟุ้งซ่านจะทำให้เสียงานโดยเปล่าประโยชน์" ข้าพเจ้าจึงได้แต่นิ่งและปลูกต้นไม้ต่อไป พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานด้วยว่า ขอให้บรรยากาศในโลกทิพย์ที่กำลังซ้อนอยู่ตอนนี้ จงกลายมาเป็นบรรยากาศในโลกมนุษย์ในอนาคตอันไม่ไกลนี้ด้วยเถิด

ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ๕,๐๐๐ กองทุน ทอดครั้งแรกวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑ ได้เพียง ๕๑๑ ทุน

เพราะเวลามีน้อยหนึ่ง ประกอบกับต้องทำงานด้านอื่น ๆ ด้วย และมิได้บอกกล่าวในวงกว้างนัก นอกจากสมาชิกหนังสือวิญญาณผู้ที่คุ้นเคยให้ความช่วยเหลืออยู่เป็นประจำ ดังนั้นจนถึงวันวิสาขบูชาคือวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ จึงได้ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้เพียงแค่ ๕๑๑ กองทุนเท่านั้น ยังขาดตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภนั้นอีกมาก แต่ทุกคนก็ยังดีใจ ข้าพเจ้าได้เดินทางจากกรุงเทพมหานครมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันเสาร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๑ สำหรับอาจารย์พรและคณะได้เดินทางล่วงหน้ามาก่อนเพื่อจัดเตรียมสถานที่รับงานบุญพิธีอันสำคัญ

ก่อนจะออกเดินทางมาข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์จาก **คุณปทุม มโนชญากร** สมาชิกเก่าแก่และเคยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันมานาน และเป็นผู้ที่เลื่อมใสในงานของพระองค์มาโดยตลอด บอกมาว่ามีใครจัดพานบายศรีและพานดอกไม้ผลไม้เพื่อบูชาสังเวยแด่พ่อขุนผาเมืองและองค์สมเด็จพระนเรศวรหรือยัง เพราะพี่ปทุมจะได้จัดเตรียมไปร่วมสมทบด้วย ข้าพเจ้าฟังแล้วรู้สึกดีใจมากและคิดว่าพระองค์คงจะต้องหาคนมารับภาระเครื่องสังเวยพิธีนี้ไปอย่างแน่นอน เพราะข้าพเจ้าเองกำลังมองหาคนที่จะรับงานนี้อยู่ คิดว่าจะให้คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา ซึ่งเคยเป็นผู้จัดทำทุกครั้งที่ทำ หรือคุณมาลัยต้องรับงานทางด้านโรงอาหารหนักอยู่จะมีเวลามาจัดทำบายศรีพิธีได้อย่างไร แต่ถ้าหาใครไม่ได้จริง ๆ ก็คงต้องคุณมาลัยอีกนั่นแหละ ช่างโชคดีอะไรเช่นนี้ โดยมิคาดคิด พี่ปทุมมาบอกรับงานนี้ไปโดยข้าพเจ้ามิได้กังวล

วันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑ นี้ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ วันรุ่งขึ้นเป็นวันอังคารทุกคนจะต้องทำงาน และอีกประการหนึ่ง งานพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์นี้ พระองค์รับสั่งให้จัดพิธีเป็น ๒ ครั้ง คือวันวิสาขบูชาและวันอาสาฬหบูชา ดังนั้นจึงเป็นผ้าป่าต่อเนื่อง และพระองค์ได้ให้จัดเริ่มพิธีตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ข้าพเจ้าจึงได้ให้คุณหนิงจัดรถนำพาคณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาที่จะมาร่วมงานบุญจากกรุงเทพมหานคร เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาในวันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๑ และเดินทางกลับในวันวิสาขบูชาที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีขั้นตอนหนึ่ง

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ปลูกต้นชัยพฤกษ์ ๘๐ ต้น ในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ขณะที่อาจารย์พรกำลังนำสวดมนต์ทำวัตรเช้าและนั่งสมาธินั้น พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมา พร้อมทั้งรับสั่งว่า **"จงกระทำพิธีปลูกต้นไม้ 'ชัยพฤกษ์' ชื่อตามภาษาท้องถิ่นดั้งเดิมว่า 'คูน' อันเป็นต้นไม้ประจำชาติ ดอกสีเหลืองอันเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาขึ้นจำนวน ๘๐ ต้น เท่าพระชนมายุขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าในวันวิสาขบูชา ซึ่งพระพุทธองค์ประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน ด้านทางเข้าสู่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อความมั่นคงสมบูรณ์"** ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้น สมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้วได้กล่าวเสริมขึ้นว่า "ต้นคูน" หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "ชัยพฤกษ์" นี้ เป็นต้นไม้เก่าแก่ดั้งเดิมอย่างแท้จริง ยามหน้าแล้งจะออกดอกสีเหลืองสะพรั่งเต็มท้องทุ่ง คู่กับต้นทองกวาวดอกสีแดง ขณะเมื่อเดินทัพหรือพักขบวนทัพ พระองค์จะรับสั่งให้นำช่อดอกคูนซึ่งห้อยย้อยเป็นพวงสีเหลืองสดใสมาประดับตามกูบช้าง และทุกครั้งจะได้รับชัยชนะ เมื่อคูนและทองกวาวออกดอกสะพรั่งเหลืองแดงเต็มท้องทุ่งที่เสด็จพระราชดำเนินทัพผ่าน

ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร และในเช้าวันนั้นเมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้ว อาจารย์พรจึงได้ให้ข้าพเจ้าไปชี้บอกถึงสถานที่ ๆ พระองค์รับสั่งจะให้ปลูกต้นคูนในวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันวิสาขบูชา เพื่อจะได้สั่งให้คนงานตัดหญ้าขุดหลุมเตรียมปลูก และตลอดเช้า-บ่ายวันนั้น อาจารย์พรก็ต้องยุ่งอยู่กับการสั่งคนงานจัดเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกชัยพฤกษ์หรือคูนตามที่พระองค์รับสั่งนั้น สำหรับข้าพเจ้า ได้ชวนคุณผ่องผิว คุณธนา คุณวรรณี และคนอื่น ๆ จัดตั้งต้นผ้าป่าที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และได้นำกล้าต้นชัยพฤกษ์จำนวน ๘๐ ต้น ไปตั้งรับพลังจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยวางที่มุมพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๔ ทิศ ๆ ละ ๒๐ ต้น โยงด้ายสายสิญจน์จากองค์พระเจดีย์มาที่ต้นกล้าไม้ชัยพฤกษ์ ผูกธงชาติและธงศาสนากับด้ายสายสิญจน์ที่โยงเชื่อมติดต่อระหว่างต้นกล้าไม้ทั้ง ๔ ทิศนั้น รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และปลายสายสิญจน์ทั้งสองข้างมาบรรจบกันที่ต้นผ้าป่า ซึ่งเป็นเครื่องไทยทานมีผ้าบังสุกุลนั้นกับรายชื่อของเจ้าของผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ซึ่งจะกระทำพิธีทอดเป็นผ้าป่าในวันวิสาขบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑

บรรยากาศในโลกทิพย์ในวันนำต้นชัยพฤกษ์มาทำพิธีที่พระเจดีย์ ฯ

ขณะที่กำลังง่วนจัดงานและสั่งงานให้ทุกคนช่วยกันจัด เพื่อให้ทุกอย่างพร้อมที่จะกระทำพิธีได้นั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้ากึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา *มองเห็นท้องทุ่งเขียวขจีด้วยต้นข้าวราวกับปูด้วยพรมสีเขียว ในท้องทุ่งนั้น ต้นชัยพฤกษ์ยืนต้นออกดอกสีเหลืองสะพรั่งสลับอยู่ห่าง ๆ เพียงครู่เดียวข้าวกล้านั้นค่อย ๆ กลายเป็นสีเหลืองคล้ายสีรวงข้าว แต่ไม่นานกลับกลายเป็นสีน้ำตาลไหม้ ต้นชัยพฤกษ์ใบแห้งร่วงโกร๋น*

ทั้งต้น ดอกร่วงโรยยืนต้นเหลือแต่กิ่งก้าน ครั้นแล้วบนท้องฟ้าเมฆตั้งเค้าดำทะมึน เกิดพายุพัดรุนแรง ต้นชัยพฤกษ์ต้านแรงลมไม่ไหวล้มระเนระนาด ฝนตกเทกระหน่ำลงมา ชั่วพักเดียวน้ำเอ่อท่วมท้องทุ่งอย่างรวดเร็ว มองแทบไม่เห็นยอดปลายข้าว เมื่อทุกอย่างสงบลง น้ำนิ่งเจิ่งนองแล้วค่อย ๆ ลดลง ๆ ทิ้งไว้แต่กอข้าวซึ่งคลุกเคล้าจมอยู่กับโคลนเลน ชัยพฤกษ์ซึ่งหักโค่น แตกยอดใหม่อ่อนไสว ได้ยินเสียงกระซิบมารอบข้างว่า **ดูซิ...ช่อชัยพฤกษ์กำลังแตกใบอ่อน ข้าวกล้ากำลังตั้งตัวใหม่ ความอุดมสมบูรณ์กำลังจะเริ่มต้น เมื่อผ่านพ้นภัยคุกคามที่รุนแรง จงหมั่นพร่ำสวดธัมมจักกัปปวัตนสูตรและรัตนสูตร อย่าได้เกียจคร้านเบื่อหน่ายท้อแท้ จงจัดกระทำพิธีอันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ตามที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่ง แม้จะต้องกินเวลาเนิ่นนานสักเท่าใดก็ตาม เพราะสิ่งที่พระองค์รับสั่งนั่นคือเครื่องชี้บอกถึงความเป็นไป**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่เมื่อได้ยินเสียงแตรรถยนต์หลายคัน เมื่อเหลียวไปมองก็เห็นว่าขบวนรถนำผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาจากกรุงเทพมหานคร นำโดยคุณหนิง ๓ คัน กำลังผ่านเข้ามาถึงยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และบีบแตรบอกกล่าวขอความเป็นศิริมงคล เวลาขณะนั้น ๑๔.๒๐ น. พวกเราทุกคนก็เร่งทำงานที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนเป็นที่เรียบร้อย แล้วจึงกลับมาเตรียมตัวเพื่อจะเข้าสู่พิธีงานบุญตอน ๑๗.๐๐ นาฬิกา

จวนจะได้เวลา ๑๗.๐๐ น. อาจารย์พรได้นำพาทุกคนมากราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง พี่ปทุม มโนชญากร และคณะก็ได้จัดเตรียมพานบายศรีดอกไม้ ผลไม้เพียบพร้อม อาจารย์พรจุดธูปเทียนกระทำพิธีสังเวยพ่อขุนผาเมือง ทูลอัญเชิญเสด็จไปร่วมพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วข้าพเจ้าก็ได้นำทุกคนร้องเพลงพ่อขุนผาเมือง แสงแดดยามเย็นร่มครึ้มลง ลมพัดมาอ่อน ๆ แล้วก็รุนแรงขึ้น ๆ ฝนเม็ดเล็ก ๆ ฝอย ๆ เริ่มกระเซ็น ทุกคนหันไปมองทางเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แสงแดดสีทองของดวงอาทิตย์ยามใกล้อัศดง ซึ่งกำลังคล้อยตัวลงต่ำทางด้านทิศตะวันตก ยังคงส่องแสงสีทองอ่อนจับต้ององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นสีทองอร่ามวิบวับทาบทับกับท้องฟ้าสีเทาเข้มทะมึนอีกด้านหนึ่ง ทุกคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวว่า ฝนอย่าเพิ่งตกลงมาเลย ให้ทำพิธีสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จก่อนเถิด เพราะตามหมายกำหนดการนั้น เมื่อกราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อหมือนพ่อขุนผาเมืองแล้ว ก็ไปกระทำพิธีสวดมนต์ทำวัตรเย็น และสวดพุทธมนต์บทอื่น ๆ อีกที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วนั่งสมาธิ จากนั้นก็จะมารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา

ฝนตกหนักพายุพัดแรง
และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันทำพิธีที่ลานพระเจดีย์ ฯ

ข้าพเจ้าได้สั่งการให้คุณหนิงและใคร ๆ อีกหลายคนให้ล่วงหน้าไปที่พระเจดีย์ก่อน เพราะระยะทางจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ ๒ กิโลเมตร ให้ไปดูแลข้าวขององค์ผ้าป่า และเสื่อซึ่งปูไว้เต็มลานบนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วความรู้สึกก็วูบดิ่งลึกลงลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ได้ยินแต่เสียงผู้คนอึงคะนึงสับสน*

ยื้อแย่งราวกับกำลังแย่งชิงสิ่งของกันเมื่อเวลามีโปรยทาน ผู้คนอีกกลุ่มหนึ่งกำลังยื้อแย่งต้นกล้าไม้ชัยพฤกษ์ต้นเล็ก ๆ แต่เต็มไปด้วยอัญมณีอันมีค่าระยิบระยับทั้งหมดนั้น ได้ยินเสียงของพระองค์ดังสะท้านก้องราวกับจะให้ได้ยินกันทั่วทั้งแผ่นดินว่า **"จงสงบแผ่เมตตาธรรม นึกน้อมสร้างกุศลสัมมาทิฏฐิให้มีนิสัยเสียสละ อย่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จงนึกถึงประโยชน์ของคนอื่น ให้คนอื่นก่อน ความอุดมสมบูรณ์จึงจะบังเกิดขึ้นได้"** ข้าพเจ้ามารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งตนเองกำลังขึ้นนั่งรถ และบอกให้โชเฟอร์ขับไปที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ฝนตกลงมามากทีเดียว มิอาจที่จะไปกระทำพิธีสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้ เมื่อทุกคนมาพร้อมกันที่หอประชุมแล้ว อาจารย์พรจึงได้นำให้ทุกคนได้สวดมนต์และนั่งสมาธิกัน ณ ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนานั่นเอง คุณหนิงได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ขณะที่รีบมาดูแลที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามที่ข้าพเจ้าสั่งนั้น ปรากฏว่าที่พระเจดีย์ฝนตก กำลังมีลมพัดหมุนรุนแรงมาก เสื่อที่ปูไว้เรียบร้อยที่ลานพระเจดีย์ปลิวว่อนกระจัดกระจาย ทั้ง ๆ ที่เอาก้อนอิฐทับไว้แล้วก็ทนแรงลมไม่ไหว แจกันดอกไม้ล้มระเนระนาด เห็น **ป้าพูนสุข จันทร์อัมพร** ซึ่งนั่งเฝ้าอยู่ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รอคณะที่ไปเนินพ่อขุนผาเมืองอยู่คนเดียว เข้าไปนั่งหมอบอยู่ใต้โต๊ะวางเครื่องไทยทานผ้าป่า และได้เล่าให้ฟังอย่างระล่ำระลักว่า 'ตื่นเต้นที่สุด ประทับใจที่สุด ลมพัดหมุนทุกอย่างปลิวว่อน ไม่รู้จะทำอย่างไร ได้แต่ค่อยคลานหลบเข้าไปหมอบอยู่ใต้โต๊ะผ้าป่าและสวดมนต์เป็นการใหญ่ สวดอะไรบ้างก็ไม่รู้' ข้าพเจ้าได้แต่รับฟังแต่ก็ไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไร

วิสาขบูชาปีนี้พระองค์รับสั่งไม่ต้องสวดมนต์ตลอดทั้งคืน

เมื่ออาจารย์พรนำสวดมนต์ทำวัตรเย็นและสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรจบแล้ว ก็นั่งสมาธิในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งสมาธินั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **โดยปกติคืนวันวิสาขบูชาจะต้องกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน แต่เนื่องจากงานอันเป็นพิธีสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ครั้งนี้ จะต้องกระทำต่อเนื่องกัน ดังนั้น ในครั้งนี้จึงเริ่มกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ทุกบทในเวลาสี่ทุ่มจนกว่าจะเสร็จสิ้นเวลาใดก็ให้หยุดพักไว้ก่อน ต่อถึงวันอาสาฬหบูชา วันเข้าปุริมพรรษา จึงกระทำพิธีสวดมนต์ตลอดทั้งคืน และจงตั้งใจถือศีลงดเว้นจากอกุศลกรรมเป็นเวลา ๕ วัน และตลอดเวลา ๓ เดือน จงพร่ำสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตรทุกครั้งเมื่อทำวัตรเย็นเสร็จสิ้นลง เพื่อเป็นพลังต่อต้านทุพภิกขภัยข้าวยากหมากแพงอันจะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน เพราะเงาของความอดอยากกำลังแทรกซ้อนแฝงอยู่ในความที่ประเมินว่าสมบูรณ์นั้น และเวลาย่ำรุ่งสนธยา ๐๖.๐๐ น. ของวันวิสาขบูชา จงไปกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ทำวัตรเช้า และกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวลา ๑๐.๓๐ น. จงกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรเพื่อจะได้บอกให้พระคุณเจ้าและทุกคนทราบว่า เมื่ออาจารย์พรปาฐกถาธรรมสักเล็กน้อยก็จะกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ทุกบท ไว้เมื่อถึงวันอาสาฬหบูชาจึงจะกระทำพิธีสวดพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน และชวนให้ทุกคนได้มาร่วมในวันอาสาฬหบูชาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นในค่ำคืนนั้นจึงร่วมกันสวดพุทธมนต์อยู่จนถึง

เที่ยงคืนเศษ โดยมี **ท่านอาจารย์พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ** รองอธิการบดี และเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาร่วมด้วย เพราะท่านได้นำญาติโยมเดินทางผ่านมาเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนา

บรรยากาศในโลกทิพย์วันวิสาขบูชา

เช้ารุ่งอรุณวันวิสาขบูชา วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ เวลา ๐๖.๐๐ น. ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรได้นิมนต์ให้ท่านอาจารย์พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า จากนั้นก็นำทุกคนเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งมีด้ายสายสิญจน์ผูกประดับด้วยธงชาติ ธงศาสนา โยงมายังต้นผ้าป่าไทยทานและรายชื่อผู้เป็นเจ้าของกองทุนดูแลรักษาต้นไม้กับต้นกล้าไม้ชัยพฤกษ์ทั้ง ๔ ทิศ รวม ๘๐ ต้นนั้น *พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เปล่งประกายเป็นแสงรุ้งผสมแสงเงินแสงทองยามรุ่งอรุณสว่างเจิดจ้า มีแสงราวกับสายฟ้าแลบวิ่งตามด้ายสายสิญจน์ผ่านชำแรกแทรกเข้าไปประจุในต้นกล้าไม้ชัยพฤกษ์ ตลอดเวลาพระองค์กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมายทั่วทั้งแผ่นดิน ๗๓ จังหวัด และจากสังเวชนียสถาน พุทธสถานที่มีสื่อโยงใยอยู่ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้ร่วมเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งยิ่งเปล่งประกายเจิดจ้าเข้มข้นขึ้น ทั่วทั้งบรรยากาศสะท้านสะเทือนด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...คล้ายมีแสงเงาขององค์พระเจดีย์ตรัสรู้ที่พุทธคยาทาบซ้อนอยู่กับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแสงรุ้งราวกับม้วนรวมตัวในทุกอณูของหยดน้ำ ในบรรยากาศกลายเป็นวงล้อธรรมจักรหมุนอยู่โดยรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น* ทุกคนที่กำลังเดินเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อยู่ขณะนั้น คงจะรับสัมผัสได้บ้างตามสมควรแก่กำลังประจุภายในตัวอย่างน้อยก็คงพอจะสงบสบายและรู้สึกสดชื่น

จากนั้นทุกคนก็ได้มาร่วมกันรับประทานอาหารเช้า พอเวลา ๐๙.๐๐ น. ก็ได้มาร่วมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อรอเวลากระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ขณะที่รอเวลานั้น หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้บอกข้าพเจ้าว่า ขอให้อาจารย์พรพูดอธิบายธรรมเกี่ยวกับเรื่องพุทธคุณให้คณะญาติโยมที่มาร่วมทำบุญนี้ฟัง เพื่อมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหลายจะได้ร่วมฟังด้วย เป็นการฉลองสมโภชผ้าป่าต้นกล้าชัยพฤกษ์ สัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ก่อนจะถึงเวลากระทำพิธี ข้าพเจ้าจึงได้ประกาศให้ทุกคนขึ้นมานั่งบนลานภายใต้ร่มเงาพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แสงอาทิตย์ยาม ๙ โมงเช้ากำลังจ้าขึ้น แต่พออาจารย์พรบอกให้ทุกคนทำใจสงบ แล้วเริ่มคำบรรยายเกี่ยวกับพุทธคุณนั้น แสงแดดได้ร่มครึ้มลงและตลอดเวลาที่บรรยายนั้น จนได้เวลา ๑๐.๓๐ อาจารย์พรจึงได้นิมนต์พระคุณเจ้ากระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

พระดำรัสในวันทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้และวันปลูกต้นชัยพฤกษ์

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่า “ตามที่พระองค์ทรงปรารภนั้น ผ้าป่ากองทุนมีจำนวนถึง ๕,๐๐๐ กองทุน แต่ในครั้งนี้คณะเรามีความสามารถเพียงแค่ ๕๑๑ กองทุนเท่านั้น ยังขาดจำนวนอีกมากมายนัก ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วคณะเราทำได้เพียงแค่ ๑๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ขอพระองค์จงทรงพระราชทานอภัย คณะเราจะพยายามต่อไปอีกเพื่อความสมบูรณ์” พระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **“จะมากหรือน้อยก็ตาม แต่ปีติปราโมทย์ก็ได้บังเกิดขึ้นแล้วโดยทั่วไป สิ่งที่ปรากฏขึ้นเป็นสัญญาณเตือนบอกไว้ว่า จงอย่าประมาทชะล่าใจ ความอุดมสมบูรณ์จะเป็นไปได้ไม่ง่ายนัก ถึงแม้มองดูเหมือนกับว่าจะเป็นไปได้สมบูรณ์โดยง่าย ๕,๐๐๐ กองทุน กองทุน ละ ๕๐๐ บาท มองดูไม่ยากเลย แต่ทำได้ยากอย่างยิ่ง จึงเปรียบเสมือนว่าความอุดมสมบูรณ์และทุกอย่างเป็นไปด้วยดี แต่ผู้คนก็ยังทุกข์ยากขาดแคลนลำบาก แต่จะอย่างไรก็ตาม เมื่อเสร็จสิ้นพิธีจงนำ “ชัยพฤกษ์” หรือ “คูน” สิ่งแทนความอุดมสมบูรณ์ไปปลูกลงในพื้นดินเพื่อให้หยั่งรากลึกลงสู่ความมั่นคงทั้ง ๘๐ ต้น ตามพระชนมายุของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พระผู้ทรงให้แสงสว่างและความอุดมสมบูรณ์แก่มวลมนุษยชาติ”**

ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นพิธี อาจารย์พรจึงได้นำพาทุกคนนำกล้าไม้ชัยพฤกษ์จากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นำไปปลูกลงดินในพื้นที่ ๆ เตรียมไว้แล้วนั้น หรือบางคนที่ถือศีลก็ให้กลับไปรับประทานอาหารก่อน ต่างก็ได้ช่วยกันปลูกต้นชัยพฤกษ์จนเสร็จสิ้นทั้ง ๘๐ ต้น เวลาขณะนั้นเที่ยงตรงพอดี ซึ่งเป็นเวลาที่มีพลังมากที่สุด พระองค์รับสั่งว่า **“พื้นฐานของความอุดมสมบูรณ์ได้ก่อตัวขึ้นแล้ว พร้อมที่จะหยั่งรากลึกลงในแผ่นดินเพื่อความมั่นคง จงเสียสละอดทนอย่าทอดทิ้งธุระ กระทำให้สำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ มิฉะนั้นแล้วความอุดมสมบูรณ์ที่กำลังเริ่มขึ้นนี้จะสูญสลายไป”** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่า “ความคิดที่จะล้มเลิกนั้นไม่เคยเกิดขึ้นเลย เพียงแต่อาจจะช้าไปบ้าง ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ทุกคนได้มาช่วยกันให้ความอุดมสมบูรณ์ถึงจุดหมายโดยเร็วพลัน เพื่อความปีติปราโมทย์จะได้บังเกิดขึ้นแด่พระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะตามขั้นภูมิของแต่ละท่านโดยทั่วกัน”

ข้าพเจ้ามีความรู้สึกหนักใจและเป็นกังวลมากทีเดียว จึงได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ว่า “เพราะเหตุไรหนอ งานครั้งนี้จึงสำเร็จเพียงแค่ ๑๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น คงจะต้องใช้เวลานานมากทีเดียวกว่าจะบรรลุสู่เป้าหมาย” หลวงพ่อพูดให้คิดว่า “มีครั้งใดบ้างไหมที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้กระทำพิธีเพื่อความอุดมสมบูรณ์....แล้วความอุดมสมบูรณ์นั้นจะบังเกิดขึ้นได้เร็วได้ง่ายนักหรือ?... ความกังวลที่เกิดขึ้นนั่นแหละคือสิ่งบั่นทอน จงทำใจให้สบาย บอกกล่าวและชักชวนให้ทุกคนได้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาเพื่อเป็นสายใยของความอุดมสมบูรณ์ทั้งของตนเองและส่วนรวม และต้องลงต้นไม้ให้ได้ครบตามจำนวน ๕,๐๐๐ ต้น หรือมากกว่านั้น จนกว่าจะเต็มพื้นที่เพื่อรอเจ้าของที่จะมาช่วยบำรุงรักษาต่อไป”

ดังนั้นในระหว่างนี้ วันธรรมดาที่อยู่กรุงเทพมหานคร อาจารย์พรก็เร่งทำต้นฉบับพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ ก็จะนำพาคณะเราเร่งรีบลงต้นไม้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา จนถึงวันที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นี้ ก็ลงไปได้แล้วกว่า ๔,๐๐๐ ต้น ตั้งใจกันไว้ว่าจะต้องลงให้ได้ครบ ๕,๐๐๐ ต้น หรือมากกว่านั้น ก่อนถึงวันอาสาฬหบูชา วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ซึ่งจะกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง

*นับจากวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม อันเป็นวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๑ ซึ่งได้กระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์เป็นครั้งแรก จำนวน ๕๑๑ กองทุน ที่พระองค์ทรงปรารภนั้น ยังมีเวลาอีก ๒ เดือนกว่าจะถึงวันอาสาฬหบูชา ซึ่งจะต้องกระทำพิธีอีก แม้ว่าข้าพเจ้าจะพยายามทำจิตใจให้สบายไม่ห่วงกังวลตามที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤษี และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์แนะนำพร่ำบอกแล้ว ก็มิวายที่จะเต็มไปด้วยความหนักอึ้ง และหงุดหงิดอยู่เกือบตลอดเวลา จนเป็นผลพลอยให้สมาธิหวั่นไหวไปด้วย

สมเด็จพระนเรศวร ฯ ตรัสให้กำลังใจ มิให้เกิดความท้อถอย แม้ว่าผ้าป่ากองทุนจะได้ไม่ครบ ๕,๐๐๐ กองทุน

เมื่อกระทำพิธีในวันวิสาขบูชาเสร็จสิ้นไปแล้ว ก็ได้มีสมาชิกผู้ช่วยเหลือและเป็นห่วง ได้โทรศัพท์และเขียนจดหมายมาสอบถามว่าได้ครบตามจำนวนหรือไม่ เมื่อต่างรู้ว่ายังได้ไม่ครบและยังขาดจำนวนอยู่อีกมาก จึงได้พยายามช่วยกัน แต่ผู้ที่จิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธาไม่เสื่อมคลายเหล่านี้ก็มีกำลังทรัพย์น้อย แต่ก็ได้ช่วยจนสุดกำลังทุกคน ข้าพเจ้าเองเกรงใจเหลือเกินจนเกิดความไม่สบายใจว่าบุคคลผู้เปี่ยมไปด้วยศรัทธาเหล่านี้ก็ได้ให้ความช่วยเหลือเต็มความสามารถแล้ว จะบอกกล่าวในวงกว้างออกไปอีกจากสมาชิกที่มีอยู่ ก็มองเห็นแล้วว่าทุกกลุ่มทุกหมู่เหล่าก็ได้ช่วยกันพัฒนาช่วยกันทำบุญในด้านอื่น ๆ มากมายอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ปรับทุกข์กับพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า “ข้าพเจ้าจะบอกบุญอยู่แต่กับกลุ่มสมาชิกผู้ที่เข้าใจเลื่อมใสศรัทธานี้ ก็เกรงใจเหลือเกิน เพราะรบกวนท่านเหล่านี้มามากแล้ว ทำบุญทำพิธีอะไรก็ท่านเหล่านี้นี่แหละ จนบางคนอาจจะเกิดความเบื่อระอาว่า ช่วยไปแล้วไม่รู้จักแล้ว งานก็ไม่เห็นจะเสร็จสักที ประเดี๋ยวเรื่องนั้นประเดี๋ยวเรื่องนี้ อ้างโน่นนี่สารพัดร้อยแปด จะบอกกล่าวกับคนอื่นในวงกว้างออกไปอีกก็เกินกว่าที่จะทำให้เขาเข้าใจได้”

ขณะนั้นคล้ายกับตนเองยืนอยู่กลางสนามหญ้ากว้างใหญ่ สว่างไสวโดยรอบ ไม่ว่าจะมองไปทางทิศใดเต็มไปด้วยตึกรามบ้านช่องใหญ่โต สวยงามเลื่อนลางในบรรยากาศ ครั้นแล้วก็ได้ยินเสียงมารอบทิศทางว่า **“สภาวะความเป็นอยู่ความเป็นไปของชนกลุ่มหนึ่งนั้น จะถูกกำหนดแนวทางโดยคนไม่กี่คน**

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๓๑

เลย กฎของสัจธรรมมีอยู่ การกระทำและผลของการกระทำจะออกมาเท่ากันเสมอ คนที่ทำคือคนที่จะได้ สำหรับผลพวงของการกระทบก็มีอยู่ จึงมองดูเสมือนว่าจริงหรือที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่าหว่านพืชเช่นใดย่อมได้ผลเช่นนั้น"

เมื่อเสียงแผ่วจางหายไป ก็ได้พบพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และเทพเจ้าอีกมากมายหลายองค์กำลังรับสั่งอยู่กับพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พระองค์รับสั่งว่า **"อย่ากังวลใจเลย แม้จะได้บอกกล่าวอยู่แต่กับคนกลุ่มเดียว เพราะคนกลุ่มเดียวเหล่านี้เป็นเสมือนผู้วางพื้นฐานตึกใหญ่หลายชั้น ใครพอมีกำลังก็ช่วยกันไป ใครหมดกำลังก็หยุดพัก หรือถ้าใครคิดว่าตึกหลังนี้ใหญ่เกินไปคงสร้างไม่สำเร็จ จะไปวางพื้นฐานสร้างตึกใหม่ ก็แล้วแต่ว่าใครจะสร้างอะไรให้กับตนเอง เพราะตลอดเวลาทุกคนจะต้องทำ สำหรับสิ่งซึ่งบังเกิดขึ้นนั้นก็จะเป็นผลให้ทั้งกับตนเองและส่วนรวม กองทุนดูแลรักษาต้นไม้อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ แม้จะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่ก็จะมีผลตามความเป็นไปนั้น"**

ข้าพเจ้าได้กราบทูลกับพระองค์ว่า ที่คณะเราทำงานได้อย่างล่าช้าเป็นเพราะต้องทำงานทั้งสองด้าน คือ ทั้งงานด้านดูแลการชำระ และจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกา-ฎีกา และงานปลูกดูแลรักษาต้นไม้ สถานที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาควบคู่กันไป จึงไม่ค่อยจะได้มีเวลาบอกกล่าวหากองทุนในวงกว้าง ได้บอกแต่ในสมาชิกกลุ่มเดียว พระองค์จึงรับสั่งสืบต่อไปอีกว่า **"คงจะถึงเวลาสักวันหนึ่งหรอกนะที่เสาเข็มได้ตอกเต็มพื้นที่โครงสร้างตึกขึ้นแล้ว สี่ร้อยกว่าปีเศษที่รอคอยมา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นรูปธรรมที่จะเปล่งประกายพลังแห่งความดีงาม ทำลายกลุ่มหมอกควันพลังแห่งความชั่วร้ายให้บรรเทา พระธรรมคัมภีร์อันพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ความอุดมสมบูรณ์ได้เริ่มต้นแล้ว จงอดทน เสียสละ สร้างพลังเมตตาให้เกิดขึ้นกับจิตใจของตนเอง อย่าเกียจคร้าน พร่ำสวดพุทธทธมนต์ และเมื่อความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใดจงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...จะได้ไม่หลงทาง"** ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็ไม่ได้กล่าวหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ เพราะตลอดเวลาอาจารย์พรก็ทำแต่งาน ๆ ๆ วันธรรมดาตลอดทั้งวันถึงกลางคืนจะอยู่แต่กับคัมภีร์ จนไม่ว่าใครมาพบเห็นเข้าก็จะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า สายตาอาจารย์จะไหวหรือ เพราะต้องอ่านหนังสือมากเหลือเกิน ต้องอ่านทุกตัวอักษร เทียบทั้งอักษรพม่า อักษรอังกฤษ พอถึงวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ ก็จะเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ควบคุมดูแลคนงานและนำพาคณะเราปลูกต้นไม้ ซึ่งขณะนี้ก็ลงต้นไม้ไปได้เกินกว่าห้าพันต้นแล้วในปีนี้

เริ่มรวบรวมผ้าป่ากองทุนที่จะทอดอีกในวันอาสาฬหบูชา

นับจากวันวิสาขบูชาจนถึงวันอาสาฬหบูชา เป็นเวลา ๒ เดือน ก็ได้มีสมาชิกซึ่งก็ล้วนแต่คนเดิม จะมีมาใหม่บ้างก็ไม่กี่คนเลย ช่วยกันรวมมาได้อีก ๑,๐๒๒ กองทุน เพิ่มจากการกระทำพิธีครั้งแรก ๑ เท่าตัว

แม้จะกระทำพิธีแล้วถึง ๒ ครั้ง ก็ยังคงขาดจำนวนอยู่อีกมาก ๕,๐๐๐ กองทุน กระทำพิธีสองครั้งได้ ๑,๕๓๓ กองทุน ไม่ทราบว่าจะต้องใช้เวลาอีกสักเท่าใดจึงจะได้ครบตามจำนวน ดูช่างเลื่อนลอย ถ้าคิดว่าจะจัดกระทำพิธีไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า “จะไม่มีทางเลยหรือว่า คณะเราควรจะทำอย่างไร จึงจะได้ผลโดยสมบูรณ์ หรือจะมีวิธีการอื่นอีกหรือไม่ ที่จะเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ แทนการกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้เช่นนี้ ซึ่งเมื่อคาดการณ์ดูแล้วจะต้องใช้เวลายาวนานเหลือเกิน” หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า “ก็ต้องรอจนกว่าจะถึงวันกระทำพิธี เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้กำหนดแนวทาง”

เช้าวันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ข้าพเจ้าได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พร้อมทั้งคุณผ่องผิว คุณบุญมี-คุณปทัยทิพย์ เอมะวิศิษฏ์ โดยรถทัวร์ เพราะอาจารย์พรกับคณะได้เดินทางล่วงหน้ามาก่อนแล้ว ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงเลื่อนลอย เพราะมองไม่เห็นจุดหมายปลายทางว่าจะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างไร ความสำเร็จนั้นมีแน่ ความอุดมสมบูรณ์จะต้องบังเกิดขึ้นแน่ แต่จะต้องกินเวลาเนิ่นนานเหลือเกิน พรุ่งนี้แล้วก็จะเป็นวันกำหนดกระทำพิธีอีก พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“นอกจากเครื่องไทยทานองค์ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้แล้ว ให้จัดเครื่องไทยทานและผ้าอาบน้ำฝนถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ที่จะเข้าจำพรรษาให้ครบตามจำนวน อันจะเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์เสริมอีก”**

เพราะการกระทำพิธีในครั้งนี้ ถูกกำหนดขึ้นในวันอาสาฬหบูชา ก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน แม้จะเป็นวันหยุดราชการก็จริง แต่ธนาคารห้างร้านบริษัทและรัฐวิสาหกิจไม่หยุด ดังนั้นแม้ข้าพเจ้าจะชักชวนให้มีผู้มาร่วมกระทำพิธีก็มีมาร่วมได้น้อยคน เพราะต่างก็ติดภารกิจของตนเอง แม้กระนั้นก็ยังมีคนบางคนเลื่อมใสศรัทธาลาหยุดพักงานมาร่วมกระทำพิธีถือศีลปฏิบัติธรรมร่วมด้วย เช่น คุณจำทูล กองสาร์ คุณชินมโนรังษี พร้อมทั้งครอบครัว คุณบุญมี-คุณปทัยทิพย์ เอมะวิศิษฏ์ เป็นต้น

บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ ในวันทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา

รุ่งอรุณวันอาสาฬหบูชา ท้องฟ้าปลอดโปร่งอากาศแจ่มใส อาจารย์พรได้พาคณะเราและคนงานไปที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อดูแลความสะอาดเรียบร้อย บางคนก็ได้มาร่วมทำบุญในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาร่วมกับชาวบ้านแถบนั้น ข้าพเจ้ากับคุณผ่องผิว คุณมาลัย ก็ได้ช่วยกันจัดองค์ผ้าป่า และเครื่องไทยทาน ผ้าอาบน้ำฝน ๗ ชุด เพราะปีนี้มีพระภิกษุจำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจำนวน ๗ รูป แม้จะทำงานอยู่ตลอดเวลา แต่ความกังวลลึก ๆ ก็มิได้ห่างหายไปจากจิตใจเลย ยังคงรู้สึกหนักอึ้ง เห็นทางเดินแต่ช่างไกลแสนไกลจนท้อแท้ว่าจะเดินไปถึงหรือไม่ ขณะที่เดินออกมาจากหอประชุมมองไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งอาจารย์พรและอีกหลายคนกำลังทำงานอยู่ บรรยากาศเช่นเดียวกับวันวิสาขบูชา

ที่เพิ่งผ่านมาเมื่อ ๒ เดือนนั้น ดึงดูดให้เลือนกลับเข้าในนิมิตอีก *มองเห็นในท้องทุ่งกอข้าวยังคงคลุกเคล้าอยู่กับโคลนเลน ชัยพฤกษ์ซึ่งหักโค่นเริ่มแตกยอดอ่อนไสว แสงแดดทออ่อนจาง ในพรายแดดนั้นฝนเริ่มโปรยฝอยลงมา ฝนตกแดดออก เป็นบรรยากาศที่สวยงาม แต่ในความรู้สึกนั้นบอกว่า เมื่อไรนะโคลนเลนเหล่านี้จึงจะเหือดแห้งไปได้โดยเร็ว ในเมื่อมีทั้งแดดออกและฝนตก ต้นข้าวจะมีโอกาสได้เจริญงอกงามหรือ* ความรู้สึกกลับมาเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ เมื่ออาจารย์พรนั่งรถมาร้องเรียกให้กลับแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน เพราะใกล้เพลแล้ว

ราวบ่ายสองโมงเศษ คณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาช่วยเหลือจากกรุงเทพ ฯ ก็เดินทางมาถึง โดยรถตู้ปรับอากาศ ๒ คัน เมื่อต่างคนต่างเข้าที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัยพอสมควรแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนไปกราบนมัสการพ่อขุนผาเมือง แล้วจึงมาร่วมพิธีสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งในการกระทำพิธีครั้งนี้ได้ คุณปทุม มโนชญากร และคณะเป็นผู้จัดพานบายศรี ดอกไม้ ผลไม้บูชาสังเวยพ่อขุนผาเมืองและที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วยความเต็มใจและเลื่อมใสศรัทธาอย่างแท้จริงเช่นเคย ซึ่งได้รับภาระแทนข้าพเจ้าไปอีกขั้นตอนหนึ่ง ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในขณะที่กำลังร่วมสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น พระองค์ซึ่งได้เสด็จร่วมพิธีอยู่ด้วยแล้ว รับสั่งว่า **“เมื่อเสร็จสิ้นจากการสวดมนต์ทำวัตรเย็นแล้ว ก็จงมาร่วมกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๑๙ นาฬิกา จากนั้นกระทำพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน กระทำพิธีถวายผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ แล้วกระทำพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์ให้ครบทุกสูตรที่เคยปฏิบัติมา จงกระทำพิธีให้ต่อเนื่อง เสร็จสิ้นเวลาใดก็ให้พักผ่อนได้ โดยมิต้องพร่ำสวดอยู่ตลอดทั้งคืน”**

ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรเพื่อที่จะได้ประกาศให้ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาได้ทราบโดยทั่วกัน อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า ‘ถ้าอย่างนั้นก็ไม่ต้องสวดมนต์ตลอดทั้งคืนน่ะซิ พระองค์รับสั่งอย่างนั้นจริง ๆ หรือเพราะทุกครั้งจะต้องสวดมนต์ตลอดทั้งคืน’ ข้าพเจ้าจึงยืนยันอีกครั้งหนึ่ง เวลาที่กำลังสวดมนต์อยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนั้นเกือบ ๑๘ นาฬิกา บรรยากาศอบอ้าว ไม่มีลมพัดผ่านแม้สักนิดหนึ่ง ท้องฟ้าไม่มีฝน แต่เต็มไปด้วยเมฆปกคลุมหนาทึบเสมอกันไปหมด ไม่มีเมฆแหวกไว้สักแห่งเดียวที่จะทำให้มองเห็นท้องฟ้าหรือจะให้แสงอาทิตย์ส่องทะลุลงมา เมฆหนาราวกับเป็นม่านกั้นดวงอาทิตย์ไว้ฉะนั้น แสงสว่างที่เราได้รับคือแสงที่ผ่านม่านเมฆมาแล้ว จึงทำให้บรรยากาศครึ้มและอบอ้าว ไม่มีทีท่าว่าคืนนี้จะมองเห็นจันทร์เพ็ญคืนอาสาฬหบูชาได้อย่างไร

อาจารย์พรได้นำคณะทั้งหมดดำเนินพิธีตามลำดับที่พระองค์รับสั่งนั้นทุกประการ จนได้เวลา ๒๐ นาฬิกา ๒๐ นาที จึงได้เริ่มกระทำพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์ ซึ่งเริ่มจากบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ซึ่งก่อนจะเริ่มแต่ละสูตร อาจารย์พรก็ได้อธิบายถึงความหมายของแต่ละสูตร จนมาถึงบทมหาสมัยสูตร พระองค์จึงได้รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **“สภาวการณ์ความเป็นไปจะยังคงอึมครึมยืดเยื้อต่อเนื่องยาวนาน ความอุดมสมบูรณ์จะเป็นไปอย่างเชื่องช้า จงอดทน รอคอย เมื่อกระทำพิธีครบ ๓ ครั้งแล้ว จึงจะกำหนดวิถีทางแห่งความ**

เป็นไปที่แน่นอนได้ จงอย่ากังวลถึงบุคคลซึ่งเคยให้ความช่วยเหลือแล้วจากไปด้วยความคลางแคลงใจ จงจัดกระทำพิธีอีกครั้งหนึ่งในวัน ซึ่งจะกำหนดให้เป็นวันมหากุศลทอดกฐิน คือวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ตรงกับวันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ สำหรับในวันมหาปวารณาออกพรรษา ให้กระทำพิธีทอดผ้าป่าธรรมดาให้ได้ปัจจัยพอจัดแบ่งถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษา เพื่อเป็นจตุปัจจัยของท่านอันที่จะจาริกแสวงบุญต่อไป"

เมื่อพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตรจบลง ก็จะเริ่มบทมหาสติปัฏฐานสูตร ซึ่งเป็นสูตรที่ยาวมาก ต้องใช้เวลาสวดราว ๒ ชั่วโมงเศษ เวลาขณะนั้นเกือบตีหนึ่ง อาจารย์พรเริ่มอธิบายความหมายของบทมหาสติปัฏฐานสูตร ข้าพเจ้าจึงลุกเดินออกมาจากหอประชุมเพื่อเปลี่ยนอิริยาบถบ้าง ข้างนอกหอประชุมมืดสนิททั้ง ๆ ที่เป็นคืนเพ็ญอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ แหงนมองดูท้องฟ้า เมฆปกคลุมหนาทึบดำสนิทจริง ๆ ไม่มีแม้แต่ดาวสักดวง ลมนิ่งสนิท ทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างมืดครึ้มอึมครึม ได้ยินแต่เสียงจิ้งหรีดเรไรเซ็งแซ่ นาน ๆ ครั้งจะได้ยินเสียงสุนัขเห่าหอนมาแต่ไกลจนเกิดความรู้สึกวังเวง จะมีก็แต่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเท่านั้น ที่ส่องแสงสว่างเจิดจ้า แสงสีทองอร่ามระยิบระยับท่ามกลางความมืด เมื่อกระทบถูกแสงสปอร์ตไลท์ ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขอบอุ่นและมีความหวัง ข้าพเจ้าภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...แล้วจึงเดินกลับเข้ามาในหอประชุม เพื่อพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสติปัฏฐานสูตรต่อไป ซึ่งในค่ำคืนนี้กว่าจะพร่ำสวดพุทธมนต์ครบทุกสูตร เวลาก็ล่วงเลยมาถึง ๐๒.๓๐ น.เศษ จนแม้เมื่อสวดพุทธมนต์เสร็จสิ้นลง ทุกคนออกจากหอประชุมเพื่อกลับแคมป์ที่พัก ท้องฟ้าก็ยังคงมืดครึ้มอึมครึมอยู่เช่นเดิม ทุกคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าวันนี้ขึ้น ๑๕ ค่ำแท้ ๆ ไม่มีใครได้เห็นจันทร์เพ็ญคืนอาสาฬหบูชาเลย หรือแม้แต่ดาวสักหนึ่งดวง

เสียงแว่วจากโลกทิพย์ในคืนวันอาสาฬหบูชา

เมื่อกลับมาถึงแคมป์ที่พัก ขณะที่เริ่มเคลิ้มจะหลับ ข้าพเจ้าได้ยินเสียงกระเส่าแผ่วมาริมหูว่า "ไม่มีอะไรก้าว ไม่มีอะไรถอย ไม่เกิดอะไรขึ้นทั้งนั้น ทุกอย่างหยุดอยู่กับที่ แต่ระวังให้ดี ความประมาทชะล่าใจจะนำพาไปสู่ความเปลี่ยนแปลง จากนั้นความเดือดร้อนยุ่งยากทุพภิกขภัยจะติดตามมา.... จงพร่ำสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตรและนิธิกัณฑสูตรไว้เป็นประจำ...อย่าลืม" แล้วข้าพเจ้าก็หลับไปด้วยความง่วงงุน

ดังนั้นในระหว่างนี้คือนับจากวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษาเป็นต้นมา อาจารย์พรก็ยังเร่งทำงานเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา จนแทบจะไม่ได้ทำงานด้านอื่นเลย นอกจากวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ ก็เดินทางมาดูแลงานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนาตามปกติ แต่สำหรับการบอกกล่าวบอกบุญเรี่ยไรไม่ได้ทำเลย เพราะก็พอมองเห็นแล้วว่า บุคคลที่เคยให้ความร่วมมือช่วยเหลือก็พอจะเข้าใจอยู่แล้ว ไม่ต้องพูดซ้ำซากให้บังเกิดความไม่สบายใจหรือความกังวลใจแก่บุคคลนั้น ๆ อีก และในช่วงจังหวะนี้เอง มีลูกศิษย์ที่เห็นการทำงานอย่างใกล้ชิดของอาจารย์พร เห็นว่าควรจะแบ่งเบาภาระให้กับอาจารย์พรได้บ้าง คืองานทางด้านศูนย์พัฒนา

ศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งมีบริเวณทั้งหมดถึง ๒,๐๐๐ ไร่เศษ งานตัดหญ้าเป็นงานที่สำคัญ และจะต้องทำกันตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะหน้าฝนหรือหน้าแล้ง ดังนั้นคนงานตัดหญ้าจึงต้องว่าจ้างกันตลอดทั้งปี โดยใช้มีดหวดและเครื่องตัดหญ้า งานนี้เองที่ลูกศิษย์ คือ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ เห็นว่าถ้าใช้เครื่องตัดหญ้างานจะเร็วขึ้นอีกมาก กับทั้งไม่ต้องเปลืองแรงงานมากเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เพราะเครื่องตัดหญ้าที่มีอยู่แล้วนั้น คุณวรรณีก็เป็นผู้ซื้อบริจาคช่วยมาเอง จึงคิดว่าน่าจะมีอีกเครื่องหนึ่ง ได้ปรารภกับอาจารย์พรว่าจะซื้อเครื่องตัดหญ้าบริจาคให้อีกเครื่องหนึ่ง โดยจะกู้เงินจากที่ตนเองทำงานมาซื้อให้ก่อน

ซื้อเครื่องตัดหญ้าขนาดใหญ่อีกเครื่องหนึ่ง ราคา ๔๒,๐๐๐ บาท และซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ชุดหนึ่งราคาสามแสนกว่าบาท

ดังนั้นเมื่อคุณวรรณีปรารภขึ้นเช่นนั้น ก็ได้มีลูกศิษย์อีกหลายคนช่วยกันบริจาคโดยคุณวรรณีมิต้องกู้เงิน ผู้บริจาคร่วมสมทบก็มีเป็นต้นว่า คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณสุรินทร์-คุณยุพิน คุณชลิกา โรจนโกศล คุณสุธี นิงสานนท์ คุณสมศักดิ์-คุณผ่องพรรณ จิราดิเรก คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล คุณวันเพ็ญ คุณจรัสศรี คุณสุรางค์ คุณศักดา และอีก ๒-๓ คน จะได้ค่าเครื่องตัดหญ้าครบจำนวนราคา ๔๒,๐๐๐ บาท และยังมี คุณสำรอง เตชะพูลผล ร่วมบริจาคเครื่องยนต์เป็นอะไหล่มาเพิ่มให้อีก ๑ เครื่อง ในราคา ๘,๐๐๐ บาท ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤๅษี เพื่อจะได้กราบทูลให้พระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ รับทราบและอนุโมทนา หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวว่า “นี่นังหนู รู้ไหม...แม้จะไม่ได้รับบริจาคเอง แต่พอรู้ว่ามีคนเขามีจิตเป็นกุศลศรัทธาบริจาค ยังเกิดปีติโสมนัส ปลอดโปร่งเบาสบาย เราคงมีโอกาสบริจาคเองสักวันหรอกนะ ขออนุโมทนาให้เขามีแต่ความสุขความเจริญเถิด สาธุ...” ขณะนั้นก็มีเสียงสาธุ...สาธุ.... ดังทยอยเป็นทอด ๆ จนเลือนห่างหายไป

และอีกเรื่องหนึ่งก็คือ การซื้อ**เครื่องเรียงพิมพ์คอมพิวเตอร์** ในราคา**สามแสนสองหมื่นบาทถ้วน** เครื่องเรียงพิมพ์ชนิดนี้เป็นเครื่องเรียงพิมพ์ ซึ่งอาจารย์พรปรารภอยากจะได้นานมาแล้ว นับตั้งแต่เริ่มจัดชำระและพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ขณะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่จำเป็นเท่าไรนัก เพราะราคาแพงมาก และเราก็มีช่างเรียงพิมพ์ธรรมดาอยู่แล้ว แต่พอมาลงมือทำงานซึ่งขณะนี้ก็ล่วงเลยเวลามาปีเศษ ข้าพเจ้าจะต้องช่วยอาจารย์พรตรวจต้นฉบับ ซึ่งคณะอาจารย์ตรวจชำระมาชั้นหนึ่งแล้วนั้น ก่อนจะส่งให้ช่างเรียงพิมพ์ จากนั้นเมื่อช่างเรียงพิมพ์เรียงส่งขึ้นมาแล้ว ก็ต้องมาอ่านตรวจทานกับต้นฉบับอีก อ่านไม่ต่ำกว่า ๒-๓ เที่ยวกว่าจะสั่งพิมพ์ได้ เป็นงานที่ต้องใช้เวลาและสายตามาก ดังนั้น เมื่ออาจารย์พรปรารภอยากจะได้เครื่องเรียงพิมพ์คอมพิวเตอร์ เพราะมันจะช่วยประหยัดเวลาและสายตาของอาจารย์พรได้มาก เพราะอาจารย์พรเพียงแต่ตรวจทานต้นฉบับจากที่คณะอาจารย์ตรวจชำระมาแล้วนั้นให้ถูกต้อง แล้วจัดเรียงด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ อาจารย์พรก็มิต้องมาเสียเวลาและสายตากับงานตรวจจากช่างเรียงพิมพ์อีก

ข้าพเจ้าจึงปรึกษากับลูกศิษย์ของอาจารย์พรหลายคนว่า *“เรามาช่วยกันประหยัดเวลาและถนอมสายตาของอาจารย์พรไว้ เพื่อว่าจะได้มีเวลาทำงานในด้านอื่น ๆ ให้ได้มากกว่านี้จะดีไหม ทุกคนเห็นดีด้วย แต่จะทำอย่างไรได้ล่ะ เพราะเครื่องราคาแพงและเราแต่ละคนก็ไม่มีปัจจัยกัน เพราะเท่าที่มีอยู่ก็สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองทั้งนั้น จึงพยายามคิดกันว่าใครบ้างนะที่พอจะมีเงินให้ขอยืมก่อน แล้วเราค่อยผ่อนใช้หนี้ให้ ? เพราะเมื่อสมาชิกโดยทั่วไปทราบและช่วยกันทำบุญทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้มาหรือเงินทำบุญทอดกฐินมา เราก็จะคืนให้แก่ผู้ที่ให้ขอยืมมาทั้งหมด”* ก็เลยได้จากคุณชลิกา โรจนโกศล คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ก็รับอาสาช่วยให้ขอยืมมาก่อน โดยจะค่อยทยอยผ่อนใช้ให้ เพราะเงินที่ทั้งสามคนให้ขอยืมมาก่อนนี้ ก็เป็นเงินหมุนในกิจการค้า ซึ่งอาจารย์พรและคณะเราต่างดีใจและขอบคุณท่านทั้งสามเป็นอย่างมาก บัดนี้ได้สั่งเครื่องเรียงพิมพ์คอมพิวเตอร์มาแล้ว คงอีกประมาณ ๓ สัปดาห์ ทางบริษัทจึงจะนำเครื่องมาติดตั้งให้ ขณะนี้อาจารย์พรก็ได้ส่ง มหาสมชาย เจริญยงค์ และมหาสุทัศน์ ไวยปิติ ผู้ซึ่งเชี่ยวชาญภาษาบาลีพอสมควร ไปเรียนวิธีใช้เครื่องจากทางบริษัทที่เราซื้อเครื่องเพื่อจะได้มาใช้งานได้ มหาสมชายเมื่อตอนบวชเป็นพระภิกษุ เป็นเปรียญธรรม ๙ ประโยค มหาสุทัศน์เป็นเปรียญธรรม ๗ ประโยค ทำให้อาจารย์พรเบาใจลงไปมาก และมีความหวังว่างานชำระและพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาคงจะสำเร็จแน่นอน

ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าต้องกราบเรียนพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เพื่อที่ท่านจะได้ช่วยกราบทูลให้พระองค์และมวลเหล่าเทพเจ้าต่าง ๆ ได้รับทราบ ซึ่งพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ก็มิได้ให้ความเห็นใด ๆ แต่ขณะนั้นบรรยากาศรอบทิศทางก็สั่นสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ.... ซ้ำแล้วซ้ำอีกเป็นวงกว้างออกไปจนสุดขอบฟ้า ข้าพเจ้าก็พร่ำภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ให้เข้ากลมกลืนกับบรรยากาศรอบข้างนั้น...พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานน้อมจิตรำลึกถึงพลังแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของคุณพระศรีรัตนตรัยและมวลเหล่าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้บรรดาผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาทั้งหลาย จงได้ประสบแต่ความสุขความเจริญและสำเร็จในสิ่งซึ่งปรารถนาในชีวิตทุกประการ พร้อมกันนั้นขอให้ท่านเหล่านั้นตราบเท่าที่ยังวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ จงพบแต่หนทางเดินชีวิตที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฏฐิจนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางของชีวิตโดยทั่วกัน สาธุ.....

จนถึงขณะนี้ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้น ก็เหลือเวลาอีกไม่กี่วันแล้วจะถึงกำหนดวันพิธีงานบุญมหากุศลทอดกฐิน แต่เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ยังคงดำเนินไปตามปกติ ยังไม่มีเหตุการณ์อะไรที่จะเป็นเครื่องส่อเค้าแสดงถึงความเป็นไปที่แน่นอนว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด

เตรียมจัดงานทอดกฐิน ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

* ช่วงระยะเวลานับจากวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๓๑ ซึ่งตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ เป็นต้นมาจนถึงบัดนี้ ซึ่งเหลือเวลาอีกประมาณ ๒ สัปดาห์ก็จะถึงวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นวันกำหนดการทอดกฐินสามัคคีมหากุศลประจำทุกปี กับเป็นวันที่จะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ที่ยังไม่ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่งนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่างานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ยังมิได้รับสั่งให้กระทำอะไรเพิ่มเติม นอกจากดูแลรักษาสภาพให้คงอยู่และเป็นไปตามปกติมิให้เสื่อมโทรมดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้ในหนังสือวิญญาณฉบับที่แล้ว และจัดหากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ในบริเวณศูนย์ทั้งหมด เพื่อให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่บังเกิดขึ้นแล้วให้ทรงสภาพอยู่ได้อย่างดีเพื่อรองรับงานด้านพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งเมื่อสำเร็จสมบูรณ์ถึง ๙ เล่มเมื่อไร ก็จะได้รับกำหนดการการสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งนั่นหมายถึงว่างานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ได้สำเร็จแล้วโดยสมบูรณ์ตามพระราชเจตนาปรารภขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จากนั้นก็เป็นขั้นตอนการศึกษาทางพระศาสนาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งงานทางด้านนี้อาจารย์พรก็ได้จัดให้มีการศึกษาอบรมภาควิชาธรรมประยุกต์ด้านการปฏิบัติสมถวิปัสสนาแก่พระนิสิตนักศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาแล้ว เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ เป็นต้นมาทุกปี จนถึงปัจจุบันนี้ หมายความว่า พระนิสิตนักศึกษาทุกรูปก่อนจะจบการศึกษาได้รับปริญญา จะต้องมาผ่านการอบรมจากศูนย์พัฒนาศาสนาแห่งนี้

เวลาส่วนใหญ่ยกเว้นวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ อาจารย์พรจะยุ่งและขลุกอยู่กับงานด้านคัมภีร์ตลอดเวลา เพราะจะพยายามเร่งงานออกมาให้เร็วที่สุด ดังนั้น จึงเป็นช่วงระยะเวลาที่มีแต่ค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้ก็ได้มาจากกองทุนที่กระทำพิธีทอดผ้าป่า ทั้งกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา และกองทุนดูแลรักษาต้นไม้ และซึ่งบัดนี้ก็กำลังเดินทางมาจะถึงมุมอับอีกครั้งหนึ่ง เพราะทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าไม่มีเวลาบอกกล่าวแก่ใคร ๆ ในวงกว้างเลย ก็คงมีแต่สมาชิกเก่าแก่ที่เคยช่วยเหลือกันมาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่า “กองทุนที่พระองค์ทรงจัดหามาให้ทำงานนั้น บัดนี้ก็ร่อยหรอลงโดยลำดับแล้ว อาจารย์พรและคณะเราก็ไม่มีโอกาสบอกกล่าวผู้มีจิตเป็นกุศลในวงกว้างเลย ยังคงมีแต่สมาชิกเก่าแก่ซึ่งก็ให้ความช่วยเหลือมามากแล้ว งานก็ยังไม่ถึงจุดหมายปลายทางสักที ช่างใช้เวลาเนิ่นนานเหลือเกินจนข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่าใคร ๆ คงจะเบื่อหน่ายต่อการช่วยเหลือที่ไม่มีเวลาสิ้นสุด ถ้าอาจารย์พรมีเวลาออกประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุบ้าง กองทุนนี้ก็คงจะหาได้ไม่ยากนัก ควรมิควรแล้วแต่จะทรงมีพระราชวินิจฉัย”

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๓๑

สมเด็จพระนเรศวร ฯ ได้รับสั่งถึงงานการชำระจัดทำคัมภีร์

พระองค์รับสั่งว่า **“งานชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกา-ฎีกา ซึ่งนายพร รัตนสุวรรณ และบรรดาคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกันจัดทำ โดยมีคณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาจัดหากองทุนนั้น เป็นการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไป เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ดังนั้นเมื่อกองทุนร่อยหรอลงก็จงเป็นหนี้อีกสักครั้งเถิด เพื่อให้งานสำเร็จออกมาอย่าให้ขาดขั้นตอน ภาระหนี้นายพรจะใช้ได้ทั้งหมดเมื่องานสำเร็จ...”** ขณะนั้นทั้งพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้รับฟังอยู่ด้วย ข้าพเจ้าจึงกราบถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า อันที่จริงข้าพเจ้าอยากจะกราบทูลพระองค์อีกว่า จนบัดนี้ใกล้จะถึงวันทอดกฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้อีกแล้ว ยังไม่มีทีท่าว่าจะได้ครบตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภได้อย่างไร พระองค์จะทรงมีพระราชประสงค์ให้คณะเรากระทำอย่างไรต่อไป หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดว่า “เจ้านี่ช่างพูดไม่รู้เรื่องเสียจริง ๆ ไว้ให้ถึงวันก่อนเถิด แล้วจะรู้เองนั่นแหละ...”

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวให้อาจารย์พรฟังทั้งหมด อาจารย์ยิ้มกับข้าพเจ้าด้วยสีหน้าเป็นสุขว่า **“งานพระธรรมคัมภีร์นี้เป็นงานที่อาจารย์ทำด้วยความเป็นสุข และมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำ อาจารย์ให้ได้ทั้งหมดเพื่องานนี้สำเร็จออกมา และคิดว่าคงจะใช้หนี้ได้ทั้งหมดตามที่พระองค์รับสั่ง สาธุ...ขอตั้งจิตอธิษฐานให้มีสุขภาพแข็งแรงเพื่อจะได้ทำงานให้สำเร็จก่อนที่จะละจากโลกนี้ไป”** *ขณะนั้นเสียงแซ่ซร้องสาธุการดังมารอบทิศทางว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ...พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...* ข้าพเจ้าเองพลอยสบายใจไปด้วย เพราะข้าพเจ้าก็มีส่วนได้ช่วยเพื่อให้งานนี้ก้าวเดินมาได้ทีละนิด ๆ โดยเฉพาะข้าพเจ้าต้องช่วยอาจารย์พรอ่านตรวจทานปรู๊ฟ ซึ่งทั้งช่างเรียงพิมพ์และเรียงด้วยคอมพิวเตอร์ส่งมาให้ตรวจก่อนสั่งพิมพ์ ทำให้ข้าพเจ้าอ่านภาษาบาลีคล่อง แต่เสียดายที่ข้าพเจ้าไม่ได้เรียนบาลีมาก่อน จึงเพียงแต่อ่านได้แต่ไม่รู้เรื่อง คงจะได้อานิสงส์ เสียงดี พูดเก่ง แต่ไม่รู้เรื่อง เหมือนนกแก้วนกขุนทอง ซึ่งมันพูดได้ตามที่สอน แต่มันไม่รู้ความหมายของคำที่มันพูด

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ได้แสดงให้เห็นอานิสงส์ของการทำคัมภีร์ว่ามีอย่างไรบ้าง

ข้าพเจ้าได้ถามและพูดคุยกับพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (ศุข ไก่เถื่อน) วัดพลับ สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) และเทพเจ้าที่เป็นพระสงฆ์อีกหลายองค์ว่า คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกานี้สำคัญอย่างไร ทำแล้วจะได้บุญมากอย่างไร เมื่อเทียบกับคัมภีร์พระไตรปิฎก มีความสำคัญมากน้อยกว่ากันแค่ไหน อย่างไร เพราะตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมาก็ได้ยินทั้งพระทั้งคนพูดกันถึงแต่พระไตรปิฎก ทำบุญสร้างพระไตรปิฎก มีอานิสงส์มาก หลวงพ่อสมเด็จ ฯ เป็นผู้ตอบว่า

“อันคัมภีร์อรรถกถานั้น เป็นคัมภีร์ซึ่งอธิบายความหมายของพระธรรมในคัมภีร์พระไตรปิฎก พระสารีบุตรเป็นพระอรรถกถาจารย์องค์แรก เพราะพระสารีบุตรเป็นบุคคลซึ่งสามารถอธิบายและตีความหมายของพระธรรม ซึ่งองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้หลายนัยที่สุด จนได้รับการยกย่องแต่งตั้งจากพระพุทธองค์ว่าเป็นเอตทัคคะในทางปัญญา... ดังนั้นการที่ใครก็ตามจะอ่านพระไตรปิฎก คือคัมภีร์พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์โดยมิได้อ่านคำอธิบายจากคัมภีร์อรรถกาแล้ว จะไม่สามารถเข้าใจความหมายของพระธรรมได้ถูกต้อง กว้างขวาง ลึกซึ้ง และแตกฉานได้ ส่วนคัมภีร์ฎีกานั้น เป็นคัมภีร์ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมจากคัมภีร์อรรถกถาอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นทั้งคัมภีร์อรรถกถาและฎีกา จึงเป็นคัมภีร์ที่มีความสำคัญยิ่งยวดเท่าเทียมคัมภีร์พระไตรปิฎกทีเดียว อานิสงส์หรือบุญก็มิได้ยิ่งหย่อนกว่าการสร้างคัมภีร์พระไตรปิฎกเลย”

เมื่อนั้นข้าพเจ้าฟังแล้วก็พอจะเข้าใจ แต่ก็ยังไม่เกิดความแจ่มแจ้งนัก แต่แม้กระนั้นก็ยังอดสบายใจขึ้นมาหน่อย ๆ ไม่ได้ว่า ได้ช่วยทำงานที่มีประโยชน์ แต่ก็ยากแก่การเข้าใจของคนโดยทั่ว ๆ ไป จึงมีคนให้ความช่วยเหลือน้อยมาก ต้องใช้ทั้งกำลังกายและกำลังใจของตนเองจริง ๆ จึงจะทำไปได้เรื่อย ๆ โดยมิย่อท้อเสียก่อน ข้าพเจ้าได้ถามหลวงพ่อสืบต่อไปอีกว่า “อานิสงส์ของคนที่ทำคัมภีร์พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เมื่อละจากโลกมนุษย์นี้แล้วเป็นอย่างไรในปรโลกหรือโลกทิพย์”

หลวงพ่อตอบว่า **“เรื่องนี้เป็นเรื่องยาว นังหนูเอ๋ย... แต่บอกให้รู้เสียก่อนว่ามีอานิสงส์มาก ทั้งผู้ริเริ่มดำริ ผู้กระทำ และผู้มีจิตศรัทธาอุปถัมภ์ออกทุนเกื้อหนุนให้งานพระธรรมคัมภีร์สำเร็จถูกต้องออกมาเป็นอานิสงส์ที่ยากแก่การเข้าใจ ที่พอจะเข้าใจได้อย่างหนึ่งก็คือ ทางเดินชีวิตในสังสารวัฏจะไม่หลงทาง จะไม่ตกอยู่แวดวงมิจฉาทิฏฐิ ถึงจะหลงทางไปบ้างก็ชั่วคราว หรือตกไปสู่ดงมิจฉาทิฏฐิก็จะมีผู้ชักจูงให้หลุดออกมา และสำหรับอานิสงส์ในโลกมนุษย์โดยส่วนรวมนั้น เมื่อคัมภีร์พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ยังอยู่อย่างถูกต้องบริบูรณ์ตราบใด ลัทธิหรือเกจิอาจารย์ต่าง ๆ จะบังเกิดขึ้นได้ยาก ถ้าจะมีบ้างก็ชั่วอายุของเจ้าลัทธิและเกจิอาจารย์นั้นเท่านั้น แล้วก็จะสลายไป สันติสุขจะดำรงอยู่คู่โลกตลอดไป แม้จะมีความยุ่งยากเดือดร้อนบ้างก็ชั่วคราวเท่านั้น แต่ถ้าไม่มีพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์เสียแล้ว โลกมนุษย์ก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นโลกอบายภูมิ ทำงานให้เสร็จก่อนนะ มีโอกาสจะเล่าให้ฟัง”** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าทั้งมวล พร้อมทั้งนึกว่าจะลองถามอาจารย์พรดูว่าในคัมภีร์มีการเขียนถึงอานิสงส์ของบุคคลผู้ซึ่งได้กระทำคัมภีร์ให้ถูกต้องไว้บ้างหรือไม่ เพราะอาจารย์พรกำลังเขียนบทความเรื่อง **นรก-สวรรค์ (ภาคสวรรค์)** อยู่พอดี

อาจารย์พรได้บอกว่า ตั้งแต่โบราณกาลนานมาแล้ว ต่างก็ถือและรู้กันโดยทั่วไปว่า การอุปถัมภ์ในการสังคายนาหรือชำระพระธรรมคัมภีร์นี้มีอานิสงส์มาก โดยในคัมภีร์ของอรรถกถาก็ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่าด้วยอานิสงส์ของการเป็นองค์อุปถัมภกของพระเจ้าอชาตศัตรูในการทำสังคายนาครั้งแรก ซึ่งได้กระทำขึ้นเมื่อพระพุทธองค์ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วได้ ๓ เดือน ในการทำการสังคายนาครั้งนั้น มีพระ

มหากัสสปะเป็นประธาน อันที่จริงพระเจ้าอชาตศัตรูซึ่งได้กระทำปิตุฆาตคือฆ่าพระราชบิดา ซึ่งหมายถึงฆ่าพระเจ้าพิมพิสารนั้น จะต้องตกนรกถึงอเวจี แต่เพราะอานิสงส์ที่เข้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หลังจากที่ได้กระทำปิตุฆาตแล้ว และได้เป็นองค์อุปถัมภกแก่การกระทำสังคายนาพระธรรมครั้งแรกนั้น ทำให้ตกนรกถึงเพียงแค่โลหกุมภีเท่านั้นแทนที่จะต้องตกถึงอเวจี และยังมีบันทึกเรื่องราวอานิสงส์อื่น ๆ อีก ถ้ามีโอกาสจะได้นำมาลงในบทความพิเศษเรื่อง นรก-สวรรค์ ภาคสวรรค์ต่อไป

นิมิตหมายในโลกทิพย์ก่อนจะถึงวันทอดกฐินและผ้าป่า ในวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

ช่วงระยะเวลานี้มีแต่งานด้านพระธรรมคัมภีร์ มิได้มีงานทางด้านพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงยังไม่มีเรื่องราวบันทึกมากนัก เมื่อถึงวันงานทอดกฐินและกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้อีกครั้งหนึ่ง อาจจะมีเหตุการณ์พอที่จะสมควรบันทึกไว้บ้าง ขณะที่คิดว่าจะจบไว้เพียงแค่นี้ก่อนนั้น *ความรู้สึกเริ่มลางเลือนคล้ายถูกดึงดูด ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ได้ยินเสียงกระเส่าแผ่วเบาที่ริมหูเสมือนเสียงที่ได้ยินมาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อคืนวันอาสาฬหบูชาหลังจากพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์จบลงแล้วกลับมานอนพักนั้นว่า "ไม่มีอะไรก้าว ไม่มีอะไรถอย ไม่เกิดอะไรขึ้นทั้งนั้น ทุกอย่างหยุดอยู่กับที่ แต่ระวังให้ดี ความประมาทชะล่าใจจะนำพาไปสู่ความเปลี่ยนแปลง จากนั้นความเดือดร้อนยุ่งยากทุพภิกขภัยจะติดตามมา....จงพร่ำสวดพุทธมนต์ บทรัตนสูตรและ นิธิกัณฑสูตรไว้เป็นประจำ.....อย่าลืม..." แล้วคล้ายตนเองเดินผ่านเข้าประตูเมืองใหญ่แห่งหนึ่งซึ่งมีหมอกปกคลุมหนาทึบ ผู้คนมากมายเดินขวักไขว่เต็มถนนหนทางไปหมด ต่างคนต่างถือถุงถือตะกร้า เสียงพูดคุยกันว่าจะไปรับแจกข้าวปลาอาหารเครื่องใช้ ซึ่งตั้งเป็นโรงแจกมากมายหลายแห่ง เมื่อเพ่งมองไปในสายหมอกนั้น มองเห็นคล้ายยุ้งฉางข้าวขนาดใหญ่มหึมาตั้งอยู่หลายแห่ง มีเจ้าหน้าที่มากมายหลายคนต่างช่วยกันแจกข้าวของ และมีเจ้าหน้าที่จัดผู้คนเข้ารับของ ครั้นแล้วความสับสนเริ่มบังเกิดขึ้น เมื่อทั้งผู้แจกและผู้รับแจกเห็นแก่บุคคลที่ตนรู้จักก่อน และเพราะผู้คนมากมายเหลือเกิน ต่างคนต่างต้องการจะได้มาก ต้องการจะได้รับแจกก่อน ไม่ช้าข้าวของที่จะแจกก็หมดลง ผู้คนต่างแย่งชิงจนเกิดการสับสนวุ่นวาย ควบคุมไม่ได้...ภาพนั้นเลือนหายไป* ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง ในมือยังถือปากกาค้างอยู่ ความรู้สึกยังกึ่งสำนึกจึงเดินออกนอกห้อง เพ่งมองไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พร้อมทั้งสำรวมจิตภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...จึงรู้สึกเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ แล้วก็มานั่งบันทึกต่อทันที

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษี และหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็นนี้คือสิ่งใด จะเป็นนิมิตหมายบอกว่าอย่างไร หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า **"เป็นภาพปริศนาบอกเหตุการณ์ล่วงหน้า ซึ่งแล้วแต่ว่าใครจะเข้าใจความหมายแค่ไหนอย่างไร เพราะถ้าบอกอย่างแจ่มแจ้งก็จะไม่เป็นปริศนา และเมื่ออธิบายก็จะมีแต่ข้อสงสัยไม่สิ้นสุด เพราะทุกคนเมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องเดียวกัน แต่คิด**

ไม่เหมือนกัน นั่นสุดแล้วแต่สิ่งซึ่งสะสมเป็นวิบากมานั้นจะส่งผลผลักดันให้คิดออกมาในรูปลักษณะใด ขอตอบเป็นปริศนาต่อไปก่อนนะ เหตุการณ์จะให้คำตอบด้วยตัวของมันเอง" ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเลยจึงได้บันทึกไปตามนี้ และในฉบับนี้ก็ขอจบเพียงแค่นี้ก่อน เพราะอีกไม่กี่วันก็จะถึงกำหนดวันกระทำพิธีทอดกฐินมหากุศลและพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้แล้ว

เหตุการณ์ใกล้วันทอดกฐินผ้าป่ากองทุน

*แม้จะใกล้วันกำหนดกระทำพิธีทอดกฐิน-ทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ คือ วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เข้ามา เหตุการณ์ทุกอย่างก็ยังคงดำเนินและเป็นไปอย่างเชื่องช้า จะมีการเคลื่อนไหวอย่างเป็นห่วงก็คือ บุคคลผู้ซึ่งเคยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมานั่นเอง ต่างไต่ถามมาด้วยความวิตกกังวลว่างานเป็นไปแค่ไหนอย่างไรแล้ว และกองทุนดูแลรักษาต้นไม้จะมีโอกาสได้ครบตามจำนวนที่พระองค์รับสั่งหรือไม่ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นฆราวาสหรือพระภิกษุสงฆ์ก็ตาม ถ้าเข้าใจมาตั้งแต่ต้นแล้วก็อดเดือดร้อนใจไปด้วยไม่ได้ ขอยกตัวอย่างเช่น พระภิกษุศุภชัย ประภาศิริ แห่งวัดวิชมัยปุญญาราม ซึ่งตั้งอยู่ที่เขาค้อ ท่านรูปนี้ทราบและเข้าใจถึงการทำงานของอาจารย์พร ทั้งทางด้านการสอนธรรมและการทำงานเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่สมัยที่ท่านเป็นนักศึกษายังเป็นฆราวาสอยู่ ท่านมีการศึกษาจบปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์ เมื่อหันมาบวชเป็นพระภิกษุในพุทธศาสนา ศึกษาธรรมเกิดความเลื่อมใสก็เลยอยู่ปฏิบัติเรื่อยมาโดยมิได้ลาสิกขา ได้มาตั้งและก่อสร้างวัดช่วยเหลือชาวบ้านในถิ่นภูเขาที่เขาค้อ ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวรก็ได้มาเปิดและมอบพระบรมสารีริกธาตุไว้ให้ สาธุชนที่เคยขึ้นมาทัศนาจรบนเขาค้อก็คงจะได้ผ่านได้เห็นวัดวิชมัย ฯ ซึ่งเป็นวัดที่มีพระบรมสารีริกธาตุประดิษฐาน และหน้าวัดมีศาลารูปปั้นเหมือนหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต ฯ ตั้งอยู่ ท่านพระภิกษุศุภชัยเป็นพระที่มีความอดทน มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ท่านรูปนี้มีความเป็นห่วงเกี่ยวกับงานที่คณะเราทำอยู่มาก แม้ท่านจะเป็นพระภิกษุ ปัจจัยต่าง ๆ ก็ไม่ค่อยจะมี แม้กระนั้นก็ยังพยายามเจียดมาช่วยเหลือเพื่อเป็นสื่อเชื้อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ต่อไป

แม้การช่วยเหลือจะมีน้อย แต่คณะเราก็มีกำลังใจและมีความอบอุ่นใจที่มิได้ถูกทอดทิ้งเสียเลยทีเดียว ยิ่งใกล้วันก็ได้มีสมาชิกหลายคนนำปัจจัยมาทำบุญร่วมด้วย ต่างพูดและถามเป็นเสียงเดียวกันว่า อาจารย์พรทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อพระศาสนามาก แต่เป็นที่ทราบที่รู้กันในวงแคบ จึงมีการช่วยเหลือน้อย หรือเหมือนถูกทอดทิ้ง อาจารย์ควรจะได้มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนบ้าง เป็นต้นว่าทางสถานีวิทยุหรือทางสถานีโทรทัศน์ จะได้เปิดโอกาสให้สาธุชนทั่วไปได้รู้ เขาจะได้มาร่วมทำบุญ อาจารย์พรบอกว่าอันที่จริงก็ต้องการจะทำประชาสัมพันธ์เหมือนกัน แต่เกรงว่าจะไม่มีเวลาทำงานที่เป็นหลักอย่างแท้จริง เพราะอาจจะต้องใช้เวลาชี้แจงรับแขกมากกว่าจะได้ปัจจัยมา และข้าพเจ้าเองก็ได้กราบเรียนเล่าให้พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ฟัง เผื่อว่าท่านจะได้กราบทูลองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้ได้ทรงรับทราบด้วย

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๓๑

สมเด็จพระนเรศวร ฯ เสด็จมารับสั่ง
ก่อนจะถึงวันทอดกฐินผ้าป่ากองทุนและบรรยากาศในโลกทิพย์

เย็นวันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เมื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็นเป็นปกติแล้ว อาจารย์พรได้นำสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตรด้วย เย็นวันนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"อีก ๓ วันก็จะถึงวันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันที่กำหนดให้มีการทอดกฐิน และผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์เป็นครั้งที่ ๓ จงหมั่นกระทำจิตให้สงบ ให้สบายไว้เสมอ อย่ากระวนกระวาย เพราะนับจากนี้ไปสภาวการณ์ความเป็นไปโดยทั่วไปจะต้องตกอยู่ในรูปลักษณะของการช่วยเหลือตนเอง จงเร่งทำงานให้สำเร็จ สิ่งที่จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงนั้นคือผลงานด้านพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นสัจธรรมซึ่งพระพุทธองค์ได้มาด้วยการตรัสรู้ ซึ่งเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ปัจจัยนั้นจะติดตามมาแน่นอนเมื่อมีผลงาน แต่ไม่แน่ชัดนักว่าผลงานจะสำเร็จเมื่อมีปัจจัย ความอุดมสมบูรณ์จะบังเกิดขึ้นได้ด้วยการกระทำ"**

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและสมาชิกที่ไปมาหาสู่กันอยู่เสมอฟัง อาจารย์พรบอกว่า "จะพยายามขอเพียงอธิษฐานให้สุขภาพแข็งแรงพอที่จะทำงานได้ และขอให้สายตาอย่าได้พร่ามัวลงไปกว่านี้เลย วันลอยกระทงปีนี้ก็เป็นวันครบอายุ ๗๐ ปีแล้ว ดูทุกสิ่งทุกอย่างของสังขารช่างเสื่อมและร่วงโรยไปโดยลำดับ ปัจจัยคงพอหาได้ถ้างานสำเร็จ" สมาชิกบางคนก็ได้บอกว่า "ขอให้อาจารย์อย่าได้กังวลใจเกี่ยวกับปัจจัย ถ้ายังพอทำมาหากินได้อยู่ ก็จะแบ่งมาช่วยให้งานพอเดินไปได้ แต่จะหาปัจจัยเป็นกอบเป็นกำนั้นก็ยังพยายามอยู่" จากทั้งคำพูดที่พูดคุยและความคิดที่บังเกิดขึ้นหาได้ละลายกลายเป็นสายลมไปไม่ แต่กลับเป็นพลังความคิดที่แทรกซึมเข้าสู่บรรยากาศในโลกทิพย์ *สั่นสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...จากมวลเหล่าเทพเจ้าสัมมาทิฏฐิ พร้อมกับมีเสียงสวดพุทธมนต์เป็นท่วงทำนองว่า*

ทิโส ทิสำ ยนฺตำ กยิรา เวรี วา ปน เวรินำ
มิจฺฉาปณิหิตำ จิตฺตำ ปาปิโย นำ ตโต กเร
น ตำ มาตา ปิตา กยิรา อญฺเญ วาปิจ ญาตกา
สมฺมาปณิหิตำ จิตฺตำ เสยฺยโส นำ ตโต กเร

คาถาพุทธพจน์นี้ข้าพเจ้าได้ยินเป็นท่วงทำนองแต่จับใจความไม่ค่อยได้นัก จึงได้ถามอาจารย์พรว่าคาถาที่มีคำเหล่านี้ปะปนกันอยู่ มีบ้างหรือไม่ว่าจะเป็นพุทธพจน์ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ที่ใด หรือข้าพเจ้าแว่วเฝื่อนไปเอง อาจารย์พรนึกอยู่เป็นครู่จึงได้ตอบว่า **"มี"** และได้ว่าคาถาพุทธพจน์นี้ให้ฟังทั้งหมด พร้อมทั้งแปลให้ฟังด้วย ดังต่อไปนี้

โจรที่มีชื่อกับโจรที่มีชื่อ หรือคนที่มีเวรกับคนที่มีเวรต่อกัน แม้จะทำความพินาศให้แก่กันยิ่งใหญ่เพียงไรก็ตาม นั่นก็ยังไม่ร้ายเท่ากับจิตที่ตั้งไว้ผิดทำความพินาศให้แก่ตนเอง

มารดาบิดาหรือญาติพี่น้องอื่นใด แม้จะทำคุณประโยชน์แก่เรายิ่งใหญ่เพียงไรก็ตาม นั่นก็ยังไม่ประเสริฐเท่ากับจิตที่ตั้งไว้ถูก ทำคุณประโยชน์ให้กับตนเอง

อาจารย์พรบอกต่อไปอีกว่า คาถาพุทธพจน์บทนี้พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในคัมภีร์ธรรมบท ภาค ๒ เรื่อง 'นนฺทโคปาลกวตฺถุ' และเรื่อง 'โสเรยฺยวตฺถุ' ซึ่งถ้ามีเวลาอาจารย์พรจะเล่าให้ฟังว่าเรื่องราวเป็นมาอย่างไร พระพุทธองค์จึงได้ตรัสคาถาบทนี้ ข้าพเจ้าพยายามจำและท่องคาถาพุทธพจน์บทนี้ให้ได้ขึ้นใจ ในขณะที่กำลังหลับตาหัดท่องทบทวน *ความรู้สึกคล้ายถูกดึงดูดเข้าสู่บรรยากาศที่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย ผู้คนแตกตื่น ลมพัดกรรโชกรุนแรง ฝุ่นคละคลุ้ง ใบไม้ต้นไม้ปลิวว่อน โยกโอนเอนราวกับจะถอนราก ถอนโคน เสียงครืนครั่นราวกับฟ้าจะถล่มทลาย เป็นครู่ความเงียบเข้าครอบคลุม ได้ยินเสียงแผ่วแว่วมากับสายลมอ่อนว่าทุพภิกขภัยบังเกิดแล้ว จงผ่อนคลายด้วยการตั้งจิตไว้ให้ถูก ให้เป็นสัมมาทิฏฐิเถิด ความอุดมสมบูรณ์จะติดตามมา ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้เป็นไปได้ยาก เพราะเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์*

อีก ๓ วันจะถึงวันกระทำพิธีทอดกฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความสมบูรณ์ ซึ่งพระองค์ทรงปรารภให้จัดขึ้นถึง ๕,๐๐๐ กองทุน แต่แม้จะกระทำพิธีมาถึง ๒ ครั้งก็ได้เพียง ๑,๕๓๓ กองทุนเท่านั้น ครั้งนี้วันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งจะกระทำพิธีครั้งที่ ๓ ขณะนี้ก็ได้มาเพียง ๖๓๑ กองทุนเท่านั้น เหลือเวลาอีกเพียง ๓ วัน เห็นได้แน่ชัดแล้วว่าเป็นไปไม่ได้เลย แม้จะได้สักครึ่งหนึ่งซึ่งจะได้กระทำพิธีถึง ๓ ครั้งก็ตาม ข้าพเจ้ารู้สึกร้อนรุ่มมาก แม้พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ จะคอยพยายามพูดหรือบอกอย่างไรก็ตามมิให้เกิดความกังวลใจ ข้าพเจ้ามิได้ห่วงเรื่องปัจจัย แต่ใครเล่าจะเข้าใจว่าข้าพเจ้ารุ่มร้อนกังวลเรื่องอะไร

บรรยากาศในโลกทิพย์
เมื่อครั้งทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชามาปรากฏในวันนี้อีกครั้ง

บ่ายสามโมงครึ่งของวันศุกร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ข้าพเจ้าออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ โดยรถทัวร์สายกรุงเทพ ฯ-หล่มสัก ในวันนั้นข้าพเจ้าได้เดินทางมาพร้อมกับ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ คุณภิญโญ ประกอบบุญ คุณจงจิตต์ ทองจันทร์ ทั้ง ๆ ที่นั่งมาในรถทัวร์ปรับอากาศ แทนที่จะรู้สึกเย็นสบาย แต่ความรู้สึกมันช่างร้อนรุ่ม อึดอัด ข้าพเจ้าได้พูดกับคุณผ่องผิวและคุณวรรณีว่า ทำไมวันนี้อากาศในรถมันช่างร้อนอึดอัด สงสัยแอร์จะเสียหรืออย่างไร กับทั้งในรถก็เปิดเพลงซึ่งแทนที่จะระรื่นหู แต่กลับหนวกหูน่ารำคาญตลอดเวลา เห็นผู้โดยสารอื่น ๆ ต่างก็หลับตา อาจจะเป็นเพราะรำคาญแล้วหลับตาข่มใจให้หลับ หรือว่าต่างคนต่างหลับไปจริง ๆ

สำหรับข้าพเจ้าเอง พอหลับตาพยายามทำใจให้สงบ พยายามหลบเสียงภายนอก *ความรู้สึกจะเลือนเข้าสู่บรรยากาศในโลกทิพย์ ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง จะได้ยินแต่เสียงหวีดหวิวของแรงลม บางครั้งก็กรรโชกรุนแรง ฟ้าแทบจะถล่มทลาย ผสมมากับเสียงร้องโหยหวนคร่ำครวญขอความช่วยเหลือ ภาพของน้ำเจิ่งนองไปทั่วทุกสารทิศ มิช้าเมื่อพายุหยุดพัดน้ำเหือดแห้งหายไปเหลือแต่โคลนเลน ซึ่งเป็นภาพที่เห็นครั้งแรกตั้งแต่วันวิสาขบูชาที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่พระองค์รับสั่งให้กระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์นั้นมิได้เลือนหายไปได้เลย* จนข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่าตนเองคงจะอาการไม่ค่อยจะดีแสียเล้วกระมัง เพราะพอใกล้วันซึ่งจะต้องกระทำพิธีสำคัญ ๆ ครั้งไร เป็นต้องจะมีอาการประสาทหลอนอยู่ร่ำไป

ในวันนั้นคณะเราได้มาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนเวลาสี่ทุ่มเศษ และคืนนี้บรรยากาศภายนอกลมก็ช่างพัดแรงเสียจริง ๆ ตลอดทั้งคืนลมพัดไม่หยุด ใคร ๆ ก็พูดว่ากำลังจะเข้าหน้าหนาว ลมกำลังเปลี่ยนทิศจึงช่างพัดรุนแรง น่ากลัวจริง ๆ ความรู้สึกของข้าพเจ้ามิได้สบายขึ้นเลย มีความกังวลลึก ๆ อยู่ตลอดเวลา คงจะต้องมีอะไรเกิดขึ้นสักอย่าง และสิ่งนั้นจะต้องเป็นลางบอกเหตุถึงความเป็นไป อาจารย์พรก็ได้แต่ปรารภอยู่เรื่อย ๆ ว่า “อาจารย์มีความรู้สึกว่าไม่ปลอดโปร่งใจเลย ดูอึดอัดชอบกล จะมีอะไรไหม พ่อฤๅษีหรือหลวงพ่อเตือนอะไรหรือเปล่า” ข้าพเจ้าตอบว่า “ไม่เห็นมีใครเตือนหรือบอกกล่าวอะไร คงจะไม่มีอะไรหนักหนาที่เกินกำลังที่เราจะแก้ไขได้กระมัง”

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งวันทอดกฐินผ้าป่า และเกิดพายุหมุนรุนแรงในวันนี้

เช้าวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ วันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันที่จะกระทำพิธีทอดกฐิน-ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ครั้งที่ ๓ อาจารย์พรได้สั่งให้คนงานทุกคนหยุดงาน แต่งตัวสวย ๆ มาร่วมงานบุญ ขาดไม่ได้ ไม่ต้องทำงานแต่จ่ายค่าแรงปกติ แม้ว่าลมจะพัดรุนแรงอยู่แล้วทั้งคืน ทุกคนคาดหวังไว้ว่าเช้าก็คงจะเบาบางลง แต่ก็มิได้เป็นอย่างที่คาดคิดเลย ลมยังคงพัดรุนแรง ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งหนักอึ้งอยู่ตลอดเวลา แทบจะไม่เป็นตัวของตัวเอง ความรู้สึกมักจะเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างเสมอ แล้วจะตกเข้าสู่บรรยากาศ ลมพัดหมุนติ้ว เสียงอื้ออึงคนึง ได้ยินแต่เสียงของพระองค์ดังสำทับหนักแน่นรุนแรงว่า **“ความอุดมสมบูรณ์บังเกิดขึ้นได้ยากอย่างยิ่ง เพราะลาภยศสุขสรรเสริญ กำลังเข้าครอบงำผู้ที่มีความปรารถนาดีแต่มีความหลงผิด ราวกับพายุความเดือดร้อน ทุพภิกขภัยจะบังเกิดขึ้นทั่วทั้งแผ่นดิน จงไปกระทำพิธีวิ่งรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่อต้านพายุที่กำลังเกิดนั้น”** ข้าพเจ้าจึงได้ตะโกนร้องเรียกทั้งอาจารย์พรและทุกคนที่พักอยู่ที่แคมป์ที่พักซึ่งว่างงานอยู่ให้ขึ้นรถแล้วรีบไปที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งตั้งห่างจากแคมป์ที่พักราว ๒ กิโลเมตร พอรถจอดที่ลานขอบเนินพระเจดีย์ ข้าพเจ้าได้ตะโกนสุดเสียงโดยไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก บอกให้ทุกคนวิ่งวนรอบองค์พระเจดีย์

อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ เพื่อต้านพายุความหลงผิดที่กำลังพัดหมุนวนรุนแรงครืนครั่นนั้น

ยังวิ่งไม่ทันครบรอบดี ก็มองเห็นคุณเกษม แก้วเกษ หัวหน้าควบคุมคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาขับรถมา โดยมีคุณเย็นใจ แก้วเกษ น้องสาวของข้าพเจ้า คุณสุภาณี หงษ์เงิน ธุรการแขวงการทางอุตรดิตถ์ คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง หัวหน้าคนงานโรงพิมพ์วิญญาณนั่งมาด้วย ทุกคนรายงานขึ้นพร้อมกันว่า **"ต้นสนใหญ่ที่แคมป์ที่พักล้มพาดขวางถนน รถเข้าแคมป์ที่พักไม่ได้ หรือจะออกจากแคมป์ที่พักก็ไม่ได้"** ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ถามขึ้นว่า "ต้นสนล้มเมื่อไร เวลาอะไร" เขาก็ตอบว่า "ล้มเดี๋ยวนี้เอง ได้ยินเสียงครืนแล้วก็โครมดังมาก ก็รีบขับรถมารายงานนี่แหละ"

เราทั้งหมดจึงรีบมาดูว่าเป็นอย่างไร เวลาขณะนั้น ๐๙.๕๐ นาฬิกา เมื่อมาเห็นสภาพ อาจารย์พรก็สั่งงานคุณเกษมทันทีว่า ให้ไปตามคนงานมาเลื่อยต้นสนต้นใหญ่ อายุยืนต้นมาแล้วประมาณ ๑๕๐ ปี ซึ่งล้มนอนพาดขวางถนนอยู่นั้น ให้รถแล่นเข้าออกแคมป์ที่พักได้สะดวก เพราะวันนี้เป็นวันที่จะมีพิธีงานบุญ จะต้องมีรถนำผู้มีจิตเป็นกุศลมาร่วมบุญอีกหลายคน ปรากฏว่าคนงานที่แต่งตัวมาสวย ๆ จะต้องกลับไปเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวเพื่อทำงานกันอีกหลายคน เป็นที่น่าประหลาดเป็นอย่างยิ่งที่เมื่อต้นสนล้มแล้ว ลมซึ่งพัดแรงตลอดทั้งวันและคืนที่ผ่านมากลับเงียบสงบ ใบไม้แทบจะไม่ไหวติง

เมื่อเลื่อยต้นสนเพื่อมิให้กีดขวางถนนเรียบร้อยแล้ว ไม่ช้าก็เริ่มมีรถทยอยวิ่งเข้ามา คันแรกเป็นรถปิ๊กอัพมาจากอุตรดิตถ์ มีผู้มาร่วมบุญราว ๑๕ คน ซึ่งคุณสำเภา รัตนสุวรรณ น้องชายของอาจารย์พรนำมาและบอกอีกว่าเดี๋ยวจะตามมาอีกคันหนึ่ง แล้วรถก็แล่นทยอยกันมาเรื่อย ๆ ทั้งจากพิษณุโลก สวรรคโลก และกรุงเทพมหานคร

พอได้เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. คณะเราและผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาที่มาร่วมบุญทั้งหมด ก็ได้มารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เคลื่อนองค์กฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้จากหอประชุม ฯ ไปตั้งที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ครั้นได้เวลา ๑๕.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนซึ่งนั่งอยู่บนลานรายล้อมรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สวดมนต์ทำวัตรเย็นแล้วต่อด้วยพระพุทธมนต์ บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร นิธิกัณฑสูตร และชัยสิทธิคาถา จากนั้นก็แห่นำองค์กฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สู่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง กระทำพิธีทอดถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ซึ่งจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาตลอดไตรมาส จำนวน ๗ รูป

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดกฐินผ้าป่ากองทุน และรถผ้าป่าจากอุตรดิตถ์เกิดอุบัติเหตุ

ขณะที่อาจารย์พรเริ่มนำชาวคณะทั้งหมดสวดพุทธมนต์นั้น *พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จมาเป็นองค์ประธาน กับมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอีกมากมายเหลือจะคณานับ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าจาก ๗๓ จังหวัดทั่วผืนแผ่นดิน ซึ่งมีสื่ออยู่กับองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จัดตั้งขบวนเป็นแถวลดหลั่นรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่างเพ่งประกายรัศมีต่าง ๆ กันตามภพภูมิของแต่ละมวลเหล่า ก่อให้เกิดประกายสีต่าง ๆ สอดสลับระยิบระยับแทรกซ้อนซึมซับอยู่ทุกอณูของบรรยากาศ ซึ่งมีละอองไอน้ำเป็นพาหะ องค์กฐิน-ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ เป็นเงาสีเงินสีทองแทรกซ้อนอยู่ในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกด้านหนึ่งเป็นเทพเจ้ามวลเหล่าที่แต่งกายเป็นพระภิกษุสงฆ์ มีสมเด็จพระวันรัตวัดป่าแก้วเป็นประธาน หลวงพ่อสมเด็จ ฯ เป็นเจ้าพิธี เสียงสวดพุทธมนต์เป็นท่วงทำนอง โดยเฉพาะบทรัตนสูตรและนิธิกัณฑสูตร* อาจารย์พรได้นำคณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา ทั้งหมดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ก่อน แล้วจึงกระทำพิธีทอดกฐิน ในการกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ครั้งที่ ๓ นี้ ได้จำนวน ๗๕๘ กองทุน องค์กฐินได้ปัจจัย ๒๗,๘๒๖.๗๕ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยยี่สิบหกบาทเจ็ดสิบห้าสตางค์) รวมผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ซึ่งกระทำพิธีถึง ๓ ครั้ง ได้ทั้งหมด ๒,๒๙๑ กองทุนจากที่พระองค์รับสั่งจำนวน ๕,๐๐๐ กองทุน เห็นได้ชัดว่าถึงแม้จะกระทำพิธีถึง ๓ ครั้ง ก็ยังไม่ได้ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด

พระองค์รับสั่งว่า **“เห็นได้ชัดแล้วว่า ความอุดมสมบูรณ์เป็นสิ่งซึ่งทำให้มีให้เป็นขึ้นได้ยาก อย่าท้อแท้ ท้อถอย จงมีสติอดทนเร่งช่วยตนเอง อย่ามัวรอร้องขอความช่วยเหลือจากคนอื่น กระทำพิธีถึง ๓ ครั้ง ได้มาเพียงสี่สิบส่วนเศษจากหนึ่งร้อยส่วน เป็นสัญลักษณ์บอกให้รู้ว่า ความอุดมสมบูรณ์มีเหลืออยู่เพียงสี่สิบส่วนเศษเท่านั้นเอง เมื่อทุกคนมีจิตเป็นกุศล ไม่ท้อแท้ท้อถอย หวังดีต่อตนเอง ช่วยตนเองโดยมีจุดยึดมั่นอยู่ในสิ่งเดียวกันคือพลังสาม ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความสามัคคีจะบังเกิดขึ้น ความอุดมสมบูรณ์จะเป็นผลพลอยติดตามมา จำนวนอีกหกสิบส่วนที่ขาดหายไป จงทำให้มีให้เป็นขึ้นเองเถิด หรือจะหยุดอยู่กับที่ก็แล้วแต่ความเป็นไป”** เมื่อพระองค์รับสั่งจบลง ข้าพเจ้าก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานไว้ว่าจะพยายามต่อไป และได้บอกขอร้องอาจารย์พรและทุก ๆ คนให้ร่วมมือช่วยเหลือกันต่อไป แม้จะช่วยกันอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ ก็ตาม ก็คงจะถึงจุดหมายปลายทางสักวันหนึ่ง

เป็นที่น่าแปลกอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ขณะเมื่อกระทำพิธีถวายผ้ากฐินเสร็จแล้ว ทุกคนก็ต้องออกจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อให้พระภิกษุท่านทำพิธีกรานกฐิน ขณะที่กำลังรออยู่หน้าหอประชุม ฯ ท่านศุภชัย ประภาศิริ แห่งวัดวิชมัย ฯ กิ่ง อ.เขาค้อ ซึ่งท่านได้มีจิตศรัทธากรุณามาร่วมถวายผ้ากฐินด้วย โดยท่านได้เดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ แล้วกลับมาพร้อมกับขบวนรถที่คณะเราจัดมาทอดกฐินนั้น ท่านบอกว่าจะขอตัวเดินทางกลับขึ้นเขาค้อก่อน ท่านจะขอรับของซึ่งยังติดอยู่กับรถคันที่นั่งมาจากกรุงเทพ ฯ ความ

รู้สึกอึดอัดรุ่มร้อนกังวลที่มีอยู่ตลอดเวลาซึ่งค่อยอ่อนลงไปบ้างแล้วนั้น กลับทวีขึ้นอีกโดยไม่มีเหตุผล เพราะรถคันที่มีสัมภาระของท่านศุภชัยติดค้างอยู่นั้น เป็นรถที่เช่ามาจากกรุงเทพ ฯ และขณะที่กำลังจะทำพิธีทอดกฐินนั้น คุณสำเภา รัตนสุวรรณ น้องชายของอาจารย์พร ซึ่งได้นำคณะจากอุตรดิตถ์มาร่วมทำบุญนั้น ได้มาบอกและขอร้องว่ารถอีกคันหนึ่งซึ่งบอกไว้ว่ากำลังตามมาและมีคนนั่งมาราว ๑๕ คนนั้น ได้เกิดอุบัติเหตุกลางทางเสียแล้ว อยากจะขอร้องขอยืมรถย้อนกลับไปดูที่เกิดอุบัติเหตุ เพราะไม่ทราบว่ามีใครได้รับบาดเจ็บอย่างไรบ้าง

ข้าพเจ้าไม่มีเวลาคิดมากจึงได้สั่งให้รถคันที่เช่ามานั้นไป โดยไม่ทราบว่ารถคันนั้นมีสัมภาระของท่านศุภชัยติดค้างอยู่ ได้ทราบจากท่านศุภชัยภายหลังว่า สัมภาระที่ติดไปนั้นคือองค์กฐินและปัจจัยซึ่งญาติโยมจากกรุงเทพ ฯ ฝากมาเพื่อจะไปทอดที่วัดวิชมัย ฯ ข้าพเจ้าจึงได้เข้าใจถึงเหตุผลว่าทำไมความอึดอัดรุ่มร้อนกังวลจึงได้เกิดขึ้นอีก เพราะถ้าสัมภาระที่ติดรถไปนั้นมีอันเป็นไปเสียหายขึ้นคงจะเป็นเรื่องที่ร้ายแรงทีเดียว แต่ในที่สุดจนเวลา ๒๐ นาฬิกาเศษ ทุกอย่างก็เรียบร้อยลงได้ หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี บอกว่า **“จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาเป็นเครื่องชี้บอกว่า การก้าวไปของสภาวการณ์มีอุปสรรคมากมาย แต่ความร่วมมือช่วยเหลือกันและเสียสละอดทน จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยลงได้ด้วยดี ค่อย ๆ ทำไปนะ อย่างเพิ่งหมดกำลังใจ จะเอาใจช่วย”** ข้าพเจ้าได้กราบลงด้วยความซาบซึ้งในพระคุณ

ทั้ง ๆ ที่เสร็จสิ้นพิธีทอดกฐิน-ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ไปแล้วก็ตาม แต่ความรู้สึกไม่ค่อยสบายใจและกังวลอยู่ลึก ๆ ก็มิได้หายไปจากจิตใจเลย กับทั้งเสียงลมเสียงพายุครืนครั่น เสียงร่ำร้องคร่ำครวญโหยหวน เสียงอื้ออึง อึงคะนึงสับสนยื้อแย่ง กับทั้งภาพนิมิตเป็นน้ำเจิ่งนองเป็นโคลนเลน ก็มักจะเกิดขึ้นเสมอซ้ำซาก และเสียงเตือนย้ำให้พร่ำสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตร นิธิกัณฑสูตร บางครั้งก็เป็นเสียงสวดเป็นท่วงทำนองคาถาพุทธพจน์ข้างต้นนั้น ข้าพเจ้าถามจากพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า เมื่อไรข้าพเจ้าจะหายจากเสียงประสาทหลอนเสียที หลวงพ่อบอกว่า “เออแน่ะ...ฟังพูดเข้าไม่ใช่ประสาทหลอน แต่เป็นสิ่งซึ่งจะเกิดขึ้นแน่ ไม่วันใดก็วันหนึ่งใกล้ ๆ นี้ ถ้ามิจฉาทิฏฐิยังครอบงำคนที่มีความปรารถนาดี แต่มีความหลงผิดอยู่” ขณะที่หลวงพ่อพูดอยู่เช่นนั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงอดทน อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อการพร่ำสวดพุทธมนต์ เพื่อพลังอำนาจแห่งพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ จะได้ช่วยต่อต้านขจัดพายุร้ายแห่งมิจฉาทิฏฐิที่กำลังพัดกระหน่ำนั้นให้บรรเทาลง”**

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็มิได้ออกความเห็นใด ๆ นอกจากยังคงง่วนอยู่กับงานตรวจต้นฉบับพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งจะต้องส่งให้ช่างเรียงพิมพ์ต่อไป เพราะงานตรวจชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ยังจะต้องใช้ทุนอีกมากและใช้เวลาอีกยาวนาน หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้กำลังใจว่า เนื่องจากจะต้องใช้เวลาอีกนาน กองทุนที่พอมีอยู่บ้างนั้นอาจจะไม่เพียงพอก็อย่าได้หมดกำลังใจ เพราะสิ่งที่กำลังทำให้มีให้เป็นขึ้นมานั้นเป็นพื้นฐานของความดี เป็นหลักของการเดินทางชีวิตในสังสารวัฏ และเป็นเครื่องชี้บอกถึงความเป็นไปของสภาวการณ์ข้างหน้าว่า แม้จะเดือดร้อนยุ่งยาก แต่

ทุกคนก็จะแก้ไขช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความดีความอดทน” *ขณะที่หลวงพ่อพูดเช่นนั้น เสียงบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอื่น ๆ ต่างสาธุ...และกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....โปรยข้าวตอกดอกไม้กลบน้ำที่เจิ่งนองและเป็นโคลนเลนนั้น ต้นชัยพฤกษ์แตกใบอ่อนไสว พร้อมทั้งเสียงสวดคาถาพุทธพจน์ข้างต้น เป็นท่วงทำนองกระหึ่มตามแรงลมในบรรยากาศรอบทิศทางและแผ่วจางไปจนสุดขอบฟ้า* ความรู้สึกของข้าพเจ้าปลอดโปร่งและสบายใจขึ้น

นิมิตหมายในโลกทิพย์ซึ่งเห็นมาก่อนนั้น บัดนี้ได้มีเหตุการณ์ในโลกมนุษย์ปรากฏเป็นจริงตามนั้น เกิดอุทกภัยใหญ่ภาคใต้

เป็นที่น่าสังเกตว่า สภาวการณ์ความเป็นไปของบ้านเมืองเราในระยะตั้งแต่ปลายเดือนกันยายนมาถึงเดือนตุลาคม ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นช่วงน้ำมาก ทั้งน้ำฝน น้ำทะเลหนุน รวมทั้งน้ำเหนือไหลลง ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมโดยทั่วไปแทบทุกภาค ตั้งแต่อุทัยธานี ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และอีกหลายจังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานครบางแห่งด้วย คุณผ่องผิวเมื่อเห็นภาพถ่ายจากข่าวโทรทัศน์ คุณผ่องผิวพูดกับข้าพเจ้า และหลายคนซึ่งนั่งดูโทรทัศน์อยู่ด้วยกันว่า “ดูซิ เหมือนอย่างภาพนิมิตที่คุณศรีเพ็ญเห็นตั้งแต่วันวิสาขบูชา คือราวเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๑ โน้นแน่ะ” ข้าพเจ้าบอกว่า “แต่ภาพนิมิตนี้มันมิได้หายไปเลย สงสัยจะต้องมีอะไรอีกแน่ ๆ เลย เพราะเสียงราวกับพายุพัดก็มิได้จางหายไป” ครั้นแล้วต่างคนต่างก็มิได้วิจารณ์อะไรกันอีก นอกจากจะพูดกันว่า “แต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชท่านย้ำจังนะว่า ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ หมายความว่าอย่างไรกันนะ แล้วพวกเราก็ช่วยกันหาได้ไม่ครบจำนวนที่พระองค์รับสั่งเลย จะไปชวนใครเขามาก ๆ เขาไม่เข้าใจก็จะเกิดจิตอกุศลแก่เขาเปล่า ๆ”

หลังจากกระทำพิธีทอดกฐิน-ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ครั้งที่ ๓ คือวันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ประมาณ ๒ สัปดาห์ คือฝนเริ่มตก ตั้งแต่วันที่ ๑๘-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ และตกติดต่อกันมาเรื่อย และพอหลังจากนั้น ก็เกิดอุทกภัยภาคใต้อย่างรุนแรงซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนเลยในประวัติศาสตร์ประเทศไทย ท่อนซุงไหลจากภูเขามากับสายน้ำท่วมทับหมู่บ้านเรือนราษฎรได้รับความเสียหายเหลือจะคณานับได้ โดยเฉพาะที่อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และที่อื่น ๆ อีก เป็นที่รู้ที่ทราบกันอย่างชัดเจนกว้างขวางทุกผู้ทุกคนว่า **เพราะต้นไม้ในป่าถูกทำลายมาก จึงได้ก่อให้เกิดอุทกภัยมหาวิปโยคถึงปานนี้** นี่กระมังที่พระองค์จึงรับสั่งถึงการดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

และเมื่อกระทำพิธีทั้งหมดเสร็จสิ้น กลับมากรุงเทพมหานครแล้ว บรรดาสมาชิกที่มิได้ไปร่วมในพิธีต่างก็ถามกันมาทั้งทางโทรศัพท์ ทางจดหมาย กับทั้งเมื่อพบด้วยตนเองว่าการกระทำพิธีในครั้งนี้ได้จำนวนเท่าใด ยังขาดอีกมากหรือไม่ จะทำอย่างไรต่อไป พระองค์ท่านรับสั่งว่าอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าก็ได้บอกทุกคนไปว่า 'ยังได้ไม่ครบ ส่วนที่ยังขาดอยู่นี้ให้พวกเรามาช่วยกันเองดีกว่า ทำไปเรื่อย ๆ เพราะพระองค์ท่านก็มิได้รับสั่งให้จัดทำอย่างไรต่อไปอีก และอีกประการหนึ่งในระหว่างนี้เพื่อนร่วมชาติทางภาคใต้ของเรากำลังเดือดร้อนกันแสนสาหัส พวกเราจะต้องช่วยระดมกันให้ความช่วยเหลือก่อน สำหรับงานของคณะเราก็ค่อย ๆ ทำไป ถึงอย่างไรก็คงหยุดไม่ได้ เพราะพระองค์ได้ย้ำอยู่เสมอถึงสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์"

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้กระทำพิธีดูดพลังมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งเป็นสื่อของความหายนะ ทุพภิกขภัย

* จากวันกระทำพิธีงานบุญทอดกฐิน และทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งได้จัดเป็นครั้งที่ ๓ เมื่อวันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ก็ยังได้ไม่ครบตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภนั้น คณะเราก็ได้ตั้งใจกันไว้ว่าจะพยายามต่อไปจนกว่าจะได้ครบตามจำนวน แม้ว่าจะใช้เวลาอีกนานสักเท่าใดก็ตาม แต่ช่วงระยะเวลานับจากนี้กว่าจะได้กระทำพิธีอีกครั้งหนึ่ง ก็คงจะเป็นวันมาฆบูชา ซึ่งจะตรงกับวันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ ซึ่งยังมีเวลาอีกมากพอสมควร

ดังนั้นในจังหวะเวลาระหว่างเช่นนี้ อาจารย์พรก็ได้นำพาคณะเราระดมทำแนวกันไฟ ดังที่ได้บอกกล่าวมาโดยลำดับแล้ว เพราะเป็นช่วงเริ่มเข้าหน้าแล้ง ลมแรง พร้อมกันนั้นชาวไร่ก็เริ่มเผาไร่ เผาป่าเพื่อเตรียมพื้นที่ทำการปลูกข้าวโพดต่อไป ซึ่งเป็นอันตรายกับป่าที่คณะเราช่วยกันปลูกและรักษาไว้อย่างเหลือเกิน เหตุการณ์ความเป็นไปของบ้านเมืองก็ช่างมีแต่ความเดือดร้อนสับสนวุ่นวาย ภัยธรรมชาติก็คุกคามรุนแรง โดยเฉพาะทางภาคใต้ น้ำท่วมพัดทะเลซุงท่วมทับบ้านเรือน ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นเลยในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกไว้บ้างนิดหน่อยแล้วในฉบับก่อน อีสานซึ่งแล้งอยู่แล้วก็แล้งต่อไปอีก โครงการอีสานเขียวซึ่งกำลังเริ่ม เมื่อมีเหตุการณ์ทางภาคใต้ซ้ำซ้อนขึ้นมาโดยมิได้คาดคิดก็ต้องหยุดชะงักไปชั่วคราว เพราะความเดือดร้อนได้เกิดขึ้นทุกหัวระแหง ฉะนั้นการระดมการช่วยเหลือก็ต้องแบ่งเบาให้ทั่วถึง เหตุการณ์เช่นนี้มิใช่เกิดขึ้นเฉพาะบ้านเมืองเรา แต่ได้บังเกิดขึ้นทั่วโลกทั่วแผ่นดินที่มีผู้คนอาศัย

พระองค์รับสั่งเมื่อคืนวันศุกร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ว่า **"มิจฉาทิฏฐิเป็นสื่อเชื้อของความหายนะ เดือดร้อน ทุพภิกขภัย จงเร่งกระทำในสิ่งซึ่งจะเป็นต้นเค้าของสัมมาทิฏฐิ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ซึ่งบันทึกไว้ในคัมภีร์ จะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไป เมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธ**

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม ๒๕๓๒

ปรินิพพาน อรรถกถา-ฎีกาจะเป็นคัมภีร์อธิบายหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ที่ถูกต้อง แต่ก่อนอื่นจงกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อที่จะดูดพลังชั่วร้ายซึ่งมีอยู่ในบรรยากาศให้จางลง เพื่อให้การดำเนินการที่ดีจะได้มีผล"

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เมื่อสวดพุทธมนต์ทำวัตรเช้าเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรว่า เที่ยงวันนี้พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้เปลี่ยนธง และกระทำพิธีที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขอให้อาจารย์พรรีบสั่งคนงาน ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณสุภาณีและคุณมาลัยรีบจัดหาดอกไม้เท่าที่จะหาได้ทุกชนิด ใบไม้ของต้นไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ให้คุณผ่องผิวจัดเตรียมต้นโพธิ์-ต้นไทร คุณวาสนาจัดเตรียมไม้กวาดกับทั้งอุปกรณ์ทำความสะอาดบริเวณรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พอ ๑๑ นาฬิกา อาจารย์พรได้ให้คุณเกษมขับรถมารับคณะเราทั้งหมดไปที่องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รวมทั้งรับคนงานที่จะช่วยเปลี่ยนธงชาติ ธงศาสนาด้วย

คณะเรารีบเร่งช่วยกันทำความสะอาดบริเวณลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พระองค์ได้เสด็จมาอีก พร้อมทั้งรับสั่งให้ใช้ก้อนอิฐซึ่งวางล้อมรอบต้นคริสต์มาส ซึ่งปลูกอยู่ระหว่างเสาธงชาติและธงศาสนา และต้นคริสต์มาสต้นนี้ได้ปลูกในบริเวณซึ่งตอกเสาหลักสักศักดิ์สิทธิ์ เมื่อปี ๒๕๒๕ รัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี ให้เรียงก้อนอิฐเป็นรูปแผนที่ประเทศไทย กระถางต้นโพธิ์ต้นไทรวางขนาบข้างต้นคริสต์มาส ซึ่งกำลังออกดอกสีแดงสะพรั่ง จัดวางดอกไม้ใบไม้ให้เต็มอาณาบริเวณแผ่นที่ พอได้เวลาเที่ยงตรงยกเสาธงชาติและธงศาสนาขึ้น จุดธูปขึ้น ๑๐๘ ดอก ปักรอบอาณาเขตแผนที่ประเทศไทย ธูปอีก ๗๓ ดอก แทน ๗๓ จังหวัด ปักตรงกลางแผนที่ เทียน ๘ กำ ๆ ละ ๙ เล่ม จุดปักทิศทั้ง ๘ ของแผนที่ประเทศไทย ขณะนั้นคณะเราทุกคนต้องสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตร ต่อด้วยคาถามงคลจักรวาล ลมบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดโชยอ่อน ๆ อยู่ตลอดเวลา บางครั้งกระโชกแรงขึ้นบ้าง แต่ไม่ถึงกับทำให้เทียนดับ แปลกที่สุดก็ตรงที่เทียนทางภาคใต้คุณสุภาณีต้องประคองมือป้องกันลมอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นจะถูกลมกระโชกแรงกว่าทางทิศอื่น ๆ เราทุกคนพยายามคอยช่วยเทียนทางภาคใต้ จนลืมดูเทียนทางภาคอื่น หันกลับมาดูอีกทีเทียนอีสานริบหรี่ใกล้จะดับ เพราะเทียนซึ่งมัดรวมกัน ๙ เล่มนั้น ๗ เล่ม อ่อนโค้งงอชี้ไปทางทิศใต้ ยังคงมีแต่ไส้เทียนตั้งตรง ๆ อยู่เพียง ๒ เส้นเท่านั้น ทุกคนอุทานออกมาเป็นเสียงเดียวกันโดยมิได้นัดหมายว่า **"ต้องช่วยภาคใต้ก่อน"** คณะเรารอและคอยป้องกันมิให้เทียนดับจนไหม้หมด แปลกอีกอย่างก็คือน้ำตาเทียนซึมแทรกลงในแผ่นดินจนหมด มิได้มีหลงเหลือค้างพื้นดินอยู่เลยทั้ง ๘ ทิศ พระองค์รับสั่งอีกว่า :-

"เวลาสนธยาวันต่อคืน จงกระทำพิธีสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตร รัตนสูตร ชัยสิทธิคาถา เพื่อจุดเพิ่มพลังพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ดูดพลังพิษร้ายแห่งมิจฉาทิฏฐิ เปล่งประกายพลังสัมมาทิฏฐิ ให้บังเกิดสันติสุขและความอุดมสมบูรณ์ทั่วไปในแผ่นดิน สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ".....*ขณะนั้นบรรยากาศในโลกทิพย์ซึ่งเต็มไปด้วยฝุ่นละอองคละคลุ้งตลบอบอวลค่อย ๆ จางลง ๆ เสียงหวีดร้องครำ่ครวญแผ่วจางห่างไป* จากนั้นคณะเราก็กลับมารับประทานอาหารกลางวัน รอเวลาเย็นที่จะกลับมากระทำพิธีสวดพุทธมนต์ที่พระเจดีย์อีก

สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงชี้สถานที่ ๆ จะสร้างศาลากัมมัฏฐาน และทำพิธีวางเสาเอกเวลาเที่ยงตรง

ก่อนจะถึงเวลาเย็น อาจารย์พรก็ได้สั่งและคุมคนงานให้ตัดหญ้าทำแนวกันไฟระหว่างชายเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และชายเนินป่าสนเนินป่ามาฆบูชา โดยคณะเราก็ช่วยอยู่ด้วย อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า **"อาจารย์อยากจะสร้างศาลาตรงนี้สักหลังหนึ่ง โดยทำเป็นศาลากัมมัฏฐาน จุคนได้เกือบ ๆ ร้อย และป่าสนเนินป่ามาฆบูชาที่ต้นสนกำลังสวยงามร่มรื่นนี้ ก็จะสร้างแท่นกัมมัฏฐานสำหรับปักกลดไว้อีกเยอะ ๆ แท่นจะดีไหม โดยเราเอาเงินที่ชาวอินเดียเขาบอกว่าจะให้สร้างบ้านพักนั้น มาสร้างวางพื้นฐานศาลาก่อน เขาคงไม่ว่า ส่วนค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมนั้นก็ขอรับบริจาคให้ใคร ๆ ที่มีจิตศรัทธาให้มาช่วยกันสร้าง เพราะศาลานี้ใช้ได้เอนกประสงค์กว่าบ้าน ลองปรึกษาพระองค์ท่านดูทีหรือว่าท่านจะเห็นสมควรประการใดไหม"** ข้าพเจ้ารับปากกับอาจารย์พรว่าจะกราบเรียนพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าอีกหลายองค์ เพื่อว่าท่านเหล่านี้จะได้กราบทูลปรึกษาพระองค์ในตอนเย็นที่คณะเรามากระทำพิธีสวดพุทธมนต์อีกครั้งหนึ่งนั้น พระองค์ก็มิได้รับสั่งสิ่งใด

๑๑.๓๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ อาจารย์พรยังคงสั่งและคุมคนงานทำงานอยู่ที่เดิม คุณวรรณี คุณสุภาณี และข้าพเจ้า ก็กำลังเดินดูบริเวณภายใต้ต้นสนที่อาจารย์พรคิดว่าน่าจะสร้างแท่นกัมมัฏฐาน อาจารย์พรซึ่งยืนอยู่ใกล้บริเวณนั้นได้ถามขึ้นอีกว่า "ได้ปรึกษาพระองค์ท่านหรือยังพระองค์ท่านว่าอย่างไรบ้าง" ความรู้สึกของข้าพเจ้าขณะนั้นกึ่งสำนึก ชา มึนตื้อ ได้ยินเสียงตนเองสั่นพร่าว่า 'พระองค์ให้สร้างศาลาเป็นตรีมุขหรือจตุรมุขตรงนี้ แล้วขุดสระโบกขรณีหน้าศาลานี้' *ครั้นแล้วก็ได้เห็นอาจารย์พรพร่ามัวในพรายแสงแดดคว้าจอบและขุดลงไป พร้อมทั้งพูดว่า* **"เสาเอกจะต้องอยู่ตรงนี้"** พร้อมกันนั้นก็ได้เรียกให้ทุกคนมาช่วยกันขุดเสาเอกทุกคน ข้าพเจ้าเองขุดหลายครั้งจนเหนื่อย และทุกครั้งที่ขุดลงไปก็จะร้องเรียกชื่อบุคคลที่จำได้ *เพราะความรู้สึกขณะนั้นบอกว่าจะต้องขุดแทนทุก ๆ คนทั่วทั้งแผ่นดินให้ทุกคนได้มีหลักมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต* เมื่อรู้สึกเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ มองดูนาฬิกาข้อมือเวลาขณะนั้นเที่ยงตรง เงยหน้าขึ้นอีกครั้งหนึ่งมองเห็นยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เปล่งประกายเจิดจ้าเกินกว่าที่จะมองด้วยสายตาธรรมดาได้ ข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนได้เห็น เป็นอันว่าพระองค์ทรงพระประสงค์จะสร้างศาลาตรงชายเนินป่ามาฆบูชาต่อชายเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ จุดนี้เอง

จากนั้นอาจารย์พรก็ได้สั่งให้คุณเกษมตีผังวัดแนวปักหลักเพื่อขุดหลุมอื่น ๆ ต่อไป ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณมาลัยและคุณสุภาณีจัดดอกไม้ ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้จุดธูปเทียนบอกกล่าวขออนุญาตจากภุมมเทวาเพื่อสร้างศาลาตรีมุขขึ้นในบริเวณนี้เพื่อเป็นศาลากัมมัฏฐานของศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป

จากนั้นอาจารย์พรและคณะเราก็เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร อาจารย์พรได้กลับมากรุงเทพ ฯ เพื่อสั่งงานเพียงวันเดียวแล้วก็รีบกลับศูนย์พัฒนาศาสนา เพราะเกรงว่าคุณเกษมจะทำงานไม่ถูก เพราะเป็นงานเริ่มต้นการก่อสร้างศาลากัมมัฏฐาน

พร้อม ๆ กับงานสร้างศาลากัมมัฏฐาน ก็ได้เริ่มงานการขุดสระใหม่และลอกสระเก่าด้วย

วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๑ คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล ได้โทรศัพท์มาหาข้าพเจ้าบอกว่าเสาร์-อาทิตย์นี้จะขอไปแคมป์ด้วย เพราะไม่ได้ไปมาเป็นเวลา ๓-๔ ปีแล้ว อยากจะไปพักผ่อนและไปชมสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาด้วยว่าพัฒนาก้าวหน้าไปมากน้อยแค่ไหนแล้ว คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล เป็นบุคคลที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาในพระศาสนา และองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมานาน และมีความคุ้นเคยให้ความอุปถัมภ์ช่วยเหลือเกื้อกูลในงานที่อาจารย์พรดำเนินอยู่นี้ตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นงานทอดผ้าป่าเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ การบรรจุพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ การปลูกดูแลรักษาต้นไม้ ทำแนวกันไฟ หรือแม้แต่กองทุนจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาก็ตาม พอได้รับโทรศัพท์จากคุณสมศักดิ์ ข้าพเจ้าจึงนึกอยู่ในใจว่าคุณสมศักดิ์ไปแคมป์ด้วยคราวนี้ คงจะมีงานให้คุณสมศักดิ์ได้ช่วยอีก

วันศุกร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๑ เวลา ๑๕.๓๐ น. คณะเราก็ได้เดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน โดยมีคุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล เดินทางไปด้วย ๒๑.๐๐ น. ถึงแคมป์ที่พักด้วยความปลอดภัย คืนวันนั้นอาจารย์พรซึ่งอยู่ที่แคมป์อยู่แล้วได้บอกข้าพเจ้าว่า “เมื่อตอนกลางวันอาจารย์ได้เห็นรถแบคโฮรถขุดดินของใครก็ไม่ทราบ กำลังขุดสระอยู่บ้านนายแถม ปากทางเข้าแคมป์ที่พักของเรา อาจารย์ได้ไปติดต่อให้เขามาดูพื้นที่ที่จะขุดสระหน้าศาลา คนดูแลงานรถแบคโฮเขาบอกว่า พรุ่งนี้เช้าเจ้าของรถจะเข้ามาติดต่อดูสถานที่ว่าเราจะจ้างเขาไหม โดยเขาคิดเป็นชั่วโมง ชั่วโมงละ ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาทถ้วน) หรือถ้าเป็นงานเหมาก็คิดดินตามคิวบิคเมตร” ข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไรมากนัก แต่ก็นึกดีใจที่พอพระองค์ทรงดำริให้สร้างศาลากัมมัฏฐาน และขุดสระหน้าศาลา ก็มีอันบังเอิญให้อาจารย์พรได้ไปเห็นรถแบคโฮซึ่งกำลังมารับจ้างทำงานขุดสระพอดี

เช้าวันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ ราว ๘ นาฬิกา **คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์** เจ้าของรถแบคโฮก็ขับปิ๊กอัพเข้ามาภายในแคมป์ อาจารย์พรจึงได้พาให้ไปดูสถานที่ที่ต้องการจะขุดให้เป็นสระ ข้าพเจ้าขอติดตามไปดูพร้อมทั้งชวนคุณสมศักดิ์ คุณผ่องผิวไปด้วย

บุคคลผู้เป็นเหตุให้ตัดสินใจขุดสระ และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันเริ่มงานขุดสระ

เมื่อไปเห็นพื้นที่คุณยิ่งศักดิ์ได้บอกอาจารย์พรว่า ‘ครั้งแรกนี้ลองคิดเป็นชั่วโมง ดูการทำงานของเขาเสียก่อนแล้วอาจารย์ค่อยตัดสินใจว่าควรจะจ้างเขาเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นงานเหมา เขาจะนำรถมาทำงานให้ดูในวันนี้เลยทีเดียว’ อาจารย์พรก็ตกลงตามนั้น พร้อมทั้งได้บอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบทูลให้พระองค์ทรงรับทราบด้วยว่า คณะเราควรจะตัดสินใจอย่างไร เพราะในการขุดสระครั้งนี้คงจะต้องใช้เงินเป็นจำนวน

มากอยู่ ข้าพเจ้าเข้าสมาธิแต่มิได้พบพระองค์ จึงเพียงแต่กราบเรียนให้พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเทพเจ้าอื่น ๆ ได้รับทราบไว้ก่อน *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นราวกับตนเองกำลังเดินอยู่ท่ามกลางป่าโปร่งละเมาะ มีต้นไม้ขึ้นกันเป็นหย่อม ๆ ห่าง ๆ กัน พื้นดินเป็นทรายละเอียด ไม่มีหญ้าแม้สักต้นหนึ่ง เมื่อย่ำเท้าลงไป พื้นทรายจะไหวยวบท่วมทับหลังเท้า เป็นครู่เสียงพายุพัดหวีดหวิว พัดทรายเม็ดเล็ก ๆ ปลิวว่อนขึ้นคละคลุ้งในบรรยากาศ มองแทบไม่เห็นสิ่งใด ครั้นแล้วทั่วทั้งบรรยากาศก็มืดครึ้มสลัวลง แสงฟ้าแลบแปลบปลาบ เสียงฟ้าร้องเปรี้ยงโครมครืน มิช้าฝนก็ตกเทกระหน่ำลงมา ได้ยินเสียงผู้คนร้องตะโกนบอกกันเซ็งแซ่ว่า* **รีบหาทางรองรับน้ำฝนไว้ให้ได้ มิฉะนั้นแล้วพื้นทรายบนแผ่นดินจะซึมซับไปหมด ช่วยกันทำแหล่งเก็บกักน้ำโดยเร็ว ช่วยด้วย...ช่วยกันเร็ว....**ได้ยินเสียงพระองค์ดังก้องกังวานกลบเสียงอึงมี่นั้นว่า **“จงเทิดพระเกียรติองค์พระผู้นำชัย องค์พระผู้ผ่านฟ้าเปี่ยมล้นด้วยพลังบุญญาภินิหารผู้ทำให้เย็นศิระเพราะพระบริบาล”** ข้าพเจ้ารู้สึกตัวด้วยความงุนงง เห็นว่าตนเองกำลังเดินชวนคุณสมศักดิ์และคุณผ่องผิวชมทั่วอาณาบริเวณ และชี้ชวนให้คุณสมศักดิ์ดูถึงความพัฒนาก้าวหน้าชั่วระยะ ๓-๔ ปี ที่คุณสมศักดิ์มิได้มาเห็นนั้นว่าเป็นไปแค่ไหน อย่างไร พร้อมทั้งเชิญชวนคุณสมศักดิ์ด้วยว่าจะต้องช่วยกันหาเงินมาเพื่อเป็นค่าขุดสระ งานที่ข้าพเจ้านึกไว้เมื่อตอนรับโทรศัพท์คุณสมศักดิ์ขอมาแคมป์ด้วยนั้นคงจะเป็นงานนี้เอง คุณสมศักดิ์ได้แต่หัวเราะหึ...หึ... พร้อมทั้งพูดว่าต้องช่วยกันอยู่แล้ว...ทำไมนะ...จะต้องเป็นสมศักดิ์

เริ่มขุดสระเมื่อวันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ เวลา ๐๙.๓๙ น. และบรรยากาศในโลกทิพย์วันนี้

รถแบคโฮได้ลงมือทำงานขุดสระเวลา ๐๙.๓๙ น. ของวันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ ซึ่งอาจารย์พรให้ทดลองขุดสระทางด้านเขื่อนหลังเนินพระรูปปั้นเหมือนพ่อขุนผาเมืองก่อน ยังไม่ได้ขุดสระทางด้านที่จะสร้างศาลากัมมัฏฐาน ในวันนั้นทำงานอยู่ ๗ ชั่วโมง ได้พื้นที่มากพอสมควรเป็นที่พอใจ อาจารย์พรจึงตัดสินใจจ้างเป็นชั่วโมง โดยอาจารย์พรคอยควบคุมงานเอง คุณสมศักดิ์พอเห็นผลงานจะเกิดความรู้สึกอย่างไรก็เกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะคาดคะเนได้ คุณสมศักดิ์ได้บอกอาจารย์พรว่า **“ค่าใช้จ่ายในการขุดสระนี้ผมขอรับผิดชอบเอง และผมจะไปชักชวนเพื่อนผู้มีจิตเป็นกุศลให้มาร่วมด้วย”** รู้สึกว่าอาจารย์พรดีใจมาก และคงจะเบาใจขึ้นว่าคงจะมีผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธามาช่วยกัน พร้อมทั้งบอกให้ข้าพเจ้ากราบทูลพระองค์ให้ทรงรับทราบกับให้ทูลถามพระองค์อีกว่า ไหน ๆ เครื่องจักรก็มาทำงานอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี่แล้ว ถ้าเราจะขุดสระและทำแหล่งน้ำไว้ทุกแห่งที่มีความจำเป็นในบริเวณพื้นที่ของศูนย์พัฒนาศาสนาพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในครั้งนี้จะมีปัญหายุ่งยากมากมายหรือไม่ หรือว่าควรจะขุดเฉพาะหลังเนินพ่อขุนนี้สระเดียวกับที่หน้าศาลากัมมัฏฐานเท่านั้น พระองค์รับสั่งว่า **“อย่ากังวลใจเลย จงจัดทำให้แล้วเสร็จทั้งหมดในคราวเดียว เพราะนี้คือสิ่งชี้บอกถึงความเป็นไป จงเทิดพระเกียรติองค์พระผู้นำชัย ขอพระองค์จงทรงพระเจริญ”**

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี ได้กล่าวเสริมขึ้นว่า “จำได้ไหมว่าเนินหลังพ่อขุนผาเมือง ซึ่งเป็นเนินของกำนันล่ำ และกำนันล่ำได้บอกยกให้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นวันที่ทางบ้านเมือง นำโดย พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก จัดเดินการกุศลเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ รัชกาลที่ ๙ ในหลวงของเราและเราก็ได้ตั้งชื่อเนินนี้ว่า **“เนินเทิดพระเกียรติ”** ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา และเราก็ได้ตัดถนนเป็นแนวกันไฟในวันเดียวกันนั้น ถนนแนวกันไฟของเราบริเวณนี้ก็ชื่อว่า **“ถนนเทิดพระเกียรติ”** มิใช่หรือ เพราะเริ่มตัดในวันเดินเทิดพระเกียรติครั้งแรก รู้ไหมนังหนู...เราก็ได้เทิดพระเกียรติองค์ในหลวงของเรา กับทั้งเทิดพระเกียรติองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วย ส่วนพระองค์คือองค์ดำ-องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ได้เทิดพระเกียรติพ่อขุนผาเมือง พระผู้ทรงประทานผืนแผ่นดินไทยแก่คนไทยเป็นองค์แรก ดีไหมล่ะ...สาธุ....พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....”

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็นิ่งอยู่นานและตัดสินใจว่าตกลงทำ แต่ก็คงจะเกิดความรู้สึกหนักอึ้งในจิตใจไม่น้อยทีเดียว เมื่ออาจารย์พรตกลงใจแน่นอนเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ถามคุณยิ่งศักดิ์ว่า “ในเมื่อทางเราตัดสินใจเช่นนี้ คุณยิ่งศักดิ์จะคิดอย่างไร เพราะงานนี้เป็นงานการกุศล เงินทุกบาททุกสตางค์ที่จะนำมาเป็นค่าจ้างขุดสระทั้งหมดนี้ เป็นเงินบริจาคจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาทั้งสิ้น” คุณยิ่งศักดิ์บอกว่า “แล้วค่อยว่ารายละเอียดกันอีกครั้ง ตอนทำงานให้แล้วเสร็จก่อนก็แล้วกัน ขอให้อาจารย์พรสบายใจได้ ไม่ต้องกังวล ถ้าเช่นนั้นผมจะเริ่มลงมือทำงานอย่างจริงจังในวันเสาร์หน้า ตอนนี้ผมขอไปเก็บงานที่ยังค้างอยู่กับที่อื่นอีกนิดหน่อยก่อน”

เป็นอันว่า ในวันเสาร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ นั้น รถแบคโฮมาทำงานขุดสระให้ดูเป็นตัวอย่างราวกับมีใครเจาะจงให้รถขุดมาทำงานให้คุณสมศักดิ์ได้เกิดจิตเป็นกุศลศรัทธาฉะนั้น เพราะเมื่อมีบุคคลเริ่มต้นให้แล้ว บุคคลต่อ ๆ ไปก็ต้องมี เพราะพวกเราชาวไทยทุกคนโดยส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานจิตใจอ่อนโยนเป็นกุศล และมีศรัทธาต่อพระศาสนา ต่อส่วนรวม เพียงแต่ว่าโอกาสของใครจะมาถึงก่อน หรือบางครั้งอาจจะเกิดการเข้าใจผิดอะไรบางอย่างอยู่เท่านั้นเอง

เพราะคุณยิ่งศักดิ์ขอเวลาที่จะมาทำงานอย่างจริงจังไปเป็นวันเสาร์หน้า ก็เป็นโอกาสให้อาจารย์พรได้กลับกรุงเทพมหานคร มาสั่งงานที่สำคัญ ๆ ทางด้านงานชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา เพราะตอนช่วงเครื่องจักรทำงานขุดสระ ซึ่งจะต้องใช้ทั้งรถขุดและรถแทรคเตอร์ อาจารย์พรจะต้องอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเพื่อควบคุมงานตลอด ทั้งนี้เพราะเราตกลงว่าจ้างเป็นรายชั่วโมง อีกประการหนึ่งต้องคอยเป็นทั้งนายช่างวิศวกรและสถาปนิกด้วย (หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดเป็นเชิงล้อเล่นว่าอาจารย์พรเป็นนายช่างวิศวกรและสถาปนิก เป็นทั้งหัวหน้าโครงการ เป็นคนควบคุมดูแลตรวจสอบงาน และเป็นคนงานด้วยในเวลาเดียวกัน ตลก...)

แต่เริ่มขุดจริง ๆ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ และบรรยากาศในโลกทิพย์วันนี้

จะเป็นด้วยเหตุบังเอิญหรืออย่างไร วันเสาร์หน้าที่คุณยิ่งศักดิ์ขอผลัดไว้นั้น ตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นวันรัฐธรรมนูญ อาจารย์พรและคณะเราได้เดินทางมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ตั้งแต่คืนวันศุกร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๑ ทั้งรถขุดและรถแทรกเตอร์จอดรอการทำงานอยู่แล้วที่บริเวณเขื่อนหลังเนินพ่อขุนผาเมือง

วันเสาร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ เสียงเครื่องจักรจากรถแบคโฮดังกระหึ่มตั้งแต่ ๖ โมงเช้า ท้องฟ้ายังไม่สว่างดี แสดงว่ารถขุดได้ลงมือทำงานขุดสระแล้วในยามรุ่งอรุณของวันรัฐธรรมนูญ อาจารย์พรได้ออกไปดูงานแต่เช้าตรู่เช่นเดียวกัน คุณผ่องผิว คุณวรรณี คุณสุภาณี คุณสำอางค์ คุณมาลัยและข้าพเจ้าขอติดตามไปดูด้วย อากาศยามเช้าตรู่หนาวเยือกเย็น แต่ท้องฟ้ารุ่งอรุโณทัยยามนี้ช่างสวยงามแจ่มใสสดชื่นเหลือเกิน หมอกสีขาวปกคลุมทั่วบริเวณตั้งแต่แคมป์ที่พักเรื่อยเรี่ยมาตลอดถึงเนินพ่อขุนผาเมือง เพราะทัศนียภาพของศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นเนินเขาสูงต่ำลดหลั่น กลุ่มหมอกจึงหนาทึบและจางสลับกัน มองเห็นทั่วทั้งบริเวณสงบตะคุ่มราวกับเมืองในหมอก เมื่อพระอาทิตย์เริ่มทอแสงสีทองวิบแรก กลุ่มหมอกสีขาวจะกลายเป็นสีทอง และแล้วทั่วทั้งบริเวณก็จะมองดูราวกับถูกปกคลุมโอบอุ้มไว้ด้วยหมอกสีทอง ท้องฟ้าในวันนี้ช่างสวยงามเหลือเกินจนเกิดความรู้สึกอยากให้ทุก ๆ คนได้มามีส่วนพบเห็น ข้าพเจ้าสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ ซึมซับความสดชื่นแจ่มใสให้เต็มปอด ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ *ครั้นแล้วความรู้สึกก็เลื่อนไหลเข้าสู่บรรยากาศที่มีแต่ผู้คนมากมาย อยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ เสียงพูดคุยราวกับปรึกษาหารือ มีเสียงหัวเราะสนุกสนานสลับมาเป็นครั้งคราว บางคนบางกลุ่มกำลังช่วยกันทำงาน ทั่วบริเวณเขียวขจีสะพรั่งเย็นตา มีสายน้ำไหลเอื่อย บางแห่งเป็นอ่างเป็นแอ่ง เก็บน้ำใหญ่บ้างเล็กบ้าง ยามลมพัดเป็นระลอกพริ้วระยับสวยงาม ก่อให้เกิดความรู้สึกสบายและเป็นสุข แม้บางครั้งเสียงเปรี้ยงโครมครืนจะดังสลับขึ้นมาบ้าง แต่ก็จางห่างไป*

นับจากวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ เป็นต้นมา อาจารย์พรต้องคอยควบคุมดูแลงานการขุดสระทำแหล่งเก็บกักน้ำให้รถแทรกเตอร์เกรดพื้นที่ทำแนวกันไฟ แทบจะไม่มีเวลาเข้ากรุงเทพ ฯ เลยเกือบเดือนจนหน้าตาและเนื้อตัวดำเกรียม สำหรับข้าพเจ้าเองพอกลับมากรุงเทพ ฯ เมื่อมีผู้คุ้นเคยมาหาที่บ้านหรือได้พูดคุยโทรศัพท์กับใคร ก็จะเล่าเรื่องการขุดสระให้ฟังเพื่อขอบริจาคบ้าง เพื่อให้ผู้ที่ได้รับฟังนั้นไปช่วยกันชักชวนญาติมิตรให้มาช่วยกัน เพราะข้าพเจ้าเองยังไม่มีโอกาสได้เขียนเล่าถึงรายละเอียดลงในหนังสือวิญญาณ สมาชิกที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาอยากจะให้ความช่วยเหลือ กว่าจะได้ทราบก็ล่าช้า

เป็นที่น่าแปลกอยู่อีกอย่างหนึ่งก็คือ หลังจากวันเสาร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ เมื่อข้าพเจ้ากลับมาที่กรุงเทพมหานครแล้ว ดูข่าวจากโทรทัศน์จะเป็นวันไหนก็ไม่ได้จดบันทึกไว้ ในข่าวนั้น ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงของเรา นั่งลงกับพื้นอธิบายพร้อมทั้งชี้แผนที่ให้

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายฝ่ายทั้งทหารและพลเรือน โดยเฉพาะกรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมที่ดิน ให้จัดตั้งโครงการทำแหล่งเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำชลประทาน จัดสรรที่ดินให้ประชาชนทำแหล่งเพาะปลูก ฯลฯ ทางภาคใต้ ข้าพเจ้าขนลุกพร้อมทั้งน้อมนึกอนุโมทนา บอกให้ทุกคนที่นั่งดูข่าวอยู่ด้วยกันคืนนั้นรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ เพราะพระองค์โดยแท้พสกนิกรชาวไทยจึงอยู่ร่มเย็นตลอดมาจนทุกวันนี้

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ตั้งชื่อสระต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๘ สระ

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤาษีฟัง หลวงพ่อบอกว่า **"นั่นแหละคือพระเจ้าแผ่นดินของเราชาวไทย จงภูมิใจเถิดที่ได้เกิดมาภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระองค์ พระองค์เป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ประเสริฐที่สุดในโลก"** ขณะนั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมารับสั่งว่า "สระทุกสระที่ขุดทางพื้นที่ด้านเขื่อนหลังเนินพ่อขุนผาเมือง จงตั้งชื่อว่า **"สระแก้วเทิดพระเกียรติ"** ต่อท้ายด้วยหมายเลขจำนวนสระที่ขุดเป็นแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อประโยชน์ใช้สอย ยังความอุดมสมบูรณ์ให้บังเกิดขึ้น ส่วนสระที่ขุดเพื่อให้ความอุดมสมบูรณ์ทางด้านบริเวณพื้นที่ใกล้พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จงตั้งชื่อว่า **"สระแก้วเชิงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ"** ต่อท้ายด้วยหมายเลขเช่นเดียวกัน ส่วนสระหน้าศาลากัมมัฏฐานก็คือ **"สระแก้วโบกขรณี"** ตามที่ได้บอกไว้แล้วแต่ต้น สิ่งที่บังเกิดขึ้นนี้คือเครื่องชี้บอกถึงความเป็นไปดังที่ได้กล่าวอ้างมาก่อน จงอดทน อดกลั้น พยายามสร้างพลังเมตตาธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของตนเอง แล้วพลังสันติสุขจะบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน" *บรรยากาศรอบข้างสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า...สาธุ ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...แผ่เป็นวงคลื่นกว้างไปไกลสุดขอบฟ้า*

แม้คุณสมศักดิ์รับปากไว้แล้วว่าจะช่วยเหลือโดยมิให้กังวลใจ กับทั้งบุคคลผู้ใกล้ชิดเป็นต้นว่า คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณชลิกา โรจนโกศล คุณทวี ลีลาเวชบุตร คุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม และพี่น้อง เมื่อได้ทราบต่างก็รีบรับปากที่จะช่วยด้วยความเต็มใจและเลื่อมใสศรัทธาในงานของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าก็อดที่จะกังวลใจและเกรงใจบุคคลเหล่านี้มิได้ ทั้งนี้มิใช่เงินจำนวนเล็กน้อย ข้าพเจ้าจึงได้แต่เพียงขอร้องว่า เมื่อผู้รับเหมาทำงานเสร็จจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร ก็จะขอให้ท่านเหล่านี้ช่วยทดลองจ่ายให้ก่อน เพราะถึงอย่างไรเมื่อสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับทราบแล้วก็คงจะทยอยช่วยเหลือกันมา

ระยะเวลาที่พัฒนาขุดสระทำแหล่งเก็บกักน้ำบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระเนเรศวรมหาราช เกือบ ๑ เดือน ขุดสระซึ่งครั้งแรกอาจารย์พรคิดว่าคงจะสัก ๔-๕ สระ และงบประมาณแต่ละสระไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท (สองหมื่นห้าพันบาท) นั้น กลับกลายเป็นทั้งหมด ๑๘ สระ สิ้นค่าใช้จ่ายเฉพาะให้ คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ ๓๐๐,๐๐๐ (สามแสนบาทถ้วน) ซึ่งเป็นค่าชั่วโมงการทำงาน ของรถแบคโฮ ๒ คัน ส่วนค่าชั่วโมงการทำงานทำถนนแนวกันไฟของรถแทรกเตอร์ ๕๔,๖๐๐ บาท (ห้าหมื่นสี่พันหกร้อยบาทถ้วน) นั้น คุณยิ่งศักดิ์มิได้คิด ขอร่วมการกุศลด้วย ซึ่งทางคณะเราขอขอบพระคุณและอนุโมทนาด้วยเป็นอย่างยิ่ง และคุณยิ่งศักดิ์ยังได้ปวารณาตัวไว้อีกว่าจะมาขอร่วมในงาน

ของพระองค์กับคณะเราด้วย และในราวปลายเดือนมีนาคมหรือเมษายน เมื่อดินที่ขุดขึ้นมาตามริมขอบสระแห้งสนิท ก็จะนำรถแทรกเตอร์ขึ้นมาเกรดตกแต่งริมขอบสระให้เรียบร้อยสวยงาม หรือถ้าอาจารย์พรจะเกรดพื้นที่เพื่อความสวยงามส่วนไหน ก็จะมาช่วยทำให้อีกโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพียงขอร่วมบุญกุศลเท่านั้น กับทั้งจะหาพันธุ์มะขามหวานและพันธุ์กาแฟอาโรปีกามาช่วยปลูกด้วย

สำหรับสระทั้ง ๑๘ สระนี้ ข้าพเจ้าได้นำมาจัดคิดคำนวณราคาตามการทำงานเป็นรายชั่วโมงว่าแต่ละสระใช้เวลากี่ชั่วโมง ก็ได้ราคาของแต่ละสระ พร้อมทั้งหาบุคคลที่จะมารับเป็นเจ้าของแต่ละสระด้วย และบัดนี้ก็หาได้จนครบ ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่ขอประกาศชื่อลงในหนังสือวิญญาณนี้ เพราะบางคนก็ไม่ต้องการที่จะให้ชื่อปรากฏ แต่จะบอกชื่อของสระดังต่อไปนี้

สระทางด้านหน้าเนินพ่อขุนผาเมือง มี ๓ สระ คือ ๑ สระแก้วเชิงผา ๒ สระแก้วเวหุวัน ๓ สระแก้วชัยพฤกษ์

สระทางด้านหลังเนินพ่อขุนผาเมือง มีสระแก้วเทิดพระเกียรติหมายเลย ๑-๒-๓-๔ มีสระพิเศษอีก ๔ สระ คือสระแก้วยอดเนินเทิดพระเกียรติ สระแก้วนาคราช สระแก้วแววมยุรา และสระแก้วบุนนาค-พิณ

ส่วนทางบริเวณพื้นที่ใกล้พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็มีสระแก้วเชิงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หมายเลข ๑-๒-๓-๔-๕ สระแก้วโบกขรณีเล็ก-ใหญ่

อันที่จริงยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับการขุดสระนี้ ซึ่งน่าจะบันทึกเล่าให้ได้รับทราบไว้กับทั้งการเดินทางไปน้ำตกชาติตระการตามสัญญาที่ให้ไว้กับพ่อขุนบางกลางท่าว จะขอบันทึกเล่าในฉบับหน้า เดือนมีนาคม-เมษายน ๒๕๓๒

วิสาขบูชา ปี ๒๕๓๒ มีคนไปร่วมทอดกฐิน ๕๕ คน

* อันที่จริงจะต้องเป็นการบันทึกเล่าเรื่องราวการเดินทางไปอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการตามสัญญาที่ให้ไว้กับพ่อขุนบางกลางท่าว และข้าพเจ้าก็ได้บอกไว้ในหนังสือวิญญาณฉบับก่อนว่า จะบันทึกเล่าในฉบับนี้ แต่ก่อนอื่นก่อนที่จะบันทึกเล่าเหตุการณ์ในวันเดินทางไปอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ และเรื่องราวต่อมาของการดำเนินงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา นับจากที่ได้บันทึกไว้แล้วนั้น จะขอบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ในวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ที่เพิ่งผ่านมานี้เอง และซึ่งเป็นวันวิสาขบูชาที่เงียบเหงาที่สุด นับจำเดิมตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งพระองค์รับสั่งให้วางศิลาฤกษ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ได้ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตามในวันวิสาขบูชา และในวันนั้นตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ที่ข้าพเจ้ากล่าวว่าเป็นวันวิสาขบูชาที่เงียบเหงาที่สุด ก็เพราะว่ามีผู้มาร่วมในงานพิธีทอดผ้าป่าและกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้งอุบาสก-อุบาสิกา-พระ

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม-เมษายน ๒๕๓๒

ภิกษุ-สามเณร เพียง ๕๕ คนเท่านั้น แต่แค่เพียง ๕๕ คนนั้นมีความหมายอย่างไร และทำไมวิสาขบูชาปีนี้จึงได้เงียบเหงาเสียเหลือเกิน

เนื่องจากวันวิสาขบูชาปีนี้นั้นตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ เป็นช่วงระยะเวลาที่อาจารย์พรกำลังพักฟื้น หลังจากการผ่าตัดตาต้อกระจกและป่วยด้วยโรคแทรกซ้อน จึงไม่สามารถจัดงานวิสาขบูชาได้ เพราะไม่แน่ว่าอาจารย์พรจะเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนาได้หรือไม่ เพราะวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ก่อนวันวิสาขบูชา ๒ วัน เป็นวันที่หมอที่ทำการผ่าตัดตาได้นัดตรวจอีกครั้งหนึ่ง จะบอกว่าเดินทางได้หรือไม่ แต่เพราะเหตุว่าโดยปกติแล้วทุกครั้งเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนาแล้ว คณะเราจะต้องจัดกระทำพิธีงานบุญ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้ชวนคณะผู้ที่ไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ ร่วมกันทอดผ้าป่าเนื่องในวันวิสาขบูชา คิดว่าจะทำเป็นพิธีเล็ก ๆ เพื่อมิให้งานบุญขาดตอนเท่านั้นเอง ส่วนสำหรับปัจจัยที่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาส่งมาร่วมในการสร้างแท่นกัมมัฏฐานและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์นั้น ว่าจะรวบรวมจัดเป็นงานใหญ่เมื่ออาจารย์พรสุขภาพแข็งแรงดี เพื่อจะได้ชักชวนทุก ๆ คนให้มาร่วม แต่พอใกล้ถึงวันวิสาขบูชาเข้ามา ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มไม่เป็นตัวของตัวเองนัก *ตลอดเวลาคล้ายกับตนเองเดินอยู่ท่ามกลางความสับสนวุ่นวาย จิตใจวิตกกังวล หาจุดยืนไม่ได้* พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แนะนำว่า แม้ว่าจะบอกกล่าวสมาชิกหนังสือวิญญาณ หรือใคร ๆ ให้มาร่วมไม่ได้ก็ตาม แต่การจัดกระทำพิธีก็จะต้องจัดทำขึ้นตามรายชื่อและปัจจัยที่ผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาร่วมมาเท่าที่มี

หลังผ่าตัดตาได้ ๒ เดือน ก็ได้เดินทางไปที่ศูนย์ ฯ ครั้งแรก

พอถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ตามที่หมอนัด ปรากฏว่าหมออนุญาตให้อาจารย์พรเดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ ได้ แต่ต้องระวังการกระเทือน แสงสว่างที่จ้าเกินไป รวมทั้งฝุ่นและลม โดยแนะว่าให้สวมแว่นกันแดดกันลมกันฝุ่นตลอดเวลา ดังนั้นบ่ายวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๒ อาจารย์พร คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา และข้าพเจ้า ก็ได้เดินทางไปพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยคุณวรรณี อากาศฤกษ์ ซึ่งเป็นห่วงนัยน์ตาของอาจารย์พรมากว่าจะได้รับการกระทบกระเทือน เอื้อเฟื้อนำรถมารับและรับอาสาขับรถไปเอง เป็นระยะทางถึง ๔๑๒ กิโลเมตร เพราะจะได้กระเทือนน้อยกว่ารถประจำทาง และไม่ต้องต่อรถถึง ๒ ระยะ ในวันนั้นได้ไปถึงศูนย์พัฒนาศาสนาราว ๔ ทุ่มเศษ โดยมีคุณผ่องผิว และคุณสำอางค์ คุณสุภาณี ซึ่งเดินทางล่วงหน้ามาก่อนแล้วคอยต้อนรับอยู่

เป็นเวลาเกือบ ๒ เดือน ที่ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้ามิได้เดินทางมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาเลย ก็ให้รู้สึกคิดถึงห่วงหาอาลัยอยู่เกือบตลอดเวลา พอเมื่อมาถึงก็รู้สึกดีใจ ปลอดโปร่งแจ่มใส และมีความสบายอบอุ่นเสมือนคนรักที่จากกันไปนานแล้วกลับมาพบกัน แต่ความรู้สึกเช่นนี้เป็นอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วความรู้สึกคล้ายถูกกดทับอึดอัดก็เกิดขึ้น เสียงผู้คนมากมายอื้ออึงคะนึง ข้าพเจ้า

คิดว่าคงจะเป็นเพราะข้าพจ้าไม่ได้นั่งรถขึ้นที่สูงไกล ๆ มาเป็นเวลานาน จึงทำให้หูอื้อก็เป็นได้ จากนั้นเมื่ออาบน้ำชำระล้างร่างกาย แล้วก็เข้านอน พอล้มตัวลงนอนได้ครู่เดียวก็รู้สึกชา ๆ...ไปทั่วทั้งตัว *แล้วก็เกิดความรู้สึกว่าตนเองกำลังเดินเบียดเสียดอยู่ในหมู่ฝูงชนมากมาย ซึ่งต่างถือธงสีแดง และธงสีเหลือง สีขาว โบกสะบัดโห่ร้องอึงคะนึง ท้องฟ้ามืดครึ้ม เมฆลอยเรี่ยต่ำ ฟ้าแลบแปลบปลาบ ต่อท้ายด้วยเสียงฟ้าร้องครืนครั่น บางครั้งก็เปรี้ยงรุนแรง ความสับสนวุ่นวายเกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างหาทางเดินหลีกออกมาจากฝูงชนที่มากมายไม่ได้ ไม่นานนักก็รู้สึกคล้ายถูกดันตัวให้ไหลไปกับฝูงชน เมื่อเริ่มรู้สึกไหลได้ความเป็นระเบียบก็เกิดขึ้น มองเห็นธงสีแดง สีเหลือง สีขาว เริ่มเป็นระเบียบ ฝูงชนที่ถือธงขาวอยู่ซีกหนึ่งที่ถือธงแดงอยู่อีกซีกหนึ่ง สำหรับธงเหลืองนั้นอยู่ตรงกลาง ทุกคนจับยึดมือกันเหนียวแน่น ข้าพเจ้ามองเห็นตนเองอยู่ในกลุ่มฝูงชนที่ถือธงสีเหลือง ในใจพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานให้หลุดพ้นไปจากฝูงชนนี้โดยเร็ว เพราะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยแทบขาดใจ จนรู้สึกตัวตื่นขึ้น* จึงรู้ว่าฝันไป ข้าพเจ้ามิได้เล่าความฝันนี้ให้ใครฟังแม้แต่อาจารย์พร เพราะเกรงว่าอาจารย์พรจะเป็นกังวล และก็ยังไม่แข็งแรงนัก จึงเพียงแต่ชวนอาจารย์พรและคณะไปกราบนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่เช้า เมื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้าแล้วจึงเข้าสมาธิเล่าให้พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งหลายฟัง ซึ่งท่านเหล่านี้ก็มิได้แสดงความคิดเห็นประการใด

ทำพิธีปลูกต้นไม้และพิธีทอดผ้าป่า ประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิในวันวิสาขบูชา

เมื่อกลับจากสวดมนต์ทำวัตรเช้าที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณมาลัยและคุณสุภาณี จัดหากิ่งไม้มาเตรียมต้นผ้าป่า สำหรับคุณวรรณีและข้าพเจ้าได้พาอาจารย์พรตระเวนดูบริเวณรอบ ๆ ศูนย์พัฒนาศาสนา ว่าระยะเวลาเกือบ ๒ เดือนมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง พอกลับมาถึงที่พัก คุณมาลัยกับคุณสุภาณีก็ยกกระถางต้นไม้มาให้ดูว่าจะใช้ต้นไม้จริงต้นนี้เป็นต้นผ้าป่าได้หรือไม่ แทนที่จะใช้กิ่งไม้ ข้าพเจ้าไม่ทันนึกอะไรก็บอกว่า **“ได้...ได้...ดีเลย ทำพิธีทอดเสร็จก็จะได้เอาออกจากกระถางปลูกลงดินไปเลย”** เป็นที่น่าสังเกตว่าต้นไม้นี้เป็นต้นขี้เหล็กอเมริกา ซึ่งเม็ดร่วงลงมาใส่กระถางแล้วงอกขึ้นมาเอง ต้นสูงขึ้นมาราว ๓ ฟุต ต้นขี้เหล็กอเมริกานี้ดอกสีเหลือง ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อทำพิธีทอดผ้าป่าแล้วจะนำไปปลูกไว้ที่ใกล้ ๆ ศาลากัมมัฏฐาน

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ข้าพเจ้าก็ได้บอกให้ทุกคนไปร่วมจัดแต่งต้นผ้าป่า ขณะที่ช่วยกันขนสิ่งของเครื่องไทยทานบริวารผ้าป่าขึ้นรถ จากแคมป์ที่พักเพื่อไปรวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนานั้น ข้าพเจ้าได้เหลือบไปเห็นต้นวาสนาวางอยู่ ๔-๕ ต้น จึงได้บอกให้นำขึ้นรถไปด้วย ขณะเมื่อรถแล่นมาเกือบถึงหน้าหอประชุม ข้าพเจ้าเหลือบหันไปมองทางเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ความรู้สึกซาวูบลึกลงเสมือนมีพลังดึงดูด มีเสียงก้องสะท้านมาว่า **“จงตั้งขบวนแห่ต้นผ้าป่าวิสาขบูชามาทักษิณาวัตร**

รับพลังแห่งคุณงามความดีจากพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก่อนที่จะนำไปจัดตั้งกระทำพิธีประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิ เพื่อยังสันติภาพอันถาวรให้บังเกิดขึ้นในแผ่นดิน" ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณวรรณีขับรถเลยขึ้นเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งกวักมือเรียกรถของศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งนำเครื่องไทยทานบริวารองค์ผ้าป่าให้ติดตาม พอถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้บอกให้ทุกคนช่วยกันยกต้นไม้ รวมทั้งเครื่องไทยทานบริวารองค์ผ้าป่า ตั้งขบวนแห่โห่รอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๓ รอบ แล้วจึงนำไปตั้งรับพลังภายใต้ร่มเงาพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรได้นำสวดมนต์ พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ กล่าวพุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....๙ ครั้ง แล้วจึงได้นำองค์ผ้าป่ามาตั้งภายในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ เวลาขณะนั้น ๑๕ นาฬิกา อากาศครึ้ม เสียงฟ้าร้องครืน ๆ มาแต่ไกล พร้อมทั้งลมพัดเย็น ข้าพเจ้าพูดดัง ๆ ว่า **"พระพิรุณเทพดีใจที่น้องแก้วมาใช่ไหม อย่าเพิ่งมาเยี่ยมน้องแก้วเลย ส่งแต่เสียงมาก็พอแล้ว เพราะคืนนี้น้องแก้วจะกระทำพิธีทอดผ้าป่าเวียนเทียนเนื่องในวันวิสาขบูชา ขอพระพิรุณเทพจงอนุโมทนา..."** ไม่ช้าท้องฟ้าก็แจ่มใสขึ้น สุริยเทพทอแสงอ่อนจางลงเนื่องจากต้องส่องผ่านเมฆ

พอเวลา ๑๗ นาฬิกา ของวันวิสาขบูชาที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ทุกคนรวมทั้งพระคุณเจ้าก็ได้มารวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำวัตรสวดมนต์เย็น และสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร จน ๑๘.๐๐ น. เวลาสนธยา ลมบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดโชยอ่อนลูบไล้บางเบา ท้องฟ้าแม้จะไม่ปลอดโปร่งเท่าที่ควร เพราะมีเมฆประปรายหนาทึบบ้างกระจายบาง ๆ บ้าง และบางแห่งก็มืดดำคล้ายฝนกำลังตกอยู่ไกล ๆ แต่แม้กระนั้นก็มองดูสวยงามไปอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะเมื่อเมฆกระทบแสงสุริยเทพยามอัสดง แสงจะหักเหเป็นสีต่าง ๆ สลับแล้วแต่ความหนาบางของม่านเมฆ ขณะเมื่อคณะเรากำลังทำวัตรสวดมนต์เย็นอยู่นั้น พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า **"จงกระทำพิธีเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เนื่องในวันวิสาขบูชา เวลา ๒๐ นาฬิกา แล้วกระทำพิธีทอดผ้าป่าประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิติดตามด้วยการพร่ำสวดพุทธมนต์ทุกสูตรที่เคยปฏิบัติมา"** ข้าพเจ้ายังคงงงและไม่เข้าใจกับคำว่าพิธีทอดผ้าป่าประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐินั้นว่าหมายความว่าอย่างไร และก็ยังไม่มีโอกาสได้ถามจากพ่อฤๅษีเลย

ใกล้เวลา ๒๐ นาฬิกา ทุกคนก็ได้มาร่วมชุมนุมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง ต่างจุดธูปเทียน พระคุณเจ้านำสวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ แล้วทุกคนก็ได้ร่วมเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ต่างเปล่งพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... จนครบ ๓ รอบ พระองค์กับมวลเหล่าเทพเทวามากมาย ล้วนแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีอ่อนจางได้เสด็จมาร่วมพิธีด้วย พระองค์รับสั่งว่า **"นับจากบรรพกาล ชนชาติไทยบัดนี้เพิ่มจำนวนมาได้ประมาณ ๕๕ ล้านคน พิธีเวียนเทียนวันวิสาขบูชาอันเป็นวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เปรียบเสมือนเป็นดวงอาทิตย์แห่งโลกในวันนี้ ขอทั้ง ๕๕ ล้านคนจงรับพลังที่ดีงามและมีส่วนในแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ด้วยเถิด เพื่อเป็นสื่อโยงใยสอดประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิ ให้บังเกิดสันติขึ้นในโลก สาธุ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...."**

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๒

เมื่อเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ครบ ๓ รอบแล้ว ทุกคนก็มารวมพร้อมกันในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรกล่าวนำกระทำพิธีทอดผ้าป่าเนื่องในวันวิสาขบูชา ศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ซึ่งใช้ต้นไม้จริงเป็นต้นผ้าป่า และเป็นผ้าป่าซึ่งพระองค์รับสั่งว่าเป็นผ้าป่าประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิ จนขณะที่กำลังกระทำพิธีทอดผ้าป่า ข้าพเจ้าก็ยังไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง แต่ในขณะที่พระคุณเจ้าสวดอนุโมทนานั้น **ข้าพเจ้าได้หลับตาลง สูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ตั้งจิตอธิษฐานตั้งความปรารถนาดีแผ่เมตตาธรรมแด่มวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะและสรรพสัตว์ที่ร่วมแหวกว่ายในโอฆะสงสารร่วมกันนี้ จงประสบแต่สันติสุข และพบหนทางหลุดพ้นจากทุกข์สำหรับตนเองโดยทั่วกัน** *ความรู้สึกวูบดิ่งลึกลง มองเห็นทางขาวสว่างกระจ่างนวล ผู้คนมากมายเหลือคณา เดินหลั่งไหลเป็นระเบียบ ชูธงสีขาวสีเหลืองสีแดงมุ่งสู่จุดต้นเค้าของแสงสว่าง ซึ่งมองไม่เห็นว่าเริ่มต้นมา ณ จากจุดใด* พระองค์รับสั่งว่า **"จงนำต้นไม้ทั้งหมดนี้ไปปลูกใกล้ศาลากัมมัฏฐานในวันรุ่งเช้า โดยเราจะเป็นผู้กำหนดทิศทาง"** เมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่าเสร็จ อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้านำเริ่มพร่ำสวดพุทธมนต์สูตรต่าง ๆ อย่างที่ได้เคยปฏิบัติมาทุก ๆ วันสำคัญทางศาสนา จนเวลา ๒๒.๓๐ น. จึงสวดครบทุกสูตร

เมื่อทุกอย่างเสร็จสิ้นลง ข้าพเจ้าก็ได้มานึกทบทวนถึงบุคคลที่มาร่วมในงานพิธีเวียนเทียนและทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชาปีนี้ดูว่ามีใครบ้างกี่คน เพราะมีจำนวนไม่มากพอนึกออก และจำได้ว่ามีใครบ้าง โดยช่วยกันนึกกับคุณผ่องผิว ก็นับจำนวนได้ทั้งหมด ๕๕ คนพอดี จึงมานึกย้อนถึงว่าพระองค์รับสั่งว่าคนไทยมีทั้งหมด ๕๕ ล้านคน คงจะมีความหมายว่าคณะเราที่ร่วมกระทำพิธีมี ๕๕ คน ก็เสมือนคนไทยทั้ง ๕๕ ล้านคนได้ร่วมอยู่ในพิธีด้วยละกระมัง

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งเทพเจ้าอื่น ๆ อีกหลายองค์ว่าทำไมวิสาขบูชาปีนี้ช่างเงียบเหงาเหลือเกิน หลวงพ่อตอบว่า **"อ้าว ! ก็อาจารย์พรผู้เป็นหัวหน้า กำลังพักฟื้นปรับปรุงสังขารเพื่อจะบุกงานพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งเป็นงานใหญ่มิใช่หรือ จึงมิได้จัดงานพิธีให้ทุกคนได้มาร่วม งานก็เลยเงียบเหงา แต่รู้ไหมงานที่จะนำสันติสู่โลกสู่มวลมนุษยชาตินั้น เขาทำกันอยู่ไม่กี่คนหรอกนะ คนมากหลายแนวทางหลายความคิด พิธีอะไรก็ตามที่พระองค์ทรงปรารภแล้วจะเป็นสัญลักษณ์ของสภาวการณ์เสมอ จำไว้นะ"** ข้าพเจ้าจึงมิได้ถามอะไรอีก เพราะรู้สึกว่าตนเองเป็นเพียงผู้ที่จะต้องทำโดยมิต้องมัวแต่สงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น

ต้นไม้ที่ปลูกในวันวิสาขบูชา ๒๕๓๒ และบรรยากาศในโลกทิพย์ในวันนี้

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พร คุณวรรณี คุณผ่องผิว และคุณสำอางค์ไปศาลากัมมัฏฐาน ซึ่งอยู่ในระหว่างก่อสร้างแต่เช้าเพื่อไปดูสถานที่ว่าพระองค์มีรับสั่งให้ปลูก

ต้นไม้องค์ผ้าป่าวิสาขบูชาทางด้านทิศใดของศาลากัมมัฏฐาน คุณสุภาณีได้ติดตามมาในภายหลัง อาจารย์พรได้สั่งให้คนงานตัดไม้ไผ่ทำหลัก พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"จงปลูกต้นไม้ทั้งหมดขององค์ผ้าป่าวิสาขบูชาไว้ด้านหน้าศาลากัมมัฏฐานเหนือสระโบกขรณี เพื่อเป็นสัญญาณประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิให้บังเกิดแนวทางสันติวิวัฒนาสถาพร..."** ข้าพเจ้าได้ชวนคุณผ่องผิวและคุณสุภาณีให้ช่วยทำแนวปักหลักเพื่อให้คนงานช่วยขุดหลุมเตรียมปลูกต้นไม้องค์ผ้าป่าวิสาขบูชา พอเดินไปดูบริเวณสถานที่เหนือสระโบกขรณีหน้าศาลากัมมัฏฐาน ปรากฏว่าหญ้าและวัชพืชขึ้นรกเต็มไปหมด มิอาจจะบุกเข้าไปทำแนวปักไม้หลักได้ อาจารย์พรจึงให้คนไปตามคนงานมาช่วยกันระดมตัดหญ้าเคลียร์พื้นที่ ข้าพเจ้าได้นำพาคณะไปหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อตั้งขบวนแห่โห่ต้นไม้องค์ผ้าป่าวิสาขบูชามาปลูกยังสถานที่ที่เตรียมไว้ใกล้ศาลากัมมัฏฐาน พอนำต้นไม้ลงจากรถมาทั้งหมด ข้าพเจ้าจึงบอกให้แยกประเภทดูว่ามีต้นอะไรบ้าง อย่างละกี่ต้น (ข้าพเจ้าลืมบอกไว้แต่ต้นว่า ต้นไม้ที่คณะเรานำมารวมเป็นองค์ผ้าป่านี้ นอกจากต้นขี้เหล็กอเมริกาแล้ว นอกนั้นเป็นต้นไม้ที่ทางไร่ บี.เอ็น. เอื้อเฟื้อให้มา) ผลก็คือเป็นต้นวาสนา ๕ ต้น ต้นคริสต์มาส ๒๘ ต้น ต้นฤๅษีผสม ๗๖ ต้น

ขณะที่คุณผ่องผิวกับคุณสุภาณีทำแนวปักไม้หลักนั้น พระองค์รับสั่งอีกว่า **"จงปลูกต้นวาสนาทั้ง ๕ ต้นนี้ทางด้านฝั่งศาลากัมมัฏฐาน ส่วนต้นคริสต์มาสกับต้นฤๅษีผสมนั้นให้แบ่งเป็นสองส่วนเท่า ๆ กัน แล้วให้ปลูกฝั่งเดียวกันกับศาลากัมมัฏฐานและฝั่งตรงกันข้าม ส่วนต้นขี้เหล็กอเมริกานั้นให้ปลูกระหว่างกลาง"...** คณะเราได้ระดมช่วยกันปลูกกันจนเวลา ๑๐.๓๐ น. จึงแล้วเสร็จ ขณะที่นั่งรถจะกลับแคมป์ที่พักด้วยความรู้สึกโล่งใจว่าทำงานเสร็จแล้ว *พลันได้ยินเสียงโห่ร้องผสมมากับเสียงสายลมที่พัดต้องใบสนบนเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลากัมมัฏฐานและแท่นกัมมัฏฐานนั้น พร้อมทั้งเสียงอื้ออึงคล้ายคนจำนวนมากกำลังพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า พระฤๅษีอสิตดาบสและพราหมณ์ ๑๐๘ รูป ผู้ปราดเปรื่องรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า เป็นพื้นฐานเบื้องต้นให้มวลมนุษยชาติรู้สึกนึกว่า บัดนี้ดวงอาทิตย์แห่งโลกได้ปรากฏขึ้นแล้ว สาธุ...* (ขณะนั้นข้าพเจ้ามิได้บอกเล่าให้ใคร ๆ ฟัง จนมาขณะที่กำลังนั่งบันทึกเหตุการณ์นี้ จึงแวบนึกขึ้นมาและลองบวกตัวเลขของจำนวนต้นไม้ที่รวมเป็นบริวารองค์ผ้าป่าวิสาขบูชา มีต้นวาสนา ๕ ต้น ต้นคริสต์มาส ๒๘ ต้น ต้นฤๅษีผสม ๗๖ ต้น รวมได้ ๑๐๙ ต้นพอดี เท่ากับจำนวนพราหมณ์ ๑๐๘ รูป และพระฤๅษีอสิตดาบสอีก ๑ เป็นพระฤๅษี ๑๐๙ รูป ซึ่งทำนายพระสิทธัตถะกุมารว่าจะได้เป็นศาสดาเอกของโลก แปลกดี)

เมื่อกลับมาถึงแคมป์ที่พัก ข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นต้นขี้เหล็กไทย ซึ่งเม็ดหล่นลงมาในกระถางเกิดขึ้นเองโดยมิได้เพาะเช่นเดียวกับต้นขี้เหล็กอเมริกา และคิดว่าจะนำไปปลูกลงดินหลายครั้งแล้ว แต่ก็ไม่ได้โอกาสสักที จึงคิดว่าน่าจะนำไปปลูกวันนี้เสียเลย ขณะที่กำลังคิดอยู่นั้น *พลันได้ยินเสียงกระซิบกระเส่าเร่งเร้ามาแผ่วเบาว่า* **"รีบนำไปปลูกซะเดี๋ยวนี้เลย"** ข้าพเจ้าเงยหน้าหันกลับมาไปมองด้านหลัง เห็นคุณผ่องผิวกำลังเดินตามมา ข้าพเจ้าจึงบอกคุณผ่องผิวว่า "น่าจะนำเอาต้นขี้เหล็กไทยต้นนี้ไปปลูกด้วย" คุณผ่องผิวตอบว่า 'ก็ได้ ดีเลย เพราะมีหลุมที่คนงานขุดเกินอยู่ ๒ หลุม เอาต้นไม้นี้ไปปลูกได้เลย อีกต้นหนึ่ง

พี่จะเอาต้นเทียนหยดต้นนี้ไปลงปลูกด้วยเลย เพราะตั้งใจไว้ว่าต้นเทียนหยดต้นนี้น่าจะปลูกใกล้ ๆ ศาลากัมมัฏฐาน เพราะเทียนเป็นเครื่องบูชาและยังอยากจะปลูกต้นแก้วอีก แต่วันนี้คงไม่ทันแล้ว' ดังนั้นคุณผ่องผิวจึงชวนคุณสุภาณีและคุณสมบุญไปช่วยกันปลูก ซึ่งคุณสุภาณีได้กลับมาบอกข้าพเจ้าว่า 'ต้นขี้เหล็กไทยและต้นเทียนหยดได้ปลูกระหว่างกลางใกล้ ๆ ต้นขี้เหล็กอเมริกานั่นเอง ขี้เหล็กอเมริกาต้นใหญ่เบ้อเริ่มขี้เหล็กไทยต้นเล็กนิดเดียว จะสู้เขาได้หรือ ?'...ไม่มีคำตอบจากใคร ๆ ทั้งสิ้น เพราะคาดการณ์หรือเดาอะไรไม่ได้เลย

จนกระทั่งกระทำพิธีทุกอย่างสำเร็จเสร็จสิ้นลงแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังไม่เข้าใจอยู่นั่นเองถึงคำที่พระองค์รับสั่งว่าพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชาประสานสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐินั้นมีความหมายอย่างไร จึงลองเข้าสมาธิกราบเรียนถามจากพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ เผื่อท่านจะได้อธิบายให้ความกระจ่างบ้าง แต่ก็มิได้รับคำตอบจากท่านองค์ใดทั้งสิ้น ซึ่งก็คงจะต้องรอดูจากสภาวการณ์ต่อไปว่าจะมีอะไรแสดงให้ความกระจ่างบ้าง

ในพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชาปีนี้ ข้าพเจ้ารวบรวมรายชื่อผู้ที่มีจิตเป็นกุศลศรัทธาร่วมในการบริจาคสร้างแท่นกัมมัฏฐาน สร้างศาลากัมมัฏฐาน รายชื่อผู้บริจาคสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ กับทั้งชื่อผู้บริจาคร่วมผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ มาเข้าพิธีในครั้งนี้ด้วย ซึ่งจนบัดนี้ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ซึ่งพระองค์ปรารภให้จัดถึง ๕,๐๐๐ กองทุนนั้น จนบัดนี้กระทำพิธีมาถึง ๕ ครั้ง ก็ได้รายชื่อมาเพียง ๒,๙๙๐ กองทุนเท่านั้น ยังขาดอยู่อีกถึง ๒,๐๐๐ กองทุน ซึ่งข้าพเจ้าก็ยังมีความตั้งใจอยู่ว่าจะได้ครบตามพระราชปรารภ แม้ว่าจะใช้เวลาอีกนานสักเท่าใดก็ตาม เพราะทุกครั้งที่กระทำพิธีทั้งพระองค์กับมวลเหล่าเทพเทวาก็ได้บอกอยู่เสมอว่า **"ความอุดมสมบูรณ์บังเกิดขึ้นได้ยากอย่างยิ่ง เพราะลาภยศสุขสรรเสริญกำลังเข้าครอบงำผู้ที่มีความปรารถนาดี แต่มีความหลงผิดราวกับพายุความเดือดร้อนทุพภิกขภัยจะบังเกิดขึ้นทั่วทั้งแผ่นดิน..."**

และคราวครั้งนี้เมื่อกระทำพิธีทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับวันวิสาขบูชาเสร็จสิ้นลง พระองค์ยังรับสั่งย้ำอีกว่า **"จงหมั่นกระทำจิตให้สงบให้สบายไว้เสมอ อย่ากระวนกระวาย เพราะนับจากนี้ไปสภาวการณ์ความเป็นไปโดยทั่วไปจะต้องอยู่ในรูปลักษณะของการช่วยเหลือตนเองก่อน จงเร่งทำงานให้สำเร็จ สิ่งที่จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงนั้นคือ ผลงานด้านพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นสัจธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ได้มาด้วยการตรัสรู้ ซึ่งเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ความสมดุลระหว่างสิ่งดีกับสิ่งเลวจะบังเกิดขึ้นในหมู่มวลมนุษยชาติ เมื่อสัมมาทิฏฐิเริ่มประสานประสมกัน นับจากนี้ไปอีกสองเดือนก่อนวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าปุริมพรรษา จงปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีลอย่างเคร่งครัดเป็นเวลา ๕ ทิวา ๕ ราตรี เพื่อเป็นพลังที่ดี สลายพลังความมืดสลัวแห่งความหลงผิดในผู้ที่มีความปรารถนาดีนั้น...."** *ขณะนั้นบรรยากาศรอบข้างสว่าง เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำห่างหายไป กลุ่มเมฆหมอกสลัวสลายไหลไปอยู่ตามชายขอบฟ้า พร้อมทั้งเสียงสวดเป็นท่วงทำนองพุทธมนต์ และคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ค่อย ๆ แผ่วดังขึ้นโดยลำดับ* ข้าพเจ้าน้อมกราบ

พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานขอพระองค์จงทรงพระเจริญ เสวยสุขในทิพยภูมิของพระองค์บ้างเถิด เพราะพระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยต่อพสกนิกรในแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน

เหตุไรจึงต้องไปที่น้ำตกชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

จะขอย้อนกลับมาเล่าถึงการเดินทางไปอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ ตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับพ่อขุนบางกลางท่าว และข้าพเจ้าได้บอกไว้ในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือน ม.ค.-ก.พ. ว่าจะนำมาบันทึกในฉบับนี้

นับจากวันที่ได้ให้สัญญาไว้กับพ่อขุนบางกลางท่าว เมื่อวันที่เดินทางไปอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๙ นั้น เป็นเวลา ๒ ปีเศษ

วันเสาร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เวลาประมาณ ๙ โมงเศษ ขณะที่ข้าพเจ้ากับคุณวรรณี กำลังช่วยอาจารย์พรดูคนงานตัดหญ้าที่เนินป่ามาฆบูชานั้น คุณเกียง อัครลาวัณย์ ได้ขับรถจากหล่มสักมาหาเพื่อปรึกษาปัญหาความขัดข้องและชวนไปดูปั๊มน้ำมันที่อำเภอนครไทย อาจารย์พรจึงได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปกับคุณเกียง พร้อมทั้งบอกให้คุณวรรณีไปเป็นเพื่อนด้วย เมื่อไปถึงปั๊มน้ำมันที่นครไทย และสอบถามถึงปัญหาต่าง ๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงชวนคุณวรรณีและบอกขอให้คุณเกียงขับรถไปกราบพ่อขุนบางกลางท่าวที่รูปปั้นใต้ต้นจำปาขาวในวัดกลาง

พอไปถึง...เมื่อข้าพเจ้าก้มลงกราบ *ความอื้ออึงก็เกิดขึ้น คล้ายกำลังจะหน้ามืด ได้ยินเสียงม้าร้องพร้อมทั้งได้ยินเสียงคนพูดดังลั่นว่า* **“ถ้าเลยจากเดือนอ้ายที่จะถึงนี้ ถ้ายังไปไม่ถึงชาติตระการ ก็มิมีความจำเป็นใด ๆ แล้วด้วยประการทั้งปวง อีก ๒ กิโลเมตรใช้เวลาอีก ๒ ปีเศษยังมาไม่ถึงชาติตระการอนิจจา...จะต้องใช้เวลาอีกสักเท่าใดชาติไทยจึงจะตระการขึ้นมาได้...”** ข้าพเจ้าพูดขึ้นตอนนั้นทันทีว่าวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ จะต้องเดินทางไปให้ถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการให้ได้ คุณวรรณีซึ่งก้มลงกราบอยู่ใกล้ ๆ ก็คงไม่รู้เรื่องราวอะไรของข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็บอกคุณวรรณีว่าคณะเราจะต้องเดินทางไปน้ำตกชาติตระการในวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ นี้ให้ได้

เหตุไรจึงไปน้ำตกชาติตระการช้าจากกำหนดที่สัญญาไว้ถึง ๒ ปี

* เมื่อกลับจากอำเภอนครไทยถึงศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ นั้น ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือนอ้าย และอันที่จริงทั้งอาจารย์พรและคณะเราทั้งหมดมิได้ตั้งใจเลยว่าจะปล่อยให้เวลาล่วงเลยล่าช้ามาถึง ๒ ปีเศษ ทั้ง ๆ ที่ได้สัญญาไว้แล้วว่าจะกลับมาชาติตระการและเข้าไปให้ถึงอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ ที่ยังเหลือระยะทางอีก ๒ กิโลเมตร

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๓๒

นั้น แต่เมื่อกลับมาแล้ว เหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ก็รุมล้อมเข้ามา ซึ่งล้วนแล้วแต่ไม่เปิดโอกาสให้คณะเราได้เดินทางกลับไปอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการได้อีก เช่น ระยะเส้นทางจากอำเภอนครไทยถึงอำเภอชาติตระการ แม้จะเพียง ๓๗ กิโลเมตร และลาดยางแล้วก็จริง แต่เป็นหนทางที่เสื่อมโทรมขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อ ดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้วในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๒๙ และอีกประการหนึ่ง ก็เกิดการรบขึ้นระหว่างไทยกับลาวกรณีรุกล้ำอธิปไตยของไทย ในหมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ ซึ่งเป็นการรบที่รุนแรงและกินเวลายาวนาน โดยเฉพาะที่เนิน ๑๔๒๘ ของไทย ซึ่งลาวได้ขึ้นมายึดเป็นฐานรบ และจนบัดนี้แม้การรบจะยุติกันไปแล้ว แต่เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับลาวก็ยังมิอาจจะยุติลงได้ ยังไม่แน่ว่าสถานการณ์ต่อไปจะเป็นไปในรูปลักษณะใด ดังนั้นถนนสายนครไทย-ชาติตระการ จึงกลายเป็นถนนยุทธศาสตร์ ลำเลียงทั้งอาหาร อาวุธยุทโธปกรณ์

อันที่จริงการสู้รบที่หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ ตามแนวเขตแดนไทย-ลาว เริ่มมาแล้วตั้งแต่ปลายปี ๒๕๒๘ แต่ก็ยังไม่มีอะไรรุนแรง และทางการทหารก็ยังไม่ได้ประกาศโดยทั่วไปให้ประชาชนทราบ และมาเกิดการสู้รบรุนแรงขึ้นราวต้นปี ๒๕๓๐ เมื่อปรากฏแน่ชัดว่าลาวรุกล้ำอธิปไตยแนวเขตแดน โดยยึดที่มั่นอยู่ที่เนิน ๑๔๒๘ ของไทย ซึ่งทหารไทยและคนไทยทุกคนยอมไม่ได้จะต้องยึดพื้นที่คืนให้ได้ ทางรัฐบาลจึงได้ประกาศให้ประชาชนโดยทั่วไปทราบ และต่างก็ระดมกำลังช่วยเหลือมาจากทุกทิศทุกทาง ถนนนครไทย-ชาติตระการ จึงต้องเร่งปรับปรุงเพื่อใช้เป็นทางลำเลียงให้สะดวกและรวดเร็ว ช่วงระยะเวลานั้นจึงหมดโอกาสที่จะใช้เส้นทางนั้นได้ ทางอาจารย์พรและคณะเราก็ต้องทำหน้าที่และภาระด้านอื่น จนราวเดือนเมษายน ๒๕๓๑ การสู้รบได้มีการเจรจาตกลงสงบศึก ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (โดย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ - พลเอกสีสะหวาด แก้วบุญพัน) แต่จนบัดนี้ (ขณะที่ข้าพเจ้าบันทึกนี้เดือนมิถุนายน ๒๕๓๒) ก็ยังไม่มีการตกลงชี้เขตที่แน่นอน เพียงแต่การสู้รบได้ยุติไปชั่วคราวเท่านั้น

เริ่มเดินทางไปน้ำตกชาติตระการอีกเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑

กลับมาย้อนเล่าถึงเหตุการณ์วันที่อาจารย์พรและคณะเราได้เดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ในวันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ ขึ้น ๙ ค่ำ เดือนอ้าย ปีมะโรง

เพราะระยะนี้เป็นระยะที่เพิ่งเริ่มลงมือขุดสระ ซึ่งข้าพเจ้าได้เขียนบันทึกเล่าไว้แล้วในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ การขุดสระเริ่มลงมือมาตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๑ งานยังคงติดพันอยู่ ซึ่งอาจารย์พรจะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิด มิฉะนั้นอาจจะทำผิดวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้นอาจารย์พรจึงเดินทางไปน้ำตกชาติตระการด้วยจิตใจที่กังวล โดยได้ปรารภกับข้าพเจ้าขณะที่เดินทางจากกรุงเทพมหานคร ในวันศุกร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๑ นั้นว่า **“การเดินทางไปชาติตระการคราวนี้ จิตใจ**

ไม่ปลอดโปร่งเลย เพราะงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนากำลังติดพัน ไหนจะเริ่มโครงสร้างศาลากัมมัฏฐาน ไหนจะขุดสระ" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ถ้ายังไม่สบายใจ จะเลื่อนการเดินทางไปชาติตระการก่อนจะดีไหม โดยเล่าถึงความจำเป็นให้พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ฟัง เผื่อว่าท่านจะได้หาทางแก้ไขให้" อาจารย์พรบอกว่า "ที่พูดให้ฟังนี้เพียงแต่เล่าให้ฟังเท่านั้นเองว่า เหตุการณ์มันช่างไม่ปลอดโปร่งเอาเสียเลย แต่ไม่ได้คิดจะไม่ไปน้ำตกชาติตระการ ดังนั้นจึงไม่มีการเปลี่ยนแผนการเดินทางใด ๆ ทั้งสิ้น"

๐๘.๓๐ น. วันเสาร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ หลังจากที่อาจารย์พรได้สั่งงานทุกอย่างแล้ว ก็ได้มากราบขอความสะดวกปลอดภัยและเป็นศิริมงคลจากพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช *ขณะนั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ กับทั้งอดีตบูรพกษัตริยาธิราชเจ้า และมวลเหล่าเทพเจ้าอีกมากมาย ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า* **"เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจที่ชาติตระการแล้ว ถ้าเป็นไปได้จงล่วงเลยไปให้ถึงหมู่บ้านร่มเกล้า เพื่อภารกิจบางประการ ซึ่งจะบอกกล่าวเป็นขั้นตอนตามลำดับ"** เมื่อกลับมาขึ้นรถข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า ถ้าเป็นไปได้เราจะเดินทางไปหมู่บ้านร่มเกล้าด้วย อาจารย์พรก็พยักหน้ารับ จากนั้นคณะเราก็มากราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจึงได้เริ่มออกเดินทางจากศูนย์พัฒนาศาสนา เวลา ๐๙.๐๙ นาฬิกา โดยมีผู้ร่วมเดินทางทั้งหมด ๑๗ คน

คณะเราเดินทางมาด้วยความสะดวก ตามทางหลวงหมายเลข ๑๒ สายหล่มสัก-พิษณุโลก พอมาถึงบ้านแยง ทางแยกเลี้ยวขวาอีก ๒๘ กิโลเมตรจะถึงนครไทย อาจารย์พรสั่งให้ซื้อเหมาข้าวหลามเท่าที่มีขายอยู่ที่ทางแยกนั้นไปทั้งหมด ถึงตัวอำเภอนครไทยราว ๑๐ นาฬิกาเศษ แวะเติมน้ำมันรถและซื้อไก่ย่างข้าวเหนียวเป็นเสบียงเพิ่มเติมไปอีกจากที่ได้เตรียมมาแล้วจากศูนย์พัฒนาศาสนา แล้วจึงออกเดินทางจากนครไทยมุ่งสู่อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ซึ่งเป็นระยะทาง ๓๗ กิโลเมตร คณะเราได้มาถึงลานจอดรถของอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ เวลา ๑๑.๑๑ น. ด้วยความสะดวกปลอดภัยโดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ ท้องฟ้าแจ่มใสปลอดโปร่ง มองเห็นทิวเขาทะมึนเป็นแนวยาวเหยียด เทือกเขานี้เองเป็นเส้นกั้นเขตแดนแนวไทย-ลาว และเนิน ๑๔๒๘ ก็อยู่บนเทือกเขาสลับซับซ้อนแห่งนี้ ซึ่งเนิน ๑๔๒๘ นี้อยู่ในอาณาเขตของไทย แต่ลาวมาทึกทักและยึดเนิน ๑๔๒๘ ว่าเป็นของเขาจนเกิดกรณีพิพาทที่ยังมิอาจตกลงกันได้ และอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการก็อยู่ในเทือกเขานี้เช่นเดียวกัน

ทำพิธีบวงสรวงบรรพบุรุษที่น้ำตกชาติตระการ ซึ่งเป็นถิ่นที่พ่อขุนบางกลางท่าวมาตั้งถิ่นไทยครั้งแรก ณ ที่นี้

เมื่อมองจากลานจอดรถเป็นหน้าผากว้างสูงใหญ่ เสียงน้ำตกดังซัดซ่าครืนโครมแว่วมาแต่ไกล ทุกคนลงจากรถเตรียมขนเสบียง *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มอื้ออึงอล มองเห็นกองคาราวานผู้คนมากมาย ทั้งกองเกวียน ช้าง ม้า แม้กระทั่งวัว ควาย เป็ด ไก่ บ้างกำลังหุงหาอาหาร บ้างกำลังพูดคุย สร้างเพิงที่พัก* ข้าพเจ้าเดินจากที่จอดรถไปตามทางเดินที่จะไปให้ถึงน้ำตกด้วยความรู้สึกชากึ่งสำนึก ได้ยินเสียงผู้คนหลาย

คนกระซิบกระเส่าอยู่ริมโสตประสาทว่า *“เดินตามมาทางนี้ ข้ามสะพานลำน้ำไปที่แหลมซึ่งยื่นเข้าไปในทางน้ำและไหลมาจากน้ำตกนั้น กระทำพิธีเซ่นสรวงสังเวยบรรพบุรุษเผ่าชนชาวไทย ที่เดินทางมาพักหยุดยั้งตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานในคราวแรก เพื่อชี้ให้แน่ชัดว่าผืนแผ่นดินข้ามลำน้ำเหืองนี้เป็นของชนชาวไทย ส่วนลำน้ำโขงซึ่งไหลมาจากภูผาใหญ่เป็นเส้นแนวแผ่นดินไทยอย่างแท้จริง”...* ข้าพเจ้าเดินแกมวิ่งคล้ายถูกดึงข้ามสะพานไม้ไผ่เล็ก ๆ ไปที่เพิงหญ้าคารูปดอกเห็ด ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่นั่งเล่นพักผ่อนของผู้คนที่มาเที่ยวชมน้ำตก คณะของเราทั้งหมดต่างก็ช่วยกันยกของขนเสบียงตามลงมา บางคนก็เดินตามหลังข้ามสะพานตามข้าพเจ้ามา บางคนก็เดินเลยไปเพื่อมองหาทำเลที่น่ารื่นรมย์ ที่เห็นว่าควรจะใช้เป็นที่รับประทานอาหารกัน โดยเฉพาะอาจารย์พรได้เดินเลยไปเกือบถึงบริเวณน้ำตกที่เป็นลาน มองเห็นน้ำตกซึ่งไหลตกจากหน้าผากว้างใหญ่สูงชันลงสู่แอ่งน้ำราวกับบึงใหญ่ เสียงน้ำตกกระทบน้ำในแอ่งใหญ่เสียงดังโครม ๆ กึกก้องอยู่ตลอดเวลา ถ้าเป็นหน้าน้ำ น้ำที่ตกจากหน้าผาคงจะกว้างใหญ่กว่านี้มาก เพราะหน้าผานี้กว้างเป็นร้อย ๆ เมตร ช่างยิ่งใหญ่ตระการสมชื่อเสียจริง ๆ เจ้าหน้าที่บอกว่าถ้าเดินเลยลึกสูงขึ้นไปอีก จะมีน้ำตกยิ่งใหญ่เช่นนี้ถึง ๗ ชั้น

ข้าพเจ้ามิได้สนใจอะไรทั้งสิ้น เพราะขณะนั้นเสียงอื้ออึงอลยังไม่สร่างซาไปจากความรู้สึก ไม่ทราบว่าเป็นเสียงลมพัดหรือเสียงน้ำตกหรือเสียงผู้คน ซึ่งดูช่างมากมายเสียจริง ได้ยินเสียงคุณวรรณีแว่ว ๆ ว่า “พี่...อาจารย์บอกว่าให้ไปทางโน้นเถอะ ใกล้ ๆ น้ำตกเย็นดี” ข้าพเจ้าจึงบอกว่าให้ทุกคนมารวมกันตรงนี้กระทำพิธีก่อน เมื่อทุกคนมารวมกันทั้งหมดต่างวางเสบียงเตรียมปรุงอาหาร โดยเฉพาะอุปกรณ์ปรุงลาบและส้มตำ *ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงกึ่งสำนึก ดวงตาพร่าพราย มองเห็นเงาของกิ่งไม้ใหญ่ไหว ๆ ในสายน้ำคล้ายขบวนช้างม้ารายล้อมรูปแผ่นดินแผนที่ประเทศไทย แสงสว่างคล้ายคบเพลิงดวงใหญ่จุดสว่างอยู่ตรงกึ่งกลางแผนที่รูปประเทศไทยนั้น เสียงกลอง เสียงแคน ผสมมากับเสียงน้ำตกซัดซ่า พร้อมทั้งมีเสียงผู้คนโห่ร้องผสาน โห่...ฮิ้ว...โห่....ฮิ้ว...โห่....ฮิ้ว...พระเวส....พระเวส....พระเวส....มาโผด (โปรด) แล้ว...สาธุ....สาธุ....สาธุ...*พอรู้สึกตัวเต็มที่จึงมองเห็นว่าแผ่นดินที่คณะเรากระทำพิธีนั้นเป็นแหลม เป็นพื้นดินที่น้ำจากน้ำตกไหลเซาะเป็นลำธารลงมาแล้วไหลท่วมเซาะโขดหินรากไม้ย้อนขึ้นไปอีก และแล้วจึงไหลกลับคดเคี้ยวเป็นลำธารไหลต่อไปอีกยาว....

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี บอกว่า **“ให้วาดรูปแผนที่ประเทศไทย ปักธูป ๗๓ ดอก เทียน ๙ เล่ม ภายในแผนที่ ธูปอีก ๑๐๘ ดอก ปักรอบอาณาเขตแผนที่ เทียนกลุ่มละ ๓ เล่ม ปักแปดทิศ ข้าวปลาอาหารทั้งหมดให้นำมาวางกลางแจ้ง แล้วสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตร และกรณียเมตตสูตร”** ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร จากนั้นคุณผ่องผิวจึงวาดแผนที่ประเทศไทยตรงเนินสูงปลายผืนดินนั้น แล้วทุกคนต่างก็กุลีกุจอช่วยกันจัดเครื่องพลีสังเวย รอจนธูปขาดสายควัน เวลาขณะนั้นเที่ยงเศษแล้ว ทุกคนจึงได้ร่วมกันรับประทานอาหารกลางวัน และเดินเที่ยวชมสถานที่พอสมควร ไม่มีเวลาเหลือพอที่จะเดินเที่ยวชมให้ทั่วบริเวณ เพราะข้าพเจ้ายังนึกถึงภารกิจที่จะต้องไปให้ถึงหมู่บ้านร่มเกล้า จึงได้บอกทุกคนให้รีบเตรียมตัวขึ้นรถเพราะจะต้องเดินทางต่อไปอีก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้ไปบ้านร่มเกล้า แต่แล้วก็ยังไปไม่ถึง

แม้จะบอกทุกคนเช่นนั้นแล้ว ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังคงอ้อยอิ่งไม่อยากจะจากไป เพราะรู้สึกถึงความร่มรื่นของแมกไม้ในป่าใหญ่ อบอุ่นและปลอดภัย คล้ายถูกโอบอุ้มให้อยู่ในอ้อมอก...อ้อมแขนของสิ่งซึ่งจะป้องกันผองภัยจากภยันตรายทั้งปวง เมื่อมองไปเห็นหน้าผากว้างสูงใหญ่ ประกอบกับเสียงลมพัดใบไม้ เสียงชะนี เสียงนกร้อง เสียงน้ำตกโครมครืนซัดซ่าจากหน้าผา ยิ่งก่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและฮึกเหิมคล้ายนักกีฬาได้ยินเสียงกองเชียร์ที่จะเห็นชาติไทยยิ่งใหญ่ตระการ นี่เองกระมังที่บรรพบุรุษของไทยรุ่นแรกโดยการนำของพ่อขุนบางกลางท่าว ที่มาตั้งถิ่นฐานหลักแหล่ง ณ สถานที่แห่งนี้ จึงได้เกิดแรงบันดาลใจและเสียสละสร้างชาติไทยให้ยิ่งใหญ่ตระการ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาดิ่งลึกลง ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นขบวนม้าสีดำพุ่งทะยานวิ่งนำออกไปข้างหน้า พร้อมทั้งส่งเสียงร้อง มีเสียงพูดเคล้ามากับเสียงร้องของม้านั้นว่า* **“การก้าวสู่ความตระการนั้นปัญหาคลี่คลาย แต่ความยุ่งยากมีไม่สิ้นสุด ยืดเยื้อยาวนาน ภารกิจที่ต้องอดทนฟันฝ่านั้นยังมีอีกมาก จงน้อมจิตของตนเองให้เกิดความปรารถนาดีต่อสิ่งตรงกันข้ามกับความต้องการของเราเองเถิด แล้วมุ่งหน้าสู่บ้านร่มเกล้า....”** เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ข้าพเจ้าจึงได้เร่งให้ทุกคนขึ้นรถ

ข้าพเจ้าได้ถามจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ว่าจากสถานที่นี้เป็นระยะทางอีกไกลเท่าไรจะถึงหมู่บ้านร่มเกล้าและทางการอนุญาตให้คนทั่วไปเข้าไปเที่ยวชมได้หรือยัง เจ้าหน้าที่ ๔-๕ คนช่วยกันอธิบายว่าไปอีกไม่ไกลระยะทางเพียงอีกประมาณ ๓๐ กว่ากิโลเมตรเท่านั้น ส่วนที่ว่าทางการอนุญาตให้ผ่านเข้าไปได้หรือไม่นั้นต้องไปถามจากด่านทหารที่บ่อภาค ซึ่งอยู่ห่างจากน้ำตกนี้ไปประมาณ ๒๐ กว่ากิโลเมตร เมื่อทุกคนขึ้นรถเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะเราก็ได้ออกเดินทางจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการมุ่งสู่ด่านทหารที่บ่อภาคเพื่อจะไปให้ถึงหมู่บ้านร่มเกล้า แนวชายเขตแดนติดต่อกับสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาวที่มีปัญหา

คณะเราออกเดินทางจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ตอนเวลา ๑๓.๔๐ น. รถแล่นไปตามถนน ซึ่งทางการได้เร่งทำขึ้นในระหว่างที่มีการรบนั่นเอง จึงเป็นถนนที่ไม่กว้างนัก พอรถวิ่งสวนกันได้อย่างระมัดระวัง โดยเฉพาะช่วงที่เป็นสะพาน รถจะวิ่งสวนกันไม่ได้ หนทางคดเคี้ยวสูงต่ำซอกซอนไปตามเทือกเขาลดหลั่น สองข้างทางยังคงเป็นป่าไม้ใหญ่ หนาทึบบ้าง โปร่งบ้าง ถนนทั้งสายแทบจะไม่มีรถวิ่ง อากาศค่อนข้างเย็น นาน ๆ จะพบหมู่บ้านซึ่งมีอยู่ไม่กี่หลังคาเรือน ก่อให้เกิดความรู้สึกวังเวง คิดว่าถ้ารถเกิดเสียระหว่างทางขึ้นมาคงจะลำบากมากทีเดียว ระยะทางจากน้ำตกชาติตระการถึงบ่อภาค แม้จะเพียง ๒๐ กิโลเมตร แต่รถของคณะเราต้องใช้เวลาวิ่งถึงหนึ่งชั่วโมง เพราะเป็นทางบนภูเขา ถ้ารถกำลังไม่ดีก็คงจะไปไม่ได้ แม้กระนั้นรถของคณะเราความร้อนก็ขึ้นสูงจนข้าพเจ้ารู้สึกวิตก นึกภาวนาอย่าให้มีอะไรเกิดขึ้นเป็นอุปสรรคเลย

ห่างจากหมู่บ้านบ่อภาคประมาณ ๘๐๐ เมตร ก็ถึงด่านทหาร อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้ลงไปซักถามจากทหารที่ด่านนั้น ซึ่งมีอยู่หลายคน มีนายทหารออกมาต้อนรับคณะของเราและอธิบายชี้แจงให้คณะเราได้ทราบว่า ระยะทางจากด่านอีกประมาณเกือบสิบกิโลเมตรจะถึงหมู่บ้านร่มเกล้า แต่ถนนยังไม่ดีเลย เพราะเป็นทางขึ้นเขาเป็นทางลาดชัน และห่างจากหมู่บ้านร่มเกล้าจะไปให้ถึงลำน้ำเหืองนั้นยังไม่ปลอดภัยอย่างแท้จริง แม้ทางฝ่ายเราจะเคลียร์พื้นที่แล้วก็ตาม ก็ยังไม่แน่ใจนัก ดังนั้นจึงยังไม่อยากให้ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปเข้าไป หรือถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ ที่จะต้องเข้าไป ก็ต้องมีทหารเป็นผู้นำทางและต้องติดต่อไว้ก่อน จะได้จัดเตรียมผู้นำและให้ความสะดวกปลอดภัย ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าคณะเราจะเดินทางกลับศูนย์พัฒนาศาสนากันก่อน เพราะถ้าคณะเราขืนจะเดินทางเข้าไปกันเองก็คงจะไม่ดีนัก ในเมื่อถูกทักท้วงด้วยความหวังดีจากนายทหารผู้นั้นแล้ว ก่อนจากด่านที่บ่อภาคมา คณะเราก็ได้มอบข้าวหลามและเสบียงที่ยังพอมีเหลืออยู่บ้างแก่ทหารที่รักษาด่านอยู่นั้น เพราะสภาพเท่าที่มองเห็นก็รู้สึกจะกันดารพอสมควร หรือถ้าพอมีสตางค์บ้างก็คงจะหาที่ซื้อไม่ได้

ข้าพเจ้าได้บอกให้คณะเราทุกคนในรถสวดมนต์และแผ่เมตตาธรรมในขณะที่รถแล่นกลับมา สำหรับข้าพเจ้าเองได้สูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ น้อมจิตรำลึกถึงองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและอธิษฐานกราบทูลแด่พระองค์ว่า ‘คณะเราได้เดินทางมาถึงด่านทหารแล้ว แต่ยังไม่สามารถที่จะกระทำภารกิจให้สำเร็จลงได้’ พระองค์รับสั่งว่า **“จงปฏิบัติหน้าที่ ๆ มีอยู่เฉพาะหน้าให้ดีที่สุดด้วยจิตที่ประกอบด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ เพื่อคลี่คลายปัญหายุ่งยากให้เบาบางลง อย่ากังวลถึงสิ่งที่ยังแก้ไขไม่ได้ แต่จงตั้งใจกระทำในสิ่งที่ทำได้ให้ดีที่สุด เพราะอาจจะเป็นสื่อโยงเพื่อให้นำมาแก้ไขสิ่งที่ยังคั่งค้างพักไว้ก่อนนั้นได้ และจงดำเนินงาน ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามลำดับขั้นตอน เพราะนั่นหมายถึงการก้าวไปของสภาวการณ์”** ข้าพเจ้าได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้อาจารย์พรได้รับทราบ ซึ่งก็ได้แต่เพียงรับฟังโดยมิได้แสดงความคิดเห็นประการใด

คณะเรากลับมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เกือบ ๑๘ นาฬิกา ด้วยความปลอดภัย พอมาถึงอาจารย์พรก็รีบไปดูการทำงานขุดสระทันที ด้วยความเป็นห่วงว่าได้ทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สั่งไว้หรือไม่ และเรื่องราวความเป็นไปของการขุดสระที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกเล่าไว้บ้างแล้วในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ สำหรับในฉบับนี้จะขอเล่าเกร็ดที่น่าสนใจเล็กน้อยเท่านั้น คือสระที่ขุดทั้งหมดในอาณาบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา มีถึง ๑๘ สระ จะมีอยู่สระหนึ่งที่มีชื่อว่า สระแก้วนาคราช ซึ่งเป็นชื่อที่ใคร ๆ ได้ยินก็จะถามว่าทำไมจึงตั้งชื่อเช่นนั้น มีพญานาคราชอาศัยอยู่หรืออย่างไร เรื่องมีอยู่ว่า : -

เรื่องสระแก้วนาคราชที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

วันหนึ่งจะเป็นวันที่เท่าไรของเดือนธันวาคม ๒๕๓๑ ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ ขณะที่รถแบคโฮกำลังขุดลอกสระบัวแก้ว เชิงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หมายเลข ๓ ซึ่งเป็นสระบัวอยู่แต่เดิมที่ได้ขุดไว้ตั้งแต่ตอนแรกเมื่อเริ่มสร้างหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ปี ๒๕๑๙ และเป็นสระที่หล่อเลี้ยงบ่อน้ำเพื่อสูบขึ้นแท้งค์ที่พักน้ำนำไปใช้ในบริเวณหอประชุม และตามกุฏิพระภิกษุสงฆ์ เสียงเจี๊ยวจ้าวของคนงานก็ดังขึ้น อาจารย์พรซึ่งดูแลคุมงานอยู่จึงถามขึ้นว่าอะไรกัน ปรากฏว่ารถแบคโฮได้ขุดตักงูหลามติดขึ้นมาด้วยตัวหนึ่ง คนงานจึงช่วยกันจับเตรียมหาเชือกผูกล่ามไว้เพื่อจะนำไปประกอบเป็นอาหาร อาจารย์พรจึงบอกว่าอย่าทำอันตรายต่องูเป็นอันขาด ให้นำไปขังไว้ในกรงซึ่งว่างอยู่คอยข้าพเจ้า ซึ่งขณะนั้นยังอยู่ที่กรุงเทพมหานครว่าจะนำไปปล่อยที่ไหนดี งูหลามตัวนี้ยาวประมาณ ๒ วา ตัวใหญ่พอสมควร ลายตามตัวสวยงาม

เมื่อข้าพเจ้าเดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรจึงให้คนงานช่วยจับงูหลามออกจากกรงและให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิถามพ่อฤาษีดูว่า ควรจะนำไปปล่อยไว้ที่ไหนดี พ่อฤาษีบอกว่าควรจะนำไปปล่อยที่สระเชิงเนินเทิดพระเกียรติ ดังนั้นอาจารย์พรจึงพอนึกออกว่าควรจะเป็นสระไหนจะเหมาะที่สุด จึงให้คนงานขับรถไป ขณะที่คนงานยกหามกระสอบงูหลามลงจากรถ และเปิดปากกระสอบเพื่อให้งูเลื้อยออกมานั้นปรากฏว่างูไม่ยอมเลื้อยออกมาเอง เลยต้องจับยกกระสอบเทออกมากองขดอยู่บนพื้นหญ้าริมตลิ่ง เวลาขณะนั้นเที่ยงตรงพอดี แสงแดดยามเที่ยงวันส่องต้องพริ้วระลอกน้ำในสระระยิบระยับพร่าพราย *ข้าพเจ้าได้มองเห็นพญานาคราชใหญ่ ๕ ตัว จากที่เคยได้พบเห็นแล้วที่พระธาตุพนม ได้ยินเสียงแผ่วมากับสายลมแต่ไกลว่าเป็นกุศลร่วมกันที่ได้มาปกป้องพิทักษ์รักษาพื้นที่ถิ่นแถบนี้ จงเป็นสุขเถิด* ข้าพเจ้าจึงบอกกับอาจารย์พรว่า ท่านเทพพญานาคราชจากพระธาตุพนมตามมาช่วยปกปักรักษาศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คงจะแสดงเป็นเครื่องหมายให้คณะเราทราบ อาจารย์พรบอกว่า สาธุ...ถ้าอย่างนั้นเราน่าจะตั้งชื่อสระนี้ว่า **“สระแก้วนาคราช”** เหลือบมาดูที่งูยังเห็นกองขดอยู่กับพื้นไม่ยอมขยับเขยื้อน ข้าพเจ้าจึงบอกคนงานคนหนึ่งว่า *‘นายบาง...ให้เราทำหน้าที่เป็นพรานบูรณ์ช่วยจับงูปล่อยลงในสระน้ำ’* พอนายบางยื่นมือออกไปปรากฏว่างูหลามตัวนั้นผงกหัวขึ้นทันที ฉกแวบเข้าที่มือนายบางแล้วก็พุ่งตัวลงสู่พื้นน้ำทันที ทุกคนกล่าวขึ้นพร้อมกันว่า สาธุ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด.....

เริ่มเตรียมงานวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๒ และเตรียมรับพระนิสิตมหาจุฬา ฯ มาฝึกปฏิบัติ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา

งานการขุดสระยังไม่เรียบร้อยดีนัก เพราะตามริมขอบสระยังไม่ได้เกรดตกแต่งเลย ก็จะมาถึงงานวันมาฆบูชา ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ และงานการสอนอบรมภาคปฏิบัติกัมมัฏฐานแด่พระนิสิตชั้นปีที่ ๒ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวนประมาณ ๓๐๐ รูป อาจารย์พรจึงเร่งงาน

ทุกอย่างเต็มที่ แทบจะไม่มีเวลาเข้ากรุงเทพ ฯ เลย ต้องขอผลัดการผ่าตัดตาต้อกระจก ซึ่งนายแพทย์นัดทำการผ่าตัดในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ มาเป็นวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๒ ทั้ง ๆ ที่นัยน์ตาข้างขวาที่จะต้องผ่าตัดก็พร่ามัวลงไปมาก และสุขภาพด้านอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยจะแข็งแรงนัก แต่ก็อดทนเพื่อไม่ให้งานคั่งค้างมากในช่วงที่พักฟื้น

ข้าพเจ้าจะไม่ขอบันทึกเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับงานการสอนอบรมพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระหว่างวันที่ ๙-๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ และสำหรับงานวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๒ ก็มิได้จัดเป็นงานพิธีที่บอกกล่าวแก่ใครหลายคนเหมือนอย่างทุก ๆ ปีที่ผ่านมา นอกจากจัดเป็นพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ เพื่อที่จะให้ได้ครบตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภเท่านั้น แล้วก็มาถึงตอนระยะเวลาที่อาจารย์พรผ่าตัดตาต้อกระจก ซึ่งการผ่าตัดตาต้อกระจกนี้ คิดว่าคงจะใช้เวลาพักฟื้นไม่นานก็ทำงานได้ตามปกติ แต่เหตุการณ์มิได้เป็นไปอย่างที่คาดคิดไว้เลย เพราะมีเหตุการณ์แทรกซ้อนขึ้นในระหว่างช่วงการพักฟื้นนั้น ทั้ง ๆ ที่ก่อนจะมีการผ่าตัดก็ได้เรียนปรึกษาทั้งพ่อฤๅษี - หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์แล้วว่า ในการผ่าตัดครั้งนี้จะมีปัญหาอย่างไรหรือไม่ ซึ่งท่านเหล่านั้นก็ได้ลงความเห็นตรงกันว่า **“ให้ทำการผ่าตัดได้ เพราะไม่มีทางเลือกทางอื่นที่ดีกว่านี้แล้ว เหตุการณ์จะต้องเกิดขึ้น และต้องแก้ไขไปตามสภาวการณ์ที่เป็นไป”**

เหตุการณ์แทรกซ้อนในระหว่างผ่าตัดตา

ดังนั้นเมื่อมีเหตุการณ์แทรกซ้อนขึ้นมา ข้าพเจ้าก็ได้แต่สวดมนต์ภาวนา ขอให้มองเห็นช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาได้ จะขอยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่แทรกซ้อนขึ้นมาโดยมิได้คาดคิด เช่น

โดยปกติ อาจารย์พรก็เป็นโรคเบาหวานอยู่แล้ว เป็นมาประมาณ ๗ ปีเศษ อยู่ในความดูแลของนายแพทย์ตลอดเวลาไม่มีปัญหา ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในภาวะปกติได้ ระยะที่จะกระทำการผ่าตัดตาต้อกระจก นายแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดคือ **นายแพทย์สวัสดิ์ โพธิกำจร** แห่งไทยจักษุคลินิค ก็ทราบดีว่าอาจารย์พรป่วยเป็นโรคเบาหวาน ก็มิได้วิตกอะไร เพราะระดับน้ำตาลในเลือดก็เป็นปกติมาเป็นเวลานาน และยาลดความดันในลูกตา ซึ่งจะต้องรับประทานในระหว่างผ่าตัดตาต้อกระจกนี้ มีรสหวาน ระดับน้ำตาลในเลือดอาจจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย และอาจจะทำให้มีอาการปลายนิ้วมือนิ้วเท้าชา พร้อมทั้งเบื่ออาหารบ้างเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งนายแพทย์มิได้มีข้อน่าวิตกกังวลสำหรับสภาพร่างกายของคนไข้เช่นนี้ เพราะสิ่งที่น่าห่วงที่สุดคือการเป็นหวัด ไอ จาม ก็ไม่ได้เป็น นายแพทย์จึงทำการผ่าตัดให้

เมื่อผ่าตัดเสร็จก็มาพักที่โรงพยาบาลกรุณาพิทักษ์ ซึ่งอยู่ห่างจากไทยจักษุคลินิคเพียง ๓๐๐-๔๐๐ เมตรเท่านั้น แล้วสิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นจนได้ คือ อาจารย์พรเริ่มเบื่ออาหาร รับประทานอาหารได้น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่เมื่ออาจารย์พรรับการผ่าตัดและต้องอยู่โรงพยาบาล บรรดาลูกศิษย์หลายคนที่ทราบต่างเป็นห่วงและเอาใจใส่อย่างดี อย่างเช่น คุณชัชชัย จันทศุภฤกษ์ ได้นำข้าวต้ม (เพราะต้องรับประทาน

อาหารอ่อน ๆ ไม่ต้องเคี้ยวมาก ตามคำแนะนำของแพทย์) ซึ่งต้มด้วยข้าวกล้องและกับข้าวอย่างดีมาส่งทุกเช้า ครอบครัวคุณทวี ลีลาเวชบุตร ส่งอาหารกลางวัน คุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม ส่งรังนกและคนอื่น ๆ อีก ต่างก็ส่งของเยี่ยมซึ่งล้วนเป็นอาหารบำรุงทั้งสิ้น ทั้ง ๆ ที่ของบำรุงมีมากมาย แต่อาจารย์พรก็รับประทานได้น้อยมาก เพราะอาการเบื่ออาหารรุนแรงขึ้นโดยลำดับ ระดับน้ำตาลในเลือดก็สูง และจะหยุดรับประทานยาลดความดันในลูกตาก็ไม่ได้ เพราะเพิ่งทำการผ่าตัด ระยะเวลาหลังจากการผ่าตัดตาต้อกระจกเพียง ๕ วัน น้ำหนักลดไปถึง ๗ กิโลกรัม เป็นที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจปรึกษาแพทย์หญิงสุกันยา พิมพ์เวิน ซึ่งเป็นแพทย์ประจำดูแลเกี่ยวกับโรคเบาหวาน คุณหมอสุกันยาจึงนำตัวอาจารย์พรไปรักษาดูแลอย่างใกล้ชิดที่โรงพยาบาลนนทเวช ซึ่งคุณหมอประจำอยู่ที่นั่น รวมเวลาที่อาจารย์พรพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลถึง ๑๘ วัน ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดและรักษาพยาบาลทั้งหมด บรรดาลูกศิษย์ที่ทราบข่าวต่างก็ช่วยกันด้วยความห่วงใยและเต็มใจทุกคน ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่ขอกล่าวนามไว้ในที่นี้ เพราะบางคนก็ไม่ต้องการที่จะเปิดเผยตัว

ในระหว่างที่อาจารย์พรพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล และอาการโดยทั่วไปยังไม่ดีขึ้นนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้ามีแต่ความไม่สบายใจ วิตกกังวล ไหนจะเป็นกังวลถึงสภาพร่างกายของอาจารย์พร ไหนจะงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ไหนจะงานเกี่ยวกับการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา และเพราะข้าพเจ้าต้องอยู่เฝ้าดูแลอาจารย์พรที่โรงพยาบาลด้วย จึงทำให้แทบจะไม่มีเวลาทำอย่างอื่นเลย ข้าพเจ้าต้องพยายามหาเวลาสวดมนต์เช้าเย็นที่โรงพยาบาล กับทั้งหาจังหวะนั่งสมาธิบ้าง เพราะมีแต่ความไม่สบายใจอยู่ลึก ๆ ความวิตกกังวลประกอบกับเหนื่อยด้วย จึงทำให้แทบจะไม่ได้รับสัมผัสกับบรรยากาศของโลกทิพย์เลย

ภาพนิมิตในระหว่างพักฟื้นรักษาตา

มีอยู่คืนหนึ่ง รู้สึกอาจารย์พรอาการดีขึ้นและหลับไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงลุกขึ้นสำรวมจิตใจให้สงบ สวดมนต์ นั่งสมาธิ นึกภาวนาแผ่เมตตาธรรม และอธิษฐานกราบขอบพระคุณต่อคุณพระศรีรัตนตรัยและมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือคุ้มครองให้แก้ไขปัญหาทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่นปลอดภัย ข้าพเจ้าได้กราบขอร้องพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ด้วยว่า ขอจงช่วยแผ่พลังของความดีงาม ขจัดความวิตกกังวลต่าง ๆ ออกไปจากจิตใจของข้าพเจ้าบ้างเถิด เพื่อจิตใจของข้าพเจ้าจะได้ปลอดโปร่งขึ้นบ้าง เมื่อตั้งจิตอธิษฐานเสร็จ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายเลื่อนไหลผ่ากำแพงหนาทึบออกไป เห็นแสงสว่างเรืองอ่อน ๆ ละออตา ถัดจากแสงสว่างนั้นเป็นกลุ่มหมอกควันดำหนาทึบ ในกลุ่มหมอกควันดำนั้นมองเห็นคล้ายลูกโลกกลมใหญ่ลอยอยู่ บนพื้นผิวโลกเต็มไปด้วยคล้ายตัวมดทุกชนิดหยุบหยับไปหมด ตัวเล็กตัวน้อย สีแดง สีดำ สีขาว สีเหลือง สีเขียว แทบทุก ๆ สี เมื่อมีคล้ายอะไรหล่นลงไปก็จะกรูเข้ารุมล้อมและลูกโลกนั้นคล้ายถูกแรงเหวี่ยงหรือแรงกระแทก เพราะไม่ได้ลอยอยู่นิ่ง ๆ แต่เคว้งคว้างไม่มีทิศทาง*

พื้นผิวบางแห่งคล้ายถูกพายุน้ำฝนสาดซัด บางแห่งคล้ายโดนลูกไฟ ครั้นแล้วได้ยินเสียงเป็นท่วงทำนองขึ้นว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... ก็มีแสงสว่างเรืองขึ้นมาทำให้หมอกควันดำจางลงบ้าง แล้วก็มืดลงอีก สว่างขึ้นสลับอยู่เช่นนั้น บางครั้งก็ลอยอยู่ในกลุ่มควันดำหนาทึบ บางครั้งก็ลอยอยู่ในกลุ่มควันจาง

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวขึ้นเมื่อได้ยินเสียงนางพยาบาลเดินเข้ามาวัดความดันและปรอทให้อาจารย์พร กับทั้งพูดถามอาการอยู่ ข้าพเจ้าไม่กล้าพอที่จะเล่าให้อาจารย์พรหรือใคร ๆ ฟัง เพียงแต่ถามจากพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นนี้คืออะไร หลวงพ่อต่อว่า บอกแล้วมิใช่หรือว่า **"เหตุการณ์จะต้องเกิดขึ้นและต้องแก้ไขตามสภาวการณ์ที่เป็นไป"** ซึ่งข้าพเจ้าก็ยังไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง แต่ก็ไม่กล้าพอที่จะซักถามอะไรอีก แต่หลวงพ่อก็ได้กล่าวต่อไปอีกนิดหนึ่งว่า **"นังหนูเอ๋ย...อย่าเพิ่งท้อแท้ พยายามอดทน ทำใจให้สบายไว้ จะทำได้หรือไม่ได้ จะทำสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ก็ต้องตั้งใจเป็นกุศลไว้ในอันที่จะทำงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งเป็นศาสดาแทนเมื่อสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน อย่าลืม จงตั้งจิตให้อยู่ในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ"** ข้าพเจ้าได้กราบหลวงพ่อด้วยความขอบพระคุณและงงงัน

เริ่มเดินทางไปศูนย์พัฒนา ฯ ครั้งแรก หลังผ่าตัดตา และพระดำรัสเตือนสติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในช่วงนี้

อาจารย์พรพักรักษาตัวจนอาการทุกอย่างดีขึ้น จึงออกจากโรงพยาบาลมาพักฟื้นที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ บางลำพู และสามารถเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันวิสาขบูชาศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้วในหนังสือวิญญาณฉบับที่แล้ว คือ ประจำเดือนมีนาคม-เมษายน ๒๕๓๒

จนถึงบัดนี้เหตุการณ์ทุกอย่างดีขึ้นมากแล้ว แม้จะยังไม่ถึงขั้นปกติเหมือนเดิมก็ตาม นัยน์ตาของอาจารย์พรข้างที่ผ่าตัดมองเห็นชัดเจนดี เป็นที่พอใจของหมอที่ทำการผ่าตัด อ่านหนังสือได้เป็นปกติ แต่คุณหมอยังไม่อนุญาตให้ใช้สายตามากนัก จนกว่าจะเลย ๓ เดือนหลังการผ่าตัด และอนุญาตให้สมบุกสมบันได้หลังผ่าตัด ๖ เดือน ดังนั้นอาจารย์พรจึงยังทำงานไม่ได้เต็มที่เหมือนเดิม แต่ก็สั่งงานได้ เพราะถึงอย่างไรก็มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยเกี่ยวกับงานด้านพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา อยู่ถึง ๑๒ ท่าน

สำหรับงานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน การสร้างแท่นกัมมัฏฐานและศาลากัมมัฏฐานก็ยังคงกระทำต่อไปเรื่อย ๆ แต่ก็ล่าช้ามาก เมื่ออาจารย์พรเดินทางมาเห็นงานล่าช้า ก็หงุดหงิดและไม่สบายใจเป็นอย่างมาก เพราะผลงานไม่มี งานไม่ก้าวหน้า แต่ค่าใช้จ่ายก็มิได้ลดลง ปัจจัยทุกบาททุกสตางค์ล้วนแต่รับบริจาคจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาทั้งสิ้น ข้าพเจ้าเองก็ไม่สบายใจเช่นเดียวกัน จึงได้ชวนไปกราบขอพลังจากพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะที่ก้มลงกราบและอธิษฐาน

นั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ทุกสิ่งทุกอย่างยังคงเป็นไปตามจังหวะและขั้นตอน ความเป็นไปของงานศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์การก้าวไป งบประมาณใช้จ่ายมากมาย แต่มองดูเหมือนไม่มีผลงาน ความยุ่งยากสับสนวุ่นวายเกิดขึ้นเฉพาะหน้าเสมอทั่วไป ขอย้ำเตือนถึงคำพูดที่ได้กล่าวเมื่อวันวิสาขบูชานั้นว่า...**

> **จงหมั่นกระทำจิตให้สงบให้สบายไว้เสมอ อย่ากระวนกระวาย เพราะนับจากนี้ไปสภาวการณ์ความเป็นไปโดยทั่วไป จะต้องอยู่ในรูปลักษณะของการช่วยเหลือตนเองก่อน จงเร่งทำให้สำเร็จ สิ่งที่จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงนั้น คือผลงานด้านพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นสัจธรรมซึ่งพระพุทธองค์ได้มาด้วยการตรัสรู้ ซึ่งเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ความสมดุลระหว่างสิ่งดีกับสิ่งเลวจะบังเกิดขึ้นในหมู่มวลมนุษยชาติ เมื่อสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิเริ่มประสานประสมกัน นับจากนี้ไปอีกสองเดือนก่อนถึงวันอาสาฬหบูชา และวันเข้าปุริมพรรษา จงปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีลอย่างเคร่งครัดเป็นเวลา ๕ ทิวา ๕ ราตรี เพื่อเป็นพลังที่ดีสลายพลังความมืดสลัวแห่งความหลงผิดในผู้ที่มีความปรารถนาดีนั้น....”**

เตรียมงานทอดผ้าป่าในวันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๓๒

ใกล้วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าปุริมพรรษา ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๗-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เข้ามาทุกที นอกจากจะเตรียมตัวตั้งใจเพื่อปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีล พร้อมทั้งก็ได้เอ่ยชักชวนผู้ที่สนใจในอันที่จะไปปฏิบัติธรรมร่วมกันที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า คณะเราควรจะบำเพ็ญกุศลอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าได้บอกว่า *“งานของพระองค์ซึ่งทรงปรารภไว้นั้นจะต้องกระทำต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย แม้จะต้องใช้เวลาเนิ่นนานก็จงอดทน สิ่งสำคัญคือต้องพยายามทำจิตใจให้สบายในการทำงานทุกอย่าง มั่นคงในกุศลสัมมาทิฏฐิ นั่นแหละคือการปฏิบัติธรรม”* อาจารย์พรบอกให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า “คณะเราควรจะกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ที่พระองค์รับสั่งว่าเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์นั้นวันไหนดี คือกระทำพิธีทอดวันอาสาฬหบูชาหรือวันเข้าพรรษา อีกประการหนึ่งระยะนี้มีค่าใช้จ่ายมากเหลือเกิน ไหนจะเกี่ยวกับงานพิมพ์พระธรรมคัมภีร์ ไหนจะเกี่ยวกับงานสร้างศาลากัมมัฏฐาน จะบอกกล่าวกับผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาอย่างไรดี” ทั้งหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีฟังแล้วนิ่งไปครู่ใหญ่จึงตอบว่า **“เอาอย่างนี้นะนังหนูนะ...ฟังให้ดี...ให้เริ่มปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีลตั้งแต่เช้าวันเสาร์ เย็นวันอาทิตย์ตั้งองค์ผ้าป่าที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สวดมนต์ทำวัตรเย็น นำองค์ผ้าป่าเวียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ ฯ แล้วแห่นำมาตั้งในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา กระทำพิธีถวายองค์ผ้าป่าตอนสองทุ่ม จากนั้นก็ต้องกระทำพิธีพร่ำสวดพุทธมนต์บทต่าง ๆ ทุกสูตรที่เคยปฏิบัติมา เพื่อเป็นพลังกุศลสัมมาทิฏฐิ**

รับวันอาสาฬหบูชาในวันรุ่งขึ้นและวันเข้าพรรษา จนตลอดไตรมาส แทรกซึมสลายพลังดำมืดให้จางลงบ้าง เข้าใจหรือสงสัยอะไรไหม...ถ้ายังสงสัยอยู่ก็จงสงสัยต่อไปก่อนเถอะนะ สำหรับปัจจัยมาทำงานก็แล้วแต่จะได้ อย่าไปคิดกังวลอะไรมากนักเลย" ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็ได้แต่ยิ้ม ๆ แล้วพูดบอกว่า ช่วยกันทำให้ดีที่สุดเต็มกำลังก็แล้วกัน

คณะผู้ที่ไปถือศีลและปฏิบัติธรรมก่อนและหลังวันอาสาฬหบูชา ๒๕๓๒ และบรรยากาศในโลกทิพย์ในระหว่างนี้

* ในระยะก่อนจะถึงวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษา ซึ่งปีนี้ตรงกับวันจันทร์-วันอังคารที่ ๑๗-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๒ นั้น คณะเราจึงพยายามชักชวนผู้ที่สนใจมีจิตเป็นกุศลเลื่อมใสศรัทธา เพื่อมาร่วมกันรักษาศีล ภาวนาปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งบอกกล่าวบอกบุญสมาชิกหนังสือวิญญาณ ที่พอจะเข้าใจในการทำงานให้ช่วยกันเป็นเจ้าภาพองค์ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ซึ่งพระองค์ทรงปรารภให้จัดขึ้นนั้น เพราะจนบัดนี้ก็ยังขาดจำนวนอยู่อีกมาก สำหรับอาจารย์พร ซึ่งระยะนี้กำลังอยู่ในระหว่างพักฟื้นก็เริ่มทำงานทั้งทางด้านพระธรรมคัมภีร์ และมาดูแลงานทางศูนย์พัฒนามิได้หยุดเลย

จนบ่ายวันศุกร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ข้าพเจ้ากับคณะผู้ที่จะมาร่วมรักษาศีลภาวนาปฏิบัติธรรม อันประกอบด้วยครูใหญ่โรงเรียนราชินีกับเพื่อน ๆ ครู ๑๐ คน ครูใหญ่โรงเรียนปริญญาทิพย์ คุณจำทูล กองสาร์ และเพื่อนสหธรรมมิกอีกหลายคน รวมทั้งสิ้น ๑๙ คน ก็ได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาสมทบกับอาจารย์พร และอีกหลายคนซึ่งได้เดินทางล่วงหน้ามาเตรียมงานไว้ก่อนแล้ว การเดินทางเป็นไปโดยความสะดวกเรียบร้อยปลอดภัยทุกประการ

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒ อันจะเป็นวันเริ่มแรกของการสมาทานศีลภาวนา ในวันนี้ก็มีผู้มีจิตเป็นกุศลที่เดินทางมาพร้อมข้าพเจ้าไม่ได้ ต่างก็ได้ทยอยกันมาถึงแต่เช้าตรู่ ในวันนี้ข้าพเจ้าเริ่มไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก ต้องคอยดึงความรู้สึกให้เป็นปกติอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่เช่นนั้นแล้วความรู้สึกมักจะเลื่อนเข้าสู่อีกสภาวะหนึ่งเสมอคือ *คล้ายตนเองกำลังเดินไปกับฝูงชนมากมายภายในบรรยากาศที่มีแต่กลุ่มหมอก มองเห็นกันและกันเป็นเพียงเงาตะคุ่ม แสงอาทิตย์ส่องผ่านม่านเมฆหมอกลงมาสะท้อนในละอองน้ำเป็นแสงสีรุ้งทรงกลด ลางเลือน เสียงระฆังดังเหง่งหง่าง ๆ กับทั้งเสียงท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...แผ่วเบาในบรรยากาศ แต่เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก เสียงระเบิดตูม เสียงเปรี้ยง ๆ กับทั้งเสียงคนบ่นพึมพำ ทะเลาะด่าทอ เสียงหวีดร้องร่ำไห้โหยหวนครั่นครวญก็มิได้จางหายไปจากบรรยากาศเช่นกัน กลุ่มเมฆหมอกบางแห่งหนาทึบ บางแห่งบางใส ลมพายุพัดกรรโชกและฝนตก บางแห่งหวีดหวิว*

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๓๒

ตัวข้าพเจ้าเองนั้นภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...เพราะไม่เช่นนั้นแล้วจะรู้สึกอึดอัดหายใจไม่ออก....ได้ยินเสียงแผ่ว ๆ อยู่ริมโสตประสาทว่า **“เวลา ๑๐ โมงเช้า อย่าลืมไปร่วมสมาทานศีลภาวนาปฏิบัติธรรม เจริญรอยตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อันเป็นศูนย์รวมพลังแห่งคุณธรรมอันดีงามของพระศรีรัตนตรัยและวิญญาณบรรพไทย กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งสากลจักรวาล...สาธุ...”**

ข้าพเจ้าจึงได้เรียนให้อาจารย์พรทราบว่า คณะเราทั้งหมดจะต้องไปสวดมนต์กันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และสมาทานศีลภาวนากันในเวลา ๑๐ โมงเช้า อาจารย์พรจึงได้บอกให้ทุกคนเตรียมตัว

พระเจดีย์ในโลกทิพย์สูงใหญ่เสียดฟ้า และมวลเทพเจ้าที่มาในวันนี้ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๐.๐๐ นาฬิกาของวันเสาร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรให้ทุกคนจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย แล้วนำสวดพุทธมนต์ทำวัตรเช้า แล้วกล่าวคำอาราธนาศีลห้าและศีล ๘ พร้อมกัน จากนั้นก็กล่าวศีลทุก ๆ ข้อ พร้อม ๆ กันอีก ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายสู่อีกสภาวะหนึ่ง *ขณะนั้นราวกับตนเองกับทุก ๆ คนนั่งอยู่บนลานกว้างใหญ่ปะปนอยู่ในกลุ่มผู้คนที่แต่งกายสีขาวมากมาย นั่งรายล้อมรอบองค์พระเจดีย์ตรัสรู้สูงใหญ่เสียดฟ้า ประดับประดาสวยงามระยิบระยับสว่างเจิดจ้าด้วยแสงเงินแสงทองห่อหุ้มพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นเงารางเลือนเป็นแกนกลาง รอบลานพระเจดีย์ตรัสรู้ชั้นในสุดเป็นมวลเหล่าเทพเจ้าแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีเหลืองทองอร่ามเลื่อมคล้ายพระภิกษุสงฆ์ ถัดมาเป็นบุคคลผู้แต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีขาวเงินยวงระยับถัดจากนั้นคล้ายกับแบ่งรอบองค์พระเจดีย์เป็นแปดส่วน แต่ละส่วนก็จะมีผู้คนแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีเดียวกันเป็นกลุ่มเป็นระเบียบ มีสีม่วง สีคราม สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีแสด สีแดง สีชมพู ทุกคนก็ได้กล่าวสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และสมาทานรักษาอุโบสถศีลพร้อม ๆ กัน เสียงต่อท้ายด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก้องกังวานกระหึ่มสะท้านสะเทือนทั่วทั้งบรรยากาศ ท้องฟ้าแจ่มใสกระจ่าง ดอกไม้เล็ก ๆ ปลิวว่อนทั่วไป ลมพัดโชยอ่อน กลิ่นหอมรวยริน เมฆหมอกลอยเลื่อนไหลไปอยู่ตามชายขอบฟ้า เสียงหัวเราะเยาะเย้ยห้าวต่ำลึกแผ่วจางห่างไป ได้ยินเสียงของพระองค์ย้ำเตือนอีกเป็นครั้งที่สามว่า* **“จงหมั่นกระทำจิตให้สงบสบายไว้เสมอ อย่ากระวนกระวาย เพราะนับจากนี้ไปสภาวการณ์ความเป็นไปโดยทั่วไปจะต้องตกอยู่ในรูปลักษณะของการช่วยเหลือตนเองก่อน จงเร่งทำให้สำเร็จในสิ่งที่จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงนั้น คือผลงานด้านพระธรรมคัมภีร์อันเป็นสัจธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ได้มาจากการตรัสรู้ ซึ่งเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ความสมดุลระหว่างสิ่งดีกับสิ่งเลวจะบังเกิดขึ้นในหมู่มวลมนุษยชาติ เมื่อสัมมาทิฏฐิกับมิจฉาทิฏฐิเริ่มประสานประสมกัน จงปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีลให้บริสุทธิ์ เพื่อเป็นพลังที่ดีงาม**

สลายพลังความมืดสลัวแห่งความหลงผิดในผู้ที่มีความปรารถนาดีนั้น....อย่าประมาทว่าทุกอย่างเรียบร้อย สิ่งที่ไม่คาดคิดจะบังเกิดขึ้นในบัดดลเสมอ เพราะความประมาทจะเป็นช่องทางให้มารจู่โจมทันที.....”

ตารางรายการปฏิบัติธรรมในระหว่างเข้าพรรษา

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ก็ได้ยินเสียงอาจารย์พรกำลังอธิบายพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ คุณของศีล สมาธิ ปัญญา ให้ทุกคนได้เข้าใจ แล้วบอกว่า เมื่อรับประทานอาหารเพลคือกลางวันแล้ว ก็จะเริ่มสอนการปฏิบัติอีกเวลาบ่ายสองโมง ให้ทุกคนมารวมพร้อมกันอีกที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ แต่ถ้าฝนทำท่าจะตกก็ให้ไปรวมพร้อมกันที่ห้องสวดมนต์ที่บ้านพัก ระยะการปฏิบัติธรรมภาวนารักษาศีล ๕ วัน ๕ คืน กำหนดเวลาดังนี้ : -

๐๖.๓๐-๐๘.๐๐ น.	สวดมนต์ทำวัตรเช้า นั่งสมาธิ
๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น.	ฟังบรรยายธรรม ”
๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น.	” ”
๑๘.๐๐-๒๑.๐๐ น.	สวดมนต์ทำวัตรเย็น ”
๒๑.๐๐-๒๒.๐๐ น.	ถาม-ตอบปัญหาธรรม

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นวันก่อนถึงวันอาสาฬหบูชา และในวันนี้จะเป็นวันกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ และในวันนี้ก็จะมีผู้ตั้งใจมาร่วมงานการกุศลจากกรุงเทพมหานครอีกหลายคน ซึ่งก็ได้ทยอยกันเข้ามาสู่บริเวณพิธีงานบุญศูนย์พัฒนาศาสนาเรื่อย ๆ อาจารย์พรก็สอนธรรมแด่ผู้ปฏิบัติธรรมตามเวลาปกติ ส่วนข้าพเจ้าและคุณผ่องผิว รวมทั้งคนอื่น ๆ เช่น คุณเย็นใจ คุณมาลัย คุณวรรณี คุณสุภาณี คุณสุนันท์ คุณสุภีร์ คุณละม่อม ต่างคนต่างก็ช่วยต้อนรับประสานงานช่วยกันเพื่อให้งานทุกอย่างเป็นไปโดยเรียบร้อย จนเวลา ๑๕ นาฬิกา คุณอู๊ดก็ได้นำพาคณะจากกรุงเทพมหานครมาสมทบอีกกว่ายี่สิบคน มีคณะที่มาร่วมจากเชียงใหม่ จากนครสวรรค์ จากจังหวัดเลย จากขอนแก่น จากหล่มสัก จากเพชรบูรณ์ จากพิษณุโลก และชาวบ้านปากทาง

ดังนั้นจึงทำให้รู้สึกว่าบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีชีวิตชีวาขึ้นอีก บรรยากาศอบอวลด้วยบุญกุศล ทุกคนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสสดชื่น เวลา ๑๖.๐๐ น. เชิญองค์ผ้าป่าจากหอประชุมมาตั้งที่ลานพระเจดีย์ เวลา ๑๗.๐๐ น. ทุกคนก็ได้มารวมพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งได้นิมนต์พระคุณเจ้าทุกรูป ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๖ รูป มาร่วมพิธีงานบุญ อาจารย์พรได้แนะนำให้ทุกคนได้ทราบว่า ในปีนี้จะมีพระคุณเจ้าจำพรรษาทั้งหมด ๖ รูป และได้นิมนต์ให้พระคุณเจ้าที่มีพรรษามากกว่ารูปอื่น ๆ เป็นหัวหน้า ครั้นแล้วจึงได้นิมนต์พระคุณเจ้าให้นำสวดพุทธมนต์ทำวัตรเย็น สวดธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร ชัยสิทธิคาถา เมื่อสวดพุทธมนต์จบลง อาจารย์พรนำถวายผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ซึ่งครั้งนี้ได้จำนวน ๓๔๑ ต้น รวมกับที่กระทำพิธีมาแล้ว

๕ ครั้ง จำนวน ๒,๙๙๐ ต้น ดังนั้นเมื่อรวมกับที่กระทำพิธีในวันนี้ ก็จะเป็นผ้าป่าทั้งหมด ๓,๓๓๑ ต้น ยังขาดจำนวนซึ่งพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปรารภอีกถึง ๑,๖๖๙ ต้น ขอเราทุกคนได้มาช่วยกันเถิด เพื่อเป็นผลานิสงส์ให้พระองค์ได้ทรงรับความโสมนัสปีติปราโมทย์ เพราะพระองค์รับสั่งว่า

“แม้ความอุดมสมบูรณ์จะใช้เวลาเนิ่นนาน แต่ความเจริญงอกงามที่ค่อย ๆ เป็นไปนี้ ก็ก่อให้เกิดความโสมนัสปีติปราโมทย์เหลือหลาย อย่างไรก็ตามความเจริญงอกงามที่ค่อย ๆ เป็นไปนี้ ก็จะเป็นพื้นฐานที่มั่นคงให้งานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งเป็นพระธรรมคำสั่งสอนอันถูกต้องของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งได้มาจากการตรัสรู้ด้วยการสร้างสมบารมีมาถึงสี่อสงไขยแสนกัปป์ และพระพุทธองค์ได้ตรัสว่า เป็นศาสดาแทนเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ผลานิสงส์นี้จะส่งผลสะท้อนย้อนกลับสู่ผู้มีจิตเป็นกุศลสัมมาทิฏฐิให้ได้พบแต่ความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ระหว่างการเดินทางชีวิตในสังสารวัฏจนกว่าจะถึงแดนศิวโมกข์...” *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นแม้จะสว่าง แต่เมฆหมอกตามชายขอบฟ้าเริ่มเลื่อนไหลวนเวียน เสียงคล้ายลมพายุพัดอู้มาแต่ไกล ไม่ช้าเมฆหมอกก็กระจายเกลื่อนเต็มท้องฟ้าอีก พระองค์รับสั่งสืบต่อไปอีกว่า* **“เมื่อเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว ก็จงเริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์อีกครั้งให้ครบทุกสูตร เพื่อเป็นพลังที่ดีงามรับวันอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ อัสสชิ จนฤษีโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม โดยพระพุทธองค์ทรงรำพึงออกมาว่า โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ๆ ๆ พระสังฆรัตนะได้บังเกิดขึ้นในโลกครั้งแรก ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จงทำใจให้สงบให้สบาย เพื่อสิ่งที่ดีงามจะพึงบังเกิดขึ้นในแผ่นดิน....”**

จากนั้นอาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าให้นำเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วก็มารวมพร้อมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง อาจารย์พรได้ปาฐกถาธรรมแสดงถึงความสำคัญของวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาให้ทุกคนได้เข้าใจก่อนจะเริ่มพิธีการพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ ขณะนั้นก็ได้มีคณะผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาที่มาร่วมพิธีทอดผ้าป่าซึ่งมีเวลาน้อย ขออนุญาตเดินทางกลับไปก่อนหลายคน ซึ่งก็ขอให้ทุกคนเดินทางชีวิตด้วยความปลอดภัย และพบแต่ความอุดมสมบูรณ์เป็นจุดหมายปลายทาง

พอ ๒๑.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าให้เริ่มนำกระทำพิธีพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ เริ่มจากสวดสรรเสริญคุณพระศรีรัตนตรัย แล้วจึงต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ซึ่งเป็นบทแสดงปฐมเทศนา และเมื่อสวดจบแต่ละสูตร อาจารย์พรก็จะอธิบายความหมายสลับกันไปทุก ๆ สูตร จนเพลา ๐๒ นาฬิกา ซึ่งเริ่มย่างเข้าสู่วันใหม่อาสาฬหบูชา การพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์จึงได้จบลง อาจารย์พรได้นำคณะทั้งหมดกลับมานอนพักเพื่อตื่นขึ้นแต่เช้ารับรุ่งอรุณของวันอาสาฬหบูชา

เมื่อออกมาพ้นชายคาหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา บรรยากาศมืดสลัวทั้ง ๆ ที่เป็นคืนวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ข้าพเจ้าจึงเงยแหงนขึ้นมองดูท้องฟ้าเพื่อมองหาดวงจันทร์ ปรากฏว่าเมฆหมอกกระจายเต็มแผ่นฟ้า มองเห็นดวงจันทร์ซึ่งเกือบจะเต็มดวงนั้นเพียงสลัวราง ลมสูงพัดต้องยอดสนเสียงวู่หวิว เสียง

จิ้งหรีดเรไรและแมลงกรีดปีกเซ็งแซ่ สลับอากาศเยือกเย็น บรรยากาศสดชื่นสงบ เพราะเป็นเวลาดึกสงัด แต่ค่อนข้างจะอ้างว้างวังเวง เมื่อมองเหลือบเลยไปทางเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แสงสปอร์ตไลท์สว่างส่องต้องจับองค์พระเจดีย์สีทองส่วนยอดกระจ่างระยับ ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และมีความหวัง ข้าพเจ้าหลับตาลงสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ ภาวนาในใจว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....แล้วตั้งจิตอธิษฐานขอให้เทพเจ้าโอปปาติกะทั้งมวลจงบังเกิดปีติโสมนัส เสวยทิพยสุขในภพภูมิของแต่ละท่านเถิด และขอให้ผู้ที่ยังมีทุกข์ทรมานอยู่จงพ้นจากความทุกข์นั้น ๆ กับทั้งบุคคลทุกคนจงพบแต่ความสมบูรณ์พูนสุขและพบแสงสว่างในชีวิตตลอดไป

เช้าตรู่วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เวลา ๐๗.๐๐ น. ทุกคนมารวมพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรนำสวดมนต์ทำวัตรเช้ารับอรุณรุ่ง เนื่องจากวันนี้เป็นวันพระอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชาวบ้านปากทางก็ได้มาทำบุญที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนามากมาย เสียงพระสงฆ์ก็กำลังเริ่มสวดมนต์ในหอประชุมเช่นกัน

มีเรื่องที่ไม่คาดฝัน และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันอาสาฬหบูชา

ขณะที่อาจารย์พรกำลังนำทุกคนสวดมนต์อยู่ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ คุณผ่องผิวได้มาสะกิดข้าพเจ้า และเดินออกมาพูดปรึกษาอะไรบางอย่าง คุณผ่องผิวบอกข้าพเจ้าว่า “เกิดเรื่องใหญ่แล้วจะแก้ไขอย่างไร คือพระภิกษุซึ่งมีพรรษามากกว่ารูปอื่น ๆ และอาจารย์พรนิมนต์ให้ท่านเป็นหัวหน้านั้น ท่านได้เริ่มออกกฎระเบียบและวัตรของสงฆ์ ขณะอยู่จำพรรษาปีนี้ไว้ที่กระดานดำ มีกฎระเบียบบางข้อที่พระภิกษุรูปอื่น ๆ อาจจะปฏิบัติตามให้เคร่งครัดไม่ได้ ท่านเหล่านี้จึงคิดกันว่า เมื่อเทศน์และสวดมนต์ให้ชาวบ้านทำบุญกันเสร็จแล้ว ก็จะลองพูดปรึกษากับท่านหัวหน้าให้เดินตามทางสายกลาง ไม่เช่นนั้นท่านเหล่านี้อาจจะอยู่จำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ไม่ได้ จึงขอบอกให้อาจารย์พรทราบไว้ก่อน” ข้าพเจ้าจึงบอกคุณผ่องผิวให้ไปบอกนิมนต์พระภิกษุทุกรูปว่า อย่าเพิ่งตัดสินใจอะไรทั้งสิ้น และอย่าเพิ่งไปไหน ขอนิมนต์พบอาจารย์พรก่อน จากนั้นข้าพเจ้าจึงได้มากระซิบบอกอาจารย์พร ทั้ง ๆ ที่กำลังนำสวดมนต์อยู่ อาจารย์พรพยักหน้ารับทราบ แล้วก็นำสวดมนต์บทสำคัญจนจบ และบอกให้ทุกคนนั่งสมาธิรออยู่ที่ลานพระเจดีย์ก่อน อาจารย์พรจะไปจัดทำธุระสำคัญบางอย่าง

ขณะที่ทุกคนกำลังนั่งสมาธิรวมทั้งข้าพเจ้าด้วย *ขณะนั้นความรู้สึกเลือนดิ่งลึกลง ได้ยินแต่เสียงคล้ายพายุพัดอู้อี้ออึง ผู้คนมากมายทุ่มเถียงกันรุนแรงจับมิได้ศัพท์ ท้องฟ้ามืดมัว เสียงฟ้าครืนครั่น ได้ยินเสียงของพระองค์ก้องสั่งสำทับว่า* **“ขอทุกคนจงตั้งจิตมั่นคง กล่าวสรรเสริญคุณพระศรีรัตนตรัยเป็นภาษาไทยที่ทุกคนเข้าใจ เพิ่มพลังทำลายกลุ่มหมอกควันแห่งมิจฉาทิฏฐิความหลงผิด อานุภาพของ**

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพเท่านั้น จะช่วยให้ทุกอย่างพ้นจากบ่วงของมารได้ เพราะขณะนี้นั้นสภาวการณ์ก้าวไปเปรียบเสมือนบุคคลผู้มีมันสมองบางส่วนตีบตัน จึงทำให้การเดินและการทำงานไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ไม่ล้มแต่สมรรถภาพเริ่มเสื่อมถอย โรคแทรกซ้อนกำลังติดตามมา อย่าลืมอานุภาพของพลังสาม ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพเท่านั้น จะทำลายมลภาวะของความหลงผิดได้"

ข้าพเจ้าจึงบอกทุกคนว่า ขอให้จงช่วยกันตั้งจิตให้มั่นคง สวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ แล้วต่อด้วย "องค์ใดพระสัมพุทธ สุวิสุทธิ์ธสันดาน..." "ธัมมะคือคุณากร...ส่วนชอบสาธร..." "สงฆ์ใดสาวกศาสดา...." และ "ปางเมื่อพระองค์ปรมพุทธ...." แล้วนำร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี ต่อท้ายด้วยเพลงพ่อขุนผาเมือง และเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จบลง เป็นเวลาพอดีที่อาจารย์พรและคุณผ่องผิวเดินขึ้นมาบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งบอกว่าทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว พระภิกษุทุกรูปอยู่จำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาตามที่บอกไว้แต่เดิม แต่ตอนนี้ยังมิได้พบพระภิกษุที่เป็นหัวหน้า เพราะยังตามหาไม่พบ แต่ก็คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะท่านเป็นบุคคลที่พูดอะไรไม่ยาก ถ้าเข้าใจถึงปัญหา

หลายคนที่ร่วมสวดมนต์อยู่ด้วยกันนั้นบอกว่า ขณะที่คณะทั้งหมดกำลังช่วยกันสวดมนต์และร้องเพลงนั้น ลมบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดรุนแรงมาก จนแจกันดอกไม้ซึ่งเป็นแจกันที่ทำด้วยปูนหนักมาก ถ้าไม่ผลักแรง ๆ จริง ๆ จะไม่มีทางล้มได้เลย แต่วันนี้ขณะกำลังสวดมนต์ร้องเพลงนั้น ลมพัดแรงมากจนแจกันล้มพลัดตกจากฐานพระเจดีย์ได้ แต่โชคดีไม่แตกเพียงบิ่นไปนิดหน่อย เพราะเป็นแจกันที่หนามากแปลก....แปลกมากจริง ๆ.... จากนั้นอาจารย์พรจึงได้บอกให้ทุกคนกลับแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหารเช้า แล้วก็ปฏิบัติธรรมตามเวลาที่กำหนดเช่นเดิมตามปกติ

เช้าวันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๒ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ วันเข้าพรรษา อาจารย์พรได้นำทุกคนไปสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วมาร่วมทำบุญกับชาวบ้านปากทางที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา จากนั้นก็กลับมารับประทานอาหารเช้าที่แคมป์ที่พัก และกำลังเตรียมตัวจะไปพบกับพระภิกษุหัวหน้า ก็พอดีเห็นท่านนั่งรถมา ท่านลงจากรถพร้อมทั้งสะพายบาตรและกลดเสมือนเตรียมการเดินทาง อาจารย์พรไม่ทันพูดอะไร ท่านก็ชิงเอ่ยขึ้นมาก่อนว่า "พรรษานี้เห็นจะจำพรรษาที่ศูนย์ ฯ ไม่ได้เสียแล้ว เพราะรู้สึกไม่สบายมาก ควรจะอยู่ใกล้หมอ ถ้าจำพรรษาที่นี่เกิดเป็นอะไรปุบปับขึ้นมาก็จะหาหมอลำบาก เพราะเป็นระหว่างพรรษา" อาจารย์พรเรียนถามท่านว่า "แล้วท่านจะไปจำพรรษาที่ไหน เพราะวันนี้ก็เป็นวันเข้าพรรษาแล้ว จะต้องรีบไปให้ถึงก่อนค่ำ อย่าเลย ท่านไม่สบายจะเดินทางเหน็ดเหนื่อยมาก เดี๋ยวจะไม่ทัน" ท่านตอบว่า "จะไปเชียงใหม่ คิดว่าคงจะต้องไปจำพรรษาในโรงพยาบาลเลย เพราะหมอที่รักษาโรคประจำตัวอยู่ที่โรงพยาบาล คงจะไม่ลำบากอะไร" สุดที่จะทัดทาน อาจาร์พรจึงไม่ขัดแย้งอะไรท่านอีก และขอสัญญาว่าจะไปเยี่ยมท่านและขอปวารณาตัวไว้ว่า ถ้าท่านมีสิ่งใดขัดข้องขอให้บอก จะรับใช้และให้ความสะดวกท่านทุกประการ ท่านอนุโมทนาแล้วก็จากไป อาจารย์พรและข้าพเจ้ารวมทั้งคุณผ่องผิว

เป็นห่วงท่านมาก เพราะท่านเป็นพระภิกษุที่ดีมาก ขยันและช่วยเหลืองานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาทุกอย่าง ทั้งเรื่องไฟฟ้า เรื่องน้ำ เมื่อท่านอยู่ท่านได้แบ่งเบาภาระของอาจารย์พรไปได้มาก แต่ท่านสุขภาพไม่ค่อยดีนัก มีโรคทางเดินอาหารเป็นโรคประจำตัว ท่านจะฉันอาหารไม่ค่อยได้ ระบบขับถ่ายมีปัญหา ทำให้ไม่ค่อยมีแรง จึงต้องอยู่ใกล้หมอซึ่งเคยรักษาท่านมานาน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มีพระจำพรรษา ๕ รูป
หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี
พูดถึงความสำคัญของงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์

ดังนั้นจึงเป็นอันว่า ปีนี้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนามีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษา ๕ รูป ข้าพเจ้าได้เล่าให้หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และพ่อฤๅษีฟัง หลวงพ่อบอกว่า **“ดีแล้ว....เห็นไหมล่ะนังหนูเอ๋ย...พระองค์ท่านเคยบอกไว้ว่า งานของศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นเงาของสภาวการณ์ความเป็นไป เห็นไหมล่ะ... ทุกอย่างทรงสภาพอยู่ได้ รักษาของเก่าไว้ได้ แต่งานไม่ก้าวหน้า งานเดินไปอย่างไม่มีหลัก เพราะสมรรถภาพไม่มี แต่ก็ยังดีกว่าที่จะล้มไปเลยใช่ไหม....อย่ากังวลอะไรเลย ทำใจให้สบาย สิ่งที่จะเป็นฐานที่มั่นคงจริง ๆ นั้นคืองานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ใจเย็น ๆ ดูลิเกดูละครต้องดูให้จบ แล้วเทวดาจะช่วยอนุโมทนาสาธุ....”**

ไม่ว่าหลวงพ่อสมเด็จ ฯ หรือพ่อฤๅษี หรือเทพเจ้าองค์อื่น ๆ จะพูดกล่าวอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะเข้าใจอะไรนัก ทั้ง ๆ ที่ดูเหมือนจะเข้าใจ แต่ก็ไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง จึงได้แต่ทำท่าคล้ายจะเข้าใจแต่งงวย

เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติธรรมรักษาศีลภาวนา และกลับมากรุงเทพมหานคร อาจารย์พรก็เริ่มเร่งงานพระธรรมคัมภีร์อีก จนถึงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๒ วันมหาราชินี คัมภีร์ก็สำเร็จเป็นรูปเล่มมาได้ ๓ เล่ม คือ

๑. คัมภีร์สุมังคลาวิลาสินี สีลักขันธวัคควัณณนา
๒. „ „ มหาวัคควัณณนา
๓. „ „ ปาฏิกวัคควัณณนา

อย่างละ ๑,๐๐๐ เล่ม เป็นที่ปลาบปลื้มดีใจเป็นอย่างมาก ส่วนที่ยังรอสารบาญและดรรชนีท้ายเล่ม กับทำปกอีก ถึง ๕ เล่ม คือ

๑. ปปัญจสูทนี มูลปัณณาสก์ ปฐโม ภาโค
๒. „ „ ทุติโย ภาโค
๓. อัฏฐสาลินี ธัมมสังคณี วัณณนา
๔. ขุททกนิกาย เถรคาถา ปฐโม ภาโค
๕. „ „ ทุติโย ภาโค

พร้อมกันนั้น งานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนาก็เร่งระดมสร้างศาลากัมมัฏฐาน เพื่อจะให้แล้วเสร็จทันวันทอดกฐิน ซึ่งพระองค์รับสั่งให้กำหนดเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ เป็นวันกระทำพิธีทอด โดยที่พระองค์ได้เสด็จมาในวันที่ ๑๒ สิงหาคม วันมหาราชินีนั่นเอง และข้าพเจ้าก็ได้กราบบังคมทูลให้ทรงรับทราบถึงงานเกี่ยวกับพระธรรมคัมภีร์ว่าทำไปได้ถึงขั้นตอนไหนแล้ว พระองค์จึงรับสั่งว่า **"ขออนุโมทนา...โสมนัสปีติปราโมทย์ได้บังเกิดขึ้นแล้ว ในบรรดาเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งมวล และต่างก็ได้รับเสวยทิพยสุขตามภพภูมิแห่งตน โดยเฉพาะในวันนี้เป็นวันมหาราชินี จึงต่างแซ่ซร้องสาธุการกับงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ซึ่งสำเร็จออกมาเป็นปฐมในรูปเล่มที่สมบูรณ์ ถึง ๓ คัมภีร์ ผลานิสงส์นี้จะเป็นพลังกุศลพื้นฐานแด่พระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นคู่พระบารมีของพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ราชจักรีวงศ์"**

สมเด็จพระนเศวรมหาราช
รับสั่งให้สร้างศาลากัมมัฏฐานให้เสร็จทันวันทอดกฐิน

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า เมื่อถึงวันมหาปวารณาออกพรรษา ก็จะถึงเทศกาลการทอดกฐิน ซึ่งมีเวลา ๑ เดือน หลังจากวันออกพรรษา ในปีนี้ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาควรจะจัดงานในวันใดจึงจะเป็นการเหมาะสม พระองค์จึงรับสั่งสืบต่อไปอีกว่า **"สภาวการณ์ก้าวไปกำลังเร่งและบีบรัดตัวเอง เพื่อให้ถึงจุดของความมั่นคง ศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ซึ่งจะเป็นสถานที่รองรับงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันบ่งบอกถึงพื้นฐานของความมั่นคง จงเร่งการก่อสร้างให้รับงานได้ในวันกระทำพิธีทอดกฐิน ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นก่อนวันปิยมหาราชหนึ่งวัน และในวันกระทำพิธีทอดกฐินนี้ ก็จงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้นควบคู่กันไปด้วย เพื่อความอุดมสมบูรณ์และความมั่นคงของการก้าวไป...."**

เมื่อข้าพเจ้ามาเปิดดูปฏิทิน จึงทราบว่าก่อนวันปิยมหาราชซึ่งเป็นวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ นั้นตรงกับวันอาทิตย์ ดังนั้นจึงเป็นอันว่ากำหนดวันกระทำพิธีทอดกฐินของศูนย์พัฒนาศาสนาปีนี้ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ ดังนั้นในระยะนี้จึงเป็นช่วงเวลาของการบอกกล่าวถึงงานบุญการทอดกฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ซึ่งเป็นที่น่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง เพราะทุก ๆ ปีการทอดกฐินของศูนย์พัฒนาศาสนาส่วนมากก็จะเป็นกฐินสามัคคีซึ่งไม่มีใครรับเป็นเจ้าภาพโดยเฉพาะ แต่มาในปีนี้ **นายแพทย์รัศมี-คุณสมปอง วรรณิสสร และครอบครัว รับเป็นเจ้าภาพ** และคณะเราก็จะพยายามช่วยกันรวบรวมมาสมทบ และช่วยกันหาเจ้าภาพผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ไปด้วย พร้อมกันนี้ข้าพเจ้าก็พยายามชักชวนทุก ๆ คน เพื่อจะได้ไปเห็นและมีจิตอนุโมทนาร่วมกันสร้างศาลากัมมัฏฐานสำหรับเป็น**พลังกุศลคตินิมิตในภายภาคหน้า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....**

เสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒
เดินทางไปบ้านร่มเกล้าและแม่น้ำเหือง บ้านนาแห้ว

*ก่อนที่จะบันทึกเล่าถึงงานวันกระทำพิธีทอดกฐินและทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งกระทำพิธีทอดเป็นครั้งที่ ๗ นั้น ข้าพเจ้าขอบันทึกเล่าถึงการเดินทางไปที่บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งยังเดินทางไปไม่ถึงเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ คราวไปที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ แต่มีเหตุขัดข้องบางประการทำให้เดินทางไปไม่ถึงหมู่บ้านร่มเกล้า และพระองค์ได้รับสั่งว่า **“จงปฏิบัติหน้าที่ที่มีอยู่เฉพาะหน้าให้ดีที่สุด ด้วยจิตที่ประกอบด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ เพื่อคลี่คลายปัญหาที่ยุ่งยากให้เบาบางลง อย่ากังวลถึงสิ่งที่ยังแก้ไขไม่ได้ แต่จงตั้งใจแก้ไขกระทำในสิ่งที่ยังคั่งค้างพักไว้ก่อนนั้นได้ และจงดำเนินงาน ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามลำดับขั้นตอน เพราะนั่นหมายถึงการก้าวไปของสภาวการณ์”** ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้นำพาคณะเรากลับมาเร่งดำเนินงานทางด้านพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาก่อน คือการระดมเร่งการก่อสร้างศาลากัมมัฏฐานให้ทันวันงานทอดกฐิน

และในช่วงจังหวะนี้เองราววันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๒ ข้าพเจ้าได้พบกับคุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงศ์ เจ้าของรถขุดสระบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด และมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันตั้งแต่บัดนั้นมา และข้าพเจ้าเคยพูดปรารภไว้ว่าจะเดินทางไปหมู่บ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง เพื่อภารกิจบางประการ คุณยิ่งศักดิ์ก็ได้ปวารณาตัวไว้ว่าจะเป็นผู้นำพาไป เพราะคุ้นเคยกับเส้นทางด้านนี้ดีพอสมควร เนื่องจากได้ไปรับงานขุดสระสร้างเขื่อนฝายกั้นน้ำทางภูมิภาคแถบนี้ พออาจารย์พรได้ทราบเข้าก็ดีใจและรอจังหวะเวลาว่าจะพร้อมเมื่อใด ดังนั้นเมื่อมีโอกาสได้พบกัน คุณยิ่งศักดิ์ก็ถามทันทีว่าพร้อมที่จะไปได้หรือยัง เพราะโอกาสที่จะพบกันมิได้มีบ่อยนัก เพราะต่างฝ่ายต่างก็มีงานต่าง ๆ ยุ่งด้วยกันทั้งสองฝ่าย ข้าพเจ้าจึงได้ตัดสินใจว่าขอเป็นวันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒

ดังนั้น เมื่ออาจารย์พรนำไปสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในเย็นวันเสาร์ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๒ นั้น ข้าพเจ้าจึงได้กราบเรียนให้พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเทวาทั้งหลายให้ได้รับทราบว่า คณะเราจะเดินทางไปหมู่บ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง เส้นเขตแดนติดต่อไทย-ลาว ที่มีปัญหา ในวันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒ ตรงกับวันแรม ๙ ค่ำ เดือน ๑๐ เพื่อจะได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบ พร้อมกันนั้นข้าพเจ้าก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานด้วยว่า**จะต้องเดินทางไปประกอบภารกิจที่พระองค์รับสั่งให้ได้ เพื่องานจะได้เสร็จสิ้นอีกขั้นตอนหนึ่ง ขอพลังบารมีแห่งพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ และพลังแห่งคุณงามความดีของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงช่วยขจัดอุปสรรคทั้งปวง จงบันดาลให้ทุกสิ่งเป็นไปดังจุดประสงค์ด้วยเทอญ**

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๒ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๓๒

พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้ย้ำถึงความตั้งใจว่า **"แน่ใจนะ อย่าให้ความตั้งใจเป็นหมัน เพราะนั่นจะหมายถึงสภาวะความเป็นไป เมื่อไม่แน่ใจก็จงตั้งใจไว้เฉย ๆ ธรรมดา เพราะงานที่พระองค์รับสั่งนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เป็นสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์"** ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่า ข้าพเจ้าแน่ใจ ข้าพเจ้าไม่ได้เล่าให้อาจารย์พรฟังถึงคำอธิษฐาน เพียงแต่ได้ถามอาจารย์พรว่า "ที่คุณยิ่งศักดิ์นัดไว้วันเสาร์หน้าว่า จะพาคณะเราไปบ้านร่มเกล้านั้น อาจารย์คิดว่าจะไปได้แน่หรือเปล่า" อาจารย์พรตอบอย่างมั่นใจว่า **"แน่ซิ ถ้าคุณยิ่งศักดิ์มาก็ไปแน่ ๆ เลย"** ขณะที่อาจารย์พรตอบเช่นนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าวูบดิ่งลึกลง *ได้ยินเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก พร้อมทั้งเสียงแหลมเล็กหวีดหวิวดังมารอบทิศ* ข้าพเจ้ามิได้สนใจอะไรนัก เพียงแต่น้อมจิตภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....และอธิษฐานแสดงความปรารถนาดีแผ่เมตตาธรรม...

ทั้ง ๆ ที่ได้ตั้งใจและนัดแนะกันไว้แล้วเป็นมั่นเหมาะ แต่ก็มีเหตุการณ์แทบจะไม่ได้เดินทางกันไปอย่างพร้อมเพรียง

โดยปกติอาจารย์พรและคณะเราจะเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาบ่ายวันศุกร์ วันเสาร์ทั้งวันดูแลสั่งงาน วันอาทิตย์อีกครึ่งวัน จะเดินทางกลับกรุงเทพมหานครตอนเย็นวันอาทิตย์ ดังนั้นเมื่อเป็นที่แน่นอนแล้วว่าวันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒ นี้ จะเดินทางไปหมู่บ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง ดังนั้นอาจารย์พรจึงชวนข้าพเจ้าเดินทางมาศูนย์พัฒนาศาสนา ตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๒ จะได้มีเวลาสั่งและดูแลงานเกี่ยวกับศาลากัมมัฏฐานในวันศุกร์ ฝนช่วงนี้ก็ช่างตกได้ทุกวัน ทำให้การทำงานเป็นไปโดยไม่สะดวกและล่าช้ามาก โดยเฉพาะการเทเสาเพื่อทำระเบียงรอบศาลา ซึ่งอาจารย์พรคาดไว้ว่าจะต้องเทเสาเสร็จแล้วก่อนอาจารย์พรจะเดินทางมาถึงในวันพฤหัสบดี แต่ปรากฏว่าหัวหน้างานทำงานได้ล่าช้ามาก และไม่เป็นไปตามขั้นตอน ถามถึงเหตุผลก็ได้รับแต่คำตอบว่า ฝนตก ทำงานไม่ได้ ถนนลื่นเป็นโคลน ทั้ง ๆ ที่ควรจะซ่อมแซมถนนที่เป็นโคลนเป็นหลุมซึ่งไม่มีมากก่อน เพื่อที่รถจะวิ่งได้แม้ฝนจะตกแต่ก็ไม่ทำ ผ้าเต็นท์มีก็ไม่กาง รอแต่จะให้ฝนหาย จึงจะทำงาน ทำให้อาจารย์พรหงุดหงิด ดังนั้นเริ่มตั้งแต่เช้าวันศุกร์ที่ ๒๒ กันยายน ๓๒ จึงต้องมาบัญชางานซ่อมถนนเอง สั่งกางเต็นท์ขุดหลุมเพื่อเตรียมเทเสาระเบียงรอบศาลา

มีเหตุทำให้เกือบไปบ้านร่มเกล้าไม่สำเร็จ แต่แล้วก็ไปได้

ข้าพเจ้าเดินทางเข้าหล่มสักเพื่อนัดย้ำกับคุณยิ่งศักดิ์อีกครั้งหนึ่งว่า เช้าวันเสาร์ที่ ๒๓ นั้นแน่นอนหรือ คุณยิ่งศักดิ์มีเหตุขัดข้องประการใดหรือเปล่า แต่ไม่พบคุณยิ่งศักดิ์ ปรากฏว่าคุณยิ่งศักดิ์ได้ขึ้นมาหาข้าพเจ้าบนแคมป์สน ศูนย์พัฒนาศาสนา ดังนั้นตอนค่ำข้าพเจ้าจึงได้ลงไปหล่มสักอีกครั้งหนึ่งก็ไม่พบคุณยิ่งศักดิ์อีก จึงบอกไว้กับคุณจุกภรรยาคุณยิ่งศักดิ์ว่า เช้าวันเสาร์นี้แน่นอน ข้าพเจ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง คุณยิ่งศักดิ์จะขึ้นมารับตอนเวลาเท่าไรก็ได้ จะเตรียมพร้อมรออยู่

ในระหว่างเวลาเช่นนี้ *บรรยากาศในโลกทิพย์ เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก และเสียงแหลมเล็กหวีดหวิวจะแผ่วแทรกซ้อนอยู่ตลอดเวลา* ข้าพเจ้าไม่พยายามสนใจและตั้งใจไว้เงียบ ๆ ว่า "จะต้องไปให้ได้ ถ้าคุณยิ่งศักดิ์ไม่มาตามนัด หรือใคร ๆ ที่นัดไว้แล้วมาไม่ได้ เป็นต้นว่า คุณวรรณี อากาศฤกษ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณสอาด แก้วเกษ ก็ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าก็จะหาทางไปให้ถึงให้ได้ ขอพลังพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จงเปิดทาง....สาธุ...."

วันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๒ แต่เช้าตรู่ยังไม่ทันจะล้างหน้า อาจารย์พรบอกว่า "วันนี้อาจารย์ไปร่มเกล้าไม่ได้นะ ขืนไป ไม่ได้เทเสาระเบียงรอบศาลาแน่" *เสียงหัวเราะเยาะดังก้องสะท้าน* ข้าพเจ้านึกภาวนาในใจ "พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ขอพลังพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จงเปิดทาง..." พร้อมทั้งได้พูดกับอาจารย์พรว่า "ไม่เป็นไร ถ้าจะไม่ไป ข้าพเจ้ากับคุณผ่องผิวขอลงไปหล่มสักแต่เช้าเพื่อบอกคุณยิ่งศักดิ์ เขาจะได้ไม่ขึ้นมารับเก้อ เสียเวลาของเขา เพราะมันเกี่ยวกับธุระของเรา จะดีไหม" อาจารย์พรตอบว่า "ยังไม่ต้อง" ขณะที่กำลังล้างหน้าปรากฏว่า คุณวรรณี คุณสุภาณี และคุณสอาดก็เดินทางมาถึง จึงทักทายกันอย่างดีใจว่าครั้งแรกตั้งใจว่าจะมาแล้วเกิดมีอุปสรรคสำคัญบอกว่ามาไม่ได้ แต่เหตุร้ายก็กลายเป็นดี เดินทางมาได้อย่างเดิม คุณผ่องผิวจึงบอกว่า "เสียใจนะ ถึงจะมาได้แต่วันนี้ก็จะไม่ได้เดินทางไปร่มเกล้า เพราะอาจารย์บอกว่าเทเสาระเบียงรอบศาลาไม่ได้ ก็จะไม่ไปร่มเกล้า คุณยิ่งศักดิ์ต้องมาเก้อแน่ ๆ" ทุกคนก็บอกว่า "ไม่เป็นไร วันนี้ไปไม่ได้วันหน้าก็ไปได้เองแหละ" แต่ข้าพเจ้าเถียงอยู่ในใจว่า "วันนี้ต้องไปให้ได้ ให้ถึงเวลาก่อนเถอะ ดูซิว่าจะหาทางออกได้อย่างไร เหตุการณ์จะออกมาในรูปลักษณะใด"

เมื่อทุกคนล้างหน้าและพูดคุยทักทายกันพอสมควรแล้ว อาจารย์พรก็นำพาทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเช้า นั่งสมาธิตามปกติ พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"จงเดินทางไปให้ถึงบ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง ที่มีปัญหาชายแดนไทย-ลาว ให้ได้ และจงสั่งเทเสาระเบียงรอบศาลากัมมัฏฐานให้ได้ด้วย เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของแนวอาณาเขตชายแดน..."** ข้าพเจ้าจึงพูดบอกอาจารย์พรว่า "ถ้าคุณยิ่งศักดิ์ขึ้นมารับไปบ้านร่มเกล้าตามนัด อาจารย์ต้องไปด้วยนะ ตอนนี้ลองไปพิจารณาดูว่าอาจารย์จะสั่งงานขั้นตอนอย่างไร งานจึงจะเป็นไปตามเป้าหมายได้ เพราะพระองค์ท่านรับสั่งให้คณะเราเดินทางไปบ้านร่มเกล้าให้ได้ในวันนี้" อาจารย์พรนั่งรับฟัง ไม่ตอบประการใด

ดังนั้นเมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้วอาจารย์พรจึงออกไปสั่งงาน โดยเรียกหัวหน้าคนงานมากำชับและให้ทำงานตามขั้นตอนที่สั่ง และย้ำว่าต้องทำให้ได้ตามนี้ แม้ว่าฝนจะตกฟ้าจะร้องอย่างไรก็ตาม ต้องพยายามขุดหลุมผูกเหล็กเทเสาระเบียงรอบศาลากัมมัฏฐานให้ได้หมดทุกเสา ให้สั่งให้คนงานทุกคนมาทำงานอย่างพร้อมเพรียง ใครคือตัวปัญหาให้ตัดออกไปได้เลย เมื่อสั่งงานเสร็จกลับมา ปรากฏว่าคุณยิ่งศักดิ์ขับรถขึ้นมารออยู่แล้วกับทั้งภรรยา พร้อมที่จะนำพาคณะเราออกเดินทางไปบ้านร่มเกล้าได้ทันที อาจารย์พรเมื่อเห็นพร้อมเช่นนั้นจึงสั่งทุกคนขึ้นรถ ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิว คุณสุภาณี คุณวรรณี เตรียมธูปเทียนเก็บดอกไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ให้คุณเย็นใจเตรียมเสบียงอาหาร ก่อนขึ้นรถข้าพเจ้าได้เรียกคุณเกษม แก้วเกษ หัวหน้าคนงานมาย้ำกำชับอีกว่า **"ต้องทำให้ได้ตามที่อาจารย์สั่งทุกประการนะ เพราะเป็นเรื่องสำคัญมาก อย่าลืม ต้องทำให้ได้"**

ภาพเหตุการณ์ในโลกทิพย์วันเดินทางไปบ้านร่มเกล้า

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วจึงขึ้นรถมากราบนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรกับข้าพเจ้าได้ลงจากรถ ขณะที่น้อมกราบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ข้าพเจ้าได้ตั้งจิตบอกกล่าวว่า คณะเราทั้งหมดรวม ๑๐ คน คือ **อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นหัวหน้า คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ เป็นสารถี ผู้ติดตามมีคุณสอาด แก้วเกษ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณวรรณี อากาศฤกษ์ คุณมาลี ชูกิตติพงษ์ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณวาสนา โสธรวงศ์ และข้าพเจ้า-ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี จะเดินทางไปหมู่บ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง ชายเขตแดนไทย-ลาว ที่กรณีพิพาท เพื่อประกอบพิธีภารกิจบางประการ ขอความสวัสดีจงมีแด่คณะเราทุกคนด้วยเถิด** ได้ยินเสียงของพระองค์ดังเป็นคลื่นมากระทบโสตประสาทว่า **“เพราะพระบารมีทั้ง ๑๐ พระพุทธองค์ จึงได้ชนะมาร รวมทั้งไพร่พล ๑๐ คน หมายถึงบารมีทั้ง ๑๐ เพื่อสันติสุข ขอความสวัสดีจงมี”**

คณะเราเริ่มออกเดินทางจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๐๘.๒๘ น. อาจารย์พรได้บอกให้คุณยิ่งศักดิ์ขับรถผ่านไปกราบนมัสการพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองก่อน จึงออกเดินทางมุ่งสู่นครไทย เมืองของพ่อขุนบางกลางท่าว ถึงนครไทยเวลา ๑๙.๓๙ น. *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือนอื้ออึง เสียงช้าง เสียงม้า เสียงผู้คน มองเห็นราวกับกองทัพอยู่เบื้องหน้า ได้ยินเสียงมารอบทิศทางว่า* **ดินแดนขุนเขากว้างใหญ่นี้ ชีวิตเลือดเนื้อของเราเผ่าไทยได้ไหลหลั่งทาบทาไว้ ผู้คนที่มีคำว่าไทยนำหน้าเท่านั้นจึงจะเป็นเจ้าของได้ จงแผ่เมตตาธรรมขจัดความหลงผิดให้สิ้นซากไปจากแผ่นดินของเรา จงไปให้ถึงเส้นแดนอาณาเขตมิตรภาพ เพื่อความถูกต้อง เพื่อสันติสุข...**เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่รถได้แล่นออกจากนครไทยมาไกลพอสมควร ผ่านป่าเขาคดเคี้ยวขึ้นลง คุณวรรณี อากาศฤกษ์ เริ่มเมารถทำท่าพะอืดพะอมจะอาเจียน ซึ่งโดยปกติจะไม่เคยเมารถเลย ไม่ว่าจะไปหนทางทุลักทุเลอย่างไรก็ตาม ได้ยินเสียงของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า **“แผ่นดินธรณีนี้คือแม่ จงกตัญญูต่อแม่ คือพระแม่ธรณี แผ่นดินส่วนนี้พ่อขุนบางกลางท่าว พระองค์ได้รักษาหามาไว้ให้แด่เราชาวไทยทุกคนแต่ปางบรรพ์ จงน้อมรำลึกถึงพระองค์ และบูชาพระแม่ธรณีส่วนนี้ เพื่อแผ่นดินนี้จะได้อยู่เป็นของพวกเราสืบต่อไปถึงลูกหลานเหลนไทยตลอดไป”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณเย็นใจ แก้วเกษ ร้องเพลงพระคุณแม่ เพื่อทุกคนที่นั่งไปในรถจะได้ไม่เงียบเหงาไปด้วย จากนั้นข้าพเจ้าก็ได้นำให้ทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น รวมทั้งเพลงที่รำลึกถึงบรรพบุรุษที่รักษาแผ่นดิน เพลงปลุกใจต่าง ๆ เท่าที่นึกได้ และต่างน้อมรำลึกถึงบุญคุณแด่มวลเหล่าทหารหาญในสมรภูมิด้วย

คุณยิ่งศักดิ์ สารถีได้นำรถพาคณะเราแล่นไปตามถนนซึ่งตัดผ่านภูเขาลูกแล้วลูกเล่า จนถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ ผ่านเลยถึงบ้านบ่อภาคจนถึงบ้านร่มเกล้า หนทางยิ่งวกวน คดเคี้ยวสูงชัน คุณยิ่งศักดิ์บอกว่า ถิ่นแถบนี้เมื่อก่อนนั้นเป็นถิ่นที่พำนักของพวก ผกค. เริ่มจากเขาค้อ ภูหินร่องกล้า ภูสอยดาว ภูขัด ภูเมี่ยง ภูขี้เถ้า เรื่อยเลยมาจนถึงภูกระดึง เขตติดต่อไปถึงประเทศลาว เหตุการณ์ที่มีการขัดแย้งก็คือลาวเข้ามายึดเนินเขาต่าง ๆ ในแถบนี้ว่าเป็นของเขา โดยเฉพาะมาตั้งฐานทัพที่เนิน ๑๔๒๘

ของไทย ซึ่งอยู่ในเขตหมู่บ้านร่มเกล้า ข้าพเจ้ามองดูเทือกเขากว้างใหญ่มหึมาที่รถของคณะเรากำลังแล่นเลียบไปตามริมผา มองเห็นถึงความยิ่งใหญ่ สวยงาม บังเกิดความหวงแหน และกราบขอบพระคุณบรรพบุรุษที่รักษาไว้ให้เป็นสมบัติของชนชาวไทย คณะเรามาถึงบ้านนาแห้วเวลาเกือบบ่ายโมง แวะรับประทานอาหารกันที่ร้านขายของอิ่มกันพอสมควร คุณยิ่งศักดิ์ก็บอกให้ทุกคนขึ้นรถ และบอกว่าจะพาไปดูแม่น้ำเหือง

ถึงแม่น้ำเหือง บ้านนาแห้ว และต้องข้ามไปทำพิธีที่วัดในฝั่งลาว

รถแล่นจากร้านขายอาหารมาได้ไม่ถึง ๓ นาที คุณยิ่งศักดิ์ก็จอดรถบอกว่า **"ถึงแล้ว...แม่น้ำเหือง"** ทุกคนในรถหน้าตื่นคิดว่าคุณยิ่งศักดิ์พูดล้อเล่น เพราะระยะทางจากร้านขายของมาถึงริมแม่น้ำเหืองเพียงประมาณ ๕๐๐ เมตรเท่านั้น แม่น้ำเหืองก็เป็นแม่น้ำแคบ ๆ มองดูเหมือนเป็นลำคลองมากกว่า เพราะความกว้างจริง ๆ ของแม่น้ำก็คงไม่เกิน ๓๐ เมตร มองเห็นฝั่งลาวซึ่งอยู่คนละฟากแม่น้ำ คณะเราคิดว่าเป็นคนไทย พูดดัง ๆ คุยกันได้สบายโดยไม่ต้องตะโกน น้ำไหลเชี่ยวพอสมควร แต่ถ้าเป็นหน้าแล้งน้ำแทบจะไม่มี เดินข้ามได้สบาย มีแพไม้ไผ่อยู่ ๒ แพ แต่ละแพก็เป็นไม้ไผ่ผูกติดกัน ๙ ลำ มีเชือกอยู่เส้นหนึ่งผูกโยงระหว่างต้นไม้ฝั่งไทยกับฝั่งลาว มีห่วงผูกคล้องระหว่างเชือกกับแพ ริมฝั่งทางด้านไทยมีร้านค้าขายของชำอยู่ ๔-๕ ร้าน นอกนั้นเป็นบ้านปลูกอยู่ริมฝั่ง มีด่านทหาร มีศาลาอยู่ริมตลิ่ง อาจารย์พรถามข้าพเจ้าว่า พระองค์รับสั่งหรือยังว่าจะให้คณะเราทำอะไรที่ไหน คุณยิ่งศักดิ์บอกว่า ทำพิธีศาลาริมน้ำนี้ดีมั้ง *ข้าพเจ้าไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก ได้ยินเสียงตนเองแว่ว ๆ ตอบอาจารย์พรไปว่า* **"ให้นั่งแพข้ามแม่น้ำเหือง ไปทำพิธีที่วัดฝั่งลาว"**

ขณะนั้นทุกคนได้มายืนรวมกันอยู่ที่ศาลาริมตลิ่ง แสงแดดร่มครึ้มลง ทันใดฟ้าแลบ เสียงคำรามครืน ลมพัดกรรโชกรุนแรง ครั้นแล้วฝนก็ตกลงมาโดยไม่มีวี่แววมาก่อน เวลาขณะนั้น ๑๔ นาฬิกาพอดี อาจารย์พรบอกว่าจะทำอย่างไรดี ฝนกำลังตก ข้าพเจ้าจึงเดินไปถามคุณยิ่งศักดิ์ว่า คณะเราจะข้ามไปฝั่งลาวได้หรือไม่ คุณยิ่งศักดิ์บอกว่าต้องลองไปถามจากทหารที่ด่านดูก่อนว่าจะขออนุญาตได้หรือไม่ ครั้นแล้วคุณยิ่งศักดิ์ก็เป็นธุระไปติดต่อกับทหารที่ด่าน โดยเขาบอกว่าเมื่อข้ามไปถึงฝั่งลาวแล้วก็ให้ไปขออนุญาตที่ด่านของลาวเช่นเดียวกัน มีวัดอยู่ลึกเข้าไปไม่ไกลจากด่านนัก พอฝนซาคณะเราจึงเตรียมตัวลงมาข้ามแพ

คุณยิ่งศักดิ์เล่าให้ฟังว่า ตรงที่มีแพข้ามนี้เมื่อไม่กี่เดือนมานี้มีสะพานไม้ไผ่เล็ก ๆ ข้าม คือสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว เดินมาจับมือกันกลางสะพานตอนเจรจาสงบศึกบ้านร่มเกล้า คือคณะพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ กับคณะพลเอกสีสวาด แก้วบุนพัน สะพานนี้อยู่ได้ไม่นานก็ถูกสายน้ำพัดหักขาดท่อนหายไปกับสายน้ำ ชาวบ้านแถบนี้จึงทำแพขึ้นข้าม เวลาข้ามต้องระวังหน่อย เพราะเป็นแพที่ชาวบ้านทำขึ้นไม่แข็งแรง ข้ามได้ครั้งละ ๔-๕ คนเท่านั้น ลงไปหลายคนแพจะจม เชือกที่โยงจะทานน้ำหนักไม่ไหว เมื่อมีการเหนี่ยวหรือต้นไม้ที่เชือกผูกโยงอยู่นั้นอาจจะโค่นลงมาได้

คณะเรามองไม่เห็นอันตรายใด ๆ มีแต่นึกสนุกและมุ่งมั่นที่จะไปกระทำพิธีสวดมนต์ที่วัด ซึ่งเขาทึกทักเอาว่าเป็นฝั่งลาว ซึ่งอยู่อีกฟากหนึ่งของแม่น้ำเหือง มองไปเห็นแพจอดอยู่ทางฝั่งลาวทั้ง ๒ แพ จึงต้องตะโกน บอกว่าใครก็ได้ที่อยู่ฝั่งโน้นน่ะ ให้นำแพมาทางฝั่งนี้ด้วย เพราะเราจะข้ามไป ตะโกนอยู่เป็นนาน ทั้ง ๆ ที่มีคน แต่ทุกคนเฉย ๆ เพียงแต่ยืนมองมา เฉย ไม่ทำอะไร เราทุกคนจึงช่วยกันพูดและกวักมือ เป็นครู่จึงมีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งอายุราว ๑๔-๑๕ ปี พยายามปลดห่วงแพที่เกี่ยวกับกิ่งไม้อยู่ออก พร้อมทั้งโดดลงแพ เหนี่ยวเชือกนำแพมารับคณะเรา อาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าลงไปก่อน เด็กหญิงคนนั้นได้ลากแพนำมาถึงฝั่ง คุณผ่องผิวก้าวขึ้นจากแพเป็นคนแรก พอเท้าเหยียบริมตลิ่งก็ลื่น เพราะฝนยังคงพรำอยู่ พื้นดินริมตลิ่งเป็นโคลนละเอียด เท้าจมน้ำริมตลิ่ง คุณผ่องผิวรีบก้าวขึ้นใหม่อย่างมั่นคงทันที ข้าพเจ้าตะโกนดังลั่นว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ.....เวลาขณะนั้น ๑๔.๒๘ นาฬิกาพอดี เป็นที่น่าแปลกที่สุดก็คือ เวลาที่คุณผ่องผิวซึ่งเป็นคนแรกในคณะเรา ๑๐ คน เหยียบแผ่นดินที่เขาทึกทักว่าเป็นแผ่นดินลาวนั้น เป็นเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่มีตัวเลขเป็นชื่อเนิน ๑๔๒๘

เมื่อคุณผ่องผิวก้าวขึ้นเหยียบได้อย่างมั่นคงแล้ว ข้าพเจ้าก็ก้าวตาม พร้อมทั้งในใจก็ภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ.... ข้าพเจ้าได้เดินนำหน้าโดยมีคุณผ่องผิวเดินตามมา สำหรับอาจารย์พรคอยรับคุณวรรณี คุณสุภาณี คุณเย็นใจ คุณสอาด คุณยิ่งศักดิ์ และคุณอู๊ด ซึ่งนั่งแพตามมาอีกรอบหนึ่ง ส่วนคุณมาลีภรรยาของคุณยิ่งศักดิ์มิได้ข้ามตามมา เพราะต้องคอยดูแลรถและข้าวของ คือคอยระวังเป็นกองหลังอยู่ ข้าพเจ้าได้เดินไปยืนที่ป้ายซึ่งเขียนเป็นตัวอักษรลาว ๒ บรรทัด อ่านเป็นไทยว่า **มิตรภาพและสายสัมพันธ์แบบบ้านพี่เมืองน้อง ระหว่างประชาชน ๒ ชาติ ลาว-ไทย มั่นยืน**

มองไปที่ด่านว่าจะไปขออนุญาตจากใครดี ทหารลาวหน้าตาเด็ก ๆ อายุคงไม่เกิน ๑๘ คว้าปืนเอ็ม ๑๖ เดินตรงมาที่ข้าพเจ้าทันที ถามเป็นภาษาลาวว่า **“จะไปไหน”** ข้าพเจ้าจึงตอบว่า **“จะไปวัด ไปไหว้พระ”** เขาชี้ทางให้แล้วเดินนำหน้าหายไปทางหลังวัด ข้าพเจ้าเดินนำหน้าคณะซึ่งก็กำลังทยอยเดินตามเข้าไปในวัด ภายในวัดเงียบเหงาวังเวงไร้ผู้คน มีโบสถ์เก่า ๆ เรียกได้ว่าแทบจะผุพังยิ่งกว่าวัดบ้านนอกที่ไร้ความเจริญโดยสิ้นเชิง มีศาลาเก่า ๆ สำหรับเป็นที่อยู่ของพระภิกษุด้วย เห็นมีพระภิกษุอยู่ ๒ รูป คุณยิ่งศักดิ์ คุณเย็นใจ และคุณอู๊ด ได้เดินไปขออนุญาตจากพระ เพื่อคณะเราจะได้สวดมนต์ในโบสถ์ พระได้ถามว่าทหารอนุญาตหรือยัง ถ้าทหารอนุญาตแล้วท่านก็เปิดโบสถ์ให้เข้าไปสวดมนต์ได้ คณะเราบอกว่าทหารอนุญาตแล้ว พระจึงเปิดประตูโบสถ์ให้ คณะเราได้นิมนต์ให้ท่านนั่งอยู่ในโบสถ์ด้วย อาจารย์พรได้นำคณะเราเข้าไปสวดมนต์ในโบสถ์เก่าผุ ๆ พัง ๆ นั้น หลังคาโบสถ์เป็นรูโหว่พรุนด้วยลูกกระสุนปืน แสงลอดมาตามรูเต็มไปหมด ได้อาศัยเป็นแสงสว่าง ไฟฟ้าไม่มี มีแต่ตะเกียงน้ำมันเล็ก ๆ คล้ายตะเกียงจุดบุหรี่ตามบ้านนอก พระพุทธรูปประธานองค์ใหญ่เก่าแก่มาก ธูปไม่มี เทียนมีแต่เล่มเล็ก ๆ เท่าก้านไม้ขีด เครื่องบูชาพระพุทธรูปประธานในโบสถ์ไม่มีเลย

ในระหว่างทำพิธีสวดมนต์ พระเจ้าไชยเชษฐา แห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต ได้เสด็จมารับสั่งถึงมิตรภาพระหว่างไทย-ลาว

อาจารย์พรได้จุดธูป-เทียนที่คณะเราได้จัดนำมาขึ้น ดอกไม้ทุกชนิดที่เก็บจากศูนย์พัฒนาศาสนาบูชา ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้นำคณะเราสวดมนต์ ต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร

ขณะเริ่มสวดพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร เสียงฟ้าร้องครืนครั่น ฝนตกเทกระหน่ำลงมาอีก เสียงคณะเราสวดมนต์แข่งกับเสียงสายฝนกระทบหลังคาโบสถ์สังกะสีที่มีแต่รูพรุนด้วยแรงกระสุนปืน *ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลงลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นผู้คนมากมาย มองไม่ออกว่าเป็นคนไทยหรือเป็นคนลาว ต่างโห่ร้องว่า สาธุ....สาธุ....สาธุ...ไม่ขาดปาก มีช้างหลายเชือกยืนเรียงรายเป็นระเบียบ บุคคลบนหลังช้างแต่งกายคล้ายกษัตริย์เพราะมีเครื่องทรงสวยงาม แม้แต่ช้างก็ประดับประดา ได้ยินเสียงคนหนึ่งในบรรดาที่อยู่บนหลังช้างกล่าวขึ้นเสียงก้องสะท้านว่า ในนามของพระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกุรงศรีสัตนาคนหุต ดีใจเหลือหลาย ยินดีต้อนรับ ใครก็ตามที่เป็นเชื้อสายมาจากพระเจ้าพี่-พระมหาจักรพรรดิแห่งอโยธยา ความรักจะยังมั่นคงยืนนานดุจดังพระธาตุศรีสองรัก จะไม่มีใครมาแยกความรักของเราออกจากกันได้ ขอจงนำข่าวสารกราบบังคมทูลพระเจ้าพี่-พระมหาจักรพรรดิ์ผู้ยิ่งใหญ่เถิด ครั้นแล้วได้ยินเสียงของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอบเคล้ามากับเสียงสายฝนสายฟ้าสายลมนั้นว่า ในนามของพระเจ้าตา-พระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงอโยธยา ขอนำความรักความปรารถนาดีมาถวายแด่พระเจ้าอา-พระเจ้าไชยเชษฐา และผู้มีเชื้อสายจากกรุงศรีสัตนาคนหุต เพื่อสันติสุข ความรักจะไม่เลือนหายไปตามกาลเวลา แม้พระธาตุศรีสองรักจะเริ่มทรุดเอียงไปตามสภาพ แต่ก็จะถูกซ่อมแซมให้ทรงสภาพเดิม เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความรักระหว่างเมืองพี่เมืองน้องตลอดไป*

แม้คณะเราจะสวดพุทธมนต์จบลงแล้ว สายฝนก็ยังคงโปรยเม็ดอยู่แต่บางเบาลงมากแล้ว ดังนั้น อาจารย์พรจึงนำคณะเรากล่าวคำถวายผ้าป่า โดยมีของเพียงเล็กน้อย คือร่ม ๒ คัน ธูปหนึ่งห่อใหญ่ เทียน ๒ ห่อใหญ่ ถาด-ถัง ดอกไม้ ปัจจัยรวบรวมกันได้เท่าที่มี ๓๐๐ บาท เมื่อตรวจน้ำอุทิศส่วนกุศลแล้วจึงได้ออกจากโบสถ์เดินมาที่ริมตลิ่งเพื่อนั่งแพข้ามแม่น้ำเหืองกลับมาด้วยความปลอดภัย ฝนก็หยุดขาดเม็ดสนิท แสงแดดยามหลังฝนตกสาดแสงทาบภูเขาสีเขียวสวยงามกระจ่าง เม็ดฝนเกาะพร่างพรายตามใบไม้กิ่งไม้ อากาศเย็นสดชื่น พระองค์รับสั่งว่า **เสร็จสิ้นภารกิจ ณ ที่เส้นเขตแดนที่เขากล่าวอ้างนี้แล้ว อย่าเดินทางย้อนรอยเก่า แต่จงเดินหน้าต่อไปยังพระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แล้วจึงเดินทางกลับสู่ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นการเดินทางเป็นวงกลมเพื่อยังสันติสุขทั่วรอบอาณาเขต**

ไปนมัสการพระธาตุศรีสองรัก

เมื่อทุกคนขึ้นรถ ข้าพเจ้าได้ถามคุณยิ่งศักดิ์ผู้ยังคงทำหน้าที่สารถีว่า จะนำพาคณะเรากลับอย่างไร จะย้อนรอยกลับทางเดิมหรือจะเดินทางต่อไป คุณยิ่งศักดิ์ตอบทันทีว่า **"ผมไม่พากลับทางเดิมหรอก จะพาเดินหน้าต่อไป ต้องพาไปเลี้ยงอาหารให้อิ่มที่หล่มสักก่อนจึงจะพาขึ้นไปส่ง"** จึงเป็นอันว่าข้าพเจ้าไม่ต้องพูดอะไร เพียงแต่บอกว่า **"ดีแล้ว เดินทางก้าวต่อไป แต่อย่าลืมพาแวะไปกราบนมัสการพระธาตุศรีสองรักก่อนก็แล้วกัน"** คุณวรรณีเสริมขึ้นว่า "สาธุ ขืนกลับทางเดิมซึ่งวกวนคดเคี้ยวอีก ต้องตายแน่ ๆ เลย" ซึ่งคุณวรรณีหารู้ไม่ว่าเส้นทางต่อไปกว่าจะถึงพระธาตุศรีสองรัก แล้วเลยมาถึงหล่มสักถึงแคมป์ที่พักศูนย์พัฒนาศาสนา ก็วกวนคดเคี้ยวพอกัน เพราะรถต้องแล่นอยู่บนเทือกเขาตลอด คุณยิ่งศักดิ์พาคณะเรามาถึงบริเวณพระธาตุศรีสองรัก เวลา ๑๗ นาฬิกาพอดี ทุกคนกราบนมัสการตรงทางบันไดขึ้นเพื่อจะไปไหว้องค์พระธาตุ ซึ่งมีเขียนประวัติไว้ว่า : -

พระธาตุศรีสองรัก

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๑๐๓-๒๑๐๖

รัชสมัย

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ์แห่งกรุงศรีอยุธยา

พระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต

ทุกคนรีบขึ้นรถเพราะเกรงว่าจะค่ำกลางทางระหว่างขุนเขา คุณยิ่งศักดิ์ก็ได้นำพาทุกคนมาถึงหล่มสัก พาไปรับประทานอาหารที่ภัตตาคารเมืองหล่ม ซึ่งก็เป็นของพี่ชาย-พี่สะใภ้และคุณยิ่งศักดิ์ร่วมกัน จากนั้นก็นำพาคณะเรามาส่งถึงแคมป์ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เวลา ๑๙.๑๙ น. คุณเกษมหัวหน้าคนงานเข้ามารายงานทันทีว่า *"ผมเพิ่งคุมงานเทเสาเสร็จเดี๋ยวนี้เอง ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากคนงาน ฝนตกตอนบ่ายแต่ก็ไม่มีใครหยุดงาน ทำงานตลอดสู้กับฝน พอฝนหยุดแดดก็ออก เทเสาทั้งหมดวันนี้ ๑๐ ต้น พอดีเสร็จ ยังไม่มีใครได้ทานอาหารเลย เพราะเร่งเต็มที่"* ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ดีแล้ว พาคนงานกินข้าวได้แล้ว บอกขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือ"

เทเสาระเบียงรอบศาลากัมมัฏฐานเสร็จในวันไปบ้านร่มเกล้า และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เมื่ออาบน้ำชำระกายเรียบร้อยครบหมดทุกคนแล้ว อาจารย์พรได้นำพาคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิตามปกติ ข้าพเจ้าหลับตาลงนึกถึงภาพเส้นทางที่ผ่าน นึกถึงภูสอยดาว ภูเมี่ยง ภูขัด ภูขี้เถ้า ที่รถ

แล่นผ่าน นึกถึงบุคคลที่ถูกขนานนามว่า ผกค. นึกถึงการสู้รบของมวลเหล่าทหารหาญกับพวกผกค. นึกถึงกรณีขัดแย้งเกี่ยวกับแนวเขตแดนไทยลาว โดยลาวเป็นผู้บุกรุกล้ำอธิปไตยของไทยมายึดเนินเขาต่าง ๆ ว่าเป็นของตน เพราะมีความเห็นแตกต่างทางลัทธิการเมือง และความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน นึกถึงเรื่องราวที่ชีวิตนับร้อยนับพันต้องพลีลงไป เป็นชีวิตและเลือดเนื้อของคนเมืองพี่เมืองน้อง เป็นการต่อสู้ที่น่าเศร้าใจ

พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า

“เสา ๑๐ ต้น ระเบียงรอบศาลากัมมัฏฐานสำเร็จเสร็จสิ้น ความปลอดภัยรอบขัณฑสีมา วันอังคารที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๒ จงทำบุญตักบาตรพระ ๑๐๙ รูป เพื่อมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ๒ ฝั่ง ไทย-ลาว ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๓๒ จงทำบุญเลี้ยงพระทั้งวัด ณ วัดชนะสงคราม เพื่อเยาวชน ๖ ตุลาคม ซึ่งต้องหนีเข้าป่า เพราะการเข้าใจผิดหลงผิด เพื่อทุกอย่างจะได้ดำเนินไปตามครรลองที่ถูกต้อง บัดนี้ จงเร่งงานการก่อสร้างภายในศาลากัมมัฏฐานให้แล้วเสร็จทันวันงานพิธีทอดกฐินและทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ กับทั้งงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ก็อย่าได้ละเลย เพราะงานทุกอย่างเป็นเงาสะท้อนของสภาวการณ์”

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟังทั้งหมด ซึ่งก็นิ่งรับฟังโดยดุษฎี มิได้กล่าวตอบสิ่งใด

ดังนั้นเมื่ออาจารย์พรพาคณะเรากลับกรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๒ มีเวลา ๑ วัน จัดเตรียมอาหารคาวหวานสำหรับตักบาตรพระ ๑๐๙ รูป ในวันอังคารที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๒ ซึ่งพระองค์รับสั่งด้วยว่าอาหารคาวนั้นให้จัดเป็นห่อหมก อาหารหวานเป็นกระยาสารท และในวันนี้ตรงกับวันคล้ายวันเกิดของข้าพเจ้าเองด้วย ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกดีใจมาก ที่มีโอกาสได้ทำบุญวันเกิดเพื่อมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะ ๒ ฝั่ง ไทย-ลาว กับทั้งมวลเหล่าบรรพบุรุษและผู้พลีชีพเพื่อรักษาแผ่นดิน

แปลกที่สุดก็คือว่า ในเช้าวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๒ มีผู้มาร่วมงานบุญตักบาตรพระ ๒๓ คน ตรงกับวันที่คณะเราเดินทางไปกระทำพิธีชายเขตแดน ตั้งโต๊ะอาหารสำหรับตักบาตรพระ ๑ โต๊ะ พระภิกษุเดินมารับบาตร ๒ ด้าน ทั้งซ้ายขวาเรียงเป็นแถวยาว ๒ สาย เหลืองอร่ามสวยงามมาก เป็นที่น่าแปลกอีกอย่างหนึ่งก็คือจำนวนอาหารทั้งคาว-หวานที่จัดเตรียมออกไป ๑๐๙ ชุด ขณะที่ตักบาตรครบ ๑๐๙ ชุดนั้น ยังคงมีพระภิกษุที่ยังยืนคอยรับอยู่อีก ๒ รูป ข้าวสวยในขันยังพอมีเหลืออยู่ ห่อหมกซึ่งนับเกินเผื่อไว้ยังมีอยู่ ๔-๕ ห่อ ลางสาดที่คุณสุภาณีนำมาสมทบจากอุตรดิตถ์ มาถึงตอนเช้าที่กำลังตักบาตรนั้นเองก็ยังมีอยู่ ขนมเค้กซึ่งคุณชิน มโนรังษี นำมาสมทบนับมาเกินจาก ๑๐๙ ก็ยังมีอยู่ ขาดแต่เพียงกระยาสารทเท่านั้น ซึ่งนับครบจำนวน ๑๐๙ พอดี จึงเป็นอันว่าคณะเราได้ทำบุญตักบาตรพระเช้าวันนี้ ๑๑๑ รูป เมื่อทำบุญตักบาตรพระเสร็จแล้ว อาจารย์พรก็ได้นำพาคณะทั้งหมดมาสวดมนต์ทำวัตรเช้า อุทิศส่วนกุศลรำลึกถึง *เสียงสาธุ...อนุโมทนา...และกล่าวให้พรเป็นทำนอง ซึ่งข้าพเจ้าไม่อาจจะจับสรรพสำเนียงเป็นข้อความได้* หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวว่า **“ดีนะ หนึ่งสามตัวเรียงกันแสดงถึงความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ไม่มีการแตกแยก ดีจริง ๆ”**

พอวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๓๒ อาจารย์พรได้พาคณะเราไปทำบุญเลี้ยงพระทั้งวัด ที่วัดชนะสงคราม เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่เยาวชนผู้มีความปรารถนาดี แต่มีความหลงผิด ทุกอย่างดำเนินไปโดยเรียบร้อยทุกประการ

เป็นอันเสร็จสิ้นภารกิจที่บ้านร่มเกล้า บ้านนาแห้ว แม่น้ำเหือง แนวเขตแดนติดต่อไทย-ลาวที่มีปัญหา ยังคงอยู่แต่ภารกิจเกี่ยวกับการก่อสร้างศาลากัมมัฏฐาน และงานเกี่ยวกับพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งพระองค์รับสั่งเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๒ วันมหาราชินี เมื่อข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้ทรงรับทราบถึงงานเกี่ยวกับพระธรรมคัมภีร์ว่าทำได้ไปถึงขั้นตอนใด และข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้ว ซึ่งในวันนั้นพระองค์รับสั่งว่า : -

“ขออนุโมทนา...โสมนัสปีติปราโมทย์ได้บังเกิดขึ้นแล้วในบรรดาเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งมวล และต่างก็ได้รับเสวยทิพยสุขตามภพภูมิแห่งตน โดยเฉพาะในวันนี้เป็นวันมหาราชินี จึงต่างแซ่ซ้องสาธุการกับงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ ซึ่งสำเร็จออกมาเป็นปฐมในรูปเล่มที่สมบูรณ์ถึง ๓ คัมภีร์ ผลานิสงส์นี้จะเป็นพลังกุศลพื้นฐานแด่พระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นคู่พระบารมีของพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ราชจักรีวงศ์”

และได้รับสั่งสืบต่อไปอีก เมื่อข้าพเจ้ากราบบังคมทูลถามเกี่ยวกับงานการกุศลทอดกฐินว่า

“สภาวการณ์การก้าวไปกำลังเร่งและบีบรัดตัวเองเพื่อให้ถึงจุดของความมั่นคง ศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ซึ่งจะเป็นสถานที่รองรับงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันบ่งบอกถึงพื้นฐานของความมั่นคง จงเร่งการก่อสร้างให้รับงานได้ทันในวันกระทำพิธีทอดกฐิน ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นก่อนวันปิยมหาราชหนึ่งวัน และในวันกระทำพิธีทอดกฐินนี้ ก็จงจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ที่ยังขาดจำนวนอยู่นั้นควบคู่กันไปด้วย เพื่อความอุดมสมบูรณ์และความมั่นคงของการก้าวไป....”

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พูดถึงการสร้างศาลากัมมัฏฐาน และการทอดกฐินในปี ๒๕๓๒

จึงเป็นอันว่าอาจารย์พรและคณะเราก็ต้องกลับมาเร่งรัดงานก่อสร้างศาลากัมมัฏฐานให้ทันวันทอดกฐิน และงานการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ คือการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ก็ต้องเร่งรัดเช่นเดียวกัน *ข้าพเจ้าได้ฟังการสนทนากันระหว่างพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์ พอจะสรุปความได้ว่า*

“แปลก....แต่น่าจะจริง... งานการทอดกฐินของศูนย์พัฒนาศาสนา โดยปกติจะไม่ค่อยมีเจ้าภาพส่วนมากทุก ๆ ปีที่ผ่านมาจะเป็นกฐินสามัคคี มาปีนี้พอพระองค์ท่านรับสั่งว่าให้ทอดกฐินสร้างศาลา

กัมมัฏฐาน...กฐินนี้ก็มีเจ้าภาพ คือเจ้าของโรงพยาบาลสยาม แม้การริเริ่มครั้งแรกจะมาจากการที่ชาวอินเดียบอกว่าจะบริจาคสร้างกุฏิก็ตาม แต่เจ้าภาพองค์กฐินคือเจ้าของโรงพยาบาลสยาม "สยาม" คือชื่อเรียก "ประเทศไทย" ทำไมการเทเสาระเบียงรอบศาลาจึงเป็นวันเดียวกันกับวันที่ไปกระทำพิธีแนวเขตแดน ต้องบอกนังหนูมันหน่อยว่า ยังไง ยังไง ก็ต้องเร่งให้ทำตัวศาลากัมมัฏฐานภายในให้เสร็จ ยกป้ายชื่อศาลาให้แล้ว ไม่อย่างนั้นคงไม่ได้การแน่" เมื่อข้าพเจ้าทราบเช่นนั้นจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟังทั้งหมด พร้อมทั้งปรึกษาว่าจะมีวิธีใดบ้างที่จะทำศาลากัมมัฏฐานภายในให้เสร็จทันวันกระทำพิธีทอดกฐิน อาจารย์พรบอกว่า ต้องพยายามเร่งระดมหาช่างทุกอย่างมาระดม ดังนั้นจึงได้ออกติดต่อหาช่างทั้งทำฝ้าเพดาน ทำพื้น ทำประตูหน้าต่าง ทาสี ตกแต่งภายใน ต่อไฟฟ้า ต่อน้ำ ทำเหล็กดัด ทำป้ายชื่อศาลา ซึ่งพระองค์ท่านได้ให้ชื่อไว้แล้วว่า **"ศาลากัมมัฏฐาน พุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ"**

รายชื่อผู้เป็นเจ้าภาพทอดกฐิน
และรายชื่อผู้ร่วมบริจาคสร้างศาลากัมมัฏฐาน

เมื่อเร่งระดมหาช่างก็มาถึงจุดที่จะต้องหาปัจจัยมาจ่าย ข้าพเจ้าเองไม่ว่าจะพบหน้าใครก็ตามที่พอจะพูดกันได้และเข้าใจก็จะขอบริจาคทันที โดยพูดขอร้องให้รับเป็นเจ้าภาพเป็นอย่าง ๆ ถึงแม้การทอดกฐินสร้างศาลากัมมัฏฐานครั้งนี้จะมีเจ้าภาพคือเจ้าของโรงพยาบาลสยาม ซึ่งบอกบริจาคไว้ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) เงินจำนวนนี้สามารถทำโครงสร้างได้ แต่การตกแต่งให้สมบูรณ์จะต้องหามาเพิ่มเติม ดังนั้นเจ้าภาพแต่ละอย่างที่ข้าพเจ้าขอบริจาค จึงเป็นส่วนเพิ่มเติมเสริมถึงความสมบูรณ์สวยงาม ซึ่งทุกคนที่ได้รับฟังก็เข้าใจและพยายามช่วยเท่าที่ตนเองจะรับได้ ซึ่งข้าพเจ้าขอบันทึกและรำลึกพระคุณไว้ดังนี้

- **น.พ.รัศมี-คุณสมปอง วรรณิสสร** และครอบครัว บริจาค ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) แม้จะยังไม่ได้กระทำพิธีทอดกฐิน
- **คุณชลิกา โรจนโกศล** และคณะ รับเป็นเจ้าภาพพื้นปาเก้ภายในศาลากัมมัฏฐาน เป็นเงิน ๑๑๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นหกพันบาทถ้วน) แต่ข้าพเจ้าจ่ายค่าพื้นปาเก้แก่ช่างรับเหมา เป็นเงิน ๑๑๕,๔๐๐ บาท
- **คุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม** และคณะพี่น้องญาติมิตรสหายร่วมอาชีพ รับเป็นเจ้าภาพฝ้าเพดาน ทาสีภายใน บริจาคเงินมา ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ข้าพเจ้าจ่ายช่างรับเหมาเป็นเงิน ๗๔,๘๐๐ บาท
- **คุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์** และครอบครัว บริจาคปูนปั้นตกแต่งเสาเพดาน คิดเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

- **คุณวันเพ็ญ-คุณสวัสดิ์ อมรสิทธิ์** และครอบครัว บริจาคเกี่ยวกับสายไฟ ท่อน้ำ ค่าแรงเดินสายไฟ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)
- **พลเอกสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ** บริจาคเกี่ยวกับโคมไฟ ๑๗,๔๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นเจ็ดพันสี่ร้อยบาทถ้วน)
- **ครอบครัวคุณประสิทธิ์ศักดิ์-คุณบุศย์ณี กลิ่นสุนทร** บริจาคเกี่ยวกับโคมไฟเช่นเดียวกัน เป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันบาทถ้วน)
- **คุณชัชชัย-คุณแคทรียา จันทร์ศุภฤกษ์** บริจาคเกี่ยวกับประตู - หน้าต่างเหล็กดัด เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน)
- **คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร** และครอบครัว บริจาคป้ายศาลากัมมัฏฐาน เป็นเงิน ๒๖,๕๐๐ บาท (สองหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน)
- **ร้านวัฒนชัย หล่มสัก** บริจาคหลังคากระเบื้อง เป็นเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ประตู ๑ ช่อง หน้าต่างกระจกอะลูมิเนียม มุ้งลวด ๑๙ ช่อง เป็นเงินทั้งหมด ๑๕๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ยังมีผู้บริจาคมาไม่ครบ เพราะหน้าต่างช่องหนึ่งจะตกราว ๗,๕๐๐ บาท (เจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน) ส่วนประตู ๑ ช่องนั้น ราคา ๑๔,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถ้วน)

เป็นอันว่า การเร่งระดมงานศาลากัมมัฏฐานภายในเสร็จทันวันงานกระทำพิธีทอดกฐินพอดีจริง ๆ คือแม้ในวันกระทำพิธีทอดกฐิน ซึ่งกระทำพิธีทอดในตอนบ่ายนั้น ตอนช่วงเวลาเช้าช่างเดินสายไฟและติดโคมไฟ ช่างทาสียังคงเร่งเก็บงานให้ทันอยู่เลย ป้ายชื่อศาลากัมมัฏฐานก็เสร็จทันก่อนที่จะกระทำพิธีทอดกฐินวันเดียว ทุกอย่างเร่งเร้าเป็นจุลกฐิน ในระหว่างระยะเวลาเช่นนี้ *บรรยากาศในโลกทิพย์เสียงหัวเราะห้าวลึกต่ำผสมเสียงแหลมเล็กหวีดหวิวดังเป็นพื้นอยู่ตลอดเวลา แม้กระนั้นเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....ก็มิได้ห่างไปเช่นกัน*

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ และบรรยากาศในโลกทิพย์ ในวันทอดผ้าป่ากองทุน และวันนำป้ายศาลากัมมัฏฐานไปไว้ที่ศาลา

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นวันพิธีงานบุญทอดกฐิน และทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ครั้งที่ ๗ นั้น ขณะที่อาจารย์พรนำพาคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเช้าและนั่งสมาธินิดหน่อยนั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงนำป้ายศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ไปตั้งให้เป็นสง่าแก่องค์กฐินและผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ในหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา และจะกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ ครั้งที่ ๗ ก่อน แล้วจงแห่ป้ายศาลากัมมัฏฐานเข้าไปตั้งไว้ภายในศาลา โยงด้ายสายสิญจน์จากองค์กฐินไปที่ป้ายภายในศาลา บ่าย**

สามโมงเป็นเวลากระทำพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐาน พุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เพื่อความมั่นคงของการก้าวไป" ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้อาจารย์พรทราบ

ดังนั้นเมื่อรับประทานอาหารเช้าเสร็จ อาจารย์พรจึงได้นำพาคณะเรามารวมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา พร้อมทั้งได้นำป้ายศาลามาตั้งภายในหอประชุมที่องค์กฐินและกองผ้าป่า ซึ่งเตรียมรอจะกระทำพิธีทอด ครั้นได้เวลา ๑๐ นาฬิกา อาจารย์พรได้กล่าวนำคำถวายผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งในการกระทำพิธีทอดผ้าป่าครั้งที่ ๗ นี้ รวบรวมมาได้อีก ๕๒๔ กองทุน เมื่อรวมกับที่กระทำพิธีมาแล้ว ๖ ครั้ง ๓,๓๓๑ กองทุน ก็จะได้ ๓,๘๕๕ กองทุน ยังคงขาดจำนวนอยู่อีก ๑,๑๔๕ กองทุน ขณะเมื่อกระทำพิธีทอด พระภิกษุกล่าวคำอนุโมทนาให้พรนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลง มองเห็นนิมิตคล้ายวันที่กระทำพิธีทอดกฐินปีที่แล้ว คือเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

สำหรับวันนี้คือวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ ก็จะเป็นวันกระทำพิธีทอดกฐินของปี ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นวันครบรอบขวบปี นิมิตหมายบรรยากาศในโลกทิพย์มิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่าไรนักเลย คือ *ภาพที่มีหมอกปกคลุมหนาทึบ บรรยากาศที่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย ผู้คนแตกตื่น เสียงพายุครืนครั่นราวกับฟ้าจะถล่มทลาย ลมพัดกรรโชกรุนแรง ฝุ่นคละคลุ้ง ใบไม้ต้นไม้ปลิวว่อนโยกโอนเอนราวกับจะถอนรากถอนโคน เป็นครู่ความเงียบเข้าครอบคลุม ได้ยินเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เป็นท่วงทำนองผสมมากับเสียงแผ่วแว่วมากับสายลมอ่อนว่า ทุพภิกขภัยบังเกิดแล้ว จงผ่อนคลายด้วยการตั้งจิตไว้ให้ถูก ให้เป็นสัมมาทิฏฐิเถิด ความอุดมสมบูรณ์จะติดตามมา ผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้เป็นไปได้ยาก เพราะเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ครั้นแล้วภาพของผู้คนมากมายเดินขวักไขว่เต็มถนนหนทางไปหมด ต่างคนต่างถือถุงถือตะกร้า เสียงพูดคุยกันว่าจะไปรับแจกข้าวปลาอาหารเครื่องใช้ เสียงพูดบอกต่อกันเป็นทอด ๆ ว่าช่วยกันหน่อย ช่วยกันเร็ว ช่วยกัน....แล้วทุกอย่างก็เงียบสงบลง ได้ยินแต่เสียงคำว่า เย็นศิระเพราะพระบริบาล...และคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....แผ่วแทรกซ้อนในบรรยากาศที่เงียบสงบนั้น* พระองค์กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมาย ได้มาร่วมการกุศลอนุโมทนา พระองค์รับสั่งว่า

"โสมนัสปีติปราโมทย์ได้บังเกิดขึ้นแล้วแด่มวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทุกภพทุกภูมิ และต่างก็ได้เสวยทิพยสุขตามคติแห่งตน แม้ว่าสิ่งที่ได้กระทำมาแล้ว กำลังกระทำอยู่ และจะต้องกระทำต่อไปนั้น จะเป็นสัญญาณบอกเตือนให้รู้ว่า ความอุดมสมบูรณ์เป็นสิ่งที่กระทำให้มีให้เป็นขึ้นได้ยากอย่างยิ่ง และจะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลา จนเป็นเหตุให้ความเป็นไปในด้านอื่นล่าช้า ไม่อาจจะก้าวไปได้เท่าที่ควร ก็ยังดีกว่าที่จะไม่มีการเคลื่อนไหวก้าวเดินเสียเลย ๑,๑๔๕ กองทุนที่ยังขาดอยู่นั้น ให้เวลากระทำพิธีได้อีก ๒ ครั้ง คือวันเพ็ญมาฆฤกษ์และวันเพ็ญวิสาขบูชา โดยจงกระทำพิธีควบคู่กันไปกับงานพิธีกองทุนสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ และงานการก่อสร้างศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เพราะนั่นคือพื้นฐานของความมั่นคง.....และบัดนี้จงตั้งขบวนแห่ป้ายศาลากัมมัฏฐานเข้าสู่ภายในศาลาได้แล้ว เพื่อรอรับการกระทำพิธีทอดกฐินต่อไป"

เมื่อกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้เสร็จแล้ว จึงต่างช่วยกันยกป้ายศาลากัมมัฏฐานทั้ง ๒ ป้ายออกมาจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ตั้งขบวนโดยมีพระภิกษุเดินนำหน้าขบวนแห่ เวลาขณะนั้น ๑๐ นาฬิกา ๔๐ นาที ระยะทางจากหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาถึงศาลากัมมัฏฐาน ราว ๖๐๐ เมตร ทุกคนช่วยกันร้องโห่ฮิ้ว แสดงถึงความสามัคคีรื่นเริงพร้อมเพรียง *เสียงท่วงทำนอง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ดังผสมคละเคล้ามากับเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก หวีดหวิวแหลมเล็ก เสียงคลื่นเสียงลมพัดอื้ออึง ได้ยินเสียงดังห้าวสะท้านแหวกฝ่าเสียงอื้ออึงมาว่า* **“จงรีบไปเปิดประตูศาลากัมมัฏฐานรอรับขบวนแห่ป้ายศาลานั้นโดยเร็ว ก่อนที่จะไม่มีที่อาศัยพักพิง...”** ข้าพเจ้าหันรีหันขวางว่าจะบอกใครดี ให้วิ่งไปให้ถึงศาลาก่อนและเปิดประตูศาลา มองไม่เห็นใครที่จะรับคำสั่งได้รู้เรื่องและปฏิบัติตามถูก เพราะทุกคนอยู่ในขบวนแห่ และต่างกำลังร้องโห่ฮิ้วด้วยความสุขรื่นเริง

เท้าไวเท่าความคิด ข้าพเจ้าออกวิ่งนำหน้าขบวนแห่ซึ่งกำลังเดินลงจากเนินหอประชุม *ความรู้สึกคล้ายถูกฉุดกระชาก เสียงขู่คำรามลอดไรฟันแผ่วอยู่ริมโสตประสาทว่า อย่าวิ่งนะ อันตรายจะว่าไม่เตือน จงปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามเหตุการณ์ ครั้นแล้วคล้ายวิ่งปะทะคลื่นน้ำรุนแรงแทบทรงตัวไม่อยู่* ข้าพเจ้าหลับตาวิ่งปากก็ตะโกนดังลั่น พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ตั้งจิตอธิษฐานถึงพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง พร้อมทั้งน้อมรำลึกถึงพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงเป็นศูนย์รวมดวงใจของคนทั้งชาติ แล้วตะโกนดัง ๆ ขึ้นอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ข้าฯ วรพุทธเจ้า เอามโนและศิรกราน ๒ ประโยคนี้เท่านั้น *เสียงต่าง ๆ แผ่วจางห่างไป*

ข้าพเจ้าวิ่งมาถึงทางขึ้นศาลากัมมัฏฐาน ห่างจากขบวนแห่ป้ายศาลาประมาณ ๓๐ เมตร รู้สึกเหนื่อยจนหอบ แต่ก็รีบเก็บเศษไม้เศษเหล็กซึ่งขวางทางเดินออก บอกคุณผ่องผิวซึ่งกำลังวิ่งถ่ายรูปเก็บภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่นั้นให้รีบช่วยด้วย ตะโกนบอกคุณเกษมหัวหน้าคนงานให้รีบเปิดประตูศาลา ทั้งนี้เพราะว่าศาลากัมมัฏฐานทำเสร็จเรียบร้อยเฉพาะภายในศาลาเท่านั้น ส่วนข้างนอกรอบ ๆ ยังไม่เสร็จ ดังนั้นจึงระเกะระกะไปด้วยเศษเหล็ก เศษไม้ ประตูศาลาก็ต้องปิดไว้ เมื่อคุณเกษมเปิดประตูศาลา ข้าพเจ้ารีบเดินไปเปิดไฟโคมดวงเดือน โคมดวงดาว ขบวนแห่ป้ายศาลามาถึงพอดีเวลา ๑๑.๐๐ น. ต่างช่วยกันนำป้ายศาลามาตั้งวางไว้ทางด้านหน้า ซึ่งต่อไปจะเป็นที่สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป ธงชาติไทย และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรนำทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง จากนั้นจึงต่างคนต่างชื่นชมถึงความสวยงามภายในศาลากัมมัฏฐาน ซึ่งแต่ละคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าสวยงามจริง ๆ สีหน้าแววตาบ่งบอกถึงความเป็นสุขอิ่มเอิบ

พระองค์รับสั่งว่า **“เพราะความสามัคคีพร้อมเพรียงกันจนก่อให้เกิดภายในที่ปลอดภัย สวยงาม สมบูรณ์ จงอย่าประมาทชะล่าใจจนหลงลืม จงตั้งจิตให้มั่นคงในสัมมาทิฏฐิ มองออกไปรอบนอกจะเห็นถึงความไม่เรียบร้อยยุ่งยาก แต่ก็มีพื้นฐานรองรับพร้อมที่จะปลอดภัย สวยงาม สมบูรณ์ต่อไปได้ จงแผ่เมตตาธรรมแสดงถึงความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อความมั่นคงเป็นปึกแผ่นตลอดกาลนาน อย่าลืม บ่ายสามโมงเป็นเวลากระทำพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐาน พุทธานุภาพ พุทฺธ์**

สรณ์ คจฺฉามิ ซึ่งได้เร่งสร้างภายในเสร็จได้ทันเวลากระทำพิธี" จากนั้นก็ถวายภัตตาหารเพลพระ และกลับมารับประทานอาหารกลางวัน ข้าพเจ้าได้บอกขอร้องให้คุณสอาด แก้วเกษ ชักชวนใครที่พอจะช่วยได้ให้รีบไปโยงด้ายสายสิญจน์จากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาสู่ป้ายภายในศาลากัมมัฏฐานให้ทันเวลา

เหตุการณ์และบรรยากาศในโลกทิพย์ ในวันทอดกฐิน ปี ๒๕๓๒ เจ้าภาพกฐินและคนอื่น ๆ ร่วมบริจาคเพิ่มเติมอีกอย่างชนิดคาดไม่ถึง

พอเวลา ๑๔.๐๐ น. ทุกคนมารวมพร้อมกันที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อรอกระทำพิธีงานบุญทอดกฐิน ศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ รถนำผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาจากกรุงเทพมหานคร ทยอยกันเข้ามาเรื่อย ๆ จนใกล้เวลาบ่ายสามโมงเย็น เจ้าของโรงพยาบาลสยามซึ่งเป็นเจ้าภาพองค์กฐิน และได้นัดกับข้าพเจ้าไว้ว่าจะพยายามมาให้ทันเวลากระทำพิธีทอดก็ยังมาไม่ถึง อาจารย์พรได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่าเจ้าภาพจะมากระทำพิธีเองหรือเปล่า หรือได้นัดแนะกันไว้ว่าอย่างไร ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรตามที่ได้นัดไว้กับคุณสมปอง วรรณิสสร ว่า *"ถ้าไม่มีเหตุขัดข้องจนเหลือวิสัยจะมาเองแน่นอน แต่ถ้าเมื่อถึงเวลาแล้วยังมาไม่ถึง ก็ขอให้อาจารย์พรกระทำพิธีถวายแทนได้เลย"* ยังพูดโต้ตอบกันไม่ทันจะจบ คุณผ่องผิวก็เข้ามาภายในหอประชุมบอกว่า *"พี่วรรณี วรชาติ เพื่อนคุณพี่สมปองมาแล้ว พร้อมทั้งคุณพี่สมปองและคณะ"* จึงเป็นอันว่า คุณสมปอง วรรณิสสร เจ้าภาพองค์กฐินมาได้ทันเวลากระทำพิธีถวายผ้ากฐินด้วยตนเอง

เมื่อถึงเวลาบ่ายสามโมงตรงก่อนจะกระทำพิธีถวายผ้ากฐิน หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ซึ่งคณะเราได้รับความเมตตาจากหลวงพ่อเป็นเจ้าพิธีให้ ได้บอกให้ข้าพเจ้านำร้องเพลงทอดกฐิน ซึ่งมีเนื้อร้องดังนี้

"คนไทยใจบุญเกื้อกูลพระศาสนา แต่ดึกดำบรรพ์มา ชอบทอดกฐิน (ผ้าป่า) สามัคคี
ตั้งแต่สุโขทัยถึงสมัยกรุงเทพ ฯ เรานี้ ชอบทอดกฐิน (ผ้าป่า) สามัคคี เป็นชีวิตจิตใจ
ความจนความมีไม่เป็นที่สำคัญ ร่วมทำบุญกันไม่ว่าน้องพี่หญิงชาย
กุฏิศาลา โรงเปรียญพระธรรมวินัย พระเจดีย์สวยงามวิไล สำเร็จได้เพราะเราทุกคน
กฐิน (ผ้าป่า) สามัคคี ทอดกฐิน (ผ้าป่า) สามัคคี เราทอดครานี้
เราได้กุศลร่วมกัน สะสมผลบุญ เป็นทุนค้ำจุนเรานั้น เป็นหนทางสู่สวรรค์ให้เราสุขใจ
ขอโมทนาที่กฐิน (ผ้าป่า) เรานี้ สำเร็จด้วยดี ทั้งน้องและพี่หญิงชาย
กุฏิศาลา โรงเปรียญพระธรรมวินัย พระเจดีย์สวยงามวิไล สำเร็จได้เพราะเราทุกคน"

ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลงลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง คล้ายตนเองเข้าไปนั่งอยู่ในห้องโถงกว้างใหญ่ ผู้คนมากมายต่างแต่งกายสวยงามด้วยพัสตราภรณ์สีต่าง ๆ กลิ่นหอมรวยรินอบอวล เสียงระฆังผสม

เสียงกริ่งกังสดาลดังกรุ๋งกริ๋งแผ่วเบาผสมผสานกับเสียงดนตรีเสนาะ ด้านหน้ามวลเหล่าเทพเจ้าซึ่งแต่งกายเป็นพระภิกษุสงฆ์สีเหลืองทองอร่ามเลื่อม นั่งเรียงรายเป็นระเบียบลดหลั่น ด้านซ้ายเป็นมวลเหล่าเทพเจ้าซึ่งแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีขาวระยิบระยับด้วยสีเงิน ทางด้านขวาพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับมวลเหล่าเทพเทวาอดีตบูรพกษัตริยาธิราช ทหารและบุคคลผู้แต่งกายสวยงามอีกมากมาย ไม่ช้าในท้องนภากาศก็ปรากฏเป็นไตรจีวรสีทองรัศมีอร่ามเรืองรอง ลอยมาลงในพระหัตถ์ของพระองค์ ปลายจีวรด้านหนึ่งคลี่มาในพานทองหน้าเทพเจ้าภิกษุสงฆ์ อีกด้านหนึ่งยาวเลยไปจนปลายสุดคลี่คลุมสิ่งสวยงามราวปราสาทระยิบระยับ ได้ยินเสียงของพระองค์แผ่วเบาแต่หนักแน่นชัดเจน ดังอยู่ในทุกอณูของบรรยากาศซึ่งมีละอองน้ำเป็นพาหะนั้นว่า **“กฐินศาลากัมมัฏฐานอันเปรียบเสมือนเทวสภาในดาวดึงส์เทวโลก กำลังถูกเนรมิตขึ้นด้วยพระวิษณุกรรม จงตั้งจิตให้มั่นคงในสัมมาทิฏฐิ บรรเทาพลังพายุร้ายของมิจฉาทิฏฐิซึ่งกำลังเกรี้ยวกราดถาโถมให้เกิดความพินาศนั้นให้เบาบางและอ่อนกำลังลง”** *เพราะขณะนั้นแม้ภายในจะเงียบสงบ แต่คล้ายกับพายุพัดอื้ออึงดังอยู่โดยรอบ เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ แม้จะดังชัดเจนขึ้นแต่เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก เสียงแหลมเล็กหวีดหวิวก็มิได้หายไป เพียงแต่แผ่วจางห่างไป*

พอรู้สึกตัวเต็มที่ได้ยินเสียงคุณสมปอง วรรณิสสร กำลังกล่าวนำคำถวายผ้ากฐิน เสร็จแล้วอาจารย์พรจึงชวนทุกคนว่า ในขณะที่พระภิกษุท่านกระทำพิธีกรานกฐิน ขอให้เราทุกคนไปรวมกันที่ศาลากัมมัฏฐาน เพื่อทุกคนจะได้เห็นว่าศาลากัมมัฏฐานที่ได้ช่วยกันจัดทอดเป็นจุลกฐินนั้นสวยงามอย่างไร

ข้าพเจ้าได้เดินนำคุณสมปอง วรรณิสสร เข้ามาภายในศาลากัมมัฏฐานเป็นคนแรก พอได้เห็นภายในศาลากัมมัฏฐาน คุณสมปองได้บอกข้าพเจ้าว่า ‘ขอบริจาคสร้างศาลาเพิ่มอีก ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน) จากที่ได้บริจาคแล้ว ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) นั้น และจะพยายามช่วยสร้างต่อไปอีกเรื่อย ๆ จนกว่าจะแล้วเสร็จ ขออย่าให้มีอุปสรรคในการงานเลย’ คุณวรรณี วรชาติ เพื่อนของคุณสมปองก็บอกว่า ‘ฉันขอช่วยตามกำลังนิดหน่อย หนึ่งหมื่นบาท’ ข้าพเจ้าได้แต่รู้สึกเย็นสงบ และยังรู้สึกกึ่งสำนึกไม่เป็นตัวของตัวเองนัก

เมื่อทุกคนเข้ามานั่งภายในศาลากัมมัฏฐานแล้ว หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ได้บอกให้ข้าพเจ้าเรียนเชิญให้อาจารย์พรกล่าวอธิบายให้ทุกคนได้รับทราบถึงอานุภาพของพุทธานุภาพ เมื่ออธิบายจบลง ก็ได้นำทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง คุณแม่กราย กลิ่นสุนทร ซึ่งเป็นคุณแม่ของคุณประสิทธิ์ศักดิ์-คุณบุศย์นี กลิ่นสุนทร ได้เดินทางมาร่วมการกุศลมากับคณะคุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ เพิ่งมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นครั้งแรก ก็ได้บอกอาจารย์พรทันทีว่า ขอร่วมสร้างศาลากัมมัฏฐานเป็นเงินหนึ่งแสนบาท ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรต่อท้ายว่า คุณพี่สมปองก็ได้บอกบริจาคเพิ่มอีกสามแสนบาท คุณพี่วรรณี วรชาติ หนึ่งหมื่นบาท ทุกคนภายในศาลากัมมัฏฐานต่างกล่าวอนุโมทนาว่า สาธุ ขึ้นพร้อมกัน *ความรู้สึกของข้าพเจ้าวูบดิ่งลึกลงอีก เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ดังก้องสะท้านสะเทือน*

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ อธิบายว่า **“เห็นไหมนังหนูเอ๋ย ที่พระองค์ท่านรับสั่งว่า พระวิษณุกรรมเนรมิต นั้นหมายความว่าศาลากัมมัฏฐานนี้สำเร็จได้ด้วยการเนรมิตของทุก ๆ คน ใครเห็นว่าจะช่วยอะไรส่วนไหนได้ก็ช่วยทันที และก็สวยงามราวกับเนรมิตจริง ๆ ไหมล่ะ จึงได้เปรียบเหมือนเป็นเทวสภาในดาวดึงส์เทวโลก เพราะในเทวโลกนั้นพระวิษณุกรรมเนรมิตทั้งสิ้น และก็เนรมิตตามวิบากของเจ้าของ ถ้าเป็นของส่วนรวมก็เนรมิตตามวิบากของส่วนรวม อ้าว...เลอะเทอะมากไปแล้ว เดี๋ยวนังหนูไม่เข้าใจสงสัย ขืนอธิบายมากเลยไม่รู้เรื่องเลย พอทีนะ”** ข้าพเจ้าก้มลงกราบหลวงพ่อด้วยความซาบซึ้งในพระคุณ

สมเด็จพระปิยมหาราช
รับสั่งขอให้ยกป้ายวันปิยมหาราช คือ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๒

อธิบายธรรมพอสมควรแล้ว อาจารย์พรก็ได้เชิญทุกคนให้กลับไปหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อรับพรจากพระภิกษุซึ่งท่านได้ทำพิธีกรานกฐินเสร็จแล้ว กับทั้งบอกว่าให้มาช่วยกันยกป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานบนหน้าบันศาลา **ขณะนั้นองค์สมเด็จพระปิยมหาราชได้ตรัสขอร้องว่า “สำหรับป้ายศาลากัมมัฏฐาน พุทธานุภาพ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ นี้ ขอให้นำขึ้นประดิษฐานในวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นวันจันทร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ วันปิยมหาราช”** อาจารย์พรและคณะเราทุกคนรู้สึกตื้นตันและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง และมีความเห็นเช่นเดียวกับพระองค์ทุกประการ จากนั้นก็ได้นำพาทุกคนมากราบนมัสการองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นอันเสร็จพิธีไปขั้นตอนหนึ่งของการกระทำพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐาน ซึ่งภายในสำเร็จสวยงามราวกับเนรมิตจากผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาทุกคน ซึ่งนอกจากที่ได้รับเป็นเจ้าภาพเป็นอย่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น ยังมีสมาชิกหนังสือวิญญาณผู้มีจิตกุศลศรัทธาช่วยสมทบมาเป็นรายย่อยอีก จึงเป็นส่วนผสมจรรโลงให้ศาลากัมมัฏฐานได้เริ่มก่อตัวขึ้นมาเรื่อย ๆ ยังเหลืออยู่แต่การยกป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานบนหน้าบันศาลาซึ่งจะกระทำในวันรุ่งขึ้น วันปิยมหาราช ดังนั้นจึงต่างแยกย้ายกันเดินทางกลับด้วยความเป็นสุขอิ่มเอิบที่ได้ร่วมงานกับพระองค์ ส่วนผู้ที่จะอยู่ค้างคืนที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็เข้าที่พัก และในคืนนั้นอาจารย์พรก็ได้นำทุกคนสวดมนต์ทำวัตรเย็น แล้วกล่าวอธิบายหัวข้อธรรมพร้อมทั้งนำนั่งสมาธิพอสมควร ณ ที่ห้องสวดมนต์ตึกธรรมธารี ทางด้านแคมป์ที่พักสำหรับฆราวาส ซึ่งคุณวันเพ็ญ-คุณสวัสดิ์ อมรสิทธิ์ ถวายโต๊ะหมู่บูชามาให้ใหม่

มีเหตุมหัศจรรย์
ในวันเวลายกป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานบนหน้าบัน

เช้าตรู่วันจันทร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ วันปิยมหาราช ทุกคนตื่นขึ้นแต่เช้าตรู่ด้วยความกระปรี้กระเปร่า กับอากาศที่สดชื่นเยือกเย็น ด้วยสายหมอกปลายฤดูฝนต่อฤดูหนาว ซึ่งโรยตัวโอบห่มอุ้มคลุมบางคนเดินหรือวิ่งเหยาะไปรับรุ่งอรุณที่เนินพ่อขุนผาเมืองบ้าง เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ บ้าง ๐๗.๐๐ น. อาจารย์พรก็ได้นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า นั่งสมาธิ ที่ห้องสวดมนต์ตึกธรรมธารี แล้วจึงรับประทานอาหารเช้า ๐๘.๐๐ น. ทุกคนได้มารวมกันบริเวณด้านหน้าบันศาลากัมมัฏฐานที่จะยกป้ายศาลาขึ้นประดิษฐาน ทุกคนยืนเรียงแถวหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ซึ่งมีบุคคลถือป้ายศาลารออยู่ตรงนั่งร้านซึ่งทำเป็นขั้น ๆ อาจารย์พรบอกให้ข้าพเจ้านำร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง จากนั้นจึงช่วยกันยกป้ายขึ้น โดย ท่านพระมหาวิวัฒน์ กิตฺติวฑฺโฒ แห่งวัดอัมรินทราราม อ.บางกอกน้อย กทม. (ซึ่งท่านพระมหาวิวัฒน์นี้เป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมานาน ได้รับทราบถึงความเป็นมาของศูนย์พัฒนาศาสนา การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาตลอด แต่ยังไม่เคยมาเห็นเลยสักครั้งเดียว ได้แต่ส่งปัจจัยร่วมกุศลมาทุกครั้ง ไม่ว่าจะกระทำพิธีอะไรเมื่อไรก็ตาม มาในครั้งนี้ท่านนำปัจจัยมาร่วมทอดกฐินด้วย ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ บางลำภู ข้าพเจ้าจึงขอนิมนต์ให้ท่านมาร่วมทอดกฐินศาลากัมมัฏฐานด้วย) กับอาจารย์พรและข้าพเจ้า ได้จับป้ายส่งเพื่อให้ผู้ที่อยู่บนนั่งร้านสูงขึ้นไปรับ ทุกคนก็ยังกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....มิได้ขาดปาก *มวลเหล่าเทพเทวา โอปปาติกะ โดยมีสมเด็จพระปิยมหาราช-พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งราชจักรีวงศ์เป็นประธาน และอดีตบูรพกษัตริยาธิราชเจ้า กับทั้งโอปปาติกะอีกมากมาย ได้มาร่วมส่งพลังแห่งตน รับพลังแห่งพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เสริมสร้างให้ได้รับสันติสุขตามรอยพระบาทขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก้าวเข้าสู่แดนศิวโมกข์ หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กล่าวกับข้าพเจ้าอีกว่า* **“เห็นไหมล่ะ พุทธานุภาพต้องมีทั้งภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา เชิดชูพระภิกษุที่ช่วยยกป้ายขึ้น ทำไมต้องมาจากวัดอัมรินทร์ ฯ เอาไปคิดเป็นการบ้านก็แล้วกันนะ สาธุ ขอให้ทุกคนจงประสบพบเห็นและได้รับแต่สิ่งที่ดีงามเถิด”**

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวตา สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวตา สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวตา สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภวันตุ เต

ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรว่า หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าที่เป็นพระสงฆ์ท่านให้ศีลให้พร อาจารย์พรยิ้มรับด้วยความสดชื่นแต่ยังไม่กล่าวสิ่งใด ทุกคนรอดูจนการประดิษฐานป้ายศาลาบนหน้าบันเสร็จเรียบร้อยหนึ่งด้าน อาจารย์พรจึงได้ชวนให้ทุกคนไปรวมกันที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อีกครั้งหนึ่ง เพื่อรับพลังศักดิ์สิทธิ์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรได้นำทุกคนสวดพุทธมนต์บทรัตนสูตร พระองค์รับสั่งว่า **“จงนำป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานบนหน้าบันให้แล้ว**

เสร็จทั้งสองด้าน จำไว้...จงอย่าทำอะไรค้างคาไว้โดยคิดว่าจะวางไว้ใจคนอื่นได้ เพราะนั่นจะเป็นสาเหตุของความยุ่งยาก จงอดทนรอจนกว่าทุกอย่างจะแล้วเสร็จตามขั้นตอน" ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรทราบ

ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้สั่งให้บุคคลที่เป็นผู้นำป้ายศาลากัมมัฏฐานขึ้นประดิษฐานนั้นกลับไปนำอีกป้ายหนึ่งขึ้นประดิษฐานบนหน้าบันอีกด้านหนึ่ง โดยอาจารย์พรก็ได้อธิบายธรรมบทรัตนสูตรให้ทุกคนที่นั่งรออยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้รับฟัง จนคณะที่ไปนำป้ายศาลาขึ้นประดิษฐานกลับมารายงานว่าเรียบร้อย ข้าพเจ้าจึงได้นำทุกคนร้องเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วต่างก็น้อมตั้งจิตอธิษฐานขอพลังศักดิ์สิทธิ์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงเป็นอันเสร็จสิ้นพิธีทั้งหมดด้วยความเรียบร้อยทุกประการ แล้วจึงต่างแยกย้ายกันกลับ ด้วยความเป็นสุขอิ่มเอิบกับงานบุญทอดกฐินศาลากัมมัฏฐาน พุทธานุภาพ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ และพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ครั้งที่ ๗

อนึ่ง เมื่อเสร็จงานพิธีทั้งหมดแล้ว คุณผ่องผิวได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า คุณชิน มโนรังสี ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งช่วยยกนำป้ายศาลาขึ้นประดิษฐานบนหน้าบันอีกด้านหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นทุกคนรออยู่ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้เล่าให้ฟังว่า ขณะที่ยกป้ายขึ้นประดิษฐานนั้น คุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย เป็นคนใช้เครื่องเจาะเพื่อใส่พุกติดตะปูสำหรับแขวนป้ายศาลา ซึ่งจะต้องเจาะถึง ๔ รู ปรากฏว่าเครื่องเจาะไฟฟ้าไม่สามารถที่จะเจาะเข้าไปได้ ไม่ว่าจะเจาะที่ไหนก่อนทั้ง ๔ รู ทั้ง ๆ ที่ผนังที่เจาะนั้นก็ก่ออิฐถือปูนอย่างเดียวกันกับอีกด้านหนึ่ง และทั้งเครื่องเจาะก็อันเดียวกัน คนเจาะก็คนเดียวกัน กำลังไฟฟ้าก็มิได้ตกเลย คุณชินก็นึกขึ้นมาได้ว่า ขณะที่นำป้ายศาลาขึ้นประดิษฐานอันแรกนั้นทุกคนกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จ จึงลองกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ดัง ๆ และบอกให้ทุกคนที่ช่วยกันอยู่นั้นกล่าวด้วยเสียงดัง ๆ ด้วย ผลปรากฏคุณธนาเจาะผนังติดพุกได้สะดวก สำเร็จเรียบร้อยอย่างง่ายดายเหมือนครั้งแรก คุณชินบอกย้ำอีกว่า พุทธานุภาพศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ

เห็นนิมิตหมายล่วงหน้าบอกถึงว่าจะมีเหตุการณ์วาตภัยในภาคใต้

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า ทั้ง ๆ ที่คณะเราจัดทำพิธีงานบุญกุศล แต่ทำไมนะบรรยากาศในโลกทิพย์ตั้งแต่เมื่อกระทำพิธีงานบุญวิสาขบูชา พิธีทอดกฐินปีที่แล้ว จึงไม่เลือนหายไปได้สักที หลวงพ่อตอบว่า **"ก็หมายความว่าอะไร ๆ ก็ยังคงเหมือนเดิมนะซิ อาจจะเปลี่ยนหรือดีขึ้นนิดหน่อย หรือเลวลงนิดหน่อย...ก็ไม่รู้ แต่ว่ามันคงจะต้องมีอะไรอยู่อีกนั่นแหละ สำคัญตั้งจิตไว้ให้ถูกให้เป็นสัมมาทิฏฐิไว้ จึงจะปลอดภัย"** ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถามอีกว่า **"ก็หมายความว่าซุงจะถล่มทลายมาทับบ้านเรือนอีกหรือ เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะทุกคนสำนึกแล้ว"** หลวงพ่อตอบว่า **"ไม่รู้ซิ คอยดูไปเถอะ อีกไม่นานหรอก ไม่รู้จะเป็นอะไรนะ อย่าไปสนใจอะไรนักเลย ให้สนใจอยู่แต่ว่า ทำอย่างไรระเบียงรอบ ๆ ศาลากัมมัฏฐานจึงจะเรียบร้อยลงได้ รีบอธิษฐานหาพระ**

วิษณุกรรมมาเนรมิตไว ๆ เถอะ” ข้าพเจ้าไม่ได้นึกอะไร เพราะมองดูเหตุการณ์โดยทั่วไปก็ไม่เห็นว่าจะมีอะไรที่ผิดสังเกต ทุกอย่างต่างดำเนินไปโดยเรียบร้อย

อย่างไรก็ตาม ขอบันทึกไว้เป็นอุทาหรณ์ว่า เมื่อกลับจากงานพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐานแล้ว ราววันที่ ๑-๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ดูข่าวจากโทรทัศน์รายงานอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยากล่าวว่า พายุดีเปรสชั่นเกย์กำลังก่อตัวรุนแรง ให้ภาคใต้ชายฝั่งทะเลตะวันตกระมัดระวัง ไม่ให้ออกเรือ ข้าพเจ้ามิได้สนใจอะไรนัก แต่สังหรณ์ใจอยู่ครามครันว่าอะไรจะเกิดขึ้นหนอ ขออย่าให้เหมือนในภาพนิมิตบรรยากาศโลกทิพย์ที่เห็นเลย

พอวันที่ ๓-๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ พายุดีเปรสชั่นเกย์กลับกลายเป็นพายุใต้ฝุ่นเกย์พัดผ่านขึ้นบกกวาดบ้านเรือนประชาชน และสิ่งกีดขวางหน้าเสียหายรุนแรงที่อำเภอปะทิว อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เรื่อยมาถึงอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสียหายรุนแรงมากมาย ผู้คนอดอยากไร้ที่อยู่อาศัย ลูกเรือประมง ลูกเรือขุดเจาะน้ำมันเสียชีวิตมากมาย บริษัทขุดเจาะน้ำมันเสียหาย ทั้งหมดเป็นความเสียหายเศร้าโศกยิ่งกว่าปีที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้แต่อธิษฐานทุกครั้งที่สวดมนต์นั่งสมาธิว่า ขอให้สัมมาทิฏฐิและสิ่งที่ดีงามจงบังเกิดขึ้นในจิตใจของเพื่อนร่วมชาติเถิด เพราะสิ่งนี้เองจะเป็นสิ่งจรรโลงสันติสุขได้

สำหรับอาจารย์พร เมื่อเสร็จจากงานพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐานแล้ว และเพราะเหตุที่ศาลากัมมัฏฐานเสร็จเฉพาะภายในศาลา ส่วนระเบียงรอบนอกยังต้องทำอีกมาก จึงต้องสั่งขั้นตอนการทำงานแล้วจึงกลับกรุงเทพมหานคร มาเร่งระดมงานตรวจชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อีก และตั้งใจไว้ว่าจะเร่งให้แล้วเสร็จ ทำปกเรียบร้อย ๙ คัมภีร์ (ขณะที่บันทึกนี้ทำปกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ๗ คัมภีร์) ภายในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ อันเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ ๙ เพราะพระองค์เป็นศูนย์รวมดวงใจของพสกนิกรทั้งชาติทั้งแผ่นดิน เพื่อเป็นพื้นฐานส่งเสริมเชิดชูให้พระองค์จงทรงพระเจริญ

บันทึกการติดต่อ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ตอน

ปณิธานของอาจารย์พร
ในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำนำในเล่ม

ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๖ ซึ่งได้รวบรวมมาจากหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่ฉบับที่ ๑-๒ คือฉบับเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงฉบับที่ ๗-๘ เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๓๕ อันเป็นฉบับสุดท้ายของปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นฉบับสุดท้ายที่ **อาจารย์พร รัตนสุวรรณ** ผู้บุกเบิกและก่อกำเนิดสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ก่อตั้งศูนย์พัฒนาศาสนา การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รวมทั้งการออกหนังสือวิญญาณ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้คนทั่วไปได้เข้าถึงสัจธรรมของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระพุทธองค์ทรงชี้แนวทางไว้ให้สัตว์โลกอย่างไร ในการเดินทางชีวิตในสังสารวัฏเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และทางให้ถึงซึ่งความดับทุกข์

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้จากโลกมนุษย์ทิ้งกายหยาบไปสู่ภูมิทิพย์ในเวลา ๐๖.๓๙ นาฬิกา ของวันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

อาจารย์พรได้จากพวกเราไปแล้ว แต่ผลงานอันยิ่งใหญ่ของท่าน คือ การบุกเบิก วางรากฐานงานสอนธรรมะ และสร้างพระธรรมคัมภีร์ต่าง ๆ อุทิศตัวเพื่อการสอนศาสนา เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ทั้งหมดตลอดชีวิต ท่นได้กล่าวถึงการตั้งปณิธานไว้ว่า ในชีวิตนี้ไม่สามารถไปทำงานอื่นได้ เพราะเสียดายความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ
อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

โดย : ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

* เป็นเวลาได้สี่เดือนเศษ นับจากวันกระทำพิธีทอดกฐินศาลากัมมัฏฐาน และทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ครั้งที่ ๗ และพระองค์รับสั่งว่าให้กระทำพิธีทอดได้อีก ๒ ครั้ง ซึ่งจะเป็นพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ๙ ครั้ง แม้จะได้ไม่ครบตามจำนวนที่ทรงปรารภก็ตาม ข้าพเจ้าคาดไม่ถูกว่าจะหมายความว่าอย่างไร และนับจากวันที่กระทำพิธีครั้งที่ ๗ คือเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒ เป็นต้นมาแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังมิได้บันทึกเหตุการณ์ความเป็นไป ซึ่งอันที่จริงก็เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยตรง แต่ก็เป็นเหตุการณ์ความเป็นไปประกอบพื้นฐานรองรับองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ ให้สมบูรณ์ขึ้น เพราะแม้การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะแล้วเสร็จ ยังคงเหลืออยู่แต่การสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลก็ตาม แต่พื้นฐานการรองรับที่จะกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลนั้นยังไม่มั่นคงพอที่จะกระทำพิธีได้ ดังนั้นงานส่วนใหญ่ในระหว่างนี้จึงเป็นงานการรองรับที่จะให้การกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเหนือยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นไปได้เท่านั้น โดยเฉพาะงานด้านการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ คือการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งพระองค์รับสั่งว่าเมื่อสำเร็จได้ ๙ คัมภีร์เมื่อใด จึงจะกำหนดความเป็นไปได้ของการกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล

ดังนั้นอาจารย์พรจึงกลับมาเร่งงานด้านนี้อีก โดยได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าอย่างไรก็ตามจะต้องพยายามเร่งรัดกวดขันให้ทุกคนทำงานให้แล้วเสร็จทั้ง ๙ คัมภีร์ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ ให้ได้ ซึ่งขณะนั้นก็ยังขาดอยู่อีก ๒ คัมภีร์ และเพราะเหตุที่งานสองจุด คืองานทางพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา และงานด้านชำระจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณอยู่ห่างกันถึง ๔๑๒ กิโลเมตร การเดินทางกินเวลา ๕-๖ ชั่วโมง จึงทำให้อาจารย์พรทรุดโทรมเพราะอายุมากแล้วประการหนึ่ง ประกอบกับการเป็นโรคเบาหวานด้วยประการหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่รักษาตัวอย่างดีและระมัดระวังมาก ก็ยังไม่วายที่จะไม่สบายขึ้นจนได้ คือเป็นไข้หวัดนิดหน่อย ทำให้ท้องอืด

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๒ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

อาหารเป็นพิษ เมื่อหาหมอฉีดยาก็เกิดแพ้ยาขึ้นมาอีก เป็นช่วงระยะใกล้วันเกิด คือวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ว่าระยะใกล้วันเกิดอาจารย์พรควรจะทำบุญอะไรบ้าง เพราะดูอาจารย์ช่างทรุดโทรมกว่าทุกปีเหลือเกิน งานต่าง ๆ ก็เร่งและหนัก จะมีทางแก้ไขอย่างไรบ้าง หลวงพ่อสมเด็จจึงแนะนำวิธีทำบุญเพื่อเสริมเส้นชีวิตให้มั่นคง ซึ่งนอกจากจะทำบุญโดยวิธีอื่น ๆ ตามประเพณีแล้ว หลวงพ่อแนะนำว่าควรจะทำบุญเกี่ยวกับการสร้างโรงพยาบาลด้วย อาจารย์พรได้นึกถึง **ท่านเจ้าคุณพระเทพวิสุทธิเมธี** (ปัญญานันทภิกขุ) เพราะเมื่อสมัยที่อาจารย์พรยังมิได้ลาสิกขาก็ได้ทำงานร่วมกันมากับท่านเจ้าคุณเป็นคู่คิด และเสริมสร้างงานทางด้านพระพุทธศาสนาด้วยกันอย่างใกล้ชิด จึงคิดว่าจะไปกราบนมัสการเยี่ยมท่าน พร้อมทั้งจะขอนิมนต์ท่านเจ้าคุณไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย เพราะท่านได้เคยรับปากไว้ว่าเมื่อออกพรรษาแล้วท่านจะแวะไปเยี่ยมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาบ้าง

พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) ไปเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนา

เมื่อไปพบท่านเจ้าคุณพระเทพวิสุทธิเมธี ท่านก็ดีใจมากและรับนิมนต์ที่จะไปเยี่ยมศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ และอาจารย์พรได้ทราบจากท่านเจ้าคุณว่าท่านกำลังจะสร้างโรงพยาบาล ๘๐ ปีปัญญานันทภิกขุ ซึ่งต้องใช้งบประมาณถึง ๕๐ ล้านบาท อาจารย์พรจึงตกลงใจทำบุญร่วมสร้างโรงพยาบาลกับท่านเจ้าคุณ ซึ่งก็มีลูกศิษย์อีกหลายคนร่วมบุญด้วย และทั้ง ๆ ที่ก็ยังไม่ค่อยแข็งแรงนัก อาจารย์พรก็ต้องขึ้นไปเชียงใหม่เพื่อไปเยี่ยมท่านอาจารย์อุรา ซึ่งครั้งแรกท่านจะอยู่จำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แต่ท่านเกิดอาการไม่สบายอย่างกะทันหันในวันเข้าพรรษา ซึ่งข้าพเจ้าได้เขียนบันทึกเล่าไว้แล้วตั้งแต่ฉบับก่อน ท่านได้กลับไปที่เชียงใหม่ และจำพรรษาที่วัดศรีเกิด เพื่อจะได้ใกล้หมอที่เคยพยาบาลรักษาท่าน และตั้งแต่คราวนั้นอาจารย์พรก็รับปากกับท่านว่าจะขึ้นไปเยี่ยมท่านถึงเชียงใหม่ ดังนั้นพอมีเวลาสักนิดจึงได้ตัดสินใจขึ้นไปเยี่ยมท่านที่วัดศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขึ้นไปนมัสการพระเจดีย์นภเมทนีดล ดอยอินทนนท์

ในการขึ้นเชียงใหม่คราวนี้ อาจารย์พรได้พาคณะเรา ซึ่งมีคุณผ่องผิว คุณวรรณี คุณชลิกา คุณนฤมล และข้าพเจ้า ขึ้นไปกราบไหว้นมัสการพระธาตุดอยสุเทพด้วย ขณะที่กำลังเดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระธาตุนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายเดินอยู่ท่ามกลางปุยเมฆขาวกระจ่างห่อหุ้มตัว แล้วปุยเมฆขาวนั้นถูกลมเอื่อยพัดหมุนเป็นเกลียวคลื่นระยิบระยับสวยงาม ได้ยินเสียงก้องสะท้านแต่นุ่มนวลอยู่ในปุยเมฆขาวนั้นว่า* **“เจ้าเด็กน้อยเอ๋ย นาน....นานนับสิบขวบปีแล้วซินะ จากวันที่ได้ฝากสิ่งมิ่งมงคลไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแล้ว เจ้ายังมิได้เป็นตัวสื่อทูลเชิญเสด็จพระองค์ให้แวะมาเยือนอีก หรือว่าเมื่อมิมีสิ่งใดปรารถนาแล้วก็ไร้ความหมาย...มาซิ มาชมความงามที่ถูกเปลี่ยนแปลง แม้จะสวยงามแต่ก็ไร้ซึ่งพลังชีวิต ขอฟังพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตนสูตร ณ จุดที่ฟ้า**

จรดดินนภเมทนีดล เพื่อเพิ่มพลังชีวิตที่แห้งแล้งนี้สักครา” เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้ปรึกษาอาจารย์พร ว่า รุ่งขึ้นคณะเราควรจะขึ้นไปดอยอินทนนท์ เพราะรู้สึกว่าเจ้าพ่อดอยอินทนนท์จะชวนให้ขึ้นไปสวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ณ จุดที่ฟ้าจรดดิน ทุกคนฟังแล้วก็ได้แต่รู้สึกงงงันคิดว่าข้าพเจ้าพูดเล่น จุดไหนนะที่ฟ้าจะจรดดิน แต่ทุกคนก็คิดว่าจุดที่ฟ้าจรดดินก็คือยอดดอยอินทนนท์นั่นเอง เพราะเมื่อมองจากข้างล่างก็จะมองเห็นยอดเขาสูงจรดฟ้า แต่ถึงจะงงงันทุกคนก็ดีใจที่จะได้ขึ้นดอยอินทนนท์ แต่ก็ยังอดห่วงอาจารย์พรไม่ได้ว่าจะขึ้นไปได้หรือ เพราะร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง ขึ้นไปบนยอดดอยสูง พบอากาศเย็นเข้าก็อาจจะไม่สบายอีก อาจารย์พรบอกว่าไม่เป็นไร สบายดีแล้ว

ดังนั้นวันรุ่งขึ้น อาจารย์พรจึงพาคณะเราขึ้นดอยอินทนนท์แต่เช้า โดยรถออกจากตัวเมืองเชียงใหม่ตอน ๗ นาฬิกา ไปตามทางสายเชียงใหม่-จอมทอง ผ่านทางเข้าน้ำตกแม่กลางตอน ๘ นาฬิกาพอดี รถได้แล่นเลียบไปตามแนวเทือกเขาสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ทุกคนตื่นเต้นกับความงามของเทือกเขาที่สลับซับซ้อนข้างทาง อากาศปลอดโปร่งแจ่มใส แต่ก็เยือกเย็นขึ้นโดยลำดับตามความสูง บางแห่งบางตอนรถแล่นผ่านเข้าไปในกลุ่มเมฆซึ่งลอยเรี่ยตามถนนที่ผ่าน ยังไม่มีรถแล่นตามหรือสวนลงมา อาจจะเป็นเพราะยังเช้าอยู่ จึงทำให้บรรยากาศรอบข้างที่ผ่านขึ้นไปยังคงเงียบสงบ อากาศเยือกเย็นเพราะเป็นต้นฤดูหนาว ยิ่งสูงขึ้นไปเมฆหมอกยิ่งปกคลุมหนา รถจะแล่นอยู่ในกลุ่มเมฆหมอก มองเห็น ๒ ข้างทางต้นไม้ใหญ่ตะคุ่ม ๆ รถต้องเปิดไฟ พอรถแล่นไปถึงระยะทางบอกว่าอีก ๓ กม.จะถึงยอดดอย ข้างทางซ้ายมือจะมีตัวหนังสือเขียนบอกไว้ว่า ๑ กม. พระเจดีย์นภเมทนีดล พร้อมทั้งมีลูกศรชี้ขึ้นไป ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คนขับรถเลี้ยวซ้ายขึ้นไปตามทางลูกศรชี้บอก เพื่อไปไหว้นมัสการพระเจดีย์

เมื่อรถแล่นถึงลานจอด ทุกคนลงจากรถ อากาศยิ่งเยือกเย็น เพราะทุกคนได้ปะทะกับสายหมอกอย่างแท้จริง เยือกเย็นเข้าไปทุกขุมขนทั่วสรรพางค์กาย เหมือนเมื่อคราวที่คณะเราได้ขึ้นมานำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๒๑ คือเมื่อ ๑๐ กว่าปีก่อนโน้น *ข้าพเจ้าหลับตาลงสูดลมหายใจเข้ายาว ๆ ลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ นึกกราบรำลึกถึงเจ้าพ่อดอยอินทนนท์ว่า คณะเราได้ขึ้นมาถึงสถานที่ที่เคยให้ความประทับใจอยู่มิรู้ลืม และในคราวครั้งนี้ก็เตรียมที่จะมาพร่ำสวดพุทธมนต์บทมหาสมัยสูตรและธัมมจักกัปป-วัตนสูตร ณ จุดที่ฟ้าจรดดิน ขอเจ้าพ่อและมวลเหล่าเทพเทวาจงแสดงให้เห็นว่าควรจะเป็นจุดใด* พอลืมตาขึ้นเงยแหงนหน้าก็มองเห็นพระเจดีย์สูงใหญ่อยู่เบื้องหน้าเป็นเงาตะคุ่มอยู่ในสายหมอกกลุ่มเมฆหนานั้น ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรและทุกคนว่า เราเดินขึ้นไปกราบนมัสการพระเจดีย์ข้างบนกันดีกว่า แต่ก่อนจะขึ้นไปขอให้ทุกคนทำธุรกิจส่วนตัวให้เรียบร้อยก่อน เพราะต้องสวดมนต์นาน

เมื่อต่างทำธุรกิจส่วนตัวกันเรียบร้อยแล้ว จึงต่างเดินตรงไปที่องค์พระเจดีย์ เมื่อไปถึงบันไดทางขึ้นจึงเห็นป้ายใหญ่ชัดเจนเขียนไว้ว่า **“นภเมทนีดล”** ทุกคนได้ถามอาจารย์พรว่า คำว่า **นภเมทนีดล** แปลว่าอะไร อาจารย์พรแปลให้ฟังว่า ฟ้าจรดดิน นภ แปลว่า ฟ้า เมทนีดล แปลว่า พื้นดิน เป็นพระเจดีย์ที่ทางกองทัพอากาศสร้างขึ้นใช้งบประมาณถึง ๔๕ ล้านบาท เข้าไปภายในองค์พระเจดีย์เป็นอุโมงค์ ตรงกลางเป็นพระพุทธรูปหินทรายปางปฐมเทศนาองค์ใหญ่ รอบ ๆ ผนังอุโมงค์พระเจดีย์เป็นรูปปั้นนูนต่ำเกี่ยวกับพุทธ

ประวัติ อาจารย์พรได้พาทุกคนนั่งที่เสื่อหน้าพระพุทธรูปประธาน และนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า ต่อด้วยบทมหาสมัยสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร และกรณียเมตตสูตร เสียงก้องสะท้านกระหึ่ม ทั้ง ๆ ที่คณะเราสวดกันอยู่เพียง ๖ คน เสียงสวดมนต์ผสมกับเสียงลมพัดหวีดหวิว ด้านนอกอุโมงค์พระเจดีย์เมฆคงหนาทึบ เพราะขณะที่นั่งสวดมนต์กันอยู่นั้น เมฆหมอกได้ไหลเข้ามาทางประตูอุโมงค์พระเจดีย์ด้วย จนทุกคนเปียกชื้น และช่างเยือกเย็นเข้าไปทุกขุมขนทั่วสรรพางค์กายจริง ๆ

เจ้าพ่อดอยตุงเชิญให้ไปนมัสการพระเจดีย์บนดอยตุง จังหวัดเชียงราย

ขณะที่สวดมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรถึงบทที่ว่า ภุมฺมานำ เทวานำ สทฺธำ สุตวา จาตุมฺมหาราชิกา เทวา สทฺทมนุสฺสาเวสุ จาตุมฺมหาราชิกานำ เทวานำ....ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งวูบลึกลง ๆ ได้ยินเสียงคำว่า พุทฺธำ สรณำ คจฺฉามิ....สาธุ.....เป็นท่วงทำนองผสมคละเคล้ากับเสียงสายลมสายเมฆหมอก ราวกับดังอยู่ทั่วทุกอณูของหยาดหยดละอองน้ำ เสียงมวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะอนุโมทนา พูดคุยโต้ตอบกัน ผสมกับเสียงร้องเพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แต่จับใจความได้ไม่ชัดเจน เป็นคลื่นทยอยกว้างไกล มีอยู่เสียงหนึ่งชัดเจนจนฟังรู้เรื่องว่า...

“ดอยตุงสถานที่อันบ่งบอกถึงความโด่งดัง เจ้าเด็กเอ๋ย เจ้าไม่รู้ความหมายของคำว่าตุง ดอกหรือ เจ้าจึงช่างเฉยเมยและชาเย็นละเลยต่อคำเชิญชวน สัญญาที่ให้ไว้นั้นล่วงเลยเวลามาเนิ่นนาน จะรอสัญญานั้นเพียงสิ้นขวบปี การรอคอยถึงจุดสิ้นสุด ถ้าได้พบกันก็จะเข้าใจถึงความหมายของคำว่าตุง ในเวลาไม่ยาวนาน...ขออย่าให้สายสัมพันธ์ต้องจางหาย กลายเป็นผงธุลีดิน จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด เจ้าเด็กน้อยผู้ไร้เดียงสา ที่ปากยังไม่สิ้นกลิ่นน้ำนม....

ข้าพเจ้ารำลึกกราบขออภัย เพราะนึกรู้โดยทันทีนั้นว่า เสียงนี้คงจะเป็นเสียงของเจ้าพ่อดอยตุงแน่นอน เพราะตลอดเวลาสิบกว่าปีนับจากวันที่ให้สัญญากับเจ้าพ่อไว้ว่าจะขึ้นดอยตุง ก็ไม่เคยได้ลืมเลือนเลย แต่เนื่องจากภาระและความจำเป็นจึงมิอาจจะนำพาตนเองขึ้นไปถึงพระธาตุดอยตุงได้ แม้กระนั้นในความรู้สึกนั้นจะบอกอยู่ตลอดเวลาว่า เมื่อใจยังคงแน่วแน่อยู่เช่นนี้ตัวก็คงจะถึงเข้าสักวัน แต่ในเมื่อวันนี้เจ้าพ่อได้เตือนสติขึ้นอีก ก็คงจะไม่มีสิ่งอื่นที่จะสำคัญหรือจำเป็นกว่าขอกลับไปกรุงเทพ ฯ เพื่อเร่งรัดพระธรรมคัมภีร์ให้เสร็จครบ ๙ คัมภีร์ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ แล้วจะขึ้นไปกราบนมัสการเจ้าพ่อถึงพระธาตุดอยตุงแน่นอน

เมื่อสวดพุทธมนต์จบลง ทุกคนหนาวจนสั่นจึงไม่มีใครพูดอะไรกัน แต่ก็ต่างรีบก้มลงกราบ ลุกขึ้นเดินออกมาข้างนอกอุโมงค์พระเจดีย์ ข้างนอกหมอกเมฆหนาทึบ ยังไม่มีผู้คนขึ้นมาเที่ยวชมเลย นอกจากคนที่คอยเฝ้าดูแลเพียงคนเดียว เขาบอกว่าอากาศเป็นอย่างนี้แทบทุกวันในฤดูหนาวและฤดูฝน จะมีสว่างมองเห็นพระเจดีย์แลทัศนียภาพต่าง ๆ ชัดเจน ก็ต้องเป็นหน้าร้อน พวกเราเที่ยวชมอะไรไม่ได้มากนักเพราะมองแทบจะไม่เห็นอะไร จึงรีบมาขึ้นรถ เพราะจะต้องขึ้นไปอีก ๓ กม. เพื่อไปไหว้สถูปท่านเจ้าวิชยานนท์

ซึ่งเป็นจุดที่เขียนไว้ว่า ดอยอินทนนท์สูง ๒๕๖๕.๓๓๘๑ เมตร จากระดับน้ำทะเล เป็นดอยที่สูงที่สุดในประเทศไทย

เมื่อต่างกราบไหว้ที่สถูปท่านเจ้าวิชยานนท์แล้วก็รีบขึ้นรถลงจากยอดดอยอินทนนท์ มาถึงจนเกือบเชิงดอยจึงเริ่มมีรถสวนขึ้นไปเที่ยวชมบ้าง คณะเราได้แวะรับประทานอาหารกลางวันที่น้ำตกแม่กลางเชิงดอยอินทนนท์นั่นเอง จากนั้นก็ได้เดินทางมุ่งกลับเข้าสู่ตัวเมืองเชียงใหม่ มองย้อนกลับไปมองด้านหลังเห็นยอดดอยอินทนนท์สูงทะมึนเสียดฟ้า ทะลุหายเข้าไปในเมฆหมอก บรรยากาศที่มองเห็นเป็นท้องฟ้า นี่ละกระมังจุดที่ฟ้าจรดดิน *เสียงเจ้าพ่อหัวเราะห้าวสะท้านแต่นุ่มนวล บรรยากาศรอบข้างอบอวลอึงคะนึงห้อมล้อมด้วยเสียงอนุโมทนา* ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง และบอกคณะว่าหลังจากวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ จะพากันขึ้นไปกราบนมัสการพระธาตุดอยตุง ซึ่งทุกคนต่างก็ตื่นเต้นดีใจและขอร่วมเดินทางไปด้วยอีก อาจารย์พรพาคณะเรากลับที่พักแล้วเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ โดยใช้บริการของการรถไฟ

๕ ธันวาคม ๒๕๓๒
สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้เตรียมงานสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

จากนั้นก็เป็นการเตรียมงานช่วงใกล้วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ซึ่งท่านเจ้าคุณพระเทพวิสุทธิเมธีจะมาเยี่ยมที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน และทำบุญวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ พร้อมทั้งควบคุมงานการก่อสร้างระเบียงศาลากัมมัฏฐาน ซึ่งเป็นภารกิจเฉพาะหน้าแล้ว อาจารย์พรจึงได้กลับมาเร่งรัดงานการจัดพิมพ์และการทำเข้าปกพระธรรมคัมภีร์ ในที่สุดก็เสร็จทันตามกำหนด ๙ คัมภีร์ เป็นหนังสือ ๙,๐๐๐ เล่ม ในเวลาก่อนเที่ยงของวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๒ ในเย็นวันนั้นเอง เวลา ๑๙.๑๙ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่ทั่วประเทศทำพิธีจุดเทียนชัยถวายพระพร และร้องเพลงสดุดีมหาราชาพร้อมกัน พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชก็ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“ให้เริ่มจัดเตรียมงานพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้แล้ว โดยต้องจัดให้มีพิธีขึ้นภายในปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นปีที่ ๑๕ ของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มา เท่ากับจำนวนเวลาที่ต้องจากบ้านเมืองไปเป็นตัวประกันในต่างแดนต่างถิ่นที่ไม่มีคำว่าชาติไทย อย่าลืม จงอดทน เสียสละ เพื่ออิสรภาพที่แท้จริงจะได้มีได้เป็นขึ้นอย่างสมบูรณ์ อย่าให้ชนชาติอื่นได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของแผ่นดินไทยที่เราอาศัยอยู่ อย่าประมาทชะล่าใจ จงกระทำการทุกอย่างให้เรียบร้อยก่อนที่แผ่นดินจะตกไปเป็นของคนอื่น....ก่อนที่จะมีอิสรภาพในความเป็นทาส จงสงบเริ่มดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับ”**

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นก็หมายความว่าพระองค์มารับสั่งกำหนดแล้วว่า พิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลต้องมีขึ้นภายในปี ๒๕๓๓ นี้แน่นอน จะเริ่มงานจุดไหนก่อนจึงจะมีความเป็นไปได้ แล้วทำไมพระองค์จึงรับสั่งว่าแผ่นดินจะตกเป็นของคนอื่น มีอิสระในความเป็นทาส

หมายความว่าอย่างไร" ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่นอีก ก็ได้คำตอบว่า *"ไม่ต้องคิดว่าหมายความอย่างไรอีกเลย เพราะคำรับสั่งของพระองค์ชัดเจนอยู่แล้ว ตรงตามนั้นทีเดียว"* แม้จะได้รับคำตอบเช่นนี้ อาจารย์พรและทุกคนก็ยังคงงงงัน แต่พ่อฤๅษีและหลวงพ่อได้ถามข้าพเจ้าอยู่นิดหนึ่งว่า *"ได้ทำอะไรให้เรียบร้อยทั้งหมดหรือยังเกี่ยวกับพื้นที่ ๆ ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่าลืม พระองค์เคยเตือนไว้แล้วกี่ครั้งว่า ความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นสิ่งชี้บอกความเป็นไปของสิ่งใด ความเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนของทุกสิ่งมีอยู่ตลอดเวลา"*

สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงเตือนให้ระวังเรื่องแผ่นดินไทยจะตกเป็นของชนชาติอื่น

ข้าพเจ้าจึงนึกขึ้นมาได้ว่า สถานที่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งหมด ๒,๐๒๙ ไร่นี้ เป็นพื้นที่ของราชพัสดุ ซึ่งยืดมาจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และทางศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีอาจารย์พรเป็นผู้อำนวยการดำเนินงานนี้ ได้เช่าจากราชพัสดุ ก็ปรากฏว่าราววันศุกร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๒ อาจารย์พรและคณะเราก็เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาตามปกติ ขณะที่รถแล่นมาตามถนนเข้าแคมป์ที่พัก สายตาก็เหลือบไปเห็นเสาหินปักอยู่ริมถนน ก็ได้ถามกันขึ้นว่าใครเอาหลักเสาหินมาปักจะปักทำอะไร สืบไปมาจึงได้รู้ว่ามีคนมาปักเขตเอาพื้นที่ไปขายให้นายทุน ทุกคนตกใจ อะไรกัน แม้แต่ที่ของราชพัสดุซึ่งเป็นพื้นที่ของทางราชการก็มีคนมาปักเขตไปขาย และทั้ง ๆ ที่พื้นที่นี้ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็ได้ทำหนังสือขอเช่าจากกรมธนารักษ์แล้ว นี่จะเป็นสัญลักษณ์บอกให้รู้ถึงความเป็นไปว่าอย่างไร พระองค์จึงเสด็จมารับสั่งว่า **"จงเร่งงานเพื่อให้พิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเป็นไปได้ ก่อนที่แผ่นดินจะตกไปเป็นของคนอื่นที่มิได้เป็นสายเลือดไทย ก่อนที่จะมีอิสรภาพในความเป็นทาส"** รู้สึกว่าอาจารย์พรใช้ความคิดอย่างหนักว่าจะหาทางออกทางไหน จะทำอย่างไร เพราะฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลนี้เป็นฉัตรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือตัวแทนพระองค์เท่านั้นจึงจะกระทำพิธียกได้ การเตรียมงานนั้นพอจะทำได้ แต่การทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใครจะเป็นคนเชิญ หน่วยงานไหนจึงจะทูลเชิญเสด็จได้

๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ เดินทางไปดอยตุง

ก่อนที่จะดำเนินเรื่องเพื่อให้ความเป็นไปได้เกิดขึ้น อาจารย์พรบอกว่า ควรจะเดินทางไปพระธาตุดอยตุงตามสัญญาให้เสร็จสิ้นก่อน เพราะฉะนั้น เมื่อดำเนินเรื่องต่าง ๆ แล้ว ภารกิจจะพัวพันทำให้การเดินทางไปดอยตุงต้องเลื่อนต่อไปอีก ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้นำพาคณะเราเดินทางขึ้นเชียงใหม่ ในเย็นวัน

ศุกร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ โดยใช้บริการของการบินไทย ซึ่งคุณวรรณี อากาศฤกษ์ เป็นผู้จัดการเกี่ยวกับเรื่องตั๋วเครื่องบิน ในการเดินทางไปครั้งนี้มี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร คุณชลิกา โรจนโกศล คุณวรรณี อากาศฤกษ์ พ.ญ.สุกัญญา พิมพ์เวิน และข้าพเจ้า ไปสมทบกับคุณสุภาณี หงษ์เงิน ธุรการแขวงการทางอุตรดิตถ์ ซึ่งรอรับอยู่ที่สนามบินเชียงใหม่ พร้อมกับเพื่อนธุรการแขวงการทางเชียงใหม่ ได้ให้การต้อนรับคณะเราเป็นอย่างดี โดยได้จัดให้พักที่บ้านพักรับรองของเขตการทางจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งได้เช่ารถสำหรับขึ้นดอยตุงไว้ให้ ๑ คัน ด้วย เป็นการเดินทางไปกราบนมัสการพระธาตุดอยตุง ทั้งหมด ๙ คน คนที่ ๑๐ ก็คือโชเฟอร์ซึ่งจะเป็นผู้นำทางพาขึ้นไป

พบพ่อขุนเม็งรายที่จังหวัดเชียงราย

เช้าวันเสาร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๒ คณะเราออกจากบ้านพักเขตการทางเชียงใหม่ ตอน ๐๖.๓๐ น. แวะรับประทานอาหารเช้าแล้วขึ้นกราบนมัสการท่านครูบาศรีวิชัยและพระธาตุดอยสุเทพ จนเวลา ๑๐.๓๐ น. จึงได้ออกเดินทางมุ่งสู่จังหวัดเชียงราย โดยเส้นทางสายดอยสะเก็ด-เวียงป่าเป้า แวะรับประทานอาหารกลางวันตามเส้นทาง ถึงตัวจังหวัดเชียงรายตอนเกือบ ๑๖ นาฬิกา แวะกราบนมัสการพ่อขุนเม็งรายที่อนุสาวรีย์ ณ ที่จังหวัดเชียงรายนี้ คุณสุภาณีได้ติดต่อกับเพื่อนขอพักที่บ้านพักรับรองของแขวงการทางเชียงราย จึงได้ปรึกษาอาจารย์พรว่าจะเข้าที่พักที่แขวงการทางก่อน หรือว่าจะเลยขึ้นดอยตุงก่อนจึงกลับลงมาเข้าที่พัก ซึ่งตอนนี้ก็ยังไม่ทราบว่าแขวงการทางตั้งอยู่ส่วนไหน และถ้าเผื่อเมื่อขึ้นดอยตุงไปก่อน ในเมื่อมืดแล้วจะหาที่พักได้ที่ไหน เพราะระยะทางอีกไม่ใช่น้อยเลย คุณวรรณีเสนอความคิดว่าเลยขึ้นไปพักที่สามเหลี่ยมทองคำจะดีไหม ต่อรุ่งเช้าค่อยขึ้นดอยตุง จะได้ใกล้เข้าไปอีกหน่อย ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วยเพราะต่างคนต่างยังไม่เคยได้มาเที่ยวชมถึงสามเหลี่ยมทองคำ จึงได้ไปแวะที่โรงแรมใหญ่แห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย เพื่อติดต่อโทรศัพท์ทางไกลสอบถามเกี่ยวกับที่พักที่สามเหลี่ยมทองคำ ปรากฏว่าไม่สามารถจะติดต่อได้ ขณะที่กำลังวุ่นวายอยู่กับการติดต่อหาที่พักที่สามเหลี่ยมทองคำนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาหนักอึ้ง ได้ยินเสียงแผ่ว ๆ อยู่ริมโสตประสาทว่า **"ค้างแรมเสียที่เชียงรายนี้เถอะ ต่อรุ่งพรุ่งนี้จะนำพาขึ้นไปกราบไหว้ถึงพระธาตุดอยตุง ตอนนี้ตามมาซิ...มา...จะพาไปให้ได้พบเห็นสิ่งสำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง อันเป็นจุดกลางรวมพลังของเชียงรายในอดีตอันไกลโพ้น"**

เมื่อรู้สึกตัวเป็นตัวของตัวเองเต็มที่ ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พร คุณวรรณี และคุณสุภาณีว่าคณะเราควรจะเข้าพักที่บ้านพักรับรองของแขวงการทางเชียงรายก่อน จากนั้นค่อยคิดกันว่าจะไปที่ไหนต่อ เพราะเวลาก็เย็นลงทุกทีแล้ว มืดค่ำจะหาที่พักลำบาก อาจารย์พรเห็นด้วย พร้อมทั้งบอกว่า *"ถ้าอย่างนั้นก็พักที่เชียงรายนี้สักคืนก่อน พรุ่งนี้เช้าค่อยขึ้นดอยตุง วันนี้ถ้ามีเวลาเหลือก็แวะไปวัดพระแก้วและวัดดอยคำที่เราเคยมานำดินศักดิ์สิทธิ์ ดูซิว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปแค่ไหนอย่างไรแล้ว"* อาจารย์พรพูดคล้ายกับที่ข้าพเจ้าได้ยิน ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้ายังมิได้เล่าอะไรให้ฟังเลย จึงเป็นอันว่าคุณสุภาณีซึ่งก็ยังไม่ทราบว่าบ้านพักรับรอง

ของแขวงการทางเชียงรายอยู่ที่ไหน เพราะตนเองก็ยังไม่เคยมาเหมือนกัน ได้พาคณะเราถามหาเส้นทางจนเข้าที่พักได้เรียบร้อย แล้วอาจารย์พรก็ได้พาคณะเราออกจากบ้านพักเพื่อไปวัดดอยคำ ถามเส้นทางจากยามของแขวงการทาง และก็ได้แล่นรถไปตามนั้น ในที่สุดไปพบทางแยกจากเส้นทางใหญ่ อาจารย์พรบอกว่าให้ไปตามเส้นทางแยกนั้น พอรถแล่นมาได้สัก ๑๐๐ เมตร ก็เป็นทางขึ้นเลียบเนินเขาไปเรื่อย ๆ จนถึงเกือบยอดเนิน พบกุฏิพระและศาลา เมื่อรถจอดสนิททุกคนลงจากรถจึงมองเห็นบันไดเป็นขั้น ๆ ขึ้นไปบนยอดเนิน *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือน คล้ายตกเข้าสู่วังน้ำวนเป็นเกลียวคลื่น พบพ่อขุนเม็งรายมหาราชประทับยืนบนพระแท่นศิลา แวดล้อมด้วยข้าราชบริพารมากมาย เป็นระเบียบลดหลั่น รับสั่งว่า “นี่คือจุดกลางรวมพลังของเชียงรายในอดีตอันไกลโพ้น จงดูดซับสิ่งที่ดีงามแล้วแผ่กระจายออกไปรอบทิศ เพื่อเป็นสื่อเชื้อของความเจริญงอกงามในภายภาคหน้า จงอายุมั่นขวัญยืนเถิด”*

ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง แล้วชวนทุกคนเดินขึ้นเนินดูจนทั่ว ตรงกลางเนินเป็นยอดเสาหินเป็นหลักกลางสูงกว่าตัวคน มีเสาหินเป็นหลักขนาดเดียวกันล้อมรอบเป็นลานวงกลมลดหลั่นลงมา ๙ ชั้น แต่ละชั้นล้อมด้วยร่องน้ำ ทั้งหมดมีประมาณ ๑๐๘ เสาหลัก ลมพัดเย็นระรื่นตลอดเวลา มองไปรอบทิศทางเห็นตัวเมืองเชียงรายโดยรอบ เป็นทัศนียภาพที่สวยงามสดชื่น จากนั้นทุกคนก็ไปนั่งพักที่ลานหญ้าใต้ร่มไม้อันร่มรื่น เพื่อดูดซับพลังที่ดีงาม มีป้ายจารึกเขียนคำบรรยายไว้ว่า

เสาสะดือเมือง

ดอยม่อนนี้ พญามังราย (พ่อขุนเม็งรายมหาราช) ทรงกำหนดให้เป็นสะดือเมือง เมื่อแรกสร้างเมืองเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๑๘๒๕ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ในสมัยนายอร่าม เอี่ยมอรุณ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ได้ร่วมกับชาวเมืองเชียงราย ตั้งเสาสะดือเมืองไว้บนยอดดอยม่อนนี้เพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึงพระคุณของพญามังราย และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯลฯ มหาราช ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ พระองค์ทรงเจิมเสาสะดือเมืองนี้เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๓๑

เสาสะดือเมืองนี้ ตั้งอยู่บนรูปแบบสมมติของจักรวาล อันเป็นคติมีมาแต่โบราณ ด้านหน้าหันไปทางตะวันออก ลานรอบนอกหมายถึงแผ่นดินล้อมด้วยคูน้ำ เปรียบเหมือนในขอบจักรวาล รอบในยกขึ้นเป็น ๖ ชั้น หมายถึงสวรรค์ ๖ ชั้น ของกามภูมิ แล้วยกขึ้นอีก ๓ ชั้น หมายถึง รูปภูมิ อรูปภูมิ และนิพพาน เสาสะดือเมืองเป็นดังเขาสิเนรุ ตั้งอยู่บนฐานสามเหลี่ยม หมายถึงตรีกูฏิบรรพต หรือผาสามเส้า ล้อมด้วยเสา ๑๐๘ ต้น อันหมายถึงสิ่งสำคัญในจักรวาล ล้อมรอบด้วยร่องน้ำ ๕ ร่อง เป็นดังปัญจมหานที ลดหลั่นเป็นชั้นไหลลงสู่พื้นดิน

ด้วยความศรัทธาต่อเสาสะดือเมืองของชาวล้านนา จึงนิยมสรงน้ำเสาสะดือเมือง เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของชาวเมือง น้ำที่สรงเสาสะดือเมืองแล้ว เชื่อกันว่าเป็นน้ำอันศักดิ์สิทธิ์

ตามคติโบราณของล้านนา เสาสะดือเมืองใหญ่เท่า ๕ กำมือ และสูงเท่ากับความสูงของพระเจ้าแผ่นดิน โคนเสาสะดือเมืองนี้จึงใหญ่เท่ากับ ๕ พระหัตถ์กำ และสูงเท่ากับส่วนสูงแห่งพระวรกายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

การสร้างเสาสะดือเมืองนี้ สำเร็จด้วยความร่วมมือของจังหวัดเชียงราย เทศบาลเมืองเชียงราย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรัฐบาลสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน

ไปนมัสการโบสถ์ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตครั้งแรก

เมื่อได้เวลาพอสมควร อาจารย์พรได้ชวนให้ทุกคนกราบขอบพระคุณพ่อขุนเม็งรายมหาราช แล้วลงจากเนินไปวัดเพื่อชมและกราบโบสถ์ที่เคยประดิษฐานพระแก้วมรกต เย็นมากแล้วจะไปที่ไหนต่ออีกก็ไปไม่ค่อยจะถูกเพราะไม่คุ้นเคยกับสถานที่ จึงบอกให้โชเฟอร์ขับรถไปเรื่อย ๆ เพื่อหาที่รับประทานอาหารเย็น รถได้แล่นไปเรื่อย ๆ ตามริมน้ำกก อาจจะเป็นเพราะพ่อขุนเม็งรายพาเที่ยวชม จึงทำให้ได้พบแต่สิ่งที่ดีสวยงามและผู้คนที่ให้การต้อนรับอย่างดี จนรับประทานอาหารเสร็จกลับเข้าที่พักแขวงการทาง ตอน ๒๐.๓๐ น. พอมาถึงที่พักความวุ่นวายก็เกิดขึ้น เพราะปรากฏว่าที่บ้านพักรับรองของแขวงการทาง ได้มีอีกคณะหนึ่งประมาณได้สัก ๕๐-๖๐ คน จะเข้ามาพักด้วยเพราะความเข้าใจผิด กว่าทุกอย่างจะเรียบร้อยลงได้ก็ราว ๒๑.๓๐ น. แม้กระนั้นทุกคนก็ยังสดชื่นแจ่มใส เห็นเป็นเรื่องสนุกสนานที่เส้นทางชีวิตได้เดินมาพบปะกัน

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๒ ออกจากบ้านพักที่แขวงการทางเชียงราย ตอน ๐๖.๐๐ น. ผ่านกราบนมัสการอนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งรายมหาราช แล้วตรงขึ้นไปเชียงแสนเพื่อกราบนมัสการพระธาตุจอมกิตติ แล้วตรงเลียบถนนริมฝั่งโขงไปสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งอยู่ห่างจากเชียงแสนไปราว ๑๑ กม. เมื่อเอ่ยชื่อถึงสามเหลี่ยมทองคำแล้ว ไม่มีใครที่จะไม่เคยได้ยิน ทั้งในแง่มุมของการมองในส่วนดี และหาแง่มุมที่ออกจะโหดร้ายกับความรู้สึก เมื่อได้ฟังเสียงลือเสียงเล่าอ้างของดินแดนแห่งนี้ ถ้าจะว่ากันตามทางภูมิศาสตร์ สามเหลี่ยมทองคำก็คือบริเวณที่เป็นจุดบรรจบของพรมแดนไทย พม่า และลาว ซึ่งใกล้ชิดกันเพียงชั่วลำน้ำกั้นเท่านั้น ตรงนี้มีชื่อเรียกเป็นภาษาราชการว่า บ้านสบรวก ขึ้นกับอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ไปสามเหลี่ยมทองคำ

สบรวก คือที่ลำน้ำรวกซึ่งไหลมาจากแดนพม่า แล้วมาบรรจบพบกับลำน้ำโขงที่ตรงนี้ ไทยกับพม่าถูกแบ่งกั้นโดยลำน้ำรวก ส่วนน้ำโขงตอนบนกั้นพม่ากับลาว ตอนล่างลงมาหน่อยกั้นไทยและลาวเท่านั้น ดังนั้นถ้าลากเส้นโยงผ่านทั้งสามดินแดนนี้ให้เชื่อมกัน ก็จะได้เป็นรูปสามเหลี่ยมพอดี มีคนเขาเล่าว่าในช่วงตอนเย็น ๆ พระอาทิตย์กำลังจะลับเหลี่ยมเขาทางฝั่งไทยนั้น จะฉายแสงสีส้มทองเหลืองอร่ามไปทั่วบริเวณ ซึ่งดูแล้วเหมือนสีทองดี ๆ ทาทาบทั้งดินทั้งน้ำทั้งป่าในบริเวณสามเหลี่ยมนี้ประดุจทาด้วยทองคำ ดังนั้นบริเวณนี้จึงถูกเรียกขานว่า **สามเหลี่ยมทองคำ** แต่ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสได้เห็น เพราะตอนนั้นก็เกือบ ๑๐ นาฬิกาแล้ว และคณะเราก็ไม่มีโอกาสที่จะได้อยู่ถึงตอนเย็น

และอีกแง่มุมหนึ่งเขาเล่าว่า ตรงบริเวณนี้เป็นแหล่งปลูกฝิ่นที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซื้อขายแลกเปลี่ยนกันกับทองคำ และพัฒนาความร้ายแรงของสินค้าขึ้นไปเรื่อย ๆ จนเรียกรวมว่า ยาเสพติดแล้ว นั่นหมายถึงว่าต้องมีชนิดที่แรงกว่าฝิ่นด้วยนั่นแหละ เป็นที่ปลอดกฎหมายทั้งไทยพม่าและลาว ทำให้ชื่อเสียงลือกระฉ่อนให้ทั้งไทย พม่า ลาว ร่วมกันรับโดยพร้อมเพรียง แต่บัดนี้ไม่มีไร่ฝิ่นให้เห็นแล้ว ยังคงเหลืออยู่แต่ทิวทัศน์ที่สวยงามเงียบสงบของลำน้ำ และเขตแดนของสามประเทศ ไทย พม่า และลาว

เสียงแว่วจากเจ้าพ่อดอยตุง

จากสามเหลี่ยมทองคำเลียบลำน้ำรวกไปถึงแม่สาย ซึ่งเป็นแดนไทยติดต่อกับพม่า ที่ท่าขี้เหล็กและซื้อของที่ระลึกเล็กน้อยแล้วจึงมุ่งตรงขึ้นสู่ดอยตุง ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงเส้นทางกว่าจะถึงพระธาตุดอยตุง เพราะขณะนั้นความรู้สึกเริ่มชาหนักอึ้งและลางเลือน *รอบข้างเป็นกลุ่มหมอกควัน มีบางแห่งที่ใสกระจ่าง มีแสงระยิบระยับราวกับเกล็ดเพชร บรรยากาศไม่สงบเยือกเย็นเท่าที่ควร แต่ค่อนข้างจะอึดอัดและรุ่มร้อน ได้ยินเสียงอยู่รอบข้างว่าน้ำพระทัยเมตตาจากแม่ฟ้าหลวงไหลหลั่งเป็นสายธาร เย็นศิระเพราะพระบริบาล อันความกรุณาปรานีจะมีใครบังคับก็หาไม่ หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน...ขอจงทรงพระเจริญ* ข้าพเจ้านึกน้อมรำลึกถึงพระคุณอันหาที่สุดมิได้ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จย่าของปวงชนชาวไทย คณะเราถึงพระธาตุดอยตุง ตอน ๑๓ นาฬิกาพอดี เมื่อทุกคนจุดธูปเทียนกราบนมัสการพระธาตุ และอธิษฐานเป็นการส่วนตัวแล้ว อาจารย์พรจึงได้นำคณะเราทั้งหมดมาที่ศาลาโถงติดกับพระธาตุ มีพระพุทธรูปประธานองค์ใหญ่ จุดธูปเทียนแและนำสวดมนต์ทำวัตรเย็น ต่อด้วยบทมหาสมัยสูตร ธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร และชัยสิทธิคาถา ขณะที่กำลังสวดพุทธมนต์อยู่นั้น ความรู้สึกดิ่งลงโดยลำดับ ได้ยินเสียงเจ้าพ่อดอยตุงชัดเจนก้องสะท้านขึ้นว่า **สัญญาถูกปฏิบัติตามแล้วในวันรัฐธรรมนูญ อนุโมทนาในความเยือกเย็นชุ่มฉ่ำของพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ คุ้มแล้วต่อการรอคอยถึง ๑๒ ขวบปี อีกไม่เกิน ๑๐๘ วัน ภารกิจใดที่กระทำอยู่จะเป็นที่ใส่ใจของคนทั่วไป ราวกับว่าเมื่อเสียงกลองดังตุงขึ้นที่ไหน ก็จะเป็นสัญญาณเตือนให้รู้ว่าได้มีอะไรเกิดขึ้นแล้วและกำลังดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องงอกงาม จงเป็นสุขและมีชัยในทุกทาง...**

อาจารย์พรนำคณะเราลงจากดอยตุง ตอน ๑๖ นาฬิกา เดินทางกลับมุ่งสู่เชียงใหม่ ถึงเชียงใหม่ ตอน ๒ ทุ่มเศษ แม้จะเหน็ดเหนื่อยบ้างแต่ทุกคนก็สบายใจชื่นใจ และต่างยังคงพูดถึงความคิดถึงและอาลัยหา เพราะมีเวลาน้อย จึงต่างคิดว่าถ้ามีโอกาสก็จะไม่ละเลยต่อการมาเยือนอีก และต่างนึกเสียดายที่ได้ทิ้งระยะเวลายาวนาน กว่าจะได้ขึ้นมาสัมผัสกับสิ่งที่ได้รับ จากนั้นก็ไปส่งคุณสุภาณี หงษ์เงิน ขึ้นรถทัวร์กลับอุตรดิตถ์ เพราะรุ่งเช้าวันจันทร์จะต้องทำงาน สำหรับอาจารย์พรและคณะเราได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานครในตอนรุ่งเช้าด้วยความปลอดภัย เพื่อกลับมาดำเนินงานขั้นต่อไปของงานการเตรียมงานที่จะให้พิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูลเป็นไปได้

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
รับสั่งให้มอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กับกองทัพไทย

อาจารย์พรจึงได้นำเรื่องทั้งหมดไปปรึกษากับพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระอมรเมธาจารย์ได้ติงขึ้นทันทีว่า พระสุเมธาธิบดี ซึ่งยังเป็นเพียงรักษาการองค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอยู่ ยังมิได้รับตำแหน่งองค์สภานายก ฯ เพราะยังมิได้พระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระพุฒาจารย์ ซึ่งเป็นองค์สภานายก ฯ เดิม จะลงนามในหนังสือได้ หรืออาจจะต้องเรียกประชุมสภามหาวิทยาลัยก่อนจึงจะดำเนินการได้ อาจารย์พรได้กลับมาเล่าปรึกษาให้คณะเราฟัง พร้อมทั้งได้บอกให้ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลเรื่องราวต่าง ๆ ของการดำเนินงานให้พระองค์ได้รับทราบ ซึ่งพระองค์ได้รับสั่งในทันทีนั้นว่า **“จงดำเนินงานเพื่อมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เป็นสมบัติของกองทัพไทย เพราะกองทัพมีหน้าที่รักษาอิสรภาพ เอกราช อธิปไตยของชาติ ดังนั้นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงต้องเป็นสมบัติของกองทัพและของคนไทยทั้งชาติ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าอิสรภาพจะคงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากทุกคนจะต้องช่วยกันสร้างและรักษาไว้แล้ว จะต้องมีกองทัพเป็นฐานค้ำจุน และจงดำเนินงานการทำถนนสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และภายในศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อเป็นสิ่งชี้บอกถึงการก้าวขึ้นสู่อิสรภาพอย่างแท้จริงว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด จากนั้นก็จะเป็นเรื่องของกองทัพในอันที่จะทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล เหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่ออิสรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของสิ่งทั้งปวง”**

ข้าพเจ้างงงันคิดอะไรไม่ออก จับต้นชนปลายไม่ถูก จึงได้บอกอาจารย์พร ซึ่งเมื่ออาจารย์พรได้ยินเช่นนั้นถึงกับตกตะลึง เพราะเป็นสิ่งซึ่งไม่เคยคิดมาก่อนเลย ถูกแล้ว **พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** เป็นสมบัติของคนทั้งชาติ เพราะทุกคนได้ช่วยกันสร้างมา เงินทุกบาททุกสตางค์ที่ได้มาเพื่อการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา รวมทั้งพระธรรมคัมภีร์ เป็นเงินจากการบริจาคทั้งสิ้น ไม่มีงบประมาณจากที่ไหนเลย แม้จะมีคำว่ามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ก็ตาม แต่ทุกคนก็ช่วยกันสร้างด้วยศรัทธาในพระองค์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์ของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระผู้ทรงเสียสละ อดทน เพื่ออิสรภาพของพสกนิกรชาวไทยทั้งชาติ พระองค์ทรงประทานอิสรภาพแก่ปวงชนชาวไทยมาถึง ๔๐๐ ปีเศษ ดังนั้นเมื่อจะมีพระเจดีย์อิสรภาพเป็นสิ่งเตือนให้รำลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของพระองค์ ทุกคนจึงช่วยกันตามกำลังศรัทธาความสามารถ เพื่อแสดงความกตัญญูกตเวทิตาต่อพระองค์บ้าง แม้สักน้อยนิดก็ยังดี

อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนี้ควรจะดำเนินงานอย่างไร ควรจะติดต่อกับใคร การที่จะมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แก่กองทัพไทยนั้น คิดและพูดได้ แต่จะกระทำให้ออกมาเป็นรูปธรรมได้นั้นจะทำอย่างไร ยังไม่ทันที่จะได้รับคำตอบพระองค์ก็ได้เสด็จมาอีก พร้อมทั้งรับสั่งว่า **"สายสัมพันธ์จากเรา-น้อมฤดี-สมคิด จะเป็นสื่อนำความเป็นไป อย่าวิตกกังวลเคร่งเครียดจะทำให้งานเสีย ทำจิตใจให้สบาย ดำเนินงานไปตามจังหวะที่ควรจะเป็นไป สิ่งใดที่เป็นไปอย่างเชื่องช้าหรือไม่เป็นไปอย่างที่คาดคิด นั่นคือสิ่งชี้บอกถึงความเป็นไปที่ยังไม่พร้อม ไม่ถึงจังหวะเวลา"**

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงบอกกับอาจารย์พรว่า ควรจะลองติดต่อกับอาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ ดูว่าอาจารย์น้อมฤดีจะมีความคิดเห็นประการใด เพราะอาจารย์น้อมฤดีเป็นสมาชิกหนังสือวิญญาณมานานกว่าสิบปีคงจะพอเข้าใจงาน อีกประการหนึ่งอาจารย์น้อมฤดีเป็นคนดีมาก ชอบช่วยเหลืองานการกุศลต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และเพราะความที่ชอบช่วยเหลืองานการกุศลและศรัทธารักยึดมั่นเทิดทูนในวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี่เอง ที่เป็นเหตุชักนำพาให้มารู้จักกับอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ตั้งแต่สมัยที่ติดตามสามี ซึ่งขณะนั้นมียศทางการทหารเป็นนายพันเอก ไปดำรงตำแหน่งทูตทหารที่อินโดนีเซีย และได้ร่วมการกุศลด้วยทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ของศูนย์พัฒนาศาสนามาตั้งแต่ปี พ.ศ ๒๕๒๒ เป็นต้นมา จึงได้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันพอสมควรทีเดียว เพราะไม่ว่าจะมีงานการกุศลเกี่ยวกับงานของพระองค์แล้ว ข้าพเจ้าจะบอกและได้รับความร่วมมือจากอาจารย์น้อมฤดีอยู่เสมอ แต่สำหรับท่านนายพลเอกสมคิด จงพยุหะ ข้าพเจ้าไม่ได้คุ้นเคยเลย เพียงแต่รับทราบว่าท่านคือสามีของอาจารย์น้อมฤดี และเคยมาร่วมงานทอดผ้าป่าพลังสามที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเท่านั้นเอง ทั้งยังไม่ทราบด้วยว่าท่านมีตำแหน่งอะไรในทางราชการ

และอีกประการหนึ่ง อาจารย์พรก็อยากจะลองปรึกษากับอาจารย์น้อมฤดีอีกเรื่องหนึ่ง ก็คือการทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาใหม่ เพราะที่เคยทำมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ ตอนที่กระทำพิธีบรรจุสิ่งมิ่งมงคลในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็เป็นเวลาถึง ๗ ปีมาแล้ว ถนนส่วนใหญ่จึงชำรุดและเสียเป็นหลุมเป็นบ่อหลายแห่ง จึงคิดว่าอาจารย์น้อมฤดีอาจจะปรึกษากับท่านนายพลเอกสมคิด เพื่อผ่านไปถึงท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ เพื่อขอความร่วมมือจากทางทหารช่าง โดยขอเฉพาะเครื่องจักรกลและบุคคลทำงาน ส่วนค่าวัสดุเป็นต้นว่า ยางมะตอย หิน น้ำมัน รวมทั้งค่าเบี้ยเลี้ยงและอาหาร ทางฝ่ายเราจะหางบประมาณค่าใช้จ่ายมาเอง

ขณะที่อาจารย์พรกำลังนั่งปรึกษากับข้าพเจ้าอยู่นั้น ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้บอกอาจารย์พรว่า ตอนค่ำ ๆ ข้าพเจ้าจะลองโทรศัพท์เรียนปรึกษากับอาจารย์น้อมฤดีก่อน เพราะปกติอาจารย์น้อมฤดีก็ไม่ได้มาที่สำนัก ฯ บ่อย นอกจากนำเงินมาทำบุญเท่านั้น บ้านอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ จะด้วยเหตุบังเอิญหรืออย่างไร อาจารย์น้อมฤดีได้เดินขึ้นบันไดสำนักค้นคว้าทางวิญญาณเข้ามาพอดี ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าตกตะลึง และได้พูดออกมาด้วยความดีใจว่า *"กำลังต้องการที่จะพบอยู่พอดี"* อาจารย์น้อมฤดีจึงถามว่า *"มีธุระอะไรหรือหรือว่าพระองค์ท่านรับสั่งให้ทำบุญอะไรอีก"* อาจารย์พรจึงตอบว่า "ก่อนอื่นขอทราบก่อนว่าอาจารย์มีธุระอะไรหรือเปล่า จึงได้มาที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณนี้" อาจารย์น้อมฤดีตอบว่า *"อยากจะมาพบอาจารย์ศิริพุทธศุกร์ เพื่อขอร้องให้แปลหนังสือธรรมของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ไม่ทราบว่าอาจารย์ศิริจะมีเวลาว่างแปลให้หรือเปล่า"* อาจารย์พรจึงตอบว่า "ถ้าอย่างนั้นเรื่องแปลหนังสือผมจะพูดขอร้องอาจารย์ศิริให้เอง เพราะตอนนี้อาจารย์ศิริไม่อยู่ไปสอนหนังสือที่มหามกุฏฯ แต่ผมมีเรื่องจะปรึกษาและขอร้องให้อาจารย์น้อมฤดีช่วย"

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ซ่อมถนนภายในศูนย์ ฯ ทั้งหมด

อาจารย์น้อมฤดียิ้มรับพร้อมทั้งตอบว่า *"ถ้าอย่างนั้นก็ดีเลย ขอบคุณอาจารย์พรมาก อาจารย์มีอะไรจะให้ดิฉันช่วยว่ามาได้เลย ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะช่วยได้แล้วไม่ต้องห่วง ยินดีเต็มที่ ยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และเกี่ยวกับพระองค์ท่าน-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วยแล้ว อาจารย์บอกมาเลย"* อาจารย์พรจึงให้ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวถึงคำรับสั่งของพระองค์ที่ให้ซ่อมแซมทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาและเตรียมงานพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้อาจารย์น้อมฤดีฟังทั้งหมด แล้วอาจารย์พรก็เสริมขึ้นอีกว่า *"ก่อนที่จะเริ่มเตรียมงานอย่างอื่น จำเป็นจะต้องทำถนนก่อน ถนนสายสำคัญภายในศูนย์พัฒนาศาสนาที่จำเป็นจะต้องซ่อมแซม เป็นระยะทางมารวมกันเข้าก็ราว ๆ เกือบ ๗ กิโลเมตร ถ้าจ้างทำคงจะต้องใช้งบประมาณมาก จึงอยากเรียนถามอาจารย์น้อมฤดีว่า ท่านนายพลเอกสมคิดพอที่จะรู้จักคุ้นเคยและพูดขอร้องกองทัพภาคที่ ๓ ที่จังหวัดพิษณุโลกได้หรือไม่ว่าขอหน่วยทหารช่างให้มาช่วยทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนา เพราะเป็นงานการกุศล"* อาจารย์น้อมฤดีตอบว่า *"จะลองปรึกษากับคุณดูก่อน บางทีคุณอาจจะพูดขอร้องแม่ทัพภาคที่ ๓ ได้ ส่วนงบประมาณนั้นทางทหารเขาคงช่วยไม่ได้หรอก เพราะมันมีขั้นตอนมาก เขาอาจจะช่วยได้เฉพาะกำลังพลและเครื่องจักรกลเท่านั้น ทางศูนย์จะต้องหางบประมาณค่าใช้จ่ายเอง"* อาจารย์พรบอกว่า "ถึงอย่างนั้นก็ไม่เป็นไร ถ้าได้กำลังพลและเครื่องจักรกลของทหารมาช่วย ทางศูนย์มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุทั้งหมดรวมทั้งค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าอาหารของกำลังพล ก็คงพอจะช่วยกันไหว โดยขอจากสมาชิกหนังสือวิญญาณและคณะผู้ที่เคยให้ความช่วยเหลือด้วยความศรัทธายึดมั่นในพระองค์และยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาตลอดให้ช่วยกัน"

เมื่อได้ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว อาจารย์ก็ได้ปรึกษาเกี่ยวกับการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทย ซึ่งอาจารย์น้อมฤดีก็ยินดีช่วยและรับนโยบายว่าจะลองปรึกษากับท่านนายพลเอกสมคิด จงพยุหะ ผู้สามีดูว่าจะมีความเป็นไปได้แค่ไหนอย่างไร แล้วจะส่งข่าวให้อาจารย์พรทราบโดยเร็ว

นิมิตที่ปรากฏให้เห็นล่วงหน้าก่อนจะมีการสร้างถนน

และเพื่อที่จะต้องการทราบถึงค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมทำถนนใหม่ภายในศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรจึงได้ไปติดต่อขอร้องจากคุณทองเฮียร ยอดศรีมงคล ผู้อำนวยการศูนย์สร้างทางหล่มสัก และนายช่างคิดควร จุลบาท ให้มาช่วยวัดและคำนวณค่าวัสดุที่จะใช้ในการทำถนนทั้งหมด ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีว่าจะต้องใช้วัสดุอะไรบ้าง เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายแล้วก็ประมาณการได้ราวสามล้านบาทเศษ เมื่ออาจารย์พรได้ทราบเช่นนั้นก็ได้บอกให้ข้าพเจ้าทราบเพื่อให้กราบบังคมทูลว่าพระองค์จะรับสั่งอย่างไรบ้าง เพราะข้าพเจ้าเองนั้นกังวลอยู่ตลอดเวลาว่า จะทำถนนได้อย่างไร จะหาค่าใช้จ่ายที่ไหนได้อีก งานทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ก็ยังได้ไม่ครบ งานเกี่ยวกับการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกา-ฎีกาก็ยังไม่เรียบร้อย และงานการก่อสร้างศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทธฺ สรณ์ คจฺฉามิ อันเป็นเครื่องหมายของความมั่นคงก็ยังไม่เสร็จ แล้วจะมาต่องานทำถนนสิ่งชี้บ่งบอกถึงการก้าวเดินสู่อิสรภาพอย่างแท้จริงอีก ใครเล่าจะช่วย ใครเล่าจะเชื่อ....ช่างเป็นภาวะที่บีบคั้นและสุดแสนจะทนทานเหลือเกิน ขณะนั้นเอง ความรู้สึกหนักอึ้งก็ทับถมและวูบลึกลง *มองเห็นเส้นทางเป็นแนวไกลสุดสายตา บางแห่งเป็นเนินสูงต่ำ บางแห่งคดเคี้ยวลับหายไปแล้วจึงจะมองเห็นเส้นทางอีก เสียงผู้คนอึงคะนึงทะเลาะด่าทอ เสียงระเบิด เสียงลมพัดกรรโชกรุนแรง สับสนวุ่นวายเป็นช่วงระยะ ๆ กลุ่มหมอกควันเป็นฝ้าหนาทึบ ก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัด บรรยากาศสว่างแต่มองไม่เห็นสิ่งใด* ได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า

“เส้นทางเข้าสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะต้องเร่งทำให้มีให้เป็นขึ้น เพื่อเป็นแนวทางชี้บอกความเป็นไปของการมีอิสรภาพอย่างแท้จริง ภาระหนี้สินจากการกระทำก็จงอดทนช่วยกันอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์เสร็จสิ้นลง เราเองประกาศอิสรภาพในเขตที่มิใช่แผ่นดินของเรา จึงต้องอดทนต่อสู้เพื่อรักษาอิสรภาพที่ประกาศไปแล้วนั้นให้คงอยู่ เราใช้พลังทั้งหมดเพื่อเส้นทางสู่อิสรภาพอย่ากังวล ภาระนี้คงจะปลดเปลื้องได้ เพราะความกังวลเป็นสิ่งบั่นทอนให้งานไม่ก้าวไปข้างหน้า ขอจงอดทนเสียสละเพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้งอกงามไพบูลย์” ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็กล่าวตอบว่า **“สิ่งที่พระองค์รับสั่งคือหน้าที่ที่จะรับไว้เหนือเกล้า เพราะพระองค์ทรงอดทนเสียสละเพื่ออิสรภาพของคนไทยทั้งชาติ ถ้าไม่มีพระองค์ประเทศไทยคงจะไม่มีชื่อในแผนที่โลก และคำว่าไทยก็คงจะไม่มีให้ใครได้รู้จัก ภาระหนี้สินก็คงพอจะช่วยกันได้ เพราะทุกคนก็คงจะภาคภูมิใจที่ได้กระทำอะไรบ้างเพื่อพระองค์”** ข้าพเจ้านั่งรับฟังและพยายามทำจิตใจให้สบาย และน้อมจิตให้เป็นกุศลเพื่อสิ่งที่ดีงามจะได้บังเกิดขึ้นตามที่พระองค์รับสั่ง”

สำหรับขั้นตอนของงานการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข้าพเจ้าจะเขียนบันทึกเป็นฉบับพิเศษโดยเฉพาะ

จะบันทึกเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมานานแล้ว ก็ต่อเมื่อมีกระแสดึงดูดเข้าไปสู่เหตุการณ์นั้น ๆ นิมิตหมายบอกถึงทุพภิกขภัยและเหตุการณ์ไม่ดีหลายอย่างจะเกิดขึ้น

*ขณะที่ข้าพเจ้าเริ่มบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ นี้คือเวลา ๐๙.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๓ อันที่จริงข้าพเจ้าควรจะบันทึกเหตุการณ์ขั้นตอนการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแด่กองทัพไทย เพื่อเป็นสมบัติของชาติต่อไปตามที่ได้บอกกล่าวไว้ในสื่อความเข้าใจ...ของวิญญาณฉบับที่แล้วว่า เมื่อหนังสือวิญญาณฉบับนั้นออกไป รวมทั้งงานวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๓ เสร็จสิ้นลงแล้ว ก็จะรีบบันทึกเรื่องราวขั้นตอนต่าง ๆ ส่งมาให้สมาชิกผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจจริง ๆ ซึ่งได้อดทนให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ได้รับทราบถึงความเป็นไปโดยเร็ว แต่แล้วก็ไม่สามารถจะกระทำได้ดังที่ตั้งใจไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าภาวะแวดล้อมรอบข้างไม่เปิดโอกาสให้ได้กระทำอย่างที่คิดไว้เลย ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าจะบันทึกเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ความรู้สึกจะต้องถูกดึงดูดเข้าสู่สภาวะความเป็นไปในช่วงจังหวะนั้น แล้วข้าพเจ้าก็จะบันทึกตามสิ่งที่ได้รับสัมผัสนั้น

แต่นับจากวันวิสาขบูชาเป็นต้นมา ความรู้สึกของข้าพเจ้าไม่เคยถูกดึงดูดให้เข้าสู่สภาวะอดีตสั้น ๆ ที่ผ่านมานั้นเลย *เพราะตลอดเวลาคล้ายถูกแวดล้อมและครอบอยู่แต่กับกลุ่มหมอกฝ้ามัว บรรยากาศเป็นสีขาวฝ้าคล้ายกระจกฝ้า มองไม่เห็นสิ่งใด กับทั้งเสียงอื้ออึงคะนึงทะเลาะ จับไม่เป็นสำเสียงครืนครั่น ทั้งหวีดหวิวและเกรียวกราวสวบสาบ เสียงคำรามราวกับพยัคฆ์ร้ายหวงเหยื่อ เมื่อเสียงสงบลงก็จะรู้สึกวังเวงเย็นยะเยือก เปล่าเปลี่ยวและอึดอัด หาที่พักพิงและหลักยึดไม่ได้ พระองค์จะเสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งปลอบประโลมให้กำลังใจอยู่เสมอว่า* **“ขอจงอดทนพยายามสร้างกุศลสัมมาทิฏฐิให้เกิดขึ้นในใจ เพื่อต่อสู้กับพลังฝ้ามัวแห่งบรรยากาศของอกุศลมิจฉาทิฏฐิ โลภโมโทสันของมนุษยชาติ เพราะพลังฝ้ามัวเหล่านี้กำลังเป็นคลื่นถาโถมทำลายสันติสุขของมนุษยชาติเอง ทุพภิกขภัยกำลังบังเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า โดยทั่วไปจะมีแต่ความเดือดร้อน อึดอัด หนักอึ้ง แก้ปัญหาไม่ได้ พูดไม่ได้ เพราะจะมีแต่แรงกระทบเสียหาย จงพยายามทำจิตใจให้สบาย เพื่อจะได้สงบอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่อึดอัดได้ และจงสาธยายพุทธมนต์เสมออย่าเกียจคร้าน พร้อมทั้งพร่ำบ่นภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....”**

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๓-๔ มีนาคม - เมษายน ๒๕๓๓

บรรยากาศจะเป็นอยู่เช่นนี้ตลอดเวลาเกือบ ๒ เดือน จนกระทั่งถึงขณะที่ข้าพเจ้ากำลังบันทึกนี้ บรรยากาศได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมขึ้นบ้าง คือ *ความฝ่ามัวและสรรพสำเนียงต่าง ๆ มิได้จางห่างหายไป แต่มีมาเพิ่มเติมขึ้นอีกคือเงาดำของความชุลมุนวุ่นวาย เสียงโจษจันบอกต่อกันไปทั่วจนดังกระหึ่มสะท้อนเป็นคลื่นย้อนกลับไปกลับมาว่าเกิดจลาจลแล้ว จงช่วยตนเองให้รอด ไม่มีใครช่วยใครได้ อย่าวางใจใครจะหลงกล ถูกหลอก หาหลักที่ยึดที่ปลอดภัยไว้ จับมือช่วยกันสวดพุทธมนต์ ร้องเพลงชาติไทย ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อเสียงต่าง ๆ สงบลง ก็จะมองเห็นกลุ่มควันดำลอยพวยพุ่งวนเวียนอยู่กับความฝ่ามัวนั้นอีก* ขณะที่ข้าพเจ้าบรรยายถึงบรรยากาศในโลกทิพย์ บรรยากาศในโลกมนุษย์ก็กำลังมีพายุทั้งลมทั้งฝน อากาศมืดครึ้ม ทั้ง ๆ ที่เป็นเวลาบ่าย ๒ โมง แต่มองดูราวกับ ๖ โมงเย็น อาจารย์พรกำลังคุมคนงานทำท่อกันถนนเสีย เพราะถนนเพิ่งทำเสร็จใหม่ ๆ ถ้าไม่รีบทำท่อหรือขุดร่องน้ำให้ลึกไว้ ก็มีหวังว่าถนนจะพัง ต้องรีบกลับที่พักทำงานต่อไม่ได้ เพราะไหนฝนจะตกแล้วยังมีพายุกรรโชกอีก ต้องรอจนกว่าจะสงบจึงจะได้เริ่มดำเนินงาน บรรยากาศช่วงจังหวะตอนนี้จะเป็นอยู่เช่นนี้ตลอดเวลา จนข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดมาก

มีนิมิตชี้บอกเหตุการณ์ที่อาจจะต้องตาย ถ้าแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่รุมล้อมอยู่ขณะนี้ไม่ได้

คืนวันเสาร์ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๓ ที่แคมป์ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้านอนหลับฝันไปว่า *กำลังว่ายน้ำเพื่อจะข้ามไปอีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำ รวมอยู่กับผู้คนมากมายซึ่งต่างก็กำลังแหวกว่ายเพื่อไปให้ถึงอีกฝั่งน้ำ ในแม่น้ำนั้นดำคล่ำ มีสาหร่ายลอยอยู่ตามกระแสน้ำ น้ำบางแห่งบางตอนเป็นฟองปุด ๆ ข้าพเจ้าว่ายมาเกือบจะถึงฝั่ง เท้าหยั่งถึงพื้นดินมีความรู้สึกว่าเหยียบไปบนทราย จึงเดินย่ำไปบนทรายเพื่อขึ้นตลิ่งน้ำเพียงแค่เอว ทันใดนั้นรู้สึกคล้ายมีแรงดึงดูดที่เท้าทั้งสองข้าง ทรายที่เหยียบคล้ายไหลดูดให้จมลง ๆ จนน้ำท่วมปากท่วมจมูก ข้าพเจ้ากวักมือร้องเรียกคนที่อยู่บนฝั่งให้ช่วย ไม่มีใครรู้เรื่อง ไม่มีใครได้ยิน ตัวเองก็จมลง ๆ ดิ้นรนต่อสู้กับแรงดูดไหลของทราย* รู้สึกตัวตื่นเมื่อคุณผ่องผิวร้องเรียกเขย่าที่แขน คุณสุภาณีร้องเรียกเขย่าที่ขา เพราะทั้งสองคนนอนอยู่ข้าง ๆ เหนื่อยอ่อนจนแทบจะไม่มีแรง **นี่กระมังที่เขาเรียกว่าโรคไหลตาย** ถ้าไม่มีคนช่วยปลุกให้ตื่นข้าพเจ้าคงจะจมน้ำตายในฝันนั้นแน่นอน และก็คงไม่มีใครรู้ว่าข้าพเจ้าตายด้วยโรคอะไร เพราะข้าพเจ้าไม่ได้ป่วยเป็นโรคประจำตัวอะไรอยู่เลย และอันที่จริงก็เพิ่งไปเช็คร่างกายที่โรงพยาบาลเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๓ นี่เอง ซึ่งผลบอกออกมาว่าร่างกายปกติอยู่ในสภาพดีทุกอย่าง รวมทั้งผลของเลือด ซึ่งจะบอกถึงการทำงานของตับ ไต น้ำตาล และไขมันในเส้นเลือดด้วย ก็ปกติดีทุกอย่าง

ในพรรษาปี ๒๕๓๓ นี้ สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้รีบสร้างกุศลให้มาก เพื่อทำลายเมฆหมอกแห่งมิจฉาทิฏฐิ และรับสั่งให้ทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนสู่พระเจดีย์อิสรภาพ

เมื่อรู้สึกว่าตนเองปกติแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้เข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า ข้าพเจ้าเป็นอะไรจึงได้มีอาการเช่นนี้ จะเป็นนิมิตหมายบอกถึงสิ่งใดหรือไม่ หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า **เวลาของข้าพเจ้านั้นเหลือน้อยแล้ว จงอย่าประมาท ให้เร่งทำสิ่งที่ดี นับจากวันอาสาฬหบูชา เข้าพรรษา จงรักษาอุโบสถศีลให้มั่นคง ปฏิบัติธรรมให้เคร่งครัดเจ็ดวัน จากนั้นตลอดทั้งพรรษาถ้าเป็นไปได้ก็จงรักษาอุโบสถศีล**

ขณะที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกอยู่นั้น พระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **"ได้เคยบอกมาหลายครั้งแล้วว่าสิ่งที่ยังเหลืออยู่อีกนิดหน่อยจะสำเร็จนั้นยากยิ่งกว่าการวางศิลาฤกษ์เริ่มต้นนั่นทีเดียว จงอดทนเสียสละกิเลสความบันเทิงส่วนตน แม้เวลาจะเหลือน้อย ถ้าทำสำเร็จก็จะมีค่าพอหรือมากกว่าการมีเวลามากแต่ทำได้เพียงเล็กน้อย ตลอดไตรมาสจงมั่นคงในการรักษาอุโบสถศีล และ ๗ วันต้น ๗ วันปลายของพรรษาก็จงปฏิบัติธรรมภาวนาอย่างเคร่งครัด เพื่อยังกุศลสัมมาทิฏฐิให้เกิดทำลายฝ้ามัวแห่งพลังคลื่นอกุศลมิจฉาทิฏฐิ อันเป็นสาเหตุของทุพภิกขภัยนั้น"** ข้าพเจ้ากราบน้อมรับ พร้อมทั้งตั้งปณิธานไว้ว่าข้าพเจ้าจะพยายามทำให้ได้ แม้ผลจะส่งออกมาในรูปลักษณะใดก็ตาม เพราะข้าพเจ้าถือว่าสิ่งที่ตนเองจะได้นั้นก็คือเชื้อวิบากที่ดีจะได้มีได้เป็นขึ้นในสันดานของตนเอง ในเมื่อเวลามีน้อย จะมัวประมาทชะล่าใจอยู่ไม่ได้ ความตายไม่มีบอกกำหนดแน่นอนให้แก่ใคร ๆ เราต้องเตรียมพร้อมที่จะตายได้ทุกเมื่อ และก็ขอให้ได้ตายในความดี

พระองค์รับสั่งเพิ่มเติมอีกว่า **"ขอให้ชักชวนและบอกกล่าวใคร ๆ ให้ทั่วเท่าที่จะบอกได้ เพื่อเป็นผลดีสำหรับตนเอง และพลังแห่งความดีนี้จะเป็นสิ่งทำลายฝ้าหมอกแห่งพลังมิจฉาทิฏฐิให้จางห่างไป เพราะผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ผ่านขั้นตอนมาแล้ว ๙ ครั้ง ใช้เวลาถึง ๒ ขวบปีเต็ม จึงสำเร็จสมความมุ่งหมาย แม้จะเนิ่นนานและยากยิ่งก็กระทำได้จนสำเร็จ ซึ่งจะเป็นเครื่องหมายบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ที่จะมีขึ้น บัดนี้ก็ถึงเวลาที่จะต้องรวมพลังกันอีกเพื่อหนทางแห่งสันติสุขอย่างแท้จริง ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติธรรมภาวนาก็จงกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพราะแนวทางของการไปสู่อิสรภาพแท้จริงนั้น จะต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน อันเป็นสัญลักษณ์ว่าทางไปสู่อิสรภาพนั้นจะต้องราบรื่นและมีแนวทางที่แน่นอน การดำเนินชีวิตทุกคนมีจุดหมาย ขอจงไปให้ถึงจุดหมายที่ต้องการตามแนวทางของแต่ละคนเถิด."**

ข้าพเจ้าน้อมกราบลงด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งกราบบังคมทูลพระองค์ว่าสิ่งที่พระองค์รับสั่งนั้น ข้าพเจ้าจะพยายามกระทำตามทุกประการเท่าที่กำลังสติปัญญาความสามารถจะพึงมี แม้ข้าพเจ้าจะไม่ทราบถึงความหมายที่แท้จริงและแน่นอนก็ตาม ที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดว่าข้าพเจ้ามีเวลา

น้อยนั้นหมายความว่าอย่างไร เพราะถนนจากปากทางเข้าถึงองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมดที่ปรับปรุงซ่อมแซม ซึ่งอันที่จริงก็คือทำใหม่ทั้งหมดนั้น เมื่อมารวมกันแล้วถึง ๘ กิโลเมตร กับอีก ๓๐๐ เมตร คือ ๘,๓๐๐ เมตร ใช้เงินไปทั้งสิ้น ๔ ล้านบาทเศษ ทั้ง ๆ ที่ได้รับความสนับสนุนกำลังพลและเครื่องจักรกล จาก ช. พัน ๘ ของกองทัพภาคที่ ๓ แล้วก็ตาม ข้าพเจ้าก็จะพยายามเท่าที่เวลาจะพอมีเหลืออยู่ และข้าพเจ้าได้ตัดสินใจกราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตจัดทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนเข้าสู่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นกอง กองละ ๕๐๐ บาท จะประมาณเป็นค่าทำถนน ก็เท่ากับว่าใครทำบุญกองทุนทอดผ้าป่าถนน ๑ เมตร เป็นเงิน ๕๐๐ บาท เพื่อนำรายได้มาใช้หนี้ค่าทำถนน ซึ่งอาจารย์พรได้ขอยืมลูกศิษย์ ๓ คน ซึ่งทั้งสามคนนี้ไม่ประสงค์จะให้ออกนามในที่นี้ แต่พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่า ควรจะต้องบอกไว้ เพื่อจะได้มีคนอนุโมทนาด้วย และกันความเข้าใจผิดของบุคคลผู้มีจิตเป็นอกุศลทั้งสามคนนั้น คือ คุณชัชชัย จันทศุภฤกษ์ คุณศักดา-คุณรัชนี วงศ์กวีสกุล แห่งร้านตัดเสื้อผ้าเทสท์และร้านทองไทยศิลป์ โดยไม่คิดดอกเบี้ยและไม่มีหลักค้ำประกันอะไรทั้งสิ้น ทุกคนไว้ใจให้ความเชื่อถือ ทั้ง ๆ ที่เป็นเงินจำนวนมิใช่น้อยเลย และอีกประการหนึ่ง ทั้งสามคนนี้ก็มิใช่เป็นคนร่ำรวย เป็นคนทำการค้าขาย และเงินจำนวนที่ให้ขอยืมนี้ก็เป็นเงินหมุนเวียน ซึ่งครั้งแรกอาจารย์พรบอกว่าจะขอยืมเพียง ๒-๓ เดือนเท่านั้น บัดนี้เวลาก็ล่วงเลยมาเกินคำสัญญาที่ได้บอกไว้ และยังมองไม่เห็นทางว่าจะได้เงินมาคืนให้เจ้าของได้โดยวิธีใด และยังมีอีกหลายคนที่บริจาคสมทบในการทำถนนไว้แล้วก็ยังไม่พอ เพราะเป็นเงินจำนวนมาก ซึ่งแต่ละคนก็อยากจะช่วยและเต็มใจช่วย แต่ก็เกินกำลังของตน จึงต่างคนต่างก็คิดหาวิธีช่วย เพื่อที่จะให้ได้เงินมาโดยเร็วสำหรับคืนเจ้าของเงินที่ให้ขอยืมมา

ดังนั้นถ้าได้เงินจากการทอดผ้าป่ามาบ้าง ก็จะได้ค่อยผ่อนใช้หนี้ไปบ้าง เผื่อบางทีอาจจะมีใครหรือหน่วยงานใดเกิดจิตเป็นกุศลศรัทธามอบงบประมาณทำถนนมาใช้หนี้ให้ ก็จะเป็นอานิสงส์ส่งผลกุศลสัมมาทิฏฐิแก่คนหรือหน่วยงานนั้นเป็นอย่างยิ่ง พระองค์รับสั่งว่า **“จงจัดกระทำให้มีให้เป็นขึ้นตามเจตนาที่เป็นกุศลเถิด ได้บอกแล้วว่าจงดำเนินงานการทำถนนสู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และภายในศูนย์พัฒนาศาสนาเพื่อเป็นสิ่งชี้บอกถึงการก้าวขึ้นสู่อิสรภาพอย่างแท้จริงว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด ภาระหนี้สินจากการกระทำก็จงอดทนช่วยกันอีกครั้งหนึ่ง เราใช้พลังทั้งหมดเพื่อเส้นทางสู่อิสรภาพ อย่ากังวล ภาระนี้คงจะปลดเปลื้องได้”** ข้าพเจ้ารู้สึกเบาใจขึ้นบ้าง ทั้ง ๆ ที่ยังมองไม่เห็นทางเลย เพราะถึงอย่างไรก็คงจะพอมีแนวทางบ้าง แต่ข้าพเจ้าก็ตั้งใจไว้แล้วว่า ตราบเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่ จะต้องพยายามหาทางใช้หนี้ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ หรือถ้าหากจะสิ้นชีวิตลงโดยที่หนี้สินยังมีติดพันอยู่ ข้าพเจ้าก็ขอให้เจ้าหนี้จงทำบุญให้ข้าพเจ้าเถิด เพื่อจิตของผู้ที่เป็นเจ้าหนี้นั้นจะได้เป็นกุศล ไม่ขุ่นมัวว่าถูกข้าพเจ้าโกงหรือตายไปโดยมิได้ชำระหนี้ ส่วนสำหรับตัวข้าพเจ้าเองนั้น แม้ว่าเจ้าหนี้จะทำจิตใจเป็นกุศลทำบุญกับข้าพเจ้าแล้วก็ตาม สิ่งนี้ก็จะยังเป็นสิ่งผูกพันและผลักดันให้ต้องเกิดมาเพื่อทำงานในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตลอดไป ถ้าข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเห็นแก่ตัวหรือทำอะไรเพื่อประโยชน์ส่วนตนอย่างเดียวแล้วละก็ ความทุกข์ยากจะต้องเป็นอันหวังได้อย่างแน่นอน

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้พูดกับข้าพเจ้าว่า “เจ้าคิดถูกแล้วนังหนูเอ๋ย....เจ้าจงทำจิตใจให้สงบสบายเป็นกุศลไว้เสมอ จะช่วยหาทางใช้หนี้ให้ด้วยเพื่อทางดำเนินชีวิตในสังสารวัฏจะได้มีอุปสรรคน้อยหน่อย หรืออย่างน้อยก็จะได้มีอานิสงส์ให้ได้พบกัลยาณมิตรชี้แนวทางที่ถูกต้องไว้ให้เดินได้ สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...”

ข้าพเจ้าน้อมกราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤาษีกับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าที่ได้คอยให้สติปัญญาและกำลังใจ กับทั้งได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอันที่จริงอาจารย์พรเองก็กำลังเครียดกับเรื่องภาระหนี้สินนี้อยู่มาก ได้ตอบว่า “ขอน้อมรับแนวทางที่ทั้งพระองค์ พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จฯ และมวลเหล่าเทพเจ้ากรุณาให้คำแนะนำ และจะพยายามกระทำตามแนวทางที่ชี้แนะนี้” พร้อมทั้งกล่าวขอบพระคุณและขอคำอำนวยพร ส่วนผลจะปรากฏออกมาอย่างไรนั้นก็คงจะต้องคอยติดตาม

เหตุการณ์ก่อนวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๓ และก่อนที่จะมอบพระเจดีย์อิสรภาพให้กับกองทัพไทย

บัดนี้ก็ถึงจังหวะที่ข้าพเจ้าจะได้บันทึกเหตุการณ์ย้อนหลังในช่วงก่อนวันมาฆบูชาที่ผ่านมา ซึ่งในระยะนั้นก็เป็นเวลาที่กำลังดำเนินงานขั้นตอนที่จะมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทย เพื่อเป็นสมบัติของชาติต่อไป

เมื่ออาจารย์น้อมฤดีรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากอาจารย์พร พร้อมทั้งรับนโยบายว่าพอจะช่วยเหลือประสานงานในจุดใดได้บ้างแล้ว ก็มิช้าให้ต้องรอฟังข่าวนานเลย คือในเช้าวันรุ่งขึ้นนั่นเอง ข้าพเจ้าพอจะจำได้ว่าจะเป็นราววันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ อาจารย์น้อมฤดีก็ได้โทรศัพท์มาบอกข้าพเจ้าว่า “หนู...พี่ได้พูดกับคุณเรียบร้อยแล้วนะ และคุณก็ได้ขออนุญาตเจ้านายของเขา (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) โทรศัพท์ทางไกลไปพูดกับพลโทศิริ ทิวะพันธ์ แม่ทัพภาคที่ ๓ พิษณุโลกแล้ว ซึ่งทางแม่ทัพภาคที่ ๓ ก็ไม่ขัดข้องในนโยบาย แต่ก็คงจะได้พูดในรายละเอียดกันอีกครั้งตอนไปพบกันที่เชียงราย งานไหว้สาแม่ฟ้าหลวง ในวันที่ ๑๐-๑๒ กุมภาพันธ์นี่แหละ” ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจมากที่งานขั้นแรกเริ่มต้นด้วยดี และรีบรายงานให้อาจารย์พรทราบทันที ขณะนั้นมีคุณผ่องผิว คุณรัชนี คุณจงจิตต์ และคนอื่นอีกหลายคนนั่งอยู่ด้วย ข้าพเจ้าจึงพูดต่อไปอีกว่า *“วันนี้วันเกิดพี่ผิว พวกเราได้รับข่าวดีจากอาจารย์น้อม ฯ คงจะโชคดีแล้ว”* พร้อมกันนั้นก็นำร้องเพลงแฮปปี้เบิร์ธเดย์แก่คุณผ่องผิว คุณผ่องผิวได้กล่าวขอบคุณพวกเราทุกคน และกล่าวเสริมว่า “งานของอาจารย์พรมักเริ่มต้นตอนเดือนกุมภาพันธ์เสมอ หนังสือวิญญาณก็เริ่มต้นออกเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ ไปเริ่มงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่แคมป์สน ศูนย์พัฒนาศาสนา ก็เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ เริ่มจะเตรียมงานมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แก่กองทัพ และจะจัดเตรียมงานพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลก็ได้รับข่าวดีเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ อีก แปลกดี” จากนั้นอาจารย์พรก็ได้บอกให้คุณผ่องผิวร่างหนังสือถึงแม่ทัพภาคที่ ๓ เพื่อขอให้หน่วยทหารช่างมาสำรวจพื้นที่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา พร้อมทั้งประเมินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำถนน

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งถึงบุคคลที่จะรับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ในช่วงจังหวะที่รอคำตอบที่แน่นอนจากกองทัพภาคที่ ๓ เกี่ยวกับเรื่องทำถนน ทางคณะเราก็เตรียมงานทอดผ้าป่ามาฆบูชา ซึ่งจะเป็นการทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ครั้งที่ ๘ มีสมาชิกที่สนใจและเป็นห่วงโทรศัพท์มาสอบถามอยู่ตลอดเวลาว่าได้จำนวนเท่าไรแล้ว ซึ่งข้าพเจ้าได้ตอบไปว่า ถึงแม้จะยังได้ไม่ครบตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภในครั้งนี้ ก็ยังพอมีเวลาเหลืออีกถึงวันวิสาขบูชา ซึ่งจะเป็นการกระทำพิธีครั้งที่ ๙ สุดท้าย ด้วยความหวังที่ว่าทุกคนจะช่วยกัน และจะต้องได้ครบอย่างแน่นอน แต่ก็ไม่ค่อยจะมีเวลาทำอะไรมากนัก เพราะระยะนี้ทั้งอาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าต้องเตรียมติดต่อประสานงาน โดยมีอาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ เป็นที่ปรึกษา ซึ่งก็ได้ปรึกษากันว่า การที่มอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กองทัพไทยนั้น ควรจะเชิญใครเป็นผู้รับมอบ ให้ใครเป็นผู้มอบ และวิธีการมอบจะดำเนินงานอย่างไร พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เสด็จมารับสั่งว่า **"บุคคลที่จะเป็นผู้รับมอบได้ก็คือบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของกองทัพไทยเท่านั้น และสำหรับผู้กระทำพิธีมอบนั้น ก็ต้องเป็นผู้ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธา ร่วมกันก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เป็นศูนย์รวมพลังคุณธรรมความดีงาม-ความศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง และเป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพบุรุษไทย ส่วนการดำเนินงานจะบอกกล่าวเป็นขั้นตอน"**

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ทำให้คณะเรานึกถึงท่านพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งกำลังดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุด อาจารย์พรจึงพูดกับอาจารย์น้อมฤดีว่า พอมีทางเป็นไปได้หรือไม่ว่าจะขอความร่วมมือกับท่านพลเอกสมคิดเพื่อให้พูดกับท่านพลเอกชวลิต อาจารย์น้อมฤดีตอบว่าจะลองพูดขอร้องท่านพลเอกสมคิดดู แต่อย่างไรก็ตาม ขอกราบบังคมทูลถามพระองค์ว่าจะเป็นไปได้และมีความเหมาะสมหรือไม่ พระองค์รับสั่งอีกว่า **"น้อมฤดี-สมคิด ประสานสิ่งที่ดีให้บังเกิดขึ้นได้ บุคคลที่เหมาะสมก็ได้จัดไว้แล้ว จงรีบดำเนินงานเถิด เพื่อจะได้มองเห็นหลักจรรโลงความเป็นไป"** ดังนั้นจึงเป็นอันว่าอาจารย์น้อมฤดีรับนโยบายไปประสานงานด้านผู้รับมอบ ส่วนทางอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็จะประสานงานด้านผู้มอบ โดยครั้งแรกเห็นสมควรว่าจะนำเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ไปปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เพราะพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อยู่ในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ คนปัจจุบันนี้คือ **นายสมศักดิ์ ศรีวรรธนะ**

แต่ก่อนอื่นที่จะนำเรื่องราวต่าง ๆ ไปปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน อาจารย์พรมีความเห็นว่าคณะเราจะต้องนำเรื่องราวเหล่านี้ไปปรึกษาท่านอดีตผู้ว่าราชการจังหวัด คือ **นายจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ** ซึ่งเป็นบุคคลที่เข้าใจและทราบถึงความเป็นไปในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา มาตั้งแต่ต้นว่าเป็นของส่วนรวม และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างไร กับทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลือในส่วนราชการ เป็นต้นว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ช่วยทำถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนา และในฐานะกำลังดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ก็ได้เป็นประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งอัญเชิญพระพุทธนิรันตรายขึ้นประดิษฐาน

บนพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อวันอาสาฬหบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และในปีเดียวกันนี้ก็ได้เป็นประธานยกพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองขึ้นประดิษฐานบนแท่นอีกด้วย เพื่อท่านอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้ติดต่อแนะนำให้คณะอาจารย์พรไปติดต่อกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน ซึ่งท่านอดีตผู้ว่าฯ คุณจำเนียร ปฏิเวธวรรณกิจ ก็เต็มใจช่วยเป็นอย่างยิ่ง โดยท่านได้ติดต่อกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน คือ คุณสมศักดิ์ ศรีวรรธนะ จนนัดเวลาให้อาจารย์พรและข้าพเจ้าไปพบได้ที่จวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ในวันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เวลา ๑๘.๐๐ น.

ส่วนทางอาจารย์น้อมฤดีซึ่งรับนโยบายไปติดต่อประสานงานกับทางฝ่ายกองทัพนั้น ราววันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ ก็ได้โทรศัพท์ส่งข่าวมาบอกข้าพเจ้าว่า “นี่หนู งานของพี่เสร็จเรียบร้อยแล้วนะ นายของคุณท่านรับปากแล้วไม่ขัดข้อง งานของชาติงานของพระองค์ท่าน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทุกคนเต็มใจรับใช้ พระองค์ท่านรับสั่งหรือยังว่าจะให้กระทำพิธีวันไหน ว่าแต่ทางด้านของหนูเถอะ ติดต่อกับท่านผู้ว่า ฯ เรียบร้อยหรือยัง” ข้าพเจ้าตอบไปว่า “ได้ติดต่อกับท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียร เพื่อขอเข้าพบท่านผู้ว่า ฯ ปัจจุบันก็ได้นัดเวลาไว้เรียบร้อยแล้ว คาดว่าไม่น่าจะมีอะไรขัดข้อง สำหรับวันกำหนดกระทำพิธีนั้น พระองค์ท่านรับสั่งว่า ควรจะเป็นวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เวลา ๑๐ นาฬิกา ให้ใช้พลังบารมี ๑๐ ทัศ อาจารย์น้อมฤดีตอบว่า “ยังงงอยู่ บารมี ๑๐ ทัศ เป็นอย่างไร หมายความว่าอะไร อย่างไรก็ตามค่อยคุยกันใหม่หลังจากที่หนูไปพบท่านผู้ว่า ฯ มาก่อนว่าจะเป็นไปอย่างที่คาดหมายไว้หรือไม่ แล้วอย่าลืมร่าง ๆ หนังสือเชิญและประวัติสั้น ๆ ของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไว้ด้วย เพื่อให้บรรดาท่านที่คณะเราเชิญทั้งหลายได้เข้าใจ อย่าลืมนะ หนูนะ...” ข้าพเจ้าจึงมอบหมายหน้าที่ให้คุณผ่องผิวย่อประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อให้อาจารย์พรตรวจ พร้อมทั้งลองร่างหนังสือเชิญบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในงานครั้งนี้

ข้าพเจ้าเองมีความวิตกกังวลลึก ๆ อยู่ตลอดเวลาว่างานบางอย่างอาจจะไม่เป็นไปอย่างที่คาดหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการที่มีนายทุนมาปักเขตในพื้นที่ราชพัสดุ ที่ทางคณะเราคือศูนย์พัฒนาศาสนาเช่าอยู่ ได้ไปติดต่อกับราชพัสดุจังหวัดหลายครั้งก็ไม่ได้ผลคืบหน้าเท่าที่ควร รู้สึกว่าทางราชการจะจัดการสิ่งใดให้เด็ดขาดลงไปไม่ได้ และเพราะเทียวไปติดต่อที่ศาลากลางจังหวัดบ่อยมาก ก็บังเอิญได้พบกับคุณเสวี เพชรบูรณิน พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งก็คุ้นเคยกันมานานพอสมควรแล้ว จึงได้ถามคุณเสวีถึงท่านผู้ว่า ฯ สมศักดิ์ว่าท่านเป็นอย่างไรบ้าง เพราะคณะเรายังไม่เคยได้รู้จักกับท่านเลย ท่านพอมีทางที่จะสนับสนุนงานของศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หรือไม่ คุณเสวีตอบว่า “ท่านผู้ว่าฯ สมศักดิ์เป็นคนดีมาก เป็นนักพัฒนา ท่านพยายามจะพัฒนาเพชรบูรณ์ให้เป็นเมืองท่องเที่ยว ขณะนี้กำลังพัฒนาน้ำตกตาดหมอกซึ่งค้นพบใหม่ ดังนั้นงานศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงไม่น่ามีปัญหาท่านต้องสนับสนุนแน่” อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าก็ได้ฝากไว้กับคุณเสวีว่า ขอให้คุณเสวีกราบเรียนท่านผู้ว่า ฯ ถึงงานของคณะเราด้วย และในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์นี้คณะเราจะไปพบท่านผู้ว่า ฯ ที่จวน เวลา ๑๘.๐๐ น. เพื่อท่านจะได้ทราบถึงเรื่องราวไว้ก่อน แต่คณะเราก็ได้บอกฝากไว้กับท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียรไว้ชั้นหนึ่งแล้ว คุณเสวีก็รับด้วยความเต็มใจ

ก่อนจะถึงวันนัดที่จะไปพบท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ก็ใกล้วันมาฆบูชา ซึ่งปีนี้ตรงกับวันศุกร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ คณะเราก็ได้กระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนดูแลรักษาต้นไม้ อันเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ครั้งที่ ๘ ซึ่งในคราวนี้รวบรวมมาได้อีก ๕๖๑ กองทุน ดังนั้นนับจากเริ่มกระทำพิธีมาจนบัดนี้ใช้เวลา ๑ ปี กับ ๙ เดือน ได้จำนวนทั้งหมด ๔,๔๑๖ กองทุน ยังขาดจำนวนอยู่อีก ๕๘๔ กองทุน จึงจะครบตามจำนวนที่พระองค์ทรงปรารภ และจะต้องพยายามช่วยกันให้ครบตามจำนวนในวันวิสาขบูชา ซึ่งปีนี้ตรงกับวันอังคารที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เป็นการกระทำพิธีครั้งที่ ๙ สุดท้าย ในการกระทำพิธีทอดผ้าป่ามาฆบูชาครั้งนี้ไม่มีพิธีอะไรมากนัก เพราะเป็นช่วงจังหวะที่กำลังยุ่งต่อการวิ่งเต้นประสานงาน และยังไม่ทราบผลอะไรที่แน่นอน เพียงแต่อาจารย์พรก็ได้เกริ่นบอกกล่าวแก่สมาชิกที่มาร่วมในพิธีถึงเรื่องการติดต่อกับหน่วยราชการทหารเกี่ยวกับการทำถนน และเตรียมงานเพื่อให้พิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเป็นไปได้เท่านั้น ขณะที่อาจารย์พรกำลังอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ อยู่นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้ามักจะเลือนหายเข้าสู่บรรยากาศของความฝ้ามัว ซึ่งบางครั้งสว่างเจิดจ้าแล้วก็ค่อยสลัวลง ๆ คล้ายกับเรายืนอยู่ในที่กลางแจ้งแล้วมีเมฆหนาทึบลอยมาบดบังแสงอาทิตย์ แล้วเมฆก็เคลื่อนคล้อยไป สลับอยู่เช่นนี้ตลอดเวลา แล้วในที่สุดก็เหลือแต่ความฝ้ามัว สว่างขาวโพลงไปหมด แต่มองไม่เห็นสิ่งใด เหมือนมองผ่านกระจกฝ้าฉะนั้น เป็นภาวะที่อึดอัดคล้ายถูกบีบ ทำอะไรไม่ถูก ทำอะไรไม่ได้* พระองค์จึงเสด็จมารับสั่งอีกว่า **“สิ่งที่เกิดขึ้นคือแนวทางชี้บอกถึงภาวะความเป็นไป”**

ข้าพเจ้าเองก็ได้แต่งงันมิอาจจะเข้าใจอะไรได้ แม้จะเล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรก็มิได้พูดให้ความเห็นว่าอย่างไร เพราะก็คงจะคาดการณ์ไม่ถูกเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า “ขณะนี้คณะเราทั้งหมดกำลังดำเนินการประสานงานเพื่อมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กับกองทัพไทย เพื่อเป็นสมบัติของชาติต่อไป และเพื่อทางฝ่ายกองทัพจะได้ทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตามที่พระองค์รับสั่งนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ ถ้าเป็นไปไม่ได้กลับกลายเป็นว่ามีผู้แทนพระองค์เสด็จกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว พระองค์จะทรงมีพระราชดำริให้เป็นประการใดบ้าง” พระองค์รับสั่งว่า **“ได้กล่าวย้ำหลายครั้งแล้วว่าความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์ จงกระทำในสิ่งที่ดีที่สุดและพยายามแก้ไขในสิ่งที่ควรจะแก้ไข เพื่อให้สิ่งที่เหมาะสมบังเกิดขึ้น”** ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และตั้งใจแน่วแน่เพื่อดำเนินงานต่อไป

ไปพบผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอให้ท่านเป็นผู้กล่าวมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

วันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เวลา ๑๗.๐๐ น. คณะเรามีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ และข้าพเจ้า โดยคุณสุธี นิงสานนท์ เอื้อเฟื้อให้ขอยืมรถพร้อมทั้งคนขับคือ คุณชุบ มาคอยบริการ ได้ไปพบท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียรที่บ้านพัก ท่านได้บอกอาจารย์พรว่าให้คณะเราไปพบท่านผู้ว่า ฯ สมศักดิ์แต่ตามลำพังจะดีกว่าเพื่อการคล่องตัวของการทำงาน ดังนั้นคณะเราจึงไปพบท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ **นายสมศักดิ์ ศรีวรรธนะ** ที่จวนในเวลา ๑๘.๐๐ น. ณ ที่จวนผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านผู้ว่า ฯ ได้เชิญ ร.ต.ชวลิต วิบูลย์ประพนธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายเฉลียว... สำนักงานจังหวัด และคุณเสวี เพชรบูรณิน ท่านผู้ว่า ฯ ลงมาพบคณะเราตอน ๑๘.๒๕ นาฬิกา

เมื่อได้พบกัน อาจารย์พรก็ได้เริ่มเล่าเรื่องราวความเป็นมาทั้งหมดของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา และสรุปลงตรงที่ว่าจะทำหนังสือมาเรียนเชิญท่านผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กล่าวมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แด่กองทัพไทย ในฐานะที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อยู่ในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดได้ตอบขอบพระคุณอาจารย์พรที่ให้เกียรติ แต่เสียดายจริง ๆ ที่ท่านไม่มีเวลาว่างเลย เพราะขณะนี้กำลังติดเรียน วปอ. ที่กรุงเทพ ฯ โดยปกติในระหว่างเวลานี้ก็มีท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน อันที่จริงอาจารย์พรควรจะเป็นผู้กล่าวมอบเอง เพราะเป็นบุคคลบุกเบิกเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธามาช่วยกันก่อสร้างจนสำเร็จ สำหรับปัญหาข้อขัดข้องหรือจะให้ทางจังหวัดช่วยเหลืออะไร ก็ขอให้ติดต่อกับท่านรองผู้ว่า ฯ ชวลิต หรือคุณเฉลียว สำนักงานจังหวัด หรือคุณเสวี พัฒนาชุมชนอำเภอได้ทันที คณะเราได้กราบขอบพระคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและลากลับตอน ๑๙.๑๐ นาฬิกา ได้ไปกราบเรียนให้ท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียรฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่รับ จึงไปขอร้องให้นายปัญจะ เกสรทอง ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้กล่าวมอบ

ข้าพเจ้าได้เข้าสมาธิกราบบังคมทูลเรื่องราวทั้งหมด พระองค์รับสั่งว่า **“จำได้หรือไม่ จงย้อนอดีตไปอีก ๑๕ ปี เมื่อภาวะของชาติกำลังระส่ำระสายนั้น ได้ขอให้ทำการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพขึ้น ณ สถานที่ที่อันเปรียบเสมือนหัวใจของราชอาณาจักร จากพลังศรัทธาเสียสละของคนในชาติ ที่มีความยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จงกระทำให้สำเร็จ เพราะพระเจดีย์อิสรภาพคือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง ความเป็นไปของพระเจดีย์อิสรภาพคือสิ่งชี้บอกสภาวการณ์ความเป็นไป พระเจดีย์อิสรภาพคือสมบัติของคนไทยทั้งแผ่นดิน ใครจะเป็นตัวแทนคนทั้งแผ่นดินได้ นายพร รัตนสุวรรณ ได้....ใน**

ฐานะที่เป็นผู้เสียสละทั้งแรงกายแรงใจแรงความสามารถทั้งหมด รวมทั้งชักชวนผู้คนเพื่อให้พระเจดีย์อิสรภาพบังเกิดขึ้น"

อาจารย์พรได้กราบบังคมทูลพระองค์ว่า *"การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้ก้าวสำเร็จมาถึงขั้นนี้ก็เพราะพระบารมีของพระองค์ เพื่อความเหมาะสมกับเกียรติศักดิ์ เกียรติยศ และอนุสรณ์ของพระองค์ บุคคลผู้ที่จะเป็นผู้กระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ก็ควรจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่ง เกียรติยศสูงสุดในชาติบ้านเมืองแทนพสกนิกรทั้งชาติ"* ในขณะที่อาจารย์พรกล่าวเช่นนั้น หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤษี รวมทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าอื่น ๆ อีก ได้กล่าวขึ้นว่า "ก็ต้องประธานสภาผู้แทนราษฎรซิ นั่นแหละตัวแทนของราษฎรทั้งประเทศ และเป็นตำแหน่งเกียรติยศสูงสุดของราษฎร" เมื่อได้ทราบดังนั้น อาจารย์พรก็นึกถึงนายปัญจะ เกสรทอง ซึ่งเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วย และอีกประการหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ไม่เคยได้รู้จักคุณปัญจะเลย แต่ก็ได้ทราบว่าคุณปัญจะเป็นน้องชายของคุณนายเอื้อมพร ปฏิเวธวรรณกิจ ภรรยาของท่านผู้ว่า ฯ จำเนียรนั่นเอง จึงคิดว่าจะลองขอความร่วมมือช่วยเหลือจากท่านอีกสักครั้งว่า ถ้าจะขอให้คุณปัญจะ เกสรทอง มาร่วมกระทำพิธีด้วย จะมีปัญหาขัดข้องหรือไม่ เมื่อไม่ได้แล้วอาจารย์พรจึงจะรับหน้าที่ด้วยตนเอง ซึ่งท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียรก็มิได้รังเกียจเลย เต็มใจช่วยเหลือทันทีไม่ว่าด้านไหนที่จะให้งานสำเร็จโดยติดต่อประสานงานให้และเกรงว่าจะเสียเวลานาน เพราะกรุงเทพ ฯ กับเพชรบูรณ์ก็ไม่ใช่ใกล้ ๆ กัน จึงต้องโทรศัพท์ทางไกลพร้อมทั้งนัดให้อาจารย์พรและข้าพเจ้าไปพบคุณปัญจะ เกสรทอง ได้ที่บ้านพักกรุงเทพ ฯ โดยได้บอกบ้านเลขที่และเบอร์โทรศัพท์ให้ด้วย ซึ่งคณะเราขอกราบขอบพระคุณทั้งท่านอดีตผู้ว่า ฯ จำเนียร และคุณนายเอื้อมพร ไว้ ณ ที่นี้ เพราะท่านทั้งสองเหมาะสมแล้วที่เป็นพ่อเมือง

วันที่ไปพบคุณปัญจะ เกสรทอง

คณะเราได้พบคุณปัญจะ เกสรทอง ในวันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เวลา ๑๗ นาฬิกาตามนัด มีอาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ และข้าพเจ้า โดยมีคุณชุบคนขับรถของคุณสุธีมาคอยบริการตามเคย ได้พบกับคุณนายกอบแก้ว เกสรทอง ภรรยาคุณปัญจะซึ่งให้การต้อนรับดีมาก ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย และบอกด้วยว่า ขออภัย อาจจะต้องรอช้าหน่อยเพราะท่านประธาน ฯ ได้โทรศัพท์มาบอกไว้ว่าอาจจะมาถึงช้าเนื่องจากติดประชุม คณะเราไม่ว่ากระไร ดีเหมือนกันได้มีเวลาพูดคุยทำความรู้จักคุ้นเคยกันไปพอสมควร ท่านประธาน ฯ ปัญจะมาจนถึงทุ่มเศษ ได้พูดคุยกันหลายเรื่องราวกับเคยรู้จักกันมาแล้วเป็นแรมปี และในที่สุดท่านก็รับว่าจะมาร่วมงานพิธีด้วย จึงได้นัดท่านไว้อีกว่าจะนำหนังสือมาเรียนเชิญท่านอีกครั้งหนึ่งภายในวันสองวัน พร้อมทั้งหนังสือประวัติและกำหนดการพิธีต่าง ๆ ด้วย ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ไปเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้อาจารย์น้อมฤดีฟัง ซึ่งก็แสดงความดีใจและเห็นด้วยที่ **คุณปัญจะ เกสรทอง จะเป็นผู้มอบในฐานะผู้แทนราษฎรทั้งประเทศ ส่วนผู้รับมอบนั้นคือ**

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ในฐานะผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองทัพไทย และพลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓ เป็นผู้อ่านรายงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในฐานะที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๓ เมื่อประสานงานทุกด้านพร้อมทั้งติดต่อตัวบุคคลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ถึงขั้นตอนที่จะทำหนังสือเชิญ โดยหนังสือเรียนเชิญนั้นท่านเจ้าคุณพระสุเมธาธิบดี ในฐานะองค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องเป็นผู้ลงนาม ดังนั้นจึงเป็นขั้นตอนที่อาจารย์พรจะต้องไปกราบเรียนให้ท่านเจ้าคุณทราบ พร้อมทั้งต้องรายงานให้กับทางคณะบริหารของสภามหาวิทยาลัยทราบด้วย ซึ่งต่างก็อนุโมทนา และให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี และอีกประการหนึ่ง ช่วงวันเวลาที่จะกระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทย คือวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ นั้น เป็นช่วงเวลาที่พระนิสิตชั้นปีที่ ๒ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๓๐๐ กว่ารูป จะต้องเดินทางไปปฏิบัติธรรม ณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา คือพระนิสิตจะต้องเดินทางไปวันที่ ๙-๑๖ มีนาคม ๒๕๓๓ จึงเป็นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมมาก

ขั้นตอนในการดำเนินงานมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้กับกองทัพไทย

* อาจารย์พรได้มอบให้คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ และข้าพเจ้า ช่วยกันร่างทั้งหนังสือเรียนเชิญและคำกล่าวรายงานทั้งหมด โดยมีอาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ เป็นที่ปรึกษา แล้วอาจารย์พรจึงตรวจทานแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหนังสือต่าง ๆ มีดังนี้ คือ หนังสือจดหมายของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงพระสุเมธาธิบดี องค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และถึงพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจดหมายทั้ง ๒ ฉบับนี้มีข้อความเหมือนกัน เพียงแต่เปลี่ยนนามผู้รับทราบข้อความในจดหมายเท่านั้น กับทั้งต้องร่างหนังสือจดหมายอีก ๓ ฉบับ เป็นหนังสือจดหมายของพระสุเมธาธิบดี องค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ถึง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด เชิญเป็นผู้รับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ถึง พลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓ เชิญเป็นผู้กล่าวรายงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ถึง นายปัญจะ เกสรทอง ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผู้มอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แทนราษฎรชาวไทยทั้งชาติ

ซึ่งจดหมายทั้งหมดมีดังนี้

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๘ พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๓๓

ที่พิเศษ/๒๕๓๓

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ
๔๗/๑ ถนนสามเสน บางลำภู
กทม. ๑๐๒๐๐ โทร. ๒๘๒๒๐๒๕

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เรื่อง การเป็นเจ้าภาพในพิธีมอบ **"พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช"** แก่กองทัพไทย

นมัสการ รักษาการองค์สภานายก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่พิเศษ ๑/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๗ ก.พ. ๒๕๓๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาจดหมายของรักษาการองค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึง
   ก. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. และ รรก.ผบ.สส.
   ข. พลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓
   ค. นายปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ และประธานสภาผู้แทนราษฎร
๒. กำหนดการพิธี
๓. สำเนาคำกล่าวรายงาน-มอบ-กล่าวตอบรับ
๔. ประวัติการก่อสร้าง **"พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช"** โดยสังเขป

กระผม นายพร รัตนสุวรรณ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา ได้ดำเนินงานก่อสร้าง "พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช" พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง รวมทั้งได้สร้างที่พักอาศัยสำหรับฆราวาส เสนาสนะสงฆ์ หอประชุม และสาธารณูปโภคต่าง ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ขึ้น ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขณะนี้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันวิสาขบูชา ซึ่งในปีนั้นตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ดำเนินการต่อมาประมาณ ๑๕ ปี ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธา บัดนี้การก่อสร้างได้สำเร็จแล้ว ยังรออยู่เฉพาะการสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล เท่านั้น

เนื่องด้วย **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ได้ประดิษฐานอยู่ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอยู่ในเขตความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๓ จึงได้ไปติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับเครื่องจักรกลพร้อมช่าง เพื่อปรับพื้นที่และซ่อมถนนบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ให้มีสภาพเหมาะสมเพื่อเตรียมงานรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล และบัดนี้เห็นสมควรที่จะมอบเฉพาะ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ให้กับกองทัพไทย เพื่อจะได้อาศัยกำลังเครื่องจักรกล-ช่างของทหารในเขตพื้นที่มาช่วยเหลือในด้านการบำรุงรักษา และเป็นผู้อุปถัมภ์ในงานด้านต่าง ๆ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในภายภาคหน้าต่อไป

อนึ่ง ในการจัดเตรียมงานครั้งนี้ ครั้งแรกได้ปรึกษากับ พลเอกสมคิด จงพยุหะ และภริยาของท่าน คือ อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ ให้ช่วยทำการติดต่อกับ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ์ ผบ.ทบ. และ รรก.ผบ.สส. เพื่อมาเป็นประธานรับมอบ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของกองทัพไทย ทั้ง ๓ เหล่าทัพ ซึ่งท่านก็ยินดีมาเป็นประธานร่วมกับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าภาพโดยตรง และเมื่อพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. และ รรก.ผบ.สส. รับทราบแล้ว ท่านก็ได้สั่งการไปยังพลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓ เพื่อให้หน่วยงานทหารช่างมาช่วยซ่อมแซมทำถนนให้ใหม่ รวมทั้งจัดเตรียมสถานที่เพื่องานในวันรับมอบ และงานเตรียมตัวรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พิธีมอบนี้ จะกระทำในวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะเส็ง เวลาฤกษ์ ๑๐.๐๐ น. ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ในโอกาสนี้ ใคร่จะขอความกรุณาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้โปรดพิจารณานิมนต์พระภิกษุมาร่วมสวดพุทธมนต์ในพิธีมอบครั้งนี้ จำนวน ๑๘ รูป สำหรับท่านรักษาการองค์สภานายก ท่านอธิการบดี คณบดีและบรรดาพระอาจารย์ พระเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ทุกองค์ ก็ขอนิมนต์ไปเป็นเจ้าภาพร่วมกัน และโปรดสั่งให้พระนิสิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ชั้นปีที่ ๒ จำนวน

๓๐๔ รูป ซึ่งจะได้เดินทางไปศึกษาและอบรมวิชาธรรมประยุกต์ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน นั้น ขอให้ออกเดินทางวันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๓ เวลา ๐๙.๐๐ น. ทั้งนี้เพื่อจะได้ไปร่วมให้ทันจัดงานพิธีมอบตามกำหนดที่แนบมาพร้อมกันนี้

จึงขอรายงานมาเพื่อทราบ หากมีข้อขัดข้องประการใด กรุณาแจ้งให้กระผมทราบโดยด่วน หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือด้วยดีเพื่อให้งานของศูนย์พัฒนาศาสนาในด้านนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

นมัสการมาด้วยความเคารพ

(นายพร รัตนสุวรรณ)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา

หมายเหตุ การติดต่อประสานงาน ขอความกรุณาติดต่อผ่านนายพร รัตนสุวรรณ
โทร. ที่บ้าน (๐๒) ๒๘๒๒๐๒๕, (๐๒) ๒๘๒๕๑๖๓

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร - ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๑๔๘๕๙, ๒๒๒๑๘๖๗

ที่พิเศษ/๒๕๓๓

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เรื่อง ขอเชิญรับมอบ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** แก่กองทัพไทย

เจริญพร พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. และ รรก. ผบ.สส.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการพิธี
๒. สำเนาคำกล่าวรายงาน-มอบ และคำกล่าวตอบรับ
๓. ประวัติโดยสังเขปของการก่อสร้าง
“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

ด้วยศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่ ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเข้าค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขณะนี้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้ร่วมกับราษฎรผู้มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้ดำเนินการก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ขึ้น ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อำนวยการสร้างและควบคุมโดย นายพร รัตนสุวรรณ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบุญญาธิการแห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช องค์ผู้ประทานความเป็นชาติ ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยไว้แต่ปางบรรพ์ และเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อพระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินไทยไว้ให้เราชาวไทย

“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา วันวิสาขบูชา ปีพ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งในปีนั้นตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ การก่อสร้าง **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ได้ดำเนินมาจนสำเร็จเรียบร้อยทุกประการนี้ก็ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของคนในชาติทั่วไป ที่เป็นผู้มีจิตศรัทธายึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ช่วยกันทั้งหมด และได้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระไตรปิฎก และบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล ซึ่งได้นำมาจากสังเวชนียสถาน และพุทธสถานประเทศอินเดีย และที่นำมาจากทุกจังหวัดทั่วผืนแผ่นดินไทยด้วยไว้ในองค์ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” จึงเป็นทั้งธาตุเจดีย์และธรรมเจดีย์

ขณะนี้ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ได้สร้างสำเร็จแล้ว ยังรออยู่เฉพาะ การทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเท่านั้น เนื่องจาก “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้ ได้ประดิษฐานอยู่ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และอยู่ในพื้นที่เขตความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๓ และเนื่องด้วยทหารเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่ออิสรภาพเอกราชอธิปไตยของชาติ อาตมาภาพในนามของคณะสงฆ์แห่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมด้วยกองทัพภาคที่ ๓ เจ้าของพื้นที่รับผิดชอบ และนายปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาเห็นสมควรอย่างยิ่งที่ต้องขอเจริญพร และเรียนเชิญท่าน ผบ.ท.บ. และ รรก.ผบ.สส. เป็นประธานรับมอบ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของกองทัพไทยทั้ง ๓ เหล่าทัพ ในวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะเส็ง เวลาฤกษ์ ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อท่านจักได้พิจารณากราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงกระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ในวโรกาสต่อไป

อนึ่ง ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลนั้น ศูนย์พัฒนาศาสนาได้จัดทำเตรียมไว้เสร็จเรียบร้อยแล้ว การพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล บน “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้จะเป็นงานสำคัญอันสุดท้ายในอันที่จะทำให้ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” มีความสมบูรณ์ เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย ให้คุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้ แล้วแผ่รังสีทวีไปโดยรอบทั่วสารทิศ ดุจดังแสงอาทิตย์ส่องสอดแผ่ไปทั่วผืนปฐพี บันดาลให้ไทยทั่วแผ่นดิน

ตั้งอยู่ในครองแห่งความดี มีความสมัครสมานสามัคคี มีความจงรักภักดีในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อชาติไทยจักได้ตั้งมั่นมีอิสรภาพตลอดไป

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังว่าท่านผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีความยินดีที่จะมาเป็นประธานตามคำเชิญครั้งนี้ด้วยดี

ขออนุโมทนา มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอเจริญพร

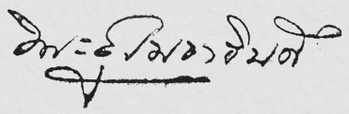

(พระสุเมธาธิบดี)
รักษาการในตำแหน่งองค์สภานายก
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

หมายเหตุ - การติดต่อประสานงานขอความกรุณาติดต่อผ่าน นายพร รัตนสุวรรณ
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทร. (๐๒) ๒๘๒๒๐๒๕, (๐๒) ๒๘๒๕๑๖๓

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร - ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๑๔๘๕๙, ๒๒๒๑๘๖๗

ที่ พิเศษ/๒๕๓๓

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เรื่อง การมอบ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”**

เจริญพร พลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการพิธี
๒. สำเนาคำกล่าวรายงาน-มอบ และคำกล่าวตอบรับ
๓. ประวัติโดยสังเขปของการก่อสร้าง
“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

ด้วยศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปภัมภ์ ตั้งอยู่ ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขณะนี้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้ร่วมกับราษฎรผู้มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้ดำเนินการก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ขึ้น ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อำนวยการสร้างและควบคุมโดยนายพร รัตนสุวรรณ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบุญญาธิการแห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช องค์ผู้ประทานความเป็นชาติ ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยของไทยไว้แต่ปางบรรพ์ และเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อพระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินไว้ให้เราชาวไทย

“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้ ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา วันวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งในปีนี้นั้นตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ การก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ได้ดำเนินมาจนสำเร็จเรียบร้อยทุกประการนี้ก็ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของคนในชาติทั่วไป ที่

เป็นผู้มีจิตศรัทธายึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ช่วยกันทั้งหมด ได้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระไตรปิฎก และบรรจุดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคล ซึ่งได้นำมาจากสังเวชนียสถานและพุทธสถานประเทศอินเดีย และที่นำมาจากทุกจังหวัดทั่วผืนแผ่นดินไทยไว้ในองค์ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” จึงเป็นทั้งธาตุเจดีย์และธรรมเจดีย์

ขณะนี้ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”** ได้สร้างสำเร็จแล้ว ยังรออยู่เฉพาะการทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเท่านั้น เนื่องจาก “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้ ได้ประดิษฐานอยู่ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอยู่ในพื้นที่เขตความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๓ อาตมภาพในนามของคณะสงฆ์แห่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอเจริญพรเชิญท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ ได้เป็นผู้กล่าวรายงานการก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” แก่ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของกองทัพไทย ในวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะเส็ง เวลาฤกษ์ ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

อาตมภาพหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ ด้วยดี

ขอเจริญพร

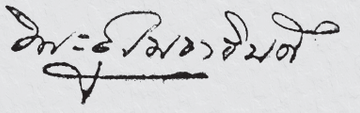

(พระสุเมธาธิบดี)
รักษาการในตำแหน่งองค์สภานายก
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

หมายเหตุ - การติดต่อประสานงานขอความกรุณาติดต่อผ่าน นายพร รัตนสุวรรณ
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทร. (๐๒) ๒๘๒๒๐๒๕, (๐๒) ๒๘๒๕๑๖๓

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในพระบรมราชูปถัมภ์
วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร - ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๑๔๘๕๙, ๒๒๒๑๘๖๗

ที่ พิเศษ/๒๕๓๓

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เรื่อง การมอบ **“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”**

เจริญพร คุณปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์
และประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กำหนดการพิธี
๒. สำเนาคำกล่าวรายงาน-มอบ และคำกล่าวตอบรับ
๓. ประวัติโดยสังเขปของการก่อสร้าง
“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

ด้วยศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่ ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขณะนี้อยู่ในความดูแลของราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง อำนวยการสร้างและควบคุมโดยนายพร รัตนสุวรรณ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพุทธศาสนา ได้ร่วมกับราษฎรชาวจังหวัดเพชรบูรณ์และพสกนิกรชาวไทยทั้งชาติ ผู้มีใจยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ได้ทำการก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ขึ้นในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนาแห่งนี้ เพราะพื้นที่บริเวณนี้เป็นเสมือนศูนย์กลางของประเทศ เพราะเป็นจุดใต้สุดของภาคเหนือ เหนือสุดของภาคกลาง และติดกับชายแดนด้านตะวันตกของภาคอีสาน ทั้งนี้ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบุญญาธิการแห่งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช องค์ผู้ประทานความเป็นชาติ ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยของไทยไว้ได้แต่ปางบรรพ์ และเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อพระผู้ทรงเสียสละมอบผืนแผ่นดินไว้ให้เราชาวไทย

“พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” นี้ ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์

วันวิสาขบูชา ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งในปีนั้นตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ดำเนินการก่อสร้าง ต่อมาด้วยความร่วมแรงร่วมใจของผู้มีจิตเป็นกุศล บัดนี้การก่อสร้างได้สำเร็จแล้ว ยังรออยู่เฉพาะการสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลเท่านั้น อาตมภาพในนามคณะสงฆ์ แห่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอเจริญพรเชิญ คุณปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้เป็นผู้กล่าวมอบ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ในนามของราษฎรชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ และพสกนิกรชาวไทยทั้งชาติ ให้แก่ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของกองทัพไทย ในวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะเส็ง เวลาฤกษ์ ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอ เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ณ โอกาสนี้ อาตมภาพขอเจริญพร ให้ท่านได้ช่วยออกหนังสือเชิญชวนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้มาร่วมในพิธีมอบ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ให้แก่กองทัพไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังว่าคุณปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร คงจะได้ให้ความร่วมมือตามคำเชิญครั้งนี้ด้วยดี

ขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอเจริญพร

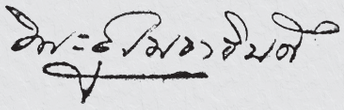

(พระสุเมธาธิบดี)
รักษาการในตำแหน่งองค์สภานายก
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

หมายเหตุ - การติดต่อประสานงานขอความกรุณาติดต่อผ่าน นายพร รัตนสุวรรณ
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทร. (๐๒) ๒๘๒๒๐๒๕, (๐๒) ๒๘๒๕๑๖๓

อันที่จริงหนังสือจดหมายทั้งหมดนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องนำมาลงไว้ แต่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งว่า **"จงบันทึกข้อความความเป็นมาของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไว้ทั้งหมด เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่า พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช นี้มีประวัติความเป็นมาเป็นไปอย่างไร และมีความสำคัญยิ่งยวดเพียงไรต่อสภาวการณ์ ๑๕ ปี นับจำเดิมจากวันที่ให้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๘ จวบจนกระทั่งถึงวันมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เป็นสมบัติของกองทัพไทย สมบัติของคนทั้งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๓ นั้น เท่ากับระยะเวลาที่ถูกนำตัวไปเป็นประกันในต่างแดน ซึ่งเสียกรุงครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๑๑๒ และถูกกล่าวขานว่าลูกเชลย ช่างปวดร้าวเมื่อศักดิ์ศรีของความเป็นไทยถูกหยามเหยียด ได้ประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง เมื่อพุทธศักราช ๒๑๒๗ จงพยายามอดทน เสียสละเพื่ออิสรภาพจะได้บังเกิดขึ้นอย่างแท้จริง มิใช่มีอิสรภาพในความเป็นทาส"**

สำหรับคำกล่าวรายงานทั้งหมดนี้รวมทั้งประวัติย่อของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น ข้าพเจ้าได้ทำเป็นสูจิบัตรและได้ส่งแจกแก่สมาชิกไปหมดแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำมาลงอีก

เมื่อติดต่อประสานงานกับบุคคลเป็นการภายในเรียบร้อย และเร่งทำหนังสือให้ความเป็นไปได้เกิดขึ้นนั้น อาจารย์น้อมฤดีก็ได้บอกให้อาจารย์พรไปติดต่อกับกองทัพภาคที่ ๓ พลโทศิริ ทิวะพันธุ์ ที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อจะได้จัดเตรียมงานให้ทันกับเวลาที่กำหนด ซึ่งท่านนายพลโทศิริท่านได้บอกไว้ว่า ถ้าอาจารย์พรไปไม่พบท่านก็ขอให้ไปติดต่อกับ เสธ.ของท่าน คือพลตรีถนอม วัชรพุทธ ดังนั้นวันศุกร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ อาจารย์พรกับข้าพเจ้าและคุณผ่องผิวจึงได้ไปพิษณุโลก ที่ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ไม่ได้พบกับท่านแม่ทัพ จึงได้ไปที่กองบัญชาการช่วยรบ (กชร.) ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรฐ ได้พบกับ เสธ.กองทัพ พลตรีถนอม วัชรพุทธ ซึ่งได้ให้การต้อนรับอย่างดีมาก เพราะว่าท่านได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากท่านแม่ทัพไว้หมดแล้ว เมื่อได้ตกลงกันในหลักการแล้ว ท่านก็ได้สั่งดำเนินการต่าง ๆ ไปตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที

วันเสาร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ พันตรีธานี พูลสวัสดิ์ รอง ผบ.ช.พัน ๘ พร้อมกับลูกน้องนายทหารอีกประมาณ ๘ คน ก็ได้มาพบอาจารย์พรที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อรับหลักการต่าง ๆ ในอันที่จะปรับปรุงซ่อมแซมถนน กับทั้งประเมินงบประมาณรายจ่ายด้วย ซึ่งในวันนั้น คุณสำอางค์-คุณพัชรี ฉายาภู่ศร กำลังสำคัญของอาจารย์พรจากหล่มสักก็ได้ขึ้นมาพบกันโดยบังเอิญ จึงได้รับรู้หลักการต่าง ๆ พร้อมไปด้วย กับทั้งต้องรับนโยบายเกี่ยวกับงานพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แก่กองทัพไทย ซึ่งทั้งสองคนดีใจมากที่จะได้ร่วมกันรับใช้งานของพระองค์ พร้อมกันนี้อาจารย์พรยังได้ขอร้องให้คุณสำอางค์นำข่าวและเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ไปถึงคุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ กำลังสำคัญจากหล่มสักอีกคนหนึ่ง

ดังนั้นในเย็นวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ นั้นเอง ทั้งคุณสำอางค์และคุณยิ่งศักดิ์จึงได้ขึ้นมาพบอาจารย์พรที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน อีก โดยต่างรับช่วงความรับผิดชอบคือ คุณสำอางค์ ฉายาภู่ศร รับผิดชอบดูแลเรื่องน้ำมันในการทำถนน คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องหินและเรื่องยางมะตอย สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นงานแล้วจึงค่อยมาสะสางกัน ทั้งนี้เพื่อการคล่องตัวในการทำงานของ ช.พัน ๘ ซึ่งก็ได้รับความเอาใจใส่ดูแลอย่างดีจากทั้งคุณสำอางค์และคุณยิ่งศักดิ์ ทำให้อาจารย์พรเบาภาระไปอีกด้านหนึ่ง

วันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณวันเพ็ญและข้าพเจ้าได้ไปพบอาจารย์น้อมฤดีที่บ้าน ซึ่งระยะนี้พบกันบ่อยมาก เพราะเป็นช่วงระยะที่มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ในวันนี้ก็เช่นเดียวกัน โชคดีได้พบท่านนายพลเอกสมคิดด้วย จึงได้ปรึกษากันว่าในการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้ จะดำเนินวิธีอย่างไร จะมีอะไรเป็นสิ่งแทนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะได้กะเวลาต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ในที่สุดก็ตกลงกันว่าควรเป็นรูปถ่ายพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นำไปขยายเป็นรูปใหญ่ ขนาด ๒๔″x๓๖″ รวมทั้งทำกรอบมาด้วยอย่างเรียบร้อย และได้บอกนัดกับอาจารย์พรไว้ว่า ในวันที่ ๒๕ หรือ ๒๖ ก.พ. นี้ จะไปดูสถานที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ว่าควรจะจัดเตรียมอะไรบ้างให้เรียบร้อยในอันที่จะรองรับงานของพระองค์ งานรับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แด่กองทัพไทย

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับพิธีในวันรับมอบนั้น พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกำหนดให้เป็นไปดังนี้ คือ

กำหนดการพิธีรับมอบและกระทำทักษิณาวัตร
พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
วันเสาร์ที่ ๑๐มีนาคม ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะเส็ง

วันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓

เวลา ๑๐.๐๐ น. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และจุดธูปเทียนโต๊ะเครื่องพลีสังเวย นายพร รัตนสุวรรณ เจ้าพิธี อาราธนาเบญจศีลและอาราธนาพระปริตรมงคล

เวลา ๑๐.๑๐ น. พระสงฆ์ให้ศีลและเจริญพระปริตรมงคล

เวลา ๑๐.๒๐ น. พระสุเมธาธิบดี องค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประธานฝ่ายสงฆ์กล่าวสัมโมทนียกถา

เวลา ๑๐.๓๐ น. พลโทศิริ ทิวะพันธุ์ แม่ทัพภาคที่ ๓ รายงานการก่อสร้าง “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

เวลา ๑๐.๕๐ น. นายปัญจะ เกสรทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรกล่าวมอบ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” แล้วทำพิธีมอบ ต่อจากนี้ พระสุเมธาธิบดีมอบสิ่งมิ่งมงคลแด่ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
พระสงฆ์ ๓๓๓ รูป สวดชยันโต

เวลา ๑๑.๐๐ น. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รับมอบและกล่าวตอบรับ ถวายเครื่องไทยทาน และนำกระทำทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อแสดงความเคารพ พระสงฆ์ ๓๓๓ รูป เจริญชัยมงคลคาถา

เวลา ๑๑.๓๐ น. ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุ ณ หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ พร้อมด้วยข้าราชการทหาร และประชาชนผู้มาร่วมในพิธี ร่วมรับประทานอาหาร เป็นเสร็จพิธี

พระองค์รับสั่งย้ำอีกว่าต้องใช้พลังบารมี ๑๐ ทัศ เพราะกว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น จะต้องสร้างบารมีทั้ง ๑๐ คือ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา และอุเบกขามาเต็มเปี่ยม และบารมีแต่ละอย่างได้สร้างมาถึงขั้นปรมัตถบารมีทั้งสิ้น และอีกประการหนึ่ง หมายถึงบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ด้วย และที่ต้องมีพระภิกษุถึง ๓๓๓ รูป สวดพุทธมนต์ชัยมงคลคาถานั้น หมายถึงพลังสาม ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะต้องเป็นเสาหลักของความมั่นคงตลอดไป จะขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดมิได้

บันทึกเหตุการณ์จากวันมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จนถึงวันอาสาฬหบูชา

ก่อนที่จะบันทึกเล่าถึงการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทยต่อไปนั้น จะขอบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์นับจากวันกระทำพิธีมอบ ถึงวันอาสาฬหบูชา-วันเข้าพรรษา จนถึงขณะที่กำลังเขียนบันทึกนี้ คือวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๓

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันกระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น ข้าพเจ้าจะยังไม่บันทึกบรรยายเหตุการณ์ในการกระทำพิธี แต่จะบันทึกถึงเหตุการณ์บรรยากาศในโลกทิพย์ ซึ่งยังคงส่งผลมาจนถึงขณะนี้ คือขณะที่กำลังเขียนบันทึกนี้

ในวันนั้นข้าพเจ้าไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก ซึ่งอันที่จริงการไม่เป็นตัวของตัวเองนี้ มิได้มีความรู้สึกเฉพาะวันนั้นวันเดียว แต่เริ่มเป็นมานับจากวันที่เริ่มมีการติดต่อประสานงานต่าง ๆ จนยิ่งใกล้วันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ เข้ามา บางครั้งเมื่ออยู่คนเดียวก็จะลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้างโดยสิ้นเชิง จนทำให้แม้บุคคลใกล้ชิดเคยเห็นใจหรือเคยให้ความช่วยเหลืองานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาตั้งแต่ต้น เกิดความเข้าใจผิด เพราะในระยะกระชั้นชิดวันงาน ข้าพเจ้าจะไม่ค่อยได้ให้ความสนใจกับใคร ๆ จนบางคนเข้าใจผิดว่าพอเริ่มทางกองทัพจะมารับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ไป ข้าพเจ้าก็คงสบายแล้ว จึงมิได้สนใจหรือให้ความเอาใจใส่กับบุคคลผู้เคยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งข้าพเจ้าเองไม่สบายใจเลย เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ในช่วงจังหวะนั้น ทุกครั้งที่ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ก็จะตกเข้าสู่ภาวะของความสับสนวุ่นวายน่าวิตกหวาดกลัวไปทั่วทั้งบริเวณ แล้วจะได้ยินเสียงเตือนสติกระเส่ามารอบข้างทุกทิศทางว่า* **“จงพยายามทำจิตใจให้สบายกับทุกเหตุการณ์ แม้สิ่งแวดล้อมจะเลวร้ายสักเพียงไร ทำหน้าที่การงานเฉพาะหน้าให้ดีที่สุดทุกวันด้วยความสุจริต อย่าท้อแท้หมดกำลังใจ หรือกังวลมากเกินไป และจงรักษากุศลจิตไว้ให้มั่น แม้เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมจะมีแต่สิ่งยั่วยุให้อกุศลจิตเกิดก็ตาม ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีกลไกแก้ไขให้มีช่องทางเดินไปได้เสมอ”** ข้าพเจ้าจำได้ว่าคำเตือนสติเช่นนี้ ข้าพเจ้าจะได้ยินเสมอเมื่อข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและกังวลท้อแท้กับเหตุการณ์รอบข้าง และข้าพเจ้าก็เคยบันทึกไว้แล้วหลายครั้ง แต่แม้กระนั้นข้าพเจ้าก็ต้องขอบันทึกไว้อีก แม้จะซ้ำซากบ้างก็ตาม

วันออกหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จมากระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

อีกประการหนึ่งที่ข้าพเจ้ากังวลใจมากที่สุด และยังมองไม่เห็นช่องทางเลยก็คือ เมื่อพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้รับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในฐานะผู้แทนกองทัพไทยแล้ว ก็ได้ทำหนังสือขึ้นกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยผ่านทางสำนักราชเลขาธิการแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๓ ซึ่งจากนั้นก็เป็นอันว่าเราทุกคนตกอยู่ในภาวะของการรอคอยว่าจะมีหมายกำหนดการออกมาเมื่อไร ว่าอย่างไร ทุกหน่วยงานทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมุ่งถามมาที่ข้าพเจ้าเป็นคำถามเดียวกันว่า งานพิธีจะได้จัดให้มีขึ้นเมื่อใด ข้าพเจ้าเองจึงตกอยู่ในภาวะที่อึดอัดมากที่สุด

พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้รับสั่งว่า **“ความเป็นไปได้จะต้องถูกดำเนินการให้เป็นไปตามครรลองของจังหวะที่เหมาะสมกับสภาวการณ์ ถ้าจนถึงวันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๓ ยังมองไม่เห็นช่องทางก็จงเริ่มการก่อสร้างนั่งร้านพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อการสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล และในวันเสาร์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๓ ก็จงกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นทดลองสักครั้งหนึ่งก่อน เพื่อสิ่งที่ดีงามซึ่งได้เกิดเป็นแก่นเค้าแล้วนั้น ให้เริ่มก่อตัวรวมพลังทำลายสิ่งชั่วร้ายมิจฉาทิฏฐิทั้งปวง”** ดังนั้น ในระหว่างที่รอคอยฟังข่าว อาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้าก็ได้เดินทางไปจังหวัดพิษณุโลก เพื่อติดต่อกับคุณจุรี ลิ่มศิลา นายช่างของพระองค์ ซึ่งได้เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาตั้งแต่เริ่มแรกด้วยจิตที่เปี่ยมด้วยกุศลศรัทธา และคุณณัฐ นัถฤทธิ์ เพื่อนผู้ใกล้ชิดของคุณจุรี ได้เล่าและปรึกษาถึงงานที่จะต้องดำเนินต่อไป คุณจุรีและคุณณัฐจึงได้นัดว่าจะมาดูและวางแผนในการก่อสร้างนั่งร้านในวันเสาร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๓ และข้าพเจ้าก็ได้ไปติดต่อกับอาจารย์มานะ แก้วดี ซึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่วิทยาลัยเพาะช่าง ผู้ซึ่งรับทำฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเสร็จไว้แล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ เพื่อที่จะให้มาประกอบฉัตรซึ่งทำเป็นชั้น ๆ ไว้แล้วนี้ให้เป็นฉัตรที่สมบูรณ์ และจะได้พบกับคุณจุรี เพื่อมีปัญหาอะไรจะได้ปรึกษาหาทางแก้ไข โดยก็ได้นัดกันว่าให้ข้าพเจ้าจัดรถไปรับ

วันประกอบฉัตรเก้าชั้น

ในที่สุดในวันเสาร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๓ อาจารย์พรกับคณะเรา ทั้งคุณจุรี คุณณัฐ อาจารย์มานะ และคณะอีก ๓ คน ก็ได้พบกันที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน และก็ได้ช่วยกันประกอบฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเป็นที่เรียบร้อย ไม่มีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น พูดคุยปรึกษาหารือกันเป็นที่สนุกสนานเกี่ยวกับการสร้างนั่งร้าน โดยคุณจุรีเป็นฝ่ายวางแผน คุณผ่องผิวเตรียมจดตามว่าจะต้องใช้ไม้อะไรบ้าง ขนาดเท่าไร เพราะ

เกรงว่าจะลืมแล้วทำตามไม่ถูก จนคุณจุรีหัวเราะชอบใจ และบอกว่าไม่ต้องจดหรอก ถึงอย่างไรผมก็มาทำให้อยู่แล้ว พูดปรึกษาหารือกันอยู่ตอนกลางคืน แล้วต่างคนต่างแยกย้ายกันเข้านอน

คืนนั้นข้าพเจ้านอนไม่ค่อยจะหลับ รู้สึกร้อนกระสับกระส่าย ทุกครั้งที่หลับตาลงเคลิ้มจะหลับ *จะต้องได้ยินเสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึก และเสียงขู่คำรามจนรู้สึกหวาดกลัวและวาบหวิวคล้ายจะตกจากที่สูง* ต้องภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....จนหลับไป

ช่างเป็นเรื่องราวที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ และเป็นเรื่องเหลือเชื่อจริง ๆ ที่พอรุ่งเช้าตื่นขึ้นมาก่อน ๖ นาฬิกา ของเช้าวันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๓ ข้าพเจ้ากำลังเดินมากับคุณผ่องผิว คุณมาลัย จากบ้านวันเฉลิม จะมาที่บ้านเรือนยาว ได้ยินเสียงคุณจุรีซึ่งพักอยู่ที่บ้านเบอร์ ๔ แว่ว ๆ มาว่า **“คุณศรีเพ็ญ ผมเดินไม่ได้ ผมจะต้องกลับบ้านที่พิษณุโลกเดี๋ยวนี้แล้วเพื่อไปหาหมอ”** ข้าพเจ้าตกใจสุดขีด รีบวิ่งขึ้นไปบนบ้านเบอร์ ๔ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ล้างหน้าว่า คุณจุรีเป็นอะไรไป จึงต้องรีบกลับเพื่อจะไปหาหมอ เพราะเมื่อวานก็ยังดี ๆ อยู่ ไม่มีวี่แววว่าจะเป็นอะไร สิ่งที่ปรากฏแก่สายตาคือ คุณณัฐและน้องแนทกำลังประคองปีกคุณจุรีเพื่อนำมาขึ้นรถ เพราะคุณจุรีปวดข้อเท้ามาก เท้าเหยียบพื้นไม่ได้เลย ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้คุณจุรีนั่งลงบนเก้าอี้ก่อน พร้อมทั้งได้ให้คุณมาลัยช่วยทานวดด้วยน้ำมันว่าน ๑๐๘ อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสุภาณีและข้าพเจ้า ต่าง**ตั้งจิตอธิษฐานให้พลังที่ดีงามอันเกิดจากเจตนาอันบริสุทธิ์ จงทำลายสลายพลังความชั่วร้ายอันเกิดจากการเข้าใจผิดด้วยเถิด ขอพลังพุทธานุภาพจงแทรกซึมให้เกิดความผาสุกในจิตใจที่มีแต่ความเร่าร้อนนั้น สาธุ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....**

เมื่อคุณจุรีดีขึ้นนิดหน่อยและรับประทานอาหารเช้าแล้ว คุณณัฐและน้องแนทจึงได้พาคุณจุรีกลับพิษณุโลก ด้วยความเป็นห่วงจากพวกเรา ซึ่งรวมทั้งคณะอาจารย์มานะ แก้วดี ด้วย คุณจุรียังมีจิตเป็นกุศลและพยายามทำจิตใจให้สบาย หันมาพูดกับคุณผ่องผิวว่า “คุณผ่องผิวเลยยังไม่ได้จด เอาไว้อาทิตย์หน้าค่อยมาว่ากันใหม่ดีกว่า ขอไปรักษาตัวก่อน แปลก อยู่ดี ๆ มาแกล้งกันได้ เรายังมีเวลาเตรียมตัวให้ดีแล้วกัน กรรมใครกรรมมัน คุณผ่องผิวจะได้จดก็ได้ สวัสดีครับ” เมื่อคุณจุรีกลับไปแล้วอาจารย์พรก็รีบสั่งงานด้านอื่น และก็ได้เตรียมตัวเพื่อนำคณะอาจารย์มานะ แก้วดี กลับกรุงเทพมหานคร

วันที่เริ่มทำนั่งร้านเพื่อการสวมฉัตร

ได้เดินทางกลับมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน อีก ในวันศุกร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๓๓ ซึ่งก่อนจะเดินทางมา ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ชวนอาจารย์น้อมฤดีให้ขอร้อง ท่านนายพลเอกสมคิด จงพยุหะ มาแวะที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในวันสงกรานต์ เพราะในวันที่ ๑๔ เมษายน คณะเราจะกระทำพิธีทดลองยกฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งอาจารย์น้อมฤดีก็ยังไม่ได้รับปากว่าจะมาได้หรือไม่ เพียงแต่แบ่งรับแบ่งสู้เท่านั้น

วันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๓ คุณจุรี ลิ่มศิลา และคุณณัฐ นัถฤทธิ์ ก็เดินทางมาจากพิษณุโลก สมทบกับคณะอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน เพื่อเตรียมตัวทำนั่งร้านพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สำหรับสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ทุกคนเป็นห่วงคุณจุรีว่าข้อเท้าเป็นอย่างไรบ้าง คุณจุรีบอกว่า **"ไม่เป็นไรแล้ว ผมสู้ได้ ธรรมย่อมชนะอธรรมเสมอ ขอพูดเป็นปรัชญานิดหน่อย"**

เช้าวันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ซึ่งจะเป็นวันที่พระองค์รับสั่งให้เริ่มสร้างทำนั่งร้านสำหรับสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล คณะเราได้ไปสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่เช้า พร้อมทั้งแผ่เมตตาธรรม *เสียงคำว่า สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...จะห้อมล้อมสอดแทรกอยู่ในบรรยากาศตลอดเวลา* ในระหว่างนั้นคุณจุรีสั่งงานทุกอย่างด้วยตนเองตลอด โดยมีคุณณัฐเป็นผู้ช่วย คุณเกษม แก้วเกษ เป็นช่างประสานงาน มีคนงานทั้งหมดอีก ๘ คน ขณะที่ทุกคนกำลังขะมักเขม้นช่วยกันทำนั่งร้านอยู่นั้น อาจารย์พรได้ชวนข้าพเจ้าไปดูงาน ซึ่งทางฝ่ายทหารช่างกำลังเกรดพื้นที่ทำที่จอดรถอยู่ฝั่งตรงข้ามกับพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ข้าพเจ้าก็ได้เอ่ยชวนคณะที่ใครว่างอยู่ให้ไปดูด้วยกัน ช่างเป็นที่น่าอัศจรรย์อีกแล้ว เมื่อทุกคนลงจากรถมองไปทางด้านตรงกันข้าม เห็นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดดเด่นแจ่มชัดอยู่อีกเนินหนึ่งนั้น ตรงยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สว่างเจิดจ้า ราวกับติดแสงสปอร์ตไลท์ ข้าพเจ้าจึงได้นำร้องเพลงพระเจดีย์ และนำกล่าว พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...๙ ครั้ง และรีบให้รถแล่นไปที่เนินพระเจดีย์ รับคุณจุรีและคุณณัฐมาดูให้เห็นด้วยตาตนเองด้วย ทุกคนปลาบปลื้มดีใจมีปีติโสมนัสที่ได้เห็นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เปล่งรัศมี เวลาขณะนั้น ๑๐ นาฬิกา พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี บอกว่า **"นั่นแหละแก่นเค้าแห่งคุณงามความดีที่ได้บังเกิดแล้วนั้น เริ่มก่อตัวรวมพลังเพื่อทำลาย กลุ่มหมอกควันอันเกิดจากมิจฉาทิฏฐิ ขอทุกคนจงตั้งกุศลจิตมั่น อย่าหวั่นไหว จะตกเป็นเหยื่อของมาร เพราะอาหารของมารคือความชั่วและอกุศลจิตทั้งปวง"** คุณจุรีทำนั่งร้านถึงเย็นวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๓๓ จึงแล้วเสร็จ และในเย็นวันนั้น พลเอกสมคิด จงพยุหะ และอาจารย์น้อมฤดีก็เดินทางมาถึงแคมป์ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนา โดยบอกว่าได้เดินทางมาจากจังหวัดเลย และเพื่อจะมาร่วมพิธีทดลองสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วันที่ทำการซ้อมพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล ครั้งแรก

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๓ เวลา ๙ นาฬิกาตรง คณะเราได้เชิญพระพุทธนิรันตราย ฉัตรเก้าชั้น ยังคงเหลือแต่ส่วนยอดนภศูล มาตั้งไว้พร้อมที่ฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรนำสวดมนต์ทำวัตรเช้า ต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร มงคลสูตร และกรณียเมตตสูตร พร้อมทั้งทำน้ำมนต์สำหรับสรงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และพ่อขุนผาเมือง ๙ ถัง พอได้เวลา ๑๐ นาฬิกาตรง ก็ได้กระทำพิธีทดลองยกฉัตรเก้าชั้นขึ้น โดยมี อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นประธานฝ่ายศูนย์พัฒนาศาสนา พลเอก

สมคิด จงพยุหะ เป็นประธานฝ่ายกองทัพไทย คุณจุรี ลิ่มศิลา เป็นคนคอยรับฉัตร ๙ ชั้นอยู่บนนั่งร้าน ขณะเมื่อดึงสายยกฉัตร ๙ ชั้นขึ้น ทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....จนฉัตร ๙ ชั้นถึงยอดองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จากนั้นทุกคนก็ได้กระทำพิธีสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เนื่องในวันสงกรานต์ สรงน้ำผู้ใหญ่และแล้วต่างก็สาดน้ำซึ่งกันและกันเป็นที่สนุกสนาน ต่อจากนั้นก็ได้พากันไปสรงน้ำพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมืองอีก ทุกคนสดชื่นยินดี ต่างส่งเสียงอวยพรซึ่งกันและกัน

เป็นอันว่าพิธีทดลองยกฉัตร ๙ ชั้น พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นไปโดยเรียบร้อยราบรื่น เป็นที่สบายใจได้ว่า เมื่อถึงวันที่จะกระทำพิธีจริงเพื่อให้ฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูลประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นการถาวรนั้น ทุกอย่างก็คงจะไม่มีอะไรเป็นอุปสรรคขัดข้องอีก *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นคล้ายอยู่กลางแจ้ง บรรยากาศยังคงเต็มไปด้วยความอบอ้าวเร่าร้อนไปทั่วบริเวณคล้ายใกล้ฝนจะตกใหญ่ ฝุ่นคละคลุ้งผู้คนสับสนวุ่นวาย อยู่เป็นครู่ก็มีลมเย็นระรื่นโชยมาอ่อน ๆ ราวกับพัดผ่านฝนซึ่งกำลังตกอยู่ห่างไกล ช่วยผ่อนคลายความเร่าร้อนอบอ้าวและฝุ่นให้เบาบางลงพร้อมทั้งความสับสนวุ่นวายเริ่มสร่างซา ขณะนั้นได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า* **“ขอย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง ให้รำลึกถึงวันที่ได้เล่าเหตุการณ์ในอดีตที่บีบรัดให้ต้องตัดสินใจอย่างเด็ดขาดประกาศอิสรภาพ ณ ที่เมืองแครง ในเขตแดนของผู้ที่ถือตนเองว่าเหนือกว่า จากนั้นก็ต้องกรำศึกตลอดมามิได้ว่างเว้น เพื่อรักษาอิสรภาพให้คงอยู่ กับทั้งต้องทำศึกภายในกับบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการประกาศอิสรภาพ จงอดทนเพื่อพลังคุณงามความดีซึ่งเกิดเป็นแก่นเค้าแล้วนี้ ได้แผ่รังสีทำลายพลังแห่งความชั่วร้ายของมิจฉาทิฏฐิ ให้เป็นการถาวรสืบไป”**

หมายกำหนดการพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ได้เลื่อนจากกำหนดเดิม คือวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๓ เป็นสัญลักษณ์บอกให้รู้ถึงความเป็นไปของบ้านเมืองอย่างไร

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า “ในการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น อาจจะมีทางเป็นไปได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะไม่เสด็จพระราชดำเนินมาด้วยพระองค์เอง แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้แทนพระองค์มาประกอบพระราชกรณียกิจแทน” พระองค์รับส่งตอบว่า **“ได้เคยบอกกล่าวมาหลายครั้งแล้วว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของบ้านเมือง สิ่งใดที่เกิดขึ้นจะเป็นเครื่องชี้บอกถึงการก้าวไปของสภาวการณ์ ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเป็นสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริยาธิราช ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลจะถูกยกขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดยวิธีใด นั่นคือสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์ ผู้แทนที่ถูกแต่งตั้งขึ้นนั้นคือสิ่งชี้บอกว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะยังเป็นสิ่งจรรโลงสันติสุขและความเป็นหนึ่งในแผ่นดินหรือไม่”** เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังดังนั้น ก็ได้เล่าให้อาจารย์พรและคณะที่ร่วมกันดำเนินงานมาฟัง ซึ่งต่างก็ยังรอฟังข่าวหมายกำหนดการอยู่ด้วยความกระวนกระวาย และระยะเวลาก็ได้ล่วงเลยมาเป็นลำดับ

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นห่วงนั่งร้านมากที่สุด เพราะได้สร้างไว้ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๓ ซึ่งก็เป็นเวลาเกือบ ๔ เดือนแล้ว และอันที่จริงก่อนที่จะได้ข่าวเกี่ยวกับกำหนดการราว ๑ สัปดาห์ คือ ราววันพุธที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกคิดถึงและเป็นห่วงคุณจุรีโดยไม่มีสาเหตุ ไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ก็ตาม จิตใจก็มักจะวนเวียนเป็นห่วง ข้าพเจ้าจึงได้ถามพ่อฤๅษีว่า 'คุณจุรีเป็นอะไรหรือเปล่า และทำไมจิตใจของข้าพเจ้าจึงวนเวียนนึกถึงแต่คุณจุรีอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน' พ่อฤๅษีตอบว่า 'ควรจะปลีกเวลาไปพิษณุโลก ไปพบคุณจุรีเพื่อหนทางข้างหน้าของงานที่ได้เดินร่วมกันมา' พ่อฤๅษีมิได้ให้ความกระจ่างมากกว่านี้ ข้าพเจ้าจึงชวนอาจารย์พรเดินทางไปแวะเยี่ยมคุณจุรีที่พิษณุโลกก่อนเดินทางต่อไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ซึ่งอาจารย์พรก็กำลังเป็นห่วงเรื่องนั่งร้านอยู่พอดีว่าจะต้องไปปรึกษาคุณจุรีเพื่อรื้อนั่งร้านออกไปก่อน ก่อนที่ไม้จะผุเมื่อโดนฝนหรือพายุแรงอาจจะหักลงมาก็เป็นได้ เพราะไม่แน่ใจว่ากำหนดการสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลจะมีขึ้นเมื่อใด ถ้าปล่อยนั่งร้านรอไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้กำหนดเวลา จะอันตรายมาก

อาจารย์พรและข้าพเจ้าได้เดินทางโดยรถไฟดีเซลรางตอนกลางคืน จากกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดพิษณุโลก ตอนเช้า ๐๕.๔๕ นาฬิกา แวะไปเยี่ยมคุณจุรีที่บ้านพักตอนเกือบ ๗ นาฬิกา ซึ่งคุณจุรีก็รู้สึกดีใจมาก และบอกว่ากำลังเตรียมตัวจะเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ในวันนี้พอดีเช่นกัน เพียงแต่กำลังรอโทรศัพท์จากลูกสาวเท่านั้น เพราะคุณประสานภรรยาของคุณจุรีกำลังป่วยมาก จะต้องนำตัวเข้ามารักษาที่กรุงเทพ ฯ เมื่อพูดคุยกันด้วยเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว อาจารย์พรก็ได้ปรึกษาคุณจุรีเกี่ยวกับการรื้อนั่งร้านพระเจดีย์อิสรภาพฯ ที่ได้ช่วยกันสร้างเตรียมรอรับการประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลออกไปก่อน คุณจุรีตอบว่า 'ไม่ขัดข้อง แต่ต้องขอฤกษ์ว่าจะให้ลงมือรื้อวันไหน เพราะในการสร้างยังต้องบอกวันเวลา ดังนั้นการรื้อก็ต้องมีวันเวลาเช่นกัน' อาจารย์พรจึงบอกว่า 'เมื่อคุณจุรีพาคุณประสานมารักษาตัวค่อยดีขึ้นบ้างแล้ว ก็จะบอกนัดวันเวลาที่จะรื้อนั่งร้านกัน คงจะได้พบกันที่กรุงเทพ ฯ ขอให้คุณจุรีกรุณาโทรศัพท์มาบอกข่าวด้วยว่าได้พาคุณประสานไปพักรักษาตัวที่ใด' จากนั้นอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้เดินทางต่อไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน และรีบกลับกรุงเทพ ฯ ในวันนั้นเอง

วันที่รู้ถึงวันกำหนดการพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนปรึกษาพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าองค์อื่น ๆ พร้อมทั้งขอร้องให้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่าคณะเราควรจะปฏิบัติอย่างไรกับนั่งร้าน หรือควรจะเริ่มลงมือรื้อได้ในวันเวลาใด พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"ในวันพุธ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๙ จงกระทำพิธีบวงสรวงอดีตบูรพมหากษัตริยาธิราช และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหมดในแผ่นดิน ดังคำประกาศโองการครั้งแรกในวันกระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปี พุทธศักราช ๒๕๑๘ แล้วจงกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเพื่อความมั่นคงที่แน่นอน แล้วจึงรื้อนั่งร้านในวันรุ่งขึ้น เพื่อสัมมาทิฏฐิสิ่งที่ดีงามทั้งปวงจะงอกงามเพิ่มพูนสถิตสถาพร สลายมิจฉาทิฏฐิ**

ความหลงผิดและสิ่งชั่วร้ายให้ถดถอย หลุดร่วงห่างหายไป....ขออนุโมทนา...สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ... *พร้อมกันนี้ก็มีเสียงคำว่า สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...รับกันเป็นทอด ๆ ทยอยก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือนขึ้นทุกอณูของบรรยากาศ* ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็ได้กล่าวขึ้นทันทีว่า 'ถ้าอย่างนั้นจะต้องรีบเล่าปรึกษาคุณจุรีด่วน เพราะวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๙ นี้ ตรงกับวันพุธที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ เหลือเวลาอีกไม่กี่วันแล้ว

เนื่องจากมีการขัดข้องทางเทคนิคหลายประการ และเหตุการณ์ก็ได้คลี่คลายไปตามจังหวะที่ควรจะเป็นไป ดังนั้นในที่สุดวันจันทร์ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ก็กลายเป็นวันสุดท้ายแห่งการรอคอย คือมีการติดต่อจากสำนักพระราชวังว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ สำหรับรายละเอียดของกำหนดการจะออกมาในภายหลัง ได้มาถึงกองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งทางกองบัญชาการทหารสูงสุดก็ได้แจ้งให้ทางอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนาทราบทันที พร้อมทั้งได้บอกว่า ในวันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม นี้ ทางสำนักพระราชวังจะต้องไปดูสถานที่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และจะต้องขอดูฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลด้วย ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงต้องเดินทางกลับไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน อีก ทั้ง ๆ ที่เพิ่งเดินทางกลับมาถึงกรุงเทพมหานคร

ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทราบโดยทันที พระองค์รับสั่งว่า **"สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งเป็นองค์รัชทายาทโดยตรงต่อการสืบสันตติวงศ์ เป็นหน่อเนื้อชาติเชื้อพระมหากษัตริยาธิราช ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เสด็จมาเป็นผู้แทนพระองค์ทรงกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะเป็นสัญลักษณ์บอกถึงสภาวการณ์การก้าวไปว่า ไทยจะยังคงดำรงความเป็นหนึ่ง เมื่อพลังสามคือชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อันเป็นเสาหลักยังพิงกันอยู่อย่างมั่นคง จงเร่งดำเนินการ อย่าท้อแท้ แม้ว่าแก่นเค้าแห่งแสงสว่างจะยังคงถูกบดบังด้วยกลุ่มหมอกควันแห่งมิจฉาทิฏฐิ แต่ก็นับวันจะค่อยสลายไป เมื่อพลังของสัมมาทิฏฐิรวมตัวเข้มข้นแล้วเปล่งประกายเจิดจ้าขึ้น นับจากวันประกาศอิสรภาพ ต้องอดทน อดกลั้นอีกแปดขวบปีกว่าจะมีชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถี และมีสันติสุขอย่างแท้จริง จงทำจิตใจให้สบาย พยายามสร้างพลังเมตตาธรรมให้เกิดขึ้นต่อการผิดหวังที่ต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ประสบกับสิ่งที่ไม่รัก ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดความทุกข์ ความท้อแท้ทั้งสิ้น จงภูมิใจเถิด ถ้าสิ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์นั้นเป็นไปเพื่อความดี"** ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ สำหรับกำหนดการซึ่งได้รับรายละเอียดในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ มีดังนี้

กำหนดการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปพระราชทาน

พระพุทธนวราชบพิตร

ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ พระพุทธรูปประจำอำเภอ
และทรงประกอบพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล
วันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓

เมื่อทางกองบัญชาการทหารสูงสุดได้รับกำหนดการ พร้อมทั้งรายละเอียดมาแน่นอนเช่นนี้แล้ว จึงได้ขอออกเป็นหนังสือเชิญชวน ดังนี้

กองบัญชาการทหารสูงสุด

ขอเชิญเฝ้าทูลละอองพระบาท

พลโท สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

เนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์
ทรงประกอบพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล
พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ณ ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
ในวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

กำหนดการ

เวลา ๑๔.๓๐ น. - ผู้เข้าร่วมพิธีพร้อมบริเวณมณฑลพิธี

๑๕.๐๐ น. - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินโดยเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง
ถึงสนามเฮลิคอปเตอร์ ศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

- เสด็จ ฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ประธานคณะกรรมการก่อสร้างพระเจดีย์ กราบบังคมทูลถวายรายงานการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ และขอพระราชทานเชิญเสด็จ ฯ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- เสด็จ ฯ ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมฉัตรพระเจดีย์ แล้วทรงถือสายสูตรยกฉัตรขึ้นประดิษฐานยังยอดพระเจดีย์ (พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา เจ้าพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตรดุริยางค์ เจ้าหน้าที่เลื่อนฉัตรขึ้นประดิษฐานยอดพระเจดีย์ ฯ)
- ทรงจุดธูปเทียนท้ายพระที่นั่ง สักการะพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม (พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก)
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ

การแต่งกาย : ข้าราชการทหาร-พลเรือน ชุดปกติขาว พลเรือน แต่งกายสุภาพ

เมื่อทราบกำหนดการแน่นอนเช่นนี้แล้ว ทุกฝ่ายจึงต่างรีบเตรียมงานในหน้าที่ของตนที่ต้องรับผิดชอบ สำหรับข้าพเจ้าก็รีบจัดการเกี่ยวกับการส่งข่าวคราวให้กับสมาชิก ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ร่วมกันก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่ต้นมาให้ได้รับทราบ ซึ่งระยะเวลาก็ช่างกระชั้นชิดเหลือเกิน ทุกอย่าง เร่งร้อนรีบด่วนไปหมด

อีกประการหนึ่ง ในวันพุธที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ ก็เป็นวันที่จะต้องกระทำพิธีบวงสรวง ทั้งยกฉัตรเป็นการภายใน และจะรื้อนั่งร้านในวันรุ่งขึ้น จึงเป็นอันว่าเมื่อคณะเรากระทำพิธียกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลแล้วก็ยังมิต้องรื้อนั่งร้าน เท่ากับเป็นการทดลองซักซ้อมที่แน่นอนครั้งใหญ่ กันความผิดพลาดทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง และในการสวมฉัตรในครั้งนี้ คณะเราทุกคนก็ได้ทราบถึงกำหนดการที่แน่นอนแล้ว คือวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงรีบไปพบคุณจุรีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนี้คุณจุรีได้มาพักอยู่กรุงเทพ ฯ ที่บ้านของลูกสาวและลูกเขย ซึ่งเป็นคนพาคุณประสานไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาล และคุณจุรีก็นัดไว้ว่าจะขึ้นไปแคมป์สน ในวันอังคาร ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ และคุณจุรีได้บอกให้ข้าพเจ้าติดต่อกับคุณณัฐให้ไปพบกันที่แคมป์สนด้วย

เมื่อนัดกับคุณจุรีได้เรียบร้อยแล้ว อาจารย์พรก็ได้ให้ข้าพเจ้านัดคณะกรรมการเฉพาะกาล ซึ่งได้ช่วยงานตอนกระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แด่กองทัพไทยนั้นให้มาพบเพื่อจะได้ช่วยกันจัดงานต่าง ๆ ให้เรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง และได้นัดย้ำกันว่า ในวันพุธที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ นี้ ขอให้ไปร่วมพิธีกันทุกคน เพราะทุกอย่างจะทำเป็นจริงทุกประการ

คุณจุรี ลิ่มศิลา ไปร่วมพิธีซ้อมใหญ่สวมฉัตรเก้าชั้น ฯ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ ไม่ได้

โดยมิได้คาดคิด เช้าตรู่วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓ คุณจุรีได้โทรศัพท์มาหาข้าพเจ้าว่า "คงจะไปร่วมพิธีในวันที่ ๑ สิงหาคม ไม่ได้แล้ว เนื่องจากลูกเขยเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุเมื่อคืนนี้ ขอให้ติดต่อกับคุณณัฐ ให้ได้ เพราะคุณณัฐจะทำหน้าที่แทนผมได้เกี่ยวกับเรื่องนั่งร้าน ถ้าโอกาสอำนวยก็คงจะได้ไปร่วมในวันที่ ๑๔" ข้าพเจ้าแทบช็อคอะไรกันนี่ ลูกเขยซึ่งเป็นคนพาคุณประสานมาตรวจรักษาที่โรงพยาบาลเกิดอุบัติเหตุเสียชีวิต ข้าพเจ้าเข้าใจถึงสภาวะของคุณจุรีดี ได้แต่นิ่งอึ้ง พูดอะไรไม่ออก วางหูโทรศัพท์ลงบนแป้น ไม่ทันจะลุกขึ้น เสียงกริ่งโทรศัพท์ก็ดังขึ้นอีก ปิ๊ก (นางสุนีพันธ์ วุทธเสถียร) หลานสาวของข้าพเจ้าโทรศัพท์มาบอกว่า หนุ่ย (นายชินทัศน์ จัตุทะศรี) น้องชายของเขา ซึ่งก็เป็นหลานของข้าพเจ้า เกิดอุบัติเหตุเสียชีวิตเมื่อคืนนี้ ข้าพเจ้าช็อคเป็นครั้งที่ ๒ นี่มันอะไรกัน ความรู้สึกมึนตื้ออึ้งอึง ได้ยินเสียงกระซิบแผ่วเบาอยู่ริมโสตประสาทว่า *จงทำใจให้เข้มแข็ง ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ประสบกับสิ่งที่ไม่รักเป็นเรื่องธรรมดา แม้จะกะทันหัน อย่าตกเป็นเหยื่อของมาร จงมีสติแก้ไขและดำเนินงานต่าง ๆ ไปตามจังหวะขั้นตอน อย่าลืม...จงรักษากุศลจิตมั่น* ข้าพเจ้าโผเผลุกขึ้นจากเก้าอี้และเล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งก็ได้แต่นิ่งอึ้ง ไม่ตอบสิ่งใดอยู่เป็นครู่ จึงชวนข้าพเจ้าให้ไปเยี่ยมคุณจุรีและลูกสาว เพื่อจะช่วยอะไรได้บ้าง จากนั้นทุกอย่างก็ดำเนินไปตามเหตุการณ์ที่ควรจะเป็นไป

ดังนั้น พอถึงวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๙ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. อาจารย์พรและคณะเราก็ได้กระทำพิธีบวงสรวงและสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เท่าซึ่งกับเป็นการซ้อมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างประดับประดาตกแต่งเหมือนวันจริงทุกประการ พระองค์รับสั่งให้ประดิษฐานฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลไว้เหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพฯ เป็นเวลา ๓ ชั่วโมง จึงให้นำลงมาเพื่อเตรียมยกขึ้นประดิษฐานเป็นการถาวรในวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ *บรรยากาศในโลกทิพย์วันนั้น พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สูงใหญ่เสียดฟ้ามองไม่เห็นจุดยอดว่าไปสิ้นสุด ณ จุดใด แสงสว่างเจิดจ้าราวกับแสงเพชรอันล้ำค่ายามต้องแสงอาทิตย์ รอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โอบล้อมเรียงรายเป็นแถวลดหลั่นไปด้วยมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะมากมายมหาศาลจนเหลือจะคณานับ ทางด้านทิศตะวันออกล้วนแต่งกายคล้ายพระภิกษุ ทางด้านทิศตะวันตกล้วนแต่งกายด้วยสีขาว ส่วนทางด้านทิศเหนือและทิศใต้นั้น ล้วนแต่งกายหลากสีสลับคล้ายสีรุ้ง คือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง แต่ละสีนั้นก็จะลดหลั่นจากสีเข้มจนสีอ่อนจาง และในเครื่องแต่งกายแต่ละสีนั้นจะแลเหลือบระยิบระยับด้วยแสงอัญมณีต่าง ๆ บรรยากาศอบอวลด้วยกลิ่นหอมรวยริน และแต่ละอณูของไอละอองน้ำก็จะวิบวับ ด้วยแสงสีของพัสตราภรณ์ที่ท่านเทพเจ้าเหล่านั้นสวมใส่อยู่ ทั่วทั้งบริเวณคละเคล้ากับท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....ขณะเมื่อฉัตร ๙ ชั้นยอดนภศูล เคลื่อนลอยสูงขึ้นจนประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น แสงรังสีต่าง ๆ เหล่านั้นจะรวมตัวเข้มข้นขึ้นจนแต่ละสีเด่นชัด* พระองค์รับสั่งว่า **"เมื่อสัญลักษณ์ของสิ่งดีปรากฏเป็นการถาวรเมื่อใด สิ่งเลวร้ายก็จะค่อย**

ลดหมดไปโดยลำดับ ขอทุกคนตั้งจิตของตนเป็นตัวแทนของคนในชาติ และอธิษฐานให้ทุกคนตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ เพื่อสิ่งที่ดีซึ่งมีเป็นเชื้ออยู่นั้นจะได้งอกงามให้ผลเพิ่มพูนไพบูลย์ตลอดไป" ข้าพเจ้านำทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง แล้วนำร้องเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี ทุกคนสดชื่นแจ่มใสที่ได้ตั้งจิตอธิษฐาน อธิษฐานให้แก่ตนเอง และเพื่อบุคคลอื่นส่วนรวม จากนั้นอาจารย์พรและคณะเราก็ได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร เพื่อตระเตรียมงานด้านอื่นต่อไป

กองทัพภาคที่ ๓ เชิญหน่วยงานทุกหน่วยที่จะต้องรับผิดชอบ ให้มาประชุมที่หอประชุมกองทัพภาคที่ ๓ จังหวัดพิษณุโลก

ทางฝ่ายกองทัพได้มีการเรียกประชุมทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยได้จัดให้มีการประชุมขึ้นที่ห้องประชุมใหญ่กองทัพภาคที่ ๓ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลก ในวันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๓๓ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และข้าพเจ้าได้ไปประชุมร่วมในฐานะผู้แทนจากศูนย์พัฒนาศาสนา ผู้ดำเนินงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาคือ

๑. จัดสร้างปะรำสำหรับพิธีสงฆ์ (พระสงฆ์ ๑๐ รูป)
๒. ปรับปรุงตกแต่งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สวยงาม
๓. ทำความสะอาดรอบ ๆ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ
๔. จัดพิธีกรในงาน จัดอุปกรณ์สำหรับพระสงฆ์ และรับผิดชอบพิธีสงฆ์ทั้งปวง
๕. จัดเจ้าหน้าที่ต้อนรับ สำหรับผู้ร่วมพิธีในส่วนของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖. จัดสร้างนั่งร้านสำหรับยกฉัตร และซักซ้อมให้เกิดความมั่นใจ

สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้ให้ความร่วมแรงร่วมใจเพื่อการเตรียมรับเสด็จสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ผู้แทนพระองค์ประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นไปโดยเรียบร้อย มีมากมายหลายหน่วยงานคือ ๑. กองพระราชพิธี ๒. ศอร.บก. ทหารสูงสุด ๓. ศูนย์พัฒนาศาสนา ๔. พล.ม. ๑ ๕. จทบ.เพชรบูรณ์ ๖. จังหวัดเพชรบูรณ์ ๗. กก.ภ. จว. เพชรบูรณ์ ๘. กองทัพภาคที่ ๓

บรรยากาศในห้องประชุมใหญ่ของกองทัพภาคที่ ๓ ในวันนั้น เห็นได้ชัดว่าทุกหน่วยงานทุกคนรักเทิดทูนในวีรกรรมขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช อย่างแท้จริง ทุกคนทุกหน่วยงานเต็มใจรับสนองงานของพระองค์ ไม่มีการเกี่ยงหรือปัดความรับผิดชอบ ทุกคนร่วมกันประสานกัน แสดงถึงความสมัครสมานสามัคคี ต่างมุ่งเพื่อให้งานทุกอย่างสำเร็จล่วงไปด้วยดี เห็นได้ชัดว่างานประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นงานที่ยิ่งใหญ่สมพระเกียรติองค์มหาราชผู้ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยของคนไทยทั้งชาติ ลำพังศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรและคณะเราแล้ว มิอาจจะจัดทำให้สมพระเกียรติได้เลย

เมื่อกลับจากการประชุมร่วมกัน และรับแบ่งงานส่วนที่จะต้องรับผิดชอบแล้ว ต่างคนต่างหน่วยก็เริ่มจัดเตรียม สำหรับทางฝ่ายคณะเราคือศูนย์พัฒนาศาสนาก็เบาใจไปได้อย่างหนึ่งคือ การจัดทำนั่งร้านสำหรับยกฉัตรและซักซ้อมจนเป็นที่มั่นใจ ซึ่งก็ได้ทำไปโดยเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ยังไม่ทราบว่าจะต้องรับงานส่วนนี้ งานจัดปะรำพิธีสงฆ์ทางกองทัพและกองราชพิธีก็มาช่วยจัดทำให้ ที่จะต้องจัดทำเร่งด่วนก็คือการพิมพ์สูจิบัตรและเขียนคำกราบบังคมทูลรายงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งทางกองบัญชาการทหารสูงสุดได้ขอร้องให้ทางอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ช่วยจัดทำให้ เพราะเป็นบุคคลที่ทราบถึงความเป็นมาและเป็นไปของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งทางคณะเราก็ได้จัดทำอย่างเร่งรีบเพื่อให้ทันกับเวลาและเหตุการณ์ งานทุกอย่างที่ประสานกันไปได้โดยราบรื่นเรียบร้อยและรวดเร็ว แม้จะมีเวลาเตรียมเพียงระยะสั้น ๆ ไม่กี่วัน กระชั้นชิดมาก บุคคลที่มีส่วนช่วยอย่างสำคัญมาก โดยที่คณะเราจะมิกล่าวถึงและแสดงความรู้สึกขอบคุณอย่างลึกซึ้งไม่ได้เลยคือ พลเอกสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ ซึ่งพระองค์เคยกล่าวถึงว่า **“สายสัมพันธ์จากเรา-น้อมฤดี-สมคิด จะเป็นสื่อนำความเป็นไป...”** ทั้งสองท่านมีความเอาใจใส่และรับผิดชอบงานสูงมาก โดยเฉพาะอาจารย์น้อมฤดี ทั้ง ๆ ที่กำลังจะต้องเดินทางไปต่างประเทศ แต่พอทราบกำหนดการกะทันหัน ก็งดการเดินทางไปต่างประเทศทันที เพื่ออยู่ช่วยให้สำเร็จเสร็จสิ้นไปก่อน กับทั้งได้ช่วยร้อยกรองคำสดุดีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ซึ่งจะต้องพิมพ์ลงในสูจิบัตรอย่างรีบด่วนด้วยคำร้อยกรองนั้น ข้าพเจ้าจะนำพิมพ์ไว้ในตอนท้าย

อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้ากราบเรียนถามพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า ควรจะนิมนต์พระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไปร่วมพิธีเหมือนอย่างคราวกระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แด่กองทัพไทยหรือไม่ ยังไม่ทันที่พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ จะกล่าวตอบว่าอย่างไร สมเด็จพระวันรัตน์วัดป่าแก้วและมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะอื่น ๆ ได้ตอบขึ้นมาทันทีว่า **“สมควรเป็นอย่างยิ่ง อย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า ๑๐๘ รูป ซึ่งจะต้องร่วมเจริญชัยมงคลคาถา ขณะเมื่อฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเคลื่อนลอยขึ้นไปประดิษฐานเหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อยังความโสมนัสปีติปราโมทย์ให้บังเกิดขึ้นในห้วงพระหฤทัยของพระองค์พระผู้ทรงเสียสละเพื่อคนไทยทั้งแผ่นดิน...สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะต้องเด่นชัดที่ศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย**

และอีกสิ่งหนึ่งที่ควรจะจัดทำขึ้นเพื่อพระองค์ก็คือเมื่องานประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวัน อังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ สำเร็จลงแล้ว ต่อจากนั้น ๑ เดือน ควรจะปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีล ๗ วัน คือวันที่ ๑๔ กันยายนเป็นต้นไป และต่อจากนั้นอีก ๑ เดือน ก็จงจัดทำพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศล คือคืนวันเสาร์ที่ ๑๓ ตุลาคม จงพร่ำสวดพุทธมนต์ทุก ๆ สูตร รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ กระทำพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศล และอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เพื่อนำปัจจัยปลดภาระหนี้สินเกี่ยวกับการสร้างถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนา สู่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งพระองค์รับสั่งว่าเป็นภาระของพระองค์เองนั้น”

เมื่ออาจารย์พรได้รับทราบเช่นนั้น ก็ได้เล่าให้คณะกรรมการเฉพาะกาลที่กำลังช่วยกันจัดเตรียมแบ่งงานความรับผิดชอบ ทุกคนก็ให้ความเห็นว่าจะเช่ารถบัสใหญ่ ๒ คัน รวม ๑๕๐ ที่นั่ง ดังนั้นก็จะต้องนิมนต์พระนิสิตมหาจุฬา ฯ ไปร่วมพิธี ๑๕๐ รูป ส่วนสำหรับท่านพระสุเมธาธิบดี องค์สภานายกมหาจุฬา ฯ ท่านพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดีมหาจุฬา ฯ รวมทั้งคณบดีและกรรมการบริหารมหาจุฬา ฯ ก็จะจัดรถตู้ไปอีก ๒ คัน

* กว่าที่ข้าพเจ้าจะได้ลงมือบันทึกเรื่องราวของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชต่อจากคราวที่แล้ว เวลาก็ล่วงเลยมาถึง ๔ เดือนเศษ ซึ่งฉบับนี้ก็คงจะเป็นฉบับสุดท้ายหรือตอนสุดท้าย เพราะ**งานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ถือว่าสำเร็จเมื่องานสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และงานประดิษฐานแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ระหว่างเสาธงชาติ ธงศาสนา หน้าลานพระเจดีย์เสร็จสิ้นสมบูรณ์ลง** ซึ่งข้าพเจ้าก็จะขอย้อนเล่าถึงเหตุการณ์ ถึงแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วก็ตาม

ข้าพเจ้าได้กราบขอบพระคุณพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ และมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งหมดที่ให้คำแนะนำ และกราบขอร้องให้ท่านเทพเจ้าทั้งหลายเหล่านี้ช่วยกราบบังคมทูลพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วยว่า ข้าน้อยในพระองค์ขอน้อมสนองทุกอย่างทุกประการ ด้วยความยินดีและเต็มสติกำลังความสามารถ เพื่อให้บังเกิดสันติสุขโสมนัสปีติปราโมทย์ในห้วงพระหฤทัยของพระองค์บ้าง เพราะพระองค์ช่างทรงรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยในพสกนิกรและแผ่นดินของพระองค์อย่างเหลือเกิน แม้จะละทิ้งกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์แล้วก็ตาม ยังคงห่วงพะวงถึง เมื่อเห็นว่าอิสรภาพและสันติสุขยังมิได้บังเกิดขึ้นอย่างแท้จริงในแผ่นดิน

นับจากวันวางศิลาฤกษ์ ครบ ๑๕ ปี จึงได้ทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

เป็นที่น่าสังเกตคือ ในปี ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นปีที่ ๑๕ นับจากวันวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ ตามรับสั่งนั้นแล้ว หลังจากวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๒ ซึ่งรับสั่งให้มอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แด่กองทัพไทย เพื่อเป็นสมบัติของแผ่นดิน ของคนไทยทั้งชาติ และได้กระทำพิธีมอบเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ แล้ว จากนั้น : -

๑๔ มีนาคม ๒๕๓๓ วันซึ่งทางกองบัญชาการทหารสูงสุด พระราชทานทูลอัญเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๒ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๓๓

๑๔ เมษายน ๒๕๓๓ วันที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ทดลองยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นครั้งแรก นับจากวันวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างเป็นต้นมา

๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ วันซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ วันกระทำพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศล และอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้เป็นพระเจดีย์ที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงปรารภให้สร้างขึ้น โดยสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โดยรับสั่งว่า **“จะให้อิสรภาพแก่คนไทยอีกครั้งหนึ่ง และให้วางศิลาฤกษ์สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ได้ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม ต้องทำให้ได้ในวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธศักราช ๒๕๑๘” นับเวลาได้ ๑๕ ปี พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จึงแล้วเสร็จ ยาวนานเท่ากับระยะเวลาที่พระองค์ทรงเป็นตัวประกันอยู่ต่างแดน** เป็นสิ่งที่แปลกประหลาดราวกับเป็นแผนงานที่วางไว้แล้ว โดยที่ทางฝ่ายคณะเราผู้ดำเนินงานมิได้ล่วงรู้ แต่เหตุการณ์ทุกอย่างก็ดำเนินไปตามวันเวลาโดยมิได้คาดคิด เห็นได้ชัดว่า พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ยังคงทรงห่วงใยกับความเป็นไปของบ้านเมืองและพสกนิกรของพระองค์ นับจากวันประกาศอิสรภาพเป็นต้นมา สิ่งที่ข้าพเจ้าวิตกกังวลมากก็คือคำรับสั่งของพระองค์ในช่วงวันก่อนเข้าพรรษา และทุกคนกำลังคอยหมายกำหนดการพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

อุปสรรคในการทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล เป็นนิมิตบอกให้รู้เรื่องอะไรบ้าง

เมื่อข้าพเจ้ากราบบังคมทูลถามพระองค์ว่าคณะเราควรจะปฏิบัติตนเองอย่างไร จึงจะทำให้ทุกอย่างเป็นไปด้วยความราบรื่น พระองค์รับสั่งว่า **“สถานการณ์กำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง อย่าลืมที่ได้ย้ำเตือนถึงการปฏิบัติธรรมภาวนารักษาอุโบสถศีลอย่างเคร่งครัดใน ๗ วันต้น และ ๗ วันปลายของพรรษา และการรักษาอุโบสถศีลมั่นคงตลอดไตรมาส เพื่อเป็นสื่อพลังให้คลี่คลายภาวะจากความรุนแรงเข้มข้นของสถานการณ์ได้ เพราะช่างเป็นภาวะที่น่าหวาดหวั่นเหลือเกิน สำหรับการกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในระหว่างสถานการณ์ความเป็นไปที่กำลังสับสนวุ่นวาย ซึ่งเป็นแนวทางชี้บอกถึงภาวะการก้าวไปว่าจะหาความสงบมิได้ ราวกับช่วงเวลาที่ต้องกรำศึกตลอดระยะเวลา ๘ ขวบปี นับจากวันประกาศอิสรภาพในต่างแดนบีบรัดให้ต้องกระทำพิธีประกาศอิสรภาพและกว่าจะได้ชัยชนะอย่างเด็ดขาดแท้จริงในสงครามยุทธหัตถี จงพยายามเพื่อให้ความเป็นไปได้ของการกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเกิดขึ้นในภาวการณ์ที่คลายความสับสนวุ่นวาย จงช่วยกันดำเนินงานเถิด”**

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ความวิตกกังวลและความหนักอึ้งยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น เพราะนึกถึงทางออกไม่ได้เลยว่าจะดำเนินการอย่างไร กับทั้งในระหว่างนั้นก็ยังไม่มีข่าวคราวหรือทีท่าว่าการกระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้น ยอดนภศูลจะมีหมายกำหนดการมาเมื่อใด และอีกประการหนึ่งก็ใกล้วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา ต้องเตรียมงานและชักชวนสมาชิกร่วมทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งได้สร้างเสร็จแล้ว โดยยังคงมีหนี้สินอยู่ถึงสี่ล้านกว่าบาท กับทั้งชักชวนผู้ที่จะไปร่วมรักษาอุโบสถศีลปฏิบัติธรรมภาวนา ๗ วัน ในช่วงต้นพรรษา และต้องสมาทานอุโบสถศีลตลอดไตรมาสด้วย ดังนั้นในวันอาสาฬหบูชาเสาร์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ก็ได้จัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าได้ปัจจัย ๗ แสนบาทเศษ ในวันรุ่งขึ้นอาทิตย์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๓ วันเข้าพรรษาก็ได้เริ่มปฏิบัติธรรมภาวนา โดยอาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นผู้สอนและให้คำแนะนำ มีผู้ร่วมปฏิบัติ ๑๔ คน พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ซึ่งอยู่จำพรรษาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีก ๙ รูป อยู่ปฏิบัติธรรมภาวนาถึงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๓ จึงได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร เพื่อมารอฟังข่าวคราวความคืบหน้าของหมายกำหนดการ ซึ่งก็ยังคงไม่มีอะไรนอกจากความอึดอัดและความกระวนกระวาย โดยเฉพาะอาจารย์พรซึ่งเป็นห่วงนั่งร้านมาก เกรงจะผุและหักลงมา ซึ่งเหตุการณ์ช่วงต่อจากนี้ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกไว้แล้วในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๓๓ หน้า ๗๒ เกี่ยวกับการได้รับแจ้งข่าวหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับสั่งให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์ประกอบพิธีสวมฉัตร ฯ

ข้าพเจ้าจะไม่บันทึกเกี่ยวกับในช่วงเตรียมงานวันรับเสด็จสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ในการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล เพราะทุกคนทุกหน่วยงานต่างช่วยกันตามภาระหน้าที่ ๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยดีและด้วยความเต็มใจเต็มกำลัง โดยมีแผนงานเป็นระเบียบอยู่แล้ว งานทุกอย่างจึงราบรื่นไม่ติดขัด เพราะทุกคนทุกหน่วยงานต่างรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ๆ

จนถึงวันจันทร์ที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๓ ทั้งทางกองทัพ ทางสำนักพระราชวัง ก็มาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อประชุมและดูความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ทางคณะเรา-ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานนั่งร้าน และซ้อมการยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลให้ดูเพื่อความมั่นใจอีกครั้ง จึงเป็นอันต้องทดลองยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเป็นครั้งที่ ๓ และในครั้งที่ ๓ นี้ คุณจุรี ลิ่มศิลา นายช่างผู้ควบคุมงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้งหมด ได้กรุณามาเป็นนายช่างควบคุมอีกครั้งหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่เรื่องราวของตนเองก็ยังไม่เรียบร้อย ซึ่งคณะเราคิดว่าจะมาไม่ได้เสียแล้ว กับคุณณัฐ นัถฤทธิ์ ผู้ช่วยซึ่งทำหน้าที่แทนคุณจุรี เมื่อวันซ้อมยกจริงก็มาช่วยด้วย ทั้ง ๆ ที่พ่อตา

ก็ป่วยกำลังจะเข้าโรงพยาบาล โดยคุณจุรีกับคุณณัฐกำลังปรึกษากันเตรียมจะเดินทางกลับ เมื่อเห็นว่ามีทางกรมโยธาธิการมารับผิดชอบงานแทนแล้ว พระองค์ได้รับสั่งบอกข้าพเจ้าทันทีว่า **"บุคคลที่จะมีสิทธิ์จับก้านฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลสวมแกนประดิษฐานเป็นการถาวร เหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อฉัตร ฯ เลื่อนลอยขึ้นมาตามสายสูตร ต้องเป็นคน ๆ เดียวกันกับบุคคลที่ควบคุมดูแลงานก่อสร้างเท่านั้น อย่าลืม... พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือสัญลักษณ์ของสิ่งใด"** ข้าพเจ้าจึงได้บอกคุณจุรีและคุณณัฐทันทีว่าคุณจุรีเท่านั้นที่จะต้องเป็นคนจับก้านฉัตร ฯ สวม เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ผู้แทนพระองค์ทรงถือสายสูตรยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ขึ้นประดิษฐานเหนือพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งทั้งคุณจุรีและคุณณัฐก็เข้าใจ งานทดลองทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่นเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย จากนั้นคุณจุรี คุณณัฐ จึงได้ลงมือจัดตกแต่งนั่งร้านให้สวยงาม โดยมีคุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย ช่วยอย่างแข็งขันเต็มที่ เพราะรู้งานทุกขั้นตอน คุณจำทูล กองสาร์ คุณเกษม แก้วเกษ คอยประสานงานร่วมกับคนอื่น ๆ อีกหลายคน โดยเฉพาะคนงาน ๒ คน ของคุณจุรีซึ่งพามาจากพิษณุโลก

บรรยากาศในโลกทิพย์และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวร ฯ ต่าง ๆ ในระหว่างเตรียมงาน และวันประกอบพระราชพิธีสวมฉัตร ฯ

ในช่วงระยะเวลานับจากวันก่อนที่จะมีพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทย ข้าพเจ้าได้บันทึกบอกไว้หลายครั้งแล้วว่า ข้าพเจ้าตกอยู่ในสภาวะที่ไม่เป็นตัวของตัวเองนัก เมื่ออยู่ตามลำพังความรู้สึกมักจะเลื่อนไหลเข้าสู่บรรยากาศอีกแบบหนึ่งเสมอ ซึ่งมิใช่บรรยากาศในโลกมนุษย์ที่ทุกคนสัมผัสได้ แม้จะเป็นสิ่งที่เข้าใจยากและเหลือเชื่อสำหรับบุคคลบางคนบางกลุ่ม แต่ข้าพเจ้าก็จะขอบันทึกเล่าไว้ เผื่ออาจจะมีบางคนมีประสบการณ์เช่นนี้บ้าง

บรรยากาศโดยทั่วไปยังคงมืดครึ้ม แม้จะมีแสงสว่างแต่มองไม่เห็นสิ่งใด คล้ายมองผ่านกระจกฝ้า เสียงพายุพัดอู้หวีดหวิว เสียงครืนครั่นผสมเสียงร้องคร่ำครวญ เสียงบ่นพึมพำจับสรรพสำเนียงใดมิได้ เสียงทะเลาะด่าทอ เงาของบุคคลมากมายวิ่งสับสนอลหม่าน นาน ๆ ครั้งจะมีแสงสว่างเจิดจ้าขึ้น พร้อมกับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ เป็นท่วงทำนองขึ้นแผ่วเบา แล้วสะท้านสะเทือนขึ้นกลบสรรพสำเนียงอื่น ๆ พร้อมกับเสียงหัวเราะรื่นรมย์ พูดคุยสนุกสนานก็ดังขึ้นเป็นครู่แล้วก็แผ่วจางลงอีก บรรยากาศก็มืดครึ้มลงอย่างเดิม บรรยากาศจะเป็นพื้นเช่นนี้อยู่ตลอดเวลา จะมีเปลี่ยนแปลงไปบ้างเมื่อได้กระทำพิธีต่าง ๆ ขึ้นเกี่ยวกับพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้บันทึกเล่ามาเป็นระยะ ๆ แล้วนั้น จนถึงวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ ทรงประกอบพระราชพิธีแทนพระองค์ สวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เช้าตรู่วันนั้น วันที่สำคัญที่สุดที่ทุกคนรอคอยโดยไม่มีกำหนดว่าเมื่อใด วันที่ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลจะขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งจะทำให้พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ สำเร็จบริบูรณ์สวยงามเป็นศรีสง่าในแผ่นดิน เป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทยโดยสมบูรณ์ เพื่อคุณความดีอันเกิดเป็นแก่นเค้าแล้วนี้ ได้แผ่รังสีทวีไปโดยรอบทั่วทุกสารทิศ ดุจดังแสงอาทิตย์ส่องสอดแผ่ไปทั่วผืนปฐพี ทำลายกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษที่มืดมัวอันเกิดจากพลังชั่วร้ายของมิจฉาทิฏฐิให้สลายไปจากแผ่นดิน ทุกคนสดชื่นกระปรี้กระเปร่าด้วยความหวัง ช่วยกันทำงานทุกอย่างทุกด้านโดยมิเกี่ยงงอนว่าเป็นหน้าที่ของใคร *สำหรับข้าพเจ้านั้นมีแต่ความอึดอัด หายใจไม่ค่อยจะออก ราวกับเดินอยู่ในกลุ่มหมอกควันดำ เสียงอื้ออึงอลรอบข้างคล้ายคนหูอื้อได้ยินเสียงของตนเองคล้ายเสียงแมลงหวี่เมื่อพูดกับใคร ๆ* นอกจากเมื่อขึ้นไปอยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งมีต้นแก้วเป็นแนวรอบขอบเนินเท่านั้น จึงจะรู้สึกสบายเป็นตัวของตัวเอง *เพราะบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แสงสว่างเจิดจ้ารอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดินที่มีสื่อพลังบรรจุอยู่ภายในองค์พระเจดีย์ ได้มาอยู่รายล้อมเป็นขอบขัณฑเสมา โดยทางด้านทิศตะวันออก-บูรพา เทพเจ้าล้วนแต่งกายคล้ายพระภิกษุสงฆ์ รังสีรัศมีสีทองระยับ ทางด้านทิศตะวันตก - ปัจฉิม เทพเจ้าล้วนแต่งกายสีขาวคล้ายนักบวช รังสีรัศมีสีเงินระยิบ ทางด้านทิศเหนือ-อุดร เทพเจ้าล้วน แต่งกายคล้ายเหล่าทหารหาญผู้รักษาแผ่นดิน ทางด้านทิศใต้-ทักษิณ เทพเจ้าล้วนแต่งกายหลากสีสวยงามทั้งหญิงชายทั้งหมดต่างอยู่กันเป็นระเบียบลดหลั่นมากมายเหลือคณานับ ต่างเปล่งประกายพลังรัศมีตามภพภูมิแห่งตน จึงทำให้ทั่วทั้งองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และบริเวณเจิดจ้าอบอวลด้วยพลังรัศมีรังสีสลับเป็นรังสีสีรุ้ง โดยมีละอองน้ำทั่วทุกอณูของบรรยากาศเป็นพาหะ กลิ่นหอมอ่อน ๆ ระรื่นรวยริน ทำให้มองเห็นดำทะมึน มีแสงฟ้าแลบแปลบปลาบประกายวับแวบอยู่ห่างไกล ราวกับฝนกำลังตกหนัก เสียงครืนครั่นแผ่วแว่วเป็นครั้งคราว พระองค์จะรับสั่งเตือนเป็นครั้งคราวว่า* **“จงน้อมจิตให้เป็นกุศล ขอเมตตาธรรมจงบังเกิดในจิตใจของมวลเหล่าผู้หลงผิด ผู้มีมิจฉาทิฏฐิครอบงำ ขอผู้หลงผิดเหล่านั้นจงได้พบแสงสว่างแห่งพระธรรมคำสอนขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นดวงอาทิตย์และเป็นนาถะของโลก ของมวลเหล่าสรรพสัตว์ในสังสารวัฏ ขออิสรภาพจงมีแด่ทุก ๆ คน เพื่อสันติสุขของสัตว์โลกทั้งปวง”** ข้าพเจ้าจึงพยายามอยู่แต่บริเวณลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อดูทุกคนเตรียมงานเผื่อจะช่วยเหลืออะไรใครได้บ้าง พระองค์รับสั่งเตือนอีกว่า **“ได้เวลา ๙ นาฬิกาตรง อันเป็นเวลาเดียวกันกับยามวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จงตั้งฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลให้พร้อมที่จะยกขึ้นประดิษฐานยังพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สมบูรณ์”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พรและคุณจุรี ซึ่งคุณจุรีก็บอกว่า “ถ้าอย่างนั้นอาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญไปแห่นำฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลจากแคมป์ที่พักมา ผมจะรออยู่ที่ลานพระเจดีย์นี้เอง”

พิธีและบรรยากาศในวันยกฉัตร ฯ และมีการซ้อมยกฉัตร ฯ ถึง ๔ ครั้ง

ขณะเมื่ออาจารย์พรและข้าพเจ้านำแห่ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น ทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ดัง ๆ พอยกฉัตร ฯ ลงจากรถฮีโน่ ช่วยกันแบกเดินขึ้นเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กองอำนวยการก็เปิดเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ *ขณะนั้นบรรยากาศในโลกทิพย์สะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....เสียงครืนครั่นจากชายขอบฟ้าแผ่วแว่วมาถี่ ๆ* ลมบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พัดรุนแรงจนเสียงธงทิวปลิวสะบัดเสียงดัง พอ ๙ นาฬิกาตรง ก็จัดตั้งฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลได้เรียบร้อยพร้อมที่จะยกขึ้นได้ทันที เมื่อถึงเวลาอันเป็นมงคลฤกษ์ ทุกคนสบายใจปลอดโปร่ง ท้องฟ้าแจ่มใส ผู้คนทั้งข้าราชการ ทหาร ประชาชน ทยอยกันเข้าสู่บริเวณพิธีไม่ขาดระยะ จนเวลา ๑๐ นาฬิกาเศษ ทั้งข้าราชการทหารชั้นผู้ใหญ่จากสำนักพระราชวังก็มาถึง จึงต่างต้องการให้ทดลองยกฉัตร ฯ อีกครั้งหนึ่งเพื่อความมั่นใจ ทั้ง ๆ ที่คณะเรา-ศูนย์พัฒนาศาสนาผู้รับผิดชอบในงานส่วนนี้ ได้รับรองแล้วว่ามั่นใจ ไม่มีอะไรผิดพลาดแน่นอน แต่ทุกคนก็ยังต้องการให้ทดลองอีก เป็นอันว่าต้องทดลองเป็นครั้งที่ ๔ เวลาในขณะทดลองนั้น ๑๑.๓๐ นาฬิกา พอได้เวลาจวนเที่ยง ทุกคนจะต้องกลับไปรับประทานอาหารที่แคมป์ที่พัก พระองค์รับสั่งเตือนอีกว่า **“ระยะเวลาใกล้จะมาถึง จงระมัดระวังให้จงหนัก อย่าไว้ใจใครทั้งสิ้น สิ่งที่จะนำฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลล่องลอยขึ้นประดิษฐานนั้น อย่าให้ใครแตะต้อง”** ดังนั้นเมื่อข้าพเจ้าจะกลับมารับประทานอาหารกลางวันนั้น จึงขอกำลังฝ่ายทหารเฝ้าทางขึ้นบันไดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๓ ด้าน และสั่งสำทับไว้ว่าอย่าให้ใครขึ้นบันไดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นอันขาด จนกว่าข้าพเจ้าจะกลับมา และทุกอย่างก็อยู่ในสภาพเรียบร้อยทุกประการ

ตามหมายกำหนดการว่าผู้เข้าร่วมพิธีพร้อมบริเวณมณฑลพิธีตอน ๑๔.๓๐ น. ดังนั้นนับจากเที่ยงวันผู้คนทยอยกันมามากมาย แดดซึ่งส่องแสงจ้ามาแต่เช้าก็ร่มครึ้มลง ลมพัดกรรโชกรุนแรงจนดอกไม้ที่ประดับบนเชิงเทินพระเจดีย์หล่นเกลื่อนกลาด แจกันดอกไม้ล้มระเนระนาด โฆษกจากกองอำนวยการต้องประกาศให้ขึ้นไปจัดใหม่ให้เรียบร้อย มองไปโดยรอบเห็นฝนกำลังตกเป็นสาย ถ้าใครเคยมาแวะเที่ยวชมพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะนึกภาพออกว่าเมื่อขณะเรายืนอยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะมองเห็นทิวเขาล้อมรอบ แต่ในวันนั้นเวลานั้นคือราวบ่ายโมงเศษ มองไปโดยรอบจะไม่เห็นทิวเขาเลย มิหนำซ้ำละอองฝนเป็นฝอยบางเบา ลมก็ยิ่งพัดจนโฆษกต้องประกาศให้ทุกคนในบริเวณพิธีช่วยกันอธิษฐานขออย่าให้ฝนตก เพราะงานพิธีมงคลใหญ่กำลังจะบังเกิดขึ้น ข้าพเจ้าอธิษฐานบอกมวลเทพเจ้าโอปปาติกะที่ร่วมพิธีอยู่ ขอให้งานทุกอย่างดำเนินไปโดยราบรื่น ขอจงช่วยขจัดอุปสรรคทั้งปวงด้วย และข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนในบริเวณพิธีก็คงจะช่วยกันอธิษฐาน สายลมที่พัดกรรโชกจึงผ่านไป ยังคงไว้แต่สายลมอ่อน ๆ เย็นสบายให้ทุกคนได้สดชื่น ดวงอาทิตย์สาดแสงสว่างเช่นเดิม ราว ๑๔.๐๐ น. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ และคณะก็มาถึงบริเวณพิธี ได้ทักทายกับข้าราชการทหารประชาชนโดยทั่วถึง จนเวลาใกล้ ๑๕ นาฬิกา **คุณจุรี ลิ่มศิลา** ได้ขึ้นไปกราบอธิษฐานเพื่อขึ้นไปรอรับฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลบนนั่งร้าน ซึ่งได้ตกแต่งไว้อย่างสวยงาม คุณจุรีได้อธิษฐานแทนผู้ช่วยอีก ๔ คน คือ คุณณัฐ นัถฤทธิ์ คุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย คุณเกษม แก้วเกษ คุณวาสนา โสธรวงศ์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ
ทรงประกอบพิธีสวมฉัตร ฯ พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา ทุกคนเตรียมพร้อมเพราะได้เวลาตามหมายกำหนดการ ต่างมุ่งแหงนมองท้องฟ้า พร้อมทั้งเงี่ยหูฟังเสียงเฮลิคอปเตอร์ เพราะตามหมายกำหนดการเสด็จโดยเฮลิคอปเตอร์ จนใกล้เวลา ๑๖ นาฬิกา จึงได้ยินเสียงเฮลิคอปเตอร์กระหึ่มเหนือพื้นที่บริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา เฮลิคอปเตอร์ในขบวนเสด็จมีทั้งหมด ๕ ลำ พอ ๑๖ นาฬิกาตรง เฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งแตะถึงพื้นดิน เพลงสรรเสริญพระบารมี โดยกองดุริยางค์ของกองพลทหารม้าที่ ๑ ค่ายพ่อขุนผาเมือง กระหึ่มต้อนรับ พลตรีฤทัย นิโลบล ผบ.พล. ม.๑ และนายชวลิต พิบูลย์ประพันธุ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ รับเสด็จ เสด็จขึ้นรถพระที่นั่งจากสนามเฮลิคอปเตอร์ของศูนย์พัฒนาศาสนา ถึงบริเวณลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รับเสด็จ พร้อมทั้งพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นำเสด็จเข้าสู่พลับพลาพิธี ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด กล่าวถวายคำแนะนำ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ในฐานะตัวแทนกองทัพไทยรับมอบพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และเชิญให้เป็นผู้กล่าวคำถวายบังคมทูลรายงาน และต่อจากนั้นทุกอย่างก็ดำเนินไปตามขั้นตอนของหมายกำหนดการ

ขณะเมื่อทรงถือสายสูตร ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระสงฆ์ ๑๘๕ รูป เจริญชัยมงคลคาถา เจ้าพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์แตรดุริยางค์นั้น ข้าพเจ้ากับคุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร ถือสายประคองฉัตร ฯ คนละข้าง ข้าพเจ้ายกนาฬิกาข้อมือขึ้นดู เวลาขณะนั้น ๑๖.๑๖ นาฬิกา เมื่อฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลล่องลอยถึงยอดพระเจดีย์ เจ้าหน้าที่ (คุณจุรี ลิ่มศิลา) เลื่อนฉัตร ฯ ขึ้นประดิษฐานเหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เวลาขณะนั้น ๑๖.๒๒ นาฬิกาพอดี

บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้น องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเคียงข้างด้วยสมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช พร้อมด้วยมวลเหล่าเทพทหารประทับยืนอยู่เบื้องพระปฤษฎางค์ขององค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สูงใหญ่เสียดฟ้ามองไม่เห็นส่วนยอดว่าไปสิ้นสุด ณ จุดใด มองเห็นแต่แสงสว่างเจิดจ้าราวกับดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวัน ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขณะเมื่อล่องลอยขึ้น มีมวลเหล่าเทพธิดาล้วนแต่งกายด้วยอาภรณ์อัญมณีสายรุ้งระยิบระยับประคองส่ง มีเทพบุตรแต่งกายด้วยอาภรณ์สีทองเหลือบเงินระยับ ประดับด้วยอัญมณีสายรุ้งประคองรับ ครั้นแล้วแสงจากดวงอาทิตย์นั้นราวกับกระทบถูกต้องเพชรลูกอันล้ำค่า จึงเปล่งประกายเจิดจ้าเป็นสีต่าง ๆ ไปรอบทิศ เสียงสาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นทั่วทุกอณูของบรรยากาศเป็นครู่แล้วทุกอย่างก็เงียบสนิทลง ครั้นแล้วเสียงอันทรงอำนาจก็ดังไปรอบทิศทางว่า

“อำนาจคุณธรรมความดีแห่งพระธรรมคำสอนของศาสนา แห่งองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า อำนาจแห่งพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และอดีตบูรพกษัตริยาธิราชทั้งปวง กับทั้งกำลังอำนาจบุญบารมีแห่งคุณธรรมความดีซึ่งพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดินประพฤติปฏิบัติตามแนวทางพระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระบรมศาสดา ได้รวมแล้วเป็นหนึ่ง เปล่งเป็นพลังรัศมีกระจายทำลายล้างอธรรมความชั่วให้สิ้นสลายไปจากแผ่นดิน ตามแนวทางจังหวะเวลา นับจากนี้ไปอำนาจพลังของความชั่วร้ายทั้งปวงจะปรากฏเห็นเด่นชัด และจะต้องถูกทำลาย แล้วมีการแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามครรลองแห่งความดี บุคคลผู้ซึ่งมีความหลงผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิจะอยู่ได้เท่าที่คุณธรรมซึ่งเคยสะสมไว้ในอดีตประคองไว้เท่านั้น จงปฏิบัติตามแนวทางของสัจธรรมเพื่อยังอิสรภาพและสันติสุขอันถาวร สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...” *เสียงอันทรงอำนาจนี้ก้องสำทับซ้ำกันอยู่ถึง ๓ ครั้ง แล้วเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...จึงดังขึ้นรับด้วยเสียงของมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งปวง เสียงดังเป็นคลื่นทะยอย โดยมีไอละอองน้ำเป็นพาหะไกลไปจนสุดขอบฟ้า....*

เป็นที่น่าสังเกต ในโลกมนุษย์ทุกคนที่ร่วมอยู่ในบริเวณพิธีสัมผัสได้และทุกคนได้เห็นประจักษ์ก็คือ ในขณะที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ ทรงถือสายสูตรยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น ลมบนลานพระเจดีย์นิ่งสนิทจริง ๆ ใบไม้ไม่ไหวติง ธงชาติ ธงศาสนา ปักเป็นทิวแถวซึ่งโบกสะบัดอยู่ตลอดเวลาหยุดพัดชั่วคราว จนคุณจุรีเองซึ่งอยู่บนนั่งร้านคอยรับฉัตร ฯ เมื่อเสร็จพิธีลงมาจากนั่งร้านแล้วพูดอย่างตื่นเต้นว่า **“ขณะที่ฉัตร ฯ ลอยขึ้นมา ลมบนพระเจดีย์นิ่งสนิทจริง ๆ แม้แต่ธงซึ่งปลิวอยู่ตลอดเวลาก็หยุดปลิว บารมีมากจริง ๆ”** ข้าพเจ้าถามว่า *“บารมีอะไรที่ว่ามากจริง ๆ นั้นน่ะ”* คุณจุรีตอบว่า *“ทุกอย่างนั่นแหละ...แปลก....แปลกจริง ๆ ลมหยุดได้แน่ะ สักประเดี๋ยวก็พัดต่ออีก”*

ต่อจากนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ก็เสด็จเยี่ยมราษฎรแล้วเสด็จประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง เสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีก้องกระหึ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ครั้นแล้วเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งก็นำเสด็จพระองค์กลับกรุงเทพมหานคร เวลาขณะนั้น ๑๖.๕๕ นาฬิกา **เป็นการยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ครั้งที่ ๕ จึงได้ตั้งประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นการถาวร**

เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และเป็นอันเสร็จสิ้นงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งกินเวลาอันยาวนานถึง ๑๕ ปี ยังคงเหลืออยู่แต่แผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งจะต้องตั้งประกาศไว้ระหว่างเสาธงชาติ ธงศาสนา หน้าลานพระเจดีย์ และจะต้องตอกหลักไม้มงคลในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ เมื่อกระทำพิธีทอดกฐิน ถวายพระราชกุศล แด่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช กับทั้งอดีตบูรพกษัตริยาธิราชทั้งปวง และอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้สละชีพเพื่อชาติเพื่อแผ่นดิน กับทั้งผู้ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยคแล้ว และจะต้องกระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการในวันมาฆบูชา ปี ๒๕๓๔ จึงจะเป็นการสำเร็จเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ในการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สดุดี

ก้มเกล้าประณตเบื้อง บาทมูล
พระยุพราชยศพูน เพียบหล้า
พระเกียรติเพิ่มไพบูลย์ ผุดผ่อง
พระเมตตาเกริกฟ้า เฟื่องฟุ้งกรุงไทย
เสด็จ ฯ แทนพระองค์ผู้ผ่าน ครองกรุง สยามเฮย
สู่ศูนย์พัฒนาศาสน์จรุง เจิดจ้า
แห่งมหาจุฬา ฯ ผดุง พุทธศาส-นานา
เสริมสิริมงคลรุ้ง เรื่องพื้นมลฑล
เพื่อทรงสวมฉัตรเก้าชั้น นภศูล
พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พิบูลย์ เพริศแพร้ว
พิศพิลาสจรัสจรูญ กุก่อง
ศรีสง่างามเลิศแล้ว คู่แคว้นแดนไทย
ปวงข้าพระบาทล้วน ทั้งผอง
สำนึกพระกรุณาธิคุณปอง ปกเผ้า
พร้อมจิตเจตน์ใฝ่สนอง ใจภักดิ์ พระเอย
บังคมก้มเศียรเกล้า นอบน้อมถวายพร
ขอบวรไตรรัตน์เรื้อง เรืองคุณ
อภิบาลเอกอดุล เอนกพร้อง
พระยศพระเกียรติการุญ เพ็ญพิสุทธิ์ เสมอเทอญ
ทวยราษฎร์ล้วนแซ่ซ้อง พระชนม์ยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการจัดงาน
(นางน้อมฤดี จงพยุหะ ร้อยกรอง)

๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ทำพิธีรื้อนั่งร้าน

เมื่องานพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลสิ้นสุดลงแล้ว ทุกคนต่างปลาบปลื้มยินดีปีติปราโมทย์ ต่างขึ้นมากราบนมัสการพระเจดีย์เพื่อขอพลังความเป็นสิริมงคล แล้วจึงพากันแยกย้ายกลับสู่นิวาสสถานแห่งตน ผู้ที่มีหน้าที่เก็บสิ่งของเพื่อความเรียบร้อย ก็ช่วยกันกุลีกุจอขมีขมัน พระองค์รับสั่งว่า **"วันรุ่งพรุ่งนี้เวลา ๙ นาฬิกาตรง จงกระทำพิธีรื้อนั่งร้าน และจงรื้อให้แล้วเสร็จภายในวันเดียว"** ข้าพเจ้าจึงบอกคุณจุรีและคุณณัฐ ซึ่งคุณจุรีก็บอกว่า *"ผมก็ตั้งใจอยู่แล้ว พรุ่งนี้เช้าจึงจะลงมือรื้อ และต้องรื้อให้เสร็จด้วย ผมต้องดูแลรื้อเอง ไม่ไว้ใจ เดี๋ยวไม้หล่นมาโดนพระเจดีย์หักพัง ต้องซ่อมอีก ขอเวลาฤกษ์รื้อให้ผมด้วย เพราะตอนสร้างยังมีฤกษ์ ตอนรื้อก็ต้องมีฤกษ์เหมือนกัน...เป็นอันว่า ๙ โมงตรงนะ"*

เย็นวันนั้นกว่าจะช่วยกันเก็บข้าวของเสร็จก็ตกถึงพลบค่ำ เจ้าหน้าที่จากกรมโยธาธิการเดินทางกลับในคืนนั้นราว ๓ ทุ่มเศษ ยังคงอยู่เฉพาะเจ้าหน้าที่ราชพิธีจากสำนักพระราชวัง ซึ่งบอกว่าจะขอกลับในวันรุ่งขึ้นหลังอาหารเช้าแล้ว ทุกคนเหน็ดเหนื่อยจึงเข้านอนแต่หัวค่ำ เพื่อตื่นขึ้นมาแต่เช้าเตรียมรื้อนั่งร้านตอน ๙ นาฬิกาวันรุ่งขึ้นพุธที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ คืนนั้นพระองค์เสด็จมารับสั่งย้ำเตือนอีกว่า **"จงสวดพุทธมนต์ทำวัตรเช้า แล้วติดตามด้วยพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ครั้นได้เวลาฤกษ์ ๙ นาฬิกาตรง จงตีรื้อถอนนั่งร้านท่อนแรกให้หลุดด้วยการตีเพียงครั้งเดียว ถ้าคิดว่าจะตีครั้งเดียวไม่หลุดก็จงงัดหรือแงะไว้ก่อน จงทำให้ได้ตามนี้ แล้วสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงก็จะปรากฏเด่นชัด และถูกตีรื้อถอนให้หลุดร่วงไปได้ เมื่อองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ โดดเด่นชัดเจนสวยงามปราศจากนั่งร้านระเกะระกะ สิ่งที่ดีงามก็จะเจริญงอกงามไพบูลย์ สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...."** ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจถึงความหมายนัก แต่ก็ได้เล่าให้คุณจุรี คุณณัฐ และอาจารย์พรฟังในตอนเช้า

นิมิตหมายในการรื้อนั่งร้าน

ครั้นได้เวลาประมาณ ๘ นาฬิกาเศษ ของวันพุธที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ทุกคนมาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คุณจุรี คุณณัฐ และช่างลูกน้องอีก ๓-๔ คน ได้ปีนนั่งร้านขึ้นไป อาจารย์พร รัตนสุวรรณและคณะเรายังเหลืออยู่อีกทั้งหมด ๑๙ คน นั่งที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พรนำสวดมนต์ ข้าพเจ้าได้บอกคุณจุรีก่อนปีนขึ้นไปบนนั่งร้านว่า *"เมื่อคุณจุรีได้ยินข้าพเจ้าลั่นฆ้องขึ้น ก็จงตีนั่งร้านท่อนแรกให้หลุดทันที"* คุณจุรีก็รับปาก เมื่อสวดพุทธมนต์จบบทรัตนสูตร ก็ได้เวลา ๙ นาฬิกาตรง ข้าพเจ้าลั่นฆ้องขึ้น ก็ได้ยินเสียงคุณจุรีตีนั่งร้านท่อนแรกหลุดเช่นเดียวกัน จากนั้นการรื้อนั่งร้านก็ทำต่อเนื่องกันโดยลำดับ ได้ยินเสียงก้องสะท้านสำทับดังมารอบทุกทิศทางว่า **"อธรรมและสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงจะปรากฏเห็นเด่นชัด บุคคลผู้หลงผิดกอร์ปด้วยอธรรม ต้องถูกทำลายและหลุดร่วงไป ประดุจสนิมเหล็กทำลายและกัดกินเนื้อเหล็กของตัวมันเองให้ผุกร่อนจนไม่อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ ต้องสับเปลี่ยนและรื้อถอนออกทิ้งไป เพื่อคงความดีงามให้อยู่ได้อย่างมั่นคงถาวร พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช คือสิ่งชี้บอกถึง**

ความเป็นไปของสภาวการณ์ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปีที่ผ่านมา บัดนี้สิ่งสำคัญสูงสุดได้ปรากฏเป็นการถาวรแล้ว นับวันสิ่งเลวร้ายจะค่อยลดหมดไปโดยลำดับ จงตั้งจิตมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิ อธิษฐานให้มิจฉาทิฏฐิอันเป็นสื่อของความเลวร้ายทุพภิกขภัยอุบัติภัยหมดไปจากแผ่นดินโดยเร็ว อย่าลืม จงตอกไม้หลักมงคลแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ ยามอาทิตย์เที่ยงตรง เพื่อทำลายสื่อของความเลวร้ายนั้น"

บรรยากาศในโลกทิพย์ และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ วันรื้อนั่งร้าน

ขณะนั้นบรรยากาศในโลกทิพย์มืดสลัว เสียงอื้ออึงอลสับสน เสียงครืนครั่น ทุกอย่างทุกสิ่งรอบตัวราวกับตกอยู่กลางท้องน้ำปั่นป่วน ทั้งโคลนทั้งสาหร่ายพัวพัน มิช้ามีสิ่งหนึ่งคล้ายดอกบัวโผล่พ้นเหนือพื้นน้ำขึ้นไป ได้ยินเสียงดังสำทับซ้ำมาอีกว่า **"จงสร้างอ่างดอกบัวทับเหนือหลักไม้มงคลที่ตอกย้ำไว้นั้น เชิดชูแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่ออิสรภาพอย่างแท้จริง"** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พร คุณจุรี และคุณณัฐ ฟัง ซึ่งต่างก็เห็นดีและต่างใช้ความคิดว่าจะทำอย่างไร แผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ จึงจะตั้งเด่นสวยงามและมีความมั่นคง หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ได้พูดกับข้าพเจ้าว่า **"นังหนูรู้ไหมว่า ดอกบัวน่ะจะต้องเกิดในโคลน พระองค์รับสั่งเป็นปริศนาน่ะ คิดให้ดีแล้วจะเข้าใจถึงเหตุการณ์ความเป็นไป"** ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนหลวงพ่อว่า 'ขอความกรุณาหลวงพ่อช่วยอธิบายให้เข้าใจบ้างเถิด เพราะข้าพเจ้าโง่เกินกว่าที่จะคิดให้เข้าใจได้' หลวงพ่อตอบว่า**"อย่าเลยจงคิดและทำแต่สิ่งที่ดี ๆ แล้วจะเห็นและเข้าใจ ผลที่ดีจะต้องเกิดจากเหตุที่ดีเสมอ อย่าใจร้อน"** ข้าพเจ้าจึงมิได้เรียนถามอะไรอีก ได้แต่กราบขอบพระคุณ พร้อมทั้งเก็บความสงสัยและไม่เข้าใจไว้ เพื่อให้กาลเวลาคลี่คลายปัญหา

ในคืนวันนั้น คือวันพุธที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ กว่าการรื้อนั่งร้านจะแล้วเสร็จก็กินเวลาถึงเกือบห้าโมงเย็น เป็นเวลาครบรอบ ๒๔ ชั่วโมง นับจากที่ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเป็นการถาวรเมื่อวันวาน อังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ เวลา ๑๖.๒๒ นาฬิกา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ปราศจากนั่งร้าน สวยงามโดดเด่นเป็นสง่า เมื่อยังมิได้สวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ใครได้มาพบเห็นยังออกปากชมเป็นเสียงเดียวกันว่าสวยงามไม่มีที่ติ แต่เมื่อมีฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานยิ่งสวยงามราวกับนางงามจักรวาลยามสวมมงกุฎเพชร คุณจุรี คุณณัฐ อาจารย์พร และคณะเราต่างยืนอยู่ภายใต้ร่มศรีมหาโพธิ์ขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มองและชมความงดงามขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งปราศจากนั่งร้าน ช่างกำลังเก็บชิ้นส่วนของนั่งร้านขึ้นรถ พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เสด็จมารับสั่งว่า **"ขอฝากไปถึงทุกคนในแผ่นดินว่า จงได้รับคำว่า 'สาธุ' จากเรา ที่ได้ช่วยกันกระทำสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์อันบ่งบอกว่าอิสรภาพที่แท้จริงได้ฝังรากฐานลงสำเร็จแล้ว แม้จะต้องฟันฝ่าอุปสรรคยากแค้น**

นานามาถึง ๑๕ ปี ก็กระทำได้มาจนสำเร็จ จงอดทนอีกสักนิด เพราะปัญหาความยุ่งยากอันเกิดจากผลพวงของการวางรากฐานของอิสรภาพเท่านั้นที่ยังคงเหลือตกค้างอยู่ ซึ่งนับวันก็จะหมดไป จงพยายามตั้งจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ เพื่อสลายกลุ่มอกุศลมิจฉาทิฏฐิให้หมดไปจากแผ่นดิน"

ดำริจะสร้างวิหารคตและพระเจดีย์ ฯ องค์ใหญ่ ครอบพระเจดีย์ ฯ องค์ปัจจุบัน

ขณะที่พระองค์รับสั่งนั้น เสียงหัวเราะเยาะห้าวต่ำลึกดังมาอีก เสียงชุลมุนสับสนอลหม่านวุ่นวาย ท้องฟ้ามืดครึ้ม เมฆฝนรอบทิศทาง พายุพัดอื้ออึง มองเห็นต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งคล้ายต้นมะม่วงป่าออกลูกดกเต็มต้น เมื่อถูกพายุพัดลูกหล่นเกลื่อนกลาด ผู้คนกำลังยื้อแย่งชิงกันเก็บ บ้างก็ใช้ไม้สอย ใช้เลื่อยตัดกิ่งตัดลำต้นเพื่อให้ได้มากที่สุด ครั้นแล้วคล้ายเสียงฟ้าผ่าเปรี้ยงรุนแรงพร้อมทั้งต้นไม้ใหญ่นั้นก็ล้มครืนลง ทุกสิ่งทุกอย่างเงียบสนิท พอข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้ยินเสียงคุณจุรีพูดว่า "ถ้าวิหารคตรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้สร้างสำเร็จ ทุกอย่างจะสมบูรณ์เลยทีเดียว ช่วยกันอธิษฐานนะให้มีคนมาช่วยสร้าง งบประมาณตอนนี้นะ ๑๒ ล้านสร้างได้ และถ้าให้ดียิ่งขึ้น ถ้าได้สร้างพระเจดีย์องค์ใหญ่ครอบพระเจดีย์องค์นี้ไว้ ก็จะสูงเสียดฟ้าจริง ๆ แต่งบประมาณนะ ๑๐๐ ล้าน ฮ่า....ฮ่า...ฮ่า....สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ไว้ก่อน ช่วยกันอธิษฐานนะ...อย่าลืม"

ทุกคนต่างก็หัวเราะ ซึ่งในความหัวเราะนั้นข้าพเจ้าคิดไม่ออกว่าทุกคนคิดอย่างไร แต่สำหรับอาจารย์พรบอกว่า "ถ้ายังมีชีวิตยืนยาวต่อไปอีกและสุขภาพแข็งแรง ก็จะพยายามหาคนมาช่วยสร้าง" คุณจุรีบอกว่า "ผมก็จะอธิษฐานให้สุขภาพแข็งแรง จะได้มาช่วยกันอีก" คุณณัฐจึงเสริมขึ้นว่า "ตอนช่วยสวมฉัตร ผมคงอยู่บนเมฆ เพราะสูงเสียดฟ้าจริง ๆ" จากนั้นอาจารย์พร ข้าพเจ้าและคณะ ก็ขึ้นรถกลับกรุงเทพมหานคร ส่วนคุณจุรี คุณณัฐ และช่างลูกน้องอีก ๒ คน ก็กลับมาแคมป์ที่พักเพื่อเตรียมตัวเดินทางกลับพิษณุโลก ให้คุณเกษมดูแลเก็บไม้นั่งร้านเข้าที่ เผื่อจะนำไปใช้งานด้านอื่นได้ เป็นอันเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์สำหรับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ขณะเมื่อนั่งมาในรถเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ข้าพเจ้าได้มานึกย้อนถึงคำรับสั่งของพระองค์ถึงความลึกลับขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และถึงความเป็นมาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวันสิ้นสุด เมื่อฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นการถาวร แล้วเกิดความมหัศจรรย์ว่าช่วยกันกระทำมาได้จนสำเร็จได้อย่างไร ข้าพเจ้าได้บันทึกเหตุการณ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มาตั้งแต่ต้น เมื่อรวบรวมมาพิมพ์เป็นเล่มได้ยาวถึง ๓,๐๐๐ กว่าหน้า มีอยู่ตอนหนึ่งซึ่งพระองค์รับสั่งเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ว่า

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ

ถึงอำนาจศักดิ์สิทธิ์ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และรับสั่งให้สร้างหลักติดป้ายโองการสร้างพระเจดีย์ ฯ

“ความลึกลับขององค์พระเจดีย์นี้มีมากมายนัก เกินกว่าที่คนทั่วไปจะเข้าใจและเชื่อถือ ถึงเวลาที่จะบอกแล้วว่าข้อพิสูจน์ขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้มีเช่นไร เคยตั้งข้อสังเกตไว้บ้างหรือไม่ว่า ตลอดระยะเวลา ๔๕ ปี ที่เราชาวไทยปกครองโดยใช้ระบอบประชาธิปไตยมา ไม่เคยมีผู้บริหารประเทศที่มาจากการเลือกตั้งจะอยู่ได้จนครบวาระ ๔ ปี ก็จะต้องมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงซ้ำแล้วซ้ำเล่า จงจำไว้ว่านับจำเดิมแต่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นี้สำเร็จเป็นองค์โดยสมบูรณ์ บ้านเมืองและคนเราจะมีอิสรภาพอย่างแท้จริง ผู้บริหารจะอยู่จนครบ ๔ ปี ตามวาระแห่งการเปลี่ยนแปลงตามแนวระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จงมีความอดทนและความพยายามเถิด จงจำคำของเราไว้ให้ดี อย่าย่อท้อหรือหมดกำลังใจเมื่อถูกเยาะเย้ย”

(ดูการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ เล่ม ๒ หน้า ๑๑๙-๑๒๐)

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า ข้อความที่พระองค์รับสั่งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี ๒๕๒๐ นั้น จะมีผลเป็นประการใด เพราะบัดนี้การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพฯ ก็ได้สำเร็จแล้ว และฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลก็ได้ขึ้นประดิษฐานบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งนั่งร้านก็ถูกรื้อออกจนหมดสิ้นแล้ว ในวันนี้คือวันพุธที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ หลวงพ่อตอบว่า **“ก็จงดูและติดตามเหตุการณ์ต่อไป อย่าลืมที่พระองค์รับสั่งให้ตอกหลักไม้มงคลป้ายคำประกาศพระราชโองการในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันเวียนมาครบรอบคล้ายวันมหาวิปโยคครบ ๑๗ ปี นับจากวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เมื่อกระทำพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศล...และอุทิศส่วนกุศลเสร็จแล้ว...อย่ามัวแต่สงสัยซักถามอยู่เลย จงทำงานให้มากด้วยจิตใจที่เป็นกุศล ทุกอย่างดีเอง และก็อย่าลืมจะต้องกระทำพิธีเปิดป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันมาฆบูชา ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔”** ข้าพเจ้าจึงไม่กล้าพอที่จะซักถามสิ่งใดอีก

เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพมหานคร ทุกคนก็เร่งช่วยกันชักชวนผู้มีจิตเป็นกุศลให้มาร่วมกันจัดพิธีทอดกฐิน ถวายพระราชกุศลแด่พระองค์และอดีตบูรพมหากษัตริยาธิราช กับทั้งผู้เสียสละชีวิตเพื่อรักษาแผ่นดินและผู้ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยค เพื่อจะได้ปัจจัยนำมาใช้หนี้เกี่ยวกับการสร้างถนนสู่พระเจดีย์

อิสรภาพ ฯ และถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนาทั้งหมด ซึ่งหนี้สินนี้มีถึงสี่ล้านบาทเศษ กับทั้งจะต้องกระทำพิธีตอกหลักไม้มงคลป้ายคำประกาศพระราชโองการด้วย ทุกคนจึงเหน็ดเหนื่อย ข้าพเจ้าเองก็มีภาระยุ่งมากเกี่ยวกับการรับแขกและประสานงานต่าง ๆ จนไม่มีเวลาเขียนหนังสือและบอกข่าวคราวแก่สมาชิกหนังสือวิญญาณ ซึ่งแต่ละคนมีบทบาทอันสำคัญยิ่งเกี่ยวกับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช **พูดได้ว่า ถ้าไม่มีสมาชิกหนังสือวิญญาณ งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จะสำเร็จลงมิได้เลย**

รับสั่งให้สร้างพระธรรมคัมภีร์ให้เสร็จ ก่อนที่สัทธรรมปฏิรูปจะมีกำลังมากกว่านี้

ช่วงจังหวะที่กำลังยุ่งอยู่กับการเตรียมงานพิธีทอดกฐิน เหตุการณ์ต่าง ๆ โดยรอบทั้งภายในและภายนอก ประเทศก็มีแต่ความวุ่นวายเดือดร้อน เกิดทั้งอุทกภัย อัคคีภัย อุบัติภัย วาตภัย และทุพภิกขภัย ซึ่งล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดความหงุดหงิด เคร่งเครียด หาความสงบสุขมิได้โดยทั่วไป ทั้งฝ่ายสัมมาทิฏฐิและมิจฉาทิฏฐิ ต่างก็เร่งทำงานของตน พระองค์จะเสด็จมาเตือนสติเสมอว่า **“จงพยายามตั้งจิตมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิ สิ่งนี้เท่านั้นจะจรรโลงโลกให้สันติได้ งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อันเป็นศาสดาแทน เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน จงเร่งกระทำให้สำเร็จก่อนที่สัทธรรมปฏิรูปอันเกิดจากผู้มีความปรารถนาดีแต่เต็มไปด้วยความหลงผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิ จะแผ่วงกว้างจนมีคติที่ผิด เห็นสิ่งไม่ดีกลายเป็นสิ่งดี พลังอานิสงส์ในการพิมพ์พระธรรมคัมภีร์ที่ถูกต้องให้บุคคลผู้เป็นสัมมาทิฏฐิอยู่แล้วได้เรียนรู้และเข้าใจ จะมีอำนาจทำให้มิจฉาทิฏฐิอ่อนกำลังลง เพื่ออิสรภาพและสันติสุขถาวร”** ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรฟังซึ่งก็มิได้แสดงความคิดเห็นอะไร เพราะก็กำลังยุ่งและเร่งรัดเกี่ยวกับงานด้านการพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถาอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกว่า “ทั้ง ๆ ที่งานสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็เสร็จแล้ว แต่เหตุการณ์ก็ยังไม่เห็นมีอะไรดีขึ้น เห็นมีแต่ความยุ่งยากบ้านเมืองวุ่นวาย ผู้คนเดือดร้อน อุบัติเหตุอุบัติภัยช่างมีมากมายเหลือเกิน ไม่เว้นแต่ละวัน” หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ตอบว่า **“ใจเย็น ๆ นังหนูเอ๋ย ทำใจให้เป็นกุศลไว้จะได้ไม่ต้องรับเคราะห์ รู้ไหมว่าไม่มีคำว่า *บังเอิญ* ในโลกนี้ ผลที่ดีย่อมเกิดจากเหตุที่ดี ผลที่ชั่วย่อมเกิดจากเหตุที่ชั่ว เราทุกคนเดินทางมาแสนไกล มีไหมบางทีเรานั่งอยู่เฉย ๆ แต่คิดไม่ดี....อย่าคิดมากเลยนะ อธิบายไปก็คงไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง ทางปลอดภัยสำหรับตนเองก็คือ คิดและทำสิ่งที่ดี ๆ ไว้ก็แล้วกัน”** ข้าพเจ้าจึงไม่ซักถามอะไรหลวงพ่ออีก เพราะถึงอย่างไรก็คงไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้มาเป็นประธานในการทอดกฐิน ปี ๒๕๓๓ และเป็นประธานในพิธีตอกหลักไม้มงคล เพื่อสร้างฐานที่ตั้งพระราชโองการสร้างพระเจดีย์ ฯ

เมื่อคราวได้กระทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช **พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ** ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก รักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้รับมอบในนามของกองทัพไทย และเป็นผู้ทำหนังสือกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และงานทุกอย่างก็ได้สำเร็จตามขั้นตอนมาโดยลำดับ ดังนั้นเมื่อจะมีพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศลแด่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และอดีตบูรพกษัตริยาธิราช กับทั้งอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อแผ่นดิน และผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยค และจะต้องกระทำพิธีตอกหลักไม้มงคล คำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วยเช่นนี้ อาจารย์พรจึงมีความเห็นว่าน่าจะเชิญพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งขณะนี้ได้ลาออกจากราชการแล้วนี้ ให้มาเป็นประธานในพิธี จึงได้ปรึกษากับพลเอกสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ ว่าจะเห็นเป็นประการใด ซึ่งท่านทั้งสองก็เห็นดีและรับว่าจะช่วยประสานงานให้ แต่ไม่รับนะว่าท่านจะมาได้หรือไม่ แต่ในที่สุดก็นัดวันให้อาจารย์พรและข้าพเจ้าเข้าไปพบ และเรียนเชิญด้วยตนเอง ซึ่งก่อนที่ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าจะไปพบพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้น อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลพระองค์ก่อนว่าพระองค์จะมีพระราชปรารภว่าอย่างไร พระองค์รับสั่งว่า **"เลือกบุคคลได้เหมาะสมแล้ว"** ดังนั้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๓๓ เวลา ๙.๐๐ น. ซึ่งเป็นวันเวลาที่อาจารย์น้อมฤดีนัดไว้ให้ ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงได้เข้าไปพบและเรียนเชิญพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ให้มาเป็นประธานในพิธีทอดกฐิน และตอกหลักไม้มงคลคำประกาศ พระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งพลเอกชวลิตก็เต็มใจและรับปากทันที เมื่อท่านรับแล้วเช่นนี้ อาจารย์พรจึงได้ทำหนังสือเรียนเชิญอีกครั้งหนึ่ง โดยมี อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ เป็นผู้ประสานงาน ซึ่งพระองค์ก็รับสั่งย้ำอีกว่า **"น้อมฤดี-สมคิด ประสานสิ่งที่ดีงามให้บังเกิดขึ้นเสมอ"**

ทั้ง ๆ ที่พลเอกชวลิต ยุงใจยุทธ รับคำเชิญแล้ว ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ยังไม่แน่ใจนักว่าท่านจะมาได้ เพราะนับจากวันที่ ๒ กันยายน ที่พูดคุยกันแล้วไม่ได้ติดต่อกันอีกเลย และข่าวคราวของท่านก็เงียบเชียบ ไม่มีทั้งข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และข่าวคราวทางโทรทัศน์ จึงทำให้ทางคณะเราก็มิได้บอกแก่ใคร ๆ แม้แต่สมาชิกหนังสือวิญญาณ เพราะความไม่แน่ใจ จนถึงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๓ จึงมีโทรศัพท์จากคนสนิทของท่านว่ากำหนดการทอดกฐินมีเวลาอย่างไรบ้าง จึงทำให้ข้าพเจ้าบอกกล่าวสมาชิกไม่ทัน แต่แม้กระนั้นเมื่อถึงกำหนดวันพิธีทอดกฐินก็มีสมาชิกมาร่วมมากมายพอสมควร เพราะทุกคนก็ทราบว่าเป็นพิธีทอดกฐินถวายพระราชกุศล เพื่อนำปัจจัยใช้หนี้การสร้างถนน

ในวันนั้น วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ พร้อมทั้งคณะราว ๗-๘ คน ได้มาถึงหน้าหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา อาจารย์พรได้นำถวายผ้าป่ากองทุนสร้างถนนก่อน ต่อจากนั้นเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา อาจารย์พรได้เรียนเชิญพลเอกชวลิตจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา จากนั้นพลเอกชวลิตจึงนำถวายผ้ากฐิน พระสงฆ์ทั้งนั้นกล่าวอนุโมทนา *ขณะนั้นองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช รวมทั้งอดีตบูรพกษัตริยาธิราช นับจำเดิมจากพ่อขุนผาเมือง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ต้นราชวงศ์สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา ตลอดจนรัตนโกสินทร์ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะทั่วทั้งแผ่นดิน ต่างได้รับส่วนผลานิสงส์ บังเกิดปีติโสมนัสปราโมทย์ในภพภูมิแห่งตน เสียงคำว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...สะท้านสะเทือน* จากนั้นทุกคนจึงได้ออกจากหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาไปรวมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อร่วมกระทำพิธีตอกหลักไม้มงคลป้ายคำประกาศพระราชโองการต่อไป

เมื่อขึ้นไปบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พลเอกชวลิตได้กราบพระเจดีย์ ต่อจากนั้นอาจารย์พรได้เชิญให้พลเอกชวลิตพูดถึงความรู้สึกที่ได้มาเป็นประธานในงานพิธีทอดกฐินร่วมกับทุกคนที่มีความยึดมั่นศรัทธาในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความกตัญญูต่อบรรพชน ซึ่งจากการพูดในวันนั้นได้แสดงออกถึงความรู้สึกถึงความรักความยึดมั่นในองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่างมั่นคง จากนั้นอาจารย์พรจึงได้เชิญให้จุดธูปเทียนบูชาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งนำทุกคนเดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยมีลูกดอกสนสีเงินเป็นเครื่องบูชา เวียนทักษิณาวัตรครบ ๓ รอบ ก็ได้เวลาเที่ยงตรงพอดี *เสียงของพระองค์ก้องสำทับขึ้นว่า* **“จงตอกหลักไม้มงคลกดทับสลายอธรรมสิ่งชั่วร้ายให้หมดไปจากแผ่นดิน เชิดชูธรรมให้ปรากฏประดุจดอกบัวงามโผล่พ้นจากโคลนตม ประกาศอิสรภาพและสันติสุขถาวรในวันเพ็ญมาฆฤกษ์ ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าประชุมสงฆ์ครั้งแรกโดยมิได้นัดหมาย”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้ลั่นฆ้องขึ้น ๓ ครั้ง อาจารย์พรส่งไม้มงคลให้พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ โดยมี คุณจุรี ลิ่มศิลา เป็นผู้ช่วย พลเอกชวลิตได้ตอกหลักไม้มงคลทีละอันตามลำดับดังนี้คือ ไม้สัก ไม้ขนุน ไม้พยุง ไม้ทรงบันดาล ไม้ทองหลาง ไม้กันเกรา ไม้สีสุก ไม้ราชพฤกษ์ ไม้ชัยพฤกษ์ ต่อจากนั้นจึงวางแผ่นอิฐทอง นาค เงิน แล้วจึงเทปูนทับปิดทั้งหมด โปรยข้าวตอกดอกไม้ทุกชนิด เป็นเสร็จสิ้นพิธี ขณะที่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กำลังตอกหลักไม้มงคลวางแผ่นอิฐทอง นาค เงิน โดยมีอาจารย์พรและคุณจุรีช่วยนั้น พระสงฆ์สวดชยันโต ทุกคนที่ร่วมพิธีจับด้ายสายสิญจน์ซึ่งโยงจากยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ลงมายังหลุมพิธี ทุกคนร่วมร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ เพลงสุดแผ่นดิน เพลงพ่อขุนผาเมือง เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ จบพิธีด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมี ท้องฟ้าร่มครึ้มลง สายลมพัดโชยอ่อน ๆ รู้สึกเย็นระรื่นสบาย ทั้ง ๆ ที่เป็นเวลาเที่ยง ช่วยผ่อนคลายความร้อนให้กับทุก ๆ คน *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นยังคงมืดครึ้ม เสียงระเบิดถี่ ๆ ดังขึ้น*

หลายครั้ง ท้องฟ้าแลบวับแวบ ผู้คนมากมายยังคงแตกตื่นวิ่งชุลมุน แต่ในท่ามกลางความมืดสลัวนั้นมีแสงจากเสาหลักคล้ายเสาไฟฟ้า จุดไฟสว่างส่องพอมิให้หลงทางหลายแห่ง เหนือท้องฟ้าที่มืดสลัว มีแสงสว่างกระจ่างชัดสดใสแทรกซึมแผ่ซ่านผ่านทะลุม่านหมอกที่ก่อให้เกิดความมืดสลัวนั้นลงมา จึงทำให้บังเกิดทั้งความมืดและความสว่างสลับกัน เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ.....ดังขึ้นเป็นครั้งคราว แล้วคล้ายถูกลมพัดห่างไป แล้วก็ดังขึ้นอีก สลับอยู่เช่นนั้นตลอดเวลา ข้าพเจ้าเองก็พยายามภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อให้เพิ่มพลังในบรรยากาศนั้น และได้บอกกับทุกคนที่คุ้นเคยกันว่า ไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ก็ตาม พยายามทำจิตให้เป็นกุศลไว้เสมอ อย่าคิดในสิ่งที่ไม่ดี และหมั่นภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ เพื่อพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ จะได้คุ้มครองทั้งตนเอง ผู้อยู่ใกล้เคียงและส่วนรวม รวมทั้งประเทศชาติของเราด้วย

เมื่อร่วมกระทำพิธีตอกหลักไม้มงคล ป้ายคำประกาศพระราชโองการเสร็จแล้ว ทุกคนได้มาร่วมรับประทานอาหารกลางวันกันที่ศาลากัมมัฏฐาน ด้วยจิตที่แจ่มใสเบิกบานอิ่มเอิบที่ได้ร่วมงานกับพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงห่วงใยพสกนิกรของพระองค์อย่างเหลือเกิน ก่อนที่จะแยกย้ายกันกลับสู่นิวาสสถานพักพิงแห่งตน

อาจารย์พรและคณะเราทั้งหมดก็ได้เดินทางกลับกรุงเทพมหานครในวันนั้นเช่นเดียวกัน รวบรวมปัจจัยทั้งทอดกฐินและผ้าป่าได้หนึ่งล้านสองแสนบาทเศษ ข้าพเจ้าหักใช้หนี้หนึ่งล้านบาท อีกสองแสนบาทเศษสำหรับดำเนินงานต่อมา เมื่อคราวทอดผ้าป่ากองทุนสร้างถนนในวันอาสาฬหบูชา ๒๕๓๓ ได้ใช้หนี้ไป ๕ แสนบาท เพราะหนี้สินเกี่ยวกับการสร้างถนนยังได้ไม่ครบ ซึ่งขณะนี้ยังมีหนี้สินค้างอยู่อีกถึง*สองล้านหกแสนบาท* คงจะต้องขอร้องท่านผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์มาช่วยกันอีก ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้รับทราบทั้งหมด พระองค์จึงรับสั่งย้ำอีกว่าได้พูดบอกกล่าวมาหลายครั้งแล้วว่า **“เพื่อเป็นสิ่งชี้บอกถึงการก้าวขึ้นสู่อิสรภาพอย่างแท้จริงว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด ภาระหนี้สินจากการกระทำก็จงอดทนช่วยกันอีกครั้งหนึ่ง เราใช้พลังทั้งหมดเพื่อเส้นทางสู่อิสรภาพ อย่ากังวล ภาระนี้คงจะปลดเปลื้องได้ เราจะรอจนกว่าจะถึงวันเพ็ญมาฆฤกษ์ ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔”** เมื่อข้าพเจ้าเปิดปฏิทินดูตามวันเวลาดังกล่าว จึงทราบว่าตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งในวันนั้นก็จะจัดพิธีทอดผ้าป่าเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำปัจจัยไปปลดภาระหนี้สินต่อไป

เตรียมงานแกะสลักป้ายพระราชโองการสร้างพระเจดีย์ ฯ และเตรียมงานฉลองอายุครบ ๗๒ ปี

ขณะนี้ก็ได้ว่าจ้างช่างให้แกะสลักคำประกาศพระราชโองการ ลงในแผ่นหินแกรนิตด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งแกะสลักรูปแผนที่ประเทศไทย ทั้ง ๒ แผ่น ค่าจ้างและค่าหินแกรนิต รวม ๗๑,๕๐๐ บาท (เจ็ดหมื่น

หนึ่งพันห้าร้อยบาทถ้วน) สำหรับเสาหลักป้าย คุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์ ก็ได้เขียนแบบให้คุณจุรี ลิ่มศิลา เป็นคนคำนวณและดูแลการก่อสร้าง ซึ่งยังไม่ทราบว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายเท่าไร ส่วนอ่างดอกบัว คุณจินตนา-คุณชัยวุฒิ วิทยานุกรณ์ ก็ออกแบบรวมทั้งบริจาคถวายร่วมการกุศลกับพระองค์ด้วยเลย ซึ่งการก่อสร้างป้ายก็คงจะได้ลงมือในราวต้นเดือนธันวาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นไป

ในระหว่างช่วงหลังจากวันกระทำพิธีทอดกฐินและกระทำพิธีตอกหลักไม้มงคลแล้วนี้ อาจารย์พรก็ได้มาเร่งระดมงานเกี่ยวกับการจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถาอีก เพราะในวันอาทิตย์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ นี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ จะมีอายุครบหกรอบ คือ ๗๒ ปี ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนำโดยท่านเจ้าคุณพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดี ร่วมด้วยคณบดีคณะต่าง ๆ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย กับทั้งคณะครูอาจารย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เคยเล่าเรียนวิชาธรรมประยุกต์จากอาจารย์พรทั้งสิ้น และบรรดานิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีความเห็นร่วมกันว่า อาจารย์พรเป็นบุคคลผู้ที่ได้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมากมาย จึงต่างต้องการแสดงออกซึ่งกตัญญูกตเวทิตาคุณด้วยการจัดงานฉลองอายุครบหกรอบของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ขึ้น โดย ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ ได้มาติดต่อประสานงานกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเองเมื่อทราบดังนั้นก็ดีใจ เพราะคิดอยู่แล้วว่าในวันคล้ายวันเกิดของอาจารย์พร รัตนสุวรรณในปีนี้ ปี ๒๕๓๓ ที่อายุครบหกรอบนี้ ต้องการที่จะให้อาจารย์พรกระทำพิธีมอบคัมภีร์อรรถกถาที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยผู้มีจิตกุศลศรัทธาต่อการสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ได้ร่วมกันบริจาคมาตั้งแต่เริ่มต้น และมีความตั้งใจที่จะมอบให้เป็นสมบัติของพระศาสนา โดยมีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ เป็นผู้ดำเนินงาน ขณะที่ใกล้วันคล้ายวันเกิดก็จัดพิมพ์มาได้จวนจะเสร็จแล้ว ๒๕ คัมภีร์ จึงคิดว่าน่าจะจัดทำพิธีมอบครั้งหนึ่งก่อน ต่อเมื่อจัดพิมพ์สำเร็จสมบูรณ์ทั้งหมดจึงค่อยจัดพิธีใหญ่อีก ก็พอดี ร.ท.บรรจบ มาปรึกษาเช่นนี้ จึงเห็นว่าควรจะจัดไปพร้อมกันเลยทีเดียว

ในวันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ จึงได้กระทำพิธีมอบคัมภีร์อรรถกถา ๒๕ คัมภีร์ แด่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทำบุญฉลองอายุครบหกรอบ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ที่พระอุโบสถวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร ช่วงระยะเวลาที่ ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ นำมาปรึกษาและตัดสินใจจัดงานกระชั้นชิดมากเหลือเกิน จึงไม่สามารถจะบอกกล่าวให้แก่สมาชิกที่ได้ร่วมกันบริจาคในการให้งานจัดชำระและพิมพ์พระธรรมคัมภีร์เป็นผลสำเร็จขึ้นมานั้นได้ทัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อชำระและจัดพิมพ์ได้สำเร็จสมบูรณ์ทั้งหมดก็จะจัดเป็นงานพิธีฉลองใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตอนนั้นคงจะไม่ตรงกับวันคล้ายวันเกิดของอาจารย์พร **แต่คงจะเป็นวันที่องค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกำหนด เพราะพระองค์ทรงยังความเป็นไปให้บังเกิดขึ้น ทั้งงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา และงานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันเป็นศาสดาแทนเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน โดยการชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกาขึ้นใหม่ จากที่เคยพิมพ์ครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๒**

อันที่จริงเรื่องราวของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในฉบับนี้ควรจะเป็นตอนสุดท้าย แต่เนื่องจากยังจะมีเหตุการณ์ในวันเพ็ญมาฆฤกษ์ ปี ๒๕๓๔ ซึ่งจะกระทำ

พิธีเปิดป้าย คำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ดังนั้นจึงอาจจะยังมีเรื่องราวให้ได้บันทึกไว้อีก และอีกเรื่องหนึ่งก็คือขั้นตอนและเรื่องราวการมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แด่กองทัพไทยให้เป็นสมบัติของแผ่นดินของคนไทยทั้งชาติ ซึ่งข้าพเจ้าได้บันทึกไว้นั้น ก็จะบันทึกย้อนเพื่อเก็บเป็นหลักฐานไว้ต่อไป เพื่อบุคคลที่ได้มาพบเห็นในโอกาสข้างหน้าจะได้ทราบถึงความเป็นมาโดยตลอด

ในวันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้กราบบังคมทูลเชิญ ดังข้อความต่อไปนี้

คำกราบบังคมทูลรายงาน

เรื่อง

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ของ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้แทนกองทัพไทย และผู้แทนประธานคณะกรรมการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใต้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มากระทำพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งอยู่ในเขตความรับผิดชอบของกองทัพภาคที่ ๓ ในวันนี้

พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ประดิษฐานอยู่ในที่อันเปรียบเสมือนหัวใจของราชอาณาจักร ณ ศูนย์พัฒนาศาสนาแห่งนี้ นายพร รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการ

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งทวยราษฎร์ผู้มีความจงรักภักดี มีความเคารพยกย่องเทิดทูนในวีรกรรมขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช ได้ร่วมแรงร่วมใจกันเต็มสติปัญญาและกำลังความสามารถก่อสร้างขึ้นด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยของชาติไว้ได้แต่ปางบรรพ์ นับว่าได้พระราชทานผืนแผ่นดินไทย พร้อมทั้งเอกราชและอิสรภาพไว้ให้เป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยสืบมาตลอดกระทั่งทุกวันนี้

การกระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ให้มีขึ้นเมื่อวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เวลา ๐๙.๐๐ น. ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘ โดยนำแบบพระเจดีย์ที่สำคัญแต่ละสมัยในที่ต่าง ๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ๓ สมัย ร่วมเป็นแบบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือ ส่วนฐานล่างเป็นพระเจดีย์แปดเหลี่ยม ตามแบบอย่างสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งครองความเป็นเอกราชมายาวนานที่สุด ส่วนตอนช่วงกลางเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยม มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปตามแบบอย่างสมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นสมัยที่ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ร่มเย็นเป็นสุขที่สุด ส่วนตอนบนสูงขึ้นไป เป็นแบบสมัยรัตนโกสินทร์ ได้นำแบบอย่างมาจากพระเจดีย์ที่วัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นมงคลนามอันหมายถึงชัยชนะในทุก ๆ ด้าน

การดำเนินการก่อสร้าง อยู่ในช่วงที่กองทัพไทยใช้ยุทธการดอนเจดีย์ เพื่อเอาชนะผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในบริเวณเขาค้อพอดี ด้วยแรงศรัทธาของผู้มีจิตเป็นกุศล ร่วมแรงร่วมใจกันเต็มกำลังความสามารถ ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานาประการ ก็ฟันฝ่าไปได้จนสำเร็จเสมือนกับการรบของทหารไทย เพื่อเอาชนะเสี้ยนหนามแผ่นดินในช่วงระยะเวลานั้น การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สำเร็จเรียบร้อยในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นปีที่ทางกองทัพไทยได้มีชัยชนะต่อกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยในพื้นที่เขาค้อและภูหินร่องกล้าอย่างเด็ดขาด เป็นการยุติการรบราฆ่าฟันกันเองของคนไทยด้วยกัน

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ ได้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลจากทั่วประเทศ ทั้ง ๗๒ จังหวัด และจากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง รวมทั้งจากพุทธสถานอันศักดิ์สิทธิ์ในพระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียด้วย ในวันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ในปีเดียวกันนี้เอง ทางกองทัพไทยก็ได้สร้างอนุสรณ์สถานผู้เสียสละขึ้นที่เขาค้อ ขณะนี้ “พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ได้สร้างสำเร็จแล้ว ยังรออยู่เฉพาะการสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลเท่านั้น

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ และนายปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทน

ราษฎร ในนามของชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ และในนามของราษฎรชาวไทยทั้งชาติ ได้ทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ ให้เป็นสมบัติและเป็นศักดิ์ศรีของกองทัพไทย โดยมีข้าพระพุทธเจ้า ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้รับมอบ เพื่อให้อานุภาพของกองทัพไทยได้คุ้มครองปกป้องรักษาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นเครื่องรำลึกถึงวีรกรรมที่กล้าหาญขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช และเป็นสัญลักษณ์ชี้ชัดว่าคนไทยเราได้มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งจะบันดาลให้อิสรภาพและความเป็นเอกราชเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทยชั่วนิจนิรันดร์

ฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล อันเป็นสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริยาธิราช ซึ่งจักประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ จะเป็นส่วนที่เชิดชูให้บังเกิดความสง่างามแผ่กระจายพลังอันศักดิ์สิทธิ์ไปโดยรอบ

ณ บัดนี้ นับเป็นมหาอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานถวายบังคมทูลเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงประกอบพิธียกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อส่วนสวยงามสำคัญที่สุดนี้ได้สำเร็จสมบูรณ์ตั้งมั่นเพิ่มพูนสุขสวัสดิ์วัฒนาให้พลังแก่นเค้าแห่งคุณความดีแผ่รังสีทวีไปทั่วทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วพื้นปฐพี ให้ชาวไทยทั้งผืนแผ่นดินของพระองค์ได้ประสบแต่อิสรภาพตลอดไปชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้ไปนมัสการสังเวชนียสถาน และพุทธสถาน ณ ประเทศอินเดีย และเนปาล

* เรื่องราวบันทึกเกี่ยวกับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในฉบับนี้ควรจะเป็นการบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานการกระทำอ่างดอกบัว และป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้นตั้งประดิษฐานในอ่างบัว ระหว่างเสาธงชาติ ธงศาสนา หน้าลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ในขณะนี้ ซึ่งได้กระทำพิธีตอกเสาหลักไม้มงคล

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๔ มกราคม - เมษายน ๒๕๓๔

เมื่อวันทอดกฐินอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ เพื่อที่จะให้ทันกระทำพิธีเปิดในวันมาฆบูชาที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ และ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ และในช่วงระหว่างที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ อาจารย์พรและคณะเรารวมทั้งหมด ๒๘ คน ก็ได้เดินทางไปกระทำพิธีต่าง ๆ ที่สังเวชนียสถาน-พุทธสถาน ณ แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัวชมพูทวีป คือประเทศอินเดียและเนปาล เป็นเวลา ๑๕ วัน โดยออกเดินทางวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔ เดินทางกลับแผ่นดินมาตุภูมิ ประเทศไทย วันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ตามคำรับสั่งของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งได้รับสั่งในวันทอดกฐินที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ หลังจากที่กระทำพิธีตอกหลักไม้มงคล และทำบุญอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียสละชีพเพื่อแผ่นดินและผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันมหาวิปโยคแล้ว โดยพระองค์รับสั่งว่า

> **“องค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สำเร็จสมบูรณ์เป็นพลังแก่นเค้าแห่งคุณงามความดี เป็นพลังแก่นเค้าแห่งศานติ แผ่รังสีไปทั่วทุกสารทิศ ดุจแสงอาทิตย์อันส่องสอดแผ่ไปทั่วสากลจักรวาล เมื่อฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล ได้ขึ้นประดิษฐานเหนือองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว ดังนั้นจงเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ไปยังสังเวชนียสถาน-พุทธสถาน แสดงกตเวทิตาคุณ และกระทำพิธีนำพลังศานติอันบริสุทธิ์ อันยังสรรพสัตว์ในโลกให้คลายความเร่าร้อน ก่อนที่ไฟบรรลัยกัลป์จะล้างโลก ขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า จงน้อมจิตให้เป็นกุศล ขอเมตตาธรรมจงบังเกิดในจิตใจของมวลเหล่าผู้หลงผิด ผู้มีมิจฉาทิฏฐิครอบงำ ขอผู้หลงผิดเหล่านั้นจงได้พบแสงสว่าง ขอได้ปฏิบัติตามแนวทางของสัจธรรม เพื่อยังอิสรภาพและสันติสุขอันถาวร สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...และจงเดินทางในช่วงจังหวะวันซึ่งมีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี เมื่อเกือบสี่ร้อยปีที่ผ่านมา”**
>
> (พระดำรัสนี้รับสั่งในเวลากลางคืน ของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓
> ซึ่งในหนังสือวิญญาณฉบับก่อนที่กล่าวถึงวันทอดกฐิน วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ นั้น ยังไม่ได้บันทึกไว้)

เมื่อข้าพเจ้าได้ทราบดังนี้แล้วก็ได้บอกเล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็ได้บอกว่าไม่ขัดข้องแต่ประการใด พร้อมทั้งได้สั่งให้ข้าพเจ้าติดต่อกับคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม กรรมการผู้จัดการบริษัท เอ็น.ซี.ทัวร์ ให้ช่วยจัดการเกี่ยวกับความสะดวกในการเดินทาง อาหารและที่พัก ซึ่งในท้ายถ้อยแถลงของหนังสือวิญญาณฉบับเดือนกันยายน-ธันวาคม ๒๕๓๓ อาจารย์พรก็ได้เชิญชวนสมาชิกหนังสือวิญญาณให้ร่วมเดินทางไปด้วย

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๒

ข้าพเจ้าได้ติดต่อกับคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม เพื่อให้จัดรายการการเดินทางตามเส้นทางและวัตถุประสงค์ที่ต้องการรวมทั้งค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในที่สุดก็ได้รายการเดินทางและค่าใช้จ่ายคร่าว ๆ ซึ่งข้าพเจ้า

ก็ได้บอกคุณนวลจันทร์ไว้ตั้งแต่แรกว่า คุณนวลจันทร์จำเป็นจะต้องเดินทางไปด้วย และเส้นทางการเดินทางอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง คงจะไม่เป็นไปตามกำหนดไว้ทุกอย่าง เพราะเมื่อคณะเราเริ่มออกเดินทางก็หมายความถึงว่าคณะเราจะต้องเดินทางตามที่พระองค์ทรงกำหนด ซึ่งคุณนวลจันทร์ก็บอกว่าไม่ขัดข้องแต่ประการใด และยินดีที่จะเดินทางไปพร้อมกับคณะการเดินทางของอาจารย์พร เพราะรู้สึกเป็นบุญกุศลอย่างยิ่งที่จะได้รับใช้งานของพระองค์กับทั้งจะมีโอกาสปรนนิบัติรับใช้อาจารย์พรด้วย ในฐานะลูกศิษย์จะพึงมีต่อครูบาอาจารย์ ดังนั้นค่าใช้จ่ายทั้งหมดจึงไม่ได้คิดเป็นธุรกิจ แต่ขอให้ทุกคนที่ร่วมไปในคณะช่วยกันเพื่อบุญกุศลร่วมกัน

บรรยากาศในโลกทิพย์ก่อนวันเดินทาง

ยิ่งใกล้ระยะวันกำหนดเดินทาง งานทุกอย่างยิ่งเร่งรัด เพราะเป็นช่วงจังหวะที่พระองค์รับสั่งให้ลงมือทำอ่างดอกบัวรองรับคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย ดังนั้นจึงทำให้ทั้งอาจารย์พรและคณะเราผู้ช่วยทำงานแทบจะไม่มีเวลาว่างเลย หนังสือวิญญาณไม่มีโอกาสได้ออกแถลงให้สมาชิกทราบ จดหมายต่าง ๆ ไม่มีเวลาจัดตอบ จนทำให้สมาชิกบางคนเกิดการเข้าใจผิด ความรู้สึกของข้าพเจ้าเองก็มักจะไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเองนัก บางครั้งเมื่อความรู้สึกถูกดึงดูดให้กลืนกลายเข้าสู่อีกสภาวะหนึ่ง *คล้ายเข้าสู่เมืองในหมอก มองเห็นบ้านเรือนตึกรามบ้านช่องเป็นเงาตะคุ่มแสงแวบวาบอยู่เป็นบางแห่ง แม้บางแห่งจะมีแสงสว่างเจิดจ้าตลอดเวลา แต่ก็มองเห็นไม่ชัดเจนเพราะต้องมองฝ่าสายหมอกบางแห่งมืดมิดคล้ายถูกปกคลุมด้วยควันดำ เสียงอื้ออึงอลสับสนวุ่นวาย จับสรรพสำเนียงชัดเจนไม่ได้ไม่เคยหายสร่างซาไปได้เลย มองไปตามชายขอบฟ้าจะมืดมิด มีแต่แสงไฟวับวาบอยู่ตลอดเวลา เสียงระเบิดตูมถี่ยิบตามแสงที่วับวาบนั้น เสียงคร่ำครวญโหยหวนขอความช่วยเหลือ ครั้นแล้วก็มองเห็นภาพยอดเขาสูงเรียงรายลดหลั่นเป็นชะโงกชะง่อนผาสูงเป็นทิวเทือกยาวเหยียด สีขาวจนกลายเป็นสีเงินยางระยิบระยับราวกับผู้คนแต่งกายด้วยเพชรนิลจินดากวักมืออยู่ไหว ๆ เรี่ยต่ำลดหลั่นใกล้สายตาเข้ามาเป็นสีคราม เทาเขียวเข้ม เขียวอ่อน จนกลายเป็นป่าไม้อันหนาทึบปกปิดไหล่เขาเบื้องต่ำเสียหมดสิ้น และคลุมต้นน้ำลำธารหลายสายเสียมิดชิด ทำให้เชื่อว่าทิวเทือกเขาสูงและป่านี้ คงเป็นที่สิงสู่ของมวลเหล่าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ แม่น้ำโรหิณี แม่น้ำคงคา ยมุนา เนรัญชรา ฯลฯ ซึ่งเกิดจากหิมะแตกและค่อย ๆ เคลื่อนลงมาจากส่วนสูงของภูเขา โดยกระจายเป็นประกายวับวาบ ประดุจแสงเพชรขณะมันกระดอนจากก้อนหินก้อนหนึ่งไปยังก้อนหินอีกก้อนหนึ่งหรือสงบนิ่งเป็นครั้งคราวในบ่อลึก จนมองดูใสกระจ่างทอดส่องเงาตนเอง แล้วกลับกลายเป็นไหลรินด้วยกระแสใสสะอาดประดุจแก้ว ทอดเอื่อยลงมาหล่อเลี้ยงชีวิตในพื้นราบ ได้ยินเสียงห้อมล้อมมาทุกทิศทางว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...* **“จงมาซิ...จงกลับมา ตามรอยบาทพระศาสดา ตามรอยพระพุทธดำเนิน ริมฝั่งโรหิณี เนรัญชรา คงคา ยมุนา สินธุ...เพื่อนำความสงบร่มเย็นเพื่อดับความเร่าร้อน ทำให้ความร้อนตอนเที่ยงวันดูคล้ายกับยามพระอาทิตย์อัศดงคต ทำให้ความทะเยอทะยานอันสูงล้ำของมนุษย์ให้หยุดนิ่งชะงักงัน โดยความรู้สึกสำนึกตน ทำให้ความมืดมนแห่งมิจฉาทิฏฐิแตกกระจัดกระจาย**

ไป ดุจเดียวกับเงาแห่งราตรีกาลต้องสิ้นสลายไป เมื่อแสงอรุณรุ่งทอทาบทับจับท้องฟ้า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....” ข้าพเจ้ามักจะได้ยินเช่นนี้เกือบตลอดเวลาในระยะใกล้วันเดินทาง

รีบสร้างอ่างบัวและเสาฐานที่ตั้งป้าย รวมทั้งปรับพื้นดินให้เป็นขั้น ๆ บริเวณหน้าลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เสร็จก่อนเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ

เมื่อทราบแน่นอนถึงวันเดินทาง อาจารย์พรจึงพยายามเริ่มลงมือสร้างอ่างดอกบัว พร้อมทั้งเสาหลักป้ายคำประกาศพระราชโองการให้เสร็จ เพราะถ้ารอจะให้กลับมาจากการเดินทางแล้ว คงจะทำได้ไม่เสร็จทันแน่นอน อีกประการหนึ่ง พระองค์-สมเด็จพระนเรศรมหาราช ได้เสด็จมารับสั่งอีกว่า**ให้ลงมือปรับปรุงเนินก่อนถึงสระกว้างด้านหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้สวยงาม เตรียมพื้นที่ปลูกดอกไม้คล้ายเป็นสวนดอกไม้บูชาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของพุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้า รวมทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลกกับทั้งวิญญาณบรรพไทยทั้งปวง** ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ติดต่อกับคุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ และคุณสำอางค์ ฉายาภู่ศร ผู้ให้ความช่วยเหลืองานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งอยู่ทางหล่มสัก ให้ขึ้นมาช่วยในด้านการพัฒนาพื้นที่ เพราะคุณยิ่งศักดิ์มีเครื่องจักรกลต่าง ๆ เช่น รถดรัมขนดิน รถแทรกเตอร์ รถแบคโฮ ส่วนคุณสำอางค์เกี่ยวกับเรื่องน้ำมัน ซึ่งในที่สุดคุณยิ่งศักดิ์ก็ขึ้นมาทำงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาได้ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันรัฐธรรมนูญอีกเช่นเคย คุณยิ่งศักดิ์ทำงานอยู่จนถึงสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๓๓

และในระหว่างที่คุณยิ่งศักดิ์กำลังทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ อาจารย์พรก็ได้ติดต่อกับคุณจุรีและคุณณัฐเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสร้างอ่างดอกบัวรองรับเสาหลักป้ายคำประกาศพระราชโองการ ในที่สุดคุณจุรีกับคุณณัฐก็ได้มาช่วยและได้ลงมือเทพื้นอ่างดอกบัวในวันที่ ๒๔ และ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันคริสตมาสพอดี และได้เทแผงป้ายติดคำประกาศพระราชโองการ ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๔ ทุกครั้งที่เริ่มลงมือทำอะไรก็ตาม คุณจุรีจะต้องถามข้าพเจ้าทุกครั้งว่าพระองค์รับสั่งถึงฤกษ์เทพื้นอ่างดอกบัวเวลาเท่าไร จะได้ทำให้ทัน พระองค์รับสั่งว่า

“ในเวลาเที่ยงตรง สุริยเทพเปล่งพลังแรงสุด ทำลายล้างความชั่วและอธรรมทั้งปวง

๑๔ นาฬิกา ฤกษ์เทแผงสำหรับติดคำประกาศพระราชโองการ ๑๐ หมายถึงบารมี ๑๐ ทัศ ซึ่งพระโพธิสัตว์ทุกองค์จะต้องบำเพ็ญไปถึงขั้นปรมัตถบารมีเต็มเปี่ยม จึงจะได้ตรัสรู้อริยสัจ ๔ สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณ นำสัตว์โลกข้ามห้วงโอฆสงสารได้” (ที่พระองค์ให้ฤกษ์เวลา ๑๔.๐๐ น. นั้นหมายความว่า ๑๐ หมายถึงบารมี ๑๐ ทัศ, ๔ หมายถึงอริยสัจ ๔) และเมื่อเทแผงสำหรับติดป้ายคำประกาศพระราชโองการเสร็จ ก็ต้องรอให้ปูนได้ที่ ต้องกินเวลาถึง ๗-๑๐ วันจึงจะแกะแบบได้ และในช่วงที่รอแกะแบบแผงสำหรับติดป้ายคำประกาศพระราชโองการนี้ คุณจุรีและคุณณัฐก็ได้ควบคุมช่างทำอ่างบัวไปพร้อมกันด้วย ดูทุกอย่างเคร่งเครียดและรีบเร่ง แต่เมื่อมองดูทุกคนต่างก็แสดงออกซึ่งความสบายใจ ในความ

ลึกซึ้งนั้นต่างแฝงไว้ด้วยความวิตกกังวล โดยเฉพาะอาจารย์พรและข้าพเจ้า เพราะใกล้วันกำหนดเดินทางไปดินแดนชมพูทวีปด้วย ได้หมั่นไปดูช่างแกะสลักแผนที่ประเทศไทยและคำประกาศพระราชโองการลงในแผ่นหินแกรนิต เพื่อให้ทันกับที่จะนำไปติดกับแผงซึ่งกำลังรอแกะแบบ

บรรยากาศในโลกทิพย์
ก่อนจะเกิดสงครามระหว่างอิรักกับฝ่ายพันธมิตร ๒๘ ประเทศ

เพราะในช่วงจังหวะนี้ *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างมีแต่ความอึมครึมมืดครึ้มเมฆฝนตั้งเค้าทะมึนท้องฟ้ามืดราวกับจะเกิดพายุใหญ่ แต่ฝนไม่ตก จึงทำให้อากาศร้อนระอุราวกับอยู่ในเตาอบ เสียงระเบิดแสงไฟลุกโชติช่วง ควันดำพวยพุ่งเต็มท้องฟ้า ผสมเข้ากับกลุ่มเมฆที่ดำทะมึนอยู่ ยิ่งก่อให้เกิดภาวะน่าสะพรึงกลัว* สำหรับบรรยากาศด้านโลกมนุษย์ ความเป็นไปในประเทศก็ยุ่งยาก รัฐบาลมีแต่ความแตกแยก วุ่นวาย การจราจรติดขัด ผู้คนล้วนแล้วแต่มีอารมณ์หงุดหงิด เคร่งเครียด เกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย ทั้งทางน้ำ ทางบก ทางอากาศ ภาวะของโลกก็กำลังจะเกิดสงครามระหว่างฝ่ายพันธมิตร ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำกับผู้นำอิรักคือประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ซึ่งเข้ายึดครองประเทศคูเวต ตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๓

ในวันปีใหม่ที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๔ ซึ่งเพิ่งเทปูนแผงป้ายสำหรับติดคำประกาศพระราชโองการพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“อย่างไรก็ตาม จงยกแผ่นป้ายคำประกาศการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแผนที่ประเทศไทยขึ้นประดิษฐานบนแผงที่เตรียมไว้นั้นให้เสร็จก่อนเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ เพื่อแผ่นดินไทยจะได้ปลอดภัยจากแผนวินาศกรรม และการเดินทางตามเส้นทางตามรอยบาทพระศาสดาครั้งนี้ นอกจากเพื่อการแสดงออกซึ่งกตเวทิตาคุณต่อมวลเหล่าเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงแล้ว ยังจะต้องกระทำพิธีนำพลังศานติอันบริสุทธิ์ อันยังสรรพสัตว์ในโลกให้คลายความเร่าร้อนด้วย เพราะแสงเพลิงแห่งสงครามแดงฉานเต็มน่านฟ้าทะเลทราย”**

ขณะเมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าคล้ายถูกดึดดูดให้กลืนกลายเข้าสู่อีกสภาวะหนึ่ง มองเห็นทิวเทือกเขาสูงตระหง่านเป็นสีเงินเรียงรายระยิบระยับ ท่ามกลางท้องฟ้าสีน้ำเงินอ่อน คล้ายกับมวลเหล่าเทพยดาแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์หลากสีสวยงาม ร้องเรียกด้วยเสียงแผ่วหวานปานดนตรีทิพย์คละเคล้ามากับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ก้องสะท้านสะเทือนขึ้น ปรากฏเป็นพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชซ้อนอยู่ในองค์พระเจดีย์ตรัสรู้ที่พุทธคยา สูงตระหง่านเทียมเมฆ แผ่พลังรัศมีเป็นฉัพพรรณรังสี หมุนเปล่งประกายเจิดจ้า พร้อมทั้งได้ยินเสียงว่า* **“พลังแห่งความสงบเยือนเย็นของพระพุทธองค์ และพลังของพระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า กับทั้งพลังความสงบเยือกเย็นของพระอรหันตสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จึงจะดับความเร่าร้อนของสรรพสัตว์ได้ เปรียบประดุจความเยือกเย็นของหิมะบนขุนเขาหิมาลัย อันเป็นที่สิงสถิตของมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง ละลายไหลลงมาเป็นแม่น้ำหล่อเลี้ยงสรรพชีวิตในพื้นราบ จงมาซิ.....มาเป็นสื่อของศานติความสงบเยือกเย็น”**

พระดำรัสในวันติดตั้งแผ่นหินแกรนิต ที่จารึกพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ และแผนที่ประเทศไทย

ข้าพเจ้ายิ่งมีความรู้สึกสับสนและไม่ค่อยจะเป็นตัวของตัวเอง วันเดินทางก็กระชั้นชิดเข้ามา ยังไม่ได้ตระเตรียมอะไรเลย การยกป้ายแผ่นหินแกรนิตป้ายแกะสลักคำประกาศพระราชโองการ และแผ่นหินแกรนิตแกะสลักรูปแผนที่ประเทศไทย ก็ต้องยกขึ้นประดิษฐานให้ได้ก่อนเดินทาง ดังนั้นเมื่อคุณเกษม แก้วเกษ โทรศัพท์จากศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน มาบอกว่า คุณจุรีกับคุณณัฐได้มาสั่งแกะแบบแผ่นป้ายแล้ว เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๔ พร้อมทั้งบอกว่าแผ่นป้ายดีมาก พร้อมที่จะติดแผ่นหินแกรนิตได้ทันที ข้าพเจ้าจึงไปที่ร้านไพศาลหินอ่อนเพื่อดูว่าแผ่นหินแกรนิตที่สั่งแกะสลักเสร็จเรียบร้อยหรือยัง พร้อมทั้งหาช่างหินขึ้นไปติดตั้งด้วย ก็เป็นอันว่าทุกอย่างเรียบร้อย จึงได้นัดวันที่จะเดินทางขึ้นไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ไปพิษณุโลก นัดกับคุณจุรีและคุณณัฐอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดต่างคนก็ต่างเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๔ โดยมีคุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย บุคคลผู้มีบทบาทช่วยอย่างสำคัญอีกคนหนึ่ง โดยเฉพาะเกี่ยวกับเสาหลักทองเหลือง ป้ายคำประกาศพระราชโองการนั้นขึ้นไปด้วย

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๔ เป็นวันที่ช่างหินแกรนิตเริ่มทำงานติดตั้ง โดยอยู่ในความควบคุมของคุณจุรีและคุณณัฐซึ่งเต็มไปด้วยความยุ่งยาก เพราะช่างหินที่มาทำงานเป็นคนทำงานที่เกือบใช้ไม่ได้ แต่โดยอาศัยความอดทนและความใจเย็นของคุณจุรีงานจึงดำเนินไปได้ พระองค์รับสั่งให้ยกแผ่นหินแกรนิตแกะสลักคำประกาศพระราชโองการว่า ต้องยกในเวลา ๑๒.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๔ แผ่นแกะสลักแผนที่ประเทศไทย วันอังคารที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๔ เวลา ๑๒.๐๐ น. ถ้าเวลา ๑๒.๐๐ น. ไม่พร้อมก็ให้เป็นเวลา ๑๔.๐๐ น. จะเลยจากนี้ไม่ได้ ก่อนที่จะยกแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และยกแผนที่ประเทศไทยขึ้น พระองค์จะรับสั่งให้อาจารย์พรจุด**ธูป ๗๔ ดอก เทียน ๙ เล่ม ๑ ชุด กับธูป ๑๐๘ ดอก เทียน ๑๒ เล่ม ๑ ชุด ให้ทุกคนอธิษฐานเพื่ออิสรภาพสันติภาพของชาติไทยและของโลก ให้อธรรมความชั่วความมืดมัวหลงผิดแห่งมิจฉาทิฏฐิสลายไป เพื่อแสงสว่างแห่งสัมมาทิฏฐิจะได้ปรากฏเด่นชัด** พระองค์รับสั่งว่า **“สงครามจะต้องบังเกิดขึ้นแน่นอน ยืดเยื้อพอสมควร แล้วจึงจะสงบลงได้ จงเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ เพื่อเป็นสื่อยังสันติภาพให้กับโลก อย่าลืม จงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....”**

ขณะเมื่อพระองค์รับสั่งนั้น เป็นช่วงที่สหรัฐอเมริกาแกนนำของฝ่ายพันธมิตร โดยประธานาธิบดี จอร์จ บุช ได้ยื่นคำขาดแก่ประธานาธิบดี ซัดดัม ฮุสเซน ผู้นำอิรักให้ถอนทหารออกจากคูเวตภายในเที่ยงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๔ ซึ่งในขณะนั้นไม่มีใครคาดคิดว่าประธานาธิบดี ซัดดัม ฮุสเซน จะกล้าเสี่ยงนำประเทศเข้าสู่สงคราม แต่เมื่อเที่ยงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๔ ผ่านไปแล้ว คูเวตก็ยังถูกยึดครองโดยอิรักอยู่ตามเดิม ในที่สุดกองทัพพันธมิตรก็บุกเข้าโจมตีฐานทัพอิรักทางอากาศ ในเวลาเที่ยงคืนของวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔ จากเวลานั้นเป็นต้นมา สภาวะของโลกก็ก้าวเข้าสู่ความตึงเครียดปั่นป่วนทั่วโลก ไม่มีใคร

คาดคิดถูกว่าความเป็นไปจะออกมาในรูปลักษณะใด แต่พระองค์ก็รับสั่งว่า **“สภาวการณ์ความเป็นไปของบ้านเมืองและของโลกกำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง จงตั้งจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ กระทำในสิ่งที่จะเป็นสื่อของการเปลี่ยนแปลง ในทางที่มวลมนุษยชาติจะหลุดพ้นจากการครอบงำของความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิอันมืดมัว สู่แสงสว่างของอิสรภาพ สันติภาพ และความร่มเย็นแห่งสันติธรรม และจงแผ่เมตตาธรรมแด่สรรพสัตว์ผู้ที่ได้รับผลแห่งกรรมของตนตามสัจธรรมแห่งสังสารวัฏ พร้อมทั้งภาวนา แต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ .....”** เมื่อจะยกและกำลังยกแผ่นป้ายขึ้นประดิษฐานบนแผ่นปูนที่เตรียมไว้นั้น พระองค์รับสั่งให้ทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงแด่ทหารหาญในสมรภูมิ เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วต่อด้วยบทสวดสรรเสริญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ชัยสิทธิคาถา ซึ่งเป็นภาษาไทย สรุปท้ายด้วยเพลงแผ่เมตตา

จึงเป็นอันว่าแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แผ่นป้ายแผนที่ประเทศไทย ได้ขึ้นประดิษฐานในเวลาเที่ยงวันอาทิตย์ที่ ๑๓-๑๕ มกราคม ๒๕๓๔ แต่ยังไม่เรียบร้อย ซึ่งจะทำให้เรียบร้อยก็ไม่ทัน เพราะทางอาจารย์พรและคณะเราก็ต้องเตรียมตัวเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ซึ่งพระองค์ก็ได้กำหนดวันที่แน่นอนให้แล้วว่า ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ถึงวันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ช่วงวันที่ได้รับชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีเมื่อเกือบ ๔๐๐ ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๑๓๕ เป็นต้นมา ประกอบกับในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันที่พระองค์กำหนดให้ยกแผ่นป้ายนั้น อาจารย์พรไม่สบายมากถึงกับต้องนอนให้น้ำเกลือ มาร่วมพิธีไม่ได้ ต้องนอนภาวนา พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ตลอดเวลาที่ทำพิธี

ยิ่งใกล้วันกำหนดเดินทาง คือวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔ ความรู้สึกของข้าพเจ้ายิ่งอึดอัดราวกับถูกกดทับด้วยของหนัก โดยเฉพาะที่ต้นคอและหัวไหล่ จะปวดร้าวอยู่ตลอดเวลา และมักจะลืมเลือนจากสิ่งแวดล้อมเสมอ และแล้ว*ภาพของควันดำ แก๊สพิษ จะพวยพุ่ง แสงแปลบปลาบแวบวาบเข้าสู่นัยน์ตาตลอดเวลา เสียงระเบิด เสียงสับสนวุ่นวาย หวีดร้องคร่ำครวญหวาดกลัวโหยหวน ขอความช่วยเหลือ ครั้นแล้วก็จะมีเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...และคำว่า โอม...แทรกซ้อนขึ้นมาแผ่วเบา เสียงคล้ายน้ำไหลเซาะอยู่ใต้หิน พร้อมกันนั้นเหนือควันดำที่พวยพุ่ง จะมองเห็นยอดขุนเขาหิมาลัยเรียงรายเป็นสีเงิน ห่างไกลออกไป และอยู่ในอาการสงบเยือกเย็น ท่ามกลางท้องฟ้าสีคราม และมีเสียงกระซิบกระซาบมารอบข้างว่า จงมาซิ...มานำพลังแห่งสันติตามรอยพระบาทยุคลแห่งองค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นนาถะของสรรพสิ่งในโลกทั้งปวง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....”*

เพราะทั้งอาจารย์พร คุณผ่องผิว และข้าพเจ้า จะต้องเร่งงานเกี่ยวกับการประดิษฐานป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ จึงไม่ได้อยู่ที่กรุงเทพ ฯ นัก ดังนั้นการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับผู้ที่จะร่วมเดินทางสู่แดนพุทธภูมิด้วยกันจึงไปเป็นอย่างทุลักทุเล ประกอบกับเพิ่งเริ่มเกิดสงครามขึ้นด้วย ดังนั้นทุกคนจึงถามเป็นคำถามเดียวกันว่า **“สงครามเกิดขึ้นแล้วยังจะเดินทางอีกหรือ ประเดี๋ยวจะกลับประเทศไทยไม่ได้”** ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ ซึ่งก็ได้คำตอบว่า **“ถ้าสายการบินไม่งดเที่ยวบิน ก็จงเดินทางไปตามปกติ และจงบอกทุกคนที่ติดตามไปด้วยนั้นว่า การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิเพื่อกราบนมัสการสังเวชนียสถาน**

พุทธสถาน และเพื่อแสดงกตเวทิตาคุณครั้งนี้ ถ้ามีการตายเกิดขึ้นกับใคร จะไม่นำซากกลับมาเมืองไทย แต่ให้ฌาปนกิจ ณ ริมฝั่งแม่น้ำคงคา แล้วลอยอัฐิ-อังคารลงในคงคามหานที และอย่าลืม จงจัดเตรียมสิ่งของดังนี้ พานทองกลม อันเป็นสัญลักษณ์ของโลก จัดแต่งพุ่มดอกมะลิ ดอกบัวเงินบัวทอง ธูปทอง เทียนทอง ธงชาติ ธงศาสนา ผ้าสบง ปัจจัย ๔ สิ่งเหล่านี้ เพื่อกระทำพิธีเป็นสื่อยังสันติภาพสู่ประเทศไทยและโลกทั้งปวง จงจัดเตรียมให้ได้ ๑๒ ตามตัวเลขแห่งปัจจยาการ" ข้าพเจ้าได้บอกทุกคนตามนั้น และได้เล่าให้อาจารย์พรฟังทั้งหมด และได้ถามย้ำกับอาจารย์พรว่า *"อาจารย์กำลังไม่สบายเช่นนี้ จะเดินทางได้หรือ"* อาจารย์พรตอบว่า *"ถึงแม้ว่าจะรู้ว่าการไปครั้งนี้จะต้องไปตายก็จะเดินทางไป นอกเสียจากว่าจะตายก่อนเดินทางนั้นก็ช่วยไม่ได้"*

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ อยู่ในช่วงกำลังเกิดสงคราม ซึ่งมีคนรับปากว่าจะไปด้วยกันทั้งหมด ๔๐ คน แต่แล้วก็บอกงดหลายคน คงไปทั้งหมด ๒๘ คนพอดี

ในครั้งแรกที่อาจารย์พรบอกข่าวไปในหนังสือวิญญาณ ก็มีผู้สนใจที่จะเดินทางไปด้วยร่วม ๔๐ คน แต่พอข่าวสงครามเกิดขึ้นก็มีผู้บอกงดหลายราย จนถึงวันก่อนเดินทาง ๓ วัน คือวันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันที่คุณนวลจันทร์ เพียรธรรม นัดประชุมปฐมนิเทศ ก็มีผู้ร่วมที่ทราบแน่นอน ๒๔ คน และในวันนัดปฐมนิเทศนี่เอง ก็ได้ทราบว่าคุณนวลจันทร์ก็ไม่สบายมาก เป็นไวรัสลงกระเพาะปัสสาวะ และหลอดลมอักเสบอย่างแรง พูดไม่มีเสียงเลย แต่คุณนวลจันทร์ก็ยังรับปากว่าจะต้องเดินทางร่วมไปด้วย โดยบอกว่าขอเป็นลูกทัวร์ไปปรนนิบัติอาจารย์พรและร่วมรับใช้งานของพระองค์ด้วย ส่วนการจัดการให้ความสะดวกอื่น ๆ จะมอบภาระให้คุณจินดา ดิษฐ์โชติ (คุณเล็กที่น่ารักของพวกเรา) ทำหน้าที่ รู้สึกว่าทุกคนที่จะร่วมการเดินทางก็สบายใจ

ก่อนจะมีการเดินทาง ได้มีสมาชิกหนังสือวิญญาณและลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดของอาจารย์พรหลายคนที่ไม่ได้เดินทางร่วมไปด้วย ก็ได้นำปัจจัยมาให้อาจารย์พรบ้าง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและฝากทำบุญ ซึ่งแล้วแต่อาจารย์พรจะเห็นสมควร ทุกครั้งที่มีผู้นำเงินมาให้ ข้าพเจ้าก็จะเล่าให้พ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งพระองค์และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ฟัง หลวงพ่อสมเด็จ ฯ จะบอกว่า **"นังหนูเอ๋ย....จงจำไว้นะ การเดินทางครั้งนี้ของเจ้าไม่ใช่การไปเที่ยว เจ้าอย่าหวังให้มากถึงความสะดวกสบาย เจ้ามีหน้าที่ไปซื้อบุญกุศลไปแสวงหาบุญกุศลกลับมาให้เพื่อนร่วมชาติร่วมแผ่นดินร่วมโลก อย่าคิดแต่จะไปรับ แต่จงคิดที่จะให้ อย่าลืมเมตตาเป็นธรรมค้ำจุนโลก จงซื้อบุญกุศลและสันติภาพให้กับทุก ๆ คน"** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พ่อฤๅษี และเทพเจ้าทุก ๆ องค์ และได้บอกกับคนที่มาช่วยเรา ข้าพเจ้าจะไปซื้อบุญกุศลมาฝาก ขอทุกคนจงตั้งจิตให้เป็นกุศลด้วยก็แล้วกัน

ข้าพเจ้าบันทึกก่อนเดินทางมายืดเยื้อพอสมควร และบัดนี้ก็ถึงเวลาที่จะเข้าสู่เส้นทางที่ถูกกำหนดขึ้น

ตามใบรายการการเดินทาง ซึ่งทางบริษัท เอ็น.ซี.ทัวร์ จัดขึ้นบอกไว้ว่า วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔ เวลา ๑๒.๐๐ น. พร้อมกัน ณ สนามบินดอนเมือง เคาน์เตอร์สายการบินอินเดียน แอร์ไลน์ ๑๔.๐๐ น. ออกเดินทางไปกัลกัตตา โดยเที่ยวบินที่ ไอ ซี ๗๓๒ เมื่อข้าพเจ้าเห็นรายงานรู้สึกงง เอ๊ะ! เวลาเที่ยงกับบ่าย ๒ โมง ยังพูดกับอาจารย์พรว่า *“แปลกดีนะ คณะเราจะเดินทางไปอินเดีย เขานัดกันที่ดอนเมืองเที่ยง แล้วเครื่องบินออกบ่ายสองโมง อย่างกับเวลาที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้เราทำพิธีอะไร ๆ บังเอิญดีจังเลย”* อาจารย์พรบอกว่า “อย่ามัวงงอยู่เลย คิดเข้าข้างตัวเองซะเรื่อย รีบเตรียมตัวให้พร้อม สวดมนต์ก่อนออกจากบ้าน เขานัดพร้อมกันเที่ยงที่ดอนเมือง เราก็ควรจะออกจากบ้านสัก ๑๐ โมง ไปหาอาหารเที่ยงรับประทานกันที่ดอนเมืองก็แล้วกัน” ดังนั้นอาจารย์พรจึงจุดธูปเทียนนำคณะที่จะออกจากบ้านบางลำภูสวดมนต์

ขณะเมื่อสวดมนต์จบลง ทุกคนกล่าวคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง และโอม ๙ ครั้งนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าดิ่งลึกลง ความเงียบเข้าครอบคลุม รอบข้างบรรยากาศร้อนอบอ้าว แล้วค่อย ๆ สงบเย็น เห็นแสงวาบในกลุ่มหมอกทึบ พร้อมทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้น ได้ยินเสียงแผ่วอยู่ริมโสตประสาทว่า จงอดทน อย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อความล่าช้า ยินดีให้อภัย แผ่เมตตาธรรม สงครามเกิดขึ้นโดยไม่มีสิ่งใดจะระงับยับยั้งอีกแล้ว จงเดินทางไปเพื่อเป็นสื่อนำพลังความสงบเยือกเย็นแห่งสันติจากดินแดนพุทธภูมิ และจากป่าหิมพานต์ขุนเขาหิมาลัย อันเป็นที่สิงสถิตของมวลเหล่าเทพเจ้าบนสรวงสวรรค์* เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ทุกคนต่างกำลังขนเคลื่อนย้ายกระเป๋าเดินทาง และตกลงกันว่าใครจะเดินทางไปดอนเมืองด้วยพาหนะของใครบ้าง

คณะเราที่ออกมาจากบ้านบางลำภูถึงดอนเมืองตอน ๑๑.๓๐ น. ได้พบกับ คุณจินดา ดิษฐโชติ (คุณเล็ก) ผู้ช่วยคุณนวลจันทร์ ซึ่งเป็นผู้นำคณะเราจาก เอ็น.ซี.ทัวร์ ซึ่งคุณเล็กก็ได้ขอพาสปอร์ตจากทุกคนเพื่อนำไปจัดการให้ พร้อมทั้งมอบรายชื่อผู้เดินทางร่วมกันทั้งหมดให้ ข้าพเจ้าอ่านดูตามรายชื่อมีจำนวนทั้งหมด ๒๘ คน จากคณะของอาจารย์พร ๒๔ คน คือ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ คุณสุธรรม (ชิน) สุธาศิริกุล คุณจำทูล กองสาร์ คุณวรการ ช. ทองประเสริฐ คุณสุภาณี หงษ์เงิน คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณจงจิตต์ ชูศักดิ์ คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ คุณวราภรณ์ แสงประดับ คุณมาลัย ยะสะโร คุณสมพิศ นานา คุณจรูญศรี อุตตโรพร คุณน้ำทิพย์ อยู่วิทยา คุณทัศนีย์ บุรุษพัฒน์ คุณประยงค์ ธราภิชาติบุตร คุณทศ พันธุมเสน คุณเสนาะ พันธุมเสน คุณเจียม สุทธิ คุณเสาวณีย์ บุญญานิตย์ คุณนงเยาว์ ศรีรุ่งเรือง คุณนงลักษณ์ สุขณียุทธ และข้าพเจ้า ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี จากทาง เอ็น.ซี. ทัวร์ อีก ๔ คน คือ คุณชาญ พราหมณ์มณี พระอาจารย์วีรยุทธ ประชุมสอน คุณจินดา ดิษฐโชติ และคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม ข้าพเจ้าจึงเข้าสมาธิกราบบังคมทูลพระองค์ตามรายชื่อของคณะผู้เดินทาง

พระองค์รับสั่งว่า **“จงทำจิตใจให้สงบสบาย ทำจิตใจให้เป็นกุศลแผ่เมตตาธรรม คณะที่เดินทางทั้งหมด ๒๘ คน เท่ากับจำนวนประเทศฝ่ายพันธมิตร ๒๘ ประเทศ เพราะฉะนั้นการเดินทางครั้งนี้ทุกคน**

เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนประเทศฝ่ายพันธมิตร จงนำสันติภาพมาสู่โลกให้ได้" คณะที่จะเดินทางร่วมกันในครั้งนี้ต่างทยอยมาถึงดอนเมือง จน ๑๒ นาฬิกาเศษ ก็ครบทุกคน คณะลูกศิษย์ของอาจารย์พรที่ตามมาส่งก็หลายคน เช่น คุณสุรินทร์ คุณยุพิน คุณยุวดี คุณเรณู คุณทวี คุณนัยนา คุณชลิกา คุณอวยชัย-คุณศมานันท์ คุณสมบุญ คุณกัลยาณี คุณพัชรา เป็นต้น ต่างคนต่างก็เป็นห่วงอาจารย์พร โดยเฉพาะคุณสุรินทร์ จึงได้ชวนอาจารย์พรและคณะขึ้นไปทานอาหารกลางวันที่ห้องอาหารของสนามบินดอนเมือง

จนเวลาเกือบบ่ายโมง ข้าพเจ้าจึงได้พบคุณนวลจันทร์ พร้อมทั้งคุณโอฬาร เพียรธรรม ผู้สามี ทันทีที่พบกันคุณโอฬารได้พูดกับข้าพเจ้าว่า *"ผมขอฝากนวลจันทร์ด้วยครับ เพราะเขาไม่สบายมากจริง ๆ ทั้งผมและลูก ๆ ลงมติกันว่าไม่ให้นวลจันทร์เดินทาง และหมอจะให้เข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล แต่เจ้าตัวไม่ยอมบอกว่าจะต้องเดินทางไปกับคณะให้ได้ ผมและลูกไม่อาจทัดทานได้ จึงต้องตามใจ อย่างไรก็ตามผมขอฝากด้วย อย่าให้ต้องสมบุกสมบันนัก ให้เขาได้พักบ้าง"* ข้าพเจ้าจึงกราบขอบคุณคุณโอฬารและบอกว่าจะช่วยดูไม่ต้องห่วง เพราะข้าพเจ้าเองก็รักและห่วงคุณนวลจันทร์คิดว่าไม่แพ้คุณโอฬาร เพราะในวันนั้นคุณนวลจันทร์ถึงแม้จะแต่งตัวให้ดูสดใส แต่ก็แฝงไว้ซึ่งความอิดโรยอย่างเห็นได้ชัด เสียงพูดไม่มีเลย พูดกันเป็นเสียงกระซิบ ข้าพเจ้าอดเป็นห่วงไม่ได้ จึงได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ อีกครั้งหนึ่งว่า คุณนวลจันทร์เดินทางไปกับคณะเราได้แน่หรือ พ่อฤาษีตอบว่า **"อย่ากังวลเลย มีหน้าที่อย่างเดียวเท่านั้น คือตั้งจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิ ความวิตกกังวล เป็นบาปที่จะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้า สันติภาพของโลกจะบังเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เมื่อทุกคนอดทนและเสียสละความสุขส่วนตน"** พ่อฤาษีพูดดังนี้ ข้าพเจ้าจึงไม่กังวลอีก และก็ได้รีบขึ้นไปรับประทานอาหารกลางวันร่วมกับคนอื่น ๆ กลับลงมาจากรับประทานอาหารก็ได้ทราบว่า เที่ยวบินที่จะออกเดินทางมีอันต้องออกเดินทางช้ากว่ากำหนดเดิมอีกประมาณ ๒ ชั่วโมง ทำเอาคณะที่มาส่งระส่ำระสาย นั่งรอกันอยู่พักใหญ่ ๆ อาจารย์พรจึงขอบคุณทุกคนที่มาส่งขอให้มีความสุขความเจริญ แล้วก็พาคณะเราเข้าไปที่พักผู้โดยสารขาออก เตรียมตัวขึ้นเครื่องบิน

เครื่องบินเริ่มออกจากดอนเมือง เมื่อ ๑๗.๒๐ น.
วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔
บรรยากาศในโลกทิพย์ระหว่างเดินทาง

ขณะที่นั่งรอขึ้นเครื่องบินนั้น เพราะความที่จะต้องล่าช้าออกไปอีก ผู้โดยสารก็ถูกเชิญให้ไปรับประทานอาหารเหมือนอย่างเวลาอยู่บนเครื่องบิน วันนั้นกว่าทุกอย่างจะพร้อมก็จนเวลา ๑๗.๒๐ น. จึงได้ขึ้นประจำที่นั่งบนเครื่องบิน และแล้วพอเวลา ๑๗.๔๐ นาฬิกา ของวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๔ เครื่องบินอินเดียนแอร์ไลน์จึงได้เหินฟ้านำพาคณะเราสู่ดินแดนชมพูทวีป โดยมุ่งตรงสู่กัลกัตตาเป็นจุดแรก

เมื่อเครื่องบินเริ่มวิ่งสู่รันเวย์ ข้าพเจ้าได้กระซิบบอกคุณผ่องผิวและคุณจงจิต ซึ่งนั่งข้าง ๆ ที่นั่งแถวเดียวกับข้าพเจ้าว่า ให้ภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....อธิษฐานบอกกล่าวมวลเหล่าเทพเจ้าผู้รักษา

ผืนแผ่นดินไทยว่าเรากำลังจะเดินทางไปต่างถิ่น คือดินแดนชมพูทวีปเพื่อทำงาน ขอความสวัสดีจงมีแด่คณะเราด้วยเถิด และได้บอกให้คุณผ่องผิวช่วยเดินไปบอกอาจารย์พรด้วย เพราะอาจารย์พรได้ที่นั่งห่างจากข้าพเจ้าไป ๓ แถว และให้บอกว่าพอเวลา ๑๘ นาฬิกา หรือหกโมงเย็น อันเป็นเวลาที่เคยสวดมนต์ทำวัตรเย็น ก็ให้สวดมนต์แผ่เมตตาแด่มวลเหล่าอากาศเทวดาด้วย

ขณะที่เครื่องบินกำลังบินอยู่บนอากาศ พอเวลา ๑๘ นาฬิกา ข้าพเจ้าได้บอกให้คุณผ่องผิวและคุณจงจิต พร้อมทั้งหันหลังกลับไปมองอาจารย์พรให้สัญญาณว่าเริ่มสวดมนต์ได้แล้ว ข้าพเจ้าหลับตาลงเริ่มสาธยายพุทธมนต์ในใจเป็นครู่ *ได้ยินเสียงกระซิบอยู่ริมโสตประสาทว่า จงลืมตาขึ้นซิ...แล้วมองออกไปทางขอบฟ้า เวลานี้เป็นเวลาสนธยา วันต่อคืน อธิษฐานแผ่พลังเมตตาธรรมแด่มวลผู้กำลังหลงผิดผู้มีความมืดครอบงำ ดูซิ...ดูเส้นขอบฟ้าซึ่งคือเส้นโค้งของผิวโลก ซึ่งลอยอยู่ในห้วงอวกาศเป็นสีดำมืดมิด เป็นประดุจสภาวะของโลกยามนี้ เหนือเส้นขอบฟ้านั้นสว่างเรื่อเรืองเป็นแสงรุ้ง เป็นราวกับรอยต่อของทุคติภูมิกับสุคติภูมิ* ข้าพเจ้าจึงลืมตาขึ้น มองออกไปนอกหน้าต่างเครื่องบินสิ่งที่เห็นคือความมืด มองไกลไปสุดขอบฟ้าก็เห็นเป็นเส้นสีดำขลิบทองระยับ เหนือขึ้นไปอีกนิดเป็นชมพูฟ้าอ่อนจางเทา แล้วก็มืดมิด เป็นเส้นช่องว่างระหว่างกลางวันกับกลางคืนอย่างแท้จริง **พระองค์รับสั่งเตือนว่าเวลาเช่นนี้จงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ เพราะเป็นยามที่พุทธานุภาพ ธัมมานุภาพ สังฆานุภาพ และอานุภาพของมวลเหล่าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงจะเข้มข้น ทำลายล้างอธรรมความชั่วมิจฉาทิฏฐิให้สลายลงได้ อย่าลืม เตือนทุกคนทั้ง ๒๘ คน คือตัวแทนพันธมิตร ๒๘ ประเทศ นำสันติภาพ สัมมาทิฏฐิ ให้บังเกิดขึ้นในโลก ขอให้สงครามจงสงบ**

ข้าพเจ้ายังไม่มีโอกาสได้บอกกับใครที่ร่วมเดินทางไปด้วยกันครั้งนี้ว่า ทุกคนเป็นตัวแทนประเทศพันธมิตร เพราะไม่แน่ใจว่าใครจะคิดอย่างไร ได้แต่บอกอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณสุภาณี และผู้คุ้นเคยบางคน พอเครื่องบินลงสู่สนามบินดัมดัม เมืองกัลกัตตา ซึ่งเป็นจุดแรกที่คณะเราเหยียบแผ่นดินชมพูทวีป *เสียงอื้ออึงอลดังมารอบข้าง ครั้นแล้วภาพที่เคยได้พบเห็นเมื่อ ๑๒ ปีก่อนที่ข้าพเจ้าเคยเดินทางมาครั้งแรกก็ปรากฏขึ้นอีก คือเห็นแต่มือผู้คนมากมายไขว่คว้าเป็นเงาสลัวอยู่ในกลุ่มหมอกควันหนาทึบ พร้อมทั้งส่งเสียงร้องโหยหวนแซ็งแซ่ จับสำเนียงชัดเจนไม่ได้ มีแต่ความน่าสะพรึงกลัวและสลดหดหู่ ไม่นานก็ได้ยินเสียงผู้คนหัวเราะเคล้าเสียงดนตรีแผ่ว ๆ คล้ายคนกำลังดีใจ สนุกสนาน ได้ยินเสียงย้ำเตือนชัดเจนว่า* **จงอธิษฐานบอกเขาเหล่านี้ให้ยึดมั่นในอหิงสาเถิด และให้ภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...และราม....ราม....ราม....แล้วเขาจะพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้**

คืนแรกพักที่โรงแรมอโศก แอร์พอร์ต
และได้พบท่านมหาวีระ ศาสดาแห่งศาสนาเชน ในคืนนี้ด้วย

เอ็น.ซี. ทัวร์ โดยคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม และคุณจินดา ดิษฐโชติ เป็นผู้ช่วย ได้พาคณะเราออกจากสนามบินดัมดัม ไปพักที่โรงแรมอโศก แอร์พอร์ต เวลา ๒๐.๔๐ น. เวลาประเทศไทย แต่เวลาที่โรงแรม

ตอนนั้นเพิ่ง ๑๘.๔๐ น. คุณจินดาได้มาบอกทุกคนที่นั่งรออยู่ที่ห้องล็อบบี้ของโรงแรมว่า ให้ทุกคนเข้าไปรับประทานอาหารในห้องอาหารก่อน เป็นการรอที่จะได้ไม่เสียเวลา ในขณะที่คุณจินดาจะดูแลเกี่ยวกับห้องพักและนำกระเป๋าเดินทางของทุกคนไปไว้หน้าห้องพัก แล้วจึงจะนำกุญแจห้องมาให้ว่าใครจะได้พักห้องใดบ้าง พร้อมทั้งให้ทุกคนตั้งนาฬิกาตามเวลาใหม่ เพราะเวลาของอินเดียช้ากว่าเวลาในประเทศไทยราวเกือบ ๒ ชั่วโมง

ขณะที่นั่งรอการรับประทานอาหาร ความรู้สึกอื้ออึงอลยังมิจางสร่างซา ข้าพเจ้าได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า **“ข้าวปลาอาหารทุกมื้อในดินแดนต่างถิ่นที่ข้าพเจ้ามีสิทธิด้วยกุศลที่จะรับประทานได้นี้ ขอจงเป็นของท่านเจ้าของแผ่นดินเถิด ข้าพเจ้าขอเป็นเพียงผู้รับเพื่อยังชีพของตนเท่านั้น ขอความอุดมสมบูรณ์จงเป็นของท่านทุกคน** *ได้ยินเสียงตอบว่า ราม...โอม...ราม...กระหึ่มสะท้อนย้อนกลับไปกลับมา*

ข้าพเจ้าได้ห้องพักร่วมกับคุณสุภาณี หงษ์เงิน ก่อนนอนคืนนั้น คืนแรกในแผ่นดินต่างถิ่น ข้าพเจ้าได้บอกคุณสุภาณีสวดมนต์ แล้วให้บอกขออนุญาตเจ้าที่เจ้าทางเพื่อความเป็นศิริมงคล สำหรับตนเองก็ได้เข้าสมาธิ เพื่อบอกกล่าวแก่เจ้าของสถานที่เจ้าของแผ่นดินแทนคณะทุกคนว่า คณะเราเป็นคนต่างถิ่นร่วมกันเดินทางมา ๒๘ คน จะขอเข้ามาอาศัยพักพิงในสถานที่ของท่านสักชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อมาแสดงคารวะกตัญญูกตเวทิตาคุณที่ท่านได้เคยให้ความสะดวกปลอดภัยมาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อ ๑๒ ปีที่ผ่านมา ต่อวันรุ่งพรุ่งนี้เช้าคณะเราจะขึ้นดาร์จีลิ่งเพื่อกระทำพิธีสักการะเป็นแห่งแรก

ในที่สุดข้าพเจ้าก็เคลิ้มหลับไป ในความหลับนั้น *คล้ายตนเองยืนอยู่ท่ามกลางบรรยากาศเวิ้งว้าง กลุ่มหมอกควันดำแก๊สพิษลอยเต็มท้องฟ้า แสงไฟลุกโชติช่วงแดงฉาน เสียงดังกึกก้องกัมปนาทน่าหวาดหวั่นสะพรึงกลัวราวกับไฟนรก ได้ยินเสียงร้องคร่ำครวญโหยหวนอยู่เป็นครู่ ก็ได้ยินเสียงทุ้มนุ่มนวล อ่อนโยนดังขึ้นว่า* **เชน มหาวีระยินดีต้อนรับ...ขอจงกระทำพิธีเพื่อแสงสว่างแด่มวลมนุษย์ ผู้ตกอยู่ในความมืดสลัวของพลังความหลงผิด และเพื่อสันติภาพของโลกแห่งแรก ณ ดินแดนแห่งนี้เถิด ก่อนที่จะขึ้นไปกระทำพิธีบูชาบนยอดขุนเขาสูงตระหง่าน ตามที่ทราบกันมาว่าเป็นที่สิงสถิตของมวลเทพเจ้ามากมาย** *ครั้นพอเสียงนุ่มนวลสิ้นสุดลง ก็เห็นนักบวชผมยาวคลุม ในมือถือคนโทน้ำ ส่วนมืออีกข้างหนึ่งถือคัมภีร์ ไม่มีพัสตราภรณ์ใดห่อหุ้มกาย มีแต่แสงสว่างล้อมรอบนวลกระจ่างคล้ายแสงจันทร์ ครั้นแล้วท้องฟ้าเบื้องหน้ากลายเป็นสีกุหลาบ ท่ามกลางท้องฟ้านั้นมองเห็นหงส์ป่าสีขาวบินนำขบวน ดูประดุจปุยหิมะลอยได้อยู่เหนือศีรษะ โผผินบินมุ่งไปสู่ภูเขาสูงและดินแดนอันไกลโพ้น ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นแห่งหนตำบลใด กลิ่นหอมของดอกไม้ต่าง ๆ รวยรินกำจายทั่วบริเวณ*

สมเด็จพระเนเรศวร ฯ
รับสั่งถึงกำหนดการที่จะต้องไปกระทำพิธี ณ สถานที่ต่าง ๆ ๑๒ แห่ง

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวตื่นขึ้น เวลาขณะนั้นราวตี ๒ เศษ จึงลุกขึ้นนั่งสวดมนต์ นั่งสมาธิ เล่าความฝันทั้งหมดให้พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ฟัง จึงได้ยินเสียงของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า **“จงไปกระทำพิธีเพื่อสันติภาพของโลกจุดแรก ณ ที่วัดเชน เมืองกัลกัตตานี้ก่อน จุดที่สองคือไทเกอร์ฮิลดาร์จีลิ่ง จุดที่ ๓ ที่ประทับของพระพุทธองค์บนยอดเขาคิชฌกูฏ จุดที่ ๔ เวฬุวนาราม ราชคฤห์ จุดที่ ๕ มหาวิทยาลัยนาลันทา จุดที่ ๖ รัตนบัลลังก์ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา จุดที่ ๗ เชตวันมหาวิหาร สาวัตถี จุดที่ ๘ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พาราณสี จุดที่ ๙ กุสินารายณ์ จุดที่ ๑๐ ลุมพินีวัน จุดที่ ๑๑ สระอโนดาต โภครา เนปาล จุดที่ ๑๒ วัดไทยในเนปาล ขอย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่งว่าการเดินทางตามรอยบาทพระศาสดา ครั้งนี้นั้น เพื่อแสดงกตัญญูกตเวทิตาคุณ เพื่อสันติภาพ เพื่อดับไฟสงคราม ความเป็นไปในการเดินทางจะเป็นสัญญาณบอกถึงความเป็นไปของสงคราม ดังนั้นจงทำจิตให้สงบและทำจิตให้เป็นกุศลในสิ่งที่พบเห็น**

ข้าพเจ้าตื่นขึ้นแต่เช้า รีบนำรายงานการเดินทาง ซึ่ง เอ็น.ซี. ทัวร์ จัดไว้ว่าวันไหนไปที่ไหนบ้างมาอ่านโดยละเอียดจนครบทุกวัน ไม่มีรายการไปเชตวันมหาวิหารเลย ข้าพเจ้าจึงรีบปลุกคุณสุภาณีและถามว่า คุณนวลจันทร์กับคุณเล็ก (คุณจินดา) พักห้องไหน เพราะจะต้องรีบปรึกษาว่าคณะเราจะไปเชตวันได้อย่างไร รวมทั้งเดือดร้อน ต้องตามถึงคุณผ่องผิวมาปรึกษาด้วย เมื่อได้พบคุณนวลจันทร์พร้อมทั้งเล่าถึงเหตุการณ์ให้ฟัง คุณนวลจันทร์บอกว่า **“ถ้าอย่างนั้นเส้นทางการเดินทางอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ชาวคณะที่ร่วมเดินทางมาจะว่าอย่างไรไม่ทราบ สำหรับค่าใช้จ่ายซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงนั้น พี่นวลไม่เกี่ยงเลย เต็มใจรับใช้พระองค์ท่านและอาจารย์พรทุกอย่าง เพราะปวารณาตัวแล้วว่ามาเป็นผู้รับใช้ ซึ่งแล้วแต่ว่าจะให้ทำอะไรให้ได้ที่งานจะบรรลุสู่เป้าหมาย และเป็นที่พอใจของทุกคน”** ข้าพเจ้าจึงบอกว่า ทุกคนที่ร่วมคณะเรามาด้วยกันนี้เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าเองที่จะอธิบายให้ทุกคนได้เข้าใจ

ดังนั้นพอถึงเวลานัดหมายที่ให้ทุกคนมารับประทานอาหารเช้า เวลา ๗ นาฬิกา และทุกคนมานั่งรอรวมกันอยู่ที่ห้องล็อบบี้ของโรงแรม เพื่อรอรถบัสที่จะมานำไปเที่ยวตัวเมืองกัลกัตตา และสถานที่สำคัญบางแห่ง ก็เป็นเวลาที่ข้าพเจ้าจะต้องพูดให้ทุกคนเข้าใจ และเพื่อทุกคนจะได้แนะนำตัวกันอีกครั้งหนึ่ง ในเมื่อทุกคนได้ตกมาอยู่ในฐานะคณะเดียวกัน ซึ่งต่างคนต่างมา แต่จะต้องมาใช้ชีวิตร่วมกัน ทั้งรับประทานอาหาร เที่ยว ทำงาน จึงต้องต่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ข้าพเจ้าได้บอกทุกคนว่า **“ก่อนอื่นขอทุกคนจงอย่ามีจิตใจขัดแย้ง จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตามที หรือจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตามที ก็จงทำตามหัวหน้าคณะ คืออาจารย์พร รัตนสุวรรณ โดยมีองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และมวลเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงเป็นผู้นำทาง องค์สมเด็จพระนเรศวรรับสั่งว่า คณะเรามี ๒๘ คน เท่ากับพันธมิตร ๒๘ ประเทศ คือ : -**

สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน คูเวต เบลเยี่ยม แคนาดา ซาอุดิอาระเบีย อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย อิตาลี เนเธอร์แลนด์ กรีซ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ โปแลนด์ สเปน ซีเรีย มอรอคโค เดนมาร์ก เชคโกสโลวาเกีย บาห์เรน บังคลาเทศ อียิปต์ ไนเจอร์ โอมาน ปากีสถาน การ์ตา เซเนกัล สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ตอนที่เริ่มประกาศสงครามเริ่มแรกนั้น พันธมิตรมี ๒๘ ประเทศ แต่พอสงครามเริ่มไปได้ระยะหนึ่ง ก็มีอีก ๒ ประเทศประกาศเป็นแนวร่วม ดังนั้นจึงมีทั้งหมด ๓๐ ประเทศ)

คณะเราทั้งหมดมาทำงานเพื่อนำสันติภาพตามรอยบาทพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าให้บังเกิดขึ้นกับโลกโดยเร็ว ให้ผู้หลงผิดที่มีมิจฉาทิฏฐิจงได้รับสันติสุขในจิตใจ ให้คลายความเร่าร้อนบ้าง ให้ได้รับผลตามครรลองแห่งสัจธรรม ในคณะทำงานเพื่อสันติภาพมีผู้ที่เคยทำงานเป็นเสรีไทย ๒ คน อันเป็นสิ่งชี้บอกถึงการก้าวไปในทางที่ถูก มีพระภิกษุร่วมด้วย ๑ รูป ซึ่งมีนามกรว่า วีรยุทธ หมายถึงการรบอย่างกล้าหาญ และจะมีชัยชนะในที่สุด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากทุกคนว่า เมื่อคณะเราเริ่มเดินทางร่วมกันแล้ว จงไปทางเดียวกัน อย่าขัดคอขัดแย้งกันเอง อีกประการหนึ่งรายการการเดินทางซึ่งทาง เอ็น.ซี. ทัวร์ กำหนดไว้นั้น คงจะไม่เป็นไปตามนั้นทั้งหมด ดังนั้นทุกคนจะไปต่อว่าคุณนวลจันทร์หรือคุณจินดาไม่ได้ เพราะในขณะนี้ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน ใครมีหน้าที่อะไรก็ทำช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามที่ตนเองถนัด อย่าเกี่ยงงอน เพราะนั่นคือสัญลักษณ์ของความเสื่อมและการล่าช้า และในตอนนี้คณะเราก็จะต้องเริ่มไปกระทำพิธีจุดแรกก่อนที่วัดเชน ซึ่งมีศาสดาชื่อมหาวีระ และขอร้องอีกอย่างหนึ่งคือขอให้ทุกคนจงทำใจให้เป็นกุศลเสมอ ไม่ว่าจะพบกับสิ่งใด เรามาซื้อบุญซื้อกุศล จิตใจที่เบิกบานแจ่มใสในเหตุการณ์ที่มีแต่ความทุกข์ หรือในสิ่งแวดล้อมที่มีแต่ความสลดหดหู่ นั่นคือแสงสว่างในความมืด" รู้สึกว่าทุกคนตั้งอกตั้งใจฟังอย่างเข้าใจ ข้าพเจ้าได้ถามว่าใครนะเคยเป็นเสรีไทย เพราะเท่าที่ทราบก็เห็นมีแต่คุณทศ พันธุมเสน คนเดียว จึงได้ทราบว่า คุณชาญ พราหมณ์มณี เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งเคยเป็นเสรีไทย

เริ่มไปทำพิธีที่วัดเชนก่อน และได้พบศาสดามหาวีระอีก

ข้าพเจ้าบอกคุณมาลัยและคุณผ่องผิวให้จัดเตรียมของสำหรับกระทำพิธี และบอกทุกคนว่าเมื่อทำพิธีเสร็จแล้วก็ต้องทอดผ้าป่า ทำบุญถวายปัจจัยไว้ เท่ากับเป็นการซื้อบุญอันเป็นสื่อของสันติภาพเพื่อมวลมนุษย์ในแผ่นดิน

ตามกำหนดเดิม รถบัสจะต้องมารับคณะเราจากโรงแรมเพื่อไปเที่ยวชมเมืองกัลกัตตาเวลา ๘.๐๐ น. ทุกคนรออยู่ด้วยความกระวนกระวาย เดินถ่ายรูปชมสถานที่ในโรงแรมจนทั่วแล้วรถบัสก็ยังไม่มา เสียงหัวเราะต่อกระซิกเริ่มบ่น เริ่มหงุดหงิด เพราะเวลาก็เลยมาถึง ๙ นาฬิกาเศษแล้ว ข้าพเจ้าบอกทุกคนว่าอย่าหงุดหงิดเลย ทำใจให้สบาย ถึงแม้จะล่าช้าแต่ทุกอย่างก็จะดี เดี๋ยวรถบัสก็มา เพราะในขณะนั้นพระองค์รับสั่งกับข้าพเจ้าว่า **"สงครามจะยืดเยื้อพอสมควร แต่ก็จะไม่ล่าช้าจนเกินไป ความเสียหายมีอย่างแน่นอน แต่ก็พอจะแก้ไขได้ บอกทุกคนให้ทำใจให้สบาย แผ่เมตตาธรรม"**

จนเวลา ๐๙.๒๐ น. รถบัสก็ยังไม่มีวี่แวว ข้าพเจ้าเห็นคุณนวลจันทร์ไปคุยอยู่กับคนชาวอินเดียเจ้าหน้าที่ของโรงแรมอยู่เป็นครู่ก็มีรถแท็กซี่วิ่งเข้ามาจอดเรียงราย ๕-๖ คัน ยังไม่ทันจะรู้เรื่องว่าอย่างไร ข้าพเจ้าก็มองเห็นรถบัสคันที่ไปรับคณะเราจากสนามบินมาที่โรงแรมเมื่อคืนนั้นวิ่งเข้ามา ข้าพเจ้าจึงตะโกนบอกทุกคนว่ารถบัสมาแล้ว ซึ่งทุกคนต่างก็ดีใจและโล่งใจไปตาม ๆ กัน รีบกุลีกุจอขึ้นรถ มาทราบเมื่อรถบัสออกจากโรงแรมแล้วว่า เพราะเห็นว่ารถบัสมาช้า คุณนวลจันทร์เกรงใจคณะว่าจะต้องรอนานกำหนดเวลาที่แน่นอนไม่ได้ จึงได้ไปตกลงราคากับรถแท็กซี่เพื่อจะนำพาคณะเราไปตามรายการ แต่ก็พอดีรถบัสมา เลยโดนถูกต่อว่าจากรถแท็กซี่นิดหน่อย แต่อย่างไรก็ดีเราไม่ต้องเสียค่าแท็กซี่และไม่ต้องแยกกันไป เพราะคณะเราทั้ง ๒๘ คน นั่งรถบัส ๑ คัน สบาย ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดขึ้นว่า **“พันธมิตรจะแยกกันได้อย่างไร ถ้าต้องแยกกันไปก็แปลว่าพันธมิตรก็ต้องมีหลายกลุ่มน่ะซี ช้าหน่อยแต่รวมกัน ดีกว่าเร็ว ๆ แล้วแยกกัน สังเกตดูไปซิ...นังหนู...การเดินทางของพวกเจ้าก็คงเหมือนการรบที่อ่าวเปอร์เซียนั่นแหละ อย่าไปเที่ยวพูดให้ใครเขาฟัง นอกจากพวกเราคนสองคนพอ ไม่งั้นเขาจะหาว่าดึงเหตุการณ์ของโลกมาเข้าเรื่องของตัวเอง เดี๋ยวจะหาว่าไม่เตือน แต่ก็อย่าลืม ทำใจให้สบายไว้ ถ้ามีใครเขาว่าจริง ๆ ก็ตอบเขาไปเลยว่า ถูกต้องแล้ว สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...”**

รถบัสได้นำคณะเราออกจากโรงแรมอโศกแอร์พอร์ต มาตามถนนเรื่อย ๆ ข้าพเจ้าจะไม่บันทึกบรรยายถึงสภาพของเมืองกัลกัตตาว่าเป็นอย่างไรบ้าง เพราะมีคนอื่น ๆ เขียนไว้มากแล้ว และในการเดินทางครั้งนี้ คุณทศ พันธุมเสน ก็ได้เขียนบันทึกไว้แล้วในหัวข้อเรื่อง **“ของวิเศษในแดนดงหว้า”** ข้าพเจ้าจะบันทึกเฉพาะเหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าประสบในสภาพกึ่งสำนึก เพราะตลอดระยะการเดินทาง ข้าพเจ้ามักจะลืมเลือนจากสิ่งแวดล้อมรอบข้างเสมอ มาถึงวัดเชนซึ่งคือวัดของทางศาสนาเชนโดยไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก เพราะขณะนั้น *คล้ายมองเห็นนักบวชรูปที่เห็นในฝันตอนกลางคืนนั้น เดินนำหน้าฝ่าเข้าไปในกลุ่มหมอกควันดำแก๊สพิษ กลุ่มควันคำแหวกเป็นทางสว่างมีคณะเราเดินตาม สองข้างทางมืดมิด มองเห็นแต่เงามืดของผู้คนมากมายไขว่คว้า ได้ยินเสียงดังอยู่ริมโสตประสาท ว่าจงวางพานกลมอันเป็นสัญลักษณ์ของโลก เชิดชูพุ่มดอกบัวเงินบัวทอง โดยมีมะลิรองรับ คลุมด้วยธงชาติไทยอันผูกติดกับธงธรรมจักร ตั้งพานนั้นทับผ้าอันเป็นสัญลักษณ์ของผ้ากาสาวพัสตร์ พร้อมทั้งจตุปัจจัยไทยทานอันจะเป็นสิ่งแก้ไขความทุกข์ยาก แล้วตั้งจิตเป็นกุศลกล่าวน้อมนำคำบูชาพระรัตนตรัย สำรวมจิตร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วแผ่เมตตาด้วยการร้องเพลงกฎแห่งกรรม ต่อจากนั้นจงกล่าวคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ ๙ ครั้ง คำว่า โอม อีก ๙ ครั้ง*

ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พร ครั้นแล้วอาจารย์พรจึงได้นำทุกคนปฏิบัติ ขณะที่กำลังร้องเพลงแผ่เมตตาอยู่นั้น *ได้ยินเสียงนักบวชรูปนั้นกล่าวขึ้นด้วยน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลว่า โอม...ศานติ...ศานติ....ศานติ...โอม....* ข้าพเจ้าบอกทุกคนว่าขอให้ทุกคนช่วยกันอธิษฐานดับไฟสงคราม เพราะขณะนี้สงครามได้เริ่มมาแล้วถึง ๔ วัน ขอให้สงครามสิ้นสุดลงโดยเร็ว วันนี้เป็นวันจันทร์ที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๔ เป็นวันแรกที่คณะเราเริ่มกระทำพิธีครั้งแรก

เมื่อเสร็จพิธีที่วัดศาสนาเชนของศาสดามหาวีระแล้ว คุณจินดา (คุณเล็ก) ผู้ช่วยคุณนวลจันทร์ก็ได้พาคณะเราไปเที่ยวชมอนุสาวรีย์พระนางเจ้าวิคตอเรีย แล้วพาไปรับประทานอาหารจีนที่ภัตตาคารจีนกลางเมืองกัลกัตตา แล้วเลยไปสนามบินเพื่อขึ้นเครื่องบินภายในประเทศไปลงสนามบินเมืองแบกโดกรา ต่อรถบัสไปเมืองสิริกูรี่อันเป็นเมืองเชิงเขาเพื่อขึ้นสู่ดาร์จีลิ่ง เมืองอันได้ชื่อว่าเป็นราชินีแห่งหิมาลัย (Queen of Himalaya)

ข้าพเจ้าขอบันทึกเล่าค้างการเดินทางในแผ่นดินรูปดอกบัวชมพูทวีป ตามรอยบาทพระศาสดา เพื่อกระทำพิธีต่าง ๆ ไว้ชั่วคราวก่อน เพื่อบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อได้กลับมาจากการเดินทางแล้ว

กลับจากประเทศอินเดีย ถึงกรุงเทพ ฯ เมื่อ ๑๗ นาฬิกา อาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

คณะเราทั้งหมดโดยการนำของ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เดินทางกลับมาถึงกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย แผ่นดินมาตุภูมิ เมื่อเวลา ๑๗ นาฬิกา ของวันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ด้วยความเป็นห่วงและกังวลมาก เพราะพระองค์รับสั่งไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันรื้อนั่งร้านพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หลังจากที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ รัชกาลที่ ๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ นั้นว่า

“จงตั้งจิตมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิ อธิษฐานให้มิจฉาทิฏฐิอันเป็นสื่อของความเลวร้าย ทุพภิกขภัย อุบัติภัยหมดไปจากแผ่นดินโดยเร็ว อย่าลืม จงตอกหลักไม้มงคลแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ยามอาทิตย์เที่ยงตรง เพื่อทำลายสื่อของความเลวร้ายนั้น และจงสร้างอ่างดอกบัวทับเหนือหลักไม้มงคลที่ตอกย้ำไว้นั้น เชิดชูแผ่นป้ายคำประกาศ พระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่ออิสรภาพอย่างแท้จริง”

และในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ ซึ่งได้กระทำพิธีตอกหลักไม้มงคล สร้างอ่างดอกบัว เชิดชูแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้น พระองค์รับสั่งย้ำอีกว่า **“จงตอกหลักไม้มงคลกดทับสลายอธรรมสิ่งชั่วร้ายให้หมดไปจากแผ่นดิน เชิดชูธรรมให้ปรากฏประดุจดอกบัวงามโผล่พ้นจากโคลนตม ประกาศอิสรภาพและสันติสุขถาวรในวันเพ็ญมาฆฤกษ์ ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าประชุมสงฆ์ครั้งแรกโดยมิได้นัดหมาย”**

ต้องทำพิธีเปิดแผ่นป้ายพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ๒ ครั้ง

ดังนั้นทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงเป็นกังวลมาก เพราะวันที่จะต้องเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการก็คือวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันมาฆบูชา เหลือเวลาอีกไม่กี่วัน อ่างดอกบัวก็ยังกระทำไม่เสร็จ เสาหลักก็ยังไม่เรียบร้อย แล้วจะจัดงานอะไรทันได้อย่างไร ยังไม่ทันบอกกล่าวใคร ๆ หนังสือวิญญาณก็ยังไม่ได้เขียนเพื่อส่งข่าวให้สมาชิกทราบ พอวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ข้าพเจ้าก็โทรศัพท์ทางไกลถึงคุณจุรี ปรึกษาว่าคุณจุรีพอจะมีเวลามากระทำอ่างบัวต่อได้เมื่อใด คุณจุรีก็บอกว่าไม่สบาย และยังยุ่งอยู่มาก พอค่อยยังชั่วและว่างสักนิดจะมาทำทันที และจะส่งข่าวมาบอกว่าจะเป็นวันใด พอวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ อาจารย์พรเริ่มไม่สบายบ้าง รับประทานอาหารไม่ได้เลย ไข้ขึ้นสูงถึง ๑๐๒-๑๐๓ องศาฟาเรนไฮต์ ต้องเข้าโรงพยาบาลไปนอนให้น้ำเกลืออยู่ ๒ วันจึงค่อยยังชั่ว ข้าพเจ้ายิ่งกังวลมากเพราะใกล้วันเข้ามาทุกที

ในวันศุกร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งอาจารย์พรออกจากโรงพยาบาลนั้น พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงกระทำพิธี ณ หว่างกลางเสาธงชาติ ธงศาสนา ครั้งหนึ่ง โดยมีทุกสิ่งพร้อมสรรพ และในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ จงกระทำพิธีให้สำเร็จโดยสมบูรณ์ เพื่ออิสรภาพสันติสุขถาวร”** ข้าพเจ้างงและไม่ค่อยเข้าใจในคำรับสั่งของพระองค์นัก ได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็ได้บอกให้ข้าพเจ้าลองกราบเรียนถามพ่อฤษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ หรือเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ดูว่าสิ่งที่พระองค์รับสั่งนั้นควรจะเป็นอย่างไรจึงจะถูกต้อง พ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ จึงกล่าวว่า

“ก็หมายความว่า เหตุการณ์มันเปลี่ยนแปลงน่ะซี นังหนูเอ๋ย....ไม่รู้เรื่องเลยหรือ....หรือว่าทำเป็นลืม ว่างานอะไรก็ตามที่พระองค์รับสั่งให้ทำเกี่ยวกับพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ละก้อ จะเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไปเสมอ คือพระองค์ให้ทำพิธีที่อ่างดอกบัวเชิดชูป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทยครั้งแรกวันมาฆบูชา โดยให้มีทุกอย่างให้พร้อม ถึงแม้ว่าจะยังไม่เรียบร้อยสวยงามก็ต้องทำพิธี ก็พวกเจ้าจะรอให้สวยงามก็ไม่ทันมิใช่หรือ แต่เมื่อถึงเวลาก็ต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ สวยไม่สวยก็ต้องทำ สำคัญให้ทุกอย่างพร้อมก็แล้วกัน คือ อ่างเสร็จ ใส่น้ำได้ ปลูกดอกบัวได้ แผ่นป้ายเสร็จ หัวเม็ดบัวเสาหลักเสร็จ ก็เป็นอันใช้ได้แล้วก็มีเวลาตกแต่งให้เรียบร้อยสวยงามต่อไปอีก ทำพิธีให้เสร็จสมบูรณ์ในช่วงวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่ คือวันตรุษไทยนั่นไง คือสรุปง่าย ๆ ต้องทำพิธี ๒ ครั้งจึงจะแล้วเสร็จ และเหตุการณ์จึงจะเป็นไปด้วยดีนั่นแหละ”

เมื่อพ่อฤษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่า จะต้องกระทำพิธีที่อ่างดอกบัว แผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทย กลางหว่างเสาธงชาติ ธงศาสนา ๒ ครั้ง คือวันมาฆบูชาที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ และวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้าโทรศัพท์ถึงคุณจุรีอีก เผื่อว่าวันเสาร์-อาทิตย์ ที่ ๙-๑๐ กุมภาพันธ์นี้ คุณจุรีจะมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาได้บ้าง แต่ปรากฏว่าคุณจุรียังไม่หายดี และยังไม่ว่างพอที่จะปลีกตัวมาได้ ข้าพเจ้าจึงได้โทรศัพท์ถึงคุณธนา ตันสัมฤทธิชัย ผู้ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับหัวเม็ดบัวเสาหลักป้าย ซึ่งยังไม่ได้ติดตั้งที่หัว

เสาหลักสำคัญ ๔ หัวเม็ดนั้น ด้านข้าง ๘ หัวเม็ด จึงได้ถามว่าคุณธนาจะพอมีเวลามาติดตั้งเมื่อใด คุณธนาก็บอกว่าจะพอมีเวลาก็ช่วงวันตรุษจีน เพราะหยุดงานหลายวัน ดังนั้นจึงได้นัดเวลากันเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ โดยได้รับความเอื้อเฟื้อจากคุณชัชชัย จันทศุภฤกษ์ ให้ขอยืมรถเพื่อบรรทุกหัวเม็ดบัวเสาหลัก และในวันนั้น คุณถวิล กาญจนะโนสถ ก็จะเดินทางมาด้วย เพื่อช่วยดูแลเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเรื่องไฟฟ้า และเรื่องเครื่องเสียงภายในศาลากัมมัฏฐานด้วย

มีปรากฏการณ์ในโลกทิพย์ให้เห็น ก่อนวันเกิดสงครามระหว่างฝ่ายพันธมิตรกับอิรัก

เมื่อนัดกันได้เช่นนี้ ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างหนักอึ้ง เพราะไม่สามารถจะพูดอะไรกับใครได้ ทั้งนี้เพราะ *บรรยากาศในโลกทิพย์ยามนี้นั้น เสียงดังระเบิดยิ่งดังสนั่นหวั่นไหว ไม่มีเวลาหยุดหย่อนแม้สักนาที เสียงรถเกราะ รถถัง เสียงเครื่องบิน แสงไฟลุกโชติช่วงเต็มท้องฟ้า เสียงผู้คนแตกตื่นแตกกระจาย เสียงโหยหวนคร่ำครวญ หมอกควันดำมืดมิด อากาศร้อนอบอ้าวตัวแทบจะสุกราวกับตกอยู่ในเตาอบ* ข้าพเจ้าคิดว่าที่ฝ่ายพันธมิตรโดยสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีจอร์ชบุชได้ยื่นคำขาดต่อประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซนแห่งอิรักว่า ให้ถอนทหารออกจากประเทศคูเวต มิฉะนั้นสงครามภาคพื้นดินจะต้องเกิดขึ้น และจะเริ่มบุกภายในเที่ยงของวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เวลาประเทศไทย แต่จะเป็นเวลาเที่ยงคืนของวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เวลาในสหรัฐอเมริกานั้น สงครามภาคพื้นดินจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน คณะเราน่าจะได้กระทำพิธีนำหัวเม็ดบัวขึ้นติดตั้งบนเสาหลักก่อนหน้าจะมีการยื่นคำขาด แต่เหตุการณ์เป็นไปไม่ได้แล้ว เพราะข้าพเจ้าติดต่อกับใคร ๆ ก็ติดขัดไปหมด มาลงตัวก็เป็นวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันขีดเส้นตาย อย่างไรก็ตามก็พอจะเข้าใจว่า ถึงอย่างไรก็คงไม่ยืดเยื้อและจะต้องมีชัยชนะ และสำหรับเหตุการณ์บ้านเมืองของเราก็มีแต่ความวุ่นวายและการขัดแย้ง ถึงแม้จะไม่เป็นที่อึกทึกครึกโครม แต่ความขัดแย้งและการชิงไหวชิงพริบความไม่ไว้วางใจกันก็มีอยู่ตลอดเวลา

เช้าวันเสาร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คุณธนาพร้อมลูกน้อง ๔ คน เตรียมลงมือทำงานแต่เช้า เพราะพระองค์รับสั่งว่า **“ยามอาทิตย์เที่ยงตรงอันเป็นยามที่สุริยเทพมีพลังแสงสูงสุด ทำลายล้างสิ่งชั่วร้ายทั้งปวงได้ จงนำหัวเม็ดบัวเสาหลักป้ายด้านข้างทั้ง ๘ ปิดรูช่องทั้ง ๘ ทิศ อย่าให้สิ่งชั่วร้ายรั่วไหลออกมา และในยามเที่ยงตรงของวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ให้นำหัวเม็ดบัวเสาเหลักป้ายสำคัญทั้ง ๔ เชิดชูขึ้นปิดหัวเสาหลักป้าย ให้อธรรมสิ่งชั่วร้ายสยบอยู่เบื้องต่ำใต้พื้นพระแม่ธรณี และยามสนธยาวันต่อคืน จงปลูกดอกบัวสีขาวกึ่งกลางในอ่างบัว เช้าตรู่ยามสนธยา คืนต่อวันของวันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ก็จงนิมนต์พระภิกษุรับทอดผ้าสบงบังสุกุลเพื่ออุทิศส่วนกุศลแด่ผู้เสียชีวิตในสงครามทั้งเพื่อชาติและเพื่อสันติภาพของโลกส่วนรวม ที่ขอบอ่างบัว แล้วกระทำพิธีรับทอดผ้าขาวคลุมแผ่นป้ายบังสุกุลเป็น เพื่อความเป็นสิริมงคลแด่ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติของตน และเพื่อสันติภาพของโลกส่วนรวมเช่นกัน”**

พอได้เวลา ๑๑.๓๐ น. อาจารย์พรได้จุดธูป ๑๐๘ ดอก ๑ กำ เทียน ๑๒ เล่ม ๑ กำ รวมเป็น ๑ ชุด ธูป ๗๔ ดอก ๑ กำ เทียน ๙ เล่ม ๑ กำ รวมอีก ๑ ชุด จุดไว้ ณ ที่ใกล้ต้นแก้วหน้าอ่างบัว จากนั้นก็นำคณะเราสวดมนต์พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ รวมทั้งแผ่เมตตาธรรม พอได้เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ยามพระอาทิตย์ตรงศีรษะ คุณธนาก็ติดตั้งหัวเม็ดบัวเสาหลักทางด้านทิศตะวันออกก่อน แล้วติดตั้งเวียนขวามาโดยลำดับจนครบ ๘ ทิศ ขณะนั้นพวกเราก็จะร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราช เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงแผ่เมตตา ในวันนั้นคุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร คุณถวิล กาญจะโนสถ ได้มาร่วมพิธีด้วย โดยมาเพื่อวัตถุประสงค์จะมาช่วยดูแลสำรวจเกี่ยวกับเรื่องไฟฟ้าในศาลากัมมัฏฐาน จึงได้มาร่วมพิธีด้วย โดยมิทราบล่วงหน้ามาก่อนว่าจะมีพิธีอะไรที่อ่างบัว หน้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

วันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ เวลาเที่ยงตรง คือฤกษ์ติดหัวเม็ดบัวที่เสาหลักป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ทุกอย่างพร้อมอยู่แล้ว พอได้เวลา ๑๑.๓๐ น. อาจารย์พรก็ปฏิบัติดังเดิม คือจุดธูป ๑๐๘ ดอก ๑ กำ ๗๔ ดอก ๑ กำ เทียน ๑๒ เล่ม ๑ ชุด ๙ เล่ม ๑ ชุด ขณะที่อาจารย์พรจุดธูปเทียนนั้น คณะเราต้องสวดสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร พร้อมทั้งอธิษฐานดับไฟสงครามดับทุกข์เข็ญทุพภิกขภัย ขณะที่กำลังอธิษฐานอยู่นั้น หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ได้พูดขึ้นว่า *“นี่...นังหนูรู้ไหมว่าวันนี้เป็นวันอะไร...”* ข้าพเจ้ารู้สึกงง จึงตอบหลวงพ่อไปว่า *“เป็นวันอาทิตย์ พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชให้ทำพิธีในเวลาเที่ยงที่พระอาทิตย์มีฤทธิ์ทำลายล้างความชั่วได้มากที่สุด สงครามจะต้องสงบเร็ว ๆ นี้ แน่ ๆ บ้านเมืองของเราก็จะสงบเร็ว ๆ นี้เหมือนกัน”* หลวงพ่อสมเด็จ ฯ จึงพูดต่อไปอีกว่า *“โธ่เอ๋ย...ช่างไม่มีความสังเกตเสียบ้างเลย ที่เจ้าคิดมันก็ถูกต้องอยู่หรอก แต่ไม่ตรงเป้า นี่...วันนี้วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ สงครามเขาเริ่มกันวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔ วันนี้จึงเป็นวันครบ ๑ เดือนของสงคราม เป็นวันที่หัวเม็ดบัวเสาหลักป้าย คำประกาศพระราชโองการและแผนที่ประเทศไทยถูกติดตั้งขึ้นปิด และดับสิ่งชั่วร้ายและเชิดชูสันติธรรม ดังนั้นเช้าตรู่วันที่ ๑๘ พระองค์ให้ทำพิธีบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลแก่คนตาย แล้วบังสุกุลเพื่อสิริมงคลแก่คนเป็น คือบังสุกุลตายแล้วก็บังสุกุลเป็น มีความหมายนานังหนูนา... คิดเป็นการบ้านให้ดี เลข ๑๗ กับเลข ๑๘ จะหมายถึงอะไร...นับแต่บัดนี้จงคอยหมั่นพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์บทรัตนสูตร เพื่อบรรเทาทุพภิกขภัย อย่าเกียจคร้าน เดี๋ยวจะหาว่าไม่เตือน”*

เมื่อหลวงพ่อสมเด็จ ฯ พูดดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณธนาและทุก ๆ คน ซึ่งต่างคนต่างแปลกใจว่าพวกเรามาทำพิธีตรงกับวันนี้ได้อย่างไร โดยมิได้วางแผนไว้ก่อน แต่ก็มาลงตัวได้พอดี แปลก....และทุกคนมาตั้งข้อสังเกตอีกว่า เวลาที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกำหนดให้กระทำพิธีตั้งแต่วันตอกหลักไม้มงคล เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นมา จะต้องเป็นเวลาเที่ยง

ทุกครั้งไป สงครามอ่าวเปอร์เซีย ประธานาธิบดีจอร์ช บุช แห่งสหรัฐอเมริกา แกนนำของฝ่ายพันธมิตร ก็จะกำหนดขีดเส้นตายแก่ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน แห่งอิรัก ในเวลาเที่ยงทุกครั้ง แล้วเช้าวันพรุ่งนี้ ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ พระองค์ให้ทำพิธีบังสุกุลเป็น บังสุกุลตาย แปลว่าอะไรหนอ หลวงพ่อให้คิดเป็นการบ้าน เลข ๑๗ กับเลข ๑๘ เดาและคาดการณ์อะไรไม่ถูกเลย ทุกคนงงไปหมด อาจารย์พรจึงบอกว่า *"อย่าไปคิดกังวลอะไรมากเลย พยายามทำทุกอย่างให้เรียบร้อยก็แล้วกัน"*

ทำพิธีปลูกบัวครั้งแรกลงในอ่างบัว และนิมนต์พระชักบังสุกุลตายและบังสุกุลเป็นด้วย

พอเวลา ๐๘.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คณะเราก็ได้ปลูกดอกบัวสีขาวลงในกระถางและนำไปวางตั้งกึ่งกลางอ่างบัว เพราะจะนำไปปลูกในอ่างเลยยังไม่ได้ เพราะอ่างยังมิได้ปูกระเบื้อง ขณะที่ข้าพเจ้านำคุณเกษม คุณผ่องผิว คุณเย็นใจ คุณบุญนำ ปลูกดอกบัวลงในกระถาง อาจารย์พรและคุณธนา และมีใครอีกหลายคนได้ช่วยนำน้ำใส่อ่างบัวไว้ชั่วคราวก่อน ดอกบัวสีขาวอันหมายถึงสันติภาพได้เชิดชูขึ้นภายในอ่างบัว แผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทยแล้ว

๐๕.๓๐ น. เช้าวันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คณะเรามาเตรียมพร้อมที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับทั้งนิมนต์พระภิกษุที่ประจำอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งในวันนั้นมี ๗ รูป มาด้วย พอได้เวลา ๐๖.๐๐ น. อาจารย์พรวางผ้าสบง ๗ ผืน รอบขอบอ่างบัว แล้วนิมนต์พระภิกษุกระทำพิธีบังสุกุลทั้ง ๒ อย่าง คือเมื่อกระทำพิธีบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลแด่ผู้ที่เสียชีวิตแล้ว พระภิกษุท่านจะจับผ้าสบงพิจารณา พร้อมทั้งกล่าวว่า *"อนิจฺจา วต สงฺขารา, อุปฺปาทวยธมฺมิโน, อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ. เตสं วูปสโม สุโข. ๓ ครั้ง* ซึ่งแปลว่า *สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ...เพราะสังขารทั้งหลายมีการเกิดและการดับเป็นธรรมดา สังขารทั้งหลาย เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป การเข้าไปสงบของสังขารทั้งหลายเป็นสุข"* แล้วจึงดึงผ้าสบงมาถือครอง

เมื่อกระทำพิธีบังสุกุลสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ พระภิกษุท่านจะจับผ้าขาว ซึ่งพาดคลุมแผ่นป้ายพิจารณา พร้อมทั้งกล่าวคำว่า *"อจิรं วตยं กาโย, ปฐวึ อธิเสสฺสติ. ฉุฑฺโฑ อเปตวิญฺญาโณ นิรตฺถं ว กลิงฺครं.* ซึ่งแปลว่า *กายนี้อีกไม่นานหนอก็จักนอนทับถมแผ่นดิน กายนี้เมื่อปราศจากวิญญาณแล้วก็ไร้ค่า เหมือนกับท่อนไม้แล้วก็จะถูกนำไปทิ้ง"* แล้วจึงดึงผ้าขาวที่คลุมออกเผยให้เห็นแผ่นป้ายชัดเจน

จากนั้นอาจารย์พรก็นำคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า สวดสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร มงคลสูร กรณียเมตตสูตร ซึ่งโดยมีท่านพระอาจารย์อุรา นิภาธโร ร่วมอยู่ด้วย ส่วนพระภิกษุรูปอื่นก็ออกบิณฑบาต *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้น ควันดำแก๊สพิษจางกระจ่างขึ้น แสงไฟที่ลุกโชติช่วงโรยแสงซาลง เสียงระเบิดดังทิ้งช่วงระยะห่าง เสียงผู้คนพูดคุยกันธรรมดา เสียงคร่ำครวญโหยหวนจางแผ่วหายไป*

ความกังวลของข้าพเจ้ายังมิได้หมดไป กลับยิ่งหนักอึ้ง เพราะอ่างบัวยังไม่เรียบร้อยเลย คุณจุรีก็ยังไม่มีเวลามา ข้าพเจ้าจึงชวนอาจารย์พรว่า ควรจะขึ้นไปพิษณุโลกเพื่อพบคุณจุรี และดูว่าคุณจุรีไม่สบายเป็นอย่างไรบ้าง เผื่อจะช่วยเหลืออะไรได้บ้าง อาจารย์พรบอกว่าควรจะโทรศัพท์ไปนัดก่อน เดี๋ยวเผื่อคุณจุรีไม่อยู่ที่บ้านจะเสียเวลาเปล่า ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังจะหมุนโทรศัพท์ พระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **"ไม่จำเป็นให้เดินทางไปพิษณุโลกทันที อย่าชักช้า เพราะไม่มีเวลาอีกแล้ว"** ข้าพเจ้าไม่เข้าใจอีกตามเคย แต่ก็ได้บอกอาจารย์พรว่าพระองค์ท่านรับสั่งว่าให้เดินทางไปพิษณุโลกไปพบคุณจุรีเลย โดยไม่ต้องโทรศัพท์นัดก่อน

ไปพบคุณจุรี ลิ่มศิลา ที่พิษณุโลก เพื่อขอร้องให้มาช่วยปูกระเบื้องที่อ่างบัว วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

คืนวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณติ๋ม และข้าพเจ้าก็เดินทางจากกรุงเทพมหานคร โดยรถดีเซลราง กรุงเทพ-พิษณุโลก ไปถึงพิษณุโลกตอน ๐๕.๓๐ น. ของเช้าวันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ รับประทานอาหารเช้าแล้วก็นั่งรถสามล้อไปถึงที่บ้านคุณจุรี ที่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก เวลา ๐๗.๐๐ น. ได้ถามถึงสารทุกข์สุกดิบแล้วก็เห็นว่าคุณจุรีไม่สบายยังไม่เป็นปกติ ยังต้องรับประทานยาและทั้ง ๆ ที่ไม่สบายก็ต้องไปดูแลสวนด้วย เพราะคนงานทำพิษ จึงเกิดความวุ่นวายใจพอสมควร ข้าพเจ้าได้เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ฟัง รวมทั้งที่ไปอินเดียว่าไปทำอะไรมาบ้าง และสำหรับอ่างบัวเสาหลักป้ายคำประกาศพระราชโองการ และแผนที่ประเทศไทย คุณธนาก็ได้มาติดตั้งหัวเม็ดบัวเรียบร้อยแล้ว และข้าพเจ้าก็ได้ปลูกบัวลงในกระถางแล้ว วางไว้กึ่งกลางอ่างบัวก่อน พร้อมทั้งอาจารย์พรกับคุณธนาก็ได้ใส่น้ำในอ่างบัวไว้แล้ว ถ้าคุณจุรีพอมีเวลาและค่อยยังชั่วแล้ว ขอความกรุณาชวนคุณณัฐไปดูว่าควรจะจัดการอย่างไรต่อไปอีก ส่วนการปูกระเบื้องภายในอ่างบัว และปูหินแกรนิตขอบอ่างบัว ให้สบายดีและมีเวลาเมื่อไรแล้วค่อยไปลงมือสั่งงานก็ได้ แล้วอาจารย์พรและข้าพเจ้าก็บอกลาเพื่อมาดูงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป

จะเป็นด้วยคุณจุรีเกิดความเกรงใจหรืออะไรก็เหลือจะเดา คุณจุรีตอบโพล่งออกมาว่า "เดี๋ยวก่อนผมจะไปด้วยขอโทรศัพท์ถึงคุณณัฐดูก่อนว่าจะไปด้วยได้หรือไม่" เมื่อติดต่อโทรศัพท์กับคุณณัฐได้แล้ว ก็นัดเวลากันตอน ๑๐.๐๐ นาฬิกา ข้าพเจ้าถามคุณจุรีว่าไปไหวหรือ ทั้ง ๆ ที่ไม่สบาย และสวนจะทำอย่างไร คุณจุรีตอบว่า **"งานด่วนต้องไปก่อน อย่างอื่นทิ้งไว้ก่อน มาแก้ปัญหาทีหลังได้"** *ความรู้สึกของข้าพเจ้าชาวูบดิ่งลึกลงไปโดยไม่รู้สึกตัว บรรยากาศมีแต่ความเงียบเชียบ แล้วเสียงก็ดังมารอบทิศทางว่า* **"ผู้ที่มีความสำนึกด้วยคุณธรรมเป็นพื้นฐานจะยอมแต่โดยดี เพื่อให้สิ่งเลวร้ายหมดไป อำนาจคือดาบสองคม มันผู้ใดกระทำมิชอบต่อแผ่นดิน มันผู้ใดกระทำมิชอบต่อแผ่นดิน มันผู้ใดกระทำสิ่งใดไว้จะต้องได้รับผลตามครรลองของสัจธรรม"**

ข้าพเจ้าไม่กล้าปริปากพูดให้ใครฟังแม้แต่อาจารย์พร เพียงแต่ปรารภว่าบ้านเมืองจะเป็นอย่างไรก็ไม่ทราบ สงสัยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไร ๆ อย่างแน่นอน เพราะบ้านเมืองอื่นรอบข้างทั่วโลกน่ากลัวเหลือเกิน มีแต่การชิงอำนาจ ประท้วง เสียเลือดเนื้อ พวกกันเองฆ่ากันเองทั้งนั้น บ้านเมืองเราคงไม่เป็นอย่างนั้นแน่นอน เพราะบ้านเมืองเราเป็นเมืองพุทธศาสนา มีพระมหากษัตริย์ที่ประเสริฐที่สุดในโลก แต่ถึงกระนั้นก็อดหวาดหวั่นมิได้

พอได้เวลา ๑๐ นาฬิกาของวันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คุณณัฐ นัถฤทธิ์ ก็มาตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อจัดการทุกอย่างพร้อมแล้ว คุณจุรีก็มอบรถให้คุณณัฐทำหน้าที่เป็นสารถีพาพวกเราทั้งหมด ๖ คน คือ คุณจุรี อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณพัชรา (ติ๋ม) และข้าพเจ้า รวมทั้งคุณณัฐซึ่งทำหน้าที่เป็นสารถีเอง มาศูนย์พัฒนาศาสนา ถึงที่หน้าลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอน ๑๑.๓๐ น. พอดี ทุกคนลงจากรถแล้วก้มลงกราบนมัสการพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วคุณจุรี คุณณัฐ อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็เดินมาดูที่อ่างบัวหว่างกลางเสาธงชาติ ธงศาสนา คุณจุรีมองดูสำรวจตรวจตราดูทุกอย่างแล้วก็กล่าวว่า

วันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เริ่มเตรียมการปูกระเบื้องที่อ่างบัว

“ดี อาจารย์หาลูกน้องให้ผมเลยนะ เครื่องมือพร้อม ไปดูแผ่นหินแกรนิตและกระเบื้องปูพื้นอ่างกัน ผมจะสั่งงานเลยทีเดียว ช้าไม่ได้แล้ว น่าจะต้องทำให้ทันก่อนวันมาฆบูชา ถึงแม้กลีบอ่างบัวจะยังปั้นไม่เสร็จ แต่ขอบอ่างกับพื้นด้านในอ่างจะต้องทำให้เสร็จ ผมต้องคุมงานเอง ไม่ต้องไปจ้างช่างหินที่อื่นมาหรอก ใช้ช่างของอาจารย์ในศูนย์พัฒนาศาสนานี่แหละ ถึงมันจะไม่เคยทำ แต่ถ้ามันเชื่อฟังผม มันทำได้แน่ ใช้คนของเราเองดีกว่า ควบคุมง่าย จ้างคนอื่นมาเสียสตางค์เยอะ คุมก็ไม่ได้ งานก็เสีย ทำไม่ได้อย่างใจ ว่าก็ไม่ได้”

อาจารย์พรจึงตอบว่า **“ตกลง คุณจุรีต้องการช่างคนไหนที่เห็นว่าใช้ได้เรียกมาใช้เลย จะใช้สักกี่คนก็ได้ทั้งนั้น”** คุณจุรีตอบว่า **“ไม่กี่คนหรอกอาจารย์ ใช้หลายคนมันยุ่ง เอาที่มีฝีมือดี ๆ พูด ๒-๓ คำ หรือมองหน้ารู้เรื่องเป็นใช้ได้ งานเสร็จเร็ว แต่เราเหนื่อยหน่อยต้องคุมใกล้ชิด แต่ได้งามตามวัตถุประสงค์”**

อาจารย์พรจึงบอกว่า **“ถ้างั้นไปดูหินและตามช่างมาได้เลย”** ข้าพเจ้าจึงเรียกคุณเกษมหัวหน้าคนงานมา พร้อมทั้งบอกว่าให้ไปตามช่างปูนมา ๔ คน คือนายสมศักดิ์ นายบุญลือ นายวิมล นายกานต์ มาพบคุณจุรี คุณเกษมบอกว่าใกล้เที่ยงแล้วให้เขาพักเที่ยงก่อนแล้วค่อยเรียกมาจะดีไหม เพราะช่างศักดิ์ขอหยุด วันนี้ไม่มาทำงาน คุณจุรีบอกว่า **“ไม่ได้ต้องเดี๋ยวนี้”**

ข้าพเจ้าจึงบอกคุณเกษมว่าให้ไปตามช่างตามรายชื่อที่คุณจุรีต้องการมาเดี๋ยวนี้ แล้วให้ไปตามช่างศักดิ์ที่บ้าน ถ้าพบบอกให้มาด้วยเลย ต้องเอาตัวมาให้ได้

ช่างมาพร้อมกันทุกคนตอนเที่ยงพอดี คุณจุรีสั่งให้เลือกหินแกรนิตทันที โดยบอกว่าเลือกหินให้เสร็จก่อนค่อยกินข้าวเที่ยง ขณะนั้นพระองค์เสด็จมารับสั่งว่า **“จงบอกให้นายช่างจุรีทำพิธีครอบช่าง ลูกน้องก่อนลงมือทำงาน ป้องกันการเสียเลือดจากการตัดหินแกรนิต”**

เมื่อข้าพเจ้าบอกคุณจุรีเช่นนั้น คุณจุรีจึงรำพึงว่า *“พระองค์ช่างทรงพระปรีชาญาณไปทุกอย่าง โบราณงานช่างต้องมีครู ถ้าไม่ได้ขึ้นครูหรือครูไม่ได้ครอบมันมักจะนอกครู ทำมาหากินไม่ค่อยเจริญ เป็นช่างเถอะ ไม่มีโอกาสได้เป็นช่างที่แท้จริง หินแกรนิตเป็นหินที่แข็งมาก คนที่ไม่เคยทำเลยหัดตัดครั้งแรก ๆ จะต้องได้เลือดทุกคน เพราะความประมาท ใบมีดตัดหินแกรนิตคมมาก ตัดไม่ถูกหินประมาทแฉลบไปถูกเนื้อเข้าต้องขาดกระเด็น”*

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ กว่าจะเตรียมเครื่องมือทุกอย่างพร้อมก็เกือบ ๑๔ นาฬิกา ข้าพเจ้าจึงได้เรียกช่างทุกคนให้มากราบคุณจุรี ซึ่งในวันนั้นมีคุณเกษม คุณสมศักดิ์ คุณวิมล คุณกานต์ ส่วนคุณบุญลือ นั้นอาจารย์พรให้ทำงานเกี่ยวกับหอฉันภัตตาหารของพระภิกษุสงฆ์

เป็นอันว่าคุณจุรีสั่งช่างทั้ง ๔ คนทำงานทันที โดยมีคุณณัฐ นัถฤทธิ์ เป็นผู้ช่วยอย่างใกล้ชิด โดยให้เริ่มทดลองใช้เครื่องมือหัดตัดหินให้ตรง จนเกิดความมั่นใจในตนเองและชำนาญพอสมควร ก็ให้ลงมือทำงานจริง ซึ่งเป็นที่น่าแปลกที่ช่างหัดไม่นานก็เข้าใจและทำงานได้ทันที จนเป็นที่ไว้วางใจของคุณจุรีและคุณณัฐ เมื่อเป็นที่ไว้วางใจได้แล้วคุณจุรีก็บอกข้าพเจ้าว่า “วันนี้ผมกับคุณณัฐจะต้องกลับพิษณุโลกก่อน เพราะเย็นนี้คุณณัฐมีธุระ วันพรุ่งนี้วันเสาร์อาจารย์พรกับคุณศรีเพ็ญยังอยู่ดูคนงานให้ด้วย ส่วนผมจะกลับไปจัดการธุระเรื่องคนงานให้เรียบร้อย ไปพบหมออีกครั้งเพื่อขอยา คุณณัฐก็จะต้องไปจัดการธุระต่าง ๆ ไว้ให้เสร็จ ผมจะมาอีกทีวันอาทิตย์ เพราะจะต้องคุมงานปูหินแกรนิตและปูกระเบื้องที่อ่างบัวอีกหลายวัน”

ข้าพเจ้าบอกว่า *“ขอบพระคุณคุณจุรีและคุณณัฐมากที่รีบมาจัดการงานต่าง ๆ ในวันนี้ทันที ไม่ต้องห่วงอะไรทั้งสิ้น จะคอยดูแลคนงานให้ และจะเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ไว้ให้พร้อม เมื่อคุณจุรีกับคุณณัฐกลับมาวันอาทิตย์จะได้สั่งงานทำงานได้ทันที”*

ลางสังหรณ์ในระหว่างวันปูกระเบื้อง

คุณณัฐพูดกระเซ้าข้าพเจ้าขึ้นว่า “ผมว่ามันยังไง ๆ อยู่นาคุณศรีเพ็ญ คุณจุรีตัดสินใจมาทำงานทันที นี่มันน่าจะมีอะไรทันทีเหมือนกัน ผมละหวาดเสียวจัง นี่เขาก็ตั้งพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เป็นรัฐมนตรีช่วยกลาโหม ไม่ทราบว่าจะมีอะไรหรือเปล่า”

คุณจุรีรีบออกตัวว่า “นี่ผมไม่เกี่ยวนาคุณณัฐนา พอเห็นหน้าอาจารย์พรกับคุณศรีเพ็ญผมก็ตัดสินใจมาเอง เพราะใกล้ถึงวันงาน ขืนไม่รีบมาทำให้เรียบร้อยพอดูได้ วันมาฆบูชาแขกเหรื่อเขามาร่วมงานทำพิธีอาจารย์พรจะขายหน้าแย่ ไม่เกี่ยวกับการเมืองนะคุณณัฐ ผมไม่ได้คิดว่าใครเขาจะตั้งใครเป็นอะไร แล้วจะมาเกี่ยวโยงถึงการทำงานของผม ฮ่า...ฮ่า....”

คุณณัฐก็บอกว่า “ผมไม่ได้ว่าอะไร เพียงแต่รู้สึกว่ามันยังไง ๆ ชอบกลเท่านั้นแหละ ผมพูดกับคุณศรีเพ็ญ” ข้าพเจ้าจึงพูดกับคุณณัฐว่า “ไม่อะไรก็อะไรละคุณณัฐ สงสัยจะเป็นพรุ่งนี้ชะก็ไม่รู้ ตอนคุณจุรีกับคุณณัฐไม่อยู่นี่แหละ คนงานจะทำท่าไหนก็ไม่รู้ คนงานจะได้เลือดหรือเปล่าก็ไม่รู้ตอนตัดหิน ถ้าไม่ได้เลือดก็แปลว่าไม่เสียเลือดเนื้อ ถ้าคนงานได้เลือดก็น่ากลัว ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น” คุณณัฐบอกว่า “ใบมีดตัดหินแกรนิตทำด้วยกากเพชร หินแกรนิตก็เป็นหินที่แข็งที่สุด โดยเฉพาะหินแกรนิตสีดำเสียด้วย”

ข้าพเจ้าเลยว่า **“เพชรตัดเพชร คมเฉือนคม”** แล้วต่างคนต่างก็หัวเราะ อาจารย์พรซึ่งเพิ่งเดินมาจากการคุมงาน ได้ยินเสียงหัวเราะก็ถามว่า “หัวเราะอะไรกัน” จะเป็นคุณจุรีหรือคุณณัฐข้าพเจ้าจำไม่ได้ตอบขึ้นว่า “คุณศรีเพ็ญว่า เพชรตัดเพชร มันไม่ใช่ แท้จริงคือ **เพชรตัดหิน”** แล้วจึงต่างพากันหัวเราะสนุกสนานอีกด้วย ความสบายใจที่งานได้เริ่มต้นอีกครั้งหนึ่ง

บรรยากาศในโลกทิพย์วันปูกระเบื้องที่อ่างบัว

เย็นวันนั้น ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรชวนทุกคนไปสวดสาธยายมนต์ บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และกราบทูลขั้นตอนการทำงานให้พระองค์ทรงทราบ *บรรยากาศขณะนั้นเงียบสงบ เมฆหมอกซึ่งเคยเต็มท้องฟ้าไหลวนเวียนไปอยู่ตามชายขอบฟ้า ทำให้ตามชายขอบฟ้ามืดทะมึน แสงฟ้าแลบแปลบปลาบ เสียงครืนครั่นดังแผ่วเบา เสียงของพระองค์รับสั่งสะท้านก้องขึ้นว่า* **“กุศลสัมมาทิฏฐิเท่านั้นจะบรรเทาทุพภิกขภัยได้ บ้านเมืองใดเต็มไปด้วยผู้คนที่มีแต่ความลุ่มหลงมัวเมา หลงผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิ บ้านเมืองนั้นจะเดือดร้อนแสนสาหัส บุคคลใดลุ่มหลงมัวเมาหลงผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิ ก็จะได้รับผลสนองตามครรลองแห่งสัจธรรม ทุกอย่างมิได้หยุดอยู่กับที่ จงทำจิตให้สงบให้เป็นกุศล พร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์และยึดมั่นในคำภาวนาว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...”** เมื่อสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้ว ก็พากันมารับประทานอาหารเย็น แล้วคุณจุรีกับคุณณัฐก็เดินทางกลับพิษณุโลก

เช้าวันเสาร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ อาจารย์พรออกสั่งงานคนงานแต่เช้า ข้าพเจ้าเองก็เดินไปดูการทำงานตัดหินแกรนิต พร้อมทั้งพูดเตือนว่า “ทำงานกันให้ดี อย่าประมาท อย่าให้ต้องเสียเลือด คุณจุรีสั่งไว้ว่าอย่างไรต้องทำตามนั้นอย่างเคร่งครัด อย่านอกคำสั่ง เกิดการผิดพลาดขึ้นมาแล้วจะเสียหาย” แล้วข้าพเจ้าก็ขึ้นมาเขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ แต่วันนี้*ความรู้สึกช่างเฉยชา และบรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างเงียบเชียบผิดกับทุกคราว* เขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ค่อยได้ เพราะใจมัวคิดแต่ว่าวันนี้จะมีอะไรไหมหนอ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัน นายกรัฐมนตรี อยู่ ๆ ก็ประกาศแต่งตั้งพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เป็นรัฐมนตรีช่วยกลาโหมขึ้นมาตอนนี้ จะนำไปถวายสัตย์ปฏิญาณตนต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์ เชียงใหม่ วันนี้กลับมาแล้วจะมาปฏิวัติตัวเองหรือไม่หนอ หรือว่าจะยุบสภา

คณะเราก็เริ่มตัดหินแกรนิตจริงจัง เพื่อติดตั้งขอบอ่างบัว คำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแผนที่ประเทศไทยวันนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกกระวนกระวาย เกือบเที่ยงจึงเดินลงมาจากบ้านไปถามช่างที่กำลังตัดหินแกรนิตว่า *“วันนี้ลงมือทำงานกี่โมง”* ช่างศักดิ์ตอบว่า “เตรียมงานตั้งแต่ ๘ โมง ครับ แต่กว่าจะลงมือตัดได้ก็ได้ยินเสียงพระตีกลองเพล หินแกรนิตแข็งจริง ๆ ครับ ตัดยาก จะต้องระวังมาก ช่างวิมลเกือบจะได้เลือด ให้ตัดไม่ได้ ผมต้องลงมือเอง ช่างวิมลให้แต่งขอบได้อย่างเดียว หินแกรนิตขอบอ่างบัวมีทั้งหมด ๓๔ แผ่น แต่คุณจุรีบอกว่าจะใช้จริง ๆ ๓๒ แผ่น แต่ต้องตัดและแต่งขอบไว้ ๓๔ แผ่นครับ” ข้าพเจ้าจึงบอกว่า “ดีแล้ว ระมัดระวังกันหน่อย อย่าตัดให้หินเสีย เพราะมันตัดยากและจะต้องเสียเวลาไปหาซื้อมาอีก สำคัญอย่าให้พลาดจะเสียเลือด ตอนนี้เที่ยงหยุดพักก่อน ไปทานอาหารได้แล้ว”

ลางสังหรณ์ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นวันที่คณะนายทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพ ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน

พูดกับคนงานแล้วความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ยังไม่ดีขึ้น *รู้สึกใจคอสั่นและหดหู่ชอบกล* ขณะนั่งรับประทานอาหาร ก็พูดกับอาจารย์พรว่า ข้าพเจ้าไม่ทราบเป็นอะไร “ใจคอสั่นและหดหู่พิกล” อาจารย์พรบอกว่า “คงจะไม่สบาย ไปกินยาหอมคงจะดีขึ้น” เมื่อรับประทานยาหอมไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงพูดกับอาจารย์พรอีกว่า “คณะเราเริ่มลงมือทำงานที่อ่างบัววันนี้ สงสัยรัฐบาลไม่ยุบก็ต้องยึด นายกชาติชายคงจะยึดอำนาจตัวเอง จึงแต่งตั้งพลเอกอาทิตย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยกลาโหม ทหารอื่นคงไม่มีใครกล้ายึดหรอก เพราะสมัยนี้ทหารเขาไม่ยึดอำนาจกันแล้ว แต่ใบมีดกากเพชรตัดหินแกรนิต มันน่าจะไม่ใช่นายกชาติชายยุบหรือยึดตนเอง” อาจารย์พรบอกว่า “เราอย่าคิดมาก พูดมากฟุ้งซ่าน ไปเขียนหนังสือ ใครเขาจะเป็นอย่างไรเหตุการณ์มันก็เป็นไปเองนั่นเหละ” ข้าพเจ้าจึงไม่พูดอะไรอีก เดินขึ้นบ้านวันเฉลิมเพื่อเขียนหนังสือด้วยความรู้สึกที่วาบหวิวและหดหู่ยังไม่หายไปจากความรู้สึก ส่วนคุณผ่องผิว คุณสุภาณี และคนอื่น ๆ ก็ไปทำงานทางด้านเนินป่ามาฆบูชา เพื่อเตรียมสถานที่ เพราะใกล้วันมาฆบูชาที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ เข้ามาทุกทีแล้ว

เวลาบ่ายสองโมงครึ่ง อาจารย์พรได้เดินขึ้นบ้านวันเฉลิมมาพร้อมกับพูดเสียงดังว่า “นี่ เขาปฏิวัติยึดอำนาจกันแล้ว” ข้าพเจ้าตกใจถามว่า “อ้าว ! ใครยึดล่ะ เมื่อไหร่ อาจารย์ทราบได้อย่างไร” (ทั้งนี้เพราะคณะเราอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน โดยปกติจะไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ หรือฟังวิทยุ หรือแม้แต่โทรทัศน์ โดยปกติที่ศูนย์พัฒนาศาสนาจะไม่มีโทรทัศน์ สำหรับวิทยุก็มีแต่ของคนงาน” อาจารย์พรบอกว่า “คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ ขับรถขึ้นมาจากหล่มสัก บอกว่าได้รับโทรศัพท์จากคนชื่ออุพินบอกให้คุณศรีเพ็ญโทรศัพท์ติดต่อลงไปหาที่กรุงเทพ ฯ ด่วน คุณยิ่งศักดิ์เลยต้องขับรถจากหล่มสักขึ้นมาบอกที่ศูนย์พัฒนา

ศาสนา แคมป์สน (ซึ่งอยู่ห่างกัน ๓๕ กิโลเมตร) ได้บอกข่าวการยึดอำนาจด้วย เพราะสถานีโทรทัศน์เพิ่งออกข่าวตอน ๑๔ นาฬิกานี่เอง โดยผู้เป็นหัวหน้าที่ทำการยึดคือ พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดร่วมด้วย พลเอกสุจินดา คราประยูร ผบ.ทบ., พลอากาศเอกเกษตร โรจนนิล ผบ.ทอ.พลเรือเอกประพัฒน์ กฤษณะจันทร์ ผบ.ทร., พลเอกอิสระพงษ์ หนุนภักดี รอง ผบ.ทบ., พลตำรวจเอกสวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ ผู้ทำการยึดอำนาจเรียกชื่อตนเองว่า คณะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ไม่ได้เรียกตนเองว่าคณะปฏิวัติ"

เมื่อทราบดังนั้น ข้าพเจ้าจึงรีบโทรศัพท์ไปหาคุณยุพินที่กรุงเทพ ฯ ว่ามีธุระด่วนอะไร ปรากฏว่าคุณสุรินทร์ วรปรีชาธรรม สามีของคุณยุพินเป็นผู้รับสาย บอกว่า "คุณยุพินไปหาหมอที่โรงพยาบาลหมอสั่งผ่าตัดด่วน อยากจะขอความเห็นจากพี่ว่าจะทำอย่างไร" และก็บอกข้าพเจ้าต่อไปอีกว่า "พี่รู้ไหมเขาปฏิวัติกันแล้วเมื่อกี้นี้เอง ยังไม่รู้จะเป็นอย่างไรเลยบ้านเมืองเรา นี่ก็ยังไม่เห็นแถลงการณ์อะไรออกมาเลย ไม่รู้พวกปฏิวัติจะกลายเป็นพวกกบฏหรือเปล่า" ข้าพเจ้าตอบว่า "ข้าพเจ้าทราบแล้วจากคุณยิ่งศักดิ์ ส่วนเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรนั้น ขอให้พวกเราทำจิตให้เป็นกุศล อธิษฐานให้สิ่งที่ดีเกิดขึ้นแก่บ้านเมืองของเราก็แล้วกัน เพราะถ้าบ้านเมืองเรียบร้อย ทุกคนก็สุขสบาย ทำมาหากินด้วยความไม่มีกังวล สำหรับเรื่องคุณยุพินก็ให้ชลอการผ่าตัดไว้ก่อน ยังไม่มีอันตรายใด ๆ ทั้งสิ้น ทำใจให้สบาย"

ต้องรีบกลับกรุงเทพ ฯ ในตอนเย็นของวันยึดอำนาจการปกครอง

เมื่อพูดโทรศัพท์กับคุณสุรินทร์แล้ว อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบเรียนถามพ่อฤาษีว่า "คณะเราควรจะตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ หรือไม่ หรือจะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ เพราะงานทางด้านนี้ก็กำลังเร่ง เกรงว่าคนงานจะทำงานไม่ถูก" พ่อฤาษีตอบว่า "ให้เดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ วันนี้ได้เลย เพื่อรอการแก้ไขปัญหา เพราะมิฉะนั้นแล้วเมื่อคุณจุรีเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาพรุ่งนี้เช้าจะทำงานไม่ได้ เพราะเครื่องมืออุปกรณ์บางอย่างอาจจะไม่พร้อม จะได้ติดต่อโทรศัพท์ให้หามาจากกรุงเทพ ฯ ได้ทันท่วงทีโดยมิต้องให้งานชะงัก" ดังนั้นอาจารย์พรจึงไปตามคุณผ่องผิว คุณสุภาณี คุณพัชรา จากเนินป่ามาฆบูชา ซึ่งทั้งคุณผ่องผิวและคุณสุภาณีต่างคิดว่าอาจารย์พรพูดเล่น พูดตลกว่ามีการยึดอำนาจ

คณะเราได้เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ในเย็นวันเสาร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ นั่นเอง โดยออกจากศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอน ๑๘.๓๐ นาฬิกา ถึงจังหวัดเพชรบูรณ์ ตอนเกือบ ๒ ทุ่ม ข้าพเจ้าจึงได้โทรศัพท์ถึงคุณจุรีที่พิษณุโลกว่า 'อาจารย์พรและข้าพเจ้าต้องเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ดังนั้นเมื่อคุณจุรีกับคุณณัฐเดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาในวันรุ่งขึ้น คือวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ นั้นจะไม่ได้พบกัน แต่อาจารย์พรและข้าพเจ้าก็ได้สั่งคนงานและเตรียมสิ่งของที่คิดว่าจำเป็นในการปูหินแกรนิตขอบอ่างบัวและปูกระเบื้องภายในอ่างบัวไว้หมดทุกอย่างแล้ว ถ้าขาดเหลือสิ่งใดขอให้คุณจุรีรีบบอกคุณเกษมหัวหน้าคนงานให้โทรศัพท์สั่งมาทางกรุงเทพ ฯ ได้ อาจารย์พรจะเดินทางกลับมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีกในวันจันทร์ สำหรับข้าพเจ้านั้นยังไม่แน่นอน' คุณจุรีบอกว่า 'ไม่ต้องห่วง

ถึงแม้อาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญไม่อยู่ ผมกับคุณณัฐก็จะไปคุมงานเองให้เรียบร้อย ถ้ามีปัญหาอะไรที่ผมตัดสินใจเองได้ผมจะทำเลย นอกจากบางอย่างถ้าจะต้องเสียหายแล้ว คงจะพอมีเวลาปรึกษากัน' ดังนั้น อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงกลับกรุงเทพ ฯ ด้วยความสบายใจ

เพิ่งเข้าใจว่าทำไมสมเด็จพระนเรศวร ฯ จึงรับสั่งให้ทำพิธีเปิดป้าย ๒ ครั้ง และรับสั่งในการทำพิธีเปิดป้าย

เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพมหานคร ฟังข่าวคราวต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองแล้ว ก็ได้ทราบว่าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ยึดอำนาจไว้ชั่วคราว เพื่อสรรหาตัวนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐบาล เพื่อหาแนวทางเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการปกครองเสียใหม่ เพื่อบ้านเมืองจะได้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ ไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ขจัดการคอร์รัปชั่น หาวิธีที่จะให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดี ข้าพเจ้าจึงเกิดความเข้าใจขึ้นมาลางเลือนว่า เพราะเหตุใดพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงรับสั่งให้กระทำพิธีที่อ่างบัว แผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทย กลางระหว่างเสาธงชาติ ธงศาสนา หน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๒ ครั้ง คือในวันเพ็ญมาฆฤกษ์ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ และในช่วงวันสงกรานต์ ปีใหม่ ตรุษไทย วันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ จึงได้แต่ภาวนาขอให้การทำงานของคณะเราเกี่ยวกับการปูหินแกรนิตของขอบอ่างบัว และการปูกระเบื้องภายในอ่างบัว อย่าได้มีปัญหาขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน หรือมีอุปสรรคในการทำงานเลย เพื่อจะได้เป็นสัญลักษณ์ที่ดีที่ราบรื่นและทุกสิ่งทุกอย่างจะได้สำเร็จสมบูรณ์โดยเร็ว แต่แม้จะพยายามแล้วก็มิวายที่จะมีปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยเฉพาะคนงาน แต่ทุกคนก็อดทนให้อภัยต่อกัน เพราะงานเร่งจึงต่างคนต่างทำหน้าที่ ไม่มีเวลาในเรื่องส่วนตัว แต่สำหรับคณะเราทั้งหมดซึ่งเป็นผู้ควบคุมงานทุกอย่างให้เสร็จทันเวลา ทั้งฝ่ายควบคุมการก่อสร้าง ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายบริการ เร่งในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายว่าทำอย่างไรจึงจะเร็วที่สุด ดีที่สุด ซึ่งต่างคนต่างก็เหน็ดเหนื่อยไปตาม ๆ กัน เมื่อมองหน้ากันก็จะหัวเราะโดยมิได้พูดจาอะไรกันมาก เพราะต่างคนต่างรีบทำหน้าที่ ซึ่งฝ่ายที่ภาระหนักที่สุดก็คือคุณจุรีและคุณณัฐ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลการปูหินแกรนิตขอบอ่างบัว และปูกระเบื้องภายในอ่างบัว อาจารย์พรก็หนักมาก เพราะต้องดูแลทั่ว ๆ ไปทุกจุดว่าแผนกใดส่วนใดขาด จะต้องรีบหาอุปกรณ์ทุกอย่างมาให้พร้อม เพื่อให้งานทุกอย่างเสร็จทันเวลาและเป็นไปอย่างพร้อมเพรียง

สำหรับวิธีการเปิดแผ่นป้าย พวกเราแผนกตกแต่ง ซึ่งก็มีคุณผ่องผิว คุณมาลัย คุณวันเพ็ญ คุณสุนีพันธ์ ก็ปรึกษากันว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะสวยงาม เพราะเท่าที่เห็นที่อื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป เวลามีพิธีเปิดป้ายจะต้องมีผ้าคลุมแล้วก็มีลูกโป่งลอย ก็ตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะทำอย่างไรดี พระองค์ได้เสด็จมาแนะว่า **"จงคลุมแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผ่นป้ายแผนที่ประเทศไทยด้วยธงชาติไทย ซึ่งต้องทำขึ้นจากดอกรักและดอกบานไม่รู้โรย โดยให้ร้อยเป็นสายทั้งหมด ๗๔ สายเท่าจำนวนจังหวัดของประเทศ**

ไทย และให้โยงด้ายสายสิญจน์จากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ มายังเสาหลักแผ่นป้ายเหนืออ่างดอกบัว อันเป็นเปรียบเสมือนเสาหลักเมืองหลักชัยแห่งศานติอันถาวรนั้น เมื่อยามแสงอาทิตย์เที่ยงตรงไร้เงาทอดห่าง ให้ดึงด้ายสายสิญจน์เปิดสายดอกรักบานไม่รู้โรย ธงชาติไทย เพื่อให้คำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทยโดดเด่นปรากฏแก่สายตาของทุกคนที่พบเห็นในวันมาฆบูชา ซึ่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ซึ่งเป็นประดุจรัฐธรรมนูญของพระพุทธศาสนาครั้งแรกที่เวฬุวนาราม แด่อรหันตสาวก ๑๒๕๐ รูป ซึ่งมาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา เพื่อพลังแห่งความบริสุทธิ์สงบเยือกเย็นได้บรรเทาความเร่าร้อนในปัจจุบันให้คลายลง ครั้นเวลาสนธยาวันต่อคืน ก่อนวันมาฆบูชา ๑ วัน จงปลูกดอกบัวลงในอ่างบัว พร้อมทั้งใส่น้ำให้เต็มอ่างบัว เพื่อดับไฟสงคราม”

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงได้อธิบายให้คุณผ่องผิว คุณมาลัย คุณสุนีพันธ์ คุณวันเพ็ญฟัง แล้วก็กะแผนและแบ่งงานกันทันทีว่าใครควรทำอะไรบ้าง จึงจะทันกับเวลาซึ่งเหลืออีกเพียง ๒-๓ วันเท่านั้น ดังนั้นจึงระดมแรงงานช่วยกัน แม้ในขณะที่นั่งรถจากกรุงเทพ ฯ มาศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งคุณสุนีพันธ์ คุณเย็นใจ คุณสุนันท์ คุณติ๊ก คุณติ๋ม คุณละม่อม จึงต่างต้องช่วยกันร้อยดอกบานไม่รู้โรยกันมาตลอดทาง และเมื่อมาถึงศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว ยังต้องมาทำต่อ เพราะจะต้องลงมือผูกสายรักบานไม่รู้โรยเวลาเที่ยงของวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ก่อนวันมาฆบูชา ๑ วัน จึงต้องระดมกันแทบจะไม่ได้หยุดมือ โดยเฉพาะอาจารย์ทัศนีย์ บุรุษพัฒน์ คุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร คุณพัชรา พูลสวัสดิ์ และข้าพเจ้า *เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นท้องฟ้ามืดมัว เสียงระเบิดดังสนั่นหวั่นไหว เสียงขู่คำราม* สำหรับทางด้านโลกมนุษย์ที่ทุกคนมองเห็นก็คือทุกคนเคร่งเครียดทำงานโดยมิได้พูดจากันเลย เพราะเกรงว่าจะทำงานไม่ทันก่อนค่ำ รวมทั้งคณะที่จัดแต่งดอกไม้เตรียมตกแต่งองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และอ่างดอกบัว ให้สวยงามในวันรุ่งขึ้น คือวันมาฆบูชา โดยคุณวรการ ช.ทองประเสริฐ เป็นหัวหน้า มีคุณนงเยาว์ คุณนงลักษณ์ และคนอื่น ๆ อีกหลายคนช่วย ก็ต่างทำงานอย่างคร่ำเคร่ง คุณผ่องผิวก็ทำหน้าที่รับแขกคือคณะของคุณชาญ พราหมณ์มณี มาจากชะอำ ๑๑ คน ซึ่งยังไม่เคยมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน เลย

ปูกระเบื้องและปลูกบัวลงในอ่างบัวเสร็จทันเวลา และบรรยากาศในโลกทิพย์วันปลูกบัว

คุณจุรีกับคุณณัฐก็ต้องคุมคนงานปูกระเบื้องให้เสร็จ เพราะจะต้องปลูกดอกบัว และนำน้ำลงในอ่างบัวให้ได้ในเวลาสนธยา วันต่อคืน ๑๘ นาฬิกา (คณะเราได้นำน้ำลงในอ่างบัวแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ แต่เมื่อคุณจุรีเริ่มมาปูกระเบื้องภายในอ่าง ต้องปล่อยน้ำออกทิ้งไปก่อน มิฉะนั้นจะปูกระเบื้องไม่ได้) อย่างไรก็ตามทุกอย่างก็เสร็จสิ้นทันเวลา จนคุณจุรีเอ่ยปากขึ้นว่า “ทุกอย่างเนี๊ยบจริง

ตรงเวลาเป๋งพอดี แต่ทุกคนก็ทำไม่ได้หยุดมือเลย ต่างคนต่างช่วยกันเต็มที่ ผมสบายใจแล้ว ปลูกดอกบัวได้ ๑๔ กอพอดี ทั้งสีขาว สีเหลือง สีแดง สีน้ำเงิน ท่านพระอาจารย์อุราก็จับสายยางใส่น้ำในอ่างบัวได้เต็มเปี่ยมขอบอ่างบัว ตอนวิทยุทรานซิสเตอร์คนงาน ร้องเพลงชาติ ๖ โมงพอดี คุณณัฐก็ผูกสายดอกรักบานไม่รู้โรยสายสุดท้ายเสร็จพอดี อะไรจะปานนั้น”

ขณะที่คุณจุรีคุมคนงานปลูกบัว ท่านพระอาจารย์อุราปลูกบัวเป็นกอแรกแล้ว ก็มาจับสายยางใส่น้ำในอ่างบัว โดยมีอาจารย์พร ข้าพเจ้า คุณเกษร คุณยงยุทธ คุณวีณา และคุณสุธี ช่วยจับ พร้อมทั้งสวดพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เป็นภาษาไทย ร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเพลงแผ่เมตตา อาจารย์ทัศนีย์ คุณสุนีพันธ์ คุณเย็นใจ คุณติ๋ม เร่งมือการร้อยดอกรักบานไม่รู้โรย ส่งให้คุณณัฐเป็นคนผูกคลุมแผ่นป้าย ทุกอย่างเสร็จพอดีพร้อมทั้งน้ำเต็มเปี่ยมอ่างบัว สิ่งแวดล้อมในโลกที่ทุกคนมองเห็นและสัมผัสได้ คืออากาศเริ่มโพล้เพล้เพราะเป็นเวลาสนธยา ลมเย็นพัดโชยอ่อน ๆ ลูบไล้ผิวกายให้เกิดความสดชื่น กลิ่นหอมของดอกแก้วรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ส่งกลิ่นกำจายรอบบริเวณ ท้องฟ้ายามนั้นช่างสวยงามเกินจะพรรณนาให้เห็นชัดเจนเหมือนได้เห็นด้วยตนเอง ดวงอาทิตย์กลมโตแดงเข้มราวไข่แดงกำลังจะลับขอบฟ้าลงสู่ทิวเทือกเขาสีเขียวเข้ม แผ่รังสีสีส้มจัดจับเกล็ดเมฆที่เกลื่อนกระจายอยู่เต็มท้องฟ้า และยังสะท้อนขลิบเป็นขอบแววับกับเกล็ดเมฆ ราวกับขดผ้าลูกไม้สีทองที่คดโค้งตามแนวขอบฟ้า *แต่บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นยังเงียบเชียบ ปราศจากสรรพสำเนียงใดทั้งสิ้น นอกจากเสียงสวดเป็นท่วงทำนองแผ่วเบาคละเคล้า ทั้งเสียงพุทธมนต์ เสียงออร์แกนผสมเสียงเพลงในศาสนาคริสต์ เสียงสวดอ้อนวอนของศาสนาฮินดู รวมทั้งเสียงอ่านพระคัมภีร์กุรอ่านอยู่เป็นครู่แล้วก็เงียบเชียบลงไปอีก ได้ยินเสียงของพระองค์ย้ำเตือนขึ้นอีกว่า* **“จงบอกแก่ทุกคนอธิษฐาน ดับไฟสงครามในแผ่นดิน ดับความกระหายเร่าร้อนของมนุษย์ โดยเฉพาะในจิตใจของตนเอง จงยึดมั่นและภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ...”** ข้าพเจ้าจึงได้บอกทุกคนที่อยู่ร่วมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนั้นว่า “ขอให้ทุกคนกล่าวคำว่า พทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ๙ ครั้ง แล้วอธิษฐานดับไฟสงคราม ดับกิเลสความเร่าร้อนในจิตใจของตนเอง เหมือนน้ำเย็นในอ่างบัว ให้จิตใจสดใสเหมือนดอกบัวที่จะบานเต็มที่เมื่อรับแสงอรุณ” อาจารย์พรจึงนำทุกคน แล้วก็ต่างชวนกันกลับแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหาร เพราะขณะนั้นมืดมากแล้ว เวลาก็เกือบ ๑๙ นาฬิกา

ขณะที่กำลังแยกย้ายกันขึ้นรถเพื่อจะกลับแคมป์ที่พัก พลเอกสมคิด จงพยุหะ และอาจารย์น้อมฤดี ซึ่งจะมาร่วมพิธีในวันรุ่งขึ้นคือวันมาฆบูชาก็มาถึงพอดี คุณจุรีและอาจารย์พรจึงนำไปกราบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และดูอ่างดอกบัว เสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ และแผนที่ประเทศไทย จากนั้นจึงต่างกลับแคมป์ที่พัก เมื่อต่างรับประทานอาหารแล้วก็ได้มาประชุมรวมกันที่ศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ อาจารย์พรได้พูดอธิบายธรรมเกี่ยวกับวันมาฆบูชานิดหน่อย และอธิบายถึงความเป็นมาของพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อน้อมนำให้ทุกคนได้มีจิตเป็นกุศลรอรับงานบุญมาฆบูชาในวันรุ่งขึ้นร่วมกับพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ช่างทรงรักผืนแผ่นดินและห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์มิสร่างซา

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ วันมาฆบูชา ทุกคนต่างกระวีกระวาดตื่นเตรียมงานด้วยจิตใจสดชื่นรอรับงานบุญ พอ ๑๐ นาฬิกา ทุกคนก็มาพร้อมกันที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รวมทั้งคณะที่มาจากกรุงเทพมหานคร ๑๑ นาฬิกา ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุสงฆ์ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา พอได้เวลายามพระอาทิตย์เที่ยงตรงไร้เงาทอดห่างตัว ข้าพเจ้าได้นำทุกคนร้องเพลงชาติไทย พระภิกษุ ๗ รูป สวดชยันโต พลเอกสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ คุณจุรี ลิ่มศิลา คุณณัฐ นัถฤทธิ์ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ และข้าพเจ้า รวมทั้งทุกคนที่ร่วมในพิธี ช่วยกันดึงด้ายสายสิญจน์เปิดสายรักบานไม่รู้โรยสีธงชาติไทย เผยให้เห็นแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้านหนึ่ง และแผนที่ประเทศไทยอีกด้านหนึ่ง ต่อจากนั้นข้าพเจ้าก็นำร้องเพลงสดุดีมหาราช เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงความฝันอันสูงสุด เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงแผ่เมตตา พระองค์รับสั่งให้ทุกคนอธิษฐานจิตสยบสิ่งชั่วร้ายมิจฉาทิฏฐิทั้งปวงไว้ใต้พื้นพระแม่ธรณีแล้ว ต่อจากนั้นทุกคนจึงได้เข้ามาในเต็นท์ พลเอกสมคิด จงพยุหะ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย อาจารย์พรอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร ทุกคนรับศีลและรับฟังพุทธมนต์ แล้วกระทำพิธีทอดผ้าป่า เป็นอันเสร็จพิธีครั้งที่หนึ่ง แล้วทุกคนก็ร่วมรับประทานอาหารกลางวันกัน ณ ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั่นเอง *บรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงเงียบสงบ แต่ท้องฟ้าเป็นสีขุ่นราวกับน้ำข้าว ตามชายขอบฟ้ายังคงดำทะมึนมืดมิดด้วยกลุ่มหมอกควันแก๊สพิษ พระองค์รับสั่งว่า "ในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายนบน ๒๕๓๔ ในช่วงวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่วันตรุษไทย จงกระทำพิธีให้พร้อมสรรพโดยสมบูรณ์ เพื่ออิสรภาพและสันติสุขถาวร*

* เมื่อต่างร่วมรับประทานอาหารกัน และเดินชมดูสถานที่ต่าง ๆ พอสมควรแล้ว ทุกคนต่างแยกย้ายกันกลับ ก่อนจะเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร พลเอกสมคิด จงพยุหะ และอาจารย์น้อมฤดี ได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า "แล้ววันที่ ๑๔ เมษายน จะให้ใครมาเปิดล่ะ" อาจารย์พรและข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ก็น่าจะเป็นพลเอกชวลิต เพราะท่านเป็นผู้มาตอกเสาหลักไม้มงคล" ซึ่งทั้งพลเอกสมคิดและอาจารย์น้อมฤดีก็ได้แต่พยักหน้า จากนั้นอาจารย์พรก็ได้ควบคุมสั่งเก็บงานส่วนใหญ่ ส่วนคณะเราก็เก็บงานในรายละเอียด กว่าจะแล้วเสร็จก็เกือบจะ ๑๗ นาฬิกา ทั้งนี้เพราะฝนได้ตกลงมาตั้งแต่ราว ๑๕ นาฬิกา ในตอนค่ำซึ่งตั้งใจกันไว้ว่าจะไปร่วมกระทำพิธีเวียนเทียนที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่สามารถจะทำได้เพราะท้องฟ้าครึ้มฉ่ำด้วยสายฝนปรอย อาจารย์พรจึงได้อธิบายและตอบปัญหาธรรมเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ซึ่งแล้วแต่ว่าใครจะซักถามอะไร จนเวลาเกือบ ๒๒ นาฬิกา

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๓๔

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในโลกทิพย์ ในวันมาฆบูชา และพระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในคืนนี้

ขณะที่อาจารย์พรกำลังอธิบายธรรมอยู่ภายในศาลากัมมัฏฐานนั้น ท้องฟ้าก็ยังคงมืดครึ้ม แม้วันนี้จะเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ วันมาฆบูชา พฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ซึ่งท้องฟ้าจะต้องแจ่มกระจ่างด้วยแสงเดือนเพ็ญ แต่ในค่ำคืนเพ็ญมาฆบูชาวันนี้ช่างมืดมิด เพราะแสงจันทร์มิอาจจะส่องทะลุผ่านม่านเมฆหนาลงมาได้ ท้องฟ้าจึงมืดมิดราวกับคืนข้างแรม ลมพัดต้องใบสนบนเนินป่ามาฆบูชาเสียงหวีดหวิว บางครั้งก็ซู่ซ่าคล้ายเสียงคลื่นในทะเลสาดซัดฝั่ง คนที่เคยได้ยินเสียงใบสนสามใบยามต้องสายลม แล้วจะรู้สึกถึงความแตกต่างของเสียงสายลมพัดใบไม้ชนิดอื่นซึ่งดังเกรียวกราว ข้าพเจ้าได้ออกมาเดินชายระเบียงศาลากัมมัฏฐานมองขึ้นไปบนเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เกิดความรู้สึกอบอุ่นและเต็มไปด้วยความหวังขึ้นมาอย่างประหลาด เมื่อมองเห็นแสงทองขององค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ยามสะท้อนกับแสงไฟสปอร์ตไลท์ ท่ามกลางความมืดมิดโดดเด่นในบรรยากาศ ล้อมรอบด้วยโขดเนินไศลในแนวไพรกว้าง เสียงจั๊กจั่นหริ่งหรีดเรไร บรรยากาศโดยรอบสงบลึกซึ้ง *ขณะนั้นพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้ามากมาย ต่างองค์ต่างแต่งกายด้วยพัสตราภรณ์สีอ่อนจาง ประนมหัตถ์ประคองธูปเทียนทอง บัวเงินบัวทอง และพวงมาลัยสีขาว กำลังทำพิธีทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งมีเงาสว่างขององค์พระเจดีย์ตรัสรู้ที่พุทธคยาครอบสวมซ้อนตระหง่าน สูงเสียดฟ้า มองไม่เห็นว่าไปสิ้นสุด ณ จุดใด ซึ่งมีรัศมีสีรุ้งเป็นรูปธรรมจักรหมุน เสียงพุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก้องกระหึ่มสะท้านสะเทือน ครั้นแล้วก็ได้ยินเสียงของพระองค์แทรกผสมมากับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....ว่า*

> **“ท่ามกลางความมืดมิดของบรรยากาศมิจฉาทิฏฐิ ก็จงตั้งจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ เพื่อคลี่คลายทุพภิกขภัยซึ่งกำลังแผ่ขยายวงกว้างไพศาลอยู่ทั่วไป อีกไม่กี่วันสงครามก็จะสงบ แต่ผลสะท้อนของสงครามนั้นมีมากมายเหลือคณนา ในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ในช่วงวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่วันตรุษไทย การกระทำพิธีให้พร้อมสรรพโดยสมบูรณ์ เพื่ออิสรภาพและสันติสุขถาวรนั้น จงเปิดเผยแผ่นป้ายคำประกาศและแผนที่ประเทศไทย ซึ่งประดิษฐานในอ่างดอกบัวงามนั้น ด้วยผ้าสีขาวระบายสีตกแต่งด้วยแผนที่โลก ภายในเครื่องหมายธรรมจักร พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ นกพิราบสีทอง อันหมายถึงนกสันติภาพคาบกิ่งช่อมะกอกโบยบิน ขลิบรอบแผ่นผ้าขาวด้วยสีทองและสีธงชาติไทย เพื่อสันติภาพของโลก เพื่อสันติภาพของแผ่นดิน เพื่ออิสรภาพและสันติสุขถาวร”**

ข้าพเจ้าหลับตาลง พร้อมทั้งภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...อยู่เป็นครู่จึงได้กลับมาแคมป์ที่พัก สำหรับอาจารย์พรเมื่ออธิบายธรรมะได้เวลาพอสมควร แล้วก็ได้กลับมาแคมป์ที่พักพร้อมทั้งคุณผ่องผิวและคนอื่น ๆ อีกหลายคน

รับสั่งให้สร้างรั้วรอบอ่างบัว

เช้าวันศุกร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ข้าพเจ้าได้ชวนอาจารย์พรและคณะที่ยังไม่ได้เดินทางกลับกรุงเทพฯ ไปสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พร้อมทั้งนึกว่าจะต้องไปดูอ่างบัว แผ่นป้าย ดูดอกไม้ซึ่งตกแต่งรอบบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย เมื่อข้าพเจ้าเดินไปถึงอ่างดอกบัว ความรู้สึกชาดิ่งลึกลง ได้ยินเสียงของพระองค์ก้องสำทับขึ้นว่า **"จงทำรั้วรอบอ่างดอกบัวงาม อันเชิดชูแผ่นป้ายและแผนที่ประเทศไทย ก่อนที่คนซึ่งรู้เท่าไม่ถึงการณ์จะมาหักดอกบัวงามเล่น ทิ้งเศษขยะที่ไม่ต้องการลงในอ่างน้ำ ให้เป็นสิ่งปฏิกูลทำลายความใสสะอาด อันเป็นสัญลักษณ์ว่าสิ่งที่ดีงามเมื่อได้ก่อบังเกิดขึ้นแล้ว จะต้องมีสิ่งคุ้มกันดูแลรักษา เพื่อสิ่งสวยงามนั้นจะมั่นคงยั่งยืน และจงเก็บดอกไม้ทุกดอกที่ใช้บูชาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในพิธีนี้ จงเก็บรวบรวมตากแห้งไว้รวมกับดอกไม้ทุกดอกที่เก็บไว้แล้วนับจากวันพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และวันพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่ผ่านมา เพื่อความเป็นสิริมงคลในภายภาคหน้า"**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงเดินรอบอ่างบัวไปดูแผ่นป้ายทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นแผนที่ประเทศไทย จึงได้เห็นขอบอ่างบัวซึ่งเป็นแผ่นหินแกรนิตเปียกเลอะเทอะ มีเปลือกข้าวโพดวางอยู่ ส่วนซังข้าวโพดซึ่งไม่มีเมล็ดข้าวโพดแล้วทิ้งจมอยู่ในอ่างดอกบัว น้ำภายใต้กอบัวขุ่น แสดงว่ามีคนมานั่งเล่นบนขอบอ่างบัวรับประทานข้าวโพด แล้วก็คงจะล้างมือแล้วดึงกอบัวซึ่งเพิ่งปลูกได้ไม่นาน แต่ก็มีดอกแล้วนั้นเล่นพร้อมทั้งทิ้งเศษไว้ให้ดูสวยงามเล่น ข้าพเจ้าจึงเก็บเศษสิ่งของต่าง ๆ เหล่านั้น แล้วเดินขึ้นมาบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งอาจารย์พรและทุกคนเตรียมพร้อมรออยู่เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้า

เมื่อสวดมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกอาจารย์พร และได้พาทุกคนเดินมาดูที่อ่างบัวรองรับแผ่นป้าย อาจารย์พรจึงบอกว่าต้องทำรั้ววันนี้เลยทีเดียว ทำไว้ชั่วคราวก่อน เมื่อปรึกษากันหลาย ๆ คนแล้วก็ค่อยทำอย่างสวยงาม จากนั้นเมื่อพาทุกคนมารับประทานอาหารเช้าแล้ว อาจารย์พรจึงได้สั่งงานทำรั้วตาข่ายชั่วคราวไว้ก่อน ถึงแม้จะไม่สวยงามแต่ก็ป้องกันได้ดี ส่วนคณะเราก็ช่วยกันเก็บรวบรวมดอกไม้เพื่อนำมาตากแดดให้แห้ง ขณะที่กำลังทำรั้วชั่วคราวนั้น หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสีกล่าวขึ้นว่า **"นังหนูเอ๋ย...คณะผู้ยึดอำนาจเขาจะต้องหาคนมาทำงานแทน แล้วเขาดูแลความเรียบร้อยเหมือนเป็นรั้วให้ดอกบัวงามในอ่างบัวได้เชิดชูแผ่นป้ายได้อย่างมั่นคง โดยไม่มีสิ่งใดมารบกวน จงจำและใส่ใจให้ดี บอกทุกคนที่พบเห็นและพอจะเข้าใจ ให้ทำจิตเป็นกุศลไว้เสมอแล้วสิ่งที่ดีงามจะเกิดขึ้นเป็นผลสนอง"** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อและเล่าให้อาจารย์พรและทุกคนฟัง พร้อมทั้งคาดการณ์ว่าพอคณะเรากระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายครั้งที่ ๑ มาฆบูชาต้องทำรั้วชั่วคราว ครั้นจะกระทำพิธีเปิดครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ก็ต้องรื้อรั้วออก แล้วจะต้องทำรั้วอีกหรือไม่ หรือจะหามาตรการป้องกันอย่างไรสิ่งสวยงามนี้จึงจะอยู่ได้อย่างมั่นคง อาจารย์พรพูดตัดบทขึ้นว่า **"เราเป็นคนคิดมากให้ถึงเวลาเสียก่อนตอนนี้ยังตัดสินใจทำอะไรไม่ได้ทั้งนั้นแหละ ไปทำงานด้านอื่นก่อน ตอนนี้ป้องกันได้ปลอดภัยดีแล้ว"** ข้าพเจ้าจึงไม่ได้พูดอะไรอีก ได้แต่นึกวิตกกังวลอยู่ตามลำพัง

วันสงบศึกในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

วันอาทิตย์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๔ คณะเราเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ก็มาได้ข่าวสงบศึก มีการประกาศหยุดยิงของสงครามอ่าวเปอร์เซีย ระหว่างประธานาธิบดีจอร์จ บุช แห่งสหรัฐอเมริกา ผู้นำฝ่ายพันธมิตร กับประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน แห่งอิรัก เป็นการประกาศสงบศึกและการหยุดยิงชั่วคราว จนกว่าจะมีการถอนทหารและดูสถานการณ์จนเป็นที่แน่ใจ จึงจะประกาศหยุดยิงเป็นการถาวร (ซึ่งจนขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเขียนบันทึกเหล่านี้วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ก็ยังไม่มีการประกาศเป็นการถาวร เพราะระหว่างนับจากวันประกาศสงบศึกและหยุดยิงเป็นต้นมา แม้จะไม่มีการโจมตีกันอย่างรุนแรง แต่ทุกอย่างก็ยังไม่มีความสงบเลย เพราะผลพวงหลังสงครามมีแต่ความเดือดร้อนขัดแย้งยุ่งเหยิงด้วยกันทั้งสองฝ่าย) สำหรับเหตุการณ์บ้านเมืองภายในประเทศของเราก็ดำเนินไปตามจังหวะความเหมาะสม คือคณะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งต่อมากลายเป็นสภารักษาความเรียบร้อยแห่งชาติ ได้สรรหาตัวบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๘ ของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย โดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข คือ นายอานันท์ ปันยารชุน

เมื่อพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ หัวหน้าหรือประธาน รสช. ได้นำตัวนายอานันท์ ปันยารชุน เข้าถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว นายอานันท์ก็ได้คัดเลือกตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมงานบริหารประเทศแต่ละกระทรวง โดยมีคณะ รสช. เป็นที่ปรึกษา ซึ่งคณะรัฐบาลชุดนี้จะทำงานชั่วคราว เพื่อวางพื้นฐานการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ โดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุขขจัดและป้องกันปัญหาการคอรัปชั่นฉ้อราษฎร์บังหลวง จนกว่าจะมีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลที่มาจากประชาชน ดังนั้นความเป็นไปต่าง ๆ โดยทั่วไปแม้จะไม่เรียบร้อยนัก แต่ก็ไม่มีอะไรรุนแรง ประชาชนทุกคนยังทำมาหากินได้เป็นปกติ ต่างก็เดือดร้อนเป็นแต่ละส่วนแต่ละบุคคลเหมือนไฟสุมขอน ซึ่งยังหาน้ำมาได้ไม่มากพอที่จะดับไฟในขอนให้สิ้นเชื้อได้

จะเชิญใครมาเป็นประธานในวันทำพิธีเปิดป้าย

จากวันมาฆบูชาที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ นั้นไม่นานเลย คณะเราจะต้องเร่งงานตามที่พระองค์รับสั่งก่อนอื่น อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้ากราบเรียนปรึกษาพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่าคณะเราควรจะเชิญใครให้มาเป็นผู้กระทำพิธีเปิดหรือเปล่า หรือว่าคณะเราจะต้องกระทำแต่ตามลำพังขณะนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“บุคคลผู้ที่จะกระทำพิธีเปิดผ้าสีขาวสัญลักษณ์แห่งสันติภาพนั้น จะต้องเป็นบุคคลผู้ซึ่งตอกหลักไม้มงคลสลายอธรรมสิ่งชั่วร้าย และเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้บังเกิดขึ้น โดยมีแรงส่งเสริมจากบุคคลผู้ซึ่งมีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ใจเท่านั้น จึงจะเป็นหนทางนำไปสู่สันติภาพ อิสรภาพอย่างแท้จริง”** เมื่อเล่าให้อาจารย์พรฟัง อาจารย์พรจึงพูดขึ้นว่า

“ถ้าอย่างนั้นก็คงจะต้องเชิญพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เพราะขณะที่ดำรงตำแหน่ง ผบ.ทบ. และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด ท่านเป็นผู้รับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และในวันทอดกฐิน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันมหาวิปโยค ท่านก็เป็นผู้กระทำพิธีตอกเสาหลักไม้มงคลฐานที่ตั้งอ่างดอกบัว รองรับแผ่นป้ายพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแผ่นป้ายแผนที่ประเทศไทย”

ดังนั้น อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าโทรศัพท์ขอนัดกับอาจารย์น้อมฤดี เพื่อปรึกษาหาลู่ทางเชิญพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ให้มาร่วมเป็นประธานงานพิธีเปิดแผ่นป้ายอีกครั้งหนึ่ง ในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ซึ่งอาจารย์น้อมฤดีก็รับไปเป็นธุระให้ทั้งหมด กับทั้งได้รับคำตอบยืนยันเป็นมั่นเหมาะจากพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ว่าจะมาร่วมพิธีด้วยแน่นอน และในวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ นี้ อาจารย์น้อมฤดีและพลเอกสมคิด จงพยุหะ ก็จะมาร่วมด้วยเช่นกัน ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ทำหนังสือเชิญพร้อมทั้งแนบกำหนดการ โดยข้าพเจ้าได้เป็นผู้นำไปมอบให้ด้วยตนเอง ณ ที่ทำการพรรคความหวังใหม่ แต่ไม่ได้พบพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ทราบจากนายทหารที่รับหนังสือไว้ให้ คือพันเอกอภินันท์ ว่าท่านเดินทางไปขอนแก่น แต่ข้าพเจ้าก็ได้ย้ำว่าจงมอบหนังสือนี้ให้ถึงมือพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ให้ได้ เพราะสำคัญมาก ที่หนังสือเชิญนี้ไม่ได้ฝากไว้กับอาจารย์น้อมฤดี ก็เพราะว่าอาจารย์น้อมฤดีเดินทางไปจังหวัดเลย และบอกว่าจะไม่ย้อนกลับกรุงเทพมหานคร แต่จากจังหวัดเลยก็จะตรงไปที่พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ในเย็นวันเสาร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๓๔ เลยทีเดียว ซึ่งกำหนดการวันพิธีมีดังนี้ : -

กำหนดการพิธีเปิดแผ่นป้าย ฯ

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และกระทำพิธีสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ

๑๐.๐๐ น. ทุกคนพร้อม ณ ลานพิธี
๑๐.๒๐ น. พระสงฆ์ให้ศีลและเจริญพระปริตรมงคล
๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหาร
๑๑.๓๐ น. อ. พร รัตนสุวรรณ ผอ.ศูนย์พัฒนาศาสนา อ่านรายงาน
๑๒.๐๐น. ประธานในพิธีเปิดแผ่นป้าย ฯ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ
๑๒.๓๐ น. ทุกคนร่วมรับประทานอาหาร เป็นเสร็จพิธี

และต่อไปนี้คือจดหมายเรียนเชิญ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เพื่อให้มาเป็นประธานในวันกระทำพิธีเปิดแผ่นป้าย ฯ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระเนรศวรมหาราช และสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย

ศูนย์พัฒนาศาสนา
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แคมป์สน

๒ เมษายน ๒๕๓๔

เรื่อง **ขอเชิญเป็นประธานพิธีเปิดแผ่นป้ายการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ**

เรียน **ท่านพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการพิธี ๑ ฉบับ

เนื่องด้วยศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับเกียรติและความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากท่านพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ สืบเนื่องตลอดมา

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๓ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผบ.ทบ. และ รรก. ผบ. สส. ได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีรับมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้เป็นสมบัติของกองทัพไทย และเป็นผู้ถวายหนังสือกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้เป็นประธานผู้แทนกองทัพไทย และผู้แทนคณะกรรมการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กล่าวคำกราบบังคมทูลรายงาน

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ ได้มาเป็นประธานในพิธีทอดกฐิน ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา และเที่ยงวันของวันเดียวกันนี้ ได้ทำพิธีตอกไม้หลักมงคลเป็นฤกษ์ในการก่อสร้างแผ่น

ป้ายคำประกาศพระราชโองการ ประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และต่อมาทางศูนย์พัฒนาศาสนาก็ได้ทำการสร้างฐาน และสร้างเสาหลักเพื่อเป็นที่ประดิษฐานแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ซึ่งได้แกะสลักลงในแผ่นหินแกรนิตด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งแกะสลักรูปแผนที่ประเทศไทย เสาหลักที่ได้ประดิษฐานอยู่ในอ่างบัวหน้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะนี้การก่อสร้างทุกอย่างได้สำเร็จสมบูรณ์แล้วทุกประการ

ฉะนั้น ในวันกระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งจะมีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ เวลาเที่ยงตรง

จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านได้โปรดให้เกียรติมาเป็นประธานในงานครั้งนี้ เพื่อให้งานก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้สำเร็จบริบูรณ์เชิดชูธรรมให้ปรากฏประดุจดอกบัวงามโผล่ พ้นจากโคลนตม ประกาศอิสรภาพและสันติสุขถาวรให้เกิดขึ้นในแผ่นดินไทยชั่วนิจนิรันดร์

ด้วยความนับถือ

(นายพร รัตนสุวรรณ)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

งานตกแต่งป้ายและการทำรั้วถาวร

ส่วนงานที่เกี่ยวกับผ้าสีขาวระบายสีตกแต่งด้วยแผนที่โลกภายในเครื่องหมายธรรมจักร พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ นกพิราบสีทอง ๒ ตัว คาบกิ่งช่อมะกอกโบยบิน อันเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ ขลิบรอบแผ่นผ้าขาวด้วยสีทองและสีธงชาติไทยนั้น ข้าพเจ้าได้ปรึกษากับคุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา คุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร และในที่สุดคุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา ก็รับภาระไปจัดทำ และคุณชัยวุฒิรับจัดนกพิราบสีทองคาบกิ่งช่อมะกอกโบยบิน

ต่อมาก็ถึงงานรั้วชั่วคราว ซึ่งได้ล้อมรอบอ่างดอกบัวรองรับแผ่นป้ายนั้น จะต้องรื้อออกและจะต้องทำใหม่ให้สวยงาม มีประตูเข้าออก เข้าไปทำความสะอาดอ่างดอกบัวได้เมื่อมีใบบัว ดอกบัวที่แก่เน่าเปื่อยและต้องเปลี่ยนน้ำในอ่างให้ใสสะอาดอยู่เสมอ เพราะรั้วชั่วคราวที่ทำไว้นั้นไม่มีประตูเข้าออก แม้จะมองเห็น

ดอกบัวบานสะพรั่ง สวยงามเชิดชูแผ่นป้าย แต่น้ำในอ่างบัวแห้งลงไปมาก และมีใบบัวและดอกบัวที่แก่เน่าเปื่อยมิได้เก็บออก และต้องทำให้ทันก่อนวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ข้าพเจ้าโทรศัพท์ไปหาคุณจุรี ลิ่มศิลา ที่พิษณุโลกหลายครั้งแล้ว แต่ก็ไม่พบ จึงได้โทรศัพท์ติดต่อคุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัย ซึ่งเป็นช่างที่เคยทำงานอ่างดอกบัวร่วมกับคุณจุรี คุณธนาก็ได้มาช่วยดูและออกแบบให้ อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าได้บอกคุณธนาว่าจะตกลงทำอย่างไรก็ตาม จงพยายามติดต่อกับคุณจุรีเพื่อปรึกษาให้ได้ ขอคำแนะนำจากคุณจุรีอีกครั้งให้ได้ก่อนจะตัดสินใจทำ ซึ่งคุณธนาก็ได้กระทำตามนั้นทุกประการ โดยได้รับคำแนะนำจากคุณจุรีทางโทรศัพท์ ซึ่งคุณธนาก็ทำตามได้ถูกต้องเพราะเป็นช่างด้วยกัน

เมื่อเป็นที่แน่ใจแล้วว่าจะได้รั้วถาวรที่แน่นอนสวยงาม อาจารย์พรจึงสั่งรื้อรั้วชั่วคราวออก ในเวลาเช้าวันเสาร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๓๔ วันสงกรานต์ และบอกให้คณะเราช่วยกันเคลียร์พื้นที่รอบอ่างดอกบัว เก็บดอกใบเน่าเสียออก เปลี่ยนน้ำใหม่ ทาสีรอบอ่างดอกบัวเป็นสีขาว รอกลีบบัวซึ่งคุณจุรีรับปากไว้ว่าจะปั้นมาติดให้เป็นกลีบบัวสวยงาม การทาสีอ่างบัวก็ได้คุณพิศาล วิจารณ์ปรีชา สามีของคุณมาลัย ซึ่งไม่เคยเดินทางมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนาเลย ได้ยินแต่ข่าวและรับรู้ถึงความเป็นไปจากคุณมาลัยเท่านั้น มารับอาสาทาสีให้ด้วยความเลื่อมใสศรัทธาเต็มเปี่ยมในพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ส่วนเรื่องเกี่ยวกับการตกแต่งดอกไม้ทั้งหมด ก็ได้คุณเล็ก ช.วรการ ทองประเสริฐ และคณะ เป็นต้นว่าคุณน้ำทิพย์ คุณนงเยาว์ คุณนงลักษณ์ คุณสุชาติ เป็นต้น ต่างก็เร่งรีบทำอย่างประณีตสวยงาม ส่วนคุณธนา ตันสัมฤทธิ์ชัยกับคณะ ก็ช่วยกันขัดเสาหลักแผ่นป้ายให้แวววับเป็นสีทอง คุณมาลัย คุณสุนีพันธ์ ดร.พรชัย คุณนิลรัตน์ พัชรินตนะกุล ก็ช่วยกันติดแผ่นผ้าขาวคลุมป้าย รวมทั้งติดสายรักบานไม่รู้โรยสีธงชาติ โดยมีคุณสมบุญช่วยอีกแรงหนึ่ง

ส่วนเต็นท์พิธีทั้งหมดก็ได้รับความเอื้อเฟื้อจากคุณอนันต์แห่งร้านอนันต์ยนต์ ตลาดหล่มสัก สำหรับการตกแต่งเต็นท์ คุณยิ่งศักดิ์ ชูกิตติพงษ์ ก็ได้นำพาคุณพิสิษฏ์มาตกแต่งให้อย่างสวยงาม และเรื่องการนิมนต์พระภิกษุ-สามเณร ๑๐๘ รูปที่จะมาร่วมในพิธีก็ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านพระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ช่วยเป็นธุระจัดการให้ทั้งหมด งานทุกอย่างทุกด้านทุกคนต่างช่วยเหลือกันอย่างเต็มใจเต็มความสามารถ ด้วยจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเลื่อมใสศรัทธาอย่างบริสุทธิ์ในพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างแท้จริง รวมทั้งคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาทุกคน ก็เต็มใจช่วยโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย แม้จะมืดค่ำก็ตาม

และสิ่งที่ข้าพเจ้าอดที่จะกล่าวถึงไม่ได้ก็คือฝ่ายจเรและฝ่ายบริการ โดยมีคุณผ่องผิวเป็นหัวหน้า มีคุณกนกวรรณ แสนศักดิ์ คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม คุณพัชรา พูลสวัสดิ์ เป็นผู้ช่วย ส่วนแผนกอาหารก็มีคุณเย็นใจ แก้วเกษ คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง คุณสุภาณี หงษ์เงิน ช่วยกันอย่างเต็มที่ คุณสอาด แก้วเกษ หัวหน้ากองฝึก อบรมส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้นำปักธงชาติ ธงศาสนา ตามรายทาง โดยมีฝ่ายจเรเป็นผู้ช่วย คุณจำทูล กองสาร์ คุณมาลัย คุณพิศาล คุณเกษม ติดป้ายเชิญชวนยินดีต้อนรับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และทุก ๆ คนที่มาร่วมงานเปิดแผ่นป้าย และสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระดำรัสของสมเด็จพระเอกาทศรฐ

สมเด็จพระเอกาทศรฐ พระอนุชาธิราช รับสั่งกับคณะเราที่กำลังช่วยกันทำงานอย่างเร่งรีบ ไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยว่า **"รู้สึกปีติปลาบปลื้มและขออนุโมทนากับทุก ๆ คนที่รักเจ้าพี่ เพราะพระองค์ก็ช่างทรงรักและห่วงใยในทุก ๆ คน และในแผ่นดินอย่างเหลือเกิน ทุกคนรักสามัคคี ต่างคนต่างรีบทำงานไม่เกี่ยงงอนกัน ทุกคนมุ่งให้งานสำเร็จทันเวลา ซึ่งเป็นสิ่งชี้บอกว่าเมื่อทุกคนมีสิ่งยึดมั่นอย่างเดียวกันแล้ว ความก้าวหน้าจะดำเนินไปอย่างราบรื่นรวดเร็วและต่อเนื่อง ความปรารถนาของเจ้าพี่คือให้ทุกคนมีความมั่นคงในพลังสาม พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความสำเร็จความเจริญจะเป็นของทุกคน และสุดท้ายคือ อิสรภาพ สันติภาพ สันติสุขถาวรในแผ่นดิน จงทำเพื่อคนอื่นแล้วความสำเร็จจะเป็นของตนเอง"**

ดังนั้นในวันเสาร์ที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๓๔ ทั้งวัน ซึ่งเป็นวันสงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ วันตรุษไทย จึงเป็นวันที่คณะเราทั้งหมดช่วยกันทำตกแต่งบริเวณรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้สวยงาม คือทุกอย่างจะต้องแล้วเสร็จพร้อมสรรพอย่างสวยงาม ในวันตรุษไทย สงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ ทั้งหมดพร้อมที่จะกระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายด้วยผ้าคลุมสัญลักษณ์ของสันติภาพ ในเวลาเที่ยงตรงของวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ซึ่งพระองค์รับสั่งว่า **"เป็นวันแห่งความสำเร็จ วันแห่งความเป็นมิ่งขวัญสิริมงคล วันแห่งการสลายกลุ่มหมอกควันมิจฉาทิฏฐิ วันสยบสิ่งชั่วร้ายในแผ่นดิน เพื่ออิสรภาพ สันติภาพ สันติสุขถาวร"** และในขณะที่ทุกคนต่างเร่งรีบทำงานในหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายหรือตามความถนัดนั้น ชาวบ้านปากทางก็ได้มาร่วมทำบุญสงกรานต์ที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่ที่มีความหมายอย่างแท้จริง คือทุกคนได้ทำงานเสียสละเพื่อส่วนรวม ได้ทำสิ่งที่เป็นมงคลแก่ตนเอง ซึ่งเป็นการเตรียมงานมงคลสำหรับประเทศชาติและสำหรับโลกในวันรุ่งขึ้น ทุกคนสนุกสนานกับงานที่เป็นประโยชน์แทนที่จะสนุกสนานอย่างไร้สาระ และในเย็นวันนั้นอาจารย์น้อมฤดีก็เดินทางจากจังหวัดเลย มาถึงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ราว ๑๗ นาฬิกา ส่วนท่านพลเอกสมคิดได้เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ถึงแคมป์ที่พักของศูนย์พัฒนาศาสนาราวบ่ายสามโมงเศษ

วันทำพิธีเปิดป้ายมีอุปสรรคนิดหน่อย แต่แล้วก็แก้ไขได้

เมื่อพบกันอาจารย์น้อมฤดีบอกข้าพเจ้าว่า ท่านพลเอกสมคิดได้รับโทรศัพท์จากคนสนิทของพลเอกชวลิตว่าพลเอกชวลิตป่วย อาจจะมาร่วมงานพิธีในวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่า ข้าพเจ้าเองก็ได้รับโทรศัพท์จากคนสนิทของพลเอกชวลิตเช่นกัน เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๔ ว่า พลเอกชวลิตป่วยไม่สบาย หมอไม่อนุญาตให้เดินทาง จะให้คุณหญิงไปแทนได้หรือไม่ ข้าพเจ้าได้ตอบไปว่าคงจะไม่ได้กระมัง แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะโทรศัพท์ติดต่อบอกมาอีกครั้งหนึ่งในตอนเย็น แล้วข้าพเจ้าจึงกราบเรียนปรึกษาพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าอีกหลายองค์ว่า เมื่อ

เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ควรจะทำอย่างไร เพราะขณะนั้นจะปรึกษาอาจารย์พรก็ไม่ได้ เพราะเป็นช่วงที่กำลังเตรียมงานอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน จะปรึกษากับอาจารย์น้อมฤดีก็ไม่ได้เพราะเดินทางไปจังหวัดเลย พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าจึงให้ความเห็นว่า

> **เมื่อคราววางศิลาฤกษ์การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่วันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นั้น อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นผู้กระทำพิธีตอกหลักไม้มงคล และการก่อสร้างก็ได้ดำเนินเรื่อยมาดังที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้โดยละเอียดมาตามลำดับแล้ว จนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้มากระทำพิธีตอกหลักไม้มงคลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสร้างอ่างดอกบัวรองรับเสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแผนที่ประเทศไทย ดังนั้นในเมื่อพลเอกชวลิตเดินทางมากระทำพิธีเปิดไม่ได้ ก็ควรจะเป็นอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ร่วมกับผู้แทนฝ่ายกองทัพ ซึ่งเป็นแนวรั้วป้องกันและสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ กับประชาชนทั่วไปที่มีศรัทธาเลื่อมใส ได้ร่วมแรงร่วมใจกันก่อสร้างมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ**

พอทราบแนวทางเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงพยายามติดต่อไปยังคนสนิทของพลเอกชวลิตอีกในตอนเย็น แต่การติดต่อก็ไม่ได้ผล ดังนั้นข้าพเจ้าจึงไม่แน่ใจว่าพลเอกชวลิตจะเดินทางมาได้หรือไม่ หรือจะส่งใครเป็นตัวแทนมา แต่ถึงกระนั้นก็เบาใจไปได้ว่าอาจารย์พรแน่นอนอยู่แล้ว และผู้แทนฝ่ายกองทัพก็ท่านพลเอกสมคิด จงพยุหะ สำหรับประชาชนก็มีมากมายมาร่วมกับคณะเรา ซึ่งต่างคนต่างมาร่วมงานกันด้วยความเต็มใจด้วยความเลื่อมใสศรัทธาอย่างบริสุทธิ์ใจแท้จริงอยู่แล้ว

เมื่อท่านพลเอกสมคิดกับอาจารย์น้อมฤดีและอาจารย์พรได้ทราบจากข้าพเจ้าอย่างนั้น จึงต่างตอบไปในแนวทางเดียวกันว่า “ไม่เป็นไร ทุกอย่างเราเตรียมไว้ให้พร้อมเต็มที่ไม่มีการบกพร่อง เมื่อถึงเวลาฤกษ์เที่ยงตรงของวันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ถ้าประธานที่เราเชิญไว้มาไม่ถึง เราทุกคนในงานพิธีก็ร่วมกันเป็นประธานกระทำพิธีให้เสร็จ เพื่อความเป็นสิริมงคล ความสำเร็จ ความอุดมสมบูรณ์ของทุก ๆ คน ขณะนั้นพระองค์เสด็จมารับสั่งเสริมขึ้นว่า **“จะไม่มีใครหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคกีดขวางความเจริญก้าวหน้าของความเป็นไปที่กำลังดำเนินอยู่ จงกระทำจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิไว้เสมอ เพื่อสลายพลังมิจฉาทิฏฐิให้อ่อนกำลังลง โดยในเวลา ๒ ทุ่ม ก็จงสวดพร่ำสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร มงคลสูตร รวมทั้งบทสวดสาธยายที่เป็นมงคลต่าง ๆ กระทำน้ำในโอ่งซึ่งตั้งอยู่บนฐานและลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๔ ทิศ ให้เป็นน้ำพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในวันรุ่งขึ้นดับความเร่าร้อนให้คลายลงและสลายจางห่างหายไปจากแผ่นดิน”**

ดังนั้น ในเวลาราว ๑๙.๓๐ น. ข้าพเจ้าจึงได้ชวนคณะทั้งหมดไปที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ปรากฏว่าเป็นเวลาเดียวกันกับคณะพระผู้ใหญ่จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเดินทางจากกรุงเทพมหานคร

มาถึง อาจารย์พรจึงปลีกตัวไปต้อนรับนำเข้ากุฏิที่พัก และก็เป็นเวลาเดียวกับที่ไฟฟ้าดับ ทั้งแคมป์มืดไปหมด จะมีสว่างเรือง ๆ อยู่บ้างก็เฉพาะหลอดไฟฟ้าแรงต่ำ ซึ่งแสดงว่าไฟจากโรงไฟฟ้าตก จึงทำให้เกิดการโกลาหล หาเทียนจุดกันเป็นครู่ใหญ่ทีเดียว เพราะบางคนกำลังรับประทานอาหาร บางคนอาบน้ำ บางคนกำลังพูดคุยกัน บางคนกำลังเตรียมตัวขึ้นรถเพื่อไปพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แม้ไฟฟ้าจะมืด คนอื่นกำลังโกลาหล ข้าพเจ้าก็พยายามไปให้ถึงลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ตอน ๒ ทุ่มพอดี บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็มืดเช่นเดียวกัน มีแต่แสงเทียนสว่างเรืองอยู่ ๒-๓ เล่ม ซึ่งพระภิกษุเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาศาสนาจุดไว้ ได้ยินเสียงของพระองค์ย้ำเตือนอย่างอ่อนโยนมาอีกว่า **"ท่ามกลางความมืดมิดมองไม่เห็นสิ่งใด ท่ามกลางความโกลาหลปั่นป่วน จงทำใจให้สงบ มีสติแก้ไขปัญหา ดำเนินการทุกอย่างให้เป็นไปโดยปกติ"** *บรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนั้นสลัวลางเลือน มองเห็นอะไรไม่ชัดเจน เงาของผู้คนมากมายวิ่งสับสนอยู่ในกลุ่มควัน* ข้าพเจ้าเริ่มสวดพุทธมนต์ทั้ง ๆ ที่มีคนร่วมอยู่เพียง ๒-๓ คน เพราะขณะนั้นได้เวลา ๒ ทุ่มแล้ว อาจารย์พรและคนอื่น ๆ ก็ยังไม่มา เพราะต่างกำลังวุ่นวายเนื่องจากไฟดับ โดยเฉพาะอาจารย์พรจะต้องดูแลพระผู้ใหญ่ให้ได้รับความสะดวกเรียบร้อย ผลปรากฏว่ากำลังไฟฟ้าตกประมาณครึ่งชั่วโมง

ข้าพเจ้าสวดสาธยายพุทธมนต์ทำวัตรเย็นยังไม่ทันจะจบ ผู้คนก็เริ่มทะยอยขึ้นมาสมทบโดยลำดับ รวมทั้งอาจารย์พรและพระเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาศาสนา ที่ท่านคอยดูแลเกี่ยวกับเรื่องไฟฟ้าและเครื่องขยายเสียง ก็ได้นำเครื่องขยายเสียงมาขยายเสียงสวดสาธยายพุทธมนต์บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ด้วย และท่านก็เป็นพระภิกษุรูปเดียวที่ได้ร่วมสวดสาธยายพุทธมนต์กับคณะเรา พอเริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์บทรัตนสูตร ท่านก็เป็นบุคคลผู้ซึ่งนำน้ำอบไทยไปหยาดหยดผสมใส่ลงในโอ่งที่ตั้งอยู่บนฐานและลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๔ ทิศ โดยโอ่งที่ตั้งอยู่บนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ นั้นเป็นโอ่งเซรามิกสีเขียวมรกต ซึ่งได้รับบริจาคจากคณะของคุณชัยวุฒิ - คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ ทั้ง ๔ ใบ ส่วนที่ตั้งอยู่ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เป็นโอ่งมังกรใหญ่ คณะเราทั้งหมดสวดสาธยายพุทธมนต์รวมทั้งฟังอาจารย์พรบรรยายธรรมอยู่จนเวลา ๒๒ นาฬิกา จึงแยกย้ายกันไปพักผ่อน เพื่อรอรับงานบุญพิธีสำคัญในวันรุ่งขึ้น

บรรยากาศในโลกทิพย์วันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ ทุกคนตื่นขึ้นแต่เช้าตรู่เพื่อทำหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งงานมอบหมายสุดท้ายที่ข้าพเจ้าเพิ่งนึกได้ก็คือผู้ที่จะต้องทำหน้าที่เป็นโฆษกเป็นพิธีกรที่จะต้องประกาศถึงลำดับขั้นตอนของพิธี ก็ได้คุณสอาด แก้วเกษ ซึ่งมารู้ตัวว่าจะต้องทำหน้าที่นี้ในตอนเช้าตรู่นั่นเอง จึงต้องรีบจัดแจงรวบรวมข้อมูลอย่างรีบด่วนว่าจะต้องพูดกล่าวอะไรบ้าง คุณสอาดทำหน้าที่ได้ดีมากเกินคาดหมาย เพราะนับจาก ๐๘.๓๐ น. ซึ่งเริ่มมีผู้คนที่มาร่วมงานพิธีต่างได้ทะยอยกันขึ้นมาบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พวกคณะทำงานเกี่ยวกับดอกไม้และงานส่วนปลีกย่อยรายละเอียดต่างเร่งทำงานกันอย่างขะมักเขม้น คุณสอาดก็เริ่มทำหน้าที่ จึงทำให้บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คึกคัก ไม่เงียบเหงา ดูทุกสิ่งทุกอย่างสดชื่นมีชีวิตชีวา แม้แสงแดดจะเริ่มร้อนขึ้นโดยลำดับก็ตาม ท้องฟ้าเป็นสีครามเข้ม แสงแดดจ้าไร้เมฆบดบัง จน

คุณสอาดปรารภกับข้าพเจ้าว่า แดดจ้าอย่างนี้พอถึงตอนเที่ยงซึ่งเป็นเวลาพิธีจะแย่ ข้าพเจ้าจึงบอกว่า ถึงตอนเที่ยงก็รู้เองแหละว่าจะเป็นอย่างไร อย่าเพิ่งวิตกเพราะเหลือเวลาอีกตั้งเกือบ ๓ ชั่วโมง ส่วนที่หอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนาก็คึกคัก จัดเตรียมอาสนะสงฆ์สำหรับถวายเพลพระภิกษุ-สามเณร ๑๐๘ รูป ซึ่งนิมนต์ให้มาฉันเพลก่อนขึ้นมาร่วมพิธีบนลานพระเจดีย์ในตอนเที่ยงวัน

บรรยากาศในโลกทิพย์ยามนั้น บรรดามวลเหล่าเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงทั่วทั้งแผ่นดินทุกสารทิศได้มาร่วมงานพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับแผนที่ประเทศไทย และสรงน้ำพระเจดีย์ จึงก่อให้เกิดความสว่างเจิดจ้าไปทั่วทุกหนทุกแห่ง และเต็มไปด้วยความสงบร่มเย็น แม้ท้องฟ้าในโลกมนุษย์จะแดดเปรี้ยงเพราะเป็นเวลาใกล้เที่ยงเข้ามาทุกที ซึ่งต่างแต่งกายหลากสีสวยงามตามภพภูมิแห่งตน โอบอุ้มประคองขันเงิน ขันทอง ขันเพชร ขันแก้วเจียรนัย ขันแก้ว อัญมณีหลากสี บรรจุน้ำพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ลอยด้วยออกไม้หอมฟุ้งกระจายผสมคละเคล้ากับกลิ่นดอกแก้วบนรอบขอบเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งบานสะพรั่งแทบทุกต้น จึงทำให้บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ หอมหวนอบอวลด้วยกลิ่นดอกแก้ว ซึ่งทุกคนที่มาร่วมในพิธีวันนั้นก็ได้กลิ่นและได้พบเห็นว่าต้นแก้วดอกบานสะพรั่งทุกต้น และส่งกลิ่นหอมรวยรินอยู่ตลอดเวลา

พอ ๑๐ นาฬิกา ทุกคนก็มาพร้อมกันบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ รถที่นำพระภิกษุสามเณร ๑๐๘ รูป จากอำเภอหล่มสักและจังหวัดเพชรบูรณ์ ก็เริ่มทะยอยแล่นผ่านเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สู่เนินหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา สำหรับพระภิกษุทรงสมณศักดิ์ที่จะสวดพระปริตรมงคลในพิธี ๑๒ รูป โดยมีท่านเจ้าคุณพระราชปริยัติโมลี แห่งวัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ท่านเจ้าคุณรองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ พระครูอนุรักษ์พัชรกิจ เจ้าคณะอำเภอหล่มสัก ท่านเจ้าคุณพระศรีสิริสุทัศน์ ซึ่งเป็นพระผู้ใหญ่มาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำพระคุณเจ้าคณะผู้บริหารมาอีก ๕ รูป สำหรับพระภิกษุที่เป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาศาสนา ๓ รูป คือ พระมหาสวัสดิ์ ปภงฺกโร พระอาจารย์อุรา นิภาธโร และพระสมชาย

๑๐.๓๐ น. ทุกอย่างพร้อมแล้ว พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยังมาไม่ถึง พิธีกรจึงกล่าวเชิญพลเอกสมคิด จงพยุหะ ผู้แทนกองทัพไทย จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าแตะชายเสื้อท่านพลเอกสมคิดนิดหนึ่ง พร้อมทั้งมองหน้าโดยมิได้พูดอะไร แต่ท่านก็พยักหน้า อาจารย์พร รัตนสุวรรณ อาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร ทุกคนรับศีลและรับฟังพระปริตร จบแล้วถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์ ทางด้านหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา ก็มีชาวบ้านผู้ใจบุญมาร่วมถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุ-สามเณร ๑๐๘ รูป ซึ่งจะมาร่วมในงานพิธี โดยมีท่านอาจารย์ปิยะคอยช่วยดูแลความเรียบร้อย และนำพาขึ้นสู่พิธีบนเนินพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตอนเวลาประมาณ ๑๑.๓๕ น. จากนั้นก็ช่วยกันถวายไทยทาน แล้วต่างรับอนุโมทนา เมื่อพระภิกษุ-สามเณรให้พรจบลง อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา จึงลุกขึ้นอ่านรายงานการกระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และแผนที่ประเทศไทย ซึ่งคำกล่าวรายงานมีข้อความดังต่อไปนี้

คำกล่าวรายงาน

พิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ
การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ของ

นายพร รัตนสุวรรณ

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กราบนมัสการ พระคุณเจ้าทั้งหลาย

เรียน ท่านพลเอกสมคิด จงพยุหะ และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

กระผม นายพร รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงยิ่งที่ท่านได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดป้ายคำประกาศพระราชโองการของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชในวันนี้

พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ประดิษฐานอยู่ ณ ศูนย์พัฒนาศาสนา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในที่เปรียบเสมือนเป็นหัวใจของราชอาณาจักรแห่งนี้ กระผมรวมทั้งทวยราษฎร์ผู้มีความจงรักภักดี มีความเคารพยกย่องเทิดทูนในวีรกรรมขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรฐ-พระอนุชาธิราช ได้ร่วมแรงร่วมใจกันเต็มสติปัญญาและกำลังความสามารถก่อสร้างขึ้น ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงกอบกู้เอกราชอธิปไตยของชาติไว้ได้แต่ปางบรรพ์

การกระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ได้มีขึ้นเมื่อวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘ โดยนำแบบพระเจดีย์ที่สำคัญแต่ละสมัยในที่ต่าง ๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ๓ สมัย รวมเป็นพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ คือส่วนฐานล่างเป็นพระเจดีย์แปดเหลี่ยมตามแบบอย่างสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งครองความเป็นเอกราชมายาวนานที่สุด ส่วนตอนช่วงกลางเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมมีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปตามแบบอย่างสมัยสุโขทัย ซึ่งเป็นสมัยที่ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ร่มเย็นเป็นสุข ส่วนตอนบนสูงขึ้นไปเป็นแบบสมัยรัตนโกสินทร์ ได้นำแบบอย่างมาจากพระเจดีย์ที่วัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นมงคลนามอันหมายถึงชัยชนะทุก ๆ อย่าง

การดำเนินการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในช่วงสุดท้ายนั้น ได้อยู่ในระยะที่กองทัพไทยใช้ยุทธการดอนเจดีย์ เพื่อเอาชนะผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในบริเวณเขาค้อพอดี ด้วยแรงศรัทธาของผู้มีจิตเป็นกุศล ร่วมแรงร่วมใจกันเต็มกำลังความสามารถ ถึงแม้จะมีอุปสรรคยากแค้นนานาประการก็ฟันฝ่าไปได้จนสำเร็จ เสมือนกับการรบของทหารไทยเพื่อเอาชนะเสี้ยนหนามแผ่นดิน ในช่วงระยะเวลานั้นการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้สร้างสำเร็จเรียบร้อยในปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นปีที่ทางกองทัพไทยได้มีชัยชนะต่อกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทย ในพื้นที่เขาค้อและภูหินร่องกล้าอย่างเด็ดขาด เป็นการยุติการรบราฆ่าฟันกันเองของคนไทยด้วยกัน

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๒๖ ได้กระทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลจากทั่วประเทศทั้ง ๗๒ จังหวัด และจากสังเวชนียสถานทั้ง ๔ รวมทั้งจากพุทธสถานอันศักดิ์สิทธิ์ในพระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียด้วย ในวันอาสาฬหบูชาขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ในปีเดียวกันนี้เอง ทางกองทัพไทยก็ได้สร้างอนุสรณ์สถานผู้เสียสละขึ้นที่เขาค้อ ขณะนี้พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระเนรศวรมหาราช ได้สร้างสำเร็จแล้ว

เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ และนายปัญจะ เกสรทอง ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในนามของราษฎรชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ และในนามของราษฎรชาวไทยทั้งชาติ ได้ทำพิธีมอบพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนี้ ให้เป็นสมบัติและเป็นศักดิ์ศรีของกองทัพไทย โดยมี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้รับมอบ เพื่อให้อานุภาพของกองทัพไทยได้คุ้มครองปกป้องรักษาพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อันเป็นเครื่องรำลึกถึงวีรกรรมที่กล้าหาญขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรฐ, พระอนุชาธิราช และเป็นสัญลักษณ์ชี้ชัดว่า คนไทยเราได้มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งจะบันดาลให้อิสรภาพและความเป็นเอกราชเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย

วันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อันเป็นสัญลักษณ์แห่พระมหากษัตริยาธิราช เพื่อส่วนสวยงามสำคัญที่สุดนี้ได้สำเร็จบริบูรณ์ตั้งมั่นเพิ่มพูนสุขสวัสดิ์วัฒนาให้พลังแก่นเค้าแห่งคุณงามความดีแผ่รังสี ทวีไปทั่วทุกสารทิศ

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันเวียนมาครบรอบคล้ายวันมหาวิปโยค ๑๗ ปี ได้ทำพิธีตอกหลักไม้มงคลลง ณ สถานที่กึ่งกลางฐานและเสาหลักอันเป็นที่ประดิษฐานแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยมีท่านพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นประธานในพิธีตอกหลักไม้มงคล กดทับสลายอธรรมสิ่งชั่วร้ายให้หมดไปจากแผ่นดิน เชิดชูธรรมให้ปรากฏประดุจดอกบัวงามโผล่พ้นจากโคลนตม ทำการก่อสร้างฐานและสร้างเสาหลักแกะสลักคำประกาศพระราชโองการ ฯ ลงในแผ่นหินแกรนิตด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งแกะสลักรูปแผนที่ประเทศไทย ประดิษฐานในอ่างบัวหน้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และเสร็จเรียบร้อยในวันมาฆฤกษ์ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๓

ณ บัดนี้นับเป็นมหาอุดมมงคลฤกษ์แล้ว กระผมขอเรียนเชิญท่านพลเอกสมคิด จงพยุหะ และทุกคน กระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อประกาศอิสรภาพและสันติสุขถาวรให้เกิดขึ้นในผืนแผ่นดินไทย และทั่วพื้นปฐพีของโลก ตลอดไปชั่วกาลนาน

เมื่ออาจารย์พร รัตนสุวรรณ อ่านรายงานจบลง เหลือเวลาอีก ๕ นาทีจะถึงเวลาฤกษ์เที่ยงตรง พลเอกชวลิตก็ยังมาไม่ถึง ดังนั้นคุณสอาด แก้วเกษ พิธีกรก็ได้กล่าวเรียนเชิญท่านพลเอกสมคิด จงพยุหะ และทุก ๆ คน ร่วมกันกระทำพิธีเปิดแผ่นผ้าขาวสัญลักษณ์แห่งสันติภาพ อิสรภาพ สันติสุขถาวร เผยให้เห็นแผ่นหินแกรนิตสีดำ สลักคำประกาศพระราชโองการประวัติการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และแผนที่ประเทศไทยด้วยสีทอง พลเอกสมคิด จงพยุหะ เตรียมดึงเชือกมงคล ซึ่งต่อจากด้ายสายสิญจน์ที่ผูกโยงมาจากองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อาจารย์พร อาจารย์น้อมฤดี และทุกคนยืนต่อแถวห่างกันช่วงแขน โดยทุกคนยื่นแขนแตะไหล่คนที่อยู่ข้างหน้า พระองค์รับสั่งให้ทุกคนน้อมจิตของตนเองให้เป็นกุศล ด้วยการกล่าวคำว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ...๓ ครั้ง แล้วตั้งจิตอธิษฐานเป็นตัวแทนของคนในชาติ ในแผ่นดิน ในโลก สลายอธรรมทั้งปวง สยบกลุ่มพลังมิจฉาทิฏฐิสิ่งชั่วร้ายให้จมอยู่ภายใต้พื้นพระแม่ธรณี ให้ทุกคนเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน เชิดชูธรรมให้ปรากฏ ดุจดอกบัวงามโผล่พ้นจากโคลนตม พอได้เวลา ๑๒.๐๐ น. เที่ยงตรงตามเวลาฤกษ์ พลเอกสมคิด จงพยุหะ จึงดึงเชือกมงคลเปิดเผยแผ่นป้าย ฯ ให้ปรากฏโดดเด่น พระสงฆ์ทั้งนั้นสวดชยันโต ข้าพเจ้านำร้องเพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราช เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงแผ่เมตตา ต่อท้ายด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมี

มีเหตุการณ์มหัศจรรย์ในวันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย

เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนักแก่ทุกคนที่ร่วมอยู่ในพิธีต่างเห็นและรู้สึกคือ พออาจารย์พรเริ่มอ่านรายงานท้องฟ้าซึ่งแดดร้อนเปรี้ยงร่มครึ้มลงทันใด ลมเย็นพัดโชยอ่อน ๆ ลูบไล้ผิวกายให้รู้สึกสดชื่น จนกระทำพิธีเปิดเสร็จสิ้นลง ทุกคนจึงได้แหงนดูท้องฟ้า ชายขอบฟ้ารอบทุกทิศเป็นเมฆครึ้มลอยต่ำ ท้องฟ้ายังเป็นสีครามเข้ม แต่ทางด้านทิศตะวันออก เมฆแผ่กระจายลอยขึ้นคลุมบดบังแสงของสุริยเทพ ซึ่งอยู่กึ่งกลางท้องฟ้าเหนือยอดพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ราวกับพญานาคขดรอบแล้วแผ่พังพานบดบังแสงอาทิตย์มิให้ร้อนจ้า เพราะเวลาขณะนั้น**เที่ยงตรง**ตามเวลาฤกษ์ ซึ่งพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกำหนดให้กระทำพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศ ฯ ทุกคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าอัศจรรย์แท้! และต่างชี้ชวนให้กันและกันดูว่า เมฆรอบขอบฟ้าแผ่ขึ้นเฉพาะด้านทิศตะวันออกมาถึงครึ่งท้องฟ้า บังแสงอาทิตย์เหมือนอย่างกับพระนาคปรกเลยทีเดียว

เมื่อทุกคนช่วยกันกระทำพิธีเสร็จ พิธีกรก็ได้กล่าวนิมนต์เชิญชวนให้พระภิกษุสงฆ์ทั้งหมด ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระราชปริยัติโมลี แห่งวัดชนะสงคราม เป็นประธาน นำขึ้นสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และหมู่ฆราวาสประชาชน ซึ่งมีท่านพลเอกสมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะอาจารย์พร รัตนสุวรรณ นำพระภิกษุสงฆ์ขึ้นสรงโดยตักน้ำพระพุทธมนต์จากโอ่ง ๔ โอ่ง ซึ่งตั้งอยู่บนฐานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๔ ทิศ ส่วนฆราวาสก็ตักน้ำพระพุทธมนต์จากโอ่งมังกรที่ตั้งอยู่บนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ทั้ง ๔ ทิศเช่นเดียวกัน โดยเข้าคิวเรียงแถวเดินขึ้นบันไดแล้วสรงน้ำรอบเป็นวงกลมล้อมองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แล้วเดินลงบันไดมา พระภิกษุสงฆ์เดินเรียงแถวขึ้นสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ชั้นบน ส่วนฆราวาสเดินสรงน้ำรอบชั้นล่าง เป็นภาพที่เป็นระเบียบสวยงามมาก มองดูจากสีหน้าทุกคนบ่งบอกถึงความเบิกบานสนุกสนานด้วยความสงบร่มเย็น ยิ้มอย่างสดชื่นแจ่มใส

บรรยากาศในโลกทิพย์ยิ่งสงบลึกซึ้ง เสียงดนตรีแว่วแผ่วหวานจับไม่ได้ว่าเป็นเสียงอะไรบ้าง แต่ช่างผสมกลมกลืนกันเป็นเสียงแผ่วหวานอ่อนโยน ชวนให้เกิดความสงบแต่ระรื่นในจิตใจ บรรดาเหล่ามวลเทพเจ้าโอปปาติกะทั้งปวงที่ร่วมอยู่ในพิธี ต่างสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งสรงสาดน้ำแก่คณะเรา ทุก ๆ คน น้ำเป็นละอองหยาดหยด ผสมดอกไม้เล็ก ๆ ปลิวกระจาย...เหนือสิ่งอื่นใด...เทพพญานาคจากพระธาตุพนมแม่น้ำโขง ๕ องค์เลื้อยเลี้ยวเกี่ยวพันวนกระหวัดรัดซึ่งกันและกัน แผ่พังพานชูเศียรพ่นน้ำเป็นละอองฝอย ให้ความชุ่มชื่นเย็นฉ่ำแก่ทุก ๆ คน ได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า **“จงทำรั้วถาวรให้สวยงาม ปลูกประดับพื้นให้เขียวขจี พร้อมทั้งดาวเรืองบานไม่รู้โรย กัลยาณมิตรเท่านั้นจะช่วยให้อิสรภาพ สันติภาพ สันติสุขถาวร ตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคง ขออานุภาพจากน้ำพระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสรงราดรดองค์พระเจดีย์ ฯ นี้ จงดับไฟให้สิ้นเชื้อ ขอทุกคนจงตั้งมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิ เพื่อความมั่นคงของตนเองและส่วนร่วม”**

เมื่อทุกคนสรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เสร็จ เวลาขณะนั้น ๑๒.๓๕ นาฬิกา คุณสอาด แก้วเกษ พิธีกร จึงได้เชิญทุกคนให้ไปร่วมรับประทานอาหารที่ศาลากัมมัฏฐาน สำหรับพระภิกษุสงฆ์ โดยเฉพาะท่านเจ้าคุณพระราชปริยัติโมลี ท่านเจ้าคุณรองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ ท่านเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก และท่านเจ้าคุณพระสิริสุทัศน์ธรรมาภรณ์กับพระคุณเจ้าคณะบริหารของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อีก ๕ รูป ก็เดินทางกลับ พระภิกษุสามเณรจำนวน ๑๐๘ รูป จากอำเภอหล่มสักและจังหวัดเพชรบูรณ์ ต่างก็ขึ้นประจำรถกลับเช่นเดียวกัน ครั้นเมื่อทุกคนต่างเสร็จสิ้นภารกิจ พระสุริยเทพก็เปล่งประกายแสงเจิดจ้าตามเดิม เป็นพิธีเปิดแผ่นป้ายและสรงน้ำพระเจดีย์อิสภราพ ฯ ที่สำเร็จสมบูรณ์อย่างสวยงาม

พระดำรัสของสมเด็จพระนเรศวร ฯ ในวันทำพิธีเปิดแผ่นป้าย

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะลงจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพื่อมารับประทานอาหารกลางวันนั้น ข้าพเจ้าได้ขึ้นไปบนพระเจดีย์ ตักน้ำพุทธมนต์จากโอ่งน้ำสีเขียวมรกตราดรดสรงน้ำลงบนองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ อีกครั้งหนึ่งทั้ง ๔ ทิศ พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐาน ขณะนั้นพระองค์ได้เสด็จมารับสั่งว่า **“จงกระทำในสิ่งที่บอกนั้นให้เสร็จสิ้นภายในวันวิสาขบูชา ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ และจงปลูกต้นไม้ประจำภูมิภาคของแผ่นดินไทยลงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่อยังคงความอุดมสมบูรณ์ผ่อนคลายทุพภิกขภัยที่กำลังแผ่ไพศาลขยายวงกว้าง เพราะความหลงผิด โลภโมโทสัน มิจฉาทิฏฐิของมวลมนุษยชาติ การกระทำพลีกรรมทุกอย่าง เป็นสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์ความเป็นไป และจะช่วยบรรเทาสิ่งเลวร้ายมิจฉาทิฏฐิให้ผ่อนคลาย อย่างไรก็ตามทุกอย่างก็ขึ้นอยู่กับแนวทางเดินและการกระทำของมวลมนุษย์ในแผ่นดินเองด้วย ขอทุกคนจงมีความสุข มีความสงบ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยสติปัญญาอันชอบธรรม”** ข้าพเจ้ายังคงงงงวยแต่ก็น้อมรับด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ แต่บางคนก็มิได้รับประทาน ต่างก็แยกย้ายทะยอยกันกลับ บางหมู่บางคณะก็ขึ้นไปเล่นน้ำสงกรานต์กันเองต่อไปอีกบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก่อนที่ท่านพลเอกสมคิดและอาจารย์น้อมฤดีจะกลับ ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้ไปช่วยเล่าถึงเหตุการณ์ในวันนี้ให้ท่านพลเอกชวลิตได้รับทราบด้วย ซึ่งทั้ง ๒ ท่านก็รับปากอย่างดี

ขณะที่ทั้งอาจารย์พร คณะเรากำลังเก็บข้าวของ คุณชัยวุฒิ-คุณจินตนา วิทยานุกรณ์ เจ้าของโอ่งน้ำพระพุทธมนต์เพิ่งเดินทางมาถึง ก็ได้สรงน้ำพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และรับประทานอาหารแล้วเดินทางต่อขึ้นไปจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับคุณพิศาล-คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา เมื่อเก็บข้าวของเสร็จก็เดินทางกลับเป็นคณะสุดท้าย ส่วนคณะเราจะต้องค้างคืนอีก เพราะในวันรุ่งขึ้นที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๔ ก็จะต้องกระทำพิธีสรงน้ำพ่อขุนผาเมือง จึงจะเป็นอันเสร็จสิ้นภารกิจในคราวนี้

เช้าวันจันทร์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๔ คณะเราทั้งหมดไปช่วยกันเก็บดอกไม้ในพิธีเมื่อวาน เพื่อนำมาตากแห้ง พอ ๑๑.๓๐ นาฬิกา ก็นิมนต์พระภิกษุเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาศาสนาที่ท่านคอยช่วยเกี่ยวกับ

เรื่องของพิธีบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ท่านมาช่วยเก็บผ้าขาวที่คลุมแผ่นป้ายเปิดคำประกาศ ฯ เมื่อวันวาน ท่านเก็บเสร็จตอน ๑๒.๐๐ นาฬิกาพอดี พร้อม ๆ กับคณะเก็บดอกไม้ จากนั้นก็กลับมารับประทานอาหารกลางวันกัน เตรียมสรงน้ำพ่อขุนผาเมือง ซึ่งขณะที่รถแล่นจากเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กลับมาแคมป์ที่พักเพื่อรับประทานอาหารนั้น แดดที่ร้อนเปรี้ยงก็ร่มครึ้มลง พร้อมทั้งแว่วเสียงฟ้าร้องครืนมาแต่ไกล จึงต่างรีบนำดอกไม้ลงจากรถเพราะฝนเริ่มปรอยเม็ดลงมา และแล้วก็ตกลงมาอย่างหนัก ขณะที่ทุกคนกำลังรับประทานอาหาร *ข้าพเจ้าได้ยินเสียงห้อมล้อมรอบทุกทิศทางเคล้ามากับเสียงฟ้าคราง นั้นว่าจะไปสรงน้ำพ่อขุนผาเมืองพระผู้ทรงประทานแผ่นดินแก่คนไทยครั้งแรก ปลดแอกจากขอมทารุณ คอยท่าที่เนินพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง เมื่ออิ่มหนำสำราญดีแล้วจงรีบตามมา* ข้าพเจ้าจึงบอกให้ทุก ๆ คนที่กำลังรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันอยู่นั้นว่า ให้รีบ ๆ เข้าหน่อย จะได้ไปสรงน้ำพ่อขุนผาเมืองเร็ว ๆ หลายคนแย้งขึ้นมา **“ฝนตกหนักอยู่อย่างนี้ยังจะไปอีกหรือ สงสัยเทวดาสรงน้ำพ่อขุนก่อนคณะเราแล้วมั้ง รอพวกเราไม่ไหว ท่าจะยั๊ว? เลยเทฝนอาบพ่อขุนเสียเองเลย”** ข้าพเจ้าไม่พูดอะไร เพียงแต่ย้ำให้ทุก ๆ คนเร็ว ๆ

เมื่อทุกคนรับประทานอาหารกลางวันเสร็จกันแล้ว จึงต่างรีบขึ้นรถจากแคมป์ที่พัก ไปเนินพ่อขุนผาเมือง ทั้ง ๆ ที่ฝนยังคงตกอยู่ แต่เริ่มซาเม็ดแล้ว พอมาถึงเนินพ่อขุน ฯ ปรากฏว่าฝนขาดเม็ดแล้วแต่ท้องฟ้าก็ยังคงครึ้มฉ่ำด้วยไอละอองน้ำ *หลวงพ่อสมเด็จและพ่อฤๅษีได้บอกแนะนำให้ข้าพเจ้านำแป้งนวลหอมออกมาวาง เพื่อพ่อขุนและบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะจะได้กระทำให้เป็นแป้งหอมนวลทิพย์อันศักดิ์สิทธิ์* ครั้นแล้วข้าพเจ้าก็ได้นำแป้งนวลนั้นมาละลายด้วยน้ำอบน้ำพุทธมนต์ ทุกคนได้ใช้ปะตนเองและปะซึ่งกันและกัน โดยมีอาจารย์พรเป็นผู้นำ จากนั้นทุกคนก็ปะแป้งและสรงน้ำพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์พระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจึงต่างคนต่างเล่นสงกรานต์สาดน้ำกันเองจนเปียกชุ่มโชกทุกคน แล้วร่วมกันรำวงรอบฐานพระรูปปั้นพ่อขุน ฝนเริ่มโปรยปรายเม็ดลงมาอีก แต่ทุกคนก็สนุกสนานท่ามกลางสายฝน พ่อขุน ฯ รับสั่งกับทุกคนว่า **“ชื่นใจที่ได้รับความชุ่มชื่นเย็นฉ่ำ ขอความสุขสันติ์ร่มเย็นบังเกิดแก่ทุกคนและทั่วไป”** สายฝนยังคงตก ท้องฟ้ายังคงชุ่มฉ่ำและมีฟ้าแลบแปลบปลาบเป็นครั้งคราวในระยะไกล พร้อมทั้งมีเสียงครืนแผ่วต่อเนื่องราวกับรับรู้ถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น

เมื่อสรงน้ำพ่อขุนผาเมืองเสร็จ ทุกคนต่างเตรียมตัวกลับกรุงเทพมหานคร กว่าทุกอย่างจะเรียบร้อยออกเดินทางได้ก็ตกเข้าไป ๑๖ นาฬิกา

ข้าพเจ้ารีบโทรศัพท์ติดต่อไปหาคุณธนาเกี่ยวกับเรื่องรั้วรอบขอบอ่างดอกบัว แผ่นป้ายคำประกาศทันที เพราะจะปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีรั้วนานไม่ได้เลย เกรงจะมีใครมาทำอะไรเลอะเทอะเสียหาย คุณธนาซึ่งก็คงจะใจร้อนพอ ๆ กับพวกเราเช่นกัน บอกมาว่าในวันศุกร์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๔ ให้นำรถไปรับเสาและแผงรั้วได้เลย การติดตั้งก็ไม่ยาก คุณธนาบอกให้คณะเราติดตั้งเอง เนื่องจากระยะนี้คุณธนาไม่ว่างเลย ธุระติดพันมากมาย ถ้าเกิดปัญหาคณะเราติดตั้งเองไม่ได้ คุณธนาจึงจะหาเวลามาช่วยติดตั้งให้

ทำรั้วรอบอ่างบัวเสร็จทันวันวิสาขบูชา

ดังนั้นเช้าวันศุกร์ที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๔ จึงได้บรรทุกเสาและแผงรั้วเหล็กขึ้นมาศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน และเริ่มลงมือติดตั้งในวันเสาร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๔ เลยทีเดียว โดยมีอาจารย์พรคอยควบคุม เพราะในบ่ายวันเสาร์นั้นข้าพเจ้ากับคุณผ่องผิวมีธุระจะต้องไปจัดทำให้กับนายจำ ซึ่งได้นัดไว้หลายสัปดาห์แล้ว ที่หมู่บ้านชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กลับมาถึงแคมป์สน ศูนย์พัฒนาศาสนาจนมืดค่ำ คิดว่าอาจารย์พรควบคุมงานติดตั้งรั้วป้องกันอ่างดอกบัวคงจะเสร็จเรียบร้อย แต่ผลปรากฏว่ายังไม่เสร็จ ทั้ง ๆ ที่ดูตามแผนรายการที่คุณธนาวาดไว้ให้ดูคร่าว ๆ เสารั้วมีทั้งหมด ๘ ต้น เพราะเป็นรั้ว ๘ เหลี่ยม แต่กะระยะวัดลงตัวเพียง ๗ ต้นเท่านั้น ก็พอดีมืดค่ำก่อน จึงหยุดงานพักไว้ก่อนค่อยทำต่อในวันรุ่งขึ้น

วันอาทิตย์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๔ คณะเราออกทำงานแต่เช้า เริ่มกะระยะวางผังและวัดพื้นที่ใหม่ให้ได้ ๘ หลุม เพื่อตั้งเสารั้ว ๘ ต้น ในที่สุดทุกอย่างก็เรียบร้อยลงได้ คณะเราช่วยกันทำทั้งกะระยะวัดขุดหลุม ตั้งแผงรั้ว ๘ เหลี่ยม ล้อมรอบอ่างดอกบัวป้าย เสร็จตอน ๑๓ นาฬิกาพอดี ซึ่งครั้งแรกพอเที่ยงอาจารย์พรบอกว่าให้หยุดพักไว้ก่อน เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วค่อยมาทำต่อ ข้าพเจ้าจึงบอกให้ทุกคนพัก ขณะนั้นความรู้สึกก็ชาดิ่งลึกลง ได้ยินเสียงของพระองค์ก้องสำทับขึ้นว่า **“จงกระทำต่อเนื่องให้แล้วเสร็จก่อนที่จะมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากีดขวางให้ต้องเริ่มต้นใหม่ และจงจำไว้ ! การกระทำสิ่งใดเมื่อทุกอย่างพร้อม จงรีบทำให้แล้วเสร็จทันทีอย่างรวดเร็ว เพราะทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงกะทันหันรวดเร็วโดยมิได้คาดคิด”** ดังนั้นข้าพเจ้าจึงบอกให้ทุกคนลงมือกระทำต่อไป ทุกคนจึงช่วยกันกลบหลุมเสารั้ว อาจารย์พรนำหัวเม็ดบัวขึ้นติดบนยอดเสาหลักรั้วงานจึงแล้วเสร็จโดยทุกคนสามัคคีพร้อมเพรียงกันทำงาน ทุกคนต้องการให้งานสำเร็จโดยมิได้หวังผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด คิดอยู่เพียงอย่างเดียวว่าทำอย่างไรงานจึงจะแล้วเสร็จเท่านั้น เมื่อเสร็จแล้วข้าพเจ้าได้นำทุกคนร้องเพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงชาติ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น ต่อด้วยเพลงแผ่เมตตา ข้าพเจ้าลองนับดูในวันนั้นคนที่ช่วยกันทำงานมีทั้งหมด ๑๙ คน

พระองค์รับสั่งต่อไปอีกว่า **“อย่าลืม ! จงทำพื้นที่ภายในรั้วให้เขียวขจี ประดับด้วยดาวเรืองบานไม่รู้โรย และดอกไม้สีสันอื่นนานาชนิดให้สวยงาม ให้ทุกคนที่ได้มาพบเห็นเกิดความรู้สึกขึ้นเองในใจว่าช่างจัดได้สวยสดงดงามหมดจดน่ารื่นรมย์ ให้ทุกคนเกิดความประทับใจโดยมิต้องมีใครเชิญชวน อันจะแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์เพื่อสิ่งที่ดีงาม จะได้เป็นสื่อส่งผลแห่งกุศลสัมมาทิฏฐิ ผ่อนคลายทำลายความรุ่มร้อนแห่งมิจฉาทิฏฐิให้สลายอ่อนตัวลง รั้วแนวป้องกันสวยงามเป็นระเบียบ พื้นที่สวยงามอุดมสมบูรณ์ รอบอ่างดอกบัวงามเชิดชูเสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศ ฯ และแผนที่ประเทศไทย และจงปลูกต้นไม้มงคลชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า ไม้พยุง ลงบนเนินหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้ได้ในวันฉัตรมงคล สภาวการณ์จะเปลี่ยนแปลงผันผวนปั่นป่วนไปตามแรงการกระทำของมนุษยชาติ แต่สันติภาพ อิสรภาพ สันติสุขถาวร จะต้องดำรงอยู่อย่างมั่นคงตลอดไป”** จึงเป็นอันว่าคณะเราได้ติดตั้งรั้วป้องกันสำเร็จเสร็จสิ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๔

ทำพิธีปลูกต้นไม้ในวันฉัตรมงคล

ในวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔ วันฉัตรมงคล คณะเราก็ได้ปลูกต้นไม้พยุงที่เนินหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ได้ ๗ ต้น เสริมด้วยต้นไม้ประดู่อีก ๒๑ ต้น ต้นมะหาดอีก ๓๒ ต้น และเราได้มาเริ่มเคลียร์พื้นที่รอบอ่างดอกบัวงามเชิดชูเสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศ ฯ เพื่อเตรียมปลูกหญ้าและดอกไม้ต่าง ๆ อีก การทำงานได้ทำต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา ในวันเสาร์-วันอาทิตย์ที่ ๑๑-๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ต่อจากวันพืชมงคล ก็ได้ลงมือปลูกต้นดอกดาวเรือง บานไม่รู้โรย และปลูกหญ้า เสาร์-อาทิตย์ที่ ๒๕-๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๔ เริ่มทาสีรั้วรอบอ่างดอกบัวงาม และปักไม้เตรียมพื้นที่ปลูกต้นประดู่อีกเนินหนึ่ง ภายในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งทางคณะไฟฟ้าเขต ๗ จะมาช่วยปลูกในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ วันวิสาขบูชา ซึ่งในวันวิสาขบูชานี้คณะเราก็จะกระทำพิธีต่าง ๆ เกี่ยวกับต้นไม้ประจำภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อปลูกลงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย รวมทั้งกระทำพิธีทอดผ้าป่าเพื่อรวบรวมปัจจัยปลดภาระหนี้สินในการก่อสร้างถนน ซึ่งยังมีหนี้สินตกค้างอยู่อีกถึง ๒ ล้านบาทเศษต่อไป

สำหรับต้นไม้ประจำภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เป็นต้นว่า ต้นสะตอเป็นต้นไม้ประจำทางด้านภูมิภาคทางด้านภาคใต้ เพราะเมื่อใครก็ตามเอ่ยถึงต้นสะตอคนทั่วไปจะนึกถึงภาคใต้ พูดถึงต้นลำใยก็จะนึกถึงภาคเหนือ พูดถึงมะละกอก็จะนึกถึงส้มตำมะละกอทางภาคอีสาน เป็นต้น ดังนั้นช่วงระยะเวลาจากวันสงกรานต์เป็นต้นมา จึงทำให้คณะเราแทบจะไม่มีเวลาว่างเลย เพราะต้องเตรียมงานหลายด้านให้ทันกับเวลา

เกิดปาฏิหาริย์ที่ยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขณะที่ปลูกต้นไม้ในวันฉัตรมงคล

เมื่อวันฉัตรมงคล อาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ขณะที่คณะเรากำลังปลูกต้นพยุงอยู่ที่เนินหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น เป็นเวลา ๑๐ โมงเศษ เสียงคุณบุญนำคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาซึ่งทำหน้าที่ขุดหลุมร้องบอกว่า **“พี่ศรีเพ็ญ ดูซิ...ที่ยอดพระเจดีย์สว่างจ้าเลย”** ข้าพเจ้าจึงเงยหน้าขึ้นและมองไปที่เนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ซึ่งทุกคนที่กำลังช่วยกันทั้งขุดหลุม ทั้งปลูกอยู่นั้น ต่างก็รีบหันมองดูไปที่พระเจดีย์ แล้วต่างคนต่างโอ้โฮ! ฮื้อฮือ...โวยวายกันลั่น ข้าพเจ้าจึงปรามขึ้นว่าเบา ๆ หน่อย อธิษฐานรับพลังทิพย์จากพระเจดีย์แล้วกล่าวคำว่า สาธุ...พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...จึงต่างคนต่างทำตาม ไม่ช้าแสงสว่างเจิดจ้าบนยอดพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ค่อย ๆ หรี่ลง ๆ จนมองเห็นเป็นปกติธรรมดา

ได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า **“จงตั้งจิตให้เป็นกุศลสัมมาทิฏฐิขณะปลูกต้นพยุง ซึ่งเป็นมงคลนามของไม้ทรัพยากรของชาติ เพื่อโยงพยุงสัมมาทิฏฐิให้มั่นคงในแผ่นดิน เพราะภาวการณ์ยามนี้นั้นพลังของความชั่วอันเกิดจากบาปมิจฉาทิฏฐิกำลังถาโถมโหมกระหน่ำมวลเหล่าผู้คนในแผ่นดิน ซึ่งแล้วแต่ว่าใครมีสื่อเชื้อในทางใดก็จะได้รับผลในทางนั้น แต่ถ้ารักษากุศลจิตมั่น พลังของสัมมาทิฏฐิก็จะพยุง**

ให้มีความมั่นคงในท่ามกลางความปั่นป่วนสับสนของสภาวการณ์ อย่าลืม....เมื่อความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใจจงภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....” ข้าพเจ้าจึงหลับตาลงสำรวมจิตให้สงบแล้วภาวนาคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...ตลอดเวลาที่ปลูกต้นพยุงและต้นประดู่บนเนินหน้าองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น พร้อมทั้งได้บอกให้คนอื่น ๆ ที่ช่วยกันอยู่นั้น นึกภาวนาในใจไปด้วยแต่จะมีใครทำตามบ้างหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าไม่แน่ใจ โดยเฉพาะพวกคนงานซึ่งทำงานไปพลางคุยกันไปพลาง จนเวลาเกือบเที่ยงจึงได้หยุดพัก เพราะต้นพยุงก็ไม่มีแล้ว รอว่าจะไปขอกล้าไม้พยุงจากแหล่งเพาะชำของกรมป่าไม้มาปลูกเพิ่มเติมให้ได้มากที่สุดทั่วบริเวณที่เห็นสมควรว่าจะปลูกลงไปที่ใดได้บ้าง

สมเด็จพระนเรศวร ฯ รับสั่งให้ทอดผ้าป่า ๒,๑๓๕ กอง ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท

วันเสาร์-วันอาทิตย์ที่ ๑๑-๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ก็เริ่มเคลียร์พื้นที่บริเวณภายในรั้วรอบบริเวณอ่างดอกบัวและปลูกต้นดอกดาวเรืองและบานไม่รู้โรย พร้อมทั้งปูทางเดินปลูกหญ้าให้พื้นที่รอบอ่างดอกบัวเขียวขจี อันจะหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน *ขณะที่ข้าพเจ้าบอกให้บุคคลที่ช่วยเหลืองานปฏิบัติหน้าที่นั้น ความรู้สึกจะกึ่งสำนึกตลอดเวลา คล้ายตนเองกำลังเดินและยืนอยู่ระหว่างรอยต่อของดินกับฟ้าหรือดินกับน้ำ หรือน้ำกับฟ้า เพราะขณะที่รู้สึกตัวเต็มที่ก็กำลังสั่งบอกคนนั้นทำนั่น คนนี้ทำนี่ไม่ได้หยุดปาก พร้อมทั้งตนเองก็ลงมือทำไปด้วย แต่ความรู้สึกอีกด้านหนึ่งนั้นช่างเวิ้งว้างมัวซัวสลัวราง เดี๋ยวร้อนราวกับตกอยู่ท่ามกลางเปลวแดดแผดเผา เดี๋ยวเย็นชื่นฉ่ำ ผู้คนสับสนวุ่นวายคล้ายหลงทาง ไม่มีความแน่นอนว่าจะหันเหไปทางทิศใด เดี๋ยวเสียงระเบิดตูม ท้องฟ้าขุ่นข้น ดำทะมึนแสงไฟแดงฉาน เดี๋ยวสว่างเจิดจ้า ลมเย็นพัดโชย จากเสียงระเบิดกลายเป็นเสียงดนตรี ข้าพเจ้าได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งคล้ายปรารภรำพึงเพราะลำเนียงเสียงนั้นสะท้านเข้าไปในอกว่า*

“ในเทศกาลวันอาสาฬหบูชาวันเข้าปุริมพรรษา วันแห่งชัยชนะขั้นเด็ดขาด อันหมายถึงวันซึ่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ครั้นแล้วพระอัญญาโกณฑัญญะเกิดธรรมจักษุคือดวงตาเห็นธรรม จนพระพุทธองค์ทรงเปล่งอุทานรำพึงขึ้นว่า โกณฑัญญะรู้แล้วซิหนอ ...เป็นความโสมนัสปีติปราโมทย์ของพระพุทธองค์ ซึ่งตัดสินพระทัยอยู่นานว่าสิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ได้รับชัยชนะมาแล้วนี้ เมื่อวันเพ็ญวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ นั้น ใครจะรู้ตามและทำตามได้บ้างหนอ ครั้นเมื่อพระพุทธองค์ทรงตัดสินพระทัยแสดงปฐมเทศนา แล้วมีผู้ตรัสรู้ตามเป็นครั้งแรกในวันเพ็ญเดือน ๘ จึงเป็นวันที่มีชัยชนะอย่างเด็ดขาดจากพญามารเป็นวันรัตนะครบ ๓ วันอาสาฬหบูชา...

...กุศลสัมมาทิฏฐิจากผ้าป่าสามัคคีแห่งมวลชนจำนาน ๒,๑๓๕ กอง ซึ่งเป็นปีพุทธศักราชที่มีชัยชนะอย่างเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถี จะก่อให้มีให้เป็นขึ้นได้หรือไม่หนอ... กับจำนวนปัจจัยเท่ากับกาลเวลาแห่งพระพุทธศาสนาจะยืนยาว ให้พระธรรมคำสั่งสอนเป็นประทีปนำทางมวลมนุษยชาติถึง ๕,๐๐๐ ปี เพื่อสันติภาพอิสรภาพ สันติสุขถาวรเป็นทุนหนุนนำให้ศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ

ดำรงคงอยู่ได้อย่างมั่นคง" ขณะเดียวกันนั้นก็จะได้ยินเสียงเป็นคลื่นกระเพื่อมมากระทบโสตประสาทว่า "สิ่งอันพึงประสงค์ของพระองค์จะต้องก่อให้บังเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมที่สัมผัสได้ เพื่อเป็นสื่อแห่งสันติสุขโสมนัสปิติปราโมทย์ในห้วงพระหฤทัยของพระองค์ พระผู้ทรงเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อแผ่นดิน สาธุ ...พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ..."

เมื่อเสียงแผ่วจางหายไป ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า ที่พระองค์รับสั่งเช่นนั้นหมายความว่าอย่างไร และเสียงซึ่งข้าพเจ้าได้ยินห้อมล้อมมาทุกทิศทางนั้นคืออะไร หลวงพ่อสมเด็จ ฯ จึงกล่าวว่า " เจ้าเด็กน้อยเอ๋ย...พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเป็นห่วงกังวลถึงความเป็นไปต่าง ๆ ของสภาวการณ์ พระองค์จึงทรงปรารภรำพึงถึงวันเวลาแห่งปีที่มีชัยชนะอย่างเด็ดขาดต่ออริราชศัตรูในสงครามยุทธหัตถี และวันเวลาอันโบราณาจารย์เคยกล่าวคาดคะเนไว้ว่า พระพุทธศาสนาจะอยู่ยั่งยืนนานถึง ๕,๐๐๐ ปี จึงน่าจะมีการจัดการรวบรวมผู้มีจิตศรัทธาเป็นกุศลสัมมาทิฏฐิจัดทอดผ้าป่าสามัคคี ๒,๑๓๕ กอง กับจำนวนปัจจัยกองละ ๕,๐๐๐บาท เพื่อปัจจัยนั้นจะได้นำเป็นทุนหนุนพัฒนาศาสนาให้เจริญงอกงามตลอดไป ครั้นแล้วก็มีเสียงมวลเหล่าเทพเทวาสนับสนุนสาธุการเพื่อยังความสันติสุขโสมนัสปีติปราโมทย์ให้บังเกิดขึ้นในจิตใจของพระองค์บ้าง"

ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ อีกว่าแล้วข้าพเจ้าจะทำให้สิ่งนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร ข้าพเจ้าจะไปบอกใครได้สักกี่คน หลวงพ่อก็บอกว่าจะได้หรือไม่ได้พอถึงวันอาสาฬหบูชา ก็จัดทำพิธีทอดผ้าป่า ๒,๑๓๕ กอง ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาทก็แล้วกัน ข้าพเจ้าจึงได้แต่เกิดความรู้สึกมึนงง มีเวลาอีก ๒ เดือน จะถึงวันอาสาฬหบูชา ซึ่งตรงกับวันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ แต่ก่อนอื่นจะต้องจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนใช้หนี้ในการสร้างถนนภายในศูนย์พัฒนาศาสนา ในวันวิสาขบูชาที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ นี้ให้เสร็จสิ้นไปก่อน ข้าพเจ้าจึงจะดำเนินการสำหรับวันอาสาฬหบูชา - วันเข้าพรรษาต่อไป

สำหรับงานพิธีทอดผ้าป่าวันวิสาขบูชาที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ข้าพเจ้ามิได้บอกกล่าวแก่ใครเลย นอกจากบุคคลซึ่งได้พบปะกันอยู่เสมอและสมาชิกหนังสือวิญญาณ ซึ่งก็คงจะทราบจากที่เคยผ่าน ๆ มาว่าในวันสำคัญทางศาสนาแล้วละก้อ จะต้องมีการจัดการทอดผ้าป่าสามัคคีทุกครั้ง ในการจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าครั้งนี้ เป็นการทอดผ้าป่าเกี่ยวกับต้นไม้ประจำภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งข้าพเจ้าจะได้นำไปบันทึกเล่าต่อในฉบับหน้ารวมกับบันทึกการเดินทางไปอินเดีย แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ซึ่งยังบันทึกเล่าค้างไว้นั้น

ทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชา อังคารที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔

*นับจากงานพิธีเปิดแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เมื่อวันสงกรานต์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๔ เสร็จสิ้นลงแล้ว เหลือเวลาอีกไม่กี่วันก็จะถึงวันวิสาขบูชา อังคารที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ดังนั้นอาจารย์พรกับข้าพเจ้าและคณะแทบจะไม่มีเวลาสำหรับบอกบุญใคร ๆ นอกจากสมาชิกหนังสือวิญญาณ ซึ่งได้รับทราบถึงเรื่องราวต่าง ๆ มาโดยลำดับ และก็ได้ส่งปัจจัยมาร่วมสมทบ ดังนั้นงานพิธีทอดผ้าป่าวันวิสาขบูชา เพื่อรวบรวมปัจจัยเป็นกองทุนใช้หนี้การสร้างถนน จึงได้ปัจจัยไม่มากนัก เพียงหนึ่งแสนสามหมื่นหกพันหนึ่งร้อยเจ็ดสิบห้าบาทเท่านั้น ไม่พอที่จะเจียดนำไปใช้หนี้ซึ่งยังคงค้างอยู่อีกถึงสองล้านกว่าบาทได้ เพราะปัจจัยที่ได้มาก็นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั่ว ๆ ไปจนหมด อีกประการหนึ่งในวันวิสาขบูชาปีนี้เป็นวันอังคาร ซึ่งไม่อาจที่จะจัดการรถจากกรุงเทพ ฯ มาได้ ผู้ที่มาร่วมในงานบุญจึงมีไม่มากนัก ข้าพเจ้าเองก็เหน็ดเหนื่อยและท้อพอสมควร เพราะยังมองเห็นงานใหญ่รออยู่ข้างหน้า คืองานวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา ซึ่งพระองค์รับสั่งให้กระทำพิธีทอดผ้าป่าจัดตั้งกองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งข้าพเจ้ายังมืดมนไม่เห็นช่องทางว่าจะเป็นไปได้อย่างไร ๒,๑๓๕ กองทุน ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท จะต้องใช้เวลานานสักเท่าใดจึงจะได้ครบบรรลุสู่เป้าหมาย ภาระหนี้สิน ๒ ล้านบาทเศษในการสร้างถนน ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะปลดเปลื้องไปได้โดยวิธีใด งานตรวจชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา สืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ก็ยังดำเนินอย่างต่อเนื่องอยู่เรื่อย ๆ งานดูแลรักษาและก่อสร้างสิ่งจำเป็นบางอย่างทางด้านพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ก็ยังต้องดำเนินอยู่ไม่ขาดระยะ ข้าพเจ้าได้พูดกับอาจารย์พรว่า งานต่าง ๆ ที่ดำเนินมาตั้งแต่ต้นจนถึงบัดนี้เป็นเวลาถึง ๑๖ ปี คงจะถึงทางตันเสียแล้ว และก็คงจะถึงเวลาของการสิ้นสุดเสียที สำหรับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพราะก็ได้ยกฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูลจนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็ควรจะต้องจบสำหรับการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ นับจากวันที่พระองค์ให้เริ่มลงมือทำงานเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสภาพ ฯ ขณะนั้นวันนั้นคือวันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๔ เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมารับสั่งว่า : -

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช รับสั่งให้นำคัมภีร์อรรถกถา ไปถวายสมเด็จพระสังฆราช ฯ และเป็นเจ้าภาพบวชพระ ๓ รูป

“จงจบการบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เมื่องานตรวจชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา สืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไป เมื่อพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน และได้จัดนำขึ้นทูลเกล้าถวาย

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๗-๘ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๓๔

แด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขอย้ำเตือนให้รำลึกอีกครั้งหนึ่งว่า พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และการดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา คือ สัญลักษณ์สิ่งชี้บอกถึงสิ่งใด งานสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์ เป็นสิ่งชี้บอกถึงความสงบร่มเย็น อิสรภาพ สันติสุขถาวร จงนำพาบุคคลผู้ซึ่งเป็นแกนนำของงาน ไปรับการตรวจรักษาสุขภาพ เพื่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้สำเร็จสมบูรณ์ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้หนักเป็นเบา จงจัดนำพระธรรมคัมภีร์ซึ่งจัดพิมพ์สำเร็จแล้ว ไปถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงคุณธรรมความรู้ อันมีสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นอาทิ และเป็นเจ้าภาพบวชพระสัก ๓ รูป ขออนุโมทนา”

ข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็บอกว่า “จงอดทน อย่าเพิ่งเบื่อหน่ายท้อแท้ ขณะนี้คัมภีร์อรรถกถาก็ได้จัดพิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้วถึง ๓๔ คัมภีร์ กำลังรอทำปกอยู่อีก ๓ คัมภีร์ กำลังตรวจชำระและจัดพิมพ์อยู่อีก ๑๐ คัมภีร์ ซึ่งเป็นคัมภีร์อรรถกถา-ชาดก สำหรับคัมภีร์ฎีกานั้นก็ตรวจชำระไว้เรียบร้อยแล้ว ยังรอแต่เพียงการพิมพ์เท่านั้น คงไม่นานเกินรอ และการที่จะนำคัมภีร์ไปถวายพระผู้ใหญ่ดังเช่นสมเด็จพระสังฆราช ฯ เป็นต้นนั้น ก็ต้องปรึกษาหลาย ๆ ฝ่ายดูก่อนว่าจะทำอย่างไร ส่วนการเป็นเจ้าภาพบวชพระนั้นก็ต้องถามดูก่อนว่าจะมีใครต้องการบวชบ้าง ก็จะขอเป็นเจ้าภาพ นี่แสดงว่าเทวดาท่านให้อาจารย์ทำบุญต่ออายุน่ะซี ก่อนอื่นก็ต้องไปหาหมอตรวจร่างกายดูก่อนว่ามีอะไรจะต้องระมัดระวังบ้าง

ข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไรเพราะถึงอย่างไรความรู้สึกก็ไม่ได้เบาบางลงเลย *เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ช่างมืดครึ้มอึมครึม อึดอัด ความสับสนวุ่นวาย ผู้คนไม่ทราบว่าจะหันเหไปทางทิศใด บรรยากาศเหล่านี้มิได้ห่างหายไปได้สักที แต่ยังคงปกคลุมอยู่โดยทั่วไปราวกับจะเป็นบรรยากาศอันถาวร แม้บางแห่งจะสว่างแต่ก็เป็นฝ้าขาวขุ่นข้นราวกับสีน้ำข้าวฉะนั้น*

ดังนั้นวันพุธที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ อาจารย์พรจึงได้ไปเจาะเลือดตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลสมเด็จพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี กับ พ.ญ.สุกัญญา พิมพ์เวิน ซึ่งเป็นแพทย์ประจำตัวที่คอยดูแลเกี่ยวกับเรื่องโรคเบาหวานอยู่ ผลการตรวจร่างกายทุกอย่างปกติ ยังรอแต่เพียงผลเลือด พอวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๔ คุณหมอสุกัญญาโทรศัพท์มาแจ้งผลเลือดว่า อาจารย์พรเป็นตับอักเสบ จะต้องรับตัวเข้ารักษาที่โรงพยาบาล พร้อมทั้งบอกว่าได้เตรียมห้องไว้แล้ว อาจารย์พรบอกว่าขอยังไม่เข้าโรงพยาบาล จะพักอยู่ที่บ้านก่อน คุณหมอจึงบอกว่า ถ้าจะอยู่ที่บ้านก็ขอให้พักจริง ๆ อย่าออกแรง การเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ควรจะงดสักระยะหนึ่งก่อน เพราะการออกแรงการเดินทางกระเทือน จะเป็นอันตรายต่อโรคตับอักเสบมาก อีกประการหนึ่งจะต้องควบคุมเบาหวานให้ได้ ถ้าน้ำตาลในเลือดมากจะทำให้ตับอักเสบหายช้ามาก ดังนั้นจึงเป็นอันว่าอาจารย์พรจะต้องพักรักษาตัว ไม่ได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน เลย เกือบ ๑ เดือน แต่ก็ไม่ได้พักจริง ๆ เพราะจะต้องติดต่อนำพระธรรมคัมภีร์ไปถวายพระเถระผู้ใหญ่ตามวัดต่าง ๆ รวมทั้งติดต่อเกี่ยวกับการบวชพระอีก ๓ รูปด้วย

เป็นอันว่า ชั่วระยะเวลา ๑ เดือนเศษก่อนจะถึงวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษา ซึ่งจะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา ๒,๑๓๕ กองทุน กองทุนละ ๕,๐๐๐ บาทนั้น อาจารย์พร

เริ่มป่วย พร้อมทั้งต้องจัดพระธรรมคัมภีร์นำถวายพระเถระผู้ใหญ่ตามวัดต่าง ๆ เช่น วัดสามพระยา วัดชนะสงคราม วัดมหาธาตุ ฯ วัดปากน้ำ วัดยานนาวา วัดเบญจมบพิตร ฯ เป็นต้น กับทั้งได้นำถวายสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เป็นเจ้าภาพบวชพระภิกษุจากสามเณร ๓ รูป เมื่อวันอังคารที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ดังนั้นตลอดเวลาแทบจะไม่มีเวลาว่างเลย จนงานผ้าป่าหาทุนมูลนิธิแทบจะไม่ได้ทำเลย จึงมีผู้มาร่วมจำนวนยังห่างไกลจากเป้าหมายที่พระองค์ทรงปรารภมาก แม้กระนั้นพระองค์ยังรับสั่งว่า **"ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นโดยทั่วไปแล้ว เมื่อสิ่งที่จะนำพาให้การก้าวไปปักหลักลงคล้ายกับข้าวกล้าได้ถูกปักลงในนาแล้ว จงรักษากุศลจิตมั่นเพื่อความเจริญงอกงามจะได้ติดตามมา อันความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่ หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจจากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน ความเบื่อหน่าย ท้อแท้ อกุศลจิตทั้งหมดจะเป็นเปรียบเสมือนความร้อนความแห้งแล้งของดินฟ้าอากาศ อกุศลจิตจะเป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญงอกงามของสิ่งทั้งปวง รวมทั้งเป็นบ่อเกิดของภัยพิบัติอีกด้วย อย่าลืม....เมื่อความทุกข์เกิดขึ้นครั้งใด จงภาวนาอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...แล้วจะปลอดภัย และพ้นจากบ่วงของมารได้"** ข้าพเจ้าได้แต่ตั้งจิตน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และพยายามปฏิบัติตาม แต่ก็ช่างยากเย็นเสียเหลือประมาณ จนพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ และเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกด้วย ต้องคอยเตือนเสมอ

ทอดผ้าป่า ๒,๑๓๕ กอง ในวันอาสาฬหบูชา
วันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔

เมื่อเป็นเจ้าภาพกระทำพิธีบวชพระภิกษุ ๓ รูป ณ โบสถ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งพระที่อาจารย์พรเป็นเจ้าภาพบวชให้นี้ คือ ๑. สามเณรมหาสิทธิเพชร วัดเพลง เป็นพระมหาสิทธิเพชร ๒. สามเณรมหาชัยยา วัดจอมสุดาราม เป็นพระมหาชัยยา ๓. สามเณรมหาสมพร วัดมหาธาตุ ฯ เป็นพระมหาสมพร หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจเกี่ยวกับเรื่องบวชพระแล้ว ก็เตรียมตัวเดินทางไปศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ซึ่งจะต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา จัดตั้งกองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรและคณะเราจึงได้ออกเดินทางในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๔ นั่นเอง ทั้ง ๆ ที่หมอยังไม่อนุญาตให้เดินทาง แต่ก็จำเป็นเพราะในวันที่จะต้องกระทำพิธีวันอาสาฬหบูชา คือ วันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔

ดังนั้นในวันอาสาฬหบูชาซึ่งต้องกระทำพิธีทอดผ้าป่าจัดตั้งกองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งพระองค์ทรงปรารภให้จัดตั้งถึง ๒,๑๓๕ กองทุน ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาทนั้น แทนที่จะได้จัดเป็นงานมหากุศลอันยิ่งใหญ่ แต่แล้วก็ไม่สามารถที่จะจัดทำได้ จึงได้เพียง ๑๗๖ กองทุนเท่านั้น กับกองกลางซึ่งก็ไม่มากนัก ซึ่งอาจารย์พรก็ได้ให้สัญญากับพระองค์ว่า เมื่อสุขภาพแข็งแรงดีเช่นเดิมก็จะพยายามกระทำพระราชปรารภของพระองค์บรรลุสู่ความสำเร็จให้จงได้ พระองค์จึงรับสั่งย้ำเตือนอีกว่า **"อย่ากังวลใจเลย จงรักษากุศลจิตมั่น และยึดมั่นอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เท่านั้น"**

เมื่อเดินทางกลับจากงานกระทำพิธีทอดผ้าป่าวันอาสาฬหบูชา จัดตั้งกองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนาแล้ว อาจารย์พรก็ได้ไปให้คุณหมอเจาะเลือดตรวจเช็คร่างกายอีก ว่าผลของเลือดที่แสดงอาการอักเสบของตับเป็นอย่างไรบ้าง หลังจากที่เดินทางและทำงานขนาดนี้ เพราะดูจากอาการภายนอกอาจารย์พรก็ยังรู้สึกสบายดี เพียงแต่มีอาการอ่อนเพลียเพียงเล็กน้อย และเสียงแหบพร่าไม่สดใสดังเดิมเท่านั้น จากผลของเลือดปรากฏว่าอาการยังทรงตัว คุณหมอแนะนำว่าควรจะต้องพักไปอีกสักชั่วระยะหนึ่ง อย่าเพิ่งโหมงานหนักเหมือนดังที่ผ่านมา แม้กระนั้นพอใกล้ถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๔ อาจารย์พร คุณผ่องผิว คุณพัชรา และข้าพเจ้า ก็เดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สน อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๔ เพราะในอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ เวลา ๑๑ นาฬิกา ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๙ จะต้องรื้อเปิดหลังคาผ้าใบซึ่งคลุมอ่างดอกบัวแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไว้ตั้งแต่วันเข้าพรรษา ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เพราะคุณธนาได้มาขัดบัวหัวเม็ดเสาทองเหลืองแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ ฯ แล้วอาบเคลือบยูนิเทนไว้เพื่อให้สดใสแววาวับอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องคอยขัดบ่อย ๆ เนื่องจากเสาทองเหลืองเมื่อตากแดดตากลมตากฝนอยู่นาน ๆ จะหมองมัว

มีลางบอกถึงเหตุร้าย

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ นี่เองที่เป็นวันวิกฤติอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอันที่จริงก็ตลอดระยะเวลาก่อนจะถึงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ *บรรยากาศในโลกทิพย์ก็ช่างน่าประหวั่นพรั่นพรึง ไม่ปลอดโปร่งสดใสขึ้นได้เลย และยังไม่มีทีท่าว่าจะสลายหายบางเบาไปได้เมื่อใด มิหนำซ้ำเสียงหวีดหวิวของแรงลม เสียงครืนครั่นของท้องทะเลปั่นป่วน เสียงคลื่นมนุษย์ที่จับสรรพสำเนียงใดชัดเจนไม่ได้ เสียงขู่กรรโชก เสียงคำรามช่างน่าหวาดผวา* ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและคุณผ่องผิวว่า “บรรยากาศในโลกทิพย์ระยะนี้น่ากลัวเหลือเกิน ไม่รู้ว่าเหตุการณ์อะไรจะเกิดขึ้น บรรยากาศแบบนี้หมายถึงว่าสภาวการณ์ของโลกและของประเทศเราคงจะไม่ค่อยปลอดโปร่ง และอะไร ๆ ก็คงจะไม่ค่อยดีเท่าที่ควร พวกเราไม่รู้จะถูกเล่นงานเมื่อไร ระวังตัวกันหน่อยก็แล้วกัน พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ไว้เรื่อย ๆ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ขึ้น ๑ ค่ำ จะต้องรื้อเปิดหลังคาผ้าใบออก คงจะหายใจออกได้บ้างกระมัง เย็นวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๔ ไปสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ กันดีกว่า เผื่อเช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม จะได้ปลอดโปร่งบ้าง”

ดังนั้นเย็นวันเสาร์ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๔ เวลาราว ๑๗ นาฬิกาเศษ ทุกคนเตรียมตัวไปสวดมนต์ที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อาจารย์พรเตรียมตัวขึ้นรถรอข้าพเจ้าและคุณผ่องผิว ซึ่งกำลังจะตามมา จึงได้ยืนคุยเล่นกับเด็ก ๆ ลูกของคนงานอยู่ ขณะนั้นสุนัขซึ่งก็อาศัยกินข้าวอยู่ทุกวัน นอนหมอบอยู่ ไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้นมา อยู่ดี ๆ ลุกขึ้นวิ่งตรงรี่จะเข้ามากัดอาจารย์พร พอดีอาจารย์พรถือร่มอยู่ในมือจึงแกว่งร่มไล่ตะเพิดไป สุนัขตัวอื่น ๆ อีก ๔-๕ ตัวก็ลุกแล่นตรงรี่มาจะรุม พอดี

พวกคนงานซึ่งนั่งเล่นอยู่แถวนั้นก็ได้ช่วยกันไล่ตะเพิดสุนัขไปได้ อาจารย์พรจึงปลอดภัย พร้อมทั้งได้สั่งไว้ว่าให้จับสุนัขทั้งหมดไปปล่อย เพราะถ้าไปกัดคนอื่น ๆ เข้าจะเดือดร้อน อันที่จริงสุนัขเหล่านี้ก็เป็นสุนัขที่ใครก็ไม่ทราบนำมาปล่อยที่แคมป์ และอาศัยเศษอาหารกินไปบ้าง อาจารย์พรได้สั่งให้คนงานนำไปปล่อยหลายครั้งนานมาแล้ว แต่ก็ยังไม่มีใครจับไปปล่อยได้ เพราะเมื่ออาจารย์พรสั่งแล้วก็เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ และก็มาป่วยไม่ได้ไปแคมป์สนนาน เรื่องจึงเลยตามเลยมาเรื่อย

และในวันนั้นเมื่อข้าพเจ้าและคุณผ่องผิวขึ้นรถแล้ว ก็ออกจากแคมป์ที่พักเพื่อจะมาสวดมนต์ที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แต่พอรถแล่นมาถึงเนินพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ฝนได้ตกเทลงมาอย่างหนัก จึงต้องเปลี่ยนสถานที่มาสวดมนต์กันที่ศาลากัมมัฏฐาน ขณะนั้นเองก็มีรถบัสของคณะครูและนักศึกษาจากวิทยาลัยสวนดุสิตมาขอพักแรมโดยมิได้นัดล่วงหน้าไว้ก่อน คุณผ่องผิวก็เลยไม่ได้สวดมนต์ ต้องไปทำหน้าที่ต้อนรับแขก จัดสถานที่ท่ามกลางสายฝน กว่าฝนจะซาลงได้ก็ราว ๒๐ นาฬิกา และคืนนั้นฝนก็ตกอยู่ได้แทบทั้งคืน แม้จะตกไม่หนัก แต่ก็เป็นฝอยละอองเปียกชื้น ท้องฟ้าครึ้มฉ่ำตลอดเวลา จนทำให้ข้าพเจ้านึกวิตกว่าพรุ่งนี้คือวันที่ ๑๑ สิงหาคม จะรื้อเปิดหลังคาผ้าใบเสาหลักแผ่นป้ายได้อย่างไรหนอ ในเมื่อพระองค์รับสั่งว่าขณะที่จะรื้อเปิดหลังคาผ้าใบนั้น จะต้องท้องฟ้าปลอดโปร่งมีแสงแดด *และบรรยากาศในโลกทิพย์ยิ่งมืดมองไม่เห็นสิ่งใด ได้ยินแต่เสียงสับสนวุ่นวาย ราวกับผู้คนมากมายต่างวิ่งกันขวักไขว่อยู่ในความมืด จึงทั้งชนกัน ลากจูงกัน และไขว่คว้ากัน ได้ยินแต่เสียงของพระองค์ย้ำเตือนอยู่ตลอดเวลาว่า* **“จงรักษากุศลจิตมั่น อย่าสนใจกับความวุ่นวายของมิจฉาทิฏฐิผู้หลงผิดซึ่งกำลังจะแหลกสลาย และเป็นผลกระทบให้สัมมาทิฏฐิถูกบดบัง อย่าลืม จงอดทนรักษากุศลจิตมั่น ประคองจิตสร้างกุศลสัมมาทิฏฐิ แผ่เมตตาธรรม อกุศลจิตแม้นิดหนึ่งจะเป็นช่องทางของมวลมาร”**

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ ซึ่งข้าพเจ้าเรียกว่าวันวิกฤตินั้นก็เพราะว่าฝนก็ยังคงลงเม็ดเป็นฝอยละออง อาจารย์พรได้นำพาไปสวดมนต์ที่ศาลากัมมัฏฐาน เมื่อท่านพระอาจารย์อุราถามว่า ที่นัดไว้ว่า ๑๑ โมง จะทำพิธีรื้อเปิดผ้าใบนั้นจะว่าอย่างไร ข้าพเจ้ายังบอกไปว่า *“ยังไม่แน่เลยค่ะ ฝนยังคงปรอย ๆ อยู่ ไม่ทราบว่าจะเลื่อนเวลาได้หรือไม่ เอาไว้ใกล้ ๆ เวลาก็แล้วกัน”* ซึ่งอันที่จริงข้าพเจ้าคิดพร้อมทั้งพูดกับคุณผ่องผิวว่า “เราน่าจะเลื่อนเวลาดีกว่านะ เพราะฝนก็ยังตกอยู่ แขกก็ยังไม่กลับ ไม่รู้จะสั่งงานอะไรทันหรือเปล่า” คุณผ่องผิวก็ตอบว่า “ก็ลองดูก่อนก็แล้วกัน ถ้าเลื่อนไม่ได้ก็คงจะวุ่นน่าดูเหมือนกัน”

จากนั้นก็พากันมารับประทานอาหารเช้าที่แคมป์ที่พัก แขกซึ่งคือคณะครูและนักศึกษาจากวิทยาลัยครูสวนดุสิตกำลังเตรียมตัวขึ้นรถ เพื่อเดินทางไปทัศนศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ต่อไปที่จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เมื่อส่งแขกเสร็จจึงได้มาร่วมกันรับประทานอาหาร ซึ่งก็ยังมีแขกเหลืออยู่อีกคณะหนึ่ง คุณผ่องผิวกับคุณพัชรารับประทานอาหารเสร็จก่อน เวลาขณะนั้นราว ๐๘.๒๐ น. จึงเดินออกจากโรงอาหารไปสักครู่ ซึ่งขณะนั้นทั้งอาจารย์พร ข้าพเจ้า และแขกที่เหลืออยู่ยังรับประทานไม่เรียบร้อย ก็ได้ยินเสียงเอะอะโวยวายข้างนอกประตูโรงอาหารอีกด้านหนึ่ง *ข้าพเจ้าเองก็มีความรู้สึกคล้ายตนเองถูกคลุมด้วยร่างแห* จึงตะโกนเสียงดังถามจากคนงานว่า เสียงเอะอะอะไรกัน คนงานซึ่งเป็นคนทำครัวตอบบอกว่า *“อยู่ดี ๆ หมามัน*

พรวดพราดตรงรี่รุมมาจะกัดป้าผิว ป้าผิวหกล้มก้นกระแทกพื้นถนน ดีแต่ว่าตาเดือนสะพายเครื่องตัดหญ้าตานพถือมีดหวดอยู่ เข้าไปไล่สะกัดทัน ไม่งั้นป้าผิวโดนหมารุมแน่เลย" ข้าพเจ้ารีบอิ่มข้าวทันที ลุกขึ้นยืนพูดดัง ๆ ว่า *"พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... ฉันจะต้องแผ่เมตตาปล่อยสัตว์ให้เป็นอิสระวันนี้ ให้เป็นไปตามทางใครทางมัน"* และสั่งหัวหน้าคนงานคือเกษม บอกว่า *"ให้จับหมาให้ได้โดยให้นายพาดคนงานช่วยจับด้วย แล้วนำไปปล่อยให้อิสระแก่มันที่จะไปหาที่อยู่ที่กินใหม่ตามวิบากของมัน"* อาจารย์พรก็อิ่มทันทีเหมือนกัน แต่ไม่ได้พูดและแสดงอาการสิ่งใด คงพูดคุยกับแขกตามปกติ และได้ส่งแขกขึ้นรถซึ่งจะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ ไปก่อน

เมื่ออาจารย์พรและข้าพเจ้าเดินขึ้นเรือนพัก จึงเห็นคุณผ่องผิวนอนคว่ำยาวเหยียดไม่พูดจาอะไร ข้าพเจ้าจึงเดินเข้าไปถามว่า *"พี่ผิวเป็นอย่างไรบ้าง หมามันรุมจะกัดหรือ โดนกัดหรือเปล่า หมากี่ตัว หกล้มอย่างไร เจ็บตรงไหนบ้าง"* ไม่มีคำตอบ ได้ยินแต่เสียงหายใจแรง อึดอัด ตัวเย็นเฉียบ *ข้าพเจ้ามีความรู้สึกชาไปทั้งตัว เสียงอื้ออึงอล เสียงหัวเราะเยาะเย้ยดังอยู่รอบข้าง* ข้าพเจ้าพยายามรำลึกถึงคำของพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้เป็นประทีปในดวงใจ 'จงรักษากุศลจิตมั่น แล้วภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ อกุศลจิตคือช่องทางของมวลมาร' ข้าพเจ้าจึงพยายามระงับอารมณ์ ภาวนาในใจแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....พร้อมทั้งบอกคุณผ่องผิวว่า *"พี่ผิวไม่พูดไม่เป็นไร ในเมื่อพูดไม่ออก แต่ในใจภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ไว้นะ"* แล้วข้าพเจ้าก็เดินลงจากเรือนไปสั่งคนงานจับหมาให้ได้ ต้องปล่อยวันนี้ จะต้องให้อิสระมันวันนี้ เพราะมันคือสื่อของมาร เพราะไม่เช่นนั้นทุกครั้งที่มองเห็นมันก็จะก่อให้เกิดอกุศลจิตอยู่เสมอ

ข้าพเจ้าเดินขึ้นเรือนมาอีกครั้งหนึ่ง อาจารย์พรบอกข้าพเจ้าว่า 'คุณผ่องผิวเจ็บมาก บอกว่าร้าวไปทั้งตัว ขยับแทบจะไม่ได้ คงต้องพาไปหาหมอ' ข้าพเจ้าจึงบอกว่า ถ้าอย่างนั้นทาสมุนไพรนี่ไปก่อน พร้อมทั้งรับประทานยาแก้ยอกไป ๑ ชุด บอกว่าให้นอนพัก ภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ไปเรื่อย ๆ เผื่อจะดีขึ้นบ้าง จะได้ไปร่วมพิธีรื้อเปิดหลังคาผ้าใบเสาหลักแผ่นป้ายตอน ๑๑ นาฬิกาได้ เพราะขณะนั้นฝนหยุดขาดเม็ดสนิทแล้ว ท้องฟ้าเริ่มสว่าง เมฆซึ่งดำหนาทึบจางขาว แสงแดดลอดลงมาได้บ้าง ข้าพเจ้าจึงบอกให้คุณเกษมเตรียมคนงานและเครื่องมือสำหรับรื้อ อาจารย์พรไปสอนพระภิกษุอยู่ที่ศาลากัมมัฏฐาน ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้หมายความว่าอย่างไร คุณผ่องผิวจะเป็นอะไรมากหรือเปล่า ควรจะแก้ไขปัญหาอย่างไรดี พ่อฤาษีตอบว่า **"อย่าเพิ่งคิดมากหรือวิตกกังวลอะไรทั้งสิ้น พยายามทำงานที่พระองค์รับสั่งให้แล้วเสร็จให้ได้ เพราะนั่นคือสิ่งสำคัญ ส่วนสิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้วแม้จะรุนแรงแต่ก็มีทางแก้ไขคลี่คลายได้ ถึงจะต้องใช้เวลาบ้างตามสภาวะความเป็นไปก็ตาม"**

พอราว ๑๐.๓๐ น. ข้าพเจ้าจึงถามคุณผ่องผิวว่า "ค่อยยังชั่วบ้างหรือยัง จะไปร่วมพิธีกันได้หรือไม่" คุณผ่องผิวบอกว่า "ยังไม่ไหว" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "ถ้าอย่างนั้นข้าพเจ้าจะไปดูอาจารย์พรสอนพระที่ศาลากัมมัฏฐานก่อน ถ้าเผื่อเลื่อนเวลาไปทำพิธีตอนบ่ายได้ก็จะดีหรอก พี่ผิวจะได้ไปร่วมด้วย ถ้าเลื่อนไม่ได้ก็ต้องทำให้แล้วเสร็จไปเลย สำหรับพี่ผิวนั้นถ้าไม่ค่อยยังชั่วจะต้องพาไปโรงพยาบาลพิษณุโลก เอกซเรย์ดูว่า

กระดูกเป็นอะไรหรือเปล่า ถ้ากระดูกไม่เป็นอะไรก็จะต้องหาหมอนวด แสดงว่ายอก" คุณผ่องผิวบอกข้าพเจ้าว่า "ยังไม่ต้องเป็นห่วงพี่ ให้ไปดูอาจารย์ แล้วก็ไปทำธุระสำคัญให้เสร็จเสียก่อน เผื่ออะไร ๆ จะดีขึ้นบ้าง อาจารย์ก็สอนและทำงานหนักจังเลย ทั้ง ๆ ที่ไม่สบาย จะเป็นอย่างไรบ้างก็ไม่ทราบ" ข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไร เพียงแต่ช่วยทายาสมุนไพรและนำกระเป๋าน้ำร้อนมาวางตรงที่ปวดให้เท่านั้น และเมื่อจับดูที่ตัวก็ยังรู้สึกเย็นเฉียบ โดยเฉพาะที่เท้า ข้าพเจ้าจึงนำผ้าห่มมาห่มให้ ซึ่งขณะนั้นคุณทศและคุณเสนาะ พันธุมเสนก็ได้ขึ้นมาดูด้วย เพราะทั้ง ๒ คนเพิ่งเดินทางจากกรุงเทพ ฯ มาถึง เพื่อจะพักแรมอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาสักระยะหนึ่ง

ทำพิธีเปิดหลังคาคลุมป้ายจารึกพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์ ฯ

ข้าพเจ้าได้ไปที่ศาลากัมมัฏฐาน เวลาขณะนั้นเกือบ ๑๑ นาฬิกา จึงได้บอกอาจารย์พรซึ่งกำลังสอนพระอยู่นั้นว่าจวนจะได้เวลา ๑๑ นาฬิกาแล้ว ขอเชิญขึ้นไปบนลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ พร้อมทั้งได้นิมนต์พระทั้งหมดขึ้นไปร่วมพิธีด้วย ซึ่งคุณเกษมและคนงานได้รออยู่ก่อนแล้ว

พอ ๑๑ นาฬิกาของวันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๙ ก็ได้กระทำพิธีรื้อเปิดหลังคาผ้าใบซึ่งคลุมอ่างดอกบัวเสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สำเร็จเรียบร้อย พระองค์รับสั่งว่า **"นับจากวันนี้เป็นต้นไป มวลผู้หลงผิดมีมิจฉาทิฏฐิเป็นพื้นฐาน จะต้องได้รับความเดือดร้อนตามครรลองของสัจธรรม สำหรับผู้รักษากุศลจิตมั่น มีสัมมาทิฏฐิเป็นพื้นฐาน ก็จะได้รับความผาสุกในจิตใจบ้าง ถ้าอดทนได้ต่อผลกระทบของมิจฉาทิฏฐิ... อิสรภาพ สันติสุขถาวรจะบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน"**

เมื่อเสร็จสิ้นจากการกระทำพิธีรื้อหลังคาผ้าใบแล้วก็กลับมารับประทานอาหารกลางวัน อาจารย์พรมาดูคุณผ่องผิวอีกครั้งหนึ่ง เห็นยังไม่ดีขึ้น จึงออกไปตามหารถที่พอจะนอนได้ถึงตลาดด้วยตนเองเพื่อนำคุณผ่องผิวไปส่งโรงพยาบาลที่จังหวัดพิษณุโลก ให้แพทย์ตรวจและเอกซเรย์ดูว่ากระดูกจะเป็นอย่างไรบ้าง ดังนั้นเมื่อได้รถ ข้าพเจ้า คุณเสนาะ คุณสมบุญ จึงพาคุณผ่องผิวไปโรงพยาบาลพิษณุเวช จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชน โดยออกจากศูนย์พัฒนาศาสนาเวลาบ่ายโมง ที่ไม่ได้นำไปโรงพยาบาลรัฐบาลก็เนื่องจากวันนี้เป็นวันอาทิตย์ เมื่อไปถึงโรงพยาบาลพบนายแพทย์แล้ว คุณผ่องผิวก็ถูกนำตัวเข้าห้องเอกซเรย์ทันที ผลปรากฏว่ากระดูกสันหลังเหนือก้นกบขึ้นมาข้อที่ ๒ ใกล้บั้นเอวยุบ คุณหมอบอกว่ายุบไปราว ๒๐ % จะต้องนอนพักรักษาตัว ยังไม่อนุญาตให้นั่ง คือให้นอนราบสัก ๒-๓ สัปดาห์ก็จะหายเป็นปกติ ถ้าลุกนั่งยืนเดินในแนวตั้งกระดูกอาจจะยุบลงมาอีกก็ได้

ดังนั้นข้าพเจ้าจึงตัดสินใจให้คุณผ่องผิวนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลพิษณุเวช จังหวัดพิษณุโลกตั้งแต่วันนั้นเลย คือวันอาทิตย์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ เวลา ๑๕.๔๕ น. **ข้าพเจ้าจึงได้เรียกวันนี้ว่า "วันวิกฤต" วันซึ่งต้องรื้อเปิดหลังคาผ้าใบคุลมเสาหลักแผ่นป้ายคำประกาศพระราชโองการ การก่อสร้าง**

พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ให้เสาหลักแผ่นป้ายสดใสไม่มัวหมอง แม้จะถูกทั้งแดดทั้งฝนทั้งลม และเป็นวันที่คุณผ่องผิวซึ่งเปรียบเสมือนมือขวาของข้าพเจ้าล้มเจ็บถึงต้องเข้าโรงพยาบาล ซึ่งตั้งแต่รู้จักและทำงานร่วมกันมา คุณผ่องผิวไม่เคยไม่สบายถึงกับต้องเข้าโรงพยาบาลให้ต้องรักษาเลย นอกจากคลอดบุตรเท่านั้น

โรคตับอักเสบกำเริบ

สำหรับอาจารย์พรนั้นเมื่อเดินทางกลับจากศูนย์พัฒนาศาสนา เมื่อวันอังคารที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ เช้าวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๔ ก็ไปเจาะเลือดตรวจเช็คร่างกายอีก ผลปรากฏว่าเอ็นไซม์ในตับซึ่งเป็นตัวแสดงว่าตับเกิดอักเสบนั้น โดยปกติในเลือดคนธรรมดาจะมีไม่เกิน ๓๕ แต่ของอาจารย์พรมีอยู่ถึง ๒๔๗ คุณหมอจึงบอกว่าอาจารย์พรควรจะเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ถ้าไม่เช่นนั้นก็จะต้องพักจริง ๆ ไม่ออกนอกบ้านไปธุระที่ไหน ๆ ไม่ทำงานหนัก ไม่เดินมาก ไม่ขึ้นลงบันไดบ่อย เพราะเป็นอันตรายมาก อาจารย์พรจึงพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ไม่ได้ออกไปธุระที่ไหน แต่ก็ทำงานเขียนหนังสือ อ่านหนังสือ พร้อมทั้งดูแลงานพิมพ์และงานตรวจชำระพระธรรมคัมภีร์ไปด้วย ซึ่งก็ยังไม่แน่นักว่าการพักรักษาตัวและการทำงานขนาดนี้ จะมีผลอย่างไรบ้าง ส่วนงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรก็ได้สั่งการไว้แล้วก่อนจะเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ซึ่งทั้งพระเจ้าหน้าที่จากมหาจุฬา ฯ และคุณเกษม หัวหน้าคนงาน ก็พอจะดูแลไปพลาง ๆ ก่อนได้ ดังนั้นในระหว่างนี้จึงมีข้าพเจ้าซึ่งเป็นคนแข็งแรงอยู่ พอที่จะวิ่งไปมาจากกรุงเทพ ฯ-พิษณุโลก-แคมป์สนประสานงานได้

ในช่วงระยะเวลาแห่งความที่มีแต่ธุระที่จะต้องจัดทำเฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลาเช่นนี้ พระองค์จะคอยย้ำเตือนให้รักษากุศลจิตมั่น ให้อดทน ไม่ให้คิดวิตกกังวลถึงกาลข้างหน้า ให้ตั้งใจทำสิ่งเฉพาะหน้าให้ดีที่สุดด้วยจิตที่เป็นกุศล พระองค์รับสั่งว่า **“สภาวการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ทั่วไปขณะนี้นั้น เป็นเสมือนถุงน้ำสกปรกสีดำ ซึ่งถูกห่อหุ้มมานานแตกกระจาย จึงทำให้น้ำใสสะอาดกลายเป็นสีดำขุ่นข้นเหม็นเน่าคละคลุ้งจนทุกผู้ทุกนามเดือดร้อน มิอาจจะทนอยู่ในสถานภาพเช่นนี้ได้ จึงต่างช่วยกันขจัดกลั่นกรองน้ำที่ดำขุ่นข้นนั้นให้ใสสะอาดดังเดิม ความเป็นไปเช่นนี้จะกินเวลายาวนานเป็นแรมปี ดังนั้นคนที่เนื้อตัวสกปรกอยู่แล้วก็จะทนไม่ได้ ส่วนคนที่พอจะสะอาดอยู่บ้างก็มีผลกระทบ และแล้วก็จะทำให้น้ำดำสกปรกขุ่นข้นใสสะอาดดังเดิมได้ บุคคลผู้มีจิตประกอบด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิเท่านั้นที่จะได้รับอิสรภาพ สันติสุขถาวรอันมั่นคง”**

ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และตั้งจิตอธิษฐานพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติตามรวมกับทั้งได้บอกเตือนแก่บุคคลที่ไปมาหาสู่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับข้าพเจ้าอยู่เสมอนั้นว่า ‘จงพยายามทำใจให้สบายไว้เสมอ รวมทั้งทำจิตให้เป็นกุศลเสมอ คิดแต่สิ่งที่ดี ๆ ไว้ ไม่ว่าเราจะได้รับความทุกข์หรือรับปัญหาต่าง ๆ มาในรูปแบบไหนก็ตาม เพราะทุกอย่างไม่ได้หยุดอยู่กับที่ ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพียงแต่ทำใจให้สบายไว้เท่านั้น แต่ไม่ใช่เกียจคร้านไม่ทำอะไร ปล่อยอะไร ๆ ให้เป็นไปตามกรรม จะเป็น

บาปอกุศล สิ่งที่ไม่ดีอย่าพยายามสะสมให้ตนเอง' ทั้งพ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วย จะยิ้มหัวเราะและพูดกับข้าพเจ้าว่า *"เก่งจริงนะ มิเสียแรงที่สั่งสอนไว้ แล้วก็อย่าบอกแต่คนอื่นล่ะ ตนเองต้องทำให้ได้อย่างที่พูดบอกคนอื่นนั้นด้วย"* ข้าพเจ้าก็ต้องกราบขอบพระคุณเทพเจ้าทั้งมวลที่ท่านคอยเตือนสติ แล้วข้าพเจ้าก็พยายามหมั่นขยันสวดสาธยายพุทธมนต์ เพราะสิ่งนี้คือบุญกุศลที่เทพเจ้าต่างมีจิตปีติโสมนัสอนุโมทนา จึงทำให้ข้าพเจ้าสบายใจขึ้นบ้าง แม้จะมองเห็นอยู่ถึงบรรยากาศของโลกทิพย์ที่น่าสะพรึงกลัว แต่ก็ด้วยความหวังว่าสภาวการณ์ต่าง ๆ ทั่ว ๆ ไปทั้งภายในประเทศของเราและทั่วโลกมีโอกาสจะดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างแน่นอน

ส่วนสำหรับภาระหนี้สินและงานหาทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา กับทั้งการดำเนินงานขั้นต่อไปของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนานั้น เมื่ออาจารย์พรกับคุณผ่องผิว รักษาตัวหายเป็นปกติดีแล้ว ทุกอย่างก็คงจะได้ดำเนินก้าวหน้าต่อไปอีก

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ

แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๒

(ต่อจากฉบับเดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๓๔)

ข้าพเจ้าจะยังไม่บันทึกเหตุการณ์และความเป็นไปต่าง ๆ ในตอนนี้ เพราะทั้งอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญและใกล้ชิดกับข้าพเจ้ามากนั้น ต่างก็กำลังนอนพักรักษาสุขภาพตามคำสั่งของนายแพทย์ *ประกอบทั้งบรรยากาศในโลกทิพย์ยามนี้นั้นก็ยังไม่มีอะไรดีขึ้นเลย กลับฝ้ามัวขาวขุ่นข้นครอบคลุมไปทั่วทั้งท้องฟ้ากว้างไกล มองไม่เห็นว่าไปสิ้นสุด ณ จุดใด* ในช่วงระยะเวลาเช่นนี้ก็มีแต่งานตรวจชำระพระธรรมคัมภีร์เท่านั้น ที่อาจารย์พรพักรักษาตัวไปด้วยดูแลควบคุมไปด้วยได้ เพราะไม่ต้องเดินทาง สำหรับงานทางศูนย์พัฒนาศาสนาก็ดำเนินไปตามขั้นตอนธรรมดา ข้าพเจ้าเองก็จะขอบันทึกการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ครั้งที่ ๒ ที่บันทึกค้างไว้นั้นต่อไป

ถึงกัลกัตตา

คุณจินดาพาคณะเรามาถึงสนามบินกัลกัตตาก่อนบ่ายโมงนิดหน่อย ก็ได้พบคุณนวลจันทร์ซึ่งได้มาเตรียมติดต่อเกี่ยวกับเรื่องตั๋วเครื่องบินภายในประเทศ เพราะคณะเรามีถึง ๒๘ คน รออยู่ พร้อมทั้งได้แจ้งให้คณะเราได้ทราบว่า เครื่องบินล่าช้าเสียเวลา แทนที่จะได้ออกจากสนามบินเมืองกัลกัตตาตามเวลา

๑๓.๐๐ น. ต้องเสียเวลาคอยอยู่ที่สนามบินถึง ๒ ชั่วโมง คือกว่าจะได้ออกจากสนามบินเมืองกัลกัตตาก็เป็นเวลา ๑๕.๑๕ นาฬิกา เพื่อขึ้นรถบัสต่อไปเมืองสิริกูรี่ เมืองเชิงเขาหิมาลัย แล้วผ่านเลยขึ้นสู่เมืองดาร์จีลิ่งต่อไป

บินไปเมืองแบกโดกรา และเดินทางต่อด้วยรถยนต์ไปยังเมืองสิริกูรี่

และเพราะความที่เครื่องบินเสียเวลา ไม่ได้มาถึงสนามบินเมืองแบกโดกราตามเวลาปกติ ดังนั้นรถบัสซึ่งคุณนวลจันทร์สั่งไว้ล่วงหน้าให้มารับคณะเราทั้ง ๒ คนนั้น เป็นรถบัสเล็ก ๒ คัน คนขับคงจะไปเดินฆ่าเวลาอยู่ที่ไหนไม่ทราบ จึงหาตัวกันไม่พบ กับทั้งคณะเรามีถึง ๒๘ คน ดังนั้นเมื่อถึงสนามบินกว่าจะผ่านด่านเช็คเอาท์ก็เสียเวลาอยู่แล้ว ออกมาได้แล้วหาคนขับรถไม่พบอีก ข้าวของสัมภาระก็ยังนำขึ้นรถไม่ได้ เวลาก็เย็นลงทุกที กับทั้งอากาศก็เริ่มหนาวเย็นยะเยือก ลมแรง แต่ทุกคนก็ไม่รู้สึกอะไร ยังคงสนุกสนานหัวเราะ เพราะทุกคนไม่ได้กางรายการดูว่าจะต้องถึงที่นั่นที่นี่เป็นเวลาเท่าไร จะต้องทำอะไรบ้าง ทั้งนี้ทุกคนรู้สึกว่าการเดินทางร่วมมากับอาจารย์พร โดยมีพระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าเป็นผู้นำทาง คุ้มครองดูแล และทุกคนก็รับทราบแล้วว่าสถานที่และเวลาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม แผ่นรายการที่ทาง เอ็น. ซี.ทัวร์ ทำไว้นั้น เป็นเพียงแนวทางคร่าว ๆ เท่านั้น

ดังนั้นกว่าทุกอย่างจะเรียบร้อย ทุกคนขึ้นรถบัสเล็ก ๒ คัน ๆ ละ ๑๔ คน ทั้งนี้ไม่รวมคนขับ ได้ออกจากสนามบินเมืองแบกโดกราก็ ๑๘ นาฬิกาเศษ คณะเราก็ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของสารถีที่จะนำพาคณะเราไปสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งคณะเราก็ไม่ทราบว่าเขาจะพาไปถนนสายไหนอย่างไรบ้าง เพราะคณะเราเป็นคนต่างถิ่น จึงไม่ทราบว่าทางไหนไปอย่างไร นอกจากความไว้เนื้อเชื่อใจให้เขาเป็นผู้นำพาโดยรถคันหนึ่งมีอาจารย์พรเป็นหัวหน้า อีกคันหนึ่งมีท่านพระอาจารย์วีรยุทธเป็นหัวหน้า

บรรยากาศในโลกทิพย์ระหว่างเดินทาง

เย็นมากแล้ว พระอาทิตย์ก็ลับขอบฟ้าไปแล้ว คงทิ้งไว้แต่แสงสีทองซึ่งสะท้อนขึ้นจับเมฆหมอกในท้องฟ้าให้กลายเป็นสีหมากสุก สีม่วง สีเทาอมส้ม เข้มบ้างจางบ้างตามแต่ความหนาบางของเมฆหมอก ท้องฟ้าช่างสวยงามยามพระอาทิตย์อัสดงคต แล้วค่อยมืดคล้ำต่ำลง ๆ ยามแสงอาทิตย์ห่างหายไปไกล ปล่อยให้ความมืดแห่งราตรีเข้าครอบคลุม อาจารย์พรได้นำพาคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเย็น สำหรับรถอีกคันหนึ่งท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็คงจะนำสวดมนต์เช่นกัน เพราะเมื่อมองจากหน้าต่างรถซึ่งก็แล่นตามกันมาติด ๆ ก็เห็นทุกคนประนมมือ ปากเผยอขึ้นลง อากาศสลัวลงทุกที รู้สึกว่ารถกระเทือนมาก ถนนคงจะเป็นหลุมเป็นบ่อ รถจึงกระเด็นกระดอนโยกเยก แต่ก็ไม่มีใครบ่น นอกจากสวดมนต์ไปพลางชี้ชวนให้กันดูความสวยงามของท้องฟ้าไปพลาง ข้าพเจ้าหลับตาลง เพราะขณะนั้นความรู้สึกลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ได้กลิ่น*

หอมของดอกไม้อ่อน ๆ ระรื่นรวยรินกำจายโดยรอย มองเห็นฝูงหงส์ป่าสีขาวเป็นขบวนประดุจปุยหิมะลอยฟ่องขาวอยู่ไกลลิบ มุ่งบินสู่เทือกเขาเรียงรายลดหลั่น สีเงินยวงขลิบทองระยิบระยับเรี่ยต่ำลงใกล้สายตามาเป็นสีทองผสมชมพูจาง และสีทองเข้มผสมประกายแสงสีต่าง ๆ ประดุจสายรุ้ง ได้ยินเสียงกระซิบแผ่วผสมเสียงดนตรีประหลาดดังกังวานหวานดูดดื่มซาบซึ้งเพราะพริ้งแจ้วเจื้อยอย่างหาไม่ได้ในโลกนี้ สั่นสะเทือนจิตใจให้สะท้านไหวกลมกล่อมบริสุทธิ์อย่างแท้จริงว่า "จงตามมาซิ...มาเป็นสื่อของอิสรภาพ สันติสุขถาวร ดูโน่นซิ...ดวงอาทิตย์ตกสาดแสงสีกุหลาบลงบนหิมะสีขาวเยือกเย็น และความสง่างามของพระสุริยาขณะกำลังขับรถต่ำลงไปทางฟากฟ้าทิศตะวันตก หลังจากได้ปฏิบัติงานล้ำเลิศมาตลอดวันอันยาวนาน เพื่อให้ความชุ่มฉ่ำแสนสดชื่นของน้ำค้างเกล็ดปุยหิมะปลิวพร่างพรม สรรแต่ง บรรยากาศสวรรค์ในพื้นพิภพท่ามกลางความเงียบและความมืดอันสงัดยามเที่ยงคืน เพื่อนัยน์ตาของมนุษย์จะได้มองเห็นบรรยากาศสวรรค์อันบรรเจิด เมื่อพระสุริยาขับรถทองขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งยามรุ่งอรุโณทัย แล้วรับพลังศานติสู่โลกอันกำลังเร่าร้อนด้วยไฟสงครามแห่งความโลภโมโทสันของมนุษย์ผู้เปี่ยมไปด้วยความทะเยอทะยาน"

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเบาหวิวใจสั่นระรัวเหมือนหัวใจจะหยุดเต้น ลมหายใจเจือจางเป็นครู่จึงรู้สึกตัวเต็มที่ เมื่อลืมตาขึ้นสองข้างทางมืดสนิทแล้ว ทุกคนยังสวดมนต์กันอยู่ในบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ถนนขรุขระขึ้นโดยลำดับ ฝุ่นคละคลุ้งเพราะถนนกำลังถูกรื้อสร้างใหม่ รถมากมาติดกันเป็นพรืด ทั้งรถใหญ่รถเล็ก รถติดบนถนนที่กำลังสร้างที่ประเทศอินเดียร้ายกาจกว่าเมืองไทยมากนัก เล่นเอาทุกคนในรถอึดอัดไปหมด รถขยับไปได้ทีละนิด ๆ สวดมนต์ ร้องเพลง ผลัดกันพูดคุณเรื่องโน้นเรื่องนี้จนจะหมดภูมิรถก็ยังไปได้ไม่ถึงไหน เมื่อรถติดนานเข้าอาการหิวก็มาเยือน ใครมีขนมอะไรก็ควักมาแจกแบ่งกันกินประทังไปก่อน บางคนก็พยายามนอนให้หลับไปเสียเลย โดยเฉพาะคุณนวลจันทร์ซึ่งกำลังไม่สบายมาก และฝรั่งนายหนึ่งซึ่งขออาศัยรถมาด้วยจากสนามบิน เขาบอกว่าเขาจะไปดาร์จีลิ่งเหมือนกันแต่หารถไปไม่ได้ ข้าพเจ้าเองก็มีความรู้สึกอึดอัดมาก นึกในใจว่าทำไมการเดินทางจึงได้ทุลักทุเลอย่างนี้ เมื่อความรู้สึกเลือนหายไปจากสิ่งแวดล้อมก็ช่างสุขสงบสบายเหลือเกิน แต่พอรู้สึกตัวเต็มที่ก็แทบจะทนไม่ได้ทีเดียว

พระองค์รับสั่งว่า **"สภาวการณ์การเดินทางจะเป็นสิ่งชี้บอกถึงความเป็นไปของสงครามในขณะนี้ว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด กว่าสงครามจะสงบและสันติภาพจะเกิดขึ้นได้ อย่าลืม....ได้บอกไว้แล้วว่าการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิครั้งนี้เพื่อแสดงกตเวทิตาคุณต่อมวลเหล่าเทพเจ้าในสรวงสวรรค์ และกระทำพิธีนำพลังศานติอันบริสุทธิ์อันยังสรรพสัตว์ในโลกให้คลายความเร่าร้อน ก่อนที่ไฟบรรลัยกัลป์จะล้างโลก จงน้อมจิตให้เป็นกุศล ขอเมตตาธรรมจงบังเกิดขึ้นในใจของมวลเหล่าผู้หลงผิดผู้มีมิจฉาทิฏฐิครอบงำ ขอผู้หลงผิดเหล่านั้นจงได้พบแสงสว่าง ขอได้ปฏิบัติตามแนวทางของสัจธรรมเพื่อยังอิสรภาพและสันติสุขถาวร และจงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....ไว้เสมอ"**

ห้องพักที่โรงแรมซินแคร์ ที่เมืองสิริกูรี่

รถยังติดนิ่งสนิทยาวเหยียดอยู่นาน เคลื่อนไปได้ทีละนิด ๆ เวลาก็ล่วงเลยจากกำหนดเดิมมามาก คือถ้าทุกอย่างเป็นไปตามปกติแล้ว คณะเราจะต้องผ่านเมืองสิริกูรี่ เมืองเชิงเขาหิมาลัยก่อน แล้วผ่านเลยขึ้นไปเมืองดาร์จีลิ่ง ซึ่งเป็นเมืองบนทิวเทือกเขาหิมาลัย และควรจะเดินทางถึงที่พักคือโรงแรมวินดาร์แมร์ เมืองดาร์จีลิ่ง ตอนราว ๑๙ นาฬิกาเศษ พร้อมทั้งรับประทานอาหารเย็นด้วย ทั้งนี้คุณนวลจันทร์ก็ได้ติดต่อไว้แล้ว แต่ขณะที่คณะเรากำลังติดอยู่บนรถ และไม่มีทีท่าว่าจะเคลื่อนไปได้อย่างไรนี้ เวลาก็ตกเข้าไปถึง ๒๑ นาฬิกาแล้ว อาจารย์พรจึงบอกให้ข้าพเจ้าลองปรึกษากับคุณนวลจันทร์ดูว่า

เมื่อรถพาคณะเราไปถึงเมืองสิริกูรี่แล้ว จะพอหาที่พักได้หรือไม่ ในเมื่อไม่ได้ติดต่อล่วงหน้าไว้ก่อน เพราะคณะมีถึง ๒๘ คน และการที่จะเดินทางขึ้นไปให้ถึงที่พักที่เมืองดาร์จีลิ่งในคืนนี้นั้นคงจะไม่ปลอดภัยอย่างแน่นอน ขณะนี้ก็ดึกแล้วและทุกคนก็เหน็ดเหนื่อยมาก โดยเฉพาะคุณนวลจันทร์ซึ่งกำลังไม่สบายมากอยู่ด้วย กับทั้งให้ข้าพเจ้ากราบทูลปรึกษากับพระองค์ รวมทั้งพ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าว่าคณะเราควรจะตัดสินใจอย่างไร พระองค์รับสั่งว่า **“ให้หาที่พักแรมเสียที่เมืองเชิงเขา อย่าหักโหมรีบร้อนจนเกินไป จะเกิดผลเสีย พักให้หายเหนื่อย สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเดินทาง แม้จะต้องใช้เวลาบ้างแต่ก็จะทำให้ทุกอย่างเป็นไปในทางที่ดี”** ขณะที่พระองค์รับสั่งเช่นนั้น *ข้าพเจ้าก็ได้ยินเสียงอ่อนหวานกระซิบแผ่วอยู่ริมโสตประสาทราวกับเสียงนั้นมีไอละอองน้ำเป็นพาหะว่า “พักผ่อนสรีรกายคลายมลพิษ ณ เชิงชายภูผา เพื่อขึ้นมาซึมซับพลังศานติอันบริสุทธิ์ของมวลเหล่าเทพเทวาบนสรวงสวรรค์ยามพระสุริยาขับรถทองเปล่งประกายแสงรุ่งแห่งอรุโณทัยอันสุกใสเจิดจ้า เพื่ออิสรภาพสันติสุขถาวรของมวลมนุษยชาติ”*

ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พร ดังนั้นอาจารย์พรจึงตัดสินใจว่าควรจะหาที่พักแรมที่เมืองสิริกูรี่ พร้อมทั้งได้ปรึกษาคุณนวลจันทร์ว่าจะจัดการอย่างไร คุณนวลจันทร์บอกว่าจะพาคณะเราไปที่โรงแรมซินแคร์ เพื่อรับประทานอาหารเย็นซึ่งก็ดึกแล้วนี้ พร้อมทั้งจะติดต่อดูว่าพอจะมีห้องให้คณะเราได้ถึง ๒๘ คนหรือไม่ เพราะไม่ได้ติดต่อจองห้องไว้ล่วงหน้า ถ้าไม่มีก็คงพอจะหาห้องพักจากโรงแรมอื่นได้บ้าง แต่ทุกคนก็ต้องจ่ายค่าโรงแรม เพราะก็คงจะไม่มีใครเขาให้เราพักกันฟรี ๆ กับทั้งต้องถามความเห็นจากทุกคนว่าใครจะมีความเห็นอย่างไร

กว่าคณะเราจะหลุดพ้นจากทางวิบากมาได้ ก็กินเวลาถึง ๓ ชั่วโมง รถวิ่งมาถึงโรงแรมซินแคร์ราว ๔ ทุ่มเศษ ก่อนอื่นพอเข้ามาถึงห้องลอบบี้และเคาน์เตอร์ของโรงแรม คุณนวลจันทร์ก็รีบติดต่อถามถึงเรื่องห้องพักทันที ข้าพเจ้ารีบถามไถ่ปรึกษาหารือกับคณะทันทีว่า อาจารย์พรมีความเห็นว่าถ้าคุณนวลจันทร์ติดต่อหาห้องพักได้ คืนนี้คณะเราจะพักที่เมืองสิริกูรี่ทุกคนจะได้พักเต็มที่ เพราะต่างคนต่างก็เหน็ดเหนื่อยต่อการเดินทางมาก พรุ่งนี้เช้าค่อยเดินทางต่อไปพักที่ดาร์จีลิ่ง ในเมื่อกำหนดเดิมคืนนี้จะต้องขึ้นไปพักที่ดาร์จีลิ่ง ในเมื่อเหตุการณ์ผันแปรมิได้เป็นไปตามกำหนดเช่นนี้ ค่าใช้จ่ายคงจะต้องเพิ่ม ซึ่งยังไม่ทราบว่า

จะต้องเพิ่มคนละเท่าไร จะต้องรอฟังจากคุณนวลจันทร์ก่อน เพราะไหนจะต้องจ่ายค่าโรงแรมที่พักและค่าอาหารที่ไม่ได้ติดต่อไว้ก่อนล่วงหน้า ไหนจะต้องจ่ายค่าเสียหายให้แก่โรงแรมที่พัก ค่าอาหารมื้อเย็นที่เมืองดาร์จีลิ่ง ซึ่งคุณนวลจันทร์ได้สั่งจองล่วงหน้าไว้แล้วว่าจะพาคณะ ๒๘ คนขึ้นไปพักในคืนนี้ พร้อมทั้งรับประทานอาหารมื้อเย็นด้วย

ทุกคนไม่มีใครขัดแย้ง รีบรับปากเห็นด้วยทันที เพราะต่างก็กำลังต้องการอยากจะพักเต็มที่ และก็ดีใจที่อาจารย์พรตัดสินใจเช่นนั้น ไม่มีใครเกี่ยงเรื่องค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งต่างเอาใจช่วยให้คุณนวลจันทร์ติดต่อที่พักได้สำเร็จ รอกันอยู่พักใหญ่คุณนวลจันทร์ก็มาแจ้งให้ทราบว่า “ตกลงได้พักที่โรงแรมซินแคร์นี้เอง ส่วนทางโรงแรมวินดาร์แมร์ที่ดาร์จีลิ่งที่สั่งจองไว้ก่อนแล้วนั้นก็ต้องเลยตามเลย พรุ่งนี้เมื่อขึ้นไปถึงดาร์จีลิ่งแล้วค่อยว่ากันใหม่ว่าเขาจะเรียกร้องค่าเสียหายเท่าไร สำหรับค่าใช้จ่ายที่ว่าทุกคนจะต้องเพิ่มคนละเท่าไรนั้นยังไม่แน่นอน ตอนนี้ขอให้ทุกคนเข้าห้องอาหารเพื่อรับประทานอาหาร รอเวลาให้ทางเจ้าหน้าที่ของโรงแรม จัดการเรื่องห้องพัก โดยจะมีคุณจินดาดูแลข้าวของแทนคณะเราทุกคน เมื่อรับประทานอาหารแล้วคุณจินดาจะนำกุญแจห้องพักมาให้” ทุกคนดีใจโล่งใจต่างกระวีกระวาดเข้าห้องอาหาร เพราะต่างก็หิ้วท้องเลยเวลามาหลายชั่วโมง ดังนั้นกว่าทุกคนจะได้เข้าห้องพักเรียบร้อยก็ตกเข้าไป ๒๓ นาฬิกาเศษ

บรรยากาศในโลกทิพย์ คืนวันที่พักที่สิริกูรี่

คืนนั้นกว่าข้าพเจ้าจะได้ล้มตัวลงนอนก็เกือบเที่ยงคืน ไม่ช้าก็ผล็อยหลับไป *ในความหลับนั้นคล้ายตนเองตื่นขึ้นมาท่ามกลางความมืดดำที่เงียบสงัดมองไม่เห็นสิ่งใด แม้จะลืมตาก็เหมือนหลับตา รู้สึกเกิดความกลัวเย็นยะเยือกอยู่เป็นครู่ กำลังนึกว่า เอ๊ะเราอยู่ที่ไหนนะ พร้อมทั้งนึกภาวนาคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ชั่วแว็บเดียวก็ได้ยินเสียงดนตรีหลากหลายชนิด ผสมกลมกลืนแผ่วหวานปานดนตรีทิพย์ เป็นท่วงทำนองคละเคล้ากล่อมกับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ล้อมรอบตัวอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศ และในความมืดดำนั้นก็พร่างพรายขึ้นด้วยปุยหิมะขาวบางลอยฟ่องวับวาบ คล้ายกับแสงเพชรมณีอันล้ำค่ายามต้องแสงอาทิตย์ ราวกับหมู่ดาวประกายในคืนเดือนมืดที่ไม่ปรากฏดวงจันทร์เหนือฟากฟ้า เหล่าดวงดาวจึงดูโตและทอแสงจรัสกว่าปกติลอยดารดาษอยู่เบื้องบน ดูคล้ายกับสูงจากพื้นดินไม่เท่าใด ความมืดสนิทได้ปกคลุมอยู่ในอาการสงัดและเงียบสนิท และท่ามกลางหมู่ดาววิบวับนั้นก็ปรากฏแสงสว่างมหึมาทอรัศมีโชติช่วง ครั้นแล้วราวกับมีกระแสแห่งความเยือกเย็นและความหอมหวานสดชื่นนานาประการ หลั่งไหลออกมาจากสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของแสงสว่างนั้น เสียงกังวาลหวานผสมกลมกลืนอยู่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ และดนตรีแผ่วซาบซึ้งดึงดูดนั้นว่า “ณ บัดนี้ ท่ามกลางความมืดมิดแห่งราตรีอันสงบเยือกเย็นชุ่มฉ่ำด้วยน้ำค้างและเกล็ดปุยขาวของหิมะ ได้กลั่นกรองสร้างสรรค์สิ่งสวยงามไว้ จงมารับพลังศานติอันบริสุทธิ์ เพื่ออิสรภาพ สันติสุขถาวรแด่มวลมนุษยชาติ ในยามที่พระสุริยาขับรถทองขึ้นสู่ท้องฟ้า ส่องประกายแสงกระทบก้อนน้ำแข็งบนยอดสูงสุดของทิวเทือกเขาหิมาลัย”*

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวตื่นด้วยความสดชื่นอย่างบอกไม่ถูก เวลาขณะนั้น ๐๔.๓๐ นาฬิกา คุณสุภาณีซึ่งนอนอยู่กันคนละเตียงในห้องเดียวกันกับข้าพเจ้ายังคงหลับสนิท ข้าพเจ้าจึงลุกขึ้นนั่งสมาธิอธิษฐานขอบคุณเจ้าของสถานที่ แล้วสวดสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร และกรณียเมตตสูตร เล่าความฝันทั้งหมดให้พ่อฤาษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ และมวลเหล่าเทพเจ้าอื่น ๆ ฟัง หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่า “นั่นแหละเป็นความประสงค์ของเทพเทวาบนสรวงสวรรค์ ให้พวกเรานอนหลับพักผ่อนเอาแรงให้สบายเสียที่นี่ เพื่อจะได้ขึ้นไปรับพลังสวรรค์เต็มที่ เพราะถ้าไม่สบายก็รับเป็นสื่อที่ดีไม่ได้ อย่าลืมซิว่าทุกคนคือตัวแทนประเทศพันธมิตร เมื่อขึ้นไปถึงดาร์จีลิ่งกระทำพิธีครั้งที่ ๒ ที่ไทเกอร์ฮิลล์นั่นแหละ คงจะได้เห็นอะไร ๆ ดี ๆ หรอก ทำจิตให้เป็นกุศล อธิษฐานให้ดี ๆ ก็แล้วกัน” ข้าพเจ้าจึงบอกหลวงพ่อว่า ‘ข้าพเจ้าไม่ค่อยจะเข้าใจที่หลวงพ่อพูดนัก ขอความกรุณาท่านให้ช่วยอธิบายให้ชัดเจน’ หลวงพ่อจึงบอกว่า “ถึงเวลาก็รู้เองแหละน่า โง่แล้วอย่าคิดมาก ภาวนาแต่ พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....ไว้ พร้อมทั้งทำจิตใจให้สบายให้เป็นกุศลไว้ก็แล้วกัน” ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อ และมิได้รบกวนท่านอีก ก็พอดีเกือบจะ ๖ นาฬิกา จึงได้ลุกขึ้นเตรียมตัว เพราะเช้านี้คุณนวลจันทร์นัดให้ทุกคนพร้อมที่ห้องอาหารตอน ๐๗.๐๐ น.

เตรียมขึ้นสู่ดาร์จีลิ่ง

๐๗.๐๐ น. ของวันอังคารที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๔ ทุกคนพร้อมกันตรงเวลานัด ต่างแต่งกายด้วยเสื้อผ้ากันหนาวหลากสีสวยงาม เพราะอากาศหนาวเย็น เนื่องจากสิริกูรี่เป็นเมืองเชิงเขาหิมาลัย และยังอยู่ในเดือนมกราคม หน้าตาผ่องใสสดชื่นกระปรี้กระเปร่าแย้มยิ้มทักทายกันด้วยความสนุกสนาน ผลัดกันชมซึ่งกันและกันแล้วก็หัวเราะด้วยความครื้นเครง ลืมถึงความลำบากทุลักทุเลที่ผ่านมาเมื่อวานเสียสิ้น ราวกับทุกคนรับรู้และเตรียมพร้อมโดยอัตโนมัติที่จะขึ้นไปรับและซึมซับพลังแห่งศานติ ครั้นแล้วจึงต่างชวนกันเข้าไปรับประทานอาหารเช้า แล้วเตรียมขึ้นรถบัสออกเดินทางจากที่พักโรงแรมซินแคร์มุ่งขึ้นสู่ดาร์จีลิ่งต่อไป ตอน ๐๘.๐๐ น.

* ในหนังสือวิญญาณฉบับนี้ ข้าพเจ้ายังไม่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ที่จะบันทึก ดังนั้นจึงจะขอบันทึกเรื่องราวการเดินทางไปอินเดียแผ่นดินรูปดอกบัวชมพูทวีป ต่อจากที่ได้บันทึกเล่าค้างไว้นั้น

๐๘.๐๐ น. ของวันอังคารที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๔ รถบัสเล็ก ๒ คัน ได้นำพาคณะเราทั้ง ๒๘ คน ทั้งนี้ไม่รวมคนขับ เด็กรถ และมัคคุเทศก์ กับฝรั่งนายหนึ่งซึ่งขอโดยสารติดตามจากสนามบินแบกโดกราตั้งแต่วันวาน ออกจากประตูโรงแรมซินแคร์ที่พัก ข้าพเจ้าได้พูดขึ้นว่าคณะเราเริ่มออกเดินทางปฏิบัติภารกิจ ๘ โมงเช้า ตอนเคารพธงชาติพอดี ป่านนี้ที่เมืองไทยเพลงชาติไทยกระหึ่มไปทั่วทุกสถานีวิทยุ เด็ก ๆ นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่วนประชาชนทั่วไปพอได้ยินเสียงเพลงชาติก็จะยืนตรง แต่บางคนก็มัวเร่งรีบกับ

* วิญญาณ ฉบับที่ ๙-๑๐ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๓๔

ธุรกิจของตนก็ไม่ได้ยืนตรงทำความเคารพ เพราะฉะนั้นตอนนี้เราไม่ได้ยินเสียงเพลงชาติไทยจากสถานีวิทยุ ก็ให้พวกเราพากันร้องเพลงชาติไทยก็แล้วกัน แล้วข้าพเจ้าก็นำร้องเพลงชาติไทย จากนั้นอาจารย์พรก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า สำหรับรถบัสอีกคันหนึ่ง ท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็คงนำสวดมนต์ทำวัตรเช้าเช่นกัน แต่คงไม่ได้ร้องเพลงชาติไทย

ทิวทัศน์สู่ดาร์จีลิ่ง ๗๗ กิโลเมตร

รถแล่นจากโรงแรมที่พักไปตามถนนผ่านตลาดหมู่บ้านสองข้างทาง ประมาณสัก ๒๐ นาทีก็เริ่มเข้าสู่เส้นทางที่มีป้ายบอกทางว่า “Darjeeling Queen of Himklaya” เสาหลักกิโลเมตรเขียน ดาร์จีลิ่ง ๗๗ กิโลเมตร อากาศยังคงหนาวเย็นยะเยือกแม้จะแปดโมงกว่าแล้วก็ตาม ท้องฟ้าครึ้มเมฆหนาทึบ แต่ก็มีบ้างบางแห่งเหมือนกันที่แสงแดดส่องจ้าออกมาจากรอยแหวกของเมฆหนานั้น ทิวเทือกเขาสูงตั้งตระหง่านทะมึนขวางหน้าเป็นแนวยาวเหยียดไม่ว่าจะมองไปทางทิศใดรอบตัว แล้วไม่ช้ารถก็เริ่มแล่นขึ้นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ ไปโดยลำดับ มีหมู่บ้านอยู่เป็นระยะ ๆ ยิ่งไกลห่างจากตัวเมืองเท่าไรหนทางยิ่งลาดชั้นสูงขึ้น คดเคี้ยวเลี้ยวลดไปตามไหล่เขาสูงขึ้นสู่ขุนเขาลูกแล้วลูกเล่า สลับซับซ้อนขึ้นไปเรื่อย ๆ ถนนลัดเลาะเลียบไปตามเชิงผาซึ่งอีกข้างหนึ่งเป็นหุบเหวลึก รถยิ่งไต่สูงขึ้นไปเท่าไร หุบเหวอีกข้างหนึ่งยิ่งลึกลิบลิ่วจนเป็นที่น่าหวาดเสียวสำหรับคนที่ขวัญอ่อนและไม่ค่อยจะได้ไปเที่ยวต่างถิ่น ประกอบกับถนนของประเทศอินเดียจะแคบมาก เหมือนกับถนนของบ้านเราเมื่อ ๓๐-๔๐ ปีก่อนทีเดียว รถแล่นคันเดียวสบาย แต่พอจะต้องสวนกัน คันหนึ่งจะต้องหยุดแอบชิดขอบถนนเพื่อให้อีกคันหนึ่งผ่านไปก่อน ถ้าจะต้องสวนกันโดยไม่หยุดก็ต้องช้า ๆ เพราะต้องเบียดชิดกันมาก ถนนตามไหล่เขาจะมีทางรถไฟเล็ก ๆ ขนานไปกับทางรถยนต์โดยตลอด บางครั้งรถของเราก็ต้องลุยไปตามทางรถไฟ แต่ช่วงเวลาที่คณะเราไปดาร์จีลิ่งคราวนี้ยังไม่มีรถไฟวิ่ง ถามจากไกด์ได้ความว่า ทางการรถไฟกำลังซ่อมแซมจึงหยุดการแล่นชั่วคราว จึงมีบางแห่งเป็นสถานีรถไฟก็เห็นรถไฟจอดอยู่ สำหรับรถยนต์มีแล่นสวนมาไม่ขาดระยะ เห็นได้ชัดว่าระยะเวลา ๑๒ ปี นับจากที่อาจารย์พรได้พาคณะเรามาอินเดีย เพื่อนำดินศักดิ์สิทธิ์สิ่งมิ่งมงคลสำหรับมาบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ และได้ขึ้นมาที่ดาร์จีลิ่งนั้นรถยังไม่มีมากมายเช่นนี้ กับทั้งหมู่บ้านก็มีน้อยมาก ขณะที่รถสวนกันบางครั้งฝ่ายสวนมาเขาหยุดให้เราก่อน บางตอนฝ่ายเราต้องหยุดให้เขาก่อน ข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนช่วยกันจดจำด้วยว่า ฝ่ายเราหยุดกี่ครั้ง ถอยกี่ครั้ง ฝ่ายสวนลงมาหยุดกี่ครั้ง ถอยกี่ครั้ง ทั้งนี้เพราะพระองค์รับสั่งว่า **“การเดินทางครั้งนี้เปรียบเสมือนความเป็นไปของสงคราม ซึ่งมีสันติภาพเป็นจุดหมายปลายทาง”**

อากาศเยือกเย็นลงโดยลำดับตามระดับความสูงที่ผ่านขึ้นไป อันที่จริงเมื่อสูงขึ้นไปก็น่าจะร้อนเพราะใกล้ดวงอาทิตย์ขึ้นไปเรื่อย ๆ แต่ที่ไหนได้ยิ่งใกล้ดวงอาทิตย์ขึ้นไปกลับยิ่งเย็นลง ๆ สูงขึ้นไปบางแห่งต้องผ่านกลุ่มเมฆหมอกทำให้รู้สึกหนาวสะท้าน มองออกมาทางข้างนอกรถที่เป็นหุบ มีเมฆลอยเรี่ยต่ำอยู่เบื้องล่าง บางคนบอกว่านี่คณะเราขึ้นมาเหนือเมฆแล้ว บ้านเรือนผู้คนมีประปรายตามภูเขา ซึ่งเมื่อปี ๒๕๒๒

ที่อาจารย์พรพาคณะเรามา และที่ผ่านทางไปตามเทือกเขานี้เป็นเวลากลางคืนราวทุ่มเศษ ซึ่งมืดมากแล้ว จึงมองไม่เห็นบ้านผู้คน คงเห็นแต่แสงไฟวับแวมระยิบระยับ ๆ เป็นกลุ่มบ้าง ห่าง ๆ กันบ้าง ตามแต่ว่าบ้านจะอยู่เป็นกลุ่มหรืออยู่ห่างกัน ทำให้เห็นเป็นราวกับแสงของดวงดาวในคืนเดือนมืด มาครั้งนี้ไม่เห็นแสงไฟเช่นนั้น แต่กลับเห็นบ้านซึ่งปลูกอยู่ตามภูเขา สวยงามไปอีกแบบหนึ่ง เพราะความที่แต่ละคนรับประทานกาแฟมาในตอนเช้า เมื่อรถแล่นมาได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง บางคนก็เกิดความรู้สึกอยากจะเก็บดอกไม้ (เป็นศัพท์ของคณะที่ใช้เวลาปวดปัสสาวะจนทนไม่ไหวและหาห้องน้ำตามร้านอาหารไม่ได้ ก็ต้องแวะข้างทางที่มีทิวทัศน์สวย มีดอกไม้ป่าให้เก็บบ้าง) จนทนไม่ไหว รถก็ต้องจอดข้างทางให้ทุกคนได้ลงไปชมวิวข้างทางที่มีสุมทุมพุ่มไม้ใบบัง ต่างคนต่างห่วงกันว่าจะลื่นและกลิ้งหล่นลงไปในหุบเหวเบื้องล่าง ต่างบอกกล่าวกันว่าขออนุญาตเจ้าที่เจ้าทางให้ดีก่อนนะ ออกมานอกรถอากาศยิ่งหนาวเย็นแต่ก็สดชื่น

รถแล่นมาได้ประมาณ ๒ ชั่วโมงเศษ เพราะเวลาขณะนั้น ๑๐.๓๕ น. ก็มาถึงเมืองเคอร์ซอง (KURSEONG) ซึ่งเป็นเมืองเกือบกึ่งทางระหว่างสิริกูรี่ถึงดาร์จีลิ่ง เพราะจากป้ายบอกระยะทางว่า อีก ๓๑ กิโลเมตรจะถึงดาร์จีลิ่ง ไกด์ได้บอกให้รถหยุดที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง เผื่อมีใครอยากจะเข้าห้องน้ำหรือรับประทานกาแฟอีกบ้าง หรือจะถ่ายรูปวิวสวย ๆ ก็ได้ เพราะเมืองนี้ทั้งเมืองก็ตั้งอยู่บนเนินเขาหลายลูกสลับซับซ้อนกัน มีบ้านอยู่บนยอดเนินบ้าง ตามชายเนินบ้าง ท่ามกลางไร่ชาเขียวชะอุ่มดูสวยงาม พักกันอยู่สัก ๒๐ กว่านาที รถก็แล่นวกวนเลี้ยวลดคดเคี้ยวขึ้นไปตามภูเขาอีกสูงขึ้นโดยลำดับ ทุกคนยังคงสนุกสนานกับการเดินทางที่ค่อนข้างจะทุลักทุเลและหวาดเสียว ผ่านตลาดมาเห็นศาลเจ้าแม่อุมาเทวีประดับประดาด้วยดอกไม้สวยงาม เสียงเพลงแขกเป็นระยะ ๆ กับทั้งมีขบวนแห่ คนแขกแต่งตัวสวยงาม คล้ายกับงานแห่เจ้าแม่อุมาเทวีที่สีลม ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มชาลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *ได้ยินแต่เสียงดนตรีนานาประการแผ่วหวานผสมเสียงกระแสลมพัดผ่านต้นไม้ เป็นเสียงกระซิบกระซาบราวกับกำลังมีใครเล่าตำนานนิทานดึกดำบรรพ์ ซึ่งจับสรรพสำเนียงชัดเจนไม่ได้ว่าเป็นเรื่องอะไร แต่เป็นเรื่องราวของเทพเจ้าบนสรวงสวรรค์ เป็นสิ่งที่ยากต่อการจดจำ แต่ช่างเป็นความรู้สึกที่บรรเจิดยิ่งไปกว่า ตรึงตราอยู่ในดวงจิต ภาพของปุยหิมะขาวยังคงลอยฟ่องอยู่ท่ามกลางท้องฟ้า และทิวเทือกเขาเรียงราย*

ถึงดาร์จีลิ่ง พักที่โรงแรมเซ็นทรัล เวลา ๑๒.๐๐ น.

ถึงดาร์จีลิ่งเที่ยงพอดี ที่ตลาดหน้าโรงแรมเซ็นทรัลกลางเมืองดาร์จีลิ่ง คุณนวลจันทร์ได้มาปรึกษาอาจารย์พรและข้าพเจ้าว่า คณะเราจะไปพักที่โรงแรมวินดาร์แมร์ตามที่ได้ตกลงไว้แต่เดิม หรือว่าจะพักที่โรงแรมเซ็นทรัล ทั้งนี้เพราะเอเย่นต์และไกด์ของ เอ็น.ซี.ทัวร์ ให้คำแนะนำว่า ถ้าคณะเราตกลงใจพักที่โรงแรมเซ็นทรัลจะสะดวกกว่าเพราะเขาเป็นเครือเดียวกันกับโรงแรมซินแคร์ ซึ่งคณะเราพักค้างคืนเมื่อวานนี้ ส่วนสำหรับโรงแรมวินดาร์แมร์นั้นเขาจะไปตกลงให้เอง และทางเราจะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ อาจารย์พรได้ให้ข้าพเจ้าเข้าสมาธิกราบทูลถามพระองค์ว่าคณะเราควรจะตัดสินใจ

อย่างไร พระองค์รับสั่งว่า **“การมาทำงานครั้งนี้ เป็นเปรียบเสมือนตัวแทนฝ่ายพันธมิตร ดังนั้นสถานที่พักชื่อจุดศูนย์กลางก็ถูกต้องแล้ว”** ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้บอกคุณนวลจันทร์และอาจารย์พรตามนี้

Central Hotel คือสถานที่พักของคณะเรา ตั้งอยู่ในตลาดกลางในเมืองดาร์จีลิ่ง เมืองบนภูเขาที่มีชื่อเสียงของอินเดีย ดาร์จีลิ่งเจริญขึ้นมาก มีทั้งบ้านพักและผู้คนหนาแน่น โดยเฉพาะบ้านพักหนาตาขึ้นมาก เรียงรายอยู่บนยอดเขาบ้าง เชิงเขาบ้าง ท่ามกลางไร่ใบชาสีเขียวชะอุ่ม ซึ่งเมื่อ ๑๐ ปีก่อนนั้น ไร่ใบชาหนาแน่นมากมายกว้างไกลสุดลูกหูลูกตา แต่มาบัดนี้จะมีกลุ่มหมู่บ้านขึ้นมาเป็นระยะ ๆ ทำให้ไร่ใบชาดูน้อยลงไปมาก บางช่วงบางแห่งจะแลเห็นยอดโบสถ์ฝรั่งสูงเสียดฟ้า บางแห่งเป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย ร้านค้า ร้านอาหาร ภัตตาคาร ธนาคาร ไปรษณีย์ ซึ่งมีขึ้นอีกมากมาย ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายมากมายนักเกี่ยวกับเมืองดาร์จีลิ่ง เพราะได้เคยเขียนมาแล้วครั้งหนึ่ง

เมื่อทุกคนต่างเข้าห้องพักแล้วก็มารับประทานอาหารกลางวันกัน เวลาขณะนั้นบ่ายโมงเศษ ทั้ง ๆ ที่เป็นกลางวันแท้ ๆ แต่ช่างหนาวเหน็บอะไรเช่นนั้น ท้องฟ้าครึ้มเต็มไปด้วยเมฆหมอก ขณะที่กำลังรับประทานอาหารในห้องอาหารของโรงแรม ซึ่งมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองดาร์จีลิ่งอย่างสวยงาม ชั่วครู่เดียวเมฆหมอกก็ปกคลุมไว้หมดสิ้น มองเห็นบ้านเรือนนิดหน่อยในระยะใกล้สายตาเท่านั้น บ๋อยและเมดที่โรงแรมบอกว่าดาร์จีลิ่งหนาวมาตั้งแต่วันวาน ไม่เคยหนาวอย่างนี้เลยมาหลายปีแล้ว หมอกคลุมไปทั่ว คณะเราใครมีเครื่องกันหนาวเท่าไรต่างงัดออกมาใช้จนหมด เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ใครไม่มีเครื่องกันหนาวเพียงพอก็ออกไปเดินหาซื้อที่ตลาดซึ่งอยู่ใกล้ ๆ โรงแรมที่พักนั่นเอง ข้าพเจ้าเองก็ออกไปเดินหาซื้อบ้าง ปรากฏว่าร้านรวงใหญ่ ๆ ปิดหมด เพราะวันนี้เป็นวันเทศกาลแห่เจ้าแม่อุมาเทวี ซึ่งคล้าย ๆ กับเทศกาลตรุษจีนบ้านเรา ครู่เดียวก็มีขบวนแห่ผ่านตลาด ผ่านมาถึงที่หน้าโรงแรมที่พักเราด้วย อากาศวันนี้หนาวเหน็บจริง ๆ แต่เต็มไปด้วยพลังแห่งความอบอุ่น เดินออกไปตลาดมีบางแห่งผู้คนจุดไฟผิง คล้ายภาคอีสานบ้านเราเมื่อยามหน้าหนาว

ราวบ่ายโมงเศษ ไกด์ก็ได้นำพาคณะเรานั่งรถเที่ยวรอบ ๆ เมืองดาร์จีลิ่ง โดยเฉพาะได้แวะชม Saint Joseph’s College ซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาที่มีชื่อเสียงที่อังกฤษเป็นผู้มาวางรากฐานไว้ ซึ่งการเที่ยวเช่นนี้ ทุกคนก็ไม่ค่อยได้สนใจนัก ไหน ๆ ก็มาเที่ยวแล้วเขาพาไปดู ก็ดู ๆ กันไปอย่างนั้นเอง ประกอบกับอากาศหนาว และเหน็ดเหนื่อย ทุกคนก็อยากพักมากกว่า เพราะพรุ่งนี้เช้าจะต้องตื่นแต่เช้า ตี ๔ เพื่อไปชมพระอาทิตย์ขึ้นที่ไทเกอร์ฮิลล์ และกระทำพิธีแสดงกตเวทิตาคุณบวงสรวงเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อนำสันติภาพมาสู่โลกโดยเร็ว ข้าพเจ้าจึงได้บอกให้ทุกคนพักตามอัธยาศัย เมื่อรับประทานอาหารเย็นแล้วก็ให้ทุกคนมาพบประชุมกันที่ห้องพักอาจารย์พร

เนื่องจากโรงแรมที่พักคือ Central Hotel นี้สร้างมาตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๑๐ คือเมื่อแปดสิบเอ็ดปีที่แล้วมา ปีนี้ปีที่คณะเรามาพักนี้คือปี ๑๙๙๑ ห้องพักจึงกว้างกว่าห้องพักตามโรงแรมทั่ว ๆ ไปสมัยใหม่ หรือจะเรียกได้ว่ากว้างใหญ่เท่า ๆ กับห้องพิเศษของโรมแรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะห้องพักของอาจารย์พร ซึ่งเรียกว่าห้องพิเศษ V.I.P. ยิ่งกว้างใหญ่พิเศษ มีห้องรับแขกซึ่งเรียกว่าจัดหรูหรากว่าห้องอื่น ๆ แม้แต่เตียงนอนก็พิเศษ

ไปดูพระอาทิตย์ขึ้นที่ไทเกอร์ฮิลล์ เห็นสวรรค์ในโลกทิพย์และภาพจำลองสวรรค์ในโลกมนุษย์

พอได้เวลาหกโมงเย็น ทุกคนมาพร้อมกันที่ห้องพักของอาจารย์พร อาจารย์นำสวดมนต์ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิ ข้าพเจ้าได้บอกทุกคนอธิษฐานขอบคุณเทพเจ้าที่คณะเราปลอดภัยมาถึงบัดนี้ พร้อมทั้งให้อธิษฐาน ขอเปิดทางให้ทุกคนได้พบเห็นในสิ่งสวยงาม ครั้นแล้วอาจารย์พรก็ได้นัดหมายถึงภารกิจที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติในวันรุ่งขึ้น โดยคุณนวลจันทร์บอกว่าให้ทุกคนพร้อมกันเวลาตีห้า เพื่อจะขึ้นรถไปชมพระอาทิตย์ขึ้นที่ไทเกอร์ฮิลล์ จากนั้นก็พากันไปรับประทานอาหารเย็น แล้วต่างคนต่างแยกย้ายกันเข้าที่พัก

คืนนั้นข้าพเจ้านอนกับคุณสุภาณี ซึ่งต่างคนต่างก็นอนไม่ค่อยจะหลับเพราะความหนาวเย็น ไฟในเตาผิงก็มอดไหม้ไปจนหมด จะเรียกทางโรงแรมก็รู้สึกเกรงใจ ฮีทเตอร์โบราณซึ่งทำด้วยขดลวดยาว ๆ ก็ไม่อาจจะให้ความอบอุ่นได้ทั่วห้อง เพราะห้องไหนจะกว้างไหนจะเพดานสูง จะยกมาใกล้เตียงนอน สายไฟก็สั้นนิดเดียว แต่แม้กระนั้นก็งีบไปนิดหนึ่ง *ความรู้สึกเลื่อนไหลสู่อีกสภาวะหนึ่งท่ามกลางความสงบเงียบเชียบ เห็นดวงจันทร์เพ็ญลอยเด่นขึ้นสู่ท้องฟ้า ทอแสงสกาว ครั้นแล้วความงามของสวรรค์และพื้นพิภพดูเป็นสิ่งน่าอัศจรรย์และอยู่ไกลแสนไกล ดูประหนึ่งพื้นพิภพมิได้เป็นสถานที่สำหรับปวงมนุษย์ต่อไปอีกหากสำหรับเทพเจ้าเท่านั้น”* ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเมื่อได้ยินเสียงคุณสุภาณีลุกจากเตียงนอน แปรงฟัน ข้าพเจ้าบอกคุณสุภาณีว่า “น้อย...ไม่ต้องนำกล้องวีดีโอขึ้นไปด้วยหรอกนะ หนักเปล่า ๆ เพราะถึงนำไปก็ถ่ายไม่ได้” คุณสุภาณีถามขึ้นว่า “ทำไมล่ะพี่” ข้าพเจ้าจึงพูดหัวเราะ ๆ ว่า “เออน่ะ จะพาไปสวรรค์ ถ่ายวีดีโอไม่ติดหรอก”

๐๕.๐๐ น. วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๔ ทุกคนพร้อมกันที่ห้องล็อบบี้ของโรงแรม มีป้ายเขียนบอกไว้ว่า พระอาทิตย์จะขึ้นเวลา ๐๖.๑๐ น. ต่างคนต่างแต่งกายสวยงาม เครื่องกันหนาวเพียบ ทั้งหมวก ถุงมือ ถุงเท้า แทบทุกคนคว้าผ้าห่มของโรงแรมติดตัวไปด้วย แต่ละคนเห็นแต่ลูกกะตา ถ้าไม่พูดขึ้นก็จำกันแทบไม่ได้ว่าใครเป็นใคร รถที่จะนำคณะเราไปไทเกอร์ฮิลล์เป็นรถจิ๊ปแลนด์โรเวอร์ แต่ละคันนั่งได้ ๕ คน ดังนั้นรถจึงแล่นตาม ๆ กันไปถึง ๖ คัน

เมื่อรถเริ่มเคลื่อนออกจากหน้าโรงแรมที่พัก อาจารย์พรก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า รถแล่นไปตามทางขึ้นเขาสูงและวกวนไปเรื่อย ๆ ท้องฟ้ายังมืดอยู่มองไม่เห็นอะไรนอกจากเงาตะคุ่ม ๆ ของป่าและบ้านซึ่งมีไฟวับแวมเป็นระยะ ๆ ยิ่งใกล้ไทเกอร์ฮิลล์ขึ้นไปท้องฟ้าเริ่มสาง มองเห็นต้นไม้ตะคุ่มลางเลือนอยู่ในสายหมอก สองข้างทางเห็นต้นไม้ชัดว่าเป็นต้นสนหนาแน่น ริมทางเป็นต้นหญ้าเฟิร์นสูงโน้มกิ่งโค้งห้อยย้อย มีเกล็ดหิมะเกาะพร่างพรายขึ้นไปถึงยอดไทเกอร์ฮิลล์ เวลา ๐๕.๔๐ นาฬิกา ทุกคนลงจากรถต่างร้องโอ้โฮอื้อฮือ ด้วยความตื่นเต้นดีใจที่ได้มองเห็นหิมะขาวเป็นหย่อม ๆ เกาะพร่างพราวอยู่ตามใบสนใบหญ้า สวยจนเกินกว่าจะบรรยาย เพราะถ้าเป็นหิมะเกาะขาวโพลนก็คงจะสวยไปอีกแบบหนึ่ง แต่นี่เกาะพร่างพรายขาวพราวเฉพาะตามปลายกิ่ง จึงราวกับก้านเขียวของมรกตประดับปลายด้วยน้ำเพชรแวววาว นี่กระมัง...

สวรรค์ในโลกมนุษย์ ที่เทพบันดาลให้เห็นด้วยตาเนื้อ เพราะช่างสวยงามแม้จะเยือกเย็นแต่เต็มไปด้วยพลังแห่งความอบอุ่น

ขณะที่ทุกคนกำลังตื่นเต้นอยู่กับความงามของหิมะ ท้องฟ้าเริ่มสาง แต่พระอาทิตย์ยังไม่ทันโผล่พ้นขอบฟ้า ข้าพเจ้าได้ยืนหาที่เหมาะได้แล้วจึงได้บอกทุกคนมารวมกันสวดมนต์ กระทำพิธีกตเวทิตาคุณบวงสรวงขอบคุณเทพเจ้าบนสรวงสวรรค์ และกระทำพิธีเพื่อสันติภาพของโลก โดยให้ทุกคนถือดอกบัวเงินดอกบัวทอง ดอกมะลิพนมมือ เพราะขณะนั้นข้าพเจ้าได้ยินเสียงชัดเจนเหมือนเมื่อ ๑๒ ปีที่ผ่านมานั้นว่า **“จงทำดวงจิตให้สงบนิ่ง ในลักษณะของต้นโกมุท ซึ่งฝังรากลึกลงในพื้นดินเพื่อรับอาหารให้ดำรงอยู่ได้ หันดอกในอาการเคารพขึ้นสู่ความบริสุทธิ์ของสวรรค์ และดูดแสงอันเจิดจ้าจากสวรรค์นั้นไว้”** ข้าพเจ้าได้บอกทุกคนว่าจงตั้งจิตอธิษฐานเป็นตัวแทนรับพลังสันติสุขแผ่ไปให้ทั่ว เพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อบุคคลที่เรารัก ที่เราเกลียดชัง เพื่อสันติภาพของโลก ขอสงครามจงสงบโดยเร็ว ขอเทพเทวาบนสรวงสวรรค์จงเปิดสิ่งกีดขวางมารับเครื่องพลีบูชา

ขณะที่ทุกคนกำลังสวดพุทธมนต์ เวลาขณะนั้น ๐๖.๐๖ นาฬิกา ขอบวงของดวงอาทิตย์สีแดงก็โผล่พ้นเส้นขอบฟ้าสีดำ ส่องแสงประกายจับต้องยอดคันเชนจุงก้า ซึ่งปกคลุมด้วยหิมะสีขาวอยู่ชั่วนาตาปี ซึ่งอยู่ทางทิศตรงกันข้ามให้เป็นสีทองอมส้มประกายวิบ *ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เลื่อนไหลเข้าสู่บรรยากาศ ซึ่งเต็มไปด้วยเสียงดนตรีผสมเสียงเพลงไพเราะเพราะพริ้งกังวานหวาน เสียงท่วงทำนอง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ก้องสะท้านสะเทือนไปทั่วทุกอณูของบรรยากาศรอบข้าง ราวกับจะสั่นสะเทือนให้ความเยือกเย็นของหิมะบนขุนเขาถูกพัดพาเป็นคลื่นกว้างไกลไปดับความเร่าร้อนในโลก ได้ยินเสียงชัดเจนราวกับดังอยู่ทั่วทุกหยาดหยดของไอละอองน้ำในอากาศว่า* **“จงตามรอยบาทพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อนำอิสรภาพสันติสุขถาวรแด่มวลมนุษยชาติ เพราะจะไม่มีความสุขสงบใดที่จะมีอำนาจอย่างมหาศาลอยู่ในจิตใจของมนุษย์ได้เท่ากับสัจธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงค้นพบ ณ ควงไม้โพธิ์ ชายป่าโปร่งเงียบสงัดริมฝั่งเนรัญชรา พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ จึงรู้สึกว่าตนเองกำลังนำทุกคนร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ เพลงสรรเสริญพระบารมี และเพลงแผ่เมตตา พระอาทิตย์โผล่พ้นขอบฟ้ามาให้พวกเราเห็นทอแสงจับยอดคันเชนจุงก้า ซึ่งเป็นยอดหนึ่งของเทือกเขาหิมาลัย สูงเป็นที่ ๓ อยู่ในประเทศเนปาล แต่จะมามองเห็นยอดที่ดาร์จีลิ่งนี่เอง ซึ่งข้าพเจ้าได้บรรยายไว้ในหนังสือสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา เมื่อ ๑๒ ปีมาแล้ว

ถ่ายวีดีโอที่ไทเกอร์ฮิลล์ไม่ติด สวรรค์ในโลกมนุษย์

เมื่อกระทำพิธีเสร็จจึงต่างคนต่างถ่ายรูปกันไว้เป็นที่ระลึก สำหรับกล้องวีดีโอของคุณนวลจันทร์ซึ่งถือติดมือขึ้นไปด้วย ไม่ทราบว่าขัดข้องประการใด ถ่ายไม่ได้เลย ไม่ว่าจะกดปุ่มไหนก็ไม่มีอะไรขยับเขยื้อน

เลย จึงเป็นอันว่าทุกคนได้ถ่ายรูป แต่หมดสิทธิ์ที่จะเห็นตนเองในภาพวีดีโอ สำหรับคุณสุภาณีก็ไม่ได้นำกล้องขึ้นไปด้วยตามที่ข้าพเจ้าบอก คณะเราลงจากไทเกอร์ฮิลล์ราว ๗ นาฬิกา เมฆหมอกเลื่อนไหลปกคลุมบดบังยอดคันเชนจุงก้าและดวงอาทิตย์แล้ว ทุกคนต่างสาธุ และพูดว่าเทวดาเปิดให้เราดูนิดเดียว พระอาทิตย์ก็หายไปแล้ว วันนี้ก็คงครึ้มอีกทั้งวัน

คุณนวลจันทร์ได้พาคณะเรามาทอดผ้าป่าที่วัดทิเบต โดยรวบรวมดอกไม้ทั้งหมดที่กระทำพิธี ผ้าสบงและปัจจัยพอสมควร ปรากฏว่ากล้องวีดีโอทำงานได้ตามปกติ เป็นที่ประหลาดใจของทุกคน จากนั้นก็กลับมาโรงแรมที่พัก เก็บข้าวของเตรียมตัวกลับลงมาเมืองสิริกูรี่ เพื่อขึ้นรถไฟไปเมืองปัตนะ ต่อรถบัสไปนาลันทา เข้าสู่เส้นทางตามรอยบาทพระศาสดาต่อไป

แต่ก่อนที่จะลงจากดาร์จีลิ่ง คุณนวลจันทร์และไกด์ได้พาคณะเราไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์นักไต่เขา ซึ่งมีประวัติของเคนซิงห์ นักไต่เขาผู้พิชิตยอดเอเวอร์เรสต์ ภาพถ่ายวิธีไต่เขา พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นจะต้องใช้ในเวลาไต่เขา จากนั้นก็ไปชมสวนสัตว์ ซึ่งมีสัตว์ที่ไม่เคยเห็น คือตัวจามรี นอกจากนั้นก็มีเสือภูเขา หมาป่า และหมี เป็นต้น เหมือนสวนสัตว์ทั่ว ๆ ไป ไปดูค่ายอพยพชาวทิเบต แล้วจึงกลับมาโรงแรมที่พักรับประทานอาหารกลางวัน และเตรียมของขึ้นรถบัสออกเดินทางจาก Crntral Hotrl เมืองดาร์จีลิ่ง เวลา ๑๔.๓๐ น. ด้วยความรู้สึกเป็นสุขสบายใจที่ได้กลับมาแสดงกตเวทิตาคุณต่อมวลเหล่าเทพเจ้าบนสรวงสวรรค์ อากาศยังคงครึ้มและหนาวเย็น แต่ไม่เย็นยะเยือกจนแทบจะเป็นเหน็บเหมือนเมื่อวาน หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่า **“นี่นังหนูรู้ไหม มวลเหล่าเทพเทวาบนสรวงสวรรค์ ท่านบันดาลสวรรค์ให้เห็นในโลกมนุษย์ อากาศจึงหนาวเย็น ไม่งั้นนังหนูไม่ได้เห็นมรกตประดับเพชรอันเป็นปราสาทของเทวดาหรอกเชื่อไหม เล่า อ้าว ไม่เชื่อ ?.....ไม่เป็นไร ฟังไว้สนุก ๆ ก็ได้...”** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณหลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาด้วยความซาบซึ้งและสำนึกในความเมตตา

ขึ้นรถไฟจากสิริกูรี่ไปปัตนะ

ถึงโรงแรมซินแคร์ที่คณะเราพักค้างคืนเมื่อวันก่อน เวลาประมาณ ๑๘ นาฬิกาเศษ ซึ่งทางโรงแรมก็เปิดห้องพักให้ล้างหน้าล้างตา ๓ ห้อง จากนั้นก็รับประทานอาหารเย็น ขณะที่ผลัดกันล้างหน้าล้างตานั้น คุณวราภรณ์หกล้มในห้องน้ำ ศีรษะทางด้านท้ายทอยแตกเลือดไหล ต้องพาไปโรงพยาบาลในเมืองสิริกูรี่นั่นเอง แพทย์ได้เย็บแผลที่แตกไป ๓ เข็ม เมื่อทุกอย่างพร้อมจึงเตรียมตัวขึ้นรถบัสไปสถานีรถไฟ กำหนดเวลารถไฟออกจากสถานีตอน ๒ ทุ่ม แต่รถเสียเวลา และเนื่องจากสถานีสิริกูรี่ไม่ใช่สถานีต้นทาง การสำรองที่นั่งจึงเป็นอย่างลำบากมาก คณะเราจึงต้องแยกย้ายกันนั่ง ไม่ได้รวมตู้เดียวกัน รอรถไฟอยู่ถึงชั่วโมงครึ่งด้วยความทุลักทุเล ถ้าใครได้เคยเดินทางไปอินเดียแล้วจะนึกถึงสภาพออกว่าเป็นอย่างไร ทั้ง ๆ ที่คณะเราก็ได้นั่งรอในห้องพักที่ค่อนข้างจะพิเศษกว่าคนอินเดียทั่วไป ขณะที่นั่งพักรอข้าพเจ้าพยายามเข้าสมาธิแต่ก็ไม่ค่อยจะดีนัก เพราะความวุ่นวายและความเป็นห่วงว่ารถไฟจะเข้ามาถึงสถานีเมื่อไร ซึ่งก็ล่วงเลยเวลา

มานานแล้ว กำลังนึกอยู่ว่าจะต้องรออีกนานสักเท่าไร *ความรู้สึกเริ่มชาอื้ออึงอล ได้ยินแต่เสียงรถถัง เสียงคราง หึ่งของเครื่องบิน เสียงระเบิดแสงไฟลุกท่วมท้น ท้องฟ้ามืดมิดด้วยควันดำแก๊สพิษ แม้กระนั้นความเยือกเย็นที่ได้รับมาจากขุนเขาและเสียงคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...ก็ยังแว่วติดตามอยู่ไม่สร่างซา* ได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งว่า **"จงอดทนสร้างกุศลสัมมาทิฏฐิในจิตใจ แผ่เมตตาธรรม ให้อภัยและจงมองทุกสิ่งทุกอย่างรอบข้างว่าเป็นธรรมดา การเดินทางและสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นแนวทางชี้บอกถึงสภาวการณ์ของสงคราม"** ข้าพเจ้าจึงได้เล่าให้อาจารย์พรฟัง และบอกทุกคนที่อยู่ใกล้ตัวว่า ทำใจให้สบาย รอไปก่อน สนุกดีไปอีกแบบ คนอื่นเขายังทนได้ แล้วทำไมเราจึงจะทนไม่ได้ อาจารย์พรบอกว่า "ไม่ต้องห่วงอะไร ทั้งสิ้น เมื่อไรก็เมื่อนั้น" พร้อมทั้งหัวเราะและชี้ชวนให้พวกเราดูคนแขกเดินไปเดินมาขวักไขว่ พูดคุยให้เห็นเป็นเรื่องสนุก ได้ยินเสียงเด็กแขกร้องขาย "กลัมใจ กลัมใจแฮ่" แปลว่า "ชาร้อน ชาร้อนครับ"

กว่าคณะเราจะได้ขึ้นรถไฟที่สถานีเมืองสิริกูรี่เวลาก็ล่วงเลยมาถึงเกือบ ๒๒ นาฬิกา คือเกือบสี่ทุ่ม กว่าจะถึงสถานีเมืองปัตนะก็เวลา ๑๖ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น คือวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๔ คณะเราลงจากรถไฟด้วยความตุปัดตุเป๋ มึนงง เพราะนั่งรถไฟมาทั้งคืนและเกือบจะทั้งวัน ปรากฏว่าสถานีเมืองปัตนะไม่ใช่สถานีปลายทาง เพราะเห็นรถไฟจอดอยู่สักครู่ก็แล่นต่อไป ทราบว่าสถานีปลายทางของรถไฟขบวนนี้ไปสิ้นสุดที่เดลลี เมืองหลวงของประเทศอินเดีย แต่จะเริ่มต้นมาจากสถานีเมืองอะไรข้าพเจ้าก็ไม่ทราบ ทราบแต่ว่ากว่าจะถึงเมืองเดลลีก็คงจะเป็นเย็นวันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้านึกว่าใครนั่งไปขนาดนั้นก็แทบจะง่อยทีเดียว กว่าจะได้ลงจากรถไฟ

จากปัตนะไปนาลันทา
และที่นาลันทานี้เอง ได้พบกับท่าน ดร.เจ กัสสปะ ผู้สร้างนาลันทา

เมื่อลงรถไฟกันหมดแล้ว คณะเราก็มาขึ้นรถบัสใหญ่ปรับอากาศอย่างดี ซึ่งคุณนวลจันทร์ได้สั่งเตรียมไว้ ทราบว่ารถคันนี้สั่งมาจากประเทศเนปาล กว่าทุกคนจะพร้อมและได้ออกจากปัตนะก็ตกเข้าไปถึง ๑๗ นาฬิกา ข้าพเจ้าไม่ทราบระยะทางจากปัตนะถึงนาลันทา แต่ระยะเวลาที่รถวิ่งก็ใช้เวลาเกือบ ๓ ชั่วโมง เพราะคณะเรามาถึงวัดไทยนาลันทา ตอน ๑๙ นาฬิกาเศษ เข้าที่พักแล้วรับประทานอาหารเย็น

ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงความสะดวกสบายที่วัดไทยนาลันทา เพราะมีผู้เขียนคนอื่น ๆ บรรยายไว้มากมายแล้ว กับทั้งก็มีผู้คนได้เคยไปสัมผัสมามากแล้วด้วย นอกจากจะขอบันทึกไว้ถึงความประทับใจที่ได้รับจาก ดร.อุบาสิกาอารีย์ และท่าน ดร.พระมหาธารทอง ซึ่งให้การต้อนรับอย่างดี

ห้องพักที่วัดไทยนาลันทา ข้าพเจ้าพักกับคุณสุภาณี คุณผ่องผิว คุณจงจิต รวม ๔ คน คืนนั้นหลับไปด้วยความเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง ลืมแม้กระทั่งการบอกกล่าวเจ้าของสถานที่ขอพักพิงเช่นเคยปฏิบัติมา *ในความหลับนั้น ข้าพเจ้าได้เห็นพระภิกษุรูปหนึ่งผิวดำแดง รูปร่างท้วม มองข้าพเจ้าด้วยสายตา*

ปรานี แต่ไม่กล่าวสิ่งใด ข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้สนใจอะไรนัก เพราะในโสตประสาทแว่วแต่เสียงสำเนียงท่วงทำนอง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...กระแสลมพัดความเยือกเย็นลูบไล้ผิวกายให้สดชื่น มีเสียงเคล้าผสมมากับท่วงทำนอง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...นั้นว่า **“ไม่มีสิ่งใดคงอยู่อย่างยืนยง หากทุกสิ่งเกิดขึ้นและผ่านไปในไม่ช้าเพื่อผันแปรเป็นอย่างอื่น ไม่เคยนิ่งเฉยหรือคงสภาพเดิม ทั้งนี้เป็นกงล้อแห่งการเปลี่ยนแปลง อันจะดำรงอยู่ชั่วกัลปาวสาน...”** ข้าพเจ้ารู้สึกตัวตื่นขึ้นราว ๔ นาฬิกาเศษ จึงลุกขึ้นนั่งสมาธิสวดพุทธมนต์ในใจ พร้อมทั้งกราบขออภัยต่อเจ้าของสถานที่ ซึ่งข้าพเจ้าละเลยมิได้บอกกล่าว เนื่องจากเพลียมาจากการเดินทาง แล้วทุกคนที่นอนร่วมห้องกันทั้ง ๔ คน ก็ลุกขึ้นล้างหน้าแปรงฟันเตรียมตัวขึ้นไปเฝ้ากราบพระมูลคันธกุฎีบนยอดเขาคิชฌกูฏ สถานที่ซึ่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยประทับเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา

ไปเขาคิชฌกูฏ เห็นภูมิประเทศในสมัย ๒๕๐๐ กว่าปี

๐๗.๐๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๔ วันกองทัพไทย ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอิ่มเอิบอย่างบอกไม่ถูก ทุกคนรับประทานอาหารเช้าแล้วเตรียมตัวขึ้นรถบัสเพื่อไปกราบพระมูลคันธกุฎีของพระพุทธองค์บนยอดเขาคิชฌกูฏ แล้วจะไปนาลันทาเก่า ตโปทาราม และเวฬุวนาราม วัดของพระเจ้าพิมพิสารแห่งแคว้นมคธ ซึ่งเป็นวัดแรกในพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรและทุกคนว่าวันนี้เป็นวันกองทัพไทย พยายามทำจิตใจให้ชื่นบานแจ่มใส เพื่อขึ้นไปรับพลังความอบอุ่นแห่งศานติบนยอดเขาคิชฌกูฏ เป็นวันแรกที่คณะเราเดินทางตามรอยบาทพระศาสดา เพื่อนำสันติภาพมาสู่มวลมนุษยชาติในโลก

รถบัสได้นำคณะเราออกจากวัดไทยนาลันทา ตอน ๑๗.๐๐ น. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มกึ่งสำนึก *รอบข้างเงียบสงัดได้ยินแต่เสียงท่วงทำนอง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...แผ่วเบา ผสมกับเสียงน้ำไหลเอื่อย ๆ เท่านั้นที่ดังอยู่ในความเงียบ มองเห็นป่ากว้างและลึก มีแม่น้ำบริสุทธิ์สายหนึ่งไหลผ่าน มีลำห้วยเล็ก ๆ หลายแห่งและมีหมู่บ้านสวยงามอาศัยอยู่ โดยผู้คนดำรงชีวิตอย่างง่าย ๆ ได้ยินเสียงพูดเป็นจังหวะขึ้นว่า* **“กลางคืนย่อมยาวสำหรับผู้ที่เหน็ดเหนื่อย ชีวิตย่อมยาวสำหรับผู้ที่ไม่รู้จักหลักสัจธรรมอย่างแท้จริง ขอจงให้เกิดแสงสว่างขึ้นท่ามกลางความมืดอันแสนมืดนี้ด้วยเถิด สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....”**

รถบัสแล่นมาถึงเชิงเขาคิชฌกูฏพอดี ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงสภาพในโลกมนุษย์ที่เห็นด้วยตาเนื้อ เพราะทุกคนได้เห็นและสัมผัสแล้ว และข้าพเจ้าเองไม่ค่อยรู้สึกตัวนัก ทุกคนต่างเดินขึ้นไป ได้ยินเสียงท่านพระอาจารย์วีรยุทธแว่ว ๆ บอกญาติโยมถึงเคล็ดลับในการเดินขึ้นเขาคิชฌกูฏเพื่อไม่ให้เหนื่อย จนมาถึงถ้ำสุกรขาตา ซึ่งเป็นถ้ำที่พระสารีบุตร อัครสาวกเบื้องขวาของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ท่านพระอาจารย์วีรยุทธและอาจารย์พรได้นำคณะเราทุกคนกราบนมัสการรำลึกถึง *ขณะที่ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรจุดเทียน ๙ เล่ม ธูป ๑๐๘ ดอกนั้น ความรู้สึกชาวูบดิ่งลึกลง ได้ยินเสียงราวกับใบไม้กระซิบกระซาบเสียดสีกันเป็นคำพูดเป็นคลื่นรู้สึกทั่วทั้งผิวกายว่า* **“สิ่งใดก็ตามที่ขึ้นอยู่กับกฎแห่งความเริ่มต้น ย่อมจะต้องขึ้นอยู่กับกฎแห่งความผุพังด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ตัวตนจะอยู่ในข่ายของการ**

ยกเว้นได้อย่างไร....” คำพูดเหล่านี้ข้าพเจ้าจับมาทั้งหมดไม่ได้ เพราะไม่ชัดเจน แต่กระเพื่อมอยู่รอบกายตลอดเวลา

จากถ้ำเดินสูงขึ้นไปอีกไม่นาน ก็ถึงพระมูลคันธกุฎีของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพเจ้าวางพานพุ่มดอกบัวเงินดอกบัวทอง ดอกมะลิ ผ้าสบง พร้อมทั้งแจกดอกบัวเงิน ดอกบัวทอง ดอกมะลิ คนละช่อ จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็นำทุกคนสวดมนต์ ครั้นแล้วอาจารย์พรนำนั่งสมาธิให้ทุกคนรำลึกถึงองค์พระศาสดาพร้อมทั้งจูงสมาธิบทพุทธคุณ ความรู้สึกของข้าพเจ้าสงบดิ่งลึกลง ลืมถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *คล้ายตนเองกำลังเดินอยู่ในป่าหนาทึบเงียบสงัดวังเวง แม้ดวงอาทิตย์จะลอยขึ้นสูงมากแล้ว แต่ก็ปล่อยลำแสงผ่านช่องใบอันสะบัดไหวด้วยแรงลม และกิ่งก้านของต้นไม้ขนาดใหญ่อายุยาวนานลงมาเบื้องล่างได้แต่เพียงรำไร หยาดน้ำค้างกระเพื่อมเหมือนแก้วใสอยู่บนใบไม้และดอกไม้ป่าส่งกลิ่นระรื่นกำจาย ครั้นแล้วบรรยากาศรอบข้างก็สะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ พร้อมทั้งแสงฉัพพรรณรังสีก็สว่างโชติช่วงขึ้น ได้ยินเสียงชัดเจนคล้ายเป็นคลื่นสั่นสะเทือนอยู่ในบรรยากาศว่า*

“ภายหลังพายุใหญ่ ความสงบย่อมเกิดขึ้น ความสุขเป็นความฝัน ความทุกข์เป็นความจริง ชีวิตของมนุษย์ย่อมเป็นไปตามสิ่งที่ได้กระทำไว้ ความหยิ่งทะนงของมนุษย์คิดว่าตนเองวิเศษในเมื่อความจริงเขาไม่มีอะไรเลย ชะตากรรมของเขาผูกพันอยู่กับสากลโลก เช่นเดียวกับเม็ดทรายถูกลมพัดให้ปลิวฟุ้งอยู่ท่ามกลางพายุหมุน ซึ่งจะสูงขึ้นมากน้อยหรือหล่นลงมา ณ ที่ใดย่อมไม่มีจุดอันแน่นอน จงแผ่เมตตาธรรม เพื่อสันติสุขของมวลมนุษยโลก” เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ข้าพเจ้าจึงได้บอกทุกคนว่า คณะเราเดินทางมาครั้งนี้มาเพื่อสันติภาพของโลก ขอให้ทุกคนอธิษฐานให้สงครามสงบโดยเร็ว ขอให้อสูรสงครามจงสงบต่อพลังสัมมาทิฏฐิ ขอพลังพุทธานุภาพจงดลบันดาลให้มวลมนุษยชาติได้รับสันติสุขโดยทั่วกัน ครั้นแล้วท่านพระอาจารย์วีรยุทธและอาจารย์พรก็ได้นำคณะเรากระทำทักษิณาวัตรรอบขอบพระมูลคันธกุฎีของพระพุทธองค์ แล้วต่างก็เดินกลับลงจากยอดเขาคิชฌกูฏด้วยความปีติอิ่มเอิบราวกับได้เข้าไปเฝ้าต่อเบื้องพระพักตร์ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วกลับมาขึ้นรถบัสกลับที่พักที่วัดไทยนาลันทา เพื่อซักเสื้อผ้าและรับประทานอาหารกลางวัน เพราะคืนนี้คณะเราจะพักที่วัดไทยนาลันทาอีกคืนหนึ่ง จึงมีเวลาซักเสื้อผ้าบ้าง แล้วคุณนวลจันทร์จึงจะพาไปชมนาลันทาเก่า ตโปทาราม และวัดเวฬุวัน ต่อไป

ภาพในอดีตสมัยนาลันทาถูกมุสลิมเผาทำลาย

ตลอดเวลานับจากเดินลงจากยอดเขาคิชฌกูฏ บรรยากาศจะแทรกซ้อนอบอวลอยู่แต่ท่วงทำนองพุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... และจะมีเสียงสวดพุทธมนต์ก้องกระหึ่มเป็นคลื่นแผ่วเบาติดตามมาในละอองน้ำรอบกาย คณะเรากลับมาถึงที่พักที่วัดไทยนาลันทา ราว ๑๑ โมงเศษ ยังพอมีเวลาจึงได้เก็บเสื้อผ้าซักบ้าง พอเที่ยงก็รับประทานอาหารกลางวันแล้วเตรียมตัวขึ้นรถไปเที่ยวชมซากโบราณสถาน มหาวิทยาลัยนาลันทา ณ สถานที่นี้ข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงสภาพที่มองเห็นด้วยตาเนื้อในโลกมนุษย์ เพราะตลอดเวลาที่เดินเที่ยว

ชมซากโบราณสถานนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าอื้ออึงอล มองเห็นฟองและควันประหลาดลอยขึ้นอบอวลไปทั่วบริเวณ ประกอบด้วยเสียงที่น่าหวาดเสียว กู่ตะโกนร้องลั่น คร่ำครวญหวีดผวาอย่างตระหนกตกใจและโหยหวนมาจากที่ห่างไกล เทพยดากำลังต่อสู้กับกองทัพดำมืดของมารร้าย แม้จะมีเสียงท่วงทำนอง พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...แทรกซ้อนอยู่แต่ก็ช่างแผ่วจาง พลังเยือกเย็นจากขุนเขาก็แทรกซึมเข้ามาได้บางเบา* ท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้พาคณะเราไปสวดมนต์กราบรำลึกถึงพระสารีบุตรอีก ณ ที่สันนิษฐานว่าเป็นที่ที่ท่านปรินิพพาน

ตโปทารามและเวฬุวัน เสียงและภาพนิมิตในโลกทิพย์สมัยอดีต

จากนั้นก็ไปเที่ยวชมตโปทาราม สถานที่อาบน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ ณ ที่นี้ข้าพเจ้าไม่ได้รับสัมผัสอะไรเลย มีแต่ปวดศีรษะเพราะผู้คนมากมายขวักไขว่เหลือเกิน จนแทบจะหลีกไม่พ้น จึงพากันรีบเดินต่อไปยังวัดเวฬุวัน ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก เย็นมากแล้วเวลาขณะนั้นเกือบ ๑๗ นาฬิกา จึงไม่มีเวลาเดินชมบริเวณเวฬุวนาราม ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา ที่พระเจ้าพิมพิสารสร้างถวายพระพุทธองค์ ดังนั้นอาจารย์พรและท่านพระอาจารย์วีรยุทธ จึงได้นำพาคณะเราไปนั่งริมสระซึ่งมีพระพุทธรูปปูนปั้นประดิษฐานอยู่ และเป็นสถานที่สันนิษฐานว่าพระพุทธองค์ประทับแสดงโอวาทปาฏิโมกข์แด่พระภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ในวันเพ็ญเดือน ๓ มาฆบูชา เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา

ข้าพเจ้าได้วางพานพุ่มดอกบัวเงิน ดอกบัวทอง ดอกมะลิ พร้อมทั้งแจกช่อดอกไม้คนละช่อ ธูปเทียน อาจารย์พรจุดเทียน ๙ เล่ม ธูป ๑๐๘ ดอก แล้วก็เริ่มพิธี ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำสวดมนต์ อาจารย์พรนำ นั่งสมาธิพร้อมทั้งจูงสมาธิให้ทุกคนรำลึกถึงพระพุทธองค์ พร้อมทั้งอธิบายถึงโอวาทปาฏิโมกข์ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *มองเห็นแมงมุมตัวหนึ่งกำลังชักใยอันบอบบางของมัน ใยนั้นเกิดแสงวับวาบ น้ำค้างในตอนเช้าหยดลงมาเกาะอยู่ดูแพรวพราวยามต้องแสงรุ่งอรุโณทัย สวยงามราวกับผ้าใยทิพย์ประดับอัญมณีอันมีค่า และภายในเวลาไม่เท่าใดเลย ใยนั้นก็ขาดสะบั้นทำลายลง พร้อมทั้งรอบบริเวณก็ก้องสะท้านสะเทือนด้วยคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ มองเห็นแสงฉัพพรรณรังสีเจิดจ้าสว่างไสว กับทั้งมีเสียงพึมพำจากผู้คนมากมายว่า* **“แน่นอนที่สุด ที่รูปกายของมนุษย์เป็นสิ่งบอบบางเพียงแต่ถูกโจมตีโดยโรคภัย เขาก็จะถึงแก่ความวินาศสลายกลายเป็นสิ่งทับถมให้แผ่นดินสูงขึ้น เกิดมาแล้วก็อันตรธานสูญหายไป นี่คือประวัติความเป็นไปของมนุษย์ ซึ่งไม่ผิดกับแมงมุมชักใย จงภาวนาแต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ”**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ ทุกคนกำลังจุดธูปเทียนเดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระพุทธรูปปูนปั้นนั้น อากาศโพล้เพล้กำลังจะมืด ก่อให้เกิดความรู้สึกวิเวก สีหน้าของแต่ละคนบ่งบอกถึงความเป็นสุขอิ่มเอิบที่ได้เข้ามานั่งในสถานที่ซึ่งครั้งหนึ่งเป็นสถานที่อยู่ที่ประทับของพระพุทธองค์ และพระอรหันตสาวกผู้บริสุทธิ์จากกิเลสทั้งปวง ข้าพเจ้านำทุกคนร้องเพลงและปฏิบัติเช่นที่เคยได้กระทำพิธี อธิษฐานขอให้สงครามจงสิ้นสุด และ

สันติภาพจงบังเกิดขึ้นโดยเร็ว คณะเรากลับมาถึงวัดไทยนาลันทาที่พักในเวลา ๑๙ นาฬิกา เมื่ออาบน้ำชำระกายรับประทานอาหารแล้วก็ได้มาประชุมกันที่ห้องโถง ท่านพระอาจารย์วีรยุทธและอาจารย์พรนำกระทำพิธีทอดผ้าป่าถวายพระราชกุศลเนื่องในวันกองทัพไทย และอุทิศส่วนกุศลแก่มวลเหล่าเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวล กับทั้งท่าน เจ.กัสสปะ ซึ่งท่านได้ศึกษาพระพุทธศาสนาและมีความเลื่อมใสมาก จนได้บวชเป็นพระภิกษุ ท่านเป็นอธิการบดีรูปแรกของมหาวิทยาลัยนาลันทาใหม่ ท่านรักคนไทยและชอบพระภิกษุไทยมาก ก่อนมรณภาพท่านจึงได้ถวายวัดพร้อมทั้งที่ดินให้เป็นสมบัติของคณะสงฆ์ไทย ข้าพเจ้าได้เห็นรูปของท่านในโรงอาหาร จึงได้เกิดความรู้สึกว่า *พระสงฆ์รูปนี้เองที่ข้าพเจ้าฝันเห็นในตอนกลางคืน*

ทุกคนสดชื่นแจ่มใสที่ได้กระทำสิ่งซึ่งเป็นบุญเป็นกุศล แด่ทั้งตนเองและเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตาย แล้วจึงต่างแยกย้ายกันเข้านอน เพื่อจะได้ตื่นแต่เช้าเดินทางไปพุทธคยา สถานที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ต่อไป

ทอดผ้าป่าที่วัดไทยนาลันทา และเตรียมไปพุทธคยา

ขณะที่เมื่อทอดผ้าป่าเสร็จ ท่านมหาธารทองทำหน้าที่แทนท่านอาจารย์ดร.มหายอด ซึ่งเป็นเจ้าอาวาส ได้เล่าให้อาจารย์พรฟังว่า มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อที่ดินขยายที่วัดออกไปอีกหน่อย ในราคาราวสองแสนบาท อาจารย์พรจึงได้ปวารณาว่าจะรวบรวมปัจจัยศรัทธาของคณะศิษย์ นำเงินมาซื้อที่ดินข้างเคียงนั้นให้ ซึ่งคณะที่ไปทุกคนก็ยินดีต่างอนุโมทนาร่วม (ขณะที่ข้าพเจ้าบันทึกนี้ อาจารย์พรได้รวบรวมปัจจัยได้ครบ และนำไปถวายท่านอาจารย์ ดร.ยอด ที่วัดมหาธาตุ ฯ ท่าพระจันทร์ เรียบร้อยแล้ว เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) เพื่อนำไปซื้อที่ดิน และได้ข่าวมาว่าที่ดินได้ซื้อไว้ได้แล้ว)

๐๕.๓๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๔ ทุกคนเตรียมพร้อม รับประทานอาหารเช้าแล้วร่ำลา ดร. อุบาสิกาอารีย์ ผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารีสมชื่อ ขึ้นรถบัสเดินทางต่อไปพุทธคยา ระหว่างทางได้แวะชมวัดอัมพวันของพ่อหมอชีวกโกมารภัจจ์ ชมคุกที่คุมขังพระเจ้าพิมพิสาร ตลอดเวลาที่นั่งรถมาจนถึงวัดไทยพุทธคยา ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังถูกห้อมล้อมอยู่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ผสมเสียงพึมพำเป็นคำพูดยาว ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้รู้สึกและมองเห็นถึงความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของสิ่งทั้งปวง ซึ่งข้าพเจ้าจับเรียบเรียงคำพูดไม่ค่อยถูกต้องนัก จึงไม่ได้บันทึกไว้ นอกจากบางตอนที่ชัดเจนจึงจะบันทึกออกมาได้

ถึงวัดไทยพุทธคยาตอนเกือบ ๙ นาฬิกาเศษ รีบเข้าที่พัก แล้วท่านพระอาจารย์วีรยุทธและคุณนวลจันทร์ก็นำพาไปนมัสการพระเจดีย์ตรัสรู้ทันที บริเวณรอบ ๆ พระเจดีย์ตรัสรู้ไม่สงบเหมือนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่อาจารย์พรนำคณะมานำดินศักดิ์สิทธิ์ไปบรรจุในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ผู้คนมากมายพลุกพล่านร้านขายของที่ระลึกมากมายโดยเฉพาะชาวทิเบต ซึ่งขณะนั้นข้าพเจ้าได้เห็นท่านพระอาจารย์วีรยุทธทักทายกับพระทิเบตรูปหนึ่ง ทราบว่าท่านเป็นพระพี่เลี้ยงของลามะน้อยลิมปูเช่ อายุ ๔ ขวบเศษ ซึ่งเพิ่งเดินทางมาจากเมืองซิมลาเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว และจะพักอยู่ที่พุทธคยาสัก ๒-๓ สัปดาห์ ท่านพระอาจารย์วีรยุทธหันมาถามข้าพเจ้าว่า อาจารย์พรอยากจะพบลามะน้อยหรือไม่ เพราะเป็นโอกาสดีที่ท่านมาพุทธคยาพอดี

โดยปกติท่านจะพักอยู่กับองค์ดาไลลามะปัจจุบัน ซึ่งขณะนี้พักอยู่ที่เมืองซิมลา อาจารย์พรบอกว่ายินดีมาก ถ้าจะได้พบ ดังนั้นจึงนัดเวลากันว่าท่านพระอาจารย์วีรยุทธจะพาคณะเราไปนมัสการลามะน้อยตอน ๒ ทุ่ม จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็ไปขออนุญาตพิเศษจากเจ้าหน้าที่ นำพาคณะเราไปกราบนมัสการรัตนบัลลังก์ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ทำพิธีนมัสการที่รัตนบัลลังก์ ณ ที่ต้นโพธิ์ตรัสรู้ และบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะทำพิธี

เมื่อนั่งกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้วางพานพุ่มดอกบัวเงิน ดอกบัวทอง ดอกมะลิพานพุ่ม ภปร. และ สก. แจกดอกไม้คนละช่อเหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติมาทุกครั้งที่กระทำพิธีตามที่พระองค์รับสั่ง ณ สถานที่ตรัสรู้ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เป็นแห่งที่ ๕ ที่กระทำพิธีเพื่อสันติภาพของชาติไทยและของโลก ช่วงจังหวะที่คณะเรากำลังเดินทางกระทำพิธีอยู่นี้ สงครามก็กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งเริ่มประกาศสงครามมาตั้งแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔ ในระหว่างที่กำลังเดินทางอยู่ในประเทศอินเดียนี้ไม่ได้ข่าวคราวของสงครามเลย เพราะไม่ได้อ่านทั้งหนังสือพิมพ์หรือดูข่าวจากโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะข่าวสารของอินเดียส่วนมากก็เป็นภาษาอินเดียและภาษาอังกฤษ อีกประการหนึ่งคณะเราไม่มีเวลาเลย นอกจากเตรียมตัวเดินทางไปที่โน่นที่นี่กันตลอดเวลา

อาจารย์พรจุดเทียน ๙ เล่ม ธูป ๑๐๘ ดอก ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำสวดมนต์ อาจารย์พรนำนั่งสมาธิและจูงสมาธิ ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มลางเลือน *ความเงียบสงัดสงบเข้าครอบคลุมทั่วบริเวณ ขณะเดียวกันนี้อากาศรอบ ๆ กายก็กลั่นกรองจนกลายเป็นละอองน้ำค้างแห่งพรอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งไม่สามารถจะมองเห็น พรมลงบนศีรษะของทุก ๆ คน คงจะเป็นผลให้เกิดความปีติปราโมทย์อย่างไม่เคยได้รับมาก่อนนั้น แล่นเข้าสู่จิตใจของแต่ละคน พลัน...ทั่วทั้งบรรยากาศก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... พร้อมทั้งแสงฉัพพรรณรังสีก็สว่างไสวขึ้นทันใด ภายใต้ร่มเงาของต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีแต่ศานติปราศจากเสียงอึกทึกครึกโครม กระแสลมพัดรวยรินเย็นระรื่นประดุจยามรุ่งอรุณ มองเห็นดอกบัวขาวประดุจงาช้างบานสะพรั่งติดอยู่กับก้านของมัน บางดอกมิได้โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำ หากอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำ บางดอกอยู่ระดับเดียวกับน้ำอันนิ่งสงบ และบางดอกอยู่สูงเหนือน้ำจนมองเห็นเงาทอดอยู่กับพื้นน้ำ ได้ยินเสียงสงบอยู่รอบกายว่า* **“ความหมุนเวียนแห่งความเกิดและความตายของมนุษย์ทั้งมวล ซึ่งล้วนแต่ไม่เป็นแก่นสาร ไม่เที่ยงแท้และไม่จีรังยั่งยืน ก่อสร้างอยู่บนรากฐานแห่งอากาศธาตุ-มีเสาและโครงแห่งความฝัน ถูกจองจำอยู่ในเครื่องพันธนาการอันโหดร้ายแห่งความลุ่มหลง ซึ่งหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงซ้ำซากโดยไม่รู้จักสิ้นสุด เป็นการฉุดกระชากลากโซ่ตรวนแห่งความเกิดให้ยืนยาวอยู่สืบไป...**

จงเดินทางชีวิตตามรอยบาทพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงทำลายโซ่ตรวนแห่งเครื่องพันธนาการได้หมดสิ้น ผู้เป็นศาสดาเอกและนาถะของโลก...ผู้เป็นเปรียบประดุจดวงอาทิตย์ยามโผล่พ้น

ขอบฟ้า สาดแสงอันทรงอำนาจเรืองรองทำลายความมืดมิดแห่งราตรีกาลให้ปลาสนาการไป พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเดียวที่ได้มาจากการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ....”

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่จึงได้นำทุกคนร้องเพลงทุก ๆ เพลงดังที่เคยปฏิบัติมาเมื่อกระทำพิธี พร้อมทั้งได้บอกให้ทุกคนอธิษฐานแผ่พลังแห่งสันติ ความสงบ ดับความเร่าร้อนของสงครามที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ ขอพลังพุทธานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์จงแผ่ไพศาล จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธและคุณนวลจันทร์ก็พาคณะเราออกเดินเที่ยวชมพร้อมทั้งถ่ายรูปกันไว้เป็นที่ระลึกตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่พระพุทธองค์ทรงเคยประทับรอยพระพุทธบาทไว้ เป็นต้นว่า รัตนจงกรม อนิมิสเจดีย์ สระมุจลินทร์ ซึ่งตามสถานที่เหล่านี้ข้าพเจ้าจะตกอยู่ในภาวะกึ่งสำนึกตลอดเวลา เสียงท่วงทำนองพุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ยังก้องสะท้านสะเทือนห้อมล้อมในบรรยากาศรอบข้าง พอสมควรแก่เวลาแล้วก็ได้กลับมารับประทานอาหารกลางวันที่วัดไทยพุทธคยา

แม่น้ำเนรัญชรา สภาพแม่น้ำในสมัยที่พระพุทธองค์ตรัสรู้

ตอนบ่ายท่านพระอาจารย์วีรยุทธและคุณนวลจันทร์ พาไปชมวัดนานาชาติรอบบริเวณพระเจดีย์ตรัสรู้ มีวัดใหม่สร้างเพิ่มขึ้นอีกหลายวัดทีเดียว โดยเฉพาะวัดญี่ปุ่น วัดทิเบต วัดภูฏาน ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่อาจารย์พรนำคณะมาเพื่อนำดินศักดิ์สิทธิ์ไปบรรจุภายในองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช นั้นวัดเหล่านี้ยังไม่มี จากนั้นก็ไปเดินข้ามแม่น้ำเนรัญชรา เพื่อไปชมสถานที่สันนิษฐานว่าพระพุทธองค์ทรงอธิษฐานลอยถาด ชมบ้านนางสุชาดา แม่น้ำเนรัญชรา ท้องน้ำส่วนใหญ่แห้งเป็นทราย แต่ก็มองเห็นชัดว่าเป็นแม่น้ำกว้างใหญ่ แต่ขณะนั้นมีทางน้ำไหลเป็นแนวแคบ ๆ เดินลุยไปพอมิดตาตุ่มแฉะ ๆ ความรู้สึกของข้าพเจ้ากึ่งสำนึกมองเห็นสายน้ำกว้างใหญ่ไหลเอื่อยไปตามทางของมัน ส่งประกายวิบวับตามคลื่นที่กระทบแสงอาทิตย์ เหนือชายตลิ่งขึ้นไปเป็นป่าโปร่งใบของต้นไม้ใบดกทั้งหลายชูลอยอยู่บนอากาศในอาการเงียบเชียบอย่างแท้จริง แม้จะแกว่งไกวอยู่ในแสงแดดแต่ก็ปราศจากเสียงใด ๆ เงาร่มของต้นไม้ทอดลงไปในบางส่วนของลำน้ำใสสีเขียวมรกตราวกับไหลผ่านก้อนหินมรกตใต้ท้องน้ำอันระยิบระยับนั้น....

สู่หมู่บ้านนางสุชาดา

*เมื่อเดินพ้นแนวเขตทรายของแม่น้ำเนรัญชราก็จะเป็นร่องผัก เช่น กะหล่ำปลี มะเขือเทศ ดอกกะหล่ำของหมู่บ้านนางสุชาดา ซึ่งยังมีผู้คนอาศัยอยู่เป็นพื้นที่เกษตร เมื่อขึ้นไปบนเนินซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นบ้านนางสุชาดานั้น มองลงมาจะเห็นกองฟางแห้งจัดไว้เป็นระเบียบ ตั้งเป็นกอง ๆ กลม ๆ ยอดมนสวยงาม

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๓๔

ตามลานบ้าน รอบ ๆ หมู่บ้านเป็นทุ่งข้าวสาลีกำลังเขียวชะอุ่มไปสุดสายตา มองเห็นทิวเทือกเขาคยาสีสะ *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเงียบสงบสงัด แว่วแผ่วแต่เสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เป็นพื้นไม่จางหาย กับเสียงพูดเป็นคลื่นมาโดยรอบว่า* **“...สายโซ่ชีวิตในโลกแห่งความโฉดเขลานี้คือความทุกข์ทรมาน เพราะมวลมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในโลกอย่างคนตามืดตาบอดอยู่กับไฟแห่งความลุ่มหลง ไม่รู้ว่าตนเองมาจากที่ใด จะไปสู่ที่ใด และมีสิ่งอันยั่วยวนสวยงามสูงส่งเคลื่อนไหวบังตาอยู่รอบกาย ความรู้สึกนึกคิดล่องลอยวนเวียน และพำนักอยู่ในที่มืดแห่งสิ่งยั่วยวน โดยไม่สามารถจะมองเห็นสัจธรรมได้ จงยึดมั่นพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ”**

พอรู้สึกตัวก็ได้ยินเสียงของพระที่ท่านนำมาอธิบายถึงบริเวณรอบ ๆ พร้อมทั้งชี้มือบอกให้ทราบถึงความสำคัญในสมัยครั้งพุทธกาลว่า ณ ที่นี้คือตำบลอุรุเวลาเสนานิคม อันเป็นที่พำนักของชฎิล ๓ พี่น้อง คือ ท่านอุรุเวลกัสสป ท่านนทีกัสสป และท่านคยากัสสป ซึ่งข้าพเจ้าได้ยินบ้าง ไม่ได้ยินบ้าง เพราะความรู้สึกกึ่งสำนึกอยู่ตลอดเวลา ต้องพยายามดึงความรู้สึกของตนเองให้ตื่น เพื่อจะได้รับรู้ถึงสิ่งที่มองเห็นได้เต็มที่ อยู่บนเนินบ้านนางสุชาดาไม่นาน ก็พากันเดินข้ามแม่น้ำเนรัญชรากลับมา เพราะเย็นมากแล้ว อากาศดี พระอาทิตย์เริ่มคล้อยต่ำ มองเห็นองค์พระเจดีย์ตรัสรู้ตั้งเด่นสูงตระหง่าน สวยงาม สงบ

ขณะที่คณะเราเดินข้ามแม่น้ำเนรัญชรากลับมานั้นมีเด็กแขกจากหมู่บ้านเดินตามมาขอสตางค์มากมายมากกว่าจำนวนคณะของคณะเราเสียอีก อาจารย์พรจึงขอร้องพระให้ท่านช่วยบอกให้เด็กเหล่านั้นเข้าแถวให้เป็นระเบียบ แล้วอาจารย์พรและคณะเราก็แจกสตางค์กลางแม่น้ำเนรัญชรานั่นเอง ถึงแม้จะไม่เรียบร้อยนัก แต่พระท่านก็บอกว่าเป็นเรื่องแปลกมากที่เด็ก ๆ เหล่านี้เข้าแถวเรียงคิวรับกันได้ โดยมีการแย่งกันน้อยที่สุด เพราะปกติแล้วจะต้องแย่งกันจนพูดไม่รู้เรื่องเลย **พระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งเตือนให้คณะเราทำจิตใจให้สงบแผ่เมตตาธรรม ขอความสงบสุขจากแดนพุทธภูมิ จงไพศาลดับความเร่าร้อนแห่งไฟสงครามซึ่งกำลังแผ่ขยายในอ่าวเปอร์เซียให้บังเกิดสันติภาพโดยเร็ว**

ไปนมัสการท่านลามะน้อย ลิมปูเช่

คณะเรากลับมาถึงวัดไทยพุทธคยาราว ๑๘.๓๐ น. จึงพากันเข้าไปในโบสถ์กระทำพิธีทอดผ้าป่าเหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติมาทุกแห่ง แล้วออกมารับประทานอาหารเย็น จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็ได้พาคณะเราไปนมัสการท่านลามะน้อยที่วัดทิเบต ตามที่ได้นัดไว้แล้วกับพระทิเบตที่เป็นเลขา ฯ ของท่านลามะน้อย เมื่อตอนที่ไปนมัสการองค์พระเจดีย์และต้นโพธิ์ตรัสรู้ในตอนเช้า ซึ่งอันที่จริงถ้าไม่รู้จักคุ้นเคยเป็นการส่วนตัวแล้ว การขอเข้าเฝ้าจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลอินเดียเสียก่อน

เท่าที่ฟังจากคำบอกเล่าของพระเลขา ฯ ของท่านว่า ท่านลามะน้อยมีชื่อว่า **ลิมปูเช่** ในอดีตท่านคือ ปัญเชนลามะกลับชาติมาเกิด และจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดาไลลามะสืบต่อจากองค์ปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นก็พำนักอยู่ที่เมืองซิมลาประเทศอินเดียนี่เอง ท่านลามะองค์น้อยขณะนี้อายุประมาณ ๔ ขวบเศษ นั่งอยู่

บนตั่งกว้าง แต่งกายเป็นนักบวชชาวทิเบตหน้าตาเปล่งปลั่งแจ่มใส โดยเฉพาะดวงตาใสแจ๋วเป็นผู้ใหญ่ไม่มีแววตาของเด็กเลย นั่งสงบอย่างมีอำนาจ ไม่น่าจะเป็นไปได้ว่าเด็กอายุเท่านี้จะวางมาดหรือสำรวมในท่าทีสง่างามได้ถึงขนาดนี้ ไม่มีวี่แววหลุกหลิกหรือซุกซนเลย เมื่อพระเลขา ฯ ท่านแนะนำให้รู้จักอาจารย์พรและคณะเรา ท่านลามะน้อยถามขึ้นว่ามาจากไหน จะไปที่ไหน มีที่พักหรือยัง หรือพักอยู่ที่ไหน สบายดีกันหรือ (พระทิเบตเป็นล่ามให้จะว่าไปว่าพระทิเบตแต่งคำถามขึ้นเอง เพราะคณะเราฟังภาษาทิเบตไม่ออกก็ไม่ได้ เพราะพระไทยเราก็พอฟังภาษาทิเบตได้รู้เรื่อง) เมื่อคุยซักถามอะไรต่าง ๆ กันพอสมควรแล้ว ท่านลามะน้อยก็สาธยายมนต์ยาวเหยียดเป็นภาษาทิเบตให้ศีลให้พรคณะเรา พร้อมทั้งแจกของแก่คณะเราคือทอฟฟี่โดยให้ทุกคนหยิบเอง พวกเราทุกคนรู้สึกรักและเอ็นดูต่างขอสัมผัสมือกับท่าน พร้อมทั้งวางมือของท่านลงบนศีรษะ อาจารย์พรขออนุญาตอุ้มท่านนั่งตักพร้อมทั้งขอถ่ายรูปหมู่ไว้เป็นที่ระลึก เป็นที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือบนตั่งที่นั่งของท่านจะไม่มีใครกล้านั่งเลย แต่ลามะน้อยอนุญาตให้อาจารย์พรนั่งได้ พร้อมทั้งตัวท่านเองก็นั่งบนตักอาจารย์พร ซึ่งแม้แต่พระเลขา ฯ ของท่าน และพระทิเบตอื่น ๆ ยังแปลกใจและเกิดความพิศวงเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับข้าพเจ้าเองนั้น ความรู้สึกมึนงงคล้ายเดินเข้าไปในท้องพระโรง และมีแสงสว่างลางเลือนอยู่ข้างหน้า ข้าพเจ้าได้มอบพวงกุญแจรูปช้างทรงไว้เป็นที่ระลึกแก่องค์ลามะน้อย รู้สึกว่าท่านชอบมาก เพราะยกขึ้นดูบ่อย ๆ และพึมพำอะไรเบา ๆ ข้าพเจ้าได้ถอดแหวนเล็ก ๆ จากนิ้วก้อยของข้าพเจ้าพร้อมทั้งสวมลงไปในนิ้วกลางของท่าน องค์ลามะน้อยยิ้มอย่างแจ่มใส เห็นได้ชัดตอนนี้เองว่าหน้าตาเป็นเด็กไร้เดียงสา คือรอยยิ้มช่างสดใสกระจ่าง ยิ้มน่ารักจริง ๆ มองดูแหวนที่นิ้วกลางของตนเอง แล้วมองหน้าข้าพเจ้า นัยน์ตาเปล่งประกายสดใสราวกับจะบอกว่า **"ชีวิตทั้งหมดของท่านได้ถูกหมั้นหมายไว้แล้วด้วยภารกิจ"** อาจารย์พรและคณะเรากราบลาท่าน ท่านยังยกมือให้ศีลให้พร พร้อมทั้งสาธยายมนต์เป็นภาษาทิเบตอีก คณะเราเข้าพบลามะน้อยตอน ๒๐.๐๐ น. - ๒๑.๐๐ น. เป็นเวลา ๑ ชั่วโมงเต็ม ทุกคนปีติอิ่มเอิบสดชื่นที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าองค์ลามะน้อย ซึ่งถึงแม้ว่าท่านจะเป็นใครก็ตาม แต่ก็เป็นเด็กพิเศษกว่าเด็กอื่น ๆ จริง ๆ ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน

เป็นที่น่าแปลกอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อคณะเรากลับมาถึงเมืองไทยแล้ว รูปถ่ายที่คณะเราถ่ายร่วมกับองค์ลามะน้อยนั้นมีแสงสว่างเป็นมวลกลมทุกรูป โดยแสงสว่างนี้มิได้อยู่ในที่เดียวกัน ราวกับมวลแสงเคลื่อนที่ได้

เตรียมไปเมืองพาราณสี และนิมิตในโลกทิพย์ตอนที่พักอยู่โรงแรม

๐๕.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๓๔ ทุกคนตื่นขึ้นด้วยความกระปรี้กระเปร่าจัดเตรียมของขึ้นรถเพื่อจะเดินทางต่อไปยังสารนาถ เมืองพาราณสี ๐๖.๐๐ น. รับประทานอาหารเช้า ๐๖.๓๐ น. ขึ้นรถบัส

ขณะเมื่อรถบัสเคลื่อนออกจากวัดไทยพุทธคยา ข้าพเจ้าหลับตาลง สูดลมหายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกช้า ๆ สำรวมจิตรำลึกถึงองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมทั้งภาวนาในใจว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...ตลอดเวลาอยู่แล้วนั้น เมื่อรถแล่นผ่านสถานที่จอแจมาพอสมควร และทุกคนในรถต่างนั่งประจำที่เรียบร้อยแล้ว ท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็นำพาคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า รถยังคงแล่นไปตามถนนเรื่อย ๆ ผ่านทุ่งนา หมู่บ้าน ทราบจากท่านพระอาจารย์วีรยุทธว่า ระยะทางจากวัดไทยพุทธคยาถึงพาราณสีนั้นราว ๒๔๔ กิโลเมตร แต่สภาพถนนแย่มาก ๆ รถจึงผ่านไปได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็น คุณนวลจันทร์กับคุณจินดาคงจะทราบถึงสภาวะดีจึงได้เตรียมเสบียงอย่างเรียบร้อย โดยให้คณะเรารับประทานอาหารกลางวันกันบนรถนั่นเอง ระยะทางเพียง ๒๔๔ กิโลเมตร คณะเราออกจากพุทธคยาตอน ๐๖.๓๐ น. ถึงโรงแรมที่พักที่เมืองพาราณสี ตอน ๑๙.๐๐ น. คุณนวลจันทร์ได้พาคณะเราไปพักโรงแรมชั้นดีชั้นหนึ่งของพาราณสีคือโรงแรมตาสร์ เมื่อทุกคนได้ห้องพักแล้วก็มาร่วมกันรับประทานอาหารเย็น ตอน ๒๐.๐๐ น. จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธและคุณจินดาก็ได้พาคณะเราไปชมผ้ากาสีและของที่ระลึก ซึ่งเจ้าของร้านได้เช่ารถแท็กซี่มารับไปชมถึงที่ร้านของเขาเองเลยทีเดียว ทุกคนต่างเลือกต่างซื้อ ราคาก็ไม่แพง เพราะเจ้าของร้านเป็นลูกศิษย์ท่านพระอาจารย์วีรยุทธ และคุ้นเคยกับทั้งคุณนวลจันทร์และคุณจินดาดีมาก่อน ช่วงระยะทางจากพุทธคยาถึงพาราณสี ข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสอะไรเลย นอกจากเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... ติดตามมาแผ่วเบา

นอนพักค้างคืนที่โรงแรมตาสร์ เมืองพาราณสี คืนนั้นข้าพเจ้านอนหลับไม่สนิทนัก หลับ ๆ ตื่น ๆ อยู่เกือบตลอดเวลา *เพราะไม่ว่าพอเคลิ้มหลับครั้งไรก็มักจะได้ยินเสียงระเบิด แสงไฟลุกโชติช่วงแดงฉานเต็มท้องฟ้า ควันดำม้วนตัวเป็นกลุ่มใหญ่ กระจายไปทั่ว ได้ยินเสียงของพระองค์รับสั่งคล้ายลอยมาจากไกลแสนไกลว่า* **“พลังสันติความสงบเยือกเย็นจากพุทธานุภาพเท่านั้น ที่จะดับความเร่าร้อนแห่งไฟสงครามได้ จงกระทำพิธี ณ ที่ซึ่งบังเกิดสังฆรัตนขึ้นครั้งแรกในโลก และจงกระทำพิธีบวงสรวงเทพเจ้าเวลาอรุณรุ่งขณะเมื่อล่องคงคามหานที ขอพลังความศักดิ์สิทธิ์ของเทพทั้งมวล ไหลหลั่งให้ความชุ่มชื่นเย็นฉ่ำแต่มวลมนุษยชาติ ดุจสายน้ำให้ความอุดมสมบูรณ์แด่พื้นพิภพฉะนั้น”**

ข้าพเจ้านอนไม่ค่อยจะหลับ ยังคงกระสับกระส่ายเพราะเสียงระเบิดดังกลบเสียง พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... จนแทบจะไม่ได้ยินเลย จนถึงเวลาตามที่ทางคุณนวลจันทร์นัดให้ตื่นคือ ๐๕.๐๐ น. เพราะจะต้องออกไปล่องเรือที่แม่น้ำคงคาแต่เช้าตรู่

ไปล่องแม่น้ำคงคา

๐๕.๓๐ น. ของวันจันทร์ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๔ ออกจากโรงแรมที่พักขึ้นรถไปริมฝั่งแม่น้ำคงคาเช้าวันนี้อากาศหนาวเยือกเย็น หมอกลงจัดแทบจะมองไม่เห็นอะไรเลย

ผู้คนยิ่งมากมายขวักไขว่กว่า เมื่อปี ๒๕๒๒ ที่อาจารย์พรได้พาคณะมาครั้งแรก และข้าพเจ้าจะไม่บรรยายถึงสภาพริมฝั่งแม่น้ำคงคา เพราะได้บันทึกบรรยายไว้ละเอียดแล้วในคราวครั้งก่อน ขณะกำลังจะลงเรือต่างคนต่างซื้อพวงมาลัยดอกไม้ติดลงไปด้วย เมื่อทุกคนลงเรือกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ฝีพายก็เริ่มพาเรือลอยเอื่อยไปในลำน้ำ อาจารย์พรนำทุกคนสวดมนต์เริ่มพิธีบวงสรวง โดยทุกคนถือพวงมาลัยคล้องมือ ข้าพเจ้าได้บอกให้ทุกคนอธิษฐานขอพลังความศักดิ์สิทธิ์จากเทพเจ้า แล้วก็ร้องเพลงสวดภชันกลางลำน้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ เป็นที่น่าแปลกสำหรับทุกคน เพราะพอเริ่มพิธีไปได้ครู่หนึ่ง แสงอาทิตย์ก็ส่องผ่านทะลุม่านหมอกหนา ทำให้มองเห็นดวงอาทิตย์ยามรุ่งอรุณกลมโตสีแดงสว่างเจิดจ้า ครั้นพอเสร็จพิธีข้าพเจ้าร้องเพลงสวดภชันจบลง พร้อมทั้งทุกคนโปรยดอกไม้ลงในลำน้ำคงคานั้น ดวงอาทิตย์กลับมีสีขาวซีดแล้วหายลับไปกับกลุ่มหมอกหนาดุจเดิม มองไม่เห็นว่าดวงอาทิตย์อยู่ตรงส่วนไหนของท้องฟ้า

เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือ ขณะที่ฝีพายกำลังนำเรือของคณะเราล่องไปในลำน้ำและคณะเราทำพิธีนั้น เรือของคณะทัวร์อื่น ๆ อีกหลายลำ ซึ่งมีทั้งแขก ฝรั่ง ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น ต่างก็เงียบสงบ ดูและฟังคณะเราไปด้วย รวมทั้งพวกแขกขายของให้นักท่องเที่ยวก็พลอยเงียบและสงบฟัง ผู้คนที่อาบน้ำชำระกายชำระบาปอยู่ตามริมฝั่งคงคาก็มองดูคณะเราด้วยความสงบ สีหน้าแสดงถึงความศรัทธา ดูผ่องใส อิ่มเอิบ เมื่อต่างโปรยดอกไม้และบางคนก็โปรยเหรียญบูชาพระแม่คงคาลงไปด้วย แล้วข้าพเจ้าก็ชวนทุกคนร้องเพลงลุ่มเจ้าพระยา แล้วก็เพลงรำวงลอยกระทง แล้วต่างก็ลุกขึ้นรำวงวันลอยกระทงบูชาพระแม่คงคาอีกครั้งกลางลำน้ำนั้น

ไปสารนาถสถานที่แสดงปฐมเทศนา ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์

เสร็จจากการล่องเรือแล้วก็เดินทางกลับที่พัก รับประทานอาหารเช้าแล้วออกเดินทางไปสารนาถซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองพาราณสีไปอีก ๗ กิโลเมตร ผ่านเจาคันธีสถูปสถานที่สันนิษฐานว่าพระพุทธองค์ทรงพบพระปัญจวัคคีย์ครั้งแรกหลังจากตรัสรู้แล้ว สักครู่เมื่อรถจอด คณะเราก็เดินไปที่ธัมเมกขสถูป สถานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาธัมมจักกัปปวัตนสูตรโปรดพระปัญจวัคคีย์ แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม เป็นสังฆรัตนองค์แรกในโลก ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา ข้าพเจ้าได้วางพานพุ่มดอกมะลิ ดอกบัวเงิน ดอกบัวทอง ผ้าสบง ธงชาติ ธงศาสนา พร้อมทั้งแจกซ่อดอกบัวเงินบัวทองคนละซ่อเหมือนอย่างที่กระทำพิธีที่แล้ว ๆ มา ซึ่งสถานที่ปฐมเทศนานี้เป็นการกระทำพิธีแห่งที่ ๗ เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วอาจารย์พรก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า แล้วนำสวดสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร ในการกระทำพิธีที่สถานที่แสดงปฐมเทศนานี้ มีพระภิกษุร่วมกับคณะเราทั้งหมด ๙ รูป ซึ่งพระภิกษุเหล่านี้ล้วนแต่เคยศึกษาธรรมจากอาจารย์พรมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งท่านเหล่านี้กำลังมาศึกษาต่อในขั้นปริญญาโทบ้าง ปริญญาเอกบ้าง ที่มหาวิทยาลัยนาลันทาและมหาวิทยาลัยพาราณสี

ขณะกำลังเริ่มสวดสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตรนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง *มองเห็นแต่แสงสว่างรอบทิศทางนวลกระจ่างเจิดจ้า บรรยากาศสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ คละเคล้าห่อหุ้มเสียงชัดเจน ซึ่งดังอยู่ทั่วทุกอณูของบรรยากาศกระทบโสตประสาทว่า* **“สรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงบนพื้นพิภพล้วนแต่ไม่จีรังยั่งยืน และไม่สามารถหาความมั่นคงถาวรจากที่ไหนได้ ทุกสิ่งล้วนผูกพันอยู่กับเครื่องพันธนาการแห่งประสาทสัมผัส อันเป็นภาพลวงตาให้เกิดความลุ่มหลงมัวเมา การกระทำตนให้พ้นจากความหลอกล่อชั่วแวบหนึ่งของประสาททั้งหลายเข้าใจถ่องแท้ถึงเหตุและผลของสิ่งทั้งปวง ก็จะได้ผ่านพ้นจากโลกแห่งรูป ไปสู่จักรวาลแห่งความรู้และความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน เข้าสู่สันติสุขอย่างแท้จริง...”** ขณะที่เสียงชัดเจนเหล่านี้คละเคล้าอยู่กับคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ก็จะได้ยินเสียงของพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชแผ่วเบาว่า **“จงตั้งจิตให้สงบรับและแผ่พลังสันติอันสงบเยือกเย็นดับความเร่าร้อนแห่งไฟสงคราม ขอให้จิตใจของมวลมนุษยชาติพึงบังเกิดสันติ ขออานุภาพของพระไตรรัตน์จงแผ่ไพศาล”**

เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ก็เป็นเวลาที่พระคุณเจ้าและคณะเราสาธยายพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตนสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร จบพอดี ข้าพเจ้าจึงนำทุกคนร้องเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงแผ่เมตตา กับทั้งได้บอกทุกคนอธิษฐานดับไฟสงครามที่กำลังดำเนินอยู่ที่อ่าวเปอร์เซีย ทุกคนดูอิ่มเอิบผ่องใสที่ได้มานั่งสวดสาธยายพุทธมนต์ ณ สถานที่พระพุทธองค์เคยประทับแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา แล้วจึงต่างร่วมกันเดินทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์ธัมเมกขสถูป จากนั้นก็ไปวัดไทยสารนาถหรือวัดมฤคทายวัน**ซึ่งท่านพระครูประกาศสมาธิคุณ**ได้มาสร้างไว้ ได้ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุ และพวกเรารับประทานอาหารกลางวัน แล้วก็ถวายผ้าป่า จากนั้นก็ไปแวะชมพิพิธภัณฑ์ของท่านอนาคาริกธรรมปาละชาวลังกา ที่ได้ต่อสู้อุทิศชีวิตเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาในอินเดีย กราบคารวะท่านที่อนุสาวรีย์ซึ่งตั้งอยู่หน้าอาคารพิพิธภัณฑ์นั้น ในครั้งนี้ข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสจากท่าน เหมือนเมื่อคราวมานมัสการปี ๒๕๒๒ อาจจะเป็นเพราะความพลุกพล่านของผู้คนของเสียงซึ่งหนวกหูวุ่นวายไปหมดก็เป็นได้ แล้วต่างก็เตรียมตัวขึ้นรถไปวัดเชตวัน เมืองสาวัตถี ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองพาราณสีไปอีกราว ๓๐๐ กิโลเมตร ซึ่งเวลาขณะนั้นก็เกือบ ๑๔ นาฬิกาแล้ว

ไปเชตวันเมืองสาวัตถี ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์

การมาอินเดียภาวะที่น่าเบื่อหน่ายก็คือเรื่องเวลา ซึ่งเราจะไม่สามารถทำอะไรได้ตามเวลาที่เราต้องการเลย กว่าจะได้ออกจากพาราณสีก็ต้องไปรอคอยคิวเติมน้ำมันรถ เป็นสิ่งที่น่าแปลกอีกอย่างหนึ่งก็คือ ทั้ง ๆ ที่เป็นภาวะที่น่าเบื่อหน่าย แต่ทุกคนในรถก็มิได้มีใครบ่น แต่ต่างก็สนุกสนานและหาความสุขได้จากความวุ่นวาย อาจจะเป็นเพราะทุกคนเพิ่งจะได้ทำบุญ และรับพลังสันติมาจากสถานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาก็เป็นได้ และกับทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ... ก็ยังห้อมล้อมติดตามมาในบรรยากาศของโลกทิพย์ และสถานที่รถจอดรอเติมน้ำมันนั้นก็เป็นสถานที่เมื่อครั้งสมัยพุทธกาลโน้น คงจะเป็นบริเวณป่า

อิสิปตนมฤคทายวัน เพราะขณะเมื่อกำลังรอนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เลือนหายจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นแต่เงาทึบของป่าใหญ่ และปกคลุมอยู่ด้วยความเงียบสงัดอันไพศาลโดยแท้จริง และเสียงแผ่วของคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ ผสมคละเคล้าอยู่กับคำพูดเป็นคลื่นกระทบใบไม้แกว่งไกวในสายลมอ่อนเป็นเสียงทิ้งจังหวะเป็นระยะ ๆ ว่า* **“ร่างกายเป็นที่อาศัยของโรคภัยไข้เจ็บและมัจจุราช ไม่มีความสงบสุขอยู่ในความมั่งคั่งร่ำรวย ความรุ่งเรืองของทุกสิ่งทุกอย่าง จะถอยหลังกลับไปสู่ความเสื่อมสลาย ไม่มีความจีรังยั่งยืนของสรรพสิ่งทั้งหลายในพื้นพิภพ พุทธฺ สรณ์ คจฺฉามิ...”**

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่รถของคณะเรายังคงจอดรอเติมน้ำมันอยู่ที่เดิม พร้อมทั้งมีรถเพิ่มขึ้นอีกมากมาย ในจำนวนรถที่จอดรอเติมน้ำมันนี้มีรถบรรทุกศพรออยู่ด้วย รถบรรทุกศพนี้คล้ายรถอีแต๋นของบ้านเรา บนกระบะหลังมีศพวางอยู่บนแคร่ไม้ไผ่ถูกห่อด้วยผ้าสีแดง มีพวงมาลัยดอกดาวเรืองวางทับ มีคนนั่งเป็นเพื่อนศพอยู่ ๔-๕ คน ศพเขาไม่ได้ใส่โลงเหมือนกับทางบ้านเมืองไทยของเรา พวกเราต่างบอกกันว่าจะต้องเป็นศพผู้หญิง เพราะถ้าเป็นศพผู้ชายจะห่อด้วยผ้าสีขาว ข้าพเจ้าจึงได้บอกคณะเราแผ่เมตตา ถือว่าเป็นโชคดีที่คณะเราเดินทางมาพบศพคนตาย อันเป็นเสมือนเทวทูตชนิดหนึ่งเตือนสติเราให้รู้ว่าเราเองก็ไม่พ้นจากความตายไปได้ ฉะนั้นจงอย่าประมาท

กว่าจะได้น้ำมันซึ่งโชเฟอร์ไปใช้วิธีลัดคิวมาอย่างไรก็ไม่ทราบ ก็ตกถึง ๑๔.๓๐ น. คณะเราจึงได้ออกเดินทางจากสารนาถมุ่งสู่สาวัตถี เพราะระยะทางถึง ๓๐๐ กิโลเมตร คณะเรามาถึงโรงแรมที่พักที่บารัมเปอร์ (BALRAMPER) เมืองสาวัตถี ก็ล่วงเข้า ๐๑.๓๐ น. ของวันใหม่ ข้าพเจ้ารู้สึกเหน็ดเหนื่อยพอสมควร พอได้ที่พักอธิษฐานบอกเจ้าที่เจ้าทางแทนคณะทั้งหมดแล้ว ก็ล้มตัวลงนอนหลับสนิทจนสว่างรุ่งเช้า ๐๖.๐๐ นาฬิกา แล้วเตรียมตัวลงมารับประทานอาหาร

๑๗.๐๐ น. วันอังคารที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๔ เมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้วก็ออกเดินทางไปเชตวันมหาวิหาร ซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งพระพุทธองค์ประทับนานที่สุดถึง ๑๙ พรรษา ในช่วงเวลาที่ประกาศพระพุทธศาสนาตลอด ๔๕ พรรษา ณ ที่วัดไทยสาวัตถีนี้ คณะเราได้พบท่านเจ้าอาวาส ซึ่งทุกคนเรียกท่านว่าท่านฤาษีประเสริฐ ประวัติความเป็นมาของท่านข้าพเจ้าไม่ค่อยจะรู้มากนัก เพียงแต่ทราบว่าท่านเป็นผู้มีความชำนาญ และเข้าใจสภาพต่าง ๆ ดีมาก เมื่อคณะเราได้ท่านเป็นมัคคุเทศก์นำชมพร้อมทั้งอธิบายโบราณสถานภายในเชตวันมหาวิหารโดยละเอียด จึงทำให้รู้สึกคล้ายกับว่าได้ก้าวล่วงเข้าไปสู่สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์และกำลังจะเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างลางเลือน ไม่ทราบว่าตนเองอยู่ในสภาวะใด *เพราะขณะนั้นคล้ายตนเองกำลังเดินเข้าสู่ป่าใหญ่กว้างและลึก ต้นไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาให้ความร่มรื่น ช่างสงบสงัดเงียบเชียบ แสงสว่างเรื่อเรืองไปทั่วบริเวณ ท่วงทำนองสวดพุทธมนต์คละเคล้าห่อหุ้มอยู่กับคำว่า พุทธฺ สรณ์ คจฺฉามิ...*จนเดินตามมาถึงสถานที่ท่านฤาษีประเสริฐบอกว่าเป็นกุฏิของพระพุทธองค์ คณะเราได้เข้าไปนั่งสวดมนต์กระทำพิธีตามที่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งเป็นแห่งที่ ๗ คณะเราได้กระทำพิธีถวายผ้าป่า ณ สถานที่เคยเป็นกุฏิที่ประทับของพระพุทธองค์เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา คณะเรามีเวลาไม่มากนัก เพราะใกล้จะถึงเวลาเพลของท่าน อาจารย์ฤาษีประเสริฐ

ข้าพเจ้าตั้งจิตอธิษฐานในใจว่า ข้าพเจ้าจะขอกลับมาที่เชตวันมหาวิหารนี้อีก และอยู่ให้นานที่สุด เพราะความรู้สึกของข้าพเจ้ายังดื่มด่ำ แต่ต้องพยายามฝืนเพื่อจะต้องเดินทางต่อไปยังกุสินารา สังเวชนียสถานอีกแห่งหนึ่ง

ไปกุสินารา สถานที่ปรินิพพาน ปรากฏการณ์ในโลกทิพย์

คณะเรากลับมาถึงโรงแรมที่พักที่บาลรัมเบอกร์เพื่อรับประทานอาหารกลางวัน จากนั้นก็ออกเดินทางตอน ๑๓.๓๐ น. ต่อไปถึงโรงแรมที่พักที่กุสินาราตอน ๒๑.๓๐ น. เมื่อเข้าที่พักก็ได้รับประทานอาหารเย็นกันเลยจึงได้เข้าห้องพัก ซึ่งคืนนี้ข้าพเจ้านอนหลับไปด้วยความวิตกกังวล เพราะบรรยากาศในโลกมนุษย์ไม่ดีเลย แต่ก็ได้สวดมนต์อธิษฐานบอกเจ้าที่เจ้าทางแทนคณะทุกคน ให้คณะเราปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง

วันพุธที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๔ ๐๖.๐๐ น. วันนี้เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันมาฆบูชาแรก เป็นวันเพ็ญที่ตรงกับวันพุธเสียด้วย เป็นวันที่คณะเราจะได้ไปถึงสังเวชนียสถานถึง ๒ แห่ง ทุกคนตื่นขึ้นแล้วเดินไปนมัสการสถานที่ที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ทั้งนี้เพราะโรงแรมที่พักของคณะเราคือโรงแรมปาติค ซึ่งอยู่เยื้องตรงกันข้ามกับสถานที่ปรินิพพาน เพราะคณะเรามาถึงตอนกลางคืน ๒๑.๓๐ น. จึงมองไม่เห็นว่าสถานที่พักอยู่ติดกับสถานที่สำคัญ จึงมิได้ตั้งจิตอธิษฐานบูชา ต่อสว่างรุ่งเช้าเดินออกมาจึงมองเห็นอากาศเช้ายามรุ่งอรุณในฤดูหนาวเยือกเย็น หมอกโรยตัวคลุมทั่วบริเวณ มองเห็นต้นไม้สลัวในสายหมอก มองไกลออกไปนิด มหาวิหารปรินิพพานก็ตะคุ่มสลัวเลือนราง ไม่ช้าดวงอาทิตย์ก็เริ่มโผล่พ้นขอบฟ้าทอรัศมีสีเงินสีทองขับไล่ความมืดและแสงสลัวให้จางหายไป คณะเราได้เข้าไปกราบนมัสการพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าภายในมหาวิหาร กระทำพิธีเหมือนดั่งที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว และสถานที่ปรินิพพานนี้เป็นแห่งที่ ๙ จากนั้นอาจารย์พรได้นำคณะเราทุกคนนั่งสมาธิ แล้วจูงสมาธิตามเนื้อความในพระบาลีอันกล่าวถึงวันที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน อันยังความซาบซึ้งแก่ทุกคน

ทั่วทั้งบรรยากาศยังคงก้องสะท้านสะเทือนอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...ไม่เปลี่ยนแปลงผสมกับเสียงปริเทวนาการ...และเสียงคร่ำครวญว่า ดวงอาทิตย์แห่งโลกอัสดงคตไปแล้ว คงไว้แต่แสงเรืองรองแห่งพระธรรมคำสั่งสอน....ความหมุนเวียนแห่งความเกิด ความแก่ ความเจ็บไข้ ความตายของมนุษย์ทั้งมวลซึ่งล้วนแต่ไม่เป็นแก่นสาร ไม่เที่ยงแท้ และไม่จีรังยั่งยืน ก่อสร้างอยู่บนรากฐานแห่งอากาศธาตุ-มีเสาและโครงแห่งความฝัน ถูกจองจำอยู่ในเครื่องพันธนาการอันโหดร้ายแห่งประสาทสัมผัส สวรรค์-นรก-และพื้นพิภพ ล้วนแต่เป็นสิ่งว่างเปล่าและไม่เป็นแก่นสาร แต่ตัวตนของมนุษย์จะถูกฉุดกระชากอย่างง่ายดายครั้งแล้วครั้งเล่า ไปยังกงล้อหมุนซึ่งจะทำลายเขาให้ย่อยยับ เป็นกงล้อแห่งความเกิดและความตายอันจะหมุนอยู่ชั่วกัลปาวสาน ไม่รู้จักหยุดนิ่งตลอดกาล จงพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....เพื่อทำลายกงล้ออันนั้น

ข้าพเจ้าเดินกลับมาที่พักที่โรงแรมพร้อมกับคณะด้วยความรู้สึกกึ่งสำนึก เมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้ว ก็ขึ้นรถออกจากที่พักไปนมัสการมกุฏพันธนเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิงพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งอยู่ห่างจากมหาวิหารปรินิพพานไป ๒ กิโลเมตร สถานที่เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ไม่มีสิ่งก่อสร้างใด ๆ อาจารย์พรได้พาคณะเรานั่งสมาธิอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็ขึ้นรถเดินทางเพื่อจะไปลุมพินีวัน สถานที่ประสูติของพระพุทธองค์ ซึ่งเป็นสังเวชนียสถานอีกแห่งหนึ่ง คณะเราได้แวะรับประทานอาหารกลางวันแบบปิ๊กนิคระหว่างทาง รถแล่นต่อไปเรื่อย ๆ ผ่านทุ่งดอกมาสตาดสีเหลืองทองทั่วทั้งท้องทุ่งสุดสายตา จนข้าพเจ้าอดที่จะบอกให้รถหยุดแล้วแวะเข้าไปถ่ายรูปไว้ไม่ได้ รู้สึกว่าเส้นทางสายนี้อุดมสมบูรณ์ บางแห่งเส้นทางที่รถบัสของคณะเราแล่นผ่านไปเป็นตลาด และย่านชุมชนหนาแน่นมากทีเดียว ของวางขายข้างทางสะดุดตามาก ราวกับผ่านตลาดย่านริมคลองประปาบางซื่อยามตลาดสดขายส่งกำลังคึกคัก มีทั้งผักสด พริกแดง ถั่วต่าง ๆ ผักทุกชนิด รวมทั้งผลไม้ ทั้งแอปเปิ้ล ทับทิม แม้กระทั่งกล้วย ทุกอย่างสด ๆ น่ารับประทานทั้งสิ้น รถบัสแล่นไปถึงชายเขตแดนอินเดีย-เนปาล ตอน ๑๗ นาฬิกาพอดี คุณจินดาหรือคุณเล็กของคณะเราได้นำพาสปอร์ตของคณะเราไปประทับตราผ่านชายแดน คุณนวลจันทร์หัวหน้าผู้นำทางพาคณะเราอำลาและขอบคุณโชเฟอร์ชาวอินเดียที่พาคณะเราตระเวนตั้งแต่เมืองปัตนะจนถึงชายแดนอินเดีย แล้วนำคณะเราข้ามเส้นเขตแดนขึ้นรถบัสคันใหม่ ซึ่งแล่นมาจากเมืองกาฐมัณฑุ เมืองหลวงของประเทศเนปาล เพื่อมาคอยรับคณะเราจากชายแดนเนปาล

ไปลุมพินีวัน สถานที่ประสูติ

เมื่อทุกคนขึ้นรถ และคุณจินดาประทับตราหนังสือเดินทางเรียบร้อยแล้ว รถได้พาคณะเรามุ่งสู่ลุมพินีวัน สถานที่พระพุทธองค์ประสูติทันที เพราะจากชายแดนถึงสวนลุมพินีวัน ระยะทางเพียง ๒๐ กิโลเมตรเศษเท่านั้น คณะเรามาถึงสวนลุมพินี ตอน ๑๘.๐๐ นาฬิกาพอดี ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว เพราะเป็นฤดูหนาว ทิ้งไว้แต่แสงทองสลัวอมม่วงคราม แต่เพราะวันนี้เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งอันที่จริงควรจะเป็นวันมาฆบูชา แต่เพราะปีนี้เป็นปีที่มีเดือน ๘ สองหน ดังนั้นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ จึงจะเป็นวันมาฆบูชา แต่ถึงกระนั้นก็ตามคณะเราก็ดีใจว่ามาฆบูชาแรกของปีนี้ คณะเราได้มาถึงสถานที่อันเป็นที่ประสูติของพระพุทธองค์ พอวันมาฆบูชา ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ คณะเราก็ได้กระทำพิธีมาฆบูชาที่ประเทศไทยแผ่นดินมาตุภูมิ

แม้จะเป็นเวลาที่ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว แต่ก็เป็นยามที่ดวงจันทร์เพ็ญกำลังลอยโผล่พ้นขอบฟ้าขึ้นมาส่องแสงนวลกระจ่างละมุนละไม ท่านพระอาจารย์วีรยุทธและอาจารย์พรได้นำคณะเราสวดมนต์ แล้วก็เวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบเสาหินของพระเจ้าอโศกมหาราช ที่ปักไว้เพื่อเป็นหลักฐานว่าที่นี่คือที่ประสูติขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนอิ่มเอิบสดชื่น แต่ก็เหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง ข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสใด ๆ นอกจากเสียงแผ่วแว่วแต่เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...เท่านั้น กลับถึงที่พักโรงแรมเยติ

ชายแดนเนปาล-อินเดีย ราว ๒ ทุ่มเศษ รับประทานอาหารเย็นแล้วแยกย้ายกันเข้าห้องพัก ข้าพเจ้าตั้งจิตอธิษฐานขอพักพิงจากเจ้าที่เจ้าทางแทนคณะเราทุกคน เหมือนดังที่ได้ปฏิบัติมาเมื่อเข้าที่พักทุกแห่งนับจากเดินทางมา แล้วก็หลับไปด้วยความอ่อนเพลีย

ตื่นเช้าตั้งแต่ ๐๕.๐๐ น. ของวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๔ เพราะนัดรับประทานอาหารเช้าตอน ๐๕.๓๐ น. แล้วออกเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถานที่ประสูติอีกครั้งหนึ่ง ขณะเมื่อมาถึงลุมพินีวันเป็นเวลา ๐๖.๒๐ นาฬิกา อากาศยามเช้าตรู่เย็นระรื่นสบาย สายหมอกยังคงลอยตัวอ้อยอิ่งอยู่ทั่วไป คณะเราได้เข้าไปนมัสการพระรูปปูนปั้นลายนูนรูปพระนางสิริมหามายากับพระกุมารสิทธัตถะ ภายในวิหารมายาเทวี แล้วออกมากระทำพิธีเพื่อสันติภาพของโลกเหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติ ซึ่ง ณ สถานที่พระพุทธองค์ประสูตินี้เป็นแห่งที่ ๑๐ จากนั้นก็ได้มานั่งสมาธิภายใต้ต้นโพธิ์ริมสระน้ำ อาจารย์พรจูงสมาธิเพื่อให้ทุกคนมีจิตที่สงบรับพลังสันติสุข *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลื่อนไหลเข้าสู่อีกสภาวะหนึ่ง แสงสว่างเจิดจ้าฉายไปทั่วบริเวณ พร้อมทั้งได้ยินเสียงชัดเจนว่า* **“ดวงอาทิตย์แห่งโลกบังเกิดขึ้นแล้ว กับทั้งได้ฉายแสงอันทรงอำนาจส่องทำลายความมืดทั้งปวงให้ปลาสนาการไป จงภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...เพื่อยังแสงสว่างนี้ให้คงอยู่ทำลายล้างมิจฉาทิฏฐิจากมวลนุษยชาติ”** *ครั้นแล้วความเงียบวังเวงปกคลุมอยู่ทั่ว ลมสงบนิ่ง ปรากฏต้นไม้ขนาดใหญ่มหึมาคู่หนึ่งท่ามกลางต้นไม้และดอกไม้นานาพันธุ์ มีดอกขาวนวลดุจปุยสำลีหล่นกระจายปกคลุมพื้นหญ้าเขียวขจี ดอกหล่นทับถมกันหนาแน่นบนพื้นหญ้า ครั้นแล้วแสงฉัพพรรณรังสีก็สว่างไสวขึ้นท่ามกลางดอกไม้นั้น พร้อมทั้งคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....ก็สะท้านสะเทือนขึ้น* เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ก็ได้ยินเสียงจูงสมาธิของอาจารย์พรกำลังน้อมนำให้ทุกคนเข้าถึงคุณของพระรัตนตรัย ดูทุกคนสดชื่นแจ่มใสอิ่มเอิบกว่าวันวาน เพราะอากาศยามรุ่งอรุณสดชื่น ครั้นแล้วทุกคนก็ถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก แล้วพากันเดินไปกระทำพิธีทอดผ้าป่าที่วัดเนปาล ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวิหารมายาเทวีนัก เมื่อได้เวลาพอสมควรก็ขึ้นรถบัสเดินทางต่อไปยังเมืองโปกขรา (POKHARA) ซึ่งเป็นเมืองตากอากาศของเนปาล และอยู่ในเทือกเขาหิมาลัย หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือเมืองในป่าหิมพานต์ โปกขรานี้อยู่ห่างจากลุมพินีวันราว ๑๘๐ กิโลเมตร ดูตามเสาหลักกิโลเมตร

ไปโปกขรา สระอโนดาษในเทือกเขาหิมาลัย

๐๙.๓๐ นาฬิกา ของวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๔ ออกเดินทางจากวัดเนปาล ลุมพินีวัน สังเวชนียสถานแห่งสุดท้ายของการเดินทางตามรอยบาทพระศาสดา เป็นแห่งที่ ๑๐ ที่กระทำพิธีแสดงกตเวทิตาคุณบวงสรวงขอบคุณเทพเจ้าและเพื่อสันติภาพของโลก พอเริ่มออกเดินทางเห็นได้ชัดถึงความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน ความร่มรื่นของป่าไม้สองข้างทางที่รถแล่นผ่าน ได้ทราบว่าเป็นป่าไม้สาละ สวยงามจนต้องขอให้รถจอดแล้วลงไปสัมผัสกับบรรยากาศภายใต้ร่มเงาของป่าสาละ

พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า “การเดินทางเพื่อสันติภาพผ่านมาแล้วได้ค่อนทาง อันเป็นสิ่งชี้บอกถึงสภาวการณ์ของสงครามว่าจะเป็นไปในรูปลักษณะใด นับจากระยะทางส่วนนี้จนสิ้นสุด

การเดินทาง ก็จะเป็นสภาวการณ์ที่ชี้บอกว่าการสิ้นสุดของสงครามจะเป็นอันหวังได้อีกนานสักเท่าใด และสันติภาพจะถูกสร้างสรรค์ขึ้นในรูปลักษณะใด จงตั้งจิตให้อยู่ในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ ไม่ว่าจะพบหรือตกอยู่ในสภาพเช่นไร จงตั้งจิตให้ยึดมั่นอยู่แต่กับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ให้สมกับที่ได้ไปนมัสการสังเวชนียสถานอันเป็นสถานที่พระพุทธองค์ได้ตรัสว่า เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว สังเวช-นียสถาน ๔ แห่งเหล่านี้ เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา"

ผ่านป่าสาละมาได้สักครู่ เส้นทางเริ่มคดเคี้ยวลดเลี้ยววกวนเป็นคลื่นเป็นเนินสูงต่ำ ทางสายนี้เลียบไปตามริมธารน้ำ และขุนเขาสลับซับซ้อนทึบทะมึน ถนนตัดผ่านไปท่ามกลางทิวทัศน์อันร่มรื่นของป่าสูง มองเห็นทิวเขาทอดตัวทะมึนบางแห่ง สลับสล้างราวริ้วคลื่นแห่งท้องทะเล ทางบางตอนจะเลียบผ่านไหล่เขาที่ด้านหนึ่งคือผาสูงในขณะที่อีกด้านเป็นลำธารน้ำไหลเอื่อยอยู่ที่ก้นหุบเหว ซึ่งผืนน้ำสะท้อนแสงตะวันเป็นประกายระยับไหลลับเข้าไปในพงไม้ทึบ สองฝั่งน้ำเป็นโขดหินสูงชันบ้าง เป็นหาดทรายบ้าง เป็นหาดกรวดบ้าง บางแห่งมองเห็นกระแสน้ำเป็นคลื่นระลอกสวยใส จนมองเห็นเม็ดกรวดใต้ท้องน้ำ คณะเราได้จอดรถถวายภัตตาหารเพลแด่ท่านพระอาจารย์วีรยุทธ แล้วรับประทานอาหารข้างทางที่ยังพอมีหมู่บ้านเล็ก ๆ ตามทางที่รถแล่นเลียบผ่าน ครั้นแล้วก็เดินทางต่อไปตามเส้นทางเดิม ซึ่งสองฟากคือป่าดิบและต้นไม้สูงที่ทอดกิ่งเกาะเกี่ยวกันราวกับหลังคาป่า อันเป็นเสมือนสะพานธรรมชาติ ให้สัตว์ป่าประเภทลิงค่างได้ใช้เป็นทางอาศัยข้ามลำน้ำ บางตอนแสงแดดจะทอแสงลอดกิ่งไม้ สาดเป็นลำจับผืนน้ำจนเกิดประกายระยับเป็นรุ้งเลื่อมพราย สายน้ำนี้บางตอนจะวกเซาะเข้าไปใต้เพิงผาที่เกลื่อนด้วยเถาวัลย์ ส่วนอีกด้านหนึ่งคือเขาสูงเสียดฟ้า บางตอนสายน้ำดูสงบวังเวง บางตอนดูเกรี้ยวกราด โดยเฉพาะเมื่อถึงเมืองมุกลิงค์ (MUGLING) มีสะพานแขวนข้าม รถได้เล่นข้ามสะพานแขวน มองลงไปเห็นสายน้ำสีฟ้าจนเขียวมรกต เชี่ยวกรากกระทบแก่งหินใต้น้ำเป็นละอองขาวอย่างน่ากลัว แต่ช่างสวยงามเสียนี่กระไร เพราะสายน้ำไหลผ่านโตรกผาสูงชันจะเหลียวมองไปทางไหนเห็นแต่ป่าทึบ ยอดเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นฉากกั้นไว้ทุกทิศทุกทาง มิได้เป็นทิวทะเลภูเขาแบบบ้านเรา ทุกคนตื่นตาตื่นใจกับสภาพแวดล้อมภายในป่าหิมพานต์ คุณนวลจันทร์บอกว่าคณะเราได้มาสัมผัสกับป่าหิมพานต์แล้วอย่างแท้จริง ทราบว่าแม่น้ำที่เห็นนี้คือ นารายานิ (NARAYARI) หมายถึงแม่น้ำของพระนารายณ์

คุณทศ พันธุมเสน ผู้เชี่ยวชาญทางธรณีวิทยา อธิบายว่าธารน้ำที่แลเห็นนี้น่าจะเกิดจากการถล่มทลายของภูเขาน้ำแข็งเมื่อหลายพันปีมาแล้ว ภูเขาน้ำแข็งที่ละลายถล่มลงมาได้กัดเซาะหินให้แยกออกจากกันเป็นซอกลึกและเป็นหน้าผาสูงขึ้น พวกเราสนุกสนานกับการเดินทางที่ค่อนข้างจะน่าหวาดเสียว ถนนที่แสนจะขรุขระ รถโขยกเขยกตลอดทาง แต่เพราะความงามของราวป่าหิมพานต์จึงทำให้ลืมความเหน็ดเหนื่อย แต่พอนึกจะให้ไปอีกก็คงไม่ไหว แม้จะสวยงามอย่างไรสังขารก็คงจะไม่อำนวย

พอใกล้โปกขราเข้าไป ภูมิประเทศค่อยเปลี่ยนไป แต่ก็มองไม่เห็นอะไรแล้ว เพราะค่ำโดยไม่รู้ตัวถึงโปกขราตอน ๑๙.๓๐ นาฬิกา ในช่วงระยะเวลาที่เดินทางข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสอะไรเลย คงจะเป็นเพราะถนนไม่ดี รถโขยกเขยกไม่หยุดหย่อน ต้องนั่งจับพนักข้างหน้า และต้องคอยเกร็งตัวอยู่ตลอดเวลา จึงได้เห็น

ภูมิประเทศเต็มตา ข้าพเจ้านึกในใจว่าสภาวะสงครามก็คงจะเป็นไปเหมือนกับการเดินทางของคณะเรากระมัง คือถึงจะลำบากก็คงจะนำไปสู่ความสันติสุขและความอุดมสมบูรณ์อย่างแท้จริง

บรรยากาศในโลกทิพย์ที่โปกขรา

พอลงจากรถด้วยความโคลงเคลงและมึนงงที่นั่งรถโขยกเขยกมานาน ก็ต้องเดินมาลงแพข้ามน้ำโดยใช้เชือกสาว ถึงที่พักคือ Fishtail Lodge ซึ่งอยู่บนเกาะกลางทะเลสาบ ตอน ๑๙.๔๐ นาฬิกา เข้าห้องรับประทานอาหาร แล้วจึงได้กุญแจเข้าห้องพัก ก่อนนอนข้าพเจ้าสวดมนต์บอกเจ้าที่เจ้าทางแทนคณะทุกคน เพื่อขอพักพิง อากาศหนาวเย็นยะเยือก ข้าพเจ้านอนไม่ค่อยจะหลับนัก *เพราะในความหลับนั้นคล้ายได้ยินเสียงครวญนานาประการของลม เสียงกระซิบกระซาบคล้ายคนเล่านิทานโบราณกันตามที่เงียบเชียบ อ้างว้างเป็นสิ่งที่ยากที่จะเข้าใจและจดจำ มีทั้งความหวาดหวั่นน่ากลัวและน่าติดตามฟัง เพราะช่างอ่อนโยนและแผ่วหวาน ครั้นแล้วทุกอย่างก็เงียบสงบลง ท่ามกลางความเงียบสงบวังเวงอย่างเอกอุนั้น ดวงจันทร์ก็ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า ทอแสงสะกาวสาดแสงลงมาสู่สนามหญ้าชุ่มน้ำค้าง เปลี่ยนสีสันให้ใบหญ้ามีสีขาวคล้ายปุยหิมะ ทิวเทือกเขาหิมาลัยเรียงรายเป็นสีเงินระยับ ท่ามกลางแสงจันทร์นวลกระจ่าง ทุกยอดมีดวงดาวทอแสงระยิบวิบวับอยู่เบื้องบน มองเห็นภาพต่าง ๆ วูบวาบล่องลอยเลื่อนไหลไปตามท่วงทำนองของน้ำไหลไปเอื่อย ๆ และเสียงลมเป็นเสียงคล้าย ๆ คำพูดอันหวานซาบซึ้งอย่างประหลาด* ข้าพเจ้าตื่นขึ้นด้วยความสดชื่น แม้จะรู้สึกว่าไม่ได้หลับเลยเกือบตลอดทั้งคืน

๐๖.๐๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ลงเรือชมสระอโนดาษ นี่เองน้ำที่แพพาข้ามมาเมื่อคืนวันวาน เพราะความมืดจึงมองไม่เห็นอะไร แต่พอเช้านี้จึงเห็นได้ชัดเจน ทะเลสาบใหญ่กลางเทือกเขาในป่าหิมพานต์หรือสระอโนดาต เรือมารับคณะเรา ๕-๖ ลำ นั่งได้ลำละ ๕ คน รวมทั้งฝีพาย พอลงเรืออาจารย์พรก็ได้เล่าถึงเรื่องราวในสมัยครั้งพุทธกาล ซึ่งพระพุทธองค์ก็ได้นำพาพระภิกษุ ๕๐๐ เหาะมาที่สระโปกขรณี หรือสระอโนดาษกลางป่าหิมพานต์ ครั้นแล้วก็นำสวดมนต์ทำวัตรเช้า *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มเลื่อนไหลสู่อีกสภาวะหนึ่ง คล้ายตนเองเดินอยู่ท่ามกลางละอองน้ำพร่างพราย ซึ่งมีทั้งมวลหมู่ปลาและสัตว์น้ำนานาชนิด สีสันต่าง ๆ สวยงามเป็นหมู่เหล่า* ข้าพเจ้าพยายามดึงความรู้สึกของตนเองให้รับรู้ถึงสิ่งแวดล้อมรอบข้าง แต่ก็ยังอยู่ภายใต้กึ่งสำนึก ฝีพายได้พายเรือประมาณ ๒๐ นาที ก็ถึงเกาะกลางสระอโนดาษ ดวงอาทิตย์กำลังสาดแสงทองขึ้นจับขอบฟ้าทางทิศตะวันออก ในขณะที่ทางทิศตะวันตก ดวงจันทร์ยังคงลอยค้างฟ้าใกล้จะตกลงปลายคุ้งน้ำ

เมื่อทุกคนขึ้นมาบนเกาะกลางกันหมดแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้บอกให้อาจารย์พรเริ่มกระทำพิธีสวดมนต์บวงสรวงเทพเจ้าและเพื่อสันติภาพของโลก เหมือนอย่างที่ได้ปฏิบัติมา ณ ที่เกาะกลางสระอโนดาษนี้เป็นแห่งที่ ๑๑ ท้องฟ้าเริ่มสางสว่าง แสงทองของดวงอาทิตย์ทอจับยอด**มัจฉาปูฉ่า** ซึ่งเป็นยอดเขาน้ำแข็งที่สูงในเทือก**อปูน่า**ของเทือกเขาหิมาลัย *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเลื่อนไหลสู่อีกสภาวะหนึ่ง สุดที่จะฝืนให้รู้สึกนึก*

ในสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มองเห็นท้องฟ้าเนืองแน่นอยู่ด้วยมวลเหล่าเทพยดาผู้มีความสุขสนุกรื่นเริงหรรษา และมีแสงออกจากร่างกาย พลางเล่นดนตรีและทำการขับร้องด้วยลีลาสำเนียงเสียงผสมผสานไพเราะอ่อนหวาน ราวกับเทพยดาเหล่านี้พำนักอยู่บนยอดเขาหิมพานต์อันศักดิ์สิทธิ์ ได้ยินเสียงห้อมล้อมเป็นคลื่นในพรายละอองน้ำมาทั่วทุกสารทิศว่า **"การบำเพ็ญฌานของพระพุทธองค์สงบนิ่งเหมือนกับทะเลสาบใหญ่ยามไร้พระพายพัด สติปัญญาของพระพุทธองค์สูงลิ่วดังพระอาทิตย์ยามเที่ยงวัน ทั่วพื้นพิภพจะปลาบปลื้มยินดีในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ จงยึดมั่นภาวนาพร่ำบ่นแต่คำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...เพื่อสันติภาพของโลกจะได้รุ่งโรจน์โชติช่วงไพศาล...."** เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตัวเต็มที่ก็กำลังลงเรือกลับมาที่พัก รับประทานอาหารเช้า ต่างชวนกันถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก แล้วข้ามแพมาขึ้นรถเพื่อเดินทางต่อไปเมืองกาฐมาณฑุ เมืองหลวงของประเทศเนปาล อันจะเป็นแห่งสุดท้ายของการเดินทางเพื่อสันติภาพตามคำรับสั่งของพระองค์ในครั้งนี้

ไปกาฐมาณฑุ เมืองหลวงของประเทศเนปาล รถติดหล่มระหว่างทาง

เมื่อทุกคนขึ้นรถพร้อมที่จะออกเดินทางแล้ว ปรากฏว่ารถซึ่งจะเป็นพาหนะนำคณะเราไปให้ถึงเมืองกาฐมาณฑุเกิดเสีย จะต้องซ่อมนิดหน่อย ก็เลยเป็นอันว่าคณะเราจะต้องคอยเพื่อให้รถได้รับการซ่อมแซมเพื่อมิให้เสียเวลาเปล่า และก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการรอคอย คุณนวลจันทร์ได้พาคณะเราชอปปิ้งและรับประทานอาหารกลางวันกันที่สวนอันร่มรื่นสวยงามของโรงแรมแห่งหนึ่ง ซึ่งก็เป็นที่พอใจของทุกคน เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ และได้จ่ายเงินซื้อของจนเป็นที่พอใจแล้ว รถก็ซ่อมเสร็จพอดี จึงได้ออกเดินทางจากเมืองโปกขรา เมืองแห่งความเร้นลับกึ่งฝันท่ามกลางป่าหิมพานต์ ในเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

รถได้แล่นย้อนผ่านมาตามทางที่ผ่านมาแล้วเมื่อวันวาน จนถึงเมืองมุกลิงค์ (Mugling) จึงแยกเข้าเส้นทางตรงไปเมืองกาฐมาณฑุ เส้นทางสายนี้ภูมิประเทศสองข้างทางสวยงาม คล้ายคลึงกับเส้นทางจากลุมพินีวันถึงโปกขรา คือยังวนเวียนอยู่ในป่าหิมพานต์ แต่เส้นทางกำลังซ่อมแซมรถจึงแล่นไปได้ช้ามาก ๆ ทั้งจะต้องหลบหลีกกันให้ดีเมื่อมีรถแล่นสวนมา แต่แม้จะขับอย่างระมัดระวัง โชเฟอร์ของคณะเราก็พลาดจนได้ รถตกหล่มทางข้าง คณะเราส่วนมากต้องลงจากรถเพื่อให้น้ำหนักรถเบาขึ้นหน่อย เผื่อจะง่ายต่อการขึ้นจากหล่ม แต่ข้าพเจ้ามิได้ลงไปด้วยกับอีก ๕-๖ คน ได้แต่นั่งภาวนาอยู่บนรถ ขอให้เหตุการณ์ทุกอย่างเป็นไปด้วยดี ให้รถของเราขึ้นจากหล่มได้ก่อนค่ำ เพราะขณะนั้นเวลาเกือบจะหกโมงเย็นอยู่แล้ว

ดีแต่ว่ารถตกหล่มอยู่ใกล้ ๆ กับสถานที่พักจอดของเครื่องจักรกลต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำถนน ดังนั้นเมื่อมีรถแล่นสวนทางมา คันที่มีลวดสลิงติดรถมาด้วยก็ได้ช่วยให้ขอยืมลวดสลิง แล้วโชเฟอร์ได้ไปขอร้องให้รถแทร็กเตอร์ดันดินมาช่วยดึงรถของคณะเราจึงขึ้นจากหล่มได้ รวมเวลาที่ติดหล่มอยู่ ๔๐-๔๕ นาที พอรถเริ่มเคลื่อนที่และออกเดินทางได้เวลาขณะนั้น ๑๘.๒๐ นาฬิกา ข้าพเจ้าจึงนิมนต์ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำพาคณะเราสวดมนต์ทำวัตรเย็น พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งว่า **"สภาวการณ์ของสงคราม**

ภาคพื้นดินนับจากวันประกาศสงครามจะต้องกินเวลายืดเยื้อเท่ากับเวลาที่ตกหล่มนั้นทีเดียว จงแผ่เมตตาธรรม อธิษฐานให้พลังสันติสุขแห่งคุณของพระไตรรัตน์จงแผ่ไพศาล ขอพลังความเยือกเย็นจากเทพยดาบนเทือกเขาหิมาลัย จงกระจายบรรเทาความรุ่มร้อนแห่งไฟสงคราม" ข้าพเจ้าบอกอาจารย์พรและคนใกล้ ๆ เช่น คุณผ่องผิว คุณสุภาณีว่าคอยดูนะสงครามนี้จะต้องกินเวลาระหว่าง ๔๐-๔๕ วัน จึงจะยุติได้ อาจารย์พรยังปรามข้าพเจ้าว่า *"อย่าพูดมาก ตอนนี้สงครามไปถึงไหนแล้วก็ไม่รู้ เพราะเรามัวแต่เดินทางไม่ได้รู้ข่าวคราวของสงคราม คนอื่นเขาจะหาว่าเพ้อเจ้อ"* ข้าพเจ้าจึงมิได้พูดอะไรต่ออีก

ถึงกาฐมาณฑุ พักที่โรงแรมนารายานิ

กว่ารถจะพาคณะเรามาถึงที่พักที่โรงแรมนารายานิ (NARAYANI) เมืองกาฐมาณฑุ ก็ประมาณ ๔ ทุ่มเศษนิดหน่อย รับประทานอาหาร เมื่อได้กุญแจห้องแล้วทุกคนก็เข้าห้องพักนอนด้วยความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย โดยนัดกันว่าให้ทุกคนนอนตามสบาย ตื่นสายหน่อยก็ได้ ขอให้พบกันที่ห้องอาหาร เวลา ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น. แล้วค่อยออกไปชมโบราณสถานของเนปาล แล้วไปกระทำพิธีที่วัดเนปาลอีกแห่งหนึ่งเป็นแห่งที่ ๑๒ สุดท้าย ก่อนเดินทางกลับสู่ประเทศไทยแผ่นดินมาตุภูมิ

๐๗.๐๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ แม้จะนัดกันว่า จะพบกันที่ห้องอาหารตอน ๐๘.๓๐ น. แต่เพราะที่เมืองกาฐมาณฑุประเทศเนปาลนี้อากาศดี ทุกคนจึงตื่นกันแต่เช้า แต่งตัวสวยงามทุกคนกระปรี้กระเปร่า เพราะพรุ่งนี้ก็จะเป็นวันที่จะได้เดินทางกลับบ้านอันให้ความอบอุ่นความผาสุก ที่อื่น ๆ แม้จะสนุกสนานมีความสุข แต่พอนึกถึงบ้านกลับยิ่งมีความสุขมากกว่า เพราะฉะนั้นทุกคนจึงดูสีหน้ามีความสุขที่ภารกิจกำลังจะสิ้นสุดลง และมีความหวังที่จะได้กลับถึงบ้านพร้อมทั้งนำสันติภาพมาสู่โลกด้วย

เพราะเมื่อคืนนี้มาถึงที่พักโรงแรมตั้ง ๔ ทุ่มเศษ มืดมากแล้ว จึงมองไม่เห็นสิ่งใด แต่พอลงมาที่หน้าโรงแรมที่พักในตอนเช้า เห็นทุกอย่างกระจ่างเต็มตา ดอกไม้สวยงามโดยเฉพาะพวงแสด ห้อยย้อยเป็นสายคลุมระเบียงเป็นแพหนาจนทุกคนอดที่จะต้องถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกไม่ได้ จากนั้นก็ชวนกันรับประทานอาหารเช้า ๐๙.๐๐ น. คุณนวลจันทร์ก็นำพาไปเที่ยวชมพระราชวังโบราณ ไปชมวัดทางพุทธศาสนา ๒-๓ แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นสถูปที่มีหลังคาซ้อนกันหลายชั้น ประกอบด้วยศิลปะไม้แกะสลักละเอียดอ่อน แต่ถึงจะดูสวยงามอย่างไร ข้าพเจ้าก็มีความรู้สึกลำเอียงว่าสวยอ่อนช้อยสู้ศิลปะของไทยเราไม่ได้เลย คณะเราได้ไปกระทำพิธีถวายผ้าป่าที่วัดไทยแห่งหนึ่งในเขตตำบลปาทาน ซึ่งมีพระภิกษุชาวเนปาลเคยมาศึกษาทางพุทธศาสนาที่เมืองไทย เป็นการกระทำพิธีแห่งที่ ๑๒ วัดนี้เป็นวัดเล็ก ๆ ภายในวัดเงียบสงบ รอบ ๆ วัด เป็นร้านขายของที่ระลึกที่วางขายแบกะดิน ส่วนใหญ่เป็นพวกเครื่องประดับนานาชนิดฝีมือชาวทิเบต รู้สึกว่ารอบ ๆ วัดผู้คนมากมายพลุกพล่านหนวกหู ส่วนมากมีชาวทิเบตเต็มไปหมด วิ่งขายของให้นักท่องเที่ยว เหมือนอย่างคนไทยวิ่งขายของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว แถว ๆ พระบรมมหาราชวังวัดพระแก้วฉะนั้น

เที่ยวชมวัดพุทธศาสนาที่เนปาล และเทพเจ้ากุมารี

จากนั้นก็กลับมารับประทานอาหารกลางวันที่โรงแรมที่พัก แล้วคุณนวลจันทร์ก็พาไปเที่ยวชมวัดที่มีชื่อเสียงที่สุดของเนปาล คือ**วัดสยมภูวนารถ** เหมือนกับว่าใครมาเที่ยวเมืองไทย ก็ต้องมาเที่ยวชมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) แต่ข้าพเจ้าไม่มีอะไรประทับใจเลย พุทธศาสนาที่เนปาลนี้ส่วนมากจะเป็นพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน (ทิเบต) ดูมีแต่พิธีกรรมซึ่งข้าพเจ้าไม่เกิดความศรัทธาสักเท่าไรนัก อาจจะไม่ค่อยตรงกับจริตของตนเองก็เป็นได้ ส่วนคนอื่น ๆ จะรู้สึกเป็นอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าก็มิอาจจะเดาได้ เพราะก็ไม่เห็นว่ามีใครจะพูดว่าอย่างไร ต่อจากนั้นก็ไปชมเทพเจ้ากุมารีที่ตำหนักของท่าน ซึ่งความเป็นมาของเทพเจ้ากุมารีนี้เป็นอย่างไรข้าพเจ้าก็มิได้สนใจนัก ฟังแต่จากคุณนวลจันทร์ว่าเทพเจ้ากุมารีนี้จะคัดเลือกเด็กหญิงพรหมจรรย์เชื้อสายศากยวงศ์ที่มีลักษณะดีหลายอย่างตามที่เขากำหนดขึ้น แล้วนำมาชุบเลี้ยงไว้ที่วังนี้ โดยมีพี่เลี้ยงดูแลอย่างใกล้ชิด มีครูมาสอนหนังสือให้ มีหน้าที่อย่างเดียวคือรับสักการะบูชาจากผู้มาเยือน โดยจะถูกแต่งตัวแต่งหน้าอย่างสวยงามมาก สมกับตำแหน่งเทพเจ้ากุมารี เยี่ยมหน้าออกมาให้ชมทางหน้าต่างครั้งละ ๑-๒ นาที แล้วก็ผลุบหายเข้าไปข้างใน เด็กผู้หญิงเชื้อสายศากยวงศ์ที่ได้รับเลือกให้มาเป็นเทพเจ้ากุมารีนี้ เมื่อเติบโตขึ้นจนมีรอบเดือนแล้วก็จะถูกปลดจากตำแหน่งไป มีคนใหม่มาแทนที่สืบไป ซึ่งข้าพเจ้าเองไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์อันลึกซึ้งของประเพณีเช่นนี้ของชาวเนปาล และก็ไม่ทราบว่าจะไปถามได้จากใคร

ต่อจากนั้น คุณนวลจันทร์ก็ได้พานำเที่ยวชมรอบ ๆ ตัวเมืองหลวงของเนปาลคือกาฐมาณฑุ นี้แล้วไปชมการแสดงศิลปะพื้นบ้านของชาวเนปาล ซึ่งเป็นที่สนุกสนานของทุก ๆ คนในคณะ การแสดงมีถึง ๑๑ ชุด ชุดสุดท้ายเป็นชุดเต้นรำพื้นบ้าน ซึ่งคณะผู้แสดงได้ลงจากเวทีมาชักชวนคณะเราขึ้นไปสนุกสนานด้วย ซึ่งเราคนไทยไปที่ไหนไม่เคยแพ้ใคร คุณนวลจันทร์ คุณน้ำทิพย์ และคุณชิน ก็ได้ขึ้นเวทีไปร่วมแสดงการเต้นรำเข้ากับชาวเนปาลได้ เป็นการแสดงออกถึงความสามัคคี การอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ แม้คนละชาติศาสนา คนละเผ่าพันธุ์ก็ตาม จนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา จึงหมดเวลาเที่ยวสนุกสนาน กลับถึงโรงแรมที่พักตอน ๒๐.๐๐ นาฬิกา รับประทานอาหารแล้วนัดพบชุมนุมกันตอน ๒๑.๐๐ นาฬิกา ที่ห้องพักของอาจารย์พรรัตนสุวรรณ ผู้นำพาคณะสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดา

๒๑.๐๐ นาฬิกา เมื่อทุกคนพร้อม อาจารย์พรได้กล่าวขอบคุณทุกคนที่ร่วมเดินทางกันมาด้วยความรักความเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แล้วนำทุกคนกราบขอบพระคุณท่านพระอาจารย์วีรยุทธที่ท่านได้สละเวลาร่วมเดินทางและให้คำแนะนำให้ความรู้แก่คณะเรามาโดยตลอด ซึ่งท่านจะต้องแยกจากคณะเราในตอนเช้าเพื่อเดินทางกลับไปศึกษาต่อที่พุทธคยาอีก แล้วกระทำพิธีถวายผ้าป่ากับท่าน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดที่ได้ท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็ได้มอบคืนสมทบทุนกับอาจารย์พรซื้อที่ดินถวายวัดไทยนาลันทา แล้วต่างอนุโมทนา จากนั้นท่านพระอาจารย์วีรยุทธและอาจารย์พรก็ได้นำสวดมนต์แผ่เมตตาธรรม พร้อมทั้งขอบคุณเจ้าของสถานที่กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าที่ได้ให้ความคุ้มครองตลอดระยะเวลาการเดินทางในแผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป และแผ่นดินเนปาล อันเป็นที่ประสูติของพระพุทธองค์ ๑๔ วัน วันพรุ่งนี้เป็นวันที่ ๑๕ ซึ่งจะต้องเดินทางกลับ จากนั้นอาจารย์พรก็ได้ให้ทุกคนกล่าวแสดงความคิดเห็น และให้ทุกคนกล่าวขออภัยซึ่งกัน

และกันที่ได้ล่วงเกินเลยอะไรกันมาบ้างตลอดระยะเวลาที่ใช้ชีวิตร่วมกันมา จนเวลา ๒๒.๓๐ น. จึงได้แยกย้ายกันกลับห้องพัก คุณนวลจันทร์ได้แจ้งข่าวว่า พรุ่งนี้เช้าทุกคนตื่นสายได้ เพราะเครื่องบินจะออกล่าช้ากว่ากำหนดเดิม ๓ ชั่วโมง

เตรียมกลับกรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ทุกคนตื่นตามสบาย บางคนออกไปเที่ยวตลาดซื้อของเพื่อฝากคนทางบ้านอีก จนเกือบ ๑๐ นาฬิกา จึงได้ออกจากโรงแรมที่พักมาสนามบินเมืองกาฐมาณฑุ เครื่องบินได้นำพาคณะเราจากสนามบินเมืองกาฐมาณฑุเมืองหลวงของประเทศเนปาล ตอน ๑๒.๒๐ นาฬิกา ขณะนั่งมาในเครื่องบิน ข้าพเจ้านั่งหลับตานึกลำดับถึงการเดินทางตั้งแต่วันเริ่มแรก พร้อมทั้งนึกกราบขอบพระคุณพระองค์กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง *พลันแว่วเสียงคละเคล้าผสมมากับคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.... นั้นว่า* **“พลังอานุภาพของพระไตรรัตน์รุ่งโรจน์โชติช่วงแผ่ไพศาล นำพามวลมนุษยชาติให้ผ่านพ้นจากโลกแห่งความมืด ความหลงผิด สู่จักรวาลแห่งความรู้และสันติภาพอย่างแท้จริง”**

ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งภาวนาในใจว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...พร้อมทั้งอธิษฐานขอให้สงครามสงบลงโดยเร็ว เครื่องบินได้ร่อนลงสู่สนามบินดอนเมือง เวลาขณะนั้น ๑๖.๔๕ นาฬิกา ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากคณะที่รออยู่ ทั้งคุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม คุณยุวดี-คุณเรณู-คุณวงเดือน-คุณอนุรักษ์ กาญจะโนสถ คุณวาสนา โสธรวงศ์ และใครต่อใครอีกหลายคนจนจำกันไม่ได้ เพราะมากหน้าหลายตา คณะร่วมเดินทางมีถึง ๒๘ คน ดังนั้นต่างคนต่างก็มีคนมารับด้วยความดีใจ

คณะเราเดินทางมาถึงกรุงเทพ ฯ วันอาทิตย์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ สงครามยังคงรุนแรงและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามข้าพเจ้ายังได้บอกอาจารย์พรอีกว่า *“สงครามจะต้องยืดเยื้อถึง ๔๐-๔๕ วัน ตามเวลาที่เราตกหล่มอยู่ ๔๐-๔๕ นาที แน่ ๆ เชียว และถ้านับแล้วสงครามจะต้องยุติกันตอนสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ คอยดูไปก็แล้วกัน”* อาจารย์พรก็ได้แต่หัวเราะหึ....หึ....ไม่พูดอะไร

...ไม่น่าจะเป็นไปได้ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ประธานาธิบดีจอร์จ บุช แห่งสหรัฐอเมริกา ผู้นำฝ่ายพันธมิตรประกาศว่า ‘คูเวตได้รับการปลดปล่อยอย่างสมบูรณ์แล้ว และประกาศยุติปฏิบัติการใช้กำลังโจมตีอิรักไว้ชั่วคราว ประมาณ ๖ สัปดาห์ ตั้งแต่เวลา ๑๒.๐๐ น. เป็นต้นไป ส่วนการหยุดยิงถาวรนั้นขึ้นอยู่กับการที่อิรัดจะปฏิบัติตามเงื่อนไขทั้งหมดของพันธมิตร ตลอดจนมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติทั้งหมด’ รวมเวลาของสงครามตั้งแต่วันเริ่มปฏิบัติการจนถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ทั้งหมด ๔๓ วัน

เมื่อมีการประกาศยุติปฏิบัติการใช้กำลังโจมตี แม้จะเป็นการชั่วคราว แต่สภาวการณ์ทุกอย่างก็ดีขึ้นทันที และนับวันทุกอย่างจะต้องมีการแก้ไขให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยลำดับ ถ้าทุกฝ่ายมุ่งหวังสันติภาพอย่างแท้จริง

สำหรับข้าพเจ้าเอง แม้เหตุการณ์จะเป็นไปหรือจะผันแปรไปในรูปลักษณะใดก็ตาม ความรู้สึกก็ไม่เคยเบื่อหน่ายและเสื่อมคลายจากคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....แม้จะให้กล่าวซ้ำซากอยู่เช่นนี้อีกสักกี่ครั้งก็ตาม ก็จะขอยืนยันยืดมั่นว่า **"ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะ สาธุ...พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ..."**

จบการบันทึกการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๒ แล้ว ข้าพเจ้าจะขอกลับย้อนมาบันทึกเรื่องราวของการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ต่อจากที่บันทึกค้างไว้ในหนังสือวิญญาณ ฉบับเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๓๔

ในช่วงเข้าพรรษาปี ๒๕๓๔ ทำอะไรบ้าง

นับจากวันที่ทั้งอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ไม่สบาย ตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกเล่าไว้แล้วนั้น ตลอดเวลาในช่วงเข้าพรรษาทั้งอาจารย์พรและคุณผ่องผิวก็มิได้เดินทางมาที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเลย แต่ก็ยังคงทำงานด้านอื่น ทั้งงานด้านคัมภีร์และงานเขียนหนังสือ อยู่ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ กรุงเทพมหานคร จนถึงวันกระทำพิธีทอดกฐินและทอดผ้าป่า ในวันอาทิตย์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๔ จึงได้เดินทางไป ซึ่งการจัดการทอดกฐินและผ้าป่าในครั้งนี้มิได้มีใบบอกบุญบอกกล่าวใครมากนัก นอกจากสมาชิกหนังสือวิญญาณ และผู้ที่ใกล้ชิดไปมาหาสู่กันอยู่เป็นประจำเท่านั้น จึงได้ปัจจัยพอสมควร คือปัจจัยจากการทอดกฐินได้ ๑๑๙,๖๐๖ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยหกบาทถ้วน) ส่วนผ้าป่ากองทุนนิธิได้มาอีก ๖๙ กอง รวมกับที่ได้กระทำพิธีไปเมื่อวันอาสาฬหบูชา ๑๗๖ กอง ก็จะเป็นกองทุนนิธิขณะนี้ ๒๔๕ กองทุน ซึ่งยังเป็นตัวเลขที่ห่างไกลจากเป้าหมายที่พระองค์ทรงปรารภไว้มาก แต่ก็ไม่เป็นไร เมื่ออาจารย์พรสบายดีเป็นปกติแล้ว ก็คงจะระดมกำลังรวบรวมจัดตั้งให้ได้จนสำเร็จ สำหรับปัจจัยที่ได้มาอาจารย์พรก็ยังมิได้ให้ข้าพเจ้านำเข้าฝากไว้ในธนาคาร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานด้านการตรวจชำระและการพิมพ์คัมภีร์ยังต้องมีอยู่เรื่อง ๆ ตลอดเวลา กับทั้งค่าใช้จ่ายบำรุงรักษาดูแลสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็ยังมีอยู่ อาจารย์พรจึงต้องให้ใช้เงินส่วนนี้ไปพลาง ๆ ก่อน แต่อย่างไรก็ตามขอให้ท่านที่ได้บริจาคเงินมาเพื่อจัดตั้งกองทุนนิธินั้น อย่าได้เป็นห่วงหรือกังวลเลย เพราะถึงอย่างไรชื่อกองทุนของท่านก็ยังอยู่ ส่วนตัวเงินนั้นเมื่ออาจารย์พรพอสบายดีและงานบางอย่างเข้ารูปอีกสักนิด กองทุนของท่านก็จะมีเงินครบโดยสมบูรณ์ตามที่ท่านตั้งใจบริจาคไว้

ข้าพเจ้าเองเป็นห่วงและไม่สบายใจอยู่เสมอ เมื่อนำเงินมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค แต่ถ้าจะนำเงินไปฝากธนาคารไว้ แล้วรอดอกเบี้ยออกมาใช้ การดำเนินงานก็คงจะต้องหยุดชะงัก หรือมิฉะนั้นก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมรับสั่งว่า **"จงพยายามทำจิตใจให้ตั้งอยู่ในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ เพื่อคลี่คลายสลายพลังความมืดมัวหลงผิดมิจฉาทิฏฐิซึ่งครอบคลุมไปทั่วอยู่ขณะนี้ เพราะสภาวการณ์โดยทั่วไปกำลังก้าวเข้าสู่ความคับขัน การผ่อนปรน การกระทำในสิ่งที่พอดี และเหมาะสมกับกาละเทศะ**

โดยไม่วิตกกังวลถึงสถานภาพของตนเองจนเกินไป จะเป็นแนวทางนำไปสู่ความงอกงามและความเจริญก้าวหน้าของกุศลสัมมาทิฏฐิอันเป็นบ่อเกิดของสันติภาพ ความสงบสุขของแผ่นดิน อย่าเบื่อหน่ายต่อการพร่ำสวดพุทธมนต์ เพราะนั่นคือสื่อของความบริสุทธิ์และความสงบร่มเย็น และสิ่งที่ควรจะกระทำให้มีขึ้นอีกอย่างหนึ่งในช่วงแรกของการเริ่มต้นของปีที่มีชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถีครบ ๔๐๐ ปี ก็คือการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิอีกครั้งหนึ่งเป็นคำรบสาม เพื่อเข้าให้ถึงกาลเวลายามเมื่อพระพุทธองค์ทรงป่าวประกาศพระสัทธรรมแด่มวลมนุษยชาติ อันจะยังสันติสุขให้บังเกิดขึ้นอย่างแท้จริง” ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณพระองค์ กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะที่เปี่ยมด้วยความเมตตาเตือนให้มีสติและมีกำลังใจต่อสู้กับอกุศลวิบากอยู่เสมอ กับทั้งเริ่มเกิดความกังวลว่าจะต้องเดินทางไปอินเดียอีกครั้งหนึ่งได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่อาจารย์พรและคุณผ่องผิวก็ยังไม่ค่อยสบายดีนักเลย

ถวายคัมภีร์อรรถกถาที่ทำเสร็จแล้ว ให้กับคณะกรรมการตรวจชำระคัมภีร์อรรถกถาของคณะสงฆ์อีก

เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ อาจารย์พรได้รับจดหมายของ**ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี** ประธานคณะกรรมการตรวจชำระอรรถกถาของคณะสงฆ์ ตามพระบัญชาของเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช ฯ เพื่อจัดพิมพ์หนังสืออรรถกถาขึ้นใหม่ น้อมเกล้าถวายเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโรกาสที่ทรงพระเจริญพระชนมายุเวียนมาครบ ๕ รอบ ขออนุเคราะห์หนังสืออรรถกถา ฉบับมหาจุฬา ฯ ซึ่งอาจารย์พรกำลังตรวจชำระและจัดพิมพ์เสร็จแล้ว ๓๔ คัมภีร์ และได้เคยนำถวายสมเด็จพระสังฆราช ฯ กับคณะกรรมการตรวจชำระไปแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ จำนวน ๔๕ ชุด เป็นหนังสือ ๑,๕๓๐ เล่มนั้น ได้ขอเพิ่มเติมมาอีก ๕๒ ชุด เป็นหนังสือ ๑,๗๖๘ เล่ม เพื่อจัดถวายแด่กรรมการตรวจชำระอรรถกถาให้ครบทุกรูป ตามจำนวนแต่ละคณะที่จัดตั้งขึ้นทั้งหมด ๙๓ รูป

อาจารย์พรได้บอกให้ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลให้พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับทั้งมวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะได้รับทราบเพื่ออนุโมทนา เพราะจากพระราชปรารภของพระองค์โดยแท้ที่ให้ทำการตรวจชำระและจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์ อันจะเป็นศาสดาแทนสืบต่อไปเมื่อพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานตั้งแต่วันอาสาฬหบูชา ปี ๒๕๒๙ อาจารย์พรและคณะเราจึงได้มีกำลังใจมุ่งมั่นกระทำมาจนสำเร็จ และเห็นได้ชัดถึงคุณประโยชน์ที่มีต่อพระศาสนาอย่างแท้จริง พระองค์รับสั่งว่า **“ปีติโสมนัสได้บังเกิดขึ้นแล้วโดยทั่วไป อันจะยังผลให้เกิดความสงบสุขร่มเย็น พระธรรมคัมภีร์จำนวน ๕๒ ชุด จงกระทำพิธีมอบภายในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ในวันอังคารที่ ๑๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นรุ่งขึ้นจากวันคล้ายวันเกิดของนายพร รัตนสุวรรณ วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เพื่อความเป็นสิริมงคลของความเป็นไปแห่งสภาวการณ์ และในวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ จงนำมอบพระธรรมคัมภีร์อีก**

๑ ชุด ณ พระอุโบสถวัดชนะสงคราม พร้อมทั้งถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์ผู้ศึกษาพระธรรมคัมภีร์...เพื่อความอุดมสมบูรณ์" ข้าพเจ้าได้บอกให้อาจารย์พรฟัง ซึ่งอาจารย์พรก็ไม่ขัดข้องและสั่งดำเนินงานทันที คือในวันอังคารที่ ๑๙ และวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ก็ได้มีผู้มาร่วมทำบุญถวายพระธรรมคัมภีร์และถวายภัตตาหารเพลพอสมควร ทั้งนี้เพราะกะทันหันเกินไปจึงบอกกล่าวได้ไม่ทั่วถึง แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับสมาชิกที่ได้ร่วมการกุศลกันมาโดยตลอด ก็ได้ขออนุโมทนาร่วมกัน เมื่อการจัดพิมพ์พระธรรมคัมภีร์สำเร็จสมบูรณ์เมื่อไร ก็คงจะได้ทำบุญฉลองร่วมกัน

และในวันเสาร์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ นั้น เมื่อถวายเพลเสร็จแล้ว พระภิกษุอนุโมทนา หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี ได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า "นี่...นังหนูรู้ไหมตัวเลข ๑๘ แล้วก็ ๕๒ แล้วก็ ๑๙ หมายถึงอะไร เก็บเอาไปคิดเป็นการบ้านนะ" ข้าพเจ้าไม่รู้เลย คิดไม่ออกจริง ๆ และยังคงงุนงงอยู่จนบัดนี้ คือวันอังคารที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๔ ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเขียนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่นี้ ก็ยังนึกไม่ออกอยู่นั่นเอง และที่แปลกอีกอย่างหนึ่งก็คือเมื่อปีที่แล้ว คือวันเสาร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ อาจารย์พรก็ได้กระทำพิธีมอบพระธรรมคัมภีร์อรรถกถาที่ได้ตรวจชำระและจัดพิมพ์ขึ้น โดยทุนของคณะผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมช่วยกัน คือทุกบาททุกสตางค์ได้รับมาจากผู้บริจาคทั้งสิ้น มิได้รับจากกองทุนสนับสนุนมาจากองค์การหรือสถาบันใด นี้ให้เป็นสมบัติของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย โดยได้จัดพิธีมอบในพระอุโบสถวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งได้จัดถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุวัดมหาธาตุ ฯ และพระนิสิตนักศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวนประมาณ ๑,๒๐๐ รูป ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยบันทึกเล่าไว้แล้ว จึงเป็นเรื่องแปลกที่เป็นวันเวียนมาครบรอบปีพอดี โดยมิได้ตั้งใจหรือวางแผนการไว้ล่วงหน้าเลย

ช่วงระยะเวลานี้ข้าพเจ้ารู้สึกเหน็ดเหนื่อยพอสมควร เพราะส่วนมากต้องรับหน้าที่ประสานงานต่าง ๆ อาจารย์พรและคุณผ่องผิวคอยเป็นที่ปรึกษา จึงรู้สึกว่าวุ่นวายและหนักนิดหน่อย แต่ทุกอย่างก็ลงตัวได้ด้วยดี พระองค์จะคอยเตือนสติดอยู่ตลอดเวลาว่า **"จงยึดมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ....."** *บรรยากาศในโลกทิพย์ ยามนี้นั้นช่างอึดอัดมืดครึ้ม เสียงสับสนวุ่นวายของผู้คนมากมายขวักไขว่ราวกับมีงานมหกรรมใหญ่ แต่ก็พอจะหายใจออกได้บ้าง เมื่อมีสายลมพัดโชยมาท่ามกลางความอึดอัดและมืดครึ้มนั้น.....*

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ
แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ครั้งที่ ๓

* ข้าพเจ้ายังวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับการที่จะต้องเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดาเป็นคำรบสาม ในช่วงแรกของการเริ่มต้นของปีที่มีชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถีครบ ๔๐๐ ปี คือต้นปี ๒๕๓๕ ตามคำรับสั่งของพระองค์ เพราะงานจุกจิกรอบข้างยังไม่มีอะไรที่เรียบร้อยและพอจะ

* วิญญาณ ฉบับที่ ๑-๔ มกราคม - เมษายน ๒๕๓๕

สบายใจได้ งานทางด้านศูนย์พัฒนาศาสนา พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ แม้จะไม่มีงานการก่อสร้างชิ้นใหญ่ ๆ แต่งานที่คั่งค้างอยู่เป็นต้นว่า งานก่อสร้างเกี่ยวกับหอฉันภัตตาหาร งานซ่อมแซมหอประชุมศูนย์พัฒนาศาสนา รวมทั้งงานเก็บสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็ยังมีอีกมาก ซึ่งล้วนเป็นงานละเอียดและต้องควบคุมโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นห่วงมากที่สุดก็คืองานป้องกันไฟที่จะลุกลามเข้ามาไหม้ป่าที่ปลูกรักษาไว้ เพราะกำลังเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อนแล้ง กับเรื่องที่ดินบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งขอเช่าจากราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ซึ่งแต่ละเรื่องล้วนไม่ใช่เรื่องที่จะทำให้เสร็จได้รวดเร็วดั่งใจ จึงก่อให้เกิดความกังวลเกินกว่าที่จะปล่อยวางได้ทั้ง ๆ ที่พระองค์รับสั่งเตือนสติอยู่ตลอดเวลาว่า **“จงรักษากุศลจิตมั่น และจงยึดมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ.....”**

แต่แม้จะเป็นห่วงและวิตกกังวลอย่างไรก็ตาม ก็พยายามทำในสิ่งที่ด่วนกว่าและเห็นว่าสำคัญไปตามลำดับขั้น ดังนั้นตลอดเดือนธันวาคม จึงเป็นช่วงเวลาแห่งการดำเนินงานติดต่อเพื่อเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดาเป็นคำรบสาม เพราะเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ พระองค์เสด็จมารับสั่งย้ำเตือนอีกว่า **“เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระผู้เป็นหลักชัยและเป็นเนื้อนาบุญของพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน จงรำลึกนึกถึงพระบารมีของพระองค์เป็นที่ตั้งเป็นสื่อเพื่อเข้าให้ถึงอานุภาพของพระไตรรัตน์ ให้ถึงกาลเวลายามเมื่อพระพุทธองค์ทรงป่าวประกาศพระสัทธรรมแด่มวลมนุษยชาติ อันจะบรรเทาทุพภิกขภัยแลก่อให้เกิดสันติสุขขึ้นได้ในหมู่มวลมนุษยชาติและในแผ่นดิน ควรจะมีการเดินทางเมื่อล่วงเข้าศักราชใหม่ได้ ๔-๕ วัน ก่อนที่ทุพภิกขภัยจะขยายเกินกว่าจะหาทางบรรเทาได้”**

ออกเดินทางวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕

ข้าพเจ้าได้ติดต่อคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม กรรมผู้จัดการบริษัท เอ็น.ซี. ทัวร์ ซึ่งอันที่จริงก็ได้ติดต่อไว้แล้วนั้นให้เป็นการแน่นอนเกี่ยวกับวันออกเดินทาง ซึ่งกำหนดการแรกคุณนวลจันทร์จัดรายการว่าเพื่อความสะดวกทุกอย่างตามที่ได้ติดต่อไว้ตั้งแต่สายการบินและที่พัก ต้องออกเดินทางวันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๕ ข้าพเจ้าได้ขอร้องว่าอยากจะเดินทางวันเสาร์ที่ ๔ หรือวันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๕ เพราะพระองค์รับสั่งว่าควรจะออกเดินทางเมื่อล่วงเข้าศักราชใหม่สัก ๔-๕ วัน คุณนวลจันทร์บอกว่าคงจะไม่ได้ เพราะได้ติดต่อย้ำถึงกำหนดการไว้หมดแล้ว จึงเป็นอันว่าทุกคนที่จะติดตามไปด้วยรับทราบถึงการเดินทางว่าจะต้องเป็นวันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๕ แน่นอน พร้อมทั้งนัดประชุมกันในวันจันทร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๔

และในวันนัดประชุมนี้เอง ไม่น่าจะเป็นไปได้ ขณะที่ทุกคนกำลังประชุมฟังปฐมนิเทศในการเดินทางจากผู้ช่วยของคุณนวลจันทร์ คุณนวลจันทร์ได้ขอพบข้าพเจ้าพร้อมทั้งแจ้งว่า กำหนดการที่จัดไว้ตามที่ทุกคนรับทราบแล้วว่าจะต้องเดินทางวันที่ ๒ คงจะต้องเลื่อนเป็นวันที่ ๔ เพราะพนักงานสายการบินอินเดียประท้วง

ขอขึ้นค่าแรงในวันขึ้นปีใหม่ ถ้าจะต้องออกเดินทางวันที่ ๒ ตามเดิม จะต้องเปลี่ยนสายการบิน ซึ่งจะต้องเพิ่มค่าตั๋วเครื่องบิน ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจไปเลยด้วยความดีใจว่า ตกลงการเดินทางเลื่อนเป็นวันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕ เพราะเป็นวันที่พระองค์ทรงกำหนดให้ว่าควรจะเป็น ๔-๕ วัน เมื่อล่วงเข้าศักราชใหม่ สำหรับการบอกเลื่อนการเดินทางแก่ทุกคนนั้น ข้าพเจ้ารับอาสาแจ้งให้ทุกคนทราบเอง เพราะคุณนวลจันทร์เกรงใจว่ามีการเลื่อนการเดินทางถึง ๒ วัน ส่วนค่าบริการเท่าเดิม

เมื่อข้าพเจ้าแจ้งให้ทุกคนทราบดังนั้นแล้ว แทนที่ทุกคนจะแสดงความผิดหวัง กลับแสดงความดีใจโดยที่ไม่มีใครกังวลถึงเรื่องหยุมหยิมจุกจิกให้เป็นที่น่ารำคาญเลย จึงเป็นอันว่ากำหนดการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดาคำรบสาม ตามคำรับสั่งของพระองค์จะเริ่มต้นขึ้นในวันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕ ในการเดินทางครั้งนี้จัดเป็น ๒ ระยะ คือวันที่ ๔-๑๔ มกราคม ๒๕๓๕ และ ๑๔-๒๘ มกราคม ๒๕๓๕ สำหรับผู้ร่วมเดินทางนั้นมีทั้งผู้ร่วมเดินทางตลอดจากวันที่ ๔-๒๘ มกราคม บางคนเดินทาง ๔-๑๔ มกราคม บางคน ๑๔-๒๘ มกราคม ๒๕๓๕

การเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ครั้งที่ ๓ เพื่อบรรเทาทุพภิกขภัย

เมื่อประชุมและทุกคนทราบกำหนดการแน่นอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีกแล้ว อาจารย์พร คุณผ่องผิวและข้าพเจ้าก็ได้เดินทางมาที่พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน อีกครั้ง ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ เช้าวันพุธที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ วันคริสต์มาส อาจารย์พรได้นำพาไปกราบพระรูปปั้นหล่อเหมือนพ่อขุนผาเมือง แล้วจากนั้นก็ไปสวดพุทธมนต์ ณ ที่ลานหน้าพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อบอกกล่าวและขอความสวัสดีจากมวลเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง ขณะนั้นพระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า **“ในการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดาเป็นคำรบสามนี้ ในช่วงเวลาแรกของการเดินทางนั้นเพื่อบรรเทาทุพภิกขภัยที่กำลังเกิดขึ้นทั่วทั้งแผ่นดินในโลก ส่วนช่วงเวลาหลังของการเดินทางนั้น เพื่อฟื้นฟูเสริมสร้างทำนุบำรุงผลอันสืบเนื่องมาจากทุพภิกขภัย จงอดทนอดกลั้น และจงพยายามให้จิตตั้งอยู่ในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ แม้จะเหน็ดเหนื่อยและลำบากบ้างก็อย่าลืมพร่ำบ่นภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ.....เพื่อดับทุพภิกขภัยให้กับตนเอง และเพื่อให้เข้าถึงพลังอานุภาพของพระไตรรัตน์ เพราะนั่นคือเนื้อนาบุญอันอุดมสมบูรณ์ของมวลมนุษยชาติ....”**

ข้าพเจ้าน้อมกราบด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานรำลึกนึกอ้างถึงพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ รวมทั้งพระราชวงศ์ กับทั้งบารมีความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อันเป็นศูนย์รวมวิญญาณบรรพไทย พระสยามเทวาธิราช และมวลเทพเจ้าโอปปาติกะผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง เพื่อการเดินทางให้บรรลุสู่เป้าหมาย *ขณะนั้นทั่วทั้งบรรยากาศก็สะท้านสะเทือนด้วยคำว่า สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ พร้อมทั้งมองเห็นพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สว่างเจิดจ้าระยับสอดซ้อนอยู่ภายในองค์พระเจดีย์ตรัสรู้*

มวลพลังแสงสีต่าง ๆ อันมีหยาดหยดของละอองไอน้ำในบรรยากาศรวมตัวกันเป็นคล้ายวงล้อธรรมจักรหมุนเคลื่อนตัว ข้าพเจ้าจึงได้ภาวนาแต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ เพื่อให้สอดคล้องเข้ากับบรรยากาศรอบตัว ข้าพเจ้าได้เล่าให้อาจารย์พรและคุณผ่องผิวฟัง พร้อมทั้งบอกให้ช่วยอธิษฐานบอกกล่าวถึงการเดินทางด้วย ครั้นเมื่ออาจารย์พรได้สั่งงานทุกอย่างไว้แล้ว ก็ได้พากันเดินทางกลับเข้ากรุงเทพมหานครในตอนเย็น

การไปสู่แดนพุทธภูมิครั้งนี้ แม้ว่าจะต้องไปตายก็ต้องไป

เมื่อเดินทางมาถึงกรุงเทพมหานคร อาจารย์พรรู้สึกอ่อนเพลียมาก ได้ปรึกษากับข้าพเจ้าว่าพรุ่งนี้เช้าไปให้หมอเช็คร่างกายดูอีกทีจะดีไหม เพราะนี่อีก ๗-๘ วันก็จะต้องเดินทางแล้ว ข้าพเจ้าก็บอกว่าดีเหมือนกัน ในตอนเช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๔ นั่นเอง ขณะที่กำลังสวดมนต์ทำวัตรเช้านั้น พระองค์ได้เสด็จมาพร้อมทั้งปรารภขึ้นว่า **“ได้รับปากไว้ตั้งแต่ต้นแล้วมิใช่หรือว่า ในการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิครั้งนี้ แม้จะรู้ว่าจะต้องเดินทางไปตายก็จะไป ในเมื่อจนถึงวันเดินทางร่างกายยังเดินไปขึ้นเครื่องบินได้ จะมัวมาเป็นห่วงอะไรอีก”**

อาจารย์พรคงจะได้สติ จึงหัวเราะพร้อมทั้งพูดว่า สาธุ พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....เป็นอันว่าวันนี้ไม่ได้ไปหาหมอ แต่ได้เรียกคณะกรรมการตรวจชำระพระธรรมคัมภีร์มาถามถึงงานของแต่ละคนที่ทำค้างอยู่แล้วในตอนเย็นก็ได้ประชุมทั้งหมดเพื่อสั่งงานและขั้นตอนของงานตรวจชำระ และจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ในช่วงระยะเวลาที่ไม่ได้อยู่ควบคุม คือเดือนมกราคม ๒๕๓๕ ทั้งเดือน สำหรับข้าพเจ้าเองก็ต้องสั่งขั้นตอนของงานโรงพิมพ์

ในการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิเป็นคำรบสามนี้ บุคคลที่ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้า รวมทั้งทุกคนด้วยจะลืมไม่ได้เลยคือ **คุณอากาศ-คุณพยงค์ จัตุทะศรี** พี่ชายและพี่สะใภ้ของข้าพเจ้าเอง ซึ่งอยู่ถึงจังหวัดตรังและเพิ่งเกษียณอายุราชการ ได้เสียสละเวลาเป็นผู้อาสามารับช่วงงานดูแลโรงพิมพ์-บ้าน-คณะกรรมการตรวจชำระพระธรรมคัมภีร์ นอกเหนือจากบุคคลซึ่งทำหน้าที่ประจำอยู่แล้ว ซึ่งทำให้อาจารย์พรตัดกังวลเกี่ยวกับเรื่องงานต่าง ๆ ไปได้โดยสิ้นเชิง ข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลให้พระองค์ได้ทรงรับทราบ พระองค์จึงรับสั่งว่า **“เป็นสัญญาณที่ดีอันจะเป็นสิ่งพึงชี้บอกว่า ในยามศึกสงครามเมื่อแม่ทัพนายกองออกสู่สนามรบ บุคคลผู้ดูแลรักษาเมืองจะต้องมีความรอบคอบ มีความสามารถ จึงจะได้รับความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอก ขอจงอดทนอดกลั้น แม้จะเหน็ดเหนื่อยและงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร แต่ทุกอย่างก็จะดำเนินไปได้ อย่าเบื่อหน่ายต่อการพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ.....เพื่อเข้าให้ถึงคุณของพระไตรรัตน์อย่างแท้จริง”**

ผู้ร่วมเดินทางไปครั้งที่ ๓ มีทั้งหมด ๓๒ คน

ในการเดินทางครั้งนี้ ข้าพเจ้าจะไม่เล่าถึงรายละเอียดของการเดินทางแต่ละวันเหมือนอย่างที่ได้เคยเขียนเล่าบันทึกไว้ทั้งสองครั้งนั้น เพราะการเดินทางก็เป็นทำนองคล้าย ๆ กัน ซึ่งจะเป็นการเล่าซ้ำซากโดยใช่เหตุ แต่ข้าพเจ้าจะบันทึกเล่าถึงเฉพาะตอนสำคัญที่มีความแตกต่างจากที่เคยได้ประสบมา ๒ ครั้งแล้วนั้น

วันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕ อาจารย์พรและข้าพเจ้าถึงสนามบินดอนเมือง ตอน ๑๔ นาฬิกาเศษ มีบางคนไปถึงก่อนหน้านั้นบ้างแล้ว และแล้วก็ต่างทยอยมากันจนครบ เพราะทางบริษัท เอ็น.ซี. ทัวร์ นัดให้มาพร้อมกันในเวลา ๑๕.๐๐ น. ทุกอย่างดำเนินไปตามรายการ ไม่มีอะไรล่าช้าหรือเป็นเหตุให้เกิดความรำคาญหงุดหงิด คุณจินดา ดิษฐโชติ หรือคุณเล็ก ตัวแทนคุณนวลจันทร์ที่จะคอยให้ความสะดวกช่วยเหลือในปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ของคณะเรา ในระยะแรกจากวันที่ ๔-๑๔ มกราคม ๒๕๓๕ ก็ได้มาถึงพร้อมทั้งจัดการทุกอย่างเรียบร้อย กับทั้งท่านพระครูสังฆกิจวิสุทธิ์ (พระอาจารย์วีรยุทธ ประชุมสอน) ซึ่งอันที่จริงท่านกำลังเรียนทำปริญญาเอกและปฏิบัติศาสนาอยู่ที่ประเทศอินเดีย แต่พอท่านได้ทราบข่าวว่าอาจารย์พรรัตนสุวรรณ ซึ่งไม่ค่อยสบายนัก และคณะจะเดินทางสู่สังเวชนียสถานอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความรักนับถือและเป็นห่วงอาจารย์พรมาก ท่านได้ขออนุญาตจากท่านเจ้าคุณพระศรีสุธรรมมุนี เจ้าอาวาสไทยพุทธคยา เดินทางมารับอาจารย์พรถึงประเทศไทย เพื่อจะได้คอยดูแลและช่วยเหลือในสิ่งที่ท่านจะแบ่งเบาภาระของอาจารย์พร เมื่อทุกคนได้พบท่านต่างก็ดีใจและเบาใจ เพราะรู้สึกว่าถ้าจะมีปัญหาอะไรเกี่ยวกับคนแขกแล้วท่านจะช่วยได้

คุณเล็กได้แจกกำหนดการเดินทางในแต่ละวัน และรายชื่อผู้ร่วมเดินทางให้กับทุกคน ในรายชื่อผู้ร่วมเดินทางมีทั้งหมด ๓๐ คน รวมคุณเล็กผู้คอยจัดการให้ความสะดวกแก่ทุกคน เป็น ๓๑ คน กับทั้งท่านพระอาจารย์วีรยุทธซึ่งเดินทางจากประเทศอินเดียเพื่อมารับอาจารย์พรและคณะนั้นอีก ๑ รวมทั้งหมดเป็น ๓๒ คน บุคคลผู้ร่วมเดินทางมีรายชื่อดังนี้ คือ ๑. อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ๒. พลโทเชิดชาย ธีรัทธานนท์ ๓. คุณจำทูล กองสาร์ ๔. คุณสุธรรม สุธาศิริกุล ๕. คุณวิเชียร มานุวงษ์ ๖. คุณทัศนีย์ บุรุษพัฒน์ ๗. คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์ ๘. คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์ ๙. คุณนวลศรี ศุภสวัสดิ์พันธุ์ ๑๐. คุณจรัสศรี จินดาโรจน์ ๑๑. คุณวรรณี อากาศฤกษ์ ๑๒. คุณสุภาณี หงษ์เงิน ๑๓. คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร ๑๔. คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา ๑๕. คุณสมพิศ นานา ๑๖. คุณบุบผา จุลวงษ์ ๑๗. คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร ๑๘. คุณชลิกา โรจนโกศล ๑๙. พ.ญ.สุกันยา พิมพ์เวิน ๒๐. คุณเง็กเกียง อัครลาวัณย์ ๒๑. คุณจารุวรรณ เกียรติวาณิชโสภณ ๒๒. คุณผุสนา คชาชีวะ ๒๓. คุณชาญ พราหมณ์มณี ๒๔. คุณทองอยู่ พราหมณ์มณี ๒๕. คุณกิตติ รัตนศรีวิจิตร ๒๖. คุณวันทนีย์ รัตนศรีวิจิตร ๒๗. คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์ ๒๘. คุณน้ำทิพย์ อยู่วิทยา ๒๙. คุณง่ายสี แซ่อึ้ง ๓๐. คุณจินดา ดิษฐ์โชติ ๓๑. พระครูสังฆกิจวิสุทธิ์ ๓๒. ข้าพเจ้าเอง ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ในจำนวนทั้ง ๓๒ คนนี้ มี ๓ คน คือคุณสมบุญ คุณน้ำทิพย์ และคุณง่ายสี ยังไม่ได้ร่วมเดินทางในวันนั้น แต่จะเดินทางในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๓๕ เป็นการเดินทางในระยะที่ ๒ ไปพร้อมกับคุณนวลจันทร์ เพียรธรรม ดังนั้นในการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดา แผ่นดินรูปดอกบัวชมพูทวีป เป็นคำรบสาม ระยะที่ ๑ ของการเดินทาง มีผู้ร่วมเดินทางทั้งหมด ๒๙ คน

บรรยากาศในโลกทิพย์ก่อนออกเดินทาง

ทุกอย่างดำเนินไปตามเวลาที่กำหนด ขณะที่กำลังนั่งรออยู่ในห้องผู้โดยสารขาออก เพื่อฟังสัญญาณเรียกให้ขึ้นเครื่องบินนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้าช่างง่วงงุนอึดอัดหายใจไม่ค่อยจะออก คล้ายกับถูกกดทับให้นั่งอยู่ในกลุ่มหมอกควัน มองเห็นเงาของผู้คนลางเลือน กับทั้งได้ยินเสียงแผ่วเบา เป็นคลื่นของคำว่า *พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ผสมมากับเสียงเป็นคำพูดว่า* **“ยินดีต้อนรับสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดา เพื่อรับพลังอานุภาพอันบริสุทธิ์ใสสว่างสงบร่มเย็นแห่งสันติสุข บรรเทาความมืดมัวของทุพภิกขภัยที่แพร่กระจายอยู่ทั่วไปนั้นให้คลายลง...”** ข้าพเจ้าพยามสลัดศีรษะให้คลายความมึนงงสักครู่ ก็รู้สึกตัวเป็นปกติ จึงพยายามพูดคุยทักทายกับบุคคลในคณะที่ร่วมเดินทาง ปรากฏว่า คุณสุธรรม สุธาศิริกุล มาถึงเป็นคนสุดท้าย จวนเวลาที่เจ้าหน้าที่จะเรียกขึ้นเครื่อง คุณนวลจันทร์ เพียรธรรม ก็ได้ตามเข้ามาส่งถึงห้องพักผู้โดยสารด้านใน เพื่อบอกสัญญากับอาจารย์พรว่า จะตามคณะไประยะที่ ๒ เพื่อร่วมปฏิบัติธรรมในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๓๕ แน่นอน ทั้งอาจารย์พรและข้าพเจ้าดีใจ และบอกว่าจะคอย กับทั้งขอให้คุณนวลจันทร์คลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ที่คั่งค้างอยู่ในสำเร็จเรียบร้อยทุกประการ เพื่อการเดินทางในการปฏิบัติธรรมจะได้ไม่มีสิ่งใดก่อให้เกิดความกังวล

เครื่องบินเหินฟ้าออกจากดอนเมือง เมื่อเวลา ๑๘.๓๕ น.

๑๗.๔๐ สัญญาณ วันเสาร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๕ สัญญาณเรียกให้ขึ้นเครื่องบินก็ประกาศขึ้น พอเวลา ๑๘.๓๕ นาฬิกา เครื่องบินอินเดียนแอร์ไลน์ก็เหินฟ้าขึ้นจากรันเวย์ ข้าพเจ้าภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ แล้วก็หันไปพยักเพยิดกับคนที่คุ้น ๆ ให้สวดมนต์ทำวัตรเย็น ใช้เวลาบินอยู่ประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ถึงสนามบินดัมดัม เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย เวลา ๑๙.๒๕ นาฬิกา แต่เป็นเวลา ๒๑.๐๕ นาฬิกาของประเทศไทย ข้าพเจ้านำนาฬิกาติดตัวไปด้วย ๒ เรือน เพื่อดูเวลาทั้งของไทยและเวลาในอินเดีย จะได้กะเวลาถูกว่าขณะที่ข้าพเจ้าอยู่อินเดียทำพิธีต่าง ๆ อยู่นั้น ผู้ที่อยู่ทางเมืองไทยของเราต่างคนต่างจะทำอะไรกันอยู่ เวลาของอินเดียก็ช้ากว่าของไทยเราประมาณชั่วโมงครึ่ง กว่าจะได้ออกจากสนามบินถึงที่พักก็ตกถึงสามทุ่มเศษ เวลาอินเดีย แต่เวลาของไทยเราก็ตกสี่ทุ่มครึ่งเศษ ต่อจากนี้ไปเวลาที่ข้าพเจ้าจะเอ่ยถึงจะเป็นเวลาในประเทศอินเดียตลอด

บรรยากาศในโลกทิพย์เมื่อถึงกัลกัตตา และพระดำรัสสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และของเทพเจ้าองค์อื่น ๆ

คืนนี้เมื่อรับประทานอาหารและเข้าห้องพัก เสร็จสิ้นภารกิจอื่นหมดแล้ว ข้าพเจ้าก็ชวนคุณสุนีพันธ์ หลานสาวของข้าพเจ้าเองซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องนอนสวดมนต์ บอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทางขอพักพิงในต่างแดน

แล้วต่างคนก็ล้มตัวลงนอน คุณสุนีพันธ์คงจะหลับไปแล้ว แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้ายังคงคล้ายตกอยู่ท่ามกลางกลุ่มหมอกควัน อึดอัด ความบริสุทธิ์ของอากาศมีน้อย ข้าพเจ้าพยายามรำลึกถึงศาสดามหาวีระแห่งศาสนาเชนที่เคยได้รับสัมผัสเมื่อคราวครั้งก่อน เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๓๔ แต่ในคราวครั้งนี้ไม่มีวี่แววหรือสัมผัสใด ๆ ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงสำรวมจิตภาวนาคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ไม่ช้าบรรยากาศรอบตัวก็ใสสว่างสดชื่น พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับทั้งบรรดามวลเหล่าเทพเจ้าโอปปาติกะผู้เป็นสัมมาทิฏฐิทั้งสิ้น ก็ได้กล่าวขึ้นเป็นเสียงสั่นสะเทือนไปทั่วทั้งบรรยากาศว่า **"การเดินทางเพื่อบรรเทาทุพภิกขภัยครั้งนี้ ๒๙ คน เท่าจำนวนพระชนมายุของเจ้าชายสิทธัตถะ เมื่อตัดสินพระทัยออกมหาภิเนษกรมณ์เพื่อแสวงหาหนทางหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงสู่สันติสุขถาวร ทรงใช้เวลาแสวงหาโมกขธรรมด้วยความอุตสาหะวิริยะอย่างแรงกล้า ถึงขั้นปรมัตถบารมีอยู่ถึง ๖ พรรษา เมื่อพระชนมายุล่วงเข้า ๓๕ พรรษา ก็ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ นำหนทางและสันติสุขถาวรมาสู่มวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง ปีนี้ล่วงเข้าพุทธศักราช ๒๕๓๕ แล้ว ทุกคนเป็นเสมือนตัวแทนดับทุพภิกขภัย จงมีความอดทนต่อความยากลำบากทางกาย อดกลั้นต่ออนิฏฐารมณ์ และ โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา"...**

ข้าพเจ้ายังคงมึนงงสงสัย จึงกราบเรียนถามพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า "ทุกคนเปรียบเสมือนตัวแทนดับทุพภิกขภัยนั้นหมายความว่าอย่างไร เพราะขณะเมื่อข้าพเจ้าเอ่ยปากชวนใคร ๆ ว่าจะไปฏิบัติธรรมและกราบไหว้นมัสการสังเวชนียสถานและพุทธสถานที่ประเทศอินเดีย แต่พอใคร ๆ ตกลงร่วมเดินทางมาด้วย ข้าพเจ้ากลับบอกว่าทุกคนเป็นเสมือนตัวแทนดับทุพภิกขภัยเช่นนี้แล้ว อาจจะมีบางคนคิดว่าถูกหลอกให้มาร่วมทางทำพิธีอะไรก็ไม่ทราบ ช่างงมงาย แต่จะทำอย่างไรได้ จึงต้องตกกระไดพลอยกระโจน" พ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ยังไม่ทันให้คำตอบว่ากระไร พระองค์ก็เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า

"จงอย่าสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของผู้ร่วมทาง เพราะความสำคัญอยู่ที่จำนวนผู้ร่วมทางเท่านั้น ความเห็นอาจจะแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาแห่งการเดินทาง จงมีแต่การสวดมนต์ภาวนาปฏิบัติธรรม กราบไหว้นมัสการสังเวชนียสถานและพุทธสถาน รำลึกถึงองค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และขอฝากเป็นการบ้านแก่ทุกคนตลอดเวลาของการเดินทาง จงหาคำตอบให้ได้ว่าทำไมพระพุทธองค์จึงตรัสแก่พุทธบริษัทว่า สถานที่เหล่านี้เป็นสังเวชนียสถาน"

ข้าพเจ้ามิได้กล่าวสิ่งใดอีก น้อมกราบพระองค์ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมกันนี้พระองค์ยังได้ทรงย้ำเตือนอีกว่า **"จงบอกทุกคนทำใจให้สบาย อย่าหงุดหงิดรำคาญต่อสิ่งแวดล้อม จะเสียประโยชน์ตน จงทำใจให้พร้อมที่จะเกิดความสลดสังเวช เพราะแผ่นดินรูปดอกบัวชมพูทวีปเป็นดินแดนแห่งเดียวที่มีสังเวชนียสถาน อันเป็นสถานที่ก่อให้เกิดความสลดสังเวชได้"**

เสียงของมารขัดขวางการเดินทาง

เมื่อพอเข้าใจบ้างสักนิดหนึ่งแล้ว ข้าพเจ้าก็ภาวนาในใจแต่คำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...จนเกือบรุ่งสาง จึงเรียกคุณสุนีพันธ์ตื่นชวนสวดมนต์ทำวัตรเช้าอีกครั้งหนึ่ง แล้วข้าพเจ้าก็เอนตัวลงนอนบนเตียงอีกตั้งใจจะฝึกโยคะสัก ๒-๓ ท่าน แต่พอยกขาขึ้น*ก็ได้ยินเสียงคล้ายเสียงตวาดขึ้นว่า* **อย่านะ อย่าไป !..เดินกันคนละทาง...**แล้วเกิดความรู้สึกคล้ายถูกกระชากและตกจากเตียงนอน เท้าข้างหนึ่งฟาดเข้ากับขอบเตียงของคุณสุนีพันธ์บวมระบมขึ้นทันที แต่ก็ยังพอเดินได้ คุณสุนีพันธ์ตกใจมากเมื่อเห็นข้าพเจ้าตกลงจากเตียง พร้อมทั้งรีบลุกมาประคอง ถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าบอกว่าไม่เป็นไร สบายดี คงจะมีใครไม่อยากให้เราเดินทาง เลยล้อเล่นกระมัง ไม่ต้องห่วง จากนั้นข้าพเจ้าก็ทำไม่รู้ไม่ชี้ แต่งตัวเตรียมลงมาข้างล่างที่ห้องล็อบบี้ ตามเวลานัดคือ ๐๗.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๕ พร้อมทั้งนึกให้อภัยแก่ผู้ที่หลงผิด และขอจงได้มีจิตอ่อนโยน รับทราบถึงสิ่งที่ดีงามด้วยเถิด และขอจงมีความสุขในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ เมื่อเตรียมตัวพร้อมแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้ชวนคุณสุนีพันธ์ลงมาจากห้องพัก

เดินทางไปเมืองปัตนะ หรือเมืองปาฏลีบุตรในสมัยพุทธกาล

๐๗.๐๐ น. วันอาทิตย์ที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๕ ทุกคนลงจากห้องพักมาพร้อมกันที่ห้องล็อบบี้ ต่างคนต่างเดินเที่ยวชมสถาน และบางคนถ่ายรูป รอเวลา ๐๘.๐๐ น. เพื่อจะรับประทานอาหารเช้าก่อนจะไปสนามบินในเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา เพื่อจะเดินทางต่อไปให้ถึงเมืองปัตนะ หรือเมืองปาฏลีบุตรในอดีตของพระเจ้าอโศกมหาราช

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงเรียนอาจารย์พรว่า ควรจะได้ประชุมให้ทุกคนได้รู้จักกันก่อน เพื่อการใช้ชีวิตร่วมกัน ตลอดระยะเวลาการเดินทาง โดยให้ทุกคนถือเสมือนว่าเป็นพี่น้องกัน โดยมีอาจารย์พรนั้นเป็นทั้งครูบาอาจารย์และเป็นทั้งพ่อที่ทุกคนควรจะต้องเชื่อฟัง โดยมีท่านพระอาจารย์วีรยุทธเป็นผู้ช่วยอาจารย์พร มี คุณเล็ก (คุณจินดา) เป็นคนคอยให้ความสะดวกช่วยเหลือแก่ทุกคน เพราะคุณเล็กเป็นคนชำนาญและรู้ลู่ทางทุกอย่าง เมื่อทุกคนได้มานั่งประชุมและต่างแนะนำตนเองแก่เพื่อนร่วมคณะ จึงต่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ในการเดินทางร่วมกันครั้งนี้ คณะเรามีนายพลแห่งกองทัพไทยมาร่วมด้วย จึงเป็นที่อบอุ่นใจของทุกคน ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องในตอนกลางคืนให้ทุกคนได้รับทราบ พร้อมทั้งกล่าวว่าใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็สุดแล้วแต่ความคิดเห็น ขอให้ทุกคนมีอิสระ จากนั้นก็พากันไปรับประทานอาหารแล้วเตรียมตัวออกเดินทางไปสนามบินเมืองกัลกัตตา เพื่อเดินทางต่อไปยังเมืองปัตนะ ซึ่งเครื่องบินจะออกเวลา ๑๒.๒๐ น. แต่กว่าจะได้ออกจริง ๆ ก็ตกไปถึง ๑๓.๓๐ น.

ถึงสนามบินปัตนะ หรือปาฏลีบุตร เมืองหลวงของแคว้นพิหาร เวลา ๑๕ นาฬิกาเศษ แต่กว่าทุกอย่างจะเรียบร้อย ทุกคนมาขึ้นรถก็ตกถึง ๑๖ นาฬิกาเศษ เมื่อทุกคนมาขึ้นรถโคชเพื่อเดินทางต่อไปยัง

นาลันทาเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าได้บอกอาจารย์พรเพื่อจะได้ปรึกษากับท่านพระอาจารย์วีรยุทธว่าควรจะไปวัดอโศการามของพระเจ้าอโศกมหาราช สถานที่กระทำการสังคายนาครั้งที่ ๓ ก่อน เพราะสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้รับสั่งว่า **"เมื่อเริ่มการเดินทางหมายความว่า กองทัพธรรมเริ่มยาตรา ควรจะไปกระทำพิธีเบิกฤกษ์ประเดิมชัย ณ วัดอโศการาม และเพื่อกระทำพิธีสักการะแสดงกตเวทิตาคุณแก่พระเจ้าอโศกมหาราช พระผู้ทรงเป็นธรรมิกราช เผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า กับทั้งส่งสมณทูตคือพระโสณะและพระอุตตระ สู่แผ่นดินสุวรรณภูมิประเทศสยาม"** เมื่อท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้ทราบดังนั้นแล้ว จึงได้พาคณะทั้งหมดออกจากสนามบินปัตนะมุ่งสู่วัดอโศการาม ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก กินเวลารถวิ่งสักประมาณ ๒๐ นาที

ไปวัดอโศการาม สถานที่ทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

๑๗ นาฬิกาเศษ รถโคชของคณะเราจอดหน้าประตูวัดอโศการาม ซึ่งมองดูคล้ายสวนสาธารณะกว้างขวาง ช่างร่มรื่นด้วยต้นไม้ มีสนามหญ้า มีซากโบราณสถานซึ่งทางรัฐบาลดูแล คล้าย ๆ กับโบราณสถานของไทยเรา ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำคณะเราเข้าประตู *ความรู้สึกของข้าพเจ้าเริ่มรางเลือน ได้ยินแต่เสียงกลองเภรีใหญ่ ดังคล้ายกลองเพลมาเป็นระยะ ๆ สลับกับเสียงสวดพุทธมนต์กระหึ่มห้อมล้อม* สายลมพัดโชย เสียงใบไม้เกรียวกราว ดวงอาทิตย์คล้อยต่ำลงใกล้อัสดงกลมโตสีแสดแดง พลอยให้ทั่วทั้งท้องฟ้าเป็นสีหมากสุกเรื่อเรือง ก่อให้เกิดความรู้สึกระรื่นร่มเย็นคล้ายกำลังเดินเข้าไปในวัดตอนเย็นที่พระภิกษุกำลังลงโบสถ์ทำวัตรสวดมนต์เย็น ท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้พาคณะเดินมาถึงเสาหลักของพระเจ้าอโศกมหาราช แล้วพาเดินชมสถานที่ต่าง ๆ จนมาถึงซากโบราณสถานที่ร่มรื่นแห่งหนึ่ง กำลังขุดแต่งยังไม่สมบูรณ์เรียบร้อยดี ครั้นแล้วอาจารย์ก็นิมนต์ท่านให้นำสวดมนต์บทสรรเสริญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ อาจารย์พรได้กล่าวสดุดีและเล่าถึงประวัติของพระเจ้าอโศกมหาราช ด้วยความซาบซึ้งที่พระองค์ท่านได้เสียสละทุกอย่างเพื่อทำนุบำรุงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา พร้อมได้กล่าวว่าคณะเราเดินทางสู่แดนพุทธภูมิครั้งนี้ ได้นำหนังสือคัมภีร์อรรถกถากลับคืนมาสู่แดนชมพูทวีป เพื่อถวายไว้ที่วัดไทยพุทธคยาและวัดไทยนาลันทา แห่งละ ๓๔ คัมภีร์ ขณะที่อาจารย์พรกำลังเล่าถึงประวัติ และบอกให้คณะเราทุกคนรำลึกถึงพระคุณของพระเจ้าอโศกมหาราชนั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้ารู้สึกเบาสบาย คล้ายยืนอยู่ชายหาดริมตลิ่งของแม่น้ำ มองเห็นสายน้ำไหลเอื่อย ๆ สองฟากฝั่งเป็นป่าโปร่ง ได้ยินเสียงเคล้ามากับเสียงท่วงทำนองสวดมนต์นั้นว่า* **"คุณของพระไตรรัตน์จะดับทุพภิกขภัยได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเป็นธรรมิกราชา เป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกพระพุทธศาสนาเป็นเนื้อนาบุญในโลกยุคปัจจุบัน"** เมื่อข้าพเจ้าได้ยินเช่นนั้นจึงนำทุกคนร้องเพลงชาติไทย เพลงสดุดีมหาราชา เพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วจบลงด้วยเพลงแผ่เมตตา เวลาขณะนั้น ๑๘ นาฬิกาพอดี จากนั้นทุกคนก็เดินกลับมาขึ้นรถเพื่อเดินทาง

ต่อไปยังวัดไทยนาลันทา ระยะทาง ๙๐ กิโลเมตร ซึ่งจะต้องใช้เวลาเดินทางอีกเกือบ ๓ ชั่วโมง ขณะที่คณะเราออกจากวัดอโศการามนั้น ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว อากาศจึงเริ่มขมุกขมัวลง พร้อมกับทั้งความเย็นก็แผ่ปกคลุมลงมาด้วย แต่ดูจากสีหน้าทุกคนยังคงอิ่มเอิบสดชื่น มีกำลังใจที่จะเดินทางแสวงบุญต่อไป

ไปนาลันทา มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งแรกของโลก

คณะเราเดินทางมาถึงวัดไทยนาลันทา ประมาณ ๒๑.๓๐ นาฬิกา ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากอุบาสิกา ดร.อารี ผ่องใส และท่านพระอาจารย์ ดร.มหาธารทอง เช่นเคย เมื่อต่างเข้าห้องพักแล้วก็มารับประทานอาหารกัน จากนั้นจึงต่างแยกย้ายเข้าห้องพักผ่อนตามอัธยาศัย เพื่อเตรียมตัวขึ้นไปปฏิบัติธรรม ณ ยอดเขาคิชฌกูฏ ซึ่งเป็นที่ตั้งพระคันธกุฎีของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า

๐๖.๐๐ น. วันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๕ ทุกคนพร้อมกันที่ห้องอาหาร ซึ่งอุบาสิกา ดร.อารีจัดเตรียมไว้ให้อย่างดี เมื่อต่างรับประทานอาหารแล้ว ขึ้นรถโคชเพื่อไปเขาคิชฌกูฏ ข้าพเจ้าได้บอกไว้แต่ต้นแล้วว่า จะไม่บันทึกเล่าถึงรายละเอียดของการเดินทาง เพราะได้บันทึกเล่าไว้ถึงสองครั้งแล้ว ถึงยอดเขาคิชฌกูฏ ตอน ๐๗.๓๐ นาฬิกา

ณ ภายในพระคันธกุฎีของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า บนยอดเขาคิชฌกูฏยังคงสงบสว่างอยู่ในบรรยากาศที่ศักดิ์สิทธิ์ น่าเคารพยำเกรงเหมือนอย่างเคย ทุกคนกุลีกุจอช่วยกันปูลาดอาสนะที่นั่งแล้วต่างก็นั่งลงด้วยความสงบเสงี่ยมราวกับนั่งอยู่เฉพาะพระพักตร์ของพระพุทธองค์ คุณสุธรรมได้ช่วยอาจารย์พรจุดธูปเทียน โดยจะจุดเทียน ๙ เล่ม ธูป ๑๐ ๘ ดอก ๑ มัด ๗๓ ดอกอีก ๑ มัด อธิษฐานให้พลังแห่งความสว่าง สงบร่มเย็นของพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ ผ่านกลิ่นธูปควันเทียนกระจาย ดับทุพภิกขภัยที่กำลังเกิดขึ้นในโลกให้บรรเทาลง ครั้นแล้วท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็นำสวดมนต์เจริญบทพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงไตรสรณคมน์ ต่อจากนั้นอาจารย์พรก็ได้นำให้ทุกคนนั่งสมาธิ พร้อมทั้งจูงสมาธิ ให้ทุกคนได้เข้าถึงพุทธคุณอย่างแท้จริง

การเดินทางไปอินเดียทุกครั้งข้าพเจ้ามิได้นำเทปบันทึกเสียงไปด้วย จึงเสียดายทุกครั้งที่อาจารย์พรพูดจูงสมาธิและอธิบายธรรม ในครั้งนี้จึงมิลืมที่จะต้องนำเทปบันทึกไปด้วย ดังนั้นจึงได้เริ่มทดลองบันทึกตั้งแต่เริ่มแรกที่ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำก่อน ข้าพเจ้าจะขอยกตัวอย่างพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้

บัดนี้ บารมีธรรมได้น้อมนำเรามาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ณ สถานที่พระองค์ประทับเป็นสถานที่แจกจ่ายดวงตาธรรมให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายผู้มืดมนได้รับแสงสว่างแห่งการบรรลุอริยสัจธรรมเหล่านั้น

เราเดินทางมาถึงที่นี่ ด้วยบารมีของครูบาอาจารย์ ที่ได้แผ่เมตตาให้ความเป็นสัมมาทิฏฐิเบื้องต้นนั้น เป็นสื่อสร้างศรัทธาที่บริสุทธิ์ให้เราท่านทั้งหลายได้เดินทางมาถึงที่เป็นยอดเขา เป็นที่ประทับของยอดคน ยอดมนุษย์ยอดพระบรมศาสดานั้น เรามาสัมผัสกับที่สูงอย่างนี้เรายังจะได้ประกอบพิธีอันเป็นการสักการะสูงสุด ซึ่งเพียบพร้อมทั้งอามิสบูชาและการปฏิบัติบูชา จึงถือว่าเป็นยอดของการปฏิบัติเพื่อความสุขกายความสบายใจ ความประสบในสิ่งปรารถนาและบรรลุตามเป้าหมายประสงค์ ขอท่านทั้งหลายได้มีจิตน้อมไปที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในส่วนที่เป็นนามกายและนิมมานกาย คือกายทิพย์ ท่านที่ได้สัมผัสกับความสุขที่เป็นความเย็นสบายของผู้มีธรรมนำเราไปสู่บรมสุข คือพระนิพพาน สภาพของพระนิพพานคือการตัดไม่เหลือ ดับเย็นสบาย ปรากฏแก่เราในขณะปัจจุบันนี้ เพื่อให้พุทธศาสนพิธีสมบูรณ์ ในช่วงนี้ขอเราท่านทั้งหลายได้กล่าวคำสักการะบูชาเป็นเบื้องปฐมสืบต่อไป

จากนี้เป็นคำทำวัตรเช้า...

ซึ่งท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้นำคณะเราร่วมกันสวดมนต์

ต่อไปนี้ เราจะได้อัญเชิญพระสูตรที่ชื่อว่ารัตนสูตร ที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงเพื่อการกำจัดมารทั้งหลายอันมีทุพภิกขภัยที่ปรากฏให้หายไป และในครั้งนั้นปรากฏว่ามีเทวดาในแสนโกฏิจักรวาลมาชุมนุมกัน ดังนั้นเราจะได้สาธยายถึงรัตนสูตรอันเป็นพุทธบูชา เพื่อจะให้เหล่าเทพยดาทั้งหลายได้สดับพระสูตรอันสำคัญนี้ เพื่อการบำเพ็ญบารมีสืบต่อไป

ทุกคนสวดมนต์บทสวดรัตนสูตร ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ฯลฯ

ต่อไปนี้ขอเราทั้งหลายโปรดตั้งจิตสงบ เพื่อที่จะได้รับฟังกระแสธรรม ซึ่งท่านอาจารย์พร รัตนสุวรรณจะได้ปรารภธรรมในสถานที่นี้ เพื่อความเป็นสวัสดีหรือเพื่อความเป็นมงคลของเราท่านทั้งหลายสืบต่อไปก็มี ณ บัดนี้

ต่อจากนี้เป็นตัวอย่างของบทจูงสมาธิอธิบายธรรมในบทพุทธคุณ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯลฯ

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ฯลฯ

ณ บัดนี้จะแสดงถึงพุทธคุณก่อน พระพุทธเจ้าได้ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นพระสัมมาสัมพุทธะ เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ เป็นพระสุคต เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกคนที่ควรฝึกได้ไม่มีใครยิ่งกว่า... คือได้สำเร็จมรรค ผล นิพพาน

สิ่ง ๆ หนึ่งที่จะช่วยให้เราเข้าถึงธรรมะได้เร็วที่สุดและง่ายที่สุดนั้นก็คือตัวศรัทธา เมื่อมีศรัทธาสูง มีศรัทธามั่นคงในขณะที่ฟัง จงตั้งใจฟังด้วยความเคารพมีสติในการฟังทุกขณะจิต คือจิตจะไม่ฟุ้งซ่านไปนึกถึงอย่างอื่น ฯลฯ

นี่คือตัวอย่างของบทจูงสมาธิบทแรก ซึ่งอาจารย์พรได้แสดงนำคณะเราทุกคนให้เข้าสู่สมาธิที่มูลคันธกุฎี บนยอดเขาคิชฌกูฏ ซึ่งข้าพเจ้าได้อัดบันทึกใส่เทปไว้และคัดลอกออกจากเทป แต่ไม่ได้นำมาลงทั้งหมดเพราะเห็นว่าจะยาวเกินไป จึงได้นำมาลงเพียงเป็นตัวอย่างเท่านั้น

ขณะที่อาจารย์พรกำลังจูงสมาธิอธิบายธรรมในบทพุทธคุณให้ทุกคน ซึ่งต่างก็พยายามบังคับจิตของตนเองให้สงบรับฟังให้ได้ยินอยู่แต่คำพูดของอาจารย์พรอย่างเดียว เพื่อให้เกิดความดื่มด่ำซาบซึ้งในคุณของพระพุทธองค์นั้น *ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เงียบสงบลงเช่นกัน มองเห็นกลุ่มหมอกควันดำลอยกระจายครอบคลุมไปทั่ว ไม่เห็นขอบเขตของการสิ้นสุด ทุกสิ่งรอบตัวตะคุ่มอยู่ในกลุ่มควัน เป็นครู่คล้ายมีแสงเรืองนวลสว่างขึ้นตรงจุดกลางของพระมูลคันธกุฎี แล้วทั่วทั้งบรรยากาศก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นด้วยคำว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ...พร้อมทั้งแสงฉัพพรรณรังสีก็ปรากฏขึ้น ทำให้มองเห็นรอบบริเวณเต็มไปด้วยเงาทึบของป่าใหญ่ใบดกหนา ออกดอกสะพรั่งสีสันต่าง ๆ และปกคลุมอยู่ด้วยความเงียบสงัดอันไพศาลคละเคล้าอยู่กับคำว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ...นั้นว่า* **“จิตใจ ความนึกคิด และความรู้สึกของประสาททั้งหมดขึ้นอยู่กับกฎแห่งความมีชีวิตและความตาย ผู้ที่เข้าใจชัดแจ้งในเรื่องตัวตน และความไม่เที่ยงแท้ถาวรของสิ่งทั้งหลายอันประกอบขึ้นเป็นตัวตนนั้น และเข้าใจแจ่มแจ้งว่าสมองและประสาททั้งหลายปฏิบัติงานได้อย่างไร จะไม่มีช่องว่างเหลืออยู่สำหรับความเห็นแก่ตัว ทั้งนี้เนื่องจากความยึดมั่นในตัวตนนั่นเองคือสาเหตุก่อให้เกิดความซึ่งเป็นเชือกทุกข์ทั้งมวล มัดเราไว้กับโลกแห่งสิ่งลวงตาให้ลุ่มหลงมัวเมา แต่เมื่อบุคคลที่ฉลาดรู้ว่า ไม่มีตัวตนที่แท้ และตัวตนก็มิได้เป็นรูปร่างที่แท้จริง เครื่องจองจำทั้งหลายก็จะแตกทำลายลงหมดสิ้น และก็จะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง พระพุทธองค์ทรงค้นพบหนทางแห่งความพ้นทุกข์อันเป็นสัจธรรม พร้อมทั้งนำมาโปรดมวลเหล่าเวไนยสัตว์ เปิดหนทางมืดให้สว่าง ท่ามกลางความโกลาหลสับสนวุ่นวาย จงพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...เพื่อพลังแสงสว่างแห่งพุทธานุภาพจะได้ส่องทำลายบรรเทาความมืดมัวแห่งทุพภิกขภัย...”**

ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกชุ่มชื่นเย็นฉ่ำสงบ พยายามฟังและกำหนดว่าเสียงนี้มาจากที่ใด แต่ก็มิอาจจะจับถึงต้นเค้าได้ เพราะเสียงเหล่านี้ดังกระเพื่อมอยู่ทุกอณูของบรรยากาศรอบตัว เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ก็ได้

พยายามจับเสียงของอาจารย์พรให้ได้ยินทุก ๆ คำพูด ซึ่งก็ยิ่งทำให้กิดความรู้สึกซาบซึ้งในพุทธคุณ และไม่เบื่อหน่ายต่อการพร่ำบ่นภาวนาว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ เพื่อจะเข้าให้ถึงความหมายของคำว่า ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณอย่างแท้จริง เพราะเท่าที่ผ่าน ๆ มา รู้สึกว่าตนเองยังเข้าไม่ถึงเลย ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามอยู่ตลอดมา ช่างหนาแลมืดบอดจริง ๆ

อาจารย์พรนำพาคณะเรานั่งสมาธิปฏิบัติธรรมอยู่ประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง จึงได้เดินทางกลับลงมาจากยอดเขาคิชฌกูฏด้วยความปีติอิ่มเอิบ มากราบนมัสการ ณ ถ้ำสุกรขาตา ซึ่งเป็นถ้ำที่พระสารีบุตรผู้เป็นธรรมบดีสำเร็จเป็นพระอรหันตขีณาสพ ถ้ำนี้เป็นเพิงผาเงิบ สะอาด สงบร่มเย็น อยู่ก่อนถึงยอดเขาสักประมาณ ๑๐๐ เมตรเห็นจะได้ คณะเรามีเวลาไม่มากนักจึงมิได้นั่งสมาธิ แต่ทุกคนก็น้อมจิตรับสื่อพลังแห่งความบริสุทธิ์ของพระอรหันตเจ้า ซึ่งใครจะรับหรือซึมซาบได้มากน้อยแค่ไหนก็คงสุดแล้วแต่ความเป็นสื่อของแต่ละคน จากนั้นก็เดินลงมาขึ้นรถโคชเพื่อกลับไปรับประทานอาหารกลางวันที่วัดไทยนาลันทา แล้วจึงจะไปชมมหาวิทยาลัยนาลันทาและเวฬุวนาราม วัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารสร้างถวายพระพุทธองค์ รถจะแล่นผ่านสถานที่สันนิษฐานว่าพระเจ้าอชาตศัตรูให้เป็นที่จำกัดบริเวณให้พระเจ้าพิมพิสารประทับ ผ่านวัดอัมพวันของพ่อหมอชีวโกมารภัจจ์ ที่สร้างถวายพระพุทธองค์ ผ่านธารน้ำแร่อุ่นตโปทาราม ซึ่งสถานที่ต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ รถจะจอดให้ชมชั่วประเดี๋ยวเดียว ไม่ทันได้รับสัมผัสสิ่งใด นอกจากสิ่งที่มองเห็นด้วยตาธรรมดา คือซากโบราณสถานเท่านั้น

คณะเรากลับมาถึงวัดไทยนาลันทาราวเที่ยงเศษ ทุกคนรีบเข้าห้องพักจัดเตรียมกระเป๋าเดินทางให้พร้อมแล้วมารับประทานอาหารกลางวัน จากนั้นร่วมกันทอดผ้าป่า และร่ำลาท่านพระอาจารย์ ดร. มหาธารทอง และอุบาสิกา ดร. อารี ผ่องใส แล้วจึงออกเดินทางไปชมซากโบราณสถานมหาวิทยาลัยนาลันทาแล้วเลยไปเวฬุวนาราม

ไปเวฬุวนาราม วัดแห่งแรกในพุทธศาสนา และไปพุทธคยา สถานที่ตรัสรู้

เวฬุวนารามมิได้มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงจากเมื่อปีที่เล้ว คือเดือนมกราคม ๒๕๓๔ ที่อาจารย์พรได้นำพาคณะมา คุณสุธรรมได้ช่วยอาจารย์พรจุดธูปเทียนเช่นเคย ท่านพระอาจารย์วีรยุทธนำสวดมนต์ จากนั้นอาจารย์พรได้นำทุกคนนั่งสมาธิ ซึ่งบทจูงสมาธิข้าพเจ้าได้บันทึกเทปไว้ทั้งหมด คณะเรามีเวลาไม่มากนักเพราะจะต้องเดินทางต่อไปยังพุทธคยา ดังนั้นข้าพเจ้าจึงมิได้รับสัมผัสสิ่งใดมากนัก ในการเดินทางระยะแรกบรรทุพภิกขภัย ช่วงวันที่ ๔-๑๔ มกราคม ๒๕๓๕ นี้ เป็นการเดินทางเพียงผ่านให้บางคนที่ยังไม่เคยมานั้นให้ได้เห็นให้ได้รับสัมผัสเพื่อจะได้ย้อนรำลึกถึงสภาพในอดีตด้วยจิตที่เป็นกุศล เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมาว่าน่าจะมีสภาพเป็นอย่างไร ส่วนการเดินทางในระยะที่ ๒ ฟื้นฟูทำนุบำรุงส่งเสริมผลอันสืบเนื่องมาจากทุพภิกขภัยต้องเดินทางย้อนกลับมา มีเวลาเพื่อปฏิบัติธรรม ข้าพเจ้าคงจะได้รับสัมผัสสภาพที่ยังคงจะหลงเหลืออยู่ในอีกมิติหนึ่ง แม้เวลาจะผ่านมาเนิ่นนาน

อาจารย์พรและท่านพระอาจารย์วีรยุทธพาคณะออกเดินทางจากเวฬุวนาราม ราว ๑๖ นาฬิกาเศษ เพื่อจะเดินทางต่อไปพุทธคยา ระยะทางประมาณ ๙๐ กิโลเมตร คงจะต้องกินเวลา ๓-๔ ชั่วโมง แม้จะอยู่ในระยะเวลาช่วงสั้น ๆ และค่อนข้างจะรีบร้อนเพราะเวลาจำกัด ข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสสิ่งใดมากนักก็ตาม แต่เสียงท่วงทำนองสวดพุทธมนต์และท่วงทำนองของคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ ก็อ้อยอิ่งติดตามเป็นพื้นฐานห้อมล้อมเป็นคลื่นอยู่ตลอดเวลา ยามใดที่ข้าพเจ้าอยู่ในสภาวะเงียบสงบเสียงนี้จะดังชัดเจนขึ้น พร้อมกับบางครั้งก็ได้ยินเสียงคำพูดคละเคล้าผสมมาว่า

> **“เมตตาธรรมค้ำจุนโลก อาศัยรัศมีแห่งความเมตตา โปรยปรายความชุ่มฉ่ำให้แก่ทุกคน ด้วยจิตที่อ่อนโยนละมุนละไม และจงมองให้เห็นสรรพสิ่งทั้งหลายในสภาพที่แท้จริงของมัน ไม่ใช่เห็นตามลักษณะลวงตาให้หลงซึ่งปรากฏอยู่ในโลกแห่งความมัวเมานี้ บุคคลใดหลุดจากเครื่องกีดขวางของประสาทสัมผัสได้ จะเป็นอิสระและปลอดภัย ความอิ่มเอิบชุ่มชื่นจะปรากฏขึ้นภายใน และความปีติยินดี ความยิ้มแย้มแจ่มใสนี่เองจะบันดาลให้ร่างกายสุขสบาย จิตใจจะตั้งอยู่ในสันติสุข และทุพภิกขภัยจะบรรเทาลงด้วยเพราะเมตตางอกงามไพศาลเหลือจะประมาณได้...”**

ถึงวัดไทยพุทธคยา เกือบ ๒๐ นาฬิกา ท่านเจ้าคุณพระศรีสุธรรมมุนี คอยต้อนรับด้วยความเป็นห่วง เพราะคณะเรามาถึงเลยเวลาที่กำหนดไว้มาก ท่านเจ้าคุณเป็นห่วงอาจารย์พรมาก เพราะได้ข่าวว่าไม่ค่อยสบาย จนอนุญาตให้ท่านพระอาจารย์วีรยุทธเดินทางไปรับถึงกรุงเทพ ฯ ดังนั้นเมื่ออาจารย์พรมาถึง ท่านเจ้าคุณจึงได้ดีใจและคอยรับด้วยความเป็นห่วง ท่านเจ้าคุณได้จัดระเบียบของการต้อนรับของวัดไว้ดีมาก โดยท่านพระมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นนักศึกษามาศึกษาต่อขึ้นปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยมคธ เป็นคนคอยดูแลสั่งงาน คนบริการให้ทำงานอย่างแข็งขันจนทุกคนได้เข้าห้องพักเป็นที่เรียบร้อย แล้วจึงออกมารับประทานอาหารเย็น (ค่ำ)

ไปทำพิธีสวดมนต์ไหว้พระที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ และวันนี้มีพระทิเบตมาประชุมทำพิธีใหญ่ ๒,๐๐๐ กว่ารูป

๐๗.๐๐ น. ของวันอังคารที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๕ ทุกคนพร้อมกันที่ห้องรับประทานอาหาร จากนั้นก็เตรียมตัวไปกราบนมัสการพระเจดีย์ตรัสรู้ รัตนบัลลังก์ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เมื่อทุกคนพร้อมแล้ว ท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้ขอร้องให้ท่านพระมหาสวัสดิ์เป็นผู้พาคณะเราไปกราบนมัสการพระเจดีย์ตรัสรู้แทน เพราะท่านติดพันธุระอยู่กับท่านเจ้าคุณพระศรีสุธรรมมุนี ๐๘.๐๐ น. อาจารย์พรและคณะเราก็ถึงบริเวณพระเจดีย์ตรัสรู้ วันนี้รอบบริเวณพระเจดีย์ตรัสรู้ขวักไขว่คราคร่ำไปด้วยพระชาวทิเบตมากมายเป็นประวัติการณ์ ไม่ว่าจะเดินไปทางไหนก็หลีกไม่พ้น แทบจะไม่มีชนชาติอื่นปะปนอยู่เลย ได้ทราบจากท่าน

พระมหาสวัสดิ์ว่า วันนี้เป็นวันสำคัญของพระทิเบต ซึ่ง ๔ ปีจะเวียนมาบรรจบครบครั้งหนึ่ง ซึ่งจะต้องกระทำพิธีใหญ่ในเวลา ๐๙.๐๐ น.

ท่านพระมหาสวัสดิ์ได้นำพาคณะเราเข้าไปกราบนมัสการรัตนบัลลังก์ หรือแท่นวัชรอาสน์ ภายใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ โดยได้ขออนุญาตเป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ ๆ ดูแลอยู่ คุณสุธรรมได้ช่วยอาจารย์พรจุดธูปเทียนตามเคย เมื่อท่านพระมหาสวัสดิ์ได้พาคณะเราเข้าไปภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์แล้ว ท่านก็บอกว่าท่านจะลองไปติดต่อทางวัดทิเบตดูว่าขณะนี้ลามะน้อยอยู่ที่ไหน ถ้ามีโอกาสคณะเราอาจจะได้เข้าเฝ้าอีก อาจารย์พรจึงได้นำพาคณะเราสวดมนต์กระทำพิธีดังที่ได้เคยปฏิบัติมา แต่ในครั้งนี้ไม่สามารถจะนั่งสมาธิได้ เพราะขณะนั้นก็เป็นเวลาเดียวกันกับพระชาวทิเบตเริ่มพิธีเช่นกัน พระชาวทิเบตนั่งรายล้อมเป็นแถวระเบียบอยู่รอบบริเวณพระเจดีย์ตรัสรู้ วันนั้นไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ รูป จุดธูปจุดประทีปเป็นตะเกียงน้ำมันขี้ผึ้งเป็นพัน ๆ ดวงรอบขอบแนวพระเจดีย์ พวงมาลัยดอกดาวเรืองห้อยย้อยระย้าเหลืองอร่ามไปทั่ว พระทิเบตได้เริ่มพิธีสวดพร้อม ๆ กัน เมื่อจบแต่ละสูตรจะตีฆ้อง กลอง ดนตรี บัณเฑาะว์ แตรสังข์ กระหึ่มไปหมด พูดอะไรกันไม่ได้ยินเลย ข้าพเจ้าจึงได้บอกทุกคนว่า ขอให้ทุกคนตั้งจิตให้สงบ ฟังเสียงสวดมนต์ของพระชาวทิเบต พร้อมทั้งตั้งจิตแผ่พลังแห่งสันติสุข บรรเทาทุพภิกขภัย เพราะขณะที่พระชาวทิเบตสวดมนต์และตีกลอง ดนตรี แตรสังข์ บัณเฑาะว์ต่าง ๆ นั้น พลังแสงแห่งความสงบร่มเย็นก็เข้มข้น พิธีของพระชาวทิเบตก็คงจะมุ่งหวังสันติภาพ ความร่มเย็น ความอุดมสมบูรณ์เช่นกัน

ฉัพพรรณรังสีที่ต้นศรีมหาโพธิ์ ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าลามะน้อยด้วย

เมื่อทุกคนอธิษฐานเสร็จ ข้าพเจ้าได้มอบน้ำหอมให้อาจารย์พรนำทุกคนสรงรัตนบัลลังก์ และต้นศรีมหาโพธิ พลโทเชิดชาย ธีรัทธานนท์ ได้นำผ้าห่มสีเหลืองมาจากเมืองไทย พอดีท่านมหาสวัสดิ์กลับมาจากวัดทิเบตเพื่อมารับคณะเรา จึงได้ช่วยกันห่มคลุมผ้าสีเหลืองพันรอบต้นพระศรีมหาโพธิ์ สำหรับข้าพเจ้าได้นำผ้าสีขาวสลับดิ้นเงินไปด้วย จึงได้นำไปผูกต่อชายผ้าเหลือง แล้วพาดเป็นชายสะไบลงมา *ขณะนั้นความรู้สึกของข้าพเจ้าเงียบสงัดลงจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ภายใต้ร่มพระศรีมหาโพธิ์มีแต่ศานติ ปราศจากเสียงอึกทึกครึกโครมใด ๆ รอบกายสว่างไสวด้วยแสงฉัพพรรณรังสี พร้อมทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ ก็ดังอยู่แทบทุกอณูของบรรยากาศ* เมื่อรู้สึกตัวเต็มที่ก็เห็นทุกคนต่างกำลังเก็บผ้าปูนั่ง แล้วก็เดินหลบเลี่ยงออกมาโดยไม่ได้มีใครพูดคุย เพราะต่างรู้สึกว่าบรรยากาศรอบบริเวณพระเจดีย์ตรัสรู้นั้นศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ เสียงสวดมนต์ของพระชาวทิเบตก็ยังคงก้องกระหึ่มห้อมล้อมอยู่ตลอดเวลา ท่านพระมหาสวัสดิ์บอกว่าพิธีต่าง ๆ คงจะเสร็จสิ้น ราว ๑๑ นาฬิกา

ท่านพระมหาสวัสดิ์ได้นำอาจารย์พรและคณะเราออกมา พร้อมทั้งชี้ชวนชมให้ทุกคนได้เห็นและนมัสการรัตนจงกรมอนิมิสเจดีย์ สระมุจลินทร์ เสาพระเจ้าอโศกมหาราช แล้วก็รีบไปวัดทิเบต ไปถึงวัดทิเบตตอน ๑๐.๓๐ น. ได้เข้าเฝ้าลามะน้อยลิมปูเช่อีกครั้งหนึ่งอย่างมิได้คาดหวังไว้ ท่านเพิ่งกลับมาจากการร่วม

พิธีที่พระเจดีย์ตรัสรู้ และกำลังเตรียมตัวจะไปร่วมพิธีที่วัดทิเบตอีกแห่งหนึ่ง เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญของพระชาวทิเบต วัดทิเบตบริเวณพุทธคยามีอยู่หลายแห่งดังที่กล่าวมาแล้วว่า ๔ ปีจึงจะจัดให้มีครั้งหนึ่ง และก็เป็นโชคดีของคณะเราอีก ที่ได้เดินทางมานมัสการพระเจดีย์ตรัสรู้ตรงกับวันพิธีสำคัญของชาวทิเบตเช่นนี้ จึงเป็นจังหวะที่ลามะน้อยจะต้องเดินทางมาร่วมพิธีที่สำคัญนี้ด้วย ดังนั้นคณะเราจึงมีเวลาเฝ้าลามะน้อยเพียง ๑๕ นาทีเท่านั้น แต่แม้กระนั้นก็ตามทุกคนก็รู้สึกปีติอิ่มเอิบ ลามะน้อยตัวโตขึ้นอีกนิดหน่อย อายุปีนี้ย่างเจ็ดขวบ คราวที่แล้วข้าพเจ้าเขียนไปว่า ๔ ขวบนั้น ความจริงอายุเต็ม ๕ ขวบย่าง ๖ ขวบ ทั้งนี้ถามจากพระพี่เลี้ยงอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเขาบอกว่าลามะน้อยเกิดปี ค.ศ. ๑๙๘๕

ลามะน้อยหน้าตาแจ่มใสดุจเดิม จำอาจารย์พรได้ดี โดยจับมือแน่น มองจ้องหน้าอาจารย์พรแล้วก็ยิ้มอย่างสดชื่นคล้ายดีใจ พร้อมทั้งพูดเป็นภาษาทิเบต ซึ่งพระมหาสวัสดิ์แปลให้ฟังว่าท่านจำอาจารย์พรได้ดีและดีใจที่ได้พบอีก อาจารย์พรได้ขึ้นนั่งบนตั่งของท่านแล้วถ่ายรูปร่วมกันอีก และก็เป็นที่แปลกใจของทุกคนที่รูปถ่ายซึ่งถ่ายกับลามะน้อยมีมวลแสงสว่างเหมือนอย่างปีที่แล้วอีก ลามะน้อยได้แจกทอฟฟี่แก่คณะเราทุกคน สำหรับข้าพเจ้าได้ติดทอฟฟี่ถุงใหญ่นำไปฝาก ซึ่งเมื่อท่านรับก็แสดงความดีใจ ยิ้มเห็นฟันซี่เล็ก ๆ น่ารักมาก ถ้าพูดกันรู้เรื่องก็คงจะมีอะไรประทับใจมากกว่านี้ และอีกประการหนึ่งเวลาที่เฝ้าก็เพียง ๑๕ นาที พวกเราตั้งยี่สิบกว่าคน และต่างคนต่างก็ต้องการที่จะได้เฝ้าใกล้ชิดทั้งนั้น ดังนั้นจึงต่างคนต่างเพียงได้สัมผัสนิดหน่อยเท่านั้นเอง ถึงกระนั้นทุกคนก็ดีใจ เป็นอันว่าทุกคนได้มากราบนมัสการสถานที่พระพุทธองค์ตรัสรู้สังเวชนียสถานแห่งที่หนึ่ง

คณะเรากลับมาถึงวัดไทยพุทธคยา ตอน ๑๑ นาฬิกาเศษนิดหน่อย ท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้มาปรารภกับอาจารย์พรว่า ท่านเจ้าคุณพระศรีสุธรรมมุนีมีความประสงค์ต้องการของเชิญอาจารย์พรช่วยยกเสาเอกอาคารกุฏิใหม่ ซึ่งท่านเจ้าคุณที่วัดปากน้ำภาษีเจริญได้วางศิลาฤกษ์ไว้ให้แล้วนั้น จะขัดข้องหรือไม่ อาจารย์พรตอบรับด้วยความยินดี ดังนั้นอาจารย์พรจึงได้ชวนคณะเราทั้งหมดกระทำพิธียกเสาเอกกุฏิใหม่ของวัดไทยพุทธคยา ซึ่งเป็นที่ยินดีของทุก ๆ คนที่ได้ร่วมการกุศล เมื่อกระทำพิธียกเสาเอกกุฏิเสร็จ ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุ คณะเรารับประทานอาหารกลางวันแล้ว ร่วมกันจัดพิธีทอดผ้าป่าในโบสถ์อีกทุกคนได้กระทำบุญกันเต็มอิ่ม รู้สึกว่าทุกคนเป็นสุขและสบายใจ ดูสีหน้าสดชื่นยิ้มแย้มสนุกสนาน ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า การเดินทางมาแสวงบุญครั้งนี้คุ้มจริง ๆ จิตใจเป็นสุขอิ่มเอิบจริง ๆ แล้วจึงต่างเตรียมตัวมาขึ้นรถโคชเดินทางต่อไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน สารนาถ แขวงเมืองพาราณสี สถานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ สังเวชนียสถานแห่งที่ ๒

ไปสารนาถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา

เมื่อทุกคนขึ้นรถพร้อมแล้ว ท่านเจ้าคุณได้ขึ้นรถมาให้พรเพื่อให้ทุกคนประสบโชคดีและปลอดภัย รถโคชได้นำพาอาจารย์พรและคณะเราออกจากวัดไทยพุทธคยา ตอน ๑๔ นาฬิกา ระยะทางจากวัดไทย

พุทธคยาถึงพาราณสี ราว ๒๕๐ กิโลเมตร คงจะต้องใช้เวลาเดินทาง ๙-๑๐ ชั่วโมง ทุกคนยังเบิกบานแจ่มใสอยู่กับอารมณ์ปีติอันเนื่องมาจากจิตที่เป็นกุศล ฟังท่านพระอาจารย์วีรยุทธอธิบายธรรม หรือบางครั้งก็เล่านิทานชาดกสลับไปบ้างเป็นครั้งคราว ทำให้เกือบลืมถึงความโขยกเขยกทุลักทุเลของรถที่แล่นไปบนถนนที่แสนจะขรุขระ มาอินเดียคราวไรพอนึกถึงการเดินทางแล้วรู้สึกกลัว บางครั้งมีความรู้สึกว่ากระดูกแทบจะล่อนหลุดออกมานอกเนื้อ พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและมวลเหล่าเทพเจ้า จะคอยเตือนอยู่ตลอดระยะการเดินทางว่า จงอดทนต่อความยากลำบากทางกาย อดกลั้นต่ออนิฏฐารมณ์ แผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป เป็นสถานที่แห่งเดียวในโลกที่มีสังเวชนียสถาน จงพยายามให้เกิดธรรมสังเวชให้ได้ ไม่เช่นนั้นจะหมายความว่าไปไม่ถึงสังเวชนียสถาน และไม่บังเกิดผลดีอันใดต่อการเดินทางชีวิตในสังสารวัฏเลย จะเสียทั้งทรัพย์เสียทั้งเวลา พร้อมทั้งเพิ่มกิเลสบางอย่างให้มากขึ้นด้วย

ภูมิประเทศที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมื่อครั้งสมัยพุทธกาล

ขณะที่ข้าพเจ้าฟังท่านพระอาจารย์วีรยุทธอธิบายธรรมและเล่าเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ไปด้วย คิดคำนึงถึงคำเตือนของมวลเหล่าเทพเจ้า พร้อมทั้งนึกสำรวจจิตใจของตนเองว่า เกิดความสลดสังเวชในส่วนใดบ้าง เมื่อมากราบนมัสการสังเวชนียสถาน *พลันความรู้สึกก็ค่อย ๆ เงียบสงบลง เสียงคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ... มิได้จางห่างหายไปเลย มองเห็น ๒ ข้างทางเป็นป่าปกคลุมด้วยต้นไม้ใหญ่ เงียบสงัดจากสิ่งรบกวน นอกจากเสียงนกและเสียงสัตว์ป่าเป็นครั้งคราว ต้นไม้ใหญ่มีเถาวัลย์ห้อยย้อยระเกะระกะ มีพุ่มไม้กำลังออกดอกอยู่หนาแน่น บางแห่งใกล้โคนไม้ใหญ่เป็นเพิง มีฤๅษีนั่งสมาธิบำเพ็ญเพียร* รถโคชยังคงเล่นต่อไปตามหนทางที่ดีบ้าง ขรุขระบ้าง คุณเล็กได้บอกให้รถหยุดเมื่อมองเห็นทำเลเหมาะที่จะให้คณะเราพักรับประทานน้ำชารองท้องระหว่างทาง เพราะกว่าจะถึงที่พักที่พาราณสี รับประทานอาหารค่ำก็คงจะไม่ต่ำกว่า ๓ ทุ่ม ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดหวังไว้จริง ๆ คือคณะเรามาถึงที่พักที่พาราณสี ๒๑.๒๐ นาฬิกา ต่างเข้าห้องรับประทานอาหาร เมื่อคุณเล็กนำกุญแจห้องพักมาแจกแล้ว จึงต่างคนต่างเข้าห้องพัก เพราะเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางมาทั้งวัน

๐๖.๐๐ น. ของวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๕ ทุกคนพร้อมกันที่รถโคชตามเวลานัด เพื่อไปล่องแม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ ข้าพเจ้าจะไม่บันทึกเล่าถึงการไปล่องคงคา เพราะก็เหมือน ๆ กับทุกครั้งไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เกือบ ๘ นาฬิกา คณะเรากลับจากล่องคงคามาถึงที่พัก ต่างรับประทานอาหารแล้วเตรียมขึ้นรถโคชเดินทางต่อไปยังสารนาถ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองพาราณสีไปอีก ๑๒ กิโลเมตร ออกจากที่พักราว ๙ โมงครึ่ง ถึงวิหารของท่านอนาคาริกธรรมปาละ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกาพอดี ท่านพระอาจารย์วีรยุทธ และท่านมหาสุทิน ซึ่งท่านได้มาศึกษาทำปริญญาเอกอยู่ที่มหาวิทยาลัยพาราณสี เมื่อทราบข่าวก็มารับคณะอาจารย์พร ได้นำพาคณะเราเข้าไปกราบนมัสการพระบรมสารีริกธาตุภายในวิหารแล้วจึงได้เดินต่อมายังบริเวณที่เดิม ใกล้ธัมเมกขสถูป สถานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระ

ปัญจวัคคีย์ ต่างช่วยกันปูลาดอาสนะ คุณสุธรรมช่วยอาจารย์พรจุดธูปเทียนเช่นเคย ครั้นแล้วท่านพระอาจารย์วีรยุทธก็นำสวดพุทธมนต์ ต่อด้วยบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร มงคลสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร ฯลฯ ในการเดินทางมากระทำพิธีตามสังเวชนียสถานและพุทธสถานครั้งนี้ จะต้องสวดมนต์บทรัตนสูตรทุกแห่ง เพราะเป็นพุทธมนต์บทบรรเทาทุพภิกขภัยโดยตรง ซึ่งอาจารย์พรได้เล่าให้ฟังว่า

ทำพิธีสวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ และบทจูงสมาธิ ณ สถานที่แสดงปฐมเทศนา

ในสมัยครั้งพุทธกาลได้เกิดทุพภิกขภัยขึ้นที่เมืองไพศาลี หรือเวสาลี พระพุทธองค์ได้ให้พระอานนท์ทำน้ำมนต์ด้วยพุทธมนต์บทนี้ แล้วนำไปประพรมที่เมืองเวสาลี แล้วทุพภิกขภัยที่เมืองเวสาลีก็บรรเทาลง ซึ่งเรื่องนี้จะเป็นไปได้อย่างไรนั้น ข้าพเจ้ามิอาจจะเข้าใจได้ แต่อย่างไรก็ตาม การเดินทางมากราบนมัสการสังเวชนียสถานและพุทธสถานครั้งนี้ อาจารย์พรก็ได้นำคณะเราสวดพุทธมนต์บทนี้ทุกครั้งทุกแห่ง

เมื่อกระทำพิธีสวดพุทธมนต์จบลง อาจารย์พรก็ได้นำทุกคนนั่งสมาธิ พร้อมทั้งเทศนาแนะนำในสมาธิโดยใช้ธรรมบทธัมมจักกัปปวัตนสูตร และอนัตตลักขณสูตร ควบคู่กันไป ขณะที่อาจารย์พรกำลังอธิบายธรรม ข้าพเจ้าพยายามกำหนดฟังให้ได้ยินทุก ๆ คำพูด พร้อมกันนี้ก็ได้ยินเสียงคำว่า พุทฺธ สรณ์ คจฺฉามิ...**“ความเป็นไปของโลกรอบตัวเรา มีสิ่งนอกเหนือไปกว่าที่ปรากฏแก่สายตาของเราอยู่อีกมากมาย อาศัยความรู้แจ้งเท่านั้นจะช่วยให้หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการแห่งสิ่งลวงตาให้ลุ่มหลงมัวเมา ชีวิตในโลกแห่งความโฉดเขลานี้คือความทุกข์ทรมาน ความหมุนเวียนแห่งความเกิดและความตายของมนุษย์ทั้งมวลล้วนแต่ไม่เป็นแก่นสาร ไม่เที่ยงแท้ และไม่จีรังยั่งยืน สรรพสิ่งทั้งหลายไหลและผ่านอยู่ในความไม่เที่ยงแท้และไม่มีสิ่งใดจะคงอยู่อย่างถาวร จงพร่ำภาวนาแต่คำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ....เพื่อเข้าให้ถึงสัจธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เปรียบประดุจอาทิตย์แห่งโลก...พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...”** *ขณะนั้นแสงฉัพพรรณรังสีสว่างไสวพร้อมทั้งเสียงคำว่า พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ก็ก้องสะท้านสะเทือนขึ้นพลอยให้บรรยากาศรอบ ๆ สงบราบรื่นแจ่มใส และมีลมอ่อน ๆ พัดโชยมาเอื่อย ๆ บางเบา ต้องใบไม้ให้สะบัดไหว* อาจารย์พรนำทุกคนนั่งสมาธิอยู่ราว ๑ ชั่วโมง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าทุกคนคงจะได้รับสันติสุขในจิตใจพอสมควรแก่อัตภาพของตน จากนั้น ท่านพระอาจารย์วีรยุทธและท่านพระมหาสุทินก็ได้นำพาอาจารย์พรและคณะมารับประทานอาหารกลางวันกันที่วัดไทยมฤคทายวัน ซึ่งท่านพระครูประกาศสมาธิคุณได้มาสร้างไว้ แล้วก็ร่วมกันทอดผ้าป่า เตรียมตัวเดินทางต่อไปยังเมืองกุสินารา สถานที่พระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน สังเวชนียสถาน แห่งที่ ๓

เตรียมตัวไปเมืองกุสินารา สถานที่ปรินิพพาน

ก่อนออกเดินทางจากป่าอิสิปตนมฤคทายวัน สารนาถ สถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนา สังเวชนียสถานแห่งที่ ๒ ท่านพระอาจารย์วีรยุทธได้ขอร้องอาจารย์พรให้ไปช่วยทำพิธีเปิดร้านให้แก่ลูกศิษย์ชาวอินเดียคนหนึ่ง ซึ่งร้านขายของ ๆ เขาก็อยู่ที่หน้าวัดไทยมฤคทายวันนั่นเอง อาจารย์พรก็ไม่ขัดข้อง ดังนั้นกว่าคณะเราจะได้ออกเดินทางจากสารนาถ ก็ราว ๑๔ นาฬิกาอีกตามเคย ระยะทางจากสารนาถถึงกุสินาราเกือบ ๓๐๐ กิโลเมตร ซึ่งก็จะต้องใช้เวลาเดินทางอีกไม่ต่ำกว่า ๑๐ ชั่วโมง ช่วงระยะเวลานั่งรถเดินทางเพื่อเป็นการทำเวลาให้เป็นประโยชน์ และไม่ให้เบื่อหน่ายต่อการเดินทางจนเกินไป ท่านพระอาจารย์วีรยุทธจึงขอร้องให้ทุกคนผลัดกันแสดงความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาที่ได้เดินทางร่วมกันมาหลายวันว่า ใครได้อะไรบ้างจากการเดินทางและเท่าที่ได้ไปกราบนมัสการสังเวชนียสถานมาแล้ว ๒ แห่ง มีความรู้สึกอย่างไรกันบ้าง ซึ่งต่างก็สนุกสนานลืมความเหน็ดเหนื่อย หรือเบื่อหน่ายต่อการเดินทางอันยาวนานไปได้ รวมทั้งทำให้ทุกคนสนิทสนมกันมากขึ้น เมื่อใครทำอะไรที่ไม่เป็นที่ถูกใจเรา แทนที่จะโกรธหรือไม่พอใจ กลับเห็นเป็นเรื่องสนุกไปได้ ข้าพเจ้ามิได้รับสัมผัสใด ๆ นอกจากสนุกสนานไปกับพรรคพวกสหายธรรมผู้ร่วมชะตาในแผ่นดินพุทธภูมิ

กว่าคณะเราจะเดินทางมาถึงที่พักที่ปาติกนิวาส เมืองกุสินารา ก็ตกเข้าไปสามทุ่มตามเคย พอถึงที่พัก ก็เข้าห้องรับประทานอาหารค่ำ คุณเล็กแจกกุญแจแล้วต่างแยกย้ายกันเข้าห้องพัก เพื่อจะได้ตื่นแต่เช้าไปรับอรุณรุ่ง ณ สาลวโนทยาน สถานที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน

ได้ยินเสียงปริเทวนาการในสมัยครั้งที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ก่อนนอนคืนนี้ เมื่อข้าพเจ้าได้ชวนคุณสุนีพันธ์สวดมนต์ พร้อมทั้งบอกกล่าวเจ้าของสถานที่เพื่อขอพักพิงสัก ๑ คืน แล้วข้าพเจ้าก็พยายามนึกย้อนสำรวจไปตามลำดับนับจากวันออกเดินทางมาว่า ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างหรือเปล่า เมื่อเปรียบเทียบกับความรู้สึกก่อนเดินทางมา พร้อมทั้งนึกเปรียบเทียบความรู้สึกจากการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดาครั้งแรก เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๒ เพื่อนำดินศักดิ์สิทธิ์ไปบรรจุ ณ พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตำบลแคมป์สน อำเภอหล่มสัก (ขณะนี้ขึ้นกับอำเภอเขาค้อ) จังหวัดเพชรบูรณ์ และเดินทางมาครั้งที่ ๒ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๓๔ เพื่อแสดงกตเวทิตาคุณต่อมวลเทพเจ้าและเพื่อสันติภาพของโลกในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

ส่วนการเดินทางครั้งที่ ๓ นี้เพื่อบรรเทาทุพภิกขภัยของตนเองของแผ่นดินมาตุภูมิ และของมวลมนุษยชาติ ทั้งนี้จากการปรารภขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระผู้ทรงเป็นประทีปในดวงใจของคนไทยทั้งชาติ ทรงกอบกู้เอกราชและประกาศอิสรภาพให้แก่พสกนิกรและผืนแผ่นดินไทย ยังไม่ทันจะรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตนเองว่าเป็นอย่างไรบ้าง *พลันความรู้สึกก็เงียบสงบดิ่งลึกลง เสียงปริเทวนาการคร่ำครวญคละเคล้าผสมอยู่กับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ....แผ่วกระจายอยู่ดุจเดิมเหมือนอย่างที่เคยได้รับทุกครั้งที่เดินทางมาถึงกุสินารา*

ความสลดสังเวชแล่นขึ้นจับจิตใจอย่างรวดเร็ว ช่างเป็นสภาวะที่สุดแสนจะทนทานได้ พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เปรียบประดุจดวงประทีปหรือดวงอาทิตย์แห่งโลก เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ยังคงไว้แต่พระธรรมคำสั่งสอน ซึ่งพระองค์ตรัสว่าเป็นศาสดาแทนสืบต่อมา เมื่อสมัยครั้งที่พระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่นั้น เราเองมัวไปแหวกว่ายอยู่สารทิศใด มาบัดนี้ แม้จะพยายามประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ แต่ก็ยังคงรู้สึกเหมือนยังแหวกว่ายอยู่ในท้องทะเลอันเต็มไปด้วยภยันตรายต่าง ๆ ยังมองไม่เห็นฝั่งว่าจะแหวกว่ายไปทางทิศใด แม้จะมีแสงสว่างฉายส่องลงมาบ้างก็ตาม ได้ยินเสียงแผ่วเคล้า มากับคำว่า พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...คล้ายเสียงลมพัดผ่านขุนเขาหวีดหวิวเยือกเย็นมาจากที่ไกลแสนไกลว่า **“สรรพสิ่งที่ชีวิตทั้งมวลในโลกนี้จะต้องสูญสิ้น สิ่งที่ปรุงแต่งขึ้นเป็นตัวตนและความเป็นอยู่และแม้แต่ผู้ยิ่งใหญ่ เช่น องค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้หาใครเสมอเหมือนมิได้ และพรั่งพร้อมอยู่ด้วยศักดานุภาพในประการทั้งปวง ยังไม่วายที่ธาตุทั้ง ๔ จะต้องแตกสลายไปตามสภาวะธรรมดา”**

วันกลับจากการไปนมัสการสังเวชนียสถาน ปี ๒๕๓๕ บรรยากาศในโลกทิพย์บอกเหตุการณ์ล่วงหน้า

* อันที่จริงข้าพเจ้าควรจะได้เขียนบันทึกเล่าถึงการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ ตามรอยบาทพระศาสดาแผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดียต่อ แต่จะเป็นการขาดจังหวะของเวลาและเรื่องราวของการดำเนินงานเกี่ยวกับพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา นานไป ข้าพเจ้าจึงขอบันทึกความเป็นไปของศูนย์พัฒนาศาสนาก่อน แล้วค่อยบันทึกเล่าเรื่องราวของการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิต่อไป

หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจเกี่ยวกับการเดินทางเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๕ ตามคำปรารภของพระองค์ -สมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่คอยพร่ำเตือนอยู่ตลอดเวลาว่า **“จงรักษากุศลจิตมั่น และจงยึดมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิเสมอ...และโดยได้ย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ ซึ่งข้าพเจ้าได้เล่าบันทึกไว้แล้วนั้นว่า จงรำลึกนึกอ้างถึงพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระผู้เป็นหลักชัยและเป็นเนื้อนาบุญของพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน เป็นสื่อเพื่อเข้าให้ถึงพลังอานุภาพของพระไตรรัตน์ ให้ถึงยามเมื่อพระพุทธองค์ทรงป่าวประกาศพระสัทธรรมแด่มวลมนุษยชาติอันจะบรรเทาทุพภิกขภัยและก่อให้เกิดสันติสุขได้ในหมู่มวลมนุษยชาติและในแผ่นดิน ควรจะเดินทางเมื่อล่วงเข้าศักราชใหม่ ๔-๕ วัน ก่อนที่ทุพภิกขภัยจะขยายเกินกว่าที่จะหาทางบรรเทาได้”** ตลอดช่วงระยะการเดินทาง ๒๔-๒๕ วันในแผ่นดินพุทธภูมินั้น ก็เป็นไปด้วยความสะดวกสบายบ้าง ขลุกขลักลำบากบ้าง ซึ่งข้าพเจ้าจะเล่าบรรยายในภายหลัง เพราะเมื่อเสร็จสิ้นการเดินทางกลับมาถึงกรุงเทพมหานคร แทนที่จะได้รับเขียนบันทึกเล่า กลับกลายเป็นจะต้องมาสะสางปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้รับภาระงานแทนในช่วงเวลาที่ไม่อยู่นั้น ทำไม่ได้ แก้ไขปัญหาไม่ได้ กับทั้งสร้างปัญหาเพิ่มไว้ให้อีก รวมทั้งจะต้องจัดเตรียมงานวันมาฆบูชา

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๓๕

และงานรับพระนิสิตที่จะออกมาปฏิบัติธรรมที่ศูนย์พัฒนาศาสนาอีกสามร้อยกว่ารูป ดังนั้นจึงหาโอกาสเขียนบันทึกเล่าความเป็นไปต่าง ๆ ไม่ได้ กับทั้งอีกประการหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือ *บรรยากาศในโลกทิพย์ไม่ได้ดีขึ้นไปกว่าเมื่อก่อนเดินทางเลย กลับทวีความมืดครึ้มกลายเป็นมืดมิด เสียงพายุพัดอู้วู่หวิวรุนแรง เสียงระเบิด เสียงหวีดร้องหวาดกลัว เสียงกระหึ่มครืนครั่น จับสรรพสำเนียงแยกเสียงไม่ได้ กลิ่นเหม็นกลิ่นคาวเลือดคละคลุ้ง เป็นภาวะที่น่าหวาดหวั่นหวาดกลัว ผู้คนสับสนวุ่นวาย ไม่ทราบว่าจะหันเหไปทางทิศใด ความมืดดำสนิทปกคลุมจากยอดไม้สูงลงสู่เบื้องล่าง พร้อมทั้งพายุพัดรุนแรงจนต้นไม้เอนไหวล้มระเนระนาด เหนือยอดไม้ขึ้นไปจึงจะมีแสงสว่าง ยังไม่ทราบว่าเมื่อใดแสงสว่างจากข้างบนจะผ่านทะลุความมืดลงมาได้ เพราะราวกับมีฝุ่นละอองหนาทึบกั้น เป็นรอยเขตของความสว่างและความมืดไว้ฉะนั้น*

เพราะความที่บรรยากาศในโลกทิพย์ยังคงสภาพอยู่เช่นนี้ไม่สร่างซา จึงทำให้ข้าพเจ้าทำอะไรไม่ค่อยได้ แม้แต่การเขียนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงจังหวะที่กำลังเดินทางในแดนพุทธภูมิ เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ในขณะปัจจุบันบดบังไว้เสียสิ้น ดังนั้นจึงทำได้แต่งานเฉพาะหน้าประกอบกับใกล้วันวิสาขบูชา เสาร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เข้ามาอีก และวิสาขบูชาปีนี้ ใกล้กับวันครบรอบ ๔๐๘ ปี ของการประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คือ แรม ๓ ค่ำ เดือน ๖ ปีวอก พุทธศักราช ๒๑๒๗ ซึ่งตรงกับวันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ข้าพเจ้าได้กราบขอร้องพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ให้ช่วยกราบทูลถามพระองค์ว่าคณะเราควรจะจัดงานพิธีอะไรพิเศษหรือไม่ พระองค์ได้ตอบว่า

> **“ไม่จำเป็นต้องจัดอะไรเป็นพิเศษ เพียงแต่อย่าลืม จงรักษากุศลจิตนั้น... เพราะมหกรรมการประกาศอิสรภาพอันยิ่งใหญ่กำลังดำเนินอยู่แล้ว ซึ่งผลพวงแห่งการประกาศอิสรภาพนั้นในระยะแรกจะต้องมีทั้งผลได้และผลเสียใกล้เคียงกัน แต่แม้จะเจ็บปวดสักปานใดก็จำเป็นจะต้องประกาศอิสรภาพ ในคราวครั้งนั้นเมื่อคนไทยไม่มีความสามัคคีต่อกัน คือนับจากพุทธศักราช ๒๑๑๒ ถึงพุทธศักราช ๒๑๒๗ จึงตกอยู่ในสถานความเป็นทาสที่จะต้องทำตามคำสั่งอยู่ถึง ๑๕ ปี ดังนั้นเมื่อได้รับคำสั่งและได้เดินทางรอนแรมมาถึงเมืองแครง พร้อมทั้งได้ทราบมาอย่างลับ ๆ ว่า พระเจ้ากรุงหงสาวดีมิได้ตั้งอยู่ในครรลองแห่งสัจธรรม จึงได้ตัดสินพระทัยประกาศอิสรภาพแม้จะตระหนักถึงภาระและความยุ่งยากที่รออยู่เบื้องหน้า ให้ต้องเผชิญก็ตาม ซึ่งไหนจะจากกองทัพข้าศึกที่จะต้องรุกไล่ติดตามมา ไหนจะต้องเผชิญหน้ากับความเห็นขัดแย้งของคนไทยด้วยกัน สิ่งเดียวที่ทำได้ในสภาวะเช่นนั้น คือพยายามรักษากุศลจิตมั่น พร้อมทั้งยึดมั่นในกุศลสัมมาทิฏฐิ อธิษฐานประกาศแก่เทพยดาทั้งหลายทั้งปวง อันมีมหิทธิฤทธิ์ และทิพยจักขุ ทิพยโสต ซึ่งสถิตอยู่ทั่วทุกทิศานุทิศ จงบันดาลให้กุศลสัมมาทิฏฐิบังเกิดขึ้นแก่มวลผู้หลงผิดด้วยโมหจริตด้วยเถิด สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ... ขอพลังพลานุภาพแห่งพระไตรรัตน์จงคุ้มครอง”**

เมื่อข้าพเจ้ารับทราบจากพระองค์เช่นนี้ ประกอบกับสภาวะของบ้านเมืองก็กำลังมีการชุมนุมประท้วงต่อต้านเรื่องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๔-๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และจะนัดชุมนุมอีกในวันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ดังนั้นในวันวิสาขบูชาซึ่งตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ อาจารย์พรจึงมิได้จัดพิธีอะไรมากนัก เพียงแต่จัดให้มีการทอดผ้าป่ากองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา เพิ่มเติมจากที่ได้กระทำมาโดยลำดับ นับจากวันที่พระองค์รับสั่งให้กระทำพิธีครั้งแรกเมื่อวันอาสาฬหบูชา วันศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๔ จำนวน ๒๕๓๕ กองทุน ซึ่งเท่ากับ ๔๐๐ ปีที่พระองค์ทรงมีชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา แต่แม้จะได้กระทำพิธีทอดมาแล้วถึง ๓ ครั้ง ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะได้ครบโดยวิธีใด เพราะกระทำพิธีทอดถึง ๓ ครั้ง ได้มาเพียง ๓๑๔ กองทุนเท่านั้น ดังนั้นในวันวิสาขบูชานี้ อาจารย์พรจึงได้ชักชวนผู้ที่พอจะเข้าใจร่วมกันจัดกระทำพิธีทอดอีก ซึ่งในการกระทำพิธีทอดในครั้งที่ ๔ คือวันวิสาขบูชาเสาร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ได้มาอีก ๒๑ กองทุน กับกองกลางอีก ๙,๐๒๑.๒๕ บาท

การทอดผ้าป่าในวันวิสาขบูชา ปี ๒๕๓๕

ในการกระทำพิธีทอดผ้าป่าวิสาขบูชาครั้งนี้ มีสิ่งที่น่าสังเกตก็คือ แม้วันนี้จะเป็นวันวิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ แต่ท้องฟ้ามีเมฆหนามากเต็มท้องฟ้า มืดครึ้มจนหวั่นเกรงว่าฝนจะตก ต่างคนต่างมองไม่เห็นจันทร์เพ็ญเลย โดยเฉพาะคณะที่จัดรถไปร่วมทอดผ้าป่าที่เดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นครั้งแรก ต่างภาวนาอยากจะเห็นจันทร์เพ็ญสักครั้ง เพราะจากคำร่ำลือว่าจันทร์เพ็ญที่ลานพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ สวยเหลือเกิน

เมื่ออาจารย์พรได้นำทุกคนร่วมกระทำพิธีทอดผ้าป่า ที่ศาลากัมมัฏฐานพุทธานุภาพ พุทฺธ สรณ คจฺฉามิ...และอธิบายธรรมพอสมควรแล้ว อาจารย์พรก็ได้นิมนต์พระคุณเจ้าจำนวน ๙ รูป นำพาคณะไปเวียนเทียนทักษิณาวัตรรอบองค์พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แม้จะเป็นเวลาตั้ง ๒๑ นาฬิกาแล้ว แต่ท้องฟ้ายังคงมืดมิด เมฆดำหนาทึบราวกับคืนเดือนมืด ไม่มีทั้งแสงเดือนและแสงดาว ขณะที่กำลังเวียนเทียนรอบ แสงฟ้าแลบแปลบ ๆ และเสียงฟ้าร้องครืน ๆ มาแต่ไกล ลมพัดกรรโชกจนใบโพธิ์สั่นไหวเกรียวกราว ฝนปรอยลงมานิดหน่อย ทุกคนอุทานว่าเทวดาพรมน้ำมนต์ พอเวียนเทียนครบ ๓ รอบพอดี เมฆแหวกเป็นช่องพอให้จันทร์เพ็ญวิสาขบูชาโผล่มาให้ทุกคนได้เห็น แจ่มจำรัสรัศมีเป็นวงวิบวับตรงริมขอบเมฆที่แหวกเผยออก ทุกคนอุทานด้วยความตื่นเต้นดีใจ ได้เห็นอยู่เพียง ๓ นาทีเท่านั้น เมฆหนาทึบก็ปิดม่านบดบังดวงจันทร์เพ็ญหนาทึบ ไม่เห็นแม้แต่แสงรำไร

ทุกคนขึ้นรถกลับที่พัก เป็นที่น่าสังเกตว่า เมฆสีดำหนาทึบที่บดบังแสงจันทร์เพ็ญนั้นค่อยจางลงจากสีดำมืดทึบกลายเป็นสีเทา แม้จะมองไม่เห็นดวงจันทร์เพ็ญ แต่ก็พอบอกให้รู้ว่าคืนนี้พระจันทร์เต็มดวงสาดแสงสว่างเต็มที่ จึงทำให้มองเห็นสิ่งแวดล้อมรอบข้างสว่างขึ้น แม้จะยังสลัวลางก็ยังดี และก็มีโอกาสที่จะสว่างมากขึ้น เพราะขณะนั้นมีลมพัดโชยอ่อน ๆ อยู่เกือบตลอดเวลา คงจะช่วยพัดพาเมฆหมอกให้

ค่อย ๆ จางไป ข้าพเจ้าได้แต่นึกภาวนาอยู่ในใจคนเดียวด้วยคำว่า พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ...อธิษฐานรำลึกนึกอ้างถึงพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับทั้งบรรดาอดีตบูรพกษัตริยาธิราช ให้ช่วยขจัดเมฆหมอกที่ปกคลุมบรรยากาศอยู่นี้ให้สลายไปด้วยเถิด โดยที่มิได้บอกใคร ๆ แม้แต่อาจารย์พรให้ช่วยอธิษฐาน เพราะเกรงว่าจะมองเห็นว่าข้าพเจ้าช่างไร้สาระ ซึ่งข้าพเจ้าเองไม่ต้องการให้ใครก็ตามเกิดความรู้สึกเป็นอกุศลกับข้าพเจ้า แม้แต่เพียงนึกเล่น ๆ ก็ตาม เพราะตลอดเวลาความนึกคิดของข้าพเจ้าวนเวียนอยู่กับคำรับสั่งของพระองค์ ในเหตุการณ์การประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง นึกถึงว่าเมื่อพระองค์ตัดสินพระทัยประกาศอิสรภาพ แล้วก็ได้เดินทัพกลับกรุงศรีอยุธยา กองทัพข้าศึกก็ได้รุกไล่ติดตามมาทันขณะที่กำลังข้ามแม่น้ำสะโตง จึงได้ยินต่อสู้กันเป็นสามารถ พระองค์ได้ประทับพระแสงปืนต้นยิงถูกสุระกรรมา แม่ทัพข้าศึกตาย ข้าศึกจึงถอยทัพกลับไป และพระแสงปืนต้นที่พระองค์ใช้ยิงในครั้งนั้น ก็ได้รับยกย่องว่าเป็น **“พระแสงปืนต้นข้ามแม่น้ำสะโตง”** เป็นพระแสงปืนประวัติศาสตร์ ถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และมานึกถึงสิ่งที่พระองค์ทรงต้องเผชิญเมื่อกลับมาถึงกรุงศรีอยุธยา ที่ประกาศอิสรภาพ โดยมิได้ปรึกษาใคร ๆ ความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าหนักอึ้งวนเวียนอยู่กับเหตุการณ์เหล่านี้ตลอดเวลา

เรื่องกลียุค ทุพภิกขภัย ฝนแล้ง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เคยรับสั่งมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๙

พระองค์รับสั่งว่า **“ความมืดมิดแห่งสภาวการณ์อันเป็นสิ่งบ่งบอกถึงกลียุคทุพภิกขภัย จงพยายามทำจิตใจให้สบายกับสภาวะที่จะต้องเผชิญ จิตใจที่สงบไม่หวั่นไหวเท่านั้นจึงจะมีพลังเข้มแข็ง รู้เท่าทันและแก้ปัญหาที่ต้นเหตุได้ จงอธิษฐานขอพลังแห่งคุณความดี จงเป็นสื่อให้บังเกิดจิตสำนึกที่เป็นกุศลแด่บุคคลผู้ที่กำลังรับอานิสงส์ของบุญกุศล แต่ถูกครอบงำด้วยความหลงผิดมิจฉาทิฏฐิให้ตื่นขึ้น และมองเห็นแสงสว่างแห่งสัจธรรม...”** ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณพระองค์ กับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาทั้งปวงด้วยความวิตกกังวลข้าพเจ้าได้กราบบังคมทูลถามพระองค์ว่า จะมีเหตุการณ์อะไรน่าหวั่นวิตกหรือไม่กับสภาวะของบ้านเมืองในขณะนี้ พระองค์รับสั่งว่า **“เหตุการณ์ความเป็นไปบีบรัดคับขันให้ต้องประกาศอิสรภาพจะยังพอจำได้หรือไม่ว่า เมื่อวันมาฆบูชา พุทธศักราช ๒๕๒๙ นั้น ได้บอกได้เตือนไว้ว่าอย่างไร”** ข้าพเจ้าเองนึกไม่ออกเลย จึงเมื่อเดินทางกลับมากรุงเทพมหานคร ในเย็นวันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ได้มาเปิดหนังสือย้อนกลับไปดูคำรับสั่งของพระองค์ที่ได้บันทึกไว้ มีดังนี้

“สภาวะความเหนื่อยยาก ทุพภิกขภัย ยังจะครอบคลุมอยู่อีกยาวนาน อิสรภาพจะได้มาด้วยความเสียสละ มีปัญญารอบรู้เท่ากันสภาวการณ์ที่บังเกิดขึ้น จงมีสติกับความยั่วเย้าโดยรอบ มิฉะนั้นจะก้าวเข้าสู่ความเป็นทาสโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ยากต่อการกลับสู่ฐานที่ตั้งเดิม....” และอีกคำรับสั่งหนึ่งว่า **“อย่าวิตกกังวลไปเลย อิสรภาพแม้จะได้มาแล้วก็มิได้หมายความว่าความสงบสุขจะมีขึ้นได้ง่ายนัก ถ้าทุกคนไม่ร่วมแรงสมัครสมานสามัคคีต่อกัน ความยุ่งยากอันเกิดจากความขาดแคลน ไม่อุดมสมบูรณ์ แก่งแย่งกัน**

ข้าวยากหมากแพงจะยังคงครอบคลุมกระจายโดยทั่วไป เพราะมิจฉาทิฏฐิยังคงครอบงำ จงแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความอดทน อดกลั้น สร้างกุศลเมตตาให้บังเกิดขึ้นในจิตใจ แม้จะใช้ระยะเวลายาวนาน แต่ก็จะถึงซึ่งที่หมาย...ตราบเท่าที่ยังไม่ทอดธุระตกเป็นทาสของมาร...."

เมื่อข้าพเจ้าได้มาย้อนอ่านบันทึกคำรับสั่งของพระองค์ตั้งแต่เริ่มต้นมาโดยลำดับ นับจากคำปรารภให้ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ยิ่งเกิดความซาบซึ้ง และเห็นได้ชัดถึงความรักและเปี่ยมพ้นไปด้วยความห่วงใยอย่างแท้จริงของพระองค์ที่มีต่อผืนแผ่นดินไทยและพสกนิกรของพระองค์ ข้าพเจ้าได้แต่ภาวนาขออย่าให้มีสิ่งเลวร้ายบังเกิดขึ้นเลย แต่คำภาวนาของข้าพเจ้าก็ไม่บรรลุผล เมื่อมีเหตุการณ์ที่สะเทือนใจอย่างรุนแรงได้บังเกิดขึ้นในแผ่นดินระหว่างวันที่ ๑๗-๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งวันแรม ๓ ค่ำ เดือน ๖ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕ นั้น อยู่ระหว่างกลางของวันเวลาแห่งความเศร้าสลดวิปโยค อันเรียกได้ว่าอภิมหาวิปโยคของชนชาวไทย

ในช่วงวันเวลาเหล่านี้ บรรดามวลเหล่าเทพเทวาจะกล่าวเป็นเสียงเดียวกัน ก้องสะท้านสะเทือนเป็นคลื่นไปทั่วทั้งบรรยากาศว่า **"ด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระผู้เป็นหลักชัยและเป็นเนื้อนาบุญของพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน เป็นสื่อให้เข้าถึงพลังอานุภาพของพระไตรรัตน์ สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ..."** *"เสียงเหล่านี้จะสะท้อนย้อนกลับไปกลับมาซ้ำ ๆ อยู่เช่นนี้ตลอดเวลาแข่งกับเสียงอื้ออึงอลของพายุร้าย และเสียงหวีดร้องโหยหวนคร่ำครวญ บรรยากาศโดยทั่วไปเย็นยะเยือก สะท้านวังเวง แม้แสงสว่างจะบังเกิดขึ้นก็ราวกับยามรุ่งอรุณในฤดูหนาวที่เมฆหมอกยังลอยตัวอ้อยอิ่งปกคลุมอยู่ทั่วไป* พระองค์รับสั่งว่า

> **"ทุกสิ่งทุกอย่างมิได้หยุดอยู่กับที่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งใดที่บังเกิดขึ้นจะมีกลไกแก้ไขให้เกิดความสมดุลเสมอ สังสารวัฏจะแสดงผลอย่างเที่ยงตรง... ความประมาทชะล่าใจเป็นมิจฉาทิฏฐิอันก่อให้เกิดความหลงผิดจนมองข้ามสัจธรรมอันเป็นเนื้อแท้ของพระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า มองเห็นแต่พิธีกรรม ว่าเป็นสิ่งที่จะนำความสงบสุขมาให้ จงศึกษาถึงคุณของพระไตรรัตน์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อเข้าให้ถึงพุทธมนต์บทรัตนสูตร อันเป็นบทบรรเทาและดับทุพภิกขภัย แล้วจงพร่ำสวดสาธยายพร้อมทั้งประพฤติปฏิบัติตามโดยทั่วกัน อันจะเป็นอานิสงส์ให้บังเกิดแสงสว่างแด่มวลเทพเทวาโอปปาติกะทั้งมวล ทั้งที่เสวยสุขอยู่แล้วก็จะสุขยิ่ง ๆ ขึ้น และที่ได้รับความทุกข์อยู่ก็จะกลับกลายเป็นความสุข เพื่อพลังสันติสุขจะได้แผ่กระจายในแผ่นดิน...สาธุ พุทฺธ์ สรณ์ คจฺฉามิ..."**

ข้าพเจ้าได้กราบขอบพระคุณพระองค์ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งกราบบังคมทูลพระองค์ว่าข้าพเจ้ากับทั้งผู้ที่พอจะพูดกันเข้าใจได้ จะพยายามกระทำตามที่พระองค์รับสั่ง แม้จะมีอยู่เพียงไม่กี่คนก็ตาม กับทั้งจะขอร้องให้อาจารย์พรได้ช่วยเขียนอธิบายธรรม เพื่อให้เข้าถึงคุณของพระไตรรัตน์

และพระพุทธมนต์บทรัตนสูตรเพื่อพิมพ์เผยแพร่แจกจ่ายโดยทั่วไป โดยเฉพาะแก่สมาชิกหนังสือวิญญาณ ซึ่งพอจะมีพื้นฐานในอันที่จะเข้าใจในการดำเนินงานของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ และงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา เพื่ออานิสงส์นี้จะได้มีพลังแผ่กระจายไปโดยทั่วถึง

สิ่งใดที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชรับสั่งให้ทำ แต่ไม่สำเร็จตามเป้าหมาย มีอะไรบ้าง

ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่นี้ (วันพุธที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕) พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเทวาอีกเป็นจำนวนมาก ได้ถามข้าพเจ้าขึ้นว่า “ได้ข้อสังเกตหรือไม่ว่านับจำเดิมแต่พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ปรารภให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ และพระองค์ก็ได้ทรงแนะนำตามขั้นตอนมาโดยลำดับนั้น มีอะไรบ้างที่พระองค์ทรงปรารภให้จัดทำขึ้นแล้วยังไม่บรรลุตามสิ่งที่คาดหวัง” ข้าพเจ้าได้ตอบไปโดยไม่ต้องคิดเลย เพราะยังเป็นความกังวลค้างคาอยู่ในจิตใจตลอดเวลาคือสิ่งหนึ่ง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗ พระองค์ได้ปรารภให้จัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าผอบถุงเงินถุงทองจำนวน ๒๕๒๗ กองทุน ๆ ละ ๔๐๐ ตำลึง คือ ๑๖๐๐ บาท ได้จัดกระทำพิธีตลอดทั้งปีที่เป็นวันสำคัญทางศาสนา คือวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมหาปวารณาออกพรรษาและวันทอดกฐิน เพื่อนำปัจจัยมาทำถนนและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ภายในบริเวณพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ก็ได้มาเพียง ๑๖๗๗ กองทุน ยังค้างคาอยู่อีก ๙๕๐ กองทุน

สิ่งที่สองคือ การกระทำพิธีทอดผ้าป่ากองทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา ๒๕๓๕ กองทุน ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท ในวาระครบ ๔๐๐ ปีที่พระองค์มีชัยชนะเด็ดขาดในสงครามยุทธหัตถี เพื่อนำปัจจัยมาเป็นทุนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนาต่อไป ก็ยังไม่มีวี่แววว่าจะครบจำนวนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร เพราะจนถึงขณะนี้กระทำพิธีทอดมาแล้ว ๔ ครั้ง ได้มาเพียง ๕๓๕ กองทุนเท่านั้น ยังขาดจำนวนอยู่อีกถึง ๒,๐๐๐ กองทุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนาคงจะเป็นได้ด้วยความลำบาก

พ่อฤๅษี หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กับทั้งมวลเหล่าเทพเทวามิได้กล่าวตอบหรือให้กำลังใจแต่ประการใด ได้ยินแต่เสียงห้อมล้อมทุกทิศทางทั่วทั้งบรรยากาศว่า **“๔๐๐ ปีประกาศอิสรภาพ ๔๐๐ ปี แห่งชัยชนะในสงครามยุทธหัตถียังไม่บรรลุผลตามเจตจำนง ! สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฉามิ....”** ก้องสะท้อนซ้ำกลับไปมาอยู่เช่นนั้นตลอดเวลา

คณะบุคคลผู้ช่วยทำงานมีใครบ้าง

อันที่จริงการดำเนินงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนาตั้งแต่เริ่มแรกเป็นต้นมา เป็นสิ่งที่ยากต่อการเข้าใจของผู้คนโดยทั่วไป ดังนั้นการดำเนินงานจึงอยู่ในรูปของการทำงานของบุคคลที่เข้าใจอยู่ไม่กี่คน โดยภาระที่หนักที่สุดตกอยู่ที่อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ซึ่งมีแรงสนับสนุนจากสมาชิกหนังสือวิญญาณ ทุกครั้งที่จะจัดให้มีงานพิธีสำคัญต่าง ๆ ก็จะมี**กรรมการเฉพาะกาล**ขึ้นมา เป็นผู้ที่ให้ทั้งคำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือร่วมมืออยู่เป็นประจำ ได้จัดลำดับไว้ดังนี้

คณะกรรมการกิตติมศักดิ์

อาจารย์ศิริ พุทธศุกร์, น.พ.สิริ-คุณวิไลวรรณ พัฒนากำจร, อาจารย์ภาวาส บุนนาค, ดร.วทัญญู ณ ถลาง, คุณจุรี-คุณประสาน ลิ่มศิลา, คุณณัฐ นัถฤทธิ์, คุณหญิงระรวย อรรถวิภาคย์ไพศาล, พลเอก สมคิด-อาจารย์น้อมฤดี จงพยุหะ, คุณจำเนียร-คุณเอื้อมพร ปฏิเวธวรรณกิจ, คุณทัศนีย์ บุรุษพัฒน์, คุณประภาศรี บุณยประสิทธิ์, ร.ท.บรรจบ บรรณรุจิ, คุณทศ-คุณเสนาะ พันธุมเสน, คุณประยงค์ศรี อุณหธูป คุณสุรบดี ฉวีวงศ์, คุณนงเยาว์ ศรีรุ่งเรือง, คุณพูนสุข จันทร์อัมพร, คุณบุบผา จุลวงศ์, คุณอากาศ-คุณพยงค์ จัตุทะศรี, คุณนวลจันทร์ เพียรธรรม

คณะกรรมการดำเนินงาน

ส่วนคณะกรรมการดำเนินงานแผนกต่าง ๆ แล้วแต่ใครจะถนัดในทางใด ก็ช่วยกันจนสุดกำลังความสามารถก็มี คุณจำทูล กองสา, คุณยงยุทธ-คุณเกษร ประไพหลง, คุณสุธี-คุณวีณา นิงสานนท์, คุณศักดิ์ชัย เกียรติวงศ์หงส์, คุณสมศักดิ์ เตชะพิศาล, คุณสวัสดิ์-คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์, คุณกิตติชาติ-คุณผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์, คุณพิศาล-คุณมาลัย วิจารณ์ปรีชา, คุณสมศักดิ์-คุณผ่องพรรณ จิราดิเรก, คุณสุรินทร์-คุณยุพิน วรปรีชาธรรม, คุณสอาด-คุณเย็นใจ แก้วเกษ, คุณประเสริฐ-คุณอาย้ง บุญบรรเจิดสุข, คุณสุรชาติ-คุณกิตติมา บุญบรรเจิดสุข, คุณวิศรุต บุญบรรเจิดสุข, คุณแหลม-คุณชลิกา โรจนโกศล, คุณอวยชัย-คุณศมานันท์ ถนัดธรรมกุล, คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร, คุณชัชชัย-คุณแคทลียา จันทร์ศุภฤกษ์, คุณสุธรรม-คุณนิสา สุธาศิริกุล, คุณยุวดี-คุณเรณู-คุณวงเดือน-คุณถวิล-คุณอนุรักษ์ กาญจนะโนสถ, คุณณรงค์-คุณสุนีพันธ์ วุทธเสถียร, คุณศักดา-คุณรัชนี วงศ์กวีสกุล, คุณวรรณี อากาศฤกษ์, คุณสุภาณี หงษ์เงิน, คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ, คุณวาสนา โสธรงวงศ์, คุณกิตติ-คุณวันทนีย์ รัตนศรีวิจิตร, คุณสมบุญ เนาว์รุ่งโรจน์, คุณสุนันท์ พันธ์สำเนียง, คุณสุภีร์ ศรีทองเอี่ยม, คุณละม่อม มะเดื่อทอง, คุณวงศ์เพชร เพ็ชรเสถียร, คุณเอมอร เพิ่มสิทธิ์, คุณพัชรา พูลสวัสดิ์, คุณประสิทธิ์ ศรีคำแขก, คุณสิทธิชัย ศิลารัตน์, คุณเลียง หิรัญยพัฒน์, คุณกนกวรรณ แสนศักดิ์, คุณบุญเรียบ วงศ์รักษ์ไทย, คุณรวยพร ญาณคุปต์, คุณวัลยา เสาวภาพ คุณจรัสศรี จินดาโรจน์, คุณนวลศรี ศุภสวัสดิ์พันธุ์, คุณณัฐจิต มหาคีตะ, น.ท.วิมล-คุณกัลยาณี แสนศักดิ์ , คุณกรวิชช์ ณ ถลาง, คุณเกษม แก้วเกษ กับทั้งสมาชิกหนังสือวิญญาณทุกคนที่มิได้เอ่ยนามในที่นี้ แต่มีส่วนสนับสนุนตลอดมา โดยเฉพาะด้านการเงิน

บุคคลที่เอ่ยนามมาทั้งหมดนี้ จะช่วยและแบ่งงานกันแล้วแต่ใครจะถนัดทางด้านใด ก็จะลงมือช่วยทันที โดยไม่ต้องคอยรับคำสั่ง ใครทำอะไรได้ก็จะทำ เพราะงานที่จัดขึ้นแต่ละครั้งนั้น ต้องช่วยกันหลายด้านหลายแผนก ทั้งงานจัดการ งานธุรการ การติดต่อประสานงาน ทั้งแผนกการเงิน แผนกสถานที่ แผนกอาหาร แผนกต้อนรับ รับทั้งงานจเรทั่วไป จนบางคนทำแทบจะทุกอย่าง ไม่ทราบว่าตนเองอยู่แผนกอะไร แต่ก็ไม่มีใครบ่น ไม่เกี่ยงงาน เพราะทุกคนทราบดีว่าสิ่งที่ได้ทำลงไปนั้นเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ได้ทำเพราะมีค่าจ้างเป็นสิ่งตอบแทน แต่มีความสบายใจ มีความสุข ความเบิกบาน เป็นสิ่งตอบแทน

ทางอำเภอหล่มสัก และหมู่บ้านตำบลแคมป์สน บุคคลที่ช่วยโดยรู้สึกว่างานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา เป็นของตนเองที่จะต้องดูแลรักษาและหวงแหน ก็คือ คุณสำอางค์-คุณพัชรินทร์ ฉายาภู่ศร คุณยิ่งศักดิ์-คุณมาลี ชูกิตติพงศ์ คุณสูรย์-คุณเกียง อัครลาวัณย์ คุณประสิทธิ์-คุณจารุวรรณ เกียรติวาณิชโสภณ น.พ.ชวลิต-คุณพรวิไล ทิพยานุรักษ์สกุล คุณบุญเกิด-คุณอรพิน จิตประสงค์พาณิช กำนันศิริ เทียนป้อม กำนันล่ำ คุณแถม-คุณเผื่อน ศรีคง กับทั้งผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านตำบลแคมป์สนแทบทุกจะหมู่บ้าน

การก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา ฯ ต้องทำอะไรบ้าง ต้องทำอย่างไร และใช้งบประมาณหมดไปแล้วเท่าไร

งานทุกอย่างที่ดำเนินมาของศูนย์พัฒนาศาสนา นับตั้งแต่การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช งานก่อสร้างเสนาสนะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ ก่อสร้างที่พักสำหรับฆราวาสปลูกต้นไม้ ทำถนน รวมทั้งสาธารณูปโภคพัฒนาพื้นที่ภายในบริเวณศูนย์พัฒนาศาสนา จำนวน ๒๐๒๙ ไร่ ที่ขอเช่าจากราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง งานชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถา-ฎีกา ซึ่งทั้งหมดสิ้นค่าใช้จ่ายไปแล้วประมาณ ๒๐ กว่าล้านบาทนั้น ทุกบาททุกสตางค์ได้มาจากการบริจาคของบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ ในบวรพุทธศาสนา ในสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และอดีตบูรพกษัตริยาธิราชเจ้า กับทั้งมวลเหล่าเทวาผู้พิทักษ์รักษาผืนแผ่นดิน กับทั้งศรัทธาในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง เมื่อเห็นอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคณะทำงานเพื่อความมั่นคงของสิ่งที่ทุกคนกำลังยึดมั่น จึงได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลเท่าที่กำลังแต่ละคนจะให้ช่วยได้ โดยมิได้มีเงินช่วยเหลือจากองค์การใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน นอกจากว่าเมื่ออาจารย์พรได้ไปขอร้องขอความร่วมมือก็จะได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการเป็นคราว ๆ ไป โดยการส่งเครื่องมือเครื่องจักรและบุคลากรมาช่วย ทั้งนี้ทางอาจารย์พรต้องสนับสนุนค่าใช้จ่าย เพราะทางราชการไม่มีงบประมาณให้ ซึ่งนับว่าได้รับความช่วยเหลืออย่างดีที่สุดแล้ว

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ เป็นอาจารย์บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ แด่พระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งประวัติความเป็นมาและการทำงานของอาจารย์พร ถ้าพอมีโอกาส ข้าพเจ้าจะขอร้องให้อาจารย์พรเขียนเล่าไว้บ้าง เพราะสมาชิกบางคนก็อาจจะยังไม่ค่อยจะรู้จักอาจารย์พรนักว่ามีอุดมการณ์การทำงานอย่างไร

เพราะเป็นอาจารย์สอนในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์นี่เอง ทำให้อาจารย์พรทำงานทุกอย่าง โดยเฉพาะที่ศูนย์พัฒนาศาสนานี้ให้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยที่มิได้รบกวนเรื่องงบประมาณจากมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด เพราะก็รู้อยู่ว่ามหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุนน้อย และทางมหาวิทยาลัยก็มีงานหลายด้านหลายแขนงที่จะต้องรับผิดชอบ เพียงแต่ขอให้ทางมหาวิทยาลัยส่งพระนิสิตที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาออกมาปฏิบัติธรรม และเมื่อศึกษาสำเร็จแล้วให้ออกมาศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และศึกษาค้นคว้าธรรมประยุกต์ในระดับสูงทั้งในทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อที่จะนำธรรมออกไปเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปรู้จักนำธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน กับทั้งมาฝึกเพื่อมาทำงานสืบต่อจากอาจารย์พรได้วางพื้นฐานไว้นี้ อาจารย์พรได้มาเริ่มก่อสร้างและก่อตั้งงานศูนย์พัฒนาศาสนามาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ จนถึงบัดนี้ ๒๕๓๕ เป็นเวลาถึง ๑๗ ปี ด้วยความอดทน ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยก็ได้ส่งพระนิสิตมาปฏิบัติธรรมภาคฝึกปฏิบัติมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ จนถึงปัจจุบันปีละครั้ง ๆ ละระหว่าง ๗-๑๐ วัน แต่สำหรับพระนิสิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วออกมาศึกษาค้นคว้าต่อก็มีบ้าง เช่น พระมหาบรรจบ บรรณรุจิ ซึ่งก็ได้ศึกษาค้นคว้าธรรมอยู่กับอาจารย์พรถึง ๓ ปี บัดนี้ก็ได้ลาสิกขาบทไปแล้ว แต่ก็ยังมาช่วยเป็นฝ่ายประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาศาสนากับทางมหาวิทยาลัยส่วนกลางอยู่

สำหรับพระนิสิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ที่ออกมาปฏิบัติงานก็พอจะมีบ้าง บางปีก็ ๔ รูป บางปีก็ไม่มีเลย บางปีก็ ๑ รูป บางครั้งทิ้งช่วงไปถึง ๓-๔ ปี มาปี ๒๕๓๑-๒๕๓๓ มี ๒ รูป คือ พระมหาสวัสดิ์ ทีปงฺกโร และพระกาล ฐานทตฺโต แต่พระกาลปฏิบัติงานได้เพียง ๑ ปีก็ลาออกไปเพื่อปฏิบัติงานให้กับสถานบ้านเกิดคือจังหวัดชัยภูมิ และขณะนี้ก็ได้ลาสิกขาบทแล้ว พระมหาสวัสดิ์ก็ลาออกเพื่อไปศึกษาต่อปริญญาโทที่ประเทศอินเดีย และในปี ๒๕๓๔ นี้มี ๒ รูป คือ ท่านศรทิพย์ ไชยสัตย์ (อภิปุณฺโณภิกขุ) และพระมหาสิทธิเพชร์ สำหรับพระภิกษุที่มิได้จบจากมหาจุฬา ฯ แต่ตั้งใจศึกษาประพฤติปฏิบัติที่จำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนาก็มีอยู่หลายรูป ซึ่งอาจารย์พรก็กำลังพยายามถวายการฝึกฝนอยู่

ดังนั้น งานทางด้านบุคลากรที่จะมาสืบต่อจึงยังไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะทางมหาวิทยาลัยสงฆ์ยังไม่เข้าใจและยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญ หรืออาจจะเป็นเพราะยังไม่มีพระบัณฑิตที่กล้าเสียสละเสี่ยงต่อการศึกษาเพียงอย่างเดียวว่าจะมีชีวิตอยู่ได้อย่างไร ถ้ายังมีความจำเป็นต้องลาสิกขาบทไป ในเมื่อกระแสของโลกสมัยปัจจุบันพัฒนาทางด้านวัตถุไปไกลมาก จนเรียกว่าเป็นยุคคอมพิวเตอร์ไปแล้ว ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงยังหาตัวบุคคลไม่ได้ จึงเป็นอันว่าอาจารย์พรต้องทำงานไปเองพลาง ๆ ก่อน ซึ่งอาจจะมีแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ออกมาอีกรูปแบบหนึ่งก็เป็นได้

เมื่อสภาวการณ์ดำเนินงานเป็นมาเช่นนี้ตั้งแต่เริ่มต้นมาจึงยังไม่มีทุนสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัยสงฆ์เลย ตั้งแต่แรกคือปี ๒๕๑๘ ถึง ๒๕๓๒ เริ่มจะมีบ้างนิดหน่อย คือเงินนิตยปัจจัยสำหรับพระบัณฑิตทดลองงาน ซึ่งได้ทราบจากอาจารย์บรรจบ บรรณรุจิ ว่าในปี ๒๕๓๖ นี้ ทางมหาวิทยาลัยสงฆ์อาจจะจัดสรรงบประมาณมาช่วยบ้าง แต่จะเป็นแค่ไหนอย่างไรยังอยู่ในขั้นดำเนินการ

สำหรับในด้านของอาจารย์พร ทั้ง ๆ ที่ได้ทำงานทุกอย่างในฐานะเป็นอาจารย์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ มาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ก็ตาม แต่ก็เพิ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา จากทางมหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มานี้เอง อาจารย์พรได้ปรารภกับคณะกรรมการเฉพาะกาลที่ได้ร่วมทำงานทุกอย่างกันมาโดยตลอดว่า “ไม่มีเวลาอีกแล้ว เพราะขณะนี้อายุก็ล่วงเข้าปีที่ ๗๔ สุขภาพก็ไม่ค่อยแข็งแรงคงจะมีเวลาทำงานได้อีกไม่นานนัก จึงต้องการใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ เขียนหนังสือที่จำเป็นให้เสร็จ กับทั้งทำการสอนธรรมให้แก่บุคคลที่สนใจจริง ๆ และบุคคลที่จะทำงานแทนสืบต่อได้ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุหรือฆราวาสก็ตาม จะมีความรู้มากน้อยแค่ไหนไม่สำคัญ ขอแต่เพียงมีนิสัยเสียสละและตั้งใจทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงเท่านั้น และจะพยายามหาปัจจัยตั้งทุนนิธิศูนย์พัฒนาศาสนาขึ้นไว้ เพื่อคนที่มาดำเนินงานต่อไปจะได้ไม่ต้องเป็นกังวลเกี่ยวกับเรื่องการหาเงิน” ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วย และต่างช่วยกันตามกำลังศรัทธา และวันอาสาฬหบูชาปีนี้ ซึ่งตรงกับวันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ก็จะจัดกระทำพิธีทอดผ้าป่าอีก ยังไม่ทราบว่าทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนานี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ หรือจะใช้เวลานานสักเท่าใด

ข้าพเจ้าเองคิดถึงปัญหาเช่นนี้อยู่ตลอดมา เพราะการทำงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา เกิดขึ้นมาอย่างยากแก่การเข้าใจของคนทั่วไป แต่ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นว่า ประโยชน์ที่บังเกิดขึ้นจากสิ่งที่ได้กระทำลงไปนั้น คงจะส่งผลให้สัจธรรมปรากฏชัดเจนขึ้นบ้าง

อันที่จริงเรื่องราวของงานการก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ควรจะจบลงได้แล้ว เพราะพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ก็ได้กระทำพิธีสวมฉัตร ๙ ชั้น ยอดนภศูล เรียบร้อยแล้ว แต่ที่ยังจบไม่ได้ก็เป็นเพราะว่าพื้นฐานในอันที่จะให้พระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวรและต่อเนื่อง เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สมกับคำว่า **อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** นั้นยังไม่เรียบร้อย และยังไม่มีหลักประกันอย่างเพียงพอ ซึ่งในขณะนี้ทั้งอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และคณะกำลังดำเนินงานโดยมิได้หยุดพักหรือชะล่าใจเลย ตามคำรับสั่งของพระองค์ซึ่งเป็นสิ่งคอยเตือนใจอยู่เสมอว่า **“...จงแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความอดทน อดกลั้น สร้างกุศลเมตตาให้บังเกิดขึ้นในจิตใจ แม้จะใช้ระยะเวลายาวนาน แต่ก็จะถึงซึ่งที่หมาย ตราบเท่าที่ยังไม่ทอดธุระตกเป็นทาสของมาร...”**

*เป็นเวลากว่า ๔ เดือน ที่ข้าพเจ้ามิได้บันทึกเล่าถึงงานความเป็นไปเกี่ยวกับพระเจดีย์อิสรภาพอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนา ทั้งนี้มิใช่ว่าไม่ได้ทำอะไรจึงมิได้บันทึกเล่าหรือไม่มีอะไรที่น่าสนใจที่จะเล่าสู่กันฟัง แต่เป็นช่วงเวลาที่มีแต่ปัญหาจุกจิกที่จะต้องแก้ตลอดเวลา แทบจะไม่มีเวลาทำอะไรที่เป็นชิ้นเป็นอัน และไม่มีเวลาแม้จะมานั่งเขียนบันทึกเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ กับอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ *บรรยากาศในโลกทิพย์มัวสลัวเป็นฝ้า แม้จะสว่างแต่ก็มองไม่เห็นสิ่งใดคล้ายเรามองผ่านกระจกฝ้าที่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ แต่เพียงเลือนลางเป็นเงา ๆ แต่มิอาจจะบอกได้ชัดว่าสิ่งนั้น ๆ คืออะไร กับทั้งเสียงครวญคร่ำ แสดงถึงความทุกข์ยากยังคงระงมอยู่ทั่วไป ในบางครั้งจะมีแสงสว่างวาบขึ้นพร้อมทั้งความชัดเจน ความสงบเยือกเย็นเกิดขึ้นก็เป็นระยะสั้น แล้วความฝ้าฟางก็เข้ามาแทนที่อีก เปรียบเสมือนเมฆหมอกที่บดบังแสงอาทิตย์ แยกสลายออกเป็นครู่แล้วก็เลื่อนไหลกลับมาดังเดิม* ในเมื่อบรรยากาศในโลกทิพย์เป็นเช่นนี้ จึงทำให้ข้าพเจ้ามิอาจจะบันทึกเล่าถึงสิ่งใดได้ แม้แต่การบันทึกเล่าการเดินทางสู่แดนพุทธภูมิตามรอยบาทพระศาสดาแผ่นดินรูปดอกบัว ชมพูทวีป ประเทศอินเดีย ที่เขียนเล่าค้างไว้นั้นก็ยังบันทึกเล่าต่ออีกยังไม่ได้ เพราะบรรยากาศในโลกทิพย์ขณะนี้บดบังไว้เสียสิ้น กับเหตุการณ์บรรยากาศเช่นนี้ เมื่อวันเข้าพรรษาที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๕ พระองค์-สมเด็จพระนรศวรมหาราช รับสั่งว่า

“ความสงบเยือกเย็นของจิตใจ การพยายามทำจิตใจให้สงบอยู่เสมอตลอดเวลาในทุกเหตุการณ์และปัญหาที่ผ่านเข้ามาในสภาพแวดล้อมของชีวิตประจำวัน จะเป็นสิ่งคลี่คลายอันจะนำไปสู่การตัดสินใจและการดำเนินงานในหนทางที่ถูกต้องเพื่ออิสรภาพสันติสุขถาวร อย่าท้อแท้เบื่อหน่ายต่อการทำความดีและการพยายามทำจิตใจให้เป็นกุศล อย่านึกถึงความรู้สึกของตนเองฝ่ายเดียว เมื่อจะตัดสินใจปัญหาของคนอื่น การได้เป็นผู้ให้จะก่อให้เกิดสันติสุข ในระหว่างสภาวการณ์เช่นนี้ จงพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์ขึ้นอีกบทหนึ่ง คือ บทธชัคคสูตร เพื่อชัยชนะของความดี....”

เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็ยังมิได้เล่าให้อาจารย์พรหรือใคร ๆ ฟัง เพราะรู้สึกว่ามีแต่ธุระยุ่ง ๆ จุกจิก คิดว่าประเดี๋ยวจะเล่าจะบอกจนลืมเลือนเพราะอาจารย์พรก็ไม่ค่อยสบาย กับทั้งหัวหน้าคนงานที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ถึงแม้ว่าจะไม่บอกว่าขอลาออก แต่ก็มาปรึกษาว่าเขาอยากจะลองไปทำงานโครงการของกรมป่าไม้เกี่ยวกับการเพาะชำกล้าไม้เพื่อส่งเสริมกล้าไม้แก่วัดและแก่สำนักสงฆ์ต่าง ๆ แต่เขาก็จะช่วยดูแลงานของศูนย์พัฒนาควบไปด้วย ข้าพเจ้าจึงให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่เขาไปว่า ถ้าจะทำงานโครงการของกรมป่าไม้ควบคู่กันไปกับดูแลศูนย์พัฒนา ฯ นั้นคงจะลำบาก เพราะงานป่าไม้เป็นงานราชการจะต้องให้เวลาแก่ทางราชการเต็มที่ ถ้าจะต้องมาดูแลงานของศูนย์พัฒนาศาสนาด้วยแล้ว อาจจะทำงานให้งานราชการเสียไป ซึ่งจะไม่เป็นผลดีแก่ทั้งทางราชการและตัวเขาเองด้วย ว่ามัวสนใจแต่งานของศูนย์ ฯ จนงานราชการเสีย จึงบอกให้เขาตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะทำอย่างไร เพราะถึงอย่างไรงานของศูนย์พัฒนาศาสนาถึงจะล่าช้าบ้างก็คงไม่เป็นไร ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจเลือกงานโครงการของกรมป่าไม้ เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้เกี่ยวกับเรื่องงานและคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาที่เขาดูแลอยู่ ข้าพเจ้าจึงต้องเข้าไปเป็นผู้จัดการ

---

* วิญญาณ ฉบับที่ ๕-๖ พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๓๕

โดยมีพระคุณเจ้าที่จำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา และคุณผ่องผิวเป็นผู้ช่วย ซึ่งก็ยุ่งยากพอสมควร เพราะคนงานบางคนโดยเฉพาะคนงานก่อสร้าง ซึ่งขณะนี้กำลังก่อสร้างหอพระธรรมคัมภีร์ค้างอยู่นั้น เป็นคนงานซึ่งเขาเป็นคนพาเข้ามาทำงาน ซึ่งก็มีความเกรงใจเขามาก ข้าพเจ้าจึงต้องประชุมคนงานของศูนย์พัฒนาศาสนาทุกคนว่า ใครต้องการอย่างไร ซึ่งในที่สุดทุกอย่างก็เรียบร้อยลงได้ แต่ก็ยังคงไม่ราบรื่นเท่าที่ควร และคงต้องใช้เวลาไปอีกสักระยะหนึ่งว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรบ้าง

งานทุกอย่างและการตัดสินใจทุกอย่าง ข้าพเจ้าได้เล่าได้ปรึกษาอาจารย์พร ซึ่งอันที่จริงอาจารย์พรจะต้องเป็นผู้สั่งการอยู่แล้ว เมื่อเห็นว่าอาจารย์พรไม่ค่อยสบาย ข้าพเจ้าจึงพยายามทำงานที่คิดว่าตนเองพอจะทำและสั่งการแทนได้ ก็พยายามทำ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของอาจารย์พรบ้าง รวมทั้งพระคุณเจ้าทุกรูปที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ท่านก็พยายามช่วยด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถ ไม่มีใครละทิ้งหน้าที่ งานทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะคนงานเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ การตัดหญ้า ดูแลและบำรุงรักษาสถานที่เป็นไปอย่างดี แต่งานด้านการก่อสร้าง เมื่องานที่คั่งค้างเฉพาะหน้ายังมีอยู่ ข้าพเจ้าก็ให้เขาทำต่อไป เมื่อเสร็จขั้นตอนก็ได้สั่งพักงานก่อสร้างไว้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะงานก่อสร้างเกี่ยวกับหอเก็บพระธรรมคัมภีร์นั้น พื้นฐานทำไว้ได้เสร็จขั้นตอนพอดี รออีกสักระยะหนึ่งเมื่ออาจารย์พรเริ่มสบายดีขึ้น และคุณจุรี ลิ่มศิลา เขียนแบบขั้นตอนต่อไปให้ และมีทุนพอจึงจะเริ่มดำเนินงานขั้นต่อไป เพราะในระยะขั้นตอนแรกที่ได้ทำไว้แล้วนั้นก็ใช้ทุนไปแล้วเกือบหนึ่งล้านบาท ซึ่งในการก่อสร้างหอเก็บพระธรรมคัมภีร์นี้ อาจารย์พรได้วางรากฐานไว้อย่างแข็งแรงมาก กับทั้งทำผนังก่อด้วยอิฐ ๒ ชั้นเพื่อรักษาอุณหภูมิด้วย

ในช่วงจังหวะที่อาจารย์พรไม่ค่อยสบายนี้ ก็มิได้ว่างเว้นจากการตรวจสอบสุขภาพร่างกายจากนายแพทย์เลย ยังคงรับประทานยาและบำรุงร่างกายอย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของนายแพทย์ แต่อาจจะเป็นเพราะอาจารย์พรโหมงานจนเกินไป เพราะต้องการให้คัมภีร์อรรถกถาสำเร็จออกมาให้ได้ครบทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ถึง ๔๗ คัมภีร์ กับทั้งเร่งเขียนหนังสืออภิญญาเล่ม ๓ คือหัวข้อ อาสวักขยญาณ ให้เสร็จ ก่อนที่จะทำการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจกตามคำแนะนำของนายแพทย์ ก็ปรากฏว่าคัมภีร์อรรถกถา ๔๗ คัมภีร์ตรวจชำระ และจัดพิมพ์ได้สำเร็จครบบริบูรณ์ โดยมีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยเหลืออีกสิบกว่าคน แต่อภิญญาเล่ม ๓ อาสวักขยญาณ อาจารย์พรยังเขียนไม่เสร็จ ซึ่งอันที่จริงตอนนี้ก็เขียนและพิมพ์ออกมาแล้วได้ ๕๗๑ หน้า ก็ถึงวันที่แพทย์นัดทำการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจก จึงเป็นอันว่าอภิญญา เล่ม ๓ อาสาวักขยญาณ ก็ยังเขียนค้างอยู่จะต้องรอจนกว่านัยน์ตาหายเป็นปกติจึงจะเริ่มเขียนต่อได้ ซึ่งนายแพทย์ให้เวลาไว้ว่าอยู่ระหว่าง ๖-๑๒ สัปดาห์ จึงจะวัดสายตาทำแว่น เพื่อจะได้ใช้สายตาอ่านเขียนหนังสือได้ตามปกติเช่นเดิม

ในระหว่างที่ไม่ค่อยสบาย และพักเพื่อรอการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจกตามคำแนะนำของแพทย์นั้น อาจารย์พรก็ยังไม่ยอมพักจริง ๆ เพียงแต่พักจากการเดินทางไปที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แต่กลับโหมเร่งการเขียนหนังสือ ในการเขียนหนังสือตำราเช่นนี้ โดยเฉพาะหัวข้ออาสวักขยญาณ อาจารย์พรจะต้องอ่านและค้นคัมภีร์มาก ทั้งพระไตรปิฎกและอรรถกถา จึงรู้สึกหนักพอดูทีเดียว ในระหว่างนี้ข้าพเจ้ามักจะฝันแปลก ๆ คือมักจะฝันเห็นขบวนแห่แหนยาวเหยียดถึง ๒-๓ ครั้ง เมื่อตื่นจากฝันได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษี หลวงพ่อ

สมเด็จ ฯ รวมทั้งเทพเจ้าองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์ ก็ได้คำตอบเป็นอย่างเดียวกันว่า เป็นขบวนแห่มารับอาจารย์พรกลับสู่ภูมิเดิม แต่ก็มีเทพเทวามาติดต่อกับโลกมนุษย์อยู่เสมอนี้ขอร้องไว้ก่อน แม้แต่ตัวอาจารย์พรเองก็ได้นอนหลับฝันด้วยตนเองว่ามีคนมาฉุดเพื่อจะรับตัวให้ไปด้วย แต่ในฝันนั้นอาจารย์พรบอกคนที่มาฉุดนั้นว่า ยังไปไม่ได้ ยังทำงานให้พระศาสนาไม่เสร็จ

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤาษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า คนเราเมื่อถึงเวลาจะตายจริง ๆ แล้วใคร ๆ ก็ขอร้องไว้ไม่ได้มิใช่หรือ แล้วเหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าและอาจารย์พรฝันนั้นจะเป็นนิมิตจริง ๆ หรือว่าฝันเพ้อเจ้อไปเองตามจิตที่วิตกกังวล หลวงพ่อสมเด็จ ฯ บอกว่าอาจารย์พรนั่นแหละจะเป็นผู้ที่เข้าใจและอธิบายได้ดีที่สุด เพราะในคัมภีร์พระไตรปิฎกได้บันทึกพระธรรมคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ทั้งหมดว่าเกี่ยวกับเรื่องนี้พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่าอย่างไร ข้าพเจ้าจึงได้ย้อนกลับมาถามอาจารย์พรอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจารย์พรก็ได้บอกว่าพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ทั้งในพระสูตรและพระอภิธรรมว่า คนเราจะตายเพราะสาเหตุ ๔ อย่าง คือ ๑. ตายเพราะสิ้นกรรม ๒. ตายเพราะสิ้นอายุ ๓. ตายเพราะสิ้นกรรมและสิ้นอายุพร้อมกัน ๔. ตายเพราะอุปปัจเฉทกกรรม คือกรรมในอดีตชาติที่รุนแรงตามมาให้ผล อาจารย์พรอธิบายต่อไปอีกว่า คนเราถ้าเมื่อสิ้นอายุที่จะอยู่ในโลกนี้แล้ว แต่วิบากกรรมบางอย่างยังไม่สิ้น ก็อาจจะช่วยให้มีชีวิตต่อไปได้อีกจนกว่าจะสิ้นกรรม หรือบางคนวิบากกรรมที่จะอยู่ในโลกนี้สิ้นแล้ว แต่อายุขัยยังไม่สิ้น ก็อาจจะช่วยให้มีชีวิตต่อไปได้อีก แต่ถ้าสิ้นทั้งอายุและกรรมพร้อมกันแล้ว ก็ไม่มีทางที่จะช่วยได้เลย สำหรับถ้าจะตายเพราะอุบัติเหตุหรืออุปปัจเฉทกกรรมแล้ว ถ้ามีทางรู้ล่วงหน้าก็อาจจะทำบุญกุศลแก้กรรมเพื่อบรรเทาผ่อนผันได้

อาจารย์พรยังได้ช่วยยกตัวอย่างในคัมภีร์ให้ฟังอีก ซึ่งได้เขียนไว้ในหนังสือนรก-สวรรค์ ภาคสวรรค์ เกี่ยวกับเรื่องพระอินทร์ ตอนที่จะจุติจากภูมิดาวดึงส์เทวโลก แต่พอได้มาฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธองค์ก็ทำให้สดชื่น และมีชีวิตอยู่ในดาวดึงส์เทวโลกได้อีกต่อไป หรือพวกที่ตกนรกหรืออยู่ในอบายภูมิก็จะพ้นจากนรกหรืออบายภูมิได้ในเมื่อสิ้นกรรม หรือพวกที่อยู่ในสวรรค์บางคน อยู่ในสวรรค์ได้ไม่นานก็ตกจากสวรรค์มาเกิดในอบายภูมิก็มี รายละเอียดต่าง ๆ เหล่านี้อาจารย์พรได้เขียนอธิบายได้แล้วโดยละเอียดในหนังสือนรก-สวรรค์ ทั้งภาคนรกและภาคสวรรค์ กับหนังสือพุทธวิทยาอภิญญา เป็นต้น

อนึ่ง อาจารย์พรได้อธิบายสั้น ๆ อีกว่า ผู้ที่จะรู้เรื่องนี้จริง ๆ นั้นจะต้องได้อภิญญา โดยเฉพาะจะต้องได้บุพเพนิวาสานุสติญาณ และจุตูปปาตญาณหรือทิพจักษุญาณ และมีหลักอยู่ว่า ถ้ารู้แน่ว่าจะต้องตายเพราะกรรมอะไรก็มีวิธีต่ออายุได้ เหมือนหมอที่รู้สมุฏฐานของโรคแน่นอน เขาก็จะบอกได้ว่าโรคนี้จะรักษาหายหรือไม่หาย จะใช้เวลานานสักเท่าไร และตัวอย่างในเรื่องเช่นนี้ก็มีมากมาย ที่พระพุทธองค์ได้ช่วยต่ออายุคนให้ยืนยาวต่อไปได้อีกนาน แต่บางคนก็ช่วยไม่ได้ทั้งที่รู้ว่าเป็นเพราะกรรมอะไร ในเรื่องอายุก็เหมือนกัน คนที่จะรู้แน่นอนว่าจะสิ้นอายุเมื่อไร ก็สามารถที่จะช่วยต่ออายุให้ได้สำหรับบางราย แต่บางรายก็ช่วยไม่ได้ ซึ่งผู้ที่รู้เรื่องนี้จริง ๆ ก็คือผู้ที่ได้ญาณทั้ง ๒ ดังที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น

สำหรับในเรื่องของอาจารย์พรเองนั้น อาจารย์พรได้บอกว่า ความจริงอายุจะสิ้นแล้วแต่ว่ากรรมยังไม่สิ้น เพราะฉะนั้นจึงมีทางที่จะต่อชีวิตได้ด้วยการสร้างกุศลกรรมดังที่ทำอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งถ้าไม่ได้สร้างกุศลกรรมไว้แล้ว ก็คงจะไม่มีชีวิตอยู่แล้ว และเรื่องที่จะพูดต่อไปนี้อาจารย์พรบอกว่า ไม่ใช่เป็นเรื่องพูดเล่น ๆ หรือสักแต่ว่าพูดเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพราะกุศลกรรมที่จะมีอานิสงส์มาก ทั้งแก่ตนเองและแก่คนทั่วไปก็คือ การวางรากฐานพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคง ซึ่งงานอันหนึ่งที่ได้วางรากฐานไว้ได้แล้วก็คืองานตรวจชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกฎา-ฎีกา และงานสร้างศูนย์พัฒนาศาสนาให้มีความสมบูรณ์เพื่อผู้ที่จะมาช่วยทำงานสืบต่อจะได้มีความสะดวกและมีความมั่นคงยั่งยืนสืบต่อไป ตัวอย่างเช่นการก่อตั้งทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา ซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยทุนครั้งแรกสิบล้านบาท งานศูนย์พัฒนาศาสนาจึงจะดำเนินไปได้ แม้เมื่ออาจารย์พรจะสิ้นชีวิตไปแล้ว ถ้างานวางรากฐานนี้ยังไม่สมบูรณ์ การสืบต่องานนี้ก็คงจะเป็นไปด้วยความยากลำบากอย่างยิ่ง

ด้วยเจตนาที่เป็นกุศลกรรมนี้ อาจารย์พรจึงคาดว่าคงจะเป็นสายใยเอื้ออำนวยให้มีชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อจะได้วางรากฐานสัจธรรมความดีงามแห่งศาสนาขององค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีความมั่นคง มีความเจริญงอกงามในชีวิตประจำวันของผู้คนทั่วไปที่กำลังดิ้นรนต่อสู้กับความทุกข์ที่แวดล้อมอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันด้วยจิตใจที่สบายได้ในทุกเหตุการณ์

อันที่จริงตลอดชีวิตของอาจารย์พรเท่าที่ผ่านมา ไม่เคยทำงานด้านอื่นเลย นอกจากงานทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นงานการสอนการศึกษาค้นคว้าในทางพระพุทธศาสนาในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์เพื่อให้คนทั่วไปได้เชื่อในเรื่องกฎของกรรม ตายแล้วเกิด เรื่องวิบาก เรื่องโอปปาติกะ เรื่องวิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต เรื่องสังสารวัฏ และเรื่องสมาธิวิปัสสนาในชีวิตประจำวันนั้น ก็ประสบความสำเร็จพอสมควร เพราะระยะนี้ก็มีคนสนใจเรียนธรรมกันมากขึ้นโดยลำดับ ก็มีครูบาอาจารย์มากมาย กับทั้งสำนักปฏิบัติสมาธิก็มีกันอยู่โดยทั่วไป แต่เพราะความที่ความเจริญทางด้านวัตถุมีมากจนเกินไปและเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วโดยที่ความเจริญทางด้านนามธรรมทางด้านจิตใจตามไม่ทัน ผู้คนมากมาย ความทุกข์ในชีวิตประจำวันก็มีมากมายเช่นกันเป็นเงาตามตัว จึงทำให้ผู้คนหาทางขจัดความทุกข์กันในรูปแบบต่าง ๆ สำนักปฏิบัติเพื่อขจัดทุกข์ของผู้คนก็ออกมาในรูปแบบต่าง ๆ จนบัดนี้สัทธรรมปฏิรูปก็เกิดขึ้นมากมายจนแทบจะแยกไม่ออกว่าอันไหนเป็นสัจธรรมที่แท้จริง อันไหนเป็นสัทธรรมปฏิรูป ซึ่งผู้ที่ได้ศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์จากคัมภีร์โดยตรงเท่านั้นจึงจะพอเชื่อถือกันได้

ในระหว่างวันที่ ๑๒-๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดสัปดาห์สมโภชพระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหาจุฬา ฯ ขึ้น ก็เป็นอานิสงส์ที่เป็นกุศลมหาศาลต่ออาจารย์พรรัตนสุวรรณ เพราะคัมภีร์อรรถกถา ๔๗ คัมภีร์ ที่ได้จัดการตรวจชำระและจัดพิมพ์ขึ้นสำเร็จครบบริบูรณ์จากคัมภีร์อรรถกถากระดาษเก่าจนผุ ซึ่งพิมพ์มาครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นเวลาถึง ๗๐ กว่าปี ก็ยังไม่เคยได้ตรวจชำระหรือจัดพิมพ์ขึ้นใหม่อีกเลย และในครั้งเมื่อปี ๒๔๖๒ นั้น ก็ตรวจชำระและพิมพ์ไม่ได้ครบทั้ง ๔๗ คัมภีร์ด้วย มาในครั้งนี้ นับจากปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ที่อาจารย์พรดำริและริเริ่มเสี่ยงทำขึ้นมาด้วย

การขอความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งบรรพชิตและฆราวาส และแรงสนับสนุนเรื่องทุนจากสมาชิกหนังสือวิญญาณ และผู้มีจิตเป็นกุศลศรัทธาร่วมกัน โดยตั้งจิตเจตนาเป็นกุศลว่า ผลงานที่ทำทั้งหมดนี้มอบให้เป็นสมบัติของพระศาสนา ในนามของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ในฐานะที่อาจารย์พรเป็นอาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นต้นมา อาจารย์พรบอกว่าไม่มีงานอะไรที่ก่อให้เกิดปีติโสมนัสเท่ากับงานการตรวจชำระและจัดพิมพ์คัมภีร์อรรถกถาได้ครบสำเร็จบริบูรณ์ และขณะนี้ก็กำลังดำเนินงานการจัดพิมพ์คัมภีร์ฎีกาต่ออีก ซึ่งมีทั้งหมด ๒๖ คัมภีร์ ซึ่งคัมภีร์ฎีกานี้ได้ตรวจชำระเสร็จไว้ทั้งหมดแล้ว

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามพ่อฤๅษีและหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า อาจารย์พรจะเป็นอย่างไรบ้าง เพราะก่อนวันที่หมอนัดทำการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจก ๑ วัน ข้าพเจ้าได้ให้หมอตรวจเลือดและตรวจร่างกายของอาจารย์พรทั้งหมด ผลเลือดออกมาไม่ค่อยดีเลย โดยเฉพาะผลของการทำงานของตับ ปรากฏว่าตับอักเสบเรื้อรัง ถ้าไม่ได้รับการพักผ่อนและรักษาอย่างดีแล้ว อาจจะมีผลส่งให้เป็นโรคมะเร็งได้ แต่ก็ช่างเป็นจังหวะที่ดี เพราะในการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจกนั้น จะต้องนอนพักผ่อนไม่ให้กระทบกระเทือน ก็เลยเป็นผลดีต่อการรักษาโรคตับไปด้วย เพราะหมอบอกว่าโรคตับไม่มียารักษา นอกจากพักผ่อนและรับประทานยาบำรุงเท่านั้น อาจารย์พรรับการผ่าตัดนัยน์ตาต้อกระจกข้างซ้าย เมื่อวันอังคารที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๕ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนั่งเขียนบันทึกนี้ เป็นวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๕ ๑ เดือนพอดี รู้สึกว่าอาการโดยทั่วไปทุกอย่างดีขึ้น เพียงแต่รอเวลาพักให้ได้ตามเวลาที่หมอกำหนด ก็จะทำแว่นตาเพื่อให้อ่าน-เขียนหนังสือได้ตามปกติ และจะตรวจเลือดดูผลการทำงานของตับว่าดีขึ้นหรือไม่เท่านั้น สำหรับโรคเบาหวานซึ่งเป็นโรคประจำตัวมาแล้ว ๑๒ ปี ก็อยู่ในสภาวะที่ดีพอสมควร

อนึ่ง เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๕ ที่ศูนย์พัฒนาศาสนา ได้จัดทอดกฐินเช่นทุกปีที่ผ่านมาหลังจากออกพรรษา เพื่อนำปัจจัยสมทบทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนา และเป็นค่าใช้จ่ายคนงานในการดูแลบำรุงรักษาสถานที่ศูนย์พัฒนาศาสนา อาจารย์พรไม่ได้บอกข่าวหรือแจ้งแก่สมาชิกหนังสือวิญญาณเลย เพราะหนังสือวิญญาณก็ไม่ได้ออกมาเลยถึง ๔-๕ เดือน จนสมาชิกบางคนคิดว่าหนังสือนี้คงจะล้มเลิกไปแล้ว ในการทอดกฐินครั้งนี้อาจารย์พรมิได้เดินทางไปร่วมด้วย เพราะอยู่ในระหว่างพัก หมอให้คำแนะนำว่าจะเดินทางก็ได้ แต่ต้องระวังตัว คือ ๑. ระวังการกระเทือน ๒. ระวังแสงจ้าเกินไป ๓. ระวังเรื่องลม ๔. ระวังเรื่องฝุ่นละออง พอหมอพูดเช่นนี้ข้าพเจ้าจึงบอกอาจารย์พรว่าอาจารย์อย่าเพิ่งเดินทางเลย เพราะระยะทางจากกรุงเทพ ฯ ถึงแคมป์สนนั้น ๔๑๒ กิโลเมตร สิ่งที่หมอพูดมาทั้งหมดนั้นระวังยากทั้ง ๔ อย่างเลยทีเดียว จึงเป็นอันว่าอาจารย์พรมิได้เดินทางไปร่วมงานทอดกฐินของศูนย์พัฒนาศาสนาด้วย ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศูนย์พัฒนาศาสนาเป็นต้นมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘

เพราะความที่อาจารย์พรเดินทางไปร่วมกระทำพิธีทอดกฐินที่ศูนย์พัฒนาศาสนา แคมป์สน ไม่ได้ข้าพเจ้าจึงมิได้จัดรถชักชวนสมาชิกให้ไปร่วมด้วยตามที่ตั้งใจไว้แต่เดิม ซึ่งอันที่จริงก็ได้ติดต่อจองรถไว้แล้ว ๒ คัน แต่เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปจึงต้องบอกงด ประกอบกับในช่วงวันที่ ๑๗-๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๕ ก็มีผู้คนจัดทอดกฐินกันมาก ทำให้บริการรถเช่าหายาก และรถที่จะมาบริการก็อยู่ในสภาพที่ไม่ดีเท่าที่ควร พอที่จะไว้ใจได้ เมื่อเดินทางไปในระยะทางไกล ๆ แต่แม้กระนั้นในเมื่อสมาชิกที่ใกล้ชิดหรือผู้ที่คอยติดต่อกันอยู่เสมอได้ทราบเข้าก็ต่างคนต่างช่วยกันหาวิธีเดินทางไปร่วม เพื่อมิให้งานทอดกฐินเงียบเหงาจนเกินไป ในเมื่ออาจารย์พรมิได้เดินทางไปร่วมด้วย ดังนั้น ในวันทอดกฐินก็จึงมีคนมาร่วมอนุโมทนากันพอสมควร ได้ปัจจัยสำหรับมาสมทบทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนาหนึ่งแสนบาทเศษ ซึ่งจำนวนที่เศษนี้ยังเป็นตัวเลขที่ไม่แน่นอน เพราะยังมีสมาชิกหนังสือวิญญาณส่งมาสมทบอีก ทั้ง ๆ ที่ไม่ทราบวันกำหนดแน่นอนของการทอดกฐิน แต่ผู้ที่เคยร่วมมาทุกครั้งก็ได้ส่งมาเหมือนอย่างที่เคยทุกปีด้วยจิตที่เปี่ยมด้วยกุศลศรัทธา

ความตั้งใจที่เป็นกุศลเจตนาของอาจารย์พรในอันที่จะหาทุนมูลนิธิศูนย์พัฒนาศาสนาให้ได้ถึงสิบล้านบาท ในระยะแรกนี้ยังไม่บรรลุผลสำเร็จ ได้มาเพียงบางส่วนเกือบสามล้านบาท แต่ปัจจัยจำนวนนี้แทนที่ว่าจะได้เก็บไว้เพื่อตั้งเป็นกองทุนทั้งหมด ก็ต้องนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศาสนา และนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์คัมภีร์ไปด้วย ในเมื่อปัจจัยส่วนที่ผู้บริจาคเพื่อช่วยในการจัดพิมพ์คัมภีร์เข้ามาไม่ทันกับค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายออกไป อาจารย์พรบอกว่า ถ้าบุญกุศลยังพอมีก็คงจะส่งผลให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงดีพอที่จะมีกำลังเพื่อจะดำเนินงานให้เป็นผลสำเร็จได้

อาจจะเป็นเพราะหลวงพ่อสมเด็จ ฯ เห็นว่าข้าพเจ้าทำงานทุกอย่างด้วยความกังวลและซึมไปบ้าง ทั้ง ๆ ที่พยายามคิดและพยายามทำจิตใจของตนเองให้สบายแล้วก็ตาม หลวงพ่อจึงได้พูดกับข้าพเจ้าว่า “นังหนูเอ๋ย ผลที่ดีจะต้องบังเกิดขึ้นจากเหตุที่ดีเสมอ อย่าเป็นทุกข์หรือเศร้าหมอง อันจะเป็นเชื้อหรือสาเหตุแห่งสิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาที่จะต้องติดตามแก้ไขไม่สิ้นสุดเลย....”

ขณะที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ กำลังพูดเช่นนี้ พระองค์-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้เสด็จมาพร้อมทั้งรับสั่งว่า **“สภาวการณ์ความเป็นไปขณะนี้เปรียบเสมือนคนเป็นไข้ที่จะต้องรักษาเยียวยา อย่างไรก็ตาม... ก็คงจะไม่เลวร้ายจนเกินกว่ากำลังความสามารถที่จะแก้ไข ได้เคยพูดมาหลายครั้งว่าพระเจดีย์อิสรภาพฯ ศูนย์พัฒนาศาสนา คือแนวทางบ่งบอกถึงสิ่งใด จงพยายามทำจิตให้ตั้งอยู่ในกุศลเจตนาสัมมาทิฏฐิเสมอ และอย่าเบื่อหน่ายท้อแท้ต่อการพร่ำสวดสาธยายพุทธมนต์”** *ขณะที่พระองค์ทรงกล่าวคำเช่นนี้ เสียงห้อมล้อมก้องสะท้านสะเทือนมาทั่วทั้งบรรยากาศรอบทิศทางว่า สาธุ...พุทธ์ สรณ์ คจฺฉามิ...ตลอดเวลา เป็นคลื่นสะท้อนกว้างไกลออกไปจนสุดขอบฟ้า คล้ายคลื่นของน้ำทะเลที่เป็นระลอกทยอยพัดเข้าฝั่ง ฉะนั้น....*

รายนามเจ้าภาพอุปถัมภ์พิมพ์หนังสือ
บันทึกการติดต่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑. คุณย่าเค้งเฮี้ยง แซ่เบ๊	๑๐,๐๐๐ บาท
๒. คุณยายเง็กแช แซ่ตั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท
๓. คุณพ่อบักไฮ้ แซ่ลี้ – คุณแม่ไซ้งิ้ม แซ่ตั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท
๔. คุณพ่อจำรัส - คุณแม่วิมล แพรขัมพรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕. คุณทวี ลีลาเวชบุตร	๑๐,๐๐๐ บาท
๖. คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร	๑๐,๐๐๐ บาท
๗. คุณศุภกฤต - ด.ช.พัฒน์ณุกานต์ ลีลาเวชบุตร, คุณสิริกร สุชนารักษ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๘. คุณปริญญา ลีลาเวชบุตร, ด.ญ.ลานี ลีลาเวชบุตร	๑๐,๐๐๐ บาท
๙. คุณภิญญดา ลีลาเวชบุตร	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๐. คุณพัชรี แซ่ลี้	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๑. บริษัท ปารมิตา สตูริโอ จำกัด	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๒. คุณดนุพล - คุณวรรณี ลีลาเวชบุตร และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๓. คุณสวัสดิ์ – คุณวันเพ็ญ อมรสิทธิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๔. คุณพงศ์เพชร – คุณสุภา - ด.ช.โชตนา อมรสิทธิ์ และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๕. คุณชัชชัย – คุณแคทรียา จันทร์ศุภฤกษ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๖. คุณปรีชา ไชยศิรินนท์, คุณจุรีย์ ทีปะนาถ และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๗. คุณสำอางค์ ยิ้มศิริ	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๘. คุณทรงนวัช สว่างศรี	๑๐,๐๐๐ บาท
๑๙. คุณวิวัฒน์ จิรธรรมวงศ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๐. คุณณัฏยา ลีลาเวชบุตร	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๑. คุณธีรชาติ จิรธรรมวงศ์, คุณภาพรรณ อรรถกูล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๒. คุณณัฐธีร์ จิรธรรมวงศ์, คุณวราภรณ์ เสริมสินชัยสกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๓. คุณณุทริณ จิรธรรมวงศ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๔. คุณจารุภัทร – คุณภัทรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท

๒๕. คุณสวัสดิ์ – คุณพรรณนิภา ทองไพยุทธ และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๖. คุณสุระรัฐ ศรีวิริยเลิศกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๗. คุณสุรสิทธิ์ เหลืองแสงใส	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๘. คุณอรุณี สิริศรีปัญญากุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๙. ห้างทองเทพนำชัย (เตาปูน) โดยคุณชลิกา – แหลม โรจนโกศล	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๐. คุณอวยชัย – คุณศมานันท์ ถนัดธรรมกุล และครอบครัว	๒๐,๐๐๐ บาท
๓๑. คุณพ่อฮั้ว – คุณแม่พรหมมา หอมศิริวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๒. คุณสิทธิชัย – คุณปาริชาติ – ด.ช.วณฤทธิ์ – ด.ญ.อุสา หอมศิริวรรณ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๓. คุณศักดา – คุณรัชนี วงศ์กวีสกุล และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๔. คุณนันทนา เนื่องสิกขาเพียร	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๕. คุณพ่อเม่งซี้ แซ่โอ้ว – คุณแม่อาบ้วย แซ่ตั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๖. คุณพ่อใจ้เกี๋ยง แซ่แต้ – คุณแม่เง็กเกียว แซ่เลี้ยง	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๗. ดร.นันทพล – คุณอโณทัย – คุณวันปิยะ โรจนโกศล	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๘. คุณกาญจน์ลภิณ – คุณพจน์ – คุณกฤษณ์พีระ รัตนธรรมศรี	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๙. คุณประเสริฐ – อาย้ง – เอี้ยงฮวง บุญบรรเจิดสุข	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๐. คุณพ่อขีเอี้ยง แซ่ฉั่ว – คุณแม่โซว แซ่ลิ้ม	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๑. คุณพ่อเฮงลิ้ม แซ่หวม – คุณแม่อาง้อ แซ่เลี่ยว, หจก.วรานนท์ เอ็นเตอร์ไพรส์	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๒. คุณพ่อเล็ก-คุณแม่สินี ถนัดธรรมกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๓. คุณรักษ์พงศ์ ถนัดธรรมกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๔. คุณอรพรรณ ถนัดธรรมกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๕. คุณทศพล – คุณภคมน – ด.ญ.สุภัสสร – ด.ญ.วรัปสร ถนัดธรรมกุล	๒๐,๐๐๐ บาท
๔๖. คุณอภินันท์ ถนัดธรรมกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๗. คุณชาญวิทย์ ถนัดธรรมกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๘. ครอบครัว ศรีสุธัญลักษณ์ และครอบครัวรุ่งโรจน์ชาญกิจ	๑๐,๐๐๐ บาท
๔๙. คุณสุรชาติ – คุณกิตติมา บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๐. คุณจีระชัย – คุณทัศนีย์ ไกรกังวาร และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๑. คุณสุวรรณ – คุณลภัค บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๒. คุณธงชัย – คุณนฤมล – คุณวรัญญู จึงประพฤติ และครอบครัว	๑๐,๐๐๐ บาท
๕๓. คุณกิตติ – คุณวันทณีย์ รัตนศรีวิจิตร และครอบครัว	๒,๐๐๐ บาท
๕๔. คณะห้างทองในเครือเทพไทยกรุ๊ป	๕๐,๐๐๐ บาท
๕๕. บจก. แฮปปี้ ฟรุ๊ต ฟาร์ม	๑๐,๐๐๐ บาท

บันทึกการติดต่อ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ผู้บันทึก : ดร. ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

จัดพิมพ์โดย : มูลนิธิ พร รัตนสุวรรณ

๔๗/๒ ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๘๑-๙๓๓-๙๒๐๙, ๐๒-๒๘๒-๒๐๒๕, ๐๒-๖๒๙-๑๙๕๑

ISBN : 978-616-03-0908-5

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๖๐

จำนวน : ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา

เลขที่ ๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี ๑๑๙ แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๑-๑๕๘๘, ๐๘๙-๒๑๐๕๑๓๓, โทรสาร. ๐๒-๔๔๑-๑๔๖๔ www.thammasapa.com

หมอ ชีวกโกมารภัจจ์

หมอชีวกโกมารภัจจ์

บุคคลที่มีตัวตนจริงในสมัยพุทธกาล เป็นแพทย์ประจำพระองค์ พระพุทธโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบรมครูแห่งการแพทย์แผนไทย

หมอชีวกโกมารภัจจ์ เป็นบุตรของนางสาลวดี นครโสเภณีประจำเมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ ในสมัยนั้นตำแหน่งนี้มีเกียรติยศมาก นางสาลวดีตั้งครรภ์โดยบังเอิญ เมื่อคลอดบุตรชายออกมา จึงสั่งให้สาวใช้นำไปทิ้ง แต่อภัยราชกุมารพระโอรสของพระเจ้าอชาตศัตรูไปพบเข้า จึงนำมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อเติบโตได้หนีพระบิดาไปเรียนศิลปวิทยาที่เมืองตักสิลา เลือกเรียนวิชาแพทย์ เรียนอยู่ถึง ๗ ปี จึงลาอาจารย์กลับบ้าน อาจารย์ให้ไปหาต้นไม้ที่ทำยาไม่ได้ ให้เก็บตัวอย่างมาให้ดู ปรากฏว่ากลับมามือเปล่า เพราะต้นไม้ทุกต้นใช้ทำยาได้ อาจารย์บอกว่า ท่านได้เรียนจบแล้ว จึงอนุญาตให้กลับบ้านได้

เมื่อกลับมาถึงเมืองราชคฤห์แล้ว ได้รักษาพระเจ้าพิมพิสารให้หายขาดจากโรคริดสีดวงทวาร และได้รับแต่งตั้งให้เป็นหมอหลวง และได้รับพระราชทานสวนมะม่วง ต่อมาหมอชีวกได้ถวายสวนนี้ให้พระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลาย สร้างเป็น **“ชีวกัมพวัน”** โรงพยาบาลสงฆ์แห่งแรกของโลก

ด้วยความที่เป็นคนบำเพ็ญแต่สิ่งที่ดี ช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยโดยไม่เลือกฐานะ จึงได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นเอตทัคคะในด้าน **“เป็นที่รักของปวงชน”**

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

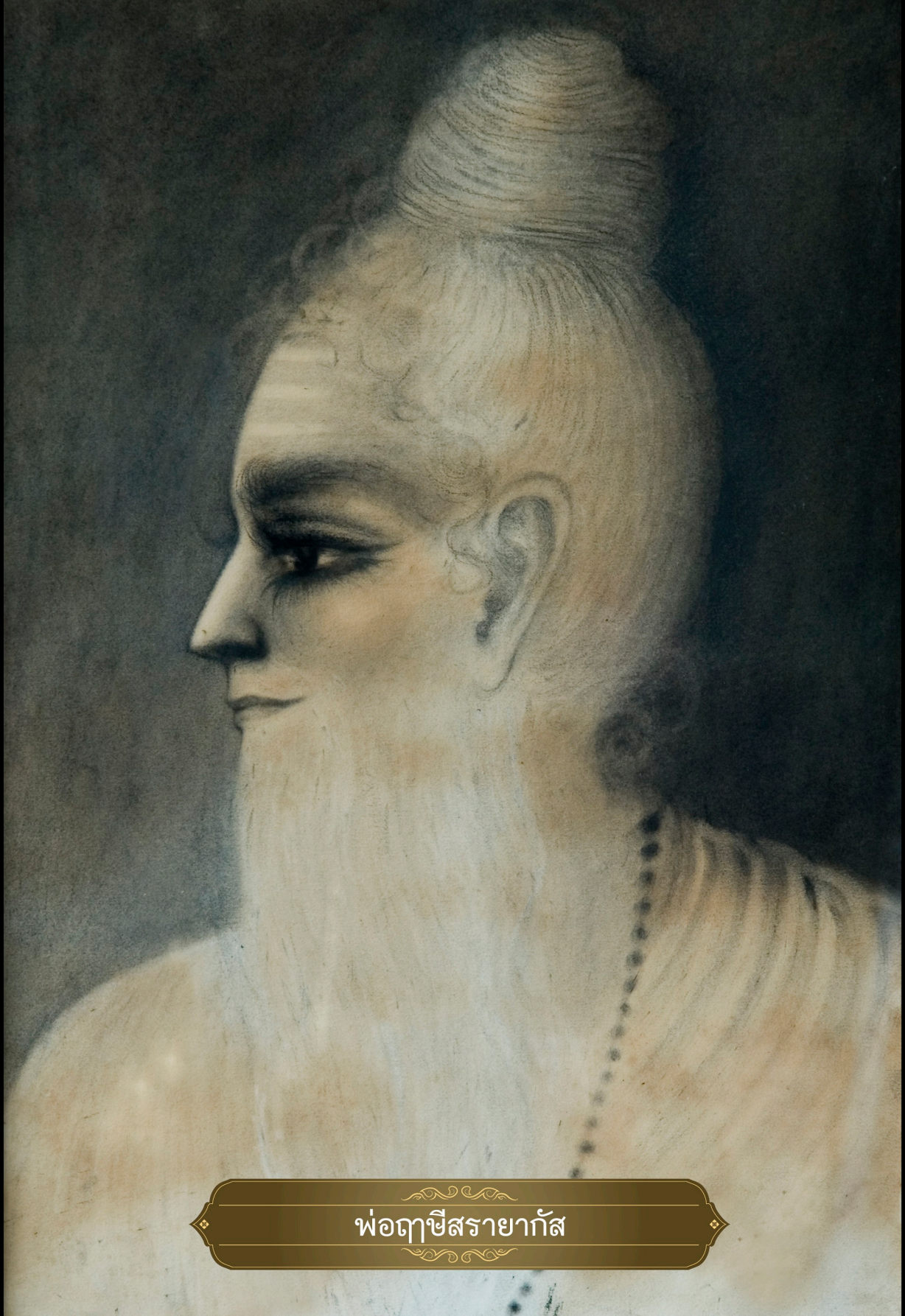

พ่อฤๅษีสรายากัส

พ่อฤาษีสรายากัส

พ่อฤาษีสรายากัส คือ เทพเจ้าชั้นพรหมองค์หนึ่ง ซึ่งมาช่วยเหลืองานของสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ และมูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

เมื่อสมัยประมาณ ๓๐๐ กว่าปีเศษ พ่อฤาษีสรายากัส เป็นชาวอินเดีย ได้ออกบวชเป็นฤาษีพร้อมบุตรสาว ไปบำเพ็ญพรตแสวงหาความสงบตามที่สงัดต่าง ๆ แถวฤาษีเกศ Rishikesh ในรัฐอุตตรขัณฑ์ เชิงเขาของเทือกเขาหิมาลัย ในภาคเหนือของอินเดีย ได้บรรลุธรรมขั้นสูง เมื่อละกายเนื้อไปแล้ว ก็เข้าสู่ภูมิทิพย์ชั้นพรหม

ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เปิดสอนธรรมเป็นพิเศษให้กับนักเรียนที่สนใจมาเรียนตามแนวคำบรรยายพุทธปรัชญา และพาไปฝึกสมาธิ ณ สถานฝึกสมาธิของ ขุนวิจิตสุขการ ซึ่งเป็นแพทย์ปริญญา เพื่อฝึกความจำและรักษาโรค ลูกศิษย์ที่มาฝึกเป็นผู้ที่ได้เรียนหลักวิชามาแล้วอย่างดี ประมาณ ๑๐ กว่าคน ให้นั่งสมาธิ ฟังการพูดแบบจูงสมาธิ สร้างพลังจิตให้เข้มแข็ง ให้เข้าใจธรรมจากใจของตนเอง และเพื่อส่งเสริมความจำ และสมรรถภาพต่าง ๆ

คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี นักเรียนกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.๘ คณะวิทยาศาสตร์ โรงเรียนศึกษานารี สามารถฝึกสมาธิได้ถึงขั้นสูงเรียกว่าหลับในสมาธิ สามารถติดต่อกับโอปปาติกะได้ โดยใช้เวลาฝึกวันละ ๑ ชั่วโมง เป็นเวลาเดือนกว่าเท่านั้น เมื่อหลับตาเข้าสมาธิไปก็พบพ่อฤาษีเป็นคนแรกมาบอกอาจารย์พร อาจารย์พรก็คิดว่าเป็นภาพนิมิต ให้คุณศรีเพ็ญพูดคุยกับท่าน และถามว่าท่านคือใคร ก็ได้รับคำตอบว่า ท่านคือบิดาของคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ในชาติก่อน และเป็นครูบาอาจารย์ของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ในอดีตชาติ ท่านมาสู่โลกมนุษย์เพื่อเป็นเทพผู้พิทักษ์ และช่วยเหลือคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม

เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงรับสั่งให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พ่อฤาษีสรายากัสก็คอยช่วยเหลือเป็นผู้ติดต่ออัญเชิญเทพเจ้าต่าง ๆ มาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้งานของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ดำเนินต่อไปได้ เมื่อรู้สึกเหน็ดเหนื่อยท้อแท้ ท่านจะปลุกปลอบให้กำลังใจ จะกล่าวย้ำเตือนเป็นเชิงให้สติว่า

“จิตใจที่ขุ่นมัวเศร้าหมอง ทอดธุระถือว่ามิใช่หน้าที่ของตน นั่นคือจุดอ่อนแอให้มิจฉาทิฏฐิ มีกำลังกล้าแข็ง อันจะเป็นสื่อชักนำให้พบแต่ความยุ่งยากไม่สิ้นสุด”

...อย่ากังวลไปเลย ในเมื่อได้ทำด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยกุศลสัมมาทิฏฐิอย่างแท้จริง ไม่เหนื่อยหน่ายท้อแท้ ผลจะออกมาแม้น้อยนิด ก็จะเป็นพลังที่มั่นคงตลอดไป...

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

สมเด็จโต หลวงปู่โต หรือสมเด็จวัดระฆัง เป็นพระภิกษุมหานิกาย เป็นพระมหาเถระรูปสำคัญที่ได้รับความนิยมนับถืออย่างมากที่สุดในประเทศไทย เคยดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร ประมาณ ๒๐ ปี ในสมัยรัชกาลที่ ๔-๕

เป็นพระเกจิเถราจารย์มีปฏิปทาจริยาวัตรน่าเลื่อมใสเป็นที่เคารพนับถือทั่วไป ตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงสามัญชน นอกจากจริยาวัตรด้านสมถะอันโดดเด่นแล้ว ท่านยังทรงคุณด้านวิชาคาถาอาคม เมตตามหานิยม **"พระสมเด็จ"** ที่ท่านสร้างขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชา มีคุณค่าราคาสูงมาก ด้วยคุณวิเศษอัศจรรย์ของท่าน พุทธศาสนิกชนเคารพนับถือว่าท่านเป็นอมตะเถราจารย์สำคัญรูปหนึ่ง

สมเด็จพระพุฒาจารย์ เกิดในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๕ ขึ้น ๑๒ ค่ำ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๓๑ ที่บ้านท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดามารดาของท่านเป็นใคร ไม่ทราบแน่ชัด

ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๓ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดพระเมตตาสามเณรโตเป็นอย่างยิ่ง เมื่ออายุครบอุปสมบท ปี พ.ศ. ๒๓๕๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เป็นนาคหลวงอุปสมบท ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีสมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) เป็นพระอุปัชฌาย์ มีฉายานามว่า **"พรหมรังสี"** พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้โปรดเกล้ารับพระมหาโตไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

ท่านไม่ปรารถนายศศักดิ์หรือลาภสักการะใด ๆ ได้ศึกษาพระธรรมวินัยจนแตกฉาน ก็ไม่ยอมสอบเปรียญธรรม รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงตั้งท่านเป็นพระราชาคณะ แต่ท่านไม่ยอมรับ ท่านได้ธุดงค์ไปตามสถานที่ต่าง ๆ และได้สร้างปูชนียสถานในที่ต่าง ๆ ปูชนียสถานทุกแห่งที่ท่านสร้างจะมีขนาดใหญ่โตสมกับชื่อของท่านเสมอ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดปรานพระมหาโตเป็นอย่างยิ่งในปี พ.ศ. ๒๓๙๕ ได้พระราชทานสมณศักดิ์เป็นครั้งแรก เป็นพระราชาคณะที่ **"พระธรรมกิติ"** และดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม ขณะนั้นท่านอายุ ๖๕ ปี

โดยปกติท่านมักพยายามหลีกเลี่ยงการรับพระราชทานสมณศักดิ์ แต่ด้วยเหตุผลบางประการ ทำให้ท่านต้องยอมรับพระราชทานสมณศักดิ์ชั้นสูงสุด และเป็นชั้นสุดท้าย สถาปนาสมณศักดิ์ขั้นสูงสุด และเป็นชั้นสุดท้าย สถาปนาสมณศักดิ์ขั้นสมเด็จพระราชาคณะ ที่ **"สมเด็จพระพุฒาจารย์"**

พ.ศ. ๒๔๑๐ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้มาเป็นประธานก่อสร้างพระพุทธรูปหลวงพ่อโต (พระศรีอริยเมตไตรย) ที่วัดอินทรวิหาร และได้มรณภาพบนศาลาเก่าที่วัดอินทรวิหาร ในวันพฤหัสบดี แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีระกา ตรงกับวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๑๔ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สิริรวมอายุได้ ๘๔ ปี อยู่ในสมณเพศ ๖๔ พรรษา เป็นพระสมเด็จ ๕ แผ่นดิน

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรือสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๒ มีพระนามเดิมว่า พระนเรศ หรือ “พระองค์ดำ” เป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระมหาธรรมราชา และพระวิสุทธิกษัตริย์ (พระราชธิดาของสมเด็จพระศรีสุริโยทัย และสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ) เสด็จพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. ๒๐๙๘ ที่พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก มีพระเชษฐภคินี คือ พระสุพรรณกัลยา มีพระอนุชาคือ สมเด็จพระเอกาทศรฐ (องค์ขาว)

พระเจ้าบุเรงนองยกทัพมาตีเมืองพิษณุโลกในสงครามช้างเผือก สมเด็จพระมหาธรรมราชา ยอมอ่อนน้อมต่อหงสาวดี ทำให้เมืองพิษณุโลกเป็นเมืองประเทศราชของกรุงหงสาวดี และไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าบุเรงนองทรงขอพระสุพรรณกัลยาและพระนเรศวร ไปเป็นองค์ประกันที่หงสาวดี ใน พ.ศ. ๒๑๐๗ เมื่อพระชนมายุเพียง ๙ พรรษา ประทับอยู่กรุงหงสาวดี ๘ ปี เสด็จกลับกรุงอโยธยา พระชนมายุ ๑๗ พรรษา พ.ศ. ๒๑๑๕

พระเจ้าบุเรงนองตีกรุงศรีอยุธยาแตก เมื่อ พ.ศ. ๒๑๑๒ และได้สถาปนาสมเด็จพระมหาธรรมราชาครองกรุงศรีอยุธยา ในฐานะประเทศราชของหงสาวดีแล้ว พระองค์ได้หนีกลับมายังกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. ๒๑๑๕ สมเด็จพระมหาธรรมราชา โปรดเกล้าให้เป็นพระมหาอุปราช พระชนมายุ ๑๗ พรรษา ไปปกครองเมืองพิษณุโลก

เมื่อพระเจ้าบุเรงนองแห่งหงสาวดีสวรรคต นันทบุเรงได้ขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อมา เจ้าฟ้าเมืองคังแข็งเมือง ไม่ยอมส่งราชบรรณาการไปถวาย นันทบุเรงจึงจัดกองทัพขึ้น ๓ กองไปปราบปรามเมืองคัง กองทัพของพระนเรศวรสามารถโจมตีเมืองคังแตก

ความเก่งกล้าสามารถของพระนเรศวรมีมากขึ้นเพียงไร ความหวาดระแวงของหงสาวดีก็เพิ่มทวีมากขึ้น พระเจ้านันทบุเรงไม่ไว้วางพระทัยพระนเรศวร คอยจับจ้องดูความเปลี่ยนแปลงและความสามารถของยอดนักรบพระองค์นี้อยู่ตลอดเวลา หากมีโอกาสเมื่อใดก็จะกำจัดตัดไฟแต่ต้นลม

ปี พ.ศ. ๒๑๒๖ พระเจ้าอังวะเป็นกบฏ พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงยกทัพหลวงไปปราบ และสั่งให้เจ้าเมืองต่าง ๆ รวมทั้งทางกรุงศรีอยุธยายกทัพไปช่วย ต่อมาพระเจ้านันทบุเรงเกิดแคลงใจว่า ทางไทยคงถูกพระเจ้าอังวะชักชวนให้เข้าด้วย จึงสั่งให้พระมหาอุปราชาคุมทัพไว้ ถ้าทัพไทยยกมาถึงก็ให้ต้อนรับและกำจัดเสีย

กองทัพไทยยกมาถึงเมืองแครง พระมหาเถรคันฉ่องกราบทูลให้ทราบเรื่องการคิดร้ายของทางหงสาวดี สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพ ทรงหลั่งน้ำจากสุวรรณภิงคาร (พระน้ำเต้าทองคำ) ประกาศแก่เทพยดาฟ้าดินว่า...กรุงศรีอยุธยาขาดไมตรีกับกรุงหงสาวดี มิได้เป็นมิตรร่วมสุวรรณปฐพีเดียวกันดุจดังแต่ก่อนสืบไป” เมื่อปีวอก เดือน ๖ แรม ๓ ค่ำ พ.ศ. ๒๑๒๗

ตั้งแต่สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพเป็นต้นมา หงสาวดีได้เพียรส่งกองทัพเข้ามาหลายครั้ง แต่ก็ถูกกองทัพกรุงศรีอยุธยาตีแตกพ่ายไปทุกครั้ง พระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๑๓๓ เมื่อพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา

ในปี พ.ศ. ๒๑๓๕ พระเจ้านันทบุเรงโปรดให้พระมหาอุปราชา นำกองทัพมาสองแสนสี่หมื่นคน มาตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนเรศวรทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชาทรงคชสารอยู่ในร่มไม้ จึงตรัสเชิญออกมาทำยุทธหัตถี พระมหาอุปราชาจึงไสช้างออกมาได้ต่อสู้กัน และถูกสมเด็จพระนเรศวรทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหาอุปราชาเข้าที่อังสะขวา สิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง พม่าจึงยกทัพกลับกรุงหงสาวดีไป นับแต่นั้นมาก็ไม่มีกองทัพใดกล้ามากล้ำกรายกรุงศรีอยุธยาอีกยาวนาน สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จสวรรคต เมื่อวันจันทร์ ตรงกับวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘ สิริพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษา

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ฉลองพระองค์ในวันทรงกระทำยุทธหัตถี

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ฉลองพระองค์ในวันกระทำยุทธหัตถี

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเล่าถึงเหตุการณ์ในวันกระทำยุทธหัตถี

"สงครามครั้งนั้นยิ่งใหญ่มาก ผู้คนทหารช้างม้ามากมายนับเป็นแสน ๆ ทั้งฝ่ายเราและฝ่ายข้าศึก เสียงก้องอึงคะนึงไปทั่วทั้งท้องทุ่งชายป่า ทั้งเสียงผู้คน เสียงช้าง เสียงม้า เสียงศาสตราวุธ ในวันสำคัญนั้น เจ้าพระยาไชยานุภาพ ช้างทรงเกิดตกมันเกินกว่าที่ควาญช้างจะบังคับได้ ได้วิ่งแหวกออกจากขบวนฝ่าฝูงชนแหวกขบวนทัพฝุ่นฟุ้งตลบมองไม่เห็นว่าพาวิ่งไปทิศทางใด ขณะเมื่อพาวิ่งมาจนหาทางแหวกขบวนทัพ ซึ่งหนาแน่นออกไปไม่ได้แล้วยืนสงบเหนื่อยหอบ เมื่อช้างหยุดนิ่ง มองไปรอบทิศทางไม่เห็นสิ่งใดเลย นอกจากฝุ่นหมอกควันและเสียงอึงคะนึงจึงได้ตั้งจิตให้สงบรำลึกถึงองค์พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเอ่ยอธิษฐานความตามที่ได้บอกไว้แล้วนั้น มิช้าฝุ่นก็สงบจาง จึงได้มองเห็นว่าอยู่ท่ามกลางข้าศึกรายล้อม เผชิญหน้าอยู่กับขบวนช้างทรงของสมเด็จพระมหาอุปราชา จำนวนถึง ๑๖ เชือก ซึ่งประดับประดาคล้ายคลึงกันหมดทุกเชือก แต่มีอยู่เชือกหนึ่ง ซึ่งประทับอยู่ภายร่มเงาไม้ ขณะนั้นไม่มีความกลัว จิตใจสงบมีสติอยู่กับตัว ตัดสินใจโดยเฉียบพลัน เอ่ยทูลอัญเชิญสมเด็จพระมหาอุปราชา ซึ่งคุ้นเคยกันมาดุจพี่น้องร่วมสายโลหิตว่า "พระเจ้าพี่เอย...จะประทับอยู่ไยในฉายาไม้ข่อยเล่า ขอทูลอัญเชิญเสด็จออกมาทรงกระทำยุทธหัตถีให้เป็นที่เลื่องลือ และจารึกไว้ในแผ่นดินเถิด เพราะต่อไปในภายภาคหน้าจะไม่มีใครได้แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเช่นเราอีกแล้ว ขอทูลอัญเชิญเสด็จพระเจ้าพี่...

ขณะเมื่อเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันช้างทรงออกมา ข้าศึกซึ่งรายล้อมตกตะลึงอยู่นั้นคงจะได้สติ เพราะได้ยินเสียงกระหึ่มไปรอบทิศทางว่า พระองค์ดำ พระองค์ดำ ๆ...

เมื่อช้างทรงของเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันออกจากกร่มไม้ อาจจะเป็นเพราะเจ้าพระยาไชยานุภาพกำลังตกมัน จึงเมื่อเห็นช้างทรงของเสด็จพี่พระมหาอุปราชาถลันออกมาเช่นนั้น ก็แล่นถลาแปร่แปร่นตรงรี่เข้าปะทะทันที เกินกว่าที่จะทันบังคับได้ จึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ชั่วเพียงแว้บเดียว สายตากระทบกับพระแสงของ้าวของเสด็จพี่ ฯ จึงได้เบี่ยงพระเศียรหลบ เสียงดังเปรี้ยง เห็นแสงประกายวาบในแสงแดด สั่นสะเทือนจากศีรษะจรดปลายเท้าทั่วสรรพางค์กาย ราวกับเทพบันดล... เจ้าพระยาไชยานุภาพสลัดเต็มแรง พร้อมทั้งช้อนปลายงาปลายงวงแบกงัดดันช่วงศีรษะของช้างทรงของเสด็จพี่ ฯ ให้หงายขึ้น เป็นช่องว่างให้เกิดจังหวะ จึงได้ใช้พระแสงของ้าวฟาดเหวี่ยงไปทันที พร้อมทั้งตั้งจิตอธิษฐานในใจว่า ขอพระราชทานอภัย...พระเจ้าพี่...ขอเราได้เสวยสุขร่วมกันในสรวงสวรรค์เถิด...มองเห็นพระโลหิตของเสด็จพี่ ฯ พุ่งกระฉูด ตกกระจายราดรดลงสู่พื้นปฐพี...จากนั้นความสงบเงียบวังเวงก็บังเกิดขึ้นครอบคลุมทั่วบริเวณ ฝ่ายข้าศึกมีน้ำใจเป็นนักรบที่แท้จริง เมื่อเห็นว่าจอมทัพเป็นฝ่ายปราชัยก็ยอมแต่โดยดี เสียงร้องไห้คร่ำครวญอื้ออึงระงม...จึงได้มีประกาศิตให้นำพระบรมศพของเสด็จพี่พระมหาอุปราชากลับคืนสู่หงสาวดี แล้วให้ขีดวงล้อมตรงหยาดหยดพระโลหิตของเสด็จพี่ ฯ ไว้ เพื่อสร้างพระเจดีย์ถวายพระราชกุศลแด่เสด็จพี่ ฯ ครอบทับไว้...

เมื่อทรงประทานเล่ามาถึงตอนนี้ ก็ทรงเงียบงันไปอีกเป็นครู่ใหญ่ แล้วรับสั่งเสริมว่า ขอให้พวกเราทุกคนจงตั้งจิตอธิษฐาน ให้อานิสงส์ของการกระทำงานหากองทุนเพื่อสืบต่ออายุพระธรรมคัมภีร์อรรถกถา-ฎีกานี้ จงบังเกิดสันติสุขขึ้นในภพภูมิของเสด็จพี่ พระมหาอุปราชาด้วยเถิด เพราะถ้าไม่มีพระองค์ เราเองก็คงมิได้มีชัยชนะในสงครามยุทธหัตถี เพื่อจารึกไว้ในแผ่นดิน เป็นความภาคภูมิใจมาจนบัดนี้...

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

สมเด็จพระเอกาทศรฐ

สมเด็จพระเอกาทศรฐ

สมเด็จพระเอกาทศรฐ ปัจจุบันเขียนว่า สมเด็จพระเอกาทศรถ หรือ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๓ เป็นพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ ๑๙ แห่งอาณาจักรอยุธยา สมัยราชวงศ์สุโขทัย

สมเด็จพระเอกาทศรฐ เรียกขานพระองค์ว่า “พระองค์ขาว” ตามสีพระวรกาย เสด็จพระราชสมภพที่เมืองพิษณุโลก ในปี พ.ศ. ๒๑๐๓ เป็นพระราชโอรสพระองค์เล็กในสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช กับ พระวิสุทธิกษัตรีย์ เป็นพระอนุชาของพระสุพรรณกัลยา และสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระเอกาทศรฐ ได้ตามเสด็จสมเด็จพระนเรศวรออกรบอยู่เสมอ จนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย เมื่อสมเด็จพระนเรศวรเสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยา จึงแต่งตั้งพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๒ เมื่อสมเด็จพระนเรศวรเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๑๔๘ โดยไม่มีพระราชโอรส บรรดาเสนาอำมาตย์จึงอัญเชิญพระองค์ขึ้นครองราชย์ต่อ

กรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยของพระองค์ ไม่มีข้าศึกเข้ามาประชิดพระนคร แต่มีต่างชาติเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารมากยิ่งกว่าแต่ก่อน เช่น พระเจ้าเชียงใหม่นรธาเมงสอ พญาตองอู พญาล้านช้าง นอกจากนี้ยังมีพระราชสาส์นติดต่อกับอุปราช โปรตุเกส ประจำเมืองกัวด้วย

สมเด็จพระเอกาทศรฐ เสด็จสวรรคตเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๑๕๓ อยู่ในราชสมบัติได้ ๕ ปี สมเด็จพระศรีเสาวภาคย์ ซึ่งเป็นพระราชโอรสจึงได้สืบเสวยราชสมบัติต่อ แต่ครองราชย์เพียง ๑ ปี ๒ เดือน ก็ถูกถอดจากราชสมบัติ แล้วสำเร็จโทษด้วยท่อนจันทน์

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช หรือ พญาร่วง หรือพระบาทกมรเตงอัญศรีรามราช เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๓ ในราชวงศ์พระร่วงแห่งราชอาณาจักรสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๓ ของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์กับนางเสือง พระเชษฐาองค์แรก สิ้นพระชนม์ตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงยังทรงพระเยาว์ พระเชษฐาองค์ที่สองพระนามตามศิลาจารึกว่า **"พระยาบานเมือง"** ซึ่งได้เสวยราชย์ต่อจากพระราชบิดา และเมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว พ่อขุนรามคำแหงมหาราชก็เสวยราชย์แทนต่อมา ประมาณ พ.ศ. ๑๘๒๒ ถึงประมาณ พ.ศ. ๑๘๔๑

พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกของไทย ที่ได้รับการยกย่องเป็นมหาราช ด้วยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันทรงคุณประโยชน์แก่แผ่นดิน ทรงรวบรวมอาณาจักรไทยจนเป็นปึกแผ่นกว้างขวางไพศาล

เมื่อพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีพระชนมายุสิบเก้าพรรษา ได้ทรงทำยุทธหัตถีมีชัยต่อพ่อขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด (อยู่บนน้ำแม่สอด) ใกล้จังหวัดตาก พระราชบิดาจึงทรงขนานพระนามว่า "พระรามคำแหง" ซึ่งแปลว่า "พระรามผู้กล้าหาญ"

ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้แทนตัวอักษรขอมที่เคยใช้กันมาแต่เดิม เมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ เรียกว่า "ลายสือไทย" และได้มีการพัฒนาการเป็นลำดับ จนถึงอักษรไทยในยุคปัจจุบัน ทำให้ชาติไทยได้สะสมความรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม และวิชาการต่าง ๆ สืบทอดกันมากว่าเจ็ดร้อยปี

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งกรุงสุโขทัย พญามังรายมหาราชแห่งล้านนา และพญางำเมืองแห่งพะเยาเป็นศิษย์ร่วมพระอาจารย์เดียวกัน ณ สำนักพระสุกทันตฤาษี ที่เมืองละโว้ ทั้งสามพระองค์เป็นพระสหายร่วมสาบานกันที่ริมแม่น้ำอิง

การปกครองของกษัตริย์สุโขทัยได้ใช้ระบบปิตุราชาธิปไตย หรือพ่อปกครองลูก โดยให้ราษฎรค้าขายได้โดยเสรี ไม่เรียกเก็บจังกอบหรือภาษีผ่านทาง ผู้ใดตายลง ทรัพย์มรดกก็ตกแก่บุตร หากผู้ใดไม่ได้รับความเป็นธรรมในกรณีพิพาท ก็มีสิทธิ์ไปสั่นกระดิ่งที่แขวนไว้หน้าประตูวัง เพื่อถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ พระองค์ก็จะมาทรงตัดสินด้วยพระองค์เอง

ได้ทรงสร้าง "พระแท่นมนังคศิลาบาตร" ขึ้นไว้กลางดงตาล เพื่อให้พระเถรานุเถระแสดงพระธรรมเทศนาแก่ประชาชนในวันพระ ส่วนวันธรรมดา พระองค์จะเสด็จประทับเป็นประธานให้เจ้านายและข้าราชการปรึกษาราชการร่วมกัน

ทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับมหาอำนาจอย่างจีน โปรดให้นำช่างจากชาวจีนมาเพื่อก่อตั้งเตาทำถ้วยชามทั้งเพื่อใช้ในประเทศ และสามารถส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียงได้ด้วย ถ้วยชามที่ผลิตในยุคนี้ เรียกว่า "ชามสังคโลก"

ข้อมูลส่วนพระองค์ พระราชสมภพระหว่าง พ.ศ. ๑๗๘๐-๑๗๙๐

ทรงครองราชย์ พ.ศ. ๑๘๒๒-๑๘๔๑ ประมาณ ๑๙ ปี

เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๘๔๑

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช หรือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ หรือสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสรรเพชญ์ เป็นพระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ ๒๗ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เสด็จพระบรมราชสมภพ เมื่อวันจันทร์ เดือนยี่ ปีวอก พ.ศ. ๒๑๗๕ เป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าปราสาททองกับพระศิริธิดา ต่อมาภายหลังยกเป็นราชเทวี และมีพระขนิษฐาร่วมพระมารดา คือ สมเด็จเจ้าฟ้าศรีสุพรรณ กรมหลวงโยธาทิพ หรือ พระราชกัลยาณี

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อวันพฤหัสบดี แรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๑๙๙ มีพระนามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระรามาธิบดี ขณะมีพระชนมายุ ๒๕ พรรษา

หลังจากประทับในกรุงศรีอยุธยาได้ ๑๐ ปี จึงโปรดเกล้าให้สร้างเมืองลพบุรีขึ้นเป็นราชธานีแห่งที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๐๙ และเสด็จไปประทับที่ลพบุรีทุก ๆ ปี ครั้งละเป็นเวลานานหลายเดือน

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถอย่างยิ่ง ทรงสร้างความรุ่งเรืองและความยิ่งใหญ่ให้แก่กรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างมาก โดยทรงยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่ และหัวเมืองพม่าอีกหลายเมือง ได้แก่ จิตตะกอง สิเรียม ย่างกุ้ง แปร ตองอู หงสาวดี กำลังสำคัญที่ทำให้สามารถยึดหัวเมืองของพม่าได้ คือ เจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเจริญรุ่งเรือง โดยมีการติดต่อทั้งด้านการค้าและการทูตกับต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น อิหร่าน อังกฤษ ฮอลันดา มีชาวต่างชาติเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก รวมถึงเจ้าพระยาวิชเยนทร์ (คอนสแตนติน ฟอลคอน) และโปรดเกล้าให้แต่งตั้งคณะทูต นำโดย เจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับราชสำนักฝรั่งเศส ในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ถึง ๔ ครั้งด้วยกัน

เลื่องลือพระเกียรติยศในพระราโชบายทางคบค้าสมาคมกับชาวต่างประเทศ รักษาเอกราชของชาติให้พ้นจากการเบียดเบียนของชาวต่างชาติ และรับผลประโยชน์ทั้งทางวิชาการและเศรษฐกิจที่ชนต่างชาตินำเข้ามา ยังได้ทรงอุปถัมภ์บำรุงกวีและงานด้านวรรณคดีอันเป็นศิลปะที่รุ่งเรืองที่สุดในยุคนั้น กวีอีกผู้หนึ่ง คือ ศรีปราชญ์ ผู้เป็นปฏิภาณกวี เป็นบุตรของพระโหราธิบดี งานชิ้นสำคัญของศรีปราชญ์ คือ หนังสือกำศรวลศรีปราชญ์ และอนุรุทธคำฉันท์ ด้วยพระปรีชาสามารถนานาประการ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชจึงได้รับการถวายพระเกียรติเป็นมหาราช พระองค์หนึ่ง

พระองค์เสด็จสวรรคต เมื่อ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๒๓๑ ณ พระที่นั่งสุทธาสวรรย์ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี รวมครองราชสมบัติเป็นเวลา ๓๒ ปี มีพระชนมายุ ๕๖ พรรษา

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

พ่อขุนเม็งรายมหาราช

พ่อขุนเม็งรายมหาราช

พ่อขุนเม็งรายมหาราช หรือพญามังราย เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๒๕ แห่งหิรัญนครเงินยางเชียงราว เมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๔ และต่อมาทรงสร้างอาณาจักรล้านนา เมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๙ จึงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านนา

พระองค์เป็นพระราชโอรสของลาวเมง พระมหากษัตริย์แห่งหิรัญนครเงินยางเชียงราว กับ นางเทพคำขยาย พระราชธิดาของท้าวรุ่งแก่นชาย พระมหากษัตริย์แห่งเมืองเชียงรุ่งสิบสองพันนา พระราชสมภพ พ.ศ. ๑๗๘๒

พระองค์เป็นพระสหายกับพ่อขุนรามคำแหงและพญางำเมือง ร่วมสาบานเป็นพระสหายกันที่ริมแม่น้ำอิง

เมื่อเสวยราชย์สืบจากพระราชบิดา ใน พ.ศ. ๑๘๐๔ พ่อขุนเม็งรายหมายพระทัยจะสร้างพระราชอาณาจักรใหม่ จึงทรงรวบรวมผู้คนที่กระจัดกระจายกันให้มาตั้งเมืองใหม่ ในขณะเดียวกันก็ทรงแสวงหาชัยภูมิที่เหมาะสมจะเป็นเมืองหลวงถาวรของพระองค์

ในช่วงนั้นทรงสร้างเมืองเชียงรายเป็นเมืองหลวงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๕ ทรงสร้างเมืองฝาง เมื่อ พ.ศ. ๑๘๑๖ และสร้างเมืองชะแอ และเวียงกุมกาม ซึ่งอยู่ควบอำเภอเมืองและอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อพ่อขุนเม็งรายทรงได้เมืองหริภุญชัย (ลำพูน) แล้ว ขุนคราม พระราชบุตร ก็ตีเมืองเขลางค์นคร (ลำปาง) ได้ใน พ.ศ. ๑๘๓๙ ทรงสถาปนาอาณาจักรล้านนาขึ้นที่เชียงใหม่ พระราชทานนามเชียงใหม่ว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” โปรดให้เป็นเมืองหลวง สถาปนาราชวงศ์ใหม่ตามพระนามพระองค์ว่า “ราชวงศ์มังราย” ทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์และอาณาจักรทั้งสองด้วย

พ่อขุนเม็งรายทรงให้ช่างก่อ “เจดีย์ภู่คำ ณ วัดเจดีย์เหลี่ยม เวียงกุมกาม สร้างอาราม พระอาหารที่เมืองน่าน และสร้าง “วัดการโถม” ปัจจุบันคือ “วัดช้างค้ำ” จังหวัดเชียงใหม่

พ่อขุนเม็งรายทรงต้องอสนีบาตถึงแก่พระชนมชีพกลางเมืองเชียงใหม่ ใน พ.ศ. ๑๘๕๔ สิริพระชนม ๗๓ พรรษา และพญาไชยสงครามเสวยราชย์สืบมา

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

พระเจ้าอู่ทอง

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ หรือพระเจ้าอู่ทอง เป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกในราชวงศ์อู่ทอง แห่งอาณาจักรอยุธยา

พระเจ้าอู่ทองเสด็จพระราชสมภพในปี พ.ศ. ๑๘๕๗ ได้ทรงสถาปนาเมืองหลวงขึ้นในบริเวณที่หนองโสน เมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๕ ตรงกับวันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๑๘๙๓ เมื่อครองราชย์ได้รับเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรบรมบพิตรพระเจ้าอยู่หัว”

ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับแว่นแคว้นต่าง ๆ มากมาย แม้กระทั่งขอม ซึ่งก็เป็นมาด้วยดี จนกระทั่งกษัตริย์ขอมสวรรคต พระราชโอรสนาม พระบรมลำพงศ์ ทรงขึ้นครองราชย์ พระบรมลำพงศ์ก็แปรพักตร์ไม่เป็นไมตรีดังแต่ก่อน สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ จึงให้สมเด็จพระราเมศวรยกทัพไปตีกัมพูชา และให้สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพะงั่ว) ทรงยกทัพไปช่วย จึงสามารถตีเมืองนครธมแตกได้ พระบรมลำพงศ์สวรรคตในศึกครั้งนี้ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ จึงแต่งตั้งปาสัต พระราชโอรสของพระบรมลำพงศ์ เป็นกษัตริย์ขอม

การศาสนา พระเจ้าอู่ทองทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้สร้างวัดต่าง ๆ เช่น วัดพุทไธศวรรย์ (สร้างปี ๑๘๗๖) วัดป่าแก้ว (สร้างปี พ.ศ. ๑๙๐๐) และวัดพระราม (สร้างปี ๑๙๑๒)

ในปีระกา พ.ศ. ๑๙๑๒ เสด็จสวรรคต อยู่ในราชสมบัติ ๒๐ ปี

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี หรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช หรือ สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ ทรงปราบดาภิเษกขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาในทางพิธีการ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๐ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชวงศ์ธนบุรีพระองค์เดียว ในสมัยอาณาจักรธนบุรี ขณะพระชนมายุได้ ๓๔ พรรษา

พระราชสมภพ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๒๗๗ พระนามเดิมว่า สิน พระราชบิดาเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว ชื่อ หยง แซ่แต้ พระมารดา กรมพระเทพามาตย์ (นกเอี้ยง) สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเคยรับราชการเป็นเจ้าเมืองตาก

พระราชกรณียกิจที่สำคัญในรัชสมัยของพระองค์ คือ การกอบกู้เอกราชจากพม่าภายหลังการเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ ๒ โดยขับไล่ทหารพม่าออกจากราชอาณาจักรจนหมดสิ้น และยังทรงทำสงครามตลอดรัชสมัยเพื่อรวบรวมแผ่นดินซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของขุนศึกก๊กต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่น กับขยายพระราชอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงมุ่งมั่นที่จะฟื้นฟูประเทศในด้านต่าง ๆ ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหลังสงคราม การเลือกกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่เสียหายจากสงคราม ทรงส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม และการศึกษา

เนื่องจากพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อแผ่นดินไทย รัฐบาลจึงได้ประกาศให้วันที่ ๒๘ ธันวาคม ของทุกปี เป็น “วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน” และยังทรงได้รับสมัญญานาม “มหาราช” พระองค์เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ เมื่อมีพระชนมายุได้ ๔๘ พรรษา ทรงครองราชย์นาน ๑๕ ปี วัดอินทารามวรวิหาร เป็นวัดประจำพระองค์

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

พระนางจามเทวี

พระนางจามเทวี

พระนางจามเทวี ทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรหริภุญชัย อันเป็นอาณาจักรโบราณในภาคเหนือของไทย

พระนางจามเทวี เป็นพระราชธิดาของพระเจ้าจักวัติ กษัตริย์แห่งกรุงละโว้ พระราชสมภพ พ.ศ. ๑๑๖๖ เมื่อเจริญพระชันษาขึ้น มีพระสิริโฉมงดงาม เป็นที่เลื่องลือไปยังทุกอาณาจักรใกล้เคียง พระปรีชาญาณและบุญญานุภาพแห่งพระองค์ก็แผ่ไพศาล เป็นที่หมายปองของเจ้าครองนครต่าง ๆ

เมื่อพระนางจามเทวีมีพระชนมายุได้ ๒๐ พรรษา พระเจ้ากรุงละโว้ได้กระทำพิธีหมั้นหมายพระนางจามเทวีไว้กับเจ้าชายรามราช แห่งเมืองรามบุรี ซึ่งเป็นเจ้าชายจากแว่นแคว้นใกล้เคียง และอภิเษกสมรส ต่อมาพระสวามีออกบวช

ประมาณปี พ.ศ. ๑๒๐๒ ทางเมืองหริภุญชัยหรือเมืองลำพูนในปัจจุบัน ได้ส่งสาส์นมาทูลขอพระนางจามเทวีจากพระเจ้ากรุงละโว้ เพื่อไปเป็นกษัตริย์ปกครองเมืองลำพูน เพราะเวลานั้นราษฎรเดือดร้อนด้วยขาดผู้นำ พระนางทรงรับและเดินทางด้วยการล่องเรือไปตามแม่น้ำปิง กินระยะเวลานาน ๗ เดือน พระนางได้เชิญพระพุทธรูปสำคัญมาด้วย ๒ องค์ คือ ๑. พระแก้วขาว ซึ่งว่าเป็นองค์เดียวกับที่ประดิษฐาน ณ วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบัน ๒. พระรอดหลวง ซึ่งประดิษฐานที่วัดมหาวัน จังหวัดลำพูน

เมื่อเดินทางมาถึงเมืองหริภุญชัยแล้ว กระทำพิธีราชาภิเษกพระนางขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งหริภุญชัย ราชวงศ์จามเทวี ทรงพระนามว่า *“พระนางจามเทวี บรมราชนารี ศรีสุริยวงศ์ องค์บดินทร์ ปิ่นธานีหริภุญชัย”* หลังวันราชาภิเษกไปแล้ว ๗ วัน พระนางจึงประสูติพระราชโอรส ซึ่งติดมาในพระครรภ์ตั้งแต่อยู่เมืองละโว้ ๒ พระองค์ มีพระนามว่า พระมหันตยศ หรือ พระมหายศ และองค์รองมีพระนามว่า อนันตยศ หรือ พระอินทวร

ในรัชกาลของพระองค์ นครหริภุญชัยมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง ประชาราษฎรอยู่เย็นเป็นสุข พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงอย่างดี

พระนางจามเทวีได้ทรงอภิเษกพระมหันตยศ ซึ่งมีพระชนมายุ ๗ พรรษา ขึ้นเป็นกษัตริย์ครองหริภุญชัยแทนพระนาง และอภิเษกพระอนันตยศขึ้นเป็นพระอุปราช ต่อมาได้สร้างเมืองใหม่ ชื่อ เขลางค์นคร (ปัจจุบันคือเมืองลำปาง) และถวายการราชาภิเษกพระเจ้าอนันตยศขึ้นเสวยราชสมบัติในพระนครแห่งใหม่ โดยระหว่างนั้นพระนางยังได้สร้างเมืองอาลัมพางค์นครขึ้นอีกเมืองหนึ่ง

เมื่อบ้านเมืองสงบสุขภายใต้การปกครองของพระราชบุตรแล้ว ในปี พ.ศ. ๑๒๒๖ พระนางจามเทวีซึ่งมีพระชนมายุได้ ๖๐ พรรษา ก็ทรงสละเพศฆราวาสฉลองพระองค์ขาวเสด็จไปประทับทรงศีลที่วัดจามเทวี และทรงเอาพระทัยใส่ต่อการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนายิ่งขึ้นอีกมากมาย กระทั่งถึง พ.ศ. ๑๒๕๘ จึงเสด็จสวรรคต รวมพระชันษาได้ ๙๒ ปี

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

เจ้าหญิงอรัญญาณี (เจ้าหญิงแสนหวี)

เจ้าหญิงแห่งแสนหวีนคร

เจ้าหญิงอรัญญาณี ผู้มีรักอมตะ แห่งถ้ำผานางคอย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นพระราชธิดาของพระเจ้าอาทิตยวงศ์วรมัน เจ้าผู้ครองนครแสนหวี กับพระนางศิริกัญญา เมื่อสมัยประมาณ ๑๐๐๐ ปีเศษ เจ้าหญิงได้มีความผูกพันอยู่กับธัญญา บุตรชายของเสนาบดีแห่งแสนหวีนครมาก่อน จึงได้ตัดสินพระทัยให้ธัญญาพาหนีออกจากนครแสนหวี ก่อนที่จะต้องเข้าพิธีสยุมพรกับเจ้าชายแห่งเขมรัฐ จนมาถึงถ้ำแห่งนี้

ขณะที่ธัญญาออกจากถ้ำไปหาอาหาร และถูกทหารแสนหวีที่ติดตามมายิงด้วยธนูและถูกจับเอาตัวไป เจ้าหญิงซึ่งคอยอยู่โดยไม่รู้ถึงสาเหตุแห่งการไม่กลับของธัญญา ประกอบกับความหิวโหยเหนื่อยอ่อน ความกลัวและความหนาวเย็นภายในถ้ำ เป็นเวลาถึง ๓ วัน ๓ คืน เจ้าหญิงจึงได้สิ้นพระชนม์ลง ณ ที่ถ้ำแห่งนี้ โดยในจิตใจพร่ำเรียกหาแต่ธัญญา...

เจ้าหญิงเมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว ก็ได้เข้าภูมิในโลกทิพย์ซึ่งซ้อนอยู่กับโลกมนุษย์ ณ ที่ถ้ำแห่งนี้ และทุก ๆ วันเพ็ญ ธัญญาซึ่งอยู่คนละภูมิกับเจ้าหญิงจะมาหาเจ้าหญิง และมีความสุขด้วยกันเสมอตลอดมาจนกระทั่งถึงบัดนี้

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ

ร้อยกรองรำลึก

พร คือสิ่งประเสริฐล้ำ เกินคำขาน
รัตน แก้วไพศาล ตระการแกร่ง
สุ โสภิต สวัสดิ์เพิ่ม ศรีเสริมแรง
วรรณ คือแสง แห่งความดี ที่กำจาย
รวมเป็น **“พร รัตนสุวรรณ”** อันเลอเลิศ
มีเจตน์เทิด พุทธศาสน์ ที่มาดหมาย
พัฒนา จิตมุ่งมั่น สู่บั้นปลาย
หวังจะคลาย ทุกข์โศก โลกร่มเย็น
จึงก่อเกิด **“ศูนย์พัฒนาศาสนา”**
เสริมศรัทธา สร้างสุข ดับทุกข์เข็ญ
ให้โลกพบ สันติ มิลำเค็ญ
มนุษย์เห็น สันติภาพ ฉาบไมตรี
โปรยแสงธรรม นำแสงทอง สาดส่องโลก
นำชัยโชค ชื่นชม สมศักดิ์ศรี
ด้วยกุศล ผลบุญ คุณความดี
“แคมป์สน” นี้ จงเกริกไกร ไพบูลย์เทอญ ฯ

พระมหาสุรินทร์ พิมพ์ศิริ
คณะครุศาสตร์ ปีที่ ๓ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๘

ดร. ศรีเพ็ญ จัตุทะศรี

คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เกิดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ณ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด บิดาชื่อนายแก้วพกา มารดาชื่อ นางอ่อนจันทร์ จัตุทะศรี บิดาเป็นศึกษาธิการอำเภอ มารดาเป็นผู้ใฝ่ในทางธรรม นิสัยนี้จึงถ่ายทอดมาถึงคุณศรีเพ็ญ ทำให้คุณศรีเพ็ญสนใจในการเข้าวัด ถือศีล นั่งสมาธิ ทำความรู้สึกตัว (สติ) ได้แน่วแน่

หลังจากจบชั้นประถมศึกษา และเรียนชั้นมัธยมต้น ที่ต่างจังหวัดแล้ว คุณศรีเพ็ญได้มาเรียนชั้น ม.๗-ม.๘ ในกรุงเทพ ฯ ที่โรงเรียนศึกษานารี ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๑ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ไปสอนพุทธศาสนาตามโรงเรียนต่าง ๆ และได้เปิดสอนเป็นพิเศษให้กับนักเรียนที่มาเรียนระหว่างวันหยุด คือวันเสาร์-อาทิตย์ และในระหว่างช่วงปิดเทอม การเรียนพิเศษนี้เปิดสอนเป็นรุ่น ๆ รุ่นหนึ่งจะสอนได้ไม่เกิน ๒๐ กว่าคน ใช้เวลาเรียนทั้งหมด ๕๐ ชั่วโมง สอนตามแนวคำบรรยายพุทธปรัชญา

ขุนวิจิตรสุขการ เป็นนายแพทย์ปริญญา ได้ตั้งสถานฝึกสมาธิ เพื่อฝึกความจำและรักษาโรคขึ้น โดยมีหมอซึ่งเป็นลูกเขยและลูกสาว คือนายแพทย์อาวุธ ศรีสุกรี กับแพทย์หญิงศรี ศรีสุกรี เป็นผู้ทำการรักษาโรคทั่วไป อาจารย์พรได้พาคณะศิษย์ไปเรียนที่นี่ เฉพาะผู้ที่เรียนหลักวิชามาอย่างดีแล้ว มาฝึกด้วยการนั่งสมาธิฟังคำพูด โดยเรียกว่า จูงสมาธิ ในจำนวนนี้ มีคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.๘ คณะวิทยาศาสตร์ โรงเรียนศึกษานารี ร่วมอยู่ด้วย

เนื่องจากคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี สามารถฝึกสมาธิได้ถึงขั้นสูง เรียกว่า หลับในสมาธิ โดยใช้เวลาฝึกวันละ ๑ ชั่วโมง เป็นเวลาเดือนกว่าเท่านั้น ก็สามารถติดต่อกับโอปปาติกะได้ ทำให้คนทั้งหลายเชื่อได้ว่าโอปปาติกะมีจริง บุคคลที่ตายไปแล้วก็ยังมีชีวิตอยู่อีกโลกหนึ่ง เช่น การสำรวจโบราณสถาน เมื่อเราติดต่อได้ เราก็จะได้รับความรู้จากท่านเสมือนหนึ่งท่านยังมีชีวิตอยู่

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ อาจารย์ลาวัณย์ อุปอินทร์ (ดาวราย) อาจารย์สอนในคณะจิตรกรรม ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เขียนรูปบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ในโลกของโอปปาติกะ โดยอาจารย์ลาวัณย์จะเขียนตามคำบอกของคุณศรีเพ็ญ

ต่อมาได้เขียนรูปบุคคลในโลกทิพย์ ผู้ซึ่งตายไปไม่นาน ตอนที่เขายังมีชีวิตอยู่ ทั้งอาจารย์ลาวัณย์ และคุณศรีเพ็ญไม่เคยพบหรือรู้จักมาก่อน เมื่อเขียนภาพเรียบร้อยแล้ว ญาติพี่น้องเขารับรองว่าเป็นการวาดรูปที่ได้เห็นในสมาธิโดยการเขียนตามคำบอกของคุณศรีเพ็ญ

ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้ไปติดต่อกรมธนารักษ์ ขอเช่าพื้นที่ของราชพัสดุบริเวณแคมป์สน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นที่พักและปฏิบัติธรรมของนักศึกษาในช่วงปิดภาคเรียน ได้ทำการซ่อมแซมสถานที่แห่งนี้ให้เป็นที่พักอาศัย ในระหว่างนี้เอง เรื่องที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น คือ **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ได้เสด็จมารับสั่ง (ติดต่อทางสมาธิกับคุณศรีเพ็ญ) ให้สร้างพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ขึ้น ณ เนินแห่งหนึ่งในแคมป์สน สถานที่ที่พระองค์ทรงชี้นั้นก็คือที่ตั้งพระเจดีย์อิสรภาพ ฯ ในปัจจุบัน เพื่อให้ความศักดิ์สิทธิ์แห่งคุณความดีเกิดเป็นแก่นเค้า ณ ที่นี้

ผลงาน : ในการเริ่มก่อสร้างศูนย์พัฒนาศาสนา และพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ใช้ระยะเวลาถึง ๑๕ ปีเต็ม การก่อสร้างพระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ดำเนินมาจนสำเร็จลงได้ด้วยดี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปทรงประกอบพิธีสวมฉัตรเก้าชั้นยอดนภศูล พระเจดีย์อิสรภาพ อนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วันอังคารที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

เกียรติคุณและรางวัล : รับพระราชทานรางวัล “เสาเสมาธรรมจักรทองคำ” ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ในงานสัปดาห์วิสาขบูชา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มอบปริญญาพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการสอนพระพุทธศาสนา รางวัล **“ผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ พระพุทธศาสนา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”**

มอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นคนดีศรีสังคม ประเภท **“ผู้มีอุปการะคุณดีเด่น”** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในโอกาสฉลองครบ ๓๐ ปี คณะสังคมศาสตร์ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

ประกาศเกียรติคุณ คณะกรรมาธิการ การศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร มอบรางวัล พุทธคุณูปการ **“รัชตเกียรติคุณ”** เป็นอุบาสิกาผู้มีความตั้งใจ เสียสละ ทุ่มเท และอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน อันก่อให้เกิดคุณูปการต่อพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ

ผู้สืบสานงานต่อ : ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ งานทุกอย่างของศูนย์พัฒนาศาสนา ถึงแม้จะดำเนินมาได้ด้วยดีในระดับหนึ่ง แต่งานบางอย่างก็ยังไม่บรรลุผลตามเจตนารมย์ของผู้ก่อตั้ง เมื่ออาจารย์พร รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาศาสนา ได้ละจากกายเนื้อเข้าสู่ภูมิทิพย์ ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ งานภายในศูนย์ ฯ มีมากมาย ล้วนแต่เป็นงานหนักที่ยังค้างเอาไว้ให้ คุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี ผู้สืบสานงานต่อ ให้รับช่วงไปก่อน เพื่อให้งานภายในศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนดำเนินต่อไปได้

คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ

การทำงานให้สำเร็จ ต้องประกอบไปด้วยธรรมะมากมายเหลือเกิน ต้องมีความรู้ในงานที่ทำ มีความมานะ พยายาม อดทน อดกลั้น มีสติสัมปชัญญะ มีความเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ต้องมีสัจจะ ความซื่อตรง จริงใจ ขยันขันแข็ง ต้องกล้าหาญเพียงพอในการทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วงไป

All that counts in life is intention
สิ่งเดียวในชีวิตที่สำคัญ คือ ความตั้งใจ

ภาพได้จากการติดต่อทางสมาธิ เป็นลิขสิทธิ์ของ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

จัดพิมพ์โดย คณะศิษย์อาจารย์ พร รัตนสุวรรณ